ANNALES
MINORVM
CAPVCINORVM.

AVCTORE

R.P. ZACHARIA BOVERIO
SALVTIENSI EIVSDEM
ORDINIS.

Tomus Primus.

ANNALIVM
SEV
SACRARVM HISTORIARVM ORDINIS MINORVM
S. FRANCISCI
Qui Capucini nuncupantur.

TOMVS PRIMVS.

In quo vniuersa, quæ ad eiusdem Ordinis ortum ac progressum vsq; ad annum 1580. spectãt, fidelissimè traduntur.

Auctore R. P. Zacharia Bouerio Salutiensi eiusdem Ordinis Theologo.

Nunc primum in lucem prodit tribus Indicibus copiosissimis illustratus.

LVGDVNI
SVMPTIBVS CLAVDII LANDRY.
M. DC. XXXII.
Cum Priuilegio Regis Christianiss.

D. O. M.

SOLI,

ÆTERNO, IMMENSO, INCOMPREHENSIBILI,

VNI,

IN TRIADE PERFECTA, PERFECTO,

TRINO,

IN MONADE INDIVISA, INDIVISO,
COELO, TERRAQVE ADORANDO,

DEO INGENITO,

A QVO GENITVM SINE PRINCIPIO, PRINCIPIVM,
DEITATIS TOTIVS FONTI VBERRIMO,
OMNIVM CONDITORI, VNIVERSORVM DOMINO,
CVNCTORVM MODERATORI.

DEO GENITO,

ANTE OMNIA SÆCVLA SEMPITERNO,
VIVENTI VIVENTIS PATRIS IMAGINI, VERBO, VIRTVTI,
PER QVEM VNIVERSA CONDITA,
HOMINVM REDEMPTORI,
COELESTIVM REPARATORI.

DEO AB VTROQVE PROCEDENTI.

ALMO SPIRITVI, VTRIVSQVE ARDORI,

NEC GENITORI; NEC GENITO;

SED GENITORIS, ET GENITI;

ESSENTIALI NEXVI, COÆTERNO AMORI,

MVTVÆ AMBORVM SVAVITATI,

VERITATIS LVCI, CHARITATIS PLENITVDINI,

OMNIVM SANCTIFICATORI,

SVMMÆ DEITATI.

BONORVM OMNIVM SCATVRIGINI,

DONORVM FONTI, ORIGINI, AVCTORI,

BONA REFERT, DONA REDONAT, ACCEPTA REDDIT,

OPVS, LABOREM, ANIMVM,

VOVET, DICAT, CONSECRAT,

VILE,

ET INDIGNVM PLASMA.

MARIÆ MATRI MAGNÆ.

MAGNO Orbis Miraculo,
Cœlorum Prodigio,
Angelorum, Hominúmque ſpectaculo.
Quæ Diuina, ante primas Naturæ tenebras,
Luce circunfuſa.
Clariſſimis in Sanctorum ſplendoribus orta, & concepta,
Immaculato vtriúſque Natalis candore admirabilis,
Angelicis fulgoribus purior,
Seraphicis ardentior,
Cunctis eminentior,
Deo duntaxat Inferior aſſurgit.
MAGNO Cœleſtium omnium virtutum Flumini,
Vnde perennis Virginitatis vnda pellucida,
Inexhauſta totius Sanctitatis profunditas,
Tota denique Gratiæ Plenitudo,
Supereffluenti latice fœcunda,
Quaſi impetu exundat.
MAGNÆ Dei Parenti,
Viuo viuentis Dei Tabernaculo,
Chriſtiani Orbis Auroræ,
Quæ inoccidui Solis partu fœcunda,
Incomprehenſibilem aluo continuit,
Ante ſæcula genitum genuit,
Dei verbum Fide, & carne peperit,
Partu integritatem
Non minuente.

MAGNÆ Cœlorum Reginæ,
Sydereis vndique Gloriæ coronis redimitæ,
Hominum Propugnaculo,
Miſerorum luci,
Nouæ Eccleſiæ Lunæ, in æternum plenæ, & perfectæ,
Cuius ſplendor, nec pietatis vices
Alternat,
Neque vllis Humanæ impietatis nebulis
Obtegitur.
Sed perpetuo lumine coruſcans,
Tenebris merſos
Ad lucem reuocat.
MAGNÆ Electorum Duci,
Peccatorum Reduci,
Perfectorum Magiſtræ,
Minorum Columnæ, Capucinorum Anteſignanę,
Piæ Auctoris Patronę,
Omnium Matri,
Hoc Annalium Volumen,
Quod Diuinę, & Auguſtiſſimę
Triadi,
Tanquam Supremo illius Auctori, reddidit:
Ad te, ô Auguſta,
Velut tua ope, ac dono acceptum,
Refert humilis,
Et indignus Seruulus.

BEATISSIMO

BEATISSIMO PATRI
VRBANO VIII.
PONTIF. MAX.

F. Zacharias Boverius, *Ordinis Minorum S.Francisci Capucinorum, indignus seruulus, semp. fel. D.*

PRODIT, Beatissime Pater, ad sanctissimorum pedum tuorum oscula, primus hic Annalium nostrorum Liber; haud leuibus sanè eò causis adductus. Mouet enim cum primis suprema illa Iesu Christi Majestas; cui rerum omnium primitias in subiectionis, ac seruitutis testimonium offerri, diuina lege sancitum est: quæ cùm in Te vno, optimo, ac legitimo Vrbis, atque Orbis Pastore, diuino quodam splendore clarissimè eluceat; ad eam (gracilia licet) hæc Annalium nostrorum primigenia confluere necesse fuit; quæ summam meam, ac Nostrorum in Te obedientiam, ac subiectionem testarentur.

Mouet quoque pia,& Catholica B.Patriarchæ nostri Francisci institutio; cuius cùm tanta esset erga Apostolicam Sedem obseruantia; vt se, suaque omnia ipsius pedibus subijceret: Ego, qui illud vitæ institutum iamdudum, Deo adspirante, amplexus sum, quod Tibi maximè subiectum esse oportet: quidni, eo Magistro, ac Doctore didicerim; me, meáque omnia sanctissimis pedibus tuis substernere?

Mouet postremò necessarius ipse Naturæ Ordo: quo vniuersa, quæ natura constant,ad sua principia, vnde semel effluxêre,con-

tendunt;

rendunt; ac duce ipsa Natura feruntur: quo fit, vt cùm à Christo Dei Filio Opt Max. velut à bonorum omnium fonte, ac principio; hos mihi lucubrationum riuulos effluxisse, mihi certo certiùs exploratum sit; ad eundem ipso naturæ ductu, ac præstituta lege, qua cætera omnia reguntur, quam primùm refluere; gratissimóque (quoad fieri potest) animo referri necesse sit. Id verò haud meliùs, ac faciliùs me assequuturum speraui; quàm si modo a me editum Volumen, Tuæ Beatitudini; quæ Vicaria Christi persona, ac dignitate apud homines frueris, quàm humillimè consecrarem: vt inde velut per manus, ad summam illam Christi Dei Majestatem, quæ in Cælo est, transmissum pertingeret.

Atque hæc quidem, quæ Tibi, Beatissime Pater, cum cœteris Summis Pontificibus communia sunt, cùm iustè me ad hæc Tibi dicanda compulerint: an non iis maximè, quæ non communibus, aut vulgaribus titulis; sed priuatis tantùm, ac grauissimus nominibus debentur, me commoueri æquum fuit? Cui enim non perspicuum est; quàm pia, quàm paterna, quamque singulari, pusillam hanc nostram Congregationem, beneuolentia complectaris? Quantis eam in dies beneficiis accumules? Quibus benignitatis, ac protectionis tuæ præsidiis fulcias? Quot denique liberalitatis, ac munificentiæ; quæ primùm Tibi naturæ indita, Tecum quoque simul cum ætate creuit, donis amplifices? Testes sunt Apostolica Diplomata: quibus Religionis nostræ genus, ac nomen, quorundam morsibus dilaceratum, & labefactatum, in pristinum splendorem vendicas. Testis Cardinalitia purpura; qua Antonium Barberinum, Germanum Fratrem; virum alioqui animi probitate conspicuum, doctrináque, consilio, ac virtute inter Capucinos præstantem, exornasti: vt qui inter Minores minor, ac velut ignotus delitescebat; inter Purpuratos Patres, Purpuratus & is aliquando sederet. Testes præclara, tum prædicationis, tum Visitationis Apostolicæ munera; quæ inter alios, Nostris in Vrbe passim obeunda committis: quibus Capucinorum familiam, haud aspernandis honorum gradibus cohonestas. Testis denique ipsa Capucinorum Domus: quam ipse Antonius Barberinus S. R. E. Cardinalis, proprio ære à fundamentis, Te Auctore, in Vrbe erigendam curauit. Cuius (ne quidquam paternæ tuæ sollicitudini, & humanitati deesset) fundamenta, Tua non modò præsentia illustrare: verum, vt perpetuò immota consisterent, benedictione Apostolica firmare; Pontificia Majestate, haud indignum iudicasti. Quo fit, vt

exigua

exigua hæc noſtra Capucinorum Familia tot honoribus ac beneficiis aucta : Te non ſolùm ob Vicariam Chriſti poteſtatem , qua Solis inſtar in Orbe præfulges , ſupremum Dominum , ac Paſtorem ; verùm & ob ſummam benignitatem , ac humanitatem , qua illam complecteris ; amantiſſimum Patrem , Propugnatorem ; Vindicem , Benefactorem , Nutritium , immò & Conſanguineum agnoſcat. Ex quo , Tu illi Germanum Fratrem, olim Filium dediſti. Ea verò Tibi , & Filium , & Fratrem, & Cardinalem nuper reddidit. Et quidem cùm nihil tam proprium hominis ſit , quàm non modò beneficio , ſed etiam beneuolentiæ ſignificatione alligari : Quid eſt , Pater Beatiſſime , quod tot beneficiis æquum ab ea Tibi rependi queat ? Quid verò tanta beneuolentia dignum? Cuncta planè , quæ huius Familiæ ſunt , ſtudia , animos, amorem , præcordia ipſa iampridem tua Tibi humanitate comparaſti. Verumtamen , cùm hæc , quæ præſentem tantummodò in Te ſuorum Obſeruantiam , ac ſtudia indicant ; ſimúlque ſeipſam Tibi dediſſe , ea ſatis minùs ſibi ſufficere arbitretur. En hos Tuæ Beatitudini Sacros Annales , quibus integra Religio conſtat ; integrè dicat , donat , conſecrat : vt non diſſectam , aut aliqua ex parte imminutam ; ſed ſimul totam ; nouam ſcilicet , & antiquam Congregationis Sobolem , omniúmque collectos animos habeas ; ſacróque ac perpetuo Tibi iure comparatos poſſideas.

Quòd ſi poſtremam mihi his tandem cauſam addere licet : hanc certè ſumma mea erga Beatitudinem Tuam Obſeruantia , ſingularéque deuotiſſimæ ſeruitutis vinculum plurimis , grauiſſimiſque titulis contractum , iure ſibi vendicat. Huic cùm nullis ſtudiis , nulliſque officiis, quæ vel à me hactenus tentata ſunt ; vel vllo vnquam tempore exhiberi poſſunt , ſatisfacere valeam. Id ſaltem tenui hoc Opuſculo , velut grata quadam animi ſignificatione declaratum cupio.

Quòd ſi , Beatiſſime Pater , hoc pauperculi munus , licèt perexiguũ(quod tamen maximos ſæpè viros,ac Reges delectare ſolet)pro innata Tibi animi manſuetudine , ac magnitudine non exhorrueris; verùm benigniùs exceperis ; ac gratum probaueris : iam profectò ampliſſimam horum, qua-

liuncumque laborum, mercedem me aſſequutum puto. Nec quicquam præterea mihi optandum ſupereſt; niſi vt, quæ hactenus, Deo obſtetricante, à me parta ſunt; tua benignitate foueas: libellumquè tua benedictione proſequare: vt noua, ac futura prole fœcundior, nouos quoque tuæ Beatitudini Voluminum propediem fœtus progignat. Diù igitur, ac felix viue, & Vale, Optime Pontifex: atque vt æternum viuas, & valeas, det qui immortalem ſuis poſt hanc vitam largitur.

Præfatio ad Lectorem.

PRÆCLARVM apud omnes Historiæ nomen, ac dignitatem ſemper extitiſſe, Antiquorum omnium, atque eorum præſertim vox fuit; qui de Historia tam magnifica, ac illuſtria ſensêre: vt eam alij rerum, actionúmque humanarum compendium, ea potiſſimùm ratione appellandam ſenſerint; quòd dum ſummorum Virorum, qui nos anteriori æuo præceſſerunt, conſilia, actiones, rerum exitus proſequitur; velut loquax quædam præteritorum imago, cunctas Orbis ætates ante oculos ponat; ac præteritorum temporum memoriam quaſi faſciculo colligat. Alij, temporum teſtem, vitam memoriæ, veritatis lucem, ac vetuſtatis nunciam idcircò eſſe dixerint; quòd cùm rerum geſtarum ſeriem, ac veritatem lucidam, perſpicuam, conſtantem, fidelem, nullóque vitio labefactatam præſeferat: vetuſtam temporum conditionem, eorúmque memoriam, quæ cum virtute à maioribus acta ſunt, ab interitu vendicet. Alij denique vitæ normam, ac magiſtram ob id maximè nuncupauerint: quandoquidem ex ea præclara humanæ vitæ inſtitutio exoritur, ac velut conglobata quædam, ac coaceruata ſapientia, vt ait Nazianzenus, hominum mentes de agendis, ac fugiendis erudiat. Siue enim Remp. regas, ſiue domum adminiſtres, ſiue militiæ degas: quicquid denique domi, foríſve agas, id rerum præteritarum exemplis cautiùs, & accommodatiùs præſtes: multarum ſiquidem rerum diſciplina in Hiſtoriæ lectione animus inſtruitur; & dum optimos quoſque immortalem nominis gloriam, ex virtute adeptos oſtendit, vnumquemque ad præclara virtutum facinora accendit. Iuniores antiquioribus prudentia exæquat, Senioribúſque rerum experimenta ſubminiſtrat; improbos quoque, ac prauos homines, quos virtutis amor minùs ad meliora allicit, malorum exitiis à vitiis exterret. Demùm, ea totius Orbis, ac omnium temporum diſciplina cenſenda eſt; qua hominum vita componitur, hiſque abundè inſtruitur, quibus ad benè, beatéque viuendum duci poſſit.

Hiſtoriæ laus, & vtilitas.

Gregor. Nazianz. ad Nicobol. de Hiſt. leg.

Porrò, ſi hæc antiquis humanarum rerum monumentis vtilitas ineſſe creditur; vt eorum ſtudioſos ſuapte natura ad virtutem, & ſapientiam trahat: quid de diuinarum rerum hiſtoria ſentiendum erit? cui ea ab ipſa ſacrorum natura vis indita eſt; vt legentium animos non modò cœleſti ſapientia imbuat: ſed & impetu quodam ad Deum, diuináque amplectenda impellat? Nam quemadmodum ex igne naturaliter emicat ſplendor, & ex vnguento præſtanti odor diffunditur: ita è ſanctorum geſtorum commemoratione, diuinorum appetitus in animo generatur; meliórque, ac ſapientior mens fit, quum diuinis rebus erudita, ſæpè in ſacræ

Sacrarum Hiſtoriarum lectio quæ bona conferat.

Historiæ lectione versatur. Cùm enim sacra Historia virtutes persuadeat, vitia submoueat, varios vitæ humanæ casus, ac mutationes aperiat, diuina consilia patefaciat; animúmque ad diuinam pietatem, charitatem, Religionémque impellat: hinc cœlestium virtutum in homine summa exoritur: hinc pietas, hinc fides, hinc religio, hinc probitas, hinc constantia, hinc integritas, ac omnium bonorùm seges pullulat: prudentia, consultatio, æquitas, fortitudo, temperantia, iustitia, cæteræque virtutes omnes; velut sacræ Historiæ soboles ab ea nascuntur.

Quamobrem Basilius Imperator Leoni filio, præter sacrorum librorum Historiam, nihil magis commẽdare visus est, quum ad eum ita scribit. *Per Historias* (inquit) *veteres ire non recusa: ibi enim reperies sine labore, quæ alij cum labore collegerunt: atque illinc hauries, & bonorum virtutes, & improborum vitia; vitæ humanæ varias mutationes, & rerum in ea conuersiones. Mundi huius instabilitatem, & præcipites Imperiorum casus; & vt vno verbo complectar, malorum facinorum pœnas, & bonorum præmia: quorum illa fugies, ne in diuinæ iustitiæ manus incidas: hæc amplecteris; vt præmiis, quæ ea comitantur, potiaris.*

Basil. Imper. epist. ad Leon. filium.

Verùm qui ad sacras Historias accedit, id magnopere cauere debet: ne in Torrentis modum, raptim in sacrorum voluminum lectione fluat; aut Venatici canis instar, velociùs per Historiæ agrum excurrat: quæ enim rapidè, ac festinanter leguntur, vix animo inhærent: neque ager fœcundus fit; quem vnda placidè subsistens non rigat. *Quid enim prodest* (teste Augustino) *lectione continua tempus occupare, Sanctorum gesta, & scripta legendo transcurrere, nisi ea masticando, & ruminando succum bibamus & transglutiendo vsque ad cordis intima transmittamus? vt iis diligenter consideremus statum nostrum; & studeamus eorum opera agere, quorum facta, & verba cœpimus lectitare.* Lentè igitur, ac morosè in Historiæ sacræ lectione incedendum est: vt ex ea tum humanæ, tum diuinæ prudentiæ leges, ac vitæ exempla hauriri queant.

Sacra Historia quomodo legenda.

August. lib. de Scala Parad.

Ea quoque lex sacras Historias legenti sancita est. Ne quid nimis: neue in Historiarum lectione, ingluuie quadam, ac immoderato rerum appetitu feratur: quo vel mentem ingurgitet, vel plus lectionis deuoret, quàm animi stomachus ferre, ac decoquere valeat. Dictum sapientis est: *Mel inuenisti, comede quod sufficit tibi, ne fortè satiatus euomas illud.* Cùm enim Historiæ legendæ ratio, ea cuique ineunda sit; vt ex ea vitæ, ac prudentiæ exempla decerpat: qui animum historica lectione obruunt, id planè efficiunt; vt nimio rerum pondere ipsius vires exhauriant. Fatigata autem mens, cùm è lectione surgit; vel priorum, quæ legerat, obliuiscitur; vel rerum multitudine obtusa, minus singulis vacare potest, quibus prudentior, ac sapientior fieri debuit. Immò & eo plerúmque fit; vt quemadmodum qui os Phialæ angustum vino obruunt, vinum potiùs effundunt, quam Phialam impleant. Ita qui se plus æquo historica lectione ingurgitant, cùm mentis angustias patiantur; ab ea nonnunquam Historia, ac prudentia vacui redeant.

In Historia legẽda quid fugiendum.

Prou. 25.

His itáque præceptis prælibatis: Si quæ in contexenda huius Volumi-

nis Historia ratio à nobis inita; quis ordo, quisuè operi scopus præstitutus sit, exquiratur. Quod ad titulum spectat; nequaquam Te, Lector, ignorare decet: nos haud frustra huic operi, Annalium, seu sacrarum Historiarum nomen indidisse: Annalium enim nomen, ac scriptionis formam, velut antiquissimam; qua res gestæ luculentius, ac distinctius suis quæque temporibus, per annos singulos distribuuntur, retinenda duximus. Olim siquidem (Luceio teste) Historia nihil aliud erat, prætetquam Annalium confectio; qui eò fideliores, & accuratiores erant, quòd à Sacerdotibus, Virísque integerrimis conficiebantur. Illud tamen ab Historiæ nomine haud disiungendum censuimus. Cùm enim Historia (vt nonnullis placet) rerum antiquissimarum sit: Annales verò res, aut præsentes, aut parum à nostra ætate, memoriáque remotas complectantur: ne antiqua ordinis monumenta Annalibus deessent, Historiam cum Annalibus coniunximus; neve præclara huius tempestatis gesta, quæ ab obliuione, ac obliteratione vendicare æquum est, ab Historia arceantur: Annales Historiæ adnectendos curauimus: vt dum Annales, siue sacras Historias nuncupamus; simul vtraque & vetusta, & præsens Religionis ætas colligeretur. Cæterum, cùm rerum gestarum veritas ita Historiæ necessaria sit, vt illius vita, ac fundamentum iure nuncupari debeat: qua è medio sublata, nec vetustas, nec rerum memoria, nec legitima narratio, neque Historia ipsa stare queat. Ex quo egregiè Tullius, duas Historico leges sancitas esse docet. Prima, Ne quid falsi dicere audeat. Altera, Ne quid veri dicere non audeat. Atque id rectè. Historia enim, si obscura, si perplexa, si perturbata fuerit, Historia est: at vbi mendax cuincitur: non Historia, sed fabula nuncupatur. Nam quemadmodum humanum corpus, simul ac discesserit animus, exanime cadauer efficitur: ita etiam Historia, si à veritate, quæ illius vita, & anima est, deseratur: protinus vel in commentum, vel in fabulam mutatur. Quapropter hanc mihi ante omnia, in hisce Annalibus, ita prosequendam statui; vt non dubiam, aut incertam; non suspectam, non vitio aliquo laborantem; sed dilucidam, certam, probatam, è tenebris erutam, atque in lucem vendicatam, cunctis aspectandam proponerem. Quod planè me assequutum spero, præsertim cùm huc non omnia passim, quæ obuia fierent; sed ea tantummodò, quæ vel ab antiquis Patribus, qui propiùs à Religionis ortu abfuerunt, memoriæ tradita; vel à grauissimis Viris certa fide, ac iureiurando confirmata fuêre: omnium habito delectû, contulerim: vti ex Indice, qui operi præpositus est, cunctis perspicuum esse potest.

Historia quo ab Annalibus differat.

Veritas Historiæ necessaria.

Annalium Capuccinorum veritas.

Id quidem prudentem Lectorem rogatum velim: ne in Annorum, ac temporum particulis accuratius examinandis, nimium diligens sit, & exquisitus: nam etsi in his cuique rei gestæ singillatim assignandis, studium omne, ac diligentiam contulerim; haud tamen, præsertim ob manuscriptorum vitia, ac inopiam, singula tam certis temporum periodis, adamussim respondere confido; vt non aliquid, vel minimum, plùs minúsvè effugiat. At sanè hęc modica, quæ forte irrepsit, incerta, aut indistincta temporum traditio, haud tanti æstimanda est; vt à fide Anna-

lium quemquam reuocare debeat; præsertim cùm rerum veritas sarta-tecta teneatur, atque in temporum veritate assignanda, ad veritatem accessisse sat sit.

Id Te quoque, Lector, admonitum volo; me non omnia clarissimorum Virorum, quorum Capucinorum Religio, à sui ortu, adhæc vsque tépora ferax fuit, gesta, ac virtutes in hoc Volumine perstrinxisse. Cùm enim prior illa humillimorum Patrum nostrorum ætas; quibus maior humilitatis, ac propriæ despicientiæ sectandæ, quam existimationis apud homines captandæ, cura erat: Illustrium Virorum, qui in Religione florebant, facta potiùs silentio tegere, ac celare, quàm in publicum proferre curaret: ab hisque maximè abhorreret, quæ suorum virtutes, ac præclarè gesta memoriæ commendare videbantur: eo planè accidit, vt innumeri ferè sanctorum hominum actus, virtutes, miracula, silentio, ac vetustate deleta interierint, quorum vix leuis, ac per manus tradita, ad nos memoria peruenit. Quo fit, vt eorum duntaxat hic à nobis gesta referantur: quæ ex Manuscriptis absolutissima, & probatissima hausimus. Hos verò, neque omnes, neque promiscuè, absque delectu, ad Annales vocauimus: Eos enim, qui etsi virtute præstantes, nullis à Deo signis, aut visionibus, aut reuelationibus probati fuere; consultò prætermisimus, ne Volumen in immensum excresceret: iis tantùm ad Annalium memoriam accitis, quos Deus Opt. Max. vel diuinis hisce testimoniis illustriores esse voluit, vel eorum gloriam post mortem declarauit. Quorum gesta, ac vitam summa cum virtute transactam: Ecclesiæ sanctæ vestigiis inhærens, quæ laudat post mortem, magnificat post consummationem: eo tantùm anno conscribendam duxi, quo ij ex hac mortali luce migrarunt.

Religionis Capucinorum humilitas.

Quorumnam vitæ in hoc volumine describantur.

Mihi quoque propositum fuit, ab omnibus, tum profanis, tum alienis ab instituta Religionis Historia, quantum fieri potuit, rebus conscribendis abstinere. Quid enim Sacræ Historiæ cum profana commune esse debet? Habent humana Scriptores suos: habent & aliorum Ordinum propria, qui accuratiùs, ac pleniùs res suas conscribant. Quapropter ea tantùm, quæ ad Minorum Capucinorum Annales spectant, mihi calamo prosequenda fuêre. Religionis nimirum ortus, progressus; Prouinciarum erectiones, præcipuorúmque duntaxat Conuentuum fundationes; Viri sanctimonia, vel doctrina illustres: quæque in Religione memoratu digna quoquo anno euenêre: atque alia, quæ ad Religionis statum, aut propagationem declarandam pertinent, suo ordine distinguenda curaui.

Porrò, ne quis fortè nos ad arbitrium nostrum aliqua confinxisse existimet: in ipso Voluminis fronte, Indicem Auctorum, ac Manuscriptorum, ex quibus tota hæc Annalium Historia per singulas illius partes desumpta est, adiecimus: vt eo perspicuum fiat, nihil a nobis ex arbitrio confictum: sed ea duntaxat, quæ certo aliorum grauissimorum virorum testimonio probata sunt, fideliter, ac syncerè hic allata fuisse.

Sæpè quidem illud me anxium, ac sollicitum reddidit, quisnam in no-

minibus

minibus Vrbium, & Oppidorum, quæ passim hisce in Annalibus obuia fiunt, explicandis modus mihi obseruandus esset. Si quis enim vniuersa velit latinis priscis dictionibus efferri: cum Volumine, & Dictionarium nominum interpres emitti necesse erit: qui contrà, nullum latinis nominibus donari velit, sed omnia proprio Idiomati explicanda committat: is videatur omnem antiquitatem fastidire. Modus itaque tenendus est: quem cùm nemo certum queat præscribere, hunc nos medium quoddam seruantes, nobis præstituimus: vt alia ad recepta iam latinæ linguæ vocabula referamus: aliis latinum sonum quasi vestem aptemus, vt faciliùs intelligi queant.

At quod ad Orationis, seu locutionis genus pertinet; ab eo præsertim mihi abstinendum duxi: quod pigmentis, & lenociniis aspersum, ad iucunditatem potiùs, & eloquentiæ, ingeniíque ostentationem, quàm ad sinceram rerum narrationem, natiuámque Historiæ faciem exprimendam institutum videtur. Illud verò Historici proprium, ac genuinum semper arbitratus sum: quod purum, quod perspicuum, quod simplex, atque à superfluo verborum ornatu alienum esset. Cùm enim Oratoria dictio Regiæ sponsæ similis sit, cuius non modò aurum, & purpura: sed flores etiam, ac gemmæ maiestatem ornant: Historica tamen locutio, nobilis Matronæ, ac Matrisfamilias honestatem refert: in qua cultus, habitus, incessus grauis, ac moderatus esse debet: atque vbi munditiam retinuerit, maiora ornamenta abiicit: ita vt in ea locum habeat illud Manilij. *Historicus stilus qualis esse debeat.*

Ornari res ipsa nequit, contenta doceri.

Hinc Tullius in Bruto, Cæsaris Commentarios, hac ratione mirificè commendat. *Commentarios*, inquit, *scripsit rerum suarum valde probandos. Nudi, enim recti, ac venusti sunt, atque omni ornatu Orationis, tanquam veste detracta.* Quamobrem Oratoriis fucis, ac ornamentis longè abiectis, simplex, ac naturale dicendi genus sequuti sumus, quo rerum gestarum veritas purior, ac luculentior appareat. Tull. in Brut.

Iam verò ex ipso Historiæ fine, quis in hoc Annaliũ Volumine exarãdo, scopus mihi præstitutus fuerit, licet perpendere. Historiæ finẽ alij quidẽ in eo repositũ volunt: ne res à maioribus gestæ obliterẽtur. Alij ne præclara illorum facta, & admiranda, sua fraudentur gloria. Alij denique vt ex rerum gestarum monumentis Mortales exempla hauriant: vnde cautè, ac prudenter vitam instituant. Prior quidem vterque finis nobis communis est. Neque enim vlla aut ratio, aut publica vtilitas fert: vt tot præclara sanctorum Virorum gesta, quibus posteritas iuuari, & ad virtutem accendi potest, vna nominis obliuione deleantur: Et qui sua virtute, atque admirandis vitæ exemplis nobis præluxerunt, ea gloria frustrentur: quam sibi tum apud homines, tum apud Deum, immortalem compararunt. Et quidem cùm Sacros Scriptores huius rei studiosissimos offendamus, quorum hæc vox est: *Laudemus Viros gloriosos, & parentes nostros in generatione sua, &c. sapientiam eorum laudent populi, & laudem eorum nunciet Ecclesia.* Quì nobis fas erit, Patrum, ac maiorum nostrorum: homi- *Historia quis finis præstitutus.* Ecclesi. 44.

num diuitum in virtute, quorum labore Religio sata est, ac Sanctimonia refloruit, facta perpetuo silentio obtegere? Eáque quam sibi apud posteros promeruerunt, gloria expoliare? Cùm simul immortali Deo honor, qui in eum ex Sanctorum gloria redundat, eripiatur. Nam (vt Hieronymus ait) *Honoramus Seruos, vt honor seruorum redundet ad Dominum; qui ait: Qui vos suscipit, me suscipit.*

Hieron. epist 53. ad Ripar.

Id itaque, tum Dei Opt. Max. tum Sanctorum suorum gloriæ, quam omni studio prosequi, omnibus maximè debitum, nedum honestissimum est, donandum censui: vt præcipuam ei causam adscribam, quæ me ad hosce Annales conscribendos potissimùm compulit. Cui si alteram addas, quæ ad multorum commodum, atque vtilitatem spectat, integrum planè, ac perfectum huius historiæ, atque Historici finem attinges. Omnis quidem historiæ finem eum esse, nemo ignorat: vt mortales ad benè, beatéque viuendum instituat: quatenus scilicet exemplorum varietate eos ad prudentiam dirigit. At Sacra hæc Historia, præter hunc, præstantiorem quoque alium finem agnoscit; quo hominem, non tam ad præsentis, quàm ad futuræ vitæ statū instituit. Neque enim eam tantùm nominis immortalitatem sectandam proponit, quæ ex prudentiæ virtute, atque humana nominis gloria proficiscitur: sed quoniam ad veram immortalitatem nobis aspirandum est, eò etiam spectat: vt rerum gestarum cognitione, beatæ immortalitatis, ac perennis vitæ incitamentum, ac subsidium ministret. Vsu enim, & experientia probatum est: virtutum exemplis, atque earum rerum commemoratione, quæ fortiter à Sanctis Viris toleratæ, atque exantlatæ sunt, animum cuiusque pungi, ac commoueri: atque inde meliorem fieri: dum vel ad res aduersas fortiter ferendas: vel ad superbos honores calcandos: vel ad blandas voluptates superandas; vel ad carnem castigandam; vel ad orationis, ac meditationis studium amplexandum: denique ad perfectam Christi imitationem impellitur.

Sacra Historia finis præstantissimus.

Sunt enim, quorum animus limo infixus, sæcularium cupiditatum fæcibus adhæret: humi repentes, qui vix cœlestia norunt, neque æterna, ac inuisibilia bona diligunt: atque his interdum contingit, vt vel facinorosi hominis pœnitentiam, vel horrendum Dei in aliquos iudicium perlegant; cuius horrore perciti, mox ad pœnitentiam consurgunt. Sunt & inter Religiosorum claustra alij, qui in Regulæ, ac Constitutionum cultu segniùs, ac negligentiùs se gerunt: quorum profectò salus maximo in discrimine versatur. Nullæ hos Superiorum correptiones, nulla amicorum monita, nulla virtutum exempla ad meliorem frugem prouocant. Vnde hi à periculo liberari queunt? Eo planè, si in aliquam fortè huiusmodi Sacrorum Voluminum lectionem incidant, cui fortiùs animum intendant. Sanctorum enim exempla, quasi stimulo acriùs pungunt, prouocant fortiùs, hærent diutiùs. Sunt denique, qui ad virtutum studia, ac res diuinas, haud aspernanda animi cupiditate feruntur: qui dum res à Sanctis, eiusdem præsertim Instituti, Viris præclarè actas perlegunt: ad maiora virtutū incrementa, ac perfectioris vitæ studia animantur. Vt

Sacra Historia vtilitas.

enim Pictores, quum ex Imagine Imaginem pingunt, exemplar aspectantes, lineamenta eius magno studio, in suam tabulam transferre conantur. Ita qui se praeclaris virtutibus exornatos optant: Sanctorum vitas, velut caelestia quaedam simulacra intuentes, egregia ipsorum facta studiosè imitari curant.

En igitur, Suauissime Lector, Primum Annalium, ac Sacrarum Historiarum, Seraphicae Religionis Minorum, qui Capucini nuncupantur, Volumen, Orbi expectatissimum: maximis, innumerísque virtutum exemplis vndequaque refertum: quod sanè, non inanis existimationis captandae amor, non honoris apud homines aucupandi cupiditas, non Religionis concrepandae, aut efferendae libido (absit): Verùm quod ad me attinet, Admodum R.P. Ioannis Mariae à Noto, nostri Ordinis nuper Generalis Ministri: tum verò eo ex humanis sublato: admodum R.P. Hieronymi Narniensis Generalis Vicarij, totiúsque Generalis Congregationis duntaxat imperium: quod verò ad eos spectat; importuna, tum Illustrissimorum, tum aliorum omnis generis Virorum, ne dicam omnium, qui iamdudum illud efflagitare visi sunt, postulatio extorsit. Iam verò in eo nouae, ac Seraphicae Reformationis ortum, admirabilésque inter vincula, inter carceres, inter fugas, inter exilia, atque innumeras persecutionum procellas, progressus aspicias. Hîc vanos hominum in eam conspirantium conatus: hic diuinae protectionis praesidia: hîc parentum nostrorum, qui olim pro ea decertarunt, labores, aerumnas, fortitudinem intueri liceat. Hîc Euangelicorum hominum, ac perfectissimorum Virorum, qui nos sua virtutum luce antecesserunt; Angelica planè castra, Christiana bella, victorias, triumphos de antiquo hoste reuectos, ac Caelestes coronas cernas. Huius per Voluminis campos (dum alia parantur) si à curis, cupiditatibúsque liber, ac expeditus excurras, vndíque virtutum flosculos colligas, quos animo reponas. Vbique iucundissima altissimae paupertatis parata conuiuia, austeritatis, abstinentiae, humilitatis, obedientiae, silentij, vigiliarum, meditationum, contemplationum fercula reperias, quibus sagineris. *Capucinorum Annales quid contineant.*

Caeterùm quia Historici munus est, non solùm proborum virtutes asserere; sed & nonnunquam improborum casus aperire; vt in victoria fortium, quid imitandum; & in aliorum lapsibus, quid timendum, fugiendúmve sit, cuique perspectum esse possit: hic quoque aliquorum pericula, lapsus, exitia habes, quibus terreare.

His accedat, quòd cùm in omni rerum gestarum narratione illud potissimùm scribentis videatur esse officium: vt eorum, quae ad totius Historiae seriem rectè instituendam, ac exarandam conferunt, in ipso Operis vestibulo, quemdam velut apparatum instruat; quo faciliorem, ac luculentiorem ad ea, quae dicenda sunt, viam sternat. Plerunque enim accidit; vt rerum primordiis, earúmque causis à Scriptore neglectis, aut minùs patefactis: quae inde oriuntur, tanquam sublata face, legentibus obscuriora fiant, eorúmque animos quasi tenebris inuoluant. Idcircò cùm de Sacra Minorum Religione, ac postrema ipsius Reformatione, *Annalium apparatus quò spectet.*

quae

quæ ſub Capucinorum titulo euulgatur; hic nobis hiſtoricè agendum ſit: neceſſarium duxi, nonnulla, quæ vel ad Religionis ortum, vel ad nouæ Reformationis principia ſpectant, prælibare: quibus lectoris mens, velut præuio quodam rerum apparatu inſtructa, ac velut præeuntis facis luce illuſtrata, ad ea, quæ poſteriùs conſcribenda ſunt, pleniùs, ac vberiùs intelligenda pareteur.

Pro Sacra Congregationis Decreto Cautela, & declaratio.

Poſtremò id cunctis maximè exploratum eſſe volo: me Illuſtrium Virorum, quorum Vitæ, in hoc primo Annalium noſtrorum Volumine exarantur; ac poſterioribus libris, ſi vita comes fuerit, Deo bene iuuante, conſcribentur; geſta, miracula, reuelationes, demùm ſi quæ alia beneficia eorum interceſſione à Deo lata fuerunt, haud ita legentibus credenda proponere; quaſi ab Apoſtolica Sede iam examinata, atque approbata, ab ea fidem, & auctoritatem acceperint: cùm his eam tantùm apud homines fidem conciliare mihi propoſitum fuerit, quæ cæteris rerum humanarum Hiſtoriis communis eſſe ſolet; quæque neminem, vel ad Catholicæ, vel ad certæ fidei Canonem perſtringat. Demùm quæ Apoſtolico Sacræ Congregationis S. R. & vniuerſalis Inquiſitionis Decreto (quod per omnia integrum, ac ſartumtectum ſeruatum volo) nullatenus aduerſetur. Quanquam enim in his tradendis ſtudium omne, ac diligentiam contulerim, vt vera duntaxat, & quæ certa fide, ac fama probata accepi, in medium afferrem: ea tamen, neque ab Eccleſia Canonicè approbata cenſeri; neque maiori, aut ampliori, quàm humana, ac Hiſtorica fide potiri, certum apud omnes, & velut ſacrum eſſe volo. Quin etiam cùm ſæpenumerò, in Virorum Illuſtrium, qui apud nos, vel miraculis floruerunt, vel virtutibus excelluère; vitæ perfectione explicanda, ſanctitatis nomine vſus fuerim: quo in ſenſu illud paſſim tum apud Scripturas, tum apud Patres vſurpatur: Sanctóſque, ac beatos homines nonnunquam appellauerim; quos Euangelica perfectione inſigniores offendi: ne quemquam ea Sanctitatis nuncupatio moueat, quaſi ij iam ab Apoſtolica Sede, in Sanctorum album conſcripti fuerint: cunctis perſpicuum ſit: nihil in ea nuncupatione Eccleſiaſticæ Canonizationis, ſiue Beatificationis; qua Sancti, ac Beati ab Eccleſia declarari ſolent, qui publico cultu ac veneratione apud homines donantur; inſinuari: ſed eam tantùm ſanctitatem in his à nobis commendari ſciant: quæ ex eorum virtute, & morum excellentia proficiſcitur. Vniuerſa demùm, quæ tum in hoc, tum in altero volumine conſcribentur; per omnia S. R. E. examini, ac iudicio ſubiecta ſunto. Quòd ſi quæ in hiſce Annalibus, aut ampliore, aut politiore ſtilo exarata deſiderantur; ea mihi Auctori, ac mei ingenij tenuitati, cui plura, & meliora non ſuppetunt, adſcribi, haud ſanè moleſtè feram: dummodò quæ in eis bona, ac bene parta videri poſſunt, ad Deum Opt. Max. ſupremum eorum Auctorem, referant; cui ſoli honor & gloria debetur.

INDEX

INDEX VIRORVM ILLVSTRIVM;

Virtutum Sanctimonia Insignium, quorum vita, & gesta in hoc primo Annalium Tomo exarantur.

A

B

Iosephus

Index Virorum

INDEX

INDEX RERVM SINGVLARVM, quæ in hoc primo Annalium Volumine continentur, vnà cum Auctorum, ac vetustorum Manuscriptorum citatione, ex quibus tota hæc Annalium Historia est desumpta.

Ne apud vllum fortè, Auctorum, ac Manuscriptorum; quæ in hoc Indice, velut totius Historiæ fontes, ac testes adferuntur; fides, & auctoritas in discrimen, aut suspicionem vocetur. Lectorem admoneo. Duo me potissimùm in hac Annalium Historia tradenda; Scriptorum, qui apud nos omni exceptione maiores habentur, genera sequutum fuisse. Primum. Eorum, qui res ab initio gestas, ac Religionis nostræ primordia, à quibus propiùs abfuerunt, conscripsère: Porrò hi quatuor enumerantur. Primus F. Marius à Forosaksinio, Vir grauissimus, qui anno 1567. Generalis electus, res vti viderat, se conscripsisse affirmat. Secundus. F. Hieronymus à Monteflorum: qui anno 1575. & ipse ad Generalatus Officium assumptus, nonnulla duntaxat, à Priscis Patribus præclarè gesta è tenebris vendicauit: tum verò sanctimonia, ac miraculis clarus, e viuis excessit: quemadmodum in secundo Annalium volumine fusè exa. abitur. Tertius. F. Matthias Salodiensis, Vir præclarus; qui sæpenumerò Definitoris Generalis munere functus ac multis in Religione dignitatibus cohonestatus; fusiùs totam Institutæ Capucinorum Reformationis Historiam, vsque ad annum 1576. duobus Voluminibus complexus est. Huius viri Virtus, auctoritas, fides, ne vlli suspecta esset, à Deo signis post mortem comprobata fuit: vti suo loco explicabitur. Quartus denique F. Bernardinus à Collepetracio, eximiæ virtutis Concionator: qui cùm prima illa Religionis tempora, quæ sub Matthæo à Basso, ac Bernardino Astensi defluxère, conspexisset: res ampliori rerum narratione, ac volumine prosequutus est; quarum veritatem, vita ab eo summis in virtutibus transacta, ac plerisque miraculis illustrata, sua annorum serie conscribenda, non obscurè confirmat. Atque hi sunt, quos cùm tanquam Antesignanos, ac fidelissimos Historiæ duces, sequutus fuerim; eorum testimonia passim in hoc Indice citantur.

Alterum Scriptorum genus huic succedit; ex antiquis Prouinciarum Monumentis, Generalium Ministrorum iussu, & auctoritate; summa fidelitate, ac diligentia; necnon interposito iusiurando, vndique collectum, ac consignatum: quorum fidem nefas duxerim in discrimen adducere. Ab his igitur, cùm tota hæc Annalium Historia hausta fuerit; minùs profectò ea obloquentium calumniis obnoxia esse potest. Mihi verò id apud æquum Lectorem fidei comparatum opto: vt mutuò accepta, tantùm à me reddita existimet.

INDEX ANNORVM
HVIVS PRIMI
TOMI ANNALIVM.

ANNVS

Index Rerum & Auctorum.

Annvs Christi. 1527.

Annvs Christi. 1528.

B[illegible] ponderetur. Bullarium in Clement. VII.

H[illegible] An. o Capucinor. in Religio exorta. Mar. 62. Matt. 1. 111. [illegible]etrac. 2[illegible].

B[illegible] in Vrbe Camerinensi voce publica praeconis, & buccinarum [illegible] Dei, a [illegible] proclamatur. Petr. [illegible] Mar. [illegible]

C[illegible] Camerini, & in Ca[illegible] R[illegible] 14.

Lud[illegible] Ædem S.C[illegible] prope Camerinum, in Ho[illegible] B. Matthei.

[illegible] Colmenzonum [illegible] Petr. 312. Marc. 62.

[illegible] Fratres de Obseruantia ad Capucinos transeunt, qui [illegible] proprio nomine nuncupantur. Marc. 73. Matt. 1. 120. Petrac. 27[illegible].

Tres alij de Obseruantia a Ludouico recipiuntur Mat. 1. 134.

Ex saecularibus Viris Religionem ingrediuntur, F. Bernardus a Forosempronio, & F. Iosephus a Colle-amato. Matt. 1. 11[illegible]. Mar. [illegible]1.

Quatuor alij de Obseruantia Capucini fiunt, & ad decimum [illegible] numerum pertingunt. Petr. 278. Marc. 73.

Eorum paupertas in Ecclesiis, & Domibus aedificandis describitur. Matt. 1. 145. Marc. 82. Salod.

Pestis saeua Camerinensem agrum inuadit. Petrac. 269. Marc. [illegible]1

Duodecim Fratres a Ludouico petunt, peste laborantibus inseruire. Petr. 270.

Ludouicus Fratres hortatur ad opus tam pium, & quaedam monita praebet. Petrac. ibid.

Fratres per diuersa Oppida dispersis, peste correptis inseruiunt. Petr. 271 Marc. 68.

Fratrum nemo peste corripitur. Petr. 272.

Catharina Ducissa Fratres, qui laborantibus inseruierant, Colmenzoni inuisit, & sancta Reformationi praenunciat. Petr. 273. Matt. 1. 143.

Ducissa a Ludouico Concionatores postulat, & apud Pontificem commendat. Petr. 271

Ioannes Maria Varanus Camerinensium Dux, pestilentia obit. Mar. 52. M.[illegible] Prou. March.

Catharina Cibae gentis, & virtutes commendantur. Mar. 46. M.S. Prou. March.

Florentia moritur. M.S. Prou. March.

Annus Christi. 1529.

MVlti ex Obseruantia, & aliis Regularium Ordinibus ad Religionem confluunt. Petr. [illegible]12.

Ludouicus praeter Colmenzonis, & Montis Meloniis loca, duo alia Aluacinae, & Forosempronij adificat. Petr. 314.

Ludouicus Capitulum Aluacinae conuocat. Matt. 1. 142. Mar. 76. Petr. 298.

Aluacina Conuentus describitur, & Capituli in eo celebrati mysterium explicatur. Matt. Mar. Petrac. ibid.

Ludouicus Fratribus ante Comitia sermonem habet, & orationem indicit. Matt. Mar. Petr. ibid.

Huius Capituli comitia describuntur. Matth. Marc. Petrac. ibid.

Spiritus sanctus sensibiliter, in Fratres ipsum inuocantes illabitur, ac mirifice illos illustrat. Matt. Mar. Petr. ibid.

Ludouicus Bullam, & sigillum coram omnibus deponit. Matt. Mar. Petr. ibid.

Quatuor Definitores a Compromissariis eliguntur. Matt. Marc. Petr. ibid.

Matthaeus Generalis per separationem eligitur. Matth. 1. 142. Mar. 7[illegible]. Petr. [illegible]8.

Matthaeus electioni repugnat, deinde rogatus assentitur. Petrac. [illegible].

Constitutiones in Capitulo eduntur. Matt. 1. 142. Marc. 77. Petr. 301.

Constitutiones dum conscriberentur, Spiritus sanctus in Columbae specie visus. Salod.

Constitutiones a Christo editas cui reuelatum fuerit. Salod.

De Constitutionibus Capucinorum, viuae vocis Oraculum Pij V. Salod.

Constitutiones Alaacinae editae exarantur. Matt. 1. 146.

Guardiani ac familiae suis locis constituuntur; Ludouicusque Forosempronij Guardianus collocatur. Petr. 299.

Priorum illorum Fratrum mores, ac virtutes describuntur. Matth. 1. 143. Marc. 82. Petr. 301.

Dauidis Romae de Capucinorum vita testimonium. de Sept. Vrb. Neap. Custod. in S. Euphebio fol. 110.

Matthaeus fratres visitat. Petrac. 307 308.

Matthaei quis in visitandis Fratribus modus. Petrac. 303.

Quaenam Matthaeus in visitatione Fratribus proponeret. Petr. [illegible]2.

Matthaeus Generalatus officio renunciat, sigillumque Ludouico tradit. Matt. [illegible]. 160. Mar. 76. Petr. 361.

Ludouicus assumpto officio Fratres visitat. Mar. 44.

Ludouicus Romam proficiscitur, & Victoriae Columnae opera Ædem S. Mariae miraculorum obtinet. Mar. 94. Matt. 1. 161. Petrac. 362.

Plerique illustres Viri erga Capucinos bene afficiuntur. Matt. 1 161. Marc. 95.

Ludouicus Rheginus, & Bernardinus Georgius, inter Obseruantes Reformationi student. Petrac. 394. Matth. 1. 180. Marc. 111.

A Clemente VII. impetrant Ecclesiam SS. Apostolorum vt in ea reformate viuant. M.S Prou. Calab.

In Calabriam redeunt Diplomate a Pontifice impetrato, vt tria ad reformationem sibi loca eligant. M. S. Prou. Calab.

Ludouicus Bernardinum, pro nouo Diplomate impetrando Romam mittit. Mar 111. Matt. 1. 170. Petr. 395. M.S. Prou. Calab.

Bernardinus Romae Ludouicum Forosemp. adit, & cum eo de Ludouici, sua, & aliorum Calabrorum receptione paciscitur. Matt. 1. 170. Marc. 111. Petrac. 395. M.S Calab.

Ludouicus Bernardino Capucium Quadratum, Constitutionum, & Bullae exemplar tradit. Petrac. 395. Matt. 1. 170. Mar. 111. Salod.

Publicum receptionis instrumentum exaratur. M. S. Calab.

Bernardinus in Calabriam redit, & acta cum Ludouico Forosemp. refert Petrac. 395. Matth. 1. 170. Mar. 111.

Ludouicus Forosemp. a Pontifice, Generalis Vicarius Congregationis confirmatur. Petrac. 1331. & 1362.

Annus Christi. 1530.

MInistri de Obseruantia in Capucinos conspirantes, libellum supplicem Pontifici offerunt. Petrac. 361.

Pontifex Capucinis Fratrum de Obseruantia receptionem Diplomate interdicit. Petrac. ibid.

Pontifex Diploma reuocat, & Ludouico facultatem impertit, clam aliquot de Obseruantia recipiendi. Petr. 33[illegible].

Monasteria plerisque in locis adificantur. Petr. c. 3[illegible] 441.

Ludouicus nonnullos ex Obseruantium familia Romae recipit, quos in Vmbriam transmittit. Petr. 331.

Obseruantium Ministri in Capucinos, ob suorum Fratrum receptionem acriter inuehuntur. Petr. [illegible]1363.

Obseruantes querimonias apud Pontificem deferunt. Petrac. 363.

ANNVS CHRISTI. 1531.

ANNVS CHRISTI, 1532.

ANNVS CHRISTI. 1533.

ANNVS CHRISTI. 1534.

Pontifex ob Principum literas, & Potentium querimonias, Reformationem extinguere cogitat. Petrarch. 366. Salod.

Pontifex fulminibus territus, animum ab extinguendis Capucinis reuocat. Petr. 367. Salod.

Pontifex vt Principibus satisfaciat, edicto Capucinos ab vrbe expellit. Petr. 372. *Mar.* 152. *Matt* 1. 195. Salod.

Pontificis in Capucinis expellendis consilium declaratur Petr. 372. *Mar.* 152 *Matt* 195. Salod.

Capucini, vt promptè Pontifici obediant, prandium cœptum intermittunt. Petr. 373. *Mar. Matth ibid.* Salod.

Quid Capucini percunctantibus de discessu responderent, explicatur. Petr. 373. Salod.

Qui Conuentum post Capucinorum discessum perlustrât, illorum paupertate, ac simplicitate ædificantur. Petr. 371. Salod.

Capucini ad S. Laurentium extra muros pergunt, & à Canonicis Lateranensibus benignè excipiuntur. Matth. 1. 195. *Mar.* 152. Petr. 373. Salod.

Ludouicus per amicos Pontificis animum inuestigat, & spem reditus concipit. Petr. 372. Salod.

Canonici Lateranenses Capucinorum vitam admirantes, eos in vrbe sanctos prædicant. Petr. 374. Salod.

Capucini extra vrbem eleemosynis abundant. Mar. 152. *Matth.* 1. 195. Salod.

Confraternitatis Crucifixi erga Capucinos pietas, & quid Capucini vicissim eidē rependant, indicatur. M. S. Salod.

Plebs Romana contra Capucinorum aduersarios obmurmurat. Petr. 376. *Mar.* 153.

Ioannes à Fano ad Venetorum, ac Mediolanensium plagas à Ludouico destinatur, & Prouincias fundat. Matth. 1. 201. *M. S. Prouin. Brix. A Montefalcus. M. S.* Salod.

Catharina Ciboa Camerinensium Ducissa audita Capucinorum eiectione Romam aduolat. id ipsum & Victoria Columna. Mar. 152. *Matth.* 1. 196. Petrarch. 374.

Brandanus Eremita, triduò Vrbis Vicos & plateas circumiens, Capucinorum eiectionem Romanæ Vrbi exprobrat. Petr. 376. Matt. 1. 197. *Mar.* 143. Salod.

Camillus Vrsinus pontificem adit, & ab eo Capucinorum in Vrbem reditum impetrat. Petr. 374.

Capucini se-uncti in S. Euphemiam redeunt. petr. 375. Matt. 1. 197. Mar. 153. Salo.

F. Bernardinus à Collepetracio ex *Obseruantibus ad Capucinos accedit.* Petr. 10. 1030.

Admiranda F. Petri Apuensis, & trium aliorum fratrum, in probris, ac verberibus tolerandis patientia commendatur. petr. 378.

Duorum aliorum fratrum, in paratis suppliciis perferendis, fortitudo describitur. petr. 378.

Aliorum quoque fratrum virtus in duris probata laudatur. Mar. 142. *Petr.* 379.

Henricus VIII. Angliæ Rex hoc anno schisma in Regno excitat, & Sacra Societas IESV prima fundamenta iacit. Genebrard. in Leon. X. & in Clement. VII. Onuph. anno 1634. 1535. *Ribald. l. 2. Vita Ignat. c. 4. Orland. l. 1. hist. Societ. 2. q. Iacob. Gaulter.* 1534.

Clemens VII. è viuis excedit, & Paulus III. in Petri Sedem sublenatur. Geneb. ann. 1534. *Onuph. ibidem.*

Annvs Christi 1535.

F. *Ioannes à Fano Bergomi prædicat, & Monasterium construit. Matth.* 1. 203. *M. S. Prou. Brix. A.* 251. *Vinea Bergom par.* 1. *c.* 117. *Salod.*

Idem Veronæ Verbum Dei disseminat, & Conuentum extruit. Matth. Salod. ibidem.

F. Paulus à Sestino in Apuliam mittitur, & Larini primum Conuentum ædificat. M. S. Prou. S. Ang. p. 2. *num.* 12. 149.

Plerique ex Obseruantium familia, & ex sæculo habitum Reformationis assumunt. Petr. 816. 854. 873. iiij. 1128. *Matt.* 2. 66. 104.

Religionis incrementa tempore persequutionis maiora exurgunt. Matt. 2. 1. Petr. 443. Salod.

Capituli Generalis hoc tempore necessitas explicatur. Petr. 443. Salod.

Qua ratione hoc tempore Religionis status administraretur. Petr. 443. & 444. Salod.

Ludouicus Forosemp. celebrationi Capituli reluctatur, & qua de causa. Petr. 443. Salod.

Varia de Ludouici mente exponuntur. Petr. 444. 448. 450. *Mar.* 159. *Matt.* 2. 1. Salodiens.

Ambitio Ludouici animum pulsat. Matt. 2. 1. *Salod.*

F. Bernardinus Ochinus *cum Victoria Columna agit, vt Comitia celebrentur, & quo consilio. Petr.* 447. *Mar.* 157. *Matt.* 2. 1. & 2. *Salod.*

Victoria Columna cum Ludouico de Capitulo celebrando agit, nec quicquam obtinet. Petr. Matth. ibid. Mar. 259. Salod.

Victoria ad Ducissam Tallequitij scribit, eaque Ludouico Capitulum persuadet, sed frustra. Petr. 444. *Mar.* 160 *Matth.* 2. 2. Salod.

Victoria tandem Ludouicum ad Capitulum compellit. Petr. 448. *Mar. Matt. ibid* Salod.

Ludouicus *Capitulum in dies differt: Victoria tandem illud à Pontifice impetrat.* Petr. 448. *Mar.* 161. *Matth.* 2. 2. Salod.

Ludouicus *de Capitulo celebrando mandatum à Pontifice accipit. & Capitulum indicit. Petr.* 455. *Mar.* 16 . *Matth.* 1. 2. Salod.

Ludouicus *Capitulo congregato sermocinatur, & à Generalatus munere se alienum simulat.* Petr. 455. *Mar.* 161 *Matth.* 2. 3. *Salod.*

Bernardinus *Astensis Generalis eligitur. Matt.* 2. 3. Petrac. 453. *Mar.* 162. *Salod.*

Ludouicus*, neque in Generalem, neque in Diffinitorem eligitur, ob idque grauiter stomachatur. Petr.* 453. *Mar.* 162. *Matth.* 2. 3. *Salod.*

Ludouicus *subiectionis signa* Bernardino *Generali electo negat, & cum eo de ipsius electione conqueritur. Matth.* 2. 3 *Salod.*

Bernardinus *Astensis Generalis humilem se erga* Ludouicum *prabet. Matt.* 2. 3. *Salod.*

Ludouicus *arroganter suggestum ascendit, atque insanis vocibus Patribus minatur. Petr.* 478. *Mar.* 162. *Matt.* 2. 4. *Salod.*

Bernardini *Generalis, & aliorum* Patrum *erga Ludouicum humilitas, & officia. Mar.* 163. *Matt.* 2. 4. *Salod.*

Ludouici *erga Generalem, &* Patres *proteruia. Mar.* 163. *Matt.* 2. 4. Salod.

Quid in eo Capitulo circa Constitutiones Ordinis, & Religionis statum Patres *disposuerint. Matt.* 2. 4.

B. P. *Franciscus* Bernardino *Generali sermocinanti assistens conspicitur, qui verba prædicati subministrat, ac tandem fratribus benedicit. Mar.* 168. *Matth.* 2. 4. *Salodiensis.*

Ludouicus *Cardinalem Tranensem adit, ac querimonias aduersus fratres instituit; ab eoque vt Capitulum rursus à* Pontifice *instauretur, assequitur. Mar.* 163. *Matt.* 2. 5. *Salod.*

Cum nimis ornate prædicaret Panormi minimè acceptus fuit. Petr.850.

A Deo admonitus sermonis ornatum exuit, & cum feruore prædicans, fructum animarum refert. Petr.847. Montefior. 81. M.S.Prou.Calab.Salod.

Panormi prædicans exoticas lites componit, & Panormi Apostolus prædicatur. M.S.Prou.Calab.Salod.

Catanæ futurum incendium ab Æthna illi imminere pronunciat. M.S.Prou.Calab.Salod.

Rhegij deuastationem Turcarum deprædatione futuram prædicit. M.S.Prou.Calab.Salod.

Illius in prædicando, ac exhortando charitas. Matt.1.188. Montefl.161.M.S.Prou.Calab.

Cordis arcana Rhegino iuueni patefacit, quo eum à scelere reuocat. Salod.

Grauiter à Dæmone de Reformatione deserenda tentatur. M.S. Prou.Calab.

Amicum Patrem ex Obseruantibus in tentatione consulit. M.S.Prou.Calab.

A Christo Domino illi apparente increpatur, & in vocatione confirmatur. M.S.Prou.Calab.

Persecutores fugiens ab Angelo confortatur. Matth.1.188. Salod.

Prouincialis Calabriæ eligitur. Salod.M.S.Prou.Calab.

Suæ mortis à Deo reuelationem accipit, séque ad eum præparat. M.S.Prou.Calab.Salod.

Rhegij in morbum incidit, Fratrésque ad Regulæ obseruantiam, ac virtutes hortatur. M.S.Prou.Calab.M.S.Prou. Rheg.Salod.

De Vocatione ad Capucinos dono Deo gratias agit, & à Fratribus veniam petit. M.S.Prou.Calab.Salod.

Diem obitus prænunciat. M.S.Prou.Calab.Salod.

Christum Dominum Angelis stipatum sibi apparentem videt, & de sæculo migrat. M.S.Prou.Cal.Salod.

Angelorum concentus sui transitus tempore exauditur. M.S. Prou.Calabr.Salodiens.

Caro ipsius mollis, membrorum iunctura flexibiles, facies venusta videtur. M.S.Prou.Calab.Salod.

Post aliquot annos corpus illius integrum reperitur. M.S. Prou.Calabr. Salod.

ANNVS CHRISTI. 1537.

Pontifex Paulus III. diplomate cauet, ne Obseruantes ad Capucinos transeant. Salod. videtur in Arch.Rom.

Bernardinus Generalis ob id libellum supplicem Pontifici offert. Salod. Archiu.Rom.

Libelli tenor exaratur. Salod. Archiu.Rom.

Pontifex nihilominus in sententia perstat. Salod.

Bernardinus Generalis Religionem visitat. Matt.2.16.Salod.

Religionis status adhuc eo tempore difformis. Mar.165. Matt.2.9.& 16.

Bernardinus sua visitatione Religioni perfectum splendorem confert. Mar.Matt.ibid.Salod.

[illegible] et Bernardini in Religione visitanda modus. Mar. Matth.ibid.Salod.

Erga delinquentes cur potius pius quam rigidus esset. Mar. [illegible]6. Matth.ibidem.

[illegible]rum consilio in rebus arduis vtebatur. Matt.2.10.

[illegible]aupertatis ex[illegible]m in Fratribus moderatur, iuxta discretionis modum. Matth.2.10.

Æ[illegible]rotis quanta charitate ministrandum, & quàm parcè iis me[illegible]icamentis vtendum sit, docet. Mat.2.10.

[illegible] Fratribus sermocinatur, & relaxationum quarumlibet principia vitanda esse monet, Rustici exemplo. Matth. 2.[illegible].

Iosephus a Ferno seu Mediolano Ticinum mittitur. Matth. 2.160.

Iosephus Vrbem perterritam Crucis spectaculo ad pœnitentiam prouocat. Matth.ibidem.

Quadraginta Horarum Orationem instituit, ad quam tota Vrbs confluit. Matth.2.160.

Primum Genuensis Prouinciæ Conuentum in ea Vrbe construit. Matth.2.160.

Matthæus à Basso Romæ apparet, & à Fratribus hospitio excipitur. Petr.603.M.S.Brix.A.154.M.S.Prou.Rom. D.39.

Capitij acumen manule dimittere, quam prædicationem deserere. Petr.603. M.S.Brix.A.45. M.S. Prouinc.Rom. D.39.

Ad Obseruantium tamen habitum non rediisse re ipsa probatur. Petr.603.M.S.Brix.A.154.

Quomodo id Dei consilio non vacauerit, explicatur. Salod. Mar.169.M.S.Prou.Brix.A.49.

Matthæus diuino consilio factum fatetur, vt ipse & Ludouicus Forosempr. è Capucinorum Reformatione recederent. Mar.M.S.Prou.Brix ibid.

Ludouicus Rheginus Mottæ Philocastri ex humanis migrat. Petr.837. Mar.1.186. Montefior.103. M.S. Calab.M.S.Prou.Rheg.Salod.

Ludouici vita, ac gesta describuntur. Petr.820. Matt.1.180. Montefior.97. M.S Prou.Calab.& Rheg.1. 1.47. Salod.

Ludouicus Rhegij apud Calabros Patre Agricola natus, Christaldus in Baptismo appellatur. Petr.820. M.S. Prou.Calab.Salod.

Puer ad literas propensus Patris mortem luget. Salod.

Tam in literis proficit, vt ludum literarium aperiat. M.S. Prou.Rheg.2 47.Salod.

Egregij Christaldi mores, dum adhuc in sæculo degeret. Petr. 821. Matt.1.180. M.S.Calabr.Salod.

Sacris Ordinibus initiatur, & Sacerdotio fruitur. Salod.

Cum Bernardino Rhegino arcto amicitiæ vinculo coniunctus, quod ea amicitia vterque contulerit. M.S.Prouinc. Calab.& Rheg.1.47.Salod.

Ludouicus & Bernardinus eodem die Sacrum Obseruantium habitum suscipiunt. M.S. Prou.Calab.M.S. Prou. Rheg ibid. Salod.

Ludouicus in virtutibus proficit, orationémque interdum ad duodecim horas producit. Petr.823. Matt 1.181. Hieron. à Montefl.97. M.S.Prou.Calab. M.S. Prou. Rheg.1.2. 48.Salod.

Pro Aegroto sex horarum spatio genuflexus orat. M.S. Prouinc.Calab.M.S.Prou.Rheg.ibid.Salod.

Varias carnis austeritates exercet. M.S. Prouin. Rheg.47. Salod.

Brixiam cum Bernardino mittitur, vt sub Lichetto studiis incumbat. M.S.Prou.Calab.Salod.

Ludouicus Prædicator insignis euadit, ac in spiritu, & virtute Dei prædicat. Petr.821. M.S.Prou.Calab.Salod.

Diuino spiritu Patriæ liberationem à Gallorum Exercitu pronunciauit. M.S. Calab. & Rheg. 2. 98. Salod.

Nepotis futurū periculum matri prædixit. M.S.Prou.Calab. M.S. Prou. Rheg. Salod.

Guardianus Thurij Nouo panem Fratribus è Cœlo impetrat. Petr. 828. Matt. 1. 184. Montefior. 99. M. S. Prou. Calab. & Rheg. 2. 49. Salod.

Reformationem inter Obseruantes tentat, & denique ad Capucinos migrat. Petr. 822. Matt. 1. 181. Montefl. 98. M. S. Prou. Calab. & Rheg. 2. 50. Salod.

Eius in persecutionibus constantia asseritur. Petr.400. Matt. 1.173. Montefl.98. M.S.Prouinc. Calab. & Rheg.2 51. Salod.

Cæsar

[illegible] Zita P[illegible] a [illegible] dentium dolore, digiti contactu repente liberatur. M.S. Prou.Calab.6. M.S. Prou.Rheg. fol. separato.

[illegible] Zita ab eodem dentium dolore, sacri digiti tactu liberatum sentit. M.S.Prou.Calab.6. M.S. Prouinc. [illegible] fol. separato.

F. Hieronymus à Dinamo B. Ludouici Caput in deferens, [illegible] suauissimo odore fragrans experitur, & a tentatione [illegible] liberatur. M.S. Prou.Calab.6.

Caput Ludouici in Sacristiam transfertur, & capsa lignea plane obserrata includitur. M.S. Prouinc. Rheg.2.62. [illegible]

Qui decem Sanctorum Fratrum Corpora Motta Philocastri condita. M.S.Prou Rheg.2.63.

F. Michael ab Apiastensis virtutibus refulsit, mórsque illius populorum concursu celebratur. M.S.Prou.Rheg.ibid.

F. Idimperius a Campo virtutibus insignis. M.S.Prou.Rheg. ibid.

F. Eusebius à Sancta Catharina sanctitate illustris, cum B. Virgine familiariter colloquitur. M.S.Proa.Rheg.2.65.

F. Franciscus Titelmanus Romana Prouincia Prouincialis Vicarius electus. Petr 789. Matt.2.77. Montef.71.M.S. Prou.Brix. A.94. Chron.Fr. Min.p.3.l.9.302.

Ipsius ortus, ac Parentes. Petr.789. Hieron.a Montef.70.

Ad literas addiscendas ipsius ingenium, ac facilitas. Petrac. Matth.ibid.M.S.Prou.Brix.A.94.

Eiusdem in humanis literis mirabilis profectus. Petr. Montef.Matt.M.S.Prou.Brix.A.ibid.

Minorum de Obseruantia Ordinem ingreditur, ac virtutibus studet Petr.789.Matt 2.78.Montef.70.

Publicus Hassellensis Academiæ professor libros componit, qui enumerantur. Petr.489.& 790. Matt.2.77.& 79.M.S. Prou.Brix.A.94.

In Erasmum Roterodamum scriptis inuehitur, & Iacobum Fabrum egregie confutat. Petrac.Montef.M.S Prouinc. Brix.ibid.

Audita Capucinorum fama in Italiam proficiscitur, cum alijs ad Capucinos migrat, & a Bernardino Astensi recipitur. Matt.2.78. Petr.790.M.S.Prou.Brix.A.94.Montef. 70.Chron.Fr.Min.3.par.l.9.301.

Ad ægrotorum curam se transmitti curat, vt sese profundiùs deijciat. Petr.791. Matt.2.78 Montef.71.M.S. Brix. A. 95.Chron.ord.Min.ibid.

Admirabilis ipsius charitas, & humilitas in his ministerijs describitur. Petr.Montef.M.S.Prouinc. Brix.Chron.ord. ibidem.

Idiotam, ac imperitum se simulat, vt superbiam opprimat. Petr.791. Matth.2.78. Montef.71. M.S.Prou.Brix. A. 9[illegible]6.

Quid nonnullis responderit, qui illi Voluminum compositionem suadebant. Petr.347 Chron.ord.Min.3.par.l.9.30[illegible].

Dum ægrotorum curæ incumbit, librum componit de exercitijs Religiosorum. Petr.792.

Romanæ Prouinciæ Vicarius Prouincialis eligitur. Petr.789. Montef.71. M.S. Prou.Brix. A.95. Chron.ord. Min.3. par.l.9.3[illegible].

P[illegible]mè in id munus pastorale incumbit. Petr.792. Montef.73.M.S Prou.Brix A.96.Chron ord.ibid.

Paupertatem maximè in Visitationibus inculcat, quam Religionis fundamentum, & gladium ancipitem vocat. Petr.792.

Fratres ad labores manuum ex Regulæ præcepto prouocat. Petr.793.Matt.2.78.Montef.71.M.S.Prou Brix.A. 94.

Quibus argumentis id persuaderet. Petr.Matt.Montef.M.S. Prou.Brix.A.ibid.

Canistr[illegible] ipse cum alijs texit. Petr.795. Matt.2. 78.Montef.72. M. S. Prou. Brix. A.95.

Quorumnam labores minime probaret. Petrac.794. Matth. Montef ibid.

Regulæ intelligentiam claram esse quo argumento probat. Montef.71.

Expositiones in Regulam quas probaret. Matth. 2.78. Montef.71.

Quot in Pastoris munere virtutibus emicaret. Petrac. 795. Matth.2.79.Montef.73.M.S. Prou.Brix.A.96.Chron. ord.Min.3 p.l.9.303.

Ipsius austeritas quanta. Petr.791.795. Matth.2.79.M.S. Prou.Brix.A 95, Montef.73.Chron.ord.Min.ibid.

Paupertatis amore flagrabat. Petr.795.

Anticoli obitum suum Guardiano, & Fratribus prædicit. Chron.Ord.Min ibid.

Anticoli in morbum incidit, atque in diutino languore summam alacritatem ostendit. Petrac. 796. Matth.2.79. Montef.72. M.S. Prou. Brix. A.96. Chron.ord.Min. ibid.

Sacramentis instructus sanctissimè moritur, non amplius quam quadragenarius. Petr.M.S.Prou.Brix.Chron.ord. Min.ibid.Montef.73.

In sui obitus hora, gloriosus cuidam Bernardino, & Ioanni apparet. Petr.797. Montef.73. Franc.a Canob.in eius vita

Mysteriosa Ioannis Visio describitur. Franc.à Canob.in eius Vita. M.S Prou.Rom.

Habitus sui segmen plurimis ægrotis incolumitatem præstat. Petr.Montef.ibid.

Mulier a sanguinis fluxu ipsius meritis liberatur. Petr. 797.

Post quartum ab ipsius sepultura annum, corpus album, molle, ac odoriferum in sepulchro reperitur. Petr.796. Matt. 2.79. Montef.74 M.S. Prou Brix.A.96.

Cùm prius facie ad parietem versa sepultus fuisset, ad Cælum conuersa inuenitur. Montef.M.S.Brix ibid.

Plurimi ad sepulchrum illius confluentes a morbis liberantur. Petr.798.

Archipresbyter Anticolensis post multos annos sacrum corpus in tumulo perlustrat, & eodem modo integrum, ac odoriferum reperit. Petr.798. Montef.74.

Idem B.Viri manum sibi admouens, oculi cæci lucem adipiscitur. Petr. Montef.ibid M.S.Prou.Rom.

Clariori quam antea oculorum luce fruitur. Petr.798. M.S. Prou.Rom.

Gossipij quod sacrum corpus attigit, contactu, mulieris oculus pene cæcus sanatur. M.S.Prou.Rom.

Eodem gossipio Catharina Anticolensis guttur à morbo curatur. M.S.Prou.Rom.

Sanctis huius Viri memoria apud Scriptores illustris. Sixtus Senens. Bellarm de scriptor. Eccles. 254. Gonzag. de orig. Relig. Seraph. p.3. 1160. Tossinian. in sua hist. l.3.316.

Annus Christi. 1538.

Bernardinus Ochinus Venetiis Prædicat, & Monasterium acceptat. M.S.Prou.Venet.

F. Bonauentura Venetus Ordinis Min. de Obseruant. quomodo eo Monasterio potitus fuerit. M. S. Prouinc. Venet.

F. Bonauentura ad habitum Capucinorum migrat, & Monasterium Capucinis tradit. M.S Prou.Venet.

In Monasterij fundamentis Vas testaceum, S. Francisci Imagine ornatum reperitur, Caputium quadratum gestans. M.S Prou Venet.

[illegible] *Monteſt.* 5. [illegible]

[illegible] *E*[illegible]*tur, a quo Vir prudens* [illegible] M.[illegible] *Marc.*1 4 *Monteſt.* [illegible]

A[illegible]*Verona prædicat, vbi incredibiles ad* [illegible] *in populis excitat. Mar.*104.*Petrac.* [illegible] 1.2 3..*Mo*[illegible]*l.*43°.

[illegible] *eſtus erigitur, mi*[illegible] *populorũ mul*[illegible] *ad* [illegible] *pœnitentiam prouocat* Petr. [illegible] *d.* M.S. Prou.*Venet.*156. *Monteſal* 4[illegible]

[illegible]*ium Veronæ, ac Benoloni ædificat.* M.S.Prou.[illegible]*en.* [illegible] petr.[illegible] .*Matt.* .2 3.*Mar.*1 4.*Monteſal.*433

[illegible] *Benoloni, cum Fra*[illegible] *nunc obſe*[illegible] *de*[illegible] *miraculoſe prouidet. M.S.Prou.Ven.*157. [illegible] Salod.

Romam Ioannes ad Comitia proficiſcitur, & Generalis Definitor eligitur. Salod.

Mantuam pergit, & Monaſterium Marmirolo extruit. M.S.*Prou.Ven.*157.*Salod.*

A Bernardino Aſtenſi Generali prius in Venetam, deinde in [illegible] *prouinciam deſtinatur.* M.S. *Prouinc Ven* 158. *Salod.*

Ioannis magna in dicendo Vis Bernardini Generalis teſtimonio, & exemplo illuſtratur. *Petrac.*700. *Marc* 105. *Monteſt.*64 *Salod.*

Senis prædicat, & Concionatorem hæreſim prædicantem impugnat. Petr.[illegible] 1.*Salod.*

In [illegible] *prouinciæ* [illegible] *eligitur,* [illegible] *prædicat, Vrbis calamitat*[illegible] *prædicit.* Petr.701. Matth.1. 2[illegible].*Mar.*10[illegible] *Monteſt.*64. *Monteſal.*436.

In Conuentu Mont[illegible] *Caſ*[illegible]*, qui Fratri ibi inuentum depoſcente reſpondet.* Petr.[illegible]09. *Monteſt.*[illegible] *Monteſal.* 435.*Salod.*

*Prouincialis Vicarius, verbo, & exemplo diligentiſſimè id munus exercet. Matt.*1.207. *Mar.*105.M.S.*Prou.Mar.* t.2 112.

Quid de Orationis neceſſitate ſentiret. Petr.[illegible]05.*Salod.*

Brixiæ dum Fratribus ſermocinatur S. P. *Franc. apparens Fratribus benedicit. Matth.*1 206. M.S. *Prou. Mediol.* 141. *Salod.*

Bergomi B. P. Franciſcus eodem ſermocinante, Fratribus benedicens apparet. M.S.*Prou.Brix.A.*151.*Salod.*

Bergomi, dum Fratres in Oratione ſomno corripiuntur, Æ[illegible]*hyops tympanum pulſans a Fratre orante conſpicitur. Matth.*1 206. *Salod.*

Ibidem B. P. Franciſcus, dum prima a Sacerdote Miſſa celebratur, Fratribus benedicens apparet. M.S. *Prou.Brix.* [illegible].252.*Salod.*

Ioannes in Opp. de Tiphermi Metaurenſis prædicans, ſuo vitæ exemplo, M[illegible] *Conuentuales ad Capucinorum Reformationem amplectendam prouocat.* M.S. *Prou.Marc.* t.2 [illegible]4 *Salod.*

I[illegible] *in quartanam incidit,* [illegible] *Durantis prædicat, vbi a* [illegible] *morbo ad mortem laborat.* Petr.[illegible] *Matth.*1 [illegible] *Mar.*[illegible]8.*Monteſt.*65.*Mo*[illegible]*l.*4[illegible].*Salod.*

A[illegible] *appropinquans, ſac*[illegible] *deuotè* [illegible] *gratias agit, ac in Domino obdormit.* Petrac. [illegible]8 *Matt.*1.2[illegible].*Marc.*[illegible] *Monteſt.*65. *Monteſal.* 4[illegible] *Salod.*

[illegible] *miracu*[illegible] *ad illius ſepulchrum appenduntur.* [illegible] *Matth.*1.208..*Mar* 109. *Monte*[illegible]5..*Monteſal.*4[illegible]

[illegible] *corpore labo*[illegible]*rat. Petrac. Matt.*[illegible]

F. Bernardus Foroſempronianus ex ſæculari Capucinus, Laicus virtutibus emicat. Petr. 34. *Matt.* 1 116.*Marc.* [illegible]1.M.S.*Prou.Brix. A.*24. *M.S.Prou. March. tom.*1. 121.

Auſteritate, ac ſui ipſius contemptu admirabilis. Petr.636. *Matt.*1.117.*Mar.*71.

In orationibus frequentiſſimus, ac præſertim in Paſſionis Domini meditatione aſſiduus. Petr.634. M.S. *Prou.March.* t.2.122.

Tanto ſtimulatu Dominicæ paſſionem in nemore deflet, vt ſæculares ad lachrymas commoueat. Petr.637. *Matth.*1.117. *Salod.*

*Ipſius erga Pauperes charitas exemplo commendatur. M.S. Prou.March.t.*2 121

Flagellationem quinque horarum ſpatio exercet. Petrac 639. *Matt.ibid.*Mar.[illegible]1.*M.S.Prouinc.Brix.*24 *M.S.Prou. March.*t.2. 121.*Chron.*3 *par.*299.

Macerat e mortalem cum immortali vita deuotiſſimè commutat. Petrac.639.*Matth.ibid.Marc.*[illegible]2 M.S. *Prouinc. Brix. A.*25. M.S. *Prouinc. March. ibid. Chron. ord. ibid.*

F. Donatus Laicus omnium virtutum laude clarus. M.S. *Prouinc.Hydruntinæ t* 2.118.

Orationis, ac pauper[illegible] *amantiſſimus, cum B. Virgine ſæpe confab*[illegible]*tur* *M.S.Prou.Hydrunt.ibid.*

Aliet[illegible] *in Hydruntina Prouinc moritur.* M. S *Prouinc. Hyd.* [illegible]

In ipſius [illegible] *magnus ſit populorum concurſus, &* [illegible] *ſuauiſſimo odore fragrat.* *M.* S. *Prouinc. Hydr. tom.*2.1 2.

ANNVS CHRISTI, 1540.

F. *Mariana* [illegible] *Nebb.* [illegible] *in Cor*[illegible] M.S.*Prou.Corſ.*1 .46.15.

In Dei verbo diſſeminando laborat, & [illegible] *vin*[illegible] *ac odiis reuocat. Chron.Corſ.Ant.Petr.P*[illegible] M.S.[illegible]*ou.Corſ.*56.

Ipſius prædicatione, ac præclaris vitæ exemp[illegible]*, Inſula, fu*[illegible] *odiis ad pacem reuocatur. Chron.*[illegible]*orſ.* M.S. [illegible] *Co*[illegible]*ſ.*56.

Monaſteria Baſtiæ, atque aliis in locis ædi[illegible]*at.Chron.Corſ. M.S.Prou.Cor*[illegible]

Ex F. *Mariani tumulo flos miræ pulchritudinis exori*[illegible]*tur, quo plerique à morbis* [illegible] *Prouin* *Corſ.*35.

In Pedemontana [illegible]*egione Monaſteria a Capucini* [illegible] M.[illegible] *Prouinc.*[illegible] 29.

Monaſterium Montiſregalis *hoc anno conditum.* M.[illegible] *Genue*[illegible]

Carol[illegible] *in Populum* [illegible] M.S *Prou.*[illegible]

F. *Ioannes Baptiſta Florentinus in Vrbe Mont*[illegible] *prædicat,* [illegible] *increpat* M. S.[illegible] 291.

Publicè *illius* [illegible] *arguit.* Matth.M.S.Pro[illegible] *ibid.*

Carolus illi per Nuncios commi[illegible] *niter re*[illegible] *M.*[illegible] *Genu. ibid.*

Ioannis Baptiſta ad [illegible] *verba* [illegible] *ſuggeſtu.* M.S.*Prou. Genu. ibid.*

Chriſti Crucif[illegible] *imago faciem in* [illegible] *partem* [illegible] *ac* [illegible] M.S.*Prou.Ge*[illegible]

Ioannes B[illegible] *Arcem fulmine proſternendam prænuntiat* M.S *P*[illegible]

Fulmen [illegible] *Arcem deijcit,* [illegible] *mul*[illegible] M.[illegible] *Gen.ibid.*

 Carolus

Annus Christi 1542.

Paulus III. Pontifex maximus Generale Concilium indicit in Vrbe Tridentina. Concil. Trident. in Bulla indiction.

Ochinus Venetiis prædicat, ac hæresim callidè disseminat. Petr. 522. Mar. 179. M.S. Prou. Brix. ibid. M.S. Prou. Venet. 1.. M.S Prou. Rom. D.48. Salod.

Ochinus in sermone potens, ac facundus. M. S. Prouinc. Brix. ibid. Salod.

Venetiarum Vrbs prudentibus, ac Catholicis Viris fœcunda. M.S. prou. Brix. A.118. Salod.

Ochinus velut hæresis suspectus ad Nuncium Apostolicum defertur. M.S. Prou. Brix Mar ibid.

Inquisitionis officium post Tridentinum Concilium Venetiis introductum. M.S. Prou. Venet. 1.0.

Coram Apostolico Nuncio Ochinus obiecta diluit, & Catholica interpretatione abstergit. Salod.

Iterum hæreticas voces effundit, & ab Apostolico Nuncio à Prædicatione suspenditur. M.S. Prouinc. Brix. A.118. Mar. 179.

Iulius Mediolanensis hæreticus in Carcerem Venetiis conijcitur, tum ad Hæreticos fugit. Petr. 521. M.S. Prou. Brix. A. Mar. ibid.

Petrus Martyr Lucensis a Valdesio Doctore corruptus. Matt. 2.18.

Ochinus Republica Veneta opera, prædicationi post triduum restituitur, & cautius agit. M.S. Prou. Brix. A. Marc. ibidem.

Ochinus Veronam se confert, ac collectis vndique Prædicatoribus B. Pauli Epistolas legit, atque hæretico sensu interpretatur. Mar. 180. Matt. 2.22.23. M.S. Prou. Ven. 160. M.S. Prou. Brixia. A.118. Salod.

Discipulos paucissimos hæretica doctrina corrumpit. M. S. prou. Brix M.S. Prou. Ven. ibid.

Pontifex de hæretica Ochini doctrina certior factus, vix credit. Mar. 180. M.S. Prou. Brix. ibid.

Pontifex erga Ochinum benè affectus, ipsius honori consulit. Petr. 522. Mar. 180.

Ochinus Romam procuratoris Generalis Literis, Pontificis nomine vocatur. Petrac. Mar. ibid. Matt. 2.22. M.S. Prou. Brix. ibid. Salod.

Ochinus Romanam profectionem differt, tandem Florentiam proficiscitur. Petr. Matth. Marc. ibid. M.S. Prouinc. Brix. A.119. Salod.

Petrum Martyrem Florentia alloquitur, qui Romanum iter illi dissuadet, & ad Hæreticos prouocat. Petr. 523. Matt. 2.22.23. Mar. M.S Brix. A. ibid. Salod.

Petrus Martyr pecunias Ochino offert. Petr. Matth. Mar. M S Prou. Brix. Salod. ibid.

Ochinus consilium mutat, & Geneuam proficisci deliberat. Petr. Matt. Mar. M.S. Prou. Brix. ibid. M.S. Prou. Venet. 160. Salod.

Ochini casus Nouitio in visione ostenditur. Petr. 526. Matt. 2.20. Montefl. 24. M.S Prou. Brix. A.116. M.S. Prou. Rom. D.50. Salod.

Gratianus Nouitius vsque ad Matutinas horas in oratione perseuerat. Petr. 527. Mat. 2.2 . Montefl. 24. M.S. Prou. Brix. A.116. M.S. Prou. Rom. 50. Salod.

Fratrum Beatorum supplicationem Ecclesiam ingredientem videt, qui diuina officia ante sepulcbrum persoluunt. Petr. Matth. Montefl. M.S. Prou. Brix. M.S. Prou. Rom. ibid. Salod.

Mysteriorum explicationem ab iis accipit, quam Magistro aperit. Petr. 527. Matt. 2.21. Montefl. 43. M.S. Prouinc. Brix. A.117 M.S. Prou. Rom 51. Salod.

Sanctorum Defunctorum corpora, quanto in honore apud Deum habeantur. Petr. 527. Matt. Montefl. M.S. Prou. Brix. M.S. Prou Rom. ibid.

Horas Diuinas morosius in Choro decantandas audit. Petr. Matth. Montefl. M.S. Brix. M. S. Rom. Prouinc. ibid. Salod.

Franciscus Æsinus tunc Fulginij Guardianus. Matth. 2.20. Montefl 41. M.S. Prou. Brix. A.116. M.S. Prouinc. Rom. 50.

Magna Religioni tribulatio imminens Gratiano prenunciatur. Petrac. 528. Matt. 2.21. Montefl. 43. M S. Prou. Brix. A.117. M S Prou. Rom. 51. Salod.

Ochini post duos menses lapsus. Petr. Matt. M S Rom. Prou. ibid. Montefl. 44. M.S. Prou Brix. A.118. Salod.

Ochini, ac cæterorum lapsus Fratri Antonio Vinarolensi sub montis, ac Refectorij mysterio ante quadriennium demonstratur. Matt. ibid. Salod.

Tota Visio narratur, & explanatur. Matt. Salod. ibid.

F. Franciscus a Palemone Ochini casum, & ad Hæreticos fugam in extasi videt. M. S. Prouinc. Rheg. tom. 2. 74 Salod.

F. Antonio Hispano idem Ochini lapsus in oratione diuinitus reuelatur. M.S. Prouinc. sancti Angeli. t.1. 87. Salod.

Ochini occasus Dei propensiorem in Religionem curam commendat. Matth. 2.23. Salod.

Ochinus sub pietatis pretextu F. Marianum sibi socium assumit. Petr. 523. Matth. 2.23. Marc. 181. M.S. Prouinc. Brix. A.119. Salod.

F. Marianus à Quintiano in pauperes pius, pallium proprium pauperi largitur. M.S. Prouinc. Etrur. E.11. Salod.

F. Marianus Ochini dolo circumuentus, eum Genuam proficiscentem comitatur. Petrac. 523. Mar. 181. M.S. Prou. Brix. A.120 Salod.

Ochinus cum Mariano F. Franciscum Fratrem, & Iuniperum socios habet. Petr. 523 Matt. 2.23. Salod.

Ochinus in Alpium iugo fugam suam verbis deplorat. Petr. 524. Marc. 183. M.S. Prou Brix. A. 121 Salod.

Religionis Capucinorum immeritas angustias luget. Petrac. Mar. M.S. Prou. Brix. Salod. ibid.

F. Marianus Ochini Lamenta percipit, & cum ipso de dolo machinato conqueritur. Petr. 525. Marc. 584. M.S. Prou. Brix. A.121 Salod.

Ochinum Marianus à proposito reuocare conatur. Petr. 525. Marc. M.S Prou. Brix. ibid. Salod.

Marianus attestationem de fraude sibi illata ab Ochino postulat, & recipit. Petrac. Marc. M S prouinc. Brix. Salod ibid.

Religionis ab Ochino sigillum accipit, & Venetias ad Prouincialem defert. Matth. 2.24. Marc. 185. M.S. Brix. A. ibid. Salod.

Vehemens Religionis luctus ab Ochini fugam explicatur. Marc 185. M.S. prou. Brix. A.122.

Prouincialis Venetus Religionis sigillum ad Bernardinum Astensem defert. Mat. 2 24. Marc. 185. M S. Prou. Brix. 122. M.S. prou. Venet. 162. Salod.

Bernardinus Astensis Patres congregat, & cum iis de agendis consilium init. Mat. ibid. M.S. Brix. A 123. Salod.

Patrum Decreto, orationes ac supplicationes in tota Religione instituuntur Matth. M.S. Prou Brix. Sal. ibid.

Inquisitiones diligentissimæ fiunt vbique de his, qui hæresi contaminati essent. Matth. M. S. Brix. Salod. ibid.

F. Hieronymus Melphitensis primus ad Hæreticos transfugit. Mat. 2.24. M.S. Prou. Ven. ibid Salod.

Capucinorum opera & exemplo Mariæ, atque illius Moniales Virgines, arctam S. Claræ Regulam profitentur, & Capucinæ appellantur. Matth. ... 11.

Monialium huius Monasterij exemplaris vita describitur. Matth. ibid. Neap. sacr. 192 M.S. Prou. Vmbr.

Maria antiqua illa corporis ægritudine corripitur. Matth. M. S. Prou. *Vmbr. M. ibidem.*

Sacra Eucharistia refecta, tota in Deum absorpta videtur. Matt. 2.112. M.S. Prou. *Vmb.* M. 3.

In Oratione lachrymas fundens, interdum cum Christo colloqui audita. Matth. 2.11 .112. M.S. Prou. *Vmb. M. 1.*

Occultas Monialibus *tentationes reuelat. Matt. 2.113. M.S.* Prou. *Vmbr. M. 2.*

Moniali, quæ Obedientiam implere recusat, Diabolum humero insidentem videt. Matth. M.S. Prou *Vmbr. ibidem.*

B. Franciscum, ac B. Antonium Sorori moribundæ adstantes conspicit. Matt. ibidem. M.S. Prou. *Vmb.* M.S.

Nouitiam ad sæculum redire volentem, oratione in Religionis amplexu confirmat. Matth. ibid.

In extasim rapta Paradisi *gaudia degustat. Matth. ibidem M.S.* Prou. *Vmb.* M. 4.

Abbatissa, post diuinum raptum, officium deponit, & aliam Abbatissam constituit. Matth. ibid. M. *S.* Prouinc. *Vmb. ibid.*

Biduo ante obitum, Sorores ad Regulæ obseruantiam, Deamorem, ac mutuam charitatem hortatur. Matt. M.S. *Prou. Vmb. ibid.*

Francisco Liardo *Confessori reuelat, Deum Neapolitanæ Vrbi infensum esse. Matth. 2.114.* M.S. *Prou Vmbr.* M.S.

Mariam Aerbam Termulanorum Ducissam alloquitur, eique vitam breuiorem prædicit. Matth. ibid. M.S. *prou. Vmb.* M 6.

Morti proxima cum Dæmone confligit, & Christum sibi adstantem ostendit. M.S. Prou *Vmb. ibid.*

Sacramenta *deuotè suscipit, & totam suæ salutis fiduciam a Christo pendere declarat.* Matth. *ibid.* M. S. *Prou. Vmb. ibid.*

Iesus ter inclamans expirat. Matth. 2.114. M.S. Prou *Vmb.* M. 7.

Magnus Populorum *ad ipsius obitum concursus.* Matth. M.S. Prou. *Vmb. ibid.*

Ipsius pedes suauissimo odore flagrant. Matt. M.S. *Prou. Vmb. ibidem.*

Maria *Aerba Termulanorum Ducissa,* Mariæ *Longæ Animam gloria donatam, & splendentem videt.* Matt. 2.114. *M.S. prou. Vmb. M. 6.*

Maria Aerba Monasterium *ingredi, & Religionis habitum, post Longæ obitum, sumere statuit.* Matt. 2.114.

Podagra grauissima post annum correpta deuotissimè in Domino obdormit. Matth. ibid. M.S. Prou *Vmb.* M. 7.

Cum Maria *Longa in eodem deposito sepelitur.* Matt. *ibi. M. S. prouinc. Vmb.* M. 8. *Ex Arch. S. Paul. Neapol. Cleric. Reg.*

Maria Longæ Corpus extumulatum post annum integrum reperitur, atque odorem suauissimum violarum reddit. M. *tth. ibid.* M. *S. prou. Vmb.* M. 7.

Capilli, *& vngues* Maria *Longa post obitum excrescunt.* Mat. *ibid.* M. S. *prou. Vmb* M. 7.

Maria *longa defuncta brachium extendit, & Ducissæ Corpus in* Sarcophago *amplectitur. Matth. ibid.* M. S. *Prou. Vmb.* M. 8. *ex Arch.* S. Paul. Cler. *Reg. Neap.*

Soror eiusdem Monasterij *apostemate laborans,* Maria *longa manus contactu sanatur.* Matth. *ibid.* M.S. *Prou. Vmb.* M. 7.

Caput Mariæ *Longæ suo contactu, Sororem vlcu reptili laborantem sanat.* Matth. *ibid.* M.S. *Prou. Vmb.* M. 8.

Alteram quoque Sororem occulta infirmitate detentam liberat. M*tt.* 2.115. M.S. *Prou. Vmb.* M. 9.

ANNVS CHRISTI. 1543.

P*Ontifex* Capucinorum *Religionem in Consistorio extinguendam proponit. Petr.* 529. Matth. 2.27. Mar. 191. M.S. Prou. *Brix. A.* 124 *Salod.*

Cardinales *ferè omnes in* Pontificis *sententiam descendunt.* Petr. Matt. March. M.S. Prou. *Brix. Salod. ibid.*

Cardinalis *Antonius* Sanseuerinus *Religionem defendit.* Petr. 530. *Matt.* 2. 26. *Mar.* 192. M. S. Prou. Brix. *A* 125. Salod.

Cardinalis Sanseuerinus *graui Oratione* Pontificem, *&* Cardinales *in suam sententiam pertrahit.* Petr. 530. *Matt.* 2. 28. Mar. M. S. prou. Brix. *ibidem* Salod.

Sanseuerinorum familia multis titulis commendatur. Mazzarella. 731.

Pontificis *animus, & consilium à Deo mutatur.* Petr. 531. Matt. 2. 34. Mar. 193. M. S. Prou. Brix. *A.* 126.

Pontifex Cardinali *Carpensi* Protectori, *Religionem explorandam demandat.* Petr. 532. *Matt. Mar.* M. S. Prou. *Brix. ibid.* Salod.

Cardinalis *Carpensis cunctos prouinciales Romam cõuocat, vt ab iis statum Religionis addiscat.* Petr. Matt. *Mar.* M. S. prou. Brix. *ibid.* Salod.

Religionem in Fide integram esse pontifici renunciat. Petr. *Mar.* Matt. M. S. *prou.* Brix. *ibid.* Salod.

Pontifex diem præscribit, in quo cunctos prouinciales collectos, in palatio alloquatur. Petr. 533. *Mar.* 149. Matt. M. S. prou. *Brix. ibid.* Salod.

Patres pontificis mentem ignorantes, perterriti ad pontificem accedunt. Petr. Mar. Matt. M. S. prou. *Brix. ibid.*

Fratres de Obseruantia tot habitus sui Ordinis parant, quot Capucini *ad pontificem accedunt.* M. S. prou. *Venet.* 162. *Salod.*

Pontifex primò Fratres seuerè alloquitur, beneficiaque Religioni collata exprobrat. Petrac. 536. Mar. *Matt. M. S. prou. Brix. ibid. Salod.*

In Ochinum verbis inuehitur. Petr. *Mar. Matth. M. S. prou.* Brix. *ibidem.*

F. *Franciscus Æsinus Pontifici respondens, ab eo obiurgatur. Salod.*

Pontifex sermonem lenient, se Fratribus beneuolum ostendit, & consolatos dimittit. Petr. 537. *Mar.* 194. *Matt.* 2. 35. *Salod.*

Capucini Fratres prægaudio lachrymantes, Deo gratias referunt. Petr. 537. *Mar.* 195. *Matth.* 2. 35. *Salodiens.*

Cardinalis Carpensis *cum prouincialibus agit, de Religione integrè expurganda, & F. Franciscum Æsinum Generalem* Commissarium *instituit.* Petr. 551. Mar. Matth. *ibid.* M. S. Prou. Brix. *A.* 127. *Salod.*

Pontificis *nomine prædicationem* Capucinis *interdicit. petr.* 551. Mar. 195. Matt. 2. 55. *M. S. prou. Brix. ibid.*

Capitulum *Generale in pentecoste conuocandum statuit. petr.* Mar. *Matt. M.* S. Prou. Brix. *ibidem.*

Viri prudentia, ac sanctimonia illustres, qui huic Capitulo *interfuere enumerantur.* M. S. Prou. *Rom. D.* 60.

Quintum Generale Capitulum *congregatur, in quo Franciscus Æsinus Generalis eligitur. petr. Mar. M.* S. *Prou. Brix. ibid. Matt.* 2. 55. *Salod.*

Francisci Aesini Generalis laudes, ac virtutes narrantur. M. S. Prou. *Brix. A* 130. *Salodiensis.*

Franciscus Aesinus videt B. P. Franciscum, baculum itineris sibi porrigentem, & ad Generalatus labores mittentem. Math. ibid. Salod.

[illegible] Constitutiones [illegible] suo spiritu conscriptas [illegible] Matth. M. S. prou. Brix. & March.

[illegible] eos Superiores [illegible], qui facile in Constitutio[illegible] dispensa[illegible] aut austeriora addunt. Petrac. Matth. [illegible] Prou. Brix. & March. ibid.

[illegible] tres, ob sublatum Religionis Prædicationis offi[illegible] timides redarguit. Petr. [illegible]

[illegible] monet, vt de manu ipsius omnia absque sollicitudine [illegible] piant. Petr. 561. Matth. M.S. Prou. Brix. & March. ibid.

Car[illegible], se a Religione prædicationis officium abstulisse affirmat, [illegible]ationemque reddit. Petr. 561. Matth. 1. 69. M. S. Prou. Brix. A. 136. M. S. Prou. March. t. 4. 499.

[Chr]istus prædicationis munus Religioni se restituturum spondet. Petrac. 563. Matth. M.S. Prou. Brix. & March. ibid.

Futuræ prædicationis fructum, atque vtilitatem prænunciat. Petr. Matth M. S. prou. Brix. & March. ibid.

Prædicatorum, qui in Ecclesia Dei verbum di[s]eminant duo genera distinguit: bonos commendat, malos reprobat. Petr. 562. Matt. 1. 69. Salod.

Duo fratrum genera in Religione, vnum altero perfectius insinuat, quibus se delectari asserit. Pet[r]. Matt. M.S. prou. Brix. & March. ibid.

Quantopere Christus Religionem diligat, trium fratrum cum toto mundo comparatione demonstrat. Petr. Matth. M.S. prou. Brix & March. ibid.

Tentationem Religionis necessariam fuisse ostendit. Petr. 564. M. S. prou. Brix. A. 137. Man. S. prou. Marc. tom. 4. 499.

Veras Christus, has reuelationes esse comprobat. Petr. Matth. ibid. M. S. prou. Brix. A. 541. M. S. Prou. March. t. 4. 502.

Quid circa obedientiam Generalis Minorum Conuent. præstandam, fratribus obseruandum sit, Christus præstituit. Petr. 566. Matt. 2 69. M. S. Prou. Brix. A. 137. M. S. prou. March. t. 4. 50.

Quid Generalis circa eorum, qui ex Obseruantium familia ad eum accedebant, receptionem agendum sit, mandat. Petr. 564. Matt. M.S. Prou. Brix. ibid. M.S. Prou. Mar. t. 4. 499.

Christus quatuor gradus, ad perfectam Regulæ Obseruantiam necessarios explanat. Petr. 567. Matth. ibid. M. S. Prou. Brix. A. 739. M. S. prou. March. t. 4. 500.

Duo quoque fratrum perfectorum genera distinguit, ac commendat. Petr. 569. Matt. 2. 69. M.S. Prou. Brix. A. 137. M. S. March. t. 4. 499.

Ecclesiæ dogmatibus tenacius inhærere, ac neotericos errores fugere docet. Petr. 569. Matth ibid. M.S. Prou. Brix. 140. M.S. March. t. 4. [illegible]1.

Ad scripturarum sensum rectè intelligendum, quæ necessaria sint, indicat. Petr. Matth. M. S. Prou. Brix. ibid. M.S. Prou. March t. 4. 5[illegible]2.

Hæreses vnde oriantur, & quorsum à Deo permittantur, exponit. Petr. 570 Matt. M. S. prouinc. Brix. & March. ibid.

[illegible]atori Fidem Dominus Ioannis scripturarum testimoniis [illegible]struit, ac Patribus commendat. Petr. ibid.

Reuelationes Ioanni factas, Christus veras esse pluribus testimoniis con[fir]mat. Petr. 5[illegible]. Matt. 1. [illegible]. M.S. Prou. Brix. [&] March. ibid.

[illegible] um hæc Ioanni reuelauerit, Christus declarat, prohibetque, ne de cætero vllus ab eo reuelationes postulet. Petr. [illegible]3. Matt. [illegible]. 69. M.S. Prou. [B]rix. 140.

[illegible] Generali[s] h[a]c reuelatione [illegible] animo confortatur.

Petrac. [illegible]74.

Franciscus Palemon in Conuentu Miletensis concedit. M.S. Prou. Rheg. t. 2. 24 Salod.

Ex Obseruantium familia simul cum Ludouico Rhegino ad Capucinos migrat. Petr. 842. Matt. 1. 172.

Reformationem apud Calabros egregiè adiuuat. Matt. 1. 1[illegible]. Salod.

Messanæ Guardianus Carolo V. Imperatore cum Fratribus oliuarum ramos in manu gestantibus, obuia procedit. M.S. Prou. Calab. 7. Salod.

Priores illius Reformationis calamitates forti animo pertulit. Petr. 842. Matt. 1. 189. Salod.

A Dæmone tentatur, vt Reformationem deserat. Petr. 843. Matt. ibid. Montefl. 82. Salod.

Amicum consulit, qui illum in proposito confirmat. Petr. ibid. Matth. 1. 190. Montefl. 82. Salod.

Christus Francisco oranti apparens, tentationem ab illius animo expellit. Petr. 844. Matth. Montefl. ibid. M.S. Prou. Calab. [7]. Salod.

Vitæ illius austeritas describitur. Petr. 845. Matth. 1. 189. Montefl. M. S. prou. Calab. ibid. Salod.

Diuini Verbi Prædicator Feruentissimus fuit. Petrac. Matth. Montefl. M.S. Prou. Calab. Salod. ibid.

Francica viginti quatuor Adolescentes sæculum deserere, ac Capucinorum Ordinem ingredi, vi prædicationis compulit. M.S. prou. Reg. t. 2. 74. M. S. Calab. ibid. Salod.

Orationis studiosi[ssim]us, in ea sæpè extases, atque raptus patitur. Petr. 845. M.S Calab. ibid. Salod.

Plerosque ægrotos signo Crucis curat. M.S. prou. Rheg. t. 2. 74. Salod.

A Domino præmonitus in die Assumptionis Deiparæ, quem diem sibi a Deo postulauerat, è viuis excedit. M. S. Prou. Rheg. ex Calab. ibid. Salod.

F. Iacobus Hispellensis Laicus, maxima vitæ austeritate, ac virtutibus floret. Petr. 577.

Minus castè in pecuniis procurandis se gerit. Petr. 178.

In morte quatuor dierum spatio signa horrenda edit, & cum Dæmone confligit. Petr. 179. Salod.

Dum illi funus persoluitur, horrenda accidunt. Petr. 1[illegible]. Salod.

Vox illius quasi plangentis, post funus auditur. Petr. 180. Salod.

Tandem Ioanne Appulo apparet, & se Purgatorij pœnis, ob eam culpam detineri indicat. Petrac. 181. Salod.

ANNVS CHRISTI. 1545.

Pontifex Paulus III. de Prædicationis munere Capucinis restituendo, cum Cardinali Protectore agit. Petrac. 5[illegible]. Mar. 195. Salod.

Nonnullæ Theologicæ Quæstiones, ad vniuersis Religionis Prædicatores dissoluendæ transmittuntur, et eorum fid[e]i examinetur. Petr. Mar. ibidem. M. S. prou. Venet. 165. Salodiens.

Quæstionum exemplar singillatim exponitur. Petr. 1369.

Prædicatores quæstionibus propositis respondent appositè. Petr. 551. Mar. 193. M.S. prou. Ven. 165.

Franciscus Astinus Generalis suo, ac totius Religionis nomine quæstionibus respondet. Petr. 1369.

Pontifex prædicatorium munus Capucinis restituit. Petr. 55[illegible]. Mar. 196. M.S. Prou. Ven. 16[illegible].

Capucini prædicantes admirabiles in Populo Christiano fructus pariunt. Matt. 1. 50. Salod.

Populorum erga Capucinos Prædicatores deuotio. Matt. 1. ibid. Salod.

F. Aurelius Saonensis eximius Verbi Dei Prædicator, Vene-

tus

a diuina decantant, illi blasphemare videntur. Petr. 1104. lat. S . . ei.

. . . us . es ca . sa redditur, & blasphemæ voces exponuntur. Matt. Salod. ibid. Petr. 1104.

Her . . im deuastationes in Gallia, & Germania futuras prædicit. Matt. 2. 83. Salod.

Charitat . . us erga ægrotos, ac præsertim ergo f . . trem gan . . . borantem Petr. 11 . 5. Salod.

H . . a P . . . . . desperatum, orationum potuit, quod medicame . . . a Gangrena curat. Petr. 11 . 6. Salod.

. . . laborantibus maximam charitatem infertur. Petr. 1103. Salod.

Ab impudica Muliere ad turpia pellicitur. Petrac. ibidem. Salod.

. . . . in tentationem flagellis, & orationibus fugat. Salod.

. . . lo sub pauperis specie hospitium quærenti, hospitium porrecto pane denegatur. petr. 1102. Matt. 2. 83. Montefl. 90. Salod.

Christus Iustino apparet, & de hospitio illi denegato conqueritur. petrac. 1102. Matth. 2. 83. Salod.

panis Christo erogatus super altare positus inuenitur. Matth. Montefl. Salod. ibid.

Iustinus factum multis lachrymis luget. petr. Montefl. Matt. Salod. ibid.

Regulæ, ac paupertatis zelantissimus, Monasteria in paupercula Ecclesijs extruenda curat Petr. 1104. Matth. Salod. ibid.

Periculosam esse Monasteriorum ædificationem monet. Petr. 1105. Matth. ibid. Salod.

Futuri temporis præcurrens, Monasteriorum paupertati tenacius inhæret. petr. Matt. Salod. ibid.

Narniæ Guardianus in morbum incidit. petr. 1106. Matt. 2. 84. Montefl. 90. Salod.

F. Dominicus a Bosibris magnam Capucinorum supplicationem ornatam videt, quæ ad Guardianum ægrotantem pergit. Petr. Matth. Montefl. Salod. ibid.

Guardianus obitus diem ab ea discit, ac Guardiano prænunciat. Petr. 1107. Matth. Montefl. Salod. ibid.

Infirmus Deum laudat, seque ad obitum parat, & Deo tandem spiritum reddit. Petr. 1108. Matth. Montefl. Salod. ibid.

F. Bernardus Assisias à puero pietati deditus, pro tuenda Virginitate Deum orat. Petrac. 903. Montefl. 82. Salod.

Commune Ciuitatis de futura, illius sanctitate præsagium. Petr. 912 Salod.

Adolescens Religionem ingredi optans, pro illuminatione Deum cogit. Petr. 903. Salod.

Cilicium asperum ad cinerem gestat, & Capucinorum vitam sibi sequendam proponit. Petrac. 913. Salod.

Ab Eusebio Anconitano, Prouinciæ Vmbriæ Vicario, Religioni adscribitur. petr. 915. Salod.

Sub Fr. Vincentio a Flaminio disciplina probatus, plurimum in virtutibus profecit. Petr. 915. Matth. 2. 90. Montefl. 32. M. S. Prou. Brix. A. 107. Salod.

Austerissimam Præceptoris vitam imitatus, quotidianum ferè ieiunium in pane, & aqua celebrat. Petr. 916. Matt. Montefl. M. S. prou. Brix. ibid. Salod.

Corpori segnitiem exprobrat, cùm vires ad asperiora pro Christo toleranda non ministrat. Petr. 918. Salod.

Admonitus ne tam asperè corpus tractet, quid respondere soleret. Petr. 919.

S . . ensam semper animum in Deum gerit. Petrac. 917. Matth. 2. 9.. Montefl. 92. M. S. Prouinc. Brix. A. 107. Salod.

Superioris præcepto commonitus, vt fabis quasdam viridet comederet, tunicas simul cum fabis edit. Salod.

Maxima illius mentis humilitas, qua se omnium maximum peccatorem putabat. petrac. 918. Matth. 1. 90. Montefl. 32.

Quam mentis puritati studeret, perpenditur. petr. 917. Salod.

Virginitatem perpetuo coluit, nulloque unquam lethali crimine se innodatum sensit. Petr. 916. Montefl. 32.

Omnem cogitatum in Deum iactans ab omni victus prouisione abhorret. Petr. 920. Salod.

Iter faciens absque annona, panis abunde illi in itinere ministratur. petr. 920. Salod.

Narniæ extremum diem sanctissimè obit. petr. 922. Matth. 2. 90. Montefl. 33. Salod.

Mulier post illius obitum, illustre ipsius Miraculum narrat. petr. 922. Matt. 5. 9. Montefl. 33. M. S. Brix. Prou. 708. Salod.

Bernardus Præfecto Nosocomij apparet, dilatamque sibi gloriam significat, & caussam aperit. Petr. 923. M. S. prouinc. Brix. A. 108. Salod.

Quanta Dei sit in sæculo futuro seueritas, declarat. M. S. Brix. Salod. ibid.

Ex decem Capucinis defunctis octo rectà Cœlum conscendisse, nonum purgatorium attigisse, decimum in Infernum sepultum narrat. Petrac. 923. M. S. Prouinc. Brix. 108. Salod

Quinto post obitum anno, cerebrum in capite ipsius sanum, & incorruptum conspicitur. Matth. 2. 90. Monteflor. 33. M. S. Prou. Brix. A 108. Salod.

ANNVS CHRISTI 1548.

BErnardinus Astensis Generalis, Epistolam ad vniuersos Congregationis fratres scribit. M. S. Prouinc. S. Ang. t. 2. 13.

Epistolæ tenor exaratur. ibid.

F. Antonius Cyrneus prius in Theatinorum Ordine, tum in Capucinorum Religione militat. Petr. 883. Matth. 2. 73. Montefl. 25 M. S Prouinc. Brix. A. 16. Salod.

Ipsius austeritas prorsus admiranda. Petr. Matth. Montefl. Salod. ibid.

Loricam ferream, multo tempore ad carnem defert. Petr. Matth. ibid. Mar. 97. Montefl. 26. M. S. Prou. Brix. A. 16. Salod.

Triplici Ciliciorum genere asperrimo variis temporibus vsus. petr. 883. Matth. March. Montefl. M. S. Prou. Brix. Ibid. Salod.

Primum quotidie in pane, & aqua victitat. petr. Montefl. M. S. Prou. Brix. ibid. Matt. 2. 74 March 98. Salod.

Postea a pane abstinens, fabas, aut legumina ad arctam cibi mensuram ad victum adhibet. Marc. 97. M. S. prou. Brix. A. 56. Salod.

Circa vitæ finem, cùm septuagenarius esset, per aliquot hebdomada dies, ab omni cibo abstinet. Petr. 885. Matth. 2. 74. Mar. 98. Montefl. 26. M. S. prou. Brix. A. 66. Salod.

Tres tantum horas quieti tribuens sibi tabulas substernit. Petrac. 884. Montefl. 27. M. S. prouinc. Brix. ibid. Salod.

Singulis noctibus se ipsum flagellans, semel in anno per quinque horarum spacium, Dominicam flagellationem exercet. Petr. Matth. M. S. Brix. Salod. ibid.

Dæmon Dominicam flagellationem illi impedire conatur. petrac. ibidem. Montefl. 28. M. S. Prouinc. Brix. ibid. Salod.

Inter tot vitæ austeritates Antonius semper vultu hilaris, ac rubicundus videtur. Petrac. 886. Matth. ibid. Mar.

Annvs Christi. 1549.

ANNVS CHRISTI, 1550.

Prouincialis Monasteria nudis pedibus absque soleis visitat, M.S. Prou. Panor. tom. 1. pag. 3.
Ad Martyrium summo studio flagrat. Matt. 2. 180. Petrac. 1049.
In Aphricam cum Cæsaris Classe proficiscitur. Matth. 186. Petr. 1051.
Crucifixum in manu gerens Christianos Milites ad pugnam animat. Petr. 1052.
Primus Vrbis mœnia conscendit, & Christum in Arce collocat. M.S. prou. Panor. tom. 1. pag. 4. Ionius 2. par. hist. lib. 33.
In reditu extremum diem claudit, & diem obitus prænunciat. Matt. 2. 181 Petr. 1054.
In Conuentu Castriueterani sepelitur. Matth. ibid.
Post annum, ferè omni ex parte integrum, eius cadauer reperitur. Matth. 2. ibid.
Dæmon ipsius sepulchrum exhorret. M.S. prouinc. Panor. t. 1. pag. 316.
F. Antonius à Polito abstinentia mirabilis, & corporis austeritate clarus. M.S. Prou. Rom. C. 22. M.S. Prou. Panor. t. 1. 10. 56. Matth. 2. 184.
A Dæmonibus sæpè infestatur. M.S. Prou. Panor. t. 1. 10. & 96. Matth. ibid.
Clarus miraculis in Domino quiescit in Conuentu Polity. M.S. Prou. Panor. & Rom. C. 22.
F. Gabriel à Caltaxeluta sanctitate celebris moritur. Matt. 2. 184.
F. Rogerius à Castro-ioannis virtute eximius. M. S. prou. Panor. t. p. 57. M.S. Prou. Rom. C. 22.
Tentatus à Dæmone Christum Crucem baiulantem videt, à quo verba consolationis accipit, & in pace quiescit. M.S. Panor. ibid. & M.S. Rom. ibid.
Nouitius in Conuentu Potentiæ, dum aquam fontis attingit, meditationi vacans, in aera subleuatur. M.S. Prou. Hydrunt. tom 1. 117.
Nouitius ab Ordine dimissus, dum in sæculo S. Francisci Regulam obseruat, in morte a Deo inter Capucinos computatur. M.S Prouinc. Hydrunt. tom. p. 171.

Annvs Christi. 1551.

IOannes à Medina Campi Hispanus, nobili genere ortus, à puero ad diuina propenaet. Chron. ord. Min. 3. par. l. 9. c. 34. Petr. 932. Matth. 2. 67. M.S. Prou. Panorm. tom. 1.
Ad Carthusianos, hinc ad Obseruantes se confert, & in Obseruantium familia professionem emittit. Chron. ord. ibid. Petr. 933. Matth. ibid.
Ad Reformatos post professionem migrans, asperam inter eos vitam ducit. Chron. ord. Min. ibid. Matth. ibid.
In Prouinciam S. Gabrielis migrat, vbi illi Monasterij cuiusdam Monialium cura committitur. Chron. Matth. ibid. M.S. Prou. Etrur. E. 63.
Deum per Monialem consulit, vbi Regulam perfectius obseruare queat. M.S. prou. Etrur. ibid. Salod.
Audit ad Capucinos illi transmigrandum esse: hinc in Italiam proficiscitur, & Capucinis adiungitur. Chron. ord. ibid. Petr. 934. Matth. 2. 67. M.S Prou. Etrur ibid.
In Tusciæ Prouinciam mittitur, vbi cælestem vitam instituit. Petr. 934. Matth. 2. 68.
Arctissimum silentium seruat. petr. ibid. Salod.
De rebus diuinis mellifluè loquitur. Petr. 938. Matth. ibid. Mar. 188. Montef. 30. M.S. Prouinc. Rom. B. 97. Salod.
Quotidie in pane, & aqua ieiunat. Petr. Matt. Montef. ibid. Salod.
Asperum cilicium gerens, nudis semper pedibus absque soleis incedit. Petr. 934. M.S. prou. Brix. A. 142. Montef. M.S. prou. Rom. B. ibid. Salod.
Assiduè in oratione pernoctat, tribus tantùm, aut quatuor horis somno indultis Petr. Matth. Salod. ibid.
Vsque ad decimam, & vndecimam horam sæpè in oratione defixus perseuerat. Matth. 2. 68. Montefior. 31. Salod.
Missæ Sacrificium quotidie deuotissimè offert. Petr. 935. Matth. Montef. ibid. Salod.
Non alio, quam Sancti Hispani nomine vocitatur. Chronic. Ord. ibid. Matt. 2. 67.
Reuelationes à Deo accipit, ad Religionis statum spectantes. Chron. ord. ibid. Petr. 934. Matth. 2. 69 Mar 188. Montef. 31. M.S. Prou. Brix. A. 143 M.S. Prou. Rom. B. 97. Salod.
Quandiu Capucinorum Religio, in suaui Christi Domini amore permanere debeat, exponit. Matt. M.S. Prou. Rom. ibid. Salod.
Fratri ab eo sciscitanti: num prælationes iustè recusare posset, quid responderit. petr. 936. Matt. 2. 68. Montef. 30. M.S. Prou. Brix. A. 143. Salod.
Superioribus quid agendum, vt prælationem ritè exerceant. Petr. 937. Matth. 2. 68. Montef. 31. M. S. Brix. ibid. Salod.
Ad martyrium summo studio flagrat. Chronic. ord. ibidem. Petr. 939. Matth. 2. 69. Montef. 32. M.S. Prou Brix. A. 144. Salod.
Cum Ioanne Apulo, facultatem ad Infidelium terras eundi a Generali Astensi Assisij postulat. Chron. Ord. ibid. Petr. Matt. Montef. ibid. Salod.
Ea facultate impetrata ambo Venetias pergunt, ac Constantinopolim proficiscuntur. Petrac. 940. Matth. 2. 69. Salod.
Christum Saracenis Constantinopoli prædicant. Matth ibid. M.S. Prou. Brix. A. 144. Salod.
A Saracenis varias contumelias sustinent, ac Iudici sistuntur. Matth. Salod. ibid.
Iudex flagellatos in carcerem trudit. Matth. ibid. Salodiens.
A Christianis Mercatoribus liberantur, & ad decessum compelluntur: Matt. ibid. Salod.
Nauigio in Palæstinam pergunt, & loca sancta visitant. Chron. ord. ibid. Petr. 941. Matth. 2. 69.
Alexandriam adnauigant, atque inde Memphim proficiscuntur. Chron. ord. 3. par. l. 9. c. 35.
Ad Deum per aliquot dies preces fundunt. Salod.
A Iudæo hospitio excipiuntur. Chron. ord. ibid. Petr. 942. Mat. 2. 69. Salod.
Bassæ Vrbis, aliquid illis communicandum Iudæo aperiunt. Chron. Ord. Petr. Matt. ibid. Salod.
Bassam Vrbis aggredi proponunt, vt eum ad Christi fidem conuertant. Chron. ord. Matt Petr. ibid. Salod.
Iudæus Bassæ Fratrum verba renunciat, & dies audientiæ statuitur. Chron. ord petr. Matt. Salod ibid.
Ioannes cum Socio Bassæ Christi fidem prædicantes, ab eo in vincula coniiciuntur. Chron. ord. Petr. Matth. Salod. ibid.
Optimis cibis, velut amentes, vt ad mentem redeant, ciba[illegible]ntur. Chron. ord petr. Matt. Salod ibid.
Iudici Vrbis sistuntur, atque ab eo interrogantur. Chron. ord. Matth. ibid. Petr. 944. Salod.
Ioannes Christi Fidem Iudici annunciat, & in Mahometem inuehitur. Chron. ord. Matt. Salod. ibid.
Martyres diris Iudicis præcepto flagellis cæduntur, & in tenebrosum carcerem coniiciuntur. Chron. ord. Matt. ibidem Petr. 945. Salod.

Constitutiones Bernardini Astensis Generalibus Constitutionibus addita. M.S. Prou.Rom. ibid. M. S. Prou.Ven. 170.Salod.

Constitutiones Generales Venetiis primò typis mandantur. M.S.Prou.Vmb.in lib.separato.

B.Matthæus a Bascio Venetiis extremum diem obit. M. S. Prou.Venet.P.6.M S.Prou.March.tom.1.in fol.separato tom 2.55.Salod.

Ipsius Vita, & gesta narrantur. M.S.Prouinc.March.tom.2. 55.M.Scrip.Prou.Ven. P.6. M S.Prou.Brix. A.155. Petr 115.Mar.38.Matth.1.63.Chron.ord.Min.3.par.l 9. c.36.Salod.

Matthæus a Puero ad diuina propensus, cæteros pueros ad deuotos actus compellit. M. S. Prouinc.Brix. A.13.M.S. Prou Bonon.t.1.299.Chron.ord.ibid.Salod.

Duodecim annorum tunicam talarem rudem induit. M. S. Prou.Bono t.1.300.Salod

Nomen Iesu cum pueris acclamans milites terret, & in fugam compellit. M.S.Prou.Bono.ibid.Salod.

Puer in platea pœnitentiam peccatoribus prædicat. M. S. Prou.Bono.ibid.Salod.

In morbum incidit, in quo austeritatem non deserit. M. S. Prou.Bono tom.1.301.Salod.

Gallina Siluestris inter ipsius manus incubat, ac domestica efficitur. M.S. Prou.Bon.ibid.Salod.

Gallina muscas circa illum volitantes venatur. M.S. Prou. Bonon.ibid.Salod.

Minorum Obseruantium Ordinem ingreditur. Petr.115. Mar.38. Matt.1.6.M.S.Prou.Brix. A.13.Chron.ord.3. par.l.9.c.36.Salod.

Virtutibus studet, & ad liberalia studia promouetur, tandem Prædicator instituitur. Mar.39.Salod.

Peste laborantibus Camerini inseruit. Petrac.116. Matth.1. 64.Salod.

Pro Ordinis reformatione Deum iugiter orat. Petrac.116. Mar.39. M.S.Prou.Brix. A.13.Chron. Ord.3.par.l.9. c.36.Salod.

Doctrinæ Christianæ institutionem, ad puerorum in fide Christiana educationem, primus introducit. M.S.Prou.March. Salod.

Parua vini lagena ipsius oratione multis bibentibus sufficit, tum plena restituitur. M.1.Salod.

Turbas ad Deum laudandum prouocat. Math. 1? 162. Salod.

Vita ipsius austeritas commendatur. Petrac 115. Mar.38. Matth.1.69 M. S. prou. Brix.A.13.Chron.ord.Min.3. par.lib 9.c.36 Salod.

Ad Capucinorum Conuentus pro necessariis rebus confugit. Petr.603.M.S.Prou.Brix.A.154.Salod.

A Paulo III. pontifice in Germaniam mittitur. Petr.602. M.1.162.M.S. Prou.March.t.1.138 M.S.Prou.Ven.6. Chron.ord.ibid.Salod.

Castra Cæsaris præcedit, ac Milites ad Victoriam aduersus hæreticos animat. Petr.602. M.S.prou.March.t.1.128. Chron.ord.ibid.

Inter tormentorum, ac bombardarum ictus stat incolumis. M.S.Prou.March.ibid.M.S prou.Bono t.2.81. Chron. ord.ibid.Salod.

Ipsius habitus, carne intacta, vndique globulis bombardarum perforatus cernitur. M.S. Prou. March.ibid. M.S. Prou.Bono.t.2.28.Salod.

Militum Ducem blasphematorem corripit. M. 2. Salod.

Ob liberum increpandi genus variis contumeliis afficitur. M.S. Prouinc.Bono t.2.203.Salod.

S. Michaelis Ecclesiam in Gargano monte inuisit. M. S. prou.S.Ang.tom.2.52.Salod.

Ex fœneratoris pane sanguinem elicit. M.S. Prou. S.Ang. t.1.49.t.2.58.Salod.

Infantem vbera sugentem Capucinum futurum esse præsignificat. M.S.Prou.S.Ang ibid.Salod.

Malo in capite percussus percussori graue periculum prædicit. M.S.Prou.March.73.Salod.

E fœneratoris veste sanguinem exprimit. M. S. Prouinc. March.tom.1.128. M.S. Prouinc. Bono. tom.1.74. Salod.

Tabernarius quibusdam propria delicta pandit, iisque Dei iram comminatur. Matt.1.163.Salod.

Rhetorem de occulto peccato obiurgat. M.S.Prou.March. 129.Salod.

Vrbinatibus futuram calamitatem pronunciat. M.S.Prou. March. ibid.& to.1.56.Salod.

Mortem Iuuenis post triduum prædicit. M.S Prou.Bono.t.2. 158.Salod.

Ludenti, qui eum ob correptionem colapho percusserat, mortem post tertium diem annunciat. M.S.prou.March.t.1. 129.& M.S.Prou.Bono.t.2.149.Salod.

Iuuenculæ petulanti mortem post octauum diem comminatur. M.S Prou.Bono.t.1.113.Salod.

Ob liberas increpationes variis contumeliis afficitur. M. S. prou.March.t 2.57.Salod.

Fustibus cæditur in Oppido Carpy, & extra Oppidum eijcitur. M.S.Prou.Bono.t.1 74.Salod.

*Cuiusdam, qui eum percusserat, patronum apud Inquisitorem se gerit.*Salod.

Quædam diuinæ vindictæ exempla narrantur, quæ Matthæo contumelias inferentes comprehenderunt. M.S.Prouinc. March.t.2.57 Salod.

Horrenda cuiusdam Curati Mors enarratur. M.S.Prouinc. Bono t.1.301.Salod.

Sanguinis fluxum per vndecim annos absque remedio patientissimè sustinet. M. S. Prouinc. Bonon. tom. 2. 30 Salod.

Montes Pietatis ad fœnora expellenda instituit. M. S. Prou Bono.t.1.129.t.2.148.Salob.

Fabas ad pauperum alemoniam seminat, quæ diuino miraculo multiplicantur. M. S. prouinc. Bono. tom. 2. 129. Salod.

*Dum Missæ Sacrificium celebrat, in extasim raptus in aera eleuatur.*Salod.

De luxuria a Dæmone tentatus, nudum se inter vepres volutat. M. S.Prou.Bonu.t.3.140.Salod.

*Pleraque ipsius miracula narrantur.*Salod.

Gurgitem altum sicco vestigio pertransit, & super aquas incedit. M.54.Salod.

Padum bis strato pallio traijcit. Matth. 1. 162. Saladiens.

Arimino, strato super vndas pallio, Venetias concedit M.S. Prou.Ven.P.4.Salod.

Casu in Mare propè Pisaurum demersus, ante nauigium Venetias peruenit. 52. duo quoque alia. M. S. & Salodiens.

Venetiis Tribunalia percurrit, ac solitas increpationes inculcat. M.S.Prou.Venet. P.5. Chron.ord. 3. p.l.9. c.36. Salod.

Ab Vrbe dimittitur, & Fossam Clodiam destinatur. M.S. prou.Ven.ibid.Chron.ord.ibid.

Lucernа Iustitiam per Tribunalia quærit. M. S. Prou.Ven. ibid Salod.

Venetias sibi substrato super vndas pallio remeat, ac Populi applausu excipitur. Matth. 1.164. M.S. Prou. Ven. ibid. Salod.

Annus Christi. 1553.

fratribus

simulachrum cernit, ac plerosque ad Tartara duci conspicit. Salod.

Orans extasie, ac raptus patitur, & in aëra ternis cubitis effertur. M.S Prou. March. t. 3. 165. Salod.

In itinere vi spiritus impulsus, sæpè per aëra hasta vnius altitudine volitat, volatumque ad bina milliaria extendit. M.S. Prou. March. t. 3. 256.

Discretam tam in cibo, & potu, quam in cæteris rebus austeritatem colit. Matt. 2. 8. M. S. Brix. A. 404.

Omnem in via cibi prouisionem socio interdicit. Petr. 809. M. S. Prou. March. t. 3. 156. Matth. 2. 12.

Ab Angelo illi cibi in itinere deferuntur. M. S. Prou. Gen. 72. Matth. ibid.

Panis Bernardino, ac socijs ex itinere defessis, diuinitus ministratur. M.S. Prou. Gen. 73.

Pedemontij Monasterio visitant ab Angelo panes, & vini lagenam accipit. Petr. 810.

Cum Francisco Assisio iter faciens cucurbitulam vacuam vino plenam reperit. M. S. Prouinc. Ianu. 73.

In Generalibus Constitutionibus sancit, ne cibi annonam fratres itinerantes secum deferant. Petr. 810. Salod.

Quam in ædificandis Monasterijs paupertatis, ac simplicitatis studiosus esset quibusdam exemplis declaratur. Salod.

Fani Conuentum, eò quod paupertatis metas excederet, maledicit, ac repentè totus vsque ad fundamenta ruit. Salod.

Ipsius erga ægrotos charitas Viæ miraculo à Deo commendatur. Petr 814.

Romæ Vinum in dolio Baptistæ cuidam multiplicat. Petr. 815. Matth. 2. 13. Salod.

Morbo, quo Iosephus à Mediolano tenebatur, per literas imperat, & protinus ab illo abscedit. Petr. 811. Montef. 56. Matth. 2. 12. Salod.

Fons aquæ, vinum tandem Bernardino, ac plerisque fratribus propinat, quoad omnes sitim extinguant, tum ad propriam naturam redit. Petr. 813. M.S. Prou. March. tom. 3. 256. Matt. 2. 12.

Asinus, quo Bernardinus vehebatur soleam ferream, Ferramentario pretium reddit. M.S. Prou. Genu. ij.

Tabernarium Cœnæ pretium poscentem trutina miraculo ad pietatem compellit. M.S Prou. Gen. ij.

Tabernarij. & Cardinalis ab eo hospitio excepti, factum narratur. M.S. Prou. Gen. ibid.

Tabernario Vinum Bernardino deneganti, vini dolia exsiccantur, verùm ab eo benedicta vino plena inueniuntur. Salod.

Defunctum Viduæ filium ad viuos reuocat. M. S. Prou. Ianuen. 73.

Pauli III. Pontificis de Bernardino Elogium. Salod.

Apud omnes sanctitatis fama conspicuus. Petr. 811. Matth. 2. ij.

Theologicas disciplinas Romæ prælegit. Petr. Matth. ibid.

Romæ in morbum incidit. Petr. ibid.

Cælesti ante obitum visione fruitur, ac placidè in Domino obdormit. Petr. 82. Montef. 56. Salod.

Conuentus Montis Caluariæ hoc anno Bononiæ fundatur. M.S. prou. Rom t. 1. 141.

Tifoni obsessi à Niue fratres, à Deo cælestem annonam accipiunt. M.S. Prou. Umbr.

Crucem ligneam ex arbore S. Francisci fabrefactam, dum nobilis a fratribus accipit, equus cui insidet, in priora genua procidit. M. S. prou. Mediol. 412.

Crux è ligno S. Francisci compacta in igne non comburitur, è Felique ab igne eruitur. M.S. Prou. Mediol. ibid.

Tres mulieres partu laborantes, dum Religionis se fune præcingunt, a periculo liberantur. M S. prou. Hydruat t. 1. 131.

ANNVS CHRISTI. 1555.

N*Onum Generale Capitulum Firmi in Piceno celebratur, in quo Eusebius Generalis confirmatur.*

F. Hieronymus a Pistorio ex Obseruantium familia ad Capucinos transit. M.S. Prou. Tusciæ. A fol. 12.

Graues in Religionem excitantur procellæ.

In Veneta Prouincia Fratres peste laborantibus inseruientes Deo animas sanctificant, tresque in eo opere è viuis migrant. M. S. Prou. Ven. m. 171.

F. Matthæus Rheginus Calaber, ob humilitatem ad sacerdotium promoueri recusat M.S. Prou. Rheg. 2. fol. 82.

Vita austeritate, ac virtutibus fuit illustris M.S. Prou. Rheg. 1. 9.

Signo Crucis Fabrum lignarium ex casu confractum sanat, ac plerosque alios eodem signo incolumitati restituit. M.S. Rheg. ibid.

Rhegij in Calabria moritur, obitu suis Fratribus prædicto. M.S. Prou. Rheg. 1. 9. & 2. 81.

Post mortem è Corpore suauem odorem efflat. M. S. Rheg. p. 9.

F. Antonius Siculus, charitate, ac patientia insignis. Petr. 1131. Matth. 2. 126.

Lanium sua patientia ex contumelioso pium ac deuotum præstat. Petr. 1130. Matt. ibid.

Charitate erga ægrotos effusus. Petr. Matth. ibidem.

Romæ hoc anno moritur. Petr. 1132. Matt. 2. 126.

F. Lucas a Narnio sacerdos Siculus humilitate, abstinentia, charitate, ac vitæ austeritate floret. Matt. 079. M. S. prou. Rom. C. 23. M.S. Prou. Panor t. 4 6.

Consilium a Dæmonibus aduersus Siciliæ Prouinciam agitari diuinitus accepit. Matt. M.S Prouinc. Rom & Panorm ibid.

Dæmonem fratris humero insixum in oratione videt. Matt. M. S. Prouinc Rom. & Panor. ibid.

Alium quoque Dæmonem in horto, ficus cuidam fratri ex arbore porrigentem cernit. Matth. ibid. M.S. Prouinc. Rom. C. 251

Plerúque à Dæmonibus patitur, Matt. ibid.

A Dæmone ex alto loco deiectus, dum cruribus confractis dolores sustinet, Christum Crucem ferentem consolatorem accipit. Matth. ibid.

A colicis doloribus a B. P. Francisco manus tactu liberatur. Matth. 2. 179.

A subuersione quoque, B. P. Francisci ope eripitur. Matth. ibid. M.S. Prouinc. Rom. c. 24. M.S. prou. Panorm. tom. p. 6.

Vrceolos vitreos confractos signo crucis instaurat Matth. M. S. prou. Rom. ibid.

Signo Crucis Mulierem paralyticam sanat. Matt. ibid.

Aqua ab eo benedicta Adolescentem moribundum sanat, haustu illi porrecto. Matt. ibid.

Nari extremum diem clarus miraculis claudit. Matt. M.S. prou. Rom. & Panorm. ibid.

F. Ioannes Candela Rheginus Laicus, plurimis virtutibus clarus. M.S. pr. Rheg. p. tom. fol. 8. to. 2. 82.

Obitum suum ante præsciuit. M.S. prou. Rheg. tom. 1. fol. 10.

Auicula moribundo adstitit, quæ suo cantu mortis illi dolores leniuit. M. Rheg. ibid.

Rhegij in Calabria moritur, ac sepelitur. M.S. prou. Rheg. ibid. & to. 2. 81.

F. Bonauentura Rheginus Laicus, sanctitate conspicuus. M.S. prou. Rheg. t. 2. f. 9.

Oratione Deo familiaris, maximaque in eum Fide insignis

M.S.

Geminos

Annus Christi. 1558.

Annvs Christi. 1559.

Annvs Christi. 1560.

Mulier

Mulier Calathum oue plenum fratribus erogans, alterum a Deo accipit. M.S Prou. Umb. E. 497.

ANNVS CHRISTI. 1561.

Generale Capitulum undecimum Romæ congregatur. Matth. 2. 122. M.S Prou. Rom. B. 37.

Viri illustres, qui huic Capitulo interfuere, enumerantur. M.S. Rom. ibid.

Thomas Generalis in Generalatus officio confirmatur. Matt. M.S. Rom. ibid.

F. Euangelista à Cœnobio Procurator Ordinis creatur. M.S. Prou. Rom. D 74.

F. Eusebius Anconitanus Euangelistæ in Procuratoris munere sufficitur.

Conuentus Castrouillari in Calabria, illustri B. P. Francisci apparitione ædificatur. M.S. Prou. Cosen. 23.

B. P. Francisci apparitio narratur. ibid.

Dæmon Conuentus Aquæ Spartæ pacem turbare conatur. Matth. 2. 122.

Sardi fratris speciem assumens, Thomam Generalem in familiam concitat Matth. 2. 124.

Tandem Generalis Dæmonis insidias animaduertit. ibid.

Pestilentia *in agro Rhegino grassatur, ac deploranda Urbis miseria insinuatur.* M.S *Rheg. Prou. 2. 78.*

Trium fratrum virtutes describuntur, qui se peste laborantium obsequiis mancipant. M.S Rheg. ibid.

Omnes pestilentia sublati pro charitate occumbunt. ibid.

Hieronymi anima, in ipsa obitus hora, Antonino Rhegino apparet. ibid.

Iacobi anima Guardiani ostium pulsans ab eo benedictionem petit. ibid.

F. Iacobus Melphitanus vitam cum morte commutat. Petr. 741. Matth. 2. 104. M.S Prouinc. *Hydr. 2. 113.*

Inter Minores Obseruantes illustris. Matth. 2. 104.

Minores Conuentuales malunt sigillum Ordinis deponere, & Obseruantibus cedere, quam a Priuilegiis recedere. Matt. 2. 104.

Melphicti Guardianus inter Obseruantes, de Regula cum Capucinis agit. Matth. 2. 105.

De reformanda Prouincia cum Ministro *Prouinciali agit. ibid.*

Nonnullos Reformationis articulos proponit. ibid.

Ad Neapolitanam Prouinciam *se confert, ac Reformationem tentat. ibid.*

Neapoli prædicat, & cum Bernardino *Senensi de transmigratione ad Capucinos agit. ibid.*

Sapienter Ochino *honores pollicenti respondet. ibid.*

Ad Capucinos, post Quadragesimalem prædicationem cum abiis migrat. ibid.

Variis corporis incommodis affectus apud Capucinos fit incolumis, ac forti animo Religionis austeritates subit. ibid.

Foroliuii prædicat, Urbémque ab hæresi expurgat, & hæreticorum odium sibi conciliat. Matth. 2. 107.

Ferrariam missus, Ecclesia, ac domus illi à Ciuibus negatur. ibid.

Hugo Boncompagnus Ferrariensis Episcopi Vicarius, de Iacobi doctrina periculum facit. ibid.

Facetum Iacobi dictum, de Deo Ferrariæ non extincto. ibid.

Iacobus de prædestinatione sermonem instituens, tum Ecclesiam, ac domum accipit. ibid.

Epidaurum proficiscitur, ubi Episcopus à Republica postulatur. Petr. 741.

Iacobus constanter Episcopatum recusat. Petr. ibid.

Venetias profectus, ter à Generali Obseruantium Ministro tentatur, ut ad Obseruantes redeat. Matth. 2. 107.

Sapientissima Iacobi responsa recensentur. Matth. ibid.

Aletio fœneratores expellit. M.S Prou. *Hydr. 2. 15.*

Apud Proregem *à fœneratore accusatur. ibid.*

Quid fœnerator responderit. ibid.

Liberè, ac seuerè Potentum *vitia arguit. ibid.*

Auriæ Marchionem hæresi infectum, frustra ab hæresi reuocare nititur. ibid.

Iacobus Francauilla populum ab erroribus reuocat, & Catholicæ doctrinæ restituit. ibid.

Marchio Iacobo necem inferre meditatur. ibid.

Iacobus Arcis militibus bis diuina virtute fit inuisibilis. ibid.

Ad Marchionem penetrat, eúmque grauiter increpat ibid.

Fœneratori Melphicti repentinum obitum prædicit. ibid.

Hydruntina Prouincia Proregem *arguit, & illius in se odium concitat ibid.*

Exilio a Prorege sub imposito crimine mulctatur ibid.

Messanæ extremum diem agit, & post quartum ab ipsius obitu annum, integrum ipsius corpus, ac suaui odore flagrans, reperitur. ibid.

Nonnulla Opuscula edidit, quæ recensentur. ibid.

ANNVS CHRISTI. 1562.

Thomas Generalis nonnullos Illustres Viros ad Concilium Tridentinum destinat, quò etiam se ipse confert. Matth. 2. 123. M.S. Prou. Rom. B. 36.

Omnium bonorum possessioni in Concilio apertè renunciant. Matt. ibid. Rodriq. p. 3. q. 29. art. 14.

Post eum Generalis quoque Minor. Obseruantium Minister, bonis omnibus nuncium remisit. Rodrig. ibid.

Thomas Generalis Obseruantium Ministro Generali obsistit, qui Conuentuales sibi in Concilio subiicere tentabat, & qua ratione. Matth. *ibid.*

Generalis Obseruantium Minister Thomam Generalem tentat, ut Capucinos cum Obseruantibus uniat. ibidem.

Quid Thomas Generalis Obseruantium Ministro Generali responderit, narratur ibid.

Minister Generalis Obseruantium, post Thomæ responsum à Concilio recedit & in Hispaniam proficiscitur. ibid.

Thomas Generalis B. P. Francisci habitus formam qui Florentiæ asseruatur, depictam secum ad Concilium defert, eámque Concilii Patribus ostendit. M.S. Prou. Rheg. 2. in fol. separat. 8.

F. Baptistæ Fauentini vita & gesta describuntur, Matth. 2. 118. *Petr* 1254. *M.S.* Bono. Prou. 1. 6.

Proscriptorum Dux, plurima in sæculo flagitia perpetrat. Petr. ibid.

Corporis *illius status, ac animi dotes describuntur. Petrat. ibid.*

Primus *in Anconæ expugnatione* Pontificis *Vexillum Urbis mœniis innexit. M.S. Bonon. 2 fol. 18. 65.*

Florentiæ dum Bernardinus Senensis prædicat, compunctionis spiritum concipit. Matth. 2. 119.

Capucinorum vitam sibi ad pœnitentiam eligit, & à Bernardino Religionis habitum postulat ibid.

Bernardinus Baptistæ animum, ac constantiam probat, ac librorum sacculo onerat. ibid. M. S. Prou. *Bonon. tom.* p. 6.

Inter hostes Baptista inermis, ac intrepidus meat. M.S. *Prou.* Bonon. 1. 135.

Fune ad collum pendente Fauentiam pergit, & ab ciuibus veniam petit. Prou. Bono. p. 245.

Annvs Christi, 1563.

Bonauentura Bercellensis Laicus virtute conspicuus, & prodigio celebris. M.S. *Prou. Bonon. tom.* 2.2.59.
Mulier à Dæmone raptata Fratrum precibus à B. Virgine liberatur.
Ioannes Cola diues auarus, ipsiúsque auaritia describitur. M.S. *Prou. Vmbr.* E.61.
Oleum pauperibus subreptum Vas olearium disrumpit. ibid.
Ioannes Cola in morte impœnitens à Dæmone rapitur. ibid.

ANNVS CHRISTI. 1564.

DVodecimum Generale Capitulum colligitur, & F. Euangelista a Cœnobio Generalis creatur. Matth. 2.123. M.S. *Prou. Rom.* B.36.
Nonnulla ad Religionem pertinentia constituuntur. Matth. 2.127.
F. Alexandri à Fano vita describitur. M.S. Prou. March. 2.129.
Virtutes ipsius explicantur. ibid.
Quomodo ex Rustici verbis mortificandi se ipsum ansam arripuerit. ibid.
Ægrotos signo Crucis sanat. M.S. Prouinc. March. 2.102.
Duos in extremis laborantes signo Crucis ad incolumitatem reuocat. ibid.
F. Baptista a Laritiona gesta, ac virtutes enarrantur. Petr. 986. *Montef.* 85. *M. S. Prou. Rheg.* 2.94.
Conscientiarum occulta penetrat, & futura prænunciat. M.S. *Prou. Rheg. p.* 117.
Baronis cuiusdam concubinatum occultum aperit, ac sanitatem à morbo prædicit. Petr. 987. *Montef.* 85. *M.S. Rheg.* 2.94.
Nobili cuidam futuram filij incolumitatem, & gloriam prænunciat. Petr. 988. *Montef. M.S. Rheg. ibid.*
Proregina mortem occultissimam aperit, Nuntiique verba anteuertit. M.S. *Prou Rheg ibid.*
Futuram Christianorum de Turca Victoriam prædicit. Petr. 989. *Montef* 86. *M.S Rheg ibid.*
Suam, ac nobilis mulieris mortem prænunciat. Petr. ibidem. Montef 85.
Cataci moritur, & post mortem miraculis claret. M.S. Rheg. 2.95.
Huius perspicilia ægrotum sanant. Petr. 890. *M.S. Rheg. ibid.*
Matthæus Auenionensis corpore robustus, Sicarium sibi subijcit. M.S. Prou Gen. 112.
Post verbera ex Obseruantium familia ad Capucinos migrat. M.S. Prou. *Gen.* 113.
Ipsius virtutes enarrantur. ibid.
In Pedemontana Regionis Monasteriis *ædificandis laborat. ibid.*
Insolentis hæretici Equum coma apprehensum genuflectere coegit. ibid.
Suis precibus plaustro onusto, viam per cœnum, quasi per siccum puluerem facilè præstat. M.S. Prou. Gen. 148.
Illustre ipsius pro tuenda castitate factum. M.S. Prou. *Gen.* 113.
S*anctimonialis Professa, Ferrariæ sub Virili habitu inter Capucinos recipitur, ac tandem agnita dimittitur.* M.S. *Prou.* Bono. 2.40.
F. Antonius de Monte Concionator, geminos fratres defunctos igne assari conspicit, ob murmurationes, ac inania verba apud ignem effusa. M.S. Prou. Rom. A. fol. 2.
Cuidam Sanino Ordinis Benefactori, in summo vitæ discrimine Deus prouidet. M.S. Prou. Marchia. 3. *fol.* 218.

ANNVS CHRISTI. 1565.

LAudæ Conuentus extruitur, non absque Dei miraculo. M.S. Prou. *Mediol* 377.
Nobilis agrum Capucinis negans, bis à Deo corripitur. ibid.
Filius agri deditioni repugnans à Domino castigatur. ibid.
Frater in huius Conuentus ædificatione, à paupertate exorbitans, horrendo fine tollitur. ibid.
Fr. Benedictus Vercellensis Clericus *à Deo gloria coronatur, qua alteri Clerico in visione ostenditur. Matth.* 2.162 *in fol. separato.*
F. Massei Tridentini Vita, & virtutes enarrantur. M.S. Prou. March. 2.118. & 119.
Multos *ægrotans signo* Crucis *incolumitati restituit. ibid.*
Diuino miraculo, in alteram fluminis ripam cum Socio transfertur. ibid.
F. Ioannis Mediolanensis *in regendo prudentia commendatur. M.S* Prou. *Mediol.* 160.
Dum prædicat, columba in ipsius capite conspicitur. ibid.
Dum illi Vinum a Tabernacio denegatur, dolia arescunt: eo autem miserante, vinum in dolia redit. ibid.
In morte per horam Fratres ad Regulæ obseruantiam hortatur, qua elapsa moritur. ibid.
*Ioannis à Leonissa virtutes describuntur M.S. Prou. Vmbr. E.*645. *Salod.*
S*acra celebrans inimicos ad concordiam ducit. ibid.*
Rusticus Ioannis verbis inter Missæ Mysteria *ad concordiam adducuntur. M.S.* Prou *Vmbr E.*643. *Salod.*
Hominem pertinaci scelere obstrictum ad pœnitentiam prouocat, oratione pro eo populo indicta. ibid.
Duo Vallis Spoletanæ Castella ad pacem sua prudentia, ac oratione compellit. M. S. Prouinc. *Vmbr. E.* 644. *Salod.*
Cuidam concordiam refugienti mortem certo loco futuram prænunciat. ibid.
Alteri quoque, qui pacem refugiebat, necem prædicit. ibid.
Aleatoribus quibusdam necem, ac Dei Iudicium prænunciat. M.S Prou. *Vmb. E.*645. *Salod.*
Fratri, qui correptionem non acceperat, apostasiam ab Ordine prædicit M.S Prou. *Vmb. E.*648.
F. Bernardi Mediolanensis acta referuntur. M.S. Prouinc. Mediol. 69. M. S. *Brix. C.*38.
Brixiensis Episcopus eligitur, ex quo se munere fugiens subtrahit. ibid.
Capucinorum se Congregationi adiungit. M.S. Mediol. ibid.
Huius virtutes describuntur. M.S Prou. *Brix. C.*38.
Nonnulla futura prophetico spiritu prædixit. M.S. Brix. 40. *& Mediol.* 72.
Nobili viro calamitatem futuram prænunciat. ibid.
Brixiæ moritur, ac ipsius funus magna populi frequentia celebratur. M S. Mediol. 69 *& Brix.* 39.
Obijt sanctimonia clarus. ibid.
Dum illi defuncto è dextro pede caro cum vngue præscinditur, sanguis è vulnere scatet. ibid.
Ossa ipsius post quintum annum exhumata, suauissimum odorem efflant. M.S. Mediol. 70.
Fratrem febre quartana laborantem, suo contactu à febre liberatur. ibid.
F. Bernardini de Vlmo vita, & gesta describuntur. Petrac. 663. *Montef.* 9. *Matth.* 2.98. *M.S. Prou. March.* 12.4.
Inter Conuentuales doctrina, & eruditione clarus. Petr. ibid.
Exemplo *apud Pisanum lecto, ad* Conuentualium *Reformationem se confert. Petr.* 664. M.S. Prou. March. 2.123. Salod. Montef. 10.

Annvs Christi. 1566.

ANNVS CHRISTI. 1567.

ANNVS CHRISTI. 1568.

ANNVS CHRISTI. 1570.

ANNVS CHRISTI. 1571.

ortus, omni

Annus Christi. 1572.

Annus Christi. 1573.

manus ex

ANNVS CHRISTI. 1575.

F. Paulus

Annus Christi. 1576.

Annus Christi. 1578.

Ipsius

Ipsius virtutes recensentur. ibid.

Post duos annos apparens, quid Fratres cauere debeant, admonet. ibid.

F. Franciscus à Sancto Petro Sacerdos in morte turbatur. M.S.Prou.Cossent.160.

Ante obitum à Deo in electorum numero conscribitur. ibid.

Seuerissima Dei Iudicia esse monet. ibid.

F. Ioachimus à Leuanto Laici vita, ac virtutes describuntur. M. S. prouinc. Genu. 61. 105.148. 188. 189.142. 270. 404. 439. 453.454. 455. Matt.2.217.

Vita ipsius austeritas explicatur. ibid.

Dæmoni ignauiam exprobrat. M.S.Prou.Genu.105.242. 439.

Dæmon ipsius flagellationi inuidet, eamque impedire conatur. M. S.Prou.Gen.105.190.

In Oratione noctes insomnes ducit. M. S. Prou. Genu.105. 148.190.270.453.454 Matt.2.217.

A Dæmone dum orat, infestatur. M.S.Genu.105.190.

Diuini amoris æstu agitatur. M.S.Genu.105.454.

Triduo interdum in extasi perseuerat. M. S. Prou.Gen.105. 148.190.270.453.454.Matt.ibid.

Herbas ad morborum curationes adhibet, vt diuinam virtutem operantem occultet. M. S. Genu.105.148.454.Matt. ibidem.

Plerosque ægrotos oratione magis, quàm herbarum cataplasmis curat. Matt. ibid.

Plerique ægroti hoc modo sanati enumerantur. Matt.2. 217. 218.M.S.Prou.Genu.105.148.454.

Peste laborantibus Ticini inseruit. M.S.Gen.105.270.

Paupertatis quàm studiosius fuerit, exemplis ostenditur. M. S.Genu.454.

Diuina in Fratres prouidentia, in Conuentu Montis Calerij, illustri Miraculo declaratur. M.S.Prou. Gen. 188. 189. 404 Matt.2.218.219.

Deiis Felis ministerio Fratribus obsonium prouidet. ibidem.

Lepidè, ac moraliter de Theologia scientia ab eo dictum recensetur. M S. Prou.Genu 61.

In Astensi Conuentu sanctimonia clarus, extremum diem claudit M S. Prou.Genu.105.242.454.

Vinum Benefactori, quod in ægrotos, & pro Missæ Sacrificio erogabatur, in dolio multiplicatur. M. S. Rom. R. 32.

Panes *benefactori, quos Fratribus erogauerat, è cælo redduntur.* M.S Prou.*Lucan.fol.56.*

Cardinalis *Vrbinas* Protector *moritur succedit Iulius Sanctorius Cardinalis, Sanctæ Seuerinæ nuncupatus. in fol. separ. Protector.*

Annus Christi. 1579.

H*Ieronymus Generalis Aluernam montem scandit. M. S.* Prou. *March.1.2.39.*

Mira quàm plurima conspicit, variumque è montis hiatu hominum, mulierumque ploratum erumpentem audit. ibid.

Hieronymus in Vmbria Prouinciam proficiscitur. ibid.

Hieronymi oratione panis Sociis è cælo datur. ibid.

Beatissima Virgo, sub Matronæ specie, vinum Hieronymo, ac Sociis in via propinat. ibid.

*F. Angelus à Cænobio Sacerdos virtutibus insignis, commendatur. M.*Prou.March.1.1.66.

Mira ipsius Obedientia, exemplo, ac miraculo comprobatur. ibid.

Diem sui obitus Fratribus prænunciat. ibid.

Corpus, dum funera persoluuntur, in feretro sedet, suauissimumque odorem spirat. ibid.

F. Franciscus a Fumano Concionator, Vita, ac virtutibus illustris commendatur. M. S. Prou.Bono.to.1.2.3.4.5.6. 16.187.203 249.253.263.to.2.34.38. 39.64.65.73. 98. 102. 105. 119. 125. 157. 159. 163. 169. to. 3. 79. 168.

*Candida Virginitatis perpetuus custos fuit. M.S.*Prou.Bon. t.1.1.6.249.

Frater germanus, dum eum à Religionis proposito reuocare proponit, diuina virtute compunctus, illi constantiam persuadet. M.S. Bono.t.2.64.

*Plurima illius virtutes enarrantur.*M.S.*Bonon.t.1.1. 2. 3. & in 2. & in 3.tom.*

Prædicationis *gratia in Religione præcellit. M. S.* prouinc. Bono.t.1.1.

Bononiæ prædicans in medio sermone sensibus excedit, & Fratri morienti assistit M. S. Prou.*Bono* 3.79.80.

Vestium caudatarum luxum, & abusum Bononiæ tollit. ibid.

*Nobili mulieri masculam prolem à Deo impetrat.*M.S.Prou. *Bono.t.7.5.203 249.*

Plerasque *meretrices ad honestam vitæ rationem reuocat.* M.S.Prou.Bono.to.3.80.

Venetijs, dum prædicat, aliam quoque turpem vsum tollit. M. S.*Prou.Bono.t.2.98.*

*Arimini pleraque pia opera instituit, ac Sacella instaurat.*M. S. *Bono.t.1.3.t.2.159.163.*

Tabernarius Sacelli Sancti Antonij extructionem impediens, a Deo punitur. M. S. *Bono t.2.163.*

Ipsius in pauperes charitas exemplo declaratur. M.S. Bono.t. 1. 3.249.253.t.2.34.39.160.163.

*Fabæ ad pauperum alimentum ob eo satæ, à Deo multiplicantur.*M.S. *Bono.t.1 3 249.253 t.2.ibid.*

Pallium *Iudæo ad fidem conuerso, in eleemosynam è suggestu erogat.*M S.*Bonon t.2.160.*

Fabas *iterum ad pauperum alimoniam Foroliuij seminat, quæ a Deo multiplicantur.* M. S. *Bono.t.* 1.3.249.253.t.2.43. 39.106.t.3.

Panis *pro pauperibus ab eo emendicatus, à Deo in Saccis multiplicatur.*M.S. *Bono. to.2.58.*

Panes illi Deus in manica auget, ac multiplicat. M.S.*Bono. t.1.116.*

Parmam *fluuium intumescentem Signo Crucis, ac cera benedicta particula in eum immissa, ad pristinum alueum reuocat.* M.S *Bono.t* 1.1.3 187.188.

Percutienti alteram maxillam præbuit. M. S. *Bono. t. 2. 73.*

Extases, ac raptus frequenter patitur. M. S. *Bon.t. 2.65.*

A seculari Viro in aere sublevatus conspicitur. ibid.

*F.Paulus Bercellensis Sacerdos Nouitiorum magister, virtutibus clarus.*M.S.*Bon.t.*1.109.116.242.264.269 269. *to.2.154.*

Nouitium a febre præcepto liberat. M. S. Benon. *tom.* 2. 154.

F.Honophrius Bononiensis Laicus, mulierem hydropicam Signo Crucis curat. M. S. *Prouinc. March. to.* 2. 65. 201.

Alterum à Podagra Signo Crucis liberat. ibidem.

F. Ambrosius Hieracensis Laicus virtutibus, ac præsertim abstinentia clarus. M.S.prou.Cosens..161.

In morte arbore pulcherrima visione potitur, in cuius fastigio Deus sedet. ibidem.

F. Paulus *Catanensis Laicus, integerrimus Regulæ cultor celebratur.* M.S.Prou.*Rom.*C.1.26.17.

Diuinis reuelationibus potitur. ibidem.

Intimas animi cogitationes diuina virtute rimatur. ibid.

Annvs Christi. 1580.

F. Ausel

ea ad

F I N I S.

APPROBATIONES.

NOs infrascripti Theologi, Ordinis Minorum Capucinorum S. Francisci, iussu admodum R. P. Ioannis Mariæ Nettini Ministri Generalis, attentius perlegimus, & examinauimus opus; cuius inscriptio est. *Annalium, siue Sacrarum Historiarum Ordinis Minorum, qui Capucini nuncupantur, Tomus primus*, Auctore R. P. F. ZACHARIA BOVERIO Salutiensi, nostri Ordinis Concionatore: nihilque in eo reperimus, quod S.R.E. doctrinæ, sacris Canonibus, ac bonis moribus, per omnia consentaneum non sit. Quare illud prælo dignum iudicamus. In cuius rei fidem hoc testimonium dedimus, proprio chirographo munitum. Datum Neapoli. Die 15. Septembris. 1629.

F. Bernardus à Neapoli.
F. Basilius à S. Seuerino.
F. Hieronymus Nolanus.

Facultas admodum R. P. Vicarij generalis.

FRater Hieronymus Narniensis, Ordinis Minorum, S. Francisci Capucinorum Generalis Vicarius, licet immeritus. Visis Approbationibus trium Theologorum nostri Ordinis, qui de mandato admodum R.P.F. Ioannis Mariæ Nettini Generalis Ministri nuper vita defuncti, opus, quod inscribitur, *Annalium, seu Sacrarum Historiarum Ordinis Minorum, qui Capucini nuncupantur. Tomus primus*, a R. P. F. ZACHARIA BOVERIO Salutiensi nostri Ordinis Theologo, de eiusdem, ac totius Generalis Definitionis iussu, compositum examinarunt, & approbarunt: vt typis mandetur, facultatem facimus. Eorum prius, ad quos spectat, impetrata licentia. In quorum fidem, has literas manu nostra subscriptas, ac sigillo munitas, dedimus. In Conuentu Romano. Oct. Cal. Iulij 1631.

F. Hieronymus Narniensis V. Generalis.

APPROBATIO R. P. IOANNIS THOMAE CASTALDI *Ord. Prædicatorum. Sac. Theolog. Magistri, & Consultoris S. Officij.*

OPus inscriptum, *Annalium, siue Sacrarum Historiarum Ordinis Min. qui Capucini nuncupantur, Tomus primus. Auctore R. P. F.* ZACHARIA BOVERIO *Salutiensi eiusdem Ordinis Theologo*: Cùm ex commissione Reuerendissimi P. Magistri Sacri Palatij, attentius perlegerim: nihil in eo offendi, quod Christianæ fidei, & doctrinæ, optimis moribus, ac Sacris Canonibus consentaneum non sit. Quinimmò tot virtutum exempla, cùm ad exterminanda vitia, tum ad virtutes hominum mentibus inserendas, in eo passim elucent, vt nomini, quod de Capucinorum instituto, locum omnem peruasit, inclyta illorum gesta respondeant. Totam denique Historiæ seriem tanto verborum candore, ac perspicuitate, tantaque sermonis elegantia ab Auctore contextam deprehendi: vt opus vndequaque dignum censeam, quod ad multorum commodum, atque vtilitatem in lucem prodeat. Iuxta Approbationem eiusdem P. Magistri Sac. Palat. Apostol. Factam die 7. Iunij 1631. Dat. Romæ in Palatio S. Officij. die 4. Iulij 1631.

F. Ioannes Thomas Castaldus de Alafcio Sacræ Theologiæ Magister, Ord. Prædicatorum.

APPROBATIO REVERENDISS. MAGISTRI SACRI PALATII.

OPus Auctore dignum, argumento omnibus placiturum, vidi, & approbatum a viris omni exceptione maioribus.

Imprimatur,

F. Nicolaus Riccardius, Sac. Apost. Palatij Magister.

R. D. D. IOANNIS CLAVDII DE VILLE VICAR. GENER. FACVLT.

IOannes Claudius de Ville, in Sanctæ Crucæ Lugdunensis Ecclesiæ Custos, & in eadem [illegible] Vicarius Generalis, Substitutus: Visis Theologorum perlectionibus, & examinationibus, [illegible] que R.P. Consultoris sancti officij ex commissione Magistri Sacri Palatij approbatione, ac [illegible] dem R. P. Generalis concessione: hos Annales Ordinis Seraphici B. P. Francisci PP. Capucinorum à R. P. ZACHARIA BOVERIO Religioso Capucino Theologo, in eiusdem Ordinis splendorem, & ad pietatem valde excitandam conscriptos, perlegentes, Typis mandari non modò permittimus, sed etiam hortamur. Lugduni V. Kal. Martias M. DC. XXXII.

De VILLE *Vicarius Generalis, Substitutus.*

ANNVS CHRISTI. 1574.

Ipsius

Index.

Annvs Christi. 1575.

F. Paulus

ANNVS CHRISTI. 1576.

Annus Christi. 1577.

Annvs Christi. 1578.

Ipsius

Sæuè ex

ANNVS CHRISTI. 1580.

F I N I S.

APPROBATIONES.

NOs infrascripti Theologi, Ordinis Minorum Capucinorum S. Francisci, iussu admodum R. P. Ioannis Mariæ Nettini Ministri Generalis, attentiùs perlegimus, & examinauimus opus; cuius inscriptio est. *Annalium, siue Sacrarum Historiarum Ordinis Minorum, qui Capucini nuncupantur, Tomus primus*, Auctore R. P. F. Zacharia Bouerio Salutiensi, nostri Ordinis Concionatore: nihilque in eo reperimus, quod S.R.E. doctrinæ, sacris Canonibus ac bonis moribus, per omnia consentaneum non sit. Quare illud prælo dignum iudicamus. In cuius rei fidem hoc testimonium dedimus, proprio chirographo munitum. Datum Neapoli. Die 15. Septembris. 1629.

F. Bernardus à Neapoli.
F. Basilius à S. Seuerino.
F. Hieronymus Nolanus.

Facultas admodum R. P. Vicarij generalis.

FRater Hieronymus Narniensis, Ordinis Minorum, S. Francisci Capucinorum Generalis Vicarius, licet immeritus. Visis Approbationibus trium Theologorum nostri Ordinis, qui de mandato admodum R.P.F. Ioannis Mariæ Nettini Generalis Ministri nuper vita defuncti, opus, quod inscribitur, *Annalium, seu Sacrarum Historiarum Ordinis Minorum, qui Capucini nuncupantur, Tomus primus*, à R. P. F. Zacharia Bouerio Salutiensi nostri Ordinis Theologo, de eiusdem, ac totius Generalis Definitionis iussu, compositum examinarunt, & approbarunt: vt typis mandetur, facultatem facimus. Eorum priùs, ad quos spectat, impetratâ licentiâ. In quorum fidem, has literas manu nostra subscriptas, ac sigillo munitas, dedimus. In Conuentu Romano. Oct. Cal. Iulij 1631.

F. Hieronymus, Narniensis V. Generalis.

APPROBATIO R. P. IOANNIS THOMAE CASTALDI Ord. Prædicatorum. Sac. Theolog. Magistri, & Consultoris S. Officij.

OPus inscriptum, *Annalium, siue Sacrarum Historiarum Ordinis Min. qui Capucini nuncupantur, Tomus primus. Auctore R. P. F.* Zacharia Bouerio *Salutiensi eiusdem Ordinis Theologo*: Cùm ex commissione Reuerendissimi P. Magistri Sacri Palatij, attentius perlegerim: nihil in eo offendi, quod Christianæ fidei, & doctrinæ, optimis moribus, ac Sacris Canonibus consentaneum non sit. Quin immò tot virtutum exempla, cùm ad exterminanda vitia, tum ad virtutes hominum mentibus inserendas, in eo passim elucent, vt nomini, quod de Capucinorum instituto, locum omnem peruasit, inclyta illorum gesta respondeant. Totam denique Historiæ seriem tanto verborum candore, ac perspicuitate, tantaque sermonis elegantia ab Auctore contextam deprehendi: vt opus vndequaque dignum censeam, quòd ad multorum commodum, atque vtilitatem in lucem prodeat. Iuxta Approbationem eiusdem P. Magistri Sac. Palat. Apostol. Factam die 7. Iunij 1631. Dat. Romæ in Palatio S. Officij. die 4. Iulij 1631.

F. Ioannes Thomas Castaldus de Alesio Sacræ Theologiæ Magister, Ord. Prædicatorum.

APPROBATIO REVERENDISS. MAGISTRI SACRI PALATII.

OPus Auctore dignum, argumento omnibus placiturum, visum, & approbatum à viris omni exceptione maioribus.

Imprimatur,

F. Nicolaus Riccardius, Sac. Apost. Palatij Magister.

R. D. D. IOANNIS CLAVDII DE VILLE VICAR. GENER. FACVLT.

IOannes Claudius de Ville, in Sancta Cruce Lugdunensis Ecclesiæ Custos, & in eadem Diœcesi Vicarius Generalis, Substitutus: Visis Theologorum perlectionibus, & examinationibus, atque R.P. Consultoris sancti officij ex commissione Magistri Sacri Palatij approbatione, ac eiusdem R. P. Generalis concessione: hos Annales Ordinis Seraphici B. P. Francisci PP. Capucinorum à R. P. Zacharia Bouerio Religioso Capucino Theologo, in eiusdem Ordinis splendorem, & ad pietatem valde excitandam conscriptos, perlegentes, Typis mandari non modò permittimus, sed etiam hortamur. Lugduni V. Kal. Martias M. DC. XXXII.

De Ville Vicarius Generalis, Substitutus.

Summa Priuilegij Regis Christianissimi.

LVDOVICVS XIII. Dei gratia Galliarum, & Nauarræ Rex Christianissimus, singulari Priuilegio sanxit, ne quis per vniuersos Regnorum suorum fines, intra sex annos, à die finitæ impressionis computandos, imprimat, seu typis excudendum curet, & venalem habeat librum, qui inscribitur, *Annales Minorum Capucinorum*, *Autore*, R. P. ZACHARIA BOVERIO, Salutiensi, eiusdem ordinis Theologo, præter CLAVDIVM LANDRY Bibliopolam Lugdunensem: aut illos quibus ipsemet concesserit. Qui secùs faxit, præter Librorum confiscationem, mille librarum illatione mulctabitur; vti latiùs patet in litteris, datis Parisiis 10. Maij. 1632.

Ex mandato Regis.

Signatum.

TVLLOVË.

Hæc prima Editio die 1. Iulij, 1632. finem sortita est.

APPARATVS AD ANNALES FRATRVM MINORVM CAPVCINORVM.

RELIGIONE, nihil aut melius, aut præstantius à Deo Opt. Max. hominibus datum esse, qua & diuinum numen venerari, & summo rerum omnium Opifici iusta seruitutis obsequia persoluere addiscerent, tam communis, & præclara est omnium Sapientum vox; vt si post Augustinum nonnihil de arcana Dei sapientia, qua res humanas administrat, nobis liceat differere, haud alio plane consilio credendum sit, sapientissimam illam Dei Majestatem, hominem diuinum quoddam sui simulacrum, mente, ac ratione prę̨ditum condidisse: ac præterea ad cœlestia contemplanda, rerumque æternarum possessionem comparandam aptum disposuisse; quàm vt vera, ac perfecta Religione, quæ sola ad bonam, beatámque vitam dux esse potest, ad sui cultum compelleret, & quodam quasi pietatis vinculo sibi obstrictum religaret.

Religionis, præstantia.

Aug. lib. 1. Retract. cap. 13. tom. 1.

Homo ad cælestia contemplanda conditus.

I. Neque id graui apud Patres ratione vacat. Cùm enim Deus rerum omnium principium sit, & finis, *Alphas*, & *Omega*; in quo (vt docet Apostolus) & viuimus, & mouemur, & sumus: planè, ipsa naturæ lege, & Deum colere, & ad eum, velut ad omnium Auctorem vniuersa referre & docemur, & pellimur; à quo nos, nostraque omnia accepisse non ignoramus. *Hac enim* (ait Lactantius) *conditione gignimur, vt generanti nos Deo iusta, & debita obsequia præbeamus: hunc solum nouerimus, hunc sequamur; hoc vinculo pietatis obstricti Deo, & religati sumus; vnde ipsa Religio nomen accepit.*

Act 17.

Lactan. diuin. Inst. l. 4. c. 28.

II. Sed, quoniam inter veræ Religionis cultus alij aliis præstantiores sunt, quibus illa, quasi quibusdam gradibus, ad supremum conscendit: iis summa illa Dei Majestas maximè delectari visa est, qui & diuinam ipsius virtutem magis attollerent, & ad cœlestem illam, ac perfectissimam Angelorum Religionem, quæ apud superos præstantissima est, propiùs accederent. Etenim Deum Fide primùm, qua mens interiùs in rerum diuinarum, tum contemplationem, tum admirationem eleuatur; exteriùs in certum Sacrificiorum, & Sacramentorum cultum propellitur, quibus suprema quædam Diuinitas nobis testatam se præbet, rectè ab hominibus coli, iis haud obscurè exploratum est, qui tametsi hoc Religionis genus necessa-

Religio vnde nomen acceperit.

rium agnoſcant: infimum tamen, ac vulgare eſſe, non ignorant. Illud verò præſtantius, quo præter Fidem, qua in Dei cognitionem illuminamur; in diuinorum quoque promiſſorum, quæ ex Dei liberalitate in nos potiſſimùm fluunt, ſpem erigimur: ac præterea Deum ipſum velut charitate nobis coniunctum amplectimur; atque omnibus verè Religionis, ac pietatis officiis, perfectáque diuinæ legis obſeruantia perfuncti, eidem charitatis vinculis colligamur.

Religionis præſtantiſſimum genus. At verò illud Religionis genus omnium præſtantiſſimum eſt, quo plerique ardentioribus ad virtutem ſtimulis excitati, ac rerum cœleſtium ſtudio flagrantes, his haud contenti Religionis finibus, quos hactenus in Fidei, Spei, communiſque Charitatis cultu collocauimus; aliud præterea vitæ genus, præclaris vndique virtutibus excultum, necnon à communi cæterorum hominum vſu, ac conſuetudine longè remotum, Deóque ſimillimum inſtituere, viſi ſunt; quo ſanctiùs, ac perfectiùs diuinis obſequiis vacarent. Olim quidem prima illa orbis tempora, quæ propiùs ab illius ortu abfuerunt, in hoc præſtantiſſimo cultorum genere, Dei filios, quos Scripturæ commemorant, velut illuſtriſſimos Dei cultores à reliqua hominum prole ſeiunctos, conſpexêre: Hos verò poſt diluuium, cùm lege à Deo lata, & vnius diuinitatis fide per Hebræum populum dilatata, homines in Dei cognitione profeciſſent: Nazaræorum primùm, dein Phariſæorum, poſtea Eſſæorum Religio ſequuta eſt: quorum etſi diuerſus eſſet Religionis cultus: in eo tamen omnes conſpirare videbantur; vt præter communem cæterorum vitam, excellentius quoddam vitæ genus ſibi ſequendum præſtituerent, quo ſe & Deo dicatos, & diuinæ ſeruituti mancipatos oſtenderent. III.

Religionum ortus. At verò, cùm Chriſti Domini aduentu clariſſima Dei lux, velut tenebris effugatis, vbique terrarum exorta, & Chriſtiana Fides per totum orbem diffuſa eſſet; mox tanta, támque perfecta hæc illuſtriſſimorum Dei cultorum ſeges, diuino illo potiſſimùm Dei hominis cruore irrigata in orbe cœpit excreſcere: vt quamplurimi hominum, & (quod magis admiratione dignum eſt) virginum, ac puellarum cœtus communem Chriſtianorum vitam, vulgaréque illud Religionis genus, quod ex ſola diuinæ legis obſeruantia proficiſcitur, tranſcendentes, tanta animi conſtantia præſtantiorem diuinorum conſiliorum regulam ſibi præſcribere, támque ardenti omnium virtutum ſtudio ad ſummum Euangelicæ perfectionis faſtigium anhelare viſi fuerint; vt vel minimum ducerent, ampliſſimas pro Chriſto opes deſerere, temporalia omnia contemnere, altiſſimam Filij Dei paupertatem ſectari, mundo, ac ſuis ad extremum vſque diem valedicere, duris, & aſperis delectari, bellum voluptatibus indicere, flagellis corpus excarnificare, ieiuniis conficere; denique ſenſus omnes, & carnis appetitus crucifigere: niſi etiam ſe totos Deo conſecrarent; & ſolemni votorum obligatione ſeipſos in Dei poſſeſſionem transferentes, diuinæ ſeruituti perpetuò manciparent. Vt in his Angelicum illud tandem vaticinium obtineret: quo antea prædictum fuerat in Chriſti aduentu, Domino plebem perfectam parandam eſſe. IV.

Luc. 1.

Religioſorum Ordo a patribus commendatur. Chryſoſt. adu. vitup. vit. mon. l. 3. Hier. in Pſ. 115.

Quis præſtantiſſimos hoſce Dei cultores planè admirandos non cenſeat? qui cùm Angelicum, ac propè diuinum in terris vitæ genus inſtituant; veræ Religionis cultum ad ſupremum (quoad fieri poteſt) apicem euehunt: quo fit, vt eos Chryſoſtomus, ob cœleſtis vitæ conuerſationem cum Angelis comparet. Hos quoque Hieronymus, & Angelorum & Martyrum appellatione proſequatur, ea potiſſimùm ratione fretus, quòd hi illud ipſum Dei laudandi officium in terris perſoluant, quo & illi in Cœlo apud Deum, abſque vlla intermiſſione, perfunguntur. *Sicut Martyres (inquit) laudant Deum purè in Religione viuorum, ita & Monachi, qui die, ac nocte pſallunt Domino, debent eandem puritatem habere Martyrum: ſi quidem ipſi Martyres ſunt. Quod enim faciunt Angeli in Cœlis, hoc Monachi faciunt in terris.* Eoſdem quoque Auguſtinus in perfectiſſimo hominum genere collocat, quos propterea inter Dei familiares recenſet. V.

Atque vt innumeros ex Patribus prætercam, qui Monaſticum Ordinem ita laudibus efferunt, vt illum in ſupremo Chriſtianæ ſanctimoniæ faſtigio ſtatuant: Vnus Petrus Damiani, inſtar omnium ſufficiat, qui Monaſticæ vitæ excellentiam tanta verborum grauitate, atque eloquentia celebrat: vt nihil ea inter homines præſtan- VI.

tiùs

tiùs inueniri posse, sentiat; cuius idcircò virtutes his verbis eleganter describit:
Decursa vero hac regione, & quod pretiosius est inde sublato, transi ad secundam, quæ est Pa- Petr. Dam. serm 5. de S. Nicol.
radisus Claustralis. Vere Claustrum est Paradisus. Hic prata virentia Scripturarum. præter-
fluens lachrymarum vndositas, quam de purissimis affectibus amor ille cælestis eliquat. Hic
sunt arbores erectissimæ chori Sanctorum; nullàque est, quæ non multa fructus gaudeat vber-
tate, &c. Hic aggesta sunt Omnipotentis diuitiæ: hic refusa est gloria Angelorum. Putásne
nullas hic esse nundinas? & osteri illos, qui habitant vnius moris in domo? Videas hunc sa-
cris lectionibus intendentem, illum incumbentem orationibus, hunc pro suis excessibus lacry-
mantem, illum in Dei laudibus exultantem: hunc vigilantem, ieiunantem illum, & officia
pietatis sibi inuicem inuidere. Nocte consurgunt ad confitendum Deo: Vespere, manè & me-
ridie narrant, & annunciant laudem eius: & omnis illorum sedulitas in Orbem diuini
rotatur obsequij. Hæc, & pleraque alia deuotissimus hic S.R.E. Cardinalis de sacro
Monachorum Ordine satis præclarè edisserit. Ex quibus cùm illud primùm no-
bis persuasum esse debeat, illustrissimos huius generis Dei cultores, cæteris omni-
bus, quos antehac commemorauimus, virtutum, ac cultus dignitate antecellere:
quò factum est, vt inter ipsa Ecclesiæ surgentis initia, quotquot Religiosæ militiæ
nomina dabant (Dionysio & Suida testibus) θεραπευτὰς tanquam selectissimos quos- *Religiosorum Ordo ad Ecclesiæ ornamentum institutus.*
dam Dei cultores ætas illa nuncuparet. Tum id maximè velut certũ, ac indubitatum
relinquitur, huiusmodi homines ad supremũ Ecclesiæ decus, & ornamẽtũ datos esse.

VII. Hæc enim Religiosorum virorum instituta cùm hominem non solùm
ab ira, improbitate, fastu, pecuniarum studio, suiipsius amore alienum præ-
stent, nullique vitiosæ cupiditati subesse sinant: sed etiam potiorem virtutem na-
cta, superiorem iis rebus, quæ in aspectum cadunt, vitam agere, cœlestibus tan-
tummodo delectari, ad omnium rerum opificem Deum mentis aciem intendere:
neque perturbatione vlla, qua hominum vita solet implicari, neque necessitate à
virtute diuelli; sed ea duntaxat, quæ sancta, quæ perfecta, quæque in virtutibus
præstantiora sunt, iugiter aspectare. Denique quantum homini fas est, præstantis-
sima vitæ ratione ad Deum accedere, atque ei simillimum fieri compellant: Planè
Ecclesiam ad supremum suæ sanctitatis verticem, quo altior, atque excellentior
nullus à nobis excogitari potest, euehunt; perfectáque sui decoris luce ita exor-
nant, vt Athanasio dicere licuerit. *Quis tantum Monachorum agmen aspiciens? Quis* S. Athan. in vita S. Ant.
virilem illum concordiæ cœtum cernens, in quo nullus nocens, nulla detractio susurronis,
sed multitudo abstinentium, & certamen officiorum erat: non in hanc statim erumperet
vocem? Quàm pulchræ domus tuæ Iacob, tabernacula tua, Israël! Tanquam nemora obum- Num. 24.
brantia; tanquam Paradisus super fluuios; tanquam tabernacula, quæ fixa sunt à Domino,
tanquam Cedri Libani circa aquas!

VIII. Postremò nemo est, qui tam cœlestem vitæ rationem non ab hominibus in- *Monastica vita institutum præstantissimum.*
uentam, aut institutam; sed vel è cœlo delapsam, vel à Deo in hominum men-
tibus satam, ac diuinitùs inspiratam fuisse, dubitet: vt inter alios, Concilij Mel-
densis Patres, ad Carolum Regem scribentes, his verbis grauissimè testantur: Conc. Melden can. 9.
Sacrum quoque Monasticum Ordinem à Deo inspiratum, & ab ipsis Apostolis fundatum, seu
à nominatissimis Patribus excultum, atque per istud Imperium à vestris piæ memoriæ Præ-
decessoribus propagatum, laicorum curæ, ac potestati vos commisisse, dolemus. Quibus
etiam Concilij Coloniensis 3. Patres vltrò suos calculos deferunt. Cõc. Colon. 3. c. 1 par. 10.

IX. Hac igitur cœlesti vocatione acciti, primùm Anachoritæ sub Antonio, & Pa- *Ordinũ fundatores à Deo excitati.*
chomio Ægypriacas illas solitudines tanto virtutum splendore, tàmque admirabi-
li vitæ sanctimonia illustrarunt; vt breui tempore Palæstinam, Syriam, Asiam Mi-
norem, Cappadociam, Pontum, Armeniam, Mesopotamiam, & Boreales re-
giones vsque ad Daces, & Bessos illustrissima prole fœcundauerint. His plerique
sanctissimi Ordinũ Fundatores, Deo cum primis auctore, successêre, qui vt varios
in Cœlo Angelorum Ordines ad sui ministerium condidit; ita diuersis æquè piis
hominum institutis, atque Ordinibus in terris magnoperè delectatur, quorum
opera, ac labore Christianam Ecclesiam longè latéque per orbem dilatatam nullo
nunquam tempore velut propugnaculis cõmuniuit, ac tanquam facibus illustrauit.
In eis olim fuere Basilius, Augustinus, Cæsarius, Benedictus, Bruno; Romualdus;
Propiùs ad nos accessere Dominicus, Franciscus Assisias, & alter Paulanus, & ple-

riqueálij, quorum tam illuſtris, ac præclara vitæ ratio fuit? vt innumeros ferè virorum, ac mulierum Choros, Mundo ereptos, ad cœleſtis vitæ diſciplinam, rerúmque diuinarum ſtudium tranſtulerint.

Religioſorum Ordinum quanta in Eccleſia vtilitas.

X. Porrò quàm copioſa ex hac Religioſorum Ordinum inſtitutione, ac propagatione in qualibet Chriſtiani Orbis ætate commodorum, atque vtilitatum ſeges exorta fuerit, facilè ex ipſo rerum experimento manifeſtum eſſe poteſt. Quando enim diuinæ legis obſeruantia in Eccleſia perfectior viſa eſt? Quando morum reformatio ſtudioſior? Quando maiora ad omnia genera virtutum ſtudia, ac excitamenta, niſi poſt cœleſtem Religioſorum conuerſationem, in Eccleſia floruere? Vndenam illuſtrior Dei cultus propagari cœpit? Vnde mundi contemptus. Vnde Apoſtolica rerum omnium abdicatio? Vnde voluntaria Paupertas? Vnde Virginitatis cultus? Vnde ſolitaria vita? Vnde ſumma, ac perfecta Chriſti imitatio, præterquam ex præclaris Monaſticæ vitæ exemplis erupêre? Quòd ſi Eccleſiæ propagationem ſpectes, quo toto Orbe diffuſa conſpicitur: Age, quis Chriſtianam Religionem in vaſtiſſimis, ac remotiſſimis Orbis regionibus diſſeminauit? diſſeminatam auxit, auctam propagauit? Quis in noui Orbis conuerſione diutiùs, ac impentiùs laborauit? Quis pro Catholica Eccleſia dimicauit? Quis maioribus pro Chriſti fide in Eccleſia tuenda laboribus perfunctus eſt? Quis denique Dei Eccleſiam voce, ſcripto, ac tandem effuſo pro Chriſto ſanguine copioſiùs, quàm Religioſi homines illuſtrarunt?

Fides poſt Apoſtolos Religioſis viris in Orbe propagata.

XI. Etenim, ſi nonnihil eorum, quæ ab iis variis Orbis temporibus geſta ſunt, lubet attingere, vix Orbis partem reperias, quæ Monachorum, ac Regularium labore Chriſtiana fide imbuta non fuerit. Atque vt à S. Benedicti familia exordiar: quot illa fidelium Regna Chriſto acquiſiuit? Annon Clodouæus Francorum Rex, ac vaſtum illud Franciæ Regnum anno 350. B. Remigium priùs ab ineunte ætate Monachum, & ex Monacho Rhemenſem Archiepiſcopum, Fidei parentem agnoſcunt? Magna Britannia quos alios, præterquam Auguſtinum, Melitum, Petrum, Iuſtum, Paulinum, ac Laurentium Monachos à S. Gregorio circa annum Domini 540. miſſos, Fidei ſatores, ac inſtauratores nouit? Sueuos quis ab Arrianorum errore, præter Martinum Monachum hoc ipſo tempore reuocauit? Quis priùs in Phriſiam, & Hollandiam, deinde in Auſtralem Saxoniam, & in Inſulam, quæ *Vetula* dicitur, primus Crucis vexillum intulit, ac Euangelium diſſeminauit? Annon VVilfridus Monachus ex Hierpuenſi Monaſterio ad Eboracenſem Epiſcopatum aſſumptus circa annum Domini 683. cui in fidei labore ſucceſsêre VVilibrodus, & Suitbertus ex Monachiſmo, ille ad Traiectenſem, hic ad Verdenſem Epiſcopatum vocatus.

Monachorũ pro fide propaganda labores.

XII. Quid de Bonifacio dicam, qui Germaniæ etiamnum Apoſtolus prædicatur? Annon Monachus fuit, atque inter Monachos à quinto ſuæ ætatis anno educatus, quique Aſiam anno 717. Chriſto adiunxit? Poſt Bonifacium VVillehadus, & Ludgerus ex Monaſterio S. VVilibrodi in Franconiam Germaniæ Prouinciam profecti, anno circiter 800. ibi Chriſti Fidem diſſeminarunt. Hos Ancharius, Stephanus, & alij, qui ex Corbeienſi Cœnobio in Galliâ Belgicam prodiere, Daciam, Sueciam, Gotthiam, Grotulandiam Euangelica prædicatione peragrarunt. Nec prætereundi ſunt Albus Abbas Floriacenſis, & Gaudentius fratres, qui circa annum 950. in Pannoniam profecti, vt Chriſti Euangelium prædicarent: inde ad Sarmatas digreſſi Ruſſos, Lithuanos, Moſchos, Pruſſianos, Polonos Chriſtianis inſtitutis imbuerunt. Denique Albus in Pruſſia ad ſtipitem alligatus, ſeptemque lanceis confoſſus, glorioſus Martyr occumbit. Anno 1015. Bruno Lotharij Saxonis Ducis filius Monaſticam vitam profeſſus ad Ruthenos à Ioanne XIX. Pontifice miſſus multos populos ad Fidei veritatem reuocat, ac martyrio coronatur. Bonifacius quoque Romualdi diſcipulus Ruſſianum Regem, ac Regnum, fratre excepto, à quo impiè obtruncatur, ad Chriſtianum cultum perducit.

S. Bernardi in Eccleſiam beneficia.

XIII. Quid S. Bernardum commemorem, cuius in Eccleſia officia, ac beneficia vix æſtimari poſſunt? Schiſma aduerſus Innocentium concitatum extinguit: Henricum Angliæ Regem Pontifici reconciliat: Gallias ſub Apoſtolicæ ſedis obedientia continet: Schiſma Petri Leonis ſua induſtria, ac conſilio eneruat: Rogerium Siciliæ,

Regem publica disputatione confutat. Petrum Abailardum, ac Gilbertum Porretanum erroris conuincit. Quis tandem illius peregrinationes, ac pro Ecclesia exantlatos labores referre queat? Hoc in numero sunt etiam S.Basilij Monachi, quorum studio, ac doctrina Græcia, ac Orientales nationes ad Fidem accessere.

XIV. Equidem id negari non potest, vbi Christiana Fides Apostolorum prædicatione in Orbe sata fuit, Monachos prima illa Ecclesiæ tempestate in ea propaganda, atque vbi collapsa fuerat, instauranda egregiam operam nauasse. Quibus posterioribus Orbis temporibus Religiosorum Ordines Augustini, Dominici, vtriusque Francisci, atque alij successere, quibus illud ab ortu consilium fuit, vt Ecclesiæ prolem sanctitate fœcundarent; & Catholicam Fidem longè latéque per Orbem propagarent; quod ex ipso rerum euentu, ac singulis cuiusque Religiosi Ordinis monumentis, in quibus eorum fuse gesta narrantur, cuique facilè perspicuum esse potest.

XV. Hos igitur Monachorum, ac Regularium Ordines, cùm ad Fidei, & Ecclesiæ ædificationem, ac propagationem diuina prouidentia ideirco excitauerit, vt tam in ipsa Ecclesiæ natiuitate, quàm in adolescente, atque adulta ipsius ætate opportunos Christo fructus parerent. Cuius sane rei testes sunt Britannia, Germania, Gallia, Heluetia, Dania, Noruegia, Suecia, ac pleræque aliæ Orbis partes, quæ olim (vt diximus) Monachorum opera ad Fidem conuersæ Christo nomina dedêre. Testes quoque hac nostra tempestate fuêre Peruanæ, Mexicanæ, Brasilicæ, Iaponiæ Oræ, atque amplissima illa noui Orbis Regna; quæ cùm inter infidelitatis tenebras versarentur, Franciscanorum, Dominicanorum, Iesuitarum, ac præsertim S.Francisci Xauerij, aliorúmque studio, ac labore ad Christianæ Fidei lucem accesserunt. Testes deinque sunt tot purpuratorum Martyrum coronæ, qui pro Christo, & Catholica Fide fortiter decertantes ex variis Monachorum, & Regularium famulus profuso sanguine Ecclesiam consecrarunt. Hæc quippe Religiosorum hominum summa semper cura, ac sollicitudo fuit; huc omne vbique studium, & laborem contulerunt: vt Christianam Religionem summa animi contentione vbique disseminarent, disseminatam vero nonnisi improbo labore excolerent; quò Dei Ecclesiam longè latéque per Orbem dilatarent; pleniúsque atque vberiùs illustrarent.

Regularium Ordines ad Ecclesiæ ædificationem dati.

Thom. Boz. de Sig. Eccl. l.9.c.5.

Religiosorum pro Ecclesia studium.

XVI. Quamobrem rectè de his Sozomenus. *Per id temporis* (ait) *qui Monasticum vitæ genus excolebant, tum Ecclesiam maximè omnium illustrare, tum Religionem Christianam suis piis viuendi institutis magnopere dilatare visi sunt. Nam talis, ac tam sapiens vitæ ratio ad homines à Deo tanquam res plane vtiliß.ma delata, &c.* Hinc non malè quidam arbitrati sunt, Apostolicos huiusmodi Viros nubibus illis esse comparandos, de quibus olim scripsit Vates: *Qui sunt isti, qui vt nubes volant, & quasi columbæ ad fenestras suas?* Cùm enim nubes Solis ardore à terra eductæ, & in sublime elatæ tellurem ipsam irrigent, ac ditiore segete fœcundent: quis Religiosorum Ordines ad Cœlesti vitæ rationem diuina virtute attractos, ac terra omni sublimiores, veluti nubes Cœlo insertas esse non videat? Dum nihil hisce cum rebus, quæ infimæ, & terrenæ sunt, habent familiare. Dum carnis voluptates, ac insanas rerum cupiditates, ad quas homines inhiant, Apostolica quadam animi magnitudine ac generositate flocipendunt, ac veluti stercora arbitrantur. Denique dum illis mundus crucifixus est, & illi mundo.

Sozom l.1. c.11.

Isa.60.

Religiosorum Nubibus comparantur.

XVII. Atque hi quidem, dum instar nubium ad altiora rapiuntur, terram suis imbribus aspergunt, ac veræ pietatis exemplis hominum mentes dum grauidant, ad virtutum germen compellunt. Age: quid est, quod tot terrarum spatia, tot Ecclesiæ agros, qui olim lætissimas Fidei, & Charitatis segetes germinare videbantur, nunc vel omnino in Fide steriles, vel in hæresum vepres, ac dumeta ebullire cernimus? Græciam, Palestinam, Asiam penè totam ab Infidelibus occupatam admiramur? Britanniam, Scotiam, Misiam, Daciam, Pannoniam, Hollandiam à Christo desciuisse lugemus? Quamplurimas tandem Orientis, & Aquilonis Prouincias, quas olim Fides, ac morum honestas velut proprias sedes sibi vendieauerant, tam alte in infidelitate sepultas, atque adeò omnium bonorum steriles deflemus: vt

in his omnia Christianæ Fidei, ac pietatis studia penitus aruerint; neque vlla te magis, quàm corruptis moribus, barbarie, atque impietate luxurient. Huius deplorandæ ariditatis causam si inquiras, ea potissimùm occurret, nimirùm, quod has sacrotum Ordinum nubes, vnde illis matutinus, ac serotinus cœlestis disciplinæ imber stillabat, atque omnium diuinorum bonorum copia, velut pleno cornu in eas defluebat, barbaræ cuiusdam feritatis flatu discusserunt.

Sed quid pluribus immoror? Si deserta, si montium conuallia, si sacræ Ædes, si Templa, si Cœnobia, si Vrbes, si propinquæ, ac remotæ Orbis Regiones, si hominum cœtus, si Regna, si Imperia, postremò si vniuersus ipse terrarum Orbis voces suas depromeret: hi fortè effari possent, quot, quantáque, ex vnoquoque Religiosorum Ordine bona, ac vtilitates in eos manarint. XVIII.

Sed quoniam hic nobis minimè propositum est de singulis Ordinum dignitatibus, atque vtilitatibus disserere; ad Minorum Ordinem, de quo nobis præcipua res est, accedo; quem B. Francisco Assisiate Auctore, ac Patriarcha institutum esse nemo ignorat.

Minorum Ordo à B. Francisco institutus.

Quis huius Viri (vt ab eo exordiar) gesta, virtutes, ac sanctimoniam, ingenio, aut verbis vnquam assequi potuit? quo fit, vt id vel vnum dixisse sufficiat. Hunc à Deo Opt. Max. ac supremo hominum Artifice, tam apprimè ad suiipsius mentem, ac voluntatem ad miraculum elaboratum fuisse, vt ad perfectissimam quandam Christi Filij sui imaginem, ac simulactum, cùm præclarissimis virtutum coloribus depingendum, tum maximè admiranda illa Sacrorum vulnerum sculptura celandum, vix quicquam deesse videretur. XIX.

S. Franciscus quasi à Deo excitatus.

Hunc igitur ex vniuersa hominum sobole Deum Opt. Max. malorum, quæ olim Orbi impendebant, miseratione commotum delegisse, cuius opera, & ministerio supremum Ecclesiæ, ob innumera hominum vitia, dilabentis casum auerteret; cùm cunctis perspicuum fuerit; tum maximè Innocentio III. tunc Pontifici declaratum fuit, cùm Lateranensem Ecclesiam ruinæ proximam in somnis conspiciens, Virum quendam pauperem, & abiectum (Franciscum nimirum) mox animaduertit, qui subiectis humeris, quasi nouus Atlas Ecclesiam sustentans à lapsu vindicabat. Tum verò ipsi Francisco diuinitùs innotuit, cùm cœlestem illam Dei vocem audiuit: *Vade Francisce, repara Domum meam, quæ labitur.* Quo sanè eam in Ecclesia gloriam assequutus est, vt de illo id prædicari possit, quod olim in Simone Oniæ Filio sacræ literæ commendarunt. *Qui in vita sua suffulsit domum, & in diebus suis corroborauit Templum.* Mox verò quàm profusis supernorum charismatum, ac donorum opibus è cœlo affluere, quot virtutibus coruscare, quamque admirabili diuinæ familiaritatis sinu excipi, ac cœlestium arcanorum communicatione ditescere cœperit, haud facile est referre: quousque tandem ad illud diuinæ amicitiæ culmen conscendit, vt alterius Moysis instar Euangelicam Regulam à Christo exaratam, ac veluti digito Dei conscriptam post quadragesimale ieiunium in Monte Palumbo acciperet, qua & homines à Deo longè aberrantes ad Christi Domini vestigia imitanda propelleret, & Euangelicæ vitæ normam in Orbe ferè collapsam restitueret: quemadmodum Alexander IV. Pontifex in Bulla ad vniuersos Archiepiscopos, & Episcopos directa testatur his verbis. *Benigna opera diuinæ voluntatis in Cælo potens, & nouans singula sapienter, & immutans mirabilia super terram post quam Dei Filius victor mortis ad Patrem, vnde descenderat, vehiculo propriæ maiestatis ascendit, mirificæ fortitudinis viros ad consummationem Sanctorum diuersis temporibus suscitauit, à quibus testimonium spes gloriæ cum Christo in Deo reconditæ firmaretur; & Ecclesiæ sanctæ ad promissam requiem festinandi in hoc peregrinationis exilio, quòd tædiosa desiderij eius dilatione protrahitur: per ipsos consolationis solatium perueniret. Inter alios autem diebus nostris B. Franciscus almus Christi Confessor apparuit signis, ac virtutibus gloriosus qui claritatis mis pie viuendi meritis, & exemplis sanctam fœcundauit Ecclesiam, & caligantia præsentis ætatis tempora fulgoris sui lampade illustrans, viam iustitiæ perfectæ præparauit in eremo altissimæ paupertatis, quam ipse currens, & alacriter exultans, contra carnem, mundum, & Dæmonem velut Gigas traxit post se de inferi faucibus, & traduxit ad Dominum populum humilem bonorum operum sectatorem, sicut effusa super faciem Orbis terræ copiosa professiones eius religiosa generatio patefecit.* XX.

Ecclesiast. 50.

S. Franciscus Regulam à Christo dictatam accepit.

Iam

XXI. Iam verò ab hoc Euangelico, ac diuino planè Viro Minorum Religio exorta, & in Orbe disseminata, quam vberes fœcundissimæ vitis instar, admirabili vitæ, ac doctrinæ exemplo fructus attulerit, quamque innumerabiles in Domini vinea perfectissimorum virorum botros produxerit, qui & vbique suauissimum cœlestis sanctimoniæ odorem ex se efflarent, & Dei cultum longe latéque per ignotas Orbis oras diffunderent: simúlque pro Christo vitam cum sanguine funderent. Testes sunt præclaræ illæ duodecim Martyrum primitiæ, qui partim à B. P. Francisco, partim a fratre Helia B. Francisci Vicario inter ipsa nascentis Ordinis exordia ad infidelium conuersionem in Hispaniam missi, ab iisque crudeliter trucidati, Christianam Religionem suo cruore illustrarunt. Testes, qui in Hungariam anno Domini 1379. profecti, cum Rex ille finitimas quasdam infidelium Prouincias recenter suo Imperio subiecisset, non pluribus quàm quinquaginta diebus, ducenta hominum millia ad Christianam Fidem adduxère. Testis Ioannes Capistranus, qui circiter anno 1450. vna excursione duodecim millia Infidelium, & multos præterea schismate ab Ecclesia diffusos ad Ecclesiæ sinum perduxit. Testes, qui anno circiter à partu Virginis 1493. ex Franciscanorum familia missi Euangelij prædicationem in nouo Orbe aggressi fuerunt, & in Mexicana Regna primi Crucis vexillum intulerunt. Testes Martinus Valentinus, Toriuius Motolinia, Ioannes à S. Francisco, Andreas ex Olmo, Franciscus Colmenarius, Franciscus Soto, Martinus Iesus, ac plerique alij, qui signis, ac prodigiis clari, virtute autem, & sanctimonia clariores innumeros noui Orbis populos ad Christum compulerunt. Testes deinque copiosi Martyrum greges, qui etiamnum hac Orbis tempestate apud Indos, tum Occidentales, tum Orientales pro Christo dimicantes præclara Catholicæ Fidei testimonia dedère. *Minorum Ordo quam Ecclesiæ vtilis.*

XXII. Ex quo id planè perspicuum fit, Minorum Ordinem ob id potissimùm à Deo in Ecclesia institutum, vt doctrina, atque Euangelicæ vitæ exemplis collabentes Ecclesiæ partes suffulciat, ruinas instauret, vberiorémque eidem sobólem diuini verbi prædicatione gignat. Quod inter alios disertè indicat Iacobus Vitriacus his verbis. *Quorsum Minorum Ordo à Deo institutus.*

XXIII. *Hic est* (inquit) *Fratrum Minorum sanctus Ordo, & Apostolicorum virorum admiranda Religio, quos Dominum contra perditionis filium Antichristum, & eius prophanos discipulos credimus in diebus nouissimis suscitasse; qui lectulum Salomonis, tanquam fortes Christi milites ambiendo de porta ad portam cum gladiis transeundo, super muros Hierusalem constituti sunt custodes: diebus, ac noctibus à diuinis laudibus, ac sanctis exhortationibus non cessantes, vocem suam quasi tubam in fortitudine exaltantes, & facientes vindictam in nationibus, increpationes in populis; & gladios suos non prohibentes à sanguine, mictantes, & manducantes, circumeuntes Ciuitatem, & famem patientes, vt canes: qui tanquam sal terræ cibos suauitatis, & salutis condientes, carnes deficcant, vermium putredinem, & vitiorum fœtorem amouentes, & tanquam lux Mundi multos ad scientiam veritatis illuminant, & ad feruorem charitatis accendunt, & inflammant.* Hæc & alia quamplurima Vitriacus.

XXIIII. His suffragantur, quæ Æneas Siluius, qui deinde Romanus Pontifex fuit, Pius II nuncupatus, de Minorum Religione scribit his verbis: *Quid hac Religio aliud agit, quàm quæ iubere noutmus Euangelium, sentes, ac tribulos ex agro Dominico diuellit; semen bonum seminat, Zizaniam, & lolium veritatis sarculo præcidit, exterminat auaritiam, pellit libidinem, fulminat illecebras, voluptates strangulat, ambitiones, & odia fugat, ignauiæ, & socordiæ stimulos adigit, & aperiens in Ecclesia diebus singulis os suum, pænitentiam suadet, & viam Dei in veritate docet.* *Æneas Silu. epist. 412.*

XXV. His addere lubet Caroli Tapiæ Neapolitani Regentis, viri hac nostra tempestate (si quis alius) dignitate, iurisprudentiæ, ac pietatis titulo clarissimi, testimonium his verbis conceptum, vbi de Francisco agit: *Huius meritis* (inquit) *gaudeat Ecclesia, exultet Christiana Religio, quæ tanti Patris auxilio, eiúsque filiorum virtute indignationem effugit Domini, & pristinum Religionis candorem recuperauit.* *Carol. Tap. c. 54 n. 7. de reb. Relig.*

XXVI. At præclarissima sunt, quæ summi Pontifices nobis in hac re testimonia ferunt. Ex quibus vnum Sixtum Quartum lubet referre, qui in Bulla, quæ incipit; *Præclara Sanctorum merita*: edita anno 1472. de Minorum Ordine ita scribit. *Præclara Sancto-*

rum merita, & grandia virtutum insignia, quibus velut radiantibus in firmamento syderibus sacrosancta illustratur Ecclesia, ac supra petram stabilita firmissimam Sanctorum irradiatur splendoribus, & nouæ prolis incrementum suscipit, & fulgorem. Eò frequentiùs debent vniuersi fideles congrua deuotione recolere, venerari, ac digna reminiscentia celebrare solemniter collabentibus sæculis; cùm peccatis feruentibus Fidei Catholicæ feruor plurimum tepuisset, decus ille morum, Deóque acceptissimus pauperum Patriarcha Franciscus, ad saluandas animas ipsius Saluatoris nostri pretioso cruore redemptas, oberrantem fidelium plebem ad salutis opera excitandam, erudiendamque, & sic reintegrandam Authore, ordinatione superna destinatus, inter admiranda ipsius opera Spiritu Paraclito inspirante, nouam fratrum Minorum Religionem sacram ad Dei laudem, & gloriam militantis Ecclesiæ decorem, ac Populi Christiani profectum in agro Dominico tempore opportuno plantauit, instituit, & supra petram, quæ Christus est, perpetuò stabiliuit: vt præcipua virorum insignium sanctimonia, moribus, scientia, atque virtutibus præditorum, fœcunditate, & numerositate exuberans, fructuosos palmites ex vite vera produceret: qui Christi vexillum per Orbem vniuersum vehere, nomen, quod est supra omne nomen, cunctis gentibus prædicare; salutaribus insuper monitis, exhortationibus, & exemplis diabolica fraude deceptos Deo lucrifacere, & à maligni hostis seruitute eripere, studio indefesso contenderent, quemadmodum hæc ipsius inclyti Patris germina, & vestigiorum eius prouidi sectatores, benedicente altissimo multiplicati in Domo Domini, & gratiis perfusi cœlestibus, longè latéque vniuersas nationes mortalium penetrantes, Christi Euangelium, ac vera Fidei documenta cunctis gentibus nunciare, eidem Ecclesiæ antemurale consistuere; ac pro virili suo tueri, munire, & ampliare non cessant. His consentanea habent Honorius IV. in Bulla, quæ incipit: *Religionis fauor.* & Nicolaus III. in Extrau. *Exijt qui seminat, &c.*

Minorum Ordo in Ecclesia stabilis, & perpetuus futurus Chronic. Ordin. p. 1 l. 1. c. 101. & l. 2. c. 37.

Ex quo tandem id licet conijcere (quòd B. Francisco olim à Deo reuelatum fuisse ipsius vitæ Authores testātur) sacrum scilicet hunc Minorum Ordinem, qui Deo Authore, ac Francisco Patriarcha ad Ecclesiæ ruinas instaurandas institutus est, id ex Dei consilio, ac prouidentia (vt piè creditur) assequutum fuisse: vt stabilem, ac perpetuam in Orbe sedem sibi vendicare debeat. XXVII.

Minorum Ordinis Reformationes cur tam frequentes.

Hinc facilè, quænam tam multiplicis Reformationis, quæ nullibi frequentiùs, quàm in Minorum Religione, quoties regularis huius vitæ disciplina in supremum discrimen vocatur, conspicienda se offert, potissima causa sit, addiscimus. Ea enim, vt cæteras prætermittam, est ipsa singularis Dei pro Ecclesia & Minoritana Religione integra, ac sartatecta seruanda, sollicitudo: qua sanè factum est: vt cùm primum sacræ huius familiæ proles a perfecta huius vitæ ratione aberrare, atque à sanctissimi Patris legibus, ac vestigiis resilire visa est, mox ad Regularem ipsius disciplinam tuendam, restituendámque nouam prolem virtutibus fœcundam, atque Euangelico spiritu imbutam excitare, nouósque è cœlo fœtus edere non desierit; qui non modò eam ab interitu vendicarent, verùm etiam maiori, ampliorique sanctimoniæ luce illustrarent. XXVIII.

Equidem cùm tot, tantáque ex huius Ordinis institutione, in quo Euangelicæ vitæ splendor cum summa morum integritate coniunctus elucet; bona, & commoda in Ecclesiam fluant: planè nihil magis extimescendum est, quàm quòd in tam præclaram vitæ rationem quædam morum corruptio, & pietatis languor paulatim irrepāt, quibus eximias dotes, & clarissima illa virtutum ornamenta, quæ diuinum hoc vitæ genus commendant, nonnihil labefactari contingat: ex quo tandem in supremum discrimen vocari necesse sit quicquid Euangelicæ disciplinæ, quicquid bonarum legum, quicquid Religionis, ac cœlestium studiorum, sanctorum Patrum exempla, ac instituta præscripsēre. Semel enim profligata Regularis vitæ disciplina; cùm ea simul & Religionis splendor, & sanctæ Ecclesiæ decor & venustas in idem naufragium ruunt. Quo fit, vt illa Hieremiæ verba, quibus olim Hierosolymorum occasum defleuit, deformatæ Religioni aptari possint, cùm ait: XXIX.

Thren. 4. *Quomodo obscuratum est aurum? immutatus color optimus? dispersi sunt lapides Sanctuarij in capite omnium platearum? Filij Syon inclyti, & amicti auro primo, quomodo reputati sunt in vasa testea, opus manuum figuli?*

Vbi enim in Religione puritas, ac innocentia morum corruptione depereunt: ibi certum est aurum Religionis obscurari. Vbi rerum cælestium sapor, deuotio, pœni- XXX.

rent *

*

tentiæ rigor, abstinentia, Religiosæ vitæ exempla, sanctitas exulant: ibi colorem optimum virtutum mutatum, in vitia degenerasse quis dubitet? Vbi mundi contemptus, silentium, vestis asperitas, solitudo displicent: quid nisi lapides Sanctuarij, Religiosos nimirum dispersos in capite omnium platearum, gyrouagos, cellæ impatientes, sæcularium hominum amicos videas? Vbi tandem Religiosos molles, delicatos, voluptuosos, inquietos, negotiatores, rerum nouarum cupidos, rixosos, stipes bos, primas sedes ambientes, orationis hostes, ad terrena inhiantes conspexeris: ibi procul dubio cernas Filios Syon inclytos reputari in vasa testea.

XXXI. Quamobrem, ne tam præclarum, ac publicum Ecclesiæ bonum, quod ex huius Religiosi status candore, ac integritate in eam manat, illius lapsu periclitari contingat, id Deus magnopere curat: vt cùm primùm mortifera relaxationis lues, ac inobseruantiæ tabes Religionis corpus innadit, illud protinùs opportunæ Reformationis pharmaco curetur. Sæpè enim fit, vt diutiùs dilata, ac procrastinata remedia inutilia fiant: & morbosum corpus, quod celeriter non curatur, desperata tandem valetudine intereat. Hinc facilè perspicuum fit, quæ in hac Religione fit reformationis vtilitas, ac necessitas, quoties Regularis disciplina in ea ad lapsum declinat: inde enim & Religioni suus virtutum nitor accedit; & Dei Ecclesia velut instaurata luce illustrior post Reformationem redditur. *Dei pro Minorum Ordine tuendo cura.*

XXXII. Cæterum, nec quisquam mirari debet, Religionem Deo authore satam tam variis, crebrisque mutationibus agitari. Etenim si vel internas, vel externas huius rei causas curiosiùs indagare lubet. Prima quidem inter eas, quæ ex ipsa rei natura oriuntur, causa est, præstantissimus ipse huius Religionis status, qui quò in maiorem se se offert Euangelicæ perfectionis excellentiam, & Apostolicæ vitæ Regulam sibi altiùs imitandam proponit: eò se maioribus casus, ac ruinæ periculis exponit, quæ tum propter naturalem hominum, ex quibus ipsa Religio constat, inconstantiam; quæ sanè tanta est, vt teste Iob, Homo nunquam in eodem statu permaneat; tum propter virtutis inopiam, quæ nisi sedulo studio, ac labore exculta fuerit, paulatim fluit, ac euanescit; haud facilè vitari possunt. *Reformationum quandæ sint causa.*

XXXIII. Cùm ea, quæ in rerum natura spectatissimè florent, celerrimè marcescere videant, veluti rosas, lilia, violas: cùm alia diutiùs viuant, ac permaneant. Cur id quoque in hominum societatibus accidere, vel maximè non animaduertuut, vt res quæ florentissimæ sunt, citiùs in diuersum vertantur? Alexandri Imperium, quod ad summam potentiam peruenerat, vnius horæ particula euersum fuit. Nos Religiosas hominum societates, quæ tantò ampliorem virtutem ad sui præsidium exposcunt, quantò altiùs ascendunt, & reliquos hominum status dignitate antecellunt, ita in omne tempus firmas, ac immotas existimabimus: vt nulla vnquam tempestate mutari queant?

XXXIV. Planè quemadmodum, qui in montis vertice domum extruunt, quò altiùs ædificium consurgit, eò maiora tignorum, transtrorum, clauium, columnarum præsidia adhibeant, necesse est, quibus munita, ac colligata domus faciliùs imbrium, ac ventorum procellas sustinere, & diutiùs salua consistere valeat: ne si iis destituta fuerit, soluta aliquando compage, ruat. Ita qui huius Religionis statum integrum semper, ac stabilem esse volunt: maxima, ac diuturna virtutum præsidia illi comparare debent, quæ si paulatim hominum vitiis, vel incuria dilabuntur, haud sanè mirandum est, totam simul Religionis domum, nisi citissimè illius damna instaurentur, corruere.

XXXV. Ardua profectò res est Minorum Religio, ac præsertim quæ in ea clauum tenet, altissima paupertas; altissimo in vertice sita est, iugum teret: lubricum verò, ac vepribus septum iter est, quò ad illam conscenditur: quo fit, vt cùm nec par cunctis animus, nec idem ad eam capescendam, ac retinendam robur, ac vitilitas insit, qui aliquando virtutis studio allecti ad eam pertingere visi sunt, ipsius tandem vel tædio affecti, vel improbo labore deuicti, facilè in præcipitium ruant, atque in eundem casum Religionem inuoluant. Quapropter qui Minorum Ordinem mirantur in tot nouas corporum formas mutari: aut hominum naturam ignorant, aut sui immemores sunt homines esse mirantur, ex quibus ipsa Religio compacta est. *Minorum Ordinis excellentia à Paupertate exorta.*

XXXVI. At verò si de Religione saltem, velut de humano corpore differerent, intelligerent

Minoritanæ Religionis casus unde.

rent profectò, Minoritanæ Religionis casus, ac proinde instaurationes non aliunde, quàm ab ipsius præstantia, ac nobilitate oriri. Etenim, cur tot in humano corpore morbi, ac morborum genera præ reliquis animantium corporibus grassentur, si rationem exposcis, ea communis Physicorum erit. Humanum corpus præ cæteris nobilissimum esse, perfectissima humorum inter se consonantium harmonia constans, quæ cùm facilè, ac multiplici ratione dissolui queat, inde morborum plerumque varietas erumpit.

Minoritanæ Religionis præstantia quanta.

Iam verò nulli non exploratum est, quanta sit Seraphicæ Religionis excellentia, XXXVII.
ac nobilitas, quæ eam a primis sui ortus incunabulis præstantiam consequuta est, vt in ipso suæ professionis limine totam, integrámque Euangelicæ perfectionis normam amplectatur, illis verbis exaratam, *Regula, & vita Fratrum Minorum hæc est, Obseruare sanctum Iesu Christi Euangelium.* Age: Quid Iesu Christi Euangelio excellentiùs? Quid altissima illius paupertate sublimiùs? Quid hoc vitæ genere præstantiùs, quo Christi, & Apostolorum vita ad Religionis Canonem perstringitur, ac suis professoribus imitanda proponitur? Itaque cùm in præstantissimo, ac nobilissimo versemur Religionis corpore, in quo perfecta diuinorum præceptorum, ac consiliorum sibi inuicem respondentium harmonia per tantam membrorum multitudinem diffusa conspicitur quid est, quòd cùm in eo Regularis obseruantiæ morbos interdum grassari animaduertunt, quibus curandis, quandoquidem communia pharmaca non sufficiunt: vel generalis purgatio toti corpori indicitur, vel sanior membrorum pars à pereunte corpore seiuncta in nouum corpus assurgit, Religionémque ab interitu vindicat, id tam altè admirantur? Cùm potiùs in eo, & præstantissimam Seraphicæ Religionis naturam, & singularem Dei in ea tuenda sollicitudinem, ac prouidentiam suspicere deberent.

Reformationum altera causa.

Altera quoque, quæ in hoc genere versatur, harum mutationum causa est, ipsa XXXVIII.
rerum vicissitudo, ac instabilis propemodum omnium rerum humanarum status, qui cùm in lubrico positus sit, firmus semper, ac stabilis esse non potest. Talem profectò res nostræ naturam sortitæ sunt: vt conuersionis, mutationisque cunctæ sint participes. Elementa sursum, & deorsum aguntur, & commutantur. Hominem imbecillitatis exemplum, temporis spolium, fortunæ lusum, inconstantiæ imaginem olim Aristoteles asseruit, teste Stobæo. Porrò quis Religiones, quæ ex hominum genere constitutæ sunt, ab hominum, ac cæterarum rerum natura, & conditione ita eximendas censeat: vt nullis penitus mutationibus sint subiectæ? Maxima Imperia, maxima olim passa sunt excidia; & quæ stabilem in Orbe sedem sibi vendicasse videbantur, suo naturæ pondere obruta tempori cessere. Quid tu Religionis statum, tametsi sacrum, atque à Deo institutum, ex hominum tamen societate compactum, velut immutabilem tibi fingis?

Stob. Serm. 96.

Res diuinæ sub variis mutationibus fixæ.

Ea quidem diuinis rebus, quæ apud homines versantur, vis à Deo indita est, vt XXXIX.
sub aliis, atque aliis mutationibus fixæ & incolumes permaneant: nullis verò omnino mutationibus esse obnixias nemo sapiens sibi persuaserit. Illud enim commune est humanæ naturæ vitium, ac infirmitas: vt quæ rectè, sanctéque à maioribus plerumque tradita, & constituta sunt, sensim dilabantur; nisi assiduo studio, ac diligentia reparentur. Annon lex olim in ipso mundi exordio à Deo hominum mentibus insculpta fuit; qua, & Deum venerari, & benè, honestéque viuere compellerentur? Verùm perecrescentibus vndique vitiorum, ac scelerum procellis, quàm miserè illa in toto ferè hominum genere corruerit, ea Scripturæ verba declarant. *Corrupta est autem terra coram Deo, & repleta est iniquitate.* Cæterùm hanc Moisis lex, velut noua quædam prioris legis instauratio, non longè sequuta est, tanta prodigiorum Maiestate, totque è cœlo terroribus Hebræo populo spectante a Deo e[illegible]arata, atque ipso Dei digito conscripta, quo faciliùs homines ab ea violand[illegible] [illegible]rerentur: vt incredibile propemodum videretur eam vllo vnqu[illegible] tempor[illegible], aut ratione ex Hebræorum animis delendam fore; quam tamen, tam sæpè collapsa[illegible] sacra Historia commemorat, vt ad ipsam instaurandam frequ[illegible]issimis, tum P[illegible]phetarum minis, ac terroribus, tum grauioribus, ac diuturnis [illegible]plicijs opus fuerit, quibus Hebræus ille populus ad illius obseruantiam reuo[illegible]retur.

Gen. 6.

At quid vetera exempla commemoro; cùm noua, ac quotidiana lex ipsa Euan- XL.

gelica nobis abundè suppediret? Cuius cùm tanta sit dignitas, & excellentia, vt Dei hominis non tam digito, quàm sanguine conscripta, summam sibi apud primæuæ illius ætatis homines, qui propius à Christo abfuerant, auctoritatem, ac reuerentiam comparasset: iam hac nostra tempestate, ob perditorum hominum mores, & scelestam plurimorum vitam, adeò languentem cernimus, vt nihil nobis magis extimescendum esset, quàm eam breui (si fieri posset) ad funera rapiendam esse.

XLI. Quid igitur tantopere miramur; florentissimum olim Religionis statum, humani nonnihil vitij, atque infirmitatis passum, à præclara illa vitæ norma, quam ab initio acceperat, interdum excidisse? Ad deteriora quippe faciles sumus (teste Seneca) quia nec dux potest, nec comes ipsa natura deesse: res etiam ipsa sine duce, & sine comite fluit. Quid plura? Animus non tam pronus, quàm præceps est ad vitia, neque omne tempus Dominicos, aut Franciscos fert: quo fit, vt in virtute immutabilem esse, non mortalium, sed Beatorum tantummodo conditio sit, qui Religionem nunquam senescentem adepti, tranquillam quandam, & malorum exortem vitam degunt. Eos igitur, qui Religionem semper stabilem, nullisque motibus agitatam volunt; eam non in hominum natura, sed apud superos, vbi iam omnia quieta sunt, & pacata, ibi quærant, necesse est. Quapropter mirari desinant, Minorum Religionem tam variis Reformationum fluctibus commoueri; quando id potiùs summa admiratione prosequi deberent; quo pacto inter tot hominum lapsus, ac Regularis obseruantiæ naufragia, Religio ipsa salua, & incolumis consistat. Atque inde admirabilem Dei Opt. Max. prouidentiam maximè effulgentem suspicere, qui inter Boreales rerum senescentium, ac pereuntium flatus, vernantes nouarum Reformationum flores iubet erumpere; Religionemque lethali vulnere languentem, & quadam vitiatæ consuetudinis, veluti pruina decoctam reflorere.

Humana omnia lapsui obnoxia.

Sen. epist. 97.

Minoritana Religionis Reformatio à Deo.

XLII. Cæterùm, si ad eas mutationum causas lubet parumper animum deflectere, quæ ab externa interdum vi, ac necessitate oriri solent: quamquam hæ plurimæ enumerari queant, quæ partim à rerum administratione, partim ab exteriori Ordinis constitutione peti possunt: vnicam tamen nobis causam hic sufficere arbitramur, quæ est Diaboli inuidia, immanéque, atque intestinum ipsius, cùm in omnes Religiosorum Ordines, tum maximè in Minorum Religionem odium. Quo sanè factum est: vt inter ipsa Ordinis initia nullum non lapidem mouerit, nihilque intentatum reliquerit, quo vix exortam Religionem extingueret, & Franciscanum nomen deleret, penitúsque è mundo tolleret. Quod olim tartareo illo conuentu apud Cruciferorum Xenodochium aduersùs Minorum Ordinem coacto (vt Annales Minorum testantur) non obscurè declaratum fuit, in quo callidissimis consiliis hinc inde inter Stygios illos incolas agitatis, actum fuit, quo pacto adolescentem adhuc Religionem perderent, ac funditus euerterent. Neque id frustra. Nam (vt monet Petrus Rauanus) *Diabolus semper primordia bona pulsat, captat rudimenta virtutum: sancta in ipso ortu festinat extinguere, sciens quia ea subuertere fundata non possit.*

Diaboli in Minorum Religionem odium.

Luc. Valdingh. Annal. Min. de ann. 1219. n. 19.

Petr. Rauan. in illud Matth. *Ductus est Iesus.*

Quamquam verò inuidus hostis id olim in ipso Religionis ortu, Deo cum primis reluctante, pro votis assequi non potuerit; haud tamen animum despondet: rursus aliis quoque orbis tempestatibus infestum bellum restaurat, arma ciet, consilia agitat, vires exerit, innumerásque Inferorum Phalanges in Minorum Ordinem armat. Nihil nefarij illi spiritus, præter iras, ac furias despumant, nihil præterquam Religionis interitum animo voluunt, in omnia se vertunt, omnémque rudentem mouent; vt sacrum illud Minorum semen, quo se ab hominum imperio deturbari, atque expelli cernunt, è medio tollant. His odiis Draco ille, de quo pleraque horrenda scribit Ioannes, mulierem illam illustrissimam, nouum Orbis miraculum, & cum ea cœleste ipsius semen tam acerbè prosequebatur: vt ad conceptam rabiem declarandam, non tantùm vngues, ac venena ad mulieris necem pararet; verùm & flumina ad illius submersionem ex ore euomeret.

Apocal. 12.

Tartarei Draconis immane aduersùs Minorum Ordinem bellum.

XLIII. Quos, obsecro, vngues dirus hic Serpens in Minorum Religionem, illustrissimique ipsius seminis exitium non acuit; quibus Euangelicam ipsius vitæ normam dilaniaret, & clarissimam sobolem ex illius sinu eriperet? Quot venena diffudit; vt

Regularem Obseruantiam variis modis labefactatam, & contaminatam extingueret? quosnam carnis, & sanguinis fluctus non commouit; vt Seraphicum in ea Euangelicæ perfectionis spiritum trucidaret? quot tandem atros carnalis sapientiæ, ac prudentiæ in ea turbines, ac procellas excitauit: vt & altissimam Ordinis paupertatem profunde submergeret, & incautos sub recti specie deceptos, & ab illius gremio abstractos secum in supremum excidium raperet?

Admirabilis Dei in Minorum Ordinem prouidentia.

Verumtamen admirabili Dei sapientia factum est, vt infestissimi hostis artibus, XLIV.
ac conatibus diuina virtute delusis, quæ ad Religionis damna, ac internecionem ab eo parata fuerant, in ampliorem ipsius gloriam, & vtilitatem redundarent. Inde enim, & illustrior Religioni proles diuino spiritu genita, non semel emergere visa est, & purior Regularis Obseruantiæ cultus post turbines, & procellas cœpit erumpere. Denique Phœnicis instar, post funera pulchrior, meliorem, ac præstantiorem rerum statum post ipsius Reformationem, quàm antea, assecuta est. Quo fit, vt Deo cùm primis gratiæ agendæ sint, cùm viros ad Reformationẽ excitat, eo præsertim quòd & Religionem à tenebris vendicet, & post tenebras illustriorem reddat. Quid igitur in hac rerum mutatione, ac nouarum Reformationum ortu mirandum est, quasi aliquid in Religione vitiosum præ se ferant? Cùm in his potiùs diuinæ tum sapientiæ, tum prouidentiæ opus agnoscere debeant, cui Seraphicæ Religionis tuendæ, ac propagandæ cura potissimùm incumbit.

Capucinorum ortus quam humilis.

His igitur de mutationum causis, quibus Minorum Religio nonnumquam sub- XLV.
esse visa est, in vniuersum explicatis. Non est, cur ad huius Reformationis, quæ Capucinorum dicitur, causas singillatim indagandas orationem deflectamus: de iis enim suo loco agendum erit, cùm ipsius principia, vnde exordium sumpsit, pertractabimus. Quapropter illud hic tantummodò inuestigandum superest (ad quod potissimùm hic noster spectat Apparatus) quis scilicet huius Reformationis Auctor fuerit, quísve in ea tum auspicanda, tum propaganda, modus eluxerit. Cùm enim tam ingentis molis, ac præclaræ Religionis, quæ se in tantam Regularis Obseruantiæ, & sanctimoniæ altitudinem extulit, vt cœlestem vitam æmulari videatur, tam debile, ac infirmum principium appareat, támque labili, ac lubrico fundamento innixum: vt, vel omni fundamento destituta, mortalium quemquam sibi Auctorem esse non agnoscat: vel si aliquod sibi humanum fundamentum vendicat, illud adeò instabile, ac ruinosum esse videatur: vt num fundamenti nomine dignum sit, iurè dubitari possit. Quis eo non in maximam mentis admirationem assurgat? Diuinorúmque operum magnitudinem, quæ in huius Reformationis ortu maximè elucet, suspiciens, hoc illud diuinæ Sapientiæ opus non agnoscat: de quo olim Sapiens ait, *Vas admirabile, opus Excelsi.*

Eccles. 43.

Etenim siue Reformationis ipsius ortum inspicias, siue fundamenta perlustres, XLVI.
siue propagationis modum animo reuoluas: in his nihil planè nisi diuinum opus cernas; eò magis humanis mentibus admirandum, quò longiùs ab hominum sensu, ac ratiocinatione distat.

Capucinorũ Reformatio iniquissimis Orbis temporibus exorta.

Id verò vt luculentius fiat. Videas iniquissimis Orbis temporibus, cùm iam Luthericolæ, Zuingliani, Oecolampadistæ, Bucceriani, Melanchtonistæ, Vvestphalistæ, Anabaptistæ, atque aliæ huius generis colluuies ab Inferis excitatæ, Germaniam penè totam; Farellistæ, Caluinicolæ, Seruetiani Galliam; Libertini Brabantiam, & Hollandiam; Georgiani Frisiam, suo quique hæresum veneno inficere aggrederentur, ac deprauatissimi hominum mores nullo vitiorum repagulo conclusi, longè latéque per Orbem grassarentur: inter ipsos Regularis inobseruantiæ vepres, qui sacrum Minorum Ordinem occupauerant, quasi lilium inter spinas, nouam hanc Reformationem oriri, nullo non modo mortalium splendore illustrem, aut potentia suffultam; sed omni prorsus humanæ prudentiæ præsidio ita destitutam, vt ei illud Ezechielis meritò occini potuerit. *Quando nata es, in die ortus tui non est præcisus vmbilicus tuus, & aqua non es lota in salutem, nec sale salita, nec inuoluta pannis. Non pepercit super te oculus, vt faceret tibi vnum de his misertus tui, sed proiecta es super faciem terræ in abiectione animæ tuæ in die qua nata es.* Tam enim obscura, ac omnium oculis ignobilis, huius Reformationis natiuitas visa est: vt quæ aliis Religionibus, ex suaui Dei prouidentia, ac liberalitate videtur esse communia,

Ezech. 16.

quæque

quæque ad earum decorem, ac gloriam conferunt, huic penitùs denegata fuerint. Neque enim magno vllo ſanctimoniæ apparatu, quæ in Inſtitutore præluxerit, in ipſo ortu potita fuit, quo & nouitatis opprobrium, ac prioris deformitatis vmbilicus amputaretur, nouique partus ſordes, ſi quæ illi ineſſe poterant, velut lauacro abſtergerentur. Nullo quoque Cœleſtium miraculorum fulgore, velut amictu ornata fuit: vt eo ſaltem ſe, & Dei gratia cohoneſtatam, & diuina virtute indutam oſtenderet. Denique omni hominum auxilio, ac patrocinio orbata, tantis in ipſa natiuitate calamitatibus fuit affecta; vt nec ipſi domeſtici tenellæ ætatis doloribus parcerent; ſed in eius potiùs necem conſpirarent. Quid plura? Tam vilia, tam abiecta, tam ignobilia omnia ab exordio ſortita fuit: vt nec quicquam in ſuo ortu magnum, nedum illuſtre præſeferret.

Reformationis Capucinorum partus obſcurus.

XLVII. Quis nouam Reformationem inter has tam obſcuri partus ſordes deliteſcẽtem conſpiceret, qui eam non tam, diu incolumem, quàm breui tempore ad funera rapiendam fore non exiſtimaret? Ex quo primùm diuini operis magnitudo ſe attollit. Diuina ſiquidem virtus, quæ, vt plurimùm, maxima, & illuſtria ex infimis & obſcuris ſuſcitat, hanc ipſam, quæ haud ſecùs quàm humile virgultum de terra ſitienti olim pullulare viſa fuerat, tanta ramorum vbertate luxuriare iuſſit, atque in eam arboris altitudinem extulit: vt poſteriora illa, quæ ſequuntur Dei apud Ezechielem verba, illi aptari poſſint, dum ait: *Multiplicatam quaſi germen agri dedi te & multiplicata es, & grandis effecta.* Cùm enim hæc tam ingens, ac fœcunda ſacri ſeminis propago, atque admirabilis planè rerum ſtatus, quem breui aſſecuta eſt, ex tam vili principio exorſa, humano conſilio, aut ſolertiæ adſcribi nullo modo queant. Dei profectò opus hic aſpectandum eſt, ac diuinum ſancti Spiritus numen adorandum, quo flante, paruæ res creſcunt, & abiectæ celeriùs multiplicantur.

Diuinum in Capucinorum Reformatione opus ſuſpiciẽdum.
Ezech. Ibid.

XLVIII. Certè, quæ Daniel de paruo illo lapide è monte abſque manibus abſciſſo commemorat, quem poſt horribilem illam ſtatuam ad pulueres vſque comminutam, in tam ingentem montis magnitudinem euaſiſſe narrat, vt vniuerſum Orbem ſuæ molis immẽſitate cõpleuerit: non obſcurè Reformationis huius ortũ, atque incrementa declarat, cuius cùm tam exiguum, ac ſterile principium fuerit: vt nihil niſi humile, ac infimum præſeferret; ita vt lapillo facilè exequari poſſet. Quid eſt, quòd illam nunc in tam vaſtum Seraphicę Religionis montem excreuiſſe cernimus; vt non modò horrida illa hæreſum, ac vitiorum ſimulachra, quæ per Orbem longè lateque diſperſa in diuinam ſe tum fidem, tum charitatem erigunt, omni ſtudio debellet: verùm etiam Dei Eccleſiam per totum Orbem diffuſam, non tam noua perfectorum virorum prole, quàm fœcũda cœleſtium virtutum ſobole, ac ſanctimonia compleat? Præterquàm quòd eam non hominum manibus, aut humana prudentia, & conſilio à prioris Religionis monte abſciſſam, ſed diuina prorſus virtute diſſectã & elaboratam agnoſcimus. Ex quo nobis diuini operis magnitudinẽ elicere liceat.

Capucinorum Reformatio cum lapide Danielis cõparatur.

XLIX. Cæterùm, ſi ad ipſa fundamenta, ac genus conuertimur, vnde Capucinorum Reformatio exorta, in hanc tandem ſobolis amplitudinem, ac fœcunditatẽ emerſit: quis diuini operis magnificentiam inde apertiſſimè ſeſe extollentem non admiratur? Siquidem in ea tam labilia, támque infirma omnia conſpiciuntur: vt præter diuinæ virtutis teſtimonium, atque antiquum illum operandi modum, quo Deus ad amplificandam ſui nominis gloriam ſæpiſſimè vti ſolet, de quo ita ſcribit Apoſtolus: *Videte vocationem veſtram fratres, quia non multi ſapientes ſecundum carnem, non multi potentes, non multi Nobiles: ſed quæ ſtulta ſunt Mundi elegit Deus; vt confundat Sapientes: & infirma Mundi elegit Deus, vt confundat fortia: & ignobilia Mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ non ſunt, vt ea quæ ſunt, deſtrueret: vt non glorietur omnis caro in conſpectu eius.* Nihil prorſus nobis intueri liceat.

Dei ſapientia in Capucinorum Reformatione commendatur.
1. Cor. 1.

L. Planè dictu mirabile eſt, quàm ineffabilis Dei ſapientia ſingulari hac agendi ratione ab hominum ſenſu longè remota, velut ſibi maximè propria delectetur: quod vno, vel altero exemplo demonſtrare lubet. Olim Deus cùm Hebræum Populum ab Ægyptiaca ſeruitute in libertatem vendicare vellet, qualem ſibi in hoc munus delegerit, planè manifeſtum eſt, non eloquentem, aut facundum: non ſtrenuum, aut belli Ducẽ: non deniq; dignitate aliqua ſublimem; ſed balbũ ac ſermonis imperitum, ouium paſtorem, nihil minus, quàm bella, & Imperia cogitantem

Diuina ſapientia opera in quibus maximè eluceant.

(Moysem nimirum) ad id officij vocasse, quem tamen non hasta, aut clypeo, aut armata acie Pharaonem adoriri, sed sola virga Ægyptum percutere, signa patrare, ac Pharaonis quadrigas salo demergere iubet. Hæc nempè noua bella, nouos bellatores, nonúmque bellandi modum idcircò sibi Deus elegerat, vt se solum præclari facinoris Auctorem, ac populi sui liberatorem esse ostenderet. Et quùm infirmos ad virtutem excitat, non iis, sed sibi triumphum paret. Nihil enim tam Dei potentiam, ac sapientiam apud homines commendat, quàm eùm iis, quæ in Mundo stulta, ac ignobilia videntur, illum ad maxima quædam, atque admiranda exantlanda, vti cernimus.

Ecclesiæ Christianæ principium quàm debile.

LI. At verò id luculentiùs in Ecclesiæ Christianæ exordio declaratũ fuit; cùm Deus Catholicam Religionem, & cum ea Ecclesiam suam disseminare, ac per omnes Orbis partes longè, latéq; diffundere vellet; haud vlli sanè ignotum esse arbitror, quàm obscurum illius principium fuerit, quàm humile, quàm infirmum, quàm exiguum: quàm vndique potentissimorum hominum vi, ac impietate ita oppugnatum: vt nullo pacto diuturnum credi posset: quales verò Fidei satores, & Ecclesiæ propagatores destinauerit: quàm viles, quàm rudes, quàm abiectos, quámque ad id munus ineptos homines (Piscatores nimirùm) nulla Rhetorum arte, aut facundia, nulla humana prudentia præditos ad id officij vocauerit; iam satis superq; omnibus exploratũ est. Quorsum id amabo? nisi vt cæleste hoc Dei Opt. Max. consilium, quo in maximis rebus administrandis frequentissimè vti solet, hominibus perspicuum fieret: atque eò ampliùs se diuini operis magnificentia extolleret, quò minùs id aut humana sapientia suo ingenio assequi, aut hominum potentia suis viribus præstare valet. Denique vt illud solius Dei opus esse intelligatur, quo cum humanum opificium, aut consilium nihil habet commune; quæ Ambrosij sententia est, ita scribentis: *Aduerte* (inquit) *Cæleste consilium: non Sapientes aliquos, non Diuites, non Nobiles; sed Piscatores, & Publicanos, quos dirigeret, elegit: ne traduxisse prudentia, ne redemisse diuitiis, ne potentia, nobilitatísq; auctoritate traxisse aliquos ad suam gratiam videretur.* Quod etiam egregiè prosequitur Augustin. his verbis. *Magna* (ait) *artificis misericordia: sciebat enim, quòd si eligeret Senatorem, diceret Senator. Dignitas mea electa est: si eligeret diuitem: diceret diues: Opulentia mea electa est: si Regem, diceret Rex, Potestas mea: si Oratorem, eloquentia mea; si Philosophum, sapientia mea electa est. Interim inquit Dominus, differuntur superbi isti, multùm tument. Da mihi priùs istum Piscatorem: veni tu pauper, nihil habes, nihil nosti, sequere me: tam largo fonti vas inane admouendum est: dimisit retia Piscator, accepit gratiam, & factus est diuinus Orator: leguntur modò verba Piscatorum, & subduntur colla Oratorum.*

Ambr. l. 5. in Luc.

August. de verb. Dom. serm. 59.

LII. Iam verò, vt ad nostra propiùs accedamus. Si huius Reformationis Capucinorum, de qua nobis res est, genus, & parentes inquirimus. Matthæum de Basso primum in ipso limine offendimus, in Minorum Ordine, qui de Obseruantia nuncupatur, conscriptum: Virum, etsi omni virtutum laude præclarum (vt ipsius vita, & gesta testantur) adeò tamen vni diuini recti prædicationis officio addictum, quòd quanquam diuino spiritu afflatus, ac cælesti visione impulsus, antiquam habitus formam à Beato Francisco olim institutam, deinde temporum iniuria dilapsam, sibi ex Apostolicæ Sedis indulgentia vendicauerit: eam tamen nec aliis communicandam accepisse; neque vllam ex ea Ordinis Reformationem ne quidem mente pertractasse, tam certum, ac indubitatum est: vt frequens, ac quotidiana illius vox esset, se non ad Religionis Reformationem; sed ad reformandos potiùs hominum sæcularium mores à Deo vocatum esse. Quod ipse quoque rei exitus probauit: nam inter ipsa Reformationis initia à pusillo Capucinorum grege, qui ad vigesimum, vel paulò ampliorem, vsque numerum excreuerat, Generalis Pastor ad gregis custodiam electus, vix ad secundum, vel tertium mensem peruenit: cùm ea potestate abdicata, simúlque paulò post exutus Capucini habitus forma, ad prioris de Obseruantia nuncupatæ Religionis obedientiam rediit: vt sua spiritus libertate, ac vocatione, qua ad homines, propositis Inferorum suppliciis ad pœnitentiam prouocandos agebatur, liberiùs frueretur.

Primus Religionis Capucinorũ ortus à Matthæo de Basso.

LIII. Alterum quoque post Matthæum, Ludouicum Forosemproniuanum simul cum Raphaele vterino eius fratre, vtrúmque in eodem Minorum Ordine de Obseruantia Professum, obuios habemus: qui Matthæi exemplo commoti, cùm in eamdem

habitus

habitus formam, quæ nunc Capucinorum est, seipsos composuissent, eamque à Clemente VII. tunc Christi in terris vices agente sibi, aliisque communicandam impetrassent; mira profectò res, quòd cum iis voluntas seipsos, atque alios ad veram Regularis Obseruantiæ disciplinam reformandos inesse videretur: consilium tamen, & prudentia, qua id perficerent, deerat. Quo sanè fiebat, vt animo suspensi, & quid secum mente agitarent, aut quo pergerent, ignorantes, Italiam vagando circumirent; donec Altissimus rerum omnium Moderator, ineffabili planè modo, quo decreuerat, opus suum per se ipse perficeret, ac nutantia Reformationis principia quodam quasi miraculo stabiliret. *Ludouicus Forosempronianus Reformationis propagationem absque humano consilio agitat.*

LIV. Hoc inter alios indicat Auctor Historiæ Camaldulensium, quæ Romualdina inscribitur, his verbis: *Dum Paulus ad sua reuersus, in Eremo Cryptarum, in cauernis illis optatam duceret quietem: ecce sequenti anno 1526. duo Fratres Ordinis S. Francisci de Obseruantia ad eundem veniunt. Ii fratres germani erant, patria Forosemproniani, quorum alter Ludouicus, alter Raphael nuncupatus, Ambo (res mira) spiritu Dei agebantur nescientes. Nam, cum Apostolica licentia à propria Religione discessserant, ac proinde vagantes Italiam circumibant, quò tenderent, aut quid quærerent, prorsus ignorantes.* Romuald. l. 3. c. 14.

LV. Quis ad talia nouæ Reformationis primordia non stupeat? Certè qui res prudétia, & consilio æstimare solent; cùm homines, qui Religionis Reformatores facilè censeri poterant, nullo doctrinæ ac literarum splendore illustres; nullo virtutum, & sanctimoniæ pondere consistentes; atque adeò omni prudentiæ, ac consilij luce destitutos cernerent, vt ne graue quidem ne dum grãde quicquã animo pertractarẽt: quid in his aliud præterquã stultũ, ac instabile, ac proinde labile, & caducũ rectè suspicari potuissent? Verũ, en admirabilẽ Dei sapientiã, quę nõ prudẽtes, nõ sapiẽtes, non potentes consilio, non nobilitate præstantes, non demùm sanctimonia claros, ex tam ampla Ordinis familia ad hoc arduum Reformationis opus adsciscit: sed quæ stulta, quæ ignobilia, quæ obscura, quæ infirmiora sunt, eligit: vt cuncti diuinum hoc esse opus intelligant, quod nulla hominum prudentia, ac consilio, sola Dei virtute agitatur. Hinc non importunè exclamat Auctor ille: *O quàm incomprehensibilia* (inquit) *sunt opera tua Domine! O quàm inscrutabiles sunt viæ tuæ! Relinquunt primam Religionẽ; habitum mutant; hac, atque illuc cursitant; quid sibi expediat, deliberare nullo modo queunt: ignari prorsus, quid ista parturiant.* Tum paucis interiectis. *O ineffabilem Dei sapientiam, quàm suauiter omnia per se disponuntur! En tibi, optime Lector, quomodo tanta, tamque sancta Religio incepta sit. En quàm pauperes, quàm simplices habuit Auctores. En denique quale principium eius, & quàm miraculosum extitit.* Hæc pius Auctor illius Historiæ non immeritò admiratur. *Ludouicus Forosempronianus quàm ad Reformationem ineptus.* Romualdus ibid.

LVI. Videant igitur, qui res Capucinorum minoris, quàm par est, æstimant: ipsorúmque ortum, velut indignum, & obscurum sugillant: qualem Dei sapientiæ, ac diuinissimis rebus maculam inurant. Cùm enim ineffabilis illa Dei Majestas haud alium sanè ordinem, ac rationem in Capucinorum Reformatione instituenda, ac propaganda sibi præstituere voluerit, quàm qua olim in extruenda Ecclesia ex arcano diuinæ sapientiæ consilio vsa fuit: malè profectò de Dei sapientia sentire videntur, qui nihil, præter indigna, de huius Reformationis principiis iudicant. Quin etiam, quod crimen auget, Dei Ecclesiam potiori sua gloria expoliant: quam ex Piscatorum, atque aliorum abiectorum hominum vocatione consequuta est: Quapropter si veri rerum æstimatores haberi volũt, id illis potiùs certissimè persuasum esse debet, inde illustriorem huic Reformationi gloriam accedere, cùm maximam humilibus suis principiis Ecclesiæ gloriam æmulatur. *Capucinorum origo Ecclesiæ ortũ æmulatur.*

LVII. Ad postremum tandem caput accedo, quo Capucinorum Religio non modò illustrem, verùm etiam ita hominum mẽtibus ipsosuæ propagationis modo admirabilem se præbet: vt omnem propè naturalium rerum seriem excedẽs, ad diuinissimarum propiùs ordinẽ accedat. Quid enim admirabilius, & à naturæ legibus magis dissentaneũ est, quàm prolem absq; Parente progigni? fœcundissimámq; Virorũ sobolẽ longè latéq; per Orbem diffusam conspicere, quæ nullum, à quo sata sit, Auctorem agnoscat? Etenim quòd ex obscuro, & infimo genere illustris interdũ progenies erũpat, id tametsi rarum, & insolitum sit, nonnumquam tamen fieri videmus. At verò *Capucinorum Reformationis ortus admirabilis.*

quod ingens quædam, ac illustrissima hominum proles, absque vlla Parentum propagatione emergat, id non tantùm apud homines insolitum, quàm ab ipso rerum ordine dissentaneum videri debet.

Anachoretas olim per Ægyptum, Palestinam, Syriam, ac totam ferè Asiam, sed sub Antonio propagatos legimus. Basilianos quoque Græciam, Cassinenses Monachos Italiam, ingenti Monachorum prole; sed Institutoribus, ac propagatoribus Basilio, & Benedicto, compleuisse nouimus. Eodem quoq; planè modo, & reliquos Regularium Ordines fœcunda ramorum vbertate in Ecclesia dilataros inuenimus, quorum tamen satores, & Auctores non ignoramus. Quos verò illustrissimæ huius Reformationis Capucinorum, quæ in tantam amplitudinem emersit: vt in Religionis caput erecta Italiam, Galliam, Hispaniam, Germaniam suis Cœnobiis compleat, Auctores, aut Parentes reperias? planè nullos. Nam quæ hactenus de Matthæi de Bassio, & Ludouici Forosempronіani, à quibus Capucinorum origo ducta esse censetur, Reformatione commemorauimus, adeò illius propagationi accidentalia sunt: vt nec quicquam ad eam pertinere videantur. Quod hinc facilè perspicuum est. Nam Matthæus in primis, qui eam habitus formam, quæ nunc Capucinorum est communis, primus sibi ab Apostolica Sede impetrauerat: cùm eam neque aliis tradendam accepisset, neque vllam nouæ Reformationis institutionem vnquam animo agitasset (quæ sanè ad Reformationis Auctorem constituendum necessaria videntur) de illius propagatione quo pacto, quáue ratione cogitare poterat? At verò id res ipsa magis comprobauit, cùm vix paucis elapsis annis, exuto Reformationis habitu (vt diximus) inter ipsa Reformationis initia ad Obseruantium Ordinem rediit. Quo fit, vt neque Reformatoris, neque Propagatoris nomen illi iure vllo debeatur. LVIII.

Matthæus de Bassio à Capucinorũ fundatione expungitur.

Ludouicus Forosempronianus Capucinos deserit.

Ludouicus verò, quamquàm Parentis, ac Institutoris Capucinorum titulo, ea potissimùm ratione frui minimè valeat: quòd Matthæi exemplo permotus ad restitutam Franciscani habitus formam posterior accesserit: quo fit, vt nec primus Religionis habitus Restitutor fuerit: neque ab eo Capucinorum Religio prima Reformationis exordia tulerit. Verumtamen cùm facultate ab Apostolica sede impetrata, Reformationis habitum, non tam ipse deferre, quàm aliis impertiri posset: plurima quoque pro Reformatione primis illis turbulentissimis temporibus fortiter, ac præclarè gessisset: Propagatoris facilè nomen assecutus fuisset, nisi tanti nominis gloriam posteriori macula labefactasset, ac prorsus sustulisset: cùm hanc ipsam Reformationem, pro qua tuẽda tot labores exantlauerat, ac carceres perpessus fuerat, inanis gloriolæ flatu dispersus defecuit: atq; ob animi tumorẽ à Religione pulsus ad eremiticã vitã se contulit, quo simul omnẽ, tum nominis, tum existimationis, quã sibi cõparauerat, gloriã exuit. Quo fit, vt si rem profundiùs intueri lubeat: Vterq; & Matthæus, & Ludouicus suo facto tenellæ Capucinorũ Reformationi tenebras potiùs, quã lucẽ effuderint: eãq; (nisi Dei Opt. Max. præsidio, ac virtute munita fuisset) in ipso ortu potiùs ad sepulchrum rapere, quàm in vitam vendicare visi fuerint. LIX.

Capucinorũ Reformatio Deo Auctore genita.

En igitur quale paradoxum, obscuro planè ænigmate inuolutum, tes ipsa nobis perpendendum offert. En Ordinem sine Parente genitum, absque Propagatore diffusum, ac velut alterũ Melchisedech (vt air Apostolus) sine patre, sine matre, sine genealogia admirabilẽ. Certè, cùm omnia suis principiis constent, vnde sunt; nec quicquam seipsum gignat: quo pacto id fieri posse credimus, vt Religio nullo Auctore, nullo Institutore, nullo denique Patre progenita, non modò salua, & incolumis subsistat, viuat, vigeat; verùm etiam in dies amplior, ac illustrior euadat? Id verò cùm hac nostra tempestate euenisse cernimus: quid in eo, præterquam diuinæ omnipotentiæ opus omnes admirari, ac suspicere oportet. LX.

Porrò hæc singularis est Capucinorum laus, hæc illustrior huius familiæ gloria, quã sibi à Deo nõ ab hominibus cõparat, quòd cùm nullũ inter homines suorũ naturaliũ Parentẽ sibi vendicet: Deũ ipsum ab incunabulis Auctorem, & Parentem sortita est, cuius ope, & prouidentia id consecuta fuit: vt inter difficillima, ac laboriosissima sui ortus primordia, præter omnem spem, ac expectationem viueret, vigeret, excresceret. Tum verò ad eum rerum statum peruenerit: vt iuxta Vatis Oraculum: *Omnes qui viderint eos, cognoscant illos, quia isti sunt semen, cui benedixit Dominus.* LXI.

Isa. 61.

Neque

Neque enim quisquam tam admirabilem huius Religionis propagationem,ac præclara incrementa alteri, præterquam Deo Auctori vnquam adscribere audeat.

LXII. Etenim,cùm procul nauigium aspexeris,velis vndique ad auram extensis,erectáque puppi per medios maris vortices recto cursu ad portum ferri: an non statim,tametsi a quo gubernari non cernas,Rectorem tamen ei insidere sentis? qui illius cursum arte,ac ratione moderetur? Aut cùm exercitum ex Myriarchis,Chiliarchis,cohortum Præfectis,Ducibus,Centurionibus,Decurionibus optimè constitutum, ac suis Ordinibus distinctum aduersùs hostem summa rei militaris disciplina certantem contemplatus fueris: Imperatorem,& si non videas,eidem præesse non dubitas, cuius ductu,ac consilio totum aciei corpus regatur? Denique cùm Tēplum,aut Regiam domum ingressus,suauissimam in ea musici concētus harmoniam,mixta, tum vocum, tum sonorum varietate concinnatam audieris: num vllum ibi harmoniæ ducem,ac moderatorem præsidere putas: qui sonos,ac voces moduletur? Id enim & ratio hominum mentibus insita, & ipsa natura vnumquemque docet.

Capucinorum commendatio ab ipsa Reformatione orta.

LXIII. Amabo: iam Capucinorum Ordinem hactenus omni inter homines Parente orbatum,nullo Auctore institutum,nullo tandem Patre satum,ac propagatum demōstrauimus. Quid? Num eum nullis omninò naturæ legibus subiectum, aut à seipso genitum existimabimus? Nihil minus: quæ enim ex humanis constant, & natura ipsa nobis cognata sunt: ea naturæ legibus teneri,ac rerum ordini subesse necesse est. Quis autem Capucinorum Ordinem, qui ex hominum cœtu,& societate coalescit, in eo rerum ordine collocandum censeat,qui nihil naturæ legibus debeat? seu quod à natura magis dissentaneum est,sui ipsius principium sit,& origo? Ab his cùm ratio, ac tota natura abhorreat,non facilè quis id sibi in animum inducat. Faciliùs autem opinari quisquā posset: num is Casu, ac Fortuna in Orbe exortus,ac propagatus fuerit. At quādoquidem maximum nefas existimari debet,si quis Casum,& Fortunam, quibus Dei prouidentia è medio tollitur,humanis rebus admisceat, atque illis quibus nihil solidum,nihil constans,nihil diuturnum est; quæ tandem; si rectè de iis iudicandum sit,nihil in rerum natura, præter nomen sibi vendicant, florentissimi, ac tam diuturni Ordinis curam,& administrationem committat: qui ita censent, malè profectò de Dei Prouidentia sentiunt,atque vniuersa Dei opera, quæ ab eo arcano quodam consilio sæpè fiunt,non leuiter pessumdant. Quòd si prudenter rerum causas inspicerent,pleraque à Deo proficisci intelligerent, quotum tum maximè; cùm causas ignorant,euidentiùs isthic Dei Prouidentia elucet. Plurima quoque in Dei operibus offenderent,quæ cùm admiratione magis,quàm ratione comprehendi valeant: quandoquidem in his naturæ oculus,qui non secus ad diuinorū operum splēdorē,quàm Nicticoracis oculus ad lumē solis se habet,procul dubio caligat,diuinæ Sapientiæ potiùs opificium extollere,quàm Fortunæ,& Casui adscribere deberent.

Casus,& fortuna,vbi Dei Prouidentia elucet,arcenda.

LXIV. Iam verò animum erigant, sacrúmque hunc Capucinorum Ordinem magni cuiusdam Nauigij instar contemplentur; quem cùm à primo Institutionis exordio erecta Catholicæ Fidei puppi, amplissimísque velis ad omnem Dei, ac proximi charitatem extensis, mundanæ concupiscentiæ æquora generosè premere, atque inter medios tentationum, ac persecutionum scopulos, quibus vndique ab ipso ortu obsessus fuit, rectà ad Deum, ac cœlestem vitam, velut ad portum tendere conspexerint. Quid? Num omni eum Auctore, ac Rectore, à quo & ab initio constitutus, & per tot annorum curricula fælicissimo rerum omnium cursu directus fuerit,ob id carere sentient, quòd nullum in hominibus ipsius Auctorem, ac Institutorem inueniant? Equidem si hæc temerè, ac fortuitò minimè accidisse perspicuum est: Id illis quoque certum, ac persuasum esse debet, Deum Opt. Max. supremum huius Ordinis Auctorem, ac Rectorem esse.

Capucinorum Ordo quo pacto absque Parente genitus.

LXV. Ampliùs,si de eo disserēdū est: Capucinorū Ordinē,velut Regiū quēdam Exercitū sibi ante oculos ponāt, tam perfectè suis ordinibus instructū: vt singulæ Prouinciæ distinctas acies: quęq; verò Cœnobiorū familię disiūctas militū phalāges,suis Custodibus,& Guardianis, velut Centurionibus, ac Decurionibus munitas præseferant, qui tam strenuè,ac tā præclaro armorum genere aduersùs Mundū,Carnē,ac cæteros humani generis hostes manus conserunt: vt hos orationū iaculis feriāt, illos ieiuniis conficiant; carnem assidua maceratione in seruiturē redigant; Mundū rerū omnium

Capucinorum Ordo cum acie bene ordinata comparatur.

contemptu sub pedibus conterant; voluptates austeritatibus iugulent; carnales appetitus pœnitentijs doment; superbiam humilitate interimant; auaritiam summa rerum paupertate extinguant; iracundiam mansuetudine premant; luxurem chastitate suffocent; sensus mortificatione crucifigant; inordinatos animi motus obedientia trucident; cunctas denique Dæmonum acies virtutum omnium exercitatione in fugam agant.

Quis tam præclaras sacri huius Exercitus victorias, casu ab ea partas existimet? LXVI. aut Capucinorum Ordinem tam infesto, támque diuturno bello contra hostes fœliciter dimicantem, suo Imperatore, ac Ductore ea potissimùm ratione orbatum velit, quòd nullum in suo ortu à Deo Parentem ex hominibus acceperit? Quid? si Deus ob id potissimùm huius Ordinis Auctorem, ac Institutorem nullum inter homines esse voluit: vt ipse illius Parens, ac Institutor esse agnosceretur: num Dei Sapientiam aliquid inde iacturæ, ac detrimenti passam fuisse æquum erit existimare? Aut Deum satiùs erit sua Prouidentiæ laude exuere, quàm admirandum diuinæ Sapientiæ opus (vt par est) suspicere? Mira profectò res, ac prorsus insolita (inquiunt) Ordinem absque Parente nasci, & sine Auctore propagari. At quænā, præter mira, & insolita in maximis Dei operibus admiramur? Quamquam verò hæc mira, & insolita sint, haud tamen Dei Sapientia indigna iudicatur, cui illud maximè gloriosum est, Religiosæ sobolis sibi genus vindicare, quæ humano Parente orbata ab eo natiuitatem, & propagationem expectat. Quid plura? Magna hæc sunt opera Domini, tam exquisita, támque perfecta, atque ab hominum sensu remota, vt non nisi summa mentis admiratione comprehendi queant.

Capucinorum Religio harmonicum quoddam chroma.

Postremò, si Capucinorum Religionem, tanquam harmonicum quoddam Chroma, omnibus suis partibus constans sibi proponant, in quo vniuersa virtutum genera suos quæque sonos, ac concentus edunt: dum hinc se acutus diuinæ Contemplationis sonus se attollit: isthinc grauis se propriæ cognitionis Phtongus deprimit: hàc Altus Paupertatis Euangelicæ personat: illac Tenor Castitatis erumpit. Semitonium in his propriæ voluntatis modos Obedientia frangit. In illis Diesis sensus ad perpetuam mortificationem declinat. Alij Tibiam Mortis memoria perflat. Alij Citharam cœlestium rerum consideratione percutiunt: hos quidem Lyræ planctus delectat, quo sua, ac aliorum scelera deplorant: illos verò Sistri hilaritas magis oblectat, qua vbique & in omnibus diuinam Maiestatem commendant. Quis tam sonoram, ac perfectam hanc omnium maximarum virtutum harmoniam, quæ vndique ex sacro Capucinorum Ordine erumpens totius Christiani Orbis aures demulcet, à peritissimo aliquo cœlestis huius symphoniæ Magistro, ac Rectore, ita ab initio dispositam, & constitutam esse non sentiat, vt semper in meliora proficeret? At quandoquidem nemo hactenus in hominum genere hanc ordinatissimæ huius Religionis institutionem sibi adscribere; atque ipsius Auctor appellari potuit: id sanè fateri opus est, eam sibi è Cœlo parentem quæsiuisse; Deúmque in primis, tum B. Franciscum, cuius ea genus est, & propago: Auctorem, ac Institutorem habuisse.

B. P. Franciscus Capucinorum Auctor asseritur.

Neque id frustra, aut perfunctoriè de B. Francisco dixerim. Cùm enim, neque LXVIII. noua Religio, neque noua Ordinis forma simul cum Capucinorum institutione in Ecclesia cœperit: sed antiquus tantummodò Minorum Ordo, olim à B. Francisco institutus, nouam dumtaxat ex Regularis Obseruantiæ restitutione formam adeptus fuerit: quid alio inter homines Institutore, aut Parente opus est, à quo noui huius seminis propagatio fiat? An non vnus omnium Franciscus, tam prioribus, quàm posterioribus filiis ad propagationem satis esse censebitur? Quid? tametsi alij Conuentuales, alij de Obseruantia, Capucini alij nuncupentur: An non cuncti absque vllo discrimine B. Franciscum solum Patriarcham agnoscunt? vniuersique vnum ipsius Regulæ iugum subeunt?

Quod cùm ita sit: planè frustrà aliqui præter B. Franciscum communem omnium Patrem, alium Capucinorum Ordinis Institutorem, ac Parentem exquirunt. Qui enim olim totius Minorum Ordinis Auctor fuit, is est, qui toti Religioni è cœlo præsidet, qui res Ordinis curat, qui Regularem Obseruantiam tuetur: & sicubi eam collapsam videt, nouam prolem excitat, Reformationes gignit, LXXIX.

qui

qui denique Religionis à se ab initio institutæ ita se Parentem gerit, vt neminem hactenus hoc nomine gloriari permiserit. Quod cùm ex prioris Patrum de Obseruantia, tum maximè ex huius posterioris Reformationis exemplo licet colligere; in quibus & Institutoris, & Parentis nomen perpetuò siluit.

LXX. Cæterùm neque id Cœlesti testimonio, præsertim in hac Capucinorum Reformatione caruit; in qua celebri quadam B. Francisci visione id luculentiùs declaratum fuit. Nam cùm iam diuino consilio decretum esset, vt Minorum Religio, quæ iam ab Institutoris via declinare cœperat, nouæ prolis Reformatione ad priorem formam reuocaretur: non Matthæo, non Ludouico, non alteri hominum id negotium commissum fuit: sed Franciscus ipse, vt solum, ac perpetuum se Ordinis sui Patrem, ac Reformatorem ostenderet, id muneris sibi vendicare voluit: quo factum est, vt is Matthæo de Bassio non semel Capucinorum habitu indutus apparuerit (vt aliàs fusiùs explicabimus) quo illum suo exemplo, tum ad veri habitus formam, tum ad sui imitationem compelleret. Neque id frustrà. Nam Matthæus cùm in eam se habitus formam, quam in B. Francisco conspexerat, composuisset; alios suo exemplo permouit, vt ad eandem habitus figuram, atque Euangelicæ vitæ formam se transferrent: atque inde Capucinorum Reformatio prima sui ortus initia sibi comparauit: à Deo quidem primùm, qui omnium bonorum fons est, & origo: tum à B. Francisco perpetuo Minorum Patre, & Reformatore profecta. Atque hæc quidem, quæ ad Reformationis principia in vniuersum spectant, prælibate visum fuit. Nunc ad ipsos Annales, Deo Opt. Max. Duce, & Auspice accedo.

Id euidentiùs visione confirmatur.

VERA SANCTI FRANCISCI EFFIGIES,
Capucinorum aliorúmque Minorum
Patris, & Institutoris.

ANNALES MINORVM CAPVCINORVM.

Annvs Crhisti.	Clem. VII.	Car. V. Imp.	Ante Reform. cond.
1524.	t.	6.	o.

I. AETERNVM diuinæ mentis consilium, quo res ab optimo Orbis Conditore sapienter, ac suauiter administrantur, ita rerum ordinem ab initio disposuisse, vt mala, quæ interdum bonis permixta eminentiùs Vniuersi pulchritudinem extollunt, nulla ratione in Orbe grassari sineret, nisi ex his admirabili tum bonitate, tum potentia, tot bona eliceret, quæ & malorum damna ac perniciem abstergerent, & diuinam Sapientiam altiùs commendarent, sapientissimè olim ab Augustino dictum fuit, cùm ad Laurentium scribens, inquit. *Neque enim Deus omnipotens, quod etiam Infideles fatentur, rerum cui summa potestas, cùm summè bonus sit, vllo modo sineret mali esse aliquid in operibus suis, nisi vsque adeò esset omnipotens, & bonus, vt benefaceret etiam de malo.* Porrò neque id vlli mirum videri debet: cùm enim ad Dei sapientiam potissimùm spectet, nihil in rebus confusum, aut inordinatum relinquere, quo totius Vniuersi ordo, ac venustas perturbentur. Vndenam malum, quod suapte natura (si tamen malo, quod boni quædam priuatio est, natura aliqua inesse potest) ab ordine cùm primis abhorret, ordinem ipsum assequi potest, præterquam bono comparatum? Etenim exploratum est, tunc malum tantummodò ritè ordinatum censeri; dum vel bona comparantur malis, à quibus velut ex oppositorum antithesi maiorem venustatem accipiunt; vel mala ad impiorum pœnam ordinantur, ex qua diuinæ iustitiæ, ac seueritatis sese æquitas effert: vel tandem ex malis bona consurgunt, quibus summa Dei bonitas, & sapientia commendantur. Atque hinc Augustinns asserere non dubitat. Meliùs iudicasse Deum, de malis benefacere, quàm mala nulla esse permittere. Siquidem mala omnia prohibere, ac nullum in Orbe malum permittere solius potentiæ opus esse agnoscitur. At verò ex malis benefacere, & ipsum malum, quod bono inimicum est, ad ampliorem bonorum copiam, & excellentiam ordinare,

Mala cur Deus in Orbe permittat.

Aug. Enchir. cap. 11.

Ibid. c. 27.
Malorum permissio ad Dei gloriam tendit.

non

non tam Dei potentiam, quàm ſapientiæ, ac bonitatis diuinæ magnitudinem extollit.

II. Enimverò inter cætera Orbis mala, quæ olim in toto hominum genere graſſata ſunt, nullum vnquam aut perniciosius, aut exitialius Adæ ſcelere extitiſſe, quo vniuerſa hominum natura collapſa præceps in æternæ damnationis barathrum corruit, nemo eſt, qui ignoret. Verumtamen quænam ex tanto, ac tam communi, funeſtóque omnium malo Dei ſapientia bona hauſerit, haud facilè enarrari poteſt. Inde enim Dei, & hominis coniunctio, ac hypoſtatica vnio, qua nihil inter Dei opera admirabilius, & Chriſti Paſſio, & Euangelij Fides, & Chriſtianæ Eccleſiæ origo; tot denique in humanum genus ex eo bonorum flumina exundarunt, vt illa exultantis Eccleſiæ vox meritò inter Paſchales cantus erumpat. *O fælix culpa, quæ talem, ac tantum meruit habere Redemptorem.* Quamquam enim nulla per ſe culpa, aut fælix, aut bona eſſe poſſit, quæ malum ſibi coniunctum habet: nulli tamen dubitandum eſt, quin ea ratione, quæ ad Dei ſapientiam, ac bonitatem declarandam refertur, quæ ex ea tot bona iubet exurgere, ea boni quodammodo rationem induat, & fælix quadam ratione nuncupari queat,

Ex Ada peccato quanam bona emerſerint.

III. Prætereà quis immaniſſimas illas Neronis, Diocletiani, Maxentij, Maximini, Trajani, & cæterorum Romanorum Imperatorum perſecutiones, quæ in ipſo præſertim Eccleſiæ ſurgentis exordio maximè in Chriſtianos deſæuiebant, inter grauiſſima Eccleſiæ mala non recenſeat? quibus illa vndique afflictata natorum ſanguine penè obruta videbatur; ex iis tamen tot ineffabilis illa Dei ſapientia Martyrum coronas collegit, tot Fidei probationes hauſit, tótque ad Eccleſiam illuſtrandam bona, ac ornamenta tulit, quot pro Chriſto ceruices dare, ac vitam profundere primis illis Eccleſiæ temporibus viſi ſunt; tantam denique ex iis Eccleſiæ ſuæ gloriam, ac amplitudinem comparauit, vt Leo ille Magnus in diuinæ huius Sapientiæ commendationem non immeritò dixerit. *Non minuitur perſecutionibus Eccleſia, ſed augetur, & ſemper Dominicus ager ſegete ditiore veſtitur; dum grana, quæ ſingula cadunt, multiplicata naſcuntur.*

Tyrannorum perſecutio Eccleſiam auxit.

Leo Mag. ſer. 1. nat. Apoſt. Petr. & Paul. c. 6.

IV. His non minora fuêre Hæreſum mala, quæ olim Manichæi, Donatiſtæ, Nouatiani, Pelagiani, Ariani, Neſtoriani, atque alij huius farinæ Hæretici in Eccleſia excitarunt; quæ cùm ad Fidei Catholicæ exitium tenderent, nihil magis quàm Eccleſiæ interitum minabantur. Quos verò hæc Hæreſum vitia, diuina cùm primis ſapientia obſtetricante, Eccleſiæ Doctores, ac Patres, velut prælucentes faces, ac Fidei præcones pepererint, non ignoramus. Nam hinc Cyprianum, & Ambroſium, & Auguſtinum, & Hieronymum, & Hilarium, & Optatum, & Epiphanium, & vtrúmque Cyrillum, aliósque penè innumeros excitatos nouimus, tanto Catholicæ Fidei ardore, atque animi contentione aduersùs deuaſtantes hæreſes verbo, ac ſcripto dimicantes; vt Dei Eccleſia plurimùm ipſorum ſtudio, ac labore illuſtrata, atque aduersùs Hæreſum monſtra munita fuerit.

Ob Hæreſes, Patres quàm plurimi excitati.

V. Sed quid veterum exempla commemoro? Cùm deploranda illa Eccleſiæ tempora, quæ poſt duodecimum ſæculum Innocentium, & Honorium, horum nominum tertios, Romæ in B. Petri Cathedra ſedentes, Fridericum verò II. Romanæ Eccleſiæ perduellem, Imperij habenas moderantem conſpexerunt: tam magnis, ac extra omnem metam intumeſcentibus, ſcelerum, atque impietatum tempeſtatibus iactarentur, vt ſi Philippo Bergomenſi, ac cæteris illius tempeſtatis Scriptoribus credendum ſit, eò Clericorum, & improborum hominum licentia percrebuiſſet; vt ſpecioſa illa virtutum, ac Religionis facies vix in Dei Eccleſia dignoſceretur: quòd ex quorumdam Imperatorum præſertim temeritate accidiſſe certum eſt, qui omnem erga Eccleſiam, & Romanos Pontifices pietatem exuentes, tam diris odiis res Eccleſiæ proſequebantur, vt & Templa ſpoliarent, Cardinales in vincula conijcerent, Eccleſiaſticos perſequerentur, ſchiſmata in Eccleſia concitarent, concitatiſque factionibus Italiam diſcinderent: ex quo tandem ea morum

Mala poſt duodecimum ſæculum in Eccleſiam graſſantia.

Philip. Berg. lib 13. ſuprà ad ann. 1227.

corru

corruptio Christianum Orbem inuaserat, vt nihil sibi quisque interdictum putaret, quod effrenis appetitus suaderet. Denique res eò calamitatis perducta erat, vt Dei Ecclesiam propè diem ad rudetes, & parietinas vsque tuituram Pontifex Innocentius, Deo in somnis ostendente, expauesceret. Quibus, vt nihil ad summam illius tempestatis calamitatem deesset, infames illæ cùm Vvaldensium, tùm Albigensium hæreses accessêre. quibus Christiani Orbis status, qui iam sub grauissimo facinorum pondere miserè ingemiscebat, nouis hisce impiorum dogmatum turbinibus agitatus penè ad naufragium compellebatur.

VI. Quis amabò ex tanta malorum proluuie, præterquàm certum, & horrendum cœlestis iræ cataclysmum toti Orbi imminentem suspicari potuisset? Verùm, quæ immensa Dei pietas & sapientia est, ex tam concitatis malorum fluctibus, clarissima illa duo Ecclesiæ lumina, Dominicum scilicet & Franciscum, illustrissimorum Ordinum Fundatores iubet emergere, qui vitiorum tenebris cœlestium operum splendore depulsis, & Hæresum monstris vndique sacra doctrina profligatis, labentem Ecclesiam erigerent, Deúmque hominibus placatum redderent. Ita rem Carolus Sigonius verbis illustrat. *Hæc tempora, (inquit) quæ tetris hominum flagitiis, diris populorum inimicitiis, ac nefandis hæresibus propè fuerunt infamia, hoc vno bono Dei beneficio floruerunt viri aliquot, cùm doctrinæ magnitudine, tum vitæ integritate præstantes, Dominicus Calaguritanus Oxomensis diœcesis in Hispania; Franciscus Ioannes ante conuersionem suam dictus, Assisias in Italia, qui per hoc tempus insigni asperitate, rerum humanarum contemptu, & Verbi diuini prædicatione hominum in se ora, oculósque vertere incœpere*. Beatus itaque Franciscus; cùm iniquissimis hisce Orbis temporibus à Deo excitatus Euangelicam Regulam diuino spiritu dictatam conscripsisset: mox ad instaurandas hominum ruinas, Orbémque vniuersum scelerum mole penè obrutum subleuandum Minorum prolem suscitat; ac velut cœlestia quædam castra aduersùs vitiorum monstra passim grassantia mouet, quorum verbo, prædicatione, ac præsertim illustrissimis Apostolicæ vitæ exemplis, id tandem assequitur: vt hominum moribus ad meliora conuersis, plurimísque ad virtutum studia confluentibus, Ecclesia ad præstantiorem Christianæ disciplinæ formam rediret.

S. Dominicus & S. Franciscus ad Orbis remedium Deo excitati.

Car. Sigon. de reb. Ita.

S. Franciscus Minorũ prolem suscitat.

VII. Veruntamen, quæ rerum præsertim excellentissimarum inconstantia, ac vicissitudo est; cùm Regularis huius Ordinis obseruantia paulatim defluente, vitiorum zizania operariis somno sopitis, iterum in Orbe excrescerent; ne ea tandem totum Ecclesiæ agrum occuparent, nouos Deus Opt. Max. ac vigilantiores Regulæ cultores excitat, qui omni studio rursus Christianam Religionem excolunt, vitiorum spinas euellunt, Ecclesiæ agrum expurgant, hominésque ad virtutem propellunt. Hoc in numero Obseruantiæ Patres censentur, qui sub S. Bernardino, B. Ioanne à Capistrano, B. Iacobo Picene, atque aliis illustrioris sanctimoniæ viris à Deo ad Ordinis labentis reformationem vocati, cùm eo simul & Christianum Orbem ad virtutes renouarunt. Neque enim quis ignorare potest, quos sanctus Bernardinus Senensis, quos B. Ioannes à Capistrano, quos B. Iacobus à Marchia, atque alij præstantissimi viri, qui iis successêre, ad vitia ab Orbe propulsanda, Ecclesiámque à sceleribus purgandam, illustrandam, propagandam labores contulerint; quótque verbo, scripto, exemplo, Christo lucrifecerint.

Prima Ordinis Reformatio sub Patribus Obseruãtia quò diuino consilio tenderet.

VIII. Verùm enimuerò, si quis Ecclesiæ faciem post decimumquintum sæculum tanta vitiorum colluuie iterum fœdatam, atque immanibus facinoribus turpem contemplatus fuerit, vt in postremo Lateranensi Concilio, quod sub Iulio II. & Leone X. non longè ante hunc annum absolutum fuit, palàm ab Ægidio Viterbiensi Augustinianí Ordinis Generali in hæc verba declamatum fuerit. *Vidimus Christum in nauicula obdormientem, vidimus ventorum rabiem, Hæreticorum furorem in candida veritatis vela irruentem: Vidimus malas cupiditates, diram auri, atque habendi sitim: Vidimus perditam malorum audaciam aduersus iura, auctoritatem, maiestatem Ecclesiæ sæuientem. Vidimus (inquam) vim, rapinas, adulteria, incestus; omnem denique scelerum pestem.*

Orbis status post decimumquintum sæculum deplorandus.

Concil. Lat. sub Iul. 2. ante session. 1.

stem, ita sacra profanáque miscere omnia, ita in sanctam naviculam impetum facere, vt pene scelerum fluctibus illa latus dederit, ac propè mersa, & pessumdata sit. Cui, & alterum Sipontinum Archiepiscopum addere lubet, haud minùs acriter corruptos eorum temporum mores apud eiusdem Concilij Patres Oratione insectantem his verbis. *Quòd si (vt nonnulli prædicant) finxère quondam Poetæ post Saturni tempora cum sensissent iustitiam à rebus humanis abesse, offensam vitiis hominum recessisse à terra, in Calùmque migrasse, & ad Iouis Regnum se contulisse. Bone Deus, quas nugas, quas fabellas, excogitatores eos fuisse arbitramur, si nostrorum temporum scelera, si flagitia, si facinora, si abiectum Christianæ Religionis cultum, si vesanam dominandi, libidinem, si nefandam rapiendi licentiam: si inauditam in iis impietatem, sæuitiam, ambitionem, quos pietatis, charitatis, integritatísque exempla esse oportebat, conspicarentur?* Cui non id maximè horrendum, nedum deplorandum videri debeat?

Sess. 5.

Grassabantur eo tempore in toto ferè terrarum Orbe insani bellorum tumultus: Italiam præsertim Galli, & Cæsariani, dum mutuis seipsos armis discerpunt, miserè deuastant. Verùm, dum inter Christianos Reges cruenta bella desæuiunt, hac eadem tempestate in Germania, Thomas Muntzerus incredibilem propè Rusticorum turbam, quæ ad centum suprà quinquaginta millium hominum numerum excreuerat, ad seditiones aduersùs Clerum, Principes, ac Magistratus concitat, qui sacras ædes, ac templa vastant, monasteria diruunt, monachos trucidant, sacra pessumdant, atque omnis generis flagitia patrare non verentur. IX.

Rusticorum bella in Germania exorta.

Porrò in tanto Germaniæ luctu, tantáque rerum Italicarum perturbatione: Solymanus Turca rerum opportunitatem nactus, Belgrado Vrbe, Vngariæ propugnaculo, biennio ante expugnata, hoc anno, (vt notat Genebrardus) transmisso in Rhodum exercitu, Insula post septimum obsidionis mensem potitur: atque ita quæ antiqua Equitum Hierosolymitanorum sedes fuerat, dum Christianorum Principum inter se digladiantium frustrà auxilia præstolatur; in Turcarum tandem potestatem venit. Deinque ita res Christianorum hac tempestate se habebant, vt cædibus, ac rapinis omnia plena essent: tantáque proteruorum hominum insolentia percrebuisset, vt apud Italos, Gallos, Germanos, cuncta quotidianis cladibus, bonorum expoliationibus, direptionibus, deprædationibus, sanguine redundarent. X.

Genebr. in Chron. huius anni.

Rhodus a Solymano Turca expugnatur.

At neque his infœlicissima hæc Orbis tempestas, tot malis contenta fuit: peiora namque ac grauiora hæresum inuasione accessère. Tam enim nouarum hæresum ferax hæc hominum ætas fuit, tótque hæreticorum monstra, velut efflatus aspidum ouis Orbi peperit; vt vniuersa tunc hæresum colluuies ab Inferis euocata videretur. Vix enim vnam Christiani Orbis partem offendas, quæ circa hæc tempora, aut suum nouorum dogmatum Parentem non protulerit, aut pestifera hac hæresum tabe contaminari non cœperit. XI.

Prima omnium Germania Martinum Lutherum Saxonem ex Incubo natum (vt ferunt) anno 1517. vel vt alij volunt 1520. Hæresum Auctorem prodidit, qui cumprimùm Vvitembergæ Catholicam Religionem proscribere, ac oppugnare cœpit: mox ex eo tot hæresum sectæ ebullire, ac velut ex equo Troiano Hæreticorum turmæ prodire visæ sunt; vt totam ferè Germaniam, ac finitimas regiones mala sobole repleuerint. Post hunc & Andream Carolstadium priùs Lutheri Achatem, dein iuratum hostem; & Zuinglium, à quò Zuinglianorum secta; & Philippum Melanchtonem, à quò Energistæ, ac Lutherani molles, & Flaccum Illiricum, à quo Lutherani rigidi, & Ioannem Oecolampadium, & Osiandrum, & Anabaptistas, & Libertinos, & Vvestphalistas, & Pacimontanos, & plerósque alios vipereos partus, ad sui, & Ecclesiæ exitium fudit, à quibus antiqua Germaniæ Fides labefactata, ac multis in locis funditùs deleta fuit. XII.

Cochl. de act. Lutheri.

Hæresum colluuies apud Germanos ab Inferis excitata.

Gallia quoque suum non longè post è latebris colubrum eduxit, Ioannem XIII

Caluinum

Caluinum Patria Nouiodunensem, qui ob vitæ improbitatem, ac nefanda scelera lilio inustus, patria pulsus, atque in exilium actus, vix Geneuensem Ecclesiam, Farello inde exturbato, apud Allobroges occupauit: eùm protinùs tot hæresum venena, quæ tum à Luthero, tum à Zuuinglio hausta, sibi velut peculiaria parauerat, cœpit diffundere: vt non modò Gallia, sed & Germania, & Britannia, & Scotia, & Hibernia, ac pleræque aliæ Orbis Regiones ea peste computruerint. Ex eo denique, tanquam à venenato Parente, virulenta deinde Richerianorum apud Gallos, Puritanorum, & Protestantium apud Anglos progenies disseminata fuit.

Caluinus Galliam, aliásq; nonnullas Orbis Regiones sua tabe inficit.

XIV. Per id tempus Hispania suum quoque monstrum passa est, Michaëlem Seruetum: à quo Seruetianorum lues propagata, adeò Caluini fascicculis conflagrari non potuit, quin plurima loca sua hæresum tabe infecerit. Neque his Hæresiarcharum portentis Italia hac tempestate libera fuit, quæ & Petrum Vermillium, & Valentinum Gentilem, à quo Valentinistæ: & Franciscum Stankarum, vnde Stankatiani originem duxêre, in Orbis perniciem fudit; quamquam neque Hispaniæ, neque Italiæ Regio horum venenis hoc tempore imbuta fuerit.

XV. Denique, vt his finem imponam. Si Polonos adeas, Ioannem à Lasco, Alascorum progenitorem offendas: Si Belgas Iacobum Præpositi, & Georgium Dauid; si Allobroges, Petrum Virctum nouos hæresum disseminatores obuios habeas, à quibus antiqua Ecclesiæ Fides noua quadam Reformationis specie deformata fuit.

Varia Hæreticorum Monstra sub hoc tempus exorta.

XVI. Quanquã verò hi Nouatorũ, & hæresum duces, quos hactenus recẽsui, neq; simul, neq; hoc eodẽ anno cuncti sua venena propinauerint: sed ex his alij præcesserint, alij hoc anno posteriores fuerint: cùm tamen id ex omnium Historiographorũ consensu certum sit vniuersos, non longè ab hoc anno in Orbẽ emersisse, ac suos errores euomuisse; id nobis ad extremas horum temporum miserias declarandas satis superque esse debet. Quapropter, quæ ex varijs, ac propè innumeris malis, ac calamitatibus, quæ hac tempestate Christianũ Orbẽ diuexarunt, hîc magis indicare, quàm explicare volui, eò tendunt; vt miserrimo, ac propè desperato rerum omnium statu Ecclesiam hoc tempore laborasse omnibus perspectum sit.

XVII. Iam verò, quis infœlicissima hæc Orbis tempora tot malis agitata, vel ad supremũ rerũ diẽ, ac interitũ parari; vel saltè ad maiora, ac grauiora mala rapi non existimaret? Porrò hîc ineffabilis illa Dei sapientia maximè spectanda, atq; admirãda est, quæ cùm tot in Ecclesiam mala exundare permitteret, vt Petri Nauicula, penè eorũ fluctibus obruta esse videretur: eò spectare videbatur, vt celeriùs, atq; vberiùs illi opem & auxilium impenderet. Nam; vt Chrysost. ait: *Hoc Deus semper facit, vt quãdo vrgẽtia mala expulsurus sit, tunc grauiora, & terribilia inducat.* Quamobrem eo factum est, vt cùm rebus penè desperatis mederi, extremáq; Orbis mala amplioribus bonis delere statuisset, nouam Capucinorum Reformationem in Ecclesia excitauerit, qua & vitiorum mõstra à Christiano Orbe expelleret, & antiquam Ecclesiæ faciem, amplioti bonorum vsura restitueret.

Chrysost. hom. 51. in c. 14 Matth. ad initium.

Capucinorũ Reformatio quorsum à Deo excitata.

XVIII. Haud facilè quis enarrare queat, quã ingentes ad pietatẽ motus, noua hæc Reformatio, repentè in Orbe cõcitauerit; quamque ardentes ad omnia virtutũ genera flãmas, nedũ igniculos, in omniũ animis accenderit. Vix enim exorta, tã præclara, & admirabili vitæ ratione, tantáq; cælestiũ virtutum luce corufcare visa est, vt mox omnia vitiorũ monstra persequi, debellare, confodere; homines ab auaritiæ studio, à carnis cupiditatibus, atq; à cæteris sceleribus reuocare, vniuersos ad virtutũ studia propellere, cũctos ad pœnitentiã prouocare: tanta vi, tantáq; Dei virtute cœperit: vt pleriq; diuini amoris flãmas ex illius aspectu concipiẽtes, ab eo tẽpore bellũ vitiis indicere, plures efficacioribus virtũ exẽplis cõmoti, delicias fugere, atq; animũ ad virtutẽ trãsferre: plurimi ad mundanarũ rerũ contẽptũ animari: innumeri per calcatas opes, ac parentes ad Crucis vexillum, ad Monasteria, ad solitudines pergere festinauerint.

XIX. Deniq; nouæ hui⁹ Reformationis alumnos tã strenuè aduersùs hæresũ hydras dimicãtes, ac cælestis veritatis gladio nouos errores obtrũcantes, verã vbiq; Religionẽ

dissеminantes, Catholicam Fidem verbo, scripto, sanguine propugnantes; demùm pro Ecclesia ad extremum vsque spiritum decertantes, tam prior illa, quàm posterior hæc Orbis ætas conspexit. Vt Iacobus Gualterus, vir cùm primis de Catholica Fide benemeritus in sua Tabula Chronographica de iis ita scripserit. *Ordo RR. PP. Capucinorum sub Regula S. Francisci in magnum Ecclesiæ bonũ inchoatur anno 1525. vt aiũt Florimundus Raymundus, lib. 7. de orig. hæres. c. 5. & R.P. Paulus Moriggia Mediolanensis in libro, quem scripsit de origine omnium Religionum, c. 43. vt ex eo referunt tum idem Florimũdus, tum R.M. Iosephus Zarlinus Clugiensis, in Tract. de origine PP. Capucinorum: vel certè, aliquot antè annis, vt copiosè disputat idem Zarlinus, ibid. Inchoatur, inquam, vt murus admodum opportunus pro domo Dei aduersùs insurgentes per id temporis Anabaptistas, Carolstadianos, Oecolampadianos, Libertinos, Zuinglianos, Dauid Georgianos, aliósque coæuos Antichristi prodromos, & Ecclesiæ turbatores.*

Iacob. Gual. Tab Chron. ab an. 1500. vsq; ad ann. 1600.

Capucinorũ Religio, murus pro Domo Dei, aduersus Hæreses asseritur.

XX. Hæc quandoquidem ita omnibus perspicua sunt, qui huius Ordinis gesta non ignorant, vt absque diuini honoris, ad quem amplificandum potissimùm spectant, damno, & iactura silẽtio præteriri non possint; leuiter attingere visũ fuit, præsertim cùm recte Archangelo apud Tobiam: Opera Dei reuelare, & confiteri honorificum sit. Quanquam verò nulla Religio ea gloria, quam à Deo Opt. Max. sibi adepta est, nulla ratione expoliari debeat; eaque Historiographo lex sancita sit, vt quæ vera, ac rerum experimento, vel diuturno tempore sunt probata, quæque dicenda sint, tacere non debeat; sed velut à rerum veritate mutuata transcribat: nec tamen quisquam Philautiæ vitio, aut animi immoderationi adscribat; quod in veram ac solidam Religionis commendationem interdum dici contingit; à quamplurimis mihi abstinendum statui, quæ tametsi vera sint; earum tamen narratione, quandoquidem nonnullis typhus potiùs ostentari, quàm veritas candidè indicari videatur, ea Dei potiùs, quàm hominum oculis subiici satiùs fore existimaui.

Tob. 12.

XX. Hinc igitur, vt ad institutum redeam, non modò diuinæ bonitatis, & potentiæ opus nobis contemplandum se offert, quo suprema hominum mala, ac damna amplissima nonnumquã bonorum vsura resarciuntur: verùm & admirabilis Dei erga Ecclesiam prouidentia elucet; qui iniquissimis præsertim temporibus, quò ea maioribus impietatum, ac hæresum tempestatibus iactatur, eò fortiora illi præsidia parat, quibus aduersùs irruẽtes procellas stabilis, ac firma permanere queat. Planè nulli dubium est, quin Deus Ecclesiam adeò tranquillam, ac velut in portu quiescentem constituere valeret, vt nullis prorsus malorum fluctibus quateretur; At vndenam tã perspicua erga illã Dei prouidẽtia erumperet, nisi eam malis interdum afflictari permitteret? Hinc Chrysost. *Iactatur quidem nauis* (inquit) *sed non mergitur. Poterat quidem & in tranquillo nauigare: verùm non passus est Gubernator, quò simul, & nauigantium perspicias tolerantiam, & Gubernatoris prudentiam pleniùs agnoscas.*

Admirabilis Dei erga Ecclesiam prouidentia.

Chrysost. hom. 4. in illud Isa. Factum est an.

XXII. Id quidem, cùm in priori illa exorientis Ordinis ætate perspectum fuerit, cùm ad Ecclesiam olim aduersùs hæresum, ac scelerum tempestates, tuendã, ac sartã tectam seruandam, Deique iram ab hominibus propulsandam, Franciscum adhuc viuentẽ Dei prouidentia excitauit, vt Minorum Ordinem institueret: planè dubiũ andum nõ est, quin hac quoque tempestate nouis, ac fortè atrocioribus perditorum hominum, & Hæreticorum procellis in Dei Ecclesiam irruentibus, ipsa Dei prouidentia Franciscum iam in cælo regnantem iterum impulerit: vt qui semel Ecclesiæ reparandæ munus à Deo acceperat, noua Ordinis sui Reformatione iterum dilabentem Ecclesiam instauraret; rursúsq; illud sibi à Deo imperatum audiret: *Vade Francisce, repara domum meam, quæ labitur.* quod per nouæ Reformationis alumnos præstaret.

XXIII. Verùm neque mihi frustra persuadeo, nouam hanc Reformationem, ad extinguendas diuini furoris flammas, Deo auctore, à B. Francisco potissimùm excitatam fuisse. Perspicua enim illa Christi vox est, qua semel viuentẽ adhuc Franciscũ ac pro Christiano populo orantem ita affatus est: *Francisce, si optas, vt flagella mea à Christiano Populo auertã: satage, vt Ordo tuus, in ea Regula obseruãtia permaneat, in qua fundatus fuit,*

Capucinorũ Reformatio ad Dei iram extinguendã instituta.

Chron Frat. Min par. 1. l. 2. c. 27.

in ea

in ea viros reperiā, qui corā me stare valeant, quorū faciem placatus suscipiam. Inde enim fiet, vt propter te, & Ordinem tuum facile populo meo flagella ignoscam. Hinc enim non obscurè agnosci potest, quodnam fuerit Dei, in hac noua Reformatione condenda consilium. Neque enim alia ratione Deus collabentem Minorum Ordinem noua hac Reformatione erexisse creditur, quàm, vt vnde Orbi parceret, haberet, & durissima illa, quæ ob immania hominum flagitia, Mundo supplicia parauerat, reformatæ Religionis natiuitate reuocaret.

XXIIII. In quo sane admirabilem inter primam illam Ordinis institutionem, ac postremam hanc eiusdem Reformationem rerum concordiam iubet expendere, quæ profectò tam singularis, atque admiranda perspicitur; vt cum vniuersa, quæ olim in Ordinis constitutione, Deo reuelante, præcesserunt, hîc ad amussim perfecta cernantur; non Reformatio, sed noua potius Ordinis Repetitio esse videatur. *Admirabilis inter Capucinorum Reformationem & primam Ordinis Institutionem Concordia aperitur.*

XXV. Neque enim quisquam ignorare potest, (quod ex priscis Ordinis monumentis exploratum est) vt, quò Minorum Ordinis Institutio spectaret, hominibus aliquando innotesceret; ante ipsum Ordinis exordium, Iesum Christum Dei Filium ob intoleranda hominum scelera, eo furore percitum, visum fuisse: vt tribus telis vniuersum humanum genus iam iam confodere, ac perdere pararet: miseram quoque illam Orbis ætatem tot vndique vitiis refertam, vt nihil præterquam extremam à Domino cladem expectaret, sola tunc B. Virginis supplicatione in Dei clementiam respirasse. Denique Sanctissimam Deiparam, quo facilius Filij iram in homines concitatam placaret, tanquam humani generis Patronam, post pectus, & vbera Filio demōstrata, non alios, præterquam Dominicum, & Franciscum obtulisse, quorum ope, & opera homines à vitiis resipiscerent, ac in meliorem frugem conuerterentur; ab antiquis rerum sacrarum Scriptoribus traditum esse certum est, quod certa olim visione B. Dominico declaratum fuisse, inter alios narrat Humbertus Dominicanus his verbis: *Cum esset Romæ B. Dominicus, & pro Ordinis confirmatione apud Papam instaret: quadam nocte orans more solito, vidit in visione, vt sibi videbatur, Dominum Iesum stantem in aere, & tres lanceas contra Mundum vibrantem. Cui ad genua procidens Virgo Maria, rogabat vt Misericors iis, quos redemerat, fieret, & iustitiam Misericordia temperaret. Ad quam Filius aiebat: Nonne vides, quantæ iniuriæ mihi inferuntur; iustitia mea, mala tanta non patitur impunita. Tunc dixit Mater ei: Sicut tu scis, qui omnia nosti, hæc est via, per quam eos ad te reduces. Habeo vnum seruum fidelem, quem mittes in Mundum, vt verba tua annunciet, & conuertentur, & quærent te omnium Saluatorem. Alium etiam seruum meum ei dabo in adiutorem, qui similiter operetur. Tunc Filius inquit Matri: Ecce placatus suscepi faciem tuam: verū ostende mihi, quos vis ad tantum officium destinare? Tunc Domina Mater, B. Dominicum offerebat Domino Iesu Christo. Cui Dominus: Benè, & studiosè faciet quod dixisti. Obtulit & B. Franciscum, & hunc similiter Saluator commendauit.* *Humb. l. 1. de vit. Fr. c. 1.*

XXVI. Iam verò, si ad huius Capucinorum Reformationis initia animum intendimus, haud incerta fide probatum est, quam ex antiquis, ac probatissimis Religionis huiusce monumentis, tametsi imperfectis hausimus. In quodam Calabriæ oppido, cuius nomen vetustate obliteratum, integrum haberi non potuit, paulò ante conditam Reformationem, Sanctimonialium Abbatissam, & illustrem quendam Virum, vtrosque ætate prouectos, ac virtute præclaros, spirituali quadam necessitudine inter se, ita coniunctos fuisse, vt sæpè inter se de rebus Cælestibus, ac spirituali virtutum profectu colloqui solerent; Porrò accidit aliquando, vt intempesta nocte orantes, vterque in profundam mentis exstasim raptus, eadem prorsus cælesti visione Capucinorum Reformationē futurā acceperit. Videbant altissimū Dei Filiū graui in homines ira percitū, ac vultu formidabilē, tā atrocia Orbi, ob intolerāda ipsius crimina supplicia minantē, vt vna clade Orbē totū prosternere velle videretur. Cui Virgo Mater, haud insueta illi pietate occurrēs, atq; in genua procūbēs, Filiū iteratis precib⁹ rogabat, vt irā in homines cōceptā, Misericordia leniret. At obsistēte Filio, & Matri horrēda Orbis facinora, atq; ea peccatoribus illata sibi vulnera obiectāte, *Visio B. Virginis, ex cuius fine Capucinorum Religio prodit, enarratur.*

pia Mater pollicetur,se bonos aliquot seruos suos,in Orbe missurã, qui homines à vitiis deterreãt,& collapsam in Orbe pietatem restituant. Percunctante verò Filio, quinam ij homines essent, ad hoc officium delecti: statim Mater explicato pallio, quo obtecta videbatur,nouam Capucinorum Reformationem, inde emergentem, Filio ostendit:cuius aspectu Dei Filius placatus,iram compescuit,ac parata flagella, ne in Orbem desæuirent, cohibuit.

Stupet vterq; eovisu diuinitùs accepto:vixq; die illucescente,Vir ille, quid eum Abbatissa diuinitùs actum esset,ignorans,statim ad Monasteriũ aduolat, vt cum ea tam admirandæ visionis mysteriũ conferat. Abbatissa verò,cùm eodem,quo ille studio teneretur,vix virũ prima visus mysteria referentẽ audit:cùm inchoatum sermonem intercipiens,eadẽ quoq; per visum sibi innotuisse,aperit.Stupent illi, ac cœptũ sęp̀è vicissim alter alterios sermonẽ intercidentes,visũmq;velut per frusta narrãtes, tandem animaduertunt, eadem prorsus vtrisque manifestata fuisse. Quare diuinæ mentis consilium altè admirantes,rei euentum suspensi expectabant: at verò, cùm post aliquot annos Capucinorum Reformatio in Orbe apparuisset,tum anno 1532. ad Calabros penetrasset,cæleste consilium luculentiùs perceperunt,cùm diuina visionis mysteria in his expleta, conspexêre. XXVII.

Quod verò magis admiratione dignum fuit: Ex his, qui è Virginis Matris pallio visi sunt emergere,aliquorum effigies tam profundè vtriusque animis insculpta sunt:vt eùm primùm Capucinorum Reformatio, quæ visum non longè secuta est,in Calabria exoriri cœpit; eorum vultum contemplantes, illos esse agnoscerent,quos è Virginis pallio paucos ante annos prodire, in visu perspexerunt. Quamobrem in diuinas tunc sese laudes pleniùs effundere cœperũt,cùm nouũ huius Reformationis semen breuissimo tẽporis interuallo per Orbẽ diffusum; velut Operariorũ gregẽ in Domini Vineã missũ, indefessè iuxta Virginis promissionẽ in Ecclesia laborate, vitiorũ spinas euellere,malarũ cupiditatũ vepres effodere,luxuriantis appetitus palmites amputare, pœnitentiæ vomere impiorum animos proscindere, diuini Verbi semine grauidare,ad Cæleste vitæ germen compellere,optimis deuique vitæ exemplis Dominicum agrum excolere perspexerunt. XXVIII.

Capucini, velut Operarij in Domini Vinea laborant.

His accedat, quòd si prima Minorum Ordinis institutio, antequam ea Orbi illucesceret,non obscurè à nonnullis prænunciata fuit, quorum testimonia R. P. Lucas Vvaddingus, Auctor Annalium Fratrum Minorum in suo Apparatu, primùm ex Sybilla Erythræa,tum ex Zachariæ Vaticinio,tum etiã ex Ioannis Apocalypsi,demùm ex aliquibus Ioachimi Abbatis dictis in Concordia vtriusque Testamenti, ac priscis Iconibus in æde Veneta D. Marci depictis colligit,quæ apud ipsum accuratè exarata legi possunt. Haud sanè Capucinorum Reformatio diuino hoc testimonio vacat, quo velut prænuncio futurus ipsius in Orbem aduentus prædicaretur. XXIX.

Annal. Frat. Min. in Appar.

Primum huius rei testimonium ex celeberrimo quodam B.Bernardi à Quintanalle,qui B.Francisci primus quondam socius fuit: Vaticinio sese admirandum offert: quo sanctus hic Vir diuino Spiritu afflatus,futuros Ordinis Seraphici status,ac mutatioues olim mente anteuertit: Vaticinium porrò apud B.Angelum à Clareno,lib. de septem tribulationibus, legitur his verbis exaratum. XXX.

B. Ang. à Clar. lib. de sept. Trib. c. 34.

Hic Minorum Ordo vsque ad septimum gradum paulatim in peius ruet, ac in deteriora dilabetur Cùm verò ad hunc statum peruenerit:in eo Ordinis Reformatio fiet secundùm spiritum Fundatoris,per Fratres adeò simplices & idiotas, vt à quo ea facta fuerit, penitùs ignoretur. Tum verò post dispersionem erit Congregatio Fratrum pauperum in tertio loco,in eísque apparebit signum veræ Reformationis,certitudinémq; accipient eorum,quæ acturi erunt. Hactenus Vaticinij verba, quæ si grauiter ac diligenter expendantur,planè huic Capucinorũ Reformationi,tam perfectè,atque ex omni parte quadrant:vt nullatenus dubitandum esse videatur,quin de ea singillatim dicta fuerint. Verùm vt ea clariùs ab omnibus intelligi queant, paulò fusiùs explicanda erunt. XXXI.

Capucinorũ Reformatio longè ante ipsius ortum prænunciata à B. Bernardo à Quintanalle.

Atque, vt varios in primis gradus illos, ac mutationes prætercam, quod est primum XXXII.

mum Vaticinij caput, quæ à prima Ordinis natiuitate per temporum, ac rerum periodos in eo acciderunt, de quibus nimis dutum, ac molestum esset differere: ad secundam Vaticinij partem accedo, in qua asseritur. In postremò rerum Ordinis statu Reformationem secundùm spiritum Fundatoris fieri debere. Nemo spiritum Fundatoris, B. Francisci spiritum esse ignorat; in quo hæc tandem Reformatio fieri debet. Quis verò B. Francisci spiritum, quo Minorum Ordo olim ab eo conditus, ac fundatus fuit; Euangelicum Paupertatis spiritum esse non sentiat? Cùm hanc vnam tam sæpè, ac tanta verborum vi, & inculcatione B.Fundator filiis commendare solitus fuerit: vt in ea totius Ordinis vitam, & incolumitatem constitueret: quod ipsi quoque Pontifices, ac Regulæ expositores non obscurè tradunt, cùm Minorum Religionem in altissima Paupertate fundatam affirmant. Quod cùm ita sit, planè perspicuum est, cùm Reformatio secundùm spiritum Fundatoris futura prædicatur, eam in altissima B.Francisci paupertate, quã ipse, & viuens coluit, ac Minoribus, lege inuiolabili colendam præscripsit, procul dubio collocandã fore.

B. Bernardi à Quintavalle Vaticinium explicatur.

XXXII. Iam verò, si quis vniuersas Ordinis Minorum Reformationes, quæ hactenus emerserunt, altè animo reuoluat: certè nullam reperiat, quæ altissimam B. Francisci paupertatem tam ardenter, tamque tenaciter, quàm postrema hæc Capucinorum Reformatio, complexa fuerit: quæ eousque in angusta sacrarum Ædium; ac domorum ædificatione; in Ecclesiasticæ, ac domesticæ supellectilis tenuitate, ac simplicitate: in rudi, ac vilissimo vestium cultu; in omnis pecuniæ, ac humanæ rerum prouisionis contemptu: demum in arcto rerum omnium vsu, Fundatoris spiritum æmulata fuit; vt ea dumtaxat viuere, vigere, subsistere videatur: ita vt ad priorem Ordinis paupertatem non tam accedat, quàm eam fortè excedat. Quo fit, vt si de altissimæ paupertatis cultu proposita Vaticinij verba intelligenda sint, nulli dubium esse possit, quin ea ad Capucinorum Reformationem referenda sint. Quòd si de perfecta totius Regulæ Obseruantia, ad quam Fundatoris spiritus se extendit, ea quis explicare malit; id sanè haud malè accipio: neque enim, qui varias post conditæ Religionis tempora Reformationes, in Ordine institutas, diligentiùs euoluunt; puriorem, aut secundùm B. Francisci spiritum, perfectiorem vnquam Regulæ Obseruantiam, quoad singula eius capita (quod absque cuiusquam iniuria dictum sit) hac, quæ apud Capucinorum Reformationem viget, extitisse fatentur: ex quo adamussim illam iuxta Fundatoris spiritum conditam intelligimus. Sed quoniam hæc ad Reformationis commendationem pertinent, quibus haud lubenter immoror: His prætermissis ad tertium Vaticinij caput venio: quo postrema hæc Reformatio à viris simplicibus, ac idiotis ita auspicanda esse prænunciatur: vt tamen, quis illius Auctor fuerit, ignoretur. Certè qui Capucinorũ ortũ, ac primordia animo repetit; hæc tam apertè de hac Reformatione dicta perspiciet, vt vix cuiquã alteri Ordinis Reformationi, quæ antea præcesserit, accõmodari valeãt. sed quoniã de his in Appar. iã antea fusè disseruimus, eò redeat Lector, vt ex his, quę ibi dicta sũt, Capucinor. Reformationẽ his verbis indicari, haud ęgrè sibi persuadeat.

Capucinorũ Reformatio secundũ spiritum Fundatoris condita.

Capucinorũ Reformatio à viris simplicibus exorsa.

XXXIII. Quartũ verò Caput illud est, eùm post dispersionem, Congregatio Fratrũ in tertio loco futura prædicitur. At quandoquidem hæc verba longã historiæ seriẽ exposcunt, quam in anno 1527. & 1528: & 1529. Deo benè adiuuãte fusiùs exarabimus: hic tantũ indicare sufficiat: Anno 1527. & 1528. nouã hanc, & vix exortã Reformationẽ, tã diris persecutionũ, ac calamitatũ tẽpestatibus iactatã fuisse: vt qui iam ei nomina dederant, eo tẽpore per nemora, ac montiũ denia dispersi, latebras, & cauernas quærerẽt, quo se ex fuga reciperẽt. At sedata per Pontif. Bullã tẽpestate, tandẽ pusillus ille Reformationis grex in Aluacinæ Conuẽtu, qui tertius post Camerini, & Mõtis Melonis Conuentum illi locus, ac Monasterium fuit, anno 1529. congregatus, primũ ibi Generale Capitulum celebrauit, Matthæum à Basso Generalem elegit, ac Constitutiones sanxit, quibus deinceps humilis illa Congregatio regeretur.

Porrò in eo Capitulo, posteriora Vaticinij verba impleta fuisse res ipsa decla

declarauit. Etenim luce è Cælo in eam Fratrum Congregationem, quæ Aluacinæ in Domino collecta erat, repentè delapsa, quæ signum veræ, perfectæ, ac secundùm Fundatoris spiritum institutæ Reformationis ostenderet; tantum inde cælestis luminis, ac virtutis eunctis infusum est; vt quæ ad perfectum Reformationis statum, ac Regulæ obseruationem necessaria essent, illis cælesti dono perspicua fierent; tantàque ex alto virtute induti fuerint, vt nullas deinceps persecutiones, aut hominum iniurias metuerent; quemadmodum suo loco vberiùs exarandum erit.

B. Francisci Politiani de Capucinorum Reformatione Vaticinium.

Rodulphus Tossin. Hist. Seraph. Rel. l. 2. fol. 154.

Hoc itaque testimonio explicato, aliud quoque Francisci Politiani Vaticinium nobis perpendendum se exhibet, à quo futura Capucinorum Reformatio, velut cælesti præconio illustrata, à Deo testimonium sibi vendicat. Floruit hic Franciscus, quarto, & quintodecimo sæculo. Vir inter Patres, qui Minores Conuentuales nuncupantur, illustris, ac sanctimonia clarus, nec non Prophetiæ Spiritu insignis: quem propterea Rodulphus Tossinianensis inter illustriores familiæ columnas recenset; qui tandem vita in præclaris virtutibus transacta, è viuis ad superos est translatus, anno 1513. ante Reformationem conditam, duodecimo. XXXVI.

B. P. Franciscus in Capucinorum Reformatione rediuiuus prædicatur.

Hic igitur aliquando iter faciens, cùm Assisium Vmbriæ Vrbem peruenisset, die quadam in platea, ob ingentem populorum affluentium copiam, Dei verbum ministrans, his inter concionandum verbis sæpiùs vsus fuit. Audi, Ciuitas mea, audi Vrbs, magni Patris mei Francisci Natalis: mira, sed vera refero: iam non multum temporis dilabetur, cùm nouum, ac resurgentem, B. Franciscum oculis tuis perspicies: resurgentem, inquam, non corpore, sed habitu, ac spiritu: tum ad pueros quosdam, qui adstabant, conuersus: Vos (inquit) ô pueri, vos B. Franciscum rediuiuum videbitis: Iam enim propè est in ianuis. Quod certo deinde testimonio probatum fuit: ex his enim, qui B. Patris sermoni eo tempore præsentes aderant, cùm senex quidam post exortam Reformationem, ad Capucinorum Monasterium, Assisio non longè distans (quod Carcerellarũ dicitur) accessisset, præfata B. Patris illius verba Fratribus referens, tanta in eis intuendis mentis lætitia afficiebatur, vt lachrymarum imbribus perfusus præ gaudio sæpè in hæc verba erumperet: Sat est, ô bone Iesu, sat est: iam Sanctum Franciscum rediuiuum, atque ad nos reuocatum cerno. XXXVII.

Neque id sancto illi Viro semel prædixisse satis fuit; nam & eadem in Etruria, dum verbum Dei disseminaret, plerique iterum atque iterum refricantem audière. Inter quos vir quidam eo sermone commotus, cùm serui Dei verba de Reformatione eorum, qui de Obseruantia nuncupantur, dicta esse arbitraretur; statim eum Ordinem ingressus, aliquot annos in eo magna cum virtutum laude transegit. At noua Capucinorum deinde Reformatione exorta: cùm & antiquam B. Francisci habitus formam cum ea restitutam, simúlque ipsius paupertatem, simplicitatem, Regularem Obseruantiam, vitam denique in Orbem reuocatam cerneret; perinde ac si B. Franciscum in ea reuiuiscentem videret: altiùs B. Viri verba apud se meditari, ac de Capucinorum Reformatione interpretari cœpit: quapropter, nulla interposita mora, ad Capucinos euolauit, ac F. Bartholomæi nomen sortitus, religiosam inter nos vsque ad mortem vitam duxit. XXXVIII.

Rodulphus Tossin. Hist. Seraph Rel. l. 2. fol. 83.

B. Bernardini Feltrij de Capucinorum Reformatione Vaticinium exoritur.

Tertium his testimonium accedat, Bernardini Feltrij: qui cùm inter Obseruantes ante annũ 1494. nota sãctimonia, & miraculis clarus, ac præsertim Prophetico spiritu illustris, vt testis est Rodulphus Tossinianensis in sua Historia, tanquam arcus refulgens inter nebulas gloriæ splẽderet; semel in copiosa suorũ Fratrum frequentia de rebus Religionis verba faciens, & Capucinorum Reformationem, quæ breui futura erat, prænuncians, linguam in has voces explicauit. Sunt de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant B. Franciscum iterum in Ordine resurgentem. Neque, ad hanc B. Patris Prædicationem veram comprobandam, longo annorum curriculo opus fuit: nam anno, post fœlicem ipsius obitum, trigesimo primo, noua Capucinorum Reformatio ex Ordine erumpens. B. Franciscum secum XXXIX.

rediuiuum

rediuiuum reduxit.

XL. At verò, nec minori admiratione digna sunt, quæ Frater quidam Augustinus Fulginas eiusdem Ordinis de Obseruantia: Vir inter illius familiæ laicos virtute præstans, ac Dei Spiritu illustris, eodem ferè tempore Tertiario cuidam, qui illi frater germanus erat, de Capucinorum Reformatione prænunciauit. Dum enim is in Conuentu S. Mariæ Angelorum Assisio inter Fratres illius familiæ conscriptus degeret, accidit; vt Tertiarius frater, qui deuotione erga Virginem plurimùm pollebat, eò in die Indulgentiæ accederet; qui ab Augustino humaniter exceptus, & in solitarium locum ductus, vt cum eo liberiùs de rebus cælestibus colloqueretur: post lectionem Passionis Domini, ex Meditationibus S. Bonauenturæ decerptam: qua vterque ita compunctus fuit, vt ob amatissimas Christi passiones simul in fletus, ac lachrymas sese effunderent: Fr. Augustinus velut repentiuo Dei spiritu correptus, ita Fratrem affatus est: O Frater, ô frater, sustine paulisper: grandia tibi spectanda erunt, quæ breui ventura sunt. Etenim post breue tempus, Pontificem, Florentia Vrbe progenitum, Romæ sedentem conspicies; Væ tunc Romanæ Vrbi: eheu, eheu Roma infælix, quot tibi eo tempore mala toleranda erunt! Porrò eadem tempestate B. Patrem nostrum Franciscum iterum resurgentem, iterùmque rediuiuum cernes: & hunc, quem vides, Minorum Ordinem perfectè secundùm S. Francisci vitam, ac spiritum restitutum perspicies.

Fr. Augustin. Fulginas Capucinorum Reformationē ante ipsius ortum prænunciat.

XLI. Hæc dicta simplex, ac deuotus Tertiarius tunc admirans, deinde experimento vera fuisse didicit; nam paucis annis elapsis, cùm post Adriani VI. obitum Clemens VII. Patria Florentinus, Pontifex electus fuisset, anno 1523. Mense Decembri: vix triennio sui Pontificatus expleto, anno nimirum 1527. à Borbonio Cæsariani exercitus Duce Vrbs Romana direpta, ac deuastata fuit: cū biennio ante duntaxat, nempe 1525. noua Capucinorum Reformatio in Orbe cœpisset. Hæc Tertiarius ille, cùm ita quemadmodū ab Augustino prænunciata fuerant, accidisse suis oculis conspexisset, in morbum incidit: quo diu afflictatus, antequam ex humanis excederet; Fratri Bartholomæo Hispellensi, qui ex Obseruantium familia paulò antea ad Capucinos migrauerat, vniuersa eo modo, quo exarata sunt, fusiùs exarauit.

XLII. Postremum denique testimonium à Galatrensi quodam sene, qui Ioannes appellabatur, lubet accipere. Huic, paulò ante Capucinorum Reformationis ortum, accidit, vt dum Galatro Calabriæ, oppido ruri in Domini timore vitam ageret, atque agros suos proprio labore excoleret (Vir enim erat agrestis) sæpiùs in meridie Virum quendam faciė ignotum, ac præstantioris formæ, quàm Regio illa ferret, eò peragrantem; atque eo prorsus, quo ij hac tempestate vtuntur, Capucinorum habitu indutum cerneret: Admirabatur Ioannes insolitam habitus formam: cúmque attentiùs Virum intueretur, is eum semel his verbis affatus est. Ioannes, quid miraris? an quæ tuum, ob hanc vestis nouitatem, animum sollicitudo exagitat? Hæc habitus forma vti debet aliquādo Religio, quæ paucos post annos exorietur: illúdq; tibi veritatis argumentum erit, quòd Religionis illius Fratres, in hanc Eremum, velut in asylū imminente iis persecutione se recipient. His dictis, statim ab eius se oculis proripuit, neque ab eo deinceps visus fuit. Obstupuit Ioannes; & quanquam quid ea tunc visio portenderet, ignoraret; visum tamen plurimis, rerum adhuc ignarus, narrabat: donec Capucinorum Congregatione apud Calabros exurgente, Fratres inter prima illius exordia, in Eremum sancti Eliæ, ad persecutionem declinandam confugientes, conspicatus, Cælestem Angelum illum esse deprehendit, qui sub illa habitus forma Capucinorum Ordinem illi futurum præsignauerat. Quamobrem, cùm sæpè de hac Angeli apparitione, & Capucinis eum domesticis verba faceret; his permotus ex ipsius filiis alter Capucinorum non multò post numero adiunctus, sub Antonij nomine, dignam Religioso homine vsque ad finem vitam duxit.

Ioanni Galatrensi Capucinorum Reformatio ab Angelo reuelatur.

Porrò ex his, duo nobis lubet perpendere. Primum, quàm singularem Virgo Deipara Minorum Ordinis Patronam se gerat: quandoquidem in vtroque tam primæ illius Institutionis, quàm postremæ huius Reformationis statu ipsius se Parentem, ne dum nutriciam matrem profitetur; ac adeò in illius bonum, ac vtilitatem inuigilat; vt perinde ac si ab ea genitus esset, sedulam ipsius curam, ac sollicitudinem gerat: quo fit, vt nulli mirum videri debeat, quòd Minorum ac præsertim Capucinorum Religio tam copiosè in ipsius, velut amantissimæ Parentis cultum, ac venerationem se se effundat: vt ab illius sinu pendere, vniuersáque veræ pietatis officia illi exhibere gestiat, quæ grati in eam filij significationem ostendant: nihil denique, quod ad ipsius gloriam augendam spectat, sibi prætermittendum existimet. Neque id sanè immeritò; nam si Beatissima illa Virginum Regina tam sollicitè res huius Ordinis curat, perinde ac si illius Parens, à Christo constituta esset illis verbis: *Mulier ecce Filius tuus.* An non æquum est, Minorum Ordinem, totum se in eius honorem, ac venerationem extendere, quo se legitimum illius Filium esse declaret? haud secùs, quàm si olim Dei Filius in Cruce pendens ipsi aliquando in mysterio, velut Matrem colendam reliquisset, cùm diceret: *Ecce Mater tua*: quam scilicet summis, quæ Cælestem Matrem decent, honorum titulis, ac officiis prosequi debeat. XLIII.

Cur Capucinorum Religio singulari erga B. Virginem religione afficiatur, causa exeritur.

Alterum verò, haud minori obseruatione dignum est, quàm scilicet illustris hæc postrema Ordinis Reformatio censeri debeat, quæ tot diuinis præconiis aucta, perinde ac si eum prima Ordinis institutione, dignitate contenderet, primùm quidem illustrissimam Cælorum Reginam sibi Parentem è Cælo vendicat; tum Deum hominibus in ipso ortu iratum placat; sui quoque aduentus præcones, è Cælo Angelos, è terris homines sibi accersit. Postremò cùm primùm in Orbe appatet, ac se conspiciendam præbet, B. P. Franciscum, velut accensa face præeuntem, ac viæ ducem intuetur. Id verò quo ordine, quâve ratione factum fuerit, nunc demùm explicandum erit. XLIV.

Capucinorū Reformationis dignitas, quanta.

Inter alia, quæ humani generis hostes olim inter se consilia agitarunt, quibus Minorum Ordinem sibi cùm primis inuisum perderent, ac si fieri posset, funditus delerent, si antiquis Ordinis Monumentis credimus summum illud, ac perniciosissimum fuit; in quod vniuersi conspirarunt, quo omni studio, ac labore se enixuros condixerunt: vt nobiles in primis, ac diuites, ad carnis delicias propensos, ac præterea delicatos, molles ad Ordinis sinum compellerent, à quibus pœnitentiæ rigor paulatim sub corporalis necessitatis specie remitteretur, ac tandem interiret. Iuuenes quoque, ac malæ indolis adolescentes, garrulos, instabiles, quietis impatientes, effrenes, omni virtute, ac Dei Spiritu vacuos ad Religionem adducerent; qui rectam Ordinis disciplinam dissoluerent; atque vniuersa perturbarent, confunderent, euerterent. Doctis denique, ac eruditis viris eodem modo ad Ordinem aditus patefecerent, qui vana litterarum scientia inflati, typhum in animo gererent, primas sedes ambirent, honores quærerent, à quibus Religionis humilitas, ac simplicitas pessundata, tandem periret. Atque vtinam Minorum Ordo iniquissimi consilij damna, atque ab eo illata vulnera non persensisset. Quibus tamen Tartareus hostis minimè contentus, pleraque alia in Religionis perniciē cōsilia excogitauit, quibus illius candorē labefactaret, ac Regularē disciplinam prosterneret: quæ D. Bonauentur. in epist. quadam collecta commemorat, his verbis: *Sanè perquirenti mihi causas, cur splēdor nostri Ordinis quodāmodo obscuratur, Ordo exterius inficitur, & interior conscientiarum interius defœdatur, occurrit negotiorum multiplicitas, qua pecunia nostri Ordinis paupertati super omnia inimica auidè petitur, incautè recipitur, & incautius contrectatur. Occurrit quorumdam Fratrum otiositas, quæ sentina est omnium vitiorum, qua plurimi consopiti, monstruosum quendam statum inter contemplatiuum, & actiuum eligentes, non tam carnaliter, quàm crudeliter sanguinem comedunt animarum. Occurrit euagatio plurimorum, qui propter solatium suorum corporum grauando eos, per quos transeunt, non exempla* XLV.

Diaboli in Minorū Ordinem consilia.

Chron Ord. Min part. 1.

D. Bonauen. opusc. tom. 1 epistol. ad Min. Prou.

pla post se relinquũt vitæ; sed scandala potiùs animarum. Occurrit importuna petitio, qua omnes transeuntes per terras adeò abhorrent Fratrum occursum, vt eis timeant, quasi prædonibus obuiare. Occurrit ædificiorum constructio sumptuosa, & curiosa, quæ pacem Fratrum inquietat, amicos grauat, & hominum peruersis iudicijs multipliciter nos exponit. Occurrit multiplicatio familiaritatum, quam Regula nostra prohibet, ex qua suspiciones, infamationes, & scandala plurima oriuntur. Occurrit improuida commissio officiorum, quæ Fratribus nondum vsquequaque probatis, nec carne maceratis, nec spiritu roboratis, imponuntur officia vix portanda. Occurrit etiam sepulturarum, & testamentorum auida quædam inuasio, non sine magna turbatione Cleri, & maximè Sacerdotum. Occurrit mutatio locorum frequens, & sumptuosa, cum quadam violentia, & perturbationes terrarum, cum nota inconstantiæ, non sine præiudicio paupertatis. Occurrit tandem sumptuositas expensarum. Nam cum Fratres paucis nolint esse contenti, & charitas hominum refriguerit, facti sumus omnibus onerosi, magisque fiemus in posterum, nisi remedium celeriùs apponatur.

XLVI. His cùm prima illa Ordinis progenies, quæ beatum Patriarchæ Francisci obitum non longè secuta est, malis adeò afflictata fuerit, vt posteris exemplo, ac doctrinæ esse posset, quò maximè à pestiferis hisce dæmonum insidijs cauerent; callida iterum Satanæ arte, ac perfidia factum est: vt & posterior Religionis soboles, quæ ad hanc vsque tempestatem peruenerat, post diuturnos intemeratæ obseruantiæ annos in easdem penè rerum miserias, ac regularis inobseruantiæ naufragia paulatim rueret; quo fit, vt Regulæ obseruantia in ijs præsertim, quæ ad Paupertatis legem spectant, in dies magis dilabente, ingentes vbique ad Reformationem motus fierent. Neque enim Christi promissio, qua olim Minorum Ordinem ita communiuit, vt nullo vnquam tempore veri, ac perfecti in eo Regulæ obseruatores defuturi essent, minui, aut labefactari vllo modo poterat: quamobrem plerique Regulæ obseruantiam zelantes eo tempore maiores Conuentus, ac ampla domorum ædificia, quibus tunc Religio abundabat, deserentes, humiliora, ac asperiora loca sibi incolenda eligebant: plurimi ad Ministros confugientes, cùm quotidianam aliorum viuendi licentiam à Regulæ præscripto alienam, ferre non possent, reformationem exposcebant. Sed (vt Pauli verbis vtar) quomodo tunc is; qui secundùm carnem natus fuerat, persequebatur eum, qui secundùm spiritum; inde fiebat, vt qui vel ad Regulæ obseruantiam anhelarent, vel Ordinis Reformationem expeterent: ceruicosi, perturbatores, factiosi, nouatores à cæteris haberentur; atque adeò ab ipsis Generalibus Ministris, ac superioribus, qui Ordinis relaxationem fouebant, malè acciperentur, vt venerandus quidam non ignotæ sanctimoniæ Pater, Franciscum Lichetum, qui circa annum Domini 1520. Minister Generalis Ordinis Minorum de Obseruantia electus fuerat, palam in Conuentu Mantuæ his verbis redargueret.

Quamplurimi inter Obseruãtes Reformationem exposcunt.

Gal. 4.

Ordinis Superiores Reformationi obsistunt.

XLVII. *Pater, tui officij erat, qui Ministri Generalis munere fungeris, ijs patrocinium præstare, & pro ijs pugnare, qui Regulam iuxta B. Francisci mentem obseruare curant: tu verò cùm ex aduerso eos potiùs impugnes, ac persequaris, qui illius puritati, ac obseruantiæ student: certò scias, etiamnum te inuito, Ordinis Reformationem à Deo excitandam esse: & quod tibi, & alijs Ministris durius erit, extra Ordinis Obedientiam consurget, Deóque protegente immota aduersus Ordinem stabit. Tu verò eo quod talia in Deum, & B. Franciscum ausus fueris, Dei vltionem non effugies.* Hæc Pater ille venerabilis: quæ cùm diuino spiritu afflatus prædixisset, haud secus, quàm prænunciauerat, acciderunt. Nam vix biennio in eo munere expleto, Minister Generalis è viuis excessit; & Capucinorum Reformatio post quadriennium inuitis Ministris exorta, extra Ordinis de Obseruantia obedientiam, immobilis contra Ordinis procellas perstitit.

Chron. F. Minor. to. 3. l. 9. c. 35.

XLVIII. Porrò inter eos, qui ea tempestate maiori studio, ac sollicitudine ad perfectam Regulæ obseruantiam contendere visi sunt, planè insignis fuit Frater Matthæus de Bassio, nobili Vmbrorum Oppido, inter Æmiliam, & Montem Feltrium ad Maridam fluuium sito: Vir cumprimis omni virtutum genere ornatissimus, de quo plura in eius vita dicturi sumus; qui cùm spiritu feruentissimus esset, nihilque magis, quàm

Fr. Matthæus de Bassio inter Obseruantes Regulari Obseruantia insignis asseritur.

vitam,

vitam B. P. Francisci, ac paupertatem imitari, eiúsque perfectè vestigijs insistere peroptaret: tanta præ alijs vitæ austeritate excellebat, vt non solùm vniuersa B. P. Francisci ieiunia, ac Quadragesimas, velut præscripta sibi lege obseruaret; verùm & singulis Veneris, ac Sabbathi diebus solum sibi panem, & aquam pro cibo, & potu adhiberet: humi persæpè, aut in substratis tabulis cubans, lignum pro puluillo sibi eligeret: Paupertatis tam cupidus sectator erat, vt solo habitu contentus, quo corpus potiùs obtegeret, quàm à frigoris rigore, atque alijs temporum iniurijs defenderet; cætera omnia ita respueret, vt vix ea, quæ naturæ necessaria sunt, sibi admittenda censeret. Denique, hominum consortia fugiens, ita rerum diuinarum contemplationi, atque orationi vacabat, vt cælestem propemodum in Religione vitam agere videretur. Porrò in eo illud insigne charitatis testimonium hoc tempore eluxit. Nam sæua lue Cametini Vrbem anno 1523. depopulante, is nulla mortis pericula extimescens, cùm Ludouicum Forosempronianum comitem sibi adiunxisset, impetrata à Superiore licentia, tanto studio, ac diligentia se ægrotantium obsequijs consecrauit, vt maximam inde apud omnes sanctimoniæ laudem consequeretur.

XLIX. His itaque cælestium virtutum studijs dum Matthæus totus incumberet, ardentiúsque ad perfectam Regulæ obseruantiam, ac B. P. Francisci imitationem animum intenderet: semel accidit, vt in Conuentu Verucæ, quæ Mons falconius vulgò dicitur, vbi is tunc in ea Familia conscriptus degebat, de perfectiori Regulæ obseruantia cum altero illius familiæ Sacerdote familiariter colloqueretur; à quo cùm inter alia audijsset; se reliquósque Ordinis Fratres tuta conscientia ea habitus forma, quæ Minorum Obseruantium est, vti posse, quam Pontificis illis indulgentia concessisset, illum protinus Matthæus interrogat: Num noua Pontificis indulgentia opus sit, vt B. P. Francisci habitum, qui in Minorum Ordine conscripti sunt, gerant? Falleris (inquit ille) non est hæc B. P. nostri Francisci habitus forma, quam gerimus. Mecum ne ludis, (ait Matthæus) aut seriò loqueris? Quænam, obsecro, præter hanc, est Franciscani habitus forma? Nc iocum, mi Matthæe, suspicere (subdit ille) vera enim B. P. Francisci habitus forma ea est, quam in ipsius habitu, qui Assisij asseruatur, ac plerisque in iconibus, quæ tum Assisij, tum Romæ, atque alijs locis depictæ habentur, licet conspicere. Tum ad illum Matthæus: Quæso te per Deum immortalem, hanc mihi in Tabula describe: neque enim memini, me ab isthac nostra habitus forma aliam vnquam depictam vidisse. Cumque ille habitum Capucio oblongo, & acuminato, absque scapulari coniunctum delineasset; vix in eum Matthæus oculos coniecit, cùm mox spiritu commoueri cœpit, tantáque in eum; Deo intus agente, animi cupiditate efferbuit, vt diu, noctúque in ipsum assidua cogitatione defixus, secum tantummodò alta mente reuolueret, quo pacto vera illa B[illegible]ti Patris Francisci habitus forma fr[illegible] posset.

Matthæus de Bascio veram B. P. Francisci habitus formã à Sacerdote addiscit.

L. Interea, rem precibus a De[illegible] impetra[illegible]dam esse non ignorans, qu[illegible]tidianis ieiunijs, ac vigilijs carnem affligere, assiduísque orationibus, ac supplicationibus diuinæ clementiæ aur[illegible] pulsare, gemitibus demulcere, lachrymi[illegible] fl[illegible]ere, nunquam intermittebat: donec clementissimus Dominus, qui idcircò in Matthæi animo tam ardens huius rei studium seuerat, vt illud ad perfectum tandem Reformationis germen adduceret. Beato Francisco è Cœlo ad [illegible] mi[illegible]o, quid [illegible] esset, ostendit. Res [illegible] ita gesta narratur. D[illegible]m M[illegible]tthæus in Ver[illegible]æ [illegible]uentu, superiùs memorato, degeret; contigit, vt aliquando cum socio iter fa[illegible]ceret, & vt de m[illegible]ro [illegible]lebat ab eo paululum seiunctus de rebus cæ[illegible]estib[illegible] secu[illegible] quicquam m[illegible]ditaretur. D[illegible] verò ita [illegible], en ex improuiso Virum [illegible]tudi, ac aspero habitu indutum, c[illegible] apucium eo plane modo, qu[illegible] in Tabula paulò ante depictum fuerat [illegible] qualisque Capucinorum esset, solet [illegible] ante se gradientem intuetur: qui interdum quidem à via declinare, rursum verò per[illegible] re videbatur. Repentino Matthæus [illegible]lios aspectu primum obstupescens, [illegible]m-

B. Pr. Franciscus, Capucinorum habitu indutus, Matthæo [illegible] in via apparet.

ſpiciebat, vnde nam is tam repentè emergere potuiſſet; at amicum habitum agnoſcens, greſſum feſtinat, vt ad Virum, quem Fratrem eſſe arbitrabatur, accederet, illúſque colloquio frui poſſet; at quò magis Matthæus ad eum propiùs accedere conabatur, cò ille celeriùs greſſum feſtinabat, donec tandem ex illius oculis euaneſceret. Porrò ea Fratris præeuntis ſimilitudo cùm haud ſemel tantummodò, ſed iterum, ac ſæpiùs, per aliquot menſium ſpatia ab eo eodem modo conſpecta fuiſſet; tam ardentes ſuo aſpectu erga perfectam B. Franciſci imitationem, & veram illius habitus formam in Matthæi animo igniculos accendit, vt ab eo tempore is Fratrum conuerſationes, & colloquia diligentiùs fugiens, nihil, præterquam ſolitaria loca quæreret, vt in his aſſiduis Orationibus, atque obſecrationibus diuinam clementiam exoraret. Cælum tunc ſuſpiriis ardentioribus pulſare, nemora gemitibus replere, indeſinentes ex oculis lachrymas fundere, carnem arctioribus ieiuniis, ac macerationibus caſtigare: diuinámque ſibi lucem poſtulare cœpit, quæ, quod in eo viſi myſterium lateret, quidve diuina voluntas ab eo expeteret, aperiret. Ita ſanè fieri opus erat, vt quò excellſior futuræ Reformationis moles inde aliquando, Deo auctore, exurgere debuit, cò altiùs in ſpiritus humilitate, pietate, orationibus, lachrymis, ieiuniis, atque omnium virtutum exercitatione, illius in Matthæo quodammodò fundamenta præcederent.

LI. Cæterùm Dei benignitas, quæ Matthæi mentem idcircò ad pietatem accenderat, vt æſtuantem cæleſti rore perfunderet: ardentiſſimas illas Matthæi ſupplicationes irritas eſſe haud paſſa eſt. Nam, cùm ſemel in oratione defixus attentiùs Deum pro mentis illuminatione oraret: tanta mox, ac tam copioſa Spiritus ſancti luce illius mens imbuta fuit, vt, Deo intùs loquente, intelligeret: Virum illum, rudi habitu, & Caputio ornatum, quem in via præeuntem conſpexerat, ipſum B. Franciſcum Patriarcham fuiſſe, verámque ipſius habitus formam ab exordio inſtitutam proculdubio eſſe, quam ab eo tunc geſtari aſpectauerat, qui propterea præire viſus eſt, vt ipſe quoque in eadem habitus forma, per integræ, ac perfectæ regularis obſeruantiæ viam illius veſtigia ſequeretur. *Matthæus à Deo illuminatur, agnoſcitque B. P. Franciſcum eſſe, qui ſæpè illi in via apparuerat.*

LII. Hoc cæleſti lumine accepto Vir Dei, cùm illi omninò obtemperare, atque eam habitus formam ſibi vindicare altè animo repoſuiſſet: adhuc tamen modum ignorans, quo id aſſequi poſſet, in eo anxius, ac dubius hærebat: res enim planè difficilis, ac periculi plena illi videbatur. Cúmque pleráſque vias animus apud ſe volutaret, quibus rem propoſitam aggrederetur; has variis difficultatibus obſitas cernens, ab iis facilè deterrebatur. Occurrebat ſiquidem animo, Prouincialis, aut Generalis Miniſtri præſentiam adire, atque ab iis illam habitus formam ſibi geſtandam impetrare. Neque enim Matthæus nouam vllam Ordinis Reformationem vnquam animo conceperat, neque ad eam (quod maximè admirandum eſt) à Deo vnquam ſe vocatum ſenſerat; cùm perfectam tantummodò B. Franciſci cùm habitu, tum vita imitationem ſibi proſequendam proponeret: quo fit, vt ſi à Generali, vel Prouinciali Miniſtro eam habitus formã aſſecutus fuiſſet, ea contentus, nihil præterea de aliorum Reformatione cogitaſſet. Verùmtamen cùm nulla id ratione ab Ordinis Superioribus ſe obtinere poſſe intelligeret, quos modis omnibus eos acerrimè perſequi, non ignorabat, qui aliam ab inſtituta Ordinis ratione vitam ſibi ſequendam præſtituerent. Alteram ſibi viam, qua ad ſcopum pertingeret, proponebat: nimirum ad Apoſtolicam ſedem confugere, ab éaque totius rei finem, ac ſummam expectare. Verùm hæc nimis ardua, ac periculis plena via videbatur: Nam ſi per literas res peragenda foret, primùm quidem ei Viri copia deerat, qui negotium pro ea dignitate apud Pontificem ageret, vt inde proſpero rei euentu ſ. frui poſſe ſperaret. Tum verò rem in Romana præſertim Curia, tam occultè haud pertractari poſſe nouerat, quin ad ſuorum Superiorum aures perueniret, quos propterea ſibi, vſque ad ſupremum illius interitum, aduerſarios fore non dubitabat. *Matthæus inter varia conſilia fluctuat.*

LIII. Quòd ſi id non literis, ſed præſentia præſtandum eſſet. Cùm nulla ex Prælato-

tum

rum licentia illi adeundi Pontificis spes affulgeret; reliquum tantùm erat, vt nulla expectata Superioris facultate ad Romanum se Pontificem conferret: Atqui terrebant illum pericula, omni ex parte minitantia. Nihil profectò sibi Vir sanctus, pro proprij periculi metuebat; cùm enim B. P. Francisci mentem clarissimis verbis testatam eam esse intelligeret, vt toto ordine à Regulæ obseruantia excedente, cuique Fratrum ab eo recedere, Regulámque vbi meliùs sibi visum fuerit, præsertim de Romani Pontificis licentia, obseruare liceat: quemadmodum fusè ex Chronico Ordinis didicerat; ac B. Bernardi à Quintaualle exemplo comprobatum legerat; atque hoc ipsum res ipsa postularet. Si enim ea homini à natura lex sancita est, vt ea minimè negligere debeat, quibus se, suámque vitam tueri possit. Cur ipsa tum naturæ, tùm Dei lege multò magis sibi præceptū esse non sentiat, vt ea omni studio prosequatur, sine quibus cælestem, ac beatam vitam consequi nullo modo valet? In quibus, quod ad Minores spectat, cùm ipsa Regulæ obseruantia sit, cui se iuramento, ac solemni votorum Religione semel coram Deo obstrinxerunt: eam omni via prosequi debent.

Chron. Fr. Minor. p. 1 l. 2. c. 10 & p. 2 l. 2. c. 5.

Inter hæc tamen, etsi ex Superiorum asperitate, & minas, & contumelias, & flagella, & carceres sibi haud defutura esse non ignoraret; iis tamen pro nihilo ductis, ac pro Dei causa contemptis, aliorum tantummodò scandalum extimescebat; ne scilicet eum vel à Religione extorrem suspicarentur, vel alij suo exemplo permoti plus æquo a suorum Prælatorum obedientia exorbitarent. LIV.

Inter has igitur angustias cùm Matthæi animus ita concluderetur: vt nec diuinæ voluntatis præscriptum sibi in visione, atque oratione declaratum, vllo modo aspernandum: nec nimis facilè, ac leuiter in tam graui negotio festinandum sibi esse iudicaret, ne qua diaboli fraus sub recti specie sese his rebus immisceret; rem tandem diuino consilio prorsus apud se absoluendam statuit. Quamobrem quotidianis se ieiuniis exercens, assiduásque imo de pectore lachrymas fundens, diuinam clementiam obtestabatur, vt suo sibi consilio adesset, quidve illi agendum esset, aperiret. His dum vacat Matthæus, ac diuini consilij arcanum sibi patefieri expectat, miro modo se diuina illi benignitas insinuat, quaque via illi progrediendum sit, quidve ab eo exigat, facto primùm, deinde verbis ipsis declarat. LV.

Etenim hoc ipso anno 1524. contigit, vt cum alijs eiusdem familiæ Fratribus ad funebria officia, cuidam defuncto persoluenda, longiùs à Monasterio Verucæ progrederetur: quibus absolutis cùm rediret, ac de more à reliquis secedens rerum diuinarum meditationibus vacaret; pauperem quendam seminudum in via iacentem offendit, qui ob frigidam aeris inclementiam, quæ tunc maximè hiemali tempore vigebat, à Fratribus quippiam, quo nuda membra contegeret, obnixè postulabat; Verùm prætereuntibus absq; vllo pietatis officio reliquis Fratribus, substitit Matthæus, qui pauperis aspectu commotus, mox animo liquefieri, ac tanta erga illum commiseratione, ac pietate affici cœpit; vt subdititios quosdam pannos, quos sibi paulò ante parauerat, statim ex habitu diffuens, eos Pauperi promptè elargitus fuerit. Præclaro hoc facto Matthæus B. P. Francisci exemplum egregiè imitatus, qui Ordinis exordium olim à paupere auspicatus fuit, cum eo simul & nouæ Reformationis, licet ignorans, mysterium accepit: eò sanè admirabilius, quo non Pauperem, sed sub Pauperis persona ipsum Dominum ea veste contexit. Cùm enim post hoc pietatis officium, Matthæus iter suum prosequeretur, terga vertens, vt Pauperem videret, cum nullo loco consistere, ac penitus ex oculis euanuisse comperit: qua re obstupefactus, cùm Iesum Christum sub ea Pauperis forma sibi apparuisse certissimè sibi persuaderet, Deo cum primis summas gratias agere cœpit; atque inde certum diuinæ voluntatis testimonium illud esse agnouit, vt metu omni, ac dubitatione deposita, pauper pauperem, nudus nudum Christum per integrum, ac perfectum Regulæ cultum sequeretur. Quo fit, vt post hæc vberiori è cælo luce perfusus, clariùs in dies illud Dei consilium esse perciperet, vt ab impera vera B. LVI.

Christus in mendici forma Matthæo apparet, & ab eo eleemosynam poscit.

Francisci habitus forma, quæ sibi antea demonstrata fuerat, totam, ac perfectam Regulæ obseruantiam, quam in Ordine ob commune relaxationis vitium assequi non poterat, apud Romanum Pontificem prosequeretur.

LVII. Quanquam verò id iam velut certum, ac fixum in animo statuisset, neque vlla ratione id perhærere vereretur, quod tot cælestibus testimonijs probatum acceperat: veritus tamen meridiani Dæmonis artes, qui sæpè lucis Angelum se esse simulat, vt incautos sub lucis specie tenebris obtuat: opus quidem in dies differebat. Interea verò rem tam ardenter, ac impensè Domino commendabat, vt diu, noctúque diuinis supplicationibus, atque obsecrationibus vacans, quibus diuinam voluntatem sibi clariùs manifestari postulabat, tandem pro votis à Deo exauditus fuerit. Nam cùm aliquando Deum ardentius oraret, vocem è Cælo se ita alloquentem audit: *Matthæe, hæc est voluntas Dei, vt Regulam perfectè obserues, ad literam, ad literam, ad literam.* Qua voce in mentis excessum raptus, tam claro Dei lumine illustratus fuit, vt perspicuè, & absque errore cerneret, nullas ibi Sathanæ artes, aut insidias latere; certóque certiùs eam Dei voluntatem esse agnosceret, vt priori illo timore abiecto, quàm primùm ad Pontificem pergeret, ab eóque illam habitus formam impetraret: in qua iuxta diuinæ Vocis præscriptum, Regulam ad literam obseruare posset; quare diuinæ Voci sibi obtemperandum statuit. *Dei vox è Cælo Matthæum orantem alloquitur.*

LVIII. Satis hîc opportunè, cùm de arcanis Dei consilijs agitur, illa Dei verba apud Vatem occurrunt, quibus ait. *Non enim cogitationes meæ cogitationes vestræ: neque viæ meæ viæ vestræ: quia sicut exaltantur Cæli à terra, ita exaltatæ sunt viæ meæ à vijs vestris, & cogitationes meæ à cogitationibus vestris.* Neque enim eædem inter se erant Dei, ac Matthæi cogitationes: Matthæus námque, cùm nihil, præter sui ipsius Reformationem cogitaret, neque aliud quicquam in animo gereret; illam Dei vocem, velut sibi tantùm delatam acceperat. Quo fit, vt quò diuinum illud opus respiceret, planè adhuc ignoraret. At verò Dei cogitationes, cùm multò sublimiores, ac nobiliores essent, non in vno tantùm Matthæo concludebantur; sed in totam Ordinis instaurationem amplissimè tendebant. Quamobrem diuina illa voce, quæ B. quoque P. Francisco in prima illa Ordinis institutione facta est, quid à futura Capucinorum Congregatione Deus Opt. Max. quæreret, quæve illi lex è Cælo præscriberetur, planè explicatum fuit: nimirum, vt quemadmodum in prima Ordinis institutione, ita etiam in hac ipsius Reformatione, Regula perfectè ad literam iuxta Fundatoris spiritum obseruaretur. Quo fit, vt non ad Matthæum tantummodò: sed ad totum Capucinorum gregem, quem ad integram Regulæ obseruantiam compellebat, vox illa diuina spectaret. *Isa. 55.* *Quò illa Dei vox spectaret, explicatur.*

LIX. Matthæus itaque quid sibi agendum sit, cælesti oraculo edoctus, nullâ interponit moram: *Nescit enim* (teste Ambrosio) *tarda molimina Spiritus sancti gratia.* Tunicâ mox laceram, obsoletam, & quàm in Conuentu viliorem, atque austeriorem reperire potuit, sibi comparat; cui quadratum Capucium, illius instar, quod ei in Tabula delineatum fuerat, antea sibi paratum assuit; eáque indutus, ac fune rudiori præcinctus, cùm manu ligneam Crucifixi Imaginem arripuisset, intempesta nocte è Conuentu egreditur; diuinámque in animo lucem præ se ferens, quæ illi ad præstantiorem Seraphicæ Reformationis viam dux esset, Romam versùs iter aggreditur. *Ambros. lib. 2. in Luc.* *Matthæus Romam versus proficiscitur.*

Haud satis hîc cuiusdã Auctoris, qui nuper de Origine, ac progressu Fratrũ Minorũ, qui *Recollecti* nuncupantur, sententiam admirer, qui Matthæũ, hoc pacto, è Monasterio egressũ, tã graui cẽsura perstringit, vt inter Apostatas ipsũ relegasse videatur: ac, velut Apostatã, ac Religionis desertorẽ, ab excõmunicatione absolutũ, cẽseat. Id, si Auctor (vt illius subobscura verba indicant) tanquã exploratũ affirmat; planè se vel Historiæ ignarum, vel minus à calumnia liberum exhibet: tot enim è Cælo testimonia præcesserant, quæ illum non modò ab Apostasiæ crimine, verùm & à criminis suspicione vacuum redderent; vt si quis vitium iis inurere audeat, haud procul ab impietate absit: Quò enim tam frequens illa B. P. Francisci præeuntis Imago? *Car. Rap. decad. 6. p. 2.*

Matthæus ab Apostasiæ crimine vendicatur.

Quò cælestis vox illi è Cælo delapsa: *Matthæe volo, vt Regula obseruetur ad literam, ad literam, ad literam?* Quò diuina illa lux animo ipsi inter orandum indita, qua ad perfectam B. P. Francisci imitationem compellebatur, aliò spectabat, quàm quòd perfectam vitæ Reformationem, quam in Ordine consequi non poterat, à Romano Pontifice sibi vendicaret? Cùm etiam Matthæus tanta vitæ integritate, & innocentia, tantatúmque virtutum luce præcelleret, vt nihil præter integram Regulæ obseruantiam, præstantissimámque B. P. Francisci imitationem, sibi assequendam proponeret, ac mente versaret: quemadmodum totius ipsius vitæ curriculum non obscurè declarauit. Quis apostasiæ crimen, quo nullum inter Religiosos homines vix grauius excogitari solet, tam sancto viro absque crimine adscribere ansit? Certè, si quis legitimum ad Pontificem recursum turpis vitij insimulet, haud effugere vllo modo potest, quin in sacros Canones impingat. Quod cùm ita sit, Matthæum necessaria, nedum legitima causa, qua ad Pontificem in communi totius Ordinis lapsu, inuitis, nedum inconsultis Superioribus, accederet, impulsum nemo Apostasiæ condemnare debet: cùm vniuersa tam diuina, quàm humana iura, atque adeò vita ipsa sanctimoniæ plena, ab hoc illum vitio immunem esse decernant.

At quandoquidem hic de quadrato Caputio, ac vera B. Francisci habitus forma fit mentio, ex qua Capucinorum Reformatio nuncupata, prima suæ institutionis exordia tulit: antequam ipsius Historiæ Ordinem aggrediamur, planè opportunum esset, quæ de vera B. P. Francisci habitus forma, antiqua traditione nobis consignata, Patrum auctoritate confirmata, atque irrefragabili planè argumento demonstrata fuerunt, hoc in Annalium vestibulo in medium afferre: vt si quæ de ea lis, ac controuersia agitur, apertissimæ veritatis aspectu conquiesceret.

Verùm, ne Annalium ordo interturbetur, diutiúsque, quàm ratio postulat, Lectoris animus, qui facilè Historiæ studio afficitur, longiori huius rei pertractatione ab ea detineatur: opportuniùs duxi, quæ de vera B. P. nostri Francisci habitus forma paulò ampliori stylo exaranda sunt, in huius Voluminis finem transferre, institutámque annorum seriem, ordine, quo cœpimus, hic minimè interruptam prosequi.

ANNVS CHRISTI. CLEM. VII. CAR. V. IMP. REFORM. CAPVC.
1525. 2. 7. 1.

I. ANNVS Christi 1525. iam agebatur, cùm sacro Iubilæo, quod hoc anno sub Clemente VII. in toto Orbe Christiano indictũ fuit, cum maximè spectatissima hac Ordinis Minorum Reformatione,quæ prima in eo,tametsi nondum perfecta, sui ortus incunabula accepit,cùm primis memorabilis: in quo cœleste in primis consilium licet perspicere,sine quo haud accidisse, mihi facilè persuadeo,quòd vterque,& nouæ Reformationis, & vniuersalis Indulgentiæ annus simul coalescerent;atque idem esset sacræ sobolis, ac diuinæ misericordiæ tempus: quo vberior ex cœlesti huius seminis natiuitate, in homines Dei gratia diffusa ostenderetur. Quapropter Matthæus, sacro hoc semine grauidus,cùm diuino intus numine agitate,Romam versùs proficisceretur, quò celeriùs cœlestibus monitis obtemperaret:atque à Romano Pontifice, Iesu Christi vices in terris agente,verã B.P.Francisci habitus formã, cùmq; viuendi rationẽ impetraret,quã Deo reuelãte,sibi amplectendã,ac sequendã didicerat.Vix iter aggressus, mox Sathanã,acerrimũ omniũ bonorũ hostem,sibi Colubrum in via,Cerastémq; in semita experiri cœpit. Cùm enim inuidus serpens à futura Ordinis Reformatione, quã Dei cõsilio agitari ex hac Matthæi profectione magnoperè verebatur, maximè sibi cauendum esse intelligeret:hic primũ vires suas omnes exerere,omnémq; lapidẽ mouere parat,vt Matthæi iter impediat.Quapropter,vix è Monasterio egressum adoritur,grauéq; in eum procellã excitat:neq; enim ab eo longiùs, quã per milliarij spatiũ recesserat,cũ in Nebulones quosdã,Religiosorũ alterius Ordinis famulos incidit;qui,cũ nouo,atq; eatenus ignoto hominẽ habitu indutũ cernerẽt, primũ scurrã,dein manticularorẽ esse arbitrati,statim vocẽ efferũt, ac viciniã totã clamoribus replẽt.Illorũ porrò vox erat:Accurrite,homines,accurrite:en furẽ,en gallinarũ prędonẽ sub ignota veste delitescẽtẽ.Vix ea vox audiri cœpit, quum vndique rusticos homines fustibus,rastris.ac ligonibus armatos erũpere cõspexisses,qui vno in Matthæũ impetu irruẽtes,nihil minùs,quàm vim,& vincula cogitantẽ, cõprehendunt, alligãt,conuicijs appetũt,pugnis,& verberibus cædũt,ac tandẽ carceri mãcipare festinãt,vt suis gallinarũ prospiciãt,quibus maximè illũ insidiari suspicabantur. Inter hæc Matthæus animo exurgit:cùmq; has non hominũ,sed Sathanę artes paratas agnosceret,quibus eum à proposito itinere deterrere conaturː inuicta seipsum patientia armat,omnia æquo animo tolerat.Nullus ei tunc,aut tuendæ veritati, aut innocentiæ manifestandæ,aut iustæ excusationi locus erat. Rusticorum enim furor vniuersa opplet,occupat,perturbat:neque aliud Matthæo solatiũ superest, quàm quòd silentio Domini auxiliũ præstolatur. Interea quasi hæc leuia essent,ad acerbiora pro Christo perferenda animũ parat:crucémque Christi delicias reputans, eo se Apostoli dicto solatur,monentis. *Omne gaudium existimate Fratres, cùm in tentationes varias incideritis.* Lite verò inter priores illos Religiosorum famulos, qui Matthæum alligauerant, & rusticos homines, qui eum ad Iudicem pertrahendum curabant, exorta (vtrique enim de Matthæo in suam potestatem vendicando contendebant) Matthæus inter famulorum manus dimittitur, qui cùm eum omnia patienter ferentem, atque inter verbera exultantem, nedùm silentem vidissent: hominem admirari, latentémque sub vili habitu virtutem suspicere incipiunt; quo factum est, vt eum iam non furem, neque manticulatorem, aut scelestum; sed cœlestem hominem iudicarent, à vinculis absolutum, liberum tandem abire permiserint.

Matthæus à Nebulonibus ligatur, & pessimè habitus excipitur.

Iacob. 1. 2.

II. Porrò,tam aspero hoc primo tetum occursu, tantum abest,vt Matthæus animo

Inter contumelias Deũ laudat.

confractus, mentem ab instituto reuocauerit: quin potiùs noua ex alto virtute confirmatus, tam sapidas tunc Deo ex animo gratias agit, qui eo illum honore dignum habuerit, vt verbera, & contumelias, in ipso suæ profectionis limine pro Christo tolerarer; vnde prosperum tandem rerum euentum sibi polliceri poterat: tàmque animi alacritate iter suum prosequitur; vt nihil præterquam Dei laudes in toto illo vitæ curriculo, animo, ac voce depromens, sæpè illud Apostoli vsurparet: *Repletus sum* 2.Cor. 7. *consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.*

Dum itaque, inter Dei laudes exultans, Matthæus viam carpit, haud sanè absque cælesti consilio factum est, vt is senem quendam, sui Ordinis Sacerdotem, longæuum, annosum, ac diuturna annorum Sanctimonia probatum, Franciscum nomine, qui & illi arctissimo necessitudinis vinculo coniunctus erat, & in Eremo S. Iacobi, à via haud longè dissita, cælestem vitam agebat, sibi inuisendum proponeret, vt illius in rebus agendis consilium exploraret. Hic præclarus Senex, Cartoceto, exiguo Vrbis Fani oppido, humili stirpe ortus, cùm Ordinem Minorum de Obseruantia adolescens ingressus esset: in eo tam præclaro virtutum omnium splendore eluxerat, tantàque regularis Obseruantiæ cupiditate animum inflammauerat; vt cùm Ordinem ab instituta altissimæ paupertatis via non parum deflexisse cerneret, à Prouinciali Ministro Eremum S. Iacobi propè Marchicam summis precibus experierit; vt in eo solus cum Tertiario quodam Fratre, qui Pacificus vocabatur, vitam degeret. Voto igitur tandem potitus, tanta corpus inedia, vigiliis, ciliciis, ac cæteris vitæ asperitatibus, hac in Eremo afflictabat; tàmque ingentes lachrymarum imbres, tum ob Christi Domini Passiones; tum etiam ob Religionis lapsum, ingiter ex oculis fundebat; vt iam senio confectus, oculorum prorsus lumine orbatus esset. At verò clementissimus Deus, ac misericordiarum Pater, qui suorum lachrymas, aut steriles, aut sine consolatione abire non patitur; cùm fidelem seruum, inter has animi, & corporis angustias iacentem, solari vellet; semel oranti Ordinis Reformationem & breui futuram, & ante mortem illi innotescendam reuelat. Quo factum est, vt mentis dolore in summam animi lætitiam commutato, Franciscus alterius Simeonis instar, fælicissimum illum diem sibi illucescere summis votis expeteret, in quo exorta Reformatione, diuinum sibi illud promissum reddi cerneret. II.

Franciscum à Cartoceto inuisit.

Franciscus à Cartoceto Ordinis Reformationem diuina reuelatione futuram adiscit.

Iam verò Matthæo ad Eremum accedente, cùm Franciscus in ipso noctis profundo solito attentiùs oraret; diuina reuelatione accepit, diu expectatæ Reformationis tempus iam aduenire: quamobrem, præ gaudio exultans, exclamat: Pacifice, heus Pacifice, adesto. Cui Pacificus; En præstò sum, inquit: mox Senex: ô quàm fausta, ô quàm iucunda huc accedunt! En Ordinis Reformatio venit. Insolitam vocem, & nouum Senis gaudium Pacificus admirans, cùm respondereti; Vndenam, Pater, hic nouus Reformationis aduentus nobis erumpit? E Cælo ne, vel ex hominibus? Verùm illum potiùs ex summa animi cupiditate, qua in eum flagras, tibi accedere, arbitror. Mox Senex ad ipsum: Non ita, Pacifice; sed noua Ordinis Reformatio aduentat; haud procul est: iā enim sonitū pedū eius persentio; At quo pacto istud? (ait Pacificus.) Venit (inquit ille) Vir rufus aspectu, nudis pedibus incedens, tudique, ac vili habitu amictus, qui quadratum Caputium in capite, & Crucem in manu gestans, hanc camporum planitiem percurrit; qui verò illum mihi videntem ostendit, is quoque dixit; Scito Francisce, quòd hæc vera est B. Francisci habitus forma, ex qua futura Ordinis Reformatio iam sua sumere debet exordia. His dictis, totus spiritu exultans matutinas horas, prælegente Pacifico, cœpit persoluere; consuetísque orationum, ac meditationum exercitijs de more peractis, cùm ad sextam circiter diei horam ventum esset: en Matthæus Eremi ostium pulsat: cui cùm ostiolum aperuisset Pacificus, insolito viri habitu, & aspectu primùm obstupuit: tum verò illum diligentiùs contemplatus, cùm eum esse animaduerteret, quem paucas ante horas illi Beatus Senex verbis III.

delinea

delineauerat, statim ad Franciscum festinat, totúsque præ lætitia gestiens nunciat; Virum illum in ea ad amussim forma, atque habitu adesse, de quo is paulò antea tam præclara prælocutus fuerat.

IV. Hoc porrò tam læto nuncio percepto, vix sermone explicari potest, quanta Beatus Senex, tunc animi lætitia perfundi cœperit: Protinus è lectulo surgit, baculum vix comitem assumit, ac ducente Pacifico suæ cæcitatis solatio, ac præsidio, tam iucundo, & expectato hospiti lætus obuiam venit. Planè incredibile est, quanta vtriusque, & Francisci, & Matthæi animum voluptas, ac iucunditas oppleat, cùm primùm in ipso Cellulæ vestibulo mutuo se amplexu excipiunt. Defluebant ex B. Senis oculis indesinentes deuotionis lachrymæ, dum eum sibi præsentem agnoscit, à quo reuelatæ sibi Reformationis primordia auspicanda non ignorat: quare nunc hispidam vestem, nunc quadratum futuræ Reformationis Caputium, quod oculis intueri non poterat, manu iterum, atque iterum palpans, tanta auiditate contrectabat, torque ei deuotissima oscula infigebat; vt cùm ijs satiari non posset, in vehementes fletus prorumpere cogeretur. Quid plura? Ex tam expectatæ rei præsentia, tanto Francisci mens diuini Spiritus incendio liquefacta est, vt alterius Simeonis instar luminibus in Cælum erectis, sublatisque ad sydera palmis, Deum his verbis deuotè compellare cœperit. Eia benignissime Deus: Quid longiori mihi vita opus est? Quid adhuc funera differs? Iam nunc Domine, dimitte seruum tuum in pace: etenim in hunc vsque diem mihi vixisse sat est, cùm veram B. Patris mei Francisci habitus formam, sin minus corporis, magis tamen spiritus oculis cerno. Sat Domine, sat victum est; en iam mente conspicio, ac manu teneo diu expectatam Ordinis Reformationem: cæleste prorsus, ac salutare clementiæ tuæ donum, quod parasti ante faciem omnium populorum: vt lumen aliquando sit ad conuersionem gentium: Religiosæque tuæ plebis, Fratrum, scilicet, Minorum gloriam, ac splendorem augeat.

Francisci gaudium ob Matthæi aduentum, & Reformationis exordium exoritur.

V. His, præ exæstuantis spiritus vbertate, vocibus ad Deum ita effusis, Franciscus nouum hospitem omnibus humanitatis, ac charitatis officiis prosequitur. Tum verò Matthæus Franciscum priuatim conueniens, cuncta illi animi sui consilia aperit. Res earenus gestas recenset, quæ de noua illa habitus forma ex B. P. Francisci præeuntis aspectu didicerat; quæ etiam à Dei voce in Oratione acceperat, ac prætcrea quæ sibi in itinere accidissent, omnia singillatim narrat. Postremò, quæ illi de adeundo Pontifice animo sententia insideat, apertè declarat, atque ipsius in re tanta consilium exposcit. Franciscus ea rerum narratione magnoperè delectatus, Deo cùm primis gratias agit; tum verò de tam eximio Dei dono ex animo Matthæo congratulatur; animum auget, acuit, incendit, ad vlteriora mouet, meliora pollicetur. Dei illud opus esse affirmat, de cuius profectu nihil prorsus illi extimescendum sit. Romanum Pontificem quamprimùm adire suadet: Verùm antequam ab eo illam quadrati Caputij formam obtineat, ab ea illi abstinendum consulit: ne quid ab eo temerè fiat, quod iure reprehendi possit. Acquiescit statim prudentissimis Francisci consiliis Matthæus, & quadrato Caputio ab habitu dissuto, rotundum restituit: tùm verò post aliquot dies accepta à Francisco benedictione, qui eum proficiscentem obtestatur; vt rebus Romæ feliciter peractis, ad ipsum quamprimùm redeat, earúmque illum certiorem faciat, Deo comite, Romanum iter prosequitur. Hæc omnia breui historia Auctor Romualdinæ his verbis complectitur. *Erat* (inquit) *& in territorio Cartoceti quidam Frater Franciscus Eremita, ætate decrepitus, infirmus, sui præ senectute impotens, vita præclarus, atque Prophetiæ Spiritu dotatus. Hic præfatum Matthæum monstruoso habitu indutum, per biduum antequam accederet, ad se venientem in visione vidit. Ecce venit equidem Matthæus, vt senex prædixerat, quo viso exultauit animo infirmus, & illum esse verum, natiuúmque D. Francisci habitum pronunciauit.* Hæc Autor ille satis concisè.

Matthæus Francisci suasu quadratum Caputium deponit.

Auctor Romuald. lib. 3. c. 24.

Matthaeus multa in itinere patitur, ac patienter sustinet.

Eo itaque in itinere Matthaeus,ob victus,& hospitiorum penuriam , quæ illi passim ob insolitam illam habitus asperitatem denegabantur , quamplurima passus; ea tamen tam læto animo ferebat , vt vnum , vel alterum panis frustulum pro iucundissimis epulis haberet:& si nocte aliquando campestre aliquod tuguriolum offenderet, in quod vel ad aëris inclementiam , vel temporum iniuriam declinandam, se reciperet ; ibique fessa membra breui somno foueret , id velut summas delicias reputaret. Hoc modo tandem Romam appellit , nec vllo cunctatus loco , rectà ad sanctorum Apostolorum limina tendit , vt eorum ope , ac patrocinio non modò illum sibi paupertatis, ac Euangelicæ perfectionis spiritum à Deo impetraret , quem Beatus Franciscus olim pro toto Ordine eorum suffragiis tulerat : verùm etiam faciliorem sibi , cùm ad Pontificem , tum ad ea, quæ à Pontifice impetranda erant , viam sterneret. VI.

Matthaeus Angelum sub viri specie in gradibus Ecclesiæ SS. Apostolorum . Petri , & Pauli offendit.

Vix Matthæus ad summos gradus peruenerat , per quos ad augustissimum illud Apostolorum Petri , & Pauli Templum conscenditur : cùm nobilem quendam, ac illustrem (vt illi videbatur) virum sibi obuium habet , ætate quidem iuuenem, sed aspectu grauem , ac decorum , qui humanissimis verbis Matthæum salutat , ab eóque, quid rerum, quidve negotij in Vrbe gerat ; numve Pontificem alloqui velit , vltrò sciscitatur. Stupet Matthæus eo Viri aspectu , in quo nonnihil præter humanum excellentiùs sibi animo offerri videbatur. At verò multò magis opportunam illius interrogationem admiratur ; quæ cùm prospera , ac fausta suis rebus præludia præmonstraret , meliorem, atque ampliorem illi futurorum spem pollicebatur. Quare statim Viro respondet;Se quidem ea duntaxat de causa Romam concessisse, vt summum Pontificem adiret , quo cum grauissima , quæ ad se spectant , negotia pertractanda haberet : verùm qua via , quove modo id assequi possit , se catenùs ignorare , affirmat. Cui ille ; Bono , inquit , animo esto : Pontificem , me ductore, alloquêris.Tu verò tantummodò satage,vt in crastinum,hora circiter sexta,huc ad Pontificis domum accedas , quò optato illius colloquio frui valeas. VII.

Planè haud facilè explicari potest , quantam ex liberali hoc Viri promisso tunc Matthæus animo lætitiam conceperit ; quámque humiles, ac impensas Viro gratias agat. Nondum Matthæus hoc Angeli ministerium esse agnouerat , quò & ardentiùs cœpto insisteret ; & faciliorem ad Pontificem aditum assequeretur. Quo fit,vt,cùm solam Dei Opt.Max.prouidentiam in viro suspiceret ; Apostolorum Ecclesiam ingressus , nihil magis, quàm in diuinas sese laudes effundere , atque immensas Beatis Apostolis gratias agere , eorúmque opem sibi ad optata implorare, satageret. Non ignorabat Matthæus posterum diem eum esse,à quo totius rei , quæ agitabatur , summa penderet:atque adeò ex Pontificis colloquio , eum sibi vel clarum , vel obscurum illucescere debere. Quapropter nihil studij , aut sollicitudinis intermittit : quò apud Dei clementiam pro fausto rerum euentu lachrymis,ac orationibus agat. Nam,etsi illius spem tot cælestibus testimoniis certam in animo gereret , Deique illud opus esse non dubitaret; haud tamen ignatus , Deum precibus , ac lachrymis maximè moueri, totum illum diem apud SS. Apostolos in obsecrationes , ac lachrymas insumit : quò faciliùs diuinam sibi benignitatem promereatur. VIII.

Matthaeus miraculo ad Pontificem penetrat.

Postera iam illucescebat dies , cùm Matthæus post sacra deuotissimè peracta , in quibus magnis lachrymarum imbribus rem totā Domino commendat; rursus quadratum sibi Caputium coaptat,ac tempore constituto ad sacrum se Vaticani Palatium confert:gradus conscendit;& dum Virum in Palatio quærit,qui hesterna die se illi ad Pontificem Ducem futurum spoponderat;ignarus quidem quò pergeret:sed, Angelo ipso ductore , qui sub hominis specie, suam illi superiori luce operam pollicitus fuerat,cuius etiam manu se inuisibiliter pelli sentiebat;tot aulas,ac cubicula, nullo prohibente , penetrat ; donec ad Pontificem summa,tùm Pontificis , tùm sui admiratione peruenit.Sedebat eo tempore in Petri Cathedra Clemens VII. natio- IX.

ne Florentinus, Vir pius, & magna in rebus agendis prudentia præditus. Obstupuit Pontifex tam inopinato Fraterculi (vt videbatur) occursu, cuius de more nemo ex sacris Custodibus illi prænunciasset aduentum; atque ab eo, quo pacto eousque penetrauerit, sciscitatur. Expauit quoque Matthæus se ante Pontificem stare persentiens, cuius necdum præsentia frui speraret: quare protinùs ad ipsius pedes prouolutus, respondet, Se eò maximè admirari, ac modum prorsùs, quo illuc introierit, ignorare. An non Cubicularios (ait Pontifex) limina ostij custodientes offendisti? Equidem, sanctissime Pater: sed nec Cubiculum noueram, (inquit Matthæus) nec Cubicularios sciebam; neque vllus, quominus huc ingrederer, verbo quidem prohibuit. Hoc Dei opus, ac consilium est, Beatissime Pater; nec mirère: Angelus illius est, qui me huc manuduxit: erga illum frustrà Cubiculi Custodes adhibeas. Tum ad illum Pontifex. Quid à nobis expetis? Cui ille. Ego quiquem, inquit, Beatissime Pater, ex Minorum Ordine Sacerdos sum indignissimus: cui tamen nihil magis in optatis est, quàm B. P. Francisci Regulam, quam semel, Deo acceptante, spopondi, perfectè, quoad fieri potest, obseruare; atque illius vitam pro modulo imitari. Porrò ex antiquissimis Ordinis monumentis, atq; ex ipso Regulæ præscripto omnibus perspicuum est; B. Patriarchā Franciscū non alio, præterquam vilissimo habitu contentum fuisse, ac præterea quadrato, atque acuminato Capucio, absque vllo scapulari, immediatè cum habitu coniuncto, hoc planè modo, quo me illud gestare nunc sanctitas Vestra intuetur, cum tota illa primæui Ordinis familia vsum fuisse. Quapropter cùm veram B. Francisci habitus formam in Ordine periisse, & cum ea Regulæ quoque obseruantiam, præsertim in iis, quæ ad altissimæ paupertatis cultum pertinent, magna ex parte dilapsam fuisse, non absque ingenti animi mœrore cernerem; post diuturnas preces, ac lachrymas, tandem cæleste illud esse consilium, plurimis diuinitùs testimoniis probatum, agnoui: vt vera hac primæui habitus forma mihi vendicata, totum ad perfectam B.P. Francisci vitam, integrámque Regulæ obseruantiam meipsum componerem. Hac profectò, non alia de causa, Pater Beatissime, huc me ad sanctissimos pedes tuos, Angelica manus, nullo alio comite, aut præeunte perduxit; vt hac habitus forma abs te summa benignitate impetrata, D. Francisci Regulam in Eremis obseruare, Dei Verbum per Orbem disseminare, ac pœnitentiam vbique peccatoribus inculcare, liberum mihi tua potestate fiat. Hæc ergo abs te, qui Christi in terra Vicaria potestate frueris, Dei, ac B. P. Francisci nomine postulo: vt qui Dei personam refers, ac Clementis nomen geris, clementiam quoque postulanti impertias.

Pontifex Matthæum audit, quadratum illi Capucium concedit, ab Ordine eximit, ac Diploma pollicetur.

X. Pontifex verò, qui repentino illo Matthæi aspectu, quo nouum, ac insolitum quippiam illi portendi videbatur, iam antea non parum commotus fuerat: cùm eum tam ingenua animi libertate, ac simplicitate, verborum candore, ac præsertim ardenti, ac feruido mentis zelo loquentem audisset; Viri pietatem admirans, plurima ab eo cœpit de Regulæ obseruantia, ac Ordinis declinatione percontari: quibus cùm Matthæus prudenti responsione satisfecisset; tandem Pontifex diuino spiritu afflatus, id suæ mentis propositum esse apertè declarat; vt D. Francisci Regula perfectè ad literam iuxta Christi Domini, ac B. Francisci mentem obseruetur: ac propterea tàm illi, quàm cæteris omnibus, qui in ea habitus forma arctiorem Regulæ obseruantiam complecti vellent, eam se facultatem impertiri, ait, vt extra Ordinem in Eremis degant. Quod verò singillatim ad Matthæum spectat, eidem Pontifex tunc benignissimè annuit: vt eam habitus formam deferre, & sub ea vitam Eremiticam ducere, ac Verbum Dei (vti postulauerat) disseminare valeat, dummodò in Obedientiæ testimonium, semel in quolibet anno in Prouinciali Minorū Obseruantium Capitulo, vbicunque terrarum illum esse contigerit, se Prouinciali Ministro præsentem exhibeat. Posthæc Clementissimus Pontifex Matthæum Apostolica benedictione muniens, atque in proposito confirmans, postera die illius concessionis Diploma pollicetur.

Hinc facilè omnibus exploratum esse potest, quàm meritò olim dixerit Sapiens: *Sicut diuisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini, ad quodcumque voluerit, inclinabit illud.* Quis enim admirandum hoc opus Dei esse non agnoscat? In quo non minùs diuinam virtutē suspicere debeat, quàm si rapida Iordanis fluenta, præter naturalem cursum subsistentibus aquis, maximo miraculo diuisa conspiceret. Cùm enim nulli non perspicuum sit, quàm maturo consilio, ac prudentia, diligentissimáque rerum inquisitione in huiusmodi rebus deliberandis Apostolica sedes procedere soleat: præsertim, vbi de alicuius Religionis summa agitur: Ac præterea quanta Clemens VII. (Vir vtique neq; leuis, neque ad concedenda facilis, nec in negotiis expeditus) grauitate, tarditate, ac rerum gerendarum peritia in agendis præditus esset: vt potè qui Leonis X. tempore, cui is sobrinus fuit, totius Pontificatus molem suis humeris gessisset; in hoc tamen Matthæi negotio, in quo de totius Ordinis Minorum Reformatione agebatur; tam cursim, ac festinatò itum fuerit; vt facilè leuirati, ac imprudentiæ res adscribi potuisset, nisi maiori, ac superiori consilio acta fuisset. Cuinam dubium esse potest, quin Deus Optimus Maximus tunc Pontificis mentem aliò, quàm quò consuetus rerum cursus dirigebat, sua virtute inclinauerit; resque tota non humano, sed diuino prorsus consilio peracta fuerit: vt inde quoque omnibus perspicuum esset, non ex humana, sed ex diuina tantùm prouidentia, quæ tunc de Ordinis Reformatione agitabantur, profecta esse. XI.

Prou. 21.

Pontificis animus à Deo motus asseritur.

Vera B. P. Francisci habitus forma hoc anno restituta.

Hoc itaque optimo Dei consilio factum est; vt vera, ac germana primæui habitus forma, quæ B. P. Francisco, ac cæteris prioris illius ætatis Fratribus Minoribus communis erat, nonnullis retrò sæculis tenebris sepulta, hoc tandem anno 1525. & hoc mense Ianuarij Orbi restituta fuerit. XII.

Tam celeri igitur, ac fœlici expeditione à Pontifice lata, haud sanè verbis enunciari potest, quam humiles, quámque impensas; atque ex animo tunc Matthæus eidem grátias persoluat. Vix autem à Pontifice dimissus, è vestigio in Apostolorum Ecclesiam se confert; maiores, atque impensiores Deo Optimo Maximo gratias acturus. Porrò ibi se totum in Dei laudes effundit, diuinum opus agnoscit, adorat, extollit; nihil sibi, sed cuncta, velut à diuina virtute profecta, Deo tribuit: tantoque se munere apud Deum indignùm inclamans, viribus suis diffidit, Dei opem ad omnia exantlanda, ac toleranda supplex implorat; omnem tandem parat pro Christo subire laborem. Neque enim ignorabat Vir diuino spiritu illustratus, plerósque ob illam habitus mutationem sibi labores, ac persecutionum procellas perferendas esse; multa roleranda, quibus maxima animi patientia opus esset: quapropter totum se diuinæ volunrati ad ipsius nutum committens aiebat; Vre (bone Iesu) seca, finge, refinge, infectum fac, factū infiec: tua, Domine, duntaxat voluntas imperium obtineat, viuat, vincat. Velle tuum mihi vita est; quod verò ab eo dissentaneū, mors. Quòd si vincula, & tribulationes te dispensante, me manent: Maneāt. Quid persecutiones? Quid carceres? Quid flagella? Quid verbera? Quid Cruces exhorream? Viuat, valeat, vegetet diuinum opus tuum; Cur animam meam te, bone Iesu, pretiosiorem existimem? id tantùm liceat mihi cum Apostolo dicere. *Quis me separabit à charitate Christi? tribulatio, an angustia, an fames, an nuditas, an periculum, an persecutio, an gladius?* Nihil omnino est, ô bone Iesu, quod te præsente me terreat. XIII.

Rom. 8.

His se diuini amoris stimulis vrgebat Matthæus, ne fortè persecutionum procella, quam sibi ex illa habitus mutatione imminere, non leuiter suspicabatur, imparatum offenderet: ac repentino naufragio obrueret. Interea die illa in sacram Ecclesiarum peregrinationem consumpta, noctem ferè totam in Apostolorum Ædibus insomnem in oratione ducit. Cùm verò circa diei crepusculum, Ecclesiæ suggestum conscendens, vt in eo nonnihil quietis carperet, diem sibi illucescere expectaret; in quo Apostolici indulti Diplomate frui sperabat, en graui repente febri corripitur: cuius dum æstu agitatur, mox sibi ab inuisibili manu binmetum concuti, XIV.

Matthæus in Ecclesia Apostolorum noctu grami febri corripitur, ac diuina voce à Diplomate expetendo deterretur.

cælestémque

cœlestemque vocem hisce verbis alloquentem audit. Quid hic stas Matthæe? Quid Diploma expectas? An non postulata accepisti? Age, carpe viam, iam Diplomate tibi non est opus: tibi enim per Crucis viam eundum est; non ab ea per Breuis subsidia aufugiendum. Hæc vix cœlestis illa vox effata erat, cùm protinus Matthæus se à vehementi illo febris ardore liberum, atque incolumem sensit. Quamobrem diuina mirum in modum virtute recreatus, iam nihil cunctatur: non Pontificem adit, non diploma expectat, quo se aduersùs persecutores muniat: sed Pontificis solo viuæ vocis oraculo contentus, diuinis mandatis obtemperaté, atque in viam se dedere parat.

XV. En, quo admirabilis Dei prouidentia, Cælesti consilio nouæ Reformationis ortum moderabatur. Etenim cùm ineffabilis Dei Sapientia, Matthæum, non ad Ordinis Reformationem; sed ad veri, duntaxat, ac legitimi habitus restitutionem elegisset; ex qua tandem Ordinis totius aliundè instaurationem excitaret; eo poritum, nullo Diplomate expectato, à Pontifice abire iuberi vt Ordinis Reformationem non ab homine, sed ab altissimo Dei consilio pendere declararet.

XVI. Matthæus igitur vera B. Francisci habitus forma sibi imperrata, haud secus, quàm vir ille Euangelicus, thesauro, quem maximè optauerat, effosso, mirum in modum exultans ab Vrbe discedit, Picenúmque versùs iret dirigit. Interea totus Apostolico spiritu plenus, cùm nihil præter animarum salutem in animo gereret; in eo itinere vbicumque collectos homines, siue in oppidis, seu in via, vel in sacris Ædibus inuenisset, iis sacrum Dei Verbum tanto spiritus ardore effundebat; ac tanta simplicium Verborum vi immanissimos, atque æternos illos inferorum cruciatus inculcabat (quod illi semper familiare fuit) vt sceleltos quosque peccatores maximè terreret, atque ad meliorem frugem plerósque compelleret.

Matthæus ab Vrbe discedit, ac in Picenũ proficiscitur, vbique Dei Verbum, non sine contumelijs disseminans.

XVII. Verùm cùm ea habitus forma necdũ plurimis cognita esset, eo plerumq; fiebat; vt alij scurram, alij nebulonem, scenicum alij, complures illum insanũ esse suspicarentur: hinc haud ratò pueris erat ludibrio, à quibus, vel luto, vel quisquiliis, sæpè etiam lapidibus oppetebatur. Nec deerant, qui arrepto manibus Caputio, illum huc, illucque distraherent: quæ omnia Vir Dei tam æquo animo ferebat; vt qui in eum priùs conuicia iactabant, aut contumeliis insectabantur, illius deinde virtutem, ac patientiam intuentes; non solùm ab iniuriis abstinerent, verùm & honore dignum iudicarent.

XVIII. Dum per has viæ salebras Matthæus Christi vestigia insequitur, ac perfectam Minorum vitam præclaris patientiæ, ac cæterarum Virtutum exemplis illustrare, atque in seipso studet referre; necdum illi animo exciderant, quæ de B. P. Francisci habitu Assisio asseruato, ac sacris Imaginibus, quibus quadrati Caputij forma iam olim depicta fuit, nuper illi à Sacerdote commemoratæ fuerant: quare per Vmbriam iret faciens, sacra illa B. Francisci loca, habitum, sepulchrum, memorias, sociorum quoque Caputia, Reliquias; priscas denique illas Imagines, primæui habitus testes, inuisit; quæ omnia cùm summa animi pietate, velut pia quædam viuentis in Cœlo Patris monumenta non sine lachrymis veneratus esset: ex his maiores, atque ardentiores ad sanctissimam B. Patris vitam pefectiùs imitandam, illiúsque paupertatem sectandam stimulos sibi animo inhærere sentit. Denique cùm tam B. P. Francisci, quàm sociorum Caputia diligentiùs inspexisset, suum quoque, quod ab iis paululum exorbitabat, ad illorum adamussim formam componit.

Sacras B. P. Frãcisci memorias Assisio colit.

XIX. Inde Fulginium profectus, cùm non longè ab Vrbe esset, accidit, vt Carbonarium quendam in via sibi obuium haberet; qui defixis in eum oculis, cùm eum insolita illa habitus forma incedentem diligentiùs intueretur, Eremitam arbitratus, his eum verbis compellat. O Eremita: En, obsecro, quidnam in monte mihi inter dumeta ex inopinato reperisse contigit, quod tui habitus figuram præsefert. Statimque antiquum sigillum ex auricalco fabrefactum profert, in quo B. Francisci effigies acuminatum Caputium in Capite, & Crucem in manu gestantis insculpta videbatur.

Antiquum Ordinis sigillum à Carbonario accipit.

videbatur. Hoc antiquum erat Religionis sigillum, quòd cùm primùm Matthæus contemplatus est, illius aspectu obstupuit; diuinúmque consilium vehementer admirans, sigillum non semel aspexisse contentus, bis, terque auidissimè inspectat, sæpissiméque oculos in B. Francisci Caputium coniiciens, quanta inde ipsius animo voluptas accederet, tunc facilè quis in animum sibi inducere valeat: quòd & præclarum primæui habitus testimonium inde erumpere, & suauem Dei Opt. Max. prouidentiam in dies illum magis, de futura Ordinis Reformatione certiorem facere conspicabatur.

Et quidem cùm nulla iucundior, atque vtilior animo cogitatio possit accedere; quàm, quæ ex admirabilis diuinorum operum profectus contemplatione oritur; ex qua hominis mens, cælesti sapientia instructa, fit prudens, atque in diuinis rebus agnoscendis erudita: planè si quis in hanc Ordinis Reformationem, in qua diuini operis potissimùm sapientia elucet, mentis seriò cogitationem conferat: tam incredibilem in ea disponenda, inchoanda, prouehenda, ac tandem perficienda Dei prouidentiam suspiciat: vt summa animum admiratione, ac voluptate inde affici opus sit. Quamobrem id hîc cumprimis admonendum censui: vt ex his, quæ vel hactenus scribendo attigimus, vel fusiùs imposterum Historiæ seriem prosequentibus, à nobis exaranda erunt; qui legerint, diuinam Sapientiam, & cum ea admirabilem erga nouam hanc Ordinis Reformationem Dei prouidentiam addiscāt. Quis enim antiquum Religionis sigillum, primæua illa B. Francisci habitus forma insignitum, tunc primùm è sentibus erumpere, ab ignoto homine vltrò Matthæo, non alteri offerri, ac iterum in Orbem prodire: cùm vix noua Ordinis Reformatio in Orbe pullulat, secum tacitus reuoluit: qui illud supremum Dei consilium esse non animaduertat, vt in ea antiqui habitus forma, & Seraphica Regularis obseruantiæ disciplina penè collapsa reflorésceret? XX.

Iterum ad Franciscum de Cartoceto redit.

Eo itaque Religionis sigillo à Carbonario dono accepto, quo & inter ipsa exordia noua Capucinorum Reformatio vsa est: Matthæus iter Matelicam versùs prosequitur; tandémque ad Eremum S. Iacobi, vbi illum Franciscus à Cartoceto, cuius superiùs mentio facta est, Roma redeuntem expectabat, diuertit. Matthæum aduentantem Franciscus, auidè excipit, & quid eum eo actum sit, protinus inquirit: Cui Matthæus cuncta ordine recensens, primùm illum Angeli sub nobilis Viri specie occursum indicat, tum insperatum, ac prorsus admirandum ad Pontificem ingressum subdit: Pontificis deinde benignitatem, humanitatem, verba, interrogationes, ac denique concessionem, ac diplomatis promissionem enarrat. Quæ etiam noctu illi in Ecclesia Apostolorum acciderint; quomodo febre correptus; quo pacto ab ea curatus; quidvè cælestis illa vox eidem præceperit: vniuersa exponit. XXI.

Franciscus à Cartoceto quadratum Caputium post Matthæi primus sibi vendicat.

His auditis Beatus Senex, tensis ad Cælū manibus, ac totus lachrymarum imbribus perfusus, immensas Deo gratias agit, ac nulla interposita mora, iuxta Pontificis mentem, ac viuæ vocis oraculum, sibi à Matthæo declaratum, quadrum, & acuminatum Caputium sibi à Pacifico parari, ac tunicæ aptari curat. Tanta porrò in hac habitus mutatione animi voluptate, ac diuini spiritus dulcedine fuit perfusus: vt nouis lachrymis obrutus ad Matthæum, & Pacificum conuersus, in has Euangelicas, ac Propheticas voces eruperit: Beati oculi; filij mei, qui vident, quæ vos videtis. Quot sancti, & perfecti fratres voluerunt hanc sanctam Reformationem videre, quam vos videtis, & non viderunt. O terque quatérque felices, qui nouo B. P. Francisci spiritu tenaci, orationi instantes, charitate feruentes, & Christi Crucem sedulò in animo ferentes, in ea vsque in finem perseuerauerint. Multa quidem dura passuri sunt; plurimas tribulationes, persecutiones, ærumnas, mala tolerabunt, quibus illos probari necesse fit. Verùm hæc illis tentatio, non ad ruinam, sed ad probationem erit; quæ iis tandem Coronam pariet, qui in his fortes, ac stabiles permanserint. XXII.

XXIII. Hæc vbi Franciſcus, diuino (vt creditur) ſpiritu illuſtratus, de futuris huius Reformationis tribulationibus prædixit, multa cœpit cum Matthæo priuatis ſermonibus de agendorum ordine, ac ratione conferre: tum verò poſt aliquot dies optimis conſiliis inſtructum, his tandem verbis dimiſit. Vade Matthæe, & pone faciem tuam ſicut petram duriſſimam. Bellabunt aduersùm te; at non præualebunt: quia ecce erit Dominus fortis liberator tuus.

Iam verò hic prima Capucinorum Reformationis incrementa Iubet inſpicere: cùm enim primus omnium Matthæus, veto, antiquoque B. Franciſci habitu reſtituto, prima Capucinorum Reformationis fundamenta iecerit; poſt eum ſecundus inter Capucinos hic Franciſcus fuit, cuius, præter inſignem vitæ ſanctimoniam, tantus fuit erga Reformationem ardor; vt conceptùm illius propoſitum, atque habitus formam ſemel arreptam, quocùmque rerum diſcrimine nunquam deſeuerit. Nam te ad Ioannem à Fano, illius Prouinciæ Miniſtrum, perlata: cùm is ad Franciſcum ſtatim conuolaſſet, ac partim ſuauibus, partim duris verbis, a minis à propoſito deterrere, atque à ſuſcepta Caputij forma reuocare conaretur: tam in ea retinenda firmum, ac conſtantem offendit: vt pro ea carceres, & exilia ſubire non vereretur. Quo fit, vt Miniſter, tum ob notam Viri virtutem, ac ſanctimoniam: tum maximè quòd nouam Reformationem ob cæcitatem, ac extremam illius ſenectutem ab eo propagandam minimè extimeſceret: neque duriora experiri, neque vi illum, ad priorem habitùs formam repetendam, compellere voluerit. *Franciſcus à Carteceto in Reformationis habitu retinendo conſtantiſſimus.*

XXIV. Iam Quadrageſimalis ieiunij tempora inſtabant: cùm Matthæus ab Eremo S. Iacobi digreſſus, ad quædam Montis Feltrij Oppida ſe confert: vbi, cùm ob diuturnam, ac patriam cum iis neceſſitudinem, omnibus penè notus eſſet: ibi pedem figere, ac Dei Verbum toto illo temporis ſpatio diſſeminare ſibi in animum inducit. Porrò libri, ac Codices, quibus ſtudere, ac ſollicitè ſeipſum ad Euangelicum opus parare curat, non alij ipſi eo tempore fuêre, præterquam arcta panis, & aquæ ieiunia: duriſſima carnis flagella, vigiliæ, noctes in diuina contemplatione inſomnes, ardentiſſima orationum ſtudia, lachrymæ, ſuſpiria, ob animarum ſalutem ex imo pectore ducta. His in libris Vir ſanctus adeò ſeipſum diu noctúque exercebat: vt eorum ſtudiis penè confectus, vix pellem oſſibus hærentem geſtaret: quo fit, vt diuina illius verbis virtute accedente, penè incredibiles in audientium animis ſuis ſermonibus, ad pœnitentiam motus excitaret. *Matthæus in oppidis Montis Feltry Dei verbum magno animarum fructu diſſeminat.*

XXV. Erant illius verba, non floribus contexta, non aures demulcentia, non modulatis vocibus concinnata: ſed ſimplicia, rudia, nullo orationis fuco illita; cordis tamen imum penetrantia: quibus cùm frequenter ſempiternos Tartari ignes horrendè inculcaret, tantum impiorum animis pauorem incutiebat: vt facilè illos ad lachrymas, ac pœnitentiam flecteret. Quo fit, vt exiguo illo tempore, quo Dei verbum hiſce in locis diſſeminauit, Deo cùm primis agente, tam ingens ob illius ſermones populorum commotio fieret: vt vndique regionis illius homines turmatim, ad eum audiendum confluerent: tamque animis ab eo compuncti diſcederent: vt innumeri penè ex Erebi faucibus erepti ad Chriſtum redirent, ac vitam in meliùs commutarent.

XXVI. Hoc Apoſtolico munere functus, cùm iam Prouinciale Capitulum immineret, quod hoc anno circa mẽſis Aprilis initium Matelicæ à Fratribus Minoribus de Obſeruantia celebrandum erat: Matthæus, vt Pontificis iuſſa impleret, quibus illi præceptum fuerat: vt ſemel in anno, in obedientiæ ſignum, ſe in Prouinciali Capitulo Miniſtro præſentem exhiberet: eò opportune ſe confert. Erat tunc illius Prouinciæ Miniſter Ioannes à Fano: Vir humana cùm primis prudentia præditus, atque inter illius Ordinis Patres auctoritate, ac rerum agendarum dexteritate præcipuus: à quo dum humaniter, ac Paterna (vti ſolet) charitate ſe excipiendum ſperat: grauem eum ſibi aduerſarium experitur. Is enim vbi Matthæi ab Ordine

diſceſſum,

discessum, atque habitus mutationem rescivit; cùm id maximè pertimesceret, ne illius exemplo cæteri quoque, qui in Ordinis Reformationem conspirabant, permoti, cum eo ab Ordine discessum pararent; ex quo Ordo paulatim dilaberetur: ea re graviter commotus, atque animo exulceratus, temporis opportunitati: qua sibi in manus incideret, sollicitè studebat: Quapropter eam nunc sibi inter manus oriri arbitratus; Matthæum, nihil sinistri cogitantem, asperè obiurgatum statim in vincula conijci iubet: ac Foranum, Maceratæ Oppidum, perduci curat; vbi carceri mancipatum, velut Apostatam, tandiu loci asperitate, victus inedia, flagellis, atque aliis suppliciis vrgere parat: donec à proposito revocatum pristinæ Ordinis communitati restituat. Quaeam in eo carcere Matthæus mala ob Ministri austeritatem perpessus fuerit, haud facile est referre: Etenim præter vincula, compedes, flagella, quotidiana ieiunia, quæ illi à Ministro inflicta fuerant; non deerant, qui contumeliis, irrisionibus, sarcasmis quotidie illum lacescerent.

A Ioanne Fanestri, Provinciali Ministro in vincula conijcitur.

XXVII. Hæc verò, partim Satanæ livor in Matthæum consilia excogitaverat, vt illum à cœptis desistere, & aggressum Reformationis opus, à quo sibi graviter metuebat, cogeret infectum deserere: partim verò id humana Ministro prudentia suadebat; ne scilicet ex nova illius habitus forma, quæ animos sua novitate, atque asperitate ad Reformationem pelliciebat, schisma in Ordine concitaretur. At verò Deus Opt. Max. quæ incomprehensibilis illius sapientia est; humanis hisce, ac Diabolicis consiliis benè vsus; meliori, ac divino prorsus consilio, ea, tum ad maiorem Matthæi profectum, tum ad ampliorem Reformationis stabilitatem transferre voluit. Hæc enim tam rigida, & severa Ministri disciplina tantum abest, vt Matthæi animum, aliqua ex parte commotum, à proposito deterreret, quin potiùs nova Dei virtute confirmatum ad maiora parat: qua fiebat, vt is ita sibi in ea malorum perpessione gratularetur; vt sæpè præ exuberanti illorum gustu, ac suavitate exclamaret, se nunquam tam lautè, ac opiparè à quoquam, quàm tunc à Ministro, exceptum fuisse. Recolebat siquidem animo Vir sanctus, quæ in Ecclesia Apostolorum paulò antea à Cælesti voce, de via Crucis sibi obeunda acceperat: ac propterea tanta in iis duris perferendis animi voluptate perfundebatur; vt se tunc tantummodo Dei servum esse clamaret, cùm Domini Cruce in humeros sublata, Christi Domini præeuntis vestigia sequebatur. Denique inter illas carceris angustias tanta animi tranquillitate, ac divini spiritus suavitate affluere visus est: vt Deum assiduè laudans, nec vllis quidem opprobriis saturari posse videretur.

Inter vincula, & carceres Deum laudat.

XXVIII. Porrò dum hæc cum Matthæo duriùs aguntur; quidam illius familiæ Sacerdos, cui nimia Ministri erga Matthæum severitas plurimùm displicuerat; eidem suadere nititur, vt è carcere, cuius illi fores se patefacturum pollicetur, noctu aufugiat, ac se tot malis eripiat. At verò Matthæus indignum id facinus, ac grande piaculum arbitratus; rem modis omnibus agere recusat: Fratrémque id illi, tametsi piè, suadentem asperè increpans, his verbis obiurgat: Non est frater, tam horrenda Christi Crux, vt eam vir fidelis expavescere debeat: neque tam formidanda, vt ab ea vel fugiendum, vel quoquo modo declinandum sit; quin potiùs obviis vlnis, & chariori quàm eloquitus sit, amplexu, cùm offertur, excipienda. Absit à me, Frater, tam indignum scelus; Neque bona, neque benè consulis. Sathanæ hoc consilium est: Haud meministin', quid Dominus Petro, hoc ipsum illi suadenti, responderit. *Vade retro Sathana, scandalum es mihi: non enim sapis, quæ Dei sunt.* Desine, Frater, quæ hominum sunt, suadere; ne Dei sapientiam, quæ in hac Cruce mihi oblata glorificari vult, contemnere videaris; atque inde maiorem Dei in te iram concites.

Matthæus, egressum de carcere suadenti, quid responderit.

Matth. 8.

XXIX. Hac Matthæi constantia Sacerdos vehementer obstupuit; ac tunc primùm eximiam viri perfectionem, ac sanctimoniam admirans, maiori erga ipsius liberationem studio incenditur; quam cùm se nulla alia ratione assequi posse speraret, captata negotij cuiusdam occasione, Camerinum proficiscitur: vbi Catharinam Ge-

nuensem ex illustriss. Ciboũ familia ortã, Camertiũ Ducissam, ac Clemẽtis septimi Pontificis ex sorore Neptem adit; quæ cùm pia Matthæi studia, ac labores, in eorum præsertim infirmitatibus subleuandis, experta esset; qui pestis morbo biennio ante in tota Camerinensi ditione laborauerant; singulari illum reuerentia, ac deuotione prosequebatur. Hanc Sacerdos, vbi eorum, quæ ad Matthæi vitam, mores, integritatem sanctimoniam in Ordine perspicuam, ac præterea de noua habitus forma illi à Deo reuelata, ac viuæ vocis oraculo eidem à Pontifice concessa, ex qua Ordinis Reformationem vniuersi penè futuram ominãtur, certiorem reddidit: postremò quàm durè à Ministro Prouinciali, haud aliam sanè ob causam exceptus fuerit, quàm quòd sibi is de futura cæterorum reformatione timeat, recenset: demũ, carceres, flagella, inedias, contumelias narrat, quibus vndique à Ministro afflictarur.

XXIX. His de Matthæo auditis; Ducissa tam grauiter eo nuncio affecta fuit; vt statim cõclaue ingressa, ardẽtes, ac minaces ad Prouincialem Ministrum literas dederit; quibus eum in primis de iniusta sancti Viri oppressione, qua se grauiter læsam senserat: tum etiam de courẽptu Pontificis (cuius ea neptis erat) auctoritate, grauissimè conquerebatur; postremò nisi dicto citiùs Matthæũ Camerinũ, ad se liberũ mittat, rẽ ad Pontificem quãprimùm se delaturã minatur; vt ab eo suæ temeritatis pœnas propediẽ luat. Hoc acriori stylo exaratas literas certo Tabellario dat, vt eas celeri cursu ad Ministrum perferat. Neque eo contenta, posthæc Vrbis Camerinẽsis Guardianum, quem cum Ministro aduersùs Matthæum conspirasse audierat, ad se accersitum, haud sanè benigniùs verbis, quàm per literas Ministrum, excipit: nam post graues de iniquis Matthæi vinculis, ac pressuris querelas eidem obiectas, eum tandem è Monasterio exturbandum acerbè minitatur; nisi Matthæum quamprimùm à vinculis absolutum, ad se mittendum curet.

Catharina Cibea, Camerinensium Ducissa, feliciter pro Matthæi liberatione laborat.

XXX. Porrò Guardianus nobilissimæ mulieris, cuius alioqui pietas omnibus perspecta erat, ira perterritus, omnem suam illi, ad eam rem operam pollicetur. Moxque prõptè ad Ministrum scribens; quo in discrimine res versentur, certiorem reddit: & & quàm meliùs consultum sit Ducissæ morem gerere, quàm illius, tum priuatè, tum publicè apud Pontificem indignationem experiri, literis exarat.

XXXI. Minister verò Ducissæ literis acceptis, rem altiùs cœpit animo perpendere; atque imminentia sibi vndique pericula prudentiùs contemplari. Quamquàm enim à spreta Apostolicæ Sedis auctoritate, eo se argumento liberare posset, quòd nulla Matthæus se expressa Pontificis licentia tueretur; qua, & habitus formam mutare, & extra Ordinẽ degere valeret. Cũ tamẽ eius rei fama iã ferè apud omnes Ordinis Fratres in Italia percrebuisset, idque inculpata Matthæi vita, ac nota virtus non obscurè confirmarent: eò potiùs inuidentiæ, ac rumoris vitium contegere, quàm vitium ipsum abstergere videbatur: quo fit, vt cùm hinc haud satis sibi ea ratione, seu potiùs effugio cautum animaduerteret; illinc Ducissæ, quam apud Pontificem plurimùm auctoritate valere non ignorabat, indignationem sibi, ac toti illius Prouinciæ familiæ perniciosam extimesceret; morem omninò illi gerendum censet: Quare humanissimas, atque humilitatis plenas ad eam literas rescribens; quibus ea, quæ in Matthæum gesta fuerant, optima mentis intentione, ac prudenti ratione excusat: Matthæum se propediem liberaturum, atque ad eam missurum pollicetur. Quamobrem binis protinus Foranum expeditis Fratribus ad Guardianum scribit; vt Matthæum è carcere eductum liberum ad Catharinam Ducissam ire permittat.

Ioannes à Fano Minister, Matthæum iubet è carcere solui.

XXXII. Interea plerique tam illius familiæ, quàm aduentitij Fratres, qui ea fama commoti, quæ de habitus mutatione, & Pontificis concessione apud omnes percrebuerat, Matthæo sese adiungere optauerant; clam Matthæum in carcere conueniẽtes, obnixè rogant; vt è carcere, cuius illi patefactis foribus libertatẽ offerebant, opportunè fugeret. At prorsus id recusat Mattheus, his verbis vsus: Cur me potiùs, Fratres, ad laborum tolerantiam, quàm ad fugam vestris consilijs non compellitis?

Tolerantia fortium est, fuga socordium: degeneres animos timor alit. At illi, proprium mentis consilium aperientes, pressiùs ab eo efflagitant; vt pia eorundem studia, ac multorum salutem priuato suo bono anteponat: Petri Apostolorum Principis exemplum eidem ante oculos ponunt, qui ob publicum aliorum commodum minimè à Christiana Religione dissentaneum duxit, Romæ publica è custodia euadere; tot denique bona ad publicam vtilitatem spectantia inde emergere ostendunt: vt his fraternæ charitatis vinculis Matthæus obstrictus, eorum tandem precibus acquiescere compulsus fuerit. Quapropter, cùm in eum carcerem sub finem Aprilis detrusus fuisset, post trium circiter mensium spatium, in ipso mense Iulio, ab eo liber egreditur.

Matthæus è carcere liber euadit, Camerinúmque proficiscitur.

Porrò necdum Fratres à Ministro expediri cum literis Foranum appulerant, cùm Matthæus liber à vinculis Camerinum versùs proficiscebatur: quapropter ij non multò pòst aduentantes, cùm Matthæum iam euolasse intellexissent; mox eius rei Ministrum certiorem faciunt, qui altera epistola ad Catharinam Ducissam data, Matthæum iam liberum esse significat. Verùm Catharina, cùm necdum Matthæum videret, hanc Ministri artem esse suspicata: qua ei potiùs verba dare, quàm rem ipsam præstare studeret: rursus Camerinensem Guardianum ad se vocatum duris verbis compellat; vt Matthæum quamprimùm sibi liberum reddat. XXXIII.

Dum inter has animi angustias Guardianus versatur, atque vnde Matthæum, quem iam è carcere emersisse intellexerat, habere posset, ignoraret. Eu Matthæus Camerinum appellit, rectaque ad Catharinam Ducissam pergit, quæ tum ob singularem animi deuotionem, qua erga Virum Dei afficiebatur, tum etiam ob summam, quam ex illius aspectu tunc animo primùm voluptatem concepit: propriæ velut dignitatis oblita, tanta cœpit secum humanitate, ac familiaritate agere; vt, cùm nulla humanitatis officia prætermitteret, quibus illum ex itinere venientem exciperet, ac fessum recrearet; illum ipsum matris affectum, quem animo gerebat, vultu, ore, verbis, gestu præseferret. Nihil pia, ac nobilissima mulier; quanquam vniuersa erga ipsum pietatis, ac charitatis officia præstaret, quæ ex itinere defatigatis exhiberi possunt, sibi agere videbatur. Vbi verò aliquantulùm eum ex viæ laboribus recreatum videt, mox illum multis interpellare; ac plurima ab eo de perpessis laboribus, ac carceris angustijs, alijsque supplicijs, quibus à Ministro affectus fuerat, quærere, ac sciscitari cœpit. Cui Matthæus, nihil cum eo, nisi religioso, atque optimo animo actum fuisse respondet: neque vnquã tam iucundè, ac splendidè à Ministro exceptũ fuisse affirmat; cui propterea plurimùm debeat. Quòd si asperum quicquam illi accidit, id non aliorum, sed suiipsius tantummodò vitio tribuendum esse ait, cui aspera omnia debentur. His absque vlla mendacij suspicione ad Ministri excusationem dictis, pia Ducissa aliò sermonem conuertens, quid vestis illa lacera, ac breuis, quidve quadratum illud Caputium à priori diuersum significet, aut noui portendat, sollicitè inquirit. Cui cùm Matthæus morem gerere, ac verbis satisfacere vellet; cuncta ordine recẽset, quæ de B.P. Frãcisco à se in itinere viso, de Christi Domini voce sibi è Cælo inter orandũ allata, qua ad literalẽ, ac perfectã Regulæ obseruantiã cõpellebatur, de Romana profectione, de Pontificis concessione, de Põtificio Diplomate, ob Dei præceptũ ommisso, sibi acciderant; Narrat præterea ex apertissimis tũ habitus S. Frãcisci, ac sociorum, qui Assisio, atque alibi asseruantur; tum ex antiquissimis picturarum testimonijs, eam ipsam veram, & antiquã esse B.P. Francisci habitus formam, qua prima illa Ordinis ætas, ex B. Patris institutione, vsa fuit. Postremò quid sibi animo inhæreat, apertè illud esse indicat, non nouã vllam Ordinis Reformationem excitare, aut Congregationem instituere; quippe qui nullam ad id Dei vocationem acceperit; sed in ea duntaxat habitus forma perfectiùs, quoad homini liceat; Regulã obseruare, in Eremis vitã degere, ac præsertim Orbem euãgelizãdo, ac peccatores ad pœnitentiã prouocãdo peragrare. Quãquã verò nihil ipse de aliorũ Reformatione cogitet; optimo tamẽ Dei cõsilio fieri posse iudicat, vt inde maxima in Ordine reforma- XXXIV.

Matthæus apud Catharinam Ducissam Ministrum excusat.

tio

tio exordium sumat; quòd se tum ex singulari Dei in Ordinem prouidentia, quæ Regulæ obseruãtiam omninò dilabi nunquam patitur, indubiè colligere: tum etiam ex Dei reuelatione, quam ex Beati Senis Francisci à Cartoceto testimonio se accepisse refert.

XXXV. His pia Ducissa mirum in modum læta: cùm Ordinis Reformationem vehementiùs optaret, nihil tunc animo magis expetere visa est, quàm quòd se totam in nouatæ Reformationis opus, ac propagationem effunderet. Quapropter vbi Matthæum ad destinatam sibi à Deo vocationem est cohortata, omnémque suam illi opem, ac operam ad quoscunque rerum euentus promptissimè obtulit: grauissimè obtestatur, vt si quando exilia futuræ Reformationis principia sua opera indigeant, id sibi certò persuadeat; nihil aut iucundiùs, aut optabiliùs illi vnquàm accidere posse, quàm omnia sua, auctoritatem, opes, ditionem, seipsam denique totam ad eam tuendam, ac propagandam conferre. *Catharina Ducissa erga Reformationem ardor, ac pietas declaratur.*

XXXVI. Haud sanè immeritò olim à Sapiente dictum fuit: *Fundamenta æterna supra petram solidam, & mandata Dei in corde mulieris sanctæ.* Tantus enim nobilissimæ huius mulieris erga Capucinorum Reformationem animi ardor, ac pietas fuit, vt eam Deus Opt. Max. (quod ex futura huius Historiæ serie luculentius fiet) velut munitissimum nouæ Religionis propugnaculum, ad eam ædificandam, tuendámque sibi delegisse videatur. Cùm enim ea animo præstans esset, vtpotè humanis, ac diuinis literis apprimè erudita (quod in ea insolitum, ac singulare fuit) atque ob arctum consanguinitatis vinculum, auctoritate apud Pontificem plurimùm valeret; his ad sui sustentationem adminiculis Reformatio inter languida ipsius exordia maximè indigebat: quæ tamen incomprehensibilis illa Dei sapientia à muliere exhiberi voluit, vt cùm in iis, nihil præter infirmum vniuersi conspicarentur; non hominum potentiæ, sed diuinæ tantùm virtuti opus adscriberent. Eccles. 26.

XXXVII. Posthæc Matthæus à Catharina Ducissa dimissus, ad suum se diuinæ vocationis opus accingit; Regiones circumcirca diuinum rorem sitientes euangelizando perambulat, ac Dei Verbo conspergit: metúque omni deposito, non vt antea, inter syluas, & lucos, velut transfuga, delitescit: sed noua Dei virtute post Forani carcerem confirmatus, publicè inter homines conuersari, palamque animarum salutem negotiari non dubitat: tanta denique animi fortitudine, ac constantia ab eo tempore se diuinitus munitum sentit; vt neque flagella, neque carceres metueret; cunctáque pro Christi nomine perferre, vitámque ipsam profundere haud formidaret. *Matthæus feruentiori spiritu prædicationi incumbit.*

XXXVIII. Ducissa verò post Matthæi discessum, cùm illius tranquillitati prospicere vellet, nouas ad Ministrum literas scribens, cum eo benigniùs agit, vt nulla deinceps Matthæo ab eo vis, aut molestia inferatur.

ANNVS CHRISTI. CLEM. VII. CAR. V. IMP. REFORM. CAPVC.
1526. 3. 8. 2.

ANNO itaque Domini 1525. iam elapso, millesimus quingentesimus supra sextum, & vigesimum iam eluxerat; cùm Matthæus, Catharinæ Ducissæ opera, ab omnibus, tum periculis, tum humani timoris vinculis liber, nouaque indutus virtute ex alto; cùm nihil præter animarum lucra, ad quæ diuino quodam impulsu propellebatur, animo reuolueret; fulguris instar, per Camerinensem agrum, & illius Oppida, Dei verbum disseminans, excurrebat. Erat Matthæus vir eximia virtute, ac simplicitate præditus; qui cũ rerum cælestium contemplationi magis, quàm Scholasticæ Theologiæ studiis operã daret; eo fiebat, vt subtiliorib⁹ Philosophicæ, ac Theologicę disciplinę quęstionibus, quæ pro concione interdũ exagitari solent, prætermissis, tam priuatis, quàm publicis colloquijs rudẽ plebem erudiens, id dumtaxat, velut sibi antiquissimum, curaret; vt in omnium pectoribus, iuxta B.P. Francisci Regulare pręscriptũ, odiũ acre vitiorum, ac virtutis studium ingeneraret: Dei quoque, & Ecclesiæ præcepta animis diligẽter instillaret; & ad ea seruanda sempiternis cælestis Regni præmijs: maximè verò horrendis Inferorum supplicijs, concitato animi ardore, potiùs, quàm cõposita oratione, aut verborum delectu compelleret. Denique, cùm nihil intentatum relinqueret, quod ciendis ac flectendis ad pœnitentiam peccatoribus aptũ esse existimaret; in id tanto spiritus ardore, motúque ferebatur: vt ipsos quoque incompositos animos vi quadam ad seipsum traheret, & à vitio abstractos ad virtutem transferret. I.

Matthæus Dei Verbum per Camerinensem agrũ disseminat.

II. Neque id mirum: cùm & antiqua Apostolicæ prædicationis ratio, cui os, & sapiẽtia, virtúsque à Domino promittitur: noua quoque illa hispidi habitus forma, & horribilior pœnitentiæ aspectus, quem ipsa pallens facies, & austeritatis rigor præseferebant: præsertim verò animus ab omni rerum humanarũ cura, ac cupiditate liber, ac expeditus: mirabiles, tum ad vitia abiicienda, tum ad virtutes amplectendas, omnium animis impetus cieret.

III. Is verò Matthæo mos quotidianus erat: vt diem quidem totum ad spiritualem animarum salutem curandam conferret: stipem vicatim, atque hostiatim ad victum mendicaret, eáq; tenui contentus, si quid ex ea sibi reliquum esset, pauperibus erogaret. Noctu verò in aliquod stabulum, vel tugurium secedens, post breuem quietem, maiorem illius partem in orationem impenderet.

IV. His Matthæus dũ totus animo intenderet, incredibiliq; in omnes charitate flagrans, omnes Christo lucrifacere studeret: Accidit, vt hoc ipso anno, ingẽti fame per Italiã exorta, pauperes ob victus inopiã, in Camerinẽsi præsertim agro, passim interirent: quos ille ex intimo cordis affęctu cõmiseratus omnẽ mox viã, ac modũ, quo illorum inopiã subleuare queat, secum animo reuoluit. Porrò Deus Opt. Max. qui piis huius Matthæi cogitationibus delectabatur: illud illi è Cælo consilium ministrat: vt ingentem Fabarũ copiã, à plerisq; ditioribus viris emendicatã, colligeret: vacantésq; quosdam agros iuxta Montis Cerignonis Oppidũ, in quibus Fabas sereret, à pijs quibusdã viris sibi accõmodari, & excoli curaret. Excreuerunt, Deo præcox incrementũ dãte, ante tẽpus stipulæ Fabales, tot Fabis onustæ: vt non humana diligentia, sed diuina prorsus virtus in his operata videretur. Mox præconum voce per totũ Camerinẽsem agrum euulgatum fuit, agrorũ illorũ Fabas pauperum tantummodò alimenta esse: ac proinde, quotquot ex pauperibus fame premerentur, ijs ad Fabas tũ edendas, tum exportandas accedere licere: dummodò scaphos integros relinquerent. Eo præconio per omnem Regionem diffuso: vndique pauperum multitudinẽ lætam ad Matthæi Fabas confluere vidisses: hos quidem ad saturitatem Fabis vesci, illos post esum sinu, sacculis, ac canistris oneratos, eas in domum asportare: nec tamen Fabas diminui: sed potiùs in dies vberiores fieri. Neque vno tantùm, aut alterò die, aut per breue tempus hæc pauperum ferè innumerorum ad Fabas frequentia fuit, sed ex quo Fabæ maturescere cœperant, tandiu is productus est: quoad, messe adueniente, pauperes ipsi, velut ex fastidio Fabas

Matthæus Fabas ad pauperum alimonia seminat, quæ miraculosè à Deo multiplicantur.

respuerent.

respueret. Stupent omnes; cúmque tam ingenti pauperum multitudini plura huiusmodi Fabalia, vix vnico die ad edendum, atque asportandum satis esse potuissent, admirandum hinc diuinæ prouidentiæ opus suspiciunt. Iam verò cessante pauperum frequentia, ac tempore iam aduentante, quo Fabæ ad reponendum colligi solent; Matthæus, agrorum Dominis ad se vocatis, quod reliquum erat Fabarum, ijs colligendum, ac sibi reponendum relinquit. Ijs primùm Matthæus nugari potiùs, ac verbis ludere, quàm seriò loqui visus est; cùm post tantam, ac tot pauperum incursionem, neque scaphos ipsos, nedum fabas superesse sibi persuaderent: quin etiam Fabas tandiu superstites fuisse velut miraculum ducerent. At cùm Virum Dei haud nugantem, aut minùs seriò agentem percepissent; rem minimè risu dignam arbitrati, ad suos quique agros se conferunt, Fabarúmque reliquias colligentes, tot sibi cumulos reponunt; vt nunquam vberiores superioribus annis; quibus diligens custodia, ab ijs adhiberi solebat, horreis se condidisse meminissent. Eo nempe miraculo Deus Opt. Max. & antiquam suam in pios homines, pauperum præsertim amatores liberalitatem, quam alto fœnore illis redditurum pollicitus est; cùm per os Sapientis diceret. *Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis, & vicissitudinem suam reddet ei.* Et supernam erga egenos prouidentiam commendare voluit: quos suæ curæ relictos non ignorat. Vate ipso attestante: *Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor.* Denique eo testimonio, quàm flagrans Matthæi in pauperes pietas sibi grata esset, quantúmque ipsius apud eum sanctimonia valeret, non obscurè omnibus testatam esse voluit; vt eò libentiùs populi in ipsius verba animum intenderent, quem signis, ac miraculis loquentem audirent. Prou. 19. Psalm. 9.

V. Et quidem cùm Matthæi verba, quibus is populum ad diuinorum præceptorum obedientiam hortabatur, simplicia, & agrestia essent; nullo orationis fuco, aut sermonis compositione exculta: quæ ad rudioris potiùs populi cibum, quàm ad nobilium fercula apta forent: haud mirum, quod Fabarum, qui pauperum cibus esse solet, miraculo, velut simulachro quodam Deus cælestem Matthæi vocationem, quæ in pauperum præsertim vtilitatem, & commodum respiciebat, declarare; rudémque populum admouere voluerit, vt spiritualem escam à Matthæo idoneam quæreret.

VI. Neque id sanè frustrà. Nam hoc Fabarum miraculum longè latéque per varias Italiæ plagas diffusum, vix credibile est, quantam Viro Dei apud Christianum populum auctoritatem comparauerit. Eo etiam pleríque tam ex sæcularibus, quàm ex Religiosis Viris commoti, ad Matthæum hoc tempore conuolarunt; vt illos Matthæus ad eiusdem vitæ, atque instituti societatem adiúngeret. Verùm cùm Matthæus id ipsis ea ratione pernegaret, quòd eam habitus formam, ac viuendi rationem sibi tantùm, non in alios diffundendam, à Pontifice accepisset: futurum tamen aliquando spondebat; vt Reformationis germine radicato, atque altiùs exorto, voti tandem compotes fierent; hoc pacto, eorum studia animósque ad futuram Ordinis Reformationem accendens, perfectam Domino plebem parabat. *Miraculo Fabarũ plerique commoti.*

VII. Dum hæc Matthæus in agro Camertinensi diuina virtute patraret, ac piis omnibus charitatis officiis in omnium se se commodum, ac vtilitatem effunderet; Franciscus à Cartoceto, cuius sæpe memini, qui Eremum sancti Iacobi propè Matelicam incolebat; cùm iam senio, ac variis vitæ asperitatibus confectus esset, in extremum tandem morbum incidit; vitámque maximis in virtutibus transactam beato fine conclusit; qui cùm inter Capucinos secundus, Reformationis habitum constantissimè vsque ad mortem retinuerit, de illo hic nonnulla duntaxat commemoranda sunt, quæ ex antiquis Ordinis nostri monumentis integra haberi potuerunt. *Vita Francisci à Cartoceto, ac ipsius virtutes enarrantur.*

VIII. Fuit igitur Franciscus è Cartoceto, Fani oppido, (vt diximus) honestis, licèt agrestibus parentibus ortus; qui cùm ruri vitam ducerent, puerum vix primis Grammaticæ rudimentis imbutum, rutalibus laboribus addixerunt. His

His puer tametsi quotidiè vacaret, haud tamen in ijs adeò semetipsum effundebat, quin animum sæpè ad pietatem, ac rerum cælestium studia conferret. Hinc frequenter ad solitaria loca secedens, vbi à nemine videri posset; ibi genuflexus, orationi vacabat, ac plerunque flagelli disciplina corpus erudiens, spiritui subiectum esse docebat. Præter hæc spiritualium librorum lectione, cùm iam quintumdecimum annum attigisset, magnoperè delectabatur: quo fiebat, vt cæterorum (quoad fieri poterat) ac præsertim mulierum consortia, atque alia animi oblectamenta fugiens, animum ad virtutes transferret. Vbi verò ad decimumseptimum annum peruenit; ne floridam ætatem virulentus serpens suo voluptatum veneno inficeret, Patre luminum inspirante, Mundo tempestiuè valedicit; atque in B. Patris Francisci militiam inter eos, qui de Obseruantia nuncupantur, conscribi festinat: in qua, cùm professionis vota post annum emisisset; ea toto vitæ suæ curriculo tam integrè Deo reddere curauit, tantúmque in Regularis disciplinæ vitæ austeritatibus, atque omnium virtutum studio profecit; vt, cùm semel in die duntaxat refectionem sumeret, ac B. P. Francisci ieiunia, tam perfectè, ac tam arcta abstinentiæ lege seruaret; vt nihil in his præter panem, & aquam, ad victum adhiberet, his quoque cæterarum virtutum, quæ Euangelicum hominem præstant, cumulum adiiceret.

Franciscus Obseruantiũ Ordinem ingreditur.

IX. Cùm semel in libellum incidisset, in quo de perfecta Regulæ obseruantia agebatur; rem secum profundiùs, ac frequentiùs repetens; cùm Ordinem nonnihil ab altissimæ præsertim paupertatis via exorbitasse animaduerteret, ea re tam grauiter animo affligi cœpit, vt perennes in oratione lachrymas funderet. Hinc tanto Regularis obseruantiæ zelo visus est exardescere; vt alterius Eliæ instar, Legis obseruantiam zelans, nihil præter Ordinis Reformationem, quæ iam ab eo tempore apud plerósque Ordinis Fratres, quibus laxa communis vitæ disciplina inuisa erat, clàm susurrabatur, animo versaret. Verùm, cùm eam assequi posse haud speraret; Eremum S. Iacobi, quæ Minorum Obseruantium Domus est, propè Matelicam extructa, quámque ob loci asperitatem Fratres paulò antea deseruerant; à Fratre Ioanne Fanestri, tunc Prouinciali Ministro, summis tandem precibus impetrat; in quo cùm plures annos, vno Pacifico Tertij Ordinis Sacerdote sibi ministrante, summa austeritate, ac perpetuis ieiunijs, orationibúsque; in quibus ob magnam lachrymarum copiam, quam effundere solebat, oculorum cæcitatem contraxerat, vitam duxisset; diuinam tandem de futura Ordinis Reformatione reuelationem accipit, Reformationis habitu primus post Matthæum potitur, ac secundum inter Capucinos locum (vti superiùs diximus) non immeritò sibi comparat.

Reformationis cupidus Eremum S. Iacobi incolendum obtinet.

X. Hic igitur beatus Senex, simul atque extrema se ægritudine laborantem præsensit, supremo conflictu cum diabolo luctaturus, cælestibus se diuinorum Sacramentorum armis muniendum curat: quare absolutionis sacramento Pacifici ministerio potitus, ac sacro Christi Corpore refectus, postremù sacro Extremæ Vnctionis Oleo inunctus; cùm ad terreni Tabernaculi depositionem velox properaret: qui corporeis eousque luminibus orbatus fuerat; mentis oculos tunc sibi primùm aperiri, ac claro lumine illustrari sensit, quo res planè diuinas intuebatur: Cùm enim ad extremum vitæ occasum deuenisset, statim totus animo, & corpore exhilarari, atque exclamare cœpit: Pacifice, en Pacifice, num vides? Cui Pacificus: Quid Pater? An non vides, (inquit,) fili, lucidissimam, pulcherrimámque viam, quæ hinc vsque ad Cælum pertingit, vndique pretiosissimis aulæis, auro, gemmísque textis ornatam; Tum oculis parumper in Cælum defixis, rursum toto Corpore exultans: Tolle, inquit, isthinc omnia, ne quidquam huc aduentantes impediat. Eia pulcherrimo Choro da locum. Cùm verò Pacificus ab eo percunctaretur, quisnam ille Chorus esset: quorsúmve tunc eò accederet: En, inquit, Angelorum Reginam, maxima Virginum, & Sanctorum multitudine stipatam; En Cælorum Dominam: iam eundi tempus est. Eamus, eamus cum illa. His in vocibus fælix illa Francisci anima, corporeis vinculis exoluta, B. Virgini, & Sãctorũ Choris associata, in Cælũ migrauit.

Lucidissimã viã in morte cernit, ac B. Virginis visione potitur.

Ita

XI. Ita Franciscus, qui secundus inter Capucinos numeratur; omnium Capucinorum primus, quasi cæteris locum paraturus; hoc anno ad cælestes Sedes euolat. At neque frustra, lucida illa via cælestibus peristromatibus ornata, ab eo conspicitur: Nam cùm eadem ferè visio, Beato Benedicto in Cælos abeunte, duobus Monachis apparuerit; cælesti illo Sene viam illam fulgidissimam præmonstrante, ac prædicante. *Hæc est via, qua dilectus Domini Benedictus in Cælum ascendit.* Qua planè significabatur, eandem quoque & filiorum viam futuram esse, qui Patris vestigia sequerentur. Quidni id quoque hoc Francisci visu declaratum fuisse, piè existimandum erit? vt qui ex toto Capucinorum Ordine prior hanc sibi viam ad æthera stratam conspexit; eandem quoque cæteris, qui ipsius, ac B. P. Francisci virtutes, ac perfectam Regulæ obseruantiam imitarentur, paratam esse indicaret? quasi id posteris insinuare voluerit; *Hac via est, qua itur ad astra.*

Quid lucida illa via præseferret.

XII. Francisco igitur ad Superos abeunte, ad Matthæum redeo; qui eo Fabarum miraculo certior factus, eò diuinam sui vocationem tendere, vt non in sublimibus humanæ sapientiæ verbis: sed in spiritu ac virtute Dei, ac per stultitiam, & simplicitatem prædicationis credentes saluos faceret; Italiam Dei Verbum euangelizando tam pingui, ac copioso animarum lucro peragrare cœpit; vt ingentes vbique in viris, ac mulieribus ad pœnitentiam motus excitaret. Etenim, alterius Ionæ instar, singulis hominum statibus, in quorum vitia acriùs inuehebatur; Dei iram, celerem subuersionem, Infernique pœnas tam horrendè comminabatur, vt feroces quosque animos exterrefaceret, & ad meliorem frugem prouocaret.

Matthæus Dei verbum vndequaque disseminat.

XIII. Cæterùm, nouum hoc Matthæi vitæ institutum, quanquam ad Reformationis propagationem non tenderet; Fratrum tamen Minorum de Obseruantia Ordinem ita commouit; vt cùm plurimi ob laxiorem Ordinis disciplinam de Reformatione cogitarent: Matthæi fama inter Fratres percrebrescente, ac Pontificis indulto ferè vbique apud omnes diffuso, grauis inde in Religione animorum commotio oriretur; quanquam ob Superiorum metum, publicè de Reformatione agere nemo auderet.

XIV. Verùm inter cæteros, qui Matthæi facto magis tunc commoueri visi sunt; vnus Ludouicus Forosempronianus, eiusdem Ordinis Sacerdos, haud ignobilis extitit. Vir ardentioris ingenij, natura audax, sagax, & ad dura quæque toleranda idoneus: qui cùm in sæculo per aliquot annos, terrenæ militiæ nomina dedisset; in Religiosam deinde Ordinis Minorum de Obseruantia, simul cum Raphaële vterino fratre, militiam adscriptus, ac Sacerdotio inunctus: in ea communem quidem, sed non sine virtutum laude vitã duxit: ea præsertim commendatione dignus; quòd Regulari Obseruantiæ studens, in id potissimùm animum intenderet, quo pacto ad perfectam sui ipsius Reformationem pertingeret. Quamobrem, cùm sæpè à Prouinciali Ministro solitarium aliquem Conuentum, Reformationi aptum postulasset; frustráque omnem in eo lapidem mouisset: Audita Matthæi fama, ac Pontificis animo, qui Ordinis Reformationi apertè fauere videbatur, explorato, tanto illius studio incensus fuit: vt secum ipse omnem rudentem mouere decreuerit, quò semel optata Reformatione frueretur. Erat tunc is in Conuentus Forosemproniј familiam conscriptus: Quare expectato Ioannis à Fano, qui eo tempore in Picenti Prouincia Prouincialis Ministri officio fungebatur, aduentu: intrepidus illum in cella aliquando decubantem adit: atque animi sui propositum sæpiùs illi per literas explicatum declarat: quem Minister benignè excipiens, maximis pollicitationibus, quæ etiam postulationem longè superarent, concitatum animum sedare nitebatur. At Ludouicus vererem Ministri cantilenam, ac simulationem agnoscens, qua eum ad soporem, ac rei silentium prouocabat: vt extremum tandem rebus finem imponeret, rem in publico Fratrum consessu coram Ministro proponere, atque iterata postulatione tentare, sibi in animum inducit: ex his alterum velut certum si-

Ludouici Forosemproniani natura & mores describuntur.

Ludouicus Reformationis studiosus

bi persuadens; nempè, vel Ministrum publicam fratrum præsentiam veritum iustæ postulationi satisfacturum, vel si minus postulata faceret, iustè se apud Deum excusandum fore.

Ludouicus à Ministro Cōuentum ad Reformationem postulat.

Hoc consilio apud se inito, temporis opportunitatem nactus, quo tota familia simul cum Ministro in Refectorio congregata erat; in medium prosilit, atque à Ministro humiliter fandi facultate impetrata, genuflexus his eum verbis alloquitur: Pater Reu. Deum, ac teipsum testem appello; quàm sæpè & absens per literas, & præsens sermone à te petierim, cui subditorum cura in his potissimùm, quæ ad salutem spectant, à Deo commissa est, vt: cùm totius nostræ salutis summa ex perfecta Regulæ obseruantia, quam Deo, spectantibus Angelis, pollicitus sum, potissimùm pendeat: eam mihi liberè prosequi liceat. Non iniusta, aut inhonesta peto, quæ iure reprehendi queant; at neque leuia, quæ facilè paruipendi, ac præteriri debeant. De salute res est, qua nihil aut honestiùs, aut grauiùs excogitari potest. Hanc porrò in Religione, quam tum à B. P. Francisci institutione, tum à Regulæ præscripto non parùm iam recessisse res ipsa clamitat, me adipisci posse diffido. Quamobrem id Pater nunc publicè à te postulo, vt quandoquidem nulla communis Reformationis spes effulget, qua prior Regulæ obseruantia instaurari possit; iam mihi per humanitatem tuam ad Fratrem Matthæum à Bassio quam primùm accedere, & cum eo reformatè viuere liceat. Quòd si id mihi abs te negatum fuerit, certissimè à B. P. Francisco mihi concessum iri confido: cuius mens, verbis non semel ab eo explicata, ea fuit; vt in generali Regularis obseruantiæ naufragio cuique liberum sit, etiam absque Prælatorum licentia seipsum à naufragio eripere, ac Regulam, vbi melius visum fuerit, obseruare. Id te haud ignorare non dubito: Quapropter, obtestor hodie, nihil minùs me, quàm apostasiam ab Ordine cogitare, aut moliri, si ad Matthæum facultate haud impetrata abiero? Eam tamen mihi abs te, Pater, benignè elargiri etiam, atque etiam rogo, ac supplex exposco. XIV.

Minister porrò, inexpectata hac Ludouici postulatione grauiter commotus, quo pacto cum eo ageret, secum voluntabat. Verùm tantisper iram reprimens, breuissimè respondet, rem maturo consilio indigere; idcircò eam se maturiùs cum senioribus Patribus collaturum, tum quid communi sententia decretum fuerit, acturū spondet. Posthæc Minister accito Seniorum consilio, ac re in medium proposita, in eandem omnes cum Ministro deliberationem conspirant: nihil Ludouici postulationi dandum; ne Schisma sub Reformationis prætextu in Ordine concitetur: sed potiùs ipsius audaciam tempestiuè retundendam esse; ne vlteriùs in Religionis perniciem proficiat; demùm, ne cæteri suo exemplo Ordinem perturbent, carceri celeriùs mancipandum decernunt. Humano siquidem consilio prudenter apud se perpendebant; maximas in Ordine perturbationes oriri posse, si hic Ludouico, sub Reformationis titulo, ac præsertim sub noua habitus forma, aditus recluderetur: quapropter ex communi prudentiæ lege, mali radicem, antequam in arborem excrescat, amputare melius omnibus visum fuit. Denique communi omnium consilio Ludouicum, nihil minùs quàm vincula cogitantem, in carcerem coniiciunt, compedibus stringunt; aqua, & pane victitare coguns; duràque omnia erga ipsum experiuntur, vt eum à proposito deterreant. XV.

Ludouicus in vincula coniicitur.

At Ludouicus vinculorum causam secum animo perpendens, cùm in Dei causam collimare; ac pro iustitia, & Regulæ obseruantia ea sibi infligi cerneret: his plurimùm seipsum solabatur: quin etiam se indignum existimans, qui pro Deo ac Regulæ obseruantia carcerem, & inediam ferret: Illud Apostoli animo ac voce sæpè personabat. Fratres, *Ego vinctus in Domino.* XVI.

Ad Gal. 4.

Verùm post aliquot dies Minister cùm factum diligentiùs perpenderet: conscientiæ stimulis pungi, ac peturgeri cœpit: eo præsertim, quod insontem, ac nullius delicti reum in vincula coniecisset, asperioribúsque pœnis mancipandum iussisset, XVII.

Ludouici

Ludouici quoque conſanguineos, viros in ea vrbe primarios, ac potentes non parum metuere viſus eſt; ne ſi factum reſcirent, vim ad eum liberandum adhiberent; vnde rumor, ac ſcandalum emergeret. Quare, vt præceps conſilium corrigat; cùm Ludouicum, neque minis, neque aſperis flecti animaduerteret: altera, ac ſuauiori via ſibi gradiendum proponit. Ac tunc primùm omnia humanitatis ſigna illi exhibet, vt quem à cœpto duris deterrere non potuit, mollibus flectat. Obſonia ſibi parata ſæpenumerò ad Ludouicum in carcere deferri, atque à ieiunio panis, & aquæ abſolutum, lautiùs tractari iubet. Frequenter etiam fratres ipſius Ludouici familiares ad eum ſubmittit, qui ſuo nomine fauſta, ac iucunda omnia illi polliceantur; dummodò de Matthæo adeundo propoſitum prorſus abijciat: Alios quoque non paucos deſtinat, qui Matthæum, hominem inutilem, ſimplicem, ignauum, ad aliorum Reformationem ineptum, denique Apoſtatam, ac maiori excommunicatione innexum eſſe, illi perſuadeant, cuius conſortium magis ei obfuturum, quàm profuturum, animo objiciant; ac proinde Miniſtro potiùs morem gerere, quàm pertinaci ſententia cœptis inhærere, conſulant. His Ludouicus, prudenter tempori cedens, verbis pacatis, ac ſuauibus reſpondet, ſe quidem filium, ac ſubditum, Miniſtrum verò Patrem, ac Dominum ſuum eſſe, cui ex Regula parendum ſit. Hoc amphibologicum reſponſum cùm illi ad Miniſtrum detuliſſent; is Ludouici animum à propoſito diuulſum ſibi perſuadens, lætus ipſum à vinculis ſoluit, amplexibus excipit, atque omnibus beneuolentiæ ſignis proſequitur. Si quid aſperè cum eo actum eſt, optima ratione, atque intentione excuſat. Demùm nihil non fauoris, & gratiæ illi pollicetur, quò illius animum, ac beneuolentiam captet. His omnibus Ludouicus vultu placido, ac humili, ſuique ipſius demiſſione potiùs, quàm verbis reſpondens, prioris conſilij ſe penitùs oblitum oſtendit; quò ſe animum ab anteacta deliberatione reuocaſſe declararet. Nam, cùm ferox Miniſtri natura iam experimento illi perſpecta eſſet; neque vllam ad propoſitam ſuipſius reformationem cum Mattheo aſſequendam, ab eo gratiam ſperaret: prudenti potiùs diſſimulatione vtendum, quàm vniuerſa certo periculo exponenda eſſe, iudicauit.

Ludouicus à vinculis abſoluitur.

XVIII. Interea, quo pacto res abſque Miniſtro peragenda eſſet, ſecum tacitus volutabat. Erat Ludouico germanus frater, nomine Raphaël, qui non multo poſt ipſum tempore Religionem ingreſſus, in humili Laicorum Fratrum miniſterio deſeruiebat: Vir cùm primis piùs, deuotus, ac Reformationis ſtudioſus; qui cùm eodem, quo Ludouicus, ſpiritu ageretur: huic animi ſui ſinum aperire, remque ſuo conſilio aggredi, Ludouico viſum fuit. Re igitur cum Raphaele communicata, poſt multa conſilia hinc inde agitata, in eam vterque tandem ſententiam incidit, vt nullo pacto propoſitam, ad Matthæum accedendi, deliberationem moliri debeant: donec communis iuris vias, quibus Reformatio poſtulari ſolet, priùs apud Generalem Miniſtrum; tum ſi ab eo repulſam paterentur, apud Ordinis Protectorem literis pertentauerint: ne eorum ab Ordine egreſſus apoſtaſiæ crimini aliquando adſcribi poſſet.

Ludouicus cum Raphaële fratre cõſilium init.

XIX. Hoc itaque apud ipſos conſtituto, Ludouicus quàm primùm graues ad Franciſcum Quignonium, tunc Generalem Miniſtrum, virum omni virtutum genere ornatum, & ob præclara merita à Clemente ſeptimo deinde in Cardinalium numerum cooptatum, literas exarat: quibus vbi de neceſſaria Regulæ obſeruantia, ac Religionis vero plurima compendiosè ſignificauit, Generalis Miniſtri munus B. Franciſci verbis in Regula explicatum eidem ante oculos ponit, de quo ita diſſeritur. *Vbicunque ſunt Fratres, qui ſcirent, & cognoſcerent, ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere. Miniſtri verò charitatiuè & benignè eos recipiant, ac tantam familiaritatem habeant circa ipſos, vt dicere poſſint eis, & facere ſicut Domini ſeruis ſuis: nam ita debet eſſe, vt Miniſtri ſint ſerui omnium Fratrum.* Atque id quidem, quod ad Regulam ſpectat, illi indicaſſe ſufficit. Cæterùm ipſi ad memoriam reuocat, in cap. licet de Regularibus, ita decretum eſſe. *Prælatus ſubdito*

Ludouicus ad Miniſtrũ Generalem ſcribit.

Cap. licet de Regular.

ſine

sine difficultate, & prauitate qualibet ad frugem melioris vitæ debet transeundi licentiam indulgere, ne videatur propositum impedire diuinitùs inspiratum. Hinc ab eodem obnixè postulat, vt, vel aptum ei Monasterium assignet, in quo secundùm Regulæ obseruantiam cum aliis eiusdem spiritus Fratribus vitam ducere queat: vel ad Matthæum transeundi sibi copiam faciat. Additque se non semel, aut iterum; sed sæpissimè de hoc ipso Ministrum Prouincialem, tametsi frustrà, interpellasse. Quòd si ipse surdas quoque postulatis aures præbuerit; cùm iam nihil reliquum sit, quod tentet, se suis rebus maturè consulturum, & iuxta S.P.Francisci mentem, atque indulgentiam, quoquò meliùs ad Regulam perfectè obseruandam sibi proficisci visum fuerit; eò primo quoque tempore perrecturum affirmat.

Lecta epistola, Generalis Minister ad Ludouicum humanissimis verbis rescribit, nihil sibi iucundiùs accidere posse, quàm viros Reformationis studiosos, ac perfectos Regulæ cultores in Religione offendere: quorum opera, ac studio Reformatio, quæ iam iam in Ordine inchoanda est, feliciora incrementa suscipiat: verùm aliquantisper illi expectandum esse suadet: donec res plurimorum consiliis auspicata, stabile principium, ac firmiorem sedem accipiat: interim nihil illi innouandum esse. Hæc Minister Generalis Ludouico verba dabat: vt illius concitatum animum rerum pollicitatione compesceret. Cùm enim Ludouicus necdum trigesimum annum attingeret, neque vlla in Ordine dignitate, aut Concionatorio munere effulgeret; eum animi potiùs leuitate, quàm solido spiritu duci suspicatus, verbis potiùs demulcendum, quàm illius votis obsequendum censuit. XX.

At Ludouicus, cùm in hoc Generalis Ministri responso, nihil præterquàm vanas pollicitationes, atque inutiles moras, quibus expectationem suam deluderet, contineri animaduerteret; hac iterum sua spe frustratus, postremo tandem remedio, ne quicquam intentatum relinquat, rem apud Cardinalem Ordinis Protectorem agere statuit; cuius inter alia id munus esse non ignorabat: vt Regulari Ordinis Obseruantiæ Apostolica auctoritate inuigilaret. Quapropter nulla interposita mora humillimas ad Cardinalem Protectorem dat litteras, quibus eum in primis de lapso Religionis statu, Regulæ inobseruantia, ac communi animarum periculo certiorem reddit: tum per Christi viscera orat, obsecràtque: vt miserrimo rerum statui, ac in peiùs collabenti manus porrigat, atque ab extremo interitu hac præsertim tempestate vendicet; quando ipsi Ordinis Prælati lapsum fouent, & communem Regulæ inobseruantiam, in ijs præsertim, quæ votum Paupertatis attingunt, sua auctoritate enutriunt, ac communiunt. Quod verò ad ipsum singillatim spectat, se tum à Prouinciali, tum à Generali Ministro sæpè per literas petiisse; vt vel Conuentu aliquo potiretur, in quo iuxta Regulæ præscriptum, vitæ reformationi incumberet; vel sibi Matthæum de Bassio adeundi, & cum eo viuendi facultas tribueretur: ab iis verò nihil vnquam præterquàm aut minas, aut carceres passim, inanes promissiones accepisse indicat. Quamobrem, cùm modis omnibus sibi propositum, ac consultum sit, animæ suæ periculo prospicere: velut postremo remedio ad ipsum se confugere affirmat; rogátque, vt ipsum sua benignitate complecti, atque ea, qua apud Ordinem auctoritate pollet, alterutrum sibi ex postulatis elargiri velit. Hoc ipsius epistolæ argumentum fuit, quam protinùs Romam ad Protectorem mittendam curat. XXI.

Ludouicus ad Cardinalem, Ordinis Protectorem dat litteras.

Erat eo tempore Ordinis Protector Andræas Cardinalis à Valle, Vir ingenio, ac rerum agendarum prudentia plurimùm commendatus: qui cùm pluribus Religionis morbis mederi vellet; qui Ordinem moderabantur, rem ægrè ferentes, de eo apud Pontificem conquesti, ab ipso impetrauerant, vt Cardinalis Protector vltra certam, ac statutam auctoritatis metam sese Ordinis rebus non immisceret. Qua re Cardinalis perræsus, cùm primùm Ludouici epistolā legit, protinus ad eum rescribi iubet: animi quidem sui propositū, ac Reformationis studium sibi maximè probari. Verùm cùm ea sit Pontificis mens, vt huiusmodi Reformationis negotia ab Ordi- XXII.

Andreas à Valle Ordinis Minorum Protector.

nis

nis Superioribus gerantur; iis seipsum ingerere minimè aut posse, aut debere; ne falcem in alienam messem mittere videatur. Hæc Cardinalis rescripti summa fuit. Quo accepto, Ludouicus vtramque & Ministri Generalis, & Cardinalis Epistolam apud se repositam seruans, quæ testes aliquando sibi esse possent, quàm iustè, post tot legitimos recursus, Apostolicam Sedem adiret: quid iam illi agendum; núm Matthæus, aut Apostolica Sedes adeunda sit, communicato cum Raphaële fratre consilio, in deliberationem vocat.

XXIII. Hic mihi tantisper in Ludouici, ac Raphaëlis facto expendendo lubet insistere; vt cuiusnam, aut Dei, aut hominis opus in eo eluceat, agnoscere liceat. Certè hoc Dei opus esse, quo Capucinorum Reformationi, præter omnium spem, ac expectationem, immò absque hominum proposito, aut industria viam sternere voluerit, plurima mihi persuadent: atque illud in primis. Quòd si anteactam Ludouici vitam, ac virtutes, quæ fuerior, inquirimus: in iis nihil, aut eximium, aut singulare se offert, quod insigne aliquod egregij operis futuri specimen præmonstraret: sed communem vitam, communem obedientiam, communem cibum, communia ieiunia, communes virtutes, communia denique omnia in eo animaduertimus. Si quid in eo singulare fuit, id sanè, non Reformationis studium fuit, quo plurimi ante ipsum, & fortè ipso feruentius incaluerant; sed in Reformationis studio prosequendo audacia, quæ plerunque plurima ibi esse solet, vbi minor prudentia versatur: ea verò cùm ex calido naturæ temperamento, ac biliosa, aut sanguinea corporis complexione oriatur; Ludouicus naturæ potiùs donum, quàm virtutis excellentiam, Deo ad reformationis opus videtur administrasse. Quo fit, vt cùm vulgaris duntaxat, ad tam arduum Reformationis opus, in Ludouico virtutum dispositio præcederet: non Ludouico, sed Dei tantummodò virtuti; quæ ex ignobilibus præstantissima elicit, id operis procul dubio tribuendum videatur. *Ludouici factum expenditur, atque a Deo profectum euincitur.*

XXIV. Aliud quoque argumentum, hoc à Deo opus profectum esse, euincit. Cùm enim Ludouicus, propriæ duntaxat Reformationi studens, locum tantummodò à Superioribus quæreret; in quo, & Regulam obseruare, & reformatam cum aliis vitam agere posset: si ipsius postulatis Ordinis Superiores aliquando tandem acquieuissent: nulli planè dubium est, quin is, Matthæi societate prætermissa, eo contentus fuisset. At neque id tam graue, neque tam incommodum Superioribus videri debuit, quò minùs tam iustæ postulationi annuerent. Quorsùm igitur minæ? Quorsum vincula? Vndenam tot repulsæ, præterquàm ex profundo diuinæ Sapientiæ arcano fluebant? Vt eo omnis prorsus Ludouico via intercluderetur; ne aliunde, quàm ex Apostolicæ Sedis auctoritate, inchoatam à Matthæo Reformationem prosequeretur.

XXV. Postremò, si quis Ludouici mentem, hactenùs in toto hoc facto explicatam, diligenter exploret; nihil profectò, quod communis Reformationis opus redoleat, in ea aut sensus, aut cogitationis versari animaduertit. Vnde igitur tanta animi pro reformatione contentio? Vnde tam ingens Matthæi adeundi cupiditas? Quò tot literæ? tot postulationes? tot consilia? An non, vt Dei consilium nescius impleret, quo ad Reformationem propagandam, eamque inter laboriosa ipsius initia tuendam, ac sartamtectam seruandam vocabatur?

XXVI. Re igitur sanis consiliis ab vtroque examinata, duo apud se statuunt. Primum, supernæ lucis suffragium ab ipsis, ante omnem rei deliberationem à Deo assiduis, atque ardentibus orationibus postulandum esse; ne quid contra Domini consilium, aut voluntatem, quam sibi in omnibus sequendam proponunt, illis deliberare contingat. Hoc siquidem Deus eorum mentibus pietatis semen indiderat, vt vniuersa suo consilio, ac voluntate peragi declararet. Alteram, eruditissimorum Theologorum, & Canonistarum sententiam diligentissimè in re tanta explorare decernunt; ne factum aliquando ab aduersariis, vel tanquam illegitimum accusari, vel leuitatis sugillari possit. Neque enim Ludouicus, qui armis potiùs, quàm literis in sæculo *Ludouicus ante factum Doctos consulit, ac Dei opem implorat.*

studuerat,

studuerat, ea literarum peritia, ea scientia præditus erat, vt ipse sibi consulere valeret. Neque Raphael, qui literas planè non nouerat, consilium in re tanta administrare poterat. Quamobrem vterque primùm ieiuniis, ac vigiliis incumbere, carnem flagellis cædere, corpus cilicio macerare, atque aliis vitæ asperitatibus sese ante Deum affligere cœpit; quò faciliùs diuinam sibi opem, ac lucem impetrarent. Diu noctúque ambo in oratione versabantur, diuinúmque cum lachrymis Numen exorabant; ne eos errore aliquo in præceps labi pateretur: sed qua via illis pergendum, quáque versum illius ductus sequendus esset, cælesti lumine aperiret. Deoique quisque illis Prophetæ verbis Deum attentiùs obsecrabat: *Vias tuas, Domine, demonstra mihi, & semitas tuas edoce me*. Qua in oratione cùm vterque se ad perfectiorem Regulæ obseruantiam magis inflammari, ac stimulis quibusdam ad eam prosequendam propelli intelligeret: magis in proposita deliberatione animo confirmabatur.

Psal. 24.

Porrò, accedente Theologorum, & Iurisperitorum consilio, qui re omni studio, ac diligentia examinata, liberum illis ad Sedem Apostolicam aditum patere sentiunt, Ludouicus cæleste consilium amplecti, & diuinæ (vt videbatur) vocationi obtemperare decernit. XXVII.

Quamobrem, deliberatione cum Raphaële Fratre inita, non ampliùs cunctandum: sed protinùs ad Matthæum, quem Apostolica auctoritate munitum opinabatur, qua & alios sibi consociare posset: atque inde ad Apostolicam Sedem (si res postularet) sibi accedendum statuunt. Re itaque communi consilio deliberata, mox nulla interposita mora, geminas à consanguineis rudioris, ac crassioris panni Tunicas sibi parari curant; quibus vbi quadrata Caputia absque lunula, & scapulari assuerunt; his non sine lachrymis induti, intempesta noctis hora è Monasterio exeunt; itérque ad Matthæum diriguot. XXVIII.

Ludouicus & Raphael habitũ Capucinorũ induunt.

Verùm hîc diuinæ Sapientiæ occulta lubet expendere: qui enim propriæ Reformationis opus, velut leones hactenus impauidi aggredi videbantur, vix è Monasterio egressi, tam ingenti pauore concuti cœperunt; vt, leporum, aut ceruorum instar, ad omnem vel suorum pedum strepitum expauescentes, vmbram suam metuere viderentur: tam enim Fratrum insequentium furias formidare visi sunt; vt, cùm die in Syluis, atque antris præ metu latitarent, nocte tantùm iter facerent. Quo fit, vt toto illo trium, vel quatuor dierum spatio, quo agrum Forosempronienſem peragrarunt, tanta victus inopia vrgerentur: vt herbis duntaxat, ac arborum radicibus vitam transigerent. His siquidem Deus illos terroribus pulsari voluit; vt, quàm modicum suis viribus fidere deberent, in seipsis animaduerterent; intelligeréntque id operis, quod ad communem Ordinis Reformationem arcano Dei cõsilio agitabatur, non humana, sed diuina tantũmodò virtute, exantlandũ esse. XXIX.

Porrò Matthæus eo tempore Fabriani agros percurrens, Dei Verbum magna Populorum frequentia, atque vtilitate disseminabat; quod cùm fama ipsa Ludouico innotuisset, eò & ipse cum Raphaele viam carpens, Matthæo se iungere festinat. Erat Ludouicus Matthæo iam antea notus, & ante aliquot annos plurima illi necessitudine coniunctus: quamobrem, cùm primùm is cum Fratre ad ipsum accessit; Matthæus vtrumque eodem prorsùs habitu, & quadrato Caputio amictos conspiciens, haud verbis explicari potest, quàm festiuo occursu, atque obuijs amplexibus, lachrymisque præ insperato gaudio obortis, vtrumque exceperit. Protinùs quid illa habitus mutatio, quid Caputium, quidve inopinatus aduentus præseferant, sciscitatur. Ludouicus verò omnium rationem reddens; quæ illi cum Ministro acciderant, narrat: Epistolas ad Generalem Ministrum, ac Protectorem datas commemorat; Theologorum iudicia, ac conceptas de sui Reformatione Dei inspirationes aperit. Postremò, cur ad eum venerit, eam causam esse declarat; quòd se cum Fratre ad suam ipsius societatem recipi, ab eoque illam habitus formam, quam gerebant, sibi confirmari optaret. XXX

Ludouicus & Raphael ad Matthæũ accedunt.

Matthæus

XXXI. Matthæus verò cùm primùm Reformationis propositum in ipsis summoperè laudauit; Deique vocationem, velut indubiam, commendatione prosecutus est. Pontifici quoque eam mentem inesse, verbis sibi clarè expressam significauit, vt propriæ quisque reformationi studeret; Veram denique eam habitus formam esse, à Beato Patris Francisco institutam, pluribus testimonijs comprobans; Admonet tamen, se eam habitus formam, ex Pontificis indulgentia sibi tantum peculiarem, non alijs communicandam, accepisse: quo fit, vt si ea potiri velint, ipsa illis ab Apostolica Sede quærenda sit. Quamobrem Romam illos quàmprimùm ire suadet, atque à Pontifice, de cuius benignitate, ac clementia omnia illis benè speranda sint, eam habitus facultatem poscere. Ne verò Francisci à Cartoceto exemplum eos quicquam moueret: illum, haud se donante; sed Deo potiùs inspirante, vltrò eam sibi habitus formam assumpsisse indicat.

XXXII. His auditis Ludouicus, cùm Pontificis mentem ex Matthæi verbis non obscurè percepisset: atque illud præterea Francisci à Cartoceto factum apud se diligentiùs examinasset; protinus vnà cum Raphaële habitu exutus, eoque ad pedes cuiusdam Imaginis Christi Crucifixi, quæ eo in loco parieti affixa erat, deposito; flexis genibus, tensisque in Cælum manibus, atque oculis ad sydera erectis, sic Deum affatur:

XXXIII. Deus clementissime, bonorum omnium Auctor, ac largitor, qui secundùm misericordiam tuam regenerasti nos in spem viuam, optatæ renouationis, ac Reformationis; En nudi, ac inopes, ambo ad te confugimus, qui diues in misericordia. Iam te inspirante, habitum hunc Reformationis susceperamus, eo (vt nosti) consilio, vt in eo perfectam Regulæ nostræ obseruantiam, quam, te afflante, concepimus, haud segniter, teipso opitulante, prosequeremur. Eia nunc donum tuum in nobis benignissimè confirmas & quandoquidem nemo est, qui veteris hominis veste exutos, nouo Reformationis habitu induat, ac nudos operiat; Tu per manus sanctorum Angelorum tuorum, coram te nudos, iterum hoc habitu sancto tuo contege. Adsis quoque, tu, cum sanctis Angelis, Beate Pater Francisce, vt nos proprio habitu tuo vestias; atque in perfectos tuæ Reformationis filios cooptes. His, non absque multo lachrymarum imbre prolatis, vterque coram Matthæo tanta spiritus alacritate iterum habitum induit, perinde ac si illum de B. P. Francisci manu accepisset.

Ludouicus, & Raphael coră Christi, Imagine habitum exuunt, ac rursùs induunt.

XXXIV. Mox verò de Romana profectione, ac de Pontifice adeundo cogitatio Ludouici animum occupare cœpit: dúmque multa prudenter secum animo volutat, in id mentis consilium incidit; haud malè tùm Matthæo, tum ipsis consultum fore, si vna omnes ad Camerinensium Ducissam pergentes, ab ea commendatitias ad Summum Pontificem literas exposcerent; quibus ipsis via, & ad ipsum adeundum facilior, & ad postulata impetranda efficacior sterneretur. Etenim Ludouicus humana, qua plurimùm pollebat, sagacitate, Matthæo maximè perpendendum esse, dicebat: nullo eum Apostolico Diplomate muniri, quo se ab aduersantium infestationibus tueretur. atque inde illi foris pugnas, intus timores sæpenumerò imminere: quæ irrequietum animum perturbarent: ac, velut inter Maris procellas, suspensum iactarent. his verò, Diplomate à Pontifice impetrato, finem tandem impositum iri. Porrò facillimum fore, ait) vt Catharinæ Ducissæ opera, illud sibi, ac ipsis commune assequantur.

Ludouici consilium de Catharinæ Ducissæ Camerinensis adeunda.

XXXV. Annuit ægrè hic consilio Matthæus, ob id potissimùm, quòd nullum post Cælestis illius vocis præceptum, eum Apostolici Diplomatis studium teneret. Verùm ne Ludouici consilium quò is suo quoque commodo prospiciebat, aspernari videretur: paruì téporis mora interposita, cum his deuio itinere, (ne Ludouici, & Raphaëlis via Fratribus innotesceret) Camerinum proficiscitur, clamque

omnes Catharinam Duciſſam conueniunt. Erat Catharina (quemadmodum aliàs dictum fuit) mulier pietate inſignis, ac deuotione erga B. Franciſcum ſingularis; quæ cùm Matthæi virtutem, ac ſanctimoniam rerum iam experimento didiciſſet; præcipuo illum honore, ac beneuolentia proſequebatur. Huic, cùm Matthæus Ordinis Reformationem, quam Deo Auctore, futuram prænouerat, iam antea præſignificaſſet, ita animum in illius ſtudium accenderat: vt aſſiduas pro ea ad Deum preces funderet. Quamobrem cùm primùm Ludouicum, ac Raphaëlem, auſtera illa habitus forma indutos, ac Matthæo adiunctos, conſpexit; vix credibile eſt, quantam pia, ac nobilis Mulier ex eo aſpectu voluptatem hauſerit. Erumpebant ex ipſius oculis piæ deuotionis lachrymæ; atque habitus illos hiſpidos, quadratáque Caputia, quæ primæuam B. P. Franciſci habitus formam præſeferrent, ſummo gaudio intuens, tanta animi voluptate attrectabat, oſculabatur, amplectebatur; vt iam B. Franciſcum rediuiuum intueri, expectatamque Ordinis Reformationem ſibi erumpere videretur; quæ & antiquam B. Patris vitam, & perfectam Chriſti imitationem in Orbem referret. Porrò Ludouicus Duciſſæ res geſtas narrat: prætерita pro ſui Reformatione ſtudia, ac poſtulationes recenſet: minas, & carceres illatos commemorat: tentata per literas haud reticet: ſuum, ac Raphaëlis firmum, in propria reformatione proſequenda, animi propoſitum declarat. Denique commune illud eſſe conſilium aperit; vt ad Apoſtolicam Sedem, velut ad amantiſſimæ matris ſinum, vniuerſi confugiant: atque, vt omnis Superiorum infeſtationibus via intercludatur, ab ea Pontificium Diploma impetrent; quo ipſi, vnà cùm Matthæo pacificè extra Ordinem degere, ac Regulam iuxta B. Patris mentem obſeruare valeant.

Quanquàm enim à Deo (aiebat) primum, ac potiſſimum in hac noſtræ Reformationis cauſa auxilium expectandum ſit: præſidium tamen ab Apoſtolica Sede quærendum eſt: quo res firmum ac ſtabile tandem fundamentum accipiant. Et quandoquidem eo, Matthæus hactenus deſtitutus fuit: haud mirum, quòd plurima ab aduerſariis perpeſſus fuerit: ac peiora certè pertuliſſet, niſi tuum, o Duciſſa, illi præſidium adfuiſſet. Quapropter, ne inter fluctuantes perſecutionis vndas, quibus nos aliquando tandem demergi contingat, perpetuò agitemur, in id conſilium incidimus: vt commendatitiæ nobis ad Pontificem abs te, cuius apud illum auctoritas perſpecta eſt, literæ dentur: quæ faciliorem nobis, ad rei ſummam obtinendam, viam parent. Hæc Ludouicus. Cui Duciſſa promptiſſimè ex animo omnem ſuam apud Pontificem ad id operam, ac opem pollicetur. XXXVI.

Rebus ita conſtitutis, cùm Matthæi ſtudium magis ad Dei Verbum populis diſſeminandum, quàm ad negotia in Vrbe gerenda, propenſum eſſet, Ludouicus rem tanquam expeditior, & in rebus agendis ſolertior, integram aggreditur. Interea verò, dum hic Romanam profectionem parat, Catharina Duciſſa multò, quàm promiſerat, liberalior, non modò ad Pontificem, ſed ad pleroſque etiam S.R.E. Cardinales, quos huic negotio opitulari poſſe exiſtimat, de meliori nota conſcriptas Ludouico literas dat: quibus ille munitus, poſtridiè, poſt Sacroſanctum Miſſæ ſacrificium Deo oblatum, rémque impenſiùs Deo precibus commendatam, à Duciſſa, atque à Matthæo diſcedens, Romam ſimul cum Raphaele proficiſcitur. XXXVII.

Ludouicus cum Raphaële Romam proficiſcitur.

Hoc nos Ludouici conſilium, ſi cum priori illo Dei conſilio comparamus, quo Matthæum abſque vllo Pontificis Diplomate priùs abire iuſſerat; plurimùm ſanè ab eo diſcrepare cernimus: facilèque vnumquemque ea rapiet ſententia, vt hic res humana tantùm ratione à diuina prorſus diſcrepante, à Ludouico agi exiſtimet. At qui rem profundiùs ac diligentiùs examinant ſi tempora, ac rerum periodos diſcernant; vtrobique Dei conſilium, licet diuerſum, ſapienter erumpere animaduertunt. Matthæum enim cùm Deus Optimus Maxi- XXXVIII

mus

mus, non ad Reformationis propagationem, sed ad illius tantummodò natiuitatem ex antiqua habitus forma excitandam delegisset; haud sanè necessarium erat Diplomate muniri, quo se à priuatis iniurijs vendicaret. Dei siquidem virtus, quæ in eo omnem patientiam ad Reformationis ortum operabatur, humano minimè subsidio indigebat. At cùm iam de Reformatione per Ludouicum propaganda. diuino consilio ageretur; quandoquidem absque publica, & expressa Romani Pőtificis auctoritate ea propagatio fieri non poterat, Apostolico profectò Diplomate opus fuit; ne quid temerè contra Iura fieret; isque legitimum à Pontifice subsidium sibi vendicaret, quo se aduersùs Reformationis hostes defenderet, ac Reformationem ab interitu liberaret. Quamquam verò Ludouicus de Reformationis propagatione eo tempore necdum cogitaret; Dei tamen Sapientia, quæ illum ad Reformationis propagationem, eo necdum cogitante, vocauerat; aptum illi ad id consilium administrauit.

Ludouici cősilium à Deo profectū expenditur.

XXXIX. Ludouicus itaque Romam versùs cum Raphaële iter aggressus, cùm in eo tum propter victus inopiam, tum ob conceptos vndique terrores, quibus percellebantur, quàmplurima perpessi fuissent, tandem ad Vrbem peruenìunt: vbi per aliquot dies primùm Dei opem effusis lachrymis implorant; B. Virginis, ac B. Patris Francisci patrocinium precibus sibi conciliare student: Vrbis Ecclesias piè inuisunt: demùm totius rei summam diuinæ pietati, velut propriam committunt, eamque impensiùs orant, vt illa actus dirigat, negotium gerat, opus perficiat. Post hæc Ludouicus opportunum tempus obseruans, quò Pontificem adeat: cùm eum tot curis implicitum audiret; vt vix post plurimos dies optato se illius aspectu frui posse speraret; accidit: vt in ipso Vaticani Palatio, Domini Papæ Eleemosinarium, virum egregiè pium, insperato sibi occursu obuium haberet: qui vbi illum habitus asperitatem, ac nouam Caputij formam secum paulisper contemplatos fuit: Eremitam esse arbitratus, cum eo de sæculi fuga, & rerum omnium contemptu agere cœpit: Religiosum maximè institutum commendans: in quo Vir ab omni rerum humanarum cura solutus, Deo purè, ac integrè famulatur. Atque inter hæc de Ioanne Petro Caraffa, Viro ea tempestate pietatis apud omnes commendatissimo, dicere exorsus: qui paulò antea Teatino Episcopatu, nec non Brundusij Archiepiscopatu constanter recusato: nouum Presbyterorum Collegium sub Clericorum Regularium nomine instituerat, & cum ijs sub Monte Pincio longè ab hominum conspectu, priuatis in ædibus vitam ducebat: cælestem ipsius prudentiam, pietatem, Reformationis zelum, ac cæteras virtutes summis laudibus, ad Cælum vsquè, efferre videbatur.

Ludouicus cum Papa Eleemosinario colloquitur, & de adeū do Io. Petro Caraffa consiliū accipit.

XL. Dum hæc Eleemosinarius, totus viri illius studio accensus loqueretur; Ludouicus improuisum sermonem altiùs animo perpendens, quasi is non ex hominis, sed ex Angeli potiùs ore flueret, eo sibi velutè Cælo viam aperiri visum fuit, qua suis rebus opportunè consuleret; quapropter, hanc viri opportunitatem nactus, eidem sui, atque aliorum animi propositum, Reformationis consilium: ac tandem, quid à Pontifice expetat, opportunè aperit. Cui ille. Mihi crede, inquit, neminem tam ad pietatem propensum, tam reformatæ vitæ studiosum, tamque ad huiusmodi Reformationis studia promouenda incensum, quàm Caraffam reperias; qui cùm & Pontifici charus, & omnium oculis admirabilis sit, plurimùm pia animi tui consilia sua ope iuuare potest.

XLI. Eleemosinarij consilium, Ludouicus hand passus est animo excidere: statim ad Caraffam conuolat, eique vniuersa, quæ ad propositam Reformationem assequendam ab eo hactenus gesta fuerant, communicat: opem denique, ac consilium eius exposcit; quo & ad Pontificem accedere, & optato diplomate potiri queat. Porrò Caraffa; cùm vir integerrimæ vitæ esset, ac Regularis disciplinæ restituendæ studio flagraret: (eam enim ob causam anno 1523. cùm in Hispania sub Carolo Rege, deinde Imperatore, Magni

Io: Petrus Caraffa erga Ludouicū, & Reformationem beneuolus.

(vt vocant) Capellani munere fungeretur, ab Adriano sexto Pontifice, ad corrigendos hominum mores, & restituendam Cleri disciplinam Romam accersitus fuerat) pium Ludouici propositum commendat, consilio, & ope iuuat: tantóque erga Reformationis opus, quod Vir prudens à Deo profectum, atque aliquando dilatandum præsentiebat, studio accenditur: vt non modò faciliorem illi ad Pontificem accessum redderet, verùm & Religiosum Ludouici, ac aliorum propositum apud illum maximè commendaret, & de iusta illorum postulatione secum ageret. Denique tam propenso semper in Capucinorum Reformationem deinceps animo fuit: vt, cùm eam in Orbe excreuisse cerneret, ipsius incremento mirum in modum lætatus, se illi quoque quodammodò obstetricatum fuisse gloriaretur: atque eò factum est; vt cùm primùm sub Pauli Quarti nomine, maximis illi vndique meritis suffragantibus, ad Pontificatum ascendit; singulari semper eam beneuolentia complexus fuerit.

Ludouicus Pontificem adit, & Diploma impetrat.

Ludouicus igitur, tam Caraffæ, quàm aliorum, ad quos commendatitias à Catharina Ducissa literas attulerat: ope, ac fauore ad Pontificem introductus, vbi humillima sacris pedibus oscula infixit: Ducissæ illi Epistolam offert; Reformationis desiderium exponit, antiquam illam Beati Francisci habitus formam, quam viuæ vocis oraculo Matthæo indulserat, sibi, Raphaelique concedi, ac Matthæo confirmari postulat: qua liberè, & absque vlla Prælatorum infestatione vti possint. Pontifex, lecta Catharinæ neptis epistola, in qua de omnibus, ac præsertim de præterita Matthæi persecutione certior fiebat; cumque plurima de laxo Ordinis statu à Ludouico intellexisset: tandem postulatis clementer annuens, Apostolicum Diploma à Laurentio Pucio Cardinali, & Episcopo Prænestinensi, summo tunc Pœnitentiario condi iubet; quod hac forma exaratum fuit. XLII.

Apostolicum Diploma.

LAVRENTIVS miseratione diuina Episcopus Prænestin. Dilectis in Christo Ludouico, & Raphaëli de Forosempronio, ac Matthæo de Baßio de Monte Feltrio, Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia Professoribus, salutem in Domino. Ex parte vestra fuit propositum coram nobis, quòd vos pro maiori animi vestri quiete, & ob melioris vitæ frugem, cùm nonnullis de causis vlteriùs in eiusdem Ordinis domibus cum sana conscientia morari, & remanere non speratis: cuperetis præterea extra domos, & Conuentus dicti Ordinis de cætero stare: & in aliquo honesto loco, è cœtu hominum remoto; habitu vestro semper retento; vitam Eremiticam ducendo, morari: & quoad vixeritis permanere, quod tamen licitè facere, aut vobis permitti dubitatis, Sede Apostolica desuper inconsulta: supplicari fecistis humiliter, Vobis super his per Sedem ipsam de opportuno remedio iuris prouideri. Nos igitur auctoritate Domini Papæ, cuius Pœnitentiariæ curam gerimus: & de cuius speciali mandato: super hoc viuæ vocis Oraculo nobis facto: Vobis, vt Superiorum vestrorum licentia per Vos, vel alium, seu alios nomine vestro petita, licèt non obtenta, extra Domos, & loca Regularia dicti Ordinis, in aliquo Eremitorio loco, vt præfertur, permanendo, habitu vestro semper retento: & Regula in quantum humana patitur fragilitas, seruata: sub Obedientia, & correctione Ordinarij, in cuius Diœcesi Vos residere contigerit, viuendo: vitam Eremiticam, quoad vixeritis, ducere: nec non eleemosinas Vobis à quibusuis Christi fidelibus piè elargiendas recipere: illasque in vestros vsus licitos, & honestos conuertere. Et interim omnibus, ac singulis Priuilegiis, gratijs & indultis vti, & gaudere liberè, & licitè poßitis, & valeatis indulgemus, plenámque & liberam concedimus facultatem: non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & statutis, & Consuetudinibus Domorum, & Ordinis prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis Ordini huiusmodi, seu illius quibusuis Superioribus Prælatis, & Reformationibus sub quibusuis Verborum formis, & clausulis etiam derogatoriarum derogatorijs, fortioribus, efficacioribus, & insolitis contra præmissa forsan concessis, confirmatis, & iteratis vicibus innouatis, quibus omnibus hac vice dunta- XLIII.

xat

xat, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Quocirca Ven. in Christo Patri, Dei gratia Episcopo Camerinen. vel eius Vicario in Spiritualibus auctoritate, & mandato prædictis committimus, & mandamus, quatenus Vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio per se, vel alium, seu alios assisten. non permittant Vos, per quoscunque Ordinis prædicti Superiores, Prælatos, & Fratres, aut Iudices, & personas alias tam Ecclesiasticas, quàm sæculares, quauis auctoritate, etiam Apostolica fungentes in personis, rebúsque vestris aliis, quouis quæsito colore, vel ingenio molestari, perturbari, seu aliàs quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna Iuris remedia, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii sæcularis, compescendo. Datum Romæ apud S. Petrum sub sigillo Officii Pœnitentiariæ XV. Kal. Iunii Pontificatus Domini Clementis Papæ VII. Anno III.

XLV. Ex hoc Diplomate illud inter cætera cunctis perspicuum esse potest, Ludouici, ac cæterorum ad Apostolicam Sedem recursum, velut legitimum à Pontifice probari: quo fit, vt minùs ii de veritate benè sentire videantur, qui diuinam horum trium vocationem ad Apostasiæ scelus post hæc reuocare visi sunt: Qui enim fieri potest, vt ii Apostasiæ maculam contraherent, qui tum diuinum, tum Apostolicum suæ vocationis testimonium sibi à Pontifice vendicarunt? Illos quoque non parum sua fallit opinio, qui Ludouicum ante hoc Diploma ad Minorum Conuentualium patrocinium confugisse existimant. Neque enim id ante annum 1527. quo tempore Ioannes à Fano commentitiam huius Breuis reuocationem à Pontifice tulisse dicitur, certum est accidisse; quemadmodum suo loco explicabimus. Denique cùm hoc Pontificis Diploma tres illos tantummodò comprehendat, nullàque de aliis ad Reformationis gremium adsciscendis prorsùs in eo mentio fiat; neque Ludouicum de Reformationis propagatione hactenus cogitasse; neque vsque ad annum 1528. in quo Bulla Approbationis Ordinis Capucinorum à Clemente septimo edita fuit, quicquam de illius propagatione, & Capucinorum sobole diffundenda actum fuisse, exploratum est. *Ludouicus & Matthæus ab Apostasiæ crimine vendicantur.*

XLVI. Hoc itaque Diplomate impetrato, Ludouicus, vbi Deo Opt. Max. in primis, tum Caraffæ, atque aliis, qui sua illi apud Pontificem officia præstiterant, gratias retulit; Picenum versùs cum Raphaële iter auspicatur: neque vllo loco cunctatus, rectà Camerinum pergit; quo cùm primùm appulit, mox ad Catharinam Ducissam se confert; cui cùm multa de Pontificis benignitate, quam literarum ipsius pondus, atque auctoritas abundè illi comparauerant, retulisset: Diploma impetratum exhibet: neque vllas se, aut socios tanto beneficio æquas grates illi rependere posse, verbis ingenuis fatetur. Catharina fausto rerum euētu plurimum exultans, ad ampliora se illis patrocinia paratam offert. Interea Matthæo è Camerinensi agro, in quo Dei Verbum disseminabat, Camerinum euocato; Ludouicus, qui Apostolicis iussionibus obtemperandum esse non ignorabat, quibus in Diplomate præcipitur, vt Superiorum suorum licentiam per se, vel per alios petant, licèt non obtineant, quid facto opus sit, cum Mattheo, & Raphaële confert, atque in deliberationem vocat. Porrò, re diligenter examinata, in eam tandem deliberationem conspirant, vt Ludouicus, qui maiori animi audacia præstabat, ad Ministrum Prouincialem pergens, omnium id nomine postulet. Ludouicus, tametsi nō leue, ob Ministri iram in ipsum cōceptam, inde periculum sibi imminere intelligeret: attamen cùm se Apostolico Diplomate munitum cerneret; intrepidè id munus obeundum suscipit: Ministrū adit: postulationem verbo exhibet: & Diploma à Pōtifice latum ostendit. Minister verò, accito Patrū cōsilio: vbi Diploma cum illis contulit: quandoquidē ob Apostolicas literas quicquam in Ludouicum moliri non audebat, illum asperioribus verbis obiurgatum dimittit: rem tamen tam grauiter accepit, vt Romam ipse proficisci, ac Pōtificem eo consilio adire decreuerit: vt Diplomatis illius reuocationem ab Apostolica Sede impetraret, ac nouæ Reformationis initia pro viribus funditùs deleret. *Ludouicus Ministro Diploma offert, à quo grauiter obiurgatur.*

En quàm opportunè monet Isaias, ab homine cauendum esse, cuius spiritus sit in naribus eius, qui cum robore, ac potentia fretus, concitatos iracundiæ motus sibi interdum dominari sinat, non priùs ab ira deseruet, quàm in magnum ac plerunque insanabile aliquod malum vi præcipiti feratur. Nam quemadmodùm Torrens vndis tumidus, si ad ima defluat, quicquid obuium habuerit, secum trahit; sic & potentis hominis ira adeò vehemens, ac violenta esse solet, vt interdum priùs cohiberi nequeat, quàm omnia ad exitium rapuerit; ac, Torrentis instar, ingentes ruinas excitauerit. XLVII.

Isa. 2. Huius rei præclarum hîc simulacrum licet conspicere. Erat Ioannes à Fano, qui tunc Prouincialis Ministri in Piceno munus agebat, vir cùm primis eruditus, auctoritate clarus, consilio, ac rerum agendarum prudentia singularis; cui, & in dicendo vis, & animi acrimonia: quæ Religionis in eo zelum fouebat, abundantiùs inerat; ac demùm tantam apud alios sibi existimationem sua auctoritate comparauerat, vt facilè ad se omnium ora, animósque conuerteret: nihilque in Religione, vt plurimùm arduum fiebat, quod ipsius consilio non ageretur. Quamobrem cùm primùm Matthæum à Bassio, deinde Ludouicum ac Raphaëlem, simplices, ac leuis armaturæ homines, ex Ordine emersos; insolitàque habitus forma vagantes, nouam Ordinis Reformationem præseferre accepit; hac rei nouitate commotus, (quandoquidem nihil in Matthæi, ac Ludouici consilio, præterquàm leue, ac temporaneum suspicabatur,) inde maiori in eos ira excandescere visus est; quòd frustra ea nouitate Ordinem perturbandum, & nouæ Reformationis studio inter Fratres excitato, discindendum fore existimaret. Quo fit, vt tunc primùm pro Religionis pace, atque integritate aduersùs ipsos, tanquam Ordinis perturbatores, omnibus machinis pugnandum, ac Reformationis nomen tunc penitus extinguendum, sibi proposuerit; cùm vix exortum subsisteret, ac facilè inter ipsa initia deleri posset. XLVIII.

Ioannis à Fano pro Minorũ Religione zelus quo ratione commendandus.

Eccles. 19. Et quidem, quod ad Fanestris zelum pro Religione susceptum attinet, neque damnandum, neque illius prudentiam aspernandam censeo. Vox enim Sapientis est. *Qui citò credit, leuis corde est.* Neque enim, aut Matthæus, aut Ludouicus eam sibi in Ordine auctoritatem, aut prudentiæ nomen comparauerant; vt ijs de Reformatione agentibus, statim factum commendandum, ac eorum spiritus, necdum vllo rerum successu probatus, à Pastore sequendus esset. XLIX.

Id certè Fanestrem non latuit; Ordinem tunc maximè Reformatione indiguisse; cùm Regularis obseruantia in eo maiori ex parte iam collapsa videretur; quod re ipsa tandem velut certum comprobauit: cùm is meliori posthæc consilio ductus, ad Capucinos sibi transuolandum censuit. At verò cùm diuinæ Sapientiæ arcano necdum assecuto, simplices, ac imperitos homines de Reformatione agere; tantæ molis ædificium, nulla humana sapientia imbutos aggredi; Pumiliones ingenti operi studere, sub cuius pondere Gigantes ipsi gemere compellerentur: demùm, cùm in eo nonnihil illos proficere animaduerteret: id ipse stultitiam potiùs, ac leuitatem, quæ in apertam Ordinis perniciem cederet, quàm diuinæ Sapientiæ opus esse arbitratus, tam grauiter in eos stomachari cœpit: vt omnes exinde vires exerere decreuerit, quibus omne Reformationis germen funditùs euelleret. Etenim (vt infra manifestum fiet) tot vndique persecutionum flatibus vix solo hærens Reformationis ædificium concutere: tot illi arietes admouere: totque machinis oppugnare aggressus est: vt rapidi Torrentis instar, vniuersa secum rapere, circumuoluere, & ad rudera, ac parietinas vsque prosternere velle, videretur.

Dei pro Reformatione consilium expenditur. Verumtamen cùm aduersùs Dei consilium, nihil hominum consilia valeant: Ministrum nihil præterquàm aranearum casses texuisse: neque hominum studijs diuinum opus, quò minùs ad perfectum conscendat, & præstitutam sibi metam attingat, impediri posse: quin etiam, quò magis aduersis fatigatur, eò stabiliòs L.

liùs diuina virtute firmari, ipso rei euentu non obscurè probatum est; cùm Reformatio tot persecutionum procellis agitata, concussa, ac ferè demersa, instar Arcturi, florentior emersit; & tot pressurarum scopulis illisa, ac turbinibus iactata, inter vndas immota permansit: vt eo facile perspici posset, eam, instar illius Euangelicæ Domus, de qua legitur apud Matthæum: *Descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit; fundata enim erat supra petram*, Dei Opt. Max. numine, ac virtute fundatam fuisse. Matth. 7.

LI. Minister igitur zelo quidem, sed non iuxta Dei consilium ductus, minas vndique euomens, quasi qui spiritum in naribus gerat: velis, equisque in vrbem transuolat; vbi curas omnes, & cogitationes in id primum confert, vt Pontificis aspectu, & colloquio fruatur: Quo tandem, tametsi ægrè, potitus, omnem tunc eloquentiæ vim intendit, vt Pontifici persuadeat, Matthæi, ac Ludouici factionibus maximè Ordinem perturbari; atque adeò in Sectas discindi: quòd nisi, Diplomate, quod illis ab Apostolica Sede indultum est, eiusdem auctoritate reuocato, ij rursus ad Ordinis obedientiam compellantur, apertè ad excidium tendat; cùm plerique libertatis potiùs, quàm reformationis cupidi id opportunitatis nacti ad liberum illud vitæ genus, quàm citiùs euolare festinent; vt sub Reformationis titulo eò faciliùs à se obedientiæ iugum excutiant. Neque enim, (aiebat) Beatissime Pater, qui Diploma acceperunt, viri tantæ virtutis sunt, vt vel singulare quicquam præ cæteris præseferant, vel (quod caput est) omni inter Fratres exceptionis labe careant. Nam etsi Matthæus vir bonus sit, virtutum com primis studio addictus; animi tamen ita deliquio, ac leuitate laborat; vt muùs boni, & recti iudicio polleat: quo fit, vt Magistro, ac ductore potiùs egeat, ne in indiscreta spiritus præcipitia ruat; quàm quòd suiipsius, multò minùs aliorum, dux esse possit. Ludouicum verò nemo virum peruicacem, ceruicosum, pertinacem, Vertumno inconstantiorem, nouarum rerum cupidum, atque adeò Regularis disciplinæ impatientem esse ignorat; vt nihil præterquam carnis libertatem affectet. Certè vides, Beatissime Pater, quales viros Apostolico Diplomate munis, à quibus cùm nihil prorsus expectandum sit, prætetquam certus Religionis in ipsis interitus, Ecclesiæ dedecus, & ignominia; & (quod ad nos spectat) vana, ac importuna Ordinis perturbatio. An non satiùs, ac consultiùs est, vt, Diplomate reuocato, illos, Sanctissime Pater, ad Ordinis obedientiam compellas, ne ipsius deinceps tranquillitatem perturbent? quàm quòd Apostolicæ auctoritatis præsidio freti, liberè recta omnia pessumdent? *Minister cū Pontifice de Diplomate reuocando agit: sed frustra.*

LII. Hæc Minister tam ardenter, ac commoto animo in Matthæum, & Ludouicum protulit, vt Pontifex facilè concitatum spiritum, atque animi in eos perturbationem animaduerteret: quare breui sermone respondet. Matthæi, ac cæterorum mores, ac Reformationis studia iam sibi certo testimonio perspecta esse: quæ verò tunc ab eo noua proferuntur, diligentiùs sibi examinanda: interea nihil in concesso Diplomate sibi innouandum videri. *Minister à sacra Pœnitentiaria Diploma contra Apostatas obtinet, quo Ludouicum persequitur.*

LIII. Eo responso dimissus Minister; cùm hac meliori sua spe se frustratum cerneret: aliud sibi refugium quærit: moxque ad Sacrum Pœnitentiariæ Tribunal confugiens, ab eo Diploma postulat, quo illi aduersùs quosdam sui Ordinis Apostatas (nullo tamen Matthæi, aut aliorum nomine expresso) etiamnum inuocato brachij sæcularis subsidio, agere liceat; qui potentium quorundam patrocinio suffulti, Religionem suis factionibus perturbant. Hoc Diplomate impetrato, Minister ad suos in Picenum reuersus, eo, Ludouicū, ac Socios oppugnare parat: quare Patrū cùm primum accersito conuentu, ab iis, quid in ea re agendum sit, consilium exquirit. Cùm enim is, Ludouicum, & socios Apostatas, & Ordinis perturbatores esse sibi persuaderet (Animus enim actioni aliqua cupiditate possessus, minùs rationis compos est, & plerumque eo intellectum rapit, vt falsa quoque ipsa vera opinetur: atque hinc Diploma illud subreptitium, & Camertiensis Ducissæ literis vi à Pontifice extortum esse, sibi in animum induxisset) id consilij sui esse declarat; eos tandiu perse-

quendos esse, quoad in Ordinis potestatem deueniant: ac perpetuo carceri mancipentur; vt, vel sic, Ordinis perturbatio quiescat. Huic consilio cùm vniuersi acquiescerent, ab iis de Ludouico, ac socus comprehendendis, atque in perpetuos carceres detrudendis, decretum emergit.

Ludouicus in agrum Cingulanũ cum Fratre secedit.

Per id tempus Ludouicus cum Raphaele in agrum Cingulanum secedens, vete- LIIII.
ris cuiusdam domunculæ, cui sacra Aedicula coniuncta erat, beneficio potiebatur; cùmque diem in Montibus, & Syluis, quibus Regio illa abundat, vterque in oratione insumeret; noctu duntaxat post Solis occasum in eam se ambo ad quietem recipiebant. Quod cùm Minister per exploratores, quos per omnia loca destinauerat, certò didicisset; inuocato à Maceratensi Magistratu, noui illius Diplomatis virtute, armatæ familiæ brachio, eò circa Solis occasum se confert: ne verò Ludouicus, re cum Apparitoribus composita, (vti sæpe fieri solet) ab iis aufugiens, ipsius expectationem eludat: his ipse se Ducem, ac comitem præbet.

Cæterùm, quò res tutius, & absque tumultu fiat, in id omnes consilium coëunt; LV.
vt intempesta tantùm noctis hora, quum ij alto sopori indulgent, ad eos taciti accedant; domum vndique obsideant, & somno altè sepultos vinculis obstringant. Dum igitur Minister, armata familia stipatus, sub Solis occasum ad domicilium tendit, in quo Ludouicus, & Raphaël, tutò se considere confidebant; secretáque inter eundum, cum lictoribus colloquia miscens, eos de agendis instruit; accidit, vt ex incolis quidam, qui etiamnum in agro versabatur: cùm viros armatos conspiciens, illos agminatim, ac pedetentim ad Ludouici domicilium contendere animaduerteret; veritus, ne aliquæ incauto insidiæ pararentur, eo maximè, quòd Ministrum cum iis incedentem cerneret: moras omnes abrumpens, celeri cursu ad Ludouicum fertur, monétque non paruam militum manum cùm Ministro ad eúm tendere. Eo nuntio paululùm animo substitit Ludouicus, quidque acturus esset, mente versans (neque enim aufugiendi tempus supererat) mox animum auget, ac spe potissimùm in Deum fretus, Raphaëlis animum, qui ad insperatum rei nuncium elanguerat, ac penè conciderat, Martyrum certaminibus, Sanctorum Patrum, qui olim pro Regulæ obseruantia dimicarunt, tolerantia in exemplum allatis, in Dei spem, melioremque cogitationem excitat: atque vt illius animum magis ad fortitudinem reuocet, ea tentatione nihil Deum ab ipsius, præterquam animi probationem expetere: cæterùm illius auxilium quàm certissimè illis adfuturum, breui sermone confirmat.

Minister Ludouico, & Fratri insidias parat.

Ea cohortatione vbi Ludouicus Raphaëlis animum diuina virtute confirmatum, LVI.
atque ad omnia paratum cognouit: genibus ante Deum prouolutus, breui oratione se, suamque causam eidem commendat, illis Prophetæ verbis vsus: *Eripe me de inimicis meis, Deus meus, & ab insurgentibus in me libera me: quia ecce ceperunt animam meam, irruerunt in me fortes. Neque iniquitas mea, neque peccatum meum Domine.* Tum modum excogitat, Deo (vt creditur) consilium in ea temporis angustia administrante, quo se à persequentium technis eripiat. Ignem prægrandem in domus impluuio instruit, multisque accensis luminibus, ea, varia per domus loca dispertit, vt eorum fulgor per fenestras, atque alias domus rimulas coruscans à Ministro, ac cæteris exteriùs videri possit. Interea Lictorum agmen, Ministro comite, cùm tenebræ iam Orbem obtegerent, inter ipsos noctis horrores ad domum accedebant; cùm Ludouicus, Raphaële, quid agere deberet, instructo: mox arrepta verua, sartagines, fuscinas, ahenos, crateuteria, craticulas, catenas focarias, atque alia domus ferramenta, quibus illa instructa erat, per pauimentum, ac parietes raptant atque inuicem collidunt: confusas quoque voces, ac sonos vociferantes edunt: vt, qui vociferationem, ac strepitum audiunt, magnam armatorum militum copiam, ad pugnam ibi paratam, adesse sibi persuadeant, quæ tumultum, atque illum armorum strepitum edat. Posthæc Ludouicus statim, quasi omnium armatorum caput esset, conficta voce, Ducis vocem, ac imperium simulans: his fenestras, illis ostium, diuisis muneribus

Psal. 58.

custodienda

custodienda tradit: alios tormenta timulis applicare iubet; vt si quos propius accedere contingat, globulis prosternant: denique propria cuique munera præscribens, strenuè ad pugnam adhortatur. Tum verò, quasi propria voce Ducem compellans, ne cuiquam malum, aut vulnus inferat, impensiùs rogat; sufficere verò (ait) si milites domum tantùm custodiant, ac seipsos defendant. Ipse cootrà, simulata Ducis voce, ne his se immisceat respondet; suum illud munus esse, ipsius verò Deo pro ipsis preces fundere; atque iras simulans, futurum esse, comminuatur, vt, si propiùs accedant, illos accessisse pœniteat.

Ludouicus bellico stratagemate Ministrum ac lictores fugat.

LVIII. Hæc dum imperiosè, ac bellico more Ludouicus, quasi militum Dux, aduersariis minatur: Minister, ac Satellitium ficto illo armorum strepitu, ac vocibus perterriti, quid agere debeant, animo hærent. Minister verò, quanquam lubentiùs à cœptis destitisset; attamen, ne frustra tot eò homines compulisse: néve animum abiecisse videretur; verbis Satellites cohortatur, ne animum despondeant; sed impauidi ad fores accedant, atque in domum irruant. At ij cùm de capite illis decertandum esse existimarent, (solet enim huiusmodi hominum genus sibi maximè à periculis cauere) Ministro respondent: Tuum, Pater, est præire, qui horum Fratrum es Pastor, quique nos in hoc discrimen adduxisti. Quid? Num tu æquum iudicas, vt omnes hic inter tenebras iugulemur? Fratres quoque, qui cum Ministro erant, ne tanto se periculo exponeret, hortabantur. Tum Accensus Curiæ ad Ministrum. Si rei grauitas, ait, aut necessitas id postularet, Pater, vt cum vitæ periculo hoc facinus aggrederemur; planè æquum esset, vt intrepidè, ac promptissimis animis, (ex quo Curiæ imperio subijcimur) omne vitæ discrimen amplecteremur. Verùm cùm de re leuissima, ac Regulari duntaxat causa agatur; tot funestas Tragœdias excitare, ac certo nos vulnerum, ac necis periculo exponere, nemo est, qui id à ratione dissentaneum esse non censeat. In eandem ipsi quoque Fratres sententiam coëuntes, Ministro persuadebant, vt à periculo abstineret: cuncti enim magnam incolarum manum armatam eò ad Ludouicum tuendum confluxisse, certissimè sibi in animum induxerant.

LIX. Dum hi ita inter se mussitant, Ludouicus, cùm neminem propiùs accedere, sed velut perterritos consistere, ac paulatim retrocedere, per ostij rimulas spectaret; extremo illos pauore concutere statuit. Quare, patefactis ingenti cum fragore ostij foribus, (quasi inclusi milites in eos irrumpere vellent) varijsque effictis militum vocibus, quibus se ad pugnam hortaretur; tantum iam perterrefactis animis metum, ac terrorem adiecit, vt ij apertam omnes per agros, ac montes fugam compelleret. Quamquam verò Ludouicus ea, quam callebat, militari arte, bellico illo stratagemate vsus, non parum ad exterrefaciendos aduersariorum animos contulerit: cum tamen pauorem illis potiùs è Cœlo, quàm aliundè incussum fuisse, ipse Minister, postquam ad Capucinos accessit, non semel fassus est; quem tam ingentem fuisse asserebat, vt, & ordinata militum acies illis pro Ludouico tunc adesse videretur; ab eàque velut à turbine dispergi, & ad fugam se compelli existimarent. Quare Ludouicus, id diuinæ benignitatis præsidio potiùs, quàm humanæ prudentiæ artibus adscribens, cùm primùm eos ex fuga abesse cognouit, protinùs cum Raphaële in genua procumbit, Deúque liberatori gratias agit.

LX. Ab eo itaque periculo Ludouicus iam liber, cùm eam sedem non satis sibi à Ministri insidiis tutam esse cognosceret: inde abscedens, cum Raphaële ad Camaldulenses Monachos Congregationis Montis Coronæ transmigrat, qui Eremum Cryptarum propè Massacium constructam, incolebant. Is quippè locus, & ad solitariam vitam excolendam aptior, & ad orationis studium prosequendum magis accommodatus; denique à Ministri infestationibus liber, ac tutus illi videbatur. At neque ipsius studio religiosissimi illi Patres defuerunt, qui, cùm silentio, orationi, & Anachoreticæ vitæ instituto perfectiùs incùbentes, cœlestem sub Paulo Iustiniano Patre

Ludouicus in Eremum Cryptarum cum Fratre migrat.

ac Majore

ac Majore in ea Eremo vitam ducerent: aduenientes Fratres benignissimè excipiunt, atque omnibus humanitatis officijs prosequuntur.

Paulus Iustinianus Camaldulensis Congregationis Montis Coronæ Auctor.

Erat hic Paulus, inter Camaldulenses nomine, ac pietate celeberrimus: qui cùm Montis-Coronæ Congregationis Auctor, ac Institutor fuisset, in ea Cryptarum Eremo, velut clarissimum Religiosæ obseruantiæ lumen, ac perpetuus Eremiticæ austeritatis vindex, admirabili vitæ sanctimonia, ac virtutum splendore emicabat. Hic aduenientem Ludouicum, simul cum Fratre, hospitio excipit: à quo cùm sui itineris, atque eò confugiendi causam didicisset: piè admodum illos ad rerum tolerantiam hortatur, animósque melioris rerum euentus spe corroborat. Interim tranquillis, ac pacatis apud se iubet animis conquiescere, neque vlla formidine, aut metu percelli. LXI.

In ea igitur Eremo Forosemproniani Fratres confidentes, in omni se virtutum, atque austerioris vitæ cultu exercebant: familiaria illis ieiunia erant, quotidianæ vigiliæ, ac carnis macerationes; die inter Syluas rerum cælestium contemplationibus vacabant, nocte verò cum Monachis diuinis laudibus incumbebant: nec quicquam sibi, vel obsonij, vel victus cuiuscumque ex communi Monachorum mensa sibi administrari patiebantur: sed, cùm fames vrgeret, stipem, velut pauperes à Domus Cellario accipiebant; vel syluestria sibi olera in cibos parabant, quibus contenti à vino abstinebant. LXII.

Ludouici, & Raphaelis erga Camaldolenses ægrotos charitas.

Porrò, dum hac virtutum luce, ac perfectioris vitæ genere Germani Fratres sacram illam Monachorum Domum illustrant, contigit, vt vel propter aëris insalubritatem, vel ob nimios exæstuantis Caniculæ ardores, quibus tunc Regio flagrabat, vniuersi pœnè illius Cœnobij Monachi, ac sacerdotes, aduersa valetudine afflictarentur: Mox Germani fratres pio charitatis operi se accingunt; haudque facilè effatu, quàm promptè, quantoque cum charitatis æstu propria cuique infirmo obsequia præstent; quàm sedulò diu noctúque ijs inseruiant; qua diligentia paratos cibos ministrent; pharmaca, ac medicamenta opportunè præparent, ac prębeát; solaria ad eos recreandos quærãt, ac tandẽ eos pijs omnibus officijs cõplectantur. Ludouicus quotidiè Missas faciebat; & sicubi opus erat, grauiùs laborantes sacro Viatico reficiebat; pijsque hortationibus confirmans ad morbi tolerantiam excitabat: nulli denique cùm vllo veræ pietatis officio, donec vniuersi in pristina incolumitatem vendicarentur, vnquam defuisset: id quoque summum tum Pauli, tum cæterorum illius Eremi Religiosorum in eos amorem conciliauit. LXIII.

Verùm, dum inter solitaria huius Eremi loca his sese virtutum operibus exercent, ac velut in vtramque ibi aurem tuti obdormiunt. Haud dormit Sathan, qui grauiter eorum patientia, ac plurima virtute læsus, magisque in dies sibi de futura Reformatione timens, nouas in eos tempestates concitat. Nam etsi Germani Fratres à cæterorum, tum domesticorum, tum aduenantium hominum, quàm maximè fieri poterat, oculis cauerent; ne eorum sedes Ministro aliquando innotesceret: haud tamen fieri potuit, quin ob ægrotantium præsertim curam, quam quotidie gerebant, à quamplurimis, qui eò ad ægrotos inuisendos confluebant, conspicerentur: quo fit, vt, eorum fama subobscurè ad Guardianum Conuentus Massacij, qui ab Eremo non longè aberat, penetrante; Guardianus Ministrum, qui visitationis officium non procul à Massacio alteri Conuentui impendebat, eius rei per literas certiorem fecerit. Minister verò, eo nuncio lætus, longiorem Epistolam ad Guardianum exarat, in qua illud primùm monet, vt rem certiùs per Exploratores agnoscat, ac rursum illi per literas significet: tum plurimas in Ludouicum, ac nouam Reformationem minas congerit. Omnia (inquit) tentanda sunt, vt Ludouicus semel in manus nostras incidat: neque enim tumultus, in Ordine ex Reformatione exorti, vlla ratione sedari valent, aut noua hæc Reformatio extingui, nisi is, in imum carceris locum detrusus, in eo vsque ad mortem tabescat. Neque uos moueat Diploma ab eo ab Apostolica Sede latum; illud enim, cum subreptitium sit, ac LXIV.

Ministri ad Massacij Guardianum Epistola conscriptur.

falsis

falsis tantùm de causis impetratum, nostro proculdubio Diplomate prosternitur, quo nobis in huiusmodi Apostatas, atque Ordinis perturbatores datur animaduertere: quare parui illud Diploma faciendum est: semel enim Ludouico in squallentem carcerem retruso, nobis facilè erit in huiusmodi diploma, velut subreptitium, apud Romanam Curiam consurgere, atque illius reuocationem impetrare. Age igitur, vt quàm primùm, quomodò res se habeat, nos per certum nuntium certiores facias. Vale.

LXV. Guardianus, lecta Ministri Epistola, mox duos ex sui Conuentus familia Fratres, huic negotio idoneos, ad Eremum mittit; qui se intimos Ludouici amicos, ac familiares esse simularent. Monachi verò, cùm nihil sinistrum suspicarentur, aduentantes fratres auidè excipiunt, humanissimè tractant; & cùm hora prandij esset, secum ad communem refectionem admittunt. Porrò eo tempore Ludouicus cum Raphaële in syluam secesserat; vbi vnà diem in orationem, ac rerum diuinarum contemplationem insumere solebant. Interea Monachi Ludouici, ac fratris pietatem optima vitæ exempla, ac reliquas virtutes apud fratres summis laudibus efferunt; eosque apud se tutos commorari; ac tunc quidem inter syluas de more versari, nocte verò duntaxat ad Eremum redire, bona illis fide indicant.

LXVI. Eo Fratres exploratores contenti, dum vnà cum Monachis cibum sumunt; casu vel meliori potiùs Dei prouidentia accidit; vt illa Ministri ad Guardianum Epistola, quam eorum alter secum detulerat, imprudenter illi sub mensa caderet: quod cùm nemo animaduerteret, ij Massacium redeunt, Guardianóque vniuersa, quæ de Ludouico audierant, renunciant. Protinus hoc ipsum Guardianus per literas Ministro significat. Interea Monachi inuentam Epistolam aperiunt, perlegunt, examinant, & Ministri artes, atque occultas in Ludouicum machinationes percipiunt: quamborem vix Ludouicus sub vesperum ad Eremum redit, cùm statim Monachi vniuersa, quæ cum Fratribus gesta fuerant; ac præterea de inuenta epistola, referunt; quam cùm Ludouicus attentiùs perlegisset, ac Ministri animum, ingeniumque in ea exaratum, perspexisset; oculis ad cælum erectis, Deo gratias agens: Iam inquit, perspicuè æterno, immotum illud Dei consilium esse; vt hoc sanctæ Reformationis opus reluctante licet hominum arte ac potentia, supremum tandem suum culmen assequatur; neque hominum, aut dæmonum conatu dissolui posse, quod Dei virtute, ac consilio iam statutum est. Hactenus enim cùm Ministrum mihi tantùm infensum arbitrarer, haud leui suspicione vrgebar; ne id vitio meo potius quàm Reformationis studio, tribuendum esset: iam verò, cùm tam manifestè in Reformationis opus, quod Dei est, illum debacchantem video, nihil sanè reliquum est, quod animum meum sollicitet: neque enim illi cum Ludouico, sed cum Deo pugna est, in qua illum omnino succumbere necesse sit. Tanta deinceps, ac tam certa Reformationis spes Ludouici animum ab eo tempore cœpit imbuere; vt perinde, ac si illius iam certus extitisset, ne quidem de ea dubitandum esse, existimaret. Paulus verò, ac cæteri illius Cœnobij Monachi, cùm nihil sibi à Ministro metuerent, animos tum Ludouico, tum Raphaëli, ne quid formidarent, suis verbis addebant.

LXVII. Minister igitur, accepta Guardiani epistola, qua de certa Ludouici sede admonebatur, iterum Maceratam, vbi tunc Legatus Apostolicus præsidebat, e vestigio euolat; *Minister Ludouicum in Eremo Cryptarum persequitur.* ab eoque armatam familiam impetrat; qua nonnullos (vt aiebat) Apostatas, qui deserta Religione, Regionem vagãdo circuibant, ad Ordinis obediẽtiam compellere valeat. Legatus, nihil in Ministri verbis doli suspicatus, Curiæ Accẽsum cum valida Apparitorum manu Ministro assignat. At Minister cùm necdum illi mente excidissent, quæ in agro Cingulano, sibi, ac alijs in eodem planè Ludouici negotio contigerant, facto quidem præsens ipse esse noluit: Fratres tamen huic rei idoneos cum Apparitoribus mittit: quos vbi de omnibus, quæ agere deberent, opportunis monitis, ac consilijs instruxit, rei exitum anxius præstolatur.

LXVIII. Porrò Fratres Lictoribus stipati, rectà ad Eremum contendunt, atque, vt omnis

Ludouico via aufugiendi intercludatur, Cœnobium vndique circumuallant. Monachos interpellant, vt Ludouicum, ac Raphaëlem, velut Apustatas, ac Ordinis desertores tradant. Monachi è regione pro Ludouico stare, de illata vi conqueri, sacrorum locorum immunitatem obiicere, excommunicationem, ni desistant, minari. Illi contrà clamare, suos sibi Apostatas vbique repetere licere; Legati se quidem auctoritatem præseferre, illos verò tum Apostatarum fautores, tum Ecclesiasticæ potestatis contemptores prædicare. Denique cùm omnia clamoribus implerentur, tam ingens ibi tumultus excitari cœpit; vt, confluentibus vndique viris, qui circa Eremum habitabant, quorum pars fratribus de Obseruantia, pars Monachis fauebat, eò res deducta esset, vt in factiones diuisi, iam ad conflictum arma, animosque pararent. At Ludouicus maximè veritus, ne sua causa clades aliqua inter eos contingeret, vltrò cum Fratre se Lictoribus tradit, illis Prophetæ verbis vsus. *Si propter me orta est tempestas, mittite me in mare.* Ecce me (inquit) quid pugna, aut contentione opus est? Ab Apostolico Legato missi, huc venistis: Iam me ad Apostolicum Legatum ducite; Legatum apello: mea coram eo causa mihi agenda est; neque enim ab alio iudicium expecto; vt, si quod in me crimen fuerit, ab eo durius corripiar; sin minùs, ipsius quoque iudicio absoluar.

Ludouicus coram Legato Apostolico suam causā dicit.

LXIX. Sedatis in hunc modum turbis, Lodouicus, & Raphaël cum fratribus, ac Lictoribus ad Legatum pergunt. Eo tempore Apostolica Legatione in Piceno fungebatur Franciscus Armellinus. Vir grauis, honestus, & cum primis æquitatis amans atque adeò ab omni cupiditate alienus; vt pluribus, maximisque in rebus probatissimus, magnam sibi apud cunctos integritatis existimationem comparasset: qui propterea à Leone X. ob præclaras animi dotes inter purpuratos Patres anno 1517. cooptatus fuerat. Is vbi Ludouici, ac cæterorum aduentum agnouit, Vrbis Guardiano ad se accersito, omnes ad se vocari iubet; qui cùm præsentes adessent: ad Guardianum, ac reliquos Fratres, qui cùm Ludouico venerant, sermonem conuertens, ab iis, quid à Ludouico exquirant, aut cuius rei gratia illum comprehendi curauerint; percunctatur. Cui Guardianus; nihil à Ludouico, prærerquam spiritiale illius commodum, atque vtilitatem se postulare affirmat: neque alia de [illegible] Ordinis Patres comprehendendum cogitasse; quàm quòd de ipsius salute [illegible] diu aberrantem ad Religionis sinum redire optarent, vbi summa omnium ben[illegible] lentia excipiendus, honorificè, ac tranquillè inter fratres vitam duceret. Tum Legatus Ludouicum, quid his respondeat, amicè compellat. Ad quem Ludouicus. Bono animo, Illustrissime, ad Apostolicum Tribunal veni, vt si quid à me delictum est, hic æquissimè iudicet. Deum Opt. Max. Iudicem obtest[illegible]r, testemque conscientiam meam appello, quam absque offendiculo purā possidere satago; Id tātùm me, si quod optimum, & honestum, ac Deo cum primis honorificum, tum verò ad supernam fœlicitatem adipiscendam ad[illegible] nec[illegible]ssari[illegible]m; vt; eoē medio su[illegible]to, omnis mihi ad salutem via penitus interclusa sit, in Religione hactenus quæsiuisse, ac etiamnum quærere; præterea nihil. Illud verò perfecta Regulæ obseruantia est, cui me pluribus ab hinc annis iureiuran[illegible]o obstrictum sentio: propter quam cum aliàs carceres, & contumelias tulerim, tum hoc quoque tempore hæc vincula sustineo. Hactenus quidem multa, ac grauia, hac ipsa de causa passus sum; plura tamen, ac grauiora ferre haud indignum, imò nec iniucundum censeo. Certè si quæ vnica est ad salutem via, hæc mihi in Religione patere posset, haud profectò ea mihi aliunde quærenda esset. sed in ea standum, in ea commorandum, in ea quiescendu, in ea tandem mihi elaborandum iure existimarem, quo perf[illegible]ctius ea frui poss[illegible]m. Verùm cùm nostra hæc sit horum temporum calamitas, vt Regulari disciplina collapsa, nullus in ea Regulæ perfectè obseruandæ locu[illegible] [illegible]us sit [illegible] arqu[illegible] naturæ lege dictante, ad Apostolicam Sedem, velut Matrem c[illegible]nfugi; ab ea v[illegible] mihi ad salutem aperiri postulaui; causam coram Pontifice dixi; antiquam [illegible] Francisci habitus formam, quam gero, [illegible] eo imp[illegible]tr[illegible]ui, Pontificium Dip[illegible] [illegible]a tuli,

quo Apostolica dispensatione mihi extra Ordinem degere, Regulamque in Eremis obseruare liceret. Quid? Num profugum, aut Apostatam inuenerunt? num Regulæ præuaricorem accuderunt? Amabò: si sacro Diplomate munitum; si Apostolica auctoritate fretum, si ad perfectam Regulæ obseruantiam anhelantem repererunt, quomodo Ordinis desertorem accusare audent? Proferant, si quid habent, quo Diploma Apostolicum eneruent, vel extenuent. Quod si alicuius delicti reum; si criminis conscium; si Regularis obseruantiæ perduellem, si publicæ tranquillitatis perturbatorem; si flagitiosum, si turpem, si scelestum norunt; accusent, probent, exclament ante Tribunal sto: Pontificis iudicium subire haud renuo. Mox Diplomate prolato, illud Legato conspiciendum offert. Rursusque sermonem prosequens Aiunt, (inquit) se nihil magis, quam meam salutem, ac bonum expetere; atque omni me apud eos beneuolentiæ, ac charitatis studio complectendum fore; si reditum ad eos festinem: id fortasse mihi persuaderem; nisi ijs prorsus dissentanea ex Ministri literis apparerent. Tum Ministri Epistolam exerens, illam Legato perlegendam tradit.

XX. Legatus vero, cum inspecto Diplomate, Ministri quoque Epistolam attentius perlegisset, nihilque in ea, præter dolos, versutias, calliditates, minas in Ludouicum exaratum animaduerteret; his grauiter commotus, Guardianum, atque adstantes Fratres, his verbis non absque stomacho conceptis, alloquitur. Multa, Patres mei, ac iusta aduersus Ministrum indignatione commoueor, neque satis Viri duplicitatem admiror; qui cùm nuper ad nos accedens, hos Fratres (Ludouicum, ac Raphaëlem indigitans) & Apostatas, & Ordinis perturbatores, atque excommunicatione irretitos esse pluribus verbis persuasisset; plurimamque in eos charitatem, ac veri Pastoris officium dissimulans, eos nonnisi Curiæ nostræ brachio ad Religionis sinum, & obedientiæ iugum reuocari posse contenderet. Dictis fidem adhibuimus. Quid plura? Omnia nobis persuasit: Militum subsidium obtinuit, nihil doli suspicantes sua auctoritate fefellit; insontes, ac probos homines nostra ope, ac nomine vinculis alligari iussit. Nosque S. R. E. Cardinales, & Apostolicos Viros, quod caput est, malis suis cupiditatibus famulari voluit. Quid hic excusatione, aut tergiuersatione opus est? En apertum literarum suarum testimonium: En Apostolicum Diploma, quod se haud ignorare suo literarum testimonio profitetur. Certè si veritas; si conscientia; si Religio; Ministri animum ab huiusmodi improbitate auocare minimè potuerunt: huius saltem sacri Tribunalis Maiestate, Numine, terrore: ipso quoque Legati Apostolici munere, persona, conspectu deterreri, æquum erat. Verùm, Supremum Numen obtestor, quòd nisi Religionis de Ecclesia benemerita Sanctitatem vererer, Minister vtique suo damno experiretur, quàm graue scelus, atque indignum facinus sit, Apostolici nominis dignitatem dolosa tecti specie illudere. Faxit Deus, ne Euangelicum illud vobis occini queat. *Veh, Vobis Scribæ, & Pharisæi hypocritæ, quia clauditis Regnum Cælorum ante homines: Vos enim non intratis, nec introeuntes sinitis intrare.* *Legati Apostolici pro Ludouico iudicium.*

LXXI. Tum Ludouicum, & Raphaëlem humanissimis verbis affatur. Vos, inquit, vestra patientia, & obedientia vos ipsos apud nos plurimum commendastis; ac commendatiores vestra innocentia, ac pietate præstitistis. Iam vobis, & vestra inculpatæ vitæ tutela, & nostra auctoritate liberum sit, quocunque volueritis proficisci, & sanctæ vocationis vestræ studium absque vllo metu tranquille prosequi. Quòd si quis ab eo posthac vos deterrere tentauerit: ad nos accurrite, qui omnem vobis in eo gratiam, ac fauorem pollicemur: tantummodo gratas vestras ad Deum pro nobis preces fundite. His eos dictis dimisit. *Ludouicus & Raphael liberè dimittuntur.*

LXXII. Porrò in his, quàm præclara diuinæ Sapientiæ Sacramenta nobis eluceant, facile perspici potest. Quis enim furentem Ministrum: ac tam graui in Ludouicum, ac nouam Reformationem iratum æstu incalescentem cernat: vt omnia perdere: atque in exitium rapere contéderet. Ludouicū vero inter Lictorū, atque aduersariorum manus

manus captiuum, vinculis constrictum, ad Tribunal raptum conspiciat: qui supremæ exorienti Reformationi sepulcbri funera non ominaretur? At ineffabilis Deus, qui ipsius incolumitati inuigilat, Ludouicum post vincula gloriosiorem reddit, & solidiora in persecutione Reformationi principia parat. Nam quemadmodum Cupressus atque aliæ excelsæ arbores, quò magis ventorum flatibus quatiuntur, eo profundius humi radices agunt. Ita Deus, quæ in Ecclesia stabiliora, atque immobiliora esse vult, occulta planè dispensatione, maioribus persecutionum turbinibus concuti finit: & vt Damianus ait: *Ad hoc premit, vt alleuet: ad hoc secat, vt sanet: ad hoc deijcit, vt exaltet.* Ex bellis quippe præclariora trophæa, & ex certaminibus illustriores coronæ colliguntur. Hoc pacto summa Dei Prouidentia creberis persecutionum flatibus Reformationis primordia pulsabat: vt & stabilem, ac immotam illi aliquando, Inter Regularium Ordines, in Ecclesia sedem pararet, & illustriorem post persecutiones illius gloriam redderet. Huius persecutionis meminit Auctor Historiæ Romualdinæ, quam breuiter his verbis attingit: *Factum est siquidem, vt dum Forosempronian i Fratres apud Paulum modicam capiunt refectionem, à Curia sæcularis Ministris inuasi raperentur, & vinctis ducerentur in carcerem Massacij: & hæc facta sunt instantibus Franciscanis. Paulus contrà, tantam iniuriam, Deo primum; deinde sibi ac Religioni simul, ob sacri loci violationem, illatam dissimulare non potuit. Captos pauperes viriliter repetit, contra renuentes captores (in vim priuilegiorum suorum) fulminat excommunicationem.*

Petr. Damian. l. 8. epist. 6. Reformationis primordia quo Deus maximis tentationibus pulsari permiserit. Romuald. n. l. 3. c. 191.

LXXIII. Liber itaque Ludouicus, cùm, velut reuecto ex hoste trophæo, maiorem sibi apud omnes gloriam, & existimationem comparasset, lætus cum Raphaële ad Eremum reuertitur, vbi incredibili omnium Monachorum lætitia á Paulo excipitur. Verumtamen post aliquot dies Paulus cùm Ludouici, ac Raphaëlis tranquillitati studens, iis non satis in ea Eremo, ob Ministri insidias prospectum esse existimaret, in aliam cogitationem incidit.

LXXIV. Inter Apennini iuga, quà è Piceno in Vmbriam itur, vallis quædam nemorosa latet, à dextra Sentinum nouum, à læua Fabrianū habens: cui immanissima imminet rupis, quæ ex alto præcipitem riuum effundens, Vallem ipsam graui murmure, tametsi non iniucundo, complet. Sub rupe Antrum apparet, quod olim luporum cubile fuit: vbi ij & fœtus suos procreare, & catulos ex præda vicini pecoris alere consueuerant: atque inde vallis ipsa ab indigenis *Pascilupi* cognomen accepit. Ibi à Paulo solitaria non pridem Eremus extructa fuerat, quàm pauci duntaxat Monachi incolebant: quæ Eremus Pascilupi ab ipsa vallis appellatione denominationem sortita fuit. Cumque ad eam vnicus tantùm iuxta defluentes aquas arduus pariter, atque ho[illegible]dus daretur ascensus, (reliquas enim partes peralta nudi saxi rupis concludebat) Hunc locum, velut remotissimum, ac tutissimum Paulus Ludouici, ac Fratris habitationi destinare cogitat, eumque illis opportunè laudat. Annuunt Pauli c[illegible]silio germani Fratres: quapropter Paulus, datis ad Maiorem illius Eremi literis, eò Ludouicum, ac Raphaëlem quamprimum dirigit.

Ludouicus, & Raphael in Eremum Pascilupi migrant, vt Ministri persecutionem effugiant.

LXXV. In eam igitur Eremum profecti, dum longè ab hominum conspectu, ac conuersatione gemini Fratres æquo, ac tranquillo animo, ab omni perturbatione semoto, Deo [illegible] vacare putant. En iterum, Sathana concitante, noua in eos sæuit tempestas, infestaque bella parantur: neque enim diu Ministrum latere potuit ipsorum [illegible] Eremum recessus qui mille in Ludouici vias oculos intentos gerebat. [illegible] propter commodiorem tunc se, tum ex loci solitudine, tum ex Monachorum [illegible] opportunitatem nactum esse arbitratus, quò tandem voti sui compos [illegible], ac Ludouicum teneret: non paruam Fratrum virilium, ac robustorum [illegible] qui sub horrentes obscuræ noctis vmbras occultè Eremum perant: [illegible] m ferente, vinculis coustringant. Pergunt bis septeni Fratres, animis [illegible] armati, nec quicquā à tam paruo Monachorū numero (qui ternariū nō [illegible]bat) [illegible] formidātes, Ludouico insultare parāt. Interea, præcipitāre se iā Sole,

vespertinum

Vespertinum imminebat crepusculum, quum ex Eremi Monachis, Senex quidam, atque ætate grandæuus, in imam planitiem oculos deflectens, Fratrum turmam, rectà ad Eremum tendentem animaduertit; qui sensim incedentes, noctis tenebras expectare videbantur; cumque eos pluribus argumentis Ludouici aduersarios esse agnosceret, iisque nulla ratione obsisti, ac eorum impetum cohiberi posse intelligeret: graui imminentis periculi timore perculsus, atque ob teneriorem charitatis necessitudinem, qua Ludouicum, ac Raphaëlem prosequebatur, penitùs animo consternatus, in tam ingentes se fletus, ac eiulatus dare cœpit, vt Ludouicus, qui in proxima sylua Canonicarum Horarum pensum exsoluebat, eos auribus persentiens: veritus ne Seni mali aliquid accidisset, ad eum statim aduolauerit, abeoque gemitus causam percunctatus fuerit. Cui Senex: An non vides, Ludouice, ait, tuorum aduersariorum turmam? quotque huc te comprehensuri festinant? Hi mei doloris causa sunt, hi me ad gemitum compellunt: quandoquidem omnis nobis,aut resistendi,aut tibi aufugiendi aditus præcluditur.

Minister iterum Ludouico insidias struit.

LXXVI. Ludouicus verò, Fratrum agmine inspecto; vbi eos Eremo necdum appropinquasse cognouit; Senem Elisæi verbis solatus: Ne timeas, inquit, Pater mi: Plures sunt pro nobis, quàm contra nos: erunt namque Angeli defensores; erit Beatus Pater Franciscus propugnator; erit denique Deus ipse murus igneus in circuitu nostro: nihil te moueat; tranquillus esto: tantummodò Deum impensè roga, ac deprecare, vt noster sit. Confestim ambo Ecclesiam ingressi, atque ante Altare prostrati, ardentiùs Dei opem efflagitant, diuinámque clementiam pressiùs sibi adesse deposcunt; vt consilium in periculo suggerat, quidve illis agendum sit, diuina luce subministret: frequenter verò Ludouicus Deum illis Prophetæ verbis sollicitabat: *Iudica Domine nocentes me, expugna impugnantes me: apprehende arma, & scutum, & exurge in adiutorium mihi.* Tum, magna in Deum spe, ac fiducia, animo concepta assurgentes; Ludouicus, vt aduersarios eludat, atque à cœptis deterreat, Militari astu, (quemadmodum solebat) vti cogitat. Nam ingenti lignorum pyra extructa, atque igne excitato, accensos torres, ex igne collectos, varias per Cœnobij fenestras, ac prominentia rupium iuga dispertit; vt ipsorum aspectu Fratres multam ibi hominum turbam adesse sibi persuadeant. Porrò flante vento, ac titionum crepitante flamma; tantus ex his fragor, ac strepitus personare cœpit, vt non paruum Fratribus, qui procul spectabant, horrorem incuteret. Verùm cùm animosiores facti, iam propiùs accedere pararent: Ludouicus cum Raphaële altiorem rupem conscendens, Fratrum turbam expectat; qui per angustum iter sub ea gradientes, ad Eremi Cœnobium properabant: quos cùm, circumfusa iam noctis caligine, ex ligneorum calepodiorũ strepitu iam aduentãres persentiret: belli se Ducem simulans, quasi qui plurimam armatorum militum copiam sibi parentem haberet; primùm quidem voce submissa, suum quibusque locum assignare, ac munera distribuere videbatur; sicut in bello fieri solet, quum detectis hostium insidijs, qui Arcem defendunt, eorum clam aduentum præstolantur. En, en (aiebat) en adsunt: parate tormenta: Vos angusta illa loca occupate: Tu cum tuis iter istud obside; ne cuiquam per illud aditus patere queat. Nos in agmen irrumpemus. Hæc ita submissè obmurmurat; vt tamen ficta vox ad illos peruenire valeat. Interea, per eminentia illa rupis loca, hàc, atque illàc excurrens, variasque tum Ducis, tum militum voces effingens, omnes ad pugnam hortatur. Idipsum quoque Raphaël à Ludouico edoctus præstabat. Fratres verò, cum strepitus, ac voces quidem audirent, neminem verò ob loci angustiam, ac noctis tenebras cernere valerent; magnam ibi armatorum manum esse arbitrati, titionum quoque crepitantium horrore perterriti, tam ingenti metu trepidare, ac terrore percelli cœperunt: vt non modò sibi fugam consulerent; sed haud

Psal. 34.

Ludouicus, vt se, & Fratrem liberet, stratagemate vtitur.

secus, quàm si hostes in se irruentes cernerent, nullo persequente, ita sese per abrupta illa loca velut præcipites darent; vt mirum planè esset (vt ex Monachis, qui tunc aderant, quidam testabatur) quòd ex frequenti lapsu crura, & capita saxis non allideret. Ita Ludouicus, diuina potiùs virtute, (quæ & consilium præbuit, & terrorem persequentibus auxit) quàm humano consilio seruatus, iam tertiò persecutores euasit; ex quo lætus, & gratulabundus illud Ecclesiastici Deo liberatori cœpit occinere. *Confitebor tibi, Domine Rex, & collaudabo te, Deum saluatorem meum: confitebor nomini tuo: quoniam adiutor, & protector factus es mihi, & liberasti me, secundum multitudinem misericordiæ nominis tui à rugientibus præparatis ad escam: de manibus quærentium animam meam, & de portis tribulationum, quæ circumdederunt me, &c. Propterea confitebor, & laudem dicam tibi, & benedicam nomini Domini.*

Eccl. 51.

At, ne quis hunc euadendi modum, velut Euangelico homini minùs consentaneum suggillet; vel humanæ potiùs artì, atque industriæ, quàm Dei prouidentiæ adscribendum censeat; planè meminisse debet, id tum apud Scripturas, tum apud Patres haud insolitum videri. Quid enim egerit Dauid, cùm Achis Regis Getheorum manus effugere vellet, quomodo os immutauerit, ac se alterum esse simulauerit, cunctis perspicuum est. Qua identidem arte Gedeon tubarum clangore, lagenarum sonitu, ac luminum apparatu Madianitas terruerit. Quo itidem artificio Iudith Holofernem, Iudæorum hostem, deluserit, atque Assyriorum exercitum ad fugam compulerit. Paulus quoque quo consilio vsus fuerit, vt se è Iudæorum manibus eriperet, cùm de Resurrectione mortuorum se iudicari, diceret; nemo est qui ignoret. Denique, (vt alia exempla præteream) D. Athanasium, iniquissimis illis Arrianorum temporibus, immotam Catholicæ Fidei columnam, hac animi solertia, ac sagacitate persequentium furiam declinasse, certum est: cùm ea, qua fugiebat, cymba in oppositam fluminis partem conuersa, insequentibus ex industria occurrit, sciscitantibúsque num longè Athanasius abesset, respondit: non longè illum abesse: qua arte, aduersum illos fluminis cursum tenentes, effugit. Quid plura? Cùm Dominus, vbi nullum subest Fidei periculum, persecutores deuitandos esse monuerit, illis verbis: *Cùm autem persequentur vos in Ciuitate ista, fugite in aliam.* Profectò nihil ab Euangelio dissentaneum agere videntur, qui vel sagaci consilio, vel humanâ industria sibi ab insecutoribus cauent: dummodò in omnem rei euentum parati, ac diuinæ voluntatis imperio subiecti, omnem in eo studij sui summam non reponant. *Idcirco enim* (vt ipse Athanasius ait) *& ipsum Verbum, propter nos homo factum, non indignum putauit, cùm quæreretur, quemadmodum & nos, abscondere se: & cùm persecutionem pateretur, fugere, & insidias declinare.* LXXVII

Ludouici factum à calumnia liberatur, diuinæque Prouidentiæ adscribitur.

1. Reg. 21.

Iudith. 11.

Iudic. 7.

Matth. 10.

S. Athanas. in Apol. de fuga sua.

Inter hæc aduersa Deus benignissimus, vt Ludouici animum consolatione aliqua leniret, & in meliorem spem, atque expectationem erigeret; cuiusdam Monachi; Viri cùm primis in pietatis studio exercitatissimi, qui facto præsens interfuerat, teique exitum altiùs contemplatus fuerat, ita spiritum accendit, vt in hæc verba erumperet. O beata S. Francisci Religio! ó felix Minorum Ordo, qui potentissimo tanti Patris suffragio suffultus, sæpè reuiuiscit: vixque in eum inobseruantiæ Regularis virus irrumpit, quum mox, cælesti noua Reformationis pharmaco curatus, ab interitu vindicatur: quo etiam plerunque fit, vt non modò in pristinam incolumitatem, ac Regulæ obseruantiam; verùm etiam in illustriorem rerum statum refloreścat. O terque, quaterque felicem te Ludouicum, si eximium hoc Dei beneficiū agnoscēs, quo te sacri huius ædificij columnam, ac propugnatorem instituit, aduersus hominum, ac Dæmonum tentationes, vsque in finem strenuè, ac legitimè decertaueris: inde enim plurima te manet apud Deum, & apud homines gloria. Quamobrem certa fortiter, viriliter age: neque animum vllo vnquam tem- LXXVIII.

Monachi cuiusdam de Minorũ Ordine, ac illius Reformatione elogium.

pore

pore desp̃ondeas: te enim Sapientis verba huc prouocant: *Pro iustitia agonizare pro anima tua, & vsque ad mortem certa pro iustitia, & Deus expugnabit pro te inimicos tuos.* Eccles. 4.
His verbis adeò respellatus est Ludouici spiritus, vt & duriora pari haud renueret; sæpèque illud Apostoli altè animo repeteret: *Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio, an angustia, an fames, an nuditas, an periculum, an persecutio, an gladius?* Rom. 8.

LXXIX. Cæterùm, dum hæc circa Ludouicum aguntur: Frater quidam Angelicus ex Perusini agri Oppido, qui Phratta dicitur, oriundus, audita Matthæi fama, quæ tum ob nouam habitus formam, tum ob singularem vitæ rationem, efficacémque diuini Verbi prædicationem, qua Populos ad pœnitentiam excitare solitus erat, de ipso in toto Ordine percrebuerat: gloriæ, ac nominis potiùs, quàm veræ virtutis cupidus ex Obseruantium Ordine discesserat: & Angelico spiritu exutus, magis verò Sathanæ errore deceptus; nulla ab Apostolica Sede impetrata licentia, maritima Venetorum loca peragrabat: vbi nudis pedibus incedens, Crucem quoque Matthei instar, gerens: cùm sub hispido habitu, ac Caputio, quale à Matthæo gestari intellexerat, pœnitentiam vbique prædicaret, haud paruam apud homines sibi sanctitatis opinionem conciliauerat. Hac fama Clodiensem Ciuitatem ingressus, dum in vicis, ac plateis, & vbicunq; collectos homines reperit, Dei Verbum disseminat; ac noui, horridique habitus conspectu vniuersos terret, accidit: vt inter alios, qui ipsum concionantem audiebant, quidã Paulus Clodiensis, qui ex Ordine Minorum de Obseruantia (in quo Regulam professus fuerat) ante aliquot annos Apostolica auctoritate emerserat: vt matri, ac sororibus maximè egenis, sua opera, ac industria subueniret: tum ipsius sermonibus, maximè ea habitus forma commoueretur: qui cùm ea vitæ integritate præstaret, vt & Religionis exemplum, ac cæteris in ea vrbe pietatis, ac probitatis documenta præberet: protinus ad illum accedens, ab eo, cuius instituti sectator sit, quidve illa habitus forma portendat, sciscitatur. Cui Angelicus, cùm se Eremitam Franciscanum esse responderet, sub B. P. Francisci Regula militantem: cuius ipsissima illa habitus forma sit, quam ille ab initio instituerat; id facilè Angelicus Paulo persuadere potuit: quandoquidem is quandam D. Francisci Imaginem ea propemodum forma depictam non semel aspexerat: quæ in Cathedrali illius vrbis Ecclesia asseruatur. Quare, eo vehementer intensus, in eam statim habitus, ac vitæ rationem cœpit propendere. Sed cùm vir eruditus esset, ac prudens: num Apostolica auctoritate fruatur, qua sibi socios, ac discipulos aggregare valeat, sapienter ab eo exquirit. At, qui falsò, ac mendaci spiritu ducebatur, falsò quoque Apostolica se auctoritate subnixum, ac Pontificio diplomate munitum affirmat. Huius igitur cùm Paulus, ob conceptam de eo in animo existimationem, verbis fidem adhiberet, ad illius se mox pedes prosternens, ab eo summis precibus exposcit, vt in suam illum habitus, ac consortij societatem recipiat: Haud differt Angelicus: sed Paulum amplexatus, eodem tempore consimili habitu indutum sibi socium, ac discipulum assumit. Hac fallacia Angelicus cùm nonnullos sibi discipulos, ac sectatores comparasset (qui ad denarium propè numerum excreuerant) his stipatus, huc atque illuc Dei Verbum disseminans, peruagabatur.

Fr. Angelicus Phrattensis sub Reformationis nomine discipulos colligit: tum Apostata agnoscitur.

Paulus Clodiensis vir pius, ac probus F. Angelico adhæret.

LXXX. Verùm post aliquot dies, cùm mendacem hominem nulla non modò Apostolica auctoritate ad Congregationem constituendam fulciri: sed, velut sui Ordinis desertorem, neque syncerè, neque candidè coram Deo ambulare, Paulo, ac cæteris compertum fuisset: facilè enim elucet mendacium: neque diu sibi constare potest, qui à vero abscedit: cunctis ab eo discedentibus, Paulus animo secum versare cœpit, quo pacto eam habitus formam, quam veram Beati P. Francisci esse, iam sibi persuaserat, iustè sibi retinere posset. Eam igitur ob causam Romam proficisci cogitat: vt eadem habitus forma, ac Eremiticæ vitæ ratione à Pontifice impetrata, in ea Sancti Francisci Regulam,

cui ex voto se deuinctum esse, non ignorabat: cuios quoque obseruantiam in Ordioe se integrè consequi posse diffidebat; teliquo vitæ suæ curriculo obseruatet. Neque enim de Matthæo, ac Ludouico quicquàm eatenùs sibi perspectum fuerat.

Hoc itaque apud se inito coosilio, Romaoam profectionem aggressus, cùm per LXXXI

Paulus Matthæum in Piceno adit, & ab eo quid agendum sit, addiscit.

Picenum iter faceret; Matthæi rumor ad eum peruolat, quem sub eadem habitus forma, iam ferè biennio antea à Pontifice impetrata, io Fabrianensi agro, tunc Dei Verbum disseminare audit. Ea fama Paulus haud leuiter permotus, ad Matthæum festinat: ac propè Fabrianum repertum, incredibili aoimi voluptate complectitur, Matthæus cùm neminem, præter Ludouicum, ac Raphaëlem, ea habitus forma potitum sciret: repentino illius aspectu obstupescit: quærit, percunctatur: vnde, quomodo, quáve ratione eam sibi habitus figuram comparauerit. Cui Paolus vniuersa, quæ cum Angelico illi Fossæ Clodiæ contigerant, receoset: consilium aperit, vicissimque ab eo, quid de habitu illo seotiat, exquirit. Matthæus verò plurioùm diuinæ prouidentiæ consilium admiraos, quæ ineffabili planè modo pusillam Reformatioois familiam augere videbatur; vbi illum diligenter de omnibus, quæ tum ad illam habitus formam, tum ad rectum ipsius vsum, Apostolica auctoritate sibi confirmatum spectant, admoouit: vehementiúsque ipsius animum, ad propositum diuinæ vocationis studium proseqoeodum accendit: Romanum illi iter commeodat, quò Sedis Apostolicæ auctoritate ea tutiùs frui possit. Paulus illius consilio obtemperans, post aliquot dies cum Matthæo in oratione consumptos, iter suum Romam versùs prosequitur; vbi iisdem sibi à Pontifice verbo teous facilè

Paulus Matthæo se adiungit.

impetratis, quæ Matthæo, Ludouico, ac Raphaëli paulò antea Diplomate concessa fuerant, ad Matthæum in Picenum quamprimùm reuertitur, laborumque se illi comitem adiungit. Atque ita Paulus quintum io Capucinorum familia locum sibi oumero, ac virtute vendicat: vir planè egregius, ac tot spectatæ vitæ, ac morum ornamentis insignis: vt nascentis Reformationis initia non parùm sua virtute coofirmauerit, ac præclaris exemplis illustrauerit: quemadmodum alibi fusiùs explicabimus, cùm de illius vita compendiosè agendum erit.

Annus Christi. Clem. VII. Carol. V. Imp. Reform. Capuc.
1527. 4. 9. 3.

I. ANNO millesimo quingentesimo supra sextum, & vigesimum, inter tot incommoda, ac persecutiones transacto; vt nulla Ludouico, aut tuta quies, aut certa sedes vllo loco relicta esset; præsens annus 1527. haud melioribus illi auspicijs illucet: neque enim semel concitata Ministri ira his persecutionum procellis sedari potuit; sed eò magis intumescere visa est, quò suos omnes impetus ab infimæ notæ (vt videbatur) viris deludi, conatus prosterni, ac conceptam spem magis vndique sibi frustrari intuebatur. Quo fiebat, vt omnem propè in iis persequendis modum, ac metam excederet.

II. Verùm, antequam ad vlteriora feratur, nostra hic tantisper sistat oratio. Neque enim leue est, quod in hac Ioannis Fancstris persecutione admirandum se offert. Etenim cùm hæc ipsius persecutio ad malum tenderet (vtpote, quæ non alio, quàm ad nouæ Reformationis, quæ à Pastore potiùs fouenda, quàm oppugnanda erat, perniciem, ac interitum spectabat) ac proinde mala, & iniusta esset: ea tamen in Ministri mente (si res altiùs perpendenda sit) neque mala, neque iniusta; quinimmò ratione aliqua excusanda videretur. Neque enim Ministri animum vllo in Ludouicum, ac Raphaëlem odio, aut maleuolentia commotum fuisse, credendũ est; cùm nulla ad id illũ causa, aut ratio prouocaret. At neque alia (vt superiùs annuimus) ipsum ratio ad eos insequendos mouebat, quàm quòd ex habitus nouitate, illorum que ab Ordinis separatione, Apostolica auctoritate suffulta, plurimas in eo sub Reformationis titulo perturbationes oriri animaduerteret. Tot enim, ac tantę hoc tempore inter Fratres pro reformatione turbæ fieri cœperunt; vt, in factiones diuisi, vix sedari possent, quin in seditiones, ac tumultus erumperent: qui cùm ex sua Piceni Prouincia ebullire cœpissent; eos statim in ipso ortu extinguendos esse, proprium Ministri & munus, & prudentia exigebant. Ludouicum verò, cùm neque ad Reformationis opus auspicandum aptum esse intelligeret; neque ad Reformationem, sed ad vitæ potiùs libertatem tendere existimaret; eo planè fiebat, vt iustè eum omnibus viis persequendum, sibi persuaderet. Quòd enim ad Apostolicum Diploma attinet; illud facilè Ludouico in vincula coniecto, à Pontifice reuocandum, sibi in animum induxerat. *Magna in ordine ad Reformationem commotio.*

III. Cùm igitur, & iniusta persecutio esset; nec tamen absque ratione fieri crederetur; quid in ea, præterquàm Dei consilium, ac sapientiam nobis excogitare licet? Qui cùm Reformationis primordia, ac fundamenta persecutionum angustiis altiùs effoderet, eò sanè spectabat; vt altiùs quoque ædificium futuræ aliquando Religionis erigeret; &, dum tunsionibus, ac pressuris illius initia pulsat, stabiliora, atque immobiliora illius fundamenta præstaret. Putantur enim arbores, vt altiùs comam extollant; vitis palmites præciduntur, vt in maiorem fructuum, ac propaginum vbertatem excrescat. Materia prosperorum est, quæ putatur aduersitas: dum enim putamur, erigimur; dum præcidimur, ad fructum prouocamur. Atque huc spectant illa Dei apud Vatem verba. *Ad modicum in puncto dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te.* Quanquam enim tam magnæ, ac diuturnæ fuerint Reformationis ærumnæ, ac procellæ; vt ad vigesimum vsque annum peruenerint: iisque adeò noua Religio afflictata fuerit; vt à Deo prorsus derelicta videretur; iis tamen diuina virtute sedatis, certum est, ex his ampliorem Reformationi gloriam, atque incrementum accessisse; vt ex Historiæ huius serie cunctis facilè exploratum erit. *Dei in Reformationis persecutionibus consilium.* *Isa. 54.*

IV. Ludouicus igitur, ab ea Fratrum persecutione liber, cùm nouas à Ministro insi-

dias sibi parari, & Monachorum pacem, & tranquillitatem rursus noua infestatione turbari, pertimesceret, statuit ab ea Pascilupi Eremo discedere; & iuxta Rom. 12. Apostoli consilium, locum dare iræ. Quare, inde noctu cum Raphaële excedens, Forosempronium proficiscitur; vbi quodam ex suis consanguineis, à quo plurimû diligebatur, clam ad se accersito; ab eo domum quandam campestrem, in monte extructam, atque ab hominum societate remotam, impetrat;quæ sibi, ac Fratri in hospitium deseruiat, donec aut Ministri persecutio finem accipiat, aut Deus Opt. Max. aliud suo consilio decernat.

Ludouicus cum Fratre Forosempronium migrat.

V. In ea domo, dum Germani Fratres, consciꝫ tantùm consanguineo, à quo quotidiana alimenta accipiebant, occultissimè degerent, ab omnium maximè conspectu cauebant, vnde eorum fama ad Ministrum pertingere valeret. Interea Matthæus rerum omnium, quæ acciderant, à Ludouico certior factus, Paulo Clodiense assumpto, ad ipsum festinat itum, vt tristibus rebus solatia adferat, & præteritas illius ærumnas consolatione aliqua leniat; tum etiam, vt nouum Pauli aduentum vnà omnes communi lætitia prosequantur. Porrò vix credibile est, quantam Matthæi, & Pauli aduentus vtrique & Ludouico, ac Raphaëli voluptatem attulerit, qui cùm intra occultos illius domus sinus, velut ergastulo, conclusi renerentur; vix inde aliquando erumpere audebant. Ludouicus Matthæo sæuientis Ministri procellas, artes, conatus, suasque fugas, exilia; felices tandem rerum euentus, lætus explicat. Matthæus vicissim Ludouico, & Raphaëli tot persecutionum coronas inuidet, ac ex animo gratulatur. Vniuersi tandem, nouum sibi adiunctum esse socium, congaudent: Paulo fausta acclamant; hunc omnes amplexibus excipiunt, atque inter pusillam Reformationis familiam connumerant. Nihil in ea domo toto hoc tēpore, præter Dei laudes, ac spiritualia colloquia personare audias; omnes orationi student; cuncti diuinis obsequiis inuigilant. Illic vigiliæ, illic diurnæ, ac nocturnæ preces, illic rerum cælestium contemplationes, illic meditationes, illic gemitus, ac suspiria ex imo cordis exhausta, illic feruētia in Deum desideria Cælos penetrabant: cibi, ac victus vix erat memoria. Iam domus illa non profana, sed Orationis euaserat, in qua ab iis gratissimæ labiorum victimæ,& pinguia virtutum holocausta Deo immolabantur: ita vt id in iis tunc impletum videretur, quod olim Deus per Isaiam his verbis prænunciauerat: *Adducam eos in Montem sanctum meum, & Lætificabo eos in domo Orationis meæ; holocausta eorum, & victimæ eorum placebunt mihi super Altare meo.*

Matthæus & Paulus Ludouicum, ac Raphaelem inuisunt.

Isa 56.

VI. Erat in ea domo tota Reformationis familia simul collecta, quæ, quatuor tantummodò membris constans, embrionis instar, necdum in solidum Corpus coaluerat, nec caput sibi præesse agnouerat: neque enim propagandæ Reformationis studium vllius adhuc animum pulsauerat; vel à Pontifice facultas, qua alios sibi consociare posset, cuiquam eoûsque collata fuerat. Id Sathanas non ignorat:quapropter,cùm hæc ipsius incunabula, velut sibi suspecta, diabolico prorsus odio prosequeretur; antequam illa in perfectum corpus excresćat,oblatam opportunitatem auidè captat, qua totam simul Reformationem, necdum sibi cohærentem, perdat; ac velut vnico ictu prosternat. Ministro namque per Exploratores, (Dæmonesne, an homines ignoro,)ibi Ludouicum adesse,significatur; qui ne illius perdendi temporis opportunitatem sibi oblatam negligeret, ad Vrbini Ducem, cuius ditioni Forosemproniense Oppidum parebat,oppidò conuolat;quem vbi Apostolici Diplomatis conscium fecit, quo sibi ad quosdam Ordinis desertores persequendos, secularis brachij subsidio vti licebat;ab eo armatam Lictorum manum assecutus;nonnullos quoque iis Fratres comites adiungit, qui se illis viæ duces præberent. Porrò eorum commune consilium fuit: meridiana hora, qua homines, hyberno præsertim tempore refectioni indulgere solent, Domum inuadere, Fratresque dum tenui victu vitam tuentur,captiuos tenere

Minister à Duce Vrbinate armatâ familiâ impetrat, quâ Ludouicum aggreditur.

VII. Nulla paupercula familiæ, quæ, cùm totum matutinum tempus in diuinis re-

bus

bus consumpsisset, eo tempore modicæ refectioni incumbebat, mali cuiusquam suspicio suboriri poterat, quum exemplò nuncius aduenrat, qui Fratres cum Apparitoribus non procul à Domo abesse renunciat. Mox, intermisso prandio, Ludouicus tranquillo animo cæteros, vt metum deponant, atque ad Dei opem implorandam confugiant, verbis opportunis hortatur. Hoc ipsum & Matthæus intrepidus præstat. Mox omnes ante Christi, ac B. Virginis imaginem seipsos prosternunt; Cæleste auxilium efflagitant; preces, ac lachrymas fundunt; Deum quisque illis Prophetæ verbis pulsat. *Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: erue me à circumdantibus me.* Denique Matthæi omnes sermone confirmati, qui nihil in hoc periculo extimescendum affirmat, spe bona referti ab oratione surgunt. Ludouicus verò, quasi posteriora illa Dei verba, quæ sequuntur: *Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac, qua gradieris*: sibi dicta essent; Deo (vt creditur) inspirante, Domus foribus, per quas aduersariis in eam aditus patere poterat, fortiter occlusis in superiorem domus partem cum cæteris conscendit. Erat Domus illa iis omnibus rebus, quæ ad excipiendos hospites, præsertim apud Nobiles, necessariæ iudicari solent, velut scamnis, sellis, mensis, lectis, pileolis nocturnis, ac reliqua cubiculorum supellectile instructa. In hæc Ludouicus cùm oculos coniecisset, cæteris, quid agere debeant, edoctis; cùm primum Apparitorum turmam adesse, ac propiùs accedere animaduertit, primus scamna, sellas, mensas, maximo strepitu, ac fragore per pauimentum, ac parietes raptat, quem mox cæteri sequuntur: vt maximam ibi hominum multitudinem adesse, aduersarus persuadeant. Post hæc Ludouicus, & Raphaël nocturnis Pileolis, ex quibus alij purpureo, alij puniceo, nigro alij colore tincti erãt, sibi capiti impositis; aliis quoq; galeros ibi repertos tradũt; quibus dum in hanc, atq; in illam Domus fenestrã cursitant, ab iis interdum bini, quandoque terni capite tenus raptim se videri sinunt; quasi qui aduersariorum aduentum sollicitè explorent; tum varias hominum voces, ad pugnam se cohortantes, simulant; & qua ratione contra aduersarios pugnent, quaque illos aggrediantur, quasi inter se obmurmurant. Quæ cùm Fratres, ac Lictores audirent; atque ex tot Pileorum aspectu, ac ingenti illo strepitu, magnam ibi armatorum multitudinem adesse, arbitrarentur; tantus omnes terror, ac tremor inuasit, vt de fuga mox cogitare cœperint. Vnde & Lictorum Dux, ad Fratres conuersus; Quid huc, Patres, ait, nos mactandos, ac iugulandos duxistis? Cum duobus Religiosis rem nobis peragendam esse dixistis: en nobis cum militum copiis pugnandum est; à quibus nos, vel trucidandos, vel sine vulnere haud recedere valere, certo certius sit. Id verò magis illis terrorem augebat; quòd, ibi peditum Ducem quendam strenuum, rei militaris peritissimum, atque in tota Regione formidabilem (qui Ludouico Auunculus erat) cum militum copiis adesse, sibi persuaserant. Quapropter nihil cunctantes, tam Fratres, quàm Lictores primùm retrocedere, dein in apertam se fugam dare: tamque ingenti pauore, Deo præsertim metum incutiente, exagitari cœperunt: vt nullo loco se incolumes esse putarent: donec ad sua quisque rediret. Quare Fratres, qui cum Satellitio venerant, metu penè exanimati, ad Ministrum reuertuntur, summasque in ipsum querimonias fundunt: quasi qui eos in supremum, ac certum vitæ discrimen adduxerit, eóque crudeliter enecandos miserit.

Psal. 31.

Ludouicus se, sociosque noua arte à persecutione abstrat.

VIII. Qui nouum hoc bellandi genus, velut risu dignum existimant, certè; minùs quàm par est, res diuinas suspiciunt: cùm enim Deus Opt. Max. cui & incomprehensibilis potentia, & infinita virtus est, ad omnes cùm mortalium, tum immortalium impetus prosternendos, eo ad debellanda Assyriorum Castra, quæ Samariam obsidebant, olim vsus fuerit; quando, & vario armatorum strepitu, & ficto equorum, ac quadrigarum sonitu ita illos exterruit, vt tandem ad fugam compulerit. Quemadmodum ex 4. Regum libro constat, vbi ita scribitur: *Siquidem Dominus sonitum audire fecerat in Castris Syriæ curruum, & equorum, & exercitus plurimi: dixerúntque ad inuicem: Ecce mercede conduxit aduersùm nos Rex Israel Reges Hebræorum, &*

Ludouici factum expenditur, & commendatur.

4. Reg 7.

Aegyptiorum, & venerunt super nos. Surrexerunt ergo, & fugerunt in tenebris, & dereliquerunt tentoria sua, & equos, & asinos in castris, fugeruntque animas tantùm suas saluare cupientes. Quis hoc Ludouici factum, quod diuinum illud opus imitatur, aut tanquam ridiculum sugillare, aut velut ab humano tantùm spiritu profectum, à Deo separare audeat?

Diuinorum operum duo genera explicantur.

Etenim cùm ex iis, quæ bona sunt, interdum aliquid fit, id Deo bifariam, cer- IX.
tum est, adscribi posse. Deus enim plerunque Angelorum, quandoque verò hominum ministerio ad opus suum peragendum vtitur. Prior quidem ille agendi modus, cùm magis ab hominum sensu remotum sit, atque ad inuisibilium rerum ordinem accedat, diuinum proculdubio à cunctis censetur. Posterior verò, qui naturalem hominis conditionem sequitur (quandoquidem nobis cognatus est, & affinis) tametsi Dei sit, haud tamen ita facilè, & absolutè ex hominum opinione, Dei esse putatur: sed vel cuiusque ingenio, vel perspicacitati faciliùs, ac communiùs tribui solet. Nulli tamen dubitandum est, siue Angelicum, siue humanum ministerium sibi Deus adhibeat, quin vtrumque Dei opus sit, ab eo vel inspirante, vel imperante profectum.

Cùm igitur Angelorum opera ineffabilis Deus imaginatio illo armorum, ac cur- X.
ruum strepitu, Assyriorum Castra fugauit; priorem quidem illum, ac inuisibilem agendi modum ostendit, quo se hominibus planè admirabilem præbet. At verò, cùm Ludouici animum, atque ingenium non semel excitauit, vt vel ficto armorum strepitu, vel crepitantium titionum fragore, vel simulata militum armatorum copia aduersarios ad fugam compelleret; tametsi hominum tantùm opera vti voluerit, haud certè in eo Dei opus minùs suspiciendum est, quàm si id Angelorum ministerio præstitisset. Quapropter cùm id Matthæus, Ludouicus, ac cæteri altiùs animo perpenderent; Deique solius ope se à tanto periculo ereptos cernerent: nihil præ rei admiratione effari poterant; sed silentes, ac seipsos tantummodò intuentes, quasi qui mente excederent, rei exitum admirabundi stupebant. Taudem simul omnes ora soluentes, reliquam illius diei, ac maiorem noctis partem in diuinis lau-
Psal. 106. dibus, ac gratiarum actionibus insumpsère, illud Dauidicum canentes: *Confiteantur Domino misericordiæ eius, & mirabilia eius filiis hominum, & sacrificent sacrificium laudis, & annuncient opera eius in exultatione.*

Posthæc Ludouicus, cùm ob indesinentes Ministri furias, se nullo loco, aut tuta XI.
sede consistere posse cerneret; iamque ærumnosum illud vitæ genus, tot vndique periculis obsitum, illi tædium afferret; secum animo volutare cœpit, quo pacto tot tempestates sedari, ac perturbatis rebus finis imponi posset. Dum hæc animo versat, duo illi opportuna consilia in mentem veniunt. Ex his vnum est; vt Magistri Generalis Minorum Conuentualium obedientiæ spontè seipsos subiiciant, ac illius patrocinio armentur; inde enim futurum sperat: vt minùs Ministri, atque aliorum Ordinis Obseruantiæ Prælatorum infestationibus pateant: quò se Minoribus Conuentualibus associatos, atque ab iis protectos esse animaduerterent. Alterum est: si ampliorem à Pontifice facultatem quærat: qua sibi non modò illud vitæ genus prosequi: verùm & in alios extendere, ac diffundere liceat. Ea enim Reformationis propagatione id se assecuturum existimat: vt, & multorum in vnum corpus coalescentium vnio Ministrum à persecutione deterreat, & Reformationis corpus penitùs ab Ordine Apostolica auctoritate diuulso, iam nihil reliquum sit, quo illius potestatem reformident.

Ludouici consilia ad Ministri persecutionem declinandam.

Hæc secum agitata consilia cùm Ludouicus cum Matthæo, & aliis contulisset: XII.
vt tam procellosus, & irrequietus rerum status aliqua tandem tranquillitate poti retur, his facilè vniuersi acquiescunt: solumque illud sibi remedium superesse censent, quo rebus penè desperatis mederi queant. Veruntamen duo illis negotium facessunt: Primum, quomodò qui Apostolico Diplomate Locorum Ordinariis subesse adstringuntur, iis inconsultis, ad aliorum Regularium Obedientiam transmigrare valeant. Alterum, quo pacto, hæc eorum ad Minor. Conuentualium Ordinem

nem transmigratio iuste, & absque calumnia fieri possit; eò maximè, quòd cùm omnes in Obseruantium Ordine professionem emiserint, eo nomine ad Conuentuales transire prohibentur. Res quidem primo aspectu haud parui ponderis visa est, quæ maturiori consultatione indigeret: at, diligentius considerata, facile a Ludouico explanata fuit, qui cæteros his verbis affatus est.

XIII. Nulli quidem dubium est, Patres amantissimi, quin Diplomatis præscriptum nos Locorum Ordinariis subiiciat, atque eorum obedientiæ obstringat. Verùm id quoque certum est Locorum Ordinariis, ac præsertim Camerinensi Episcopo eiusdem Diplomatis virtute iniunctum esse, vt aduersùs quoscunque Regularium Superiores, qui quouis quæsito colore, aut ingenio nos molestare, perturbare, seu aliàs quomodolibet inquietare præsumerent. (Hæc enim sunt Diplomatis verba) suo nobis patrocinio adesse deberent. Id si illi nobis reipsa præstitissent; haud sanè in has, quæ nos circumstant, angustias redigeremur: quo fit, vt cùm ij muneri suo desint, ad illos nobis confugere liceat, qui suo pondere, atque auctoritate nos ab insana aduersariorum potestate tueri, atque Apostolicam facultatem nobis sartamtectam seruare possunt. At nec quicquam uos mouere debet hoc subiectionis vinculum, nobis ab Apostolica Sede impositum, quo Locorum Ordinariis subesse tenemur. Neque enim maior, aut grauior nobis erga illos obedientiæ lex sancita est, quàm quæ cæteros Clericos, aut Eremitas illis subiectos deuincit, quæ haud sanè tanta est, quæ eos à Religionum amplexu deterreat. Veruntamen, vt & illorum dignitati, & nostro erga ipsos officio fiat satis, haud à ratione dissentaneum iudico, vt res cum Camerinensi Episcopo communicata, illius assensu perficiatur. Illud verò, quod de Obseruantium ad Conuentuales transitu, dubium emerserat, facilè tollitur; cùm ex à nobis conditiones seruantur, quæ in Bulla vnionis vtriusq; familiæ à Pontifice præscribuntur. Quo fit, vt cùm nihil iam reliquum sit, quod nos ab hac necessaria deliberatione absterreat, ei omni studio, ac diligentia quamprimùm incumbendum sit. Cæterùm, vt hæc omnia faciliùs assequamur, ad Catharinæ Cibox Camerinensis Ducissæ patrocinium, cuius singularem in nos beneuolentiam, ac humanitatem non semel experti sumus, nobis omninò confugiendum est, vt ipsius ope, atque auctoritate, cuncta nobis faciliùs, ac feliciùs succedant.

XIV. Matthæo, ac reliquis Ludouici consilium haud importunum visum fuit: rem tamen à Deo summis precibus priùs postulandam esse sentiunt. Quamobrem per aliquot dies vniuersi assiduis orationibus vacant, orationibus ieiunia, ieiuniis vigilias, vigiliis flagella, atque alias carnis macerationes copulant: vt eò faciliùs Dei opem sibi opportunam concilient. Porrò ab eo tempore Ludouicus propagandæ Reformationis spiritum animo visus est concipere, Deo & consilia, & studia, velut insensibiliter ipsius animo instillante. vt Reformationis propagatio eò luculentiùs à Deo profecta esse intelligeretur, quò illa iis planè iniquissimis temporibus excitatur, eùm desæuiente in eum Ordinis tempestate, ad necem, atque interitum quæreretur. *Matthæus, & reliqui Ludouici consilium probãt, remque Deo precibus commendant.*

XV. Igitur nonnullis ibi diebus in Oratione transactis, in quibus Reformationis fundamenta cælesti virtute solidiora iaciebantur: vnà omnes Camerinum contendunt, ac meliorem futurorum spem secum animo gestantes, Catharinam Ducissam conueniunt: quæ cùm illos tenero, ac materno prorsus amore complecteretur, plurimùm eorum aduentu gauisa, ab iis percunctari cœpit, quam bene cum ipsis ageretur, quisuè nouus ille Socius esset tripersonali familiæ adiunctus. His vbi Matthæus, quòd ad Paulum spectat, appositis verbis, respondit: mox illi Ludouicus graues, ac multiplices persecutiones narrat, quas à Ministro iniuste catenus perpessi fuerant: pericula, fugas, transmigrationes, exilia recenset, quibus toto superiori anno exagitati, nulla tuta Sede quiescere vnquam permissi fuère: neque illis quicquam, aut Apostolicam auctoritatem, aut Pontificium Diploma contulisse, ait, quo minùs ad carceres, & vincula quærerentur: parumque abesse, quin Refor- *Ludouicus, & reliqui consilium cum Catharina communicant.*

matio, Deo auctore, cœpta, ac toti Orbi expectatissima, Dæmonum opera in interitum ruat, nisi opportuna præsidia illi quam citissimè adhibeantur. Hæc tanta commiseratione Ludouicus exaggerat, vt deuotissima Mulier, iis vehementer commota, protinùs ab eo quæreret, quodnam tanto huic malo remedium esse posset. Cui Ludouicus ab ipso excogitata tum consilia, tum remedia exponit; additque, neque eos vlla ratione à persecutione vnquam liberos fore; neque Reformatior em tranquillis vllo vnquam tempore rebus frui posse; nisi ea, Apostolica auctoritate aucta, ac propagata, in validum corpus consurgat, & conualescat.

Romana Vrbis deuastatio à Cæsarianis facta.

Eo tempore Romana Vrbs, propter quorundam factionem Pontifici infestam, tot calamitatibus affecta erat; vt iis in Vaticanum Palatium irrumpentibus, atque omnia deuastantibus, Pontifex intra Adrianam Arcem conclusus fuerit; breuique in hostium manus incidisset, nisi Vgonis Moncatæ opera pax inter Pontificem, & aduersarios confecta fuisset. Tum verò paulo post; nimirum pridie Non. Maij, hoc ipso anno, Cæsarianorum tempestate sæuiùs debachante, à Borbonio, Cæsariani exercitus Ductore, Vrbs capta, ac depopulata, sanguine, & cædibus redundare visa est. At Deus Opt. Max. haud tantum scelus inultum esse, voluit: nam eodem tempore Borbonius ipse, dum scalam in expugnatione vetusto muro admouet, tormenti ictu sub inguine vulneratus, impij facinoris pœnam sua morte luit. Hac in expugnatione adeò in Vrbe sæuitum est, vt nec Templis, nec sacris ipsis Adytis parceretur; neque in iis latitantes, aut ad Sacrosanctam Aram confugientes vitam tuerentur: Virgines violatæ; Monasteria direpta, innumeri trucidati fuêre: omnia denique immanitati, ac barbariei data vela: ita vt Pontifex ipse, qui in Adriani Arcem confugerat, se in hostium manus date, & cum iis de liberatione pacisci, compulsus fuerit. XVI.

Quamobrem prudentissima Mulier, cùm se ab iniquissimorum temporum iniuria, ac calamitate præpediri cerneret: quò minus aut cum Pontifice per literas ageret, aut negotium in Romana Curia tractaret: vbi sæua omnia occupante Bellona, atque insano Bellorum tumultu tantùm insonante, cætera silebant: Ludouico, ac cæteris non sine lachrymis respondet: Nihil se magis, quàm eorum malis commoueri, atque adeò ipsorum calamitatibus affici, vt pro iis redimendis vltrò opes, operam, auctoritatem, se, suaque omnia optet profundere. Quanto verò animi studio, ac cupiditate erga Reformationis incolumitatem, ac propagationem feratur: pro qua omnem operam, ac laborem conferre sit parata, haud vllis, ait, verbis se explicare posse: verùm cùm ea tempora ad agendum minùs apta sint: præsertim Pontifice, plurimis, ac maximis tunc malorum turbinibus afflicto: nonnihil temporis calamitati dandum, ac tantisperexpectandum suadet, donec Romanæ res, meliores, ac tranquillioris Fortunæ statum sortitæ fuerint. Interea ne à concitatis Ministri fluctibus aliquando tandem obruantur; omnes etiam atque etiam rogat, atque iteratis precibus ab iis postulat: vt cum nullibi tutiùs esse possint: apud se quiescât, secumque certa, ac tranquilla pace fruantur. Summis pia Ducissa id verbis exposcit: nec tamen à Matthæo, aut Ludouico id assequi poterat: qui cum ipso austerioris vitæ instituto, cui nomina dederant, nec non S. P. Francisci exemplo erudiri, planè indecorum existimarent, se in Principum Aulis vitam ducere: illo potissimùm Christi Saluatoris testimonio seipsos tuebantur, admonentis: *Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt.* Ex quo id facilè astruebant, eos, qui vitæ reformationem, ac perfectiorem Regulæ obseruantiam in Eremis profitentur, Ducum Palatia, ac Regias minimè decere: ac, dum Populos, solitudine, ac vitæ austeritate ædificare student: Principum cohabitatione, ac deliciarum opinione in scandalum pertrahant. XVII.

Catharina Matthæum ac reliquos apud se diuersari cogit.

Hæc dum pia altercatione Catharina, & Fratres inter se mutuò agitant, Ioannes Maria Camertium Dux, & Catharinæ coniux, Vir, & natura, & moribus, etiam studio, ac doctrina Princeps: ea maxime apud omnes laude, & commendatione XVIII.

clarus;

clarus; quòd admirabili pietate præditus, omnium existimatione optimus haberetur; hoc ipso tempore superueniens, vbi exortæ disceptationis statum agnouit, protinùs iudicium interponit; ac beneuola imperij auctoritate vsus, quæstionem ita obtruncat, vt Ludouicum, ac alios consistere, secumque in Palatio permanere iubeat.

XIX. Ludouicus cùm Ministri insidias alia ratione, quàm Ducis, ac Ducissæ illius patrocinio se euadere posse desperaret: arcanum illud diuinæ voluntatis consilium esse arbitratus, Duci tandem morem gerens, ea conditione cum Matthæo, ac cæteris assentitur, quòd viliora, ac magis solitaria illius Palatij loca eorum habitationi assignari iubeat; in quibus haud secùs, quàm si in Eremis degerent, spirituales exercitationes peragere, atque orationibus vacare queant: ac præterea ex antiquo Beati Patris Francisci instituto, atque altissimæ paupertatis præscripto, quotidianum victum ex aliorum quoque fidelium pietate illis mendicare liceat. Id quidem prima facie vtrique, & Duci, & Ducissæ duriùs visum fuit: attamen ne Dei seruos contristarent, eorumque præsentia diutiùs frui possent, id illis tametsi ægrè, annuunt. Quamobrem his imperantibus, statim superiora quædam Palatij loca, atque à reliqua familia, ac turbis remotiora iis in domicilium destinantur, tenui, vt optabant, supellectili instructa. *Matthæus, ac reliqui viliora domus habitacula eligūt.*

XX. In ea cùm primùm pusillus ille Reformatorum grex se ex hominum frequentia, ac consortio recepit; mox Deo gratias agere, domiciliumque illud sacris Hymnis, ac diuinis laudibus celebrare cœpit. Porrò, cùm idē Reformationis amor, qui in hūc vnum eos locum collegerat: eademque virturum studia, quibus ad supremū Euāgelicæ perfectionis fastigium contendebant, vniuersos tenerent; vix inter angusta hæc amplæ Domus spatia conclusi ab hominum se societate semotos conspexēre: mox tam eximium, tamque cæleste vitæ genus instituere visi sunt; vt velut rerum omnium, quæ sub aspectum cadunt, obliti, animum, & cogitationem omnem in Deum, ac diuina transferrent. Vrbs illa ipsis solitudinis instar erat, in qua, nunquam nisi victum mendicantes, aut proximorū necessitati inseruientes, vlli se aspectandos præbebant. Tanta verò illis erat victus parsimonia, ac frugalitas; vt vix aliud, præter panem, & aquam ad vitæ sustentationem adhiberent: &, si interdum his olera, aut vini paululum accederet, id velut delicias reputarent. Vestium illa erat asperitas, vt ad membra potiùs duritie castiganda, quàm refouenda, aut calefacienda apta viderentur. Carnem vigiliis, ac flagellis domabant. Lectus illis vel nuda humus, vel ligneæ tabulæ erant, stramineo ceruicali, ac vilissimo stragulo opertæ. Quotidie Missas in Palatij Sacello, cuius illis cura ab optimo Duce commissa fuerat, tanta grauitate, ac deuotione celebrabant; vt audientes in supernam Sacrorum Mysteriorum contemplationem extollerent. Tanto verò studio diuinis rebus vacabant; vt summam in Orationibus, sacris Meditationibus, ac diuinis laudibus voluptatem collocasse viderentur. Denique Palatium illud ipsis Eremus erat; in qua ab omni rerum secularium tumultu semoti, Deum, résque diuinas assiduè contemplabantur: atque adeò omnium, ac præsertim Aulicorum aspectum, & conuersationem fugiebant, vt præterquam in Missarum solemniis, ab iis nullo vnquam tempore se videri paterentur. Quo sanè fiebat, vt ab omnibus maximo in honore, ac admiratione haberentur. Dux verò perfectissimum illud vitæ genus altiùs perpendens; cùm eos non habitu duntaxat, ac externa rerum apparentia: sed solida, ac præstante virtute ornatos conspiceret, ab eo tempore maiori eos studio, ac reuerentia prosequi cœpit: quare cùm ingenio, sapientia, ac præsertim pietate plurimùm præstaret: iis interdum accersitis, spiritualibus ipsorum colloquiis mirum in modum oblectabatur. Gaudebat pia Ducissa, tam præclara in iis Reformationis præludia spectans, atque eò maximè, quòd sæua iterum in Camerinensi vrbe grassante lue, qua complurimi nullo remedio miserè ad *Matthæus cum reliquis in Ducis Palatio cælestem vitam instituunt.*

funera rapiebantur: protinùs hi tanto charitatis æstu laborantibus adesse, diu, noctúque inseruire: morienrésque omnibus pietatis officiis prosequi, visi sunt: vt tota Camerinensis Vrbs præclara hac illorum virtute perspecta, tam singularem erga ipsos deuotionem conciperet: vt vel solo illorum aspectu, homines ad pietatem commouerentur, cuoctique illos verè pios, verè sanctos esse acclamarent. In his præcipuè Matthæi pietas, ac diligentia effulsit: qui tam indefesso erga ægrotantes studio ferebatur; vt cùm nulli omnino labori parceret, nihilque officij prætermitteret, quod in iis inuisendis, admonendis, iuuandis, exhortandis non impenderet, præclarum Charitatis exemplum cunctis admirandum præbuerit.

Minister ad Camerinensem Ducem, ac Ducissam epistolas scribit, vt Ludouicum exturbet.

Interea, Reformationis strepitu in Ordine percrebrescente, Minister acceptis à Generali Ministro literis, quibus eo potissimùm illius oscitantia sugillabatur, quòd Reformationis tumultus è Piceni Prouincia ortuodos protinùs non extingueret: vndique etiam ex toto Ordine in eum consurgentibus querimoniis, animo discerpebatur: atque eo maximè, quòd cùm Ludouicum Forosempronio discessisse intelligeret; quónam inde profectus esset, ignorabat. At verò cùm primùm à Camerinensis Conuentus Guardiano per literas certior factus est, Ludouicum, ac cæteros Camerino sub Ducis, ac Ducissæ patrocinio degere: protinùs dat vela indignationi; animúmque ad omnem rerum perturbationem parat. Quare vt, Ducis patrocinio illis erepto, in eos faciliùs insilire queat, literas ad Ducem scribit, querimoniæ plenas; in quibus, vbi antiquam ipsius prudentiæ, ac pietatis laudem pluribus commendauit; planè indignum, ait, ab eo Hominum Apostatarum, & excommunicatorum patrocinium suscipi; ex quo diuinum illi iudicium commioatur; illis Prophetæ verbis expressum: XXI.

Mich. 3.

Audite hoc, Principes, qui abominamini iudicium, & omnia recta peruertitis: nunquid non Dominus in medio vestrûm, & non venient super vos mala? Neque enim (inquit) Principem, tam eximia sapientia, ac religione præditum decet; sola vxoris persuasione, homines à Religione extorres, vagos, inquietos, profugos, inutilia tandem sarmenta, à vite præcisa, in graue totius Ordinis detrimentum, auctoritate sua tueri; ac defendere; ne diuini iudicij vltionem, quæ plerunque in Principes seuerior esse solet, in sui, ac totius suæ ditionis damnum eum experiri, contingat. Quare illi consultiùs esse persuadet, vt homines, vel ad Ordinem redire compellat, vel è proprio Palatio, velut indignos, exturbet.

Alteram quoque Epistolam ad Ducissam stylo planè aculeato exarat: qua immoderatam ipsius in Fratres animi propensionem carpit; ex qua Ordinis perturbationem, quam ipsa ex ingenita sibi pietate potiùs enecare, quàm fouere debet, oriri indicat: tum Matthæo prætermisso, eam, vt à Ludouici, ac cæterorum patrocinio abstineat, impensiùs rugat: alioquin omnia se teotarum minatur, quò ipsi tandem sibi in manus incidant. Postremò, ne id iniustæ persecutionis, aut irreuerentiæ, quod ad ipsam spectat, sibi vitio tribuatur; adhæc se ex officij sui duntaxat munere, ac debito compelli, insinuat. Has concitatiori spiritu dictatas, Epistolas Minister ad vtrumque per Tabellarium mittit. XXII.

Dux Ministri epistolæ respondet.

Dux porrò, quanquàm his mordacibus Ministri literis iustè commoueri potuisset; attamen singulari prudentia vsus, ac stylum compescens, Ministro ad singula literarum capita pacatè, ac moderatè respondet. Ac primum quidem, se non Apostatas, aut Excommunicatos homines; sed Sanctos planè viros, ac legitimos Sancti Francisci filios sua auctoritate fouere declarat: Monétque, vt à certo, ac vero sensu iudicet: nũ Apostatæ, atque ab Ecclesiæ sinu præcisi ij censeri debeant, qui, Apostolica auctoritate freti, ad perfectam suæ Regulæ obseruationem anhelant? Sibi verò diligentiùs caueat: ne, dum perfectos Regulæ cultores, ac verum B. Patris Francisci semen persequitur: eiusdem non filium, sed hostem, ac perduellem se esse probet. Diuinámque Excommunicationem XXIII.

verius

veritus ipse pertimescat: qui Apostolica auctoritate fultos, vi, ac violentia studet opprimere. Idcirco, quòd ad diuini Iudicij comminationem attinet, id sibi procul-dubiò extimescendum fore ait, si Deus ad Ministri mentem iudicium suum componeret. Verùm cùm nec secundùm auditum aurium, aut visionem oculorum; neque iuxta immoderatas aliorum cupiditates, sed in iustitia atque æquitate iudicet: cui nam Dei iudicium magis pertimescendum sit, sibi ne, an ipsi, hoc ipsum Sapientiori iudicandum se relinquere autumat. Salomoni nimirum, qui his illum verbis redargunt: *Præbete aures vos, qui continetis multitudines, & placetis vobis in turbis nationum: quoniam data est à Domino potestas vobis, & virtus ab Altissimo, qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabitur: quoniam cum essetis Ministri regni illius, non rectè iudicastis, nec custodistis legem iustitiæ neque secundùm voluntatem Dei ambulastis. Horrendè, & citò apparebit vobis; quoniam iudicium durissimum in his, qui præsunt, fiet.* Eum denique minùs honesta postulare admonet, dum homines inculpatos, atque eximia virtute præditos, qui vi ab eo opprimuntur, è domo sua, quæ oppressorum refugium esse debet, expellendos petit: cùm illud Propheticum peculiari quadam ratione ad Principes spectet, quo illis diuina lege ita præscribitur: *Audite Verbum Domini, Domus Dauid. Hæc dicit Dominus. Iudicate manè iudicium, & eruite vi oppressum de manu calumniantis; ne fortè egrediatur, vt ignis indignatio mea, & succendatur.* Hæc Epistolæ summa fuit, quam Dux Camerinensium Ministro rescripsit. Sapien. 6. Isa. 21.

XXIV. Ducissa verò breuioribus literis Ministro rescribit; nihil se immoderata animi libidine agere, dum probos, ac sanctos homines in suam fidem recipit; ac patrocinio tuetur. Ordinis autem perturbationem, quæ ad ipsius Reformationem tendit, non formidandam, sed potiùs optandam esse; quam vtinam (aiebat) facto, aut consilio meo iuuare possem. Frustrà verò ab ea postulari significat: vt iis suum patrocinium subtrahat, qui perfectos se S. Francisci imitatores, ac filios ipsa virtutum luce, ac cælestis vitæ exemplis ostendunt: quos ipsa potiùs sua auctoritate fouere, & complecti, quàm suo patrocinio spoliare debet. Denique quicquid ipse in eorum damnum, ac perniciem operis, studij, ac conatus contulerit; inane futurum spondet, neque facilè se ab eo minis deterrendam affirmat; quo minùs rem omnem suam pro iisdem tuendis periclitandam sentiat. *Catharinæ Epistola summa.*

XXV. Iam verò quis admirabilem hîc Dei prouidentiam non suspiciat? Qui cùm nouæ Reformationis fœtum omnibus humanis auxilijs destitutum, ante perfectam ipsius formationem ad sepulchrum rapi videret; cælesti planè consilio, singulorum horum Principum pietatem, tam ardenter ad ipsius patrocinium mouet; vt de iis sub nomine Moab, illud Isaiæ Vaticinium prolatum videatur, *Ini consilium, coge concilium, pone quasi noctem vmbram tuam in meridie; absconde fugientes, & vagos ne prodas: habitabunt apud te Profugi mei. Moab esto latibulum eorum à facie vastatoris.* Neque enim ab hoc sensu dissidet vox hebræa, Moab, quæ apud Latinos sonat (ex Patre) Tantus enim, ac tam ardens horum Principum, erga Dei seruos, amor semper, ac beneuolentia fuit: vt haud secùs, quàm filiorum, eorum vbique curam gesserint; nihilque vnquam officij prætermiserint, quo paternam erga nouæ Reformationis filios sollicitudinem, ac beneuolentiam significarent. Verùm id tandem cunctis exploratum est; singularem hîc Dei Opt. Max. Velut Patris erga filios prouidentiam declarari, quæ ad ægra, ac imbecilla Reformationis principia sustentanda, ne corruerent, horum Principum auctoritate, ac pietate vti voluit. *Dei erga Reformationem futuram prouidentia.* Isa. 16.

XXVI. Minister porrò, acceptis vtriusque Epistolis, cùm rem secùs, quàm opinabatur, obtigisse; omnemque suam spem, atque expectationem falli, animaduerteret: magnopere animo discruciabatur: eò maximè, quòd, Ludouico sub Ducis, ac Ducissæ patrocinio existente, omnem sibi viam interclusam cerneret, qua Ordinis perturbationibus mederetur: ac tot Generalis, & Fratrum

querimonias euaderet. Quare, nouo consilio illi spem administrante, proponit; quod eatenus literis ab iis assequi non potuit, præsentia, ac sermone tentare: viua etenim voce magis, quàm aut nouis literis, aut amicorum officiis, Ducis, ac Ducissæ animos affici sperat, vt à suscepto illorum tandem patrocinio recedant. Confestim igitur Camerinum aduolat; opportunáque Docis, ac Ducissæ audientia captata, composito sermone, Principum in primis id esse munus, declarat, velut Christianæ Reipoblicæ brachia, Religiones sacras tueri, ac defendere: ab eoque potissimùm Regnorum, ac Principatuum incolumitatem, ac diuturnitatem pendere affirmat, cùm Principes eum primis pietate student, Religionemque sartamtectam seruare curant: Sapientia id attestante. *Misericordia & veritas custodiunt Regem, & Clementia thronus eius roboratur.* Ea namque dilabente, simul & Regna, & Ditiones fluere demonstrat. Hoc porrò argumento, quod procul dubio fortissimum erat, exorditur totius Ordinis perturbationem, quæ ex ea Ludouici, atque aliorum nouitate orta est, explicare: Religionis quoque desertionem, monstruosam illam habitus mutationem, vagandi libertatem, excussum Obedientiæ iugum, vota intercepta, exaggerat: nihilque prætermittit, quo prætensum in iis scelus, in maximum ipsis odium, ac detestationem adducat. Demum per cuncta Religionis Sacra, quam tenero semper animo prosecuti sunt: ac per beata sancti Patris Francisci viscera, Ducem, ac Ducissam rogat, atque obtestatur; ne Religionis occasum sua auctoritate foueant: sed dilabenti potiùs manus porrigant: nihilque nisi gloriosum, ac Deo, Beatoque Francisco gratissimum se facturos existiment: si Ludouicum, atque alios, qui ad eos profugerunt, suo patrocinio exuant: atque ad Ordinem redire compellant. Quibus tamen tedeuntibus ipse omnem humanitatem, ac beneuolentiam pollicetur.

Minister Ducem adit, eumque à Ludouici & aliorum patrocinio oratione deterrere conatur.

His magna cum miseratione dictis, Minister non parum Ducem, ac audiêtes commouere potuisset; vt, quæ ab eo tam disertè explicata fuerant, vera esse suspicarêtur. Tanta quippe est plerunque eloquentiæ vis, vt quæ minùs vera, ac certa sût. Interdû velut, explorata, ac certa esse persuadeat: quæ itê vera, ac certa, falsa esse decernat: nisi apud æquos Principes, quibus Ministri ars haud ignota erat: fallax illa, ac blâda oratio, meretricis potiùs fucum, vel mellitum virus, quàm veritatis vultû prætulisset. Dux tamen, cùm prudentissimus esset, vt suum cuique, & prudentiæ, quæ Principem decet, & auctoritati, quam Minister præseferebat, locum tribueret: sapienter Ministro respondet. Ea, quæ minus honesta, ac decora sunt quæve à Principis dignitate aliena apparent, quandoquidem nunquam sibi præstanda in animum induxit: multò minùs quæ Religioni, ac præsertim Seraphicæ, sibi inter alias amantissimæ, damnum, aut perturbationem adferrent, ne cogitatione quidem amplecti: quare & id prorsus à sua mente alienum existimare debet: dum probos, ac honestos homines, virtutum omnium studiosissimos hospitio excipit, ac suo patrocinio tuetur: se aut vitio patrocinari, aut vllis Ordinis perturbationibus obsequi velle. Memineris verò (aiebat) optimè à te dictum esse, illud potissimùm esse Principum munus, vt Religionis incolumitati studeant, inde enim consectaneum fit; vt iis suo auxilio adesse debeant: qui Regularis obseruantiæ disciplinam, à qua omnis Religio pendet, cùm in seipsis, tum etiam in aliis restituendam curant. Id porrò est, quod & me, & Ducissam Ordinis Seraphici cum primis amantissimos, erga religiosissimos hosce viros, propensos, ac benè affectos præstat: quibus (ita me Deus amet) nullos vnquam, aut vitæ innocentia præstantiores, aut in diuinis laudibus ardentiores, aut in Dei cultu diligentiores, aut charitate feruentiores, aut Regularis disciplinæ studiosiores, aut ab hominum familiaritate; ac frequentia magis semotos, aut orationum studio magis deditos, aut paupertatis magis cupidos: omnium denique virtutum studio magis addictos perspexisse memini: ita vt non nos tantummodò, sed totam Ca- XXVII.

Dux Ministro respondet, illiusque rationes in ipsum retorquet.

menni Vrbem in sui deuotionem, ac admirationem rapiant. Quo pacto homines tot virtutum laude clari, quibus nulla, præterquàm diuini honoris cupiditas animo insidet, Ordinis pestes, ac perturbatores censeri queant, planè ignoro.

XXVIII. Quòd si de Regulari obseruantia lis est; quandoquidem nos, neque legitimi, neque æqui eorum Iudices esse possumus, quæ nostram cognitionem effugiunt: satiùs erit, vt ijs huc accersitis, ipsi suam præsentes causam dicant; vt quid de ipsis iudicandum sit, certum, ac perspicuum aliquid haberi possit. Annuit protinus dicto Minister; ac Duce imperante, eò Fratres vocari, simul omnes accedunt, Matthæus, scilicet, Ludouicus, Paulus, & Raphaël, quorum præ assiduis ieiunijs, ac nimia austeritate, tam squallidi vultus, & extenuata corpora erant; vestes quoque adeò breues, ac laceræ, vt eorum aspectus quamplurimos, qui aderant, non parum ad pietatem commouerit.

XXIX. At verò Minister, vbi primùm eos adesse conspexit, Duce sibi, vt loqueretur, annuente, illos ita affari cœpit. Heu miseri, quis vos Cacodæmon tentauit; vt Religione deserta, in qua spiritu regenerati, & enutriti fuistis; quæque velut mater filios in sinu fouebat, ac tenero affectu amplexabatur; in has mentis amentias adduceremini: vt monstruoso, atque insolito habitu, longè à consueta Ordinis vestiendi ratione diuerso; vagantes, profugi, instabiles absque domicilio, huc atque illuc cursitantes; tandem in Principum domibus maximo omnium scandalo, vestróque dedecore sedem figeretis? Hæc ne est B. P. Francisci doctrina? quæ in suscepta Religione stabiles, ac immotos; non nouarum rerum cupidos, non Religionis Censores, aut Reformatores; sed in Religione humiles, Superioribus obtemperantes, omnibus subiectos esse vult? Vos contrà, Dei vocatione neglecta, qui vos ad huius Religionis gremium cælesti beneficio adduxerat, Religionis propositum deseruistis: atque Ecclesiasticæ legis obliti, quà nihil vnquàm innouandum cauetur, omnium perniciosissimæ nouitati studentes, velut Religionis Censores, Superioribus omnibus Superiores, nulli subiecti, ius vobis de Religione iudicandi vsurpastis; & quod horribiliùs, ac deplorabiliùs est, in Matrem vestram pugnantes, eam in sectas, ac schismata dilacerastis. Iam verò miseri resipiscite. A Religione excidistis, eam iterum arripite: Matrem vestram contristastis, iam tandem ad eam confugite; cuius vndique sinus ad vos, filiorum instar, excipiendos patefactus est. Fratres vestros, immò & Angelos vestra pœnitentia, ac reditu lætitia afficite: atque hac noua, ac planè monstruosa habitus forma reiecta, in antiquam conspirate. Et non erit hæc vobis in ruinam iniquitas: Etenim omnem vobis, non modò benignitatem, ac humanitatem polliceor; verùm, & Patris instar, charissimos, atque amantissimos me vos habituros spondeo. Tantummodò Patris vestri consilijs acquiescite; qui nulla re magis, quàm filiorum suorum gloria, ac sapientia lætatur. Hic Minister finem verbis imposuit.

Minister Matthæum, ac cæteros alloquitur.

XXX. Cui cùm Matthæus à Duce, vt responderet, exquireretur; B. P. nostri Francisci Regula è manica deprompta, ad Ducem conuersus, aic. Quandoquidem, Dux Excellentissime, R. P. Minister à nobis causam postulat, cur antiqua Religione relicta, ad nouam, tum habitus, tum vitæ rationem à nobis migratum fuerit: En integram, & absolutam nostræ transmigrationis causam aperio: nimirum perfectam huius Regulæ obseruantiam, quam publica, ac solemni votorum religione, ac iureiurando olim immortali Deo, ac B. P. Francisco polliciti sumus. Idcircò, longè à veritate aberrant, qui nos, vel ad carnis libertatem captandam, vel ad Obedientiæ iugum excutiendū, vel ad nouitatis studium sectandum; vel alia denique ratione, præterquam huius Regulæ obseruandæ studio, moueri existimant: quod si in Ordine assequi posse spes nobis aliqua fuisset, à grauissimo sanè crimine noster hic ab eo discessus liberari nequaquàm posset: Nec tanti criminis

Matthæus Ministro respondet, & suã, ac aliorum coram Duce causã defendit.

conſcios res vlla detinere valeret ; quominùs citiùs dicto ad Religionem reuolare nobis propoſitum eſſet. Verùm cùm in Religione, nonnihil à Regulari obſeruantia prolapſa ; neque ſatis tuta ſit ad ſalutem via, neque libera Regulæ iuxta B. P. Franciſci præſcriptum, obſeruandæ facultas præbeatur ; hic vos, ô Principes, æquos Iudices appello : Num æquum ſit, nos hominibus magis, quàm Deo obedire. Religionem velut Matrem tamdiu complexati ſumus, quamdiu ea Regularis obſeruantiæ lac nobis ex vberibus expreſſit : iam verò cùm illius vbera areſcere, noſque fame confici conſpiceremus : quid ab ea nos deſciuiſſe accuſant ? Præſertim cùm & B. P. Franciſci id nos admonentis mens, ac conſiliũ vrgeat ; & Apoſtolica auctoritas, quæ horũ omniũ iudex eſt, nos ſuo conſenſu, ac ſententia foueat. Abſit verò, vt crimen illud nobis iniuri contingat, quo velut Ordinis perturbatores, ac dilaniatores iure, vel apud Deum, vel apud homines damnemur. Neque enim nos, aut turbas facere, aut ſectas in Religione ciere, aut fouere, Miniſter vnquam probare poterit. Quòd ſi plerique, diuino Spiritu impulſi, inter Fratres ad ſui ipſorum Reformationem anhelant, atque has Miniſter Ordinis perturbationes appellat ; caueat ſummoperè, ne Deum Opt. Max. qui huiuſce commotionis eſt Auctor, quaſi Ordinis perturbatorem ſuggillet. Hic Matthæus inſtitutam orationem abſoluit.

Ludouicus ſermonem proſequitur, nouique habitus cauſã reddit.

Ludouicus verò, ampliùs ſermonem extendens, hæc Matthæi verbis addit: XXXI.
Conqueritur maximè R. P. Miniſter, Dux Excellentiſſime, quòd conſueto Ordinis habitu dimiſſo : nouam, ac monſtruoſam (vt ait) habitus formam nobis vendicantes, à Religione deſciuimus. Id is profectò abſque iuſta cauſa, velut criminis loco nobis obijcit ; cùm in eo potiùs ab eo commendandi, quàm condemnandi eſſemus, ac Dei bonitas maximè ſuſpicienda : quæ antiquam habitus formam à B. P. N. Franciſco olim inſtitutam, in Orbem reuocare voluit. Cuius rei quanquàm plures B. P. Franciſci, ac Sociorum habitus, qui varijs in locis aſſeruantur ; ac plurimæ depictæ imagines teſtes eſſe poſſint ; vnum tamen Matthæum hic præſentem teſtem exhibere lubet, cui Deus ex liberaliſſimo ſuæ pietatis theſauro, ad multorum diſciplinam id erogare voluit ; vt B. P. Franciſcum non ſemel hac habitus, & Caputij forma indutum oſtenderit ; quò ſuum ad illius exemplum componeret ; atque eum ſibi ſequendum proponeret. Id verò cùm Matthæus ob innatam ſibi animo modeſtiam, ac humilitatis virtutem reticere voluerit : mihi tamen ad Dei gloriam, ac publicæ rei atteſtationem ſilentio prætereundum non fuit : ne quod à Deo profectum eſt, velut ipſa nouitate ſuſpectum, noſtro vitio attribuatur. At quid pluribus opus eſt ? An non Apoſtolica Sedes, cuius auctoritate hac habitus forma frui nobis donatum eſt : crimen omne à Miniſtro nobis obiectum abſtergit ?

Cæterùm, cùm tam multa in Regula præcepta ſint, quorum obſeruantia in Ordine penitus antiquata, atque obliterata cernitur ; atque (hic plura Regulæ capita commemorat, ea potiſſimùm, quæ ad amicorum ſpiritualium recurſum, pecuniarum receptionem, rerum prouiſionem, veſtium mollitiem, & calceamenta ſpectant, circa quæ tunc communis in Ordine relaxatio graſſabatur) nulla profectò cauſa eſt : cur nos Miniſter Apoſtaticæ deſertionis accuſet, atque inter Apoſtatas, ac excommunicatos relegct, quos B. Pater Franciſcus, & Apoſtolica Sedes, ab Apoſtaſia, atque excommunicatione liberos reddunt. XXXII.

Miniſter poſt Matthæi, & Ludouici reſponſum obmuteſcit.

Miraculo proxima tunc res viſa eſt : Nam Miniſter, qui cùm acris ingenij eſſet, plurima etiam eloquentiæ arte pollebat ; his adeò vtriuſque, & Matthæi, & Ludouici dictis obmutuit : vt ne vllum quidem verbum illi ad reſpondendum ſupereſſet : quo fit : vt nullo penitus reſponſo, ne verbo quidem reddito, Duce duntaxat ſalutato, abſceſſerit. Talis quippè, ac tanta eſt veritatis vis, vt ipſam quoque loquacem eloquentiam compeſcere, & obmuteſcere faciat. *O magna vis veritatis* (aiebat Tullius) *quæ, contra hominum ingenia, calliditatem, ſolertiam,* XXXIII.

Tull. orat. pro M. Cælio.

contraque

contraque fictas hominum insidias facilè se per seipsam defendit! Dux verò, & qui præsentes aderant, tum Ministri silentio, tum etiam repentino ipsius discessu obstupefacti; quasi id diuinitùs accidisset, factum admirantur; Fratrúmque virtutem cælesti testimonio confirmatam maiori studio, ac veneratione prosequuntur. Matthæus igitur ac reliqui, triumpho de Ministro reuecto, ad propria redeuntes, Epinicium Deo victori canunt; pronique in terram corruentes totam victoriæ gloriam Deo triumphatori cedunt: *Qui* (teste Iob) *dissipat cogitationes malignorum, ne possint implere manus eorum, quod cœperant.* Huius rei fama statim per vrbem euolat, quæ maius illis apud omnes nomen, & existimationem comparat; cùm plerique ante id tempus, falsò rumore, à Ministro, & ab aliis disseminato, eos Apostatas, ac censuris innexos crederent. Iob. 5.

XXXIV Post hæc Matthæus vocationis suæ non immemor ad consuetum prædicandi munus se accingit; & Paulo socio sibi adiuncto, velut diligentissimus vineæ Dominicæ cultor, Regiones illas Dei Verbum disseminando peragrat: ex quo vberiores semper Domino fructus refert. Ludouicus interea cum Ducissa agit, vt simul omnes sub Minorum Conuentualium Obedientia, ac tutela recipiantur; quò facilius, & à Ministri insidiis immunes esse, liberiúsque, & absque periculo Romanam profectionem aggredi valeant.

XXXV. Re igitur primùm cum Episcopo Camerinensi communicata, qui huic, & ipse consilio annuit; Catharina ad Magistrum Prouincialem Minorum Conuentualium literas scribit, quibus illum de Matthæi, Ludouici, ac cæterorum Reformationis studio, ac de omnibus, quæ ad eam rem spectant, certiorem facit; quidve ab eo expetat, declarat. Is verò acceptis Catharinæ literis, confestim Camerinum se confert; réque diligentiùs à Ludouico explorata, Generalem Ministrum per literas consulit. Erat tunc totius Ordinis Minorum Protector Andreas de Valle, Presbyter Cardinalis Tit. S. Priscæ, qui à Leone X. anno 1517. creatus, Dominico Grimano Cardinali, & Episcopo Portuensi in eo munere successerat, anno 1522. Huic cùm Generalis Conuentualium Magister Catharinæ Camerinensis Ducissæ studia, ac postulationem retulisset, is Matthæum, Ludouicum, & reliquos sub Minorum vitæ Eremiticæ titulo, quo ab Apostolica Sede in Diplomate donantur, in Minorum Conuentualium familiam, tanquam proprios Ordinis Reformatos, cooptandos rescribit. Eo porrò Rescripto accepto. Prouincialis Magister Ludouicum, ac cæteros in suam obedientiam, atque Ordinis consortium, velut proprios Ordinis reformatos, recipit, atque obedientialibus literis munit, quibus liberam illis facultatem tribuit, vt & in Eremis degere, & Reformationis incrementum apud Romanam Curiam prosequi libere valeant. *Ludouicus, & alij in Minorum Conuentualium tutelâ se recipiunt.*

XXXVI. Nonnulli quidem suspicati sunt, ob quædam præsertim verba, quæ in Bulla sequenti anno à Pontifice edita, leguntur: Ioannem Fanestrem Ministrum à Camerinensium Duce rogatum, in hanc quoque rei deliberationem conspirasse. Ita namque in Bulla legitur. *De licentia vestri tunc Superioris, iuxta formam literarum Apostolicarum, super vnione, & concordia inter prædictos, & Conuentuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita, confectarum, ad ipsorum Conuentualium consortium vos transtulistis.* Veruntamen ea Bullæ verba ita intelligenda sunt, vt licentia, de qua in Bulla agitur, ea sit, quam Ludouicus post impetratum Diploma, à Ioanne Fanestri, Marchiæ Prouinciali Ministro, iam antea postulauerat; neque enim alia necessaria erat. Nam cùm Apostolicum Diploma Ludouicum, Matthæum, & Raphaëlem à Minorum Obseruantium Religione auulsos, ad Ordinariorum obedientiam transtulisset, quid alia Ministri licentia illis opus erat, qua ad Conuentuales transirent? Minister quoque, quo pacto in eam licentiam hoc tempore consensisse censendus est; qui, vix à Duce, ac Ducissa digressus, ob latam coram ipsis ignominiam, ea excandescentia efferbuit: vt supplici libello, per Or- *Ministrum Ludouici, & aliorum deliberationi consensisse refellitur.*

Minister de Catharina apud Pontificem conqueritur.

dinis Procuratorem Pontifici oblato, Catharinam Ducissam ipsius neptem iniusti, ac immoderati quorundam Ordinis Apostatarum (callidè nomina subticens) patrocinij apud illum expostulauerit; ac de ea vehementiùs conquestus fuerit: quo illa saltem ex Pontificis rescripto, à Ludouici, ac aliorum tutela abstineret.

Re itaque in hoc sensu commodè accepta, nihil eo libello Minister ampliùs apud XXXVII
Pontificem profecit, quàm quòd celeriùs Reformationis propagationi imprudens, ac præter spem famulatus est: stabilique diuinæ prouidentiæ decreto nesciens inseruiuit; quo nouæ prolis virgultum inter spinas excrescere, ac Euangelicum palmitem putatione consurgere, edictum fuerat. Nam Ducissa, tam iniqui officij per literas certior facta, hinc ad Pontificem pleniorem epistolam scribendi ansam captat: qua se primùm à Ministri calumniis purgat; tum verò Fratrum apud se hospitantium conditionem, nomen, virtutes, ac præclara vitæ exempla tam copiosè describit (cui etiam Dux suos per literas calculos addit) vt Pontifex, præter antiquam boni nominis existimationem, quam de ipsis hauserat, nouo, atque ampliori, hoc testimonio, illorum virtutis opinione imbutus, ita his literis confirmatus fuerit; vt singularem quandam ab eo tempore in eos beneuolentiam conceperit. Quod sanè haud absque Dei prouidentia accidit: cùm eo & celerior, & facilior illis via substrata fuerit, qua ab Apostolica Sede, anno sequenti, Bullam ad Reformationis Institutionem, ac propagationem impetrarent.

Catharina Ministri calumnias, ad Pontificem scribens, abstergit.

Annus Christi.	Clem. VII.	Car. V. Imp.	Reform. Capuc.
1528.	5.	10.	4.

I. ANNUS Christi millesimus quingentesimus vigesimus octauus voluebatur, quum Romanus Pontifex Clemens VII. rebus cum Cæsariano exercitu compositis, liber dimissus; vt animum rantisper ex Romana calamitate recrearet, primum Oropitum Hetruriæ Vrbem Romano Principatui subiectam; dein Viterbium proficiscitur. Vbi dum per aliquod temporis spatium cōquiescit: Deus Opt. Max. qui tenellæ Reformationis fœtum needum plenè enixum, in perfectum Religionis corpus efformare, & tandem in lucem edere decreuerat: Catharinæ Ducissæ (de qua sæpè egimus) quam & in pusilli gregis solatium, ac nouæ sobolis incrementum diuina prouidentia excitauerat, animum accendit: vt Ludouicum quamprimum ad Romanam profectionem impelleret: eo præsertim consilio, vt captata temporis opportunitate, quum Pontifex à Romanis negotijs vacabat, eò faciliùs ab eo optatam Instituendæ, & propagandæ Reformationis Bullam impetraret. Matthæo quoque in eam deliberationem collimāte, Ludouicus, qui in idem studium incenso animo ferebatur: dum illa literarum expeditioni vacat, quas eam ob causam ad Pontificem, atque alios Pontificis familiares dare statuerat, nullam temporis moram interponens ad Antonium Iacobū Bonioannem, Camerinensem Episcopum se confert: qui & ipse cōmendatitia Epistola ad Pontificem (cui in sacri Palatij præfectura paulò antea suam operā impenderat) exarata, illos tanquàm integerrimæ vitæ, ardentioris zeli, atque eximiæ charitatis, ac virtutis viros apud eum quamplurimùm commendat.

II. His igitur literis expeditis: cùm Matthæus libentiùs ad diuini Verbi prædicationem, quàm ad Romanam profectionem animum intenderet. Ludouicus, & Raphaël Obedientialibus Magistri Prouincialis Minorum Conuentualium literis muniti, ad illud se iter accingunt. Veruntamen, cùm rem omnes, non ab humano consilio, sed à Dei prouidentia pendere, haud obscurè intelligerent; simul per aliquot dies Orationi vacantes, impensiùs illam Domino commendant. Tum verò, iam transacto huius anni vere, Sacra quodam manè Oblatione peracta, Deo Duce, iter aggrediuntur; ac, fauentibus Superis, prosperè Viterbium perueniunt. Nihil ibi cunctatur Ludouicus: sed mox redditis litteris; quæ à Catharinā ad Pontificis familiares conscriptæ fuerant, facilè ab ijs accessum ad Pontificem assequitur. Iam Dei opem sibi vterque è cælo profusis lachrymis implorauerat, ac Virginis Deiparæ, Beatique Patris nostri Francisci patrocinio rei exitum summis precibus commendauerat: quare plurima in Deum spe, ac fiducia pleni, se Pontificis conspectui offerunt, ac sanctissimis illius pedibus prouoluti, humillimè ab eo postulant: vt tenella Reformatio, quæ, Deo parente, atque ipso obstetricante, exorta, eatenus ad quaternarium numerum excreuerat, Apostolicæ Sedis clementia, atque auctoritate suffulta propagetur, Pontificiaque Bulla confirmetur: qua quam plurimis, qui tum ex Conuentualium, tum etiam ex Obseruantium Ordine ad Reformationem anhelant, via ad salutem sternatur: alijsque quos Deus Opt. Max. ad perfectioris vitæ tyrocinium vocat, aditus ad præstantiora patefiat. Demùm, vt ex nouæ prolis propagatione, vera Beati Patris Francisci habitus forma, & perfecta Regularis obseruantiæ disciplina, in Ordine collapsa, restituatur.

Ludouicus, & Raphael sub Minorū Conuentualium obediētia ad Pontificem proficiscuntur.

III. Pontifex verò, qui ex multis Catharinæ Ducissæ Neptis literis, tum Camerinensis Episcopi Epistola, atque aliorum testimonijs, eorum probitatem, Religionis

zelum

Capucinorũ Congregatio Põtifice Bulla confirmatur.

zelum, & vitæ, ac morum honestatem didicerat; cùm præsentes rudi, ac vili illo habitu indutos, vultu squallidos, toto corpore extenuatos, nihil denique præter austeritatem, ac vitæ sanctimoniam præferentes conspiceret: eorum ampliùs aspectu commotus, Deo verò præsertim illius animum inclinante, haud se illis difficilem præbet: sed mox Bullam confici iubet. Veruntamen, quæ illius prudentia erat: ne acriores Generalis Ministri, atque aliorum Superiorum de Obseruantia in se aculeos, & querimonias excitaret; si noua hæc Congregatio, sub titulo Reformatorum de Obseruantia extra Ordinis obedientiam, Apostolica authoritate emergeret, rem ita componendam statuit: vt noua Reformatio, non ex Obseruantium sinu, sed ex Minorum Conuentualium, quibus iam seipsos spontè subiecerant, gremio effluxisse videatur. Quapropter eam ab Obseruantium Ordine disiunctam, sub Minorum Conuentualium obedientia ita constituit, vt nonnulla duntaxat subiectionis signa Generali Magistro præstare deberet: vt ex Bulla perspicuum est, quæ data fuit hoc anno, quinto Non. Iulij. his verbis compacta.

CLEMENS EPISCOPVS.

Seruus seruorum Dei. Dilectis filiis Ludouico, & Raphaëli de Forosempronio. Ordinis Fratrum Minorum professoribus salutem, & Apostolicam benedictionem.

Bulla institutionis F. Capucinorum.

IV.

RELIGIONIS *zelus, vitæ, ac morũ honestas, aliaque laudabilia probitatis, ac virtutum merita, super quibus apud nos fide digno commendamini testimonio, nos inducunt, vt votis vestris, præsertim quæ animarum salutem, & Religionis propagationem respiciunt, quantum cum Deo possumus, fauorabilem annuamus.*

§. 1. *Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd vos olim feruore seruiendi Altissimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum ingressi, in ea professionem emissi per certum tempus permansistis: & deinde de licentia vestri tunc Superioris, iuxta formam literarum Apostolicarum super vnione, & concordia inter prædictos, & Conuentuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipsorum Fratrum Conuentualium consortium vos transtulistis, & à tunc Magistro Prouinciali Prouinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conuentualium benignè recepti, ac aliorum Fratrum Conuentualium eiusdem Prouinciæ numero, & consortio aggregati fuistis. Et deinde vobis desiderantibus pro animarum vestrarum salute, ac Dei gloria, Eremiticam vitam ducere, & quantùm humana patitur fragilitas, Regulam Beati Francisci obseruare: dictus Magister Prouincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & à Nobis, ac Sede Apostolica quæcumque ad animarum vestrarum salutem, ad Dei gloriam opportuna vobis viderentur, petendi, & impetrandi concessit.*

§. 2. *Ac etiam dilectus filius noster Andreas Tituli S. Priscæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, vobis, vt similem impetrationem facere: ità tamen quòd vnus ex consortio vestro omnium vestrorum nomine, Magistro Prouinciali, seu Capitulo Prouinciæ dictorum Fratrum Conuentualium, in qua habitaretis, singulis annis se præsentare in signum subiectionis teneretur, & ipse Magister (si sibi videretur) semel in anno, & non vltra vos visitare, & si inuenerit vos Re-*

gulam prædictam non obseruare, ad eam plenius obseruandam vos admonere, ac debitis modis compellere posset. Præter hæc autem, nec vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis iniungere, aut à vobis exigere valeret; sed potius vos tueri, & defendere teneretur, vt in pace possetis Altissimo in diuinis famulari, prout in literis patentibus eorundem Cardinalis Protectoris, & Magistri Prouincialis desuper confectis plenius dicitur contineri.

§. 3. *Quare pro parte vestra Nobis fuit humiliter supplicatum, vt vobis vitam Eremiticam ducendi facultatem concedere, aliásque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

§. 4. *Nos igitur, qui salutem cupimus animarum, Vestrûm quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, siquibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, ac literas prædictas, & in eis contenta quæcunque præsentibus pro sufficienter expressis habentes; huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium vobis, vt secundùm Regulam prædictam vitam Eremiticam ducere.*

§. 5. *Et habitum cum Caputio quadrato gestare.*

§. 6. *Necnon omnes, tam Clericos seculares, & Presbyteros, quàm Laïcos ad vestrum consortium recipere.*

§. 7. *Ac tam illi, quàm vos, barbam deferre.*

§. 8. *Et ad Eremitoria, seu loca quæcunque, cum consensu Dominorum eorundem locorum vos conferre; & in eis habitare; vitámque austeram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuscunque locis mendicare.*

§. 9. *Nec non omnibus, & singulis priuilegijs, indultis, & gratijs Ordinis Fratrum Minorum huiusmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi illiúsque Eremitis, in genere, vel in specie hactenus concessis, & in posterum concedendis; & quibus ipsi quomodolibet vtuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt in futurum: vos quoque æquè principaliter sicut ipsi, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeatis; plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.*

§. 10. *Et nihilominùs Vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus, alijsque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, nec non Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ipsorumque Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum Vicarijs in spiritualibus generalibus discretioni vestræ per Apostolica Scripta mandamus, quatenus eorum quilibet per se, vel alios, seu alij vobis & vestrûm cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistat, & faciat vos, & vestrûm quemlibet, præmissis omnibus, & singulis pacificè frui, & gaudere: nec permittat vestrûm quemlibet, contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascunque de quibus sibi placuerit, censuras, & pœnas; & alia in eis remedia, appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.*

§. 11. Non

§. II. Non obstantibus fel. record. Bonifacij Papæ VIII. Prædecessoris nostri, etiam de vna, & Concilio Generali de duabus dietis edita, ac alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis Statutis, & Consuetudinibus, & etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, ac literis Apostolicis per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, etiam per vim generalis Legis, ac Statuti perpetui, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusuis irritatiuis, annullatiuis, cassatiuis, reuocatiuis, præseruatiuis, exceptiuis, restitutiuis, declaratiuis, mensis attestatiuis, ac derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & consistorialiter quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia expressio habenda, aut certa exquisita forma seruanda foret, & in eis caueatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, illorum etiam tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis: nec non modos, & formas ad id seruandas pro indiuiduo seruatis habentes, hac vice duntaxat, illis aliàs in suo robore permansuris, harum serie specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, concessionis, mandati, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Viterbij Anno Incarnationis Dominicæ 1528. quinto Nonas Iulij, Pontificatus nostri anno quinto.

Bullæ capita ponderantur.

Sed quoniam pleraque in hac Bulla grauiter nobis perpendenda se offerunt, quæ IV. tum ad clariorem Historiæ lucem: tum etiam ad luculentiorem rerum cognitionem conferunt: ea sanè haud æquum est à nobis, vel silentio, vel leuiter præteriri. In his illud primum est. Non absque summo, atque arcano Dei consilio factum esse, vt in hac Bulla, in qua prima Religionis Capucinorum fundamenta iacta fuere, nulli omnino Auctoris, aut Fundatoris honor, ac titulus deferatur. Quin etiam (quòd maiori admiratione dignum est) nulla omninò de Matthæo de Bassio mentio fiat. Cùm enim Matthæus primus quadrati Caputij, atque antiqui B. P. Francisci habitus restitutor fuerit, priorque ab Apostolica Sede viuæ vocis Oraculo priuilegium tulerit, quo Ordinis habitu immutato, vitam Eremiticam coleret: ad quem ipsum quoque Diploma à Ludouico biennio antè impetratum, directum fuerat: denique cùm ab eo velut à primario lapide, totius Reformationis moles pendere videretur. Quis, amabò, non existimaret, meritò illi primum in Apostolica Bulla locum, ac potiorem honorem, velut auctori tribuendum esse? Ac velut nouæ Religionis Antesignanum, quemadmodum erga alios Ordinum Fundatores fieri solet, Apostolica auctoritate totius Reformationis Generalem constituendum fore? Id verò cùm ab Apostolica Sede, quæ Spiritum Sanctum perpetuum sibi ductorem vendicat, nedum illi tributum fuerit: verùm nec ipsius quidem, à Pontifice in Bulla mentio facta fuerit. Certè ineffabilem hic Dei sapientiam, ac consilium suspicere opus est; qui tam insignem Virum, alioqui Sanctimonia eximium,

Matthæus de Bassio à Fundatoris titulo expellitur.

ac de Reformatione benemeritum, in hac Religionis erectione idcircò silentio prætetiri, atque ab ipsius fundatione prorsus excludi voluit: ne illi aliquando Fundatoris, cui maximè deberi videbatur, nomen, ac titulus adscriberetur: eóque facto ostenderet, Capucinorum Religionem non alio, præterquàm Deo Auctore, ac Fundatore, sub Francisco Capite, (vti fusiùs in Apparatu disseruimus) excitatam, atque institutam fuisse.

Cur nullus Capucinorū auctor in Bulla asseratur Deo consilio adscribitur.

VI. Id verò magis perspicuum fit, si de Ludouico, ad quem Bulla potissimùm dirigitur, distinctiùs agatur. Etenim, ne is quoque Fundatoris sibi vnquam nomen arriperet, cùm primum de Religionis fundatione agitur; non solus, sed cum Raphaële ad ipsius Institutionem, & Propagationem vocatur. Atque adeò illius in ea propaganda honos, ac dignitas minuitur: vt Raphael, qui in Laicorum ministerio deseruiebat, parem cum eo in Reformatione propaganda auctoritatem nancisceretur: vt & Fundatoris nomen in Ludouico penitùs extingueretur, & Propagatoris eo minùs titulo frueretur; quod à Pontifice in alterum quoque dispertitus conspiciebatur. Postremò vt omne à Ludouico Fundatoris nomen, ac auctoritas exulet, nulla prorsus aut Generalis, aut Vicarij Generalis, aut Apostolici Commissarij in Bulla illi potestas tribuitur: sed ei dumtaxat ore tenus à Pontifice præcipitur, vt cùm primùm Reformatio ad sufficientem Fratrum numerum excreuerit, Capitulum ad Generalem Ministrum eligendum celebretur. Quo fit, vt præter propagationis munus, quod cum Raphaele commune acceperat, & quandam subordinationis Superioritatem, quam velut maior in cæteros exercebat, nihil à Pontifice amplioris potestatis tulerit.

Ludouico & insemp. nullus Fundatoris titulus debetur.

VII. Illud quoque prætereundum non est: cùm de noua Reformationis appellatione agitur; Pontificem in Bulla Ludouicum, & Raphaëlem, atque ab ijs propagandos, non Reformatos, aut Eremitas simpliciter; sed Fratres Minores secundùm sancti Francisci Regulam, Eremiticam vitam ducentes, nuncupare. Ita enim in Bulla legitur: *Auctoritate Apostolica tenore præsentium vobis, vt secundùm Regulam prædictam Vitam Eremiticam ducere, &c. Et ad Eremitoria, seu loca quæcunque cum consensu Dominorum eorundem locorum, vos conferre & in eis habitare, vitamque austeram, & Eremiticam inibi agere, &c.*
Ex quo nonnulla opportunè expendenda eliciuntur. Primùm, Toto Cælo aberrare eos, qui, vt Capucinorum Religionem à vera, & antiqua sancti Francisci progenie auellant, Eremitas duntaxat clamitant; quibus nihil sit cum Seraphica Minorum Religione commune. At certè hos aut falli, aut fallere necesse est.

Capucini nō Eremitæ, sed Fratres Minores appellandi.

VIII. Etenim, cùm Eremitas esse, & Eremiticam vitam sub B. Patris Francisci Regula ducere, longè inter se diuersa sint. Illud enim liberum, ac votis solutum quoddam vitæ genus insinuat, quod Eremitæ apud nos sub Episcoporum tantùm obedientia colunt: hoc verò Monasticum, ac Regulare institutum complectitur; quod qui religiosè huic Militiæ nomina dederunt, sub Francisco Patre, ac Minorum Ordine perfectiùs profitentur; vt in eadem Bulla apertè declaratur, cùm dicitur: *Vos olim feruore feruenda Altissimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum ingressi, in ea professionem emisi, &c.* qua ratione nomina confundant, ac Bullæ verba corrupto sensu interpretentur, planè ignoro. Nam si, qui Eremos, ac solitaria Monasteria colunt, ij communes Eremitæ censendi sunt, quid de Carthusiensibus, & Camaldulensibus Monachis sentiendum erit? qui cùm in Eremis vitam degant; Monachorum tamen nomine, atque appellatione fruuntur; quos si communes Eremitas nuncupes, patrum à consuetudine ab[...] erit. Quis Venerabilem Fratrem Cæsareum Spirensem S. Patris Francisci Discipulum, qui, vt scribit Franciscus Gonzaga, sub Innocentio Quarto Pont. Maximo circa annum à Mundi Redemptione 1244 ab Ordinis vero [...] Minorum Ordo, & annuos redditus, & rerum immobilium dominium, ac pro-

Fratres Minores Eremiticam vitā ducentes recensentur.

[...]an Gonz. [...]ong. ver. p. [...] 4.

prietatem (in communi tamen) primæua illa paupertate; quæ totius Minoritici ædificij firmissimum fundamentum, ac tutissima basis est, vtcunque relegata, ex Pontificia dispensatione admisisset: aliquot Patres paupertatis Zelotes, qui deinceps ab eo Cæsareni dicti sunt, syluas, atque solitaria loca petentes, ibidem per sexaginta & tres continuos annos, iuxta primæuam Franciscani Ordinis institutionem perseuerauerunt: à quibus prima Ordinis Reformatio sumpsit exordium: Eremitam cum suis nuncupandum sentiat? Tametsi syluas, ac Eremos, ad Regulam perfectiùs obseruandam, & antiquam sancti Patris institutionem sectandam incoleret? quin potiùs omnes veri, ac perfecti Fratres Minores, ac Ordinis Reformatores censeri debeant, vt prædictus Auctor affirmat.

Post hunc Frater Angelus Cingulanus, qui, & Clarenus à Monte Claro, vbi is cum suis pedem fixit, ac Monasterium extruxit, olim dictus est; vnde & eius Asseclæ Clareni nuncupati fuêre: cùm Regulæ (vt idem Auctor refert) quam & fidelissimè, acutissimèque exposuit, studiosissimus esset, sub Adulpho Germanorum Imperatore, circa annum 1294. à Cælestino V. qui tunc totius Ecclesiæ Militantis clauum tenebat; cui etiam familiarissimus fuit: solo perfectioris Regularis Obseruantiæ studio incensus Diploma, quo sibi vitam Eremiticam, quam ex eiusdem summi Pontificis auctoritate solus aliquandiù coluerat; cum alijs sibi adhærentibus ducere, Fratres ad illud vitæ institutum recipere, atque aliqua loca in solitudinibus erigere liceret, impetrauit. Quis eum cum tota Clarenorum familia, qui perfectam Seraphicæ Regulæ obseruantiam profitebantur; ob id communes Eremitas, à Minorum Ordine diffusos, vnquam appellandos censuit? Cùm ab his prima, vel secunda Ordinis Reformatio exorsa fuerit. Vt testatur Gonzaga his verbis. *Ab his igitur Clarenis secunda, vel potiùs prima Franciscani Ordinis Reformatio post eius institutionem exordium sumpsit. Nam Cæsareni de quibus superiùs, extincto eorum capite, Venerabili scilicet Patre Fratre Cæsareo Spirensi, derelictos à se Conuentus repetere compulsi sunt: Et si qui fuerunt alij, qui in perfectiorem vitam inhiantes, omnem rerum proprietatem à se eliminatam exoptarent: ne tamen rerum nouatores haberentur, suis se pellibus continentes, meliori, quo poterant, modo non absque maximo animi dolore, cæteris conuiuebant.* VIII.

B. Angelus Clarenus Ordinis Reformator. Gonz. ibid. n. 5.

Hi igitur, cùm Eremiticam sub Francisco Patre vitam ducerent; haud tamen veri, ac perfecti Fratres Minores esse desierant: Immò & alijs perfectiores, quò B. Patris vestigijs pressiùs inhærentes, syluas, ac lucos ad perfectam Regulæ obseruantiam quærebant. IX.

Quamobrem, qui Capucinos Fratres idcircò ad communes Eremitas reiiciunt, quòd in Bulla Eremiticam vitam ducere describantur: ij planè quid Religiosis Eremus sit, se ignorare ostendunt. Eremitica enim vita Religiosis viris, non ad spiritualis vitæ tyrocinium, sed ad profectum datur. Ad Eremum confugiunt, non vt à vitijs tantùm abstineant: sed vt Deo perfectiùs adhæreant. Non vt sæculum fugiant: sed vt ab omni hominum conturbatione liberi, in abscondito diuinæ faciei cælestium contemplationi vacent. Quemadmodum de illis Psaltes olim cecinit. *Abscondes eos in abscondito faciei tuæ à conturbatione hominum.* Non denique vt Regularem disciplinam, quam semel professi sunt, abiiciant: sed vt ex assidua mentis in Deum eleuatione, & sedula omnium virtutum exercitatione, perfectissimam assequantur. Beatus Pater Franciscus Eremos, ac solitaria loca quærebat, vt gemitibus compleret, & Christi Domini Passiones lachrymis prosequeretur. Eremus perfectorum schola est, in qua sursum in Deum ferri, cum Deo colloqui, eique perfectè adhærere discunt. Audiant tandem, Laurentio Iustiniano teste, quid Eremus, ac solitudo Religiosis viris præ cæteris conferat. X.

Vita Eremitica quid Religiosis viris.

Psal. 30.

O solitu

O solitudo Deo dicata (inquit) *quàm amabilis es, & quàm ardenti desiderio concupita ab his, qui nouerunt te, téque illis delectabilem reddiderunt. Tu namque humilitatis es speculum, tu diuini Amoris custos, tu propria cognitionis magistra, tu scientia schola, testis conscientia, futura felicitatis imago, accusatrix scelerum, vitiorum detectrix, veritatis amatrix, innocentia decus, secretorum cælestium cognitrix, contemplationis praeuentrix, origo compunctionis, Cali scala, latitudo maxima, orationis portus, tranquillitatis habitaculum, passionum spiritualium interemptrix, peruigil mentis custodia; non dormitans affecta, prudentiæ comes, discretionis oculus, latens profectus, dulcedo cordis, spei fons, sponsi cælestis receptaculum; Dei & hominum mediatrix. O quam praeclara sunt praconia tua, solitudo sancta, tuta diuitiæ, laudabilis actio, successus lætus, secura possessio, conuiuium iuge, ac delicata cibaria: frequentissimè sapientia illustraris radijs, gaudio perfunderis, eleuaris in Cælum, & pace repleris. Sinum quippe tuum dilatas, & iucundissimè suscipis humiles, mente pacificos, orationi instantes, deuotionis auidos, atque gusto sapido diuina gustantes.* Laur. Iust. de Vit. solit. Eremus à Patribus maxime commendatur.

XXII. Hinc perspicuum est; cùm primi illi Reformationis Patres ad Eremos, ac solitaria loca secedere; atque in his Eremiticam vitam ducere à Pontifice petière: in id potissimùm animum intendisse: vt mentem ab omnium rerum cupiditate solutam citiùs ad Deum transferrent: & perfectam Regularis Obseruantiæ disciplinam, quam in Ordine iam collabescente reperire haud poterant, in Eremis assequerentur: simulque Beati Patris Francisci mentem, ac gaudium implerent, qui solitaria loca, velut quietis amica, magis quàm vrbana diligebat: immò & Deo reuelante didicerat, eò Minorum Ordinem vocari; vt vitæ Anachoreticæ contemplationem cum Monasticæ, ac Regularis actione maritaret. Quo fit, vt Monasteria vt plurimùm ab vrbium frequentia remota, velut magis diuinæ Fratrum Minorum vocationi consentanea, eligeret. *Capucini, cur vitam Eremiticam ducere postulauerint.*

XXIII. Hic igitur primæuus fuit huius Religionis spiritus: quo, & Matthæus, & Ludouicus ducti, priori Diplomate à Pontifice impetrauerant, vt à reliquo Ordinis corpore seiuncti, ad Eremos se conferrent, in hisque puriùs, atque austeriùs Regulæ obseruantiæ vacarent: quare haud mirum est, quòd semel arreptum solitudinis studium, quod Deo proculdubio inspirante conceperant, insequentes, illud sibi ab Apostolica Sede in Bulla confirmari postularent.

XXIV. Denique id præsertim in ipso Reformationis exordio, necessarium fuisse, res ipsa clamitat. Cùm enim stabili Dei consilio iam decretum esset, vt nouæ Reformationis proles ab antiqua Ordinis familia, non tantum vita: sed & habitu, ac Religionis corpore distingueretur: planè opus erat, vt distinctum quoque, quo ab ea discerneretur, ab Apostolica Sede nomen acciperet; quoúsque aliud è Cælo illi inditum esset: ne si in eandem prorsus appellationem vtraque conspiraret: inter eas confusio aliquando oriretur. Neque id nouum, aut insolitum fuit; cùm hac ratione ipsa quoque posterior, Obseruantium familia à priori distincta fuerit: quòd illi Conuentuales, hi de Obseruantia sunt appellati. Quapropter haud mirum, quòd accedente Patrum nostrorum postulatione, Pontifici rectè visum fuerit, vt ad constituendam Ordinum differentiam: illi, Fratres Minores de Obseruantia, hi Fratres Minores de Vita Eremitica nuncupatentur.

XXV. Illud præterea Tertiò haud leuiter perpendendum est. Ex proprio Pontificis motu in Bulla explicato emersisse: quòd noua huius Reformationis soboles Barbam deferat. Neque enim primos illos Reformationis Patres id vnquam à Pontifice postulasse legimus. Quod sanè mirum videri debet, ob id potissimùm, quòd eo tempore, ac longe antea totus Patrum Obseruantium Ordo Barbam radere consueuisset. At quanquam id Pontifex statuere visus fuerit, vt amplori quadam differentia Reformationem ab Obseruantium familia discerneret; nouæque huius Reformationis prolem sub Minorum Con-

Capucini barbam deferentes, Christum ac B.P. Franciscum imitantur.

uentualium, qui barbati incedebant, obedientia militantem indicaret: id tamen haud absque Dei consilio factum esse, ratio ipsa ab Institutoris conditione hausta, facile persuadet. Cùm enim B. P. Franciscus Minorum Ordinis Institutor Christi Domini, cuius diligentissimus imitator fuit, & Apostolorum exemplo Barba vsus fuerit: quem prima illa quoque Ordinis ætas sequuta est: æquum sanè erat, vt qui antiquam habitus formam, quam is ab exordio instituerat, in Orbem reuocare parabant, in Barba quoque deferenda B. Patriarcham imitarentur; vt perfectam illius effigiem aliquando inter homines præseferent.

Isa. 50.

Vatablus in c. 50. Isa. S. Brigit. l. Reu. cap. 18. Damasc. de fid. ort. l. 4. c. 17. Conc. Nicen. 2.

Christus Dominus barbã detulit, quẽadmodum & B. Franciscus.

Nemini verò dubium esse potest; quin Christus Barbam detulerit: cùm eius rei tam aperta sint apud Scriptores sacros testimonia; vt nemo id iure in quæstionem reuocare queat. Nam de Christo illud Isaiæ legitur: *Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus.* Quem locum ita illustrat Vatablus: *Volentibus scilicet vellere pilos genarum, & barba.* S. Brigitta quoque, S. Bonauentura, atque alij Patres, Barbæ Christi meminerunt: quam in eius passione auulsam, ac concreto sanguine deturpatam, scribunt. At pilos Barbæ auelli posse, si Christus Barbam non promisisset, quis excogitare potest? Christi identidem vultus imago, quæ Veronicæ data: altera quoque quæ ad Abagarum missa, quas antiqua Patrum traditio, velut legitimas confirmat, Barbam referunt. Eadem quoque in Sanctissima Sindone, qua Christi corpus inuolutum, tumulo reconditum fuit, quæ in Taurinensi Vrbe, maxima Reguli illius religione, ac populorum veneratione asseruatur; vera Christi Domini Corporis, ac vultus imago, eum Barba, non hominum arte: sed diuina planè virtute effigiata cernitur. Denique id omnium hominum, linguarum Pictorum, ac totius Orbis vox, ac testimonium eloquitur. Quòd si id apud omnes factum, ac certum haberi debet; hoc ipsum de Apostolis negari vanissimum arbitror; cùm id in Christo Domino, ac Magistro haberent, quod imitarentur. XVI.

De Beato Francisco id nonnulli recentiores in quæstionem frustra vocare, ac tenebris inuoluere tentarunt; quos tamen ipsum Euangelicæ vitæ exemplar, quod sibi ille sequendum præscripserat, non obscurè redarguit; neque enim vir Euangelicus, qui tam perfectam Christi Domini imaginem consecutus est, vt ipsa quoque illius vulnera in carne sua referret: à Barba abstinuisset: quam in Christo, velut in prototypo præcessisse intelligeret. Eos quoque antiquissimæ illius Imagines, vel eo adhuc viuente, vel statim post ipsius obitum depictæ, erroris euincunt. Ipse tandem Ioachim Abbas, qui integro ferè sæculo (vt ferunt) Beatum Franciscum præcessit, ac de illo vaticinium illud edidit: *Veniet homo insignitus characteribus Iesu Christi*, cùm opere musiuo illius effigiem, Sacris Stigmatibus ornatam, & Capucinorum habitu indutam, Venetijs delineandam curasset: Barba quoque oblonga, mediocri tamen decoratam, ostendit. Quo fit, vt Pontifex nihil ab Ordinis Minorum Institutore, ac institutione alienum præstiterit, cùm Barbam Euangelicis viris deferendam præscripsit. XVII.

Concil. Carthag. IV. & V.

Concil. Lateran. sub Leone X. sess. 9.

Quidnã olim barbam raderent, aut promitterent.

Clem. Alex. Pædag. l. 3. c. 3.

Equidem non ignoro, illud à quarto, & quinto Concilio Carthaginensi, anno 381. & 398. decretum emersisse: vt Clerici, neque comam, neque barbam nutriant: cui haud obscurè suffragatur Canon Concilij Lateranensis sub Leone X. quo id quoque Clericis interdicitur. Neque inficior, hunc antiquum fuisse Ecclesiæ Occidentalis morem, vt Barbam raderet: quo ab Orientali discrepare visa est; quæ barbata incedebat: cuius diuersitatis causa ea esse censetur: quòd in Oriente tam Græci, quàm Iudæi, ac cæteræ nationes barbatæ incederent: ij enim Barbam, quod sit virorum insigne, more Androgynorum vellere, aut cute tenus radere, turpe existimabant. Quapropter ita de ea scribit Clemens Alexandrinus. *Deus voluit fœminam quidem esse glabram, ac leuem: sola coma, sicuti equum iuba, sponte natura exultantem. Virum, cùm sicut Leones barba ornasset, virilem etiam fecit, hirsuto pectore: quod quidem est roboris, & imperij indicium.* Et pluribus interiectis addit: *Si quis au-* XVIII.

tem Barbæ nonnihil tondeat, ea tamen non est omnino denudanda: est enim turpe spectaculum, barbaque ad cutem vsque tonsus non videtur multum abesse à vulsione, & lenore.

XIX. In Occidente verò, ac potissimùm Romæ, cùm Barbam radere (vt Auctor est Gellius) haberetur tanquam quoddam nobilitatis insigne; ex quo à Dione Adrianus Imperator notatur, quòd præter Romanum morem primus omnium Barbatus incesserit: Christiani quoque Romæ agentes, sicut cæteri Barbam abraderent; haud mirum, quòd idem mos Clericis, ac Monachis quoque communis esset; ac tandem Occidentalibus in Canonem migraret. Porrò sensim ille vsus immutatus est, cùm Gothi diutiùs Romam, atque Italiam incolerent; atque adeò contrarius ferè vbique itrepsit; vt vix in paucis quibusdam Ecclesiis, ac Religionibus ritus ille integer perseuerauerit. Sed licèt alij Barbam tondeant, radant alij, rursus alij Barbam promittant; cùm nulla id lex prohibeat, vnicuique citra vllam fidei, aut morum iacturam, in suo sensu abundare liberum est. Gell.l.3.c.4. Dion. in Adrian.

XX. Cæterùm, cùm vnius, eiusdemque rei plures significationes, & mysteria esse possint; sicuti qui Barbam radunt, eo præsertim mysterio commendandi sunt, quòd abiicere se superflua, necessariisque contentos esse profitentur: ac præterea cùm Barbam radere maximi olim mœroris, ac luctus Hieroglyphicum esset; id maximè Monachis conuenit, qui teste Hieronymo, plangentis officium exercent. Ita, & qui Barbam promittunt, dummodò eam effæminatè non nutriant, aut discerniculo discriminent, quod ex Clementis sententia, tanquam molle, ac delicatum damnatur, altero non aspernando mysterio sunt laudandi, cùm præter virilitatis indicium, quod aduersùs animi vitia, ac cupiditates, quibuscum illis pugnandum est, præseferunt: eò Apostolicam austeritatem, atque asperitatem, ab omni mollitie alienam, quæ Religiosos maximè decet, demonstrent: (Intonsa namque, & inculta barba rigiditatem, & sui, Mundique contemptum indicat) In ea se Christi imitatores ostendunt, qui cum Barba, dum inter nos mortalis vixit, vsus fuetit: ea certè intonsa, & inculta vti, non nisi virtutis signum, Religionis testimonium, delitiarum contemptus argumentum, & cælestis, ac perfectæ conuersationis exemplum esse potest: iis præsertim, qui antiqua sui Patris, ac Fundatoris institutione freti, ad perfectam, ac integram ipsius normam seipsos componere, atque illius apprimè vestigiis inhærere optant. *Varia Barbæ significationes explicantur.* Hieron. ebt. Vigil. cap.6. Const. Apost. lib.1.c.4. *Barbam deferre Apostolica austeritatis testimonium.*

XXI. Præter hæc, alia quoque, quæ ex hac Bulla erumpunt, obseruatione digna hic attingenda superessent: præsertim quæ de Ludouici, & aliorum ex Ordine egressu: quem quidam Apostasiæ crimini adscribere non verentur, quos tamen Pontifex abhac calumnia liberat. Quæ etiam de quadrati Caputij forma, & communis habitus mutatione tam facilè impetrata. Præterea, quæ de nouæ Reformationis separatione, quæ illi statim in ipso ortu, à toto Ordinis corpore adiudicata fuit, quam prior ObseruantiumReligio, vix pòst multa temporum interualla, consequi potuit. Quæ item de amplissimis priuilegiis, quibus ea à primis suæ natiuitatis incunabulis, præter morem ab Apostolica Sede copiosè illustrata fuit, in Bulla explicantur. Postremò quod maximè admirandum est, quòd tam arduæ res, tam facilè, & ferè dixerim, absque consilio à Pontifice, grauissimo alioqui Viro, maximisque in rebus probatissimo, conficerentur. Id sanè cæleste hic Dei consilium adfuisse: quo, & Pontificis mens ad agenda instrueretur, & cuncta ex superni Numinis ductu disponerentur, non obscurè indicat.

XXII. Verùm ne longiùs quàm par est, à rerum narratione digrediar: Ad Ludouicum redeo: qui optata tandem Bulla potitus, qua illi, & quadratum Caputium, & antiquū Beati Patris Francisci habitum deferre, & Reformationis familiam propagare, & loca ædificare, & Congregationem instituere, Apostolica auctoritate datum fuit: ex qua denique Capucinorum Religio, hoc anno 1528. & hac die, quæ

Hoc anno Capucinorū Religio exorta. decimatertia Iulij fuit, Deo benè aspirante, sua felicissima tulit auspicia: gratiis Deo Auctori ex animo persolutis, mox cùm Raphaële Camerinum reuertitur: ibique lætissimè à Catharina Ducissa excipitur: quæ cùm ardentissimo ad Reformationis incrementum, ac propagationem studio ferretur, vt omnem aduersariis viam præcluderet, qua vel Ludouicum, ac cæteros falsis criminationibus (vti solebant) oppetere, vel nouæ Reformationis fœtum machinis vllis aggredi possent: re cum Episcopo Camerinensi, qui & is Reformationi fauebat, communicata, curat; vt quamprimùm publica preconis voce, ac buccinarum clangore, Bulla per omnes Vrbis partes peruulgetur. Eandem quoque Episcopus, in publicis Missarum solemniis, populis promulgari iubet. Porrò huius Bullæ fama in vulgus disseminata; *Religionis Bulla Camerini preconis voce publicatur.* vix explicari potest, quanta vniuersos lætitia affecerit, qui pia Matthæi, Ludouici, atque aliorum Fratrum erga ipsos studia, ac officia non semel experti fuerant: quapropter cuncti mox Ludouico gratulari, omnes nouæ Religioni fausta acclamare, ac benè auspicari cœperunt.

At verò Deus Opt. Max. qui diuinæ prouidentiæ manu obstetricante Reformationis fœtum eduxerat, atque in lucem protulerat: in ipso suæ natiuitatis exordio, nomen quoque, quo appellaretur, atque ab aliis Ordinis Reformationibus dignosceretur, non hominum ingenio elaboratum, aut ad placitum inuentum: sed diuina quadam ratione, ac consilio excogitatum, illi imponendum statuit. Nam vix noua hæc Reformationis proles in publicum prodire, & per Vrbem incedere visa est; mox pueri turmatim *Capucinos, Capucinos* non tam irridentes, quàm reuerentes acclamant. *Capucinorū appellatio à pueris primū exorsa.* Quod cùm arti, aut industriæ, qua simplex, ac tenella illa ætas prorsus vacat, adscribi minimè posset; à Deo proculdubio, qui linguas infantium docet, ac plerunque tenerum diuinarum petitas efficit, profectum intelligitur. Id verò vel eò maximè perspicuum fit; quòd ea appellatione in vulgus diuulgata, quasi è Cælo dilapsa esset; non alio, quàm Capucinorum nomine ab eo tempore nouæ Reformationis proles vbiquè appellari cœpta. In hanc sententiam conspirat Auctor Historiæ Romualdinæ, qui rē paucis verbis attigit, ita scribens: *Pueris post eos acclamātibus, Capucinos, ea acclamatione tale illis nomē remāsit, & ex ore infantium perfecta est laus.* XXIII. *Romuald. l. 3. c. 14.*

Atque vt hanc nominis appellationem à Deo effluxisse, nullus vnquam in dubium reuocaret: hoc ipsum non longè post altero puerorum testimonio, cùm primùm in Calabria Capucinorum Reformatio cœpit emergere, confirmatum fuit. XXIV. *Capucini apud Calabros à pueris acclamati.* Nam simulatque Ludouicus Rheginus, alijque Calabræ illius Reformationis Patres, nouo illo habitu induti, & quadrato Caputio obtecti apparuēre; eodem planè modo & Pueri turmatim *Capucinos* exclamarunt; quemadmodum suo loco fusiùs explicabitur: vt inde perspectum fieret, in ea nominis nuncupatione ineffabili quodam modo Deum perfectam huius Reformationis laudem collocasse; & ex ore Infantium, & Lactentium Capucinorum nomen eduxisse.

Quodnam verò Dei in huius Cognominis impositione consilium fuerit, paucis indagare lubet. XXV. Atque in primis cùm illud certum sit, tunc primùm vetam B. Francisci habitus formam, quæ à Caputio potissimùm pendet, restitutam fuisse, cùm noua hæc Reformatio emersit. Hinc diuino consilio factum esse creditur, vt ea nomen à Caputio auspicaretur; quo renouati Caputij, atque antiqui B. P. Francisci habitus restituti, laus eam perpetuò comitaretur: puerique Capucinos acclamantes, veram B. P. Francisci habitus formam in Orbem redusse, velut totius Orbis voce congratularentur.

Præterea cùm in Minorum Religione instituenda, ac nuncupanda illa Dei mens, ac propositum fuerit, quemadmodum B. P. Franciscus dicere sæpè solitus erat; vt qui in eam adscriberentur; potissima in profundissima suipsorum abiectione, ac humilitate, fundamenta iacerent. XXVI. *Capucini nomen Humilitatis insigne.* Id enim Minorum nomen insinuat: quasi qui cunctis hominibus Minores, atque humiliores esse debeant. Illud ipsum quoque, in hac Ordinis Reformatione nouo hoc Cognomento declarare, ac confirmare vo-

luit; quam idcirco Capuciuorum cognominari statuit: quæ diminutiua vox est, à Caputio hausta: vt qui huic militiæ nomina dant, eo nomine admoneantur, se non modò Minorum humilitate frui debere; sed maiori (si fieri possit) abiectione, ac humilitatis contentione discant cunctis subiecti esse. Neque enim Caputiati, quo nomine ij appellari solent, qui caputia geruut: sed Capucini nuncupantur: quæ cùm diminutiua dictio sit, paruum Caputium insinuat: quapropter qui in hanc Congregationem vocantur, ea appellatione addiscere debent, ab iis non vulgarem, aut communem humilitatem tantummodò, quæ rudi illo Caputio significatur, sectandam: sed præstantiorem, ac profundiorem quendam humilitatis gradum, qui Capucino, aut Caputiolo indicatur, illis amplectendum esse, ac tale eos ipsis humilibus humiliores esse debere. Denique cùm Capucini vox ad habitum potiùs, quàm ad personã spectet (Capucini enim vox apud Italos vbi primum inuecta est, paruum Caputium indicat) Qui Capucinorũ nomen sibi vendicant, meminerint, se profundissimam, quoad excogitari potest, humilitatem cum eo simul induere debere; atque humilitatis, & abiectionis signum, ac testimonium in capite gestare. Quo fit, vt cùm Capucini ab hominibus nuncupantur: simul atque ad maximæ humilitatis officium se vocatos agnoscant.

XXVII. His itaque de Capucini cognomento elucidatis, ad Matthæum venio, qui cùm per Camerinensis Agri Oppida Dei Verbum disseminaret, de Ludouici reditu per literas certior factus, Camerinum statim cum Paulo conuolat; vbi impetratam à Pontifice Bullam, qua tunc primùm in vnum Religionis corpus assurgere cœperant, sibi mutuò gratulantes, Deo Opt. Max. quem rei totius Auctorem agnoscunt, summas, quas possunt, ex animo gratias agunt. Mox verò Ludouicus Matthæo, ac Paulo Congregationi associatis, cum his de domicilio sibi eligendo consilium init. Porrò re cum Catharina Ducissa communicata, eùm ea de Conuentu illis proprio ære extruendo iam apud se cogitasset, illos ab ea deliberatione penitus alienos offendit: ij enim perexigua aliqua tantùm domo contenti, in qua necessaria duntaxat habitatione fruerentur; nec dum Monasterium extruere sibi in animum induxerant: donec illos Dominus pro sua voluntate vberiùs multiplicaret. Id verò illis idcirco propositum fuit: vt inter ipsa Reformationis initia minus rerum humanarum curis ob ædificationem implicati, magis diuinis rebus vacarent: tum etiam altissimæ rerum paupertati maiori studio incumberent, quàm domorum ædificatione violati maximè metuebant.

Matthæus & Paulus Congregationi associantur

XXVIII. Erat propè Camerini vrbem, extra Annunciationis Portam, Sacra quædam Aedicula B. Christophoro Martyri dicata, quæ mille quingentorum circiter passuum spatio ab Vrbe distabat: cui cùm tenuis domuncula coniuncta esset, quam Sacerdos, qui in ea Aede sacra faciebat, habitare consueuerat: in ea Ludouicus, ac cæteri, re cum Sacerdote composita, primum sibi domicilium parant. Verùm cùm tam angustum esset illius domus spatium, vt communi ipsorum, ac Sacerdotis habitationi non sufficeret; totque incommodis premerentur, vt necessarijs quoque rebus carerent, sine quibus neque hominum vita honestè transigi, neque interioris hominis cultus rectè exerceri potest: post aliquod temporis curriculum, percrebrescente præsertim eorum numero, qui tum ex Obseruantium Ordine, tum etiam ex sæculo ad nouæ Reformationis sinum confugiebant; inde in quoddam Hieronymianorum Cœnobium D. Hieronymo consecratum, quod Camerino trium milliarium spatio aberat, transmigrare cogitant. Erat illud Cœnobium, quod vulgò Colmenzonum appellabatur, iuxta S. Marcelli Oppidulum: olim quidem florentissimum, tunc verò temporum vetustate prostratum, ac penè dirutum; quod cùm vix duo illius Ordinis Monachi, ad prædiatoria vectigalia exigẽda, incolerent. Illud Catharina Ducissa à Monachis impetratum, qua parte collapsum fuerat, cùm nonnihil instaurandum curasset, quò commodè Fratrum habitationi, in aliquod tempus saltem, deseruire posset; in id pusilla noua Reformatio-

Primum Capucinorum Domicilium in Æde S. Christophori

Inde Colmezonum migrant.

nis familia, velut in hospitium se recipit, primumque ibi in alieno domicilio, pauperum more locum eligit.

Iam verò ex hoc loco nouæ Reformationis fama vbique disseminata, plerique ex Obseruantium familia, qui ad perfectam Regulæ obseruantiam anhelabant, hoc tempore ad Reformationem conuolant. Inter hos quinque eximiæ virtutis Fratres fuêre; qui nouæ Reformationis ortum ignorantes, hoc anno ab Apostolica Sede Diploma impetrauerant (cuius in calce huius Voluminis forma proprijs verbis exarabitur) quo sibi extra Ordinem Regulam obseruare licebat. Hi cùm de Bulla Ludouico, & fratri à Pontifice concessa; institutaque Reformatione accepissent, hac fama commoti, ad Ludouicum, vt Reformationi associentur, accedunt: à quo benignè recepti inter primos annumerantur, qui virtute, & vitæ sanctimonia Religionis Capuccinorum primordia illustrarunt. Horum nomina sunt, F. Matthæus Leopolitanus, F. Petrus Appinianensis, F. Antonius à Penna Billiorum, F. Paulus à Colleamato, & F. Bernardus Offidanus laïcus. Post eos alij quoque tres ad Capucinos migrant: nimirum F. Ludouicus Vrbinas, F. Franciscus Maceratensis, & F. Iacobus Eugubiensis. Inter eos autem, qui relictis rerum sæcularium exuuiis, hoc tempore ad Religionis gremium aufugerunt: primi fuêre Bernardus à Forosempronio, & Iosephus à Colleamato, Oppido Fabriani: quorum prior cùm Hieronymus antea, nomine in sacro Baptismate sortito, vocaretur: ea ratione Bernardus à Ludouico appellatus fuit, quòd is primus ex sæcularibus viris Capucinorum Ordini nomina dederit: quamobrem Beati Patris Francisci instar, qui Ordinis Minorum Primogenitum Bernardum à Quintaualle habuit, eodem quoque Ludouicus Bernardi nomine hunc appellandum voluit. Alter verò, qui Petrus Matthæus antea sæculari nomine vocabatur: cùm decimum octauum annum attigisset, à Deo, quem ab infantia timere, ac colere didicerat, in benedictionibus dulcedinis præuentus: Mundo, ac mundanis omnibus valedicturus, ad Ludouicum accessit: qui cùm feruidum ipsius animum agnouisset, eidem significat. Si Ordinem ingredi vellet, vniuersa, ne indusio quidem sibi relicto, illi deferenda esse. His auditis Adolescens protinus domum redit, diuinoque spiritu accensus, quasi verbotenus Ludouico parendum esset, exutis vestibus, detractis calceis, ipsoque indusio abiecto: cùm vix linteolum sibi ad verenda obtegenda reliquisset: nudus coram Patre ac Matre apparens, ab iis genuflexus benedictionem petit; qua, non absque profusissimis lachrymis à Parentibus impetrata, eodem modo se coram Ludouico sistens, qui eo tempore cum Paulo Clodiensi per Colleamari Oppidum iter faciebat, ab eo Religionis habitu donatur. Horum omnium vita pluribus virtutibus illustris, anno, quo ex hac luce migrarunt, fusè posthac exaranda erit. XXIX.

Quinque Fratres de Obseruantia ad Capucinos migrant, & alij complures.

His præterea, & alij quatuor hoc anno ex Obseruantium familia accessêre: nimirum Frater Augustinus à Tipherno Metaurensi, Frater Archangelus à Marelica, vnà cum vterino Fratre, & Frater Siluester Tigniensis, qui cùm ad decimum octauum vsque numerum excreuissent; Ludouicus alterum quoque Monasteriolum Monte-Meloni, quod est Agri Camerinensis Oppidum, ipsa præsertim Catharina Ducissa postulante, extruendum curat: quæ cùm ibi quamplurima prædia, remque domesticam multam possideret, eò statis anni temporibus concedebat. XXX.

Monte-Meloni alter Conuentus extruitur.

Tantus porrò in domorum, ac sacrarum Ædium ædificatione Ludouico, ac cæteris illius æui Patribus paupertatis zelus, ac studium inerat: vt in ipsa Ecclesiarum structura, non modò Camerata testitudine; verùm & ab omni trabium politiori dolatura cauerent; vixque cæmentu ad earum ædificationem adhibito, eoque sacræ Ædis parietibus rusticè duntaxat delinitis, ab omni tectorio opere abstinerent. Atque vt sibi omnia responderent, ea Ecclesiarum erat angustia, vt vix quinquaginta, vel circiter, Viris spatium XXXI.

relinqueret

relinquerent: ita vt ipsa quoque Dei Ædes altissimæ paupertatis excellentiam commendaret.

XXXII. Cæterùm in reliqua domus structura, id illis semper, velut sacrum, ac legitimum fuit; vt luto pro cæmento vt plurimùm vterentur. Cellulas in eam breuitatem, & angustiam contraherent: vt præter lectulum solis tabulis stratum nihil caperent: ita vt brachia in alterutram partem extensa vniuersos Cellulæ parietes, qui vimine texti, vel nudi, vel luto contecti apparebant, manu contingerent. Cellularum fores adeò breues, & arctæ erant; vt neminem, nisi curuo corpore, ac profundè inclinato intùs reciperent. Omnia denique tam vilia, tam rudia, tamque ignobili opere fabrefacta cernebantur; vt nemo in ijs quicquam, præter summam rerum pauperiem ad viuum effigiatam, conspiceret. At neque huic multò absimilis est, Ecclesiarum, ac Domorum ædificatio, quæ post integram annorum centuriam, etiamnum in tota Capucinorum Religione, vsu, ac Constitutione recepta est: tametsi ob Fratrum multitudinem, quæ, Religione longè, latéque dilatata, cœpit excrescere, ampliores domos ædificari necesse fuerit: in quibus tamen & altissimæ Paupertatis Regulæ, & arcta rerum omnium mensura in ædificatione præscripta inuiolata lege obseruantur; quemadmodum ex generalibus Constitutionibus perspicuum est, quæ vbique in toto Ordine integrè custodiuntur. *Ædificiorum paupertas explicatur.*

XXXIII In his igitur nouæ Reformationis primordijs, solido paupertatis, austeritatis, assiduæ orationis, ac cæterarum virtutum fundamento confirmandis, dum Ludouicus, Matthæus, ac cæteri egregiam operam nauant: immanis lues, quæ velut bellorum fœtus, ea, vt plurimùm sequi solet, prius Romanam Vrbem inuasit, dein breuissimo tempore per totam Italiam serpens, hoc tempore Camerinensem quoque Agrum occupauit: vbi tam dirè in homines grassari cœpit, vt facilè omnibus exploratum esset, illud horrendum esse diuinæ vindictæ genus: quo Deus infensus immania hominum flagiria, quæ Italiam penè vniuersam corruperant, persequi decreuerat. Nam pestifero, ac lethali hoc morbo Vrbem ipsam Camerinum inuadente, tanta mox illius vastitas subsecuta est; vt cùm lues innumeros quotidiè vtriusque sexus homines depasceretur, omniaque funeribus plena essent: luctus, mœrores, eiulatus, quærulæque languentium voces vndique personarent: demùm minus esset quod olim Vates de Troia occinuit, *Dira lues Camerinum inuadit.*

Luctus, vbique pauor, & plurima mortis imago.

quàm quod in Vrbe infausta cernebatur. Nam quemadmodum de Ægyptiorum Primogenitorum plaga scriptum est, ita & hic nulla domus erat; quæ vel morientem non lugeret, vel suum mortuum non efferret. Horrere omnes, fugere, vitare contagium, suos deserere, conspexisses. Non necessitudo, non affinitas, non cognatio, non consanguinitatis vinculum, non propinquitatis iura seruabantur: cùm & ipsa Christianæ pietatis officia, quæ diuino ipso naturæ iure, vel ægrotantibus, vel morientibus debentur; nulli ob morbi sæuitiam persolucbantur. Res planè, & ad terrendum omni metu formidolosior, & ad mouendum quauis calamitate acerbior: immò & ad cogitandum omnium opinione maior videbatur.

XXXIV Matthæus igitur, & ex fratribus duodecim, virtute præstantissimi, cùm tam immani clade Vrbem affici conspicerent, ardentiori charitatis æstu impulsi, Ludouicum, quem velut Superiorem venerabantur, adeunt; extremámque amantissimæ Vrbis calamitatem, illi animo obijcientes, ab eo supplices petunt, vt illis in Vrbem se conferre, peste laborantibus inseruire, aliaque pia charitatis officia, miseris in extremo vitæ periculo constitutis persoluere liceat. Eo enim futurum affirmabant, vt Deus ampliori benedictione Religionis incunabula prosequeretur. Neue pusillum familiæ gregem huic periculo exponere formidaret, quo plures pro Deo mortem contemnerent: eò ampliùs à Deo multiplicandos *Matthæi de Bassio, & duodecim Fratrum erga peste laborantes, charitas.*

esse pollicebantur. Ludouicus verò, cui & id paulò antè in mentem venerat, grauique illa Vrbis calamitate animo excruciabatur, cùm Matthæi, ac aliorum propensum in illud charitatis officium studium agnouisset, animum laudat: opus commendat: nec tantùm piæ eorum postulationi annuit; verùm & graui illos sermone ad pium, ac religiosum opus cohortans, nonnullis eos monitis instruit: quæ vt efficaciùs eorum mentibus imprimat, his illos verbis affatur. Charissimi, & in Christo amantissimi Fratres: nihil est, quod Christianæ Religionis excellentiam magis apud omnes commendet, quàm pro Fratribus animas ponere, iisque in extremo tum vitæ, tum animæ discrimine adesse; qui omni ope destituti, iure à nobis subsidium exposcunt. Eo namque Dei, & Christi imitatores efficimur, qui pro omnibus animam suam posuit, semetipsúmque pro nobis immaculatum Deo Sacrificium obtulit. Demùm Saluatoris vox est, nos ad hoc ipsum excitantis: *In hoc cognoscent omnes, quòd Discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad inuicem.* Quòd si id Christianos vniuersos decet, qui Christo nomina dedêre: nobis tamen maximè incumbit, qui præter Christianum nomen, Euangelicæ quoque perfectionis normam, qua perfecta Christi Domini imitatio comprehenditur, nobis sequendam præstituimus. En opportuna hodie emergit occasio, obuiis profectò vlnis arripienda; qua vobis diuino munere in victimas, & holocausta, Deo in odorem suauitatis datur offerri. Quid hoc animarum vestrarum sacrificio Deo gratius? Quid iucundiùs offerri potest? Qui enim vltrò pro aliorum salute, & Christi charitate mortem contemnunt, nihil ab iis abesse putantur, qui pro Fide vitam profundunt. Quare maxima voluptate afficior, quòd animos ad paratas martyrij coronas erigitis. Nulla enim melior vitæ vsura, quàm quæ tēporali pro Christi nomine Vita profusa, æternam, & nunquàm perituram recipit. En securis arbori admota est; falx messem sollicitat. Pallida mors æquo pede pulsat pauperum tabernas, Regúmque turres. Quid nobis de vitæ huius mortalis diuturnitate polliceri valemus? cùm & alios quotidie videamus sæuo hoc contagio abreptos? Nos si his charitatis officiis intentos mors offenderit, planè ad coronas euehet: sin autem superstites euaserimus, hæc nos pro Dei amore præstitisse, aliquando meminisse iuuabit: cæterisque fortè non aspernandum virtutis exemplum imitandum relinquemus; quo, & ipsi animas suas pro Deo contemnere discant. Christi tantummodò pro nobis in carne passi cogitatione armamini: vt non fatigemini, quasi qui viribus in labore deficiunt. Estote perfecti, sicut & Pater noster S. Franciscus perfectus fuit, qui leprosis, ac contagioso morbo laborantibus inseruiendum docebat.

Ludouicus Fratres ad pium Ægrotantium Ministerium animat.

Verùm vt vobis, & morbo laborantibus labor vester vtilis esse possit, quædam vobis, velut in hoc opere præcepta obseruanda erunt, quæ mihi ante annos quinque; nimirum anno 1523. cùm hæc ipsa lues Camerini agros inuasisset, contagio illo infectis inseruienti plurimùm profuêre. Primum est, vt Deo prorsus iuncti, omnem vitæ vestræ cogitatum in eum proiiciatis, cui cura est de vobis: nihilque præter Dei honorem, & spiritualem, corporalémque (si fieri potest) laborantium salutem animo versetis. XXXV.

Quædam Ludouici Monita à Ministrantibus obseruanda.

Plena in Deo fiducia.

Secundum est: Ne ob corporalia pietatis obsequia, quæ laborantibus præstituri estis; in vobis spirituales animi exercitationes langueant: quin potiùs satagite, vt sedula Dei ipsius præsentia, atque attenta in eum cogitatione, qui laborum vestrorum scopus esse debet, magis in dies accendantur, ac ferueant. XXXVI

Mentis recollectio.

Tertium: Cùm diem in laborantium obsequia insumpseritis, noctis partem orationi, ac diuinis laudibus tribui æquum erit: ne spiritus, ac charitatis ardor multiplici sollicitudine, ac hominum frequentia tepescat: sed feruentiores, ac robustiores ex oratione surgentes arduum, ac periculosum opus prosequamini. Post diuinas horas ante lucem persolutas, Sacrum in ipso diei crepusculo deuotissimè facite: ægrotosque vestros diuinæ pietati commendare haud negligite: sic fiet, vt operi vestro vberiorè Cœlo gratia addatur. XXXVII

Orationis studium.

Quartu mi

XXXVIII. Quartum: Quisque suum sibi semper, quoad fieri potest, socium adiunctum habeat, neque ab eo, nisi fortè per aliquod parui temporis spatium separetur; vt Christi bonus odor sit in omni loco, minúsque Sathan inueniat, quo tentet: pleraque etiam accidere possunt, quæ socij opem, ac præsentiam efflagitent. Sapientis vox est. *Frater qui adiuuatur à Fratre, quasi Ciuitas firma.* *Socij præsentia.* *Prouerb. 18.*

XXXIX. Postremum est: Vt nemo vestrûm pecunias, vestes, aut alia laborantium bona, velut sibi concredita, ac depositata accipiat, vel eorum curam aut administrationem suscipiat: vt omne tum infectionis, tum scandali periculum effugiat: turpisque auaritiæ suspicionē, quæ inde alus facilè suborıri potest, a seipso propulset: Cunctis denique manifestum sit. Vos, non laborantium bona; sed eorum animas, ac salutem tantùm expetere. Cæterùm Fratres, quæcunque bona, quæcunque sancta, quæcunque pudica, quæcunque bonæ famæ sunt, hæc vobis commendo. Viriliter agite, & confortetur cor vestrum. Si Deus pro nobis animam posuit, & nos debemus pro Fratribus animas ponere. Ne vllo periculo terreamini: Deus enim vobiscum aderit, vel incolumitatem seruans, vel labores coronans. Hæc tam ardenti animo, & concepto spiritus feruore à Ludouico dicta sunt; vt cuncti in lachrymas, ac fletus se se effunderent, mortemque nihili pendentes se ad hoc Martyrij genus pro Christo subeundum, ardentissimos contestarentur. *Temporalium rerum administrationis fuga.* *1. Ioan. 3.*

XL. Hi itaque duodecim Ludōuici benedictione confirmati, Matthæo Duce, in Vrbem se conferunt, & Catharinam Ducissam adeuntes, se ad omnia laborantibus obsequia præstanda paratissimos exhibent. Eo Fratrum aspectu, ac verbis Catharinæ spiritus, qui graui illa populi calamitate pene consternatus iacebat, tunc primùm reuiuiscere, ac respirare visus est: verumtamen non parua ipsius animum tristitia angit, metusque haud leuiter sollicitat; ne pusillam hanc Fratrum familiam, quam in eo munere obeundo certo mortis periculo exponendam haud ignorabat, vix exortam mortale contagium extinguat. Quare haud facilè his assentiri poterat; ne nouæ, ac tenellæ Reformationis exordia ad exitium raperet. At Matthæi, atque aliorum sermonibus confirmata, cùm cæteros ad varia Camerinensis Agri loca abire permisisset: Matthæum duntaxat cum Paulo secum in Vrbe retinuit. *Matthæus, ac reliqui Catharinam Ducissam adeunt, ac laborantibus inseruiunt.*

XLI. Pergit itaque denum Fratrum classis aduersùs Mortiferam Luem, non Theriaco, aut Mitridatico Antidoto, non Viperea compositione, non odoratis Pastillis, non denique vllo Alexipharmaco: sed sola Christi charitate pugnaturi: Vixque ad sua quique loca dispertiti in Oppidis apparent, cùm populi mox velut è tumulo respirare; voces ægras extullere, Angelos, ac liberatores appellare, ac certæ salutis spem animo concipere videntur. His nostri vocibus commoti tam incredibili charitatis, ac fraternæ dilectionis ardore inflammantur; vt nullum vitæ periculum metuentes per domos excurrant; morboque oppressos, nulla sui cura, nulla cautione adhibita, sedulò inuisant; quos paupertatis angustia potiùs, quàm morbo languentes cernunt, aliorum abundantia, ac pietate subleuandos curent; laborantibus omni studio inseruiant, morientibus sacramenta administrent, ac piis cohortationibus prosequantur. Posthæc etiam mortuorum corpora manibus excipere, gremio suo reponere, occludere oculos, ora obturare, gestare humeris cadauera, decenter ornare, illis adhærescere, amicè complecti, lauare accuratè, & linteo funebri inuoluere non tam horrent, quàm hæc illis officia persoluere gestiunt: ita vt mortem potiùs irridere, ac contemnere, quàm metuere; & ad se allicere magis, quàm refugere viderentur.

XLII. Quot è laborantibus cernere erat, qui cùm mortem priùs, velut horribilem formidarent, eorum piis hortationibus confirmati, eam postmodùm læti expectabant; ac velut amicam amplectebantur? Quot itidem, qui cùm graui peccatorum sarcina premerentur: studium omne ad corporis curam, nullam verò ad animæ salutem conferebant, illorum ita sermone immutabantur: vt neglecta corporis cura, *Charitatis officia laborantibus impensa.*

nulli rei deinceps, prǽterquàm animæ incolumitati incúberet? Innumeros prætereo, qui pecuniarum, atque auri ferniola illis concredenda; plurimos, qui ad placitum egenis dispensanda; alios, qui in Conuentus extructionem expendenda offerrent: quæ illi sapienter, obiecto Regulæ præscripto, recusabant. Quot, tunc malè parta restituere? quot, debita diu dilata reddere? quot, piè testamentis relicta exoluere? quot randem ex Orci faucibus emergere visi sunt, quos aut vita superstes meliores reddidit, aut mors opportuna ad meliora sustulit? Quo fit, vt sæua illa lues, quæ multorum corpora ad postrema sepulchri funera rapiebat; multorum quoque animas ad superos feliciùs transmitteret.

His itaque Christianæ charitatis officiis, Fratres tandiu incredibili pietate vacarunt; quoad cessante Dei ira, pestiferum illud contagium, quod trium vel quatuor mensium spatio, in Vrbe, & agro Camerinensi sæuierat, Deo imperante eua nescerer. Porrò cùm tam grauis, ac periculosus ille morbus esset, vt vel ipso anhelitu, nedum rerum, ac corporum attrectatione contraheretur: torque quotidie dita illa pestis homines absumeret, vt vix alij superessent, qui cadauera longius aspor tarent. Sed ruerent super mortuos viui; & supra sepultum sepultor ipse procumberet: præsertim cùm nulla Fratres toto eo tempore ad luem propellendam præ cautione, aut remedio vterentur; sed diu noctuque ægrotantibus adstantes, absque vlla propriæ incolumitatis sollicitudine; quæ necessaria erant, impigrè administrarent. An non diuinæ tantùm virtuti tribuendum est: quòd horum quemquam, nec pestifer morbus, nec capitis quidem dolor inuaserit? XLIII.

Fratres spontè à lue diuina virtute seruantur.

Dionys. Alex. Epis. ad Hieracem Episc.

Euseb. Cæsar. l. 7. hist. Ecc.

Cùm enim de Peste, quæ olim Alexandriæ grassata est, scribat Dionysius Alexandrinus, referente Eusebio Cæsariensi: quamplurimos ex his, qui ægrotantibus obsequia præstabant, peste sublatos fuisse, his verbis: *Multi item, dum alys ægrotantibus curam adhibent, illisque vires restituunt: ipsi aliorum mortem in se deriuantes, vitam amittunt.* Et de grauissima illa totius orbis pestilentia, quæ anno salutis 1400. in quem incidit Iubilæus, inter alias Hetturiæ Vrbes, Senas occupauit, referat Surius: igne illo pestifero multos, qui in domo Hospitali Beatissimæ Virginis laborantibus inseruiebant, absumptos fuisse, inter quos cùm S. Bernardinus, adhuc adolescens sæcularis, sua ibi munera præstaret, velut admiratione dignum recenset quòd æquam cum aliis funerum sortem non subierit. Quid de nostris sentiendum erit, qui tam fera depascente lue, vt ipsos quoque qui antidotis ac præcautionibus vtebantur, è mundo tolleret, ne illos quidem attingeret? Quam quod, dum pium illud opus omni charitate, ac integro sui ipsorum neglectu peragunt, Deum sibi custodem, ac præseruatorem promerentur. XLIV.

Surius de vit. Sanct. de mens. Maij.

Corona ægrotis ministrantium Martyrio similis.

Apud Euseb. Cæs. vbi sup.

Quanquam vero hi, diuina potiùs, quam humana virtute seruati, à pestilentia immunes euaserint, haud tamen ea illis corona erepta fuit, quæ huiusmodi charitatis martyrio debetur; de quo S. Dionysius Alexandrinus: *Adeò* (inquit) *vt istud mortis genus, quod propter incredibilem pietatem, & robustam fidem suscipiebatur, nihil à Martyrij splendore abesse videretur.* His enim non animus martyrio, sed martyrium animo defuit. XLV.

Fugata itaque omni ex parte pestilentia; Fratres, Deo gratias agentes, ad Ludouicum Colmenzouum reuertuntur: quorum reditum simulatque Catharina Ducissa intellexit; mox C[illegible]lmenzonum aduolat: tum singulo[illegible] videre, cunctos alloqui, ac cuiusque manus deosculari festinat. Quos vt incolumes, ac morti[illegible] victores conspexit, lachrymas præ gaudio continere non valens, mira ob eorum aspectum voluptate afficitur: & vt pietate plena erat, oculis in Cœlum sublatis, Deo ita gratias agere cœ[illegible]t. Benedictus es Domine, qui facis mirabilia magna solus, & seruos tuos ad opus tuum exeuntes, stantes, ministrantes pro te laborantes, diuina tua virtute seruasti [illegible]osque, atque incolumes h[illegible] tandem reduxisti: vt lætentur coram te corde perfecto, & enarrent mirabilia tua. Tum ad i[illegible]los c[illegible]nuersa. Benedicti (inquit) Vos à Domino: Fratres mei, Consecrasti[illegible] manus vestr[illegible] Deo: Obtu[illegible]is XLVI.

Catharina Ducissa Fratres sospites, ac fausta Referratione auguratur.

pro

pro Fratribus animas vestras, ostiam viuentem, Sanctam, ac Deo placentem, vt gratissimum Deo esset ministerium vestrum. Quid vltra pertimescitis, ne vos hominum, aut Dæmonum persecutiones dispergant? Soluite metu animum: iam nunc in vobis ingentis ædificij, quod totum Orbem compleat, fundamenta adeò firma, ac immota à Deo iacta sunt, vt nullo Inferorum conatu, nulla hominum vi, nullo denique persecutionum genere, vllo vnquam tempore euelli queat. Crescere iam vos faciet Deus, seménque vestrum multiplicabit, dabitque vt hæreditate possideatis benedictiones B.P. vestri Francisci; & crescatis in eo, & fructum faciatis. Hæc pia Ducissa sacrarū literarum non ignara tam admirabili pietate, ac spiritus ardore protulit, vt iam non ipsa, sed Dei Spiritus per ipsam eloqui, ac Fratres in futurorum spem erigere videretur.

XLVII. Posthæc Catharina, vt Populi sui saluti opportunè consuleret, Ludouicum rogat, vt dispertitis per Camerini Oppida Concionatoribus, in eam messem, quæ ex cōcepto Pestis terrore iam albescebat, ac fructui matura erat, suos Operarios mittat. Interea literas ad Pontificem, atque alios S. R. E. Cardinales scribit, quibus pios Fratrum labores in communi illa vrbis, & Camerinensis ditionis calamitate exantlatos, tam miris laudibus commendat: vt & Pontifex summam inde voluptatem ćaperet, & tota Romana Vrbs eorum præconia extolleret: quòd illis sanè haud mediocriter contulit; ne ab ingruente persecutionum tempestate, quæ paulò post in eos desæuit, penitus obruerentur. Ludouicus verò vbi illos per aliquot dies ex perfuncto labore recreauit; benedictione firmatos, varia in Camerinensis ditionis loca ad Dei Verbum disseminandum destinat. Hi cùm Populos præterita clade exterritos, ad diuini Verbi obedientiam promptiores, ac dociliores offenderent, ligneam Crucifixi Imaginem in manibus gestantes, qua Populos ad lachrymas, ac fletus ingentes cōmouebant, mirabiles in iis pœnitentiæ fructus pepererunt. Atque hi primi (vt ferunt) fuêre, qui Crucifixi Imaginem (quod priùs insolitum erat) in suggestu collocarunt: quem morem ab eo tempore Ecclesia, velut legitimum approbauit.

Catharina Cōcionatores a Ludouico impetrat Capucinosq. apud Pontificem commendat.

XLVIII. Porrò hoc anno Ioannes Maria Varanus Camertium Dux, & Catharinæ Ciboæ Coniunx, Vir cùm maximis Principibus, omniū virtutū, ac præsertim pietatis, ac Religionis gloria cōparandus; magno omnium mœrore Pestilentia sublatus, è viuis excedit: vnica tātùm filia Iulia hærede relicta, quæ deinde anno 1533. Guidobaldo Vrbinatum Duci matrimonio copulata, Camerinensem Ducatū secum ad Vrbinensem transtulit: quamquam haud diu eo potita fuerit: Nam Clemente VII. è medio sublatu, cùm Paulus Tertius, qui Clementi successit, tanquam iure feudi ad Apostolicam Sedem deuolutum repeteret, Guidobaldus eidem cedere compellitur.

Ioannes Maria Varanus Camertium Dux, pestilentia obit.

XLIX. Duci igitur Varano ægrotanti cùm Matthæus omnibus sedulò officiis adfuisset, illumq; ad funus vsque prosecutus fuisset; id non parum Catharinæ animū, ob Viri mortē afflictissimum, subleuauit: quæ cùm primùm iustis eidem persolutis, se à lege viri solutam sensit; totam se pietatis officiis dedere; suumque omne deinceps, in reformatione tuenda, studium, ac sollicitudinem conferre cœpit.

L. Huius cùm tam ardens erga nostros semper amor fuerit: Vt ab ea Capucinorum Religio à primis incunabulis, velut à Matre lac suxerit: ac protectionis illius sinu excepta, nō semel à maximis calamitatibus respirauerit: planè haud æquum est, vt quæ illius stirps, ac origo: quæve illius virtutes fuerint, ignoretur. Patria igitur huius illustrissimæ Mulieris Genua fuit, Vrbs Liguriæ Metropolis, propter liberæ Reipublicæ solium, insignem Portus stationē, opum affluentiā, rerum omniū copiam, & vbertatem: ædificiorum magnitudinem, ac superbia toto Orbe celeberrima. Hæc Mōtiū innixa radicibus, quorum à tergo contra Septentrionum afflatu vallo munitur, fronte meridiem spectat: Cæli temperie, ac aeris salubritate plurimū præstat. Inter nobilissimas huius Vrbis familias, illustris habetur Ciboa, ex qua Catharina, Patre Frācisco Ciboo, Anguillaræ, & Teretilli Comite, & Matre Magdalena Medicea Leonis X. Pont. Max. germana Sorore progenita fuit. Ciboæ stirpis originem antiquissimam

Catharina Ciboa Camertium Ducissa stirps, & familia commendatur.

esse, atq; à Græcia iã ante quingentos annos effluxisse: cùm Perana Ciuitas, quæ Cõ-
stantinopoli ex opposito iacet, sub Genuensium ditione esset, velut certum fertur.
Quod eo testimonio facilè probatur, quòd cùm ij apud Græcos opibus, ac terrarum
ditione excellerent; qui ex Ciboa familia progeniti erant, in ea Vrbe, quo tempore
res Genuensium florebant, iis omnibus Nobilitatis honoribus, & gradibus frueban-
tur, quibus Nobilissimi quique potiri solent.

Cæterùm, qua tempestate, aut qua ratione è Græcia in Italiam venerint, haud sa- L.
tis est perspicuum. Illud quidem certum est: quòd cùm duo tantùm ex ea familia
Fratres superessent; Minor Neapolim accessit; vbi & sedem fixit, ex eoque Toma-
cellorum progenies, quæ inter illustriores quinque Sedilium familias, in Capuana
Curia adnumeratur, originem duxit: ex qua Bonifacius Nonus Pontifex, & pleri-
que alij insignes Viri prodière. Alter verò natu maior Genuam profectus, illustrissi-
mos Heroas, tum Patriæ, tum Ecclesiæ dedit. Inter quos clarissimus enituit Inno-

Ciboæ Familiæ laus.

centius Octauus Pontifex Max. qui Aarone Ciboo Equestris Ordinis Viro prima-
rio, rerúmque gestarum gloria clarissimo, Patre ortus: primùm Renato Duci Ande-
gauensi, deinde Aphonso Neapolis Regi, qui Neapolitanis illum Proregem con-
stituit: denique Calisto 3. Pont. Max operã dedit, à quo Senator Vrbis creatur: quo
munere præclarè gesto, à Paulo 2. ad Sauonensem Episcopatum promotus: tum
verò à Sixto 4. ad Melfitensem translatus; ab eodem, secundis Cardinalium Co-
mitiis, in amplissimum Cardinalium Ordinem, summa omnium gratulatione coo-
ptatur; Sixto verò è viuis excedente, ob præclaras ipsius virtutes: ac præsertim in-
credibilem morum suauitatem, qua omnium sibi beneuolentiam conciliabat, Pon-
tifex eligitur, anno 1486.

Ciboam quoque familiam plurimùm illustrauit, Innocentius Cibous Cardinalis, LI.
Catharinæ Ducissæ Frater germanus, à Leone X. ipsius materno Auunculo suauis-
simis illis paternæ beneuolentiæ verbis creatus: *Quem honorem ab Innocentio VIII.
accepimus: eundem Innocentio Nepoti restituimus.* Hic enim cùm Bononiæ, & Roma-
niæ Legatus esset: multas Ecclesiæ Romanæ Vrbes, quæ Clemente VII. in Adria-
ni Arce à Cæsarianis cõcluso, discessum à Romanorũ Imperio parabãt; in Pontificis
obediẽtia cõtinuit. Illud quoq; egregiũ facinus præstitit, quòd plerosq; Cardinales,
qui Francisci Regis Gallorum suasu, de Apostolica Sede in Galliam iterum redu-
cenda, Parmæ consilium inierant: prudentissimis rationibus à sententia reuocauit.

Floret denique hoc quoque tempore illustrissima hæc Ciboum familia præcla-
rissimis Viris, qui Massæ, & Carrariæ Principatu fruentes, vtraque & pacis, &
belli tempestate, rebus præclarè gestis Maiores suos illustrant.

Quot verò ex Materna stirpe clarissimorum vndique Virorum seges excre- LII.
uerit: haud facilè est referre. Tam enim Orbi perspicua sunt Mediceæ Fa-

Medicea Familia quàm illustris.

miliæ gesta, ac virtutes; amplissimæ ditiones, Regum affinitates, Terra, Mari-
que potentia: vt his aliquid hîc addidisse, sit tenebras lucidissimis rebus effunde-
re. Illud vnum, quod ad rem spectat, dixisse sit satis: quatuor Summos Pontifi-
ces (vt Cardinales prætercam) virtutibus illustrissimos nobilissimæ huic familiæ
illuxisse. Quorum primus Leo X. Patre Laurentio Mediceo, & Matre Clarice
Vrsina natus, benignitate tam singularis, ac liberalitate tam insignis fuit; tanta-
que rerum agendarum sólertia præcelluit: vt illius ad Pontificatum assumptio to-
ti penè Orbi voluptatem attulerit. Secundus Clemens septimus Leonis X. ex
Fratre nepos, ac Iuliani filius; Vir ante adeptum Pontificatum summæ in ge-
rendis S. R. E. rebus auctoritatis fuit: Pontificij exercitus Legatus, Cæsare,
ac Venetis adiuuantibus, Mediolanum, Placentiam, & Parmam Gallis eri-
puit. Pontifex deinde creatus, cùm Italia Cæsarianorum, & Gallorum bel-
lis turbaretur, plurimas à Colomnensibus, & Cæsarianis forti animo cala-
mitates est perpessus: tandem rebus compositis, Carolum Imperatorem, hu-
ius nominis Quintum, Bononiæ coronat, anno 1530. Tum Massiliam profe-
ctus Catharinam Mediceam Proneptem, Laurentij iunioris filiam, Henri-

co

co secundo Gallorum Regi matrimonio collocat:cùm prius Catharinam Ciboam, eius ex sorore neptem, Ioanni Mariæ Varano, quem Senogallia, Visso, S. Genesio, Sentino nouo, Cetreate, atque aliis Oppidis ditauerat, coniugio copulasset: eúmque Ducis Camerinensis titulo exornasset.

LIV. Tertius fuit Pius Quartus, qui ex Medicea quidem familia, non quæ Florentiæ; sed quæ Mediolani illustris habetur; Patre Bernardino; & Cecilia Sorbellonia Matre ortus, Pontificatum à Columba, quæ cùm Comitia in Conclaui agerentur, Sacellum Sixti per fenestras ingressa, cùm diu circumuolasset, cellæ tandem illius insedit, auspicatus: simul etiam à clementia totius Ecclesiæ gubernationem est aggressus. Carolum Borromæum ex sorore Nepotem, Ecclesiæ lumen, in Cardinalium numerum assumpsit: Tridentinum Concilium à Paulo Tertio inchoatum; & necdum sub Iulio III. absolutum, publicato Diplomate iterum conuocauit,& absoluit: magnúmque in eius celebratione auri põdus insumpsit. Melitã Insulam à Turca obsidione cinctam, milite, commeatu, omnique subsidij genere egregiè adiuuit. Denique cunctis à S. Carolo Borromæo Cardinali Sacramentis illi administratis, sub illis verbis: *Nunc dimittis seruum tuum, Domine, secundùm verbum tuum in pace*: animam Deo reddidit.

LV. Postremus tandem fuit Leo huius nominis XI. qui Patre Octauiano natus, & Alexander in noua Baptismi regeneratione nuncupatus, tanta in ipso iuuentutis flore vultus maiestate, morum elegantia & honestate, eloquij suauitate; tam denique singulari prudentia,ac bonitate præditus erat:vt cùm primùm publicæ alicuius dignitatis fuit capax, mox Pistoriensis Episcopus creatus fuerit: inde ad Florentinum Archiepiscopatum translatus, cùm Oratoris munere pro Francisco, Magno Hetruriæ Duce, apud Gregorium XIII. fungeretur, maxima illius in rebus agendis prudentia perspecta, à Pontifice in Cardinalium numerum assumitur. Porrò inter res ab eo præclarè gestas,illud singulare fuit, quòd bellis inter Hispaniarum,& Gallorum Reges, Philippum II. & Henricum IV. desæuientibus; is vnus Legatus à Clemente VIII. tunc Pontifice delectus, in Galliam mittitur:qui rem tam incredibili prudentia,dexteritate: & consilio administrauit, vt pace inter eos composita, Romam rediens communi omnium lætitia exceptus fuerit. Atque inde factum est, vt tot illi suffragantibus meritis, post Clementis obitum in illius ipse locum suffectus fuerit: At post vigintiquinque Pontificatus dies, vniuersus ferè Orbis celeri nimis morte raptum ingemuit.

LVI. His haud virtute inferior fuit Catharina Camerinensium Ducissa, quæ trium Summorum Pontificum Neptis, nimirum ex recta linea, Innocentij Octaui, ex laterali verò Leonis X. & Clementis VII. Maiorum suorum prudentiam, animi magnitudinem,pietatem,ac præclaras virtutes ita assecuta est, vt eas etiam propria virtutum luce illustrauerit. Hæc enim in primis excellenti ingenij magnitudine,inter illustriores suæ tempestatis Viros,nedum Fœminas,ita doctrina, atq; eruditione enituit: vt Latinam,Græcam,atq;Hebræam linguam edocta,de Philosophia;Theologia:atq;omnibus ferè optimis Artibus acutissimè dissereret. Pietate verò tam incredibili prædita erat:vt omne in conseruando,atq; augendo diuinæ Religionis cultu studium,ac sollicitudinem conferret. Neque enim (quod rarum apud homines, nedum fœminas esse solet) vnquam,aut dignitate:aut amplissimis opibus ad typhum ac superbiam vsa fuit,eùm ea curas suas omnes,ac cogitationes in id defixisset,vt illas ad pietatis opera,ac misericordiæ officia præstanda conferret:Quo fit,vt Domus illius semper inopum,& egentium multitudine celebraretur. Nemo vacuus, tristis nullus ab ea discederet:manus siquidem illius iuxta Sapientis consilium tornatiles erant,aureæ,plenę hyacinthis s:liberales nimirum,atq; in Pauperes ita profusæ:vt de illa rectè illud dici posset,quod de Muliere forti in Prouerbiis narratur. *Manũ suam aperuit inopi,& palmas suas extendit ad pauperem* His accedebat admirabilis quidam conscientiæ nitor,& insatiabilis Diuini cult' augẽdi fames, ac cupiditas:prior quidẽ

Catharina Cibea virtutibus, ac doctrina illustris.

non animum illius tam commiſſione mali, quàm boni ommiſſione aſſiduè ſollicitabat; atque ad omnia virtutum opera, præſertim quæ ad aliorum ſalutem tenderent, impellebat. Poſterior verò ita illius animum depaſcebatur; vt diuini Nominis cultum rebus omnibus anteferret. Non rem familiarem, non fortunas, non dignitates, non commoda curaret, vbi de publica, aut priuata diuini honoris cauſa ageretur. Atque eo factum eſt; vt cùm primùm noua Capucinorum Reformatio in totius Ordinis, atque adeò Eccleſię commodum cœpit emergere: tanto illam ſtudio complexa fuerit: vt in ea tuenda, fouenda, propaganda, curam omnem, ac ſollicitudinem contulerit. Hæc poſt nonnullos à viri obitu perpeſſos labores, ac moleſtias, quibus Deus Opt. Max. & illius virtutes illuſtrare, & perfectæ mentis patientiam probare voluit, cum Florentiam ſe recepiſſet: ibi ſeriùs, ac maiori ſollicitudine tota diuinis rebus incumbere, ac piis ſe operibus addicere ſtuduit. Demùm virtutibus plena, magnóque ſui deſiderio poſt ſe relicto, Anno Domini 1557. ex huius vitæ ærumnis ad feliciorem emigrat: cui Albericus Cibo Maſſæ Princeps tumulum poſuit, hoc Epitaphio exornatum.

Catharina Cibo Epitaphium tumulo inſculptum.

Catharinæ Cybo Cameртinum Duci Amitæ, & Leonoræ itidem Cibo Comiti, & Principi Fliſcæ priùs, ac demùm Marchioni Cetonæ Sorori, ſicut optimis animi dotibus, vita, atque morum integritate coniunctis, ita vnicum tumulum P. C. *Albericus Cibo Maſſæ Princeps* I. *Obyt illa Anno* CIↃ. IↃ. LVII. *die* XXII. *Febr. Hæc autem anno* CIↃ. IↃ. XCIV. *die* XVII. *Febr.*

ANNVS CHRISTI. CLEM. VII. CAR. V. IMP. REFORM. CAPVC.
1529. 6 11. 5.

I. ABSOLVTO Anni superioris Millesimi quingentesimi vigesimi Octaui curriculo, & sæuientis pestilentiæ tabe, iam vndique abstersa: circa huius anni principium, plerique tam ex Obseruantium, & aliorum Regularium Ordinibus, quàm ex sæculi naufragio euadentes, quibus Capucinorum vita planè admirabilis videbatur; Deo afflante, ad Religionis portum confugiunt: Ea præsertim ratione allecti, quod eos, omnium rerum humanarum curis, ac sollicitudinibus longè proiectis, totos a Dei prouidentia pendere, ac cælestem Vitam sæculi cupiditatibus vacuam inter homines agere conspicarentur. Atque eo factum est, vt Ludouicus præter Colmenzoni, & Montis Meloni loca, duo quoque alia superaddere compulsus fuerit: tertium videlicet Aluacinæ, quod est Fabriani Agri Castellum, e Montis S. Vicini radicibus exurgens. Quartum vero Forosempronio, noto Oppido, quod olim Ducum Vrbinatum ditioni subdebatur. Porrò cum eo tempore Monasteria non à fundamentis erigerentur: sed vel antiquæ, ac penè dirutæ Ecclesiæ, vt plurimùm in Conuentus pararentur: Vel iis antiqui illi Patres ad Monasteria ædificanda potissimùm vterentur eo fiebat; vt cùm minimo sumptu, ac labore ab iis (vt dictum est) luto, ac impolitis lapidibus construerentur. haud multum in his construendis tempus, aut negotium impenderent. Quapropter per exiguum temporis spatium in vtroque hoc Monasterio extruendo, ipsis præsertim Fratribus ad opus, atque ædificationis labores vltrò conuolantibus, consumptum fuit.

Plerique de Obseruantia & ex aliorū Regularium Ordinibus ad Capucinos confluunt.

Aluacinæ, & Forosempronij Conuentus extruuntur.

II. Dum igitur, Domino irrigante, tenellum Reformationis germen magis in dies excresceret: mandatum, quod de Capitulo primo quoque tempore congregando, Ludouicus à Pontifice acceperat, illius animum sollicitabat. Quamobrem re cum Matthæo, Paulo, ac nonnullis aliis communicata, atque vno consensu deliberata, Aluacinæ Capitulum conuocandum statuit: atque iis tantùm exceptis, qui vel ætate iuniores essent: vel nuper è sæculo ad Reformationem accessissent, cæteros omnes conuocandos censet.

III. Rebus ita constitutis, Ludouicus Congregationem aduocat: duodecimque electos Patres, circa mensis Aprilis initium, statuta die, Aluacinam conuenire iubet: vbi Fratres iam proprio studio, ac labore domum antiquam, ac penè collapsam, cuidam Sacræ Aedi, quæ longiùs ab Oppido aberat, coniunctam instaurauerant: quæ cùm omnium habitationi non sufficeret, Tugurium ex arborum ramis, ac viminibus textum, paleàque contectum addunt. In quo cùm nec lectuli nec tabulæ essent, sola humus paleis strata illis ad quietem locum ministrabat. Hunc igitur locum, velut in cæterorum vmbilico collocatum, ac omnibus commodiorem ad primi huius Capituli celebrationem, haud absque superni Numinis nutu, sibi deligunt. Hic enim locus primæ Capucinorum Congregationi longè antea, sanctiori Dei consilio, prædefinitus fuerat. Nam cùm primùm Religiosis Capucinorum locum Camerinum, seu Colmenzonum, secundum Montis Meloni Oppidum sibi vendicassent: ille tertius est, de quo B. Bernardus a Quintaualle, dum futuram hanc Ordinis Reformationem olim diuino Spiritu prænosceret, velut vaticinans prædixerat Post dispersionem, Fratrum Congregationem in tertio loco futuram esse. Quemadmodum anno 1524. explicatum fuit. Quod sane hoc tempore adamussim, vti prædictum fuerat, euenisse, ipse rei euentus comprobauit: Nam post tot persecutiones, quibus antea, sub Ioanne Fancitri, Reformatio, seu potiùs pusilla illa Fratrum Congregatio dispersa fuerat: Vnà tandem collecti, in hoc tertio Alua-

Ludouicus primum Capitulum Aluacinæ conuocat.

cinæ loco primum Religionis Capitulum, seu potiùs Congregationem (cùm tam pauci numero essent, vt vix duodenarium numerum attingerent) celebrarunt. In qua posteriora quoque vaticinij verba, quibus ita prædictum fuerat: *Et in eis apparebit signum veræ Reformationis, certitudinémque accipient eorum, quæ acturi sunt* (vti mox declarabitur) certam sibi veritatem compararunt.

Patribus igitur, ad duodecimum vsque numerum, in hoc Aluacinæ Conuentu in Domino congregatis: pridiè quàm Generalis Vicarij, atque aliorum electio fieret, Ludouicus simplici sermone vniuersos hortatur: vt rerum omnium cura, ac prouidentia in Deum reiecta, assiduæ tantùm orationi vacent; Deo pro faustis Reformationis auspiciis gratias agāt, ac pro feliciori ipsius progressu preces fundāt. Deniq; nullis, præterquàm diuinis rebus absq; intermissione studeant: non loci paupertate, neque rerum penuria terreantur: sed altissimæ paupertatis se filios esse meminerint, quos rerum omnium necessitas, ac summa egestas ita delectare debet: vt & rebus necessariis carere, ac locorum angustias pati, summas diuitias, ac delitias reputent: præsertim si in Dei filium, humani generis Saluatorem, oculos defig[...] cuius tot necessitatibus plena, tamque omnium rerum indigua vita fuit: vt is ad suorum exemplum de seipso testetur: *Vulpes foueas habent, & volucres Cæli nidos: Filius autem hominis non habet, vbi caput suum reclinet.* Cuius profectò imitatores eos esse oportet, qui altissimam Deo rerum omnium paupertatem promiserunt. IV.

Ludouici ad Fratres exhortatio.

Matth. 8.

Non vos prætereat, Fratres mei, (aiebat) quid B.P. noster Franciscus, in primo illo Capitulo Assisio celebrato, tot collectis Fratribus proposuerit: quàm seuerè rerum omnium, quæ ad victum spectant, prouidentiam illis interdixerit: quàm integrè à paterno Dei sinu omnes pendere iusserit: quàm assiduè orationibus, ieiuniis, ac piis aliis exercitationibus incumbere monuerit. Denique quàm feruido spiritu, ac illustri sermone, tunc præsentes, & futuros quoque sui Ordinis filios ad summam rerum omnium paupertatem alacri animo tolerandam, hortatus fuerit, illo proposito themate: *Magna promisimus Fratres: at maiora nobis promissa sunt: Seruemus ista, tum adspiremus ad illa: Voluptas quidem huius mundi breuis est, sed pœna interminabilis: Modicum hic passos, illic gloria nos infinita excipiet: Multorum quidem vocatio est; sed paucorum electio: Omnium tamen retributio erit.* Hæc enim non tam auribus percipienda, quàm sedulo animo peruoluenda, atque insitanda nobis in hoc primo Capitulo proponuntur: vt tanti Patris filios non voce, & habitu tantummodò; sed re, ac factorum obedientia nos esse testemur: verâque Seraphici Ordinis fundamenta, quæ olim Christo dictante à Beatissimo Patre i[...]cta sunt, in hoc nostro Reformationis exordio à nobis integrè restaurentur. Qu[...]propter, Fratres, omnem animi sollicitudinem in eum proijcientes, cui cura est de nobis, sicut filij obedientiæ, non configurati prioribus vitæ nostræ desideriis; sed secundùm eum, qui vocauit nos, in id omnes animi neruos intendamus: vt perfecti Christi, ac Beatissimi Patris nostri in omni patientia, tolerantia, longanimitate, imitatores efficiamur. Et sicut lapides viui electi à Deo, probati, atque in hoc Sanctæ Reformationis fundamento dispositi; spiritualem hanc Dei, ac S.Francisci domum in Dei prouidentia fundatam, paupertate erectam, charitate perfe[...]am: [...]stra virtute, ac sanctissimis vitæ exemplis extruamus. Deus autem, qui vocauit nos in æternam suam gloriam, modicum passos perficiet, confirmabit, atque in perpetuum coronabit. V.

His verbis Ludouicus, non compta Rhetorum eloquentia; sed feruenti spiritu prolatis, ita Fratrum animos accendit: vt ingentes in ipsis ad paupertatem, laborum tolerantiam, perfectámque B. Patris Francisci imitationem motus excitauerit. VI.

Capucinorū in eo Capitulo paupertas.

Huius Capituli Conuiuia talia propemodùm fuêre, qualia à B.Ioanne Parm[...]nse in suo tractatu de Conuiuio B. Francisci, & Dominæ Paupertatis describuntur. VII.

Nam cùm nulla ibi esset mensæ, aut domesticæ supellectilis copia: Fratres pallia, quibus tegebantur, sternentes, his pro mappis vtebantur. Frigebat caminus nullo, aut lebete, aut olla carnium, siue alterius cibatij coctione ardens. Quo fit; vt neque discis, aut patinis opus esset, quibus cocti cibi inferrentur; aut singulis dispertirentur. Prima, ac posttema huius mensæ fercula erant gregarij panis frustula emendicata, quibus fructus quidam agrestes: à Ruricolis, qui circumhabitabant, spontè oblati accesére. Vini quoque acescentis lagena: quod aqua dilutum eorum dumtaxat potui deseruiebat, qui stomaci infirmitate laborarent, cæteris aqua sitis ardorem extinguentibus. Atque hæc quotidiana erat illius mensæ frugalitas, quam sacra semper lectio condiebat. Quamquam verò tanta esset illorum victus, ac vitæ austeritas; vt cunctis planè admirabilis videretur: tam incenso tamen erga altissimam paupertatem, ac suiipsorum despectum studio ferebantur; vt hæc illis iucundissima essent: & perinde ac si lautè, atque oppiparè epulati fuissent, à mensa recederent.

VIII. Biduum illud totum in gratiarum actione consumptum fuit, quas Deo ob Bullæ impetrationem, ac prospera Reformationis primordia impensiùs egerunt. Noctem verò, quæ diem Veneris antecedebat, in qua electio celebranda erat, ex Ludouici præscripto totam ferè in Orationibus insomnem duxerunt; Christi potissimum exemplo excitati; qui cùm Apostolos Christianæ Religionis Patres, ac Ductores electurus esset, in oratione Dei pernoctasse legitur. Mane igitur illucescente, post Sacra deuotissimè à Sacerdotibus peracta, in quibus qui Sacerdotio minimè initiati erant, ad Sacram Synaxim accesserunt: Ludouicus themate ex Regula desumpto. *Vniuersi Fratres vnum de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere in Generalem Ministrum, & seruum totius Fraternitatis: & ei teneantur firmiter obedire.* Pontificis mandatum de Generali Vicario Eligendo exponit: Tum verò de Electionum necessitate, ac vtilitate, nec non de Ministri Generalis, atque aliorum munere ac officio, grauiter, tametsi simplici sermone agit. Illud potissimùm animis inculcans, vt non nisi Deo in oratione consulto ad Electionem accedant; mentémque omni cupiditate exutam diuino lumini præparantes, ad Deum cum Apostolis clament. *Tu, Domine, qui corda nosti omnium, ostende, quem elegeris ex his vnum, accipere sortem ministerij huius.* A quo solo diuini luminis irradiationem expectare debent. Equidem haud multis tunc verbis, aut exhortatione illis opus erat; cùm vniuersi diuino amore æstuantes, in id tantùm animum intenderent; quo pacto, & diuini Nominis gloriam augere, & nouæ Reformationis commodo prodesse possent.

Ludouicus ante Comitia sermonẽ habet.
Reg. cap. 8.

Act. 1.

IX. His à Ludouico monitis instructi, cùm vniuersi diuina charitate flagrantes in tuguriolum conuenissent; vna omnes genuflexi, tanto internæ pietatis ardore diuinam Spiritus Sancti lucem, atque opem implorant: vt simulatque, Hymnum: *Veni Creator Spiritus, mentes tuorum visita*, &c. communi voce inchoarunt; tanta repentè Diuini Spiritus gratia, in eos velut sensibiliter illapsa fuerit, vt & quilibet, quid in alterius animo ageretur, intueri posset: Et noua illa spiritus vbertate ebrij, cuncti velut in extasim raperentur: ita vt neque Hymnum prosequi, neque aliquid affari; sed lachrymas tantummodò præ gaudio copiosissimas effundere valerent. Ita diuinus ille Spiritus, cùm pura, ac munda illa Fratrum corda, tot laborum tolerantia purgata, tot austeritatum pœnitentiis, velut scopis mundata; tot ignitarum orationum ardore exusta, ac purificata reperiisset; ampliori cælestium donorum influxu complere voluit: vt & viua illa nouæ Religionis fundamenta sanctificaret, & illius se Congregationis Auctorem esse ostenderet.

Spiritus Sanctus sensibiliter in Fratres ipsum inuocantes illabitur.

X. Neque id frustra. Eo siquidem Spiritus sancti illapsu, eorum mens tam claro diuinæ veritatis radio illustrata fuit: vt quæcunque ad nouæ Reformationis commodum, atque vtilitatem necessaria essent, perspicue cernerent. Tantaque virtute

ex alto confirmati fuêre: vt exinde neque persecutiones, neque hominum probra, neque calamitates, neque triste aliquid formidarent. Porrò hoc illud est veræ Reformationis testimonium, quod in hac Fratrum Congregatione B. Bernardus à Quintaualle suo Vaticinio futurum spoponderat.

Ludouicus Bullam & sigillum coram omnibus deposuit.

Posthæc Ludouicus in perfectæ humilitatis, & resignationis signum; Bulla, ac sigillo, quorum eatenus custos fuerat, publicè, & coram omnibus seipsum exuit: vt neminem in ea electione præter Deum præsidere demonstraret. Moxque Compromissarijs vnanimi consensu deputatis, Definitorum primùm electio instituta fuit, in qua Ludouicus primum, Matthæus secundum, Angelus à Tiferno Metaurensi, tertium, Paulus Clodiensis quartum Diffinitoris locum sortiuntur. Atque hi tantummodò in hoc, licet Capitulo Generali, Deffinitores electi fuêre: Qui numerus Religionis sobole excrescente, ad sextum vsque deinde auctus fuit. Cùm verò Generalis electio pari modo complenda esset: mox communi spiratione, ac perfecto omnium [illegible] vox cunctorum erumpit, Matthæum à Bassio Generalem acclamantium. At Matthæus, qui subesse potiùs, quam alijs præesse optabat; cùm libere et vehementer prædicandi munus eo sibi officio eripi animaduerteret; constanter reluctari cœpit, neque vllo pacto adduci poterat, vt munus illud obeundum susciperet, quod & suis humeris impar, & à Dei vocatione, qua ad Verbum Dei disseminandum impellebatur, dissentaneum esse affirmaret. Verùm cùm ardentibus Ludouici, atque aliorum supplicantium, qui id illi pluribus rationibus suadebant, atque ad illius pedes prostrati id ab eo obnixè efflagitabant, studiis vlteriùs repugnare non posset, ea conditione electioni assentitur: vt si id illi alterum prædicationis munus proripiat, eo liberè defungi queat. XI.

Matthæus Generalis Vicarius inuitus eligitur.

His igitur Comitijs, Deo benè auspicante, peractis, quibus nouum Religionis Corpus tunc primùm suo capite, ac membris compactum, ac distinctum subsistere visum fuit. Matthæus Generalis, atque electi Patres in id potissimùm animum intendunt: vt vitam, quam Deus Opt. Max. Regularis Obseruantiæ spiritu insufflato, Religioso Corpori indiderat, sua diligentia tueantur; & adolescentem Rempublicam, quæ aliquando in Regnum euasura erat, suis legibus firmerit; ac velut propugnaculis muniant, Nam quemadmodum ijs; qui arbusta plantant, haud satis est, si ea solo coaluisse videant: sed ipsa circumfossis spinis, à ferarum quoque deuastatione custodiant, necesse est; si ea integra habere velint. Id planè, & in ipso Religionis ortu, & institutione fieri necessarium erat: vt qui Religionem diu incolumem esse vellent, eam pijs, ac necessarijs quibusdam legibus, ac sanctionibus munirent, quibus ipsa Regularis Obseruantia integra, ac sartatecta seruaretur. Cùm enim ea sit rerum humanarum conditio, vt facilè à proprio statu, atque incolumitate dilabantur, nisi præsidiis, atque adminiculis retineantur, quibus à lapsu, ac ruina vendicentur. Eandem quoque Religio rerum naturam fortitur, quæ cùm ex hominibus constet, qui fluminis instar fluentes, non nisi difficilè intra arctos virtutis, ac institutæ margines diu contineri possunt: non sola duntaxat Euangelicæ perfectionis regula contenta est, qua velut muro cingatur; sed alias quoque leges, ac Constitutiones ad sui præsidium quærit, quæ tanquam antemurale Regularis Obseruantiæ murum custodiant. Nemo planè ignorat, Minorum Religionem, Vineam Domini esse; quæ cùm dulcissimos Euangelicarum virtutum bothros è Seraphicæ Regulæ palmitibus exprimat: eam sacrarum Sanctionum sæpe muniri oportet: ne eam aliquando ferus Aper de sylua exterminet, ac bestialium cupiditatum, quæ interdum Vulpium instar Vineam demoliuntur, furor deprædetur. XII.

Constitutiones generales Spiritu Sancto dictante eduntur.

Quapropter indicto omnibus ieiunio, & oratione, supremoque Dei numine inuocato; Constitutiones nonnullas, quibus totum familiæ Corpus, inter ipsa Religionis initia exteriùs regeretur, Spiritu Sancto (vt creditur) dictante conce- XIII.

perunt: conceptásque, ac simplici stylo conscriptas, post aliquod tempus sanxere.

XIV. Neque verò frustra eas à Spiritu sancto profectas dixerim. Nam Frater Euangelista à Canobio, qui olim totius Ordinis Capucinorum Generalis Minister fuit, publico sermone testatum reliquit, antiqua se Patrum traditione accepisse; dum Constitutiones illæ à Patribus conscriberentur, Spiritum sanctum in Columbæ forma apparuisse. Cui adstipulatur Carolus Perpignanus, Canonicus Gerundensis. Vir omni virtutum laude clarus, ac sanctimonia apud Hispanos insignis: qui diuinitus sibi reuelatum fuisse testatus est, Christum harum Constitutionum Auctorem extitisse: Vt ex processu authentico vitæ ipsius, qui auctoritate Honufrij Reart Episcopi Gerundensis confectus est, non obscurè constat. Denique illustre iis testimonium olim reddidit Pius Quintus, Pont. Max. qui cùm omnium Regularium Constitutiones sibi afferri iussisset; vt ex iis, quod in Religiosis quibusdam reformandis vtilius videretur, decerperet: cum primùm Capucinorum Constitutiones perlegit, mox in eam vocem erupit: En Constitutiones à Spiritu sancto dictatas, quas si quis perfectè obseruauerit, inter Sanctos referri potest.

Quamquàm verò illæ, ob variam temporum exigentiam, nonnulla ex parte immutatæ, atque in altero Generali Capitulo, quod Romæ in Conuentu S. Euphemiæ anno 1536. celebratum est, ampliori forma exaratæ fuerint: ac demùm anno 1575. in his quædam ex Concilij Tridentini, atque aliis Pontificum decretis addita fuerint, quæ ad Regularium disciplinam pertinebant: Essentialia tamen, quæ ad Religionis regimen spectant, velut prima omnium elementa, in iis integra remansère. Porrò integris Constitutionibus in proprium annum reiectis, ea tantùm, quæ in hoc primo Capitulo sancita fuerunt, lubet referre, ex Italico Idiomate in Latinum à nobis fideliter translata.

Christum harum Constitutionum Auctorē esse cui reuelatū fuerit.

CONSTITVTIONES EDITÆ IN PRIMA Generali Congregatione Aluacinæ coacta, anno 1529.

XV. PRimò omnium, obsecramus, & hortamur in Domino vniuersos nostræ Congregationis Fratres, ac præsertim Superiores, qui Vicarium Dei locum tenent; vt omni studio harum Constitutionum culturæ inuigilent; pulchramque hanc Ordinis harmoniam à Domino institutam tueantur. Nam si ea ipsa, quæ sensu, ac ratione carent, præstitutum sibi à Deo ordinem obseruant: sanè multò magis qui ratione præditi sunt; atque ij potissimùm, qui Angelorum instar Deo adstant, atque eidem famulantur, in id adniti debent: vt clarissimorum speculorum instar, ac velut coruscantia Orbis luminaria, cæteris ad Deum, qui vltimus omnium scopus, & finis est, sanctis verbis, ac sanctioribus vitæ exemplis reuera Duces se præbeant: quò & alij Fratres vniformiter ea, quæ in his Constitutionibus continentur, sollicitè seruare studeant. Nec tamen his aut nouam Regulam præscribere, aut antiquum viuendi modum mutare; quin etiam nec vlli Fratrum mortalis peccati laqueum inijcere intendimus; si aliquando ijs illos contraire contingat: sed omnium pedes deosculantes, hortamur in Domino primùm Superiores, dein reliquos Fratres, vt has Constitutiones purè ac simpliciter, & sine glosa custodire curent: quousque Dominus dignetur per alios seruos nobis illuminatiores aliud statuere. Quamquam verò hæ Constitutiones à nobis hoc tempore edantur, quo pusilla, ac tenuis adhuc Congregatio haud multis repagulis indiget, quibus in perfecta Regularis obseruantiæ norma contineatur: plurimaque successu temporum in posterum addenda sint, cùm Religio in ampliores se Prouinciarum, ac Conuentuum propagines dilatauerit. Has tamen Constitutiones, quas & communis oratio, & Dei spiritus, ac religiosa simplicitas peperère: fixas semper, ac immotas esse optamus:

quas etiam S. R. E. iudicio, ac sententiæ subiicimus. Quæ igitur nunc pro communi Congregationis vtilitate constituere nobis opportunum visum fuit, hæc sunt.

Hora Canonica sine cātu deuotè persoluenda.

Imprimis, quod ad Horas Canonicas spectat: Vniuersos hortamur, & statuimus, vt illæ deuotè, debitis interuallis, absque vlla vocis productione, aut variatione, aut cantu, ab omnibus in Choro persoluantur. Matutina hora iuxta antiquum Religionis nostræ morem media semper nocte dicatur; reliquæ verò competentibus horis: Sexta, & Nona exceptis, quæ secundum receptam consuetudinem recitari poterunt. XVI.

Præterea statuimus: Ne aliud Officium in Choro persoluendum addatur, præter officium B. Virginis. Quòd si aliquis Fratrum ex speciali deuotione recitare voluerit septem Psalmos Pœnitentiales, Officium Defunctorum, siue alias Orationes Vocales; id solus, vel cum socio extra Chorum præstare poterit; quandiu Officium in Choro non persoluitur; ne qui in Choro, vel in Ecclesia Orationi mentali vacant, eorum strepitu perturbentur. Id verò statuitur, primò; vt Fratres vnà conuenientes, maiori cum deuotione, debitum Canonicarum Horarum pensum soluant, à Regula, & ab Ecclesia præscriptum: tum etiam vt plus otij nanciscantur, ad priuatas, ac mentales orationes exercendas, quæ solis vocalibus multò sunt vtiliores, ac præstantiores. XVII.

Item statuimus, vt in Oppidis, aut Vrbibus, vbi est Ecclesiarum copia, eóque Sæculares ad diuina Officia audienda confluere possunt: in triduo Maioris Hebdomadæ Matutina Hora, non in Vespere diei, sed iuxta morem media nocte persoluatur. Hæc enim erat antiquorum Patrum consuetudo. XVIII.

Fratres ad Mortuorum funera non accedant.

Item statuimus; ne Fratres vllo pacto ad Mortuorum funera accedant; neque Exequias prosequantur, præterquàm in casu necessitatis. Neque ad Processiones conueniant, præterquàm ad eam, quæ celebratur in die Corporis Christi, & in Rogationibus, & in publicis necessitatibus. A cæteris verò, dummodò citra scandalum fiat, quoad fieri poterit, abstineant: vt solitudini, & quieti magis vacent. *Nunc verò, quod ad Processiones spectat, seruandum est Sacræ rituum Congregationis Decretum.* XIX.

Item statuimus, vt vna duntaxat Missa in Conuentu quotidie celebretur; iuxta antiquā Ordinis consuetudinē, cui alij Sacerdotes assistant; præsertim cùm ea fuerit S. P. N. Francisci mens, & admonitio. Idcirco Superiores neminem cæterorū Sacerdotum celebrare cogant, præterquam in diebus solemnibus, seu in tempore necessitatis. Ac summo studio inuigilent, ne Missarum trigesimos, siue alium Missarum numerum celebrandum recipiant: ne Sacerdotibus celebrandi necessitas imponatur. Caueant quoque omnino Superiores, ne praua cupiditate ducti, populos ad Eremos, ac Monasteria Missarum celebratione alliciant: vt pro iis eleemosynas ab ipsis accipiant. Denique id statuimus, ac ordinamus, vt nullo modo se ad Missas pro sæcularibus celebrandas obstringant. Quòd si quispiam à nobis Missam celebrari petierit: prudenter ei respondere poterit, nos pro eo in Missis Deum rogaturos: tum in Missa Collecta pro eo addatur, vt illius deuotioni satisfiat. Quòd si interdum Missam ex charitate pro aliquo celebrari contigerit: penitus pro ipsa, aut orationibus, pro quocunque persolutis, pretium, aut eleemosynam recipi prohibemus: quòd si is panem, vinum, aut aliud ad victum necessarium attulerit: ea non secus recipiantur, quàm si nulla pro eo oratio facta esset. Missa enim, & Oratio purè, ac simpliciter ex charitate Deo offerri debent. XX.

Eleemosyna pro Missis nō recipiatur.

Consueta flagellatio, terna in Hebdomada.

Item statuimus. Vt consueta Flagellatio quotidie post Matutinam Horam fiat, præterquam in hyeme: vbi frigidiora sunt loca: tunc enim ad diei Vesperum transferri poterit. XXI.

Item statuimus, vt Orationi Mentali statis horis, ac temporibus quotidie vacetur. Tempora verò Orationi destinata erunt: integra hora ante Tertiam in mane. XXII.

altera

altera verò post Vesperas, quæ nulla ratione prætermittendæ sunt, præterquàm ab iis, qui vel morbo laborant, quibus vna sufficere debet; vel qui à Superiori ob ingruentem aliquam necessitatem impediuntur; cui omnino parere debent. Meminerint verò has horas, ad publicum Religionis bonum, ac rectum Ordinem institutas esse pro his potissimùm Fratribus, qui spiritu frigidiores, ac negligentiores sunt: vt peremptoria harum Horarum præscriptione, ad orationem, Religiosis Viris necessariam, compellantur. Feruidi enim, ac deuoti Fratres, haud duabus hisce Horis contenti sunt: sed omne tempus, quod illis ex obedientiæ operibus reliquum est, in Orationibus, ac Meditationibus insumunt; & tanquam veri Oratores vbique orant, & Patrem in spiritu, ac veritate adorant. Ad hoc orationis studium maxime Fratres omnes hortamur, ob id potissimùm; quòd hic omnium finis, ac scopus sit, vt Deo perfecta charitate adhæreamus.

Binæ Orationis Mentalis horæ in die.

XXIII. Præterea statuimus, vt Silentium ab omnibus inuiolabiliter seruetur, à primo signo Completorij, quousque Missa Conuentualis celebrata fuerit, quòd legitimum sempiternum esse volumus. Ac præterea à Paschate vsque ad Festum Assumptionis B. Mariæ, signum Silentij post refectionem matutinam, & ablutionem Vasorum Coquinæ quotidie detur: à cunctisque Silentium vsque ad horam Vespertinam seruetur. Quòd si aliquis Fratrum eo tempore Silentium violauerit: seipsum publicè accuset, & pro pœnitentia Flagellationem accipiat.

Silentium Regulare.

XXIV. Statuimus præterea, Quòd si Sæcularium aliqui, hoc Silentij tempore, vel alio ad Monasterium accesserint: Ianitor, qui nonnisi prudens, deuotus, ac morigeratus eligi debet: Superiorem, vel alterum ab eo huic muneri deputatum admoneat, qui eos cumiterur, ac spiritualibus colloquiis ædificet. Reliqui verò, quibus id munus minimè demandatum est; à Sæcularium colloquio, & conuersatione, præterquàm causa graui vrgente abstineant.

XXV. Statuimus, Vt Guardiani, ac Superiores locorum, in Refectorio, dum Fratres refectionem sumunt, curent; vt spiritualis semper aliquis liber legatur, quem omnes deuotè audiant, vt antiqua est Religionis consuetudo, & habetur in Decretali. Quod in mensa Religiosorum habeatur lectio. Nemo verò Sæcularium ad communem Fratrum mensam admittatur: nisi grauissima causa id postulet. Cùm verò admittuntur, mensa mappa non sternatur: sed consueta tantum mappula, tam Sæcularibus, quàm singulis Fratribus apponatur.

Libri spirituales in Mensa legantur.

XXVI. Statuimus; Vt in mensa vnicum tantùm cibi, aut pulmenti genus apponatur. Cùm verò tempus ieiunij fuerit, coctum, aut crudum acetarium addi poterit. Quòd si pisces, carnes, siue aliud obsonium Fratribus eleemosyna datum fuerit, eo opportunè vesci poterunt cum benedictione Domini: dummodò duo tantùm cibariorum genera ex his, quæ à Popinæ Magistro administrantur, mensæ apponantur.

Duo ciborum genera tantum in Mensa Ministranda.

XXVII. Statuimus, Quòd siquis Fratrum voluerit à carnibus, & à vino abstinere, ad quod omnes in Domino hortamur; eos Superiores impedire non valeant: nisi ipsos indiscretè se gerere, atque illud abstinentiæ genus apertè in eorum perniciem cedere animaduerterint. Quamobrem Superiores non nisi discretè ac prudenter subditos ad huiusmodi abstinentias hortentur. Subditi verò in his non pertinaciter, autceruicosè se gerant: sed Prælatis obediant. In mensa tamen vinum non nisi benè aqua dilutum adhibeatur.

Abstinentia à carnibus & à vino non impedienda.

XXVIII. Eodem quoque modo si, Fratrum quispiam, aut ampliùs ieiunare, aut quadragesimale ieiunium aliquod, in Regula non expressum celebrare voluerit: à Superioribus non impediatur; dummodò id illi minimè noceat, vt superius dictum est, & in communi mensa communibus cum aliis cibis vtatur.

Ieiunia discreta à Superioribus non impediantur.

XXIX. Item Domorum nostrarum suppellex tenuis sit, ac vilis: sicut pauperes decet, & à sanctis Patribus nostris edocti sumus, itaut in omni re, quæ ad vsum domus spectat, paucitas, vilitas, ac paupertas cumprimis effulgeat.

Suppellex tenuis ac vilis.

XXX. Item statuimus, Ne carnes, oua, caseus, data opera mendicentur. Quòd si Elee-

mosynario

mosynario hæc sponte à fidelibus offerantur, recipi poterunt: dummodò in omnibus seruetur, ac splendeat sanctæ Paupertatis virtus. Et si hæc ipsa à benefactoribus ad Conuentum mitti contigerit: caueant magnoperè Superiores, ac cæteri Fratres, ne si his Monasterium sufficienter abundauerit; auaritia, aut cupiditate vlla se vinci sinant, tanquam diuinæ prouidentiæ minùs fidentes: vt ad augendam annonam, quæ abundantiora sunt, recipiant; & ad futuri, ac lautioris victus prouisionem seruent; sed potiùs altissimæ Paupertatis, quam Deo promisimus, statum considerantes, ea recusent. Hæc enim illa Paupertas est, quæ vt docuit Seraphicus noster Pater S. Franciscus, nos, charissimi Fratres mei, hæredes, & Reges Regni Cœlorum instituit: pauperes rebus fecit, virtutibus sublimauit. Hæc sit portio vestra, quæ vos perducat in terram viuentium. Cùm verò hæc recipiuntur; in his ea tum quantitas, tum qualitas attendi debent, quæ Regulæ nostræ paupertatem non excedant.

Carnes, Oua, Caseus non mendicanda.

XXXI. Præterea statuimus, Vt Superiores, in eleemosynis mendicandis ita cauti, ac prudentes sint: vt diuturnam rerum prouisionem effugiant; sed res necessarias vel qualibet die emendicent, vel per trium dierum spatium, aut ad summum per vnius hebdomadis tempus reponant; fixum semper in animo gestantes, atque opere exhibentes altissimæ Paupertatis statum, quem Deo in Religionis professione promisimus.

Rerum necessariarum prouisio fugienda.

XXXII. Item statuimus; Vt nemo Superiorum, aut aliorum Fratrum audeat in Conuentu Dolium, aut Cadum vini ad Fratrum vsum reponere; sed Oenophoris tantùm, ac lagenis ad viuum excipiendum vtantur. Totque duntaxat adhibeant, quot Fratrum familiæ necessariæ erunt.

Vsus doliorum & Cadorum à Conuentibus abdicandus.

XXXIII. Statuimus præterea, Vt si aliquis Fratrum solo habitu contentus esse voluerit, id illi cum benedictione Dei, & B.P. Francisci liceat: hoc enim illi Regula indulget: sed qui pluribus ad frigus perferendum indiguerit; tunicam habeat vilem, ac pauperem, quæ longitudine non inferius; quàm ad media crura se extendat. Quòd si infirmi, aut debiles, aut senes fuerint, qui periculo facto plures pannos deposcant: his Pallium, seu Mantellum à Superioribus concedatur; quod vsque ad manuum extremitatem fluat. Funes verò, quibus Fratres præcinguntur; rudes sint, asperæ ac simplicibus nodis contractæ, non autem curiosiùs elaboratæ. Pannos verò, quibus Fratres induuntur, iuxta præsentem, non futuram Fratrum necessitatem Superiores prouideant: spem, ac fiduciam omnem in Domino ponentes, qui vestit lilia agri.

Fratrum vestitus.

XXXIV. Caueant Superiores, & Fratres, vt habitus latitudo vndecim palmos communes non excedat: his verò, qui corpulenti fuerint, palmus vnus tantùm addi possit. Tunica ad septem palmos pertingat. Manicæ vero tam Habitus, quàm Tunicæ adeò arctæ sint, ac pauperes: vt brachiis tantummodò induendis, & exuendis sufficiant.

Habitus, & Tunica.

XXXV. Statuimus itidem, Vt qui nudis pedibus incedere non valent, vbi per aliquot dies experimentum sumpserint; sandalia, vel soleas deferant, vti legimus Apostolos, & priscos nostros Patres detulisse. Ea verò sint vilia, simplici funiculo consuta, quemadmodum pauperes decet, & nullo modo Calepodiis vtantur.

Sandalia.

XXXVI. Statuimus præterea: Vt Verbi Dei Concionatores, cùm ad Dei Verbum prædicandum iter faciunt, non amplius, quàm duos, aut tres libros, quos sibi magis necessarios iudicauerint, secum ferãt. Superiores verò eos Prædicatores, quos ampliori prædicationis gratia à Deo præditos nouerint, otiosos esse non sinant: sed in Vinca Domini mittant: vt in ea non modò quadragesimali tempore, sed aliis quoque anni temporibus laborent. Qui verò ad id munus ordinati fuerint, meminisse debent, potissimam prædicationis partem esse ipsius Prædicatoris vitam, atque honestam conuersationem. Quapropter minùs verborum ornatum, ac subtiles speculationes curantes, magis audientium vtilitati studeant: puréque, ac simpliciter sanctum

Concionatores.

Domini

Domini nostri Euangelium prædicent. Cæteris verò Sacerdotibus, & Clericis, qui Prædicatores non sunt, vnus tantùm Spiritualis liber, vel manuscriptus, vel impressus simul cum Breuiario concedatur, iisque contenti sint.

XXXVII Præterea statuimus, Vt nullus Fratrũ, ea, quæ alterius Fratris vsui concessa sũt, absq; illius, ac Superioris licentia sibi vendicet: qui secus egerit, se in Refectorio ante Superiorem accuset, qui illum grauiter increpatum iubeat semel in pane, & aqua ieiunare; ne rursus in idem vitium impingat. Ij verò, quibus res aliqua in vsum concessa est, signum illi aliquod apponant, quo dignosci queat. *Nemo rem alterius sibi vendicet.*

XXXVIII. Item statuimus, Vt Fratres omnes vilibus pannis induantur, sicut in Regula præcipitur; iique ex vilioribus, & abiectioribus eligantur, qui in ea Regione commodè haberi possunt. Nemo verò in via peram, galerum, lagenulam secum ferat; sed bina duntaxat mutatoria, ac gemina strophiola habeant, qui iis indiguerint. Caueántque ne aut Breuiaria, aut Breuiarijs signacula, aut Coronæ, quibus vtuntur, curiositatem aliquam præseferant: neque alia sibi vendicent, quæ muliebrem potiùs leuitatem, quàm religiosam grauitatem, ac rerum omnium contemptum redolent. *Rerum vilitas, & simplicitas commendatur.*

XXXIX. Statuimus præterea, Ne vllus studia literaria erigere præsumat; sed Scriptura sacra tantummodò, atque aliqui deuoti Auctores legantur, qui Deum amare, & Christi Crucem amplecti doceant. *Literarum studia non erigantur.*

XL. Præterea, nemo ad audienda aliorum peccata Confessarius deputetur, qui saltem quadragesimum annum non attigerit; sitque probatæ vitæ, deuotus, ac virtutibus ornatus: qui ea scientia præditus sit, vt sciat discernere inter lepram, & lepram. Sæcularium verò Confessiones audire nemini permittatur; nisi vrgentissima, ac prorsus necessaria causa id postulet, quod ipsis Superioribus iudicandum relinquitur. Omnis enim Regula patitur exceptionem. *Confessiones Sæcularium non audiẽda.*

XLI. Statuimus præterea; Ne Monialium cuiuscunque Ordinis cura à nostris suscipiatur, nisi de expressa Capituli Generalis licentia. *Monialium cura non suscipienda.*

XLII. Item statuimus, Quòd libri omnes in communi quodam loco reponantur, præter eos, qui speciali alicuius Fratris vsui conceduntur: quos si alter ex Fratribus ab eo mutuò petierit, ei minime denegare debet: dummodò iis actu non vtatur. Idque de licentia Superioris fiat: ne vsus proprietatis crimen incurrat, quod de cæteris quoque rebus, quamtumuis exiguis, intelligi debet. *Librorum Communitas.*

XLIII. Item, Nullus Fratrum quicquam, aut in Ordine; aut extra Ordinem dono cuiquã largiatur, absque sui Superioris licentia. *Largitio Munerum.*

XLIV. Nemo literas vel ad suos, vel ad extraneos scribat, nec scriptas mittat, aut recipiat, nisi à suo Superiore licentiam obtinuerit. *Literarum Conscriptio.*

XLV. Item statuimus, Vt qui ad vitam nostram, & Ordinem recipiendi sunt, primùm per quindecim dierum spatium, in Conuentu sub sæculari habitu retineantur. Superioréque purè illum Regulæ locum obseruent, vt illis dicant Verbum sancti Euangelij. Quod vadant, & vendant omnia quæ habent; & ea studeant pauperibus erogare. Tum id, quod sequitur, præstent. Postea concedantur ei pannos probationis: ita vt priùs sua pauperibus distribuant, quàm ad habitum recipiantur. *Primo Nouitiorũ Probatio.*

XLVI. *Hoc postremum in Nouis Constitutionibus reformatum fuit, iuxta Decretum sacri Concilij Tridentini. sess. 25. Cap. Nulla quoque renunciatio.* Conc. Trid. sess. 25. cap. Nulla quoq;

XLVII. Nullus quoque recipiatur ad Ordinem, qui quindecim suæ ætatis annos non excesserit, isque nec faciem puerilem habeat. Qui enim eiusmodi sunt omnino recipi non debent. Caueántque Superiores Maiores, ne contra hoc decretũ aliquem recipiant. Nouitij verò tempore probationis, totam Regulam ad Verbum ediscant, ac memoriæ teneant: in idque Magistri Nouitiorum incumbant. *Ætas ad recipiendũ ad Ordinem.*

XLVIII Præterea statuim⁹, Vt Clericis, ac Laicis recenter professis dentur Magistri, quibus per quadriennium subsint, ab iisq; perfectè in via spiritus, ac perfectionis instruãtur. *Magistri Nouitiorum.*

Iuniorum Fratrum Instructio.

Nullus Professorum [illegible] deat, vel præsumat ingredi Cellam alicuius Nouitij absque licentia M[illegible] vel Guardiani. Nemo quoq; Nouitiorum ingrediatur Cellam alterius F[illegible] de licentia su[illegible] agistri aut Guardiani: qui secus egerit: per integrũ diem in [illegible] & aqua ieiunet, seips[illegible] ne publicè coram Superiore accuset.

Tonsura Fratrum.

XLVIII. F[illegible] N[illegible] n habeant ni[illegible] fortè vnicam pro vrgente interdum aliqua [illegible], v[illegible] unem Infirmis se[illegible] tionibus det[illegible] hendum. Tonsura autem Fra[illegible] um qu[illegible] et vi[illegible] ma die forfici[illegible] us fiat.

XLIX. Præterea statuimus, Quòd cum Fratres nouas Eremos, ac Monasteria erigere v[illegible], [illegible] tum terræ spatium [illegible] vendicent; quantum pauperi nostro statu con[illegible] nire v[illegible] uerit.

Procurator, ac Syndicus.

L. Item [illegible] rocur[illegible] torum: aut [illegible] nd corum nullam volumus apud nos fieri mentionem [illegible] ud p[illegible] uum nobis, ac muiolabile sit, vt Procurator, ac Sindicus nobis alius non sit, præt[illegible] qu[illegible] m C[illegible] ris Dominus noster nostra verò Procuratrix, & Protectrix sit beatissima Virgo Mater De[illegible] [illegible] quoque substitutus B.P. Franciscus. al[illegible] s ve[illegible] o[illegible] s P[illegible] atores, omnino reiic[illegible] nus. quòd inuiolabiliter obseruari volumus.

Non equitādum.

LI. Præterea statuimus, N[illegible] in Monasterijs alantur iumenta, aut Asini, aut Muli, aut Equi; sed Pr[illegible] stri ped[illegible] s incedant. Quòd si ob infir[illegible] n, aut alia l[illegible] itima de causa, a[illegible] ecessario equitandum esset, Asino insideat; exemplo Christi, qui super Asinum sedit, & B. P. [illegible] nci[illegible], qui cùm extrema necessitate laborar[illegible] t, Asino ve[illegible] s fuit: nec alio iumentorum genere eos vsos fuisse legimus. At quo tempore, quàve de causa, cuique equitare permissum sit, ex Regula addiscant.

Galeri, & Birata.

LII. Præte[illegible] a statuimus, Ne Fratres vl[illegible] o modo, vel in Monasterio v[illegible] l extra Monasterium, Biretta, aut Galeros deferant.

Casus reseruati.

LIII. Casus, qui in Famila reseruantur, a Superi[illegible] bus reseruati intelligantur, à quib[illegible] præter eos nemo pos[illegible] t absoluere. *At [illegible] ecus modo nouo iure obseruandum est.*

Abstinentia à Carnibus die Mercurij.

LIV. Item diebus Mercurij, omnes a carnibus abstineant.

Cellæ ne claudantur.

LV. Item nemo claue Cellam, aut aliud o[illegible] fi[illegible] n[illegible] t: s[illegible] d Cellæ perpetuò ingredi v[illegible] lentibus pateant.

De Locorum receptione.

LVI. Præterea statuimus, Ne extra Capitulum loca ad habitandum recipiantur nisi de auctoritate, & licentia Patris Vicarij Gener[illegible] Loca v[illegible] o quæ ædificata da[illegible] erunt, extra Vrbe[illegible] Oppida eligantur q[illegible] as vno f[illegible] tem milliario ab [illegible] lis distent perpetuóque Vrbium, aut Dominorum potestati subiaceant, qui ea Fratribus concesserunt. Ea quoque conditione [illegible] us reci[illegible] iantur: vt ea possint deserere quoties ibi Regula pu[illegible] e obserua[illegible] non posset. aut ipsi locorum Do[illegible] ea fi[illegible] petere vellent: tunc enim ab[illegible] que v[illegible] mota [illegible] aut contradictione F[illegible] tres ab iis locis discedant, atque ali[illegible] ad [illegible] g[illegible] n[illegible] pœ[illegible] tentiam cum Dei ben[illegible] sic p[illegible] ant, quò à suis Superioribus destin[illegible] ti fu[illegible] rint.

Locorum ædificatio.

LVII. Item statuimus, Vt Monasteria quæ extruenda erunt, quam humiliter [illegible] poterit, ex vimin[illegible] us, & luto ædifi[illegible] tur vel ex ter[illegible] a, & lapid[illegible] us vbi vin[illegible] a[illegible] manus haberi [illegible] po[illegible] nt. E[illegible] lesi[illegible] cepta quæ decenter [illegible] debet, iuxta tamen nostræ Paupertatis statum angusta. Cellæ verò ita pauperes, humiles & angustæ sint vt sepul[illegible] h[illegible] v[illegible] ue[illegible] m, & pœ[illegible] tenti[illegible] m ergastula, q[illegible] a ulter habitant[illegible] um l[illegible] a videri [illegible] ssint.

Cellæ solitariæ.

LVIII. [illegible] omnibu[illegible] M[illegible] s[illegible] id commode fier poterit, vna, au[illegible] ra Cellul[illegible] l[illegible] ngi[illegible] s a Frat[illegible] m[illegible] [illegible] io aliquo l[illegible] extruatu[illegible] vt [illegible] Fr[illegible] ruo[illegible] [illegible] nfl[illegible] mmatus, Eremiticam vitam [illegible] dum [illegible] [illegible] periori benè visum fueri[illegible] in ea [illegible] D[illegible], ac Super[illegible] e [illegible] solitariè v[illegible] E[illegible] propte[illegible] v[illegible] Sup[illegible] ior[illegible] h[illegible] o[illegible] vitæ idoneos Fratres [illegible] sec[illegible] um [illegible] ne. Qui v[illegible] in solitudinem sec[illegible] nt, [illegible] tium [illegible]

cum nemine, præterquã cum Superiore, ac spirituali eorum Patre, absq; Superioris licentia colloquantur; nec vllus Fratrum ad eos conuersationis gratia accedat. Quotidie illis è Monasterio necessaria ad victum cibaria cum silentio, ac sine strepitu deferantur; vt tranquillè Deo, atque Orationi, qua perfectiùs Deo vniuntur, vacare possint.

LIX. Præterea statuimus, Vt si aliqua Monasteria extructa nobis oblata fuerint; nullo pacto recipiantur, nisi fuerint humilia, ac pauperrima, & tam Ecclesia, quàm domus tam vili modo fabrefacta; vt Sanctæ Paupertati, iuxta S.P. nostri Francisci mentem, ac voluntatem sint consentanea; sicut idem admonuit dicens: *Fratres habeant Ecclesias, & habitacula paupercula, & quæ pro ipsis construuntur, omninò non recipiant, nisi fuerint secundum sanctam Paupertatem, quam in Regula firmiter promisimus, ibi hospitantes, sicut aduenæ, & peregrini.* Cùm verò huiusmodi loca recipienda sunt: Superiores, Seniorum, atque eorum, qui zelum Paupertatis habent, consilium adhibeant, ac sequãtur. *Monasteria oblata.* Testam. S. P. Franc.

LX. Fratres quoque in Cellis picturas curiosas, aut pretiosas non habeant: sed paupertculis Imaginibus Christi Domini nostri Crucifixi, & B. Virginis, aut Cruce lignea Mysterij Passionis Dominicæ, veluti lancea, spongia, arundine ornata, aut aliis huiusmodi, sint contenti. *Picturæ, & imagines Cellarum.*

LXI. Item statuimus, Vt tam Vicarij Generales, quàm Prouinciales, & Guardiani Officium suorum confirmationem in Capitulis accipere valeant, quãdiu in iis benè se gesserint, & Regularis vitæ Obseruantiam tueri studuerint. Quòd si Superiores, tam Maiores, quàm Minores; nimirum Vicarij Generales, & Prouinciales, non rectè suis muneribus fungantur: sed eorum gubernatio Confraternitati perniciosa fuerit. Volumus, vt Discreti, & Vocales in Capitulo illos possint deponere, & alios in eorum locum subrogare. Guardiani verò, qui eo munere se indignos præbent, à Vicario Prouinciali cum Definitorum consilio remoueri possint. Cæterùm Vicarij Generalis confirmatio in quolibet triennio fiat; Prouincialium verò singulis annis; identidem & Guardianorum. Illud verò præ omnibus admonemus: vt Electiones omnes purè, ac simpliciter peragantur, in Dei gloriam, ac publicam fraternitatis vtilitatem, in id tantummodò mentis oculum defigentes, vt Regularis disciplina magis in dies illustretur. Omnem in Comitiis honorum ambitum, prensationes, conuenticula angue peius fugiant: qui enim similia agunt, à Deo Opt. Max. atque à B.P. Francisco sciant, se esse maledictos. *Electiones & Capitula.*

LXII. Præterea statuimus, Vt Fratres, qui nulla corporis imbecillitate, aut infirmitate laborant; vel super nudas tabulas, vel iis storea, aut palea tantùm adhibita, absque culcitra stramentitia dormiant: & qui voluerint, puluinari stramentitio sub capite vtantur. *Fratrum Lecti.*

LXIII. Caueant quoque Fratres, Ne vllo pacto Mulieres, loca nostra, aut Eremos ingredi sinant; prudenterque eas ab eorum ingressu arceant: Nam vt Augustinus ait: Mundus; & mulier non facilè, aliterque, quàm fugiendo vincuntur. *Mulieres à Conuentibus arcendæ.*

LXIV. Item statuimus, Ne alia, præterquam Fratrum nostrorum Defunctorum cadauera, in nostris Ecclesiis admittantur: nisi fortè pauperis alicuius esset, cui à Parocho ob paupertatem, sepultura denegaretur. Horum cadauera, si ad Eremos, ac Loca nostra delata fuerint, recipiantur; & sepultura donentur: Quia opus pietatis est. Nec aliquid pro sepultura accipiant: sed pro anima illius ex charitate Deum exorent. *Sepultura.*

LXV. Statuimus præterea, Vt Fratres extra Statuta Refectionis tempora cibum non sumant: caueántque ne per hortum incedentes, puerorum more, fructus, siue aliud ad edendum carpant absque Superioris licentia: id enim Religioso valde indecorum est. Cùm verò iter facientes Refectione indigent, ante Refectionem semper à Maiori, ac Seniori Fratre benedictionem petant: atque hoc ipsum seruent, cùm ad alia Monasteria diuertunt; vt sine Superioris licentia nihil omninò gustent. *Ciborum sobrietas, ac temperantia.*

LXVI. Item statuitur, Vt cùm vel tempore Silentij, vel aliis temporibus intra, seu extra

Mansuetudo, & humilitas in Conuersatione seruanda.

Monasterium loquendi necessitas vrget: assuescant Fratres semper submissa voce, ac humiliter loqui: id enim Religiosos maximè decet. Alterque alterum honore, ac reuerentia præueniens, ab omni superbiæ actu, aut contentionis animositate, velut Dei serui, ac humiles Crucifixi Discipuli abstineant.

Absque Obedientia nemo de loco ad locū migret.

Statuimus præterea, Vt nullus Fratrum, sub pœna Excommunicationis, & priuationis omnium Officiorum, ab vna ad alteram Prouinciam transeat, absque licentia P. Vicarij Generalis; neque de loco ad locum absque Superioris obedientia migret: cui socius assignetur, vbi id commodè fieri poterit. LXVII.

Numerus Fratrum in Conuentibus non multiplicandus.

Item statuimus, Vt Conuentuum Familiæ, septimum, vel octauum Fratrum numerum non excedant, præterquàm in magnis Ciuitatibus vbi decem, vel duodecim circiter Fratres commodè habitare poterunt. In reliquis verò Vrbibus, aut Oppidis non ampliùs quàm septem, vel octo Fratres commorentur: ob id potissimùm, vt perfectiùs, & absque impedimento Regula, ac sancta Paupertas obseruentur. Ea siquidem erat S. P. Francisci voluntas, vt in Chronico Ordinis habetur: vt pauci duntaxat Fratres in locis degerent. LXVIII.

Ecclesiarum suppellex pauper, & tenuis.

Præterea statuimus, Vt in Ecclesijs nostris copiosa Altaris paramenta, aut Sacerdotalia indumenta non habeantur: sed duo: vel tria sufficiant. Vnum quidem pro diebus Festiuis, alia pro Ferialibus. Neque holosericis, aut sericis, aut auro textis vestibus, aut paramentis vtantur: præsertim quæ fimbrias, & Cruces, tam in Casulis, quàm in Albis, & Pallijs intextas habent; ab omnique alia curiositate abstineant. LXIX.

Statuimus item, Quòd Pallia Altarium sint simplicia, absque curiositate ex panno duntaxat confecta. Nec plures quàm duo Calices stannei habeantur, vt à nostris Ecclesijs omnis prorsus curiositas, superfluitas, ac preciositas auri, argenti, serici, holoserici exulent: in iisq; Paupertas, & austeritas tantū eluceant. Considerātes maximè, quòd Deus non vasa, aut vestes: sed corda intuetur: si pura, atque ab omni vitiorum labe munda sint, & sanctæ Paupertatis studio, ac desiderio affecta, quæ (vt ait S. P. noster Franciscus) hæredes, & Reges nos Regni Cælorum instituit. Pauperes rebus fecit: virtutibus sublimauit. LXX.

Calices stannei.

Vestium Communitas.

Item statuimus, Vt veteres, & obsoleti habitus Fratrum in communi reponātur: instituaturque Præfectus Communitatis, qui eorum curā diligentem gerat, eos reficiat, lauet, cùm opus fuerit, ac mundos seruet. Cùm verò aliquis Fratrum habitum suum abluere voluerit, à Communitatis Præfecto habitum accipiat: cui non post duos, aut tres menses sordidum: sed tribus, vel quatuor tantùm diebus elapsis, mundum restituat. LXXI.

Constitutiones publicè legendæ.

Insuper statuimus, Quòd Superiores omnino curent, vt hæ Constitutiones semel in qualibet hebdomada publicè legantur, quò tenaciùs Fratrum mentibus inhæreant, ac perfectiùs obseruentur. Qui in hac re negligentiores extiterint, ad arbitrium Vicarij Prouincialis puniantur: atque vbi tertiò à Vicarijs admoniti non resipuerint, ab Officio deponantur. Ipsi quoq; Vicarij Prouinciales, si in harum Constitutionum Obseruantia, tam in seipsis, quàm in alijs prosequenda, minùs accuratè se gesserint; aut eas publicè legere non fecerint, ad delinquētes debita pœna non affecerint, quod eorum tamen arbitrio relinquitur: admonitique seipsos non emendauerint: ipsam quoque depositionis ab Officio pœnam incurrant. LXXII.

Quod si alicui Fratrum difficile visum fuerit, hæc omnia obseruare: Meminerit Dominum nostrum Iesum Christum humilem, ac pauperem in mundo apparuisse, totāmq; ipsius vitā nobis tanquā speculum, & exēplar propositam esse; vt in ea ipsius humilitatem, ac paupertatem contemplemur, ac imitemur. Id ipsum quoq. Sāctissimū P. nostrū Franciscū, ac omnes Dei seruos docuisse; vt ex his addisceremus, totius nostræ vitæ, ac cōuersionis exordium, cursum, & finē esse; vt Christi Domini Crucē amplectamur, atque in ea duntaxat gloriemur. Qui Sanctorum gesta, & actus contemplatur, facilè animaduertit, totā Religiosi hominis vitā, quoddā pœnitentiæ LXXIII.

curriculum

curriculum esse debere. Nam & B. Martinus Turonensis Episcopus, cùm morti propinquus esset; discipulis, qui eum obnixè rogabant, vt vilia saltem sibi sineret stramenta supponi; respondit. Non decet, Filij, Christianum, nisi in cinere, & Cilitio mori. Et si vobis aliud exemplum relinquerem, à culpa non vacarem. Id quoque de B. Hieronymo legimus, quòd cū nuda humo vix ossa hærentia collideret. Cùm veru de cibo, & potu agit: antiquos Monachos tam abstinentes commemorat, vt etiam languentes aqua tantùm frigida vterentur, sanum verò cocto aliquo cibo vesci, ad luxuriæ propè virium accederet. Quapropter, Fratres charissimi, Sanctorum mores, exempla, ac doctrinas insequentes, ab eorum fermento caueamus, qui cùm Crucis Christi inimici sint, ab ea nos auellere contendunt, in qua nos gloriari, & ad mortem vsque eius discipulos esse oportet. Valete in Domino semper.

Hæ Constitutiones, quandoquidem eo tantùm tempore in publicum prodière, cùm Matthæus iam sponte se Generalatus officio abdicauerat: totáque gubernationis summa ad Ludouicum translata fuerat: idcirco sub Ludouici nomine, atque auctoritate, exaratæ fuerunt.

LXXIV. In hoc igitur Capitulo, Matthæo, non Ministri, sed Vicarij tantùm Generalis nomen inditum fuit; ea præsertim ratione, quòd noua Reformatio Magistro Generali Ord. Min. Conuentualium, iuxta ea, quæ in Bulla præscripta sunt, subordinatione quadam subijceretur; ab cóque exinde noui Generalis semper confirmatio peteretur. Quod post Matthæum, diu in Capucinorum familia obseruatum fuit; quousque Pontificum benignitate, ea subornatione sublata, nuper ipsa in liberum Religionis caput erecta est, quemadmodum suo loco explicabitur.

LXXV. Vicario itaque Generali electo, Guardiani quoque à Generali, ac Definitoribus ad sua quique loca, destinandi, eliguntur; inquibus Ludouicus Conuentum Forosempronien sem moderãdum suscipit, alij alios: familiæque per singula loca dispertitæ suis Superioribus assignantur. Denique post solemnes, ac publicas Deo Opt. Max. gratias redditas, dum quisque ad sua sibi destinata loca pergit: Matthæus se ad Visitationis munus obeundum parat.

LXXVI. Haud sanè facilè referri potest; vbi primùm pusillæ illæ Fratrum familiæ ad sua quæque se loca receperunt: quanta spiritus alacritate ad res diuinas accederent: quàm auidè, quæ imperata erant, dicto citiùs præstarent: ac Superioris obedientiam, necdum verbo explicatam, animo, & actione anteuerterent. Quàm ingenti paupertatis studio, nôn tam superflua resecarent; quam ipsa quoque necessaria sibi contraherent; atque vltrò, sibi deesse paterentur. Quanto suipsorum odio, ac contemptu, vilissima quæque humilitatis officia sibi inuicem subriperent, ac vicissim de humilitate contenderent. Quàm incredibili patiendi æstu admiranda austeritatum, carnisque macerationum genera amplecterentur. Quantoque etiam Spiritus ardore Orationi, ac diuinarum rerum, præsertim Dominicæ Passionis contemplationi incumberent: Quo fiebat, vt nihil tam durum, tamque molestum esset, quod pro Christo, quem sedulò in animo gerebant, perferre, us leuissimum non videretur. Quid plura? Nullum austeritatis genus. Nullumque tam arduum virtutis opus erat, in quod quisque summo studio animum non intenderet. *Priscorum Patrum mores, ac studia referuntur.*

LXXVII. Horas diuinas tam morosè, tamque attentè pariter, ac deuotè, absque cantu in Choro persoluebant, quasi qui inter cælestes Angelorum Choros Dei laudes decantarēt. Huncex peruetusto Anachoretarum vsu, antiqui illi Religionis nostræ Patres, psallendi ritum haud immerito sibi vendicare visi sunt; vt humilis, ac flebilis cantus, qualis huiusce Religionis status siquàm scilicet humilis, ac pœnitentia plenus, indicaret. Cùm enim (teste Hieronymo) Monachorum officium sit, propria, atque aliena peccata plangere. Nobis, quibus plangentium munus incumbit, an non flebiles potius voces depromere, quàm lætos concentus edere, consentaneum erit. *S. Hieron. adu. Vigil. cap. 6.*

Hunc certè psallendi modum, vnisonum, ac cantus expertem, olim primæ-

S. Isid. de Off. Ec. lib. 1. c. 5. Io. Cass. inst. l. 2. c. 5.

uæ Ecclesiæ communem fuisse tradit Isidorus his verbis: *Primitiua Ecclesia* (inquit) *ita psallebat, vt modico flexu vocis faceret psallentem resonare: ita vt pronuncianti similior esset, quàm canenti.* His consentanea refert Cassianus, qui de Sanctis illis Ægypti Patribus scribens, eos ab Angelo edoctos, duodecim Psalmos parili pronunciatione, & simplici vocis tenore, vt ipsi cecinerant, deinceps canentes commemorat.

S. August. Conf. l. 10. c. 33.

Nobis quoque adstipulatur Augustinus, Libro Confessionum, qui simplicem hūc psallendi ritum, S. Athanasij testimonio, vetustum probat. Cuius verba sunt: *Tutius mihi videtur, quod de Athanasio Episcopo Alexandrino sæpè mihi dictum commemini: qui cum modico flexu voces faciebat sonare lectorem; vt pronuncianti similior esset, quàm canenti.* Neque ab Augustino dissentiunt, Auctor Responsionum ad Orthod. quæ Iustino Martyri tribuuntur, & S. Ioannes Chrysostomus, qui sobrium, ac simplicem huiusmodi cantum mirificè commendant. Denique Christus ipse, dum B. Brigittam instruit, quo Psallentes cantu vti debeant, hunc præ cæteris psallendi modum probat. Cuius rei testis est ipsa Brigitta, ita in Reuelationibus scribens: *Cantus non sit remissus, non fractus, non dissolutus; sed honestus, & grauis, & vniformis, & per omnia humilis.* LXXIX.

S. Iust. Mart. quæst. 7. S. Ioā. Chrys. in cap. 1. ad Timot. c. 4. & hom. de mon. c. 5. Reuel. S. Brigit. c. 6.

Simplex Dei cultus.

Missas tanta grauitate, ac deuotione faciebant; vt ipsi Sæculares homines, qui longiùs habitabant, ad eas audiendas turmatim confluerent. Noua quippe res, ac pietatis plena cunctis videbatur, Ecclesias illas, panperculas quidem, sed mundissimas contemplari. Altaria simplici apparatu, at nitidissima supellectile strata, atque ornata cernere. Denique cùm ibi non laqueata Templa, non aurata tecta, non sola marmorea, non aulæa, non peripetasmata, aut Altarium ornamenta sericis, aut auro splendentia: quæ Ecclesiæ Maiestatem in aliorum Templis rectè præseferunt: sed sola paupertate cum summa rerum munditia, ac nitore coniuncta, decora conspicerent: nouum Dei cultum admirabantur; ac primæuæ Ecclesiæ faciem virtute magis, quàm rerum splendore fulgentem sibi intueri videbantur. LXXX.

Connentus Pauperum more extructi, vimineæ cellæ; atque angustissimæ Dormitorij viæ, quæ vix vnum incedentem caperent; horridi parietes, Claustrorum angustia, inculta ædificatio, quæ nihil præter luctum, ac asperitatem animo obijceret; spectatium animos terrebant, & ad pœnitentiam suo aspectu prouocabant: præsertim cùm nulla in Conuentu vox audiretur, nisi fortè submissa, Silentio vbique commeante. Et si cui fortè cum altero quicquam necessariò pertractandum esset; vterque in genua procumberet; nec nisi genuflexi breuissimè rem expedirent. Cuncti solitudini studebant, nemo gyrouagus, nemo nouarum rerum nuncius erat, ne à diuinarum rerum contemplatione cæterorum animos distraheret. Omnes, vel orando, vel psallendo: vel meditando, vel legendo, vel contemplando, Deo intendebant. Qui verò Prædicationis munere fungebantur; post longam Orationem surgentes, velut leones ignem spirantes, ac Diabolo terribiles, Dei Verbum, tanquam ignita iacula in peccatorum animos contorquebant. Non in phaleratis humanæ eloquentiæ verbis, non compta oratione; sed simplici sermone, & in Spiritu Dei Christum Crucifixum prædicabant; & iuxta Regulæ præscriptum, vitia, & virtutes; illa fugienda, has sectandas pro suggestu proponebant. Populos Inferorum pœnis propositis terrebant; atque eosdem quoque ad cælestis gloriæ præmia alliciebant; tantaque incultis eorum sermonibus Dei gratia accedebat, vt mirabiles ad pœnitentiam motus vbique molirentur. LXXXI.

Ædificiorum paupertas.

Concionatorum vis.

Regula observantia apud omnes perfecta.

Illud omnium commune studium erat, quo pacto Deo in omnibus subdi, Regulamque perfectè obseruare possent, tantaque in ipsis altissimæ Paupertatis cupiditas ardere visa est; vt non modò à rerum omnium dominio, ac proprietate, vti in Regula præscribitur, summopere abhorrerent; verùm etiam vsus ipsius dominium, solo vsu simplici, de facto, & necessario contenti, à se quàm longè abijcerent, Quo fiebat, vt qui re suo vsui concessa alterum indigere conspicerent, piaculum existimarent, nisi eam promptus, ac libere indigenti ministrarent. Rerum verò, non ne- LXXXII.

cessarium,

cessariarum, ac superfluarum vsum ita à se Fratrum illa Communitas expellebat: vt quò longiùs à rerum superfluitate abesset; ipsa quoque quæ necessaria erant, scrupulositate quadam sæpissimè, tanquam superuacanea resecaret. Cùm enim Patres illi edocti fuissent, Apostolicam Sedem earum duntaxat rerum, quæ Fratribus necessariæ sunt, dominium ad se attrahere: indeque superuacanearum rerum proprietatem apud eos manere, qui earum vsu potirentur; talésque reuera coram Deo proprietarios censeri: quisque angue peius sibi à rei cuiuscunque superfluitate cauebat. Quo fit, vt in Monasteriis summa duntaxat rerum necessitas eluceret: Fratrésque nihil omnino præter ea, quæ à Regula illis côceduntur, scilicet Tunicam, Cingulum, Femoralia, Breuiarium, tibi habendum præstituerent, eáque velut mutuò à Superioribus accepta apud se custodienda retinerent.

LXXXIII. Quàm vero in his, quæ ad quotidiana vitæ alimenta spectant, admirabili abstinentia, ac rerum paupertate præstarent: illud in primis declarat, quòd ex eis quam plurimi priscorum Anachoretarũ instar, solis leguminibus, absq; pane vescebantur. Alij perfectiorum vestigiis pressiùs inhærentes, biduum, ac triduum absque cibo & potu vitam ducebant. Illud verò per aliquot annos illis commune fuit: vt in mensa, nec cocta cibaria, nec vinum admitteretur; sed pane, crudis herbis, aut fructibus, aquáque duntaxat contenti, vitam in summa paupertate transigerent. Post nonnullos verò in hac grauissima vitæ austeritate transactos annos, vix vini lagenam per mensam deferri permissum: vt qui vel corpore debiles erant, vel stomacho laborabant, eo vti possent. Cæteri verò, vel ab eo prorsus abstinebant, vel aquam ita vino intingebant, vt ipsam quoque aquam, quæ naturali quodam sapore prædita est, insipidam redderent. Oblatas quoque carnes, ac cætera obsonia, dummodò delicata non essent, ob Euangelij potiùs reuerentiam, cuius obseruantiæ cuncta studia sua dicauerant, quàm ob illorum cupiditatem, vix sibi recipienda persuadebant; quibus tamen tam parcè vti solebant: vt vix in Conuentu, qui carnes vellet attingere, quispiam esset. Eo fiebat; vt, si quæ à piis hominibus nonnunquam ad fratres mitterebantur, vtplurimùm à Ianitore recusarentur. Portò si qui maiori erga Fratres beneuolentia ducti, Carnes interdum ad eos deferrent: illas ad Ianuam pendentes relinquere cogebantur, ne a Ianitore, velut superfluæ repudiarentur. Res tandem eò austeritatis euaserant, vt cùm vbique fama percrebuisset; Capucinos à Carnibus abstinere, iam nemine elargiente illæ è Conuentu prorsus larent.

Abstinentia, & paupertas commendatur.

Carniũ esus apud eos rarissimus.

LXXXIV. Verua, crates, craticulæ, sartagines, crateuteria, bacilli, forcipes, folles, ac cætera huiusmodi vasa, ad rem coquinariam accommodata, longè à Monasteriis aberant: cùm vix Ollæ quædam testaceæ, ac lignea cochleatia, ac tudiculæ coquo deseruirent. Refectorium, prioribus hisce Religionis temporibus, nec mensæ, nec scamna ingrediebantur; sed cuncti humi discumbentes cibis vescebantur. His scyphi aliquandiu cucurbitarum inita extitêre: vt summam paupertatem testarentur: tum verò vel lignei, vel testacei, iique duntaxat vilissimi, adhibiti. At neque alterius generis, quàm vel ligneæ, vel testaceæ illis lances, patinæ, ac paropsides fuêre: quod perpetua lege sancitum; atque ad hæc vsque tempora apud nos integrè fet uatum est. Porrò, vt B. P. N. Francisci pœnitentiam studiosiùs imitarentur, qui cibaria interdum ciueris commistione amara reddebat; tota illa tempestas cineres in salillis pro sale composîti. Denique ita rerum parsimoniæ prisca illa Patrum ætas studere visa est, vt cum semel tantùm in die cibum caperent: qui extra ieiunij tempus vespere aliquid gustare voluissent, è cestula, panis frustula, quæ prandio super fuerant, sibi in Cœnam assumerent.

Admiranda austeritatis exempla.

LXXXV. Cæterum cùm ad quietem accederent: solis tabulis ipso quoque brumali tempore, membra refouere; nihilque puluini loco, præter ligni segmentum, aut vitis sarmentum: vel femculi fasciculum capiti supponere communi vsu apud omnes receptum. Quod si ex generalium Constitutionum indulgentia, quis sibi paleas

Lecti austeritas d scribitur.

substernete

substernere voluisset: cannabino linteo, vel clauis in tabulis confixo; vel funiculis ad laterales tabulas alligato, paleas, ne dispergerentur, nullo vnquam tempore discuriēdas obtegebat. Præterea cùm altissimæ Paupertatis studiū tam altè sibi animo reposuissent, vt his omnibus carere vellent, quæ hominum vitam recreare, aut leui aliquo solatio, seu commodo afficere solent: inde sæpè fiebat, vt cum iis ipsis, quæ Naturæ necessaria sunt, summa contemptione discepraretn. Hinc vnico tantùm habitu, vilissimo, breuissimo, atque vndique interpolo, rigentibus ipsis hyemis frigoribus contenti, nudis pedibus glaciem, ac niuem premere non dubitabant. A fructuum verò, aut leguminum, per minimum quodque diuturnum tempus prouisione ita abhorrebant; vt neque ea, quæ ex prandio supererant, præter panem, in crastinum reponendum vellent; sed cuncta pauperibus erogareot.

Ecclesiarum, ac rerum Ecclesiasticarū Paupertas narratur.

Postremò, tam ardenti studio altissimam rerum paupertatem, ac egestatem in omnibus prosequebantur: vt ipsas quoque Ecclesias paupertate magis, quàm rerum pretiositate decoras expeterent. Tabernaculum, in quo augustissimum illud diuinæ charitatis Sacramentum asseruatur; humile, angustum, atque è simplici ligno leuigato fabrefactum, oullaque sculptura hoc tempore cælatum erat: cui duntaxat post aliquot annos picturæ nonnullæ, Christi Crucifixi, atque aliorum Sanctorum Imagines præferentes additæ fuerunt; vt rem Sacram esse indicarent. Sacra verò diuinissimi Sacramenti Pixis, in qua Minores Ostiæ reconduntur, eburnea quædam capsula erat, intùs sacra palla munita. Calices, & patenæ vt plurimum Stanneæ, Thuribulum testaceum, lineis funiculis appensum: Nauicula lignea, seu cartacea, Candelabra lignea, nullo tornatili opere fabrefacta; sacræ Vestes, vel laneæ, vel lineæ. Quanquam verò in his nonnihil, ob summum paupertatis studium viderentur excedere: eò tamen hæc omnia spectabant, non vt aliarum Ecclesiarum splendori quicquam detraherent, aut pretiosiorem, ac vberiorem suppellectilem, qua in Cathedralibus, atque aliorum Regularium Ecclesijs Dei cultus ritè, ac decenter administrari solet, minùs (quod absit) legitimam existimarent: sed vt rerum omnium paupertas, quæ Minorum statum maximè decet, in iis etiam, quæ sacra sont, elucesceret. Neque id mirum alicui videri debet: Paupertas enim, quæ in Minorum Regula Altissima prædicatur, quámque B. P. Franciscus adeò commendare solitus erat; vt maximam quamque egentium paupertatem ob id potissimùm, cum ea haud rectè comparari posse existimaret, quòd ea altissimam, ac perfectissimam Christi Paupertatem imitetur; id suapte natura postulare videtur; vt qui Minorum militiæ nomina dedēre, non modò rerum omnium à se dominium, ac potestatem abiiciant; sed ab omni etiam rerum pretiosarum, curiosarum, ac non necessariarum vsu abstineant. Cuius rei extat Clementis V. Decretum pro Minoribus Fratribus his verbis conceptum. LXXXVI.

Clem. exiui. §. quamuis

Quamuis etiam (inquit) *paramenta, & vasa Ecclesiastica ad honorem diuini Nominis ordinentur, propter quem omnia fecit ipse Deus: tamen quia absconditorum est cognitor, ad animum sibi ministrantium respicit principaliter, non ad manum: nec per illa sibi vult seruiri, quæ à suorum seruitorum cōditione dissonarent. Propter quod sufficere debent eis paramenta, & vasa Ecclesiastica decentia in numero, & magnitudine sufficientia competenter. Superfluitas autem, aut nimia preciositas, vel quæcunque curiositas in his, seu alijs quibuscunque non potest ipsorum professioni, vel statui conuenire. Quapropter præmissa seruari à Fratribus volumus, & mandamus.* LXXXVII.

Quamobrem, docente Pontifice didicerant, internum animi cultum externo esse præferendum: satiúsque existimabant; Sacerdotes aureos, quàm Calices; aut aureos, aut argenteos sibi vendicare. LXXXVIII.

Hæc Fratrum prioris illius æui vita erat, tanto disciplinæ rigore instituta, tamquè ad extremam paupertatis metam contracta: vt de ijs quidam Historicus scripserit, summum illum austeritatis rigorem, qui in priscis illis Capucinis olim specta- LXXXIX.

tus fuit.

tus fuit, supremum fuisse naturæ periculum, ac conatum, quo vlteriùs nemo progredi valeret.

XCI. Porrò hic primus Religionis rigor, qui ad excessum vergebat; quanquam aliis Constitutionibus, quæ anno 1536. emersêre, nonnihil moderatus, atque ad discretam, ac mediocrem quandam viuendi formam reuocatus fuerit: parum tamen ab eo abest: qui etiamnum apud posteriores Capucinos viget, de quo Auctor quidam hæc pauca commemorat, cùm de Capucinis agit.

XCII. *A Deo enim, hominibusque adiuuantur viri ij, cùm sint omnis virtutis, pudoris, innocentiæ, veteris sanctitatis, & priscæ seueritatis exemplum. Intra Vrbium muros habitare nolunt, nec domos magnas, nobiles, præclaras, vel dignitatis plenas ædificare, neque laqueata Templa, aurata tecta, solea marmorea in Templis facere: Nullam ibi vides suppellectilem, aulæa, & peripetasmata, aut vestes præclaras: vno vestitu, quo dies, & noctes totum corpus tegunt, induti sunt; vicissim illum mutant. Est laneus, obsoletus, seruilis, asperior, quàm cilicium, penè glaucus; ob cuius vestimenti genus Capucinos Vulgus appellat. Puto esse pennulam laneam, talarem, vel bardocucullum, vel non dissimilem. Habent lectulos punicanos. Nulla facultas singulis datur, vt aliquid suo arbitratu, vel ex sua voluntate faciant. Custodi, quem vocant, se totos dedunt. Nihil cuiusquam proprium est, vltrò in summa mendicitate sunt, ac omnino sine cura dies venientis: in diem, alienaque misericordia viuunt: nummos non attingunt: ostendunt quàm parua, & quàm pauca sint, quæ natura, quæque Religio Christiana desiderat. Vescuntur caseo, carne, atque omnibus escis: habent sæpe suas inedias, quæ ieiunia appellantur. Contemplationem actioni anteponunt: semper contemplantur, precantur. Hominem peccata confitentem non audiunt. Religione Christiana concionantur gratis: atque in suis Templis Musicam non tractant, neque cantare, nec psallere discunt. Seipsos virgis, & flagellis cædunt. Ne otio languescant, vestes discissas resarciunt, vel fodiunt. Sunt denique viri iusti, modestissimi, ac penè humiles: vita duri, corpore inculti, horrido, & duro.*

Romæus de sept. sanctis E. N. in S. Euphebio.

Dauidis Rom. de Capucinis testimonium.

XCIII. Hinc, cùm primùm Matthæus Fratrum visitationem instituit: non vt rebelles, ac inobedientes domaret, non vt garrulos compesceret, non vt Paupertatis transgressores insectaretur; non vt susurrones pœnis adstringeret, aut flagitia persequeretur, operis, aut laboris quicquam impendere, illi opus fuit: sed potissima illius visitationis vis in eo sita erat; quomodò Paupertatis, austeritatum, macerationum carnis, vigiliarum, ieiuniorum, orationum, atque aliarum virtutum excessus corrigeret, fræno cohiberet; & ad perfectam virtutis Regulam reuocaret. Huc illius sermones, monita, ac præcepta spectabant: vt feruentioris spiritus studia, ac virtutum exercitationes, quæ vltra veræ discretionis metam prosiliebant, moderaretur, atque intra mediocritatis terminos contineret. Illius portò ad Monasteria accessus typho omni, ac superbia vacabat. Etenim hic in ipsius visitatione mos à Fratribus obseruabatur: vt cùm primùm is ad Monasterium accederet, cuncti Fratres illi obuiam procederent; terque sanctissimum nomen IESV communi voce deuotissimè inclamarent: quibus ipse eodem toties personato nomine respondebat. Eo deinde Ecclesiam ingrediente, cuncti Fratres ad illius pedes prostrari, ab eo benedictionem accipientes, ipsios manus in reuerentiæ, ac subiectionis signum deosculabantur. Adorata demum sanctissima Eucharistia, & nonnulla ibi oratione persoluta, linteolis sudorem abstergebant; pedes lauabant, atque omnia Charitatis officia, quæ aduenis præstari solent, amantissimo Patri alacriter exhibebant. Ipse verò hilari vultu, ac paterno amplexu vniuersos excipiens; non Generalem, non vt Gregi dominantem, sed omnium Fratrum, ac Seruum seipsum præseferebat: eóque fiebat, vt illius aduentus cunctis Fratribus expectatissimus esset, summàque ab omnibus voluptate exciperetur. Tanta enim illi morum suauitas inerat, ramque in eo humilitatis, mansuetudinis, affabilitatis, Charitatis virtutes elucebant: vt vniuersos ad sui beneuolentiam alliceret: nec nisi ægrè, ac difficilè Familiæ, quæ eum semel receperant, à se abire permitterent. Quamobrem diutiùs in Monasteriis, quibus ius

Matthæus Generalis Fratres visitat.

visitationis impediebat, morari compellebatur, vt Fratrum votis, ac supplicationibus faceret satis.

Quænam Matthæus in visitatione Fratribus proponeret.

Quæ verò in Visitatione publico sermone Fratribus proponebat: hæc potissimùm erant. Primùm, vt vniuersos in Religionis vocatione constantiores redderet, Capucinorum Reformationem non ab alio, præterquam à Deo profectam esse; atque adeò diuinum opus esse prædicabat; vt non nisi B. Virginis, ac S. P. Francisci potentissimis suffragiis à Deo impetratam fuisse, velut certum asseuerabat. Idcirco eam & à Deo amplificandam, ac diuina virtute corroborandam esse affirmans; id plerisque signis, ac certissimis testimoniis persuadebat. Hinc Fratres ad Deo gratias agendas, ac diuinas laudes pro tam singulari dono persoluendas, excitans. Altissimam vocationem, quam à Deo acceperant, grauiter animis insinuabat; ne ea vnquam illis è memoria excideret; sed eam dignis moribus, ac virtutum omnium studio perficiendam curarent. XCIV.

Altissima Paupertas, à Matthæo commendatur.

Præterea, cùm ex rerum Cupiditate, velut ex radice, omnium malorum, ac vitiorum germina pullulare ex Apostolo doceret: Hinc altissimam illis rerum omnium Paupertatem, non tam voti Religione, quàm propensiori animi studio concipiendam, sequendam, amplectendam, proponebat. Hanc velut charissimam Christi sponsam, atque à B. P. Francisco illis Testamento relictam mitis verbis extollens, nihil præ illa magis commendare videbatur: atque vt Fratrum animos ardentiùs in eius amorem accenderet; sibi diuinitùs reuelatum fuisse affirmabat, eos duntaxat veros, ac perfectos S. P. Francisci filios à Deo censeri, qui omnibus Mundi cupiditatibus abdicatis, perfecta rerum omnium Paupertate illi adhærerent. Tam enim B. Patrē hac sancta Paupertate delectari dicebat: vt ea filios suos ab alienis discerneret. Idcirco aiebat altissimam in Regula appellari: quòd ea Minores Fratres omni rerum Constitutione sublimiores, ac Mundo superiores, ad summam, atque altissimam virtutum perfectionem euehat. XCV.

Sæpè inculcabat pius Pater, absque hac Spiritus Paupertate, quæ omnem ab animo rerum cupiditatem arceat: neque puram Orationem Deo offerri, neque puras manus ad Cœlos à Fratribus extolli posse. Tantilla enim, tametsi modica cupiditas, animum, ac manus ita labefactat: vt Oratio ab ea munda, ac pura ad Deum euolare minimè queat. XCVI.

Orationis assiduitas quàm necessaria.

D. Bernard. serm. 49.

Cæterùm assiduam quoque Orationem, velut omnium virtutum parentem, ac Deo coniunctissimam illis amplectendam suadebat, sine qua nec Spiritus Paupertas, nec disciplinæ rigor, nec Regularis obseruantia, nec vlla virtutum structura diu stare potest. Hanc velut ad omnia necessariam, vehementissimis verbis Fratrum animis ingerebat: sæpéque cum Bernardo clamabat. *Frater, ora iugiter, precare Deum diebus, ac noctibus. Oratio sit sine cessatione; Oratio sit frequens. Orationis sint arma assidua; Oratio de ore tuo non cadat, insiste Orationi, frequenter incumbe Orationi. Geme semper, & plange. Surge in nocte ad precem, vigila, & ora: pernocta in Oratione, & prece, incumbe nocturnis vigiliis. Ad modicum clausis oculis rursus ora. Oratio frequens Diaboli iacula submouet; Oratio quotidiana Diaboli tela exuperat. Oratio est prima virtus aduersùs tentationum incursus: Oratio superat tentamenta inimicorum, vincit Dæmones, superat immundos spiritus.* XCVII.

Ioan. Clim. grad. 28.

Rursúsque cum Ioanne Climaco insistebat: Orationem Angelorum esse opus, incorporearum omnium virtutum cibum, virtutum fontem, gratiarum ministram, profectum inuisibilem, nutrimentum animæ; mentis illuminationem, tristitiæ solutionem, Monachorum diuitias, solitariorum thesauros, & speculum profectus.

Isa. 51.

S. P. Franciscus à filiis imitandus.

Postremò ad Euangelicam perfectionem, suprema Dei, & proximi Dilectione apprehendendam; atque ad puram Regulæ, ac Constitutionum obseruantiam, integramque B. P. Francisci imitationem, vniuersos illis Prophetæ verbis hortabatur. *Attendite ad petram, vnde excisi estis, & ad cauernam laci, de qua præcisi estis. Attendite ad Abraham Patrem vestrum, & ad Saram, quæ vos peperit.* Ex quibus illud tandem conficiebat; tanti Patris Filios, nouo ipsius spiritu genitos, & ad Reformationis XCVIII.

sinum

[illegible]um vocatos, non decere esse degeneres: sed in id maximè omnes eniti oportere, vt Patris vestigiis insistant, atque illius virtutes æmulentur.

XCIX. His hortationibus pius Generalis, Fratrum animos diuina iam charitate fla[illegible]ntes [illegible]cendens, ad omnium virtutum profectus prouocabat: tantúmque apud omne[illegible] gratiæ, ac beneuolentiæ conciliabat. vt cum primum ab iis discessum pararet [illegible] eum tenere, cuncti illius pedibus prouolui, & vt diutius apud eos [illegible], rogare satagerent; vniuersi tandem abeuntem profusis lachrymis prosequerentur.

C. P[illegible] igitur hac Fratrum Visitatione expedita, quæ duorum circiter mensium [illegible] Matthæi animus, ab ea Prælatione, cui inuitus humeros supposuerat, eò maximè abhorreret, quòd & illi gerendæ se ineptum putaret; & minùs eam suæ vocationi consentaneam duceret, qua ad Dei Verbum longe latéque populis prędicãdũ impellebatur, a qua tãdem se eo munere præpediri sentiebat. diu apud [illegible] discussa, ac Deo precibus commendata, in eam tandem animi deliberationem venit eo seipsum Generalatus Officio ac potestat[illegible] abdicare: pristinamque, ac germanam Dei vocationem sequi. Quapropter vbi ad Forosem[illegible] M[illegible]rium appulit [illegible] cæteris Definitoribus, ac Patribus accersitis [illegible] causis allatis; quicquid contrà illi persuadere niterentur, Religionis [illegible] Diplomate. & Bulla coram omnibus depositis, cum iis simul & Generalatus O[illegible]um e[illegible] collachrymantibus cunctis, & communis Patris consilium, ac deliberationem lugentibus.

Matthæus Generalatus officio se abdicat.

CI. Mox cuncti in Ludouicum, qui primus ordine Definitor erat, & ad quem ex antiqua Ordinis lege, & consuetudine illius muneris gerendi curã sub Commissarij nomine spectabat, oculos coniiciunt; eúmque Patrem, ac pusilli Gregis Pastorem agnoscunt. Ludouicus vero cũ primùm, ex Matthæi [illegible]tione, Gubernationis [illegible] incumbe[illegible] Bern[illegible]rdo [illegible] Forosempronensi Conuentu Vicario [illegible] substituto, institutam a Matthæo F[illegible] Visitat[illegible]onem prosequitur.

Ludouicus à [illegible] Commissarij titulo Fratres visitat.

CII. [illegible]anc Matthæi renun[illegible]tionem, non [illegible] humano [illegible] spiritu [illegible] qu[illegible]m à Dei consilio profectam fuis[illegible], id inter ali[illegible] potissimum persu[illegible]: q[illegible] Matthæ[illegible]s Vir simplex, fa[illegible] [illegible] & qu[illegible] [illegible] minus[illegible] ad [illegible] gerenda aptus vid[illegible]retur pluri[illegible] asperi[illegible] resqu[illegible] Rel[illegible], in eam persecuti[illegible] communi humani ge[illegible] h[illegible] erat, quæ maximam M[illegible]rato[illegible] prudentiam [illegible] sollicitudin[illegible]m exposcerent: q[illegible] pter singular[illegible] Dei prouiden[illegible] est [illegible] vt & Matthæu[illegible] ac se [illegible], a[illegible] [illegible]et, & totius gubernationis [illegible]nima pen[illegible]es Ludouicum resideret: Q[illegible] cu[illegible] v[illegible] ingeni[illegible] [illegible], industrius, gnarus, ac plurima[illegible] r[illegible]us agen[illegible]is s[illegible]rt[illegible], a[illegible]ue [illegible] persp[illegible]cas, fortitud[illegible] præditus esset, hæc naturæ dona quæ [illegible] indiderat, [illegible]uæque [illegible]ei Sapienti[illegible] ad sua consilia implenda minime aspernar[illegible] sibi ad nouæ R[illegible]gion[illegible] p[illegible], [illegible] familiari v[illegible] inter tot malor[illegible]m, at[illegible] æ[illegible]marum turbines, q[illegible] ea pau[illegible] post iactan[illegible] moderator esset [illegible] cuius [illegible] inter fl[illegible] [illegible]

CIII. Interea Lud[illegible]uicu[illegible] [illegible]imum, apud se de Romana [illegible] Rel[illegible] [illegible]ernation[illegible], [illegible] ob Matt[illegible]i renu[illegible] [illegible]sque [illegible] R[illegible] Vrbe [illegible] & persequ[illegible] [illegible] [illegible] Duc[illegible] [illegible] V[illegible]am [illegible] P[illegible] [illegible] [illegible]

Ludouicus Romam proficiscitur.

Monasterio in Vrbe ædificando, cum Victoria git; æcuius tandem opera Ædiculam quandam Beatæ Mariæ Virgini dicatam; quæ S. Mariæ Miraculorum appellabatur, ab Hospitalis S. Iacobi Incurabiliùm domus Rectoribus impetrat, vbi primam in Romana Vrbe sedem ponit. Erat Ædicula hæc propè Portam Flaminiã, quæ nunc Populi nuncupatur, non longè à Tiberi distans; cui Domuncula quædam coniuncta erat, quæ pij olim cuiusdam viri opibus extructa, simul cum Æde in ius tandem, ac possessionem Domus Hospitalis S. Iacobi Incurabilium ab eodem translata fuerat.

Ludouicus Ædis S. Mariæ Miraculorum incolendam suscipit.

Huc igitur cùm Ludouicus nonnullos eum ex Forosempronij, tum ex Colmenzoni Conuentu Fratres aduocasset; in parua hac Fratrum Familia eò lubentiùs cõfidere cœpit; quò vniuersi se felicioribus auspicijs à Deipara Virgine Romam adductos, ac sua sub tutela, & domicilio receptos existimabant. Dum igitur ibi in omni humilitate, pœnitentia, ac paupertate Domino famulantur: erumpente inde asperioris illorum vitæ fama; Romanis res prorsus noua visa est, asperrimum illud vitæ genus, tam ingenti paupertatis studio excultum, tamque ab omni rerum humanarum cura semotum intueri: idcircò homines admirabantur, ac velut cælestia quædam prodigia suspiciebant. Indeque factum est, vt ex illustrioribus Viris quamplurimi, tam præclara hominum virtute allecti, erga nouam Religionem studiosiùs afficerentur. In his præsertim fuit Victoria Columna Aterni Marchiouissa, cuius supra meminimus; quæ cùm animi pietate, gratia, naturæ indole, ac præclaris omnium virtutum dotibus, tum vitæ dignitate præstaret: tam ardenti studio, ac sollicitudine Capucinorum res tueri cœpit; vt haud secus quàm altera Catharina Ciboa, materno planè affectu, nouæ Religionis sobolem prosequeretur. Ascanius quoque Columna, Camillus Vrsinus, Nicolaus Bussalinus, atque alij illustrissimi Romanæ Vrbis Patritij eo tempore nouam Reformationem sua beneuolentia, ac patrocinio complexi, vbique se illius Patronos, ac fautores gerebant: quorum pietas, & auctoritas cùm prosperis, tum maximè aduersis deinde Religionis rebus, plurimùm contulit. CIV.

Ludouicus Rheginus, & Bernardinus Georgius, de Obseruantia, Reformationi student.

Dum hæc Romæ ita aguntur, Deus Opt. Max. qui nouam Reformationem supremo consilio longè lateque propagandam decreuerat; quorundam Patrum de Obseruantia, qui apud Calabros virtute, ac sanctimonia plurimùm præstabant, animos ad Reformationem excitat: inter quos illustriores erant Ludouicus, & Bernardinus, qui & Georgius dicebatur, ambo Rhegio, notissima Calabriæ Ciuitate orti. Hi vt Patria, ita & animo, & virtute coniunctissimi, eodem ferè tempore, si non antea, quo Matthæus in Piceno, ipsi quoque in Calabria summo studio Reformationi incumbebant: tametsi ea, quæ à Matthæo in Piceno fiebant, penitùs ignorarent. Hac de causa, vnà è Calabria Romam proficiscentes, à Clemente Septimo, qui non pridem Apostolicæ Sedis clauum moderandum susceperat, facultatem impetrant; qua seorsum à cæteris familiæ Fratribus, in Conuentu sanctorum Apostolorum, qui eo tempore sub Minorum Obseruantium cura, ac potestate erat, propriæ Reformationi vacarent. Ibi cùm per aliquod temporis spatium demorati, Reformationem nedum in melius proficere; sed potiùs paulatim dilabi conspicerent. Diplomate à Pontifice impetrato, quo nonnulla Reformationis loca in Calabria illis eligere licebat, in quibus ipsi, & quotquot Reformationis studium amplecti vellent, Regulam obseruare possent, in Calabriam redeunt, Anno Dom. 1526. vbi tres sibi ad Reformationem Conuentus eligunt [illegible] nimirum S. Ser[illegible]ij Tropiæ, sancti Francisci Terræ nouæ, & S. Philippi Quinquefrondium [illegible] qui Recollectorum Conuentos exinde appellari cœperunt. His in locis, d[illegible]m [illegible]s in oratione, ieiuniis, paupertate, ac plurima vitæ austeritate Domino inseruientes, diuinam cum primis cementiam exorant (quæ c[illegible]ctorum vna vox erat [illegible] vt perfectiorem illis viam aperiat [illegible] qua ad puriorem Regulæ Obseruantiam pertingant. Deo præsertim inspirante factum est [illegible] vt cùm ab Obseruantium familia non leuiter his in

locis

[illegible] ando tandem ab his molest[illegible] [illegible] Romam [illegible] compulsus fuerit, vt alte[illegible] A[illegible] S. de Dipl[illegible] quoq[illegible] nino ab Obseruantium f[illegible] [illegible] de V[illegible] T[illegible] D[illegible]is Rhegiensi [illegible]

CVI. [illegible] Rom[illegible], vniuersis, quæ [illegible]ptabat ab [illegible] C[illegible]am cogi[illegible]at, nouam Capuci[illegible] Ref[illegible] Ap[illegible] confirmatam, sub Minorum [illegible] Or[illegible] quod [illegible] veritatem exploret, statim [illegible] in Foro sempronianum [illegible] a Matt[illegible] sta fuerant [illegible] tam propag[illegible] R[illegible] forma[illegible] Bullam quoque ab Apo[illegible] inspicit, atque vi[illegible] Rh[illegible] a multo[illegible] tam, [illegible]bilem Reforma[illegible] & [illegible] R[illegible]m v[illegible] Ap[illegible]rit, [illegible] ac Lud[illegible] patent[illegible] R[illegible] cameret, recum L[illegible] di[illegible]decim, qu[illegible] Ang[illegible] de V[illegible] degere [illegible] C[illegible]p[illegible] Refo[illegible] Rem [illegible] Calabriam vsque [illegible] se affirmat, vt e[illegible] L[illegible] o, ac cæ[illegible] valeat.

CVII. Ludouicus itaque vbi Bernardinum, ac cæteros ad nouæ Ref[illegible] so[illegible]ciet[illegible]m, Cum [illegible] Pontif[illegible] cum, quæ illi communicata fuerant, [illegible] re adiunxit; iisdem mandat, vt omnes quamprimum se ad Capu[illegible]inorum [illegible]bitus f[illegible] m[illegible] nant Regulamque iuxta præscriptas Constitutiones seruent. Quamobrem ei q[illegible] Cap[illegible], ac Con[illegible], singulque B[illegible] em[illegible]plaria tradit: Postremo facultatem largitur, vt Capitulum celebrent, ac Prouincia[illegible]lem el[illegible] omnes [illegible] Generalem Commissarium ea auctoritate substi[illegible]tuit; vt & [illegible] hos C[illegible] gatio[illegible] ociar[illegible] noua loca ædificare valeat. [illegible] ita hoc anno [illegible] Lud[illegible] ac Bernardinum transacta fuisse, testatur quoddam Manu[illegible]scriptum [illegible] R[illegible] Protom[illegible] [illegible] publicum huius Rei monumentum [illegible] Tabel[illegible]ione exceptum habetur, his verbis.

IN [illegible] NOMINE DOMINI. AMEN. Anno à Natiuitate Domini [illegible] d. 2 [illegible] die 6. Pontificatus [illegible] in [illegible] Patris, & Domini n[illegible] D[illegible] diuina prouidentia Papæ V[illegible] anno 6 [illegible] præ[illegible] mei Notarij, & [illegible] ad hæc specialiter vocatorum [illegible] rumCon[illegible] Fr. Lu[illegible] neral[illegible] O[illegible] V[illegible] E[illegible] ulam B[illegible] ruit, [illegible] as & au[illegible] tradi[illegible], qua[illegible] um princ[illegible] um tale erat

CL[illegible] D[illegible] fi[illegible] Ludou[illegible] Ra[illegible] ore, & ex eo pr[illegible] m, [illegible] vl[illegible] [illegible] aud[illegible] s [illegible] us Er[illegible] C[illegible] naldi[illegible] n quius [illegible] Secu ares [illegible] am Eccle[illegible] at, ac [illegible] nob[illegible] m. [illegible] L [illegible] per

[illegible] Ludou[illegible] For[illegible] cunnum R[illegible] anit[illegible]

[illegible] L[illegible] per suas authenticas literas, quæ [illegible] pa[t]et quarum [illegible] literarum t[e]n[o]r t[illegible] l. E[u]genius Epi[scopus] [illegible] rum. Dilectis [illegible] Prio[r]i, & [illegible] Fra[illegible] D[illegible] Fratrum [illegible] præ[se]nt[ibus], & futuris salutem, & Ap[ostolic]am [b]enedictionem &c. Q[illegible] [illegible]tialiter, & coram nobis Fr. Bernardinus [illegible] de R[e]gio, [illegible] de Ra[illegible]dolis P[rou]inciæ Calabriæ Sacerdotes [illegible] [illegible] compar[ueru]nt [illegible] rentes, quod nup[e]r [illegible] ca auctoritate, vna cum decem, seu duodecim alijs eiusdem L[illegible] [illegible] iuxta R[eg]ulam Fratrum Minorum Vitam E[re]mi[ti]ca[m] [illegible] par[illegible] aut[illegible], & eoram no[bis] lectas li[te]ras [illegible] E[t] pro[p]terea [illegible] præfatis Fra[trib]us, & eor[um] [illegible] no S. de [V]alle Tucis R[illegible]næ Diœce[sis], recipi in con[so]rt[i]um ip[so]rum Fra[tr]um [illegible] Vita Er[emit]ica B. Franc[isci], & sub eorundem [illegible] [illegible] vt sic V[it]am p[ro]positam non ex[tr]a, sed in [ips]o Ord[ine] [illegible] tione Minorum profiteri possint. Eaprop[t]er supplic[e]s prædi[ctum] [illegible] Ludo[uicum] Generalem Vicarium obsecrarunt, quatenus eorum precibus ben[ig]nam præ[bens] a[u]ditum d[i]gnetur illos recipere; & sibi, ac præm[iss]æ Famil[i]æ a[ggre]g[a]re. [illegible] dictus Pater eiusdem Congregationis Generalis Vicarius eorum supp[lic]at[ion]es a[n]nuens, ad eorum animarum salutem, & Dei gloriam; nedum au[cto]ritate [c]ommu[n]is iuris, qua cuique conceditur posse licite ad stri[c]tiorem [v]itam transire [se]d eti[am] [illegible] præmemoratorum priuilegiorum, in suæ Congre[g]at[ione] [illegible] [illegible] es, r[illegible], & [illegible] s, & præfato alio [illegible] [illegible] [f]atam Bullam Pœnitentiariæ receptos, vel recipiendos [illegible] re[ce]pit, i[llo]s Familiæ antedictæ Ordinis Minorum de Vita E[remitic]a B[illegible] [illegible] vniendo, ac incorporando, & præsentium tenor[e] [illegible] & incorporatos dictæ familiæ declarand[o]. Or[di]nans eis insuper, & [illegible] demandans, quatenus in Prouinciam Calabriæ accedant [illegible] tam in habitu, quàm reliquis ad [illegible] P[illegible] ulæ Fra[trum] Minorum p[er]tine[n]tibus præfatæ Fam[ili]æ [illegible] ac [illegible] [illegible] Prouincialem V[ic]arium [illegible] [illegible] nedum in V[ic]ar[i]um [illegible] Prouinc[i]a[illegible] ex [t]unc [illegible] mat: sed etiam [illegible] in p[o]enitudine [illegible] tu[illegible]que d[illegible] modam [illegible] ac [illegible] plicandi lo[illegible] fide n[illegible] priui[illegible] Franc[illegible] omni.mode [illegible] [f]aciendi, & att[illegible] [illegible] m v[t]raque [illegible] pub[l]icum [illegible] [s]upr[illegible] non mutata [illegible] D[illegible] habita [illegible] ard[illegible] N[illegible]us [illegible]

[illegible] D B[illegible]

missa vocatis, atque rogatis.
Ego Franciscus Vannutius Clericus Romanus publicus Apostolica auctoritate Notarius, Archiuij Romanæ Curiæ Scriptor, quia prædictis omnibus vnà cum præfatis Testibus præsens fui, & in notam sumpsi: ideò in fidem & testimonium præmissorum omnium, & singulorum me subscripsi, & publicaui: mêque solito signo signaui, vnà cum appensione sigilli Archiuij Romanæ Curiæ in cera rubea, & capsula lignea & cordula similis coloris impressi pendentis rogatus, & requisitus. Ego qui supra Berardus Ruta de Neapoli Apostolicus Protonotarius testis interfui, & me propria manu subscripsi. Ego Abbas Ioannes Thomas Bardanus Rheginus testis sum, ac interfui, & me propria manu subscripsi. Ego Matthæus Hiaria de Rhegio testis interfui, & me manu propria subscripsi. Ego Marcus de Falco Clericus Neapolitanus testis sum ad supradicta, & in omnibus interfui.

CVIII. His igitur inter se constitutis, Bernardinus in Calabriam ad Ludouicum, lætus reuertitur: vbi quæ à Ludouico Forosemproniano, de Capucinorum Reformatione, de diuina eius institutione, de Apostolicæ Sedis confirmatione, de vitæ austeritate, ac Regularis Obseruantiæ perfectione didicit, vidit, tulit, summa omniũ voluptate narrat: Bullam profert, Constitutiones ostendit, Caputium exerit: quod cùm ei simillimum esse animaduerterent, quod Beati Petri, socij quondam Beati Patris Francisci fuerat, quod Aprusto, Lucaniæ Oppido, asseruatur: cuncti antiquam Caputij formam agnoscunt; omnes illud osculis petunt, ac venerantur. Ludouicus verò quanquàm libenter se, & alios in eam habitus formam quamprimùm componere optasset: veritus tamen, ne Capucinorum Reformatio, quam maximis vndique procellis ab Ordine concitatis, iactari præsenserat; tandem obruta demergeretur, nonnihil cunctandum censet; vt quis rerum exitus futurus sit, prudentiùs expectet.

Bernardinus Georgius Calabriam redit, & Acta cum Ludouico Forosemp. refert.

CIX. Interea Ludouicus Forosempronianus, vt stabilem suæ potestatis, quam eatenus in Reformatione gesserat, ab Apostolica Sede confirmationem acciperet; Pontificem adit, spontaneámque Matthæi à Generalatus Officio abdicationem narrat; qua tandem ratione, atque auctoritate is hactenus Reformationem administrauerit, declarat. Pontifex verò, cùm nouo Capitulo pusillam adhuc Reformationem, haud vexandam esse censeret; Ludouicúmque huic muneri haud imparem existimaret; illum Apostolica auctoritate Generalem Reformationis Commissarium instituit: quoad copiosiùs propagata, noua in ea Comitia, ad Generalem Vicarium eligendum, commodè conuocari queant.

Ludouicus Forosempr. Generalis Cōmissarius à Pontifice confirmatur.

Annus Christi.	Clem. VII.	Carol. V. Imp.	Relig. Capuc.
1530.	7.	12.	6.

HOc anno, Millesimo quingentesimo supra trigesimum, Domino quasi in pusillæ Reformationis Nauicula obdormiente; dum Ludouicus, Matthæus, ac cæteri Nautarum instar, fortiùs in remigando laborant, præclarissimisque vitæ exemplis, velut remis, nouæ Religionis Cymbam eò perducere contendunt, vbi fida omnium virtutum statione, inter placidas Regularis Obseruantiæ, ac perfectæ Charitatis vndas quiescere valeat. Ecce motus magnus factus est in mari. Nam Capucinorum Reformationis, Apostolica Bulla confirmatæ, fama vbique percrebrescente, cùm vndique ad eam ex Obseruantium Familia Fratrum multitudo conflueret. (Ludouicus enim Camaldulensium Priuilegio fretus, quod illi ex indulto Pontificis, æquè ac illis principaliter communicatum fuerat: tam Obseruantes, quàm quoscunque alios Regulares ad Religionis sinum conuolantes admittebat.) Ea res tam acerbè à Generali Ordinis Obseruantium Ministro, ac cæteris Superioribus audita fuit, vt cùm Ordinem sensim collapsurum formidarent; animis præ zelo efferuescentibus, varia inter se consilia inire, remque vniuersam periclitari decreuerint: quò Reformationem è medio tollerent, ac penitùs obruerent. Quamobrem communi consilio supplicem libellum Pontifici offerunt, quo maximè apud Apostolicam Sedem conqueruntur; noua Capucinorum Reformatione, graue in Ordine schisma concitari, Ordinem discindi, antiquam Religionem prosterni, illiúsque neruos præscindi; dum viris, qui eam consilio regere, ac prudentia fulcire poterant, ad Capucinos migrantibus, se quotidie expoliari, ac destitui cernunt. Tot denique voce, & scripto, querimonias apud Pontificem augent: vt Pontifex, qui ad Religionum concordiam maximè propendebat; præstabiliùs duxerit, commotos Ordinis fluctus ad tempus componere, & ad tranquillitatem adducere; quàm contra tot aduersos vortices pugnare. Ideirco nouo Diplomate hoc anno emisso, Capucinorum Superioribus interdicit; ne de cætero Minores de Obseruantia, donec aliud à Sede Apostolica statutum fuerit, ad suæ Familiæ gremium recipiant. Quo decreto illa Ministri Generalis, ac Superiorum Ordinis Obseruantium tempestas, nonnihil sedari visa fuit. I.

Ministri de Obseruantia in Capucinos conspirant, & supplicem Libellum Pontifici offerũt.

Pontifex Capucinis Fratrum de Obseruantia receptionem interdicit.

Interea ex Obseruantium Familia quamplurimi, quos acriores conscientiæ stimuli, Regularísque Obseruantiæ studium ad meliora excitabant, quotidie ad Ludouicum ventitantes, ab eo Reformationi associari petebant: quos ille cùm ob nouum Pontificis edictum, inanes dimittere cogeretur, animo discruciabantur; nullúmque opportunius remedium nacti; Ludouicum, vt Pontificem adeat, eorúmque nomine eidem supplicationes offerat, quo edictum illud moderandum iubeat, precibus compellunt. Ludouicus, tametsi Pontificem à sententia reuocari, rem prorsùs difficilem esse sibi persuaderet; tot tamen eorum clamoribus excitatus, ad Pontificem se confert: Cui incredibiles eorum, qui ex Obseruantium Familia ad Reformationem anhelant, sibi ad Regulæ Obseruantiam, atque ad salutem ipsam adipiscendam, aditum Apostolico Diplomate interclusum querebantur, gemitus, & lachrymas tam efficaciter ante oculos ponit: vt iis Pontifex haud leuiter commotus, non id suæ mentis consilium esse aperuerit, edito Diplomate Reformationis, ac Regularis Obseruantiæ studiosos vllo modo à meliori proposito deterrere; quin potiùs ope, II.

auc̃to

[illegible] rat [illegible] nere. Verum illud ad [illegible] andos O[illegible]is tumultus opportun[illegible] [illegible] in [illegible] re aut acriores [illegible] in eo ex [illegible] rentur. Attamen [illegible] qui ad [illegible] tionem anhelent; via [illegible] cedatur; Ludouico permit- [Pontifex Diplomate re-uocat.] [illegible] & illustriores, ac Reformationi vtiliores iudicauerit, ad R[illegible]nis [illegible] praebeat. [illegible] tamen [illegible] prudenter, ac velut oc[illegible] lratò praeslet: vt nouis ac [illegible] portunis Ordinem [illegible] viam deinceps non [illegible] H[illegible] Ascanij C[illegible] & Camilli Vrsini suffragia, qui cum eo tempore Pontifici [illegible] essent, [illegible] in [illegible] perniciem vergere, qui per Regulae obseruantiam sibi me[illegible] vellent, tandem ab eo Diplomatis [illegible] ionem [illegible].

III. Ea igitur facultate à Pontifice data, Ludouicus, [illegible] ex Obseruantium Familia ad Reformationis [illegible] ad unctis, quo res cautius [illegible] rentur, longius à Romana Vrbe, vel in Vmbriam, vel in Picenum [illegible]. Iam enim hoc tempore, excrescente Capucinorum Congregatione, nonnulla [illegible] in Piceno, & Vmbria, quàm in Romana Prouincia, Monasteria aedificabantur. In Piceno enim praeter Camerini, [illegible] C[illegible] menzone, [illegible] M[illegible], A[illegible], & [illegible] Sempronij Conuentus, [illegible] Matelicae tunc ex[illegible] tur. In Vmbria [illegible] hoc tempore Monasteriorum [illegible] tamen [illegible] fundata ne[illegible] quentem [illegible] ne. In Romana quoque Prouincia Scandriliae, Reat[illegible] Monasteria parabantur. [Ludouicus varia in locis Monasteria aedificat, ac Fratres de Obseruantia recipit.]

IV. Inter [illegible] verò qui hoc tempore ad Capucinos accesserunt, [illegible] Fr. Antonius Cyrneus, Fr. Bartholomaeus H[illegible], & Fr. Ioannes Apulus. Viri omni virtutum genere probatissimi, de quibus plura suo loco dicturi sumus: quorum Ludouicus F[illegible] ad [illegible] Conuentum destinat. Sed cum haec ita clandestinè fieri non posset, quin vel ex Fratrum discessu, vel ex aliorum literis, ac sermone ad Superiores Ordinis [illegible] pertingerent: inde noui, ac maiores contra Capucinos clamores [illegible] propter A[illegible] ubique Sedis Apostolicae refractarios, Apostolicarum literarum contemptores & excommunicatos vociferabantur. Re[illegible] ad Ponti[illegible] cum quae[illegible] ab [illegible] iterum delata. Pontifex, cui & tumultus [illegible] dare, & [illegible] conscientiae stimulis satisfacere, maximè in animo erat, [illegible] cum S. R. E. Cardinalibus consilium, [illegible] eam [illegible] Cardinalibus delectis comm[illegible] ducere: quibus [illegible], & auctoritatem tribuit, vt huic ne[illegible] Ludouicus [illegible] ex Obseruantium Ordine ad Reformationem [illegible] quem [illegible] probarent, viuae vocis oraculo decerni[illegible]. [Minores de Obseruantia, [illegible] Capucinos [illegible] tur.]

V. Hoc porrò Pontificis [illegible], Capucinis haud inutile fuisse, [illegible] ipsa declarauit. Cum enim [illegible] imprudenti [illegible] animarum zelo, [illegible] ductus; vniuersos qui ex Obseruantium Familia ad eam accederent, nullo discrimine am[illegible] dere [illegible] Reformationi vtile [illegible]. Quo [illegible] vt [illegible] non bona tan[illegible] modo [illegible] periclitaretur. Quapropter [illegible] Dei con[illegible], vt [illegible] Pontifici [illegible]; qui & [illegible] Ludouici in Reformatione [illegible], & vberiùs publico Religionis commodo con[illegible]. [Pontifex [illegible] Cardinalibus committit.]

VI. Re[illegible] Dei [illegible], co[illegible], Francis[illegible] Aelius, qui [illegible] Obseruantium Patres censebatur, hoc [illegible] in [illegible] mum indu[illegible], a labore [illegible] Capucinorum Reformatio[illegible] [illegible] tempore ad Lud[illegible] accedit: vt quo pacto res [Franciscus [illegible] cum Ludouico [illegible] Religionis ingressu.]

Capuci[illegible] q[illegible] nouæ [illegible] Reformationi [illegible] tia, [illegible] bilita[illegible] exploraret. Lon[illegible] quo[illegible] Ludoui[illegible] nito [illegible] p[illegible] ma[illegible] hoc [illegible] L[illegible] dum [illegible] quidem prius Refor[illegible] uem, quam a[illegible] ex[illegible] matur[illegible] Ob[illegible]uantium Ordine pro[illegible] tentaturum ait quo[illegible] si ea min[illegible] ad [illegible] succederet [illegible] omni[illegible] ta, ad [illegible] ap[illegible] [illegible] ratu[illegible] spondet.

Pontifex Bononiam profectus, Carolum V. Imperatorem Coronat.

His ita transactis, Pontifex hoc tempore Bononiam profe[illegible] ibi Carolum [illegible] magnific[illegible] tum, se[illegible] Kal. Martij sua manu [illegible] con[illegible] R[illegible] torem in[illegible] am[illegible] à quo [illegible] Insubrum Imperium Fra[illegible] ipsum [illegible] enti[illegible] us, impetrauit. Romam redijt [illegible] Tiberis Me[illegible] O[illegible] e[illegible] Vrbs [illegible] vt [illegible] s ad [illegible] o æqu[illegible] m[illegible] [illegible] flu[illegible] us obruta, ad ea vsque tempora [illegible] o[illegible] exundasse legatur. VII.

Capucini ex S. Maria [illegible] ad Euphemiam migrant.

Haud leue, ex hac Tiberis [illegible] ie violenti tempe[illegible] VIII.
passi fuit, parua illa Capucinorum do[illegible], quæ [illegible]
Quamobrem, cum ea & parum tuta, & [illegible] ent[illegible] di[illegible] Frat[illegible] m[illegible] angusta omnibus v[illegible] que [illegible] c[illegible] construxerant [illegible] c[illegible] ue, v[illegible] a[illegible] p[illegible] terent. sed vel vetust[illegible] domos incolebant, vel [illegible] pè dirutas inst. [illegible] aliò transmigrare [illegible] co[illegible] Victoriæ [illegible] sed pr[illegible] mox cum Cardinal[illegible] Valle Ordi[illegible] tor[illegible] agit, al[illegible] antiquam dam Monasterium a[illegible] nup[illegible] M[illegible] Ecc[illegible] Capucinis impetrat. [illegible] ad [illegible] E[illegible] radice [illegible] S. Mar[illegible] Ma[illegible] efferebat. [illegible] quæ ad Colem V[illegible] clesia S. Euphemiæ Vir[illegible] Mart[illegible] a[illegible] ad [illegible] lubr[illegible] atem no[illegible] Mon[illegible] d[illegible] se[illegible] em haud pridem co[illegible] erat. E[illegible] tur a[illegible] iente [illegible] p[illegible] illa S. Mariæ Miraculorum Ae[illegible] a, [illegible] S[illegible] fo[illegible] qu[illegible] Monast[illegible] co Frat[illegible] d[illegible] zent[illegible] stud[illegible] res diuin[illegible] a[illegible] m[illegible] v[illegible] sp[illegible] ctis prælucere student. N[illegible] qu[illegible] ex [illegible] uant[illegible] dine Con[illegible] ac[illegible] nt, Dei Verbum [illegible] po[illegible] [illegible] tium vol[illegible] tate publicè in Vrbe [illegible] qu[illegible] munere fungeretur [illegible]. Iac[illegible] s Eu[illegible] m e[illegible] gratia [illegible] D[illegible] p[illegible] A[illegible] t[illegible] otu[illegible] x[illegible] bat.

[illegible] infirmorũ [illegible] abllimo [illegible] aram in do[illegible] [illegible] lauche [illegible] destruat.

Inter hæc Ludouicus, d[illegible] p[illegible] m[illegible] enti Ordinis [illegible], quæ [illegible] IX.
cisco Patr[illegible] fl[illegible] e[illegible] p[illegible] S. Patr[illegible] sibi in hac Ordinis restitutione sequenda [illegible] d m[illegible] [illegible] Religi[illegible] v[illegible] m[illegible] B[illegible] at [illegible] plo charissi[illegible] p[illegible] [illegible] uc[illegible] c[illegible] oque & [illegible] [illegible] æ in[illegible] umberent ac [illegible] um [illegible] s [illegible] ris exemp[illegible] Iaobs d[illegible], [illegible] I[illegible] a[illegible] m[illegible] V[illegible] [illegible] bil[illegible] m[illegible] no[illegible] V[illegible] [illegible] v[illegible] [illegible]

[illegible] os [illegible] eiusmodi offic[illegible]s effundere Christ[illegible] [illegible] tan-[illegible] pe[illegible]m c[illegible]

X. [illegible] non [illegible] L[illegible] qu[illegible]m Dei con[illegible]m fuit quo, & d[illegible] [illegible] Xe[illegible] confu[illegible] & [illegible] Rel[illegible] vir[illegible]n omnibus pe[illegible]ua [illegible]ed[illegible]re v[illegible] N[illegible] cu[illegible] p[illegible]tim ex e[illegible], qui Hospitali illi [illegible] nt, [illegible] partim verò ex mala rerum gubernatione, Domu[illegible] [illegible]s chari[illegible] ita fr[illegible] vt p[illegible] Fidel[illegible] [illegible]tionib[illegible] vix reperi[illegible] [illegible]nt, qui laboran[illegible]us infer[illegible]rent. C[illegible]m primum ad eam C[illegible] Fratres, [illegible] co[illegible] L[illegible]uico n[illegible] fueru[illegible]t, a[illegible] cre[illegible] [illegible]isque [illegible] d-[illegible]ère [illegible] strata parar[illegible] [illegible]ntea, [illegible]icalia ac li-[illegible] can[illegible]ssima fieri [illegible]rdes vndique ter[illegible], Nos[illegible] [illegible] suffitu mu[illegible]o, [illegible] od[illegible] a[illegible] pe[illegible]fund[illegible], [illegible] pavimenta co[illegible] cœpère ita vt do[illegible]us, [illegible]s antea fœtor vix t[illegible]rar p[illegible]t[illegible]rat tu[illegible]c pr[illegible]mum [illegible] [illegible]d[illegible], & [illegible]d[illegible]em suauiolentem [illegible] At[illegible] [illegible]ra erat [illegible] d[illegible] c[illegible] [illegible]que Fratrum [illegible] [illegible]ndam susce-[illegible]rat

XI. Qu[illegible] v[illegible] ad A[illegible]to[illegible]um [illegible] fe[illegible] spe[illegible]ant [illegible] [illegible]o pietati[illegible] [illegible]o, & [illegible]aritatis zel[illegible]u p[illegible]licere[illegible]t [illegible] v[illegible]ma [illegible] ue illi [illegible] [illegible]ste[illegible]ia præstarent. A[illegible]stabant diu no[illegible]uque, A[illegible] tant[illegible]us [illegible] [illegible] V[illegible] ob[illegible] [illegible]a pa[illegible], [illegible] a[illegible]ant, pla-[illegible], & vlcera [illegible], a[illegible]ergebant, [illegible]sque [illegible] l[illegible]n[illegible] pannis e[illegible]au-[illegible] sauci[illegible], & ma[illegible] affe[illegible]is partibus pr[illegible]ac[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]re zel[illegible], [illegible] pc[illegible], [illegible] præscriptas [illegible]inistrabant [illegible]argat[illegible]o pr[illegible]pin[illegible]ant excrementa asportabant, matulas [illegible]bant, ci-[illegible]s pr[illegible] [illegible] qu[illegible], [illegible] [illegible]bant, sor-[illegible] om[illegible] [illegible] amou[illegible] [illegible]ant. N[illegible]um de[illegible]que, aut morbi[illegible] [illegible] q[illegible] fœtor [illegible] exh[illegible]re[illegible] N[illegible]hil [illegible] dur[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] g[illegible] erat [illegible]d [illegible] [illegible] a[illegible] ægrotis [illegible] non ex[illegible] larent. Non lab[illegible]e, n[illegible] vi[illegible] no[illegible] [illegible]mmodis v[illegible]is [illegible] [illegible]bant [illegible] [illegible]nem a[illegible]mo[illegible] ac [illegible]tu h[illegible] [illegible] [illegible]an[illegible]us o[illegible] [illegible] qua[illegible] [illegible] His afh[illegible]t[illegible]s [illegible] [illegible]taris vin[illegible]lo co[illegible]un[illegible] e[illegible]nt. De[illegible]m omn[illegible] [illegible]na [illegible] ti[illegible]nt, eos ve[illegible]s suac[illegible] [illegible] ex a[illegible] c[illegible]ndol[illegible] [illegible] [illegible]e, flere, c[illegible]are, t[illegible]lelq[illegible] fe[illegible] ere[illegible] ual[illegible]s a[illegible] [illegible]m[illegible] ac m[illegible] conditio po[illegible]aret m[illegible]or cor[illegible] [illegible]ura & [illegible]udium e[illegible]t

XII. H[illegible]c d[illegible] [illegible]atres [illegible]ar[illegible]me [illegible] & [illegible] Aegrot[illegible] ministerium [illegible]xhibent [illegible]m[illegible]us virtutum [illegible]d[illegible]r qu[illegible] ex i[illegible] n[illegible] t, tot[illegible] confestim Vrbem rep[illegible] atqu[illegible] v[illegible]que [illegible] d[illegible]ffu[illegible] cœpit, [illegible] D[illegible]us quæ p[illegible]s infirmos [illegible], vt [illegible] n[illegible] c[illegible]a erat ob [illegible] [illegible]piam subministrare poterat: tanta de[illegible] [illegible]crum [illegible] el[illegible]emosin[illegible] [illegible] af-[illegible]uer[illegible]t [illegible] [illegible] p[illegible] confl[illegible] [illegible] v[illegible] sunt, [illegible] [illegible]s Vi[illegible] singularem [illegible]crum mun[illegible]iam ac polt[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]en[illegible] [illegible]em[illegible] co-[illegible]pt[illegible] [illegible]on[illegible]p[illegible], vt F[illegible]at[illegible] [illegible]aritate, ac[illegible]atio[illegible] [illegible]urentur. [illegible] vt d[illegible] [illegible] qu[illegible] [illegible]tim ad o[illegible] declinab[illegible]t, [illegible] pe[illegible] [illegible] [illegible] ve[illegible] [illegible]pr[illegible] [illegible] [illegible]lan[illegible] d[illegible]c p[illegible] [illegible] portion[illegible] [illegible] reuerit,

XIII. H[illegible]c pa[illegible] [illegible] S[illegible] A[illegible]ci[illegible], [illegible]t ann[illegible] [illegible] p[illegible], V[illegible] ca[illegible] [illegible] cp[illegible]a [illegible] [illegible] [illegible] ap[illegible] [illegible] [illegible]ati[illegible] [illegible] [illegible]xi[illegible] [illegible] e[illegible] [illegible]t [illegible] ad [illegible], [illegible] Vrb[illegible] d[illegible]lata

[illegible] Hospitalis [illegible] ægrotis di-ligenter inseruiunt.

Capucinorum infirmorum Ministerio charitas, & diligentia explicantur.

[illegible]pucinorum obsequiis [illegible] Hospitalis [illegible] crescunt

Ludouicus [illegible] ex Cisformã-[illegible] Ordi[illegible]

multorum animos ad Capucinorum [illegible] beneuolentiam [illegible]ionem ac [illegible] vt omni c[illegible]nore dignos existimarent: quo[illegible] tam singularis & perf[illegible] virtus apud omnes pro[illegible] commend[illegible] [illegible] mul[illegible] ex Obseru[illegible] Familia non infimi nomin[illegible], quorum D[illegible]s corda [illegible]ouc[illegible]at, annuentibus [illegible]bus Cardinalibus, hac tempestate ad Capucinos mi[illegible]ratu[illegible]. Inter quos fuere Fr. L[illegible]doui[illegible] Ca[illegible]nca, Fr. [illegible]nes Viterbi[illegible]s, & Fr. A[illegible]nius a M[illegible]re Sicardo, omn[illegible] ac præfc[illegible]im po[illegible]rem[illegible], vi[illegible]te insi[illegible]ne[illegible]. Quæ res, cum mal[illegible] O[illegible]di[illegible]us Superiores haberet, nihil intentatum sinebant, quo cæteros ab [illegible] [illegible]di menti p[illegible]pos[illegible]o auocarent. Capu[illegible]os proc[illegible]nt homines c[illegible] [illegible]sti-cos, imperit[illegible]s, amentes, vecordes, ignauos, abiect[illegible]imum p[illegible]us nullo magi[illegible] quam iudi[illegible] inopia, [illegible] rationi[illegible] egestate diues. [illegible]os fine fc[illegible], sine sapor[illegible] n[illegible] [illegible]uo[illegible] [illegible], ni[illegible] [illegible]nitat[illegible] præ[illegible]entes; ineptum denique R[illegible] [illegible]rum V[illegible] [illegible]fferebant: cu[illegible] tamen nil[illegible] Re[illegible]igionis, aut solidæ virtutis; præter no-[illegible] [illegible]e Religi[illegible] simulacrum inesset: [illegible]x quo n[illegible]il stabile aut diutur[illegible]um [illegible] [illegible]bantur. [illegible]is itid[illegible]m v[illegible]cibu[illegible], ac [illegible] lib[illegible]us q[illegible] [illegible]tre Ioanne Fan[illegible] sub Dialogi titulo, inter Fratrem Stimu[illegible]atu[illegible] & Rationalem, aduersus Capucinos in lucem editus, quo Capucinorum [illegible]regem ita [illegible] [illegible] d[illegible], vt inter pecus [illegible], [illegible], [illegible]po[illegible]m, [illegible]quietum ac [illegible]iceret.

Capucini va[illegible] [illegible] contume-[illegible] exagita[illegible]tur.

XIV. Contra hæc, quæ in nouam Capucinorum Reformationem vbique iac[illegible]ntur, conuicia, non al[illegible] [illegible]æterquam [illegible], [illegible]r, ac pr[illegible] ar[illegible]tis-simarum orationum telis pugnabant, quas pro [illegible]s qu[illegible]que aduersariis, à qu[illegible] proscindebantur, [illegible]aeti animo, qu[illegible] pe[illegible]ctiù[illegible] Eu[illegible] [illegible]icum [illegible]xceptum [illegible] [illegible]t, [illegible]debant. [illegible]o f[illegible]e[illegible]eba[illegible], vt D[illegible] p[illegible] c[illegible]ta[illegible] [illegible] magi[illegible] i[illegible] tumelijs impetebant [illegible] [illegible]o apud omnes [illegible] [illegible]ferentur: maio[illegible]que ad [illegible]rum nominis gloriam splendor accederet, [illegible] pl[illegible], [illegible]d eos conuicu[illegible] denigr[illegible] Aduers[illegible] studij conferrent.

Neapoli Cœnobium ædificatur.

X.V. Interea Ludouicus F[illegible]rosempr[illegible]anu[illegible] [illegible]im propagandæ Reformation[illegible] st[illegible] flagraret, missis Neapol[illegible] Fratribu[illegible] [illegible] M[illegible]n[illegible]rium e[illegible] dum c[illegible]rat. F[illegible] Neapolis quam Strabo V[illegible] [illegible]lius [illegible] A[illegible]tor[illegible]s P[illegible]pem n[illegible], antiqua Vrbs, ab Hercule (vt ferunt) extructa, vnde O[illegible]pianus nouum [illegible] Herculis Campum appellat: Caput est C[illegible], Re[illegible]e Metropolis [illegible] [illegible]r mare. Co[illegible]umque [illegible] [illegible]: Muris, T[illegible], P[illegible]op[illegible] [illegible]lis ita n[illegible] vt ferè inc[illegible]na[illegible] [illegible]b[illegible]tur. Vrbs ampl[illegible] [illegible]st, & ma[illegible] [illegible] [illegible]nti[illegible]us vb[illegible]na [illegible] que tam [illegible]cido ac p[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]tiat flore[illegible] quo[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]pora part[illegible]. Om[illegible] [illegible] ita affluit [illegible] Romanos olim vel voluptatis [illegible]a deliciarum [illegible] [illegible] ac [illegible]rum [illegible]atia[illegible] ca[illegible] [illegible]ec [illegible]cre[illegible]itos fuisse, Str[illegible] [illegible]m[illegible] [illegible]ret [illegible]d[illegible] [illegible] Poëta quodam [illegible] [illegible]cecinit.

Neapolitani [illegible] laudes enarrantur.

Par[illegible]nope Port[illegible] statio fid[illegible]ma Nautis
N[illegible] m[illegible] [illegible]rbi r[illegible]u[illegible] [illegible]ue [illegible] M[illegible]
Ot[illegible]a [illegible] exemp[illegible]m cur[illegible] [illegible] [illegible]anum
S[illegible]renum dedit [illegible]n[illegible] m[illegible] [illegible] m[illegible]a[illegible] [illegible]n[illegible]
P[illegible] muris [illegible]
Re[illegible] autem diu [illegible]ntu[illegible], [illegible] [illegible]e [illegible]er [illegible]
Ex[illegible]ium [illegible] [illegible]neret no[illegible] pr[illegible]r. Nauis.

[illegible]re[illegible]ò tan[illegible] Princ[illegible] [illegible]cum M[illegible] [illegible]num [illegible]itum [illegible]num [illegible] [illegible]um F[illegible] [illegible] vt [illegible] [illegible] Vi[illegible] N[illegible] c[illegible] [illegible] D[illegible] d[illegible]a vi[illegible]t m[illegible] [illegible]ta [illegible] v[illegible]

multò, quàm ob cætera rerum ornamenta nobilior, ac illustrior haberi debeat.

XV. Quapropter haud mirum; quòd Ludouicus illustrissimæ, ac deuotissimæ Vrbis fama allectus, hoc tempore ad eam Fratres destinauerit. At quanquam, quinam tunc ab eo missi fuerint, neque apud Auctores, neque apud antiqua M. S. quicquam certum reperiam: id tamen omnium, tum Auctorum, tum M S. consensu indubitatum est; quicunque illi fuerint, hoc anno à Ludouico Forosempromano missos Neapolim appulisse: qui à Maria Longa, nobilissima Fœmina, Ioannis quondam primi Cancellariæ Regentis vxore, hospitio excepti, id illius potissimùm ope tulêre; vt sancti Euphebij, quem Vulgus sanctum Ephremum appellat, Aediculam, à Vincentio Caraffa, tunc Neapolitanæ Vrbis Archiepiscopo, & S. R. E. Cardinale, incolendam acceperint. Erat hæc Aedicula, quæ ad beneficij simplicis titulum erecta, nulla animarum cura onerata erat: in Tophis suburbanis, milliario ab Vrbe distans; atque vndique montibus obsessa: quæ cùm sancto Euphebio dicata esset, in eaque sacrum ipsius corpus, simul cum sancti Maximi, & Fortunati reliquiis conditum esset; ædificato ibi à Fratribus Monasterio, illud sancti Euphebij nomen, appellationémque retinuit; illustréque, tum ob loci asperitatem qua inter Montes, ac syluas, velut hominum conspectum aufugiens delitescit: tum ob angustam, ac tenuem domus ædificationem, in qua altissima illa Paupertas, quæ Beato Patri Francisco tantoperè placet, summa cum totius Vrbis ædificatione elucet; tum denique ob singulare sanctitatis nomen, quod hæc sacra Domus, inter alias, apud Ordinis Patres sibi comparauit. Neapolitanæ Prouinciæ exordium dedit. Inde porrò factum est, vt in ea tria Generalia Capitula celebrata fuerint. Primum anno 1541. in quo, die 3. Iunij, Bernardinus Senensis, eo nomine, ac munere indiguus, rursus ad secundum triennium Generalis confirmatur. Secundum anno 1549. in quo die 8. Iunij, Bernardinus Astensis, Vir præclarissimus, tertij Generalatus confirmationem accepit. Postremum anno 1558. in quo, die 27. Maij, Thomas Tiphernas Generalis fuit electus.

Fratres à Ludouico Neapolim missi, apud Mariā Longam hospitantur.

XVI. Romæus quidem, qui de septem Sanctis, Vrbis Neapolitanæ Custodibus, breuem Historiam scripsit, nobiscum sentit, hunc S. Euphebij Conuentum anno 1530. ædificatum fuisse. Verùm in eo discrepat, quòd Ludouicum Rhegiensem; Virum inter Calabros omni virtute conspicuum, de quo pluribus anno 1532. acturi sumus, primum illius Auctorem fuisse existimat. At contra Romæum vniuersi penè Auctores, ac M. S. pugnant; quem ipsa quoque temporum series non obscurè erroris redarguit: quanquam enim Superiori anno Ludouicus, ac cæteri, qui Reformationi inter Obseruantes in Calabria operam dabant, à Ludouico Forosemproniano, qui Vicarij Generalis munus gerebat, Capucinorum Familiæ associati fuerint, (vt dictum fuit,) ex iis tamen nullus ante annum 1532. Capucinorum habitu suscepto, ab Obseruantium Ordine recessit, quemadmodum apud omnes receptum est, Quo fit, vt cùm Ludouicus Rheginus, eo tempore, necdum Capucinorum habitu indutus inter Capucinos versaretur, huius Conuentus Auctor, aut Fundator esse non potuerit.

Romæus de septem Sanctis Custodibus, in S. Eupheb.

S. Euphebij Conuentum à Ludouico Rhegino extructū fuisse refellitur.

XVII. Id quoque huius rei veritati adstipulatur; quòd cùm pluribus in Neapolitano Regno Monasteriis extructis, videlicet Neapoli, Stellati, Apici, Carinulæ, Suessæ, & Capuæ; ex his post decennium Prouincia constituta esset, primus, qui in ea Prouincialatus Officio functus est, non ex Calabris quisquam, sed Bernardinus, de Monte Vlmo fuisse traditur. Vir Patria, ac Prouincia Picenus, sanctimonia, ac miraculis illustris.

XVIII. Quòd si Neapolitana Prouincia, prima à Calabris Patribus suæ Fundationis exordia tulisset: rationi planè consentaneum erat, vt vel Ludouicus, vel ex Calabris alter, primus id muneris in ea Prouincia gessisset.

Denique

Denique Auctor Libri, qui Neapolis Sacra inscribitur, atque inter nostros Matthias Salodiensis, Marius de ForoSarzinio, Bernardinus à Collepetratio, M. S. Rhegiensis Prouinciæ, alijque hanc communi consensu, ad Ludouicum Forosempronianum Prouinciæ Neapolitanæ fundationem referunt, ex quibus nos hanc Historiæ seriem decerpsimus.

Anni Christi. [illegible] Car. V. Im. [illegible] Relig. Capuc.

[illegible] 8 [illegible] 7

IN [illegible] Anno [illegible] pto millesimus quingẽ- [illegible] Cl[illegible] [illegible] prævlatus, post [illegible] summa [illegible] perturb[illegible] [illegible] & vir [illegible] & [illegible] tate ex [illegible] *mum & [illegible]* [illegible] R[illegible] [illegible] D[illegible] infimum sibi [illegible] tam perf[illegible] tot [illegible] diu illustrau[illegible] quo [illegible] e[illegible] exemplo contulerit.

F. Paulus Clusensis [illegible] obit.

Eccles. 30.

II. Fvit [illegible] Chaba, V[illegible] marinis vn[illegible] [illegible] vigintiquinque à Ve[illegible] homin[illegible] patre scilicet in ea Vrbe C[illegible] x[illegible] as pater [illegible] omnes proprio manuum [illegible] victum comparabant. Puer Ioannes vocabatu[illegible] tam eximiæ v[illegible] specim[illegible] c[illegible] corpusculum a[illegible] a matre stratum, vt plerimum refug[illegible] v[illegible] nud[illegible] deu[illegible] tione visit[illegible] M[illegible] M[illegible] stria [illegible] A[illegible] que, vt Oration[illegible] qua [illegible] ctaba tur, h[illegible] loca[illegible] rebat. T[illegible] ntam d[illegible] qu[illegible] in [illegible] in pueri[illegible] illa ætate [illegible] a[illegible] ebat vt [illegible] Rectoris vitæ præ[illegible] D[illegible] pr[illegible] niente, [illegible] it.

[illegible] sis [illegible]

III. Ad[illegible] prof[illegible] quan[illegible] V[illegible] mi[illegible] To[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] stranit. P[illegible] nocen[illegible] [illegible] T[illegible] [illegible] [illegible] cogitaret. [illegible] Re[illegible]tores, qui [illegible] Atque [illegible]

IV. Int[illegible] vt Pauli gen[illegible] stentabatur [illegible] rex humani decc[illegible] quæ iam Se[illegible] cum [illegible] vitam du[illegible] nubiles [illegible] habcret, quarum h[illegible] ac pu[illegible] earúmque re[illegible] Vit[illegible] [illegible] men vocabat[illegible] Paul[illegible] pe Vit doctus maximum ac natural[illegible] [illegible] omni[illegible] cum pa[illegible] hab[illegible] P[illegible] lig[illegible] plex cu[illegible] omni rum val[illegible] C[illegible] [illegible]

Inter vltra [illegible] humat.

[illegible]

meipsum, ad destinatum persequor, ad brauium supernæ vocationis: altè animo retinens, perinde ac si præclara virtutum exempla, quæ ab eo hactenus exantlata fuerant, nihil apud se ponderis obtinerent: ita ad omnia Euangelicæ perfectionis studia animũ extenderet; vt illud Apostoli haud immerito sibi vsurparet: *Ego autem sic curro, non quasi in incertum, sic pugno, non quasi aerem verberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo.* Etenim in primis quotidiana ieiunia, in quibus nihil ferè præter panem, & aquã, ad victũ adhibere solitus erat, Virum tam corpore extenuatũ effecerant; vt pelle vix ossibus inhærente, penè macie confectus videretur. Carnẽ acerrimis odiis prosequebatur; ita vt nullis castigationibus parcens, vt eam in spiritus seruitutem redigeret, sępè vsq; ad copiosam sanguinis effusionem flagris cæderet; Ciliciósq;, vigiliis, somni subtractione, aliisq; macerationibus domaret. Vnicum habitũ, hispidũ, lacerum, atq; interpolũ, cum sibi satis superq; sufficere existimaret, toto vitę suæ curriculo, abiectis sandaliis, nudis pedibus incedere visus est. His porrò, quæ ad externam membrorum subiectionem spectant, internus animi status optimè respondebat. Orationi enim, ac rerum diuinarũ contemplationi ita animũ addixerat, vt cum in ea cælesti, ac ineffabili spiritus suauitate frueretur, vix ab illa, nisi ægre, diuelli posset: quo fit, vt integros interdum in ea dies, ac noctes insumeret. Neq; id mirum; cum illius mens, ad superna assueta, ampliori tunc diuinorum charismatum affluentia copiosius perfunderetur. Porrò quæ de illius humilitate, ac propriæ abiectionis studio antiqua monumenta tradunt, planè admiranda sunt. Nunquam enim se alio nomine, prætquam serui inutilis, aut appellabat, aut appellari patiebatur. Vilissimis quibusq; in Conuentibus, siue infirmorum obsequiis, ac officiis adeo animum oblectabat; vt ferè in iis modum excederet, atq. vt veræ se humilitatis fastigium assecutum esse declararet, nullas dapes dulciores existimabat, quàm quòd ab omnibus vilis, ac inutilis haberetur. Porrò hæc perfecta mẽtis humilitas, quæ illũ non tam omni humanæ craturæ subiectũ, quã sibi ipsi vilem, ac velut inuisum reddebat, cùm ex puro Charitatis, qua erga Deum afficiebatur, fonte emanaret; tam vberes fraternæ illi dilectionis riuulos subministrabat: vt quoties Dei Verbũ populis proponeret, tã feruido id spiritu, & Charitate præstaret, quasi populum is suisinet ex visceribus procreasset. Cunctos enim velut filios charissimos monebat, docebat hortabatur, tamq. assidue, atq. indefesso labore Peccatorũ conuersioni insistebat, vt Christi Domini exemplo, illud opus suũ esse affirmaret: panemq; suauissimũ passim appellaret, quo nihil iucundiùs in hac vita gustaret. Postremo cum in id studiũ suu omnem curam, ac laborẽ contulisset, vt plurimos Christo lucrifaceret: in eo quoq; extremã vitæ suæ periodũ conclusit. Etenim dũ Pennæ Bilorum (quod Oppidũ est, in extrema Piceni Agri parte situm, qua is ab Æmilia disiũgitur) Dei verbũ disseminaret; in supremũ languorẽ incidit; cuius cum Matthæum, qui inde non lõgè diuini Verbi prædicationi vacabat, per nuntiũ certiorem fecisset: Matthæus ad ipsum cum Iosepho à Colleamato maturè festinat, vt debita illi Charitatis officia impendat. Ibi ingrauescente morbo cum Dei seruus vltimum sibi diem imminere agnouisset: sacro se Pœnitentiæ sacramento, ac Viatico muniens, quæ illi à Matthæo administrata fuêre, fidelis, ac vigilis serui instar, Domino obuiam ire festinat. Atq. vt B. P. Francisci cuius viuens vitã, ac vestigia egregie imitatus fuerat; moriens quoq; exempla sequeretur, ante mortem se nudum in terra deponi voluit: quò meliùs nudus cum nudo hoste confligeretur, rebusq; omnib[9] expeditus velocior ad Deum pergeret. Ibi integris sensibus, vultu hilari, atque oculis in Cœlum sublatis in illis verbis: *In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.* In cuiusdam Confraternitatis, quæ de B. Maria dicebatur, domuncula, animam Deo reddit, anno suæ ætatis 50. lugentibus cunctis tanti Patris obitum, qui cum quintum in Capucinorum Congregatione locum sortitus esset, optimis eam virtutum odoribus compleuit, posterisque sua virtute, ac sanctimonia præluxit.

Pauli apud Capucinos vita sanctimonia.

Paulus Penna Bilorum extremum diem claudit.

VI. Hoc anno ex Obseruãtibus ad Capucinos migrat, F. Vincẽtius à Flaminiano Sacerdos, & ex sæcularibus viris F. Raphael ius à Calipardo quem Tudertinu alij nuncupãt: homines magni virtute, ac vitę sanctimonia insignes, de quibus suo loco agendũ erit.

VII. Per id tempus Eugubij plurima sanctimoniæ opinione florebat Eremita quidam, Thomas nomine;qui,cùm Ædem S. Nicolai, in qua nunc Capucinorum Monasterium extructum est,incoleret;ibi in oratione,ieiuniis,ac lachrymis solitariam vitam, virtute plenam,agebat: de quo illud inter alia proditū est; quòd per triginta annos pane,& aqua duntaxat contentus,arctissimum ieiunium coluerit. Porrò illius Sanctitatis opinio,ea potissimùm ratione,apud Populū percrebuerat: quòd Ducē Vrbinatē, Vrbis Dominū,dum in Castris militaret, detectis illi inimicorū insidiis, quas, non nisi Deo sibi reuelāte,didicerat; cū vniuerso exercitu à certa clade liberauerit.

Thomas Eremita apud Eugubinos Sanctitatis opinione clarus.

VIII. Contigit verò,vt Generalis Obseruantium Minister, cui Capucinorū Reformatio prorsus inuisa erat,quique maximum se illius aduersariū gerebat, hoc tempore Eugubio iter faceret;qui,audita Eremitæ fama, ad eum accedit, clamque ab eo postulat;vt quid de Capucinorum Reformatione,quæ nuper exorta fuerat, sentiendū sit,illi candidè aperiat.Neque enim Generalis Minister hactenus sibi in animum inducere potuerat, Diuini quippiam eidem inesse, quo aliquā sibi stabilitatem à Deo vendicaret. Eremita,rem à Deo precibus postulandam esse respondet.Quamobrem, responso in alterum diem dilato,cùm sequenti die Generalis ad eum venisset;Thomas protinus illum sic affatur. Ne, Pater Generalis, ne aduersùs Capucinorum Reformationem pugna: Plantatio ex Deo est: quantascumq; vires exeras, illam eradicare minimè poteris: quin etiam quò ea magis oppugnabitur, eò ampliùs proficiet. Nimiùm tuus hic Obseruantium Ordo ab Institutore deflexit: Idcircò nouum hoc reformationis germen,B.Pater Franciscus à Deo suis suffragiis impetrauit; vt in eo Minorum Ordo refloreat. Quapropter caue, ne, dum hanc Reformationē nimis contentiosè oppugnas,contra Deum pugnes. Hæc non mea,sed Dei verba esse, tibi persuasum esto. Hoc Eremitæ responso, Generalis non parum perterritus,quamuis à Reformationis impugnatione animum penitus non reuocauerit: ab ea tamen non parum seipsum compescuit.

Generalem Ministrum de Obseruantia à Capucinorum Reformatione impugnanda deterret.

IX. Hoc quoque anno, F. Matthæus Leopolitanus, qui primus inter quinque illos, qui Diplomate ab Apostolica Sede impetrato,ad Capucinos,anno 1528. ex Obseruantibus migrauerant,enumeratur;vitam auspicatò initā,summaque cum virtutum laude actam,fine quoq; beato clausit.Hic è Leopoli,quæ Vmbriæ Vrbs est,Vrbinensis Ducis ditioni subiecta, Nobili genere natus, cùm 17. annum attigisset; maturè sæculo valedicens, ac spreta paternæ Nobilitatis origine, maluit inter Minores de Obseruantia pauperem,& abiectam vitā agere; quàm in paternis laribus mundanis opibus affluere. Cùm verò in eo tam præclara ingenij,iudiciique vis appareret,& ex rara animi indole,quæ in eo prælucebat,tanta futuræ eruditionis expectatio in omnium animis oriretur; vt non solùm cōmunium literarū,sed & Religionis in eo spes magna posita videretur. Vbi solemne Professionis votum emisit,humanarum, ac diuinarum literarū studiis addicitur; in quibus non minùs pietatis, ac Regularis Obseruantiæ,quàm literarum studiosus; eam breui eruditionis excellentiam,& in prædicando gratiam assecurus est: vt in Concionatorum numerum cooptatus, magna cum audientium oblectatione,atque vtilitate, Verbum Dei disseminaret.

F. MATTHÆI LEOPOLITANI VITA.

X. Eo tamen Matthæi animus haud quiescebat. Nam cùm arreptū Religionis propositum,ac diuinū de Regula obseruanda promissum,sedulò animo versaret:eò maximè in dies sollicitabatur,quòd Regularē Obseruantiam in Ordine dilabi,ac pessumdari,nemine opē ferente,intueretur.Inter has angustias,& sollicitudines, dum ipsius animus premeretur, semel accidit; vt nonnullis Patribus, Religionis zelo, ac ætate prouectis,suos animi fluctus, quibus iactabatur,aperiret: qui,vt erant sapientia pleni, iuuenem in spem meliorem erigentes, dixerunt. Non tuum tantummodò,Matthæe, sed plurimorum hic dolor iampridem animum inuasit, qui Religionis obseruantiam paulatim defluentem, lugent. At nihil pertimescendum: hæc bonorum tentatio est, qua Deus cunctorum corda probare vult: vt qui veri Obseruantiæ filij, quique degeneres sint, agnoscantur. Deus Ordinem suum nullo vnquam tempore deseruit; neque ab eo deserendum esse,formidandum est. Adhuc

Inter Obseruantes ad Reformationem anhelat.

in palmis, pedibus, ac latere S.P. nostri Francisci rubent Christi vulnera, quæ ad Deum pro Ordinis Reformatione clamant. Ne extimesce: diu hic Religionis casus non perseuerabit; citò finem accipiet præuaricatio, ac Cæleste Reformationis consilium implebitur. Reformationem, aut in Religionis visceribus, aut extra Ordinis gremium B.P. Franciscus indubiè à Deo impetraturus est, in quam qui legis Zelatores sunt, transfugere poterunt. Hæc Patres illi, haud sanè diuina Sapientia vacui, Matthæo dixerunt, quibus illius animum subleuarunt.

XI. Porrò iam tunc Matthæi de Bassio fama totum Ordinem peruaserat; qui, noua habitus forma à Pontifice impetrata, in Eremis vitam ducebat: quòd cùm suspensos multorum animos teneret, nouitatis potiùs cuiusdam opinionem, quàm certam Reformationis expectationem omnium fere mẽtibus ingerebat. Cùmq; vniuersi, haud secùs, quàm aliquo noui Cometæ aspectu, penè in diuersas raperentur sententias: alij enim consilium laudare; contra alij leue animi propositum improbare videbantur: cuncti quid ea nouitas paritura esset, incerti præstolabantur.

XII. His itaque Seniorum verbis confirmatus Matthæus, cùm varia Reformationum corpora in Ordine vix orta interire, nec vllum diu subsistere conspiceret: in Matthæum à Bassio animum intendere, illudque vitæ genus, quod solitariũ, virtutumq;, ac Regularis obseruantiæ plenum audiebat, ardentiùs exoptare cœpit. At veritus, ne illa quoque Matthæi Reformatio in leues spumas abiret: atque eo maximè, quòd neminem eatenus illi coniunctum esse intelligeret; ardens animi studium prudenti rerum expectatione compescuit. Interea consilio eum aliis quatuor Fratribus; nimirum Petro Appinianense, Bernardo Offidano, Antonio à Penna Billiorum, & Paulo à Colleamato, de quibus supra anno 1528. mentio facta fuit, communicato; cùm eadem eos prorsus mente, ac studio præditos offendisset, in eam deliberationem venêre: vt commune Diploma ab Apostolica Sede peterent, quo illis sub Fratrum Min. Conuent. obediẽtia, & Eremitico titulo, Regulam in Eremis obseruare liceret. In quo consultò à Matthæi nomine abstinere voluerunt; ne si fortè Matthæus ab instituto aliquando resiliret, id eorum propositum semel arreptum haud impediret. *Matthæus de Reformationis Diplomate à Pontifice obtinẽdo cum alys consilium init.*

XIII. Hoc itaq; inter se constituto, temporis opportunitatem captant, quo clam negotium apud Pontificem agentes, ab Ordinis Superioribus interturbari non possint. Deus verò, qui huius illis consilij auctor fuerat; quique eorum animos ad Reformationem excitauerat, facilem, ac beneuolum illis Pontificem præbet: ita vt circa anni 1528. exordium, optato Diplomate potiti, ad Eremum profectionem pararent. Verùm cùm Ludouicum Forosemptonianum, tunc primùm ab Apostolica Sede institutæ Reformationis confirmationem, ac propagationis facultatem, Bulla tulisse intellexissent: consilium mutant, maturéque ad ipsum accedunt; quemadmodum eo anno dictum fuit; ab eoque in Capucinorum albo describuntur.

Matthæus igitur, vbi optata diu Reformatione tandem se potitum videt; tãta protinus vitæ austeritate, corporis maceratione, sensuum custodia, orationis studio, ac præsertim ardentissima, quæcunque aduersa pro Christo tolerandi, cupiditate efferuere cœpit: vt cunctis admirabilis videretur. Oratio in primis, ac Dei colloquium tam illi suaue, ac familiare erat; vt cùm ab eo ægrè diuelli posset: idcircò vi quadã ad naturæ necessitates traheretur. Existimabat enim hominem ad Cælestia contemplanda natũ, graue aliquid pati, ac velut pœnas luere, quum ad imas naturæ necessitates descendit. Quapropter à somno, cibo, atque aliis naturæ ponderibus liber esse optabat, vt Cælestium duntaxat contemplationi, vacaret. Hinc solitaria loca, tanquàm orationis amica, plurimùm amabat; hominúmque adeò consortia fugiebat, vt prætetquam prædicationis tempore, aut alio charitatis officio perurgente, vix vnquam inter homines versaretur. *Inter Capucinos variis virtutibus emicat.*

XIV. In Dei Verbo disseminandò tam efficax, tam ardens, tamque suauis, ac Populis gratus erat; vt velut aureo funiculo, aut fabulosa illa Orphei catena: veriùs tamen diuinæ Charitatis vinculis, audientes ad conuersionem, morúmque correctio-

nem attraheret. Neque enim verbis dumtaxat; verùm & operum lingua, quæ magis efficax esse solet; atque Euangelicæ vitæ splendore; denique præclarissimis virtutum exemplis, homines à vitiis deterrebat. Quo sanè fiebat, vt cùm pleraque tunc in Capucinos ab Aduersariis conuitia iactarentur; ea haud alia ratione, quàm inculpatæ vitæ aspectu, morum sanctimonia, atque Euangelicæ, tum prædicationis, tum conuersationis scopa abstergeret.

Persecutio contra Capucinos desæuit.

XV. Hoc porrò tempore vsque adeò in Capucinos, tanquam in propriæ Religionis desertores, Ordinis persecutiones desæuiebant; vt eos nullo propemodùm loco tutos quiescere, aut fixos consistere paterentur. Quo fit, vt quandoque soli, interdum cum socio per nemora, ac solitaria loca fugientes, deserta incolerent. Hinc Matthæus Vrbes fugiens, nequando in persequentium manus incideret; plerúmque solus nunc Fabrianensem, modò Camerinensem agrum prædicando peragrabat. Inter hæc tanta corporis inedia extenuabat; vt præter panis communis frustula, quæ aliorum pauperum more ostiatim mendicabat, & aquam, vix aliud sibi ad vitæ alimentum adhiberet. Cùm necessarius somnus oculos inuaderet, vel quercus in agro rectum dabat; vel in Oppidis stabulum paleis stratum lectum ministrabat: nec, tam tersi corpore delicatus esset, laboribus vllis terrebatur; quibus nunc prædicando, nunc fugiendo, nunc variis carnem modis vexando defatigaret: Illud verò inter hos persequutionum labores illi singulare fuit; quo se supremum Charitatis apicem conscendisse ostendit; vt quantò acriùs in eum persecutio ferueret, tantò ardentiùs pro ipsis persecutoribus ad Deum preces funderet: ita vt Matthæi animus in hac Oratione, præ charitate penè colliquefieri videretur. Ita quippe fieri æquum erat; vt, qui tanquam viui lapides, nouæ Ordinis Reformationi substernendi erant, in perfecta Christi Domini imitatione, atque Euangelicæ legis perfectione, solida fundamenta iacerent. Dum igitur inter has vitæ, & victus austeritates, necnon assiduos persecutionis labores, Dei seruus in Oppidulo, quod Camerino proximum erat, Dei Verbum prædicaret, in supremum morbum incidit: cúmque in tam graui languore nemo illi necessaria ministraret: (Fratres enim, qui in Colmenzoni Conuentu degebant, varia in loca dispersi persequutores fugiebant) Agricola quidam; Vir pius ac honestus, cuius animam Deus ad miserationem commouerat; Matthæum, Camerinum apud se, in S. Venantij suburbium, vbi familiam tenui peculio alebat, deferendum curat. Verùm cùm morbus ingrauescens longiores se in moras protraheret: veritus Matthæus, ne ob diuturni morbi languorem, quo se afflictari conspiciebat, tenuis illa Agricolæ familia incommodi aliquid sustineret: tum etiam, vt in supremo hoc vitæ discrimine extremam mendicitatem, ac paupertatem, quam sibi altè animo infixerat: quamque eousque summo studio coluerat, ad vltimum vsque spiritum prosequeretur: in veterem quandam alienam domunculam, quæ cùm semidiruta esset, tunc à nemine habitabatur; in vltimo suburbio sitam, se deferri postulat: vbi cùm piorum aliquot eleemosynis, quibus Viri sanctitas haud ignota erat, necessaria illi quotidie ministrarentur, iis tamen tam parcè, ac tanto paupertatis studio vtebatur; vt cùm puluinaria, & laneæ culcitræ, ac meliores lodices ad corporis ægrotantis solatium illi offerrentur; vniuersa recusaret: nihilque præter lectum paleis stratum, stragulúmque obsoletum, quo operiretur, ab iis accipere vellet: satis superque sibi sufficere existimans, si præter hæc pallium, quo is vti consueuerat, puluinaris loco sibi capiti substerneret.

Nullo præsente extremum diem claudit.

XVI. Ingrauescente porrò morbo, cùm sibi vitæ finem instare animaduerteret; Sacro in primis Pœnitentiæ Sacramento purgari, diuinissimóque Christi Corpore refici, ac tandem Extrema Vnctione, ad extremum cum Tartareo hoste conflictú ineundum, muniri voluit. Post hæc adeò rerú Cælestiú contemplationi, atque intimæ cum Deo vnioni, Dei seruus vacare cœpit: vt alterius S. Martini instar, oculis, ac manibus in Cœlum semper erectis, supinus assiduè oraret: neque ob morbi vim, spiritum iam

ad

ad superna festinantem, ab oratione vnquam reuocaret. Atque inde factum est; vt dum per vnius, vel alterius diei spatium hac spiritus quiete frueretur; solus pauperrimi instar, ac sine comite, ex hoc rerum humanarum tumultu ad immortalis quietis possessionem emigrauerit.

XVII At Sancti Viri mortem, quæ velut ignobilis, nullo teste, nulliúsque præsentia digna habebatur publico, ac illustrissimo præcone, Deus testatam esse voluit. Nam in ipsa sui obitus hora, omnes Ecclesiæ S. Francisci Camerinensis Vrbis, campanæ, nullo præterquam Angelorum ministerio pulsatæ, totam Vrbem commouerunt, vt rem summa admiratione prosequeretur. Cúmque omnes, quid ea res portenderet, ignorarent; vniuersi obstupescere, animo suspendi, perquirere cuncti, interrogare, quò prodigium illud spectaret; quidue præseferret. Interea qui Viro Dei necessaria administrare solebant, vna conuenientes: inuicem percunctantur, Num Vir ille sanctus, qui in Suburbij domo ægrotus iacebat, fortè obijsset. Celeritérque eò properantes, vix domum ingressi, Virum Dei in lecto iacentem, ac manibus suo more in Cœlum erectis, exanimem vident: Quæ res cum ad Episcopum, ac Catharinam Ducissam, quæ etiamnum post Viri mortem, cum Iulia filia Vrbi dominabatur, delata esset. Episcopus cum Clero ad domunculam conuenit; totáque Vrbe cum Ducissa confluente, venerandum illud Corpus inde cum luminibus efferunt, & in sancti Francisci Ecclesia, quæ Minorum Conuentualium est; in qua Campanarum sonitus Angelico Ministerio æditus fuerat, honorifice conditur. Id cùm vbique, fama peruolante, peruulgatum esset; non paruam Capucinorum Reformationi, quæ tunc maximis persecutionum æstibus, Ioannis Fanestris opera, iactabatur, apud omnes nominis existimationem, ac splendorem comparauit.

Campana in ipsius obitu ab Angelis pulsantur.

Tota Camerini Vrbe affluente in Ecclesia Minorum Conuentualium sepelitur.

XVIII. Hoc pacto Matthæus, cùm plurimo, Nouæ Reformationis incunabula, virtutum, ac sāctimoniæ odore respersisset, cælesti testimonio clarus ad superos abiit. Cui illud Ecclesiastici olim de Iosia elogium occini potest: *Memoria Iosiæ* (nos Matthæi) *in compositione odoris, opus Pigmentarij, in omni ore quasi mel indulcorabitur eius memoria, & vt Musica in Conuiuio vini.* Nec immeritò; nam B. Maximo teste: *Dignè in memoriam vertitur hominum, qui ad gaudium transiit Angelorum.*

Eccles. 49.

S. Max. hom. 59.

XIX. Sub huius anni finem Catharina Camerinensiū Ducissa, cùm primum illud Capucinorum Monasterium, quod Colmenzonio anno 1528. extructum fuerat, ob aëris insalubritatem fratribus funestum, ac lethale conspiceret, nam solo biennij spatio, decem circiter Fratres ex humanis ereptos, ad immortales transmisit: aliud in salubriore Vrbis parte, quæ vulgò Renacauata dicitur, ab ea per sesquimilliare distans ædificandum curat, Via, quæ in duas dissecta, altera ad S. Seuerini Oppidum, altera Tolentinum ducit: vbi vetus quoddam delubrum B. Virgini dicatum, inter montes & nemora delitescebat. Ibi cùm partem nemoris à Canonici cuiusdam, qui Præceptus de Præceptis quondam appellabatur, hæredibus, iusto pretio comparasset; humile, ac pauperculum, quale à Fratribus expetebatur, Monasterium extruxit: quod hodierna die parum à priore forma immutatum, adhuc integrum stat: (quod sanè eximiam illius Prouinciæ pietatem, ac Regularem obseruantiam declarat) atque antiquæ paupertatis simulacrum, ac humilitatis monumentum omnibus aspectandum præbet. Ex quo facilè cuique perspectum esse potest, quàm Seraphico prisci illi Patres, in ædificandis domibus, spiritu ducerentur: vt illos imitari non pigeat, quos celebrare delectat.

ANNVS CHRISTI. CLEM. VII. CAROL. V. IMP. RELIC. CAPVC.
1532. 9. 14. 8.

NOvo Christi anno millesimo quingentesimo trigesimo secundo exoriente, noua etiam in Calabria (quæ in Superiorem, & Inferiorem distincta, hæc Brutiæ, illa Magnæ Græciæ nomen retinet) nouæ Capucinorum Reformationi proles oritur. Nam Capucinorum rebus, Deo præsertim Auctore, feliciùs in dies efflorescẽtibus, Ludouicus,& Bernardinus Rhegini, qui Ludouico Forosemproniano dexteras dederant; atque eousq; duntaxat deliberationis propositum distulerant, quò maiori consilio, ac prudentia rebus suis prospicerent: cùm hinc omnes conatus, quos pro suorum Reformatione contulerant, violenta Superiorum Ordinis auctoritate frustrari; nullámque sibi spem superesse cernerent, qua eerta aliquando in Ordine Reformatione potiri possent: illinc Capucinorum res, Deo(vt videbatur)obsecundante,aduersùs totius Ordinis impetus, ac procellas fortiores semper subsistere, prudenter secum animaduerterent; diuinum illud opus, ac consilium agnoscentes, quo ad nouæ Religionis consortium à Deo vocabantur; Deo tandem vocanti obtemperandum statuunt. Veruntamen, ne quid in eis prudentiæ, ac humilitatis requireretur; postremum apud Generalem Ministrum Ioannem Parmensem, Pisciotam nuncupatum, qui Messanam proficiscens per Calabriam breui iter facturus erat, lapidem mouere; ab eóque, quid de tentata sæpè Reformatione sibi sperandum sit, velut extrema alea explorare parant. I.

Ludouicus, & Bernardinus Rhegini ad Capucinos migrare statuunt.

Quamobrem cùm primùm illum in Catonam, quæ Taberna diuersoria est, è regione Messanæ, septimo à Rhegio lapide distans, aduentasse audiunt, eò omni cum diligentia, ac festinatione conuolant; ab eóque tria illa Recollectorum loca, quorum superiùs meminimus, sibi, suisque ad Reformationem assignari postulant. At Generalis, qui alienum prorsus ab eorum postulatione animum gerebat; omnibus modis illos ab eo consilio reuocare studet: in quo tamen cùm stabiles, ac immobiles eos esse animaduerteret; iubet Messanam, vbi propediem Generalis Congregatio conuocanda erat, quò res maturiùs, vti aiebat, discuti, ac deliberari queat, cõuenire. Coacta igitur in Messanensi Vrbe Congregatione, cùm eò vterque opportuno tempore conuenisset: rursumq; quod à Generali Ministro postulauerant, palàm coram Congregationis Patribus proposuissent: Generalis Minister, qui erga Capucinorum Reformationem adeò exulceratum animum gerebat; vt ne vllam quidem de ea mentionem fieri æquo animo sustineret; cùm minùs in Reformationem animum intenderet, veritus maximè, ne ij ad Capucinos migrarent accito seorsim Patrum consilio, vt animum ab vtraque sollicitudine liberet, his se in eam sententiam propendere aperit, vt oppidò vterque in vincula coniiciatur. Verùm Congregationis Patres, tem prudentiori consilio examinantes; cùm Viros, & auctoritate graues, & virtute eminentiores, & apud Regni Proregem, atque in tota Calabria notissimos, & illustrissimos esse significassent; nihilque eam vim præter tumultum, & scandalum allaturam fore Generali persuasissent: is mutato prorsus in oppositũ consilio, eos placidis verbis demulcere, ac honoribus augere cogitat; vt eò faciliùs sibi deuinctos in suam sententiam cõpellat. Idcircò Ludouicũ Nepitij, Bernardinũ Rhegij in Annunciationis B. Mariæ Conuentu, Guardianos destinat: eorúmque palàm zelum, virtutem, ac propositum commendat; atque vt eos a proposito Reformationis studio reuocet; Reformationem, quam ij sibi ipsis priuatam proponunt se in toto Ordine prosequendam pollicetur. Quapropter eos in maioribus his Conuentibus Superiores eo consilio abs se constitutos affirmat: vt trium illorum II.

Generalis Minister Reformationi aduersarius.

Ludouicus & Bernardinus à Generali Ministro de Obseruantia Guardiani creantur.

Conuentuum

Conuentuum postulatione prætermissa, ad totius Prouinciæ Reformationem animum, & cogitationem transferant.

III. Hoc igitur Generalis Ministri responso, quo alienum sibi omnino animum à proposita ab iis Reformatione esse declarauerat: cùm Ludouicus & Bernardinus sibi tantùm verba dari, omnémque Reformationis spem eripi conspicerent: indéque à Generali, quem erga illos simulatione vti, ex certo præteritarum rerum experimento Sole clariùs agnouerant, ne quicquam reliquum sibi expectandum esse intelligerent: nonnihil tamen deliberationi supersedendum sentiunt, donec iterata postulatione, diligentiùs adhuc Generalis mentem explorantes, omnem ab animo dubitationem expellant, atque interea meliùs sibi, suísque rebus consulant.

IV. Messanensi igitur Congregatione absoluta; cùm Generalis Scillatio apud Calabros (quæ Vrbs est in Magna Græcia) Capitulum conuocasset: Ludouicus, re maturè cum suis deliberata, extremum de Generalis animo periculum facturus; Capitulo quidem præsens interesse noluit; ne aliqua Generalis vi, quam sibi certò inferendam præuidebat, commune propositum retardaretur. Tutiùs verò iudicauit, Fratrem Angelum à Calamnia, socium ad Generalem cum literis mittere: quibus rursum ab ipso, vel loca ad Reformationem apta sibi assignari, vel Capucinorum Reformationi se cum aliis associari postulat. Porrò Fratres ad Generalem Ministrum cum literis missi, cùm Scyllatium peruenissent; Epistolam quidem Generali reddendam curant: at ipsi rei exitum præstolantes, diligentiùs, quæ fiebant, animo obseruabant: Generalis porrò lecta Epistola, statim Tabellarios Fratres comprehendi, ac vinculis constringi iubet. At ij cùm tempestatem ex concitatis fluctibus, & Fratrum tumultu præsensissent; sensim se procellæ subripiunt, atque inde dilapsi ad Ludouicum Nepitium redeunt; cui Generalis Ministri iras, animúmque omnino à Reformatione auersum indicant. Ludouicus igitur eorum, quæ futura erant, ipsa rerum experientia non ignarus, Philocasium, ad Ferrantem Caraffam, Ducem Nucerinum, Virum pietate, ac Religione, si quis alius, sua tempestate præstantem, ac præcipua erga B. Patris Francisci Religionem deuotione præclarum, se confert: vt se, & alios ab imminentis procellæ naufragio, quo ob concitatas Generalis iras absorbendos formidabat, illius patrocinio, velut sub rupe tueretur.

Iterum Reformationis postulationē repetunt.

Ludouicus ad Ducem Nucerinum confugit.

V. Fuit hic Ferrans, seu Ferdinandus ex illustrissima Caraffarum stirpe, qui de Statera nuncupantur; Patre Tiberio, primo Nuceriensium Regulo, Matréque Lucretia Borgia, Alexandri Sexti summi Pontificis ex Fratre Nepte prognatus: cui præter generis splendorem, quo hæc Caraffarum Progenies olim, atque etiamnum domi, militiæque clarissimè in Neapolitano Regno effulget; plerisque titulis, ac copiosis Ditionibus est illustris. Inter quas Andriæ, Borani, Ariani, Circi Maioris, Campoliti, Sinuessæ, Sabionetæ, Matalonentium, Laurini, Nuceriæ, Paleani, Argentani, Ducatus. Scilliani, ac Bisuniani Principatus, Montisarcij, Thebæ, Lucanæ, Arientij, Montis-nigri, Polignani, Quarati, Marchionatus. Atcorum, Aliani, Cereti, Morconi, Rubrorum, Thurij Noui, Coriolani, Sutiani Comitatus adnumerantur: quibus hæc olim familia ob res pace, bellóque præclarè gestas, Regum Neapolitanorum liberalitate potita fuit; quibus & Cardinalitia, ac Pontificia dignitas, quæ tum in plerisque sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, tum in Paulo Quarto Pontifice Maximo, ex hac Familia ad Pontificatum assumpto, præluxit, gloriam auget: His propria quoque virtus lucem, ac splendorem contulit.

Caraffarum familia quā illustris.

VI. Vir enim tanta animi magnitudine, ac præstantia præditus fuit: vt cùm primùm Carolus Quintus, Tuneto rediens, per Calabros transiret, regiè ab eo Nuceriæ exceptus, ob singularē illius prudentiā, primus ex Caraffarum familia inter Hispaniarum Magnates à Cæsare relatus fuerit. Humanis quoque, ac diuinis literis eruditus, ampliorem, quam Principis conditio ferre soleat, sapientiam, doctrinámque præseferebat: quo fit, vt quoad vixit, omnium, qui doctrina, aut virtute præcellerent, perpetuum se Mœcenatem exhiberet. Tanta denique animi integritate,

Ferdīdis Caraffa Ducis Nucerini præstantia.

pietate, atque in res diuinas religione enituit; vt solus in grauissima hac persecutionis tempestate, qua res Capucinorum apud Calabros iactabantur, labentem, ac prope depositam Reformationem, nedum sua virtute, ac patrocinio suffulserit; verum & sua omnia studia, ac sollicitudinem ad ipsius stabilitatem, ac dignitatem contulerit: cui propterea Capucinorum Religio gratissimam tanti benefacti memoriam, nulla vnquam obliuione delendam, reponit.

VII. Duci igitur Ludouicus, cùm deplorabilem Ordinis statum à Regulari Obseruantia dilabentem, résque semper in peius ruentes indicasset; quæ etiam cum Generali Ministro frustra egerant, copiosius significasset: suum tandem, ac multorum commune Reformationis consilium, ac stabile propositum illud esse aperit: vt se nouæ Capucinorum Reformationi, quæ in Piceno exorsa, primam à Deo institutionem, tum secundam ab Apostolica Sede confirmationem acceperat, quàmprimùm adiungant. Veruntamen cùm animo futurum præsentiat, Cacodæmonis inuidia, plurimas sibi molestias, ac persecutiones parandas esse; vt à cœptis desistant: has etsi diuina virtute propulsandas esse non ignoret, faciliùs tamen ipsius ope superandas fore confidit.

VIII. His auditis, religiosissimus Dux, cùm prudenter totius rei summam percepisset; in eaque de diuini Nominis gloria, ac Regularis Obseruantiæ restitutione, quam in Franciscana Religione diu exoptauerat, agi conspiceret: promptissime omnem illi opem, & auxilium pollicetur; atque eo maximè, quod Ludouicum, & Bernardinum, quos omnium virtutum genere ornatissimos nouerat, summa apud se in existimatione haberet. Quare nihil omnino cunctatus statim per certum Tabellarium ad Prouinciæ Præfectum Consentiam literas dat, quibus illum de his omnibus certiorem reddit: rogátque, ne Generalis Ministri verbis, aut clamoribus, quibus illum aduersus Ludouicum, Bernardinum, atque alios Reformationis socios fortè concitaturus sit, vllatenus moueatur, vel aures faciles præbeat. Interea Ludouicus per Epistolam Bernardino, quid actum, quidve illi agendum sit, significat, monétque, celerius rem peragendam esse; ne Generalis Ministri diligentia ipsos anteuertat, ac præoccupet. Exemplar vero Epistolæ, quam is ad Bernardinum scripsit, hoc fuit.

Dux Nucerinus Ludouici, ac aliorum patrocinium suscipit.

V. E N. Pr. salutem in Domino. Illustrissimus Dux Nucerienfis nullo nobis auxilio, ac fauore se defuturum spondet. Dominus Sigismundus ipsius a secretis summo mane Consentiam est profectus: vt Proregi Diploma executoriale offerat, aliudque ab eo executoriale itidem referat, simul cum literis ad Consilium Collaterale, Romámque directis. Iam Palamoni ad Fratrem Cataldum, ac socios scripsi; atque vndique nobis spes bona affulget: quandoquidem res faustum sortita est exordium. Nec deerit Deus quærentibus pietatem. Tibi tantùm festinandum est; vt quàmprimùm cum Fratribus Philocasium te conferas. plurima enim consilio, ac celeri expeditione indigent: vt qui nos conturbare parant, deludantur. magnum siquidem periculum est, ne eorum insidijs capiamur; nisi opportunè in tutum nos locum receperimus. Cùm primùm ad nos cum Fratribus veneris, eodem tempore binos expeditos Fratres Seminariam mittam, qui F. Bonauenturam R[illegible]ginum, ac duos alios Fratres ibi commorantes admoneant, vt ad Oppidum Philorasis [illegible] se co[illegible]rant, & F. Ioanne a Thurio Nouo assumpto, ad nos celeriùs veniant. Tu quoque cura, vt ad Conuentum Quinque frondium Fratres expeditè mittantur: qui literas, quas ibi fortè reperient, ad nos perferant, Fratrúmque profectionem sollicitent. Omnia prudenter dispone, ac celeriter. Literæ enim nostræ Ministro Generali, Do-

Ludouicus quid agendum sit, ad Bernardinum scribit.

minica die, in Vespere redditæ fuerunt: facilèque futurum est, vt is in nos aciem instruat. Ideò mihi consultum videtur, vt omnes in S. Martinum conueniant, deinceps Loretum, tandem Philocasium. Hæc satis. Vale in Domino, & ora, vt eius consilio res dirigatur. Nepitio in Vigilia Pentecostes 16. Maij 1532. In Oppido S. Martini, de Francisco Pacileo percontandum erit, qui nos omnes hospitio recipiet.

Tuus in Domino

FR. LVDOVICVS DE RHEGIO.

In Inscriptione.

Venerando in Christo Patri Fratri Bernardino de Reghio Ordinis Minorum Regular. Obseruantiæ Præconi diuini Verbi celeberrimo

In Annunciata Rhegij.

IX. Bernardinus itaque acceptis Ludouici literis, omni studio, ac diligentia, collectos prudenter vndique socios ad S. Martini Oppidum transmittit. Ludouicus quoque alias, ad cæteros Reformationis socios, varia per loca dispersos, literas exarat. Sicque factum est, vt Domino potissimùm ductore, resque è Cœlo feliciùs administrante; triginta Fratres, cuncti in idem Reformationis consilium conspirantes, absque vllo cæterorum Fratrum impedimento, aut tumultu, breui tempore in S. Martini Oppidum perrexerint; atque inde Philocasium profecti, ad Ludouicum conuenerint. Horum nomina partim monumentis tradita, partim silentio obuoluta fuere. Qui verò apud antiqua Monumenta extant, hi sunt: Ludouicus, Bernardinus Georgius, Ioannes Candela, Bonauentura, Franciscus Palemon nuncupatus; hi omnes Rhegini; Bernardinus à Bifidiano, Michaël Aprustensis, Angelus à Calamnia, Dominicus à Moloco, itidem Ludouicus cum Fratre, Bonauentura Raticinensis, Franciscus Dipinianensis, alter Franciscus à S. Martino, & Ioannes à Terra noua. Inter hos plerique Concionatores erant; homines virtute præclari, quos omnes Dux Nucerienfis, velut Angelos Dei, ac noua quædam B. Francisci germina, apud se Philocasio, hospitio excipit. *Triginta Fratres Philocasium ad Ludouicum conueniunt.*

X. Hunc itaque in locum, triginta hac Fratrum familia in Domino collecta, cùm ad præstitutam Habitus formã, quam à Ludouico Forosemproniano acceperant, totos cuncti sese fingere peroptarent, ac de quadrati Caputij forma, quam quisque sibi vendicare debeat, inter se agerent; nemo erat, qui, qua arte, aut ratione illud construendum esset, intelligeret. cùm protinus Eleonora Concubleta, quæ Patro Arouæ Marchione progenita, Ferranti Duci ante vigesimum annum nupserat, ex quo etiam prolem susceperat; vilem pannum statim sibi afferri iubet; in quo Caputium quadratum, ac pyramidale delineans, arreptis forficibus illud sua manu præscindit, ac religiosissimo studio consuit. Atque vbi primum illa Caputium parauit: alia quoque ad illius exemplar præcissa, nobilioribus Pedissequis, quò ardentiorem suam erga nouam S. Francisci prolem pietatem, ac studium ostenderet, consuenda dispertitur. Præstantissimo Fœmina hæc animo fuit, tam eximia animi pietate, ac virtute insignis: vt cùm præter misericordiæ opera, nihil in animo versare videretur; maiorem suorum redditum partem in Philocasij, ac Panaliæ pauperes, quibus statis hebdomadæ diebus, cibos propriis manibus ministrabat; piè erogaret. His ita peractis, mox vniuersi in B. Dominici Cœnobium commeant, atque ante Altare procumbentes, vbi decantato hymno: *Veni Creator spiritus*, &c Sancti Spiritus opem fusis lachrymis sibi adesse implorarunt, P. Vincentio à Grottaria tunc Domus Priore, ac tota Dominicanorum Fratrum familia coram stante, spectantibus quoque religiosissimis Nucerino Duce, ac Ducissa: cum plurima populi mul- *Eleonora Concubleta Ducissa Nucerienfis primum Fratribus Caputium consuit.*

titudine

titudine, primùm Ludouicus, tum Bernardinus, deinde alij duodecim numero, Religionis Capucinorum habitum deuotissimè induunt.

Ludouicus Capucinorũ Habitum suscipit, & ab omnibus Prouincialis Vicarius eligitur.

Hoc modò, cùm noua hæc Seraphica Acies, sacro habitu, velut cælesti lorica, aduersùs Dæmonum, hominúmque phalanges, à quibus oppugnanda erat, armata esset: ne Duce, ac Imperatore careret, quo ad bellum procederet: confestim iuxta Ludouici Forosempronìani Vicarij Generalis præscriptum, duodecim ex eorum numero electis, quos idem Generalis Vicarius ad Religionis gremium receperat; se se ad primum Prouinciale Capitulum, ac Prouincialis Ministri electionem celebrandam parant: quam paulò post in Spiritu Sanctu coogregati, in eodem Fratrum Prædicatorũ Cœnobio, Ludouico Rhegino cõmunibus votis in Prouincialem electu, sub Mensis Maij finem perficiunt. Ludouicus verò eo Prouincialatus onere suscepto, mox cæteros in communem Ordinis Societatem adscribit: tum Vicarium Generalem omnium, quæ ab ipsis acta fuerant, per literas certiorem reddit. Ad quem ipse quoque Dux Nucerious, humanissimas literas scribit, officij, ac Religionis plenas. Atque hoc pacto, illustrissima Reformationis fundamenta apud Calabros iacta fuêre: Quæ cùm in tantam, ac tam diuturnam deinceps Regularis Obseruantiæ perfectionem, & excellentiam emerserit: vt nec quicquam illi addi posse videatur; primámque ac rigidam illam, quam à suis Satoribus hausit, institutionem, ad hæc vsque tempora retineat. Hinc facilè perspici potest, quanta horum virtus, ac præstantia fuerit: (*Quorũ* vt ait Sapiens) *pietates non defuerunt, cum semine eorum permanent bona, hæreditas Sancta nepotes eorum, & in testamentis stetit semen eorum: & filij eorum propter illos vsque in æternum manent, semen eorum, & gloria eorum non derelinquetur.* Diuinum planè hoc opus fuit, nulli, præterquàm Deo Opt. Max. adscribendum; qui cùm præclaram hanc Calabriæ Reformationem, Cælesti planè consilio, ad totius Religionis opem, ac præsidium excitasset. Virum hunc illustrissimum, Capucinorum Reformationi velut Apostolum dedit; cuius robore, ac fortitudine, ea aduersùs Dæmonum, hominúmque conatus, sartatecta seruaretur. Etenim, quemadmodum reipsa cunctis deinde perspectum fuit, cùm primum Matthæum de Bassio, Dei prouidentia ad primæui habitus, ac Regularis Obseruantiæ restitutionem; ac deinde Ludouicum Forosempronianum ad Reformatioois propagationem vocasset; iis tertium Ludouicum Rheginum addidit: vt inter primos hos Reformationis Satores, is esset; qui vacillantia ipsius fundamcnta stabiliret; solúsque vtraque horum prolabente, immotus consisteret; & Columnæ Instar nutantem Religionem sua virtute, ac constantia sustentaret. Neque enim is cum Matthæo à suscepta semel habitus forma, vllo vnquam tempore, aut ratione desciuit, aut cum Ludouico diu propugnatam Congregatiooem ambitioso spiritu deseruit: sed cùm fortis Athletæ instar, pro ea ad extremum vsque spiritum decertasset: Fidémque in aduersis omnibus seruasset; io ea tandem mortalis vitæ cursum feliciter cõsummauit. Quo fit, vt is maximam sibi in Reformationis, oon modò Propagatione; sed etiam Constitutione, apud Deum gloriam comparauerit. Dignus planè, ci Capucinorum Religio immortale laudis monumentum reponat.

Ecclesiast. 44.

Ludouicus Calabræ Reformationis Apostolus, quanta in Religionem contulerit.

Interea Ludouicus Prouincialis Vicarius, cùm nouæ Reformationis alumnos idcirco à Deo excitatos, sapientissimè intelligeret: vt perfectam Seraphicæ Regulæ Obseruantiam in Orbe restituerent, ac velut ardentes quædam faces, sanctissimis virtutum exemplis, atque Apostolicæ vitæ splendore reliquis prælucerent. Primùm quidem è Ducis domo, velut parùm Eremiticæ vitæ consentanea, abscedere cogitat; ac primum propè Panaliæ Oppidum; quod Philocasio quingentis circiter passibus abest, in quadam S. Antonij Ecclesia, Duce ipso annuente, sibi hospitium eligit. Vbi ex luto, & arborum ramis, ac viminibus, nonnullis cellulis constructis, hilarem in summa rerum egestate, ac vitæ austeritate vitam ducebant: eo se maximè diuites arbitrantes, quòd vniuersa propter Christum despicerent, ac omnia, præ paupertatis amore, vitæ incommoda cum gaudio sustinerent. XII.

Ludouicus primum Panalia locum ædificat.

Hinc

XIII. Hinc Ludouicus, Francisco Palamone Galatrum misso, à Sancti Eliæ Abbate, qui eo tempore in Oppido morabatur; Ædiculam S. Eliæ inter nemora latitantem, obtinet. Erat hæc S. Eliæ Ædes, antiqua olim Monachorum S. Basilij sedes, dituto prorsus Cœnobio coniuncta: cuius adhuc prisca rudetum, ac parietinarum vestigia extabant. Hæc ad asperrimi Montis radices, quas prægrandis quædam, ac densa sylua, quæ Longa appellabatur, obsidebat; extructa, tam horridam, vastámque solitudinem sibi vendicauerat; vt ad eam nonnisi per trium milliarium iter, via plane ardua, ac difficili Galatro ascenderetur. Hunc igitur asperrimum, atque ab hominum aspectu, cultuque semotum, velut solitariæ, atque Eremiticæ vitæ aptissimum, suis Ludouicus locum eligit: quo ij maiori animi tranquillitate Deo potiùs, ac sanctiùs famulari possent.

XIV. Verùm hîc paulisper nobis sistendum est: vt curiosæ quorundam expostulationi satisfiat: qui cùm Eremos, ac deserta loca, velut Claustralibus Viris minùs apta esse sentiant, id à nobis exquirunt: cur ea ab exordio Capucinorum Religio sibi incolenda elegerit. At hi profectò, vel Eremi delicias ignorant, vel quænam perfectiora Religionis studia sint, necdum agnoscunt. Quid enim vera solitudine, aut honestiùs, aut iucundiùs? Vbi mens ab omnium mortalium rerum cura libera, ac soluta ad Deum tendit, ac diuinis colloquiis recreatur. Id Vate attestante. *Ducam eam in solitudinem, & ibi loquar ad cor eius.* Haud sanè immeritò, Moyses gregem ad interiora deserti duxerat, cùm Dei inter spinas versantis visione potitus est. Eremus enim, quam austeritatis spinæ vndique sæpiunt, suos inuisibiles oculos habet, quibus Deum intuetur. An non ea Tugurioli aula, Angelorum, quàm hominum conuiuiis aptior est? Mensam frugalem quidem cernas; sed pacificam, morum indicem, ac modestiæ testem, luxus, ac tumultus nesciam; gulæ domitricem; vnde voluptas exulat, vbi regina sobrietas; cubile castum, & quietum, non fumant edentibus parata fercula, omne coquorum passa ludibrium; quæ si quis, valdè licet esuriens, cernat; quàm fœdè, quantoque sint coagulata lenocinio, solo spectaculo satur abscedat. Non ardent tutilo in auro Graiæ vindemiæ: neque vno in scypho Gnossos, & Meroe, Vesuuius, Phalernusque miscentur; sed Solitarius hesterno sobrius ieiunio; paupere sub lare, vel emendicata stipe, vel herbarum radicibus, aut telluris fructibus, ac flumine viuo, famem, sitimque compescens, lætum agit, ac tranquillum æuum; Platonicumque illud reipsa commendat, haud placere, bis in die saturum fieri.

Eremi laudes, & deliciæ enarrantur.

XV. Hic vbi primum Galli cantum exaudit, alacer ad nocturnas Dei laudes assurgit: tum solis iubare exorto, rursus in diuinæ laudis præconia, pio lætus ore prorumpens, vitæ sibi in primis innocentiam, tum linguæ frænum litis nescium, visus tegmen vanitatibus obiectum, animi candorem, vecordiæ absentiam, & domitricem carnis abstinentiam deprecatur. Quid plura? Plenus Solitarius honesto gaudio, plenus spe, integritate, securitate, conscientia; Deo Charus, Angelis simillimus; dulcem, ac imperturbatam excipit quietem; pro strepitu silentium, pro tumultu requiem nactus. Et quandoquidem mortem suam nulli vtilem, nulli damnosam vitam esse nouit: haud multum interesse arbitratur, quàm diù, sed quàm benè viuat. In id vnum animum intendens, vt benè actam vitæ fabulam pulchro, ac felici fine concludat. Hinc exclamat Hieronymus. *O desertum Christi floribus vernans. O solitudo, in qua illi nascuntur lapides, de quibus in Apocalypsi Ciuitas Magni Regis extruitur. O Eremus familiaritas Deo gaudens. Quid agis Frater in sæculo, qui maior es mundo? Quamdiu te tectorum vmbræ premunt? Quamdiu fumosarum Vrbium carcer includit?*

Hier. Epist. 1. ad Eliod. c. 9.

XVI. His Eremiticæ vitæ commodis, ac felicitatibus allecti, haud mirum, quòd prisci illi nostræ Reformationis Patres, ac Satores non modò Eremi solitudines quærerent: sed & ipsum Eremiticæ vitæ nomen, & appellationem sibi vendicarent. Quapropter Ludouicus, cùm primùm hanc S. Eliæ Ædem à Monachis impetrauit, ibi Eremiticum hospitium eodem planè modo, quo aliud Panaliæ ædificauerat, ex

S. Eliæ locus construitur.

luto,

luto, viminibus construendum curat: vt & locus locato responderet, & altissimæ Paupertatis Eremus, idoneos quoque sibi cultores compararet.

At neque id absque Dei consilio accidisse perspicuum est. Hunc enim locum, paucos ante annos, Angelus Ioanni Galatrensi (de quo plura anno 1524. diximus) Capucinorum habitu ornatus apparens, à Capucinis in summa rerum perturbatione, ac temporum angustia aliquando incolendum fore, prædixerat. Cur verò ea Ecclesia S. Eliæ nuncuparetur, eam ferunt esse causam; quòd antiqua traditione peruulgatum esset, in ea Ecclesia S. Eliæ Abbatis corpus conditum fuisse: qui cùm Rhegio ex nobili Bozzettorum familia esset progenitus, quondam illius Cœnobij Abbas, ac Moderator fuerat. XVII.

His itaque duobus Monasterijs extructis; cùm familiæ per sua quæque loca dispertitæ, Regularis disciplinæ formam colere cœpissent: planè incredibile est; quanta vi, quantoque animi studio, ac cupiditate vniuersi ad perfectam Euangelicæ Regulæ obseruantiam, omniumque virtutum summam assequendam raperentur. XVIII.

Cypr. ser. de ieiun. & o rat. Christi.

Antiquorum Calabrorum Patrum vir tutes refe runtur.

Ieiunia illis tam arcta, ac quotidiana erant; vt propè mensuram excederet: Cùm enim ex Cypriano didicissent, Ieiunio vitiorum sentinam siccari, carnis petulantiam marcescere, concupiscentias languere, ardentis Æthnæ incendium extingui, & flammiuomi fornacem Vulcani, Dæmonis scilicet, carnem inflāmantis, ignes abstinentia frigescere: tanta inedia corpus macerabant; vt vix oleum interdum oleribus commiscerent. Ex quo facilè æstimari potest, quid de carnibus, piscibus, lacte, vino, atque aliis, quæ gustui suauia sunt, iudicarent: à quibus vel omnino abstinebant, vel iis tam rarò, ac parcè vtebantur; vt ab ipsorum mensa propè exulare viderentur.

Matth. 6.

Nilus Abb. de Auar. orat. 3.

Nudam rerum omnium Paupertatem B. P. Francisco amicissimam, tam ardenti sibi amore copulauerant: vt rerum omnium penuriam sustinere; ipsis quoque necessariis rebus carere pro summis delicijs, ac diuitijs ducerent. Hinc ab omni rerum prouidendarum cura, ac sollicitudine adeò abhorruêre: vt Christi Domini tenaciùs dicto inhærentes, *Nolite solliciti esse dicentes, quid manducabimus, aut quid bibemus,* quid in crastino manducare, aut bibere deberent, nedum cogitare; sed ne quidem habendum vellent. Et cùm Nilum docentem audirent: Monachum, qui nihil possidet, pugilem esse inuictum, & cursorem leuem, qui vocationis brauium celeriter assequitur. Non tantum à rerum possessione, quam in Regulæ Professione abiecerant; quàm ab ipso rerum vsu, quem arctissimum, paupertimum, ac vix rerum necessariarum sibi præstituerant, abstinendum existimabant. Quo fit, vt nihil non modò, vel ipso vsu proprium, sed accommodatum, vel mutuatum duntaxat sibi esse putarent; atque hoc pacto Apostoli consilium implentes, hoc Mundo, tanquam non vtentes, vtebantur. XIX.

Chrysost. li. 1. de orando Deum.

Totum verò illorum in oratione studium defixum erat; ex qua vniuersam sibi, tum ad Tartareos hostes debellandos, armorum panopliam; tum ad animum exornandum, virtutum supellectilem comparabant. Nam cùm ex Chrysostomo intelligerent, Vitam piam, ac Dei cultu dignam, nonnisi Oratione conciliari, conciliatam augeri, & ceu thesaurum in animo recondi, vniuersasque virtutes ex Oratione, velut ex matre progigni: diu, noctúque obsecrationibus vacantes, cum Deo intimè, ac familiariter colloquebantur. Neque vllum omnino locum, aut tempus non Ecclesiam, non cellam, non mensam, non viam, neque diem, vel horam, aut aliud temporis spatium ab oratione vacuum esse sinebant: ita vt ipsum quoque somnum, quo hominis naturam subleuari oportet, cum oratione miscerent. Neque enim qui vigilantes orant, quiescentes, ab oratione putantur cessare: Mens namque cælestis est, nec corporis somno, quemadmodum nec alimento indiget, quo defatigata recreetur. Quo fit, vt dum sensus quiescunt, mens in iis immota permaneat, quibus ante quietem afficiebatur. XX.

Cùm igitur tam cæleste, ac præclarum vitæ genus, prisci illi Reformationis Patres XXI.

perfectè excolerent: quid mirum, quòd ex eo cælestis quoque virtutum odor vndique erumpens, vniuersos ita ad eorum admirationem raperet; vt plerosque etiam ad imitationem compelleret? Nonnulli enim, quos Deus ex vtero matris segregauerat, Euangelicam vitam, ac perfectam eorum conuersationem contemplantes, auidè hoc tempore sæculo renunciant: & ad Ludouicum Prouincialem venientes, ab eo in Capucinorum militiam adscribuntur.

Ludouicus plerosque ad Ordinem recipit.

XXII. Ex iis verò, qui Concionatorum munere fungebantur, alij Vrbes, alij Oppida petentes; tanto diuini Spiritus ardore Dei Verbum disseminare cœperunt: vt populi ignita verborum iacula intus animo persentientes, ad pœnitentiam vehementer commouerentur: Ac cælestem eorum vitam seriùs intuentes, pallentia ora ieiuniis, membra ciliciis extenuata, Horridum habitus aspectum, suauem morum composiotinem, Angelicam denique conuersationem, suspicientes; tanquàm Angelos è Cælo delapsos aspicerent: atque eos esse, velut certum sibi in animum inducerent, quos è Virginis sinu eruptuos, certa reuelatione, antè aliquot annos apud omnes ferè euulgatum fuerat. De qua fusiùs nos Anno 1524. superiùs egimus.

XXIII. Veruntamen cùm bonus, & gratus odor, qui homines recreare solet, Serpentes vexet, atque ex antris exilire cogat: haud sanè mirandum est, quòd Tartareus Serpens tantam cælestis vitæ disciplinam, ac tam suaueolentem virtutum fragrantiam, qua noua hæc Calabrorum proles Brutiam totam, & Magnam Græciam compleuerat, ferre non sustinens, ex Erebi antris, ac faucibus erumperet; ac vix fœtum cœlestis Mulieris semen, quod atrocissimis odiis prosequebatur, perdere, ac deuorare festinaret. Nam Generalis Minister de Obseruantia, cùm primùm Ludouici, & sociorum ab Ordine discessum resciuit, eò irà processit: vt mox in totius Reformationis ruinam, ac interitum conspirauerit, eamque omnino è medio tollendam sibi præstituerit. Quare vix absolutis Comitiis, hoc anno sub Mensis Augusti finem, Romam omni cum festinatione profectus, Pontificem adit, totque aduersùs Ludouicum, ac socios querelas, ac crimina coaceruat; quibus eos tanquam schismatum, ac factionum auctores in Pontificis odium adducere nititur; vt his Pontifex persuasus, mox edito Diplomate in eos Excommunicationem ferret, nisi quamprimùm ad Ordinis gremium redirent.

XXIV. Hoc Apostolico Anathemate subreptitiè, ac falsis titulis, (vt cunctis perspicuum est) impetrato, Generalis Minister, dum expeditionem ad Calabros parat, & Commissarium Apostolici fulminis latorem, ac Iaculatorem instituit: Ludouicus Forosempronianus Generalis Capucinorum Commissarius, cùm nulla vi, aut amicorum virtute Apostolicum edictum impedire potuisset, caprata temporis præuentione, celeriter eius rei Ludouicum per literas certiorem reddit, monetque nonnihil tempori cedendum esse, donec Pontifex, re certiùs cognita, sua prudentia, ac consilio vtatur. Interea illi maximè consultum fore, ait, si apud Nuceriensem Ducem sibi, suisque tutum locum concilier: quò Apostolicum edictum penetrare, aut tandiu sibi significari nequëat, quoad aduersa illa ventorum procella, quæ non ad naufragium, sed ad probationem oritur, paulatim mitescat, ac tandem euanescat.

Generalis Minister de Obseruantia contra Ludouicum, & socios Diploma Pontificium impetrat.

XXV. Ludouicus igitur acceptis Generalis Commissarij literis, vniuersos protinus Fratres Panaliam accersit, iisque ad animi constantiam, ac rerum tolerantiam ardentiori sermone excitatis, atque in duas partes dissectis: alteram Philocasium sub Ducis Nucerini tutela, ac præsidio destinat; alteram ad S. Eliam remittit; eò quòd locus ob inaccessam ferè viam, illi magis à periculo liber videretur. Ipse verò cum socio Panaliæ manet: vt liber, ac expeditus in quamcunque partem res postularet, excurrere valeret.

XXVI. Inter hæc Commissarius à Ministro Generali missus, in Calabriam venit, vbi

Commissarius duab⁹ fratrũ turmis Capucinos persequitur.

re cum Prouinciali Ministro communicata, in id cuncti consilium coëunt, vt in Ludouicum, ac cæteros, ne vlla ratione sibi fugam consulant, ante omnia manus iniiciant. Quapropter, cùm primùm loca, in quibus ij habitare solebãt, diligenti exploratione illis perspecta fuêre: in Napirij Monasterio, quod sex ferè ràtùm milliaribus Panalia abest, geminas Fratrum robustorum turmas instruunt: vnam quidem, quæ Panaliæ, alteram, quæ S. Eliæ Fratres inuadat; ac captiuos omnes Napirium ducant. At Deus Opt. Max. qui suos non ad interitum; sed ad certaminis coronam vocauerat, cùm aduerso planè consilio res Capucinorum stabilire, & graui hac calamitate, quemadmodum ab exordio consueuerat, illustriores reddere decreuisset; miro modo inita aduersùs Fratres consilia, dissipare voluit; vt suum duntaxat consilium staret. Nam qui S. Eliam versùs concitato animo, ac gressu pergebant: cùm iter ignorarent, illud à puero percunctantes, in contrariam planè viam diriguntur. Verùm post longioris viæ errorem, in qua & nebulas, & imbres quamplurimos perpessi fuerant: tandem à Caprario in rectam semitam restituti; cùm vix per milliare à S. Elia abessent; Puer quidam armentarius Fratres turmatim incedentes cernens, repentè velut per iocum, ad cæteros exclamat, Heus Vos, heus Vos, à Patribus cauete. Quæ vox cùm ad alterius aures peruenisset, qui nuces in agro excutiebat, ad herum, qui adstabat; conuersus, ait. Num vides illam Fratrum Obseruantium turmam, quæ agminatim ad S. Eliam properat: vereor magnopere; ne mali quippiam aduersùs optimos illos S. Eliæ Patres machineutur. Herus autem, qui antiqui illius Cœnobij redditus curabat, Fratrum agmine inspecto, statim cursu arrepto ad S. Eliam festinat, Fratrésque de Aduersariorum aduentu admonet: qui cùm eo tempore ob ieiunium tardiùs cibum sumerent; neque alio, præterquàm pane, ac nonnullis Allij, & Cœparum capitibus, paucisque vuarum racemis famem expellerent; simul ac nuncium acceperunt, addita panis; ac vuarum portione in mensa, quæ illis supererat; vt iis defatigatæ persequentium vires, tantisper recrearentur, in proximam se se syluam abdidêre. Iam verò mox adest Fratrum persequentium agmen, ac vallata vndique Eremo in hospitium irrumpit; quo diligentiùs vndequaque explorato, cùm neminem intus adesse, conspicerent, præ admiratione in stuporem abeunt: rursusque vniuersa rimantur, loca omnia inspectant. Cúmque frustra se in iis quærendis oleum, & operam perdere animaduerterent, parata sibi à Fratribus annona reficiuntur, ac tandem immunes ad Commissarium redeunt. Deus verò præclarum, & heroicum illud charitatis opus, aduersariis exhibitum, aut passus est, sine fructu præterire. Nam Nouitius quidam, qui Petrus à Seminaria appellabatur, quem ob corporis, ac virium magnitudinem, Fratres secum ad hoc facinus exantlandum duxerant; huius Eremi aspectu, atque asperrima Capucinorum vita animo compunctus; cùm eorum, quos ipse cum aliis persequebatur, charitatem, vitæ austeritatem, ac Sanctitatem alta mente reuolueret: vix Napitium ad Monasterium rediit, cùm Monasterio, ac Fratribus de Obseruantia valedicens, ad Capucinos, Deo impellente, protinus migrauit. Atque ita diuino consilio factum est, vt qui cum plurimis persequentibus Capucinos capturus venerat, captus ipse, nemine persequente, felicius Dei vinculis alligaretur.

Capucinorum S. Eliæ in persequentes charitas.

XXVII. Altera verò Fratrum turma, quæ rectà Panaliam contendebat; cùm non longè ab Ecclesia sancti Antonij abesset; vbi Ludouicus sacris vestibus indutus, manè Sacra facturus erat, iam de certa victoria gloriabatur; cùm præcurrens Puer, clariùs vocem efferre cœpit: Fugite, Capucini: fugite; nam qui Calepodia ferunt, ad vos fustibus armati veniunt. Cui & alij quoque Pueri accessêre, eiusmodi vocem efferentes. Quæ vox vbi à Ludouico exaudita fuit, paululum intra se hæsitare, quidque illi agendum esset, animo versare cœpit. Mox oculis in Cælum sublatis: Res planè (inquit) Dei ministro indigna est, hominum magis iniuriis, quàm Dei Religione affici: quare Sacrum munus, quod peragẽdum suscepi, non deseram.

Ludouici Religio diuino miraculo commendatur.

Quid?

Quid? si & vincula,& carceres me maneant? An non gloriosiùs mihi erit ex Altari ad carcerem rapi, quam Dei Altare,ob vincula turpiter deserere? Tum ad socium: Ne metuas (inquit) Frater, potens est Deus ab his nos periculis eripere. Hinc plurima in Deum fretus fiducia, rem sacram peragit. Id verò quàm Deus Opt. Max gratum habuerit, cælesti miraculo indicare voluit: Diuina namque virtute factum est, vt qui ad prædam per tritum syluarum iter properabant; per deuia incedentes, à via aberrarent; tandiuque à recto Ecclesiæ sancti Antonij itinere deflecterent, quoad incruento sacrificio peracto, Ludouico, ac socio fugiendi spatium relinqueretur. Socius quidem, iubente Ludouico, per nemorum densa fugam arripuit: ipse verò alia via sibi à persequentibus cauit. Hoc verò Ludouicus consilio vsus est, vt si alterum in persequentium manus incidere contingeret: alter saltem liber rem ad Nucerienſium Ducem perferret.

XXVIII. Porrò illud mirabile fuit, quòd cùm Capucinorum nomen, & appellatio apud Calabros necdum hactenus audita esset: (neque enim tunc alio nomine Capucini Fratres, quàm de vita Eremitica nuncupabantur.) ab eo Puero primùm ea vox cœpit erumpere, atq; inde in cæteros diffundi: ita vt ea tunc primùm Capucinorũ appellatio in Calabria apud omnes excreuerit, quæ inter hæc persecutionis tẽpora, ab eo, qui Puerorum ora, ac linguas soluit, ortum habuit. Neque id mirum: antiqua enim Dei consuetudo esse solet, vt non nisi inter flagella, & tentationes suos probet, agnoscat, ac illustriori nomine donet. Sic Iacob tantummodò post grauem illam, ac diuturnam cum Angelo luctam, nomen Israel assecutus est, cùm ei dictum fuit: *Nequaquam Iacob appellabitur nomen tuum, sed Israel.* Nec priùs Christus Dominus à Patre nomen illud super omne nomen accepit, quàm id inter Crucis ærumnas, ac dolores sibi promereretur, testante Apostolo: *Humiliauit semetipsum factus obediens vsque ad mortem, mortem autem Crucis: propter quod & Deus exaltauit illum, & dedit illi nomen, quod est super omne nomen.* Eadem quoque in hac Capucinorum Congregatione, Dei lex, & consuetudo obseruata fuit, vt primùm illi inter persecutionum tenebras nomen illucesceret.

Capucinorũ nomen à pueris ortum.

Gen. 32.

XXIX. At neque dubitandum est, quin hæc à Deo nominis appellatio emerserit, quemadmodum alibi diximus. Cùm enim hæc illi adamussim respondeat, quæ apud Camerinenses, quinto ab hinc anno, à Pueris exorta fuerat: Quis tunc Camerinenses, nunc Calabros Pueros Capucinorum nomen edocuit? Quis tanta consensione, ac concordia in eandem appellationem conspirare iussit? An non is, qui æterno suæ mentis consilio, nouam Reformationem exurgere, ac nomine suo, ore Puerorum vocare, denique ea Capucinorum appellatione inter persecutorum procellas exorta, perpetuam illius stabilitatem declarare decreuerat? Perinde, ac si Capucinus, nihil præter diuinum, de perenni primæui Caputij, ac consequenter, eorum, quæ ad Caputij sanctimoniam, & gloriam illustrandam necessaria sunt, incolumitate, decretum, saltem in genere, significaret. Quo fit, vt ad Capucinorum Reformationem illa Dei vox, apud Vatem sub nomine Iacob, & Israel non incommodè trahi posse videatur, cùm ait: *Et nunc hæc dicit Dominus creans te Iacob, & formans te Israel: Noli timere, quia redemi te, & vocaui te nomine tuo: Meus es tu: cum transieris per aquas tecum ero, & flumina non operient te. Cùm ambulaueris in igne, non comburêris, & flamma non ardebit in te: quia ego Dominus Deus tuus sanctus Israel Saluator tuus.* Hæc puer, tametsi nescius, Ludouico velut cæterorum Pastori, admirabili planè modo annuere voluit, cum primùm Capucinos, Deo linguam, moderante, appellauit: ne vel is animum despondere, vel à sæuientibus persecutorum procellis se vnquam demergendum pertimesceret.

Capucinorũ appellatio à Deo profecta.

Isa. 43.

XXX. Ludouicus igitur, qua parte sibi fugã consulebat, dum foueam, qua illi via intersecabatur, saltu transilire nititur, annis grauis, verùm multò ieiuniis, ac vigiliis grauior, in foueam labitur, spinis, ac lapidibus obsitam. Cumque eo casu ita sibi crura læsisset, vt inde deinceps emergere non valeret: is in Beatum Patrem

Ludouico in fouea iacenti B.P. Franciscus apparet, atque animũ auget.

Franciscum mentis oculos intendens. En sanctissime Pater (ait) quibus nunc angustiis premor. Furunt persequutores, me deficiunt tibiæ; alligabitur Pastor & dispergentur oues: Tu tuis è Cœlo prospice: Vix hæc fatus erat, cùm B. P. Franciscus è Cælo præsens languenti filio adstat, illum è fouea liberat, curat, verbis consolatur, animum erigit; & vt ad cœptum Reformationis opus strenuè prosequendum excitet, se eodem Capucinorum habitu indutum ostendit, suamque illi è cælo opem, & tutelam vbique pollicetur. Ea porrò cælesti consolatione Ludouici mens ita recreata fuit, atque adeò ab eo omnis dolor, ac tristitia effugatur: vt nullo labore quàm primùm è fouea exiliens, immensasque Deo, ac B. Francisco liberatori gratias agens, reliquum iter alacritet Philocasium vsque absoluerit.

At Commissarius, vbi primùm de Capucinis comprehendendis, consilium inane euasisse conspicit: alterum secum consilium init, & cum Nuceriense Duce, quem Capucinorum fautorem, ac Mœcenatem esse non ignorabat, rem totam sibi peragendam proponit. Quamobrem nonnullis secum Patribus assumptis, qui doctrina, ac rerum intelligentia facilè reliquos antecellerent: his stipatus Ducem aggreditur, compositisque verbis antiquam, atque auitam ipsius, ac maiorum erga Seraphicum S. Francisci Ordinem pietatem, ac beneuolentiam pluribus auget: Quam tamen haud parum eo denigrari autumat, quòd Apostatas Fratres, Ordinis desertores, qui temerè Obedientiæ iugum excusserunt perditos denique homines, Deo, & hominibus inuisos, suo patrocinio tegat, atque auctoritate tueatur. Facilè verò ipsum excusari ait, quòd ab iis sub falso quodam Religionis zelo, ac Reformationis prætextu, quo sub ouina pelle lupum contegunt: & cùm facinorosi sint, aliis sanctiores haberi curant, velut dolosa imagine fallatur. Quod ne illis falsò imponi videatur, tales à Pontifice haberi, denunciari, excommunicari, eosque omnes Apostolico anathemate percuti, qui illis fauorem, aut patrocinium impendunt, declarat. Quamobrem ipsum rogat, vt iuxta Apostolicum Edictum, eos sibi tradi, atque in manus consignari iubeat: vt meritas suorum delictorum pœnas luant. XXXI.

Cōmissarius Ducem Nucerinū adit, & à Capucinorum patrocinio abstrere conatur.

Hæc Commissarius: quibus Dux grauissimè respondens, ait, Suam erga Seraphicam S. Francisci Religionem, deuotionem, ac studium nedum minui; sed magis in dies augeri: quorum, & si plurima eatenus illi testimonia præstiterit, nullum tamen præclarius, atq; euidentius exhibuisse affirmat, quàm cū hos Reformationis Patres, quos ipse sanctissimos, ac verum S. Francisci semen iudicat, sua sub fide, ac patrocinio recepit. Vehementer autem se admirari, quòd eos, quos nota vitæ Sanctimonia, ac publica virtus apud omnes commendat: ipsi perditos, ac facinorosos homines, scelerum omnium reos, denique Superis, hominibusque exosos non modò in triuiis declamitare; verùm & hoc ipsum Pontifici persuadere, haud veriti fuerint. Quapropter nihil se non tantùm eorum verbis moueri, vel ab eorum patrocinio recedere: verùm eousque se illis sua ope, atque auctoritate adfuturum affirmat, quousque opes omnes, ditionem, vitamque pro iis tuendis profuderit. XXXII.

Dux Nucerienss Capucinos defendit, & Commissarium obiurgat.

Commissarius verò sua meliori spe frustratus, velut desperatis rebus, Duci minatur, se Apostolicam Excommunicationis sententiam aduersùs Capucinos, & eorum fautores latam, in Oppido euulgaturum. Cui Dux, nonnihil excandescens. Per vitam (inquit) Filij mei Tiberij, Si quis Excommunicationem in mea Ditione promulgare ausus fuerit, illum certè facti pœnitebit. Ea enim cùm subreptitia sit, & falsis titulis extorta, nêminem profectò lædit: at nec diutiùs perstare poterit: facilè enim elucebit mendacium, & veritas diù pressa esse non poterit: atque ita fiet: vt veritate erumpente, ea sententia à Pontifice meliori consilio retractetur. Cumq; Commissarius, atque alij, qui cum eo erant, plura aduersùs Ludouicum, ac socios, ob eorū ab Ordine separationem cōminiscerentur: Dux tandem ad Cōmissariū: Si quæ (ait) inter vos de Regulæ obseruantia, aut Religionis habitu, lis, seu cōtrouersia versatur; cùm ea ad me nō spectet, de illa haud mihi iudicare licet: Vestrū sit, res huius XXXIII

modi

modi discutere. Veruntamen quò mihi, aliisque magis perspicuum fiat, vtrùm vobis iusta causa faueat; id vobis, si videtur, eligite. Veniant hi Reformationis Patres, suamque causam coram dicant: Vosque ex aduerso, si vobis iusta ratio est, oppugnate: & si quidem ij erroris, aut temeratæ Religionis conuicti fuerint, vobiscum abeant: sin iustam discessionis causam attulerint; vestra pace fruantur. Verùm id primùm inter nos factum, & immotum sit, ne vlla Excommunicationis à vobis mentio, aut promulgatio fiat.

XXXIV Ro sub hac conditione à Commissario accepta, Dux reliquis omnibus ex aula dimissis, Ludouicum, ac Bernardinum, qui tunc seorsim Orationi vacabant, accersiri iubet: iisque præsentibus, quid communi consilio deliberatum fuerit, quidque ab eis ad communem omnium ædificationem exigatur, significat. Nimirum, vt si quæ illis iustæ discessionis ab Ordine causæ fuerunt, luculenter coram Commissario aperiant. *Disceptatio inter Ludouicũ, & Commissarium instituitur.*

XXV. Primùm igitur Ludouicus, velut cæterorum Caput, pleraque grauissima causarum capita afferre cœpit; quibus necessariam, nedum iustam ab Ordine discessionem probat. Ac primùm à Paupertatis lege in Regula præscripta, caput exorsus: hanc multis modis in Ordine violari perspicuè demonstrat. Primùm ex annua tritici, vini, ac cæterarum rerum prouisione, vbique ferè in Ordine recepta: quæ cùm altissimam, ac Minoricam Paupertatem conuellat, ex diametro cum Regula pugnat. Tum ex legatorum annuorum, ac perpetuorum copia, quibus iam velut ex peculio viuitur, quæ cùm parùm à fundis, atque agris differt, rerum Proprietatem, tam seuerè à Beatissimo Patre Francisco interdictam, in Ordinem inuehunt, & Regularem Paupertatem è medio tollunt. Tum etiam ex quotidiano, ac publico pecuniarum quæstu, ac receptione, quæ passim in Religione diffunditur: cui cùm apertissimè, & S.P. Francisci mens, & expressa Regulæ verba repugnent, quæ quarto Capite ita leguntur. *Præcipio firmiter Fratribus vniuersis, vt nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant per se, vel per interpositam personam.* Nullo pacto eum his tuta conscientia esse potest. Addit, & communem pecuniarum recursum, depositionem, & expensionem; quæ cùm nulla præsente, vel imminente necessitate fiant, altissimæ Paupertatis votum, & cum eo Seraphicam Regulam vndique pessumdant. Cùm verò communi violatæ Paupertatis, ac temeratæ Regulæ vitio in Religione grassante, nulli tutum in ea domicilium esse possit; Inde cuilibet ab Ordine discessum, & fugam, vel Reformationem necessariam fore concludit. *Regul. c. 4.* *Ludouicus graues suæ, ac suorũ discessionis causas exponit.*

XXXVI Hæc Commissarius, quandoquidem tam publica, ac communi iam consuetudine in Ordine inualuerant; vt nulla tergiuersatione colari possent, cùm inficiari nullo modo valeret: duabus tamen allatis causis excusat. Prima, quòd Fratrum numerus in tantam multitudinem eo tempore excreuisset, vt oblatæ à Fidelibus eleemosynæ ad victum non sufficerent: atque inde rerum prouisiones necessariæ iudicarentur. Altera, quòd Fidelium in eos pietas valdè refrigesceret: quo fiebat, vt cessantibus eleemosynis, nonnisi ex emendicatis, ac depositis pecuniis, vel ex Legatis viui posset.

XXXVII. Verùm, cùm hæ excusationis causæ à Commissario allatæ, Duci minùs graues, ac legitimæ viderentur: is Commissarium è regione interrogat. Num essent facienda mala, vt eueniant bona? Quòd cùm ex Apostolo cunctis interdictum sit, id illis maximè vetitum censeri debet, qui facto iureiurando se ad Regulæ Obseruantiã obstrinxêre. Hæc tamen excusationum Capita Ludouicus vnica responsione obtruncans, ait: Deum ex animo quærentibus, & Regulam perfectè obseruantibus, neque eleemosynas, neque ad victum necessaria deesse posse. Id siquidem à Deo cum Minoribus Fratribus fœdus, Beato Patre Francisco teste, olim percussum est; vt quandiu hi perfecti Regulæ cultores extiterint: iis Mundus, quæ victui necessaria sunt, administrare debeat. Etenim ad eos, tanquam Apostolicos Viros, sigillatim post Apostolos, illa Christi verba spectant. *Ne* *Commissarij responsio à Ludouico refellitur.*

Matth. 6.

lite ergo solliciti esse dicentes; quid manducabimus, aut] quid bibemus, aut quo operiemur?
Verùm si à Regulæ cultu exorbitauerint, iam velut fœdere abrupto, Mundo liberum sit ab hoc pacto resilire; ac propriæ eos prouidentiæ relinquere; quod, cùm ipsa rerum experientia, uullo nunquam tempore docuerit; nullus huic excusationi legitimè locus reliquus esse potest. Quapropter cùm fidelium pietatem, inquit iam erga Ordinem aruisse, communisque victus egestatem vbique Commissarius grassati contendit: eo planè indicat, communis obseruantiæ legem iam in Ordine labefactatam esse.

Regul. c. 2.

Panni Molles à Minorum Habitu dissentanei.

Ex altero quoque Capite: nempe ex Habitus qualitate, Ludouicus iustissimam XXXVIII.
suam, ac suorum ab Ordine discessionem suisse ostendit. Nam cùm in Regula, cap. 2. præceptum sit, vt Fratres omnes Vilibus pannis vestiantur. Quo pacto panni molles, ac delicati, quibus vbique Fratres in Ordine vtuntur, cum Regulæ obseruantia stare possunt? His cùm salua Regula, ac conscientiæ lege, nemo in Religione vti possit, certè aut Regulam violari oportet, si tenenda Religio sit: aut si perfectus Regulæ cultus incolumis esse debet, ab Ordine abscedendum.

Hoc Caput Commissarius, hac ratione conatus est prescindere; quòd panni Vili- XXXIX.
tas ex honestate, & condecentia; non ex asperitate, aut ruditate censeri debeat. Idcircò panni, quibus Ordo vtitur, quandoquidem cum religiosa honestate, ac decentia conspirant, ex Pontificum declaratione viles sunt existimandi: non ita ij, quos ipsi passim gestant, qui cùm ispidi, ac omnium asperrimi sint, homines terrent; minúsque religiosæ honestati consentanei videntur.

Habitus Minorum vilitas vnde.

At Ludouicus ad Bernardinum conuersus: Iam tuæ (inquit) Bernardine, par- XL.
tes incipiunt, qui cùm horum non sis ignarus, facilè obiecta vales dissoluere. Cui Bernardinus: Tu quidem faciliùs Pater: sed quoniam ex innata tibi modestia ita iubes, lubens pareo. Tum Bernardinus ad Commissarium; si panni Vilitas (ait) non ex asperitate, seu austeritate; sed ex ea, quam obtendis, decentia, & honestate æstimaretur: frustrà Summorum Pontificum Declarationibus, velut lege sancitum esset, vt ea ab omnibus in vestibus Vilitas seruetur, quæ quò ad Panni precium, ac colorem, meritò vilitas reputari queat. Frustrà quoque communi Patrum expositione receptum esset, eos viles pannos secundùm Regulam censendos esse, qui cùm in qualibet Prouincia omnium opinione viliores, ac austeriores existimentur; in ea commodè haberi possunt. Frustrà itidem in Regula additum fuisset, vt Fratres habitus suos ex sacco resarcire possint, nisi aperta B. P. Francisci mens ea esset: quòd habitus ex tam vili panno confici deberent; vt à sacci vilitate minimè distarent: ita vt sacci sarcinula cum habitu consuta mônstri nihil præseferret. Frustrà denique B. Pater Franciscus, ac cæteri ipsius socij, vilissimo ad vestitum panno vsi fuissent: cuius rei incolumes adhuc testes sunt eorum Habitus, qui apud nos religiosè asseruantur. Addo: qua ratione tam acriter B. P. Franciscus in Fratris Eliæ Habitum, ob illius mollitiem, quæ tamen vestrorum habituum mollitiem non excedebat; inuectus esset: vt enim & à se quàm longè proiiceret; eoque Religionis tantùm spurios, ac degeneres indui affirmaret; nisi in panno asperitatem, atque austeritatem, velut Minorum Ordini necessariam exquisiisset? Equidem si res non ex communi vitio, & corruptela; sed ex lege, ac virtute iudicanda est, in Minorum habitu decor, & honestas haud ea consenda est, quæ ex panni mollitie, ac preciositate æstimatur: sed ea potiùs, quam Regulæ lex, vel Beati Patris nostri Francisci, ac sociorum exempla præscribunt. Cùm enim Euangelicus Pater, sui habitus honestatem ex Euangelio desumpserit, in quo ita scribitur: *Quid existis in desertum videre? Hominem mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt.* Quis Minorum habitus honestatem in molliori panno collocet? Quin potiùs maximum illius decorem ex asperitate iudicet? At neque id vitium excusat, quod afferri solet. Scilicet Clementem V. ac Ioannem 22. panni vilitatem Superioribus iudicandam relinquere: atque inde legitimam Vilitatem censeri, quæ in Ordine Mi-

Clement. Exiui §. præterea.

S Bonau. in c. 2. Reg. Pisanus. Vgo. Quatuor Magistri.

In Minorum Habitu asperitas, & austeritas seruanda.

Matth. 11.

norum

norum de Obseruantia, Superiorum Iudicio recepta est. Hi namque Pontifices, vt ex eorum verbis exploratum est, ita Vilitatis Iudicium Superioribus committunt; vt tamen eorum conscientias onerent; neque ipsorum Iudicium valere decernant; si à vera vestium Vilitate excesserint. Quod verò ad Martini V. declarationem attinet, ex qua id P. Commissarius decerpsisse videtur, quo Communi Ordinis corruptioni excusationem struat, eam potiùs Apostolicæ Sedis Dispensationem, ac indulgentiam, quàm Regulæ declaratiouem fuisse, ex eodem Pontifice liquidò constat: qui cùm pleraque, quæ apertè Regulam oppugnant, in ea Fratribus indulgeat: in his non declarandi, sed dispensandi mentem sibi inesse claris verbis indicat: cùm in Caput quartum Regulæ ita scribit. *In omnibus autem, quæ vltra hoc magis videntur arctare Fratres; siue ex Declaratione Clementis, siue quacunque alia declaratione Summorum Pontificum, vel aliorum quorumcumque Apostolica notabili auctoritate commissa, misericorditer dispensamus.*

De Panni vilitate indicare quo pacto Ordinis superioribus permissum.

Firmam. tri. Ord. p. 4.

XLI. Esto (inquit Commissarius) paulò molliores sint habitus, quàm Regulæ austeritas ferat: num propterea à vobis Religio ita discindi, ac schismata in ea concitari debuerunt, vt publica desertione, noua à vobis Secta constitueretur, ab Ordine discissa? At Bernardinus, vt Commissario faceret satis, paulò altiùs responsionis exordium petens, nullam intra Ordinis gremium stabilem, ac certam Reformationem fieri posse, luculentissimè, rerum præteritarum serie explicata, demonstrat. Ac primum à Ioanne Parente, qui paulò post sancti Francisci excessum Generalis Minister creatus fuerat, argumentum orditur. Is enim cùm Ordinem à prima sancti Francisci institutione defloxisse cerneret, omni studio, ac labore in id incumbere visus est; vt Fratres in perfectam Euangelicæ Regulæ viam restitueret. Id verò quàm frustra tentauerit, ex secundo Chronicorum libro manifestum est, vbi hæc de eo verba leguntur. *Anno 1236. Generalia Comitia Assisio circa Festum Pentecostes celebrantur, in quibus F. Ioannes Parens cùm reipsa perspiceret, se excessus, qui in Religione contra Regulam passim grassabantur, tollere non posse, à Generalatus se Officio abdicauit.*

Nulla stabilis Reformatio intra Minorum Ordinem vnquam facta.

Chron. p. 2. l. 1. c. 4.

XLII. Portò sub Fratris Eliæ, qui in eo Capitulo Generalis electus fuit, & Fratris Crescentij Aësini, qui anno 1245. eodem munere functus est, praua administratione, cùm ingrauescente publicæ relaxationis morbo, Ordo ferè ad Regularis Obseruantiæ interitum raperetur: F. Ioannes Parmensis anno 1248. Generalis creatus, cunctis operum, ac verborum pharmacis adhibitis, frustrà conatus est tam graui morbo mederi; atque Ordinem in pristinam incolumitatem reuocare. Quamobrem cùm inueteratam illam viræ corruptelam tollere, atque vlteriùs ferre non posset, anno 1256. Generalatus Officio nuncium remisit. Hinc B. Egidius, cùm primùm Generalem creatum audiuit. *Benè* (inquit) *subuenisti, sed serò nimiùm venisti.*

XLIII. Ioanni Parmensi, cùm in Generalatus officio S. Bonauentura successisset: quid non ille studij, ac laboris impendit, vt Ordinem rapido cursu ad apertas Regulæ transgressiones dilabentem sisteret? atque ad Reformationem cogeret? Verùm cùm nec is contra aduersum fluminis cursum conati posset: pleraque quidem ad meliorem rerum statùm sua auctoritate reuocauit; plurima tamen adhuc in Religionis corpore vulnera remansêre, quibus curatio adhiberi non potuit. Et quanquam tunc integra Ordini incolumitas ab eo reddita fuisset: ea tamen tam breui dilapsa est, vt stabilem sibi Ordo tunc Reformationem minimè vendicauerit: cùm anno 1296. quo tempore F. Ioannes de Muro-Vallis ad Generalatus Officium assumptus est; in Ordine passim domus, agri, vineæ, ac redditus annui, aperta Regularis obseruantiæ iactura, in communi possiderentur; quemadmodum ex Ordinis Chronico p. 2. l. 6. c. 23. perspicuum est.

S. Bonauentura Ordinis Reformator.

Chron Ord. p. 2. l. 6. c. 29.

XLIV. Plures alij, tum Generales Ministri, tum illustrioris vitæ Fratres, Reformationis cupidi hìc adnumerari possent: qui cùm olim in Ordine Reformationem auspicati

essent, eam volucre celeriùs euolasse perspexerunt. Verùm his prætermissis (inquit Bernardinus) ad vestram hanc Fratrum de Obseruantia Reformationem venio, quæ vt postrema, ita omnium, quæ antea præcesserunt, illustrissima fuit. Quæso te Pater; Num ea pace aliqua, aut sua stabilitate vnquam potita fuit, donec à reliqua Fratrum familia disiuncta, solidum, ac separatum corpus constituit? Quot calamitates? quot persecutiones? quot procellas? quot naufragij pericula? dum Ordini coniuncta esset, perpessa est? An non vndique bella, vndique impugnationes, vndique imminentes tempestates, quibus huc illucque iactabatur: foris quidem pugnæ, intus timores ingruebant? Cuius rei amplissimi testes sunt, querimoniæ Fratrum Obseruantium in Concilio Constantiensi propositæ, anno 1414. de quibus in tertia parte Fundamenti Trium Ordinum fusè agitur. Dic amabò: An non ob eorum, qui Ordini præsidebant, duritiam, ac infestationem, ad Generale Concilium coacti sunt appellare, vt à reliquâ Conuentualium Familia disiungerentur?

Fund. Trium Ord. p. 3. Fratrum de Obseruantia Reformatio ab Ordine separari postulat.

XLV Postremò, vt huic Capiti finem imponam: Audiat Pater Commissarius, quæ in antiquo Ordinis Chronico ab Auctore scribuntur, his verbis: *Quoniam verò satis superque perspectum fuit, Reformationem à Clemente V. in Ordine factam minimè subsistere potuisse; sed breui extinctam fuisse, eò quòd sub Fratrum Conuentualium Obedientia instituta esset. Quod itidem sæpè sæpiùs visum fuit: quoties Regularis Obseruantiæ studiosi in Reformationem animum intendere visi sunt; quos ab Ordinis Superioribus afflictos, dispersos, ac mille modis iactatos fuisse constat. Idcirco Fratres de Obseruantia ad Generale Concilium Constantiense accesserunt, supplicantes humillimè* (hæc illorum verba sunt) *quatenus de salutifico rore à Christo sibi influxo, ignis fornacis tribulationum huiusmodi, multò solito plus accensa, penitùs extinguere, vel saltem mitigare, taliterque eis prouidere dignetur: vt vento roris Cælestis flante, ipsa dignatiua sacri Concilij prouidentia permittente, ipsi Pauperes, in via, quam cœperunt, perseuerent. Aliàs timent dicti Fratres, ne Christi iugum dimittant præ impedimentorum multitudine: & sic requie, quam animabus suis inuenire debuerant, defraudentur. Hæc enim impedimenta fornacis absorbentis accensor hostis malignus eis præstitit, & præstat per nonnullos Prælatos, & Fratres sui Ordinis.* Porrò decreto Generalis Concilij; quod incipit, *Sacrosancta Constantiensis Synodus*: cùm Fratres de Obseruantia à Conuentualium Familia, separati fuissent, tunc tantummodo optata pace frui cœperunt. Atque hinc facilè colligi potest. Nihil Ordinis Reformatione stabile, ac diuturnum esse posse; quandiu illa intra Ordinis gremium conclusa, vnde oppugnare queat, à se quamprimùm non abiicit: nec plena sua libertate potitur.

Chron. p. 3. l. 1.

Fund. Trium Ord. P. 3.

XLVI. His quoque Bernardinus, institutum sermonem prosequens, addit. In Regula quoque præceptum est, vt Fratres, nisi vera ae manifesta necessitate compulsi: Non equitent; aut calceamentis vtantur: quæ necessariæ obligationis vinculum inducere, ipso Clemente V. teste, nemo est, qui dubitet: At hæc grauissima legis præcepta, quam miserè in Ordine dilapidentur, nimis perspicua res est, quæ deploratione magis, quàm probatione indigeat. Plurima alia consultò prætereo, quæ cùm in Regulam aperto Marte pugnent, præcipuámque Ordinis Obseruantiam labefactēt; iustissimam, proborum omnium iudicio, nobis ab eo discessionis causam ministrarunt.

Clement. Exiui.

XLVII. At inquit Commissarius: Quid de noua illa habitus forma comminisceris: quæ ad scenam potiùs, quàm ad Religionem spectare certissimum est? vnde nam illud vobis Tragicum, & Histrionicum Caputium erupit: quod omnium hominum ætas ignorauit? His Ludouicus occurrens, grauissimè, tum ex Regula, tum ex plerisque B. Patris Francisci, ac Sociorum Caputiis, quæ variis in locis habentur, ac præsertim ex Habitu, & Caputio F. Petri Catanei, quod Apeusti in Calabria asseruatur; denique ex vetustissimis, picturis, & sculpturis, quæ passim Romæ, Assisio, Neapoli, Florentiæ, Lutetiæ; aliisque Italiæ, & Galliæ

Vera S. Francisci habitus forma asseritur.

vrbibus

vrbibus conspiciuntur, ostendit; illam Habitus, & Caputij formam esse, quam Beatus ipse Pater Franciscus ab Ordinis exordio instituit, suisque defendendam præscripsit. Atque hic disceptationi tandem finis impositus fuit.

XLVIII. His porrò cùm attentiùs Dux Nucerienfis animum intendisset: neque vllam à Commissario, quâ hæc dilueret, solidam rationem afferri perspiceret: Commissarium ipsum hortatur: vt odio omni, ac maleuolentia erga Dei seruos deposita; quos suæ duntaxat saluti consulere, & iustissimam causam tueri animaduertit; pacatos, ac tranquillos illos esse sinat: Ne dum homines, veros, & perfectos Regulæ cultores, ac diuini honoris cupidos iniustis odiis exagitat; Dei in se iram concitet. Id verò haud difficile fuit Commissario persuadere, qui ipsa rerum veritate conuictus, diuinam ipsius vim iam animum lancinantem persenserat. Quapropter melior, quàm venerat, à Duce discedens, illud ex eo colloquio mentis propositum assecutus est: vt nullam deinceps Capucinis molestiam inferret.

XLIX. Ludouicus verò, ac Bernardinus ad socios redeuntes, qui tunc ardentiùs orationi vacabant, vnà omnes ex animo Deo gratias referunt. Dux etiam maiori erga Fratres exinde studio, ac beneuolentia affectus, cùm omnes charissimè complexatus esset, illos ad constantiam hortatur; quibus se nunquam sua auctoritate, officio, ope, & opera defuturum pollicetur. Interea, ne Apostolicæ illos Excommunicationis sententia aliquando læderet, consultùm fore existimat; protinus Virum aliquem primarium Romam cum literis ad Pontificem mittere; qui eo de Capucinorum rebus meliùs instructo, latam ab Apostolica Sede Excommunicationis sententiam reuocandam curet. Dum res hæc in deliberatione versatur; Tiberius Ducis filius, optimæ indolis adolescens, qui tunc Abbatis titulo fruebatur, ac deinde Potentiæ Episcopus fuit; ardentiori erga Capucinos studio incensus, Patri se ad id paratum exhibet: quod adeò Duci gratum fuit; vt statim propositum laudans, plurimis, tum ad Pontificem, tum ad Victoriam Columnam, atque alios sacri Consistorij Proceres, conscriptis literis onustum dimiserit: cui etiam Capucinorum res maximo studio commendauit.

Commissarius à Capucinorum oppugnatione desistit.

Dux Nucerinus Tiberium filium Romam ad Pontificem destinat.

L. Interea ex his, qui Ludouicum ab exordio secuti, ad Capucinorum Habitum confluxerant, non pauci hoc tempore: vel Apostolica Excommunicatione perterriti, vel ob præteritas, ac futuras, quas verebantur, calamitates animo confracti, vel tandem asperioris vitæ tædio victi, à Capucinis desciscunt; & ad Obseruantes redeunt: ita vt ex triceno eorum numero, qui principiò in Reformationem conspirauerant, vix quindecim in ea stabiles permanserint; quorum nomina sunt. 1. Ludouicus à Rhegio Vicarius Prouincialis. 2. Bernardinus à Rhegio, Georgius nuncupatus, Prædicator celeberrimus. 3. Franciscus Palemonus dictus, à Rhegio Prædicator. 4. Ludouicus, qui, & Ludouichellus à Rhegio, Sacerdos deuotissimus. 5. Michaël Aprustensis Sacerdos. 6. Ioannes, vel Ioannellus à Thurio Nouo, Prædicator. 7. Angelus à S. Martino Concionator, qui primus fuit ex Sæcularium numero, qui in Calabria Religionis Habitum suscepit. 8. Franciscus à S. Martino Sacerdos. 9. Matthæus Rhegiensis Subdiaconus, qui ob summam humilitatem Sacerdotio initiari nunquàm voluit. 10. Ioannes Candela Rhegiensis Laicus, Religionis zelo præclarus. 11. Bonauentura Rhegiensis Laicus, magnæ Sanctimoniæ Vir. 12. Antoninus Rhegiensis Laicus, Vir Sanctimonia, & miraculis clarus. 13. Ioannes è Seminaria, ieiunio, & oratione insignis. 14. Ludouicus à Raticina, Ludouici Rhegiensis socius, ac Discipulus, Prædicator. Postremus, Petrus à Seminaria Nouitius, qui deinde Sacerdos fuit: Vir omni virtute eximius: atque hic ille Nouitius est, qui cum Fratrum Obseruantium agmine, ad S. Eliam, Capucinos comprehensurus venerat, cuius suprà mentionem fecimus. Qui igitur hac tentatione probati, fortes in Religionis proposito perstitère, homines perfectæ, cumulatæque virtutis euasère: qui cùm multam apud Deum gloriam, sint adepti eorum quo-

Plerique hac procella commoti ad Obseruantes redeunt.

que

que Memoria, suis locis cum laudibus celebranda est. Cæteri verò, quibus animus ad certandum defuit, ad pristinum Ordinem redeuntes, sua pace potiti sunt. Neque id mirandum. Non enim idem omnibus robur, eadémque ad dura toleranda mens, cuique insita est. Cypriani vox est: *Triticum non rapit ventus; nec arborem solida radice fundatam procella subuertit. Inanes paleæ tempestate iactantur: inualidæ arbores turbinis incursione euertuntur.* Tentatione probandi erant, quinam solidas, aut mobiles in Religione radices misissent: quive stabiles, aut temporanei essent. Inde enim factum est, vt ex horum separatione, nihil nisi solidum, ac virtute probatum nobis relictum sit. Neque enim Deus multitudinem spectat, qui Gedeoni, ad copiosa Madianitarum castra debellanda: vix trecentos probatos milites, cæteris è bello pulsis, reliquerat. Eximia siquidem Dei laus est: Cum paucis, diuini operis finem attingit.

S. Cypr. de unit. Eccl.

Ludouicus autem, quid sibi in his rerum angustiis agendum sit, serius animo versans, cùm exortam aduersùs eos tempestatem, haud meliùs, ac faciliùs sedari posse perpenderet, quàm si præsens ipse Pontificem adiret, suámque coram eo causam diceret: consilium cum Duce Nucerienſi communicat, qui illud summopere cōmendans, nouas ad Pontificem commendatitias literas parat. At Ludouicus, cùm id negotij non hominum: sed solius Dei ope, ac fauore sibi peragendum præstitueret, commendatitias omnes literas recusat: Dei enim (aiebat) ac S. Francisci causa est, quæ non humano, sed cælesti duntaxat præsidio indiget. Dux verò tametsi rem tunc silentio premeret; alio tamen quæsito colore, Cubicularium illi comitem adiungit; cui occultè literas perferendas tradit. LI.

Ludouicus cū duobus sociis Romam proficiscitur.

Veruntamen, ne res Ludouico Forosempron ano Generali Vicario inconsulto fieret, illum priùs Ludouicus per literas certiorem reddit: tum gregis custodia, ac rerum omnium cura in Bernardinum Georgium reiecta, ipse duobus sibi adiunctis sociis: nimirum Francisco Dipinianensi, & Angelo à Calamnia, quibus & Ducis Cubicularius tertium addit, Romam versùs iter auspicatur. LII

In eo porrò itinere Clementissima Dei Majestas, quàm suauem suorum prouidentiam gereret, quámque in donis profusa esset, illustrissimis miraculis declarare voluit: vt & in ipso rerum exordio, quid de diuina benignitate illi sperandum esset, totam Capucinorum Familiam instrueret; & quantoperè Dei Prouidentiæ fidendum sit, ex vno omnes addiscerent. Cubicularius enim, cui amplissima à Duce, clam tamen, pecunia erogata fuerat: vt eam non in sui duntaxat; sed in Fratrum quoque commodum expenderet: (quanquam Ludouicus, qui spem suam omnem in Deum proiecerat, ab ea cùm primis abhorreret) cùm pedester aliquando cū Fratribus per deserta loca iter faceret: longo itinere defatigatus, penè inedia conficiebatur: cùm ad Ludouicum ait: Pater mi: En fame pereo. Cui Ludouicus. Sustine (inquit) tantisper fili, donec ad proximum nobis Oppidū deuentum sit, vbi cibo recreari poteris: neque enim ab Oppido longè aberant. At ille vix aliquantulū viæ processerat, cùm linqui animo, ac viribus cœpit deficere. Quamobrem Ludouicus erga virum pietate commotus, vbi tantisper flexis genibus orauit: F. Angelum à Calamnia his vocibus compellat: Quid moraris, Angele? Panem Cubiculario è pera eroga, quo labentes vires refocillare queat. Cui Angelus, Heu Pater, ait, Nihil omnino est panis in pera: quod enim reliquum erat, totum hesterna die consumptum fuit. Tantùm crede; Fili (inquit Ludouicus, diligentiùs intuere, & panem procul dubiò reperies. Paret confestim Angelus: tametsi nullum in pera panem superesse; ipso rei experimento certum apud se haberet: Nam cùm primum illud Cubiculario deliquium accidit: frustrà totam peram diligentiùs perlustrauerat, num aliquod saltem panis frustulum, quo is refocillari posset, in ea lateret. Iterum tamen, vt Ludouico obtemperet; manticam explorat. Quid plura? Geminos in ea panes, recentes, è Cælo allatos, haud absque summa admiratione effōdit, ac Cubiculario contribuit: quibus ille refectus, tam celeriter viribus conualuit;

Ludouicus Cubiculario fame laguēti euenientis subuenit.

vt nulli

vt nulli planè habitandum sit; quin ij è Cœlo Angelorum ministerio allati, ac Ludouici Orationeâ Deo impetrati, cælestem virtutem nacti fuerint. Quo sanè Deus, & Ludouici Sanctimoniam commendare: & quàm Diuinæ Prouidentiæ potiùs, quàm pecuniæ fidendum sit, non obscurè indicare voluit.

LIII. At quanquam Ludouicus, quæ sibi, ac Sociis ad victum necessaria erant, quotidiana mendicatione compararet: veritus tamen, ne quis Cubicularium, tanquam quotidianæ illis annonæ Curatorem esse suspicaretur; quò longiùs non solùm à malo: verùm & ab omni mali suspicione abscederet: Cubicularium monet, vt altero saltem die illos præcedat: quò se, suosque totos à Dei prouidentia pendere ostendat. Illud verò Apostolicæ mentis propositum, quantopere Deo gratum fuerit, illustrioti is miraculo testatũ voluit. Integrum ferè diem Ludouicus cum Sociis Agrum Compotenensem, qui sub Principis Bisuniani ditione iacet, ieiuni peragrando consumpserant: diesque iam ad vesperum declinabat: cùm Socij ieiunio, fame, frigore, atque itineris labore confecti, vix vlteriùs progredi poterant; verbis illos Ludouicus cohortatur, néve animum despondeant, breui in quoddam hospitium, singulari charitate recipiendos affirmat. Nulla in lata planitie, niue vndique operta, domus, aut hospitium apparebat: cùm Socij Ludouico, Vbi nam (inquiunt) hic domus, vel hospitia sunt; vbi nihil præter quàm solum niue albescens cernitur? His Ludouicus; modica (inquit) fide prædıti, quid de Dei prouidentia dubitatis? Paululum, cùm progressi fuissent; Tugurium luto, ac viminibus textum, ac paleis contectum, quale pauperum esse solet, exremplò sibi proximum vident. Quò cùm accessissent, Senem quendam grandæuum, ac vultu decorum in ianua cernunt; qui illis festiuè occurrens, hilari vultu Ludouicum complexus, omnes humanissimè excipit, & in tugurium ducit: vbi copioso igne instructo, quo illorum membra, niuium frigore rigentia, recreatá fuêre: tum aqua temperatè callida in peluim infusa, priùs Ludouicum ad pedum lotionem inuitat: Qui cùm Socios velut magis charitatis indiguos præire voluisset; tum ipse postremò secutus est: quos Senex genuflexus, tam flagranti (vt videbatur) charitate, omnes eo pietatis officio prosequebatur, vt summam in eo voluptatem collocasse videretur. Postbæc cùm tantisper parato igne iterum membra refouissent, ad cœnam vocantur: mensaquo benedictâ, ad refectionem discumbunt: vbi ferculis, pauperum quidem more paratis, dulci tamen famis ambrosia conditis refocillantur. Stupebant Socij, Senẽ omnia tam promptè, tantáque vultus alacritate administrate, vt totus præ charitate colliquefieri videretur. Inde verò ad lectum paleis stratum deducti, suauissima ibi somni quiete, tota nocte perfruuntur.

Hospitium Ludouico, & Sociis, interniues apparet.

LIV. Manè verò illucescente, cùm iter facturi essent: Senex Ludouico seorsum ducto, prolixum cum eo colloquium habet: quo absoluto, cùm iam ab eo digressurus esset; illum tam charo discedentem amplexu prosequitur; vt vix ab eo diuelli posse videretur. Inde tandem abscedentes, necdum per iactum lapidis à Tugurio aberãt, cùm Angelus, Senis illius charitatem commemorans, Ludouico ait: Vah, Pater, quanta bonus ille Senex, hesterna die nos charitate excepit; quanta vultus illius hilaritas; quàm effusa liberalitas; vndenam, quæso, tanta, ac tam arcta tibi cum eo necessitas? Cui Ludouicus, Iamdudum (inquit) ille mihi est notus, ac diuturna necessitudiue coniunctus. Equidem, Pater, (subdit ille, mitari non desino, quî factum fuerit: quòd cùm Senex ille mihi pedes lauaret, eos vix manu contingeret, quum protinus omnis ab iis languor, ac lassitudo abscedebat. Qualis vero, obsecro, ille panis erat! quales cibi! quàm sapidi, quàm grati saporis fuêre! Nunquam sanè meliores me gustasse memini. Deus benignissimus, & Senem, ac Tugurium benedictionibus accumulet. Cúmque hæc dicens se ad Tugurium conuertisset; vt illud Crucis signo benediceret: Tugurium, ac Senem euanuisse comperit, neque aliud, præterquàm latam planitiem, niue tectam, oculis intuetur. Quare magis animo obstupescens, tunc primùm Diuinum opus agnoscit: Cúmque non

A Sene gratissime hospitio excipiuntur.

humanis

humanis rebus cognata esse,quæ in Sene,& Tugurio hesterna die aspectauerat,sibi velut certum persuaderet: protinus ad Ludouici pedes prostratus,illum vehementer rogat: vt quis ille Senex esset, quidve cum eo colloquutus fuerit, aperiat. At Ludouicus, cùm primum illum Sanctæ Obedientiæ præcepto obstrinxit; ne vlli vnquam,eo superstite, quæ dicturus est,significet.Quid de Sene interrogas fili (inquit) Senex ille grandæuus, non mortalis homo: sed Petrus Apostolorum Princeps fuit, ad nos eo consilio à Deo Opt. Max. missus; vt defatigatos, corpore, & spiritu pariter recrearet: Nósque nullo vnquam tempore,inter Corporis seu Animi angustias pressos spe,ac plena in Deum fiducia deijci debere, diuina hac in nos collata benignitate doceret:Cæterùm, quæ is priuato,ac secreto colloquio mecum contulit, tam cælestia sunt; vt ea cuique passim communia esse non debeant: Inter hæc tamen nonnulla consolationis verba fuêre, quibus ad cœptum Reformationis opus strenuè prosequendum, animum auxit: hæc mihi inter alia inculcans. Perge Fili, bono animo esto.Deo siquidē hæc tua volūtas,ac propositum animi studium valde commendatur: viriliter age,ipse tuis votis sua benignitate non deerit; qua fiet, vt Pontifex te pacatus excipiat, & Familiæ propagandæ, locorúmque extruendorum vltrò tibi facultatem impertiat.Hoc Ludouici sermoue cælestique benigni hospitis liberalitate, tantam Socij animo erga Deum fiduciam concepêre: vt omnem deinceps spem, ac cogitatum in eum proijcere, & ab eo bene omnia sperare sibi constanter in animum induxerint.

Petrus Apostolus Ludouicum ad Reformationis opus prosequendum cohortatur.

His tertium quoque è Cælo miraculum accessit, quo Deus, & præclara Ludouici merita declarare, & summam suam erga Pauperes sibi relictos,curam, ac liberalitatē illustrare voluit.In hoc enim itinere,cùm per Lucaniā cum Socijs graderetur,à pio quodam Hospite meritorio Campestri,qui Topinus cognominabatur,sub prandij horā ad refectionem euocatus,ab eo hospitio excipiuntur;qui cum illi, ac Socijs, commune acetarium,quo vescerentur,solu aceto intinctum apposuisset:Ludouicus parum olei,quo illud inungat,sibi afferri postulat. Cui Topinus, Postulationē certè Pater mi (inquit) proculdubio præoccupassem,vtróque Oleum dedissem,nisi illud hesterna die totum ita cōsumptū fuisset;vt nec quicquā in vase Oleario reliquum superfuerit:Verùm si tantisper expectare lubet:illud nobis celeriùs ex Vrbe afferetur. At Ludouicus. Haud longiori (ait) mora, siue expectatione opus est: Vas diligētius perlustra,& oleū reperies. Cui Stabularius:Quid tristitiā auges? Pater:nihil sanè mihi molesti⁹ est,quā hoc me charitatis officio vobis satisfacere nō posse:at nō est, cur ad vas pergam; quandoquidem ego hisce manibus hesterna die totū effudi.Ludouicus verò;Vade (inquit) & semel adhuc vas explora,& illud tibi, ac nobis proculdubio oleum dabit. Hospes verò cùm Ludouico potiùs morem gerere,quàm oleū quærere,sibi in animū induxisset:ad vas accedit, illudque ad os vsque oleo plenum cernit:quare miraculo obstupefactus, ac mente excedens, protinus exclamat:O Viri: ô Viri: accurrite:En miraculū,en portentum. At Ludouicus illum obiurgans:Quid clamas? (inquit) obmutesce.Num ignoras,quæ à Dei Prouidentia nobis quotidie administrantur,assidua esse Dei miracula?Fortè benè oleariū vas antea non explorau eras.Vocē quidem tunc hospes ad Ludouici præceptum cohibuit:at post Ludouici discessū,quotquot ad illud hospitiū diuerterent,iis præclarum hoc diuinæ liberalitatis testimoniū prædicabat.Veruntamē huic cælesti miraculo alterū æquè illustrè adiunctum fuit,vt eo prioris miraculi veritas cælesti testimonio cōfirmata lucuIérior fieret.Vas enim illud oleariun,quod vix vnius mēsis spatio Domus vsui sufficere solebat,Diuino illo miraculo plenū,tāto deinceps oleo abūdauit;vt nō vno duntaxat mense,sed ad tertiū,quartū,& quintum vsq; mensem oleū dederit.Id Topin⁹ ipse Fratri Stephano à Frācica,qui celebris inter Capucinos diuini Verbi Concionator fuit,dum Neapolim prædicationis gratia proficisceretur, ac plerisq; aliis,velut rē summa admiratione dignā inreiurādo nō semel affirmauit: vt inde cunctis manifestū esset,quàm profusa,tum in Ludouicū, ac cæteros diuinæ Prouidētiæ alūnos,quā etiā in pios homines Dei benignitas,ac liberalitas eluceret. L V.

Ludouici Oratione vas oleo vacuū, plenum reperitur.

Oleum in Vase diuina virtute, ob Ludouici merita multiplicatur.

His

LVI. His itaque Ludouicus è Cælo testimonijs clarus, Neapolim venit; vbi dum semel per Vrbem incedit, obuium sibi Nobilem quendam Adolescentem habet; qui cùm magnas inter animi angustias versaretur; simul ac Ludouicum conspexit, ab eo obnixè efflagitare cœpit, vt cælestem à Deo sibi opem suis precibus deposceret. Quem simulatque Ludouicus intuitus est: Æquo animo esto, (inquit) Fili: Ne extimescas, Deus rebus tuis aderit auxiliator, faustúmque illis exitum imponet. Tu verò his solutus curis, B.P.Francisco nomina dabis; atque inter Tertij Ordinis Fratres, postremum diem claudes: nihil ille necdum de Tertia B. Francisci Regula amplexanda, sibi in animum induxerat. At cùm illi deinceps vniuersa, vti Ludouicus prædixerat, adamussim contigissent: (etenim breui eo solutus labore, Tertij Ordinis B. Francisci Habitum assumpsit:) Postremò quoque inter B.P. Francisci Filios, diem extremum obiit.

Nobili cuidã Adolescenti futura prænunciat.

LVII. Interea Tiberius Abbas, Ducis Nucerini Filius, iam Romam appulerat: paternisque literis Pontifici oblatis, de rebus Capucinorum serio apud eum agebat: quorum mores, vitámque omni virtutum genere, ac Sanctimonia præstantem, cùm omni studio apud illum commendasset, præclaréque Pontificis animo insculpsisset: plurimorum illustrissimorum Virorum, qui Capucinorum rebus fauebant, ope, ac suffragio suffultus, ab eo tandem Excommunicationis, aduersùs eos latæ, reuocationem fert, ac Papalem eis benedictionem imperat.

Tiberius Abbas Excommunicationis reuocationem à Pontifice imperat.

LVIII. Vix Abbas optato Pontificis rescripto potitus fuerat; cùm Ludouicus Romam appellit, extemplòque vniuersa, quæ cum Pontifice gesta fuerant: prosperumq; rerum euentum, à Tiberio discit: cuius rei, vbi intimas Ludouicus Deo ex animo gratias fudit; mox cum Ludouico Forosemproniano, Generali Vicario, conceptum apud se de adeundo Pontifice consilium confert: quo maiorem sibi; suisque rebus constantiam, ac tranquillitatem concilict. Nisi enim res (aiebat) ita cum Pontifice agantur, vt certum quendam, ac stabilem statum, nulli ampliùs mutationi obnoxium accipiant: semper inter fluctuantes vndas, ac procellas, quæ ex Ministri Generalis, ac reliquorum Ministrorum flatu in dies concitabuntur, irrequieti versabimur: neque vlla vnquam pace, aut tranquillitate fruemur. Quare, vt supremum his tandem finem imponamus, mihi consultiùs videtur; vt nostra cum Obseruantibus controuersia, acciro Generali Ministro, coram Pontifice agatur, causaque vtrinque discussa definiatur. Probat Forosempronianus consilium, temporisque opportunitate captata, Ludouicus Pontificem adit: qui cùm, & ex Nucerini Ducis literis, & plurimorum sermone notam illius virtutem haberet; vix illum ad pedum oscula accedentem aspexit; cùm statim hilari vultu interrogat. Tu ne es Ludouicus Rhegiensis? Cui cùm ille, se indignum Dei, ac Sanctitatis seruulum esse dixisset: protinus humanissimè exceptum, iubet æquo animo esse: & quæcunque in animo gerit, omni cum fiducia eloqui.

Ludouicus Pontifici. adit, à quo coram eo causam dicat.

LIX. Cui Ludouicus, Beatissime Pater (ait) Si nobis pro terrenis, aut corruptibilibus rebus esset concertatio; vel aduersùs sæculi Potestates pro agris, & fundis colluctaremur: haud sanè tanta contentione nobis dimicandum esset, aut Apostolica Sedes nostris altercationibus molestanda: sed cùm lis omnis, ac controuersia nostra de Regula sit, ad cuius obseruantiam iureiurando adstringimur; eaque neglecta, nulla nobis salutis spes reliqua esse possit: quandoquidem non cum alijs, præterquàm cum Obseruantiæ Patribus, qui eandem nobiscum Regulam sortiti sunt, nobis est disceptatio. Imperet Sanctitas Vestra, quoad illi benè visum fuerit, vt huc simul Generalis Minister, atque Ordinis Procurator conuenientes, si quas contra nos habent querimonias, coràm Apostolica Sede exponant, nosque vicissim respondentes audiant: & si quidem iustas aduersùm nos querelas, ac exceptiones obtulerint, causam vincant; & Apostolica auctoritate litem obtineant.

Quòd si nostræ non aspernandæ rationes visæ fuerint, iustiorémque nos causam defendere perspectum sit, ij quidem haud ægrè causæ iacturam patiantur: nos verò Apostolico iudicio suffulti tranquillis demum rebus fruamur.

Generalis Obseruantiũ Minister quadã Ludouico, & suis crimina imponit.

LX. Honesta prorsùs Pontifici res visa est: quamobrem vtrunque, & Generalem Ministrum, & Procuratorem ad se opportunè simul cum Ludouico, ac Forosempromiano, Generali Commissario, accersitos interrogat: quid Ludouico, ac suis criminis inurant, quo se illorum aduersarios prodant? At Generalis sermonem exorsus, clandestinam ipsius; ac suorum ab Ordine discessionem, & Apostasiam primo loco opponit: tum Ordinis scandalum, ac turbationem inde exortam exaggerat: demum falsum Reformationis prætextum, quo vertiginis, atque instabilitaris spiritum tegunt, verbis mordacibus prosequitur.

Ludouicus obiecta crimina diluit.

LXI. His criminum capitibus Ludouicus, annuente Pontifice, humillimè suo cuique ordine respondet. Et quod primo loco de clandestina sui, ac suorum discessione, & Apostasia obiicitur, multiplici ratione diluit. Atque in primis sæpè iteratam à se, & à Bernardino postulationem, Generali Ministro in memoriam reuocat; qua iuxta Apostolicum Diploma tria sibi, ac suis, loca ad Reformationem apta, ab eo assignari priuatè, ac publicè petiêre: quàm is nihilominùs contempto Pontificis mandato, vsque adeò reiecit, vt duris etiamnum postulantes minis prosequeretur. Quòd si hæc illis (vt par erat) indulta fuissent, his contenti tranquillam inter eos vitam exegissent. Cùm verò hæc ipsi, quæ ab Apostolica Sede impetrauerant, sibi palàm denegari conspicerent: saltem vt ad Capucinorum Reformationem sibi transmigrare liceret, voce, ac literis ab eo postulasse: nihil verò ea postulatione, præterquàm ipsius odium, ac maleuolentiam, qua ipsos quoque Tabellarios vinculis constringi imperasset, assecutos fuisse, commemorat. Quamobrem cùm ipsi ea omnia, quæ iuris præcepto necessaria essent, adamussim seruassent: nihil, neque à iure, neque a ratione dissentaneum se egisse existimant; cùm diuino, ac naturali iure suadente, Regulæ Obseruantiam, quam apud illos consequi minimè poterant, hanc apud Capucinorum Reformationem, ab Apostolica Sede approbatam, quæsierunt.

LXII. Cæterùm, quàm ab Apostasiæ crimine, quod illis impingitur, longè absint; id facilè præter ea, quæ dicta sunt, declarare affirmat: quòd illos nemo, aut sine habitu vagantes, aut absque domicilio profugos, Orbem circumire viderit; sed Apostolica auctoritate Capucinorum Familiæ associati, in ea Regulari obseruantiæ operam dederint. Moxque Ludouici Forosemproniani Generalis Vicarij literas Pontifici offert, quibus se suosq; in Religionis gremium receptos, seque Generalem Commissarium in toto Neapolitano Regno, & Sicilia substitutum demonstrat.

Greg. Reg. lib. 9. ind. 4.

Idem in Ezechiel.

Scandala quæ timenda, & quæ despicienda.

August. epist. 199. ad t. adit.

LXIII. Quòd autem ad Ordinis Scandalum, ac turbationem spectat: quod secundũ criminis caput erat, Frustrà illud à Generali Ministro exaggerari, & ad crimen vocari autumat. Quædam enim (ait) ex sententia Gregorij, Scandala despicienda sunt, quæ ex bono oriũtur. Nam vt idem docet: *Si de veritate scandalum oritur, vtiliùs scandalum etiam permittitur; quàm veritas relinquitur.* Certè si propter Scandalum non datum, sed acceptum bona ipsa deserenda sunt, cùm proborũ virtutes malis Scandalum gignant, qui cùm ijs careant, earum aspectum ferre non possunt: reliquum est, vt omnes à virtutibus abstineant; neque bona passim ab hominibus agantur. Sed satiùs est, Augustinum docentem audire: *Hoc non ita dicimus* (inquit) *vt si quisquam scandalizatus fuerit de bonis operibus nostris, ab eis desistendum putemus.*

Regularis Obseruantia bonum est necessarium.

LXIV. Regularis obseruantia (aiebat) Beatissime Pater, haud de eo genere bonorum esse censetur, quæ interdum prudenter relinqui, aut dissimulari possunt: sed bonum omninò necessarium est, à quo nullo vnquàm tempore nos dilabi oporteat. Quo fit, vt eò minùs hoc nos Scandalum mouere debeat, quòd illud nec legitimum, nec proborum hominum est, quod à nobis vlla ratione vitandum sit.

LXV. Postremò, quod criminis loco nobis obiicitur, nos sub Reformationis titulo, vertiginis, & inconstantiæ spiritum alere: id de me faciliùs, quàm de cæteris assirmatem. Verùm, an Reformationis nos duntaxat color, ac prætextus, non necessitas impulerit; Sanctissimi iudicio standum est: qui ex rerum statu, in quo nunc Obseruantium Familia versatur, facilè deprehendere poterit, num ea necessaria Reformatione indigeat.

LXVI. Hic porrò Ludouicus, quamplurima Regularis inobseruantiæ vitia, quæ iamdiu in Ordinem irrepserant, ac publico abusu, ac corruptela vbique ferè apud omnes inualuerant, singillatim Pontifici enumerat; quæ cùm superiùs explicata fuerint, iis modò supersedendum putamus. Postremò proprias Capucinorum Constitutiones exerens: quæ arctissimam illorum vitam his vitiis vacuam: & ad omnem Regularis Obseruantiæ perfectionem compositam continebant, Pontifici offert.

LXVII. Hæc Generalis Minister, quandoquidem tam omnibus perspecta erant, vt nulla tergiuersatione excusari possent: cùm non nisi humanis rationibus excusare niteretur; & excessiuum causas, tum in maximam Fratrum multitudinem, tum in variam temporum, ac locorum exigentiam, rerumque vicissitudinem, atque alia huiusmodi reiiceret. Pontifex, qui eousque Religionis rebus leuiter animum intēderat; rerum tuǣ veritatem diligentiùs edoctus, ad Generalem Ministrum priùs orationem conuertens, velut indignabundus ait. Plurima, cùm te virum grauem, prudentem, ac præsertim animi syncetitate, ac integritate præstantem existimaremus; tua auctoritate nobis persuasisti, quibus aduersùs hos Patres, velut audaces, ac temerarios Ordinis desertores, perturbatores, factionarios, ac tandem Religionis vestræ dedecus, commoueremur; quos cùm è diuerso viros singulari modestia, ac bonitate præditos, virtute eximios, Regularis Obseruantiæ studiosos, ac veros B. Francisci filios, nos ipsi modò agnoscamus. Hinc te nec meliori spiritu ductum, nec humano odio, aut cupiditate vacuum facilè animaduertimus. Vide, ne Scribarum, & Pharisæorum vitia imiteris, de quibus Christus apud Matthæū, *Veh vobis* (inquit) *Scribæ, & Pharisæi hypocritæ, quia clauditis Regnum Calorum ante homines. Vos enim non intratis, nec introeuntes finitis intrare.* Cùm enim Regularis obseruantiæ vigor apud vos defecerit: nullum vos non tam studium, aut laborem, vt restituatur, impenditis: verùm nec alios Reformationis studiosos finitis impendere: quin potiùs in eos, plusquam Vatiniano odio flagratis. Quare id vobis modò omnino præceptum sit, vt posthac nihil hisce Viris à vobis molestiæ inferatur: neque ij vllo modo à vobis impediantur, quominus perfectiori Regulæ Obseruantiæ omni tranquillitate vacare queant. Tum ad Ludouicum conuersus, eum ad perfectum, ac perpetuum Regulæ cultum hortatur, illis Sapientis verbis vsus. *Pro iustitia agonizare pro anima tua, & vsque ad mortem certa pro iustitia, & Deus expugnabit pro te inimicos tuos.* Promissoque illi benignissimè ad eam rem Apostolicæ Sedis præsidio, ac patrocinio, benedictione confirmatum dimittit.

Generalis Minister Regula transgressiones variis rationibus excusat.

Mat. 23.

Eccles. 4.

LXVIII. Re tam læto, ac prospero successu expedita, Ludouicus dignis Deo persolutis honoribus, ad suos in Calabriam reuertitur. Interea, etsi Pontificis animus in pusillæ Reformationis commodum, & tranquillitatem adspiraret: haud tamen Sathanas, antiquus Religionis hostis, qua nouas in Religione procellas excitaret, vllam omnino occasionem prætermittebat. Quare cùm ea Pontificis mens nullo Decreto, aut Diplomate declarata esset; qui literas in forma Breuis, à sacra Pœnitentiaria, contra quoscunque temerè ab Ordine recedentes impetrauerant: iis tam Ludouicum Rheginum, quàm reliquos, tanquam Ordinis desertores, persequi haud verebantur. Id quoque non parum aduersarios lædere videbatur: quòd tribus Cardinalibus annuentibus, plerique ex Obseruantium Ordine, ad Capucinos quotidie transmigrarent, quod cùm Ordinis Patres ægrè ferrent nouas quotidi querelas ad Apostolicam Sedem transmittebant: Quo fit, vt his Pontifex pertæsus

Duobus Cardinalibus lis dirimenda à Pontifice committitur.

tota causa Antonio Episcopo Portuensi, & Andreæ de Vallę S. R. E. Cardinalibus, quo res maiori cum prudentia, grauitate, ac stabilitate fierent, commissa: ab iis hoc anno Bulla edita fuerit, qua omnis interim molestia Capucinis inferri prohibetur: Capucinis quoque interdicitur, ne Obseruantium vllum in suum gremium recipiant, donec ea causa iudicata fuerit. Bulla autem hæc est.

Decretum à Cardinalibus editum

ANTONIVS *Miseratione diuina Episcopus Portuensis, & Andreas eadem miseratione diuina tituli sanctæ Priscæ, Presbyteri S. R. E. Cardinales de Monte, & de Valle respectiuè vulgariter nuncupati; causarum, causæque, & causis inter partes infrascriptas subortis à Sanctissimo Domino Nostro Papa, viuæ vocis oraculo per eum nobis desuper facto Commissarij, & Compositores specialiter Deputati. Vniuersis, ac singulis Dominis Abbatibus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Scholasticis, Cantoribus, Custodibus, Thesaurarijs Succentoribus, Sacristis, tam Cathedralium, quàm Collegiatarum Canonicis, Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, seu locum tenentibus eorundem, Plebanis, Viceplebanis, Capellanis, Curatis, & non Curatis, Vicarijs quoque perpetuis, ac Domini Nostri Papæ Cursoribus quibuscunque per Almam Vrbem, eiusque districtum, nec non Prouincias totius Calabriæ, Romaniæ, Marchiæque Anconitanæ, & alias vbilibet constitutas, & eorum cuilibet insolidum, ac illi, vel illis, ad quem, vel ad quos præsentes nostræ Literæ peruenerint, Salutem in Domino, & nostris huiusmodi, immò veriùs Apostolicis firmiter obedire mandatis. Noueritis quod nuper Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus Noster. Dominus Clemens diuina Prouidentia Papa VII. causam, & causas, quæ, vt asseritur, sunt inter Religiosos Viros Ludouicum, ac Raphaëlem de Fossombruno, & Bernardinum Georgium, & Ludouicum de Rhegio, & nonnullos alios suos litis consortes in Prouincia Calabriæ Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium de Vita Eremitica Sancti Francisci ex vna: & Fratres Ordinis Minorum de Obseruantia eiusdem Sancti Francisci ex alia partibus, de, & super eo, quòd nonnulli Fratres dicti Ordinis Minorum de Obseruantia, certis ex causis eorum animum mouentibus à dicto Ordine recesserunt, & ad Vitam Eremiticam, siue, Ordinem Eremiticum Sancti Francisci accesserunt, & in illo Ordine Deo seruierunt, rebúsque alijs in actis causæ, & causarum huiusmodi latiùs deducendis, & illorum occasione partibus ex altera, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij, sola facti veritate inspecta, etiam manu Regia, & prout nobis meliùs videretur audiendas, cognoscendas, decidendas, finéque debito terminandas, & componendas, & concordandas vnà cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, cum potestate dictas, vtrasque partes, omnesque alios, & singulos sua communiter, vel diuisim interesse putantes, & in executione citationis per nos decernendæ, nominandos in Romana Curia, & extra eam etiam per edictum publicum, constito summariè, simpliciter & de plano, & extraiudicialiter de non tuto accessu in Romana Curia, & extra eam, citandi, ac illis, &*

alijs quacunque auctoritate, & dignitate etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Cardinalatus honore fulgentibus, quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis etiam pecuniarijs, arbitrio nostro imponendis, applicandis, & moderandis, etiam per simile edictum inhibendi, inobedientesque, & rebelles, sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrisse, & incidisse declarandi, aggrauandi, reaggrauandi, interdicendi, & quatenus opus sit, auxilium brachij sæcularis inuocandi: & alia quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna, certis, prætensis literis per prælibatum sanctissimum D. N. Papam eisdem Fratribus Ordinis Minorum S. Francisci de Obseruantia, seu illorum Ordini in Forma Breuis concessis, quarum tenores Sanctitas sua voluit haberi pro sufficienter expressis, & insertis, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque eorundem præmissorum, & aliorum forsan de necessitate exprimendorum tenores, effectus, & compendia pro sufficienter expressis habere volens, Nobis viuæ vocis oraculo commisit, atque mandauit. Cuius quidem causæ, seu causarum huiusmodi commissione viuæ vocis oraculo, vt præmittitur, Nobis facta, & ad aures dictarum partium deuenta, fuimus pro parte vtriusque dictarum partium debita cum instantia requisiti, quatenus in causa, & causis huiusmodi procedere, & modo solito inhibere, literasque inhibitorias desuper necessarias, & opportunas, sub Excommunicationis, alijsque sententijs, censuris, ac pœnis Ecclesiasticis, ac pecuniarijs in Romana Curia, extra eam, & ad partes in forma solita, & consueta decernere, & concedere dignaremur. Nos igitur Antonius Episcopus, & Andreas Presbyteri Cardinales Commissarij, & Compositores præfati, attendentes requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationi consonam: Volentesque inter partes prædictas æqualitatem (vt decet) seruare, ac dante domino iustitiam ministrare, vt tenemur, ac quidem in causa, & causis huiusmodi sic in Romana Curia coram Nobis indecisis pendentibus nihil sit in partibus per quemcunque attentandum, seu innouandum. Idcirco autem Apostolica Nobis viuæ vocis oraculo commissa, & qua fungimur in hac parte, Vos omnes, & singulos supradictos, & vestrûm quemlibet in solidum tenore præsentium requirimus, & monemus primò, secundò, tertiò, & peremptoriè. Vobisque nihilominus, & vestrûm quemlibet, in virtute S. Obedientiæ, & sub Excommunicationis pœna, quam in vos, & vestrûm quemlibet, si ea quæ vobis in hac parte committimus, & mandamus, neglexeritis, seu distuleritis contumaciter adimplere, Canonica monitione præmissa, quam ferimus in his scriptis, districtè præcipiendo, mandantes quatenus infra sex dierum spatium post præsentationem, seu notificationem præsentium vobis, seu alteri vestrûm factas, & postquam pro parte dictarum partium, seu alterius earum principalium vigore præsentium fueritis requisiti, seu alter vestrûm fuerit requisitus immediatè sequentes, quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione Canonica assignamus: ita tamen, quòd in his exequendis vnus vestrûm alterum non expectet, nec vnus pro alio, seu per alium se excuset; propterea accedendo, quo fuerit accedendum, Reuerendissimis, ac Reuerendis in Christo Patribus, & Domi-

nis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & quibusuis alijs locorum Ordinarijs etiam Cardinalatus honore fungentibus sub interdicto ingressus Ecclesiarum, eorumque, & cuiuslibet ipsorum in spiritualibus, & temporalibus Vicarijs, seu Officialibus, Generalibus, cæterisque alijs Officialibus, Iudicibus, Commissarijs, Delegatis, Subdelegatis, Ordinarijs, Extraordinarijs quibuscunque quacunque auctoritate fungentibus, & præsertim RR. ac Venerabilibus, ac Religiosis viris DD. Magistris Prouincialibus, Ministris, Generali, Procuratoribus, ac Fratribus, & Religiosis Ordinis Minorum de Obseruantia S. Francisci, ac Eremitis Ordinis Minorum eiusdem S. Francisci partibus hinc inde principalibus prædictis, omnibusque alijs, & singulis quorum interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, quibuscunque nominibus censeantur, & quacunque præfulgeant dignitate, de quibus pro parte dictarum partium, seu alterius earum principalium fuerint requisiti, seu alter eorum fuerit requisitus: etiam sub Excommunicationis, alijsque sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna parte Obseruanti, & alia medietatibus Cameræ Apostolicæ irremissibiliter applicandorum ac persoluendorum pœnis, quas in his scriptis ferimus; quasque quemlibet huiusmodi nostræ inhibitioni contrauenientem incurrere volumus ipso facto; inhibentes, quibus & nos etiam tenore præsentium sub similibus censuris, & pœnis inhibemus, ne ipsi, vel eorum alter in causa, & causis huiusmodi per se, vel alium, seu alios, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, quouis quæsito colore, vel ingenio in vilipendium litis pendentiæ, ac iurisdictionis nostræ, immò veriùs Apostolicæ, aut in dictarum partium, vel alterius earum, earumque, & cuiuslibet ipsarum iuris præiudicium, & grauamen, lite, & causa huiusmodi, sic coram nobis indecisis pendentibus quicquam attentare, seu innouare; dictæque partes, videlicet dicti Fratres S. Francisci de Obseruantia eosdem Fratres Eremitas eiusdem Ordinis S. Francisci, etiam dictos Ludouicum, & alios, qui à dicto eorum Ordine Obseruantiæ recesserunt, & dictam Eremiticam vitam adiuerunt, etiam sub eo prætextu, quòd ad eorum Ordinem reuertantur, etiam vigore dictarum literarum eis, vt præmittitur in forma Breuis concessarum, realiter, vel personaliter cogere, seu in dicto eorum Ordine Regulari, Eremitorijs, & aliis locis molestare, inquietare, vel perturbare, & de eis reuocare cogere. Et è conuerso dicti Fratres de Vita Eremitica S. Francisci aliquos ex dictis Fratribus S. Francisci de Obseruantia recipere quouis modo audeant, siue præsumant, seu audeat, vel præsumat, donec, & quousque in causa, & causis huiusmodi per Nos, seu subrogandos nostros fuerit determinatum, seu decisum, aut alias concordatum, & compositum. Quod si secus factum fuerit, id totum reuocare, & in pristinum statum reducere, ac ad dictarum sententiarum, censurarum, & pœnarum declarationem, illarumque aggrauationem, reaggrauationem, Interdicti Ecclesiastici appositionem, ac brachij Sæcularis inuocationem, ac alia grauiora procedere curabimus, iustitia mediante. Diem verò, seu dies inhibitionis, seu inhibitionum nostrarum huiusmodi, & quicquid in præmissis feceritis, seu aliquis vestrûm fecerit, Nobis per vestras patentes literas, aut instrumentum publicum harum seriem, seu designationem in se continentes, remissis præsenti-

bus,

bus, quantociùs poteritis fideliter intimare curetis. Absolutionem verò omnium, & singulorum, qui præfatam nostram Excommunicationis sententiam incurrerint, seu incurrerit; quoquo modo nobis, vel Superiori nostro tantummodò reseruamus. In quorum omnium, ac singulorum fidem, & testimonium præmissorum præsentes literas, siue præsens publicum instrumentum, huiusmodi nostram inhibitionem in se continentes, seu continens exinde fieri, & per Notarium publicum huiusmodi causæ coram Nobis Scribam infrascriptum subscribi, ac publicari mandauimus, Sigillorumque nostrorum, quibus in talibus vtimur, iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum Romæ in Ædibus nostris successiuè, sub Anno à Natiuitate Domini, Millesimo quingentesimo trigesimo secundo. Indictione quinta, die verò Mercurij quartadecima Mensis Augusti, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini Clementis, Diuina Prouidentia Papæ VII. Anno Nono. Præsentibus ibidem Venerabilibus Viris Dominis Pandulpho de Torto, & Bartholomæo Piperis Clericis, Romano, & Saluciarum, nec non Felice Morono, & Michaële Torrella Clericis, Firmano, & Romano respectiuè, testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Et ego Augustinus Matthæi aliàs Clerici, Clericus Cameracensis Diœcesis publicus Apostolica, & Imperiali auctoritatibus Notarius, in Archiuio Romanæ Curiæ descriptus, & annotatus, quia dictæ inhibitioni, omnibusque alijs præmissis, dum sic, vt præmittitur, successiuè agerentur, vnà cum prænominatis testibus præsens fui, & in notam sumpsi. Ideò hoc instrumentum huiusmodi nostram inhibitionem in se continens ex inde feci, suscripsi, & publicaui, signoque & nomine meis solitis, & consuetis, vnà cum prælibatorum Reuerendissimorum DD. Cardialium Sigillorum appensione signaui in fidem præmissorum rogatus, & requisitus.

Locus Signi Notarij

Locus Sigilli appensi

Locus alterius Sigilli appensi.

LIX. Interea illustrioribus quibusdam Viris apud Pontificem agentibus, Breue illud à Generali Ministro impetratum, quo is Ludouicum Rheginum, ac cæteros Calabros oppetebat, nouo edito Diplomate, à Pontifice reuocatur. Cardinales quoque, quibus ea causa demandata fuerat, cùm Pontificis animum optimè erga Religionem affectum agnouissent: rebus ad communem concordiam redactis, omnibusque in pristinum restitutis, huic controuersiæ hoc anno finem tandem imponere videntur.

LX. Post hæc Franciscus Aësinus, Vir, (vt diximus) inter Obseruantiæ Patres, vita

Franciscus Aesinus, & Bernardinus Astensis de Obseruantia Bullam Reformationis intra Ordinem impetrãt

integerrimus, ac prudentia clarus, simul cum Bernardino Astensi, Generali Ordinis Procuratore, Viro æquè pio, prudenre, ac sanctissimis moribus ornato; apud Apostolicam Sedem plurimùm laborabant: vt Bulla à Pontifice impetrata, qua sibi, & alijs, qui ad Reformationem anhelabant, sub Prælatorum Ordinis obedientia, Regulæ obseruantiam seorsim à Familia prosequi liceret, Reformationemque in Ordinem inueherent: Quam tandem hoc anno assequuntur, hoc verborum exordio præmunitam. *In suprema Militantis Ecclesiæ specula*: quæ in huius Voluminis calce exarabitur. Verùm dum Franciscus optata Bulla potitus, lætus ad suos in Vmbriam reuertitur, vt in ea faustis, (vt putat) auspiciis Reformationis primordia aggrediatur: à suis, qui ab ipso quoque Reformationis nomine, nedum re abhorrebant, in carcerem truditur, & pro dignè exantlato labore, indignam mercedem assequitur.

LXI. Hoc tempore inter Minores Conuentuales, quædam adhuc, licèt exilis Reformatio à Fr. Francisco à Monte Politiano, aliisque nonnullis illustrioribus Viris excitata, in Conuentu Montis Politiani, ac paucis aliis Conuentibus, semiuiua vigebat. Qui verò in Montis Politiani Conuentu eidem incumbebant; cùm Capucinorum Reformationem excrescere, ac propagari, suam verò paulatim euanescere animaduerterent: cuncti vnanimes ad Capucinos migrant; Conuentúmque Montis Politiani de totius Oppidi consensu in nostros transferunt. Cuius rei publicum extat Oppidi Decretum: datum hoc anno sub die 18. Maij. Atque hinc Prouincia Ethruriæ prima inter nos suæ Fundationis initia sumpsit: cui deinde anno 1537. alterum Cortonæ quoque Monasterium accessit, ac breui temporum successione, plerisque aliis Monasteriis aucta fuit.

Minores Cõuentuales Reformati Mõtis Politiani, ad Capucinos migrant, & in eos Monasterium transferunt.

ANNVS CHRISTI. CLEM. VII. CAROL. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1533. 10. 15. 9.

I. SVPERIORIS Anni triumphus, de potissimo Reformationis aduersario, à Ludouico Rhegino diuina virtute reuectus, hunc annum millesimum quingentesimum trigesimum tertium afflictæ Reformationi lætum, ac hilarem præstat, plurimorúmque ex his, qui in Obseruantium familiæ ardentiori Reformationis studio tenebantur, teique exitum suspensi expectabant, animos commouet; vt dubitationem omnem ab animo expellentes, quæ de ipsius Reformationis occasu oriri poterat, moraque omni abrupta, ex variis Prouinciis ad Capucinos conuolarent. At neque ex sæcularibus viris pauci, mundi exuuiis depositis, hoc tempore melioris huius vitæ tyrocinium complectunrur. Inter quos vita, ac virtute illustres fuêre F. Petrus Lusitanus, F. Humilis Offidanus, F. Antonius itidem Lusitanus, & F. Iacobus Hispellensis; quorum virtutes, ac præclara apud Deum merita alibi explicanda erunt.

II. Dum igitur Capucinorum Religio, propter optimum Pontificis animum, ad Reformationem propensum, nonnulla rerum pace, ac tranquillitate frueretur: Stygius ille incola, cui mille nocendi artes, quique mille oculis ad nouæ Reformationis perniciem, ac interitum inuigilabat, in ipsa pace belli insidias struit, ac velut serpens silentio mordens, sub præstãtioris boni prætextu, in omnium ferè Fratrum animis, velut Cæleste semen, impatientem quandam Martyrij cupiditatem immittit. Atque adeò in hoc studium eorum animos accendit: vt vix à Ludouico retineri possent, quominùs ad Infidelium plagas vnà omnes se conferrent. Hi porrò cùm B.P. nostri Francisci, qui in ipso Ordinis exordio, Fratres ad infidelium plagas transmisit, exemplo potissimùm eò adducerentur: tum etiam postremo Regulæ capite allicerenrur, quo Fratres ad Martyrij coronam prouocantur. Eo fiebat, vt cùm omnes Euangelicæ perfectionis studio tenerentur: cuncti etiam Martyrij desiderio flagrarent: neque ab ea cupiditate facilè animum reuocare possent. Mira profectò, ac callida Dæmonum ars hæc, & versuria fuit, qui cùm nulla Aduersariorum vi hactenus Reformationem deijcere potuissent, virtute eam debellare parant; & sub speciosò Martyrij titulo ad funera rapere festinant. Ita quippe dolosi hostes ex virtute capiunt, quod in Religionis damnum, & perniciem vertant. Quid Martyrio Sanctiùs? Quid præstantiùs? Quid optabiliùs? Ad quod magna, & accumulata virtus, huius tempestatis Fratres suapte natura propensos redderet: sed cùm alia tuendæ, ac propagandæ Religionis, alia Martyrij subeundi tempora distinguenda sint; ij callidè tempora confundunt, quodque in virtute diuinum, ac maximè spectandum est, perturbant; quò faciliùs Reformationem ad interitum rapiant. Haud sanè parua hæc Tentatio fuit, quæ Ludouico non mediocre negotium facessit: quò Fratres suauiter demulceret, iisque verbis prudentibus persuaderet, id quidem suo tempori reponi; priùs tamen Reformationis corpus constituendum, ac confirmandum esse: ne si optimis viris, velut neruis, atque ossibus destituatur; protinus concidat, ac intereat. Ac propterea eam Cacodæmonis esse artem, ad Reformationis internecionem ab eo excogitatam: vt sub speciosissimo titulo subtractis vndique iis, qui sua prudentia, consilio, ac virtute vtiles esse possent, de Religione triumpharet. His verbis Ludouicus, vix ardens Fratrum studium, quo ad martyrium ferebantur, compescere valuit.

Capucini Fratres Martyrij desiderio flagrantes compesciūtur.

III. Verùm vbi sinuosus Serpens, nihil se aduersùs Reformationem

callida

callida hac tentatione profeciffe videt: aliam rurfus fub æquè illuftri titulo haud minùs exitialem mouet. Quamplurimi enim Solitariæ vitæ ftudio intenti, in Eremos fecedere, ac Monafteria deferere parabant: B. P. Francifci mentem fibi in argumentum vendicantes; qui cùm frequenter in folitudines fecedere folitus effet: ipfius magis exemplo, ac veftigiis inhærere deberent, qui Eremiticæ vitæ titulum fua Inftitutione præferrent. Id verò aftutus Draco ab iis obtinere nitebatur: vt dum finguli feorfum in Eremis degerent; nullus Monafticæ difciplinæ, nullus Choro, ac communi Pfalmodiæ, nullus prædicationi, atque aliis charitatis officiis vacaret; quæ Minorum Fratrum Inftitutioni familiaria funt; ficque ea, quæ in Minorum vita meliora, ac præftantiora funt, defererent. Hanc porro tentationem Ludouicus, quandoquidem in ea exceffus tantummodò vituperatione dignus erat; ita moderandam, & ad virtutis profectum componendam duxit: vt vbique in Conuentibus, quædam folitaria loca ac Cellas conftitueret; in quas, qui in Solitudine Deo vacare vellent, ftatis temporibus fecederent. Hoc pacto illa ab Inferis exorta tempeftas, hac Ludouici prudentia fedata fuit.

Ad Eremos & filuas fecedere volentes, qua ratione à propofito reuocantur.

Interea Ludouicus Rheginus ad fuos in Calabriam reuerfus, plerofque ex fæcularibus Viris, qui admirabili illa Capucinorum vita commoti, mundanis rebus renunciabant, Religionis albo infcribit: inter quos fuêre F. Ioannes Baptifta ab Arconio, Fr. Iacobus Rheginus, & Fr. Bernardinus à Raticina, qui deinde plurimis in Religione virtutibus emicuerunt. Cúmque in Calabria multis tum ex fæculo, tum ex variis Religioforum inftitutis confluentibus, Religio excrefceret: præter Panaliæ, & S. Eliæ loca, alium quoque Sanctæ Luciæ, iuxta S. Martini Oppidum, qui Thurium nouum deinde tranflatus fuit, alia Motræ Philocaftri, Mileto, Locris, Caraco, atque in primis Rhegio, propè quandam Aedem, quæ S. Maria de Confolatione appellatur, Monafteria addidit. IV.

Erat hoc Delubrum, ab Vrbe Rhegio tribus fermè milliaribus diftans, in arenofa quadam Vrbis parte ad Aquilonem fitum; quæ folitudinem potiùs ob Soli fterilitatem, quàm tellurem germini aptam præferebat. Ibi qui miffi fuerunt, nonnullas ab exordio cellulas, & officinas Fratrum habitationi neceffarias, ex luto, & viminibus, vti mos illis erat, extruere cœperunt: vbi fub Beatiffimæ Virginis patrocinio in fumma vitæ aufteritate, rerum omnium inopia, filentio, ac feruentiffimo Orationis ftudio, folitariam vitam ducebant. Atque hic tertius, poft Panaliæ, & S. Eliæ Monafterium locus fuit, multorum illuftrium virorum, qui fanctimonia claruerunt; ac præfertim Bernardi Georgij, fepultura illuftris. V.

Rhegij apud Calabros Monafteriū conftruitur.

Sub idem tempus, Ludouicus Rheginus, cùm nouam Reformationem, haud intra folos Calabriæ terminos concludendam; fed longè latéque extra Calabriæ finum diuino confilio diffundendam intelligeret: Bernardinum Georgium, qui inter illuftriores huius tempeftatis Concionatores enumerabatur, in Siciliam deftinat: vt in ea Infula, quæ omnium Maris Mediterranei, maxima eft, non modò Euangelicæ prædicationis: fed & nouæ Religionis femina iaceret. VI.

Bernardinus igitur Siculum iter exorfus, primùm Meffanam appulit: Vbi Dei Verbum, tam ardenter, tantáque omnium vtilitate differninat: vt Meffanenfes Ciues, viri virtute perfpecta, quam tum verbis, tum maximè admirabilis vitæ exemplis præferebat: Nouæ quoque Religionis ftudio allecti: ex qua vberes vtilitatum, ac fpiritualium commodorum fructus fibi acceffuros fperarent: Cœnobium illi, non longè ab Vrbe, ædificandum decreuerint. Parum in ea Vrbe commoratus, inde Panormum proficifcitur: vbi cùm propter nouam habitus formam, quæ necdum hifce in locis vifa fuerat: tum etiam ob ignotam Viri virtutem, errabundus, ac fine domicilio putaretur: quum primùm ibi Dei verbum euangelizare parat, ab Vrbis Proceribus, velut ignotus repellitur. At Bernardinus, nec quicquam ea repulfa animo confternatus, rem fibi humilitate, ac patientia comparandam ftatuit: quapropter humiliùs, ac demiffiùs inftat, rogat, obfecrat; atque VII.

Bernardinus Meffanæ prædicat, ac Monaſterium ædificat.

opportunè

opportunè, importunéque, iuxta Apostoli consilium, id tandem impetrat, vt Dei Verbum, semel, aut iterum publicè pro suggestu proponat.

VIII. Res hîc haud silentio prætereunda accidit; quæ cùm ad eorum disciplinam spectet, qui curiosiùs Dei Verbum populis proponunt, eò lubentiùs nostris perpendendam offerimus. Cùm enim Bernardinus, humani nonnihil hoc tempore passus, vt aliquam sibi apud populum, existimationem compararet, qua prioris repulsæ maculam abstergeret: Vrbemque literarum studiis, maximisque ingeniis præclaram faciliùs ad se alliceret, sermonem ornatissimo stilo, ac Rhetorum præceptis, & lenociniis, quibus apprimè eruditus erat, comptum, ac efflorescentem compinxisset; in quo summum ingenium ostentaret: Dei tamen consilio factum est, vt nulli ferè eo dicendi genere satisfecerit: ita vt quos Rethoricæ Artis salibus ad se attrahere studuerat, iisdem potiùs à se depelleret. Diuinum mox Bernardinus iudicium agnoscit; cúmque rem à Deo procul dubiò idcirco profectam intelligeret; vt eò minùs humanæ sapientiæ verbis confideret, mox stilum mutat, orationique illo dicendi genere prætermisso, alterum sermonem simplici quidem stilo: sed Apostolico sale, ac Spiritu conditum, quem non Rhetorum voces; sed feruens orario, & lachrymæ eidem genuerant, pro suggestu proponit; quem simulatque Vrbis ciues prægustarunt, Cælestisque Sapientiæ donum, ac vim, quæ ex illius Prædicatione emanabat, illi è Cœlo inditam præsensêre; tanto deinceps studio, atque auiditate Vrbs tota ad eum audiendum confluere visa est; vt cui nuper, velut obscuro, suggestum negauerant, hunc deinde tanquam Dei Apostolum prædicantem audirent. Quamobrem diutiùs in ea Vrbe demorari cogitur; quo tempore Vrbe ipsa postulante, extra Vrbem Monasterium extruit, plurimosque ibi Christo, & Religioni liberos parit. *Panormitani curiosam Bernardini prædicationẽ despiciunt, tũ velut Apostolum admirantur.*

IX. Hinc digressus, Catanam Siciliæ Vrbem, B. Agathæ reliquiis, velo, ac patrocinio illustrem proficiscitur: in qua & Dei Verbum ingenti Vrbis fructu disseminat, & tertium apud Siculos Conuentum ædificat. Cúmque plura in ea Insula loca ædificanda deposcerentur: quandoquidem Calabrorum Fratrum Familia, quæ etiamnum exigua erat, iis complendis non sufficiebat, Ludouico Rhegino Bernardinus per literas significat, Messem quidem multam ea in Regione sibi offerri, paucos verò Operarios adesse, qui in Messe colligenda laborent. Ludouicus verò ad Forosempronianum Generalem Vicarium scribens aliquos ad subsidium postulat, qui Siculam vineam, fructui maturam, excolant, in eaque Religionem prosemineent. His ille literis permotus nonnullos hoc anno eò Prædicatores transmittit: quorum opera, ac labore, non modò in Sicilia, sed etiam in vtraque Apulia, Religionis semen diffunditur. *Panormi, & Catanæ Monasteria construuntur.*

X. His itaque Religionis initiis prosperè in Calabria, ex Dei benignitate efflorescentibus, Ludouicus Forosempronianus, cùm ob Pontificis in nos humanitatem, Romæ res in tuto positas, ac velut in portu quiescere existimaret; vndique ex Sicilia Optimatum literis accersitus, ad Siculos proficisci cogitat: quò & Religionis profectum diligentiùs inspicere, & opportunum rebus præsidium adferre queat. Quapropter cum socio iter aggressus, cum ad fretum Siculum peruenisset: Nauigium, quo illud traiicere parabat, à præterfluente vnda, atque aduersa tempestate, semel, atque iterum ad litus reuectum, nautas omnes admiratione afficit, quibus res prorsus insolita videbatur. Idipsum cùm tertiò Nautæ captato vndarum fluxu, tentassent: tertiò quoque furiosiùs ab vndarum fluctibus ad litus reiecti fuêre. Verùm dum opportunum Nautæ iterum transfretandi tempus expectant: en Ludouico per litus incedenti è Romana Vrbe à Tabellario literæ perferuntur, quibus certior fit grauissimum toti Religioni periculum imminere, nisi Romam summa cum festinatione redeat. *Ludouicus Forosemp. Siculam profectionem parat.*

XI. His Ludouicus literis acceptis, tunc primùm Dei consilium animaduertit, quo illũ à Siculæ profectione absterrebat, idque summoperè admirans, nulla interposita *Ludouicus Romam reuocatur.*

mora,

mora, Romam celeriùs reuertitur; vbi perturbatissimum rerum statum, Religionémque summo in discrimine fluctuantem offendit. Generalis namque eorum, qui de Obseruantia nuncupantur, Minister, omnes in Capucinos, à quibus ob id se grauiter læsum existimabat, quòd turpes ipsius Ordinis maculas coram Pontifice aperuisset; impugnationis arcus intendens, captata Ludouici absentia, Capucinos sibi subiicere; quò faciliùs illos tandem è medio tolleret, nonnullis rationibus nitebatur, quarum potissimam ex Bulla vnionis Leonis Decimi, sibi vendicabat; qui cùm Generalem Ministrum Ordinis Minorum de Obseruantia totius Ordinis Generalissimum constituerit, eidemque Primatum in toto Ordine contulerit, haud æquum est, Capucinorum Reformationem, quæ Apostolico edicto Minorum Conuentualium potestati subiicitur, ab ipsius subiectione liberam esse; cùm & ipsi Conuentuales, à quibus Capucini dependent, ipsum Superiorem habeant, ac B. P. Francisci Successorem agnoscant. Vim porrò huius argumenti ex Regulæ præscripto augebat: quæ cùm B. Francisco, ac Successori suo parendum præcipiat, idque Apostolica Declaratione certum sit, Generalissimum Obseruantium Ministrum verum B. P. Francisci Successorem esse: inde Capucinos quoque, si veri Regulæ Obseruatores censeri volunt, Generalissimo parere: atque illi subiectos esse debere affirmabat.

Generalis Minister de Obseruantia Capucinos sibi subiicere, quibus rationibus conatur.

XIII. Hinc pleraque, velut consectanea cœpit obtendere. Primum, vt Capucini quadratum Caputium deponerent: ne Religionis Corpus, quod homogeneum, ac sibi simile esse debet; hetherogeneum, ac monstruosum, velut à seipso dissimile constituatur: negabatque Beatum P. Franciscum quadrato Caputio aliquando vsum fuisse; nisi fortè eo tempore, quo propriis vestibus coram Episcopo Assisiate exutus, rustico illo sago indutus fuit, cui pastorale Caputium quadratum coniunctum erat. Illud prætereà, tanquam iure ipso supremæ Generalissimi auctoritati debitum prætendebat: vt Obseruantes quoscùnque ad Capucinorum Reformationem euolantes impedire, ac reuocare posset, quacunque non obstante Pontificis facultate, viuæ vocis oraculo illis concessa, quæ cùm in Ordinis perniciem tendat; inde subreptitiam esse contendebat. Ab ea verò quamplurima Ordinis Scandala emergere, pluribus ostendere nitebatur. Primum: Nam experientia teste, se didicisse aiebat; cùm primùm Capucini in Vrbibus apparuêre; Ordinis existimationem diminutam esse, populosque ficta illa Sanctitatis imagine fascinatos, priori, ac consueta suos veneratione, ac pietate deseruisse; & ad Capucinos vberiori eleemosynarum copia accurrisse. Quo fiebat, vt & apud suos omnia penuria laborarent, & sæculares homines nouæ illius Reformationis aspectu à suis abducti, spiritualium colloquiorum, Prædicationum, Confessionum suffragiis, atque aliis spiritualibus solatiis, quæ iis antea administrari solebant, maximo, ac communi detrimento carerent.

Generalis Ministri de Obseruantia contra Capucinos, Acta.

XIV. Addebat prætereà, Noua hac Capucinorum Reformatione Prælatorum Ordinis non parum auctoritatem minui, ac etiam deleri: Cùm ij, qui ob delictum aliquod iure à suis Superioribus castigandi erant, vt iustam punitionem effugerent, statim ad Capucinos sub Reformationis prætextu migrarent. Illi verò cùm vniuersos absque discrimine reciperent, non hominum Reformatorum Congregationem; sed turpem omnium improborum, ac flagitiosorum asylum, ac lernam constituerent. Postremò tam ignobilem, tamque indignam leuissimorum hominum nubem Ecclesiæ Dei prorsùs inutilem, imò tenebras offundentem; dispergendam, nedum ferendam esse clamitabat.

XV. His simul conglobatis rationibus, ex quibus aliquæ nonnullam veri speciem præseferrent, ac tot effusis clamoribus Generalis plurimorum Cardinalium, ac aliorum illustrium Virorum, qui Obseruantiùm partibus fauebant, ita aures oppleuerat, vt hæc ad Pontificem perlata, atque à potentioribus Viris Obseruantium fautoribus ardentiùs apud eum exaggerata, nonnihil illius animum commouerint.

XV. Hæc vbi Ludouico perspecta fuêre, mox ex aduerso in acie stare, ac Generalis Ministri tela sapiêtioribus rationibus retundere, ac retorquere parat: Quamquã enim Ludouicus tenui literarum peritia præditus esset: plurimùm tamen ingenio, ac solertia præstabat; eamque in agendis prudentiam præseferebat: vt res ipsas tametsi ardoas, ac difficiles etiam pro dignitate tractaret. Pugnabat igitur oppositis rationibus, ac responsionibus Ludouicus, quibus singillatim à Generali Ministro obiecta diluebat. Quod enim de illus in toto Ordine auctoritate, & primatu primo loco obijciebat, multiplici ratione refellit. Etenim in primis (aiebat) cùm Primatum hunc plerique haud vulgaris doctrinæ homines, ex non vsu sublatum, atque antiquatum affirment: quid de eo sentiendum sit, consultò prætereo. Amabo? An non qui supremum hunc in Ordine primatum sibi vendicat, priùs legitimum se Generalem Ministrum; & iuxta Leonis X. Constitutionẽ legitimè electum ostendere debet? Leonis autem Constitutio sic habet: *Electio verò Ministri Generalis fieri debeat à solis Ministris Prouincialibus, & Custodibus Reformatis.* Tum paucis interiectis. *Volumus, & etiam ordinamus, quòd nullus Frater possit eligi in Ministrum Generalem, nisi vitam ducat reformatam, & pro Reformato à Communitate Reformatorum habeatur. In præfata verò obiectione Ministri Generalis nullus penitus vocem habeat nisi reformatus, & pro reformato à Congregatione Reformatorum habeatur. Quòd si in futuro quicquam in contrarium attentatum fuerit, irritum penitus, & inane habeatur.* Iam verò (aiebat) Minister Generalis perpendat; num is à solis Ministris Prouincialibus, ac Custodibus reformatis iuxta Leonis X. Constitutionem electus fuerit: ac præterea num is Reformatus inter Reformatos vitam ducat. Quòd si veritate ipsa vndique apertè reluctante, id minimè ostendere potest, (neque enim vnquam reformatus fuit, ant à Reformatis eam Generalis Ministri dignitatem est adeptus) sciat profectò ex Pontificis Decreto ab omni se huiusmodi Primatu, ac potestate excidisse. Hoic & aliam cognatam rationem addebat. Cùm enim id ex Pontificis Constitutione perspectum sit, enm Generali Ministro in toto Ordine Primatum, ob Regularem duntaxat Obseruantiam, à Pontifice delatum fuisse; qno pacto, eatam in capite, quàm in membris dilapsa, integer illi esse potest? At neque vllum iurisdictionis, aut coactiuæ potestatis ius in Capocinos illum obtendere posse, inde perspicuè ostendit; quòd Capucinorum Religio ab Obseruantium subiectione; ad Minorum Conuentualium obedientiam, Apostolico Diplomate translata fuerit. Quo fit: vt ab eo omnis prorsùs coactiua potestas, qua Capucinos sibi subijcere valeat, sublata sit. Neque id ab eo grauiter ferri debere proprio exemplo demonstrat: cùm & ipsa Obseruantium Reformatio in Concilio Constantiensi à Min. Conuentualium iugo, eadem planè ratione liberari popofcerit, atque impetrauerit, qua, & ipsi ab Obseruantium potestate eximi postularunt: ne scilicet in iis, quæ ad Regularem obseruantiam spectant, ab iis damnum aliquod, seu detrimentum paterentur. Quo fit, vt nec graue, nec minùs legitimum, id illis videri debeat: si quod illi priores præstitêre, ipsi iis Auctoribus, ac Magistris faciendum didicerint.

Ludouicus Ministri Generalis rationes retundit, ac diluit.

Leo X. Bulla quæ incip. Ite & vos.

Qui Generalis Ordinis Minorum, Minister legitimus sit censendus.

XVI. Hinc vniuersa illa Consectanea, velut arenoso iurisdictiuæ potestatis fundamento innixa, ruere; & ad solum vsque prosterni: tametsi ea nec seorsim examinata vllo veritatis pondere consistere valeant, apertè demonstrat. Neque enim legitimnm consectaneum est: vt si Ordo ab Institutoris habitu deflexit: Reformatio, quæ ad illius restitutionem tendit, cum Ordine in eandem habitus corruptionem conspiret; vt totum Ordinis Corpus homogeneum seruetur. Quemadmodum nec rectè consequi censeretur, si Ordine à Regulari Paupertate dilapso, ac proprium possidente: Reformationi idcirco præceptum esset, vt ab ea paupertatis corruptione haud recederet; ne totius Ordinis vnitas, ac homogeneitas discinderetur. Tunc enim præstat Reformationem Hetherogeneam, atque à toto Ordinis corpore dissimilarem constitui: vt vel ea à totius corruptione incolumis seruetur; quàm homogeneam cum toto corpore corrumpi. Quod cùm ita sit, id

Generalis Ministri contra Capucinos obiecta diluuntur.

Capucinorũ Reformatio cur Ordini Hetherogenea, ac dissimilaris.

id maximè in Capucinorum Reformatione locum habet: quæ cùm extra Obseruantium Ordinem, Apostolica auctoritate emerserit, Ordinis vnitatem neque augere, neque minuere, vllo modo potest. Quòd verò quadratum Caputium non è rustico illo sago, sed ex solida, & constanti Beati Patris Francisci Institutione prodierit, pluribus argumentis, tùm ex Regulæ penetralibus, tùm ex antiquis Reliquiarum, ac Imaginum monumentis haustis, facilè demonstrat. At neque eos adeò in quadratum Caputium inuehi debere subijciebat, cùm eo Obseruantium Ordo se discrimine à Capucinorum Reformatione secernat. Cùm enim ipsi Amadeos, qui inter eos Reformatorum nomen sibi vendicauerant; Calepodia deponere compulerint; vt ab eorum Familia signo aliquo dignoscerentur: quid ipsi Capucinos infestant; qui quadratum Caputium, quo ab Obseruantium Familia discernantur, sibi deferendum eligunt? præsertim cùm illud ex Auctoris institutione acceperint?

Quadratum Caputium à calūnia vindicatur.

XVII. Aliud porrò Consectaneum, quo aduersùs Apostolicum Decretum id sibi iuris competere obtendebat; vt suos à Reformationis ingressu impedire, atque ingressos reuocare posset, ad Apostolicum Tribunal examinandum refert. Interea nulla id ipsum ratione, præterquàm furili, ac vano quodam respectu asserere affirmat; quem silentio potiùs obtegere, quàm palàm declarare deberet. Ea namque scandala, quæ vel ex existimationis, aut venerationis suorum diminutione, vel ex eleemosynarum penuria erumpere contendebat, non ex Capucinorum conspectu, aut vitio, sed potiùs ex communi Ordinis macula manare ostendit: quæ facilè amputari possent, si ad Regularem Obseruantiam totus Ordo reuocaretur. Honor enim virtutem, velut vmbra sequitur: atque his, qui perfectè Seraphicam Regulam colunt, ex Dei pacto piorum eleemosynæ deesse non possunt. Frustrà verò Missarum, Prædicationum, Confessionum, ac colloquiorum spiritualium, apud suos iacturam, velut scandalum eum opponere affirmat; hæc enim eùm ex populi delectu, ac cuiusque animo, ac pietate pendeant, nulli iustam querimoniæ causam præbent, si ab iis aliquando populus ad alios deflectat. Id verò eò minùs Obseruantes Capucinis imponere debent; qui nec audiendis Confessionibus vacant: Et cùm Monasteria ab Vrbibus remota, ac solitaria elegerint: Ecclesiásque angustas habeant; in his minùs Prædicationi incumbunt.

Honor, ac veneratio virtutem sequitur.

XVIII. Illud præterea, quod obiiciebatur. Ob Capucinorum Reformationem Ordinis auctoritatem minui, & flagitiosos quosque inter eos indiscriminatim recipi; ad examen, & rei veritatem prouocat. Cùm enim ex iis, qui eatenus ex Obseruantibus, ad Capucinos accesserant, nemo infamis, nemo delicti reus, flagitiosus nemo esset, qui Ordinis disciplinam effugeret; sed omnes propriæ Reformationis studiosi, omnes ad Regularem Obseruantiam anhelantes, omnes virtutum æmulatores existerent; omnes denique vitæ probitate, atque integritate florerent: gratis id illis criminis loco impingi retorquet.

XIX. Postremò quòd Reformationem, velut infructuosam, & Dei Ecclesiæ inutilem prorsus è medio tollendam inclamat, in eo non suum, sed Dei ipsius iudicium, ac sententiam expectandam esse, respondet. Is namque si Reformationis germen in Agro Dominico sterile, ac infructuosum esse deprehenderit, breui vel diuina virtute obtruncandum, vel suomet vanitatis pondere dilabendum esse, non dubitat. At si diuinum ea virgultum fuerit, à cœlesti Agricola plantatum: cùm Dei plantatio, nec sterilis, nec infœcunda esse possit; frustrà illum omnes suas in eam vires exerere, atque omnes neruos intendere, seriùs monet, quos potiùs emarcescere, ac euanescere oporteat, vt Dei voluntas, ac consilium integrum maneat.

Dei plantatio nunquam infructuosa.

XX. Dum res hac in altercatione versarentur, Generalis, vt prætensam iurisdictionis in Capucinos potestatem possessione quadam firmaret, facti viam aggredi parat: ac geminas Reformationis Columnas, & inuictos Capucinorum Heroas sibi infestos;

nimirum Ludouicum Romæ, Bernardinum verò Georgium in Calabria è medio tollere, ac carceri mancipare cogitat. Quapropter missis in Calabriam ad Prouincialem Ministrum literis, illum vbicunque id commodè, & absque tumultu fieri poterit, detinendum iubet: ipse verò Ludouicum Romæ sub dolosa familiaris colloquij specie, quod sibi de rebus grauibus, ac iucundis, cum eo ineundum fingit, ad se per Fratres accersit. Ludouicus eo nuncio accepto, quandoquidem sub illo verborũ melle virus aliquod latere, haud leuiter suspicabatur: rem cũ illustri, ac potẽti quodã Viro Religionis amicissimo, cuius nomen consultò prætereo: opportunè confert: qui cùm ob auersum Generalis animum, mali quidpiam inde Ludouico oriri pertimesceret: illum protinus ab eo colloquio reuocare nititur. At Ludouicus veritus, ne si Generalis congressum recusaret, is magis in Reformationem excandesceret: hoc pacto cum viro conuenit; vt se quidem manè ad Generalem Ministrum conferret: quòd si ante meridiem ad ipsum non redeat, id certissimum signum fore sciat, mali aliquid sibi à Generali Ministro machinatum fuisse. *Generalis Minister Ludouicum Forosemp. in carcerem trudit.*

XXI. Hoc ita condicto, Ludouicus statuto tempore Generalem Obseruantium Ministrum adit: nec illum fefellit opinio: Generalis enim, cùm in Ludouicum manus iniicere, eúmque carceri tradere decreuisset; valida Fratrum manu ad se accita, aduentantem turbato aspectu excipit: cúmque asperrimis illum verbis obiurgâsset, quòd noua illa Caputij forma tantas in Ordine procellas commoueret: extemplò illi violenter Caputium ab Habitu dissui imperat, dissutúmque summa indignatione à se longiùs proiicit, ac mille in illud conuitia iactans, Ludouicum mox in carcerem detrudi iubet.

XXII. Interea meridiano tempore elapso, cùm Vir Nobilis Ludouicum iuxta condictum tempus minimè rediisse cerneret: oppidò illum à Generali detentum esse ratus, magna famulorum caterua stipatus ad Aram cœli Conuentum, in quo tunc Generalis residebat, accedit. Ibi Generali Ministro accersito: cùm ab eo, quid de Ludouico Forosemproniano Capucino, quem eò accessisse nouerat, actum esset, percontaretur: Generalis, se Ludouici omninò ignarum præbet, factúmque omni studio celare conatur. At Vir illustris Generali. Mihi (inquit) certum, ac liquidum est, Ludouicum huc non pridem aduenisse: neque hinc deinceps egressum certo certiùs constat: Iam verò, quandoquidem cum eo graue mihi negotium peragendum est: vt illum huc adducandum cures, etiam, atque etiam rogo. Generalis porrò factum dissimulans, Ludouicum statim inquiri iubet. Fratres quoque qui Generalem Ministrũ comitabantur, anxiam rei sollicitudinem simulantes, Ludouicum mox, an in domo sit, se explorare fingunt. At Ludouico nullibi reperto, Viro persuadere conantur, illum è Conuentu abscessisse. Verùm is, cùm Generalis, & Fratrum simulationem animaduerteret, nonnihil excandescens, ait. Quid tot vobis strophis opus est? Num viuum illum sepulturæ tradidistis? vt inde erumpere nequeat? Eia quàm primùm mihi illum reddite, ne eum mihi mea vi, ac potestate reddã. At Generalis cùm se sub dio agere, ac factum Virum non latere cerneret: illius maximè potentiam veritus, illicò Ludouicum accersiri iubet, ac vinculis solutum Viro restituit: hoc pacto Generalis Ministri consilio deluso, Ludouicus liber ad suos redit: Atque hæc quidem erga Ludouicum, Romæ acta feruntur. *Ludouicus à potenti Viro è carcere liberatur.*

XXIII. Bernardinus autem, dum hoc ipso tempore Siculas oras peragrat, Messanã venit: vbi cùm nulla Capucinorum Conuentus, necdum fundamenta iacta essent; ad Minores Obseruantes, velut familiares, hospitij causa diuertit. Iam Generalis Ministri eò edictum de ipso in vincula coniiciendo peruenerat. Quamobrem Guardianus eam temporis opportunitatem nactus, illum comprehendendum curat, comprehensúmque in carcerem trudit. At qui hominum consilia dissipat, quæ aduersùs cæleste consilium pugnant, Generalis quoque Ministri, & Guardiani cogitationes à recto iusti tramite aberrantes dispergit; Bernardinúmque velut miraculo è carcere liberat. *Bernardinus Georgius Messana Generalis iussu in carcerem detruditur.*

Erat Carceri, in quo Bernardinus detinebatur, fenestra, qua nemus Monasterio coniunctum spectari poterat: ad eam Bernardinus accedens cùm oculos in syluam intenderet; en adolescentem rufum, aspectu, formâque pulcherrimum in nemore videt, qui arcu venatorio aues huc, atque illuc persequi videbatur: Quem Bernardinus ad se vocatum, interrogat; num Epistolam ad Regni Proregem illi deferre lubeat? Extemplò ille, se id perquam lubenti, prolixóque animo facturum; quinetiam calamum, chartam, ac cætera quæ necessaria essent, administraturum respondet. Mox quotquot opus erant, illi oppidò suppeditatis, Bernardinus ad Proregem scribens, eidem de iniustis vinculis, quæ illi apud Obseruantes acciderant, per literas significat. Adolescens verò Epistola accepta, actutum se proripit, ac velut ex illius oculis euanescit. Eo tempore Prorex Secretiori Conclaui inclusus, literarum scriptioni solus vacabat, cùm epistolam sibi ante oculos ex alto in mensula cadentem aspectat. Mirabatur Prorex quo pacto, quóve Auctore illa tunc Epistola eò dilapsa esset; rémque altiori Dei cōsilio tribuens Epistolam legit, factum agnoscit, rem perpendit, diuinúmque consilium animaduertens, vix epistola perlecta, ne interuallo quidem facto, ad Obseruantes gradum festinat: quos vbi acriter increpauit, quòd erga Virum probum, atque omni virtutum genere ornatissimum immodestè se gessissent, Bernardinum illicò è carcere liberari postulat. Stupent Fratres, qui rem cunctis eatenùs ignotam Proregi innotuisse audiunt. Bernardinúmque nulla interposita mora soluuot, ac Proregi restituunt. Qui cùm à vinculis liber à Prorege quæsiuisset: quisnam suam illi Epistolam reddidisset: A nemine (inquit) Epistolam accepi; sed ea ab inuisibili manu, ad me in Conclaui allata fuit; factúmque vti acciderat, narrat. Agnoscit tunc primùm Bernardinus supernum diuinæ clementiæ munus, ac cœlestis Nuntij, sub Adolescentis illius specie, Ministerium intelligens, qui Epistolam Proregi inuisibiliter reddiderat: inde impensiùs Deo gratias agere cœpit, qui Angelum è Cœlo ipsi Tabellarium misérat, vt liberum è carcere dimitteret.

Bernardinus haud sine miraculo à Carcere liberatur.

Porrò inter alios, qui à Ludouico Forosemproniano missi, Reformationem hoc anno apud Apulos disseminarunt, vnus fuit Fr. Tullius à Potentia, qui ex Minor. Conuentualium familia anno 1530. ad Capucinos migrauerat. Hic vniuersas illas Lucaniæ, Apuliæ Peucetiæ, & Dauniæ, Salentinorúmque Regiones, Euangelica Prædicatione percurrens, nonnulla Monasteria extruxit. In his priora fuêre, ex aliquorum sententia, Monasterium Tarenti, & Aletij, apud Salentinos: quanquàm alij Conuentum Potentiæ apud Lucanos præcessisse affirment. His posterior fuit Grauinæ Conuentus, à Duce Vrbis Domino, post Principis Salernitani à fide apostasiam à fundamentis erectus, anno 1535. vel 1536. vti nobis ex duplici testimonio constat. Alij tamen sunt, qui Grauinæ Conuentum his priorem fuisse autumant: quibus haud reluctari lubet: vt sua cuique veritas integra sit. XXV.

F. Tullius à Potentia in Apulia, Dei verbum disseminat, ac Conuentus ædificat.

Hîc verò obiter indicandum est, Apuliam Peucetiam, Lucaniam, & Salentinos Populos in vnam olim coaluisse Prouinciam, quæ S. Hieronymi appellabatur. At percrebrescente Fratrum numero, ac multiplicatis vndique Monasteriis; quæ vna erat, in tres deinde Prouincias dissecta fuit: ita vt vnam Peucetia, alteram Lucania, tertiam sibi Hidruntina Prouincia vendicauerit. XXVI.

Ferrariæ Cōuentus ædificatur.

Per id tempus F. Benedictus Senensis celebris huius tempestatis Concionator, à Ludouico Forosemproniano missus, Ferrariam, Vrbem Ducali titulo, & Episcopali dignitate illustrem, toto Quadragesimali tempore, tanto Vrbis applausu; tantaque ingenti omnium vtilitate; diuino Verbi semine perfundit: vt hinc Vrbis Proceres commoti, vix absolutis Concionibus, primum illi in ea Ciuitate, in vico, qui Calafassorum nuncupatur, ad Conuentus ædificationem, locum constituerint: in quo prima Bononiensis Prouinciæ fundamenta iacta. Veruntamen cùm tanta esset loci angustia, vt integræ Familiæ capiendæ non sufficeret: haud multò tempore elapso, in alium deinde locum, qui Boschetum appellabatur, migrant. Postremò XXVII.

anno

anno 1612. ex singulari huius Vrbis, ac præsertim Entij Bentiuolij in Capucinorum Ordinem beneuolentia, ac pietate; aliud à fundamentis Monasterium, solemni totius Vrbis concursu, ac gratulatione erigitur; in cuius fundamentis Spinula S.R.E. Cardinalis, qui eo tempore Apostolici Legati in eo Ducatu munus agebat, ob plurimum illius in Nostros studium, primarium lapidem ponit.

XXVIII Fuit hæc Bentiuoliorum stirps inter nobilissimas Ferrariensium Familias bello, & pace illustrissima: Cui Capucinorum Religio, tum propter huius Conuentus Fundationem, tum etiam ob insignem pietatem, ac munificentiam, qua & olim, & etiamnum Nostros prosequitur: atque inter eos Guido Bentiuolius S.R.E. Cardinalis, cuius singularis in Ordinem beneuolentia omnibus perspicua est, plurimùm debet.

Bentiuoliorũ Familia illustris, & erga Capucinos beneuola.

XXIX. Hoc denique anno, Congregatio Clericorum Regularium S. Pauli decollati, qui vulgò Barnabitæ nuncupantur, Bartholomæo Ferrario, & Antonio Maria Presbyteris Auctoribus in Diœcesi Mediolanensi, ad commune Ecclesiæ commodum, instituta fuit; & à Clemente VII. confirmata, Bulla, quæ incipit: *Vota, quæ per Vos* &c. Data Bononiæ die 28. Febr. quam deinde posteriores Pontifices, Paulus III. Iulius III. Gregorius XIII. & Sixtus V. variis facultatibus, & Constitutionibus illustrarunt.

Annvs Christi. 1534. Clem. VII. 11. Car. V. Imp. 16. Relig. Capvc. 10.

Annvm hunc millesimum quingentesimum trigesimū quartum quamplurima, quæ illū comitata sunt mala, lugubrem procul-dubiò nouæ Capucinorū Religioni reddidissent; nisi ineffabilis illa Dei Opt. Max. bonitas, ac clementia, quæ illius sedulò incolumitati inuigilabat, ea maioribus, ac potioribus (quod illi familiare esse solet) bonis compensasset, & quæ illi ad occasum parabantur, ad ampliorem ipsius incolumitatem, transtulisset. I.

Generalis Obseruantiū Minister aduersùs Capucinos suis literis Christianos Principes excitat.

Generalis siquidem Obseruantium Minister, qui in illius necem, ac interitum ardentiori, quàm par est, Zelo conspirauerat, cùm omnia sua consilia, ac conatus eò minimè attingere posse conspiceret; vt Capucinorum Reformationem sibi maximè inuisam, prosterneret, ac solo æquaret: postremum cogitat arietem admouere: quo eam, quam tot machinis hactenus diruere non potuerat, nouo tandem ac funesto consilio enertat. Idcircò ad plerosque Orbis Christiani Reges, ac Principes, quos Ordinis studiosissimos nouerat, epistolas scribens, summas apud eos querimonias aduersùs Capucinos, velut Religionis hostes, ac perturbatores mouet: à quibus antiquum Obseruantium Ordinem, toti Orbi venerandum collabefieri, prosterni, deleri, & ad exitium, & vastitatem vsque vocari; ab üsque falsa sub Sanctitatis, ac Regularis obseruantiæ imagine, delusum Pontificem Ordinis excidium non curare, rèsque in dies in peius dilabi, ardentibus, compositísque verbis inculcat. Quamobrem eorum opem ad Religionis præsidium implorat: vt literis ad Pontificem conscriptis, cum eo vehementiùs agant: vt antiquum Ordinem tot virtutibus clarum, ac Virorum Sanctimonia insignem, integrum, ac sartútectum seruet: nouam autem illam Capucinorum Reformationem, solo nomine gloriantem, quæ Ordinem conturbat, ac pessumdat, Apostolica auctoritate deleat.

Epistolas porrò acriori hoc stylo exaratas, Generalis ad Prouinciatum Ministros Principibus quàmprimùm reddendas mittit, atque, vt sua quique ore tenus apud Principes ad id opportuna officia præstent: eorum verò ad Pontificem rescripta ad se quàmprimùm transmittenda curent, seriùs monet. Dum igitur Prouinciales Ministri in eo egregiam, ac fidelem operam nauant, Incomprehensibilis illa Dei Sapientia, quæ Reformationem non tam ab interitu vendicare, quàm aduersùs Inimicorum tela munire decreuerat: vt pauidam ac nutantem confirmaret, atque inter imminentes procellas in meliorem futurorum spem erigeret: plurimorum, qui in Obseruantium Ordine prudentia, ac consilio præcellebant, Reformationisque studium, ac propositum eousque in mente aluerant, animos permouit, vt Capucinorum Reformationi sese adiungerent. Hi tametsi ab initio propensum erga Capucinos, quos veros Regularis Obseruantiæ cultores nouerant, animum gererent, libentérque illorum vitæ institutum amplexi fuissent: attamen cùm eam Reformationem vndique grauissimè oppugnatam, omníque eorum virorum virtute destitutam cernerent, qui illam suo consilio, ac prudentia à lapsu vendicare possent; eam diu subsistere non valere; sed breui omnino dilapsuram existimabant. II.

Illustriores Patres de Obseruantia ad Capucinos migrant.

At verò cùm eam magis inter persecutiones efflorescere, atque humanis prorsus viribus exhaustam, aduersùs horribilem totius Ordinis tempestatem in ipsam commotam, immobilem stare prudenter secum animo perpenderent: Dei in ea opus agnoscentes illicò dexteras dare, atque in eam adscribi festinant. Atque ita diuino consilio factum est, vt ex omnibus ferè Ordinis Prouinciis, in huius anni exordio, illustriores ex Obseruantium Familia ad Capucinos transferint; ex quibus aliquot enumerare lubet. Primùm igitur ex Romana Prouincia Fr. Bernardinus

Astensis,

Astensis, qui superiori anno Procuratoris Generalis officio apud illos functus fuerat: Vir planè admirabilis, prudentia, ac vitæ Sanctimonia illustris, primus ad Capucinos accedit; & cum eo F. Franciscus Surianensis insignis Verbi Dei Concionator. Ex Prouincia Ethrutiæ F. Hieronymus à Monte-Politiano, F. Dominicus Bononiensis, & F. Iacobus Cetonensis, ad Capucinos migrant. Ex Prouincia Vmbriæ F. Franciscus Aesinus tandem se nostris adiungit; qui cum Reformationis inter Obseruantes Bullam anno 1531. à Pontifice impetrasset, in Vmbriam reuersus à suis est in vincula coniectus; quemadmodum eo anno dictum fuit: verùm à vinculis liber, cùm nullum inter eos Reformationi locum esse animaduerteret, ad Capucinos euolat. Quem secuti sunt F. Ioannes Baptista à Nursia, F. Ludouicus à Fulginio, F. Petrus Tudertinus, & F. Iustinus Panicalensis. Ex Prouincia Bononiæ, F. Bartholomeus à Foro Iulij, & alij quàm plures. Ex Prouincia Mediolanensi, F. Euangelista, F. Franciscus, vterque à Canobio, & F. Petrus Bergomensis, Viri omnes virtute insignes. Alij quoque quamplurimi ex Prouincia Genuensi, & Veneta tam copiose hoc anno ad nos confluunt; vt ex nonnullis Prouinciis quadrageni interdum emergerent, & ad Capucinos migrarent. Quo fit, vt cùm hæc Fratrum Obseruantium commotio tam mira, ac prodigio similis esset, vt nulli humanæ prudentiæ, aut consilio adscribi posset: procul dubio à Deo profecta censeretur; vt fluctuantem Reformationis cymbam melioribus vndique Nautis aduocatis, aduersùs futuram tempestatem communiret. *Eorum catalogus texitur.*

III. At res prorsus admiratione digna fuit, quæ in hoc anni principio, Ioanni à Fano, nuper Marchiæ Prouinciali Ministro, diuino planè consilio accidit: qui cùm ad id vsque tempus acerrimus Capucinorum hostis extitisset, alteriusque Sauli instar, studium omne, vim, ac laborem contulisset, vt nascentem, & adolescentem Reformationem inter ipsa initia extingueret: superno tandem lumine illustratus, Saulo exuto, in Paulum mutatur. Cùm enim excussa semel humani pulueris caligine, clariùs Capucinorum vitam, ac Regularis disciplinæ institutum contemplari, & cum lapso Ordinis statu comparare cœpisset: tum verò altiùs animo perpenderet, admirabilem huius Reformationis profectum, quæ nulla virtute constans, nulloque virorum præsidio suffulta, aduersùs conspirantem totius Ordinis potentiam eatenus inuicta permanserat: quin etiam quò acriùs persecutionibus premeretur, eò amplior, ac vegetior emerserat: velut è graui somno expercectus, rem absque diuino consilio fieri non posse, sibi altè in animum induxit; luceque è cælo illi affulgente, Dei tunc primùm illud opus esse agnoscens, intimo illius animus dolore lancinari, ac præteritorum memoria grauiter sauciari cœpit. *Ioannes à Fano acerrimus Capucinorum persequutor, ad Capucinos migrare parat.*

IV. Recolebat namque Vir prudens singula, quæ ab exordio aduersùs Capucinorum Reformationem mala machinatus fuerat; odia, minas, conuitia, carcerum oppressiones, persecutionum turbines, publicas insamias, libellos, quibus eam tam acerbè insectatus fuerat; vt nihil præter illius interitum, semper animo volutasset: in quibus tametsi animum haud omninò à recto alienum gessisset: modum tamen, ac metam omnem excesserat; atque ea quidem ignorans, haud tamen innocens parrauerat. Hæc haud secus, quàm si in ipsam Dei Omnipotentis prouidentiam, ac S. P. Francisci gloriam, quæ in huius Reformationis ortu maximè elucebant, ab eo impiè gesta essent, animo intimè deplorabat. Lugebat tot illata Fratribus damna, quos vel à Reformatione deterruerat, vel ab eius gremio reuocauerat; seque velut Dei, ac B. P. Francisci hostem, nec non legitimæ eorum prolis perduellem, intimo animi gemitu accusabat. *Ioannis Fanestris ob præteritas persecutiones pœnitentia.*

V. Denique vt in eo illud Apostoli impleretur. *Vbi abundauit delictum, ibi superabundauit gratia: vt sicut regnauit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per iustitiam.* Tanto intrinsecus illius mens cælestis gratiæ splendore irradiata fuit: vt supremo sibi Dei iudicio adstare videretur. Vbi & vincula, & carceres aduersùs Capucinos congesti, & impetrata Diplomata, & armatæ lictorum Familiæ in eos coactæ *Rom 5.* *Dei Iudiciu sibi ante oculos ponit.*

& epistolæ, & calumniæ, & scandala iis falsò imposita; & contumeliæ, & edita volumina, quæ in illos coacervauerat; contra ipsum stare, ac suos ante Dei Tribunal in eum clamores edere, ac nisi integrè diuinæ Iustitiæ pro illatis damnis satisfaceret, & festinato ipsius Reformationis amplexu præteritas maculas abstergeret, diuinam in eum vindictam expetere, videbantur.

Inter hos animi mœrores, & Spiritus sancti afflatus, dum Ioannes diuinis consiliis, ac monitis obtemperandum statuit; & ad Capucinos, quos eatenus persecutus fuerat, se transferre cogitat: accidit, vt ad Cinguli Conuentum, vbi tunc ipse præsidebat, duo Capucini Fratres imbre madidi sub diei cuiusdam occasum declinarent. Quibus cùm Ianitor asperioribus verbis hospitium denegasset, Ioannes, qui in Claustro ianuæ proximo deambulabat, à Ianitore, quinam ij essent, percontans, cùm Capucinos esse intellexisset, eos introduci, ac charitatis officia illis exhiberi iubet. Dum igitur igne instructo, illi Habitus exsiccant, Ioannes secum tacitè Habitus illos hispidos, ac interpolos, antiquam B. P. Francisci paupertatem, & austeritatem referentes, vultus hilaritatis plenos, eorum in verbis humilitatem, in oculis modestiam, ac in toto corporis gestu, religiosam venustatem, ac simplicitatem, contemplabatur: hoc ipsum & cæteri Fratres, qui eo conuenerant, pia admodum mente apud se versantes, animo compungebantur. Post refectionem verò eùm ad sua, cæteri cubicula pergerent; solus cum iis remanet Ioannes; qui diligentiùs illos de Reformationis statu, de Regulari disciplina, ac vitæ ratione, quæ apud Capucinos communis est, interrogat: quorum cùm certior ab iis factus esset: postremò ab ipsis discedens, Malo quodam vtrique oblato. Hæc (inquit) Fratres, poma grato animo accipite; donec meipsum feliciùs accipiatis. VI.

Ioannes à Fano Capucinos Hospitio excipit, & alloquitur.

Mirabile dictu: tota illius Conuentus Familia adeò illo Capucinorum aspectu commota fuit; vt omnes protinus ad Capucinos migrare decreuerint: perinde ac si duo illi, velut Cælestes quidam Dei nuntij, edictum ipsis transmigrandi è Cælo attulissent. Veruntamen cùm res in secreto cuiusque duntaxat animo versaretur: amicum quisque tantummodò fidelem sibi eligit, cui arcanum mentis suæ consilium communicet: Hunc quilibet dum eiusdem studij, ac propositi socium offendit, mirum profectò, quòd quisque singillatim seorsum à reliquis cum socio de discessu condicit. Ioannes à Fano simul cum Eusebio Anconitano maximæ prudentiæ Viro, qui deinde apud Capucinos Generalis officio functus fuit, de accessu ad Reformationem pari consensu deliberant, alij alios sibi socios adiungunt. Et quodam quasi prodigio factum est: vt cùm nemo alterum in Familia, præterquam socium sui consilij participem haberet: omnes sub vna nocte, distinctis tamen noctis horis, è Conuentu cum sociis discederent; ac Romam versùs proficiscerentur; itaut vix Senex quidam Laïcus domus custos, absque socio in Conuentu superfuerit. Veruntamen diuinus ille Spiritus, qui ipsos & ab vtero matris, & ex Obseruantium Familia segregauerat, vt in Reformationis sinum adduceret: iterum illos admirabiliori planè modo Romam aduentantes colligit. Hi enim tametsi Romam diuerso itinere profecti essent: Dei tamen Prouidentia factum est, vt vniuersi sub idem horæ, ac temporis spatium ad Conuentus S. Euphemiæ ianuam appellerent. Quamobrem ineffabile Dei consilium admirantes vnà cuncti Domum ingrediuntur; & ad Ludouicum Forosempronianum, Generalem Vicarium, vno animo pergunt. VII.

Obseruantes miro modo ad Capucinos migrant.

At quæ Ioannes Fanestris hoc tempore, & dicta, & facta protulit; planè digna sunt, quæ hisce Commentariis inserantur. Is namque cùm primùm ad Ludouicum accessit; ex templò ad illius pedes prouolutus, tot cœpit lachrymarum imbribus perfundi; atque ex ore singultus edere: vt & lachrymarum fluctus, ac singultuum tempestas vocem penitus obruerent: itaut & Ludouicus, & qui præsentes aderant, ad fletum compellerentur. At vbi lachrymarum procella tantisper sedata ei VIII.

fundi

fandi aditum tribuit: protinus in has voces erupit.

IX. En, Ludouice, en sæuientem nuper in mitissimum B. P. Francisci gregem rapacissimum lupum, nunc ad Pastoris sui pedes prostratum; cui iam non amplius sæuiendi, sed potius seruiendi, animus inest: neque lupi instar, oues depascere; sed in ouem diuina virtute mutatus, ouibus copulari, ac eum iis Pastori subdi deposcit. Fateor, tot dentes in gregem acui, quot calumnias, quot minas, quot scripta, aduersùs eam congessi: sed iam lupi feritate deposita, dentes horresco, & illata gregi damna mei ipsius dono compensare paro. Ne, Pater, ne truculentum raptorem horreas: Nam qui hactenus ad prædam festinus tot Christo, ac B. Francisco animas rapui, quot mea vi, ac consilio ab huius sanctæ Reformationis sinu abstraxi. Iam modò rapinarum finem facio, ac pro tot iniustis rapinis, summa Dei iniuria perpetratis, meipsum iustè rapiendum propono: vt qui tanquam leo ascendebam ad prædam, præda factus inter agnos accumbam. Me fateor, me acerrimum sanctæ Reformationis hostem, olim expertus es: qui cùm immortale hactenus eum ea bellū gesserim, ipsamque modis omnibus funditùs delere tentauerim, iam ex hoste filius ipsius eedo triumpho; vltroque vinctas illi manus præbeo; vt qui antea eius gloriæ velut superbus hostis inuideram, illius modo, tanquam subiectus, trophæum augeam. Quid plura? En impium tui, ac tuorum, ô Ludouice, Saulum, ac persecutorem, quem & furias despumantem, & vincula, & carceres, & suprema olim funera minitantem acceperas. Iam, obsecro, non persecutorem, sed ex persecutore discipulum recipe. E Cælo enim mihi iam non persequendi, sed parendi edictum delapsum est. Cæcus planè eram, & apertis oculis nihil videbam; cùm abundantiùs æmulator existens paternarum mearum traditionum, supra omnem modum, ac mensuram, filiorum Dei, & in rectis B. P. Francisci semitis ambulantium generationem persequeter. Sed cùm placuit ei, qui dicit de tenebris lumen splendescere, eum illuminare, qui in tenebris, & in vmbra mortis sedebat: Ecce qui priùs blasphemus, & persecutor, & contumeliosus fui, iam misericordiam à Deo consecutus, Deum glorificaturus, accedo.

Ioannes à Fano acta in Capucinos deplorat.

Ioãnes à Fano ex Saulo Paulus.

X. Ecce igitur tibi ex lupo agnum, ex raptore captiuum, ex hoste victum, & ex persecutore discipulum: iube, impera quod vis: iam enim qui manum ad persequendum armabat, aurem ad obediendum parat.

XI. Tanta porrò hæc dicta, vis lachrymarum comitabatur, vt & Ludouicus, & qui aderant Fratres, super Ioannis collum procumberent; illudque mutuis lachrymis certatim perfunderent. At neque his contentus Ioannes, vt perfectam actorum pœnitentiam vberiùs testatam relinqueret; præteritorumque memoriam penitus deleret; simulque summum animi dolorem significaret: in publico Fratrum omnium consessu, ab omnibus genuflexus, præteritorum gestorum veniam postulat. Quem cùm Ludouicus charissimè amplexatus, ac suauissimis verbis consolatus esset: eunctos, nulla mora interposita ad Reformationis gremium recipit, statimque eodem tempore ex Familia alter proprium habitum exuens, induendum Ioanni offert. Alij quoque cæteris habitus allati fuêre: quibus omnes contecti, velut fortium armatorum cuneum præseferre visi sunt, quos Deus ad pusillæ Reformationis præsidium tanquam inuictos bellatores excitaret. Hinc noua tunc lux oriri, atque ingens in omnes lætitia effundi cœpit. At Ioannes vbi se Reformationis habitu amictum conspexit, tam incredibili mens illius gaudio affecta fuit; vt neque oculos à fletu prohibere, neque vocem continere posset, quin in maximas, ob id potissimùm Dei laudes erumperet; quòd tandiu reluctantem ad Beati Patris Francisci habitum, ac perfectæ Reformationis statum, tandem compulisset.

Ioãnes à Fano cum cæteris Congregationi associatur.

XII. Hic mihi cum Apostolo diuinorum iudiciorum magnitudinem admirari, atque exclamare liceat. *O altitudo diuitiarum sapientiæ, & scientiæ Dei; quàm incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius!* Quis Ioannem tanta animi tempe- *Rom. 11.*

state,

ftate,tamque dirè in Capucinos nuper furentem conſpexiſſet,qui cùm lupum vbique ouibus inſidiantem videret; Agnum vnquam inter Capucinos futurum ſuſpicaretur? Et cum Saulum in Reformationem laxis habenis debacchantem audiret: Paulum in Reformatione expectaret? Hæc Dei conſilia ſunt hominibus planè inexplicabilia. Hic ineffabilis ille diuinæ mentis ſenſus, quem nemo vnquam ſuo ingenio aſſequi potuit. Dei opus eſt,quod admirari potiùs,ac ſuſpicere: quàm temerè inſtigare cuilibet præceptum eſt. Quanquàm,vt ex Paulo licet colligere, malè ignorantia non parum Ioanni contulerit; vt Dei miſericordiam conſequeretur. Eò verò Dei conſilium ſpectaſſe, vt tanti Viri virtute,ac prudentia Capucinorum Religio inter hæc ſui ortus primordia fulciretur, ipſa deinceps rerum experientia non obſcurè docuit: cùm enim in magna rerum neceſſitate ad diuexatā, ac propè labentē Reformationē acceſſerit;eius non modò luctibus,ac funeribus ſua virtute occurrit,ac nutantē ſuo conſilio confirmauit;verùm,& deinceps omnia ſua ſtudia, ac labores ad eius dignitatem,& gloriam ita contulit,vt ſuo ſuis poſthac demonſtrabimus,vt inter illuſtriores huiuſce Religionis columnas, ac propugnatores meritò adnumerari debeat.

Inexplicabilis Dei Sapientia in Ioannis Conuerſione aſſeritur.

XII. Hoc igitur tot illuſtrium Virorum aduentu, cùm Capucinorum Religio velut tot facibus illuſtrari,at tot propugnaculis muniri cœpiſſet: inter tot Dei filios non longè poſt,nouus Sathan,ac tenebrarum filius apparuit. Bernardinus ſcilicet Senenſis ex Ochinorum Familia ſatus,hoc nomine,ac numero indignus; Hic cùm in Obſeruātium militiam adſcriptus eſſet, poſt aliquod tempus fide abrupta,ac ſacrę habitu dimiſſo,ad ſæculum rediens,aliquandiu Peruſiæ Medicinæ ſtudiis operam dedit: vbi Clementis VII.qui tunc necdum ad Eccleſiaſticas dignitates aſcenderat, familiaritate coniunctus fuit. Rurſus tamen poſt aliquot annos inter Apoſtaſiæ ſceleta tranſactos, Ordinem repetens,cùm ingenio,ac ſagacitate plurimùm pollerett,in Generalibus Comitiis Definitoris Generalis,poſthæc dignitatem obtinet. At Generali Miniſtro morte ſublato,cùm Bernardinus Generalatus dignitatē, quam ſummo ambitu appetebat, nulla ratione adipiſci poſſet: ad Pontificem, quo ſæpè familiariter vti ſolebat confugiens, eidem æſtuātem illius honoris ſitim ſibi animo incumbentem,aperit. At Pontifex grauiter ſtomachatus, quòd turpem ambitioſi animi maculam prodere haud veritus eſſet: eo cōfeſtim à ſe depulſo:Ordinis mox Electoribus interdicit,ne Bernardinum Generalem eligant. Bernardinus verò cùm ſe, & à Generalatus honore reiectum, & ſuam apud Pontificem fidem labefactatam eſſe cerneret: vtrumque inſtaurare curat. Quapropter conſilio ſecum inito, ad Capucinorum Reformationem euolare ſtatuit; vt & ſe apud Pontificem vitio omni animum exuiſſe, oſtenderet, & cùm primis Regularis Obſeruantiæ ſtudioſiſſimū eſſe declararet:tū verò eam ſibi inter Capucinos doloſa hac virtutis imagine (vt putatur)exiſtimationē cōpararet, qua ſūmos apud illos ſibi honores aucuparet.

Bernardini Senenſis inter Obſeruātes ambitio.

XIII. Hac ſpe fretus Pontificem adit,propoſitúmque Reformationis oſtendens,ab eo enixè poſtulat,vt ſibi ad Capucinos tranſuolare liceat. At Pontifex, qui Patdi maculas haud facilè abſtergi nouerat; animúmque ambitionis tabe corruptum difficilè conualeſcere poſſe non ignorat; principiò illum ab eo conſilio reuocat; ob id potiſſimùm,quòd eum aliquando Reformationi pernicioſum fore dubitaret. Cùm verò propoſiti tenacē animaduerteret, iteratæ ſæpiùs poſtulationi tandem annuit; atque hoc pacto,qui aliquando hoſtis, ac doloris filius Reformationi futurus erat, in matris ſinu velut legitimus excipitur,ac omnium amplexibus ſalutatur.

XIV. Iam verò ob magnam eorum multitudinem;qui ex Obſeruantium Ordine præſertim,ad Capucinos quotidie ventitabant,noua Reformatio ad tercentotū Fratrū, & ampliùs numerum excreuerat: quamobrem Ludouicus,vt certam aliquam adminiſtrationis formā in Religiōne præſcriberet,aliquot illuſtriores vndiq; ex Prouinciis accerſitos Romā conuenire iubet. Qui cùm centeſimum,& quinquageſimū numerum attingerent, publicam ad Septem Vrbis Eccleſias ſupplicationem inſti-

tuit:

tuit: in qua cùm omnes nudis pedibus incederent tantamque interioris, ac exterioris hominis cōpositionem præseferrent; vt in his nihil, nisi quod graue, quod modestum, quod pium, quodque cum virtute coniunctum est, spectaretur: atque ad nouum illud Religiosæ, non tam multitudinis, quàm virtutis spectaculum, tota ferè Romana Vrbs confluerent; hominesque tam eximia virtute præditos, omni veneratione dignos, existimaret. Id sanè mirum in modum Aduersarios discruciabat, qui rem peiorem in partem accipientes, pium opus hypocrisi, ac simulatæ pietatis vitio adscribere; passimque Hypocritas illos proclamare haud verebantur. Verùm quò plus studij ad bonum Capucinorum nomen euertendum conferebant; egregiam illorum virtutem ad ampliorem profectum prouocabant: Summa quippe virtutis potestas est, quæ quò magis ad ima deprimitur; eò altius excrescit; & cùm tenebris mergitur, tunc illustrior emergit. *Publica in Vrbe Fratrū Processio instituitur.*

X V. Interea dum hæc Romæ ita aguntur, Prouinciales Obseruantiū Ministri, ad quos Generalis literas dederat, tam strenuam, ac fidelem apud Principes, aduersùs Capucinos operam nauant: vt cùm iis Capucinorum nomen, ac Reformatio prorsùs ignota esset, facilè ab iis optatas ad Pontificem literas obtineretur; quas omni diligentia Romam, ad Generalem perferendas curant. Factumque est, vt vniuersæ Regum, ac Principum Epistolæ, ex Hispania, Gallia, Germania, Polonia, Italia missæ, sub idem ferè tempus ad Ministrum Generalem peruenerint: qui cùm iis se munitum videret, accitis vndique Cardinalium, atque aliorum, qui res Obseruantium defendebant, præsidiis, supremo Capucinos bello aggredi parat. Idque primùm sollicitè curat, vt Epistolæ omnes vno, eodemque temporis momento Pōtifici redderentur; tum nulla mora interposita, qui suas partes tuebantur, ad Pontificem accedant, summamque ex Capucinorum Reformatione in Ordine, rerum perturbationem, ac periculum oriri, meliúsque rerum tranquillitati consultum fore illi persuadeant, exiguam illam, ac vix ortam Capucinorum Congregationem extingui, quàm amplissimum, atque antiquum Ordinem perire. *Generalis Obseruantium Minister Callidè Pōtificem in Capucinos excitat.*

XVI. Pontifex porrò lectis tot Regum, ac Principum Epistolis, ac prætetea tot Potentiorum hominum, qui in Reformationis interitum conspirauerant, sermonibus, velut arietibus concussus, hæret in consilij triuio: & quid illi in re tanta deliberandū sit, dubitatione æstuat. Hinc enim non parum sibi de Dei iudicio timebat; si tam sanctæ Reformationis fœtum, qui Deo, ac Apostolica Sede obstetricante, in lucem editus fuerat, quique in Dei Ecclesia tam præclaro virtutū splendore, emicare cœperat; vix ortum suffocaret. Illinc totius ferè Christiani Orbis, aduersùs eam conspirationem (Necdum enim Generalis Ministri astum, atque operam perceperat.) ac præsertim tot Regum, ac Principum literas, haud leuiter extimescebat; quibus morem gerere ineuitabili quadam rerum necessitate compellebatur. Inter hos cogitationum fluctus, dum Pontificis animus collideretur; vndique sibi naufragium metuens: sepè secum his verbis conqueri auditus fuit. Heu quod scelus, aut quod huius Reformationis flagitiū est; Cuius causa totus in eam Orbis cōmoueri debeat? nosq; velut iniustos illius Patronos suggillet? Quò mens, quovè studiū nostrū spectauit, cùm nostra auctoritate ei fauere cœpimus? quàm vt Regularis Obseruantiæ disciplina, & Apostolicæ vitæ cādor, qui in ea elucebat, in Dei Ecclesia instauraretur. At eam tolli, præscindi, deleri volunt. Esto: tollatur, præscindatur, pereat. Quid amplius à nobis exquirunt? si propter eam hæc ortą est tempestas, mittatur in mare, & quiescant fluctus. *Pontifex inter aduersas cogitationes fluctuat.*

XVII. Dum igitur communi illo omnium in Reformatione delenda consensu, in vnum conspirante, velut supremo ariete deiectus Pontificis animus ad ipsius internecionem propenderet; iamque ad deliberationem vergeret: accidit hoc ipso tempore, vt aëre ventorum vi repente concitato, ac nubibus obtenebrato, ingens è Cælo tempestas oriretur, fulgura horribiliter coruscarent, mugirent tonitrua, totaque Vrbs horrendum in modum concussa, solo æquanda videretur; his Pontifex *Pontifex in Capucinorū interitum declinans prodigiis terretur.*

haud

haud leuiter perterritus, animo cogitare cœpit; num è Cœlo signa idcirco eru mperent, quòd de Capucinorum Reformatione extinguenda secum consilium iniisset: neque enim leuis post eam mentis deliberationem cum animi terror inuaserat. Interea, dum hæc mente versat; en tria horrenda fulmina eodem tempore è nubibus delapsa, pleraque Vrbis Templa, atque inter ea, Basilicam Lateranensem, Vaticanam, & S. Mariæ Maioris feriunt; quartum verò in Arcem sancti Angeli deuectum; Angelum, qui in hastæ fastigio insidere solet, medium dissecat. Quæ cùm Pontifici relata essent, his plurimùm commotus exclamat: En Deus è Cœlo pro Capucinis pugnat: nosque, iratus ideò suis fulminibus dissipat, quòd ad eos dissipandos consilia nostra contulimus; tum ad Deum supplex conuersus: Clementissime Deus, (inquit) iam vltrix ira tua quiescat: en consilium reuoco, quæque in eorum perniciem deliberata erant, retracto. Stent, valeant, viuant tua virtute, ac mea auctoritate incolumes. Mirabile dictu! Vix hæc Deo Pontifex spoponderat, cùm extemplò totus ille ventorum turbo diuina virtute dissipatus euanescit, nubium caligo abscedit, pristinaque Cælo serenitas redditur: quibus magis Pontifex confirmatus, priori consilio abiecto, Reformationem apud se incolumem seruare statuit.

Pontifex prodigiis perterritus consilium reuocat.

Veruntamen cùm Aduersarij fortiùs apud Pontificem insisterent; vt Reformationis Bullam Ludouico, ac Raphaëli indultam reuocaret: is reuocationis quidem nullam sibi iustam causam suppetere, neque ab Apostolica Sede insontes absque causa damnari solere ostendit. Attamen quòd ad Ordinis incommoda spectat, quæ indecorè querebantur; iis se maturiùs prospecturum pollicetur.

XVIII. Cogitauit hoc tempore Pontifex, vt nonnihil Principum, atque aliorum postulationi satisfaceret, exortamque tempestatem vtcunque sedaret: Capucinos ad breue temporis spatium ab Vrbe expellere, quò faciliùs, qui Reformationi aduersabantur; ex hac illorum ab Vrbe expulsione, quæ Pontificis animum ab his alienum præferebat; eos in toto deinceps Orbe extinguendos fore opinarentur. Cùm verò ob id non minores eorum, qui Capucinorum rebus fauebant, querimonias apud se excitandas esse non ignoraret: hinc Capucinos eo titulo in Vrbem deinde reuocandos decreuerat. Quòd verò ad Capucinos spectat, cùm eos singulari virtute præditos existimaret; hinc aduersam illam procellam, ac tentationem æquo animo, ac fortiter laturos esse sibi persuaserat.

Pontificis edicto Capucinis ex Vrbe discessus indicitur.

XIX. Hoc itaque apud se constituto, Pontifex edicto præcipit: vt quotquot Capucini in Vrbe erant, ad vnius Candelæ ardentis tempus ab ea confestim abscedant. Dies S. Marco Euangelistæ solemnis erat: cùm in ipsa prandij hora, Fratribus Capucinis in mensa consedentibus, Apostolicum & peremptorium Sanctissimi Decretum perlatum fuit. Ludouicus porrò lecto publicè Decreto, breui Sermone vniuersos ad eam Dei tentationem æquo animo, & patienter ferendam cohortatur: eo maximè argumento vsus, quòd Dei filios nonnisi tentationibus veros, ac legitimos probari oporteat; eam verò tentationem non ad interitum, sed ad ampliorem Dei gloriam, ac Reformationis profectum profuturam esse non leuibus rationibus persuadet. His vbi eos verbis consolatus est, vt summam erga Pontificem obedientiam testarentur: illicò cuncti è mensa surgunt, & prandio intermisso, nihilque prorsus è Monasterij rebus, præterquam Breuiaria, quibus Horas persoluerent, secum deferentes: erecta Cruce, bini que ordinatim incedentes è Conuentu, atque ex Vrbe egrediuntur, & ad S. Laurentij extra muros Basilicam iter dirigunt. At verò cùm hic Fratrum extra Vrbem egressus intempestiuus esset; plerique, quibus Pontificis præceptum, necdum perspectum erat, illius causam sciscitantes, haud aliud ab iis responsum accipiebant, quàm quòd tam graues peccatores erant, vt cùm tanta Vrbe digni non essent, ab ea meritò eiicerentur.

Ex aduersariis plerique Capucinorũ Paupertate & simplicitate inspecta, erga illos afficiuntur.

XX. Interea, tum è Pontificis Aula, tum ex ipsis illustrioribus Viris, qui Aduersariis fauebant, quamplurimi ad Monasterium aduolant; vniuersaque in eo loca rimantes:

tes:cùm primùm in Refectorio,mensam absque mappa nudam,solo mantili cuique Fratrum assignato stratam, in eáque nonnulla panis frustula, nihilque obsonij loco præter madefactum panem in tot testaceis scutellis ministratum, quot Fratres in mensa discumbebant, quem ad præstandam Pontifici obedientiam, ex parte duntaxat exesum reliquerant, reperiunt: in Promptuario, præter lecithum olei, ac nonnulla Alliorum,ac Cæparum capita; in Cella vinaria,præter vini lagenam, aut cucurbitam, nihil præterea obuium habent:Fratrum verò cellas perlustrantes, cùm in his lectum,nudis tabulis stratum,vetusta lodice opertum:in mensula lignea Crucifixi Imaginem,vnum,vel alterum librum,ad res diuinas excitantem, ac pendens ad lectum flagellum,præterea nihil intuentur:denique nihil,nisi humile, simplex,atque altissimæ rerumPaupertati consentaneum,vbique elucere cernunt:cùm sua se opinione delusos viderent, tam animo compuncti, atque ea rerum paupertate, ac plurima vitæ simplicitate ædificati, ad sua redeunt: vt ex iis plerique, qui se graues eousque Capucinorum Aduersarios præbuerant; mente, ac consilio mutato, deinceps benè erga illos afficerentur,ac pro iis starent. Atq; ita fit, vt perspecta virtus, ipsos quoque aduersos animos ad sui amorem, & admirationem compellat.

XXI. Cùm igitur humilis illa Capucinorum Familia ad sancti Laurentij Ecclesiam peruenisset, Templúmque deuotissimè venerata, quonam pergere deberet,ignoraret: diuina planè Prouidentia factum est; vt sacra illa Canonicorum Lateranensium Familia, quæ ea Ecclesia, atque amplissimo ibi Cœnobio fruitur, illos ad hospitium cogeret; atque humanissimè exceptos, omnibus charitatis officiis prosequeretur. Nonnullis quidem visum fuit, huius Cœnobij Patres Cardinalis cuiusdam opera, qui id ab iis postulauerat, Capucinos hospitio excepisse. Attamen cùm antiqua semper fuerit huius Religionis erga Pauperes pietas, ac hospitalitas, beneuolúmque ab ipsis Reformationis incunabulis erga Capucinos semper animum gesserit: id aliis potiùs persuasum fuit, eos non alio, præterquàm antiquæ pietatis officio, ac diuinæ Prouidentiæ consilio permotos, stabile illis hospitium, quandiu ab Vrbe exularunt, præbuisse. *Capucini ex Vrbe exclusi à Canonicis Lateranensibus, apud S. Laurentium extra muros excepti.*

XXII. Porrò Ludouicus repentinam hanc Pontificis mutationem, factúmque secum magnoperè admirans, qui cùm eousque se erga Capucinos beneuolo animo præditum ostendisset, tam peremptorio edicto illos ab Vrbe expulerat, rei causam ignorans, plurima secum animo versabat. Cúmque rem acu attingere, occultissimásque facti huius causas animo assequi non valeret: clàm nonnullos Ordinis familiares, Viros primarios submittit; qui Pontificis consilium, ac mentem diligentiùs explorent. Id illi, cùm omni diligentia præstitissent, réque diligentissimè explorata, clàm Pontificis consilium olfecissent, Ludouicum, ac cæteros æquo animo esse iubent, nec quicquam illis pertimescendum esse affirmant; cùm Pontifex à pristina erga illos beneuolentia non excideret. Verùm id ita tempus occultissimas ob causas postulare; futurum autem, vt breui tempore in Vrbem communi omnium lætitia reuocentur, certa illis ratione persuadent. Eo nuncio in meliorem spem erectus Capucinorum animus, qui ea calamitate consternatus iacebat; in eo Canonicorum Regularium Cœnobio haud secus, quàm si in proprio Monasterio degerent, vigiliis, ac orationibus vacabant; ac tanta assiduitate diuinis rebus incumbebant, vt illius Cœnobij Patres, vitæ austeritatem, quotidiana ieiunia, diuturnas orationes, victus asperitatem, honestissimam conuersationem, humilitatis, modestiæ, ac cæterarum virtutum exempla in iis contemplatores, Viros sanctos vbiq; in Vrbe prædicarent; eósque apud omnes commendandi nullum vnquam finem facerent. Quod cùm ad multorum aures perueniret, eo fiebat, vt quàplurimi, qui ob eorum ab Vrbe electionē illos Ciuiū eleemosynis carere, non ignorabant: neque aliunde sibi victum emendicare posse intelligebant, vberiores ad eos eleemosynas mitterent. In his veneranda Crucifixi Confraternitas eo tempore *Capucini in meliorē spem assurgunt.* *Confraternitatis Crucifixi Romanæ Vrbis erga Capucinos pietas.*

id sibi pietatis opus præscripsit; vt quotidianum, quandiu ab vrbe exularunt, Capucinis victum ministraret. Quamobrem Capucinorum Religio, vt tanti beneficij memoriam grati animi significatione rependeret; ab eo tempore Confraternitatem in die Iouis sancti ad Vrbis Ecclesias incedentem solemni Fratrum supplicatione semper prosecuta fuit. Tanta denique ob Capucinorum eiectionem (vbi illa innotuit) apud Vrbis plebem commotio accidit: vt publicè aduersariis obijceretur: se idcircò Capucinos ferre non posse, quòd eorum vitæ sanctimonia ipsorum maculas detegeret, ac suggillaret.

Interea Ludouicus, captato hoc Vrbis exilio, nonnullos ex illustrioribus Patribus, qui ex Obseruantium Ordine ad Reformationem accesserant, in varias Italiæ Prouincias, quas necdum Capucinorum Religio penetrauerat, mittere sibi in animum inducit: vt in his Religionis semen propagandum curent. Atque inter alios Ioannem à Fano ad Venetorum, ac Mediolanensium oras destinat; Bernardinum Astensem Perusiam, atque alios alias in Regiones transmittit: qui varias, quemadmodum suis locis explicabitur, sua patientia ac virtute Prouincias fundarunt. XXIII.

Catharina Camertium Ducissa erga Capucinos hoc tempore beneuolentia, ac officia.

Cum igitur expulsionis Capucinorum ab Vrbe rumor se vbique diffunderet, is breui ad Catharinæ Camertinensium Ducissæ aures peruenit: quæ cùm amantissimæ parentis instar Capucinorum Reformationem in animi sinu teneret, incredibilique beneuolentia complecteretur; vix eo accepto nuncio, animo grauiter sauciata, protinus omnem intram graui suorum calamitate operam, ac studium ad eos subleuandos conferre parat. Et quandoquidem id rei grauitas, ac periculum postulare videbatur; vt non literis, sed præsentia cum Pontifice eo tempore illi agendum esset; quo res maiori in discrimine versabantur: magisque ipsa præsentia, quàm epistola prodesse posset: maturè Romam proficiscitur; vt aduersis, ac penè depositis Religionis rebus opportunè succurreret, certámque illi in summo rerum discrimine fidem, ac beneuolentiam ostenderet. XXIV.

Porrò eodem quoque tempore Victoria Columna, quæ in Marini Oppido, quod quindecim fermè milliaribus ab Vrbe distat, tunc vitam agebat: cùm de Capucinorum eiectione ex Vrbe certo nuncio accepisset; tenero velut alterius matris affectu impulsa, primùm literis, dein Romam profecta verbo, ac præsentia cum Pontifice de Capucinorum in Vrbem reuocatione, simul cum Catharina Ciboa agere cœpit. Pontifex verò, cui huiusmodi pro Capucinis officia haud ingrata erant; spem in dies maiorem pollicebatur. XXV.

Victoria Columna pro Capucinis apud Pontificem laborat.

Dum verò in hac rerum expectatione adhuc res Capucinorum suspensæ pendetent: Brandanus quidam Eremita, Vir eximia virtute præditus, ac sanctimoniæ opinione in Vrbe clarus; Vrbis vicos, ac plateas eo tempore circumiens, has vbique voces inclamabat. Roma impudicos, pellices, adulteros, atque alia Diaboli mancipia fouet, & amplectitur: Dei verò seruos ex Vrbe eijcit. Roma fœneratores, pauperum expilatores, ambitiosos, superbos, qui Vrbem suis vitiis labefactant, recipit: Sanctos autem Dei famulos, qui bonorum operum luce Dei Ecclesiam illustrant, è sinu expellit. Roma facinorosis, sceleſtis, ac cuiuscunque generis flagitiosis, qui Vrbem suis sceleribus perdunt, fores aperit: at veris Dei seruis, qui Vrbi, & Orbi suis virtutibus lucent, quíque pro Vrbe orant, fores claudit. Veh tibi Roma, quæ Capucinos eijcis, & canes nutris. Veh tibi Roma, quæ Capucinos humilitatis Magistros horres; & marmoreas statuas, quæ gentilitatem docent, & ad superbiam conferunt, amplexaris. Has atque alias huiusmodi voces per Vrbis vicos pergens, Prophetarum more vociferando fundebat: quas cùm per triduum inculcasset, his adeò Romanus Populus perterritus fuit, vt palàm in aduersarios scommata, ac probra conijcerentur: ita vt cùm vix vllo loco apparere possent, ipsi deinceps cum Pontifice agerent, vt Capucinos ab exilio reuocaret. XXVI.

Sub id tempus Camillus Vrsinus, qui res Capucinorum tuebatur; cùm eos ex XXVII.

Vrbe eiectos intellexisset, confestim Romam festinat (neque enim inde longè aberat) & ad Pontificem accedens, publicum, ac commune Vrbis scandalum, ob Capucinorum eiectionem exortū, tanta verborum vi, atque efficacia apud illum inculcat; vt eodem tempore Decretum de Capucinis in Vrbem reuocandis à Pontifice, (qui illud sibi postulari expectabat) humanissimè tulerit; ea tamen conditione, vt non cateruatim, aut publicè sub Crucis vexillo incedant; sed bini tantùm, vel terni Vrbem priuatim ingredientes, ad sua redeant. Vrsinus porrò Apostolico hoc Decreto potitus, statim ad Capucinos aduolat; ac læto nuncio vberiori lætitia mœstorum animos perfundit. Ij porrò vbi se ab exilio reuocatos accipiunt; vnà omnes in Ecclesiam conuenientes, communes Deo gratias reddunt, dieque ad occasum declinante, iuxta Pontificis mandatum in plures dissecti, ad proprium S. Euphemiæ Monasteriū reuertuntur. Hoc tēpore Fr. Bernardinus à Collepettacio, Vir omnium virtutum laude clarus; qui vnus ex historiarum nostrarum Scriptoribus fuit, & Fr. Dominicus à Busqueto: Vir Sanctitate conspicuus, velut geminæ Religionis faces, ex Obseruantium Ordine ad Capucinorum Reformationem migrant. Pontifex Capucinos in Vrbē reuocat

XXVIII. Cæterum inter hæc Reformationis primordia, cùm ea needum per Italicas oras dilatata, Capucini Fratres vbique ferè hominibus ignoti essent; iis pleraque passim incommoda accidebant, quæ admirabilem eorum virtutem ac patientiam ostenderent. Contigit enim hoc tempore, vt cùm Fr. Petrus Apuensis, ac tres alij Fratres simul è Piceno Romam proficiscerentur, per Oppidulū quoddā, quod Collisfloridus nuncupatur, in ipso Apennino iacens, iter facerent; quos vbi Vir quidam nefarius, atque ad omne facinus audax conspexit, à Dæmone excitatus, eos primùm conuitiis onerare, tum lato gladio cœpit percutere. Quod cùm illi patienter ferrent, eò magis augebatur hominis feritas, ac bestialitas: ita vt frequentissimè nunc vnum, nunc alterum verberans, illos ad tertium vsque milliarium probris, ac flagris prosecutus fuerit. Cumque is tandem præ virium defatigatione subsistens, à verberibus abstinuisset: omnes genuflexi pro eo Dominum rogant, atque vnà vocem efferentes ad Deum exclamant. Retribuere dignare Domine omnibus nobis mala facientibus, propter nomen tuum vitam æternam. Admiranda quatuor Fratrum patientia.

XXIX. At neque minor aliorum hoc tempore in aduersis perferendis constantia, ac fortitudo enituit: inter quos primi enumerantur, Fr. Gratianus à Nursia, & Fr. Benedictus Bergomensis, qui dum Nursia Romam versùs proficiscuntur, a Carsulanis capti, in custodiam coniiciuntur. Porrò inter Carsulanos, seu Cassanenses, & Spoletinos populos eo tempore vehementiùs ciuilia bella grassabantur: quo fit, vt cùm eos sub veste illis hactenus ignota, Vrbem ingressos, certos à Spoletinis Exploratores missos existimarent; suspendio mox enecandos decernerent. Eo verò ignem animis insufflante, qui suo halitu Tartareas prunas ardere facit; in id tanto impetu, ac festinatione ferebantur; vt vix ab Vrbis Moderatore, quoad tortura priùs examinarentur, ab iisq; oretenus sceleris cōfessio erueretur, cohiberi potuerint. Inter hæc Fratres, inuicta quadā mentis patientia: velut lorica armati, fortes ac impauidi videbātur: nihil præterquā Dei laudes ore præseferentes: quippe qui sūmæ voluptatis, ac gloriæ loco ducerent, vitam pro innocentia profundere. Quapropter cum ab aliis interrogarentur, num Exploratores essent, à Spoletinis missi: Ipsi se vltrò Exploratoribus scelestiores, ac deteriores profitebantur. Gubernatoris itaque imperio, quò faciliùs illis tormenta adhiberi possent, vestibus nudati: vterque aspero cilicio contectus apparet: quo ille aspectu perterritus, cùm vestibus diligenter exploratis, in his nihil, præter ferreū flagellum, ac Regulę codex reperta fuissent, his certus, quòd non Exploratores, sed veri Seraphicæ Religionis cultores essent, facti pœnitens, homines iustis honoribus afficit, ac contumeliæ macula humili excusatione abstersa, honorificentissimè dimittit. Qua ita verò id illi animi alacritate sustinuerint: id sanè perspicuè indicat: quòd cū ne verbulū quidē ad sui excusationē protulissēt, in eo potiùs gloriari videbantur, quòd digni habiti essent, pro nomine Iesu contumeliā pati.

His haud leuiora sunt, quæ Fratri Ioanni Viterbiensi in Apuliam cum socio proficiscenti, quò à Ludouico Generali Commissario, hoc anno missus fuit, ex Dæmonis tentatione acciderunt. Ij enim die quadam iter facientes, cùm in copiosum hominum equitatum incidissent; Vir, qui cæteris imperare videbatur, cùm primùm Fratres, qui eatenus illi ignoti erant, nouo illo habitu, ac Caputio indutos aspexit Errones, ac Manticularios existimans, subst itit; ac plurima illos ignominia insectari cœpit. Quam cùm illi humili animo, ac patienter; immò & genua flectentes, exciperent; rem Vir Nobilis in peiorem sensum interpretatus, præter modum excandescens, seruis imperat, vt nudatos durissimis flagris cædant. Quod cùm illi seuerius exequi parant, vix spoliatis vestibus, cilicia, quibus operti erant, apparuêre; quæ vbi Vir ille illustris conspexit, confestim animo mutatus, ac furore in summam animi pietatem, & compunctionem conuerso, eo quòd non nebulones, aut manticularios, sed veros Dei seruos esse conspiceret, protinus ex equo prosilit, atque ante illos genuflectens, cum lachrymis facti veniam deprecatur. XXX.

Aliorum Fratrum virtus in duris probata.

Hæc verò, atque alia quamplurima, quæ sub ipsa Reformationis exordia, Fratribus acciderunt, (quæ nos consultò silentio obtegimus, ne volumen excedat) partim à Cacodæmonum inuidia, quibus cùm noua Capucinorum Reformatio maximè inuisa esset, ab ea nouos ipsius alumnos abstertere adlaborabant: partim à Dei ipsius consilio, ac sapientia profecta creduntur; qui suos hoc tentationis genere probare, ac totam in eis Reformationem ad dura, atque aduersa omnia toleranda erudire decreuerat. XXXI.

Cæterùm hoc anno, in quo Henricus VIII. Angliæ Rex, post Catholicam Religionem verbo, ac scripto propugnatam, ob Annæ Bolenæ coniugium, ac Catharinæ vxoris repudium, Schismate in Anglia concitato, à Pontificis obedientia, ac posttemò à Fide desciuit, maxima Dei in Ecclesiam, tum prouidentia, tum benignitas enituit. Nam hoc ipso tempore prima illustrissimæ Societatis Iesu fundamenta iacta sunt, Deo primùm, tum Sancto Ignatio Loyola Auctore, qui hoc anno sex sibi adiunctis Sociis, vt apud illius vitæ Scriptores videre licet, præcipua voti Religione Pontificis se obedientiæ adstrinxit; vt quod in Rege, & Regno occidetat, in sancto, ac Apostolico Viro: atque in eius Societate resurgeret. XXXII.

Sacra Iesu Societas hoc anno inchoata.

Hoc quoque anno, Andreas de Valle, totius Ordinis Minorum Protector, cùm vsque ad Decimum septimum annum, ea dignitate, ac munere dignè functus esset, pridie Idus Augusti, Romæ diem extremum claudit: Cui in eo munere successit Franciscus Quignonius Hispanus Card. tit. S. Crucis in Ierusalem, ex Minorum Obseruantium Ordine ad Cardinalitiam dignitatem, assumptus. XXXIII.

Postremò tandem, hoc anno Clemens VII. cùm ad vndecimum Pontificatus annum peruenisset, diem supremum obit, septimo Kal. Octobris. Cui Paulus III. ex Farnesiorum Familia post secundum Conclauis diem, summo Cardinalium consensu subrogatur. Cuius Pontificis, tum in sedandis Regum discordiis, tum in Ecclesia propaganda admirabile studium, nec minor erga Nostros animi propensio, ac benignitas eluxit. XXXIV.

Clemens VII. moritur, & Paulus tertius succedit.

ANNVS CHRISTI. PAVL III CAP. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1535. 1. 17. 11.

I. ANNVS hic millesimus quingentesimus trigesimus quintus, & cælestis segete diues, & multa Operariorum messe Reformationi fertilis est. In hoc enim Ioannes à Fano, qui superiori anno in Dominicum Mediolanensium, ac Venetorum Agrum à Ludouico missus fuerat; vt in eo ad commune, tum Ecclesiæ, tum Reformationis commodum laboraret: cùm eas Regiones iam albentes ad messem, populósque quo maioribus sceleribus obstrictos, eo magis à Deo ad pœnitentiam prouocari conspexisset; strenui Operarij instar, primam in Bergomensem Agrum falcem mittere; regionémque indito quodam incolis naturæ dono ad pietatem propensam, ac diuini Verbi secula aggredi constat.

II. Bergomum Cænomanorum Vrbs est in Gallia Cisalpina, seu Transpadana, in iugo Montis sita, quæ olim sub Trajano Respublica fuit, nunc verò Venetorum ditioni subiecta; quatuórque Suburbiis septa: incolas habet rusticani quidem sermonis, at magni ingenij viros, & cunctarum artium capaces, demùm ad omnia aptos, maximè autem ad pietatem procliues. Hi enim cùm primum in ea Regione (vt ferunt) Beato Patriarchæ Francisco adhuc in humanis agenti, ac Minorum Ordinem propaganti, extra Vrbem Monasterium ædificassent (quod deinde in Vrbem à Minoribus Conuentualibus tractu temporis, altero ampliori constructo, translatum fuit.) Aliud quoque B. Bernardino Senensi circa annum 1422. quo tempore Minorum Obseruantium Reformatio diffundi cœperat, primò construxissent. Haud mirum, quod antiquæ, atque auitæ erga Franciscanos pietatis haud immemores, primum quoque in Mediolanensi Prouincia Capucinorum Reformationi Monasterium erexerint. *Ioannes Fanensis Bergomi Dei Verbum disseminat.*

III. Erat tunc illius Vrbis Episcopus Aloysius, vel (vt aliis magis placet) Petrus Lipomanus, Venetus omnium virtutum laude clarus: ad quem cum Ioannes à Fano, iuxta præscriptas nostrarum Constitutionum leges, Conuentus ædificationem impetraturus accessisset, ab eo humaniter exceptus, eodem quoque postulante in ea Vrbe Dei Verbum tam incredibili omnium vtilitate disseminat; plurima enim in dicendo vi, ac virtute præcellebat) vt eo audito Vrbis Ciues statim in Suburbio, quod Palatij dicitur illi Monasterij locum descripserint. Porrò hoc primum in ea Regione Monasterium ex textis viminibus lutóque delinitis (vti Capucinorum mos erat) quod duodecim Fratrum habitationi sufficeret, prope quandam Ædiculam, S. Martyri Alexandro dicatam, pauperrimè extructum fuit. *Primum Bergomi Monasterium construit.*

IV. Huius Fundationis meminit Auctor Libri, qui Vinea Bergomensis inscribitur, his verbis. *Aliqui feruentissimi, & religiosissimi Operarij ingressi sunt in hanc Vineam, quando Fratres dicti Capucini D. Francisci Patris, suæ Regulæ Obseruantissimi anno* 1535. *die* 2. *Maij Bergomum venerunt, & in Aedicula S. Alexandri trans Murgulam residere cœperunt, & adhuc non mediocri obseruantia, resident.* In ea porrò ædificatione, quandoquidem Nobilissimi quidam Ciues præ cæteris opem, ac operam suam contulêre, de iisdem Auctor sequenti Capite ita scribit. *In hac autem Vinea tempestate quidem nostra non parum operatus est Vir egregius D. Dominicus Tassus Bergomensis Ciuis, & Comes, & Eques, qui inter reliqua egregia opera, quæ in humanis agens operatus est, etiam, & auxilio fuit Fratribus Capucinis, vt locum caperent in Aede sacra Diui Alexandri post Murgulam & vt Monasterium construerent ipsos duobus terræ iugeribus donauit. In quo quidem Vir splendidus Dominus Laurentius Battaginus Bergomensis Ciuis ære proprio Monasterium erigi fecit. Insuper, & ipse* *Vin. Bergom p.2.c.127.*

Magnificus D. Dominicus in ipso Cœnobio Cisternam cum aqua fluuiali ex vicino Amne construi [illegible].

Anno [illegible] de [illegible], Ioannem à Fano prius in Veronensem Agrum profectum [illegible] post primas illi passa [illegible] oda, & exantlatos labores (vti fusius in ipsius vita exarab[illegible]) primum Veronæ Monasterium extruxisse, ac prima Venetæ P[illegible] iecisse. Tum verò hoc ipso anno Bergomum ac[illegible] vbi con[illegible], v[illegible] ctum [illegible] propè Vrbem Conuentu, Mediolanensi Prouinciæ [illegible] dit. Nos [illegible] veritatem integram relinquentes, quod apud omnes [illegible] nostros M. S. Auctores certum est, id tantùm asserimus [illegible] hoc anno tam Veronæ, quàm Bergomi Monasteria suscepta, a[illegible] ta fuisse. Sequenti verò anno, qui est 1536. ab eodem Ioanne à Fano, alterum quoque Monasterium Brixiæ in quodam sancti Geruasij Cœnobio, quod [illegible] bus milliaribus [illegible] ab Vrbe distat, ipso Episcopo Bergomate postulante [illegible] catur. Tertium tandem Mediolani extra Portam Vercellensem prope quan[illegible] sacram Aedem S. Ioanni Apustulo dicatam; quæ Sancti Ioannis ad Viperam appellationem sortita fuerat: hoc ipso anno ab eodem conditum fertur: quod deinde in Vrbem ad S. Victoris Martyris memoriam, anno 1542. translatum fuit; de quibus copiosiùs in eius vita agendum erit; hæc verò hoc anno tantùm indicasse sufficiat. V.

Brixia, & Mediolano Monasteria extructa.

Hæc Ioannes Monasteria, non tam lapidum aceruis, quàm præclarissimis virtutum, atque admirabilis planè vitæ exemplis erexit. Quo fit, vt non immeritò Euangelico illi Aedificatori cõparari possit; qui ædificauit domum suam supra petram. Quæ cùm (vteste Augustino) insignis, magnaque iustitia sit; quæ vbique affulgebat: idcircò cùm cælestis potiùs, quàm humana ipsius ædificatio esset; haud mirum, quòd è Cælo sua sibi incrementa vendicaret: atque à Deo maiorem in dies amplitudinem sortiretur: *In quo* (vt ait Apostolus) *Omnis ædificatio constructa crescit in Templum sanctum in Domino.* VI.

Aug. l. 1. de serm. Dom. in Mont.

Ephes. 2.

Hoc planè modo, & in Apulia à Fr. Paulo Sestinensi, qui ex Prouincia Picenâ à Ludouico Forosemproniano missus fuerat; hoc tempore Prouinciæ S. Angeli Larini primo Monasterio extructo, exordium sumpsit. VII.

Primum Larini Monasterium construitur, & Prouincia S. Angeli fundatur.

Hæc Prouincia, propter illustrem Michaelis Archangeli Apparitionem, quæ in Monte Gargano, qui longè atque è Sinu Adriatico, vsque ad ipsius planitiem se extendit, olim contigit, S. Angeli nuncupatur. Ea verò Prouincia, totam Apuliam Dauniam complectitur, quæ ab Aufido Amne vsque ad Fiternum diffunditur, magna Agrorum vbertate, rerumque omnium abundantia ita fertilis: vt cum reliquis Italiæ Partibus certare videatur. Vrbibus non mediocribus gaudet, Luceria nimirum, Manfredonia, & alijs, inter quas Larinum annumeratur, à veteri Larino, quod nunc deletum est, duorum milliarium spatio distans. Hic igitur, cum primùm hoc anno Monasterium extructum esset, alterum sequenti anno Serræ Capriolæ, ac tertium in Oppido sancti Ioannis Rotundi erectum fuit: ac deinde hæc Prouincia in vigintiquinque & ampliùs Monasteria excreuit. VIII.

Dum igitur Capucinorum Congregatio, per varias sese Prouincias diffunderet vndique, tum ex varijs Ordinibus, tum ex sæculo, ad illius sinum plerique confluebant: inter quos hoc anno ex Amadæorum Congregatione accessit Fr. Bonauentura Cremonensis, Vir omni virtute præclarus: ex Obseruantium Familia Fr. Petrus à Ciuitate [illegible] & Fr. Bonauentura à Monte-regali: ex Sæculo, F. [illegible] cus à Merapunto, Fr. Antonius Siculus, & Fr. Albertus à Neapoli, Viri omnes præclara virtutum laude [illegible] res, ac plerique alij. IX.

Plerique ad Reformationem accedunt.

Hæc porro R[illegible] glonis incrementa (quod dictu mirabile est) nunquam m[illegible] ce[illegible] cum in eam atrociores persecutionum procellæ insurgerent, vt inde [illegible] diuinum o[illegible] ea fieri agnoscerent; Variisque illi dictum occ[illegible] nerent. *A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris.* X.

XII. Nostris igitur in Vrbem reuocatis, & Clemente VII è viuis sublato, res Capucino[illegible]m nonnulla pace fr[illegible] videbantur. At in[illegible]s Sathan, cum hac rerum tranquil[illegible]tate Religionis res maxime propagari, a[illegible] excrescere animaduerteret, antiq[illegible] in nostros haud simulatis oblitus Dracon[illegible] instar, noua iterum vene[illegible] cuom[illegible]t, [illegible] in [illegible] [illegible] despumat; vt [illegible] rursus immissis persecuti[illegible]num fluminibus obruat. Noui enim Pontificis, Pauli Tertij, creatione captata, nooou[illegible] Ad[illegible] [illegible]m fautores mouet, qui sub quadam pietatis specie Pontifici adhuc rerum [illegible] naro persuadeant, nihil ad publicam rerum tranquillitatem tuendam [illegible]is co[illegible]sultum for[illegible] quàm quod C[illegible]p[illegible]orum Superioribus omnis Regularium hominum [illegible] Fratrum de Obseruantia receptio interdicatur; ob plurima, quæ ex[illegible] a passim scandala oriuntur. Horum Pontifex consiliis acquiescens, Bulla in hoc anno [illegible] [illegible]ita, sub Excommunicationis pœna Capucinis cauet, ne Fratres de Obs[illegible]ia, neque [illegible]terius cuiusuis Ordinis Religioso in suum consortium admittant, donec aliud à sancta Sede Apostolica statutum fuerit. Verùm paulo post, re d[illegible] explorata, edictum noua Bulla moderatur; qua cæteris in pri[illegible]m statum restitutis, solos Fratres de Obseruantia excipit, quos vsque ad Generale eorum Capitulum, in quo de totius Ordinis Reformatione agendùm erat, [illegible]pieud[illegible] prol[illegible]et. Bulla incipit *Dilecti Filij salutem* &c. Denique hoc eodem anno altera Bulla, quæ incipit, *Ad futuram rei memoriam.* Capucinos etiam, quoad ipsorum Fratrum de Obseruantia receptionem, in integrum restituit [illegible] Ministri, in[illegible]a duorum Mensium spatium, loca Reformationis apta non assi[illegible]erint. Bullas in extr[illegible] [illegible]ius voluminis calce appositas v[illegible] de[illegible]e lic[illegible] quo fit, vt [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible], nec longè post, huiusmodi loca Reformationi deputata fuerint, [illegible]apu[illegible]inis deinceps liberum fuerit, etiam ipsos Fratres de Obseruantia ad Religi[illegible] [illegible] [illegible]dsciscere.

XIII. Cùm igitur ob singularem Pauli III. Pontificis benignitatem, & erga nostros beneuolentiam, Religio aliqua pace frueretur; in eaque quamplures Patres vitæ Sanctimonia, & doctrina præstantes florerent. plane ipse Religionis status, qui in plures Prouincias, ac quamplurima Monasteria excreuerat, atque in dies magis diffuodebatur, maio[illegible]m, prudentiorémque rerum adm[illegible]t[illegible]ionem exposc[illegible] videbatur, quàm quæ a Ludouico, Viro potius sag[illegible] quam prudente, atque ad gubernandum apto, proficisci poterat: ipsum quoque Regulæ præscriptum, quo Capitula Genera[illegible]a ad opti[illegible]um Religionis r[illegible]en, singul[illegible] quoque triennio celebranda sanciuntur, id postu[illegible]bat; quorum nulla apud Ludouicum necdum mentio fiebat: sed is solus absque v[illegible]lo Definitorum c[illegible]o, qui vel aberant, vel extremum iam diem obierant, pro [illegible]bito Religionem [illegible]sque Capitulis administrabat. Quamobrem qui ex Patribus prudentiores erant, cùm Ludouici administrationem consilio, ac prud[illegible] in[illegible] [illegible] ad Congregationis commod[illegible], atque vtilitatem minus conferre anima[illegible]uerterent: eidem, vt Capitulum Generale conuocaret, passim, ac prudenter persuadebant. At is cum animum a Capitulo prorsùs alienum gereret, aut surdas omninò iis aures præbere, aut longiori, ac fallaci duntaxat illos spe alere proposuerat.

XIV. Qua mente, quóve consilio id Ludouicus præstaret, haud satis perspectum est. Neque enim deerant, qui Ludo[illegible] [illegible]tem meliorem in partem interpretantes, ipsius consilium probarent: Comi[illegible]que hac ratione necdum celebranda censerent: Quod cum tenera adhuc C[illegible]tio esset, necdum ab Aduersariorum persecutionibus libera, Ludouici adhuc præsidio indigeret. quo, & immota aduersùs persecutores stare, & firmiorem rerum statum, ac stabilitatem adipisci valeret, Ne si in alterius administrationem d[illegible]beretur, qui aut rerum ignarus, aut molliori animo præditus esset, ea in summum casus, ac ruinæ discrimen [illegible]aperetur.

XV. His opitulabatur, Quod ij, qui ad Congregation[illegible] [illegible]ggimen apti videbantur

Pauli III. Pontificis Decreto Capucinis Regularium omnis receptio interdicitur, quod paulo post reuocatur.

Capitulum Generale Congregationi necessarium, à Ludouico à Patribus suadetur.

Ludouicus Comitia Generalia refugit.

cum ex O[illegible] [illegible] anno ad illam accessissent, noui adhuc, ac rerum [illegible] viuæ modum, ac [illegible]dam Regulari Obseru[illegible] disciplinam, [illegible] Capucinos v[illegible], [illegible]ecuti viderentur. Qu[illegible] propterea, haud facile Reli[illegible] [illegible]auus credendus esset, ne tenera, & adolescens Reformatio in pristinam, [illegible] viuendi licentiam, tum extensionas apud Obseruantes co[illegible], q[illegible] [illegible] fa[illegible] relaberetur.

XV. Metu[illegible]bant præterea [illegible] penes eos, qui docti erant, reposita esset, in ea si [illegible]itas [illegible], [illegible] studia inueherentur, quibus solitaria, ac E[illegible] vitæ p[illegible] & c[illegible]tionis tranquillitas [illegible] quentia, ac conuersatione interiret. His [illegible] factum rationibus tuebantur, q[illegible] L[illegible] mentem, a[illegible] consilium meliori sensu exp[illegible]ante, id à ratione minimè d[illegible] neu[illegible] iudicabant. At vero Ludouicum nihil sincerum, aut candidum, tunc in a[illegible] [illegible]stasse, ipse rei euentus [illegible]cile indicat. C[illegible] enim id sibi in pri[illegible] [illegible] d[illegible] beret; totum Reformationis corpus, non ab humana sapientia, [illegible] Dei potissimùm prouidentia gubernari, idque a principio Dei sapientiam, in h[illegible] R[illegible] tionis natiuitate, velut propriam sibi vendicasse haud ignoraret; vt [illegible] profectum, atque administrationem pertinent, longè ab hominum [illegible], ac opinione decerneret: plus æquo sibi, ac humanis consiliis tribuere videbatur, q[illegible] diuinæ potius ordinationi ab eo committenda erant: Atque eo maximè q[illegible] C[illegible] mitia celebranda, ipsum, & Regulæ præscriptum, & humilitatis exempl[illegible], q[illegible] animum ab omni honoris cupiditate liberum ostenderet, velut gemino stimul[illegible] impelleret. Quare aliis potiùs visum fuit, Ludouicum e[illegible] [illegible] cœpisse, quo Lucifer ille ab exordio ductus fuit, cum primum Aqu[illegible] sed[illegible] ambitiosa cupiditate optans è Cælo deiectus, ex Angel[illegible], Diabo[illegible] nomen comparauit. Nam cùm honoris, ac dignitatis illius appetitu, qua iam per sex annos potitus fuerat, [illegible]lius animum in[illegible]; haud mirum, quod vt e[illegible]m sibi integram ac diuturnam seruaret, Comitia refugeret, in quibus ea se expoliandum fore haud leuiter metuebat. Hæc enim est ambitiosorum natura, & conditio, vt ab [illegible] maximè caueant, a quibus honoris [illegible]cturam pertimescunt, eaque omni studio p[illegible] sequantur, quibus gloriam sibi, aut parari, aut augeri posse, sentiunt. Rectè Am[illegible] sius; *Hoc ipso* (inquit) *perniciosior ambitio, quòd blanda est conciliatricula dignitatum, & sæpe quos [illegible] nulla delec[illegible]ant, quos nulla potuit mouere luxuria, nulla auariti[illegible] [illegible]re, facit ambitio criminosos.* Id planè Ludouico contigit, qui cùm plurimis animi [illegible]uis præstaret, at tot præclaris patientiæ, honestatis, humilitatis, temperantiæ, fortitudinis, atque aliarum virtutum exempl[illegible], omnibus eousque in Religione præluxisset: sola honoris ambitio, velut [illegible] [illegible]um virus, ac Sanctitatis tine[illegible], illum & a virtute extortem, & criminosum reddidit, atque eos tandem in anfractus pertraxit, vt cum nemini p[illegible]re, cuncti præ[illegible] vel[illegible] sua sibi honor[illegible] cupidi[illegible] te calum parauerit: vt de eo illud dici posse, quod olim de Se[illegible]no V[illegible] il[illegible] cecinit.

Huius rei causa discutitur.

Ambr. l. 3. in Luc.

Ludouicus ambitione pulsatur.

Iuuenal. Satyra 10.

> *Nam qui nimios optabat honores,*
> *Et nimias poscebat opes, numero[illegible] parabant*
> *Excelsæ tur[illegible] tabulata, vnde [illegible] et*
> *Casus, & impulsæ præceps inane ruinæ.*

Id ipse rei exitus haud obscurè probauit, de quo nobis pluribus agendum est.

XVI. Cum igitur ob reluctantem Ludouici animum, nulla [illegible] Capituli celebran[illegible] [illegible]pes effulgeret [illegible]em Patres ad [illegible]ntificem deferre cogitant. Interea Bern[illegible] [illegible] S[illegible] & O[illegible] [illegible]d Victoriam Columnam, cuius præclar[illegible] apud Ro[illegible] nem merit[illegible] haud [illegible] no[illegible] erant, opportunè se confert; cui cum Religionis

statum

ſtatum,qui tunc ineuitabili quadam Regulæ,ac rerum neceſſitate Comitia expoſcebat: communéque omnium deſiderium, cui Ludouicus reluctari videbatur,magna vi, ac verborum copia explicaſſet; ab ea tandem poſtulat, vt Ludouicum ſua prudentia, & auctoritate ad Comitia celebranda moueat. Id omni ſtudio,præ cæteris (vt nonnullis viſum fuit) ſollicitabat Ochinus, tum vt Fratrum ſibi iis officiis gratiam conciliaret, tum etiam, vt faciliorem ſibi ad futuram Generalis electionem, quam antiquo vitio ſibi appetere videbatur,viam ſterneret. Neque enim hic meliori, vt videbatur, quam Ludouicus, tametſi aduerſo ſpiritu ducebatur. Nam cùm Bernardinus dionis, ac humanis literis non mediocriter imbutus eſſet, atque in verbis facundus, in agendo vehemens, & in rebus pertractandis multò Ludouico cautior, ac ſolertior eſſet: facilè eam ſibi dignitatem, quam reliqui aut contemnere, aut refugere videbantur, ſibi aduenturam ſperabat. Atque inde fit; vt quod alij ad commune Religionis commodum bono zelo expeterebant: is ad proprij nominis gloriam (vt videbatur) ambitioſè ſibi quæreret. *Bernardini Senenſis pro Comitiis celebrandis ſollicitudo.*

XVII. Porrò Victoria Columna, quæ nihil præter Religionis vtilitatem, ac profectum in animo verſabat,cùm commune Fratrum, in conuocandis Comitiis ſtudium, ac conſenſum intellexiſſet, Ludouicum accerſit, prudenterque cum ipſo de Comitiis celebrandis agit. At Ludouicus cùm ab iis longe abhorreret, variis rationibus Victoriæ perſuadere nititur, Capituli celebrationem eo tempore neque neceſſariam, neque Congregationi vtilem fore. Veruntamen cùm Victoria aduerſis rationibus pugnaret; nec tamen iis quicquam à Ludouico aſſequi poſſet, qui ſe in eo mentis propoſito ſtabilem fixerat: altera illum via aggredi parat, propriamque ad Tallequitij Duciſſam, quæ cùm Aſcanio Columnæ matrimonio iuncta eſſet, ſibi affinis erat, Epiſtolam ſcribit: qua rogat, vt Ludouico in Marini Caſtellum, vbi ea tunc moras trahebat, ad ſe accito, cum eo impenſiùs, ac omni verborum efficacia agat, vt quàm primùm Comitia celebret. Duciſſa lectis Victoriæ literis, haud cunctatur; Ludouicum ad ſe vocatum honorificè excipit, lautiùs tractat, & aliquot dierum ſpatio omni ſtudio, atque arte cum eo iniunctum officium præſtat: at verò cùm ſe Æthiopem lauare, ac fruſtra in eo laborare animaduerteret, ad Victoriam reſcribit, ſe in eo oleum, & operam perdere. Porrò Victoria, quæ id à Ludouico obtinere ſibi fixè in animo repoſuerat; iterum ad ſe vocatum, partim ſuauibus, partim aſperioribus,ad hoc ipſum compellit. At Ludouicus Victoriæ auctoritatem, ac potentiam veritus, tandem cedere ſe ſimulat; Capitulumque ſe celebraturum pollicetur. Hac pollicitatione, à Victoria dimiſſus, Romam redit, vbi pluribus elapſis diebus,cùm nulla à Ludouico,de Capitulo celebrando mentio fieret: Victoria eius rei ab Ochino certior facta, ſtatim ad Pontificem aduolat, qui Victoriæ, ac Fratrum zelum commendans, per Epiſcopum Ludouico mandat; vt Comitia Generalia, primo quoque tempore in Conuentu S.Euphemiæ conuocanda curet. *Victoria Columna pro Comitiis celebrandis apud Ludouicum laborat.*

XVIII. Ludouicus igitur, audito Pontificis mandato, tametſi illud duriuſculè acceperit, protinus tamen miſsis ad omnes Congregationis Prouincias literis, Generale Capitulum hoc anno Romæ, circa menſis Nouembris exordium indicit: Quò & Bernardinum Aſtenſem, & Ioannem à Fano, & quorquot ex illuſtrioribus Patribus varia in loca profecti fuerant; necnon Ludouicum Rheginum, & Bernardinum Georgium è Calabria, conuenire iubet. *Ludouicus ex Pontificis decreto Generale Capitulum conuocat.*

XIX. Collecto itaque Romæ Capitulo, cùm in eo multa Ludouicus de Regulari Obſeruantia, de ſolitaria vita, de virtutibus, de aduerſis perſerendis, ac cæteris Religioſæ vitæ ornamentis; ad quæ Fratres pro captu hortabatur; ſatis præclarè dixiſſet: de Electione randem diſſerens, quanta à Reformationis exordio euſque pro ea tuenda incommoda pertuliſſet, quot cateres, quot contumelias, quot fugas, quot pericula ſubiiſſet; quot denique labores pro ea ſartatecta ſeruanda exantlaſſet, ad amuſsim cõmemorat. Quibus id tandem ſubiungit,Congregationẽ

Dei munere ad eum tandem rerum statum perductam esse; vt sua vlteriùs opera non indigeat, ea præsertim ratione, quòd iam viros, & ad eam regendam idoneos, & ad tuendam fortes, ac præclaros comparasset. Quamobrem Fratres impensiùs rogat, vt altero ad Generalatus officium electo, se nonnullo optatæ quietis otio frui patiantur.

Hæc Ludouicus, quandoquidem nec sincerè, neque ex animo (quemadmodum rei paulò post exitus probauit) Fratribus inculcauerat, diuino tamen consilio factum est, vt qui rectum illius animum existimabant, cùm primum Spiritus Sancti ope ante Comitia inuocata, ad primam Definitorum electionem ventum fuit, vt illi morem gererent, ab eo eligendo abstinerēt. Cæteri verò quibus Ludouici administratio minùs Religionis commodo conferre videbatur, hac quoque ratione ab eo suffragia auerterent. Atque ita factum est, vt cùm in priori scrutinio quatuor Capituli Generalis Definitores electi fuissent, nimirum Fr. Bernardinus Senensis, Fr. Bernardinus Astensis, F. Ioannes à Fano, & F. Eusebius Anconitanus. Tum in posteriori Fr. Bernardinus Astensis, Generalis Vicarius, omnium suffragiis creatus esset. Ludouicus, neque inter Definitores locum habuerit, neq; Generalatus dignitatem fuerit assecutus. Quod cùm Ludouico post Electionem renunciatum fuisset, mox occultæ ambitionis virus, quod eousque in pectore latuerat, foras erumpens, quid illa Comitiorum dilatione, atq; hac dolosa verborum humilitate contegeret, apertè declarauit. Vix enim se ab vtroque, & Definitoris, & Generalis officio pulsū intelligit, cùm extemplò maiori, quàm Religiosi hominis status ac cōditio ferat, ira exardescens, nihil præter insanam mentis agitationem, ac impetum præseferre visus est. XX.

Bernardinus Astensis Generalis Vicarius eligitur.

Quapropter Generalis Vicarij, ac Defin. totum Electione peracta, cum vniuersi, Hymno *Te Deum laudamus* publica voce personato, ad Ecclesiā Processione instituta pergerent: antiquoq; Religionis more Officij sigillò Generali à supremo Definitore oblato, cuncti in subiectionis signum illius manus deoscularentur: his communis lætitiæ, ac humilitatis officiis solus Ludouicus interesse renuit: tantoque animi tumore, ac superbia effertur, vt non modò Bernardino Generali vlla, aut reuerentiæ aut obedientiæ signa præstare detrectet: verùm cùm posthæc Generalis eum obuium haberet; atque ante illum genuflectens, diceret. En, Pater quàm indignum Fratres Generalem elegerunt, eidem protinus turbato animo responderit. Malè vtrique actum est. Neque enim alterius mihi, præterquam tui, electio molesta fuisset. Bernardino verò rei causam humiliter sciscitanti, ait. Vnde nam tibi ad Religionem moderandam ardor? An non tam frigidus es, vt quæ ab aliis multo labore sata sunt, tua oscitantia perdere festines? Cui Bernardinus humillimè: Ne id (inquit) molestè feras (Pater) tuis tantummodò, si placet, me orationibus feruentem effice. Multa Bernardino grauitas, multa in rebus agendis prudentia, ac consilium inerat: quæ cum Ludouicum virum leuem, & impetu quodam se ad omnia ferentem malè haberent; haud mirum, quòd is præclaram virtutem, qua eos maximè qui cæteris præsunt, ornatos esse oportet: quasi vitiū suggillaret. Familiarem siquidē vitio est, sibi aduersam virtutē odio prosequi: At neque Ludouicus, si rem attingere lubet, grauissimam virtutem, quam in Bernardino olim agnouerat, & suspexerat; quaque maiores apud Min. Obseruantes dignitates consecutus fuerat, persequebatur: sed potiùs ab eo adeptam dignitatem, sibique ereptam, molestissimè ferebat: quo fit, vt non Religionis lapsus, sed propriæ dignitatis occasus eum sollicitum redderet: turpeque ambitionis vitium, quo illius mens labefactata erat, in altero, quo se obtegeret, vitium quæreret. Id paulò post ipso experimento apertè innotuit. Nam cùm Bernardinus Generalis posthæc in Refectorium cum reliqua Fratrum Familia, solo Ludouico excepto, qui se à cæteris subtraxerat, pransurus conuenisset. Quis tunc Ludouico animus fuerit, insolens, ac superbum factum declarauit. XXI.

Ludouicus Generalatus honore pulsus, ira excandescit.

Mos in

XXII. Mos in eo Reformationis exordio inter Fratres haud aspernandus inualuerat; vt diebus quibusdam solemnioribus, ex Fratribus quispiam suggestum, quod in Refectorio erectum erat, conscenderet; & dum alij cibum sumerent, is ad communem reliquorum ædificationem, de spirituali virtutum, aut Regulæ profectu aliquid proponeret. Quamobrem cùm eo die cunctis iucundissimo, quo Generalis Vicarius electus fuerat: Sacerdos quidam de noua Generalis, ac Definitorum Electione verba facturus, iam in suggestum ascendisset, ac muneri suo satisfacere cœpisset: en extemplò Ludouicus furore ardens, Refectorium ingreditur: nullúmque omninò, neque erga Generalem, aut alios Patres reuerentiæ signum præseferens, arroganter Sacerdotem è suggestu iubet descendere: illúdque ipse conscendens, Fratribus omnibus præ rei nouitate admirantibus, & quid monstri actio illa paritura esset, expectantibus, velut præ ira insaniens, in has cœpit protinus voces erumpere. Audite, Fratres; Ego sum Ludouicus à Forosemptonio. Ego sum Ludouicus Tenalia: Multa ego molitus sum; plura moliri scio; plurima quoque adhuc moliar, quæ vniuersos perterreant. *Superbum Ludouici factum narratur.*

XXIII. His dictis, Vir ventosissimus è suggestu descendens, summo omnes illos Patres dolore affecit; qui eùm eum tam à seipso, atque ab omni prioris Religionis, ac virtutis sensu alienatum conspicerent; lachrymas cum pane manducabant, & potum suum cum fletu miscebant.

Hinc facilè cuique intueri licet; quàm grauis sit eorum hominum lapsus, qui cùm maiorem aliquando virtutibus operam dederint, non casu aliquo, aut repentina vi tentationis correpti; sed sponte à virtute excidunt, ac voluntario casu præcipites in aliquod vitium feruntur. Ij namque adeò virtutem exuunt; vt ipsum quoque, qui hominem ratione præditum comitari solet, vitij pudorem abiiciant; hominésque se vix esse meminerint. Atque eò plerunque amentiæ prolabuntur; vt quæ longè ab eorum potestate absunt, cùm efficere nequeant, mente cogitent. Hinc tam difficilis iis est ad virtutem reditus; vt haud immeritò dicat Apostolus: *Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum cæleste, & participes facti sunt Spiritus Sancti: gustauerunt nihilominus bonum Dei Verbum, virtutésque Sæculi venturi, & prolapsi sunt, rursus renouari ad pœnitentiam.* Hebr. 6.

XXIV. Nemo Ludouici casum miretur, nemo ex turpi illius ambitionis lapsu sibi scandalum struat. Neque enim Religio immunem facit ab insidiis Diaboli (vt cum Cypriano loquar) aut contra tentationes, & pericula in Cœnobio positum perpetua securitate defendit. Nec Ludouicus Angelo fortior, aut melior fuit, qui nimio honoris appetitu raptus, ad ima cecidit. Nec Salomone maior: aut Deo charior, qui tamen (vt Cyprianus ait) *quandiu in viis domini ambulauit, tandiu gratiam, quam à Domino fuerat consecutus, obtinuit: postquam dereliquit Domini viam, perdidit & gratiam Domini.* Religio exordium gloriæ est, non corona: nec religiosi hominis laudem perficit; sed dignitatem initiat. Cúmque scriptum sit: *Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit:* quicquid ante finem fuerit, gradus est, quo ad fastigium salutis ascenditur, non terminus, quo iam culminis summa teneatur. Discant potiùs qui in culmine sunt, casum timere: nisi enim honores humilitate possideant. *Ob Ludouici casum non mirandum.* *Cyprian. de vnit. Eccles.* Math. 24.

Tollantur casu, quo grauiore ruant.

Discant præterea quàm ij miseri sint, quóve malorum ruant, qui dilapidatis semel conscientiæ bonis à Dei gratia destituuntur. Cùm enim, & diuinum in se lumen extinguant, quo ad superiora ducuntur: eóque Dei præsidio careant, quo vitiis omnibus superiores fiunt eo fit, vt propriis tenebris obruti, nec quod turpe, aut quod perniciosum sibi est, aspectent: Neque ipsa grauiora scelera, quibus homines pudore affici, solent, omninò aut horreant: aut sentiant. *Ludouici turpis ambitio augetur.*

Ludouicum

Ludouicum igitur cùm Generalis, ac cæteri Patres, tam miserè à pristinæ virtutis sensu immutatum, atque in tot mentis tenebras ambitiosa illa cupiditate prolapsum vidissent: post refectionem omni illum humilitate conueniunt, omniúmque parentem conclamant: ac in primis Generalis ipse omnia illi, tanquam Patri, humilitatis, ac reuerentiæ signa exhibet, rogat; vt se primùm, tum alios omnes velut sibi filios agnoscat, aspiciat, complectatur. Non subditum, sed collegam in officio postulat, communémq; honoris,& auctoritatis gradum cũ eo sibi futurum pollicetur: Nihil sine ipsius consilio, atque auctoritate agendum: Nihil præter illius mentem præstandum affirmat. Denique nihil illi ab Generalatus dignitate præter nomen defuturum, humanissimis verbis asseuerat. XXV.

His tum Generalis, tum Patrum supplicationibus, Ludouici animus haud ità placari, aut sedari potuit; vt aliqua ex parte iras remitteret: quin etiam seipsum à Fratribus segregans, nulla ratione adduci potuit; vt rebus Capitularibus interesse; aut consilium aliquod, quantumcunque illud enixè Patres, vt illum maiori, quoad fieri poterat, honore prosequerentur; ab eo exposcerent, iis ministrare vellet. Quo fit, vt communi illa mentis voluptate, quæ priùs ob noui Generalis electionem omnium Fratrum animos exhilarauerat, repentè in luctum mutata; cuncti Ludouici casum lugerent, quem eoúsque Patrem, ac Propugnatorem habuerant.

Interea Generalis,& Capituli Patres grauioribus Religionis negotiis incumbentes, singulas in hoc Capitulo Prouincias dispertiri, ac suos cuique terminos assignare, Prouinciales constituere (neque enim eatenus à Ludouico, aut Prouinciæ diuisæ, aut Prouinciales constituti fuerant: cùm is per Commissarios vbique destinatos Congregationem regeret) familias per Conuentus disponere, Guardianos creare, Custodes eligere, ac cætera quæ ad rectum Religionis Ordinem, ac administrationem necessaria erant, communi consilio distinguenda curant: vt noua Congregatio, quæ hactenus variis persecutionibus afflicta, tumultuarium potiùs, quàm tranquillum rerum statum patiebatur; venustam tandem, ac ordinatam Religiosæ Reipublicæ faciem consequeretur. Quapropter Constitutiones, quæ in primo Aluacinæ Capitulo, sub Matthæo à Bassiu, breuiùs confectæ fuerant, pleraque, quæ necessaria erant, summa prudentia additis, copiosiùs in hoc Capitulo, Bernardini Generalis præsertim sapientia, exarantur. XXVI.

Quàm verò ea Capituli Congregatio, ac rerum dispositio Deo grata fuerit, cuidam deuotissimo Fratri, qui eidem Capitulo intererat, diuinitùs declaratum fuit. Is enim, dum Bernardinus Generalis in eo Capitulo semel ad Fratres sermocinaretur, B.P. Franciscum cum eo in mensa sedentem; ac verba, quæ Fratribus proponebat, ministrantem videt. Tandem peracto sermone Beatum Patrem rectis oculis, ac vultu hilari circumfusos Fratres intuentem, ac sua benedictione prosequentem intuetur. XXVII.

B.P. Franciscus Bernardino Generali sermocinanti verba ministrat, ac Fratribus benedicit.

Ludouicus autem adhuc in insania persistens: quippe qui à Deo derelictus animæ sinum Sathanæ aperuerat: quæ palàm minatus fuerat, quæque ad suæ ambitionis sitim extinguendam secum animo decreuerat, peracto Capitulo, perficere cogitat. Ea de causa Ioannem Dominicum de Cupis Cardinalem Tranensem, cuius opera in turbulentis Reformationis rebus satis familiariter vsus fuerat, quemque sibi beneuolum fecerat, quamprimùm adit: eique summum Religionis periculum, ob noui Generalis electionem, quem tanto muneri ob id potissimùm ineptum existimabat, quod euoluendis codicibus magis, quàm gubernationi, quæ rerum experientiam exigebat, aptum assereret: & turpem sibi illatam iniuriam indicat, quem post tot ab eo susceptos labores, ac calamitates pro Reformatione, quam è sordibus se eduxisse affirmabat, perpessas, velut inutilem, ac indignum reiecerint. Me (aiebat) in maxima Reformationis perturbatione, in maximis naufragiis, in summa rerum desperatione, in extremo tandem luctu impauidum XXVIII.

Ludouicus apud Cardinalem Tranensem de Religione obqueritur, ac nouum Capitulum poscit.

propu

propugnatorem, athletam, ducem, parentem habuerunt: nunc verò restitutis rebus, maxima improbitate ne sodalem quidem agnoscunt. Est quidem magnum ingrati animi testimonium, beneficia in se collata non rependere; maius, beneficiorum acceptorum memoriam delere; maximum, pro beneficiis iniuriam reddere. At quis non modò ingratissimi, sed & improbissimi animi vitium esse non sentiat, si quis parenti ipsi, à quo maiora in eum beneficia profecta sunt, grates non rependat. Quid? si parentem non agnoscat? Quid tandem horribilius? si parentem ipsum omni honore expoliet, ac contumelia afficiat? Me Capucini Fratres; à me inter tot ærumnas geniti, ex tot persecutionum pressuris educti, tot beneficiis aucti; Auctorem, Progenitorem, Parentem tam ingratissimè exceperunt; vt nec grates rependerint, nec Parentem agnouerint. Quin etiam inhonestè abiectum turpi adeò contumelia affecerint, vt mihi illud Vatis, nisi res prorsus indigna esset, vsurpare liceret: *Filios enutriui, & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me.* Id tamen (aiebat) facilè parui penderem; nisi Religionis totius excidium inde oriri pertimescerem. Isa. 1.

XXIX. Veruntamen cùm id non tam Religiosæ multitudinis, quæ facilè recti specie decipitur, quàm paucorum vitio dandum sit; qui in Comitiis simplicium suffragia sibi fraude, ac dolo malo aucuparunt. Eam ob rem, quandoquidem patratæ Electiones suo vitij pondere obrutæ, proprio robore, ac virtute vacant; id prorsus necessarium erit, vt tua, Cardinalis amplissime, opera, atque auctoritate, qua apud sanctissimum vales, Comitia reparari, atque Electiones denuò instaurari cures.

XXX. His auditis Cardinalis obstupuit, id maximè admirans, quòd apud tam sanctam hominum Societatem, qui & rerum omnium contemptum, & honorum fugam summa contentione sibi prosequenda præstituerant: honores ambitu, ac prensationibus quærerentur. Cùm tamen fidem Ludouici dictis adhiberet, ad Pontificem accedit: à quo & rescriptum obtinet, vt rursum Capitulum maiori, quoad fieri posset, Fratrum numero vndique ad illud conuocato, sub sequentis anni initium celebraretur. Id enim Ludouicus apud se ea ratione excogitauerat, atque à Cardinali petierat: quòd se à Fratrum multitudine eligendum, & optatam Generalatus dignitatem suffragantium pluralitate, assecuturum speraret. At qui humano, ac tumido ambitionis spiritu ducebatur, cùm Dei consilium ignoraret, qui superbis resistit, humiles autem in hoc Mundo, & contemptibiles eligit: vt fortes confundat: vniuersa quidem moliebatur, quò ad præstitutam sibi honoris dignitatem conscenderet. Ea verò, miser, ac futurorum ignarus, omni studio potiùs sibi media parabat, quibus turpior ipsius lapsus appareret. Aliud Generale Capitulum à Pontifice indicitur.

XXXI. Posthæc igitur Ludouicus, conciliata sibi paucorum Fratrum simplicium turba, in qua ipse quoque Fr. Antonius Cyrnæus, vir alioqui multis virtutum titulis illustris annumerabatur; quibus tum simplicitatem, tum paupertatem, rigidioremque vitæ disciplinam prædicabat: quò faciliùs cæteros quoque ad se alliceret: atque eo perfectioris spiritus simulacro, eorum sibi suffragia conciliaret: Conuentu sanctæ Euphemiæ relicto, cum his in Aedem quandam D. Thomæ Apostolo dicatam, se confert, atque ibi scorsum à reliquorum Fratrum societate, ac Generalis obedientia vitam ducebat; perinde, ac si Congregationem proscindere, ac nisi in eius Electionem futura Comitia conspirarent, noua Reformatione in frusta secare comminaretur. Ludouicus Schisma in Reformatione excitat.

XXXII. Hoc Ludouici, atque illius assectarum Schisma, grauissima tum in Vrbe, tum in Religione scandala peperit. Illud enim & aduersariorum dentes, & linguas ita in Religionem acuit: vt Capucinos vbique hypocritas, ambitiosos, honorum cupidos, sepulchra dealbata, foris quidem Sanctitatis speciem ostentantes, intus verò superbia, ac tumore plenos prædicarent: palàmque Religionis honori, atque existimationi detraherent: ita vt, quæ superiori anno, vix ob detractorum im- Grauia in Religione ob Ludouici separationem scandala oriuntur.

probitatem, naufragium euaserat, haud leuiùs nunc in discrimen rapereтur.

Grauia in Religione ob Ludouici separationem scandala oriuntur.

Eorum verò, qui Religioni priùs, & Ludouico fauere videbantur, ita animum prostrauit: vt cùm ad rerum necdum causas, ac elementa pertigissent, erga Religionem tepescerent; ac in ea tuenda frigidiores sese ostenderent. Pontificij quoque quibus Capucinorum vita austeritatis, atque humilitatis plena priùs videbatur, cùm eos de honorum dignitate, velut pro aris, & focis dimicare intelligerent: haud leue inde sibi scandalum comparabant. XXXIII

At verò, nec minori illud quoque Religionem impetu concussit. Etenim quamplurimi, ea Ludouici, ac cæterorum, qui inter melioris notæ viros censebantur, separatione perterriti, seipsos interrogantes secum aiebant. Heu quónam miseri venimus? En cuncta perturbationibus, ac periculis plena sunt. Quid stamus? vbi nihil stabile ac firmum: sed omnia incertis motibus, ac mutationibus quatiuntur? vnde tandem certa nobis, ac tuta quies expectanda est? cùm Portum tempestate iactari, Religionémque contrariis fluctibus intumescere, & insectas discindi intuemur? Eo denique fiebat; vt inter hæc Religionis scandala, & tentationum fluctus, qui animo imbecilles erant, à Religione desciscentes, vel ad priorem Ordinem redirent, vel in alios Religiosorum Ordines sese ascribere festinarent. Alij quoque iterum ad deserta confugientes, Eremos incolebāt. Verùm qui prudentiores erant, rei exitum à Deo expectantes, ac Dei consilium à perfecta Regularis obseruantiæ norma, quæ in Religione vigebat, iudicantes; metum omnem abijciebant: cæterósque in suscepta vocatione confirmabant. Interea Bernardinus Generalis, multa in Deum fiducia plenus, iacentes Fratrum animos optimis rationibus erigebat; atque in meliorem spem inducere conabatur. Deum enim quemquam nonnisi desertum deserere: Religionémque hactenus è tot Dæmonum, Hominúmque persecutionibus diuinitus ereptam, hoc Ludouici casu minimè occumbere posse dicebat. Hinc grauem hanc tantummodò Dei tentationem esse, qua benignissimus Deus bonorum constantiam examinare; ac velut triticeum à leuiorum animorum palea secernere statuerat, grauissimè admonebat: Cunctos denique in tentatione fortes, atque in Religionis proposito stabiles permanere hortabatur, vt post probationem coronam acciperent. XXXIV

Bernardinus Generalis Fratres ad Constantiam hortatur.

His sapientissimis rationibus, dum pius Generalis prostratos Fratrum animos sublevaret: plerique ex his, qui Ludouicum, tecti specie decepti, secuti fuerant; cùm se, & à Religionis sinu abstractos; & à Generalis obedientia, nullo eximente, diuulsos ferius apud se perpenderent; sapientiori consilio vsi, ad Religionem redière. In his primus fuit F. Antonius Cyrnæus: qui plerósque alios suo exemplo, ac verbis ad reditum compulit. Tanto enim is post lapsum facti pœnitentia, ac timore perculsus fuit: vt passim dicere soleret; maximam sibi Dei misericordiam affulsisse, cum primùm illam Dæmonis tentationem cognouit: nisi enim celeriùs ad Religionis gremium rediisset; nulla ratione horrendum Dei iudicium cum reliquis se effugere potuisse, certo certiùs asseuerabat. Ex his verò, qui cum Ludouico perseuerarunt; cùm nonnulli repentina morte correpti cæteros exterruissent, cum his & Ludouicus ipse, Dei iudicio perterritus, cùm iam pauci illi asseclæ superessent, ad Monasterium rediit: vbi consilio, non animo mutato, mitiùs, ac honestiùs se gerere cœpit, quò Fratrum animos honestiori vitæ ratione captare, ac sibi conciliare posset. XXXV

Ludouicus cum asseclis ad Monasterium redit.

Camilli Vrsini & Victoria Columna pro Religione pietas.

Interea Camillus Vrsinus, & Victoria Columna, qui probum Religionis statum, ac Ludouici insanias non ignorabant; cùm vbique Capucinorum famam in Vrbe dilacerari intelligerent: detractoribus viriliter obsistebant; apparentésque mali suspiciones, quoad fieri poterat, sua prudentia, atque auctoritate comprimebant. At neque benignissimus Deus ope, ac solatio hoc tempore suis defuit. Etenim, vt eam Dæmonum tentationem non ad Religionis interitum, sed ad bonorū duntaxat probationē, ac maiorē Cōgregationis propagationem datā nemo dubitaret: hoc ipso XXXVI

tempore Frater Franciſcus Titelmanus Belga ex Haſſel Agri Leodienſis Oppido, Vir omni diſciplinarum laude clarus, Græcarum, atque Hebraicarum literarum peritia inſignis, nec non virtute illuſtris ex Obſeruantium Ordine, ad Capucinorum Religionem acceſſit: ſimulque cum F. Franciſco à Soletro Appulo, viro doctiſſimo æquè, ac integerrimo, qui in Obſeruantium familia, omni cum doctrinæ, ac virtutis laude conuerſatus fuerat, vnà cùm aliis duobus à Bernardino Generali Religionis habitu donantur: Præclaras Titelmani virtutes, anno 1538. quo is extremum diem obiit, vberiùs, Deo fauente proſequemur.

ANNVS CHRISTI. PAVL. III. CAR. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1536. 2. 18. 12.

INGENS illa tempestas, quæ superiori anno, Ludouico Auctore, in Religione exorta fuerat, necdum in huius anni millesimi quingentesimi trigesimi sexti initio sedata erat: quin etiam intumescentibus passim fluctibus, pusilla Reformationis nauicula, sæua illa ventorum procella iactata, ac ferè dissuta, summo in rerum discrimine versabatur: cùm Fratribus vndique in Oratione ad Deum clamantibus, ac diuinam in fletu, ac ieiunio opem postulantibus, tandem ad eam sedandam Comitia, Apostolica auctoritate conuocata, hoc anno, sub Mensis Aprilis exordium Romæ in Conuentu S. Euphemiæ celebrantur. Quibus cùm Cardinalis Tranensis Pontificis nomine præsideret, collectos Fratres graui sermone ad concordiam, ac mutuam charitatem hortatur: argumentóque ex debili adhuc, ac tenui Reformationis statu ducto, ostēdit, Religionem optimo, ac valido capite, quo inter hæc ipsius ortus primordia prudētet regatur, indigere. Quapropter vniuersos sollicitè admonet, vt omni, tum humano oculo, tum cupiditate abiecta, talem eligant, qui communi ipsius commodo, atque vtilitati prospicere queat. Atque vt cunctaritè, ac sine dolo peragantur; duobus Scrutatoribus à Capitulo electis, is se tertium exhibet. I.

Noua Comitia Romæ sub Cardinale Tranensi celebrantur.

His itaque à Cardinali prælibatis, ac summo consensu à Capitulo probatis; diuinum Spiritus Sancti auxilium ab omnibus deuotissimè imploratur: tum Definitorum priùs, deinde Generalis Vicarij electio instituitur: in qua qui suffragia ferebant, post latum viuæ vocis suffragium, Cardinalis manum humili reuerentia deosculabantur. Hic porrò tanta fuit Electorum in ferendis suffragiis concordia, ac simplicitas; vt quanquam ij maiori ex parte Electorum superioris Capituli numerum excederent, omnes tamen vno consensu, & concordia, in Bernardini Generalis, atque eorundem Definitorum Electionem, & confirmationem ita conspirarent: vt Cardinalis, omni prioris doli suspicione ab animo absterſa, cùm Fratrum in eligendo simplicitatem, ac sinceritatem summoperè laudasset; Electionem sua Auctoritate confirmauerit, Bernardinúsque summa omnium voluptate Generalis conclamatus fuerit. II.

Bernardinus Asculis iterum Generalis eligitur.

Solus Ludouicus cæca illa, ac præcipiti dominandi libidine possessus, immaniùs fremit, insanias auget, ac velut alter furiis agitatus Orestes, omnia clamoribus complet. Hinc dum alij Hymnum, *Te Deum laudamus.* concinentes, Generalem in Ecclesiam, ad Deo gratias agendas, deducunt; atque Obedientiæ signum manus deosculatione depromunt; is solus, neque Generalem agnoscere, aut venerari; neque vlla subiectionis illi signa exhibere sibi in animum inducit. Monet, rogat, instat Cardinalis suauissimis verbis; vt quem Apostolica Sedes Generalem sua auctoritate confirmat, eum ipse sua veneratione, ac obedientia prosequatur. Contrà ille reluctari, obsistere, nec Cardinalis monita capescere, nec precibus flecti, nec vllis instantiis moueri; omnia pudoris frena laxare, hominem exuere, belluámque potiùs furentē cunctis videtur præferre. Ita vir vanus in superbiam erigitur, vt velut pullum onagri liberum, ac omnibus superiorem natum se esse puret. III.

Ludouicus ambitionis furiis agitatus in Religionem inuehitur.

Neque his contentus; cùm actis Deo de more gratiis, Patres simul cum Cardinali rursum in Capitulum conuenissent: rursus is querimonias auget; Congregationem iniquam, ingratam, beneficiorum immemorem, Hircanis tigribus crudeliorem, ac truculentiorem appellat: luporúmque catulos, non homines se aluisse vociferatur; quum huiusmodi hominum cœtum suis laboribus peperit. En quò hominem concitatum, terribilem, impurum debacchatorem; nec Deum, nec IV.

Cardinalis

Cardinalis præsentiam verentem, contumeliosum, sempérque ad peiora tendentem, ambitionis furor, & insania rapit.

V. Verùm dum is ita in Religionem debacchatur, Deus Opt. Max. in quem illa Ludouici conuitia non obscurè redundabant; quàm grauiter iis offenderetur, diuino planè testimonio hoc ipso tempore declarat. Aderat inter alios huic facto præsens, laïcus quidam Frater è Domodoscella, Mediolanensis Prouinciæ, Oppido natus, Dominicus nomine; vir singulari animi puritate, simplicitate, ac virtute præditus; qui Ludouico in hæc conuiria prorumpente, Cœlum aperiri, Christúmque simul cum Deipara Virgine, ac B. Francisco è Cœlo dilabi conspicit: qui eminentiùs in aëre stantes, horrendo vultu graue quippiam Ludouico comminari videbantur. Dum hæc vir simplex attentiùs spectat, nonnulla à Christo Domino verba accipit, quæ tunc publicè coram Ludouico, ac Patrum consessu effari debeat. Quapropter cùm Domini iussa facturus, protinùs in genua procidisset, vt fandi facultatem à Patribus peteret. Bernardinus Generalis, qui viri simplicitatem non ignorabat; veritus, ne coram Cardinali quippiam insulsum proferret, manu illi silentium indicit. Verùm acriùs illum Dei spiritu impellente, cùm iterum loquendi potestatem postularet: Cardinalis ad Generalem conuersus: Nónne (inquit) hic locus liberam cuilibet fandi facultatem tribuit? cur & huic Fratri denegari debet? Tunc licentia illi, vt loqueretur, impertita: is vbi ter seipsum coram omnibus humi volutauit, ac puluere conspersit, vultu ad Ludouicum conuerso, his illum affatur verbis: Audi Ludouice, consilium Dei: & quid cogitaueris, auribus percipe. Nimiùm erigeris Ludouice, nimiùm superbis, iam coram Deo fœtet arrogantia tua, dum quod Dei est, temerè tibi arrogas. Reformationis tibi opus adscribis, planè hallucinaris, ac teipsum fallis: neque enim, te Auctore; sed Christo Domino, B. Virgine, ac B. P. nostro Francisco parente, hæc Capucinorum Religio orta, ac propagata fuit. Quid diuinum tibi opus assumis? Hic non hominum, sed Dei tantummodò fœtus est. Te quidem benignissimus Deus per decennium illius nutricium elegit; quo tempore diuino tibi semper auxilio affuit; ex pleri͂sque te malis, ac periculis eripuit; virtutem contulit, prudentiam administrauit, pugnantem armauit, infirmum fouit, pro te aduersarios fudit, tempestates sedauit: Iam verò cùm horum gloriam tibi vsurpas, ac Diuinam huius Religionis Natiuitatem tuo merito, ac laboribus tribuis: atque eo non contentus, in eam hostiliter insurgis, ac illius honorem labefactas: Scias te omnibus, quibus te Deus hactenus accumulauerat, bonis, ac virtutibus, ac præterea ipsa Religione expoliandum fore: è cuius sinu tandem, in tui sceleris pœnam, teipsum expellet: vt tibi, ac cæteris perspectum sit; nihil æquè Dei Maiestatem, ac ingrati animi officia lædere: nec impunes futuros, qui temerario ausu huius Religionis honorem deturpant. His dictis, Dominicus confestim ab omnium se oculis subripuit. *Propheticum cuiusdã Fratris simplicis factum enarratur.*

VI. Obstupuit prophetico illo simplicissimi hominis, tum actu, tum dicto Cardinalis; ac vehementer factum admirans, apertè hæc à Deo profecta esse intellexit: Nam & Dominicus ipse posthæc interrogatus, quid illum ad ea tum præstanda, tum dicenda, impulisset, respondit: nihil se proprio spiritu in his prorsus aut fecisse, aut dixisse: sed quæ à Iesu Christo, atque à B. Virgine, nec non à B. P. Francisco, sibi in aëre apparentibus facienda, ac dicenda acceperat, ea duntaxat reddidisse.

VII. Idcircò Ludouicum Cardinalis adhuc placidioribus verbis hortatur; vt sedata mentis tempestate, animum ad Religionis commoda prosequenda, vnà cum Generali, ac Patribus conferat; & si quid ad communem Reformationis vtilitatem spectare iudicauerit, palàm in Capitulo proponat. Paret Ludouicus, sed cùm iam animum à Religione alienum gereret, quędam non tam Religionis statui proficua; quàm exitialia, sub boni cuiusdam imagine, amplexanda proponit. *Ludouicus Religioni perniciosa Patribus proponit.*

In his primum erat, vt Fratres omnes, literarum studiis prætermissis, manuum duntaxat labori incumberent: quo iuxta Regulæ præscriptum, sibi victum comparare queant. Porrò hoc corporalis exercitationis prætextu, qui facilè simplicium Fratrum animos allicere poterat:Cuncta,tum humanarum, tum sacrarum literarum studia, quibus Diuini Verbi prædicatio alitur; maximo, cum animarum damno, tum Euangelicæ Regulæ detrimento à Religione auellere studebat:vt in ea Euangelica tãdem Prædicatio interiret. Secundum,vt Generalis Capucinorum Vicarius, non à Min. Conuentualium, sed à Generali Obseruantium Ministro penderet: ab eóque Officij confirmationem acciperet. At verò, eùm is coúsque ex aduerso contra rem propositam, tam acriter pugnasset, vt inde Religionis excidium erumpere non ignoraret. Quid, præter,id, quod funestum Religioni futurum esset, hoc capite expetere videbatur? Tertium tandem: vt Fratres Eremiticam vitam, iuxta Clementis Bullam, ducentes, Eremos tantùm incolerent: vt diuinæ contemplationi toti incumberent. Hæc verò ab eo proposita, cùm antiquam B.P.Francisci mentem verbis,atque exemplis expressam,necnon primæuum Religionis vsum, tot annorum curriculis confirmatum; Fratrum denique vocationem à Deo non obscurè reuelatam oppugnarent, potissimúmque Christianæ charitatis officium in Religione deleret; hinc facilè euincitur, nihil eum rectum, ac sincerum Patribus in eo Capitulo consuluisse. VIII.

Cardinalis tamen Generalem prouocat; vt quid de rebus propositis sentiendum sit, exponat; qui cùm id munus Bernardino Senensi, qui primus Definitor erat, commisisset: is ad singula Propositionum capita respondens: Primùm, ait; Manuum laborem Apostolico exemplo firmatum,& Regulæ consentaneum, cunctisque à Beato Patre Francisco consultum, ab omnibus iure commendari; dummodò prædicationis, & charitatis spiritum, qui eidem anteponendus est, non extinguat. Neque enim (ait) Minorum Religio, vt ab ipso rerum exordio, ac Regulæ præscripto constat, idcircò à Deo instituta est; vt manuum duntaxat labori, corporalique exercitationi vacet: sed vt plurimos quoque Deo filios, sacro prædicationis semine generet. Quòd si literarum studia omnia à Religione expelluntur, solique manuum labori ab omnibus incumbitur: quo pacto Euangelicæ vitæ ratio, quæ nobis in ipso Regulæ vestibulo sequenda præscribitur: dum in ea ita legitur: *Vita, & Regula Fratrum Minorum hæc est, Obseruare Domini nostri Iesu Christi Euangelium.* nobis salua, & integra esse potest? dum ab ea prædicatio expellitur, quæ cùm Euangelicæ hominem in aliorum quoque commodum instituat, haud minima Euangelicæ vitæ pars censenda est. Ad hæc, Quorsum nonum Regulæ Caput, ad Prædicatorum disciplinam, à B.P.Francisco institutum esset: si nulla in Religione literarum studia esse deberent, quibus Concionatores excitari, atque ali possent? Postremò cùm diuini Verbi prædicatio inter potiora Religionis bona enumeretur; qua ratione ea certo periculo exponenda est: vt iis tantùm integra sit, qui Theologica disciplina imbuti ad Religionem accedunt? Quid si nullus ad nos Theologus veniat? An non, quod in Religione præcipuum est, atque à Deo, Beatissimóque Patre nostro Francisco potissimè intentum, interire necesse est? Manuum quidem labori vacare consultum est; ne Fratres otio, vel ignauia torpeant; necnon, vt eo Apostolico exemplo cæteros ædificent. Verùm studia omnia literaria, quibus prædicatio gignitur, alitur, augetur, à Religione expungere; id prorsus à Seraphico Beati Patris Francisci spiritu, diuináque Regulæ institutione alienum iudicandum est. Secundam verò Propositionem, communi omnium Patrum consensu, ea potissimùm ratione minùs commendari autumat, qua nuper ab ipso improbata fuit: quum omni contentione pro Reformatione pugnaret; ne ea Patrum Obseruantium Ordini subijceretur: cùm enim nihil magis exploratum sit; quàm Generalem Obseruantium Ministrum in Nouæ Reformationis interitum cum suis, modis omnibus conspirare: quid ex hac subiectione illi certiùs expectandum IX.

A Ludouico proposita examinantur.

Reg. c. 1.

dum esset, quàm primo quoq; tempore ab iis extinguendam fore? Tertia tandem Propositio, quæ ad solitariam vitam spectat, cùm nec penitus damnanda, neque omnino, vt sonat, amplectenda sit: futurum pollicetur; vt communi consilio, ac prudentia examinata, in ea mediocritas illa tenenda sit, quæ & vitium expellat, & virtutem incolumem seruet.

X. Prudentissimis his Patrum responsis, cùm superba Ludouici mens acquiescere nullo modo vellet, iterum vela dat indignationi: rursúmque in immanes querelas erumpit. Tentat benignissimus Cardinalis incensum furore animum verbis suauioribus placare. Generalis quoque, ac cæteri Patres ad ipsius pedes prostrati, omnia humilitatis, ac bumanitatis signa exhibent: Collegam illum, Patrem, omnium Moderatorem, ac Doctorem, seque filios, ac discipulos agnoscunt: denique nihil tenerioris officij prætermittunt, quo tumidum iracundia pectus demulceant. Atque in hoc pium fraternæ charitatis officium, vberiùs cunctis sese Ioannes à Fano effundere videbatur: qui ad ipsius pedes prouolutus, eósque lachrymis perfundens, precibus, supplicationibus, obsecrationibus illius animum emollire nitebatur. At contrà ille maioribus irarum æstibus incalescere, & quò studiosiùs ij ebullientem animum omnibus officijs mitigare studerēt: illocò acriùs efferuescere videbatur. Et quanquam inter hæc Cardinalis ipse preces, ac rogatus quoque suos intermisceret; obnixéque ab eo peteret; vt concordi sensu Generalem, & Patres suo consilio, ac officiis iuuaret: his tamen Ludouici animus, neque flecti, neque moueri vlla ratione potuit, quin etiam aliorum virtute insolentior, in has tandem voces erumpit. Quid me vestræ Congregationis socium, aut consortem quæritis? Vester non sum: neque vlla mihi cum tam ingrata hominum societate pars est: iam ab ea me alienum dico; ac discedo. Hæc verò tanta animi intemperantia, atque iracundia prorulit; vt Cardinalis, cùm vlteriùs hominis insaniam, atque insolentiam ferre non posset, stomachabundus tandem illum his verbis aggressus fuerit. Esto: Superbe, ambitiose, hominum insolentissime; schismarum, ac discordiarum sator, ac diaboli minister. Esto: nulla tibi cum hac sancta Congregatione, ac probis hominibus pars, aut consortium sit: quandoquidem res prorsus indigna, ac indecora est, vt inter tot B. P. Francisci filios, qui humilitati, ac propriæ abiectioni student, vir superbus, ambitiosus, nequam, locum habeat. Abi confestim istinc, recede, facesse. Tum verò Cardinalis serenum ad Fratres vultū conuertens, qui animo consternati Ludouici lapsum deplorabant; his illos verbis est allocutus. Ne vos turbet (inquit) Fratres mei, istius hominis casus: melius est, vt præscindatur, qui vos conturbat, quàm quòd tota Religio illius superbia, ac temeritate ruat. Iam verò æquo animo estote: Etenim repletus sum consolatione, superabundo gaudio; cùm in hanc Congregationem oculos conijciciens, non id, quod verebar, accidit: Nec quod de vestra ambitione, atque honorum cupiditate falsò auditum fuerat, verum reperio. Sed contrà potiùs omnia apud vos humilitate, charitate, ac Religione plena conspicio: itaut hinc mihi potiùs plurima vestra virtute, ac sanctimonia ædificari, atq; inde maiora nihi virtutum exempla sumere, quàm aliquid correptione dignum proponere, incumbat.

Ludouicus rursum insanit, & in Religionem debacchatur.

Cardinalis Ludouicum à Capitulo expellit, ac Religionem cōmendat.

XI. Agite, Fratres, Magna Regularis obseruantiæ à vobis fundamenta iacta sunt, egregiùm vitæ tyrocinium agressi estis; quod, & præclarum nomen, & eximiæ sanctimoniæ laudem vbique vobis apud homines comparat. Cuncti Capucinos haud immerito suspiciunt; omnes Capucinos commendant, ac velut sanctos homines venerantur: vniuersi in vos, velut Soles respiciunt, vnde ad benè, beatéque viuendum lumen accipiant. Cuncti Vos, vel solos Sal terræ existimant, ex quibus omnium virtutum condimenta fluant. Denique spectaculum facti estis Mundo, & Angelis, & hominibus. Vos enim stulti propter Christum; Vos propter Christum infirmi; Vos Dei causa ignobiles; Vos esurientes, vos nudi, nihilque omnino possidentes; Vos nihil in hac vita stabile propter eum habentes:

qui propter nos egenus factus est: illustrissimum planè nomen; si rem, ac hominum opinionem non vincat.

XII. Quamobrem satagite, Fratres, vt per boni operis perseuerantiam, ac præclara cœlestis vitæ exempla, præstantissimum hoc diuinæ vocationis opus in vobis cœptum perficiatur: maiorique diuini honoris incremento, tum apud Deum, tum apud homines commendetur. Inter hæc verò, vt mei in orationibus vestris memores sitis, etiam atque etiam rogo. Hæc pius Cardinalis.

Pontifex Bernardini Generalis electionem Bulla confirmat.

XIII. Interea, ne Ludouici factione, iterum Bernardini electio in discrimen reuocaretur; rogantibus generalis Capituli Patribus, Cardinalis Tranensis, à Pontifice Diploma impetrat, quo Bernardini Generalis electio auctoritate Apostolica confirmetur. Breue datum fuit sub die 29. Aprilis, his verbis conceptum.

IN NOMINE SANCTÆ, AC INDIVIDVÆ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Diploma, quo Bernardinus Asten sis Generalis confirmatur.

XIV. ANTONIVS *miseratione diuina Tit. S. Mariæ Transtyberim S. R. E. Presbyter Cardinalis, de sancto Seuerino nuncupatus, vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes literas, siue præsens publicum Transumptum inspecturis, visuris, lecturis, pariter & audituris, salutem in Domino sempiternam, & præsentibus fidem indubiam adhibere. Notum facimus, & attestamur vidisse, legisse, & diligenter inspexisse literas sanctissimi in Christo Patris, & D. N. Domini Pauli diuina prouidentia Papa Tertij in forma Breuis sub Annulo Piscatoris, in cera rubea cordula pergaminea (vt moris est) circundata, à tergo earundem literarum impresso, expeditas, sanas siquidem, & integras, non vitiatas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas; sed omni prorsus vitio, ac suspicione carentes: quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur, & est talis.*

PAVLVS PAPA TERTIVS. *Dilectis filijs, salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum (sicut Nobis nuper exponi fecistis) aliàs, postquam felic. record. Clemens Papa VII. prædecessor noster dilectis filiis Ludouico, & Raphaëli Forosempronienfibus. Ordinis Fratrum Minorum, vt secundùm Regulam B. Francisci vitam Eremiticam ducere, & habitum cum Caputio quadrato gestare, nec non omnes tam Clericos sæculares, & Presbyteros, quàm Laicos ad eorum consortium recipere, & barbam deferre, & ad Eremitoria, seu loca alia quæcunque cum consensu Dominorum eorundem locorum se conferre, & in eis habitare, vitamque austeram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuscunque locis mendicare, nec non omnibus, & singulis priuilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum huiusmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi, illiusque Eremitis in genere, vel in specie hactenus concessis, & in posterùm concedendis æquè principaliter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerent: plenam, & liberam per suas tam in forma Breuis, quàm sub Plumbo literas, facultatem concesserat: ipseque Ludouicus facultatis literarum huiusmodi vigore nonnullos Clericos sæculares, ac Religiosos, & laicos ad eius consortium receperat; ac ex tunc Vos sub ipsius Ludouici tanquam Congregationis vestræ Vicarij cura, & superioritate gratum Altissimo famulatum*

exhibere

exhibere studueratis. Cùm dictus Ludouicus officio Vicariatus huiusmodi in Capitulo Generali ipsius vestræ Congregationis in Alma Vrbe de mense Nouemb. Anni proximè præteriti celebrato cessisset: Vos ad electionem noui Vicarij vestri procedentes, Dilectum filium Bernardinum Astensem, ipsius Ordinis vestri Professorem in Vicarium eiusdem Congregationis vestræ elegeritis, Nobis humiliter supplicari fecistis, vt electioni huiusmodi, pro illius subsistentia firmiori, robur Apostolicæ firmitatis adiicere, ac alias in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur prosperum, & tranquillum statum, & felicem successum vestræ Congregationis huiusmodi paterno zelantes affectu, huiusmodi supplicationibus inclinati, Electionem de persona dicti Bernardini (vt præfertur) factã, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus. Nec non literas Clementis Prædecessoris huiusmodi præfato Bernardino, quoad exercitium Vicariatus huiusmodi: perinde ac si ei directæ fuissent, suffragari debere, decernimus. Districtiùs inhibentes quibuscunque personis cuiuscunque conditionis existant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda, ne habitum per Vos deferri solitum, nisi sub eiusdem Bernardini Vicarij obedientia, & cura permaneant, gestare quoquo modo præsumant: ac decernentes irritum, & inane quicquid secus contigerit attentari. Nec non mandantes Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori pro tẽpore existenti, vt vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistere faciat, auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta firmiter obseruari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna remedia appellatione postposita compescendo, ac censuras, ac pœnas ipsas iteratis vicibus aggrauando; Inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonifacij Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de vna, ac Concilij Generalis de duabus dietis, & alijs Apostolicis Constitutionibus. Necnon quibusuis Priuilegijs, & indultis Apostolicis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis concessis, ac concedendis, quæ aduersùs præmissa nullatenus suffragari posse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque. Decernentes Transumptis præsentium manu Notarij publici, ac sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eandem prorsus fidem in iudicio, & extra adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annullo Piscatoris, die 29. Aprilis 1536. Pontificatus nostri anno secundo.

Et infra. Blosius. A tergo. Dilectis filijs Fratribus Ordinis Minorum S. Francisci Capucinorum nuncupatis.

Quibus quidem literis diligenter inspectis ipsas per Notarium publicum infrascriptum exemplari, & subscribi, sigillique nostri, quo in talibus vtimur, iussimus, & fecimus appensione muniri. Decernentes, & volentes huic præsenti transsumpto talem, & tantam fidem adhibendam fore, & adhiberi in iudicio, & extra coràm quibuscunque iudicibus, & personis Ecclesiasticis, & secularibus, & in omnibus locis, qualis, & quanta dictis literis Apostolicis adhiberetur. Quibus omnibus, & singulis auctoritatem nostram, & decretum interponimus per præsentes. Datum

Romæ

Romæ in ædibus nostræ habitationis sub anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Indictione decima, die verò 22. mensis Septemb. Pontificatus prælibati Domini nostri Papæ Pauli III. Anno tertio. Præsentibus ibidē Magnifico ac circumspecto Viro Domino Antonio Camillo laico Marsicēnsi, & Alexādro de Mazonis Laico Imolensi testibus ad præmissa vocatis specialiter, atq; rogatis.

Et ego Claudius Gappart Clericus Senonensis Diœces. publicus Apostolica auctoritate Notarius, & in Archiuio Romanæ Curiæ descriptus, & matriculatus, quia præmissis omnibus, & singulis, dum sic (vt præmittitur) fierent, vnà cum prænominatis testibus interfui, præsensque publicum transumptum cum ipsius originali de verbo ad verbum comprobaui, & concordaui, ac in omnibus, & per omnia inueni conforme, & simile: ideo hic me subscripsi, signúmque meum solitum, & consuetum apposui, vnà cum præfati Reuerendissimi Domini Cardinalis sigilli appensione in fidem præmissorum vocatus specialiter, atque rogatus.

Locus signi dicti Notarij. *Locus sigilli Appensi.*

Posthæc Bernardinus Generalis, ac cæteri Capituli Patres nihil inteutatum reliquêre, quò Ludouicum ab ea animi pertinacia, ac Religionis odio auocarent: at cùm se laterem lauare, frustràque omnem in eo laborem insumere animaduertetent: neque enim is aut Generali parere, aut intra communem Religionis disciplinam contineri patiebatur: sed in dies ferocior minas, ac contumaciam augebat. Tandem ne nouas in Religione Tragædias ac schismata excitaret, totúmque Congregationis Corpus corrumperet; certos illi dies Patres præscribunt, intra quos nisi debitam Generali, ac Superioribus obedientiam exhiberit, se è Religionis corpore excindendum sciat. At, qui semel animum diabolica superbia imbuerat, omniáque immoderationi fræna laxauerat, eò maiorem in amentiam prosiliit: quo fit, vt lata tandem à Patribus sententia, ab Ordine expulsus fuerit, quæ à Pontifice, Tranensi Cardinali agente, confirmata fuit. Diplomate his verbis expresso. XV.

Ludouicus à Religione Patrum decreto à Pontifice confirmato eiicitur.

PAVLVS PAPA TERTIVS.

DILECTE *fili, salutem, & Apostolicam benedictionem. Superioribus diebus, cùm dilectus filius Ludouicus de Forosempronio Ordinis Fratrum Minorum Capucinorum nuncupatorum Professor, tibi etiam tunc eiusdem Ordinis Vicario, sub prætextu, quod tu ad Vicariatus officium minùs legitimè assumptus fores, parere recusaret, & aliàs diuersimodè inobedientem se præberet. Nos volentes scandalis, quæ ex hoc prouenire poterant; obuiare: Capitulum Generale, in quo hæc, & alia dictum Ordinem concernentia tractarentur per ipsos Fratres: in hac Alma Vrbe celebrari statuimus: Ven. Fratrem nostrum Ioannem Dominicum Episcopum Portuensem Cardinalem Tranensem pro feliciori ipsius Capituli directione, & successu illi præficiendo. Cùm autem (sicut accepimus) Fratres dicti Ordinis postea in dicta Vrbe, & domo S. Euphemiæ eiusdem Ordinis congregati, te ad Vicariatus huiusmodi officium de nouo vnanimiter elegerint. Et nihilominus dictus Ludouicus sibi tanquam dicti Ordinis Vicario parere, & aliàs iuxta ipsius Ordinis Regularia instituta viuere recusset: in maximum dicti Ordinis scandalum, & Christi fidelium pessimum exemplum. Et propterea Capitulum prædictum videns ipsius* XVI.

Ludouici pertinaciam; nec sperans eum aliquo modo à suo malo proposito retrahere posse, statuerit, & ordinauerit; quòd dictus Ludouicus infra certum tunc expressum tempus, aut tuis, & pro tempore existentis Vicarij mandatis obtemperare deliberaret; & cum effectu faceret; aut habitum per Fratres dicti Ordinis gestari solitum dimitteret, prout in certis scripturis desuper confectis pleniùs dicitur contineri. Nos qui Religiosorum quorumlibet pacificum statum, & directionem synceris desideramus affectibus: statutum, & Ordinationem huiusmodi per dictum Capitulum (vt præfertur) facta, vt firmiora sint, & exactiùs obseruentur, Auctoritate Apostolica per præsentes confirmamus, & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, supplentes omnes ac singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Mandantésque in ipsum euentum sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eidem Fratri Ludouico, ne literis Apostolicis dicto Ordini, aut ipsius Ordinis respectu etiam ipsi quomodolibet concessis, quas quoad hoc, sui respectu, nullas esse decernimus, modo aliquo vti audeat. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 10. Octob. 1536. Pontificatus nostri anno secundo.

Blosivs. *Locus sigilli Annul. Piscatoris.*

XVII. Itaque, qui plus æquo in Religione Auctoris, & Fundatoris sibi nomē, ac titulum temerè arripere ausus fuerat, quod Deus Opt. Max. velut proprium sibi vēdicauerat; iusto quidem, sed profundo Dei iudicio factum est, vt à Religione eiectus, in ea nedum locum reperiret. Luxerunt Fratres acerbissimum huius Viri casum: cùm viderent hominem, honestissimis magna gloria pro Religione perfunctum laboribus, tot patientiæ coronis illustrem, quot pro Reformatione tuenda persecutiones passus fuerat; totque martyria propemodum exantlatum, quot carceres, quot inedias, quot fugas, quotque per eremos, ac solitudines exilia pertulerat. Hominē Capucinorum Choryphæum, & Antesignanum; in tam diuturno, ac difficillimo persecutionum prælio, instar Hieremiæ in columnam ferream, & in murum æneum pro pusillo Reformationis grege, tot annis positum. Hunc ipsum, inquam (proh dolor) post tot victorias (vt Hieronymi verbis vtar) & euecta de hoste debellato trophæa, sub ipso triumpho tam infeliciter à superbiæ Rege, atque auctore Diabolo superatum, & separatum à Religione, ac planè prostratum esse. Quem tunc optimis quibusque timorem casus non incussit? Vt illud Zachariæ meritò vsurpari queat. *Vlula Abies, quia cecidit Cedrus.*

Religionis luctus ob Ludouici casum.

Hieron. de script. Eccl. in Lucifer.

Zachar. 11.

XVIII. Pulso igitur Ludouico, atq; à Fratrū societate diffuso; cùm Cardinalis Tranensis Pontifici optimū rerum statum, qui apud Capucinos florebat, retulisset, ac Regularem obseruantiam, ac cæteras Congregationis virtutes plurimùm apud illū commendasset: mirificè ipsius erga Religionem animum, ac beneuolentiam auxit.

XIX. Dum igitur pace (vt videbatur) Religioni reddita, Bernardinus Generalis Apostolica auctoritate confirmatus, rerum administrationi, quæ in prima hac Prouinciarum distributione, ac Reformationis propagatione difficilior erat, seriùs animū intenderet. En noua in Religionem procella concitatur, atque eò periculosior, quò sub auræ fallacis flatu certum illi naufragium minabatur. Nouus enim Minorum de Obseruantia Generalis Minister, qui Lonellus cognominabatur: cùm Capucinorum Congregationem aperta vi, vtpote iam fixis radicibus solidatam, minimè euelli posse intelligeret, aliis machinis illam euertere cogitat. Quapropter

Lunellus Obseruantium Generalis nouam aduersus Capucinos procellā concitat.

Pontificem

Pontificem adit, optimumque ad omnes Ordinis perturbationes semel effugandas consilium esse persuadet: ut Capucinorum Reformatio cum ea, quæ in Obseruantium Ordine iamiam excitanda erat, in vnum Reformationis corpus, sub vno Generalissimo Obseruantium capite, coalescat; inde enim futurum dicebat; vt nec tot corporum monstra sub vna Religione conspicerentur; nec illa Capucinis vnio incommoda esse possit; cùm sua ipsis Priuilegia integra seruentur, solis dependentiæ, ac Caputij deferendi priuilegiis exceptis, vt omne ab hac vnione deformitatis monstrum expellatur. Quòd si ij tenaciùs Caputio inhærere velint, haud se dissensurum affirmat: dummodò illa Reformatorum vnio sub Generalissimo Capite fiat. Cæterùm, vt ab hac vnione, ex qua totius Ordinis pacem, ac tranquillitatem pendere affectebat, Capucini minime dissentirent, iis loca omnia, quæcunque sibi in Ordine elegissent, collaturum spondet: Identidem Fratres ad Reformationem omni studio prouocaturum, denique in ea tum tuenda, tum propaganda omni ope, ac patrocinio illis ex animo se adfuturum pollicetur.

XX. Hæc Generalis Lunellus, tametsi haud meliori animi sententia, quam qua hæc prior Pisciota tentauerat, proculdubiò ducebatur: attamen tam grauiter, tamque appositis verbis, ac rationibus rem persuadere cœpit: vt Pontifex hac publicæ quietis, ac tranquillitatis spe allectus, huius rei summam sex S. R. E. Cardinalibus, ex quibus tres sibi quæque pars eligeret, Apostolica auctoritate determinandam commiserit.

XXI. Portò nihil cunctatum est, vtrinque enim statim Cardinales electi; dum verò lite inter partes contestata, magna inter Cardinales huius rei disquisitio fieret: Bernardinus Generalis, indicto vbique suis ieiunio, ac institutis ad Deum precibus, quibus tam graue Religionis periculum diuinæ clementiæ ab omnibus commendaretur; Antonio Sanseuerino S. R. E. Cardinali, qui inter tres illos Cardinales adnumerabatur, qui à Capucinis electi, eorum causæ fauebant; Schedulam quandam opportunè tradit: qua nonnulla responsionum capita, ac potissimæ rationes attingebantur, quibus vnio a Generali prætensa respueretur. Hanc Schedulam, ex antiquissimis Religionis monumentis, quæ in nostro Archiuio Romano asseruantur, haustam; ne periret, ex Italico idiomate in Latinum conuersam, hîc apponendam duxi, his verbis exaratam.

Bernardinus Generalis pro Religione scripto pugnat.

Schedula à Bernardino Cardinali Sanseuerino tradita.

XXII. DVODECIMVS *annus agitur, cùm prima huius Capucinorum Congregationis apud nos iacta sunt fundamenta; vt in ea austeriùs S. Patris Francisci Regulam, vitámque profiteremur: & quanquam nullum à suo ortu tempus effluxerit: in quo illa validissimè ab iis oppugnata non fuerit, qui in ipsius necem, ac interitum ab initio conspirauerant; ea tamen numero semper, multitudine, ac Regularis Obseruantiæ studio, ac feruore ita profecit, vt diuina virtus, ac velut Cæleste miraculum in ea negari minimè possit.*

Reformationis necessitas aperitur.

Ordo de Obseruantia, atque adeò Generalis ipse haud inficiantur, Reformatione illis summoperè opus esse; Reformationémque idcircò quotidie promittunt; diu Reformatio expectata est, nec nisi quotidianæ, menstruæ, & annuæ dilationes, ac promissa conspiciuntur. Iam verò quo pacto hæc duo sibi cohærere valent? Optima scilicet, ac perfecta in iis, qui iam reformati sunt, vita, ac Regulæ obseruantia; in aliis verò publica inobseruantia, ac Reformationis necessitas? Aut qua ratione tam disiuncta membra, sub eodem capite conuenire possunt? vt simul, qui austerissimè secundùm Regulam, & qui molliter præter Regulam viuunt, in vnum corpus coalescant? Quæ enim est participatio luci ad tenebras? Aut quæ conuentio Christi ad Belial? Denique cùm Pastor ouibus vita, & exemplo præesse debeat, illudque

Capitis proprium munus sit, vitam, ac spiritum in membra influere: quomodò rectè Ouibus præesse; aut eas Regularis Obseruantiæ exemplo antecedere potest, qui aduersa inobseruantiæ via graditur? Vel qua ratione Capitis officium obire, aut capitis instar vitam, ac spiritum membris impertiri valet; qui Regularis obseruantiæ, nec spiritum, nec vitam sibi vendicat. Nemo enim dat, quod non habet: quin potiùs, vel eum necesse esset à membris reformatis spiritum accipere, quod capitis dignitatem euertit: vel in ijs spiritum, ac spiritualem vitam extinguere, quod magis familiare esse solet. Atque hoc pacto obedientia, quæ ad Regulæ obseruantiam ordinatur, ab ipsa Regulæ obseruantia suos cultores euocaret, & ad inobseruantiam duceret. At clariùs adhuc rem attingamus.

XXIII *Regula S. P. nostri Francisci, non propter Obedientiam, sed Obedientia propter Regulam condita est. Dummodò sub optimi Pontificis nostri Pauli III. ac Superiorum nostrorum obedientia perfectè Regulæ nostræ obseruationi incumbamus; an non id satis esse censendum est? Quid aliud Obedientiæ iugum à nobis exquiritur; quod Regulari obseruantiæ potiùs obesse, quàm prodesse certum sit? Nec tamen Generali Magistro Fratrum Minorum Conuentualium subesse renuimus: haud ea ratione profectò, quòd altero melior sit: sed quòd nos à Regulæ obseruantia non impediat: Capucinos non oderit, non persequatur, non se illis hostem, aut infestum præbeat, non eos calumniis oneret, non eorum apud Sæculares homines bonum nomen, ac existimationem proscindat. Cùm verò hic Obseruantium Generalem, velut totius Ordinis caput agnoscat: dum Capucinorum Congregatio Minorum Conuentualium Generali subest: etiam Generali Obseruantium mediatè (licèt non immediatè) subiecta esse euincetur. Veruntamen Generalis hanc à nobis obedientiam, ac subiectionem alia ratione non exposcit; quàm vt subiectos deleat. Quod vel ex eo perspicuum est, quòd cùm nulla inter eos Reformatio, diu hactenus incolumis stare potuerit; sola hæc Capucinorum Congregatio, eò quòd ab illius obedientia libera sit, manet superstes; & quotidie florentior emergit. At quandoquidem vltrò ipsi fatentur, Obseruantium Ordinem, qui ad triginta millium Fratrum numerum excreuit, reformari non posse: quid est, quòd tam paruum Capucinorum numerum, qui facilem, nedum possibilem sibi Reformationem, ac Regulæ obseruantiam vendicarunt, in Ordine florere tam molestè ferunt? An non vident, dum hoc in nos imperium tam immani bello, tantaque diuini nominis iniuria, ac propriæ existimationis iactura sibi comparare student: id eos efficere, vt homines clariùs intelligant, ipsos neque charitate, neque vllo bono zelo duci; sed vel animi liuore, vel metu agitari; ne aut pristinis eleemosynis priuentur, aut propriam apud homines existimationem minuant; ob id potissimùm, quòd perfectam Regularis obseruantiæ, atque Euangelicæ vitæ normam, quam in Capucinis perspiciunt; in ipsis minùs elucere cernant.*

Obedientia Regulæ obseruantiam impedire nō debet.

XXIV. *Seraphicæ, atque Euangelicæ Regulæ perfectio, non in syllabis, aut dictionibus; sed in spiritu, & veritate consistit. Quamobrem Beatus Pater Franciscus Generalem in Regula idcircò Ministrum appellat; quòd is in veritate subditis spiritum, & vitam ministrare debeat. At si Capucinos sibi Generalis subijceret: quemnam illis Obedientiæ spiritum ministraret? Non eum sane, qui secundum Regulam, altissimæ paupertatis, ac Regularis obseruantiæ esset: sed eum tantummodò,*

Minorum Generalis Minister subditis spiritū, & vitam, nō necem ministrare debet.

qui secundùm præsentem inobseruantiæ statum ad relaxationem pelleret. Quò fit, vt nec spiritum, nec vitam iuxta Regulam ministraret.

Renouent igitur, & reforment seipsos, qui nos subiectos volunt: eósque qui reformatè viuunt, persequi desinant. Sancti Francisci paupertatem, austeritatem, humilitatem, vti Regula præcipit, sectari incipiant: tot sumptuosa ædificia, tot pomposos ornatus, tot illicitos ad pecuniam recursus, tot superflua ab Ordine amputent. In pastoribus ardens ad Christi, ac B. Patris imitationem studium, in cæteris feruens ad omnem Regulæ obseruantiam spiritus incalescat. Veros, ac legitimos se Pastores exhibeant, qui non aliunde per ambitus, ac prensationes in honores irrumpant: sed per humilitatis ostium inuiti ad dignitates rapiantur. Creditas illis animas verbo & exemplo pascant: nec sibi, aut aliis id impossibile esse persuadeant, quod passim fieri intuentur; quodque B. Pater Franciscus, ac ipsius Socij, demum tot alij post eos reipsa fieri posse, demonstrarunt. Cùmque hoc modo seipsos, ac suos Conuentus ad perfectam Regularis obseruantiæ formam reuocauerint: tunc profectò, nemine reluctante, hæc inter nos vnio stabiliri poterit; & communi assensu decerni. Fiat vnum Ouile, & vnus Pastor: quandoquidem bonus erit Pastor, qui oues præcedet. Dum verò adhuc discrepantia sunt ouilia, Pastórque alteri Ouili est ignotus; vnum Ouile esse non potest; nec vnus vtriusque ouilis Pastor. Ob id potissimùm, quòd Beatus Pater Franciscus illud tantùm proprium Ouile, ac Ouium Pastorem agnoscat, qui in Regulæ obseruantia simul conspirant. Quapropter, cùm primùm Religionem à Regulari obseruantia deflectere animaduertit: ne prorsùs suo ouili careat, nouas protinùs Reformationes excitat. At quandoquidem hæc nostra Capucinorum Reformatio, vtpotè suo Ordinis principio similior, priores omnes Reformationes perfectione antecellit: profectò haud mirandum est, quòd maiores ea pugnas, & contradictiones patiatur: atque adeò cunctis peripsema sit, vt quotquot in Conuentualium, & Obseruantium Ordine sub B. P. Francisco militant: omnes Regularis obseruantiæ fastigium, ac pacem assecuti videantur: solis verò Capucinis, velut Regulæ prædonibus bella, ac infestationes moueantur.

Generalis [illegible] & [illegible] describuntur.

XXVI. *In id summus Pontifex, & Cardinales maximè animum intendere debent, atque iis auxilium impendere, qui Euangelicæ vitæ normam in Orbem reuehunt; Ecclesiámque suis virtutum exemplis illustrant: Atque eò studiosiùs, eos sua auctoritate fouére, quò magis ab iis diuexari, ac nulla ratione molestari conspiciunt: qui cùm Regularem obseruantiam pessundent, id tandem calumniæ B. P. Francisco inurere non verentur: vt nec vilis panni habitum, nec Caputium quadratum gestasse affirment; quasi verò id & B. Francisci, & Sociorum habitus, qui in Mundo pro reliquiis habentur: & imagines, & picti parietes id copiosissimè non testentur. Veruntamen, cùm non habitus, sed virtus Monachum efficiat: hæc quæ ad rem non pertinent, prætereo. Deum verò duntaxat rogo, vt illis Reformationis spiritum impertiat, quò sapientiùs, ac maiori rerum veritate de his agere valeant.* Hæc verbo tenus in schedula.

[illegible] habi[illegible] vsed vir[illegible] Mona[illegible] [illegible] pra[illegible]

XXVII. Cùm igitur inter sex Cardinales Iudices agitata hinc inde controuersia, res eò deducta esset; vt ex his quinque in vnionem conspirantibus, iudicium ad Obseruantium partes apertè propenderet: Clementissimus Deus, qui Reformationis incolumitati inuigilabat: Cardinalis Sanseuerini, qui inter eos sextus erat, à

Capucinis

Capucinis electus, tam vehementer spiritum accendit: vt ardentiùs pro Capucinis agere, grauissimisque rationibus allatis, his verbis Cardinales collegas alloqui cœperit.

Cardinalis Sanseuerinus Capucinorum causam agit.

XXVIII Si post hanc inter Obseruantes, & Capucinos vnionem, & concordiam nostro iudicio definitam (Patres illustrissimi) certa nobis spes affulgeret: vt pace animis reddita, partes inter se concordes, tam amice se inuicem complecterentur; vt & vnanimes in domo Dei, ac sub eodem Religionis tecto habitarent; & vberrima illa bonorum, atque vtilitatum seges, quæ ex Capucinorum vita, ac diuini Verbi prædicatione in Dei Ecclesiam redundat, nullatenus diminueretur: planè velis omnibus, remisque in hoc nobis iudicium eundum esset: vt & exorti inter illos tumultus, ac perturbationes, velut gladio resecarentur; téque eum tranquillitatis statum assequerentur, ex quo copiosiora in Ecclesiam bona deriuarent. At vereor maximè: ne dum præter spem res nobis infeliciùs cessura est, eo non parua prudentiæ nostræ macula inuratur. Etenim nemini non perspectum est, quam inueterata sit, Obseruantium in Capucinos simultas: quanta ab exordio moliti fuerint, vt eos è medio tollerent: quam diuturno, ac immortali bello illos oppetierint; quàm graues in eos Tragœdias excitauerint: quot Principum fauores, quot calumnias, quot dicteria congesserint: quot denique arietes admouerint, vt eos penitus delerent, ac prosternerent.

Cardinalis Sanseuerini pro Capucinis Oratio.

Odium in Capucinos.

XXIX. Res quoque omnibus manifesta est, quàm malè ipsi suos Reformatos excipiant; quos vel inani Reformationis spe alunt, vel iam Reformatos deprimunt, exagitant, dispergunt, nec vllibi tranquillos viuere sinunt: quos tamen potiùs amplecti, fouere, augere, ac studiis omnibus prosequi deberent. Hinc facilè, quid de maximis eorum pollicitationibus, quibus nunc Capucinos prosequuntur, iudicandum sit, perspici potest. Si enim suos, quos diligunt, tam asperè exagitant: quid in alienos sibi infestos, inuisos, exosos, illos agere credendum erit? Planè maximè extimescendum est; ne sub hoc melle venenum lateat: cúmque sub hac fallaci promissionum spe sibi Capucinos subiecerint, nullatenus quiescant; donec Capucio illo, à quo tantoperè abhorrent, è medio sublato, ac præclara illa Regularis disciplinæ, ac totius Sanctimoniæ forma, quæ communem illorum lapsum, ac contemptibilem vitam accusat, planè suffocata, paulatim Capucinos extinguant. Perpendite, obsecro, Patres, si hi Capucinos toto Religionis corpore adhuc ab ipsis disiunctos, ob solam habitus distinctionem, & Regularis obseruantiæ rigorem, tam durè hactenus persecuti sunt, vt vi omni, atque conatu Reformationem ad internecionem quærerent: quid si illos subiectos habeant, actutos existimamus?

Suorummet Reformatorũ oppressio.

XXX. Accedat, (Patres) quòd Capucini in instituta Regulæ obseruantia, quam iam per plures annos, maxima cum virtutum laude, ac totius Orbis admiratione prosecuti sunt, ita fixi stant, ac immobiles; atque adeò in ea tenenda vnanimes; vt nullatenus huic vnioni assentiri velint; quin priùs ad syluas, ac deserta confugere, quàm ad Obseruantes migrare sibi eligant. Neque id immeritò, cùm certa ipsa rerum experientia didicerint, huiusmodi vnionem illis ad Regularem obseruantiam, non tam perniciosam, quàm omninò mortiferam ac exitialem futuram esse. An non maiores inde rerum perturbationes, ac tumultus oriri necesse est, qui non aliis planè, quàm nobis, qui in hoc consilium conspirauimus, imputari queant. Denique hoc vnum, ac supremum interimendæ Religionis periculum nobis in animum veniat. Num, Patres Illustrissimi, num Reformationem Deo, ac B. Francisco auctore, ad communæ Ecclesiæ bonum, atque Euangelicam vitam in Orbe instaurandam excitatam, Regulæ obseruantissimam, moribus gratam, nouum tandem Orbi spectaculum cunctis admirandum, nostro iudicij gladio confodi, perimi, trucidari æquo animo feremus? An nõ tot animarũ sanguis, quot in hac Reformatione Deo fidelissime famulantur, ac in posterùm famulaturi essent, horrẽdis vocibus aduersùm nos in Dei iudicio clamabit? Quid? An non ipsa nostro cõsilio extincta, ac

Regularis Obseruantia interitus.

Religionis à Deo instituta, & Ecclesiæ vtilissima, excasus.

prostrata Religio, suas ad Deum contra nos querimonias fundet: quam cùm nostra auctoritate fouere, ac sartamrectam seruare deberemus, nostro iudicio, ac potentia oppressimus. Nunquid non horum à nobis ratio seuerissimè exigenda erit? Quoniam cùm data esset nobis à Deo potestas, & Ministri essemus Regni illius, non rectè iudicauimus, nec custodiuimus legem iustitiæ, neque secundùm voluntatem Dei ambulauimus. Num æquitatis lex, aut Dei voluntas fert, vt quæ semel à Deo constituta sunt; humano iudicio, ac potestate tollantur? Id porrò certum, ac perspicuum est, vnionem hanc adeò Capucinorum Religioni funestam esse; vt si pro ea à nobis iudicium feratur, de illa prorsus actum sit. Quapropter, Patres illustrissimi, uobis magis consultum est, vt lethiferam vnionem, dissoluentes nos ipsos potiùs in illum diem puros seruemus; manúsque nostras à tam sanctæ Religionis sanguine innoxias, custodiamus: quàm vt Dei opus summo omnium nostrûm periculo conemur dissoluere. Tot denique conglobatis rationibus, ac tanta orationis vi, id reliquis Cardinalibus persuasit: vt omnibus in suam sententiam perductis communi sensu pro Capucinis iudicare decreuerint.

Sapient. 6.

Cadinalis consentientes ceteros in suam sententiā pertrahit

XXXI. Dum hæc Romæ agerentur, Ludouicus Rheginus, qui post triennium in Prouincialatus Officio apud suos exactum, Bernardinum Georgium sibi in eo munere superiori anno successorem acceperat, cùm à Ministro Generali Obseruantium, quem è Sicilia Romam redeuntem, Rhegio nuper obuium habuerat, multis verbis persuasus fuisset: vt se suosque concordi sensu à Minorum Conuentualium subiectione diffusos, ad Obseruantium obedientiam, ac societatem transferret, plurimásque ob id æquissimas conditiones obtulisset, quibus faciliùs illum in hanc deliberationem pertraheret. (Id enim Generalis cogitauerat, vt Ludouico, ac cæteris Calabris in hanc vnionem adductis, faciliorem sibi viam Romæ ad vniuersalem quoque aliorum vnionem sterneret.) Ludouicus tum propositis conditionibus, tum etiam copiosis Generalis pollicitationibus allectus, in eam vnionem propendere videbatur. Veruntamen; cùm rem eousque distulisset, quoad Prouincialem, ac Generalem Vicarium de ea certiorem redderet: hoc ipso tempore re cum Bernardino Prouinciali communicata, de ea communi sensu ad Bernardinum Generalem scribunt. At Generalis, acceptis vtriusque literis, protinus ad eos rescribit; monens ne vllis Generalis pollicitationibus moueantur: aut à pristino rerum statu se abduci sinant, litem enim adhuc apud Iudices Cardinales pendere: ac propterea nihil illis omninò in hac re innouandum esse præscribit.

Ludouicus & Bernardinus, Rhegini in vnionem propendunt.

XXXII. Interea Cardinales, quibus huius causæ iudicium commissum fuerat; cùm per dies aliquot assiduè illius examini, ac discussioni vacassent; tandem sententiam ferunt, Capucinos ab eo rerum statu, in quo hactenus per Apostolicam Bullam constituti fuerant, minimè deturbandos esse: neque ad vllam cum Obseruantibus vnionem esse compellendos: sed sub Min. Conuentualium Obedientia, iuxta ea, quæ in Bulla præscribuntur, confirmari. Hac sententia prolata, Cardinales iudicium ad Pontificem deferunt; qui, eo approbato, Bullam ad Religionis Capucinorum confirmationem hoc anno, sub die 25. Augusti condi iubet: qua priorem Clementis VII. anno 1528. editam confirmat. In eaq; nonnulla circa Religionis administrationem, ac Vicariorum tam Generalium, quam Prouincialium electionem, ac munus decernit. Capucinorum Congregationem sub Magistri Generalis Minorum Conuentualium Obedientia, quo ad ea, quæ in hac Bulla præscripta sunt, iterum constituit. Sub Excommunicationis latæ sententiæ pœna omnibus vsum habitus, qui à Capucinis gestatur, interdicit; nisi sub Generalis Capucinorum Obedientia permaneant. Postremò declarat, Capucinos, cùm suis Vicariis, seu Generalibus, seu Prouincialibus obediunt, eorum Regulæ, ac præsertim in eo vbi ait: *Præcipio firmiter Fratribus vniuersis, vt obediant suis Ministris*, plenè, & integrè satisfacere. Bullæ autem tenor hic est.

Capucinorū Congregatio Fratrum Apostolica Bulla confirmatur.

Reg. cap. 10

PAVLVS

PAVLVS EPISCOPVS,

SERVVS SERVORVM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

XXXIII §. 1. EXPONI *nobis nuper fecerunt dilecti filij Vicari⁹ modernus, & Fratres Ordinis Minorum Capucinorum nuncupatorum, quòd postquam fel. record. Clementi Papæ VII. Prædecessori nostro pro parte nonnullorum tunc expressorum Fratrum Ordinis Minorum, expositum fuerat, quòd olim feruore seruiendi Altissimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum ingressi, in ea professionem emissi per certum tempus permanserunt, & deinde de licentia suorum tunc Superiorum iuxta formam literarum Apostolicarum super vnione, & concordia inter prædictos, & Conuentuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipsorum Fratrū Conuentualium consortium se transtulerunt, & à tunc Magistro Prouinciali Prouinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conuentualium benigne recepti, ac aliorum Fratrum Conuentualium eiusdem Prouinciæ numero, & consortio aggregati fuerunt. Et deinde desiderantibus illis pro animarum suarum salute, ad Dei gloriam Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, Regulam B. Francisci obseruare: dictus Magister Prouincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & à Clemente septimo Prædecessore nostro, ac Sede Apostolica, quæcunque ad animarum suarum salutem, ac Dei gloriam opportuna illis viderentur, petendi, & impetrandi concessit.*

§. 2. *Ac etiam dilectus filius Andreas Tit. S. Priscæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector illis vt similem impetrationem facere, ita tamen, quòd vnus ex illorum consortio omnium nomine Magistro Prouinciali, seu Capitulo Prouinciæ dictorum Fratrum Conuentualium, in qua habitarent, singulis annis se præsentare in signum subiectionis teneretur: & ipse Magister (si sibi videretur) semel in anno, & non vltra illos visitare, & si inueneris eos Regulam prædictam non obseruare, ad eam plenius obseruandam illos admonere, ac debitis modis compellere posset. Præter hæc autē, nec illos de loco ad locu transferre, nec aliquid aliud illis iniūgere, aut ab illis exigere valeret; sed potiùs illos tueri, & defendere teneretur, vt in pace possent Altissimo in diuinis famulari; prout in literis patētibus eorundē Cardinalis Protectoris, & Magistri Prouincialis desuper cōfectis pleniùs dicitur cōtineri.*

§. 3. *Cum autem sicut eadem expositio subiungebat, literarum prædictarum vigore, nonnulli Clerici Sæculares, & Regulares, ac Laici ab ipsis Fratribus, vt præfertur nominatis, vel vno ex eis, ac ab alijs de ipsorum commissione receptis, Congregationem Fratrum Ordinis Minorum Capucinorum nuncupatorum constituerint: ipsique Fratres cupiant literas prædictas quoad insascripta confirmari, & extendi, & propterea nobis humiliter supplicari fecerint, vt huiusmodi eorum votis annuere de benignitate Apostolica dignaremur.*

§. 4. *Nos attendentes vberes fructus, quos Ordo ipse Minorum in Agro militantis Ecclesiæ hactenus produxit, & in posterum producturum spe firma speramus: ac dignum censentes, vt circa ea, quæ ipsius Ordinis incrementum concernunt, be-*

nignos fauores impendamus, huiusmo[illegible] supplicationibus in[illegible] literas C[illegible]mentis Prædecessoris huiusmodi, quarum tenores præ[illegible]ntibus haberi volumus pro expr[illegible] auctoritate Aposto[illegible]a, ex certa nostra [illegible]ientia, per præsentes approbantes & confirmantes illos dilecto filio moderno, & pro tempore existenti Vicario General[illegible] Congregationis Capucinorum huiusmodi, ac ipsius Congregationis [illegible] pe[illegible], ac si illæ ei[illegible]dem Congregationi, & Fratribus directe fu[illegible]ent, quoad omnia [illegible]gula in i[illegible] literis contenta suffragari debere decernimus.

§. 5. Et ni[illegible]ilominus auctoritate, & scientia [illegible]mi[illegible] per ca[illegible]em [illegible] statuimus, & ordinamus, quòd deinceps Vicarius Generalis [illegible]rum [illegible] C[illegible]pucinorum circa finem triennij, ex quo ad Officium Vicariatus huiusmodi elec[illegible]us [illegible] vel etiam priùs, aut posteriùs iuxta præfatæ Regulæ tenorem, ac [illegible]rum Fratr[illegible]m laudabiles Constitutiones, Vicarios, Discreto[illegible] & Custode[illegible] [illegible]cem [illegible] habentes quarumlibet Prouinciarum, & Custodiarum [illegible] ipsum Vicarium Generalem deputandum, ad Capitulum con[illegible]ocare [illegible] qu[illegible] si qui legitimo impedimento detenti ipsi Capitulo interesse n[illegible]n potue[illegible]nt, p[illegible]nuncios ab eis deputatos, [illegible]el suppletis votis eorum [illegible]uxta ipsorum c[illegible] p[illegible]sentia suppleatur.

§. 6. Qui sic congregati, omnia, & singula: quæ alij Fratre[illegible] di[illegible] Or[illegible]nis in eorum Generali Capitulo de iure, vel consuetudine, & ex priu[illegible] [illegible] [illegible]aciendi, ordinandi, & disponendi, & pot[illegible]ime [illegible]gendi vnum [illegible] eiusdem Ordinis, & Congregationis in eorum similem Vi[illegible]arium [illegible]eneral[illegible]m [illegible]atem habeant. Et ipsius Vicarij electionem, si à maiori parte Eligentium cele[illegible]r, [illegible] primùm commodè fieri poterit, Generali Magistro dictorum Fratrum Conuentual[illegible] nuncupatorum, sicut hactenus seruatum fuit, donec aliud desuper or[illegible]tum à [illegible]ede Apostolica fuerit, præsentent, seu præsentari faciant.

§. 7. Ipseque Generalis Magister intra triduum à præs[illegible]ntat[illegible]ne [illegible] electum Vicarium confirmare t[illegible]neatur, concedendo ei, & commit[illegible]do [illegible] vices suas. Tribuendo, videlicet, lib[illegible]ram pot[illegible] & auctor[illegible] ac om[illegible]modam facultatem suam super omnes, & [illegible]ulos [illegible]atres ei[illegible] Capucino[illegible] nuncupatos, etiam si alio quouis nomine nuncupentur, tam in [illegible]bus, quàm in mẽbris, publicè ac priuatim [illegible]sitandi Con[illegible] [illegible] in Prouin[illegible], a[illegible] cu[illegible]odiis omnibus eis subiectis, siue pro E[illegible]ione Vicar[illegible], D[illegible]r[illegible], [illegible]ardianorum, siue pro alijs [illegible]bus negotiis, facien[illegible], [illegible] noua [illegible]a, Conuentus, seu Eremitoria recipiendi, Fratres [illegible] c[illegible]endi, & puniendi, excommunicandi, & absoluendi, incarc[illegible]randi, & à carcer[illegible]us [illegible]berandi. Contradictores, ac reb[illegible]s per censuras E[illegible]as, & alia iuris ac d[illegible] remedia, etiam per inuocationem brachij Sæcularis, [illegible] E[illegible] [illegible]erit) compescendi, ac generaliter, specialiterque omnia & [illegible]ngula [illegible]rca F[illegible]tres, Conuentus, domos, loca, & Eremitoria [illegible]iusmodi faciendi, exer[illegible]ndi, & disponendi, ordinandi, administrandi, ac [illegible]uendi, quæ [illegible] Mag[illegible] [illegible]nis circa Fratres, Conuentus, domos, loc[illegible] Eremi[illegible] a F[illegible]a[illegible]um C[illegible] [illegible]nuncupatorum facere po[illegible]et, si pers[illegible]naliter a[illegible] intere[illegible]. Ac e[illegible]sdem auctor[illegible]atem, potestatem, [illegible]atiam, & facultate[illegible] per [illegible]um [illegible]rum Generalem eidem Vicario

Generali

Generali conce[illegible], vel earum partem, aliis Fratribus, quos ad hæc iudicauerit idoneos, committendi, & concedendi; nec non per ipsos prædicti Vicarij Commissarios cōmitti, & concedi faciendi. Et triduo elapso, & electo non confirmato, idē electus pro confirmato Sedis Apostolicæ auctoritate, cum plenaria potestate huiusmodi vsque ad Successoris Electionē [illegible] & infra [illegible] tempus officio suo sine festu omnium Vicariorum, & D[illegible]rum, [illegible] aut maioris partis eorundem renunciare nequeat. [illegible] omnes Vicarios, & [illegible] discretos sibi subiectos infra tempus O[illegible] sui in loco per [illegible] deputando quot [illegible] opus visum fuerit.

§. 8. *Si vero [illegible] Generalis Vicarius infra officij sui tempus ex hac luce migrauerit, aut aliàs ab [illegible] amotus, [illegible] Vicarius in aliis Prouincia mori, vel amoueri contigerit, [illegible], quàm [illegible] potens omnibus Definitoribus Capituli Generalis immediate præcedentis, & omnibus Vicariis Prouincialibus, ac de consilio, atque consensu duorum Vicariorum proximorum determinet locum, & tempus: nisi fuissent per Generale Capitulum, vel per prædictum Vicarium ante obitum ipsius, ac amotionem deputata. Et [illegible], qui fuerint euocandi, pro Successoris Vicarij electione celebranda, quo vocationis tempore, auctoritate Sedis prædictæ exerceat Officium Vicariatus huiusmodi primus Definitorum prædictorum, vel ipso deficiente secundus, & [illegible] aliis succe[illegible] cum plenaria potestate præmissa.*

§. 9. *Et [illegible] censeatur de Vicariis Prouincialibus, cùm eis mori, vel amoueri contigerit, [illegible] Prouincias regi, ac gubernari per primum, ac alios Definitores successiuè Capituli Prouincialis immediate præcedentis, prout supra de Vicario Generali statutum extitit, [illegible] semper, & reseruata prædicti Vicarij Generalis, vt præmittitur, potestate.*

§. 10. *Generalis verò tam Magister prædictus, quàm Minister Ordinis Minorum huiusmodi, aut quispiam Ministrorum, seu Magistrorum Prouincialium, seu aliorum [illegible] Fratrum di[illegible] Ordinis, tam Conuentualium, quàm de Familia, siue de Obseruantia nuncupatorum, donec aliter per Sedem Apostolicam ordinatum fuerit, prædicto Vicario Generali, seu cæteris Vicarijs, vel cuipiā Fratri eiusdem Congregationis Capucinis nuncupatæ [illegible], seu impedimentum aliquod inferre nō audeat, nec præsumat [illegible] pœna Excommunicationis latæ sententiæ, priuationis officij, omniumque actuum legitimorum. Nisi quod præfatus Magister Generalis, donec aliter per dictam Sedem ordinatum fuerit; per se duntaxat personaliter visitare, & corrigere [illegible], & [illegible] prædictum Vicarium Generalem: seu Fratres, domum, locum, & Ere[illegible] [illegible] Fratrum [illegible] nuncupatorum pie, benignè, & charitatiue ad meliorem [illegible] reuoca[illegible]. Et si quempiam (quod absit) repererit crimino[illegible] [illegible] consilio, & assensu maioris partis Vicariorum præm[illegible]rum, cæt[illegible] de [illegible], & assensu maioris & sanioris partis Fratrum, domus, [illegible] conuentus [illegible] eodem [illegible], & non extra corrigere valeat, [illegible] punire, pœnitentiare, ac emendare [illegible] quòd delicti qualitas exegerit [illegible]. D[illegible] regimine vero, ac cura prædictorum Fratrum Capucinorum nuncupatorum se a[illegible].*

§. 11. *Distri[illegible] quocumque condi[illegible] existat, sub Excommunicationis latæ sententiæ pœna [illegible] incurrenda, ne habitum per*

 eos

eos deferri solitum, nisi sub dicti Vicarij Generalis pro tempore existentis obedientia & cura permaneant, gestare quoquo modo præsumant,

§. 12. *Insuper vestigijs piæ memoriæ Pij Papæ secundi etiam Prædecessoris nostri in hac parte inhærendo, qui alias ex certis causis auctoritate Apostolica, ex certa scientia in fauorem Familiæ de Obseruantia interpretatus est, ac declarauit, quod cum Apostolica Sedes Generalem totius Ordinis Minorum, Ministrorum Generalem, & Prouinciales Vicarios Ministrorum loco, certis, pijs, ac sanctis [illegible] esse voluisset, ac decreuisset, Vicarij ipsi, qui illis præessent, & quibus ipsi ex debito eorum professionis obediebant, & veri, & indubitati [illegible] Ministri, cum tamen B. Franciscus dicti Ordinis Institutor, eos esse intellexisset, quoadusque præfata sedes, in cuius arbitrio consistebat, aliud alio respectu ordinare statuisset, [illegible], ac perpetuò forent differentes à prædictis Ministris solo nomine, eósque qui dictis Vicarijs obedirent, secundùm dictæ Sedis determinationem, eorum Regulæ, & præcipue in ea parte, vbi erat: Præcipio firmiter Fratribus vniuersis, [illegible] obediant suis Ministris, plenè, & integrè satisfacere, auctoritate, ac scientia prædictis declaramus, ac decernimus, quòd donec aliter super præmissis per præfatam Sedem ordinatum fuerit, Fratres Capucini prędicti eorum Vicarijs, prout de [illegible] Familiæ per dictum Pium Prędecessorem, vt præfertur, statutum fuerat, obediendo plenè, ac integrè præfatæ Regulæ satisfaciant.*

§. 13. *Quocirca vniuersis, ac singulis Venerabilibus Fratribus nostris [illegible] triarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, nec non dilectis filiis Abbatibus, P[illegible], ac alijs personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas ac in eis contenta, quæcunque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Vicariorum, & Fratrum Capucinorum prædictorum, siue alicuius eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, ac in eis contenta huiusmodi firmiter obseruare, ac singulos, quos præsentes concernunt, illis pacificè gaudere. Non permittentes eos desuper, per quoscunque contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, seu perturbari. Contradictores quoslibet, ac rebelles per censuram Ecclesiasticam, ac alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas [illegible] iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij Secularis.*

§. 14 *Non obstantibus præmissis, ac recolendæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui Prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis ac alijs Apostolicis Constitutionibus, nec non quibusuis priuilegijs, ac indultis Apostolicis, sub quibusuis tenoribus, ac formis, cum quibusuis clausulis, ac decretis, quæ aduersus præmissa nullatenus suffragari volumus, cæterisque contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus commu[illegible] vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.*

§. 15. *Volumus autem, quod præsentium transūptis manu publici Notarij subscripti, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Canonici alicuius*

Cathedralis Ecclesiæ munitis, eadem fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberentur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo trigesimo sexto, octauo Kal. Septembr. Pontificatus nostri anno secundo. En quò tandē acrior hæc persecutio, quę extremū afflictæ Religioni diē ominari videbatur, diuina benignitate euasit: eò planè, vt illustrior Dei in ea, tum propugnanda, tum confirmanda, Prouidentia eluceret: cui id ab exordio peculiare fuit; vt diuinum hoc germen, ac cælestem plantationem, inter aduersa satam, enutritam, auctam: eò tunc profundiùs solidaret; cùm eam grauioribus tempestatibus concuti sinit.

XXXIV Hac itaque Controuersia per Cardinalium iudicium sublata, a Capucinis publicè Deo gratiæ actæ fuerunt, qui sua illis ope, ac Prouidentia adfuerat: quique inter maiora Religionis pericula noua Pontificis auctoritate nutantem rerum statum (vti sæpè consueuerat) rursus cælesti benignitate confirmauerat. Atque inde maxima illis, tum diuinæ protectionis, tum futuræ propagationis spes in animo oritur. At ex Aduersariis nonnulli, cùm se hac vnionis, qua Capucinos delere se posse existimabant, spe frustratos viderent; altera via, nimirum linguæ aculeis illos aggredi parant: passimque in vulgus disseminant, se quidem ab exordio Capucinorum vnionem, velut Religioni vtilem, & honorificam iudicasse. at re maturiùs considerata, cùm propriam Reformationem longè Capucinorum Reformatione præstantiorem, ac rigidiorem expectarent; Capucinos verò non nisi homines ignauos, nulla vera virtute constantes, sola rerum apparentia tumidos, cerucosos, impetitos, denique ad omnia ineptos offendere̅t: eos velut indignos, atque Ordini potiùs obfuturos, quàm profuturos ab vnione, quam illi summoperè optauerant, reiecisse: quos propterea breui suamet vanitate in inanes spumas abire necesse sit. *Aduersarij in Capucinos oblatrant.*

XXXV. Has in Reformationem maledicentias, & obtrectationes, quibus Aduersarij Capucinorum vitam, velut maculis aspergebant, cùm ij diu æquo animo tulissent, ac Euangelicam vicem rependentes, pro ipsis ad Deum preces funderent; his tamen Bernardinus Generalis bonum Religionis nomen apud homines minui, & scandala inde haud aspernanda in populo oriri animaduertens, Francisco Actino, & altero Titelmano secum sociis assumptis, ad Cardinalem Quignonium, qui non pridem Minorum de Obseruantia nuncupatorum Protector creatus fuerat, opportunè accedit: cui, vbi publicas Fratrū Obseruantium obloquutiones, ac infames libellos exposuit, quibus Capucinorum Religio ab iis proscindirur: id quoque sibi propositum esse indicat, obtrectatoribus ad Contradictorium vocatis, corā Apostolica Sede, tot calumnias, quæ in apertam sui Ordinis perniciem vergunt, abstergere: nisi ij linguam à maledictis compescant. Porrò Cardinalis, qui ab huiusmodi obtrectationibus, velut à re planè indigna, abhorrebat: cùm his suos contaminatos intelligeret; id adeò ægrè tulit, vt protinus se facto maturius prospecturum polliceretur: interea Bernardino suadet, vt lentius in ea deliberatione procedat. Tum vero nihil moræ interponens, ad Aræceli Conuentum aduolat: vbi Senioribus Patribus accitis, his iustas Capucinorum de violata ipsorum fama, querimonias explicat: atq; vbi Bernardini Generalis, aliorumq; illius Ordinis Patrum, de causa coram Pontifice agēda deliberationem aperuit: iis consultius fore persuadet, vt deinceps à conuitiis in Capucinos abstineant. Hoc pacto; quandoquidem res nulla iusta ratione, aut excusatione cohonestari poterat; tum ob Cardinalis Protectoris auctoritatem, tum maximè ob ipsam malefacti conscientiam, quam sibi in ea causa, velut mille testes aduersariam patiebantur: tandem à maledictis cessatum fuit.

XXXVI Cæterum, inter tot maledicta & obtrectationes, quibus vndiq; Capucinorū Religio hoc tempore diuexabatur, ex Obseruantium Ordine (quod planè mirandum est, ac diuinæ tantùm Prouidentiæ tribuendum) quamplurimi: Viri doctrina, ac virtute *Plerique illustres Viri ex Obseruantibus ad Capucinos accedunt.*

tute illustres ad nostros accedunt:inter quos hoc Anno Fr. Iacobus Melphitensis, celeberrimus Diuini Verbi concionator, ac Neapolitanæ Vrbis Lector: Vir doctissimus, atque inter Obseruantes Primarius, cùm Neapoli magno cum Vrbis applausu, Quadragesimale prædicationis officium obiisset, maiori omnium ædificatione, cum Fr. Timotheo socio ad Capucinos se confert. Quem plerique alij, ac præsertim ex discipulis, Fr. Franciscus Boccalinus Calaber, ac Fr. Bernardinus à Cilento, eodem tempore, atque eodem spiritu ducti sequuntur: simúlque Capucinorum habitu in Neapolitana Prouincia donantur.

XXXVII. In Mediolanensi quoque Prouincia Fr. Iosephus à Ferno, quem alij a Mediolano vocant, diuini Verbi Concionator, simul cum Fratre Angelo germano ipsius fratre, F. Francisco, & F. Hieronymo Nouariensibus, ac F. Aegidio de Orona ex Obseruantium nuncupatorum Familia ad Capucinorum Reformationem transmigrantes, Brixiæ Religionis habitu cohonestantur.

XXXVIII. Post hæc Bernardinus Generalis missis in Calabriam litteris, Ludouicum Rheginum, & Bernardinum Prouincialem de vnionis controuersia à Cardinalibus dirempta, certiores reddit: iubétque vt ab Obseruantibus penitus disiuncti, sub Min. Conuentualium Capite iuxta vtriusque Bullæ præscriptum permaneant.

XXXIX. Inter hæc Bernardinus Georgius Calabræ Prouinciæ Vicarius, vix per sesquiannum eo munere functus, hoc anno circa quartam Aduentus Dominicam extremum mortali vitæ colophonem imponit: vt immortalem apud Superos inchoaret. Huius viri, quandoquidem celebris est apud Calabros memoria, vitaque tot, tantísque virtutibus exornata: vt & Seraphicam, & Catholicam Religionem quamplurimùm illustrauerit; nonnulla hic, quæ ad ipsius vitam spectant, ex antiquis monumentis deprompta, colligenda duximus: ne gloriosis Viris, ac Religionis nostræ parentibus ea à nobis laus immeritò subtrahatur, quam sibi ex præclarissimarum virtutum luce comparatunt.

Fr. Bernardinus Georgius Calaber diem extremum claudit.

BERNARDINI RHEGINI
Cognomento Georgij, Vita ex antiquis M. S. decerpta.

XL. BERNARDINVS igitur (vt à genere exordiar) Rhegij, ex nobili illius Vrbis Familia ortum duxit. Est autem Rhegium, quod alij Regium Iulium absque adspiratione, alij Neptuniam, siue Posidoniam appellant: Vrbs in inferiori Calabria iuxta Merulæ descriptionem: quam tamen alij in superiori, quæ Magna Græcia dicitur, collocant, antiquissima, olimque potentissima; vnde Rhegium nomen sortitam ferunt, quòd Regia esset Vrbs, multis alijs imperans. Hæc ad fretum loco prominenti sita: quamquam varijs olim tum à Dionysio Rege, tum à D. Iubellio Campani exercitus Ductore, ac nuper à Caradino Turca Solimanicæ Classis Præfecto, atq; alijs cladibus, ac calamitatibus ita affecta fuerit: vt anno 1594. à Turcis fere incendio vastata fuerit: adhuc tamen floret incolumis: ac tum propter Archiepiscopatus dignitatem, qua cæteris præstat; tum maximè ob multam clarissimorum Virorum copiam, quibus ea fœcunda fuit, [illegible] quos haud infimum sibi locum vindicat Bernardinus; qui cum à teneris annis, cælesti quodam dono, pietatis studiosissimus esset, Ludouico Rhegino, cuius etiam præmatura virtus adulescentiæ annos anteuerterat, ab ineunte ætate arctissimo amicitiæ vinculo coniunctus fuit: [illegible] quos cum tanta animorum similitudo vigeret, vt eodem spiritu ali, ac moueri viderentur: eo factum est, vt eodem quoq; Patre luminum inspirante, eodem non modò anno, Mense, ac die; verùm etiam eadem Vrbe, loco, ac Religionis sensu sæculum exuere: atq; in sacram Min. de Obseruantia nuncupatorum militiam adscribi festinauerint. In ea verò Religione, quæ tunc plurimùm doctrina, ac virtutibus florebat: cùm simul per aliquot annos commorati fuissent, Bernardinus à Ludouico, qui in liberalibus disciplinis haud mediocriter versatus erat, hu-

Rhegium, Vrbs in magna Græcia.

Bernardinus inter Obseruantes adscribitur.

manioribus

[illegible]us literis imbutus, B[illegible] primùm à Superioribus destinatur, vbi sub Frācisco Licheto Magistro, Philosophiæ, ac Theologiæ operam dedit: tum Lutetiam Parisiorum missus, ca[illegible] do[illegible]atum, atque Ecclesiasticarum literarum præ[illegible]tia[illegible] est [illegible] vt summa cum ingenij laude à facultate Parisiensi Doctoratus laurea[illegible] [illegible]tus fuerit.

XLI. Incredi[illegible] huius Vi[illegible] erat, ad summas quásque, ac difficillimas discip[illegible] capescendas, [illegible]as. Græcas literas tam breui tempore, tamque perfectè didicit; vt Græcus ipse videri potuisset. In Scoti subtilitatibus, doctrina, distinctionibus, ac [illegible] argu[illegible]s adeò ver[illegible]tus erat: vt [illegible] explicandis, [illegible] omnibus admirabilis videretur: ita vt plurimum il[illegible] tum Scotus tum [illegible] Scoto operā nauant, illius lucubrationi[illegible] deberet [illegible] copiosa, quæ in Scoti Scripta elab[illegible]rauerat, tēporum iniuria ac nostrorum incuria perijssēt. In litera[illegible] ve[illegible] [illegible], ac disceptationib[illegible] tāta ingenij vi, & acumine, tantaque rerum facilitate, ac luculentia præstabat: vt difficillima q[illegible] [illegible] argumenta, [illegible], ac perfectè dissoluerit, vt qui [illegible] nel cū eo congressi fuerant, [illegible] deinceps erudi[illegible]nem, ac in[illegible] [illegible] pert[illegible] erent. Præstans Bernardini ingenium.

XLII. Hinc porro factum [illegible] vt cum [illegible] Messana [illegible] publica disputatione institutam Bernardinus, Theologi[illegible] [illegible] propugnandas proposuisset: tantam in [illegible] apud omnes gloriam con[illegible]tus [illegible], vt Georgij inde ob summam ingenij [illegible], ac strenuitatem, qua in iis defende[illegible] præcelluerat, [illegible] acclamantibus, cognomen acceperit. Bernardinus unde Georgij cognomen acceperit.

XLIII. Vir autem tanta morum suauitate, tanta mansuetudine, ac lenitate præditus erat: vt ad [illegible] mentis [illegible]tionem, c[illegible] animos ad se allic[illegible] compositus [illegible] videretur, ita [illegible] be[illegible]s, [illegible], & ad omnem humanitatis gratiam [illegible] [illegible] conferrem, [illegible] illius consuetudine, ac familiaritate frui liceret. Ver[illegible] in eo summa [illegible] atque admiratione di[illegible] fuit; quòd cum summa ingenij, ac doctrinæ præ[illegible] maxima quoque vitæ probitas, singularis prudentia, & virtus coniuncta fuit. Qua denique factum est; vt cum animum [illegible] [illegible], Regularemque Obseruantiam apud [illegible] dilapsam [illegible]eret: con[illegible] [illegible] Ludouico inito, Reformationem [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible]. Eam verò cùm ab Ordinis Superioribus [illegible] non posset, Romam profecti, à Clemente 7. Pontifice, Ecclesia[illegible] SS. Apostolorum (quemadmodum anno 153[illegible] superiùs explicatum fuit) ad Reformationem instituendam impetr[illegible]. Ve[illegible] per aliquod temporis spatium commorati, cum Reformatio[illegible] [illegible] Superiorbu[illegible] cernerent, in Calabriam rede[illegible]s, anno tandem 1532. se Capucinorum [illegible]gationi adiunxerunt: in eaq; [illegible] ob [illegible] Fr[illegible] Obseruan[illegible] persecutio[illegible] dura, ac grauia perferunt, quæ codē, ac posterioribus annis a no[illegible] exarata fuere. Ad Capucinos vna cum Ludouico [illegible] erat.

XLIV. Bernardinus verò vbi se optata Reformatione [illegible] vidit, tanta vitæ austeritate, paupertatis studio, ac cæteris Religiosæ [illegible] virtutibus cur[illegible] [illegible] vt reliquos suo exemplo ad perfectam Regularis Obseruantiæ formam instrueret. Vnico, ac sæpè lacero habitu contentus, q[illegible] [illegible] aff[illegible] [illegible] ter[illegible] manuque lignea Cruce armatus [illegible] Prædicatoribus familiare erat) Dei Verbum vbique ardenti[illegible] [illegible]minabat.

XLV. Initio quidem contigit, cum [illegible] verba [illegible] exornaret [illegible] summa elegantia, humanisque Rhetoricæ artis præceptis [illegible] [illegible] musau[illegible]entium animos mouere videretur [illegible] eo fa[illegible] est [illegible] vt cùm prim[illegible] apud [illegible] fermonem [illegible] Deo prę[illegible] agente, qui eum ad Euangelicæ, atque Apostolicæ prædicationis regulam [illegible] decr[illegible]at: minùs aud[illegible] [illegible] fuerit, vti anno 153[illegible] [illegible]um fuit. Ve[illegible] [illegible] cælesti [illegible] Dei iud[illegible] a[illegible]monitus, vt sermonis [illegible], a que e[illegible] [illegible] lenocinium cum spiritus [illegible] commu[illegible] et. adeo ta admonitione prose[illegible] [illegible] oratione [illegible] [illegible], tanta deinceps Dei Verbi spirit[illegible]

vehementia

vehementia proponeret, vt planè mirabiles in populis, ad pietatem motus excitaret.

Vis cælestis Bernardini prædicationi indita.

Panormi prædicaturus, cum Vrbe tota in factiones discissa, Ciues mutuis inter se odiis exardescerent: Bernardinus, re prius multis lachrymis Deo commendata, tanta cœpit spiritus libertate, ac feruore in concitatas seditiones inuehi; ac tam singulari prudentia, ac dexteritate, qua plurimùm ex Dei dono in agendo præstabat, exortas controuersias componere; vt breui dissensionibus sublatis, ac odiis extinctis, animos ad concordiam prouocauerit; mutuámque inter eos pacem, ac amorem conciliarit. Res porrò tanta facilitate, ac tam breui tempore peracta est, vt cùm id vniuersi diuinæ virtuti adscriberent; Viri deinceps Sanctitatem admirarentur: & quem ab exordio Prædicatorem respuerant, atque eo munere indignum existimauerant: deinde publica voce Vrbis Apostolum à Deo missum acclamarent. Ea siquidem Bernardini verbis vis inerat, diuinitùs indita; vt & animos mutaret: &, diuino spiritu afflante, quo nonnunquam, dum sacri Verbi [illegible] deunderet, euentura prædicebat, audientes ad pœnitentiam compelleret. XLVI.

Catanæ incendium prædicit.

Id illi sæpenumero, ac præsertim Catanæ, quæ Siciliæ Vrbs est, contigit: in qua dum ad populum verba faceret; atque alterius Ionæ instar, in Vrbis illius vitia acerrimè inueheretur, diuino mox Spiritu correptus, in hæc verba, velut a Dei consilio hausta prorumpit. Audi Catana, quæ tot, ac tantis vitiis fœtes; vt eorum fœtor iam ad nares Domini Sabaoth ascenderit. Audi, misera, & expergiscere, quæ dicis in corde tuo: Ego sum, & nõ est præter me amplius: non sedebo vidua, & ignorabo sterilitatem. Ecce veniet super te malũ, & nescies ortum eius: irruet super te calamitas, quam non poteris expiare: veniet repente super te miseria, quam nescies. At quænã ea sit, ignoras? Ecce insperatò erumpent ab hoc Monte Aetnã indigitans, [illegible] radicem Vrbs hæc sita est, flammæ tuorum scelerum vltrices, quæ vsque ad Portas tuas peruenient, téq; vsq; ad fundamenta exurent, deuorabunt, ac supremã tibi vastitatem afferent: nisi pœnitentiæ lachrymis, ac imploratis B. Agathæ suffragiis diuini furoris flãmam extinguas. Hæc & alia Dei Seruus diuino planè Oraculo percitus prædixit: quæ non longe post id tempus, eo plane modo, quo ab eo prænunciata fuerant, euenerunt. Etenim anno vix elapso, repentè flammarum globus à principio quidem exiguus, ac columnæ instar, ab Aetna qui Catanæ adhæret, perpetuósque è Cratibus ignes euomit, descendere visus est: qui mox, perinde ac si in fluuium igneũ liquesceret, rapido cursu ad Vrbem ferebatur. Vrbs verò perterrita, cùm proximum incendiu sibi imminere cõspiceret ad B. Agathæ patrocinium, ac velũ confugit: quo munita, ac solẽni mox supplicatione instituta, collachrymãribus cunctis cõmune periculum, ac diuinam misericordiam exorãtibus, vbiuã incẽdio processit XLVII.

Is. 47.

Velum S. Agathæ Aetnæ flammas extinguit.

Porrò igois domibus, agris, ac quæcunque inter Montem, & Ciuitatẽ iacebant, incendio deuastatis, iam ad Vrbis portam perrectat: cum opposito illo B. Agathæ velo, populóq; vniuerso ad pœnitentiam cõuerso, pisq; clamoribus ad Deum, ac B. Agatham personante, stetit, Deo impetante incendium; neque vlterius progrediens, ibi fluctus igneos confregit: ac penitus extinxit: vt Bernardini commotio [illegible] ab humano, sed à diuino Spiritu profecta probaretur. Accidisse hoc incendium anno 1537. testatur Thomas Fazellus de rebus Sicul. lib. 2. capit. 4. XLVIII.

Thom. Fazell. de reb. Sic. l. 2. c. 4.

Eudem quoque Dei Spiritu afflatum cum in Patria Vrbe Dei Verbum Quadragesimali tempore disseminaret, ubi firmatam suorum impœnitentiam, & contentiosam in sceleribus pertinaciam pro concione deplorans, futurum prænunciat, vt ea breui a Saracenis deuastetur. Quod paucis deinde annis elapsis, anno scilicet 1543. contigit: cum Caradinus Turca Solymanicæ Classis Præfectus, Regnum inuadens, Vrbem penè ad rudera vsque deuastauit. XLIX.

Rhegij deuastationem prænunciat.

Merul. Cosmog. p. 2. l. 4.

Tanta Bernardinus, ac tam ingenti, Animarum salutis, quas [illegible] cruore comparatas, cupiditate æstuabat; vt nullis vnquam verbis, nullis hortationibus, nullis laboribus, nullisq; incõmodis parceret, [illegible] peccatis reuocaret, vel ad virtutes impelleret. Eo fiebat; vt hunc Dei Verbu publice [illegible] oneret, L.

Ipsius erga Animarum salutem studium.

siue priuatis sermonibus homines ad pœnitentiam prouocaret, tanto id mentis affectu præstaret, vt totus præ charitate animo liquefieri videretur. Hinc Seruum suum Deus plerunque Cælesti diuinarum reuelationum luce illustrabat: qua non modo futuros rerum euentus, verum & cordis arcana, occultasque hominum cogitationes penetraret.

LI. Id aliquando perspicuum fuit, ac præsertim dum in Rhegij Conuentu moram traheret. Nobilis enim quidā Vir Rhegiensis, secum animo [illegible] quod cùm ille catenus nemini, ne verbo quidem significaret, [illegible] cogitauerat. At Bernardinus, re diuinitùs cognita, virum accersit; seorsimque [illegible] cordis illius cogitationem, ac consilium aperiens, grauiter increpat, atque a scelere deterret. Quo cùm ille obstupescens, quo pacto id sciret, quod ne muscis quidem perspectum erat, ab eo quæreret: ne pluribus differas, inquit Bernardinus, [illegible] corda, & cogitationes contemplatur Deus, [illegible] omnia aperit; vt ab iis animum auertas. Vir autem Bernardini dicto obediens, mentem oppidò a scelere reuocat, culpamque pœnitentia expiat.

LII. Cum igitur tot eximiis, ac cœlestibus donis diuina gratia Dei seruum Bernardinū exornasset, vt & futura diuino spiritu prædiceret, atque intimos mentium recessos penetraret; ne eorum magnitudine aliquando extolleretur, sed [illegible] magis illius virtus proficeret, quo maiori infirmitate deprimeretur: eum ad inconstantiæ spiritu tētari permisit. Cùm enim post primā illām S. Eliæ, & Paualiæ perse[illegible]nem, rebus nonnihil sedatis, semel per Calabriam iter faceret: contigit, vt quadā die [illegible] occasum Nepitium appelleret; cumque, quò ea nocte diuerteret, non inueniret, ad Minores Obseruantes se confert, à quibus benigne hospitio excipitur. [illegible] Familiæ Fratres, [illegible] a Bernardino ad Capucinos transfugiatum [illegible] erat, illum statim obsidentes; [illegible] charitatis amicitiæ specie, a suo instituto Reformationis prosequendæ consilio, multis rationibus auocare conantur; atque, vt ad suos redeat, pluribus verbis hortantur. His Fratrum persuasionibus suas quoque suggestiones adnectens Tentator, loci, ac tēporis occasione captata, varias illi rationes, & apparentes causas animo ministrare cœpit, quæ illū à proposito dimouere possent.

LIII. Obiiciebat primum insuperabiles propemodùm [illegible] difficultates, quæ in Capucinorū Reformatione prosequenda in dies vndique se efferrent: quibus tandem cum cedere oporteret. O[illegible] quoque immanes, [illegible] perennes Ordinis infestationes, quibuscum illi perpetuò decertandum erat: [illegible] inter bella, & altercationes illi semper degendū esset, nulla vnquā pace, aut animi tranquillitate, qua summopere optabat, frui posse speraret. Obiiciebat [illegible] nimiam illam vitæ asperitatē apud Capucinos institutam, quæ cum naturæ propemodùm vires excederet, diuturna esse non poterat: quamobrem, vt sibi, suæque incolumitati maturè consuleret, ad Obseruantes illi [illegible] persuadebat. Obiiciebat postremo sibi inter Obseruantes Regularis obseruātiæ viā haud ita interclusam esse, quin cautelis quibusdā adhibitis, quas illi animo apparentes proponebat, conscientiæ stimulis satisfacere valeret.

LIV. His cogitationū, ac tentationum fluctibus Bernardini animus adhuc imprudens, ac Diabolicæ artis ignarus iactabatur, & obscurioribus tenebris demersus, quid in seipso ageretur, necdū plene animaduertebat: cum illi extemplo diuina [illegible] tenebras luce affulgente, Tartareas ibi fraudes adesse conspicit: statimque exiliens, ac signo se Crucis contra Tentatorem armans, ociùs ad Ecclesiam festinat, vt diuinam [illegible] impensiùs opem aduersus tentationem imploret. Accidit verò, vt dum ad Ecclesiam pergeret, in senis cuiusdam Patris, sibi olim amicissimi, cubiculum incideret. quod cum ingressus fuisset, totā Amico singillatim tētationē aperit; ab eoque quid in ea re illi agendū sit, consilium postulat. At Senex [illegible] cū lacrimis ait: Quid Bernardine, quod certū est, in dubiū reuocas? Quid animo h[illegible]tas? quasi tibi incertū sit, apud quos, aut purior Regulæ obseruātia vigeat, aut securior animi quies [illegible] possit. Quis magnū inter nos, & Capucinos discrimen esse non videt? [illegible]

Occultas hominis cogitationes agnoscit atque aperit.

Grauiter à Diabolo de Reformatione deserenda tentatur.

Bernardinus tentationem Senecio amico aperit, & consilium quærit.

apud illos omnia Regulæ consentanea, omnia ad Regularem disciplinam instituta, omnia tuta, tranquilla omnia reperiantur. Inter nos verò non nisi rerum perturbationes, cogitatiuum tumultus, internæ pugnæ, irrequieti animi motus, plurima tandem conscientiæ vulnera, quibus vndique oppetimur, ac conficimur, grassentur. In portu nauigas; quid maris procellas quæris? Vtinam me grauis ætas, ac canities non impediret: quàm celeres, mihi crede, ad vos mouerem pedes!

His auditis Bernardinus, quasi qui à graui pôdere respirat, cum a Diabolica tentatione nonnihil se subleuatum sensisset; ocius in Ecclesiã properat: vt vberiorem, ad eam tentationem penitus deuincendam, à Deo gratiam postulet. Dum igitur ante diuinissimum Eucharistiæ Sacramẽtum prostratus Deum cum lachrymis orat, En visibilis Iesu Christi Domini nostri illi Maiestas apparet, illum his verbis obiurgans: Bernardine, quid est, quòd me relicto, ad alios confugis? An non ego præ omnibus tibi opitulari valeo? Benè stas: quid sedem mutare cugitas? Ignoras, haud sine meo consilio hanc tibi tentationem accidisse? vt ex ea veram humilitatem ad disceres: nihilque tibi præter diuinæ meæ gratiæ auxilium, arrogares. Perge igitur quò cœpisti: Ad hanc te ego Reformationem vocaui, consilium inspiraui, animum addidi, vires ministraui. Tu vocationem tuam ne deseras, sed pro ea vsque ad mortem certa. *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam.* Hisque dictis, euanuit. LV.

Christus Bernardino apparet.

Porrò hac Domini voce Bernardinus confirmatus, tantum sibi sensit animo roboris, ac fortitudinis, ad dura omnia pro Reformatione toleranda accessisse: vt prior illa tentatio omnino abscesserit: eàmque in arrepto Religionis proposito stabilitatem, sibi diuinitus inditam acceperit: vt pro ea tuenda, ac propaganda fugas, carceres, inedias, persecutiones quamplurimas, alacri deinde animo perpessus fuerit: in quibus Deum, Angelósque auxiliatores, & consolatores habuit. Etenim præter ea, quæ de Messanensi carcere Superiori anno dicta sunt, à quo Angeli ministerio liber euasit; illud etiam de eo in antiquis monumentis legitur: quod cùm aliquando aduersarios, à quibus insectabatur, fugiens, celeri cursu ad syluas se proriperet: ab Angelo, qui sub formosi Iuuenis specie, post tergum illius Caputium apprehendit, his verbis sistitur. Quid Bernardine fugis? Ad quem Bernardinus conuersus, cum hominem crederet: An non (inquit) Aduersarios insequentes vides? qui Apostolico Diplomate armati me, Capucinósque omnes ad carceres quærunt? Ne metuas (ait Angelus) Christus enim Dominus pro Capucinis stat: ac pro eis contra Aduersarios pugnat, atque his dictis euanuit. LVI.

Angelus Bernardinum fugientem consolatur.

Fungebatur eo tẽpore Prouincialis Vicarij munere in Calabria Ludouicus Rheginus: qui cũ trienniũ in eo officio exegisset, in Comitiis, quæ Mileti celebrata fuerũt, anno 1535. Bernardinũ sibi in Prouincialatus munere successorẽ accepit. Agebat tunc Bernardinus sexagesimũ supra nonũ suæ ætatis annũ, quo tẽpore cùm primùm Generale Capitulũ Romæ indictum esset, eò conuenire iussus: rursus quoq; hoc anno ad noua Comitia regredi cõpellitur. Eo in itinere cùm plurima, ob graues annos, tum etiã propter longioris itineris labores, incõmoda passus esset: vix sesquianno eo munere perfunctus, in Cõuentu Rhegij in morbũ incidit: quẽ cùm sibi supremũ fore ex superna Dei reuelatione accepisset: dicéq; quo ex hac luce migraturus erat, Fratribus præsignificasset: qui coúsque, velut bonus Christi miles, per arma iustitiæ à dextris, & à sinistris, per gloriam, & ignobilitatem, per infamiam, & bonã famam certauerat; nunc extremo prælio, cum tartareo hoste conflicturus, Dei armatura se ad supremum certamen præparat; vt aduersus Diaboli insidias perfectus stare, & tela ignea iniquissimi declinare, ac retundere valeret. Quare vbi primùm Pœnitentiæ Sacramento, multis lachrymarum imbribus perfuso, animi maculas eluit: sacto etiam Domini corpore, tanquam cœlesti viatico, quò è terra ad Cælum tutiùs pergeret, communiri voluit. His itaque cùm ille armis, in supremo, infestóque bello, aduersùs hostem instructus esset: filiorum haud immemor, quos eousque amantissimi Patris instar cœlestis vitæ documentis, clarissimisque LVII.

Bernardinus in morbum incidit.

virtutum

virtutum exemplis pauerat; vniuersos ad se vocari iubet: quos tanta spiritus vbertate, ac verborum vehementia ad perfectam Regulæ obseruantiam, ad ieiunia, ad vigilias, ad diuinam charitatem, ad orationum studia, ad laborum tolerantiam, ad patientiam, ad mutuam dilectionem, ad perseuerantiam in arrepto Reformationis proposito, ad cælestem denique coronam est hortatus: vt cuncti singularem Viri sanctimoniam, quam necdum ad tantum perfectionis fastigium excreuisse sibi persuaserant, planè admirarentur. *Fratres ante obitum ad pietatē hortatur.*

LVIII. Tum verò Deo gratias ex animo agere cœpit; quod ipsum è duplici Sæculi, & Ordinis naufragio ereptum, ad huius Reformationis portum sua benignitate adduxisset: quodque pro ea nonnihil singulari suo munere sibi, licèt indigno seruulo, laborare datum fuisset. quòd tandem in ea extremum suum diem clauderet; ac sub ipsa B. Francisci habitus forma, in qua is diem suum obierat, hinc & ipse migraret. Hæc porrò tanta animi compunctione, ac tot lachrymis, quæ ex ipsius oculis vberiùs defluebant, quæque intimum mentis sensum declararent, verba fundebat: vt & ipsi Fratres ad lachrymas compellerentur, ac tāti Patris decessum, quem fidelissimum Dei seruum, ac optimum Gregis Pastorem experti fuerant, maximo animi mœrore prosequerentur.

Postremò à Fratribus omnibus, qui adstabant, & qui longè aberant si quos eorum dicto, vel facto imprudens offendisset; supplex veniam petit; cunctósque in Domino rogat, ac obtestatur, vt se ad Deum proficiscentem suis orationum, & sacrarum precum suffragiis prosequantur. His dictis sacro Oleo fortis Athletæ instat, se inungi poscit; vt qui rebus omnibus exutus, se hactenùs ad extremum illud certamen parauerat, eò fortiùs aduersùs Dæmonem luctaretur, ac diuina virtute victor euaderet. *Preclarum humilitatis exemplum prabet.*

LIX. Post hæc, cùm se totum ad rerum diuinarum contemplationem, qua animum ad Domini aduentum pararet, summo spiritus silentio contulisset; ei à Ianitore nunciatur: Nobilem quandam Mulierem, quæ Viro Dei deuotissima erat, ad ianuam stare; ingentique ob id potissimùm mœrore confici, quòd eius præsentia, antequam hinc migraret, frui minimè posset. Cui Bernardinus. Quid (inquit) frustra illa viuentem videre eum optat, qui ad mortuos properat. Verùm hæc illi (Fili) renuncia: Paruam duntaxat vnius diei moram illi expectandam esse: tum meus ei conspectus exhibebitur. Crastina enim dies, quæ vitam intercipiet, me quoque illi præsentem in Ecclesia reddet: quod planè (vti prædixerat) contigit Nam vita functū Fratres postridie cùm in Ecclesiam detulissent: Mulier illius conspectu potita fuit. *Diem sui obitus prænunciat.*

LX. Cùm itaque post tot pro Reformatione, ac illius propagatione exantlatos labores: post tot ærumnas, persecutiones, fugas, carceres fortiter ab aduersariis perpessos: post tot denique trophæa, ex superbo inferorum hoste reuecta, Deus, & iustus iudex, & liberalissimus retributor militem emeritum, ac fidelem seruum, immarcessibili gloriæ corona donare decreuisset: dum is totus rebus Cælestibus intentus obuiam Domino ire contendit, Fratrésque Sacras Lytanias pro eo, Sanctorum merita implorantes, recitant: En Bernardinus Christum Dominum, magno Angelorum, ac Sāctorum agmine stipatum, ad se venientē intuetur. Quapropter vocem extemplò attollens ait: Vnde hoc? Vnde hoc mihi Domine Iesu, vt tu Cælorū Rex, ad me vile lutum, ac plasma indignum venias? Sat est, Domine, quòd me placatus suscipias, & dignum tua misericordia præstes. Vix hæc vultu hilari, ac manibus ad Cælū erectis verba protulerat; cùm ipsius anima è corporis ergastulo soluta, in Domini sui sinum euolat; atque in æternū coronanda, lætātibus Angelis, illum in Cælum redeuntem sequitur. Quod ne cuipiam dubiū esse posset: vix anima illa è corpore egressa fuit; cùm hoc ipso tēpore Cælestis Angelorum concentus ab iis omnibus, qui præsentes aderant, auditus fuit; tanta suauitate compactus; vt cunctorum animos, ac mentes in Cælum attraheret. Caro verò ipsius, vt animæ iam in Cælo triumphantis gloriam testaretur, præter communem cæterorum corporum consuetudinem, ac *Christum in morte sibi apparentem videt, ac moritur.*

Angelorum post ipsius mortem concentus audiuntur, a pleraque miranda accidunt.

naturæ vsum tam mollis, ac tenera, instar pueri euasit: manuúmque, ac digitorum, atque aliæ membrorum iuncturæ adeò flexibiles, perinde, ac si viuus esset, visæ fuerunt: facies denique canitie respersa, ita vniuersis venusta, ac grata apparuit: vt dormientis potiùs, quàm mortui speciem præseferret. Neque id mirum, cùm iam anima, in eam quietem (vt creditur) concessisset, qua ab omnibus corporis laboribus soluta, in beata illa Sanctorum requie, immortali Electorum somno potitur.

Eo tempore necdum Sepulchrorum apud Fratres vsus inualuerat: quo fit, vt omnibus Ecclesiasticis ministeriis in eum completis, Corpus in Claustro, de more effossa terra, inhumatum fuerit. Cùm verò nonnullis annis elapsis ædificata Ecclesia, ac sacello, in eo quoque sepulchrum, in quod Fratrum cadauera inferrentur, extructum fuisset; Bernardini corpus, vt in eo conderetur, conquisitum; ita sanum, & incorruptum post multos annos, repertum fuit; quasi pridie illius diei tumulatum fuisset. Sic quippe decebat, vt integer animus, scelerísque purus, qui tamdiu corporis illius hospes fuerat, per aliquod saltem tempus, præter ipsas naturæ leges, hospitium sospes, ac incorruptum redderet: donec perpetua incorruptione, & immortalitate à Deo donatum, illud sibi in Sanctorum resurrectione rursum copularet. LXII.

Bernardini Corpus post plures sepulturæ annos incorruptum apparet.

ANNVS CHRISTI. PAVL. III. CAR. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1537. 5. 19. 13.

1. SVPERIORI anno inter pugnas, & Aduersariorum conflictus maiori ex parte à Nostris transacto: qui sequitur annus millesimus quingentesimus trigesimus septimus, ab his haud omninò se liberum præstat. Cùm enim Apostolici Edicti conditione, qua Reformatio Obseruantium nuncupatorum Ordini intra bimestre indicebatur, non impleta, Capucinis liberum esset, Obseruantibus ad se transmeantibus sinum aperire: Aduersarij id ægrè ferentes rursum clamores edunt; atque instaurato bello Capucinos apud Pontificem pulsant: Qui cùm concitatos animos sedare vellet; in huius anni exordio, nouo edito Diplomate, vtrisque & Capucinorum, & Obseruantium Superioribus cauet; ne alter alterius Religionis quempiam in suum gremium recipiat. Diploma in Regesto, ad huius Voluminis calcem apposito, licet conspicere. At Bernardinus Generalis, cùm hoc Diplomate plerisque ex Obseruantium Ordine, qui ad Reformationis amplexum inhiabant, aditum occludi cerneret: supplici libello Pontifici oblato, illum à sententia reuocare nititur. Cuius fragmentum ex antiquis M. SS. desumptum hoc est.

Pontifex nouo Diplomate mutuam, & Obseruantibus, & Capucinis receptionem interdicit.

SANCTISSIME PATER.

QVI *transitum ex Obseruantium Familia ad Capucinorum Reformationem B. V. cauendum persuadent, vel nulla, vel summa id ratione se euincere posse existimant; quòd ex eo scandalum in Religione oriatur. At quodnam illud scandalum sit, indagare lubet: si iustum, si verum, si datum, si pusillorum scandalum est, sanè æquum est illud deuitari, resecari, præscindi, ac longè à nobis propulsari. At si iniquum, si commentitium, si acceptum tantummodò, si denique Pharisæorum scandalum est: contemnendum potiùs, quàm aut fugiendum, aut vitandum esse constat; cùm bonum opus ipsum præscribat. Quis à Regulæ inobseruantia ad ipsius obseruantiam; à corrupto rerum statu ad regularem disciplinam, à lapsa tandem, ac deformi Religionis facie ad ipsius Reformationem progressum, iustum vnquam scandalum esse sensit? Cùm eo potiùs vera scandala amputentur? Hæc si scandala sunt legibus coërcenda: cur & ipsæ Reformationes Scandala non censentur? Cur tantoperè commendantur? quid Apostolicis Bullis, ac Diplomatibus confirmantur? Si hæc vitanda sunt; tot bona, tot virtutes, tot præclara opera, tot præstantissimi actus, qui nos Deo simillimos præstant, omittantur, ne scandala fiant. Exulet veritas, quæ fabulosis ac mendacibus scandalum parit. Prostituatur Castitas, quæ libidinosos offendit. Effugetur Religio, quæ irreligiosis est inuisa. Expungatur Pietas, quæ impios scandalizat, Si Scandalum est à laxiori*

Bernardinus Generalis scripto Pontificem à proposito reuocare tentat.

Scandala quanam vitanda.

ad arctiorem Religionis statum se conferre: Corruat Paulus, cum suadet æmulanda esse charismata meliora. Pereat quoque Canon Cap. Licet. de Regularibus, quo cuique liberum sit ex laxiori ad arctiorem Regulam, ac vitam transmeare. Quapropter cùm Pontificis munus sit Ecclesiasticas leges integras, ac sartatectas custodire, homi-nésque ad perfectiora prouocare: id maximè ab optimo Pontifice Christianorum pro-fectus studiosissimo expectatur: præsertim cùm Apostolicum huiusmodi Edictum paucis duntaxat, qui Superiores sunt, arrideat: è regione verò quamplurimis molestum sit, qui sibi ad Regularem obseruantiam viam interclusam esse vident.

Neque obstat, Bonum aliquod interdum iustè omitti po[illegible], ne maius inde malum, & [illegible]andalum emergat. Neque enim hinc malum, aut scan[illegible]alum [illegible]riti potest; v[illegible] non omnes absque discrimine: sed ij tantùm summo consilio ad R[illegible]rmationis gremium recipiuntur, qui nulla, nec minima quidem criminis suspicione laborant, nec vllam apud nos sibi impunitatem [illegible]ndicare prætexunt.

Certè cùm Obseruantes nuncupati à Conuentual[illegible]us olim rece[illegible]ent, haud tot ab ijs Diplomatum machinis oppugnati fuere, quò minus ad eos Conuentuales transirent: nunc verò cùm Capucinorum Reformatio ni[illegible]l ab iis, præter Christianam pacem, ac Euangelicam libertatem quærat, qua id cum C[illegible]lo effari queat. Ioan. 6. *Eum qui venit ad me, non eiiciam foras. Quid est, quòd [illegible]i tot edicta, prohibitiones, Diplomata, Excommunicationes Apostolicas contra nos exerunt, quasi minis, ac terroribus Christi gratiam [illegible] ac Euangelium effugare vell[illegible]nt. Neque enim hic Christi charitas esse potest: vbi aduersus Christi gratiam, quæ [illegible]mines ad perfectiora vocat, comminùs pugnatur. [illegible]uident hu[illegible], qui C[illegible]o in terris agenti suis olim obsequiis inseruierunt: Beatos Pastores, felices R[illegible], f[illegible]unatum Iosephum ab Arimathia, felicissimam Mariam Magdalenam [illegible], qui Chri[illegible]o quondam obsequi meruere: nunc [illegible] eos, qui Chri[illegible]o in t[illegible], quia ex[illegible]unt, summo studio pers[illegible]quuntur. [illegible] aut pus[illegible] ac Capucinorum Congregationis quotidie vulneribus conf[illegible]a [illegible] sub vuln[illegible]e [illegible]emat, & cum Christo dicere cogatur: Cur me cædis? C[illegible]lum tam pro vinea [illegible] q[illegible]m pro vniuersis anima-[illegible]us in Cruce pros[illegible]tum, ac p[illegible] m cernunt: heu quid [illegible] non horrent [illegible]t animarum f[illegible]n, [illegible] mit[illegible]ne Apostolicis legibus, ac terroribus suo su[illegible], [illegible] qu[illegible] n [illegible]utam compararent?*

Animarum fugam faciunt, cum à tonis arcecantur.

Quid amabò hæc, præterquam [illegible] tentati [illegible]tat. Tot quotidie ex Obseruantibus exeunt, vt p[illegible] Pri[illegible]um Conuentuales, Abbate, Episcopi fi[illegible] [illegible]rum n[illegible] [illegible]andalum p[illegible] ex aliqui ad morum reformationem [illegible] Regularem [illegible]ruantiam accedunt, mox scandalum clamant, Apostolica auc[illegible]itas de[illegible]ndum.

Obiiciunt. Fratre[illegible] a[illegible]rmati[illegible]em auolantes superiorum corre[illegible]iones effug[illegible]e, ac s[illegible]lera[illegible] [illegible]tra[illegible]re. Cur idipsum de iis non asse[illegible]t, qui ex Carmeni[illegible] [illegible] C[illegible]us, ex Augustinianis, atque al[illegible] Ordin[illegible] [illegible]sos, velut ad arc[illegible] [illegible]ulam confugiunt? Vtinam, cùm id obi[illegible]ant, iustitiæ, ac reformation[illegible] ze[illegible]o ducer[illegible]ntur: neque enim tam acriter Reformationem ipsam ad necem vsque extinguendam conquirerent. Quæ boni speciem ha[illegible]t, haud omnia bona sunt. Q[illegible] [illegible]nt[illegible]ne procurant, iis Deus bon[illegible]n voluntatem

fruet

seruet, vt ab ea non deflectant: qui verò minùs bona ducuntur, iis Deus benignissimus veritatis lucem aperiat, vt quæ diuinæ voluntatis sunt, clarè intueri possint.

Obiiciunt tandem, se nulla Reformatione indigere, sed omnes Reformatos esse. Vtinam id non tam verborum ostentatione, quàm argumento à re ipsa ducto probare possent. Vox quidem, vox Iacob est: Vtinam manus Esau non essent, quæ vocem fallacem ostenderent. At esto. Vniuersi Reformati sint; sint omnes sancti: at quibusnam id persuadere tentant? Num iis, qui cùm Procuratorio munere apud eos functi sint, Ordinis intima norunt; Atque illius vulnera non ignorant? Mihi sanè haud ignotum est, quænam in Campaniæ, Neapolitani Regni, ac totius It[illegible] Monasterijs Regulæ obseruantia vigeat: neque alio, quàm ipsa conscientia, ad id teste opus est; sed eo prætermisso, id saltem infi[illegible]ari minime valent, quod lippis, ac tonsoribus notum est. Nimirum Capucinorum Reformationem Regulari Obseruantia, ac vitæ austeritate Obseruanti[illegible]us antecellere. Quo fit, vt hac saltem ratione iis aditum obstruere non deberent, qui ad eam pergunt: & excellentiori via Deo famulari contendunt. Præstet nobis Deus, qui diues est in misericordia, spiritum suum bonum, vt colamus eum, & faciamus omnes eius voluntatem. Tibi verò, sanctissime Pater, det, vt respicias in orationem humilium, & non despicias preces eorum: tibi enim derelictus est pauper, Orphano tu eris adiutor. Hæc Bernardinus.

II. At Pontifex cùm tot molestiis carere optaret, quibus illius animus ob quotidianos aduersariorum clamores angebatur, in sententia maluit persistere, quàm perpetuis tot querimoniarum turbinibus iactari. Neque id diuino prorsus consilio vacauit: quandoquidem inde nonnulla tranquillitas Reformationi exorta, ac perturbationibus omnibus sedatis, Bernardinus Generalis totum se ad Religionem optimis legibus, ac moribus instruendam se contulit: moxque Visitationem instituit, in qua tantam prudentiæ lucem, præter singularem illam, qua naturæ dono præditus erat, à Deo accepit; vt primus nouæ Congregationi, quæ nonnullas sub Ludouico, administrationis tenebras passa fuerat, lumen ac splendorem indiderit. Nam cùm eatenus, tum propter nouas Conuentuum ædificationes, tum ob varias, ac frequentes, quæ in Religionem insurgebant, tempestates, quibus sedandis cùm Ludouicus animum intenderet, minùs visitationi incumbere poterat, Religionis status inter obscuras partus sordes versaretur, atque embrionis instar multa adhuc deformitate laboraret. Ea fuit optimi huius Generalis prudentia, sanctitas, ardor, zelus, diligentia, atque in omnibus rebus sollicitudo, vt Religione in sua membra, ac partes distincta, atque in perfectũ corpus constituta, is primam illi vitam, ac Religiosæ Reipublicæ formã, sua virtutũ ac prudentiæ luce contulisse videatur: ita vt ad perfectam Regularis disciplinæ normam, vix [illegible]quam illi expetendũ esset. Is igitur cum primùm Religionis visitationem est aggressus; vt primæuam illam Patrum humilitatem, ac simplicitatem in Ordinem re[illegible]ret, vno vel altero socio con[illegible]itus, pedester Religionis Orbem peragrare cœpit: nec nisi grauis eum corporis [illegible]guor, aut defatigatio v[illegible]ret, vnquam iumento vsus fuit: necessitate verò impellente, Asino ex Christi Domini ac B. P. Francisci exemplo, Pontificisq; dispensatione vtebatur. Nihil eo humiliùs, nihil mitius, nihil mansuetiùs erat: cùm enim [illegible]us, non dignitatem [illegible], non honorem, laborem, non auctoritatem aspe[illegible] [illegible]ne ea dignitas non typhum, aut superbiam, sed illi potiùs humilitatem, qua [illegible]eret, non qua fastigio intumesceret; adminis[illegible]at. Atque inde fiebat, vt tanta [illegible]ersos Fratres, quantumlibet infim[illegible], tamquam paterna charitate complecteretur; vt iis non tam facilem ad se accessum præberet, quàm innata [illegible] man-

Bernardinus Generalis visitationem Religionis instituit.

Bernardinus perfectã Religioni formam indidit.

 suetudine

suetudine ad se alliceret; atque in iis consolandis, ac subleuandis; si quos tristes, aut animo deiectos offendisset; paterna viscera effundere videretur.

Bernardini Generalis quis in visitanda Religione modus.

III. Cùm primùm ad loca accederet, perpetua hæc illi consuetudo fuit: rectà ad Ecclesiam pergere, ibique longiori oratione Deum precari, vt quæ ad illius Conuentus, ac singulorum vtilitatem agenda essent, ipsi pro sua benignitate aperiret: ne quid præter illius voluntatem, ac cuiusque commodum ab eo fieret. Horas verò Canonicas, ac præstituta Orationum tempora, quæ certis horis apud nos celebrari solent, tam sollicitè obseruabat; vt ab iis tametsi, vel itinere fessus, vel Visitationi incumbens, diu noctúque nunquam seipsum eximeret: tantóque animi studio, ac pietate Chori Religionem complectebatur, vt eam grauissimis quibusque sui muneris officiis, & occupationibus anteferret.

IV. Quolibet manè, antequam domestico Visitationis muneri vacaret, post longam orationem, diuinum Missæ sacrificium pro se, suisque ouibus offerēs, communem sibi, ipsisque Dei clementiam adesse deprecabatur. Hinc tanta in agendo illi prudentia, atque animo lux, ac perspicacitas è cælo ministrabatur; vt quem is semel loquentem audisset, eius protinus mentem, ingenium, naturamq; perspectam haberet; plerunque etiam ex vultu, verbis, ac gestibus corporis, quæ in cuiusque animo latebant, præsentiret. Quo fit, vt nec facilè omnibus crederet: & quæ in alterum dicebantur, principiò semper suspecta haberet. Cuiusque famam, quantùm poterat, idcirco omni studio integram seruare curabat; quòd eam vitiorum frænum esse agnosceret; quo semel abrupto, animus in omne flagitij genus præceps ruit. Quamobrem cùm erga delinquentes se pium potiùs, ac misericordem, quàm rigidum præstaret. Id sæpe dicere solitus erat: Si me Deus in iudicio velut nimis rigidum, ac inclementem increpauerit: nihil prorsus, quod respondeam, habeo. At si me nimis clementem, ac misericordem accusauerit: suppetit profectò quid respondeam: nimirum, me ab eo misericordiam didicisse, qui in ea modum, ac mensuram excessit.

Bernardini in Fratres delinquentes humanitas.

V. In rebus arduis definiendis, aliorum semper ita consilium exquirere solitus erat; vt nihil vnquam sine eo difficile sibi præstandum duceret; adeóque hanc sibi prudentiæ, ac humilitatis legem præstituerat, vt cùm nullum haberet, à quo consilium peteret; illud à socio, qui Laicus erat, exposceret. Nouerat enim, à Sapiente dictum: ***Ne innitaris prudentiæ tuæ, qui enim sapiens est, audit consilia: Et qui agunt omnia cum consilio, reguntur sapientia.*** In visitatione, cùm sæpè Fratribus sermocinaretur, in id maximè summo studio elaborabat: vt eos in altissimo illius Paupertatis fundamento ædificaret, ac firmaret; quam B. Patriarcha Franciscus suis testamento colendam reliquerat. Quamquam verò Fratres tanta paupertatis tunc cupiditate flagrarent, vt vel minimum in ea persuadenda laboris impendere deberet: Cùm tamen ita Paupertatis formam, ac rectam Regulam ignorarent, vt in ea etiam modum excederent: in id maximè animum cœpit intendere, vt Seraphicæ Paupertati, iuxta S. Patris, ac discretionis Regulam, modum statueret; quo & Regularis ipsius obseruantia diù stare, & hominum vita, rerum necessariarum præsidio adiuta, superstes, ac incolumis esse posset. Idcircò in his, quæ ad Fratrum victum, tam in vino, quàm in condimentis; quæ eousque vel nunquam, vel rarò admittebantur, necessaria erant: quandam mediocritatis regulam præscripsit, quæ est inter nimium, & parum: quam posteriora deinde Congregationis tempora, velut sapientissimam coluerunt.

Prou. 3. 12. 13.

Paupertas Minoritana Religionis fundamentū.

Bernardinus discretionis Regulam in Paupertate se quendā præscribit.

VI. Ægrotis summa charitate ministrandum esse docebat: neque iis ob Paupertatem aliquid deesse patiebatur. Aiebat enim: In nobis, dum benè valemus, paupertatem præcellere debere: in ægrotos tamen Charitatem magis, quàm Paupertatem exercendā esse; tametsi in iis quoq; Paupertas elucere debeat. Infirmos, qui anxiè ac sollicitè medicamenta, ad omnē corporis languorem depellendū quærebāt: delicatos milites appellabat; quos tectorū potiùs vmbræ, quā belli æstus, ac incōmoda

delectant.

delectant. Etenim corporis languorem, plerunque ad animi morbos curandos valere: haud immeritò sentiebat, cùm id ipsū quoq; Platônem non lateret, qui insalubrem Atticæ locum sibi ad effrænes animi motus languore compescendos elegit. Eadem quoque D. Bernardi, & antiquorum Monachorum sententia fuit, quibus id familiare erat; Cœnobia in locis palustribus, atque aëre minùs salubri præditis construere: vt languida caro, sopita concupiscentia, faciliùs spiritui subiiceretur. Quamobrem, si qui leniter ægrotantes à Medico, ac pharmacis abstinere vellent: eos minimè ad medicamenta compellendos censebat; cùm in eo multorum Sanctorum exempla sequerentur; qui corporis curam Deo magis, quàm Physicis committere maluerunt. Hinc de seipso dicere solebat; tot se morborum numero, ac quantitate grauari; vt si Medicos consulere, ac eorum præceptis parere vellet, iam à Capucinorum vita illi abscedendum esset.

Ad quemlibet morbum Medicus non adhibendus.

VII. Sæpè sermones de Euangelica perfectione, de Religiosorum moribus, ac disciplina, de spirituali profectu: deque tota Regulari Obseruantia tam ardenter instituebat: vt vehementer Fratrum animos ad virtutes accenderet. Interdum etiam Iuniores præsertim Fratres monebat; vt omnia, vel leuissima relaxationum principia, quæ tum ex negligenti interioris, atque exterioris hominis custodia, tum etiam ex animi erga spiritualem profectum repescentis dissolutione, potissimùm fluunt; studiosissimè deuitarent; Facilè enim incipientis animus, qui è vitiis erumpit, & quibusdam, quasi ad virtutem vinculis constringitur: ad priora vitia relabitur, nisi sedula sui ipsius custodia, ac obseruatione in virtute contineatur. Semel autem posthæc dissoluta mens, non tam facilè deinceps ad virtutem instauratur. Quin etiam plerunque fit, vt animus semel vitio aliquo à virtute dilapsus, nunquam deinceps ad virtutem redeat; sed in deteriora ruens, in vitiis tandem computrescat.

Diligens custodia sui quàm necessaria.

Primis vitiorum principiis obsistendum.

VIII. Rusticum in exemplum proponere solitus erat: qui cùm summa egestate laboraret; solo pane, si habuisset, se beatum putasset: at vix panem ad saturitatem habuit; cùm obsonium post panem quærere cœpit: nec adhuc obsonio contentus, in bellaria: atque alia gustus oblectamenta inexplebili prorsus cupiditate exarsit. Hoc pacto & Religioso Viro contingere asserebat: qui dum ieiunio, silentio, ac propriæ mortificationi studet, sensualium voluptatum, velut egestate laborat: at si vnicam tantùm rimulam intemperantiæ, aut loquacitati, aut alteri sensus voluptati aperuerit: cùm ea se saturum viderit, illa minimè contentus, protinus ad maiores, ac rursus maiores vitiorum cupiditates inhiat, donec in profundam quandam cupiditatum abyssum, ac voraginem feratur, cui nihil ad illius animum explendum sufficiat. Pleraque alia ad spiritualem Fratrum eruditionem spectantia, tam publicis sermonibus, quàm priuatis colloquiis passim ministrabat, quæ vberiùs in ipsius vita exarabimus.

Quàm exitiosū sit, prima relaxationum principia negligere.

IX. Dum igitur pius Generalis instituendæ, ac propagandæ Religionis studio incensus, in eo plurimùm laborat: Iosephum à Ferno, quem passim à Mediolano nuncupant, cuius superiori anno mentionem fecimus, hoc anno Ticinum, antiquam Insubrum Vrbem olim Regum Longobardorum Regiam destinat: tum vt in ea Vrbe, qua ad pietatem prona est, Dei verbum disseminet; tum etiam, vt noua in ea Reformationis semina iaciat. Ad eam cùm primùm Iosephus aduenerat, Vrbem eo maximè, perterritam offendit, quòd maximas Gallorum copias in se irruentes formidaret. Cùm enim anno 1524. à Francisco Gallorum Rege, qui Ticinum quarto iam mense obsederat, tam infeliciter dimicatum esset, vt cæso exercitu, Rex ipse captus in Cæsaris potestatem deuenisset: rebus deinde compositis, ac Rege in libertatem vendicato, passim rumor percrebuerat; Franciscum, vt præteritam cladem vlcisceretur, instaurato exercitu, copias ad Ticini expugnationem iterum parare. Quamobrem Iosephus hanc publici timoris opportunam occasionem nactus, quò vehementiùs populum ad pœnitentiam, & ad Dei opem im-

Franciscus Gallorū Rex, Papia captus in Cæsaris potestatē venit.

Iosephus à Ferno Ticini Dei Verbum disseminat, & quadraginta horarū orationem instituit.

plorandam prouocaret; lignea Cruce prægrandi in humeros sublata, cœpit per Vrbis vias, ac plateas incedere; ac pœnitentiam magnis vocibus inclamare: mox verò magna populorum turba illum prosequente, cùm ad Portam, quæ Ticinum Fluuium spectat, vnde Vrbs nomen accepit, peruenisset; ardentiori sermone cunctos ad scelerum detestationem, ac pœnitentiam cohortatur: atque inde excrescente hominum, ac mulierum multitudine, ad Cathedralem Ecclesiam eodem modo regressus; altero quoque sermone Vrbem ad Generalem omnium peccatorum confessionem, ac Dei clementiam quadraginta horarum spatio inuocandam prouocat. Neque id illi difficile fuit. Ea enim Vrbs, cùm facilè ad omnem pietatem sit procliuis, tum maximè eo asperioris habitus aspectu, atque Euangelici hominis sermonibus, demùm insolita illa vitæ austeritate commota; facilè dictó paruit; delicta pœnitentiæ sacramento expiauit; ad quadraginta horarum Orationem tota confluxit, pias in Oratione lachrymas fudit. Quid plura? His ita diuinâ sibi opē exorauit; vt vix absoluta illa Quadraginta horarū Oratione, certo nuncio allatum fuerit, Gallorum Regem ab eo consilio animum reuocasse. Quamobrem tota Vrbe incred bili lætitia affecta, oppidò illius Proceres locum Iosepho, in extrema Vrbis parte, decernunt: in qua primum Genuensis Prouinciæ Monasterium sub B. Antonij Vlyssiponensis nomine, ac tutela extruitur: tametsi nuper hic Conuentus ex Genuensi Prouincia, ad Mediolanensem translatus, Genuensis Prouinciæ esse desierit. Sequenti verò anno alter Genuæ ædificatur, ac S. Barnabæ Apostolo dicatur, de quo eo anno agendum erit.

Ticinum à Ticino Fluuio nuncupatum.

Papiæ Monasterium ædificatur, tum Genuæ.

X. Sub hoc fermè tempus Fr. Matthæus de Bassio, quem alij post Generalatus Officium spontè depositum, Hierosolymam profectum fuisse: alij varias Italiæ oras prædicando peragrasse volunt, Romam appulit: quo tempore Capucini Fratres, relicto S. Euphemiæ Conuentu, qui ob loci angustiam, eorum præsertim numero excrescente, nimis incommodus videbatur; se in alium S. Nicolai ad Montis Quirinalis radices transtulerant. Ibi Matthæus à Fratribus læto hospitio exceptus, dum in eo per aliquot dies moras trahit, Bullam à Pontifice editam intelligit, qua sub Excommunicationis pœna iis omnibus Quadrati Caputij vsus interdicitur, qui sub Generalis Capucinorum Obedientia in Monasterius non degerent. Ea res haud leuiter Matthæi animum perculit, qui cùm antiqua spiritus libertate fretus, perpetuam vitæ peregrinationem; nulli certo Conuentui alligatam, hactenus coluisset; ea se hoc Pontificis Edicto expoliari intelligebat. Quamobrem diu, quid sibi agendum esset, secum animo versans, inter varia consilia fluctuabat. Hinc enim diuina se vocatione ad liberam illam prædicandi facultatem, quam à Clemente septimo impetrauerat, impelli existimabat: præsertim cùm ex ea plurimam animarum salutem redundare conspiceret. Illinc verò quadratum Caputium exuere, cuius ipse olim, Deo Auctore, restitutor fuerat; veràmque B. P. Francisci habitus formam, quam in eo perspexerat, abiicere, nimis profectò graue illi videbatur. Inter hos cogitationum fluctus, cùm diu versatus esset; tandem animarum salutem, ac Dei vocationem, quam sibi velut certam persuasetat, sibi potiùs sequendam, quàm quadrati Caputij formam sibi retinendam duxit: satiùs enim existumauit Vir bonus, & Sanctus animas, Christi sanguine redemptas, Orco ereptas ad Cælum ducere, quàm caput quadrato Caputio obtegere. Quare Caputij acumine ad medium vsque palmum sibi non absque lachrymis amputato, priori illa Clementis septimi facultate, viuæ vocis oraculo sibi concessa, qua & liberè vbique pœnitentiam prædicare, & in Eremis vitam ducere, illi datum fuerat, vti maluit: quàm prædicationis opem, ac subsidium egentibus denegare. Quanquam verò, ne in Pauli Tertij Pontificis edictum impingeret, Caputij sibi acumen obtruncauerit; haud tamen rotundo Caputio, aut Scapulari, siue Lunula, quæ Minoribus de Obseruantia nuncupatis communis est, posthæc vnquam vsus fuit, ex quo Obseruantium alumnus haberi posset; quanquam erga Minorum Ob-

Matthæus de Bassio quadratum sibi Caputium obtruncat.

Qua Habitus forma Matthæus post 'num à Caputium di cessum vsus fuerit.

uantium Ordinem, iuxta Clementis septimi præscriptum, suam Capitulo præsentiam exhibeos, subiectionem profiteretur; sed longiori Caputio (etsi non acuminato) tunicæ adsuto, habitum, quoad vixit, asperrimum, Capucinorúmque per omnia similem, perpetuò gestauit. Quo fit, vt à plerisque Capucinus, ab aliis Eremita crederetur.

XI. Id verò haud absque arcano Dei consilio factum esse, res ipsa admirationis plena, causæque omnis ignara persuadet. Etenim, si aliquam huius facti, quod ad Matthæum spectat, causam inquirimus, nulla prorsus legitima se offert. Quid enim? Si Matthæus ante suum à Reformatione discessum, liberam illam prædicandi licentiam à Bernardino Generali postulasset: An non is, ob Viri, tum eminentiam, qua Reformationis Auctor, ac Pater credebatur: tú notam vitæ Sanctimoniam, eam illi vltrò elargitus fuisset? Quo fit, vt & quadrato Caputio frui, & inter Capucinos annumerari, simúlque prædicationi, liberè vacare potuisset. Vnde igitur illius discessionis causa? *Matthæi discessus causa expenditur.*

XII. Accedat, quòd hoc ipso tempore, ne is à Capucinis abscederet; nevè solus absque Comite vagari videretur, Fr. Bernardinus à Collepetracio, Concionator, singulari vitæ, cum probitate, tum austeritate præstans, indiuiduum se illi Comitem exhibet; quem tamen Matthæus, iuuenili illius ætate, tot laboribus, qui illi secum subeundi forent, impari allegata, recusat. At qui Capucinorum austeritatibus assuetus erat: quomodo itinerum laboribus impar existimabatur? Certè qui perpetuam Matthæi mentem ex illius tum verbis, tum factis, diligenter explorant; id certum sibi statuunt; cum ad Reformationis institutionem, aut propagationem, nullo vnquam tempore animum cælesti aliqua vocatione intendisse; cùm id sibi satis esse putaret (quod velut caput sibi præstituerat) si Prædicationis munus, ad quod se à Deo vocatum sentiebat, dignis moribus, ac vita prosequeretur. Quapropter cùm nec vllam à Deo vocationem, ad Reformationem, aut instituendam, aut propagandam assecutus fuisset; nec quadrati Caputij formam, præterquàm ad Religionis ortum accepisset; hoc non sine Dei consilio, ac Prouidentia accidisse credimus: quòd Religione iam orta, ac longiùs propagata, is Religionis Caputium; cuius olim Instaurator; ac quodammodò Auctor extiterat, zelo haud damnando deponeret; ne pariter & Religionis Auctor censeretur. *Matthæi discessio à Dei consilio profecta asseritur.*

XIII. Id Matthæus ipse posthæc fateri haud veritus fuit: Cùm enim Romæ simul cum Ludouico Forosemproniano apud Nobilem Virum, vtrique amicissimum, ambo conuiuarentur: ab amico interrogati, quidnam causæ esset, quòd qui hactenus Capucinorum propugnatores fuerant, nunc extra Capucinos vitam agerent. Ludouicus de more in Religionem debacchari cœpit: ingratissimam appellans: At Matthæus illum increpans, ait; Religio quidem sanctissima est; nos verò Deus ab ea ob superbiam eiecit; ne dum illius fundationem nobis temerè arrogare volumos, plus æquo extollamur. *Humilis Matthæi responsio.*

XIV. Porrò hac quoque ratione factum est; vt Ludouicus Forosempronianus, qui à Religione eiectus, Capucinorum nihilominùs Habitum, ac quadratum Caputium gerebat; Apostolico huius Bullæ fulmine perterritus, à quadrato Caputio abstinere coactus fuerit. His igitur, qui Reformationis Auctores, ac Institutores censeri poterant, diuina Prouidentia pulsis: hinc cunctis perspicuum fit, Capucinorum Religionem à Deo solo, velut supremo capite; atque à B. P. Francisco, tanquam primo, ac proprio Institutore satam pendere: neque Capucinorum alios, vel Auctores, vel Institutores quæri oportere, quibus Deus Auctor sat est: ac Franciscus Institutor. *Ludouicus Forosempron. Caputiū quadratū exuit.*

XV. Verùm, vt hoc anno gesta prosequamur. Dum hæc Romæ fiunt; Ludouicus Rheginus, cuius sæpè antehac meminimus; dum Mortæ Philocastri, quem locum sibi ipse post exactum Prouincialatus Officium, velut paupertimum elegerat; in maxima vitæ, ac morum Sanctimonia à Sæculi rumultu seorsum agit, ad Cæli

præmia

præmia vocatur; mortalísque huius vitæ cursu feliciter absoluto, ad Superos migrat. Cuius vita, cùm tot præclaris à Deo donis, ac virtutibus exornata fuerit; vt lucernæ instar, in candelabro collocaræ, sua Sanctimoniæ, & miraculorum luce cunctis in Ecclesia luceat, haud sanè æquum est, eam silentio præteriri, ne tam fulgens, & inclyta Religionis gemma, licet sacculo inclusa, quæ nunc inter cælestes pyropos in suprema Christi emicat corona, nostro taciturnitatis vitio delitescat; suóque apud mortales lumine priuetur.

LVDOVICI RHEGINI CALABRI
Vita, & Gesta ex priscis M. S. decerpta.

VIR igitur præstantissimus Ludouicus: cùm singulari quodam modo à Deo electus esset; vt Regularem D. Francisci disciplinam, iam penè collapsam in Calabria instauraret, Capucinorúmque Reformationem vix exortam, longè latéque per Siciliam, ac finitimas gentes diffunderet; tot præclaris naturæ, & gratiæ donis diuinitùs auctus, ac illustratus fuit; vt inter potissimas, ac illustriores Religionis columnas iure merito censeri debeat; sed obscuro quidem genere fuit: sed Religione, ac virtute clarissimus: Talem quippe Deus elegerat, in quo ostenderet diuitias gloriæ suæ: veteréinque illam diuinæ Sapientiæ regulam hominibus explicaret: quia non nobiles, non potentes, non sapientes, ad maiora diuinæ virtutis opera exantlanda vocat; sed quæ stulta, quæ infirma, quæ contemptibilia, quæ denique non sunt, eligit: vt in his clarior Dei virtus eluceat, luculentiúsque diuinum opus ab humano dignoscatur. XVI.

Ludouicus Rheginus inter præcipuas Religionis Capucinorum columnas censendus.

Is ex Rhegij Vrbe, apud Calabros notissima anno à partu Virginis, 1466. quo tempore Paulus Papa, huius nominis secundus, in Apostolica Sede vniuersali Ecclesiæ præsidebat, ac Fridericus tertius Imperij habenas moderabatur, originem traxit, honesta, licèt tenui, Familia natus: qui cùm à teneris annis haud mediocrem ingenij vim præseferret, Pater, qui puerili animum ad literas proclivem esse perpenderat, ludi magistro instituendum tradit. Verùm patre immatura morte sublato, cùm id rei domesticæ, quæ præceps abierat, necessitas postularet, à ludo literarum ad pascua, bouésque pascendos auocatur. Id puer, qui Christaldus appellabatur, iam adulescens, quandoquidem mente agro superior erat, atque ad altiora ferebatur, tam ægro animo tulit: vt & solitarius mœreret, ac sæpè lachrymas funderet. Cuius rei cùm Mater aliquando causam ab eo sciscitaretur, respondet Christaldus, Patris se obitum deflere, fierique ab eo nullo modo posse, quin perpetuis eum lachrymis prosequatur. At Mater, moderate quidem (ait) tibi de Patris morte dolendum est: at ea non semper lugenda: aliquando enim lachrymis est temperandum. Cui Christaldus; Cur semper, inquit, tam boni Parentis decessum non lugeam? qui mihi ad discendas litteras, Magistrumque adeundum, otium elargiri solebat, vnde & aliqua nominis gloria, & commodum mihi accidere poterant: nunc verò cùm boum mihi tantummodo cura sit, quid grande, aut præstans mihi sperandum superest? Obstupuit Mater, generosum, ac liberalem Adolescentis animum admirans: cumque rem cum Tutore contulisset: is tum ex ingenua Adolescentis indole, tum ex ingenti illa ad litteras propensione, haud vulgarem profectum, ac emolumentum sibi pollicitus, literis dandum censet. Hoc pacto Christaldus e boum pascuis, iterum ad literarum studia rediens, in iis tam felici Mineruа profecit, vt breui cum bonarum artium peritiam assecutus fuerit, qua ludum literarium aperire, ac Præceptoris cathedram magna cum ingenij laude sibi comparare meruerit. XVII.

Ludouici progenies aperitur.

Ludouicus ad pascua destinatur.

Ludouicus ad litterarum studia proclivis.

Erat Christaldus corpore aptus, vultu verecundus, factis modestus, sermone XVIII

Ludouici Mores et vita in Sæculo.

comis, aspectúque adeò decorus, & amabilis, vt cunctorum sibi amorem, & beneuolentiam conciliaret. Eam verò in motibus grauitatem, ac præstantiam præferebat, vt nihil vitiosum, nihil leue, nihil demum, nisi graue, & honestũ in seipso aspectandum præberet; ita vt in iuuenili corpore non iuuenilem, sed senilem prorsus animum gestare, videretur. Vir deinque erat tanta temperantia, tanta mansuetudine, tanta humanitate, tanta vitæ innocentia, tantáque integritate præditus, vt, cùm nemo vllo laudis genere eo præstantior videretur, sua virtutum luce toti Rhegiensi Vrbi præfulgeret.

Ludouici Mores, ac virtutes in Sæculo.

XIX. At Deus Opt. Max. qui hæc Christaldi præludia ita sensim suo consilio disponebat, vt ad præstantius magisterium pararet: honestatis; ac pietatis semen, quod à teneris annis in pueri animum indiderat, quo etiam cæteris pueris admirabilis videbatur, in adolescente, ac iuuenescente ætate tam integrum, ac incorruptum fouit, excoluit, auxit: vt cùm iam ad vigesimumquintum annum peruenisset, carnisque voluptates, quæ ea præsertim ætate sensus titillare solent, quibus tamen necdum se irretitum, Deo protegente, agnouerat, prorsus amputare vellet: cœlibem vitam ducere, ac se Deo sacris Ordinibus, ac tandem Sacerdotio consecrare decreuerit. Erat tunc illi fidelissimus Achates Bernardinus Rheginus, quo cùm maxima necessitudine, atque amoris vinculo coniunctus erat. Inter eos cùm id amicitiæ genus versaretur, quod non pecuniis, aut forma, aut vitio aliquo cóciliatur; quæ non amicitia, sed turpitudo potiùs dicenda est: sed quæ virtute duntaxat comparatur. *Solus enim bonus* (vt aiebat Plato) *soli bono amicus est: malus autem nec bono, nec malo vnquam reuera amicus efficitur.* Ea illis erat ad ampliorem virtutis profectum via: inde enim, & de rebus spiritualibus colloquia, & vitiorum fugæ, & rerum præclarissimarum studia, & ad virtutes stimuli, ac incitamenta erumpebant. Sæpè vnà hospitales domos, ægrotósque in his iacentes inuisebant: sæpiùs ad animum pœnitentiæ Sacramento expiandum, sacroque Eucharistiæ pane saginandum seipsos prouocabant: sæpissimè etiam ad Anounciatæ Monasterium, in quo Patres de Obseruantia nuncupati, religiosissimè versabantur, communi pietatis sensu se conferebant. Quo tandem factum est; vt sancta hac, honestáque conuersatione, velut cælesti vinculo attracti, eundem simul Religionis spiritum, ipso Patre luminum inspirante, conceperint: eiusdémque Religionis habitum vna die, eodémque tempore, vt aliàs explicatum fuit, in ipso Annunciatæ Conuentu susceperint.

Ludouicus Bernardino Rhegino amicitia coniunctissimus.

Plato.

Vera amicitia solis inter bonos conciliatur.

Ludouicus & Bernardinus Obseruantium Ordinem ingrediuntur.

XX. Sacræ igitur Patrum Obseruantium militiæ adscriptus, & Christaldi nomine in Ludouicum commutato, mirum est, quanta cura, ac sollicitudine Nouus Tiro totum se ad interioris, & exterioris hominis renouationem, animúmque iis virtutibus excolendum contulerit, quæ ad perfectam Regularis disciplinæ formam, supremúmque Euangelicæ perfectionis fastigium ducunt. Vitæ in primis innocentiam, ac morum integritatem, qua mentis oculus ad Deum conspiciendum mundus efficitur, tam integram possidere studuit; vt nihil in ipsius motibus, nisi castum; nihil in actibus, nisi graue, & honestum appareret. Tantúmque in hoc mentis candore sibi comparando, studij ac sollicitudinis insumpsit; vt cùm nihil culpabile, nihilque Aristarchi censura dignum in seipso præseferre videretur, cuncta in eo ad virtutem composita conspicerentur. Verùm cùm Innocentiæ splendor ipsa Humilitas sit; nam vt Bernardus ait. *Si quis Innocentiam retinet, & nihilominùs humilitatem iungit: nonne is tibi videtur geminum animæ possidere decorem.* Humilitatem, tanquam omnium virtutum columen, & custodem, tam sibi amicam, ac familiarem conciliare curauit: vt non modò propria cognitione sibi ipsi vilesceret: verùm & apud cæteros vilis in existimatione haberi haud molestè ferret. Hinc vniuersa humilitatis officia tam auidè amplectebatur; vt in iis summam voluptatem collocaret. Orationis vero, à qua & humilitas, & vitæ integritas, ac cæteræ virtutes, velut à parente gignuntur, tam cupidus fuit:

Bern. sup. Cant. serm. 41.

Ludouici Humilitas & Orationis studium.

vt cùm post exactum probationis annum, ob præclarum ipsius ingenium, Philosophicis studiis ab Ordinis Patribus addictus esset; maiorem tamen dici, ac noctis partem in rerum diuinarum contemplatione insumeret. Atque adeò ea oblectabatur, vt nonnunquam in oratione defixus, ac genuflexus intra vnius diei, ac noctis spatium (quod planè mirandum est) ad decimam, interdum ad duodecimam, vsque horam pertingeret.

Ludouicus diu pro ægroto moribundo orat, ac Dæmonem vincit.

Accidit aliquando, vt dum in Conuentu Quinque Frondium degeret, simul cum Fratre Antonino Rhegino Laïco, eximiæ Sanctimoniæ Viro, ad Ægrotum quendam moribundum accederet: apud quem cùm eos pernoctare contingeret, Antonino ad moribundi obsequiū relicto, ipse seorsum secedens, humi super Calcpodia genuflexus per sex, & amplius horas pro infirmo orasse fertur. Quo tempore Antoninus Dæmonem, horrenda planè forma, ægrotu circumstantem conspicit: vt potè qui ob Ludouici orationem irarum æstu agitatus, morientem si non vincere, aspectu saltem terrere conaretur. Eo quippe tempore maxima Ludouico cum Diabolo lucta erat; hic quidem, vt morientem suis tentationibus prosterneret, tudentem omnem mouebat: ille verò, vt tentatum erigeret, ac confirmaret, orationibus contra Dæmonum pugnabat. Vicit tandem diuina virtute Ludouicus, pulsóque humani generis hoste, ægrotus feliciter in Domino obdormit. XXI.

Vita austeritate præstat.

His accedebat admiranda quædam vitæ austeritas, qua carnem suam ieiuniis ferè quotidianis castigans, spiritus imperio subiugabat. Cilicium ex pilis suillis contextum, quò acriùs corpus edomaret, illi domesticum erat. Pleráque præterea alias carnis macerationes, quibus veterem hominem cum vitiis crucifigeret, sibi familiares adsciuerat; quæ illum Deo potius quàm sibi viuere demonstrarent. XXII.

Brixiæ sub Lichetto Præceptore Theologiæ operam dat.

Admirabantur Patres Viri in omni virtutum genere præstantiam, ac perseuerantiam; quamobrem maximam de eo spem animo concipientes, Brixiam simul cum Bernardino destinant; vt eo in Conuentu sub Francisco Lichetto, tunc celebri Theologiæ Magistro, & Scotticæ doctrinæ acerrimo propugnatore, Theologicis studiis operam daret. Ludouicus verò, cùm in ea maximè studia mentem intenderet, quæ animum cælesti cupiditate afficere, ac cæterorum saluti prodesse possent; minùs argutulis subtilitatibus vacabat; quo fit, vt in his facilè Bernardino, atque aliis plerísque cederet. At vbi absolutis studiis cunctis prædicandi munus iniunctum fuit; tam in eo Ludouicus cæteris superior euasit: vt ab eo deinceps alij quærerent, quod imitarentur. Tanto enim spiritus ardore, ac verborum efficacia, quā diuinus illi spiritus ministrabat, sacri Verbi semina cœpit diffundere: vt admirabiles planè in audientium animis, tum ad pœnitentiam, tum ad virtutes motus ageret. Neque enim in humanæ sapientiæ verbis, aut in sermonis elegantia, cuius tamen ignarus non erat, sed in spiritu, ac virtute Dei, quæ inter cælestis contemplationis conuiuia altè biberat, hæc populis eructabat. XXIII.

Spiritu excedens corpore sursum fertur, & futura prænunciat.

Orationum assiduitas Virum Dei ad eam mentis eleuationem, atque excessum perduxerat: vt adhuc inter Obseruantes degens, non modò sæpe mente excederet, ac in extasim raperetur: sed etiam interdum corpore sursum, in aëra ferretur: pleraque etiam, quæ futura erant, diuino spiritu prædiceret. Etenim inter alia, quæ certa fide probata sunt, dum anno 1528. tota Calabriæ Regio à Gallorum exercitu, Duce Lotrecchio, grauiter afflicta esset: Ludouicus Guardiani Officio in Conuentu S. Francisci Thurij Noui fungebatur; cùm die quadam Dominica, dato matutinæ refectionis signo, cùm iam Fratres in Refectorium cōuenissent, Ludouicus adhuc in oratione fixus in Ecclesia perstabat. Porrò expectantibus Fratribus, is tandem ab Oratione surgens, lætus, ac alacer, quasi qui faustum nuncium accepisset, ad Refectorium pergit: vbi sermone de immensis Dei beneficiis instituto, id tandem concludit summas Deo gratias habendas, quòd Patriam breui ab hoste liberandam decreuerit. Cúmque ibi sex Prædicatores adessent, ad eos conuersus, ait. Ite, Dei Præcones, Prædicate captiuis indulgentiam, afflictis medelam, oppressis XXIV.

liberationem;

liberationem; annum denique placabilem Domino: in quo hæ oppressæ, ac depopulatæ Regiones diuina clementia respirabunt; & in pristinam pacem, ac tranquillitatem vindicabuntur. Id verò cùm non longè post hæc dicta, mortuo Lorrechio, ac Cæsarianis longè latéque Regionem obtinentibus, rei exitus verum esse comprobasset, omnem ab animo suspicionem abstersit, quò minus hæc illi à Dei spiritu reuelata esse crederentur. *Patria liberationē prædicit.*

XXV. At neque semel huiusmodi futurorum prædictione diuinum sibi spiritum adesse declarauit. Posthæc enim cùm is aliquando sororem inuiseret, quæ nunnullos ex coniugio filios procreauerat; fortè in eorum alterum oculos conicit: móxque matrem admonet, graue illi puero periculum imminere, nisi diligenter ipsius custodiæ inuigilet: Quod paucis deinde elapsis diebus accidit. Nam puer in ignem dilapsus, in tam manifestum vitæ discrimen adductus est, vt ex adustione manus neruus perpetuò contractos tulerit. *Pueri periculum pranonet.*

XXVI. Tantam Vir sanctus ex frequenti, ac familiari Dei consortio in eum fiduciam animo conceperat: vt nihil difficile, nihilque impossibile crederet, tametsi hominum vim, ac potestatem excederet, quod à Dei benignitate accipere non speraret. Id sanè hoc facto manifestum fuit: Nam cùm is in eodem Thurij noui Conuentu, eo tempore, quo necdum ad Capuninos migrauerat, præesset: accidit aliquando, vt sub prãdij horam nihil Fratribus panis prorsus ad Refectionē comparatum esset, quod Eleemosynarij negligentia acciderat: Quamobrem cùm prandij hora iam elapsa Refectionis signum minimè ederetur. Ludouicus, Angelum à Calamnia Refectorij Præfectum accersens, ab eo causam percunctatur. Cui Angelus. Panis (inquit) ob Eleemosynarij incuriam, ad prandium deest. At Ludouicus oculis tantisper in cœlum erectis, cùm breuissimo temporis spacio orasset, ad Angelum conuersus. Festina (inquit) Angele in Cellarium; panémque, quem in Panario reperies, in mensa appone, vt Fratres refectionem sumãt. At Angelus, Frustra ait, Pater, ibi panis quæritur: cùm ego ipse Panariũ à fragmentis mundatum, pane vacuum reliquerim. At Ludouicus; Vade, fili, ne cuncteris: age, quod iubeo. Ille verò, vt iussum potiùs impleret, quàm quod panem à Panario se accepturum speraret, ad Cellarium contendit. Quid plura? Panarium calido, ac recenti pane refertum reperit: obstupescit, exclamat illud à Deo miraculum esse. Quem Ludouicus mox increpat, silentiúmque illi, præcepto imposito, indicit: panem ille mensæ apponit; ac pauperum turba eo die, pane è cœlo allato, reficitur. *Panem ad Fratrum Refectionem, à Deo exorat.*

Inter hæc cùm Ludouici spiritus ad perfectam Regulæ obseruantiam, quam passim in Ordine collabentem cernebat, summo studio flagraret: consilio cum BernardinoGeorgio communicato, animũ simul ad Reformationem conferunt. Quapropter circa annũ Domini 1525. quo tempore Fr. Matthæus à Bassio veram Franciscani habitus formã, ex diuina apparitione acceptã, sibi ab Apostolica sede impetrauerat: obtenta à Generali Ministro licentia, Romam vnà proficiscuntur, facultatemque (vt aliàs dictum fuit) à sanctissimo ferunt, qua in conuentu SS. Apostolorum, qui tunc Obseruantium erat, postea verò in Minorum Conuentualium potestatem deuenit, cum alijs reformatè viuere valerent: verumtamen, cùm ex Superioribus nemo esset, qui pro eorum instituto faueret; post biennium Romæ exactum, in Calabriam redeunt: Vbi noua apud suos Reformatione excitata, ac paulò post callida superiorum arte oppressa: cùm neque à Generali Ministro, neque à Patribus eam assequi posse sperarent: tandem Deo Auctore, ac ductore simul in Capucinorum Reformationem concedunt; atque alia præclarè gerunt, quæ nos superioribus annis, ac præsertim 1532. fusiùs prosequuti sumus. *Ad Capucinos migrat.*

XXVII. Tot Ludouicus inter hæc Calabræ Reformationis primordia labores, ac calamitates est perpessus (vas quippe à Deo electum erat, vt nouæ Reformationis nomen longè, latéque per Brutios, Appulos, Lucanos, Salentinos, Siculos, atque alios, populos propagaret) vt facilè de eo dictum fuisse quis existimet; quod olim de

Apoſtolo,diuino oraculo pronunciatum fuerat. *Ego oſtendam illi, quanta eum oporteas pro nomine meo pati.*

Act. Apoc. 9.

Porrò inter aduerſas illas perſecutionum procellas; in quibus nullam prorſus requiem habuit Ludouici caro; cùm illum foris pugnæ, intus timores iactarent; tantam animo conſtantiam,ac pacem ſeruat: vt imperturbatum omnino in iis animum gereret. Tanta temperantia, ac moderatione enitet, vt in nullas non modò in aduerſarios tunc querelas ſe effunderet; verùm pro iis quoque Deum eò impenſiùs oraret, quò maiores ab iis patiebatur anguſtias. Denique eam in tot calamitatibus fortitudinem animo ſemper retinuit: vt ingruentes aduerſariorum perſecutiones, & illatas iniurias, nedum ægrè ferre; ſed ne ſentire quidem videretur. Vt enim tela à duro reſiliunt; & cum dolore cædentis ſolida feriuntur: ita magnum,ac ſolidum Ludouici animum nulla ad ſenſum ſui iniuria adducere poterat, quin ea potiùs in ferientes reſiliebat.

Ludouici in aduerſis temperantia.

Sedatis verò aliquantiſper tempeſtatibus,atque optata tandem quiete potitus; XXIX.
quot Ludouicus in pace, noua bella aduersùs carnem inſtruxerit; quot ſenſibus iam ferè edomitis, prælia indixerit; quot arma ſibi ad perfectam vitiorum victoriam parauerit; quot denique triumphos ex Tartareo hoſte deuicto, inſtructa virtutum acie reuexerit, haud facilè eſt referre. Aſperiùs enim, quam antea ſoleret, tunc cum carne agere cœpit. Ieiunia illi quotidiana erant, in quibus cùm ab omnibus, præterquam à quadrageſimalibus cibis abſtineret: iis non ad ſaturitatem, ſed quantùm vitæ ſat eſſet, ad parcitatem veſcebatur. Carnem, velut ſpiritus hoſtem, tam acri bello aggreſſus eſt; vt illius flagellationes ad totus ſeptem pœnitentiales Pſalmos diſtinctè, ac moroſe prolatos protraheret: hiſpido, ac aſperrimo cilicio, ac ſæpiùs ferrea lorica carnem inſanientem defatigaret, nudis ſemper pedibus incedens, laboribus, atque itineribus conficeret, aliiſque caſtigationibus domaret. Denique tanta vitæ auſteritate, tanta victus, & veſtitus inopia, tanta ſenſuum mortificatione,tanta, ac tam profunda ſuipſius abiectione: demum iam præclara virtutum luce præfulgere cœpit, vt vniuerſos ſuo exemplo ad perfectam Euangelicæ vitæ normam compelleret. Ita quippe fieri æquum erat, vt qui in aliorum lucem, & exemplum datus fuerat; ipſe in primis ſua virtute luceret. Quanquam verò ſibi ipſe auſterus eſſet: erga cæteros tamen charitate tam effuſus videbatur,vt nihil,quod ad honeſta corporis, ſeu animi commoda ſpectaret,illis deeſſe pateretur. Ante ieiunia,nonnullas Fratribus honeſtas animi remiſſiones permittebat; modò menſuram non excederent: à quibus tamen eùm ipſe ſe ſenſim proripere ſoleret: eo tempore aliquando viſus eſt in extaſim rapi, totóque corpore in ſublime eleuari. Ægrotos omni charitatis officio proſequendos curabat; eo ſæpè Apoſtoli argumẽto vſus: *Qui enim non diligit Fratrem ſuum, quem videt, Deum, quem non videt, quomodo poteſt diligere?* In medendis verò animi morbis plurima Dei gratia præſtabat, atque adeò miſerorum calamitatibus afficiebatur; vt Pauli conſilium implens cum flentibus fleret, cum gaudentibus gauderet. Demum cum Apoſtolo Omnia omnibus fieri cuperet: vt omnes Chriſto lucrifaceret.

Ludouici vitæ auſteritas.

Ludouici raptus, & extaſis.

1. Ioan. 4.

Prouincialis ab ipſo Reformationis ingreſſu electus, tam prudenter, in turbu- XXX.
lentiſſimo illo rerum ſtatu, id munus adminiſtrauit, vt Reformationem in Calabria eo Auctore,ac parente genitam,ſuo ſtudio, ac vigilantia ita ab interitu vendicauerit; vt illius apud Calabros Apoſtolus iure nuncupari queat. Religionis verò formam apud illos tanta Regularis obſeruantiæ diſciplina, atque Euangelicæ vitæ perfectione inſtituit; ac præclaris virtutum exemplis confirmauit: vt illud ipſi encomij occini poſſit, quod olim Simoni Oniæ filio decantatum fuit. *Qui in vita ſua ſuffulſit domum, & in diebus ſuis corroborauit templum. Qui curauit gentem ſuam, & liberauit eam à perditione. Quaſi ſtella matutina in medio nebulæ, & quaſi luna plena in diebus ſuis lucet. Et quaſi ſol refulgens, ſic ille effulſit in Templo Dei.* Poſtremò Reformationem tanta ſpiritus vbertate, per exteras quoque Regiones, ac Prouincias, noui Apoſtoli inſtar, diffudit: vt facilè perſpici poſſit,

Eccleſ. 50.

cum

[illegible] a Deo nobis datum fuisse, vt ad vexatam, ac prope depositam Reformationem [illegible], erectamque longe latéque per extremas illas Italiæ plagas propagaret.

XXXI. Euangelicam Paupertatem, velut primum, ac stabile Seraphicæ Religionis fundamentum, tam profunde sibi animo insculpserat: vt in sola rerum penuria diuitias quæreret, nullamque nec [illegible] quidem rerum prouisionem, diuturno aliquo tempore, in Conuentibus fieri permitteret; ne a quotidiana mendicitate [illegible] abundantiam apud suos, superflua omnia resecans tollebat: ita vt nec iter faciens [illegible] ut vinum a loco deferri [illegible] vt se totum à Dei prouidentia pendere ostenderet. Id verò quam diuinæ Maiestati gratum fuerit, Deus ipse Cælestibus [illegible] haud semel manifestum esse voluit. Nam præter ea, quæ anno 1532. enarrata sunt, contigit [illegible] vt cum per deserta quædam loca ieiunus cum Socio iter faceret, ac die iam ad Vesperam declinante, nihil secum habentes, [illegible] deficeret. Cui Ludouicus, sustine (inquit) paulisper, fili, Deus [illegible] procul dubio [illegible] prouidebit: vix paululum progressi, album, ac grandiorem panem, qui duobus sufficeret, in rupe eminere cernunt, quem [illegible] eo tam perfecte vterque refectus, ac viribus recreatus fuit, vt [illegible] ea die [illegible].

XXXII. His cùm Ludouicus virtutibus [illegible] intenderet, haud tamen à prædicationis officio vacabat, in quo [illegible] animarum zelo incumbere visus est; vt nullis laboribus, nullis incommodis, nullis tandem vitæ periculis parceret, quo animarum salutem, quoad fieri posset, curaret. Nouerat enim Dominum [illegible] Ciuitates, & Castella [illegible] plurimos pro iis labores exantlasse: atque vt perditam ouem quæreret, tandem in Cruce animam cum sanguine effudisse. Quamobrem cùm in eo [illegible] Dei gratia, præstaret; ac [illegible] Dei Verbum populis disseminaret, eo fiebat, vt vberrimos inde [illegible] animarum fructus, ac lucra Domino referret. Neque enim solo verbo illi prædicare satis erat: sed cùm præclarissimis virtutum exemplis, ac [illegible] oratione viam Dei verbo pararet: hinc sæpè fiebat, vt cælesti lumine perfusus, plerunque futura, interdum verò, quæ occulta erant, inter prædicandum panderet, [illegible] quibus pauca lubet referre.

XXXIII. Palmi, quod est Calabriæ Oppidum, Seminariæ propinquum, cùm Dei Verbum prope maris litus disseminaret, atque ex Beatæ Virginis Fano, quod à litore haud longè abetat, tum plurima miracula coruscarent: dum, populi vitia pro concione carpit, oculis ad mare conuersis: Putásne, inquit, o Palmum frustra hic Beatam Virginem tot signis emicare? signa sunt, malum futurum indicantia. Æquora ista quæ oculis conspicis, quid monstri parturiat, breui tuo damno percipies. Væ Palmo: Væ in eo prægnantibus in illis diebus. Neque id aut falsò, aut frustra à Ludouico prædictum. Vix enim aliquot mensibus elapsis, eò cum Classe appulit Dragut Pirata, qui Oppidanis cæsis, Palmum diripuit, ac Regionem deuastauit.

XXXIV. Huic illud accedat: quòd dum in Thurij noui Oppido, quæ magnæ Græciæ clarissima quondam Vrbs fuit, [illegible] verbum pro suggestu proponit extemplò inter prædicandum subsistit, atque in Rhegina vrbe, multorum Ciuium, qui priuatas inter se simultates gerebant, cladem eo tempore patrari, Deo reuelante conspicit. quod tunc quidem silentio obtexit. At Concione absoluta, cum factum Nobilioribus quibusdam viris significasset: ij vt rem certò explorarent, missis Rhegium Nuncijs, qui vera referrent: Cladem eadem adamussim hora, in qua Ludouico prædicanti reuelata, modoque, quo ab eo narrata fuerat, accidisse referunt.

XXXV. Neque id silentio prætereundum est, quod in Seminariæ Oppido apud Brutios celebri, eidem inter concionandum accidit. Ibi enim repente toto spectante

Paupertatis Euangelicæ studiosus.

Socio præ fame deficiente panem à Deo impetrat.

Prædicationi strenuè incumbit.

Palmidi vastationem prænunciat.

Populo cùm in mentis excessum captus, diu immobilis, atque oculis in Cœlum defixis perstitisset: ita vt vehementer populos, qui eum audiebant, re insolita ob stupesceret. Tum post aliquod tempus ad seipsum rediens: Iam, inquit, ô Seminaria, ex Patriæ meæ funeribus redeo. Iam Rhegium a Turcis captum, atque incendio deuastatum, ciuium cædibus, ac sanguine redundat. Porrò, vt Ludouici dictum ipsa rei veritate probaretur, protinus loci Proceres Rhegium, quod à Seminaria viginti milliaribus abest, nuncios mittunt, qui redeuntes miseræ Vrbis exterminium, Turcarum Classe Vrbem inuadente, patratum, eodem tempore, quo a Ludouico prænunciatum fuerat, euenisse renunciant. Rursus quoque eiusdem Vrbis excidium, ac deuastationem, quæ deinde sub Barbarussa Pirata, sequuta est, longè antea, quam eueniret, præsignificasse traditur.

Rhegij excidium, dum Seminariæ prædicat, illi à Deo reuelatur.

Pusthæc, dum in Oppido quodam Calabriæ prædicationis munere fungeretur, agrique longa ariditate sitientes, frugum egestatem minarentur, sereno Cœlo, ac nulla prorsus nube apparente, copiosum imbrem eo die futurum Oppidanis prænunciat: quo sub vesperum defluente, tellus reuiruit, ac optatas fruges germinauit. XXXVI.

Sereno Cœlo pluuiam futuram prædicit.

Dei verba ex Ludouici ore, velut ignita quædam iacula, ac tanquam sagittæ è manu potentis erumpebant: quibus cùm peccatorum animos grauiter ad pœnitentiam sauciaret, ac plurimos à Dæmonis potestate ereptos in Christi Regnum transferret: mirum est, quam id Satan perpetuus animarum hostis ægre ferret, ac variis artibus illius prædicationem perturbare conaretur. Dum enim apud Rheginos, in ipsa Quinta feria maioris Hebdomadæ, Dei Verbum disseminat, vix inchoato sermone, En Iuuenis, vultu, vt videbatur, perterrito, atque anhelans in templo apparet, qui tremula voce, ita vt vix fari posse videretur, Turcas ad litus appulisse, Triremémque nuper fabrefactam ab iis incensam fuisse clamat: quo dicto statim abiit. Eo nuncio cùm populus, qui ad audiendum Dei Verbum in Ecclesiam confluxerat, metu perculsus, protinus commoueretur. Monet Ludouicus, nihil vlli metuendum; sed Diabolicum illud duntaxat, commentum, & calliditatem esse affirmat, qua inuidus hostis suæ prædicationis fructum curat intercipere. At Populus periculo exterritus, cum nullis Dei serui monitis retineri posset, ad litus currit: vbi nec Triremem incensam, nec Turcas ad litus appulsos reperit: quare Dæmonis arte, quam sanctus Pater tam aperte declarauerat, tunc primum perspecta; Cœleste in eo donum admirati, illúmque sanctum etiam maiore deinceps veneratione prosequi cœpit. XXXVII.

Diabolum ab inimicum [illegible] prædicationi impedire conatur.

His pleraque alia accedunt; quæ nos partim anno 1532 ab eo gesta narrauimus; quibus, simul cum Prophetiæ spiritu [illegible] orum dono illum effulsisse constat. partim à nobis hoc loco [illegible], quæ temporum vetustas obliterauit: vt quam copioso Dei spiritu ad futura prænuncianda, tum ad occulta diuina virtute rimanda illustratus fuerit, cunctis perspicuum fiat. In [illegible] illud primum fama peruulgatum est. Quod cum die quadam iter faciens prope Hippon Vrbem, Ioannem Baptistam Franzium, nobilem Virum [illegible] arem, obuium habuisset, qui cum multo equitatu Tropiam proficiscens [illegible] super desponsatam vxorem domum duceret, post primas datas [illegible] ce vicissim salutationes, ita virum alloquitur. Isto Ioannes Baptista [illegible] us, ac feliciori Cœlo. Dominus enim tecum erit: teque tam grata, a[illegible] a sobole fœcundabit: vt trium Natorum, Masculorum, ac totidem fœminarum prolem ex hoc coniugio accipias. Dictu veritas successit: nec vnus quidem [illegible] uic numero defuit, quod Ioannes Baptista posthæc, quam plurimis sub iu[illegible] ndo affirmauit. XXXVIII

Nobili cuidam Viro Masculam ac fœmineã prolem prædicit.

Nobili cuidam Fœminæ, quæ cum duas carentes [illegible] peperisset, sanctum Virum rogabat, vt masculam illi prolem à Domino intercederet: futurum prædicit; [illegible] o enim masculum paritura esset: cui identidem persuasit, vt proprium illi XXXIX

Ludouici nomen [illegible] neret. Prænouerat quippe vir Sanctus, Dei [illegible] ra- [illegible] nec [illegible] gentem [illegible], sui [illegible] vestigia, & Vocationem [illegible] [illegible]rum. Res dictum probauit. Nam filius à Matre progenitus, [illegible] Ludou[illegible] [illegible] accepisset, vix ad iuuentam peruenit, cum Mundo simul c[illegible] delitiis contemptis, ad Crucis vexillum, Capucinorum militiæ adscriptus, euo[illegible] ac Ludouicellus, ad maioris differentiam, passim appellatus fuit.

XL. Cum Barellum, Calabriæ Oppidum, quadam die aduentasset, à Nobili muliere hospitio exceptus, ab eadem rogari cœpit, vt pro fœlici coniugis reditu, qui Neapolim profectus fuerat, Deum rogaret, ac filiorum illi sobolem impetraret. Vtrumque illi actutum Vir Dei, & [illegible] Coniugis reditum, & futurum filiorum procreationem pollicetur: quæ cum paulò post reipsa teste, subsequuta essent: ipsius apud Deum merita, ac virtutem clarius illustrarunt.

XLI. Cæterum quam illustri Prophetiæ dono a Deo [illegible] esset, quo euentura absque dubitatione prædiceret, quæ sequuntur exempla declarant. Alteri namque Mulieri, quæ cum filios opt[illegible], [illegible] apud Deum [illegible] id ma[illegible] opem efflagitabat, suasit vt animum cum Dei voluntate componeret, ac filium quidem illam parituram dixit, sed qui nec vitæ vsura frueretur, nec lucem vnquam surgentis auroræ conspecturus esset. Quod deinde haud [illegible] [illegible] accidisse agnouit, [illegible]um mortuum post hæc fœtum procreauit.

XLII. Fratri quoque Angelo à Calamnia, qui tum apud Obseruantes, dum inter eos degeret, tum apud Capucinos sæpe ipsius Socius fuit, fore præsignificauit: vt [illegible] quadam tentatione ante obitum a Deo probandus esset, veruntamen ab ea singulari Dei munere liberandum, ac [illegible] vitæ finem impositurum asseuerat. Quod cum sibi Frater Angelus altè animo reposuisset, vtrunque sibi accidisse comperit. Nam post aliquot annos, molesta tentatione pressus, in qua Dei sibi auxilium adfuisse sensit, cum ex ea tamen, Deo opitulante, victor euasisset, haud multo post B. Viri mortem, ipse quoque religiose, huius vitæ absoluto curriculo, in Domino obdormiuit.

XLIII. Ad[illegible]tanda planè huius sancti Viri & dicta, & facta fuêre. Cum enim tam arcto sese charitatis vinculo Deo intime copulasset; tamque puro mentis oculo vbique diuinam Maiestatem intueretur, [illegible] & solus, & inter hominum frequentiam vtque suspensum in Deum animum gereret, diu[illegible] que animo lucē hauriret, ico fiebat, vt non modò diuinæ illi Sapientiæ abdita panderentur: verùm etiam tanta spiritus vi plerumque [illegible] ageretur, vt & corpore ipso altius in a[illegible] a [illegible] efferri contingeret. Id non semel testatus est F. El[illegible]us Messanensis, qui cum Messanæ inter Carmelitanos Aeditui officio fungeretur, dum in ea Ecclesia, quæ Sancta Maria de Carmelo nuncupatur, Ludouicus quad[illegible] [illegible] præ[illegible] officium obit, sæpe accidisse narrauit, vt intempesta noctis hora è strato surgens, [illegible] gendas lampades ad Ecclesiam pergeret. Ludouicúmque ante Sa[illegible] ristiæ Altare orantem altius a terra eleuatum videret. Quod cum non semel, iterum, sed sæpiùs oculis suis summa cum admiratione conspexisset [illegible] stimonio, ac virtute permotus, ad Capucinorum tandem se Religionem tra[illegible] atque in ea, omni cum virtutis laude, vitæ cursum confecit.

XLIV. Neque id illi Messanæ tantùm singulare fuit. Nam in Conuentu Hipponij, quæ Vrbs Brutiorum est, cum ad puerum quendam, Martini Brucialis nobilis Viri filium, qui graui morbo laborabat, inuisendum vocatus fuisset: cunctis e cubiculo exeuntibus, solus Ludouicus cum ægroto remansit: qui [illegible] stans, pro ægroto [illegible]ta lectum orat, animo excedere, ac corpore sursum ferri cœpit. Porrò [illegible] tempore pueri mater, vt ægrotanti filio quædam obsequia præstaret, cubiculum ingressa, cùm Ludouicū altius in aëra sublevatum, vultuq; Cælum spectantem videret, [illegible] pertertefacta, gressum reprimit, clausoque cubiculi ostio, tandiu extra cubiculum expectat; donec absoluta Oratione, Ludouicum sibi redditum, cum pueri

Margin notes: [illegible] rum procreationem alteri [illegible] rat, ac præ[illegible] — Mulieri nondum [illegible] mortuam pro[illegible] rem paritu[illegible] rum prænunciat. — An[illegible] tentatio[illegible]

colloquentem audiret [illegible] pitur. Cui protinus ille. N[illegible] Mulier [illegible] Deus [illegible] lum tibi reddet incolumem. At illa, p[illegible] vir [illegible] sancti[illegible] qu[illegible]n, quod polliceris, certò f[illegible]. Optimum [illegible] promissa reddat. Puer verò non [illegible] morbo d[illegible] ced[illegible]. [illegible] illa posthæc factum admirans, sæpius multis narrare solita erat.

XLV. Id porro viro D[illegible] haud insolitum fuisse, [illegible] deinde [illegible] exempla demonstrant. Dum enim diurnas in Choro Laudes per[illegible] ac præsertim Psalmum: *Beati immaculati in via.* cum [illegible] decantat sæpe cubit[illegible] altiùs, paulatim è terra attolli conspicit[illegible] Al[illegible] Novitius quidam, qui eximia mentis puri[illegible] præditus erat, globum igneum super ipsius caput efferri intuetur: [illegible] quam [illegible] ardor ipsius animum inflammaret, non obscurè [illegible] illius charitatis signa erant [illegible] At verò quāta inde [illegible] apud Deum merita [illegible] Deus [illegible] mira [illegible] voluit. ex quibus, præter ea, quæ anno [illegible],2. [illegible] fuerunt, pauca duntaxat hic ex multis referre haud importunum erat, vt sua Deo, ac seruis [illegible] gloria reddatur.

Psal. 118

Dum horas Canonicas in Choro decantat, altius è solo eleuatur.

XLVI. Cuiusdam nobilissimi Viri Locrensis (qui H[illegible]ronymus R[illegible] appellabatur) mater, cùm oculorum [illegible] vt vix [illegible] meridianam lucem perciperet, L[illegible] vbi suauibus verbis est consolatus, ala[illegible] animo [illegible]. At [illegible] Quæ[illegible] Pater [illegible] animo alacritas esse potest, quæ lumen cœli [illegible]. Cui Ludouicus: Quid lumen videre [illegible] ad Deum cum omni voluptas referenda. [illegible] Ludou[illegible]. Id sane [illegible] nam & omnem meam non tantùm voluptate[illegible] & [illegible] in Deum [illegible] ferrem, si oculorum [illegible] Ludouic[illegible] Deum ex animo lauda, protinusque extenta manu, & signo Crucis super oculos formato, ita iis lucem restituit, vt protinus omni [illegible] caligine ex[illegible] in pristinam claritatem vendicauerit.

Mulieri lucem restituit.

XLVII. Posthæc cùm Ludouicus in Rheg[illegible] Conuentu Guardiani munere fungeretur; [illegible] ad Conuentus æd[illegible] ædifi[illegible] quam Ope[illegible]rij, quibus victus tantum [illegible] Fratribus administrab[illegible], aliique mercede conueniebant; accidit, vt quadam die, Eleemosinarij incuria, neque Operariis, neque [illegible] panis quicquam mendicat[illegible] esset. Quod cum ad Ludouicū delatum fuisset, is Cellarij præfecto accito, iubet, illum ad C[illegible] pan[illegible]sque quos ibi inuenisset tam ædificato[illegible], atque Operariis, q[illegible] us ad mensam apponere. Affirmat C[illegible] præfe[illegible] duum esse quod apponat. Ito inquit ne dubites, petens [illegible] pauperi[illegible] sui panem erogare. Ille dicto obed[illegible] cùm ad P[illegible] solu[illegible] candido pane plenam reperit, Angelico [illegible]. Hoc verò miraculum, cùm ei planè simi[illegible]mum fuerit [illegible] inter Obseruantes versaretur, in Conuentu [illegible] Dei [illegible] patrauerat, de quo paulo superius egimus vtroq[illegible] Dei [illegible] sanct[illegible] nobis testatum esse voluit.

Panem à [illegible] impetrat.

XLVIII. Illud quoque [illegible] Motæ Philocastri Tertiario cuidam, qui Barth[illegible] appellab[illegible] mo, acc[illegible]. Quem cùm Ludouicus Rheg[illegible] rus[illegible] verò, nec Rhegium vnquam vidisset, nec viam, qua e[illegible] cu[illegible] eret [illegible] baculum, quo ipse in itinere vti solebat, illi cum literis præ[illegible] inquit Bartholo, baculum hunc tui itineris ducem, ac [illegible] amque ad Guardianum Rhegij defer, cuius ad me responsum re[illegible]es. V[illegible], ac de[illegible] Ba[illegible], vt ad quamlibet ferè in[illegible]

rogationem, nihil præterquam Spiritum sanctum proferret. Interrogabant illum Fratres, qua via perrecturus esset: At ille, Spiritus sanctus, inquit. Pergit ille cum baculo, & quanquam viam penitus ignoraret, neque eam à quoquam exploraret: continuò tamen, quousque Rheginum perueniret, à recto viæ tramite deflexit. Cõtigit verò, vt quædam illi loca, quæ Solani dicebantur, sibi pertranseunda essent, à Canibus pecuariis ita obsessa; vt eo iter facientes summa ferocia, ac rabie inuaderent. Ille periculum nihili pendens, cùm primùm in Canum prospectum incidit; en molossi immanes horrendo fremitu, ac formidoloso latratu in Bartholum rapido cursu feruntur. Qui tam fero occursu tremefactus: Spiritus sanctus, inquit. Tum protinus substitit, baculúmque quo armatus erat, venientibus obiecit: At illi odorato baculo, cùm illius virtutem diuinitùs agnouissent, confestim omni ferocitate deposita, quasi domesticum agnoscentes cauda illi blandiuntur. Paululum cùm à Canibus digressus esset, Pastores obnios habet, qui ab eo sciscitantur, quo pacto Canes effugere potuerit? At ille respondet; Spiritus sanctus. Vtique (inquiunt) Spiritus sanctus te ab eorum dentibus seruauit; quò minùs ab iis discerptus fueris: neque enim alia ratione ab iis euadere poteras. Is verò imperterritus iter, Baculo duce, prosequitur, ac Epistola Rhegij Guardiano reddita, responsóque accepto, Mottam eadem via regreditur. Quem cùm Ludouicus subridens interrogasset: num Canes illi, quos in Solani via offenderat, eum exteruissent? Spiritus sanctus (inquit ille) Benè id noueras, Pater, cùm tuo me baculo euntem, ac redeuntem armasti.

Ludouici baculus Tertiarium à Canibus liberat.

XLIX. Postremò illud memoria dignum est: quòd cùm per Vrciliatum Mottæ Philocastri Oppidum, die quadam iter faceret; mulier quædam, quæ præcedenti nocte dormiens, in prima noctis vigilia, casu infantem in lecto oppresserat; ad eum gemens, ac lachrymis obruta venit: miserúmque infantis casum, quod illi ea nocte contigerat, grauissimè afflicta narrat. Cui Ludouicus, vbi oculos paululum ad Cœlos sustulit; Ne fleas, mulier (inquit) filius tuus haud mortuus est, sed dormit. Heu, Pater (ait Mulier) vtinam dormiret: sed ego ipsum frigidum, absque vllo respirationis motu, demum exanimem in lecto reliqui. Ito (inquit Ludouicus) ne dubita: viuum, ac incolumem infantem reperies. Pergit mulier fide plena; infantemque in lecto ridentem, ac manibus colludentem inuenit: quem protinùs inter brachia sublatum, lachrymasque præ gaudio fundens, ad sanctum Virum defert, summasque quas potest, Deo, ac illi gratias agit. Cui Ludouicus. Vade, (inquit) puerum diligentiùs serua, ac teipsam in Dei timore custodi.

Infantem à Matre in lecto oppressum ad vitam reuocat.

L. Hæc nus ab antiquis Patrum monumentis; ex quamplurimis, quæ temporum iniuria, ac nostrorum incuria perierunt; hausta, ac probata collegimus: vt quàm eximia huius Viri sanctitas apud Deum fuerit; quantàque inter nos viuens, cælestium donorum copia affluxerit, ex paucis saltem perspectum fiat.

LI. Igitur cùm per triennium Ludouicus Prouincialatus munere functus esset, Prouinciámque in optimo rerum statu composuisset: Comitiis Mileti conuocatis, vniuersos ad optimi Successoris, velut alterius Moysis, ac Ducis; cui tutò regimen populi Dei credi posset, electionem perficiendam cohortatur. Neque vllatenus voto suo frustratus fuit: siquidem in eo Capitulo Bernardinus Rheginus, qui & Georgius, illi in eo munere suffectus fuit; qui eam Prouinciam (tametsi breui tempore) tanta prudentia administrauit, vt plurimum illi splendorem contulerit. Vir vtique omni virtutum laude insignis, de quo superiori anno plura diximus. Huic Ludouicus futurum aliquando prædixerat, quòd quanquam ille sibi in officio posterior successerit; prior tamen sex mensium spatio ex hac luce migraret; atq; illum quidem paulò ante Domini Natale, se verò nõ longè ab ipsius Resurrectione hinc concessurũ prænunciat. Quod sanè vtriq; adamussim (vti prædixerat) contigit: nam cùm Bernardinus in mense Nouembri superioris anni fatis cessisset: Ludouicus vix Semestri elapso, hoc anno in mense Aprili è viuis excedit.

Ludouicus Bernardino obitum multo ante prænunciat.

Comitiis

LV. Posthæc fidelis Christi seruus, Pœnitentiæ in primis Sacramento, si quæ animo hærebant, maculas eluit: tum verò sacro Domini Corpore, velut cælesti alimonia, animum saginandum curat. Id verò cùm allatum fuisset, mox toto corpore illud prostratus adorans, tanto pietatis, ac Religionis sensu in id se commiscet; vt in Deum præ amoris vehementia absorptus, haud secus, quàm cera ad ignis conspectum, animo liquescere videretur. Cunctas deinceps animi, ac corporis vires colligens, totus rebus cælestibus incumbere visus est. *Sacramentis se ante obitum munit.*

LVI. Interea illuc aduentat F. Angelus à Calamnia, à Rhegiensi Guardiano ad Ludouicum missus, vt nonnullas ei literas perferret. Qui cùm Ludouicum grauissimè ægrotantem audiisset, verborum illius haud immemor, quibus eum sibi in morte adfuturum spoponderat, ad eum festinus accedit, quem simulatque Ludouicus intuitus fuit: opportunè (inquit) venisti Angele. En promissum reddidi. Tibi corporis mei cura, antequam hinc emigrarem, demandanda erat. Age, tanquam à Deo missus: celeriùs namque hinc emergimus.

LVII. Flebant vberioribus lachrymarum imbribus mœrentes Fratres, ac velut tenelli filij, quibus Pater morte eripiendus sit, lecto circumfusi, tam chari Parentis, à quo spiritu regenerati fuerant, mortem alto dolore prosequebantur. Quum Ludouicus eos flentes circumspiciens: Quid ploratis (inquit) filij, aut cur peregrinationis meæ finem tanta mœstitia, ac dolore excipitis? Si me tot malis, ac periculis exui, totque laboribus eripi, quot mortalem hanc vitam, quæ miseriarum quædam officina est, circumstant, ægrè fertis; meo profectò bono inuidetis. nec satis quid vita, quidue mors sit, agnoscitis: neque enim vita hæc, quæ cæca, quæ ærumnosa, quæque innumeris malis plena est, cuius partem tristitiæ consumunt, partem sollicitudo turbat, partem infirmitas frangit, partem aliam mœror deprimit, aliam dolor excruciat, aliam tentatio exagitat, aliam certamen fatigat: ita à nobis diligenda est; vt mortem, quæ tot malorum finis est, aut lugere, aut odisse debeamus. Si ex terrea, & caduca domo ad æthereum, perennéque domicilium dimittimur; si è carcere liberamur; si vincula franguntur; si vt feliciori aëre, atque æuo fruamur, hinc erumpimus; quid vobis tantoperè in mea morte lugendum est? *Fratres obitū suum deflentes piis verbis consolatur.*

LVIII. Quòd si me vobis, velut letho eripiendum defletis: duriùs sanè mecum agitis: Neque enim ego vobis eripior; sed quò omnibus sequendum est, præcedo: malis tantùm, quibus vndiq; hæc vita oblita est, eripiar; nunc primùm è periculis emergam: quiescam tandem, curis omnibus, ac irrequietis vitæ huius sollicitudinibus solutus, ac velut procelloso ereptus naufragio in tutiorem, ac clariorem locum, Deo duce, contendam. Vnde igitur importunus hic vobis in mea morte luctus? quasi totus excedens totus vobis eripiar? Non vos animus, qui immortalis est; sed putre hoc animæ domicilium, quod fluxū, ac labile est, quodque ea conditione sortiti sumus, vt breui illud tempore dissolueretur, tantùm deserit. Iustior potiùs lætandi vobis causa est; cùm me ex misero huius vitæ exilio euocari, atque in libertatem vendicari cernitis. Cui cùm Fratres responderent? An non, Pater, iusta nobis doloris causa est; cùm te nobis erepto, potissima ruit domus nostræ columna, ac fundamentum? & dum charissimo Patre orbamur, ex quo nobis in tot aduersis, ac perturbatis rerum fluctibus consilium, ac patrocinium affulgebat; quænam solatij nobis spes superest? aut vnde nobis præsidium expectandum est? Quis iam erit, qui pusillam hanc nostræ Reformationis cymbam à periculis, quibus vndique, ob ingruentes persecutionum procellas, obsessa est, suo consilio, ac prudentia eruat? Vndique nos mala circumstant, vndique fluctibus iactamur, vndique ab aduersariis impetimur: Iam Bernardinus ad Superos abiit, quis te decedente, nobis aut propugnator, aut liberator reliquus erit?

LIX. His Ludouicus. Erratis (inquit) Fratres, adhuc Dei virtutem ignorantes. Quid me Reformationis huius columnam, quid fundamentum iactatis? Non ego, nec Bernardinus: sed Deus huius Reformationis Auctor, Columna, & funda- *Eximium Ludouici in morte responsum.*

mentum

mentum est? Qui præter eum aliud fundamentum comminiſcitur, longè à veritate aberrat. Propterea enim Deus vtrunque, & Bernardinum, & me maturiùs hinc eripi voluit; ne temerè Calabræ huius Reformationis nobis honor adſcriberetur: ſed Deo opus ſuum integrum eſſet. Quapropter ne animum deſpondete, Filij: Deus enim, qui Reformationis Auctor, ac fundamentum eſt, is procul dubio illius & propugnator, & præſidium erit.

LX. His auditis, Fratres rurſum è Ludonico exquirunt; An Reformationem aliquando extinguendam, ſeu propagandam eſſe exiſtimaret? Quibus ille. Attendite, (inquit) vobis Filij, vt Deo per integram, ac perfectam Regulæ obſeruantiam placere ſtudeatis; multiplicabit enim vos Deus, facietque vos in gentem magnam; atque adeò ſemen Reformationis huius exereſcet, vt qui illud viderint, obſtupeſcant, & dicant. *Hoc eſt ſemen, cui benedixit Dominus.* His dictis, totum ſe ad Domini occurſum, quem haud longè abeſſe præſenſerat, componit.

Ludouicus Reformationis propagationem prænunciat. *Isa. 61.*

LXI. Itaque Vir venerabilis, cùm tot apud Calabros pro tuenda, ac propaganda Reformatione piis laboribus perfunctus eſſet; tot Filiorum greges ſuo exemplo Domino peperiſſet; innumeras ſua prædicatione Deo animas acquiſiuiſſet; ingentes ſibi meritorum theſauros, nullo vnquam tempore corrumpendos, coaceruaſſet: longa annorum, ac virtutum ſerie grandæuus, annos iam natus ſeptuaginta, tandem corporis ſui diſſolutionem imminere ſentiens. Cùm filios ſuos, quos Religioni pepererat, amantiſſimi Patris inſtar, euſque teneritimè dilexiſſet; his ſimul congregatis, vt poſtrema dilectionis ſigna in morte exhiberet, vbi efficacioribus, quoad potuit, verbis eos ad perfectam Regulæ obſeruantiam, ad paupertatem, ad rerum omnium contemptum, ad humilitatem, ad mutuam dilectionem, ad charitatem, ac Domini amorem eſt adhortatus. Suprema tandem verba fundens ait. Filij; Satagite vt altiſſimæ vocationis veſtræ donum iugi memoria retinentes, præclaris ſanctæ conuerſationis exemplis, ac cæleſtis vitæ operibus comprobetis. *Attendite ad Petram, vnde exciſi eſtis, & ad Cauernam maceria, de qua decisi eſtis.* Intuemini B. Franciſcum Patrem noſtrum, mores, vitam, ſtudia, conuerſationem, exitum; & cuius Filij eſtis, ipſius quoque veſtigia, ac virtutes ſectamini. Animum quoque ad hanc puſillam Reformationem Matrem veſtram, quæ vos iterum in cæleſtem vitam regenerauit, ſummo ſtudio intendite. Magna mater eſt, & multarum plena virtutum, quas imitari debetis; vt legitimi illius Filij, veréque ex ea progeniti cenſeamini. Eia Filij, quæ retro ſunt obliuiſcentes, ad ampliora ſemper, ac potiora vos extendite: vt cùm venerit Dominus, non ſtantes, non otioſos, aut operibus vacuos; ſed laborantes offendat. Quod ſi dies illa vos in Domini vinea operantes inuenerit; certè haud Dominus remunerator deerit. En ingredior viam vniuerſæ terræ diem hunc, ac momentum vnde pendet æternitas; vobis ante oculos ſtatuite: neque is vnquam à mente excidat, vt felix tandem, ac fauſtus vobis elucescat.

Ludouici ante obitum ad Fratres exhortatio. *Isa. 51.*

LXII. Hæc cùm dixiſſet, dato ſingulis pacis oſculo, viribus repentè cœpit deſtitui. Plorantibus verò vndique Fratribus, & communis Patris deceſſum lugentibus, cùm iam ad vitæ finem appropinquaret, qui tunc Mottæ Conuentus Guardianus erat, Cellam egreſſus, Tertiarium quendam, optimæ conuerſationis virum, admonet: vt Cereum benedictum, pro Beati Patris tranſitu, quamprimùm ferat. Interea Ludouicus inter Fratrum preces, & lachrymas ſpiritum Deo reddit. Quo tempore Tertiarius præfulgentem ſtellam è Ludouici cella prodeuntem, ac Cœlos velociſſimè penetrantem conſpiciens, Guardiano reſpondet, Quid Cereo amplius opus eſt? Pater, En Ludouicus in Cœlum migrat. Iam ipſius anima, fulgentiſſimæ ſtellæ inſtar, æthera penetrauit. Quo audito Guardianus, cùm ſtatim ad Ludouicum rediiſſet, illum iam hinc emigraſſe comperit.

Ludouici anima ſtellæ inſtar cœlum penetrare viſa.

LXIII. Hoc ipso tẽpore, Nobilis ille Ferlitẽsis paralyticus, cui B. Pater sore prædixerat, vt post tertium à suo obitu diem, eum hinc migraturus sequeretur, dũ in lecto decumberet; Ludouicum rectà in Cælum ascendentem conspiciens, protinus exclamare cœpit: Expecta, Pater, expecta, dũ venio: mox Animæ, ac Domus suæ rebus optimè dispositis, triduo post, quemadmodũ illi a Ludouico prædictũ fuerat, excessit è vita.

Paralyticus Ferlitensis Ludouicum Astra petentẽ intuetur.

LXIV. Alter quoque Tertij Ordinis Frater, qui Minoribus Obseruantibus ministrabat, Vir eximia virtute, atque integritate præditus: cùm in Conuentu Quinquefrondium, extremo conflictu cum morte colluctaretur, ac iamiam animam efflaret: eadem hac B. Patris transitus hora, velut è somno euigilans, adstantes Fratres repẽtè his verbis cõpellare cœpit: O, ò, Fratres, quàm lætũ, quàm gloriosũ spectaculũ: O, ò, qualis splendor! ò qualis gloria! An non cernitis? Fratribus verò quidnam illud esset, sciscitãtibus. O Fratres (inquit ille) si cuiusdam magnæ gloriæ, & vos spectatores esse vultis, citò egredimini; & Mottam Philocastri versùs, intenta lumina coniicite: Inde enim gloriosam illam Ludouici Rhegini animam flammei globi instar, rectà in Cælum conscendentem, conspicietis. At illi confestim exeuntes, cùm Mottã versùs, vt admoniti fuerant, lumina intendissent, igneã Columnã ex ea parte sese in Cælum efferentem conspiciunt: quæ emicantem Ludouici animam æthera penetrantem proculdubiò referebat. Tertiarius verò paulò post hæc dicta, ex humanis migrat.

Tertiarius Ludouici Animam flãma instar Calos penetrantem videt.

LXV. Quanquam igitur hæc testimonia, certa fide probata, dubium omne facessere videantur; quin felix illa Ludouici anima in beatam Sanctorum requiem concesserit, illustriora tamen miracula, quæ ipsius deinde obitum secuta sunt, velut quædam diuinæ attestationis voces; ac diuinitatis sigilla, hoc ipsum luculentiùs testantur. Nam vix illius Corpus in Ecclesiam delatum fuit: cùm Obitus fama per Vrbem, ac circumiacentem Regionem diffusa; tam ingens vtriusque sexus multitudo ad illud venerandum confluit; vt cùm ob Populorum frequentiam tumulo recondi non posset, diutiùs insepultum iaceret. Quo tempore, dum plerique sibi ipsis Habitus tot particulas præscindunt, vt fermè nudum Corpus relinquant; hinc quamplures Tunicæ, quibus successiuè obtegebatur, populorum affluentium deuotioni, ac pietati, vix sufficere videbantur. Alij Barbæ pilos auellere, alij Vngues obtruncare, alij Capillos præscindere, quos sibi deinceps pro Reliquiis reponerent, summa contentione curant. Denique tam ingens erga Virum Dei Populi pietas ardere visa est: vt qui Corporis illius partem contingere poterant, alijs se feliciores, ac beatiores existimarent. Vndiq; deuotionis lachrymæ ex populorum oculis erumpebant, vndique pij singultus, vocésq; in Cælum vsque personantes exaudiebantur, à Deo misericordiam quærentes, sanctiq. Viri Merita implorantes. Atque eo factum est, vt ad tertium vsque diem Corporis sepultura prorogata, quò frequentissimæ plebis vndique confluentis multitudini, ac pietati satisfieret. Eo tempore Caro illius nullatenus a pristino colore immutata, nihil triste, aut squallidum, aut funestum: sed iucũdam potiùs, ac gratam viuentis speciem præseferebat, atque adeò tenera, mollis, & tractabilis erat, vt ad leuissimum cuiusq: contactum cederet. Tantum verò abest, vt ex ea quicquã vel exigui fœtoris sub tanti temporis spatio quisquam perciperet. quòd inde potiùs omniũ aromatum thesaurus efflari, ac suaueolentiæ inuroluccia, velut ex Cornucopia effundi viderentur; quæ vniuersos Cælesti plane odore recreabant. Atque adeò gratissimus hic odor in eos, qui vel manus, vel pedes, vel caput, aut aliam ipsius Corporis partem exoscularentur, diffundebatur: vt ab eo, odore illo fragrantes discederent. Quod Sacerdoti cuidam deuotissimo, qui Andreas vocabatur, ac plerisque aliis, qui cùm eo, ad sanctum Corpus illud venerandum accesserant, inter alios contigit: Is enim cùm sancti Viri Manum cum aliis osculatus esset, tantam ex ea odoris fragrantiam omnes contraxêre; vt alter alterum, nũ succino, aut moscho perfusus esset, interrogaret. At Sacerdos, cũ ex sacri Corporis

Caro illius post mortem tenera, ac tractabilis odorem suauissimum efflat.

contactu eum in eos odorem manasse animaduerteret: Erratis (inquit) An non diuinam virtutem agnoscitis? Non enim ex nobis; sed ex sacro illo Corpore, hæc in nos odoris puritas affluxit; sanctum illud Corpus tetigimus, & osculati sumus; inde & ori, & manibus nostris, diuinus hic odor adhæsit.

Verùm neque id satis. Nam, vt Serui sui Dominus cunctis Sanctitatem testatam relinqueret; mox sacrum illud Corpus, plurimis cœpit diuina virtute Miraculis coruscare: nec dum enim illud sepulchro conditum erat: cum Vir quidam ex S. Nicolai Oppido, Mottæ Philocastri finitimo, qui dudum corpore attractus, Paralysi laborauerat: audito Viri Dei obitu, magnóque populorum eo confluentium concursu percepto, cò ipse quoq; vt sacrū illud Corpus contingeret, deferri curat. Quò cùm peruenisset; ac turba penetrata, pronus in faciem ante feretrum tuens Beati Patris merita sibi ad salutem deprecatus esset: vix illius manum osculatur: cùm protinus diuina virtute membrorum illi vsus restituitur; atque in perfectam incolumitatem vendicatur. Quamobrem, dum summas Deo, ac Benefactori suo ibi gratias agit, reliquos etiam ad Dei, ac B. Viri laudes altiùs prædicandas prouocat. LXVI.

Paralyticus ipsius Corporis contactu sanatus.

Posthæc in eodem S. Nicolai Oppido. Vir alter agrestis, qui ita claudus, ac distortis tibiis casu quodā euaserat, vt vix subalaribus fulcris adhibitis, progredi valeret, tot Miraculorum fama percepta, quæ ad S. Viti reliquias, Deo Auctore patrabantur: plurima in Deum, ac B. Viri Merita fiducia animo concepta, absens illius opem implorat; vt qui ob aduersam corporis valetudinem detinebatur, ne præsens illius Corpus venerari posset: membrorum illi incolumitatem à Deo impetraret: quo ad illud accedere, & diuino Nomini gloriam pro cælesti beneficio, quod se accepturum sperabat, decantare valeret. Quid plura? Deus, qui plurimam hominum fidem magis quàm præsentiam spectat, quique hanc animo illi confidentiam præstiterat, quo manifestiùs S. Viri Merita apud se præclara esse ostenderet: eidem protinus confidentiæ remunerationem, perfecta membrorum rectitudine, ac sanitate confert: qua accepta, ille haud beneficij immemor, confestim ad sacrum Corpus venerabundus accedit: gratiásque simul cum laudibus Deo, ac suo Liberatori reddit. LXVII.

Claudus absens se Ludouico commendans curatur.

Porrò tam multa hoc tempore, Deus Opt. Max. ad huius sancti Serui sui Memoriam è Cælo dona petentibus largiebatur: tamque mira diuina virtus vbique Ludouici Merita inuocantibus operabatur quæ scripto à Nostris minimè exarata fuêre: vt Rhegini Ciues, tot Miraculorum fama percrebrescente, ardentiori Cōciuis sui studio incensi, sacrum illud Corpus, quod à Mottæ Oppidanis pretio, aut prece habere non poterant, vi rapere, ac Rhegium asportare decreuerint. Quare consilio inito, magna ex his multitudo Rhegio digressa, Mottam Philocastri proficiscitur vt sacrum illud depositum, vi, atque armata manu sibi vendicet. At vbi omnes Mottam peruenêre, quæ viginti quinque circiter millaria Rhegio distat, cùm tot Populorum turbas, ad Sacrum illud Corpus venerandum confluentes viderent; rémque absque ingenti omnium scandalo, ac summo periculo ab iis præstari non posse perspicerē. Deo [illegible] in [illegible], ac consiliū mutāte, à vi quidem omni abstinere statuunt: pretiosum autem illud sui Conciuis corpus sūma veneratione, quæ Sāctos Viros decet, prosequentes, Rheglū pacificè redeunt. LXVIII.

Rhegini Ciues Ludouici Corpus rapere volentes consiliū mutant.

Interea Nicoteriensis Episcopus: cuius Ditioni Mottæ Oppidum suberat: audita B. Viri morte, ac magna populorum frequentia perspecta, qui vndique ad Sacrum illud depositum, quod needum tumulo conditum fuerat venerandum conueniebant: excrescente etiam Miraculorum fama, quæ ad sancti Viri Corpus diuina virtute patrabantur: eò cum suo Vrbis Clero se confert. (Est enim Nicotera, vrbs quinque duntaxat millia passuum Motta Philocastri distans) ac Pontificalibus indutus, Ecclesiastica Officia circa B. Viri Corpus; quod suauissimū sēper odorē exhalabat, Fratribus Clero adiūctis, persoluit: Corpúsq; ligneo loculo inclusū honorificè in veteri Ecclesiæ Sacristia, humi, vti eo tempore mos erat, à Fratribus reconditur. LXIX.

Episcopus Nicoteriensis Ludouico exequias persoluit.

At verò cùm post tres annos elapsos, Anno scilicet ab Incarnatione Domini LXX.

1540.

1540. noua Ecclesia ædificata esset: vt Fratres venerabile Corpus in eã honorificentiùs condendum transferant: illud ex humo, vbi priùs collocatũ fuerat, cum Sarcophago extrahunt. Arcam aperiunt. Tum mox diuinæ virtutis opera cunctis admiranda se offerunt. Etenim illud Ludouici Corpus, quod per triennij spatium humi conditum iacuerat, tam integrum, tam solidum, tam molle; membráque adeò tractabilia apparuére: vt soporantis potiùs, ac viuentis, quàm Defuncti imaginem exhiberet. Quare Fratres sũma illud deuotione assumẽtes, rursũ lauãt, nouo habitu induunt, atque in recenti sarcophago recondunt. Veruntamen, cùm hæc tam occultè fieri nõ possent, quin nonnullis sæcularibus Viris, quorum opera Fratribus necessaria erat, innotescerent; statim rumor de pretiosi corporis translatione, per totum Oppidum diffunditur. *Ludouici Corpus post aliquot annos incorruptum reperitur.*

LXXI. Videre tum erat Viros, ac Mulieres turmatim ad Ecclesiam confluere: vim facere; vt illud S. Viri Corpus publicè venerandum produceretur. Denique tàm ingens excreuit populi concursus, tantáque vtriusque sexus frequentia, ad Monasterium confluit; vt ad turbas, quæ fiebant, sedandas, Fratribus necesse fuerit, sacrum illud pignus rursus in publicum diem exponere, ac turbis aspectandum proponere. Stupebant confluentes turbæ cælesti Miraculo, spectantes humanum Corpus, quod vix triduo absque corruptione, ac fœtore esse potest; post tertium, & vt alia Manuscripta affirmant, post quartum annum, integrũm, ac incorruptum intra soli humida mãsisse. At cũ Defunctorũ mẽbra, vix egressa anima, vital b' spiritib' destituta, ita rigere soleãt; vt dura, immitia, ac inflexibilia reddãtur; hæc tamẽ ita lenia, mullia, ac tractabilia, qual a viuorũ esse solẽt, præter naturæ ordinẽ spectarentur, vt in iis suprema illa Dei Majestas, rerum omnium Domina, suos Omnipotentiæ thesauros aperuisse: ac perturbato rerum ordine, mortuis membris, ac vita carentibus, viuentium naturam, & conditionem attexuisse videretur. Denique cùm mortuorum corpora, ob naturalium qualitatum pugnam, ac facilem corruptionem, vix tertium, aut quartum diem absque intolerabili fœtore attingant. De Lazaro namque quatriduano dictum legitur: *Iam fœtet: Quatriduanus enim est.* Hoc tamen post tres, & quatuor annos, ab obitu elapsos, suauissimum, vt ab exordio, odorem spiraret. *Ioan. 11.*

LXXII. Mirabantur, identidémque collachrymabantur Fratres, talia in amantissimo Patre intuentes prodigia, Deumque in Seruo suo laudabant, ac mirabilem prædicabant.

LXXIII. Inter eos verò, qui ad sacrum Viri Dei Corpus venerandum eo tempore accessére: quædam Nobilis Mulier fuit, quæ indiscreta erga sanctum Virum deuotionis vi impulsa, dum illius manus exosculatur, audacior, quàm par sit, Digitum è dextra ipsius manu dentibus amputat, secúmque domum clam defert. Veruntamen cùm id facinus, tametsi à pietate profectum, minus à Deo probaretur: diuinam haud multò post vltionem accipit. Eo námque factum est, vt Ouium greges, ac Boum armenta, quæ illi copiosa erant; passim ex Dei Iudicio morbo interirent. Quæ res cum maximo illam mœrore afficeret, nec tamen vnde hæc illi calamitas erumperet, adhuc intelligeret: Patrem quendam Senem, ac prudentem, ex his, qui de Obseruantia nuncupantur, sibi consulendum statuit: Cui cùm animi sui angustias, ob armentorum interitum ortas explicasset, is ab ea inter alia percunctatur. Num rem Ecclesiasticam aliquam occupet, quæ restitutioni sit obnoxia. Illa nihil, nisi fortè Ludouici Digitum, quem ex deuotione occultò ab illius Manu auulsum sibi repofuetar, se Ecclesiasticæ rei possidere affirmat. Neque enim illius animum adhuc ea facti conscientia pupugerat. Cui Pater. At illud est, (inquit) quod in te Dei iram concitat, ac pestem tuis armentis infert. Neque enim Deo huiusmodi deuotio placet, quæ absque sale, ac prudentia fit. Quapropter, vt sanctum Digitum Patribus illis restituas: persuadeo; ne simul cum armentis cæteta, tibi quoque pereant, ac dilabantur. Eo Patris *Mulier Manus Digitum Ludouico amputans, à Deo flagellatur.* *Digito à Muliere restituto Dei flagella cessat.*

Digiti contactu à graui morbo bis Fratrem liberat.

dicto mulier perterrita, statim Digitum [illegible], pestisque [illegible]entorum quieuit.

Porrò eam digiti restit[illegible]nem [illegible] Dei consilio [illegible] vacasse, pleraque, quæ deinde miracula secuta sunt, non obscurè indicant. Etenim Frater Bernardinus Rheginus iunior, qui inter Capucinus Co[illegible]ionator f[illegible]it · cùm s[illegible]el iter faceret, contigit, vt Mottæ Pl[illegible]locastri in [illegible]uem morbu[illegible] incideret, quo tempore Beati Viri digitum sibi deferri poposcit. Quod cum deuotissimè exosculatus fuisset, Beatique Viri merita sibi in subsidium in[illegible]ocasset, protinus pe[illegible]ectè conualuit. LXXV.

Idem quoque anno 1587. cùm Mottæ Guardianus esset, ibique lethifero morbo correptus ad interitū properaret; prioris haud beneficij [illegible]n[illegible]r, rur[illegible] [illegible] Sancti Viri di[illegible]m mai[illegible] fide, ac deuotione ad se def[illegible] [illegible]: qu[illegible] [illegible]natus statim a morbo liberatur, ac pristinæ incolumitati [illegible]ituitur. LXXVI.

Dentium dolorem fugat.

Multis præterea sæcularibus Viris, Deus sanitatum beneficia, ex sacri hu[illegible] Digiti contactu e[illegible]nt[illegible] [illegible]qui huius sancti Vi[illegible] sibi merita ad salu[illegible]em impl[illegible]rarent. Inter hos fuit Cæsar Lira [illegible]ignatellus, nobilissimus eques, ac Ducis Montis [illegible] conis consauguineus, qui cùm ingenti mo[illegible]lar[illegible] do[illegible]ore, quo fere extr[illegible] menten[illegible] [illegible]batur, laboraret: vix Ludouici me[illegible]ta [illegible]nuoca[illegible]it, [illegible] [illegible]ro [illegible] doloris causam contigit, cùm mox d[illegible]lore omni[illegible] [illegible]rato, dente tam perfectè sanatus fuit, vt nullum deincepš ex eo dolorem vnquam senserit. LXXVII.

Alter quoque F[illegible]nciscus Lit[illegible]s Tropie[illegible]sis anno 1604. cùm M[illegible]ttæ [illegible]hilo[illegible]stri degens, grauissimo dentium dolore penè exanimaretur, à præfato Cæsare persuasus, vt ad sacrum digitum confugeret; ad Capucinorum E[illegible]lesiam se contulit; ibique cùm multa in Deum, & Sanctum Virum parta fid[illegible], [illegible]o Digit[illegible] dentem sibi tangi postulasset; protinus præmium Fides accepit; omnémque sibi a molaribus dolorem sublatum sensit, Deúmque in Sancto Viro glorificauit. LXXVIII.

Ludouici Capucium odorē suauissimū efflat, & Nouitium ab inconstantia spiritu sanat.

Posthæc Frater Hieronymus Dinamen[illegible]sis, Vir in[illegible]r Capucinos Calabros illustris, [illegible]d de seipso sæpe affirmare solebat. Cum Nouitius annum Probationis ageret, forte accidisse, vt Caputium, [illegible]uo L[illegible]idoui[illegible]s adhuc viuens aliquando vsus fuerat, Capatoni adsut[illegible]m, ill[illegible] def[illegible]dum o[illegible]r[illegible]nger[illegible]t. ex quo c[illegible]m suauissimus odor in eum toto i[illegible]lo tempore ema[illegible] id non rei alij, præterquam Ludouici sanctitati, ac Dei Miraculo adscriben[illegible]um sensit. Qu[illegible] etiam factum est, vt nullo vnquam instabilitatis spi[illegible]tu, quo pl[illegible]e Nou[illegible] [illegible]git[illegible] solent: toto illo Probationis anno laborauerit.

Quamplurima alia hic signa, ac mirac[illegible]la [illegible]mmemoranda essent, quibus Deus Opt. Max. serui sui Ludoui[illegible] glori[illegible]m, [illegible]ta, ac S[illegible] [illegible]rauit quæ partim nostrorum humilitate neglecta, ac o[illegible]ioni trad[illegible]ta per[illegible]runt: partim minùs probata, ac certa se se nobis o[illegible]tulêre. Hæc [illegible], quæ certa, ac iurata testi[illegible]m fide probati[illegible]n[illegible] [illegible]nt, huc co[illegible]a d[illegible] [illegible] Vi[illegible] glor[illegible], [illegible] oppre[illegible]a, cu[illegible] ea pariter & [illegible] Deo [illegible], ac summo rerum mi[illegible]bilium operatori debetur, impiè supprimatur. LXXIX.

Ludouicum apud Scriptores Beatitudinem assequutus.

David Romæ. de sept. Vrb. Neap. Proc. Angel. Hisp. Chro. de Reb. Rhe. Prosp Paris. in Descript. Calab.

Tot igitur, támque inge[illegible]t a, ac diuturn[illegible]a [illegible]ac[illegible] q[illegible] Ludo[illegible]ici t[illegible]m vitam, tum obitum con[illegible]ec[illegible]ta sunt [illegible]am Vir[illegible] D[illegible] non sol[illegible]m a[illegible]ud R[illegible] [illegible]m P[illegible]pulum; verùm & apud superiores C[illegible]bros sanctitat[illegible] fam[illegible] ac ex[illegible]mationem comparatunt; vt lo[illegible] [illegible], qu[illegible] pe[illegible] nestetur. Hin[illegible] [illegible]lerique S[illegible] [illegible] B[illegible] pro[illegible]q[illegible] [illegible]. Inter quos sunt, [illegible]auid R[illegible] [illegible]lo de [illegible]em V[illegible]s Neapo[illegible]itanæ P[illegible]tectoribus: An[illegible]elu[illegible] [illegible]s [illegible] d[illegible]ebu[illegible] Rheon[illegible] P[illegible] C[illegible]tinus in Desc[illegible]pt[illegible] de Viris i[illegible]ust[illegible] Cal[illegible] & a[illegible]: Cui etiam Bernardinum [illegible] V[illegible]rum planè Sanctimonia apud [illegible]a[illegible]s celebrem, addunt. Sed q[illegible] Beati tit[illegible]l[illegible] [illegible]is [illegible]b A[illegible]o[illegible] S[illegible] collatus non fuerit, quempiam ho[illegible], iu[illegible]ua Eccl[illegible]sia[illegible]ca lege cau[illegible] N[illegible]s ab eo potius abstinendum, qu[illegible]m temerè aliquid audendum duximus. LXXX.

LXXXI. Huius Sancti viri Corpus, omni cum veneratione sub maiori Ecclesiæ Altari à Fratribus tumulatum, vsque ad Annum 1598. [illegible] immotum perstitit. Ab eo verò anno F. Bonauentura Cataccensis, qui Prouincialis munere in Rhegij Prouincia functus est, Ludouici Reliquias inde erutas, iterúmque lignea arca inclusas in Sacristia collocauit.

LXXXII. His de Ludouico breuiter commemoratis haud silentio prætereundum est, Hoc in Mottæ Conuentu [illegible] Fratrum, quorum memoria apud Calabros maximis in laudibus est vti communis fama loquitur, corpora sepulta iacere. Atque inter hoc illud Fratris Michaëlis Aprustensis primo loco annumeratur: qui inter primos illos [illegible] Fratres fuit, qui cum Ludouico [illegible] Reformationem accedentes, cum eo forte in persecutionibus permansêre. Hic duobus post Ludouici obitum mensibus elapsis, [illegible] dies, ac multis meritis præclarus, hoc anno, atque in hoc Mottæ Conuentu, ex huius vitæ ærumnis in beatam quietem concessit: de quo id inter alia legitur, quòd erga ægrotos tam [illegible] afficeretur, vt vbicunque eorum quempiam [illegible] cum lacrymis pro eo Domino offerret: tum vero super illum Sacrosanctum Crucis signum formans, vniuersis penè corporis sanitatem restitueret. Atque eo factum est, vt [illegible], tum ob vitam in summa austeritate [illegible] ationibus, ieiuniis, vigiliis, perfectaque Regulæ obseruantia transactam: tum etiam ob varia sanitatum munera, quæ viuens, quamplurimis Domino operante, [illegible] rat; plurimo populi [illegible] concursu celebratus fuerit.

F. Michaël Aprustensis, virtutibus clarus.

LXXXIII. In his quoque celebris est Fr. Iuniperus à Campo laicus. Cuius inter alias, tres potissimùm virtutes [illegible] dignæ recensentur: Prima, Arctissimum quoddam silentium fuit, quo tam studiosè, ab omni, non tam perniciosorum, quàm inutilium v[illegible] lapsu cohibere nouerat: vt nemo inane verbum ab ipsius ore elapsum vnquam audierit. Ex quo facilem sibi ad omnem Euangelicæ vitæ, ac virtutum omnium perfectionem viam strauit id præsertim attestante, Iacobo Apostolo: *Qui non offendit in verbo, hic perfectus est vir.* Secunda fuit admirabilis quædam Abstinentiæ [illegible], qua omnem gulæ sensum, ac voluptatem ita sibi subiecerat, vt [illegible] vescebatur, cibi gustu, aut sapore afficeretur: ita vt [illegible] Vatis [illegible] vsurpare posset. *Qui cinerem tanquam panem manducabam.* Tertia, ac postrema fuit, Horribilis quædam Carnis maceratio, qua nullis tametsi improbus laboribus [illegible] cedens, nocturnis vigiliis, flagellis, grauissimis ponderibus, quasi qui hostem ad internecionem quæreret, corpus persequi solebat; ne spiritum ad Cœlestia tendentem retardaret. Atque adeò carnem vsque ad mortem insecutus est, vt post [illegible] obitum; cum Fratres, vt corpus lauarent, habitu exuissent; ferreo thorace, quo carnem eousque fatigauerat, contectum reperirent. De eo Ludouicus Rheginus, adhuc inter viuos degens, dicere solitus erat.

F. Iuniperus à Campo, virtute insignis.

Psalm. 101.

LXXXIV. O vtinam magnam horum Iuniperorum syluam Religio nostra haberet.

Hîc denique venerabilis [illegible] F. Eusebij a S. Catharina ossa condita sunt, Qui tam eximiæ puritatis, ac [illegible] fuit [illegible] sæpe cum Virgine Deipara vt filius cum Matre, familiarissime [illegible] soleret. Aliorum propè innumerorum Fratrum, qui hoc tēpore [illegible] claruêre, haud facilè est virtutes, ac perfectissimæ vitæ normam referre [illegible] plurimorum memoria, quæ apud Deum viuit, apud homines, summa [illegible] perierit: quibus præclara singulorum [illegible], ac [illegible] videatur. Aliorum verò virtutes non ita probatæ sunt vt [illegible] probatissimæ historiæ inferendæ videantur.

F. Eusebius à S. Catharina Sanctimonia illustris.

LXXXV. Postremus [illegible] Titelmanus, dum in Romana Prouincia Vicarij Prouincialis [illegible], pius laboribus incumbit, sub huius anni finem, in Conuentu [illegible], è labore ad præmium euolat. Huius viri cum tam [illegible] functio [illegible], ac doctrina vt magni nomen in Regno Cœlorum [illegible] iure venerare queat, dicente Domino.

Franciscus Titelmannus viuis excedit.

Matth. 5.

Qui fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in Regno Cælorum. Tamque celebris apud omnes ferè Catholicos Scriptores illius memoria peruolat: vt de eo illud Sapientis dici possit: *Collaudabunt multi Sapientiam eius, & in sæculum non delebitur.* Paulò ampliori stylo, vitæ, ac virtutum illius historia, compendiose tamen a nobis, quemadmodum ex nostris M. S. accepimus, exaranda est.

Eccles. 39.

F. FRANCISCI TITELMANI,
Vita, & Gesta, ex probatis M. S. decerpta.

LXXXVI. FVIT igitur Franciscus Titelmanus natione Belga, ex Hassel Agri Leodiensis Oppido, honestis parentibus natus: qui cum adhuc in teneris ageret, vtroque parente orbatus, sub Caroli Catondileti tutela recipitur; atque eius opera adiutus, ac velut in filium adoptatus, Louanium, quæ Brabantiæ Vrbs est, Archigymnasio celeberrima, studiorum causa destinatur, vt in ea humanioribus literis operam nauaret. Erat Franciscus præclaræ indolis adolescens, atque admirabili ingenio præditus; cui incredibilis inerat ad optimarum rerum studia amplectenda animi impetus: quo factum est, vt breui tanta felicitate, ac celeritate in humanioribus studiis profecerit, vt cùm ad sextumdecimum annum peruenisset, omnium ingenuarum artium cognitionem, ac disciplinam assecutus esse videretur. Iuuenis linguarum ferè omnium peritiam, velut panopliam, tum ad scripturas vero sensu interpretandas, tum ad Hereticos profligandos, præsertim verò Hebraicæ, Chaldaicæ, ac Græcæ linguæ sibi copiam comparauit; Huius postremæ tam perfectè scientiam adeptus fuerat, vt quamuis Latinæ orationis nomenclator esse posset, facilius tamen Græco, quàm Latino sermone vteretur.

Franciscus Titelmanus Literarum studiosissimus.

LXXXVII. In hæc studia Franciscus, cùm ita animum intenderet, vt nec labor improbus eum ab iis deterreret; nec iuuenilis ætatis inconstantia auocaret; non quies, non animi remissiones, non spectacula, non ludi denique illius animum oblectarent: ac proinde omnem suæ adolescentiæ cursum in honestis, ac animi laboribus traducere; eo sanè fiebat, vt minùs animum vitiis, ac voluptatibus daret, quibus is ea præsertim ætate eneruari, & à virtute auocari solet. Nouerat enim a Tullio dictum: Delectationem, quæ ex literis petitur, humanissimam, ac liberalissimam esse. Hæc namque studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant; secundas res ornant, aduersis perfugium, ac solatium præbent, delectant domi, non impediunt foris, pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. Neque frustrà à Vate decantatum.

Tull. Orat. pro Arc. poe.

Literarum studia honesta.

Ouid. l. 1. de Trist.

Quot frutices syluæ, quot flauas Tybris arenas,
Mollia quot Martis gramina campus habet;
Tot mala pertulimus, quorum medicina, quiesque
Nulla nisi in studio est, Pieridúmque mora.

Inerat præterea iuuenis Francisci animo diuinum quoddam semen, a Deo inditum: quo ad pietatem ac [illegible] opt[illegible] natura [illegible] bat, quod cum Deus Opt. Max. agrum hunc humanis [illegible] cultis fer[illegible] [illegible] ni aptum conspiceret, manè exire seminare semen suum, atque in [illegible] iuuentutis flore, antequam marcesceret, Franciscum v[illegible] do inspiratione [illegible] pestifero mundanæ c[illegible] onis vbere diuulsum, ad Obseruantium [illegible] patorum Religionem vel[illegible] ad Euangelicæ Matris sinum, à qua [illegible] virtutum lac suggeret, suauiter compulit.

In Minorum Obseruantiû Militiâ adscribitur.

LXXXVIII. Is igitur in Domo Dei inter ipsius domesticos, ac familiam adscitus: qui priùs in animo humanioribus studiis excolendo, egregiam operam nauauerat: tunc

primum

primum in id omne studium, ac sollicitudinem contulit, vt mentem diuinis virtutibus imbueret. Ideircò humilitati cum primis, susipsius abiectioni, obedientiæ, altissimæ Paupertati, sensuum mortificationi, abstinentiæ, silentio, ac reliquis virtutibus, d[illegible] tam perfectè Regularis obseruantiæ disciplinæ studere cœpit, vt scientiarum peritiam, quam ante Religionis tyrocinium adeptus fuerat, cum summa tunc virtute coniungeret, ac posteriori pietatis gloria cumularet. Quamobrem à Patribus ad Theologica studia promotus, in iis præstantissimus euasit: atque adeò in vtraque Philosophica, & Theologica facultate excelluit, vt publicus Louanii Professor electus, pluribus annis Hassellensis Academiæ Cathedram apud Louanium summa cum laude rexerit: ac sua doctrina illustrauerit. Quo tempore plurima, tum in Philosophos, tum in Sacros libros Commentaria edidit.

LXXXIX. Atque inter hæc sunt. ¶ Elucidatio Paraphrastica in librum Beati Iob, cum Annotationibus. ¶ Elucidatio in omnes Psalmos Dauidicos: cui adiunctæ sunt prolixiores Annotationes, quæ vice Commentariorum haberi possunt. Adiuncta est etiam Elucidatio Canticorum, quæ Ecclesiasticus vsus appellare solet, Ferialia. Subsequuntur denique Annotationes ex Hebræo, atque Chaldæo, &c. ¶ Elucidatio in lib. Ecclesiastem cum Annotationibus. *Volumina à Francisco Titelmano edita.*

Commentarij doctissimi in Cantica Canticorum Salomonis.

Paraphrastica Elucidatio in Sacrosancta Iesu Christi Euangelia, secundùm Matthæum, & Ioannem: additis Annotationibus in loca difficiliora.

Elucidatio in omnes Epistolas Apostolicas, vnà cum Textu, suo loco ad marginem translato, &c.

Summa Mysteriorum Christianæ Fidei, siue de Triginta tribus Mysteriis Fidei.

Tractatus de expositione Mysteriorum Missæ,

Collationes in defensionem Vulgatæ editionis.

De Exercitiis Religiosorum.

Contra Iacobum Fabrum, & Desiderium Erasmum Rhoterodamum.

De Consideratione Dialectica lib sex. &c.

Compendium Naturalis Philosophiæ, siue De Consideratione rerum naturalium, earùmque ad suum Creatorem reductione, libri duodecim.

Plura alia, præter hæc scripta edidit, quæ temporum iniuria nobis subripuit.

XC. Eo tempore Desiderius Erasmus Rhoterodamus, Vir etsi de humanioribus literis benemeritus, atro tamen in Fidei rebus carbone notatus, Basileæ publicè docebat: cuius scripta, quæ apertè hæresim redolebant, cùm Louanium peruenissent; in ea Titelmanus acerrime inuectus, Virum scriptis exagitare cœpit; atque adeò insectatus est, vt Erasmus sæpe dicere soleret, se nullius, præterquam vnius Titelmani eruditionem pertimescere. Strenuè quoque in Iacobum Fabrum scriptis decertauit: quibus se acerrimum Catholicæ Fidei defensorem non obscurè præstitit. Denique, qui vniuersa illius scripta euoluunt, in iis non modò summum ingenium, cum sermonis elegantia coniunctum cernunt: verùm & vndique Fidei puritatem, ac pietatem affulgentem animaduertunt. *In Erasmum, & Fabrum scriptis inuehitur.*

XCI. Inter hæc Franciscus, cum Regularis Obseruantiæ studiosissimus esset, sedulóque animo versaret: quo pacto collabescente Ordinis disciplina, [illegible] ipsi opportunè consuleret: forte accidit, vt nouæ Capucinorum Reformationis fama ad eum perueniret. Quare [illegible] in modum exultans, quasi ea sibi à Deo ad sui Reformationem via parata esset, protinus in Italiam proficisci cogitat. Tandem consilio cum Fr. Leonardo suo olim discipulo communicato: cui & Fr. Martinus laicus comes adiunctus fuit, cum hic è Belgio digressus, Lutetiam Parisiorum proficiscitur. Eò cum peruenisset, ibi F. Franciscum de Soletto, Virum doctrina, ac vitæ integritate insignem offendit: qui eodem, quo Titelmanus consilio ductus, primo *Italiā proficiscitur.*

peritum, humili quadam simulatione præstabat: vt vel nunquam, vel rarò, ob Italici idiomatis inopiam, qua plurimùm laborabat, verbum aliquod Latinum proferret: sed vulgari tantum sermone (vt poterat) vteretur. Res planè admiranda aliis videbatur, Virum toti Orbi Christiano insignem, ac doctrina præclarum, tam ingenti suspicius contemptu inter infirmos versari, quisquilias tollere, sordes asportare, ac vilissimis quibusque exercitiis incumbere: corporisque sui adeò curam negligere, vt non nisi despecto ac plerunque lacero habitu vteretur. Denique tanto studio paupertatem amplecti; vt in sola rerum penuria gloriari videretur. Verùm id illi admirentur qui præter Mundi gloriam, nihil inter homines præstantiùs esse arbitrantur. Etenim verò Dei ser..., atque ..., qui æqui ... rerum diuinarum æstimatores sunt: hæc, quæ apud homines ... , ac ... iosa existimantur; stulta, ac infima videntur: idque solùm altum, ac nobile ab his esse iudicatur, quod humanæ gloriæ fastigium, atque altitudinem ... contemnit; cumque ab hominum sensu longè absit, propè ad diuinum accedit. Idcirco cum nonnulli ex sæcularibus viris, qui Louanij ipsius auditores fuerant, illum ... ægrotorum obsequiis mancipatum vidissent: interrogassentque, cur, aut Romæ non legeret, aut librorum scriptioni operam daret, quibus plurimos iuuare posset: digna Titelmano responditExtendens namque ille manum, atque ægrotos ... Hos (inquit) Infirmos cernitis. En libros meos: En Codices, quos quotidie manibus meis compono. Hi Ambrosij: Hi Augustini: Hi Chrisostomi mei sunt; quibus singulis diebus studeo. Tam enim perfectè Iesum Christum cum Capucinorum Habitu induerat; tantoque in suspsius abiectionem, ac neglectum studio ferebatur: vt hæc humilitatis, ac pietatis munera maximæ discipulorum turbæ, ac multorum librorum scriptioni longè anteferret. Neq; enim ignorabat (Gregorio teste) nulla esse scientiã, si pietatis vtilitatem non habeat: Hominúmq; ingenia, doctrina quidem pol... iora, pietate verò tantùm meliora fieri.

Dignum Titelmano responsum.

Gregor. lib. Moral.

CII. Dum his præclaris, ac vtilioribus studiis, Vir sanctus omni pietate incumberet haud tamen ... ingenij ... bus assueta, otio torpebat. Eo námque tempore, quod ... ex quotidiano ministerio, ac rerum diuinarum cultu otium supererat, ingenio dabat, ... brúmque edidit, de Exercitiis Religiosorum, qui plurimùm ad pietatem confert.

CIII. His charitatis, ac humilitatis officiis, cùm Vir Dei aliquot mensium spatio tanto spiritus ardore vaca... vt summam ... omnibus admirationem, ac Sanctitatis opinionem ingereret. Ab iis tandem Bernardini Generalis iussu euocatur, atque ad grauiora Religionis negotia transfertur.

CIV. Contigit hoc tempore, vt Romæ primum illius Prouinciæ Capitulum celebraretur: in quo ob eminentem Viri virtutem, cùm omnium ferè Electorum suffragia in Titelmanum conspirassent: Vicarius Prouincialis, tametsi inuitus, Romanæ Prouinciæ præficitur. ... o porrò munere suscepto, cùm illud sibi ministerij genus à B. Francisco credi ... non ignoraret: quo & Religiosæ Familiæ cælestis doctrinæ alimoniam præbere, & Domini gregem vitturum luce anteire deberet: mirum planè, quàm integrè, ac perfectè vtrumque præstaret. In visitationibus namque, quas summo studio, ac d... ntia pe... ... at, sermones de Regulæ puritate, ac perfecta ... ius obseruantia, vt plurimum instituere solitus erat. Atque inter alia Euangelicæ vitæ ornamenta, P... upertatem tanquam vnicum Seraphicæ Religionis fundamentum: quo di... to, aiebat, ... nnem simul Religionem prosternitante omnia cõmendans. Fratrum animis instillabat. Hanc gladium acutum, atque ancipitem ap... ... sæpe solitus erat ... b id. m... , quod vniuersos animæ hoste, ... mirũ Mũdi cupiditates, Diaboli imperus, ac c... ... luptates velut spirituali gladio vno ictu trucidaret, cunctaq; spiritus impedimenta omni ex parte resecaret, quæ illum à puro ... ei amore, & diuinarum rerum contemplatione auocare solent: à quibus summam hominis perfectionem pendere præclaris rationibus astruebat.

Vicarius Prouincialis Romana Prouinciæ eligitur.

CV. ... Illud verò cùm maximè Fratribus inculcaret, vt iuxta Apostolum labore ma-

nuum

nuum victum sibi quærerent. Hanc B.P.Francisci mentem in Regula, ac Testamento expressam esse affirmabat; vt Fratres ita manuum labori incumbe[illegible], vt ex eo victum sibi compararent. Mendicationem itaque non absolutè, ac per se; sed in laboris tantummodò subsidium à B. Patre institutam, ac velut substitutam fuisse docebat: vt tunc tantùm, cùm ad victum comparandum labor satis esse non potest, mendicatio suppleat. Audite(aiebat) quid B.Pater in Regula præscribat. *Fratres* (inquit) *quibus dedit Dominus gratiam laborandi, laborent fideliter, & deuotè, &c. de mercede verò laboris pro se,& suis Fratribus corporis necessaria recipiant, præter denarios, vel pecunias.* En apertam B. Patris mentem: vt Fratres manuum laborem exerceant, & ex eo corporis sustentationem sibi quærant. Apertiùs verò, ac luculentiùs id in Testamento declarat, cùm ait: *Et ego manibus meis laborabam, & volo laborare, & omnes aly Fratres mei volo, quòd laborent de laboritio, quod pertinet ad honestatem; & qui nesciunt, addiscant, non propter cupiditatem recipiendi pretium laboris; sed propter bonum exemplum, & ad repellendam otiositatem. Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad mensam Domini, petendo eleemosynam ostiatim.* Hinc, quid de B.Patris mente sentiendum esset, velut indubiè, colligebat; quam eam f[illegible] se pluribus asseuerare solitus erat: vt Fratres ante mendicationem primùm Apostoli consilium implerent, quo illis manuum labor ad victus sustentationem indicitur; tum ver[illegible] labor minimè ad annonam sufficeret, ad mendicationem confugerent. Alia quoque ex D.Basilio, & ex D.Benedicto exempla colligebat, qui Monachis suis m[illegible]bus operandum præscribunt. His argumentis Fratres ad manuu[illegible] laborem [illegible]pensiùs adhortabatur. Et quanquam ad eum neminem præcepto v[illegible] astringeret: eos tamen minùs Regulæ puritati studere sentiebat; qui cùm necessari[illegible] rebus minimè occupati essent, sola rerum mendicatione contenti, corpor[illegible]lia huiusm[illegible]di exercitia negligerent.

Quamobrem in omnibus Romanæ Prouinciæ Monasteriis, id suo tempore ag[illegible]dum curauit: vt Fratribus vimina, paleæ, aut iunci suppeditare[illegible] [illegible]: ex quibus calathos, aut fiscellas, aut sportas, aut storeas, antiquorum Monachorum more, texerent, ex hisque communem victum sibi compararent. Atque v[illegible] [illegible]eliquos ad huiusmodi opus animaret, frequenter & ipse cum aliis sportas, & ca[illegible]ros coul[illegible]bat. Illorum tamen laborem minimè probabat, quinimò apertè reprehendebat, qui vanis, ac curiosis operibus intenti, his priuatas hominum, ac mulieicularum amicitias aucuparent. Tales homines Scarabeis similes asserebat: qui cùm in globulis suis efformandis, ac euoluendis multum laboris insumant: nihil præter stercus circumferunt. Ita hi tametsi multo labore in huiuscemodi inutilibus, ac curiosis rebus effingendis, ac componendis studeant: nihil tamen præter inanem laborem, vel quod peius est, fœdum humanæ, ac sæpe male olentis amicitiæ stercus in animo versant: quibus ideircò non merces pro labore; sed pro mercede probrum, ac ignominia debeatur. CVI.

B.Patris Francisci Regulam aiebat, tam claram, ac dilucidam esse, vt germanus ipsius sensus vnicuique obuius esse posset, si solo spiritus, non carni oculo spectaretur. Quo fit, vt nulla prorsùs interpretatione, præterquam bene affecti animi lectione indigeat. Hinc præter Pontificum Declarationes, cæteras Regulæ expositiones, aut superuacaneas, aut Regulæ minus proficuas iudic[illegible] [illegible]æpe genuinum illius sensum vel interuertant, vel tenebris inuoluant. Ha[illegible] [illegible]ppe de causa Dominum Glosas omnes à Regula expulisse affirmabat, [illegible]m olim B[illegible]ato P. Francisco dixit: *Volo, vt Regula obseruetur ad literam, ad [illegible]teram, ad [illegible]teram, sine Glosa, sine Glosa, sine Glosa.* Eo quòd aliquando sub specioso Expositionum [illegible] fallaces, ac pe[illegible] Glosas in Regulam intrudendas prænosceret. Veruntamen cùm obuios [illegible] [illegible]rmanos Regulæ sensus prodere, ac ver[illegible] [illegible]strare, neque Glosa, neque damnanda Regulæ expositio sit: id maximè fieri commendabat. In eóque i[illegible]ram in publicis sermonibus, quos sæpissimè de Regula instituebat; CVII.

Manuum laborem Fratribus inculcat.

Reg.c.5.

Curiosa Fratrum opera reprehendit.

Chron.Ord. P.1.l.1.c.7. *Quonam Regula expositiones damnanda.*

quam

quàm in priuatis colloquiis adeò præcellebat; vt Fratres Dei gratiam, qua in Regulæ locis, ac mysteriis elucidandis mirificè affluebat, admirantes, ab illius ore penderent.

CVIII. At verò Vir hic egregius, cùm ad optimum, ac potissimum aliorum regimen, verbi disciplinam haud sufficere; sed ipsam perfectioris vitæ formam necessariam esse duceret: vix ad Prouincialatus Officium assumptus, tam singularem, ac perfectam in seipso vitæ rationem instituit; támque præclaris virtutum exemplis cæteris prælucere cœpit; vt vniuersi ex eo, velut ex diuite quodam pœnu, quod imitarentur, sibi sumere valerent. Etenim præter ea virtutum genera, quæ non omnibus communia; sed Pastoribus tantùm propria esse solent; cuiusmodi sunt, grauitas in Officio, consilium in deliberando, prudentia in agendo, in iudicando æquitas, in pœnis exigendis temperantia; in arduis aggrediendis fortitudo; erga miseros pietas, erga proteruos seueritas, erga omnes mansuetudo: quibus is adeò præcellebat; vt in eo præsidendi munere non tam se Iudicem, quàm Ministrum spectaret; cogitarétque sibi tantùm esse permissum, quantùm commissum sit, & creditum: potestatémque sibi esse datam, vt non quæ velit ipse, sed quæ lex, & Religio iubeat, præster: atque idcircò Patrem, ac Pastorem se esse meminisset, cui filiorum cura, ac gubernatio credita est. Demùm ita sibi gregis custodiam commissam intelligeret, vt languentes Oues ea suauitate curaret: vt nec nimia austeritate perderet, nec abundantiori lenitate in vitiis foueret; atque huc pacto veri, & perfecti Iudicis simulachrum rectè censeri posset. Tot alia, præter hæc, præclarissimarum virtutum ornamenta sibi comparauerat, quæ singularem duntaxat personam, etiam a dignitate seiunctam consequebantur; vt nemo facilè alium reperire posset, qui humilitate, modestia, benignitate, moderatione, animi lenitate illum antecelleret. Admirabilis in eo erat, ac penè incredibilis, vitæ austeritas, atque in seipsum seueritas: qua fiebat, vt nudis ferè semper pedibus in ipsa quoque visitatione incederet; quotidiana ieiunia coleret; semélque in die duntaxat cibum sumens à carnibus, ac lautioribus cibis, vt plurimum abstineret; nudis tabulis pro strato vteretur: somni parcus, maiorem interdum noctis partem, quoad sibi per Officium licebat, in orationibus insumeret. Quanquam verò corpore delicatus esset, seueriores tamen carnis castigationes tam auidè amplectebatur: vt iis sibi ad breuiorem vitæ cursum facilè viam strauisse, cunctorum fuerit opinio. Denique tanto in perfectissimam Regulæ obseruantiam studio, ac cupiditate ferebatur: vt nemo eo pauperior, abiectior nemo esset: vilissimo ac solo tantùm inter brumalia frigora habitu contentus, in summa rerum egestate gauderet, atque in sola Domini nostri Iesu Christi Cruce gloriari videretur. Paupertatis adeò cupidus ac amator fuit, vt Romæ in Conuentu S. Nicolai, qui postea, noua extructa Ecclesia, Sancto Bonauenturæ dicatus fuit, Cellulam quandam pauperrimam, ex contextis viminibus, ac luto extructam, sibi seorsum parauerit: vt se nulla re magis, quàm paupertate delectari ostenderet, cæterísque paupertatis exemplum præberet. Qualecumque aspectu curiosum, tametsi minimum, tam in Ecclesiis, & locorum ædificiis, quàm in mensis, ac supellectilibus se se offerret, in quo altissima non relucerer Paupertas, summopere exhorrebat. Quamobrem cùm mensas quasdam in visitatione abiegnas, ac leuigatas offendisset, quæ pulchritudinem, ac curiositatem ex leuigatione præferebant, protinùs è Refectorio amoueri, aliásque rudiores apponi iussit, vt Fratrum animos a rerum curiositate auocatos, ad simplicitatem, quæ Minorum propria esse debet, transferret.

Variæ illius virtutes enarrantur.

Ipsius Austeritas quanta.

Paupertatis amore flagrat.

CIX. Inter hæc mira Franciscus in suos charitate ferebatur, tamque materna in eos viscera gerebat; vt eum nec labor itineris, nec intensi calores, nec naturæ mollioris imbecillitas deterrerent, quò minùs singula Prouinciæ Loca, vniuersósque Fratres singillatim inuiseret; seipsumque eis libenter impenderet. Cunctos haud

ctos haud secùs, quàm gallina pullos, confouebat, consolabatur, horrabatur, ac piis sermonibus ad virtutum studia prouocabat. Et si quem ægrotantem offendisset, omne mox studium, ac sollicitudinem conferebat; vt necessaria illi fu[illegible]a charitate ministrarentur. Aegrotos enim velut infantulos, suæ curæ relictos, intuebatur: quibus propterea Fratres charitate præditos, qui illis sedulò minist[illegible]nt, destinandos curabat.

Charitas in Francisco perfecta.

Tanta in ipsius conuersatione humilitas, tam mira affabilitas, elucebant, vt ad eum velut amantissimæ matris sinum cuilibet pauperculo Fratri, confid[illegible]nter aditus pateret: cùmque nulli durus, aut grauis, neminem vnquam a se, suóque colloquio repelleret: hinc omnium erga se Fratrum animos a[illegible]ciebat: tanta d[illegible]nique in eo erat faciei venustas, tanta vultus hilaritas, ac morum suauitas, vt cum in eo cuncti Angelicæ conuersationis formam suspicerent; nemo in eum oculos conijceret, aut loquentē audiret, qui Angelicū ac cælestē hom[illegible]nē esse non [illegible]stin[illegible]aret. CX.

Feruebat, Vir præclarus, incredibili charitatis æstu, ita vt seipsum hostiam pro Christo immolare, summoperè optaret. Quamobrem id secum sæpe in animo volutabat, quo pacto nonnullis feruentioris spiritus Soci[illegible] [illegible]s, in Infideli[illegible] oras, ac præsertim Indicas plagas irrumperet; ster[illegible]que Terras, vel diu[illegible] fidei semine imbueret, vel suso cruore irrigaret. Idque fac[illegible]e assecurus e[illegible]t, n[illegible] vitæ ipsius stamina, mors immatura abrupisset. CXI.

Martyrio flagrat.

His stu[illegible]is, ac clarissimis virtutum exemplis, dum Titelmanus instar Aquilæ, quæ super pullos suos volitat, filios ad virtut[illegible]s, & pe[illegible]fectiorem Re[illegible]ulæ obseruantiam prouocaret: atque omni studio, ac diligentia in commis[illegible]æ sibi Prouinciæ administratione, ac cultura laboraret: secundam vi[illegible]tat[illegible] [illegible] spicaturus, Anticolim peruenit, quod Lati Oppidum est, quadraginta m[illegible]ia passuum ab Vrbe distans. Vix autem Monasterium ingressus, cum a Guardiano, & à Fratribus, Angeli instar, omni honore exciperetur ad[illegible]uc v[illegible]lens, & incolumis ad eos conuersus, ait: Quid honores paratis? Parate Patri vestro sepulchrum, ad vos enim moriturus accedo: atque hic me locus vs[illegible]e [illegible]d extremum Iudicij diem rursus excitandum, ca[illegible]iet: [illegible]eo namque reu[illegible] [illegible] d[illegible]at, extremum se ibi vitæ colophonem impositurum: Fratres verò tamen meliora, ac feliciora illi ominarentur; Vi[illegible] tamen grauitatem, a[illegible] Sanctimon[illegible] [illegible]ud i[illegible]norantes, rem tremuli, ac suspensi expectabant; cum vix [illegible] duo elap[illegible] [illegible]re ægrotare cœpit, succedente deinde copios[illegible] san[illegible]uinis fluxu, qui n[illegible]llo vnquam remedio coh[illegible]e[illegible] potuit, cùm morbus [illegible]u[illegible]leeret, vitæ finem Vir [illegible] sibi imminere præsentiens, protinus omnia sibi Sacramenta administrari curat: quibus instructus, quicquid viriū animo supe[illegible]erat, recolligens, vniuersos Fratres, qui tunc in e[illegible] C[illegible]nuentu [illegible]derant, ad se vocato[illegible], cælestibus ver[illegible]is ad perfec[illegible]am R[illegible]laris Obseruantię disciplinam, ad Seraphici P. Frācisci imitationem, ad diuinę [illegible]haritatis amplexū, pręstantioráque omnium virtutum studia capes[illegible]nda hortatur. P[illegible]stremo Filio[illegible], lecto circum[illegible]usos, & communis Patris obitum collach[illegible]mantes, [illegible]p[illegible]ns, paterna cunctos benedictione prosequitur.

Obitum suũ Fratribus prædicit.

Porrò in extr[illegible]a il[illegible]a ægritudine, [illegible] ad v[illegible]esi[illegible]um c[illegible] supra o[illegible] diem producta est, tot inuictæ patientię, insignis tol[illegible]ntiæ, ac diuinæ charitatis testimoniis eluxit; vt cùm eo tempore, totus [illegible] decam[illegible]dis [illegible]mberet, summamq; vultus [illegible]itatē præ[illegible]: non æg[illegible]otus, aut moritu[illegible]us [illegible]d p[illegible]ius melioris vitæ trophæa, ad quæ oc[illegible]us properabat, cælestis cuius[illegible] [illegible]instar, suo cantu [illegible] v[illegible]d[illegible]. Quap[illegible]r Do[illegible]no, tā[illegible] [illegible], cum prudens, ac frugi Paterfa[illegible] ad il[illegible]ius [illegible]duentū vi[illegible]laret: c[illegible]lem[illegible]s, necdum biennio in Prouincialatus munere expleto, Pridie Idus Sept[illegible] [illegible] ex hominū conso[illegible]o ad [illegible]uperum s[illegible] [illegible]ar[illegible]r. Ne[illegible]ex, n[illegible] at[illegible] longæuus Titelmanus obiit: cum vix quadragesimū circiter annū attigeret. At Senectus venera[illegible]ilis non temporis diuturnitate, neq; annorum numero computatur. *Casus enim* CXIII.

Diem extremum Anti[illegible] obit.

(teste

(teste Salomone) *sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata.* Inter Capucinos, ad tertium non ampliùs annum, vitæ lineam extendit. At consumatus in breui expleuit tempora multa. Breui enim hoc tempore, tam copiosis cælestium virtutum odoribus Religionis domum compleuit; vt haud secus, quàm si plenus die um diu inter nos vixisset: quamplurimos, ea cælestis vitæ fragrantia, ad sui imitationem allexerit: ita vt sancto huic Viro illud Vatis rectè accommodari queat. *Sicut vnguentum in capite, quod descendit in barbam, barbam Aaron: quod descendit in oram vestimenti eius.* Vix enim illius anima à corpore soluta fuit, cùm ipsius sanctitatis odor vbique passim diffundi cœpit. Nam eadem (vt putatur) hora, Ioannes Cardenus de Tapia, Abulensis, Vir venerabilis, qui arctiori fami caritatis vinculo Francisco adstrictus erat, cum de ipsius obitu necdum nuncium ac[illegible]: atque vnà cum Bernardino, Nobilissimo Viro, Ecclesiæ Placentinæ, Compostellanæ Prouinciæ, Archidiacono; in Cynthiani Castro, quod à Romana Vrbe non longè abest, pietati plurimùm studeret: diuina quadam visione, quæ præclaram illi Titelmani gloriam post mortem declararet, in somnis potitur. Leui namque sopore inuasus, mox in vastam quandam, & admirabilem planè ciuitatem se delatum cernit, in qua cum clarissimus dies affulgeret, vniuersas illius domos, vicos, plateas, Palatia cristallina, non qualia apud nos videri solent; sed longè pulchriora intuebatur. In hæc dum admirabundus animum intendit, [illegible] copiosissimum, ac gloriosum Capucinorum hominum cœtum, qui quingentesimum numerum excedebat, binos, ac binos velut in supplicatione dispositos, Vrbem ingredientem conspicit. Candidissimas, candidissimasque Tunicas, quæ Albæ apud nos appellari solent, induti, Sacerdotales Casulas, quasi Sacra facturi gerebant. In his cùm alij Seniores, alij Iuniores essent; qui Seniores erant, insueto licèt ordine, præcedebant, Iuniores verò sequebantur. Inter hos medium Franciscum Titelmanum, in feretro albo, ac preciosis gemmis ornato decumbentem, à quatuor Iunioribus, qui inter eos pulchriores, ac splendidiores videbantur, [illegible] cernit. Erat & ipse Franciscus Sacerdotalibus, ac preciosissimis vestibus indutus, qui tametsi in feretro, quasi mortuus iaceret, haud tamen mortui, sed viuentis vultum, ac formam sibi præferre videbatur, tanta venustate præditus, vt cunctos suo aspectu exhilararet. Porrò nouus ab omnibus per choros hymnus, quem nunquam is aut audisset, aut legisset, tanta suauitate decantabatur, vt in cælestem illum voluptatem raperet.

Sap. 4.

Psal. 132.

Gloriosus post obitum ejus busdam apparet.

Ioannis 1ª visio enarratur.

CXIV. Stupebat Ioannes, qui Titelmanum necdum diem suum obiisse intellexerat. Cùmque inter eos, qui feretrum insequebantur, F. Leonardum Francisci quondam socium sibi notissimum agnouisset, ad eum accedens, quid hæc essent, [illegible] tanta illa Francisci gloria præseferret, interrogat. Cui cum nullum Leonardus responsum daret; sed cum aliis hymnum decantans prætergreditur, ardentiori studio incensus, post ipsum festinat, dumque rei causam omninò scire optat, eum denuò lacrimoribus interpellat, extemplò sibi è sopore redditus, se longiùs e strato, in quo dormiebat, stantem reperit. Ioannes porrò, quid ea visio [illegible] ignorabat, cùm altera quoq; æque illustris Bernardino Archidiacono, quem Ioannis socium nuper commemorauimus, de Titelmani gloria, eodem tempore visio demonstratur. Is enim in mentis excessum raptus, Franciscum Titelmanum [illegible] canti lorica, totaque preciosissimis gemmis artificiosissime elaborata, armatum, quæ splendorem, radiorum instar, circumcirca diffunderet, altius super lacum, qui [illegible] Cynthiani planitiem se diffundit, in aëre sublimem [illegible] cernit: qui [illegible] hilari vultu, grataque aspectu per aliquod temporis spatium intuitus esset, qui[illegible] qui amico iucundè subrideret, repentino post hæc turbine in Cœlum raptus, ex ipsius oculis euanuit.

Alterius de Titelmani gloria visio narratur.

CXV. Admirabili quidem, sed non obscuro rerum simulacro, Deus vtriq; viro, quantum Franciscum post mortem gloria cumulauerit, significatum voluit. Prior enim

Ioannes cùm Titelmanum, tot Beatorum Capucinorum agminibus stipatum, in gloriosam illam,ac cælestem Ciuitatē, albo feretro vndique gemmis preciosissimis ornato,deferre conspicit : quid planè aliud,prætcrquàm collatum Francisco à Deo post mortem,gloriæ triumphum insinuat ; quem & priora,& posteriora Sanctorum agmina suis laudibus prosequuntur? Posteriori verò Bernardino, dum Franciscus fulgentissima lorica armatus,ac velut turbine in Cælum vectus apparet:quàm illustris, ob præclara,pro Ecclesia aduersùs Hæreticos instituta certamina, atque edita volumina,illum gloria post obitum exceperit, declaratum fuit. Si enim Michaël Archangelus,qui pro diuinæ Maiestatis gloria aduersùs Luciferum pugnauit, sæpè hominibus,armis contectus apparuit ; vt diuina, quæ præstantissimo operi reddita fuit,merces significaretur. Haud sanè mirandum est, quòd Francisco Titelmano, qui contra Erasmum, Fabrum, & alios Luciferi asseclas,tam strenuè,ac constanter decertauit; vt neminem præ illo ij hostem formidarent ; ea triumphi gloria collata fuerit, quæ hoc armorum simulacro explicaretur.

Ipsius Habitus segmen plerisque ægrotis incolumitatem præstat.

Hæc porrò cùm Bernardinus cum Ioanne contulisset, isque vicissim, quæ in visu,aut sopore viderat,retulisset : En nuntius Anticolo aduenerat,qui Titelmanum eo prorsus tempore, quo vtrique visio demonstrata fuerat, ex humanis emigrasse narrat.Quamobrem cùm Bernardinus iam de illius gloria,qua apud Superos fruebatur,ex cælesti visione certus esset, neque ipsum illius apud Deum merita laterent ; illius habitus segmen sibi dari postulat. Quo impetrato, eo pluribus ægrotis incolumitatem, ob sancti Viri merita à Deo impertitam fuisse, publico deinde verbo, ac scripto testatus est. CXVI.

Mulier à sanguinis fluxu ipsius meritis liberatur.

Inter hos quædam fœmina fuit, quæ cùm Dissenteriæ morbo periculosè laboraret, allato illi a Bernardino Habitus Titelmani segmine, vix ea illud,inuocata Francisci Titelmani ope, deuoto osculo excepit, cùm extemplò conualuit,ac dissenteriæ fluxu cohibito, pristinam incolumitatem adepta fuit. CXVII.

Altera Ioannis visio enarratur.

At quæ eidem Ioanni, de quo nuper mentio facta est, non diu posthæc acciderunt, digna planè sunt, quæ hoc loco diligentiùs exarentur. Erat Ioannes, magno (vt diximus) necessitatis vinculo Titelmano coniunctus : cui propterea vniuersas animi sui cogitationes, ac conscientiæ arcana, antequam is Cynthiano discederetur,patefecerat. Optabat enim, Titelmano suadente,Ioannes rebus suis maturè consulere : & quæ propiùs ipsius salutem attingebant, ardentiùs prosequi : Quapropter, cùm totam salutis suæ summam in Titelmani manu disponendam reposuisset ; ab eo consilium expectabat, quo rem ad finem perduceret. Franciscus verò, cùm res, ob pleraque Ecclesiastica beneficia, quæ ille diu administrauerat ; maiori consilio indigere animaduerteret : responsum vsque ad reditum differt : tuncque quid facto illi opus, sit diligentiùs edocturum pollicetur. CXVIII.

Iam verò Ioannes de Francisci obitu certior factus, cùm se illius consilij spe deiectum cerneret, vehementer animo discruciabatur. At paucis inde diebus elapsis,cùm tristis aliquando se sopori dedisset ; mox Iuuenem aspectu grauem velut ad iter præcinctum,sibi adstantem cernit,qui cum his vocibus compellat. Ioannes : Tu ne Cælum conscendere optas? Cui Ioannes: Id sanè, & nihil optabilius: At ille vestem talarem proferens. Si eò (inquit)cupis ascendere, hæc tibi vestis induenda est: tum verò mecum perges. Nihil cunctatur Ioannes : moràsque omnes abrumpens, vestem induit: Vix autem indutum: Iuuenis,qui tunc primùm alatus apparet,repentè illum in humeros suscipit, atq; in vrbem quandam volitando defert,in qua plurimo Ioannes,vrbis Ciues,ac Mercatores,lugubri veste cōtectos, ac vultu squallidos;quales aut longus carcer,aut diuturna ægritudo,vel mors imminēs efficere solet,deambulantes intuebatur.Mirabatur Ioānes eo Vrbis ac Ciuiu aspectu: & quænā illa Vrbs,quā nunquā se vidisse meminerat;aut quæ tanta mœstitiæ causa esset, nulla ratione sibi in animū inducere poterat. Cùm inde protinus illū alatus CXIX

Iuuenis,

Iuuenis, in asperas quasdam, ac præruptas rupes, aspectu horridas fert: mox inde in Antrum horribile ducit, cuius cùm Vir quidam, vt videbatur, armatus, statura procerus, ac vultu ferox aditum occuparet. Hic Ioannem suus viæ Dux ex humeris deponit: cùmque prior in Antrum se dedisset, Ioannem sequi iubet. Altera in Antro Spelunca profundior, obscuriórque latebat; quam ille oppidò ingressus, in eam quoque Ioannem tametsi inuitum, ac reluctantem cōpellit. Flebat Ioannes densis illius cauernæ tenebris, ac vix asperrimæ salebris exterritus: priotáque sibi promissa, quibus tecta ad Cælum via ei sternenda esset, à suo Ductore haud seruari, duris verbis conquerebatur. Cui ille. Quare Amice de mea fide dubitas (ait) hæc via est, me sequere. Cúmque iam longum temporis, atque itineris spatium, per cæcas illas Antri tenebras, quasi inter noctis horrores, confecisset: qui consque itineris præcursorem egerat, repente ipsum inter crassas illas Antri caligines, ac ignota loca, metu penè exanimatum deserens, ab ipsius oculis euanescit. Quales Ioannis animum tunc angustiæ, ac pauores inuaserint; cum miser ope omni, ac præsidio destitutus, quò tenderet, ignoraret: quis animo potiùs æstimare, quam verbis explicare potest. Erumpebant copiosæ ab oculis lachrymæ: cæcáque illa montium concaua illius fletibus, ac mœstis vocibus personabant, quæ tamen nihil misero proderant, donec vexatione intellectū dante, ad Dei opem, supplex confugit; séque Crucis signo communiens, Deum illis Prophetæ verbis precari cœpit: *Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me.* Vehementiùs igitur eum diuinā lucem, illa Zachariæ voce: *Illumina Domine hos qui in tenebris, & in vmbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis*, sibi affulgere posceret: tenuem quandā lucem procul apparentem videt, quæ nonnullam inde euadendi spem illi animo adferret. Quare eò confestim gressus dirigens, improbissimos licèt, illius itineris labores, ob nouam spem animo conceptam, floccipendere videbatur. Psal. 24. Cant. Zach.

CXX. Vix autem ad potexiguum lucis illius splendorem progredi cœperat: cùm mox, tot Plorantium gemitus, tot eiulatus, tot querulæ voces, illius aures, & animum pulsant: vt loca illa luctus, ac mœstitiæ domicilia iure ab eo existimari possent: támque ingens loca omnia circum fœtor occupat, vt eùm vix ab eo tolerari posset, animam propè exhalare videretur. Horribiles præterea illi apparebant vmbræ, summum illi terrorem incutientes, quæ viam illi intercludere, ac ne vltrà progrederetur, vim inferre conabantur. Has ille non alio modo, quàm facto Crucis signo obiecto, à se abigendas curabat. Hoc pacto, cùm ad illius tandem lucis, quam procul aspexerat, claritatem peruenisset: vastum Antri hiatum offendit, vnde in latam quandam, ac limosam planitiem, nebulis vndiq. obsessam, exitus aperiebatur. Hanc cùm horrenda diuersi generis Monstra habitarent: vix Ioannes iter per planitiem aggreditur; cum bestiæ illæ immanes, in cum confestim irruere, dentibusq. dilaniare parant. Nullum, præterquam fugæ remedium Ioanni supererat, quò se ab huiusmodi Mōstrorum faucibus eriperet: sed cùm talari veste à cursu impediretur; vestem mox sibi abiiciendam statuit. Vix autem vestē exutus, nudus, ac expeditus, euaserat, eùm alas sibi è Cælo dari animaduertit. Lætus igitur Ioannes, cum his liberè in aëra ferri, Monstráq; imo in cœno iacentia suo volatu eludere posse, cerneret, eo confestim alatum adminiculo in alteram planitiem amœnissimam, variisque arboribus consitam: atque inde in oppositum montem, delicijs, ac voluptate plenum euolat. At vbi montem attigit, mox ab excessu, tam animo defatigatus, atque ob præteritos labores, tam graui morbo affectus, ad seipsum redit: vt quindenorum dierum spatio febre correptus in lecto iacuerit: vt eo manifestum fieret: hæc non soporanti, sed reuera vigilanti in spiritu contigisse.

CXXI. Id verò magis, ex his, quæ dicenda sunt, perspicuum fiet. Dum enim post hæc Ioannes, quæ in eo visu perspexerat, flens secum aliquando animo volutaret. En Titelmanus, Meridiano tempore cubiculum ingreditur, Ioannémque in lecto decumbentem, quo tempore adhuc febris ardore laborabat, charissimè, vti *Franciscus Titelmanus Ioanni apparet ac visus Mysteria declarat.*

solebat, salutat. Porrò tantus fuit mentis stupor, qui tunc Ioannis animum inuasit, vt quanquam perspicuè Titelmanum agnosceret: haud tamen eo tempore, illum è viuis excessisse, sibi in memoriam reuocaret. Titelmanus itaque blandè Ioannis manum arripiens, his velut amicum verbis alloquitur. Quid turbaris Ioannes? Aut quæ animum tuum, ob ea quæ vidisti, tristitia occupat? Diuinitùs hæc tibi demonstrata sunt; vt qua via meliùs rebus tuis consulere, tutiúsque ad Cælum pergere valeas, non ignores. Iam verò, vt eorum, quæ perspexisti, Mysteria teneas: aures arrige. Iuuenis ille Alatus, qui vt te dolis, ac insidiis circumueniret, atque in Tartareas tenebras demergeret: se tibi amicum simulabat, rectàque in Cœlum ducere falsò pollicebatur: Mundus iste est, fallax & malignus; qui leuis cursoris instar, cum sua concupiscentia transiens, incautos, ac suis illecebris irretitos, velociùs perdere festinat. Vrbs illa, quæ Ciues, ac Negotiatores suos atris vestibus indutos tristes, ac squallidos alit, Oculorum concupiscentia est, cui nihil vnquam ad saturitatem sufficit. Montes præcipites, ac præaltæ rupes, Vitæ ipsa Superbia est, ac honorum ambitio, quæ humanæ gloriæ cupidos ad certa præcipitia rapiunt. Via antri tenebrosa, ac periculis obsita, via impiorum est; de qua Sapiens. *Via (inquit) impiorum tenebrosa; nesciunt quò corruant.* Vmbræ iter intercipientes, variæ Dæmonum tentationes sunt, quibus mundanos homines à recta salutis via impedire student. Querulæ voces, fletus, eiulatus: propinquorum, affinium, ac Nepotum amor est, quo plerique à virtute auocati in auaritiæ barathrum se præcipites dedunt: atque in propriæ salutis discrimen rapiuntur. Fœtor omni maleolentia olidior, quid aliud, præterquam vitiorum putredinem indicat? quam si mundani homines animo perciperent, velut omni cadauere olidiorem, vix illius fœtorem ferre possent. Cœnosa quoque illa Planities, quam tot sæua Animalia obsidebant, ipsa est Concupiscentia carnis; mollisque ac suauis eorum vita, qui ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad Inferna descendunt. Talaris porrò illa Tunica, quæ tibi à principio data fuit, ne Monstra illa in te irruentia euaderes: Terrenarum rerum amor, ac cupiditas est, qua implicati homines à cælestibus auocantur, humanísque vitiis se deuotandos tradunt. Lux denique, quæ tibi inter obscuras Antri illius tenebras affulsit: summa Dei Misericordia, & clementia est, quæ iis etiam, qui in scelerum tenebris versantur, illucere haud desinit. Iam vidisti Ioannes, quales re in rerum angustias, & anfractus Mundi huius sequela rapuerit: quantáque tum corporis, tum animæ te pericula maneant, quandiu te rerum terrenarum amor irretitum tenet. Iam verò si liber euadere, ac tutiùs tuæ saluti consulere optas; Tunicam abiice: mundum exue: sæcularibúsque te ipsum curis eripe: Nihil te à cælestibus studiis, ac diuinis obsequiis, quibus te ipsum iam pridem mancipasti; detineat: non auri cupiditas, non honorum ambitus, non propinquorum cura, non denique terrenorum amor irretitum teneat. Mundo altiùs conscende: omnia contemne: nudúsque ad Christum aduola, si ipsius tandem gloria superuestiri expetis. Atque his dictis confestim se ex illius oculis subripuit. Metúq. omni, ac mœrore, quem Ioannes ex præterita visione conceperat, ab illius mente expulso, febrem quoque, qua eousque fatigatus fuerat, secum abstulit.

Prou. 4.

XXII. Vix Franciscus abscesserat: cùm Ioannes sibi ex stupore redditus, tunc primùm ab eo sibi promissa reddita agnouit: cùm se Cynthianum rediturum quiduc illi in salutis suæ negotio gerendum esset, opportunè edoctum spoponderat. Quamobrem cælesti mox illius consilio obtemperans, Ecclesiasticis beneficiis, quibus abúdè honestatus erat, abdicatis; cùm vix ea, quæ vitæ necessaria erant, sibi seruasset; religiosam, ac virtute plenam deinceps vitam instituit.

XXIII. *Titelmani Sanctitas à Deo Miraculis testata.* Præclaram huius Viri Sanctimoniam, Deus Optim. Max. plurimis post mortem signis, ac Miraculis, cunctis testatam esse voluit: inter quæ illud illustrius, ac omnibus perspicuum enituit. Nam cùm post quartum à Beati Viri obitu annum, sepulchrum, in quo illius corpus conditum fuerat, à Fratribus

opertum

apertum esset; vt eò aliud defuncti Fratris cadauer inferretur: Titelmani Corpus, non qua parte parietem versus collocatum fuerat; sed facie ad Cælum conuersa in sepulchro conspicitur: quasi id animus insinuaret, eò & corporis vultum spectare debere, vbi anima, sempiterna apud Deum gloria perfruitur: Huius rei perspicua Fratres testimonia reddebant: Verùm id maiori admiratione dignum: cùm enim aqua latenter per terræ sinus penetrans, vberior in sepulchrum defluxisset: ea Titelmani Corpus, tum ob temporis diuturnitatem, quo sepulchro conditum fuerat; tum maximè ob adhærentis aquæ copiam, quæ cùm inter angusta sepulchri concaua conclusa, facilè corrumpatur, corpori quoque ipsi vitium adfert, tabefieri oportebat. Quare cùm Franciscus Calaber Concionator, qui Titelmanum singulari pietate prosequebatur, atque admota scala in sepulchrum descenderat; Titelmani Corpus putridum fore sibi persuaderet: Manu illius habitum apprehendit, trahit: Quid plura? Habitum quidem putredinè consumptum: Corpus verò omnino integrum, solidum, ac incorruptum non sine Miraculo conspicit, attrectat, admiratur, e tumulo eruit: moxq; diuina Miracula augentur. Caro enim illius alba, mollis, attrectabilis, qualis viuentium esse solet, deprehenditur. Neque hic diuiniorũ Mirabilium finis. Talis denique, ac tam suauis ex illius Corpore odor diffunditur, vt eo vniuersi, velut cælesti quadam suauitate inebriati, stupentes consisterent: nihilque præter Dei laudes & preconia efferre possent, qui Mirabilis est in Seruis suis. Rursusque venerandum illud Francisci corpus, nouo habitu indutum, in sepulchro recondunt.

Plura que in Titelmani Corpore prodigia apparent.

CXXIV. Huius autem rei fama per Oppidum diffusa, mox plurima ægrotorum multitudo ad illius sepulchrum confluit: ex quibus quamplurimi sancti Viri opem efflagitantes, optata à Deo incolumitate impetrata, voti cõpotes ad propria redeunt. Posthæc, non paruo annorum numero intericto: cùm Lucas Burghesius, Archipresbyter Anticolensis, qui sanctum Virum adhuc viuentem singulari amore prosecutus fuerat, ab Anticolensis Conuentus Guardiano, tandem summis precibus obtinuisset, vt sepulchro, in quo Titelmani Corpus condebatur, aperto, rursus illius conspectu sibi frui liceret. Guardiano, ac Fratribus præsentibus, sepulchrum ingressus, sanctum Corpus, post tot sepulturæ annos, vt priùs incorruptum, & integrum; carnem mollem, ac palpabilem; suauissimo denique odore fragrantem offendit. Quamobrem diuino illo prodigio commotus, cùm vnius oculi luce omninò orbatus, altero ob graue senium, quo premebatur (Erat enim septuagenarius) sine conspicilis, clarè vti non posset: fide plenus, Viri Dei merita, ac suffragia sibi ex animo implorat, manum Defuncti oculis admouet; extemploque cæcum oculum luci restitutum: alterum verò ex sancti Viri merito tam clarè illustratum sentit: vt absque conspicilis, ad extremam vsque centum annorum senectutem, ad quam incolumis peruenit, Missam, & Horas Canonicas vtroque oculo legeret. Cuius miraculi communis olim, atque etiamnum in eo Oppido fama apud omnes diffusa viget.

Plurimi ad illius sepulchrum confluentes, à Morbis liberantur.

Archipresbyter Anticolensis visum recipit.

CXXV. Neque eo duntaxat, verùm & nostro quoque tempore, sancti Serui sui merita Deus Opt. Max. miraculis illustrare haud desinit. Nam anno 16[illegible]2. cùm Nobilis fœmina Laura, Fabritij Mancini Anticolensis Vxor, tam graui, ac diuturno oculorũ morbo afficeretur; vt per duodecim annorum spatium, dextri oculi lumine, vel minimũ frui potuisset. Gabriela ipsius mater casum filiæ miserata, ac multa fide plena, altera sibi Comite adiuncta, ad Capucinos aduolat, ac nonnihil secum Gossipij fere a Guardiano postulat, vt eo Titelmani Caput, quod in Sacristia nũc asseruatur, contingat: fore enim confidit, vt eo filiæ laborãtis oculo admoto, B. Viri merito curetur. Guardianus verò, accepto Gossipio, cum mulierem vsq; in crastinum diem dimisisset, illud reuerenter in concaua Oculorum parte sacri illius Capitis collocat, atq; ibi pernoctare sinit. Mane mulier ad Monasterium reuersa, Gossipium a Guardiano accipit; atque ad filiæ ægrotantis domum pergit, Titelmani apud Deum ibi merita

Gossipium, quod sacrum illius Capitis attigit, oculorum morbos sanat.

commendat; plurima ab eo Miracula patrata narrat, quò spem, ac fiduciam in ipsius animo pa[illegible]: certam denique oculorum incolumitatem pollicetur si ad ipsius merita confugiat. Laura porrò filia, quæ iam pridem haud vulgarem erga Dei Seruum animo deuotionem conceperat, fidem, ac deuotionem auget; Francisci Titelmani merita sibi propitia fore à Deo postulat, sanctum nomen inuocat, tandem Gossipio oculum tangit. Quid pluribus opus est? vt fides præmium assequeretur & B. Viri apud Deum suffragia, quantum valerent, cunctis perspicuum fieret: mox diuino Miraculo, morbo expulso, clar[illegible] oculo restituitur.

Catharina Anticolensis eodem Gossipio à gutturis morbo curata.

Alterum quoque Miraculum, quod paucis Annis Anticoli contigit, sancti huius Viri gloriam apud homines plurimùm illustrauit. Anno siquidem Dominicæ Incarnationis 1614. Catharina Anticolensis Sfortiæ quondam Anticolensis Filia, gutturis morbo tam grauiter, ac periculosè laborabat, vt integro triduo vix cibi quicquam deglutire potuisset. Ingrauescente porrò morbo, cùm illi de Gossipio, quod apud Lauram, Fabricij vxorem diligentissimè asseruabatur, renunciatum fuisset: Neque eam Miraculum antea patratum, quod vbique fama peruulgatum [illegible] lateret: Gossipium summo studio ab ea postulat. Impetratúmque, d[illegible] Patris suffragium implorans, illud lineo panno inuolutum, gutturi alligat protinus toto corpore contremiscere: ac vel[illegible] ingenti a[illegible]dore suffusa, [illegible] cœpit. Quo tempore, cum ex matris con[illegible], nudum Gossipium, e l[illegible]no auulsum, rursum gutturi admouisset: extemplò omni doloris [illegible] fugato, paulò post ad integram incolumitatem conualescit. Hæc itaque, quæ toti Anticolensi Oppido conspicua, dignis testibus comprobata fuêre, [illegible] minimè silentio prætereunda duxi: ne dum sanctorum Virorum gloria nimia humilitate supprimitur, quæ diuino nomini debetur, laus apud homines [illegible]. CXXVI.

Sixt. Senens. Biblioth. l. 4.

Francisci Titelmani illustris apud Scriptores Memoria.

Huius sancti, atque insignis Viri, apud omnes ferè nostræ tempe[illegible]atis Scriptores illustris est memoria. De eo enim primùm Sixtus Senensis, in sua Bibliotheca ita scr[illegible]: *Franciscus Titelmanus Hass[illegible]lensis, Academiæ Philosopherum apud Louanienses Moderator illustris, relicto Sæculo ad institutum D. Francisci se contul[illegible] in quo diuinis Scripturis assiduè vacans, plurima piissima, ac doctissima Syntagmata in diuinas Scripturas elaborauit; de quibus extant Paraphrastica Elucidationes in Iob, in Psalterium, in Cantica, in Matthæum, in Ioannem; in omnes Pauli Epistolas, & in omnes Catholicas, vnà cum Annotationibus in loca difficiliora eorundem Librorum annexis. Claruit anno Domini [illegible]. Mortuus est Capucinus.* CXXVII.

Bellarm. de Script. Eccl.

Post Sixtum Robertus Bellarminus S. R. E. Cardinalis, Vir grauissimus, ac maximus Catholicæ Fidei Propugnator, in eo Tractatu, quem de Scriptoribus Ecclesiasticis inscribit; illius his verbis meminit. *Franciscus Titelmanus Belga, Ordinis Minorum Vir sanctus, & doctus cuius omnia Scripta, etiam Philosophica miram pietatem spirant. Viuebat anno 1500. & scripsit Apologeticum pro Editione Eulgata Scripturæ, & simul Collationem super Epistolam ad Romanos contra Iac[illegible]um Fabrum, & Desiderium Erasmum adhuc viuentes, quæ excusa sunt Antuerpiæ anno 1529. scripsit in Psalmos, in Cantica, in prima Capita Iob, & alia, quæ notissima sunt.* CXXVIII.

Franc. Gonz. de Orig. Ser. Rel. p. 3. in Prou. Germ.

Eius quoque mentionem facit Franciscus Gonzaga de Origine Seraphicæ Religionis, vbi agit de Conuentu Louanij, ita scribens: *Cum iuxta dictum Sapientis Prou. 15. Filia sapiens lætificat matrem, [illegible] gloria; Catalogo [illegible]nium Patrum Conuentus Louaniensis non immerito in[illegible] Patrem Franciscum Titelmanum eruditione, simul ac pietate singulari celeberrimum. O[illegible] in [illegible] partibus. Edidit insigne Opus Dilucidationi in Psalterium. Item in [illegible] in Cantica Canticorum. Præterea in Logicam, ac Physicam Aristotelicam Commentari[illegible] condidit, atque v[illegible]mos. Insuper in Epistolam ad Romanos, & contra errores Erasmi Roterodami. Erat enim lucerna non solum lucens, sed & ardens in domo Dei, audacter stylum stringens in eum, qui tunc temporis summæ apud omnes auctoritatis erat, Erasmum [illegible] Rhetor[illegible]amum, quòd sua abuteretur scientia, magis in Ecclesiæ destructionem, quàm ædificationem.* CXXIX

Ipsius

CXXX. Ipsius quoque Memoriam Rodulphus Tossinianensis, in sua Historia Seraphicæ Religionis, lib. 3. in tit. de Francisco Georgio, his verbis illustrat. *Franciscus Titelmanus, ex Hassel Agri Leodiensis Oppido, liberalium omnium ferre disciplinarum eruditus, Græcarum, & Hebraicarum Literarum non ignarus. Cùm primùm puer esset, vtroque parente orbatus, Caroli Carondileti opera adiutus, & quasi in filium adoptatus, Louanij humanioribus literis operam dedit; breui que temporis intercedente spatio, insignis Doctor euasit. Qui postquam plures annos Hassellensis Academiæ Philosophorum apud Louanium Moderator illustris, & Præceptor extitisset, diuino Spiritu commotus Ordinem S. Francisci ingressus, in eum multum profecit. Sed audiens cùm esset in Conuentu Parisij, in Italia factam esse Reformationem Regulæ, vnà cum F. Francisco de Soletro Romam appulit, vbi inter Capucinos asperam vitam duxit, & velut homo despicatus, & abiectus in Domo Dei vilibus se mancipabat obsequijs. Leprosis, & infirmis cum omni humilitate inseruiebat, vilibus indutus, nudis pedibus ambulabat: & quamuis esset Vicarius Prouinciæ Romanæ, omnibus tamen seipsum humiliter subijciebat. Tandem morbo correptus, vitam cum morte commutauit, obijtque Anticoli Prouinciæ Romanæ. Narratur, cùm corpus ipsius annos decem humi iacuisset, inuenta est dextera eius recens, & incorrupta. Vir sanè maxima pietate præditus, vt Scripta eius & doctrina, & varietate maximè declarant. Scripsit enim plura piissima, & doctissima Syntagmata, videlicet, Summam Mysteriorum Christianæ Fidei, Elucidarium in Iob, in Ecclesiastem, in Psalmos, in Hymnos, in Cantica, in omnes B. Pauli Epistolas, in omnia Euangelia, De Consideratione rerum naturalium, & plures Tractatus de Sacramentis tum demum Compendium Dialecticæ, ad Libros Logicorum Aristotelis. Qui Concionibus sacris, & interpretamentis docendo, Sanctitate clarus, multo clarior euasit. Obiit cum opinione Sanctitatis. Cuius ingenuè labori multum debent studiosi omnes.* Rodulph. Tossin Hist. Sec. Rel. l. 3.

CXXXI. Postremò plerisque alijs prætermissis, Marcus Vlyssiponensis, Chronicorum Minorum Scriptor, pluribus verbis Francisci Titelmani vitam, præclaráſque ipsius virtutes prosequitur, quæ apud eum habentur, Chron. p. 3. lib. 9. c. 30. & 33. Ita ut rectè Titelmano illud Ecclesiastici occini possit. *Non recedet memoria eius & nomen eius requiretur à generatione, & generationem. Sapientiam eius enarrabunt gentes, & laudem eius enunciabit Ecclesia.* Marc. Vlyssip. Chron. p. 3 l. 9. c. 30. 33. Eccl. 39.

ANNUS CHRISTI 1538. | PAUL. III. 4. | CAR. V. IMP. 20. | RELIG. CAPU. 14.

Bernardinus Senensis Venetiis prædicat, & Monasterium oblatum acceptat.

PAUCA Annus [illegible] M[illegible] trigesimus octauus, nobis [illegible] a [illegible] parte [illegible] Locorum [illegible], ac [illegible] Generalis Capituli celebrationem, vix aliud [illegible] pr[illegible]. [illegible] in hoc Anno ex [illegible], Bernardinus Senensis a [illegible] Generali Venetias [illegible], ut per totum Quadragesimale Ieiunium Dei Verbum in Templo [illegible] A[illegible]stoli, quæ [illegible] Ecclesia, maximo omnium concursu, & applausu disseminaret [illegible] Fratre quodam Bonauentura Veneto, Ordinis [illegible] Concionatore, quædam sacra Aedes, cui nonnullæ [illegible] formam adiunctæ erant, ad Fratrum habitationem o[illegible], [illegible] aspernandum duxit. Quapropter, facultate à [illegible] Generali [illegible] Aedem cum domicilio traditam accepit [illegible] Veneti [illegible] illustrissima Vrbe Mundi Theatro, [illegible] Orbis [illegible], [illegible] Regina Maris, Hostium victrice ac [illegible] condit. Primum enim Veronæ, [illegible] Matthæi [illegible] vita explicabitur) Tertium Patauij, Quartum [illegible] Vicentinum Oppido extructum fuerat. Quanquam [illegible] Bernardinum, [illegible] a Fano post Monasteria Veronæ, ac Mantuæ condita, Venetias [illegible] a [illegible] S. Simeonis Maioris hospitio exceptus, per [illegible] tempus [illegible] demoratus fuisset, alij quoque post Fanensem Venetias appl[illegible] apud [illegible] sanctissimæ Trinitatis tunc Priorem diuersati fuerant: ab [illegible] in hac Vrbe Conuentus huc usque fundatus, aut ædificatus fuisse [illegible]. .I.

At quo pacto nunc Bernardinus hoc loco potitus fuerit, [illegible]. .II.
Catharina ex clarissima Cornariorum stirpe, quæ olim Cypri Regina fuit, antequam extremum vitæ huius periodum clau[illegible], testamento [illegible] ut Cornarij ipsius Germani, quos suarum facultatum hæredes reliquerat, Monasterium Fratribus de Obseruantia nuncupatis, pro [illegible] Franciscum extruerent. Cum verò post illius ex hac vita decessum, F[illegible] a V[illegible], G[illegible] quondam Cornarij Vxor, qui Catharinæ Frater [illegible] pus hoc a Catharinæ g[illegible] negligi videret, consilio [illegible] Bonauenturæ [illegible] insignis Prædicator, ac Reginæ [illegible] a Confessionibus [illegible] Conuentus ædificationem Venetias transf[illegible]am, ac [illegible] Ecclesiam fundandam curauit, nonnullis ibi domibus, atque [illegible] ad [illegible]. [illegible] loco Frater Bonauentura, Dor[illegible] S. Mariæ A[illegible]lorum [illegible] mini dicata extruxerat: lo[illegible] Eremi Monasterium nu[illegible] erat.

Id tamen haud silentio [illegible] fundamenta altiùs foderentur; Vas quoddam [illegible], in modum [illegible], in [illegible] fundamentis repertum, in quo S. Francisci Cap[illegible] s, ac formam Capucinorum præferentis, [illegible] depicta erat: Quod [illegible] aquæ benedictæ labrum eminentiori parte in Ecclesia conuentum [illegible], quidam velut prognostico, præn[illegible] Capucinis parari.

In hunc igitur Eremi Conuentum, cum Fr. Bonau[illegible] solus .III.

degebat, quo tempore Fr. Bernardinus Senensis Venetias prædicaturus accessit: cuius cùm F. Bonauentura frequens auditor fuisset, ipsius adeò sermonibus commorus fuit; vt Quadragesimali prædicatione peracta, Deo (vti credendum est) afflante, ad Capucinorum habitum transuolauerit; illúmque Eremi Conuentum Bernardino, ac Capucinis habitandum obtulerit: Quem cùm Bernardinus, habito Reipublicæ assensu, sine quo Venetiis ædificari Monasteria non possunt, acceptasset: Generalem per literas certiorem facit: qui nonnullos eò Fratres destinat, primámque Venetiis tenuissimi Conuentus Sedem collocant: qui posthæc anno 1577. illustrissimo Templo ab ea Republica, ob solemne votum, ibi exædificato, in maiorem amplitudinem emersit.

F. Bonauentura Venetus ex Obseruantia ad Capucinos migrat, iisque Monasterium tradit.

IV. Porrò, hoc ipso anno, primum quoque Genuæ Monasterium, & Ecclesia, sub titulo S. Barnabæ Apostoli, non longè ab Vrbe inchoatur: vt idem Religionis annus geminæ Reipublicæ responderet; quæ inter Orbis Christiani Respublicas principatum sibi vendicant. Idque eo planè tempore accidit, quo Pontifex Maximus Paulus III. è Nicea Vrbe regressus; quò ad fœdera inter Cæsarem, & Franciscum Gallorum Regem componenda profectus fuerat; Genuam aduectus est. Vbi cùm per dies aliquot commoratus esset, Hospitalis incurabilium domus Rectores id opportunitatis nacti, illud telluris spatium, in quo sancti Barnabæ Monasterium deinde extructum fuit, à Dominicanorum Familia pretio emptum, Apostolica auctoritate in Capucinos transtulêre. Cuius rei publicum tunc iustrumentum, eodem Pontifice annuente, hoc anno sub die 15. Maij confectum fuit.

Primum Genuæ Monasterium ædificatur.

V. Quid verò Hospitalis illius domus Rectores impulerit, vt hanc in Capucinos Fratres pietatem ostenderent, eam causam fuisse ferunt: quòd (vt ex antiquis tum Vrbis, tum illius Prouinciæ monumentis excepimus) nonnullis iam ante hoc tempus annis, Capucini Fratres à Ludouico Forosemproniano missi, Genuam aduentassent: qui cùm absque domicilio in Vrbe essent, qui Hospitali incurabilium domui præerant; delubrum quoddam, S. Columbani Prochodochio iunctum, cum nonnullis Cellulis iis in domicilium assignant: vnde ad quotidianam Infirmorum curam prodeuntes, tam indefessam, ac sedulam in huiusmodi pietatis officiis, plurium annorum spatio, operam nauarunt; vt domus illius Protectores tam singulari Virorum pietate commoti, prædio illo à Dominicanis pecunia comparato, Monasterium Capucinis extruendum curauerint. Quapropter ij, vt tantæ in eos collatæ beneficentiæ memoriam mutuis officiis compensarent; diu etiam post erectum S. Barnabæ Conuentum, susceptæ Infirmorum curæ pari diligentia vacarunt.

Capucini in Hospitali incurabilium domo Genuæ ministrant.

VI. Neque id prætermittendum, quòd dum superioribus annis Fratres, hoc in loco ægrotorum ministerio incumberent: ex his plerique in suis Religiosæ pietatis officijs extremum diem clausêre: qui cùm in Æde S. Columbani tumulo conditi essent, post plurimos annos tam incorrupti, ac integri; eorumque habitus nulla ex parte putrefacti, reperti fuêre; perinde ac si eo die sepulturæ traditi fuissent.

VII. Alij quoque Conuentus Bernardini Generalis studio, ac diligentia Religioni hoc tempore accessêre. Inter quos est Tiferni Metaurensis Conuentus, quem S. Angelum in Vado vulgus appellat, qui cùm singulari quodam modo in Capucinorum habitationem cesserit: de eo nonnihil agendum est. Is enim à Fratre Vbertino eiusdem Oppidi oriundo, antè paucos annos, à fundamentis erectus fuerat: qui cùm primos in Minorum Conuentualium Ordine ætatis suæ annos transegisset, Regularis Obseruantiæ studio incensus, inter septem illos, qui in Conuentualium Familia Reformationis Auctores extiterunt, haud sanè infimus fuit. Primus enim fuit Franciscus à Montepolitiano. 2. Iulianus Salodiensis. 3. Vbertinus à Tiferno. 4. Modestus à Placentia. 5. Saluator Vallisbonæ 6. Thomas Illiricus. 7. Dominicus Vrinensis. Atque hi cùm Viri essent virtute illustres, Conuentualium Familiam ad antiquam Regulæ Obseruantiam reuocare modis omnibus conati sunt: sed cùm frustra id se tentare animaduerterent; reliquis prætermissis, propriæ

F. Vbertinus Minor Conuentualis ad Capucinos cum Conuentu migrat.

duntaxat

duntaxat Reformationi studere maluerunt. Hac de causa cùm F. Vbertinus cum nonnullis feruentioris spiritus Viris, qui Reformationi fauebant, inter quos F. Bernardinus Monsulmensis insignis huius temporis Prædicator annumerabatur, in patriam secessisset; ibi Aureliæ Vbaldinæ ope, ac opera in suo Tiferni Oppido Monasteriū extruit. Contigit verò, vt Fr. Ioannes à Fano, qui post Generale Capitulum anno 1536. Romæ celebratum, in Picenum se receperat, hoc anno in eo Oppido Quadragesimale Prædicationis munus, maxima omnium vtilitate obiret: cuius sermonibus, vita, & præclaris virtutum exemplis, cùm Vbertinus, ac cæteri illius Conuentus Fratres, maximè permoti fuissent: absoluto quadragesimalium Prædicationum curriculo, Vbertinus cum Bernardino, ac reliquis ad Capucinorum Reformationem conuolat. Monasteriúmque præfata Aurelia annuente, ac de totius Oppidi consensu ad Capucinos trāsfert. Eodem modo & Senaciani Conuentus, qui à Reformatis Conuentualibus incolebatur, illis ad Capucinos transmigrantibus, Auctore præsertim F. Egidio à Tiferno Metaurensi, hoc anno (vt ferunt, in Nostrorum potestatem venit.

Sub idem tempus Fr. Marius à Forosarfinio, Æmiliæ Oppido, qui deinde Capucinorum Generalis fuit, & Fr. Ruffinus à Galarato, Ditionis Mediolanensis, qui in Religione, haud aspernanda Sanctitate floruit, ille ex Augustinianis, hic ex Min. Conuentualibus ad Capucinorum Religionem migrant. VIII.

Bernardinus Generalis in morbum incidit, Generaleq; Capitulum conuocandum curat.

Interea dum Locorum, Virorúmque propagatione Capucinorum Religio in dies amplior emergit; Bernardinus Generalis, qui pedester maxima vitæ austeritate Religionem circumeundo visitabat; ac optimi Pastoris instar, summa vigilantia, gregis incolumitati incumbebat; triennio sui muneris necdum expleto, in Monasterio S. Eliæ, Fano propinquo, in morbum incidit. Quo ingrauescente, cùm eo supremum vitæ diem sibi imminere existimaret: ne tenellum Religionis nauigium, vndique impugnantium fluctibus iactatum, absque Nauta, ac Rectore, tandem in naufragium rueret: Fratrem Eusebium Anconitanum Florentiam mittit: vt Generalibus Comitijs, ibi conuocatis, in ijs alterius Generalis Electio fieret. Eusebius itaque his à Generali mādatis, atque auctoritate instructus, Florentiam venit; atque hoc anno, circa mensis Septembris initium, in ea Vrbe Comitia Generalia congregat. Tertium hoc apud Capucinos Capitulum Generale fuit; in quo Fr. Bernardinus Senensis, cùm maiorem suffragiorum partem tulisset, Generalis eligitur. IX.

Bernardinus Senensis Generalis eligitur.

Erat Bernardinus Vir prudens, sagax, moribus ornatus, ac longo multarum rerum vsu exercitatissimus; cui ingenium, atque animi magnitudo, ad quæcumque ardua amplectenda non deerat: tanta præterea exterioris hominis compositione, ac honestate præditus, vt non vulgarem virtutis, ac Sanctitatis speciem apud omnes præseferret: Denique cùm plurimùm eloquentia, ac benè dicendi arte præstaret (admirabilis quippe suæ tempestatis Concionator fuit) qua eorum, quibuscum versabatur, ad se animos alliciebat; eo factum fuit, vt in ipsius Electionem facilè omnium vota conspirarent. X.

Bernardinus itaque ingenti hac, tùm in rebus gerendis dexteritate, tum virtutum apparentia vsus, cùm in ea se apud Fratres opinione, atque existimatione, quam sibi conciliauerat, confirmare vellet; Religionem tanto consilio, prudentia, Regularis Obseruantię zelo, atque omnium virtutum, apparenti saltem exemplo, administrare cœpit; vt nihil illi ad perfecti Generalis munus deesse videretur: ita vt Fratres de tanti Viri electione sibi ipsis vniuersaliter applauderent. Religionem toto ferè triennio pedester visitat: Fratres ad Regulæ Obseruantiam, ad paupertatem, & ad reliquas virtutes, Euangelicámque perfectionem tam efficaciter adhortatur; vt in huiusmodi sermonibus planè admirabilis haberetur. Leges à Bernardino Astensi latas, optimúmque Religionis regimen ab eo institutum, sua auctoritate probat, confirmat, atque immotum custodiri iubet. Quibus cùm XI.

Religionis

Religionis ſtatus in dies magis floreret, maximum ſibi Ochinus, tum apud Domeſticos, tum apud Exteros nomen, & exiſtimationem ſibi comparat.

XII. Dum hæc Ochinus Generalis, aut ficte, & apparenter, aut in actu tunc virtute tam præclare gereret, ſæuus peſtilentiæ morbus Venetias inuaſerat, plurimoſque in ea Vrbe populorum feraciſſima, quotidie homines miſerè depaſcebatur, quibus cùm ob morbi ferocitatem, non eſſet, qui vel Sacramenta in morte administraret, vel alijs pijs officijs adeſſet; F. Angelus à Caſtro S. Petri Prouinciæ Bononienſis Sacerdos, & cũ eo alter, cuios nomen in eiuſdẽ Bononienſis Prouinciæ Monumẽtis petijt, obtẽta à Prouinciali Miniſtro facultate, ſe ſe Venetias cõtulere: vbi omni mortis metu poſtpoſito, nulla charitatis officia prætermittebant, quibus Ægrotos, aut viuentes iuuarent, aut morientes omni ſtudio proſequerentur. Cumque hoc in miniſterio aliquot menſes magna cum totius Vrbis ædificatione inſumpſiſſent; Ceſſante peſtilentia; dum ſeorſim attentiùs orarent, vtrique Saluator Dominus, fulgentiſſima luce perfuſus apparet; eóſque ob charitatis obſequia ægrotantibus collata commendans, eos in ſuam Prouinciam redire iubet: atque vbi à Prouinciali Vicario benedictionem acceperint, quintodecimo poſt die, ſui laborum illis mercedem daturum pollicetur. Venetijs itaque ambo digreſſi, cùm Bononiam perueniſſent, poſt benedictionem à Prouinciali Vicario impetratam, Animámque, ad Domini occurſum diligentiſſimè præparatam, præſcripta die, ad promiſſa vterque præmia euocatur.

Fratres peſte laborantibus [...]entijs Miniſtrant.

Chriſtus vtrique apparens cæli præmia pollicetur.

XIII. Hoc denique tempore, qui ex Noſtris Neapoli in Conuentu S. Euphebij Domino famulabantur, Mariæ Longæ nobiliſſimæ fœminæ, quæ Fratres Capucinos primò Neapolim aduenantes Hoſpitio exceperat, ac plurimis beneficijs affecerat; precibus, ac pietate permoti, cuiuſdam Monaſterij Sanctimonialium, quod ſub nomine S. Mariæ in Hieruſalem, ab ea fundatum fuerat; curam, ac miniſterium ſuſcipiunt.

XIV. Fuit hæc Maria Longa, genere Hiſpana, ac Ioannis quondam primi Cancellariæ Regentis, Viri in toto Neapolitano Regno primarij, Vxor: quæ cùm ex veneno illi ab ancilla propinato, adeò corpore debilis, ac neruis attracta eſſet, vt præter quàm aliorum adminiculo loco dimoueri non poſſet; ſummam in Beatiſſimæ Virginis ope, ſalutis à Deo impetrandæ ſpem collocauerat; qua freta ad Sacram Ædem Lauretanam ſe deferri curat. Et cùm perueniſſet, ac Sacram Domum ingreſſa, in ea Miſſam ſibi celebrari poſtulaſſet; nemo iam elapſa Miſſarum hora, reperiebatur, qui Sacra faceret: Cùm extemplò ignotus Sacerdos, coúſque à nemine viſus, ad Altare celebraturus accedit; Sacra Myſteria inſolitis exremonijs proſequitur: & dum Miſſam, quæ pro Infirmis recitari ſolet, celebrat; Euangelium de Paralityco ſanato legit: Deinum Sacrificio peracto, ad aſtantes conuerſus ait: Iam Deo gratias ob redditam Mariæ incolumitatem, reddite. Quo tempore Maria toto corpore tremere, tremórque per omnes illius artus diffundi cœpit: mox verò tremore ceſſante; cùm ſe toto corpore ſanam, ac omnibus membris incolumem agnoſceret, genibus ante Altare flexis, ſummas Deo, ac B. Virgini gratias reddit. Sacerdotem verò, qui Sacrum Myſterium celebrauerat, cùm inquiri iuſſiſſet, vt eleemoſynam illi pro Miſſa celebrata erogaret: is nullo loco reperiri potuit. Quo fit, vt eam à ſummo Cælorum Sacerdote Chriſto Domino, qui languidam verbo curaturus adueniat, celebratam fuiſſe, certa apud omnes opinione receptum fuerit.

Capucini curam Monialium S. Mariæ in Hieruſale Neapoli ſuſcipiunt.

Maria Longa in Æde Lauretana à diuturna morbo curatur.

XV. Maria igitur cæleſti hoc curationis munere accepto, Deo nequaquam ingrata fuit. Nam poſt Viri obitum, qui non multò poſt accidit; adeò ſe ſe pietatis operibus, ac rerum ſpiritualium profectui addixit: vt ſuas omnes facultates, quæ ſatis copioſæ erant, in pauperum vſum, ac pias Chriſti cauſas erogaret. Hæc vbi Hoſpitalem Incurabilium Domum in Neapolitana Vrbe, partim proprijs, partim ab alijs emendicatis opibus fundauit: Monaſterium quoque Virginum tertij Ordi-

Maria Longa Hoſpitale Incurabilium & Monaſterium S. Mariæ in Hieruſalem fundat.

nis S. Francisci, sub directione tamen Regulæ S. Claræ Apostolica auctoritate instituit. Cuius cùm à principio Clerici Regulares Congregationis Theatinorum, quos ipsa hospitio exceperat, ac Domo quadam iuxta Hospitale donauerat; administrationi vacassent, ijs deinde superiori anno, in [illegible] abscedentibus, atque aliò transmigrantibus, summis precibus à Capucinis obt[illegible], vt per aliquod duntaxat temporis spatium, quo alij administratores quærerentur, Monasterij illius curæ incumbant. Tam multa, ac preclara Mariæ in Religionem merita erant, vt id illi denegari minimè posset. Quare ea administratione à Capucinis [illegible]pta, cùm ipsa quoque Longa sæcularibus exuuiis depositis Mundo nuntium remisisset; atque eandem Regulam professa, Paulo III. Pontifice [illegible]te, Monasterium illud sub Abbatissæ titulo moderandum suscepisset: Fratr[illegible]m, qui Monasterium administrabant, hortatu, ac exemplo permota; paulò post simul cum reliquis huiusce Domus Monialibus, vno consensu primæ, & arctiori S. Claræ Regulæ perpetua se voti religione adstringit: atque inde Moniales Capucinarum nomen sortiuntur.

Pontif[illegible] Decreto Ca[illegible]cini in Maria in Hierusalem administratione confirmantur.

Maria igitur, eo Fratrum Capucinorum beneficio per aliquod tempus potita, cùm iis de discessu cogitantibus metueret, ne Regularis Obseruantia, quæ eorum administratione aucta fuerat, iis abscedentibus dilaberetur. clam per internuncios cum Pontifice agit, vt Apostolico edicto C[illegible]cinos in Monasterij illius administratione confirmet. Quod facilè ab Apostolica sede impetrat, Diplomate sub hoc verborum tenore à Paulo III. edito. XVI.

PAVLVS PAPA III.

DILECTA in Christo Filia salutem, & Apostolicam benedictionem. Cùm Monasterium Monialium sub inuocatione S. Mariæ in Hierusalem Neap. Ordinis Sanctæ Claræ per te fundatum fuerit, & vsque hactenus per Fratres Ordinis Sancti Francisci Capucinos nuncupatos visitatum, & tuam, & Monialium in eo degentium confessiones auditæ, & absolutionis beneficium impensum: & conueniat vt tu, & Moniales in eo existentes, ex quo obseruantiam Regulæ S. Claræ strictissime obseruatis, quòd per Fratres dicti Ordinis gubernemini. Propterea nos motu proprio, & ex certa scientia, ac nullis pro te nobis precibus oblatis, ordinamus, ac volumus, vt tibi, & Abbatissæ pro tempore in dicto vestro Monasterio existenti, adsit Confessor dicti Ordinis Mendicantium Reformatorum Capucinorum nuncupatorum, qui vestras confessionibus diligenter auditis, Vobis absolutionis beneficium impendere, ac pœnitentiam iniungere valeat salutarem; ac etiam Sacramenta omnia Vobis, tam in vita, quàm in mortis articulo ministrare: qui etiam Moniales profiteri volentes, recipi facere, & velum professionis illarum extra Claustra benedicere, vt intus per te: vel Abbatissam prædictam profitentibus imponatur; & visitationis Officium in vos, & vestrûm quamlibet, ad Crates tamen absque ingressu eiusdem Monasterij, liberè exercere, & omnia alia, & singula fac[illegible], quæ Confessores, vel Visitatores Monialium eiusdem Ordinis S. Claræ secundum Regulam, & Constitutiones, ac laudabilem ipsarum consuetudinem facere consueuerunt, facere possint, [illegible] valeant, de Apostolicæ sedis benignitate concedimus, & indulgemus. Mandant[illegible] [illegible]enerali, & Ministro Prouinciæ dicti Ordinis, vt Confessorem prædictum

concedant,

concedant, inhibentes, vt in virtute S. Obedientiæ, & Excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam contrafacientes incurrere volumus ipso facto, & à qua non nisi per nos, aut Sedem Apostolicam, præterquàm in mortis articulo constituti absolui possint, Generali, ac Vicario, seu Ministro Prouinciæ, ac vniuersis, & singulis, qui requisiti prædicta facere recusauerint, ac quibusuis Superioribus, & Prælatis, quibusuis aliis personis, ne Vos, vel sic electos, & requisitos, seu pro tempore eligendos super præmissis, vel eorum aliquo, verbo vel facto molestare, perturbare, ac inquietare præsumant quoquomodo. Non obstantibus præmissis, ac aliis Apostolicis Constitutionibus, & Ordinationibus, Statutis, Consuetudinibus Ordini, ac Monasterio prædicto, ac aliis Monasteriis, & Ordinibus præfatorum Regularium concessis, confirmatis, ac innouatis, ac statutis, & ordinationibus factis, ac faciendis in Capitulis Generalibus dicti Ordinis. Quorum omnium, ac quarumcunque scripturarum hic de necessitate exprimendarum tenores pro plenè, ac sufficienter, ac de verbo ad verbum expressis habentes, harum serie derogamus. Volumusque vt quoties literæ indultum, & concessio huiusmodi reuocarentur, toties de nouo concessa intelligantur, & sint: & sub quibusuis reuocationibus, derogationibus, & Ordinibus non comprehendantur, sed ab illis omninò penitus exempta sint, & esse censeantur. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die X. Decembris, Millesimo quingentesimo trigesimo octauo, Pontificatus nostri anno 4.

XVII. Hoc igitur Apostolico Diplomate vrgente, factum est, vt deinceps Monasterium huiusmodi sub Capucinorum administratione, ad hodiernam vsque diem permanserit. Maria verò Longa interim plurimis, ac variis à Deo infirmitatibus probatur, quæ cùm vitam inter Moniales maximis virtutibus plenam, ac Deo dignam traduxerit: de ea plura in ipsius obitu, qui anno 1542. contigit, erunt obiter commemoranda.

Annvs Christi.	Pavl. III.	Car. V. Imp.	Relig. Capvc.
1539.	5.	21.	15.

ANNVS hic Millesimus quingentesimus trigesimus nonus quamplurimos ad labores, paucos ad præmia vocat. Plurimos enim Deus operum distributor ac remunerator, Operarios hoc anno in Vineam mittit, quibus etsi post laborem certam aliquando mercedem redditurus sit; diurnam tamen ab his operam, quæ mercede digna sit, exposcit. Quo fit, vt tres tantummodò sub huius vitæ lucis occasum, iam diurni operis expleto labore, pro mercede cælestis gloriæ denarium accipiant. Porro inter eos, qui ad Dominicam huius Religionis Vineam excolendam Deo vocante, hoc anno accedunt: primus est F. Ioannes à Methymna Campestri, Hispanus Sacerdos, qui ex Minorum discalceatorum Familia, ad Capucinos à Domino vocatus, ita tanquam bonus Iesu Christi Miles tam felici Marte dimicauit: vt Martyrij Coronam tandem apud Infideles simul cum altero Ioanne Appulo consecutus fuerit; de quo fusiùs anno 1551. agendum erit. Post hunc ex Obseruantium nuncupatorum Ordine ad Capucinorum Congregationem confluunt, Fr. Angelus Saonensis, & Fr. Matthæus à Schio Vicentinus, vterque Concionator. Ex Minoribus Conuentualibus Fr. Matthæus à Leonissa Prædicator. Ex Ordine Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur, Fr. Ludouicus Saonensis. Atque hi omnes inter illustrissimos Operarios censentur, homines diuites in virtute, quorum labores, ac pietates Religioni plurimùm profuerunt: idcircò post labores Regnum decoris, & diadema speciei de manu Domini acceperunt. Horum memoria ne pereat, suo quæque loco à nobis illustranda erit, anno quo ex hac ad clariorem lucem migrarunt. I.

Fr. Ioannes Hispanus cum aliis ad Reformationem accedit.

His omnibus ad labores vocatis, primus Fr. Ioannes à Fano, cuius sæpè memini; hoc anno dum in Domini Vinea strenuè laborat, & in Oppido Durantij Quadradragesimalis Prædicationis operi insudat, ad cæleste præminm euocatur; Deúmque operum suorum mercedem consequitur. Laborantem Christus sub vitæ occasum offendit, quid mirum, quod iustus Iudex, ac retributor pro labore præmium reddat? Huius Viri cùm admirabilis planè vita fuerit, ac diuinis tam profundè tecta iudiciis, vt in iis perscrutandis prorsùs mens humana caliget, simulque diuina hic elucente Clementia, recreetur: æquum fane est, vt in ea enarranda, aliquantisper immoremur. Nec inutilis, aut iniucunda mora erit; cùm hinc & ineffabilis Dei Sapientiæ magnitudo, quæ ex diuinorum iudiciorum contemplatione assurgit, Cælesti admiratione animum rapiat, & infinitus diuinæ bonitatis thesaurus, quæ ipsos quoque sæpè rebelles, incompositosque animos suauissimè ad se trahit, vniuersos ad sui laudem compellat. II.

Ioannes à Fano ex humanis migrat.

FR. IOANNIS A FANO VITA, ET GESTA.

IOANNIS igitur Patria Fanum fuit, quæ Vrbs est in Piceno, inter Pisaurum, & Senogalliam, non longè à Metauro Amne in Monte sita, quam idcircò Fa-

num

num dictam censent Tacitus, & Plinius; quòd ibi olim sumptuosissimum Fortunæ Fanum dicatum esset, cuius ibi magna adhuc apparent vestigia; Stirps quoque Piliorum: ex qua is progenitus fuit, inter nobiles illius Vrbis Familias censebatur: cui cùm & egregia pueri indoles, & præstans forma, & alta naturæ vis, animique perspicacia, & magnitudo perfectè respondèrent; admirabili planè cælestium benignitate ad gloriam, & dignitatem natus videbatur. Ita vt, quod olim ab Isocrate dictum fuit, cùm pueros candidos, forma præstantiores, ac felici ingenio natos θεῶν παῖδας. Deorum scilicet filios appellaret: eo quòd hominis mẽte diuinam originem nacta, ea qui præcellit; maiorem quodammodò cum Deo affinitatem contrahat, ea præsertim ratione, assecutus videretur, quòd in Ioannis ingenio; diuinum quidpiam lateret; quo Puer præter ætatem excelleret. Adolescens feliciori hoc Naturæ dono abundè cumulatus, literis operam dedit, in quibus tam ingentes breui tempore profectus dedit, vt magnam in humanioribus disciplinis ingenij laudem fuerit consecutus. Verùm cùm ipsius animus ad altiora tenderet; atque insita quadam Naturæ vi ad præstantiora raperetur; eo factum est, vt Deo, qui eam Naturæ excellentiam puero indiderat: intus in animo docente; in ipso adolescentiæ flore mundum contemnere, ac superiora, potioràque animi bona, in sacro Minorum Obseruantium Ordine, quærere didicerit. Alto quippe animo perpẽdebat præstantissimus adolescens, quod à Vate olim dictum fuerat: *Bonum est Viro, cùm portauerit iugum ab adolescentia sua.* Cùm enim Adolescentia, quæ variarum cupiditatum æstu inflammatur, lapsibus ita vicina sit: quòd nisi Adolescentis animus fræno quodam in virtute contineatur, facilè in cognata vitia prolabatur. Hinc illud optimum huius ætatis, remedium censetur: vt dum crines flauescunt, caro nitescit eburnea; oculorum gemmis facies rosea decoratur; Valetudo vires corpori subministrat, viget ratio, vegetant corporis sensus; caro, quæ iam incipit insolescere, quasi Iumentum iugo Domini edomatur; ac velut matutina Hostia Deo mactetur. Hæc dum mente versat Ioannes, pestiferámque eam homini libertatem esse sentit, qua liberè, ac effrenatè in omnes rum animi, tum sensus cupiditates efferri potest. Propterea diuinæ seruitutis iugum omni libertate suauius, ac præstantius maturè in adolescentia sibi subeundum eligit.

Tacitus. l. 10 Plin. lib. 3. c. 14.

Ioannis genus, ac stirps.

Ioannis indoles, & adolescentia laude digna.

Hierem. Thren. 3.

IV. Vix itaque tenerum hoc virgultum, è sterili Mundi solo, in pinguem Minorum Obseruantium agrum translatum fuit; mox in primas virtutum gemmas, Religiosæ nimirum conuersationis exempla cœpit emicare; quæ in perfectum tandem aliquando Euangelicæ perfectionis florem erumperent. Ad Philosophica, ac Theologica studia, post Probationis annum, promotus, in his tanta ingenij felicitate profecit; vt insignis inter Obseruantes Concionator haberetur: illustrioré sque ad prædicandum Cathedras obtineret. Inter hæc cùm tam singulari prudentia, grauitate, ingenio, dexteritate in negotiis gerendis præditus esset; vt nulla res tanta, támque ardua esse videretur, quam non ille & consilio regere, & prudentia tueri, & virtute conficere posset: indéque magna de illo apud Ordinis Patres opinio percrebuisset; hinc sæpè, & Guardiani, & Definitoris, & Prouincialis Ministri dignitatibus potitus fuit: in quibus cùm summum Religionis zelum cum animi ardore coniunctum haberet, haud mirum, quòd in eo nonnihil excesserit. Animi nàmque acrimonia, cùm ad pietatem accesserit, zelum parit. Zelus verò, quo feruentiori, ac vehementiori è spiritu oritur, eò maiori scientia, ac moderatione indiget, quæ spiritus impetum reprimat, atque intra temperantiæ leges cohibeat: quæ si absit, zeli virtus procul dubiò in vitium degenerat. Atque eo factum est; vt cùm Frater Matthæus à Bassio, & Ludouicus Forosempronianus, mutata prioris habitus forma; nouæ Reformationi studerent: is alterius Sauli instar, abundantiùs sui Ordinis, præter scientiam tamen, æmulator existens; verbo, scripto, literis, minis, persecutionibus, vinculis, carceribus; vi denique omni, ac violentia, omnibúsque machinis adhibitis, Reformationem prosternere, ac

Ad Minorum Obseruantiũ Ordinem se confert.

Varias in Ordine Dignitates obtinet.

Capucinos acerrimè persequitur.

ac prorsus è medio tollere tentauerit. In quibus tametsi nonnihil excesserit, ea tamen culpa vltrò condonanda est, quæ virtutum fundamentum habet. Hinc enim & Generales Min. Obseruantium Ministros, & quotquot eiusdem Ordinis Superiores, in hanc Capucinorum Reformationem, priscis illis Orbis temporibus, persecutionibus desæuire visi sunt; eadem ratione excusandos putamus, quandoquidem in eo, quod excesserunt, non virium, sed virtus, ac Religionis zelus, quo ferebantur, spectanda sunt. Quod verò ad Ioannem attinet, cùm ea iam superiùs suo loco exarata fuerint; hîc minimè refricanda duxi: præsertim cùm, si quæ priori facto macula adhæsit, ea posteriori ad Capucinos conuersione, ab ipso penitus abstersa, ac deleta fuerit.

V. Veruntamen antequam cætera huius Viri gesta prosequar, maxima, ac formidanda Dei Iudicia conspicari lubet, quæ in Ioanne, & Ludouico Fossemproniano, de quo nuper mentio facta est, diuerso planè modo spectanda sese offerunt.

Ioannis, & Ludouici Fossemproniani antithesis.

Quis enim Ludouicum sibi ante oculos statuat: hominem tanto animi æstu ad Reformationem anhelantem; tanta constantia, vincula, & carceres ab ipso Ioanne ante Reformationem, pro Reformatione sustinentem; tot fugas, tot persecutiones, tot exilia, ac inedias, summa patientia post Reformationem tolerantem; tanta contentione aduersùs Principes, Reges, Prouinciales, Generales, ac toti⁹ Ordinis, ac Orbis potentiã pro Capucinorũ Reformatione decertantem. tot labores pro hac Religione tuenda, propugnanda, propaganda exantlantem; vt illius parens, & auctor existimari posset. Hominem denique strenuum Capucinorum Antesignanum, inuictum Propugnatorem; Athletam fortissimum: hunc tamen miro quidem, sed iusto Dei iudicio, prostratum; è Sede deiectum; ac velut cælesti fulmine ictum: denique ita à Religione pulsum; vt alterius Luciferi instar, nullus ei in Capucinorum Ordine locus deinceps esse potuerit; qui mox animo non consurgat, obstupescat; spiritu horreat, mente contabescat? Magnáque & ineffabilia Dei Iudicia altiùs animo perpendens, Deum timendum non agnoscat, qui terribilis est in cõsiliis super filios hominũ? Planè cùm iustissima Dei nemo iudicia audeat reprehendere; quibus occultissimas hominum cogitationes rimatur, & ad lancem prouocat: inde cuique maximè extimescendi causa subest, ne dum sibi stare videtur; repentè in casum ruat. Diuina autem consilia, quibus Deus Optimus Maximus tam Ludouici, quàm cæterorum casus permisit, quisque ita suspicere, ac venerari debet; vt non absque mentis terrore illa Angelorum Verba, ad diuinorum iudiciorum commendationem sibi vsurpet, quæ in Apocalypsi leguntur. *Magna, & mirabilia sunt opera tua Domine Deus omnipotens: iustæ, & veræ sunt viæ tuæ, Rex Sæculorum. Quis non timebit te, Domine, & magnificabit nomen tuum?*

Ludouici casus, Dei Iudicia timenda docet.

Apocal. 15.

VI. At verò si quis è regione Ioannem Fanestrem spectet. Virum à principio tam infensum Reformationis hostem; vt à primo illius ortu immortales cum ea inimicitias gerere, eámque ad internecionem vsque persequi sibi in animo proposuerit. Quando, amabò vnquam, persecutionibus, aut finem fecit; aut modum statuit? Quem non in Reformationem lapidem mouit? Quid non ausus? quid intentatum reliquit? vt eam vix luce fruentem ad funera raperet? Quid? an non is Matthæum primum, deinde Ludouicum in vincula conicit. totque in eos persecutionum procellas excitat: vt nullo loco consistere pateretur? An non Diplomata iure ne, an iniuria, alij iudicent: aduersùs illos impetrat, vibrat, fulminat? An non Apostatas, & excommunicatos, vbique proclamat? An non Reformationẽ maximis conuiciis, ac cõtumeliis proscindit, vt omniũ illi odiũ cõciliet? An non Dialogos contra illam euulgat, vt scriptis obruat? An non Capucinos publicè pro suggestu, quasi pestes euitãdos prædicat; vt Orbi inuisos reddat? Quæ Tribunalia, quos Principes, quos Apostolicos Nuntios, quos Cardinales, quos Põtifices aduersùs Capucinos non armat; vt Reformationem in ipso ortu extinguat?

Ioannis in Capucinorũ Religionem, odium, & conatus.

Cùm

Cùm verò id assequi non posset, quid non machinarum molitur, vt ipsius saltem propagationem oppugnet? Etenim ex suis quotquot ad Reformationem propędere videbantur, verbis à consilio reuocat, minis exterret, auctoritate à proposito resilire cogit? Quid plura? nulla vis, nulla violentia, nulla ars, nullum officij genus ab eo prætermissum fuit, quod ad Reformationem prosternendā, tollendam, extinguendam, non conferret. Huc omne studium, omnem laborem, curam omnem, sollicitudinē, auctoritatem, existimationē semper aduocauit, vt Capucinos è medio tolleret.

VII. Hunc tamen post tot odia, ac simultates; post tot immanes persecutiones aduersùs Reformationem concitatas, post tot illatas iniurias, ac contumelias; post tot conatus; post omnia denique tentata, quibus Reformationem ad funera raperet: quis Reformationi tandem colla subdentem videat, quis dexteram Ludouico dantem, quis osculis Capucinos amplectentem, quis lachrymis veniam petentem, quis Capucinorum habitu exultantem, quis pro Reformatione, eo planè tempore, decertantem, quo Ludouicus ab ea se alienum præstat: denique quis tam arcto fœderis, ac necessitudinis vinculo Reformationi colligatum cernat: vt vbique illius preco, propugnator, propagator, illustrator existat: qui protinus in summā Diuinæ clementiæ admirationem, & commendationem non assurgat? Illudque vatis Deo occinat. *Confiteantur Domino misericordiæ eius, & mirabilia eius filiis hominum.*

Ioannis Conuersio Diuinæ clementiæ testimonium.

Psal. 106.

VIII. Hic igitur iis consultò præteritis, quæ superioribus annis de eo satis fusè dicta sunt. Vix Ioannes à Ludouico Forosemproniano, cum cæteris Reformationis gremio excipitur, quemadmodum anno 1534. indicauimus, cum mox vberiori à Deo luce perfusus, qua superioris vitæ tenebras clariùs perspiceret; prioris æui delicta, tametsi ex ignorantia profecta, tam ingenti animi luctu, ac mœrore prosequi cœpit: vt quotidianas, ac ferè indesinentes pro iis lachrymas funderet. Atque vt his liberiùs vacare posset, simulque cum nouæ vitæ tyrocinio, nouum sibi viuendi genus præstitueret, à Ludouico Scandriliæ Locum pauperrimum, atque ab hominum consortio remotum obtinet: vbi exigua cella ex arborum ramis sibi in nemore constructa; ibi in ieiunio, & lachrymis solitariam vitam agit. Ibi vilissimo, ac hispido habitu indutus, sæpè in Oratione Dei pernoctat. Ibi cùm necessarius somnus vrget, fessis membris, vel nuda humus, vel tabula stratum præbet. Ibi quotidianis ferè ieiuniis epulatur; & B.P. Francisci quadragesimas tametsi ætate grauis oppiparis panis, & aquæ ferculis celebrat. Ibi nudis pedibus absque sandaliis incedens, tanta carnis maceratione, nouæ huius vitæ tyrocinium instituit: vt planè incredibile videretur, hominem iam sexagenarium, parum alioqui huiusmodi vitæ asperitatibus assuetum, inter tot difficillima austeritatum genera saluum, nedum incolumem posse subsistere. At qui senectutem perinde atque iuuentutem reflorere iubet; cùm animum illi ad hæc aggredienda addidisset: vires quoque & virtutem ad ea prosequenda ministrat.

In Scādriliæ Locū secedit vbi summis austeritatibus vacat.

IX. Hac in solitudine Vir Dei, ardentiori spiritualis profectus studio incensus, nonnulla Opuscula componit; inter quæ præclarum illud est, quod de Arte Vnionis cum Deo assequendæ inscribitur, ac circumfertur, in quo de triplici spiritus via, nimirum Purgatiua, Illuminatiua, & Vnitiua disertè, ac copiosè disserit. Hoc Opus primùm Brixiæ anno 1536. deinde variis in locis typis datum fuit: postremò Romæ anno 1622. denuò Opera Ioānis Dominici Franzini excusū, ac in lucem editum. Aliud quoque hoc tempore Opusculum componit, quo prius illud in Dialogi formam contextum, atque ab eo aduersùs Capucinos perniciosè euulgatum, aperto calamo retractat: cuius eum tantoperè pœnituerat: vt sæpè dicere solitus esset: nisi libellum illum publica palidonia recantasset, penitus de salute desperasset. Tertium quoque Tractatum planè aureum in Regulam edit, in quo de Minorica Paupertate, atque illius vinculo potissimùm agit. Postremum denique Opusculum in Hæreticos ab eo conscriptum ferunt; cuius cùm nulla apud nos exemplaria extent: certum est temporum iniuria periisse. Huius Viri meminit Ro-

Nonnulla Opuscula componit.

Rodulphus Tossin. Hist. Serap. l. 3. dulphus Tossinianensis in sua Historia Seraphica, quem inter præclaros Ordinis Scriptores refert.

Dum igitur hoc in loco Ioannes solitarius apud se agit, præteritorúmque rationem à seipso seueriùs exigit: ea illi protinus in mentem veniunt, quæ superioribus annis tam caninè aduersùs Capucinorum Reformationem publicè, tum verbo, tum scripto despumauerat; quæ vt palam in omnium oculis abstergeret, ipsius Reformationis habitum se suscepisse, iam apertè in Dialogi retractatione his verbis affirmauerat: *Neque enim* (inquit) *vnquam tot aduersùs hanc sanctam Reformationem coaceruatis persecutionibus, dicteriis, sarcasmis, conuiciis, contumeliis, libellis: ausis denique coram Deo fecisse satis existimassem, nisi meipsum eidem Reformationi animo, corporéque consecrassem, atque integra meipsius deditione, tot impietatis fasciculos dissoluissem.* Nunc verò vt perfectiùs, & abundantiùs priores illas maculas eluat; vbicunque scandala in Reformationem se disseminasse recolit, quæ ore tenus reuocare non poterat, absens per literas retractat. X.

Ioan. à Fano in Dialog.

Conuicia in Capucinos iactata per literas retractat.

His perfectioribus pœnitentiæ operibus, per aliquot mensium spatium, quo in ea solitudine illi demorari datum fuit, Vir pœnitens, omni studio vacat. At verò cùm illius opera, ac consilium Reformationi plurimùm necessaria esset; post aliquod tempus inde à Ludouico euocatus, Commissarius instituitur, & ad Reformationem longiùs, latiúsque per Italas oras propagandam, ad Mediolanensem, ac Venetam Prouinciam destinatur. Roma itaque cum socio discedens, cùm iam Anconitanæ, Romanæ, Vmbræ, Neapolitanæ, Ethruscæ, Bononiensis, Calabræ, Appulæ, ac Lucanæ Prouinciæ fundamenta iacta essent, primum Venetias peruenit: vbi paruo duntaxat tempore commoratus; eo quòd nulla illi in ea Vrbe propagandæ Religionis spes, ob summam rerum difficultatem affulgeret, primum Bergomum dein Veronam proficiscitur. XI.

Commissarius à Ludouico instituitur.

Dubium quidem est apud nostros Manuscriptos Auctores: num Veronæ priùs, an Bergomi Ioannes Sedem fixerit, ac Monasterium posuerit. Quidam enim Veronæ, alij Bergomi priùs consedisse tradunt. Nos plurium consensum sequentes, ac præsertim Venetæ Prouinciæ Monumentis freti, quibus citra dubitationem asseritur, primùm Bergomi, Brixiæ, & Mediolani, deinde Veronæ Monasteria exædificata fuisse: in hanc faciliùs sententiam, velut communiorem hactenus propendimus; suam tamen cuique Prouinciæ integram veritatem, ac dignitatem seruamus. XII.

Bergomi igitur circa anni 1535. exordium, Monasterio in suburbio Palatij extructo, quemadmodum eodem anno superiùs explicatum fuit: cùm Lipomanus Bergomensis Episcopus, Ioannis & aliorum Fratrum, qui ab eo ad Monasterij structuram vocati fuerant; honestis moribus, ac religiosissima conuersatione, plurimùm delectaretur, Cœnobiũ quoddam S. Geruasio nuncupatum, propè Brixiam illi ad alterius Monasterij ædificationem offert. Quamobrem Ioannes, vt locum perlustret, Brixiam, quæ quadraginta tantummodò milliaribus Bergomo distat: ipso Episcopo impellente proficiscitur. Quò cùm peruenisset, loco perlustrato, secundum ibi Conuentum construendum parat. Brixianis Ioannes propterea haud ignotus erat, quod in ea Vrbe toto Quadragesimali tempore, dum inter Obseruantes degeret, Dei Verbum disseminasset. Quapropter facilè Vrbis, ac Episcopi Brixiensis consensum ad Monasterium ædificandum obtinet: quin etiam ipso Brixiano Episcopo postulante, nonnullos ibi ad epulum sermones habet: quibus cùm is vehementiùs ad pietatem, ac Reformationis deuotionem incenderetur; eo factum est, vt breui tempore Monasterium, quod ea tempestate ex luto, & viminibus potissimùm construebatur: Vrbis illius pietate, ac munificentia absolueretur. XIII.

Bergomi Monasterium ædificat.

Brixiæ aliud Monasterium construit.

Id porrò Ioanni hoc tempore accidit, vt cùm in hac Vrbe a [illegible] pro suggestu publicè in Capucinos debacchaerctur, eósq; hypocrytas, illusores, ac deceptores appel- XIV.

lans: in hæc aliquando verba erupisset: Audite Viri Brixiani, cùm horum aliquem videritis, qui acuminato Caputio, velut noui Ordinis Reformatores incedunt; videte, ne seducamini: hi enim sunt deceptores, de quibus Apostolus Petrus: *Venient in nouissimis diebus in deceptione illusores, iuxta proprias concupiscentias ambulantes*; ab his cauete. Crucis statim vos signaculo munite, ac Iesum in vestrum subsidium inclamate. Cùm primum hoc tempore Capucinorum habitu indutus in Vrbe appareat: Nobilem quendam Virum, qui illius olim Auditor fuerat, obuium sibi in Vrbe haberet, qui Ioannem agnoscens è vestigio ad illum accedit, signo se Crucis armat; ac velut exterrefactus, Iesum bis alta voce inclamat. Quem dum Ioannes præteritorum oblitus, quid ea re significare vellet, interrogat. An non meministi (ait ille) te hæc nuper, cum sub Minorum Obseruantium habitu ad nos sermonem haberes; nobis munita dedisse: simulatque hoc habitu contectum adspicere mus? At Ioannes protinus antiquas voces, quibus Capucinorum Religionem dilacerauerat, ad memoriam reuocans, ad illius statim pedes corruit; ab eoque præteriti criminis cum lachrymis veniam petens; Parce (inquit) parce priori ignorantiæ meæ: parce antiquæ cæcitati; neque enim eùm hæc dicerem, meus eram: iam à meipso totus discesseram: tenebræ animum obduxerant, & in clara veritatis luce mens caligabat; meliores enim me Viros conuiciis insectabar. Sanctos persequebar, quorum nedum vestigia ore lambere dignus essem. Iam me sceleris pœnitet, conuitia retracto; te quoque pœnitenti vt ignoscas, rogo: vel si mauis, vniuersas in Capucinos illatas contumelias, iam nunc in me congere; & cum me Capucinum vides, in me solum meorum conuiciorum tela retorque. Hæc Ioannes, non tam priuatè, quàm publicè in hac Vrbe pro suggestu ex animo inculcabat, vt antiquam prioris erroris apud populum, labem penitus abstergeret. Atque hinc factum est, vt summa Dei benignitas, quæ humilibus gratiæ suæ dona impertitur; tantam illius prædicationi deinceps in hac Vrbe virtutem contulerit; vt maxima, breui tempore, ex ea animarum lucra referret.

Nobilis Viri factum, & Ioannis humilitas exaratur.

XV. Aderat tunc in ea Vrbe, Vir omni pietatis laude clarus, Hieronymus Mianus, sacræ Congregationis Somaschæ Fundator; quocum Ioannes familiaritate coniunctus; dum ille priuatis, hic publicis adhortationibus incumbit: piam, ad Orphanorum habitationem, ac sustentationem, emendicatis à Ciuibus eleemosinis domum instituunt.

Hieronymus Mianus Congregationis Somaschæ Fundator.

XVI. His piè Brixiæ exantlatis, Ioannes Mediolanum proficiscitur: Quæ Vrbs est in Insubria, toto Orbe illustrissima: inter Ticinum, Abduámque non procul ab Alpibus sita, natura Cæli, solique temperata; mercatura, opibúsque florens, Aedificiorum splendore, Templi magnitudine, Prætoriorum amplitudine, pulchritudine Vicorum, mœnibus, propugnaculis, Arce, armamentariis superba: Ibi à Francisco Sfortia Mediolanensium Regulo, qui in ea Vrbe, ac toto Mediolanensi statu principabatur, anno 1535. qui vltimus sui Principatus annus fuit. Fanum quoddam S. Ioannis ad Viperam, extra Portam Vercellensem, quod Capellæ ducalis titulo insignitum erat, sibi incolendum accipit: in quo sequenti anno, tenue Monasterium, quod octo, non amplius Fratres caperet; prius clarissimis vitæ exemplis, tum luto, ac intextis lignis pauperrimè, iuxta consuetum morem ædificat. In eo Fratres, cùm per sex annos commorati fuissent; ac propter aëris insalubritatem, ac plurima loci incommoda, vndecim per id tempus ex hac luce emigrassent: inde eo relicto in Vrbem transferri, anno 1542. alterum propè delubrum S. Victoris, quod ad Vlmum nuncupatur, in quodam Monialium Augustinianensium Cœnobio, quæ tunc aliò transmigrauerant, propiúsque ad Arcem accesserant, Monasterium extruunt.

Mediolani primum Monasterium construitur.

XVII. Post Mediolanensem Conuentum, alter quoq; hoc anno Modœtiæ, quod amplû est Ditionis Mediolanensis Oppidû, duodecim non amplius passuum millia Mediolano distans, extruitur. Cuius Ioannes ipse Auctor, ac Fundator extitisse fertur

Modœtiæ Cœnobium suæ potissima ædificat.

hoc modo. Capucinorum adhuc apud Insubres habitus, ac nomen ferè obscurum erat, cùm è Mediolanensi Conuentu Ioannes erumpens, Modœtiam petit: vbi Dei Spiritu excitatus, ingens saxum, quod in S. Ioannis Baptistæ Platea iacebat, conscendens, ex eo Dei Verbum disseminare, populúmque ad pœnitentiam alterius Ionæ instar, prouocare cœpit. Principio quidem Vir Oppidanis, Dei adhuc virtutem ignorantibus, delirare visus est, ac tragicum cothurnum præferre; quo fiebat, vt facilè, quæ ab eo dicebantur, in risum conuerterent. Hoc Satanæ opus erat, qui vt maiora damna præcaueret, quæ ex Capucinorum Familia, si quando eo in Oppido propagaretur, futura sibi metuebat; id apud se potissimũ cõsiliũ excogitauerat, quo Modœtianos à Viro Dei procul abigeret, atq; ab illius prædicatione auocaret.

At De^9 Opt. Max. qui vt iniquũ Satanæ consiliũ destrueret; aliud apud se consilium inierat. Nobilis cuiusdam Fœminæ animum commouet, quæ cùm Dei Seruum sensu longè ab aliis diuerso, prædicantem audiisset, diuinam in Viro virtutem agnoscens, eum ad se diuersari cogit, ac velut Angelum Dei, hospitio suscipit: Hæc Catharina appellabatur, ex Nobili Confaloniorum Stirpe progenita, quæ cùm Ioanni Antonio ex Zuchiorum prosapia, quæ inter antiquas, ac Nobiles illius Oppidi Familias censetur, à iuuentute nupsisset: simul piam, & inculpatam, magna cum virtutum laude eousque vitam duxerant. XVIII.

Dum igitur apud hos Dei Seruus hospitaretur, inde sæpè ad Dei Verbum, vel in Templo, vel in Platea, vel vbicunq; collectos homines offenderet, prædicandum pergebat. Atque eo tandem factum est, vt Modœtiani, qui suapte natura dociles, & ad pietatem admodum procliues sunt, perspecta Viri virtute, quæ ab eo ardentiùs pro concione proponebantur, Deo intus in animis agente; iam non risu digna, aut scenica existimarent; sed velut à Deo profecta susciperent. Hinc cùm magna totius Oppidi ad pœnitentiam cummotio, cõmunisq; in omniũ animis ad pietatem motus excitaretur. Mox Proceres consilio apud se inito, Viro Dei Conuẽtũ decernunt, locumq; illi ad eũ construendũ extra Oppidũ, eodẽ postulãte, constituũt. XIX

Dei Verbum Modœtiæ prædicat.

Porrò Ioannes Antonius, & Catharina, qui Virum Dei hospitio exceperant; cùm admirabilem in eo Dei virtutem elucere conspexissent; tanto deinceps pietatis ardore, atque animi beneuolentia Religionem prosequi cœperunt: vt cùm haud aspernandam æris summam in Conuentus ædificationem contulissent; qua is magna ex parte extructus fuit; tam pio Capucinos Fratres affectu complecterentur, vt velut filios haberent: ita vt ij Catharinam præsertim, haud alio, præterquàm Matris nomine; quandiu vitalem ea spiritum hausit, appellarent. XX.

Horum pietas, quasi cælestis hæreditas, ad filios transmissa, hactenus in Bartholomæo Zuchio præclarè viguit: qui cùm generis, maiori tamen virtutis nobilitate, inter cæteros elucerct, non modò inter illustriores nostræ tempestatis Epistolarum Scriptores, iure locum sibi vendicat; verùm & auitæ virtutis æmulus, Capucinorum Religionem tanto studio, quoad vixit, prosequutus est; vt eum maioribus suis haud immeritò de pietate certauerit. Hoc tandem anno, post tot sui nominis glorias morte sublatum, Capucinorum Religio luctu prosequuta est. XXI.

Zuchiorum Familia erga Capucinos amantia.

Catharina verò, post Viri obitum superstes, cùm omne animi studium, amorémque in Capucinos, quos perpetuis, dum vita superstes fuit, eleemosynis aluit, contulisset: totumque, quod sibi ex victu supererat, in eorum commodum, atque vtilitatem transferret; quos velut filios abundantiori pietate sustentabat: eosdem quoque singulari priuilegio Patres accepit. Diplomate enim à Pontifice impetrato, eos sibi à Confessionibus, velut cælestes Regeneratores elegit. Denique bonis operibus diues, ac virtutibus plena, annosa, & ipsa in pace quieuit. XXII.

Catharina Zuchia in Capucinos pietas.

Ioannes verò cùm indefesso prorsus animi, ac corporis labore, Deo potissimùm duce, quatuor iam hoc anno Conuentus erexisset; inde Veronam accedens, quinto apud Venetos inter summas rerum difficultates, ac Tartari totius colluctationes exordium dedit. Cùm enim inuidus ille Inferorum Rex, tam felicia Re- XXIII.

formatio

formationis incrementa ferre non posset, Stygias Dæmonum phalanges in Ioannem armat; vt à Verona Vrbe saltem expellat: atque ab ea, quam sibi proposuerat, Religionis propagatione exterreat.

XXIV. Est Verona antiqua Cenomanorum Vrbs, Heluetiorum Basileæ haud absimilis, æquo solo recumbens, tellure tamen ad Septemtrionem leniter assurgẽte, iugisque theatralem penè formam exhibentibus, situ, natura, pulchritudine ædificiorum, nobilis, ac venusta, atque Athesi amne circum septa; multa insigniáque vetustatis Monumenta habet; inter quæ, nobile Amphitheatrum assurgit. Huius Vrbis incolæ splendidi, ac magnifici præter ingenium, ac literas, pietatem quoque præseferunt.

XXV. In hac eùm primùm Ioannes hispido illo, rudíque habitu, ad media vsque crura defluente, amictus: noua quoque illa, atque catenus illis ignota Capucij forma contectus, nudipes cum Socio apparuit: ita omnibus vterque delirare visus est; vt magno, in ea plebe, quæ otio plurimùm indulget: murmure de iis concitato; vix aliqua Vrbis parte apparerent; cùm protinus Opifices, Tabernarij, Caupones, atque id genus hominum, mox strepitus edere, cachinnos efferre, homines sarcasmis insectari, ac luto consputcare incipiunt. His pueri succedunt, qui turmatim eos insequentes lapillis impetunt: atque omnia clamuribus complent. *Verona amẽs reputatur, atque indigna patitur.*

XXVI. Erat Ioannes procera statura, gracilique corpore prædirus; cúmque in suprema capitis parte caluus esset, in ea non tam canitie, quàm cute albescebat: quapropter pueri in eam lubentiùs lapillos intendebant; qui perinde ac si galeam percuterent, inde resiliebant. Hæc omnia patienter ferebat Ioannes, nec vllo non modò sensus dolore mouebatur, sed Apostolicæ tolerantiæ imitator, in his potiùs cum Paulo gaudebat, sæpè illius verba in animo repetens. *Nos stulti propter Christum,* 1. Cor. 4.
&c. *Tanquam purgamenta huius Mundi facti sumus omnium peripsema vsque adhuc.*

XXVII. Hæc inuidus tenebrarum Pater, in illius plebis animis aduersùs Dei Seruum, Diabolica planè arte, moliebatur: vt eum à cœptis deterreret, atque ab instituto animi proposito resilire cogeret. Neque his contentus, tam sinistram de iis opinionem in omnium ferè mentibus indit: vt cùm eos nec deliros, nec amentes esse animaduerterent; homines improbos, flagitiosos, hypocritas, nebulones esse, sibi persuaderent. Quo fiebat; vt eùm nec Sacra facere, nec certa ibi sede permanere permitterentur: nemóque esset, qui eos hospitio exciperet: maxima ibi Dei Serui incommoda subirent: inter hæc tamen inuictus Ioannis animus, pro maledictionibus benedictiones rependens, ignominiasque, & inedias pro nihilo ducens, diuinam iis misericordiam assiduis precibus exorabat. Cúmque Christi Domini, & Sanctorum exemplo, vterque & Ioannes, & Socius, iis bona redderent, à quibus mala accipiebant: id sibi Apostoli meritò vendicare poterant: *Maledicimur, & benedicimus, persecutionem patimur, & sustinemus, blasphemamur; & obsecramus.* Interea salutare Dei cum silentio præstolabantur; qui de tenebris lucem creat, & Solem post nubila oriri iubet. *Sacra facere prohibetur.*

XXVIII Erat eo tempore Veronensis Vrbis Antistes Ioannes Matthæus Gibertus, quem Ioannes sæpe frustrà adire tentauerat: Qui enim domus Episcopalis penetralia obseruabant, cùm primùm illum aduenientem conspicerent: cùm improbum, ac nefarium hominem existimarent, procul expellentes; nec Aulæ quidem Episcopalis limen ingredi sinebant. Episcopus itidem familiarium sermone persuasus, omnem illi viam, qua ad ipsum accederet, intercluserat. Hanc igitur Episcopi ac domesticorum repulsam, cùm diu Ioannes patientissimè tulisset: tandem accidit; vt Episcopus semel Ioannem per fenestrã venientem intueretur: quem dum Virum ætate longæuum, aspectu grauem, atque alba canitie decorũ videt, Deo præsertim intus agitãte, illum ad se intromitti iubet. Mox de illius instituti ratione, de habitus forma, ac plurimis aliis interrogat, lõgioriq; sermone cũ eo de variis rebus colloquitur: Ex quo tantã in eius respõsis prudentiã, grauitatẽ, doctrinã, ac rerũ experientiã animaduertit; vt inde magnã de eo existimationẽ animo concipiens, facile agnosceret, sub sordido palliolo *Ioanni ad Episcopum diu aditus intercluditur.*

interdum

interdum Sapientiam latere; ac vili facco nonnunquam thefaurum includi: quare priorem, quam de ipso haufetat, opinionem exuens, mox ab eo poſtulat; vt publicum fequenti die, qui Dominicus erat, ad populum fermonem habeat.

Epiſcopo Ioannes haud parere recuſat. Quapropter hac meliori rerum fpe ab Epiſcopo dimiſſus; cùm longa oratione, qua pro Codicibus vtebatur, fe ad Dei Verbum proponendum paraſſet: eo factum eſt; vt cùm primùm Cathedralis Eccleſiæ ſuggeſtum aſcendit, tanta Dei ſpiritus illum doctrina, facundia, ac virtute prædicantem exornauerit; vt cùm ſecundam in eadem Eccleſia ad populum concionem haberet, tota Vrbe ad fermonem confluente, Ecclefia multitudinem capere non poſſet. Quamobrem pius Antiſtes tanti Viri aduentum, velut cæleſte quoddam donum ratus, ac totus lætitia perfuſus, ſuggeſtum illi in Platea collocari iubet. Eò cùm innumera ferè populi turba vndique commeaſſet: Ioannes de vitæ breuitate, ac Mundi vanitatibus fermone inſtituto, tanta vehementia, ac verborum energia (Deo os, & ſapientiam præbente) hæc illis animo ſpectanda propoſuit; vt vniuerſi in lachrymas, ſingultus, ac voces Dei miſericordiam exorantes, diſſoluerentur. Tantáque ex eo fermone ſpiritualis fructus vbertas, in omnes, ac præſertim in mulieres abundauit, vt hæ ſibi in omnium oculis, & inaures, & dextrariola auellerent, ac vana capitis ornamenta deponerent. Plerique etiam, qui Concubinas palàm eouſque aluerant, publicáſque ſimultates geſſerant, pulſis pellicibus, ac fugatis odiis, Deo, ac hominibus conciliarentur. Denique tam vniuerſalis ad pœnitentiam motus (Deo priores contumelias Ioanni, meliori bonorum vſura reſarciente) eo tempore velut prodigio contigit; vt cunctis ferè in nouam vitam efflorefcētibus, Vrbs tota Dei Spiritu renouata videretur. Itaque qui priùs Viro Dei inſultabant, tunc beatos, ac felices prorſus ſe exiſtimabant, ſi illius aut manus, aut habitum exoſculati, vel illius colloquio frui poſſent. Hæc Deus, benigniſſimus operum retributor, pro tot cachinnis, contumeliis, conuitiis, farcaſmis, ſubſannationibus, atque ignominiis, quæ illi à principio illata fuerant, Seruo ſuo copioſè retribuere voluit: vt qui diuinis operibus incumbunt, hominum, ac Dæmonum aduerſa pro Deo tolerare diſcant. Fidelis enim eſt Deus, teſte Apoſtolo, qui non ſinit eos tentati ſupra id quod poſſunt: ſed dat etiam cum tentatione prouentum. XXIX.

Ioannes Verona Dei Verbum magna cum Vrbis commotione diſſeminat.

1. Cor. 10.

Poſt hæc Epiſcopus, atque Vrbis Proceres, inito conſilio vltrò Eccleſiam Sanctæ Crucis (Animarum cura, quæ in ea exercebatur, in alteram Eccleſiam tranſlata) Ioanni ad Cōuentus ædificationem conferunt: qui tum ob facilem illius ſtructuram, tum etiam ob plurimam Vrbis deuotionem, tunc primùm in Noſtros conceptam; breui tempore abſolutus fuit. Aliud quoque Monaſterium, ipſo Epiſcopo poſtulante, in Beuoloni Oppido, Epiſcopi Ditioni ſubiecto, quòd non longè ab Vrbe diſtat, poſt hoc exædificatum fuit; iuxta quoddam S. Ioannis Delubrum: quo cùm quidam Ordinis Minorum Conuentualium Sacerdos, Ioannes nomine, ſub titulo beneficij ſimplicis catenus potitus fuiſſet, ſeipſum pariter cum delubro hoc tempore ad Capucinos tranſtulit, ac Religionis habitu donatus religioſiſſimam inter nos vitam duxit. XXX.

Veronæ Monaſterium conſtruitur.

Hoc in Conuentu, qui non multò poſt tempore, ob puriorem Regulæ obſeruantiam; quæ propter Oppidi inopiam, ac profuſam Epiſcopi liberalitatem in diſcrimen vocabatur, relictus fuit; diuino planè miraculo, Deus benigniſſimus Fratribus teſtatum eſſe voluit, quātam erga ſuos ſollicitudinem gereret. Nam cùm ſemel tam copioſa è Cœlo nix cecidiſſet, vt nullo pacto Fratres, pro quotidiana victus mendicatione Oppidum adire poſſent: nihilque in Conuentu (iuxta antiquum Religionis morem, quo rerum omnium ad victum pertinentium prouiſio vltra triduum à Conuentibus procul expellitur) ſupereſſet, quo Fratrum familia aleretur: vnà omnes ad Domini penum confugientes, velut Chriſti pauperes, effuſis precibus à Deo ſtipem efflagitant. Deus autem qui volucres Cæli paſcit, & dat eſcam pullis coruorum inuocantibus eum: XXXI.

Diuina Prouidentia Miraculum in Beuoloni Conuentu.

filiorum

filiorum non immemor, his annonam prouidet. Nam sub refectionis horam; cùm ianuæ tintinnabulum pulsatum fuisset, accurrens Ianitor, apertisque foribus; saccum calido, atque albo pane, ad os vsque refertum conspicit: Cùm vero, qui eum attulisset, ne vestigiis quidem in niue impressis, quæ nulla apparebant, vllo pacto deprehendi potuisset. Id Fratres diuinæ liberalitati; atque Angelico ministerio; quo Deus verè pius, verè misericors, ad subleuandam suorum pauperum inopiam vti voluerat, tribuentes: vnanimes cælestis muneris largitorem maximis gratiis, ac laudibus ex imo pectore haustis, prosequuntur.

XXXII. Portò sub anni 1535. finem Ioannes Ludouici literis ad Comitia, quæ hoc anno mense Nouembri Romæ celebrata fuerunt, euocatus; in Vrbem proficiscitur: vbi inter alios, Generalis totius Congregationis Definitor à Capitulo eligitur; & cum Bernardino Astensi Generali tunc Vicario electo, reliquisque Definitorij Patribus, Constitutionum Ordinis Reformationi incumbit. Comitiis autem absolutis, sequenti anno 1536. Mantuam pergit, vbi à Francisco, primo illius nominis Duce, honorificè exceptus, Duce ipso, qui Congregationem singulari beneuolentia complectebatur, in primis postulante, primum Marmiroli, qui delitiarum locus est à Friderico Primo Mantuanorum Duce miro artificio, & magno sumptu extructus, Monasterium ædificat. *Marmiroli Conuentum ædificat.*

XXXIII. Hinc Ioannes Romam rursus ad Generalia Comitia, quæ Ludouici Forosemproniani opera iterum renouanda erant, reuocatur: in quibus denuò ad Definitoris munus assumptus; post hæc a Bernardino Astensi Generali Venetæ Prouinciæ sub Prouincialis Vicarij titulo præficitur. Veruntamen cùm illustriores passim Vrbes illum, ad Dei Verbum in us disseminandum, deposcerent: Fratre Ioanne Baptista Veneto sibi in eo munere substituto, is in Picenum proficiscitur. *In Picenum proficiscitur.*

XXXIV Celebris erat inter illius temporis Concionatores, tunc Fratris Ioannis Fanestris fama; atque adeò apud omnes de illius prædicationis virtute existimatio percrebuerat: vt illustriores Italiæ Vrbes, quò illum sibi quæque vendicaret, certatim contenderent. Neque id frustrà. Tanta enim illi inerat dicendi vis, tanta doctrina, tanta grauitas, tanta denique vitæ Sanctimonia, vt omnium animis imperitare, eosque quocumque voluisset, flectere posse videretur. Vir erat admirabilis ingenij, ac dicendi facundia præditus, sermonis venustate, verborum pronunciatione, orationis elocutione, scripturarum varietate, troporum elegantia sententiarum pondere, demum persuadendi vehementia, quæ à diuina illi virtute administrabatur, præstantissimus: itaut Bernardinus Astensis sæpè dicere solitus esset, neminem se vnquam Ioanne vehementiorem agnouisse; qui tam repentè audientium animos mutaret; atque in eam, quam voluisset, partem conuerteret. Quare eùm semel, in Dominica Passionis, inter prædicandum, lignea Crucifixi Imago, velo operta illi reuelanda esset; accidit, vt clauis, quibus Imago confixa erat, è Cruce euulsis, casu Imago ipsa è suggestu caderet, atque in terram dilaberetur. Quæ res populum ad risum prouocare cœperat: At Ioannes, haud secus, quàm si id formidabiliori Dei iudicio euenisset; repentino clamore diuinam misericordiam obtestans, tot cœpit gemitibus imminentem Dei iustitiam, quam illa Christi subtractio, velut diuino consilio peracta, comminabatur, populo inculcare: vt mox risu in lachrymas mutato, omnes diuinam misericordiam effusis vocibus implorare cœperint. *Ioannis magna in dicendo vis, Bernardini Astensis testimonio asseritur.*

XXXV. Ioannes itaque cum illustris hæc de eo fama vbique peruagaret, Senas destinatur; vt in ea Vrbe, quæ nulli pietate secunda est, posteriori anno, qui 1537. erat, quadragesimalis prædicationis munus obiret. Ibi tum ob Apostolicum prædicandi genus, quo audientium animos vi quadam ad Deum attrahebat; tum etiam propter vitæ, ac morum Sanctimoniam, qua cæteris sua virtute prælucebat; tam vberem ex ea animarum fructum retulit, vt secundùm post sanctum Bernardinum Senensem nomen, apud Vrbis illius Ciues sibi compararuerit. In ea Vrbe cùm *Senis prædicat, & concionatorem Hæresim prædicantem redarguit.*

alterius Religionis Concionatorem, quædam à Catholicis dogmatibus dissona, Prædicantem audiisset; Fraterna primum admonitione illum, vt ab his abstineat, hortatur. Cùm verò illum in deteriora ruentem, ac Hæretica planè disseminantem percepisset. Catholicæ fidei zelo accensus, Hæreticam illius doctrinam palam detegere; atque in pestifera ipsius dogmata publicè inuehi cœpit. Quamobrem ille iustam punitionem veritus, clam ab Vrbe abscedere cogitur.

Picenti Prouinciæ Vicarius eligitur.

XXXVI. Dum hæc in Vrbe, Dei Seruus in Dei Verbo strenue laborat. Picenti Prouinciæ Vicarius à suis eligitur: quare Senis abscedere, atque in Picenum proficisci cogitur. In eo itinere, cùm per Biturgiam, seu Burgum S. Sepulchri transiret, Vrbem totam odiis, ac simultatibus discissam offendit: quare à Ciuibus rogatus, nonnullos ibi sermones ad populum habuit, quibus illos ad concordiam prouocans, quo pacto eam assequi, ac diuturnam seruare possent, nonnullis præceptis instruit. At qui inimicitias gerebant, cùm Viri Dei monita respuerent, accidit: vt extremo sermone, dum Ioannes in eos acriùs inuehitur, inter prædicandum substiteret, ac velut diuino Iudicio exterrefactus, aliquandiu immotus permaneret. At post temporis pusillum ter repente exclamarè cœpit; Dei Iudicium, ô Biturgia, Dei Iudicium: graue, inquam, ac terribile Dei iudicium tibi imminet: & nisi odia, ac inimicitias deponas, Deúmque pœnitentia tibi concilies; breui hanc Vrbis plateam totam sanguine conspersam cernes: ac pleraque alia, quæ diuina in eos ira grassante, contingere deberent, supplicia comminatur: quæ non multo post tempore, Deo scelera illorum vlciscente, adamussim euenerunt. Nam vix paucis elapsis diebus, ingenti rixa inter factiones excitata, quatuordecim ex Vrbis Nobilioribus in platea interfecti, ac per eam raptati, totam suo cruore consperserunt; ac pleraque alia deinde illis incommoda obtigêre. Ex quo serò agnouerunt: Dei Serui verba, non ab humano, sed à Dei Spiritu effluxisse; quæ cum illi, diuino lumini rebelles, propriísque cupiditatibus obcæcati repellerent, haud mirum, quòd seuerissimam Dei manum, ferè attriti, in se desæuisse senserint.

Biturgiæ Prædicans Vrbis calamitatem prænunciat.

Fratri Iuuentutem illi poscenti quid responderit.

XXXVII. Inde digressus, cùm ad nostrum Montis Casalis Conuentum venisset; à Guardiano rogatus, illius familiæ Fratres, qui ab eo diuini Verbi esca exaturari pascebant, dum refectioni incumbunt, tam cælesti sermone pascit; vt præ illius suauitate, alium vix cibum attingerent. Eo verò absoluto, cùm ex Fratribus quidam, Vir simplex, longiorem illi vitam his verbis deprecaretur. Pater, vtinam id tibi fieri posset, quòd veteri ferramento fieri solet, cùm ad nouitatem iterum reuocatur: nimirum vt velut fustis, à senio ad iuuentutem reuocari posses; quò diutius nobis prodesses. Cui ille extemplò. Vtinam, inquit, & tu Frater egregiè fuste cædi datum esset, qui hæc mihi tam bellè deprecatis. Nescis, Fili, nescis, quænam iuuentutis sint pericula. Senex adhuc iuuentutis annos expauesco: quid tu rursus in discrimina vocas, Parum ne tibi ego amens esse videor, nisi ampliorem tu mihi nunc etiam amentiam imprecreris? Ne misereare, quæso, quod Senex sim: sed misereare, quòd iuuenis fui. Si quàm durum, ac difficile stadium in iuuentute curritur, animo reuolueres; certè iam fesso condonares: nec mihi iam Seni, & proximam metam lætè spectanti cursus initium optares cùm senui, & incanui, est sanè, vnde gaudeam, non quò tu doleas. Siquidem & ea à tergo reliqui, quæ huius vitæ viam, tot difficultatibus, ac tantis terroribus, ipsa sui lubricitate, obsessam reddebant: & tunc primùm cùm senui, maturescere incepi. An hoc deflere debes? An poma, quod maturuerint, côqueretis? Est, vt cæterarû rerum, sic etiam ætatis maturitas quædam, quæ Senectus appellatur. Ea verò cùm in pomis, ac frugibus bona, ac expetenda sit: cur non in homine optimam censes? Quod si optima, ac expetenda res est, optimum cur mihi obuenisse deploras. Desine hæc mihi mala imprecari. Hæc Ioannes in eum lepidè.

Iuuentus periculis plena asseritur.

Senectus Æui quædam maturitas.

Tandem cùm in Picenum peruenisset, in id omnem curam, ac sollicitudinem confert; XXXVIII.

confert; vt subditos in totius Regularis obseruantiæ cultu, ac perfecta virtutum disciplina, qua ad Euangelicam perfectionem conscenditur, instituat. Quòd vt faciliùs assequatur, ipse reliquis, & vitæ austeritate, & accurata sui ipsius custodia, & morum disciplina, & diuinarum rerum studio, præclara denique omnium bonorum operum face, prælucere curat. In visitationibus cùm sæpè sermones de Regulæ obseruantia, ac perfecta illius obseruandæ ratione institueret, tum maximè Orationem commendabat. Idque inter alia docere solitus erat: Fratri Capucino haud satis esse bonum animum, ac voluntatem ad Regulæ obseruantiam adferre: sed præter hæc Orationis studium apprimè necessarium esse. Cùm enim ad perfectam Regulæ obseruantiam, (aiebat) specialis diuinæ gratiæ fauor, & auxilium exquiratur; illud absque feruenti Oratione adipisci nemo potest; atque eo stimulo Fratres, ad Orationis studium haud leuiter prouocabat.

Prouincialis munus quomodo cum virtute exercet.

Oratio ad perfectã Regulæ Obseruantiam necessaria.

XXXIX. Tanto mentis ardore, Sanctus Vir, de altissima rerum Paupertate, de suiipsius contemptu, de Deo super omnia diligendo, ac de perfecta veri Fratris Minoris vita, in Sermonibus differebat: vt non semel B. Pater Franciscus illi propiùs assidere visus fuerit. Dum semel Brixiæ de Regula perfectè obseruanda, atque altissimæ Paupertatis voto Fratribus inter cœnandum sermocinaretur, Sacerdos quidam, qui in Ecclesia orabat; cùm Ioannem in Refectorio prædicantem perciperet, statim Oratione intermissa, ad Refectorium festinat: cuius cùm ostium aperuisset, Virum Dei tanta diuini Spiritus affluentia, de Regula differentem audit; vt Fratres, qui in mensa assidebant, corporis refectione neglecta, animum tantùm pascendum præberent; atque ex illius ore vniuersi penderent. Porrò, eodem temporis momento, B. P. Franciscum, iuxta Ioannem in aëra apparentem intuetur: qui dextera in Fratres extensa, cunctis absoluto Sermone benedixit. Quo ille visu tanta suauitate perfusus fuit; vt dulci quodam animi languore correptus, humi dilapsus fuerit; ex quo post aliquod tempus resurgens, quæ oculis conspexerat, Fratribus, præ gaudio collachrymantibus, narrat.

Dum Fratribus prædicat, B. P. Franciscus apparens Fratribus benedicit.

X L. Id ipsum quoque Bergomi, qui illius Conuentus administrationi præerat; cùm Vir esset omni virtute præclarus: Ioanne ad Fratres sermocinante, conspicit. Is enim dum B. Patrem Franciscum tanta benignitate omnibus benedicentem spectat; vt cunctos veluti in mentis excessum raperet: tam exuberantem ex eo visu animo lætitiam percipit, vt præ voluptate ebrius, vocem altiùs exultationis efferret. At ea res cùm Dei Seruo non probaretur, Guardianum increpans, inquit, Quid, Pater Guardiane, hic in omnium prospectu spirituales voces effundis? Non est hic feruoris, aut Spiritus exhalandi locus; cohibe luxuriantem spiritus impetum; vel si illum promere mauis; in syluam te confer. Siluit tunc, ac erubuit Guardianus: at nonnullis mensibus elapsis, cùm supremo morbo laboraret; ne tantæ rei memoria, simul cum morte extingueretur: ante obitum, quænam iubilationis illius causa fuerit, palàm Fratribus aperuit.

X L I. Post sancti Viri è Bergomensi Connentu discessum, res memoratu digna accidit. Nam cùm Fratres duabus mentalium precum horis, quæ Constitutionibus sanciuntur, tertiam Hyemali tempore post matutinas Horas addidissent: ita vt geminas noctu horas in Oratione impenderent: contigit, vt postrema Orationis hora, omnes ferè somno consopiti dormitarent. Neque id mirum: Cùm enim in ea Ecclesia, quæ eo tempore extruebatur, necdum Sanctissima Eucharistia asseruaretur, nulla in ea effulgebat lampas, quæ sui luminis fulgore oculos verberans, somnum expelleret: ex quo facilè, tenebris ipsis fauentibus, ad quietem allici poterant: Diurni quoque labores, quibus fatigati erant, vltrò iis somnolentiam conciliabant. Iis igitur somno oppressis, vnus duntaxat, qui inter eos, feruentiori spiritu præditus erat, dum in Oratione vigilat; eodem tempore nigrum quendam Æthiopem, vultu horridum, ac deformem, per mediam Ecclesiam exilientem, ac timpanum percutientem percipit: qui cum eo sono somnum Fratribus

Fratribus in Oratione dormitantibus Diabolus timpanum pulsat.

ineuteret, eo magnoperè exultare videbatur. Porrò etsi vigilans Frater, Æthiopem saltantem, ac timpanizantem cerneret; haud tamen Fratres dormientes percipit, donec silice percusso, ignem excitat, ac lumen accendit: ac tunc primùm is Fratres somno sopitos conspiciens, Dæmonis mysterium intelligit: atque iis expergefactis visum refert: vt ex eo non obscurè addiscerent, Cacodæmonem nihil magis Orationis tempore, quàm Fratrum somnolentiam expetere; atque ea, ita delectari, vt cùm is mille artibus eam orantibus conciliare studeat; si tandem ab iis assequatur, de ea triumphum agat. Neque id frustrà. Neque enim (si Augustino credimus) quicquam acriùs, quàm Oratio Dæmones flagellat. Quamobrem Petrus in Orationibus nos vigilare sollicitè admonet: ne hostis, atque aduersarius noster Diabolus dormientes offendat, quos Leonis rugientis instar deuoret.

1. Pett. 4.

XLII. *Sacerdoti nouam Missam celebranti S. Franciscus benedicens apparet.* Illud quoque in hoc Conuentu, non longè post hæc contigit: vt dum prima, à quodam nouo Sacerdote, Missa deuotissimè celebratur; pius quidam Frater, qui diuinissimum illud Sacrificij Mysterium, ex angulo Altaris contemplabatur; B. P. Franciscum repentè è Cœlo dilabentem, ac vniuersos extensa dextera benedicentem cerneret; quo sanè B. Pater significare voluit, quantoperè eorum pietate, ac Religione delectetur, qui Sacras Missas, aut deuotè celebrant, aut attentiùs audiunt; quos propterea cælesti benedictione prosequitur.

XLIII. Ioannes igitur, tametsi in sua Piceni Prouincia administranda, optimi Pastoris instar, sedulam operam nauaret: Haud tamen Prædicationis officium, quo egregiè præcellebat, vllo vnquam tempore intermittebat, vt vberiorem, in Domini horreo, animarum messem congregaret. Etenim post hæc, anno 1538. cùm in Oppido Tifetni Metaurensis, quadragesimali tempore, Dei Verbum disseminaret; tantus illius in prædicando ardor fuit, tamque præclaris ibi perfectioris vitæ exemplis omnibus præluxit: vt Fr. Vbertinus, Bernardinus Mons ulmensis, ac reliqua Minorum Conuent. Reformatorum Familia, quæ proprio ibi Monasterio fruebatur, his permoti, Conuentu in Capucinos translato (vti Superiori anno dictum fuit) cuncti ad Religionis sinum transuolauerint.

Minorũ Conuentualium Familia ad Capucinos transuolat.

XLIV. Eo porrò Quadragesimalis prædicationis munere expleto; cùm ad creditum sibi Prouinciæ regimen rediisset; in eoque tam indefesso animo laboraret, vt neque senio, neque vllis, pro sui Officij munere, laboribus parceret: tandem in huius anni 1539. exordio; dum visitationis laboribus pedester (vti Capucinis mos est) sedulò vacat, in quartanam febrim incidit; quæ cùm Senibus, præsertim ætate prægrauatis, molestissima esse soleat; ea Ioannes iam Septuagenarius, ac viribus penè exhaustus, magnoperè excruciabatur. Quapropter Visitatione intermissa, cùm Forosempronium proficisceretur; accidit, vt per Durantium iter faceret. Imminebat tunc Quadragesimale Ieiunium, quo tempore Prædicatores in Domini Vineam opportunè destinari solent.

Ioannes in quartanam febrim incidit.

XLV. Porrò cùm Oppidi illius populus necdum sibi Prædicatorem vendicasset; audito Ioannis aduentu, mox Proceres ad eum conueniunt; rogantque, vt diuini Verbi pabulum illis in ea Quadragesima ministret. Recusat ille, iustam morbi excusationem afferens: at illi Viri studio incensi, omnem prorsus excusationem respuentes, vt vel bis in Hebdomada illis Dei Verbum proponat, ardentiùs efflagitant; neque alterius opera in eo munere, se vti velle affirmant. Ioannes tot precibus victus; totque animarum, diuini Verbi panem esurientium, pietate commotus; cùm eo Prædicationis labore febrim se superare posse speraret; eorum tandem postulationibus acquiescit; atque opportuno tempore, dissuadentibus licèt Fratribus, eò ad Quadragesimale officium obeundum se confert. Dum igitur ibi quotidianum laboris pensum, iis tantùm diebus exceptis, quibus à febris langore impediebatur, impigrè persoluit: consuetóque animi ardore ac vehementia Dei Verbum disseminat, strenuum vineæ suæ Operarium, Deus præmiorum largitor, à labore ad mercedem hoc tempore auocare voluit. Quapropter cùm die quadam, ma-

Durãty prædicãs pleuritide corripitur.

ioti

iori ſpiritûs vehementia, in populi vitia inuectus fuiſſet; è ſuggeſtu deſcendens, laterum dolore corripitur: qui cùm in pleuritidem computruiſſet; breui illum ad extremum vitæ diſcrimen adduxit. Quo tempore Dei Seruus vitæ finem ſibi adeſſe conſpiciens, deuotiſſima Sacramentorum perceptione, ac feruentiſſimis orationibus, ad ſupremum illum diem, ac Domini aduentum, animum parat; ſtrenuique ac fidelis Operarij inſtar, quò ſe ad lucis huius occaſum celeriùs ferri conſpicit; eò magis animi agrum virtutibus fatigat, ac perfecta in Deum charitate excolendum curat: vt perfectum Domino remuneratori opus exhibeat, quòd æterna tandem corona dignum ducat. Itaque cùm ſe ad vitæ finem properare, corporéque diſſolui cerneret; Crucifixi Imagine in manibus apprehenſa, luminibúſque, non abſque lachrymis, in Dominum defixis, vniuerſa illius beneficia ſibi collata enarrare, pro uſque intimas ex animo illi gratias his verbis referre cœpit.

XLVI. En Domine Ieſu, en otioſum, ac inutilem ſeruum; atque vtinam, non facinoroſum, ac ſceleſtum: qui etſi duodecima ad Vineæ tuæ culturam hora acceſſerit; haud tamen venientem reſpuiſti: quales tibi in hac hora, pro tot in me collatis donis, gratias referam? Tu me ex immenſa tua clementia, ac gratuita benignitate, intra Eccleſiæ gremium, Chriſtianis parentibus progenitum excepiſti; in Catholica fide enutriiſti; purumque ab omni hæretica contagione hactenus ſeruaſti: Tu præterea de domo Patris mei carnalis, & de tabernaculis peccatorum ſegregatum, in eum me vitæ ſtatum tranſtuliſti; in quo te ſequerer, ac tibi cum Generatione quærentium faciem tuam, ambulantium ſemitam rectam, commorantium inter lilia caſtitatis, & tecum diſcumbentium in Cœnaculo altiſſimæ Paupertatis famularer. Neque his contentus, cùm velut cæcus ambularem: atque inter cimerias tenebras verſarer: aberrantem, contumelioſum, ſcandaloſum, ac ſuperbum ſanctiſſimæ Reformationis hoſtem, ac perſecutorem; diu ſuſtinuiſti, admonuiſti, compeſcuiſti; renitentem, fugientémque tot diuinæ lucis fulgoribus oppetiiſti, oppugnaſti, deieciſti: donec lumen cæco redderes, atque in huius ſanctæ Reformationis ſinum tandem vel inuitum compelleres.

XLVII. Quas tibi, ô bone Ieſu, pro tam ſingulari dono, aut gratias agere, aut laudes referre queam? En iam ſupremum, in hoc Sanctæ Reformationis ſinu, diem lætus claudo: hîc tandem curſum conſummo, hîc hilaris obdormio. Quid tibi pro tanto beneficio dignum, præter laudes, retribuam? *Te Deum* igitur *laudamus, te Dominum confitemur.* Cúmque Hymnum totum vſque ad extremum illum Verſiculum: *In te, Domine, ſperaui, non confundar in æternum.* Sensibus integris decantaſſet; adhuc poſtremus illi verſiculus ex ore fluebat: cùm Spiritus, inter diuinas Laudes, ad Deum migrat.

Inter Dei laudes extremum ſpiritum reddit.

XLVIII. Cæterùm, cùm in eo Oppido, nec dum vllum à Capucinis Monaſterium extructum fuiſſet: Ioannis corpus, in Minorum Conuentualium Eccleſia, ſummo honore ſepelitur. Præclaram huius Serui ſui Sanctitatem, Deum Opt. Max. plurimis poſt obitum Miraculis illuſtraſſe, pleráque noſtra M. S. teſtantur: quorum tamen cùm præter communem illius tempeſtatis famam, ac pleráſque tabellas, quæ diu ad illius ſepulchrum appenſæ fuerunt; memoria nulla ſit ſuperſtes, hîc deſiderari potiùs, quàm referri poſſunt.

Plurimis poſt mortem miraculis coruſcat.

XLIX. Hac miraculorum fama cōmota, Fanum Vrbs, nullum non lapidem mouit, quò pretioſo illo ſui Conciuis depoſito potiretur: ita vt etiam Ducis ipſius Vrbinatis auctoritate, atque opera ad id vſa fuerit: At fruſtrà: nam Durantinorum, erga Dei Seruum, tanta ſemper fides, ac deuotio fuit; vt ab iis nunquam ſacrum illud Corpus impetrari potuerit, quod multo honore apud ſe reconditum ſeruant.

L. Hoc quoque anno Fr. Bernardus Foroſempronianus, qui Ludouici Foroſempronianì primogenitus fuit; primuſque ex Sæcularibus Viris ad Reformationem acceſſit: ex tempeſtuoſo huius vitæ pelago, ad quietam melioris vitæ ſtationem concedit. Hic laicus inter Capucinos vixit. Vir plurimis virtutibus exornatus;

FR. BERNARDI Foroſemproniani Vita & Virtutes enarrantur.

Vita austeritate præstat.

Regulæ cum primis obseruantissimus: cuius hæc vox familiaris erat: Fratres omnem potiùs cruciatum, ac mortem eligere debere, quàm Regulæ obseruantiam lædere. Magno suiipsius tam in habitu, quem, omni ex parte, variis panni rudissimi præsegminibus consarcinatum gerebat; quàm in incessu, cùm soleis nunquam, quoad vixit, vsus fuerit; neglectu affulgebat. Admirandam vitæ austeritatem semper coluit: cúmque à carnibus, ac vino abstineret; semel tantùm in die, pauperioribus cibis, velut herbis, ac leguminibus vescebatur. Orationis studiosissimus, ea adeò delectabatur; vt cùm somno parcissimè vteretur, maiorem in ea, ac præsertim in Passione Domini meditanda, noctis partem transigeret; quam tot lachrymis persequebatur; vt dum semel solitarius in nemore oraret; tam fortì, ac vehementi vocis eiulatu Domini Passionem defleret: vt nonnulli Sæculares Viri, qui forte nemus ingressi fuerant, deplorandas huiusmodi voces audientes, ... sinistrum quicquam illi accidisse suspicarentur, eò statim accurrerent: quibus ille sui fletus causam aperiens, tanta cœpit animi pietate, ac lachrymarum copia, cum iis de Christi Domini cruciatibus, ac doloribus agere; vt omnes in fletum, ac lachrymas erumpere; ac tam atroces Domini sui pœnas secum deplorare compulerit. Lachrymas ob assiduam Christi Domini Passionis meditationem, tam familiares sibi conciliauerat: vt cùm aliquando Prædicatorem, de Domini Passione, in Ecclesia concionantem audiret; in tam ingentem fletum erumperet; vt, ne Concionatorem impediret, inde abscedere compulsus fuerit. Erga pauperes, tam mira charitate afficiebatur; vt cùm nihil aliud, quo illorum inopiam subleuare posset, illi suppeteret: Corium à Germano Fratre, qui sutor calceolarius erat, eleemosyna acciperet: ex eóque calceos conficeret, quos pauperibus distribuere solitus erat.

Passionē Domini magno eiulatu deplorat.

Dominicam Flagellationem, per quinque horarum spacium exercet.

Ob Dominicæ Passionis amorem, ac præsertim Christi Flagellationis memoriam; præter consuetas Ordinis Flagellationes, semel in quolibet anno, Flagellationem, quæ Dominica nuncupatur, per quinque horarum spatia in seipso seuetiùs exercebat. Denique cum duodecim circiter annos, in maxima vitæ austeritate, ac Regulari Obseruantia, virtutúmque omnium disciplina, in Religione transegisset, Maceratæ magna cum Sanctimoniæ fama extremū diem claudit. Cuius Corpus propinquorum opera, ob insignes hominis virtutes, Forosempronium translatum fuit.

F. DONATI Aletini vi... ...

Eodem ferè tempore Fr. Donatus Laicus, Aletij in Hidruntina Prouincia mortalē cum immortali vita commutat. Vir fuit omnium virtutū laude clarus; ac præsertim Paupertatis, ac Obedientiæ Cultor zelantissimus; vitæ austeritate, ac sui neglectu insignis, miráque animi puritate, ac candore præditus; adeò, vt sæpè cum Virgine Deipara colloqui auditus fuerit. Solitudinis, atque Orationis cum primis amantissimus fuit; ac Regularis Obseruantiæ studiosissimus. His dum Seruus Dei fideliter vacat, ac duplicatum ex iis talentum, Domino suo referre studet, ad præmium vocatur, Dominúmque sibi dicentem audit: *Euge, Serue bone, & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* LI.

Matth. 25.

Post mortem ipsius Corpus suauissimo odore fragrat.

Tam omnibus perspicua erat huius Viri Sanctitas: vt turbæ vndique, in eius obitu, ad illius Corpus venerādum confluerent: Deo præsertim Serui sui gloriam signis attestante. Nam Corpus in Ecclesiam delatum, tanto protinus cœpit, non humanorum, sed Cælestium planè aromatum odore fragrare: vt cum cuncti in Cælo potius regnantem, quàm in feretro iacentem, sibi certo argumento persuaderent. Atque ita planè decebat, vt qui piè, ac sanctè viuendo, Christi bonus odor fuerat, in omni loco; cælesti benedictione donatus, diuinorum aromatum fragrantia, qua se immortalem vitam consecutum esse testaretur, suauiùs apud homines oleret. LII.

ANNVS CHRISTI. PAVL. III. CAROL. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1540. 6. 22. 16.

I. QVANQVAM alia serendi, alia verò metendi tempora esse, olim à Sapiente dictum fuerit: hic tamen annus Millesimus quingentesimus supra quadragesimum, simul & seminis est, & messis. Serunt, qui ab Ochino Generali missi in Corsicam Insulam, primùm ibi Capucinorum Religionem plantant: metunt vero, qui post præclara virtutum opera, in Religione sata, laborum suurum tandem præmia referunt.

II Corsica, est Maris Ligustici, seu Mediterranei Insula, Regia potestate fulgens; cui exordium Ligures dedisse dicuntur. Cyrnus à Græcis nuncupatur, eò quod à Cyrno Herculis Filio olim inhabitata fetatur. Hanc recentiores in duas partes distinguunt: Plagam, quæ Orientem Solem respicit, latus interius; Partem verò huic obuersam, latus exterius appellant. Insula magna ex parte montuosa est; aditúque difficilis: cùm prærupris vndique collibus septa sit. Incolas verò fetos homines, & ad sanguinem, ac vindictas maximè proclives alit: in eo tamen plurimùm commendandos, quòd singulari ferè omnes erga D. Franciscum deuotione feruntur. *Corsica Insula descriptio.*

III. Cùm igitur apud Ligures, & Insubres horum finitimos, Capucinorum Religio, plerisque in locis, iam propagata fuisset: Hoc anno Fr. Mariani Nebiensis opera, labore, ac prædicatione, hanc quoque Insulam penetrat. Erat Marianus Corsica oriundus, eximiúsque diuini Verbi Prædicator; qui cùm Ochini Generalis iussu in Corsicam adnauigasset, primùm Mantinam, seu Bastiam, quæ primarium est illius Regni Oppidum, ad Orrum, inter Sacrum Promontorium, & Marianam situm, in quo Genuensis Reipublicæ Præfectus Sedem collocat: non vi, aut ferro; sed spiritu, ac diuini Verbi virtute aggrediens; ferocem populum paulatim à grassantibus odiis, atque a vindictæ studio, orsus est compescere: tantis deinde, ac tam præclaris apud eos sanctioris vitæ exemplis, cum socio F. Petro à S. Lucia coruscare cœpit, vt cuncti nouum illud, ac mirabile vitæ genus, ab iis institutum suspicientes, homines sibi à Deo missos, ac velut è Cælo dilapsos crederent. Marianus Insulam, quæ nonnullis Vrbibus munita est, instar fulguris percurrens, cunctis diuini Verbi pabulum tanta cum audientium vtilitate, ac fructu ministrabat: vt summam sibi ad odia, quæ in ea Insula ardere solent, extinguenda, apud omnes auctoritatem compararet. Ea vbicunque grassari audiret, statim perimenda curabat. Simultates antequam cædes parerent, iugulabat. Rixas, quæ ibi sæpè integras familias depascunt, vel ortas trucidabat, vel in ipso ortu ad abortum compellebat: támque ingenti studio conciliandis inter se dissidentium animis insudabat; vt diuturna, ac inueterata odia, quæ propemodùm immortalia videbantur, diuina potiùs, quàm humana virtute, ad pacem compelleret. Atque eo denique factum est; vt Deo, Religionis tunc primordia fouente, & ad Propagationis profectum prouocante, tota pene Insula, sedatis omni ex parte discordiis, summa pace, ac concordia frueretur. *F. MARIANI Cyrnei Vita, & Gesta narrantur.* *Marianus apud Cyrneos Dei Verbum disseminat.* *Ferocem populum ab odiis, & vindictis reuocat.*

IV. Porrò hæc pia, atque Euangelica Christianæ pietatis officia, quæ Marianus maximo studio, ac labore erga Cyrneum populum conferebat: Cùm Regni Gubernatorem, ac cæteros Vrbium Proceres, Capucinorū Religioni, ex qua tot sibi cōmoda emanare cernebāt, mirum in modū beneuolos reddidissent: inde potissimū permoti *Marianus pleraque Monasteria ædificat.*

fuere; vt Bastiæ primùm, tum Lurini, Nebij, Casinghæ, ac Balato, Monasteria Capucinis ædificanda curarent; atque hoc pacto Cyrneę Prouinciæ fundamenta iacta. Marianus verò, post multos pro Christo ibi exantlatos labores; post plurimos Orco ereptos, atque à perditionis via ad salutem reuocatos; denique post vitam in perfecta Regulæ obseruantia, ac summis virtutibus transactam; meritis clarus, haud longè post hæc tempora, è terrena ad Cælestem Patriam concedit: cuius corpus, cùm humi conditum esset, ex eo noui generis flos, fragrantissimi odoris, ad lilij formam, erupisse fertur, quo variis morbis ægroti sanati fuere.

Ex Mariani Sepulchro flos miræ pulchritudinis exoritur.

V. Dum hæc Religionis semina à Mariano in Corsica Insula iacerentur: alij quoque in Pedemontana Regione, quæ tunc intra Genuensem Prouinciam comprehendebatur, operam, ac laborem suum impendebant. Pedemontium, quod alij Galliam subalpinam appellant: Regio est ad Montium, atque Alpium radices sita, quæ Galliam, Sabaudiámque ab Italia diuidunt. Cæli temperie, ac situ amœnissima, fructiferis collibus, ex quibus generosa vina Baccho amabilia prodeunt, vndique ferè ad delicias exurgentibus exornata: variis hæc Fluminibus alluitur, quæ agros fructibus, ac plurima segete fertiles præstant. Hinc sita Padus ortus primordia è triplici fonte trahit, qui variis in eum riuulis defluentibus intumescens, cùm primùm ad Martinianæ Oppidi planitiem peruenit, inter arenas euanescit: rursusque illinc ad tria circiter passuum millia resurgit. Incolas habet magnanimos, liberales, humanos, bellis aptos; ac præsertim Sabaudiæ Regulis, quibus subsunt, fidelissimos. Plurimæ in ea, ac munitissimæ Vrbes conspiciuntur: in quibus præcipua est Augusta Taurinorum, quæ Ducum Sedes est, Archiepiscopatus dignitate fulgens. Hac in Regione cùm tria iam Monasteria extructa essent; Primùm Taurini, quod sanctæ Mariæ ad Agros nuncupatur. Secundum propè Oppidum Montiscalerij, quod trium circiter milliarium spatio Taurino distat, S. Brigittæ dicatum, Tertium Astæ. Quartum tandem, in Vrbe Montis Regalis, hoc anno ædificari cœpit: quo in loco res planè terroris plena accidit. Cùm enim Vici Arcem, quod Oppidum est Vibi proximum, à quo Vrbs ipsa nomen accepisse creditur; vnde à nonnullis Mons Vici nuncupatur: Carolus quidam Drosius, Gallorum nomine occupans, maximam in Oppidanos tyrannidem exerceret: contigit; vt hoc anno, dum pauci duntaxat Fratres Conuentus ædificationi incumbunt; F. Ioannes Baptista Florentinus, ardentissimus diuini Verbi Concionator, & eximiæ virtutis Vir, ex Nostris, cò ad prædicandum accederet: qui cùm deplorandas populi voces, ob durum Viri illius iugum, immaniáque oppressionum genera, quibus omnium hominum sæuitiam, improbitatémque supergredi videbatur, perciperet: his animo commotus, Carolum intrepidè adit; diuinámque illi breui vltionem comminatur; nisi à tanta populi tyrannide animū coërceat. At perditus Vir, cùm nec Deum timeret, nec religiosum hominem reuereretur; Patris increpationem contemnens, in peius semper proficiebat. Quamobrem Ioannes Baptista pro Concione in eum publicè inuehi cœpit. Quod cùm ille à necessarijs didicisset: iracundia feruens, nuncios ad eum mittit, qui ei suo nomine comminentur; nisi quæ in eum pro suggestu dixerat, publicè recantaret, Barbam illi è mento vi euellendam fore, intelligeret. At ille Viri minas contemnens; Renunciate, inquit, Domino vestro, nihil minùs me, quàm Barbæ pilos, vitámque ipsam curare; præsertim cùm de diuini Nominis gloria, atque Officij mei munere agitur: veruntamen si crastina die futuræ concioni meæ interesse voluerit; me illi eo planè modo satisfacturum sciat, quo Deo In primis Opt. Max. gratum fore intellexero.

Pedemontana Regio describitur.

Montis Regalis Monasterium extruitur.

F. Ioannes Baptista Florentinus Vir præclarus.

Drosium, tyrannidem in populū exercentem, reprehendit.

VI. Carolus igitur, crastina die, armatis (vti solebat) Militibus stipatus, ad Ecclesiam concedit: quibus ille imperat, vt si Concionatorem in eum dicere percepissent, statim è suggestu deiicerent; cunctósque Barbæ illi pilos è mento auellerent. Sedet in Ecclesia Vir ferus, altum premens sub pectore virus; non tam Dei Verbū auditurus, quàm immane scelus expleturus: circumstat impia Militum turba, ad

Drosius Concionatori cō minatur.

nefandum facinus parata. Prædicator verò vbi suggestum conscendit, detecto capite,& facie ad lignei Crucifixi Imaginem, quæ in eo defixa erat, conuersa, sic in ipso sermonis exordio Christum alloqui cœpit. Altissime hominum Redemptor, haud ignoro, cùm primum me ad hoc Prædicationis munus vocasti, id te mihi Apostolicum illud præscripsisse: *Prædica verbum, insta, opportunè, importunè, argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina*: atque vt veritatem vbique ita liberè, ac constanter annunciarem, iussisse: vt neque tribulatio, neque angustia, nec periculum, nec gladius ab ea prædicanda deterrerent. Tu enim ipse veritas es, quem qui palàm confiteri erubuerit, hoc profectò nomine, ac munere indignus est. Quamobrem cùm hunc me veritatis locum conscendere volueris, quid aliud planè, quàm veritas mihi prædicanda est? Certè, Domine, qui omnium Cognitor es, nosti, quàm purè, quàm candide, quàm sincerè, & ex charitate veritatem annunciauerim; publica duntaxat scelera arguerim; hominem, vt resipisceret, increpauerim: post vnguenta ferrum adhibuerim; non vt vulnera inferrem, sed vt vitia curarem. Iam verò, vt quæ vera, te Auctore, prolocutus sum, apud homines retractem: ferus homo, curationis impatiens; minis, ac terroribus suadere nititur: Age tu, Altissime Deus, quid facto opus sit, indica; num à cœptis desistere, num vera reuocare, num impij hominis dicto parere debeam: tu ipse iube, impera: neque enim vllis aut minis, aut periculis moueor: sed tuis tantum, non hominis placitis obtempero.

Timot. 4.

Ioannis Baptista in scelere arguendo insignis constantia.

VII. Horrenda prorsus, ac pauoris plena tunc res visa fuit. Vix enim Prędicator, hæc ardentissimo spiritu protulerat; cùm illa Christi Crucifixi Imago, quæ priùs conuersa facie Concionatorem spectare videbatur, quasi id facinus horreret, ac veritatem ab eo recantari detestaretur, vultum in alteram partem horribili stridore inflectit. Quæ res tanto hominem terrore afficit, vt eum à concepto scelere, atque ab omni vi inferenda abstinere coëgerit. At Concionator ob id magis diuina virtute confirmatus, ac vberiori Dei lumine perfusus, Tyranno comminatur. Enim nisi illatа pauperibus damna resarciret, ac deinceps ab oppressionibus abstineret, à Dei ira consumptum iri: breuique futurum esse, vt cælesti fulmine icta, Arx illa rueret: quæ Viro tot pauperum sanguine madenti domicilium præberet. Quod ne frustrà, aut leuiter dictum ab eo fuisse, quisquam existimaret: non multo post tempore id rei euentus comprobauit. Etenim post hæc, homine in scelere computrescente, sereno Cælo, cùm sub vnius diei vesperum, nubes densa, atque atra, spectante populo, Arci insedisset: tam dirum, ac horrendum fulmen euomuit: vt cunctis, qui in Arce erant, interfectis, paruulo duntaxat infante, ac Nutrice exceptis, qui ab ingenti trabe tutati, incolumes euaserunt: Arx ipsa ad solum vsque diruta fuerit. Carolus verò, cùm eo tempore è Castro abesset, paulò post in Ceresoliæ conflictu miserè interemptus occubuit: Asini sepultura in agro tumulatus.

Ioannis Baptista verba Miraculo comprobantur.

Ioannes Baptista Caroli necem, & Arcis ruinam prænunciat.

VIII. Inter hæc Reformationis initia, cùm Monasteria (vti sæpè commemoratū fuit) pauperrimè à Fratribus construerentur: accidit; vt Ochinus Generalis, in Senarum Vrbe, ante biennium loco ad Conuentum ædificandum designato, illius ædificationi, Fratrem Angelum Senensem tanta auctoritate præfecerit, vt eam is, nullo alterius expectato consilio, pro sola voluntate moderari posset. Inchoata verò Domus structura; cùm Prouincialis Vicarius, eam non parùm consuetos Paupertatis terminos excedere animaduerteret, F. Angelum admonet, vt ab excessu abstineat.

Conuentus Senis extruitur.

IX. At is Generalis potestate fretus, Patris monita contemnens, nequicquam à cœpto desistit; sed ædificationem, vti cœperat, pertinax prosequitur. Porrò biennio elapso; cùm iam extructo Conuentu, Angelus in eam Conuentus familiam cooptatus, velut de ædificatione gloriaretur: hoc anno tandem in grauem morbum incidit; ac desperata valetudine, cùm iam animam ageret: En extemplò, tam ingens, ac horrida Cælo tempestas oritur: vt Conuentus vndique saxis è Cælo impeti videretur: quo tempore mugire nubes, corruscare fulgura, Domus funda-

F. Angelus Senensi, Paupertatis in ædificatione terminos excedenti, infausta in morte accidunt.

menta commoueri, monasteriúmque totū ab imo concuti, ac solo æquari visum. Ita vt Fratres horrore perterriti, ac metu perculsi; quisque vel in Ecclesiam, vel in Cellam fugeret; nec vllus morienti assistere potuerit. Inter hæc monstra, ac terrifica cæli signa, is animam efflat, feliciter ne, an infeliciter, nouit is, qui bonos, ac malos iudicat. Id quidem ex compluribus formidandis diuinæ vltionis testimoniis certum est, grauissimum apud Deum crimen existimari, cum Altissima rerum Paupertas, qua Minorum Religio potissimùm subsistit, à Fratribus violatur: neque in vllos seueriùs Deum, quàm in eos vnquam animaduertere visus est, qui in sacris ædificiis construendis, in quibus summa Paupertas, ac simplicitas elucere debent: humano spiritu ducti, non Regularem, sed mundanam sapientiam sectantur; in iisque plus æquo, vel amplitudine, vel vana curiositate luxuriantes, non spiritus, sed carnis commoda quærunt, quos æquum est his Dei iudiciis deterreri.

F. Syluester quadam diruit, & curiosius ædificat.

Huic non omninò absimile factum, Narniæ hoc tempore contigit. Cùm enim F. Liberius Burgundus, tunc Prouincialis Vmbriæ Vicarius, à quodam Fratre Syluestro, Laico, qui operi murario incumbebat, persuasus; quædam in Monasterio Narniensi, quæ eidem F. Syluestro ad venustiorem formam reuocanda videbantur, diruenda, ac reædificanda annuisset: Syluestro, meliori consilio reluctabantur, Fr. Pacificus a Lugano, eiusdem cæmentariæ artis Faber; & Fr. Raynerius Biturgiensis, eximiæ virtutis, ac Sanctimoniæ Vir, quibus noua illa structura minùs necessaria, ac curiositatis plena videbatur. At Syluester, qui in eam ædificationem propendebat; cuique id oneris à Prouinciali Vicario commissum fuerat; eorum contempto, suum duntaxat consilium rem obtinere voluit. Iam verò ædificatione absoluta; Syluester ægrotare cœpit. Hyemale tunc tempus erat: Fratrésque sub vespertinæ Refectionis finem, etiamnum in Refectorio discumbebant; quum repentè Syluestri vox, tanquam horribilis quidam mugitus auditur; quo Fratres exterriti, prorinus ad ipsius Cellam conuolant; ab eóque, quid illi accideret, percunctantur. Is verò diuino iam indicio oppressus, ne responso quidem reddito, alterum, Tauri instar, mugitum pro responso reddens, vniuersos perterret. Instant Fratres impensius, quærunt, rogant, sciscitantur, quænam sit tam horrendi clamoris causa; quibus ille nihil penitus respondens, vultu duntaxat in pauorem resoluto, tertium cæteris horribiliorem mugitum personat. Quo tempore cùm illum Fratres ad Dei Misericordiam implorandam, verbis excitarent, (magno siquidem in salutis discrimine illum versari, tot signis suspicabantur) is hortatione omni neglecta, per proximum tantummodò parietem manus ducens, quasi in muri structura laboraret, horrendas simul voces, perinde ac si ab aliquo suffocaretur, ore depromebat. Denique paruo tempore elapso inter has voces, & animi angustias absque Sacramentis, maximo omnium terrore ex hac luce migrat: & vt multis deinde argumentis haud leuiter suspicatum fuit, iusto Dei Iudicio, ad inferos damnatur. Hinc discant, qui nostris ædificiis præsunt, altero sibi periculo cauere. Neque vllo, vel commodioris vsus, seu venustioris formæ cupiditate, ab arcta Paupertatis regula se abduci sinant: sed eam ædificationis formam seruent, quæ Paupertatem cùm simplicitate coniungat, alterámque ab altera non secernat. X.

In morte horrendos mugitus edit.

Absque Sacramentis ex hac vita migrat.

Fratribus niue obsessis Deus miraculo prouidet.

Porrò etsi in eos, qui vltrò in Regularis obseruantiæ, ac præsertim sanctissimæ Paupertatis lapidem impingunt, diuinæ seueritatis rigor obsæuiat: in iis tamen summa Dei humanitas elucet, qui Christi Paupertatem sectantes, vitæque huius commoda spernentes, spem omnem, ac cogitationem suam in Deum conferunt. Diuinæ huius benignitatis exemplum, hoc anno in Schij Conuentu Venetæ Prouinciæ, qui longiùs ab Oppido distabat; pius Dominus suis declarare voluit. Etenim cùm Fratribus alta niue obsessis, via aliquando penitus interclusa esset, qua ad consuetam panis mendicationem ad Oppidum pergerent: iam consumpta annona, quæ quotidiana fere tunc mendicatione quærebatur; magni Pa- XI.

tris familias, Dei nimirum, ianuam Fratres orationibus pulsant. Eo verò manum aperiente, qui dat escam omnibus in tempore opportuno, dum adhuc Fratres in oratione perstant, Panis calidi, ac recentis odor in Conuentu persentitur. Quo cùm omnes obstupescerent; atque vnde is emanare posset, ignorarent: qua odor sibi viam parauerat; explorantes, Corbem calido, ac recenti pane refertum, in Refectorio reperiunt, quem cùm è Cælo, Angelico ministerio missum non dubitarent; ea cælesti annona Christi pauperes refecti, ac saturati, Dominum laudant; qui suos in necessitate non deserit. Id verò magis, tum admirationem, tum diuinæ liberalitatis beneficium auxit; quòd panis deinceps nunquam in Corbe diminutus fuit: quo ad niue cessante, aditus illis ad mendicationem pateficeret.

XII. Eodem quoque tempore cùm in Conuentu Potentiæ, quæ Lucaniæ Vrbs est, Nouitius quidam deuotus ægrotans, maxima cibi inappetentia laboraret, ab Eleemosynario interrogatus, num cibi alicuius cupiditas ipsius animum pulsaret. Respondit ille, lactis, si copia esset, se aliquo appetitu teneri. Hyems erat, cùm vniuersa alta niue operta, difficilem ad rura, quæ longè à Conuentu aberant, viam præstabant: quapropter cùm Quæstuarius lacte eo tempore frui, difficillimũ planè existimaret: secúmque animo, quid ageret, volutaret: En ianuæ tintinnabulum pulsatur: quam ille ipse aperiens, neminem quidem, qui ianuam pulsauerit; vas tantummodò lacte plenum, propè ianuam humi positum offendit. Cúmque ianuam egressus, quis lac attulisset, diligentiùs circumspiceret, ne vllius quidem vestigia, in niue impressa esse animaduertit: Quamobrem cæleste hic ministerium, ac suauem Dei prouidentiam, cui nihil est difficile, agnoscens; lac Nouitio propinat, qui eo hausto, haud secus quàm si cælesti pharmaco curatus fuisset, protinus conualuit: vt hinc quanta cum suis, ac præsertim ægrotis, Deus benignitate agat, cunctis perspicuum sit: Discántque omnes, atque ij præsertim, quibus ægrotorum cura commissa est, qua charitate, ac diligentia infirmis ministrandum sit; cùm his Deus è Cælo cibos prouideat, Angelósque ad eorum ministerium mittat. Neque enim alterius, quàm Angeli ministerio, vas illud lactis Ægroto allatum fuisse, vlli dubium esse potest.

Nouitio ægrotanti Lac diuinitus administratur.

XIII. Sub hoc tempus Fr. Petrus Tudertinus Sacerdos, qui anno 1534. cum Bernardino Astensi, atque aliis ex Obseruantium Familia ad Reformationem conuolauerat; in nouo Fulginij Conuentu, qui S. Iosephi appellatus fuit, breuis laboris expleto curriculo, ad Coronam peruenit.

XIV. Hic inter Obseruantes multo tempore Magistri Nouitiorum officio functus, cùm Regularis obseruantiæ studio ad Capucinorum Reformationem euolasset; ex suis non paucos suo exemplo compulit; vt ad Capucinos eodem modo transmigrarent. Vir namque bonus, ac consilij ab omnibus habebatur; cuius transmigratio non leuitati, sed grauissimo tantùm mentis consilio, ac prudentiæ adscribi poterat. Inter Capucinos verò eam vitæ rationem instituit, quæ cæteris virtutum exemplar esse posset. Paupertatis, atque austeritatis adeò seuerus cultor fuit: vt pauperrimo, atque obsoleto habitu contentus, semel tantùm in die refectionem sumeret; in qua à carnibus, ac lautioribus epulis abstinebat. Cuius propterea illud familiare dictum erat: Carnes, & lautiores cibos, tametsi à Regula non prohibeantur: eos tamen, qui carnem simul cùm vitiis perfectè crucifigere, seueriorémque Apostolicæ Vitæ disciplinam amplecti vellent, minùs decere. Singularitatem maximè oderat; quo fiebat; vt quanquam hanc sibi Abstinentiæ legem præscripsisset, id tamen velut sacrum obseruaret, vt a communi Fratrum mensa nunquam abesset. Abstinentia sibi ad Orationem viam parauerat: cuius tantopere studio tenebatur; vt remota, ac solitaria semper loca quæreret, in quibus quicquid temporis illi ex communibus Obedientiæ officiis supererat, totum Orationi, ac præsertim Passionis Christi meditationi dabat. Hac tantoperè afficiebatur; vt non tantùm animo,

F. PETRI Tudertini Vita, & Gesta.

Ipsius virtutes enarrantur.

Quid de Carnibus, & Lautioribus cibis sentiret.

sed

sed etiam corpore Crucifixo Domino compatiendum sentiret. Idcircò ad Dominicæ Passionis memoriam in seipso excitandam, aspero semper ad carnē cilicio vtebatur. Idque dicere solitus erat. Seruum Dei nullo vnquam tempore prætermittere debere; vt dies absque aliqua corporis afflictione elabatur, quæ Domini Passionem illi in animum reuocet.

Ipsius erga Domini Passionem studium.

Quò verò magis in seipsum rigidus, ac seuerus erat; eò ampliori, (quod veræ virtutis argumentum est) ac tenera quadam in cæteros compassione ferebatur: atq; adeò erga illos, qui vel tentatione, vel aduersitate, vel ægritudine aliqua premebantur, vera charitate afficiebatur: vt cum ipsis sæpissimè flere visus fuerit. Hac animi pietate, cùm non solum in viuos, verùm etiam erga mortuos liquesceret: hoc tempore contigit; vt Vrbis Gubernator bis septem facinorosos homines, ob atrocissima delicta in Crucem tolli, ac suspendio enecari iusserit, quorum corpora cùm diu in aëre suspensa, ac inhumata penderent, is pia erga Defunctos miseratione commotus; facultate à Superiore impetrata, intempesta nocte, ad patibulum accedit; laqueos schala adhibita, præscindit; & Condemnatorum corpora clam cum socio sublata, tam occultè sacro in loco sepelit; vt factum vniuersos latuerit. XV.

Condemnatorum cadauera sepelit.

Tam singulari, sanctus hic Vir, in sedandis animis, ac simultatibus effugandis Dei gratia præstabat; vt nemo tam ferus, támque inhumanus esset, qui illius sermonibus non demulceretur; pacémque cum hoste componeret. Plura huius argumenti exempla afferri possent: plurimæ domus, ac familiæ, quas intestina odia, ferè ad extinctionem vorauerant, velut è sepulchro excitatæ: quamplurimæ quoque Vibium factiones, quæ in mutuas cædes exardescebant, diuina huius Viri eloquentia sedatæ, quæ omnia consultò prætereo, ne immensum excedant. Hæc, atque alia præclara virtutum semina, cùm Petrus in benedictione copiosissimè seuisset; messis tempore appropinquante, Guardianus Fulginium mittitur: vbi priori S. Valentini Conuentu, ob plurima loci incommoda, derelicto, Fratres ad nouum S. Iosephi Monasterium, quod eo tempore ædificabatur, transmigrauerant. Peracta igitur Conuentus structura, cùm postremò sepulchrum effoderetur: Petrus Fratribus in id opus insudantibus, ait; Eia filij, iam strenuè laborate, hunc enim vestro Guardiano laborem impenditis; hanc nunc mihi domum ædificatis, quam ego primus ingrediar, atque hic mihi suprema breui requies futura est. Id planè haud absque Dei reuelatione ab eo dictum fuisse, res ipsa non obscurè declarauit; quandoquidem post exiguum temporis spatium elapsum; cùm ad mortem ægrotare cœpisset: via sibi deuotissima Sacramentorum susceptione ad Cælum strata, primus sepulchri illius domicilium ingressus, gloriæ coronam, quam in fletu, & afflictionibus seminauerat, tandem in Sanctorum exultatione messuit. XVI.

Obitum suum Fratribus prædicit.

Quod ne quis in dubium reuocare posset, duobus id potissimùm argumentis à Deo probatum fuit. Primum est, quòd cùm non longè ab ipsius obitu eius Nepos, Vir sæcularis, Hectica febri laboraret; Petrus illi per diem splendidus, ac totus gloria fulgens apparet; diem obitus prædicit; peccatorum confessionem, pœnitentiam, ac deuotam Sacramentorum perceptionem indicit; extremóque vitæ suæ tempore se iterum ad eum rediturum spondet. Dies aduenit supremus, Nepoti præstitutus, cùm Petrus ad illum veniens, ipsius animam sordibus expiatam, atque à corpore solutam, secum ad superna ducit. XVII.

Nepoti gloriosus post mortem apparet, ac obitum prædicit.

Alterum est, quòd cùm quarto post ipsius obitum Anno, quo tempore nemo, illo excepto in eo sepulchro eatenus conditus fuerat, F. Iacobus Hispellensis, in eo Cōnuentu extremū diem clausisset, aperto ore sepulchri, vt eò defuncti Iacobi corpus inferretur, tanta odoris fragrantia ex Petri corpore statim effundi cœpit; vt cuncti in mentis stuporē conuerterentur; túncque primùm insignem Petri sanctimoniam, & certam illius apud Deum gloriam diuinitus testatam haberent. XVIII.

Ipsius Corpus post quartum annum suauissimum odorem efflat.

Interea

Interea Bernardinus Senensis, eùm toto biennio non absque laude, ac Regularis obseruantiæ vtilitate, Religionem administrasset: tanta quoque in prædicando, vi, atque eloquentia præstaret: vt & morum grauitate, ac suauitate, nec non seueriori illa vitæ, ac habitus austeritate accedente, mirabiles in audientium animis motus concitaret: hinc summam, tum apud Fratres, tum apud Reges, ac Principes auctoritatem sibi comparauerat: atque adeò ipsius apud omnes existimatio creuerat, vt & Pontifex maximo illum in honore haberet;& non pauci Principes illius consiliis in arduis,ac difficillimis rebus vterentur. Deniq; cùm illustrissimus huius tēpestatis Prædicator, omniū calculis haberetur;tanta erat Vrbium,ac Principū illum deposcentium frequentia; vt,qui illius sermonibus frui optabant, iis necesse esset,eum à Pontifice impetrare. Quid plura?Tam magna,& mira erant, quæ is sua prædicatione præstabat; vt prægrandes licèt Ecclesiæ, ad populorum multitudinem, qui ad illius sermones confluebant, continendam angustæ essent. Quo fit, vt in Ecclesijs, in quibus is Dei Verbum ministrabat vndique contignationes adderentur: multique subductis è tecto tegulis, aditum inde sibi, ad illum audiendum, aperirent. *Bernardini Senensis maxima apud omnes existimatio.*

XX. Cùm Perusiæ hoc anno prædicaret, tanta illi in dicendo vis, & gratia è cælo adfuit, tàmque ingens de illo Sanctitatis opinio apud omnes percrebuit: vt odia omnia, ac inimicitiæ quantumlibet inueteratæ, eo audito, ab Vrbe effugarentur. Neapoli itidem, dum pium quoddam opus,quod in Vrbe instituendum erat, pro suggestu, audientium pietati commendasset; vnico eleemosynæ quæstu quinque millia aureorum pondus ab iis impetrat; quo sacrum opus perfectum fuit.

XXI. At neque minorem, apud Fratres, sibi in hac Religionis administratione, existimationē comparauerat: in qua cùm admirabilem mentis prudentiam; atque in his, quæ ad Religionis propagationem, tum Regulæ obseruantiam spectabant, haud vulgarem zelum, ac diligentiam ostenderet, neque tandem alienam à virtute vitam exhiberet; omnium sibi fratrum animos, gratiàmque conciliauerat. His accedit, quòd in visitationibus tam ardenter, atque opportunè de Regulari obseruantia, de Euangelica perfectione, de sectandis Sanctorum vestigiis, de Paupertate, ac cæteris virtutibus disserebat,vt vniuersos ad spirituales profectus compelleret. *In Religionis administratione prudens ab omnibus habetur.*

XXII. Hanc, aut veram, aut fictam virtutum speciem, cùm Ochinus omnium conspectibus obijceret,solam interioris hominis labem,si quæ erat,Deo occultare non poterat, qui cordium inspector est, & vniuersa, quæ aliorum oculis abscondita sunt, rimatur.

XXIII. Postremò, hoc anno vitæ pensum Verulis absoluit, Franciscus Quignonius Cardinalis Ordinis Protector: quem post duos annos, in eodem munere secutus est, Rodulphus Pius Cardinalis Carpensis à Paulo III. Pont. anno 1538. in Cardinalium numerum relatus.

HIC

ANNUS CHRISTI. PAUL. III. CAR. V. IMP. RELIG. CAPUC.
1541. 7. 23. 17.

HIC, qui sequitur, Annus millesimus quingentesimus quadragesimus primus, præter res domesticas, & nonnulla ad Generalia Comitia, quæ hoc Anno in Vrbe Neapolitana celebrata sunt, spectantia, pauca admodum alia Historica complectitur: quo fit, vt in eo explicando, & stylum colligere, & breuiores esse compellamur. I.

II. Senensis igitur, cùm toto præcedenti triennio, Religionem tanta prudentia, consilio, Regularis Obseruantiæ zelo, ac diligentia administrasset; vt maximam apud Fratres laudem, ac nominis existimationem consecutus esset: hoc Anno, circa Festum Pentecostes, quartum Generale Capitulum, Neapoli in Conuentu S. Euphebij indicit. Florebat tunc Capucinorum Religio quamplurimis Viris, & vitæ integritate, & singulari eruditione, nec non consilij, ac prudentiæ magnitudine clarissimis; quorum probata, ac spectata virtus, maximo Religionis adiumento esse posset: inter quos præcipui eminebant Bernardinus Astensis, Franciscus Æsinus, Eusebius Anconitanus, & Thomas Tiphernas, qui omnes Generalatus deinde, post Senensem, Officio functi sunt. Veruntamen cùm tantū esset Senensis apud omnes nomen, & existimatio; vt præter vnum Bernardinum Astensem, omnes consilio, grauitate, experientia, auctoritate apud Pontificem, atque alios Principes; gratia quoque ac prædicationis virtute antecellere videretur; eo factum est, vt cùm primum Comitia celebrari cœperunt; Bernardino Astense seipsum à Generalatus Officio, ob pleraque corporis incommoda, quibus afficiebatur, excusante; Senensis in eo munere, omnium suffragiis, confirmatus fuerit.

Bernardinus Senensis, in Generalatus munere confirmatur.

III. Obstitit ille Electioni: vt quædam M. S. ferunt; auditáque sui in eo munere confirmatione, mox aufugit: neque ad ipsius assensum vlla ratione adduci poterat; donec Bernardinus Astensis, Hieronymus à Montepolitiano, ac cæteri, qui in Definitores electi fuerant; eidem consensum persuaderent: ac tandem Electores vi raptum, atque inuitum ad Capitulum reperent: Verè ne, & ex animo; an simulatè id ageret; posthæc nonnullis dubitare licuit. Alij enim antiquam ambitionis labem, quæ iamdiu illius animum occupauerat, perpendentes; hæc ficto tantùm animo, ab eo gesta esse censent; vt eò faciliùs se ab omni honoris cupiditate alienum ostentaret: maiorémque ex ficta virtute, apud omnes laudem sibi quæreret. Sæpè enim ambitiosa mens ab ea, quam maximè expetit, dignitate aliena vult videri.

Bernardinus Generalatum cur respueret, varia examinatur causa.

IV. Alij verò horrendum ipsius casum, qui sequenti Anno accidit, altiùs animo repetentes; in oppositam potiùs sententiam declinant; Eúmque tunc reuera ab eo Generalatus munere abhorruisse sentiunt, cùm iam grauiori hæresis scelere, vt putant, animum contaminasset. Etenim cùm venenatum Babylonicæ meretricis calicem iam animo hausisse existiment: qui omnem ab eo Catholicæ veritatis gustum expulerat: quidni Catholicæ, ac Seraphicæ Religionis quoque dignitas illi nauseam, ac vomitum moueret? Præsertim cùm se diu illa minimè frui posse animaduerteret. At qualecumque illius in hac re consilium fuerit; id diuinis oculis dispiciendum relinquimus. Illud tamen omninò certum est; Senensem hactenus, nullum hæretici hominis signum voce, aut scripto prodidisse. Cùm verò ea sit

hæresis

hæresis natura, vt confestim velut cancer serpat: neque diu hæc virulenta contagio in animo celari queat, (mobile enim malum est) quin in externā faciem erumpat. Hinc aliorum quoque sententiam minus rationi consentaneam ducimus; qui Senensem, antequam ad Reformationem accederet, hæretico vitio labefactatum existimant. Nam cùm nihil violentum diuturnum esse possit; quo pacto is per octo, & amplius annorum spacia, quibus inter Capucinos vitam duxit, hæresim sub pectore premere, ac cohibere potuisset, quin foras erumperet? Id enim tam difficile est, quàm si ignē clam diu in sinu coneris abscondere: qui vt ipsa adustione, ac praui odoris afflatu, seipsum prodat, atque ad omnium olfactum pertingat, necesse est. *Ochinus ante hunc annum ab Hæresi excusatur.*

V. Senensem igitur, hactenus hæretica labe infectum esse, quandoquidem nihil aut cogit, aut suadet existimare: eum ab hac animi peste eò lubentiùs, ad hoc vsque tempus, liberum censemus; quòd in hac Neapolitana Vrbe, in qua Comitia coacta fuēre, hoc primùm anno, illum hausto hæresis veneno; velut Circeo poculo, ex religioso homine in hæreticum monstrum mutatum, deprehendimus. Id verò, quo pacto acciderit, ita narratur.

VI. Solutis Comitiis, cùm Senensis Neapoli per aliquod tempus pedem fixisset, accidit; vt cum Hispano quodam Iurisperito, qui Valdesius, vulgari cognomine appellabatur, arcto necessitudinis vinculo coniungeretur. Qui cum animo corruptus, atque hæreticus esset; velut alter Satanæ minister, in Agro Domini, clam tamen, Hæresum zizania seminabat. Vir hic, legum peritia ac multiplici doctrina imbutus, adeò consilio, ac rerum agendarum prudentia, in ea Vrbe florebat: vt celebre sibi apud omnes nomen comparasset: ita vt vniuersi ad eum, velut ad Mineruam confugerent. Huius viri fama Senensis permotus, vix prima cum illo colloquia habuit; quum eum cordatum virum, ac multarum rerum peritia ornatum deprehendens, familiariùs eo vti cœpit: denique eò familiaritas excreuit, vt illum sibi amicissimum compararet. *Valdesius Iurisperitus Hispanus clam Hæresim disseminat.*

VII. At quoniam ea est hæreticorum hominum calliditas, vt non statim, neque apertè venenum porrigant: sed sensim, ac latenter (Gregorio teste) malis bona permisceant, quò faciliùs sensui auditoris illudant. Quemadmodum, qui alicui veneni poculum propinat, ora poculi mellis dulcedine intingit vt dum, quod dulce est, primo attractu delibat, etiam illud, quod mortiferum est, absorbeat. Vir ille non festinatò, aut palàm, Senensi hæresim propinat: sed captato primùm amicitiæ fœdere, tum frequentis, ac familiaris colloquij suauitate, velut quodam Lenocinio, illius animum demulcens; subdolam, ac fallacem in primis nouæ cuiusdam, atque è Cœlo delapsæ veritatis speciem, tanquam ab imis tenebris haustam, reuera tamen à tenebrarum Patre profectam, illi animo aspectandam objicit: vt antiquam Catholicæ Ecclesiæ veritatem, priùs illi in suspicionem, dein in odium, postremò in detestationem adducat. Semel enim profligata veritate, facilè est deinde errorem pro veritate, pro fide perfidiam, hauriendam proponere. Non is noua, atque aliàs insolita, sed communi prorsus hæreticorum arte vsus est; de qua his verbis scribit Cyprianus. *Rapit Diabolus* (inquit) *de ipsa Ecclesia homines, & dum sibi appropinquasse iam lumini, atque euasisse sæculi noctem videntur, alias nescientibus tenebras rursus infundit; vt cùm Euangelio Christi, & cum obseruatione eius, & lege non stantes Christianos se vocent, & ambulantes in tenebris, habere se lumen existiment, blandiente aduersario, atque fallente; qui secundum Apostoli vocem, transfigurat se, velut Angelum lucis; & Ministros subornat suos, velut ministros iustitiæ; asserentes noctem pro die, interitum pro salute, desperationem sub obtentu spei, perfidiam sub prætextu fidei, Antichristum sub vocabulo Christi: vt dum verisimil a mentiuntur, veritatem subtilitate frustrentur.* *Greg. lib. 5. Mor.* *Ochinus à Valdesio quomodo Hæresim hauserit.* Cyprian. de vnit. Eccles.

VIII. Hanc Tartarei fulgoris caliginem, à tenebrarum Principe, qui plerunque (Apostolo teste) se in Angelum lucis transfigurat, administratum: vix miser Senensis animo hausit; cùm protinus falso hoc lumine obcæcatus, Catholicam Ecclesiā altis tenebris demersam sibi cernere videtur; antiquas omnes illius veritates iā suspectas

habet; Romanæ Religionis à Fide lapsum, turpémque in ea Scripturarum abusum sibi iam animo persuasum, velut stupidus miratur: Pontificum, ac Conciliorum Decreta, omnia in dubium reuocat; Romani Pontificis potestatem iam sibi fictam, ac commentitiam prædicari pariter: nouos Fidei articulos in Romana Ecclesia confingi, haud diffentit. Quæ de Purgatorio igne, de Indulgentiis, de Inuocatione, & Intercessione Sanctorum, de Sacrificio Missæ, de Sacris Imaginibus, atque aliis Ecclesiæ Catholicæ dogmatibus, à Patribus traduntur, ad examen prouocat. Denique vniuersa Fidei Catholicæ placita, tunc primùm in suspicionem, ac dubitationem vocat: nec infelix fallentem se Dæmonem agnoscit; neque impietatis doctorem, hæresis venenum sub melle latens, sibi propinantem animaduertit.

Cypr. vbi sup.

IX. Cypriani vox est, plus metuendum esse inimicum, quum latenter obrepit, quum per pacis imaginem fallens, occultis accessibus serpit; quàm cùm se apertè aduersarium profitetur. Sed cùm incautus hostem, velut sibi amicissimum amplecteretur: quo pacto illius tandem vulnera effugere poterat? Verùm inter has vehementes animi suspiciones, ac de tota Fide dubitationes, cùm Senensis mens adhuc fluctuaret; ac velut procellis agitaretur: vt ab hac tandem tempestate, quam Catholica veritas aduersùs propinatum errorem concitabat, illius animus liberetur; atque in profundum naufragium demergatur: curat versipellis ille hæresis doctor, vt vtriusque Martini, Buceri, & Lutheri libros, necnon nouam Ioannis Caluini Institutionem, quæ anno 1534. Basileæ, typis excussa fuerat; atque alia veterum Hæreticorum volumina, quæ illi clam legenda offert, præ manibus habeat, ac voluet: nihilque operis, aut officij prætermittit, quæ Hæreticorum prudentia est; quò miserum à Catholica Fide omninò alienum præstet. Acquiescit Diabolico consilio nouitatis amator, pestiferos euoluit libros; ex quorum contactu, ac lectione pestiferam tabem contrahit; hæresim perfectam ebibit; errores iam in animo conceptos gignit; ac demùm se ex Catholicæ Ecclesiæ filio, alienum, profanum, hostem, saltem animo constituit: ac tandem infelix suopte vitio sibi exitium parat.

Ochinus Caluini, & Lutheri libros legit, ac venenum fugit

X. Quòd si ipsius lapsus diligentiùs causam inquirimus; quandoquidem id certum est, neminem repentè pessimum fieri: miserum planè non vno, sed pluribus gradibus, in hæresis abyssum descendisse, perspectum fuit; quos hoc loco distingui Locus, ac Historiæ candor deposcunt.

Orationem intermittit, & tentationibus nauseat.

XI. Primus igitur gradus fuit. Orationis intermissio. Cùm enim homini præsertim Religioso, ad Dæmonum tentationes propulsandas, quibus illi tum Spem, tum Charitatem, ac reliquas virtutes; tum maximè Fidem, quæ omnium radix, ac fundamentum est, oppugnant; Oratio adeò necessaria sit; vt absque illa, victoriam de Tentatore sperare, prorsus inane videatur; Domino præsertim attestante, apud Matthæum: *Vigilate, & orate, vt non intretis in tentationem.* Et apud Lucam: *Oportet semper orare, & nunquam deficere.* Atque adeo, qui ea destituti sunt, velut inermes, ad bella procedentes, in bello occumbere necesse sit. Vndique siquidem in nos armati hostes, conserto agmine, tentationum tela contorquent; &, vt Athanasij verbis vtar: *Hostile illis contra omnes Christianos, maximè verò contra Monachos, & Virgines Christi odium est: eorum semitis laqueos tendunt, eorum mentes impiis, & obscænis cogitationibus nituntur euertere. Et cùm in omnium virtutum structuram vires suas exerant: potissimum verò ipsum Fidei fundamentum student euertere. Horum vocem in Psalmo audimus exclamantium: Exinanite, exinanite vsque ad fundamentum in ea.* Et quidem cùm nisi orationi instantes, teste Apostolo, ignita eorum tela euadere, aut extinguere haud valeamus: hinc Martialis Apostolorum discipulus; *Oratio vobis necessaria est,* inquit: *Instantes itaque orationi instate quotidie, quia aduersarius vester in circuitu quærit, vt fera pessima, quem ex Ouibus Dei dilaceret, qui maximè per Fidem stabilem, & orationem puram fugit.*

Matth. 26. Luc. 18.

S. Athanas. in vit. D. Anton.

Oratio ad Diaboli victoriam necessaria.

Psalm. 136. S. Martial. Ep. ad Tholos. c. 15. D. Bern. de modo bene viu. serm. 49. de orat.

Orationis vis, ac necessitas.

XII. Denique cùm ex D. Bernardi sententia, Oratio frequens Diaboli iacula submoueat,

moueat: quotidiana Diabolitela exuperet, primáque virtus sit, aduersùs tentationum incursus. Oratio denique superet tentamenta inimicorum, & Dæmones vincat: haud sanè mirandum est, quòd Vir infelix, primum inde sibi ad casum gradum parauerit: quandoquidem hoc tempore, prætermissa orationum assiduitate, ac velut proiectis armis, quibus hactenus aduersùs fidei hostes dimicauerat; iis se vltrò captiuum dedidit. Cúmque ex quotidiana oratione, velut ex cælesti quodam radio, lucem ad errorum tenebras discernendas hauriret: vix ea destitutus, illius mens, velut tenebris demersa, in Fide caligare cœpit. *Orationis vis, ac necessitas.*

XIII. Etenim (quemadmodum ex nostris Monumentis M. S. accepimus) posthæc Senensis adeò ab oratione, à Chori frequentia, atque à diuinis rebus abhorruit: vt non semel à complurimis Fratribus, qui eam in Generali diuinorum negligentiam indignè ferebant, correptus fuerit. Inter hos fuit Fr. Albertus à Neapoli, Vir summæ integritatis, ac zeli; qui cùm illum, neque ad Horas Canonicas, neque ad quotidianas orationes, cum aliis in Choro, vt priùs, conuenientem videret; ingenua quadam spiritus libertate fretus, ad eum inquit. Quid est, Pater, quòd res diuinæ, atque adeò oratio ipsa (vt videtur) tibi nauseam moueant? Plurimis scandalo es: caue, ne te Religio euomat. Alter quoq; F. Augustinus Senensis, Laicus spiritu clarus, cùm illum absque orationis præsidio Religionem administrare cerneret, hoc semel lepido apophtegmate excepit. Tu mihi, Pater Generalis, quñ sine Oratione ad Religionis administrationem procedis, eos imitari videris, qui absque stapedibus equitant: Vide, ne corruas. Id cùm Ochinus, sibi à simplici Viro dictum, nimis ægrè tulisset, enixus est, ab eo, quis illum ad id dicendum impulisset, addiscere. At ille. Mea, inquit temeritas, Pater, mea me præsumptio impulit. Neque aliud ab eo extorquere potuit. At qui Augustini sanctitatem nouerant, id illi proculdubio à Deo reuelatum esse existimarunt. Denique & ipse Bernardinus Astensis cùm eum diuina fastidientem animaduerteret, semel ipsum benignè corripuit, monens, vt qui alios gubernaret, seipsum non despiceret: Religionem quoque meliùs oratione, quàm humana prudentia administrari affirmãs, ad meliora prouocabat. Cui Ochinus his verbis respondit. An ignoras, Bernardine, quòd non cessat orare, qui non cessat benefacere. At certè miser suo exemplo didicit, quàm præposterè illius sententiæ sensu abuteretur: quámque à benefacto alienus sit, qui ab oratione, cùm res, ac necessitas postulant, animũ reuocat. *Ochinus et intermissam orationem à plerisque corripitur.* *Cessat benefacere, qui cessat orare.*

XIV. Denique post id tempus, cùm & diuina negligeret, atque adeò susceptam Religionis administrationem fastidiret: vt ipsum quoque Fratrum consortium illi tædium afferre videretur: totum ita ad Principum negotia gerenda animum contulit; vt cùm nec ipsas Horas Canonicas præ negotiorum frequentia persoluere posset, eo postulante, à Pontifice, quominùs diuina Officia recitaret, absolutus fuerit. Hoc pacto profligata oratione, ac pulso cælestis luminis splendore, in eas cæca Ochini mens mox tenebras demersa est, quæ in maiores adhuc tenebras ducerent; ac secundum illi, ac propiorem, ad mentis corruptionem, gradum extruerent. *Ochinus ab horis Canonicis recitandis, à Pontifice absoluitur.*

XV. Is porrò fuit Heretici hominis amicitia, ac familiaritas, qua mens illius corrupta, ac constuprata, tandem Apostasiam à fide peperit. Neque enim frustrà Apostolus, Hæreticorũ familiaritatem fidelibus interdicens, ait. *Hæreticum hominem post vnã & secundam corruptionẽ deuita: sciens, quia subuersus est, qui eiusmodi est.* Nec immeritò Catholica Ecclesia, ab Hæreticorũ cõmunione, apud sacros Canones abstinendum iubet. Nam cùm ij Ecclesiæ insidiatores, ac veræ Fidei corruptores sint, qui semper ad fidelium subuersionem tendunt; ac velut pestifera tabe infecti, Christi gregem inficere student; ab iis summoperè cauendum est. Hinc Clemens Petri discipulus, ac Pontifex ita monet: *Impios Hæreticos, non pœnitentes discludite, & semouete à fidelibus; & eis Ecclesiam Dei interdicite, vt omnibus modis ab eis declinent: neque vlla sit cum eis sermonis, aut precationis communitas. Hi enim sunt aduersarij, & insidiatores Ecclesiæ, qui corrumpunt Gregem, & fœdant hæreditatem; sapientia simulatores, toti improbi,* *Hæreticorum familiaritas vitanda.* Ad Tit. 3. Cap. sicut & Cap. fin. de Hæret. Apost. Const. l. 6. c. 18. *Hæretici Ecclesiæ, & Christiani Gregis insidiatores.*

Prou. 14.

de quibus ait Salomon. Qui impij sunt, simulant se pios esse. Est enim, inquit, via, quæ quibusdam videtur recta: extrema verò eius spectant ad profundum Inferni. Quapropter his, qui Apostolica, atque Ecclesiastica iussa contemnentes, huiusmodi hominum

Eccl. 13.

familiaritate delectantur, id euenire necesse est, quod Sapiens præcauet. *Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea:* quod misero Ochino plane euenisse cernimus.

Librorũ prohibitorũ, lectio perniciosa.

Hic verò gradus tertium peperit, nimirum, librorum prohibitorum lectionem, quæ propinatum errorem, vberiùs illi in animo confirmauit, ac profundiùs insculpsit. Quamobrem haud frustrà Apostolicis, atque Ecclesiasticis Decretis cautũ est; ne huiusmodi libri, qui hæretica doctrina, velut tabe, respersi sunt, in fidelium manibus versentur: sed publico potiùs igne conflagrentur. Ita enim Act. 19. legitur: XV.

Act. 19.

Multi autem ex his, qui fuerant curiosa sectati, contulerunt libros, & combusserunt eos coram omnibus. Extant prætetea Nicenæ Synodi primæ, & secundæ Decreta, Auctore

Niceph. 18. c. 18 & 25.

Nicephoro; & Imperialia Constantini Magni edicta apud eundem. Theodosij quoque ac Iustiniani Constitutiones, quæ in quinta Synodo generali, de Hæreticorum libris hæc statuunt. *Nemo eos Codices audeat legere, possidere, aut scribere, quos oportet omni cum diligentia inquiri, & vbicunque inuentos, publicè coram omnibus comburi.* Eadem quoque à Iustiniano, nouella Constitut. 42. à Theodosio Seniore Epist.

Synod. 5. gen. collat. 5.

Iustin. Nou. Constit. 42. Theod. Sen. epistol. ad Isid. præf. Synod Chalced. act. 3. C. de Manich. l. quicunque.

Hæreticorum libri sunt Animarum venena.

ad Isid. præfect. à Synodo Chalcedonensi act. 3. & C. de Manichæis. l. quicunque Decreta habentur; quæ, quantoperè Hæreticorum librorum lectio cuique periculosa sit, abundè declarant. Cùm enim Hæreticorum libri, teste Nazianzeno, nihil præterquam venena sint, quæ ad Fidei perniciem tendunt: ac prætetea longa temporum experientia comprobatum sit; ex Hæreticorum voluminum vsu, ac lectione, velut ex rerum pestiferarum contrectatione, non modò rudibus; sed sæpè etiam doctis, ac peritis hominibus, subuersionis periculum imminere: quid mirum; quòd inde sibi hunc ad lapsum gradum Senensis struxerit? cùm eos sibi, ab hæresis Doctore prolatos, curiosiùs legere, atque attentiori animo volutare cœpit?

Nouitatis studium Hæresis seminarium.

Hinc quartum illius casus gradum colligimus; quem ex damnato iam olim ab omnibus, Nouitatis studio, sibi miserè cõparauit. Quid enim eum ad hæretici illius amicitiam, ac familiaritatẽ compulit? Quid in ea stabilem ac immobilẽ fixit? Quid illius sermonibus delectari, aut dictis fidem adhibere persuasit? Quid tandẽ Hæreticorum libros reuoluere, curiosiùs inuestigare, ac demum ex his hæresis venena suggere, præterquam nouitatis studium docuit? Equidem Nouitatis studium, hæresum omnium parentem esse, olim monuit Apostolus, cùm ad Timotheum XVI.

Timoth 6.

scribens ait. *O Timothee depositum custodi, deuitans profanas vocum nouitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ, quam quidam promittentes exciderunt à Fide.* At quænam sint profanæ istæ vocum nouitates, quas deuitandas docet Apostolus; præclarè

Vinc. Lirin. aduers. Hæt. c. 33.

explicat Vincentius Lirinensis. *Quid est* (inquit) *profanas? Quæ nihil habent sacri, nihil religiosi, ab Ecclesiæ penetralibus, quæ est Templum Dei, penitus extraneas. Profanas* (ait) *vocum nouitates; Vocum, idest dogmatum, rerum, sententiarum nouitates, quæ sunt vetustati, quæ antiquitati contraria.* Nihil hoc nouitatis studio perniciosiùs esse, inde

Nouitatis studiũ quàm perniciosum.

cuique exploratum esse potest; quòd nulla vnquam hæresis, præterquam ex profana huius nouitatis cupiditate ebulliuit. Nemo hæresim amplexus est, qui priùs antiquæ fidei bellum non indixerit, atque à prisca se Ecclesiæ Religione non dissuerit. Denique hoc apud omnes hæreses solemne est, atque legitimum: vt semper profanis nouitatibus gaudeant, antiquitatis scita fastidiant, & per falsi nominis scientiam, à fide naufragos efficiant.

Ecclesiæ depositum duntaxat custodiendum.

V nc. Lirin. adu. Hæres.

Id Senensis suo casu totam posteritatem præclarè docuit: dum præter id, quod semel acceptum est, & ab Ecclesia traditum, aliud temerè inquirere voluit: inde enim, & casus, & hæresis illi orta: quandoquidem, non quod depositum est, iuxta Apostolum, custodire: sed quod temerè inuentum, ac suppositum, pro fide colere maluit. At qui certam, ac tutam fidei regulam sequi volunt, Lirinensem egregiè docentem audiant. *Quid est depositum?* (inquit) *id est, quod tibi* XVII.

creditum

creditum, non quod à te inuentum: quod accepisti, non quod excogitasti; rem non ingenij, sed doctrinæ: non vsurpationis priuatæ, sed publicæ traditionis: rem ad te perductam, non à te prolatam: in qua non Auctor debes esse, sed custos: non institutor, sed sectator: non docens, sed sequens. Depositum (inquit) custodi, Catholicæ Fidei talentum inuiolatum, illibatúmque conserua. Quod tibi creditum est: hoc penes te maneat; hoc à te tradatur: aurum accepisti, aurum redde: nolo mihi pro alijs alia subijcias: nolo pro auro, aut imprudenter plumbum, aut fraudulenter æramenta supponas.

XVIII. Quintus portò illi ad casum gradus fuit Animi leuitas. Quis enim eum aut grauem, aut prudentem virum esse existimet, si Tertulliano credimus, quem hæresis potius demutate? Equidem, qui antiqua fide eum noua commutata, nouis se doctrinis abduci sinunt; eò sanè se leuiores produnt, quòd nulla mentis constantia præditi, ab eo, quod illos vocauerat, in gratiam Christi, in aliud Euangeliũ mira leuitate transferuntur: & noua cuiusdam veritatis specie delusi ab antiqua fidei veritate, quæ semper Catholicorum fuit, se auelli patiuntur. Quamobrem Cyprianus, *Nemo*, inquit, *existimet, bonos de Ecclesia posse discedere: Triticum non rapit ventus, nec arborem solida radice fundatam procella subuertit. Inanes paleæ tempestate iactantur, inualidæ arbores turbinis incursione euertuntur.* Animi leuitas Arrium, Nouatum, Basilidem, ac cæteros antiquos Hereticos perdidit. Eadem Bucerum, Lutherum, Caluinum, ac reliquos Neothericos Heresiarchas dispersit. Quid mirum, quòd & Ochinum cum his quoque velut leuissimam paleam rapuerit. Tertul. de Præscr. Heret. *Leues animo ad Hæresim procliues.* Cypr. de vnit. Eccles.

XIX. Sextum verò gradum, huic affinem, misero ædificauit: Superbia, quæ cùm omnium hæresum mater sit; teste Augustino, Senensem quoque à vera fide exortem præstitit. Quænam enim hæc Superbia est, vt tantillus homo totius Ecclesiæ, atque Orthodoxæ fidei iudicem vltrò seipsum constituat? Atque antiqua doctrina, ac fide proscripta, supra Ecclesiam, supra Patres, supra Concilia, supra omnium Theologorum sensum, denique supra totius Orbis Christiani consensum, solus sapere præsumat, ac noua dogmata pro fide sibi colenda proponat? Equidem haud mirum est, quòd tantus animi tumor in hæresim tandem saniem erumpat. Vox enim Pauli est: *Si quis aliter docet, & non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi, & ei, quæ secundum pietatem est, doctrinæ: superbus est, nihil sciens: sed languens circa quæstiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, contentiones, blasphemiæ, suspiciones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum, & qui à veritate præuaricati sunt.* Aug. de Pastor c.8. *Superbia omnium Hæresum mater.* 1. Timot. 6.

XX. Postremò denique gradu, Senensis sibi viam ad lapsum strauit, cumulata quadam Animi Malitia, ac maxima peccatorum mole; quæ illum in hæresis tandem barathrum demersit. Cùm enim (teste Plutarcho) à magnis ingeniis, vt magnæ virtutes, ita vitia etiam magna proficiscantur. Illud quoque certum est ex Hieronymo, Neminem facilè hæresum Auctorem esse, qui ardentioris non sit ingenij, ac maiora naturæ dona non acceperit. Quapropter sæpenumero fit; vt hi ipsi, qui externa facie boni, ac probi ab hominibus iudicantur, maximis vitiis in animo laborent; atque hi, vt plurimùm, sunt; qui in hæresim, quæ vitiorum omnium excrementum est, labuntur. Ex quo id nobis licet coniicere: Ochinum non statim in hæresim prolapsum fuisse: sed ingenti quodam vitiorum, quæ intus in animo latebant pondere pressum, plurimis flagitiorum gradibus, tandem in eam se præcipitem dedisse. *Confirmata Malitia Hæresim struit.* Plutarch. in Demetrio. Hier. l. 2. in Ose. cap. 10.

XXI. En, quibus tandem gradibus infelix ad malorum extremum, Deo scelera vlciscente, descendit, quos minimè reticere æquum fuit: nedum lapsus causas taceremus, minus & Historiæ grauitati, & legentium vtilitati consulamus: & dum nota scelera non arguimus, errorem probare videamur.

XXII. Veruntamen hoc ipso anno, dum hic ruinam sibi, ob superbiam parat: alter sibi, humilitate, viam ad Cælum sternit. Senensis dum, Ecclesiam matrem habere contemnit, à Dei filiatione expellitur: neque enim (teste Cypriano) Deum Patrem habere potest, qui non habet Ecclesiam Matrem. At verò Fr. Humilis Cypr. de vnit. Eccles.

Offidanus, in S.Ecclesiæ gremio diem extremum agens, in libertatem gloriæ filiorum Dei vendicatur.

F. HVMILIS Offidani Vita, & Gesta.

Magnus in hoc viro (vbi primùm à Ludouico Forosemproniano Religioni fuit adscriptus) virtutum splendor eluxit: de quo, etsi pauca scriptis exarata habeantur; amplior tamen illius Sanctimoniæ olim apud omnes fama fuit. Quæ verò memoriæ commendata sunt, tam mutilatè, ac imperfectè traduntur, (quod sæpè primis horum temporum Scriptoribus accidit) vt plura sint, quæ ab iis desiderantur, quàm quæ ab ipsis commemorantur. At aliquid eorum temporum humilitati condonandum est, non Scriptorum vitio dandum, quibus non Historiam texere, sed paucorum duntaxat gestorum notulas conficere, propositum erat: in quibus sæpè nec genus, nec patria; interdum etiam nec loca, in quibus res gestæ sunt, à tenebris vendicantur; quare haud vlli mirum videri debet, si quæ imperfecta nobis consignata sunt, minùs quoque integra à nobis reddantur. XXIII.

Humilis igitur Sacris initiatus, ac Sacerdos inunctus, vt res ipsa nomini responderet; tanta præ cæteris humilitate, ac suiipsius contemptu affulgere cœpit: vt nihilo magis, quàm suiipsius despectu, ac contemptu, oblectari videretur. Eo fiebat, vt cùm cunctos honore dignos, se solum ignominia afficiendum existimaret, vniuersis absque vllo personarum delectu, promptissimè sibi obsequendum putaret. Profundis itaque in vera humilitatis virtute, perfectioris vitæ iactis fundamentis; ne ea aliquando flante tentationum turbine subruerent; Orationis studio, atque assiduitate muniendam censuit: Cuius idcirco tantoperè studiosus fuit, vt omnem temporis partem, quam in Obedientiæ, aut charitatis officiis non impendebat; in Oratione, ac præsertim in Dominicæ Passionis contemplatione expenderet: hanc diu, noctúque sibi amicam, & familiarem conciliabat: hanc vberrimis semper lachrymis prosequebatur: illúdque Bernardi consilium altè animo retinebat, monentis: *Sit tibi Iesus semper in corde: & nunquam Imago Crucifixi ab animo tuo recedat, hæc tibi sit cibus, & potus, dulcedo, & consolatio tua: mel tuum, & desiderium tuum, lectio tua, & Meditatio tua, Oratio & contemplatio tua; vita, mors, & resurrectio tua, semper cogita illam.* Atque hæc antiqua semper fuit, huius Religionis pietas, quam à B.Francisco Parente, velut hæreditate transmissam, accepit: vt Christi vulnera, ac Passiones, olim, atque etiamnum filiis, summa Religione, ac iugi memoria prosequenda proponat: quò iuxta Apostoli consilium, Recogitantes eum, qui talem sustinuit a peccatoribus aduersùs semetipsum contradictionem: non defatigemur, viribus nostris deficientes, Etenim teste Isidoro. *Si Passio Redemptoris ad memoriam reducatur; nihil tam durum est, quod non æquo animo toleretur.* Nemo vacantem, nemo confabulantem, otiosum nemo vnquam vidit. Illúdque illi sæpè in ore versabatur. Cui multa agenda incumbunt, otio vacare haud posse. Perpetuum siquidem illud sibi opus exantlandum sentiebat, quo Euangelicæ perfectionis fastigium ex Regulæ, ac Minorum Instituto, sibi conscendendum præstituerat. Idcircò Fratrum, vt plurimùm, consortia fugiens, Orationis, quam velut preciosissimum animi thesaurum habebat, cum primis studio vacabat. XXIV.

Profunda illius Humilitas, ac virtutes describuntur.

S. Bern. in l. form. hon. vitæ.

Ad Hebr. 12.

S Isid. lib. de summ. bon.

Ad prædicationis munus vocatus, cùm totus Dei charitate flagraret, tam feruenter Dei Verbum disseminabat; vt & audientium animos ardentiùs ad virtutem accenderet, & summa sæpè odia, ac inimicitias extingueret. Prædicationem verò non Rhetorum eloquëtia; sed tam singularis vitæ austeritas commendabat: vt cum perpetua pedum nuditate, ac frigoris tolerantia, brumali potissimùm tempore, in quo absque sandaliis incedens, solo habitu absque tunica vtebatur: catnem premeret, quotidiana quoque ieiunia, quæ sæpenumero, ac præsertim cùm B. P. Francisci quadragesimas ieiunaret, ad solius panis, & aquæ victum contrahebat; prolixas itidem in oratione vigilias, ac plerásque alias corporis macerationes coniungeret; quibus prædicationem suam vberrimo semper animarum lucro ditabat. Plerásque hunc Virum à Deo reuelationes, atque alia diuinæ amicitiæ signa accepisse, X X V.

Plurimas à Deo reuelationes accipit

communis

communis eo tempore, apud Fratres fama fuit: inter quos haud vulgaris, de illius Sanctimonia, vbique opinio disseminabatur.

XXVI. His, & aliis præstantioris vitæ virtutibus, cùm Humilis animum exornasset; hisque sedulò, ac fideliter Domino ministraret; cum Fr. Antonio Vlyssiponensi, Clerico, Neapolim proficiscitur. Portò eo tempore, necdum in S. Germani Oppido, quod ad Montis Cassini radices iacet, Capucinorum Conuentus extructus fuerat: quapropter ad Monachorum S. Benedicti Cassini Montis diuertentes, ab his humanissimè hospitio excipiuntur. Vix autem ad Cœnobium appulerant, quum Humilis acuta febri corripitur. Cùm verò morbo ingrauescente vitæ finem sibi adesse intelligeret: mox sancta Ecclesiæ Sacramenta poscit. Atque vbi præclaram vitæ normam, quam eousque exhibuerat, illustrioribus, Patientiæ, Charitatis, ac feruentioris spiritus exemplis in morte cumulauit, quibus magnopere Monachorum animos ad pietatem accendit: rebus humanis valedicens, depositisque mortalitatis exuuiis, ad Superos euolat. Cuius rei, præter vitam summa cum virtutum laude transactam, illud testimonium fuit. Illius enim Corpus, quod in communi Monachorum sepulchro conditum fuit, cæteris corruptione exesis, integrum post multos annos, ac in nullo à priori statu immutatum, perinde ac si eo die tumulatum esset, à Monachis conspicitur; vt vel eo testimonio animam apud Deum in Cælo gloriosam agere, ac regnare cunctis exploratum esset.

In Cœnobio Montis Cassini diem extremũ claudit.

Integrum illius Corpus post multos annos reperitur.

XXVII. Hoc quoque anno Frater Ioannes de Via, Laïcus, Regularis Obseruantiæ, atque integerrimæ vitæ custos, supremum vitæ exitum in benedictione sortitur: de quo Vmbræ Prouinciæ monumenta referunt: quòd cùm ob nonnulla officia pro defunctis Fratribus omissa, à Cæli ingressu post mortem impediretur, Nouitio cuidam deuoto apparuerit, à quo ea pro se officia persolui postulauit: quos cùm Nouitius piè, ac promptè exsoluisset, iterum illi inter B. P. Franciscum, & S. Bernardinum medius apparens, cum iis Cælum ascendere visus est.

F. IOANNES de Via Laïcus Sanctimonia cõmendatur.

XXVIII. Ac sub idem tempus, F. Vincentius Calaritanus Laïcus, cùm plerosque in Sicula Prouincia annos cum virtute, & Sanctimoniæ opinione transegisset, dum extremo cum morte agone colluctatur, Beatissimam Virginem ad se venientem conspiciens, mox in genua exurgens, circumfusos Fratres ad illius reuerentiam prouocans, expirat, atque ea in Cælum Duce potitur.

F. VINCENTIVS Calaritanus virtutibus clarus, in morte B. Virginem intuetur.

ANNVS CHRISTI. 1542. PAVL. III. 8. CAROL. V. IMP. 24. RELIG. CAPVC. 18.

Capucinorũ Religio maxima tempestate iactatur.

Zachar. ij.

ADEST Annus Millesimus quingentesimus quadragesimus secundus, annus tot tenebrarum caligine respersus; tot oimbis, ac turbinibus, quasi vndosa Maris procella iactatus; tot luctus, ac mœroris fluctibus penè obrutus: tam denique lugubri, ac tristi rerum successu mœstissimus vt cùm in eo Dominus, vix adolescentem Reformationem, ad fletum, ad planctum, ad cineres, & ad caluitium vocet; haud frustrà illi Vates olim occinisse videatur: *Aperi, Libane, portas tuas, & comedat ignis cedros tuas. Vlula, Abies, quia cecidit Cedrus; quoniam magnifici vastati sunt. Vlulate quercus Basan, quoniam succisus est saltus munitus. Vox vlulatus Pastorum, quia vastata est magnificentia eorum.* I.

Ochini Generalis casus insinuatur.

Quid enim Libanus (quæ vox, *Candidum*, apud Hæbreos sonat) præterquam nouam Capucinorum Religionem, multo hactenus virtutum, ac Sanctimoniæ candore renitentem, præseferr? Quæ cùm tanta Regularis obseruantiæ, ac Seraphicæ perfectionis apud homines laude floreret; vt in eam cuncti, velut in nouum Orbis prodigium, mentem, oculósque intenderent; hoc anno, maximo, ac deplorando incendio deuastata, ferè ad cineres redigitur. Ignis enim ille, qui olim speciosa deserti consumpsit, atque ipsa Ecclesiæ abdita penetrans, quondam Arrium, Donatum, Manichæum, Nestorium, atque alios hæreticos combussit; io huius sinum erumpens, Cedrum, quæ in ea altissime eminebat, deuorauit. Heu, cui Abieti, quæ Cedrorum altitudinem æmulatur, vlulandum nun est; cùm altissimam Cedrum, quæ Cæli verticem sua proceritate contingere videbatur, misero casu prostratam cernat? Cui non quercui, tametsi in Basan, Regione scilicet, & Religione pinguissima, ac virtutum feracissima satæ expauescendũ erit; quum tam illustrem plantam, quæ firma, ac immota videbatur, formidando Dei iudicio succisam, atque euulsam intuetur? Quare haud immeritò Pastorum vox, ac vlulatus hoc anno auditur, quum gregis Pastor suo occasu, ac turpi lapsu, eorum gloriæ non mediocres tenebras offundit. II

Hactenus quidem, ob plurimam, qua Senensis Generalis apud Pontificem, ac Christianos Principes præstabat, auctoritatem, & existimationem, Capucinorum Religio noonulla pace, ac tranquillitate potita fuerat. At breuis pax hæc, ac tranquillitas fuit; quinimmò in hac pace, amaritudo illius amarissima erupit; nam repentina tempestate exorta, ea tam dirè hoc anno iactata fuit, vt vix extremum naufragium euaserit. Id verò quo pacto acciderit, suo ordine explicandum est. III.

Concilium Trident. à Paulo III. conuocatur.

Annus Pontificatus Pauli III. iam octauus agebatur, quum Pontifex, qui in publicum Ecclesiæ commodum, maxima sollicitudine, animum intendebat; vt Christianæ Reipublicæ malis, quibus illa iamdudum vexata, ac propemodum oppressa erat, aliqua tandem ex parte mederetur; Generale Concilium, quod prius Mantuæ, dein Vicentiæ indictum fuerat; demum in Vrbe Tridentina conuocandum statuit: At quanquam Indictionis Bulla hoc anno edita fuerit, haud tamen ante annum 1545. in eo Patres consederunt. Interea verò dum ea, quæ Concilio necessaria sunt, parantur: Cardinalis Carpensis, totius Ordinis Minorum Protector à Pontifice constituitur: à quo Senensis, iubente Pontifice, Venetias ad Dei Verbum in ea Vrbe, per totum quadragesimale tempus, disseminandum mittitur. IV.

Iam

V. Iam miser, antequam è Neapolitana Vrbe discederet, à seipso discesserat, atque ab Hæretico Doctore seductus, corruptissimum, atque alienum à Catholica Fide animum gerebat, cùm accepto Pontificis mandato Perusiam venit. Qui res malas, ac improbas dixit nullis suapte natura terminis contineri; sed subinde moueri, & in maiorem semper petulantiam, & improbitatem excrescere; donec omnem prorsus impietatis modum excedant, haud profectò malè sensit. Improbitas namque, quæ sua semper natura vescitur, quò maior in homine est, eò semper in deterius proficit. Nihil sanè hæresis malo perniciosius, aut horribilius esse potest; quod omnem Dei fidem in homine depascitur. At illi haud satis est, putiora in homine bona deprædari, nisi ignis instar, non proprias tantùm, sed alienas quoque ædes deuoret. Hoc pacto Ochinus cùm pestiferam, ac sæpiùs confirmatam, hæreticam tabem in mente gereret: haud sibi eam in animo tantùm latere; sed in alios quoq; illius saniem defluere voluit: vt se ex eorũ numero esse ostenderet; de quibus ait Apost. *Et sermo eorum, vt cancer, serpit.* Cùm enim Venetias appulisset: Quadragesimalisq; prædicationis munus, in S. Apostoli Ecclesia, quæ illustrior illius Vrbis habetur, turbis vndiq; ad eum audiendũ confluentibus obiret: quasdam inter concionandũ propositiones, Hæretica tabe infectas, velut zizania in medio Tritici, disseminat: quibus haustam animo hæresim propinare; atque imperitam plebem, sub emẽtito Catholicæ doctrinæ nomine circumuenire, ac in errorẽ inducere conatur.

Mala semper in peius suapte natura proficiunt.

2. Timot. 2.

Ochinus Venetiis prædicans, Hæresim disseminare tentat.

VI. Erat Senensis (vt alibi diximus) facundissimus suæ tempestatis Orator: cui, & Religionis Capucinorum nomen, quo non mediocris Sanctitatis opinionem iam sibi apud omnes comparauerat, & apparens ille virtutum splendor, vim plurimam, atque auctoritatem conferebant. Quo fit, vt cùm magna ipsius apud populos existimatio esset: iis facilè vniuersa, quæ vellet, persuadere posset. Sed cùm ea Vrbs, si quæ alia, tunc maximè Virorum ferax esset, qui ingenij perspicacitate, prudentia, ac Catholicæ Fidei zelo præcellerent: eo factum est, vt quæ ab eo minùs Catholicè dicta fuerant, diligenter adnotata, ad Apostolicum Nuntium deferretur (needum enim Sacrum Inquisitionis Tribunal, quod post Tridentinum Concilium erectum fuit, tunc in ea Vrbe vigebat) Veruntamen quandoquidem tanta versutia, & calliditate Senensis hæreticam doctrinam ambagibus, atque amphibologiis inuolutam proposuerat: vt facilè in Catholicum sensum detorqueri posset. Hinc cùm primùm ab Apostolico Nuntio, ut eorum, quæ in suggestu docuerat, rationem redderet, ad examen vocatur; hæreticas propositiones sibi obiectas, facilè Catholico sensu deludit; ac impunis euadit.

Tanquam Hæresis suspectus, ad Apostolicum Nuntium defertur.

VII. At verò cùm hæreticæ illius pestis apostemate, tam altè Ochini pectus tumeret: vt iam illius saniem, quin se effunderet, compescere non valeret: iterum vẽnena diffundit, atque in has publicè pro suggestu voces erumpit. Quid agimus, ô Viri Veneti, quid laboramus? Si eos, ô Vrbs, Maris Regina, qui tibi vera annunciant carceribus mancipas, si ergastulis claudis, si vinculis constringis, quis iam veritati locus reliquus esse potest? Vtinam liberè veritas enunciari posset, quot cæci lumen reciperent? Hæc dicta Apostolicum Nuncium suggillabant, qui non pridem quendam Iulium Mediolanensem Theologiæ Magistrum, ipsi Ochino charissimum, ac familiarissimum, ob hæresim, qua criminatus fuerat, in vincula coniecerat. Etenim Iulius hic, Neapoli ab eodem Valdesio, à quo & Senensis, hæresim didicerat: quibus cùm Petrus Martyr Lucensis, alterius Ordinis Predicator, tertius accessisset. Hi profano, seu potiùs Diabolico hoc triplici amicitiæ funiculo copulati, in Catholicam Fidem coniurauerant. Dæmon verò, qui impium hunc funiculum texuerat, ac simul colligauerat, coniunctos etiam omnes aliquando ad hæreticos impulit.

Iterum Hæresis venena diffundit.

Iulius Mediolanensis Hæreticus.

VIII. Id itaque cùm Apostolico Nuncio relatum, ac certo testimonio comprobatum fuisset, is protinus Senensem à prædicationis officio suspendit; ac Pontificem de omnibus certiorem reddit. Ea res Reipublicæ, quæ ob singularẽ illius facũdiam, atq; in dicẽdo vim, plurimũ Viri studio tenebatur, minùs grata fuit. Quapropter ira

Senensis à Prædicationis officio suspensus Reip. opera restituitur.

cum

cum Apostolico Nuncio actum est; vt post tertium suspensionis diem, liber ad prædicationem rediert. Senensis verò Concionatorio muneri redditus, cùm certos à Nuncio exploratores destinatos haud ignoraret, qui singula dicta sua diligentiùs obseruarent; proprium periculum extimescens, ab hæretica quidem tandiu doctrina abstinuit; quoad quadragesimale pensum absolueret. Eo verò absoluto, statim Veronam se confert, vbi cùm plurimos sibi in hæretica doctrina discipulos conciliare vellet; collectis vndique ex tota Veneta Prouincia Concionatoribus, minùs in Theologica disciplina eruditis; quasi qui eos meliùs, ac perfectiùs, tam in Theologica scientia, quàm in Prædicationis officio, ac prædicandi methodo instructurus esset, scholam instituit; in qua ipse infidelem planè Magistrum, ac Doctorem se exhibet.

Verona B. Pauli Epistolas Hæretico sensu interpretatur.

Hoc igitur sibi munere suscepto, cùm Pauli Epistolas sibi exarandas proposuisset; cœpit impietatis Magister in Cathedra pestilentiæ sedere; ac tam calida, ac versipelli rerum, ac sententiarum corruptione, verum, ac Catholicum sensum peruertere; vt hæretica dogmata, his pro certa, ac orthodoxa fide propinaret. At quanquam Vir mente corruptissimus: quæ Hæreticorum natura, ac studium est, in id totus incumberet; vt vniuersos, quos sibi Auditores adsciuerat, in idem, in quod ipse prolapsus fuerat, Hæreseon barathrum pertraheret: vix tamen, Deo suos seruante, id assequi potuit; vt paucissimos partim falsa rerum apparentia, tanquam recti specie, deceptos: partim propria Magistri auctoritate permotos, eò compulerit; vt Hæresis tandem venenum ebiberint. Magna siquidem est Magistri vis, atque ad persuadendum auctoritas. Neque enim quis facilè sibi aspernandum putat, quod à Magistro didicerit, cui animum informandum tradit. IX.

Pontifex erga Senensem bene affectus.

Dum itaque Senensis, Veronæ, Hæreticum Virus omni studio tentat diffundere. Pontifex, qui Apostolici Nunrij apud Veneros agentis, atque aliorum literis; rerum, quæ ab eo agebantur, certior fiebat: vix quæ de Senensi dicebantur, vera esse, sibi in animum inducere poterat. Quamobrem eum Romam aduocandum statuit; haud eo planè consilio, vt in eum aliqua ratione animaduerteret: sed vt ab illo potiùs, quæ illi animo sententia inesset, diligentiùs indagaret. Erat Pontifex erga Senensem vsque adeò animo propensus: totque in eum singularis beneuolentiæ signa declarauerat, vt in eam haud pauci opinionem adducerentur, quòd ab eo in Cardinalium numerum breui adscribendus esset. Ob id Pontifex cùm illius honori, & existimationi consultum vellet, non in vincula conijci, aut publicè Romam, velut hæresis suspectum euocari vult voluit: sed humanissimè cum eo agens, Cardinale Carpense, qui Ordinis Protector erat, accersito; cum eo rem ita gerendam statuit; vt per Ordinis Procuratorem, ac priuatas illius literas, Ochinum Romam aduocandum curet. X.

Ochinus Bernardini Astensis literis Romam euocatur.

Quamobrem Bernardinus Astensis, qui in superiori Capitulo, Ordinis Procurator institutus fuerat; cùm primùm à Carpense Apostolicum mandatum accepit; confestim ad Ochinum Generalem scribens, eum ob res grauissimas à Pontifice Romam aduocari narrat: omnémque illi prorsus moram abrumpendam, vt eò celeriùs, quò fieri possit, se in Vrbem conferat, per literas significat. Ochinus, accepta Asteusis Epistola, tametsi ex ea nihil apud se sinistrum suspicaretur: attamen, quoniam sæua semper timet praua conscientia, discessum in dies procrastinabatur, donec à pluribus sibi succedentibus literis compulsus, Romam tandem versùs iter arripit. Verona itaque digressus, cùm Florentiam peruenisset, in ea Vrbe Petrum Matryrem Lucensem, quem Hæretico morbo laborantem supra commemoraui, fidum sibi Achatem offendit: à quo post oscula, & amplexus, ac familiaria colloquia, cùm interrogaretur, quónam tenderet: Romam, inquit Ochinus, quò me Pontifex vocat; ac plerique mihi honores, ac fausta ominantur. At ille confestim. Heu, miser, inquit, quò pergis? Romam ne? vt in ea canitiem tuam cum dolore ad Inferos deducas? Tu ne illusoribus aures præbes, qui inauspicatam tibi digni- XI.

tatem

tatem vltrò mentientes promittunt? Quasi, quid Romæ iu tuam perniciem agatur, ignoremus. Quid honores? Quid fausta tibi fingis? Non tibi Roma triumphos; sed certos (mihi crede) carceres parat: neque fausta precatur, sed inauspicata tibi pollicetur. Siste gressus, & si amico credis, eò iter dirige, vbi pura Euangelij veritas liberè coli, ac prædicari queat. Geneuam eundum est, vel in Germaniam proficiscendum, vbi omnia tuta, hîc omnia periculis plena. En mihi literas à Saxoniæ Duce, aurúmque ad itineris sumptus ne dum necessarium, verùm, & vtrique vberrimum, quid vltra cunctandum?

XII. His perterrefactus Ochinus, cùm amico fugam persuadenti, sibi meliùs parendum duceret: mox mutato consilio, à Romana profectione animum reuocat, atquè ad Hæreticos sibi conuolandum proponit. Quidam in Germaniam eum tunc profugisse existimant: alij longè meliùs Geneuam profectum fuisse sentiunt, cùm in hanc sententiam, aliorùm quoque Auctorum fides conspiret. Pseudomartyr verò vbi Ochinum ad Geneuense iter paratum animaduertit; oblata illi quadam pecuniæ summa, quæ ad itinerarios sumptus sufficeret: paulò post ipse quoque Germanicum iter aggressus, in Saxoniam se confert.

Ochinus fugã arripit, & Geneuã se confert.

XIII. Hanc verò singularem Dei Opt. Max. in Religionem prouidentiam fuisse; ne scilicet, hæc hæresum zizania, latiùs in Congregationis perniciem serperent, sed maturè potiùs, atque in ipso ortu, antequàm altiùs in pusillo Domini Agro excrescerent, euellerentur; Domino ipso, id pluribus reuelante, exploratum fuit. Nam hoc ipso anno primùm, in Conuentu Fulginij Vmbræ Prouinciæ. Nouitius quidam Laïcus, Gratianus nomine, ac Patria Florentinus, cælesti visione rem à Domino significatam accipit.

XIV. Erat Gratianus Obedientia, ac simplicitate insignis, qui cùm nonnullis aduenis Fratribus, sub vesperum ad Conuentum aduentantibus., dum alij charitatis iura persoluunt: is, (quod sæpè Nouitiis contingit) ineptè, ac præposterè aliquid egisset; ob id à Nouitiorum Magistro ab eò munere pulsus, in Ecclesiam abire, præcepto compellitur. Gratianus dicto parens, cùm in Ecclesiam secessisset, ante Altare Orationi vacabat. Solent Nouitiorum Magistri, apud Capucinos, Hyemis præsertim tempore, stata noctis hóra, signo edito, Nouitiis in Ecclesiam collectis benedicere, eósque benedictione firmatos ad quietem dimittere: neque vlli Nouitiorum ante Magistri benedictionem ab Oratione licet recedere. Contigit verò, vt propter illorum hospitum aduentum, Magister diutiùs charitatis officiis implicatus, Nouitij, qui in Ecclesia orabat, prorsùs immemor, nullo dato signo, aut benedictione illi impertita, ad quietẽ accederet. Gratianus verò in Ecclesia orans, cùm absque Magistri benedictione inde nollet recedere; in ea constanter, vsque ad matutinas horas, quæ media nocte pulsari solent, in Oratione perseuerabat. Deo porrò illa mentis obedientia, ac simplicitas adeò grata fuit: vt eam cælesti hac visione compensare voluerit.

Senensis Casus Gratiano reuelatur.

Gratiani Obedientia insignis.

XV. Gemina adhuc deerat ad matutinum Officium hora; cùm Gratianus Ecclesiæ fores magno strepitu patefieri, ac lucidissimorum quorundam hominum multitudinem, velut in supplicatione dispositam, Ecclesiam ingredi conspicit. Erat illa gloriosorum hominum turba, in duas partes discissa; quarum prior Sacerdotalia indumenta pretiosissima gerebat; in eáque Diaconi, ac Subdiacoui thuribula, ac nauiculas incensi plenas ferentes, suis officiis ministrabant: posterior verò vestibus auro textis, cyanei coloris, speciosissimis induebatur. Ij omnes bini incedentes, cùm ad Altare Sacrosanctæ Eucharistiæ peruenissent; vbi profundissimè se ante illud inclinarunt, in duos se ordines, hinc, & inde, per totum Ecclesiæ spatium diffuunt; & commune Fratrum sepulchrum, quod in medio Ecclesiæ iacebat, cõuersis vultibus intuetur. Interea ex Sacerdotibus prior è suo ordine excedens, profunda priùs Sacramento adoratione exhibita, aspectúque ad Ecclesiæ fores conuerso, ante Altare subsistit: cui mox Diaconus, thuribulum prunis arden-

tibus refertum, Subdiaconus, incensi nauiculam benedicendam porrigit. Sacerdos verò benedictione impertita, sumptoque thuribulo, summa cum reuerentia Altari incensum adolens, quoties medium Altaris permeat, toties adorationes profundas ante Sacramentum ingeminat. Inde ad Tumulum pergens, thus quoque ibi, iuxta consuetum Romanæ Ecclesiæ ritum, adolet. Porrò thuribulo Diacono reddito, qui cum manus osculo illud accipit, diuinum Officium ab iis inchoatur, ac tanta melodia, & vocum suauitate decantatur: vt Nouitio præ voluptate animus deficere videretur.

Diuinæ Eucharistiæ cultus a Beatis exhibitus.

XVI. Contemplabatur Gratianus vestes illas tam fulgidas, ac pretiosas; secúmque ita ratiocinabatur: vndenam his tam egregiæ vestes? Neque enim Florentiæ huiusmodi vilosa, & holoserica tam pretiosa, ac venusti coloris texuntur: existimabat enim Vir simplicissimus, eam hominum supplicationem eò ex Vrbe aduentasse: Verùm nō parum admirabatur, quo pacto Ecclesiæ fores absque clauibus aperuissent. Admirationem verò augebat; quòd cùm nullum in Ecclesia, præterquàm lampadis lumen splenderet: tanta nihilominus lux in ea affulgeret: vt sol meridiano tempore in ea lucere videretur. Id quum diligentiùs, atque attentiùs inspicit, tunc primùm animaduertit, lucem ex eorum vultibus erumpere. Quamobrem re tanta obstupefactus, illius exitum præstolabatur; præsertim cùm his diuinas laudes persoluentibus: ipse illorum verba neque intelligeret, neque aliud præter vocis sonum perciperet.

Lux Beatorum vultum coruscatur.

XVII. Diuino itaque Officio ab iis persoluto, cùm rursus vniuersi profundam Sacrosanctæ Eucharistiæ adorationem præstitissent; quo venerant, ordine ex Ecclesia recedunt. Iis porrò abeuntibus, qui ordine postremus erat, ad Nouitium accedens, his eum verbis compellat. Vidistin'ú Vir simplex ac rudis, quæ hactenus hoc in loco acta sunt? Cui cùm Gratianus tremefactus responderet: Vidi equidem, Domine; sed quid significare velint, ignoro. Disce, (inquit ille) hanc cælestem visionem esse, quæ tibi ōb simplicitatis, ac obedientiæ tuæ meritum, diuinitùs, ad commune Religionis commodum, ac solatium demonstrata fuit. Animaduerte igitur, quotquot hucconuenisse vides, omnes ex Minorum Capucinorum Ordine extitere; quorum Corpora cùm in hoc, tum in aliis sepulchris condita sint: animæ tamen in cælesti Patria apud Deum, summa cum felicitate viuunt. Cernis pretiosissimas, ac fulgidissimas stolas, quibus amicti sumus: hæ pro vilibus, ac rudibus indumentis nobis datæ sunt, quæ olim in Religione gestauimus: illa iam consumpta sunt, has neque tinea corrumpet, neque tempus conteret, neque vetustas vnquam consumet.

Cælestis visio Gratiano declaratur.

XVIII. Porrò, vt eorum Corpora, qui Deo olim fideliter famulati sunt, suo apud Altissimum honore haud carere, non ignores: huc ideò nos Dei Opt. Max. Maiestas venire iussit: vt sacras horum Fratrum Reliquias, quæ hoc tumulo clauduntur, quorumque Animæ hic nobiscum sunt, debita (vt par est) veneratione prosequamur, summóque omnium Conditori gratias referamus; qui quum his nos corporibus conuestiuit, apta instrumenta dedit, quibus illi per vitæ austeritatem, paupertatem, carnis macerationem, & Regulæ obseruantiam, in finem vsque in Sanctitate, & Iustitia obsequeremur. Hæc verò quæ tibi dicta, ac demonstrata sunt, Prouinciali Vicario tuo adamussim narra: quem etiam admonebis, vt diuinas Horas morosiùs, ac reuerentiùs recitandas curet. Hæc enim post diuinissimum Sacramentorum cultum, potissima religio est, quæ supremo rerum omnium Opifici totius Ecclesiæ nomine exhibetur: quamque is, velut à Christo capite profectam, atque in ipsius virtute oblatam, acceptam habet. Postremò ipsum commonefacito; grauem Congregationi tribulationem quàmprimùm imminere, qua tamen nemo terreri debet; neque enim ea ad ipsius ruinam, vel interitum; sed ad probationem potius, ac expurgationem; & vt ad Deum studiosiùs confugiant, procul dubio cedet. His dictis, cùm tota illa hominum Supplicatio, ex

Sanctorum Deo[...]rum Corpora [...] in honore habentur.

Horarum Canonicarum quanta sit Religio.

Ochini lapsus ad Religionis probationem permissus.

ipsius

ipſius oculis repentè euanuiſſet: Gratianus Matutinæ Horæ ſignum pulſari audit.

XIX. Vmbriæ Prouinciam eo tempore Frater Liberius à Domodoſcella Prouincialis Vicarius moderabatur; cui cùm Gratianus, quæ cæleſti viſione ſibi demonſtrata fuerant, manifeſtare non auderet: in vberiores ſeſe lachrymas effundebat; Porrò hos dum in fletus prorumpit; en extemplò Magiſter aduemens, fletus ab eo cauſam exquirit: Gratianus verò totam illi viſionis, quæ ſibi demunſtrata fuerat, ſeriem narrat. Erat hoc anno Fulginienſis Conuentus Guardianus, Franciſcus Aeſinus, Vir omni ſapientia, ac virtute clarus; cui cùm Magiſter, Nouitij viſionem retuliſſet, is haud illam aſpernendam cenſet; ſed Gratiano accerſito rurſus illam ſibi narrari iubet. Moxque Prouincialem Vicarium, eius per literas certiorem reddit. Cunctis verò rei exitum ſuſpenſis animis expectantibus; cùm vix bini poſthæc menſes elapſi eſſent; En nuntius omuium infauſtiſſimus fert, Ochinum Generalem ad Hæreticos transfugiſſe. Inde verò quanta Religioni tribulatio, ac calamitas orta fuerit, paulò inferiùs declarandum erit.

Ochini post duos menses casus renunciatur.

XX. Verùm enimuerò, quæ ſumma Dei in nos benignitas fuit: Ne tam grauis procella, quo puſillæ Reformationis cymba, ad naufragium vſque iactanda erat; remigantes laterer; haud ſemel Dei clementia, eam diuinis è Cælo teſtimoniis, ac cæleſtis præſidij pollicitationibus præmunire voluit; ne ij animum aliquando, inter tot aduerſos fluctus, deſponderent; aut mente conſternati, remos abijcerent. Quadriennio namque ante hoc tempus, Ochini, atque aliorum, ſi qui fuerunt, caſus, cuidam Fratri Antonio Pinarolienſi, Genuenſis Prouinciæ Concionatori, ac Theologo, diuinitùs, ac ſpecialiùs hac viſione explicatus fuit. Videt hic in viſu, præcelſum Montem, aſcenſu difficilem, ac præruptis vndique rupibus ſeptum: in cuius vertice Capucinorum Domus, vnà cum Refectorio extructa cernebatur. Eo verò cùm plerique Capucini Fratres, haud magno abſque labore, conſcenderent; vix ad Montis iugum peruenerant, Cùm mox Refectorium petentes, in eo omnes conſidere videbantur.

F. Antonij Pinaroliensis, altera de Ochini casu visio narratur.

XXI. Porrò in ſummo Refectorij capite, Fratrem quendam velut reliquorum Caput, ac Magiſtrum intuebatur, qui Bibliorum Codicem cæteris audientibus prælegebat. Inter eos verò, qui illius auditores erant, in ipſo Refectorij limine, à dextro latere, F. Bartholomæum à Cunio, Venetæ Prouinciæ Concionatorem, cum aliis ſedentem videt. Dum in hæc Antonius mirabundus animum intendit: Magiſtrum quendam ex Minor. Conuentualium Ordine, Refectorium ingredientem animaduertit: qui cùm in F. Bartholomæum oculos coniecisſet; vi è Sede exturbatum, è Refectorio expellit, ac ſuam ſibi Sedem vindicat. Bartholomæus verò è Refectorio pulſus, per Montis abrupta ſe præcipitem dedit. Poſthæc, qui præſidebat, Doctor, Bibliorum Codice poſt tergum proiecto, è Refectorio egreſſus, & cum eo plerique tumultuariè exeuntes, cuncti per iugi prærupta ſe præcipites agunt. Qui verò in Refectorio permanſerant, oſtia fortiter occludentes, per feneſtras ſtrenuè ſaxis, ac fuſtibus aduersùs nonnullos pugnabant, qui eos è Refectorio pellere nitebantur: ac tandiu aduersùs eos decertarunt: donec iis longè pulſis, ac profligatis, victores tandem in eo conflictu euaderent.

XXII. Quid hæc Viſio ſub his ſymbolis manifeſtata ſignificaret, Ochini, ac paucorum aliorum lapſus poſthæc apertiſſimè declarauit. Mons namque in quo Capucinorum Domus extructa videbatur, ipſa Regulæ, ac vitæ ſublimitas, ac perfectio eſt; in qua Minorum Religio fundatur: quæ cùm totam Euangelij obſeruantiam complectatur, quemadmodum ex ipſo Regulæ initio perſpicuum eſt, in quo ita legitur: *Regula & vita Fratrum Minorum hæc eſt, Obſeruare Sanctum Ieſu Chriſti Euangelium.* Planè altiùs conſurgere non poteſt.

F. Antonij Visio explicatur.

Reg. c.1.

XXIII. Quòd verò, vna ex parte aſcenſum difficilem, ex altera, altiſſima præcipitia haberet, is haud difficile eſt intelligere; qui Seraphicā Regulam, tum ob altiſſimam, quam profitetur, rerum omniū paupertatem: tum etiam ob alia Euangelica cōſilia,

Minoritana Regula excellentia.

quibus ſuos cultores adſtringit; non omnibus,ſed robuſtis tantùm ſpiritu, obuiam eſſe non ignorant. Cùm etiam pleriſque præceptis, velut altiſſimis, ac præruptis rupibus ſepta ſit; quæ iis, qui minùs cautè, atque uſcitanter in eorum obſeruantia incedunt, præcipitium minantur: haud mirum eſt, quòd ob ſingularem ſui excellentiam, difficultates, ac pericula præſeferat. Quò enim ad Euangelicæ perfectionis faſtigium altiùs aſcendit; eò maioribus cultores ſuos periculis exponit; ſi ſegniùs, quàm par eſt, in ea percurrenda ſe gerant.

Diuerſa Fratrum ad Religionem vocatio.

Rom. 9.

Fratres verò Capucini, Montes aſcendentes, atque in Refectorio conſedentes; XXIV.
communem eorum, qui ad Religionem vocantur, ſortem, ac Dei donum indicant: quo tamen diuerſimodè vtuntur. Quidam enim ita aſcendunt,ac ſedent, vt in Dei tabernaculo iugiter habitent,& in Monte ſancto Domini requieſcant: ij nimirum, qui Religionem,abſque vlla praua intentionis macula ingredientes, diuinæ Legis, ac Seraphicæ Regulæ iuſtitiam operantur. Alij verò ita Montem conſcendunt; vt inde grauiori caſu ruant,ac præcipites ferantur. *Neque enim* (teſte Apoſtolo) *omnes, qui ex Iſraël, ij ſunt Iſraëlitæ, neque qui ſemen ſunt Abrahæ, omnes filij*: pleriique enim carne, non ſpiritu geniti, inter B.P.Franciſci filios computantur, qui filiorum adoptionem minimè aſſequuntur. Horum finis interitus eſt, & Dei vocatio in confuſionem ipſorum: atque ij planè ſunt, qui cæleſtia faſtidientes, terrena tantùm ſapiunt, ac ſectantur.

F. Bartholomæus à Cunio ab Ochino corruptus.

Iam verò, vt rem propriùs attingamus: qui in ſummo Refectorij capite, velut XXV.
omnium Magiſter, Bibliorum Codicem cæteris explicabat, ipſe Ochinus fuit:qui cùm Pauli Epiſtolas, quemadmodum alibi diximus, Veronæ, iuxta Hæreticum ſenſum exarandas ſuſcepiſſet: quorundam ex his, qui eum audierunt, hæretico contagiu animos labefactauit: inter quos putiſſimus Fr. ille Bartholomæus à Cunio extitit, qui cùm eo tempore Veronæ Guardianus, ac Prouinciæ Venetæ Definitor eſſet: tam integrum Babylonicæ illius meretricis, quæ hæreſis, ac impietas nuncupatur, calicem vſque ad fæcem hauſit; vt primus, vti viſio præſefert, ſe ſe à Catholica Fide, ac Romana Eccleſia in hæreſim præcipitem dederit.

Porrò, ne id quoque myſterio vacaret, quod de illius expulſione in viſione legi- XXVI.
tur: eodem prorſus tempore, quo Fr. Bartholomæus Fidem, ac Religionem deſeruit, quidam inſignis Theologiæ Magiſter, ex Minorum Conuentualium Familia: cuius nomen inter antiqua Ordinis Monumenta ſilet, Vir doctrina, fide,ac virtute inſignis, Religionem Capucinorum ingreſſus, eo velut pulſu, ipſius ſibi locum, ac Sedem in Religione vendicat.

Ochini lapſus quam turpis.

Cæterùm quòd Ochinus, proiecto Bibliorum Codice, & ex illius auditoribus XXVII.
nonnulli,è Refectorio tumultuosè exeuntes, ſe è Monte præcipites darent: Ochini Generalis, & aliorum, ſi qui eum ſecuti ſunt, & ad Hæreticos profugerunt, quos tamen pauciſſimos reperio: turpiſſimum, ac toto Orbi ſcandaloſum caſum inſinuat: ex quo tanta in cæteros, qui ab hæretica Ochini labe ſeipſos puros in Religione ſeruauerant, tempeſtas orta eſt; vt vndique ad extinctionem quærerentur. Atque hæc illa pugna eſt, quam poſtremò loco viſio indicat. Plerique enim, atque adeò Pontifex ipſe, in Capucinorum Religionem ita animari cœperunt: vt eam è medio penitus ſublatam vellent; vti poſterius indicabimus. At qui poſt Ochini,atque aliorum lapſum,fortes in Religione perſtitêre: tot vigiliis, ieiuniis, lachrymis, orationibus aduersùs illos decertarunt: vt Deo præſertim opitulante, victores demum, atque incolumes euaderent.

F. Franciſcus à Palemone Ochini caſus diuinitus reuelatur.

His tertium,è Calabria, huius miſerandi caſus vaticinium accedat. Etenim pau- XXVIII.
lò ante Ochini lapſum,Frater Franciſcus à Palemone Calaber, vir eximia virtute, ac ſanctimoniæ opinione apud omnes clarus;dum in Cõuentu Coſoleti,apud Calabros,orationi,quæ meridiano tẽpore,poſt nonam horã fieri ſolet,in Choro cum aliis incumberet;palàm Dei virtute in extaſim rapitur:ex qua,cùm poſt longiorem temporis morã,ſibi tandem redditus eſſet, tãtam lachrymarum vim protinus ex oculis

fundere,

fundere, ac tam graues singultus edere cœpit: vt præ mentis dolore, velut insanus & capillos capitis, & barbæ sibi pilos euelleret. Cúmque Fratres illius dolorem lenire cupientes, tanti mœroris ab eo causam quærerent. Heu, Fratres (inquit) heu venit lupus, qui gregem dispergat. Veh gregi, veh gregi, quia nemo est, qui dentes eius valeat retundere. Ignorabant Fratres, quid eo lupi nomine indicare vellet: is verò quod breui futurum erat, palàm reticens, id tantùm F. Antonio Dinamensi, qui illi à Confessionibus erat, his verbis aperuit. Lupum, Antoni, Ochinum Generalem esse noueris, qui grauissima à Fide apostasia Capucinorum gregem breui dispersurus, ac ferè dissipaturus est. Nec longè post, Ochini lapsus toti Religioni funestus accidit. *Franciscus à Palemone Ochini lapsum deplorat.*

XXIX. Postremò, cùm iam Ochinus ab hæretico doctore corruptus, Catholicæ Fidei nuntium remisisset; ne repentino ipsius lapsu, pusillus grex; tam graui scandalo prostratus in mentis pusillanimitatem pertraheretur: suaui diuinæ prouidentiæ consilio factum est: vt cùm iam tres Religionis partes, diuinis reuelationibus, de futuro Ochini casu præmonitæ essent: quarta quoque de eòdem diuinitus instrueretur: vt nulla Orbis Capucini pars Dei benignitate careret. Iam enim Liguria, quæ in extrema Italiæ plaga iacens, Galliæ Cisalpinæ partem sibi vendicat. Vmbria quoque, quæ in Italiæ Vmbilico iacet, Calabria itidem, quæ in altera, atque opposita Italiæ ora sita, Græciam spectat; suas à Deo mali huius imminentis premonitiones acceperant. Quarta denique Apulia, sua quoque, ex Dei dono, ac liberalitate, cælesti reuelatione cohonestata fuit. Nam Larini, vbi primus Appulæ Prouinciæ Conuentus extructus fuit: dum Fr. Antonius Hispanus, Vir insignis, ac prophetiæ dono illustris, in nemore orat, eo planè tempore, quo Ochinus hæresis veneno Veronæ diffuso, fugam meditatus fuerat; ipsius lapsum, atque à Religione, & ab Ecclesia discessum, ex quo ingens toti Religioni calamitas, ac periculum immineret, diuina reuelatione addiscit. Quam ob rem cùm animo consternatus, grauiter Viri occasum, ac Religionis discrimen deploraret; Totus lachrymis perfusus è nemore redit; Fratrésque in horto obuios habens, itidem ad lachrymas hortatur: quasi qui illa Prophetæ verba sibi vsurparet. *Accingite vos, & plangite Sacerdotes: Vlulate Ministri Altaris, cubate in sacco Ministri Dei mei: quia ignis combussit speciosa deserti: flamma succendit ligna regionis. Defecit gaudium cordis nostri, versus est in luctum chorus noster. Cecidit Corona capitis nostri. Veh nobis, quia peccauimus.* Fratres verò cùm rem ignorantes, fletus causam ab eo percunctarentur: An non amarissimè flendum est, inquit, cùm Religionis iam columna prolapsa est: Domus ruinam minatur. Cecidit è summo Religionis fastigio Ochinus Generalis: ab Ecclesia dilapsus est; ad Hæreticos profugit. Quid non miseræ Religioni plangendum est; quæ talem Ducem sortita est? His sancti Viri verbis Fratres perterriti, rem paulò post, ex euentu, certam acceperunt. *F. Antonius Hispanus Ochini lapsum in oratione videt, ac prænunciat.* *Ioel. 1.* *Tren. 5.*

XXX. Cùm igitur futuro Religionis scandalo, hoc modo à summa Dei benignitate prospectum esset frustrà Tartareæ Inferorum legiones, in Religionis necem cõspirantes, Ochini, & aliorum animos, ad fidei Apostasiam concitarunt; qua funera, ac procellas illi vndique comminarentur. Dei etenim Sapientia, quæ ex malis bona nouit elicere; ex Ochini, & paucorum casu, ac ruina, multorum confirmationem, maioremque Religiosis stabilitatem parauit. Satan quoque qui Capucinos maximè expetierat, vt velut triticum cribraret altissimo Dei concilio famulatus est, quo Religionem, ea ventilatione, ab inanibus paleis expurgare dispositerat. Ochini verò Generalis lapsus, si profundiùs, ac potiori mentis oculo inspiciatur, antiquum magis Dei consilium, ac propensiorem in Religionem curam commendat. Cùm enim tota Religionis moles, quæ Ochino, velut columnæ subniti videbatur eo cadente, cùm eo simul ruere debeset: Planè cum ea ira diuina virtute solidata est; vt absque vllo sui adminiculo, salua, ac sartatecta consisteret: eo omnibus perspectum fuit, non Ochinum; quemadmodum, nec priorem Matthæum, aut *Dei erga Religionem prouidentia, in Ochini lapsu commẽdatur.* *Satana aries in Ochini lapsu delusa.*

Prou. 14.
*de quibus ait Salomon. Qui impy sunt, simulant se pios esse. Est enim, inquit, via, qua qui-
busdam videtur recta: extrema vero eius spectant ad profundum Inferni.* Quapropter
his, qui Apostolica, atque Ecclesiastica iussa contemnentes, huiusmodi hominum
Eccl. 13.
familiaritate delectanrur, id euenire necesse est, quod Sapiens præcauet. *Qui teti-
gerit picem, inquinabitur ab ea:* quod misero Ochino plane euenisse cernimus.

Librorũ prohibitorũ, lectio perniciosa.
Hic verò gradus tertium peperit, nimirum, librorum prohibitorum lectionem, XV.
quæ propinatum errorem, vberiùs illi in animo confirmauit, ac profundiùs insculp-
sit. Quamobrem haud frustrà Apostolicis, atque Ecclesiasticis Decretis cautũ est;
ne huiusmodi libri, qui hæretica doctrina, velut tabe, respersi sunt, in fidelium ma-
nibus versentur: sed publico potiùs igne conflagrentur. Ita enim Act. 19. legitur:
Act. 19.
*Multi autem ex his, qui fuerant curiosa sectati, contulerunt libros, & combusserunt eos co-
ram omnibus.* Extant præterea Nicenæ Synodi primæ, & secundæ Decreta, Auctore
Niceph. 18. c. 18 & 25.
Nicephoro; & Imperialia Constantini Magni edicta apud eundem. Theodosij
quoque ac Iustiniani Constitutiones, quæ in quinta Synodo generali, de Hæreti-
Synod. 5. geu collat. 1.
corum libris hæc statuunt. *Nemo eos Codices audeat legere, possidere, aut scribere, quos
oportet omni cum diligentia inquiri, & vbicunque inuentos, publicè coram omnibus combu-
ri.* Eadem quoque à Iustiniano, nouella Constitut. 42. à Theodosio Seniore Epist.
Iustin. Nou. Constit. 42. Theod. Sen. epistol. ad Isid. præf. Synod Chalced. act. 3. C. de Manich. l. quicunque.
ad Isid. præfect. à Synodo Chalcedonensi act. 3. & C. de Manichæis. l. quicunque
Decreta habentur; quæ, quantoperè Hæreticorum librorum lectio cuique peri-
culosa sit, abundè declarant. Cùm enim Hæreticorum libri, teste Nazianzeno, ni-
hil prærerquam venena sint, quæ ad Fidei perniciem tendunt: ac præterea longa
temporum experientia comprobatum sit; ex Hæreticorum voluminum vsu, ac le-
Hæreticorum libri sunt Animarum venena.
ctione, velut ex rerum pestiferarum contrectatione, non modò rudibus; sed sæpè
etiam doctis, ac peritis hominibus, subuersionis periculum imminere: quid mirum;
quòd inde sibi hunc ad lapsum gradum Senensis struxerit? cùm eos sibi, ab hære-
sis Doctore prolatos, curiosiùs legere, atque attentiori animo volutare cœpit?

Hinc quartum illius casus gradum colligimus; quem ex damnato iam olim ab XVI.
Nouitatis studium Hæresis seminarium.
omnibus, Nouitatis studio, sibi miserè cõparauit. Quid enim eum ad hæretici illius
amicitiam, ac familiaritatẽ compulit? Quid in ea stabilem ac immobilẽ fixit? Quid
illius sermonibus delectari, aut dictis fidem adhibere persuasit? Quid tandẽ Hæ-
reticorum libros reuoluere, curiosiùs inuestigare, ac demum ex his hæresis vene-
na suggere, præterquam nouitatis studium docuit? Equidem Nouitatis studium,
hæresum omnium parentem esse, olim monuit Apostolus, cùm ad Timotheum
scribens ait. *O Timothee depositum custodi, deuitans profanas vocum nouitates, & opposi-*
Timoth 6.
tiones falsi nominis scientiæ, quam quidam promittentes exciderunt à Fide. At quænam
sint profanæ istæ vocum nouitates, quas deuitandas docet Apostolus; præclarè
Vinc. Lirin. aduers. Hær. c. 33.
explicat Vincentius Lirinensis. *Quid est* (inquit) *profanas? Quæ nihil habent sacri, ni-
hil religiosi, ab Ecclesiæ penetralibus, qua est Templum Dei, penitus extraneas. Profanas*
(*ait*) *vocum nouitates; Vocum, idest dogmatum, rerum, sententiarum nouitates, quæ sunt
vetustati, quæ antiquitati contraria.* Nihil hoc nouitatis studio perniciosiùs esse, inde
Nouitatis studiũ quàm perniciosum.
cuique exploratum esse potest; quòd nulla vnquam hæresis, prærerquam ex pro-
fana huius nouitatis cupiditate ebulliuit. Nemo hæresim amplexus est, qui priùs
antiquæ fidei bellum non indixerit, atque à prisca se Ecclesiæ Religione non dis-
suerit. Denique hoc apud omnes hæreses solemne est, atque legitimum: vt sem-
per profanis nouitatibus gaudeant, antiquitatis scita fastidiant, & per falsi nomi-
nis scientiam, à fide naufragos efficiant.

Id Senensis suo casu totam posteritatem præclarè docuit: dum præter id, quod XVII.
Ecclesiæ depositum duntaxat custodiendum.
semel acceptum est, & ab Ecclesia traditum, aliud temerè inquirere voluit: inde
enim, & casus, & hæresis illi orta: quandoquidem, non quod depositum est, iux-
ta Apostolum, custodire: sed quod temerè inuentum, ac suppositum, pro fi-
Vinc Lirin. aduers Hæres.
de colere maluit. At qui certam, ac tutam fidei regulam sequi volunt, Liri-
nensem egregiè docentem audiant. *Quid est depositum?* (inquit) *id est, quod sibi*

creditum

creditum, non quod à te inuentum: quod accepisti, non quod excogitasti; rem non ingenij, sed doctrinæ: non vsurpationis priuatæ, sed publicæ traditionis: rem ad te perductam, non à te prolatam: in qua non Auctor debes esse, sed custos: non institutor, sed sectator: non docens, sed sequens. Depositum (inquit) custodi, Catholicæ Fidei talentum inuiolatum, illibatúmque conserua. Quod tibi creditum est: hoc penes te maneat; hoc à te tradatur: aurum accepisti, aurum redde: nolo mihi pro alijs alia subijcias: nolo pro auro, aut imprudenter plumbum, aut fraudulenter æramenta supponas.

XVIII. Quintus portò illi ad casum gradus fuit Animi leuitas. Quis enim eum aut grauem, aut prudentem virum esse existimet, si Tertulliano credimus, quem hæresis potuit demutare? Equidem, qui antiqua fide cum noua commutata, nouis se doctrinis abduci sinunt; eò sanè se leuiores produnt, quòd nulla mentis constantia prædìti, ab eo, quod illos vocauerat, in gratiam Christi, in aliud Euangeliũ mira leuitate transferuntur: & noua cuiusdam veritatis specie delusi ab antiqua fidei veritate, quæ semper Catholicorum fuit, se auelli patiuntur. Quamobrem Cyprianus, *Nemo*, inquit, *existimet, bonos de Ecclesia posse discedere: Triticum non rapit ventus, nec arborem solida radice fundatam procella subuertit. Inanes paleæ tempestate iactantur, inualidæ arbores turbinis incursione euertuntur.* Animi leuitas Arrium, Nouatum, Basilidem, ac cæteros antiquos Hereticos perdidit. Eadem Bucerum, Lutherum, Caluinum, ac reliquos Neothericos Heresiarchas dispersit. Quid mirum, quòd & Ochinum cum his quoque velut leuissimam paleam rapuerit.

Tertul. de Præscr. Heret.

Leues animo ad Heresim procliues.

Cypr. de vnit. Eccles.

XIX. Sextum verò gradum, huic affinem, misero ædificauit: Superbia, quæ cùm omnium hæresum mater sit; teste Augustino, Senensem quoque à vera fide exortem præstitit. Quænam enim hæc Superbia est, vt tantillus homo totius Ecclesiæ, atque Orthodoxæ fidei iudicem vltrò seipsum constituat? Atque antiqua doctrina, ac fide proscripta, supra Ecclesiam, supra Patres, supra Concilia, supra omnium Theologorum sensum, denique supra totius Orbis Christiani consensum, solus sapere præsumat, ac noua dogmata pro fide sibi colenda proponat? Equidem haud mirum est, quòd tantus animi tumor in hæresum tandem saniem erumpat. Vox enim Pauli est: *Si quis aliter docet, & non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi, & ei, quæ secundum pietatem est, doctrinæ: superbus est, nihil sciens: sed languens circa quæstiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur inuidiæ, contentiones, blasphemiæ, suspiciones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum, & qui à veritate præuaricati sunt.*

Aug. de Pastor c. 8.

Superbia omniũ Heresum mater.

1. Timot. 6.

XX. Postremò denique gradu, Senensis sibi viam ad lapsum strauit, cumulata quadam Animi Malitia, ac maxima peccatorum mole; quæ illum in hæresis tandem barathrum demersit. Cùm enim (teste Plutarcho) à magnis ingeniis, vt magnæ virtutes, ita vitia etiam magna proficiscantur. Illud quoque certum est ex Hieronymo, Neminem facilè hæresum Auctorem esse, qui ardentioris non sit ingenij, ac maiora naturæ dona non acceperit. Quapropter sæpenumero fit; vt hi ipsi, qui externa facie boni, ac probi ab hominibus iudicantur, maximis vitiis in animo laborent; atque hi, vt plurimùm, sunt; qui in hæresim, quæ vitiorum omnium excrementum est, labuntur. Ex quo id nobis licet conijcere: Ochinum non statim in hæresim prolapsum fuisse: sed ingenti quodam vitiorum, quæ intus in animo latebant pondere pressum, plurimis flagitiorum gradibus, tandem in eam se præcipitem dedisse.

Confirmata Malitia Heresim strait.

Plutarch. in Demetrio.

Hier. l. 2. in Ose. cap. 10.

XXI. En, quibus tandem gradibus infelix ad malorum extremum, Deo scelera vlciscente, descendit, quos minimè reticere æquum fuit: nedum lapsus causas taceamus, minus & Historiæ grauitati, & legentium vtilitati consulamus: & dum nota scelera non arguimus, errorem probare videamur.

XXII. Veruntamen hoc ipso anno, dum hic ruinam sibi, ob superbiam parat: alter sibi, humilitate, viam ad Cælum sternit. Senensis dum, Ecclesiam matrem habere contemnit, à Dei filiatione expellitur: neque enim (teste Cypriano) Deum Patrem habere potest, qui non habet Ecclesiam Matrem. At verò Fr. Humilis

Cypr. de vnit. Eccles.

Offidanus, in S. Ecclesiæ gremio diem extremum agens, in libertatem gloriæ filiorum Dei vendicatur.

F HUMILIS Offidani Vita, & Gesta.

XXIII. Magnus in hoc viro (vbi primùm à Ludouico Forosemproniano Religioni fuit adscriptus) virtutum splendor eluxit: de quo, etsi pauca scriptis exarata habeantur; amplior tamen illius Sanctimoniæ olim apud omnes fama fuit. Quæ verò memoriæ commendata sunt, tam mutilatè, ac imperfectè traduntur, (quod sæpè primis horum temporum Scriptoribus accidit) vt plura sint, quæ ab iis desiderantur, quàm quæ ab ipsis commemorantur. At aliquid eorum temporum humilitati condonandum est, non Scriptorum vitio dandum, quibus non Historiam texere, sed paucorum duntaxat gestorum notulas conficere, propositum erat: in quibus sæpè nec genus, nec patria; interdum etiam nec loca, in quibus res gestæ sunt, à tenebris vendicantur; quare haud vlli mirum videri debet, si quæ imperfecta nobis consignata sunt, minùs quoque integra à nobis reddantur.

XXIV. Humilis igitur Sacris initiatus, ac Sacerdos munctus, vt res ipsa nomini responderet; tanta præ cæteris humilitate, ac suiipsius contemptu affulgere cœpit: vt nihilo magis, quàm suiipsius despectu, ac contemptu, oblectari videretur. Eo fiebat, vt cùm cunctos honore dignos, se solum ignominia afficiendum existimaret, vniuersis absque vllu personarum delectu, promptissimè sibi obsequendum putaret. Profundis itaque in vera humilitatis virtute, perfectioris vitæ iactis fundamentis; ne ea aliquando flante tentationum turbine subrueret; Orationis studio, atque assiduitate muniendam censuit: Cuius idcirco tantoperè studiosus fuit, vt omnem temporis partem, quam in Obedientiæ, aut charitatis officiis non impendebat; in Oratione, ac præsertim in Dominicæ Passionis contemplatione expenderet: hanc diu, noctúque sibi amicam, & familiarem conciliabat: hanc vberrimis semper lachrymis prosequebatur: illúdque Bernardi consilium altè animo retinebat, monentis: *Sit tibi Iesus semper in corde: & nunquam Imago Crucifixi ab animo tuo recedat, hæc tibi sit cibus, & potus, dulcedo, & consolatio tua: mel tuum, & desiderium tuum, lectio tua, & Meditatio tua, Oratio & contemplatio tua; vita, mors, & resurrectio tua, semper cogita illam.* Atque hæc antiqua semper fuit, huius Religionis pietas, quam à B. Francisco Patente, velut hæreditate transmissam, accepit: vt Christi vulnera, ac Passiones, olim, atque etiamnum filiis, summa Religione, ac iugi memoria prosequenda proponat: quò iuxta Apostoli consilium, Recogitantes eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersùs semetipsum contradictionem: non defatigemur, viribus nostris deficientes. Etenim teste Isidoro. *Si Passio Redemptoris ad memoriam reducatur; nihil tam durum est, quod non æquo animo toleretur.* Nemo vacantem, nemo confabulantem, otiosum nemo vnquam vidit. Illúdque illi sæpè in ore versabatur. Cui multa agenda incumbunt, otio vacare haud posse. Perpetuum siquidem illud sibi opus exantlandum sentiebat, quo Euangelicæ perfectionis fastigium ex Regulæ, ac Minorum Instituto, sibi conscendendum præstituerat. Idcircò Fratrum, vt plurimùm, consortia fugiens, Orationis, quam velut preciosissimum animi thesaurum habebat, cum primis studio vacabat.

Profunda illius Humilitas, ac virtutes describuntur.

S. Bern. in l. form. hon. vitæ.

Ad Hebr. 12.

S. Isid. lib. de summ. bon.

X X V. Ad prædicationis munus vocatus, cùm totus Dei charitate flagraret, tam feruenter Dei Verbum disseminabat: vt & audientium animos ardentiùs ad virtutem accenderet, & summa sæpè odia, ac inimicitias extingueret. Prædicationem verò non Rhetorum eloquētia; sed tam singularis vitæ austeritas commendabat: vt cum perpetua pedum nuditate, ac frigoris tolerantia, brumali potissimùm tempore, in quo absque sandaliis incedens, solo habitu absque tunica vtebatur: catenam premeret, quotidiana quoque ieiunia, quæ sæpenumero, ac præsertim cùm B. P. Francisci quadragesimas ieiunaret, ad solius panis, & aquæ victum contrahebat; prolixas itidem in oratione vigilias, ac plerásque alias corporis macerationes coniungeret; quibus prædicationem suam vberrimo semper animarum lucro ditabat. Plerásque hunc Virum à Deo reuelationes, atque alia diuinæ amicitiæ signa accepisse,

Plurimas à Deo reuelationes accipit

communis

communis eo tempore, apud Fratres fama fuit: inter quos haud vulgaris, de illius Sanctimonia, vbique opinio disseminabatur.

XXVI. His, & aliis præstantioris vitæ virtutibus, cùm Humilis animum exornasset; hisque sedulò, ac fideliter Domino ministraret; cum Fr. Antonio Vlyssiponensi, Clerico, Neapolim proficiscitur. Porrò eo tempore, necdum in S. Germani Oppido, quod ad Montis Cassini radices iacet, Capucinorum Conuentus extructus fuerat: quapropter ad Monachorum S. Benedicti Cassini Montis diuertentes, ab his humanissimè hospitio excipiuntur. Vix autem ad Cœnobium appulerant, quum Humilis acuta febri corripitur. Cùm verò morbo ingrauescente vitæ finem sibi adesse intelligeret: mox sancta Ecclesiæ Sacramenta poscit. Atque vbi præclaram vitæ normam, quam eousque exhibuerat, illustrioribus, Patientiæ, Charitatis, ac feruentioris spiritus exemplis in morte cumulauit, quibus magnopere Monachorum animos ad pietatem accendit: rebus humanis valedicens, depositisque mortalitatis exuuiis, ad Superos euolat. Cuius rei, præter vitam summa cum virtutum laude transactam, illud testimonium fuit. Illius enim Corpus, quod in communi Monachorum sepulchro conditum fuit, cæteris corruptione exesis, integrum post multos annos, ac in nullo à priori statu immutatum, perinde ac si eo die tumulatum esset, à Monachis conspicitur; vt vel eo testimonio animam apud Deum in Cælo gloriosam agere, ac regnare cunctis exploratum esset.

In Cœnobio Montis Cassini diem extremũ claudit.

Integrum illius Corpus post multos annos reperitur.

XXVII. Hoc quoque anno Frater Ioannes de Via, Laicus, Regularis Obseruantiæ, atque integerrimæ vitæ custos, supremum vitæ exitum in benedictione sortitur: de quo Vmbræ Prouinciæ monumenta referunt: quòd cùm ob nonnulla officia pro defunctis Fratribus omissa, à Cæli ingressu post mortem impediretur, Nouitio cuidam deuoto apparuerit, à quo ea pro se officia persolui postulauit: quos cùm Nouitius piè, ac promptè exsoluisset, iterum illi inter B. P. Franciscum, & S. Bernardinum medius apparens, cum iis Cælum ascendere visus est.

F. IOANNES de Via Laicus Sanctimonia cõmendatur.

XXVIII. Ac sub idem tempus, F. Vincentius Calaritanus Laicus, cùm plerosque in Sicula Prouincia annos cum virtute, & Sanctimoniæ opinione transegisset, dum extremo cum morte agone colluctatur, Beatissimam Virginem ad se venientem conspiciens, mox in genua exurgens, circumfusos Fratres ad illius reuerentiam prouocans, expirat, atque ea in Cælum Duce potitur.

F. VINCENTIVS Calaritanus virtutibus clarus, in morte B. Virginem intuetur.

Annus Christi.	Paul. III.	Carol. V. Imp.	Relig. Capuc.
1542.	8.	24.	18.

Capucinorũ Religio maxima tempestate iactatur.

ADEST Annus Millesimus quingentesimus quadragesimus secundus, annus tot tenebrarum caligine respersus; tot nimbis, ac turbinibus, quasi vndosa Maris procella iactatus; tot luctus, ac mœroris fluctibus penè obrutus: tam denique lugubri, ac tristi rerum successu mœstissimus vt cùm in eo Dominus, vix adolescentem Reformationem, ad fletum, ad planctum, ad cineres, & ad caluitium vocet; haud frustrà illi Vates olim occinisse videatur: *Aperi, Libane, portas tuas, & comedat ignis cedros tuas. Vlula, Abies, quia cecidit Cedrus; quoniam magnifici vastati sunt. Vlulate quercus Basan, quoniam succisus est saltus munitus. Vox vlulatus Pastorum, quia vastata est magnificentia eorum.* I.

Zachar. ij.

Quid enim Libanus (quæ vox, *Candidum*, apud Hæbreos sonat) prætterquam nouam Capucinorum Religionem, multo hactenus virtutum, ac Sanctimoniæ candore renitentem, præsefert? Quæ cùm tanta Regularis obseruantiæ, ac Seraphicæ perfectionis apud homines laude floreret; vt in eam cuncti, velut in nouum Orbis prodigium, mentem, oculósque intenderent; hoc anno, maximo, ac deplorando incendio deuastata, ferè ad cineres redigitur. Ignis enim ille, qui olim speciosa deserti consumpsit, atque ipsa Ecclesiæ abdita penetrans, quondam Arrium, Donatum, Manichæum, Nestorium, atque alios hæreticos combussit; in huius sinum erumpens, Cedrum, quæ in ea altissime eminebat, deuorauit. Heu, cui Abieti, quæ Cedrorum altitudinem æmulatur, vlulandum non est; cùm altissimam Cedrum, quæ Cæli verticem sua proceritate contingere videbatur, misero casu prostratam cernat? Cui non quercui, tametsi in Basan, Regione scilicet, & Religione pinguissima, ac virtutum feracissima satæ expauescendũ erit; quum tam illustrem plantam, quæ firma, ac immota videbatur, formidando Dei iudicio succisam, atque euulsam intueatur? Quare haud immeritò Pastorum vox, ac vlulatus hoc anno auditur, quum gregis Pastor suo occasu, ac turpi lapsu, eorum gloriæ non mediocres tenebras offundit. II

Ochini Generalis casus insinuatur.

Hactenus quidem, ob plurimam, qua Senensis Generalis apud Pontificem, ac Christianos Principes præstabat, auctoritatem, & existimationem, Capucinorum Religio nonnulla pace, ac tranquillitate potita fuerat. At breuis pax hæc, ac tranquillitas fuit; quinimmò in hac pace, amaritudo illius amarissima erupit; nam repentina tempestate exorta, ea tam dirè hoc anno iactata fuit, vt vix extremum naufragium euaserit. Id verò quo pacto acciderit, suo ordine explicandum est. III.

Annus Pontificatus Pauli III. iam octauus agebatur, quum Pontifex, qui in publicum Ecclesiæ commodum, maxima sollicitudine, animum intendebat; vt Christianæ Reipublicæ malis, quibus illa iamdudum vexata, ac propemodum oppressa erat, aliqua tandem ex parte mederetur; Generale Concilium, quod priùs Mantuæ, dein Vicentiæ indictum fuerat; demum in Vrbe Tridentina conuocandum statuit: At quanquam Indictionis Bulla hoc anno edita fuerit, haud tamen ante annum 1545. in eo Patres consederunt. Interea verò dum ea, quæ Concilio necessaria sunt, parantur: Cardinalis Carpensis, totius Ordinis Minorum Protector à Pontifice constituitur: à quo Senensis, iubente Pontifice, Venetias ad Dei Verbum in ea Vrbe, per totum quadragesimale tempus, disseminandum mittitur. IV.

Concilium Trident. à Paulo III. conuocatur.

Iam

V. Iam miser, antequam è Neapolitana Vrbe discederet, à seipso discesserat, atque ab Hæretico Ductore seductus, corruptissimum, atque alienum à Catholica Fide animum gerebat, cùm accepto Pontificis mandato Perusiam venit. Qui res malas, ac improbas dixit: nullis suapte natura terminis contineri; sed subinde moueri, & in maiorem semper petulantiam, & improbitatem excrescere; donec omnem prorsus impietatis modum excedant, haud profectò malè sensit. Improbitas namque, quæ sua semper natura vescitur, quò maior in homine est, eo semper in deterius proficit. Nihil sanè hæresis malo perniciosius, aut horribilius esse potest; *Mala semper in peius suapte natura proficiunt.* quod omnem Dei fidem in homine depascitur. At illi haud satis est, potiora in homine bona deprædari, nisi ignis instar, non proprias tantùm, sed alienas quoque ædes deuoret. Hoc pacto Ochinus cùm pestiferam, ac sæpiùs confirmatam, hæreticam tabem in mente gereret: haud sibi eam in animo tantùm latere; sed in alios quoq; illius saniem defluere voluit: vt se ex eorũ numero esse ostenderet: de quibus ait Apost. *Et sermo eorum, vt cancer, serpit.* Cùm enim Venetias appulisset: Quadragesimalisq; prædicationis munus, in S. Apostoli Ecclesia, quæ illustrior illius Vrbis habetur, turbis vndiq; ad eum audiendũ confluentibus obiret: quasdam inter concionandũ propositiones, Hæretica tabe infectas, velut zizania in medio Tritici, disseminare: quibus haustam animo hæresim propinare; atque imperitam plebem, sub emẽtito Catholicæ doctrinæ nomine circumuenire, ac in errorẽ inducere conatur. 2. Timot. 2. *Ochinus venetiis prædicans, Hæresim disseminare tentat.*

VI. Erat Senensis (vt alibi diximus) facundissimus suæ tempestatis Orator: cui, & Religionis Capucinorum nomen, quo nun mediocris Sanctitatis opinionem iam sibi apud omnes comparauerat, & apparens ille virtutum splendor, vim plurimam, atque auctoritatem conferebant. Quo fit, vt cùm magna ipsius apud populos existimatio esset: iis facilè vniuersa, quæ vellet, persuadere posset. Sed cùm ea Vrbs, si quæ alia, tunc maximè Virorum ferax esset, qui ingenij perspicacitate, prudentia, ac Catholicæ Fidei zelo præcellerent: eo factum est, vt quæ ab eo minùs Catholicè dicta fuerant, diligenter adnotata, ad Apostolicum Nuntium deferretur (needum enim Sacrum Inquisitionis Tribunal, quod post Tridentinum Concilium erectum fuit, tunc in ea Vrbe vigebat) Veruntamen quandoquidem tanta versutia, & calliditate Senensis hæreticam doctrinam ambagibus, atque amphibologiis inuolutam proposuerat: vt facilè in Catholicum sensum detorqueri posset. Hinc cùm primùm ab Apostolico Nuntio, vt eorum, quæ in suggestu docuerat, rationem redderet, ad examen vocatur: hæreticas propositiones sibi obiectas, facilè Catholico sensu deludit; ac impunis euadit. *Tanquam Hæresis suspectus, ad Apostolicum Nuntium defertur.*

VII. At verò cùm hæreticæ illius pestis apostemate, tam altè Ochini pectus tumeret: vt iam illius saniem, quin se se effunderet, compescere non valeret: iterum vẽnena diffundit, atque in has publicè pro suggestu voces erumpit. Quid agimus, ô Viri Veneti, quid laboramus? Si eos, ô Vrbs, Maris Regina, qui tibi vera annunciant carceribus mancipas; si ergastulis claudis, si vinculis constringis, quis iam veritati locus reliquus esse potest? Vtinam liberè veritas enunciari posset, quot cæci lumen reciperent? Hæc dicta Apostolicum Nuncium suggillabant, qui non pridem quendam Iulium Mediolanensem Theologiæ Magistrum, ipsi Ochino charissimum, ac familiarissimum, ob hæresim, qua criminatus fuerat, in vincula coniecerat. Etenim Iulius hic, Neapoli ab eodem Valdesio, à quo & Senensis, hæresim didicerat: quibus cùm Petrus Martyr Lucensis, alterius Ordinis Predicatorum, tertius accessisset. Hi profano, seu potiùs Diabolico hoc triplici amicitiæ funiculo copulati, in Catholicam Fidem coniurauerant. Dæmon verò, qui impium hunc funiculum texuerat, ac simul colligauerat, coniunctos etiam omnes aliquando ad hæreticos impulit. *Iterum Hæresis venena diffundit.* *Iulius Mediolanensis Hæreticus.*

VIII. Id itaque cùm Apostolico Nuncio relatum, ac certo testimonio comprobatum fuisset, is protinus Senensem à prædicationis officio suspendit; ac Pontificem de omnibus certiorem reddit. Ea res Reipublicæ, quæ ob singularẽ illius facundiam, itq; in dicẽdo vim, plurimũ Viri studio tenebatur, minùs grata fuit. Quapropter ira *Senensis à Prædicationis officio suspensus Felz. opera restituitur.*

cum

cum Apostolico Nuncio actum est; vt post tertium suspensionis diem, liber ad prædicationem rediret. Senensis verò Concionatorio muneri redditus, cùm certos à Nuncio exploratores destinatos haud ignoraret, qui singula dicta sua diligentiùs obseruarent; proprium periculum extimescens, ab hæretica quidem tandiu doctrina abstinuit; quoad quadragesimale pensum absolueret. Eo verò absoluto, statim Veronam se confert, vbi cùm plurimos sibi in hæretica doctrina discipulos conciliare vellet; collectis vndique ex tota Veneta Prouincia Concionatoribus, minùs in Theologica disciplina eruditis; quasi qui eos meliùs, ac perfectiùs, tam in Theologica scientia, quàm in Prædicationis officio, ac prædicandi methodo instructurus esset, scholam instituit; in qua ipse infidelem planè Magistrum, ac Doctorem se exhibet.

Verona B. Pauli Epistolas Heretico sensu interpretatur.

IX. Hoc igitur sibi munere suscepto, cùm Pauli Epistolas sibi exatandas proposuisset; cœpit impietatis Magister in Cathedra pestilentiæ sedere; ac tam calida, ac versipelli rerum, ac sententiarum corruptione, verum, ac Catholicum sensum peruertere; vt hæretica dogmata, his pro certa, ac orthodoxa fide propinaret. At quanquam Vir mente corruptissimus: quæ Hæreticorum natura, ac studium est, in id totus incumberet; vt vniuersos, quos sibi Auditores adsciuerat, in idem, in quod ipse prolapsus fuerat, Hæreseon barathrum pertraheret: vix tamen, Deo suos seruante, id assequi potuit; vt paucissimos partim falsa rerum apparentia: tanquam recti specie, deceptos: partim propria Magistri auctoritate permotos, eò compulerit; vt Hæresis tandem venenum ebiberint. Magna siquidem est Magistri vis, atque ad persuadendum auctoritas. Neque enim quis facilè sibi aspernandum putat, quod a Magistro didicent, cui animum informandum tradit.

Pontifex erga Senensem benè affectus.

X. Dum itaque Senensis, Veronæ, Hæreticum Virus omni studio tentat diffuudere. Pontifex, qui Apostolici Nuntij apud Venetos agentis, atque aliorum literis; rerum, quæ ab eo agebantur, certior fiebat: vix quæ de Senensi dicebantur, vera esse, sibi in animum inducere poterat. Quamobrem eum Romam aduocandum statuit; haud eo planè consilio, vt in eum aliqua ratione animaduerteret: sed vt ab illo potiùs, quæ illi animo sententia inesset, diligentiùs indagaret. Erat Pontifex erga Senensem vsque adeò animo propensus: totque in eum singularis beneuolentiæ signa declarauerat, vt in eam haud pauci opinionem adducerentur, quòd ab eo in Cardinalium numerum breui adscribendus esset. Ob id Pontifex cùm illius honori, & existimationi consultum vellet, non in vincula conjci, aut publicè Romam, velut hæresis suspectum euocari vult voluit: sed humanissimè cum eo agens, Cardinale Carpense, qui Ordinis Protector erat, accersito; cum eo rem ita gerendam statuit; vt per Ordinis Procuratorem, ac priuatas illius literas, Ochinum Romam aduocandum curet.

Ochinus Bernardini Astē sis literis Romam euocatur.

XI. Quamobrem Bernardinus Astensis, qui in superiori Capitulo, Ordinis Procurator institutus fuerat; cùm primùm à Carpense Apostolicum mandarum accepit; confestim ad Ochinum Generalem scribens, eum ob res grauissimas à Pontifice Romam aduocari narrat: omnémque illi prorsus moram abrumpendam, vt eò celeriùs, quò fieri possit, se in Vrbem conferat, per literas significat. Ochinus, accepta Astensis Epistola, tametsi ex ea nihil apud se sinistrum suspicaretur: attamen, quoniam sæua semper timet praua conscientia, discessum in dies procrastinabatur, donec à pluribus sibi succedentibus literis compulsus, Romam tandem versùs iter arripit. Verona itaque digressus, cùm Florentiam peruenisset, in ea Vrbe Petrum Martyrem Lucensem, quem Hæretico morbo laborantem supra commemoraui, fidum sibi Achatem offendit: à quo post oscula, & amplexus, ac familiaria colloquia, cùm interrogaretur, quónam tenderet: Romam, inquit Ochinus, quò me Pontifex vocat; ac plerique mihi honores, ac fausta ominantur. At ille confestim. Heu, miser, inquit, quò pergis? Romam ne? vt in ea canitiem tuam cum dolore ad Inferos deducas? Tu ne illusoribus aures præbes, qui inauspicatam tibi digni-

tatem

tatem vltrò mentientes promittunt? Quasi, quid Romæ in tuam perniciem agatur, ignoremus. Quid honores? Quid fausta tibi fingis? Non tibi Roma triumphos; sed certos (mihi crede) carceres parat: neque fausta precatur, sed inauspicata tibi pollicetur. Siste gressus, & si amico credis, eò iter dirige, vbi pura Euangelij veritas liberè coli, ac prædicari queat. Geneuam eundum est, vel in Germaniam proficiscendum, vbi omnia tuta, hic omnia periculis plena. En mihi literas à Saxoniæ Duce, aurúmque ad itineris sumptus ne dum necessarium, verùm, & vtrique vberrimum, quid vltra cunctandum?

XII. His perterrefactus Ochinus, cùm amico fugam persuadenti, sibi meliùs parendum duceret: mox mutato consilio, à Romana profectione animum reuocat, atquè ad Hæreticos sibi conuolandum proponit. Quidam in Germaniam eum tunc profugisse existimant: alij longè meliùs Geneuam profectum fuisse sentiunt, cùm in hanc sententiam, aliorùm quoque Auctorum fides conspiret. Pseudomartyr verò vbi Ochinum ad Geneuense iter paratum animaduertit; oblata illi quadam pecuniæ summa, quæ ad itinerarios sumptus sufficeret: paulò post ipse quoque Germanicum iter aggressus, in Saxoniam se confert. *Ochinus fugã arripit, & Geneuã se confert.*

XIII. Hanc verò singularem Dei Opt. Max. in Religionem prouidentiam fuisse; ne scilicet, hæc hæresum zizania, latiùs in Congregationis perniciem serperent; sed maturè potiùs, atque in ipso ortu, antequàm altiùs in pusillo Domini Agro excrescerent, euellerentur; Domino ipso, id pluribus reuelante, exploratum fuit. Nam hoc ipso anno primùm, in Conuentu Fulginij Vmbræ Prouinciæ. Nouitius quidam Laïcus, Gratianus nomine, ac Patria Florentinus, cælesti visione rem à Domino significatam accipit.

XIV. Erat Gratianus Obedientia, ac simplicitate insignis, qui cùm nonnullis aduenis Fratribus, sub vesperum ad Conuentum aduentantibus., dum alij charitatis iura persoluunt: is, (quod sæpè Nouitiis contingit) ineptè, ac præposterè aliquid egisset; ob id à Nouitiorum Magistro ab eò munere pulsus, in Ecclesiam abire, præcepto compellitur. Gratianus dicto parens, cùm in Ecclesiam secessisset, ante Altare Orationi vacabat. Solent Nouitiorum Magistri, apud Capucinos, Hyemis præsertim tempore, stata noctis hòra, signo edito, Nouitiis in Ecclesiam collectis benedicere, eósque benedictione firmatos ad quietem dimittere: neque vlli Nouitiorum ante Magistri benedictionem ab Oratione licet recedere. Contigit verò, vt propter illorum hospitum aduentum, Magister diutiùs charitatis officiis implicatus, Nouitij, qui in Ecclesia orabat, prorsùs immemor, nullo dato signo, aut benedictione illi impertita, ad quietẽ accederet. Gratianus verò in Ecclesia orans, cùm absque Magistri benedictione inde nollet recedere; in ea constanter, vsque ad matutinas horas, quæ media nocte pulsari solent, in Oratione persẽuerabat. Deo porrò illa mentis obedientia, ac simplicitas adeò grata fuit: vt eam cælesti hac visione compensare voluerit. *Senensis Casus Gratiano reuelatur.* *Gratiani Obedientia insignis.*

XV. Gemina adhuc deerat ad matutinum Officium hora; cùm Gratianus Ecclesiæ fores magno strepitu patefieri, ac lucidissimorum quorundam hominum multitudinem, velut in supplicatione dispositam, Ecclesiam ingredi conspicit. Erat illa gloriosorum hominum turba, in duas partes discissa; quarum prior Sacerdotalia indumenta pretiosissima gerebat; in eáque Diaconi, ac Subdiaconi thuribula, ac nauiculas incensi plenas ferentes, suis officiis ministrabant: posterior verò vestibus auro textis, cyanei coloris, speciosissimis induebatur. Ij omnes bini incedentes, cùm ad Altare Sacrosanctæ Eucharistiæ peruenissent; vbi profundissimè se ante illud inclinarunt, in duos se ordines, hinc, & inde, per totum Ecclesiæ spatium diffuunt; & commune Fratrum sepulchrum, quod in medio Ecclesiæ iacebat, cõuersis vultibus intuetur. Interea ex Sacerdotibus prior è suo ordine excedens, profunda priùs Sacramento adoratione exhibita, aspectúque ad Ecclesiæ fores conuerso, ante Altare subsistit: cui mox Diaconus, thuribulum prunis ardentibus

ipsius oculis repentè euanuisset: Gratianns Matutinæ Horæ signum pulsari audit.

XIX. Vmbriæ Prouinciam eo tempore Frater Liberius à Domodoscella Prouincialis Vicarius moderabatur: cui cùm Gratianus, quæ cælesti visione sibi demonstrata fuerant, manifestare nun auderet: in vberiores se se lachrymas effundebat; Porrò hos dum in fletus prorumpit; en extemplò Magister aduenicns, fletus ab eo causam exquirit: Gratianus verò totam illi visionis, quæ sibi demonstrata fuerat, seriem narrat. Erat hoc anno Fulginiensis Conueutus Guardianus, Franciscus Aesinus, Vir omni sapientia, ac virtute clarus; cui cùm Magister, Nouitij visionem retulisset, is haud illam aspernendam censet: sed Gratiano accersito rursus illam sibi narrari iubet. Moxque Prouincialem Vicarium, eius per literas certiorem reddit. Cunctis verò rei exitum suspensis animis expectantibus; cùm vix bini posthæc menses elapsi essent; En nuntius omuium infaustissimus fert, Ochinum Generalem ad Hæreticos transfugisse. Inde verù quanta Religioni tribulatio, ac calamitas orta fuerit, pauló inferiùs declarandum erit. *Ochini post duos menses casus renunciatur.*

XX. Verùm enimuerò, quæ summa Dei in nos benignitas fuit: Ne tam grauis procella, quo pusillæ Reformationis cymba, ad naufragium vsque iactanda erat; remigantes lateret; haud semel Dei clementia, eam diuinis è Cælo testimoniis, ac cælestis præsidij pollicitationibus præmunire voluit; ne ij animum aliquando, inter tot aduersos fluctus, despondeꝛent; aut mente consternati, remos abijcerent. Quadriennio namque ante hoc tempus, Ochini, atque aliorum, si qui fuerunt, casus, cuidam Fratri Antonio Pinaroliensi, Genuensis Prouinciæ Concionatori, ac Theologo, diuinitùs, ac specialiùs hac visione explicatus fuit. Videt hic in visu, præcelsum Montem, ascensu difficilem, ac præruptis vndique rupibus septum: in cuius vertice Capucinorum Domus, vnà cum Refectorio extructa cernebatur. Eu verò cùm plerique Capucini Fratres, hàud magno absque labore, conscenderent; vix ad Montis iugum peruenerant, Cùm mox Refectorium petentes, in eo omnes considere videbantur. *F. Antonij Pinaroliensis, altera de Ochini casu visio narratur.*

XXI. Porrò in summo Refectorij capite, Fratrem quendam velut reliquorum Caput, ac Magistrum intuebatur, qui Bibliorum Codicem cæteris audientibus prælegebat. Inter eos verò, qui illius auditores erant, in ipsu Refectorij limine, à dextro latere, F. Bartholomæum à Cunio, Venetæ Prouinciæ Concionatorem, cum aliis sedentem videt. Dum in hæc Antonius mirabundus animum intendit: Magistrum quendam ex Minor. Conuentualium Ordine, Refectorium ingredientem animaduertit: qui cùm in F. Bartholomæum oculos coniecisset; vi è Sede exturbatum, è Refectorio expellit, ac suam sibi Sedem vindicat. Bartholomæus verò è Refectorio pulsus, per Montis abrupta se præcipitem dedit. Posthæc, qui præsidebat, Doctor, Bibliorum Codice post tergum proiecto, è Refectorio egressus, & cum eo plerique tumultuariè exeuntes, cuncti per iugi prærupta se præcipites agunt. Qui verò in Refectorio permanserant, ostia fortiter occludentes, per fenestras strenuè saxis, ac fustibus aduersùs nonnullos pugnabant, qui eos è Refectorio pellere nitebantur: ac tandin aduersùs eos decertarunt: donec iis longè pulsis, ac profligatis, victores tandem in eo conflictu euaderent.

XXII. Quid hæc Visio sub his symbolis manifestata significaret, Ochini, ac paucorum aliorum lapsus posthæc apertissimè declarauit. Mons namque in quo Capucinorum Domus extructa videbatur, ipsa Regulæ, ac vitæ sublimitas, ac perfectio est; in qua Minorum Religio fundatur: quæ cùm totam Euangelij obseruantiam complectatur, quemadmodnm ex ipso Regulæ initio perspicuum est, in quo ita legitur: *Regula & vita Fratrum Minorum hæc est, Obseruare Sanctum Iesu Christi Euangelium.* Planè altiùs consurgere non potest. *F. Antonij Visio explicatur.* *Reg. c. 1.*

XXIII. Quòd verò, vna ex parte ascensum difficilem, ex altera, altissima præcipitia haberet, iis haud difficile est intelligere; qui Seraphicã Regulam, tum ob altissimam, quam profitetur, rerum omniũ paupertatem: tum etiam ob alia Euangelica cõsilia,

Minoritanæ Regulæ excellentia. quibus suos coltores adstringit; non omnibus, sed robustis tantùm spiritu, obuiam esse non ignorant. Cùm etiam plerisque præceptis, velut altissimis, ac præruptis rupibus septa sit; quæ iis, qui minùs cautè, atque oscitanter in eorum obseruantia incedunt, præcipitium minantur: haud mirum est, quòd ob singularem sui excellentiam, difficultates, ac pericula præseferat. Quò enim ad Euangelicæ perfectionis fastigium altiùs ascendit; eò maioribus cultores suos periculis exponit; si segniùs, quàm par est, in ea percurrenda se gerant.

Fratres verò Capucini, Montes ascendentes, atque in Refectorio confedentes; XXIV. communem eorum, qui ad Religionem vocantur, sortem, ac Dei donum indicant: *Diuersa Fratrum ad Religionem vocatio.* quo tamen diuersimodè vtuntur. Quidam enim ita ascendunt, ac sedent, vt in Dei tabernaculo iugiter habitent, & in Monte sancto Domini requiescant: ij nimirum, qui Religionem, absque vlla praua intentionis macula ingredientes, diuinæ Legis, ac Seraphicæ Regulæ iustitiam operantur. Alij verò ita Montem conscendunt; vt *Rom. 9.* inde grauiori casu ruant, ac præcipites ferantur. *Neque enim* (teste Apostolo) *omnes, qui ex Israël, ij sunt Israëlitæ, neque qui semen sunt Abrahæ, omnes filij*: plerique enim carne, non spiritu geniti, inter B.P.Francisci filios computantur, qui filiorum adoptionem minimè assequuntur. Horum finis interitus est, & Dei vocatio in confusionem ipsorum: atque ij planè sunt, qui cælestia fastidientes, terrena tantùm sapiunt, ac sectantur.

Iam verò, vt rem propriùs attingamus: qui in summo Refectorij capite, velut XXV. omnium Magister, Bibliorum Codicem cæteris explicabat, ipse Ochinus fuit: qui cùm Pauli Epistolas, quemadmodum alibi diximus, Veronæ, iuxta Hæreticum sensum exarandas suscepisset: quorundam ex his, qui eum audierunt, hæretico *F. Bartholomæus à Cunio ab Ochino corruptus* contagiu animos labefactauit: Inter quos potissimus Fr. ille Bartholomæus à Cunio extitit, qui cùm eo tempore Veronæ Guardianus, ac Prouinciæ Venetæ Definitor esset: tam integrum Babylonicæ illius meretricis, quæ hæresis, ac impietas nuncupatur, calicem vsque ad fæcem hausit; vt primus, vti visio præsefert, se se à Catholica Fide, ac Romana Ecclesia in hæresim præcipitem dederit.

Porrò, ne id quoque mysterio vacaret, quod de illius expulsione in visione legi- XXVI. tur: eodem prorsus tempore, quo Fr. Bartholomæus Fidem, ac Religionem deseruit, quidam insignis Theologiæ Magister, ex Minorum Conuentualium Familia: cuius nomen inter antiqua Ordinis Monumenta silet, Vir doctrina, fide, ac virtute insignis, Religionem Capucinorum ingressus, eo velut pulso, ipsius sibi locum, ac Sedem in Religione vendicat.

Ochini lapsus quam turpis. Cæterùm quòd Ochinus, proiecto Bibliorum Codice, & ex illius auditoribus XXVII. nonnulli, è Refectorio tumultuosè exeuntes, se è Monte præcipites darent: Ochini Generalis, & aliorum, si qui eum secuti sunt, & ad Hæreticos profugerunt, quos tamen paucissimos reperio: turpissimum, ac toto Orbi scandalosum casum insinuat: ex quo tanta in cæteros, qui ab hæretica Ochini labe seipsos puros in Religione seruauerant, tempestas orta est; vt vndique ad extinctionem quærerentur. Atque hæc illa pugna est, quam postremò loco visio indicat. Plerique enim, atque adeò Pontifex ipse, in Capucinorum Religionem ita animari cœperunt: vt eam è medio penitus sublatam vellent; vti posterius indicabimus. At qui post Ochini, atque aliorum lapsum, fortes in Religione perstitêre: tot vigiliis, ieiuniis, lachrymis, orationibus aduersùs illos decertarunt: vt Deo præsertim opitulante, victores demum, atque incolumes euaderent.

His tertium, è Calabria, huius miserandi casus vaticinium accedat. Etenim pau- XXVIII. *F. Francisco à Palemone Ochini casus diuinitus reuelatur.* lò ante Ochini lapsum, Frater Franciscus à Palemone Calaber, vir eximia virtute, ac sanctimoniæ opinione apud omnes clarus; dum in Cõuentu Cosoleti, apud Calabros, orationi, quæ meridiano tẽpore, post nonam horã fieri solet, in Choro cum aliis incumberet; palàm Dei virtute in extasim rapitur: ex qua, cùm post longiorem temporis morã, sibi tandem redditus esset, tãtam lachrymarum vim protinus ex oculis

fundere,

fundere, ac tam graues singultus edere cœpit: vt præ mentis dolore, velut insanus & capillos capitis, & barbæ sibi pilos euelleret. Cùmque Fratres illius dolorem lenire cupientes, tanti mœroris ab eo causam quærerent. Heu, Fratres (inquit) heu venit lupus, qui gregem dispergat. Veh gregi, veh gregi, quia nemo est, qui dentes eius valeat retundere. Ignorabant Fratres, quid eo lupi nomine indicare vellet: is verò quod breui futurum erat, palàm reticens, id tantùm F. Antonio Dinamensi, qui illi à Confessionibus erat, his verbis aperuit. Lupum, Antoni, Ochinum Generalem esse noueris, qui grauissima à Fide apostasia Capucinorum gregem breui dispersurus, ac ferè dissipaturus est. Nec longè post, Ochini lapsus toti Religioni funestus accidit. *Franciscus à Palemone Ochini lapsum deplorat.*

XXIX. Postremò, cùm iam Ochinus ab hæretico doctore corruptus, Catholicæ Fidei nuntium remisisset; ne repentino ipsius lapsu, pusillus grex; tam graui scandalo prostratus in mentis pusillanimitatem pertraheretur: suaui diuinæ prouidentiæ consilio factum est: vt cùm iam tres Religionis partes, diuinis reuelationibus, de futuro Ochini casu præmonitæ essent: quarta quoque de eòdem diuinitus instrueretur: vt nulla Orbis Capucini pars Dei benignitate careret. Iam enim Liguria, quæ in extrema Italiæ plaga iacens, Galliæ Cisalpinæ partem sibi vendicat. Vmbria quoque, quæ in Italiæ Vmbilico iacet, Calabria itidem, quæ in altera, atque opposita Italiæ ora sita, Græciam spectat; suas à Deo mali huius imminentis præmonitiones acceperant. Quarta denique Apulia, sua quoque, ex Dei dono, ac liberalitate, cælesti reuelatione cohonestata fuit. Nam Larini, vbi primus Appulæ Prouinciæ Conuentus extructus fuit: dum Fr. Antonius Hispanus, Vir insignis, ac prophetiæ dono illustris, in nemore orat, eo planè tempore, quo Ochinus hæresis veneno Veronæ diffuso, fugam meditatus fuerat; ipsius lapsum, atque à Religione, & ab Ecclesia discessum, ex quo ingens toti Religioni calamitas, ac periculum immineret, diuina reuelatione addiscit. Quam ob rem cùm animo consternatus, grauiter Viri occasum, ac Religionis discrimen deploraret; Totus lachrymis perfusus è nemore redit. Fratrésque in horto obuios habens, itidem ad lachrymas hortatur: quasi qui illa Prophetæ verba sibi vsurparet. *Accingite vos, & plangite Sacerdotes: Vlulate Ministri Altaris, cubate in sacco Ministri Dei mei: quia ignis combussit speciosa deserti: flamma succendit ligna regionis. Defecit gaudium cordis nostri, versus est in luctum chorus noster. Cecidit Corona capitis nostri. Veh nobis, quia peccauimus.* Fratres verò cùm rem ignorantes, fletus causam ab eo percunctarentur: An non amarissimè flendum est, inquit, cùm Religionis iam columna prolapsa est: Domus ruinam minatur. Cecidit è summo Religionis fastigio Ochinus Generalis: ab Ecclesia dilapsus est; ad Hæreticos profugit. Quid non miseræ Religioni plangendum est; quæ talem Ducem sortita est? His sancti Viri verbis Fratres perterriti, rem paulò post, ex euentu, certam acceperunt. *F. Antonius Hispanus Ochini lapsum in oratione videt, ac prenunciat.* *Ioel. 1.* *Tren. 5.*

XXX. Cùm igitur futuro Religionis scandalo, hoc modo à summa Dei benignitate prospectum esset, frustrà Tartareæ Inferorum legiones, in Religionis necem conspirantes, Ochini, & aliorum animos, ad fidei Apostasiam concitarunt; qua funera, ac procellas illi vndique comminarentur. Dei etenim Sapientia, quæ ex malis bona nouit elicere; ex Ochini, & paucorum casu, ac ruina, multorum confirmationem, maiorémque Religionis stabilitatem parauit. Satan quoque qui Capucinos maximè expetierat, vt velut triticum cribraret: altissimo Dei concilio famulatus est, quo Religionem, ea ventilatione, ab inanibus paleis expurgare disposuerat. Ochini verò Generalis lapsus, si profundiùs, ac puriori mentis oculo inspiciatur, antiquum magis Dei consilium, ac propensiorem in Religionem curam commendat. Cùm enim tota Religionis moles, quæ Ochino, velut columnæ subniti videbatur eo cadente, cùm eo simul ruere debeset: Planè cum ea ira diuina virtute solidara est; vt absque vllo sui adminiculo, salua, ac sartatecta consisteret: eo omnibus perspectum fuit, non Ochinum; quemadmodum, nec priorem Matthæum, aut. *Dei erga Religionem prouidentia, in Ochini lapsu commendatur.* *Satanæ arte in Ochini lapsu delusæ.*

Ludouicum, siue alium quemlibet; sed Deum duntaxat, ac B. Franciscum illius columnam, ac fundamentum fuisse.

Ochinus F. Marianum sibi socium assumit.

Iam verò, vt ad Ochinum redeam; is cùm à Cacodæmone, atq; ab amico hæretico persuasus, ad Geneuenses clàm confugere cogitasset: Fratrem Marianum à Quintiano Laicum, Gallicæ, ac Germanicæ linguæ non ignarum, inter alios è Florentiæ Conuentu sibi socium deligit. Hic enim cùm in sæculo rei militari operam dedisset, multas tum Galliæ, tum Germaniæ oras peragrauerat: atque omnibus sua conuersatione gratus, plurimam sibi in negotiis agendis, ob multarum rerum experientiam, prudentiam comparauerat. Postea verò in sacram Capucinorum militiam adscriptus, tantam morum suauitatem, atque erga miseros liberalitatem præferebat, vt B.P. Francisci exemplo, pauperi ab eo semel eleemosynam petenti, cùm nihil haberet, quod erogare posset; his eum verbis compellauerit: Amice, nihil, quod tibi elargiar, mihi superest; præter hoc pallium, quo contegor. At neque illud; quandoquidem meum non est, tibi erogare valeo: attamen si illud abstuleris, haud sanè prohibebo. Quo dicto pallium exfibulauit: mendicus verò pallio illi ex humeris sublato, discessit. XXXI.

Mariani pietas erga pauperem insignis.

Hunc itaque Ochinus, cùm in eo itinere, sibi vtilissimum fore intelligeret, verbis circumuenire parat: simulat enim, se ardentiori diuinæ charitatis æstu, ad Dei Verbum inter Hæreticos disseminandum, impelli: ex quo vel ingens animarum lucrū Deo cedat; vel optata illis Martyrij corona obueniat: atque hac dolosa virtutis specie, Mariani animum, nihil aut doli, aut sceleris suspicantem, ad eam profectionem incendit. At verò cùm Ochinus habitu Religionis exuto; sæculares vestes iam tunc sibi, sociisque induendas proposuisset; durum Mariano videbatur, absque Religionis habitu diuinum illud opus exantlare. At Ochinus omnem mox illi dubitationem ex animo expellens, eam duntaxat, habitus mutationem tamdiu necessariam esse persuadet; donec hæreticorum regiones penetrauerint: ne (quod maximè verendum erat,) ab earum ingressu prohiberentur: ingressos verò Ordinis habitu reassumpto, diuinū opus agressuros pollicetur. Fidem Marianus, haud difficilè, illius verbis adhibet, quē & doctrina, & auctoritate præstātem non ignoraret. Quare summa animi alacritate, cùm vir bonus esset, se ad eam profectionem accingit. XXXII.

Ochinus fugam ploraturus praetex-tu celerat.

Ochinus igitur, tribus sibi sociis adiunctis, nimirū F. Iunipero, F. Francisco, germano ipsius fratre, ac F. Mariano: sæculari habitu Florentia digressus, Mantuam versùs iter arripit; inde Augustam Prætoriam profectus, Alpes Graias conscendit, quibus via est ad Allabroges. Iam ad summum Alpium iugum, quod vltimum Italiæ aspectum claudit, cuncti peruenerant; cùm Ochinus, retrò vultu ad Italiam conuerso, naturali quodam Patriæ amore commotus; quam se deinceps nunquam visurum sperabat: plurimos quoque honores, ac populorum applausus, animo repetens, quibus in ea, inter prædicandum, tam variè affectus fuerat: desolatæ tandem Religionis angustias, alta mente reuoluens; quæ illum tot honoribus exceperat, auxerat, atque eousque tam profusè prosecuta fuerat; vt summâ etiam Capitis potestate donasset: quæ tamen tam impiè, ac perfidè ab eo deserebatur; vt in summa quæque discrimina, hac sua ad hæreticos fuga impelleretur: grauiter animo contristari, ac lachrymari cœpit. Cúmque velut à seipso alienus, nec adesse socios, neque se ab vllo audiri existimaret: has præ graui cordis mœrore, ac latrantis conscientiæ syndeteſi, voces effudit. XXXIII.

Ochinus fugam suam verbis deplorat.

Heu Italia, Orbis felicissima Regio. Heu, dulcis patria, ac natale solum, meæ olim deliciæ, quibus te iam lachrymis prosequar? cùm tam mæsto, ac perpetuò à te exilio disiungor; vt omnem ad te remeandi mihi penitus viam deinceps interclusam esse videam? Iam tuis honoribus minimè fruar, neque fausta acclamantium populorum turbæ, ac copiosissima Nobilium āgmina, amplius me, aut loquentem audient, aut de suggestu reuertentem læta laudum vociferatione excipient. Omnia discessus hic meus rapit. Heu Capucinorum Religio, dolcis mihi olim ho- XXXIV.

spes

ſpes,ac filia. Quot me humanitatis officiis proſecura es? Quot beneficiis deuinxiſti? Quot denique honoribus auxiſti? Cui, aut æqua beneficia rependere, aut gratias ſaltem pro beneficiis referre, æquum erat. Heu,in quantas,me diſcedente, calamitates, atque animi anguſtias te demergendam cerno. Filium enutrieras, & exaltaueras, vt tandem Beniaminum, ac filium dexteræ reciperes: at is Bennoni, ac filius tibi doloris euaſit.

XXXV. Heu, miſer Ochine, quæ te fata agitant? quæ nam te Alecto, Patriam, honores, delicias, Religionem, cui haud inuiſus eras, atque adeò teipſum deſerere cōpellit? Quò abis? Quò fugis? Quò ruis nemine perſequente? Quænam te Orbis plagæ recipient? Ignotæ nimirum, ac barbaræ. Qui te ſinus capient? Gentium ædepol ferarum, quas nulla in exteros humanitas,nulla pietas,aut neceſſitudo fouet: quibus cùm benefeceris, eò immitiores fiunt. Ita ne,miſer Ochine, hodie ad ignotos transfugis, atque iis te curandum committis; quibus cùm nulla miſerorū, prærerquam ſuorum, cura ſit; longè æquiùs,ac celeriùs teipſum, quàm tu tuos, ac patriam deſerent. Multos quidem exilium honeſtauit; plurimos acrior aliqua fortunæ vis atque iniuria, notos, ac illuſtres reddidit: me voluntarium exilium, ac inhoneſta hæc fuga, quæ me nunc longè à Patria expellit, tam turpem, atque infamem præſtat: vt omnem mihi prioris gloriæ, ac honoris apud notos famam depoſcat; atque indelebilem meo nomini apud homines maculam inurat. Heu Capucinorum Religio, tui me maximè miſeret; quæ cùm iam in portu nauigares,terùmque tranquillitate fruereris: orta tibi ex hoc meo diſceſſu, tempeſtate;miſerè ad naufragium vſque iactaberis. At iam conſilio opus non eſt, iacta eſt alea, quò me ſpiritus, bonus ne, an malus rapit,abeo.

XXXVI. Hæc ille oculis in Italiam,cui mox valedicere cogebatur, defixis; tam intentis animis ſecum proloquebatur,vt ne Fratrem Marianum quidem animaduerteret: qui haud longè abſens, illius & animi commotionem, & verba gemitu prolata diſtinctè audierat. Obſtupuit his auditis Marianus; cumque Ochini animum,longè ab eo, quem ſibi ex illius verbis perſuaſerat,diſcrepantem: neque, vt hæreticos ad fidem conuerteret; ſed vt fide, ac Religione cum hæreticis copularetur,ad eos profugientem percepiſſet: mox animo ſuſpendi; & quid in ea te conſilij opus eſſet,mente agitare cœpit. Hinc enim & perſpicuum Viri caſum ingemiſcens, animo affligebatur: illinc imminens Religionis periculum cùm expaueſceret; eo quoque ſibi,ob iniram cum Viro ſocietatem, haud leuiter timebat. Quamobrem ad eum maturiùs accedens, ardentiùs his eum verbis interpellare cœpit. Quænam, (Pater) iſthæc verba ſunt, quæ tibi ex cordis abundantia erumpunt? Ergo ne Catholicam Eccleſiam,ac Religionem deſeris, atque ad Hæreticos fugis? Ita ne Pater incautos decipis, ac tuis verbis credentes illudis? Te nuper adeò Dei amore æſtuantem, & ad Hæreticorum conuerſionem ita auhelantem audiebam; vt me quoque ad Martyrium,pro Fide ſubeundum, compelleres? Nunc verò Dei, ac fidei perduellem, teipſum tam turpiter prodis; vt ad ipſas quoque Hæreticorum plagas,nouum Catholicæ Religionis hoſtem transfugientem cernam. Quis tantum in ſublimi Viro,ac grandæuo Religionis Patre, dolum vnquam ſuſpicatus fuiſſet? Quis tam immane ſcelus,ne animo quidem cogitare potuiſſet, quo te hodie contaminatū declaras? Heu,Pater,& Paſtor,ſiecine teipſum,ac innocentes oues lupis committere, & compto verborum lenocinio ad lanienam trahere feſtinas? Hæccine ſunt verba, quæ tum Florentiæ, tum ſæpè in itinere, tanto animi ardore proferre videbaris; vt prætet Apoſtolicum opus, & Catholicæ Fidei propagationem, nihil ore ventilares:cui etiam maximi quique labores, ac Martyria pro Fide toleranda,haud animo ſatis eſſe viderentur. Iam Pater ad teipſum redi; neque has nomini tuo tenebras offunde: adhuc ſalua res eſt: ne,per Deum immortalem, tanto te ſcelere obſtringe.

F. Marianus Ochini Conſilium percipit.

Ochinum à peruerſo conſilio reuocare tentat.

Marianus Ochino malum dolum, exprobrat.

XXXVII. His, & alia pleráque addit Marianus, quibus Ochinum à cœpto perditionis

Ochinus in scelere pertinax, scelus tamen excusat.

itinere, ac impio mentis instituto auocare nititur. At Ochinus, cùm se ita ex propriis verbis deprehensum cerneret; vt factum nulla tergiuersatione celare posset; rem quidem apertè fateri haud erubescit: eam tamen ad Hæreticos fugam mortis metu excusat, quam sibi à Pontifice comminatam affirmat: Omnes Marianus tunc neruos cœpit intendere, quò illum saltem ab Hæreticorum plagis reuocaret. Rem facilè cum Pontifice componendam persuadet, dummodò ab Hæreticis abstineat. Summas quoque, quas suæ nominis gloriæ eo facto maculas inurit, eidē ante oculos ponit: Nullum denique non lapidem mouet, quò illum à tanto scelere absterreat. Cùm verò se & oleum & operam perdere; frustráque in Aethiope lauando insudare animaduerteret; in hæc tandem verba prorumpit. Heu, Bernardine, Quò te dira mentis consilia rapiunt? Alij quidem casus, & præcipitia horrent. Tu tibi vltrò ruinam quæris. Olim certè te Patrem, ac Pastorem, cùm reuera Pater ac Pastor esses, summa voluptate vocaui. Iam verò absit, vt te, aut Patrem, aut Capucinorum deinceps Pastorem appellem: qui cùm ex Patre in hostem, & ex Pastore in lupum degeneraueris, Religionem, ac Dei Ecclesiam deserens, inter Hæreticos, perpetuos Catholicæ Fidei hostes, Religionísque omnis subuersores, tibi domicilium eligis, Heu miser, quò pergis? quò ruis? quò te præcipitem agis? Verùm audi. Hactenus ego te, cùm sanctæ Religionis caput agnoscerem: fidelissimúmque Ducem, ac Coryphenm mihi persuaderem, haud ægrè sequutus sum: Nullúmque aut mentis, aut corporis laborem reformidabam, te Pastorem sequens: Iam vero, cùm immani consilio te in præcipitia ruentem, ac ducentem cerno: quo pacto diutiùs sequar? An illius me socium præbere fas est: quem impium Religionis, & Ecclesiæ desertorem probo? Nefas omninò: Quapropter, En discedo; ne me casus tuus dissimulantem inuoluat. Verùm id à te peto, vt si minùs tuæ, meæ saltem innocentiæ prospicias, Chirographúmque tuo sigillo munitum conscribas, quo tei totius veritate exarata; omnis de hæresis suspicione labes, quam me ex tua societate contraxisse, facilè quis suspicari posset, apud Religionis Patres abstergatur. Annuit postulationi Ochinus: cúmq; chirographo accepto, Marianus iā discessum pararet, eidē Ochinus Religionis sigillum, ad Venetæ Prouinciæ Vicariū deferendū tradit.

Marianus in Ochinum inuehitur, & ab eo discessum parat.

Marianus ab Ochino discedens, ab eo sigillum recipiens accipit.

Hoc pacto Marianus ab Ochino digressus Venetias se confert: sigillóque Prouinciali Vicario consignato, quæ illi cum Ochino acciderant, enarrat. Vicarius verò cùm Viri innocentiam perspexisset, Mariano benignè, atque impunè recepto, confestim Romam proficiscitur; ac F. Bernardino Astensi, qui inter Generalis Capituli Definitores, primus erat, sigillum offert. XXXVIII.

Maximus in Religione ob Ochini fugā luctus.

Porrò audita Ochini ad Hæreticos fuga, vix sermone explicari potest, quàm ingens Fratrum gemitus vndique excitatus fuerit. Iacebat tota lachrymis demersa, atque animo consternata Religio, Patre orbata, quem sæuus turbo disperserat, horrendúmque naufragium longè ad Hæreticos expulerat. Nihil per omnes Religionis domos, ac Conuentus, prætetquam luctus, ac mœroris voces, audiebatur: quibus, & Patris scelus, & communis calamitas deplorabatur. Vehemens erat omnium dolor: ac præsertim Bernardini Astensis; qui simulátque nuntium de Ochini defectione accepit; protinus Patrum Congregationem aduocat: in qua communi consilio deliberatū fuit; vtante omnia, ad implorandam Domini clementiam, per vniuersa Religionis Monasteria, assiduè Deo supplicationes, orationes, ieiunia, flagellationes, atq; aliæ carnis castigationes fiant: tum verò maturè prouisum, vt diligētissimè in toto Ordine inquisitiones instituerētur: vt si qui fortè ab Ochino corrupti, hæresi aliqua aut errore in Catholicam Fidem contaminati essent, curarentur. Hæc autem inquisitio, tam exacta diligentia, ac rigore vbique, potissimùm verò in Veneta Prouincia, in qua Ochinus Pauli epistolas explicauerat, ac diutiùs commoratus fuerat; præstabatur: vt paucissimi duntaxat, qui Ochini calicem hausertant; atq; hæretica illius doctrina labefactati fuerāt, Ecclesiasticā seueritatē metuētes, ad Hæreticos transfugerint: Alij ab hæresi resipiscentes, errores recantauerint. XXXIX.

Bernardini Astensis, in Religione expurganda, diligentia.

Inter

XL. Inter eos verò, qui ad hereticos transmigrarunt, vnus fuit F. Hieronymus Melphitensis, Concionator, qui etsi parum in diuinis literis eruditus esset, celebre tamen, in Dei Verbo disseminando, sibi nomen comparauerat. Hic Ochini Veronæ auditor, cùm primùm illum ad Geneuenses profugisse accepit, Fratrémque Bartholomæum à Cunio, Veronæ Guardianum, ob hæreticam doctrinam in popupulum disseminatam, ab Vrbis Episcopo in vincula coniectum; summam quoque eorum, qui Ochinum legentem audierant, aut illi amicitia coniuncti fuerant, inquisitionem fieri percepit: proiecto habitu, suum hæresis Magistrum, Geneuam secutus est. At breui duntaxat tempore, ea carnis libertate apud hæreticos potitus fuit. Nam cùm inde se ad Germanos contulisset; proprio scelere, velut tristi Oestro exagitatus, sibi ipsi necem consciuit: Infelix enim pluribus paleæ fasciculis, qui in cubiculo, ad quod dormiturus accesserat, seruabantur: igne spontè admoto, iusto hæreticorum supplicio combustus est; cùm interim, dum combureretur, Beatam Virginem sibi in opem frustrà inclamaret. Præter hunc neminem, iis duntaxat exceptis, qui Ochinum Geneuam proficiscentem comitati fuêre, ad Hæreticos au fugisse reperio: Etenim si qui alij fuerunt, ab Ochino hæresum labe infecti; præter vnum Bartholomæum à Cunio, qui in errore pertinax, meritas tandem pœnas luit; omnes hæresi detestata, haud sanè absque laude, in Religione vitæ cursum confecerunt; atque inter hos fuit, F. Franciscus Calaher, Mediolanensis Prouinciæ Vicarius, qui hunc suum à Fide lapsum, tanto pœnitentiæ luctu prosecutus est; vt non modò haustum errorem spontè detestatus fuerit; verùm & vberrimis lachrymis, vitáque maioribus in virtutibus transacta, erroris maculam absterserit. *Fr. Hieronymus Melphitensis ab Ochino corruptus, ad Germanos transfugit.*

XLI. Alij tandem sub hoc tempus, qui ex variis Ordinibus, ambitionis potiùs, quàm Dei Spiritu ducti, sub Ochino ad Religionem confluxerant, quibus ille honores, ac titulos promiserat: cùm se illius patrocinio, atque ope destitutos viderent; Capucinis vale dicto, ad suas iterum Religiones remeant. *Plerique ob Ochini lapsū à Religione deficiunt.*

XLII. Atque hæc quidem tam repentina, tamque omnibus manifesta, spiritualis hominum clades, Religionem, iam supremo illo Ochini casu prostratam, adeò afflixit: vt nihil præterquam luctus, ac fletus vbique exaudirentur; omnia noui gemitus replerent. Denique Religio suis filiis, vno tempore, orbata; vsque adeò mœrore confecta fuit, vt illi haud ineptè illa Vatis verba quadrarent: *Vox in excelso audita est, lamentationis, luctus, & fletus: Rachel*; Capucinorum scilicet Religionis, *plorantis filios suos, & nolentis consolari super eos, quia non sunt.* Hæc tamen non absque optimo Dei consilio disponebantur: qui hac calamitate, velut ventilabro, Religionis aream, tum ab Ochini zizaniis; tum etiam ab inanibus ambitiosorum paleis, permundare decreuerat. Atque ita planè factum est; vt quæ ex malo Ochini semine, hactenus exorta fuerant: vniuersa hoc tempore, quasi vento dispersa, interirent. *Ier. 31.*

XLIII. Cùm igitur Religionis res afflictissimæ essent; illius maximè afflictionem auxit, Apologia quædam; quam Ochinus, Florentia discedens, vt nonnullis placet, vel è Geneuensi Vrbe, vt meliùs alij affirmant, ad Pontificem scripsit: in qua cùm fugæ suæ causam exponeret, tot Diabolicus Vir, in Catholicam Fidem, in Pontificem, in Romanam Ecclesiam calumnias, ac maledicentias coacervauit: vt Pontifex, qui tunc Perusiæ degebat, ea accepta; tam grauiter in Religionem stomachatus fuerit; vt inde protinus Romam eo consilio proficisci cogitauerit, vt totam simul Capucinorum Religionem, quam eousque dilexerat, ac paterno prorsus amore complexus fuerat, funditus deleret. Sæpe enim cõtingit, vt exulceratus amor, sæua odia gignat; & quos maximè diligimus, si læsus amor fuerit, maximè oderimus. *Senensis impiam Apologiam ad Pōtificem scribit.*

XLIV. Acrior, quàm excogitari possit: tunc in Religionem tempestas sæuiebat. Vix enim Ochini à Catholica Fide, & ab Ecclesia recessus, Pontifici, ac Romanæ Curiæ innotuit: cùm protinus fama talaribus addidit alas, velóxque tam publicæ Ochini *Capucinorum ob Ochini lapsum res afflictissima.*

Apostasiæ, tum Pontificis iræ, ac indignationis, rumor per totum Christianum Orbem diffusus, Capucinos vbique populis suspectos, atque inuisos reddidit. Qui enim illos priùs tanquam Sanctos, ac cælestes homines venerabantur; cùm ex Ochini Generalis lapsu, & æmulorum calumniis, ea falsa opinione imbuti fuissent; vt totum Religionis corpus Hæretica tabe infectum esse, sibi persuaderent: omnes tunc Capucinos hypocritas, ac hæresi contaminatos existimant, vitant, atque angue peiùs fugiunt: ita vt ij vix, vel in publicum prodire, vel vllo loco apparere possent, quin digito demonstrati, variis à populis scommatibus, ac sarcasmis exciperenrur. Res eò tandem calamitatis deuenerat; vt cùm iis ob id quotidianæ eleemosynæ, ad victum necessariæ, ab omnibus penè denegarentur; vitam in summa rerum omnium egestate, ac necessitate transigerent.

Æmuli in Capucinos insurgunt.

Grauem hanc Religionis calamitatem; grauiorem, atque atrociorem, Capucinorum æmuli præstabant; qui hanc demoliendæ Reformationis opportunitatem nacti; Cardinalium, atque ipsius Pontificis animum, ad Capucinorum extinctionem sollicitabant; atque Ochini casum exaggerantes, Capucinos omnes eodem scelere obstrictos esse persuadebant. Hinc cùm Hæreticos illos vbique proclamarent, populos, atque adeò ipsos Capucinorum beneuolos in Religionem ita commouebant; vt illis patrocinium ab iis impensum exprobrarent; neque vllo modo in Ecclesia ferendos, apud omnes prædicarent: nihilque praui officij ab iis prætermittebatur, quo afflictæ Religioni grauissimam afflictionem adderent. Denique eò illorum in Religionem odium excreuerat; vt si quos fortè in Vrbibus Capucinos sibi obuios haberent; extemplò clamarent: En Hæreticos, en Hypocritas? Quousque tandem, ô Capucini vestra Orbem hypocrisi circumuenietis? Iam ea cunctis aperta est: nihil ea manifestiùs? Breui ad funera rapiemini. His, & aliis plerisque dicteriis, ac contumeliis Capucini cùm ab æmulis exciperentur: iis non lingua, sed humilitas; demissúmque præ ignominia, ac confusione caput, respondebat. XLV.

Capucinorum amici vix illos agnoscũt.

Qui verò eousque Capucinorum amici, ac fautores extiterant; tam ingenti tempestate, ac graui Pontificis, aduersùs Religionem, indignatione perterriti, hoc tempore, vel ab ea declinarunt: vel si qui beneuolum in eam animum seruarunt; cùm rem periculis plenam animaduerterent, Pontificisque animum à Religione alienatum intelligerent; eius potiùs vices dolore, quàm aut officiis, aut patrocinio prosequi videbantur. Quo sanè fiebat, vt cùm grauissima, ac penè intolerabilis vndique Religionis tribulatio sese offerret: ea meritò in illas desolatæ Ierusalem lachrymas, ac verba, quæ apud Hieremiam leguntur, erumpere valeret: *Abstulit omnes magnificos meos Dominus de medio mei: vocauit aduersùm me tempus, vt contereret electos meos. Audierunt, quia ingemisco ego, & non est qui consoletur me. Omnes inimici mei audierunt malum meum, lætati sunt, quoniam tu fecisti. Idcircò ego plorans, ac oculus meus deducens aquas, quia longè factus est à me consolator.* XLVI.

Hier. tren. 1.

F. Timotheus Bernardinū Astensem apud Pontif. cum caluniatur.

His pro supremo afflictionis colophone accessit, quòd Frater Timothæus laicus, olim F. Iacobi Melphitensis socius, qui ex ObseruantiumFamilia, cum eo ad Capucinos accesserat: cùm ob commissum crimen à Bernardino Astensi, dum Generalis erat, salutari quadam pœnitentia mulctatus fuisset, id tam molestè tulit: vt hāc temporis opportunitatem nactus, Bernardinum ipsum, & cum eo simul totam Religionem, tanquam hæresi infectam, apud Pontificem accusauerit: Bernardino quidem duo crimina obiicit. Primum, quòd Ochinum, dum Neapoli prædicaret, de hæresi notatum, ad Comitiorum concursum admiserit. Alterum, quòd is de Ochino dixisset, illum verè hominem esse iuxta cor suum. Religionem verò eo crimine accusauit, quòd Ochini fermento tota conspersa esset. Hæc Timotheus Bernardino, ac Religioni; eo præsente, coram Pontifice crimina obiecit. Cui Bernardinus nihil, præter hæc verba, respondit: Pater Beatissime, Dei vox est: *Vir linguosus non dirigetur in terra, & virum iniustum mala capient in interitu.* Falsa accusatio, apud Deum impunis non erit. Pontifex verò, cùm integram causam Cardinali XLVII.

Bernardinus Timotheo coram Pontif. respondet.

Carpensi

Carpensi Protectori demandasset, facilè Bernardinus apud illum obiecta sibi crimina diluit. Quod enim ad primum spectat; ita rem accidisse narrat. Ochino Neapoli, paulò ante Neapolitana Comitia Dei verbum disseminanti, nonnullæ propositiones, quæ Hæresim sapere videbantur, adscriptæ fuerunt: quæ cùm ad ad Pontificem delatæ fuissent, eo rationem reddente, ab iis omnem erroris labem penitus absterſit: ita vt Pontificis iudicio plenè iustificatus fuerit. Bernardinus igitur, hac ratione primum hoc criminis caput diluit; quòd Ochinus tunc minimè hæresis suspectus esset, quum ad comitia accessit: Cùm eum Pontifex ab hæresis suspicione absoluisset: ac proinde in Comitijs concursus iurè illi denegari non posset: Alterum quoq; Caput faciliùs repulit: cùm enim illud Bernardinus negaret, atque à Timotheo quæreret, quocum de Ochino ijs verbis collocutus fuisset: isque neminem præter seipsum testem allegaret. Subridens Bernardinus: En, inquit, Illustrissime, & Accusatorem & Testem. Equidem si de Ochino mihi colloquendum erat, non is mihi amicus eligendus fuisset, quem paulò ante ob delictum carceri mancipassem, ac pœnis insectatus fuissem: fidelior profectò, & charior mihi Achates quærendus fuit, cui amicè, ac confidenter hæc verba committerem. At verò, quàm longè mihi ab hac sententia animus fuerit; grauissimi Religionis Patres, quibuscum de Ochini vita, atque Ordinis administratione, extremis præsertim sui Generalatus temporibus, quæ ad morum licentiam, & Ordinis destructionem tendebant, contuli; amplissimi testes esse possunt.

Bernardinus obiectas calumnias coram Protectore diluit.

XLVIII. Quòd verò ad Religionis accusationem pertinet: Quàm diligentissimæ, atque exactissimæ in tota Religione inquisitiones fierent, ne vel minima Ochinianæ infectionis macula ioabsterſa superesset, Protectori adamussim narrat. Timotheus verò, Religionis, ac suorum proditor, iuxta Bernardini verbum, seueram Dei vltionem non effugit. Nam cùm Capucinorum habitu, quo se indignum iudicauerat, relicto; ad Obseruantium Ordinem redusset, in eoq; proprietarij crimine conuictus, iuxta delicti mensuram plagas quoque accepisset: ijs nihilo melior effectus, Religionis temerè iugum excussit; atque inter Ordinis Apostatas, horrendo Dei iudicio, supremum diem infeliciter clausit.

F. Timotheus ad Obseruantes redit, & ibi moritur.

XLIX. Inter hæc Pontifex in Capucinos stomachabundus, Perusia Romam redit: quo in itinere, cùm quoddam Capucinorum Monasterium, quod Interamne, non longè à Spoletana Valle, in loco Montis pendulo, eminebat, procul aspexisset; à suis percunctatur, quorumnam illud Monasterium esset; mox verò, vt illud Capucinorum esse didicit. Iam profectò (ait) propediem, neque Capucini, neque Capucinorum Monasteria erunt. His passim, atque aliis verborum testimoniis, cùm se Pontifex, Religionis interitum mente agitare ostenderet: maximus, ob id, Capucinorum familiam terror inuaserat; tenellaque Religionis Nauicula, tam vndosa tempestate iactata, concitatis vndique in eam procellis, in summo naufragij discrimine versabatur: neque alia euadendi spes illi relicta esse videbatur; quàm quòd diuinum illi è cælo præsidium efflueret. Quamobrem cùm fratres omnes, assiduis se ieiuniis, vigiliis, ac variis carnis macerationibus affligantes, diu noctuque, orationibus vacarent, ac Dei opem profusis lachrymis exposcerent: benignissimus Deus, qui suos in tribulatione non deserit, pusillum gregem consolari; ac consternatos animos, cælestium visionũ aspectu, in meliorem spem erigere voluit.

Pontifex Religioni interitum minatur.

L. Hoc namque tempore, cùm vbique apud Capucinos, ac præsertim in Conuentu Aquæspartæ, seu Porcariæ, in quo frater Raynerius Biturgiensis, magnæ sanctimoniæ vir, Guardianus erat, ob imminens Religionis periculum, non solùm creberrimæ orationes fierent: sanctissima quoque Eucharistia, diu noctuque ita exposita esset, vt fratres, dispertitis sibi horis, ante illam indesinenter orarent. Mulier quædam, tertij Ordinis Beati Patris Francisci, deuotissima, quæ cælibem in omni pietate, atque orationis assiduitate vitam ducebat: Cui propterea frequens ad orandum erat Capucinorum Ecclesia: cùm nulla temporis intermissione, sanctis-

Religionem Deus multiplici visione consolatur.

ſimam Euchariſtiam publicè in Eccleſia expoſitam cerneret: cauſamq; à Guardiano exquireret, ab eo audit, ob grauiſſimam Religionis neceſſitatem, ex qua illius ſumma penderet; diurnas, nocturnaſque à Fratribus orationes fieri. Guardianus quoque cùm mulieris virtutem, atque apud Deum merita non ignoraret; ab ea ſollicitè expoſcit, vt Religionem Deo fuſis precibus commendet. Non recuſat pia Mulier, ſuam apud Deum pro Religione, quam ardentiùs diligebat, operam præſtare. Quapropter cùm per aliquot dies orationi vacaſſet; ac pro Religionis neceſſitate, quæ eouſque illi ignota erat, à Deo remedium poſtulaſſet: accidit, vt nocte quadam, dum pro ea feruentiùs orat, in mentis exceſſum rapta, Paulum 3. Pontificem, Cardinales, ac quamplurimos Principes ſimul congregatos, ac velut in circulum conſedentes, conſpiceret: ad quorum pedes puſilla Capucinorum familia genuflexa, ac tremens; Iudicium, quo Religionis habitu expoliaretur, ab his proferri expectabat. Res iam planè inter eos deliberata videbatur, cùm Chriſtus Dei Filius cæleſti ſplendore, ac purpureo veſtimento fulgens, repentè è Cælo dilabitur; atque in aëre eminentiùs apparet; qui Pontificem, ac reliquos ſeueriori oculo contuens; Quodnam, inquit, iſtud iudicium eſt, quod ſine me temerè agitaris? Definite iam in huius Capucij exitium conſpirare. Quòd ſi illud, vſque ad extremam Orbis periodum, incolume permanere volo quid vos fruſtrà in id Conſilia, ac humanas vires exetiris? Cumque hæc verba ter ingeminaſſet; rurſus in Cælum recipitur. Eo Chriſti aſpectu, ac verbis, Pontifex, ac reliqui preterriti, nihil vltra tentare auſi ſunt: quare conſeſſus abſque iudicio diſſoluitur: Capucinisq; ad ſua liberè remeantibus, viſio diſparuit. Mulier verò, cui diuinum hoc arcanum reuelatum fuerat; cùm primum diei crepuſculum illuxit; feſtina ad Monaſterium pergit; & quæ diuinitus ſibi demonſtrata fuerant, Raynerio aperit: qui cùm hæc ad Religionis ſolatium, & ad multorum animos ſubleuandos, qui graui hac calamitatis ſarcina penè obruebantur, velut cæleſtis lactis pocula, e diuino vbere expreſſa, ac profecta eſſe non obſcurè intelligeret; mox ſollicitè curat, vt hoc ſupernæ clementiæ, ac benignitatis teſtimonium pluribus innoteſcat, quo grauiſſimum iſtud tribulationis pondus leuiùs, ac faciliùs ab iis tolerari queat.

Mulieris letitaria viſio narratur.

LI. Altero quoque diuinæ benignitatis teſtimonio, Deus Opt. Max. graues huius calamitatis anguſtias, quæ plurimorum animos proſternebant, demulcere voluit. Cùm enim in Conuentu Fauentiæ, Bononienſis Prouinciæ, F. Bonauentura à Cremona ſacerdos, qui inter Illuſtriores huius tempeſtatis Patres adnumeratur, hoc eodem tempore inter orationes, ieiunia, atque alias carnis macerationes, ob Religionis periculum, ſtudioſiùs verſaretur: tumore vbique diffuſo, quòd Capucinorum Religio breui à Pontifice extinguenda eſſet; iuges in oratione lachrymas fundebat. Dum igitur, poſt meridianum tempus, in Cella Deum feruentiùs orat; ſæpeque ad quandam B. Virginis Imaginem, quæ illi in proſpectu erat, oculos intendens, magno lachrymarum imbre, Religionis illi periculum commendat: manum ſibi inuiſibiliter apprehendi, ac concuti ſentit, quaſi qui è graui ſomno excitaretur: atque eodem temporis momento, mulierem ſplendidam, ac Sole lucidiorem ſibi adſtantem videt; quæ his eum verbis alloquitur: Quid ploras Bonauentura? quid gemis? quid eſt, quod tantopere animum tuum excruciat? Expauit primo aſpectu Bonauentura; at blandis illis verbis confirmatus, cùm eam B. Virginem, Dei Matrem eſſe, diuino intus lumine illuſtratus agnoſceret: mox ad illius pedes prouolutus; Heu Virgo Beatiſſima, (inquit) miſerorum omnium ſpes ac perfugium ſingulare. En deſolatæ Religionis meæ vices plurimùm doleo, quæ tantis, vt vides, eſt anguſtijs demerſa, tamque ingenti in diſcrimine verſatur; vt nihil magis nobis extimeſcendum ſit, quàm quòd diuina ope deſtituta, citò ad occaſum properet; infelixque inter ipſa ortus incunabula ad funera rapiatur, niſi tu noſtri miſerta pro nobis ſtes: puſillaque hæc familia, quæ te obſtetricante parta eſt, te quoque protegente, ſeruetur; & ad perfectum excreſcat. Cui B. Virgo: Ne

F. Bonauentura Cremonenſis, Sacerdos, virtute præclarus.

Beatiſſima Virginis colloquio potitur.

timeas

timeas, inquit, Fili; haud cadet Capucinorum Religio, incolumis stabit. Hoc vnum exploratum habe, Congregationem istam ità à Filio meo diligi, vt ab eo nullo vnquam tempore deserenda sit: At verò necesse fuit eam à nonnulla, quæ in ea latebat, tabe purgari; Porrò id tantùm, quod putridum erat, abscindi oportuit; quod verò sanum est: incolume seruabitur. Metum omnem abijce, plurima enim est Filio meo, ac mihi, in hanc Religionem voluntas, ac dilectio. His dictis, cùm se ex illius aspectu Virgo subtraxisset; sanctum Virum, & cum eo, quotquot huius visionis post hæc conscij fuere, consolatos, ac recreatos reliquit. Plurimos quoque alios sanctos Viros hoc tempore cœlestibus hisce visionibus à Deo confirmatos fuisse, communis fama fuit; quibus summa Dei benignitas consternatos suorum animos in meliorem spem erigebat.

Cur ea tribulatio Religioni immissa fuerit, à B. Virgine declaratur.

LII. Bernardinus quoque Astensis, ac plerique alij ex Patribus, quos Deus robustiori spiritu, ad perferendos Religionis labores, donauerat; ac præsertim Franciscus Aesinus, cui iam ex Nouitij illius visione ea Religionis tribulatio, antequam exorta esset, necnon Dei consilium perspectum fuerat: verbo, ac per literas plurimùm Fratres solabantur, atque in certa diuinæ benignitatis spe confirmabant. Religionem à Deo miro modo excitatam, partam, enutritam, auctam, ante oculos ponunt: ac proinde, cùm diuinum opus sit, dissolui non posse, sed ad perfectum excrescere oportere, ad mentem reuocant: priscas etiam suæ fundationis reuelationes, tot diuinis testimoniis confirmatas, quibus ampla Religioni propagatio seruatur, facilè euanescere non posse commemorant: Euangelicam domum non nisi ventorum turbine, ac tempestatum procellis probari, atque à reliquis secerni, quibus arenosum fundamentum substernitur, omni studio persuadent. Antiquas prætereà, ac perpetuas Religionis tempestates, quas tum ab exordio pertulit, tum in iis enutrita, roborata, atque eousque dilatata fuit, iis animo reuoluendas obiiciunt, quæ cùm ad ipsius amplitudinem, ac propagationem potiùs quàm ad interitum, ac naufragium, hactenus profecerint: idem planè, & in hac, tametsi grauissima Religionis procella, de Dei benignitate sperandum esse, velut certum affirmant. Postremò hanc Religionis calamitatē, non ad ipsius occasum: sed, vel ad probationem, vel ad vitiorum expurgationem, vel tandem ad maiorem virtutis profectum à Deo dispensari, ex nouis reuelationibus, ac Dei ipsius testimoniis, comprobant. His, atque aliis argumentis, ex diuino præsertim consilio, ac benignitate ducti, consternati, ac penè deiecti Fratrum animi erecti; ac in meliorem spem inducti fuere.

Bernardinus Astensis, & Franciscus Aesinus Fratrum animos subleuant.

LIII. Plerique etiam, qui singulari Religionem beneuolentia complectebantur, graui illius calamitate commoti, hoc tempore impensiùs pro ea Dominum rogabant. In his Camaldulenses Patres fuere, qui antiquam erga Capucinos charitatem, ac beneuolentiam fouentes, pias ad Deum pro Religione preces, ac orationes fundebant. Potissimùm verò Sanctimoniales Monasterij S. Mariæ in Hierusalem, Neapolitanæ Vrbis, quarum Capucini ipsi curam gerebant; cùm amantissimæ Religionis periculum metuerent: non modò pro ea assiduas Deo supplicationes, ac lachrymas offerebant: verum & arctiora panis, & aquæ ieiunia, cilicia, ac plerasque alias corporis afflictiones iis addentes, ampliorem illi à Deo misericordiam exorabant; ac præsertim Maria Longa, illius Monasterij Fundatrix, atque Abbatissa; Mulier omni virtutum genere ornata; quæ nullis piis, tam erga Pontificem, quàm Principes, quibus illius virtus, ac sanctitas perspecta erat, officiis vnquam defuit, quibus prostratam Religionem subleuaret.

Camaldulenses pro Religionis calamitate Deum rogant.

Huius præclaræ Abbatissæ, quæ hoc anno ex humanis sublata, Cælum concessit; vita omnium virtutum splendore ita fuit illustris, vt nos ad præclara illius gesta, obiter enarranda, hoc loco meritò euocet.

MARIÆ LONGÆ

Sacræ Domus incurabilium, & Capucinarum S. Mariæ in Hierusalem, in Neapolitana Vrbe Fundatricis, Vita & gesta.

Maria Longa Incurabilium Domum fundat, atque illius se obsequiis mancipat.

LIV. His igitur hîc consultò prætermissis, quæ anno 1539. de illius conuersionis exordio enarrata sunt. Mira huius Mulieris pietas tunc primum enituit, cùm habitu Tertij Ordinis B. P. Francisci suscepto, atque Incurabilium hominum, ac fœminarum xenodochio, suis potissimùm opibus extructo, illius se obsequiis, ac ministerio mancipauit. Tunc enim nobilissima Fœmina, vtroque, & Marthæ, & Mariæ officio fungens, tanta sollicitudine, ac pietate infirmorum curæ incumbere visa est: vt ipsamet sua manu lectos sterneret, cibos pararet, fercula ministraret, pauimentum verreret, vasa expurgaret; neque vlla, tametsi vilia, pietatis officia exhorreret. Non se nobilem, aut delicatam, aut domus præfectam intuebatur: sed perinde ac si omnium ancilla esset, ita cunctis ægris ancillabatur; vt vniuersis inseruire, cunctos verbis consolari, omnibus adesse vellet: cum flentibus fleret, cum lugentibus lugeret, cum dolentibus doleret; omnes velut filios in animo, ac sinu gestare videretur. Confluebat ad nouum huius rei spectaculum Neapolitana Nobilitas, cùmque illustrem Fœminam, linteo præcinctam, hùc atque illuc, quò infirmorum cura, ac ministerium vocabat, officiosissimè discurrentem; res medicas, quo opportunè administrarentur, curantem; cibarias summa diligentia administrantem: his, quæ ad lectorum munditiem, ac supellectilis nitorem spectabat, maximo studio inuigilantem: ægrotorum curæ tam ardenti pietate incumbentem: vt ipsa quoque vlcera purgaret, saniem exprimeret, lineo panno abstergeret, atque alia charitatis officia, tametsi horrida, præstaret: nullis denique laboribus, ac vigiliis parcentem cerneret, quò pium munus, pro Christo susceptum, omni diligentia exerceret: vniuersi tam animo compuncti, atque ædificati inde abscedere videbantur, vt cuncti piam, omnes sanctam vbique prædicarent.

Ipsius in ægrotis curandis charitas & diligentia.

LV. Nec tamen illustrissima Mulier, ob quotidianum, ac sollicitum Marthæ ministerium, Mariæ opus, ac optimam partem deserebat. Certas enim sibi horas orationi, ac mentis in Deum ascensui, nocturno præsertim tempore, destinatas elegerat, in quibus tam suauibus Dei amplexibus fruebatur; tantámque è Cælo lucem animo hauriebat: vt cùm Mulier ineruditа esset, nec vllis vnquam literariis studiis vacasset, scripturas tamen tam profundo, ac Catholico sensu intelligeret, ac interpretaretur, vt B. Caietanus, qui inter Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur, Ordinis Fundatores adnumeratur, Vir Theologus, ac de diuinis literis benemeritus, dum Neapoli degeret, spiritualémque ipsius curam ageret, ex ipsius sermonibus, ad scripturas intelligendas, plurimùm se lucis hausisse fateretur. Eodem quoque cælesti lumine illustrata, futura nonnunquam prænuncians: tanta in consulendo sapientia præstabat, vt magna tum nobilium, tum aliorum multitudo ad eam, velut ad oraculum confluerет.

In oratione plurima à Deo luce perfunditur.

LVI. Verùm, vt animum faciliùs ad diuinam sapientiam transferret, orationi abstinentiam, ac victus parcitatem adhibendam censuit: quamobrem in Dominicæ Passionis memoriam, qualibet sexta feria ab omni, præterquam panis, & aquæ alimento abstinebat: sabbato verò ob Virginis honorem, vix panis madefacti pultem his addi patiebatur. His dum pia Mulier operibus incumberet, atque illius Domus ita administrationi vacaret; vt nulla in ægrotorum cura pietatis officia prætermitteret: Deus quoq; vt quàm grata ea sibi obsequia essent, declararet; necessaria illi tum rerum, tum personarum, quæ in ægrotorum cura ministrarent, subsidia, miraculo plerumq; prouidebat. Contigit enim aliquando, vt Ministrorum incuria, panis ad ægrotantium cibum in Hospitali deficeret; refectionis verò hora pro iis interpellante, ministrantes animo confusi, quid agerent, ignorabant: mox Dei Opt. Max. prouidentia factum est; vt eo tempore bini muli pane onusti ad Domus ia-

Ægrotis Deus miraculo prouidet.

nuam appellerent. Cúmq; nullus iis Agaso, ac ductor adesset; neq; vnde, vel à quo eò missi fuissent, vlla diligētia adhibita agnosci posset: id prorsus diuinæ Prouidētię miraculo adscriptum fuit: quu illud Deo opus gratum esse comprobaretur.

LVII. Altero quoq; testimonio, sanctæ huius Mulieris pietas à Deo commendata fuit. Cùm enim ob notam Mariæ pietatem, ac sanctimoniā, probamq. Domus hospitalis administrationem, res familiaris adeò excreuisset, vt non modò ægrotis sufficeret; verùm, & egenis ad eam confluentibus eleemosynæ erogarentur: semel accidit, vt paupercula quædam, quæ fame conficiebatur, à Maria panis eleemosynam peteret, quæ statim eam illi erogari iubet. Ancillæ verò, quibus panis cura commissa erat; cùm eo tempore, nihil prorsus in Domo panis superesse respouderent: Ite (inquit) & diligentiùs inspicite, num aliquid panis superfuerit, quod huic nostræ Sorori egenæ detur. Pergunt illæ, vt Mariæ iussa impleant, arcámque panatiam recenti, ac candido pane, vsque ad os refertam inueniunt: nec vlli dubium fuit, quin is Mariæ oratione, ac merito à Deo impetratus fuerit. *Ipsius Oratione, & charitate Deus Panem multiplicat.*

LVIII. Mira erat huius Mulieris erga omnes, ac præsertim ægrotantes charitas, quorum non solùm corpora, sed & animas curare studebat. Meretrix enim quædam lue venerea infecta, ad Hospitalem aliquando accessit; cui cùm Maria sedulò inseruiisset; tandem recuperata valetudine, discedentem obnixè rogat, vt ab illo infami vitæ genere abstineat: At illa Mariæ monita contemnens, iterum turpi se operi prostituit. Verùm infelix, morbo illo iterum ob turpitudinem contracto, cùm denuò ad Hospitalem Domum curanda reduisset, Maria iterum illius cura suscepta, atq; omni diligentia adhibita, ad pristinam illam incolumitatem reuocat; rursumque illam impensiùs deprecatur, vt tunc saltem ab ea vitæ turpitudine resipiscat; nec tamen id ab ea, iamdiu malo assueta, obtinere potuit. Quamobrem Maria de animæ potiùs, quàm de corporis illius incolumitate sollicita, ante Christi Crucifixi Imaginem genuflectens, Dominum rogat, vt si ea rursus ad turpe opus rediret: eam tali morbo affligi permitteret, à quo deinceps incolumis euadere nunquam posset. Quid plura? Deus Ancillæ suæ preces irritas esse non est passus: nam vix nonnullis diebus elapsis, cùm misera ad vomitum rediisset: tam diris doloribus vexari cœpit, atque incrudescente lue, tam ad deformitatem insignis euasit: vt vix humana in ipsius vultu species agnosci valeret; atque hoc modo ad Hospitalem Domum iterum delata, in ea peccatis, ac vitæ finem imposuit. *Meretricem hic summa charita. e curat.*

LIX. Dum piis Maria hisce operibus vacat: accidit, vt grauis pestilentia Neapolitanam Vrbem inuaderet, quo tempore, cùm loca eo morbi contagio infecta, occludi, ac obturari soleant: pertimescebat pia Mulier, ne Incurabilium Domus, ob ægrotos confluentes, aliquando à Ciuibus obstrueretur; quare summo studio inuigilabat, ne infectio, aut tabes aliqua in Hospitale irreperet. Accidit tamen, vt Tertiaria quædā, Maria nomine, quæ Mariæ ipsi idcircò charissima erat, quòd omnium quæ in ea Domo ministrabant, honestissima, ac pietate plena esset, pestilentia corriperetur. Quare cùm Maria, tum ob mortale charissimæ Sororis periculum, tum etiam, quòd Hospitalem Domum ob id obstruendam, ægrotosque eo subsidio priuandos existimaret, magnoperè affligeretur; ad Deum sibi confugiendum censet. Quare Sacellum ingressa, Deum vehementiùs urat, vt dilectam sibi Sororem seruare, simulq. ægrotantium curæ consulere, pro sua benignitate velit: cúmque diu in oratione perstitisset: tandem Dei fiducia plena: ab oratione surgēs, ad Mariæ Sororis lectum accedit, eiq; paratum cibum administrat; quo sumpto, eam aliquātisper iubet quiescere: Ea verò iterū ante Dominū prostrata, pro ea preces, ac lachrymas fūdit. Quid plura? Haud immeritò sanè olim dixit Apostolus. Multùm valere deprecationem Iusti assiduam, Tanta enim fuit illius orationis vis, vt ægra post breuem somnum experrecta se à pestilenti febre diuinitùs curatam, atque adeò perfectè incolumem senserit, perinde ac si nullo vnquam morbo laborasset: protinúsque ad ministerium rediens, Deo liberatori gratias agit. *Maria Tertiaria peste corripitur.* *Maria Longa Oratione sanatur.*

Lupanaria adit, & pretio promisso meretrices à peccato reuocat.

Orationem vespertinam pro Defunctis instituit.

Eo sancta Mulier Dei amore, atque animarum zelo æstuabat: vt cùm publica in Deum peccata ferre non posset, frequenter ad lupanaria se conferret; meretricésque piis sermonibus ab ea vitæ turpitudine reuocare conaretur; ar neque vnquam ab eis, absque aliquo animarum lucro, absecdebat. Aliquas enim, quas ex Erebi faucibus erutas, ad meliorem vitæ frugem prouocauerat, vel honestis viris collocabat, vel secum ad Domus Hospitalis ministerium ductas, propriis eleemosynis fouebat: quas verò ad tectum vitæ institutum pertrahere minimè poterat; ab iis impetrabat; vt die saltem Veneris, ob Dominicæ Passionis reuerentiam, ab illicita Venere abstinerent: ac turpem quæstum, æqua illis erogata pecunia, compensabat: sic pia Mulier, & diuino honori, & animarum saluti consulebat. Nec minorem erga Defunctorum animas, quæ pœnis purgatoriis cruciantur, pietatem in animo gerebat; hoc enim tempore instituit; vt in cuiuslibet diei Vesperæ, signum campana ederetur, in quo oratio Dominica, & Angelica salutatio pro Defunctis ab omnibus; qui in Hospitali degerent, deuotè recitarentur. LX.

Alborum Confraternitatis erga Incurabilium Domū pietas.

Maria ab Hospitalis Domus administratione se subtrahere cogitans, Dei voce prohibetur.

Per id tempus, nimirum circa annum 1519. Neapoli Dei Verbum disseminabat D. Calistus Placentinus: Ordinis Canonicorum Regularium Lateranensium: cuius opera Confraternitas, quæ vulgò Alborum nuncupatur, olim in Ecclesia sanctissimæ Trinitatis, iuxta Regium Palatium, instituta, rursus excitata fuit: cui ex pio instituto incumbit, ad mortem damnatos verbis adhortari, & ad extremum illud supplicium æquanimiter subeundum, piis sermonibus eorum animos præparare. Hæc porrò Confraternitas, cùm in Ecclesia S. Petri ad Aram prius erecta fuisset: hoc tēpore in Oratorium, cuius titulus est *Sancta Maria succurre miseris.* quod in ipsa Incurabilium Dumo extructum cernitur, translata fuit; ipsámque Hospitalem Domum plurimùm suis laboribus iuuit: id enim in ea piè institutum fuit: vt qualibet Sabbathi die Confratres, albis Confraternitatis vestibus induti, publicani in Vrbe, pro Hospitalis Domus subsidio, eleemosynam quærerent. Quo factum est, vt hac Confratrum pietate, vberioribus Incurabilium Domus eleemosynis excresceret; plurimíque Nobiles ad illius ministerium confluerent. Cùm itaque Deo pium Opus fouente, Hospitalis Domus, re familiari, ac Ministrorum numero augeretur: cogitauit pia Mulier ab illius se administrationis onere subtrahere; quò liberiùs orationi, atq; internis animi exercitationibus vacare posset. At dum hæc mente reuoluit, diuinúmque consilium, ac voluntatem, enixè inter orandum, sibi patefieri exposcit; vocem è Cælo sibi dicentem audit. Maria, Maritumne tuum olim diligebas? Cui Maria, admirans vndenam illa vox erumperet: diligebā profectò, inquit. Iterū vox. Tuósne liberos diligis? Diligo, respondit. Tertiò quoq; vox addidit. Me quare non diligis, qui te tot donis, ac beneficiis accumulaui, atque integram tibi membrorum incolumitatem reddidi! Intellexit tunc Maria, quòd Dominus suum minimè consilium, ac deliberationem probaret, qua se ab Aegrotorum, quos sibi Dominus velut liberos, ac seipsum alendum dederat, cura, & administratione euocare cupiebat. Quare ex eo tempore diligentiùs, ac maiori studio cœpit Aegrotantium curæ incumbere, neque ab ea desistere vnquam voluit; donec ad maius, ac præstantius perfectionis opus à Domino vocaretur. LXI.

Capucini Neapolim aduentantes à Maria hospitio excipiuntur.

Hoc tempore Capucini Fratres, in hac Vrbe primùm apparuêre: qui à Maria hospitio excepti, quemadmodum anno 1530. dictum fuit, ipsius opera Ecclesiam S. Euphebij extra Vrbem, à Vincentio Catassa tunc Vrbis Archiepiscopo, obtinuerunt. LXII.

Experierat iāpridem pia Mulier, cùm primū sanitatis donū à Deo B. Virginis merito cōsecuta fuit: sanctū Domini Sepulchrū, ac sacra Hierosolymorum loca inuisere; tantóque huius rei studio, ac cupiditate tenebatur: vt ob id à sacræ Domus administratione seipsā abdicare cogitasset. Cùm verò piū hoc animi sui propositū à Dei voluntate præpediri cerneret; desiderium suum coram Domino in oratione expandens, ab eo (vti fama est) audit, magis sibi gratum fore, si Hierosolymitanæ peregrinationis loco, Monasterium Virginum sub titulo S. Mariæ in Hierusa- LXIII.

lem

lem extrueret. Quamobrem Maria, vt Domini iussis obtemperet, vniuersum vectigal, atque annuos Domus suæ fructus congregans, Monasterij sub eo titulo ædificationem aggreditur: quo breui tempore extructo, cùm Hospitalis incurabilium domus administrationem, Mariæ Aerbæ Termulauorum Ducissæ, quæ ipsius exéplo, atque hortationibus; à ventosa rerum mundanarum vanitate, ac illecebris, quibus aliquandiu animum addixerat; ad honestissimum, ac virtute plenum, se vitæ genus contulerat; torumque animi studium piis operibus dicauerat; commendasset: Domino afflante, eò cum duodecim Virginibus, quæ vltro cælestis sponsi connubium elegerant, iam sexagenaria se confert: atque Apostolica auctoritate fulta, solemnem votorum formulam, sub titulo tertij Ordinis B. P. Francisci, & directione Regulæ sanctæ Claræ, cum his religiosè concepit. Eo tempore Theatini Patres Neapolim accedentes, fixum in ea Vrbe domicilium statuere cogitabant: quibus pia Mulier, Domum quandam Hospitali propinquam, in qua hospitarentur, pro tempore assignat; donec ij Ecclesia sancti Pauli potiti, Cœnobium ibi amplissimum construerent. Inter alios huius Congregationis Patres, B. Caietanus Thiene qui inter præclaros illius Institutores aduumeratur; per quatuor circiter annos Mariæ, ac cæteris Monialibus Sacramenta administrauit, ac tandiu eiusdem Monasterij curam egit; quo ad ipsis discedentibus, Capucini Fratres in eorum locum subrogarentur.

Dei monitu Monasterium S. Mariæ in Hierusalem fundat.

Theatini Patres Neapolim appellũt.

LXIV Maria itaque, simulatque Religiosam vitam professa; atque Apostolico diplomate, perpetua illius Monasterij Abbatissa constituta fuit, cùm Theatinos Patres, ab illius se cura abdicasse cerneret; Capucinos in hanc operis sollicitudinem vocat: qui cùm à primæuæ Congregationis instituto, à Monialium admini[illegible]ratione abhorreant, diu munus illud recusarunt: Mariæ tamen precibus, ac beneficiis deuincti; cùm plurimùm illius pietati, ac officiis deberent; ad breue duntaxat tempus huic oneri humeros suppon[illegible]nt. Hac Monasterij administratione à Capucinis suscepta, cùm Maria, ac reliquæ Moniales tantùm eorum exemplo, atque hortationibus profecissent: vt ex Tertio S. Francisci Ordine, ad primam, atque arctiorem S. Claræ Regulam, omnes vnanimi consensu, atque ardentiori studio, emigrassent, atque inde Capucinarum appellationem sortitæ fuissent. Id ea clam apud Pontificem molita est, vt ad perpetuam Monasterij administrationem, Apostolico diplomate, Capucini confirm[illegible]entur; quemadmodum anno 1538. dictum fuit, ipso diplomate apposito, ac proprijs verbis exarato.

Maria Lon[illegible] Apostolico Diplomate perpetua S. Mariæ in Hieru[illegible]lem Abb[illegible]ssa constituitur.

Moniales sanctæ Mariæ in Hierusale vnde Capucinæ nuncupatæ.

LXV. Cæterùm huius Monasterij Sanctimoniales, ad hæc vsque tempora tanta vitæ austeritate, ac Re[illegible]laris disciplinæ obseruantia inter cætera sacrarum Virginum instituta; quibus Neapolitana Vrbs inter alias abundat: admirandum in modum florent: vt in ijs omnium virtutum exemplar conspici queat. Veste lanea, ac rudi, absque lineo indusio, vniuersæ induuntur: nunquam, nisi morbo laborent, carnibus vescuntur; o[illegible] tantum, ac lacticinijs, extra Regularium ieiuniorum tempus, cum iis vti licet, contentæ: ieiunia perpetua, præterquam in diebus Dominicis, colunt. Omnes, ægrotantibus exceptis, sola aqua sitim extinguentes, à vino abstinent: nudis pedibus, sandalia tantùm, iuxta Capucinorum moré, adhibent. Quiescentes nunquam vestes exuunt: neque aliud in lecto, præterquam tabulas, laodice opertas, sibi substernunt. Media nocte, iuxta Capucinorum vsum, ad Matutinas Horas cõsurgunt: cumq; bis in hebdomada ad sacrã Eucharistiã accedant, ter quoq; præter priuatas, cõmunem corporis flagellationẽ exercẽt, aliasq; carnis macerationes quãplurimas præstãt: orationi præsertim mentali frequẽter vacant: velata semper facie extraneos alloquuntu[illegible] facil[illegible] cũ iis sæculares Viri, aut fœminæ sermon[illegible]cent. Arcta quoq; inter se silentia seruant. Medico, ac Chirurgo, nisi in su[illegible]mo vitæ discrimine, aut vrgentissimo casu, in hoc Monasterio aditus intercluditur; cùm per fenestellas, quæ nosocomij lect[illegible]us resp[illegible]õdent; ab iis vel pulsus explorari, vel sãguis emitti, vel alia morbis remedia adhiberi possint. Atq; hæc quidẽ, quæ omnibus

Moniales S. Mariæ in Hierusalem multarum [illegible] laude commendantur.

communia sunt, hîc referenda duxi; vt quàm præstans, ac perfecta communis earum vita sit, cuilibet perspectum esse queat. Quæ enim ad singulares cuiusque virtutes, ac sanctimoniam spectant, haud facile enarrari possunt: id vel solùm dixisse sufficiat, tantam huius domus sanctitatem esse, vt cælestium virtutum odor, qui etiamnum ex ea diffunditur, non modò Neapolitanam Vrbem compleat, sed & Orbi meritò admirationem præbeat. Quare haud mirum, quòd ea cognatos sibi Angelorum choros, ad suauissimam sui fragrantiam pertrahat: imò & ipsum Angelorum Dominum, ad dulces, atque arcanos illarum amplexus compellat, rarisque, ac insolitis cælestium donorum opibus accumulet: quæ alibi fortè, cùm res clariùs, ac perfectiùs innotuerint, à nobis explicandæ erunt.

Maria Religionis voto emisso, antiqua ægritudine premitur.

Maria igitur, cùm primùm, emisso Religionis voto, cum reliquis religiosam vitam complexa est; plurimis cœpit à Deo corporis afflictionibus probari. Etenim à prima illa totius corporis ægritudine, à qua B. Virginis suffragio, in Sacra Æde Lauretana, ante viginti annos sanata fuerat, Deo ad maiores illam coronas vocante, iterum afflictata fuit: in qua tamen tot patientiæ coronis, ac tot aliis virtutum ornamentis, emicare visa est: vt acutissimos cæteris ad virtutes, non tam verbo, quàm exemplo stimulos adderet. Ad sacram diuinæ Eucharistiæ mensam, bis in qualibet hebdomada, tanta mentis præparatione, ac cælestis illius panis fame, accedebat: vt cùm primùm eo refecta erat, velut humana omnia transcendens, à sensibus abstracta, & tota ad superna rapta videretur. Multa semper in sensuũ mortificatione, quibus perpetuũ bellum indixerat, multa in cordis solitudine, cui sedulò vacabat; multa in mentis recollectione; multa demum in Oratione, ac rerum diuinarũ contemplatione erat, in qua cùm sæpè lachrymas funderet; nonnunquã etiam cum Christo colloqui audita fuit. Regularẽ obseruantiam cum primis tanto studio prosequebatur; vt cùm ea perfectò omnium Regularium virtutum exemplo cæteris, quoad sibi per infirmitatem licebat, prælucerer: eam quoque à reliquis seueriùs exigeret. Sæpè occultas Sororum tentationes, Deo reuelante, cernebat: easq; vbi opus esset, aperiens, singulis vel consilia, vel remedia opportuna ministrabat: frequenter etiam Diaboli artes, atque astus detegens, ab iis cauendum admonebat. Semel cùm vni ex Sororibus opus quoddam, ex obedientia implendum imposuisset, recusabat illa: dumque in inobedientiæ scelere contumax persistit, videt Maria Dæmonem sub nigri Æthiopis specie, illius humero insidere. Quare ad eam conuersa: Heu, Filia, inquit, an non Satanam super humeros tuos exultantem cernis? Cur inobedientia tua Diabolum lætificas? His verbis tremefacta Soror, mox humilẽ, ac obedientem se præbuit, Satanámque ad fugam compulit. LXVI.

Occultas Monialium tentationes percipit.

Accidit quoque hoc tempore, vt deuotissima quædam illius Monasterij Soror, quæ Clara appellabatur: cuius tanta humilitas, & obedientia erat; vt quotidie omnes suas Mariæ tentationes, ac cogitationes aperiret; grauissima infirmitate correpta, deperditis sensuum officiis, iam iam animam agere videretur: cùm Maria pro illa orans, B. P. Franciscum, ac Beatum Antonium illum à dextris, hunc à sinistris ægrotantis adstantes conspicit. Quo tempore moribunda Soror, apertis oculis, ac velut lætabunda, hilari vultu Matrem ac circunstantes Sorores circumspiciens, ait; ô ô Sorores, quale gaudium nunc mihi in animo oritur. ô ô, quàm ingens, ac cælestis me lætitia excipit. Vixque his dictis, inter Cæli gaudia animam efflat. LXVII.

Maria pro Sorore moribunda orans, S. Francisci & S. Antonii ad ægrotantis dexteram stantes perspicit.

Cæterùm quàm potens, atq; apud Deum efficax, esset illius orationis virtus, hoc inter alia exemplo declaratum fuit. Puella enim quædam, quæ, vt reliquarum Virginum Collegio associaretur, iam Monasterium ingressa fuerat, a Dæmone, vt ad sæculum rediret, tentata, iam reditum ad suos para[illegible]t, cùm pia Mater eam commiserata, prioris propositi stabilitatem, ac perseuerantiam pluribus illi verbis persuadere nititur: sed cùm eam nulla ratione ab illa animi deliberatione dimouere posset, vix tandem ab ea impetr[illegible]t, vt v[illegible]us duntaxat men- LXVIII.

ſis ſpatio reditum differat; quo tempore tot pro illa ad ſponſum lachrymas fundit, totque preces ingeminat; vt peracto menſe, puella, mente iu melius commutata, maxima humilitate Religionis habitum popoſcerit; religioſamque in eo Monaſterio, ac magna cum laude ad finem vſque vitam duxerit.

Puella ſua oratione mentis ſtabilitatem impetrat.

LXIX. Inter hæc, cùm Maria continuis ferè corporis doloribus affligeretur; quibus eam Deus Opt. Max. auri inſtar, probare, ac tolerantiæ meritis, & coronis augere decreuerat; accidit aliquando; vt in oratione defixa, extra ſenſus raperetur; quam dum Moniales animi ſyncope, ac deliquio correptam exiſtimant, vt ad ſenſam reuocent, tandiu illius membra diſtorquent, ac diſcruciant: donec ad ſeipſam rediens, oréque ſubridens, adſtantes ita Sorores affatur; Ignoſcat vobis Deus, ô Filiæ: quandoquidem importuna veſtra charitate, ac diligentia, ineffabile mihi bonum ſubtraxiſtis. O quale gaudium, ô quàm ingentem mihi voluptatem ſubripuiſtis: ô nunquam ad vos rediiſſem, Sorores: Quàm præclara ſunt, quæ vidi, quæ oculis conſpexi: Ibo iterum, ibo, ac videbo. Cùm verò dilectiſſima quædam ipſius Filia, Maria nomine, ab ea quæreret, quid vidiſſet. Sat eſt, inquit, Filia, ſat eſt: ne quæras ampliùs; ad ea enim explicanda non voce, ſed alterius vitæ oculo opus eſt: protinus verò, perinde ac ſi breuem in hac vita moram ſibi futuram eſſe, à Deo accepiſſet; Monialibus omnibus ad ſe accitis, Abbatiſſæ onus ac officium, quod eouſque adminiſtrauerat, déponens, Sororem quandam nomine Hieronymam illis Abbatiſſam præficit; Vicariam, atque alia Monaſterij munera diſponit; (hac enim facultate à Pontifice cohoneſtata fuerat) ac ſponte ſe Abbatiſſæ imperio ſubiiciens, humilem deinceps, ac omnibus ſubiectam, ad mortem vſque vitam profitetur; vt eò liberiùs, & abſque impedimento, diuinis rebus vacaret: & prudentis Virginis inſtar ad ſponſi occurſum, quem breui venturum prænouerat, lampadem ſuam pararet.

In extaſim rapta, cæleſtia videt.

Abbatiſſa onus deponit, & alterã eligit.

LXX. Flebant piæ Filiæ amantiſſimæ Matris occaſum, quem iam ſibi imminere illis præſignificauerat: atq; ipſa præſertim noua Abbatiſſa, quæ cùm munus illud obire cuſaret, imparémque ſe tanto oneri eſſe exiſtimaret, ab ea, vel vſque ad obitum retineri, vel in aliam transferri inſtantiſſimè depoſcebat: at Maria, expoſito diuinæ voluntatis imperio, cunctas verbis ſuauibus conſolatur. Biduo verò, antequam ex humanis migraret, Abbatiſſa, ac Sororibus omnibus ad ſe conciris, illas vehementiùs ad Dei dilectionem, ad pacem, ad mutuam charitatem, aſſumptis illis Chriſti verbis: *Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis*, adhortatur: tum verò Orationem, ac Regulæ obſeruantiam, inter alia illis plurimùm commendat. Cùm igitur totum iam animum, ſtudiúmque ad viam Domino parandam contuliſſet; eo tempore frequentiùs cum Fr. Franciſco Liardo Capucino, eximiæ virtutis Viro, cui nuper Monaſterij adminiſtratio commiſſa fuerat; de rebus diuinis colloquebatur: cui etiam ſecretò aperuit; Deum Neapolitanæ Vrbi (quemadmodum ſibi reuelatum fuerat,) tunc maximè infenſum eſſe, graniáque illi ſupplicia minari; quæ paulò poſt, Vrbe cladibus affecta, ac Ciuilibus bellis agitata, acciderunt. Mariam quoque Termulanorum Ducissam ſibi ſpiritu coniunctiſſimam; cui Incurabilium Domus adminiſtrationem commiſerat, breui illo vitæ ſuæ curriculo, præſentem ſibi adeſſe voluit. Cui cùm pleraque ad melioris vitæ rationem pertinentia aperuiſſet: id quoque futurum eſſe admonuit, vt huius vitæ laboribus, breui ipſa quoque finem imponeret. Denique Sacramentis omnibus, quæ in extremo vitæ diſcrimine hinc decedentibus miniſtrari ſolent, deuotiſſimè ſuſceptis, paulò antequam animam efflaret; cœpit cum Tartareo hoſte confligere; turbatúmque, ac velut minacem vultum præſeferre; quam cùm Maria, fideliſſima eius ſocia hortaretur, ne hoſtem timeret: Quid (inquit) chariſſima Soror metum commemoras? cur mihi extimeſcendum; cùm mecum habeam, qui pro me contra hoſtem pugnat? ac manu Chriſti Crucifixi Imaginem, quæ illi à dextris erat, indicans, hoſtem minimè reformidare videbatur.

Sorores ad Regulæ obſeruãtiã hortatur

Ioan. 14.

Maria Termulanorum Duciſſa obitũ prædicit.

Maria profunda in mortе humilitas.

Postremò, cùm iam extremum spiritum ageret, ad Sorores, quæ lecto circumfusæ Beatam illam inter se prædicabant, conuersa, ait. Vobis quidem videtur, charissimæ filiæ, quòd multa bona opera exantlauerim, quibus à Deo merces debeatur. Haud ita. Nihil macte mea virtute actum. Dei dona sunt, quæ meæ virtuti adscribitis. Si quod Dei est, à meo opere secernatis, nihil profectò reliquum erit, quod boni operis, aut meriti mihi miseræ reponatis: Hæc Christi vulnera, ô Filiæ. Hæc Sponsi merita sunt, quæ me Cælo dignã præstare debẽt. Hæc spem, ac fiduciã præbent. Præterea nihil. Quid plura? Tantilla in hunc Christum Crucifixum, qui diuinum pro me sanguinem fudit, fiducia; cui, meis omnibus bonis posthabitis, innitor; quemadmodum mihi apertè demonstratum fuit, me Electorum numero associant: Neque tamen vobis vlla ratione à bono opere, ac promissa Regulæ obseruantia cessandum est; qua certam vestram electionem, ac vocationem faciatis; Deique misericordiam; ac diuini Sanguinis pro nobis effusi virtutem promereamini. Valete, charissimæ filiæ: iam extrema interpellat hora. Ecce Sponsus venit. His dictis, cùm Christi Crucifixi Imaginem manu teneret, ter inclamans, Iesus, purum Deo spiritum reddit. LXXI.

Porrò illius obitus fama, per Vrbem diffusa; protinus maxima nobilium, ac populi multitudo ad Monasterium confluit, Sacrum corpus venerandum deposcit, illiúsque aspectu frui postulat: quare vt ardenti Populi studio satisfiat, corpus ad cratem ferream defertur: qua illius pedes contingi, atque osculis peti poterant: mox cuncti, qui pedes exosculabantur, suauissimum inde odorem erumpere sentiunt: ac præsertim Maria Aerba, Termulanorum Ducissa, quæ cùm ad illius pedes semper prouoluta iaceret, nihil iis suauiùs olere affirmabat: Demum cuncti Sanctam magnis vocibus acclamant. LXXII.

Maria pedes post mortem suauissimè olent.

Cùm igitur confluentibus turbis, nonnihil hoc aspectu satisfactum esset; Corpus lignea arca inclusum, dignis funeribus persolutis, sub altari tumulatur. Posthæc Maria Termulanorum Ducissa, cùm breue vitæ suæ curriculum fore, à Longa præmonita, didicisset; rebus suis maturè consulens, opibus suis, partim Incurabilium domui, partim piis aliis locis testamento distributis, vberioribus ieiuniis, vigiliis, orationibus, lachrymis, quibus anteactæ vitæ iacturam defleret, demum tam feruida in Deum pietate, reliquum vitæ suæ tempus exornat: vt fœlicissimam illam Mariæ Longæ animam Cælesti splendore, ac gloria ornatam; ante obitum sibi apparentem cernere meruerit. LXXIII.

Maria Termulanorum Ducissa gloriosa apparet.

Iam ea suum sibi in Ecclesia S. Mariæ de Populo, quæ sita est in Incurabilium domo, tumulũ antea posuerat, quod hoc Epitaphio, ibi etiamnũ ornatum cernitur. LXXIV.

Maria Aerba mulier sanè proba, erectis Viro, & filio monumentis,
inter vtrunque mediam hoc humili saxo se condi iussit.
Anno salutis 1532.

Eo enim tempore tumulus hic, qui in Ecclesiæ solo iacet, iam extructus fuerat. Cùm verò post Mariæ Longæ decessum, ad Claustralem vitam, in eodem Monasterio Sanctæ Mariæ in Ierusalem, accedere, Religiosúmque Sanctæ Claræ habitum assumere decreuisset; animum deinde, & tumulum mutauit. Eremm hoc tempore rebus suis, summa cum pietate, dispositis, Diploma à Pontifice fert, quo & Religionis habitum suscipere, & Sanctæ Claræ Regulam in eodem Monasterio profiteri illi facultas tribuitur; Qua verò die sæculo valedicere, monasteriúmque adire statuerat, podagra acerbissima corripitur. A qua cùm se ad funera duci conspiceret, simul se cùm Maria Longa, post elapsum ab illius obitu annum, in Monasterio sepeliri iubet; vt quæ cum ea viuens animo, ac spiritu coniunctissima fuerat, ab ea corpore in morte non disiungere-

Maria Aerba Termulanorum Ducissa moritur, & cum Maria longa sepelitur.

tur; ac defuncta membra, extremam saltem quietem, in eo Monasterio acciperent, in quo viuentia, Deo ancillari minimè potuerunt.

LXXV. Termulanorum igitur Ducissa, deuotissima morte, ex humanis sublata, cùm delato in Monasterium cadauere, effossa humo Mariæ Longæ depositum, quod sub Altari iacebat, apertum fuisset: mox suauissimus ex eo odor, quasi viularum diffundi cœpit. Corpus, etsi iam annus ab obitu effluxisset, atque in humido terræ sinu conditum, communibus cum cæteris putrefactionis legibus subiectum esse oporteret, integrum tamen, ac nulla ex parte corruptum à maxima populi frequentia, quæ eò confluxerat, maxima cum admiratione cernitur. At illud mirabiliùs, quòd illi Capitis capilli, & vngues Manuum, ac pedum, perinde ac si viuum esset, excreuerant: ex quo ingens populi clamor, rem miram inclamantis, ac Deum laudantis, exoriri cœpit.

Manuum vngues, & Capilli Mariæ Lōga post mortem crescunt.

LXXVI. Illud verò longè omnium mirabilissimum, quòd ampliori sarcophago constructo, qui vtriusque Corporis, & Longæ, & Ducissæ capax esset, cùm Mariæ Longæ Corpore primùm in eo collocato, Ducissæ exinde cadauer in eum inferretur, Maria Longa brachium efferet, atque amicum Ducissæ Corpus complexa, quasi antiquam animorum necessitudinem confirmaret, ac communis cum ea sarcophagi consórtio lætaretur, coniunctissimos eorum in Cælo Spiritus esse apertissimè ostendit. Quare Populus in Cælum voces efferre, ac Dei miracula commendare audiebatur. Horum miraculorum fama per Vrbem diffusa, tam ingens Populorum turma ad Monasterium affluere cœpit: vt sepulturam in alteram diem differri opus fuerit.

Maria Longa Corpus brachium effert, & Termulanorum Ducissæ Corpus amplexatur.

LXXVII. Hoc tempore, soror quædam Iuuencula, In Monasterio, graui Apostemate laborabat, quod cùm ex causa frigida emanaret, quandoquidem nullo remedio expurgari, ac sanari poterat, iam de valetudine desperauerat. Huic Monialis quædam, Victoria nomine, verbis persuadet, vt Mariæ Longæ, quondam Matris, quæ tot signis coruscare videbatur, suffragia sibi ad salutem deposcat. Delata itaque in Chorum ægrota, cùm Sorores omnes loculum circumstarent, ægràque Mariæ Longæ merita sibi in suffragium à Deo posceret. Victoria Longæ manu receptam sublata, ea Sororis apostema contingit, protinusque absque alia cataplasmatis curatione, perfectè sanatur: ex quo ingens Sororibus lætitia oriri, Deóque laudes personari cœpêre.

Soror apostemate laborās Mariæ Longæ Manus contactu sanatur

LXXVIII. Post aliquod tempus, Mariæ Corpore in cineres resoluto, Moniales illius Caput, ex quo viularum odor continuè erumpebat, inde asportantes, illud decenti loco collocant: cuius virtute noua deinceps miracula patrata. Inter hæc illud narratur, quòd cùm Soror quædam, Benedicta nomine, in eodem Monasterio vlcere reptili, ac molestissimo in tibia laboraret: neque vlla Medicorum cura, ab eo morbo vnquam liberari potuisset: Abbatissa erga Sororem pietate commota, Mariæ Longæ Caput manibus reuerenter accipit, Sororibusque omnibus Antiphonam, ac Collectam Viduarum deuotè decantantibus, eo ægrotantem Sororis tibiam, magna tum sua, tum laborantis fide contingit. Quo facto mox cessat dolor, tumórque ac inflammatio è tibia abscedunt, eáque pristinæ sanitati reddita, nunquam deinceps eo morbo afflictata fuit.

Vlcere reptili laborans Capitis Mariæ contactu curatur.

LXXIX. Elapso tandem aliquot annorum spatio; cùm noua Ecclesia constructa, Mariæ Longæ Reliquiæ in eam transferrentur: quædam illius Monasterij Soror, quæ occulta, ac molesta infirmitate detinebatur, quam præ pudore nulli vnquam declarare ausa fuerat; cùm ea magnoperè excruciaretur; atque eò maximè, quòd ea ingrauescente, non leue sibi vitæ periculum timeret, temporis opportunitatem nacta, quo Beatæ Matris Caput, nulla adstante Sorore, in Choro collocatum fuerat; dum illius merita deuotissimè implorat, atque eo morbi locum attingit, confestim ab infirmitate liberata, Dei benignitatem, ac B. Matris virtutem, maximis laudibus celebrat.

Caput Mariæ Longæ suo tactu sororem ab occulta infirmitate liberat.

Huius

Huius sanctæ Mulieris præclara gesta, virtutes, ac Sanctimoniam plerique Scriptores commemorant, ac commendant: inter quos sunt Ioannes Baptista Episcopus Acerrarum, Auctor Historiarum Ordinis Clericorum Regularium Theatinorum lib. 1. cap 4. & Cæsar Dengenius in sua Neapoli Sacra, vbi de Ecclesia sanctæ Mariæ de Populo agit. Atque his huic Anno finem imponimus. LXXX.

Annus Christi.	Paul. III.	Car. V. Imp.	Relig. Capuc.
1543.	9.	25.	19.

I. SÆVA illa superioris anni tempestas necdum sedata erat, neque aduersis rebus finem imposuerat, cùm nouus annus quingentesimus quadragesimus tertius supra millesimum superueniens, suas quoque afflictæ, ac propè depositæ Religioni procellas, ac calamitates addit. Summus enim Pontifex Paulus III. qui propter turpem Ochini lapsum, & contumelias, ab eo in Romanam Ecclesiam, impia illa sua Apologia iactaras, iusensum in Religionem animum gerebat, cùm in Vrbem venisset, coacto sacro S. R. E. Cardinalium, qui tunc ibi aderant, Senatu; atque in eo purpuratorum Patrum consessu, maximo rerum periculo, quod ex Capucinorum Religione, ob hæreticum morbum, quem ab Ochino Capite in totum Religionis corpus diffusum esse existimabat, toti Christianæ Reipublicæ imminebat, si ea incolumis staret, grauiter proposito: in eam se sententiam declinare exponit: vt tota Capucinorum Religio extinguatur, ac de medio tollatur: Hæc enim (aiebat) est humanæ, ac diuinæ prudentiæ lex, vt abscindantur, qui nos conturbant: & cùm totum Reipublicæ corpus periclitatur, satiùs est membrum vnum perire, quàm totum corpus in discrimen adduci. *Nescitis* (inquit Apostolus) *quia modicum fermentum totam massam corrumpit?* Capucinorum Religio tantæ apud Christianos homines existimationis est; vt cunctorum animos facilè ad seipsam pertrahat: quòd si ea errores pro veritate, & pro Fide hæreses disseminauerit; maximè verendum est, ne totus Ecclesiæ Ager, malo hoc zizaniorum semine ita imbuatur; vt triticum respuat. In eo tamen sententiam vestram expecto.

Pontifex cum Cardinalibus de Capucinorum Religione extinguenda agit.

5. Cor. 5.

II. Porrò Cardinales, qui Pontifici assidebant, fortissima illa (vt videbatur) ratione ducti, ferè omnes in Pontificis sententiam propendere videbantur. Solus Antonius Sanseuerinus, & alij perpauci Cardinales obmutescentes, silentio, ac vultus tristitia, in eam se deliberationem nonnisi ægrè conspirare indicabant.

Cardinales in Religionis interitum propendunt.

III. Erat hic Cardinalis, ex antiqua Sanseuerinorum Familia, quæ in Neapolitano Regno olim, atque etiamnum illustrissima floret, titulis, opibus, ditione in Populos, atque armis adeò potens: vt ipsi quoque olim Neapolitani Reges illius potentiam formidarent. Cuius præclara tam pace, quàm bello gesta pleriquè tum veteres, tum moderni Auctores, historiis egregiè prosequuntur. Inter quos sunt Raphaël Vollaterranus, & Ioannes Pontanus in sua Historia, qui vbi de Roberto Sanseuerini Comite Marsici agit, ita scribit: *Demum singulis in rebus nobilitatem præseferebat generis, quod alij Gallicum ab origine, quàm Italicum maluit. Nobiles enim quosdam secutus è Gallia Normannos, ac Viscardos Duces, pulsisque ex Apulia, Salentinisque Constantinopolitani Imperatoris Præfectis, virtutis merito donatos in initio, Oppidis pitisque posteros eorum imperitasse, in quibus Venusiam, Materam, Capertinum, Neritonium, fuisse tradunt. Qui dominatus in dies magis, magisque auctus fuit bellicam ob virtutẽ qua hac quidem Familia in Italia, ex eo adhuc etiam floret. Quo factum est, vt dum partim ipsi Regum quorundam impotentiam, superbámque dominatum parum æquo ferunt animo, partim ipsi à Regibus timentur, aliquando Familia omnis ad extinctionem penè redacta fuerit, vix vno, aut altero superstite. Adeò euertenda illi nihil reliqui ad crudelitatem Regibus ipsis fuit. Contra qui Italicam eam asserunt, nec olim fuisse, nec nunc quidem extare apud Gallos, Britannosve tali cognomento Familiam, deductámque agnationem volunt ab Oppido, cui ex ea domo priùs impetrauerit, vt Celanam, Martianam, Ebulam, Molisiam,*

Sãseuerinorũ Familia quã illustris.

Volaterr. l. 6.

Georg. c. 4.

Ioan. Pontã.

Aquauiuam,

VII. Veruntamen si meus in hac re sensus experitur, hæc mea sententia est, Beatissime Pater. Vt & Ecclesiæ periculo, & Religionis incolumitati, quoad fieri poterit, communi consilio, ac prudentia consulatur. Ecclesiæ quidem optimè, atque opportunè consultum erit; si ante omnia, diligentissimæ de Religione disquisitiones fiant: quid in ea corruptum, quid languidum, quidue sanum in Fide sit. Quòd si aliquid in ea putridum sese obtulerit, ferro, ac igne, aut abscindatur, aut aduratur: si languidum, ac saucium fuerit, curetur. Reliqua verò, quæ in Religione sana sunt, & Ecclesiæ vtilia, huius Apostolicæ Sedis munus, ac officium est, vt integra seruentur: seruatàque, sua benignitate, ac prouidentia foueantur: ne illam Dei sententia feriat, per os Vatis dicentis: *Quod infirmum fuit, non consolidastis; quod ægrotum, non sanastis; quod confractum est, non alligastis: & quod abiectum est, non reduxistis.* Hoc pacto & sanctæ Ecclesiæ commodo, atque vtilitati, & sanctæ huius Sedis existimationi abundè prospectum erit. Pontificisque sapientia, ac consilium, velut à diuini spiritus luce profectum commendabitur. Atque his finem dictis imposuit.

Sapientissimū Antonij Cardinalis consilium.

Ezech. 34.

VIII. Deus verò Opt. Max. qui æterno sapientiæ suæ consilio, Religionem ita incolumem, ac sartamtectam seruare decreuerat, vt hac etiam calamitate stabiliorem, ac immobiliorem redderet: tantam Cardinalis Sanseuerini verbis vim contulit, vt Pontificem, ac cæteros Cardinales in suam sententiam pertraxerit: Religionémque iterum ab interitu vendicauerit. Quo sanè titulo Capucinorum Religio plurimùm illustrissimæ huic Familiæ debet, à qua bis vitam, Deo imprimis operante, accepit. Pontificis quoque animum ita immutauit: vt meliores exinde cogitationes gignens, Cardinali Carpensi Ordinis totius Protectori mandauerit; vt cunctis Prouinciarum Vicariis, atque aliis Religionis Patribus, quos ipse prudentiores iudicaret, Romam conuocatis; ab his, quo in rerum statu, fidei integritas in Religione se haberet, faciliùs addisceret: iisdémque de rebus Fidei examinatis, quid de tota Religione sentiendum esset, clariùs Apostolicæ Sedi innotesceret.

Sanseuerini oratione Pontifex sententiam mutat.

IX. Hæc Pontificis iussa, cùm Cardinalis Carpensis, Prouincialibus vndique ex tota Religione ad se accersitis, diligentissimè explesset; omnéque Religionis Corpus; paucissimis exceptis, qui vel ad Hæreticorum partes migrauerant, vel ab errore resipuerant, vel tandem carceri mancipati fuerant: post accuratissimum examen, incorruptum, atque in Fide integrum reperisset: rem ad Pontificem detulit: qui eo nuncio magnoperè lætatus (illius quippe animum Deus immutauerat, ac pristinæ beneuolentiæ reddiderat) diem præscripsit, quo vniuersi Religionis Patres, ac Prouinciales Vicarij ante Apostolicam Sedem conuenirent, quos alloqui decreuerat. Mox Pontificis mandatum, ac præfixa dies Patribus innotescit; qui cùm rei causam ignorarent, supremum illum Religioni diem fore suspicabantur; in quo Pontifex, quem in Religionis exitium conspirasse audierant, Capucinos deleret. Metum, ac suspicionem æmuli augebāt, qui cùm Capucinos ante Apostolicam Sedem citatos intellexissent; Religionis internecionem, velut certam in Vrbe ominabantur. Quamobrem, qui Romæ aderant, metu perterritis, iis vnicum solatium erat, ad lachrymas, ac fletus confugere: omnique sua in Deum spe, ac cogitatione collocata, illius opem, ac præsidium profusis lachrymis implorare.

Religio in Fide integra reperitur.

Pontifex Capucinos conuocat.

X. Adfuit tandem præscripta dies, cùm Patres dissectis agminibus, non absque terrore ad Pontificem pergunt: & quanquam inter eos essent Bernardinus Astensis, & Franciscus Acsinus, qui diuinis reuelationibus eruditi, omnes benè sperare iubebant: Attamen cùm ad limina Apostolorum peruenissent, en nouus eos tremor inuadit: Fratres enim de Obseruantia; toreò sui Ordinis habitus detulerant, quot Capucinos Fratres ante Pontificem conuenturos audierant: vt iudicio, de illorum extinctione, & ad Ordinem reditu à Pontifice prolato, quod velut certum sibi persuaserant, eos pristino Obseruantium habitu induerent. Eapropter ij, cùm iam

Capucini timore perculsi.

decre rum

decretum à Pontifice iudicium esse existimatent; summa cum trepidatione ad Pontificem accessêre.

Pontifice grauissimis negotiis præpedito, diu vocati Patres illius iussum, quo ad ipsum accederent, expectarunt: itaut iam die declinante, qui in Monasterio relicti fuerant; cùm necdum Patres redire animaduerterent, nihil prærerquam sinistrum suspicarentur. Accedebat quorundam rumor, qui Capucinos, de Pontificis mandato, in carcerem detrusos esse affirmabant; quæ tot afflictis afflictiones addebant, vt ij in patrios cineres desæuiisse viderentur. XL

Pontifex Capucinos alloquitur, & collata in Religionem beneficia exprobrat.

Sub vesperum tandem, Patres ad Pontificis conspectum vocantur: qui vbi ad pedis oscula admissi fuêre; quid de ipsis Pontifex decerneret, genuflexi, ac trepidantes expectabant. Pontifex verò, cùm primùm antiquam animi beneuolentiam, ac beneficia in Religionem collata, seueriori illis vultu exprobrauit: singularésque præsertim in Ochinum Generalem, beneuoli animi significationes declarauit: quibus tamen, tam turpem is ingratitudinem rependerat: vt Apologeticas ad eum literas dederit, quas nemo Agasone, nedum Pontifice dignas indicasset: quid, inquit, pro tam temerè ausis, ac conuitiis, in Apostolicam Sedem tam turpiter iactatis, Religio commereretur; quam quòd ea, simul cum suo capite, è Religionum albo expellatur, obtruncetur, intereat? Ingemiscebant cuncti, neque aliud in ea Pontificis Aula, præterquam Patrum lachrymæ, ac singultus audiebantur. Porrò inter has lachrymas, ac singultus, Franciscus Aesinus cùm sermonem continere non posset, Pontifici respondet. An non, Sanctissime Pater, etiam inter Apostolos Iudas Proditor fuit: cuius tamen lapsu, Apostolorum Collegium haud deletum fuisse, ex Euangelio constat. Pontifex verò illum obiurgans, ait: Linguam silentio cohibe, superbe: quid excusationes texis? Tum verò sermonem leniens, ait: Certè vos extremo exitio mulctare decreueram; At est, qui exitium prohibet; Est, qui punitionem vetat: S. P. Franciscus vester, pro vobis pugnat: Deus ipse Vos incolumes vult: qui ne excidatis, vos haud secus, quam ego hanc manu chirothecam, sustinet. Testis enim mihi est Deus, quòd necdum Perusia abscesseram, cùm iam de Religione extinguenda, fixa apud me deliberatione steteram. Testis, quod ea cogitatio me in Vrbem impulerat, quò celeriùs ea executioni mandari posset. Testis denique, quòd neque illud me animi propositum, in

Pontificis animus à Deo mutatus.

Vrbem aduentantem, deseruit; donec ad Consistorium ventum est: In eo porrò, (quî factum sit, ignoro) protinus nostra à Deo mens immutata fuit: ibi tumentes animi fluctus diuina (vt arbitror) virtute confracti, ac sedati, ibique prior nobis in Religionem beneuolentia reddita. Quo fit, vt pacis tantùm, non afflictionis cogitationes modò in animum subeant. Dei hoc opus est: cuius imperio nos æquum est parere. Quapropter satagite, vt Fideles, atque humiles Ecclesiæ Filij, boni Regulæ æmulatores, veri denique Dei Serui, ac S. Francisci Soboles sitis: neque vlla in re

Pontifex benignè cū Capucinis agit.

vobis huius sanctæ Sedis patrocinium deerit. Ego ero vobis in Patrem, vosque eritis mihi in filios. Tum ad Cardinalem Carpensem Protectorem conuersus: Cardinalis, inquit, hanc tibi Religionem commendamus; quæ cùm Capite careat, re illius Caput, ac Generalem constituimus: vt quæ in ea disponenda sunt, Apostolica auctoritate, quam tibi impertimur, perficias. Atque his eos dictis plurima consolatione repletos, ac præ gaudio lachrymantes dimisit. Ij vero ad Monasterium reuersi; cùm se sola Dei prouidentia, ac benignitate seruatos agnoscerent; solemnes

Capucini præ gaudio collachrymantes, Deo gratias referunt.

Deo gratias referunt, atq; ante Sanctissimæ Eucharistiæ Altare cō[...]iente, Hymnum *Te Deum*, haud sanè absque omniū lachrymis decantant. Fama hæc, per totam Religionem longè latéque per literas diffusa, haud facilè explicari potest; quàm impensæ tunc Deo à Nostris gratiæ agerentur: quot Hymnis Ecclesiæ nostræ personarent; quot lachrymæ præ gaudio à cunctis effunderentur; qui cùm extremum Religioni diē adesse expectarēt, rediuiuā, Deo è Cælo opitulāte, resurgere audijt. Noua denique lux Congregationi tunc oriri visa est; quæ priores luctus tenebras dispersit.

Posthæc

XIII. Post hæc Cardinalis Carpensis, cùm per aliquot dies, Prouinciales Vicarios, qui in Vrbem conuenerant, in Monasterio, ne abscederent, detinuisset: cum iis pleraque ad Religionis expurgationem, & incolumitatem spectantia confert: Franciscum Aesinum Generalem Commissarium instituit: cui etiam Religionis sigillum, quo eousque Bernardinus Astensis vsus fuerat, tradit. Præter hæc, Prædicationis officium tandiu Capucinis omnibus interdicit; quoad secus à Pontifice decretum fuerit. Ab hoc tamen interdicto, Corsica Insula, Episcopi cuiusdam fauore, qui ex Pontificis Aula fuerat, haud multo post tempore libera fuit. Postremò Generale Capitulum, hoc anno, circa Pentecostes festum, Romæ conuocandum sancit. *Capucinis Prædicationis Officium interdicitur.*

XIV. His à Cardinali Protectore decretis, ac nonnullis mensibus elapsis: cùm iam Comitiorum Generalium tempus maturum esset, plurimíque Patres, tam prudentia, quàm sanctimonia illustres, Romam conuenissent; haud facilè referri potest, quàm incredibili tunc vniuersi lætitia perfunderentur: qui cùm se præteritoturbine dispergendos putarent, Dei benignitate confirmatos, atque in Capitulum conuocatos cernebant. Id planè iis tunc contingere videbatur, quod illis accidere solet; qui naufragium præter spem euadentes, cùm primùm ad litus incolumes peruenirunt; quasi diu peregrini fuissent, atque ignotis è regionibus venirent, mutuis se osculis excipiunt, ac se inuicem salutant. Ita hi, velut è naufragio erumpentes, ac tuto Religionis litore fruentes, præteritas animi angustias mutuis amplexibus solabantur: pericula narrabant, procellas memorabant, gaudij lachrymas miscebant; ac velut è funere rediuiui, tunc primùm sereno Cælo, ac vitali aura perfrui videbantur. *Comitia Generalia conuocantur.*

XV. His Comitijs, inter alios, vigintiquatuor Patres interfuêre, Homines magni, virtute, ac prudentia, & consilio illustres: qui cùm diuexatam, ac propè depositam Religionem suo consilio subleuauerint, ac virtute suffulserint; haud immeritò sibi vigintiquatuor Seniorum, de quibus in Apocalypsi agitur, gloriam, ac typum sibi vendicant.

XVI. Hi enim, cùm Phialas odoramentorum, vitam nimirum, virtutum omnium odoribus refertam, præferrent: diu noctúque coram Agno prosternebantur, Religionémque suis orationibus in ampliorem quotidie lucem vendicabant. Horum nomina fuêre, 1. Bernardinus Astensis Ordinis Procurator. 2. Franciscus Aesinus tunc Vicarius Prouincialis Vmbriæ, & Commissarius Generalis, à Cardinali institutus. 3. Hieronymus à Montepolitiano, Vir nobilitate, ac sanctimonia insignis, qui in hoc Capitulo, Vicarius Prouincialis Bononiensis Prouinciæ creatus fuit. 4 Bernardinus de Monteulmo, qui tunc Neapolitanam Prouinciam moderabatur. 5. Angelus Saonensis, Vir omnium virtutum ornatissimus, & Prædicatione illustris. 6. Laurentius Reatinus Romanæ Prouinciæ Vicarius. 7. Eusebius Anconitanus, qui deinde Generalis fuit, omnium calculo dignissimus. 8 Benedictus Senensis, Venetæ tunc Prouinciæ Vicarius. 9. Iosephus a Ferno, seu Mediolano, qui tunc Corsicæ Prouinciæ præerat, feruentissimus diuini Verbi Prædicator, de quo alibi egimus. 10. Liberius ab Osella deuotione erga Beatissimam Virginem illustris. 11. Archangelus Siculæ Prouinciæ Vicarius, qui ex Benedictino Monacho ad Capucinos migrauerat, ac plurimis virtutibus coruscabat. 12. Marianus Cyrneus. 13. Bernardinus à Bisiniano Calaber. 14. Amadeus ab Antenato, qui in Ochini fuga, plurimis pro Religione laboribus persunctus fuerat. 15. Franciscus à Suriano Prædicator illustris, ac deuotione celebris. 16. Franciscus à Solecto Vir doctissimus, ac Regularis Obseruantiæ studiosissimus. 17. Paulus à Nurcia. 18. Michaël Angelus Florentinus. 19. Franciscus Volaterranus. 20. Franciscus Belga, alter à Titelmano, qui iam obierat. 21. Alphonsus à Neapoli. 22. Iacobus Melphitensis Theologus insignis, ac virtute insignior. 23. Ludouicus Saonensis, Vir assiduæ orationis, *Viri illustriores, qui Comitiis interfuêre, enumerantur.*

ac sui contemptu illustris. Vigesimus quartus tandem fuit Ioannes ab Intemilio Ligur, Vir prudentia, ac virtute clarus, qui in Romana, ac Genuensi Prouincia, Vicarij officio functus fuerat.

Horum virtus, ac præstantia declaratur.

Hos porrò velut immobiles columnas, ac firmissima propugnacula, quæ labentem Religionem, ac propè tempestate conuulsam, sua prudentia, labore, atque assiduis orationibus in summo rerum discrimine sustentarent, ac sartamtectam seruarent, à Deo præordinatos fuisse, præclara illorum virtus, atque ipsa rerum experientia declarauit, qui cùm doctrina, ac sanctissimis vitæ exemplis Capucinorum subinde Religionem illustrauerint; iis prophetica illa Dei vox haud sanè importunè accommodari potest, qua olim iacentem Synagogam; hoc verò tempore, Capucinorum Religionem, illustrium Virorum promissione solatus est, cùm ait: *Paupercula tempestate conuulsa, absque vlla consolatione, ecce ego sternam per ordinem lapides tuos, & fundabo te in saphiris: & ponam iaspidem propugnacula tua, & portas tuas in lapides sculptos, & omnes terminos tuos in lapides desiderabiles: Vniuersos Filios tuos doctos à Domino, & multitudinem pacis filiis tuis. Et in iustitia fundaberis, recede procul à calumnia, quia non timebis à pauore, quia non appropinquabit tibi.* XVII.

Isa. 54.

Franciscus Aesinus Generali Vicarius eligitur.

Romæ igitur Capitulo, quod in Capucinorum Religione quintum fuit, ex tot illustribus Viris congregato, in eo Francisci Aesini, qui Commissarij Generalis Officio fungebatur, virtus, ac prudentia tantoperè enituit: vt cùm Bernardinus Astensis, ob pleraque corporis incommoda, quibus affligebatur; à Generalatus munere subeundo se excusasset, is omnium suffragijs Generalis Vicarius creatus fuerit. Quod Cardinali Protectori, ob id potissimùm gratissimum fuit, quòd cùm Ochini mores, & vitam Aesino semper plurimùm displicuisse intelligeret: illius studio, ac diligentia Religionem faciliùs, ac perfectiùs, ab Ochini fæcibus, si quæ reliquæ essent, expurgandam speraret. Neque id absque singulari Dei consilio factum est: cùm enim tot in homine virtutum ornamenta florerent; præstans animus, alta naturæ vis, multarum rerum peritia, summa probitas, ac vitæ integritas; vehemens ad diuina ardor, ardensque omnium virtutum cupiditas; & quæ Rectorem maximè decent, prudentiæ, ac consilij magnitudo, odium improbitatis, iudicij æquitas, fortitudo in periculis, industria in agendo, celeritas in conficiendo, quæ illum eo honore dignum præstabant: in his tamen duo præcipuè in homine clariùs emicabant; nempè Catholicæ Fidei, ac Regularis Obseruantiæ zelus; quæ, hoc præsertim tempore, ab huius Religionis Capite potissimùm exigebantur. Hinc illum Dei Sapientia, ad Religionis regimen euexit: vt illius studio, ac virtute, quæ Ochini vitio dilapsa, ac deprauata erant, restituerentur. XVIII.

Franc. Aesinus multarum virtutum laude commendatur.

Neque id diuino testimonio caruit: cùm enim Francisco, ad Generalis munus electo, iuxta consuetum Religionis morem, Religionis sigilla à supremo Definitore, ante Altare sanctissimæ Eucharistiæ, tota spectante Fratrum Corona traderentur: videt ille perspicuè B. P. Franciscum, cui & S. Antonius Vlyssiponensis associatus erat, sibi in aëre apparere; qui baculum itinerarium eidem tradens, hæc simul verba depromit: Accipe, Francisce, itineris tui baculum, vade, proficiscere; visita; & Fratres tuos confirma. XIX.

B. P. Franciscus Generali apparet, ac baculum tradit, quo Religionem visitet

Porrò hanc Francisci electionem à Deo profectam fuisse, ipsius rei euentus non obscurè declarauit. Huius enim Viri zelus, ardor, diligentia, prudentia, labor, ac denique insignis Sanctimonia, Deo præsertim ob B. P. Francisci, ac S. Antonij merita Capucinorum rebus suffragante, tantum Religioni commodi, atque vtilitatis attulit: vt Dominicus Religionis agel- XX.

lus,

lus, n[o]n modò à zi[zan]iis, ac vitiorum sentibus; si qui post Ochinianam labem tel qui fuerant, expurgatus, ac pristinæ puritati, ac nitori restitutus fuerit; verùm & vberioribus virtutum semiuibus auctus, perfectioris sanctimoniæ fructus ger[mi]nauerit.

XXI. Solutis igitur Comitijs, maximum Francisci Generalis studium fuit, vt si quæ Ochinianæ infectionis reliquiæ, in Congregatione delitescerent, diligentissimæ Inqui[sition]is sarculo detegerentur; celeriusque ac radicitus euellerentur: vt & Religionis incolumitati, & Apostolicæ Sedis scandalo consuleretur. Idcirco, cùm de Veneta, ac Æmiliæ Prouincia maior vigeret apud omnes suspicio; atque in Venet[ia] præsertim, propter hæresim ab Ochino, dum Veronæ legeret disseminatam, occulta etiamnum labes, necdum expurgata, timeretur: in id consilium incidit, vt gemini vtriusque Prouinciæ Vicarij, quò faciliùs in occultæ tabis, si qua esset, n[o]titiam deuenirent, atque in morbum irrumperent, communicato inter se labore, coniungerentur: vicissimque alter alterius Prouinciam visitaret. Atque adeò hæc hutum diligentia, ad earum Prouinciarum expu[rg]ationem ac emundationem profuit, vt, ne vlla quidem erroris macula in his s[u]perstite, omnis penitus ab iis hæresis suspicio abstersa fuerit.

Francisci Generalis studium & diligentia in Ochianis faecibus abstergendis.

XXII. Franciscus ig[it]ur, antequam visitationem institueret; cum, & graue illius officij onus, & li[n]guæ i[m]pedimentum, quo non nihil alligabatur, secum perpenderet: animo elanguescere, & ie tanto muneri ubeundo ineptum iud[ic]are videbatur. Qu[o] fit, vt lachrymas sæpè in oratione fundens, Deum aliquando his vocibus interpe[l]lauerit. Heu, Sapientissime Deus, qui omnia nosti, & ineffabili Sapientia moderaris; haud te profectò latet, quòd Puer eg[o] sum, ign[or]a[n]s i[n]t[ro]itum, & exitum meum: Ecce nescio loqui; quia impeditioris, & tardioris linguæ sum: obsecro, Domine, vide, quem ad tantum munus elegeris. Ego enim sum Vir videos paupertatem meam impe[rf]ectum quoque meum vident oculi t[u]i: idci[r]co inter angustias concl[u]sus, q[uo]d agam, ignoro. Si me tua ad hoc munus clementia vocat quandoquidem nihil, quo huic vocationi respondeam, mihi penitus est: planè om[n]ia abs te expecto. Tu [ig]it[u]r benignissimè, Spiritum insuffla, animum n[u]trima, conf[ir]m[a] da, Sa[pie]n[ti]am instilla, linguam compone, virtutem confer: denique totum crea, vt totum ad tui beneplaciti imperium comp[os]itum habe[as]. Tu Domine indi[gn]u[m] seruum, super hunc pu[si]llum gregem tuum diuulsum, ac dilaceratu[m], Pastorem constituisti: quis gregis plagas curare q[ui]s alienos a F[i]lis discernere? quis infirmos consolidare? qu[is] A[m]or[e] [i]unare, fine t[u] [v]aleat? Da igitur Puero tuo prudentiam; qua morbos discernere, qua vulnera alligare, qua abiecta reducere, qua vacillantia confirmare, qua integra seruare sciat. Da Sapientiam; qua me recta a[g]nosc[er]e, quæ opportuna adm[i]nistrare, quæ sapienter regere, quæ gregem pascere quæ congruos vitæ cibos, Familiæ tuæ impertiri doceat. Da virtutem, quæ det mihi in vitia fortiter irrumpere, D[iuin]o Spiritus hostes debellare, Regularem obs[e]ruantiam propugnare, & commissum gregem ad bonorum omnium st[ud]ia propellere, vt Plebs ista tua sancta, [fi]de integra, spe firma, charitate perfecta, Hostias laudum a[cce]pt[abi]les, ac munda c[or]dium Sacrificia, vbique Maiestati tuæ immolet. Da tandem Famulo tuo, vt damna nuper à m[ale] [i]llo seruo, Religioni tuæ illata, te opitulante, ita instaurare valeat: vt & prist[i]nus Congregationi tuæ honos redeat, & ampl[i]or diuino nomini tuo gloria accedat.

Francisci Generalis apud Deum humilitas significatur.

XXIII. Deus verò, cui humilium semper placuit deprecatio; tanta illum Sapien[ti]a, ac virtute ex alto induit: vt sub ipsius ad[mi]nistratione, Religio, pro malis,

quæ priùs perpeſſa fuerat, à Deo duplicia, ac congeminata bona acceperit. Tantúmque gloriæ, atque honoris à Deo aſſecuta fuerit; vt cuncta prioris maculæ damna poſteriorum bonorũ vſura refarciret: ita vt de ea illud Propheticum enunciari poſſet: *Non vocaberis vltra derelicta; & Terra tua non vocabitur ampliùs deſolata; ſed vocaberis, Voluntas mea in ea; & Terra tua inhabitabitur quia complacuit Domino in te.*

Iſa. 62.

S. Antonius Mulieri apparens, Franciſcum Generalem ad laberes animat.

Porrò hoc tempore, Mulier quædam Romana, deuotiſſima; quæ Capucinis familiaris erat, dum in oratione defixa, Deum attentiùs pro Religione orat; hæc à B. Antonio Vlyſſiponenſi, ſibi in viſu apparente, verba ſibi dicta audit, Vade, Mulier, ac Franciſco Aeſino renuncia, ne in Religionis gubernatione animum deſpondeat; Ego enim ſpeciales apud Deum pro eo orationes fundo. Is igitur cùm primum ad Generalis munus ſe accinxit; viſitationem pedeſter, quemadmodum illi à B. Franciſco, priori viſione indictum fuerat, inſtituit: in qua ſingulas Prouincias, ac Monaſteria, non raptim, aut celeriter; ſed omni feſtinatione ſemota: perinde ac ſi illi tantùm Monaſterio ei vacandum eſſet, viſitat: Fratres ſingu[illegible] Eccleſiam, Sacriſtiam, Conuentus officinas, ſupellectilem, deinum vniuerſas Domus, & Eccleſiæ partes perluſtrans, vniuerſa diligenter inſpicit: vt ſi quæ in his corri[illegible]nda ſunt, protinus emendanda curet. Obſeruat accuratiſſimè, qua grauitate, ac moroſitate Sacra à Sacerdotibus celebrentur: Horæque diuinæ, atque nocturnæ qua Religione in Choro perſoluantur: qua humanitate aduenæ Fratres excipiantur; qua charitate ægrotis miniſtretur. Si inter Fratres quempiam, aut vecordem, aut ſomno deditum, aut Regularis diſciplinæ minus ſtudioſum offendit, tanta illum manſuetudine, ac ſuauitate admonet, corripit, caſtigat; vt ab eo correpti ferè ſemper meliores euaderent; & ad vberiorem virtutum frugem prouocarentur.

Quanam Franciſcus Generalis in Viſitatione præſtaret.

XXIV Sermones ſæpè in eodem Conuentu, de dono Catholicæ Fid[illegible], de bono Religionis, de votorum merito, & excellentia, de Euangelica perfectione, de Regulæ Obſeruantia, ac præſertim de Paupertatis obligatione inſtituebat: in hiſque tam ardenti animi motu ferebatur, vt ipſos quoque Fratres, mirum in modum in Deum accenderet. Illius verba, ſicut ſagittæ in manu Potentis, audientium corda penetrabant; & tanquam vrentes quædam ſcintillæ, ex igne erumpentes, maxima in Fratrum animis ad diuinum amorem incendia excitabant. Quod viſibi[illegible] ac cæleſti interdum argumento demonſtratum fuit. Aliquando enim [illegible]dit; vt dum Peruſiæ Fratribus ſermocinatur, Peruſij Ciues ingentem flammam ſupra Capucinorum Conuentum, paſſim ſe ſe extollentem cernerent. Qua[illegible]brem cùm Monaſterium conflagrari arbitrarentur; eò confluentes, non [illegible]uorantes flammas; ſed Franciſcum Generalem, flammæ inſtar, prædicantem, ac Fratrum corda inflammantem inueniunt.

Dum Fratribus ſermocinatur, ingēs flamma e cœlo erumpere cernitur.

XXV. Tanta vir Dei, præſertim cùm ad Fratres ſermones haberet, Spiritus ſancti luce perfundebatur: vt quæ ab eo dicebantur, humanum propè ſenſum excellere viderentur: adeóque audientes in eorum admirationem raperent; vt Bernardinus Aſtenſis, & alter à Monteulmo, alijque Viri doctrina, ac prædicatione illuſtres; cùm eum ſermocinantem audiſſent, nunquam ſe hominem tam altè de Deo, diuiniſque rebus diſſerentem, percepiſſe faterentur. Neque id vlli mirandum; cùm enim ea doctrinæ lux, non ex imo carnalis prudentiæ cœno; ſed ex ſuperno potiſſimùm diuinæ Sapientiæ lumine, illi affulgeret: inde illius mens intus erudita, altiſſimè rerum diuinarum ſecreta, quæ ex cæleſti fonte hauſerat, Fratribus eructabat. Quod rurſus, hoc manifeſto ſigno, declaratum fuit. Nam cùm Peruſiæ, vbi nonnullas aliquando moras duxit, quotidie in veſpere, poſt Angelicam ſalutationem, mentali oratione peracta, Fratribus in Refectorio collectis ſermonem haberet: Stella præfulgens, per Monaſterij tectum, diſcurrere viſa fuit. Hoc namque tempore Vir quidam, Agricola, qui haud procul à Conuentu habitabat; cùm Fratrem Seraphinum Peruſinum, ſemel obuium ſibi

Eo Fratribus ſermocinante ſtella fulgens per tectum à Ruſtico diſcurrens conſpicitur.

in itinere habuisset, ad eum, inquit. Quid est Pater; quòd in quolibet vespere, vbi primùm Angelica Salutatio pulsata fuit; Sydus quoddam pulcherrimum, ac radians, per Monasterij tecta, longiori temporis spatio, cursitare videtur? Id nempe tempus erat, quo pius Generalis Dei Verbum Fratribus proponere solitus erat. Porrò eo testimonio id Deus indicare voluit; Franciscum Generalem, quasi nouum ab eo Sydus electum fuisse, quo Religionem ad veram, ac perfectam Regularis obseruantiæ viam, illustraret. In id verò, præsertim in sui Generalatus exordio, ob Ochinianæ pestis infectionem animum potissimùm intendit: vt tam publicis, quàm priuatis sermonibus, Catholicæ Fidei veritatem, ac puritatem, Fratrum mentibus insinuaret; eàmque in Religionis gremio aleret: quò faciliùs omnem apud Apostolicam Sedem de ea maculæ suspicionem ortam, abstergeret.

Quæ potissimum Franciscus in Sermonibus curat.

XXVI. Deniquetanta Aesini Generalis, in hac prima Religionis visitatione, huius rei sollicitudo fuit: vt Religio, breui tempore, non modò ab omni Ochinianæ infectionis tabe, ac periculo libera esset: verùm & à quorundam ambitiosorum nidore, expurgata fuerit; qui cùm prædicandi facultatem, quàm ad proprij nominis gloriam potiùs, quàm ad animarum lucra transferebant, à Pontifice, Religioni ereptam cernerent: ad priores Religiones, vnde sub Ochino ad Capucinos migrauerant, hoc tempore remearunt.

Ob ademptū Prædicationis Officium plerique ad Obseruantes redeunt.

XXVII. Religionis itaque Agro felici hoc rerum exordio integrè à vepribus purgato, ac pristinæ puritati restituto: Aesinus egregiam in eo arando, excolendo, serendo, quò ad ampliorem virtutum, ac Regularis obseruantiæ frugem prouocaret, operam nauat.

XXVIII. Quanquam verò Aesinus, tam verbis potens, ac sermone efficax esset: minùs tamen illud erat, quòd verborum sono, quàm quod vitæ exemplis, atque operum luce præstabat. Ipsius enim vita, ac conuersatio cùm omnibus viuum quoddam virtutum, ac religiosæ perfectionis exemplar, ac stimulus exsisteret; ea loquax, & efficacissima omnium vox, ac prædicatio erat: quæ Fratrum animos, ad illius imitationem; & ad Euangelicæ perfectionis viam, tum amplectendam, tum prosequendam propelleret. Rudis illi habitus erat, multis panni præsegminibus interpolus; neque huiusmodi Generalem vti aliquando indecorum esse sensit: quare eo solo, ac breui palliolo contentus; corda, fœmoralibus, Breuiario, atque iis tantummodò, quæ à Regula, vel Constitutionibus conceduntur, ad sui vsum admissis, his se omnium ditissimum existimabat. Paupertatē enim summoperè, quoad vixit, dilexit. Victu quoq. parcus, semel duntaxat in die cibum, cúmque parcissimè sumere solitus erat. Orationis cum primis amicus fuit; ac Chori studiosissimus: à quo, tametsi Generalis esset, quàm plurimis officij curis implicitus, abesse, piaculum existimabat. His, & aliis præclarissimis vitæ exemplis, quæ fusiùs in ipsius vita exaranda erunt, cùm cæteros anteiret; atque ad sui imitationem raperet; breui factum est: vt Fratrum sanctimonia vbique corruscante, noua, & amplior, quàm antea, in eos populorum deuotio excitaretur; ac sensim Ochini memoria apud homines deleretur.

Æsini Generalis vita, sanctimonia plena.

XXIX. In primo sui Generalatus anno: cùm apud plerosque, falsus de Capucinorum extinctione, rumor percrebuisset; quò faciliùs, ac celeriùs ea apud homines fama interiret; vndique Fratres ex Prouinciis, ad ducentesimum vsque numerum, Assisium eo tempore conuenire iussit; vbi maximo populorum, vndique ex toto Orbe confluentium, concursu, Indulgentia in Aede Sanctæ Mariæ Angelorum celebratur: vt ea Fratrum multitudine, ad Indulgentiam confluente, à populis conspecta; Capucinorum Religionem etiamnum incolumem esse, vbique apud omnes constaret. Porrò in ea Fratrum supplicatione, quæ

Æsinus Generalis Fratrum multitudinem ad S. Mariæ Angelorum Indulgentiam conuocat.

post Kalendas Augusti institui solet; tanta modestia, tanta sensuum mortificatio, tanta morum honestas, tanta mentis deuotio, ac vtriusque hominis compositio, eluxit: vt eò confluentes Populi, non modò falsò conceptam opinionem abiicerent; verùm & vberiori eorum virtute maximè ædificarentur.

Ioannes Hispanus, sanctitate illustris.

Inter alios verò, quos Aesinus Generalis Assisium aduocauerat, Ioannes à Metymna Campestri, Hispanus, ac Sacerdos fuit: cuius singularis virtus, ac sanctitas, cùm Generali haud ignota esset; illum hoc tempore seorsim vocatum, obedientiæ præcepto obstringit; vt quem Capucinorum Religio apud Deum, locum, ac gratiam sibi vendicaret, in oratione sibi declarari poscat: neque ab orando desistat, donec voti compos, id à clementissimo Domino impetret. Quænam Aesinum Generalem ad hoc consilium permouerint: duo potissimùm fuisse ferunt. Primum, Quòd cùm Capucinorum Religionem, tot hactenus tempestatibus iactatam conspiceret, atque in posterum iactandam pertimesceret; vt illius aliquando naufragium metueret: in eo dubius hærebat; num ea Dei plantatio esset; in qua qui conscripti sunt, stabiles, ac sine naufragij metu, Deo famulari possent. Alterum erat, quòd Ordinis Primatum, à Leone X. Pontifice, Generali Ministro Ordinis Obseruantium, decretum non ignoraret: ex quo illud, in ipsius, ac multorum animos dubium, ac scrupulus irrepserat: Num Capucinorum Congregatio, quæ Obseruantium iugum à se excusserat, tuta, ac salua conscientiæ lege sub Generalis Magistri Minorum Conuentualium obedientia degeret: Cùm caput illud non agnosceret, quod summam B. P. Francisci in toto Ordine auctoritatem præferebat. XXX.

Ex Generalis præcepto suadere à Deo sibi reuelari postulat.

Hoc igitur sibi præcepto imposito. Ioannes, in Montispolitani Conuentum se confert: vbi in ieiunio, oratione, ac lachrymis Dominum assiduè deprecans, tribus distinctis temporum interuallis, plerasque à Deo, quæ ad rem spectant, reuelationes accipit, quas nos sequenti anno, in quo illæ finem acceperunt; integrè exarandas differimus. XXXI.

Ochinus post lapsum ad Geneuenses fugit.

Interea, quid misero illi Ochino, Capucinorum Religionis monstro, vbi Alpium iugis traiectis, Geneuam se præcipitem dedit, postea acciderit nihil certum haberi potuit. Alij enim à Ioanne Caluino, qui tunc Geneuensem Cathedram Farello expulso tenebat, exceptum, haud diuturnam cum eo pacem habuisse sentiunt. Cùm enim Caluinus, Ochinum, Virum auctoritatis fama grauem, ardentiori ingenio præditum, facundia superiorem, prædicatione eximium, atque in rebus agendis sagacissimùm pertimesceret: minùs profectò sibi commodum esse existimauit, eum Imperij socium sibi adiungere: ne quod is erga Farellum molitus fuerat, quem è Geneuensi Sede exturbatum, exulare coëgit; id sibi ab Ochino rependeretur. Quapropter proprio honori, atque vtilitati consulens; haud multò post, captata cuiusdam erroris occasione, quem de Polygamia, & vxorum pluralitate Ochinus disseminare cœperat; eum ab Vrbe expellit; quem propterea ad Polonos, ac Transiluanos transfugisse, atque ibi Dialogum contra Sectam Terrenorum Deorum, quo nomine Caluinum, & Geneuenses appellat, conscripsisse ferunt. Alij quoque alia opinantur. Verùm id certum est, Hæretico illum Spiritu exagitatum, cùm primùm Catholicæ fidei nuncium remisit, in Geneuensem Vrbem se fuga recepisse: Atque inde cùm Apologiam illam, dira conuitia aduersùs Romanam Ecclesiam euomentem, ad Pontificem misisset: plerisque ex Catholicis Viris compulit; vt in eam stylum perstringerent. Inter quos Ioannes Petrus Caraffa, tunc S.R.E. Cardinalis, qui deinde Pontifex fuit. Pauli 4. nomine nuncupatus, Parœneticam Epistolam, omni pietate refertam, stylo elegantiori ad eum scripsit. Quam Ioannes Baptista Acerrarum Episcopus, Historiæ Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur, Auctor, his verbis compactam refert. XXXII.

Apologeticũ pro fuga ad Pontificem scribenti Ioannes Petrus Caraffa respondet.

QVID TIBI *in mentem venit, ô Bernardine? quis te Domini malus, velut re-* XXXIII.

probum

robum olim Israëliticum Regem arripuit spiritus? Pater mi, Pater mi, currus Israël, & auriga, quem paulo ante, quasi in Spiritu, & virtute Heliæ ascendentem mirabamur in Cælum: quid modò cum curribus, & equis Pharaonis descendentem dolemus in Infernum? Quomodò cecidisti Lucifer, qui manè oriebaris? quomodò obscuratum est aurum, & mutatus est color optimus: argentum tuum versum est in scoriam: vinum tuum mixtum est aqua? Vinea Dei electa, Vinea deliciosa, Vinea fertilis, quæ suauissimos botros proferebas: quomodo versa es in amaritudinem vitis alienæ? Expectatus, vt faceres Vuas, quid tam acidas fecisti labruscas? qui dulcissimos filios tuos inebriabas: quomodo acetum, & amarissimum fel propinas? qui nutriebaris in croceis, quomodo amplexatus es stercora? quid orbatum lugemus, & sterilem, quem innumerabilium videbamus Patrem lætantem filiorum? Totus ad te confluebat Italicus Populus, totus inter vbera tua morabatur. Tu terram prodidisti, tu Populum tuum occidisti. O delire Senex, quis te fascinauit, vt alterum tibi confingeres Christum, quem à Catholica Ecclesia non didicisti? Vt te ad aliud conuerteres Euangelium, quod ab vberibus Matris tuæ non suxisti? Tu signaculum similitudinis, tu Præco Altissimi, tu tuba longè latéque sonans, tu plenus doctrina, tu decorus scientia, tu Cherubim extensus, & protegens, tu in deliciis Paradisi fuisti. Posuit te Dominus in Monte sancto suo, posuit te lucernam super candelabrum, posuit in salem Populorum, posuit columnam in Templo suo, posuit te custodem in Vineis, posuit te pascere gregem populi sui: & eleuatum est cor tuum in decore tuo, perdidisti sapientiam tuam in altitudine superbiæ tuæ, in multitudine iniquitatum tuarum: polluisti sanctificationem Dei, proiecisti sermones eius retrorsum, conuertisti te ad Idola domus Israël, libasti Baalim, factus es in laqueum, & in scandalum in vniuerso Mundo. Idcircò proiecit te in terram, & quasi sal infatuatum emisit foras, vt conculceris ab hominibus. Omnes, qui viderunt te, omnes, qui te audierunt, obstupescent super te, quia nihil factus es, & nihil eris, morte incircumcisorum morieris in terra aliena. O, inquam, delire Senex, an non cognoscis has omnes Propheticas voces in te esse completas? Has non ignoras Vir doctissimus, hæ non te latent Virum in sacris Literis eruditum? Ah quàm magnus eras, Bernardine, in oculis omnium, si in oculis tuis paruus esse voluisses. Ah quàm pulcher eras, & speciosus, nisi speciem ipse tuam adamasses, nisi vmbram ipse tuam captare contendens, veram pulchritudinẽ, teq; ipsum miserè demersisses. Consartum illud tuum saccum rude, rubentes pileos, & Pontificum Mitras superabat. Nuditas tua, purpurea, pratiosaque operimenta vincebat. Nobile illud stratum tuum in crate ac tabulis, mollissimis cubilibus deliciosiùs poterat æstimari. Profunda illa tua, & admiranda paupertas, omnes terræ diuitias possidebat. Exaltata erat in Mundo, & vsque ad Cælos gloria tua: modò traditus in reprobum sensum, factus es in derisum omni populo, canticum eorum tota die. Vt quid tam malè propter te hodie audit Euangelicum ministerium? tam malè tractatur Monasticum nomen? An non pudet Senem, ab infantia Christianum, à pueritia Deo dicatum, ad tantam insaniam deuenisse: vt in graui hac ætate tua, ea vel facere, vel dicere non erubescas; quæ nec Ethnici faciunt, nec Publicani? Tu extremam iam paupertatem semel, & secundò professus, modò pecuniam contrectas, modò auro suffarcinaris, modò pauperis pœni-

tet Christi? Tu antiqua, consuetáque Ordinis tui abstinentia mimimè contentus, nouum tibi, ac Sectatoribus tuis viuendi rigorem iuduxeras, longiores vigilias, acriores inedias, asperius indumentum, duriora ieiunia, humilioris corporis nuditatem, arctiorem denique rerum omnium egestatem. Hæc tu Magister induxisti, hæc tu in prouecta iam, & senili ætate probasti: nulla hic adolescentiæ excusatio, nullus errori relinquitur locus. Modò repentina leuitate, sacrilega mutatione (non dexteræ Excelsi) sed inuidiæ Diaboli pro ficta fraude procedis, sæculari habitu, nobilibus vestimentis: modò Sacra irrides, modò ieiunia abrogas, modò continentiam culpas, modò absque dierum selectu, vel reuerentia, quibuscunque pinguibus saginaris; modò hesternam eructus cœnam, & crudum p uonem in balnea portas. Toto ætatis tuæ tempore, facie liuida, prolixa barba, veste pannosa, seueram pollicitus vitam: nunc vnguenta redoles, nunc voluptati indulges, nunc bacchanalia viuis. Multa bona opera Mundo ostendisti, multos ab erroribus reuocasti, multos continenter viuere docuisti, multis piam largitionem persuasisti, multos ad melioris vitæ frugem induxisti: nunc quidquid ædificasti destruis, quidquid parasti, amittis: nunc quantùm in te est, malo tuo exemplo, omues ad vomitum compellis; & qui tam peruersè, & imprudenter peccas, multò sanè deteriùs quod peccas, excusas, & dum ad ea, quæ malè agis, tuæque turpitudini Patronus accedis, magis quàm eras, peccator efficeris. Detur timori Romani Pontificis, quod peccasti, detur sanguini, quod ad schismaticas partes commigrasti: certè maledicentiæ tuæ virus, & impium excusationis tuæ venenum, nulla simulatio protegit, nulla causa falsa defendit. Pudet me (mi Pater, vbi Catholicus esse volueris, semper venerande) pudet omnes candidos Christianæ veritatis Cultores, ea de teipso iactante audire, quæ nullus vnquàm aduersarius ausus fuisset infringere. Scribis enim in illis tuis præclaris, quæ vulgò circumferuntur, Apologeticis literis, hactenus te Christiano Populo velatum Christum prædicasse: deinceps verò verum illum, ac liberum producturum te comminaris. Quid est, quod loqueris, Pater? An non vides tuis te teneri laqueis? tuis pedicis irretiri? Quæ nunquam saxa, quæ Cruces, quis parricidarum culleus, quæ asinaria mola in caput tuum, in tuam ceruicem, in tuum sufficiant supplicium? An putas te impunè iam dudum Christianum Populum te illudere potuisse: qui AntiChristum pro Christo prædicaueris? qui Pharisaicum fermentum pro sacra doctrina, qui Pharmacum pro vero lacte propinaueris? siccine simplicem gregem infecisti? siccine innocentes Oues, Carnifex, sermonum tuorum lenocinio ad lanienam attraxisti? Et quam fidem tibi posthac adhibendam sperare possis, qui impiissimis mendaciis Auditores tuos seduxeris? qui tandiu panem pollutum porrexeris? qui tandiu diuinum Verbum adulteraueris? Vides ad quod saxum impingis? vides quàm profundam tibi præparas foueam? vide quàm ex diametro in verticem tuum iniquitas tua descendit? Attende, obsecro, quàm malè tibi non constas, quàm periculosè teipsum mutas, si veritatem tibi esse constabat apud Lutherum; si Petrum, & Paulum, eorumque Ecclesiæ Successores non rectè videbas ambulare in sinceritate Euangelij; si quæ in Populis prædicabas, non secundùm Catholicam Fidem esse sciebas, cur tandiu siluisti? Cur Dei veritatem in iniustitia detinuisti?

Cur in stercore ipso tuo computruisti? Cur impiè Hieroboam, in illis tuis vitulis aureis omnem Israël peccare fecisti? An putas strophis hisce tuis nobis illudere, & ne veram præuaricationis tuæ causam agnoscamus, cornicum (vt veteri dicitur prouerbio) nobis oculos infigere? quin potius cum B. Rege confiteris? quin vociferaris? Hactenus Ecclesiæ vera prædicaui; hactenus in sana doctrina perseueraui; hactenus Catholicum sensum gustaui; hactenus talentum mihi creditum bene dispensaui: nunc superbia mutauit cor meum, nunc lumen oculorum meorum non habeo, nunc fœnum agri, vt bos comedo, nunc rationabilem exutus mentem cum feris, & bestiis habito. Quis non videt? quis non intelligit, quo spiritu ductus sis in desertum, vt tenteris, & vincaris à Diabolo? Dum magnus haberis in Ecclesia, dum Principes audiunt, dum te Populi admirantur, dum Nobiles te prædicant, & Italiæ Ciuitates, dum tua latet hypocrisis incorruptum Verbum, quod disseminas. Vbi sanctissimus Pontifex te citat, vbi conscientia tua te accusat, vbi iniquitas pœnam formidat. Nunc primùm nudum te agnoscis, nunc primùm ad aliud Euangelium te conuertis. Vides in te non hærere mandatum, sentis malè sartum figmentum: si male locutus es, pœnitentia testimonium perhibe de malo, asperge te cinere, accinge te sacco, induere cilicio, in ieiunio, fletu, & planctu, teque pœnitentem ostende. Videat populus, quem seduxisti, videat Ecclesia, quam decepisti, quòd iniquitates tuas agnoscis, quòd peccatum tuum contra te est semper. Hanc pœnitentiæ formam, vel tuus ipse bonorum operum omnium antiquator, Euangelicus Epicurus Lutherus negare non potest, tam in Italico Rege, & Niniuitis quàm in cæteris omnibus pœnitentiam omnium arbiter Deus approbauit. Nunc verò verè tibi induendus erat saccus, quem vt iactanter fortasse assumpseras, sic procul dubio temerariè dimisisti: nunc dura subeunda erat Eremus, vbi & Fontificis vltionem euitares, & diuinam aduersum te indignationem placares. Tu vero spreto Religioso cultu, diuiso genitricis vtero, confractis sponsæ tuæ vberibus, abrogatis sacris cæremoniis, relictis patriis legibus, confugisti ad Assyrios, defecisti ad Babylonios, conuersus es ad Balach, & fecisti tibi præputium iuxta ritum gentium, vt dimices contra Matrem tuam, vt exprobres Populum Israel, vt maledicas Ecclesiæ Dei, vt Summo Pontifici detrahas. Accessisti ad Gentem Apostatricem, ad domum exasperantem, ad Populum incredulum, ac rebellem; vbi crapulæ, & venteri indulgeas, vbi incestuosa matrimonia iungas, vbi opera deneges, vbi Christum iterum crucifigas, inconsutilem eius tunicam scindas, & partem ex ea cum impijs militibus facias: vbi Euangelicam libertatem (iuxta quod dixit B. Apostolus) in occasionem carnis conuertas. Matrem, quæ te genuit, reliquisti, ex cuius ore mel, & lac suauissimum suscepisti: nunc aperis contra eam os tuum, exaltas & exacuis contra eam linguam tuam; leuas contra eam calcaneum tuum. Heu, heu, Pater mi, quid fecisti nobis sic? tantumne potuit indignatio? tantumne valuit ambitio? Verè Astra non sunt munda in conspectu Dei, & in Angelis suis reperit prauitatem. An satiùs erat tibi in exilium, & in carcerem ire, quàm Ecclesiam Dei confundere? An non præstabat mortem ipsam appetere, quàm Dei legem derelinquere? quàm sacra vota infringere? quàm solemnia instituta violare? Vt quid tanto Orbis totius scandalo, tanta animarum pernicie, tanto existimationis tuæ dedecore caniciem tuam cum dolore deducis ad Inferos? Adhuc in auribus nostris resonant illæ tuæ lu-

culen-

culenti[illegible]ma Conciones, de continentiæ bonis, de Sacrorum deuotione, de ieiuniorum obseruantia, de mirificis Sanctorum præconiis, de Monasticis laudibus, de paupertatis honore. Adhuc ante oculos nostros appares nudis pedibus, pannosus, & horridus; adhuc alges, adhuc esuris, adhuc sitis, adhuc nudus existis: & inter epulas, & comestiones, delitias, & cubilia, inter mollia strata, inter vulgares tabernas, inter ebrios, inter incestuosos, inter blasphemos inuerecundus Apostata videri sustines? Vbi illæ tuæ voces magnificæ de Mundi contemptu, de persecutionum beatitudine, de constantia in aduersis? Vbi acerrimæ illæ tuæ inuectiones contra bonorum cupiditates, contra ambitionum vanitates, & insanias falsas? confusa sunt omnia, & cassa sunt omnia. Vbi tu ipse, qui prædicabas non furandum, furaris, qui non mœchandum, mœcharis? qui abominabaris Idolum, & sacrilegium facis? Vbi tu ipse Magister totum id operis destruis, quod antea docebas. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, vt nocte fleam, vt luce plorem baculum Ecclesiæ confractum, Magistrum Populorum obcæcatum? Pastorem in lupum conuersum? Sapientem Patrem in reprobum sensum commutatum? Christi Præconem in Diabolum effectum? Quis magnum suscitet Samuëlem? quis mansuetum Dauidem exhibeat, qui Absalonem lugeat infelicem? quis proferat Euangelicum Patrem, qui à Meretricibus reuertentem prodigum Filium recipiat? Si fortè surgas, si forte ad eum redeas, & dicas: Pater, peccaui in Cælum, & coram te, iam non sum dignus vocari Filius tuus, fac me sicut vnum de mercenariis tuis. An non tibi existimas melius reuerti ad Patrem tuum, ad domum Genitricis tuæ, vbi abundas panibus, quàm in longinqua à Deo regione pascens porcos mori? Quid tibi in Barbaris Gentibus? quid tibi cum alienigena Nutrice? quid tibi cum Nouerca? quid in externis ædibus? Quid cum praua, & adultera? quid cum Muliere meretrice quæ etiam proprium oppressit, & viuentem veræ Matris Filium conatur diuidere? Agnosce vbera quæ te lactauerunt, agnosce vocem vocantis, vocem plorantis, vocem in Rhama, vocem ab excelso clamantis: Reuertere, dilecte mi, & assimilare capreæ, hinnul[illegible]que ceruorum super Montes Bethel, super Montes aromatum. Non pot[illegible]it obliuisci Mater infantem suum, non poterit Pater contineri, quin occurrat, quin amplexetur, quin osculetur, quin proferat stolam primam, & occidat vitulum saginatum. Mitescet super te virga Summi Pontificis, vbi mitescat in te furor sacri legi erroris. Senties indulgentem Patrem, vbi te Catholicum exhibeas Filium. Moueat te Sanctorum Chorus, moueant Fratrum tuorum preces, moueant Filiorum lachrymæ: noli ipsos decipere, noli ipsos parui facere, pro quibus mortuus est Chri[illegible]us. Leua in circuitu oculos tuos, vide quos in Christo genuisti, quos dulcissimo lacte nutristi, quos solido cibo pauisti: Omnes [illegible] congregati sunt, & venerunt ti[illegible]i, venerunt orationibus, venerunt votis, venerunt obsecrationibus, vt piè suscipiant, vt in humeros suos gaudentes imponant, vt ad Dominicum gregem lapsum Pastorem reducant: vt visa tua resipi[illegible]entia, gratias Altissimo referant, piissimáque voce decantent: Pater noster perierat, & inuentus est, mortuus fuerat, & reuixit. Oportebat, te, ô Frater Bernardine, qui veritatem profiteris, ad malitiæ tuæ [illegible]ertatem veritatis testimonio non abuti, & Scripturæ auctoritates ad erroris redargutionem assumere, non ad firmandam impietatem peruertere: ne eius [illegible]iditatis leuissimas ser-

menum

monum tuorum nebulas existimares: ut clarissimo Solis iubare facile dissipari non posse, vana tibi persuasione præsumeres. Quid namque tibi cum Pastoris voce, qui iam lapsus dignosceris? An non rapinam arbitraris nostrorum tibi Virorum surripere testimonia? Vocat te Romanus Pontifex, vocat te Christi Vicarius, vocat te Caput Ecclesiæ, nihil adhuc comminatur, vim nullam intentat: tu ad vocantis vocem nuditatis tuæ conscius, te abscondis? Tu à facie Domini Dei tui fugis, tu Principi Populi Dei maledicis, tu contumeliosus Semei in Regem tuum saxa conuertis, & super hæc omnia Euangelicam tibi sententiam abrogare non erubescis? Si me persecuti sunt, & vos persequentur. *Sic tibi blandiris Bernardine, sic bellè tibi, tuisque decãtas,* Si me persecuti sunt, & vos persequentur. *Quasi non idẽ liceat furibus, & homicidis, quasi Martyrem faciat pœna, non causa? quid ad perditos, & prauos homines, quid ad magnos Apostolos dictum fuit? quid ad sicarios, & latrones? Quid ad sacrilegos & adulteros, quid ad humiles, & religiosos Viros, quid ad fideles, ac Deo charos, Diuinum promulgauit Oraculum,* Si me persecuti sunt, & vos persequentur. *Quos Vos? Vos Discipulos meos, Vos electos meos, Vos imitatores meos, Vos Vicarios meos, Vos Præpositos Ecclesiæ meæ,* Vos persequentur: *Vos, inquam, humiles, Vos obedientes, Vos sanam doctrinam tenentes, Vos à fortissima pœna non recedentes. Ecce de quibus veritas dicit: Ecce de quibus bonus Pastor prædicit,* Si me, &c. *Qui sic dixit, qui ad tales, & tantos dixit: non utique ad vos dixit, vos designauit, vos seductores, vos Apostatas, vos rebelles, vos ebrios, vos incestuosos, vos sacrilegos, vos Christianos Epicureos, vos qui meritò à pijs Præsulibus, ac Principibus persecutionem patimini, non propter Iustitiam, sed propter scandala vestra, propter duritiam vestram. Vos igitur iustè Ecclesiæ virga percussit, vos iustè salutaris gladius obtruncat, vos iustè pia medica manus à sano corpore resecat: de quibus nequaquam dictum est,* & vos persequentur: *alioquin cauendum erit Christianis Principibus, ne sceleratum quempiam occidant, ne reum aliquem omnino sua sententia condemnent. Impleantur fora sceleribus, domus homicidiis, viæ latrociniis. Valeat lex Cornelia, dormiat Iulia; ne Euangelicæ comminationi obnoxij fiant, ne audiantur cum Bernardino acclamantes:* Si me persecuti sunt, &c. *Cauendum ergo erat ipsi Petro, ne durum quippiam moliretur in Ananiam, & Saphirã. Cauendũ & Paulo, ne Corinthium incestuosum Satanæ traderet in carnis interitum: ne Magistri sententia eis obiiceretur,* Si me, &c. *Quas igitur cornicaris, quas obiicis nubes, quas ad Populũ phaleras, ut de te, tuisque Sectatoribus credi velis ad se non dictum,* Si me persecuti sunt, &c. *An non fortasse non minùs te aliquid existimas, magnis Apostolis. Num ad signa tua rugiunt Dæmones? Num ad umbram tuam sauantur infirmi? ut verum de te asseras dictum:* Si me persecuti, &c. *Non te persequitur, quæ odit peccata, non homines; quæ omnibus laxat vbera, quæ nulli gremium claudit. Non persequi potest Ecclesia in te Christum, qui longè à Christo recessisti: non te persequatur ambitio tua; non te persequatur iniquitas tua, & nullum habebis aduersãnt, nullũ senties persequentẽ. Sit una fides & erit vna pax: sit vna in Ecclesia confessio, & una amicitiæ ratio. Tolle vitulos aureos, tolle excelsa, non sint Robohã, & Hieroboã, Hierusalẽ, & Samaria: sit unũ Ouile, & vnus Pastor, & simul tolles;* Si me persecuti sunt, & vos persequentur.

Hæc Parænetica Epistola, tanta pietate, ab eminentissimo Viro conscripta, cùm Ochinum non hominem, sed ex homine in hæreticam pecudem; omni rationis, nedum veræ Religionis sensu carentem, mutatum offendisset: nihil ab eo præterquam risus atque hæreticæ insaniæ furores extorsit. XXXIV

Cur Ochini lapsus fuse ab Auct. re exaratus fuerit, causa redditur.

Hæc igitur impurissimi, atque impiissimi Monstri, ne dum hominis, facta, mentem, ingenium, & turpissimum à Fide lapsum, quæ Religioni adeò exitialia fuerunt, vt eam penè ad funera rapuerint, ac proinde maximas illi tenebras effuderint: ne fortè mirabitur quispiam, cur acriori, ac abundantiori stylo hoc loco perstrinxerim; quæ potiùs vel sicco pede pertransiri, vel extenuata proponi, vel tandem alto silentio sepeliri æquum nonnullis videri poterat; vt totius Religionis honori consuleretur. At qui in hanc admirationem incidunt, planè vel Historiographi munus ignorant, cuius potissimum officium est, res gestas, vt acciderunt, pro veritate candidè referre: quas si quis vel obtruncare, vel diminuere, vel silentio regere voluerit, iam non Historiographi, sed patrocinantis partes agit; quod Historiographo maximè cauendum est: ne dum rerum patrocinium suscipit, ab earum veritate, atque ab Historiographi fide excidat. Vel eo saltem, Religionem labefactari falsò existimant, quo ipsius potiùs honos, ac dignitas augetur. XXXV

Quis enim ignorat, vitia quandoque vtilia esse; & quæ vni obsunt, toti nonnunquam Reipublicæ prodesse: inde enim, & legum dignitas, ac potestas: & rectorum iudiciorum, ac pœnarum laus: demum maiorum bonorum gloria se se effert, dum vel vnius malo plerique boni fiunt, vel ex malorum conspectu, velut ex oppositis tenebris bonorum lux clariùs effulget. Vox etenim Augustini est in Enchiridio: *Illud, quod malum dicitur, benè ordinatum, & suo loco positum, eminentiùs commendat bona, vt magis placeant, & laudabiliora sint, dum comparantur malis.* Cùm verò malum, ac vitium illud benè ordinatum, ac suo loco positum esse nemo ignoret, cùm vel ad pœnam ordinatur, vel ad bonum aliquod à Dei Sapientia dirigitur. Malum profectò, hac ratione ordinatum cùm inter bona permixtum apparet, eam illis venustatem adfert, quam nigri coloris obscuritas, picturæ aut vocum oppositio, symmetriæ; aut tenebrarum caligo luci exorienti conferre solet. Denique ex ea mali comparatione, bona, quæ altiùs eminent, ampliorem lucem, ac dignitatem assequuntur. XXXVI

Enchir. c. 2.

Mala interdum Reipub. conferunt.

Quo sanè fit, vt parùm æqui rerum æstimatores sint, qui Capucinorum Religionem vnius Ochini, aut alterius, qui à Fide lapsi sunt, totam deturpari sentiunt. Num Iudæ vnius proditione, tota Christi Familia olim dehonestata fuit? An vnius, aut alterius scelere, Rempublicam optimis legibus institutam, ac bonorum Ciuium copia affluentem, quis proprio honore destitutam esse existimat? Religionem verò, tot Catholicæ Ecclesiæ Filijs fœcundam, tot Viris illustribus grauidam, tot proborum Hominum copia exuberantem, tanta denique virtutum, ac sanctitatis luce emicantem, vnius Ochini, & paucorum scelere deformatam sentient? XXXVII.

At Religionis Caput, ac Generalis fuit (inquiunt) qui lapsus est, atque inde grauius apud omnes scandalum, & maiorem ruinam peperit. Esto, Religionis aliquando Caput fuerit. An non amplius est Ecclesiæ, quàm Religionis Caput esse. En Petrus designatum iam Ecclesiæ Caput, lapsus est, Ecclesiæ fundamentum, & columen cecidit: Christum negauit. Quid? Num propterea Ecclesiæ totius honor deperijt? Quot Episcopi? quot Archiepiscopi? quot Patriarchæ Ecclesiarum Capita? & Pastores in hæresim lapsi sunt? Quid Nouatum Aphricanum Episcopum? quid Paulum Samosatenum Primatem Antiochenum? quid Donatum Calamensem Episcopum? quid Nestorium Constantinopolitanum Patriarcham? quid Dioscorum Alexandrinum? quid Photinum Syrmiensem? quid Eunomium Cizici? quid Photium Bizantij? & alios quamplurimos recensemus? qui in Fide naufragium passi sunt. XXXVIII

Ecclesia malorum ... non denigratur.

Si ex

si ex eorum lapsu Ecclesia ira denigrata fuit, vt omnem prorsus pristini honoris iacturam fecerit? Equidem si vnius, vel paucorum turpitudo, omnes commaculat: à labe minimè liberæ, ac immunes erunt, cælestes illæ Angelorum Hierarchiæ, quæ tot cadentes, ac turpiter è Cælo dilabentes spiritus conspexerunt.

XXXIX Graue Ochinus in Ecclesia scandalum peperit; quis ignorat? Graue quoque Caluinus, graue Lutherus, graue Bucerus, graue Petrus Martyr, graue quotquot; vel ex Clero, vel ex Cœnobiis Catholicam Fidē abiurarūt. Sed quid Christus: *Necesse est* (inquit) *vt veniant scandala: verùmtamen væ homini illi, per quem scandalum venit.* Matth. 18. Non Ecclesiæ, aut Religioni, aut Collegio Christus væ minatur: sed homini tantùm illi, à quo scandalum oritur. Neque turpem: aut infamem Religionem eam esse iudicar, quæ scandalosum gignit: sed in eum duntaxat turpitudinem, ac infamiam reiicit, qui turpe scandalum parit. Eos verò, qui scandalo obsistunt, & ex eo meliores, ac præstantiores fiunt, ardentioribúsque ad Fidem stimulis, ob aliorum lapsum, excitantur: cur magis ab Apostolo commendari non audiunt? quum ait: *Oportet hæreses esse; vt & qui probati sunt, manifesti fiant.* 1. Cor.

Religionis scandala non Religionem, sed scandala facientem maculant.

XL. Grauem quidem Ochinus suo casu ruinam excitauit: sed quæ sibi tantùm, non Religioni nocuerit: quin etiam illi plurimùm profuerit. Qui enim Ochini lapsum tum ex plerisque Dei Reuelationibus; tum ex ipso rerum euentu, ad Religionis tantùm probationem, ac profectum à Dei sapientia, quæ ex malis ampliora bona elicit, dispositum esse non ignorant: profectò ex eo maiorem bonorum copiam, & ampliorem apud Deum, & homines gloriam illi accessisse facilè animaduertent. Quapropter mirari desinant: Virum fama vbique notum; prædicatione illustrem, Religione sublimē, ac totius Capucinorū Ordinis Generalē, velut excelsam Cedrū Hæretico fulmine disiectam fuisse. Quid enim admiratione dignum est: feriunt quoque fulmina montes, excelsæque cadunt turres. Num, qui magni, ac sublimes Viri existimantur: siue Doctores, siue Episcopi, siue Generales sint, quandiu inter nos viuunt, hominem exuunt? An non humanam semper naturam: propriæ imbecillitatis, & inconstantiæ pondere ad ima deprimentem, circumferunt? ac propria animi libertate freti, è sublimi bonorum culmine, citò ad improborum statum prolabi queunt? Quis certam, ac tutam vitæ sedem, à periculo immunem, sibi polliceri valeat?

Ochini casus ad Religionis examen à Deo permissus

XLI. Quæ cùm ita sint, quid huius hominis casum tanta admiratione prosequuntur? Si hominem cecidisse admirantur: cur & ipsam hominis naturam, innumeris casibus, ac periculis subiectam sibi admirandam non proponunt? Quid Apostolum, quasi noua docentem, non stupent, cùm ait: *Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat.* 1. Cor. 10 Fatua planè, tamesi haud noua huiusmodi hominum stupiditas est. Tertullianus enim nonnullos suo tempore commemorat, qui hac admiratione capti, ex quorundā, qui magni existimabātur, sibi lapsu scandalum parabant. *Solent* (inquit) *isti Miriones etiam de quibusdam personis, ab hæresi captis, ædificari in ruinam: quare vel illa, vel ille fidelissimi, prudentissimi, & vsitatissimi in Ecclesia in illam partem transierunt*, Tertull. de præscript. hæt. quos hac ratione Tertulliano digna eludit: *Quis hoc dicens non ipse sibi respondet, neque prudentes, neque fideles, neque vsitatos æstimandos, quos hæreses potuerunt demutare?* Nunquam enim aut prudentis, aut sapientis animi fuit, vt ait Hilarius, post confessam, & iuratam in Baptismo Fidem, quidquam aliud, vel ambigere, vel innouare; aut ab iis, quæ ab Ecclesia semel tradita sunt, recedere. Hilar ad Const.

Scandalorum Miriones sugillantur.

XLII. Hi denique Hæresum naturam ignorare videntur, quæ vt docet Hieronymus, ardentiora ingenia, & locupletiora naturæ dona, sibi quærit. Magna enim ingenia, teste Platone, magna vitia pariunt. Quo fit, vt cùm Ochino, & ardens ingenium, & plurima animi vis, ac imperus, ad ardua quæq; aggrediēda non defuerint: iis ad praua studia, & immoderatas honorū cupiditates conuersis, is in maxima quoq; vitiorū mōstra, & grauiorem Hæresis lapsum, tādem se præcipitem dederit. At quid miran-

Hæresis qua nam ingenia sibi vendicet.

dum, quòd ex tam sanctæ Religionis gremio tam horrendũ monstrum prodierit, quãdo & ex pingui oliua asper Oleaster, & ex grato fici papauere vana Caprificus exoritur. Ex nobis prodiit (vt Ioannis verbis vtar) sed non erat ex nobis. Nã si fuisset ex nobis, permansisset vtique nobiscum. Fuit quidem Ochinus inter Capucinos adnumeratus, fuit Capucinorum militiæ adscriptus, fuit inter Religionis Patres cõscriptus, fuit postremò tam sanctæ Congregationis aliquando Pater: at certè noster non erat, qui aduersùs Religionis, & Ecclesiæ Catholicæ Fidem pugnabat. Hostis erat, Profanus erat, Aduersarius erat. Neque enim aut Deum Patrem, aut Religionem filiam habere potest, qui non habet Ecclesiam Matrem.

1. Ioan. 2.

Cyp. de vnit. Eccl.

XLIII. Qui igitur propter indignum Ochini scelus, vel admirãtur, vel in ruinam ædificantur: cùm eo humiliores, ac prudentiores fieri; Deique maximè in eo iudicia suspicere deberent: humani profectò nonnihil patiuntur. At qui, vt maiores Religioni tenebras offundant; Ochinum Capucinorum Religionis Auctorem, atq; institutorẽ fuisse confingunt: certè, vel odij, ac maleuolentiæ crimen; vel saltem crassæ, ac supinæ rerum ignorantiæ labem effugere nequeunt: cùm Bernardinum Ochinum tertium tantummodò, inter Religionis Generales, locum habuisse certissimum sit. Primus enim in Generalium numero, Matthæus à Basçio collocatur, qui in primo Capitulo, quinto post Religionem conditam anno, Aluacinæ collecto eligitur: vnde & perspicuum est, nec ipsum Matthæum Religionis Auctorem, aut Fundatorẽ extitisse: cùm iam fundata, atq; instituta Religione, ad Generalatus Officium, Fratrũ electione assumptus fuerit. Etenim si Religionis Auctor fuisset, ipso sanè fundationis iure, ipsum Patris, ac Generalis munus B.P. Francisci, atq; aliorum Ordinũ fundatorum instar, sibi vendicasset. Post Matthæũ, qui paulò post se à Generalatus Officio spontè abdicauit, Ludouicus Forosempronianus, sub Commissarij Apostolici titulo, per octo annos Ordinem rexit; quem propterea à Generalium albo, ac multò magis à Fundatoris nomine expellimus; quòd nulla vnquam Capituli conuocatione, aut Fratrum suffragiis ad Generalis munus electus, Apostolica duntaxat auctoritate, Ordinem moderandum susceperit.

Ochinus non Capucinorũ Auctor, sed tertius tantũ Generalis asseritur.

Generalium ante Ochinũ series narratur.

XLIV. Secundus itaq; post Matthæum, Generalis Religionis Vicarius, fuit Bernardinus Astensis, Romæ, in Capitulo Generali, anno 1536. congregato, electus. Duo enim Capitula vix sex mensium interuallo, Ludouici Forosemproniani vitio, vti suo loco significatum fuit, coacta, velut vnicum recensemus. Tertius igitur, qui Bernardino Astensi in Generalatus Officio successit, Bernardinus Ochinus fuit, in Capitulo Florentiæ coacto, anno 1538. & à Religione condita, quartodecimo, creatus; quemadmodum eo anno explicatum fuit. Quo sanè fit, vt is nec primus Generalis, nec Ordinis Auctor esse potuerit, qui cùm anno 1534. ad Religionem, iam decimo ab hinc anno institutam, ex Obseruantium Familia accessisset: tertium tantummodò, inter Generales, locum postea sibi vendicauit.

XLV. Quisquis igitur noui huius figmenti assertor est: quæso rerum veritati parcat; cui res planè obscura, & ignota est: parcat puris auribus, quæ tam elucens, ac inauditum commentum audire horrent: parcat denique propriæ conscientiæ damno. Neque enim in apertam, atque aduersam veritatem pugnare, tenebras pro luce obtrudere, falsas accusationes proponere, ementitasque rerum species confingere, vnquam aut integræ mentis, aut ingenui animi indicium fuit. Hæc obiter attingenda duxi: vt sua historiæ veritas integra maneat: néve, qui rerum gestarum veritatem ignorant: cæco errore prolabantur.

XLVI. Verùm his prætermissis, illud nobis prætereundum non est, quod de extremis ab Ochino gestis, haud ingrata sanè memoria, tam ab exteris Scriptoribus, quàm à priscis Ordinis Monumentis, ac fide dignis testimoniis, traditum accepimus: quæ Ochinum, in extremo vitæ discrimine, Hæreses omnes Geneuæ recantasse, ac tandem pugionibus interfectum, pro Fide occubuisse testantur. Rem verò ita gestam narrant: Dum Ochinus Geneuæ in extrema ferè senectute

Ochinus sub vitæ finẽ Hæreses omnes recantat.

vitam

vitam duceret, in grauissimum tandem morbum incidit; ex quo cùm vitæ sibi periculum imminere intelligeret; graui conscientiæ stimulo agitari cœpit; turpémque à fide apostasiam, atque hæreses, per quindecim circitèr annorum spatia, verbo, ac scripto ab eo passim dissemiuatas, quarum iampridem, Deo intus arguente, ac illuminante, illum pœnituerat, animo reuoluens; præteritum scelus grauiter deplorabat: atque animo integrè detestabatur. Deus autem, qui diues est in misericordia, tam vbere, ac copioso suæ gratiæ dono, illius mentem peruasit: vt accersito, per familiarem quendam, Sacerdote, qui non longè ab ea Vrbe, apud Catholicos, animarum curam gerebat; eidem plenè scelera sua confessus fuerit, & ad Ecclesiæ Catholicæ gremium, ab eo recipi postulauerit. Sacerdos verò, cui Ochinus haud ignotus erat, quanquam ille Pœnitentiæ Sacramentum non negaret: Hæreses tamen; quibus Fidem Catholicam publicè impugnauerat, publicè quoque ab eo recantandas esse monet. Id oppidò Ochinus pollicetur, si è morbo conualescat. Sin minùs, id ægrum apud Discipulos, ac cæteros, qui ad illum Visitationis causa confluerent, præstaturum asseverat. *Hæreses apud Sacerdotem abiurat, peccatorúmque absolutione fruitur.*

XLVII. Absolutionis itaque beneficio hac conditione accepto; atque ad Catholicæ Ecclesiæ gremium reuocatus; Cùm sacro quoque Eucharistiæ pane refici postularet; Sacerdos summum, tum vitæ, tum Sacramenti periculum metuens, illud quidem administrare recusat: veruntamen ægrum illis Augustini verbis consolatur: *Crede, & manducasti.* Hoc modo Ochinus, Deo, atque Ecclesiæ redditus, cùm Hæreses, quas secretò apud Sacerdotem abiurauerat, atque animo integrè detestatus fuerat; palàm quoque apud alios damnare vellet. Aduenientes ad eum discipulos, vt illi visitationem impenderent, his primo quoque tempore verbis affatur. Ego quidem, Amici, post meum in hanc Vrbem aduentum, multa publicè docui; multa in suggesto prædicando proposui; multa priuatis sermonibus monui; quæ modò animum acrioribus stimulis pungunt, & conscientiam exulcerant. Hactenùs lusimus, seu potiùs delusimus; dum vegetior ætas, odium, simultas, ira, furor, insanáque cupiditas, quæ mentem occupauerant, regnum in animo obtinerent: at iam satis profectò, ac nimium lusum, ac delusum est: seriò nunc mihi vobiscum agendum est, quum prouecta ætas, & iam senio confecta, quum vitalis huiusce lucis vmbra declinans, quum morbus ingrauescens, ac propinquam mihi corporis dissolutionem minitans, quum mors denique, quæ haud procul abest, ludere, ac mentiri vetat, animúmque ad veritatem, ac suam originem reuocat. *Ochinus, quæ malè docuit, coram Discipulis recantat.*

XLVIII. Fateor, charissimi, Deumque immortalem sceleris mei Iudicem appello; Diabolica me tunc fraude circumuentum fuisse, cùm Catholicam, ac Romanam Ecclesiam, quæ sola vera Dei Ecclesia, & incorrupta Christi Sponsa est, impiè deserui: atque vtinam, quæ nunc mihi veritas elucet, tunc eluxisset; ne tam impiæ desertionis facinus vnquam aggressus fuissem. Scelus tamen vel serò tãdem agnosco, atque illius pœnitentiam ago, in cinere, & fauilla. Quamobrem quæcunque aduersùs Catholicæ Ecclesiæ doctrinam à me, aut verbo prædicata, aut scripto prodita fuêre, haud vereor fateri, falsa omnia, atque hæretica fuisse: ac præsertim, quæ contra diuinarum personarum Trinitatem, & vxorum singularitatem, vesano spiritu ductus, conscripsi. His cùm ego fucatis mendaciis, ac commentis vos hactenus incautos deluserim: iam supplex à vobis veniam posco: errores, ac mendacia retracto; vosque etiam atque etiam rogo, vt quem errorum Doctorem hactenus habuistis, nunc veritatis Magistrum suscipiatis: & qui errantem, ac falsa docentem olim secuti estis; modò vera loquentem, & ad antiquam Fidem, & Ecclesiæ Catholicæ, velut Matris sinum reuertentem, sequamini. *Romanam Ecclesiam & Fidem Catholicam veram esse prædicat.*

XLIX. Obstupuêre Discipuli, nouũ hũc, ac inexpectatũ Magistri sermonẽ audiẽtes: cũq; eũ, ob morbi potiùs malignitatẽ delirare, quã ex proprio sẽsu loqui arbitrarẽtur; meliorẽ illi salutẽ, ac incolumitatẽ ominantes discedũt. Eadem prorsus & cæteris, quibus hæreticã doctrinam publicis sermonibus propinauerat, vehemẽtiùs persuadere

conabatur. Hoc pacto Ochinus, cùm in dies magis animo confirmaretur; cùm primùm pristinam valetudinem recepisset, ad publicam se se Hæresum retractationem, atque errorum Palidoniam, ac damnationem parabat. Interea Discipuli frequentiùs ad illum redeuntes, cùm seriò loquentem, eadémque illis exhortationis verba sæpiùs refricantem audirent, rem ad Vrbis Magistratum referunt, Ochinúmque violatæ Fidei criminis accusant. Noua res Vrbis Rectoribus visa est, grauique animaduersione digna: quamobrem, inito Consilio, iisdem Discipulis mandant, vt Ochinum iterum in lecto conuenientes, ab eo diligentiùs intelligant; num, quæ sæpiùs de falsa illorum doctrina, & Romanæ Ecclesiæ veritate dixerat, ex animo confirmare vellet; tum si proposita confirmaret, statim interficerent.

Genevensis Magistratus de Ochino interficiendo decretum.

Pergunt Discipuli, Magistratui obtemperantes; Ochinúmque ægrotantem conuenientes, ipsius animum de propositis rebus accuratissimè explorant. At his Ochinus, vberiori iam è cælo virtute auctus; eadem, qua sæpiùs, constantia, antè dicta asseuerat; disseminatos errores deplorat, & Catholicam Fidem tam disertè confirmat; vt ipsos quoque ad eam amplectendam, serioribus verbis prouocet. Quare mox illi arreptis pugionibus, quos occultos gestabant, in lecto iacentem, & manus ad Cælos tendentem, confodiunt. Alij verò eum Magistratus edicto extra Vrbem raptatum, lapidibúsque obrutum fuisse tradunt. L.

Ochinus in Fidei Catholica confessione constans pugionibus interficitur.

Huius rei pleráque diuersis temporibus, testimonia nobis emersêre: quæ hoc loco recensere non piget. Primum est Nicolai à Ponte Nobilis Viri, & apud Venetos Clarissimi, qui cùm pro Veneta Republica, in Synodo Tridentina, priùs Oratoris munere functus esset; postea eiusdem Dux creatus fuit. Hic cùm Venetiis in Capucinorum Conuentu semel per Pomarium deambularet: plerisque Fratribus, qui illum honoris gratia comitabantur, sub veritatis asseueratione affirmauit, se ex certo nuncio accepisse: Ochinum, ante obitum, Hæresi recantata, Catholicam Fidem Geneuæ palàm professum fuisse. LI.

Nicolai à Ponte Viri Clarissimi de Ochini conuersione testimonium.

Secundum Testimonium.

Secundum Testimonium est Bartholomæi Burbassi, Viri Primarij in Oppido S.Germani Vercellensis Diœcesis; qui cùm paulò post Ochini obitum, per Geneuensem Vrbem iter faceret, ab incolis se accepisse testatur, eum ab Hæresi ante mortem resipuisse, &, ob Catholicam Fidem palàm confessam, à Discipulis interfectum fuisse. Quod Frater Fidelis à S.Germano ipsius nepos, qui deinde inter Capucinos Concionator eximius fuit; dum adhuc sæcularem vitam ageret, se ex illius ore accepisse sub iureiurando affirmauit. LII.

Tertium Testimonium.

Tertium est cuiusdam R. Patris à Clauena, Ordinis Prædicatorum S.Dominici: Viri insignis, ac Prædicatoris celeberrimi; qui etiam Inquisitoris munere aduersùs Hæreticam prauitatem functus est. Hic cùm semel cum Fratre Hilario à Marignano, Ordinis Capucinorum, Guardiano Conuentus Domasi, familiare colloquium haberet; hæc inter alia dixit; vehementer se admirari, quòd Capucinorum Religio; ea, quæ circa Ochinum, in illius morte, gesta fuerant, scripto exarare negligeret; cæterisque ignota esse pateretur. Neque enim (aiebat) is, vt vulgus existimat, in Hæresi extremum suum diem clausit: sed sub vitæ finem, Hæresi palàm eiurata, pro Catholicæ Fidei confessione morte mulctatus fuit: Quod publica fide, iuramento firmata, F.Eleuterius à Domaso Sacerdos, Ordinis Capucinorum, sæpè à F.Hilario præfato se audiuisse testatus est. LIII.

Quartum Testimonium.

Quartum est F.Zenonis Bergomensis Concionatoris, ex Capucinorum Familia; qui cùm Visitatoris Generalis in Prouincia Tyrolensi Officio fungeretur: tres Epistolas à Viris fide dignis, variis ex locis, ac diuersis temporibus ad eum datas accepit: quibus ea, quæ de errorum palinodia, & Ochini ob Fidei Catholicæ confessionem internecione hactenus dicta sunt, illi confirmata fuêre. LIV.

Quintum Testimonium.

Quintum est Fr. Simonis Veneti, olim in Heluetica Capucinorum Prouincia, Generalis Commissarij, qui hoc ipsum à grauissimis Viris sibi testatum accepisse deposuit. LV.

Sextum

LV. Sextum est, Nobilis cuiusdam Viri Neapolitani, ex Brancaciorum Familia; cuius nomen è testis memoria excidit: qui eo tempore, quo Ochinus Geneuæ prædicabar, cùm ex Gallia in Italiam rediens, per Geneuam iter faceret; ab Ochino, propter antiquam, quam cum eo olim necessitudinem gesserat, conuiuio exceptus fuit; cum Brancacius, cùm ob longioris temporis fluxum, quo illius aspectu caruerat, adhuc facie ignotum haberet, ab eo Ochinus post epulas sciscitatur, an non ipsum agnoscat: fassus est ille, se ipsius notitiam, quantumcunque eousque conatus fuisset, necdum assecutum fuisse. At Ochinus illum seorsim assumens, Num, ait, mi Brancaci Bernardinum Ochinum tuum, tam olim tibi charissimum, non agnoscis? Num is iam tibi ex animo, ac memoria excidit? At ille obstupescens, quum primùm illum ex vultu, & antiqua verborum familiaritate agnouit, protinus ad eum: Num reuera (inquit) Ochine mi te præsentem habeo? Tu ne ille Ochinus es olim non mihi tantummodò, sed etiam toti Orbi venerandus? Parce oculis, quæso, parce temporum, ac rerum mutationi. Quis enim te tam repentina, ac prodigiosa animi, habitus, ac rerum metamorphosi mutatum, atque à priori statu alienum vnquam agnosceret? Cùm nec ipse (si vera dicere licet) teipsum agnoscas. Erat Brancacius hic humanatum, ac diuinarum literarum haud ignarus: quare cùm liberam hanc cum amico confabulandi opportunitatem nactus esset, omnem rudentem mouere parat, quo Ochinum ab instituto perditionis itinere, atque ab Hæresi vendicatum, ad Ecclesiæ gremium reuocet. Hinc sermonem exorsus his eum verbis aggreditur.

Sextum Testimonium.

Brancacius ab Ochino Geneuæ conuiuio excipitur.

LVI. Heu Bernardine, quænam infelix hæc tui, ac rerum mutatio est. Haud sanè dexteræ Excelsi; sed planè Diabolicæ fraudis; quæ te ex Catholico homine, ex Orbis prodigio, ex altissimo Dei Præcone, ex fulgentissimo tandem Capucinorum sydere, in Hæreticum Monstrum, in totius Orbis Christiani scandalum, in Diaboli Ministrum, in Satanam denique è Cælo cadentem commutauit. Pridem eùm te, Sacro illo, ac asperiori Habitu, Sanctimoniam vndique redolente contectum, inter Capucinos, velut in medio lapidum igniorum gradientem; auctoritate, atque imperio eminentem; populis Sanctissima Verba prædicantem; præstantioribus denique Euangelicæ vitæ exemplis emicantem, vniuersi suspicerent: quales Deo, Angelóque spectantibus delitias comparabas? Quomodò Ecclesiam lætificabas in operibus tuis. Iam verò, quo Circæo poculo ita immutatus es? Vt consertum illum saccum fastidiens, qui rubentes pileos, ac Pontificum Mitras, nobilitate antecellebat; profana ac molli veste, quæ nihil præter animi leuitatem, & turpe scelus indigitat; inter Hæreticorum choros, amictus appareas? Nunc vnguenta redoleas? nunc voluptati indulgeas? pro Ieiuniis hesternam cœnam eructes; & Bachanalia viuas? pro Vigiliis mollia strata, ac cubilia quæras? Pro Cœlibatu, continentiam culpes. Denique, qui Cunctis Venerabilis nuper inter Angelorum choros ludebas; modò inter vulgares tabernas, inter Ebrios, inter Incestuosos, inter blasphemos, Apostata versaris. Vbi mens, vbi prudentia? Bernardine, haud profectò crimen augeo: Spectabant olim; dum Cælesti plenus doctrina, ac decorus scientia, in Ecclesia Dei Verba vitæ proponeres: oculi te mille loquentem; sepiebant te populorum turmæ; ac velut Cæleste sydus, Euangelicæ doctrinæ radios longè, latéque per Orbem efflantem suspiciebant: Quid est? quod te modo exulem, transfugam, obscurum, Catholica Luce orbatum, hæretica doctrina sordidum, mortifera dogmata euomentem, Luciferum denique è Cælo dilapsum cuncti horrescunt. Ne igitur, quod te hactenus non agnouerim, obstupeas: Ad pristinam te formam, Amice, reuoca. Tu tibi teipsum redde: vt mihi, ac cæteris quoque notus esse queas.

Brancacius Ochinum ad pristinam fidē prouocat.

LVII. Heu heu, Bernardine, Iam nunc tecum amicè agam. Quis te malus spiritus, quæ rerum cupiditas fascinauit; vt Catholica Ecclesia deserta, quæ sola Fidelium Mater est, cuius tu quoque ab infantia Fidem cum lacte suxisti: ad Ecclesiam ma-

lignantium Deo, & hominibus odibilem transfugeres? & Christo, ac ipsius Euangelio relicto, alterum tibi Christum, ac Euangelium confingeres? quod nunquam ab Ecclesia didicisti? Vide Bernardine, vnde excideris; quó ve corrueris, ac teipsum præcipitem dederis: animaduerte, quantas nomini tuo, ac gloriæ, quam tibi in toto Christiano Orbe comparaueras; tenebras offuderis; quot bonorum iacturam feceris; quantam meritorum substantiam dissipaueris; quàm denique horrendo Dei Iudicio, quod tibi imminere ne dubites, te obnoxium reddideris. Iam seriùs tecum age, consule honori, prospice famæ, & quod caput est animæ tuæ miserere, quam ad supremum æternæ damnationis periculum rapis. Iam ad nos redi. Cuncta (si resipueris) facilè instaurabuntur: atque integra redibunt. Neque enim deerunt; qui pro te apud Pontificem agant, ac salua omnia restituant: tua hîc tantum deliberatione opus est.

Ochinus mentem Brancacio aperit, ac reditum pollicetur.

Dum hæc Brancacius feruentiori, quàm Viri conditio ferret, spiritu loqueretur: Ochinus, qui iampridem, diuinos admissi facinoris aculeos, in animo perferat: ex oculis lachrymas fundens; tandem in hæc verba erumpit. Quid, Amice, meos mihi lapsus, & culpas, quasi mihi ignotæ sint, exaggeras? Nihil iis mihi luculentius est: casum agnosco, scelus non ignoro: neque animus ad resipiscendum mihi deest. Iampridem ad Catholicam Ecclesiam, ac Fidem redire mihi constans mens est, ac firmum animi propositum; domestica quædam dumtaxat negotia, quibus mihi prospiciendum est, reditum procrastiuant: haud longæ, mi Brancaci, intercedent moræ: mea res agitur. Interea certam mei reditus fidem habeto. LVIII.

Hac promissione Brancacius Geneua discedens, non multo post tempore Ochinum in morbum incidisse audit: atque ingrauescente morbo, iam pace ab Ecclesia accepta, Sacramento Pœnitentiæ expiatum, hæreses (vti dictum fuit) reuocasse, ac voluntariam pro Fidei Catholicæ confessione, lapidibus obrutum, mortem subiisse percipit. LIX.

Hæc omnia cùm Carolus Gambacurtus, Marchio Celentiæ sæpè Marchioni filio narrasset; id ipse Prouinciali Capucinorum Ministro Prouinciæ S. Angeli per literas sub iureiurando asseuerauit. LX.

Septimum Testimonium.

Septimum Testimonium est Pauli Grisaldi Perusini, Ordinis Prædicatorum, Libro, cui Titulus est: *Decisiones Fidei Catholicæ.* In Indice errorum, & Hæreticorum, vbi leguntur hæc verba. LXI.

Gr sald. Decis. Fid. Cat. Ind. err. & Hæret.

Bernardinus Ochinus Senensis, Apostata; Capucinorum D. Francisci, qui docuit multa de auctoritate Papæ, Indulgentiis, & quod liceat plures Vxores habere: sed in mortis articulo se de omnibus retractauit, vt à fide dignis intellexi. LXII.

Octauum Testimonium.

Theod. Beza Lib. de Icon.

Postremum denique Testimonium; quod instar omnium esse potest; ex Theodoro Beza desumitur: qui in Libro de Iconibus, cui Titulus est. *Veræ Imagines illustrium Virorum, in pietate, & doctrina, quorum labore Deus vsus est, his extremis temporibus, ad veram Religionem instaurandam, ex diuersis Christianitatis regionibus.* Impressus Geneuæ typis Ioannis de Laon. Anno 1581. vbi de Petro Martyre Lucensi Hæretico agit, ita scribit. *Petrus Martyr* (inquit) *in egressu suo ex Italia, habuit socium Bernardinum Ochinum, Monachum magni nominis apud Italos, & Auctorem Ordinis Capucinorum; qui in fine se ostendit esse iniquum hypocritam, atque habuit alios, qui omnino aliter se gesserunt.* LXIII.

Catholici à Caluinistis Hypocritæ appellantur.

Porrò id certum est, eos tantúmodò apud Hæreticos, præsertim Caluinistas, Hypocritas appellari, qui vel ad Catholicã Fidẽ accedunt, vel ab eorum Sectis deciscunt. Quo fit, vt hoc testimoniũ, quo Ochinus ab Hæretico Scriptore, haud ignobili, Hypocrita, atq. illius Sectæ desertor palam asseritur, reliquis omnibus præponderet: ac velut certam huius rei fidem faciat. Nam qua ratione Hæreticus Scriptor, qui omnia peccata, fide sola expiari docet, Ochinum hypocritã appellasset? quo nomine Catholici omnes apud illos nũcupari solẽt: si is in Caluiniana fide, seu potiùs hæresi stabilis obiisset? Neq; enim fides, & hypocrisis apud illos simul in eadẽ Sede

ftare valent: cùm hypocrifis eorum fidem euacuet: fides verò, quæ apud illos viget, omnem ab animo hypocrifim abftergat. Cùm igitur Beza Ochinum, in fine hypocritam fefe oftendiffe, ait, nihil plane aliud afferere voluit, quàm Ochinum ab eorum fide, ac hærefi defeciffe, atque ad Catholicam Fidem acceffiffe.

LXV. Neque id vlli incredibile videri debet; Etenim poft Ochini lapfum, Capucinorum Religio, tot pro illius conuerfione apud Deum orationes, ac lachrymas fudit: vt facilè credi poffit, Deū clementiffimū, tot piorum lachrymis cōmotum, hanc in cum mifericordiam contuliffe. Quòd fi fancta Monica, Auguftini Mater, pro filio rogans, audiuit, impoffibile effe, filium tantarum lachrymarum perire. Et B.P. Francifci oratio Fratrem Eliam, Ecclefiæ perduellem, Deo, & Ecclefiæ reddidit; vt ex Ordinis Chronico perfpicuum eft, cur incredibile cēferi debet, chariffimum olim Religionis Filium, repentino Hærefis turbine difperfum, tam piæ Matris, ac fanctæ Religionis gemitu, ac lachrymis, ad Fidei, & Catholicæ Religionis vitam ita reuocatum fuiffe: vt vitam etiam pro Fide profunderet? Planè id ita effe, antiqua noftra Ordinis Monumenta confirmant. Etenim in Genuenfis Prouinciæ M.S. id velut certum affericur. Poft Ochini lapfum, quo tempore tota Capucinorum Religio, pro eo apud Deum lachrymas fundebat, Bernardinum Aftenfem, notæ fanctimoniæ Virum, cùm orationes, & Sacrificia pro Ochini falute Deo obtuliffet: diuina tandem reuelatione accepiffe, Ochinum in Ecclefiæ finu, extremum denique diem obiturum.

Capucinorū Religio pro Ochino Deum orauit.

Chron. Min. p. 1 l. 1. c. 100

Ochini conuerfio Bernardino Aftenfi a Deo reuelatur.

LXVI. Hæc fi tot teftimoniis probata vera effe cenfentur: Dei Opt. Max. clementia, à nobis quàm maximè fufpicienda, ac extollenda eft: qui dixit de tenebris lumen fplendefcere; deducitque ad Inferos, & reducit: vt vbi abundauit peccatum, ibi fuperabundet & gratia.

LXVII. Cæterùm, quæ maxima, ac planè admirabilis Dei Prouidentia fuit: quo tempore Ochinus à Capucinorum, atque à Catholica Religione dilapfus, velut extincto lumine, ingentes Orbi Chriftiano tenebras offudit; eodem clariffimum, tum Religioni, tum Ecclefiæ lumen oboritur, ac fuper Religionis candelabrum collocatur; vt id Ochinianas aliquando tenebras depelleret: neque modò Religionis Capucinorum angulum; fed & vniuerfam Dei Domum, fua fanctimoniæ luce illuftraret. Hic B. Felix à Cantalicio fuit, qui hoc anno, quafi alter Elifeus à Ligone, & Aratro, ad Religionis culturam à Deo vocatus, inter cæleftia Ecclefiæ lumina emicat. Cuius vita, & gefta alibi copiosè exarabimus, nimirum anno falutis noftræ 1587. quo ad Superos migrauit.

B. Felix à Cantalicio Capucinorū numero adfcribitur.

ANNVS CHRISTI. PAVL. III. CAR. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1544. 10. 26. 20.

PACATIS rebus, & ex summa Dei Opt. Max. benignitate, reddita tandem Religioni pace, lucet annus millesimus quingentesimus quadragesimus quartus: in quo maior, ac stabilior rebus tranquillitas succedit, & præteritorum temporum angustiæ læto rerum successu, ac diuinæ præsertim consolationis vbertate, & beneuolentiæ testimonio abundè compensantur. I.

Ioannes Hispanus plerasque à Deo Reuelationes accipit.

Hoc enim tempore Fr. Ioannes Hispanus è Metymna Campestri, Sacerdos; qui vt Francisci Aesini Generalis iussa impleret, superiori anno, in Montispolitiani Conuentum secesserat: dum in oratione, & ieiunio Dominum obsecrat, plerasque à Deo Reuelationes, quæ ad Religionis statum declarandum pertinent, tribus distinctis temporum interuallis accipit. Harum tametsi nonnullæ ad superiorem annum 1543. aliæ ad præsentem annum spectent: nos tamen rerum vnitati studentes, cuncta huiusmodi Reuelationum capita, quæ satis copiosa sunt; hoc anno, in quo frequentiùs Ioanni Dominus apparens, vberiorem in eum diuinorum arcanorum copiam diffudit; simul colligenda duximus: vt & secundùm rectam scribendi rationem, tunc tantummodò, cùm perfectè emerserunt, à nobis integra recenseantur: tum verò, vt minùs legentium animi, dissecta rerum lectione distrahantur.

1. Ioan. 4.

Eccles. 19.

Reuelationibus non facilè credendum

At verò, quum de Reuelationibus agitur. Quædam tum ex Patribus, tum ex probatis Auctoribus obseruanda sunt. Primùm Apparitionibus, ac Reuelationibus, nec leuiter, ac facilè credendum, nec nimis proteruè obsistendum esse, vt docet Ioannes, ita monens. *Charissimi, nolite omni spiritui credere; sed probate spiritus, si ex Deo sint. Qui enim citò credit* (teste Ecclesiastico) *leuis corde est.* Id vero potissimùm cauendum est, quum de diuinis Apparitionibus, ac Reuelationibus agitur: quibus ob summam dei reuelantis auctoritatem, certa fides adhibenda est: Cum enim, haud rarò, Satanas seipsum in lucis Angelum transfiguret; vt testis est Apostolus; haud facilè iis absque probatione assentiendum est: ne, dum quod diuinum esse putatur, amplectimur, pro Deo Dæmon, ac mendacium pro veritate à nobis coli contingat. II

At neque Apparitionum, ac Reuelationum, ita à nobis veritas tractanda est; vt simulatque Reuelationis, atque Apparitionis nomen auditum fuerit: ab eo, velut à suspecta voce cauendum sit; ac tanquam à facie colubri fugiendum: Neque enim minoris periculi est, si quis loquentem Deum contemnat; quàm si non loquentem, loqui sibi persuadeat. Lex igitur ab Apostolo sancita teneatur, vt nec diuinis Reuelationibus, atque Apparitionibus, sine probatione credatur: nec probata apparitio, ac reuelatio, impio scelere, damnetur. III

Tostat. in 3. Reg. 1. q. q. 2. Apparitionũ quatuor genera.

Cæterùm, cùm diuinarum Apparitionum, ac Reuelationum, iuxta Abulensem, quatuor sint genera. Primum, quo Deus se per corpoream speciem, oculis visibilem, atque aspectandum præbet. Secundum, cùm nihil Dei videtur, sed ipsius tantum vox percipitur. Tertium, quo se nunc vigilantibus, nunc sopore oppressis, per simulacra quædam, quæ in phantasia concipiuntur, insinuat; quæ Apparitio Imaginaria nuncupatur. Quartum tandem, quo se menti duntaxat, ac intellectui obiicit; ac nonnulla, quæ vel præterita, vel præsentia occulta, vel tandem futura sunt, reuelat. IV.

V. In his quædam dignitatis discretio esse agnoscitur, qua altera alteram, vt testis est D. Thomas, perfectione antecellit. Præstantior enim illa Apparitio est, quæ & à materia abstractior est; & à perfectiori potentia suscipitur. Quo fit, vt cùm auditum visus, visum imaginatio, imaginationem intellectus antecellat: Apparitionum præstantissima fit, Intellectualis: post hanc Imaginaria: post Imaginariam, Visibilis: postremum tandem locum sibi vendicet Vocalis. S.Thomas. 2.2.qu.174. art. 2.

VI. Earum porrò ea apud vnumquemque ratio habenda est: vt nulla absque legitimo examine, ac probatione velut diuina excipiatur. Vera autem, ac legitima Apparitionum probatio, ex duplici potissimùm fonte manat. Primò quidem ab eo, cui Apparitio, seu Reuelatio fit. Qui enim Deum per corpoream speciem conspiciunt; vel occulta reuelantem audiunt; vel imaginatione percipiunt; vel tandem intellectu loquentem apprehendunt: signa aliqua habere debent, quibus certissimè sibi persuadeant; Deum esse, qui illis apparet, ac cælestia reuelat. Quænam verò hæc signa, atque argumenta sint; ex quibus Reuelationes à Deo profectas, quisque certò sibi persuadere debet: nonnulli ita exponunt: vt primùm vehemens quædam mentis excitatio in homine præcedat; quæ illum quidem principio terreat: deinde quietum, ac pacatum relinquat: atque hoc discrimine, Angelicam, ac diuinam Apparitionem, à Diabolica dignosci, illustriores quique rerum spiritualium Doctores tradunt: cùm Diabolica contrà in principio se leniter homini insinuet, mox verò turbatum, ac inquietum animum reddat.

Apparitiones quomodo probanda, ac discernenda.

Tyreus de Appar. lib 4. 4 c. 16.

Diuina Apparitiones quibus signis dignoscantur.

VII. Post mentis excitationem, clara quædam Dei lux animo succedit, quæ non modò vera esse, quæ reuelantur, homini indicat: verùm & Deum, non alium esse, qui apparet, aut reuelat, menti absque dubitatione manifestat. Hinc enim Prophetæ, hoc lumine perfusi, certissimi fuerunt, Deum, non alium, illos allocutum fuisse: ita vt ne minima quidem erroris suspició, aut dubitatio, in his locum habuerit.

VIII. Postremò post cælestem hanc illuminationem, animo insidet diuinus quidam sapor: qui ex Dei visitatione, ac colloquio in homine oritur: quo mens intus eruditur, non humanam, aut Diabolicam: sed diuinam sapientiam esse, qua in cælesti illa Reuelatione imbuitur. Hoc siquidem argumento S. Monica, Augustini Mater, eodem Augustino teste, affirmare solebat, discernere se sapore, quem verbis explicare non posset; quid inter Deum reuelantem, & animam suam somniantem, discriminis interesset. Hoc quoque testimonio S.Catharina Senensis diuinas Reuelationes, atque Apparitiones ab aliis dignoscere solita erat. Atque hæc quidem iis, quibus Reuelationes, atque Apparitiones fiunt: certa testimonia esse solent, quæ legitimas earum probationes præstant. August. l. 6. Confess. c. 13

IX. At quandoquidem hæc iis non sufficiunt, quibus huiusmodi Apparitiones, ac Reuelationes velut diuinæ commendandæ sunt. Ex altero quoque capite earum probatio petenda est. Cùm enim cuiq; qui diuinis se Apparitionibus, ac Reuelationibus cohonestatum affirmat, haud facilè credendum sit; diligentiùs earum veritas, ac diuinitas ex his exploranda est, quæ certum rebus testimonium præstare solent. Ac primùm quidem testimonium à persona desumendum est, quæ huiusmodi Reuelationibus potitur: indagandúmque: num ea omni exceptione maioris, num inculpatæ vitæ; num probatæ famæ. Et si Regularis fuerit; num perfectus Regulæ cultor; num virtutum studiosus, num humilitatis potissimùm sectator; dignámque cælestibus hisce donis vitam ducat. Tum verò rerum, quæ reuelantur, natura, grauitas, ac maiestas spectanda sunt: An scilicet cum sacris Literis, & Catholica Fide conspirent: an nouam doctrinam contineant; an bonum honestum præferant. Denique quis eorum finis, quóve spectent, accuratiùs explorari oportet. Num quæ reuelantur leuia sint, ac inania, num ad virtutem prouocent; num ad Dei gloriam tendant, atque alia huiusmodi, quæ res planè diuinas esse confirment. His enim argumentis, tum Apparitiones, tum Reuelationes di-

Aliud probationis genus, quo Apparitiones sunt probanda.

uinæ ab Ecclesia probati solent, atque à profanis discerni.

X. Hæc ideircò necessariò prælibanda duxi: vt quoniam de diuinis Ioannis Apparitionibus, ac Reuelationibus nobis hìc agendum est: tum ex Ioannis persona, tum ex eorum natura, qualitate, conditione, fine, quæ his Reuelationibus proponuntur, qui hæc lecturi sunt, certam earum apud se, quoad homini fas est, probationem hauriant; nihilq; prætetquàm diuinum his Apparitionibus, ac Reuelationibus inesse, sibi persuadeant: quemadmodum ex ipsa Historiæ serie cuique exploratum esse poterit.

XI. *Ioannes sæpè Christi colloquio fruitur.* Erat igitur Ioannes tam eximia in Religione sanctitate conspicuus: vt frequentèr diuino Christi Domini colloquio, ac familiaritate frueretur; quemadmodum in ipsius vita fusiùs exarabimus. Quo sanè factum est; vt Aesinus Generalis, cui illustris Viri sanctimonia perspecta erat; cùm Religionem tot, tantisque calamitatibus perturbatam, & rebus aduersis iactatam videret; vt de illius stabilitate propemodùm dubitaret: Dei mentem, ac consilium, tam sancti Viri opera sibi explorandum decreuerit.

XII. Ioannes itaque dum in solitaria Cella, quam sibi ex luto, & arborum ramis seorsum extruxerat; in arcto, & quotidiano panis, & aquæ ieiunio, & lachrymis, iuxta Generalis præscriptum, Dominum obsecrat: vt quem Capucinorum Religio, apud eum, gratiæ, & beneuolentiæ gradum sibi vendicet, pro summa sua benignitate indicare velit. Clementissimus Dominus, qui pauperculam Familiam, tam immani tempestate diuulsam, ac propè animo depositam solari, & in meliorem spem inducere dispósuerat; diuina vndique luce circumfusus, oranti adest; *Christus Ioanni oranti apparet.* cælestiq; ipsi° nũ modò corporis, verùm & mentis oculos fulgore irradians, his eum affatur verbis. Rem postulas, Ioannes, quam mihi gratissimum est aperire. Quæris, quanta Capucinorum Religio apud me gratia, ac virtute valeat: quáve illam beneuolentia complectar. Id firmissimè tene; inter alia omnia Religiosorum instituta, quæ à meo, ac cælestis Patris mei spiritu prodiêre; hanc mihi gratissimam, & acceptissimam Congregationem esse: quam tam tenero amore prosequor, vt haud secus quàm mater amantissima, sollicitam semper illius curam gerã: neque vllam inter homines propaginem, quantumlibet sanctam, esse tibi persuasum volo: quæ (vt olim Francisco meo aperui) veris huius Regulæ Obseruatoribus, mihi gratior, aut charior existat. Quare Fratres in id tantummodò animum intendant, vt Regulam perfectè, & absque offendiculo obseruent: tum verò nullo modo de mea gratia, & patrocinio dubitent.

XIII. Eadem quoque aliàs, dum oraret, iterum humanioribus verbis refricans addidit. Quid meam Fratres, erga hanc Congregationem, dilectionem in dubium reuocant? Hoc vnum cunctis exploratum sit, hanc me mihi Familiam inter cæteras delegisse; in qua delicias, ac voluptates meas collocarem: eáque adeò me oblectari sciant; vt hanc vnam, multarum Congregationum, quæ longè latéque per Ecclesiam diffunduntur, instar habeam: *Capucinorũ Congregatio quàm Christo sit grata, reuelatione aperitur.* Tu verò nullatenus dubita, quòd si alia, aut perfectior, aut mihi gratior inter homines Congregatio extitisset; ad eam te vtique vocassem: In charitate enim perpetua dilexi te & in miserationibus magnis attraxi te. Satage igitur, vt in ea ad finem vsque, in veritate, ac iustitia permaneas, & in opere mandatorum Regulæ tuæ veterascas: hoc námque pacto mihi procul dubio gratissimus eris. *Ioannes à Christo dilectus.* Atque hæc quidem in primò, ac secundo temporis interuallo, sæpè clementissimus Dominus, Ioanni apparens, illiúsque animum diuino lucis fulgore; cui falsum nullum subesse potest, illustrans reuelauit.

XIV. At verò hoc anno, per quatuor circiter mensium spatia, tot illi benignissimus Saluator, è diuino pectore, arcana ad Religionis commodum, atque vtilitatem spectantia, liberalissimè effudit; tamque copiosè cælestis gratiæ thesaurum aperuit; vt ea breui sermone perstringi non possint. *Ioanni frequentes reuelationes fiunt.* Celerrimæ namque hoc tem-

pore,

pote, Ioanni, non modò oranti; verùm & Sacra celebranti, & manducanti, & deambulanti, Reuelationes fiebant: quibus & perfectissimus Religionis status; & quæ ad commune illius bonum conducerent, familiarissime declarabantur. Portò inter alia Reuelationum capita, quæ tunc illi Dominus, ad Religionis statum spectantia aperuit.

XV. Primum est. Quòd vbi Religionem, ob simplicitatem, paupertatem, & Regularem obseruantiam, rursus quàm maximè sibi acceptam esse confirmauit; hæc subdit: Hoc tibi certissimum sit, Ioannes, me neminem aliquo errore aduersùs Catholicam Fidem contaminatum, nullum maioribus vitiis fœtentem, quæ Religionem grauiùs labefactare solent, neminem denique, aut Ecclesiæ perduellem, aut Religionis deturpatorem, diu in hac Congregatione passurum esse: quòd si quispiam huiusmodi criminibus irretitus extiterit: nisi post aliquod pœnitentiæ spatium, ac meæ benignitatis Interualla, pro mea voluntate dispensanda, citò resipuerit, ab ea illum maturiùs expellam: ne huiusmodi immundum, ac maculosum animal, quod olim lege lata ab Altari meo expellendum volui, inter alios, qui se se mundas, atque immaculatas quotidie hostias mihi offerunt, locum habeant. Hæc enim duo hominum genera, adeò mihi inuisa sũt: vt neque ea diu ferre, nec placido, ac quieto in hac Congregatione sine quiescere vnquam velim. Quamobrem Vicarium Generalem, atque alios Ordinis Superiores admone: ne propter aliquorum Fratrum à Religione apostasiam, plus æquo mœrore saucientur; aut animo frangantur: in his enim suprema mentis meæ consilia impleri necesse est. Veruntamen id magnoperè curent; vt alios in bono opere, ac pura, perfectaque Regulæ obseruantia confirment: ipsique sua exemplorum luce, illis præeuntes, semper ad meliora prouocent. Illud verò inter cætera mihi gratissimum erit: vt Generalis, modo, quo exorsus est, Fratres sermonibus excitet, animet, corroboret, atque ad virtutum, ac Regularis obseruantiæ perseuerantiam efficaciter adhortetur. Neque ego ope, ac virtute mea illi vnquam deero: maximum verò in se beneficium collatum esse existimet, quòd eum super hunc gregem mihi dilectum, hoc præsertim tempore, Pastorem constituerim, quo Euangelicæ perfectionis ardor plurima hominum negligentia, in Orbe tepescit. Caueat summopere, ne dum viribus suis diffidit, quicquam suæ virtuti, consilio, aut sufficientiæ tribuat; sed cæleste donum à me profectum agnoscens, in id duntaxat animum intendat, vt humiliter verbo, atque exemplo commissum sibi gregem administret. Quòd si ad hoc munus implendum, minus sibi vires suppetere videantur; opem à me expectet; interea animum non despondeat: meum enim erit, qui vocaui; opportuna illi præsidia, ac virtutem, etiam præter spem, augere.

Maioribus criminibus contaminati diu in Religione stare nõ possunt.

Ob quorundã Apostasiam nemo debet cõmoueri.

Christus Re- simi Generalis studia pro Religione laudat.

XVI. Huic, & secundum caput addit, hæc subiiciens: Id quoque animaduerte, Ioannes; Veram, ac perfectam Euangelicæ Regulæ obseruantiam, absque meo spiritu haberi non posse: idcircò in Regula scriptum est: *Attendant Fratres, quòd super omnia desiderare debent habere spiritum Domini, & sanctam eius operationem.* Quo fit, vt ex Fratribus nonnulli, facilè in lapidem impingant, qui cùm non meum, qui humilitatis, & charitatis est, sed suum spiritum sequantur: dum ardentiores altissimæ Paupertatis Zelatores haberi volunt, eamque sibi humano spiritu, quasi Idolum confingunt, simul & veram humilitatem iugulant, & charitatem prosternunt; nec tamen veram spiritus paupertatem assequuntur. Hinc enim plerique dum indiscreti paupertatis æmulatores existunt; superbi, ac contentiosi euadunt; seipsos, atque alios turbant, inquietos vbique se produnt, cuncta altercationibus complent: & cùm non alta sapientes, sed humilibus consentientes esse deberent; proprio spiritu inflati, à meo spiritu decidunt. Dùm verò zelum illum absque scientia, siccamque, ac crudelem paupertatis æmulationem in mente alunt; qua necessaria charitas, ac debita in cæteros pietas, ac misericordia, quibus paupertas ancillari debet, perimitur: profectò à vera, ac spirituali Regulæ obseruantia cadunt, altis-

cap. 10.

Vera Regulæ obseruantia absque Dei spiritu haberi nõ potest.

Indiscreti paupertatis Zelotes sugillantur.

simamque

ſimámque paupertatem, quæ non ſæua, aut crudelis; ſed ſuauis, ac benigna eſt; vtpotè à meo ſpiritu profecta, à ſua Sede deturbant; atque à proprio fine aberrantem præſtant. Denique cùm paupertatem plus æquo efferentes, ſe ſanctum, atque illuſtre quippiam agere putant, ſpiritum meum, quem ſuper omnia deſiderare, atque integrum ſeruare debent, vt Regulam perfectè obſeruent, proculdubio extinguunt, atque à vera Regulæ obſeruantia exorbitant. Paupertatem igitur, ita diligant, colant, amplectantur, oportet; vt humilitatis, & charitatis ſpiritum non extinguant. Quamobrem ſi Fratres mihi placere optant, in id viribus omnibus adnitantur; vt diuinum meum ſpiritum, qui bonus, ſuauis, ac benignus eſt, perfectè, ſuauitérque omnia diſponit, aſſequantur: eo enim præſente, facilè omnia, quæ ad Regulam perfectè obſeruandam ſpectant, illis adminiſtrabuntur.

Dei Spiritus ſuper omnia optandus ac quærendus.

In id porrò, ô Ioannes, quandoquidem iam à tuæ vocationis exordio, potiſſimùm omnes neruos intendiſti, atque aſſiduis precibus contendiſti, vt diuino hoc meó ſpiritu, ad perfectam Regulæ tuæ obſeruantiam tibi dux eſſem: illud tibi ſingulari meæ clementiæ munere donatum eſt; vt hactenus in nullum Euangelicæ Regulæ præceptum, aut conſilium impegeris. Porrò quemadmodum cœpiſti, ita perge; opus proſequere: vt perſeuerantiæ tandem, cui præmium debetur, tibi corona reponatur. XVII.

Corona, perſeuerantiæ præmium.

Tertium quoque Caput ſubnectens, ait: Ad hæc ſcias volo, me ab huius Religionis alumnis, nihil magis, quàm plenam meæ, erga illos, benignitatis fiduciam expetere: ita vt eos, quam maximè chariſſimos habeam, qui omnem ſuam ſpem, & cogitationem in me proijcientes, toti à mea prouidentia pendent. Hos ego diligo, hos foueo, ac veluti filios amantiſſimos complector. Cùm è regione, moleſtiſſimè feram, plerǒſque huius Congregationis Fratres, qui Euangelica conſilia profitentur, atque à mea prouidentia, ſuopte inſtituto, pendere debent; de ea ita diffiſos, & B. eorum Patris Franciſci monita ita oblitos eſſe, quibus eos paſsim ad omnem eorum cogitatum in me iactandum hortabatur; vt, quaſi nullam eorum ſollicitudinem gererem, cibos ſibi in itinere prouideant; diuturnas rerum prouiſiones, ſub vano, ac friuolo prætextu, accumulent; atque his ſimilia, quæ diuinæ meæ erga illos prouidentiæ dona proſcribunt, propemodùm infidelitet præſtent: cùm tamen meminiſſe deberent; me nulli, qui integrè ſe meæ benignitati, ac prouidentiæ commiſerit, re vlla nunquam defuiſſe. XVIII.

Rerum prouiſio à Chriſto dânatur,

Diſcant igitur, qui in hac mihi Regula, ac Congregatione famulantur; me propterea illos bonis omnibus expoliaſſe, atque ad ſummam rerum omnium egeſtatem vocaſſe; vt in his liberalitatis, ac prouidentiæ meæ diuitias oſtenderem: ijque viciſsim toti à mea benignitate penderent. Quapropter certent tantummodò perfecti Regulæ ſuæ æmulatores exiſtere: tum verò nullatenùs de mea prouidentia dubitent. Ego enim qui lilia agri veſtio, & volucres Cæli paſco; quomodo filios deſeram, qui omnem ſuam in me vitæ curam proiecerunt? XIX.

Minoribus Fratribus de Dei prouidêtia nunquam dubitandum

Quartum his Caput ſubnectens, addit. Conſtitutionum Leges, graues, ſanctæ, & meo ſpiritu compaginatæ, ac conſcriptæ, quæ Regulam, atque Euangelica conſilia, quo ſpiritu intelligi debeant, explicarent: faciliorémque illorum obſeruantiam redderent, pro ſingulari mea in Religionem benignitate, Congregationi datæ ſunt: quibus Religio ipſa vndique tanquam mœnibus circumſepta muniretur; ne facilè carnalium ſenſuum, ac relaxationum, velut hoſtium, direptioni pateret. Has à nonnullis Congregationis Superioribus, paſsim, vel leuiſsima de cauſa violari, ac nulla iuſta ratione diſpenſari, magnoperè diſplicet. Ab aliis contrà, nulla fraternæ charitatis habita ratione, neque ſecundùm prudentiæ, aut ſpiritus mei ductum: ſed potiùs iuxta proprij ſpiritus impetum, auſteriùs contrahi, ac coarctari, nō laudo. Has igitur, velut Regularis obſeruatiæ munimēta, ac repagula à Religionis Superioribus ſūmo ſtudio cuſtodiri; atq; eo, quo exaratæ ſunt, ſpiritu obſeruari. volo: vt ipſæ quoq; Religionē integram, ac ſartātectā ſeruent. Hactenus Dominus. XX.

Capucinorũ Conſtitutiones à Chriſti ſpiritu profectæ,

Conſtitutiones quo ſpiritu obſeruandæ.

Sed

XXI. Sed quoniam in Religione quamplurimi, hac tempestate, Dei consilium ignorantes; cùm prædicandi munus Religioni à Pontifice ereptum cernerent; metu, ac dubitatione excruciabantur: ne illud diuinæ mentis, ac consilij decretum esset vt Fratres deinceps à prædicationis Officio abstinerent; idcircò quintum hic Dominus Caput subijciens, ait:

XXII. Huius Congregationis Fratres, toti à mea voluntate pendere, neque aliud, præterquam mentis meæ beneplacitum, intueri debent: ità vt animum à cuiuscumque rei, quæ diuinæ meæ electioni seruata est, appetitu, ac sollicitudine abstrahentes, eum omninò sub meæ voluntatis imperium transferant. Qui ita viuunt; vt se suàque omnia integrè meæ voluntati committant, atque à me quæcunque tandem mihi libuerint, siue illa honorifica, siue ignobilia, sine tristia, siue iucunda sint; absque sollicitudine expectent: hos ego velut charos, atque intimos amplector; horum curam sollicitam gero; in his voluntatem meam compleo, ac meipsum glorifico: atque hi sunt, qui in sinu meo dormiunt, pacificéque, ac tranquillè apud me quiescunt. Qui verò ea, quæ meæ prouidentiæ relinquenda sunt, nimis anxiè, ac sollicitè quærunt; atque vt ea tandem, præter voluntatis meæ placita, assequantur; vel ad humanos fauores confugiunt, vel in ea omne animi studium, ac laborem conferunt: ij profectò cùm à voluntatis meæ lege exorbitent, mihi haud placere possunt. Quare Fratres, qui mihi impensiùs famulari, ac perfectè obsequi volunt; id potissimùm curent, vt liberum ab omni appetitu, ac cuiuscunque rei cupiditate, animum gerant: ac præter animi virtutes, ac cælestem opem, qua ad eas pertingant; nullum, neque humanum, aut temporale bonum, tametsi illud honestum, optimúmque illis esse videatur; neque prædicandi munus; atque adeò, neque ipsa cælestis præmij commoda à me sibi poscant: sed illa meæ voluntati relinquant: atque ab omni affectione vacuum ita animum gerant: vt vniuersa iuxta meæ Sapientiæ, ac propositi lege me operari sinant: cunctaque absque sollicitudine, de manu mea accipiant. Hæc enim Religio, cùm statum perfectissimum assecuta sit, ab his vacare debet, quæ perfectam spem, ac charitatem extenuant: quarum ea natura, ac virtus est, vt præter vnicum diuinæ gloriæ obiectum, cætera omnia, velut imperfecta, abijciat. Ego sum, qui ineffabili meæ Sapientiæ consilio, à Congregatione prædicationis Officium abstuli; neque absque voluntatis meæ decreto, quantumcumque contrà adnixum fuerit, restituetur. Quo fit, vt neque curiosiùs, meæ sapientiæ arcana ab illis inuestiganda sint; neque eo Fratres plus æquo angi, & excruciari debeant. Id enim, tum ob publicum, tum etiam ob priuatum Religionis bonum fieri oportuit: ne qui ob Ochini lapsum Religionem, iam in Fide suspectam habere cœperant, verbi potiùs exploratores, quàm auditores, ad Fratrum Prædicationem accederent; neque inde maius sibi scandalum pararent, si quod fortè ab illis verbum, vel simpliciter, vel inconsultè dictum aliquando elaberetur. Religioni quoque consulendum fuit; ne ea multorum calumniis exponeretur: ac prædicatio, quæ in commune bonum instituta est, illi in ruinam potiùs, quàm in commodum cederet.

Omninò à Dei voluntate pendendum.

Animus ab omni cupiditate custodiendus.

Diuina Sapientia arcana curiosiùs non inuestiganda.

XXIII. His accedat, quòd hæc Congregatio, necdum ita perfectè ab hæresum fœcibus expurgata est, quin aliquæ adhuc in ea Ochinianæ infectionis reliquiæ delitescant. Sunt enim, qui nonnullis erroribus labefactati, Hæreticam saniem nondum integrè ab animo expulerunt. Quapropter Religionem, tandiu à prædicationis Officio feriare volo; quoad, qui Dæmonum opera, adhuc hæretico morbo laborant; vel ab eo conualescant, vel si in eo putrescere maluerint; eos à Congregatione expellam. Hæc verò quàm primùm impleri necesse est: ne diutiùs qui huiusmodi sunt, Congregationem commaculent, & commune Ecclesiæ meæ bonum, atque vtilitatem, quæ ex huius Congregationis prædicatione in eam proficiscitur, impediant: Cæterùm nihil eos terreat, aut conturbet: prædicationis enim Officium, quum & Religioni expe-

Cur Prædicationis Officiũ Capucinorum Congregationi ad tempus sublatũ fuerit, causa à Christo redditur.

diens, & Ecclesiæ meæ vtile fuerit, Congregationi absque dubitatione reddam. Interea Fratres in silentio, ac bonorum operum lingua, perfectisque Apostolicæ vitæ exemplis, Populis prædicent: id enim mihi æquè gratissimum erit, atque illis vtiliùs. Nihilque ampliùs à me postulent, aut sibi expetant, quàm quòd ipsis ego, ad ampliorem nominis mei gloriam, pro mea voluntate vtar: in iisque eo planè modo, loco, tempestate, vti mihi libuerit, meipsum glorificem. Cùm verò prædicationis vestræ tempus præstitutum redierit, id profectò efficiam: vt Christiana Plebs magis humilibus, ac simplicibus verbis, per vos disseminandis, quàm maximorum Theologorum doctrina, ac insignium Prædicatorum eloquentia proficiat: Dabo enim spiritum nouũ in visceribus vestris, ac tum verba mea in ore vestro, quasi ignis ardẽs erunt, corda simul & penetrantia, & inflãmantia: ita vt vnus vestrûm mille, ac duo decem millibus aliis Prædicatoribus antecellant. Quapropter id tibi Ioannes, velut indubitatum repone: Plerosque Fratres, ac magni nominis Prædicatores, nullo apud me in pretio haberi, qui in vana sua eloquentia, ac doctrina confidentes, Regularisque obseruantiæ studium negligentes, non meam, sed propriam gloriam quærunt; neque animarum saluti, sed propriæ tantùm existimationi student. Hi tametsi innumeros ad me Populos conuerterent, atque in nomine meo prophetarent; tam à me nihili ducuntur: vt in extremo Iudicij die, cùm Euangelicam illam vocem sibi vsurpabunt: Domine nonnè in nomine tuo prophetauimus, prædicauimus, virtutes multas fecimus: haud secus illis responsurus sim, quàm quod in Euangelio habetur: *Et tunc confitebor illis, quia ego nunquam noui vos.* Hi verò gaudium meum implent, qui omnem suam spem & cogitationem in me proijcientes, nihilque præter nominis mei gloriam, & animarum salutem animo versantes, iuxta erogatum sibi virtutis talentum, ac mensuram in verbo fideliter laborant. Hos ego tanti facio, ac tam singulari beneuolentia complector; vt eos, instar omnium, habeam, quorum tametsi exiguus numerus fuerit: horum tamen paucorum vox clariùs, & illustriùs, quàm ingens cæterorum Prædicatorum, qui toto Orbe dispersi sunt, clamor, nominis mei gloriam personabit.

Quid à Deo postulandum.

Prædicatores, curiosi Regularemq; Obseruantiam negligentes à Christo sugillantur.

Matth. 7.

Concionatores nihil præter Dei gloriam quærentes, quàm Christo grati.

Præter hæc Sextum quoque Caput addens, inquit: Arrige aures, Ioannes, Duo sunt mihi in hac Congregatione Fratrum genera. Primum est, eorum, qui me forti, ac robusto amore diligunt. Hi nimirum, qui in propria vitia, ac prauas cupiditates animo insurgentes, fortiter irrumpunt: peccata omnia, præsertim lethalia pro viribus deuitantes, strenuè contra Dæmonem pugnant, mihique absque offendiculo famulari student. Horum quamplurimos non modò in Religione, verùm & in sæculo mihi obsequentes vendico: quos & ego vicissim beneuolentia prosequor: licèt ij, qui in Religione versantur, ad perfectiorem huius amoris gradum, ob voluntariam rerum omnium derelictionem conscendentes, ampliorem apud me gratiam assequantur. XXIV.

Quinam inter Dei amicos præstantiores.

Alterum est, eorum, qui non modò forti, sed etiam dulci in me amore feruntur. Atque hi sunt, qui cùm mentem ab insanis cupiditatibus ac voluptatibus purgauerint, dulci ac suaui mihi charitate adhærent: quibus vicissim me ipsum spiritu amplexandum, ac fruendum præbeo. Huius generis amatores mihi in hac Religione non desunt; multos quoque sæculum mihi huiusmodi ministrat; qui cùm longiùs ab animi malitia absint, mentis puritate, ac simplicitate, faciliùs interdum, ad hoc diuini amoris genus pertingunt. Cæterùm qui in Congregatione hoc mihi charitatis vinculo cõstringuntur, mihi super omnes amantissimi sunt; in hisq; meipsum glorifico, quamdiu in Regulari obseruantia permanentes, humilitati student, meisque donis haud se indignos præbent. XXV.

Perfecta charitas Deo amantissimũ præstat.

Septimum quoque Caput addens; Quo pacto, inquit, ô Ioannes, Congregationem hanc non diligam, quam mihi ipse ego elegi, plantaui, vocaui, & ad mei nominis gloriam amplificandam institui? Ne dubites, Fili, ea enim tam mihi grata, & dilecta est, vt si tres tantùm huic Congregationi Fratres superessent, qui XXVI.

perfe

perfectè Regulam obseruarent, hisce tribus multò magis, quàm reliqua cæterorũ hominũ multitudine delectarer, ac voluptatem meam in ipsis collocarem. Quamobrem Fratres mirari desinant; si eam hactenus tot terroribus concussam, tot persecutionum machinis oppugnatam, tot Dæmonum tentationibus exagitatam; tot denique, ac tantis calamitatum tempestatibus iactatam volui. Vndique illa tentanda, ac probanda fuit; vt diuinum hoc mihi acceptissimum opus esse ostenderetur. At verò expleto probationis tempore à me præstituto, nihil est, quod metuant: ea enim virtute mea excrescet, amplificabitur, dilatabitur, atque in Orbe proficiet; demum eam metam attinget, ad quam altissimo meo consilio, ac sapientia præordinata fuit.

Capucinorum Congregatio à Christo plantata & quàm ab eo dilecta.

Religionis Capucinorum incrementum à Christo prænunciatur.

XXVII. Hæc verò, per plura, ac distincta dierum spatia, pluribusq; colloquiis, Dominus Ioanni apparens sæpiùs refricauit: his eum verbis cõfirmans: Nihil verearis, Ioannes, quin hæc vera sint; neque Diabolicam fraudem his verbis inesse suspiceris. Mea hæc verba sunt, quæ suo tẽpore implebuntur.

Reuelationum veritas confirmatur.

Hic porrò, cùm Ioannes, quid circa Obedientiam, quam eatenus Capucinorum Congregatio Magistro Generali Ordinis Min. Conuentualium præstiterat, obseruandum esset, à Domino postularet; eo enim maximè timidæ Fratrum conscientiæ, ob Apostolicam de Generalis Ministri Ordinis Fratrum Obseruantium Primatu declarationem, velut scrupulo, eo tempore angebantur. Dominus bis verbis clementissimè respondit. Discant Fratres Obedientiam, cui ex Regulæ præscripto obstringuntur, tribus potissimùm deberi. Primùm mihi, cui etiam S. Euangelij Obseruantia promittitur. Deinde Pontifici Romano, tanquã Ecclesiæ Capiti, ac Vicario mihi subrogato, cui per omnia parere debent. Postremò B. Francisco, ac Successoribus suis; quemadmodum in Regula explicatur: vt Religiosæ Hierarchiæ Ordo, ac forma seruetur, quæ subordinationem ad vnum Religionis Caput includit. Quod ad duo priora personarum genera attinet; quandoquidem nulla de iis, apud Fratres dubitatio oritur, nihil dicendum est. Superest tertium, de quo nonnihil inter Fratres ambigitur: sed accipe, Ioannes, quid in eo legitimè obseruandum, ac sequendum sit. Cùm in Regula ita præcipitur: *Fratres teneantur obedire F. Francisco, & Successoribus suis.* Quisnam B. Francisci Successor sit, priùs vobis quærendum est. Disce igitur, verã apud me Ministrorũ Ordinis successionem, non ab antiquitate, ac diuturno annorum curriculo, neque ab Ordinis Primatu; sed à legitima institutione, ac præsertim à Regulæ Obseruantia censeri. Hæc enim sola apud me robur, ac pondus nanciscitur: Ita enim olim prædicauit Paulus dicens: *Non enim omnes, qui ex Israel, y sunt Israelitæ: neque qui semen sunt Abrahæ, omnes Filij.* Quod ipse quoque in Euangelio non obscurè docui; cùm Hebræos alloquens, qui se ex antiquo Abrahæ genere satos gloriabantur, iis obtestatus sum: *Si Filij Abrahæ estis, opera Abrahæ facite.* Quapropter vano Fratres huius rei metu torquentur. Cùm enim Caput habeant, diuina mea Prouidentia constitutum, Apostolicaque Romani Pontificis, Vicarij mei, potestate electum; eidem, tanquam legitimo B. P. Francisci Successori, parere debent: quo fit, vt frustra alios Successores quærant, inaniq; seipsos timore sollicitent. Id enim duntaxat huius Congregationis Fratres, & quod illis præest, caput; omni studio curare debent, vt veri, ac perfecti Regulæ cultores sint, ac legitimi B. P. Francisci Filij, vt vera, ac legitima Capitis successione frui possint. Quamobrem Generalem admone, vt metu omni deposito, ea tantùm, quæ ab Apostolica Sede, me agitante decreta, aut decernenda sunt, integrè seruanda curet. Hoc enim pacto Fratres Regulam sub Pontificis, ac sui Generalis Obedientia obseruantes, meam, ac B. P. Francisci mentem implebunt: verumque, ac legitimum illius semen censebuntur. Hæc Dominus satis diffusè.

Obedientia quibus debeatur.

Cap. 1.

Vera Ordinis Minorum successio vnde censenda.

Rom. 9.

Ioan. 8.

Quinam in B. P. Francisci semine censeantur.

XXVIII. Sanxerat præterea Pontifex; quemadmodum anno 1537. dictum fuit? Ne ex Obseruantium Familia, vllus in Capucinorum gremium reciperetur. Cùm verò

ex eadem Familia plerique, qui Regulæ obseruandæ studio ducebantur, ad eos profugerent; plurimùm Capucinorum Superiores, ob interclusam illis Regularis Obseruantiæ viam, animo excruciabantur. Quo fit, vt iubente Aesino Generali, Ioannes à Domino, quid in ea re agendum esset, exquireret. Cui Dominus, his verbis, respondet. Quæ à diuinæ meæ Sapientiæ consilio manant, nec temerè discutienda, nec curiosè, aut anxiè perscrutanda sunt. Ego omnium corda noui. Scio quoque quos elegerim. Nulli viam ad salutem præclusam volo. Veruntamen cuiusque vocationem, iuxta Sapientiæ meæ leges, suis quamque temporibus dispono. Quid Religioni conferat, quovè tempore id præstandum sit, non ignoro: neque enim omnia cuique tempori apta sunt. Ego sum clauis Dauid: cum aperio, nemo claudit: cum verò claudo, nemo aperit. Nihil quod ad huius Congregationis administrationem spectat, sine meo consilio fit. Quamobrem hæc meo consilio administranda relinquant. Veruntamen Generalem admone, vt ad Pontificem accedat; rei grauitatem exponat, ab eoque quid illi sequendum sit, expectet: ego enim illum præcedam: Pontificisque animum, quid acturus sit, proculdubio instruam.

Deus cordium scrutator hominum vocationem disponit.

Pontificis animus à Christo instruitur.

XXIX. Generalis igitur, cùm hæc à Ioanne Domini dicta accepisset, statim Romam profectus, Pontificem adit, cuius mentem, cùm de hac re diligentiùs interrogasset; ab eo audit, nunquam id suæ mentis consilium fuisse, vt edito Diplomate Fratres de Obseruantium Familia, qui ad perfectam Regulæ Obseruantiam anhelant, à Capucinorum ingressu deterreret; sed ad improbam Superiorum vexationem redimendam, ad id vi compulsum fuisse. Quapropter vltrò Generali indulget, vt quos ex Obseruantium Familia probos Viros, & Religioni vtiles iudicaret (clam tamen) Congregationi associaret, & in longiores partes transmitteret: ne deinceps ab Obseruantium Superioribus molestiam ferret.

Pontifex, quid menti insideat, Aesino Generali aperit.

XXX. Præter hæc nonnulla quoque Dominus, ad vberiorem Fratrum eruditionem addidit. Atque inter alia illud primum fuit. Ad perfectam Regulæ Obseruantiam quatuor gradibus conscendi. Primus est. Vt Fratres, propter altissimum illud diuinæ benignitatis donum; quo iniquissimis hisce præsertim temporibus, quibus Dei charitas in Orbe refriguit, & multorum iniquitas abundauit, ad perfectissimum hunc Religionis statum à Deo vocati sunt; atque ob alia innumera, quæ illud consecuta sunt, beneficia, Deo grati existant. Cùm enim ingratitudo sit velut ventus vrens, exsiccans Fontem diuinæ misericordiæ: qui tantorum beneficiorum immemores in Religione versantur; neque eximium Dei donum agnoscunt; eo se profectò indignos declarant; neque ampliora à Deo beneficia sperare debent; quin etiam acceptis spoliari promerentur. Quo fit, vt velut ingrati, non modò à Regulæ Obseruantia, quæ cum animi ingratitudine pugnat: verùm & à Domini Spiritu repellantur, qui ingratos ferre non potest.

Christus ob collata beneficia gratitudinem exquirit.

XXXI. Secundus est. Vt Fratres animum à peccatorum sordibus, quantum homini fas est, purum seruent. Perfecta enim Regulæ Obseruantia omnem prorsus peccandi libidinem, atque appetitum pellit: Quanquam enim veniale peccatum Regulæ Præcepta non rollat; consilia tamen, quibus Regula compacta est, quibusque integra illius Obseruantia subsistit; proculdubio eneruat. Hanc verò cordis munditiam, tametsi ab omnibus, qui Christo nomina dedêre, Dominus exquirat: ab his tamen seueriùs se exigere autumat, qui perfectissimum hunc Religionis statum profitentur. Quare, si qui grauioribus criminibus bonum Religionis nomen labefactauerint, eos citiùs, nisi resipuerint, è Religionis gremio, iterum deiecturos minatur.

Cordis munditia ad perfectam Regulæ Obseruantiam necessaria.

XXXII. Tertius est. Vt qui perfecti Regulæ cultores esse cupiunt, omnem ab animo tumorem, & ambitionem expellant, aliis præesse non expetant, honorũ culmina non quærant, factiones non excitent, persecutiones non moueãt, alienæ famæ nõ detrahant, discordiam inter Fratres non seminent. Ab his enim præsertim, vitiis omninò

Cordis superbia ab animo expellenda.

vacare

vacare oportet eos, qui ad perfectam Regulæ Obseruantiam properant; sed potiùs humilitati, ac propriæ abiectioni studentes, cum omnibus pacem, ac charitatem seruent. Caueant igitur, ait Dominus, qui in hac Congregatione viuunt: ne honorum cupiditate, ac dominandi libidine ad primas Sedes ac dignitates, me non vocante, currant; ac nemine deferente, vltrò sibi primos consessus rapiant. Id enim abominatio maxima est mihi. Quod si hunc præcellentiæ ambitum in Angelis non tuli: sed hoc ambitionis scelere contaminatos, è Cælorum culmine ad ima deturbaui: haud sanè illam in iis feram, qui cùm Minorum statum profiteantur, humilitatem, atque honorum contemptum præ omnibus præferre, atque amplecti debent: Veniam ergo citò, & si quos huiusmodi offendero, non parcam: sed amouebo candelabrum eorum, ne luceant in Domo mea. Etenim, qui in hac Congregatione ad Prælationem assumuntur, non ad honores, sed ad laborem, & seruitutem vocantur: ac propterea cæteris eos humiliores esse volo; ita vt quod Apostolos meos docui, in eis perfectè impleatur: nimirum. *Qui in vobis maior est, fiat sicut minor, & qui Præcessor est, sicut qui ministrat.* Qui igitur, me vocante, cæteris præsunt; non superbiam, aut typhum ostentent; neque austerè, & quasi dominantes in Fratribus Prælationem gerant: sed Fraternitatem diligentes, humilitate, ac charitate magis, quàm austeritate, ac seueritate subditis præsideant: vitia benignè corrigant; in spiritu lenitatis errantes instruant, arguant, obsecrent, increpent, & forma facti gregis ex animo, seipsos exemplum omnium bonorum operum præbeant. Ita eos decet implere omnem iustitiam, & omnia omnibus fieri, vt omnes lucrifaciant.

Ambitionis vitium quâ in Religione oderit Christus.

Luc. 9.

XXXIII. Quartus, ac postremus gradus est. Vt Fratres super omnia appetant, ac vi omni contendant, habere Spiritum Domini, & sanctam eius operationem; quemadmodum in Regula scriptum est. Sicut enim, eo præsente, mens in ijs, quæ ad perfectam Regulæ Obseruantiam necessaria sunt, illustratur, instruitur, ducitur: animúsque ad eam assequendam allicitur, accenditur, pellitur: ità si is ab animo absit; mens in eorum cognitione, ac electione, quæ ad Regularem Obseruantiam ducunt, caligat: animúsque frustra in ea assequenda fatigatur: neque enim vlla hominum vis eò attingere potest; vt absque Domini Spiritu, Euangelicæ perfectionis formam, quæ non nisi à Domini Spiritu profecta, ac tradita est, consequi valeat. Quapropter Fratres, orationibus, lachrymis, ieiuniis, atque omni bonorum operum studio adniti debent: vt hunc sanctum Domini Spiritum à Deo accipiant, quo ad perfectam Regulæ Obseruantiam ducantur: acceptum verò diligentiùs excolant, ac custodiant.

Qualis Superior esse debeat.

XXXIV. Rursus Dominus Ioanni apparens docebat: Duo in Congregatione proba, ac perfecta esse Fratrum genera; quæ tamen gradu quodam inter se discernuntur. Vnum eorum, qui cordis munditiam, ac puritatem assecuti sunt. Hos ligno arido similes esse dicebat; quod cùm humido careat, facilè ignis susceptiuum est: ita hi cùm omnem prorsus mundanæ, ac carnalis cupiditatis humorem abiecerint, facilè diuinæ charitatis igne succenduntur. Quanquam verò ad eam cordis simplicitatem, ac nihilitatem non peruenerint: vt nihil prorsus sibi propriæ voluntatis; atque arbitrij retineant: Attamen, eùm plurimam vim sibi ad eam assequendam adhibeant; id tandem consequentur, vt & ampliori (eùm Deo placuerit) diuinæ charitatis flamma succendantur; atque iis Dei Opt. Max. Majestas aliquando ad nominis sui gloriam augendam; velut instrumento vtatur.

Duo perfectorum Fratrum in Religione genera aperiuntur.

XXXV. Alterum est, eorum, qui perfectissimam viræ simplicitatem, ac paupertatem adepti, nihil sibi in voluntate, quod vel appetant, vel fugiant, præter ea, quæ vel appetenda, vel fugienda Dei voluntas præscribit, proprium reliquerunt: atque adeò à Dei voluntate pendent, vt haud secus, quàm vmbra corpus, eam subsequantur; illudque diuinæ voluntati in omnibus tam appetendis, quam fugiendis in seipsis Imperium tribuerint; vt non humana, sed diuina in eis voluntas imperare videa-

Quandò à Dei Spiritu in Religione agantur.

tur. In his Dominus Sedem, ac Regnum suum collocare, hos regere, hos possidere, se affirmat. His Spiritum suum infundit, hos deniq; Spiritu suo agit: & quandoquidem, qui Spiritu Dei aguntur, ij sunt Filij Dei, hos Deus velut diuinum Semen, & genus electum agnoscit, amplectitur, fouet, atque in his miro quodam modo seipsum glorificat.

Catholica Fides ab omnibus tenenda aduersùs huius tempestatis Nouatores

Præter hæc addidit quoque Dominus. Primùm, ac præcipuum suæ voluntatis XXXVI
propositum esse. Vt Fratres, in sacris Ecclesiæ sanctæ dogmatibus, ac Generalium Conciliorum decretis, fixi, ac stabiles permaneant: neque sub vlla recentioris veritatis specie, aut noua Scripturarum intelligentia, aut vllius reuelationis prætextu; etiam si Angelus de Cælo veniens, secus quàm hactenus prædicatum est, euangelizauerit; vlla ratione ab iis se auelli sinant: sed quæ semel ab Ecclesia tradita sunt, teneant; quæ à Patribus didicerunt, ea tantùm doceant; nec ab iis latum vnguem recedant. Satan enim plerunque, atque his præsertim temporibus, se in Angelum lucis transfigurat; vt incautos sub recti specie fallat; lucémque Scripturarum proferr; vt per lucem ad tenebras ducat.

2. Pet. 1.

Ad Scripturarum interpretationem quo spiritu accedendum.

Mat. 11.

Caueant Fratres (aiebat Dominus) ne superbè, aut proprio ingenio freti, ad XXXVII.
Scripturas accedant: non enim voluntate humana allata est aliquando Prophetia; sed Spiritu sancto inspirati, loquuti sunt Sancti Dei homines. Quapropter his, qui ad Scripturarum intelligentiam properant, duo potissimùm necessaria esse dicebat. Primum, vt vera animi humilitate viam sibi ad eam sternant: quam si ab animo excusserint, haud vnquam profectò ad verum Scripturarum sensum pertingent: Id enim (aiebat): Ego apertè docui, cùm ad Patrem orans, dixi: *Confitebor tibi Pater Rex Cæli, & Terra, quia abscondisti hæc à Sapientibus, & Prudentibus, & reuelasti ea paruulis*: quin potiùs à recta intelligentiæ via aberrantes ad præcipitium feruntur. Alterùm est, vt non proprio, sed meo duntaxat Spiritu, ad Scripturas intelligendas ducantur: Scripturæ enim, quæ meo tantùm Spiritu compactæ fuerunt, haud alio sanè, quàm meo Spiritu intelligi queunt: quo cùm sola Catholica Ecclesia à me imbuta fuerit, ab ea vera Scripturarum intelligentia procul dubio petéda est. Quo fit, vt qui non ab Ecclesia, sed à proprio duntaxat spiritu, Scripturarum interpretationem hauriunt: ab earum procul dubio veritate aberrent. Atque hinc hæreses oriuntur, dum Scripturæ, quæ bonæ sunt, non benè, neque secundùm Spiritum meũ intelliguntur. In eas verò ex occulto iudiciorum meorũ abysso, nonnullos elabi permitto: vt & eorũ superbia meritas suæ temeritatis pœnas luat; alijque eorum exemplo exterreantur; tum verò vt Ecclesia mea eorum magis erroribus proficiat. Denique vt, qui velut aurum in igne, tentatione probantur, ex probatione illustriores emergant. Vos autem ne terreamini, neque à recto Ecclesiæ sensu vnquam moueamini: State in Fide, atque in his, quæ semel ab ea tradita sunt, radicati, & fundati, stabiles permanete.

Hæreses à praua Scripturarum interpretatione exorta.

Hæreses cur Deus interdum grassari permittat.

Purgatorij ignis veritas Ioanni à Christo argumentis adstruitur

Porrò inter alia Fidei dogmata, quæ tunc Dominus Ioanni, Fratribus commen- XXXVIII
danda, proposuit; vnum fuit: Ignis Purgatorij veritas, ac pia Defunctorum cura, quam non modò sibi gratissimam asseruit; verùm etiam multis argumentis, quæ minimè à Ioanne exarata fuêre, Fratribus commendauit.

Præter hæc, alia quoque quamplurima, Dominus Ioanni reuelauit, quæ scripto XXXIX
consignari noluit: Hæc verò, quæ ad communem totius Congregationis doctrinam, & eruditionem spectant, ita Æsino Generali manifestari voluit; vt certam etiam horum fidem Ioanni adstrueret, ne quid in his Diabolicæ fraudis, aut astutiæ latere crederetur. Quamobrem, in hac postrema reuelatione, maiori diuini luminis splendore Ioanni apparens, ad eum inquit: Plurima, ô Ioannes, tibi mei consilij Sacramenta reuelata sunt, quorum veritas nullatenus tibi, aut aliis suspecta esse debet: cùm tam multa illius testimonia tibi data fuerint, quæ omnem Diabolici doli suspicionem abstergunt. Nam præter internam meæ præsentiæ attestationẽ, quæ tibi luculenter declarata fuit; frequẽtes, atq; iteratas, distinctis tem-

Reuelationes Ioanni factæ à Christo verè diuinæ probantur.

potum

porum interuallis, sæpè de eadem re Reuelationes accepisti, quæ diuinas prorsus esse confirmarent. Nihil præterea in his, præterquam, quod sacris Literis, & sanctæ Catholicæque Ecclesiæ doctrinæ consentaneum est, asseritur; cuius irrefragabilis veritas nulli prorsus suspecta esse possit. Tertiò quoque, vt omnis de eorum, quæ tibi reuelata sunt, veritate, dubitatio ab animo exularet, aliquorum Fratrum tibi conscientias, atque occultissima crimina detexi: quorum alij cùm primùm te aperiente, scelus agnouerunt, illud tibi in Confessione pandentes, digna Pœnitentia abstersêre, atque in meam rursus amicitiam recepti sunt. Alter tantummodò, qui cùm à te suam sibi occultissimam culpam aperiri audiret; proprioque ore illam à nemine, præterquam à Deo cognosci potuisse fateretur; ab ea tamen resipiscere noluit. Quapropter à me ob impœnitentiam à Religionis sinu deiectus fuit. (Atque ita prorsus hoc tempore contigit, cùm Ioannes quorundam crimina, quæ nullis, præterquam ipsis criminosis manifesta erant, Deo reuelante, iisdem aperuisset.) Hæc, inquam, ait; quæ nulla, aut Diabolica, aut Angelica virtute, præterquam à Deo, qui solus hominum mentibus illabitur, penetrari possunt: quàm vera, ac fidelia hæc dicta mea sint, apertè declarant. Verùm id inter alia te horum certum reddat, quod non propria animi libido, aut appetitus: sed sola duntaxat Obedientia, ac Generalis Vicarij præceptum, te ad has reuelationes postulandas compulit. Neque enim sub Obedientiæ virtute, fraus aliqua, aut Diabolica versutia latere potest, quin ea potiùs omnes Satanicos dolos detegit, ac dissoluit. Postremò ipse rerum euentus, quæ in his Reuelationibus tibi prænunciatæ sunt, omnium veritatem luculentiùs indicabit.

Ioanni duorū Fratrum conscientia à Christo reuelantur.

Obedientia Satana artes detegit.

XL. Caue igitur: ne de his vllatenus dubites. Hæc quæ scripto exaranda volui, Generali Vicario trade, vt ea ad commune Congregationis commodum, atque vtilitatem diffundat. Neque enim hæc tibi, qui vilis homuncio es, ac rudis, propter te manifestata sunt: quanquam; vt obedientiæ tuæ meritum, ac virtus ostenderetur, tibi haud immeritò reuelata fuerint: sed vt in his potissimùm Congregatio mea crescat, vegetet, adolescat, atque in omni bono opere senescat. Tum etiam, vt huius me Congregationis curam, ac sollicitudinem gerere, omnibus perspicuum sit; quam mihi post tot rerum angustias consolari placuit. Tum denique, vt dum mea illis consilia, ac voluntates aperio, maiores in me eorum amoris, & charitatis flammas excitem; quibus tandem in ipsis meipsum glorificem. Tu verò caue, ne deinceps vllas à me Reuelationes exposcas: sed his contentus in silentio, ac humilitate tecum habita.

Reuelationes cur Ioanni à Christo factæ fuerint, declaratur.

XLI. Generalis itaque, cùm diuinas hasce Reuelationes, ac responsa à Ioanne, Domini iussu accepisset: tam animo confortatus fuit: vt metu omni, ac dubitatione deposita, quoscunque deinceps pastoralis muneris, ac sollicitudinis labores alacri animo perferret: sæpéque dicere soleret; nullo se iam ob quæcunque, quæ Religioni accidere possent, aduersa: metu sollicitari: cùm Religionem sub Christi tutela, ac patrocinio tutam esse non dubitaret.

F. FRANCISCI A PALEMONE Vita, & Gesta.

XLII. SVB hoc tempus F. Frãciscus Rheginus à Palemone nuncupatus, depositis mortalitatis exuuiis, in Cõuentu Mileti, apud Calabros, ad immortalẽ vitã cõcessit. Hic cũ per aliquot annos, in Obseruãtiũ Familia, magna cũ virtutũ laude Deo militasset; quo tẽpore F. Ludouicus Rheginus, ac Bernardinus Georgius cum aliis ad Capucinos migrarunt; quemadmodum anno 1532. explicatum fuit, eodẽ ipse quoque Regularis obseruantiæ spiritu ductus, cum his ad Capucinorũ Reformationẽ accessit. Hic propter singulares animi virtutes, quibus à Deo cohonestatus fuerat;

F. Franciscus à Palemone ex Obseruantium Familia ad Capucinos migrat.

ac potissimùm, ob columbinam quandam mentis simplicitatem, quam vbique præferebat; quæ tamen haud absque plurima animi prudentia erat, Ludouico Rhegino charissimus fuit: Cúmque multa virtute, ac fortitudine præditus esset, eum in Reformatione apud Calabros instituenda, ac propaganda egregiè adiuuit. Atque eo factum est; vt cùm primùm Capucinorum Religio, Bernardini Georgij opera, ac labore, ad Siculos deuecta fuit: is propter singularem animi prudentiam, qua inter cæteros præcellere videbatur, primus Messanæ Guardianus à Ludouico institutus, quo tempore Carolus V. Imperator, ex Aphrica rediens, Messanam appulit: supplicatione Fratrum instituta, qui oliuarum ramos in manu gestabant, eidem obuiam processit: quod pio Imperatori, qui animum ad res Italiæ pacificandas conuerterat, gratissimum fuit; ac velut Cæleste auspicium accepit, quo magis ad rerum tranquillitatem curandam excitaretur. Plurimas cum Ludouico, & aliis in ipsis Reformationis primordiis calamitates, ac persecutiones passus; quibus plerique fracti, ac deuicti, terga Reformationi verterunt; inuictam semper constantiam, ac Religioni Fidem seruauit: tametsi semel, atque iterum à Dæmone tentatus; vt clarius, & Domini auxilium, & ipsius virtus apparerent, interdum vacillasse videretur.

Ipsius pietas exemplo declaratur.

Etenim illa Fratrum Obseruantium persecutione grassante, qua Reformationis initia apud Calabros tam dirè concussa, ac iactata fuêre; vt Fratribus huc, atq; illuc dispersis, res planè desperatæ viderentur. Satan, qui, in ipsis præsertim incunabulis se infensissimum Religionis hostem declarauerat; quique fæuam illam tempestatem, eo præsertim consilio concitauerat, vt Reformationem in ipso ortu præfocaret, in grauem Franciscum mentis dubitationem induxerat;) quæ Bernardini Georgij quoque hoc tempore tentatio fuit: (Num ea Capucinorum Reformatio à Deo profecta esset, quam tam dirè, & acerbè oppugnari conspiciebat. Id enim, ea ratione, callidus serpens illi facilè in animo confirmabat; quòd cùm ea persecutionum acerbitas, ex Apostolico Diplomate, cui summa auctoritas adiudicatur, atque à Religiosis Viris orta esset; eam haud aliunde, quàm à Deo illi profectam esse persuadebat. Ex quo illud tandem versipellis conficeret: quòd cùm ea nec Deo grata, neque ab eo instituta esset, ab ea quamprimùm illi recedendum foret. XLIII.

Francisci constantia Diaboli tentatione probatur.

Hac Satanæ tentatione Francisci mens grauiter iactata, quid in ea animi tempestate consilij eligeret, ignorabat. Neque enim facilè hunc sibi Religionis statum damnandum sentiebat; cùm Ludouicum, cuius sanctitas haud ipsi ignota erat, in Reformatione constantem cerneret: plurimos quoque cum ipso Viros sanctos, ac prudentes eadem constantia præditos intueretur, quos à recta via aberrare, haud sibi in animum inducere poterat. Inter has animi fluctuantis cogitationes semel accidit: vt ad quendam Fratrum Obseruantium Conuentum Hospitij causa diuerteret: ibi cùm Fratrem amicissimum haberet, eum secretò conuenit, rogatq; vt quid de Capucinorum Reformatione sentiret: num, scilicet, in ea perfectiùs, quàm in Obseruantium Familia Regula obseruaretur, candidè aperire vellet. Cui protinus ille. Mihi (inquit) illudere videris, Amice; Quis id vel cæcus non iudicaret? Si eæ apud Vos paupertatis leges seruantur, quæ in Capucinorum Reformatione decretæ sunt, cui dubium esse potest, quin perfectiùs in ea, quàm apud nos, Regula obseruetur? Quæ enim apud nos paupertatis Obseruantia reliqua esse potest? vbi tot ad pecuniam recursus, totque rerum prouisiones, pretiositates, ac superfluitates vigent? Cætera quoque Regulæ præcepta si spectes, apud Capucinos arctiùs, ac puriùs, quàm apud Obseruantes custodiri quis ignorat? His Amici dictis, quanquam ea cogitationum tempestas, quæ in Francisci animo orta fuerat, nonnihil quiesceret; haud tamen ita sedara fuit, vt pacatum omninò, ac tranquillum illius animum redderet, donec rem sibi orationibus, ac lachrymis à Domino postulandam proposuit. Quapropter cùm assiduis se ieiunijs macerans sedulò orationi incumberet, atque à Domino illuminari peteret; oranti semel Clementissimus XLIV.

Franciscus in graui hac tentatione Amici erasi lum expulsit.

Christus Francisco apparens in Religionis vocatione cõfirmat.

Dominus

Dominus cælesti splendore amictus apparuit, his illum verbis increpans. Quid est Francisce, quod in dubium reuocas. An Capucinorum Reformatio mihi grata extitit, vel à me profecta fuerit? An non ego te ad eā vocaui? Animum tibi, vt ad eam accederes, inspiraui? Vires ad illius persecutiones perferendas ministraui? Constantiámq; vt in ea immobilis hactenus perstares, animo indidi? Vir modicæ fidei, quare inter cogitationum fluctus vacillas? quid dubitas? Quasi Congregationem hanc ego minimè eduxerim, genuerim, dilexerim. Cur te à Satana tentari permittis; vt ab ea discessum cogites? Mea hæc Congregatio est, à me genita, ac mihi magnoperè dilecta: in ea, si mihi gratus esse optas, permane: non te persecutiones, non calamitates, non denique aspera, atque aduersa vlla moueant, quæ illi ex occulta meorum consiliorum abysso eueniunt. Hæc illi accidere necesse est: vt in his clarior mea virtus, atque erga illam prouidentia, ac sollicitudo eniteat.

XLV. His Domini verbis, post quæ, mox ex illius oculis sublatus est, adeò mens Francisci in Reformationis amplexu cōfirmata, atque ad perfectæ Regularis obseruantiæ studium incensa fuit: vt seipsum omnium virtutum specimen exhiberet. Rigidus tam in victu, quàm in vestitu paupertatis sectator, asperrimo habitu, quoad vixit, vsus est. Omnia B.P. Francisci ieiunia, quæ præter communem Quadragesimam, & Aduentum, quinque alias Quadragesimas complectuntur; arcto ieiunio custodiebat: cùm reliquis anni diebus semel tantùm in die; eúmque tenuissimum cibum sumere soleret; cunctáque B. Virginis Festorum peruigilia panis, & aquæ ieiunio celebraret. Verborum parcus, Fratrum colloquia, nisi de Regula, aut Diuinis rebus instituerentur, studiosè deuitabat. Plura enim se silendo, quam loquendo didicisse, aiebat. Tanta verò honestate, ac morum probitate præstabat, vt nihil in eo deprehendi posset, quod reprehensione, aut culpa dignum videretur. Perpetuam mentis puritatem, in vtroque tam Religionis, quàm sæculi statu, ita ex singulari Dei munere, sartamtectam seruauit: vt octoginta annorum spatio, quibus vixit, nullum vnquam mortiferæ alicuius culpæ temorsum in animo senserit. Charitate in omnes tam feruidus erat; vt cùm Prædicationis munere fungeretur, non semel in die: sed bis, ter, quatérque, & vbicunq; collectos homines conspiceret, Dei Verbum tanto spiritus æstu disseminaret: vt Franciçæ, quod est Calabriæ Oppidum, vnico Quadragesimalium sermonum temporis spatio, Quatuor, & viginti adolescentes sæculum desererent, ac seipsos Deo mancipare sua prædicatione compulerit: qui omnes cū ad Capucinos cōuolassent, Oppidanos cōmouerunt, vt cùm primùm Franciscum viderent, velut ex prouerbio dicerent. En qui matres liberis orbat.

Vita illius & austeritas describitur.

Virtutes enarrantur.

Dei verbum feruentissimè p radicat.

XLVI. Orationem denique, qua anima virtutibus pinguescit, ac Deo coniungitur, tam assiduo studio prosequebatur: vt à matutinarū Horarū exordio, vsque ad Refectorij signū, quod pro prādio datur; nunquā à Choro, atq; oratione recederet. Reliquumq; tēporis, quod illi, vel ex prædicationis officio, vel ex domesticis muneribus supererat; totū in orationibus insumeret. Cúmque hoc sedulæ Orationis studiū illi quotidianū, ac familiare esset, eo fiebat: vt ferè sēper animo in Deū suspensus, cæteris extaticus appareret. Sæpè etiam, vel orādo, vel psallēdo, extases patiebatur: inter quas illa illustris fuit, quæ toto Choro spectāte, dum Horæ Canonicæ decantarentur, illi accidit: cū Ochini lapsus illi à Deo reuelatus fuit, de quo anno superiori egimus. Erga Virginis Deiparæ cultū, tā tenerè afficiebatur: vt cùm eā Matris nomine appellaret: nihil, quod ad filij debitum, ac officium spectat, in ea venerāda, ac dignis laudibus prosequenda prætermitteret. Ea quoq; in Dominicæ Passionis memoriam Religione ferebatur: vt illam sedulò in animo gestaret. Hinc, vt quàm pia hæc Crucis Christi meditatio, Deo grata esset, cunctis innotesceret; quamplurimis ægris, dum adhuc viuus, ac superstes esset, solo Crucis Signo adhibito, incolumitatem reddidit.

Orationis illius assiduitas commendatur.

Ochini lapsus illi inter psallendum reuelatus.

Ægrotos Signo Crucis curat.

XLVII. Postremò cùm ætatis Octogesimum annum, pari Annorum, ac virtutum serie præclarè exegisset: Mileti in morbum incidit: à Domino que præmonitus, quo die ex hac vitali luce migraturus esset; vbi extremis Ecclesiæ Sacramentis animum expiauit: Circūfusosq; Fratres, ad perfectā Regularis Obseruantiæ disciplinā, vltimis

Diem obitus diuina reuelatione accipit.

Piè in Domino obdormit. Verbis adhortatus est, cùm adhuc verba proferret, quasi leui somno consopitus, inter Fratrum manus suauiter expirat, in ipsa solemnissima B. Virginis Assumptionis die, quam sibi ipsi, dum viueret, supremam à Domino precibus postulauerat: vt cum ea Cælum conscenderet, quam eximia viuens, semper Religione coluerat.

F. IACOBI Hispellensis Vita. Post Franciscum, alter quoque Fr. Iacobus Hispellensis, hoc anno, morti debitũ exsoluit, qui tametsi in Religione, inter Laicos, magnis virtutibus floruerit: formidabilis nihilominus in eo, post mortẽ, diuinorũ Iudiciorũ seueritas eluxit: quę cùm ad plurimorum, ac totius Religionis doctrinã cõferat, hic ea silẽtio præteriri nõ debet. XLVIII

Fr. Iacobus Hispellensis virtutibus clarus. Hic igitur cùm in summa austeritate vitam duceret, ieiunia quotidiana coleret, nudis pedibus, sandaliis abiectis incederet, assiduis laboribus corpus defatigaret, Orationem quoque ita familiarem haberet; vt quicquid in domesticis obedientiæ officiis non insumeret, totum in ea impenderet. Demum tot virtutibus floreret; vt clarum quoddam perfectionis vitæ, ac religiosæ conuersationis, cunctis exemplar esse posset. Accidit, vt in Conuentu Fulginij, qui tunc veteri S. Valentini relicto, nouus sub S. Iosephi titulo extruebatur; Eleemosynarij officio fungeretur; quo in munere, cùm sæpè eleemosynas pecuniarias in Ecclesiæ structuram insumendas quæreret: minùs fortè quàm & Regulæ puritas, & Religionis consuetudo ferret, in his pertractandis, cautè, ac prudenter se gerere videbatur. Etenim numeratam pecuniam à plerisque oblatam recipiens, eamque sibi in Caputio, seu sporta, repositam gerens, in ædificationis opus conferebat. Hinc cùm absque debita rerum obseruatione, & cautela, quæ tum à summis Pontificibus, tum à prisca Religionis consuetudine præscribitur; pecuniam pertractaret: is haud culpa vacabat: quæ cùm ex ignorantia, ac simplicitate magis, quàm ex animi sententia, aut malitia proficisceretur; eum nec facti conscientia, nec culpæ vllius stimulus vnquàm pupugerat: quo factum est, vt nec malefactum, pœnitentia, aut Sacramento expiaret. XLIX.

Pecuniam incautè pertractat. Quamobrem seueriùs à Domino in morte mulctatus fuit. Cùm enim laterum aliquando morbo correptus, in extremum vitæ discrimen incidisset: Quatuor dierum spatio, tam horrendas vultu, ac totius corporis motu, agitationes præstat; tamque formidandas ex ore voces, quasi cum Dæmone cominus confligeret, toto eo tempore depromit; vt his Fratres perterriti, luctantem, Orationibus, Psalmis, atque Aquæ benedictæ aspersione, quoad fieri poterat, adiuuarent. Res erat pauoris plena, hominem tanta vitæ austeritate præclarum; totque virtutibus insignem, tam diu, tamque incerto belli exitu, cum Dæmone colluctantem cernere: quem potiùs Angelorum solatio, in morte, potiturum sperarent. Quarta iam dies inter

In morte cũ Dæmone cõflictat. hæc conflictus pericula abierat: cùm Iacobus aliquantisper quiescens, Dominicum à Bosehero, eximium Dei seruũ, qui illi à dextris assidebat, intuẽs ait: Dominice. Maximas hactenus à Dæmone passus sũ angustias: sed iam ab iis Dei gratia liber sum: ac deinceps iucũda lætitiæ signa edere cœpit: inter quæ Deo animam reddidit.

Ar verò necdum Fratrum animi, præteritorum horrore exterrefacti, sedari poterant: Cùm Iacobi corpore in Ecclesiam delato, repentina mox ventorũ tempestas, in aëre exorta, ita in Ecclesiam irruit; vt alteram recti partẽ, disrupta incardinatarũ trabium cõpage, diuulserit; alteram tegulis nudauerit. Multorũ quoque murmur, velut per tecta discurrentium auditur: quorum alij tegulas comminuebant: L.

Prodigia post Iacobi obitũ visa referuntur. alij eas quasi sagittas lõgiùs iaculabãtur. Atq; hoc ipso tẽpore accidit, vt ligneæ Ecclesiæ fenestræ, omnes vi quadã patefactæ, papyraceæ verò confractæ, ac dilaceratæ, nulla vi, frustra adhibita, occludi vnquã potuerint. Quæ res, tam ingentẽ Fratribus terrorẽ incussit, vt diuinũ rei quidquam inesse suspicarentur. At reuera nõ Dei, sed Diaboli opus esse, deinde omnibus perspectũ fuit; qui ab eo triũpho pulsus, quẽ sibi de Iacobi anima spopõderat; furorẽ, non absq; Dei consilio, in Ecclesiæ tectũ, quod ex dãnato pecuniarum vsu erectũ fuerat, despumauit. His accessit; quòd cùm circa Defuncti corpus funebre officium, de more, persolueretur; ventus è fenestra erũpẽs accensum intortitiũ, qui in feretri capite ardebat, tãto impetu arripuit, ac cõtriuit,

vt illius fragmenta per Ecclesiam euolarent. Denique, humato corpore, per integra quindecim dierum spatia, in Oratorio, in quo Frater Iacobus orare consueuerat, quasi plangentis vox sæpissimè audiebatur; quæ omnia Iacobi salutem maximam illis in suspicionem adducerent.

LI. At Deus Opt. Max. etsi seuerus illius culpæ vindex agnosci voluerit, vt ea seueritate quamplurimis prodesset: Iacobi tamen, quem fidelem in cæteris seruum habuerat, famæ consulere; atque eam æternæ damnationis suspicionem à Fratrum animis abstergere voluit. Nonnullis enim diebus elapsis, Iacobus Ioanni Apulo, qui Ioanni Hispano in martyrio comes fuit, apparens; eidem significat, se ex Dei miseratione salutem consecutum: veruntamen ob solum illius pecuniæ quæstum, Purgatorij ignis per decennium à Deo pœnam accepisse; qua exoluta, ad Cælestem, atque omnis pœnæ expertem vitam euolauit.

Per decenniū Purgatorio igne purgatur.

ANNVS CHRISTI 1545. PAVL. III. 11. CAROL. V. IMP. 27. RELIG. CAPVC. 21.

ANNO Millesimo quingentesimo supra quadragesimum quinrum illucescente, adolescens Congregatio, quæ vigesimum vix suæ ætatis annum attigerat; cùm Superioribus annis inter hæresum suspiciones, honoris iacturas, infamias, calumnias, pericula, atque innumerabiles pressuras, & rerum angustias exactis: velut argentum igne examinatum, duris omnibus, & asperis vsque ad purum à Deo decocta, ac probata fuisset: hoc tandem anno, pristino, atque ampliori lucis splendori restituitur; ac tanquam Domini Hortulus, post hyemes, pruinas, ac Boreales flatus, qui antiquos ipsius flores decoxerant, iterum refloret. I.

Pontifex de Prædicationis officio Religioni restituendo agit.

Biennio siquidem expleto, ex quo prædicandi facultas, Capucinorum Religioni, ob Ochini, ac cæterorum lapsum sublata fuerat: Pontifex, cui Dominus animum erga Religionem propensum reddiderat, cùm sapienter apud se perpenderet, quantùm Capucinorum Prædicatio, cum vitæ sanctimonia coniuncta, Ecclesiæ vtilitatis adferret; quàmque ad morum correctionem, ac vitæ reformationem, in Christianum Populum promouendam, valeret: in hoc anni exordio, de euangelizandi munere, Capucinorum Religioni restituendo, cum Cardinali Carpense, Ordinis Protectore agit. Verùm quò res maiori prudentia, & absq; periculo peragatur; præcipua Fidei Catholicæ Capita, quæ in controuersiam cadunt, simul congerenda; ac schedula exarata, singulis Capucinorum Prædicatoribus proponenda imperat: vt ex singulis eorum responsis elici queat, quid vniuersi de Catholica Fide sentiant. II.

Cardinalis Carpensis Catholicæ Fidei articulos Capucinorum Concionatoribus proponit.

Cardinalis itaque, vt Pontifici morem gerat: mox nonnullos Theologicarum quæstionum Articulos, passim ab Hæreticis oppugnatos, scripto exaratos profert: quos ad omnes, ac singulos Religionis Concionatores, ità transmittendos curat; vt eorum rescripta sibi integra consignanda iubeat. Hoc porrò Articulorum exemplar fuit, quod ex Apographo haustum, huc referendum duxi. III.

ARTICVLI, QVI AB ILLVSTRISSIMO, AC REVERENDISSIMO Domino Cardinali Carpense Protectore, cunctis Religionis Capucinorum Concionatoribus, de mente Summi Pontificis Pauli III. propositi fuêre; vt iis quilibet breuiter, ac succinctè respondere debeat. IV.

Quæstionum Articuli Capucinorum Concionatoribus propositi.

ARTICVLVS PRIMVS. *Quænam sit causa Peccati Originalis, & quis eius effectus.*

2. *De principio Iustificationis, & eius causa.*
3. *Quid faciendum est iustis, ne cadant: sed iustificentur adhuc. Et si ceciderint; vtrum possint resurgere, & qua via: suis ne propriis virtutibus, & libera voluntate, an gratia Dei? & si sic. Vtrum præueniente, an sequente.*
4. *Vtrum Deus pulset, an aperiat. Vel pulset, aperiat, & trahat. Et si trahat: Vtrum volentes, vel inuitos.*
5. *Quem locum in his omnibus obtineat Fides, quem Opera? & quid censendum de Meritis, tam de Congruo, quàm de Condigno.*

6. In

6. *In his, qui cadunt post acceptam gratiam, & resurgunt, quomodo remittatur culpa, & quomodo pœna? An simul, aut separatim, & quibus modis.*
7. *De Purgatorio.*
8. *De Libero arbitrio.*
9. *De Pœnitentia, & partibus eius.*
10. *De Confessione vocali, & cui facienda.*
11. *De Sacramento Eucharistiæ.*
12. *De cæteris Sacramentis, & de eorum numero.*
13. *De Ecclesia, & eius potestate.*
14. *De Summo Pontifice, & Ecclesia Romana.*
15. *De Ieiuniis, & Quadragesima.*
16. *De Distinctione ciborum, & temporum.*
17. *De Votis, & præsertim Monasticis.*
18. *De Virginitate.*
19. *De Missa.*

V. His igitur articulis, quibus nostrorum Concionatorum fides, ac de rebus Theologicis scientia examinanda erat, vt in eo munere dignè versarétur; per omnes Religionis partes transmissis: mirum planè fuit, quo pacto vniuersi ferè, tam appositè propositis Quæstionibus respõderint, vt Cardinalis Protector eorum rescripta perlegens, planè admiraretur, Viros orationi potiùs, quàm Theologicarum rerum studio vacantes, tam sensatè difficiliora Theologicæ facultatis dubia enodare; præsertim cùm ex Prædicatoribus plerique, atque ij potissimùm, qui à Ludouico Forosemproniano ante studiorum institutionem, ad Prædicationis munus promoti fuerant; minus in Theologicis studiis versati viderentur. Verùm benignissim⁹ Dominus, qui eos Operarios in Vineã suã mittere decreuerat; illud iis os, & sapiẽtiã cõtulit, qua ad Apostolicũ munus explendum, tum à Protectore, tũ etiã à Põtifice digni haberẽtur.

Concionatores aptè propositis Articulis respondent.

VI. Franciscus verò Generalis, vt suam, ac totius Religionis, cuius personã gerebat, perpetuam in Catholica Fide constantiam declararet: post omnium Concionatorum rescripta, totius Congregationis nomine scriptum edidit, in quo vniuersa illa Fidei capita, quæ à Cardinali Protectore proposita fuerant, breui, ac perfunctoria responsione perstrinxit; cuius exemplar propriis verbis exaratum, hoc inter Ordinis Monumenta offendi.

Franciscus Generalis totius Religionis nomine Articulis respondet.

BREVIS FRANCISCI ÆSINI RESPONSIO ad singula Articulorum Capita.

VII. ILLVSTRISSIME DOMINE, *salutem, ac humilem commendationem*, &c. *Cùm Reuerendissima D.V. mihi notum fecerit, ex prudentissima D.N. Pauli III. summi Pontificis ordinatione prodiisse, vt quid super articulis infrascriptis sentirem, & crederem, scripto exararem: Ego quidem volens in tanta re (vt debeo) mandatis Apostolicis sanè, & reuerenter obtemperare: non tantùm meo, sed etiam totius Religionis meæ nomine, in primis assero in vniuersali me præfatos Articulos credere, ac profiteri, prout illos credit, ac profitetur ipsa Romana Ecclesia: cui quidem saluberrimæ correctioni meipsum, ac vniuersam Congregationem sincerè submitto; meaque omnia, atque illius dicta, & scripta, atque hæc præsertim, quæ inferiùs exarabo, præfatis Articulis respondens, planè, ac integrè subijcio.*

Ad Primum igitur, qui est de causa peccati Originalis, & de eius effectu. Dico, quòd causa peccati Originalis in primo Parente fuit transgressio diuini præcepti: in aliis autem est vnio animæ cum corpore, ab Adam descendente, ex naturali propagatione. Ita fit, vt peccatum Originale sit pariter & in carne, & in anima; in carne materialiter, in anima formaliter. Huius autem peccati effectus, est concupiscentia carnis aduersùs spiritum, inflictus dolor, & labor, morsque secuta, priuatio quoque visionis, ac fruitionis diuinæ. VIII.

De causa peccati Originalis.

Ad Secundum, qui est de principio Iustificationis, & eius causa. Dico ipsius Iustificationis principium, siue efficientem causam, esse Dei voluntatem, & misericordiam, qui gratuitò iustificat; sed formalem esse gratiam, & charitatem, quæ semper est cum virtute fidei, & spei. Causa autem meritoria de condigno, est Passio Christi: sed de congruò in adultis est bona illorum dispositio, è gratia fluens, & opera bona. IX.

De principio Iustificationis.

Ad Tertium dico; quòd Iusti ne cadant, sed iustificentur adhuc; debent in diuino adiutorio, & eius gratia confidere: rectè credere, sperare, diligere, sicut oportet: assiduè orare, & bona operari: non propriis viribus, & operibus naturæ, sed diuinæ gratiæ auxilio confisi. Et si ceciderint, resurgere poterunt, non tamen virtute propria, sed Dei gratia, & præueniente, & cooperante. X.

De Iustificationis Incremento.

Ad Quartum dico; Deum & pulsare, & aperire, & suauiter trahere; sed non inuitos, aut necessitate compulsos. XI.

De Attractione Dei.

Ad Quintum dico; quòd Fides totius spiritualis ædificij primum, ac firmissimum fundamentum est. Id adultis tamen sine operibus non sufficit: immò, teste Iacobo, fine operibus mortua est. Opera verò bona facta in mortali merentur gratiam tantùm de congruo; sed facta in charitate merentur gloriam de condigno, vel augmentum charitatis, & gratiæ. XII.

De Fide, & Meritis.

Iacob. 2.

Ad Sextum respondeo, quòd in his qui cadunt, & resurgunt, cum culpa simul remittitur pœna æterna, per contritionem sufficientem; dummodò habeant propositum confitendi, & satisfaciendi; vel per confessionem, & per absolutionem Sacerdotis; sed pœna temporalis remittitur per contritionem, per Confessionem, per Sacramentum Eucharistiæ, per opera bona, & pœnalia, per Indulgentias. Demùm per Ignem purgatorium. XIII.

De Lapsis quomodo resurgant, tàm à culpa, quàm à pœna.

Ad Septimũ respõdeo: Purgatoriũ absque dubio esse in partibus subterraneis, secundùm Scripturam, & vetustissimam Ecclesiæ traditionem: Extra tamen nonnunquam iuxta diuinæ voluntatis decretum. Cuius veritas nobis à Regula credẽda proponitur, dum iniungit: vt oremus pro Defunctis: qua pœna afficiuntur ij, qui hinc, vel cum reatu culpæ mortalis, vel cum veniali decedunt. XIV.

De Purgatorio.

Ad Octauũ Respondeo; Hominẽ natura esse liberum, & bonum, & malum operari ex arbitrij libertate: sed bonum cum gratia Dei, & excitante, & adiuuante. XV.

De Libero arbitrio.

Ad Nonum Respondeo; Quòd Pœnitentia vno modo virtus est, species iustitiæ, qua quis seipsum punit pro peccatis à se commissis, interiùs per tristitiam, & exteriùs per ieiunium, & alia opera pœnalia. Alio modo est Sacramentum, quæ est absolutio facta à proprio Sacerdote, ad quam requiruntur Contritio, Confessio, & Satisfactio. XVI.

De Pœnitentia, & eius partibus.

Ad Decimum respondeo: Quòd Confessio est de Iure diuino, & ex impositione XVII.

Ecclesiæ; faciendáque est saltem semel in anno Sacerdoti, non Laïco: proprio, non alieno, nisi habuerit auctoritatem à proprio, vel à Superiori Prælato, scilicet, vel à summo Pontifice, vel à suo Episcopo, vel ab illis facultatem habente: eaque ita omnibus post Baptismum lapsis necessaria est, vt non in genere tantùm, sed & in specie, omnium delictorum, quibus à gratia excludimur, integrè fieri debeat. De Confessione auriculari

XVIII. *Ad Vndecimum respondeo, Quòd in Eucharistia verè, & realiter extat Christus totus, Deus homo, sub vtraq; specie, qui semper est cum Patre, & Spiritu sancto, per circumincessionem. Ex vi tamen Consecrationis ex pane solum Corpus, & ex vino solus sanguis conficitur: ex concomitantia verò in vtroque Corpus, Sanguis, Anima, ac Filij Dei diuinitas manent.* De Sacramēto Eucharistiæ.

XIX. *Ad Duodecimum, Respondeo, quod septem sunt Ecclesiæ Sacramenta; videlicet, Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema vnctio, Ordo sacer, atque Matrimonium, à Christo quidem instituta, & Ecclesiæ tradita. Baptismus simpliciter omnibus necessarius; sed Pœnitentia homini post Baptismum lapso saltem semel in anno, vti diximus. Similiter & Eucharistia. Sine alijs verò potest quilibet saluari, dummodò ea sana Fide tenuerit, ac firmiter crediderit.* De reliquis Sacramentis, & eorū numero.

XX. *Ad Tertium decimum, qui est de Ecclesia, & eius potestate; Respondeo. Quòd Ecclesia Catholica vnica est, Visibilis, bonis, & malis permixta, columna, & firmamentum veritatis, à Christo instituta, à Spiritu sancto gubernata, ab Apostolis edocta: cuius duplex est potestas Ordinis, & Iurisdictionis. Cuius, qui vnitatem tenet, inter Christi Oues cōputatur; qui verò ab ea alienus est, ab omni salutis spe excluditur.* De Ecclesia, & eius potestate.

XXI. *Ad Quartum decimum, qui est de summo Pontifice, & Ecclesia Romana: Dico, quòd summus Pontifex Romanus est Petri Successor, & verus, atque vniuersalis Christi Vicarius: Isque super totam Ecclesiam militantem, tam super Episcopos, & alios Pastores, quàm super subditos ordinariam habet potestatem: cui omnes firmiter obedire, humilemque subiectionem præstare tenentur. Et maximè Fratres Minores, quibus in principio, & fine Regulæ specialiter iniungitur: vt Domino Papæ, & Ecclesiæ Romanæ sint semper subditi, & obedientes. Romana verò Ecclesia Caput est, & Mater omnium Ecclesiarum super omnes habens potestatem: quam qui Matrem non habet, nec Deum Patrem habere potest.* De summo Pontifice, & Ecclesia Romana.

XXII. *Ad Quintum decimum, qui est de Ieiuniis, & Quadragesima: Respondeo, omnes Christianos, non legitimo impedimento detentos, ad ieiunia ab Ecclesia instituta, sub pœna æterni iudicij teneri; singillatim verò ad ieiunium Quadragesimæ (exceptis diebus Dominicis) cùm ea ab Apostolis instituta fuerit, & Ecclesiæ tradita.* De Ieiuniis, & Quadragesima.

XXIII. *Ad Sextum decimum de distinctione ciborum, ac temporum: Respondeo: Quòd omnes fideles distinctionem ciborum, & temporum, ex præcepto Ecclesiæ necessariò obseruare debent: tum quòd eam Ecclesia præcipere valeat, tum etiam quòd ex antiqua Apostolorum traditione profecta censetur.* De delectu ciborum, & temporum.

XXIV. *Ad Decimum septimum, qui est de Votis, præsertim Monasticis: Respondeo. Quòd Vota, præsertim Monastica sunt honesta, rationabilia, & meritoria, atque ab omni antiquitate probata. Et quod vouere est consilij reddere verò, præcepti, & cùm Vota sint de iure diuino, atque in Dei gloriam tendant, cum Dei gratia, & auxilio seruari, ac reddi possunt.* De Votis, præsertim Monasticis.

De Virginitate & cælibatu.

Ad Decimum octauum, qui est de Virginitate: Dico, quod Virginitas est donum Dei, Matrimonio excellentius, quam Paulus magnoperè cõmendat; imò & ipse Christus in Euãgelio, sub Eunuchorum distinctione, consuluit, atque exemplo probauit, cùm ipse Virgo purissimus Virginem Matrem elegit, ac Virginem Virgini Ioanni commendauit, quem ob Virginitatem specialiter dilexit, XXV.

De Sacrificio Missæ.

Ad Decimum nonum, & vltimum, qui est de Missa, dico: Quòd Missa diuinissimũ quoddam mysterium est, & repræsentatio iucundissima mysterij humanitatis, & præsertim Passionis Christi; in qua conficitur Eucharistia; non solum omnium Sacramentorum; sed etiam omnium Sacrificiorum dignissimum, ac Deo gratissimum; ideòque frequenter Deo deuotissimè offerendum; cùm illud tum viuis, tum fidelibus defunctis, qui in Domino mortui sunt, maximè prosit. XXVI.

Prædicationis munus Religioni à Pontifice restituitur.

Pontifex igitur cùm totum Congregationis corpus, in Fide sanum, neque vllo errore labefactatum esse conspiceret: eo plurimùm gauisus, Capucinos quos biennio antè à prædicatione abstinere iusserat; hoc anno ad prædicationis munus reuocat. Huius rei fama Aesini Generalis literis, per totum Religionis orbem euulgata; Deo vbique gratiæ redditæ: tum iis, qui Concionatorio munere fungebantur, grauiter indictum: vt iuxta Apostolicum Regulæ præscriptum, nihil præterquam vitia, & virtutes, pœnam, & gloriam; Christum denique Crucifixum, Euangelico spiritu, populis prædicent. XXVII.

Capucinorũ prædicationi gratia è Cælo accedit.

Mox Operarij in Domini Vineam missi vndique erumpunt; quibus cùm tanta, ac tam exuberans Dei gratia è Cælo afflueret; vt velut Dei spiritu ebrij, quæ in biennij silentio, atque in assidua oratione hactenus biberant, altè populis eructarent. Tam ingens, ac copiosa spiritualis vtilitatis messis inde in populos erumpere visa est: vt hinc facilè cunctis exploratum fuerit; eam prædicationis intermissionem, non humanum, sed diuinum planè opus fuisse; vt post eam copiosiùs in Orbe Dei misericordia effunderetur; præteritique temporis iactura, vberiori pinguioris fructus abundantia resarciretur. Vndique eo tempore Capucini ad prædicandum vocabantur: nulla Vrbs, nullum Oppidum erat, quod Capucinos Prædicatores non expeteret. Tantàque requirentium copia erat; vt Prædicatorum numerus postulãtium multitudini haud sufficeret. Hoc pacto, qui paulò antea eos hæresis suspectos, hypocritas, deceptores, illusores habebãt; ac velut Orbis monstra, ac Religiosi Ordinis dedecora, digito demonstrabant; nunc Deo, è Cælo agente, atque animos immutante, eosdem venerabantur, colebant, suspiciebant; tamque auidè ab eis Dei Verbum excipere videbantur; vt tanquam cælestes homines, ac nouos Orbis Apostolos demirarentur. Hæc siquidem mutatio fuit dexteræ Excelsi: qua factum est, vt Capucinorum Religio post Ochini tenebras, quibus demersa credebatur; maiorem sibi, tum Sanctimoniæ, tum existimationis in Orbe lucem comparauerit. Ita vt illud Dei oraculum, quod olim Vates, aliquando futurum prædixerat; eidem enunciari posset: *Pro eo quod fuisti derelicta, & odio habita, & non erat, qui per te transiret: ponam te in superbiam sæculorum, gaudium in generationem, & generationem, & suges lac Gentium, & mammilla Regum lactaberis: & scies, quia ego Dominus.* XXVIII

Capucinorũ Prædicatores à populo tãquam noui Orbis Apostoli excipiuntur.

Isaiæ 60.

Religionis existimatio apud populos reflorescit.

Fr. Angelus Saonensis eximius Diuini Verbi Concionator.

Inter alios porrò, qui Dei Verbum feruidè hoc tempore disseminarunt: vnus Fr. Angelus Saonensis fuit, qui verbo, ac spiritu potens, hoc anno Venetiis, subsequenti verò Romæ in Ecclesia S. Laurentij in Damaso, ingenti cũ animarũ fructu Dei Verbũ proposuit. Aesinus verò Generalis, cùm Religionẽ velut è Sepulchro reuocatã, ac rediuiuã, ex singulari Dei munere, tã repente ad pristinũ nomen, ac splendorem redisse, maximóque totius Orbis exemplo, in perfecta Regularis obseruantiæ norma incedere conspiceret: totus præ lætitia exultans, vbique Fratres ad amplio- XXIX.

res virtutum profectus verbo, atque exemplo prouocabat: ac Dei spiritu plenus, sæpe inter sermocinandum in hæc verba prorumpere audiebatur. Quid meliorem, Fratres? Quid sanctiorem sedem quærimus? Hæc est Fratrum Minorum Capucinorum Reformatio, Deo dilecta. Hæc Domini plantula, quæ illius manu excolitur, irrigatur, putatur. Hæc legitima S.P.N.Francisci propago, quæ illius perfectè vestigia sectatur: Hac, Fratres, tantummodò nos dignos exhibeamus; hanc diligamus: hanc totis visceribus amplectamur.

Fedicisci Generalis de Capucinorum Religione elogium.

Interea Generale Concilium, quod anno 1542. XI. Kal. Iunij, in Tridentina
XXX. Vrbe, à Pontifice indictum fuerat, vsque ad hunc annum grauissimis de causis dilatum, sub huius tantùm anni finem, primæ Sessioni, die decimatertia mensis Decembris initium præbet. Cui cùm Bernardinus Astensis, Aesini Generalis nomine adesset: in eo tanta vitæ sanctimonia, morum grauitate, sapientia, ac consilio illuxit: vt magnam apud illius Concilij Patres auctoritatem, ac nomen adeptus fuerit. In eo Concilio inter duos Minorum Conuentualium, & Obseruantium Generales pluribus disceptatum fuit: cuinam eorum Religionis sigillum deberetur. Minorum enim, qui de Obseruantia nuncupantur, Generalis Minister, Leonis X. Summi Pontificis Bulla, & auctoritate, se cum Ordinis Primatu, ipsius quoque sigillum assecutum fuisse asserebat: quod cùm legitima possessione teneret, ab ea se minime deturbandum esse contendebat. At contrà Minorum Conuentualium Generali Magistro reluctante. Tandem post multas hinc inde altercationes, Ordinis Minorum Conuentualium Generalis in Concilio surgens, ait: Amplissimi Patres; Si de Ordinis antiquitate agitur, res nemini dubia est, Ordinis sigillum nobis deberi, qui antiquitate Obseruantium Familiam præcellimus, atque iis in Ordine priores sumus. Si verò ex Regulæ obseruantia res examinanda, ac terminanda sit; profectò neque nobis, neque Obseruantium Ordini sigillum vllo iure tribuendum est; cùm neutri Regulam obseruemus; sed Capucinorum Religioni debetur; in qua Regulæ obseruantia viget. Huius Magistri Generalis dictum cùm vniuersis Concilij Patribus placuisset; iam in Concilio de Ordinis sigillo Capucinorum Congregationi dando agebatur: quod cùm Bernardino Astensi à Concilij Patribus significatum esset; maluit is, Capucinorum Religionem humilitate potiùs, quàm sigillorum pompa præcedere. Quare constanter oblati sigilli honorem recusat; ea duntaxat laude contentus, quòd Capucinorum Congregationem, velut legitimum B.P.Francisci fœtum, ac S.R.E. filiam, à Patribus agnosci, ac Sacris Concilij Canonibus inseri, ac confirmari conspexerit. Atque hæc cùm summa illius gloria sit, quam à B.P.Francisco sibi ex humili Ecclesiæ obedientia, ac subiectione comparare didicit: in ea quoque maximos sui honoris titulos, atque omnem suam dignitatem collocat.

Concilium Tridentinum reuocatur, & inchoatur.

Disceptatio inter duos Obseruantiũ & Conuentualium Generales de Religionis sigillo orta.

Bernardinus Astensis Ordinis sigillũ recusat.

Capucinorũ Congregatio in Concilio Tridentino verus S. Francisci fœtus agnoscitur.

XXXI. Per hoc tempus Fr. Antonius Lusitanus, ætate quidem iuuenis, at virtute grandæuus, Fulginij in Conuentu S. Iosephi extremum diẽ, præclaro cum Sanctimoniæ odore, claudit. Hic cùm nobili genere ortus, quo tempore Ludouicus Forosempronianus ad Religionis clauum sedebat, purus, ac Virgo ad illius sinũ aduolasset, ex ea purior euasit, ac virginitatis florẽ plurimis alijs virtutũ odoribus cumulauit. Maturiùs à Domino è sæculi periculis euocatus, cùm primùm ad Religionis sinum accurrit, cùm annis tenerior esset, (vix enim decimum quintum annũ attigerat) ob idque à Ludouico potissimũ illi Religionis habitus denegaretur; quòd eũ austeriorem Religionis rigorem ferre non posse existimaret: postridie corã Ludouico asperrimo habitu indutus apparens: Quid de corporis, Pater, inquit, robore dubitas? Leuia sunt hæc, ad maiora animus fert: neque eo vlla vnquam ratione expoliari voluit, donec in Capucinorum militiam adscriberetur.

F. ANTONII Lusitani Vita, & gesta.

XXXII. Mente purissimus erat, tamq; præclaris moribus præditus, vt Aesinus Generalis, illum, velut totius honestatis, ac modestiæ exemplar, suspiceret; ac cæteris imitandũ proponeret. Cum mẽtis puritate perfectissimã quoq; obediẽtiã, paupertatẽ, ac vitæ

B. Virgo sæpè Antonio in orationem apparet.

austeritatem copulabat. In cibo, ac potu parcus, silentio, atque orationi cum primis vacabat: in qua cùm Diuinæ contemplationis dono frueretur; ter, quatérque B. Virginem, cuius deuotissimus erat, sibi apparentem, ac pleraque Diuina illi arcana manifestantem vidit; à qua etiam sui obitus diem, ac plenam suorum peccatorum remissionem, à Deo se accepisse didicit. Posthæc cùm vix tertium in Religione annum exegisset: sanguinis profluuio laborare cœpit; quem cùm Fratres, cunctis adhibitis remediis, sistere nullo modo possent: is subridens, inquit: Quid frustra contenditis Fratres? Ita à Deo statutum est, vt vitam cum sanguine fundam. Vtinam is pro Fide, pro Christi Ecclesia, pro Christo inter infideles profunderetur; vt Christi Sanguini, pro me effuso, aliquid rependerem. Atque hoc desiderio flagrans, cùm se internè Domino, tum Diuinorum Sacramentorum, tum charitatis vinculo colligasset; purus, ac Deo charus in Cælum migrauit.

Diem obitus prænunciat, & faustè in Domino obdormit.

F. VALERIANI Viterbiensis vita, & gesta.

Cælesti visione permotus, ad Capucinos migrat.

Vitam virtutibus plenam beato fine concludit.

Hoc quoque tempore, Frater quidam Laicus, Ordinis Prædicatorum; XXXIII cùm in Conuentu S. Mariæ à Quercu Ciuitatis Viterbiensis, Deum attentiùs oraret; in mentis extasim rapitur; quo tempore, binos Capucinos Fratres, in quodam Capucinorum Conuentu, corruptibili corporis sarcina deposita, Diuino conspectui oblatos conspicit; quorum alter magna cum gloria Cælum conscendit. Alter breui quodam tempore, purgatoriis pœnis expiatus, post Socium ad præmia euolauit. Valerianus ea visione incensus, cùm Religionem Capucinorum, quæ tam illustres victores Cælo parat, ingredi decreuisset: Romam concedit; atque à Prouinciali Vicario receptus, ac Valerianus appellatus, ad Conuentum Montis Sancti Ioannis probandus transmittitur. Is verò cùm Loci illius adhuc simulacrum in mente gereret, in quo geminos illos Capucinos in visu morientes aspexerat: vix ad Conuentum peruenit; cùm eum locum defunctorum Fratrum esse agnouit. Quamobrem cùm à Magistro diligentiùs inuestigaret; num Fratres aliqui in eo Monasterio nuper obiissent: ab eo accipit, duos ibi Fratres: nimirum F. Franciscum Belgam, & F. Ioannem Mariam Brixianum, extremum diem eadem hora clausisse, obitus verò die adnotato, eum adamussim esse intelligit, quo eorum illi mors in visione demonstrata fuerat: Quapropter tunc visionem Magistro referens, nonum, ac cæleste vitæ tirocinium in Religione instituit. Hic tandem, cùm plurimis in Religione virtutum titulis præcelluisset; quibus præclaræ vitæ exempla aliis imitanda reliquit; perfecta tandem Regulæ obseruantia clarus, post nonnullos austerioris vitæ annos, æternam Cælestium bonorum possessionem adipiscitur.

DVM

ANNVS CHRISTI. 1546. PAVL. III. 12. CAR. V. IMP. 28. RELIG. CAPVC. 22.

I. DVM Generale Concilium, Tridenti hoc superiori anno inchoatum, Annus hic nostræ salutis millesimus quingentesimus quadragesimus sextus, amplissimo ducentorum quinquaginta quinque Patrum consessu, ac magna populorum frequentia prosequitur; nouam quoque Comitiorum celebrationem Capucinorum Congregationi parit. Nam Franciscus Aesinus Generalis triennali sui muneris, magna cum nominis sui gloria, ac Religionis vtilitate, labore perfunctus, sextum Generale Capitulum in Alma Vrbe indicit; in quo tum ob varia corporis incommoda, quibus afflictabatur; tum etiam ob extremum senium, quo vltra septuagesimum annum prægrauabatur, cùm seipsum ab Electionis concursu exemisset; Bernardinns Astensis, qui tunc Tridentino Concilio intererat, omnium suffragiis, ad Generalis munus absens eligitur. Mox Fr. Marianus Cyrneus Genuensis Prouinciæ Vicarius, Tridentum, ad nouum Generalem, cum totius Capituli literis expeditur vt oblatis sigillis, communis eum Electionis certiorem faciat. Bernardinus, qui vt eam dignitatem fugeret, lubens absentiam à Capitulo captauerat, ægrè nuncium accepit: verùm cùm in eo Dei consilium, ac voluntatem non obscurè conspicatum animaduerteret; non honori, sed oneri humeros supponit; & creditum munus, ea qua à Deo pollebat, virtute, ac sapientia peragendum suscipit.

Comitia Generalia Romæ conuocantur.

Bernardinus Astensis absens Generalis eligitur.

II. Equidem qui diuinæ Prouidentiæ res, & consilia puriori oculo contemplari, atque æqua mente æstimare solent: habenr profectò, quid in Bernardinl Astensis, ac Francisci Aesini, diuina prorsus dispensatione, atque ad Religionis regimen vocatione admirentur. Duos siquidem hosce Viros, proculdubio à Deo electos, ac destinatos fuisse perspicuum est; qui nouam Religionem Deo Auctore satam, velut nutricij Patres sinn exciperent, alerent, vegetarent, educarent, tuerentur: atque ad plenam, ac perfectam Seraphicæ Religionis formam prouocarent. Prior quidē Bernardinus, vix ortã, & inter obscuras adbuc partus sordes iacentem, erexit, sapientia sua pauit, consilio illustrauit, Legibus, ac Constitutionibus communiuit, patientia tandem, ac prudentia sua auxit. Cùm verò pusillam, ac dilectam hanc Domini Vineam sæuus Aper de sylua, ac singularis ferus, Ochinus nimirum, qui Bernardino successerat, venenato Hæreticorum dogmatum dente deuastasset: ac ferè depastus fuisset. En Franciscus Aesinus, qui rebus opportunè succurrit; feras in Congregationem grassantes fugat; labentem Religionem à casu vindicat; atque alterius Machabæi instar, à Deo excitatus, contra errores dimicat; hæreses sermonibus profligat; profana demolitur; ac diuinum tandem Religionis Templum instaurat. Iam verò restitutis rebus, Religionéque ad proprias sedes reuocata, iterum Bernardinus ad eam seruandam, tuendam, augendam, propagandam, ac cælesti virtutum splendore illustrandam vocatur. Quo fit, vt hi rectè duabus illis Oleis compatari queant, quæ iuxta Zachariæ vaticinium à dextris, & à sinistris aurei Candelabri assurgere videbantur. Cùm enim hi duo, Seraphicæ Religionis Candelabrum, à Domino in Ecclesia collocatum: æqua virtute, ac diligentia, tam in prosperis, quàm in aduersis, velut à dextris & à sinistris custodierint; ac tanquam Oliuæ fructiferæ in Domo Dei, Congregationem in pacificum

Bernardini Astensis, & Francisci Aesini in Religionem beneficia recensentur.

Francisci Aesini in Religionē studia

Zachar. 4.

Bernardinus Astensis, & Franciscus Aesinus, cum duabus Vatis Olei comparantur.

semper statum suo labore vendicauerint: haud sanè mirum, quòd de his illud quoque explicari possit, quod à Vate subiicitur. *Isti sunt duo filij olei splendoris*; vtpotè, qui sua prudentia, ac consilio, nec non præclara sanctimoniæ luce, Capucinorum Religionem illustrarunt.

III. Eo igitur munere suscepto, Astensis Generalis, vigilantissimi Pastoris instar, tam indefessè gregem circumire, cunctósque ad perfectam Regulæ obseruantiam, atque Euangelicarum virtutum studium, cùm verbo, tum maximè exemplo, prouocare cœpit: vt Capucinorum Religio hac tempestate mirum in modum & numero, & virtute excreuerit: plurimáque apud omnes fama, atque existimatione aucta fuerit.

Fr. Ioannes Hispanus virtutibus emicat.

IV. Eo tempore, Fr. quidam Ioannes Hispanus, alter quidem ab illo Ioanne, qui postea Martyr occubuit; de quo anno 1545. egimus; virtute verò, ac vitæ perfectione haud absimilis; in Cõuentu Forosẽpronij degebat: qui cùm diuinæ cõtẽplationi sedulò vacaret, in ea plerũque tanto diuini amoris incẽdio mẽs illius æstuabat: vt cùm illud in cordis sinu continere, ac comprimere non valeret, sæpe in rugitus, ac clamores erumperet. Quamobrem, ne cæteris aliquando molestus esset in quædam solitaria loca, quæ in Conuentus nemore, à Cardinale Vrbinate, eo consilio extructa fuerant; vt si quando longiùs à rerum sæcularium tumultu, ac hominum conturbatione abesse, ac Deo vacare vellet; in ea opportunè se reciperet; vt plurimùm secedebat. Hac in solitudine cùm maiorem diei, ac noctis partem in orationibus insumeret, semel accidit; vt Forosempronianj Ciues, facem quandam (vt videbatur) accensam, circum ea loca, quæ eminentius in Vrbis prospectu pendebant, velut gradientem cernerent. Quod cùm ij tanquam sinistrum aliquod signum interpretarentur, quo Fratres Vrbis opem efflagitarent: mox eò quamplurimi accurrunt, quidve acciderit percunctantes; non infaustum quidquam accidisse: sed felicissimum Hispanum, ibi inter cælestes raptus duntaxat orantem ostendunt: qui diuinam charitatis flammam in animo gerens, facis instar, totus sursum cælestibus ardoribus agebatur.

Fax ardens, eo orante, à Forosempron. Ciuibus conspicitur.

V. Interea, Picentem Prouinciã, Astensis Generalis eo tẽpore visitatione perlustrabat; cùm Forosempronium aduentãs, fama quæ de huius Hispani Fratris sanctitate percrebuerat, haud ægrè percipit: quam cùm à rerum veritate minimè abhorrere comprobasset; seorsum Hispano mandat, vt Dei benignitate suis Orationibus pulsata, ab eo, qualis rerũ in Religione status sit, quidve in ea corrigendum, aut souẽdũ sit, addiscat. Id verò Generalis propterea à Deo maximè intelligere cupiebat: vt si quæ Ochinianæ pestis reliquiæ, adhuc in Cõgregatione delitescerẽt; quæ sui antecessoris censuram, atque expurgationem effugissent, (quod Deo tantùmmodò manifestum esse poterat) diligentiùs abstergeret. Hispanus igitur Generalis præcepto compulsus; cùm rem à Domino lachrymis, ac precibus diu postulasset: hæc tandem pauca à Christo sibi in oratione apparente accepit. Quanquam (inquit Dominus) Religionis status me plurimùm delectet; nonnulla tamen in eo vitia cauenda sunt, quæ mihi cum primis sunt inuisa. Primum est, Ingratitudo: quam Fratres maximè vitare debent; ne donorum, ac cælestium charismatum riuulis, quos in eos maximè diffudẽdos cupio, viam intercludant. Sunt enim qui, cùm tot, tantisque à me quotidie beneficiis augeantur, eorum nihilo magis gratitudine mouentur, quàm si nihil in eos beneficij a me penitus collatum esset: Non beneficia agnoscunt, non gratias pro gratiis reddunt: sed omnium immemores, me absque laude esse sinunt, quod sanè turpissimum vitij genus est, mihi maximè exosum.

Hispanus Generali iubente, quædã à Deo in Oratione postulat.

Christus Hispano apparens quæd. in Religione corrigẽda monet.

Quorundam ingratitudo reprehenditur.

VI. Secundum est. Spiritualis quidam languor, atque animi tepiditas, quam in diuinis rebus; atque his præsertim, quæ ad prauas mentis cupiditates edomandas spectant, præseferunt: quæ me ita ad stomachum prouocant, vt iis compellar dicere, quod olim Laodiceæ Ecclesiæ Episcopo comminatus sum. *Vtinam frigidus*

Apoc. 3. Spiritualis tepiditas fugienda.

esses,

esses, aut calidus: sed quia tepidus es, nec frigidus, nec calidus, incipiam te euomere ex ore meo.

VII. Tertium, ac postremum est. Aliquorum durities, qui cùm aspero interdum verbo lacessuntur, nunquam odium, vel iras ex animo remittunt; ex quo innumera propè sibi mala comparant. Caueant igitur Fratres. Ne si aliquis quandoque inter eos iræ imperus, ex repentino naturæ vitio erumpat; Sol, iuxta Apostoli mei præceptum, super iracundiam occidat; aut ita in odium degeneret: Sed iracundiæ spiritu inter ipsa initia perempto, pristinam cum Fratre pacem, ac amorem instaurent. Et si imitatores mei esse volunt, illatas iniurias, ac contumelias omni cum gaudio, atque animi tranquillitate sustineant. Denique eos singulari se beneuolentia complecti affirmabat, qui bonum Religionis nomen zelantes; vniuersos præclaris vitæ, ac virtutum exemplis ædificare student. *Odia ab animo maturius extirpanda.*

VIII. Per id tempus Fr. Cherubinus à Quilliano, Ligur, cùm decimum octauum annum attingeret; ad Religionis sinum aduolat: cuius vita, tot sanctimoniæ signis illustrata fuit; vt illius memoria non perfunctoriè, sed fusiùs à nobis suo tempore celebranda sit; anno scilicet ab Incarnatione Christi 1612. quo tempore è viuis excessit.

IX. At, dum hic prima adolescentis ætatis hora, ad Seraphicæ Religionis, velut Dominicæ Vineæ labores à Domino conducitur Fr. Hieronymus à Montepolitiano, hoc quoque tempore, eo strenuè labore perfunctus; sub vitalis lucis occasum, ad operum præmia vocatur. Huius Viri vita, & conuersatio, tot præclarissimarum virtutum ornamentis fuit illustris; vt, cùm sua tempestate perfectum, atque absolutum, totius religiosæ disciplinæ compendium, ac simulacrum ab omnibus haberetur; inter primæuæ Religionis Patres, qui morum sanctimonia, ac prudentia floruerunt, haud vulgarem locum obtinet: quo fit; vt ipsius vita paulò fusiùs à nobis exaranda sit.

F. HIERONYMI A MONTEPOLITIANO *Vita, & Gesta.*

X. FVIT quidē Hieronymus genere Nobilis; quippe qui ex Paganacciorū stirpe, quæ inter Nobiliores Montispolitiani Familias adnumeratur, ortus fuit; at virtute nobilior; cuius ab ipsis tenerioribus annis præclarum specimen exhibere cœpit. Tam enim ad diuina ab ipsa pueritia propensum à Deo animum accepit; vt frequens Ecclesias visitaret, putas sæpissimè in oratione ad Deum manus attolleret; atque adeò rerum diuinarum, adhuc puer, amore teneretur; vt cùm domo abesset, haud alibi, quàm in Ecclesia, à Matre quæreretur. Porrò in ea ætate, quæ primis humanarum sordium maculis labefactari solet, tam suaui fuit à Domino benedictione præuentus: vt cùm decimum duntaxat annum attingeret; in cubiculo orans, sæpè à Sorore palmo, & ampliùs è solo in aëra sublatus, visus fuerit. Præclaram hanc pueri indolem, adolescentiæ ætas, maioribus adhuc pietatis, ac deuotionis incrementis auxit; quapropter, vt se ab illius ætatis illecebris purum seruaret; seipsum Deo consecrare, Clericalique militiæ adscribi voluit: quo in munere, cùm nonnullos annos, tāta vitæ integritate, ac morū honestate exegisset, vt totius Vrbis testimonio, nihil in eo, quod reprehēderetur deprehēdi posset: ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicarum assumitur. Sacrorum igitur Canonum scientiā adeptus, cùm ad Archipresbyterale munus conscensurus esset; eam dignitatem fugiens: Deo præsertim vocante, qui eum ex vtero Matris suæ segregauerat, in Fratrum Obseruantium Ordinem adscribi festinat; eligens potiùs cum Domini pauperibus abiectus esse, quàm inter dignitatum pericula magnus versari. *Fr. Hieronymus à puero magnarum virtutum, speciminis præbet.* *Puer Orans, sursum in aëra fertur.* *Ecclesiasticā dignitatem fugiens ad Obseruantes migrat.*

Hierosolymorum loca piè visitat.

Hoc humilitatis studio, cùm Obseruantium Ordinem amplexus esset; in eo plurimùm in virtutibus profecit. Hinc Dei amore feruens, Hierosolymorum iter aggreditur, vbi Domini Incunabula, Sepulchrum, ac Sacra omnia illa loca, vbi aliquod Dominicæ Passionis, aut conuersationis vestigium se se contemplandum offerret, summa pietate perlustrat. In Patriam tandem reuersus, cùm eo tempore Capucinorum Reformatione exorta: qui ex Fratribus Conuentualibus Reformationem, sub Francisco à Montepolitiano, amplexati fuerant; omnes ad Capucinos migrassent, iámque Conuentum S. Mariæ Magdalenæ ex Vrbis consensu in eos transtulissent: Hieronymus eorum exemplo permotus, ac perfectioris obseruantiæ studio incensus, ad Ludouicum Forosempronianum accedit, à quo anno 1534. Religionis habitu donatur. XI.

Ad Capucinos accedit.

Regularis obseruantiæ studiosissimus.

Iam verò in Religione nullus eo feruentior, nullus humilior, abiectior nullus: tanto erga perfectissimam Regulæ obseruantiam studio ferebatur, vt cùm semel ab eo quispiam causam quæreret: cur ex Obseruantium Familia ad Capucinorum Reformationem accessisset; responderit; se non modò ad Capucinorum Reformationem; sed, si quæ alia perfectior Reformatio etiamnum reperiri posset; in qua puriùs, ac perfectiùs Regula obseruaretur; ad eam se protinus euolaturum. Antiquum Religionis Capucinorum studium fuit, simul cum ipsa Religione exortum; vt primum in humilitate, ac suiipsius abiectione, spiritualis ædificij ab omnibus fundamentum sterneretur: Nec immeritò, cùm inde, velut hoste superato, tutior ad veram animi pacem, ac tranquillitatem, in qua perfecta Dei habitatio est, via homini pateat; ex eóque altiùs perfectioris vitæ ædificium assurgat. XII.

Profunda Hieronymi Humilitas.

Hæc Hieronymus, tam altè, in primo hoc Religionis tyrocinio, ac spirituali ædificatione fundaméta iecit: vt viliora séper Conuēr' exercitia sibi præstāda eligeret; domum verreret, paropsides lauaret, cunctis inseruiret: ligna ostiatim quæreret, ac humeris suis Domum asportaret: adeóque suipsius contemptu gauderet; vt honores perinde, ac pestem refugeret. Quo factum est, vt quanquam in sacris Literis peritus, prædicatorium munus rectè obire posset; eo tamen, ob humilitatem, nunquam fungi voluerit. Quærentibus autem plurimis; cur, cùm Prædicator institutus esset, à prædicationis munere abstineret; respondere solebat: needum suæ prædicationis tempus aduenisse; quandoquidem nondum sibi ipsi hactenus perfectè prædicauerat: sibi enim priùs, tum cæteris prædicandum esse dicebat, ne illud Christi dictum sibi obijci valeret. *Hypocrita eiice primùm trabem de oculo tuo: & tunc perspicies, vt educas festucam de oculo fratris tui.* Eum enim, qui eas aliis virtutes prædicat, quas ipse ne quidem digito attingit, Hypocritam esse dicebat. Atque hoc humilitatis studio, perinde ac si ad omnia ineptus esset, cunctis se despicabilem exhibebat. XIII

Luc. 6.

Ad honores inuitus rapitur

At verò cùm illius virtus, ac prudentia Patribus haud ignota esset; quo profundiùs is seipsum humilitate deprimebat, ac Dei dona, velut sub modio occultabat; eò magis ipsi illius virtutem extollere, ac fulgentem lucernam super candelabrum statuere cogitabant. Quare tum in Romana, tum in Bononiensi Prouincia sæpè Vicarius Prouincialis, licèt inuitus, eligitur. Vir erat aspectu venerabilis, decorus vultu, ac tanta morum honestate fulgens: vt in oculis pudicitiam, in vultu verecundiam, in ore candorem, in verbis humilitatem præseferret; tantáque modestiæ lege oculorum aspectum moderabatur, vt nullum vnquam, nisi demissis oculis alloqueretur. Hominum, ac præsertim mulierum consortia, ac familiaritatem fugiens, linguam tam rigidè, ac perpetuo ferè silentio frænabat; vt sæpè dicere solitus esset, facilè aut iocosum, aut inutile, otiosúmque verbum ex ore elabi, quo animus sordescit, familiaréque illi Iacobi dictum erat: *Si quis putat se Religiosum esse non refrænans linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est Religio.* Hac ratione perpetua fuga, se ab ipsorum quoque Fratrum colloquio abstrahebat. XIV.

Silentio studet.

Iacob. 1.

XV. Orationis studium, cui se à puero addixerat; sic in Religione prosequebatur, vt nihil illi iucundius esset, quàm solitaria loca quærere, in quibus diuinæ contemplationi vacare posset. Præcipua verò Hieronymi deuotio, in Deiparam Virginem ferebatur; quam tanta Religione venerari solebat: vt Missam quotidiè, nisi Festo, aut Superioris obedientia impediretur, in B. Virginis honorem celebraret: Sabbathos dies perpetuis ieiuniis coleret; cuncta quoque Virginis Festa arctissimo panis, & aquæ ieiunio per octo dies ita dispertitos, vt quatuor Festum præcederet, totidémque post Festum succederent, prosequeretur. Denique tam publica, de illius erga B. Virginem, religione, fama apud Fratres exercuerat; vt si quando alicuius erga Virginem deuotio amplificanda foret, commune illud apud omnes prouerbium esset: Alterum Hieronymum à Montepolitiano videri.

Ipsius erga B. Virginem deuotio celebris

XVI. Præter hæc, quotidianis quoque ieiuniis carnem ita extenuauerat; vt carne exesa, sola cutis ossa contegeret: cúmque procera statura præditus esset, tam gracilis, & macilentus apparebat; vt sancti alicuius Anachoritæ cæteris faciem, & simulacrum referret. His admirabilis vitæ austeritas coniuncta erat, qua nudis semper pedibus, absque sandaliis gradiebatur, solóque habitu, eóque simplici, & obsoleto contentus, inter asperiora hyemis frigora, diuini tantùm amoris flamma calefiebat. Sæpè verò contigit; vt cùm tali illi præ frigoris rigore disrumperentur, his haud aliud remedium adhiberet, quàm quòd rimas acu, vel subula, ac funiculo consuebat. Virginitatis lilium, vti fama est, illæsum semper à Tartareis belluis seruauit: atque vt integrum absque periculo possideret, perpetuis ieiuniis, atque aliis carnis macerationibus velut spinis obsitum, ac nimirum custodiendum curabat.

Vita ipsius austeritas commendatur.

XVII. Hinc Dæmonibus tam formidabilis euasit; vt cùm semel homo à Dæmone obsessus, ad Montispolitiani Conuentum, vbi is tunc cōmorabatur, perductus esset. Hieronymo ab Vrbe redeunte, Dæmon hominem in Ecclesia acerbiùs exagitare, atque altiùs inclamare cœpit, se nimis grauiter torqueri. Interrogatus verò quisnam ipsius tortor esset, quavè de causa subito grauiùs cruciaretur: respondit ille, id sibi ob inimici sui aduentum contingere. Ignorabant Fratres, quem spiritus nequam, illis verbis annueret: nec dum enim Hieronymus ad eos peruenerat: quamobrem cùm ab eo quærerent, quisnam ille inimicus esset: Siccus ille (inquit) macer, & proceri corporis Frater: quem vtinam nunquam agnouissem. Statimque Hieronymus in Ecclesiæ limine apparuit, cuius aspectum cùm nefarius spiritus ferre non posset, protinus erupit, atque hominem liberum reliquit.

Sola præsentia Obsessum hominem à Dæmone liberat.

XVIII. Cùm itaque in præclara hac vitæ norma, tot virtutibus ornata, Hieronymus ætatem ad octuagesimum vsque annum traduxisset: postremò in Conuentu Ferrariæ extremo morbo corripitur: quo tempore, vbi sui obitus diem, quem ter sibi à Domino reuelatum acceperat, Bonifacio Anticolensi Laico, eximiæ probitatis Viro, quem tunc socium habebat, declarauit. Sacris se Ecclesiæ Mysteriis ad Domini aduentum parat, & cùm pleraq; cùm ipsi Bonifacio, tū cæteris Fratribus spiritualia in morte monita reliquisset: placidè in Domino obdormiuit. Cuius gloriā Dominus statim post mortē declarare voluit. Etenim, necdum ipsius Corpus humi conditum erat, cùm is cuidā Mulieri, quæ languēs, ac neruis attracta in lecto iacebat, gloriosus apparet: quæ cùm statim in Ecclesiam, vbi tunc Hieronymi cadauer in feretro iacebat, se deferri curasset, atq; illius merita magnis vocibus implorans, fide plena se super illius Corpus pronam proiecisset; confestim à morbo incolumis, ac membrorū sanitate integrè recuperata surrexit. Hieronymi Corpus, tunc quidē ante Ecclesiā, in Cæmeterio aliorū more conditum fuit, ac quinto post anno, cùm Bernardinus Astensis Generalis, qui Hieronymi sanctimoniam optimè perspectam habuetat, postremi sui Generalatus temporibus, in eum Conuentum appulisset, certámq; ac communem aliorum quoq; quæ de Hieronymi sāctitate percrebuerat, opinionē accepisset: singulari erga Virum veneratione permotus, solum in quo conditus fuerat, effodi; Corpusq; quò honorificētiùs collocari posset, exhumari iubet. Dominus

Dies obitus ter illi à Domino reuelatur.

Gloriosus Mulieri post mortem apparet.

Mulier neruis attracta illius Corporis contactu curatur.

verò,

Hieronymi Corpus post quintum annum integrũ, ac suaueolẽs repertum.

verò, qui Serui sui, iam in Cælo regnantis, gloriam apud suos illustrare decreuerat; repentè prodigiis, ac miraculis adfuit. Cùm enim Hieronymi Corpus, imbribus, Solis ardoribus, ac cæteris temporum iniuriis, tot annis expositum fuisset: vt non modò computruisse; verùm & à terra exesum, in patrium puluerem rediisse ab omnibus meritò credi posset: integrum tamen, incorruptum; & quod magis admiratione dignum est, odoriferum, ac suaue olens reperitur. Quo tempore Mulier, quæ fluxu sanguinis laborabat, cùm ipsius Reliquias attigisset; à fluxu libera euasit. Quapropter pius Generalis, post lachrymas, ac deuotissima oscula corpori infixa, illud honorificentiùs in Arca lignea occludi, ac rursus humo condi iubet. Huius sancti Viri occasione captata: Bernardinus dicere sæpè solitus erat: se tot sanctos Viros in Congregatione agnouisse; quorum nisi sanctimoniam Capucinorum Religio, pia diligentia, sub humilitatis modio potiùs occultare, quàm palàm exponere studuisset; ij sanè plurimis apud populos Miraculis coruscarent. Veruntamen singularem hanc esse Dei prouidentiam aiebat: ne Religio, quam Deus humilitate potiùs, quàm rerum splendore, ac magnificentia vult crescere; tot Sanctorum, quos peperit, gloria plus æquo extolleretur; atque in suamet luce caligaret. Hac enim de causa, & Beatus Pater Franciscus, Beatum Petrum à Cataneo, miraculis post mortem emicantem, obedientiæ imperio compescuit; ne eo miraculorum fulgore, ac maiestate ad se populos attrahens, Religionis humilitatem, paupertatem, ac Regulæ obseruantiam, in discrimen adduceret. Denique, cùm Deus Opt. Max. Religionem diuturnam esse velit; eam potiùs propriis, ac veris apud se virtutibus stabilem florere; quàm alieno miraculorum, aut Sanctorum splendore, apud homines extolli, ac tandem euanescere curat. Hinc plerosque, præsertim in ipso Reformationis exordio, sanctissimos Viros extitisse constat; qui nunc diuina luce perfruuntur: quorum virtutes, ac præclaram vitæ sanctimoniam Capucinorum Religio, hoc diuinæ Sapientiæ spiritu imbuta, ac S. P. Francisci, haud inepta æmulatione ducta, potiùs humilitate obtegere, quàm vanæ existimationis studio, euentilare studuit.

Mulier ipsius Corpus contingens à sanguinis fluxu liberatur.

Cur Capucinorum Religio sanctos suos Viros occultet, causa redditur.

Hoc tempore, quàm Deo, ac B. Francisco gratum sit, pietatique consentaneum; vilem Religionis tunicam, & canabaceum cingulum, etiam à sæcularibus Viris, in Pœnitentiæ signum gestari, illustri exemplo, ac miraculo demonstratum fuit. Cùm enim Romæ Virginia Columna, acutissima febre correpta, cum extremo languore conflictaretur; Francisca Columna ipsius Amita, ob mortale Neptis periculum, grauissimè animo affecta, in Oratorium ægrotanti proximum, se ad orationem confert: vbi Deo, ac B. Francisco se voto obstringit, toto vitæ suæ curriculo, se B. Francisci Habitum gestaturam, si Ægrotans à mortis periculo libera erumpat. Necdum illa orationem expleuerat, cùm Ægrotantis eam inclamantis vocem audit: ad quam cùm illa festinè accurrisset: Bona nuncia (ait Virginia) nobis è Cælo allata sunt. Duo enim Capucini Fratres, quorum alter S. Franciscus erat, nunc primùm ad me accessêre, qui his me vocibus compellarunt. Bono animo esto, Virginia, non morieris, sed ex hac ægritudine citò conualesces; statimque ex oculis euanuerunt. Quapropter Deo, ac B. Francisco gratiæ nobis agendæ sunt, ab hoc enim tempore meliùs me habeo: Nec multò post incolumitatem adepta est. Quamobrem Francisca, vt votum religiosè exolueret, Tunicam, & cingulum Religionis assumens, iis quandiu vixit, vsa est. XIX.

Habitus S. Francisci deferendi Religio Miraculo comprobatur.

Sub idem tempus, S. Antonij Vlyssiponensis, erga nonnullos, qui deperditis rebus ad sacrum ipsius Responsorium confugerunt, pietas emicuit. Nam in Hidruntina Prouincia, Baronissa S. Martiani, Lucretia nomine, ex illustri Indellotum familia progenita, pretiosum annulum amiserat, quæ cùm in eo quærendo nullum non lapidem mouisset; nihil tamen per bimestris spatium sua diligentia profecerat: accidit verò, vt duo Capucini Fratres illac iter facerent, quos cùm X X.

S. Antonij Vlyssiponensis responsorio vera Miracula patrantur

illa hoſpitio excepiſſet, mœrorem ob annuli amiſſionem conceptum aperit; ab iiſq; petit, vt S. Antonij Reſponſorium pro eo recuperando recitent. Acquieſcunt illi: Reſponſorium deuotè perſoluunt. Res planè mira, haud tamen tanti Interceſſoris patrocinio inſueta. Mulier enim quædam pauló poſt, dum in agro ſuo, in quem nunquam Baroniſſa diuerterat, grandiorem quendam lapidem loco amouet, annulum ſub eo deliteſcentem reperit; quem cùm poſt duos dies; vt clarior S. Antonij virtus eniteret, ad Baroniſſam detuliſſet: ea Annulum agnoſcens ſola S. Antonij ſibi virtute reſtitutum, eum, quoad vita potita fuit, ſummo ſemper honore proſequuta eſt.

XXI. Altera quoq; in eadem Prouincia, Mineruini Baroniſſa, pretioſum Conopœum furto ſublatum lugebat: quod cùm omni ſtudio perquiſitum reperire non poſſet, ad Capucinos confugit; qui vbi S. Antonij Reſponſorium deuotè recitarunt, Mox Turca quidam, ſeruus captiuus, qui clam Conopœum ſuffuratus fuerat, tam ingenti repentè metu correptus fuit, vt ſtatim ad Baroniſſam ipſius Dominam perrexerit; illiuſq; pedibus prouolutus, furtum manifeſtauerit; factiq; ab ea veniam poſtulauerit.

XXII. Poſtremò in Syracuſana Prouincia, F. Paulo à ſancto Philippo, noſtri Ordinis, Laïco, dum Licodiæ Conuentus ædificationi incumbit: perexiguum granum à Pontifice benedictum, è Roſario imprudenter exciderat: quod cùm ob Indulgentiam, quæ eidem à Sanctiſſimo collata fuerat, illi pretioſum eſſet, omne in eo quærendo ſtudium, ac diligentiam confert. Verùm in id fruſtra ſe adlaborare animaduertens, ad S. Antonij Reſponſorium confugit; quo omni cum pietate recitato, vix in horti Tuguriolum ad orandum ſeceſſerat; quum Formicam ad ipſum gradientem, globulumq; benedictum ore geſtantem cernit: vt eò amplior cæleſtis muneris liberalitas luculentiùs panderetur; quò minutula quoq; ipſa animalia, quæ nulla rationis lege reguntur, præter ipſas Naturæ leges, diuino operi famulantur. *Reſponſorij S. Antonij Religio antiqua*

XXIII Porro antiquam eſſe piorum hominum, erga hoc S. Antonij Reſponſorium, Religionem; quod in eiuſdem officio, Minorum Ordo, vltimo loco decantare ſolet, pleriq; ſcriptores commemorant, ac præſertim Auctor Chronicorum Minoritani Ordinis, qui pleraq; ex pio ipſius vſu in homines beneficia profecta recenſet. Quare ne illud hic à Lectore deſideretur, integrum apponimus, his præterea adiunctis, quæ ad beneficia impetranda, in Sancti huius honorem, piè ab omnibus adnecti ſolent.

XXIV. Reſp. *Si quæris Miracula, Mors, error, calamitas, Dæmon, lepra fugiunt, ægri ſurgunt ſani. * Cedunt Mare, vincula, membra, reſq; perditas petunt, & accipiunt, Iuuenes & cani.* Verſ. *Pereunt pericula, ceſſat & neceſſitas, narrent hi, qui ſentiunt. Dicant Paduani: Cedunt mare,* &c. *Gloria Patri,* &c: *Cedunt mare*, &c.

℣. *Ora pro nobis B. Antoni.*

℟. *Vt digni efficiamur promiſſionibus Chriſti.*

Oremus.

E*Ccleſiam tuam Deus B. Antonij Confeſſoris tui interceſſio votiua lætificet: vt ſpiritualibus ſemper muniatur auxiliis, & gaudiis perfrui mereatur æternis. Per Dominum noſtrum,* &c. *Pater noſter,* &c. *Aue Maria,* &c.

ANNVS CHRISTI. PAVL. III. CAROL. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1547. 13. 29. 23.

Dæmonum in Capucinorum Religionem odium, & conatus.

IMMANIBVS tot præcedentium Annorum calamitatibus, quibus Capucinorum Religio variè ante hac diuexata fuit; necdum Tartareorum hostium rabies exaturata, nouos, hoc anno Millesimo quingentesimo quadragesimoseptimo, in eam vortices, ac tempestates parat. Iam ij Religionem in ipso ortu, carceribus, ac persecutionibus perdere: Vix ortam sub specioso vnionis titulo extinguere: Infantem Apostolicis decretis expungere, ac trucidare. Adolescentem Hæresum iaculis confodere, ac Pontificis ira absorbere, conati fuerant: cùm verò eam, singulari Dei munere, è tot periculis ereptam, illustriorem emersisse cernerent, nouo, ac propè inaudito infernalium machinarum genere hoc anno adoriuntur. I.

Dæmon quamplurimos obsessos ad Religionis ingressum compulit.

Hac enim tempestate accidit: vt pleræque Dæmonum cohortes, accepta à Deo potestate, in quamplurimorum Adolescentum, ac Iuniorum sæcularium corpora insilientes, ea ita clam, atque occultè possiderent: vt nec vllum quidem possessionis signum exteriùs proderent. Possessos verò, tam ardenti Spiritus impetu, ad Religionem impellunt; vt breui tempore Nouitiorum loca huiusmodi Arreptitijs, atque à Dæmone possessis plena essent: qui cùm totum annuæ Probationis tempus absque vlla Dæmonum infestatione, aut manifestatione transegissent, vix professione emissa, indissolubili se se votorum fœdere Religioni astrinxêre, cùm nefarii Spiritus repentè, velut ex insidiis erumpentes, ac possessorum corpora discerpentes, tot in obsessis corporibus strepitus, ac clamores edere cœperunt; vt vniuersa confusione, ac turbatione complerent. II.

Dæmonum in Obsessis furor.

Miserum, ac planè horrendum spectaculum erat, tot Deo dicatos Adolescentes, quos Claustralis disciplina antea honestissimos, atque ad omnem virturem compositos reddiderat: præter naturam, præter morem, præter omnes virtutis, atque honestatis leges; ex Dæmonum, qui in eos Imperium occupauerant, vi, ita ludibriis agitatos videre: vt dentibus striderent; os, oculosq; distorquerent, spumam emitterent; voces in sublime efferrent; brachia, ac totum penè Corpus in altum, magna vi sustollerent; omni amictu, ac verecundia abiectis, membra rotarent; inusitatos clamores, omniq; gemitu maiores, veluti rugitus immanes, ita sacris in locis personarent: vt è propinquo ingens hominum pugna, cruentissimumq; prælium committi videretur. Denique vlulare homines more luporum, vocibus latrare canum, fremere leonum, sibilare serpentium, mugire taurorum. Alios capite post terga dimisso, vertice terram contingere: aliós in altum sublatos, tanquam è nubibus penderent, pedibus suspendi: alios in aëra raptos ad distantia loca per quadraginta, & ampliùs milliarum spatia, in momento ferri, velut prodigio conspicere erat. Non catenas, non compedes, non ostiorum claustra integra sinebant: tantusq; in obsessos erat Dæmonum furor; vt cellarum valuas, ligneas fenestras, saxa, libros in aliorum caput vibrarent: interdum fune, qua præcincti erant, Arreptitios constringerent. Sæpe eos in expurgatoria, ac fœda loca concluderent: sæpissimè illis, dum cibum sumerent, acus, clauos, lapides, lignorũ fragmenta in os inferrent. Neq; id rarò contigit, vt cùm Dæmones à Sacerdotibus exorcismis premerentur: ij obsessi corpus arripere, atque alio transferre conarentur: mox inter Sacerdotem, & Dæmonem pro Arreptitio pugna: Dæmon obsessum vi rapere: Sacerdos verò arreptis obsessi pedibus, retinere contenderet: traheret Dæmon, traheret quoq; Sacerdos. Inter hæc, tot diu, noctúq; strepitus in Monasteriis audiebantur: vt & sacra, ac diuina Officia interturbarentur; neq; vllus orationi, aut somno locus Fratribus III.

relictus

relictus esset. Quo sanè fiebat, vt hæc Fratribus afflictio tam dura, & acerba esset; vt propemodum intolerabilis videretur. Id verò huius calamitatis miseriam augebat; quod ea tam longe, latéque diffundebatur: vt vix vlla Religionis hoc tempore pars esset, quæ Arreptitios huiusmodi non pateretur: quanquàm iis magis Vmbriæ Prouincia, quæ D. Francisci nuncupatur, abundaret: neque ea exiguo tempore duntaxat; sed per quatuor circiter annos, Religionem vexauerit.

IV. Hanc porrò Tartarei Religionis hostes, haud leuibus consiliis in nos tempestatem concitaruut: Primùm quidē. Vt diuina omnia, ac præsertim orationis studium, quibus ij grauiter feriuntur, atque eorum potissimùm conatus dissipantur, Religioni eriperent; ex quo, velut sublatis armis, de Religione triumpharent. Tum etiam, vt Religionis famam, atq; existimationem apud homines diminuerent: dum tot vbiq; à Dæmonibus arreptos esse cōspicerent; quibus id propter occulta crimina accidisse sibi facilè persuaderent. Tum deniq; vt Religionis Superiores à Nouitiis recipiendis deterrerent, dum ij in Arreptitios incidere metuunt, atque hoc pacto Religio propagatione destituta, paulatim interiret, ac deflueret. *Dæmonū consilia scopus aperitur.*

V. At verò Deus Opt. Max. qui iniquorum cogitationes dissipat: post acerbiora huius Tentationis tempora: Dæmonum quoq; consilia, in Religionem inita ita perdidit; vt post quadriennij tempus, quo Religio ab his Arreptitijs Dæmonum opera diuexata fuit, tam repentè nefarij spiritus, nullius studio, at sola Dei virtute ab obsessis corporibus abscesserint: vt ne vnus quidem in toto Religionis Orbe vno ferè tempore, energumenus superfuerit. Qua in re nō modò Dei erga Religionem prouidentia, ac sollicitudo enituit: verùm, & diuinæ Sapientiæ opus manifestum fuit; quæ impio Dæmonum consilio bene vsa, eos, qui in Religione negligentiores erant, eo Dæmonum stimulo, ardentiùs ad virtutes, ac perfectam Regularis disciplinæ normam excitauit. Alios verò aduersùs Dæmonum artes, & insidias sapientiores, & exercitatiores reddidit. *Repentina Obsessorum liberatio à Deo profecta*

VI. Interea, quæ admirabilis Dei in nos Prouidentia erat, plurimi hoc tempore sua virtutum sanctimonia, velut suauissimo odore, Religionem complent: ne fœtidus ille Dæmonum odor, qui prioribus annis Religionis puritatem infestauerat, Orbem diutiùs sua oliditate contaminaret. Inter quos hoc anno F. Iustinus à Panigaleo, Laicus, & F. Bernardus Assisias, Sacerdos, vterq; ex Vmbriæ Prouincia, in qua maior Arreptitiorū numer*grassabatur, ad Superos euolātes, magnā sanctitatis fragrātiam apud homines relinquūt: quorū hic à nobis memoria haud leuiter prætereunda est. *Plurimi virtutum sanctimonia florent*

IVSTINI A PANIGALEO *Vita, & Gesta.*

VII. FRATER igitur Iustinus, à Panigaleo, haud ignobili Vmbriæ Oppido, honestis parentibus ortus, cùm in Obseruantium Familiā, post aliquot à iuuentute annos, in sæculo transactos, conscriptus esset: in eaq; haud sine virtutum laude, piam, honestamq; vitam, vsq; ad senectutem, in humili Laicorū statu duxisset: quo tēpore Bernardinus Astensis, Ioannes à Fano, Eusebius Anconitanus, ac cæteri ad Capucinos migrarunt: eodem quoq; ipse Regularis Obseruantiæ Spiritu ductus, cùm iam ætate prouectus esset, à Ludouico Forosemproniano in Capucinorum Militiam adscribitur, & in Vmbriæ Prouinciam transmittitur: in qua tam præclarum cælestis vitæ tyrocinium instituit; vt Angelicam inter Fratres cōuersationem præseferret: ita enim se humilitate, benignitate, modestia, mansuetudine, atq; omnibus charitatis officiis, erga omnes facilē præbebat; vt cùm cunctis sua opera, ac labore satisfaceret, à cunctis etiam magnoperè diligeretur. Laicorū statum, cùm ad labores, ac domestica ministeria à Deo vocatum esse non ignoraret; quotidianis laboribus corpus, licèt senectute prægrauatum, defatigabat; tantumq; in illud odium, quo se Euangelicum hominem declararet, piè in animo conceptum gerebat; vt non modò escam illi quoti- *Iustinus à Panigaleo ex Obseruantibus ad Capucinos migrat.*

dianis ieiuniis subtraheret; ex quibus quamplurima, præsertim solemnioribus Domini, ac B. Virginis festiuitatibus, ad solum panem, & aquam contrahebat; quod eo tempore, apud omnes, ferè Ordinis Fratres, solemne erat: verùm vt illius superbiam retunderet, asperrimis ipsis hyemis frigoribus, nudum fere, solo hispido, simplicią; habitu, cui interdum pallium adhibebat, contectum, exponeret. Præter hæc, tot illud flagellationibus, vigilijs, atq; aliis vitæ incommodis velut iufensissimum sibi hostem, aggrediobatur, vt nullas vnquam belli inducias cum eo paciscetetur, quò illud in perfectam spiritus seruitutem redigeret. Tanta in hoc Viro, dura, asperaq; omnia pro Christo patiendi cupiditas erat: vt secum sæpè conquereretur, tardiùs, & ad vesperum, quum iam vires illi præ senio deficerent, ad opus accessisse.

Vita ipsius austeritas commendatur.

Orationem, Deo amicissimam, ita amplectebatur; vt cùm diem in labores insumeret, noctu diuinæ cōtéplationi vacaret. Quo fiebat, vt post Matutinas Horas nunquam, aut rarò ab Ecclesia recederet; sed in ea diutiùs in oratione pernoctaret. Quo tēpore pleraq; à Deo dona, ac cælestes Reuelationes accepit: quas cùm apud se occultissimè teneret, vix vnam, aut alteram aliquando sibi ex ore elabi passus fuit, quæ nobis hoc loco enarrari queant. VIII.

Pleraſque à Deo Reuelationes habet.

Erat Iustinus, tametsi Laicus, ac prorsus literarum ignarus, plurimùm consilio, ac prudentia præstans: quamobrem sæpè Guardianus, atq; interdum Vmbriæ Prouinciæ Commissarius à Patribus institutus fuit. Cùm itaque Bettonæ, Guardiani munus gereret; semel in oratione pernoctanti Dominus; scamnum tripes manu gestás, apparet; qui Iustinum his verbis compellat. Vides hoc tripes scamnum, Iustine; scito, quod in eo Guardianus Cōuentus Carcerellarum sedet: quo fit, vt ab omni prorsus periculo vacet: Erat Iustinus plurima cum Carcerellarum Assisij Guardiano necessitudine coniunctus; qui cùm inter nonnullas eo tempore animi angustias versaretur, pro eo Iustinus ad Deum preces fundebat, quum hac Domini visione potitus fuit. Cùm igitur Iustinus scamni significationem ignoraret, à Domino quærit; quidnam scamnum illud tripes portenderet. Cui Dominus. Scamnum, inquit, certa animi sedes, & quies est: quæ tunc stabilis, & inconcussa agnoscitur, quum mens in diuinæ Triadis spe collocatur. His Domini verbis intellexit Iustinus, Guardianum Carcerellarum Assisij, qui plurimis tunc à quibusdam Regularibus molestiis pulsabatur; certa in Deum spe, ab iis liberandum fore: quod non multo post tempore, eorum persecutione cessante, contigit, quemadmodū illi præmonstratū fuerat. IX.

Bettonæ oranti Dominus apparet ac quadam futura reuelat.

Altera quoq; tempestate dum orat; à Domini Spiritu, in quorundam Religiosorum Ecclesiã, qui Capucinorum Religionẽ omnibus machinis oppugnabant: in temporis momēto fertur: Cùmq; ab iis Matutinæ Horæ inchoarētur; dictu horribile. Eorum voces canum latratus, singula quoq; verba horrendæ in Deum blasphemię Iustino videbautur. Quare Iustinus horrore perculsus, ad Dominum ait: Heu Domine mi, quid audio? Cui Dominus: Ne mirere, inquit: Isti quidem res, ac carmina sacra proferunt: sed cùm dissolutè, & absque vlla conscientiæ, ac Regularis Obseruantiæ lege viuant: atq; insuper eos, qui melioris vitæ institutum amplexi sunt, acerrime persequantur; haud secus mihi eorum laudes sunt, quàm si canum latratus, ac porcorum grunnitus ederent; eorumq; voces, velut blasphemias auersor. Hæc Dominus. Neque id immeritò. Vox enim Augustini est; plus Deo canum latratus, mugitus boum, ac porcorum grunnitus, quàm Clericorum luxuriantium cātum placere. Quanquam enim laudes, quæ Deo in Ecclesiis dicuntur; si sacra verba, aut ministeria spectes, Deo inuisæ esse non possint; cùm vel à Deo ipso, vel ab Ecclesia, quæ verum, ac legitimū Dei cultum decernit, institutæ sint: attamen si offerentium animum attendas, grauioribus plerunq; criminibus labefactatum: quandoquidem is gratus Deo esse non potest: hinc illorum quoq; munera à Deo, velut ingrata, ac inuisa proiiciuntur. Atq; hac ratione, & laudes, & festiuitates, & thura, & ministeria, ab impiis Sacerdotibus, aut Ministris in Ecclesia oblata, velut execranda, Deus ipse se odio prosequi testatur, apud Vatem, quum ait. *Quò mihi multitudinem victimarum vestrarum,* X.

Altera ipsius visio describitur.

Clericorum luxuriantiu Cantus coram Deo, Porcorum grunnitus, asferuntur.

ftrarum, dicit Dominus, plenus sum: holocausta arietum, & adipem pinguium, & sanguinem vitulorum, & agnorum, & hircorum nolui &c. Ne offeratis vltra Sacrificium frustra. Incensum abominatio est mihi: Neomeniam, & Sabbathum, & festiuitates alias non feram; iniqui sunt cœtus vestri: Kalendas vestras, & festiuitates vestras odiuit anima mea: sunt mihi molesta, laboraui sustinens. Quare haud mirum, quòd hæ quoq; Religiosorum voces, quæ cùm ab animis, graui scelere contaminatis, proficiscerentur, Deo execrabiles erant, Iustino blasphemiæ viderentur.

Isa. c. 1. Cur sacra munera Deus auersatur.

XI. Plurimis quoque aliis, de rerum Germanarum perturbatione, ac Transalpinarum Regionum deuastatione, quæ non longè sequuta sunt, à Deo Reuelationibus honestatus fuit, quas his aliquando verbis significauit. O Fratres (aiebat) Mundus hodie nimis in maligno positus est: diù absque Dei vindicta stare non potest: delicta enim creuerunt vsque ad Cælum, abominationesq; sunt in Templo Dei, quæ illius iram prouocant. Idcirco breui seuera Dei vltio Orbem perstringet: Iudiciumque à Domo Dei, atq; à Religiosis incipiet. Quod planè in hæresum infestatione contigit, quæ apud Germanos, & Gallos, haud multò post, grassata fuit: quum tum Lutheristis, tum Caluinistis dominantibus, Catholica Fides expulsa, depopulatæ Vrbes, direptæ Regiones, diruta vbiq; Monasteria viderentur; passimque Religiosi, ac Deo sacri homines ad internecionem quærerentur.

Futura Orbis mala prænunciat.

XII. Flagrabat sanctus hic Vir, tanta erga omnes, ac præsertim ægrotos charitate; vt cùm Chirurgicæ artis, ob longam rerum experientiam, quam in Obseruantium Familia sibi comparauerat, haud mediocriter peritus esset, Infirmorum maximè cura delectaretur: quorum vlcera putrefacta, ac penè insanabilia, interdum oratione magis, quam arte medica curabat. In Conuentu Forolinij, quidam Frater, Paulus nomine, graui in altero crure Gangrena laborabat, quæ cùm omnem penitus membri sensum extinxisset, atq; in crus siderationem inuexisset: iam Medicorum consilio decretum erat, vt crus illi abscinderetur; ne morbi putredo altius ad alia membra conscenderet. Iustinus verò teneriori erga ægrotum charitate motus, à Medicis petit, vt ægrotum sibi curandum relinquant: cui cùm illi annuerent, protinus tanta charitate, atq; animi studio, Fratris curæ cœpit incumbere: vt partim vnguentis, ac cataplasmis, partim verò, ac maximè, ardentissimarum precum virtute, breui integram membro incolumitatem restituerit.

Ipsius erga infirmos charitas.

XIII. Hoc etiam charitatis æstu incalescens, cùm sæua, aliquas Italiæ Vrbes, pestis inuasisset; is Sacerdote sibi in socium assumpto, ad eorum, qui pestilentia laborabant, curam accedit: quam omni mortis metu deposito, tam cunctanter exercet; vt dum Sacerdos Sacramenta ministraret, ipse manu sua pustulas, ac carbunculos aperiret, saniem exprimeret, cataplasmis foueret, diu noctuque laborantibus adesset, verbis consolaretur; & si quos hinc decedere contingeret, mortuos sepeliret. Porrò dū huic pietatis operi strenuè incumbit, haud Satanæ inuidia defuit, qui inter ipsa charitatis officia Viro Dei insidias parat. Etenim Iuuenculam quandam, corpore quidem formosam, sed mente inhonestam impulit, vt Dei seruum ad turpem copulam pelliceret; atq; eodem tempore, qui Inferni prunas ardere facit, tam ardentes libidinis faces in Iustini carne accendit; vt totus tartareo illo igne sibi comburi videretur. At Iustinus Satanæ opus persentiens, reiecta Iuuenculæ impudentia, statim se inde subtipit; atq; in secretum locum secedens, ad B. Virginis opem aufugit: moxque carnis petulantiam tot verberibus castigare, ac lachrymarum imbribus oculos cœpit perfundere, donec his stygium illum ardorem extingueret. Quamobrem sæpè post hæc dicere solebat, se vitam, animamq; Deiparæ Virgini debere.

Peste laborantibus ministrat.

Diabolicam tentationem superat.

XIV. Ea quoq; commiseratione in pauperes ferebatur, vt eorum maximè inopia affligeretur: quam cùm omnibus, quoad fieri poterat, viis subleuare conaretur. Accidit tamen, vt dum in Narniensi Conuentu, qui tunc nouus extruebatur; Guardiani officio fungeretur: Vir quidam pauper, sub Solis occasum: ad Conuentum accederet; in eoq; hospitio excipi postularet. Cui cùm Fr. Dominicus à Buschetto, Sacerdos, qui tunc Ianitoris officio fungebatur, panem porrexisset; sciq; quod pauperes es-

Christo pauperi Hospitiũ denegatur.

sent, excusans, ad hospitium, ob imperfectam loci structuram, recipi minimè posse, iuxta Guardiani mandatum, respondisset. Pauper ille accepto pane, Dominico ait: Scio quidem vos pauperes esse: at quid præsta... valeatis, non ignoro. His dictis, cùm terga vertisset, confestim euanuit: Mox verò Dominus, qui sub illo Pauperis habitu, Hospitium postulauerat: Iustino Guardiano, qui tunc orationi vacabat, apparet: cui acceptum panem, quem manu gerebat, ostendens, ait: Hunc panem à vobis accepi: hospitium verò mihi denegastis: En eiectus ab eo. Hæc cùm dixisset, panem in Altari collocans, statim se ab illius oculis eripit. Dominicus autem, qui pauperem, post dicta, repentè euanuisse viderat: ociùs ad Guardianum currit, & quę cum paupere illi acciderant, narrat: At Iustinus: Scio, inquit, Fili, scio quid actum fuerit: malè vtiq; & improbè egimus, Domino hospitium denegauimus: verè charitati sub ementito paupertatis titulo defuimus. Angelorum Dominum è nostri Monasterij liminibus expulimus: Quid hoc insolentius? Quid flagitiosiùs? quid denique turpius à nobis patrari potuit? En propterea Dominus à nobis indignatus recessit. Veh nobis, quia peccauimus, quia impiè egimus, & mandata eius non custodiuimus. Hæc cùm diceret, lachrymarum imbres ex oculis fundebat: Dominiq; abeuntis verba sæpè ad animum reuocans, diu noctúq; finem fletibus, ac singultibus non imponebat. Nulla quies animo erat, sed vel vigilaret, vel ad quietem accederet, semper illa Domini verba *(En eiectus abeo)* illi in auribus insonare videbantur: quæ perpetuos rugitus, ac luctus in animo excitarent. Sicq; per quamplurimos dies, Iustini mens, intestinis cruciata doloribus, inter fletus, & lachrymas culpæ maculam eluebat; donec iterum tandem sibi reconciliatum Dominum accepit. Ex quo facilè licet colligere, quàm seuera ab iis ratio exigenda sit, qui vel tenuem pauperi stipem, nedum hospitium recusant: cùm Dominus in pauperis persona panem a pauperibus accipiens, hospitium ab iis, nonnulla ratione, sibi denegatum, tam molestè ferat.

Iustino Christus Hospitiũ denegatum exprobrat.

Iustinus factum pluribus lachrymis deplorat.

Hospitiũ pauperi denegatum, cur tantopere Christus agrè tulerit, ratio redditur.

XV. Hic porrò nonnullis dubitatio suboriri posset. Quo pacto Iustinus tam asperè à Domino obiurgatus fuerit; eo quòd hospitium pauperi negasset: cùm ob nouam, ac imperfectam loci structuram facile euenire potuerit, vt nullus pro peregrinis, ac pauperibus, needum locus extructus esset: imò id absque vlla dubitatione asserendum sit. Neque enim credendum est, Iustinum, ac Dominicum, qui homines erant virtute præstantes, quique animi puritati summo studio inuigilabant, turpe mendacium confingere voluisse: vt ad incommodum vitandum, id, quod non erat, assererent. Cùm itaque hac ratione Iustinus à Domino correptus non fuerit, iustáque correptionis ratio Christo non defuerit: altera profectò causa quærenda est, cur Dominus tam acriter Iustinum increpauerit. Ea verò alia esse non potest, quàm quòd Dominus à Capuccinis Fratribus, quibus, è diuinæ Prouidentiæ thesauro, de necessariis abundè, ac liberalissimè prouidet, abundantiorem quoque in pauperes charitatem, ac pietatem exigat: non eam tantummodò, quæ alijs communis est; sed eam, quæ singularis, atq; extraordinaria appareat; quandoquidem singularis, atque extraordinaria illius in Capuccinos prouidentia esse conspicitur. Quo fit, vt à Iustino tunc Dominus exquirere videretur: vt proprium egeno lectum, ac cellam cederet, vt perfectam in eum charitatem exerceret. Quo sanè, & reliquos edocere voluit, Capucinorum charitatem, in pauperes, tam effusam esse oportere: vt cùm alia non suppetit facultas, ea quisque sibi subtrahere debeat, quæ ad subleuandam pauperis miseriam, opportuna, ac necessaria esse agnoscuntur.

Extraordinaria Dei in Capucinos liberalitas.

XVI. Verùm, vt ad Iustinum redeam: hic Dei seruus Regulæ, ac potissimum Paupertatis custos tam Obseruantissimus erat; vt cùm in Monasteriorum ædificatione, arctæ paupertatis Regulas violari pertimesceret: nouos Conuentus extrui male audiret. sed vbi ob Fratrum propagationem, noua ædificatione opus esset, in id maximè contendebat: vt vel Ecclesiæ pauperes, & derelictæ, a Fratribus in ha-

Iustinus Paupertatis vnice custos studitur.

bitatio

bricationem eligerentur vel domus aliquæ dirutæ, rudi quodam modo instaurarentur. Hancque Beati Patris Francisci mentem in Testamento expressam esse: ipsius Testamenti verbis confirmabat, in quo legitur: *Et satis libenter manebamus in Ecclesiis pauperculis, & derelictis.* Nihil, hic Vir Dei, Monasteriorum ædificatione periculosius esse aiebat, propter euidens temerandæ paupertatis periculum: horrendumque Dei Iudicium, quod in Fratre Siluestro, de quo anno 1540. egimus, declaratum fuerat; in huius rei argumentum proponebat. Idque vt facilius persuaderet, velut futura prænuncians, aiebat: Nunc Religio adhuc paruula est: vbera non habet, quibus vbique propagatum semen alere valeat: pubertatis procul dubio tempora festinant; cùm adulta longè latéque per Orbem diffusa, Monasteriorum copia, atque vbertate luxuriabit; ac tunc quidem ob numerosam Fratrum sobolem, noua, atque ampliora Monasteria extruentur; quæ ab arcta hac, nostrorum temporum, paupertate nonnihil declinabunt. Nobis itaque qui in futuræ tempestatis exemplar dati sumus, ea in ædificandis Monasteriis ratio tenenda est; vt in iis totius paupertatis norma, quam posteri sequi, ac imitari debeant, conspiciatur. Homini quippe naturale est, vt terum, ac ædificiorum pulchritudine, ac magnitudine delectetur, in eáque sensus facilè dilabatur, quæ sibi affinia sunt, & cognata. Quod si ea hominis cupiditas, quæ à recto aberrat, maiorum exemplis, ceu fræno quodam coerceatur: profectò haud ita facilè in ea vitia ruit; quæ cum ratione aliqua fulciantur, nonnunquam, sub recti specie, se in hominis animum insinuant. Magna siquidem est exempli vis, ad ea, tum sequenda, tum fugienda, quæ maiorum factis præscribuntur. Quapropter id nobis omni studio curandum est: vt Monasteria, quæ à nobis ædificantur, talem paupertatem, ac tenuitatem præseferant: vt posteris rectæ ædificationis exempla esse possint; quique ea inspectauri sunt, ab excessu cohibeantur. Hæc Iustinus sapientissimè: Quippe qui diuina magis, quàm humana sapientia imbutus, futura Religionis tempora præcurrebat: quæ facilè in ædificiorum excessum prolabi potuissent; nisi opportunis, ac seueris nostrarum Constitutionum legibus, omnis huiusmodi excessibus via interclusa esset; & quæ in ædificando, ob omnibus sequenda sit, forma præscripta fuisset.

Testam. S. Francisci.

Futura Religionis tempora prænunciat.

Maiorum exempla ad Posterorum disciplinam quantam vim habeant.

XVII. Iustinus igitur, dum in piis laboribus, ac nota vitæ sanctitate, Narniæ, vbi tunc Guardianus erat, Domino famularetur; in morbum incidit: quo tempore Fratri Dominico à Buschetro, cuius superiùs memini; nocte in Ecclesia oranti numerosaquædam, centum circiter Fratrum Capucinorum Supplicatio apparet, qui Ecclesiam, patefactis vltrò foribus, ingredientes; & cancellos, ac Sancta Sanctorum ad Chorum vsque penetrantes; inde in Dormitorium subeunt. Stupebat Dominicus, & vndenam tot Fratrum multitudo erumperet, quouè tenderet, ignorabat. Quamobrem cùm iam cunctis, qui in supplicatione gradiebantur, prætcritis, duo tantùm extremi superessent; ad eòs Dominicus accedens; ab iis quinam essent, & quò progrederentur, haud absque metu sciscitatur. Cui illi: Nos, inquiunt, Fratres Minores Capuccini omnes sumus, qui non pridem in Domino obdormientes, cum eo regnamus: nunc verò ab eo missi, ad Guardianum laborantem pergimus, vt visitationis illi gratiam impendamus: Suprema enim illi imminet dies, qua ex hac in meliorem emigraturus est lucem. Iouis proxima haud elabetur dies, cùm huc reuertentes, ipsius animam è corpore migrantem, rectà in cælum comitabimur. His dictis, tota ea Fratrum supplicatio, è Dominici quidem oculis erepta fuit: at Iustino laboranti apparuit, quem cùm cælestibus verbis consolata fuisset, diem quoque illi, atque horam obitus prædicit.

F. Dominicus à Buschetto B. Capucinorum supplicationem cernit

B. Capucinorum supplicatio Iustinũ ægrotum visitat, & diem illi obitus prædicit.

XVIII. Dominicus porrò eo Nuncio accepto, vix die illucescente ad Guardianum pergit, eumque his verbis compellat: Bono esto animo, Pater, faustus ad te Nuncius accedo; iucunda fero; parum tibi iam laborandum est, breui

è corpore exeundum, dies Iouis, qui proximus est, tibi extremus erit: téque Deo Creatori reddet. Cui Iustinus: scio, Fili, scio, velocem esse depositionē corporis mei; sicut ostendit mihi Dominus: vespertinamq; diei Iouis horam mihi supremam fore: Vtinam, atq; vtinam Christo fruar. Tum gratias Deo impensiùs agere cœpit, sacrisq; Ecclesiæ Sacramentis summa cum pietate susceptis, cùm Feria quinta illuxisset, paulò ante Vesperas cunctos Fratres ad se conuenire iubet: quos vbi Paternis vocibus ad perfectam Regulæ Obseruantiam, ac B.P. Francisci vestigia sectanda est adhortatus, singulos pacis osculo excipit, ac dextera in modum Crucis extensa benedictione firmat. Tum Christi Crucifixi Imaginem manu gestans, ab eo veniam peccatorum profusis lachrymis postulat: Christi interea; ac Mariæ nomen dulcissimè sæpiùs ore ingeminās. Hæc vbi summa deuotione præstitit, cùm sui occasus tempus iam adesse intelligeret, illis Christi verbis: *Pater in manus tuas*, &c. Deo animā suam commendans, in ea voce Deo Spiritum reddit, ac Beata illa Capucinorum comitante caterua Cælum perpetuò regnaturus conscendit.

Iustinus obitus sui diem prædicit, atq; in Domino obdormit.

FR. BERNARDI ASSISIATIS Vita, & Gesta.

F. Bernardus Assisias à puero pietati deditus.

ALTER quoq; in hoc ipso Narniæ Conuentu, codē anno, vitæ, ac Religiosæ Militiæ finem imponit, Fr. Bernardus Assisias, Sacerdos; qui ex honesta illius Vrbis Familia satus, tot ab ipsa oriēte ætate cælestium Beocdictionum cumulis à Deo cohonestatus fuit; vt cùm vix adolescentiæ annos attingeret, iam perfectum mentis senium assequutus videretur. Tāta enim vultus modestia, oculorum honestate, morum elegantia, verborum grauitate omniq; pietatis ac Religionis studio prælucebat: vt Assisiates Ciues ipsius conuersationem intuentes, Angelum inter homines esse iudicarent; de eoq; vaticinantes prædicerent, Sanctum aliquando eum Virum futurum. Cùm iam ad duodecimum annum peruenisset, perfectè in Grammaticis rudimētis instructus, quanquàm Gymnasium frequens adiret, Condiscipulorum tamen familiaritates, ac cognatas illius ætatis leuitates, ac illecebras fugiēs, in suū se statim cubiculū proripiebat: vbi Aram plerisq; sacrarū Imaginum, ac præsertim Domini in Cruce pendentis, B. Virginis, ac B. Francisci picturis egregiè ornatam erexerat: atq; ante illā, deuotus Puer, sæpe cū lachrymis orabat: tātusq; ab inefite illa ætate, Virginitatis amor illius animum præoccupauerat; vt omnes ferè ipsius orationes, ac preces in id tenderēt; vt Dominus, B. Virginis, ac B. Francisci suffragio, purā ipsius Virginitatem seruaret, quam ipse nullo vnquam tempore sibi violādam præstituerat. XIX.

Præmenda Virginitate Deum orat.

Cùm autem iam adolescēte ætate, eum ea Cæleste quoq; lumen illi in animo à Domino inditum augeretur; variaq; sæcularis vitæ pericula, quibus ea vndiq; obsidetur, altiùs mente repeteret; ardentiùs Dominum rogabat: vt qua via ab iis declinare, quoq; vitæ instituto rectiùs ei famulari posset, ostenderet. Religionis quidem statum, velut perfectiorem, ac diuinis obsequiis aptiorē, sibi in animo proposuerat: sed quænam sibi Religio eligenda, atq; amplectenda esset, cùm dubius hæreret, fortiùs ad Deum precibus inclamabat; atque diuinam celeriùs illuminationem assequeretur, orationi carnis macerationes adhibere cœpit. Etenim ab eo tempore corpus flagellis cædere, ac molli lectulo relicto noctu super tabulas, aut cubiculi pauimentum requiescere assueuit: néve id domestici animaduerterent, lectum quasi in eo accubuisset, conculcabat. Quadam die, cùm B.P. Francisci Reliquiæ palàm aspectandæ in Ecclesia exponerentur; Bernardus, In S. Patris cilicium oculos iniiciens, mox tam ardenti cilicij alicuius cupiditate teneri cœpit: vt cùm à quibusdam Monialibus sibi consanguineis, omni studio habendum curasset, ab iis asperrimū quoddam acceperit: quo tandem potitus, feruidus Adolescens illud sibi tam apposite corpori aptat, vt nemo vnquam ex familiaribus, eo illum contectum agnouerit. XX.

Pro Religionis in liuste eligenda preces instituit.

Porrò eo tempore, Capucini Assisium aduenantes, antiquum B.P. Frācisci Monasterium, XXI.

nasterium quod Carcerellarũ nuncupatur, ab Vrbis proceribus accipiunt: qui cùm sæpè, mendicationis causa, ad Vrbem accederent, eos cùm primùm Bernardus asperis indutos, ac nudis pedibus inter niues, & rigidæ hyemis frigora incedẽtes cõspexit; protinus ardens Crucis discipulus, ac Virginitatis amator, eos sibi imitandos proponit. Tantoque illius vitæ complectendæ studio ardere cœpit, vt cùm nemini illud declarare auderet; eos, cùm primũ mẽdicãtes videret, eminùs per Vrbis vicos prosequeretur: vt illorum saltẽ præsentia, conceptum ardorem, quo erga huiusmodi Religionis institutũ æstuabat, cõpesceret. Verùm cùm eo aspectu magis animo incalesceret, diuinique amoris flamma, quæ in tenello pectore ardebat, iam ampliùs ab eo tolerari non posset: ijs tandem ardens animi sui studium, ac propositum aperit. *Conuentus Carcerellarũ Assisij à Capucinis incolitur.*

XXII. Fratres verò cum egregiam in Adolescente indolem, morũ disciplinam, mentis ardorem, constãnsque animi propositum animaduerterent: illum apud Eusebium Anconitanũ, qui eo tẽpore, in Vmbriæ Prouincia, Prouincialis Vicarij munere fungebatur, plurimùm cũmendant: à quo tandem Capucinorum militiæ adscribitur. Adfuit statuta dies: in qua Bernardus sæculo renunciaturus, cum eo, & sæculares exuuias deponeret: Cùmque proprijs, vti fieri solet, vestibus exutus, Religionis habitu induendus esset, Cilicium, quo contectus erat, apparuit. Eusebius verò eo cõspectò, cùm illud tam asperum, ac horridum cerneret, vt eo iam Adolescẽtis caro tabesceret, illius quidem animum admiratur. Veruntamen illud iubet exuere: ac ne graue aliquod ipsius incolumitati detrimentũ adferret, illius tãdiu eidẽ vsũ interdicit, quoad Probationis annum absolueret. Bernardus igitur optato Capucinorum habitu potitus, sub F. Vincẽtij à Flauiniano, Viri omni sanctimoniæ genere eminẽtis, disciplina, nouum cælestis vitæ tyrocinium instituit. Eo tẽpore Vincentius, Monasterij Montis Casalis habenas moderabatur; qui cùm omnes fermè, qui eo tẽpore in Religione florebant, austeritate antecelleret: nouum tyronem ad omnem bellandi, ac debellandi hostis normam; verborum, factorũque disciplina instruit. Carnem præsertim, domesticum, ac veternosum hominis inimicum, quæ perpetua aduersus spiritum consilia agitat; qua ratione, qua vi, quavè arte edomanda sit, laboribus nimirum, vigilijs, ciborum inedia, flagellis, atque aliis castigationibus, quibus in spiritus seruitutem, vel inuita redigatur, docet. Mentẽ ab impuris cogitationibus puram seruare, integrum Deo cor custodire, linguam compescere; solitudinem amare, suspensum in Deum animum gerere: Christum sibi imitandum proponere; Deum vbique præsentẽ habere, eoque tantummodò delectari: Orationi cũ primis studere, Christi Crucem iugiter in animo ferre, in eaque sola gloriari; Deum tandẽ super omnia diligere, atque illi medullitùs inhærere, Tyronis animo instillat.

XXIII. Gaudebat tali præceptore ardens Crucis discipulus; nec quicquam ex Magistri præceptis, sibi animo excidere patiebatur: tãtũmque eo Doctore profecit, vt in ipso Religionis tyrocinio, perfectã omnium virtutum disciplinã assecutus esse videretur. Lætabatur quoque plurimùm prudẽs Magister, talia in discipulo admirans prçludia, quæ futuræ virtutis, & sanctimoniæ excellentiam præmonstrarẽt: Nihil enim Bernardus, etiã post exactum Probationis annum, præter ChristiDomini Crucem, nihil præter vehemens pro Christo patiendi desiderium, in animo gerebat: tamque profundè illud sibi in animo insculpserat, vt quotidiana ieiunia, quæ vt plurimum, ad panem, & aquam contrahebat; longas noctis vigilias, quas in oratione, & lachrymis insumebat; prolixas flagellationes, lecti duritiem, pedum nuditatem, simplicis habitus tegumentũ, quo in asperrimo frigore cõtentus erat, plurimásque alias corporis afflictiones pro nihilo duceret: pluraque alia perpeti optaret, si ea corporis imbecillitas ferre potuisset. Ita fiebat, vt cũ totũ illius vitæ curriculũ, in quo aspetrimũ hoc viuẽdi genus profecturus fuit, perpetuũ quoddã carnis Martyriũ; ac iugis Crucis Christi memoria esset: nunquã tamẽ sibi ipsi satisfaciẽs, corpori ignauiã ac imbecillitatẽ exprobraret, quòd in Domini Cruce ferẽda segniùs, ac tardiùs se haberet; atq; animo deesset. Si quando ab alijs admonebatur, vt seuerã illam vitæ austeritatem temperaret, ac suæ incolumitati consuleret: ne suis illa viribus, ob tot austeritates, destitu

Bernardus ab Eusebio Anconitano Religioni adscribitur.

Sub Vincentij à Flauiniano disciplina militat

Admirabilis ipsius vitæ austeritas describitur.

Proprio Corpori ignauiã exprobrat.

destitutas; oneri tandem succumbere, ac grauia corporis incommoda subire cogeretur. Respondebat feruens Crucis amicus. Cur me Iesu Christi, ac B. Patris Francisci, ac tot Sanctorum vestigia sequentem, reprehenditis? An non Christus passus est, nobis exemplum relinquens, vt sequamur vestigia eius? An nō B. P. Francisci vita, maioribus asperitatibus delibuta, nos ad ipsius imitationem prouocat? An non tot sanctissimorum hominum, quorum vitam maximis austeritatibus plenam commendamus, nos exempla præcesserunt, quæ impigrè sequi debemus? Nimis leuia, nimis exigua sunt, quæ nos agimus; nec cū illis cōparanda: mea poriùs ignauia Fratres, ac segnities à vobis suggillāda est. His dictis, generosus Christi Athleta, ab his seipsū tuebatur, qui illū ab instituta seuerioris vitæ disciplina, reuocare conabāntur.

Christi, ac Sanctorum exemplis ad dura toleranda seipsum prouocat.

Hanc iugem carnis mortificationem, ardens orationis studium, ac perpetua quędam mentis in Deū eleuatio, comitabantur. Carne enim subacta, & cū vitijs crucifixa, spiritus velut graui pondere exoneratus, leuior ad Deum ferebatur: cúmque carnales delicias refugeret, haud mirum, quòd tam vberes, ac cælestes à Deo voluptates captaret: vt ea, quæ sunt corporis oblitus, cum Deo præter corpus semper viuere videretur. Semel cùm illi à Superiore præceptum fuisset, vt panis, & aquæ ieiunium remitteret; fabásque quasdam virides comederet: is præcepto obtemperans, fabas simul cum tunicis, ac valuulis edere cœpit. tam enim animo ab humanis rebus abstractus erat; vt nec quid ederet, planè animaduerteret. Vbique orabat, atque in omni loco puras ad Deum manus leuabat: cū enim mente semper, siue ambulans, siue quiescens, siue comedens, siue bibens in Deum conscenderet; omne tēpus illi ad orationem aptum; omnis locus, eidem locus orationis erat. Porrò ex hac assidua orationis frequentia, ac iugi cum Deo familiaritate, tam profunda mentis abiectio, ac humilitas illi exorta fuit, vt se omnium maximum peccatorem arbitraretur: talísque à cunctis existimari vellet. Quapropter indesinentes in oratione lachrymas fūdēs, quasi is solus omnia Orbis scelera admisisset, ob idque Dei vindictam acerbissimam mereretur: eo sanè, ad ampliora quotidiè Dei dona accipienda parabatur. XXIV.

Ad Superioris præceptū fabis vescitur.

Ipsius Oratio, ac mentis humilitas commendantur.

Mentis puritatem tam diligenti studio excoluit; vt sensus omnes, per quos ea labefactari posset: ac præsertim oculorum concupiscentiam, tam seuera custodiæ lege coërceret: vt nullius vnquam vultum conspiceret; nunquam ad delectabilia quæcumque spectanda, oculos conuerteret, humi perpetuò defixos teneret: ab omnium, ac præcipuè mulierum colloquio, ac consortio abhorreret; ac tanta sollicitudine honestati, atque animi candori incumberet; vt velut certum, ac indubitatū id ab omnibus haberetur; eum non modò candidū Virginitatis florē incorruptū seruasse, sed etiam animū ab omni lethalis culpæ labe purū, vsque ad mortē seruasse. XXV.

Mentis puritati quantoperè studeret.

Regularis prætereà obseruantiæ, ac præsertim paupertatis studiosissimus, nihil, præter Deum, sibi possidendū, ab exordio proposuerat: illúdque sibi fixè in animum induxerat, nimis auarum esse, cui Deus non sufficeret. Hinc integram suā in Deum cogitationem projciens, adeò seipsum illius curæ, ac prouidentiæ commiserat: vt omnem sui ipsius solicitudinem negligeret: ita vt cùm aliquando sacris Ordinibus initiandus, simul cum alijs suis commilitonibus, Perusiam profecturus esset; cæteris nonnihil secum panis, quo in itinere prandersent, deferentibus; is ab omni prorsus alimoniæ prouisione abstinere voluerit. Cúmque illi vix longitudinem, ac raras in eo itinere habitationes reperiri objcerent: Dominus (inquit) annonam prouidebit. Deridebant illi: at ipse in proposito constans, absque vlla panis prouisione, cum ipsis iter est aggressus. Cùm igitur hora prandij aduentante, Socij in secretum quendam locum secessissent; & quisque panem, quem detulerat, protulisset, Bernardum deridentes. Vbinam, aiebant, panis tuus est Bernarde? At Bernardus; Quid me tentatis, inquit: En præsto est. Et conuersa ad tergum facie, domunculam quandam, penè dirutam videt; ad quam festinus accedens, in ea hominem reperit, qui quatuor illi panes, tam albos, támque recentes offert: XXVI.

Paupertati studens ab omni victus prouisione abhorret.

Iter facienti panes Miraculosè ministrantur.

vt

vt Perusiæ, quò tendebant, haud similes haberentur. Quos cùm ad socios detulisset: En, inquit, quam bonus, quamque liberalis est Dominus; qualesque panes mihi ad prandium ministrauit. Vos profectò tales non habetis: obstupuêre Socij; neque id, præterquam Dei miraculo adscribentes, eo quàm diuinæ prouidentiæ fidendum sit, didicêre.

XXVII. Sacerdotio denique inunctus, tanta pietate, ac grauitate sacrum, ac reuerendum illud Altaris ministerium peragebat; vt audientes in summam tanti mysterij contemplationem, ac deuotionem prouocaret: numquam, nisi post longam orationem ad Altare accedebat; tum verò peracto Sacrificio, diutiùs inter diuini amoris amplexus, velut ab omnium humanarum rerum commercio abstractus, versabatur.

Missas summa cum Religione celebrat.

XXVIII. Cùm igitur Bernardus, decem circiter annos, in summa hac vitæ austeritate, atque Angelicæ conuersationis laude, in Religione transegisset: tandem in Narniæ Conuentu grauiter ægrotare cœpit: quo ex morbo, cùm se ex huius sæculi procellis à Domino euocari intelligeret; post singularem animi patientiam, præclaráque virtutum exempla, quibus in extrema illa ægritudine præsertim enituit; sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis, ac feruenti oratione obuiam Domino procedens, vitam in sanctitate, & iustitia exactam, beato tandem fine conclusit. Iuuenis quidem ætate Bernardus, cùm vix vigesimum octauum annum attingeret: at virtutibus grandæuus, hinc migrauit: breuiquè consummatus, expleuit tempora multa.

Narnia Sanctè in Domino quiescit.

XXIX. Communis fama est, pleráque illum, tum viuentem, tum defunctum, Dei virtute, miracula patrasse; quæ nullo nobis scripto consignata sunt. Illud verò tantummodò narratur. Mulierem quandam, paucis post ipsius obitum diebus, ad Monasterium accessisse; quæ cùm Bernardum fatis concessisse accepisset; humi prostrata, ac lachrymas vberes profundens, illius sepulturæ pulueres deosculabatur: hasq; eiulans voces effundebat: Heu, Serue Dei, quomodo obiisti? Heu, cur tam cito recessisti; vt mihi faciem tuam, antequam excederes, videre, & gratias pro collato beneficio proferre, datum non fuerit? Illustréque Miraculum, quod illius meritis à Deo tulerat, publicè Fratribus narrauit. Huius, aliorúmque plurimorũ Miraculorũ memoria: quãdoquidem monumentis minimè tradita fuit, nostrorum silẽtio periit.

Miraculis in vita & post mortem illustratur.

Mulier post illius obitum Miraculum: ab eo patratum narrat.

XXX. Veruntamen; vt quam seuera, de ipsis quoque bonis, quæ interdum minùs benè aguntur, à Deo ratio exigatur, cunctis manifestum fiat: memorabile de eo factum narratur: Septimo enim post ipsius obitum die, Bernardus cuidam Fratri, Romani Nosucomij Præfecto, qui eum in extrema valetudine ægrotantem curauerat, noctu apparet; eúmque proprio nomine appellans, his affatur verbis: Dominus tibi, Frater, pro cura, quam de me ægrotante sollicitam egisti, abundè retribuat. Obstupuit ille, præsertim cùm vocem tantum audiens, neminem prorsus videret. Respondéreque, Vndenam es tu, qui hæc loqueris? Ne metuas (inquit) Ego sum F. Bernardus Assisias, quem in Narniæ Conuentu morientem, eximia charitate nuper es prosecutus. Ad quem Præfectus: Benè tibi sit, Frater charissime, ait: Num te saluum habeo? Saluum (inquit) ex Dei misericordia, Veruntamen hactenus Dei visio, absque vlla tamen Purgatorij pœna, mihi denegata fuit. Eo plurimùm admiratus Præfectus, qui Bernardi sanctitatem minimè ignorabat; Papæ, inquit, quam ob causam, Bernarde, tandiu tibi gloria dilata fuit? Ob nonnullas, ait ille, quas in obedientia præstanda, maculas viuendo contraxi: plerunque enim accidit, vt cùm Superiores, quidquam de corporis austeritatibus mihi minuendum præciperent, nimis proprio sensui inhæretem; meámque sententiam, velut ad Regulæ obseruantiam potiorem, haud proteruè tamen, Superioris iudicio præferrem. In his, quanquam obedientiæ præcepto satisfacerem; integrè tamen Superioris mentem non implebam: cùm Superiores, facilè sensui meo indulgentes, res iuxta mentis meæ placita fieri acquiescerent. Porrò hæc sola causa fuit; quæ Cælestis beatitudinis aditum mihi hactenus interclusit; iam verò liber, Dei gratia, Cælum conscen-

Post mortem Nosocomij Præfecto apparet.

Dilatam sibi gloriam indicat & causam aperit.

Quanta in futur saeculo sit Dei seueritas, explicat.

do. Subdit Præfectus: Heu me, tam leuis causa, tam seueram pœnam peperit? Districtissima, Frater, ait Bernardus, Dei viuentis Iudicia sunt, nec quicquam inultum abire siunt. Decem, post Reformationem exortam, Fratres, in hac Vmbriæ Prouincia dormierunt; ex his verò octo tantummodò rectà in Cælum, absque vlla Purgatorij pœna ascenderunt, nonus aliquandiu in Purgatoriis pœnis detentus fuit: decimus verò iusto Dei Iudicio damnatus misere in æternum periit. Atque his dictis ad Cælestia se contulit. Hic verò, Frater ille Siluester esse creditur, qui cùm Aquaspartæ Ecclesiam præter communes paupertatis regulas latiùs extendere voluisset, horrendo fine sublatus est, de quo alibi egimus.

Post quintum ab obitu annum, ipsius cerebrum incorruptum cernitur.

Bernardi corpus, vt illius tempestatis mos erat, extra Ecclesiam in Cœmeterio sepultum fuit. At quinto post anno, cùm parato intra Ecclesiam pro Fratribus sepulchro, illius corpus exhumatum esset, vt in nouum sepulchrum transferretur; cerebrum in ipsius capite ita sanum, & integrum repertum fuit; perinde, ac si ille adhuc inter viuos existeret: quod cùm, ob contrarias loci qualitates, qui imbribus, ac Solis ardoribus expositus erat, ac proinde faciliùs condita putrefaceret; tum etiam propter diuturni temporis moras, quibus cæteris corporis partibus exesis, celeriùs cerebrum corrumpi debuerat, non nisi Dei miraculo adscribi posset. Fratres, diuinam, in Viro Dei, virtutem venerari cœperunt; qui militem suum, quem tempestiuè ad spiritualem Religionis militiam vocauerat, post breue certamen, hostium victorem, ac triumphatorem coronauerat. XXXI.

ANNVS CHRISTI. PAVL. III. CAR. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1548. 14. 30. 24.

I. SERAPHICI Capucinorum Gregis caulam, Bernardinus Generalis, vigilantissimi Pastoris instar, circuibat: perennésque excubias seruans, crediras oues à Tartareorum Luporum rabie incolumes tueri; Gregémque sartumtectum, integrúmque Deo vendicare, omni studio inuigilabat. Cùm vt omnem in eo munere operam præstaret, hoc anno millesimo quingentesimo quadragesimo octauo, pastoralem quandam Epistolam ad vniuersos Congregationis Fratres transmitrit; qua præcipua illis Seraphicæ Religionis fundamenta commendat; & quænam veræ, ac legitimæ Seraphici Gregis oues sint, atque à Lupis, qui interdum sub ouina pelle inter oues versantur; qua ratione, quóve discrimine discerni debeant, sapientissimè ostendit. Cuius tenor est, qui sequitur. *Bernardinus Astensis Generalis Epistolam ad Fratres scribit.*

VENERANDIS, AC DILECTIS IN CHRISTO Patribus, Fratribus, ac Filijs Fr. Bernardinus Astensis Generalis (licèt immeritus) plurimam in Domino salutem.

II. *GAVDETE semper in Domino Fratres, (Vos Apostoli verbis alloquor) Iterum dico, gaudete: Dominus enim propè est; cui proculdubio cura est de nobis. Quemadmodum pretiosæ vestes corporis ornamenta sunt, quæ illud magis decorum, ac venustum reddunt: sic cælestes virtutes præclara quædam animi indumenta censentur; quibus ornati, & illustriores reddimur, & Deo grati efficimur. Etenim sicut oriens Sol, totum Cælum radijs illustrat; eodem modo etiam virtutes, postea quam hominis mentem penetrauerint; suis eam radijs, ac fulgoribus lucidissimam præstant. Virtute Fratres, nulla res pulchrior, nulla honestior, constantior nulla. Pulchritudo enim vel valetudine perit, vel tempore flaccescit. Opes vitiorũ sunt potiùs, quàm integritatis ministræ. Voluptates, cæteraque corporis, vel animi delectationes, præter virtutem, tam leues, ac instantaneæ sunt: vt fumo citiùs euanescant. Virtutis autem possessio, quum ea mentibus coaluerit, sola consenescit, sola constans, & stabilis est, nunquam perit: diuitiis omnibus potior, omni voluptate delectabilior: cui nulla rerum pulchritudo, nulla venustas, nulla gloria comparari potest. Ea siquidem diuinum, ac Deo similem hominem reddit, atque in tantam apud Deum dignitatem euehit: vt cæleste illi imperium, ac coronam paret.* *Ad Philip. 4.* *Bernardini Generalis Epistola.* *Virtutis laudes enarrantur.*

III. *Inter has verò cùm principem locum Charitas obtineat: quam Apostolus definit de corde puro, & conscientia non ficta: hæc nos Deum, Fratres mei, super omnia diligere, hæc illi per omnia obtemperare: & quandoquidem (vt Gregorius ait) Probatio amoris exhibitio est operis, hæc integram, ac perfectam Deo Regulæ obseruantiam, quam semel deuouimus, reddere docet. Neque enim, absque Regulæ obseruantia, Charitas esse potest, quæ omnem tum diuinæ, tum Seraphicæ legis obseruantiã complectitur. Quapropter Fratres, diligenter obseruate eos, qui ita ambulant, vt ve-* *Charitatis virtus quàm omnibus necessaria.*

ram cum Deo, & cùm Fratribus semper charitatem seruent, horum studia, ac conuersationem sequimini. Hi enim ex Deo nati, atque à B.P.Francisco rursus geniti, diuinæ Filiationis, ac natiuitatis in seipsis testimonium gerunt. Sunt enim inter Fratres nonnulli, vaniloqui, ac illusores, qui se charitatem habere simulant; & cùm omnem in se charitatis Spiritum extinxerint, illius se Discipulos, ac Apostolos iactãt, quos omni studio deuitari oportet. Hi namque sunt lupi rapaces, de quibus Saluator in Euangelio loquitur, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium: veruntamen ex fructibus eorum cognoscetis eos. Atque vt quo signo veri charitatis, ac Regularis Obseruantiæ æmulatores à falsis dignosci queant; facilè vobis manifestum sit: Hæc perpendite.

Charitatem simulates suggillantur.

IV. *Primùm, cùm Fratrem Capucinum videritis, in oratione assiduum, Chori, & Cellæ amicum, vaniloquia fugientem, charitatis officia cuilibet, absque discrimine, lubentissimè impendentem, sanctæ Paupertatis studiosum, non cupidum, non litigiosum, non Superioribus reluctantem; sed humilitati studentem, maioribus obtemperantem, nullaq; dura, & aspera refugientem, perfectum deniq; Regularis Obseruantiæ æmulatorem: hunc verum Fratrem Minorem Capucinum, legitimùmque B. P. Francisci Filium, integro diuinæ charitatis charactere insignitum, agnoscite; his enim argumentis se perfectum Regulæ cultorem esse probat.*

Vera Charitatis signa explicantur.

V. *At verò, si Fratrem, qui Capucinus nuncupatur, in orando negligentiorem se gerere, fugiendæ orationis ansam vltrò captare, vaniloquiis, ac scurrilitatibus incumbere, otio indulgere, charitatis officia subterfugere, mulierum colloquiis, ac familiaritate delectari; rerum copia abundare; circumcellionem, garrulum, murmuratorem, susurronem se passim exhibere; cum Superioribus contendere, cum nemine pacem habere, carnis curam in desideriis perficere, sensuum voluptates prosequi; paupertatem, ac penuriam refugere: lata denique in omnibus via ambulare, conspexeritis: ab eo angue peiùs cauete. Hic enim nomine tenus, ac nuncupatiuè duntaxat Capucinus est: reuera tamen Religionis pestis, qui sua tabe cæteros inficit. Cumque bonorum vitam sub ementito nomine, ac despectis vestibus, iniquis moribus premat; charitatem nihilominus, paupertatem, ac cæteras virtutes quasi proprias extollit; Hi sunt, de quibus ait Apostolus, Inimici Crucis Christi, quorum finis interitus, qui veram in seipsis, atque in aliis charitatem iugulantes, Religionis cultum apud homines ostentant: non vt mente, sed veste tantummodò, Religionis Filiis copulentur; cùm tamen ipsi Religionis perduelles sint, atque animarum interfectores.*

Ficta Charitas cauenda.

VI. *Altera porrò virtus, Religioni cum primis cognata, est. Altissima Paupertas, quæ Regni cælestis nos heredes instituit. Hæc quidem, vt docet Beatus Pater Franciscus, inopes nos rebus facit, sed virtutibus ditat. Fœcundus est, mihi credite, Fratres, ager pauperum, qui centuplum quàm satum fuerit, reddit, atque insuper vitam æternam erogat. Semper diues est altissima Paupertas, neque indigentiam metuit; cui donatum est, in omnium rerum Domino vniuersa possidere. Quid inopiam timet; qui Deum Cœli, & Terræ sollicitum sui curatorem habet? Iacta, (inquit Regius Vates) super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. O quanta Beatitudo, Fratres, nutritiam Dei*

Paupertas Minorum omnia possidet.

sollicitu

sollicitudinem sibi vendicare? Quid de victu crastino cogitamus? Respicite (inquit Dominus) volatilia Cæli; quoniam non serunt, neque metunt: neque congregant in horrea, & Pater noster cælestis pascit illa. Aut quid de veste solliciti sumus? Considerate lilia agri quomodò erescunt, non laborant, neque nent. Quòd si fœnum agri, quod hodie quidem est, cras verò in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quantò magis nos? Fœlix omninò paupertas, quæ curis omnibus exuta, nihil præter Deum quærit: in quo omnem suorum bonorum summam collocat. Hæc, Fratres, auidissimè à nobis amplectenda, hac tenenda est: vt in Dei nos quoque possessionem transferat.

Math. 6.

Felix paupertas asseritur, quæ nihil præter Deum possidet.

VII. *Qui igitur apud nos, à rerum omnium temporalium amore semoti, altissimæ, atque Euangelicæ huius paupertatis virtutem ex animo diligunt: rerum egestate, ac penuria delectantur, à superuacaneis abhorrēt, habitu, corda, femoralibus contenti, nihil præter hæc quærunt, vilia amant: despectos habitus, despecta cingula, despecta sandalia, despecta denique omnia sibi eligunt: pauperculis habitationibus, communioribus cibis, mensæ tenuitate, atque arcto rerum vsu gaudent; nec tamen alios iudicant, aut contemnunt, aut pro paupertate rixantur, sed in spiritu humilitatis, pacem cum omnibus seruant. Hos, Fratres mei, velut altissimæ paupertatis filios suspicite: hos veros Dei pauperes agnoscite. Hi enim sunt præclara Religionis nostræ lumina, ac deliciæ: hi Capucinorum decus, & gloria, à quibus Dei Ecclesia plurimùm illustratur.*

Verè Paupertatis argumenta declarantur.

VIII. *Contrà verò, si alij fuerint sanctissimæ Paupertatis osores, qui vana, ac superflua quamplurima affectent, qui munuscula dare, & accipere gaudeant: qui curiosis delectētur; qui molliores habitus, molliores tunicas, molliorē lectū, molliores lodices, molliores puluinos, mollia tandē omnia sibi sollicitè quærāt: atq; ab asperis abhorreāt: qui lautiores mensas ament, qui de ciborum qualitate, aut quātitate sæpè obmurmurent; qui locorum amplitudine, ac curiositate oblectentur: qui in Monasteriis ædificandis, non paupertatem, sed vel commodum, vel curiositatem sectentur; qui in domesticæ, atque Ecclesiasticæ supellectilis vsu, in quo Paupertas elucere debet, copiam, vbertatem, pretiositatem, aut quæ à simplicitate dissentanea sunt, sub specioso diuini cultus titulo conquirant; qui rerum prouisionibus exultent, qui denique ita pauperes haberi volunt, vt nihil illis, vel ad necessitatem, vel ad corporis commodum desit. Horum, Fratres mei, fugite consortia: neque vlla vobis cum illis, præterquam charitatis commercia sint: lues enim paupertatis sunt, qui tum ore, tum facto venenum gestant, quo bonos corrumpunt, paupertatem interimunt, ac Religioni tenebras offundunt.*

Ficta Paupertas quàm fugienda.

Falsi Pauperes suggillantur.

IX. *Cùm itaque Capucinum Fratrem, sanctissimam Paupertatem contemnere, ac nullo ipsius zelo affici, perspexeritis; æquum sanè est, vt & ipsius orationem, & virtutes, & vitæ conuersationem suspectam habeatis. Tales enim quamplurimos vidimus; qui cùm multis virtutibus florerent, vix sanctam à se paupertatem abiecerunt; mox omni virtute expoliati, turpissimè prolapsi sunt, seque in perditionis viam præcipites dederunt. Quamobrem qui Deo placere, ac tuta via in Religione incedere cupiunt; sanctissimam Paupertatem, tanquam viæ ducem, ac firmissimum Religionis fundamentum amplectantur; sine quo, nec ipsa*

Paupertatem negligentes in omnia vitia prolapsi.

ipsa Religio stare potest. Sicut enim effosso domus fundamento, eam prorsus ruere necesse est: ita qui paupertatem à Minorum Religione auellunt; Religionem ipsam ad casum prouocant: quare horrendum iis iudicium imminet, qui relaxationes in paupertatem inuehunt; eamque in seipsis trucidantes, quantùm in ipsis est, Religionem ad interitum rapiunt. Hi namque cum non B. P. Francisci, sed Fr. Eliæ Filij sint, Christi paupertatis hostes, ac Religionis destructores, nullam in Dei Regno hæreditatem sibi vendicant.

Charitas, & Paupertas præcipua Religionis fundamenta.

Quapropter, dilectissimi Fratres, vos omnes in Domino hortor, ac moneo: vt omni studio, ac sollicitudine feruentissimæ orationi instantes, cælestes virtutes, ac potissimùm charitatem, ac paupertatem, quæ duo præcipua nostræ Religionis fundamenta, & veri Fratris Minoris Capucini ornamenta sunt, à Deo assequi omni studio contendatis. Hæc enim si vobiscum adsint, non vacuos, aut sine fructu, vos in Religionis vinea constituent: sed abundè vobis introitum in æternum Regnum Christi Saluatoris nostri ministrabunt. Deus autem, & Pater Domini nostri Iesu Christi benedicat vos omni benedictione in Cælestibus, in Christo, cui honor, & gloria. Valete. Datum in Conuentu Castri Ioannis die 6. Iunij 1548. X.

Hoc modo pius Generalis, tum verbo, tum scripto, ac præsertim illustrissimis vitæ exemplis, instar aquilæ super pullos volitans, filiosque ad perfectam Regulæ obseruanriam prouocans, illos ad perpetuas gloriæ coronas parabat: quibus hoc anno, tres inter alios illustriores Regulæ cultores, à Deo donari fuêre. XI.

Ex his primus fuit Fr. Antonius Cyrnæus, Sacerdos; qui cùm decem, & octo annorum spatio, Deo in Capucinorum Religione perfectè famulatus esset, hoc anno in Conuentu Montis Casalis, terræ corpus, animam verò Deo reddit: cuius vitam à Deo quamplurimis miraculis illustratam, haud silētio prætereundam duxi. XII.

FRATRIS ANTONII CYRNAEI Vita, & Gesta.

Fr. Antonius Cyrnæus ex Clarenorum Familia ad Capucinos migrat.

ANTONIVS igitur, è Corsica, Maris Mediterranei Insula, orlundus; atque in Grammaticæ rudimentis instructus: cum Insulam intestinis odiis, ac inimicitiis discissam cerneret, adolescente adhuc ætate, Romam profectus; ibi secum, de fugiendis sæculi periculis, consilium iniit: quapropter in Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur, Ordine conscriptus, in eo, aliquot annos, magna cum virtutum laude transegit. Verùm cùm ad duriora pro Christo toleranda, ardentiori Spiritus sancti flamma succenderetur; hinc ad Reformatam S. Frācisci Familiam, quæ Clarenorum tunc appellabatur, transmigrat: quæ deinde simul cum Amadæorum Congregatione sub Pio V. Pont. Max. in Obseruantium Ordinē desiit. Hic nouus S.P. Francisci discipulus, plurimum in virtutibus, ac præsertim in vitæ austeritate profecit, donec exorta Capucinorū Reformatione, eorūq; nomine, atq; asperrimæ vitæ instituto, vbique per Ordinē diffuso, Antonius austerioris vitæ, ac perfectioris obseruantiæ studio accensus, ad eos se contulit; atque à Ludouico Forosempronia no anno 1530. Capucinorum numero adscriptus fuit. XIII.

Planè admiratione digna sunt, quæ sanctus hic Vir, cumprimùm ad Capucinos accessit, præter communes Religionis leges, ac cæterorum vsum Deo, vt creditur, Auctore præstitit. Cùm enim Euangelica illa Christi XIV.

verba

verba apud se perpenderet: *Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, adhuc autem, & animam suam, non potest meus esse discipulus.* Hoc cælesti edicto perculsus, tanto cœpit in proprium corpus, quod spiritui inimicum esse haud ignorabat, odio exardescere: vt omnem in illud aciem dirigere, idque ad extremũ vsque spiritũ persequi studuerit Quapropter, ne illud mollibus fortiùs ad pugnandum animaretur; graui primùm loricæ ferreæ pondere, quam nudis membris, per aliquot annorum spatia diu noctuque adhærentem tulit, hostem edomare exorsus est: verùm cùm ea humaniùs, quàm bellum exigeret, se hostem excipere existimaret; Cilicium ex equinis pilis, vsque ad medium tonsis, confectum, quò magis eorum aculeis perfoderetur, hostisque superbiam frangeret, ac lasciuiam cohiberet, eidem parat. At ne hoc quidem contentus: cùm inimicum, adhuc pugnantem, duriùs excruciare cuperet secundum ex rudi cannabi, duris vndique nodis, qui carnem suis aculeis fodinarent, intexrum componit: quo domesticum hostem acerbiùs diuexare cœpit. Tertiũ postremò, biennio antequam ex humanis excederet, cùm iam annum septuagesimum tertium ageret; ex suilla cute, villis ferè vsque ad ima abrasis, longè alijs horribilius sibi comparat; quo acrius in familiarem aduersarium, eo tempore insurgeret, quo celeriùs ad victoriam properabat. Luc. 14. *Ipsius vitæ austeritas prorsus admiranda.* *Quibus Ciliciis carnem edomaret.*

XV. Hoc igitur primùm belli genere, Antonius, carnem, velut intestinum hostem aggressus, aliud quoque eodem tempore; ne belli inducias illi indulgeret, quibus aduersùs eum vires, & copias instauraret, durum, atroxque excitauit. Ita enim quotidianam cibi, ac potus illi annonam intercepit: vt omnem prorsus in ipso exordio, præter panem, & aquam, ventri escam subtraheret. Magis verò incalescente ad austeritatem animo; cùm Hilarionis, Macharij, ac priscorum Anachoretarum ieiunia propiùs imitari vellet: à pane abstinens, quinque duntaxat vel ficuum, vel mollium fabarum, vel alterius generis leguminum vncias, vnicùmque aquæ calicem sibi, in qualibet die, ad cibi, ac potus mensuram præscribit atque hac viuendi forma tandiu vsus est quoad fabis, aut fructibus interdum deficientibus, ad totidem panis vncias quotidianum cibum contraheret. Aetate verò iam ingrauescente, quæ in alijs ieiunia, aut moderare, aut penitus abolere soler, cùm iam septuagesimum annum ageret, nouum quoddam, ac portentosum ieiunij genus colere cœpit: Nam per plures hebdomadæ dies, ab omni cibo, potuque abstinens, vix ter in hebdomada panem, & aquam sibi ad vitæ alimoniam adhibebat. *Incredibilis illius Abstinentia enarratur.*

XVI. Cuncta iam, veteranus miles, carnis consilia, ac bellicas artes, quibus ea spiritum aggredi solet, ipso longo rerum vsu, ac exercitatione assecutus videbatur. Quo fit, vt nihil prorsus rigoris, atque asperitatis prætermitteret, quo hostem eneruaret. Corpus ita nuditate affligebat, vt cùm glacialibus hyemis frigoribus, quæ in Vmbria, vt plurimùm, acriora esse solent, vniuersa rigerent; is solo habitu obsoleto, ac lacero, absque tunica, & pallio, illud obtegeret; non vt frigus depelleret; sed vt nuditatem Religionis habitu honestaret. Cum oculis fœdus pepigerat, vt somni tantum duntaxat caperent, quantum vix naturæ sufficere posse quis existimaret: tres enim non amplius horæ quietæ satis sibi esse videbantur; & cùm necessarius somnus vrgeret, haud molliùs, quàm substratis tabulis, quiescebat. Post tam breue somnum exurgens, sacrasque excubias obseruans, reliquum noctis tempus, totum in oratione, ac diuinarum rerum contemplatione insumebat. Denique vt nihil carius afflictionibus deesset: singulis noctibus, in Dominicæ Passionis memoriam, corpus longa flagellatione castigabat. *Varia illius Corporis Maceratione indicantur.*

XVII. Nouo porrò, hoc tempore, atque a paucis catenus visitato, castigationis genere vsus, semel in anno, tot verberũ ictibus, totum corpus cædebat; quot Dominum in sua flagellatione sustinuisse Sanctorũ reuelationibus traditũ acceperat: qui ad numerũ (vt ferunt) 6666. excreuerũt. Hãc verò flagellationẽ, in qua quinque integras horas impẽdere solitus erat: cùm certo experimento didicisset, tanto tẽporis spatio huc verberũ numerũ expleri, Domini Flagellationẽ appellabat: quę quoniã ab eo ad *Dominicam flagellationẽ per quinque horarum spatia exercet.*

Diabolus flagellationem Dominicam impedire conatur.

Dominicæ Flagellationis memoriam, ac imitationem instituta erat, mirum planè quàm Satanæ inuisa, ac molesta esset: ita vt sæpè Antonio, sub monstruosa specie apparens, eum vi omni impedire, atque ab ea deterrere conaretur. Quod aliis quoque quamplurimis deinde accidit; qui post Antonium, ea sibi vti proposuêre; quos Diabolus variis artibus & terriculamentis aggressus est, ne illam ad finem vsque perducerent. At strenuus Christi Athleta, fortiùs cum hoste dimicans, Dæmonem sibi infestum oratione, ac ingeminata flagellatione fugabat.

Ipsius, in tot vitæ asperitatibus, vultus hilaritas.

XVIII. Inter tot, ac penè incredibiles vitæ asperitates, quibus Antonius aduersùs domesticũ, & acerrimũ hostẽ cominùs pugnabat, Deóque propriũ corpus, velut gratam Sacrificij hostiam, mactabat; illud in eo planè mirabile erat, quòd semper rubicundus, eam in vultu serenitatem, atque hilaritatem ostenderet, quasi inter splendidas epulas, & quotidianas delicias versaretur: quod sanè haud aliundè, quàm à concepto diuini Spiritus æstu, quo intus in animo ardebat; ac velut cœlesti pabulo alebatur, proficisci poterat.

XIX. Hinc frater quidam, Tadæus nomine, Antonio familiaris, cùm eo maximè admiraretur; quo pacto inter tot corporis austeritates is diu viuus, nedum incolumis stare potuisset: aliquando ab eo percontatus fuit, quot annorum spatia in eo vitæ genere traduxisset? Respondit ille: quindecim annos eatenus sibi in Religione elapsos fuisse, ex quo illud viuendi genus instituerat. Veruntamen cùm plurima mentis humilitate præcelleret, statim addidit: At quorsum id à me quæris? Num quasi magnum, aut eximium aliquid exantlauerim? Falleris certè: Nihil meum Frater, agnoscas: sed quæ Dei sunt, Deo redde. Haud ea omnia, quæ nobis magna videntur, magni semper apud Deum æstimari solent: pleraque in Dei statera parui ponderis sunt, quæ apud homines alta, ac sublimia videntur. Si opus, quod ab homine proficiscitur, expendas; illud profectò eatenus bonum censeri debet, quatenus ex Deo est, & ex illius amore, & charitate manat. Quis verò, quantumcumque Deum sibi diligere videatur, ipsius charitatem sibi certò polliceri valet? ex quo ab eo exantlatum opus, bonum, ac Deo gratum esse, sibi abblandiri queat. Tam enim amor sui cuique blandus, ac coniunctus est: vt frequenter se diuini amoris exuuijs contegens, atque in Dei charitatem seipsum transfigurans, eum, qui non est, se esse simulet; ac sub ementita diuinæ charitatis specie, ita opus eludat: vt cùm aurum se Deo obtulisse arbitratur, nihil præter ferramenta protulerit. Quot præterea, aut latentis superbiæ, aut humanæ gloriæ, aut vanæ præsumptionis venena, in ipsas hominis virtutes irrumpunt; quæ cùm illas insana aliqua cupiditate corrumpant, ac vitiosas reddant, à Dei charitate diuellunt? His hominum opera, quantumcumque illustria, ac præclara; cùm morbis affici queant, quæ in ipsis spiritualem charitatis vitam extinguunt: magna profectò haud censenda sunt, quousque Iudex Dominus adueniat, qui & iustitias iudicet, & cuiusque opera cuius ponderis sint, examinet.

Opera sua humilitate extenuat, ac Deo tribuit.

Amor sui interdum in Dei amorem se transfigurat.

Hominum opera, quanti valeant, à Deo iudicanda.

Deo bona opera tribuenda

XX. Hac diuinæ gratiæ, & charitatis incertitudine, Antonius, operum suorum magnitudinem, in omnium oculis deprimere: aliosque ad eos vitiorum anfractus euitandos, quibus bona eorum opera periclitari possent, prouocare studebat: cùm aliàs nihil sibi prorsus in omni virtutum opere tribueret; sed Deo totum adscriberet, qui omnium bonorum fons, & origo est; quique solus, quod bonum est, dat velle, & perficere.

Non necessarijs delectari, quàm perniciosum

Paupertatem, amantissimam B. P. Francisci sponsam, tam seriò Vir Dei æmulabatur; vt nequicquam sibi præter habitum, cingulum, fœmoralia, Regulam, ac Breuiarium, temporali vsu sibi concessa vendicaret: dicereque solitus erat; cætera omnia, quæ minùs necessaria sunt, Fratres non parum à spirituali profectu retardare; ac Purgatorijs pœnis obnoxios reddere. Hæc cùm semel Fratribus collectis proponeret, Frater Bernardinus à Collepetracio, qui officio Prædicator erat, Antonio respondit. Equidem quod ad spiritus profectum spectat, maximè ab iis

cauen

cauendum est, quæ illum, vel impediunt, vel diminuunt. At si de Purgatoriis pœnis agitur: vtinam hæ mihi post mortem ex Dei benignitate obuenirent. Cui Antonius: Nescis Bernardine, inquit, nescis, quid tibi, aut optes, aut petas, & quò te Dei Spiritus vocauerit, etiamnum ignoras: an non ad Euangelicam perfectionem, te Religionis Seraphicæ Professio prouocat? quid verò Purgatorias pœnas expetere, aliud planè est; præterquàm in Euangelicæ perfectionis via, strenuè prosequenda, se negligentiorem declarare? cùm enim veniales peccatorum sordes, eæ sint, quæ dum animam maculant, cælestis Regni illi ingressum prohibent, donec Purgatoriis pœnis abstersæ, & expiatæ fuerint. Qui pœnas sibi Purgatorias optant: ij profectò, vel se horum peccatorum cupiditate adhuc teneri; vel minus ab eorum labe abhorrere ostendunt. Quo fit, vt Euangelicam perfectionem non ea, quaæquum est, animi strenuitate, ac diligentia prosequantur: sed vel ab ea prosequenda desistant, vel ad eam duntaxat negligentiùs tendant; quod Religiosæ professionis vitium est, ac segnioris animi argumentum. *Euangelica perfectio venialium etiã culparum cupiditatem excludit.* *Purgatoria pœna non optanda.*

XXII. At qui in hisce venialibus culpis extirpandis desidiores sunt, quàm Euangelicus status, ac Religionis perfectio ferat; maximè pertimescere debent, ne nimia eorum familiaritate, ad grauiora, ac mortifera peccata pertrahantur; neque dum Purgatorij pœnas non fugiunt, in æternas impingant. Cuncta itaque, Bernardine, tentanda sunt; vt iis omnibus, quæ à perfecta Euangelicæ perfectionis disciplina animum remorantur, obtruncatis; rectà post mortem Cælum conscendere liceat. Hæc Antonius, non ad Bernardini tantummodò, sed ad posteriorum quoque disciplinam grauiter perpendenda admonebat. *Peccata venialia non vitantes, in grauiora impingunt.*

XXIII. Nihil huic Seruo Dei Oratione, ac rerum diuinarum contemplatione, vnquam aut optabilius, aut familiarius fuit: quam ita sibi semper coniunctam habuit; vt cùm ab ea vix diuelli posset, maiorem eum illa diei, ac noctis partem transigeret: Fratrúmque ob id colloquia refugeret: nemora, ac solitaria loca, in quibus Deo liberiùs vacare posset, sollicitè quæreret. Solitudinem namque Deo dicatam: solitariámque vitam cælestis doctrinæ scholam, ac diuinarum artium disciplinam esse nouerat. Quo fit, vt Montis Casalis Conuentum, quòd longiùs ab hominum turba inter nemora delitesceبat, summoperè diligeret; atque vt plurimùm sibi habitandum, Superioribus annuentibus, deligeret. Erga sacra Altaris Mysteria, in quibus præcipua Dei charitas effulget, tam mirè afficiebatur; vt cùm iis quotidiè summa Religione, incumberet: tantu in eorum contemplatione mentis excessu raperetur, vt totum ferè Matutinum tempus, quod illi ex Horis Canonicis supererat; in ea, velut spiritu excedens, vel in Ecclesia, vel interdum in nemore conteereret, quò ardentiùs ad Altare accederet. In hoc, planè ineffabile, diuinæ charitatis opus, dum Perusiæ aliquando, in ipso Conuentus nemore, ardentiùs animum intenderet: Fr. Bernardinus à Collepetracio, qui inter primos virtutum sanctimonia enituit: cùm eò orationis accessisset, Antonium diuino ita spiritu incensum offendit: vt vultum; instar flammei globi præseferret: totusque diuinæ charitatis flammis absorptus, nihil præter hæc verba inclamaret. Iesu, Iesu, Amor meus, gaudium meum. *Solitudo orationis amica ab Antonio quæritur.* *Ardens Antonij facies videtur.*

XXIV. Is porrò, cùm à quodam Fratre aliquando interrogaretur: quo pacto tandiu, nocturno præsertim tempore, Orationi absque somno vacare posset, ita respondit. Dei Seruus, quod in se est, præstare debet; vt Dei dona, quæ omnibus præstò sunt, eum minimè imparatum offendant. Deus enim, qui cordium inspector est; non tam ipsam bonorum operum substantiam, quæ à Deo magis, quàm ab homine manat, quàm pia hominis studia, ac desideria, quæ opus ipsum præcedunt; apud se pondetat. Hinc est illud Vatis: *Desiderium pauperum exaudiuit Dominus: præparationem cordis eorum audiuit auris tua.* Nostrum quidem opus est; Frater charissime, obices, quibus Dei dona, quò minus in nos defluant, impedire possunt, omni studio amouere: ipsaque Dei dona, ardenti quodam mentis desiderio complecti. *Deus magis animi, quàm operis spectat.* *Psalm. 9.*

Ioann. 16.

Oratio ad Dei dona consequenda necessaria.

Verùm nec id satis est: diuina siquidem munera, non desiderantibus tantùm, sed piè, ac sollicitè petentibus dantur: *Petite* (inquit Christus) *& accipietis; quærite, & inuenietis, pulsate, & aperietur vobis.* Petere igitur, quærere, & pulsare, omni cum humilitate, patientia, & animi contentione opus est: vt diuinæ liberalitatis munificentia fruamur. Pater enim ille cælestis, pijs Filiorum suorum lachrymis, atque orationibus delectatur; datque spiritum bonum petentibus se. Quapropter, qui bono aliquo cælesti, quod humano studio minimè assequi potest, se indigere sentit, illud à Deo postulare debet; qui dat affluenter. Quo responso Vir Dei indicare voluit, quæcunque à Deo eatenus beneficia acceperat, ea non tam humana industria, aut diligentia, quàm assidua oratione, à Deo assecutum fuisse.

Quanam ad Contemplationem necessaria.

Post refectionem, eò quòd minùs illi ad orationem aptum tempus videretur; XXV. Psalmos Pœnitentiales, Officiúmque pro Defunctis Deo exoluere solebat. Percunctante verò cuidam, qua via ad rerum diuinarum contemplationem pergendum esset, respondit: Tria, inter alia, homini ad contemplationem potissimùm necessaria esse: Nimirum Abstinentiam, corporis robur, & solitudinem. Duo quidem priora, se à Dei benignitate accepisse: tertium verò needum perfectè assecutum fuisse, affirmabat; ub id maximè, quòd obedientiæ iugo subiaceret: cuius cùm obseruantissimus esset, nihil prorsus absque Superioris imperio agebat; sed nec agendum esse asserebat. Obedientiam enim omnis Religiosi operis salem, & condimentum esse docebat: quam si ab eo tollas, iam illud insulsum, ac Deo minùs gratum esse oportet. Quo fit, vt solitudinis tranquillitati, atque Orationis sacrificio, obedientiam nullo nunquam tempore præferret.

Obedientia Contemplationi præferenda.

Humilitatis virtuti, tanquam omnium virtutum fundamento, iam ab exordio XXVI. tam tenaciter adhæserat: vt ad omnem prorsus ab animo tumorem depellendum, nunquam alijs, aut honore anteferri; aut dignitate præesse voluerit. Nunquam adduci potuit, vt vel Guardianatus, vel alterius gradus eminentiam acceptaret; ratus meliorem, ac tutiorem eorum, qui subsunt, quàm qui præsunt, conditionem existere. Charitate verò adeò erga pauperes flagrabat, vt dum in Conuentu Fulginij degeret, à plerisque diuitibus, vberes eleemosynas, ad alendos pauperes extorqueret: Alijsquoque, qui aduersa valetudine detinebantur, incolumitatem polliceretur; si certam eleemosynæ quantitatem in pauperes erogarent: quam illis, post exolutum pretium, à Deo mox precibus impetrabat: hoc pacto plures ægrotos, diuina virtute, ad corporis, & animi incolumitatem reuocauit. Nihil penitus charitatis, ac officij Vir Dei prætermittebat, quo pauperum inopiam, modis omnibus, subleuaret. Nam cùm cætera illi adminicula deessent, quandoque lanam à Dominis, & Gregum tonsoribus eleemosyna mendicatam accipiens; ex ea egenis pannos absq; pretio conficiendos curabat. Interdum quoq; triticum, siliginem, hordeum, à Ditioribus pauperum nomine emendicans, ex his panem confici, ac pauperibus erogari satagebat. Porrò tam ardenter his charitatis officijs incumbere solitus erat, vt tum ob crebra miracula, quæ ab eo Dei virtute, in hoc genere patrabantur: tum etiam ob præclaras illius virtutes, quæ iam cunctis perspectæ erant, eam sibi apud omnes sanctimoniæ famam comparasset: vt iam non alio, quàm sancti Patris nomine, vulgò passim appellaretur.

Antonius Ægrotos animo, & corpore sanat.

Sanctimoniæ opinione apud omnes celebris.

Tot Antonij virtutes, quibus clarum ipsius nomen, tam apud Deum, quàm XXVII. apud homines, illustris reddebatur: cùm Satanas, perpetuus bonorum omnium hostis, ferre nullo modo posset; iniquum aduersùs illum consilium excogitat, quo vel ipsum prosternat, vel sui saltem nominis apud homines gloriam commaculet. Fulginij, vbi tunc Antonius, in ea Conuentus Familia conscriptus, degebat: cuiusdã Monasterij Moniales, mala apud vulgus fama, haud absq; aliquarum culpa laborabant: quas cùm Antonius ad honestioris vitæ formã reuocare cuperet, facultate à Superiore obtenta, ad Monasteriũ accedit: ac tã serius cũ his cohortationibus agit: totque apud Deum pro iis lachrymas, ac supplicationes fundit; vt quæ culpa aliqua

Moniales mala fama laborantes ad meliorem frugẽ reuocat.

labefactatæ erant, Diabolóque locum dederant, mox macula pœnitentia absterſa, ex animo ad Chriſtum redierint. Id verò inuidus Satan tam iniquè tulit; Vt pronus in Sancti viri famã, Diabolico planè conſilio, cõſpirauerit: Etenim, dum Antonius cũ Socio, in Monialium domo, quę Monaſterio coniuncta eſt: quæque domeſtici Famuli habitationi eo tẽpore deſeruiebat, aliquantiſper quieſcit. Dęmon, Ruſtici forma, & habitu aſſumpto, eò accedit; vtrò ſpectat, ac turbato illos vultu intuens; nõnullaq; inter labia Verba obmurmurans, ab ijs protinus abſcedit: foreſq; externo peſſulo claudit. Mox verò vrbis vicos, & plateas circumiens, vbique inclamat: Heu Ciues, accurrite, feſtinate. En Sacrarũ Virginũ ſtupratores; en qui Monaſterij clauſtra violarunt; en publici honoris prædones. Iã nunc in Monialiũ domo occluſi latent: quid cunctamini? eia in domum irrumpite: apprehẽdite, rapite, morte mulctate. His Satan vocibus quidem, verùm multò magis Tartareis ignibus Ciuium animos inflammans, eos ad tumultum concitabat. Vix porrò ea vox in Vrbe audita fuit; cùm agminatim omnes, vt ſacrilegos Conſtupratores teneant, ad Monaſterium concurrunt. Intereà Antonius, qui peſſimam Dæmonis artem haud obſcurè agnouerat, humi proſtratus Dominum cum lachrymis deprecabatur, ne ſeruorum ſuorum famam, Diaboli opera periclitari pateretur. Aberat tunc domo famulus, alijs Monaſterij negotijs occupatus, quum repentè vocem è cælo ſibi imperantem audit. Quid hîc ſtas? Cito, domum reuertere. Ea quidem ille voce obſtupuit, cùm vnde erumperet, ignoraret: verũtamen illi mox obtemperãs, vix medium iter peregerat; cùm totam Vrbem ad Monaſterij domum confluentem; ſatellitiumque eò properantem animaduertit: cui cùm obuiam fieret, tumultuſque ab eo cauſam intelligeret; turbam, ac ſatellitium, ne in domũ irruant, verbis compeſcit; tum domus fores patefaciens; Antonij illis conditionem, ac ſanctimoniam indicat; quorſum eò aduentauerit, quãtumque ſpiritualis vtilitatis ei Monaſterio attulerit, opportunè, ac prudenter aperiens, nullo negotio, excitatas turbas ſedat. Hoc pacto Satanæ opus, Deo Auctore, diſſolutum, in graciles ſpumas abijt, maiorémque Antonio apud omnes gloriam comparauit.

Dæmon Vrbem aduersus Antoniũ concitat.

XXVIII. Rurſus verò Antonius, cùm in eodem Fulginij Cõuentu, Dęmonem iuxta Ciſternam vidiſſet, binas manu vrnas, quibus lympham attingeret, geſtantẽ; eidem ait: Quid hîc agis mala beſtia? Vndenam ſibi tanta huius aquæ ſitis? At Dæmon nullo illi reddito reſponſo, actutùm euanuit. Porrò Vir Sãctus intellexit, duplicem illam vrnam, qua Ciſternæ aquam Dæmon attingere optabat; duplicem amorẽ ſignificare; ſui nimirum, & ſæculi: quẽ Satan Fratribus propinare feſtinabat: vt Deo fonte derelicto, ac viua Regularis obſeruantiæ aqua contempta, ad fœculentas, ac diſſipatas ſui, ac ſæcularium rerum amoris ciſternas accederent.

Antonius Diabolum duabus vrnis aquam attingentem cernit.

XXIX. Interea tam ingẽs vbique, ac Fulginij pręſertim, de Antonij Sãctitate fama percrebuerat; vt qui ægritudine aliqua laborabant, vndique ad eum curandi confugerent: quos ipſe ſigno Crucis in fronte, vel in pectore impreſſo, ab infirmitatibus liberos dimittebat: Hoc modo, quandoquidẽ quamplurimos quoque à Dæmone obſeſſos curabat; horum omnium tam ingens, ac copioſus numerus fuit; vt cùm nulla à noſtris, tot ſignorum, ob multitudinem, ratio habita fuerit, inopes nos illorum copia fecerit, vixque aliquorum memoria ad nos ſuperſtes peruenerit. In his illud, quod de Phyſici Fulginienſis, qui Ioannes ab Interamnia appellabatur, filio narratur, præclarum eſt: Qui vlcere inſanabili laborans, cùm Antonio curandus oblatus fuiſſet: is cumprimùm certam pauperibus eleemoſynam erogandã Patri pręſcripſit; ſigno Crucis conſignatum mox a morbo liberat.

Signo Crucis Aegrotos ſanat.

Vlcere inſanabili laborantem ſigno Crucis curat.

XXX. At illud præclariùs, quod de Proſpero è Veruchiano, Agri Fulginienſis Oppido, monumentis traditũ legitur: qui cùm filiũ, iam per quadriẽnium mẽbris attractum in lecto iacentẽ lugeret: audita ſancti viri fama, conſilióque cũ vxore inito, filiũ ad ipsũ deferẽdũ curãt. Hi cùm primũ ad S. Valẽtini Cõuentũ cũ filio acceſſerũt; in Eccleſię area cõſiſtentes, Sãctũ Virũ obnixè rogãt; vt Crucis ſignum filio adhibeat; ex

Puerum attractum oratione incolumem reddit.

quo

quo certa fide sanitati reddendum sperant. Erant tunc cum Antonio plerique alij Fratres, rei exitũ expectãtes: Antonius verò oculis in Cælũ erectis, cùm aliquantis per orasset; ab iis paululùm diuulsus, Matrem cõpellit, vt puero, quem inter brachia gerebat, humi deposito longiùs ab eo abscedat. At Mater. Heu Pater (inquit) simulatque à me Puer humi depositus fuerit, statim corruet: neque enim is vllo pacto pedibus subniti valet. Cui Antonius: Quid hæsitas Mulier? (inquit) Illic Puerũ in Iesu nomine humi depone, tũ velox ad nos accede. Paret illa: Puerόque è sinu deposito ad Antonium celerius festinat. Puer verò, quasi nullo vnquam morbo laborasset; super pedes stans, ac perfecta membrorum incolumitate fruens, ad Matrem, quæ illum vocabat, lætus citò cucurrit atque in ipsius sinum aduolauit. Id porrò factum, cùm ingentem parentum animis lætitiam peperisset, vix quod cernebant, credere poterant. At Dei miraculo comperto, pro accepto beneficio, mox ante sacram Eucharistiam prostrati, Deo ex animo gratias referunt.

Varijs Morbis laborãtes Crucis signo curat.

Huius Miraculi fama, cùm ad Franciscum à Vega, Fulginiensem Ciuem peruenisset: cui Filius, adhuc Puer, pluribus iam mensibus, graui morbo cruciatus, nullis pharmacis iuuari potuerat: illum ad Virum Dei defert, ab eoque Crucis signaculo muniri postulat: quo signatus, statim a morbo incolumis euadit. Eodem quoque modo, Vincentius Pacinus, qui post hæc Deo dicatus, ac Sacerdotio inunctus fuit; cùm à teneris annis comitiali morbo afflictatus, sæpe Epilepticis symptomatibus corriperetur ad Antonium delatus, Cruce ab eo in capite signatur, protinúsque morbo effugato, conualuit. neque eo amplius diuexatus fuit. XXXI.

Cæco puero lumen restituit.

Inter hæc, cùm Vir Sanctus, ex Agro Perusino, ad MontisCalis Conuentum proficisceretur, contigit; vt in via, haud longè a Phratta Perusina, in quandam Virorum, ac Mulierum turbam incideret: quibus cùm Antonij Sanctimonia haud ignota esset: Puerum, oculorum lumine captum, illi iuxta campestre Sacellum, curandum offerunt. At is Puerum manu apprehensum in Sacellum introducit & cùm ante B. Virginis Imaginem omnes adgeniculari iussisset: iis, vt quinquies Dominicam Orationem, & Angelicam Salutationem recitent, indicit. Interea pro Puero Dominum orans; absoluta oratione, Crucis signum Cæci oculis imprimens, ad eum inquit: Fili, respice in me. Is vero confestim oculos aperiens, in eum lumina intendit. Cui Antonius, Num me clarè vides? Clarissime, Pater, (inquit) te Capucinum Senem, nudipedem, ac corda præcinctum intueor. Da igitur Deo Optimo Maximo gloriam (inquit Antonius). Tum ad Matrem conuersus: En Filium tuum Beatæ Virginis suffragio incolumem, da operam, vt in Deiparæ Virginis pietate educetur; téque illi in ea pietate ducem, & exemplum præbe. Eo miraculo perspecto, mox vniuersi in genua procidentes, immensas Deo, ac B. Virgini gratias personanr. Hoc itidem modo cùm per Agrum Tifernensem iter faceret: Puellæ, quæ oculorum lumine carebat, illius oculos sputo suo liniens, visum restituit. Rursus propè Vrbem Fulginij quædam Caupona erat, quæ Sancti Rochi nuncupabatur. quò cùm aliquando venisset Antonius, puellam quandam Epilepsia laborantem reperit: quam signo Crucis a morbo liberat, atque inde Taberna nominis appellatione mutata, deinceps Fratris Antonij Taberna nuncupari cœpit. Quamplurima alia, ac ferè innumera, Sanctus hic Vir, Deo operante, Miracula edidit. quæ sancta illa antiquorum nostrorum Fratrum humilitas, quæ ab omni fastu, ac honoris cupiditate longè aberat, notanda, aut scriptis exaranda neglexit: hæc verò, quę publica fide, ac fama, testimoniisque fide dignis commendata sunt, minime prætereunda cẽsui: ne dum plus æquo humilitati, ac silentio datur, minùs diuino honori, qui ex Dei Seruis redundat, consularet. XXXII.

Cæcam & Epilepticam signo Crucis sanat.

Cûm igitur Antonius, in hac virtutum palæstra, vsque ad septuagesimum quintum suæ ætatis annum decertasset. ex quibus decem, & octo postremos, in summis vitæ austeritatibus, ac virtutum omniũ studio apud Capucinos cõsumpsit: cælestis Coronæ tẽpore iam appropinquante, in Cõuentu MontisCasalis, acuto laterũ dolore corripitur, quo maxima cum animi patiẽtia tolerato: cùm se ad extremã rerum XXXIII.

omnium

omnium metam properare animaduerteret: diuina Sacramentorum armatura, ad supremam se cum hoste pugnam ineundam, conregendum curat. Inter hæc, quandoquidem nonnihil trepidare visus est; à Fratre quodam interrogatus, quã ob causam timeret? Respondit: haud nouus hic mihi timor est, Frater, Dei enim Iudicia expaueo, qui terribilis est in consiliis, super filios hominum. Adhuc enim; an opera mea Deo placita fuerint, ignoro. Paululùm cùm oculis in Cælum defixis substitisset, protinus exclamare cœpit, O Fratres, verè fœlices. ô terq; quatérq; beati Capucini, qui in Sanctitate, & Iustitia, omnibus diebus suis, Deo famulantur: quot illis Coronas paratas cerno. Interea Fratres, dum ad Pleuritidis dolorem ægroto subleuandum, frequentiùs panniculos, lateri applicandos calefaciunt, casu simul omnes ab Antonio discedunt: quo tempore is à Domino vocatus, ex humanis migrat: quapropter, Fratres, ad Antonium redeuntes Sanctum Virum in strato adgeniculatum, apertísque oculis, perinde ac si vita frueretur, Cælũ intuentó è viuis excessisse cernunt; quẽ omnibus, (vti fieri solet) officiis prosequutũ, omni cũ Religione sepeliũt.

Dei Iudicia extimenda.

Antonius ex humanis migrat.

XXXV. Porrò F. Ioannes Appulus, qui illum ægrotantem curauerat; cùm à viuente adhuc Antonio postulasset; vt eorũ, quæ sibi post obitũ contingerent, certiorẽ quamprimùm redderet: idque is pollicit⁹ fuisset, dũmodò diuina ad illud volũtas accederet, Antonij promissa expectabat. Iam verò quàm profunda, ac tremenda Dei Iudicia sint; quãtoquè cũ mẽtis timore, ac tremore, Dei Seruis in hoc vitę incolatu cõuersandum sit; ex his, quæ modò dicenda sunt, licèt perspicere. Sex enim, post Antonij mortem, mẽses iam elapsi erant; quum Ioanni, Matutino tempore è Cella exeunti, quinque defuncti Fratres, in ipso Cellæ liminè sese conspiciendi offerunt: inter quos prior erat Antonius, secundus Iacobus Hispellensis, trésque alij ex Obseruantium Familia. Porrò Antonius eo adhuc lacero habitu vtebatur, quo illum, Fratres, post mortem indutum, terræ cõdiderant. Illicò Antonius Ioannem consuetis illis inter Fratres verbis, *Aue Maria*, suauiter salutat. Cui Ioannes, eo aspectu lætatus. Benè, inquit, tibi sit Antoni, diu expectate: Quid tandiù aduenrũ distulisti? Vtique (respondit ille) Dei voluntas non fuit, vt citiùs tibi apparerem. Benedictus Deus, subdit Ioannes. Cúmque omnes Cellam ingressi sederẽt, Ioannes Antonium compellat: vt quisnam ipsius status sit; numvè æterna salute fruatur, aperiat. Salutem, (ait Antonius) ex Dei gratia cõsecutus sum: verùm maximo me in damnationis periculo, ob vnicam tantummodò culpam, quam cùm non agnoscerem, nihili faciebam; inuolutum conspexi: Sola Iesu Christi Passio, ac Sanguinis illius virtus, desperatam propè mihi salutem contulêre, ac Purgatoria pœna donarunt; quã nos omnes coniunctim Deo exoluimus. Papæ (ait Ioannes) quid illud criminis fuit? Cui ille. Cùm Fulginij, S. Valentini Conuentu derelicto, nouus S. Iosephi titulo ędificatus esset: Fratres ære alieno opprimebantur: in quo exoluendo, cùm operam meam præstarem; minùs cautè quàm Regulæ puritas, ac Pontificum decreta ferrent; imprudens tamen, in eo me negotio gessi: Culpa quidem mihi ignota fuit, quæ si nota fuisset, ab ea procul dubio abstinuissem. At Diuini Iudicij seueritas, quæ districtè vniuersa ponderat; meámque in agendo temeritatem, & in recta via exquirenda, socordiam metiebatur; haud inultã abire passa fuit. His Ioannes. Væ nobis, inquit, & quis poterit ex nobis saluus fieri? Cui Antonius. Scito, Frater charissime, eos, qui in hoc Religionis exordio, in quo feruor spiritus, ac purior Regulæ Obseruantia viger; Conuentuum ædificationibus haud se miscent; cunctos ferè Cælum, & vt plurimùm, rectà, absque vlla Purgatoria pœna conscendere: qui verò ædificationibus aut pecuniis, non obseruata paupertatis, aut recta Regulæ ratione sese immiscent; omnes ferè in damnationem ruere. Postremò cùm eum Ioannes interrogaret: Num grauiter in Purgatorio cruciaretur; numque diu ibi detinendus esset. Respondit ille, leuem quidem esse pœnam: sed ob diuinæ visionis carentiam illi grauem videri; breui tamen ab ea liberum Dei gratia, ac benignitate futurum. His dictis, Antonius cum Sociis repentè ex ipsius oculis euanuit.

Antonius Ioanni Appulo post mortẽ apparet.

Damnationis periculum narrat.

Cautè in Regula praecepto ambulandum.

Monasteriorum ædificatio periculis plena.

Quis

Diuinorum Iudiciorum seueritas in Antonio expenditur.

Quis ineffabilia hæc Dei Iudicia non stupeat? quibus hominem, post sexaginta annos, in Dei famulatu consumptos, post innumerabiles certaminum triumphos de carne, ac Dæmone reuectos; post tot corporis martyria, vltrò pro Christo perpessa. Virum tot virtutibus clarum, tot Dei donis insignem, tanta sanctitate conspicuum; tot denique miraculis illustrem, post mortem obuolutum, ac penè oppressum cernimus Admirationem verò auget; quo pacto, qui tam arcto diuinæ familiaritatis vinculo, Deo coniungebatur; tantáq; diuinorum donorum copia affluebat; vt Dei sibi in patrandis miraculis virtutem vindicaret: ea luce orbatus esset; vt culpæ illius maculam, animo inhærentem non agnosceret; quo eam dignis lachrymis, ac pœnitentiæ Sacramēto delere posset. Hæc sanè, quæ in Dei iudiciis inexplicabilia censentur, obscuriora sunt; quàm quòd ea ingenio, aut ratione, comprehendi valeant. Id tantùm nobis in re abstrusissima effari liceat: hæc ad posterorum exemplum, Deo permittente, accidisse: vt qui Regulari obseruantiæ student, omnē prorsus ab animo negligentiam, ac temeritatem excutiant. Meminerintque, quibus plus datum est, plus quoque ab iis repetendum esse Neque grandia, ac illust. ia supererogationis opera exantlare, quicquam apud Deum existimationis sibi acquirere, si necessarium Regularis obseruantiæ opus negligatur. XXXV.

Omnis in Regula obseruātia negligentia expellēda

Illud postremò nonnullis admirandum videri posset. Cùm enim post Antonij obitum, multa Deus Opt. Max. Miracula ad illius Reliquias patraret. In quibus illud fuit, quod de Siluestro Biturgiensi ex Ordinis Monumentis accepimus: Cui cùm oculorum lumen paulatim ita intercceptum esset, vt iam nec legere, neque scribere vllo modo valeret: vix Conspicilia, quæ olim Antonio deseruierant, sibi oculis admouit: quum protinus tam clara oculorum lumina assecutus est; vt non modò perspicuè legeret, ac scriberet: sed clariorem, quàm antea, luminum visum receperit; eumq; vsque ad mortem integrum seruauerit. Quo pacto, qui in purgatoriis pœnis, culpæ illius adhuc labem eluebat, miraculis apud homines emicaret? Res quidem planè insueta, haud tamen cuiquam incredibilis videri debet; qui Sanctorum Merita, quibus Deo ex Miraculorū maiestate, gloria accedit, Purgatoriis pœnis, haud quaquam absorberi, vel intercipi non ignorat. At neque à ratione dissentaneum est: vt Deus illos, post mortem, signis, ac miraculis illustret; quibus rametsi, post hanc vitam, nonnihil maculæ Purgatorij pœnis expiandum relictum fuerit: insigni tamen, quandiu vixerunt, sanctimonia apud homines claruērc; quemadmodū de aliis quoque Sanctis à Scriptoribus traditum est. [a] Veneratio namque, quæ Sanctorum Corporibus debetur, purgatoria pœna non tollitur: neque fidelium inuocatio suo vllatenus fine frustratur. Etenim haud aspernanda quorundam sententia [b] est, sanctorum Virorum Animas etiamnum Purgatoriis pœnis obnoxias, quandoquidem charitate erga viuos afficiuntur, pro iis orare, ac iis beneficia impetrare posse. Verùm si aliorum magis sensus placet, qui ab his omnem intercedendi vim auellunt. Cur iis id opinari non liceat: Deum fidelium inuocationem ac vota, ad huiusmodi Sanctos directa, velut sibi oblata suscipere, atque eorum opus, sua benignitate supplere: [c] præsertim cùm Sanctorum quorumcumque inuocatio, ad Deum potissimùm tendat; atque ad ampliorem ipsius gloriam redundet. Discant igitur, qui hæc legunt; & Dei Iudicia metuere, quibus ipsos etiam filios, ac amicos suos perstringit: & illius benignitatem, ac clementiam commendare; qui ipsos quoque, quos redarguit, honoribus prosequitur. XXXVI.

Antonij Conspicilia oculorum lumen restituunt.

Purgatorio Sanctorū Merita non intercipiuntur.

a S Greg. l. 4. Dialog. c. 4. Petr. Dam. Epist de Mir. sui temp.
b Bicl. lect. 58. in Can. Medin. q. 5. de orat. Bellarm. lib. 2. de Purgat. cap. 1. Valen 3. tom din. 6. qu. 2. p. 6.
c D. Thom 22 q. 83. Alens. 4. p. q 9 1. in 4. Nauar. Enc. in Præl. de orat. n. 16 & 29.

Secundus porrò, qui hoc tempore è mortalibus ad Immortales conscendit, Frater quidam Leonardus Augustanus fuit: qui Patre Hæretico, atque opulento natus, cùm sub ipso iuuentutis flore, vt Italiam inuiseret, è Germania discedens, Venetias appulisset: ibi diuino lumine illustratus; atque à Dei gratia maturè præuentus; hæresi abiurata, Catholicā Fidem est amplexus: moxque eo vocante, qui nescit tarda molimina, Mundo valedicens, Capucinorum numero se adiunxit. Pater verò, quum primùm de gemina filij conuersione nuncium accepit; rem præter XXXVII.

F. LEONARDI AVGVSTANI VIT. ET GEST. 1.

omnem

omnem modum molestissimè ferens,propinquos,ac domesticos cum equis, ac copiosa pecunia,expediendos curat,vt filium in Patriam reducant. At Leonardus iis omnibus spretis, fortius in proposito constans ,maluit abiectus esse in Domo Dei, quàm gloriosus in tabernaculis Patris habitare. Quapropter cùm tres in Religione annos exegisset.quibus mirum in modum in omni virtutum genere , ac præsertim in Beatissimæ Virginis,atque vndecim millium Virginum cultu,quem ab ipso suæ conuersionis exordio,summa pietate,sibi prosequendum statuit, cum primis profecit. Quarto Religionis anno in supremum morbum incidit,quo probata ipsius patientia,Sacramentisque summa cum deuotione susceptis ; cùm , circumstante Fratrum corona,iam ad vitæ finem properaret,repentè animo exhilaratus, adstantes his vocibus compellat. Eia, Fratres,date huic Beatæ Societati locum. An non gloriosam Virginem Dei Matrem,cum turba Virginum appropinquantem cernitis? Protinusque Hymnum,*Te Deum laudamus* decantans,necdum illud expleuerat; cùm Dei laudes adhuc in ore versans,candidissimum Deo Spiritum reddidit;atque inter purissimos illos Virginum Choros,æthera conscendit.

Ante Obitum B.Virginis præsens potitur.

XXXVIII. Hoc quoque modo & tertius,Fr. Vincentius à Colleario Laicus,ex Vmbriæ Prouincia, hoc anno in Conuentu Spoleti ad Superos euolat : qui cùm plures annos in maxima vitæ puritate,ac virtutum laude in Religione transegisset;morti proximus,cùm Fratres cum iam iam animam efflaturum crederent;repente in lecto adgeniculans, brachia in modum amplexus cœpit extendere;atque adstantibus Fratribus dicere : En Virginem Beatissimam;en venientem Cæli Reginam. Tum manus extendens,quasi aliquem amplexaretur ; maxima lætitiæ signa edebat : inter hæc Vincentius animam exultans Deo reddit , & inter Beatæ Virginis amplexus expirat.

F. VINCENTII A COLLEARIO. Vita,& gesta.

B. Virginem Mariam in morte videt.

XXXIX. His & quartus accedat,Iacobus Florentinus , qui in Genuensi Vrbe : cùm primùm Fratres ex Hospitali S.Columbani Domo ad S.Barnabæ Ædem transmigrarunt ; primus illius Conuentus Guardianus creatur. Vir Angelicus planè fuit,mansuetissimus,humilitatisque ita studiosus,vt quanquam Guardianus esset,vilia quæque domus officia præstare haud vereretur. Austeritatis amicus, parcissimè cibo vtebatur . cumque hispidi panni,quibus ad Triremes damnati indui consueuêre; quibusque ea Prouincia,vt plurimùm vti solet, illius austeritati haud sufficerent: intextis funiculis , totam interiorem habitus partem contegebat , vt ea asperitate; velut Cilicio,carnem domaret. Has,ac plerasque alias corporis afflictiones , quas setiò ac secreto exercebat , dum assidua oratione, ac cælestium rerum contemplatione,cui plurimùm addictus erat , suaues reddit , bonis operibus plenus, in Conuentu Astensi deuotissimo fine in Domino quiescit.

F. IACOBI FLORENTINI. Vita, & gesta.

XL. Hoc anno admirabilis Dei erga Fratres prouidentia enituit. Cùm enim in Prouincia S. Angeli, iam Conuentus S.Ioannis Rotundi,duorum ferè milliarium spatio longe ab Oppido,fundamenta iacta essent, tam alta e Cœlo nix cecidit:vt Ecclesiæ,ac Conuentus foribus niue obstructis,nulla Eleemosynario via pateret, qua Fratrum necessitati prouidere posset. Iam panis , ac legumina omnia consumpta fuerant; neque vlla humani subsidij spes illis relicta erat:cùm eis ad diuinam opem confugientibus,quatuor Iuuenes, aspectu decori, sub Vesperum Conuentus Tintinnabulum pulsant:ex quibus alter panes , alter vinum , tertius , & quartus varia obsoniorum genera ferebant. Hi cùm omnibus ignoti essent , a Ianitore interrogantur , vnde, & cuius pietate , hæc illis benedictio obuenirer. Cui illi : Deo , inquiunt , gratias agite , qui suos in necessitate non deserit : cumque hæc dixissent,confestim abeunt. Nonnullis igitur die elapsis , mirabantur Oppidani consuetæ mendicationis dies à Fratribus præteriri : quamobrem suspicati ne ob niuis copiam intercepti, victus egestate laborarent , aliquos destinant, qui prærupta niue ad Conuentum pertingant. Ab his cùm Fratres de vicinis interrogarentur respondent ; se diebus quidem elapsis ad summam

Diuina erga Fratres Prouidentia, Miraculo ostenditur.

victus inopiam, ob plurimam niuem, qua à mendicatione exterrebantur, deuenisse. Veruntamen quatuor Virorum pietate, qui in summa rerum egestate illis vitæ necessaria ministrauerant, omnia apud eos abundare. Redeunt illi, factum Proceribus renunciant, diligentissimaq; apud eos Inquisitio fit; quinam ex Oppido Capucinis eo tempore annonam attulerit: cùmq; nullus prorsus illius eleemosynæ Auctor apud eos inueniretur; neq; aliunde ex aliis Oppidis, qui à Conuentu longè distabant, ea illis suppetere potuisset: tunc primùm eam Cælestem liberalitatem fuisse, ab Angelis hominum specie contectis, in eos collatam agnoscunt. Quapropter lege inter eos sancita, deinceps statuunt: vt cùm nix altitudine palmum excederet, mox ex publica Oppidi annona, vitæ necessaria Capucinis Fratribus administrarentur.

Pleraq; sanctissimi Nominis IESV miracula narrantur.

Hoc tempore Virtus Sanctissimi Nominis I E S V, quæ post S. Bernardini tempora, paulatim ex hominum memoria excidisse videbatur; magno signorum splendore, apud Capucinos reflorescere visa est: qui, cùm ægrotos inuisentes, illud in chartula impressum iis gestandum præberent; eosq; ad tanti nominis venerationem compellentes, in spem incolumitatis attollerent, illis Christi verbis, *In Nomine meo Dæmonia eycient, linguis loquentur nouis, serpentes tollent, & si mortiferum quid biberint non eis nocebit, super ægros manus imponent, & benè habebunt.* Innumera propè, illius virtute, miracula fiebant. Inter hæc nonnulla hoc tempore patrata recensentur. Annibal quidam Perinus in Hidruntina Prouincia, diu febre, aliisq; corporis languoribus laborauerat; cùm Fr. Augustinus à Mesapia, qui Vicarij Prouincialis in ea Prouincia munere fungebatur; oblatum illi Nomen I E S V, chartula impressum; cùm priùs ægroti animum, ad ipsius virtutem implorandam excitasset, ipsius collo appendit. Vix autem ægrotus sanctissimum Nomen accepit; cùm à febre, ac cæteris infirmitatibus liber, è strato prosiliit: atque vt ea repentina incolumitas non aliunde, quàm ex huius potentissimi Nominis virtute, in eum emanasse cunctis innotesceret; cōtigit, vt germanus Annibalis Frater, eodem paulò post, quo ipse, morbo corriperetur: in quem cùm is illud IESV Nomen à se sublatum transtulisset, Frater quidem eo accepto conualuit; at is cùm primùm eo caruit, in eundem morbum recidit; neq; ab eo liberari vnquam potuit, quoad aliud sibi à Fratribus bus impetrauerit. XLI.

Marc 16.

Nomen Iesu Febrim, aliasq; que infirmitates curat.

A quartana febre liberat.

Ioannes Baptista Cesanus, cùm Hostuni, eodem tempore, cum vxore quartana febre laboraret, à F. Stephano Miletano Concionatore Capucino, vt ad sanctissimi Nominis IESV præsidium confugiant, excitantur: à quo cùm vnicum Nomen IESV impressum, dum eos ipse febris horror inuaderet, accepissent; illud sibi successiuè adhibentes, statim à febre conualescunt. XLII.

Fratrem ab Angina curat.

Eodem modo F. Franciscus à Latercia Capucinus, qui nomen I E S V singulari quodam cultu, ac veneratione prosequebatur; cùm aliquando angina correptus, maximo in vitæ discrimine versaretur: haud aliud sibi remedium adhibere voluit, quàm quòd nomen IESV sibi collo alligauit: cuius virtute protinus à morbo liberatus fuit. Hinc tam in Hidruntina, quàm in cæteris Ordinis Prouinciis; I E S V Nominis Religio, tam longè latéq; diffundi cœpit; vt quamplurimà vtriusq; sexus hominum millia, à variis languoribus, diuina ipsius virtute, sanata fuerint. XLIII.

ANNUS CHRISTI. 1549. PAULI III. 15. CAR. V. IMP. 31. RELIG. CAPUC. 25.

I. TRIENNIUM Pastoralis muneris, Bernardinus Astensis, summa vigilãtia, & maxima cũ Religionis gloria, Regularisq; Obseruantiæ splẽdore, in Generalatu expleuerat: quũ hoc anno, qui millesimus quingentesimus supra quadragesimum nonum est, septimum Generale Capitulum Neapoli conuocat: in quo cùm à laboribus paululum respirare, & optatæ mentis quieti vacare summoperè expeteret, plurima excusationum capita, coram Parrum consessu, omni qua potest, efficacia profert; quibus se ab istius oneris molestiis liberari postulat. At Capituli Patres cũ ipsius administrationẽ Religioni vtilissimã, ac prupemodũ necessariã cernerent: minùs quidem ipsius quieti, magis verò totius Congregationis commodo consulendum iudicant: quare omnibus illius argumentis, quibus se ab huiusmodi officij laboribus excusare tentauerat, meliori ratione, ac publicæ vtilitatis commodo reiectis, rursus in Generalatus munere confirmant. Bernardinus verò, cùm diuinam voluntatem studiis suis reluctantem intelligeret, iterum oneri dat manus, ac, graui licet, ponderi humeros supponit.

Septimum Generale Capitulum Neapoli conuocatur.

Capituli Generalis decreta.

II. In hoc Generali Capitulo, nonnulla prioribus Ordinis Constitutionibus addita fuêre: quæ, & temporum prudentia, ac rerum experientia necessaria esse docuit.

III. In his primum est. Quòd ad Generale Capitulum tot ex qualibet Prouincia Custodes conueniant, quot in ea Prouincia Custodiæ numerantur, dummodò quinque Custodum numerum non excedant; nec tribus pauciores sint: ijq; à Capitulo omnium votis eligantur.

IV. 2. Quòd in qualibet Prouincia, per secretum scrutinium, Custos in Capitulo Prouinciali, communibus Vocalium suffragiis eligatur, qui Vicarij Prouincialis culpas in administratiune admissas, ad Generale Capitulum deferat: ac Custos Custodum nuncupetur.

V. 3. Qui è sæculo, ad nostram Congregationem accedunt, Guardiani dignitatem non obtineant, nisi quintum in Religione annum absoluerint. Regulares verò, nisi post exactum à probatione annum, voce actiua, & passiua non fruantur: nisi fortè in vtrisq; à Generali Vicario iusta de causa dispensatum fuerit.

VI. 4. In electione Discretorum localium, vltra quinq; scrutinia minimè procedatur. Quintum verò scrutinium, adnotatis eorum nominibus, qui suffragia dant, & & accipiunt; nec non suffragiorum, quæ cuiq; obtigerunt, numero exarato, optimè occlusum, ac obfirmatum ad Prouincialem Vicarium mittatur, qui nimium pertinaces, ac sensui suo inhærentes puniat.

VII. 5. Fratres nullas ad tertium S. P. Francisci Ordinem Fœminas recipiant, quæ per quadraginta annorum spatium, vitæ probitate, ac boni nominis fama apud omnes se commendabiles non reddiderint: eoque semper excepto, quòd illarum Confessiones non audiant. Eadem quoq; capita, præter primum in Virorum receptione obseruent.

VIII. 6. Si Guardianus alicuius Conuentus, integro ante Capitulum Prouinciale mense, è viuis decesserit; Vicarius Prouincialis de duorum Definitorum consensu alterum eligat: sin minus temporis intercesserit; Vicarius tantùm illius loco, vsque ad Capitulum, in Conuentu substituatur.

IX. 7. Quòd nullus Fratrum, absque Vicarij Generalis licentia, sæcularium quorumcunq; confessiunes audire præsumat: nisi extremæ necessitatis casus vrgeat; atque à Parocho facultatem habeat.

8. Quòd quum Generalia, aut Prouincialia Capitula celebrantur; nulla præterquam rerum necessariarum prouisio fiat: nec vllus Clericali Militiæ adscribatur, nisi apposité legere nouerit; Laiciq; nullos omnino libros, præterquam Regulam habeant. X.

His ita constitutis, ac solutis Comitiis: summa Dei benignitas, quæ Bernardinum ad Religionis opus vocauerat; baud illi ad laborum solatium defuit. Nam dic Portiunculæ instante; cùm is Assisium proficisci decreuisset, sibique Fratrem Bernardinum à Collepetracio, qui eo tempore in Vmbriæ Prouincia Vicarij Prouincialis munus administrabat, Socium adiungere optaret: fortè accidit, vt eum in lecto iacentem, & graui febre ægrotantem inueniret; ad quem accedens, inquit: Quid hîc Bernardine agis? An ignoras, quòd ad Portiunculæ festum celebrandum, Assisium maturè mecum profecturus sis? Iam si lubet, febri huic tuæ impetabo, vt te liberum sinat, quò mecum progredi queas? Cui Bernardinus, nihil, inquit, mihi iucundius Pater, fugiat te imperante febris, euadat, erumpat, perpetuò exulet; vt te liber sequi valeam. Bernardinus verò Generalis, IESV Nomine inuocato, cùm illum in fronte, Cruce consignasset, protinus effugata febre, incolumem reddidit: nonnulla duntaxat corpori imbecillitate relicta, qua vno, vel altero die instaurata, qui nuper ægrotabat, Generalem suum valens, & iucolumis Assisium prosequitur.

Bernardinus Astensis signo Crucis febrem fugat.

Id quoq; Bernardini Generalis animum magnoperè solabatur; quòd Religionem hoc tempore, & numero exerescere, & virtutibus lucere, & Regularis Obseruantiæ studio efflorescere, & tandem auctoritate, atque existimatione apud homines plurimùm augeri perspiceret. Quo fiebat, vt & Ochini memoria iam planè apud homines extincta, ac præternæ tempestatis nebulæ, nouo Religionis splendore, vndiq; expulsæ viderentur; diuinumq; illud Vatis Oraculum in ea impletum esset: *Ad punctum in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parumper à te, & in misericordia sempiterna misertus sum tui.* Hinc Sanctus Generalis, sæpè totus spiritu exultans, illud illi Numerorum decantabat. *Quàm pulchra Tabernacula tua Iacob, & tentoria tua Israël, vt Valles nemorosæ, vt horti iuxta fluuios irrigui, vt Tabernacula, quæ fixit Dominus, quasi Cedri propè aquas. Fluet aqua de situla eius, & semen illius erit in aquas multas.* Mira etenim Religionis incrementa futura, quamplurimos quoq; in ea homines à Deo excitandos fore, diuino Spiritu præuidebat: quorum spectata virtus, & Sanctimonia non modò Religionem; verum & omnem Dei Ecclesiam illustrarent. XI.

Capucinorum Religio virtutibus floret.

Isa. 54.

Num. 24.

Bernardinus Astensis futura Religionis incrementa praeuidet.

Hoc tempore contigit, vt quatuor Fratres hyemali tempore Roma discedentes, Narnium, vbi tunc Bernardinus Generalis erat, proficiscerentur. Ex quibus duo præeuntes, cùm Castronouum aduenissent, victum in eo Oppido mendicantes, vix duo, aut tria panis frustula accipiunt; quibus tamen contenti, ac Deum laudantes, dum ad quandam Tabernam, quo frigus depellerent, parant diuertere: Vix ad Tabernæ ostium perueniunt; cùm illos Tabernarius accersens, ait: Ingredimini, Patres: Nobilis enim quidam Vir, vestrum mihi modò prandium exoluit. Quo audito, Fratres, cùm Virum, qui eam in ipsos pietatem contulerat, omni diligentia quærerent, neminem prorsus inueniunt. Quapropter cælestem Angelum fuisse, qui ad eorum necessitatem subleuandam, à Deo missus esset; certa sibi fide persuadent. Atque hinc, omni cum gratiarum actione, cibum sumentes, cœptum iter alacriùs prosequuntur. XII.

Deus Angelorum Ministerio Fratribus prouidet.

Inde igitur profecti, cùm viæ paululùm processissent, in Socios incidunt: simulque pergentes, cùm primùm eò peruenêre; vbi à communi via, diuerticulo quodam, per nemora ad Conuentum ascenditur; fortè accidit, vt à recta semita aberrantes, per deuia quædam gradetentur: vbi cùm nullum in niue, qua vndiq; Regio operiebatur, hominis vestigium videretur; eò longiùs à Conuentu abscedebant. Inter hæc dum animo hæsitant, & quà via petenda sit, ignorant: En vmbra XIII.

quædam

quædam, quasi hominis simulacrũ iis extemplò apparet; quæ illos his verbis compellat: Heus, Fratres, à via Conuentus aberrastis: veruntamen ne vos error conturbet; me tantùm sequimini: mox illos antecedens præibat. Illi viæ ducem, tametsi ignotum, sequentes, vix aliquantulum processére; cùm hominem ex oculis ereptum, & in collis cacumine sedentem conspiciunt: stupent illi: ea tamen, quæ iis monstrata fuerat, via ad eum tendentes, Monasterium haud longè abesse perspiciunt. Cùm autem viæ ducem nullibi apparentem cernerent, Deo, qui ductorem illi è Cælo præstiterat, gratias agunt: Huius generis quamplurima exempla, apud nostra Monumenta, leguntur, quæ haud passim recensenda erunt, ne multitudine lectoris animum obruant. *Fratres à via aberrantes diuinitus in viam restituuntur.*

XIV. Hoc anno Vir clarissimus, Franciscus Aesinus, cùm vitam maximis virtutibus refertam, vsque ad extremam ferè senectutem, sanctissimè traduxisset: plurimis quoque pro Religione, piis laboribus, honestissimè perfunctus fuisset; fœliciter in Domino quiescens ad Cæleste præmium euolat: cuius memoria, qualis ab antiquis Ordinis monumentis haberi potuit, à nobis celebranda est. *Franciscus Aesinus vitam cum morte commutat.*

F. FRANCISCI AESINI, TERTII GENERALIS *Vita, & Gesta, ex probatissimis M. S. desumpta.*

XV. Aesium Vrbs est, inter Appennini Colles, in Agro Piceno, ad Aesim Fluuium sita; quanquam in antiquis inscriptionibus, inter Vmbriæ Vrbes censeatur; ex qua Franciscus, nobili Repantorum stirpe progenitus, originem duxit. Adolescens humanarum literarum studiis addictus, in iis tam felici Minerua profecit; vt cùm vigesimum annum attingeret; iam Philosophicam disciplinam assecutus, Perusiæ, sacrorum Canonum studiis seriùs operam daret. Quo tempore Episcopali illius Vrbis sede vacante, Pater, qui opibus, & auctoritate plurimùm in ea Vrbe valebat, à Pontifice obtinet; vt Franciscus Aesij Episcopus designetur. Interea, cùm iam absolutis sacrorum Canonum studiis, Franciscus Doctoratus Lauream, & cum ea Episcopatus munus suscepturus esset; grauissimam illius oneris sarcinam; quamplurima quoq; eorum pericula, altiùs animo reuoluere cœpit, qui mundanis rerum humanarum tempestatibus iactati, ab his sæpissimè ad certum animæ naufragium pertrahuntur. Quapropter Deo simul intus & illustrante, & vocante: cùm libros omnes, pecuniam, supellectilem, & quæcunque hactenus ipsius vsui deseruierant, pauperibus erogasset: vnà & Episcopatui, ac sæculo renuncians, ad sacrum Minorum Obseruantium Ordinem se contulit. In quo Deo strenuè militans, tantam in Regularis Obseruátiæ, ac cæterarum virtutum studio, laudem consecutus est: vt inter præcipuos illius Religionis Patres, prudentia, vitæ integritate, ac literarum peritia censeretur. *Franciscus Aesij Episcopus designatur.* *In sacram Min. Obseruantium Militiam adscribitur.*

XVI. Ad prædicationis officium assumptus; in eo tam egregiè excelluit: vt Apostolicus à Pontifice Prædicator institutus, tametsi nonnullo linguæ impedimento teneretur: vbiq; tamen magno cum populorum applausu, atque vtilitate Dei Verbum disseminaret. Nec minor in eo erat Regularis Obseruantiæ ardor. Cùm enim iam ab ipso suæ Conuersionis exordio. S. Francisci Regulam ad literam obseruare, fixè sibi in animo proposuisset: eo fiebat, vt paupercula tantùm loca, solitaria, atq; ab hominum oculis remota, sibi inhabitanda quæreret: quæ, tùm propter innatam sibi animo humilitatem, ac modestiam, ob quam à cunctis diligebatur; tum etiam propter singularem animi integritatem, ac Sanctitatis opinionem, quam sibi in Ordine comparauerat, facilè, à Superioribus impetrare: in his quæcunq; ad perfectum Regulæ cultum spectabant, summo studio prosequebatur. Veruntamen cùm Ordinem à Regulari Obseruantia magnopere dilapsum cerneret, in id potis- *Regularis Obseruantiæ studiosissimus.*

ſimùm animum intendere videbatur: vt Ordinis ruinas, noua Reformatione, inſtaurandas curaret. Erat tunc Ordinis in Romana Curià Procurator, Frater Bernardinus Aſtenſis, quem cùm Franciſcus Regularis obſeruantiæ ſtudioſiſſimum, ac Virum planè ſanctum agnoſceret; eum eo de Reformatione, apud Pontificem proſequenda conſilium init. Interea verò, dum vterque in ea ſe ſtrenuam operam nauat; rumor de Capucinorum Reformatione, extra Ordinis obedientiam inſtituta, atque à Pontifice approbata, vbique diffundebatur: quæ cùm plurima virtutum, ac Regularis Obſeruantiæ laude, apud omnes excelleret; dubium aliquando Franciſci animum reddidit; num Reformatione, quam apud Apoſtolicam Sedem agitabat, prætermiſſa, ad Capucinos accederet. At verò cùm Vir prudens vniuerſa ſecum animo verſaret, quæ huic Reformationi aduerſa accidere poterant; vereretúrque, ne Capucinorum Reformatio, quam vndique iuſirmam, ac Viris deſtitutam, omnibus ab Ordine machinis oppugnari cernebat; tandem in interitum rueret, ac breui in graciles ſpumas abiret. Id planè illius animum futura rerum expectatione, ſuſpéſum reddebat. Quamobrem Capucinorum res certiùs exploraturus, conſiliũ cũ Ludouico Foroſempronìano cõfert, qui eo tempore primam in Eccleſia S. Mariæ Miraculorum Sedem collocauerat: fœdereque cum eo inito, quemadmodum aliàs fuſiùs explicatum fuit, propriam Reformationem apud Apoſtolicam Sedem proſequitur. Hanc Apoſtolicis Literis munitam tãdem aſſequutus, dum illius propagationi in Piceno ſtudet cum Socio; Ioanne Baptiſta à Nurſia, in carcerem truditur, ac pro digno opere indignam contumeliam fert. At cùm breui è vinculis liber exiiſſet; ad Capucinorum Reformationem, anno 1534. ſimul cum Bernardino Aſtenſi, Ioanne Faneſtri, atque aliis, quos eo loco commemorauimus, celeriùs conuolat.

Reformationem Ordinis cum Bernardino Aſtenſi proſequitur.

De Capucinorum Reformatione adeunda cogitat.

Capucinorum Congregationi aſſociatur.

In ea verò, quantam virtutum laudem apud Deum adeptus ſit, id in primiš declarat; quòd eam, quæ virtutum prima eſt, quibus carnis voluptates quaſi fræno coërcemus; Temperantiam nimirum in cibo, & potu, ſic coluit; vt naturæ quidem, quæ paucis admodùm contenta eſt, neceſſaria non ſubtraheret. Verùm ſuperfluum omne, & quod in epulis iucundum eſt, ita reſecaret: vt eſcam non voluptati, ſed neceſſitati duntaxat deſeruire cogeret: neque enim eam Gregorij vocem eſſe ignorabat. *Ad conflictum ſpiritualis agonis non aſſurgi, ſi non priùs intra noſmetipſos hoſtis poſitus, Gula videlicet appetitus euomatur: quaſi non ea, quæ nobis ſunt, viciniora proſternimus; inaniter ad ea, quæ longiùs ſunt, impugnanda tranſimus.* Incaſſum namque contra exteriores inimicos in Campo bellum geritur, ſi intra Vrbis mœnia Ciuis inſidians habetur. Hinc ſanctum illum Eremitam ſæpè commemorabat, qui à Diſcipulo interrogatus, cur tanta inedia corpus extenuaret. Sine me (inquit) contra hoſtem agere, occidit me, & ego occido illum. *Semper enim* (vt ait Ambroſius) *ſaturitati amica luxuria fuit, fames autem inimica laſciuia.* Neque alia (ſi Vati credimus) fuit iniquitas Sodomæ, præterquam ſaturitas panis. Quo fit, vt fruſtra illum, & mentis vitia domare, & carnis voluptates proſternere poſſe diceret: qui ventris ingluuiem frænare, & gulæ vitium, Temperantiæ virtute, moderari negligeret. XVII.

Quanam Franciſci abſtinentia, fuerit

S. Greg. mor. lib. 30.

Amb. ſer. 40.

Saturitas Luxuria amica

Ezech. 16

Hinc Franciſcus, primùm aduersùs ventris ingluuiem bellum inſtruere, atque aciem dirigere: cibique temperantiam, nedum perfectam virtutem, ſed & virtutum omnium ducem, ita ſibi inter alias toto vitæ ſuæ curriculo amplectendam præſtituit; vt nemo tam epularum cupidus, quàm hic ſobrietatis amator extiterit. Semel in die duntaxat cibum citra ſaturitatem ſumere ſolebat. Illudque Hieronymi vſurpans: *Sint tibi quotidiana ieiunia, & refectio ſatietatem fugiens: neque enim prodeſt tibi biduo, vel triduo tranſmiſſo vacuum portare ventrem, ſi poſt pariter obſtruatur*, ſatiùs exiſtimabat, Religioſum hominem communibus eſcis, atque adeò carnibus ſobriè veſci, quàm in ciborum delectu ſuam ieiunij XVIII.

Abſtinentia virtutum omnium dux.

Hier. & habetur de cõſec. d. 5. c. Non dico.

ſummam

ſummam conſtiruere: Bernardumq; adducere ſolitus erat, ita docentem: *Meliùs eſt exiguo ſanguine ad vſum veſci; quàm ventoſo legumine, vſque ad ructum exaturari: præcipuè cùm & Eſau non de carne, ſed de lente ſit reprehenſus: & de ligno Adam, non de carne damnatus: & Ionatas de guſtu mellis, non carnis, morti adiudicatus. E contra verò Elias innoxiè carnem comedit. Abraham Angelos gratiſſimè carnibus pauit, & de ipſis ſua fieri Sacrificia Deus præcepit.* Quapropter eos minùs cōmendabat, qui auſtera quædam ieiunia, vel in pane, & aqua, vel in ſolis leguminibus, nonnullis hebdomadæ diebus, exantlantes, reliquis, vel ſe cibis ingurgitare, vel famem depellere nunquam poſſe videbantur. Veram autem abſtinentiam in eo poſitam affirmabat: vt ſobriè, ac parcè quis communi cibo ad vitam, non ad voluptatem vteretur; neq; vnquam ſatur è menſa recederet. *Bernard. in Apolog.* *Abſtinentia quæ laudanda.*

XIX Abſtinentia ſiquidem (aiebat) orationi, ac rerum diuinarum contemplationi ancillari debet: neque illud ieiunium laudandum, quo mentis acies ad cæleſtium contemplationem, vel nimia inedia debilitatur, vel ciborum ſatietate obtunditur. Ieiuniis enim ea eſt adhibenda temperies, (Teſte Fulgentio) vt corpus noſtrum nec ſaturitas excitet, nec inedia immoderata debilitet: ita vt ad res diuinas ineptum reddatur. Atque hanc B. P. Franciſci mentem fuiſſe docebat, vt tam ieiunia, quàm cæteræ corporis exercitationes, ea lege à Fratribus ſuſciperentur: vt ſanctæ Orationis ſtudium non extinguerent; cui (vt in Regula habetur) debent cætera temporalia deſeruire. Hinc ea omnia culpæ adſcribere haud verebatur, quæ ab oratione quoquo modo animum auocarent; atque ad eam ineptum redderent. Cuiuſmodi ſunt nimia, vel in loquendo verboſitas, vel in conuerſando familiaritas, vel in agendo ſollicitudo, vel in cæteris rebus cupiditas; quæ animum ſua libertate ſpoliant, quò minùs ad Deum liberè in oratione euolare queat. *In abſtinentia ſaturitas vitanda.* *Fulg. ad Prob.* *Reg. c. 5.* *Quæ ab Oratione auocât, fugienda.*

XX. Orationem enim totius Religioſæ vitæ finem, ac ſcopum eſſe dicebat; ad quam cætera omnia referenda ſint. Cùm enim ſupremum homini præceptum datum ſit, Deum ſuper omnia diligere: Deum verò nemo diligere queat; niſi ipſius ſuauitatem, qua ſe humanis affectibus inſinuat, priùs animo deguſtet. Hinc Orationem, qua mens in Dei ſuauitatem attrahitur, atque amorem compellitur, ad perfectam Dei dilectionem aſſequendam, neceſſariam prædicabat. Quapropter, etſi ad eam vniuerſas, tum Abſtinentiæ, tum cæterarum virtutum actiones referendas eſſe exiſtimaret. Sobrietatem tamen, & Abſtinentiam, tanquam cæterarum Caput: ſine qua mens in Deum purè aſſurgere non poteſt; verbo, & exemplo præ reliquis commendabat. *Oratio quantoperè homini neceſſaria.*

XXI. Cùm Abſtinentia verò, ita rerum penuriam, & egeſtatem, velut illi cognatam & affinem amplectebatur: vt nihil ea precioſius, nihil præſtantius eſſe exiſtimaret: Hinc tanto illius ſtudio, ac cupiditate tenebatur; vt cùm Anno 1543. Romæ Generalis creatus, Religionis Orbem viſitaret: vbicunque Sartagines, ad res frigendas, offenderet, mox è Conuentu eliminaret. Verua, quoque ad aſſandum, nulla, ea præſertim ratione eſſe patiebatur: quòd res ipſas frixas vel aſſas potiùs ad cibi voluptatem, & gulæ incitamentum, quàm ad famis remedium pertinere diceret. In cæteris quoque rerum penuriam, ac paupertatem ita proſequebatur: vt vbicunque ampliora hortorum ſpatia, vel vberiorem in Sacriſtiis, vel Fratrum Officinis rerum ſupellectilem reperiret; ea protinus reſecaret: quanquam, eo tempore, tam arcta rerum paupertas in Religione coleretur: vt vix neceſſaria, Fratres, ob rigidam illius cuſtodiam, ſibi adeſſe permitterent. Nemora, vbi id loci commoditas ferret, in Conuentibus quidem ali tolerabat: at ligna ex his, ad cōmunem Fratrum vſum cædi, hac præſertim ratione interdicere ſolebat; quòd nemora ad orationē, & nonnullā Fratrū oblectationem, tantùm conceſſa cenſeantur: quòd ſi ea ad Conuentus commodū, atq; vtilitatem *Rerum paupertas abſtinentiæ cognata* *Rigida Franciſci paupertas explicatur.*

ex lignorum vſu, quis transferat; profectò à Regula exorbitat; quæ omnem tam lignorum, quàm cæterarum rerum prouiſionem Fratribus prohibet. Quamobrem ſi Agros, ac Vineas ad panis, ac vini adminiſtrationem excolere, nobis penitus à Regula prohibetur: cur & nemora ad lignorum prouiſionem habere, ab ea interdictum haud cenſeri debet? Atque hic fuit communis, omnium prioris illius tempeſtatis Patrum, ſenſus, qui in eam extremam ſententiam accedebant, ſi non excedebant: vt nec aridos, ac inutiles ramos, ex arboribus præſcindere: neque exciſos, aut cadentes, in Monaſterij vſum transferre auderent.

Prætetea cùm hortos, ad olera tantùm enutrienda deſeruire contenderet: fructiferas Arbores, quales Mali, Piri, Amigdali, Oleæ, atque aliæ huiuſmodi eſſe ſolent; quandoquidem rerum prouiſionem redolerent, in his ali non ferebat: tametſi his, eo duntaxat tempore, Fratres, fructibus veſcerentur, quo recentes ex Arbore colliguntur. Verùm, cùm is Arbores, quæ fructus, ad breuem ac temporarium tantùm Fratrum eſum, ferunt, in Monaſteriis ali non ſuſtineret: ab iis ſanè multò magis abhorrere viſus eſt, quas ad diuturnam fructuum cuſtodiam, ſeri conſpiceret; cuiuſmodi ſunt Nuces, Caſtaneæ, Oleæ, Amigdali, atq; aliæ huius generis Arbores, quarum fructus diutius ſeruari ſolēt. Quamobrem cùm Siculos Conuentus viſitaret, paſſim Oleas, Amigdalos, aliaſque frugiferas Arbores in Hortis conſertas offenderet: cunctas mox ſuccindi, atq; eradicari iuſſit: quò ſe non modò à rerum prouiſione; verùm etiam ab omni prouiſionis ſuſpicione, ac periculo alienum eſſe oſtenderet. Hinc quoq; ſuperflua omnia, velut Paupertati inimica, quemcumq; tandem ſibi titulum vendicarent, exſcindens; ea duntaxat, quæ vel à Regula, vel à Conſtitutionibus præſcribuntur, à Fratribus habenda decreuit. Interea cunctos, vt integrè à Dei Prouidentia penderent, verbo, & exemplo prouocabat. Neque enim is vnquam à Socio, quicquam in via deferri patiebatur: Vbi tamen per deſerta loca iter faceret, vix ſibi, ac Socio vnum aut alterum panem vix comitem permittebat. Accidit tamen aliquando, vt cùm longum, ac difficile per inhabitata loca, iter aggreſſurus eſſet; Fr. Antonius Aletinus, quo tunc is comite vtebatur: ipſius maximè laboribus, ac ſenectuti compatiens; tres; eo ignorante, nocte Turdos aſſos pararet, atque in via, ad Senis ſolatium, ſecum ferret. Iam dimidio itineris confecto, inſtabat Meridies; quum Franciſcus, hilari vultu, his Antonium verbis compellat. Iam nunc, Antoni, Deo gratias ex animo ago: quandoquidem ea nobis hodie corporis refectio erit, quæ Minores Fratres maximè decet: Neque enim is, præter panem, quicquam à Socio delatum eſſe arbitrabatur; Socio verò, Turdos proferente, tam iis contriſtari cœpit, factumq; tantoperè ægrè tulit; vt vix tribus, vel quatuor, ſilentio panis buccellis deguſtatis, rurſus ſe ad iter perſequendum accinxerit: Sociúmque grauiter facti redarguerit. XXII.

A rerum prouiſione abhorret.

Superflua paupertatis inimica.

Nihil æquè Franciſcus, ac gulæ delicias, atque incitamenta auerſabatur: quamobrem cùm Fratres, præſertim iuuenculos; ſale, ad cibos condiendos, in menſa vti conſpiceret, modeſtè carpens, nullum præter famem, in menſa condimentum quærendum eſſe docebat. Quod verò ad Monaſteriorum ædificia ſpectat: ſi quando in his quicquam à paupertatis Regula exorbitare animaduerteret, protinus diruendum curabat, Auctoremq; graui pœna mulctabat. Minùs verò Seraphicæ Ordinis paupertati obeſſe putabat, malæ ædificata diruere; quàm ea integra, ad poſterorum perniciem, manere. Qui enim (aiebat) ab aliis ſumptuoſiùs ædificata vident, ea quoque ſibi licere arbitrantur: quo fit, vt ædificationis vitium, quod à prioribus integrum relinquitur, integrum quoque ad poſteros tranſmittatur: qui ab eo nouæ, ac maioris plerunque tranſgreſſionis exemplum deſumunt. Nullum, inter omnia Religionis officia, ac miniſteria, ædificatione periculoſiùs eſſe aiebat, propter ſummum temerandæ paupertatis diſcrimen: idcircò ab ea quantùm poterat, abſtinebat. Cùm Veneriis aliquando longiores moras traheret, nonnulla in Conuentu ædificanda curauit: XXIII.

Gulæ delitias auerſatur.

Ædificatio periculi plena ob paupertatis exceſſus.

quæ cùm Frater quidam laicus, minus necessaria esse iudicaret, ad eum inquit Pater Generalis, vide, ne in hac operis ædificatione nonnihil excesseris. Cui ille; Ne mirere, ait, fili, nam simulatque Capucinus Frater, ædificatorio operi se se vltrò immiscet, Dæmonis imperium subit: à quo ita mente obcæcatur, vt ne quidem ipsos paupertatis excessus animaduertat. Hac de causa B. Pater Franciscus, primum illud S. Mariæ Angelorum Monasterium, quod ex luto, ac viminibus constructum erat; & stamine opertum, quoad vixit, nunquam mutari, aut noua ædificatione succedente dirui voluit; vt posteris in paupertatis exemplum cederet: Fratrisque cõsilio obtemperans, protinus ædificata, diruenda curauit.

Primum S. Mariæ Angelorum Monasterium ex luto & viminibus constructum.

XXIV Frequenter præclarus hic Vir, dum Generalis Officio fungeretur; de ædificiorum magnitudine, ac superfluitate, apud Fratres publico sermone agens, dicebat. Mihi iam seni credite, Fratres, nihil magis integro Fratrum Minorũ Ordini, quàm ædificiorum excessus hactenus nocuisse: neque plures, quàm ex iis qui paupertatẽ in ædificiis violarunt, Fratres ad Orcum transmissos fuisse. Quòd si huius rei causam expetitis, ea est: quòd tam arcta esse debet ædificiorum nostrorum paupertas; vt pauperum ædiculas non excedant. Quo fit, vt quoties nostrorum ædificiorum forma, aut amplior, aut venustior, aut curiosior, aut sumptuosior est, quàm ipsa, quę pauperum esse solet: toties à paupertatis regula deflectat: quæ B. P. Francisci prisca, ac perpetua doctrina fuit; quum nos à pauperum habitaculis, Monasteriorum nostrorum exempla haurienda esse doceret.

Minorum ædificiorum forma a Pauperum Aedibus petenda.

XXV. Id enim certum est, (addebat) Pauperes nobis à B. P. Francisco, velut nostræ paupertatis exempla, propositos fuisse: quos tam in vestiendi, ac viuendi, quàm in habitandi forma imitari debeamus. Porrò si pauperum nobis in vestitu ea forma præstituta est, vt pauperum instar, vilibus induamur: atque eandem quoque in victu, pauperum egestatem sequi oportet, quibus nulla omninò possessio est: cui dubium esse potest, quin eadem quoque, cum pauperum habitaculis, in ædificandis Monasteriis, nobis ratio ineunda sit? Hinc nullum, paupertatis præcepto, in Regula aut sublimius, aut difficilius consurgit: cùm ab eo omnia nobis humanæ vitæ commoda proscribantur.

Paupertatis præceptum apud Minores omnium difficillimũ.

XXVI. Cùm igitur tam certum, ac firmum sit huius Seraphicæ doctrinæ fundamentum, vt nulla prorsus ratione conuelli possit: illud quoque consequens est; eorum locorum, quæ magnificentiùs extructa sunt, quàm Regulæ paupertas ferat, vsum nobis penitus interdictum esse. Si enim illud indumenti genus, quod non ex vili, sed ex pretioso confectum est; velut à paupertate abhorrens, apertè à Regula prohibetur: cur & eorum ædificiorum, quæ longiùs à Seraphica paupertate absunt, vsus, & habitatio nobis interdicta esse non debet? cùm in vtrisque par sit paupertatis præceptum. His illud quoque subiiciebat. Pleráque nos, tam in domorum habitatione, quàm in corporis refectione, ac rerum corporearum cultu, sensus potiùs, quàm veræ necessitatis commoda quærere; quæ procul abiicienda essent: vt spiritus ad rerum diuinarum saporem pertingere valeret. Illud quippe inter Deum, & Capucinos pactum initum est, vt quò longiùs hi, ob puriorem Regulæ obseruantiam, à sensuum oblectationibus, ac terrenarum rerum cupiditatibus abscesserint: eò maiores, ac ampliores ille spiritus delicias subministret. Quamobrem ij magnopere hallucinantur, totóque Cælo aberrant: qui corporis commoda, ac sensuum voluptates in Religione sectantes, iis iucundiorem sibi vitam comparare putant: cùm enim à suaui illo Dei spiritu, à quo omne gaudium, & iucunditas, velut è fonte manat, quàm longissimè abscedant: profectò non facilem, aut iucundum, sed difficillimum, ac ærumnosum penitus rerum statum omni gaudio, ac suauitate vacuum consequuntur: quem parum, ab Inferorum gehenna, abesse existimauerim. Nihil enim intolerabilius est, quàm in Religione, quæ spirituali vita subsistit, sine spiritu viuere.

Aedificiorum magnorum vsus Minoribus interdictus.

Sensus Voluptates in Religione quærentes suggillantur.

Hæc

Spiritus Paupertas in quo consistat.

Hæc Vir egregius de exteriori Paupertatis cultu, sæpè Fratribus inculcabat: XXVII.
quibus alia quoque de interna Spiritus paupertate, ad quam magnoperè Filios prouocabat, addere consueuerat, dicens. Filij charissimi, spiritus paupertas, non exteriori tantùm cultu contenta est; sed internum potissimum exigit: qui in eo maximè consistit; vt Frater Minor Capucinus, rerum omnium terrenarum cupiditatẽ exutus, vniuersa, atque adeò seipsum propter Deũ cõtemnat. Vilibus indui, casas humiles habitare, ieiunijs incumbere, orationi vacare, corpus flagellis, atque alijs afflictionibus terere; bona quidem sunt, eoque meliora, quò ad perfectiorem Regulæ obseruantiam tendunt. Veruntamen si hæc sola sint; nec internam spiritus paupertatem, sibi comitem adiunctam habeant; ad veram, ac perfectam diuini spiritus possessionem pertingere nequaquam possunt. Terrenorum quippe amor, dum in animo viget, diuini Spiritus locum occupat: neque eum in homine perfectè dominari sinit. Si parentes, si propinqui, si Prouincia, si Monasterium, si Cella, si liber, si aliud quodlibet, sua cupiditate, in animo regnat: quamdiu id regnum obtinet; tandiu diuinus ille Spiritus, quo Deo perfecta charitate coniungimur, ab eo exulet, necesse est. Neque enim Dei, & rerum corruptibilium amor, qui ad Deum non tendit, simul in eadem animi sede esse possunt. Neque summa illa Dei Maiestas, perfectè diligi potest, quũ præter eam, terrenum quicquam, quod ab ea extraneum est, diligitur. Denique vbicunque Euangelicus hic Dei spiritus est, inde sordidum omnem, ac vilem creaturarum amorem expelli oportet. Quapropter, qui hunc Dei spiritum, qui Euangelicæ perfectionis est, assequi volunt: omnem procul rerum quarumcunque, quæ extra Deum sunt, cupiditatem abijciant ac Deo integrum animum, interna Spiritus paupertate, consignent.

Paupertas spiritus quã necessaria.

Terrenorum & Dei amor se vicissim expellunt.

Sui ipsius amor fugiendus.

. Verùm adhuc excellentiorem viam (aiebat) vobis demonstro. Parum est, ad XXVIII.
perfectam spiritus paupertatem adipiscendam, res omnes humanas contemnere: nisi seipsum quisque cum illis quoque contemnat, ac propter Deum abijciat. Plus enim cuique sui ipsius amor, quàm rerum cupiditas nocet. Innata quippe quædam nobis est animo, φιλαυτια, qua in nos ipsos ferimur: quę tãtù spiritui perniciosior est, quantò magis animum à Dei amore auocat. Ea propter Christus iis, qui ad perfectam spiritus paupertatem, & Euangelicæ perfectionis fastigium anhelant; tam grauiter sui ipsorum odium præscribit; vt eo carentes, etiam a Discipulorum suorum numero expungat, quum ait. *Si quis venit ad me, & non odit Patrem suum, & matrẽ, & vxorem, & filios, & fratres, & sorores: adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus.* Cum itaque eò hoc proprium odium spectet, vt sui ipsius amorem, quo Dei charitas minuitur, ab homine expellat: si quis in Dei amore proficere, & perfectam illam diuini Spiritus possessionem cõsequi optat, quam nobis B.P. Franciscus tantoperè in Regula commendat, his verbis. *Attendant Fratres, quod super omnia desiderare debent, habere Spiritum Domini, & sanctam eius operationem*, vt se totum in Dei possessionem transferat: neque aliud, præterquam diuinæ voluntatis, ac beneplaciti imperium, sibi in animo præsidere sentiat, necesse est ita vt illud Apostoli in ore perpetuò verset: *Domine, quid me vis facere?*

Luc. 14.

Sui ipsius amore Dei charitas frigescit.

Testa. S. Frãc.

Act. 9.

Homo natura Dei seruus.

Perpendat secum Dei seruus: se naturà non liberum, sed seruum: neque suum,
sed Dei possessionem esse: (vti aiebat Plato) cùm ab eo vitam, sensum, vegetatio- XXIX.
nem, corpus, animam; denique illud ipsum, quod est, acceperit. Ex quo Augustino dicere licuit: *Quid tam non tuum, quàm tu: si quod es, alicuius es.* Quod cùm ita sit: quomodò sibi quicquam vendicare, aut minùs quàm totus a Dei voluntate pendere debet is; qui se totum Dei esse animaduerterit? Eo fit, vt cùm se quisque non rem suam, sed Dei tantummodò possessionem inspicere debeat: nihil eum, præter sui possessoris gloriam quærere, atque ita perfectę illi subijci, & ab illius nutu pendere oporteat: vt non modò omne temporale commodum; verùm & ipsam cælestis Regni consecutionem ipsius arbitrio, ac beneplacito committat: tantùmque diuinæ voluntati tribuat; vt si id Dei gloria, ac voluntas magis postularet; vt perpetuò

Aug. tract. 29. in Ioann.

Inferni

Inferni ignibus crematetur, quod tamen fieri impossibile est, Saluatore apud Matthæum attestante. *Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in Cælis est, vt pereat vnus de pusillis istis*, quàm quòd cæleste præmium obtineret: promptiùs ad gehennam, pro Dei gloria, quàm ad beatitudinem, absque illa, accederet. Porrò hæc est excellentissima Spiritus paupertas, quam pauci admodum assequuntur: quæ in eo potissimùm sita est, vt nihil omninò, præter Iesum Christum, & ipsiusgloriam, quęratur, opretur, diligatur.

Dei gloriam quisque magis quàm seipsum, debet diligere. Matt. 18.

XXX. Postremò Sanctus hic Generalis Fratres sollicitè monebat: vt summopetè à Dæmone meridiano cauerent; qui, quos ad aperta vitia pertrahere non potest, virtutibus deprauat; dum eorum animos ita corrumpit, vt præclaro operum splendore, Sanctitatis nomen sibi apud homines comparare studeant; atque ea luce sibi tenebras struant. Nihil religioso homini hac hypoctisis peste periculosius esse docebat. *Ea enim* (vt Chrysostomus ait) *cùm aliquem suæ ditioni subiecerit, is ægrè in sanitatem restituitur: & quam pestifera tabe infecit animam, è Cælo abscindens, terra affigit: neque eam amplius sinit, vt ad veram lucem ducere possit intuitum. Qui enim hoc modo afficitur, nullo præceptore, omnia sua sponte operatur, quæ aliis placere arbitratur. & vt aliis admirationi sit, præceps agitur.* Si bonus, si deuotus, si Sanctus, apud alios videri vis, vt bonus à cunctis dicaris: vt Sanctus, & venerabilis ab hominibus prædiceris; vt denique nemo te despiciat; sed vniuersi debitum tibi honorē persoluant: iam à bono, & à verò Sanctitatis nomine excidisti; eámque honoris mercedem iam assecutus es, quæ omnem alterius vitæ honorem, mercedémque depascat. Quid eo homine miseriùs? qui propriis opibus, quibus alij ditiores fieri solent, ipse sibi ruinam, ac egestatem parat? ex remediis morbum creat? ex medicina languorem generat. & vnde melior fieri debuit, deterior redditur? Rursus si humilē, si officiosum, si obsequentem, si ad omnia vtilem, ac promptum erga Patres teipsum exhibueris: si munuscula obtuleris, si benè affectum ostenderis, vt illorū animum, gratiam, beneuolentiam ad dignitates consequendas tibi concilies: an non eo te à Dæmone meridiano prostratū, ac Religioso Minoris Capucini nomine indignum declaras? qui ab omni honore, ac dignitatum cupiditate, eò longiùs abesse debet, quò arctioribus, ad Euangelicam perfectionem prosequendam, Regulæ vinculis astringitur? Quid Capucino hominè monstruosiùs, qui mentis ambitione eò perringit, vt semper sit pauidus, semper attentus, ne dicat, quod displiceat? homilitatem simulet, honestatem mentiatur, affabilitatem exhibeat, benignitatem ostēdat, obsequia præstet, officia accumulet, & vt iuga boum sibi emat, & grauissimo dignitatis pondere seipsum premat, in modum Prothei, in omnes se formas demutet?

Hypocrisis ex virtutibus orta.

Chrisost. hom. 2. in Ioan.

Hypocrisis omnem alterius vitæ honorē depascit

Vera Hypocrisis signa enarrantur

XXXI. Hæc atque alia quamplurima, religiosæ vitæ documenta, Franciscus tam ardenter Fratrum animis insinuabat: vt Capucinorum Religio, eo Generali, maxima in virtutibus, ac Regularis obseruantiæ perfectione, incrementa dederit. Quo fit, vt nec mirum videri debeat, quòd eo sermocinantè, fulgida stella nonnunquam è Conuentu attolli visa fuerit: vt alibi explicauimus. Quanquam verò nonnullis, in prædicando, linguæ impedimento teneretur: tanta nihilominus illi in dicendo vis diuinitus indita erat; vt animos facilè à vitiis ad virtutes transmutaret. Cuius rei, licèt innumera exempla proferri possent, vnum tamen indicare sufficiat, quod Nursiæ, summa cum illius Vrbis vtilitate, perspectum fuit: quæ cùm ciuilibus odiis ac dissensionibus ita dissecta, ac dilacerata esset; vt factionibus ad arma concurrentibus, maxima Vrbi strages immineret: accidit, vt sub id tempus, Francisco in eam Vrbem aduentante, Vrbs, Sancti Viri fama commota, supplex illius opem efflagitaret; quo tantum ab ea malum auerteretur. Franciscus verò post orationem suggestum conscendens, tanta cœpit in odia, ac inimicitias spiritus virtute inuehi; ac concitatos animos tanta suauitate, ad concordiam prouocare: vt vix tribus aut quatuor Concionibus publicè absolutis, ob maximam affluentis populi multitu-

Fulgens stella Frācisco sermocinante Refectorio incubat.

Publicam Nursia paci componit.

dinem

dinem in Vrbis platea, ab eo fieri opus fuit: animorum tempestas sedata, factiones sublatæ, simultates omnes extinctæ: innumeræq; Dæmonum phalanges, quæ Ciuium animos perturbabant atq; odia, rixasq; inter eos excitabant, inde diuina virtute eiectæ fuerint: Demùm communis in Vrbe pax, & concordia, publico campanarum sonitu, ac solemnibus lætitiæ signis, contestata.

Dæmonem solo oris imperio ab Obsesso eiicit.

Hoc pacto cùm Franciscus ardentissimè Dei Verbum disseminaret, atque integras Vrbes è Satanæ potestate eriperet: diuina virtute fiebat, vt is Inferorum turmis tam formidabilis euaderet; tantamq; aduersùs Dæmones è Cælo sibi potestatem compararet; vt solo oris imperio, illos ab obsessis corporibus eiiceret. Cuius rei inter alia illud exemplum narratur. Eugubij cùm Dei Famulus, sacro A [illegible] tus tempore, diuini Verbi semina diffunderet; Vir quidam à Dæmone possessus, eidem offertur; qui cùm Latino, Gallico, Italico, atq; aliis plurimis idiomatibus vteretur, quibus curiosorum animos ad se, velut esca proposita, attrahebat: Franciscus ad Spiritum, quorsum (inquit) tibi tot linguarum pompa? Ego tot idiomata non teneo; sed tibi immunde Spiritus, in nomine Iesu Christi præcipio, vt hinc abscedas: mox nefarius ille Spiritus dicto obtemperans erumpit, liberumq; hominem relinquit. Alia quoq; quamplurima cùm Deus per eum mira operaretur, his ipsius apud homines Sanctimoniam magis in dies commendare videbatur. Erat Franciscus, velut Oliua quædam fructifera, in Domo Dei: ac tanquàm lignum, quod plantatum est, secus decursus aquarum, ex quo perennes Deo fructus erumperent. [C]ùm enim, in Domini Vinea, diligentissimi Operarij instar, sedulo laboraret; quos verbo Christo lucrifacere non poterat, scripto Deo parere satagebat. XXXI.

Opuscula nonnulla conscribit.

Hinc Opuscula quædam edidit: Inter quæ Circulus diuini Amoris adnumeratur: in quo, quo pacto Deus super omnia diligendus sit, disertissimè traditur. Alteram quoq; Explicationem Doctrinæ Christianæ euulgauit, quæ plurimum a Marcello 2. Pontifice commendata fuit; atq; inter Vaticanæ Bibliothecæ Codices relata.

Iam multos Franciscus pro Rel[i]gione, ac sancta Dei Ecclesia labores exantlauerat: plurimos quoq; Annos, priùs in Obseruantium, deinde in Capucinorum Familia, qui ad quinquagesimum octauum excreuerant, in omni Iustitia & Sanctitate traduxerat. Religioneq; magna cum virtutum laude administrata, post illud munus exactum iam triennij tempus effluxerat: cùm nonnullis, supra octogesimum, ætatis annis prægrauatus; Perusiæ tandem morbo grauius afficitur: ex quo cùm supremam sibi horam imminere intelligeret: patientia in primis, quam tenente morbo illustrem exhibuit: tum aliis virtutibus, quæ Religiosum hominem, ad extremum cum Tartareo hoste certamen ineundum, properantem, comitari debent: ac demum Sacramentis, animum ad Domini occursum parat: Fratres, verbis ad pietatem prouocat: ac tandem vitæ, tot laudum præconiis celebri, quot ab eo, summa cum virtute gesta fuerant: gloriosum finem imponit. Huius Viri præclarissimi tot in Capucinorum Religionem beneficia fuêre: vt illud planè ei laudis elogium debeatur, quod apud Ecclesiasticum legitur his verbis compactum. *Sapientia laudabit animam suam, & in Deo honorabitur. In medio Populi sui gloriabitur, & in Ecclesiis Altissimi aperiet os suum. In medio Populi sui exaltabitur: & in plenitudine Sancta admirabitur. & in multitudine Electorum habebit laudem, & inter Benedictos benedicetur.* Neque id immeritò. Huius enim Viri memoria, cùm apud Deum immortalis sit, iurè laudem, & benedictionem apud homines sibi vendicat. XXXIII.

Perusiæ diem extremum obit.

Eccles. 24.

Post mortem gloriosus apparet.

Quod ne perperam, aut frustra alicui dictum videatur. Vix tertius post ipsius Obitum dies elapsus fuerat, quum Franciscus Fr. Ioanni Baptistæ Nursinu, qui illius quondam charissimus in labore Socius fuerat, extremum spiritum agenti, apparet, cælesti gloria circundatus: quemadmodum, paulò inferiùs, in ipsius Ioanni Baptistæ vita exarabimus. XXXIV.

Huius sancti Viri merita, quantum apud Deum pondus obtinerent; Deus ipse Opt. Max. post mortem nonnullis signis declarare voluit. Nam in Vrbe Spoletana, XXXV.

cùm

cùm Nobilis quædam Mulier, funem, qua viuens Franciscus præcingebatur, à Fratribus, ob suam in Virum deuotionem, dono impetrasset, eam protinus ad Mulierē, à Spiritu nequam in Vrbe obsessam, defert. Spiritus verò simulatque funem præsensit; possessam conturbare, & vehementiùs solito exagitare cœpit. At Nobilis illa, fune manibus apprehensa, cùm ea Dæmoniacam perstrinxisset, plena fide, ait: Tibi præcipio, ò Dæmon, per Viri illius merita, qui fune hac viuus præcinctus fuit, vt ab hac creatura protinus recedas. Mirabile dictu: vix ea verba protulerat; cùm mox Tartareus ille Spiritus inde erumpens, Dæmoniacam semimortuam relinquit, ac liberam dimittit. *Francisci cingulum obsessam a Dæmone liberat.*

XXXVI Nonnullis deinde elapsis annis: cùm huius sancti Viri Caput è tumulo erutum fuisset: Fr. Bernardinus Mutinensis, qui grauissimo capitis morbo laborabat; ita vt eo ferè ad insaniam redigeretur: ad illud deuotissimè confugiens, ac Francisci opem implorans, ipsius contactu statim capitis incolumitatem adipiscitur. Atque vt huius sancti Viri gloria nemini dubia esse posset, accidit, vt cùm hoc anno, non lōgè post Franciscum, Paulus 3. Pont. Max. ex humanis excessisset: Fr. Ioannes Baptista Pedemontanus, Sacerdos Prouinciæ Romanæ, Vir sanctitatis eximiæ, qui erga eos præcipua charitate ferebatur, qui aliquam in Ecclesia, vel in Religione prælationē gesserant; pro quibus, cùm satis concederent, orationes ac suffragia Deo offerebat; audita Francisci, ac Pauli 3. morte, pro iis preces, ac supplicationes ad Deum funderet; vehementiorique spiritus impetu impulsus, à Virgine Deipara, cuius ille deuotissimus erat, instantissimè postularet; vt quid de vtriusque Viri salute, in Dei Iudicio actum esset, sibi apertè dignaretur. Adfuit oranti Seruulo Beatissima Virgo, fulgentissimis vndique radiis circumfusa, quibus ille exterrefactus cùm pronus in terram cecidisset, benignissimè à Deipara confortatus, eam sibi dicentem audit: Cur Ioannes Baptista, de Francisci salute dubitas? An non tantus Vir, qui tam præclara voce, scripto, exemplo suæ virtutis, ac præcipuè in me deuotionis testimonia edidit, cælesti Regno frui debuit? Certum igitur tibi sit, eum perpetuum in Cælo præmiū consecutum fuisse. Paulus III. verò plurimùm in Dei Iudicio laborauit; sed tandē salutem consecutus est, Indulgentiarum suffragio, quas is pro Defunctis viuens cōcessit, quarum ope septuaginta septem millia Defunctorum animæ, è Purgatoriis pœnis liberę emerserunt. Veruntamen adhuc in Purgatorio delictorum pœnas luit. Atque his dictis abscessit. Post decem verò à Francisci obitu annos; cùm illius Corpus, simul cum Ioannis Baptistæ Nursini Corpore, humo opertum iacuisset; vtrunque ita integrum reperitur, perinde ac si eo die condita fuissent, vti mox in Ioannis vita exarabitur. *Capitis ipsius contactus Capitis dolore laborantem sanat.* *Ioannes Baptista Pedemontanus id testimonia clarus.* *Francisci gloria à beatissima Virgine reuelatur.* *Francisci Corpus post decennium integrum reperitur.*

XXXVII. Igitur post Francisci mortem vix triduum intercesserat; cùm Ioannes Baptista è Nursia, qui cum eo ex Obseruantium Familia ad Capucinos migrauerat, atque indiuiduus semper ipsius Comes fuerat; in eodem Perusiæ Conuentu, Mundo, ac rerum naturæ in cælestem Patriam concessurus, vale dixit: vt qui spiritu, Religione, virtute, ac Regularis disciplinæ zelo in vita coniunctissimi fuerant, nec morte quidem disiungerentur.

F. IOANNIS BAPTISTÆ A NVRSIA, *Vita, & Gesta.*

XXXVIII FVit hic Ioannes Baptista, optimis à teneris annis moribus imbutus, ad diuina propensus, atque ab omni præsertim obscenæ voluptatis cupiditate alienus; cui cum Pater, iam adulto, Virginem coniugio copulare vellet; contractisque sponsalibus, nuptiæ celebrandæ essent: castissimus Iuuenis, qui virginitatem suam eousque illibatam seruauerat, cùm sibi coniugio excipiendam fore acerbissimè ferret; Deum breui hac oratione, non absque *Ioannes Baptista Castitatis amantissimus.*

multis lachrymis effuſa deprecatur. Deus integritatis, & caſtitatis amator, qui me cuſtodiſti à iuuentute mea, & à carnis voluptatibus hactenus impollutū ſeruaſti: en vndique in me caſtitatis hoſtes inſurgunt, vndique oppugnant, quid dicam, aut quid faciam, ignoro: en ad te confugio. Domine Ieſu, Virginum amator. Virgo, te Virginem ſequi ſemper ſummoperè optaui, iam nunc fer opem, conſilium miniſtra, propoſitum ſerua; ne quando dicat inimicus meus; Præualui aduersùs eum. Deus verò, qui caſtas hominum cogitationes, & conſilia fouet: mox Ioannis Baptiſtæ animo inſpirat, vt ſi caſtitatem ab hoſte tutam ſeruare, ac tueri velit; ſæculari ſtatu relicto, ad Minorum Obſeruantium Religionem ſe transferat. Acquieſcit diuinis conſiliis caſtus Iuuenis, ſpretiſque huius ſæculi nuptiis, ac carnali ſponſa derelicta, cùm necdum decimum ſeptimum ætatis annum attingeret, ad cæleſte Religionis coniugium, nulla mora interpoſita euolat. In Obſeruantium igitur Familiam adſcriptus, nihil præter virtutum ſtudia in animo verſat: Orationem præſertim, ac diuinarum rerum contemplationem, ita ſibi amicam, ac familiarem conciliat; vt nulla re magis, quàm ea delectari videretur: atque eo factum eſt, vt cùm animum potiùs ad quietem, ac ſolitudinem contuliſſet, minùs literariis laboribus incumbens, ea tantùm ſtudia proſequeretur, quæ ad Sacerdotij Miniſterium obeundum illi neceſſaria eſſent; quo tandem, poſt expletos Clericatus annos, magna cum pietatis laude functus eſt. Franciſco Aeſino in Religione familiariſſimus erat, à quo pleráque, tum ad Regulæ obſeruantiam, tum ad ſpiritualem virtutum profectum ſpectantia, diſcere ſolebat. Quapropter Regularis obſeruantiæ, quam paſſim in Ordine dilabi conſpiciebat, ſtudio incenſus, cum Franciſco Aeſino impigrè, in Reformatione inter Obſeruantes ſtatuenda, laborauit: at vincula, & carcerem pro bono opere cum Aeſino conſecutus, de Reformatione deſperans, cum eo pariter ad Capucinorum Reformationem, anno 1534. ſe confert. Inter Capucinos verò tanta omnium virtutum laude floruit; vt Regularis Obſeruantiæ cum primis ſtudioſiſſimus, arctiſſimam, tam in victu, quàm in veſtitu paupertatem, atque auſteritatem coleret: cum Deo in oratione tam aſſiduè conuerſabatur; vt vix vnquam, præterquam in publicis munerum functionibus, inter Fratres appareret.

Sponſam intactam deſerit & ad Obſeruantes migrat.

Cum Franciſco Æſino pro Reformatione laborat.

Ad Capucinos migrat, ac virtutibus floret.

XXXIX. In Conuentuum ædificatione iis maximè aduerſabatur, qui pauperculas domos inter nemora ædificatas, atque à Ciuitatibus remotas deſerebant: vt nouas, ac commodiores conſtruerent; horrendúmque Superioris exemplum, quod in priori Religione acciderat, referre ſolitus erat. Illud verò tale fuit. Dum is in pauperculo quodam Minorum Obſeruantium Monaſterio, longè ab Vrbe inter Syluas ædificato degeret: loci illius Superior, Monaſterij ſolitudine pertæſus, de eo in Vrbem transferendo cogitare cœpit: conſilióque cum Fratribus communicato, cùm vniuerſos in eandem ſententiam pertraxiſſet; protinùs proceriores ex nemore arbores præſcindi, ac tigna pro nouo Monaſterio parari iubet: quod cùm omni diligentia præſtaretur, accidit; vt ramus ex arbore defluens, Guardiani genam leuiter vulneraret. Qui cùm vulnus paruipenderet, iuxta morem ad barbæ raſuram ſe contulit: vulnus autem ferro exacerbatum, in tumorem ſe ſe efferens, phlegmonem pepetit: cui febris acuta ſuccedens, Guardiani vitam in diſcrimen adducit. Dum igitur grauiſſimè ægrotans, nocte quadam in lecto decumberet: vix ſe Fratres in Cellas ſuas ad quieſcendum receperant; cum ingens in Dormitorio ſtrepitus perſonat; perinde ac ſi validiſſimo ictu Cellæ alicuius fores pulſatæ fuiſſent: quo audito, mox cuncti è Cellis exilientes, quendam proceræ magnitudinis Ceruū ad Guardiani fores ſtantē conſpiciūt, qui cornibus cellæ ipſius oſtiū iterum impetere parabat: quem cùm clamoribus, ac fuſtibus perſequerētur, (Etenim Ceruū illū è nemoribus digreſſū, caſu eò penetraſſe exiſtimabāt) is è Dormitorij feneſtra, protinus ſaltu ſe præcipitē donat. Tū Guardianū adeūtes, penè metu exanimatū inueniunt: quē dū verbis conſolari ſtudēt; is haud aliud per ſingulos halitus, verbū profert, præterquā, Ah Ceruus, ah Ceruus ille. At illi cū Ceruū ab ipſis fugatū, eſſe

Pro locorum mutatione horrendum narrat exemplum.

Dæmon ſub Cerui ſpecie Guardiani Cellā petit.

respōdissēt:iterū singuli in suas se Cellas conferūt. In ipso autē noctis profundo,dū vniuersi somno indulgēt,En iterū maior in Dormitorio fragor auditur:quo Fratres expergefacti,ac metu perterriti; Cellam egredientes; rursus eundem Ceruū,Guardiani Cellæ adstantem, eamque Cornibus petentem reperiunt:quem cùm ob præcelsam Dormitorij, quod in Rupe altissima extructum erat, altitudinem,ex qua is se,à summo ad ima præcipitem dederat, in frusta concisum, nedum interemptum putarent: iam non communem syluarum Ceruum agnoscunt; sed in eo eminentius aliquod Mysterium latere suspicantur. Rursus tamen Ceruo, non absque terrore effugato,ad Guardianum pergunt; quem extremum spiritum agentem,& sanctissimi Nominis IESV loco,quod illi piè inuocandum suadebant,Ceruum illum, Ceruum mussantem, atque inter dentes frangentem audiunt. Denique paruo temporis spatio elapso,Guardianus absque Sacramentis, atque vllo Contritionis signo, miserè animam efflat. Hæc ille sæpè commemorans,quò Fratres à minùs necessaria Domorum mutatione deterreret: quam non aliundè, quàm à Seraphici Spiritus iactura, atque à sanctissimæ Paupertatis tædio manare affirmabat: oculatum se huius rei testem exhibere solitus erat.

Guardianus absque Sacramentis moritur.

X L. Honestatis custos integerrimus fuit:cui cùm Dæmon insidias aliquando parare vellet,puellæ formam assumit;ac sub Solis occasum,ad Monasterium,in quo is tūc Guardianus erat,accedens;summis precibus à Ianitore,in exterius hospitium recipi postular: ne pudicitiam suam in discrimen vocaret,si ad alios diuerteret: Ianitor rem ad Guardianum defert,qui protinus ad Deum in oratione confugiens, Diabolicas,Deo reuelante,technas detegit:quapropter Ianitori respondet. Quid tu puellam (inquit) pudicitiæ studiosam narras? Dæmon est,non puella, qui nostræ potiùs pudicitiæ insidias struit;illum quamprimùm è foribus eiice. Ianitor verò, cùm velox ad Monasterij fores tetendisset,Dæmonem iam euasisse reperit. Nonnulla Vir hic viuens Miracula edidit: inter quæ illud refertur; quòd Perusiæ, Antonium quendam, qui graui in crure vlcere laborabat, Crucis Signo tantùm adhibito,pro-

Dæmon sub puella specie Fratrum castitati insidiatur.

XLI. tinus perfectæ sanitati restituerit.

Postremò, in eudem Perusiæ Conuentu, cùm supremа Francisco Aesino, suo inter viuos Achati, funera persolueret;iā sui obitus diuino Spiritu præscius, ligneū Sarcophagum,in quo Francisci Corpus condendum erat: ita amplum fieri præcepit,vt duo simul iuncta corpora capere valeret: tum verò,vt se breui Francisco cōmorgendum indicaret:his verbis adstantes affatus est. Ne Fratres, factum admiremini;quomodò enim,in vita sua dilexerunt se, ita & in morte non sunt separandi. Vix autem Francisci Corpus tumulo condiderat,quum & ipse febre ægrotare cœpit ex qua cùm velocissimè sibi hinc decedendum prænosceret,ad Domini aduentum, sollicitè se deuotissima Sacramentorum susceptione, ac lachrymarum copia parat. Porrò in ipsa sui obitus hora,Frāciscum Aesinum cælesti gloria effulgentē, ac sibi apparentem conspiciens,suauiter exclamare cœpit: ô quàm splendidam,ô quā præclaram ego lucem cerno! O Francisce,ô Francisce,quàm pulcher es: Tū Hymnum, *O gloriosa Domina*, &c. ore personans,dum illū adstantes Fratres adhuc cantu prosequūtur:necdum eo expleto,inter deuotas Fratrū voces,& cælestis lucis splēdores,Deo anima reddit. Atq; hoc ipso tempore,F. Albertus Neapolitanus,Vir Sāctimonia illustris,dum inter cælestes raptus,diuinis delicijs fruitur,Ioānis Baptistæ animā,Christi Domini Iudicio oblatā intuetur:in qua cùm Dominus præter leues quasdā negligētias,quas in diuino Officio persoluēdo,admiserat,nihil expiādū repe-

Obitum suū Fratribus prædicit.

Franciscum Aesinum in morte gloriosum cernit.

A Christo gloria donatur.

XLII. risset:his proprio sāguine abstersis,cælesti benedictione donatā,ad æthera trāsmisit.

Post Ioānis Baptistæ obitum,olim fama fuit;illum cuidam Ordinis Deuoto,qui in Aquæspartæ Oppido,extremū spiritum agebat,gloriosum apparuisse,eiq; cæleste præmiū annunciasse. Deniq; cùm ipsius corpus simul cū Frācisci Aesini corpore,in eadē Area conditum fuisset:decimo,post vtriusq; obitum,anno: dum Fratres eorū corpora,vt in nouū sepulchrū transferāt,omni diligētia exquirūt:accidit, vt lignea Area,iā ob loci humiditatē putrefacta,dum humū ligone effodiunt,casu,ac impru-

Ordinis Deuoto gloriosus apparet.

Francisci, & Io. Baptistæ Corpora post decimum annum integra reperiuntur.

denter,alterius eorum pedi vulnus infligunt:ex quo cùm statim sanguis, tanquam ex viuo corpore efflueret:eo signo Corpora reperiunt,eruunt,efferunt:atque vtraque tam integra atque incorrupta conspiciunt,perinde ac si eo die sepulta essent. Res planè cunctis admirabilis visa fuit,ac sola Omnipotentis Dei virtute patrata. Quapropter diuinam quàm maximè potentiam, ac magnificentiam laudantes: Corpora Nono Sarcophago inclusa,honorificentiùs in Sepulchro recondunt.

Porrò necdum hic annus integer effluxerat,quum Paulus III. iam octoginta, & vnius annorum senex,cùm Apostolicam sedem annis quindecim,dies viginti octo administrasset, in Quirinali Monte 4. Idus Nouembr. ex hominum vita ad meliorem concedit. Cuius ea suprema morientis ad Cardinales vox fuisse dicitur;vt optimum eligerent, qui ad totius Christianæ Reipublicæ vtilitatem,sibi in Pontificia dignitate succederet. XLIII.

Paulus III. ex humanis excedit.

Cæterùm,quæ olim à B.P. Francisco Ordinis Detractoribus comminata fuêre; hoc anno, nonnullos, qui in Capucinorum Religionem ora soluere, ac calumnias augere ausi sunt:Deo vlciscente perstrinxerunt. Etenim in Oppido Melipignaui, Hydruntinæ Prouinciæ Claudius,quidam Moracius,Bergomas,dictû Vatis ignorans:qui à Sacrorum Virorum conuiciis abstinendum monet,dicens. *Nolite tangere Christos meos:* Capucinorum famam ita dilacerabat;vt publicè asserere haud dubitaret,se Diaboli potiùs,quàm Capucinorum Missæ malle interesse. Cúmque in eo Capucinorum odio,ac maledicentia diu perstitisset,nec maledictis finem imponeret,accidit; vt ante Capucinorum Conuentum, paulò post miserum inimici inuaderent,ac pugionibus confossum, totum ferè illius corpus ictibus terebrarent: ofque, quo tot maledicentias in Fratres protulerat, ingenti lapide contererent. Luxerunt Fratres repentinam hominis internecionem, eò præsertim, quòd Deo mortuum suspicarentur: Veruntamen diuinæ vindictæ Iudicium,quo Miser inopinatò oppressus fuit, eò lubentiùs cunctis extimescendum proponimus: vt ex eo alij quoque prudentiùs addiscant; ab omnium quidem præsertim verò, ab eorum qui Deo consecrati sunt,detractione linguam coërcendam esse,de quibus Dominus idcircò apud Prophetam ait. *Qui enim tetigerit vos,tangit pupillam oculi mei.*

Psal. 104

Ordinis Calumniator à Deo infausta morte mulctatur.

Zachar. 2.

Aliud quoque huius rei exemplum hoc tempore accidit. Cùm in Oppido S. Marini de Capucinorum Conuentus ædificatione ageretur:Vir quidam, qui Prior cognominabatur, prædium suum duplo, quàm omnium opinione valeret, Capucinorum nomine emi postulabat.Hi verò,qui res Capucinorum agebant,cùm pretij nimium exorbitantis summa deterrerentur,locúsque minùs ædificationi aptum animaduerterent:ab illius agri emptione sibi abstinendum duxerunt:quamobrem Vir ille,in Capucinos indignatione efferuens, non modo impudentissimis calumniis confictis,in Religionis nomen debacchabatur: verùm vbicumque Fratres offenderet,conuiciis,ac contumeliis prosequebatur. At diù hominem, in Dei Seruos maledicum, diuina vindicta non tulit; Nam dum venena adhuc in Religionem euomeret, intempesta noctis hora,magnus in domo illius strepitus,atque horrenda planè vox auditur: ad quàm cùm vicini accurrissent: Priorem nudum è strato deiectum, & ad medium vsque cubiculum à Dæmone raptatum,atque exanimem reperiunt; aspectu ita horrendum,ac deformem, perinde, ac si ab aliquo laqueo peremptus fuisset; quæ res tam ingentem vniuersis metum incussit,vt mox cuncti iustam hanc Dei in eum animaduersionem,ob illatas Capucinis contumelias, esse acclamarent. XLIV.

Ordinis persequutor à Dæmone suffocatur.

E regione, hoc ipso tempore,S.P. Francisci erga Virum Ordinis benefactorem, pietas maximè emicuit.Nam in Oppido Amandulæ,Pharmacopola quidam, Potentianus nomine,Vir ad miraculum pius,pharmaca omnia, quæ ægrotis nostris necessaria erant, absque vllo pretio administrabat. Hic cùm proscriptum quendam,hominem flagitiosum, ac perditum,infensissimum hostem haberet:ab eo illi sæpè,in itinere, insidiæ instructæ fuerant;vt cùm primùm ad Capucinorum Con XLV.

uentum accederet, quò ſæpè deuotionis cauſa pergere ſolebat: glande configeret. Cùm igitur impius homo, Potentianum ad Conuentum euntem, die quadam è denſiori ſylua obſeruaret. Ibat Potentianus ſolus, nullo ſibi Comite adiuncto: quem tamen occultus Inſidiator, à quamplurimis eum comitantibus ſtipatum cernit. Pietas enim quā is erga Dei Seruos exercebat, multos illi è Cælo comites Angelos aduocabat. *Ordinis Benefactor Angelos Comites habet.* Fremebat Graſſator, qui ſanguinarium conſilium, ſibi ab ea hominum multitudine impediri conſpiciebat: verùm cùm inſanis furiis exagitatus omninò hominem è medio tollere decreuiſſet: Potentianum, eo tametſi (vt illi videbatur) comitatu ſeptum, tormento oppetit. At globulus igneus, diuina virtute, in caſſum inter vtrumque fœmur prætereiens, fœmoralia tantùm perforat; neque vllum prorſus ei damnum infert. At ille rabie percitus, iterum ſcelus tentat; hominemque rurſus bombarda aggreſſus, glandem ad ventrem dirigit: quæ cùm thorace, ac induſio penetratis, ad carnem vſque pertigiſſet; ibi diuina virtute ſubſiſtens, illæſum hominem relinquit: *Dei Miraculo à nece præſeruatur.* vt eò clariùs addiſcant, qui Ordinem vera, ac præcipua deuotione, & veneratione proſequuntur, iis è Cælo præſidium non deeſſe, quo in periculis, & aduerſis rebus diuina protectione cuſtodiantur.

ANNVS CHRISTI. IVL. III. CAR. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1550. 1. 32. 26.

Iulius III. Pontifex creatur.

IAM superior Annus effluxerat, & Paulo Tertio ex humanis sublato, adhuc Apostolica Sedes, vigentibus inter Cardinales dissidiis vacabat, cùm præsens Annus Millesimus quingentesimus supra quinquagesimum Christo Domino Vicarium, Petro successorem, atque Orbi Christiano Pontificem reddit Iulium Tertium Aretinum, Vincentij filium: qui cùm priùs Ioannes Maria de Monte appellaretur; magnum iustitiæ, integritatis, ac prudentiæ specimen, maximis in rebus prodiderat. Is cùm die septima Februarij Pontifex coronatus fuisset; mox Iubileum annum indicit, Portam sanctam consuetis cæremoniis aperit; ac Tridentinum Concilium, quod propter pestilentiam, ac bella grassantia, Bononiam anno 1547. translatum fuerat, Caroli Imperatoris rogatu, Tridentum reuocat, ac prosequendum curat. I.

Bernardinus Generalis in Romana Prouincia Constitutiones sancit.

Interea Bernardini Astensis Generalis virtus, ac sapientia in moderanda Capucinorum Congregatione, maximè elucebat: qui cùm in eam perfectè efformandam, illustrandam: atque vtilissimis legibus communiendam, totus animo incumberet; pleraque hoc anno in Romana Prouincia, obseruanda constituit: quæ cùm ad totius Congregationis, nedum Prouinciæ vtilitatem spectarent; in Generali Capitulo, quod post biennium coactum fuit, approbata, ac Generalibus Constitutionibus addita fuêre. Hæc, quum primùm de Generalibus Comitiis, quæ Anno 1552. celebranda sunt: fermo fiet, à nobis exaranda erunt. II.

Hoc quoque tempore eùm de Pallio, quo Minorum Religio iam à priscis temporibus vti solet, inter Fratres quæstio orta esset; Num scilicet; illud simul cum duabus tunicis adhiberi possit. Quæstionem Bernardinus, nonnulla rerum declaratione præmissa, tam sapienter dissoluit; vt ipsius sententia ab omnibus recepta, inter Generales Ordinis Constitutiones relata fuerit: legisque vim, ac robur sortita fuerit: quam propterea hoc loco propriis verbis exarandam duxi. III.

FR. BERNARDINI ASTENSIS GENERALIS CAPVCINORVM De Minoritani Pallij vsu sententia.

Bernardini Astensis de vsu Minoritani Pallij sententia.

OMNIBVS quidem, ad Dei gratiam, tum assequendam, tum conseruandam, necessaria est diuinæ, & Ecclesiasticæ legis obseruatio; à nobis verò Capucinis præter hanc integra quoque Regulæ nostræ, ac præsertim altissimæ Paupertatis obseruantia necessariò exigitur. Quare cùm plerique Fratrum, Regularis obseruantiæ cum primis studiosi, id potissimùm intelligere affectent; Quænam ad vestitus, qui vel à Regula Fratribus præscribitur; vel antiquo, & communi vsu approbatus est, præceptum concurrant: quis in ea re meus sensus sit, lubenter Fratribus meis aperio; Sententiam verò meam cuiusque, ac præsertim summorum Pontificum, & Catholicorum Prælatorum censuræ subijcio. IV.

Dico primò: Fratrem Minorē Capucinū; qui plurib⁹ Tunicis quā duabus à Regula cōcessis, absq; vera necessitate vtitur, mortifera se culpa obstringere, vt docet Clemēs V. V.

Dico secundò: Cùm Regula duas tantùm Tunicas concedit, omne aliud vestimen- VI.

ti genus,

ti genus, præter eas prohibere: quod enim ab ea concessum non est, censetur prohibitum, iuxta Regulam iuris. Neque enim B.P.Franciscus duas tantùm Tunicas nominaret, si cum his thoracem, sagum, fœmoralia, ac Pallium concederet.

Duæ tantùm Tunicæ à Regula concessæ

VII. Dico tertiò: Pallium ex antiquo Ordinis vsu receptum, quamuis de eo nulla in Regula mentio fiat, Capucinis licere. Id multiplici ratione demonstratur. Primò: ex antiqua Legenda trium Sociorum D.Francisci, in qua traditur; Beatum Franciscum, & Socios Pallio vsos fuisse. Secundò: ex antiquis Picturis, quæ B.Franciscũ Palliũ gestãsẽ referunt, ex quibus aliquas vidi. Tertiò: ex Pallio D.Francisci, quod Tiburi asseruatur, ac maxima veneratione apud omnes habetur. Quòd si Beatus Franciscus in Regula duarum tantùm Tunicarum, non Pallij meminit, ea causa est, quòd cùm duas Tunicas magis, quàm vnicam Tunicam cum Pallio, ad frigus depellendum deseruire intelligeret: imbecilliorum infirmitati condescendere voluit; cùm tamen ipse cum Sociis, vnicam tantùm Tunicam cum Pallio gestaret.

Pallium Minoribus licere, rationibus adstruitur.

VIII. Dico quarto: Pallium Capucinis Fratribus regulariter tunc tantùm licere, quando vnius Tunicæ locum supplet: & cum habitu sine Tunica defertur. Id quoque diuersimodè probatur. Primò: ex eadem Legenda, in qua refertur B. Franciscum, ac Socios, habitum tantùm absque Tunica, cum Pallio gestare solitos fuisse, ac præterea Christum Dominum B. Francisco semel apparuisse, eique dixisse. Ego toto vitæ meæ curriculo sola Tunica contentus, tanquam leuis Cursor cum ea Pallium solum gestaui. Id tamen de exteriori Tunica intelligendum est: Tunicam enim inconsutilem intus sub ea gerebat, de qua in Euangelio Ioann. 19. Secundò: Sanctus P. Franciscus in Regula duas tantùm Tunicas concedit. Ergo Fratres Capucini tribus vestimentis, seu pannis vti non possunt. Cùm verò Pallium loco vnius panni, ac vestimenti habeatur: Fratribus Pallium simul cum duabus Tunicis gestare non licet. Id confirmatur ex Pisano in lib. Conformitatum, vbi ait: Execrabatur B.P.Franciscus Fratres triplicibus indutos. Vbi etiam hæc verba addit: Nolebat B. Franciscus Fratres suos plusquam duas Tunicas habere, quas tantùm concedebat. Ex quo manifestum est: D. Francisci mentem illis Regulæ verbis explicatam, eam fuisse; vt Fratres tribus distinctis pannis vti non possent: & qui secùs absque necessitate agerent, Regulam proculdubio violarent.

Pallio quando Fratres Minores vti possint, aperitur

Conformit. l. 1. F. 9. & lib. 2. F. 1. 16

IX. Dico quintò: Minus esse Palliũ cum habitu solo, quàm habitum cum Tunica gestare. Pallium enim præsertim breue, cùm velut dimidiatus pannus sit, Tunica minus est, ac minùs frigori depellendo accommodatum. Quo fit, vt Beatus Pater Franciscus, Pallium cum habitu solo, quàm duas Tunicas gestare mallet, vt ex illius Testamento perspicuum est. Hinc colligo, Beatum Franciscum cùm binas Tunicas simpliciter concedit: magis vnicum habitum cum Pallio concedere; cùm Pallium Tunica minus sit.

Pallium dimidiatus pannus consideratur

X Dico sexto: Ad frigus depellendum, Fratribus Capucinis licere, tam Pallium, quàm habitum altero panno munire, seu vt vulgò dicitur, soderare: neq; enim id Regula, aut Paupertatis status prohibet. Non Regula. Nam in Testamento, quod Regulæ quædam explicatio est; expressè B. Pater concedit, vt Fratres habitus intus, & foris altero panno munire valeant, qui voluerint. Id enim non est pannos multiplicare, sed vnum pannum munire: neque vestis munita, aut pelliculata,

Tunica munimenta Minoribus licita quæ.

duæ vestes sunt: vt ait Vgo; sed vna tantùm. At neque id à Paupertatis statu dissentaneum est; cùm & ipsi Pauperes, à quibus B. P. Franciscus nostræ Paupertatis exempla colligebat; vestimenta quoque munita ferant: quanquam id mea sententia obseruandum sit, ne Pallio, vel habitui, plusquam vnum cuique panni munimentum adhibeatur, nisi secus necessitas postulet: neque scrupulosiùs nimis disquirendum est: num illud munimentum ex nouo, vel obsoleto panno esse debeat; cùm neque id B. P. Franciscus in Testamento anxiè quærat, aut præscribat, cùm ait: Et contenti eramus vna tunica intus; & foris repetiata, iij qui volebant. Vbi à nouo, vel obsoleto abstrahit, ac cuique arbitrio permittit: tametsi magis austeritati congruat, vt obsoletum munimentum adhibeatur.

Pallio cum simplici Tunica uti, tutius.

Dico septimo: quamuis qui duas Tunicas, vel simplices, vel munitas, absque Pallio gestant, magis Regulæ literæ satisfaciant: qui tamen habitu, vel simplici, vel munito simul cum Pallio vtuntur; perfectiùs B. Francisci mentem implent, tutiusque, ac citra periculum versantur. Ratio est, quoniam ij, qui duas Tunicas gestant, rarò effugere valent, quin sæpè Pallium, vel domi, vel foris, vel in itinere, absque necessitate gestent: quo sanè Regulam violant. At qui habitum tantummodò quoquo modo munitum cum Pallio ferunt, ab omni se periculo liberant, & Beati Patris pressiùs vestigia sequuntur. X I.

Quando Pallio, atque duabus Tunicis Minores uti queant.

Dico vltimò: Fratribus Capucinis non ita absolutè Pallij vsum, simul cum duabus Tunicis interdictum esse; quin iis aliquando eo in necessitate frui liceat. Vera autem necessitas ex his potissimùm colligitur. Primum: cùm iter facturus, imbrem, niuem, aliasque temporum iniurias metuit. Secundò: cùm ob morbum, vel imbecillitatem ex morbo relictam: pluribus quàm duabus Tunicis eget, ne in morbum recidat: tunc enim Pallium sibi de Superioris licentia assumere valet. Tertiò: cùm senio confectus ita calore naturali destituitur, vt duabus Tunicis calefieri minimè queat. Quarto: cùm periculo primum de seipso facto, reipsa experitur, se absque mala corporis valetudine, frigus perferre, vel credita sibi officia persoluere, aut Choro interesse, aut orationi vacare non posse; si duabus tantum Tunicis vtatur, ac propterea pluribus vestimentis indigere: hæc enim Fratrem Capucinum excusant, si Pallium simul cum duabus Tunicis gestet. Postremò: iuxta aliquorum sententiam, cùm frigidissimas Regiones, vel incolunt, vel iter faciendo pertranseunt: quanquam secus ego expertus fuerim; qui cum Socio solo habitu, ac Pallio contentus, sæpè Montes asperrimos niue, ac glacie opertos, absque periculo transcendi. Eam ob causam satiùs semper fore iudicaui, habitum tantum cum Pallio, quàm duas Tunicas absque Pallio deferre. X I I.

Hæc Astensis Generalis, de Pallij vsu, olim sententia fuit, quam deinceps cuncta Generalia Capitula confirmarunt: ac decreto in Generalibus Constitutionibus sanxerunt. Dum igitur is in excolenda Seraphicæ Religionis Vinea, & ad vberiorem fructum prouocanda, impigrè laboraret, hoc ipso tempore Frater Antonius à Montefieardo Sacerdos, è Piceni Prouincia, ad cælestem Patriam euocatur: Cuius hæc extat Memoria. X I I I.

FR.

FR. ANTONII A MONTESICARDO, Vita, & Gesta.

XIV. MONS Sicardus Oppidum est in Piceno, Vrbinatum Duci subiectum, ex quo Antonius honestis parentibus genus duxit. Ab adolescentia Domini iugum ferre didicit. Nam annos vix decem & octo natus, graui Saecularis vitae iugo excusso, leui Domini oneri in Minorum Obseruantium Ordine humeros supposuit. In quo tam alta in seipsius contemptu, ac profunda animi humilitate perfectioris vitae fundamenta iecit: vt cùm iam in Religione prouectus, eo consilio, ac prudentia polleret, vt caeteris praeesse, atque administratione prodesse posset; eò tamen nunquam adduci potuerit, vt vllum Praelationis genus, ei licèt oblatum, acceptaret. Dicere enim familiaribus solebat; vbi integra Regulae obseruantia non viget; ibi tutò Praelationem administrari non posse. Denique cùm perfecta Regularis obseruantiae disciplina, atque omnium virtutum studio omnes antecelleret; id sibi apud Obseruantes nomen comparauerat, vt in Piceni Prouincia, nemo illo sanctior, ac perfectior haberetur. *F. Antonius à Montesicardo inter Obseruantes adscriptus.*

XV. Per id tempus, Capucinorum Reformatio, sub Fr. Matthaeo à Bassio, & F. Ludouico Forosemproniano, inter prima adhuc sui ortus incunabula versabatur; cùm ipsius fama ad Antonium perlata, ad illius amplexum vehementer ipsius animum sollicitabat; at cùm Daemonis insidias prudens pertimesceret, nec quicquam de illius diuturnitate certum sibi polliceri posset: Deum assiduè fusis lachrymis deprecabatur; vt consilium suum dirigeret, & quid sibi sequendum esset, demonstraret. Inter haec accidit, vt dum Antonius, cum plerisque sui Conuentus Fratribus, de Capucinorum Reformatione colloqueretur; quam alij prae Obseruantium Reformatione commendabant; alij contrà illi propriam Reformationem praeferebant: tener quidam puer pauperculus, qui graui capitis scabie laborabat; quotidiè ad Monasterium accederet; cui Frater quidam, rei Medicae peritus, quotidianam curationem adhibebat. Hunc cùm Antonius vidisset, B. P. Francisci exemplo edoctus, qui ab huiusmodi puero Dei voluntatem, ad socios sibi eligendos, exquisierat; puerulum ad se vocat: aliisque adstantibus Fratribus, illum bis verbis compellat. En puer, duae sunt Fratrum Reformationes, altera nostrorum Fratrum Reformandorum; aliorum altera, qui Capucini nuncupantur: Iam tibi in nomine Dei praecipio; vt dicas nobis, quaenam harum vera B. P. Reformatio sit, ac Deo magis placeat. Mirabile dictu: Vix ea Antonius fatus est; cùm puer, totus vultu, instar flammae incensus, ac velut Dei Spiritu agitatus, elata manu, ac extento digito claustra penetrare coepit, qua maiori poterat voce exclamans: *Capucini, Capucini, Capucini*: Cùm tamen, ne Capucinorum quidem vnquam nomen antea audiisset. Id protinus cùm ab omnibus diuino operi, ac miraculo adscriptum esset: En (inquit Antonius) ex ore infantium, & lactentium Deus veritatem nobis ostendere voluit. Ac tunc iam de diuina voluntate certior factus; cum pluribus eiusdem Conuentus Fratribus ad Ludouicum Forosempronianum accedens, Capucinorum Congregationi adiungitur. *Dei voluntatem pueri ministerio explorat.* *Pueri voce admonitus ad Capucinos cum aliis migrat.*

XVI. Inter Capucinos adnumeratus, summam vitae austeritatem, cum summis animi virtutibus coniunxit: nam vnica in die, ac parca refectione contentus, vniuersas B. P. Francisci Quadragesimas, peruigiliàque Festorum Domini, & B. Virginis, panis, & aquae ieiunio consecrabat. Animum interea rerum diuinarum contemplatione impinguans, nudisque semper pedibus, absque sandaliis gradiens, expeditior vniuersam Domini mandatorum, ac consiliorum viam, Dei Spiritu plenus percurrebat. Paupertatis obseruantissimus, cùm toto vitae suae tempore, vnico tantùm habitu, eoque maiori ex parte praesegminibus compacto vteretur; mentem praeclaris patientiae, mansuetudinis, charitatis, ac reliquarum virtutum indumentis *Antonij austeritas enarratur.*

exornandum curabat. Postremò, dum carnis petulantiam, duris flagellis, vigiliis, aspero cilicio, aliisque seuerioris disciplinæ rigoribus domare satagit, spiritum ad cælestia liberiorem, & ad Dei dona capescenda aptiorem, parat.

XVII. Inuictus quoque pugil, cum hoste in Religionis palæstra luctaturus, ne vnde teneretur, haberet; ab omnibus ita abstinebat: vt præter Breuiarium, & ea, quæ ad Religionis habitum, ex Regulæ præscripto spectarent, nihil omninò sibi habendum præscriberet. Cæterósque tam verbo, quàm exemplo ad hanc rerum nuditatem, & expoliationem prouocans, casu quodam horribili perterrebat: qui misero cuidam Fratri, dum ipse adhuc inter Obseruantes Reformatos viueret, non pridem acciderat. Cùm enim Cingulanum Oppidum, quod in Piceno, sub Appennini Collibus, in monte se se effert, sæua pestilentia ita inuasisset; vt quamplurimos quotidiè depasceret: Obseruantium Reformatorum Monasterium, quod ab eo haud longè aberat, ea tabe infectum, ex suis non paucos sibi sublatos vidit; quos dira lues terris ereptos, in Cælum transmisit. Quod ne leuiter dictum quis existimet; quoties ex illis Fratribus, quispiam contagioso illo morbo ereptus, diē suum obibat; Oppidi Custodes, qui in excubiis noctu vigilabant, clarum quoddam lumen è Cælo, in Monasterium descendens intuebantur: quo signo mox aliquem ex his defunctum esse, certo experimento agnouerant: Angelus quippè (vt creditur) luminis instar, è Cælo delapsus, animam ad Deum proficiscentem comitabatur. Res iam cunctis manifesta erat: ac quatuordecim hoc signo è viuis excesserant. Quū Frater quidam Laicus diem tunc extremum claudit, in cuius obitu, cùm lumen è Cælo minimè à Custodibus conspectum fuisset: ea re Oppidi Proceres maximè commoti, à Fratribus, cuiusnam vitæ, ac conuersationis defunctus ille extitisset; curiosiùs inuestigant. Fratres verò, quibus defuncti vita laud bilis semper visa fuerat; cùm Religiosam illius conuersationem apud homines commendarent; rem tamen tacite apud se considerantes; tunc primùm de illius salute dubitare cœperunt. Porrò inter illius Conuentus Fratres, Vir erat ætate grauis, ac pietate inter alios conspicuus; qui cùm factum altiùs secum perpenderet; suffragia pro defuncto offerre; atque à Deo lachrymis postulare cœpit; vt Fratris illius statum sibi pro sua benignitate declararet. Dum igitur intempesta nocte, Senex pro defuncti anima Deum rogat; En ingens flamma, in qua defuncti anima, igneis catenis ligata tenebatur, oranti appatet: Quam cùm Senex haud sine mentis, ac corporis horrore conspexisset; ab ea, cuiusnam anima sit, percunctatur. At illa, Heu me infelicem, ait: anima sum Fratris illius Conuersi, nuper defuncti. Tum ad eam Senex. Num saluus es Frater? At ille. Heu maledicta dies, in qua natus sum; dies, in qua peperit me mater mea: maledictus Vir, qui anuunciauit patri meo dicens: Natus est tibi puer masculus: qui non me interfecit à vulua, vt fieret mihi mater mea sepulchrum, & vulua eius conceptus æternus. Heu cur exceptus genibus? Heu cur lactatus vberibus? Neque enim me nunc æternæ damnationis sententia premeret, nec igneus me hic diuini furoris turbo possideret. Quid de mea salute quæris? De damnatione potiùs quære. Dei enim fulmine attritus, æternis Tartari flammis in morte adiudicatus fui Heu Frater (ait Senex) & vnde tantum tibi malum? Cui ille; Quinque (inquit) Rosaria æternum mihi incendium pararunt. Totidem enim mihi, absque Superioris licentia, ab amico comparaueram: quæ cùm propinquis meis dono elargiri statuissem; ea nec Superiori vnquam aperire, vt eorum mihi ab illo facultatem exorarem; nec culpam in Confessione agnoscere; eò quòd res mihi leuis videretur, mihi in animo fuit: quamuis enim nonnunquam malefacti conscientia latraret, eam tamen rei paruitate, velut iusta excusatione, sedabam. Cùm verò ad Dei Iudicium ventum est, quandoquidem res iam non leuis, sed grauior, quàm mihi mea sententia persuaderet, à Deo iudicata fuit, inter Proprietarios relegatus, ac in Orcum detrusus, iustam æternæ damnationis sententiam accepi. Atque vt hæc vera esse intelligas, si scabellum

Paupertatis studio flagrat.

Plerique ex Obseruantibus pestilentia sublati, Cælum conscendunt.

Laicus inter Obseruantes à Christo damnatur.

Ob quinque Rosaria inter Proprietarios relegatur.

Oratorij, vbi orare consueueram, perlustraueris, ibi Rosaria malis auibus mihi cōparata reperies: Ego verò ad Proprietarios relegatus, cum iis æternum moriturus abeo. Hisq; dictis abscessit. Senex verò, cùm illius mox rei Guardianum conscium fecisset; Oratorium simul explorantes, abscondita sub illius scabello Rosaria offendunt.

XVIII. Hoc itaque damnati Fratris exemplo, atque aliis hortationum verbis; Fratres, non solùm à rerum, tametsi minimarum possessione, ac proprietate; sed etiam à superfluarum copia deterrebat. Cur, Fratres mei, aiebat, B.P. nostro Francisco sapientiores esse volumus; qui nec sibi, nec aliis quicquam, præter ea, quæ in Regula præscribuntur, quæque necessaria sunt, vnquam permittere voluit? Quid superflua, ac minùs necessaria quærimus; quæ leuem animum; non modò suo pondere deorsum trahunt, quò minùs ad Deum liberè euolare queat: verùm & Capucinum hominem in supremum salutis discrimen adducunt? Cùm enim quæ superuacanea sunt, neque à Regula, neque à B. P. Francisco, neque à Christo, qui Regulæ primus auctor est, illi concedantur: quonam obsecto iure illis vtitur? Aut qua ratione, ab iniqua rerum possessione seipsum liberare valet? Et siquidem, iuxta multorum Patrum sententiam, Ecclesia nonnisi rerum necessariarum, quæ Ordinis vsui cedunt, in se proprietatem transfert: cuiusnam rerum superfluarum, præterquam possessoris Fratris, proprietas erit? Quamobrem iis, qui superfluis rebus delectantur, magnoperè verendum est, ne coram Deo inter Proprietarios habeantur. At neque meo iudicio à crimine vacant, aut iustè se excusare valent, qui hæc ipsa sibi à Superioribus concessa fuisse dicunt. Cùm enim Superioribus, in ea, quæ superflua sunt, potestas omnis à Regula interdicta sit: quo pacto rerum superfluarū: quæ eorum potestatem effugiunt; vsum aliis concedere possunt? Quo fit, vt nō modò ab iis superfluis cuique abstinendum sit, quæ nulla Superioris facultate sibi vendicat: verùm & ea quoque abiicienda, quæ à Superiore concessa, superuacanea esse iudicantur.

Superflua habentes ab Antonio suggillantur.

Rerum superfluarum proprietas apud possessorem.

Superiores superflua subditis concedere nequeunt.

XIX. Hæc huius sancti Viri doctrina, cùm non aspernando veritatis fundamento innixa, S.P. nostri Francisci placitis consentanea esset, qui præter ea, quæ necessaria sunt vniuersa abiicienda esse admonebat, his verbis. *Cui totaliter, dilectissimi Fratres, inhærentes, nihil aliud pro nomine Iesu Christi in perpetuum sub Cælo habere velitis*: quamplurimos, vt à superfluis abstinerent, deterrebat. Verùm id magis suo exemplo præstabat. Hinc enim ab omni cuiuscunque rei, quantumuis minimæ, superfluo vsu ita abhorrebat; vt Rosarium, quod ab Vrbinatum Ducissa dono acceperat; quoque de Superiorum licentia vsus fuerat; cùm morti proximus, ab eadem Ducissa, in extrema valetudine inuiseretur, eidem restituerit: ea potissimùm ratione fretus; quòd illud communi vitæ cursu absoluto, sibi amplius necessarium non esset. Ita enim liber hinc ab omnibus euolare optabat; vt ne quidem Rosarium, vbi iam illius illi mortc vsus intercipiebatur, sibi relinquendum putaret.

Reg. c. 6.

Rosarium dono acceptum in morte reddit.

XX. Ob præclaras Antonij virtutes, quibus inter cæteros in Piceni Prouincia emicabat: Nouitiorum aliquando illi cura, & educatio commissa fuit; quam tametsi inuitus, ex obedientia tamen susceptam, per aliquot annos, summo studio, ac diligentia exercuit. Cuius illud testimonium fuit. Cùm enim hoc in munere, Vrbini, in Cōuentu Crocichij versaretur: accidit, vt Vir quidam Nobilis, ac Fratribus familiaris, quo tempore Nouitij in effodienda tellure, quotidiano operi vacabant, cum eo in Horto deambularet. Dumq; varia inter se miscent colloquia, Antonius frequenter oculos in quendam Nouitiū coniicit: ac interrupto sermone, illius operi seriùs animum intendit. Admirabatur Vir Nobilis, attentiorem illum Antonij, in Nouitium intuitum: cumque nullam in Nuuitio illius causam deprehenderet, ab Antonio percunctatur: quidnam in eo Nouitio spectandum aduertat, quo in eum potiùs, quàm in cæteros animum appellat. Cui Antonius: Ne mirère (ait) Satanam vidi iuxta Nouitium illum stantem, multisq; ei verbis, vt à cœpto labore desisteret, per-

Nouitium à Dæmone tentatū videt.

ſuadentem. Verba Tentatoris,quæ ſuggerebat,audiui. Nouitium quoque Satanæ reluctantem percepi. Ea me Nouitij lucta attentiorem reddidit: ne forte Diaboli fraus, ac perſuaſio, aduersùs illum præualeret.Hinc quanta in iis educandis cura, ac ſollicitudo illi ineſſet: quámque in grauiſſimo illo munere obeundo, diuina benignitas copiosè illi è Cælo affulgeret, perſpicuum eſſe poteſt.

Per triginta annos, in pane, & aqua ieiunat.

XXI. Abſtinentia tam fuit admirabili, vt in vtraque, & Reformatorum, & Capucinorum Religione, triginta circiter annos,in panis & aquæ ieiunio expleuerit:cuius ita obſeruantiſſimus erat; vt neque ægrotans, neque iter faciens, ab eo declinare vellet. Semel cùm longum iter facturus eſſet, à Socio rogatus, vt vel ante profectionem aliquo ſe cibo refocillaret; vel ſaltem panis aliquid ſecum in itinere deferret, quo fatigatus veſci poſſet: vtrunque agere renuit, quamuis iam ætate, ita grandæuus eſſet, vt ab ipſo Ieiunij præcepto abſolui potuiſſet. Hoc modo iter aggreſſus, cùm meridiè tranſacto, iam vires illi ad iter proſequendum deficerent; præeunte Socio ſubſtitit; oculíſque in Cælum erectis, Deum precatur, vt qui volucres Cæli paſcit, & dat eſcam pullis coruorum inuocantibus eum; ipſum quoque in ea neceſſitate non deſerat. Vix ab oratione ceſſauerat, cùm ſe fonti proximum, & iuxta illum dimidiatum panem, grandiorem, recentem, albumque eò diuinitus allatum conſpicit; quo cum gratiarum actione ſumpto, eo diuina virtute, non tam reſtitutas, quàm auctas ſibi corporis vires ſentiens; reliquum iter tanta leuitate confecit; vt & Socium præeuntem prætererit, & nulla ampliùs, eo die,cibi refectione indiguerit.

Panis illi à Deo ministratur.

XXII. Rerum diuinarum contemplationem, aſſiduo Orationis ſtudio, tam ſibi familiarem comparauerat: vt vbique animum è terrenis rebus ſuſpenſum, ac Cæleſtibus occupatum gereret. Quadam die, cùm in communi menſa, cum cæteris familiæ Fratribus diſcumberet; deuoti cuiuſdam libri, qui ſpeculum Crucis inſcribitur, lectionem audiens; tam ardenter ſurſum agi cœpit: vt corpore altius è ſolo exurgente, Vir Dei, tota ſpectante Familia,in aere ſubſiſteret: tandiuque in eo corporis ſtatu perſtaret; quod abſoluta Refectiooe, Familia conſuetas Deo gratias perſolueret: Guardianus verò, qui Antonij ſpiritum, num ex Deo eſſet, Obedientia, atque humilitate probare decreuerat: ſimulárque ab extaſi reuocatus fuit, his, illum verbis compellat. Antoni, iam nunc opera tua egeo: vt opus, quod manè in horti cultura imperfectum deſerui, mecum perficias. Cui Antonius, En præſto ſum,Pater, ait opem qualemcumque potero,feram:arreptoque ligone,tametſi iam præ ſenio viribus imbecillis eſſet, Guardianum proſecutus eſt.At Guardianus necdum eo contentus, vt Fraternam in eo charitatem experiretur: ſeorſum illum aſſumens, ait: Antoni, eſt mihi in hoc Monaſterio, Frater quidam, moribus diſſolutus, atque indiſciplinatus. Antonius verò cùm à murmuratione angue peiùs abhorreret, ſimulátque prima hæc Guardiani verba percepit, protinus adgeniculans, ait: Pater, memini, me necdum Aſino lectum ſtrauiſſe (curam enim cuiuſdam Aſini gerebat) Si placet, meo muneri ſatisfaciam. Hoc pacto à Guardiano declinat, qui cùm illum ad ſtabulum vſque eminus proſecutus fuiſſet; genuflexum tandem in ſtabulo, atque in oratione defixum, paulatim ſe in aëra extollentem reperit: quo obſtupeſcens; cùm veram illius ſanctimoniam eſſe, certo teſtimonio comprobaſſet, maxima Virum deinceps in veneratione habuit.

In menſa, in Extaſim rapitur,ac corpore ſurſum eleuatur.

A Guardiano ipſius ſpiritus probatur.

In ſtabulo orans ſurſum effertur.

XXIII. Horas Canonicas in Choro tam attentè, ac tanta corporis compoſitione Deo perſoluebat: vt quamuis ſenio iam confectus eſſet; nunquam tamen aut ſedilibus, aut parieti innixus, ſed recto ſemper corpore, niſi aliud res ipſa diuina poſtularet, Deo pſalleret. Diuinam enim Maieſtatem, cui laudum illud penſum exoluitur, animo præſentem aſpectans, omni, tum animi, tum corporis compoſitione proſequendam affirmabat.

XXIV. His dum Fidelis Dei ſeruus, Diuina comitante gratia, ſedulus vacat: Deoque omni ſtudio placere, & diuini nominis gloriam præclara operum, ac virtutũ luce, augere

luce, augere curat: haud sanè mirum, quòd Deus glorificatorẽ suum, signorũ quoque gloria illustraret. Etenim Antonij Sanctitate, longè latéque per Picenũ Agrum peruulgata, omnes ferè illius regionis ægri; præsertim ex Petrærubeæ Oppido, ad eum confluebant; qui exiguam chartulã, in qua sancta nomina Iesu, Mariæ, & Iosephi manu sua conscripta erãt, ab eo accipientes; protinus corporis in columitatem consequebantur. Rusticus quidam ex Foroliuiensi Agro, qui hydropisi, & crurum dolore grauiter laborabat; celebri eius nomine audito; cum iter ad eum auspicatus fuisset; vix duo, aut tria millia passuum confecerat, cùm repentè ab vtroque morbo liberatus, toto se corpore ita incolumem sentit, vt plurimos deinde annos, absque vlla morbi afflictatione transigeret. In Asculana Vrbe mortuum puerum sua oratione ad vitam reuocasse, constans omnium fama fuit.

Quamplurimos Ægrotos diuina virtute curat.

Rusticus à Morbo liberatur.

Puer ad vitam reuocatur.

XXV. Narniam eùm aliquando ex itinere peruenisset; casu contigit, vt à quodam Pastore in Sylua, quæ Conuentui nostro proxima est, ignis accenderetur: cuius cum ventus, qui eo tempore flabat; huc atque illuc flammas dispergeret: eo factum est, vt ingens inde incendium excitatum, in momento totam syluam incenderit, atque absumpserit. Res propemudùm horrenda erat, crepitantium flammarum, quæ à vento ferebantur, stridorem, ac strepitum audire, flammarumque volumina, ex arbore in arborem insilientia, tam voraciter ingentes quasque plantas exedere, vt vix trunci igni superessent: incendiũ verò cùm propiùs ad Conuentum accederet: eo perterriti Fratres, vniuersi è Monasterio egressi illud euadere curabant. Aderãt tunc in eo Monasterio Eusebius Anconitanus, Bernardinus Mõsulmensis, ac plerique alij Patres, qui cùm Romã ad Generalia Comitia proficiscerentur, simul è cõuentu excũtes, ad deuastantis incendij conspectum exhorrebant. Vltimus tãdem Fr. Antonius fuit, qui cum senio grauaretur, lentiùs cæteris progrediebatur. Is vbi flãmas conspexit, subridens, ac manu, capitisq; motu quæda lætitiæ signa edens: mox ad Monasterium redit. Antonium secutus est Frater Angelus à Colle-discipulũ vt quid ab eo fieret, curiosiùs exploraret. Vix Antonius ad Cellam peruenit, cùm eum flexis genibus Deum cum lachrymis orantem cernit: moxque eo orante, incendium mitescit Porrò necdum ab oratione surrexerat, cùm incendij flammæ, vt eò clarior Dei virtus, atque Antonij orationis vis elucceret, inter quædam sicca folia, atque aridos arborum ramos, penitùs extinguuntur.

Incẽdium sua oratione extinguit.

XXVI. Iam verò Sanctus hic Dei seruus, multos senectutis annos, pari vitæ austeritate, ac sanctimonia traduxerat: quum paucis ante obitum annis, certæ suæ electionis, ac prædestinationis à Domino signa accipit: quæ is, sub incertæ personæ nomine, aliquando nonnullis familiaribus, his verbis declarauit. Noui hominem (inquit) qui cùm per annos quatuordecim, post Matutinas Horas, insomnis totum illud noctis spatium in oratione insumpsisset, nocte quadam orans, sub Auroræ crepusculum, vtrasque Ecclesiæ fores pateficri; formosissimorumque hominum Supplicationem Ecclesiã ingredi conspicit. Postremus verò, Vir omnium nobilissimus, ac speciosissimus, tanta cum majestate gradiebatur; vt facilè omnium, qui in Supplicatione erant, Caput agnosceretur Hi cùm ad Sacrosanctæ Eucharistiæ Altare peruenissent, cuncti adgeniculantes Sacram Eucharistiam adorant, eo vno Illustrissimo viro excepto: cui ab Adulescentibus quibusdam, qui Sole fulgidiores erant, aurea Sedes in ipso Altaris scabello paratur. In ea cùm vir ille sedisset; protinus iubet, Fratrem, qui in extremo Ecclesiæ angulo orabat, ad se accersiri: qui cùm claro intus mentis lumine illustratus; Virum illum, in Throno sedentem, Dei Filium esse intelligeret: capite ad terram vsque demisso, ad eum accedens pronus ante illum iacebat. Cui Dominus, Plurimùm, Filî mi, (inquit) in amplificanda, ac propaganda Majestatis meæ gloria laborasti: dura multa pro nomine meo pertulisti: quale ergo nunc premium accipies? Iam pete, quod vis; vt illud ex benignitate mea

Antonij visio enarratur.

assequaris. Cui ille. Quem Domine, quem tua benignitate prosequeris? Annon sordidum hominem, vilem, flagitiosum, totq; sceleribus respersum, vt nihil vnquam, præterquàm iram tuam promeruerit. Veruntamen, si, quæ tua clementia est, indignum respicis: id tantùm supplex à te peto, vt culparum mearum fasciculos, quos impiè collegi, dissoluere, ac tuo Sanguine ita tibi placeat delere. vt ne vna quidem maneat superstes. Posthæc verò, ita me tua gratia, ac beneuolentia dones, vt ab ea nullo vnquam tempore excidere valeam. Dominus autem illum placido vultu intuens, ait: Gratum mihi est, quod petis. Moxq; ad Angelos conuersus, Afferte, ait, ad me Librum vitæ: quo statim oblato ; alteroq. Angelo Domino calamum administrante, cùm ipse atramentarium gestaret, Dominum proprium ipsius nomen in Libro vitæ scribentem suis oculis conspicit. Quo facto Dominus, eidem benedictionem impendens, repentè cum tota illa cælestium hominum, & Angelorum corona ad superna se contulit.

Antonius à Christo vita Libro inscribitur.

Ineffabili hoc dono à Domino accepto, Antonius, ne superbia immutaret intellectum eius, nevè aliqua præsumptio deciperet animam illius, cùm octuagesimum circiter annũ ageret: grauissima carnis tentatione à Deo probatur; qua tam acriter exagitari cœpit, vt quoquò se verteret, obscœna spectacula illi ab immundo Spiritu vbiq; animo obiicerentur. Pugnabat Senex contra adolescentiæ virium, quo se iam liberum, ac rude donatum fore existimabat: ac tunc carnis incendia sentiebat, cùm libidinis calore præ labentis æui fluxu frigescente, nix toto capite albescens frigidissimã ætatis hyemem in carne grassari renunciaret. At hoc stygij illius fabri opus erat, qui cùm prunas in glacie ardere faciat, in Antonij carne, ieiuniis, ciliciis, vigiliis, atque omni macerationum genere iam ferè attrita, tot libidinis flammas, nedum igniculos excitat: vt iam Antonio præ ardoris vehementia tentatio intolerabilis videretur; ac se diu in Religione permanere posse penè desperaret. Iam illum nec panis, & aquæ ieiunia, neque vsque ad sanguinem flagella, neque aspera cilicia, neque ardentissima ad Deum suspiria, aut profusæ in oratione lachrymæ; quibus hostem edomare, ac prosternere consueuerat, quicquam illum eo tempore iuuabant, aut Diabolicæ tentationis onus leuabant. Frustra omnia tentabantur. Ardor enim concupiscentiæ, quo maioribus carnis asperitatibus premebatur, eò altiùs assurgebat. Quid plura? Horribili hac tentatione, quæ iam ab hoste tot præliis prostrato, præter spem excitata fuit; Deus dilectum Seruum suum, quem iam in Libro vitæ conscripserat, ac perpetua sibi charitate coniunxerat, probari voluit: vt nihil tot vitę austeritatibus, ac propriæ virtuti adscriberet: sed omnia diuinæ clementiæ, ac benignitati, à qua vis omnis, ac virtus, tum ad resistendum, tum ad bonum perficiendum manat, tribuenda addisceret. XXVII.

Grauissima carnis tentatione probatur.

Propria virtuti nihil adscribendum.

At verò vbi Antonius terribili hac tentatione aliquo tempore probatus fuit: fidelis Deus, qui non patitur nos tentari supra id quod possumus, non modò tentationem abstulit; sed & cum tentatione prouentum dedit, vt Iacobi Apostoli vox obtineret dicentis: *Beatus Vir; qui suffert tentationem: quoniam cùm probatus fuerit, accipiet Coronam vitæ.* Paucis enim posthæc diebus elapsis Maceratæ in morbum incidit, ac singulari animi, ac Sacramentorum præparatione ad superna dispositus, hinc purus migrat; vitamq; magna cum virtutum Sanctimonia transactam, beato fine concludit: Deniq; pro breuissimo tentationis labore, perpetuam vitæ coronam accipit. XXVIII.

Iacob. 1.

Maceratæ rebus humanis valedicit.

F. PETRI A MAZARA.
Vita, & Gesta.

EODEM quoq; tēpore, Fr. Petrus à Mazara, Vrbe Siciliæ Littorali, in ora Australi, inter Thermas, & Lilybœum sita; violēter Cælũ rapuit. Hic enim, cùm nobili genere ortus esset, sui generis splēdori, maximas suis vitiis tenebras offũdens, prauæ XXIX.

educa

educationis vitio, eò scelerum peruenit, vt omni flagitiorum genere primum iuuentutis florem contaminauerit. Humo natura ferox, audacia furens, promptus ad vim, ad omne facinus audax, nihil prætet scelus, atque perniciem animo volutare videbatur. Sic enim prodigioso se furore in omne crudelitatis genus præcipitem dederat; vt neque sexui, neque ætati parcens, quem sibi aliquo modo infensum haberet, ad cædem designaret. Vir luxuriosus, atq. ad omnem libidinem effusus quem nec pudor ab infamia, nec generis, ac familiæ macula à turpitudine auocarent. Mulierem enim, quæ suæ libidini inseruiebat: sola suspicione ductus, quòd seipsam alteri prostituisset, fisso vsque ad sexum vtero, trueulenter necat. Riualem quoque eodem modo crudeliter trucidat. Ob hæc, ac pleràque alia nota facinora, cùm morti adiudicatus esset, patris ære redemptus, iterum in grauiora relabitur: Nam Mazaræ Vrbis Gubernatoris filium, adhuc puerum, qui cum fugientem insequebatur, præ furore arreptum, in frusta concidit. Hinc eùm seipsum Proscriptorum Ducem, ac Caput constituisset, tot scelera sceleribus addidit: vt ad necem vndique à Magistratibus quæreretur.

F. Petrus à Mazara plurimis vitiis irretitus.

Scortum, ac Riualē crudeliter necat.

Puerum in frusta concidit.

XXX. Dum igitur flagitiosissimam exul inter scelestos vitam duceret, Deus, qui diues est in misericordia; quandoquidem in eo bonitatis suæ diuitias ostendere decreuerat: illum ad meliorem vitæ frugem facto mirabili pertrahit. Cùm enim bellicis bombardis, atque armis, quibus id hominum genus onustum incedere solet, circumseptus, quadam die, ad aluum expurgandum, in secretam nemoris partem secessisset; armàque iuxta se, vti semper solebat, deposita collocasset; vix aluo exonerato, ea repetere voluit; cùm neque tormenta, neque alia, quæ ibi deposuerat, arma adesse comperit. Rem Vir stupidus admiratur. Cùmque à nemine inde sublata fuisse, prorsus illi indubitatum esset: factum altiùs animo perpendens, illud non hominum, sed Dei opus esse, quo ad meliorem illum vitæ frugem prouocat, non obscurè percipit; protinúsque quasi Diuinum, de non sæuiendo, Edictum e Cælo sibi allatum accepisset, ab omnibus non modò sibi armis deinceps abstinendum statuit: Verùm & eum iis, vitam quoque tot facinoribus turpem exuere, ac in meliorem commutare parat. Quapropter mox sociis valedicens, mentéque, cælesti dono, in meliùs mutata, anteactæ vitæ scelera deflere, & ad pœnitentiam ardentiùs animari cœpit. Nemora, quæ priùs innoxio sanguine conspergere solebat; tūc primū lachrymis rigat; pectus tūditionemq; præteritorū scelerū dolore dilacerat. Deus verò, suprem⁹ summū Pater, qui Petri animū ad sūmū doloris ac Pœnitentiæ apicē pertrahere decreuerat: diuinā illi è Cælo lucē administrat: qua se illi seuerum scelerum Iudicem pādit; ac præteritorū criminū grauitatē ante oculos ponit: Hoc lumine illius mens intus perfusa, ad diuinū se Iudicium prouocari, anteactæq; vitæ rationē ab eo deposci cogitabat. Mox quasi præsēs Dei Iudicio adesset: in eo perfectā Iudicij formā sibi conspicere videbatur. Simul enim aderāt, tot ab eo patrata facinora, quæ illū accusarēt, ac Reū constituerēt: Aderat testis Consciētia, quæ malefactorū eū coargueret: Aderat Carnifex, ac tortor ipse timor, qui animum discruciaret. Aderat postremò ipsa Iudicis seueritas, quę tot criminū Reū condemnaret: atq; inde quidā Animi contritentis sanguis, vberiùs per lachrymas profluebat.

Arma illi diuinitus subripiuntur.

Præterita scelera multis lachrymis deplorat.

XXXI. Horrebat Petri mens, Diuino superuè lumine illustrata, tot flagitiorum conspectu, ac prætetitorum malorum conscia, iam seipsam continere non poterat, quin in tristia se lamenta effunderet. Putásne (aiebat) virorum iniquissime, quòd Deum Iudicem effugies; cuius tu maiestatem, tot annis, omni tum humano, tum diuino iure abrupto, contempsisti? Imperium perpetua cordis rebellione abnuisti? Templum sacrilega, tot criminum pollutione violasti? Putásne Dominum tam citò placari posse, aut tam facilè tui misereri velle: quem tam constanti animi malitia, ne sua in te potestate frueretur, velut calce toties abiecisti? Heu hominum scelestissime, quò fugies? Quò te à facie Domini abscondes, cùm Cæli reuelabunt iniquitatem tuam, & scelera tua, quasi ex insidiis,

Acriùs seipsū accusat.

insidiis, aduersùm te consurgente? ô miserrimè quid facies, cùm venerit in iudicium Deus, vt conterat omnes scelestos, & disperdat vniuersos peccatores terræ? Quid non deducis quasi torrentem lachrymas per diem, ac noctem? Cur tacet pupilla oculi tui? Deum, qui te genuit, dereliquisti, & oblitus es Domini Creatoris tui, quid scelestius? At parum id est. A sæculo enim confregisti iugum eius, & dixisti: Non seruiam. Multiplicasti abominationes, & scelera: neque iis vnquàm satur dixisti: Sufficit. Maledictum, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium ex te inundauerunt, & sanguis sanguinem tetigit. His vbi acrioribus seipsum increpationibus insectatus est; lumina lachrymis obtura ad Deum conuertens, ipsius clementiam, quò sibi illucesceret, vberiùs his verbis obtestabatur. Altissimè hominum Creator, cuius tanta, ac tam inexhausta bonitas est; vt nullis hominum sceleribus obrui, aut deleri queat. Mira de Misericordia tua mihi narrata sunt: quodque de Impiorum perditione, ac morientium nece haud quaquam delecteris, certo testimonio persuasum. En confusio faciei meæ cooperuit me: Etenim tot scelera sceleribus addidi; vt ea vsque ad Cælum creuerint. Desperarem planè: nisi me Domine tuæ pietatis abyssus in meliorem spem reuocaret. Heu ineffabilis bonitatis pelagus; Ne quæso, te mea crimina absorbeant. Ne obsecro, ô perennis diuinæ misericordiæ fons, flagitiorum meorum abyssus pietatis tuæ aquas exhauriat. Da misericordiam misero petenti, qui non petentem ad tuam misericordiam prouocas. En scelera agnosco, peccata non abscondo: ac præteritorum criminum culpas deploro. Ad omnipotentem venio, qui possit crimina delere: sauciusque ad Medicum propero, qui vulnera curare velit. Tu ne contritum, Domine & humiliatum abiicies? Heu sana vulnera, infirmum cura, mortuum ac peccatis fœtentem ad vitam reuoca; si culpa animum ligat, fletus dissoluat; ac te exsuscitante viuat, qui peccato occidente perierat.

Deuter. 32. Hierem. 2. Osee. 4.

Diuinam clementiam implorat.

XXXII. Has pœnitens animus, ac scelerum dolore saucius, ad Deum voces, ac suspiria iactabat; neque vlla tot criminibus pœnitentia satis esse videbatur. Porrò eo tempore, Capucinorum Congregatione, iam per Calabriam propagata, Bernardinus Georgius, à Ludouico Rhegiuo missus, nonnulla apud Siculos Fratrum Monasteria extruxerat, quorum cùm Petrus austeram vitæ rationem, ac Pœnitentiæ plenam didicisset; eam sibi à Deo paratam esse arbitratus, in qua præteritæ vitæ maculas dignis pœnitentiæ operibus abstergeret: confestim ad Capucinos aduolat; qui eùm hominem à vitiis perfectè reuocatum, atque omninò à priori immutatum esse animaduerterent, eum Religionis habitu donant. His enim Religio benignior, ac humanior esse solet; quorum, cùm olim salus desperata esset, atque etiamnum maximo in discrimine versetur, maiori quoque ope ad sui remedium indigent: iuxta illam Saluatoris sententiam: *Non egent, qui sani sunt, Medico, sed qui malè habent.* Huius Viri conuersio, cunctos, qui eum perditissimum nouerant, in summam admirationem rapuit; Vrbique Mazaræ ingentem lætitiam peperit. Neque id frustra. Tam enim perfecta hæc hominis mutatio fuit, totque virtutibus exornata: vt in ipso probationis anno, quem in Gibilmannæ Conuentu exegit, iam supremum perfectionis gradum assecutus videretur. Nullus eo humilior, nullus abiectior erat; perennes ab ipsius oculis lachrymæ, ob præteritorum scelerum memoriam, defluebant. Dum communis siue in Choro, siue in Capitulo à Nouitiis flagellatio fieret, mox in amarissimos fletus erumpens, haud vocem continere poterat, quin flendo exclamaret. Quid vos innocentes criminis commisistis? quo hæc flagella subeatis? Mihi scelesto, mihi impio, mihi nefario flagella debentur, qui tot delicta patraui, qui tantoperè Deum exhonoraui: Me, me, ipsum flagellate; in me omnes Lora conuertite, qui ea tot criminibus promerui. Inter hæc totus lachrymis exundans, palàm Dei misericordiam pro admissis sceleribus poscebat.

Ad Capucinorum Religionis sinum confugit.

Luc. 5.

Petri humilitas Variis actibus panditur.

XXXIII. Ardenti hoc contritionis Spiritu, sæpè etiã orando in seipsum inuehebatur; quo

tandem factum est, vt ob eam humilitatis virtutem, id sibi apud Deum gratiæ, ac beneuolentiæ compararet: vt in oratione, & inter psallendum sæpè sensibus excedens in aëra ferri conspiceretur. Mira profectò, atq; alioqui insueta res, vt qui paulò antea plurimo innocentum sanguine, ac cædibus tedundabat; animumq; omni flagitiorum genere fœdatum gerebat: iam inter cælestes Choros adscitus, menteq; & corpore ab humanis solutus, cum Deo versaretur. At hæc veræ, ac perfectæ pœnitentiæ prodigia sunt: cuius opus est, contrita omnia sanare, corrupta restituere, desperata instaurare, & duplicia de manu Domini accipere: neque enim apud Deum tam valet mensura temporis, quam doloris. *Latro ille* (inquit Chrysostomus) *qui pendebat in Cruce, non eguit prolixitate temporis, vt ingressum Paradisi mereretur; vno temporis momento totius vitæ sceleribus absolutus, præcedere ad Paradisum etiam Apostolos meruit.* Gaudebant Fratres, tantum Dei donum in nouo adhuc Tyrone admirantes, ac Deum laudabant, qui non temporis spatia, sed animi charitatem metitur: neq; ante actæ vitæ vitia, sed præsentis virtutem considerat.

Inter psallendum in excessum rapitur.

Chrys. lib. de reparat. c. 5.

XXXIV. Post exactum verò Probationis annum, cùm tam singulari vitæ austeritate, omnique virtute floreret; vt totius Regularis disciplinæ cunctis se formam præberet; elapsis aliquot annis, Nouitiorum Magister eligitur. Quo in munere vix credibile est, quàm præclara virtutum omnium luce, nouis illis Religiosæ Militiæ Tyronibus anteiret; quos non solùm doctrina, verùm multò magis exemplo, ad perfectam Euangelicæ vitæ disciplinam prouocabat. Dominicæ Passionis opprobria, tam profundè sibi in animo insculpserat; vt in qualibet sexta Feria, quæ Dominicæ Passionis memoriæ consecratur; fune sibi ad collum alligata, nudum, solis tantùm sibi lineis fœmoralibus retentis, ea se à Nouitiis per Ecclesiam, & Refectorium raptari iuberet. Quo tempore tam ingentes gemitus, ac singultus edere solebat; vt omnes ad lachrymas compelleret. Raptate (aiebat) hominem scelestum, hominem nefarium, immò non hominem, sed bellua peiorem; cui nihil præter hominis simulacrum humani relictum est. Raptate (inquam) qui tot Dei Filio vulnera inflixit, ac dolores super vulnerum dolorem illi accumulauit. Flebat ipse præterita crimina, ac Domini sui opprobria. Flebant Nouitij amarissimi Patris lachrymas; quos interdum quoq; præcepto cogebat, vt duris cum flagellis cæderent.

Nouitiorum Magister creatus varia pœnitentiæ opera exercet.

XXXV. E Nouitiorum Magisterio ad totius Prouinciæ Panormitanæ gubernacula euocatus; præclara posteris veri Pastoris exempla imitanda reliquit. Nam præter summam in grege custodiendo vigilantiam, in agendo prudentiam, in prospiciendo consilium, in laborando fortitudinem, in puniendo mansuetudinem, in parcendo facilitatem, ac cælestem propemodùm in rebus administrandis sapientiam: qua fiebat, vt cunctorum simul & amorem, & timorem sibi conciliaret: tam rara, ac singularis in eo mentis humilitas elucebat; vt cùm semel in Panormitano Conuentu, suo munere fungens, supremo Prouincialis loco in Refectorio sederet: fastuosaque illius honoris cogitatio, quo tunc apud Fratres fruebatur, quoque illi omnes parebant, in animum irrepsisset: protinus, vt superbum hostem velut Arci appropinquantem trucidaret, è Sede exiliens se coram omnibus humi prosternit; ac Beati Patris Francisci instar, superbæ cogitationis motum aperiens, vniuersis imperat; vt pedibus sua ipsius ora premant, ac conculcent. Quod cùm Fratres præ reuerentia agere renuerent, id illis ex obedientiæ præcepto iniungit; eoq; vniuersos exemplo docuit, quàm à Pastoribus, & ab iis, qui dignitate cæteris præcellunt, animi nedum facti superbia detestanda sit.

Superba cogitationis motum seuera castigatione prosequitur.

XXXVI. Siciliæ Regnum, necdum eo tempore, in tres Prouincias distinctum fuerat: sed integrum vnius tantùm Prouincialis imperio subiacebat: quod tamen, sanctus hic Vir, toto sui muneris triennio, nudis pedibus, absque soleis visitat: quanquam in

eo pleraq; saxosa, atq; aspera loca sese offerrent, meatu difficillima. Corpus interea tot verberibus castigabat, vt communia illi flagella non sufficerent; sed ferreis catenis, iisq; crassioribus carnem domaret. Hinc tam vehemens Martyrij cupiditas ipsius animum cœpit percellere: vt præterita scelera, sibi à Deo haud ignoscenda fore putaret; nisi ea proprio cruore elueret. Enimuerò inter tot facinora, quæ se olim patrasse deplorabat, nullum grauiori luctu, ac mœrore, quàm pueri illius, quem in frusta dissecauerat, cædem prosequebatur. Quare interdum Familiaribus dicebat; se cæterorum quidem criminum à Deo veniam accepisse: at pueri illius internecionem adhuc inexpiatam manere. Quamobrem ab Astensi Generali summis precibus impetrat, vt in Aphricam cum Cæsariana Classe proficisceretur; quæ Ioanne à Vega, Generali Triremium Præfecto, Archipiratam Dragutium, qui Mediterraneum Mare latrociniis infestabat, persequi parabat. Classi igitur adiunctus, cùm in Aphricam venisset, ligneam Christi Crucifixi Imaginem dextera gerens, milites ad Vrbis Aphricæ expugnationem animat: primusq; Christum mœnibus, atque in Arce collocat. Expugnata verò Vrbe, cùm Cæsaris Classis in Siciliam remearet, obtinendi Martyrij spe frustratus (neque enim illi ab exercitu separari datum fuerat) in Siciliam redire cogitur. At quanquam tunc voluntati Martyrium defuerit: eam tamen Martyrij Coronam, quæ voluntati, ac tot duris, in Religione ab eo pro Christo toleratis, debebatur, Deus clementissimus diutiùs illi protogare noluit. Etenim cum Classe in Siciliam rediens, graui in itinere morbo corripitur; ex quo cùm cælesti Domini voce, quæ illum ex Crucifixi Imagine, quam secum gerebat, allocutus fuerat; se hinc breui discessurum intellexisset, suique obitus diem, ac horam ab eodem didicisset: Ioannem Classis Præfectum impensiùs rogat; ne, postquam mortis debitum exoluerit, suum Cadauer (vti solet) in Mare proiici, ac pelagi vndis committi imperet; sed in primo Capucinorum Conuentu sepeliendum curet: ex quo id illi futurum pollicetur, vt Deus ob id secundum Classi Austrum indulgeret. Quod cùm Generalis, ob summam, qua sanctum Virum prosequebatur, reuerentiam, illi iuramento promisisset: Petrus, reliquum vitæ spatium totum in Dei laudibus consumens; eadem, quam prænunciauerat, hora ad puriorem vitæ lucem euolat. Illius verò Corpus ad Castrum Veteranum, vbi Capucinorum Conuentus nonnullis abhinc annis extructus fuerat, delatum; ibi honorificè à Fratribus sepultum fuit. Anno autem, post ipsius obitum expleto; cùm effossa humo Petri Corpus exhumatū esset; integrū ferè omni ex parte repertū fuit: vt animam apud Deum, incorrupta Corona donatum esse cunctis perspicuum esset: Quod alio quoque testimonio declaratum fuit: eo namque tempore accidit, vt Dæmoniacus quidam ad eundem Castri veterani Conuentum duceretur, qui cùm omni vi, ne eò accederet, reluctaretur; ab Exorcista tandem interrogatus, quid causæ esset, quod tantoperè eò pergere recusaret? Respondet Dæmon, Petrum quendam infensissimum sibi hostem ibi sepultum haberi, qui plurimos viuens de eo triumphos reuexerat; ac propterea se locum illum maximè exhorrescere.

Martirij cupiditate flagrans in Aphricam proficiscitur.

A Christo obitus diem & horam addiscit.

Extremum diem obit, & in Conuentu Castri veterani sepelitur.

Hoc anno, plerique alij Fratres, virtutibus illustres, deposito corporis exuuio, ad Dominum euolant. Inter quos primus fuit Fr. Antonius à Politio Laicus: qui vt liberiùs orationi vacare, animumque ad Deum faciliùs transferre posset; corpus tam graui inedia extenuabat, vt ad perpetuum panis, & aquæ ieiunium compelleret: neque tamen eo ad satietatem, sed ad certam quandam duntaxat quantitatis mēsuram vesceretur. Et quasi qui atro carnē suam odio prosequeretur, Ciliciū asperrimum ex equinis, ac suillis pilis, quibus etiā fila quædam ærea acuminata, contexta erant, compactum gerebat: quo cùm, post ipsius obitum, deuotus quidam Frater vti vellet, illius asperitatē vix per horæ spatiū ferre potuit. His corporis afflictionibus cùm potiores animi virtutes copularet: maximas ob XXXVII

Fr. Antonius à Politio sanctimonia conspicuus.

id Dæmonum infestationes patiebatur: qui sub variis Belluarum figuris, horrendisq; monstrorum simulacris apparentes, illum nunc virgis cædebant, nunc cominus cum eo pugnare videbantur. Quorum tamen victor existens, post diuturnos certaminis labores, tandem Politij in pace requiescit; Plurimis tam in vita, quàm in morte Miraculis claruit, quæ nostrorum humilitate, fama tantùm loquente, apud nos silent.

XXXVIII. Pari quoq; sanctitatis fama floruêre, Fr. Gabriel à Calatanisseta, & Fr. Rogerius ab Enna, Siculi. Hunc posteriorem cùm Satan in morte tam graui tentatione vrgeret, vt eum, ob præterita sæculi peccata, iam à Deo damnatum esse, persuadere vellet: Dominus Iesus, Cruce onustus, oranti apparuit, has edens voces: Rogerie, vniuersa delicta tua in hac Cruce depone, in qua pro peccatoribus mortem pertuli: in ea enim salutem, & vitam inuenies. Quibus Christi verbis, Rogerius in meliorem spem erectus, atque omnem suæ salutis summam in Domini Cruce collocans, in Crucis amplexu obdormiuit. *F. Gabriel à Calatanisseta & F. Rogerius ab Enna virtutibus clari.*

XXXIX Neque his virtute inferior fuit, Frater Martinus Belga, Laïcus, Francisci Titelmani Socius; cuius charitas Romæ in ægrotis, qui in Incurabilium Domo iacebant, curandis, potissimùm enituit: quibus tam ardenti charitatis studio inseruiebat; vt in ipsis seipsum prorsus exinanire videretur. Regulæ obseruantissimus fuit, obedientia quoque, paupertate, humilitate, mansuetudine, modestia insignis, silentio, ac solitudini vacabat; vt diutius, ac liberiùs Dei colloquio in oratione frui posset. Hic cùm quindecim annos, in ægrotorum illius Domus obsequio insumpsisset; quo tempore quamplurima ibi eum miracula edidisse, communis fama erat; prolixa, ac molesta quidem corpori, animo verò suaui, & is à Domino infirmitate probatus fuit: in qua, cùm summam patientiam, cum pari patiendi desiderio coniunctam, semper exhibuisset; supremum ibi diem agens, tandem pro mercede cælestem gloriam accepit. Cuius, præter vitam omni in virtute transactam, testes sunt, pleraq; miracula in ipsius morte patrata, quæ cùm à nemine describerentur, ipsa obliuione deleta, sola fama ad nos perlata fuêre. *Fr. Martinus Belga Vir sanctus.* *Multis miraculis emicat.*

XL. Hoc anno, dum in Conuentu Potentiæ, Magistri Nouitiorum officio fungeretur, Petrus à Martina, Vir omni sanctitate illustris: Comes Potentiæ, qui Capucinorum Ordinem summa beneuolentia complectebatur: quò familiariùs eorum conuersatione frui posset, ad eos aliquando pransurus accessit. Quo tempore Petrus Nouitium, vt aquam attingat, ad fontem destinat. Pergit cum hydria Nouitius, qui cùm tunc primum ab oratione surgeret, imbutum diuina meditatione animum, necdum à contemplatione auocauerat. Quapropter etsi corporis gressibus ad fontem properaret; mente tamen institutam orationem prosequebatur: qua tandem factum est, vt hydria iuxta fontem deposita, ipse animo, ac corpore in aëra subleuatus, in ea contemplatione sensibus excederet. Magister verò, cùm Nouitium diuturnas moras trahentem animaduerteret, alterum mittit; qui cùm ad fontem peruenisset, Sociumque sex è terra cubitis elatum in aëre stantem vidisset; eo aspectu exterrefactus ad Magistrum reuertitur. Colloquebatur eo tempore cum Comite Potentiæ Magister, qui vbi Nouitium vultu mutatum, ac perterritum intuetur; ab eo quid acciderit, sciscitatur. At ille, cùm nihil aliud effari posset, eas tantùm voces promebat. Ad fontem, Pater, ad fontem. Comes verò cum Magistro aliquid sinistrum suspicati, citò ad fontem pergunt; Nouitiumque etiamnum corpore è terra sublatum, sensibusque excedentem cernunt: quo aspectu Comes tam animo liquefieri cœpit; vt in maximos lachrymarum fontes erumperet: quare ad Magistrum conuersus; ô Pater, inquit, quàm splendido me conuiuio ante prandium excepisti? Hæ planè mihi iucundiores epulæ sunt, quàm quæ in prandio *Petrus à Martina Vir Sanctitate illustris.* *Nouitius aquam hauriens in extasim rapitur & in sublime fertur.*

ſunt paratæ. O terq; quaterq; beati, qui inter Cæleſtes has dapes quotidie delitiamini. Poſt hæc cùm Nouitius à raptu rediiſſet, a Magiſtro interrogatus, quid eo tempore meditaretur? Reſpondit, ſe Chriſti Domini labores, ac ſitim, cùm ex itinere fatigatus, ſupra fontem ſederet, contemplatum fuiſſe: atq; illud meditationis argumentum erat, quod ea die illi à Magiſtro præſcriptum fuerat.

Per id quoq; tempus, Nouitius quidam, à Monterrono Oppido Diœceſis Aletinæ, qui priùs Ouium curam gerebat, cùm necdum annum Probationis expleſſet; XLI. diuturno morbo correptus, à Religione dimittitur: qui ad Gregis curam remeans, cùm frequens ad Confeſſionem, ſacramq; Communionem accederet: mentis recollectionem, orationiſq; tempora in Ordine ſtatuta; ſenſuum quoq; cuſtodiam, ac cætera ſpiritualis vitæ præcepta, quæ Probationis tempore à Magiſtro didicerat, ſollicitè cuſtodiret. Demùm B.P. Franciſci Regulam, perinde ac ſi inter Capucinos conſcriptus eſſet, obſeruaret. Accidit, vt nonnullis poſt hæc elapſis annis, lethàli morbo correptus ad mortem ægrotaret: quo tempore in mentis exceſſum raptus, diu immobilis perſtitit: cúmque ſenſibus redditus, ex imo pectore ſuſpirium effudiſſet, à ſuis interrogatus, quidnam illi eo tempore accidiſſet? his verbis reſpondit: Heu, chariſſimi, hactenus inter plurimas Dæmonum turmas verſatus ſum, qui cum B. P. Franciſco, ac multis Beatorum Capucinorum agminibus contendere viſi ſunt: Num ego inter Capucinos S. Patris Filios adnumerandus eſſem: illis negantibus, eò quod in Capucinorum Ordine conſcriptus non fuerim: his contrà ob id potiſſimùm affirmantibus, quòd non mea culpa, ſed languore præpeditus, ab iis deſciuerim: Beati tamen Franciſci Regulam in Sæculo obſeruauerim. Deniq. à Deo lata ſententia fuit; vt inter Capucinos recenſear, atque eorum præmiis in beato Cælorum Regno fruar. Quapropter valete, chariſſimi. Etenim illa Beatorum agmina me exeuntem expectant. Cumq; paululùm ſuſtinuiſſet, hinc feſtiuus deceſſit.

Nouitius ab Ordine dimiſſus in morte à Deo inter Capucinos adſcribitur.

ANNUS CHRISTI. IUL. III. CAROL. V. IMP. RELIG. CAPUC.
1551. 2. 33. 27.

I. ANNUS partæ Salutis Millesimus quingentesimus supra quinquagesimumprimum, iam suos temporum ordines explicabat:quum Bernardinus Generalis,qui omni studio Religionis administrationi inuigilabat, cùm nonnullos ex his,qui ex Min. Obseruantium Familia ad Capucinos migrauerant, Regularis disciplinæ impatientes, aut austerioris vitæ tædio affectos, ad Obseruantes, absque vlla Superiorum licentia remeare cerneret: vt publicæ Ordinis tranquillitati prospiceret; scandalaq; quæ inde passim oriebantur, obtruncaret: rem ad Iulium III. summum Pontificem defert: qui Bulla hoc anno edita, omnem Capucinis Fratribus viam intercludit, qua ad Obseruantium Ordinem, nisi obtenta à Generali, aut Prouinciali licentia, transmeare queant. Bulla verò in hæc verba concepta legitur.

Ne Capucini ad Obseruantes migrent, Apostolico edicto prohibetur.

IVLIVS PAPA III.

AD futuram rei memoriam. In eminenti Sedis Apostolicæ speculo meritis licèt imparibus, disponente Domino constituti, ad ea libenter intendimus, per quæ personarum quarumlibet, præsertim Religiosarum tranquillo statui consulitur: & cùm à Nobis petitur, desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum Filiorum Fratrum Ordinis Minorum Capucinorum nuncupatorum, nobis nuper exhibita petitio continebat; quòd cùm aliàs fel. record. Paulus Papa III. Prædecessor noster, tam prædictis, quàm Ordinis Min. huiusmodi de Obseruantia nuncupatis Fratribus, per eius in forma Breuis literas prohibuisset, ne alij aliorum Professores, sine licentia suorum Prælatorum in scriptis habita, ad certum tunc expressum breue tempus reciperent, intendens in præmissis maturiùs procedere, & meliùs prouidere. Et cùm dicti Fratres Capucini nuncupati à pluribus Catholicis Prælatis didicissent, literas ipsas cum eodem Paulo Prædecessore expirasse; & propterea Fratres de Obseruantia nuncupatos, huiusmodi ad eos transeuntes, per ipsos Fratres Capucinos liberè recipi posse prætenderent, ad eorum notitiam peruenit, quod nos per quasdam nostras in forma Breuis literas, omnes, & singulas receptiones Fratrum de Obseruantia nuncupatorum prædictorum, per eosdem Fratres Capucinos nuncupatos, absque licentia Generalium, seu Prouincialium huiusmodi in scriptis, vt præfertur, habita, quouis prætextu, & colore faciendas: nullas, & irritas fore, & sic iudicari debere ad nostrum beneplacitum decreueramus; & ipsis Fratribus Capucinis in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub certis censuris, & pœnis, ne de cætero quempiam ex dictis Fratribus de Obseruantia, absq; dicta licentia in scriptis habita recipere præsumerent, districtè præceperamus; prout in literis prædictis pleniùs dicitur contineri. Et sicut eadem petitio subiungebat, valde

absurdum foret, Fratres de Obseruantia nuncupatos praefatos, ne ad Congregationem praedictorum Fratrum Capucinorum nuncupatorum, arctiorem vitam ducentium, transirent, prohiberi: & quod ipsi Fratres Capucini nuncupati ad eorundem Fratrum de Obseruantia Congregationem transire, & ab ipsis recipi possent. Quare pro parte dictorum Fratrum Capucinorum Nobis fuit humiliter supplicatum, vt eisdem Fratribus Capucinis nuncupatis, ad Congregationem Fratrum de Obseruantia nuncupatorum praedictorum transitus; ipsisque Fratrum de Obseruantia nuncupatis, eorundem Fratrum Capucinorum receptio similiter prohibeatur, decernere, & aliàs in praemissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui personarum quarumlibet, praesertim Religioni deditarum tranquillo statui, quantum cum Deo possumus, libenter annuimus; eosdem Fratres Capucinos nuncupatos, & eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis: & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium duntaxat consequendum harum seriè absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati: quòd eisdem Fratribus Capucinis nuncupatis, ad Congregationem Fratrum de Obseruātia nuncupatorum huiusmodi transitus; ipsisq; Fratribus de Obseruantia nuncupatis dictorum Capucinorum receptio, nisi licentia suorum Generalium, seu Prouincialium Praelatorum in scriptis habita, sub eisdem modis, & formis, ac poenis, & censuris in omnibus, ac per omnia similiter districtè prohibeatur; cum omnibus, & singulis facultatibus, licentiis, clausulis, & decretis necessariis, Auctoritate Apostolica tenore praesentium decernimus. Quocirca Venerabilibus Fratribus Surrentin. & Baren. Archiepiscopis per praesentes committimus, & mandamus: quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios praesentes literas, & in eis contenta quaecunque vbi, quando, & quoties opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Capucinorum nuncupatorum, aut alicuius eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praesentes literas firmiter obseruari, eosdemque Fratres Capucinos, & alios, quos literae ipsae quomodolibet concernunt, illis pacificè frui, & gaudere, non permittentes ipsos desuper per quoscunque quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque opportuna Iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; ac censuras, & poenas praedictas legitimus super iis habendis seruatis processibus, etiam iteratis vicibus aggrauando: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio Brachij saecularis. Non obstantibus literis praedictis, ac piae Memoriae Bonifacij Papae VIII. etiam Praedecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis vigore praesentium ad iudicium non trahatur, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinis huiusmodi, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscunq; aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, & excommunicari non possint per literas Apostolicas non

facientes

facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 15. Feb. 1551. Pontificatus nostri anno primo.

B. Surren.

Locus Sigilli Annuli Piscatoris.

A. della Torre.

à tergo.

Anno à Natiuitate Domini Millesimo quingentesimo quinquagesimoprimo, Indictione nona, die verò vigesima nona Mensis Augusti, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri D. Iulij diuina Prouidentia Papæ tertij, Anno secundo, retroscriptæ literæ intimatæ, ac notificatæ fuerunt Religioso Viro Commissario Generali Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum, Romæ in Monasterio, seu Conuentu in Ara Cæli personaliter inuento, & apprehenso, ipsum monendo & requirendo sub pœnis in eisdem literis contentis, vt eisdem pareret, & obediret; copiamq; sibi dimittendo per me Martinum Mecillo prælibati S. D. N. Papæ Cursorem.

PETRUS GOMEZ.

II. Hoc tempore Ioannes Zuaze à Metymna Campestri Sacerdos; de quo plura ante hac diximus; & alter Ioannes Appulus inter Laicos Fratres adnumeratus, ambo Viri virtute, ac vitæ Sanctimonia insignes: cùm Martyrij pro Christo subeundi desiderio flagrarent; facultate, ac benedictione ab Astensi Generali, iuxta Seraphicæ Regulæ præscriptum, impetrata; ad Infidelium terras pergunt. Atq; hoc anno agone feliciter consumato, ad Coronas euolant. Quorum vita cùm plurimis, ac magnis virtutibus exornata fuerit, ea primùm à nobis breuiter percurrenda est: vt qua via ad triumphum peruenerint, cunctis perspectum esse possit; ac primùm à priori Ioanne rem auspicabimur.

Ioannes Hispanus, & alter Appulus Martyrio colluntur.

F. IOANNIS ZUAZE A METYMNA CAMPESTRI *Vita, & Martyrium.*

III. FUIT Ioannes à Metymna Campestri; quæ Hispaniæ Oppidum est, præclarum Regni Castellæ Emporium; his, qui Vallisoleto Toletum versùs proficiscuntur, medio itinere interiacens. Hic Nobili stirpe progenitus, à pueritia in benedictionibus dulcedinis tam suauiter à Deo præuentus fuit; vt erga res diuinas, ac præsertim Sacro-sancta Missæ Mysteria, supra ætatem, animo afficeretur: ita vt cùm primùm sibi per ætatem licuit, nihil sibi iucundiùs esset, quàm Ecclesias deuotè visitare; diuinis officijs interesse, Sacerdotibusq; celebrantibus summa reuerentia ministrare. Adolescens vana aliorum consortia, ac Iuuenilis ætatis illecebras fugiens, frequens in Ecclesiis erat: atque oratione tantummodò, rerumque diuinarum contemplatione delectari videbatur. Hæc Ioannis solitudo, atq; ab hominum familiaritate recessus, Patri minùs arridere videbatur: qui cùm illum blandum hominem, comem, ac venetium optaret, equestria discere; sæpeq; illum cum aliis Nobilioribus adolescentulis simul per Oppidum equitare compellebat. Parebat quidem Patris imperio pius Adolescens; at cùm dulciores animi sui voluptates in diuinis rebus collocasset; post vrbanam equitationem, protinus solitudinem, in qua cælestium contemplationi vacaret, sollicitè quærebat. Hæc sanè fu-

Ioannes à Metymna Campestri Nobili genere natus.

Ab Adolescentia res mundanas fastidit.

turorum præsagia erant, quæ adolescentem, non ad mundanas, sed ad cælestes delicias, à Deo vocatum indicarent; & quasi diuina quædam semina, illius animum ad maiora, atque altiora prouocarent. Quamobrem, cùm mentem iam ab humanis rebus penitùs alienam ad Deum transferre cogitasset: ad Carthusianos Monachos se confert: quò faciliùs eorum numero adiunctus, optatæ solitudinis otio tandem frui posset. Verùm cùm ætate adolescentior esset: & corpore exiguus puerilem vultum præferret, ab his repulsam patitur: Quapropter ad Reformatos Obseruantes S. Francisci confugiens, cùm eadem quoque ratione, quòd eum Religionis austeritati, ac laboribus imparem existimarent, ab iis repelleretur: eidem tamen consulunt; vt ad Obseruantium Familiam, quæ commodiori vita fruitur, priùs se conferat: tum verò, cùm robustiorem corporis virtutem, crescente annorum numero, nactus fuerit: via illi, ad Reformationem assequendam, facilior sterneretur. Ioannes consilio acquiescens, in Conuentu Vallisoletano, Obseruantiũ Familiæ associatur.

Ioannes ad Cælestia natus

In Obseruantium Familiam cooptatur.

Hic nouellus Tyro, vt solidiora virtutum fundamenta iaceret, quibus spiritualis Domus tutò ædificari posset, quæ aliquando ad perfectum cresceret: in ipso Nouitiatus anno, obedientiam, humilitatem, paupertatem, abstinentiam, Regularem disciplinam, ac reliquas perfectioris vitæ virtutes, studet substernere: armorumq; spiritualium panopoliam parat, quibus in Religionis palæstra, aduersùs Spiritus hostes digladiari, ac de iis triumphum referre queat. Transacto verò Probationis tempore; cùm ad seueriorem huius tyrociny disciplinam anhelaret; facultate obtenta, inde ad Reformatos migrat: inter quos eam vitæ rationem instituit, quæ omnibus admirabilis videretur. Nam à vino, & à carnibus abstinens, pane tantùm, & iusculo semel in die vescebatur. Oratio quæ Puero familiaris esse cœperat, iam Religioso, tam assidua erat; vt nisi ab ea illum, vel Obedientiæ opus, vel naturalis necessitas auocaret, ipsi perpetuò inhæreret. Paupertatis adeò se studiosum exhibuit; vt cùm certa quædam, ac ordinaria Annonæ copia, Reformatorum Conuentui, in cuius tunc is Familia conscriptus erat, solo ipsius intuitu, à Patre constituta esset: vt ab ea abstineretur: vel saltem suo nomine minimè reciperetur, impensiùs à Superiore postulauerit. Verebatur enim Vir paupertatis amicus, ne certa illa, ac statuta Annona, quæ ipsius intuitu eò à Parentibus destinabatur, aliquam prouisionis humanæ speciem sibi vendicaret. Hac de causa Conuentum, ac Prouinciam illam deserens, in S. Gabrielis Prouinciam se confert: vbi pauperiora sibi in ea Monasteria eligens, quinque vel sex circiter annos, magna in paupertate, atque austeritate vitam duxit. IV.

Ad Discalceatos post annum Probationis migrat

Asperam inter Discalceatos vitam ducit.

In sancti Gabrielis Prouinciam migrat.

In ea Prouincia, cùm ob singularem Viri sanctitatem, cuiusdam Sanctimonialium Monasterij illi cura à Superioribus demandata esset: Monialem, cuius probè virtutem, & apud Deum merita haud aspernenda nouerat, aliquando compulit; vt obnixè à Deo peteret, quo in statu, aut loco, is perfectiùs Regulam obseruare posset; diuinumque, quoad illi liceret, responsum impetraret. Paret Monialis: cúmque pluribus diebus ob id orationi vacasset, Deo tandem reuelante, didicit, Regulam illum perfectiùs obseruaturum, si Italiam peteret; & Capucinorum Congregationi se se adiungeret. Haud longiùs Ioannes rem protelat, aut vlla expectata mora diem procrastinat: Dei nanque beneplacito perspecto, mox in Italiam proficiscitur; atque anno 1539. Capucinorum institutum amplectitur. Eo tempore Bernardinus Senensis Capucinorum Congregationem moderabatur, à quo Ioannes Ordini adscriptus, atque in Thusciæ Prouinciam missus; in Conuentu Montispolitiani, cælestem propemodùm vitæ rationem instituit. Vt enim perfectam rerum diuinarum contemplationem, ad quam se à Deo vocari præsenserat, meliùs assequeretur; animumque faciliùs ad cælestia transferret; primùm quidem ad cordis munditiem ac nitorem, quo mentis oculus, ad Deum cognoscendum, potissimùm illustratur, animum intendit: quem tanto studio prosequebatur; vt ne verbum quidem otiosum, vnquàm ex illius ore elaberetur. Omnium familiaritates V.

Dei consilium à Moniali addiscit, atque inter Capucinos adscribitur.

Ioannis virtutes enarrantur.

studiosè

studiosè fugiebat, ac nisi obedientiæ, ac charitatis opus aliud postularet, solus semper ad solitaria loca, orationis amica, secedens: rarò cum Fratribus colloquebatur: cùm enim reipsa didicisset in multiloquio non deesse peccatum: Silentium, velut fidum interioris puritatis custodem, amplectebatur, ac dicere sæpè solitus erat, Orationem esse silentij filiam, ob id potissimùm, quòd Silentium, quo animi puritas comparatur, puram quoque Orationem gignat. Sed quoniam Euangelicum silentium Pytagoricum, aut mutum non est: ita vt loqui nesciat: si quando res, aut temporis ratio postulabat, vt de rebus diuinis quicquam dissereret; tam sapida, ac melliflua ipsius eloquia erant: vt audientes mirum in modum recrearent. Sicut enim epulæ post ieiunium dulciores videri solent: ita etiam post silentium verba, quæ vel ad Dei laudem, vel ad cæterorum vtilitatem depromuntur, diuinam quandam vim, ac saporem sibi vendicant; quo velut cælesti quodam melle illiti, audientium animos ad virtutem alliciunt. Quapropter cùm nihil Ioanni iucundiùs esset, quàm in solitudine diuinis colloquiis vacare: hinc ex consortio sermonis Dei, tantum ipsius verba, apud alios, diuinæ lucis, ac virtutis sibi hauriebant, vt Angeli potiùs, quàm hominis voces cunctis viderentur.

De rebus diuinis suauissimè differit.

V. Haud ignarus erat, iam veteranus Miles: quot caro, quæ hostis hominis domesticus est, spiritui ad Deum propetanti insidias struat; atque alterius Amalech instar, aduersùs illum bella paret: quamobrem cùm iam antea, inter Reformatos, primam in eam aciem instruxisset; nunc inter Capucinos, acriorem cum ea pugnam inite; ac hostem, ac bellum instauret, debellare curat. Res planè omnibus admiratione digna erat: delicatum hominem, non fortem, non robustum, non validum; sed imbecillem potiùs, ac infirmiori natura præditum, tam strenuè, ac viriliter aduersùs omnes carnis cupiditates decertantem conspicere; vt ne vni quidem, vel minimæ locum relinqueret. Corpus inter asperrimi cilitij punctuas, velut inter spinas, diu noctúque volutans; ac sub cilicio, vel aliundè sibi solatia, nedum delicias quæreret; inter ipsas niues, & glaciales Boreæ flatus, cùm hyemali tempore cuncta penè frigore rigerent; vix habitu, eóque obsoleto, ac pluribus præsegmentibus variegato, obtegebat. Nudis pedibus; quo acriorem se illius hostem proderet, soleas, aut sandalia, quæ aliis cōmunia esse solēt, nullo vnquā tēpore permittebat. Deinque, vt illius petulantiā edomaret; crebris illud flagellis cedens, vigiliis, fame, sitiq; propè enecandū curabat. Abstinentiā enim hoc tempore tam rigidā colere cœpit: vt nunquam nisi semel in die, panem & aquam ad cibum admitteret.

Admiranda Ioannis austeritas.

VI. Hoc modo potissimo hoste prostrato, ac eneruato, liberior ad Deum in orationе spiritus euolabat: cui adeò intentus erat, vt cùm trium, vel quatuor tantùm horarum spacio, ante Matutinas Horas, necessario somno indulgeret; reliquum noctis tempus, ad Auroram vsque, in diuinis contemplationibus insumeret. In Aurora verò, diuinissimum Missæ sacrificium, quotidie tanta mentis deuotione, atque exterioris hominis compositione offerebat: vt audientium animos, vi quadam, ad tam cælestis mysterij contemplationem sursum efferret. In viuorum, ac defunctorum memoria, quæ in Missa fieri solet, etsi morosiùs aliquantulum detineretur: haud tamen Missæ spatium vltra horam excedebat. Hoc pacto etiam, cùm Horas Canonicas persolueret, tanta animi attentione res diuinas contemplabatur: vt ferè semper sensibus excedere videretur. Reliquum verò diei tempus, quod vel Obedientiæ, vel charitatis operibus, vel ipsis Naturæ necessitatibus superetat: ad solitaria loca secedens, diuinis meditationibus dare solitus erat: in quibus interdū, ad decimam, ac vndecimā vsq; horam; vultu in Cœlū defixo, immobilis perseuerare visus fuit. Hinc Patres, cùm eximium illud Diuinæ cōtēplationis donū, in eū iā copiosè à Deo collatum intelligerent: quo liberiùs Deo seorsim vacare posset, eundē à Chori obligatione absoluunt. Deinq; ob frequentem, ac cœlestem hāc cum Deo conuersationē, & præclarissimarū virtutum splendorem, qui in eo præ cæteris emicabat: eā sibi Ioannes apud Fratres, & sæculares homines existimationē compa-

Missæ sacrificium summa Religione celebrat.

Multa bonorum gracia in Oratione infunmis.

à qua quisque maximè abhorrere debet: ne in temeratæ Regulæ crimen impingat. Sed cùm his ille hac præsertim ratione repugnaret: Quod eo Prælationis Officio, grauia vndique illi Spiritus detrimenta emergere probaret: quæ partim potiora illi animi bona subriperent, quæ ex interna præsertim mentis quiete, ac spiritus cum Deo vnione oriuntur: partim in pleráque illum animi pericula pertraherent, à quibus ipsa Dei Lege cauere debet. Domino præsertim attestante. *Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur: Animæ verò suæ detrimentū patiatur?* At Ioannes. Toto(inquit) Cælo, Frater, aberras; si spirituale Animi profectū Obedientia impediri existimas: quæ enim vel ex lege, vel ex præcepto necessaria sunt; quandoquidem ad illud Bonorū genus spectāt, quæ sine culpa negligi, aut prætermitti non possunt; haud sanè à meliori bono animum reuocāt, sed potiùs ad spiritualem vtilitatē conferunt. Spiritus nāque, qui legi subiectus est, ex ea vitam, incrementúmque sortitur: Idcircò spiritualis vitæ damna non ex Prælatione, quæ de genere bonorum est: sed ex malè administrato Prælationis munere extruuntur: cùm scilicet, illud vel segniter, ac imprudenter administratur: vel in eo administrando, non Dei, sed propria gloria, vel aliorum beneuolentia quæritur. Apostoli enim vox est. *Si adhuc hominibus placerem, Dei Seruus non essem.* Quamobrem Superioribus magnoperè cauendum est, (aiebat) ne sibi in præsidendi honore placeant, aut illum quoquo modo affectent. Sed Prælationis munus, quum vltrò imponitur, cum timore Domini exerceant; in eóque præter Dei gloriam, ac commissi gregis vtilitatem, nihil quærant. Qui enim in illud studio aliquo feruntur, aut proprium in eo commodum spectant, in laqueum incidunt, & in tentationem Diaboli: sæpéque à Deo derelicti, eo maiorem sibi damnationem acquirunt. *Quoniam iudicium durissimum in iis, qui præsunt, fiet. Potentes autem potenter tormenta patientur.* Verùm qui Diuinis Obedientiæ funiculis, ad Prælationes trahuntur: quandoquidem eos à Deo vocari certum est, necessariam ad earum administrationem ab eo opem quærere, ac expectare debent; qua tutò in iis versari queant: Neque vlla his pericula extimescenda sunt: dummodò ita in Prælatione se gerant: vt non proprium, sed Diuinum tantummodò in ea Opus sibi commissum agnoscant, in quo fideliter laborēt. Non honorem, sed Onus considerent: neque præsidentiæ gradum, sed iniuncti muneris sollicitudinem animo versent. Denique Saluatoris dictum altè animo teneentes, quo Prælatos monet. *Qui maior est in vobis, fiat sicut minor, & qui præcessor est, sicut ministrator,* impigrum in Prælatione laborem, non dignitatem spectent: Ita fiet: vt nulla pericula metuant. Quamobrem si meum consilium expostulas, Frater, tua tibi mens primùm exploranda est. Num rectum, num humilem, num fidelem. num diuina charitate accensum, ad Prælationem animum adferas; vt dignè in eo munere versari queas: His vbi te haud carere cognoueris; Prælationis officium, quod tibi ex Obedientia iniungitur, ne pertinaci animo recusa: sed omni illū cum humilitate potiùs excipiens, fideliter exerce, ac diligentiùs cura: vt iuxta præscriptas Regulæ, & Constitutionum nostrarum leges, nulla cuiusque rei, aut personæ ratione habita, munus tuum absque offendiculo administres. Veruntamen caue, ne te aliquādo collatę dignitatis iacturæ metus excruciet: aut sublatę ignominiam erubescas, Qui enim hoc animi timore afficiuntur: atque vt vel dedecus effugiant, vel seipsos in eo munere stabiliant, omnem lapidem mouent; pleraque subditis indulgent, ac plura dissimulant, quæ seueriùs corrigenda essent. Multorum quoque Superiores, qui vel in dignitate stabiles esse volunt, vel iis expoliari metuunt; verbis, munusculis, ficta humilitate, benignitate, suffurrationibus sibi beneuolentiam conciliare student; quorum ope fulciantur: vnde plerunque schismata, factiones, Sectę in Prouinciis excitantur: quæ omnium malorum semina in Religionem inuehunt. Ab his cùm te liberum velim, suadeo Frater; vt cùm primùm ad Prælationis opus accedis, temetipsum exuas, neque aliud in eo, præterquàm Deum Opt. Max. atque illius gloriam spectes.

Matth. 6.

Prælatio ex Obedientia imposita spirituale profectum non impedit.

Prælatio non appetenda aut diligenda.

Sap. 6.

Prælatio quo pacto administranda.

In Prælatione quid fugiendum.

Prælatorum vitia damnantur.

XIX. Præter Reuelationes superiùs exaratas, pleraque alia Sancto huic Viro à Deo reuelata fuisse, omnibus certum est; præsertim in Cōuentu Carcerellarū Assisij, in quo is Angelicam planè vitam aliquandiu duxit: quas tamen is, ex Christi præcepto, alto semper silentio obtexit. Ardebat interea in Ioannis animo, maxima Martyrij pro Christo subeundi cupiditas; cuius iam ab exordio, cum adhuc inter Reformatos degeret, igniculos præsenserat; eosque successiuè in animo alere studuerat. Florebat hoc ipso tempore, inter Laicos, plurimùm virtute, ac vitæ sanctimonia, Frater Ioannes Appulus, cuius alibi mentio facta fuit: qui cum eodem, sanguinis pro Christo profundendi, studio duceretur; accidit, vt (Deo res ita disponente) superiori anno 1550: quo tempore Sacrum Indulgentiæ S. Mariæ Angelorum tempus instabat, ambo Assisium conuenirent; quò ipse quoque Bernardinus Astensis Generalis, atque alij quamplurimi Fratres peruenerant. Iam antiqua inter vtrumque Ioannem necessitudo intercesserat: qua factum est, vt inter se eo tempore familiariùs agerent; atque alter alteri flagrans Martyrij desiderium aperiret. Quid moramur, inquit Appulus? En Generalis adest, adest temporis opportunitas; adsumus & nos: & forte quidem, hoc tempore, vtrumque huc Dei benignitas vocauit, vt sicut animo, ita & martyrio coniungat. Cur nostra Generali communia studia non aperimus? Vtrique cùm res opportuna visa esset, Generalem adeunt, humillimèque mentis propositum exponunt. At Generalis, quanquam vtriusque virtutem perspectam haberet, cùm tamen maturè in re grauissima progredi vellet; grauioribus ex Patribus, qui ibi aderant, accersitis, Fratrum illi expostulationē proponit: qui vtriusque vitæ ratione probè examinata, cum illos probatissimos, atque omni exceptione maiores iudicassent: dignos existimant, quibus arduum illud propugnandæ, ac propagandæ Fidei opus crederetur. Generalis quoque cùm in eandem Patrum sententiam conspiraret, re cum Sanctissimo, per Generalem Ordinis Procuratorem, communicata; eos tandem sua benedictione munitos ad Infidelium terras destinat. Ij porrò cùm primùm Sanctissimi facultatem, ac Generalis literas accepêre; vix credibile est, quam ingenti voluptate perfusi immensas Deo gratias agerent, qui eos dignos faceret, in partem sortis Sanctorum: ac protinus iter Venetias versùs arripientes, cùm paululùm ibi commorati essent, nauis opportunitatem nacti, quæ Orientem versus tendebat, Constantinopolim adnauigant. Ibi cùm antiquam Vrbem olim Fidelem, tunc alta in infidelitate sepultam, ac vero Dei lumine orbatam cernerent: cui nemo erat, qui Fidei lucem annunciaret: summa in eam miseratione commoti, in Vrbis medium prodeuntes, vbicumque collectos Saracenos vident, illis Christum maxima libertate annunciant. Principiò quidem Infidelium plebs, cùm illos nudipedes, habitu cilicino indutos, ac Caputio illo acuto, velut cornu armatos conspiceret: quasi stultos deridere, ac cachinnis prosequi videbatur. At cùm primùm constanter eos Christi Fidem, ad salutem necessariam prædicare Mahometem delusorem proclamare, legémque illius falsam, ac bestialem conuitijs lacessere audiunt; protinus in furorem versi, pugnis illos, ac fustibus oppetitos, ac variis contumelijs affectos, ad Iudicem ducunt: qui cum eos constanter Christum prædicantes audisset, multis verberibus affectos, in carcerem detrudi iubet. Interea Christiani Mercatores, qui in ea Vrbe commorabantur, simulatque factum didicêre: cùm rem ad magnum Turcarum Dominum deferri extimescerent; ex quo commune aliquod ijs periculum impenderet: Iudici quadam pecuniarum summa oblata, Sanctos Confessores, è Carceribus extractos ad discessum compellūt. Ij verò eo maximè exultantes, quod iam digni habiti essent pro nomine Iesu contumeliam pati; nauigium nacti in Palestinā vehuntur: vbi cum primum Sancta illa Ierosolymorum loca, quæ aliquo Dominicæ Passionis vestigio cōsecrata erāt, ac præcipuè Sanctissimum Christi Domini Sepulchrum pie, ac deuotè venerati sunt: tanta ex hoc Sacrorum locorū aspectu, pro Christo patiēdi cupiditas, ipsorum animis addita fuit vt nihil ardentiùs, quàm acerbissimos cruciatus, ac turpissimam pro Domino necem oppetere optarent

Ioannes Martyrij cupiditate flagrat.

Cum Ioanne Appulo de [illegible] terras adeundis consilium communicat.

A Bernardino Astensi Generali ad Infidelium terras cum Ioanne Appulo destinatur.

Constantinopoli Christi Fidem Infidelibus prædicant.

Verberibus affecti in carcerem trudantur.

Hierosolymam profecti [illegible] Domini Sepulchrum venerantur.

Hinc

Hinc B. P. Francisci potissimùm exemplo ducti, qui Babyloniæ Sultano Christi Fidem prædicauerat, Memphim, seu Babylonem proficisci cogitant. Quare è Palestina soluentes Alexandriam Ægypti perueniunt; vbi à Christiano quodam, ad quem Franciscani Fratres diuertere solebant, hospitio excepti, cùm de Christi Fide Memphi prædicanda, cum eo consilium contulissent, is primùm illud iis opus, velut periculis plenum, dissuadere cœpit; sed cùm Dei charitate feruentissimos, ac Martyrij cupidissimos animaduerteret; Sanctis verbis confortatos, atque animatos dimisit: qui ab eo digressi tandem Memphim perueniunt.

XI. Est Memphis, seu noua Babylon, Vrbs Ægypti maxima, ab eâ Babylone loco, ac terrarum spatiis dissita, quæ apud Assyrios à Nino, seu Belo (vt fertur) ædificata, olim Regum Assyriorum sedes fuit. Hæc enim iuxta Nilum sita, vbi primùm Nilus secatur, & Delta formam efficit, Cairus à nostris, ab Arabicis Mazar, aut Mitzer, à Latinis Memphis, seu Babylon dicitur, quæ ab Alexandria 130. ab Hierosolymis verò 360. millia passuum distat.

XII. Huc igitur, cùm vterque appulisset: Vrbem innumera hominum multitudine, quibus nulla Fidei lux affulgebat, quibusque Christus proscriptus erat, refertam conspicientes, animo intimè ingemiscebant. Regionésque tot olim Anachoretarum Fide, & sanctitate longè latèque florentes, tantàque Sanctorum Virorum segete fœcundas, tunc sæua infidelitate absumptas, atque omni prorsus bono steriles intuentes, lachrymas ex præcordiis fundebant: Deúmque ex animo deprecabantur, vt diuina in eos ira temperata, benignum se, ac pacatum illis ostenderet, quò in pristinam Fidē reuiuiscerent; eamque ipsis virtutem conferret, quæ ad tantæ multitudinis animos ab infidelitate reuocandos valeret. His in obsecrationibus vbi aliquot dies exegêre: animumque sibi ad dura omnia, ac mortem pro Christo tolerandam, intrepidum à Deo postularunt: Vrbem circumeuntes, in Iudæum quendam Italum incidunt: qui cùm eos ex Idiomate Italos agnouisset; hospitio in Vrbe excipit. Ardens quidem iis animus ad Christi Fidem in Vrbe prædicandam inerat; sed cùm Babylonicum idioma ignorarent, populisque Italica lingua ignota esset, hærebant animo, quid facerent. At Deo illis consilium ministrante, velut opportunum sibi in animum inducunt: Bassam Vrbis Gubernatorem, qui Italicæ linguæ haud ignarus erat, adire: eúmque à falsa Mahometanorum secta euocatum ad Christi Fidem omni studio pertrahere: facile enim sibi futurum persuadebant; vt capite ad Christianam Legem perducto, reliqua plebs, quæ ad Regis exemplum componitur, Christo faciliùs nomina daret.

Babylonem adnauigant, vbi à Iudæo hospitio excipiuntur.

XIII. Hoc igitur inter se constituto; Iudæum Hospitem conueniunt; eique velut secretissimè aperiunt, eos res grauissimas, ac maximi momenti habere, quæ eum Bassa communicent. Iudæus verò cùm eò se Bassæ gratiam, ac beneuolentiam conciliaturum speraret impiger ad eum euolat, & quid ex Fratrum sermone acceperit, eidem renunciat. Bassa autem certo illis die constituto, eos vocari imperat; quæue negotia cum ipso pertractanda habeant, ab iis sollicitè exquirit. At Ioannes Sacerdos, cùm se Bassæ conspectu, quem tantoperè optauerat, tandem frui videret; his eum verbis alloquitur. Tibi; ò Bassa, quem Deus tot populis Rectorem dedit, cuique amplissima hæc Vrbs ad nutum paret: grauissima negotia, tuisquè populis vtilissima, à me proponenda sunt, quibus si animum intendere volueris, immortale tibi nomen, ac gloriam comparabunt. Ea namque tanti ponderis, ac momenti sunt, vt ab iis tua, totiusque huius Vrbis salus, ac incolumitas pendeat. Arrige aures, Vir prudentissimè: neque enim vana, aut ludicra sunt, quæ ad animæ salutem, æternamque felicitatem comparandam spectant. Quid illa preciosius? Quid hac optabilius excogitari potest? Quibus si aurum, si argentum, si thesauros, si Regna compares; ea profectò tantoperè vilescunt; perinde ac si turpe cœnum, aut infimom terræ puluerem cum Cælo conferas. Tecum igitur, cùm de tua, ac totius huius populi salute nobis agēdum sit, quę nullo pacto,

Ioannes Bassa Babylonico Christi Fidem prædicat.

(ſi tamen prudens ribi animus, atque à ratione haud quaquam alienus ineſt) tibi contemnenda eſt. Id primum velut certum tibi perſuade: eam tibi, non in Mahometis lege, quæ potiùs turpe omnium vitiorum ſeminarium, ac virtutum præſcriptio appellari debet: ſed in vnius duntaxat Chriſti Ieſu Domini, ac Saluatoris Fide, ac Baptiſmo quærendam, ac collocandam eſſe. Qui cùm in forma Dei eſſet, ſemetipſum exinauit formam Serui accipiens in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo, vt homines, qui peccati iugo premebantur, in libertatem vendicaret. Denique ſeipſum obtulit immaculatum Sacrificium Deo, vt nos ſanctificaret per Sanguinem ſuum, & per lauacrum regenerationis mundaret nos ab omni ſorde, & inquinamento peccati. Mente, ac prudentia tua vtere, ô Baſſa. Interrogo te, cùm per primam Adæ culpam, vniuerſa humani generis ſoboles, ſub mortis imperio teneretur, ac vulnerata iaceret; cuius morte in vitam reparatus es? Cuius vulnere tua curata ſunt vulnera? Quis mortem pro te ſuſcepit; & ægritudinum tuarum cauſas, & inſanabilia vulnera abſtulit? Quis te ad vitam reuocauit à morte? Quis de Inferno ad Cælos reduxit? Cuius caput pro peccatorum tuorum ſentibus, ſpinea eſt Corona redimitum? Cuius maxillæ palmis ſunt verberatæ, ac pugnis contuſæ? Cuius ſputis deturpara facies? Quis, ne tu perpetua flagella ſubires, flagella ſuſtinuit? Quis pro te opprobriis ſaturatus fuit? Num Mahomethes, ac Pſeudopropheta veſter; cuius vita Epicureorum, ac Belluarum potiùs, quàm hominum fuit? Agnoſce te illius morte in vitam vendicatum fuiſſe; cuius vita, in commune humanæ redemptionis pretium, Deo oblata fuit: Vnus enim eſt mediator Dei, & hominum homo Chriſtus Ieſus, qui dedit redemptionem ſemetipſum pro omnibus. Fallunt te, ô Baſſa, qui Mahometem tibi Prophetam prædicant; qui obſcænam illius tibi legem commendant; qui ſalutis eum tibi Miniſtrum perſuadent. Neque enim aliud nomen eſt ſub Cælo datum hominibus, in quo nos oporteat ſaluos fieri, præterquam Ieſu Chriſti nomen, ac Fides. Hæc ſola tibi eſt, ad ſalutem, & vitam beatam via: hanc amplectere, hac perge, ſi cæleſtem vitam, ac ſupernam felicitatem conſequi optas.

Mahometis lex vitiorũ omnium ſeminarium.

Philip. 2.

Vita æterna per Chriſtũ reſtituta.

Ioannes Chriſtum hominum Redemptorem prædicat.

XIV. Hæc Ioannes tam feruido ſpiritu affatus eſt, vt Baſſa Viri audaciam, ac libertatem in dicendo admiratus, ira primùm in eos efferbuerit: at eorum vultus macilentos. ac extenuatos contemplans; cùm eos præ inedia, ac longa rerum tolerantia delirare exiſtimaret: iram comprimens, ipſos retineri, ac melioribus cibis refocillari iubet; eo quòd Vir impius ſperaret; homines ſanæ aliquando menti redditos, ad Mahometicam legem facile perducendos fore. Iuſſu itaque Baſſæ detenti, atque humanis carceribus incluſi, cùm aliquot dies effluxiſſent; ante Iudicem, qui apud illos, Caddi, appellatur, vterque ſiſtitur: quos cùm Iudex placidis primùm verbis interpellans, quinam, & vnde eſſent, quorſúmque Memphim veniſſent; denique au non magni Prophetæ Mahometi Serui, ac cultores eſſe vellent, ſiugillatim interrogaſset: intrepidi reſpondent; ſe Chriſtianos eſse, ac Chriſtum colere; Mahometem verò non Propheram, ſed Pſeudoprophetam, deceptorem, ac illuſorem agnoſcere; atque eam tantùm ob cauſam, ſe longam è Chriſtianorum terris, eouſque peregrinationem ſuſcepiſse; vt qui ab eo decepti, inter denſas infidelitatis tenebras verſantur, diuinam tãdem Fidei lucem aſsequantur; Chriſtúmque Dei Filium, vnicum humani generis Saluatorem agnoſcentes, Chriſtianam Fidem, quæ ſola ad beatã vitã dux eſse poteſt, & cũ ea Baptiſmũ amplectãtur.

In Carcerem coniecti ante Iudicem ſiſtuntur.

Ioannes Chriſtum coram Iudice prædicat & in Mahometem inuehitur.

XV. His tam liberè dictis Iudex excanduit. Quid? (inquit) An non Mahometes magnus Propheta eſt? Cuius legi tot populi, ac nationes colla ſubdunt, atque vltrò ſubijciuntur? Quis magnus ſicut Propheta noſter, qui tanta, ac tam præclara ſuis Cultoribus bona pollicetur? Quid hac, quæ nobis à magno Mohomete noſtro promittitur, vita, aut meliùs, aut beatiùs excogitari poteſt?

XVI. Cui Ioannes, Patere, Iudex (inquit) vt qualis hæc vita, quæ vobis à Mahomete, velut beata commendatur, cenſenda ſit: breuiùs, quoad fieri poterit, aperiam.

Id quidem

XVII. Id quidem in primis non ignoro. Pleraque, ac tria potissimùm esse huius vitæ bona, in quibus Mahomethes summam vestram felicitatemcollocat. Nimirum diuitiarum copiam, nullius rei indiguam: bellicam fortitudinem, qua Imperij termini longè latéque extenduntur; Corporis tandem, animique voluptatem, quæ dolore, ac tristitia hominem exuit. At quàm hæc à vera felicitate, hominisque beata vita longè absint, iis facilè perspectum est, qui harum rerum naturam haud ignotam habent. Qui enim in opum affluentia, ac rerum omnium copia summum sibi ipsis bonum statuunt: id tantùm sibi commodi proponunt; vt quæ vel ad necessitatem euitandam, vel ad vitæ ornamentum conferunt, ex iis sibi abundantiùs quærant. Hinc enim magnificas ædes, amplissimas villas, cultissima rura, vberes agros, pretiosam suppellectilem, vestes egregias, vasa argentea, auteáque cælata, margaritas, gemmas accumulant. Hinc equos insignes, seruorum, ac ministrorum cateruas. Hinc denique omnia ad vitæ splendorem spectantia sibi comparant.

Mahometanorum summa felicitas, quibus in rebus sita.

Summam felicitatem in Opibus non reponendam ostenditur.

XVIII. At verò quot illos incommoda sequantur, quæ omnem iis felicitatem eripiunt, Iudex, perpende. Diuitias, homini non satietatem, aut animi tranquillitatem; quæ vera felicitas censeri possit, adferre: sed potiùs sitim ac cupiditatem augere, omnium Sapientum vox est. Ex quo id Poëtæ dicere licuit.

Diuitiarum incommoda enarrantur.

Interea pleno cùm turget sacculus ære,
Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.

Iuuenalis.

Pecunia non satiat, sed irritat. Quotamcunque reperies, qui etsi abundè rerum copia fruatur: non alia, atque alia meliora, & maiora expetat?

Vnus Peleo Iuueni non sufficit Orbis,
Aestuat infelix angusto limite Mundi.

Nec verò solùm, qui diues est, rei familiaris augendæ appetitu angitur: sed & ea, quæ adeptus est, amittendi metu cruciatur; atque ita cùm vitæ tranquillitatem, ac iucunditatem expectare videbatur; mordaces curæ, anxiæque sollicitudines ei in animum succedunt, quæ illum non tam felicitate spoliant, quàm inter miseros relegant.

XIX. Nescis diuitias non tam honestati, quàm improbitati seruire: dum hominum socordiæ locum parant, diuitésque ad prauas voluptates alliciunt: ita vt qui magis opibus accumulandis dediti sunt, eo minùs virtutis nanciscantur. Talenis dictum fuit. Homines natura quidem ad virtutem natos esse, sed à diuitiis corruptos, ad vitia pelli, & sub falsa cuiusdam boni opinione, à verissimis bonis abduci. Denique cùm cædes ob diuitias committuntur, cùm Templa spoliantur, cùm amicitia violatur, cùm fides negligitur, lucro perfidiam suadente: cùm patriæ produntur; quo pacto tot mala ex opibus nascerentur, si hę inter vera hominis bona recenseri possent? Quis tandem vllam opibus felicitatem inesse sentiat; quæ cùm inter Fortunæ bona censeantur, sæpè hominem fallunt, meliorique illum spe frustrantes nonnunquam miserum efficiunt? Crœsum olim diuitem, ac potentem, an non fortuna repentè subuertit? & ad extremum supplicium raptum, Solonem, qui eum felicem esse negauerat, exclamare cœpit? Quid Crassos olim? Quid Pompeios? Quid Cæsares? Quid Antonios, atque alios commemorem; quibus fortuna cū diuitias, maximosque honores, non dono, sed mutuò dedisset; summo cum vitæ fœnore depositos repetiit? Caduca nimirum, & fragilia, puerilibusq; consentanea crepundiis sunt, istæ, quæ opes humanæ vocantur. Affluunt subitò, repentè dilabuntur; nullo in loco, nulla in persona stabilibus nixa radicibus consistunt; sed incertissimo flatu fortunæ huc, atque illuc acta, quos in sublimè extulerant, im-

Diuitiæ tam honestati, quàm improbitati seruiunt.

Opes homines fallunt, & meliori spe frustrantur.

prouiso recursu destitutos in profundo cladium miserabiliter immergunt. Quapropter nec bona existimari, quæ tam facilè fluunt: nec felices haberi debent, quæ inflictorum malorum amaritudinem, sui inconstantia, atque interitu accrescunt. Quamobrem id tibi, Iudex, primo loco perspectum sit, Mahometem, quum summam vestram in diuitiis, ac rerum affluentia felicitatem statuit, nihil præterquàm falsam de vera felicitate, ac beata vita opinionem docere.

Bellica fortitudinis bona à vero bono aliena. Ad Rem Bellicam venio, quam is inter ea, quæ summum homini bonum præstant, enumeranda censet: ea potissimùm ratione, quòd Militaris fortitudo, immortalem homini gloriam pariat; qua nihil mortalibus optabiliùs videtur. Hæc Regni, ac Imperij fines dilatat; hæc victorias, ac triumphos præstat: hæc apud remotissimas gentes, ac populos nomen militibus comparat; hæc tandem gloriosos, ac immortales, etiam post mortem, reddit. Verùm quàm ista à vera felicitate, ac summo hominis bono, quo is beatus efficitur, disiuncta sint, facilè aperio. XX.

Militia dāna recensentur. Haud quidem inficior, quibusdam Militiam gloriam, ac nominis amplitudinem comparasse: ac certè plures offendas, quibus militia dedecus, carceres, seruitutémque attulit. Nonnullos profectò militaris fortitudo ad amplissimas opes, ac summum Imperium euexit. At propè innumeros repetias, qui quæ in pace parauerant, bello sibi euersa lugerent. Quis Darium? quis Cyrum? quis Annibalem? quis Mitridatem? quis Iugurtam, atque alios penè innumeros, quos bellica virtus extulerat, à casu liberos præstare potuit? Quare opportunè Vates. XXI.

Clara fuit Sparta: Magnæ viguère Micenæ,
Nec non & Cecropis, nec non Amphionis arcus.
Vile solum Sparta est, altæ cecidère Micenæ:
Oedipodioniæ quid sunt nisi nomina Thebæ?
Quid Pandionis restant nisi nomina Athenæ?

Militia felicitas nulla. Arma enim, quæ paucis imperia struunt, multis excidium parant; Quis ignorat, bella victorias, ac triumphos parare? at nescis, varium esse belli exitum? Victoriámque non vni semper arridere: sed Victorem sæpè in ipso triumpho deserere? Quoties vicère Carthaginenses? Quoties Parthi? Quoties Galli? Quoties gentes aliæ? Quæ tandem victæ aliorum iugo colla subdidère? Quænam, obsecro, bellicæ victoriæ felicitas inesse potest? Quæ quo maior est, eo ampliori hominum sanguine, ac funeribus comparatur. Cæterùm cur eam gloriæ immortalitatem, quæ hominum cæde, & sanguine redundat, tantopere extollas, ignoro, cùm ab ea potiùs abstinendum ipsa hominum societas, ac natura doceat. Quòd si hæc gloria, quæ bellicam fortitudinem comitatur, nec constans, nec perpetua est: quique ea prædíti sunt, quotidianis periculis obnoxij, neque à curis, neque à laboribus, variisque corporis, animique ægritudinibus vacant; id planè certum esse debet, malè in ea à Mahomete vitæ felicitatem collocari.

Corporis voluptas à vera felicitate penitus disiūcta. Tertium tandem, in quo Mahometes summam suis felicitatem repositam habet, est ipsa Corporis, & Animæ Voluptas: quæ à vera, ac beata vita, cui summa felicitas debetur, tantoperè abhorret: vt ea pecudum potiùs, quàm hominum felicitas appellanda sit. Quod sanè ita perspicuum est; vt qui hominum natura, ac mente prædíti sunt, id negare nullo modo queāt. Animo, ac sapiētia vtere, ò Iudex, Voluptatem quidem aliqui definiunt, vt præter modum, & rationem, vehemens quædam lætitia sit, opinione alicuius magni boni concepta. Alij voluptatem, iucundum motum in sensu esse censent. Mahometi voluptas est, omnibus sensuum delicijs frui: nihilque molestum habere. Quid amabò hac voluptate magis à summo bono alienum? Nam si hominem a brutis discerni æquum est; qui voluptatem summum hominis bonum constituunt, an non id agunt, vt hominum naturam cum pecudum, ac brutorum natura confundant? quibuscum id homini com- XXII.

mune

muue esse oporteret, vt ad voluptatem omnia referrent. Quòd si id muta animalia, idcircò à natura nacta sunt, quòd ea rationis expertia, ad præstantiora bona mentem non acceperint. Quis eam hominis naturæ maculam inurat, vt neque meliorem, neque præstantiorem, quàm bruta, finem a Deo sortitam esse sibi persuadeat? *Hominem voluptas ad pecudum naturā transfert.*

XXIII. Nimis profectò malè de hominum natura sentit Mahometes, quibus cùm Deus excellentem, erectámque corporis staturam, Cælumque intuentem dederit, nihil eam à brutis, quæ pronam, atque humi spectantem figuram accepêre, distare credit.

XXIV. At verò, si voluptatem ipsam inspicimus. Nulla res perniciosior, nulla pestis acerbior in hominum vita, voluptate reperiri potest. Hinc enim omnium malorum genera nascuntur. Quod enim tam impium, tam atrox, tamque nefarium facinus esse potest, ad quod voluptas hominem non compellat? Hinc enim & Regum cædes, & Vrbium euersiones, Regnorumque interitus consequuti sunt. Quis voluptati vnquam coniunctus fuit, qui cum virtute bellum gerendum non susciperet? Quoniam tum cùm voluptas gignitur, vitium in animo oritur, à quo virtus ipsa expellitur, ratio obtunditur, mens obcæcatur, consilium, & sapientia fugantur; nullus denique virtuti locus esse potest, vbi Sedem voluptas occupauit. Malorum esca voluptas est, qua homines velut hamo capiuntur; Fera est, quæ non feraliter, sed suauiter homines sibi subdit; beneuolentiæ habitum induit, vt inimicitiam celet: dum enim delicijs animum emollit, corpora resoluit, vires eneruat, vigorem hebetat, & Senectæ indumenta in iuuentute prælibat: Quo fit, vt ea dupliciter & quod noceat, & quod fallat, auersanda sit. *Voluptas homini perniciosa.*

XXV. Denique qui in corporis voluptatibus summum bonum ponunt: non satis quidnam bonum sit; videntur intelligere: Vnde enim illud bonum appellare audent, quod innumera, rum animo, tum corpori suapte natura mala adfert. Quis enim ignorat, quàm voluptatum appetentia molestiæ, anxietatisque plena sit, dum ex non habentur; cùm verò habentur, quàm graui animum metu sollicitent, ne citius euolent. Cùm verò illæ tandem sua satietate fastidium pariunt, nihil præter luctum, ac tenebras in animo relinquant. Tristes verò esse voluptatum exitus, quæ cum malo coniunctæ sunt; quisquis suarum libidinum reminisci voluerit, facilè intelliget. quæ si beatos reddere possent, nihil causæ foret, cur non pecudes quoque beatæ esse dicantur. *Voluptas innumera mala adfert.*

XXVI. Nulla igitur, ò Iudex, in voluptate; nulla in armis; nulla in opibus, aut aliis huius vitæ bonis felicitas quærenda est. In animo est, quod nos beatos facit: Nisi stabili, & fixo, & permanente bono, beatus esse nemo potest: nihil enim inueterascere, nihil extingui, nihil cadere debet eorum, quæ vitam beatam constituunt: nam qui timet, ne quid ex his, quibus fruitur, deperdat; beatus esse non potest. Beata vita nihil desiderat, nihil metuit, nihil requirit, nullo eget, sed seipsa contenta est. Beata illa tantùm vita appellanda est; quæ nullis est fortunæ telis exposita, nullis procellis obnoxia; ad quam nec metus, nec dolor, nec inuidia, nec maleuolentia, nec obtrectatio, nec iniuria, nec ægritudo, nec perturbatio vlla, quæ animum à perenni tranquillitate dimouent, potest accedere. *Felicitas vbinam quærenda.*

XXVII. Denique beata vita, ac summa hominis felicitas in summo, ac perfecto bono collocanda est; quod nunquam fluit, nunquam senescit, nunquam excidit, deperit nunquam; quo nullum aut maius, aut perfectius, aut iucundius, aut pulchrius, aut honestius excogitari valeat. Hoc verò vbinam quærendum est? præterquam in eo, quod solum bonum est, ac bonorum omnium fons est, & origo, Deus solus, hominis sola felicitas est, quo, post huius vitę occasum, animus à voluptatibus, ac terrenis cupiditatibus liber, in Cælo fruitur. *Summa felicitas in summo bono collocanda.*

XXVIII. Falleris, Iudex: si in hisce rebus corporeis, beatam vitam, tum hic, tum in futurum repositam censes; summum enim homini bonum, in quo beata vita est, tale esse oportet; vt homini cum nullo animante commune sit, nec vllam cū corpore, *In rebus corporeis minimè quærēda.*

aut

aut rebus externis cognationem habeat. Quapropter id tibi velut certissimum statue: beatam vitam, non in Cerere, & Baccho, splendidisque conniuiorum epulis; non in ludis, aut choreis; vbi virentibus campis, terra luxurians alumno se induit gramine; & redolente pascitur flore; non inter Paradisi poma, quæ cælestis saporis gustum esurientibus præseferunt. Neque inter Venereas selectissimarum vxorum, quæ tum in Virgines murentur, voluptates, aliasque huiusmodi carnis delicias quærendam; quam suis Mahometes turpiter pollicetur; sed in optima animi operatione spectandam esse, qua Deum purè post hanc vitam contemplatur, eoque absque vlla perturbatione fruitur: quæ summa, & perfecta eorum felicitas est, qui ab omni terrenarum voluptatum labe semoti purè hinc ad cælestes Sedes euaserunt.

Mahometis felicitas expungitur.

In Cælo perfecta hominis felicitas reposita.

Ad hanc, si quibus tandem gradibus conscendatur, exquiris. Disce hominem Religione, Sapientia, Fide, Spe, Charitate, ac cæteris virtutibus, viam sibi ad beatam vitam parare. Nam si Religio tollatur è medio, nulla nobis superest cum Cælo cognatio: quorsum enim oculos in Cælum erigimus? præterquàm aut Religionis gratia, aut rerum diuinarum contemplatione; sed quoniam res diuinæ ab hominis ingenio perfectè comprehendi non possunt; oportet Religionem cum Fide coniungi: etenim cùm altera absq; altera perfecta esse non possit, qui alterutrā altera neglecta suscipiunt, viam maximis erroribus aperiunt. Quapropter paucis accipe, Iudex, qua via ad beatam vitam eundum sit: haud alia planè, quàm Fide in Dominum Iesum Christum Dei Filium. Hæc est enim vita æterna, vt cognoscamus Deum verum, & quem ille misit Iesum Christum. XXIX.

Fides in Iesum Christū, ad summam felicitatem via.

Quod verò ad Mahometem spectat, quem magnum appellas: magnus certè Mahometes, ô Iudex; at cùm Prophetam appellas, tota veritate aberras: magnum si vis, magnum accipe. Magnus impostor est, magnus Apostata, magnus Pseudopropheta, magnus seductor: dolo, fraude, malitia maximus, nedum magnus. Quare ne mirêre, quòd impia, ac carnali lege tot populos seduxerit, ac in summas tenebras demerserit: ea enim est eorum, qui in flagitiis maximi sunt, natura; vt paucorum ruina minimè contenti sint; sed quamplurimos in idem præcipitium rapiant. Seuera Dei vindicta est, scelera acerbissimè vleiscentis, quòd tot populi, ac nationes veræ Fidei luce orbatæ, in tot errorum tenebris obdormiant; ac Mahometicæ legis iugo premantur. At si paululùm è tenebris caput erexeris, obrutámque carnalium voluptatum pondere, rationem in libertatem vendicaueris; planè obscenam legem, quæ nihil præterquàm corporis bona, carnisque voluptates sequendas proponat; fallacésque, ac dolosas illius promissiones, quibus nulli vnquam potiri datum est, quæque si haberentur, tandem in fastidio essent: postremò impium, ac turpem illius legis latorem esse animaduerteres, qui turpi, ac iniqua lege tot populorum turmas seducat; atque ad horrenda Tartari supplicia transmittat. XXX.

Mahometes quomodo, & qua ratione magnus.

Mahometes Populorum seductor.

His contra Mahometem, ac illius legem dictis, adeò Iudex ira exarsit, vt protinus vtrunque ditissimis flagellis cædi imperauerit: quo in supplicio, sancti Martyres, laudes ex animo Christo decantantes, impiæ turbæ inter flagella Christum prædicabant. Post hæc in arctum ac tenebrosum carcerem detrusi, quotidiana, impij Iudicis iussu, inedia affligantur. Ij verò se inuicem in Domino confortantes, lætissimè, quasi ad delicias inuitati essent, inedias, flagella, carceris squallores pro domino sustinebant; duriora, atque atrociora pro Christo subire parati: diuinamque interea clementiam commendantes, dies noctesque in diuinis laudibus, atque orationibus insumebant: id potissimùm à Deo postulantes, vt qui eo duce, atque auspice Martyrij stadium ingressi, Fideique certamen auspicati fuerant; illius quoque virtute, ad finem vsque roborarentur, donec expleto certamine, ad Coronam pertingerent. XXXI.

Martyres flagellis cæduntur & in carcerē truduntur.

Iterum post aliquot dies, manibus post terga reuinctis, ad Iudicem ducuntur, XXXII.

quos cùm is interrogasset; num ad saniorem mentem reuersi, quæ aduersùs Sanctum Prophetam, atque illius legem protulerant, irrita esse; atque inter illius cultores annumerari vellent:quod illis pluribus verbis persuadere cœpit. His illi vno ore respondentes, dixerunt: Tu sanam cum tuis, ô Iudex, indue mentem,qui impia lege fascinati, ac dementati post damnatum Mahometem curritis: iis enim qui Christum, ac Christianam Fidem colunt, mens sana est. Frustra niteris, vt quæ semel vera, ac certa prædicauimus, à nobis reuocari debeant; quin ea potiùs inter verbera & carceres magis confirmata accipies. Neque enim, sicut Mahometes, populos fallere, aut pro veris falsa obtrudere; aut tandem vera ipsa, quæ multos iuuare possunt, abscondere, aut reuocare didicimus: tu potiùs à falsa, ac pestifera Mahometi lege abhorrens, quæ cultores suos æternis suppliciis parat, Christianam Fidem amplectere; quæ sola ad immortales gloriæ delicias ducit. *Iterum Christi Fidem Iudici persuadent.*

XXXIII. His iratus Iudex, rursus illos durioribus flagris verberari, atque aliis cruciatibus examinari iubet: ij verò inter verbera, & cruciatus Iudicem interpellantes: Vides infelix, aiebant, quàm minimùm, qui Christo adhærent, atque illius Fidem toto animo sequuntur, tua tormenta ducant; ea enim illis ad Coronam proficiunt. Vtinam grauiora te, ac tuos, qui Mahometicas luxurias sectantur, apud Orcum supplicia non manerent; quæ nulla vnquam temporum diuturnitate, aut æternitate terminanda erunt. Post verbera, & cruciatus denuò in carcerem retrusis, noua suppliciorum genera parantur, quibus eos impia turba, totius humanitatis oblita prosequitur. Iudex verò cùm sæpiùs ad Tribunal vocatos, ac repetitis pœnis affectos, ad Mahometicæ legis cultum se illos pertrahere posse desperaret:perpetuò carceri absque cibo, ac potu lata sententia adiudicat: vt tandem fame, ac siti enecati intereant. Porrò audita hac Iudicis sententia Martyres pariter in carcere genuflectentes, Deo ex intimis visceribus gratias agunt: ibique in oratione, ac diuinis laudibus, vsque ad obitum perseuerantes, cœptum agonem feliciter consumant. *Rursus flagris durioribus examinantur.* *Ad Perpetuam carcerem absque cibo, & potu damnantur.*

XXXIV. Per id tempus accidit; vt Christianissimi Regis Gallorum Orator illac iter faceret: qui audita illorum fama, cùm eos adhuc in carcere superstites forè arbitraretur; à Bassa è carcere liberari, ac sibi tradi impetrat:at vbi ad carcerem ventum est; qui missi fuerant, Sanctorum Martyrum corpora humi exanimata iacere: eosque deuicto certamine,iam ad coronas euolasse conspiciunt. *Pro Christi Fide Martyrium consumant.*

Nonnulli M. S. Auctores, hos Sanctos Martyres, Constantinopoli publica capitis obtruncatione,Martyrium obiisse tradunt,quibus alij etiam addunt;Ioannis Sacerdotis caput, post abscissionem, per horam Christi Fidem Saracenis prædicasse. Nos suam cuique Fidem integram seruantes, quæ plurium testimoniis probata accepimus, satiùs hic inserenda duximus. Horum Martyrij meminit Chronicon Ordinis, p. 3. lib. 9. cap. 34. in eo tamen nonnihil hallucinatur, quòd Ioannis Sacerdotis socium in Martyrio,F. Alexandrum Italum quendam commemorat; cùm nostra omnia M. S. Ioannem Appulum fuisse affirment. Error verò ea fortè ratione apud illum Auctorem irrepsit; quòd qui Ioannis inter Capucinos nomen, & appellationem nactus fuit, apud Discalceatos, vnde ad Capucinos emersit, Alexander vocaretur: quo factum est, vt is apud illum Alexandri nomen retinuerit. Atque hæc quidem de Ioannis Hispani Sacerdoris Vita, & Martyrio, quæ à plurimis, grauissimisque Auctoribus M. S. accepimus, dicta sufficiant. Pleraque nunc de Ioannis Appuli Vita, ac virtutibus, hoc loco subnecti æquum est; ne quæ ad publicam Religionis, & Ecclesiæ lucem conferunt, silentij, aut obliuionis tenebris obruantur. *Chron. Min. p. 3. lib. 9. c. 41.* *Ioannes Appulus prius Alexander inter Discalceatos appellatus.*

F. IOANNIS

FR. IOANNIS APPVLI,

Vita, & Martyrium.

Ioannes Appulus inter Discalceatos adscribitur.

IOANNES igitur Appulus, Ioannis Hispani è Metymna Campestri in Martyrio socius, Ecis, Apuliæ Dauniæ Vrbe, quæ Benenentano Archiepiscopatui subditur, honesta, licèt paupere familia ortus; ab Adolescentia, nobilis cuiusdam Hispani se obsequiis mancipauit; à quo in Hispaniam ductus, post complures annos in eo famulatu transactos, cùm aliquando Fratres Ordinis S. Francisci, Discalceatos, Prouinciæ S. Gabrielis, aspera veste indutos, ac nudis pedibus, maxima cùm vtriusque hominis compositione, in supplicatione incedentes conspexisset: eo aspectu tam perfectum Mundi contemptum animo peperit, tantoque illius vitæ amplectendæ studio incensus fuit: vt nulla interposita mora, mox ad eorum se societatem contulerit, & in Laicorum numerum cooptatus, Alexandri nomen sortitus fuerit. In ea porrò Religione, quæ virtutum semper fœcunda fuit, tanta morum disciplina, humilitate, vitæ austeritate, suiipsius neglectu, victus, ac vestitus paupertate, ac plurimis aliis virtutibus florere cœpit; vt cùm totius Regularis disciplinæ normam, & exemplar in seipso præseferret, cæteris admirabilis videretur. XXXV.

Martyrij cupidus efficitur.

Tam illustribus hisce Religiosæ vitæ tyrociniis exornatus Alexander. Cùm XXXVI sæpe Martyrum gesta in mensa legerentur, & quæ ij pro Christo mala tolerauerat, frequenter animo ruminaret; tam ardentem Martyrij pro Christo subeundi cupiditatem animo sibi inhærere sensit: vt exinde fixè sibi in animo statuerit, vniuersa moliri, quò hanc sibi à Deo gratiam compararet. Intelligebat namq; Vir prudens, non humanæ, sed diuinæ prorsus virtutis, ac cælestis gratiæ donū esse, tam arduum ac difficile opus auspicari: Neque temerè illud sibi arrogandum esse, quod cùm in Euangelicæ Legis perfectione præstantissimum sit, ex Dei potissimum munere proficiscitur. Quamobrem quotidianis ieiuniis, vigiliis, orationibus, lachrymis, diuinæ clementiæ fores pulsabat, vt optato tandem Martyrij dono frueretur. Verùm cùm neque id ignoraret: Martyrij palmam, velut supremum diuinæ charitatis testimonium, quod ab homine proficisci potest: copioso multarum virtutum apparatu, quo ea stipata esse solet, indigere: nec nisi improba omnium vitiorum lucta, ac certamine comparari posse: Mox prauis omnibus cupiditatibus bellum indicit. Carnem, ne spiritum ad vitia propellat, variis castigationibus adoritur. Humilitatem, mansuetudinem, patientiam, rerum ac spiritus paupertatem, suiipsius odium, ac contemptum, charitatem; demùm omnium virtutum supellectilem sibi comparandam curat; omnéque in ea adipiscenda studium, & operam confert. Summum vero, ac præcipuum Orationis illi studium erat: quam cùm virtutum omnium officinam esse intelligeret: tam sibi hoc tempore familiarem adsciuerat, vt ab ea vix vnquam diuelleretur. In Conuentu Saluatericæ, sepulchrum quoddam, quod in Ecclesiæ angulo, nullo operculo obseratum iacebat, sibi ad orandum elegerat: in quo cùm frequentiùs Orationi incumberet; inde Alexandri, adhæc vsque tempora, sepulchri appellationem retinuit. In hac cùm Alexander aliquandiu virtutū se palæstra exercuisset: ex qua maior illi in diesM artyrij cupiditas accendebatur: Incensum tandem animi studium Generali Ministro aperit; à quo facultatem impetrat, vt cum F. Bartholomæo Tiphernate, ac duobus aliis eiusdem Ordinis sociis, qui eodem martyrij desiderio tenebantur, ad Infidelium terras se conferat. XXXVII.

Omni virtutum laude floret.

Sepulchrum sibi ad orandum eligit.

In Mauritaniam cum aliis proficiscitur.

Ea facultate à Generali lata, Alexander cum sociis in Mauritaniam proficiscitur: ibique dum Mauris omnes liberè Christi Fidem ad salutem necessariā esse prædicant: primò contumeliis, deinde multis verberibus affecti, in siccum

puteum

puteũ,abſq; cibo,conijciuntur.Dio in hoc putei ergaſtulo, nimirum viginti duorũ dierũ ſpacio,Chriſti milites cõcluſi extitére:quo tẽpore plebs illa Barbara, omnéq; protſus humanitatẽ exuta, quotidiè cibi loco,vas ingens, lotio ac ſtercore plenum ſuper Dei Seruos effundebat, eo conſilio: vt fœtore, ac inedia enecati tandem interirẽt. Iam verò nulli dubitandũ eſt,quin hoc pacto Chriſti Athletæ martyrij agonem breui tẽpore conſũmaſſent:niſi Iudæorũ quorũdã,qui in ea Vrbe habitabãt, Deus animum permouiſſet, vt illis,ex naturali quadã humanitate; cibos quotidie miniſtrarẽt. Dum igitur in hoc putei profundo,ſtrenuè Chriſti milites,pene fœtore cõſpẽti,ad martyrij palmã anhelãt,Deóq; laudes ardentiùs decantãt impia illa Barbarorũ turba, auri cupida,Dei Seruos nonnullis Chriſtianis Mercatoribus ea cõditione vendidat,vt ab iis in Chriſtianorũ terras reduci debeãt. Hoc pacto Alexãder, cum cæteris in Hiſpaniã rediens:cùm martyrij, quẽ haud procul aſpexerat, ſpe hoc tempore fruſtratus eſſet; haud tamen martyrij cupiditatem exuit:Nam aliquo tempore elapſo, rurſus impetrata à Generali Miniſtro facultate; ſolus iterum ad alias Infidelium terras profectus; dum iis Chriſtum conſtantiſſimè annunciat; quamplurimis verberibus, ac fuſtibus cæſus, iterum ad Chriſtianos remeare cogitur.

In ſterconu puteum cum aliis conijcitur, in Hiſpaniã redit.

Iterum ad Infidelium terras remeat, ac verberibus afficitur.

XXXVIII. His inuictus Chriſti miles,tot aſperis pro Chriſto perpeſſis,haud tamen animum deſpondebat:quin potiùs eò feruentiùs ad martyrij palmã anhelabat,quòd ſummis iam labiis deguſtaſſet, quanta in duris,& aduerſis pro Chriſto perferendis, animo ſuauitas,ac iucunditas ineſſet. Quo fit, vt his minimè contentus, his adhuc impetrata à Generali licentia,(vt noſtra M.S.ferunt) Infidelium partes penetrauerit, ac repetitis ab iis ſuppliciis exagitatus, bis quoque ad Chriſtianurum oras expulſus fuerit. Quamobrem Generalis Miniſter, cùm à Deo illi martyrij curſum præpediri exiſtimaret; iterum pulſantem quieſcere iubet.

Quarto ad Infidelium partes penetrat, ac repetita ſupplicia fert.

XXXIX Alexander itaque, cùm hinc martyrij ſpem ſibi omninò ereptam videret: haud tamen aſſiduis lachrymis, diuinæ benignitatis aures pulſare deſinit, quo hæc ſibi ſpes aliunde inſtaurari queat.

XL. Portò hoc tẽpore,iam Capucinorũ fama,quos ſumma vitæ auſteritate, Regulariſq; obſeruãtiæ perfectione, in Italia florere intellexerat, in Hiſpaniæ oras aduolauerat:cùm in eã mox Alexander cogitationẽ defigit; eo præſertim conſilio adductus,quòd in ea martyrij ſpem ſibi reuiuiſcere poſſe perſuaderet; quapropter accepta à Generali facultate, in Italiam cõcedit;plurimiſq; in itinere incommodis affectus; præſertim Puppij,vbi bellis graſſantibus, cùm tãquã Vrbis explorator detẽtus, & in imum carcerem detruſus fuiſſet:quatuor & viginti dies beſtiarum cibo,ac putrida aqua vitam ſuſtentare compellitur:etſi tandem Viti dein integritate perſpecta è carcere eductus fuerit, Romam venit, atque à Ludouico Foroſemproniano, qui ea tẽpeſtate ad Religionis gubernacula ſedebat, Capucinorũ gremio excipitur, anno 1530.mutatóq; Alexãdri nomine Ioãnes appellatus,ab eo in Apuliã mittitur.

In Italiam profectus ad Capucinos migrat.

XLI. Nouum hic Dei Seruus,in ea Prouincia, virtutum tyrocinium inſtituit. Nam vt ſe martyrio,quod animo inſculptum,ac indelebile gerebat,apud Deum dignũ præſtaret:vitam priori longè auſteriorem auſpicari cœpit. Antrum; quod intra Conuentus limites ſub Monte latebat, cùm à Guardiano ſibi pro domicilio impetraſſet;in eo humi cubans,atque in pane, & aqua quotidie victitans; aſſiduæ orationi, ac diuinarum rerum contemplationi vacabat. Nihil magis,quàm patiendi pro Chriſto cupiditas, in ipſius animo verſabatur: quo fiebat, vt nullis corporis incommodis,nulliſque carnis afflictionibus parceret. Cùm ſemel Guardiani iuſſu,in aſperos quoſdam Montes,panem mendicaturus cõceſſiſſet; nix tã copioſa è Cœlo deſcẽdit; vt ad genua vſq; pertingeret:is verò cũ nudis ſemper pedibus,abſq; ſandaliis incederet;iniũctũ mẽdicationis opus,haud infectũ deſerit;ſed eã frigoris pro Chriſto tolerãdi opportunitatẽ nactus,niuẽ nudis pedibus ſcindit,premit,calcat:Nõ modò vt, Obediẽtiã preſcriptã impleat:ſed vt volũtariũ frigoris pro Chriſto martyriũ ſubeat. At neq; eo martyrio fruſtratus fuit. Nã cũ pedib⁹ nimio frigore cõtractis,ab his sẽſus

Auſteriſſimã in Antro vitam ducit.

Inſignis patientia commendatur.

omnis abscessisset. Digitorũ illi vngulæ excidêre:pedésque in tumorem exurgentes,incredibilem penè illi dolorem adferebant. At is perfecto Christi Martyrio flagrans,in vehementissimo illo pedũ dolore,vix doloris sensum percipere videbatur.

Abstinentia, ac vitæ ipsius austeritas indicatur.

Hinc ad Vmbriæ Prouinciam migrans;diu Mõtis Casalis Conuentum incoluit; XLII.
vbi cùm sub alta rupe,Guardiano id sibi indulgente,Cellam sibi ex luto,& viminibus cõstruxisset,in ea austerissimũ vitæ genus,nouo Spiritus ardore,aggredi instituit.Etenim pane omisso,fabas,aut aliud huiusmodi leguminũ genus,neq; sale neq; oleo conditum;sed pura duntaxat aqua coctũ, certáque mẽsura limitatũ,cum aqua sibi in cibum,ac potũ constituit:quo tamen semel tantùm in die vescebatur. Aspero cilicio indutus,ac toto anni tẽpore,solo habitu contentus,hyemis rigores,atque aëris inclementias,Martyrij aliquando pro Christo subeundi spe enutritus, lubens tolerabat. Dũ oraret,totus præ diuini amoris æstu ardere videbatur,præsertim cùm Dominicæ Passionis Mysteria contemplaretur:neque enim tunc diuinæ charitatis ardor,intra animi tantùm illius sinũ cõtinebatur;aut in lachrymas defluebat, vel in suspiria,ac rugitus euaporabatur:sed etiã in voces,ac tã ingẽtes clamores erũpebat; vt ab is,qui longè aberant,facilè audiri potuissent. Hos cùm Fratres molesto animo ferrent,ab iis vt se temperaret,persuadebant. Quibus ille,Ignoscite,quæso Fratres (aiebat)Nimis imbecillis natura est : suffugium quærit. Si meę id potestati relictum esset,quàm lubens,ac nullo persuadente,ab eo abstinerem. Tanta enim in Dominicæ Passionis consideratione lux illi è Cælo affulgebat,támque ardens charitatis incendium,ex luce illa diuina fluens, illius animum afficiebat; vt nisi illius flammam alto clamore exhalasset, facilè cordis vitam,præ nimio ardore,in discrimen vocasset. Quapropter cùm Matutino tempore,ad Sacrum Missæ audiendum accederet, nihil ex illius ore præterquàm: Iesu bone,Iesu bone:quasi Echo ex cordis voce resonans,toto illo itinere audiebatur. In Missa verò,quanquã summã,vt à clamoribus abstineret,vim sibi inferret;haud tamen fieri poterat;quin in alta interdum suspiria erũperet:ea tamẽ adeò pia ac deuota erãt,vt cęteros quoque ad pietatẽ excitarent.

In Dominica Passionis Meditatione clamores edit.

Ardentem huius Viri in Deum charitatem, cùm Tartarei illi spiritus,boni totius XLIII.
Osores,iniquo animo ferrent : sæpè clamores , nonnunquam Bestiarum fremitus edebant:variaque rerum spectra,ac simulacra ante illius oculos statuebant;vt eum ab Oratione auocarent : quæ tamen Ioanues , signo Crucis in ea vibrato , statim euanescere compellebat. Nihil iniquus Satan non moliebatur,quò sanctum Virum, vel ad impatientiam pelleret,vel insueto fragore terreret:Clauum aliquando Ioannes in Cella defixurus erat : quum repentè, se proprio nomine ab altero accersiri audit : ad quem dum is protinus vultum conuertit:mallei ictus, quo Clauum percussurus erat; in manum defertur,eámque haud leuiter offendit : Mox Dæmoues cachinnum efferunt : Ioannes verò cùm Diabolicum opus agnosceret,ad eos conuersus inquit. Quid?ô mali Dęmones,meo malo exultatis?vos certè,vos vestra malitia fallit;neque enim vobis,sed Deo meo hoc vulnus acceptum fero ; hoc ob ipsius amorẽ accipio : parua hæc vulnera sunt,maiora addite,si potestis. Altero quoque tempore,cùm in Rupis illius cacumine,ad cuius radices Ioãnis Cella extructa erat,paucis ante diebus tres Iudicis sententia latrones suspendio enecati fuissent;tã ingens,quadam nocte,in Rupe illa à Dæmone strepitus editur : vt tota Rupes radicitus conuelli, ac dilabi videretur:quòd cùm Dei Seruus Satanæ opus esse intelligeret,quo illi quietem interturbare nitebãtur,è Cella egrediens:Heus Dæmones, (inquit) hominum perturbatores,quid noctis silẽtia mihi vestro strepitu præripitis? Iam istinc facessite. Cui protinus,vox è rupe. Falleris Ioãnes,non Dæmones;sed latrones sumus;quorum hic corpora laqueo perempta pendent. At Ioannes Dæmonum insidias his verbis latentes agnoscens:Nec hoc,subdit,quidem ignoro , quòd Tartarei latrones estis,latronibus omnibus peiores : iam in malam Crucem omnes abire ; & Crucis Signo illis opposito eos confestim ad fugam compulit.

Dæmon varijs artibus illius orationem impedire nititur.

Dæmonis arte Manum sibi malleo vulnerat.

Dæmones latronũ se animas simulantes Signo Crucis fugat.

His tamen haud contenti, omnis quietis perturbatores. Dum in cella iterum in XLIV.

silen io orat, vocem effingunt, quæ, Ioannem, ter inclamat. Ioánes Fratrum quempiam adesse arbitratus, e Cella egreditur: sed cùm neminem adstantem reperisset inter pendentium arborum folia, duntaxat lenem strepitum percipiens; quisnā esset, vo impauida interrogat. Dæmon autem è foliis respondens, ait: Quid me quæris? Sum Beelzebub. Cui Ioánes, Quid huc venisti, inquit, iniquissime? At Beelzebub Nu te, ait, ita robustum, ac viribus potentem existimas, vt me hinc expellendum censeas? In cassum niteris: Te enim, ac Francisco tuo prior, rupes istas possideo: ol m ln sed m fixi: meus hic locus, mea iampridem possessio est. Quis es tu, qui me ex antiquis meis sedibus deturbandū putas? Illud quidem me malè habet, qu p urimos, quos iure optimo possideo, ita tuo vitæ exemplo ad pœnitentiam prouocas, vt à meo imperio dec inent At ad po vl ar ego. His dictis euanuit.

Beelzebub de Ioanne conqueritur.

At Ioannes latrantis dicta paruipendens, maiori in dies virtutum studio, quo se In f ni turm formidabilem dderet, animum exornabat. Hinc cùm sæuus hostis acrius in Dei Seruum ira incal sceret, temporis opportunitatem captat, quo Ioannes, in præcipiti quodam loco, ligna securi cæderet: Moxque ad ipsum sub Pastoris habitu accedens, ait: Me agnoscis Ioannes! En huc eo consilio veni, vt te ex his rupibus deorsum præcipitem agam. Cui Ioannes. Quis es tu, qui hæc minari ? Ego sum Beelzebub, ait. At Ioannes. Tu ne scelestus ille es inquit) cum arrepta securi. Ni hinc oppidò effugias, hac ego te securi fugam capescere compellam. His auditis Beelzebub, cachinnum effundens, protinus abscessit.

Beelzebub Ioanni minatur, atque ab eo fugatur.

XLV. Inter hæc quò plura Ioannes de Tartareo hoste, diuina virtute trophæa referebat, cò ille maioribus in eū iris incalescens, eas quandoquidem, alio modo in ipsum despumare non poterat; sæpè quisquilias, ac sordes: interdum quoque stercora, dum vesceretur, fabis & aquæ immiscebat: quæ cùm ad patientiæ coronam ex superna dispensatione dari Vir Sanctus intelligeret; has Dæmonis molestias æquanimiter tolerabat. Nocte quadam cùm aliquantulùm se sopori dedisset, Dæmon dextram illi tibiam tam fortiter Diabolica virtute compressit, vt ex illius constrictionis dolore, per aliquot dies claudus efficeretur. Frequenter etiam lapides in eum proiiciens, præsertim cùm ex antro, ad Sacrum audiendum, in Ecclesiam pergeret; illum à re diuina impedire conabatur. Semel cùm Ioannes iuxta Rupis illius concaua deambularet; Dæmon inter dumeta, sub horribilis draconis specie, ignem ex ore euomentis, eidem apparet: cuius aspectu, cùm nonnihil Ioannes principiò exterritus fuisset: Dæmonis tamen artem agnoscens, Crucis Signo obiecto, illum extemplò fugat. Aliàs quoque Dæmon Galli forma assumpta, cum eo in antro versabatur: qoa sub specie semel humanam vocem depromēs, Ioannem his verbis affatur: Ioannes, habes hic gallinas quamplurimas; cur non oua comedis? Hæc tametsi Dei Seruo molesta essent: molestiora tamen illi erāt, quæ Dæmon nonnunquā, sub Mulieris impudicæ specie, actus obscœnos præferētis, oculis simulachra obiiciebat: quibus mirum in modum ipsius animus affligebatur. Die quadā cùm ex itinere fatigatus, in Cellula quiesceret; Dæmon sub adolescentis forma, ad eum veniens, festinato eum surgere iubet, & ad Guardianum pergere, a quo ob graue negotium eum accersiri affirmat. Extemplò Ioannes ad Guardianum conuolat: Gu rdi nus verò, cùm nec de eo quidem cogitasset, eum à se vocatum negat. At Dei Seruus id Dæmonis arte factum animaduertens, ait: Planè quid sibi Satan lucri reposuerit, ignoro: Nam si quietem intercepit; obedientiæ tamen mihi meri um auxit.

A Dæmone variis modis infestatur.

Dæmon illius quietem interturbat.

XLVI. Albingæ in Liguria, quo tempore Fratres ibi Monasterio fruebantur dum ali quandiu cōmoratur, à Guardiano obtinet, vt Cel ā sibi in quodam Horti tugurio extruat: in qua ab omniū cōsortio, ac familiaritate remotus, diu, noctuq; e ationi vacabat. At Dæmō, qui vbique Dei Seruum rapacē persequebatur, tot hic Virū Dei mini, terroribus, ac durioribus verberū inflictionibus aggreditur: vt quandoq; vix se ū relinqueret. Quamobrem Guardianus, Cellam il n cōmuni Dormitori cōstituit: ad quā cum Ioannes semel accederet, Dæmon cellam ita iuli ili virtu

A Dæmonibus dire vexatur.

occludebat, vt nulla vi Ioannes in eam ingredi valeret. At Vir Dei, protinus Dæmonis opus agnoscens, quasi qui cum Dæmone colluctari, ac vires experiri vellet, fortiùs Cellæ ostium impellere, ac toto corpore in illud adniti cœpit: Dæmon verò versipellis, cùm illicò impellenti cederet, Ioannem ad casum prouocat, cachinnoque effuso recedit.

XLVII. Hæc porrò Deus, hominum profectus amantissimus, ideircò fieri permittebat; vt & Serui sui meritum augeret; & dum eum in omni patientia ac humilitate probat, probatum aliquando Corona donaret. Veruntamen, (quæ summa Dei benignitas erat) quò magis his Tartareorum hostium infestationibus affligebatur, eò maiores Deus Seruo suo Spiritus delicias ministrabat. Nam hoc ipso tempore plerasque à Deo cælestes Visiones, ac Reuelationes accipit: inter quas illa illustris habetur, quæ in Conuentu Spoleti diuinitùs illi manifestata fuit. Ibi enim orans in mẽtis excessum rapitur: quo tempore Iuuenis illi quidam speciosissimus adstat, qui his illum verbis compellat. Mecum veni, ô Ioannes, Tibi enim magna, ac mirabilia ostendam. Moxque dextera illius manu apprehensa, in Templum quoddam amplissimum ducit, cuius Lacunar auro illitum, ornatissimum erat, quatuor columnis suffultum: ex quibus cùm duæ iam dirutæ, ac subuersæ iacerent: Virum quendã, aspectu horridum, ac terribilem cõspicit: qui ingenti claua tertiam columnam inuadens, eam crebris, ac fortioribus ictibus prosternere, ac demoliri conabatur; vt præclarum illud Lacunar ad ruinam compelleret. Porrò Iuuenis, qui Ioannem ducebat, ad eum conuersus, ait: Quid tibi videtur, Ioannes? An non magno in discrimine hoc Templum versatur? Maximo certè, inquit Ioannes: at quodnam huius rei mysterium est? Cui Angelus: Intellige, inquit, ô Ioannes: hoc Templo Dei Ecclesiam significari: Lacunar, Clericalis Pastorum status est, quo Ecclesia subsistit: Columnæ verò, quæ Lacunar fulciunt, varia Ordinum Religiosorum instituta sunt; quæ Deus ideircò in Ecclesia erexit: vt haud secus, quàm fortes, ac stabiles quædam Columnæ, eam vita, exemplo, doctrina, virtutibus, orationibúsque aduersùs Dæmonum, ac hæresum oppugnationes tuerentur, ac sartamtectam seruarent. Cæterum Columnæ, quas iam euersas, atque humi prostratas cernis; ij Religiosorum Ordines sunt: qui cùm à prima Patrum suorum institutione exciderint, atque ab eorum virtutibus, ac vitæ ratione deflexerint: inter carnis tantùm desideria iacent. Reliquæ verò, quæ adhuc stant, ac superstites manẽt, nonnullæ aliæ Religiones sunt, in quibus & Regularis obseruantia, ac solida virtus etiamnum integra viget: atque hæ sunt, quæ aureum Lacunar, suo interdum põdere ad ima defluentem, ne prolabatur, suis virtutibus fulciunt. Porrò qui fero conatu columnã aggreditur, ipse Dæmonum, ac hæreticorũ impetus est; qui Religiosorum Ordines prosternere, atque è medio tollere omni studio cõtendũt; vt simul de Clericorũ statu triumphẽt: quod tamen haud assequi valent, aut valebunt vnquam, tametsi de quibusdã singillatim trophæa referre videantur. Deus nãque, qui suæ Ecclesię curã gerit, suos opportuno tẽpore Reformatores mittet, qui ruinas instaurẽt, disrupta cõsolident, ac vitiis deprauata in pristinã virtutum incolumitatẽ vẽdicent. XLVIII.

Plurimis tandem signis, ac miraculis, Deus Serui sui sanctitatem testatam voluit: vti communis fama est, quæ temporum illorum humilitas, potiùs silentio obtegere, quàm scriptis excipere curauit: ita vt vix vnius, aut alterius fragmenta, integra ad nos peruenerint. Inter hæc illud primum narratur, quod eo in Conuentu Montisfeascalis degente contigit: Agricolæ enim cuiusdam Ordinis deuotissimi, qui Iulianus appellabatur, vxor, cùm partus doloribus pressa, fœtum in lucem edere non posset, magno in vitæ discrimine versabatur. Quamobrem Iulianus ex Agro confestim ad Virum Dei, cuius sanctimonia iam vbique diuulgabatur, Nuncium mittit: qui illi vxoris periculum referat, ipsiusque pro ea ad Deum preces efflagitet. At Ioannes Nuncio: Dic amico nostro Iuliano (inquit) ne eum vxoris periculum angat; non pridem enim pro ea Dominum rogaui. Id tantùm sollicitè curet, vt

Templi visio Ioanni in excessu demonstratur.

Visio illi ab Angelo declaratur.

Diaboli in Religiones odium, & conatus.

Multis à Deo Miraculis illustratur.

Mulier partum suis precibus impetrat.

Filium

quàm primùm domum redeat; nam hoc ipso tempore Mulier salua masculum Filium peperit: vt eum sacro lauacro intingendum curet. Iulianus verò accepto nuncio, statim Ioannis dicta paret; domum festinat; Cumque iam natum Filium offendisset; Deo illum Baptismo consecrat, Ioannemq; ob latam Ioannis suffragio à Deo gratiam, appellari iubet.

XLIX. Hoc in Oppido, Nobili cuidam Mulieri Filia adhuc puella erat; cuius dexteram genam, cancer tam sæuus inuaserat; vt carne exesa, morbus iam ad interiora vsque ossa pertingeret: Cui cùm nullo remedio occurri posset; ea sanctum Virum ad se accersit; Filiamq. in lecto iacentem ostendens, ab eo cæleste suffragium deposcit: Puellæ casum Ioannes miseratus, matrem suauibus verbis consolatur; tum breui oratione facta, cùm Signum Crucis super genam Puellæ efformasset, manuq; canceris tumorem compressisset, statim plaga sanata, ac gena priori incolumitati reddita fuit. *Puellam Cancri morbo laborantem Signo Crucis sanat.*

L. Inter hæc, cùm Dei Seruus animo semper ad Martyrium inhiaret; ac pro eo iuges apud Deum lachrymas funderet: Christus Dominus tandem tot lachrymarum, ac gemituum pietate commotus, semel impensiùs ante Imaginem Crucifixi orantem, & lachrymantem his verbis è Cruce alloquitur: Quid ploras Ioannes? quid tot lachrymas fundis? Cui Ioannes. Ingemisco, ait, Domine, quòd te diuinum pro me in Cruce Sanguinem fundentem cerno: Cùm ego ne guttam quidem hactenus pro te effuderim. Tot tenerioris æui Virgines, tot Pueros imbelles, atq; Adolescentes pro te certantes, inter Martyria triumphantes recolo: meq; Senem, frustraq; ad Martyrij certamen inhiantem, à triumpho expulsum video. At Christus: Ne doleas, inquit, Ioannes; iam lachrymis finem imponito: Martyrium petis? Esto: Martyrium habeto, quo tandem laureatus ad me venies. Ea pollicitatione accepta, Ioannes, tam animo exultare cœpit, vt cùm eo tempore Guardianum sibi obuium haberet; præ lætitia seipsum minimè continere potuerit, quin hæc ad eum verba effunderet: O quàm bona, Pater Guardiane; ò quàm fausta nuncia hodie mihi allata fuêre: Iam tandem Christo fruar: iam Martyr occumbam; neque id mihi quisquam auferre poterit. Cui Guardianus; Vnde hæc tibi tã certa sunt. Qui neminem fallit, (inquit) is id mihi pro sua benignitate pollicitus fuit, meq; Martyrij certũ reddidit. Porrò ab eo tempore Ioannes, nihil præterquàm Dei laudes in ore versare videbatur: diu noctúq; orationibus vacans, Domini promissionem impleri certissimè expectabat. Dum verò hac spe ipsius animus aleretur, contigit; vt Indulgentiæ S. Mariæ Angelorum tempore aduenie nte, is cum aliis Assisium contenderet; quo tempore, inito cum Ioanne Hispano Sacerdote consilio, facultateq; ab Assisi Generali impetrata, simul eum Ioanne, primo Bizantium, dein Memphim proficiscitur vbi vnà pro Fide certant, ac tandem fame, ac siti; enecati, Martyrio simul coronantur; quemadmodum superiùs in Iuannis vita fusiùs explicatum fuit. Atque hic vtriusque Ioannis, beatus planè exitus fuit: qui cùm præclara, atque admiranda vitæ ratione, priùs Dominum glorificassent; illustrissimo ij quoque mortis genere, à Domino glorificati, ad Martyres conuolarunt. *Christus Ioanni Martyrij Coronam pollicetur.* *Cum Ioanne Hispano Bizantium proficiscitur.* *Memphi Martyrio coronatur.*

LI. Hoc tempore alij quoque Fratres, virtute insignes, cùm Religionem bono Sanctimoniæ odore imbuissent, beato tandem fine quieuerunt. Ex his prior fuit Fr. Iulianus Salodiensis; Sacerdos, Mediolanensis tunc Prouinciæ alumnus: qui in ipso Reformationis exordio, è Minorum Conuentualium Familia, ad Capucinos migrauerat. Hic inter ipsa Religionis initia in Calabriam, deinde in Siciliam, demum in Liguriam missus, plurimos pro Religione piè labores pertulit: secundus fuit S Barnabæ Conuentus apud Genuenses Guardianus; cùm primus Iacobus [illegible]inus extitisset, de quo nonnihil anno 1548. egimus. Vir hic ob præclara [illegible] ornamenta, quibus in Religione inter cæteros eluxit, cùm familiariter cum Domino conuersaretur, multis à Deo visionibus, ac reuelationibus illustratus fuit. Quo fiebat, vt sæpè Dæmonum infestationes, ipso præsertim orationis *F. IVLIANI SALODIENSIS, Vita, & Gesta.* *Pleraque à Deo Visiones, ac Reuelationes habet.*

tempore pateretur frequēter: quoque ab iis verbera sustineret, quæ dum is inuicto planè animo ferret, ampliorem sibi apud Deum gratiam compararet, a quò sæpe post hæc diuinis Reuelationibus cohonestabatur. Cùm in die Ascensionis Domini pluribus à Dæmone flagellis cæsus fuisset, post hæc Domino apparente, tam altè illi sensibilis Dominicæ Sacramentum declaratum fuit, vt illud verbis haud referre posset affirmaret. Virginitatem cum perpetuò coluisse communis omnium fama fuit. Postremo cum iam senio confectus, Romam missus esset, ibi plenus virtutibus extremum diē claudit. Pridie verò, quàm in morbū incideret; qua die ex humanis excessurus esset, diuinitus admonitus sequenti die sacrum Missę mysteriū facturus, ad Ministrū it quodam lubēter mihi à Sacris assiste: postrema enim hęc mea Missa erit, nec me amplius hæc Sacra Altaria Ministrum habebūt. Postridie cùm in morbum incidisset, breui ex humanis sublatus, omni cū pietate in Domino obdormit.

Diem sui obitus praedicit, & in Domino obdormit.

F. Alexius singulari vitae integritate ornatus.

Alter verò Frater Alexius à Cunio Pedemontanus, tam singulari vitæ integritate, ac puritate exornatus fuit; vt in ipsa sui obitus hora Beatissimæ Virginis, ac Beati Patris Francisci aspectu, ac consolatione dignus fuerit. LII.

F. DOMINICI Bononiensis vita & gesta.

Tertius fuit Fr. Dominicus Bononiensis, Sacerdos; qui cùm in Obseruantium Ordine quinque annos magna cum virtutū laude exegisset: inter ipsa Capucinorum primordia, ad Reformationem accedens, in ea cælestem potius, quam humanam vitam duxit. Ab omnibus enim carnis commodis, ac sensuum oblectamentis maximè abhorrens, ita aspera omnia amplectebatur, vt nouo nunquam habitu, qui carnis calorem inter hyemis frigora foueret; sed obsoleto semper vti vellet: nudis omni tempore pedibus absque sandaliis incederet: asperum ad carnem ciliciū gereret: somnum ad tres, velquatuor ad summum noctis horas cōtraheret; reliquam noctis partē in oratione insumeret. nudis tabulis pro strato vteretur, cūctaque summam in eo austeritatem prædicarent. Abstinentia tam fuit admirabili, vt cū semel tantùm in die refectionem sumeret; præterquam panem, & aquam, vix quandoque aliud ad cibum adhiberet. Solitaria loca quærebat orationis amica, in quibus diuinarum rerū contemplationi in silentio vacās, cælestem potiùs cum Deo, quàm cum hominibus vitam agere censebatur. Denique Virginis Religionem ita animo impressam gerebat, vt Sacras ipsius solēnitates asperiori ieiunio, ac prolixiori oratione præuenire solitus esset. Denique cōmunis de illo fama apud omnes percrebuerat, vt cū plerique in Thusciæ Prouincia, in qua is conscriptus erat, Fratres virtute ac sanctimonia eminerēt; nullus tamē eo sāctior haberetur. Multis postremò miraculis clarus, quorū apud Nostros excidit memoria, hoc anno ad fęlicius æuū cōcedit. LIII.

Summā vitæ austeritatem amplectitur.

Miraculis clarus ex humanis migrat.

F. ALBERTI Neapolitani vita & gesta.

Quartus, ac postremus fuit Fr. Albertus Neapolitanus, Laicus, ex Vmbriæ Prouincia: qui cùm in sæculo, per aliquot annos, inter arma militarem vitam duxisset; à Deo ad Capucinorū militiā euocatus, in ea strenuè aduersus carnis concupiscentias, ac vitia dimicauit. Austeritate, abstinentia, silentio, humilitate, ac Regularis obseruantiæ studio insignis fuit: quo fit, vt ob præclara ipsius vitæ exempla, à Superioribus fere semper in Nouitiorū Conuentibus collocaretur. Charitate præsertim erga infirmos præcelluit. Perusiæ cùm ægroti Fratris curam ageret; nec quid illi carnium administraret, haberet: sua oratione, geminos quotidie turdos, quibus Aegrotū refocillaret, à Deo impetrat, quos laqueo irretitos in nemore deprehēdebat. Orationi, ac solitudini cum primis vacans, cùm magnā diei, ac noctis partē in rerū diuinarū meditatione occuparet, plurimas a Deo Visiones, ac Reuelationes accepit. Atq; inter alias ea fuit, qua Ioannē Baptistam à Nursia, in morte ante Dei Tribunal stantē, ac cælesti tandem gloria donatū vidit: vti aliàs in ipsius vita explicatum fuit. Dum Concionator quidam ex Nostris in Vrbe, vt putatur Spoletana, quæ quamplurimis odiis, ac vitiis contaminata erat, Dei Verbum prædicaret: is copiosas Dæmonum turmas inde effugere, Deo monstrante, conspicit. Quapropter cùm ob eximia dona, quæ a Deo cumulatè acceperat, graues Dæmonum molestias diu sustinuisset, omnium tandem victor, Perusiæ ad cælestes coronas euolat. LIV.

Variis virtutibus floret.

Ioannem Baptistam à Nursia gloria donatum in excessu cernit.

A Dæmone infestatur, ac in Domino quiescit.

LV. Illustris hoc anno, in Conuentu S. Brigittæ Montiscalerij, quod amplum Oppidum est Taurinensis Archiepiscopatus, hinc Eridano alluitur; illhinc amœnis Collibus, Baccho, & Cereri suauissimis septum: Diuinæ in nos Prouidentiæ testimonium enituit. Qui enim in eo Conuentu, qui longiùs ab Oppido inter nemora latebat, conscripti erant, cùm alta niue obsessi, à mendicatione prohiberentur; nihilque quo vescerentur, haberent; ad Domini pœuum confugiunt; ab eoque sibi sedula oratione alimoniam petunt, qui dat escam omnibus in tempore opportuno. Nec illis diuina Liberalitas defuit. Dum enim Horas Canonicas in Choro persoluunt; ianuæ tintinnabulum pulsatur; Corbisque pane candido, atque etiamnum calido plena, absque vllo deferentis vestigio, in ostij vestibulo a Ianitore reperitur. Panis verò non mixta Religionis morem distentus, ac pluribus sibi sectionibus coalescens; ne Regioni domesticus esse putaretur; sed alterius formæ rotundus, alterque ab altero seiunctus cernitur. Gaudent Fratres tanto diuinæ Prouidentiæ munere cumulati, dumq; diuinam ex animo benignitatem laudãtes mensæ discumbunt, rursus Ostij tintinnabulum pulsari audiunt; Cadumq; vino plenum, præ foribus, eodemmodo è Cælo datum, reperiunt: nec tamen vllius, qui tum panem, tum vinum detulisset, in niue vestigia diligenter conquisita deprehendunt. Ex quo Deo, liberalissimo largitori, iterum impensiùs laudes, ac gratias reddunt.

Diuina Prouidentia Miraculum in Conuentu Montis caleri enarratur.

LVI. Alio quoque exemplo, hoc tempore, suauior ac liberalior Dei in Fratres benignitas enituit. Cùm enim in Conuentu Potentiæ, illius Familiæ Fratres, ea die, quæ Quadragesimale ieiunium antecedit: in qua ij honestè recreari solent, omni prorsus obsonio carerent: haud ieiunos ad ieiunium accedere Dei Prouidentia passa est. Nam sub illius diei occasum, scropha quædam syluestris, quæ plures secum paruulos nefrendes ducebat, Hortum ingressa; cùm primum Fratres ad se venientes conspicit, vno ex his dentibus iugulato, ac Fratribus relicto, repentè se cum cæteris fuga proripit. Re Fratres obstupescunt, sed cùm in ea non Bruti factum, sed diuinam Prouidentiam perpenderent, Dei donum laudibus prosequuntur: lætique diem illum, diuino munere transigunt.

Scropha Syluestris diuino miraculo obsonium Fratribus ministrat.

LVII. Verùm quo effusior in eos Dei benignitas elucet, qui se totos diuinæ Prouidentiæ, & voluntati committunt: eò seuerior Dei in alios ira grassatur, qui Bonitatis illius diuitias contemnentes, improbo se propriæ voluntatis, ac inobediẽntiæ scelere contaminant. Id hoc exemplo declaratum fuit. Quidam enim Hidruntinæ Prouinciæ Frater, qui loca & Conuentus, non quos Obedientiæ illi lex præscriberet; sed quos propriæ duntaxat voluntatis libido animo proponeret, sibi ad habitandum eligere solebat. cum ex Prouincialis Capituli præscripto, illi ab ea, in qua eousque conscriptus fuerat, in aliam Conuentus Familiam, quæ suis haud quaquam placitis arridebat, migrandum esset. Mox tam perditè in Superiores obmurmurare, & cuncta querimoniis replere cœpit; vt nec Superiorum præcepto acquiescere, nec vlla præscriptæ obedientiæ lege se arctari pateretur. Increpant alij hominis proteruiam, & furiosè in Superiores debacchantem, si minùs virtutis amore, magis saltem pœnæ formidine compescunt; atque eò, tandem pertrahunt, vt quamuis illius animum non immutarent, eum tamen ad externum obedientiæ opus, ac præscripti loci mutationem compellerent. Migrat ex eo Conuentu, homo propria voluntate tumidus; atque inter Superiorum obtrectationes, ac sycophantias, iter inuitus prosequitur. At Deus Opt. Max. qui superbos, ac rebelles animos diu in Religione, quæ humilitatis, atq; obediẽtiæ magistra est, nõ fert: hũc in itinere grauissimis corporis doloribus corripit; vt saltẽ malis pressus, ad meliorẽ mentẽ redeat. Deo haud cedit homo ferus, nec immissis doloribus melior, sed potiùs deterior factus, suorũ dolorũ causam in Superiores reijcit, quos dẽte canino mordet, ac dilacerat. Hoc pacto cũ ad destinatũ Cõuentũ appulisset, ingrauescẽtibus doloribus tãdẽ ad supremũ vitę halitũ, necdũ proteruæ voluntatis onere deposito, peruenit, quo factũ est, vt propriã volũtatẽ, atq; animi cõtumaciã, qua vitæ sociã sibi elegerat, etiam in morte comitem inuenerit; & absque vllis contritionis signis hinc emigrauerit.

Frater Inobediens, ac murmurator in Infernum detruditur.

Post hujus obitum, Clericus, qui eodem tempore, in proximo Conuentu grauissimè ad mortem ægrotabat; in mentis excessum ante obitum raptus; Miserum Fratrem in Infernum detrusum, atque inter altissimos flammarum globos sepultum videt; idq; Fratribus narrat: vt qui se erga Superiores duros ac pertinaces exhibent; quique ægrè obedientiæ iugo colla subdunt; diuino fulmine, quo miser iste ictus fuit, feriri pertimescant. LVIII.

Annus Christi.	Iul. III.	Carol. V. Imp.	Relig. Capuc.
1552.	3.	34.	28.

I. ANNVS hic Millesimus quingentesimus quinquagesimus secundus, in quo Octauum Generale Capitulum Romæ conuocatur, extremos Bernardini Astensis Generalatui terminos ponit; ac primum Eusebio Anconitano, qui in eo Generalis electus, quintum sibi in Generalium Ordine locum vendicat, annum aperit. Hæc Comitia inter alia celebratissima fuêre, ea præsertim ratione: quòd in his singulari Patrum sapientia, Ordinis Constitutiones, quæ in primo Aluacinæ Capitulo, anno 1528. editæ, deinde in secundo, anno 1536. Romæ coacto, denuò recognitæ, & auctæ fuerant: modò copiosiùs illustratæ, ac typis mandatæ fuerint. Nonnulla etiam statuta, quæ Bernardinus Astensis, singillatim in Romana Prouincia obseruanda præscripserat; velut communi Religionis vtilitati proficua, in hoc Capitulo confirmantur, ac Generalibus Constitutionibus inseruntur. Ea verò sunt.

Octauum Capitulum Generale Romæ celebratur.

Eusebius Anconitanus Vicarius Generalis eligitur.

II. Primum. A cunctis Fratribus, qui in hac Congregatione nostra versantur; altissimam rerum paupertatem, Regulamque à nobis promissam, literaliter, & iuxta IESV Christi Domini nostri mentem, B. P. nostro Francisco explicatam, obseruandam volumus; cuius eam voluntatem esse nouimus, vt Regula ad literam, sine glosa obseruetur.

Statuta Bernardini Astensis Generalibus Constitutionibus adiuncta.

III. 2. Obseruentur quoque Ordinis Constitutiones, quibus tamen nullius conscientiam conueniri, neque vllum ad culpam; sed ad pœnas duntaxat, in ea taxatas, obstringi declaramus.

IV. 3. Nullus omninò ad pecuniam recursus fiat, nisi in rebus apprimè necessariis, quæ mendicando commodè haberi non possunt; præsertim in his, quæ ad vitam spectant.

V. 4 Superiores nullo modo permittant, pecunias indifferentes, Fratrum nomine apud aliquem reponi; qui carnes, pisces, aut alia esculenta, ad Monasterij vsum emat. Pecuniarum enim indifferentium vsus nobis penitus interdictus est. Neque vllo modò ferant, quempiam carnes, pisces, pro Fratribus mendicare. At neque Fratres hæc per se, præterquàm pro Infirmorum necessitate mendicent: sed Paupertatis altissimæ legem obseruantes, à benigna Patris cælestis Prouidentia pendeant; cui proculdubio cura est de nobis.

VI. 5. Fratres, qui nullo morbo, aut corporis imbecillitate laborant, culcitras straminea, multo minùs laneas, aut lodices nullo modo sibi sternant; sed Constitutiones seruent. Palliaque iuxta Constitutiones, manuum digitos non excedant: quæ longiora sunt, abscindantur; & ad eam mensuram contrahantur.

VII. 6. Nemo in Cella esculenta, aut poculenta habeat, aut seruet.

VIII. 7. Guardiani, & Superiores, Officiales suos corrigant, cùm malè, aut negligenter suo officio funguntur. Verùm illorum officia non turbent, neque ab aliis turbari permittant: tanque ab omni rerum cupiditate absint, vt ad mensam accedentes, quæ comesturi sint, ignorent, ac ignorare velint.

IX. 8. Superiores, ac Officiales sollicitè curent, ne aut ægrotis Fratribus, aut benevalentibus necessaria desint; ita tamen, vt sancta Paupertas minimè violetur; sed inter Charitatis, & Paupertatis virtutes ita versentur; vt erga ægrotos ad charitatem, erga incolumes verò magis ad paupertatem declinent.

X. 9. Nullus Fratrum, rem medicam erga sæculares homines exerceat; aut ægrotis quicquam, aut sumendū, aut morbo applicandum conferat, nisi Medico consulto.

10. Nullus

10 Nullus quoque Fratrum, in Energumenis exorcizandis, aut Spiritibus coniurandis incumbat, aut his vllo modo sese immisceat. XI.

11 Fratribus discolis, & incorrigibilibus, quorum mores intolerabiles sunt, P. Vicarius Prouincialis Caparoni, per sex mensium spatium deferendi, pœnam imponat: ijque se quotidiè accusent: ac qualibet sexta feria seipsos in Refectorio flagellent. Quod si id illis minimè ad emendationem sufficiat panis, & aquæ ieiunium, qualibet die Lunæ, ac Mercurij addatur, vt ad morum correptionem pertrahantur. XII.

12 Sæculares homines, ad communem Fratrum mensam, in Refectorio, cum Fratribus, aut etiam sine Fratribus, non admittantur. Si qui verò Charitatem a Fratribus postulauerint: ea illis, vel in aduenarum hospitio, vel alibi extra Refectorium administretur. Prohibemus identidem Fratribus, ne Sæculares in Monasterij Officinas, veluti Refectorium, Coquinam, Cellam vinariam, Dormitorium, &c. Chorum introducant; nisi fortè per modum transeuntis, cùm ex deuotione Monasterium inuisendum petunt. Qui secus egerit, per vnius Miserere spatium, disciplina in Refectorio plectatur. XIII.

13. Nemo, aut subditus, aut Guardianus, pro quacunque persona, extra Congregationem existente, eleemosynam petat, nisi de licentia Vicarij Generalis, scripto expressa; cui declarare teneatur, à quo, quid, & quantum postulare velit. Generalis verò huiusmodi facultatem, nisi iuxta charitatis regulam, nemini impertiat. XIV.

14. Fratres, in domo sæcularium, præterquam in itinere, cibum non sumant. Et tunc quoque cùm iter faciunt, pauperum more, panem, deinde potum emendicent: quibus refecti, suum iter prosequantur. Et qui secus egerit. Guardianus illius loci, in pœnam illis disciplinam, vnius Miserere spatio producendam, imponat. XV.

15. Nullus Fratrum, absque Guardiani licentia, rem aliquam ad communem Monasterij vsum spectantem, in proprium vsum transferat: veluti libros &c. neque habitus, aut tunicas obsoletas scindens, pecias sibi construat. Guardianis quoque interdicitur, ne libros, qui à Dominis, singularis alicuius Monasterij vsui decreti sunt, in aliud Monasterium transferre, aut aliis transferendi facultatem impertiri valeant. Quòd si plures eiusdem materiæ libri, in Conuentu reperiantur, qui superuacanei sunt, solùm de licentia Vicarii Prouincialis in aliud Monasterium transferri possint. Confessarij verò, qui Fratrum aliquem secus egisse compererint, tandiu absolutionem differant, quoad libros proprio Monasterio restituerint. XVI.

16. Olera, aut fructus Monasterii vltrò à Fratribus ad benefactorum domos non ferantur: cùm verò ab iis postulantur, honestè iuxta discretionis Regulas dari poterunt. XVII.

17. Hyemis tempore, cùm post Matutinas Horas ignis accenditur, Fratres silentium seruent: atq; vbi frigus depulerint, in Cellas se recipiant: nec propè ignem colloquia misceant. Qui verò in eo sæpè delinquere deprehensus fuerit. Superior disciplinam illi sequenti die, per vnius Miserere spatium, in Refectorio peragendam, imponat. XVIII.

18. Postremò nullus omninò Laicos Fratres, vel publicè, vel secreto, aut legere, aut scribere doceat. Et qui secus fecerit, ab ea inobedientiæ culpa absolui non possit, præterquam à Prouinciali Vicario, qui grauem illi pœnitentiam imponat. *Hæc ante Clementis Octaui Constitutionem edita, nonnihil post eam immutata sunt.* XIX.

Hæc igitur Statuta Generalibus Constitutionibus addita, cùm huius Capituli Patres, diuturna, ac immobilia esse optarent; integras ipsas Constitutiones, quæ scripto duntaxat hactenus exaratæ, atque euulgatæ fuerant. Veneti[i]s hoc anno typis excudi curarunt: in quo, vt prima vlrimis responderent, constansque rerum vicissitudo, quæ ad Religionis perfectionem tendebat, clarius eluceret, haud sine Dei XX.

con[silio]

consilio fit; vt Matthæus à Bassio, qui & priorum Constitutionum potissimus Auctor fuerat, & inter Capucinorum Generales primum locum sortitus fuerat: in hac ipsa Venetiarum vrbe sancto, fine extremum tandem diem clauserit: vt inde perfecta Constitutionum lux emergeret, vbi primus illarum Auctor, plurima sanctitatis luce à Deo illustratus occubuit.

XXI. Huius Sancti Viri memoria, haud leuiter nobis prætereunda est: quanquam enim is (vt aliàs diximus) quò liberiùs diuinæ prædicationi incumberet; seu (vt veriùs dicam) Dei Prouidentia, ita res Capucinorum disponente, Capucio tenus è Capucinorum Familia excesserit; & Clementis VII. facultate vsus, vsque ad mortem Eremiticam vitam duxerit; ac proinde supremum inter Capucinos diem non obierit; plurima tamen eum Capucinorum Religio, tum ob vitæ sanctitatem, qua in Dei Ecclesia clarissimè effulsit, tum etiam, quòd antiqua B. P. Francisci habitus forma restituta, prima Capucinæ Religionis fundamenta iecerit, ac primus in ea Generalis electus fuerit, sẽper veneratione prosequuta fuit. Quo fit, vt si minùs Auctorem, ac Institutorẽ; Patrẽ tamen semper agnouerit: cuius propterea præclara gesta, ac vitam omni virtutũ genere refertam, prosequi gloriosũ putamus.

Matthæus à Bassio Venetiis diem extremum clausit.

Capucinorum Religio Matthæi à Bassio memoriam pia veneratione prosequitur.

FR. MATTHÆI A BASSIO, PRIMI CAPVCINORVM Generalis Vita & Gesta, ex variis, ac probatissimis M. S. decerpta.

XXII. Matthæus itaq; Bassij ortus, quòd Montis Feretrani Castellum est, haud procul ab Appennino distans; Comitumque Carpeniatum, quæ Illustrissima est etiamnum Vrbinensis Ducatus Familia, titulis, opibus, rebusque, tum bello, tum pace præclarè gestis, demùm pietate clarissima Ditioni subiectum; parentes tenuis fortunæ, ac rusticanos sortitus est; qui tamen puerum egregia indole à Deo præditum, optimis moribus excoluerunt. Patri nomen Paulus fuit: Matri Francisca; qui sine querela in Domini mandatis incedentes, puerum in Domini timore sollicitè educarunt. Deus autem, qui illustriores electos suos benedictionibus præuenire, & futura quædam illorum vitæ præludia, signis quibusdam, præmonstrare solet; in vtriusque Parentis nomine, quænam pueri virtus, ac excellentia futura esset, symbola quædam præsignificare voluit. Etenim paterno nomine, quanta in toto ipsius vitæ decursu, Apostolici muneris gratia præcellere deberet, non obscurè annuit; & materna appellatione, quodnam vitæ genus illi è Cælo præstitutum esset; quamque Franciscanus Ordo illius, tum virtute, ac vitæ sanctimonia, tum Reformatione illustrandus esset, indicauit.

Matthæi à Bassio vita exaratur.

Ipsius genus & Origo exponitur.

XXIII. Erat puer ingenio docilis, simplicitate, ac morum quadam suauitate, ac lenitate ita præditus; vt cunctis se amabilem redderet. Ad res diuinas, plusquam tenera illa ætas ferret, propensus, sacris oblectabatur: Missas deuotissimè audiebat, orationi instabat, ieiuniis adhuc puerulus incumbebat: adeòque ob morum facilitatem, à cæteris pueris diligebatur; vt eorum semper turmis, quæ ab illius ore pendere videbantur, stipatus, velut omnium Dux, ac Pastor incederet. Hos quandoque pius puer in solitaria loca ducens, manus attollere, ac nomen Iesu inclamare, interdum misericordiam à Deo plenis vocibus petere; aliquando etiam genuflectere, ac humum deosculari; nonnunquam Deo gratias personare iubebat: cui mox pueri omnes velut Magistro dicto citiùs parebant.

Matthæi à Bassio à pueritia mores, atque ad diuina propensio.

XXIV. Cùm iam duodecimum annum attigisset; sæcularibus vestibus depositis, quasi iam sæculum despiceret, & ad meliora adspiraret; tunicam talarem ex leuidensa cinericia sibi conficiendam curat; qua vestimenti forma, vsque ad Religionis complexum semper deinceps vsus fuit. Accidit verò eo tempore; vt inter Sestini Populum, Magno Ethruriæ Duci subiectum, & Bassianos, ob controuersos vtriusque ditionis terminos, grauis altercatio oriretur. Quapropter Sestini Gubernator,

qui

qui Bassianis, ac Miratorianis grauiter infensus erat; trecentorum militum copiar eò expedire cogitauerat; vt vtriusque Oppidi agros deuastarent. Porrò Oppidorum incolæ, cùm nihil huiusmodi suspicantes, velut in vtramque aurem obdormirent, eo planè tempore, quo Ethruscus miles, Sestino digressus, Miratoriam versùs properabat: Matthæus, horum penitus ignarus, centum ferè pueros collegerat; ac consuetam tunicam indutus, tanquam omnium Dux, vniuersos præcedens, Sestinum versùs iter arripuerat. Iam ad Sestini terminos, Bassianis contiguos accesserat: cùm viarum compitum offendens, ibi eo inchoante, vniuersi nomen Iesu inclamant. Milites verò, qui ad deprædationem festinabant, cùm tot clamores eminus perciperent, subsistunt; rémque Oppidanis manifestam fuisse arbitrantes, militum manipulum ab iis missum esse suspicantur. Id verò certiùs exploraturi, cùm vlteriùs paululùm progressi essent; Matthæus pueros iterum in proximum collem ductos, ibi nomen Iesu altiùs personare iubet. Porrò hic puerorum clamor, tam illis formidabilis visus est, tantumque animis terrorem incussit, vt cùm maiorem hostium numerum, in se repentè irruiturum extimescerent; se se in fugam conuerterint. Hoc pacto Deus Opt. Max. infantium vocibus, velut Gedeonis tubis, armatos milites effugare; atque Oppida ab imminenti clade liberare voluit.

Pueros ad pietatem prouocat.

Patriam à militum deuastatione liberat.

Præclaras, egregius Puer, Apostolicæ prædicationis, quam aliquando maximo populorum fructù, atque vtilitate disseminaturus erat, in tenera illa ætate, Deo excitante, semina iaciebat. Nam cùm id proprio iam sibi ingenio comparasset, vt prima Grammaticæ artis rudimenta teneret: Sanctorum Patrum vitas, ac B. P. Francisci gesta assiduè legens, ea animo voluebat. Hinc haud rarò in platea, Mercatorum mensas, & scamna conscendens; vberiori cælestis gratiæ dono, quàm æuum illud puerile ferret, his homines ad pœnitentiam prouocabat. Quapropter, qui hæc in puero præludia intuebantur, ea altè animo admirantes, præclari de eo quidpiam futurum diuinabant, & velut ex vngue leonem, qui suo aliquando tugiru terreret, futurum ominabantur. XXV.

Puer in platea peccatoribus pœnitentiā prædicat.

Vix Matthæus ad quintumdecimum annum peruenerat: cùm vtroque parente orbatus, ac suæ potestati relictus; tanto studio res diuinas prosequi cœpit: vt cùm necessarium oculis somnum, quò prolixiùs vigiliis, ac orationi vacaret, nimiò feruore præriperet: humi persæpe cubaret, adolescentémque ætatem, arctioribus ieiuniis obruens, eo alimento destitueret, quo ea foueri, ac sustentari solet; neque in his corporis macerationibus, ad quas ardentiori spiritus studio ferebatur, moderationem seruaret; in grauem aliquando morbum inciderit: in quo tamen pristinæ austeritatis non oblitus, cùm à propinquis plumea illi Culcitra in lecto, ad membra refouenda sterneretur; eam protinus pius adolescens, velut inuisam exhorrens, quasi qui iam mollia omnia refugeret, primumque aduersùs Carnem bellum instrueret, amoueri; straminéamque tantùm sibi ministrari permittit. Hac in ægritudine, quæ haud exiguo illum tempore vexauit, Matthæus, non vulgarem Patientiæ virtutem: sed quod in ea virtute optimum ac perfectum est, ipsum nempe Patientiæ gaudium præseferre visus est. Quo fit, vt iam illud Apostoli sibi vendicaret, *Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi.* Hoc porrò tempore, dum corporis languore diutiùs in lecto detinetur: à Consanguinea gallina quædam syluestris, quæ ipsi in cibum pararetur, è rure defertur: quam cùm pius adolescens vinculis constrictam conspiceret; mox, vt ea à vinculis soluatur; obnixè à Consobrina postulat. Cui illa; Syluestris, inquit, gallina est: Si soluatur, protinus ita euolabit, vt non facilè deinde capi possit. At Matthæus; Quid tum? ait: Sine obsecro, vt libera abeat. Mulier verò cùm ægroto morem gerere vellet, gallinam soluit; Ea verò naturæ syluestris oblita, statim in Matthæi sinum accurrit; ac velut domestica auis, inter ipsius brachia, quasi in nido incubare cœpit. Stupebant omnes, ac rei nouitatem admirantes, quò clarior hîc Dei virtus niteret; concitatis cla- XXVI.

Ob austeritatis excessum in morbum incidit.

2. Cor. 12.

Gallina syluestris inter ipsius manus incubat.

moribus,

morib*,ac vi adhibita, eã inde deturbare conabãtur: at illa è Matthæi sinu vi auulsa, iterum sponte ad illum reuolat,& quod admirationem augere videbatur; protinus muscas, quæ circa ægrotum volitabant, quasi venatrix auis aucupare, eumque ab illa molestia liberare, omni studio curat. Hoc ille auis solatio, tanquam diuinæ Prouidentiæ dono munificentissimè elargito, quandiu eo morbo laborabat, visus fuit: tum verò accepti beneficij haud immemor, eam, recuperata valetudine, liberam abire permittit. *Gallina Muscas circa Matthæum volitantes venatur.*

XVII. Cùm igitur integra incolumitate potitus, ad decimum septimum ætatis annum pertigisset; innumerabiles sæcularis vitæ laqueos, ac pedicas secum cœpit perpendere; quibus mundani homines, misera quadam necessitate alligantur; ne liberè ad Deum euolare queant; nullumque tutiorem Religione locum esse arbitratus, quæ cùm longè à sæculo remota, atque ab humanis cupiditatibus libera sit, inter altissimas Obedientiæ, Paupertatis, & Castitatis rupes tutissimum suis cultoribus asylum præstat: in B. Francisci Familiam, quæ Obseruantium nuncupatur; cuius iam à puero, diuina illum gratia vocante, cinericia illa tunica sibi formam assumpserat; cooptari festinat. Præcesserat iam in puero, quidam rerum cælestium amor, qui cum adolescentia excrescens, sæpè eum velut columbam, innocentiæ, ac puritatis amicam, in oratione gementem, ac meditantem præstabat. Quapropter haud mirum fuit; quod post orationum gemitus apud diuinam clementiam effusos, pennas quoque columbæ assumpserit; atque in Franciscanæ Religionis cauernam, ac solitudinem, dum adhuc columbæ instar, purus, innocens, simplex, virginitatis, ac honestatis custos est, euolauerit. *Minorum Obseruantium Ordinem ingreditur.*

XVIII. Nihil eo in Religione humilius, nihil obedientius, pauperius nihil. Cùm enim, sapientis Architecti instar, spiritualem domum stabili fundamento, in petra ædificare sibi proposuisset, ne aliquando corrueret, omnium virtutum lapides sibi ad structuram necessarios esse ratus; humilitatem, velut omnium fundamentum, obedientiam, paupertatem, honestatem, modestiam, mansuetudinem, abstinentiam, austeritatem, carnis castigationes, orationes, vigilias, charitatem, ac cæteras virtutes summo studio sibi comparare studet; quibus præclarum perfectioris vitæ tyrocinium instituit. Eo factum est, vt cùm huius Religionis Patres, adolescentem virtutibus eximium, ac docili ingenio præditum, necnon ad discendum aptum fore animaduerterent; ad literarum studia promouerent. Paruit humilis tyro; sed cùm Apostolo docente, didicisset, literam occidere, spiritum autem viuificare: camque B. Francisci mentem, in Regula expressam esse intelligeret: ne vllo aût corporis, aut animi labore, seu literario studio orationis, ac deuotionis spiritus extingueretur; minus erat, quod literis, quàm quod orationi, ac rerum diuinarum contemplationi; qua diuinus in nobis spiritus alitur, tribuere solitus erat. Quo fit, vt vberiorem à Deo sapientiam, quàm humanam à Tullio, aut Demosthene eloquentiam didicerit. Denique Dei Verbi Concionator institutus, cùm nihil præter Iesum Christum, & hunc Crucifixum scire vellet: hinc non persuabilia, ac composita humanæ sapientiæ verba; sed spiritum, ac virtutem Dei, velut fortissima è Cælo tela, sibi oratione comparat; quibus & constructas vitiorum munitiones destrueret, & Dæmonum consilia dissiparet; omnemque humanæ, ac Diabolicæ malitiæ altitudinem, se aduersùs Deũ extollentem, diuina virtute prosterneret. Demùm captiuas hominum mentes in libertatem vendicãs, ad Christi obsequium ac seruitutem duceret. Etenim ab eo tẽpore Regnũ Cælorum, iuxta Euangelicum præscriptum annuncians; peccatorésque æterni supplicii terroribus, ac cælestis gloriæ pollicitatione, ad pœnitentiam simpliciter prouocans, eo prædicandi genere id diuina virtute, quæ paruulis, ac simplicibus adest, assecutus est; vt vberrimam animarum segetem Domino meteret, ac in Dei horreum congregaret. *Virtutibus studet, & ad literalia studia promouetur.* *Apostolico Spiritu Dei Verbum populis prædicat.*

XIX. Annus à Partu Virginis 1523. agebatur; cum sæua quædam lues, plerisque Italiæ Vrbibus depopulatis, inter eas Camerini Vrbem potissimùm inuasit. Id cùm *Peste laborantibus Camerini ministrat.*

Matthæo innotuisset, qui non longè in Conuentu Verucæ, seu Montis falconis degebat; miserandum illius Vrbis statum, ac calamitatem, apud se animo versare cœpit; totque languentiũ, qui omni charitate, ac solatio destituti erant; tot absque pœnitentia ac Sacramentis pereuntium; tantæ denique corporum, & animarum cladis, quibus nemo erat, qui opem ferret, miseratione commotus: præclarúmque S. Bernardini exemplum sibi ante oculos statuens, qui pestilentia suo tempore Senis grassante, se laborantium obsequiis intrepidè mancipauerat: cùm primùm à Domino orans consilium, ac opem postulauit; Guardianum adit, conceptúmque illi animo propositum aperiens, licentiam, ac benedictionem ab eo efflagitat, qua illi Camerinum pergere, ac peste laborantibus, suis obsequiis inseruire liceat. Guardianus porrò, cui, & Viri probitas, & probata virtus, iam satis perspecta erat, cùm feruidum charitate illius animum cerneret: ampliorémque inde diuini nominis gloriam, & hominum ædificationem, futuram speraret: licentiam, ac sanctæ obedientiæ illi meritum lubentissimè impertit: Ludouicúmque Forosempronianum illi comitem adiungit. Guardiani igitur hi benedictione dimissi, diuina comite gratia, Camerinum se conferunt.

Porrò in ea tunc Vrbe principabantur, Ioannes Maria Varanus Camerinensium Dux, & Catharina Ciboa vxor, Clementis VII. Pontificis Neptis; quibus in communi illa Vrbis calamitate, Matthæi animus, piáque illius erga ægrotantes studia gratissima fuerunt. Matthæus verò statim omnia infectorum loca cum Ludouico percurrere; vniuersas domos, in quibus ægroti iacerent, perlustrare: hos ad patientiam hortari, illis necessaria ministrare; grauiter laborantes pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramentis munire; morientium animas Deo commendare, defunctos sepeliendos curare, vinosque ad Dei timorem publicis, ac priuatis sermonibus prouocare cœpit. Denique quotidianum hoc ipsius opus, ac studium erat, cunctâ laborantibus, tum corporalia, tum spiritualia obsequia, tanto charitatis æstu impendere; vt nulli labori, nullique periculo parceret; maximumque sibi lucrum accessurum existimaret; si in eo charitatis opere exhibendo, pro Christo vitã profunderet. Deus verò, qui eorum præsertim curam gerit, qui seipsos pro aliorum salute procuranda negligunt; vtrumque, & Matthæum, & Ludouicum inter tot pereuntium funera, ac pestis pericula, incolumem seruare voluit; vt & cæteros ipsorum exemplo ad pia huiusmodi officia prouocaret, eosque ad illustriùs futuræ Reformationis opus pararet. XXX.

Ipsius Charitas ac diligentia in ægrotorũ ministerio commendantur.

In hisce pietatis, ac charitatis officiis, Matthæus, tantum sibi integritatis, ac sanctimoniæ nomen comparauit; vt cùm perfecta illius virtus, & charitas cunctis perspecta esset, Vir sanctus ab omnibus haberetur, maximámque is sibi apud eos Vrbis Principes gratiam, ac existimationem conciliauerit: ita vt ab eo tempore Catharina Ciboa Ducissa, singularem erga illum deuotionem, ac beneuolentiam animo conceperit; quæ opportunos aliquando, ad futuræ Reformationis fœtum, atque incrementum, fructus pareret. XXXI.

Vrbis igitur pestilentia omni ex parte effugata; Matthæus cum Ludouico ad pristinum Conuentum rediens, cùm Regularis obseruantiæ studiosissimus, in id omne studium, ac sollicitudinem conferret; vt in Regulæ cultu, & obseruãtia absque offendiculo incederet. Id tantummodò illius maximè animum affligtabat; quòd Ordinis familiam, à pura Regularis obseruantiæ norma, haud leniter deflexisse cerneret: quo fiebat, vt iuges in oratione lachrymas funderet; verámque ac perfectam Ordini, à Deo Reformationem postularet: quam tandem post multas lachrymas, Deo miserante, eo planè modo assecutus est, quo anno 1524. & 1525. à nobis fusè explicatum fuit. XXXII.

Pro Ordinis Reformatione Deum assiduè rogat.

His itaque hic consultò prætermissis, quæ superioribus annis, de Matthæi visionibus, Reuelationibus, habitus mutatione, patientia, rerum aduersarum tolerantia, prædicatione, electione, ac tandem quadrati Caputij depositione, copiosè XXXIII.

à nobis

à nobis exarata sunt; hîc ea duntaxat nobis explicanda supersunt, quæ post illius à Capucinis discessum, ab antiquis Ordinis Monumentis, ab eo gesta accepimus. Matthæus igitur quadrato Caputio ob Pauli III. Decretum, quo libera vagandi facultas Capucinis auferebatur, non sine lachrymis deposito; haud tamen conceptam vitæ austeritatem, ac sanctitatem exuit. Nam etsi ex Clementis septimi Pontificis indulto, nullo certo domicilio, ac Sede consistens, tanquam aduena, ac peregrinus, vel inter syluas degeret, vel Orbem prædicando peragraret: solo tamen vili, ac rudi habitu, vsque ad mortem contentus, ac nudis pedibus, absque Sandaliis, aut Calepodiis incedens, tam perfectam viuendi rationem, quoad vixit, prosecutus est: vt in ieiuniis, vigiliis, orationibus, lachrymis, ac plurimis laboribus Domino seruiens, vitam ipsam in commune aliorum commodum, ac salurem transferret. Piam illam consuetudinem, qua pueros ad Deum laudandum, ac nomen IESV personandum prouocabat; quam puer exorsus fuerat, neque Senex deseruit: haud ea sanè duntaxat ratione, quòd Deus laudem, ex Infantium ore profectam, acceptam haberet; verùm etiam, vt tenellis mentibus, quæ necdum doli capaces erant, Dei amorē instillaret: Quo fiebat vt cùm puritatis, cum primis amator esset, pueros maximè diligeret, quos apsis interdum, deuorantium Draconum, ac Infernarum bestiarum exemplis, ac terroribus, maturè ab illicitis reuocabat; atque adeò eorum institutione delectabatur: vt is (vt fertur) primus fuerit, qui Forolìuij, pueros ad publicam Christianæ doctrinæ institutionem congregaret: quam deinde Patres Societatis IESV, atque alij suis laboribus copiosiùs illustrarunt. Pueri identidem ab eo blanditiis, ac munusculis allecti, tanto illius amore tenebantur; vt eum turmatim per agros, & Oppida sequerentur. Eo factum est, vt cùm æstiuo tempore, aliquando Senogalliæ Agrum prædicando peragraret; multa illum Puerorum turba comitaretur: quos cùm pius Pater, ex itinere fessos, & siti, ac calore languidos conspiceret; paruam vini lagenam à muliere eleemosyna acceptam, quæ tamen omnibus haud sufficere poterat, pueris apponit. Bibit puerorum multitudo: cúmque vniuersi, quod sibi ad sitim extinguendam satis erat, hausissent; diuina tamen virtute factum est, vt lagena plena adhuc Mulieri restituta fuerit.

Quadratum Caputium ob Pauli III. decretum deposuit.

Pueros ad pietatē instruit.

Doctrina Christianæ institutor asseritur.

Vini lagenam sua oratione multiplicat.

XXXIV. Hanc piam Puerorum institutionem, Vir Dei, eò libentiùs amplectebatur, quòd eos hac ratione, à plerisque puerilibus vitiis abstraheret; illaque prouectiorem quoque ætatem haud facile desereret. Principiò quidem nonnullis, qui nihil in ea, præter rem puerilem spectabant, leuis, ac ludicra visa fuit: attamen cùm plurima inde bona, ac commoda oriri cernerentur; eo fiebat, vt non Pueri tantummodò, sed prouectiores quoque ætatis homines: agricolæ præsertim, Dei Virum sequerentur, & cum pueris deuotè nomen IESV inclamarent: Deumque iuxta præscriptam ab eo formam, magnis vocibus laudarent. Huc modo in die Ascensionis Domini, cùm plurimam hominum, ac puerorum multitudinem, in Collem quendam sublimem duxisset: Signo Crucis per omnes Orbis partes manu efformato, altiùs insonare cœpit. *Hodie Dominus Iesus ascendit in Cælum: E Cælo benedicat nos Dominus Iesus*; quem mox tota illa hominum, ac puerorum turba, iisdem vocibus, haud sine lachrymis prosequebatur. Interdum quoque per agros, ac per Vrbis vicos incedens, insequentes puerorum, ac hominum turbas ad IESV amorem, in hæc verba, prior ipse decantans, prouocabat. *Sursum, sursum Paradisus, vbi noster manet IESVS: Mundo iam seruire nolo, sed cum IESV stare volo. IESVS, IESVS amor meus, pars mea tota, & cordis Deus:* Hæc vero concinentes manus in Cælum efferebant. Nonnunquam etiam alia ad Inferni terrorem animis ingerendum, exclamanda suggerebat, quibus rudes præsertim agrorum incolas, ac simplices homines, tum ad timorem, tum ad amorem Dei excitare solebat.

Turbas ad Deum laudādū prouocat.

XXXV. Nulli Matthæus grauis, nulli onerosus erat. Nam post prædicationis, aut

Vita ipsius austeritas declaratur.

itineris labores, modico pane contentus, nihil prætérea mendicando quærebat: crudas herbas, ac fructus interdum, cùm haberet, pani adhibebat. Cùm verò ab aliquo ad prandium inuitaretur, ad illum ea potiſſimùm ratione ire non recuſabat; quòd ſpirituale aliquod animarum lucrum inde ſibi futurum ſperaret: verùm ea conditione ad conuiuium excipi poſtulabat: vt vilia, ac modica tantummodò fercula illi apponerentur: quibus tamen tam parcè vtebatur, vt ne ea quidem attingere videretur. Regulæ tam obſeruantiſſimus erat; vt non modò à pecunia, ac omni rerum poſſeſſione abhorreret: verùm cùm in ea legeret, quòd Fratres, neque domum, neque locum, neque rem aliquam ſibi approprient, nullam vnquam certam domum, ac fixum domicilium, quoad vixit, ſibi vendicare voluerit: ſed vbicunque eum nox ipterciperet; vel ſub arbore, vel in porticu, vel in ſtabulo, aut in aliquo Xenodochio quieſceret; tum poſt breue ſomnum ſurgens, reliquum noctis tẽpus in oratione inſumeret. Nulli rei Dei Seruus, magis quàm proprio deſpectui ſtudere viſus eſt: quare eorum voces nihili pẽdebat, qui aut ipſiùs ſimplicitatem deriderent, aut neglectam vitam dicteriis carperent: cùm enim ſolida in animo humilitatis fundamenta ieciſſet; iis perpetuò innixus hærebat. Inter hæc tametſi Matthæus à Capucinorum Ordine ad Obſeruãtium obedientiam (vti alibi dictum fuit) acceſſiſſet: haud tamen ita ſe à Capucinis diſſuerat, quin ad eorum Conuentus, quoties vel abluendi, vel expurgandi, vel reſarciendi habitus, aut alia huiuſmodi neceſſitas vrgeret, diuerteret. vbi ingenti omnium lætitia, & charitate exceptus, cuncta, quæ neceſſaria erãt, ab iis humaniſſimè ſibi adminiſtrata accipiebat. Quaproter is etiam Capucinorum Religionem, haud ſanè minori, quàm antea, beneuolentia proſequebatur: ita vt eam ſuam quoque Religionem appellaret.

Reg. c. 6.

Post diceſſum ſæpè ad Capucinos diuertit.

XXXVI. Dum igitur Vir Dei Christi Domini opprobria ſæpè mente recogitans, totus animo arderet, ibique ſeipſum aliquando Deo ſacrificium offerre optaret: vbi non modò corporis labores, ſed & contumelias, ludibria, vituperationes, vulnera, ac vitæ pericula ſubiret; ſanguinémque pro Chriſto profunderet: Deus Serui ſui vota, omninò irrita eſſe haud paſſus fuit. Nam cùm per id tempus anno ſcilicet 1546. Carolus V. Cæſar bellicam expeditionem aduersùs Ioannem. Fridericum Saxoniæ Ducem, & Philippum Lantgrauium, Hæreticos, Imperij perduelles pararet: Pontiféxque Octauium Farneſium Nepotem eò eum electorum militum copiis deſtinare decreuiſſet; audita huius ſancti Viri fama, quæ ex præclara vitæ ſanctimonia, ac miraculorum luce vbique ferè percrebuerat, eum Pontifex ad ſe accerſitum, cum exercitu in Germaniam mittit: vt & ſuis cohortationibus Catholicos milites ad pugnam cieret, & orationibus Hæreticos aduerſarios funderet; denique vt Germanos Populos ſuo vitæ exemplo, ac prædicatione, in Catholica Fide confirmaret.

A Paulo 3. in Germaniam cum exercitu mittitur.

XXXVII. Matthæus itaque cum exercitu in Germaniam profectus, honorificè à Cæſare excipitur, cui etiam futuram ex hoſtibus victoriam prædicit. Ibi ſtrenuus Chriſti Miles, Cæſaris milites, quomodò fixa in Deum ſpe illis pugnandum ſit, inſtruit; omnes ad peccatorum pœnitentiam prouocat, iis Sacramenta adminiſtrat; cohortationibus ad pugnam roborat; ac Deo potius, quàm armis fidendum docet. Denique caſtris, in ipſo certaminis die, ſibi ex aduerſo oppoſitis; is Chriſti Crucifixi lignea duntaxat Imagine armatus; Cæſarea caſtra intrepidus præcedit; cunctóſque pro Chriſto, quem illis Ducem, & auſpicem pollicebatur, ac pro Catholica Fide ſtrenuè dimicare verbis ardentibus accendit. Denique cùm ad pugnam ventum eſſet, (mirabile dictu:) Catapultæ, & ænea tormenta, horrendo aduersùs illum tonitru diſplodebantur; Bombardarum grando vndique, ab aduerſa Hæreticorum acie, in eum pluebat: is verò impauidus, nec minimùm loco cedere, neq; ictus pauescere, aut globos ignitos formidare cõſpiciebatur: ſed oppoſito illis Crucis ſigno aliò diuertere, atq; in caſſum euolare, diuina prorſus virtute, cogebat. Stupebant aduerſarij: admirabantur & noſtri; Vi-

Caſtra Cæſaris præcedit, Militeſque ad victoriam animat.

Inter Bombardarum ictus ſtat incolumis.

rum inter

rum inter tot tormentorum ictus incolumem, & imperterritum stare: atque inde cùm illi terrerentur: hi contra Dei virtutem pro eis pugnantem conspectantes, virilius pro Fide dimicabant, ac fortius ad victoriam animabantur: donec hoste cæso: & fusis Hæreticorum copiis, nostris tandem triumphus diuinitus cessit: quem Cæsar ipse velut è Cælo sibi datum agnouit, cùm post victoriam piè admodum dixit. Veni, Vidi: & Deus vicit. Illud quoque mirabile fuit; quòd post conflictum, Matthæi habitus, ac pallium, quo obtegebatur, scloporum vndique globulis perforata apparuêre; cùm tamen nè vllus quidem eius carnem attigisset. Id vbi Cæsari relatum fuit, amplius probatam Viri sanctitatem venerari cœpit: cúmque in cæteris præ[illegible], quæ cum iisdem variis deinde temporibus commisit, sibi comitem habere voluit.

Ipsius habitus, corpore intacto, globulis perforatur.

In eo Cæsaris exercitu, Vir quidã Peditum Dux, ferox, superbus ac diuini nominis cumprimis blasphemator, eo tẽpore militabat: qui cum corã Matthæo, horrẽdo quodã modo, Dei nomẽ blasphemare ausus esset Dei seruus durè illũ præter morẽ increpans, eidẽ manu colaphum impegit: quo accepto, cùm vniuersi [illegible] furiis agitandum expectarent: ille cõtrà, quasi protinus e lupo Agnus euasisset; statim ad illius pedes corruit, ac delicti veniã poposcit. Et quod magis admirandũ: perinde ac si cum persona vitium quoq; castigatũ esset, eo tam perfectè animu exuit; vt deinceps ab omni blasphemia abstinuerit. Sic quippe Dei virtute factum est, vt cõtraria contrariis curarentur, & arrogantis blasphemiæ morbus, diuina virtute colaphi opprobrio sanaretur.

Blasphematorem corripit, & ad poenitẽtiã prouocat.

XXXIX Eo igitur bellorum incendio, hostium submissione extincto; Matthæus in Italiã rediens, ad Ecclesiã S. Michaëlis in Monte Gargano sitam, ob singularẽ, qua in Archangelũ ferebatur, religionem, peregrinationem instituit: quo in itinere, cùm iuxta antiquum sibi prædicandi morem, vbique homines Inferni terroribus, ad pœnitentiam compelleret; quamplurimas à facinorosis, qui male se increpari audiebant, contumelias, ludibria, atq; etiam verbera patitur, quæ æquo animo fert. Certã quoque vitæ pericula, præsertim apud Tifernates subit; quę ille nihilipendens, dummodò Euangelico muneri satisfaciat, velut lucra sibi apposita arbitratur. Romæ etiam dum in quorundam Prælatorum superbiam, ac pompas acriùs inuehitur, in carcerem trusus, multis incommodis afficitur: quibus tamen haud à liberrimo illo increpandi genere deterreri potuit. Tandem cum ad Garganum peruenisset, ibi Archangeli memoriam tanta rel[igi]one, ac Seraphici Spiritus ardore colit, vt quamplurimos, in eo templo, dies assidua in oratione, ac lachrymis consumpserit.

S. Michaëlis in Gargano Ecclesiam visitat.

Variis extramoliis afficitur.

XL. E Gargano tandem digressus, Sipontum venit, quod Manfredonia hodie appellatur, ex antiqui Siponti ruinis constructa: vbi à Viro quodam, qui mala in ea vrbe, fœneratoris fama laborabat, domo excipitur. Mox quis, & qualis suus Hospes esset, diuinitus admonitus; cùm primùm ad prandium ventum est. Matthæus panem, qui sibi appositus fuerat, conspiciens. Quid hic hospes (inquit) nobis apponi[s]: Panemne, aut sanguinem? Cui Hospes. Panem, qualis domi conficitur. Haud profectò, subdit Vir Dei. Sed pro pane Pauperum sanguinem offers. Heu crudelem panem? qui tot Christi pauperum cruore madet: quis non illius aspectu[m] exhorreat? Cumque panem vtràque manu, spongiæ instar, comprimeret; Sanguis inde effluere cœpit. Mox Vir Sanctus è mensa exiliens. Abite (inquit) vt tam di[r]o pane vescar, qui vino pauperum sanguine redundat. Atque inde protinus [di]scedens nonnulli[s] panis frustulis sibi aliunde emendicatis, ad Hospitalem vrbis domum se contulit. Hospes autem sanguinis spectaculo perterritus; alterius Zachei instar, restituto fœnere, plurimáque pecuniarum [s]umma in pauperes erogata, iniusta deinceps lucra deseruit, & diuinam misericordiam, ac benedictionem promeruit.

Ex Fœneratoris pane sanguinem elicit.

XLI Inde Ecas profectus; cùm jam in ea Vrbe illud fœneratoris factum per[uulg]atum esset, honorificè Dei Seruus ibi exceptus fuit tantaque eo transeuntis [vni]uersusque sexus commotio accidit; vt cuncti ad fenestras conuolarent, vnde

Infantem lac suggentem Capucinum futurum prænunciat.

beatum Virum saltem prætereuntem viderent. Inter alios Mulier quædam honesta fuit, quæ cùm infantem paruulum vbera suggentem in sinu gestaret; quo tempore eò pertransibat Matthæus, infans vbere dimisso, tanta cœpit, eo conspecto, lætitia gestire; vt è matris sinu diuelli, & ad eum pergere velle videretur. Mos erat Viro Dei perpetuus, demissos in terrã oculos semper gerere, caputque intra Caputium abscondere: tunc verò præter morẽ oculos erigens, infantẽque ita exultãtem conspiciens, vbi illum inter vlnas accepit: Benedictus, inquit, tu a Domino, ò Infantule: O te fœlicem, quem benigna Dei misericordia adhuc vbera lambẽtem anteuenit: ac se dignum parat. Meus aliquando, ac mei Ordinis filius, & alumnus eris: cùmque illum Signo Crucis benedixisset, matri reddidit: nec vanum fuit B. Patris de Puero vaticinium; vbi enim infans ad iuuentam peruenit, cùm de vxore illi copulanda inter parentes ageretur, sæculi vinculis abruptis, liber ad Capucinos euasit. Fratrisque Bernardi nomen sortitus; cùm plerosque annos, magna cum virtutum laude in Religione exegisset, in ea, haud sine virtutum laude, diem extremum conclusit.

Appulia tandem relicta, Matthæus Pisaurum venit; vbi dum vetusto sibi more, XLII.
per Vrbis vicos, Inferni pœnas peccatoribus prædicat, malo putri à Nobili quodã Viro cõtumeliosè appetitur. Cui statim Matthæus. Leuia hæc mihi sunt, inquit. Verùm tibi ipsi caue: Nam grauius tibi vitæ periculum imminet. Ridet ille ac Virum Dei mente captum existimans, insanias, ac sarcasmos auget. At vindictam haud vltrix Dei ita procrastinat. Etenim ipsa nocte, dum rixa eidem cum altero exorta, vterque ad arma concurrit, alterum illi crus ab Aduersario amputatur. Eoque factum est, vt qui Dei Seruum risu & contumelia malè acceperat, iam Deo vlciscente suamet ipse damna defleret. In eadem quoque Vrbe, cum pro Cõcione asperè in fœneratores, quos vbique insectabatur, inuectus fuisset; post sermonem, in Legisperitum quendam fœnera exercentem incidit: cuius vbi vestis extremitatem tenuit, atque in omnium oculis expressit, copiosum inde sanguinem emulsit: quem Legisperito demonstrans: En, ait, quæ tuam tibi vestis est, mixta sanguine: hic pauperum proculdubio sanguis est, qui aduersùm te in aures Domini Sabaoth exclamat: Vide, ne te Dei ira festinatò comprehendat. His dum prodigiis, Vir Dei fœneratores, atque alios nefarios homines, Inferorum exitio terret; palàmque per Vrbem Prophetæ instar, pœnitentiam prædicat. Tabernarius quidam, Vir facinorosus, ad eum accedens, cùm alterum sibi in crimine socium, eidem digito demonstrasset: ô Eremita, inquit, Nosti istius hominis malefacta? Cui statim Matthæus: Ego inquit, & illius, & tua quoque scelera noui; quorum nisi pœnitentiam egeritis, Dei minimè iram effugietis; protinúsque aperto Breuiarij codice, & oblato illis loco, in quo de occulto illorũ peccato agebatur. Hic, inquit, vestrum peccatum legite, & resipiscite. Illi commune delictum, cùm Dei Seruo haud ignotum esse intelligerent; mente quidem confusi, haud tamen pœnitentes abiêre. Quo factum est, vt eorum alter, in ea ipsa hebdomada, hostium coniuratione interfectus fuerit: Alter, eadem mense, bonis omnibus expoliatus, atque extrema calamitate affectus, inter exules vitam duxerit.

Percussori vitæ periculum præsignificat.

Ex Fœneratoris veste Sanguinem exprimit.

Tabernariis occulta delicta pandit, ac Dei vindictam prænunciat.

Hinc Matthæus Vrbinum proficiscitur. cumque in ea Vrbe nonnullos publicos sermones habuisset; à quodam Rhetore correptus, quòd Rhetorum præcepta XLIII.
minimè prædicando obseruaret, subridens: Et tu, inquit, qui superiori hebdomade talia solus (scelere explicato perpetrasti: Num Dei præcepta obseruasti? Mihi quidem, qui in Tullij, aut Quintiliani præcepta minimè iuraui, vitio dandum non est, si ab iis interdum exorbitem: tu verò, qui Christiana professione ad Dei Legem constringeris, qualem violati præcepti excusationem adferes? Tu delictum corrige; ego si minùs Rhetorum præcepta obseruauero, nulla ob id culpa [illegible]. Hac in Vrbe, dum blasphematores publicè pro suggesto arguit; dexteram versùs ligneam

Rhetorem de occulto peccato obiurgat.

Crucifixi

Crucifixi Statuã quæ in omnium prospectu in Choro eminebat, exteuĉẽs: An non [illegible] illam [illegible] Crucifixi Imaginem cernitis? Væ miseræ Vrbi, [illegible] ea vobis terga vertit: tunc eni[illegible] quamplurima in eam mala inundabunt. Hoc ita ictu Vi[illegible] vaticinium, Vrbi tandiu obscurum fuit, quoad illa Christi Crucifixi Statua, ob vet[illegible] [illegible] collapsa, inde extra Ecclesiam translata fuit, atque in [illegible] [illegible] fronte [illegible] [illegible]ius coll[illegible] cata, terga iis, qui in Ecclesia aderant vertere cœpit. Quo tempore dissensionibus in Vrbe, inter Ducem, & Optimates ebullientibus, V[illegible] [illegible] clad[illegible], grau[illegible]ssimisque [illegible] [illegible]atibus affecta fuit. *[illegible] futuram [illegible]*

XLIV. Hæc futurorum vaticinia, & diuinæ rerum occu[illegible]ssimarum Reuelationes, adeò Viro Dei familiares erant; vt ferè innumeræ recenseantur. Lentiani, Iuuenes quosdam, [illegible] [illegible] [illegible] va[illegible]tes offendit, quibus [illegible] ita exclamatione Infernum m[illegible] [illegible] alter [illegible] tædio affectus, respondit: Ad Infernum ij, qui extra Monasteria vagantur. Eidem statim Matthæus. Ne dictum negligas, fili, ait, tu delicta tua festinatò confitere: [illegible] post tertium diem è viuis excedes. Is verò Matthæi monita despiciens, triduo expleto, repentina morte sublatus, maximum toti Oppido terrorem incussit. *Mortem Iuueni post tridua[illegible] [illegible].*

XLV. Arimini, Vir ætate grauis, [illegible] Symbolum Apostolorum didicerat, quæ [illegible]rum tempor[illegible] calamitas erat: quem cum Matthæus in via obui[illegible] [illegible] [illegible] propius ad ipsum accedens, secretò dixit: In Infernum ibunt, qui Apostolorum Symbolum ign[illegible]t. Vir eo magis stupens, quo neminem illius rei conscium esse [illegible]at, diuinam vocem esse ratus, protinus illum a[illegible]cend[illegible] curat. Dum in eadem Vrbe, consueto more, Infernum peccatoribus minaretur; quendam, qui ludo incumbebat, blasphemant[illegible] audit: quem cum aspetè reprehenderet, ille furore percit[illegible]s, cum alapa appetit. Cui Matthæus, mox alteram genam offerens: En, ait, iterum percute: At verò tu, rebus tuis maturè consule: nam tertium diem haud videbis superstes. Puluerariam is artem exercebat: quapropter cùm postridie [illegible]mentario pulueri conficiendo operam daret, casu ignis scintilla in puluerem decidit, qua puluis repente inflammatus hominem combussit, & quod magis deplorandum est, impœnitentem igni sempiterno addixit. *Alteri mortem post tertium diem pronunciat.*

XLVI. Forol[illegible], Iuuencula quædam vana, & petulan[illegible] quæ nuper Viro desponsata fu[illegible]at, cum illum Inferni supplicijs peccatores terrentem audiret, ridiculè ab eo petit: Num Diabolus tam turpis, ac deformis esset, quàm ipse prædicabat. Cui Vir Dei. He[illegible] [illegible], inquit, tu ipsa, octauo ab hinc die, illius rei iudex eris, q[illegible] [illegible]um perspicies. Risit illa. At octauus dies, qui eidem fatalis fuit, illius risum in luctum commutauit. Quidam in hac Vrbe Vir honestus erat: qui cùm sexdecim in [illegible]gio cum vx[illegible] annos absque prole traduxisset, iam de sobole procreanda spem abiecerat. Hic Matthæo secum ad prandium aliquando vocato, cum coniugis sterilitatem indicasset: Cur, inquit Matthæus, de prole desperas? Tot equidem liberi tibi futuri sunt, vt aliquando illos molestos patiare. Exitum res ipsa probauit: nam cum septem deinde filios procreasset: ab iis tot deinde molestias pertulit vt celerius ob id diem suum obierit. Plura huiusmodi diuino Spiritu futura præ[illegible], quæ ipsi[illegible] mentem, copi[illegible] [illegible]io cælestis lucis dono, à Deo illu[illegible]tatam testabantur. *Iuuencula petulanti obitum post octauum diem indicat.* *C[illegible] [illegible] Viro sterili prolem [illegible].*

XLVII. At verò quam admirabilis esset huius sancti Viri, in aduersis perferendis patientia, præter ea, quæ h[illegible] [illegible]us enar[illegible]ata sunt, plurima etiamnum exempla de[illegible]c[illegible]nt. Cum enim nouo, ac liberrimo [illegible] increpationis genere, quo vbique, tum publicè, tum priuatè, iuxta varia hominum genera, vitio aliquo irretitis Infernum comminabatur, plerei[illegible]ue off[illegible]tet: varia quoque ab iis, qui acerbæ hu[illegible]di [illegible]iurgationes ferebant, aspera, atque aduersa ferebat. Sæ[illegible] [illegible] inu[illegible], & conuiciis impetitus, frequenter ex Oppidis eiectus, haud raro etiam alapis, ac fustibus cæs[illegible], at[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sæ[illegible] [illegible] absque vllo murmuratio[illegible] vindi[illegible] sensu, patientissimè sustinebat. In Oppido Carpij, [illegible] Infernum *[illegible] liberas in increpationes sæpè [illegible] iis afficitur.*

Fustibus cæsus, & ex Oppido eiectus, Percussoribus benedixit.

peccatoribus per vicos inculcat. Ductor quidam Militum id indignè ferens, quosdam mittit, qui eum fustibus, ac verberibus cæsum, extra Oppidum eiiciant. At Vir Dei ex Oppido eiectus, post verbera, & contumelias suo vindictæ genero vsus, verberatoribus voce, ac manu protensa benedicit. Luci, quod Oppidum est in Aemilia, cùm Dei Verbum disseminaret, casu in aliquos incidit: qui p[…] æ foribus tabernæ meritoriæ ebrietati vacabant: ex iis vnus, cùm c[…]licem mero plenum, Matthæo per risum propinasset, Matthæus de more Infernum ebriosis ominari cœpit: quod ille audiens, ira, ac vino incalescens colaphum i[…]li inussit, qu[…] Matthæus patienter ferens, inde abscessit. Verùm cum re ad Hæreticæ prauitatis Inquisitorem delata, is sacrilegum pœnis insectandum cogitaret: Matth[…]æ[…] vt Euangelicam vicem rependat, mox se illius Patronum apud I[…]ud c[…]mpræstat, factum extenuat: percussorémque omni studio excusare curat: quo ic omni odij, ac vindi[…]æ sensu prorsus carere indicet.

Alapa percussus Percussorem apud Iudicem excusat.

XLVIII. Verùm Deus scelerum vindex, illatas Seruo suo contume[…]as haud inultas esse p[…]tiebatur, quas interdum infausta, quandoque repentina inferentium ne[…] vindicabat. Etenim præter rerum exempla, quæ hactenus exarata s[…]nt. Rauennæ, cùm Tabernarium quendam, hyemali tempore, Rusticos pert[…] untes co[…]globata niue persequi conspiceret: consueta increpatione, iis Infernum com[…]inari cœpit, qui pauperes molestia afficerent. Ille increpationem mol[…]e ferens valida manu Dei Seruum in gena percussit: [..]ui M[…]thæus, cum alteram protinus percutiendam præbuisset, ille minas, ac furias despumans, ab eo discessit. At [D]eus hominis temeritatem, quam necdum pœnitentia expi[…]uerat, repentino interitu mulctauit: nondùm enim ad anni finem peruenerat; cùm equo iter faciens dum lacunosa quædam loca pertransit; equo collabente, in altum gu[…]ite[…]m demersus, nullo opem ferente, aquis suffocatur. Matthæus quoque cum in peccatores, consuetis clamoribus inueheretur; ac peccata quædam reprehenderet, quæ Vrbi[…] illius Dominos haud leuiter perstringebant: res illis prorsus mol[…]sta, ac intolerabilis visa est: quamobrem Peretto cuidam mandant, vt Vi[r]um Dei modis omnibus, aut asperis, aut suauibus ex Oppido eiiciat. Perettus f[…]nus aggressus, primùm placi[…]is illum verbis adhortatur, vt ex Oppido discedat: At Matthæus cùm hominis voces negligeret, ille asperis, ac minis vsus, vi tandem eum inde exi[r]e compellit. Verùm en seuera Dei vltio, quæ à Peretto exorsa, vniuersos comprehendit: nam vix paucis diebus elapsis, Perettus paralysi corripitur, qua co[r]pus humi raptare cogebatur; itidem & Peretti v[x]or, ac filia eodem morbo afflic[t]ati, miseram in eo vsque ad mortem vitam ducunt. Bonorum q[u]oque iacturam haud mediocrem perpessi, hæc ob iniuriam, a[…] vi[…] Dei Viro illatam palam s[…]i euenisse fatebantur. Illius quoque Vrbis Dominis, ex eo tempo[r]e, multæ calamitates acciderunt. Arx enim quæ illorum domicilium erat, pau[l]o post à Pontificiis copiis demolita, ac solo æquata fuit: eorum quoque alter Camerini laqueo peremptus alter sua ditione pulsus, atque aduersa fortuna ex[…]t[…]tus, cuncti com[…]u[…]nis facinoris pœnas luere.

Nonnulla diuinæ vindictæ exempla narrantur.

XLIX. Postremò, dum in Oppido Montis Bulionis, Dei Verbum di[ss]eminat Eccle[…]siæ Rectorem, Virum mala apud omnes fama laborantem, tam indeuot[…]taque celeritate sacra Missæ Mysteria celebrantem audit, vt iuste qui[…]am dubitare posset num ea ab eo integre persoluerentur. Quamobrem Matth[æ]us peracto Missæ Sacrifi[c]io, Rectorem adit; & necdum sacras vestes exuentem [n]imiæ [i]llum celeritatis, his verbis, arguit. Ve[n]erandi Domini Sacerdotes [...] Dei Mysteria maxima cum mentis reli[g]ione, ac reuerentia peragunt. Mal[e]di[ct]us enim a Vate pronunciatur, qui opu[s] Dei negligenter agit. Porrò hæc tua Mi[ss]a [...] cursim, ac festinanter dicta, Dei Ecclesi[am] non ædificat; sed potiùs de[struit]. Di[…]na ergo, vt par es[t] diuinum opus veneratione perfice, aut saltem ab eo a[b]stine, ne Christiano Popul[o] [...]um parias. His dictis, Matthæus statim ab [...]us se [...]ctu pro-

Ecclesiæ Rectorem arguit.

tius.

ripit. Rector verò, quem ea correptio grauiter offenderat, Adria iracundior, vix Sacerdotales vestes exuit, cùm infensum in Virum Dei animum gerens, protinus illum insequitur: at, Deo scelus auertente, factum est; vt nullibi ille Dei Seruum tametsi sollicitè quæsitum, reperiret: Quapropter domum rediens, paulò post ab hostibus, quibuscum graues simultates gerebat, vulneribus confossus; post vnam aut alteram horam, animam exhalat. Quæ verò in huius Rectoris morte acciderunt, tam horrenda, ac prodigio similia cunctis visa sunt: vt ea hîc silentio præteriri non debeant. Cùm enim Vir hic ad extremam vitæ lineam peruenisset; quo tempore animam efflat, cum ea simul & flammæ vapor, ex illius ore erumpens conspicitur: qui paulatim excrescens, ac sese per aëra diffundens, tam ingentem repentè aëris tempestatem peperit; vt irrumpentes vndique venti fortissimas quercus, atque altiùs radicatas arbores euellerent; animalia quoque, quæ per agros pascebantur, ira per aëra volutarent, vt muscarum more circumferri viderentur. Porrò eo tempore Energumenus quidam Exorcismis compulsus, vt quæ illius tempestatis causa esset, aperiret: respondit, qui eum obsidebat, Dæmon; vniuersos illius Regionis Dæmones, eò ad Rectoris transitum simul aduolasse; omniaque tentationum iacula in eum vibrasse, ne in mortis articulo scelerum suorum pœnitentia duceretur: quod cùm tandem assecuti essent; eos in trophæi signum, illam ventorum rabiem concitasse.

Rectore ab hostibus interfecto, prodigiosa in illius morte videntur.

L. Sanguinis fluxum, Vir Dei vndecim annorum spatio, tam admirabili patientia sustinuit; vt nullum vnquam ei remedium adhibere voluerit: quin etiam pio cuidam Viro, qui se eum curaturum spoponderat, respondit: Quæso te, Amice, si quis tibi thesaurus pretiosissimus esset, an non illum cautè, ne furum, aut latronum aliquando tibi deprædatione subriperetur, custodires? Id profectò, ait ille. Tum Matthæus: Morbus, inquit, iste mihi, thesauri instar, pretiosissimus est: quidni illum sollicitè seruem? aut cur eum mihi auferri permittam?

A sanguinis fluxu Matthæus liberari recusat.

LI. Tanta verò erga pauperes Vir Dei charitate ferebatur; vt cùm eos Fœneratorum, ac Hebræorum vsuris expilari molestissimè ferret; Hebræos quidem tanquam Christianorum Harpias, ac pauperum hirudines, ex Vrbibus expellendos curaret. Fœnera verò, Montium Pietatis, quos passim erigere solebat, institutione è Christiano Orbe effugare niteretur. Sæpè etiam, præsertim cùm anni sterilitas pauperes opprimeret; fabas ad egenorum alimenta seminabat, quas cùm clementissimus Dominus, vbique cælesti benedictione auctas multiplicaret, his egenis abundè succurrebat. Id præsertim in Oppidis Martiani, Veruchij, & Sartiani visum fuit: vbi cùm Vir Dei, vrgente pauperum necessitudine, variis temporibus, fabas seminasset; tam mira, Dei virtute incrementa dedêre; vt illa non modo Pauperum omnium ad eas confluentium alimento sufficerent: verùm, & post subleuatam pauperum inopiam, ampliorem agrorum Dominis fructus vsuram reddiderint.

Fabas seminat, quæ à Deo multiplicantur.

LII. Incruentum Missæ Sacrificium quotidie tanto mentis ardore Deo offerebat; vt in eo nonnunquam sensibus excederet. In Oppido Fori Sarzinij, dum semel sacra Mysteria celebraret, in mentis excessum raptus, paulatim è terra ad duorum cubitorum altitudinem efferri visus est. Atq; eo factum est, vt cùm ibi aduersùs mulierum pompas, ac luxus pro Concione inueheretur; Viri illæ sanctitate commotæ, facilè vana omnia tum capitis, tum corporis ornamenta abiecerint; atque à pompis deinceps abstinuerint.

Sacra Mysteria conficiens in aëra effertur.

LIII. Veruntamen qui perpetuas cum Electorum semine inimicitias fouet, antiquus ille Serpens, haud leuia in eum interea tentationum tela vibrabat: vt eius vel constantiam prosterneret, vel puritatem labefactaret. Dum Basij, quæ ipsius patria erat, Dei Verbum disseminat, immundus ille fornicationis spiritus tam ardentes aliquando in eo libidinis flammas accendit; vt totus sibi ardere videretur: at sollicitus virginitatis, ac puritatis custos, vix luxuriæ ardores in se concitatos

A fornicationis Spiritu tentatus, nudus se inter vepres volutat.

sensit;

sensit; cùm in proximam sylvam profectus, B. P. Francisci exemplo, nudum se tandiu inter vepres volutauit, quoad cruore è toto corpore effluente, sensus dolor libidinosum carnis sensum, simul cum Tartareo hoste effugaret. Neque id semel duntaxat; sed & iterum præstitisse fama est, donec victoria de immundo Spiritu reportata, perpetuæ castitatis (vt fertur) à Deo tandem donum consecutus est.

LIV. Huius Viri sanctitatem tot signis, ac Miraculis Deus testatam esse voluit, vt haud facilè sit vniuersa referre. Hactenus quidem nonnulla exarata sunt; at plura adhuc explicanda supersunt. In his illud memorabile fuit: quòd cùm Fossapelasella discedens, quod est in agro Ferrariensi Oppidum, Venetias proficisceretur: imperuium iter per loca palustria, arundinibus, & calamis consita arripit: quæ res cùm incolas non leui admiratione afficeret; eo maximè, quòd paludem densis calamis obsitam; atque altis gurgitibus, ac fluminibus interceptam esse scirent; quæ illos iter impedire possent: ex his aliquos impulit, vt curiosè illum scapha haud procul sequerentur. Porrò, hæc hominum curiositas, illos rerum planè mirabilium testes præstitit: videbant enim densas arundines, quæ iter impediebant, nullo pellente, ante Virum Dei seipsas inflectere; eique summa admiratione sub pedibus viam sternere. Hoc quoque in itinere, cùm alium quendam gurgitem, viam intersecantem, obuium haberet, illum nullo negotio, aut periculo, Signo tantùm Crucis adhibito, siccis vestigiis pertransseuntem cernunt. Postremò, cùm ad Padum, notæ magnitudinis, ac profunditatis Fluuium peruenisset, nec vlla ibi nauicula ad vehiculum deseruiret; extenso super aquas pallio Flumen celerrimè traiicit. Neque id semel. Nam & antea, cùm Ioannem Fanestrem ad Venetos proficiscentem, per aliquod itineris spatium comitatus fuisset, eodem quoque Pallij sui nauigio Padum traiecisse ferunt. Demùm hoc tempore, cùm Leniacum appulisset, quæ Arx est, Athesis Fluminis rapidissimi vndis proluta, nullo ibi nauigio reperto, quo Flumen transmearet: post breuem orationem strato pallio, perinde ac nauicula vsus, in alteram Fluminis ripam concessit.

Varia ipsius Miracula enarrantur.

Gurgitem, ac Padum siccis pedibus traiicit.

Venetias strato pallio traiicit.

LV. Porrò admirandus hic Fluminum traiciendorum modus, adeò ex Dei virtute Matthæo familiaris erat; vt cùm semel Arimino, Venetias nauigare vellet; Nautamque, qui ex Ariminensi portu soluebat, nullis precibus flectere potuisset, vt ipsum in naui reciperet; expanso super vndas pallio, cunctis præ stupore admirantibus, tam celeriter æquora sulcare visus est; vt nauigio illo post terga relicto, breui tempore Venetias appulerit: Nautæ verò eò magis obstupuêre; quòd cùm Maris tempestate iactati, vix post tres dies Venetum litus attigissent, Matthæum in S. Marci Platea prædicantem offendunt.

Arimino strato super vndas pallio adnauigat.

LVI. Illud tamen præ cæteris memoria, atque admiratione dignum est, quod è nostris Ordinis Monumentis hausimus. Nam eo Pisauro Venetias iterum adnauigante, cùm ingenti tempestate exorta, is in extrema Nauiculæ ora sederet: dum Nautæ vltrò citróque ad vela accurrunt; Virum Dei minùs sibi cauentem in Mare impellunt, confestimque à Pelagi intumescentis vorticibus arreptus, nullius ope ita adiuuari potuit, quin longiùs à Nauigio iactaretur. Nauigium verò flaute Euro, longe pulsum Matthæum inter vndas deserit. Quo fit, vt cum cuncti, qui in nauigio erant, velut aquis præfocatum lugerent. Post aliquot dies, sedata tempestate, cùm Nautæ Venetias peruenissent; Matthæum, quem vndis sepultum, atque extinctum credebant; per Vrbis vicos pœnitentiam, more solito, peccatoribus annunciantem audiunt. Marini siquidem illi vortices, qui Naui naufragium minabantur, Deo impetante, Matthæo instar Nauigij fuêre, quibus omni nauigio celeriùs Venetias aduehetetur.

In Mare demersus Venetiis prædicans offenditur.

LVII. In ea igitur Vrbe, quam is præ aliis diligere videbatur; cùm Vir Dei certam sibi sedem figere decreuisset; diligentiorem se huius Vineæ, quam & pinguem imperio, & omni hominum genere fœcundam, & ad fructum aptam esse non

ignorabat, cultorem exhibere cœpit. Hic, diligentissimi Agricolæ instar, & inutiles palmites amputare, aliosque ad vberiorem fructum prouocare, omni studio curat. Quapropter Vrbem totam circumiens, solitis increpationibus complet: nullasque contumelias, aut pericula veretur; quæ in ipso præsertim exordio, ab iis subire cogebatur, qui sibi sua vitia tam liberè exprobrari, haud æquo animo ferebant; dummodò Euangelicum opus integrè præstet. Christianam puerorum Institutionem, quam alibi plantauerat, in hac quoque Vrbe erigendam studet. Cùm verò totam Regiæ illius Reipublicæ administrationē à Ducis, & Senatorum auctoritate pendere, ab iisque vniuersa, tum Iudiciorum, tum publicæ rei negotia pertractari animaduerteret; cuncta Iudicum Tribunalia, quæ in S. Marci Palatio variè dispertita sunt, quotidiè permeans, clamabat: Ad Infernum ibunt, qui iustitiam æqua lance non administrant. Ad Infernum; qui pauperes, ac insontes opprimi sinunt. Ad Infernum, qui vota, ac suffragia habent venalia. Ad Infernum, qui reos, ac sceléstos non puniunt, sed vitia fouent. Ad Infernum, qui pauperum, ac viduarum causas non suscipiunt. Hæc cùm liberiori voce sæpè inclamaret: Aliquando etiam hora tertia, quum Iudices pro Tribunalibus sedere solent; vna manu lucernam accensam, altera penicul um gerens: quasi qui rem aliquam, vel amissam quæreret, vel malè formatam, ad meliorem formam reuocare vellet; visus est per Iudicum Atria discurrere, Hoc modo cùm à plerisque, quid quæreret, interrogaretur. Iustitiam (aiebat) quæro. Quod cùm Senatoribus renunciatum esset; omnium illis mordax dictum, factumque visum fuit; quo facilè Iudicum fides in discrimen vocaretur: quamobrem inter eos communi consilio decretum fuit; vt sub amplioris vtilitatis titulo, is Fossam Clodiam, quæ Vrbs est, Venetiis haud longè distans, ad Dei Verbum disseminandum mitteretur. Paruit Matthæus: nullaque mora interposita eò profectus, per biennium ibi, non absque magna illius Vrbis vtilitate, Dei Verbum prædicat: quo expleto, cùm Venetiarum desiderio teneretur; à Nauta, qui eò nauigationem parabat, se deferri postulat: Nauta verò, eùm Clarissimorum, qui Matthæum ab Vrbe expulerant, indignationem metuens, illum vehere recusaret. Matthæus, qui se à Deo Venetias reuocari intelligebat; pallio, quemadmodùm aliàs agere consueuerat, sibi super vndas substrato, Venetias adnauigat: quem Populus, cùm nouo illo, ac miro modo Maris vndas sulcantem conspiceret; omnes communi applausu, ac lætis clamoribus, quibus veniēti acclamabant: *En Pater sanctus; En Pater sanctus*, in litore excipiunt.

Venetiis Tribunalia percurrens Inferni comminatione deterret.

Ab Vrbe dimittitur, & Fossam Clodiam destinatur.

Venetias substrato super vndas Pallio remeat.

LVIII. Vix Vrbem ingressus, iterum compita, & plateas, consuetis Inferni exclamationibus personat: neque vllo omni exilij timore perculsus, quo tempore Quaranthiæ Tribunal, in quo Dux cum Senatoribus, ad causas sanguinis diiudicandas sedet, exerceri solet, Aulam ingressus; toto spectante Collegio, horrendum in modum exclamat: Ad Infernum ibunt, qui ritè iustitiam non administrant. Ad Infernum Potentes, qui per vim Pauperes opprimunt. Ad Infernum Iudices, qui insontium sanguinem fundunt. Dux verò huiusmodi clamoribus pertæsus, cùm vestibuli Apparitoribus annuisset, vt velut importunum declamatorem, eum ex Aula eiicerent: Sebastianus Venerius, qui tunc inter Senatores sedebat. Vir cum primis omnis æquitatis custos, religionisque, ac pietatis propugnator acerrimus: Viri Dei patrocinium suscipiens, ad Ducem, ac exteros Senatores conuersus, inquit: Quandoquidem, Serenissime Princeps, Patresque conscripti, à Deo in hac Republica Iudices constituti sumus; vt diuinam in nobis auctoritatem præferentes, rectà de hominum vita, ac salute iudicia proferamus: quid nobis in hac iuris administratione, magis optandum est; quàm quòd à cælestibus Nunciis nostri officij admoneamur? ne quid interdum oscitanter, aut temerè à nobis contra legem, fidem, religionem, æquitatem fiat. Grauissimum hoc iudicium est: alia namque sententia corrigi potest, de vita hominis transactum

Ad Quaranthiæ Tribunal solita increpatione accedit.

Sebastianus Venerius Matthæi patrocinium suscipit.

Iudicium de vita hominis irreuocabile.

non patitur immutari. Quapropter cùm de vita, & spiritu hominis sententiam latoris diu, multumque consulendum sit; ne quicquam præcipiti studio, vbi irreuocabile factum est, agitetur. Profectò hæ sancti Hominis voces, nihil magis nobis in mentem reuocant, quàm graue, ac periculosum illud iudicium esse, in quo de hominis vita aliquid statuitur.

Macheti factum in exemplum proponitur.

Olim Philippus Macedo, dum Machetæ cuiusdam pro Tribunali sedens, causam cognosceret: nonnihil dormitabat, minusque Iuris æquitati attendens, in eum sententiam tulit; à qua Machetus cùm se repentè appellasset, Rex iratus: Ad quem, inquit, appellas? An ignoras appellationis Verbum Monarchis esse inuisum? Cui Machetus: Ad teipsum, inquit, Rex, non dormitantem appello. Iam verò, etsi nobis omnibus ea, ex Dei benignitate mentis rectitudo insit; vt cuique Ius violare, præsertim vbi de capitis causa agitur, nefas maximum habeatur: facilè tamen accidere potest; vt vel propter obscuras pendentis causæ cognitiones, vel ob occultas accusatorum insidias, ac conspirationes, ac reorum cauillationes; vel tandem, ob aliquam in hisce causis examinandis diligentiam prætermissam, nonnunquam iudicium dormitet. Quid? si Deus Hominem hunc, tametsi habitu vilem, ac despectum; reuera tamen sanctum, nostræ Vrbi Angelum destinauit; vt nos suis vocibus, velut dormitantes excitet, quo diligentiùs in credito nobis à Deo munere versemur; num procul a nobis abigendus est? aut diuina beneficia, quibus in Officio contineri possumus, respuenda? si hunc ex habitu sordidum hominem iudicamus: Certè nos meminisse decet: sæpè etiam sub sordido palliolo sapientiam latere; atque eam maximè, quæ vera, ac Christiana sapientia nuncupatur. Quæ enim Apostolorum sapientia? An non ea fuit, quæ sub humili, ac sordido Piscatorum habitu Orbem erudiuit? At verò satiùs est, vt ex vita, & conuersatione potiùs, vt sapientes decet, hominem æstimemus. Equidem

Christiana sapientia, qua censenda.

si huius religionem, pietatem, morum disciplinam, rerum omnium contemptum: notamque animi magnitudinem; cui nihil magnum videri potest in rebus humanis, nihil improuisum, nihil inopinatum, nihil graue accidere: mentis constantiam, ac moderationem intuemur; qua sibi ipsi ita imperat, vt neque tabescat molestus, neque frangatur timore, nec cupiditate aliqua premarur; sed fortuna omni superior, quemcunque ea casum inuexerit, hunc apte, & quietè ferat: quæ hominem planè sapientem, ac Deo simillimum præstant. Si vitam denique voluntaria rerum omnium inopia diuitem, ieiuniis pinguem, austeritate obesum, omniumque virtutum genere præstantem interrogemus: & quod caput est, diuinæ amicitiæ testimonia exploramus, quibus vndas sicco vestigio calcat, ac pelagus (vt notum est) strato pallio transfretat: hæc planè sanctum, ac velut alterum nobis Apostolum à Deo missum prædicant: quem si tanquam obscurum hominem importunè clamantem repellimus; planè verendum est; ne illum aliquando mutata sorte inter Cæli Principes connumeratum videntes, Sapientis dictum admirabundi vsurpemus, dicentes: *Hi sunt, quos aliquando habuimus in derisum, & in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam, & finem illorum sine honore: Ecce quomodò computati sunt inter Filios Dei, & inter Sanctos sors illorum est.*

Quanam hominem sapientem præstent.

Sap. 5.

LIX.

Hæc Venerius, qui sapienti hac sua oratione adeò Ducis ac reliquorum Senatorum animos flexit, & erga Matthæum beneuolos reddidit vt exinde liberè illi permissum fuerit, vbique suis increpationibus vti. Neque huius Viri pietati diuina merces amplissima defuit. Nam ex eo tempore Venerio prospera omnia, tam circa rem familiarem, quæ cùm antea illi tenuis esset, mirum in modum aucta fuit; quàm quoad honores, ac dignitates, quibus in ea Republica potitus fuit, successère. Cùm enim in nauali prælio, quod aduersus Turcas gestum est anno 1571. Venetarum Triremium Ductor Generalis a Republica institutus esset: illius maximè prudentiæ, ac vigilantiæ adscriptum fuit, quod faciliùs victoria

Venerio post hæc prospera.

LX.

de

de infideli hoste reportata fuerit. Deinde ad maximos suæ Reip. honores euectus; Dux tandem Reipublicæ supremus eligitur anno 1578.

LXI. Matthæus igitur, cùm iam liberè per Vrbem, ac Tribunalia excurrere, atque vnumquemque sui officij admonere, præstitutáque illa sibi increpandi forma à vitijs deterrere valeret; diem quidem feruido illo suo spiritu ductus, in huiusmodi Euãgelica diuinæ charitatis officia insumebat; noctè verò cùm omni domicilio careret: sub aliqua, vel Sancti Marci, vel Riuialti porticu, sæpissimè verò sub Turri Campanaria Ecclesiæ S. Moysis, sibi quietis locum eligebat: vbi vel humi cubans, vel in prominentibus Mercatorum mensulis iacens, post breue somnum, ante alicuius Ecclesiæ fores, reliquum noctis tempus, in oratione expendere solitus erat.

Matthæi vita austeritate plena.

LXII. Erat eo tempore Præpositus Ecclesiæ S. Moysis, Vir prudentia, ac pietate clarus: qui cùm Virum Dei, sæpè sub Campanario humi iacentem vidisset; neque famam de illius sanctitate per Vrbem diffusam ignoraret: Num res famæ responderet, exploraturus, pluribus diebus omnes illius actiones, ac vitæ rationem diligentiùs obseruare cœpit: quam cùm omni austeritate, patientia, ac virtute plenam tandem perspexisset: Virumque vera sanctimonia præditum iudicasset; honorificè illum in domum recipere, ac decẽs cubiculum rebus omnibus necessarijs instructum, eidem assignare parat. At Dei seruus, qui hominum despectu magis quàm honore gaudere solebat; cùm vilia, ac ignotabilia potiùs, quàm honorifica diligeret: domicilium quidem non respuit, in quo se à temporum iniurijs tueri, ac orationi liberiùs vacare posset; at tamen paratum illud cubiculum tenuit; atque angusta duntaxat quædam Ædium suprema, quæ nulli, præterquam alendis palumbis, vsui deseruiebant, sibi in hospitium eligit. Huc Vir Dei, post diurnos quotidianæ prædicationis labores, se recipiens, Deo liberiùs vacabat: hìc pane, & aqua, vt plurimùm, contentus, tum Regularia, tum B. P. Francisci ieiunia arctissimè obseruabat: hic sibi solitudinem ædificauerat, in qua haud secus, quàm si inter nemora, & syluas versaretur, flammigeras ad Deum orationes fundebat; cùmque somnus necessarius vrgeret, tabulas pro culcitra, lignumque pro puluillo sibi ad quietem substernebat. Hic denique corpus dirè flagellis castigans, atque alijs macerationibus Deo mactans, seipsum in odorem suauitatis holocaustum, hostiámque Deo placentem offerebat. Hoc modo vetus Crucis discipulus, carnem cum Christo Crucifigens, in nullo magis, quàm in Cruce Domini nostri Iesu Christi gloriari videbatur; cuius cùm tanta cupiditate teneretur, vt nihil quod ad perfectum veteris hominis interitum moliendum spectar, studij prætermitteret; quò integro Crucis amplexu frui posset: in Christum ac cœlestem ipsius vitam translatus, id cum Apostolo effari valeret. *Christo confixus sum Cruci. Viuo autem, iam non ego: viuit verò in me Christus.*

A Plebano S. Moysis in domum recipitur.

Viliora ad habitandum loca sibi eligit.

Gal. 2.

LXIII. Quamobrem haud mirum, quòd tam illustri miraculorum genere, Deus fidelissimi serui sui sanctimoniam comprobaret: vt non modò sæpè vndas sicco pede calcauerit, (quod tamen paucis datum est) verùm & ea ipsa, quæ illum adhuc viuentem contigerant, diuinam sibi ad morborum remedia virtutem vendicarent. Cuius rei nonnulla lubet exempla referre. Ac primùm Matrona quædam, quæ ob grauissimũ dentiũ dolorem, ferè ad insaniam redigebatur, cùm Matthæum post prædicationem, ex quadam hidria aquam gustantem animaduertisset; secum ait: En mei doloris remedium, si residuum illius aquæ bibero, quam tam sanctus Vir prior gustauit, perfectè sanabor. Mox hidriam sibi afferri curat, ex qua cum aquam bibisset, protinus ab eo dentium langoore conualuit. In Oppido quoque Pœnæ Billiorum, cùm Dei seruus Verbum Dei disseminasset, Mulier quædam, cuius vbera adeò intumuerant, ac præcalluerant; vt absque grauissimo dolore infantem, cui lac suggendum præbebat, lactare non posset: temporis occasione captata, quo Matthæus, ex oblato sibi vini calice, nonnihil apud illam hauserat; Vini illius residuum, præ sancti Viri deuotione seruans, vix

Matrona epota aqua quã Matthæo superfuerat, à dentium dolore liberatur.

Altera ab uberum morbo curatur.

eo sibi vbera lauat, quum ea duritie offugara mollescunt, lacque absque dolore effundunt.

Ischiaditico morbo laborans Matthæi aqua sanatur.

Venetijs, cùm in Vico S. Moysis à quodá Viro pio, qui Ischiaditico morbo laborabat, aliquando hospitio exceptus fuisset; quùm primùm Matthæus, qui ex itinere venerat, aqua sibi pedes lauit: hospes, qui ipsius sanctitatem probè nouerat, aquam illam ablutionis seruat; eámque sibi corporis partem eadem abluendam curat, qua dolor in eum irrumpere solebat. Adfuit repentè diuina virtus, quæ omni dolore, ob sancti Viri merita effugato, ab eo morbum abstulit. LXIV.

Post hæc eidem Hospiti accidit, vt graui lapidis ictu, dexter illi poples confractus fuerit, quo ex vulnere, cùm grauissimo dolore afficeretur, eum vir Dei in lecto iacentem inuisit. Crucisque signo super poplite efformato, dolorem simul cum vulnere curat. LXV.

Matthæus Crucis Signo confractum poplitem sanat.

In Vico S. Nicolai eiusdem Vrbis, Mulier quædam, Parochi illius Ecclesiæ Mater, iam multorum annorum spatio languens, in lecto iacebat: quæ cùm Virum Dei aliquando per Vicum incedentem, consuetáque increpatione Infernum peccatoribus minitantem audisset: misso ad eum Nuncio ad se venire rogat: qui statim ad ægrotam accedens, vbi diuturni morbi ab ea afflictionem didicit; blandè illam consolatus, de Dei benignitate bene sperare iubet; tum Crucis eam Signo benedicens, abscedit. Paolò post languens, cùm sibi vires augeri, atque e morbo conualescere admimaduerteret; vestes poscit, atque è lecto exiliens, qua plures annos iacuerat; repentè se incolumem, ingenti omnium stupore, Dei virtute conspicit. LXVI.

Mulier diu ægrotans a Matthæo Crucis Signo curatur.

Illud quoque haud silentio prætereundum est, quod in Platea Sanctæ Mariæ formosæ eiusdem Vrbis, eidem accidit. Cùm enim ibi nōnullos Iuuenes, in die Festo, foliorum ludo incumbentes offendisset, durè illos increpans, folia ipsa lusoria iis eripere conabatur: quæ cùm ex his iunior, sibi in sinu abscondisset, Virum Dei acrioribus verbis insectari cœpit; quem ille intuitus: Caue, inquit, tibi Fili; velox enim te manet Domini vindicta. Vix ab eo Matthæus discesserat, cùm tam ingens Iuuenem membrorum tremor inuasit; vt artubus dissolutis, mox humi prolapsus fuerit: inde à Baiulis sublatus, atque in propriam domum delatus, multorum mensiū spatio, grauissimis doloribus cruciatus, in lecto absque motu iacebat. Quo tempore, cùm varia ad ipsius curationem remedia adhiberentur: nec vlla illi Medicorum opera, ac diligentia prodesset: is tādem velut incurabili morbo affectus à Physicis deseritur. Inter hos corporis dolores; dum miser, omni incolumitatis spe abiecta, humanóque solatio destitutus iaceret: Vexatio, quæ dat intellectum auditui, ad saniorem eum mentem reuocat; propinquorúmque consilio persuasus, qui morbi causam in petulantem illam verborum saulem, quam in Virum Dei iactauerat, referebant: Matthæum ad se vocandum curat: qui cùm ad eum venisset, ægrotus profusis lachrymis scelus suum agnoscens; ab eo dictorum veniam postulat: qui eùm tenerrimè ægrotum amplexatus fuisset, blandis illum verbis ad Dei benignitatem prouocat: diuináque illi Misericordia repromissa, ab eo discedit. At vix Matthæus ab eo discesserat: cùm abscedentibus simul doloribus, toto repentè corpore se incolumem sentit: protinúsque è lecto exiliens, qui incolumitatis spem abiecerat, postridie sua per Vrbem negotia agit; perinde ac si nulla vnquam ægritudine laborasset: quæ res cùm totam penè Vrbem graui admiratione affecisset, ægrotanti haud inutilis fuit: quandoquidem moribus in melius commutatis, nunquam diuinæ huius curationis meminerat; quin vberes ex oculis lachrymas effunderet. LXVII.

Iuuenis Matthæum verbis insectans a Deo castigatur.

Idem Matthæi amplexu sanatur.

Febre acuta laborans post Confessionem incolumitati redditur.

Per id quóque tempus, Mercator quidam Venetus, acuta febre grauissimè ægrotabat; qui cùm vitæ periculum metueret, Dei Seruum in via peccatores, magnis clamoribus, Inferni exitiō terrentem audiens, iis magis exterreri cœpit: quare cùm eum Virum sanctum agnosceret, ac se ipsius orationum suffragio à morbo subleuādum speraret, protinus ad se aduocandū curat. Accedit ad Ægrotum Matthæus, Crucisque signaculo eidem in fronte impresso, & exigua Cruce LXVIII.

ex iis

ex iis, quæ ex ligno ab eo construi solebant, illius collo appensa, vbi ægrotum placidis verbis consolatus est, dixit: Amice, consilium meum accipe: Animam à peccatis cura, & crimina tua quamprimùm euome: ne longiùs pœnitentiam differ, si ex hoc morbo optas conualescere: Quòd si id quamprimùm egeris, citò quoque Dominus tibi optatam incolumitatem præstabit: moxque his dictis ab eo discessit. Hæc cùm audisset Infirmus, quandoquidem vix præ ægritudine effari poterat: Vxori silentio mandat, vt Sancto Viro mocenigū erogeret: quod eroget tunc præciosioris monetæ genus. Vxor verò, vt Mariti iussa impleret, cùm post Matthæum, qui iam domus gradus descenderat, cucurrisset; antequam ea de nummo quicquam illi significaret: Quid mihi, inquit, Vir Dei, mocenigum erogare cogitas? Pecunia mihi non est opus: eam alijs pauperibus eroga. Obstupuit Mulier, eò quòd Dei Seruum, rem omnibus occultam, quam nulla ratione didicisse poterat, diuinitùs perspexisse intelligeret; atque inde maiori spe de Coniugis incolumitate concepta, eidem persuadet, vt Sacerdote quamprimùm accersito, animum expiet. Qui monitis acquiescens, vix integram suorum peccatorum confessionem coram Sacerdote præstitit, ac insuper Sacrosancto Eucharistiæ Sacramento, animum refecit: cùm statim febre abscedente, breui integram incolumitatem est adeptus.

LXIX. At illud planè admirabile factum fuit, quod huic Dei Seruo, cum Legisperito quodam, Ducalis Curiæ Aduocato, accidit: qui cùm opulentissimus esset, remque familiarem iniustis titulis auxisset; nonnullo tamen pietatis studio tenebatur, quo & in Beatam Virginem Religione, & in pauperes misericordia ferebatur. Hic cùm Sebastianum Venerium Senatorem, in Matthæi laudem declamantem audisset: cùm eum Virum Sanctum haberet, semel secum ad prandium vocat: qui cùm stata hora se in ipsius domum contulisset; dum fercula parabantur, Aduocatus his Matthæum verbis affatur: Pater mi, est mihi in domo Simia planè admirabilis, quæ bruti naturam propemodùm transcendere videtur: quanquam enim hoc bestiarum genus propiùs humanos actus æmuletur: hoc tamen animal adeò hominem præsefert; vt famuli mihi perfectè obsequia præbeat. Hæc mensam sternit, hæc mantilia crispat, hæc calices, & ciathos lauat, hæc orbes suis locis collocat; hæc dum è Curia redeo, quasi herum venieutem agnoscat, domus fores aperiri atque alia huiusmodi officia præstat, quæ summam omnibus admirationem pariunt. His auditis Mattheus, confestim diuino lumine illustratus, quænam illa Simia esset; quidve in ea domo portenderet, agnoscit. Quare Aduocato respondit. Mira (inquit) ac magna profectò Sunt hæc, quæ de Simia narras: at animaduerte; ne in hac Simia aliquid, præter Simiam lateat. Amabò eam adduci iube. Mox illo iubente diu Simia conquisita, tandem loco obscuro, sub lecto delitescens conspicitur. Cumque ea, vt inde erumperet, à famulis compelleretur; illa præter morem dentibus fremens, nullo modo adduci poterat, vt in medium prodiret. Quod cùm Matthæo renunciatum esset; is cum Aduocato ad eam accedens: Adesto, inquit, Infernalis bellua in nomine Domini Iesu Christi: atq; vt huc ante nos quàmprimùm prodeas, præcipio: quæ cùm præcepto parens, se ante omnium adstantium oculos statuisset, ad eam Matthæus. Diuino (inquit) te imperio obstringo, & cogo vt quis sis, quorsúmve huc adueneris, nobis absque ambage declares. Cui Simia humanam vocem depromens. Ego sum Diabolus (ait) neque alius mihi, quum huc veni, scopus aliquando fuit: quàm vt huius Aduocati animam, quæ multis nominibus mea est, ac meo imperio subdita; mecum ad Tartara raperem. Cui rursus Matthæus. Quid est (inquit) quod cùm illius tam famelicus esses, necdum eam tecum ad Orcum rapuisti? Quid detinuit? Age, fare, quid prohibuit? Dicam: (respondit Dæmon) Id sanè tantùm prohibuit, quòd ante somnum orans, semper Dei opem, ac Deiparæ Virginis patrocinium, sibi in præsidium implorauit: quod si semel duntaxat ab eo inuocando abstinuisset, noctu proculdubio quiescentem

Dæmon in Simia specie legisperito obsequia præstat.

Dæmon ob Matthæi imperium seipsum detegit.

Ad Virginis Beatissimæ Patrocinium confugiens à Dæmone seruatur.

præfocassem, ipsiusque Animam meeum ad Tartara duxissem: ea siquidem lege à Deo in eam potestatem acceperam, vt si is Orationem intermitteret, ego illius quoque animam interciperem.

Audiebat Aduocatus, ac tota illius Familia, maximo terrore perculsa, has Diaboli voces, reiq; exitum tremebundi præstolabantur: cùm Aduocatus metu penè exanimatus, ad Matthæũ supplex conuersus, eum, vt suo patrocinio non destituat, impensiùs rogat. Cui Matthæus. Ad Deum (inquit) Amice, & ad B. Virginis patrocinium confuge, qui tibi, nisi tu tibi desis, opitulari volunt. Tum ad Dæmonem conuersus. Quandoquidem, ait, hactenus tibi in hunc hominem imperium à Deo interdictum fuit, hoc ipsum tibi, & ego ipsius nomine interdico: tu solus in Tartarũ abi, qui à Deo maledictus es; huic verò diuina iam benedictione donando, ac suis omnibus, caue, ne abscedens, vlla ratione damnum inferas. At Dæmon, Hanc inquit, à Deo potestatem accepi, vt hinc absque aliquo damno non recedam. Reluctabatur Matthæus; Altercabatur Diabolus in proposito pertinax: Interea tremere omnes, pauereq; Aduocati pectus metu constringi. At vbi illorum Matthæus animos verbis confirmauit; Diabolo, inquit: Esto. Damnum infer: at ego damnum præscribo, quod excedere nequeas: hunc tu parietem perfode, ac foramen relinque, quo te ex hac domo euasisse testeris; neq; vltra quippiam damni inferas, præcipio. Vix ea fatus erat Matthæus: cùm Simia euanescente, cuncti effossum ex vtraque parte parietem vident: Deiq; ob tam mali hospitis discessum, flexis genibus clementiam laudant. Matthæus verò, cùm Aduocatum animo compunctum, atq; ad omnia paratum animaduerteret, eidem rei iniustæ restitutionem, ac melioris vitæ institutum facilè persuadet: prandióque, cęlestibus potiùs monitis, quàm dapibus celebrato; Matthæus, vt magis Aduocati animum in bono proposito confirmaret: Vides, inquit, hanc mappam, qua mensa sternitur, hæc tota pauperum sanguine tincta est; suménsq; mappæ initium, ac manibus comprimens, ac distorquens copiosum ex ea sanguinem emulgebat, quem cùm Aduocatus subiecta patina reciperet: En tibi (aiebat Matthæus) sanguis pauperum, quem tot iniustis exactionibus hausisti: hic horrendis aduersùm te in Cœlum vocibus clamat: diuinámque in te iram concitat: iam tibi, tuisque rebus prospice: malè parta, benè restitue, ac melius distribue: vitæ rationem, iuxta Christianæ disciplinæ Regulam compone, tum diuinam erga te clementiam liberalissimam agnosces.

Ex Aduocati mappa sanguinem exprimit.

Hæc omnia cùm Aduocatus, tot signis territus, diuina sibi arridente gratia, præstitisset: benignissimus Deus, qui Aduocati animum, iam ad meliora dispositum, in arrepto proposito confirmare decreuerat: in ea quendam haud inutilis metus stimulũ, quo ad meliorem Dei timorem cõpelleretur, excitauit. Etenim, cùm sæpè foramen illud, quod Dęmon abscedens in pariete reliquerat, cõpresso lapide, ac cœmento, vi omni obturare contendisset; nihil tamen suo studio, ac diligentia proficiebat: quandoquidem illud Dæmonis opera sẽper, vt priùs, apertum conspiciebatur. Quamobrem cùm sibi etiãnum à Dæmone metueret; neque se ab illius imperio liberũ existimaret, donec aditus ille tam infenso hosti pateret: grauiter animo afflictatus, Matthæum iterũ ad se accersitum rogat; vt quid sibi in ea re agendũ sit, consulat: qui vbi eum æquo animo esse insistit; ac dummodò hostem ab animo expulerit, nihil ei contimescendum esse monuit: verumtamen prudenter suadet; vt Angeli Imaginem, qua forma depingi solet, in lapide insculpendum curet; eóque os foraminis obstruat: fore enim pollicetur, vt bonis Angelis in domum receptis, inde mali exulare cogantur. Id cùm Aduocatus iuxta Matthæi consiliũ præstitisset, foramẽ eo lapide occlusũ, à Dæmone deinceps aperiri minimè potuit. Resque adeò toti Vrbi perspecta fuit; vt Pons, qui domui vicinus est, ex illius Angeli sculptura, quæ in hãc vsq; diẽ in eadem domo integra cernitur? Põtis Angeli appellationẽ sortitus fuerit. LXXI.

Angeli imago Dæmonem fugat.

Præsto erat fidelissimo Dei Seruo, non modò in maximis, sed & in minimis quoque rebus, quæ ad illius solatium spectabant, diuina virtus ac benignitas. Cùm LXXII.

enim

enim totum se in Creatoris laudem effunderet; neque ab eius vnquam placitis deflecteret: hinc liberam illi increaturas potestatem exercere datum erat. Quo factum est, vt non solùm super leues vndas solido vestigio incederet: verùm & earum naturam, ac qualitates, quum res postulare videbatur, immutaret. Accidit enim, vt aliquando S. Georgij Insulam, quæ in Vrbis Venetiarum prospectu est, Nauicula peteret: quo tempore siti laborans, lignea palula, qua è scapha aqnæ emitti solent, manibus arrepta: ea Maris aquam attingit; quam protinus signo Crucis benedicens, cùm ori admouere vellet; à Nauta admonitus: Ne Maris aquam, quæ salsa, ac insalubris est, biberet: Respondet, Falleris Amice; Non est salsa aqua, sed dulcis: atque vbi ea sitim extinxit, reliquum Nautæ porrigit: qui cùm eam dulcem gustasset, Sancti Viri merita suspiciens, Dei virtutem admiratur; qui ad illius benedictionem, aquæ naturam immutauerat. *Matthæus Signo Crucis Maris aquã dulcem reddit.*

LXXIII. Communis quoque fama fuit; hoc tempore Matthæum, pallium suum imbre madidum, cùm ignis beneficio careret; neque aptus ipsi locus suppeteret, quo Soli exsiccandum exponeret; super ipsum solarem radium, qui per fenestram in hospitium ingrediebatur, expandisse: radiúmque perinde ac si solidus murus esset, pallium sustentasse. *Solis radius Matthæi pallium sustinet.*

LXXIV. Quo tempore Venetiis quædam pestilentiæ initia percipiebantur; ac sæuior in Vrbe tot gentium, ac nationum multitudine copiosa, timebatur: Baptista Morra Mercator, qui Matthæo familiaris erat, ad Viri Dei patrociniũ cõfugiens, eũ rogat, vt se suósque à morbi cõtagio seruet: Is verò nõnullis capitis capillis eidem forfice in Crucis formã præscisis, ait: Iam ne timeas, Baptista: tibi enim, ac tribus filiis tuis, nulla omnino nocebit lues. Nec vanam fuisse Serui Dei prõmissionẽ res ipsa comprobauit. Cùm enim post id tẽpus, bis in Vrbe pestilentia grassata fuisset; Baptistæ domus tametsi vndiq; ab infectis obsessa, sẽper ramẽ à morbo diuinit° seruata fuit. *Morra domũ a lue seruat.*

LXXV. Interea ardens animarum zelus, quo Matthæi animus incendebatur; haud otiosum esse patiebatur, quin ipsum quoq; ad eos compelleret, qui inter obscuras infidelitatis tenebras versabantur: Quapropter ad Iudæorum gentem, quæ Venetiis copiosa est, nonnunquam etiam se conferens, Christum illis verum Orbis Messiam ab iis expectatum annunciabat. Quanquam enim, (vt docet Apostolus) Cæcitas Israëlitis contigerit, donec plenitudo gentium intraueritɛ ea tamen Dei sententia haud omnes, ac singulos ita cõplectitur, vt neminẽ ad Christi Fidẽ accedere Sinat: cùm ea potiùs ex Iudæorũ duritie, quam ex vllo positiuo Dei decreto, quo illorum cæcitatem, ante illius præuisionem determinauerit, pendere credatur. Hinc cunctas Vir Dei vias tentabat: nullumq; non lapidem mouebat, quo cæcum populum ad Christianæ Fidei lucem pertraheret. Iudæos sæpe, tum publicis sermonibus, tum priuatis colloquiis conueniens, in id potissimùm adnitebatur: vt cuncta Messiæ aduentus tempora, in lege præstituta, iamdudum dilapsa esse ostenderet; ac Christum illis Messiam persuaderet. Verùm illi cùm & aures, & corda incircuncisa gererent; vel prædicantem spernebant; vel pietatis interdum, ac Christianæ Fidei studium simulantes, suadenti illudebant. At ineffabilis Dei clementia, haud vanos ac inutiles illius aliquando labores esse patiebatur. Fiebat enim interdum, vt qui Sanctum Virum, sub simulata Religionis specie fallere optarent, sæpe in veræ Religionis casses inciderent. *Iudæis Christum prædicat.*

LXXVI. Id Iudæo cuidam accidit, qui cùm Matthæum aliquando prædicantem audiisset; compunctionem simulans, post sermonem illius se precibus commendat, quibus sibi à Deo Fidei lucem impetraret. Annuit Matthæus, suámque erga Deum illi operam pollicetur: ille autem post Matthæi terga ridens, id cæteris contribulibus renunciat. Post hæc pluribus diebus elapsis, cùm Iudæus Matthæum in via obuium habuisset, eidẽ post salutationem ait: Pater mi Matthæe: nunquã ex eo tẽpore persensi, quod Christus ille vester, luce aliqua animum meum peruaserit. Cui Matthæus, Ita est, inquit; At mox causam reddam. Interim, quæso te, vt mecum venias *Iudæus fidẽ se Matthæi precibus commendat.*

opera enim tua egeo. Cui cùm Iudæus assentiretur, mox illum in Palatium quoddam, inde vnius milliaris spatio distans, sequentē ducit; vbi in ipso limine saccū frumentarium, Baiulum, atque in Mari scapham paratam inueniunt. Matthæus verò ad Iudæum conuersus: En Iudæe Frater, ait, hunc quem vides, frumentarium saccum in parata scapha componere, ac domum asportare opto: amabo mihi opem fer, vt cum Baiuli huius humeris imponam. Promptum se exhibet Iudæus: confestimque pallio deposito; dum Matthæus Sacci os, ille alterū caput effert, vt Baiuli humero imponant: Matthæus suum sibi caput ex industria dilabi sinit. Mox clamat Iudæus. Quid agis Matthæe? Sustine, nimium mihi oneris incumbit. Neque illud solus sustinere valeo. At Matthæus confestim. Saccum (inquit) depone. Tum Iudæo ait. Quid est, amice, quod te male habet? Num quòd te saccum extollente, me verò simul non efferente, is Baiuli humeris imponi non possit? Ea planè causa est, ait Iudæus: neque enim solus, absque alterius ope, saccum ferre vllo modo valeo. Agnosce igitur (tunc subdit Matthæus) me solum tuæ salutis onus ferre non posse. Rogaueras pridem, vt pro te diuinæ Maiestati preces offerrem, quibus veram Fidei lucem assequi posses: Ego quidem, quæ mei officij erant, sollicitè exhibui; tu verò, quæ tuæ partes erant, tibi ac mihi defuisti: rectum ad Deum animum defer, sinceramque cordis orationem cum mea oratione coniunge; ac tunc experimento disces, quàm suauis in te Dei Misericordia sit futura. Vix his dictis, saccus Frumentarius, Baiulus, & scapha in Iudæi oculis euanuerunt; qui re tam mira obstupefactus, domum tacitus redit, factoque mirabili cum vxore & familia communicato; cùm sinceras tunc ex animo omnes simul ad Deum preces funderent, neque illis Matthæus suo orationum suffragio deesset; fidei tandem veritatem ex Dei Misericordia consecuti, ac Baptismo tincti, omnes Christo nomina dedêre.

Iudæum Miraculo ad Christi Fidem perducit.

LXXVII. Iam igitur Dei Seruus, ac perfectus Christi, ac Beati Patris Francisci imitator, iuxta Beati Patris consilium, velut aduena, ac peregrinus, in paupertate, ac humilitate quamplurimos annos Domino famulatus fuerat, nihilque iam cum Mundo, qui illi crucifixus erat, commune habens, toto studio ad Cælestia inhiabat: cùm tempore iam appropinquante, quo Deus illius peregrinationi terminos statuere, ac peregrinationis labores cælesti tandem præmio coronare decreuerat; graui capitis dolore laborare cœpit: qui cùm in apostema contabuisset, breui illum ad supremam vitæ metam, haud inuitum perduxit.

Vratislii in morbum incidit.

LXXVIII. Iacebat super tabulas humi stratas, pauperculus Dei famulus, mortiferè ægrotans; & qui eò vsque ancillarum domus obsequia, præ honestatis, ac paupertatis amore recusauerat, nec dum ea in supremo illo morbi languore admittenda censuit: Quo fit, vt cùm ipse sibi necessaria ministrare non posset, multa rerum indigentia laboraret; quam tamen Vir Dei, duris hactenus necessitatibus assuetus, non eā tam æquo, quàm alacri animo ferebat. Et quidem poterat Matthæus, vel ad Obseruantes, vel ad Capucinos, qui iam eo tempore Monasterio in Vrbe fruebantur, diuertere, à quibus summa charitate proculdubio exceptus, ac curatus fuisset: sed cùm nulli onerosus esse vellet, vitæque peregrinationem, quam ab initio instituerat, perpetuam vsque ad mortem prosequi optaret, in alieno potiùs domicilio instar aduenæ, & peregrini, quàm in Monasterio extremum diem claudere voluit. Quod absque diuinæ Sapientiæ consilio haud factum esse putatur: vt scilicet & amplior Dei Seruo gloria accederet, quam ex vberiori miraculorū splendore deinceps sibi comparauit; & mortis occasus vitæ illius statum declararet; quem Deus ab vtraque, & Obseruantium, & Capucinorum Familia, non Ordinis, aut Regulæ professione; sed habitu duntaxat, ac vitæ ratione seiunxerat. Neque enim Matthæus, cùm primùm à Capucinorum obedientia, vt prædicandi libertate frueretur, discessit; Minorum Obseruantium ita habitum sumpsit, vt lunula, & scapulario, ac disiuncto ab habitu Caputio vteretur, eo modo, quo Obseruantium Familia vti solet: sed obtruncato tantùm Caputij acumine; ita tamen, vt longiùs adhuc

Qualis Matthæi habitus forma fuerit, indicatur.

post

poſt terga penderet, abſque lunula & ſcapulario, illud ſimul cum toto habitu coniunctum geſtauit: hæcque veſtitus forma, cùm illi vbique familiaris eſſet, eo fiebat, vt ab omnibus paſſim vel Eremita, vel Capucinus, ob Habitus affinitatem crederetur. Id quidem citra vllam dubitationem aſſerendum eſt: Matthæum, cùm primùm à Capucinis exceſſit, & quadratum Capucinorum Caputium exuit, nullum ſibi inter Capucinos locum reliquiſſe: præſertim cùm ab eo tempore, iuxta verbale Clementis ſeptimi indultum, à Capucinorum ſe Obedientia ſubtrahens, ſemel in anno Prouinciali Obſeruantium Miniſtro, tanquam illius Ordinis membrum ſe ſubiectum præberet. Erat igitur Ordini inter Obſeruantes adſcriptus, ab iis tamen nonnulla habitus differentia, ac vita ſeiunctus. Erat item à Capucinis Ordine, ac vita diſiunctus, quanquam habitu ad eos propiùs, quàm ad Obſeruantes accederet. Veruntamen Dei Seruus, vt integram Obſeruantium Ordini, cui ſe ſubiectum gerebat, obedientiam in morte exhiberet: Confeſſario ſibi ex his Patribus accerſito, ab eo Pœnitentiæ Sacramentum ſibi adminiſtrandum curat; atque in Obſeruantium Eccleſia, adhuc ſuperſtes ſuprema ſibi funera perſolui decernit.

Matthæus inter Obſeruantes migrat.

LXXIX. Dum igitur pauperculus hic Dei Seruus, corpore languens, animo verò ad æterna anhelans, anguſto in loco ſub tecto iaceret: Vir quidam Nobilis, qui illum ægrotantem audierat; nonnulla ad eum edulia ſacchato condita per Famulum mittit: Ea ſimulac Vir Dei conſpexit, Famulo inquit. Munera hæc Nobilium, non pauperum ſunt: quæ cùm minùs mihi neceſſaria ſint, aliis magis prodeſſe valent. (Eodem quippe temporis momento illi à Deo reuelatur, pauperculam quandam Familiam maxima in rerum indigentia verſari) Quapropter oſtendam, fili mi, quid agere debeas. Hinc non procul abeſt Familia quædam, rerum omnium indigua, atque ad ſummam rerum egeſtatem redacta: quæ hac Domini tui liberalitate maximè ſubleuari poteſt. Iam ergo dictis meis acquieſce: ſume caniſtrum, atque hos cibos ad eam feſtinatò defer: At verò cùm ſe famulus excuſaret, quòd domum, ac Familiam ignoraret; Nec id te angat (inquit) Erit; qui te & viam, domum, & Familiam doceat. Hinc digreſſus eam tibi elige viam, quam tibi ſpiritus dictauerit, ac per eam tandiu perge, quoad panniculus hic lineus, quo caniſtrum tegitur, ſponte ante domus cuiuſdam fores decidat: tu ibi gradum ſiſte: moxque eam domum ingreſſus in ea cibos relinque: ea enim neceſſitatis domus eſt, cui hæc à Deo fercula parantur. Pergit ille dicto parens; eúmque vnum, aut alterum Viculum, quo tenderet, ignorans pertranſiſſet, En repente panniculum, velut vento flante, vi à caniſtro auelli, & ante cuiuſdam domus oſtium euolare cernit. Obſtupeſcit ille, domumque ingreſſus, pauperculam quandam Mulierem, quæ tunc fœtum enixa fuerat, in lecto iacentem, ac plurima filiorum turba ſeptam reperit; quibus nihil ad victum in domo reliquum ſupererat. Huic ille cibos elargitur, atque ob inſolitum factum, in ſummam animi admirationem raptus, rem vti acciderat, Domino ſuo refert; quæ mox per Vrbem diffuſa, pleroſque variis morbis affectos permouit; vt ad Sanctum Virum vndique pro curatione accederent.

Indigenti Familia Miraculo ſubuenit.

Inter hos quidam Artifex fuit; qui cùm vtroque crure claudus, vix progredi valeret: Dei Seruum, vt à Deo illi incolumitatem exoraret, impenſiùs rogabat. Cui Matthæus. Agedum (inquit) ſume aquam, & mihi pedes laua; tum verò eadem tibi crura ablues: qui cùm dicto parens, Viri Dei pedes lauiſſet, cùm primùm eadem aqua ſibi crura abluit, protinus recta ſibi crura reſtituta eſſe ſentit. Is verò tanti beneficij haud immemor, cùm fortunæ bonis haud mediocriter abundaret; poſt Sancti Viri obitum, quæcunque ipſius funeribus neceſſaria fuère, copioſè miniſtrauit.

Claudus aqua, qua Matthæi pedes lauit, ſanatur.

LXXX. Poſtremò cùm à Plebano Eccleſiæ S. Moyſis Sacrum Viaticum, atque extremæ Vnctionis Sacramentum accepiſſet; rebus cum Deo optimè cõpoſitis, verus Mundi, ac ſuiipſius contemptor, haud plures ſui in morte conſolatores quæſiuit, aut lu-

Nulle praſente Deo ſpiritum reddit.

gentium turba sa piri voluit: sed perinde ac si humanmm omne in morte solatium abijceret, ac etiamnum tuipsius despectui studeret: velut pauper, & abiectus, nullo præsente, Deo spiritū reddit, solósq. Angelos sui obitus testes sibi vendicat. At vix Dei Seruus e viuis excesserat, ignobilique, ac obscura illa, vt videbatur, morte cūctis ignota, sublatus fuerat; cùm Deus Opt. Max. vt pretiosā Sanctorum suorū mortem sibi esse declararet: eam gloriosiùs illustrare voluit. In ea enim sui obitus hora, domus illius ancilla, Matthæi animā, sub candidissimæ columbæ specie, æthera penetrantem videt: quæ cùm mox ad Matthæi cubiculum aduolasset, eum iam hinc emigrasse conspicit. Obiit Vir Sanctus, Nonis Augusti, in die Sabbathi. Statim verò post ipsius obitum, vt quam læto triumpho cœlum conscenderet, cunctis exploratum esset; vniuersæ tum S. Marci, tum S. Moysis Ecclesiæ campanæ, sponte, ac nullo pulsante audiuntur. Cúmq; tota Vrbs ea re obstupesceret; sanctiq; Viri etiamnum obitum ignoraret; pueri turmatim per Vrbem incedentes, velut prænuncij clamant: *Mortuus est Vir Sanctus: Mortuus est B.P. Matthæus.* Obsessi quoq; à nefariis Spiritibus, ingentes in Vrbe clamores edunt, quibus Vrbs tota commota: confestim populus ad Plebani domum currit, festinúsque ad Matthæi habitaculum pergens, Virum Sanctum Christi Crucifixi imaginem inter brachia gerentem, quasi qui in ipsius complexu extremum spiritum reddidisset, exanimem reperit.

Matthæi anima sub Columbæ specie Cælum penetrat.

Pueri, Matthæi obitum Vrbi annunciant.

Porrò Locus ille tanta odoris suauitate, quæ ex defuncti Corporis ore emanabat, LXXXII.
fragrare cœpit, vt omnes illud cælestis potiùs, quàm terrenæ habitationis domicilium crederent. Sancti quoque Viri vultus, qui antea asper, ac seuerus videbatur; tam pulcher, ac venustus apparere cœpit: vt Angelicam potiùs, quàm horridam mortui hominis speciem præseferre videretur. Maior per singula temporis momenta, affluentium turba excrescebat, vt venerandum Corpus attingeret; quum die iam ad Vesperum declinante, Sancti viri Corpus in Ecclesia deponitur, occlusisque foribus custodes Corpori adhibentur. Vix autem die illucescente, populus vtriusque sexus, moræ impatiens, ac vehementiori in Sanctum Virum deuotione incensus, vndique ad sacrum illius Corpus venerandum confluit: Deus verò, qui Serui sui merita, ac Sanctitatem illustrare decreuerat; mox eum, plurimis signis illustrem reddit: Eo námque tempore, Mulier quædam, vtroque oculo orbata, cùm ad feretrum accessisset; cæcisque oculis Sancti Viri corpus attigisset; protinus, cunctis spectantibus, claros, ac videntes recipit. Quæ res, cùm maiorem in populo erga Sanctum Virum religionem excitasset, iam nullus deuotioni modus erat: cuncti enim certatim ad Sanctum Virum accedere; cuncti corpus attingere; cuncti, vt ex illius habiru aliquid sibi carperent, decertabant. Quare Plebanus veritus; ne post vestes, ipsum quoque Corpus dissecarent: protinus sepeliendum curat: quapropter sacro Corpore in hominum humeros sublato, funus ad S. Franciscum de Vinea, quæ Min. Obseruantium Ecclesia est, in qua Vir Sanctus sibi sepulchrum elegerat; quàm primùm instituit. Veruntamen cùm innumera populorum vtriusque sexus multitudo exundaret, qui ad Sacrum corpus contingendum affluebant: vix funus ad S. Marci plateam, quæ amplissima est, peruenit; cùm excrescentibus turbis, à quibus via ad funeris exequias prosequēdas intercludebatur, ibi consistere necesse fuit. Interea Plebanus, eam populi frequētiam perpendens, secum animo cogitare cœpit; maximo suæ Ecclesiæ emolumento futurum, si Sancti Viri corpus in ea depositū, decenti loco collocaretur: Quare mutato consilio, atq; illius frequentiæ occasione captata, pedem refert: funusq; ad S. Moisis Ecclesiam reuocat. Sacro itaque hoc pignore in Sacristia deposito: Plebanus, honorificum ei tumulū, primo quoq; tempore construendū curat. Inter hæc ex Vrbis Senatoribus nonnulli, qui tot turbas, ad Sancti Viri funus confluentes conspexerant; ad Matthæi Corpus accedentes, vultus pulchritudinem, carnis mollitiem, membrorum flexibilitatem, ac præsertim suauissimi odoris fragrantiā, maximè admirabantur: quæ cū in publico Senatu retulissent, Senatuscōsulto decretū fuit; vt B. Viri Corpus aqua, bis, terq; diligentissimè lauaretur: vt inde

Suauissimus odor e Matthæi ore effunditur.

Cæca Mulier ad Matthæi contactum à cæcitate liberatur.

Populorum ad illius funus affluentia.

Funus ab ingenti populi frequentia intercipitur.

Matthæi Corpus molle, flexibile & odoriferum.

non

non obscurè agnosci posset: num illa odoris suauitas,arte aliqua composita,vel diuina tantùm virtute,in Corpus inuecta esset:Quod cùm summa diligentia factum esset,& quo magis Sacrum illud Corpus aqua abluebatur,eò maiorem odoris suauitatem, ac fragratiam diffunderet:re in Senatum delata, Senatusconsulto sancitum est;vt publico ære,magnificentiùs sancto Viro funus instrueretur; cui Senatores veste purpurea induti,interessent.

LXXXIII. Interea verò dum sacrum funus differtur,Patribus Obseruantiæ, Plebani mens ac consilium non obscurè innotescit;quo B.Viri Corpus sibi vendicare,tumulumque illi in propria Ecclesia statuere decreuerat; Quapropter rem statim ad Apostolicum Nuncium deferunt;atque apud eum de iniusta Corporis illius vsurpatione conqueruntur.Adest quoque Plebanus,iustã illius causam obtendens: Illi Matthæum in Ordine Min. Obseruantium professum,& ex quatuor Ministrorum Generalium Obedientialibus literis,quę apud eum repertæ fuerant,Ordini subiectum ostendunt : ex quo secundùm iura, & Ordinis priuilegia, Excommunicationem Plebano cõminantur:ni Sancti Viri Corpus,velut propriam Ordinis possessionem, suæ Ecclesiæ reddat. Hic Matthæum extra Claustra degentem,ac velut à Religionis gremio abscissum,supremum apud se diem obiisse affirmans;hac ratione, velut domicilio carentem,ad Matricem Ecclesiam spectare contendit:Quod si (aiebat) aliquid Religionis habitus sibi ponderis vendicat ; is potiùs Capucinis cedere debet, quorum in morte habitum gestauit. *Lis inter Plebanum S. Moysis & Obseruantes oritur.*

LXXXIIII. Dum hæc ita in controuersiam vertuntur : Proceres Parochiæ S. Moysis,ad Decem Capitum Tribunal , quòd in ea Vrbe supremùm est, confugiunt:atque ab eo, illum,qui tandiu viuens apud eos habitauerat,sibi in morte non auferri postulant. Mox iudices causam suspendunt,donec in ea quid agendum sit, certiùs cognoscãt.Porrò Apostolicus Nuncius,cùm huic controuersiæ,quæ infausta ominabatur, finem imponere vellet:Corpus quidem Min.Obseruãtibus reddendum adiudicat: Verùm illud,absque funebri pompa,clàm ad eorum Ecclesiam asportari , ac communi Sepulchro, Apostolico decreto,condi iubet;ne ante consuetum vitæ examen, ac necessarium Ecclesię iudicium , Sanctorũ honos Defuncti Corpori exhiberetur. Hoc Apostolicũ Iudicium cum Iudices probassent:Curię Accẽso edicitur;vt ab eo Matthæi corpus Sarcophago inclusum, atque in Scapham sublatum , ad Sanctum Franciscum de Vinea occultè deferatur. Quanquam verò Accensus Curiæ, cum suis,rem omni diligentia,ac silentio præstitisset ; ea tamen ita Populum latere non potuit,quin immensa hominum, mulierúmque multitudo , sacri Corporis vectationem præueniens,Vicos,Conuentum,Ecclesiámque præoccuparet;vt Arcam saltem contingeret. Quamobrem Apostolicus Nuncius eò delegatum destinat ; qui Corporis sepulturæ præsideat ; ne quid præter Sacros Canones inconsideratè fiat. Augebatur ita populi frequentia ; vt cùm Sacra Officia circa Corpus peragi non possent,militum armatorum custodia opus fuerit,qui Chori ostia obseruaret.Tandem Arca, in qua S.Viri Corpus occlusum iacebat, aperta; mox tam suauis ex eo Corpore odor cœpit erumpere,vt iam quisquam nihil,pręterquam cæleste,ac diuinum cogitare posset.Cuncti Sanctum;cuncti beatum prædicabant:cúmque in eo & Angelicum aspectum,& morbidas carnes,& tractabilia membra contemplarẽtur; manifesta diuinæ virtutis indicia aspectabant,quæ Beati Viri, iam apud Deum regnantis , Sanctitatem declararent. Postremò exequiis circa Defunctum persolutis, tertio post ipsius obitum die,hora noctis secunda , sacrum illud Corpus in communi Fratrum Sepulchro , propè Chorum tumulatur. *Matthæi Corpus ad S. Franciscum de vinea iussu Nuntij Apostolici clã defertur.* *Odor suauissimus ex Arca effũditur.*

LXXXV. Cæterùm cùm tam ardens,erga Virum Dei,esset Veneti Populi deuotio:vix postea dies illuxerat,cum vndique ex Vrbe ad ipsius Sepulchrum gentes confluunt, ac etiam plerique apud illud insomnes pernoctant. Mox verò Deus Opt. Max. Serui sui gloriam,quamplurimis signis,ac Miraculis prædicat: quæ tametsi maiori ex parte obliuione deleta fuerint:pauca tamen,quæ ad nos integra peruenerunt, *Obsessi à Dæmone ad Matthæi sepulchrum liberantur.*

paulò

paulò inferius à nobis referenda erunt Maximè verò huius Sancti Viri virtus, in abreptitiis liberandis, coruscare visa est: nefarij siquidem Spiritus ipsius nomine audito, stridebant, torquebantur, cruciabantur: horrendósque clamores edentes, ex obsessis tandem corporibus discedebant.

Fama igitur miraculorum percrebrescente; cùm ingens populi frequentia, ad Sepulchrum confluentis, diuina officia interturbaret: à Conuentus illius Fratribus LXXXVI
Apostolico Nuncio supplicatum fuit; vt Matthæi Corpus in marmoreum tumulum ob id constructum, qui nonnihil è terra efferebatur, transferri permitteret. Qui re priùs diligenter examinata, & cum Pontifice consulta, postulationi tandem annuit. Itaque beati Viri Corpus, post secundum ab illius obitu mensem, in peruigilio B.P.Francisci, cùm intempesta noctis hora, è communi Fratrum sepulchro expromptum fuisset, prorsus integrum, ac incorruptum: perinde ac si eo die sepultum esset; tractabile, ac suauissimè olens reperitur: quod in marmoreum tumulum à Fratribus translatum, quàm beata, ac fœlici in Cœlo vita frueretur, hoc ipso tempore non obscurè declarat. Dum enim, feretro humeris imposito, Fratres B. Viri corpus in marmoreum tumulum transferunt; illud haud secùs, quàm si apud nos adhuc vita frueretur, dextro brachio erecto, ac digitis in benedictionis formam compositis, quasi adstantibus benediceret, Crucifixi in eos signum edit. Corpus extra tumulum conditum, hoc exteriùs Epitaphio insignitum fuit.

Corpus in alium tumulum transfertur.

Matthæi Corpus signum benedictionis edit.

Epitaphium Matthæi Sepulchro appositum.

B. P. Frater Mattheus de Bassio, Marchiæ, Minor de Obseruantia, Verbi Dei Prædicator Apostolicus, animam Deo reddidit. Nonis Augusti. Anno 1552.

POsthæc non modò Venetæ Vrbis, verùm & aliarum Regionum, ac Ditionum LXXXVII
populi, per duodecim annorum spatium, ad B. Viri sepulchrum confluere visi sunt: quo tempore tot miracula Dei virtute, ob illius merita, patrata, totque fidelium vota, tumulo appensa fuêre: vt Apostolicæ Sedis mandato, tunc Processus de ipsius vita, ac miraculis instructus fuerit: qua ratione verò cœptum examen prætermissum fuerit, res minimè perspecta est. Id facilè, vel ob Religiosis inopiam, quæ sumptus refugeret; vel ob eorum ignauiam quis accidisse existimet, qui cùm rem maiori studio apud Romanam Curiam prosequi potuissent, rerum difficultatibus exterriti, à cœptis destitêre. Huius Viri sanctimonia, ac Miraculorum copia ita cunctis manifesta fuit: vt passim illum Populi, ac varij rerum sacrarum Scriptores, Beatum nuncupent. Atque inter hos Franciscus Gonzaga, de Orig. Seraphicæ Relig. p. 1. fol. 97. Rodulph. Tossiniaoensis Hist. Seraph. lib. 2. fol. 158. Marcus Vlyssipponensis Chron. Ord. p. 3. lib. 9. c. 15. atque alij quamplures; qui Matthæum Beati titulo cohonestant. Nos in hac Beati Nuncupatione, id omninò sequendum ducimus: quod vltimo Vrbani Octaui Pontificis Decreto obseruandū decernitur.

Processus de illius Beatificatione instituitur.

Porrò Miraculorum, quorum memoria adhuc integra apud nos extat, Cathalogus hic est. LXXXVIII

Miraculorū Cathalogus texitur.

Primum; Mulier à Dæmone obsessa, Matthæi nomine inuocato, à Dæmone, illiusque vexatione liberata fuit. LXXXIX

Altera duodecim iam annis Dæmonum fascino constricta, eodem è Cælo opitulante, à vinculo soluitur. LXXXX

Puella duodecim annos nata, quæ à multis Dæmonum legionibus obsessa erat, Sepulchrum ipsius visitans, ab iniquo illorum imperio liberatur. LXXXXI

Stephani cuiusdam Marangoni filius, qui Venetiis iuxta paruam Hospitalem domum habitabat; cùm altero oculo Cæcus esset, ad ipsius reliquias visum recipit. LXXXXII

Bartholomeus Pileator, Vici S. Luciæ à multis annis incola, voto ad Beatum Matthæum emisso, deperditum auditum recuperat. LXXXXIII

Vincentia

XCIV. Vincentia Corona Murani incola,quæ membris omnibus ita attracta iacebat, vt solam linguam, ac lumina integra haberet; à propinquis ad Matthæi Sepulchrum se deferri popoſcit:quò vbi peruenit,tanta fiducia ac lachrymarum copia, B.Viri opem ſibi in ſubſidium petit:vt protinus reſtituto membrorum vſu,perfectè incolumis euaſerit;ac ſuis pedibus domum redierit.

XCV. Palatina Mulier Vicentina, quæ iuxta Eccleſiam S. Blaſij ad furnos habitabat, cùm plures annos formiculari morbo laboraſſet, ad Sancti Viri Sepulchrum accedens, ac illius merita implorans; ab eo incolumis receſſit.

XCVI. Antonius Calceolarius, Vicentinus, cuius domus propè Eccleſiam S. Simeonis ad D. Marinum ſita erat; ſic crura,& manus ex toto perdiderat;vt vix ligneis fulctis innixus ferri,aut progredi valeret. Hic audita Miraculorum fama,quæ de Matthæo vbique diuulgabatur; ad ipſius Sepulchrum,tametſi difficillimè,peruenit:vbi inuocato ipſius nomine,ac ſuffragiis in ſui opem imploratis, protinus ſibi conſolidata crura,ac manus reſtitutas ſenſit;ac diuino beneficio tam perfectam incolumitatem aſſecutus eſt, vt appenſis ad Sepulchrum fulcris,quorum adminiculo eò venerat, domum liberis greſſibus redierit. Huic Miraculo cùm tria ferè hominum millia adeſſent;cuncti ora,vocéſque in Matthæi laudes ſoluentes,Deum in Sancto Vito glorificarunt.

XCVII. Mulier,quæ Filium ſeptem annorum,peſtifero morbo laborantem, ſuper Matthæi Sepulchrum collocauerat;atque ipſius ſuffragium ſupplex,pro eo implorauerat; ſaluum illum repentè,atque incolumem recepit.

XCVIII. Filia quædam Magdalenæ Meſtrenſis, quæ vtroque crure ita clauda erat, vt ſeipſam mouere non poſſet; ad B. Viri Sepulchrum delata, maximo omnium, qui aderant, ſtupore:antequam inde recederet,integra crura ipſius interceſſione accipit: quibus & Deum laudans,ac debitos ſuo benefactori honores perſoluens, ad ſuos reuertitur:Quo perſpecto Miraculo;Vir quidam Nobilis,qui B.Viti Miracula atro carbone notauerat:mox animo compunctus,genibus ante illius Sepulchrum flexis,ſimulque lachrymas fundens, veniam ſui delicti à Beato viro poſtulat.

CXIX. Claudus quidam de Plebania Sacci, qui omni pedum motu carebat; ad B.Viri Sepulchrum hominum manibus delatus,Dei benignitate,ac B. Viri meritis, integram pedum ſanitatem conſecutus,rectus,ac ſuis pedibus domum reuertitur.

C. Mulier quædam, Margarita nomine:caſu ſibi brachium confregerat:cuius cùm omninò vſu careret,ad S. Viri Sepulchrum confugit, cuius ſuffragio ſtatim ſanitate donatur.

CI. Andreas filius Vincentij Gallinæ,è Vico S.Dominici,cùm iam à multis annis ita curuus incederet, vt ambulans vultu genua contingeret;ad Beati Viri Sepulchrum accedens,ac deuotiſſimè illius merita,ac interceſſionem implorans, inde corpore rectus,atque animo exultans recedit.

CII. Thadæus; filius Victoris à Burano,crure ita Claudus, vt illius ope omninò deſtitutus eſſet;vix ad B. Viti Sepulchrum peruenit,ac pro cruris incolumitate, vota ad ſanctum Vitum effudit,cùm ſe crure ſanatum percipit.

CIII. Eodem modo Gaſparina Clodienſis,Magdalenæ filia,cùm per plures annos neruis attracta,membrorum vſu caruiſſet;ad Sancti Viri Sepulchrum allata, integram membrorum ſanitatem adepta fuit.

CIV. Sanctimonialis quædam,Paula nomine, quæ Patauij in Monaſterio Sancti Stephani, hidropiſi diu afflictata fuerat; cùm facultate impetrata, ad B. Viri Sepulchrum veniſſet; mox à diutino morbo liberata, alacriùs diuinas laudes perſolutura,ad Monaſterium rediit.

CV. Vxor Dominici Balbi, Viri Clariſſimi,per complures annos neruis contractis in lecto iacuerat:cùm ad Sancti Viti Sepulchrum ſe deferri curat; vbi illius opem fuſis lachrymis efflagitans, repentè toto corpore ſanata, pro votis exaudiri meruit.

Gandulpha

Gaudulpha Clodienfis, filium, qui ex altiori quodam loco cafu præcipiti ruerat; totumque corpus protriuerat, cùm plena fide Beati Viri Sepulchro fauandum obtuliffet; eo mox priftinæ incolumitati reddito, Fidei præmium tulit. CVI.

Ioanna Platera, e S.Trinitatis Oppido, in finiftro crure infanabili vlcere laborans, B.Viri meritis, ac fuffragio, ab eo morbo liberatur. CVII.

Mulier quædam, quæ feptem annorum fpatio, in lecto iacuerat, variis languoribus affecta; cùm ad Matthæi Sepulchrum ducta fuiffet, turba hominum ferè quatuor millium fpectante, ab eo incolumis abfceffit. CVIII.

Puer quidam claudus, B.Viro ante illius Sepulchrum à Patre oblatus, repentè cruribus inftauratis ambulare cœpit. CIX.

Mulier quædam Venetiis habitans, cùm adeò pedum vfu capta effet, vt vix progredi vllo modo poffet; decimo poft Beati Viri obitum die, illius Sepulchrum vifitans, integræ incolumitati reftituitur. CX.

Angelus Teutonicus, Marghetiæ incola, hidropifi laborans, cùm in fella geftatoria ad B. Viri fepulchrum delatus fuiffet, ipfius merito ab ea infirmitate liber, Deum in fancto Seruo fuo glorificare didicit. CXI.

Mulier, quæ ex diutino morbo, tantam membrorum debilitatem contraxerat, vt abfque fulcris progredi non poffet: miraculorum B.Viri fama peruulgata, ægrè ad ipfius fepulchrum fe contulit; vbi cæleftem illius opem implorans; illico confirmatis membris, priftinam incolumitatem accepit. CXII.

Pleràque alia B.Serui fui interceffione Deus Omnipotens miracula edidit, quæ CXIII.
ex innumeris ferè tabellis, ac votis, quæ diu ante illius Sepulchrum appenfa fuerunt, atque etiamnum appenfa confpiciuntur, colligi valent. Horum olim libellus, P.Daza Hifpano, Chronicorum Sancti Francifci Auctore tefte, confcriptus fuit, quem idem Auctor in Prouincia S.Antonij apud Obferuantes obferuari affirmat. Nobis equidem pergratum fuiffet, libellum illum infpicere, & quæ ad B.huius Viri, ac Dei potiffimùm gloriam fpectant, ex eo colligere: fed cùm is ad nos minimè peruenerit: his tantũ miraculis cõtenti fuimus, quæ publico Venetæ Vrbis teftimonio, ac velut toto Orbe fpectante, probata è noftri Ordinis monumẽtis accepimus.

Libellus de Matthæi Miraculis olim confcriptus.

Huius Beati Viri memoria à plerifque noftræ tempeftatis Scriptoribus illuftratur: inter quos eft Francifcus Gonzaga, qui de eo ita fcribit: *Vltimis his temporibus, nempè à falutifera Chrifti Natiuitate* 1525. *Venerabilis Pater Matthæus Baffius Regularis Obferuantiæ Alumnus, qui miraculis tum in vita, tum quoque in morte claruit, Vir vtique fui ftatus zelantiffimus: atque Euangelicæ paupertatis amantiffimus, ftrictiori vita inhians, pyramidali cuculla, quam vulgò Capucinum vocant, vilifsimóque habitu fumptis, Patrum Capucinorum Ordinis initium, originémque dedit.* CXIV.

Fran. Gonz. de Orig. Seraph. Relig. p.1.fol.56.

Matthæi memoria apud Scriptores illuftris.

Illius quoque ampliffimè meminerunt, Marcus Vlyffiponenfis Auctor Chronicorum Fratrum Minorum par. 3. lib.9. cap. 36. qui eius quoque miracula commemorat, & Rodulphus Toffinianẽfis, Hiftor. Seraph. lib.2. fol. 158. Daza, & pleriq; alij. CXV.

Chron.Min. pra. 3. l.9.c. 36.
Rodul. Toffin.Hift. Ser. l.2.fol. 158.

Fuit Matthæus corpore non admodum procero; fed mediocris ftaturæ; Natura, & complexione delicatus, vultu macilentus, barbæ longioris, quæ ad nigrum colorẽ declinare videbatur: oculos graues, vocémq; ad raucitatem deflectentẽ præferens, ea peccatores, Infernum cõminando, exterrebat. Poft primũ fuum ab Obferuantiũ familia difceffum: nunquã deinceps lunula, nimirum Orbiculari illa parte, quæ ante pectus pendet, Minoribus Conuentualibus, & Obferuãtibus cõmuni, aut fcapulari à tergo pẽdẽte vfus fuit: fed aut pyramidale Caputiũ, dũ inter Capucinos fuit, aut paululũ obtruncatũ, vbi ab iis defciuit, perpetuò vfq; ad mortem retinuit. Multis in vita, ac poft mortem, miraculis clarum, Capucinorum Religio fũma fẽper veneratione profecuta eft: quem tametfi (vt vberiùs alibi explicatum fuit) fuum Auctorem non agnofcat; ab eo tamen prima fui ortus initia, Deo duntaxat, ac B. Francifco Patre, ac Inftitutore fe accepiffe gloriatur. Neque id parum illius gloriam auget: quòd cum Deus Opt. Max. diuino huius Reformationis fœtui, ve- CXVI.

Vera Matthæi effigies indicatur.

lut obfte

lut obstetricantem elegerit, atque in manu eius Ordinis instaurationem direxerit: hinc enim, & diuinæ Religionis putatiui Patris, & Nutritij, meritò sibi nomen vendicauit. At neque leuitatis vitio illi tribuendum est. quòd antiqui habitus formam, quam Deo monstrante, prior in Capucinorum Religiône, velut extinctam suscitauerat; postea desereret: cù enim in eo diuinæ Sapientiæ consilium suspiciêdum sit; quo Capucinæ Religionis ortus, ac propagatio longè à communi cæterarum Reformationum ratione disponebatur: prompta Beati Viri obedientia, ad omnem Dei vocationem parata, summis potiùs laudibus efferenda est, quæ nec carni, nec sanguini acquieuit: neque oblato sibi Auctoris, atque Institutoris nomine allici potuit, quominùs eò omnibus pedibus iret: quò eum diuinus è Cælo Spiritus impellebat. *Matthæus Religionis Capucinorum putatiuus pater*

CXVII. Admiranda quidem, ac præter communes Claustralis vitæ leges, huius sancti Viri vita fuit: quæ tamen ita ab omni labis suspicione vacat; vt nulli non modò hominum calumniæ obnoxia esse possit. Verùm tot virtutibus respersa, ac tam ingenti miraculorum copia à Deo probata, ac illustrata fuit, vt meritò illud Ecclesiastici elogium illi occini debeat: *Quasi vas auri solidum, ornatum omni lapide pretioso: quasi oliua pullulans, & cypressus in altitudinem se extollens, in accipiendo ipsum stolam gloriæ, & vestiri eum consummatione virtutis. Circa illum Corona Fratrum; & quasi plantatio Cedri in Monte Libano, sic circa illum steterunt, quasi rami palmæ.* Atque hæc de Matthæo satis dicta sint. *Matthæus à calumnia liberatur.* Eccles. 50.

CXVIII. Cæterùm hoc anno, cùm in Conuentu Bugellæ Agri Vercellensis, in quo Fratres tam arctam, atque austeram paupertatem colebant; vt lignea tabula ad Missas, diuinàque Officia significanda, pro campana vterentur: nix tam alta è Cælo cecidisset; vt via illis ad panis mendicationem prorsus interclusa esset: suauis, ac benigna Dei Prouidentia, quæ suos pauperes alit, his haud deesse potuit: Mulus enim pane, vino, atque aliis esculentis onustus, in ipso Conuentus ostio, nullo præterquàm Deo, aut Angelo ductore, apparuit; quibus Fratrum indigentiæ abundè satisfactum fuit; ac diuina erga Nostros Prouidentia, nouo, tametsi familiari, miraculo commendata. *Diuina Prouidentiæ in Conuentu Bugellæ Miraculum.*

CXIX. Alterum quoque hoc tempore, apud Hidruntinos, charitatis, ac honestatis exemplum enituit. Nam fame valida totam regionem illam occupante, cùm Fr. Marcus à Fellono, in Conuentu nostro Martinæ, Guardiani munere fungeretur; quædam Vrbis Familia, ad eam victus necessitatem, ac egestatem redacta fuerat; vt Mater, cui tres filiæ nubiles erant, suprema egestate compulsa, earum pudicitiam prostituere cogitasset. Quamobrem iis ad Monasterium ductis, Guardianum accersiri curat; eique seorsum filias pro pane prostituendas offert. Ea re Guardianus exterritus, vbi Matrem, ac puellas grauiter ob factum increpauit; toto illo penuriæ tempore; diminuta suis annona, eam Familiam aluit: atque à tanto scelere reuocauit. *Maxima charitatis, & honestatis exemplum.*

ANNVS CHRISTI. 1553. | IVL. III. 4. | CAROL. V. IMP. 35. | REIG. CAPVC. 29.

LVCET Annus Millesimus, quingentesimus quinquagesimus tertius, fœcunda virtutum segete, ac felicioribus præmiorum coronis fertilis: in quo Eusebius Generalis, dum diligentissimi Agricolæ instar fodiendo, purando, suffulciendo, colligando, ac piis aliis laboribus Religionis Vineam excolit, ad vberiores humilitatis, paupertatis, obedientiæ, fraternæ charitatis, ac cæterarum virtutum fructus palmites prouocat. I.

Eusebius Generalis Paupertatis studiosissimus.

Vir erat prudentia, consilio, ac virtute clarus; adeóque Regularis obseruantiæ, ac præsertim sanctæ Paupertatis studiosus, quam altissimum Religionis fundamentum esse non ignorabat: vt nullam prorsus rerum prouisionem, quantumuis tenuissimam, in Monasteriis ferret. Rapas, Cucurbitas, Cicoria, Allia, Cæpas, Pastinacas; atque alia huiusmodi olera, quæ diu seruari possunt, nullo pacto in hyemem, præterquàm ad semen custodiri patiebatur: ea enim Eusebio, ac cæteris priscis illius tempestatis Patribus sententia inerat; vt quacunque rerum prouidentia, Regulæ puritatem violari censerent. Quamobrem in Prouinciarum visitatione; cùm sæpè ad Fratres sermones haberet; vniuersos de puriori Regulæ obseruantia instituere solebat: in quibus cùm Regulam, ac præsertim Paupertatis præceptum, iuxta S. Francisci mentem, ac Pontificum placita explicaret; magnamque in dicendo vim à Domino adeptus esset, quamplurimùm Fratrum animos suis sermonibus illustrabat; ac perfectos vbique Regulæ cultores exhibebat. II.

Simplicitatē summoperè diligit.

Simplicitatem Paupertati cognatam, quæ rerum pretiositati, ac curiositati inimica est, ingenti studio prosequebatur; ita vt vitreas lampades, quæ ante Eucharistiæ Sacramentum, in nostris Ecclesiis pendent, circulis æreis, atque ex aurricalcho fabrefactis fulciri prohibuerit; cùm aut ligneis, aut stramineis carta contectis, Paupertatem, ac simplicitatem magis commendari existimaret: qui vsus etiamnum in plerisque Religionis Prouinciis viget superstes. Porrò, vt Fratres ad Paupertatis studium, ac amorem alliceret, id sæpè dicere solitus erat: Fratres Minores à à Deo Orbi datos esse, vt Christi Paupertatem inter homines referant: propterea in id maximè Fratres eniti debere; vt Christum pauperem imitentur. Plurima sunt (aiebat) in quibus haud Christum imitari valemus: is enim Dæmones eiiciebat, & super aquas ambulabat, & panes multiplicabat, & infirmos verbo curabat, & plurima huiusmodi signa patrabat: ac præterea longa quadraginta dierum ieiunia, absque cibo, & potu celebrauit, turbas pauit, ac pleraque diuina opera molitus fuit; quæ nobis perficere, neque datum, neque præceptum est: at verò paupertatem illius imitari, à rerum prouisione abstinere, superuacanea resecare, commoda abiicere, necessariis tantùm contentos esse, rerumque penuriam pro Christo æquo animo tolerare; Minorū opus est: nobis Dei gratia non tā agere datū, quàm præceptum Huc nos Dei benignitas, huc Religionis excellentia vocat, quæ nos altissimæ Christi paupertatis maximo beneficio cultores, ac æmulatores præstat. Quo fit, vt in eam omni studio ferri, ipsamque cupidissimè amplecti planè æquum sit, ne tantæ vocationis exortes, ac degeneres habeamur. III.

Ipsius de Paupertate Minorica doctrina

Rerum diuinarum contemplationē Fratribus suadet.

Paupertatem verò oratione, ac rerum diuinarum contemplatione, ali, ac perfici docebat. Cùm enim rerum diuinarum sapor; qui ex earum consideratione oritur, IV.

omnem

omnem rerum mundanarum gustum ab animo expellat: hinc perfecta spiritus paupertas nascitur, ac nutritur; cùm mens rerum omnium, quæ sub Cælo sunt, nauseabunda, in summum illud, ac diuinissimum bonum, quod solum sibi sapidum est, omni studio, ac contentione fertur. Quod cùm sibi sufficere dicerit, inde à cæteris omnibus abstinere cupit, quæ animum quoquo modo ab illius contemplatione auocant.

V. Cæterùm cùm piâ Pastoris vitâ omni doctrina meliorē, ac præstātiorē, subditorū disciplinam esse non ignoraret: quæ Fratribus verbo prædicabat, prior ipse opere præstare omni studio conabatur. Tam enim toto sui Generalatus tempore, in seipsum rigidus fuit, vt aspero habitu, vix ad nouem palmorum spatia extenso vteretur; pedester, ac nudis ferè semper pedibus, absque Sandalijs Religionem visitaret; semel tantùm in die refectionem sumeret; tantaque in ea austeritate præcelleret; vt etiamnum ex infirmitate conualescens, cùm ad Conuentum Tiferni Metaurensis, qui S. Angeli in Vado, vulgato nomine nuncupatur, visitaturus appulisset; carnésque in mensa illi appositæ fuissent; iis vesci, ea tantummodò ratione, recusauerit; quòd cæteri eo obsonio carerent: præsertim cùm septimus iam mensis elapsus esset, ex qui ab eo Conuentu carnes penitus exulauerant. Alterū quoque popinæ præfectum corripuit, qui illi oua caseo aspersa, ex itinere aduentanti apposuerat: dicebat enim, oua sola sine caseo; caseum quoque per se; sine ouis ad edulium sufficere. Huic victus austeritati, cùm reliqua quoque illius vitæ forma responderet; qua cæteros ad sui imitationem prouocabat: hinc perfecta Regularis obseruantiæ, ac omnium virtutum disciplina, plurimùm suo tempore in Religione aucta fuit. *Vita austeritate praeclarus.*

VI. Hæc austerioris vitæ exempla, quibus Eusebius suos ad præstantiora virtutum studia prouocabat; omnemque suiipsorum in Deum curam proijcere docebat: quātum Deus grata haberet, cunctis illustriori miraculo testatū esse voluit. Dum enim in Montis Casalis Conuentu aliquando moras trahit, tam copiosa è Cælo nix cecidit: vt viam omnem, atque aditum ad mendicationem intercluderet. Quapropter cùm nec panis, nec vlla alia rerum annona, Fratribus ad refectionem reliqua esset; pius Generalis cunctos in Refectorium conuenire iubet; vbi sermone de Dei Prouidentia instituto, dum in ea omnes sperare, ac fidem collocare monet. En Monasterij tintinnabulum pulsatur: moxque Ianitor ad fores accedens, Iuuenem in ostio aspectu pulcherrimum offendit; qui vbi manticam, pane candido plenam, ac geminas vini lagenas, ad Fratrum refectionem protulit; statim ex oculis euanuit; nullo sui vestigio in niue relicto. Eo quippe miraculo, id Deus confirmare voluit; quod à pio Generali de certa Dei Prouidentia Fratribus suadebatur. *Diuino Miraculo Eusebij doctrina confirmatur.*

VII. Neque absimile in Conuentu S. Angeli, cuius superiùs meminimus, factum accidit. Ibi enim hoc ipso Generali præsente, cùm ob copiosissimam niuem, quæ nocte altiùs Oppidi vias occupauerat, Fratribus mendicandi facultas sublata esset; nihilque omninò aut panis, aut alterius edulij in domo superesset: Generalis cunctos ad Dominum confugere, & ante sacram Eucharistiam orare iubet. Interea quidam alterius Ordinis Concionator, qui eo manè Dei Verbum in Oppido proponebat; cùm inter concionandum, Capucinos indiscretè tum habitationis, tum paupertatis suggillare vellet: En, inquit, qui sancti haberi, atque inter nemora, absque rerum prouisione habitare volunt, nunc Dei Prouidentia vescantur, cùm niue obsessos se vident. Hæc Concionatoris verba, alio sensu, quàm à Concionatore dicebantur, à piis interpretata, plerosque ex populo permouerunt, vt collectis vndique pane, vino, oleribus, leguminibus, ac cæteris cibis, quibus in Quadragesima vesci licet, iumentum iis onustum ad Conuentum transmitterent, ac Fratrum necessitati prouiderent. Quod sanè à Dei Prouidentia profectum esse, qui ipsos quoque aduersarios sui consilij Ministros esse vult, nemo iure in dubium reuocare potest. *Diuina erga Fratres Prouidentia ostēditur.*

Denique tam copiosa apud nos sunt diuinæ huius Prouidentiæ exempla; vt nemini prorsus dubium esse possit, quin huius pij Generalis, ac cæterorum Patrum doctrina, qua rerum prouisio penitus à Monasteriis nostris tollenda decernitur; cælestis planè sit, & diuina; iisque qui ad puriorem Regulæ obseruantiam anhelant, cum primis necessaria. VIII.

Hoc anno, egregius è Brixiano Agro Operarius, ad uostræ Vineæ culturam accedit: nimirum Fr. Matthias Bellintanus Salodiensis; de quo nobis aliàs fusiùs agendum erit. Atque eodem tempore Fr. Bernardinus à Balbano, eximius diuini Verbi apud nos Prædicator; cùm Aletij, in Prouincia Hidruntina Dei Verbum disseminaret: Hæreticorum Sectam, quodam stannario Fabro Auctore, clam in ea Vrbe disseminatam detegit; quam dum publicè pro suggestu argumentis damnat; Stannearius id indignè ferens, insidias illi in itinere struit: vt ad Conuentum redeuntem impiè occidat. Bernardinus igitur, cùm peracta Concione ad Conuentum rediret: En Stannearius ex insidiis erumpens, Bernardinum ferro aggreditur, atque interficere conatur. At Bernardinus nihil periculum veritus, inermis aggredientem diuinitùs stupore perculsum apprehendit, premit, ferrumque de manu eripiens, illum ad vitæ postulationem compellit: qui facto obstupescens, animo ad sua confusus, ac perterritus redit. Quo factum est, vt facili deinde negotio, Sectam nuper exortam extingueret. IX.

F. Bernardinus à Balbano Sectam Hæreticorum detegit, ac insidiatur.

Per id quoque tempus, præclarum B. Virginis patrocinium, erga geminos Capucinos Fratres emicuit. Hi cùm Lauretanam B. Virginis Ædem deuotè coluissent, è Portu Anconitano soluentes, naui in Illiricum vehebantur, cùm subitò fluctibus intumescentibus, atque Euronotis inter se decertantibus, ingens tempestas orta est: quæ cùm vndique Nautis naufragium minaretur; nautas, ac Mercatores compulit, vt ad nauim exonerandam, merces omnes in Mare proiicerent. Interea Fratres in Nauis angulo Deum orantes, cùm in eum spem omnem iactassent, serenos vultus præferebant: quos dum Mercatores, qui mercium iacturam passi fuerant, impauidos & alacres conspiciunt; ira, & odio perciti; quòd in communi angustia, ac damno vultus mœrorem non ostenderent: En, inquiunt, malorum nostrorum Auctores: hi sunt, qui tempestatem excitant, nec quicquam dāna nostra curantes, his potiùs oblectantur; quis eos diutiùs ferat? Tum velut furore insani, ambos Fratres arripiunt, ac supplices manus in Cælum tendentes, in Mare demergunt. Porrò hi vix vndas attigēre, quum B. Virginis illis apparentis opem statim sibi adesse sentiunt: Etenim illius manu sublevati, super fluctus incolumes feruntur: Iis Maris vortices, quæ ampla nauigia absorbere solent, pro Nauigio erant: quo absque molestia ad portum ducerentur. Idcircò vndis superiores, manibusque ad Cælum erectis, simul hymnos, & laudes Deo, & Deiparæ Virgini mellifluè decantabant: donec iterum in Anconæ portum reuecti, atque inde rursum ad Lauretanam Ædem remeantes, Deo, ac B. Virgini ex animo gratias reddunt. Huius Miraculi meminit, Horatius Tursellinus, in sua Historia de sacra Aede Lauretana, X.

Illustre B. Virginis erga geminos Capucinos Miraculum narratur.

Horat. Turfellinus. Hist. Lauret. l. 3. c. 15.

Apud Siculos, hoc tempore, in Vrbe Cephalodiensi, iura suprema necei persoluit Fr. Leo Drepanensis, Sacerdos omni memoria dignus; qui illud sanctitatis nomen non solū apud Fratres, sed etiā apud sæculares homines adeptus est: vt quidā Ordinis deuotus, Balthazar nomine, cognomine Induleius, qui filium hidropisi laborantem, velut mortuū lugebat: cùm funem, qua sanctus hic Vir viuens præcingi solebat, à Fratribus post mortē impetrasset; vix ea laborans præcinctus fuit, cū meliùs confestim se habere cœpit; tum post exiguum tēpus integre à morbo cōualuit. XI.

Fr. Leo Drepanensis sanctitatis opinione celebris

Leonis Cingulum Hydropicum sanat

De hoc Viro id memoriæ traditum est; quòd cùm Guardiani aliquando munere fungeretur: ingenti fame apud Siculos orta, Ianitor Conuentus abundantiora, ac grandiora panis frusta pauperibus erogabat, quā antea soleret: quare veritus ille; ne panis ex abundātiori eleemosina min⁹ Familiæ sufficeret, cōtrahi voluit: & arctiora XII.

pauperibus

pauperibus dari. Vix id Ianitori mandauerat; cùm adolescens vultu decorus ante ianuam stat, qui grandiorem Canistrum, pane plenum, in humeris gerens, Guardianum vocari postulat; qui cùm ad eum venisset: Accipe, inquit, Vir modicæ fidei, hunc panis calathum: Tune tibi Deum defuturum existimasti; cùm Ianitori mandares, vt arctiorem panem pauperibus distribueret? His dictis statim ex illius oculis euanuit. Guardianus verò diuina increpatione correptus; cùm iam culpam agnosceret; nullum lachrymis modum statuebat; donec Prouinciali Vicario ad eum Conuentum accedente, publicè se de ea, velut graui culpa perpetrata, apud eum accusauit, pœnitentiámque sibi ab eo publicè inflictam accepit. Hinc discant, qui vel ad Vrbium, vel ad Ecclesiastica gubernacula sedent, quàm erga pauperes eos munificos esse oportet: cùm ab eis Christus, non solùm negatæ, sed etiam diminutæ pauperibus alimoniæ, rationem seueram sit exacturus. *Ab Angelo ob diminutã pauperibus eleemosynam reprehenditur*

XIII. Postremus hoc anno, in Aquilana Vrbe, ad cælestem coronam euolat, Fr. Matthæus à Leonissa: Vir sanctitate conspicuus, atque inter priscos illos Religionis Patres, qui virturum splendore Reformationis nostræ primordia illustrarunt, clarissimus; cuius propterea Vitam, & gesta omni memoria digna, diligentiùs historia prosequi lubet.

FR. MATTHAEI A LEONISSA VITA ET GESTA, ex veteribus M. S. fidelissimè exprompta.

XIV. MIRABILIS planè Deus in Sanctis suis, quos ab æterno præelegit, ac prædestinauit conformes fieri Imagini filij sui, vt sint initium aliquod creaturæ eius. Hos enim ab vtero segregat, segregatos vocat, vocatos iustificat, iustificatos potioribus gratiæ donis magnificat, magnificatos tandem glorificat, atque æterna corona donat. Distincta hæc diuinæ electionis dona, facilè in Matthæo licet perspicere, quẽ Deus Opt. Max. omniũ bonorum fons, & origo, Leonissæ, quod Aprutiæ, vel (vt alijs placet) Vmbriæ Oppidum est, Neapolitano Regno subiectum, honestis, ac pijs parentibus, patre nimirum Dominico Siluestro, matre Francisca Alfarabia natum, excitat; vt vtriusque parentis pietas in filio coalescens, cum ex vtero, ad ampliora Christianæ iustitiæ, ac pietatis incrementa pararet: atque ita paterni nominis rem, ac virtutem, velut sibi ab incunabulis inditam, retineret: vt materni vitam, ac conditionem sibi aliquando vendicaret; coniunctámque & Dominici, & Francisci in se vno futuram vitæ sanctimoniam præseferret. *MATTHÆI A LEONISSA vita, & gesta enarrãtur.* *Matthæi genus ac stirps indicatur.*

XV. Tot ab ipsa ineunte ætate Matthæus à Deo cælestibus donis præuentus fuit: vt Religiosa pietas, atque erga res sacras deuotio secum nata videretur: quæ cum pueritia crescens, quasi latens in animo pedagogus, eum à puerilibus vitijs, ac iocis abstractum, ad sacra audienda, ad Ecclesias, ad Religiosas Domos prouocabat: atque adeò his puerulus delectabatur; vt vna omnium vox esset, velut futurorum præsagium; eum à Deo ad Religionem, ac sanctitatem parari. Puer Grammaticis studijs initiatus, cùm ingenio præstaret; in his breui supra coætaneos profecit; ita vt vix adolescens humanioribus, ac Philosophicis studijs operam daret. Quo tempore pietate, ac rerum spiritualium amore cum ipso adolescente, frequens ad Confessiones, & sanctissimæ Eucharistiæ perceptionem accedebat. Verbis parcus, moribus maturus, toto corpore compositus, quasi senilem animum gereret, tam grauiter in omnibus se agebat; vt cæteri literariæ palæstræ commilitones, leue aliquid, aut scurrile, ante illum proferre, ac moliri vererentur. Virginitatis honestas tam perfectè in ipsius vultu, verbis, atque actibus elucebat, vt non modò ab obscœnis omnibus quàm maximè abhorreret: verùm si quod interdum condiscipulis turpe verbum elaberetur, eius vultus verecundia, ac rubore; quàm candida illi honestas in animo esset, non obscurè testaretur. Denique tanta in eo morum compositio, ac suauitas conspiciebatur, vt vniuersos ad virtutem alliceret. *A puero futuræ sanctitatis prœludia præfert.* *Ipsius adolescentia virtutes enarrantur, ac præsertim honestas.*

Post Philosophiæ studia, animum ad Medicæ Artis præcepta addiscenda, ea præsertim ratione, lubentiùs appulit: quòd Medicum munus, ad pietatem, & charitatem in pauperes exercendam, ausam ministraret: quo tempore, ne mens in diuinis rebus tepesceret; Galeni, & Hippocratis studia, sacrorum, ac spiritualium Librorum lectione condire solitus erat: sicque fiebat, vt animus diuina sapientia imbutus, ad clariorem humanæ scientiæ notitiam pertingeret, In his cum aliquandiu versatus esset; Doctoris tandem in ea scientia lauream assecutus, eam sibi, in Medica arte, apud suos existimationem comparauit; vt cæteris omnibus, qui ad illud munus aspirabant, antelatus, ad sui Oppidi curationem, publico ære conductus fuerit. At quanquam is in eo munere gnauiter se haberet: ac plurimam apud suos laudem consequeretur: haud tamen animus, iam à Deo ad meliora, ac præstantiora vocatus, quiescebat. Ardebat quippe in ipsius mente, diuinus quidam è Cælo igniculus, quo ad vilia hæc, & infima despicienda; cælestiaque ac superiora sectanda, sursum indesinenter agebatur. Sæcularis vitæ statum nimiis curis implicitum; iisque animum, velut onere, semper ad ima depressum cogitabat; quem cùm graui illo curarum pondere, semel tandem liberum, ac solutum, ad suam originem redire optaret: mundana omnia deserere, ad solitudinem euolare, Deoque soli vacare sibi in animo proponit. Verumtamen vbi ipsius animi propositum vtrique parenti innotuit: quandoquidem in eo ipsi rei familiaris augendæ, ac Familiæ illustrandæ spem omnem collocauerant; humani aliquid passi, illud statim oppugnare, ingentē pecuniā ab eo in studiis insumptā obiicere, ploratus edere, lachrymas fundere, adiurare, obtestari se vtrique mortē, si id præstet, acceleraturū; à proposita tandē deliberatione, omni studio auertere aggrediuntur. Charissimorū Parentum lachrymas, Matthæus, qui vsq; adeò, illis eatenus obediēs fuerat; vt vllā his mœstitiæ causā præbere, piaculum duceret, cùm minimè repellendas censeret; à Religionis proposito, ne illorum animos contristaret, tunc quidem sibi supersedendum sensit: Tertij tamen Ordinis B. P. Francisci habitum, velut melioris Præcursorem assumit, vt in eo Religiosæ vitæ, quam sibi aliquando complexandam præstituerat, quædam velut fundamenta iactaret. XVI.

Medicina studiis vacat.

Ad Religionis statum anhelat.

Medicorum igitur toga, in Tertij Ordinis habitum commutata, à Medici tamen officio, quod ex se honestissimum est, non abstinuit: nec quotidianæ curationi, cui ex publico stipendio tenebatur, eo tempore defuit. Verùm id vestis mutatio honesto muneri contulit, vt cum eo diuiniora, atque ampliora orationum, ac cælestium contemplationum studia coniungeret, honestúmque laborem, honestiori rerum diuinarum exercitatione illustraret. Ab eo namque tempore frequentiùs, ac diutiùs orationi insistere, carnem ieiuniis, ac vigiliis domare, corpus flagellis cædere: ac solitaria ad lachrymas, & ad rerum cælestium meditationem, loca quærere cœpit. Quotidianas curationes tanta in pauperes charitate exercebat: vt cùm ij pharmaca, ac medicamenta sibi præ inopia comparare minimè possent: panem illis benediceret; qui ab iis sumptus, Medicinæ in his operationem, ac morbi curationem sortiebatur. Stephani quoque cuiusdam Ettorei à Leonissa, filium cui frons saxi ictu grauiter sauciata fuerat; haud alio cataplasmate, præterquàm Crucis Signo adhibito, curauit. Post quotidianas curationes ægrotis impensas, in campestrem quandam Ecclesiam, ab Oppido duo circiter passuum millia remotam, secedere solitus erat: vbi binas, ac ternas, in orationibus, horas insumens, corpus verberibus castigabat. Cùm verò erga Dominicam Passionem, maxima animi pietate afficeretur, hoc tempore id primùm agere instituit; vt intempesta nocte, impositam sibi in humeros trabem, quæ Crucem Domini suo pondere referret, per omnes Oppidi Ecclesias raptaret: hoc verò piæ exercitationis opus, quàm Domino grātum fuerit, pluribus deinde Miraculis, quæ inferiùs referenda erunt, planè declaratum fuit. XVII.

Tertij Ordinis B. P. Francisci habitum assumit.

Rei Medicæ studia cum oratione coniungit.

Crucis Signo grauiter sauciatum curat.

Trabem ob Dominicæ Crucis memoriam humeris raptat.

Feruebat in Matthæi animo, atque in maiores in dies flammas excrescebat, æternorum amor: quo factum est, vt cùm mundanos compedes, quibus hactenus, adhuc altero pede, in sæculo detinebatur, iam ferre non posset: exacto suscepti muneris tempore, quo se Oppidi sui curationi obstrinxerat, studiorúmque sumptibus vtcumque domui instauratis; Mundo, ac Parentibus valedicere decreuerit. Quapropter paterna domo relicta, Romam proficiscitur, vbi vitam sibi inter Capucinos eligens, à Bernardino Astensi, tunc Romanæ Prouinciæ Prouinciali Vicario, anno 1539. ad Religionis sinum recipitur. *Inter Capucinos adscribitur.*

XVIII. Post Religionis ingressum, cùm se nouus Christi Miles, Mundi exuuiis depositis, vero S. Francisci habitu contectum, atque in ipsius Familiam cooptatum cerneret: tam animo exultare cœpit, vt iuges, per aliquot menses, præ gaudio lachrymas funderet. Ordinis probationes, quæ asperrimæ esse solent, cuiusmodi sunt victus penuria, ieiunia, vigiliæ, quotidiani labores, carnis flagella, corporis & animi mortificationes, pedum nuditas, frigoris rigor, habitus asperitas: demùm quę in Religione aspera, quæ dura, quæ sensui amara passim se se offerunt; ardentissimo Matthæi animo, tum parua ac leuia esse videbantur: vt nec quicquam graue esse putaret, quod diuinus Amor, ac charitatis incendium, illi leue non efficeret. Quanquam verò, hoc tempore, in præstantioribus animi bonis adipiscendis, quæ in veris, ac solidis virtutibus sita sunt, omni studio incumberet: neque vllus eo humilior, nemo abiectior, nullus ad vilia omnia obsequia peragenda propensior, nullus denique ad omnium virtutum studia ardentior, conspiceretur. Duo tamen sunt, quæ in nouo tyrone admiratione potissimùm digna erant. Primum, quòd cùm ætate prouectior ad Religionem accessisset, (iam enim vigesimùm octauum annum attigerat) Virque esset omnibus liberalibus disciplinis eruditus; grauis, ac multarum rerum vsu exercitatissimus: ea tamen animum simplicitate imbuit: vt omnem prorsus humanæ sapientiæ sensum, omnémque propriæ mentis sententiam, quæ ab iis haud facilè diuelli potest, qui ex literarum studiis rerum intelligentiam sunt assecuti, exuisse videretur. Mortuum se super terram existimabat nouellus tyro: atque vt cælestem vitam adipisceretur, haud alio, quàm obedientiæ, ac humilitatis spiritu sibi viuendum præstituerat. Quo sanè fiebat, vt tam cæca in omnibus, quæ sibi imperabantur, obedientia duceretur; vt iumenti instar, non quid iussum, sed quomodo iussis parendum esset, apud se perpenderet. Alterum est, quòd eam animi simplicitatem, humilitatem, modestiam, obedientiam, verecundiam, ac cæteras Nouitiatus virtutes, ac instituta, quæ semel in Nouitiatus anno, simul cum Religionis habitu induit, tam auidè deinceps amplexatus fuit, ac mordicus retinuit; vt ea toto vitæ suæ curriculo, nunquam ab animo deposuerit. Quo fit, vt etsi aliis præesset, eandem tamen disciplinæ formam in animi demissione, in motuum compositione, in silentio, in oculorum mortificatione, in loquendo, in agendo, Guardianus seruaret, quàm Nouitius sibi comparauerat.

Mirus in eo animi feruor ad dura subeunda

Humanam Sapientiam exuit.

Cæca in omnibus Obedientia ducitur.

Nouitiatus disciplinam integram vsque ad obitum seruat.

XIX. Exacto verò Probationis anno, cùm generosus Christi Miles se in palæstra versari, sibique cum veternosis hostibus fortiter decertãdum esse intelligeret: primùm aduersùs carnem, quæ spiritui inimica est, bellum est adorsus; quam frigore, ac nuditate, vnico tantùm habitu, inter ipsos gelidissimi hyemis rigores, contentus, persequi cœpit. Verùm cùm rudioris habitus asperitas, haud illi ad austeritatem sufficeret; asperum sub eo ciliciũ, ad genua vsque defluens, gerebat; ac prætereà sub cilicio, catena, quæ corpus in spiritus seruitutem redigeret, lumbos præcingebat. Nunquam sandaliis vsus, nudis pedibus, quacunque anni tempestate, niuem, glaciémque premens: Tanta interea carnem abstinentia extenuabat; vt quotidiana non modò ieiunia coleret, quibus sæpissimè nihil præterquàm panis, & aqua cibum ministrabat: sed ipsam quoque corporis refectionem aliquando ita contraheret, vt bis tantùm, vel ter in hebdomada ad victum necessaria sumeret. Semel verò cùm Epiphaniæ quadragesimam celebraret, austerioris ieiunij cupiditate incensus, S.P

Summam vitæ austeritatem colit.

Admirabili abstinentia vitet.

Francisci exemplo, diu ab omni cibo abstinere voluit: cùm autem vsque ad decimum septimum diem, absque vlla corporis, præterquàm sanctissimæ Eucharistiæ, quam quotidie deuotissimè offerebat, refectione peruenisset: hic sistere voluit: ne cum Beato Patre de ieiunio contendere velle videretur: sed consueta panis, & aquæ refectione vsus fuit. His prolixæ noctis vigiliæ accedebant, quas post Matutinas Horas potissimùm obseruans, cùm in oratione, ac rerum diuinarum contemplatione insumeret, breuem tantùm humi, aut super tabulas iacens, corpori somnum indulgebat. Hæc in Matthæo, eò maiori admiratione digna erant, quòd cùm corpore gracilis, ac natura delicatus esset, minùs tot austeritatibus aptus videretur. At qui hominum naturam condidit; is militi suo robur, ac vires corporis augebat; quibus, ad multorum exemplum, strenuè aduersùs carnem dimicaret.

Assiduum illius in Oratione studium

At neque hanc austerioris vitæ disciplinam, in sæcularium domibus, si quando iter faciens, ad eos diuerteret, remittebat: semper enim lautioribus cibis prætermissis, vilioribus tantùm vescebatur; vel eos cautè cinerum, & aquæ commixtione insipida reddebat. Nunquam in lecto, sed vel humi, lapide sibi capiti supposito, vel super tabulas iacere consueuerat: consuetásque noctis vigilias seruans, ac Flagellationes exercens, diuinam sibi inter noctis tenebras è Cælo lucem comparabat. Sed quoniam ægrum, ac imbecille corpus, feruentioris animi vias, æqua virtute percurrere, ac illius vestigia sequi minimè valebat: inde accidit, vt sæpè in languores incideret: quo tempore, etsi vitæ austeritatem nonnihil temitteret, ac inducias cum hoste pacisceretur; vbi tamen conualuerat, bellum rursus aduersùs carnem instaurare, duriúsque in ipsam agere solebat. Verùm cùm his corporis incommodis frequenter affligeretur; tandem & sandalia ferre, ac pallium cum habitu gestare, aliquando compellitur. Rigida tamen, quæ semel exorsus fuerat, ieiunia, ad mortem vsque integra sibi esse voluit. XX.

Cibos cineris & aqua immixtione insipidos reddit.

In oratione, ac præsertim in Dominicæ Passionis contemplatione, potiores animi sui delectationes collocasse videbatur. Hinc spirituale illud exercitium, quod in Dominicæ Crucis memoriam, adhuc sæcularis inchoauerat; etiam post susceptam Religionem pari studio prosecutus est. Sæpè enim, cùm id temporis, ac loci opportunitas ferret; in profundo ipso noctis silentio surgens, post longam corporis flagellationem, trabem sibi humeris imponebat; nudísque pedibus ad Ecclesias pergens, Christum Dominum Crucem ad Caluarium deferentem meditabatur, atque interdum lachrymosis gemitibus, sacram Domini Passionem, iuxta Matthæi Euangelium recitans deplorabat: quo tempore haud raró accidit, vt cælestia quædam lumina, à nonnullis conspicerentur, quæ ipsum euntem ac redeuntem comitabantur. Hæc lumina primùm Leonissæ, à quadam pia fœmina visa fuêre; dum Matthæus adhuc Tertiarius, pium hoc opus, intempesta aliquando nocte præstaret. Cùm verò inter Capucinos hoc ipsum nocte quadam prosequeretur; Sacerdos quidam, Manfredus nomine, ex Augustinianorum Familia; Vir pietate eximius, qui Matthæum nonnunquam pio operi insudantem obseruauerat, se illi comitem adiungit: quo tempore contigit; vt Vir quidam, cui iumenta è stabulo aufugerant, in eos incideret. Cui Matthæus, antequam ab eo de iumentis interrogaretur: Amice, inquit, ne iumenta hac via quæras: Illac perge, ac reperies. Stupet ille, cùm Matthæum sui itineris causam, necdum illi manifestatam, sibi aperiri audit. At eò magis deinde obstupuit, quòd ab eo diuulsus, cùm post terga spectaret, pleraque lumina, (cùm nullum antea vidisset) vnà cum Matthæo incedere conspicit. Denique vix ille alia, quæ sibi à Matthæo demonstrata fuerat, via progredi cœpit; cùm iumenta, quæ amissa lugebat, sibi statim obuia habet. XXI.

Pium trabis exercitium prosequitur.

Dum trabem portat, lumina cum eo incedere cernuntur.

Occultas hominis cogitationes penetrat.

Interdum quoque Dei Seruus, graui illo pondere onustus; quò acerbiùs diuinæ Flagellationis dolores in seipso experiretur, & maiori pietate opus i lud XXII.

exantlaret;seipsum ad sanguinem vsque flagellis cædere consueuerat. Quo fit, vt sæpè nix,qua humus eo in itinere tegebatur, sanguineis stillis circumquaque rube-ret. Cæterùm hic luminum splendor, varium intuentibus aspectum præferebat. Etenim à nonnullis,velut accensa fax, ab aliis syderis instar videbatur:quandoque etiam plura,interdum pauciora;quædam præcedentia,alia subsequẽtia lumina cer-nebantur;quæ cùm Virum Dei euntem,ac redeuntem donec trabem deponeret, prosequerentur; hoc sanè Religionis opus Deo gratissimum esse,non obscurè con-testabantur: quippe qui è Cælo Angelos, illi in eo vitæ curriculo,comites adiunge-ret. Ex hac Dominicæ Passionis memoria, summam Vir Dei, erga Sacro-sanctam incruenti Sacrificij oblationem,animo Religionem hauserat, qua ficbat; vt nun-quam,nisi post proiixæ orationis spatium,ad eam accederet: témque Sacram tam ardenter perageret, vt nonnunquam ex ardentissimo diuinæ charitatis incendio extra sensus ageretur,quod illi aliquando Narniæ accidit, dum in Cathedrali Ec-clesia semel Sacrificium offerret;vbi toto populo spectante,in extasim raptus,in ea per dimidiæ horæ spatium,sensibus excessit.

Pia illa Trabis raptatio quàm Deo grata

Dum sacrum Missæ Mysterium peragit in excessum rapitur.

XXIII. Ardentissimus animarum zelus,& Christi charitas,quę Apostoli animum vrge-bat,Apostolica Viri Dei ita viscera depascebatur; vt cùm primùm illi à Patribus prædicationis munus creditum fuit; nulli labori parceret, nullique temporis op-portunitati deesset; qua non se totum in aliorum salutem indiscriminatim effun-deret. Cùm etiim Sapientibus,& insipientibus se debitorem agnosceret:non Vrbes tantùm,aut celebriores suggestus,vel nobilium Auditoria,vana ambitione capta-bat:sed humiliora sibi potiùs Oppida eligens, Vicos, & Castella prædicando per-currebat:neque vllius,tametsi infimi hominis,salutem sibi aspernandam putabat; sed Christum pro omnium salute mortuum ante oculos gerens, pro omnibus tam auidè seipsum impendebat; vt quos verbo ad Deum pertrahere non poterat,ora-tione,ac fusis ad Deum lachrymis lucrifaceret.

Dei Verbum cunctis indifferenter prædicat.

XXIV. Semel accidit, vt Capucinorum Conuentu iam Leonissæ ædificato: Virgilius quidam eiusdem Oppidi incola adolescẽs,a Germanis Fratribus, inter quos is mi-nimus natu erat, in Montem Massium, Oppido contiguum mitteretur, vt inde equum, qui in eo pascebatur, domum reduceret. Iam dies ad vesperum declina-bat;Soléque ad occasum ruente,dum Virgilius ad Montem pergit,noctis tenebris intercipitur:quibus ille pertæsus, in horrẽndas blasphemias cœpit erũpere: atque, eodem tempore Cælum nubibus obductũ, tot tonitruis horribiliter mugire,gran-dinem fulminare, ac ventorum flatibus personare cœpit; vt Mons radicitùs euel-lendus esse videretur. His tamen Virgilius, haud melior factus,cùm equo inuento domum rediret;Matthæum extra Oppidum sibi occurrẽtem offendit:qui protinus ad eum inquit: Quid sceleris patrasti, Virgili? En huc tui causa venio:Satanam enim ob blasphemas voces,quas in Deum tam impiè iactasti,magnoperè in te con-citatum vidi; qui suas in te vires exercere parauerat,nisi te Dei clementia suorum precibus adiuuisset.Caue,fili,ne iterũ te Dei ira intercipiat.Culpam pœnitẽtia ex-pia, à blasphemiis abstine,mores corrige,vitámque compone:lento enim pede pro-cedit diuina vindicta,sed tarditatem supplicij grauitate compensat. Expauit peri-culo Iuuenis, diuináque gratia adiutus, vitam,moréfque correxit.

Blasphemantem a Dæmonum furore suis precibus liberat.

XXV. In Dei Verbo disseminando, Christi Seruus,tanto charitatis æstu ferebatur: vt cùm iuxta Apostoli consilium,peccatores argueret, obsecraret, increparet acerri-mè;vberes semper ex prædicatione fructus referret;neque vnquam absque anima-rum lucro ab ea recederet. Porrò inter alia spiritus dona,quæ Altissimus Seruo suó contulerat,illud potissimùm erat:quòd ad animos conciliandos, pacémque inter inimicos componendam, è Cælo datus videbatur. Affluebat Viro Dei mira quæ-dam,tum in dicendo, tum in agendo suauitas; qua cùm se omnium moribus, ac ingeniis aptaret; omnium quoque animos ad se alliciebat. Vis etiam ipsius verbis ea à Deo insita erat; vt ipsos quoque feros, ac rebelles animos ad se compelleret,

Lites componit,& pacem inter inimicos conciliat.

ac rationi

ac rationi subderet: eo fiebat; vt vndique ad lites, & controuersias inter ciues componendas, ab Vrbibus postularetur. Cùm verò lis aliqua illi pertractanda, aut odia extinguenda essent, id ei legitimum, ac perpetuum erat: vt præcedenti nocte, piam illam Dominicæ Passionis memoriam trabe in humeros sublata, celebraret: quam etiam sibi adhibere solebat, quoties arduum aliquod conuersionis animarum opus aggressurus esset; aut quidpiam à Deo impetrare cuperet: maximum enim inde sibi è Cęlo præsidium accedere, haud semel expertus fuerat. Cùm ad Vertij Oppidum, quod haud longè Leonissa distat, aliquando prædicaturus accessisset: à quodam Petro Manno, sibi familiari, hospitio excipitur; qui cùm Matthæi austeritatem non ignoraret; ab eo quærit, quidnam in cœna, quod illi gratum esset, sibi parari vellet: protinus ille. Mel frugum, seu Panicum (inquit) quod vile est frugis genus; ad cœnam para. Parato itaque pulmento ex Panico, atque illi apposito; antequam is pulmentum attingeret, cineribus respergit; ac tum ex eo nõnihil gustare cœpit: Quod cùm Petri vxor ægrè ferret, ad Matthæum conuersa: Quid est, Matthæe, (inquit) quòd cinerem cum Panico commisces? Num vt meliùs tibi sapiat? Id profectò, respondit Matthæus: magis enim animi palato cinis sapidus est, quàm Panicum sensui: ideircò ne sensus animi gustum intercipiat, cinis pulmento commiscendus fuit. Breuique cœna peracta, ad paratum sibi cubiculum se recipit: ex quo paulò post, velut occultò erumpens, ad campestrem Ecclesiam B. Mariæ dicatam, quæ mille passus ab Oppido distat, consueta trabe onustus pergit. Petrus verò, qui Matthæi acta explorare statuerat: vbi eum domo exiisse comperit; è longinquo insequitur. Porrò Matthæus trabe, quam in via offenderat, humeris imposita, ad Campestrem illam B. Mariæ Aedem fune sibi ad collum alligata, pergit: cumque euntem, ac redeuntem Petrus eminùs sequeretur; claris semper luminibus septum procul aspicit: ipsumque tandiu eo luminum splendore stiparum cernit, donec is trabe, ante Ecclesiam S. Angeli, illius Oppidi Parochialem, deposita; funéque è collo soluta domum rediret: quo tempore luminum quoque fulgor abscessit.

Arduum aliquid aggressurus piam trabis opus exercet.

Pulmentum cinere conspergit.

Lumina Matthæum trabem ferentem sequuntur.

Hoc planè modo, dum Leonissæ Mulier quædam laterum dolore, siue pleuritide correpta, grauiter ægrotat: Matthæus intempesta nocte, graui illo trabis pondere onustus, ad S. Trinitatis Ecclesiam, quæ longiùs ab Oppido distat, consuetis luminibus circumseptus peregrinabatur: quod cùm ægrotanti renunciatum fuisset; redeuntem per familiares accersit; atque vt pro ea ad Deum preces fundat, obnixè rogat. Is verò cùm ęgram verbis cõsolatus esset; Signo Crucis lateri adhibito, statim morbum fugat, laborantémque pristinæ incolumitati restituit. Eo quippe testimonio Deus cunctis manifestum esse voluit, quã pio hoc religionis officio coleretur. XXVI.

Signo Crucis Pleuritide laborantem sanat.

Leonissæ Conuentum, Matthæus post Generale Capitulum, quod Neapoli anno 1549. celebratum fuit, facultate à Bernardino Astensi impetrata, extruxit: vbi cùm inter ipsa Conuentus exordia, solus ipse cum duobus tantùm Fratribus ædificatio- XXVII.
ni incumberet: contigit, vt tam multa nix e Cælo aliquando descenderet, vt Oppidum, nulla via, ad ea quæ vitæ necessaria sunt, quærenda, adire possent. Porrò id ea tempestate Fratribus commune, ac legitimum erat, vt nihil in sequentem diem sibi ad victum, annonæ seruarent. Niue igitur obsessi, cùm nec quòd manducarent, nec vnde alimenta sibi quærere possent, haberent: Matthæus socios ad Deum confugere, & de illius Prouidentia benè sperare iubet. Totũ iam matutinũ tẽpus ab iis in oratione, ac diuinis rebus insumptum fuerat: iamque instabat meridies; cum Familiæ Fratres, Dei opẽ impensiùs flagitant, ac præstolantur. Aliis quidẽ videbatur, Deum minimè tentandũ esse: sed omnia priùs exantlanda, quibus via ad Oppidum aperiri posset. Suadet Matthæus omnes æquo animo esse, nec Deũ illis sua Prouidentia defuturũ spondet. Dum hæc inter se pertractant; fores Conuẽtus pulsantur: stupẽt omnes; ad ostiũ accurritur: nullúsque præ foribus reperitur, nullius vestigia in niue cernuntur; quatuor tantũmodò panes, cum olla ęnea pulmẽto plena, in ipso ostij limine apparẽt; quæ illis ad victũ sufficerent. Hæc Fratres, actis Deo ex animo

Diuino Miraculo, panis, & pulmentum fratribus ministrantur.

gratii

gratiis sumentes; maiorem deinceps de Dei Prouidentia spem animo conciplunt. Posthæc aliud quoque Monasterium, in Aquilana Vrbe, in qua tandem diem extremum clausit, antè obitum auspicatur: quod tamen morte sublatus, ad perfectum vsque perducere non potuit.

XXVIII. Interea germanus illi frater, in Min. Conuentualium Ordine, Concionator erat, Ioannes nomine: quem sæpè ad Regulæ obseruantiam; ac præsertim paupertatem, Deo iuratam, acrioribus verborum stimulis prouocabat. Ridebat ille, ac fratris monita aspernabatur. Contigit verò, vt aliquando Matthæus ad illius cubiculum accedens, illud peristromate ornatum; lectum sub conopæo magnificè stratum; Abacum, vasis, è Balearibus allatis, instructum conspiceret. Qua ex re grauiter commotus, ac Dei zelo correptus, ad fratrē inquit. Quænā isthæc sunt, frater, humili, ac paupere S. Frācisci filio planè indigna? Vbinā Deo data fides? Vbi Regulæ obseruantia? Vbi paupertatis zelus? Nihil ne te conscientiæ languores premunt; neque diuinæ vindictæ terrores exagitant? Non hæc te sceleris, ac violatæ fidei arguunt; atq; ante Dei Tribunal reum condemnandum constituūt? Quid Minori Fratri cum tanta supellectilis pompa? Hæc vbi protulit; baculo, quem manibus gerebat, vasa illa omnia confregit, peristromata manibus discerpsit, conopæumque vi e lecto diuellens: Noli (inquit) Frater, noli hostes, qui te in Dei Iudicio trucidabunt, tecum in cubiculo fouere. His damnis, ac verbis frater, nec minimùm commotus, his tantùm profecit; vt animo in meliùs mutato, post vnius, vel alterius mensis tempus, ad Capucinos transuolauerit. Is namque in huius beati Viri animo Regularis obseruantiæ zelus æstuabat, vt eām eam vel leuiter violati animaduerteret, nullis verbis, ac correptionibus parceret.

Germanum fratrem increpat, & ad meliorem frugem prouocat.

Germanus illius Frater ad Capucinos migrat.

XXIX. Præclaram, absolutamq; hanc Serui sui sanctitatem, cùm Deus Orbi manifestam esse vellet: non modò illum Prophetiæ dono, quo copiosissimè exornatum esse voluit: verùm & maximis, ac clarissimis signis illustrauit: ex quibus tametsi quamplurima temporum iniuria perierint: quæ tamen integra ad nos vsque perlata sunt; eùm certo testimonio probata fuerint, maximè ad diuini Nominis gloriam: augendam, atque huius Viri sanctimoniam declarandam conferunt. In his igitur, præter ea, quæ passim hactenus commemorauimus, primum enumeratur: Quòd cùm Leonissæ, inter Masirociorom, & Menineangelorum familias, quæ illius Oppidi potentiores erant, odia ac simultates grassarentur: sæpè fiebat, vt vtrinque cædes patrarentur: Accidit verò, vt cùm mutuis aliquando factionibus ad arma concurrentibus, tumultu exorto, maxima in Oppido rerum omnium perturbatio esset: tenetæ cuidam puellæ, quæ Curtia vocabatur, ob armorum terrorem, qui illius animum inuaserat, os repentè ita distortum, atque à proprio situ mutatum fuerit; vt magis ad occiput, quàm ad frontem vergeret: id cùm Antonia, puellæ mater, grauissimè deploraret: tandem Matthæi, cuius sanctitas cunctis iam perspecta erat, opem sibi implorandam statuit. Quapropter eum domum accersitum summis precibus rogat, vt puellæ, quā monstro similem lugebat, suis à Deo precibus auxilium poscat. At Matthæus tenetam puellam inter vlnas accipiens, eidemq; super genua blandiens: quis est (aiebat) puellula mea, qui os tibi tam malè contorsit? non est hic oris locus: cumque interea manu ipsius os attingeret, atq; ad proprium locum compelleret: protinus os ad pristinam sedem rediit; Matthæus verò matri: En, inquit, filiā modò habes ex hac oris deformitate liberam. At heu peiora sunt, quæ illius ori aliquando imminent mala. Res tunc omnibus obscura fuit, at post aliquot annos; cùm puella ad nubilem ætatem excreuisset: forte accidit; vt rixa inter partes iterum excitata, qui hostem bombardæ ictu oppetere cupiebat: iuuenculam, ante fores domus sedentem pro hoste transfixerit: osque illius glande transuerberauerit, quo ex vulnere interempta, verum Matthæi de ea vaticinium esse comprobauit.

Os puellæ distortum manu contactu restituit.

Futurum puellæ infortunium prædicit.

XXX. Eodem porrò tempore huic Soror erat, nomine Nansidonia: quæ cùm prægnans in lecto iaceret; partusque periculum extimescens, obnixè se Matthæi precibus

commenda

Mulieri partum cum salute prænunciat.

commendaret. Mox illi Matthæus. Ne verearis, inquit, Mulier, salua masculum paries, Matthæique nomen illi imponito. Quid plura? vix pauci elabuntur dies, cùm Mulier puerum incolumis enititur, ac iuxta Matthæi placitum, Matthæum appellat.

Posthæc, in eodem Leonissæ Oppido, Mulier quædam, Caratenuta nomine, quæ Matthæo familiaris erat, partus doloribus angebatur: quum Matthæus illius domum ingressus, audito prægnantis periculo, seorsim cum socio secedens, pro ea ad Deum preces fundit. Interea, eo orante, Mulier masculum parit, nunciusque ad Matthæum festinus properat, læta de partu renunciaturus: cui Matthæus: Sile, inquit, quid factum sit, non ignoro. At vniuersos admone: ne quis fœtum contingat, aut pannis inuoluat; donec ad puerum accessero. Iussis mox obtemperatum. Interea Matthæus, necdum ab oratione surgens, pro puero Dominum rogat. Oratione tandem peracta, ad puerum veniens, illum ex humo, in quo etiamnum iacebat, attollit; atque in fronte signans. Benè, inquit, tibi fuit, ô Infans, quòd Diuum Augustinum, in Cælo, apud Deum patronum habuisti: rursusque Cruce consignatum, Augustinum appellari voluit. At verò cùm posthæc Mater ab eo quæreret: Cur tamdiu humi infantem iacere voluerit? Ne id (inquit ille) Mulier curiosiùs inquiras. Puero id prorsus necessarium fuit, ne quid illi grauius contingeret. Etenim, Deo reuelante; didicerat; Puero in posterum patibulum parari; idcircò illum Vir Dei, nec pannis inuolui, neque ex humo tolli; sed nudum in solo tandiu iacere voluit; quoad Deus clementissimus, & Infantis pœna, & serui sui Oratione erga illum miseratione commotus, suspendium reuocaret: ac benignioribus oculis fœtum aspiciens, inter domus suæ familiares aliquando collocandum decerneret. Huius autem rei illud argumentum fuit; quòd infans, cum ad iuuenilem ætatem peruenisset; mundanis voluptatibus contemptis, Religiosæ vitæ institutum amplexatus, inter Capucinos, non sine virtutum laude, diem extremum obiit. XXXI.

Prænisum puero patibulum sua oratione auertit.

At neque illud prætereundum est, quod Mulieri cuidam pauperculæ, graui morbo laboranti, in eodem Leonissæ Oppido contigit: cui cùm pharmacum à Medico constitutum, Pharmacopola ob id maximè dare recusaret; quòd ea, ob inopiam, pretium soluere non posset; id Matthæo renunciatum fuit, qui mox præcisam à pane crustulam, in lampadis, quæ ante Altare B. Virginis ardebat, oleo intinctam, ad ægrotantem mittit: quæ ab ea degustata, talem medicam vim sortita fuit; vt exiguo temporis spatio, à morbo perfectè conualuerit. XXXII.

Panis crustula in B. Virginis lampade intincta, Aegrotantem sanat.

Interea Aquilæ, quæ Aprutij Vrbs est, Capucinorum Conuentus extruebatur: cui cùm Matthæus præsideret, cum duobus, vel tribus sociis, apud Monachos Cælestinos, in Cœnobio Collis Magij hospitabatur: quo tempore Antonellus Colenifcensis, qui Prouincialis, ac Prioris in eo Cœnobio munere fungebatur; in tam grauem paralysim incidit; vt os illi monstruosè contortum esset. Plurima ad illius curationem pharmaca; quamplurima varij generis remedia à Physicis adhibita fuerant nihil denique prætermissum, quo os illi ad priorem formam, ac statum rediret: at frustra omnia tentata. Porrò is Matthæo charissimus erat, quem cùm semel in lecto iacentem inuiseret: his verbis affatus est. Num, Pater mi, remedium vllum ad tui morbi curationem superest? Nullum planè reor, ait, Languens; vniuersa enim probata sunt. Cui Matthæus: Atqui efficacius (inquit) necdum tentatum est: à quo tuæ curationis exordium auspicandum fuit. Ecquodnam illud est? ait Aegrotans. Nostin' (inquit Matthæus) tantæ virtutis sacrum Crucis Signaculum esse, vt non solùm corporis, sed etiam animi languores pellat? Cui mox Auronellus. Noui profectò, Pater mi; nec quantæ illud virtutis sit ignoro: cùm eo Apostoli tot signa patrarent: atque illo consignati, mortui ipsi e sepulchro resurgerent. Quare, vt sacro me hoc Signo honestes, te Pater supplex oro, atque obtestor. At Matthæus. Bono (inquit) animo esto: Te poscentibus diuina XXXIII

semper

ſemper benignitas adeſt: Cúmque in genua procumbens, Deum aliquantiſper oraſſet; mox ſurgens, manu Crucis ſignum ſuper ægroto protendens, illicò os in priſtinum locum reſtituit, atque integra hominem ſalute donauit.

Crucis ſigno Cœleſtinum Prouincialē à morbo curat.

XXXIV. Hoc ipſo tempore contigit, vt per Antredochi Oppidum iret faciens, ad piam quandā Mulierem, Claram nomine, hoſpitij cauſa diuerteret: quæ cùm vinum, quo Hoſpitem exciperet, præ inopia nō haberet; clam ad Tabernam vinariā mittere decreuerat, vt inde ſibi vinum compararet. At Matthæus factum anteuertens, Mulieri ait: Quid ab exteris vinum quærere paras; cùm illud domi copioſum habeas? An non ſi ad Dolium miſeris, illud tibi vinum miniſtrabit? Cui illa: Certè Pater, Fruſtra ad Dolium prouocas: illud enim iam pridē exhauſtum eſt; neq; à multis diebus vinum reddit. Nihil vereare, (ſubdit Matthæus) ſemel adhuc tantùm ad Dolium mitte. Cùmq; ea Patris dicto obtēperans, feſtina ad Dolium eucurriſſet: illud vino plenum offendit. Atque vt huius ſancti Viri virtus, qua apud Deum valebat, clariùs innoteſceret: tanta ex eo Dolio deinceps vini copia effluxit; vt nō modò per diuturnum tēporis ſpatiū, toti domus Familię ſufficeret: ſed cùm illud, ex Matthæi præcepto, abundè pauperibus, atque ægrotis erogaret; vix tādem exhauſtus fuerit.

Vinum Mulieri ſua Oratione impetrat, ac multiplicat.

XXXV. Per id quoq; tempus, in Agro Leoniſſenſi, Ruſticus quidā, Calabricius cognomine, ægrotās, graui cibi inappetētia laborabat: quem cùm Matthæus familiariter inuiſeret: ab eo tandem quærit. Num quicquam, quo illius guſtus excitari poſſet, ei in mentē veniat. At ille, Vini (inquit) nonnulla cupiditate teneor: ſed cùm vino ob inopiā careret: Afferte, inquit Matthæus, mihi aquæ poculū: quod quum primùm ſigno Crucis benedixit, infirmo obtulit: qui vbi aquā diuina virtute in vinum cōmutatam guſtauit; mox ab infirmitate conualuit. Huius generis quinq; alia tum Leoniſſæ, tū Aquilæ, tum Antredochi miracula ab eo patrata narrantur; quibus admirabilis huius Viri ſanctimonia magis in dies apud homines illuſtrabatur. Veruntamen alia, quæ ſubſecuta ſunt, illuſtriorē proculdubio reddidēre. Nam vti publica Tabellionis Fide teſtatū conſtat: dum is in Aquilana Vrbe Conuentus ædificationi præſideret, contigit; vt Rinaldi cuiuſdā, Iuris vtriuſq; Doctoris filius, qui illi vnicus erat, diem tandem vitæ nouiſſimum clauderet: cuius obitu cùm Pater, velut præ dolore inſaniens, ferè in deſperationē rueret: Matthæus, dum mortuus adhuc in lecto iaceret, vt Patris dolorem leniat, à propinquis vocatur: qui illius caſum miſeratus; vbi cunctos è cubiculo egredi compulit: poſitis genibus pro defuncto diutiùs orat: tandem ab oratione ſurgens, eùm defunctū Crucis ſigno conſignaſſet, eundē ad vitā reuocat; factúmq; ita euulgatū fuit; vt nō modò Patrē, ſed & Vrbē totā teſtem habuerit.

Aquam in vinum conuertit.

Mortuū Doctoris filium ad vitam reuocat.

XXXVI. Huic aliud quoque ſimile accedit, quod in eadem Vrbe contigit: Cùm enim cuiuſdam mulieris viduæ filius, qui matris canitiem ſuis laboribus ſubleuabat, morte ſublatus fuiſſet: flebat irremediabilibus lachrymis Mater, mœſtitia, ac dolore penè obruta: ad quam cùm Matthæus conſolator acceſſiſſet; illa ſancti Viri pedibus obuoluta, ſummis eum precibus, ac lachrymis rogat; vt mortuo filio vitam reddat: Cui Vir Dei: Quid me, inquit, vilem peccatorem pro defuncti vita interpellas? Non hæc à me, ſed à Deo miracula quærenda ſunt. Illa contrà magis ſe ſe in lachrymas effundere, & exclamare, Vir Dei, filium mihi tuis precibus redde: id potes, ſi vis: ne miſeram ſpernas. Nam & viduam lachrymantem Dominus non repulit, cuius filium è ſepulchro reuocauit. Stetit Matthæus, & viduæ vices miſeratus, ad defunctum pergit; genua ante Dominum flectit, in oratione aliquandiu perſeuerat: tum ad mortuum accedens, ſigno Crucis benedictum, ruſus ad lucem reuocat; atque inde feſtinatò abſcedit. Defunctus verò rediuiuus ſurgens, cùm ſupplices palmas ad Cælum tetendiſſet; Matri inquit, Deo gratias agamus, dilecta parens, qui per huius ſancti Serui ſui merita mihi vitam reddidit; teſque vbique per Vrbem diffamata fuit.

Mulieris viduæ filium ſigno Crucis à mortuis ſuſcitat.

XXXVII. Tertium quoq; in eadem Vrbe anno 1541. mortuū ad viuos reuocat. Res verò ita accidiſſe fertur. Paulus quidā Aquilæ erat, Vir pius, & Cōgregationis Capucinorū

cum primis deuotus: qui cùm vnicum filium cariſſimum haberet, is aliquando in morbum incidit: Pater verò de filij incolumitate ſollicitus, poſt diligentiſſimã Phyſicorũ curam, quam nec minimum ægrotanti prodeſſe cernebat, cùm morbũ ingraueſcere animaduerteret, aſſiduas à Fratribus orationes fieri depoſcebat: ac neq; pio officio Fratres deerant, Viri rũ pietate, tũ calamitate moti. Deus verò cùm maiorem ſibi hinc gloriã comparare vellet: & morbum ingraueſcere, filiúmq; inter parẽtum manus animã expirare voluit. Tantus ob filij obitũ vtrumq; parẽtem dolor inuaſit; vt nec cibũ ſumere, nec mœroris ſolatia vlla capere vellent: ſed lachrymis, ac fletibus omnia vela darẽt. Interea propinqui, dũ funus Defuncto parãt, Matthæũ accerſendũ curãt, vt mœſtiſſimis parentibus aliquid conſolationis impertiatur. Cõuolat ad piũ opus Matthæus, ac domum ingreſſus, cùm plurimã lugentium turbam videret; qui omnia fletibus, ac eiulatibus implebãt; cunctis ſilentiũ indicens, mox in ſecretũ ſe cubiculum confert: vbi diutiùs orans, poſtremò ab oratione ſurgit: cúmque ad defunctũ Adoleſcentẽ reuerſus, vniuerſos hilari vultu ſalutaſſet: Quid ploratis? inquit, nõ eſt mortuus Adoleſcẽs, ſed dormit. Tum ad mortuũ accedens; vbi illũ tenerrimè amplexatus eſt, ſignó Crucis benedicit. Adoleſcẽs verò, eũ rurſus hu⁹ vitę vſura, diuina virtute, frui cœpiſſet; ſtatim oculos aperit, ac rediuiuus parentes, ac circumſtantẽ turbã ad Dei laudes, quas ille prior exorſus eſt, celebrãdas prouocat.

Adoleſcenti ſua oratione vitam reſtituit.

At nec minori admiratione dignum eſt, quod Sancti huius Viri virtute erga Di- XXXVI.
daeum, Hieronymi Cerquæ, Aquilanę Arcis Præfecti filium, diuino planè miraculo ab eo geſtum fuit. Hic enim ad mortẽ ægrotans, dum iã ſenſibus omnibus deſtitutus, extremo conflictu cum morte colluctatur; eò Dei Seruus vocatur: qui cùm pia huiuſmodi officia lubens impenderet; ſolus moribundi cubiculum ingreditur: ex quo cùm paulò poſt egreſſus eſſet, qui morti propinquus erat, ſaluus, & incolumis, beati Viri oratione cernitur. Quamobrem pater tanto miraculo obſtupeſcens, ſumma, quoad vixit, Virum Dei veneratione deinceps proſecutus eſt.

Moribundum poſt Orationẽ incolumem reddit.

Eam præterea Deus Seruo ſuo virtutẽ contulerat; vt non præſens ſolũ, ſed abſens XXXVII.
quoq; iis, qui ipſius opẽ implorabant, opportunè impertiret. Huius rei teſtis eſt, Vir quidam Matthæo deuotiſſimus; qui cùm fluuium, quo Vrbs Aquilæ alluitur, tranſuadare vellet; in ſummum vitæ diſcrimen incidit: vndarum enim vi raptus in profundum trahebatur: quum in ſummo illo vitæ periculo, Matthæi opem his vocibus efflagitat: O Matthæe Serue Dei, iam nunc mihi tua ope adeſto; vix hæc dixerat, cùm repentè ſe in alteram fluminis ripam delatum conſpicit.

Abſens, illius opem flagitãtem, è graui periculo liberat.

Pleráq; etiã varij generis ſigna, ab hoc Sancto Viro patrata leguntur, quæ præclara XXXVIII
ipſius apud Deũ merita teſtãtur. Inter hæc, illud ſingulari huius Viri sãctitati adſcriptũ eſt; quòd cũ imbre è Cælo cadẽte, is cum Socio Leoniſsã versùs iret faceret; ne pluuiæ quidẽ ſtilla illos attigerit: cũ tamẽ aquæ vndiq; propter imbriũ copiã exũdarẽt. Id Mulieri, à quo Leoniſſæ, antequã in eo Oppido Capucinorũ Cõuẽtus, extrueretur, hoſpitio exceptus fuerat, nõ obſcurè innotuit: quæ cũ ignẽ ad exſiccãdas eorũ veſtes inſtruere vellet; eas nec imbre madefactas, nec pluuię guttis humefactas cernit.

Per imbres cum ſocio abſque imbre incedit.

Cùm igitur Deus, qui Iuſtorum omnium Corona eſt: Seruum ſuum; quem ante Sæcularia tempora elegerat, ex vtero matris ſegregauerat, ad gratiæ dona vocauerat, Fide ac præclaris operibus iuſtificauerat; tanta miraculorum dignitate, ac ſplendore magnificaſſet; vt eum vniuerſi, velut cæleſtẽ hominẽ ſuſpicerent, prædicarent, venerarentur: poſtremò etiam glorificare, ac corona donare ſtatuit: vt quẽ perpetua charitate, ante natiuitatẽ dilexerat, poſt vitæ cõſummationẽ, ſẽpiterno cæleſtis gloriæ ſinu cõplecteretur. Quapropter dũ ſemel in oratione defixus, ad cæleſtes diuinæ charitatis amplexus anhelat, & cũ Apoſtolo citiùs è corporis vinculis diſſolui, & cũ Chriſto eſſe cupit; breui Dominus corporis ſui diſſolutionem illi futuram oſtendit. Quãobrem Vir Dei hoc cæleſti oraculo admonitus, ſtatim Leoniſſam ſe cõfert: vbi extremũ ſuis Vale dicturus, à Fratre ſuo germano cõuiuio excipitur: cui cũ & propinqui omnes, eo poſtulãte, adeſſent; lautiora huius conuiuij fercula, ſalutiſera quæ-

Orans à Domino breui futurum obitum ſuum accipit.

dam monita

dam monita fuêre, quæ B Pater illis, velut supremo testamento relinquit: quibus eos ad Dei timorem, ad Mundanarum rerum contemptum, ac cælestium amorem adhortatur. Posthæc tandem, cùm illis velocem tabernaculi sui depositionem futuram aperuisset; eos ad pacem, ac fraternam inter se charitatem perpetuò fouendã, teneris verbis alliciens, vniuersos sua benedictione cõmunit, & aqua benedicta aspergit, illis Apostoli verbis vsus: *Pacem habete, & Deus pacis, & dilectionis erit vobiscũ.* *Germanis valedicit, ey ad pietatem hortatur.* *2. Cor. 13.*

XL. Inde Aquilam reuersus, paulò post in languorem incidit: quo tempore cùm à plerisque tum lautiores epulæ, tum bellaria sacchara condita, ad eum mitterentur: ea protinus ad pauperum familias, tametsi ipsi ignotas destinabat: quas egestate confectas, Deo reuelante, agnouerat. Eo morbo cùm diutiùs ægrotaret, ab Aquilanæ arcis Præfecto, cuius filium à funeribus reuocauerat; in quoddam castrum Vrbi propinquum, Medicorum consilio, transmigrare cogitur: Cùm enim, ex Phisicorum sententia, Cælum illud pessimum sit, quod morbum induxit: eius Cæli, ac loci mutatione, à diutino morbo subleuandus sperabatur. Porrò prolixus ille corporis languor, qui tædium aliis afferre solet: Dei Viro eò maiores spiritus delicias ministrabat, quò summo Dei beneficio sibi datum agnoscebat; vt non solùm animo, & cogitatione; sed ipsa quoque dolorum tolerantia, Domini passiones in seipso perferret; hinc illius patientiæ virtus magis probata, ad illustriores illum in dies coronas parabat. Ea porrò loci mutatione, cùm nedum morbi vis remitteretur, sed potiùs aucta in deteriùs proficeret; iterum Aquilam redire compellitur; quo tempore à Tullio germano illius Fratre inuisitur; qui cùm Aternum, ad quædam Oppidi sui negotia peragenda proficisceretur, illius morbum ingrauescentem cernens, iter intermittere cogitauerat; vt Fratri suprema obsequia præstaret. Cui Matthæus: Tulli, ait, ne te mea pericula moueant; res publicas age: adhuc enim rediens me superstitem habebis. *In morbum incidit.* *Aquila diutino morbo laborat.*

XLI. Interea, qui ab Aquilanæ Arcis Præfecto missi fuerant, vt Matthæum equo impositum, Aquilam reducerent; Dei Virum rogabant, vt equi beneficio frueretur. Reluctabatur Matthæus. Neq; enim decet, aiebat, eũ, qui toto suo Religionis curriculo, viuens pedester incessit; nunc moribundum equitare. Cùm verò illi cogerẽt, inuitúmq; ad Ephippium raperent: Agite (inquit) quod vultis: nam frustrà in id adnitimini: Deo namq; id minimè gratũ est, quod ipso rerum experimẽto percipietis. Itaque cùm Dei Virũ equo imposuissent: en extẽplò frænum ex ore equi dilabitur, habenæ dissoluuntur, perfringitur cingulũ, antilena dissuuntur: vniuersáque humi prolabũtur. Quãobrem qui aderant, facto perterriti, quandoquidem in eo Dei consiliũ agnoscunt: Dei Seruũ ex equo deponũt, cúmq; pedester progredi nõ posset, in Sella gestatoria collocatũ, Aquilam perducunt. Eo tẽpore cùm in Aquilana Vrbe, Capucinorũ Conuẽtus vix prima fundamẽta iacta essent, pauci tantũmodò Fratres, qui sub Mattheo ędificationi incũbebant, apud Cœlestinos (vti aliàs dictũ fuit) cum Mattheo hospitabãtur. Nunc verò Dei Seruus, quãdoquidẽ extremũ sibi diẽ imminere intelligebat: vt sũmã, queq; Minores decet, Paupertatẽ in morte ostẽderet: nõ ad Cœlestinos, quibus grauis esse extimescebat: sed ad Hospitalẽ Vrbis domũ se deferri postulat. Aliis quidẽ magis placet: vt hoc tẽpore Conuẽtu maiori ex parte exædificato, in eo Matthæ° cũ Sociis habitaret: ac proinde rectà ad Cõuẽtũ delatus fuerit. Nos perscripta testimonij cuiusdã auctoritate permoti, quo Hospitalis Vrbis dom°, Matthæũ in ea extremũ vitę diẽ obiisse restatur: in hãc potiùs sẽtẽtiã declinauimus. *Equo vti recusat.* *Ab equo omnia ornamenta decidunt.* *Ad Hospitalem Domum Aquilam defertur.*

XLII. Hic igitur cùm Vir Dei se ad vitæ occasũ properantem cerneret; extremo prælio cũ Tartareo hoste cõflicturus, diuinis se Pœnitentiæ, & Sacrosanctæ Eucharistiæ Sacramẽtis ad certamẽ parat: fortisq; Athletæ instar, Sacrò se Oleo inungi poscit: vt & tutiùs cũ nudo hoste colluctetur, & expeditior ad coronã conscẽdat: tũ verò vbi sociós preclaris monitis, ad perfectam Regulę obseruantiã, virtutũ profectũ, ac diuinã charitatẽ cohortatus fuit: Tullio quoq; fratri, qui tũc opportunè Piscaria redierat; necnon Ioãni, altero germano, qui ad eũ quoq; Leonissa venerat; benedictionẽ im- *Horam sui obitus praenunciat.*

In ipsius obitu Cælestia lumina apparent.

pertitur. Tandem hora sui obitus prænũciata, felix ad Dominũ migrat, die vigesima prima Iunij. Porrò vix anima mortale corpus exuerat: cùm eadẽ hora, pleraq; circa pinaculũ Templi S. Bernardini, lumina è Cælo apparent, quæ gloriosum illius trãsitum indicant. Confestim verò maxima populorum turba ad eum confluit: omnes Corpus attingere, & osculari contendunt: quamplurimi ipsius habitum in frusta concidunt; vt quisque frustulum sibi arripiat; cuncti Sanctum, cuncti Beatum appellant, prædicant, acclamant. Cùm verò Capucinorum (vt diximus) Ecclesia necdum ædificata esset, publico Vrbis decreto statuitur: vt corpus, solemni funeris pompa, ad Cælestinorum Ecclesiam Collis Magij deferatur, ibique in B. Ioannis Sacello condatur. Igitur cùm altera die, totius Vrbis concursu, Corpus eo delatum, ac seorsim in sepulchro conditum esset: plurima statim in eos, qui ad ipsius opem confugientes, illius sepulchrum visitabant; Dei miracula coruscare cœperunt: quorum tanta copia fuit, vt & votiuas tabellas pendere, diuque lampadem ante ipsius sepulchrum ardere permissum fuerit: quo factum est, vt neque alio, præterquã Beati Matthæi nomine in Vrbe, ac toto Aquilano agro appellaretur. Horum memoria quo pacto tam integrè perierit, vt vix vnum, aut alterum ad nos peruenerit, planè ignoro.

Mortuus plurimis Miraculis coruscat.

Gloriosus post mortem mulieri apparet.

Post huius sancti Viri obitum, atque eadem (vt putatur) hora, qua is ex humanis excesserat: pia quædam Mulier, Leonissæ dum orat, in mentis excessum rapta, Matthæum ornatissimo palatio donatum, atque in magnifico quodam throno gloriosè sedentem conspicit, qui statim ex illius oculis euanuit. Alteri quoque deuotæ fœminæ, quæ ipsius merita, ad masculinam prolem consequendam inuocauerat, post mortem visus est; masculum illi pollicens, quo deinceps post breue tempus potita est. XLIII.

Post mortem candidum ex ipsius ore lilium exoritur.

Post aliquod tempus, perebrescentibus miraculis, quæ ad huius Sancti Viri sepulchrum patrabantur; cùm Arcis Aquilanæ Præfectus, qui Viro deuotissimus erat; tumulum aperiri impetrasset; candidum in ipsius ore lilium procreatum ab omnibus conspicitur; ex quo tam cælestis odor emanabat; vt pius Vir summa in eum deuotione commotus, brachium ex ipsius corpore abstulerit; atque in Hispaniam asportauerit: quo tempore ipsius Canonizationem apud Pontificem omnibus modis tentandam sibi proponit; quam facilè rebus tunc integris prosecutus fuisset; nisi breui mortali vitæ colophonem imposuisset. XLIV.

Matthæi effigies delineatur.

Breui quidem Matthæus iam strenuo, ac legitimo certamine, gloriæ sibi coronam cõparauit. Vix enim quartumdecimũ in Religione, & à natiuitate quadragesimum tertiũ annũ expleuerat; cùm ad triumphũ peruenit. Corpore gracilis, statura altior, barba ad nigredinẽ tendens, facie pallidus, ac macer, vultu hilaris, oculis grauis fuit Matthæus; sed spiritu pinguis, animo sublimior, pœnitentia elatus, meritis diues, miraculis gloriosus, vita fœlicior, Cœlum in æternum regnaturus conscendit. XLV.

Conform. l. 1. fruct. 11. p. 2.
B. P. Francisci Arbor antiqua.
Rodulph. Tossin. hist. Seraph. l. 2. fol. 161.

Per id tempus; Arbor propè Senarum Vrbem, quæ S. P. N. Francisci vulgo nuncupatur; plerásque Dei virtute ægrotis sanitates contulit. Huius Arboris originem commemorat, Bartholomæus Pisanus in Conformitatibus his verbis. *Custodia Senensis habet locum de Senis, qui ab antiquo loco per iactum distat, balistæ: in quo loco antiquo B. Franciscus redeundo de Roma, de sero figendo baculum in terram, in Arborem excreuisse pulcherrimam inuenit de mane.* De hac quoque Rodulphus Tossinianensis ita scribit: *Erat Senis primò Oratorium non longè à Conuentu, vbi nunc Fratres habitant, & ibi B. Pr. Franciscus Roma rediens, baculum, quem manu gerebat, humi infixit, illeque in Arborem proceram, & pulcherrimam excreuit.* XLVI.

Rusticus arborem S. P. Francisci temerè inuadẽs fulmine prosternitur.

Hæc igitur, cùm ob S. P. Francisci memoriã, ac cæleste prodigiũ, quo exorta fuerat; apud Senenses Populos magna in veneratione haberetur: accidit, vt hoc anno in quo Gallorũ exercitu Italiã inuadente, per Senensem Agrũ bella grassabantur: Rusticus quidam, securi armatus, eo consilio ad Arborẽ accederet, vt eam ad suos vsus ad radicẽ vsq; amputaret. Id cũ quidã milites animaduertissent, Rustico persuadere conantur, ne manũ nefario ausui admoueat: monentq; illã B. Frãcisci arborẽ esse, XLVII.

cui

cui veneratio deberetur. At iis Rusticus, omni Religione abjécta; Si B. Franciscus, ait, mea inopia laboraret, his sanè deteriora præstaret. Cumque in ea mentis temeritate ferus homo persisteret; vix primo securis ictu Arborem percussit; cùm repentè fulmen è Cælo delapsum, impium hominem peremit; Arboréque ad medium vsque truncum succisa, ramos hâc, atque illac dispersos prostrauit. Nec tamen eo fulminis ictu ita Arbor extincta fuit: quin ex ipsius radice, deinde nouum germen exortum, in Arborem æquè magnam, ac proceram excreuerit.

XLVIII. Rc porrò per Vrbem, ac totam Regionem rumore diffusa, Arboris stipes, ac noua deinde planta è stipite pullulans, mox tanto ab incolis in honore haberi cœperunt; vt diuina virtute, per hæc signa quamplurima operante, huius Arboris religio per Orbem, longè latéque propagata fuerit. Iam verò, quod ad hunc annum spectat. Lucretia Senensis cuiusdam Matronæ, è Curtiorum Familia, pedissequa; cùm Argemate oculis suffuso, per triduum vtroque lumine capta fuisset; excisæ Arboris folia sibi oculis admouens, statim oculorum lumen recipit. Alia quoque in eadem Vrbe Mulier, quæ sex mensium spatio, ita toto corpore attracta fuerat, vt ne loco quidem dimoueri posset: cùm balneo lota fuisset, ex eiusdem Arboris foliis sibi parato, integræ incolumitati restituta fuit. Laurentius quidam, qui Senis in hospitali domo acuta febre laborabat, cùm motu omni, ac sensu deperdito, defunctus putaretur, ad Sepulchrum deferebatur: quo tempore dum se B. P. Francisco ex animo commendat: B. Pater suæ Arbori insidens, eidem apparet, perfectámque illi corporis sanitatem confert. Accidit denique hoc tempore, vt duo pueri iocantes, viua calce sibi mutuò oculos opplerent; qua tandem factum est, vt ea pupillæ humidum exsiccante, vteŕque oculis orbatus fuerit: verùm his dum oculi, aqua ex huius arboris foliis expressa, in B. Francisci nomine abluuntur; vterque visum, diuina potiùs, quàm humana virtute, recuperat.

Plerique Morbo laborantes ligni eiusdem virtute sanantur.

ANNVS CHRISTI. IVL. III. CAR. V. IMP. RELIG. CAPVC.
1554. 5. 36. 30.

FLORET hic Annus Millesimus quingentesimus supra quinquagesimum quartum, illustri potissimùm Bernardini Astensis corona; quam post viginti annos, in Capucinorum Religione informanda, expolienda, illustranda, propaganda, atque in supremis rerum angustiis fouenda, ac confirmanda, summa cum laude, ac perpetua sui nominis gloria transactos; plurimósque pro ea labores exantlatos, tandem hoc anno, apud Dominum consequitur; quam tamen gemini Fratres, quorum nomina scripta sunt in Libro vitæ, quò illustrior, ac gloriosior reddatur, suo triumpho præcurrunt. Hi cùm in Sicula Prouincia, Clericali Ordine insigniti essent, eundémque Conuentum incolerent ambo etiam simul breui agone cōsummato, Naturæ, humanísque rebus valedicentes, cælesti gloria coronantur. Eorum alter, qui Bernardus Enneus, siue à Castro Ioanne, appellabatur, post vitam magna cum puritatis, ac cæterarum virtutum laude transactam, admirabili patientiæ exemplo vitam cum morte commutat. I.

F. Bernardus Enneus virtutibus clarus in Cælum migrat.

Vix hic animam egerat; cùm alter nomine Daniel, Leontinus, qui eo tempore cum morte colluctabatur; Bernardum tunc defunctum, Vultu hilari sibi adstantem cernit; qui iter ad Cælum parabat. Cuius aspectu is mirum in modum exultans, cùm nihil de Bernardi Socij morte illi renunciatum esset, protinus exclamat: En venio, Bernarde, en venio: Tum verò circumfusos Fratres rogat, vt aliquantisper Bernardi sepulturam differant; vt eadem vtrumque simul condat: An non (inquit) charissimum Socium me expectantem videtis? Quo dicto cùm iam animam ageret, adstantes Fratres his verbis compellare cœpit: Eia; Fratres assurgite ac tot venientes hùc Sanctos digna veneratione excipite. En hic meus inter alios adest S. Ioseph, quem singulari semper deuotione, quoad vixi, prosecutus sum: atque inter hæc verba lætus Deo animā reddit: Socióq; ad æthera eunti copulatur. II.

Daniel Leontinus Bernardum Cælum conscendentem cernit.

S. Iosephum, ac plerosque alios Sanctos in obitu intuetur.

Hos itaque Clericali militiæ adscriptos, velut geminas faces, ac illustrioris sui triumphi præcursores; cùm Bernardinus Sacerdos ante præmisisset, posterior deinde maiori gloria secutus est: cuius vitam admirabili prorsus virtutum, ac perfectæ sanctimoniæ splendore illustrem, meritò hic conscribere decreuimus: non quidem integrè, cùm plurima illius præclarè gesta apud nos perierint: alia silentio sepulta cum silentibus nobis quoque siluerint. Etenim Thomas Tifernas, qui haud longe post hæc tempora Generalis fuit; quique Bernardini diu Socius fuerat; plurima, quæ ille mira patrauit, apud se recondita gerere, haud semel affirmauit quæ cùm nulli ante obitum patefecerit, haud dubium, quin cum eo & ipsa sepulta iacuerint. III.

F. BERNARDINI ASTENSIS, SECVNDI CAPVCINORVM Generalis. Vita, & Gesta.

ASta, quæ a nonnullis Pompeia cognominatur, Vrbs est antiqua Liguriæ, seu vt aliis meliùs placet Insubriæ, Nobilis, frequens, splendida ad Mornum sita: cui & Ager fœcundus est, & amœna Collium fertilitas quæ cùm primum in Vicecomitum potestate esset: postea dotis titulo ad Gallos deuenit; hodie conditionibus fœderis Cameracensis Sabaudiæ Reguli Ditioni subiicitur. Hinc IV.

Bernardinus, ex illustri Palliorum stirpe progenitus, sua incunabula accepit: ex qua ipse quoque S. Secundus Martyr, Vrbis illius Patronus, originem duxit. Parentes fortunæ bonis cùm plurimùm affluerent: inter hæc Castrum, quod vulgò Ringhum appellatur, antiqua illis possessio fuit: Vnde frequentiùs Bernardini Pater Ringhi Dominus appellabatur. Adolescens cùm optima indole præditus, eam animi vim, ac præstantiam fortitus esset, vt eum natura ad omnem laudis, ac nominis nobilitatem magnum produxisse videretur, ea propter à Patre Romam mittitur: vt in ea Vrbe, quæ omnium nobilissima est, tum liberalibus studiis, tum etiam morum disciplinæ, ac nobilium exercitiis operam daret. At verò Deus Opt. Max. cuius consilia longè ab hominum consiliis distant; cùm adolescentem, qui iam quintumdecimum annum attigerat, ad illustriorem spiritus nobilitatem, & gloriam, ante omnem rerum constitutionem vocasset: Ince in Bernardini mentem cœlitùs immissa, quàm fallax, fugaxque sit terrenæ nobilitatis splendor, luculentiùs ostendit; cœlestisque generis gloriam, vili hac contempta, illi amplectendam proponit. Non reluctatur Cælesti lumini generosus Adolescentis animus; neque in longas moras consensum trahit: sed quò mundanam altiùs gloriam prosternat, abiectissimam, paupertimámque Minorum Obseruantium sibi Religionem ociùs amplectendam diligit: vt per integrum humanarum rerum contemptum, abiectiorisque vitæ genus, quod Apostolicum æmulatur, ad excellentiorem spiritus nobilitatem conscendat. *Bernardini genus & patria.* *Mundanæ contemnens Obseruantiū Ordinem ingreditur.*

V. In Obseruantium itaque Familiam adscriptus; tanto studio virtutibus, quæ Religioni propriæ sunt, ac præsertim abstinentiæ, quæ vniuersa penè vitia in homine interimit, cœpit incumbere: vt cùm ob parcam victus mensuram, quam sibi præscripserat, adolescentisque ætatis incrementa, iugi fame, ac inedia torqueretur; in morbum inciderit: eoque ad Ethicam febrim duceretur. Verùm ex Superiorum præcepto, abstinentia illa austeriori temperata, tandem à morbo conualuit; tametsi pristinas vires, priori inedia iam confractas, deinceps nunquam receperit. At quanquam strenuus virtutis æmulator, seuerioris illius abstinentiæ rigorem moderaretur; haud tamen ita incolumitatis studio afficiebatur; vt aut curam carnis in desiderio ageret, aut abstinentiam desereret. Etenim cùm semel tantùm in die communibus cibis vesceretur: perpetuò tamen à carnium esu abstinuit: ea duntaxat ratione, quod in iis comparandis Fratres eo tempore, ad pecuniam confugerent: quod is velut illegitimum damnabat. *Mira Bernardini abstinentia.*

VI. Tantus in ipsius vultu, atq; oculis pudor; tantaque in verbis, ac conuersatione in eo honestas elucebat: vt nemo de ipsius virginitatis candore prorsus dubitaret. Ad literarum studia cum aliis promotus, ita in iis animum occupat; vt cùm maiorem diei partem in piis infirmorum obsequiis, vilioribus domus exercitiis, atque oratione expenderet: in rerum tamen intelligentia (Deo illi pietatis opera cōpensante) adeò proficeret: vt sedulum aliorū studium, ac laborem longe superaret: atq; hinc insignis in Ordine Theologus, præsertim in via Scoti, ac Lector præstātissim⁹ euasit. *Perpetuam virginitatem seruat.*

VII. Nunquam ob literarias occupationes, orationis studium intermisit: in quo cùm assiduus esset, inde fiebat; vt summas animi virtutes cū summa doctrina cōiungeret: & quem Theologica disciplina, ab eo simul cū cælesti lumine hausta, illuminatissimū Theologum reddebat præclara animi virtus, cum vitæ Sanctimonia cōiuncta, vbiq; optimum, & sanctū prædicaret. Hinc cùm prudentia, grauitate, consilio, atque existimatione plurimùm in Ordine valeret: sæpe Romanæ Prouinciæ Prouincialis Minister, atque Ordinis tandem Procurator electus fuit: quo tempore; vnà cum Francisco Aesino (vt alibi significatum fuit) de Ordinis Reformatione apud Pontificem egit: Qua impetrata, cum eam nullo pacto in Ordine diffundi posse animaduerteret: Aesino ad Capucinos transuolante, is eum quoq; paulò post secutus est. Prisca quædā M.S. horribili cum cuiusdam Guardiani, iam vita defuncti, voce, ac simulacro id potissimùm excitatum fuerunt. Cuius hæc historia narratur. *Literarum studia cum Oratione copulat.* *Pro Reformatione apud Obseruantes laborat.*

Ob Defuncti Fratris damnationem ad Capucinos migrat.

Dum enim Miniſtri Prouincialis apud Obſeruantes officio fungens, ſemel Romanam Prouinciam viſitaret; accidit, vt in Monaſterij cuiuſdam viſitatione, dum in ampliori, ac curioſiùs fabrefacta quadam Fratrum aduenarum Cella, quæ illi ad quietem parata fuerat, noctu ſtudio incumbit; Cellæ oſtium quaſi a Fratre pulſari audiret: cui cùm ſolito Religioſorum more reſpondiſſet, *Deo gratias*, quo ingrediendi facultas pulſanti datur, nemo tamen Cellam ingrediebatur. id cùm ſecũdò, ac tertiò factum eſſet; tandem defunctus Frater, qui illius olim Cõuentus Guardianus fuerat, eámque ampliorem, ac curioſiorem Cellam conſtruxerat, intro pedem infert; cũque bis, vel ter per Cellã ſilẽtio deambulaſſet, poſtremo in hæc verba indignabũdus protũpit. O maledicta Cella, cuius cauſa à Deo maledictus, in Tartaru perpetuò cruciandus mergor. quo dicto ſtatim ex ipſius oculis euanuit. Hujus damnati Fratris aſpectus, & verba, tam altè Bernardini animo inſiderunt, vt deinceps Ordinis Reformationem omni vi, ac ſtudio aſſequi cõtenderet: at cum fruſtra eam ſe tentare animaduerteret; tandem anno 1534. cum plerique alijs illuſtrioribus Ordinis Patribus, quemadmodum ſuo loco explicatum fuit, ad Capucinorum Reformationem ſe contulit.

Ipſius ad Capucinos acceſſus diuinæ prouidentiæ adſcribitur.

Singularis hæc fuit Dei Opt. max. in Capucinorum Congregationem, quæ tunc puſilla, ac infirma erat, prouidentia. Cùm enim ea velut tenellum terræ ſitiẽtis virgultum, vndique ventorum flatibus agitatum; non prudentiam, non conſilium, non doctrinam, non homines haberet, quibus ſeipſam tueretur: Dei procul dubio opus fuit; vt tot Viri prudentia Inſignes, doctrina præclari, ac ſanctitate illuſtres, ad illius præſidium accederent; ac præſertim Bernardinus; cuius prudentia, grauitas, virtus, ac vitæ ſanctimonia tam omnibus perſpecta erat, vt in ipſis Generalibus Comitijs, quæ altero poſt ipſius ingreſſum anno Romæ celebrata fuère, nemine diſcrepante, omnium votis bis Generalis electus fuerit, vti ſuo loco enarratum fuit. VIII.

A Ludouico Foroſempromiano Peruſiam mittitur.

Vix Bernardinus à Ludouico Foroſempronianu, qui tunc Religionis clauum moderabatur, in Capucinorum numerum cooptatus fuit; cum ab eodem Peruſiam deſtinatur; vt in ea Vrbe, quæ in Ethruria præclara eſt, ad Vmbriæ terminus propè accedens, Religionem diffundat, Monaſteriumque ædificandũ curet. Mox iter Bernardinus aggreditur: cúmque Peruſiã cum Socio peruenieſſet; ibi ab Antonio quodam Pilcario hoſpitio excipitur. Erat hic Antonius Vir vitæ integritate, ac pietate inſignis; qui cùm geminos filios, quos ex coniuge acceperat, in omni timore Dei, ac pietate educaſſet; vterque illi peſtilentia eripitur: ac velut alter Iob a Domino probatus, haud abſimilem in graui illa calamitate patientiã exhibet. Inter hos maior natu, cùm iam extremũ ſpiritum ageret, Patrem his verbis affatur. Pater mi, ſummas Deo gratias ago, quòd te Patrem tam bonum, tamque pium ſortitus fui, cuius diligentia, ac ſollicitudine bonos mores, ac Dei timorẽ conſecutus, iam ad omnium rerum metam perueni. Haud me ab hac vita diſceſſus moleſtat; quandoquidem ad benignum Patrem, atque optimum animarum finem tendo: tui me tantum mœrores angunt, ac cruciant: at deſine triſtari; neque obitũ noſtrum plus æquo luge; quanquam enim nos, qui tibi liberi ſumus, nunc fato eripiamur; meliores poſt hac tibi filios Dominus dabit, quos vtiliores experiare. Etenim in hãc Vrbem Religioſi quidam, hactenus Orbi ignoti, pauperes, ſqualentes, nudipedes, vilibus induti; atque e S Franciſci gremio prodeuntes, breui aduentabunt; qui pœnitentiam vita, ac verbo prædicabunt: hos tibi filios elige, hos amplectere; his teipſum conſolare: hi namque à Deo miſſi omniũ ſaluti incumbent. His dictis, cùm ſe Sacramentis muniſſet, deuotiſſimè in Domino obdormiuit. Porrò hoc tempore Antonius, cum fortuitò in Bernardinum incidiſſet, nouum habitum admiratus, apud ſe cogitare cœpit: num ij fortè Religioſi eſſent, quos moriens filius in Vrbem venturus prædixerat: ſtatimque ad Bernardinũ accedens, ab eo cuius Religionis, ac inſtituti ſint, quidue in ea Vrbe negotij gerant, ſciſcitatur. Cui vbi Bernardinus vitam, inſtitutum, finemque quo eo miſſi fuerant, nimirum ad Ieſu Chriſti Euangelium, ac pœnitentiam populis præ- IX.

Antonius Pilcarius, Vir bonus à Deo probatur.

Morientis ipſius Filij de Capucinis vaticinium.

Antonius Capucinos vt filios habet.

dicandam

dicandam declarauit:is summa cum voluptate in domum receptos,velut filios habet,& apud Vrbis Proceres cõmendat. Interea Viri Vrbis primarij,cùm ex Bernardini verbis illius doctrinã,prudẽtiam,ac vitæ Sanctimoniam olfecissent:obnixè rogant, vt Dei Verbum in Vrbe disseminet: quod cùm is bis, térque maxima totius Vrbis vtilitate, ac concursu præstitisset: tanto Viri,ac Religionis studio allecti fuere; vt mox illi in Monte Malbi; ad Monasterium ædificandum, locum decernerent; quod breui tempore,iuxta illas priorũ temporum paupertatis regulas, Antonij opibus extructum fuit. Huius Viri tanta fuit erga Religionem Capucinorum beneuolentia; vt non solùm Perusiæ,sed etiã Panicalij,& Carcerellarum Conuentus proprio ære ædificauerit: nihilque vnquam officij prætermiserit, quo se amantissimum Capucinorum, quos filios suos appellare solebat,Patrem declararet.

Bernardinus Perusiæ Conuentum extruit.

X. Conuentu itaq; Perusiæ fundato,Bernardinus anno 1535.Romam ad Generalia Comitia vocatus,omnisũ consensu Generalis Vicarius eligitur:quo in munere planè incredibilia sunt,quæ Vir hic admirabilis pro Religione gessit, sustulit, exantlauit. Etenim ipsius tam ingens fuit erga Capucinorum Reformationem ardor: cùm primùm Religionis habenas tegendas suscepit: vt in ea tuenda, educanda,amplificanda,erudienda,confirmanda;donec ad perfectã regularis obseruantiæ,ac morũ disciplinæ formã conscenderet;Patris meritò nomen, ac rem sibi cõparauerit. Tanta enim vitæ austeritate, paupertatis rigore, Regulæ obseruantia, Regularis vitæ præstantia,ac virtutum omnium perfectione,primæuam illã nascentis Religionis ætatẽ instituit: vt felicia illa B. Francisci tempora,Regularis disciplinæ forma,si nõn superasse, saltem exæquasse videatur. Quo fit,vt absq; vlla alterius iniuria, id ei laudis, ac cõmendationis debeatur,qua reuera dici queat,Capucinorum Reformationem, post diuinã natiuitatem,eo parente, ad perfectum Religionis splendorem renatam fuisse:neq; vllum vnquam Generalem prudentia, vitæ integritate, moderandi disciplina,Regularis obseruantiæ zelo,ac iuuandæ Congregationis studio,eo præstantiorem agnouisse. Non enim labor hunc à maioribus negotiis, pro tuenda, ac confirmanda Reformatione capescendis; non rerum,ac temporum angustiæ ab animi magnitudine:non fluctuantes Religionis tempestates à concepto semel spiritus ardore, auocarunt: sed impigro labore, ac constanti animi studio,per octo annorum spatia,quo Congregationem moderatus est:ad eum rerum statum nutantem tunc Religionem euexit, quo præstantior nullus à nobis expeti posset.

Romam vadit,& Generalis eligitur.

Bernardini ingentia in Religionem beneficia.

XI. Neq; id mirum; cùm enim ille Capucinorum Religionem,diuina potiùs, quàm humana sapientia regendam censeret:spem omnem,ac cogitationem in Dominum proiecerat; cuius consilio Religionem moderabatur:quem propterea oratione tam assidua pulsabat; vt cùm à publico munere liber esset, quindecim, vel sexdecim interdum horas diuinis obsecrationibus daret. Generalatus verò officio implicatus, orans,sextam saltem quolibet die horam attingeret. Quo sane fiebat, vt illi à Deo consilium, ac sapientia, ad id munus præstantissimè obeundum, abundè ministraretur. Quotidie Sacrum Missæ Sacrificium tanta pietate, ac reuerẽtia Deo altissimo offerebat; vt cùm vna orationis hora, ad animum præparandum, haud sufficeret:diutiùs in tanti mysterij contemplatione,ac Dominicæ Passionis memoria immoraretur: Hinc dum Sacra ageret: haud raro ex ipsius vultu cælestis quidam splendor erumpens, qui eum diuina luce plenum ostenderet; emicabat. Post Sacra verò peracta: cùm ardentiori Dei in habitantis spiritu sursum ageretur,longas plerunque moras,velut animo excedens, in oratione trahebat.

Ingens illius in Oratione studium.

Splendor ex ipsius vultu emicat.

XII. Quamlibet parui temporis iacturam tam magnifacere consueuerat, vt sæpè dicere soleret: Si de quolibet verbo otioso, quod interdum nobis ex ore inconsultò elabitur, à Deo ratio exigenda est; multò magis, de qualibet pretiosi temporis iactura,nobis rationem reddendam: cùm ea tot diuinæ charitatis, ac cæterarum virtutum bona,quibus cælestes tum gratiæ,tum gloriæ opes augeri possunt,intereant. Quocunque siue Generalis, siue Prouincialis munere fungeretur; eum semper

Praclarus ab eo in Visitatione modus instituitur.

modum

modum seruabat, quem Beatus Pater Franciscus, aliquando Superioribus, sequendum præscripsit: neque enim vnquam ad Fratrum visitationem, ante Sacra peracta, ac prolixam orationem accedebat, ex qua diuinam, ad fallaces spiritus à veris discernendos, è Cælo lucem hauriebat. Diuinarum laudum pensum, quod Deo in Choro persoluitur, tanti apud se faciebat: vt si aliquando visitationis gratia ad Conuentum appelleret, quo tempore in Choro horæ diuinæ inchoantur: omnibus charitatis officiis, quæ aduenis Fratribus exhiberi solent, in aliud tempus reiectis; cum cæteris ad diuinas laudes personandas conueniret: Eas verò tanto studio, ac pietate prosequebatur; vt nunquam nisi vel stans, ac recto corpore, nulli prorsus rei innixus, vel genuflexus; cùm iam senio grauaretur, eas in Choro persolueret: neque ab iis, præsertim à Matutinis Horis, tametsi ex itinere fessus, vnquã seipsum eximeret: quo tempore cõmunem etiã flagellationem, & orationem cum cæteris exoluebat. Hinc eos grauiter increpare consueuerat, qui passim, ob quodcunque negotium, à diuinis se officiis subtraherent: cuncta enim, quantumuis grauia negotia, ac literarum studia, velut leuioris momenti, diuinarum Horarum tempore intermittenda esse sentiebat; vt grauissimum Dei opus omni studio, ac religione dignum ageretur. XIII.

Chori Religionem summo studio prosequitur.

Mira in pusilli Gregis curatione, prudentia, & charitate præstabat: in qua cùm perfectum veri Pastoris munus exhiberet; singulas oues perlustrans, vniuscuiusque mores, statum, qualitates, morbos, vulnera, considerabat; iisque paternæ pietatis, ac confidentiæ sinum aperiens, prudentis Physici instar, illas opportunis pharmacis curabat. Hoc enim (teste Laurentio Iustiniano) Medicinæ artis periti proprium habent; vt non omnibus æqualiter, sed singulis diuersa, prout expedire perspexerint, languoribus medicamenta impertiantur. Nunc quippe ferro, nunc cauteriis, sæpè variis vtuntur vnguentis. Interdum ægrotantes ciborum parcitate attenuant, nonnunquã alimentorum qualitate sustentant; his vinum prohibent, illis carnium abstinentiam indicunt: Singulorum quippe naturam ac viram cum sapienter perpendant; quæ cuiusque morbo necessaria, ac opportuna sunt, remedia administrant. Hæc Bernardino Generali, in curandis animarum morbis, prudentia inerat: vt si quos in via Dei negligentiores, ac tepidiores offenderet: hos tanta dictorum suauitate admoneret, argueret, obsecraret; vt à se feruidos, ac incensos dimitteret. A Dæmone tentatos tam saluberrimis doctrinis instrueret, armaret, consolaretur: vt vel ab iis tentationes aufugerent; vel ij ad pugnandum fortiores euaderent. Morbosas oues, si quas inueniret, tam prudenti mansuetudinis, ac rigoris temperamento ad incolumitatem prouocabat: vt nec nimia seueritate, atque austeritate perderet, nec laxiori indulgentia in vitiis confoueret: sed inter hæc mediocritatem illam teneret, quæ ad morbos sanandos maximè prodesse solet: sanas verò, ac beneualentes ita dictis confirmare solebat; vt post ipsius monita, præclariora iis virtutum studia augerentur. Denique diues quidam pœnus esse videbatur, à quo quisque sibi cælestis vitæ cibum depromere, ac spiritu pinguescere valeret. XIV.

Ipsius in visitando zelus ac prudentia commendatur.

Laur. Iustin. de inst. & regim. Prælati c. 8.

Cælestis illius in morbis animi curandis Sapientia.

In Visitationibus in id præcipuè animum intendere visus est: vt tam in Sacris, quàm domesticis actionibus, victúque ac vestitu iisdem, Fratres vbique ritibus vterentur: vt cunctos vno spiritu duci, idemque sapere omnibus exploratum esset. Dissonum namque illi videbatur, quòd qui in vnum corpus coalescunt, atque vno vocationis spiritu reguntur, dispari inter se rerum cultu discindantur. Quapropter eundem in Choro cantum, & cæremonias seruari: in Ecclesiis, Missas eodem ritu celebrari: in dormitione, in refectione, atque aliis domesticis actionibus, eundem modum, ac præcepta custodiri imperabat; quibus vniformis totius Religionis status appareret. XV.

Rituum vniformitatem prædicat.

Sermones sæpissimè de Regulæ obseruantia; ac præsertim de perfecta, atque altissima Minorum paupertate instituebat: quam vt Fratrum mentibus suauiùs instillaret; Christi hæreditatem appellare solitus erat, Fratribus Minoribus, velut

Paupertatem in sermonibus commendat.

filiis testamento relictam, qua illis ius ad cæleste Regnum acquisitum est. Ita B. Francisci verba interpretabatur: *Hac est illa celsitudo altissima Paupertatis, qua vos charissimos Fratres meos hæredes, ac Reges Regni Cælorum instituit; pauperes rebus fecit, virtutibus autem sublimauit. Hæc sit portio vestra, qua vos perducit in terram viuentium.* Orationem verò post hanc tot laudibus efferebat; vt absque illa perperam se quempiam Minorem Fratrem appellare, ac frustra à vitiis abstinere, nedum vllum virtutum sibi profectum polliceri posse, assereret. Religionem corpori, orationem animæ comparabat, quæ corpori vitam ministrat: atque inde Fratrem absque oratione cadaueri similem esse dicebat; qui vitiis fœtere, ac tandem à Religionis salo, ad sæculi litus despumari, necessitate quadam compellatur. Regul. c. 6. Oratio Religionis anima asseritur.

XVI. Fratres mei (aiebat) Draco ille rufus, qui mulierem illam Sole amictam, ac filium eius persequebatur, Diabolus est: qui orationem Dei luce perfusam intestinis odiis prosequitur. Quapropter estote prudentes, & vigilate in orationibus. Orate absque intermissione, vt non intretis in tentationem: qui enim ab oratione vacat, quasi miles inermis est, ad bella procedens; qui facilè ab hoste superatur. Oratio Diabolum fugat, ac hostium turmas prosternit. Si à me quærat quispiam, quisnam bonus Frater censendus sit, vno verbo dicam: *Is, qui orat.* Quis melior? Repetam: *Qui meliùs orat.* Quisnam tandem optimus? Haud affirmare verebor: *Qui optimè orat.* Charitas enim, qua boni, ac Deo grati efficimur, cùm oratione crescat, ac intendatur; eò sanè perfectior fit, quò oratio in homine præstantior assurgit: inde enim & perfectæ in Deum transformationes, & extases, & raptus, & diuini amoris incendia, velut ex fonte emanant. At maius aliquid de oratione dicam. Tanta enim illius vis est; vt ex scelesto cælestem, & ex Diabolico Angelicum, ex perdito denique, hominem sanctissimum præstare queat; si ad illius sinum confugiat. Hinc namque primæ impiis ad pietatem cogitationes exoriuntur; hinc ad scelera exhorrenda virtus; hinc ad pœnitentiam amplexandam vigor; hinc ad virtutum studia stimuli; hinc ad Mundi, ac rerum omnium contemptum excitamenta; hinc ad Euangelicæ perfectionis consilia capessenda impulsus; hinc spirituales in Religione progressus; hinc denique cælestis, atque Angelicæ vitæ institutio fluit: quæ hominem ex Dæmone Deo simillimum præstat. E vestigio si orationem Frater abiiciat, quantalibet sanctitate præcellat, horrendum casum minimè effugere potest: quo interdum fit, vt ex cælesti Viro, Diabolicus tandem euadat. Oratio quàm Religioso Viro necessaria. Orationis vis propemodùm cælestis.

XVII. Fratrem quendam grauis tentatio vrgebat: qui ad Bernardinum veniens, eùm suam illi tentationem aperuisset; ab eo Generalis quærit, num oraret: Cui ille, Iamdudum, inquit, Pater, ob animi angustias ab oratione abstineo. Vade, (ait Bernardinus) ora, & te tentatio deseret. Tentatum Fratrem ad Orationem compellit.

XVIII. Exteriorem corporis compositionem, ac præsertim oculorum demissionem, quam is in seipso tam seuerè obseruabat; vt nullius vnquam vultum fixis oculis conspiceret, plurimùm in Religioso homine commendabat: quare cùm Iuuenem quendam Clericum, erecta ceruice, cæteros elatis oculis conspicientem vidisset: ad se vocatum interrogat; quot in Religione annos expleret? Cui cùm ille, quartum necdum attigisse diceret. Ego (inquit) multorum annorum iam senex, alterius vultum intueri erubesco: tu verò trium annorum Clericus, omnium vultus contemplari non vereris? An ignoras, oculos fenestras esse, per quas mors in hominis hospitium ingreditur? quæ si hostibus pateant, facilè ij cordis bona deprędantur? Claude visus ostia, ne patentem animum fures inuadant, ac deuastent. Oculorum custodiam Clerico commendat.

XIX. Fratres sæpissimè Otium, velut pestem fugere, ac se se post orationem honestis laboribus exercere docebat: ne immundus Spiritus, qui Religionis amplexu expulsus fuerat, mentis domum otio vacantem offendat: septémque alios spiritus nequiores secum assumēs, ad animam redeat, eámque vitiorum multitudine compleat; fiantque nouissima, hominis illius peiora prioribus; nihil enim (si Hieronymo credimus) (aiebat) Religioso homini otio deterius est, quod non solùm non Otio Religioso homini nihil deterius. Hier. epist. ad Demetr.

acquirit noua,ſed etiam peracta conſumit. Verùm nec inutiles labores commendabat, eo quòd ab otio parùm diſtare cenſeret. Inutiles verò eas occupationes eſſe
Inutiles Fratrum occupationes reprehendit.
exiſtimabat,quibus interdum Fratres fruſtra tempus in depingendis, vel colorandis Imaginibus,aut Crucibus oſſeis,eburneis, æreis conſtruendis,ac ſimilibus conterunt: quos potiùs ad horti culturam, ad Infirmorum obſequia, & alia domus exercitia hortabatur: quæ tamen ab iis tanta prudentia, ac ſale præſtari volebat. vt iuxta S.Patris Franciſci conſilium, orationis ſpiritum non extinguerent, vel propter ea orationem dēſererent. Quanquam verò ita orationis ſtudium commendaret: vt illud corporeis omnibus exercitationibus anteferret; eos tamen, qui communia domeſticorum officiorum munia, vel corporalia obedientiæ opera, vt orationi vacarent,præſtare recuſarēt;aut ſegnius peragerēt,ſeueriùs redarguebat.Orationē enim (aiebat)obedientiæ,velut ancillā heræ ſubiectam eſſe debere:neq; eum
Oratio Obedientia ſubiecta.
orationis fructu carere poſſe dicebat,qui ad iniunctū obediētiæ opus explendū,orationis ſeipſū ſuauitate priuaret:Obedientia ſiquidē meliùs,quàm oratio, pro eo ad Dominū clamat. Deniq; nullum maius,aut præſtabilius obedientia Deo Sacrificiū
1.Reg.15.
offerri,illis Prophetæ verbis allatis docebat: *Melior eſt obedientia, quā victima,& auſcultare magis,quā offerre adipē arietū*.Pleraq; alia Religioſæ vitæ documēta,pius Pater filiis tradere ſolitus erat,quibus ad perfectā virtutū diſciplinā vniuerſos attraheret.

Maximæ verò huic prudentiæ,qua Religionem ſolliciè adminiſtrabat,præclara XX.
admirabilis vitæ exempla reſpondebant;quibus,velut ardens quædam lucerna, ita cæteros ſuo fulgore anteibat; vt quos verba minùs ad perfectioris vitæ rationem inſtituendam mouere poterant, facta compellerent.

His tandem accedebant notæ ſanctitatis ſigna;quibus Deus Opt.Max.quàm gra- XXI.
Intimas animi cogitationes percipit.
ta ſibi huius Serui ſui vita; quamque accepti labores eſſent, copioſè declarabat. ſæpè enim illi diuinæ Sapientiæ occulta manifeſtabantur; quibus non ſolùm quæ futura erant,ſed intimas animorum cogitationes penetrans, eas vbi opus eſſet,declarabat.

Aſtenſis Eccleſiæ Archidiaconus, ob vitæ integritatem, plurimùm Bernardino XXII.
charus,cùm Religioſæ vitæ ſtudio teneretur; ſecum animo verſabat:num Capucinorum inſtitutum ſibi ad vitæ perfectionem eligendum eſſet. Dum in hac deliberatione fluctuat; illud ſibi conſilium ſequendum præſtituit,quod Bernardinus ſibi
Archidiacono Dei Conſilium, antequam interrogetur, aperit.
amplectendum ſuaderet.Rés adhuc Bernardino ignota erat, neq; vllum huius deliberationis,præter intimam animi cogitationem, teſtem Archidiaconus ſibi adſciuerat:cùm hoc conſilio Bernardinum adit:Vix autem Monaſterium ingreſſus, eum ſibi obuium habet,quaſi qui venienti occurreret. Necdum Bernardinum Archidiaconus verbis ſalutauerat,cùm Bernardinus ad eum:Quid hoc eſt,inquit,Archidiacone, quod in animo verſas? Sta in teſtamento tuo, & in vocatione tua ſeneſce: neque enim te Deus ad Religionem,ſed ad tuam Eccleſiam excolendam vocat:hoc age,& hic labora.Stupet Archidiaconus,dum arcana animi ſui conſilia, quæ nulli eatenus communicauerat, Viro Dei non ignota eſſe intelligit. Quare haud ſecus, quàm ſi illud ex Angeli ore accepiſſet, protinus ipſius conſilio parendum cenſet. Neque enim aliud ab eo, præterquam Dei placitum, ſubminiſtrari certò ſibi perſuadet, qui occultam à Deo ipſius cogitationem didicerat. At neque id fruſtra: Cùm enim ille Vir bonus,ac prudens eſſet; Aſtenſi Eccleſiæ plurimùm deinde ſua virtute, ac prudentia contulit.

Rurſum cùm Spoletum ex Viſitatione aduentaſſet:viro cuidam Ordinis benefa- XXIII.
ctori,qui ad eum inuiſendum acceſſerat; eodem modo germani illius Fratris, qui
Ordinis Benefactori Defuncti Fratris gloriam reuelat.
octauo iam ab hinc anno diem ſuum obierat, gloriam quam à Deo poſt mortem conſecutus fuerat, Deo id illi reuelante, ſignificat. Erat Vir hic, piè admodum de Fratris ſalute ſollicitus:pro quo cùm plurimas,toto hoc tēpore, Deo oblationes,ac ſuffragia perſoluēda curaſſet,haud tamen animū pia quadam anxietate liberauerat, qua erga defūcti Fratris ſalutē afficiebatur. Quāobrem Bernardinus,cū primū eum

ad ſe

ad se venientem cernit; his illum verbis salutat: Felicia (Vir amicissime) tetque ... usta ad te nuncia fero: Scipio, germanus tuus, iam Cælum conscendit; iam felix, atque æternus est: Tibi quoque omni studio curandum, vt in eum conscendas locum, qui solutum corporeis vinculis fratrem, beato recipit sinu. Obstupuit ille primùm inexpectata hac verborum salutatione: sed cùm præclaram Bernardini sanctitatem non ignoraret, haud vltra de fratris salute, quæ Bernardino reuelata fuerat, sibi dubitandum esse persuasit.

XXIV. In hoc ipso Conuentu, per id tempus, dum nocte quadam diutiùs orat: Dei Angelum è Cælo delapsum, stricto ense Spoletanæ Vrbi minitantem, moxque gladium reponentem videt; quod cùm ter ab eo factum fuisset, Angelum tandem abscedentem, ac Cælum repetentem conspicit. Huius rei cùm mysterium ignoraret, ab Angelo edocetur: Deum quidem ob graues inimicitias, & odia, quæ in ea tunc Vrbe grassabantur, maxime infensum, grauem Spoletano populo calamitatem comminari: verum tamen eum plurimis piorum Virorum, ac potissimùm Mulierum, quæ frequentet, ac deuotè ad Sacramenta accedebant, precibus, ac lachrymis placatum, à flagello abstinuisse.

Angelū stricto gladio Spoletanæ Vrbi minitantē cernit.

XXV. Quo tempore Generalatus officium administrans, Ruscinonem, seu, vt alij volunt, Puteolos proficiscebatur: in medio itinere, ingentem cuiusdam Ordinis, cuius nomen consultò reticeo, Religiosorum equitantium turmam sibi obuiam habet: qui cum nullum prorsus ei salutationis signum impendissent, concitato cursu progredi videbantur. Hos Conuersus quidam Frater pedester sequebatur, quem Bernardinus facie aliquando notum habuerat: ab eo cùm is, quinam ij equitantes essent, quòve pergerēt percōtaretur. Omnes isti (inquit ille) Ordinis Superiores sūt, qui in eo, dum viuerent, dignitate floruerūt: modò verò vita functi, iusto Dei Iudicio condemnati, ad Tartara pergunt, atque ego quoq; illos, eadem damnationis sententia pressus, persequor. Cui Bernardinus: Quid tu (inquit) cùm Superior non fueris, idem cum iis iudicium subis? His ille: Quid miserum, ait, vera fateri cogis? Non meo Prælationis vitia; sed Regulæ inobseruantia, & immoderatus Prælatorum amor, me eodem damnationis pondere cum iis in Infernum mergunt. Neque enim, vt his morem gererem, eorúmque mihi amicitiam conciliarem: & præscriptas Regulæ leges violare, ac nefaria audere vnquam veritus sum. Hæc æterni mei exitij causa, ac perpetui luctus origo. Iam verò cuncti ad Vulcani fauces properamus: vt in eas diuina sententia præcipites feramur. Quibus dictis, is cum toto illo Prælatorum equitatu repentè ex illius oculis erupit. His magis Bernardini animus, velut diuino quodam stimulo excitabatur; vt in Religionis administratione, ea omni studio curaret; quibus Regularis obseruantiæ disciplina, tam ab Ordinis Superioribus, quàm a Reliquis purior, ac perfectior haberetur. Idcircò plerunque Deus illi Dæmonum consilia, quæ in Religionis perniciem ab iis agitabantur, interer orandum pandebar.

Plerique cuiusdam Ordinis Superiores à Deo damnati Bernardino apparent.

Cuiusdam Ordinis Conuersus sua damnationis causam Bernardino aperit.

XXVI. Paulò ante Ochini lapsum, quo tempore Bernardinus à Generalatus munere vacabat; cùm semel in nemore oraret. En copiosos militum, tam peditum, quàm equitum Ordines; in quibus truces quidam milites, vultu horribiles cernebantur, ante se gradientes conspicit: quorum cùm aspectu obstupesceret, & quò tenderent, ignoraret: ex iis vnus ad eum accedens, ait: Quid nos stupidus admiraris? Aut has armatas hominum phalanges esse tibi persuades? Dæmones nos, non homines sumus: Tartarea hæc Castra sunt, ad hominum perniciem armata: Iam soluti ad bella contra Christianos, ac præsertim Religiosorum Ordines procedimus. Cernis hanc peditum nubem? Hæc Sæculares homines innadere, sibi ex condicto propositum habet. Equitum verò turmis aduersùs Ecclesiasticos, ac Religiosos pugnare propensius studium erit; quos maximè nostro imperio subiectos cupimus: nec tuus ab armis nostris Ordo immunis erit. Vix ille hæc effatus fuerat, cùm Tartareus ille exercitus, ex ipsius

Dæmonum cu[m] stru orans cōspicit, & quid portendant, intelligit.

oculis ereptus, nigras se in vmbras condidit. Hæc verò malorum prognostica fuêre; quæ ex Ochini, ac cæterorum casu, tam in Sæculares, quàm in Ecclesiasticos homines; qui Capucinorum exinde Religionem exhorrere, ac persequi cœperunt; quàm in ipsam Religionem ebullierunt; ex qua nonnulli tum à Fide, tum à Religione, Dæmonum suggestione, exciderunt.

Bernardini pro Religione labores.

Cæterùm quàm grauiter Bernardinus Ochini lapsum senserit; quantùmque animo ob summum Religionis discrimen, in quo eâ tunc versabatur, afflictatus fuerit; XXVII. haud sanè facilè explicari potest. Cùm enim teneram hanc B. P. Francisci plantulam, quam non pridem, velut amantissimam, tanta diligentia, ac sollicitudine excoluerat, rigauerat, constabilierat; vt ad vberrimos quosque virtutum fructus prouocasset; tam diræ calamitatis flatibus quassari conspiceret, vt vndique ad excisionem quæreretur: Nulli prorsus labori, ac diligentiæ parcebat, quo illius incolumitati omni studio incumberet; illataque ab Ochino damna instauraret. Depositam prope Familiam, sæua hac tempestate iactatam, ac penè conuulsam; consternatósque Fratrum animos cælestibus verbis consolabatur, sermonibus confirmabat, atque in meliorem spem erigebat.

Pro Ochino orans ipsius futurã salutem à Domino accipit.

Ipsius verò Ochini casus tam incredibili Virum Dei mœrore affecerat, vt perpetuis eum lachrymis prosequeretur. XXVIII. Lugebat pius Pater tanti Viri occasum, quem cùm nuper velut populorum sydus, ac tam sanctæ Religionis Patrem conspexisset: tunc altis hæresum tenebris sepultum, falsæque Religionis Ministrum spectabat: indeque cùm perennes pro eo ad Dominum preces, ac lachrymas funderet: haud passus est clementissimus Dominus, tot lachrymas incassum effundi. Quamobrem dum semel ardentiùs pro Ochini salute, & conuersione Dominum rogaret: Christi vocem è Cælo dicentis audit: Bernardine, iam quiesce: Ochinus tandem me miserante, salutem consequetur.

Damnata cuiusdam mulieris simulacrum cernit.

Nullis, cùm Generalis esset, corporis laboribus, aut itineribus parcebat, quibus Religioni prodesset. XXIX. Contigit autem aliquando, vt in Hispaniam aduauigans, nauis, qua vehebatur, inter arenas fixa inhæreret: quamobrem iter pedester prosequi cogitur. Erat illi tunc Socius F. Raphaël Astensis, Laicus, Prouinciæ Genuensis alumnus, Vir omnium memoria, ac veneratione dignus: quo cum dum per desertum quoddam progrederetur, ab iis mœsta quædam dolentis vox eminus auditur. Subsistit Bernardinus: & dum, vndenam ea vox erumpat, vndique circumspicit: En fœmina inter geminos Apros, à quibus misera dilacerabatur, se illi aspectandam offert. Horrescit primo aspectu Bernardinus; verùm cum hoc non humani, sed diuini alicuius iudicij simulacrum esse intelligeret: à Muliere & conditionem, & doloris causam exquirit. Cui illa: Heu me, inquit, nobilissimi cuiusdam Hispani olim filia fui; quæ, vt turpibus carnis voluptatibus cũ Amasio operã darẽ, sub fulso perpetuæ castitatis seruandæ studio, honesta coniugia respui: neque huius me vnquam sceleris pœnituit; donec morte abreptam, Dei Iudicium ad hæc me intolerabilia duorum horum Dæmonum, qui me Aprorum instar dilaniant, supplicia adegit: heu miseram, heu infelicem in æternum perimendam. Inter hæc verba, ab Apris illis tartareis abrepta, ac per medium discerpta, se ex illius oculis eripit. Alias quoque hominum turmas, eo in itinere, igneis catenis vinctas, à Dæmonibus ad Tartarum duci conspicit. Hæc porrò, & pleraque alia, quæ cæteris obscura erant; idcircò Virò Dei abundè manifestabantur: tum vt in his diuinæ amicitiæ testimonio frueretur: tum etiam, vt ea in aliorum commodum, ac vtilitatem transferret.

Orans sæpè raptus, & extasi stati tur.

At verò diuini Spiritus impetus, quibus Dei famulus in oratione agebatur, XXX. tam admirabiles erant; vt omnem propè modum excedere viderentur. Sæpè enim inter orandum, non modò animo extra sensus rapi; sed etiam corpore, ternis cubitis, altiùs in aëra efferri visus fuit. Et quidem si Sociorum, qui cum ad Religionis visitationem pergentem comitati sunt; ac præsertim Fratris

Antonij

Antonij à Monte Ilcino, diuini Verbi Concionatoris, qui Scriptoris apud eum munus egit, testimonio credendum est: id illi sæpiùs in itinere accidisse probatum fuit: vt dum eos orans præcederet; cùm primùm diuini Spiritus visitationem præsentiebat; primum gressum acceleraret, deinde in cursum se daret, postremò tanta vi spiritus raperetur vt in aëra ferri, atque altiùs hasta, celerrimè volare ab eis conspiceretur. Quo tempore, tametsi ij cursum arriperent, ad ipsum tamen haud quaquam pertingere poterant: nec breuis ille volatus erat; cùm sæpè ad bina milliaria se extenderet. Vix tamen sibi redditus erat; cùm diuinarum rerum colloquia tam familiariter cum sociis miscebat; perinde ac si vehementissimos illos spiritus excessus nunquam passus fuisset. *In itinere orans per aera volitat*

XXXI. Id porrò nemini incredibile videri debet: cùm B. Patriarcham Franciscum, hac diuini Spiritus vi ita aliquando correptum fuisse ex historiis constet: vt super nubes ipsas corpore efferri visus fuerit, quo oculorum acies minimè pertingere valeret. Idem quoque plerisque aliis contigerit, quos ardentissimæ charitatis impulsus, Dei virtute operante, haud semel è terra sursum ferri compulit.

XXXII. Hos feruentioris orationis fructus, fouebat perpetua, ac discreta quædam tam in victu, quàm in vestitu vitæ austeritas; qua fiebat, vt tametsi vinum, & communes cibos non respueret · iis tamen tam parce vteretur; vt vix ad naturæ sustentationem, ne dum ad itinerum labores subleuandos, satis esse viderentur. Ab omni cibi, aut lautioris, aut amplioris specialitate sic abhorrebat, vt cum ad Monasteriorum visitationem accederet, præter communes, ac pauperes Monasterij escas, nihil sibi omninò ministrari pateretur: hinc quoque sociis omnem in itinere ciborum prouisionem interdixerat; nisi fortè modici panis; cum refectio extra Conuentus, aut sæcularium Domos sumenda esset. Hanc Apostolicæ vitæ rationem, ab omni prorsus rerum prouisione alienam, ac diuinæ Prouidentiæ innixam, toto sui Generalatus tempore, ita inuiolatam coluit; vt ab ea nunquam, vel latum vnguem recesserit. Ea verò quàm diuinæ Maiestati grata extiterit; plerisque miraculis Deus testatum esse voluit. In quibus illud primum fuit. Frater Bernardinus à Tuderto, B. Viri socius, die quadam longo itinere defatigatus, ac fame confectus penè defecerat, qui ad Bernardinum conuersus, inquit: En Pater Generalis, iam me vires præ fame, ac lassitudine deserunt; nec vlla est nobis panis, aut alterius cibi copia, quo necessitati subueniri posit: an non satius esset, panis saltem quicquam in via deferri? Cui Bernardinus: Sustine paulisper, fili, iamiam Dominus cibum prouidebit. Vixque vnius lapidis iactu progressi, aquæ viuæ fontem sub quercu inueniunt; puerique à tergo clamantis vocem audiunt, qui canistro onustus, volucre celeriùs ad eos euolat: qui vbi canistrũ pane, vino, ac cibis refertum, quibus lassi refocillari possent, gratiosè obtulit: statim ex oculis euanuit. Tunc Bernardinus: En, inquit, quàm bonus Deus his, qui recto sunt corde: tui autem ò Bernardine Fili, penè moti sunt pedes, penè effusi sunt gressus tui: Disce, quàm diuinæ benignitati confidendum sit, tum Deo gratias agentes, allatis è Cælo cibis confortantur. *Discretam in cibo & potu abstinentiam coluit.* *A rerum prouisione in itinere abhorret* *Ab Angelo illi in via cibi ministrantur*

XXXIII Cum eodem aliàs quoque Socio iter faciens, cùm vterque inedia affligeretur; neque vlla illis esset rerum prouisio: ad fontem, qui illis tunc primùm in via se obtulit, accedentes, panem prægrandem ibi reperiunt; qui vtrique ad integram refectionem fuit satis. Cæterùm vt cælestem illam escam esse agnoscerent, à Deo profectam; eo pane tam mirè satiati sunt, vt vsque ad tertium diem nulla alia refectione indiguerint. *Panis illi diuinitus affertur.*

XXXIV Dum Pedemontij Monasteria, iam senectute prægrauatus visitaret: accidit, vt quadam sexta feria, cùm iter vsque ad meridianam horam produxisset, iam præ cordis deliquio deficeret: quare ad F. Angelum à Collescipulo itineris socium conuersus, ait: Fili, mihi præ inedia dilabuntur vires, vnde illas instaurare poterimus? Cui socius: Pater, inquit, teipsum, non alium accusa; cùm enim panis,

Panes & vini lagenam ab Angelo accepit.

aut vini quicquam nobiscum deferri prohibueris, nihil nobis planè est, quo ab hac necessitate subleuari queas. At Bernardinus: Potens est, inquit Deus, cui nostra haud ignota est necessitas, nobis prouidere. Vix hæc dixerat, quum adolescētem aspectu pulcherrimum, è Colle descendentem vident, qui cùm ad ipsos peruenisset; quatuor albos panes, ac vini lagenam profert; móxque se ab eorum oculis abripit. Quo facto liberalissimus Deus, & sollicitam, quam erga fidelissimum Seruum suum gerebat, curam, & prouidentiam commendare; & amplioris in eum confidentiæ remunerationem impertiri voluit.

Cucurbitula vino vacua, diuinitus plena reperitur.

XXXVI. Alio quoque tempore, cùm Franciscum Æsinum itineris comitem haberet; nihil vterque aut panis, aut vini secum tulerant. Iam maiorem diei viam ienmi confecerant; cùm Bernardinus Franciscum ita affatur: Francisce, mihi modico vino ad vires instaurandas opus esset. Cui Franciscus: Mihi quidem, inquit, cucurbitula est sed vino vacua. Amabò (subdit Bernardinus) num vini aliquid supersuerit, explora. Parebo equidem, inquit Franciscus; sed iam pridem vacuum reliqui. Cumque Curcubitulam perlustrasset; optimo vino plenam reperit: quo vterque confortatus, reliquum viæ alacriter in Dominó peregerunt. His diuinæ benignitatis testimoniis, adeò Bernardinus in concepto animi proposito: quo nihil vnquam edulij, in via sibi deferendum præstituerat, confirmatus fuit: vt in Generalibus Comitiis, quæ sub Eusebio Anconitano celebrata sunt, inter Generalium Constitutionum decreta illud quoque addendum curauerit. Ne Fratres cibi annonam in via secum ferant, præsertim dum inter notos, & domesticos iter faciunt.

Paupertatis illius zelus in Monasteriis ædificandis.

XXXVII. Maximus in Bernardini animo erga Seraphicam paupertatem, ac præsertim, quæ ad Monasteriorum ædificationem spectat, zelus æstuabat: quapropter tam sollicitè inuigilabat; ne aliqui in iis ædificandis excessus irreperent: vt Romani Conuentus Guardianum, ob id tantùm asperè increpauerit; quod Claustri pauimentum coctis lateribus constrauerit: quanquam nihil in eo opere pecuniæ insumptum fuisset. Nonnullæ etiamnum in Romano Conuentu S. Bonauenturæ, à quo nuper ad alium migratum est; Cellæ integræ videntur, ex arundinibus, & cæmento constructæ; quas is dum Generalis esset, sibi habitandas elegerat.

Fani Conuentus, ob Bernardini maledictionem, à fundamentis ruit.

XXXVIII. At terrificum illud exemplum fuit, quo Deus ardentem huius Viri zelum, quo in Monasteriorum paupertatem ferebatur, diuina planè virtute comprobare voluit. Nam cùm Fanum aliquando ad Conoentus visitationem accessisset: locus ille amplior visus est, quique cōsuetæ paupertatis metas excederet: quàobrem cū dio, multúmque ædificationis excessum duris verbis prosecutus esset: diuino tandem erga Ordinis paupertatem zelo succensus; ne excessus in aliorum exemplum serperet, cunctos è Monasterio exire, atque inde omnia asportari iubet. Cùm igitur vniuersi se in hortum ad Monasterij prospectum recepissent. Vir Dei, Conuentui, ab altissima Ordinis paupertate degeneri, in nomine Domini maledicit. Horribile dictu! Vix maledictionis sentētia ab eo prolata fuerat: cùm ventus vehemēs ab Aquilone in Conuentum irruens, illum in momento subuertit; & ad solum vsque prosternit: tantáque illius ædificij ruina fuit; vt lapides omnes, ac lateres ea maledictione contriti, ne vnus quidem integer euaserit. Ea res non eos tantummodò, qui præsentes aderant; sed absentes quoque, quotquot factum audierunt, ita vniuersos terruit; vt omnes, non solùm in Monasteriorum ædificatione, paupertatis excessus euitarentur; verùm si qui eò vsque alicubi irrepserant, corrigerentur.

Ipsius erga Ægrotos caritas vini Miraculo commendatur.

XXXVII. Emicabat potissimùm in Bernardino, effusa quædam erga omnes charitas: quam ægrotis præsertim exhiberi, sæpè in visitationibus inculcare solitus erat. Nihil hoc Viro benignius, nihil mansuetius erat. Si quando Fratrem a Dæmone tentatum, vel lapsum offendisset: tam suaui admonitione, aut correptiōne curabat; vt cùm nemo faciem eius exhorresceret, ab eo cuncti ad virtutem animati, inflammatique discederent. Huius Viri charitatem haud semel Deus miraculo

commenda

commendauit. Nam cùm Assisij Monasterium extrueretur; Fratres in domo cuiusdam pij, ac deuoti Viri, qui Ludouicus appellabatur, sibi hospitium elegerant: quo tempore cùm Frater Bernardinus à Monte Vlmo, ob cordis deliquium, modico vino egeret: præsens aderat Generalis; qui ab hospite vini paulùlum postulans, ab eo audit, nihil prorsus vini in domo superesse. Perge, inquit, ad dolium, ne dubita: Dominus enim tibi, ac nobis vinum dabit. Pergens ille, dolium vsque ad effusionem vino plenum reperit: quo æger, ac tota deinceps familia recreata fuit. Idem quoque cùm Romæ esset, cuidam familiari suo, qui Baptista vocabatur, præstitit: quem cùm domi inuiseret, ille ad Bernardinum ait: Pater mi, vinum profectò tibi gustandum offerrem; nisi is nuper in dolio defecisset: at neque hoc tempore, præterquam vappa, in tabernis venalis est. Cui Bernardinus: Vir es modicæ fidei (inquit.) Quid de viuo dubitas? Ito celeriter, vinúmque pro te, ac pro nobis è dolio hauri. Pergit Baptista, cui Viri sanctitas iamdiu perspecta erat; ac multa fide plenus, dolium explorat: quid plura? plenum accipit, vinum haurit, & ad Bernardinum defert: quodque miraculum auget, quanquam ex eo is copiosè deinde pauperibus, Bernardini iussu distribueret; sibi tamen, ac suis vsque ad tertium mensem abundè suffecit.

Familia[ris] cuidam vi[ro] diuinitùs i[m]petrat, ac [in] dolio mult[i]plicat.

XXXIX Illustrem huius Viri Sanctimoniam, Deus plerisque aliis miraculis comprobatam voluit. Etenim præter ea, quæ hactenus exarata sunt; insigne illud de Iosepho Fernensi celebratum refertur: ad quem cùm Bernardinus Generalis epistolam scripsisset, qua illum Aretium, ad Dei Verbum disseminandum destinabat: quo tempore is Generalis literas accepit, fluxu Epatico tam grauiter laborabat; vt Medici iam ferè de illius salute desperarent: quare ad Generalem rescribens, se extrema quidem ægritudine teneri, quo minùs iussis obtemperare, & Aretium se conferre queat, per literas significat. At si morbo, quo affligatur, is abscedendi præceptum imponat, nihil planè futurum esse, ait, quod eum ab imposito obedientiæ præcepto implendo deterreat. Bernardinus verò Iosephi litteris acceptis, his ad eum verbis rescribit. Quandoquidem ea tibi ò Ioseph, à Deo fides, ac obedientiæ virtus impertita fuit; vt ad iniunctum tibi obedientiæ opus implendum, à morbo, quo impediris, liberari postules: ac præterea Aretij Vrbs tuæ Prædicationis opera maximè indigeat: idcircò in Dei nomine, ac virtute sanctæ obedientiæ, morbo, quo cruciaris, præcipio; vt quàmprimùm abeat, teque liberum, ad Dei opus præstandum sinat. Mirabile dictu! Vix Iosephus allatam sibi epistolam legit; cùm morbus diuino præcepto à Viro Dei prolato parens, extemplò aufugit; libérque ille, ac incolumis statim Aretium versùs iter arripit.

Morbo per li[t]teras impe[]rat, atque [a] Iosepho Fer[]nensi depelli[t].

XL. Cùm è Generalibus Comitiis, quæ in Vrbe Neapolitana anno 1549. celebrata fuerant, cum Fr. Matthæo à Leonissa, Viro sene, ac sancto, ac plerisque aliis Fratribus rediret; iterque vsque ad meridianam iam horam produxissent: instante refectionis tempore, ad fontem, qui in via se illis obuium præbet, vniuersi pergunt: nemo vinum secum tulerat, quo & sitis extingui, & vires itinere defatigatæ, refocillari possent. Cúmque inter eos Matthæus esset, qui ægra valetudine afficiebatur: Bernardinus ad eum: Vino, ait, ò Matthæe, tibi ob corporis tui languores opus est. Cui Matthæus: Illud tibi potiùs, Pater, qui senectute grauaris, necessarium esset. Potens est Deus (ait Bernardinus) aquæ isti vini virtutem præbere. Res planè mira! Nam illius fontis aqua, nullo mutato colore, vini optimi gustum, vim, ac suauitatem mox reddit. Læti tunc omues vinum, absque vuæ racemis expressum, bibunt; cunctique sitim nouo, ac cælesti mero, fonte propinante, extingunt: vix autem fontem ad manuum lotionem post refectionem attinguut: cùm is ad aquæ naturam rediens, vinum fundere desiit.

Fons aqua[m] Bernardini oratione vi[]num fundit.

Asinus Bernardini iussu soleam ferreã Fabro ferrario reddit.

Prioribus primi, & secundi sui Generalatus annis Bernardinus, quum vegerior illi ætas erat. Religionem pedester visitauerat: tertio verò sui Generalatus triennio, cùm iam senio grauis esset; Asinum illi Generale Capitulum permittit; quo interdum, itinere fessus, vtebatur. Accidit verò, vt cùm Mediolanensis Prouinciæ Monasteriis ius visitationis impenderet: Asinus, quo vehebatur, soleam ferream in itinere amitteret: cuius loco cùm alteram à Fabro ferrario reponendam curasset; ille soleæ pretium à Generali deposcebat. At Generalis, pretium illi à Deo expectandum; frustra Fabro soleario pluribus verbis persuadere conatur; Nam eo reluctante, is tandem ad Asinum conuersus, ait: Asine, Frater, Ferrarius hic Faber pretium tuæ soleæ sibi postulat; quod nos ob paupertatem exoluere minimè valemus: tu ergo illi soleam ferream redde; ne te, nosque captiuos detineat: factum planè admirabile! Asinus vix eo audito, perinde ac si præceptum intelligeret; emisso calce, soleam exuit, atque ante Fabrum ferrarium proiicit. Is verò vbi factum vidit; tantæ rei admiratione perculsus, mox ad Bernardini pedes prostratus, veniam poscit; rursusque Asinum solea ferrea absque pretio munit. XL.

Tabernarium cœna pretiũ p̃ etentem illustri miraculo ad pietatẽ prouocat.

E Brixiensi Agro in Tusciam profectus, cùm quadam die, sub solis occasum, in campestrem cauponam cum Socio diuertisset; auidè à Cauponario excipiuntur; qui cùm ab eis vberem hospitij mercedem expectaret, eos splendidè tractat. At cœna absoluta; ac redditis Deo de more gratiis. Tabernarius cœnæ pretium ab iis expostulare cœpit. Cui Bernardinus: Nos, inquit, pauperes sumus, ac paupertatis filij; quibus neque aurum, neque argentum in Zonis est: at ne dubita, Dominus enim pretium tibi pro nobis retribuet. Tabernarius verò his verbis haud contentus, vt pretium exoluereot, insistebat. Tandem Bernardinus ad eum. Perperam, inquit, à nobis, frater, pretium deposcis, cùm illud tibi à nobis exolutum fuerit. Excandescens autem Tabernarius: Vnde, inquit, aut quando mihi cœnæ pretium à vobis exolutum fuit? Ne irascare, quæso, ait Bernardinus; sed pacatè nobiscum age. Dic obsecro, quantum tibi hac cœna pretium debeatur. Tantum (ait ille.) Est ne tibi trutina, (subdit Bernardinus) quam præsto habeamus? Est (inquit). Affer amabò. Quæ cum allata esset, scribit Bernardinus in chartæ frustulo orationem, *Retribuere dignare, Domine, omnibus nobis bona facientibus, propter nomen sanctum tuum, vitam æternam.* Quam Deo in gratiarum actione post cœnam obtulerat Tum ad Tabernariũ: Hoc est pretium (inquit) quod nos tibi pro cœna exoluimus: ego chartulã hanc dextera lãce apponam: tu argẽti pretiũ, quod tibi pro cœna deberi affirmas, in altera collocato: siquidem argenti lanx præponderauerit, nos debitores simus: sin chartulæ grauior fuerit, tu à pretio postulando abstineto: illud enim tibi persolutum fuisse planè exploratum erit. Re itaque cum hac conditione accepta, Tabernarius trutinam sumit, vtramque lancem componit, æquat, librat; debitam sibi argenti summam, grauiori ære, in sua lance collocat: Bernardinus verò chartulam in altera statuit. Eleuatur statera: adeóque lanx chartulæ præponderat; vt ne à plano quidem moueatur. Iterum Tabernarius vtramque lancem diligentiùs aspectat, lustrat, explorat; num fraus aliqua lateat; rursumque argentum, & chartula in, lance librantur; grauissimáque chartulæ lanx in trutina conspicitur. Stupet Tabernarius. Cui Bernardinus: Quid, inquit, obstupescis, Frater? haud dignum vllum hac retributione, quæ tibi exoluta fuit, pretium inuenire poteris. Maius adhuc argenti pondus sumito, atque in tua lance statuito: quod cùm ille fecisset, totámque lancem argento onerasset, chartulæ lanx nec vnquam loco dimoueri potuit. Id cum Tabernarius altiùs animo contemplatus fuisset; mox ad Bernardini pedes corruens, diuinam in eo virtutem agnoscit: veniamque turpis cupiditatis à Deo exposcens, voto se obstringit; nunquam se ab vllo hospitij mercedem acceptu- rum, qui post sumptum cibum Orationem: *Retribuere dignare Domine, &c.* ad Deum effunderet: ac deinceps erga Capucinorum Ordinem deuotissimus fuit. XLI.

Oratio Retribuere, &c. pluribus argenteis nummis præponderat

XLII. Posthæc verò accidit, vt (Deo illius in Religiosos, ac pauperes munificentiam remunerante) cùm Tabernarius hic opes auxisset: quidam S. R. E. Cardinalis copiosa cum domus familia, ac Nobilium equitatu ad hanc Tabernam diuerteret: quem cùm Tabernarius, regio planè apparatu excepisset; cunctaque quæ ad Cardinalis potissimùm mensam spectabant, sollicitè administraret: tandem Cardinalis à cœna surgens, Deóque gratias referens, Orationem: *Retribuere dignare*, &c. inter alias Deo persoluit. Quam cùm Tabernarius audisset; paululùm animo hæsitare cœpit; num ab eo hospitij mercedem accipere deberet, quem Orationem *Retribuere dignare*, &c. persoluentem percepisset. Illinc enim eum grauis sumptus, quem in eo hospitando erogauerat, deterrebat. Hinc verò voti vinculum, quo se firma Deo sponsione deuinxerat, à mercede accipienda auocabat. Tandem voti Religio vicit: qua factum est; vt cùm de hospitij mercede secum deinde ageretur; pretium omne respueret, atque omnia integrè sibi persoluta esse diceret. Quod vbi Cardinali renunciatum fuit; isque à Tabernario tam prioris miraculi factum, quàm etiam posterioris voti vinculum didicit: primùm Viri pietatem laudat; & cùm munificentissimo dono, quod duplo hospitij sumptus excedebat, Tabernarium affecisset: ipsius filium, qui iam Sacris initiatus, Iuris Ecclesiastici studia prosequebatur; dignitate Ecclesiastica augendum curat. Atque ita qui pactum Domini custodiuit, de manu eius accepit duplicia: vt ex eo discant, qui pietatis operibus incumbunt, pauperum eleemosynis terrenas facultates non minui: ac Domino fœnerari, qui pauperibus tribuunt.

S. R. E. Cardinalis in Tabernarium, ob illius pietatem munificentia narratur.

XLIII. Cùm itaque id Bernardino perpetuum, ac legitimum esset; omnem rerum prouisionem in via abiiceret, totámque in Deum spem, ac cogitatum iactaret: mira quoque Dei erat erga illum sollicitudo; qua fiebat, vt cùm eos bonis accumularet, qui in Seruum suum se beneuolos præbebant; alios contrà, qui se asperos, ac duros illi exhibebant, rerum penuria premeret. Accidit enim posthæc; vt dum visitationem æstiuo tempore, per Æmiliam cum socio prosequitur: longo itinere, ac calore exhaustus, ad Tabernam quandam diuersoriam diuerteret; parúmque vini, quo exhaustæ vires refocillarentur, à Tabernario peteret. Cui Tabernarius, cùm nullam vini mercedem ab eo speraret, nihil apud se vini esse protinus respondet. Quo audito, Bernardinus flexo capite præteriit. Vix iactu lapidis inde Bernardinus aberat; cùm Nobilium equitatus ad Tabernam aduentat, vinúmque hauriri postulat: aduolat ad Cellam vinariam Tabernarius, cui bina, ac terna dolia vino plena adhuc supererant: cúmque dolia omnia explorasset: cuncta vacua, ac penè arida offendit. Rem dum Tabernarius secum admiratur; protinus verba, quibus Dei Vito vinum petenti negauerat, illi in mentem veniunt, quibus nihil penitus sibi vini esse affirmauerat: quare culpam agnoscens, post Virum Dei festinat; eúmque haud longe inde absentem offendens, supplex ab eo postulat, effusisque lachrymis rogat; vt rediens doliis suis benedicat, iisque vinum restituat, quod auaritia vsque ad fæcem ebiberat. Redit Vir mitissimus; doliis benedictionem impertit, vinúmque in dolia reuertitur, quo non modò opportunè ipsius necessitati succurritur; familiáque mero redundante, exhilaratur: sed eo duplici miraculo, Vir antea auarus, pietatem, atque in pauperes Christi munificentiam discit.

Tabernario vinum Bernardino deneganti dolia exsiccantur.

Bernardini benedictione vinum in dolia redit.

XLIV. His illud postremum accedat, quod Fr. Bernardinus à Tuderto, quondam Sancti huius Viri Socius, Fr. Thomæ à Trebiano fidelissimè retulit. Narrat is, beatum Patrem, dum Italiæ Prouinciam visitaret, Vrbem quandam, cuius illi nomen, cùm hæc referret, e mente exciderat, ingressum fuisse: per quam dum iter facit, accidit: vt maximos gemitus, ac clamores è domo quadam erumpentes perciperet: quorum dum causam sciscitatur; audit, vnicum tunc viduæ filium morte sublatum; cuius occasus maximam luctus, ac doloris acerbitatem

Mortuum filium ad lucé reuocat.

matri adferret. Id cùm pius Pater intelligeret; viduæ casum miseratus, domum ingreditur, matrem verbis consolatur: tum ad defunctum accedens, ac paulisper genuflexus orans, illum signo Crucis consignat: quo facto mortuus oscitare cœpit, ac rediuiuus à morte, & ab infirmitate conualuit.

His, aliisque copiosioribus miraculis, quæ partim superiùs anno 1549. relata sunt, partim nostrorum silentio, ac obliuione deleta fuêre; eam Vir Dei sibi tum apud Fratres, tum apud Seculares homines, sanctitatis existimationem comparauerat: vt Vir sanctus, ac illustris ab omnibus haberetur. Paulus Tertius Pontifex Max. id de Bernardino dicere solebat: Capucinorum Religioni nihil prorsus formidandum, quin etiam bonorum omnium cumulum sperandum esse, quâ audiu Bernardinum Astensem superstitem haberet. Religionem is octo annorum spatio, tanta prudentia, & sanctitate rexit, vt maximum illi splendorem contulerit. Generalia Ordinis statuta ordinauit, illustrauit, auxit: qui tandem Generalatus munere ter repetito gloriosè perfunctus; cùm in Romano Conuentu per triennium Theologicam disciplinam explicasset: quo in munere, qui illius Auditores erant, insignem Viri eruditionem, cum præclara mentis illuminatione, eidem cælesti dono infusa coniunctam, nunquam satis admirari videbantur. Tandem senio, ac corporis incommodis confectus, Romæ supremo morbo corripitur: ex quo cùm se à Domino vocari intelligeret; generalem peccatorum confessionem, ab ipsa pueritia institutam, multis lachrymis coram Sacerdote perficit: tum cæteris Sacramentis muniri curat. Quibus deuotissimè susceptis, vniuersos Romanæ familiæ Fratres, ad se accersitos, paternis verbis, eò ardentiori spiritu prolatis, quo se breui ab iis morte separandum senserat; ad Regularis disciplinæ obseruantiam, ad Paupertatem, ad Orationis studium, ad Crucis amplexum, denique ad diuinum amorem vehementer adhortatur. Posthæc animum colligens; cùm æternorum totus desiderio, atque amore flagraret: sæpè illa senis Simeonis verba animo, oréque repetebat: *Nunc dimittis Seruum tuum Domine*, &c. Qua die verò illi ex hac luce transitus parabatur: cùm Vespertinas horas, & Completorium cum Socio Domino persoluisset; vbi ad Beati Patris Francisci Antiphonam: *Cælorum candor*, &c. ventum est, repentè totus animo, ac facie exhilaratus ad Socium ait: En Frater, en Frater, an non vides? Cui Socius: Quid est, Pater, quod vides? Is verò protinus re silentio obtecta, Antiphonam, *Cælorum candor*, &c. prosequitur: qua absoluta, vbi manus sibi in mortui modum aptauit; caput super puluillum inclinat, quasi qui quietem sibi conciliare vellet: oransque spiritum Deo propè septuagenarius reddit: cùm quinquaginta circiter annos, in vtraque, & Obseruantium, & Capucinorum Religione, summa cum integritatis, prudentiæ, ac sanctimoniæ laude consumpsisset. Romæ sepultus, non insculpta marmoreò tumulo præclarè gestorum trophæa profert: sed præstantissimarum virtutum stemmata, clarissimæque sanctimoniæ memoriam; tot denique gloriosos labores pro Religione fortiter exantlatos, quæ nulla inquam obliuio delere poterit, posterorum animis perpetuò celata reliquit. Cui illud Ecclesiastici decantari æquum est. *Princeps Fratrum, firmamentum gentis, Stabilimentum populi, qui curauit gentem suam, & liberauit eam à perditione. Quasi Oliua pullulans, & cypressus in altitudinem se extollens, in accipiendo ipsum stolam gloriæ, & vestiri eum in consummatione virtutis.* Ipsius effigies ad viuum depicta in Cunuêtu nostro Motæ Philocastri asseruatur. Huius B. Patris dicta, & facta, adeò præclara, ac memorabilia sunt, vt meritò apud omnes melioris notæ Fratres, magnam sibi semper auctoritatem compararint.

[margin: XLV.; Pauli 3. Pôt. de Bernardino elogium.; Romæ in morbum incidit.; Cælesti visione ante obitû potitur.; Sanctimonia clarus Romæ diem extremum claudit; Eccl 5 & 51.]

Hoc anno, Fr. Angelus Saonensis, celebris Concionator, dum Bononiæ magna cum totius Vrbis vtilitate, Dei Verbum disseminat: in amœno Colle, qui haud longè ab Vrbe abest, Religionis Monasterium fundat, quod Montis Caluarij appellatione cohonestat. XLVI

[margin: Bononiæ Conuentus extruitur.]

Atque

XLVI. Atque hoc eodem Anno, Tipherni, nix copiosissima è Cælo cadit: quo tempore, cùm Capucini Fratres, qui veterem adhuc Conuentum longiùs ab Vrbe distantem habitabant; niue obsessi, pane, ac vino carerent; atque ob niuis abundantiam, via omnis ad mendicationem illis interclusa esset: nonnullæ adhuc in Conuentu Fabæ supererant, quas coquinæ Præfectus aqua madefaciendas curat. Dies Veneris erat, Dominicæ Passioni consecratus; in quo dum vniuersi Fratres in Ecclesiam collecti, ardentiùs ante Nonam simul orationi vacant. En ianuæ tintinnabulum pulsatur. Accurrit Fr. Gratianus Ancaianensis, tunc Conuentus Ianitor; Virúmque præ foribus cernit, qui asellum pane, ac vino onustum, ad Fratrum subsidium duxerat. Rem Ianitor ad Guardianum defert, qui hominem cum asello in Conuentum introduci iubet: at dum Ianitor ad fores reuersus, vt Guardiani imperata faciat, hominem quærit: panem quidem, ac vinum ante fores reperit; hominem verò, & asellum nullibi apparentes conspicit. Cumque quò ille diuertisset, vndique diligentissimè exploraret, nulla nec hominis, nec aselli vestigia in niue expressa deprehendit. Quapropter cælestem annonam omnes à Deo profectam agnoscentes; plurimas diuinæ Maiestati, quæ in eos munificentissima fuerat, laudes, ac grates persoluunt.

Tipherni Fratres à niue obsessi à Deo cælestem annonam accipiunt.

XLVII. Plerisque hoc tempore Deus Opt. Max. exemplis manifestum esse voluit; quanta lignum ex arbore S. Francisci, de qua alibi egimus, præscissum, in veneratione ab omnibus habendum sit. In his primum ex Mediolanensi Prouincia erumpit. Etenim Fr. Andreas Cremonensis Sacerdos, hoc anno Cremona Laudum iter faciens, Nobilem quendam, equo insidentem, in via obuium habet: qui cùm ob singularem, qua erga B. Franciscum deuotionem afficiebatur, ab eo Crucem ex ligno S. Francisci fabrefactam petiisset: quo tempore Andreas Crucem è manica exprompteam Nobili offert: equus, cui ille insidebat, quasi qui sacrum B. Francisco lignum, veneratione dignum duceret; in priora genua procidit, honorémque, quo poterat, modo, tum ligno, tum sancto Crucis Signaculo persoluit. Quod cùm Nobilis ille summa cum admiratione perspexisset: Me profectò, ait, equus melior fuit: quodque ego præstare debueram, prior facto docuit; statimque ex equo delapsus, ac genuflectens, reuerenter Crucem à Sacerdore accipit.

Equus ante Crucem ex B. Francisci ligno fabrefactam genuflectit.

XLVIII. Altera itidem mulier, quæ à Fratre Tobia Mediolanensi Crucem huiusmodi, ex ligno S. Francisci compactam, acceperat: cùm eam ligneæ Coronæ B. Virginis, quam secum deferebat, alligasset: casu accidit, vt Corona simul cum Cruce illi imprudenter in ignem prolaberetur, Cumque Corona, quæ lignea erat, igne combusta, ac consumpta esset: sola Crux integra, atque ab igne illæsa permansit; quam Felis quædam domestica, vngula ex igne erutam, atque ore apprehensam, ad heram detulit: vt luculentiùs cunctis miraculum pateret.

Crux ex B. P. Francisci ligno compacta in igne nõ comburitur.

XLIX. Quanta verò hoc ipsum B. Patris lignum diuina virtute polleat; quamque efficax, ob tanti Patris intercessionem, ad languores curandos remedium sit; pluribus tum hoc anno, tum succedentibus annis exemplis declaratum fuit. Porrò ex his, quæ hoc anno memoriæ tradita sunt. Primum est cuiusdam Patrisfamilias, qui Nicolaus vocabatur: qui cùm in Agro Tiphernate, graui dysenteria laboraret, ex qua proximum sibi interitum metuebat: à Fratre Vbaldo Eugubino, Laïco Capucino persuasus, vt ad B. P. Francisci merita imploranda animum conferret; ab eo nonnihil pulueris, quam is ex B. P. Francisci ligno elimauerat, accipit: quo simul cum vino maxima fide hausto, statim à morbo conualuit. Idipsum quoque ibidem alteri contigit: qui graui febre ægrotabat: cui cùm eiusdem ligni limatura, vnà cum aquæ potu sumenda tradita esset, vix ea hausta, à febre curatus fuit. Innumera huiusmodi curationum exempla apud antiqua nostra M.S. exarantur: quorum aliquem aliqua suis quæque annis referenda erunt.

Puluis ex ligno B. P. Francisci erasus, Ægrotum curat.

L. Hoc tempore, non paucæ Mulieres, rude Religionis Cingulum, ex fune, quo Fratres præcingi solent, compactũ sibi adhibẽtes, è partus doloribus repẽtè liberantur.

Tres Mulieres Ordinis Fune præcinctæ à partus doloribus liberantur.

Inter quas prima fuit in Prouincia Hidruntina Baronissa Montis Ruffi: quæ, cùm ob partus difficultatem maximo in vitæ discrimine versaretur, Ordinis fune, quem à Fratribus summa deuotione postular, sibi præcincto; illicò salua enititur.

Castellanetæ, seu Castaniæ, quæ est Vrbs Neapolitani Regni, sub Archiepiscopatu Tarentino; altera Mulier iam triduo partus doloribus cruciabatur: ex quibus cùm moritura crederetur, à propinquis Religionis Cingulum deposcitur, quo parturiens præcincta, statim mortuum fœtum salua parit, cunctosque ad diuinæ virtutis tum admirationem, tum laudem compellit. LI.

Tertia denique Fratris Gregorij Aletini Capucini soror, quæ partus doloribus LII.
Aletij ad tertium vsque diem ita affecta fuerat; vt à cunctis illius salus desperaretur; cùm funem, quo Fratres præcingi solent, manu attrectasset, protinus fœtum incolumis in lucem edidit.

Annus Christi	Iul. III.	Marcel. II.	Paul. IV.	Car. V. Imp.	Rel. Capuc.
1555.	6.	1.		37.	31.

I. TRiennali circulo expleto, vltimus Eusebij Generalis Annus, & à partu Virginis, Millesimus quingentesimus quinquagesimus quintus agebatur; cùm nouum Generale Capitulum, Firmi in Piceno, consueto Pentecostes tempore ab Eusebio conuocatur: in quo celebratis Comitus, Eusebius ipse omnium Electorum consensu, in Generalatus munere confirmatur. His Comitiis inter alios interfuit, F. Hieronymus Pistoriensis, Vir vitæ integritate, ac eruditione celebris; qui ex Obseruantium Familia, paulò antea ad Capucinos transfuolauerat: de quo pluribus suo loco agendum erit. *Nonum Generale Capitulum Firmi in Piceno celebratur.*

II. Interea, qui mille ad Religionis perniciem oculis inuigilat, Stygius hostis: cùm vberrimam animarum segetem, quam ex simplici Nostrorum Prædicatione, diuina vndique pietas metebat, molestissimo animo ferret: quorundam ex nostris Verbi Dei Præconibus animos permouerat: vt sub fallaci quodam amplioris existimationis prætextu, sermonis simplicitatem fastidientes; vanæ, ac curiosæ verborum eloquentiæ studerent: quo maiorem apud populum sibi auctoritatem, & gratiam conciliarent. Quo fiebat, vt minùs animarum saluti, curationique incumberent. Quapropter in hoc Capitulo, vehementiùs ab Eusebio Generali, in eos diuini Verbi Concionatores inuectum fuit qui simplici, atque Apostolica prædicandi ratione posthabita; nihil præter curiositatem, ac sermonis elegantiam sectarentur: quos propterea, comminata Concionatorij muneris priuatione, ab instituto deterruit. *Concionatores nimis ornatè Dei Verbum prædicantes, ad simplicitatem reuocantur.*

III. Graues ferè toto hoc triennio, in Religionem procellæ ab Aemulis excitatæ; quibus eam ad supremam naufragij desperationem se pertrahere posse sperabant, Eusebium compulerunt; vt maiorem huius temporis partem in Romano Conuentu transfigeret: quò faciliùs & commotos vortices confringere, & contorta ab Aduersariis in Religionem tela retundere valeret. Porrò hæc in Religionem tempestas, post Iulij Tertij, qui hoc anno, decimo Kalend. Aprilis extremum diem clausit, obitum orta; breuique Marcelli secundi, qui Iulio successit, Pontificatu ancta; tandem sub Paulo Quarto, qui hoc anno decimo Kal. Iunij ad Pontificale munus assumitur, non absque graui Religiouis molestia sedatur. *Graues in Religionem procellæ excitantur.*

IV. Etenim Paulo Tertio è viuis sublato; qui suprema Capucinorum Religioni funera minabantur, noua Iulij Tertij Pontificatus opportunitate captata, antiquas iterum apud Apostolicam Sedem querimonias, ac contentiones mouent; quibus Capucinos sibi subiicere tentant, nouaque in eos bella cient, vt penitus è medio tollant. At Iulio maturiùs ex humanis excedente: rem acriùs sub Marcello secundo prosequuntur: sed ipso quoque, post viginti duos Pontificatus dies, hinc emigrante; cùm Apostolica Sedes Paulum Quartum, Virum prudentissimum atque erga Religionem beneuolum accepisset: quem non tam facilè, aut clamores terrerent, aut oppugnantium austeritas moueret: post primum illius Pontificatus annum, procella in Nostros excitata paularim mitescere visa est. Igitur nonnihil deseruescente persecutionis æstu: Eusebius, Francisco à Solerro, & Ioanne Albiensi grauissimis Patribus Romæ relictis; vt, si quæ prioris persecutionis reliquiæ iterum fortè pullulularent, iis sua prudentia opportunè obsisterent: sub tertij anni exor-

dium

dium, anno videlicet 1557. Religionis Vintrationem auspicatur: quæ tametsi serò ab eo inchoata fuerit, haud tamen, ob singularem Viti virtutem, ac prudentiam, plurima vtilitate caruit.

In Veneta Prouincia Fratres pesti laborantibus ministrant.

Iam verò, quod ad hunc annum spectat: sæuissima lues Patauium, ac totum Patauinum Agrum inuaserat; quo tempore Capucini Fratres vltrò se peste laborantium obsequiis, magna cum totius Vrbis ædificatione, atque vtilitate mancipant: quo in munere Fr. Alexander Iustinopolitanus Conuentus Vicentini Guardianus, & F. Hieronymus Ticinensis, Clericus, vitam cum morte commutant: atque eodem ferè tempore Fr. Leo Veronensis, Guardianus Venetiarum, Sancto fine in Domino quiescit. V.

F. MATTHÆI RHEGINI vita & gesta enarrantur.

In Vrbe Rhegiensi apud Calabros moritur hoc anno Fr. Matthæus Rheginus Calaber, ex Coramantiorum Familia; Vir omni virtutum laude clarus: cuius tanta fuit mentis humilitas, vt sacro Subdiaconatus Ordine contentus, ad altiores Diaconatus, ac Presbyteratus Ordines, præ animi humilitate, promoueri recusauerit. Fuit hic Regulæ cùprimis obseruãtissimus, ac totius Regularis disciplinæ forma, vitæ austeritate rigidus, abstinentia insignis, in Oratione feruentissimus, ac diuinarum rerum contemplationi deditus, præcipue verò in Dominicæ Passionis Mysteriis recolendis ita frequens, ac pius; vt in eorum meditatione iuges ferè ex oculis lachrymas funderet. VI.

Ipsius virtutes enarrantur.

Huius Viri Sanctitas nonnullis à Deo miraculis declarata fuit. Dum enim non longè à Rhegina Vrbe, Capucinorum Conuentus extrueretur, accidit; vt ob frequentes, ac copiosos imbres, panis aliquando ad Fratrum, & operariorum victum mendicari non posset: ex quo tam Fratres, quam Operarios consueta refectione carere oporteret. Id cùm Matthæo innotuisset; mox in Ecclesiam solus secedens, ad Christi Crucifixi pedes seipsum prosternit ab eoque annonæ prouisionem postulat. Nec pius Dominus orantis petitioni defuit: nam vix oratione peracta, ianuæ tintinnabulum pulsatum fuit; virque ignotus, panis candidissimi corbe onustus, in ianua apparet; quo Fratrum, & Operatiorum necessitati abunde subuentum fuit.

Panem Fratribus, ac Operariis à Deo miraculosè impetrat.

Porrò in ea Conuentus ædificatione, dum transtra quædam altiùs in Ecclesiæ tecto collocantur, casu euenit: vt faber lignarius minùs sibi cautus, ex alto Ecclesiæ culmine præceps ad imum rueret: quo casu cùm vniuersi illum toto corpore confractum arbitrarentur, Matthæus, mox lapsum hominem Signo Crucis signat, cùmque data manu erigens, protinus incolumem Operi restituit. VII.

Signo Crucis sic cadutum sanat.

Plerosque hoc modo Dei Seruum ægrotos Signo Crucis curasse, memoriæ traditum est: quibus cùm id tantùm admonens diceret: Fili habeto Fidem Dei & saluus eris: confestim ab eo sanabantur. Denique obitu suo Fratribus longè ante mortem prædicto; cùm se Ecclesiæ Sacramentis deuotissimè, ad Domini occursum præparasset; plenus virtute, septuagenarius ad meliorem vitam concedit. Cuius sanctitati illud è Cælo testimonium accessit, quod ex ipsius corpore, post mortem, tam suauis odor diffundi cœpit; vt F. Antoninus Rheginus, qui illud in sepulchro condidit, eo perfusus, post hæc per octo integros dies suaue oleret. VIII.

Plerosque ægrotos Signo Crucis tantummodo adhibito curat.

Post obitum suauis ex illius Corpore odor diffunditur.

F. ANTONII SICVLI Vita & gesta.

Romæ hoc ipso annò Fr. Antonius Siculus, Laicus, infirmorum præfectus; cùm plurimis in Ægrotorum cura laboribus, pie, ac fideliter, per aliquot annos perfunctus esset, ad perennem quietem euolat. Inter cæteras huius Viri virtutes, insignis patientia fuit; ac dura pro Christo tolerandi ardor: nam cùm pro officij sui munere carnes pro infirmis a laniis peteret; lanius quidam cæteris opulentior Antonij conspectum tam grauiter ferebat vt cumprimùm ad laniena suam accederet, illum ab ea duris verbis expelleret; ac sæpissimè iniuriis, ac contumeliis oneraret. His Antonius nunquam ita lædi potuit; quin maiorem ex his voluptatem capiens, frequentiùs ad lanium pergeret; illatásque contumelias, velut pretiosas gemmas, ac carbunculos colligens, non tam animo turbatum, quam se vultu hilarem IX.

Illustris Antonij patientia commendatur.

ostenderet;

oſtenderet: caput iniuriis inclinabat, ridentémque faciem præſeferens: quaſi qui diu optatis potitus eſſet, aut ſpolia opima ex hoſte tuliſſet; domum gaudens reuertebatur. Hanc Antonij patientiam tot iniuriis, ac contumeliis laceſſitam, diuturnóque temporum ſpatio probatam; cùm Lanius altiùs ſibi animo inſculpſiſſet, magnoperè ea admirari cœpit: neque præſtantiſſima, ac propè diuina virtute vacare ſenſit, quod in eo præter humani ſenſus rationem, ſe ſe efferre conſpiciebat: quapropter cumprimùm Antonius ad lanienam rediit, tanta Virum veneratione ſuſcepit, vt ab eo primùm iniuriarum veniam poſtulauerit; deinde ubnixè rogare cœperit, vt quæ ad Infirmorum eſum neceſſariæ eſſent, aliundè, præterquam ab eo, deinceps carnes non peteret: tantámque exinde erga Antonium, ac Religionem animo pietatem, ac beneuolentiam peperit; vt quandiu ſuperſtes fuit, ſolus carnes pro Infirmis erogare voluerit. Tanta quippè eſt exemplorum, ac rectè factorum vis; vt his plerunque homines magis, vel ad vitæ correctionem, vel ad virtutem moueantur, quæ in aliis præclarè geſta admirantur; quàm quæ ab aliis benè audita percipiunt: validiora enim exempla, quàm verba ſunt (S. Leone teſte) & pleniùs opere, quàm voce docetur. Cum hac animi virtute, vitæ auſteritatem, abſtinentiam, corporis macerationem perpetuò coniunxit: tanta quoque morum diſciplina, ac ſermonis ſuauitate præditus fuit; vt cùm Paulo Tertio Pontifici, qui illius ſanctitatem nouerat, ob id charus eſſet; Pontifex illius ſæpè colloquio delectaretur.

Lanium ſua patientia ex contumelioſo, pium ac beneuolum præſtat.

S. Leo Papa, ſermon. de Ieiunio.

X. Potiſſima tandem illius virtus fuit, quæ Electorum propria eſt; effuſa nimirum quædam erga infirmos, ac cæteros omnes charitas: qua fiebat; vt neque vigiliis, neque labori vlli propter ægrotos parceret: tantáque vniuerſos charitate complecteretur; vt & ipſa ſibi neceſſaria ſæpenumero denegaret: vt aliorum commodis ſatisfaceret. Hinc ſæpè ſibi ipſi vel obſonium, vel fœmoralia munda ſubtrahebat, vt cæterorum indigentiam ſuppleret. Frequenter etiam vilia, ac laborioſa ſibi aliorum exercitia, quaſi otio vacaret, aſſumere ſolebat; vt eorum labores ſubleuaret. His cùm magnam ſibi tum in Vrbe, tum apud Fratres ſanctimoniæ exiſtimationem, haud fruſtra comparaſſet; tandem poſt vigeſimum in Religione annum, in ſanctitate, & iuſtitia haud vulgari conſummatum: in eodem Romano Conuentu, mortali vitæ finem imponit, vt immortalem apud Deum auſpicaretur.

Charitate erga Ægrotos effunditur.

Romæ Sanctè in Domino obdormit.

XI. Nari quoque apud Sicolos, hoc anno, ad Superos migrat, Frater Lucas Narinus, Sacerdos: multarum virtutum gloria illuſtris, humilitate ſublimis, charitate præſtans, abſtinentia, ac cæteris corporis caſtigationibus præcellens: ac præſertim diuinarum rerum contemplatione inſignis; in qua pleráſque à Deo Reuelationes accepit. Inter has ea fuit: Quòd cùm diuinitus illi reuelatum eſſet: Cacodæmones aduerſùs Religionis propagationem, Conuentum collegiſſe; in quo ab iis decretum fuerat: vt Nouitios omnes Siculæ Prouinciæ à Religione expellerent. Is protinus ad cunctos Nouitiorum Magiſtros epiſtolas dat; quibus illos huius Tartarei conſilij certiores reddit: quod ſanè haud parùm illis contulit, quò maiori diligentia Nouitios à Diabolicis technis liberos ſeruarent.

F. LVCÆ NARINI Vita & Geſta.

Dæmonum conſilia diuinitùs illi reuelantur.

XII. Cùm verò ſemel in Conuentu Ennæ, ſeu Caſtri Ioannis, Guardiani munere fungens, noctu in Eccleſia oraret: Dæmonem nigra, ac talari veſte indutum, Eccleſiam introeuntem videt, qui Fratris cuiuſdam humero, velut amico, ac familiari inniti cœpit: quem cùm is baculo, quo fulciebatur, percuſſiſſet; Dæmon quidem aufugit; at infelix Frater, qui cum Dæmone fœdus pepigerat, cùm admonitus, ſibi à Sathana cauere noluiſſet; excuſſo obedientiæ iugo, ea nocte à Religione naufragus excedit. Hoc quippe Deus, ob innumera, quæ de Tartareo hoſte trophæa reuexerat, illum dono cohoneſtauerat; vt Dæmonum conſilia cerneret: quò faciliùs aliis doctrina, & oratione opitulari poſſet. Hoc modo cùm

Dæmonem Fratris humero inſidentem in Oratione videt.

Thermis Himeris, quæ est Siciliæ Vrbs, Guardianus esset: alterum quoque Fratrem, in horto furtiuè ficus comedentem, conspicit: cui Dæmon ex arbore meliores ficus ministrans, illum ad vetitum fructus esum pelliciebat: quod cùm Dei Seruus animaduertisset; Fratrem ad se accersitum monet, ne præter obedientiam, ficu vescatur; Serpens enim (aiebat) qui Mulieri vetiti ligni esum persuasit, te quoque ad ficus præter obedientiam gustandos compellit. At id parùm est, arborem enim ipse conscendit, ac ficus è ramis profert: vt inde certissimè addiscas, quæ præter obedientiam extra communem mensam eduntur, è Diaboli manibus proculdubio prodire.

Dæmonem Fratri ficus porrigentem cernit.

XIII. Tanta erat huius Viri Sanctitas, vt cùm eam Dæmones ferre non possent, sæpè è gradibus illum deijcerent. Cùm Gibilmannæ, aliquando Conuentum moderaretur; Dæmonis opera, ex alto Ecclesiæ culmine, in terram collapsus, vtraque sibi crura confregit: quo casu cùm grauissimo dolore cruciaretur: tametsi illud patienter ferret, vis tamen doloris eum ad aliquos gemitus edendos compellebat. Cui Christus Cruce onustus apparens, his illum aliquando verbis affatus est. Luca, quisnam acrior dolor fuit, tuus ne, quem in cruribus sustines; an meus, quem sub hoc Crucis onere pertuli? Cui Lucas: Tuus certè, bone Iesu, cui nec meus quidem vllo modo comparandus est; Vtinam tuo quoque dolore fruar. Christus autem discedens sua benedictione omnem illi doloris sensum abstulit.

Dæmonum opera ex Ecclesiæ culmine dilabitur.

Christus Crucem baiulans illi apparet.

XIV. Colico aliàs quoque dolore in Conuentu Tiracensi grauiter cruciabatur; quo in cruciatu, cùm B. P. Francisci opem humiliter implorasset: B. Pater illi visibilis apparens, dolorisque locum manu contingens, ab eo illum languore liberum reddit. Alio quoq; tempore cùm iter faciens flumen traijceret, à rapido illius cursu manifesto naufragio deorsum trahebatur: quo in discrimine cùm ad B.P. Franciscum animum, verbaque dirigens, dixisset. Nosti B. Pater, quoniam non sponte, sed ex obedientia hoc iter suscepi: ecce nunc aquis submergor. Vix hæc prolocutus fuerat; cùm statim se ad alteram fluminis ripam delatum conspicit. Atque hæc quidem diuinæ in Dei Seruum beneuolentiæ signa fuère, qua illum variè afflictum consolabatur. At sanè mirabiliora sunt, quæ ad Serui sui sanctitatem declarandam diuina per eum virtus operabatur.

A Colicis doloribus B. P. Francisci cõtactu sanatur.

A submersione B. P. Francisci ope liberatur.

XV. Contigit aliquando, vt Vrceoli vitrei, qui Missæ ministerio inseruiebant, Aeditui incuria humi excidentes confringerentur: Aedituus verò eo magis eorum lapsu cruciabatur, quòd alij eorum loco subrogandi haud sibi eo tempore superessent: quod cùm Viro Dei, qui etiamnum eo manè Missam celebraturus erat, renunciatum fuisset: Aedituo inquit: Quid turbaris modicæ Fidei? Vrceolorum ad me fragmenta affer; quæ cùm simul suis locis aptè copulasset; signo Crucis adhibito, integros illos Aedituo restituit; ac paulò post ad Missæ celebrationem accedit.

Vrceolos confractos signo Crucis instaurat.

XVI. Posthæc cùm Leontium profectus esset; Mulier quædam, quæ iam diu paralysi laborauerat, cùm primùm S.Viri in Vrbem aduentum percepit; à Guardiano postulat, vt Lucæ semel saltem præsentia sibi frui liceat: Re à Guardiano impetrata, cùm Lucas ad ægrotantem peruenisset; multamque cum ea propinquorum turbam, quæ ad eam visitandam confluxerat, offendisset: ab ea percunctatur, quàm benè se habeat; quisve illam morbus affligat. Respondet languida, diutina se paralysi laborare. Cui Lucas; Nequaquam, ait, ita erit; benè valebis, si Deo placuerit. Cumque ab ea quæsijsset, qua corporis parte illam morbus arriperet; illa dexteram latus ostendit, quam Vir Dei signo Crucis obsignans: Quid istic iaces, inquit, cùm nullus te morbus occupet, iam surge, ac Deo gratias age. Illa dicto obtemperans, protinus incolumis è strato surgit, atque à paralysi se protsus liberam sentit.

Signo Crucis Mulierem Paralyticã sanat.

In Oppido Ennæ, extremo agone cum morte confictabatur adolescens, Nobilis XVII.

bilis cuiusdam fœminæ filius; quæ cùm Capucinorum Ordinem haud vulgari beneuolentia complectèretur, moribundum filium Fratrum precibus impensiùs commendauerat. Iam eò lethalis morbus adolescentem adegerat, vt desperata valetudine, supremus duntaxat illius vitæ exitus expectaretur. Noctu igitur dum Mater morienti filio mœsta assistit, moribundus ad Matrem conuersus ait: Mater, An non animaduertis, Patres istos Capucinos, iamdudum genuflexos orare: roga, vt surgant; ac paululùm quiescant. Cui Mater: Nulli, inquit, fili mi, hic Capucini orantes sunt: rem tamen altiùs animo considerans, noua de filij salute spe concepta, statim ad Capucinos nuntium mittit; qui Guardianum rogaret, vt Fratrem Lucam, qui tunc in eo Conuentu degebat, quamprimùm ad ægrotum mitteret. Venit Lucas, & cùm iuxta ægrotantem sedisset; placidis illum verbis consolatur: aquam sibi iubet afferri, quam signo Crucis benedicit; ægrotantémque adolescentem monet, vt Salutationem Angelicam deuotè recitet: qua ab eo persoluta, mox aquam illi potandam præbet; qua hausta, repentè adolescens è lethali morbo conualescit, è strato surgit, ac postridie per Vrbem incolumis incedit. His tam illustribus sanctitatis testimonijs à Deo probatus; tandem Vir Dei, mortalis vitæ stadio decurso, agonéque feliciter consummato, sempiternæ, vti piè credimus, fœlicitatis brauium assequitur. *Clarus Miraculis extremum diem claudit.*

XVIII. Alij quoque hoc anno, Viri virtute præclari, è Capucinorum Ordine ad Cæleste prǽmium euolant: inter quos prior est Fr. Ioannes Candela Rheginus, Laicus; qui anno 1532. cum Ludouico Rhegino, ac reliquis, ex Obseruantium Familia, in ipso Reformationis exordio, ad Capucinos migrauerat. Fuit hic Ioannes Regulæ obseruantissimus, vita austerus, charitate feruidus; támque in oratione assiduus; vt vix vnquam, cùm suo muneri satisfecisset, ab Ecclesia discederet. Obitum suum, Deo reuelante, longè ante præsciuit: quamobrem cùm ad mortem ægrotaret: Antonino Rhegino, infirmorum Præfecto, qui illi in extremo vitæ discrimine assistere optabat, dixit: Antonine, fili, nondum venit hora mea: ito, & quiesce; opportuno te tempore accersam. Cúmque sanctis se Ecclesiæ Sacramentis deuotissimè muniisset; instante suæ resolutionis hora, Antoninum accersit: atque eodem tempore, Auicula cellam ingressa, tanta suauitate canere, ac cæleste melos edere cœpit; vt & moribundum, atque adstantes summa voluptate afficeret: Porrò inter hos auiculæ illius cælestis cantus, Ioannes, Deo animam reddit. Post mortem caro illius mollis, ac morbida, velut pueri reddita fuit; tamque suaui odore perfusa; vt Cælestis gloriæ iam præmium assequuta videretur. Septuagenarius obiit in Conuentu Rhegij, atque ibidem sepultus in Domino quiescit. *F. IOANNIS CANDELÆ Calabri Vita, & Gesta.* *Obitum suũ diuinitus præscit.* *Auicula illi in morte adstat, ac suauiter canit.*

XIX. Alter quoque inter Calabros Vir sanctitate conspicuus; nimirum F. Bonauentura Rheginus, laicus, hoc anno à corporeis vinculis soluitur: qui & ipse inter priores illos Calabros Patres, Ludouici Socios, adnumeratur: qui summa constantia, ac virtute, primæuos illos persecutionum impetus deuicerunt. Mira in hoc Viro erga infirmos charitas, ac diligentia eluxit: quibus tanto studio, ac sollicitudine inseruire visus est; vt cibum, ac somnum, quò illorum obsequiis vacaret, sibi præriperet. In vultu hilaritatem; in verbis suauitatem præferebat: quo fit, vt omnibus gratus, vniuersos sua modestia, ac morum disciplina ædificaret. Orationem tantoperè coluit; vt post charitatis obsequia, ad solitaria semper loca orationi apta secederet. *F. BONAVENTVRAE RHEGINI, Vita & Gesta.* *Ipsius virtutes describuntur.*

XX. Cæterùm diuina familiaritas, quam assidua illi oratio genuerat, tantam Dei Seruo, erga Deum confidentiam comparauerat; vt nihil vnquam ab eo peteret, quod impetrandum non spectaret: nonnullis id exemplis manifestum fuit. Cùm enim fornax Calcaria ad Rhegini Conuentus ædificationem pararetur: quamplurimique Operarij, quibus victus à Fratribus ministrabatur, ad opus confluxissent: contigit aliquando; vt panis Operarijs ad refectionem deesset: quos Bonauentura

bono animo esse, ac parumper duntaxat expectare iubet: donec ociùs ad ipsos redeat: statimque mantica in humeros sublata, ac Fratre Antonino Rhegino secum Socio assumpto; vix vno ab iis lapide digressus, manticа humi deposita in genua procidit; diuinámque liberalitatem, orans sibi adesse deposcit. Interea ex Operariis vnus, qui eum cum mantica abeuntem conspexerat; cùm hominum habitationes inde longè abesse non ignoraret: clàm illum secutus; cùm primùm eum orationi cum Socio incumbentem videt; statim ad Socios rediens. Iam, inquit, hodie pro pane, nobis supplicationes ad vescendum dabuntur: quid frustra panem expectamus? En Fr. Bonauentura cum Socio panis obliti, orationi vacant: nos verò interea fame conficiemur. At Bonauentura, vbi Deum aliquantisper orauit; manticam pane albo, & optimo è Cælo plenam accipiens, ad Operarios reuertitur; panémque illis abundè ministrat. Qui verò cæteros ad murmurationem compulerat, miraculo perterritus, cùm culpam agnouisset; veniam à Viro Dei postulat, quam etiam facilè consequitur.

Panem è Cælo Operariis exorat.

Hinc paruo tempore elapso, cùm vasta quædam trabs, quæ eiusdem Conuentus structuræ necessaria erat, vehenda esset: eam Bonauentura bouum opera pertrahendam curabat: quo tempore accidit; vt currus, quem is cum bobus præcedebat, è Colle præcipiti defluens, boues, & trabem magno impetu in eum impelleret. Porrò ea impetus vi, ac pondere, cùm omnes illum contritum, nedum oppressum crederent: En Vir Dei incolumis è lapsu surgit: alteriusque bouis, qui iugum excusserat, onus sustinens, trabem absque vlla corporis læsione, aut iniuria ad Collis radicem vnà cum altero boue pertrahit. Id cunctis, qui aderant, cùm non tam admirabile, quàm humanæ virtuti prorsus impossibile visum esset; nihil in eo, præter Dei virtutem miro modo operantem suspicientes, diuinam benignitatem commendarunt.

Diuinitus à Trabis oppressione liberatur.

XXI. At illud postremò mirabile fuit, quòd dum altera fornax Calcaria, quæ pro eiusdem Conuentus ædificatione instructa fuerat, iam secundo die ardet; animaduertunt Calcarij, fornacem ruinam minari: cúmque ea re eò grauiùs cruciarentur; quòd nullo remedio ruinam instaurari posse intelligerent: Vir Dei, animo consternatos in spem diuinæ benignitatis assurgere, eosque refectionem sumere iubet. Interea signo Crucis seipsum armans, ardentem fornacem ingreditur; per flammas ad ruinam graditur; ardentes lateres suis locis collocat, fornacem suffulcit, ruinas instaurat; quo in opere non paruam temporis moram insumit: tum verò à flamma, tam illæsus iterum per os fornacis egreditur: vt nec habitus pilum ab igne exustum haberet, nec ignis odorem præseferret. Expauère vniuersi, qui eum fornacem accensam ingredientem conspexerant. At verò cùm à fornace non tam incolumem, quàm ne à flamma quidem delibatum, exeuntem cernerent. Mox vniuersi Dei virtutem summis laudibus efferre, ac Viri Dei sanctitatem, tam admirabili signo à Deo contestatam, venerari cœperunt.

Fornacem Calcariam ardentem ingressus illius ruinas instaurat.

XXII. Postremò, cùm fidelis hic Dei Seruus, tres & viginti annos, in Marthiæ ministerio strenuam operam nauasset; obitus sui hora Fratribus prænunciata; meritis, & miraculis clarus, octogenarius in Cælum migrat, ac laborum mercedem accipit. Magnus Vrbis Rheginæ, ad Sancti Viri Corpus venerandum, hominum, ac mulierum concursus fuit: quo tempore illud memorabile accidit: quod dum illi à Fratribus officia funeralia persoluerentur. Corpus niue candidius apparuit; suauissimumque odorem efflare cœpit: quo cùm vniuersi obstupescerent, suauiores Deo laudes personant, qui Sanctos Seruos suos mirificat, gloriaque, & honore apud se coronat.

Obitus sui horam prædicit.

Corpus ipsius post mortem niue candidius cernitur.

XXIII. Postremus hoc tempore Rhegij ex humanis excedit, Fr. Dominicus à Molochio; qui cùm Angelicam puritatem, ac virginitatem ad Capucinorum Religionem attulisset, eam plurimis in Religione virtutibus auctam, ac illustratam, velut duplicatum talentum Domino reddidit. De eo Sacerdos, qui generalem illius

F. DOMINICI à Molochio, Vita & vitæ puritas.

confessionem, ab incunabilis cœptam, in morte audiuit: olim testatus est, nulla cum mortali vnquam culpa labefactatum reperisse.

XXIV. Fr. Seraphinus Asculanus, Vir sanctitate hac nostra tempestate clarissimus, de quo in secundo Annalium tomo plura scripturi sumus, hoc anno duodeuiginti annos natus sæculum exuit, & ad Crucis vexillum, in Capucinorum Familia, rebus omnibus exoneratus aduolat.

XXV. Floruerunt hoc quoque tēpore in Veneta Prouincia Viri virtute illustres, ac de Regulari obseruantia inter alios benemeriti; Fr. Leo Veronensis, Sacerdos, qui in ea Prouincia Guardiani, Magistri Nouitiorum, ac suprema Vicarij Prouincialis dignitate functus, Regularem disciplinam plurimùm sua virtute, ac vigilantia auxit: corporis sui hostis acerrimus fuit, quòd asperrimo cilicio, vigiliis, ieiuniis, victus, ac vestitus austeritate assiduè afflictaos, dignam tandem Euangelico, & Crucifixo homine vitam in meliorem commutat. Et Fr. Petrus Clodiensis Laicus, qui Septuagenarius ad Religionis gremium accedens, atque ob summam Viri existimationem habitu donatus; sub eo tā dignè viginti duorum annorū spatio versatus est, vt quamuis extrema senectute premeretur, iuuentutis tamen labores, ieiunia, ac communes corporis austeritates alacri animo subiret. Demùm nonagesimum supra secundum annum agens; spiritu vegetior, sanctitatis opinione ob præclaras virtutes post se relicta, non vitam cum morte; sed mortem cum feliciori vita commutat.

F. Leo Veronensis virtutibus clarus.

F. Petrus Clodiensis Sanctimonia eximius.

XXVI. Hoc tempore cùm Augusta Taurinorum, quæ Pedemontani Principatus Metropolitana Vrbs est; Carolo Allobrogum Duce vi inde pulso, in Gallorum potestatem deuenisset; ex militibus præsidiariis quamplurimi hæretica tabe infecti, Vrbis portas custodiebant: qui cùm Catholicos Indigenas passim variis contumeliis afficerent; tum maximè Capucinos insectabantur; qui Aedem B. Mariæ de Agro, in tota Regione deuotione celebrem, milléque ab Vrbe passus distātem, incolebāt.

Galli Pedemontium occupant.

XXVII. Hac igitur tempestate accidit, vt Ordinis Concionator, cum Socio ad Vrbem accederet: quem Hæreticus militum Dux, in ipso portæ vestibulo conuiciis lacessere, ac consueto Hæreticorum more, Catholicam Fidem verbis cœpit proscindere. Id cum Concionator ægrè ferret; Fidei zelo accensus, Catholicam Fidem multis argumentis propugnat; atque Hæreticum hominem clarissimis rationibus erroris conuincit. At cùm ille errori pertinacius inhærens nullum rationi locum daret: proponit Concionator; velit ne veræ Fidei hoc experimentum facere: Dextra (inquit) nostra amborum nuda brachia simul colligentur; ac subiecto rogo pariter à nobis inferantur. Cuius brachium in igne illæsum, & incombustum permanserit: illius, Dei ipsius testimonio, vera Fides, ac Religio sit. Renuit pactum Hæreticus: sed cùm Sectæ suæ famam, hoc pacto maximè apud alios minui, ac labefactari videret, tanto in Capucinos odio exarsit: vt protinus consilio cum aliis Hæreticis inito, in omnium Capucinorum, qui in eo Conuentu degebant, necem conspirauerit. Cunctósque noctu trucidandos decreuerit.

Eximius Concionatoris pro Catholica fide zelus.

Hæretici in Capucinorū necem conspirant.

XXVIII. Res ita silentio tegi non potuit; quin nobili cuidam Viro nota fuerit, qui Fratres impij consilij, ac coniurationis admonet; certumque illis diem, ac horam horrendi facinoris indicat. Re comperta, Fratres non horrere, non terreri, non fugam capescere, non externa sibi præsidia comparare, non ostia occludere: sed potiùs Deo Opt. Max. gratias agere; qui eos dignos efficiat, vt pro Christo animas ponant; impauido animo interfectores expectare, ac Deo se se pro Catholica Fide victimas offerre, alacri animo parant. Interea Guardianus vniuersos Ecclesiam adire, atq; ante Altare Domini prostratos, pro persecutoribus preces Deo fundere, ac proprias Deo animas commendare iubet. Iam secunda instabat noctis hora impio sceleri præstituta; cùm armatam Hæreticorum manum ad Monasterium accedentem persentiunt: mox, Guardiano iubente, Ecclesiæ fores, quæ pessulo occlusæ erant, patefiunt; quò faciliùs aduentantes milites ingredi queant. Id verò cùm absque strepitu, ac fragore fieri non posset: qui ad scelus parati iam præ foribus

Terror Hæreticis inauditus, & ad fugam compellit.

aderant; cùm strepitum audirent, foresque patefieri cernerent; diuina virtute perterriti, ac maiorem militum copiam, qui in eos irruerent, intus esse suspicati; protinus omnes se in fugam dedunt, ac nemine præterquam Deo, persequente, pedibus talaria nectunt. Hoc pacto, qui ad sacrilegam Seruorum Dei internecionem audaces venerant; Oestro pereiti, ac leporibus timidiores, vitam sibi præcipiti fuga comparabant. Fratres verò qui se Deo hostias consecrare auidè optabant, cùm Martyrij Coronam sibi arreptam esse conspicerent; non parùm animo contristari; & culpam in seipsos reijcere videbantur; quasi tanto Dei dono seipsos indignos præstitissent.

Fratres erepta sibi Martyrij Corona lugent.

Haud tamen ij Martyrij merito, & corona, apud Deum caruêre; qui non tam sanguinem in Martyrio effusum, quàm ardentem ipsam Martyrij cupiditatem Corona prosequitur. XXIX.

Annvs Christi	Pavl. IV.	Carol. V. Imp.	Relig. Capvc.
1556.	2.	38.	32.

I. Annvs hic Millesimus quingentesimus quinquagesimus sextus plerisque Religionis Pugilibus, post bella parat victorias, & hoste prostrato ouantium miscet triumphos, eò sanè illustriores, quò & acrior hostis, & periculosior conflictus Victorum magis virtutem, ac fortitudinem commendant.

IOSEPHI FERNENSIS, SEV MEDIOLANENSIS, Vita, & Gesta,

IOSEPHI FERNENSIS Vita, & Gesta describuntur.

II. Inter hos prior ad Coronam euolat Fr. Iosephus à Ferno, Diœcesis Mediolanensis Oppido, quem propterea alij à Mediolano nuncupant. Hic decem & octo annos natus, prætereuntis Mundi vanitatem, cælesti sibi lumine affulgente; contemnens; solida cælestium virtutum bona, in Minorum Obseruantium Ordine, sibi quærenda præstituit: in quo cùm plures annos religiosè conuersatus esset; eamque in Theologicis studiis excellentiam adeptus fuisset; vt publicè in Conuentu Palentiæ; Theologicam disciplinam prælegeret: dum ibi credito sibi muneri omni cum laude vacat, à Fratre Francisco à Canobio, qui ex eadem Obseruantium Familia paulò ante ad Capucinos migrauerat, eique arctissimo necessitudinis vinculo coniunctus erat, Epistolam hoc tenore exaratam accipit,

Iosephus Theologiæ Professor.

III. Charissimè in Christo Pater. Si tantillam cælestis voluptatis partem animi tui sinus exciperet, quam Dominus in me abundè effudit, cùm primùm ad hanc me Capucinorum Congregationem vocauit; haud dubito, quin omni mora postposita, ac perfractis humanarum rationum vinculis, quæ te hactenus vinctum detinuère, ad eam quàm citiùs euolares: Ea enim cùm omnium maximè perfectam Christi imitationem, ac veram Seraphicæ Regulæ obseruantiam doceat; omnium quoque virtutum, atque Euangelicæ perfectionis magistra est. Hic, Frater, si vera nosse cupis, vera humilitas regnum tenet: hîc obedientia moras nescit: hîc altissima paupertas ad clauum sedet: hîc castitas ab omni tum dictorum, tum factorum impuritate abhorret: hîc charitas nunquam tepescens, vnumquemque ædificat: hîc purus Dei cultus animos diu, noctúque diuinis laudibus pascit: hîc oratio mentem in sublime tollit. Hinc odia, hinc inimicitiæ, hinc simulationes longè exulant: nullus hîc nocens, nullus susurro inter Fratres, iurgia, aut rixas excitat: hîc omnibus idem animus, ac concors sensus: vbique pax, vbique concordia regnat. Quid plura, Frater? Si id mihi, quod experior, dicere liceat; hîc planè Dei hortus irriguus esse videtur, hîc paradisus voluptatis, in quo consita sunt vniuersa præstantissimarum virtutum genera: hîc ordinatam castrorum aciem mihi videre videor, quæ cùm aduersùs spirituales nequitias, ac carnis voluptates depugnet; per voluntatis abnegationem, sensus mortificationem, ac varias corporis macerationes, sibi ad Regnum Cælorum comparandum viam sternit. Videas enim hunc cilicio carnem domantem; illum quotidianis ieiuniis incumbentem; alterum terga flagellis cædentem; alium in oratione vigilantem. Hic lachrymas fundit, ille in diuinis laudibus exultat: omnes viliora pietatis, & charitatis officia sibi inuident. Deum. Opt. Max. obtestor, mi Ioseph, quia ex quo in hoc me viuendi institutum diuina benignitas adduxit; iam mihi alter à me ipso esse videor; vixque me ipsum agnosco. Fugit prior Franciscus, alter nouus, ac melior successit. Diuinæ hoc metamorphosis opus est: hæc mutatio dexteræ Excelsi. Idipsum tibi procul dubio continget, cùmprimùm ad nos migrare tibi in animum induxeris. Parce, Frater, hæc ad te scribere, tum antiquæ necessitudinis vinculum, tum charitas ipsa, quæ bona omnia vult esse communia, compulit. Si in hoc tibi

Epistolam à Francisco à Canobio accipit.

officio defuissem, planè mihi defuisse: quapropter si amicissimo credis, si sapis, si tandē hæc amici officia tibi ingrata non sunt, ad nos quāprimùm veni. Vale in Domino.

IV. Cùm has Iosephus literas legisset: quandoquidem longè ab hac cogitatione animus aberat, protinus risit; easque in copioso Fratrum cœtu, velut fabulam, risu prosequendā, proposuit.

Epistola irrisoriè lecta Iosephi, ac multorum animos mouet.

Deus verò, cuius cōsilia longiùs ab hominū sensu remota sunt, multorum, qui, dùm hæc Epistola legeretur, præsentes aderant, corda tetigit; ac præsertim Fratris Hieronymi Nouariensis, qui Sacristæ in eo Conuentu officio fungebatur, ita animum commouit; vt ab eo tempore, velut indesinenti stimulo agitatus, nullo loco aut consistere, aut quiescere valeret; totámque illam noctem ob id ferè insomnem duxerit. Quamobrem summo mane, ad Iosephum accedēs, qui Concionem eo die publicè ad populum habiturus erat: eidem animi sui fluctus, ac cogitationes, quibus ad Capucinorum Religionem, vi quadam impelli videbatur, aperit. Cui Iosephus: Certe, mi Hieronyme, (inquit) qui factum sit, ignoro. Eadem quoque mihi in animo tempestas commota est: mens variis cogitationum fluctibus agitata quid legat, ignorat. Hi codices, ac literarum apices, nihil, præter Capucinos mihi personare videntur: & cùm hactenus ne Capucinos quidem esse cogitarem, iam nunc animus nihil præter Capucinos obuersat: cogitatio non nisi in Capucinos fertur: mens Capucinos cogitat: in concione Capucinos lego: omnia denique mihi Capucinos respondent. Diuinum hoc opus est, ac Dei vox, quæ nos ad Regulæ obseruantiā, ac meliorem Reformationem vocat: cui (vt video) omninò parendum est; ne cæleste donum paruipendere videamur. Post hæc Iosephus, cùm rem cum Frācisco Nouariensi, Viro pio, ac graui, qui illi à Cōfessionibus erat, maturè contulisset; eum iisdem cogitationum procellis iactatum offendit. Alij quoque duo, nempe Fr. Angelus à Ferno germanus Iosephi Frater, & Fr. Ægidius Aronensis, qui eadem spiritus tempestate commoti fuerant, his adiunguntur.

Cum aliis quatuor ex Obseruantiū Familia ad Capucinos migrat.

Hi igitur cùm cælesti vocationi sibi omninò obsequendum statuerent; id communi consilio decernunt; vt vnà omnes noctu è Conuentu discedentes, Mediolanum proficiscantur, vbi Capucinorum Prouincialem esse sibi persuadent. Hoc tempore Iosephus in Palantiæ Conuentu Vicarij munere fungebatur; qui cùm sibi à Guardiano cauere vellet, illi cautè persuadet; vt sub honestæ recreationis titulo (à morbo enim recens conualuerat) extra Vrbem ad cuiusdam familiaris villam se conferret. Guardiano itaque è Monasterio digresso, noctu quinque illi Fratres, videlicet Fr. Iosephus à Ferno cum Angelo Fratre, F. Franciscus, & Hieronymus Nouarienses, & Fr. Ægidius Aronensis parata nauicula, proximum stagnum, qui Lacus Maior appellatur, traicientes, Mediolanum ad Capucinos pergunt. Vnde, cùm Prouincialem Vicarium Brixiam profectum didicissent, eò quoque ipsi iter dirigentes, ab eodem omnes Religionis habitu donantur. Hoc modo parua hæc Fratrum manus, quandoquidem Dei vocationem, perfecta Regularis obseruantiæ disciplina, ac plurimis virtutibus perfectam reddidit: magnam sibi; inter præclaros superioris illius æui Patres, laudem comparauit.

V. Iosephus itaque, hoc pacto ab Obseruantium Familia dissutus, & Capucinis adiunctus, tanto studio ad diuina se contulit: abstinentiamque, paupertatem, humilitatem, ac cæteras virtutes, quæ ad Euangelicæ perfectionis columen viam parant, sibi amplectēdas præstituit: vt inter perfectos Seraphicę Regulę cultores, qui eo tempore florebant, haud vulgarem locum, ac nomē sibi adeptus fuerit.

Verus Seraphicæ Regulæ cultor, virtutum omniū studia prosequitur.

Orationis cum primis studio ita animum addixit: vt inde ardentes, tū ad diuini amoris incendium sibi in animo excitandum, tum ad penetranda hominum corda, ac Dei Verbo inflāmandā, sagittas conflaret. Illustris, ac feruentissimus sua tempestate diuini Verbi Prædicator fuit; atque adeò in eo munere diuina virtute præcelluit: vt admirabiles in hominū animis; ac præsertim cùm Orationi Quadraginta horarum incumberet; cuius ipse primus Auctor, ac Institutor fuit, impetus, ac mutationes efficeret. Id vno vel altero exēplo lubet ostendere. Quo tempore Mediolanensis Vrbs, ob grassantia Cæsarianorum, ac Francorum bella, maximè cōsternata iacebat: in ea Iosephus Verbū Dei

disseminans, Ciuibus persuadet, vt Quadraginta horarum Orationem in Vrbe instituant: ex qua futurum illis pollicetur, vt ex tot incendiis, ac direptionibus, quibus Vrbs, ac totus Mediolanensis ager vndique premebatur, tandem liberarentur. Ciues diuturnis iam calamitatibus attriti, ac Viri promissionibus allecti, haud surdas Iosepho, qui plurimùm apud eos, ob vitæ sanctimoniā, atque in dicendo vim, auctoritate valebat, aures præbent. Quare cõmuni Vrbis consilio, Quadraginta horarū oratio, primò quidē in Cathedrali Ecclesia, tum etiā in aliis Vrbis Ecclesiis, per totum anni circulū instituta fuit: in qua cùm populus ad Sacram Eucharistiam, & orationem conflueret; is Dei Verbum per singulas Ecclesias ministrans, vniuersos ad pœnitentiam, ac meliorē vitæ frugē hortabatur. Nec defuit Serui sui promisso è Cælo clemētissimus Pater. Vix enim ea in Vrbe Oratio instituta fuit; cū paulatim bellorū tumultus cœpit mitescere, sedatus armorū strepitus, & pax inter Cæsarianos, & Gallos, Carol. V. Imperatore, & Francisco Gallorum Rege, ad Fossas Marianas in mutuum conspectum, & colloquium conuenientibus, composita fuit. *Primus Quadraginta horarum Orationis Institutor fuit.* *Mediolani Quadraginta horarum Orationem institutus.*

VI. Hic quoniam de Quadraginta horarum Oratione sermo institutus, fert; vt nonnulla obiter de pia hac institutione attingamus. Illud primùm apud omnes certum esse debet. Quadraginta horarum orationem, ea ratione à Iosepho institutā fuisse; vt illud Quadraginta horarum tempus ad mentē reuocet, ac pia institutione colat, quo sanctissimū Domini Corpus in Sepulchro olim conditū iacuit: indéq; eam sibi apud Christianos religionem vendicet, vt Sacra Eucharistia publicè in Ecclesia per totidē horas exposita, Christiana plebs, Pœnitentiæ Sacramento à culpis expiata, ac Sacro Domini Corpore refecta; quò ad Dei dona capescēda aptior fiat, totum illud temporis spatium pia oratione celebret, quo Dominus pro hominum salute mori, ac Sepulchro recondi voluit. Pium hoc Orationis opus Verbi diuini Concionatores piis, ac breuioribus sermonibus, per singulas horas distinctis, prosequi solent: quos Deus Opt. Max. vt quàm grata sibi illa institutio sit, ostendat: etiamnum tum copiosa è Cælo gratia perfundit; vt miræ quotidie inde peccatorum conuersiones, & insoliti ad pœnitentiam impetus erumpant: inueteratarúmque simultatum odia, quæ nulla ratione, aut auctoritate cohiberi potuerant, hac sola Dei virtute, extinguantur. Quod ipse quotidianus vsus iis præsertim Concionatoribus declarat, qui huiusmodi Sermones nullo Orationis fuco, aut rerum curiositate comptos, sed Dei tantùm Spiritu delibutos, ac feruentissimo animo conceptos ad pœnitentiam & animarum lucrum componunt. *Oratio 40. Horarū qua ratione a Iosepho instituta.* *Quadraginta Horarum Orationis vis, & efficacia.*

VII. In his non compta Rhetorum eloquentia, non compositis Orationis lenocinijs, non selectis verborū flosculis, quæ audientiū aures delectare solent: sed ardentiori duntaxat spiritu opus est; qui hominum corda penetret, lancinet, moueat, accēdat; ac velut gladius quidam anceps, vsque ad diuisionem Animæ, & Spiritus pertingat: aeréque inter Carnem & spiritum bellum exciter. Quamobrem hi de Peccatorum pœnitudine, de odio & detestatione culpę, de prioris vitæ renouatione, de perfecta ad Deum mentis conuersione, de mundanarū rerum contemptu, de carnaliū voluptatū fuga, de Deo soli adherendo, ac diligendo, de rerū cælestium amplexu; atque aliis huiusmodi subiectis materiis, themate sibi ex sacris Scripturis assumpto, instituti solent: Qui cùm ob illorum frequētiam; tum etiam ob maiorem spiritus vehementiā, qua proferri oportet, breuiores esse debeant: vt diuini Verbi Prędicator, par omnibus esse possit: Ab his, & prolixæ rerum narrationes, & Philosophicę, ac Theologicæ quæstiones; quæque ad intellectum tantùmmodò erudiendum spectāt, prorsus obtruncanda sunt; vt animo duntaxat ad pœnitentiam inflammando vacetur. Quinimò, & à coaceruatis Scripturarum, aut Patrum testimoniis abstinendum est, quibus res interdum fusiùs persuaderi solent: ne audientium mentes: quibus ea iam fide persuasa sunt, quæque potiùs ad ea amplexanda, quàm ad sibi persuadenda stimulis indigent; eorum multitudine obruantur, ac distrahantur. Quare iis tantùm testimoniis delectis, quæ ad animum promptè excitandum ac compellendum pertinent, à cæteris abstineant. Hæc obiter hoc loco attingenda duxi: Vt si *Quadraginta Horarum sermones quomodo instituendi.*

qui fortè

qui fortè pium hoc,atque vtilissimum Quadraginta Horarum opus sibi,Deo duce, amplectendum proponant,quo pacto illud aggredi,ac prosequi debeant,non ignorent. Pium hoc orationis opus, à Iosepho in Dominicæ sepulturæ memoriam institutum, Capucinorum Ordo summa semper religione prosecutus est; ea præsertim ratione, quòd ex eo tot animarum lucra Christo Domino accedere, tamque copiosam vtilitatum segetem,velut ex fertili agro, in Christiana Ecclesia pullulare cerneret; (quemadmodum suis quibusque annis explicabitur) vt in ea nihil magis,quàm diuinum opus agnouerit.

Cur Capucinorum Ord: Quadrag. Hor. Orationi potissimum insistat.

VIII. Hac igitur tam pia Mediolani institutione relicta; quæ ad hodiernam vsque diem perenni religione, in ea Vrbe colitur: Ticinum se confert,vbi Gallorum exercitus fama Vrbem perterritam, quadraginta horarum oratione instituta, à metu liberat; & primùm ibi Genuensis Prouinciæ Monasterium ædificat,vti anno 1537. fusiùs exaratum fuit. Inde Senas profectus; ibi eandem Orationem, quadraginta horarum sermonibus celebrat:vbi inter alios Ciuem quẽdam,qui simultatem cum alio tam intestinam gerebat, vt nulla Parentum,neque ipsius Ethruriæ Ducis prece,ad concordiam flecti vnquam potuisset:vnius tantùm sermonis virtute ita commouit;vt vltrò pacem inimico obtulerit,stabilesque cum eo amicitias iunxerit.Senis digressus Biturgiam venit;vbi sola Dei,per quadraginta horarum orationem,ac sermones, operantis virtute,tot odia extinxit;totque inter ciues grassantes discordias composuit: vt Prælato quodam illius Vrbis attestante, centum non minùs, vna Quadraginta horarum celebratione,inimicitias iugulauerit.

In plerisque Italiæ Vrbibus Iosephus Quadra hor. Orationem instituit.

IX. Biturgia,post diutini languoris curationem,Bernardino Generali morbum præcepto effugante (quemadmodum alibi explicatum fuit) sibi diuinitus impertitam cùm Iosephus Aretiuum profectus esset: Vrbem mutuis Ciuium odiis,ac dissidiis, ita dilaceratam,ac diuulsam offendit: vt integris familiis aliò propter simultates transmigrantibus, Vrbs penè depopulata videretur. Lugebat Vir sanctus tantam Vrbis calamitatem,& dum pro ea lachrymas,ac preces simul cũ Socio, eximiæ pietatis Viro,adDeum fundit:hęc illi in animũ cogitatio incidit:quòd si publicũ Vrbis consilium conuocandum curet,in quo quadraginta horarum orationem celebrandam proponat;fortasse fore,vt Deus pia illa filij sui memoria, & suorum lachrymis placatus,Vrbis ruinas instauret.Adhuc hęc mente solus apud se volutabat;cùm Socius,qui ab eo haud procul orabat,protinus exclamat:Age,Pater,age,quod cogitas: Dei namque cõsilium est.Hinc Iosephus de Dei beneplacito certior factus, cœtum congregat,pium opus proponit:tantaque dicendi vi,cui & Dominus è cœlo virtutem cõfert,id illis persuadet:vt Oratione Quadraginta horarum publico Vrbis decreto instituta;cùm vniuersi ad pœnitentiam,ac scelerum confessionem,& lachrymas confugerent,& cælesti pane refecti ad Orationem confluerent: Iosepho sermocinante,tanta in eo populo animorum commotio diuinitùs contigerit; vt ciuibus ad mutuos amplexus concurrentibus,breui tempore odia fugata, pulsæ inimicitiæ,ac dissidia omnia communi cõcordia extincta,ac penitus deleta fuerint.Tantaque illius Vrbis exultatio fuit:vt cùm paulò post,Iosephus Senis Aretiũ rediret; tota Vrbs simul cum Clero,fausta acclamatione illi obuiá processerit:eumque Primores cum Socio in humeros sublatum in Ecclesiam asportarint:tantum enim Dei Seruo se debere fatebantur,perinde ac si ipse Aretij Vrbem rursum condidisset.

Iosephi consilium de Oratione 40 horarum instituenda diuinitus confirmatur.

Aretium Odiis dilaceratum 40. horarũ Oratione restituit.

X. Post hæc Iosephus Eugubium se confert:quo tẽpore Vrbs graue à Pauli 3.Pontificis copiis, quæ se ad illius obsidionem parabant; sibi exitium timebat. Cùm enim Ioanne Maria Varano absque virili prole extincto, Camerinensis Ducatus, qui iure antiquo ad Romanam Ecclesiam spectabat, à Francisco Maria Ruuereo Vrbinatum Duce occuparetur: Paulus III. qui eo tempore sedebat, ea re grauiter commotus, ingentes peditum & equitum copias, tum ad Camerini expugnationem, tum etiam ad Vrbinatis status deuastationem destinauerat: quæ cùm se ad Eugubij expugnationem pararent; Eugubini Ciues, metu perculsi, fugam ab

Eugubinis Ciuibus 40. horarum Orationem persuadet.

Vrbe cogitabant. At Iosephus consternatos eorum animos in meliorem spem erigens, nihil illis metuendum esse dicebat; dummodò sano ipsius consilio acquiescerent. Vnusquisque (ait) animum sceleribus exuat, ac Pœnitentiæ Sacramento abstergat: Quadraginta horarum publicè instituatur oratio, in qua quisque ad Deum confugiat, & se Eucharistiæ Sacramento muniat; tum nullus vobis nocebit exercitus. Iosephi protinus consilio obtemperatum fuit; quadraginta horarum oratio indicta. Interea frequentia nuntia appropinquantis exercitus quotidie aduentabant, quæ Ciues magis terrerent, & ad fugam compellerent: quos Vir Sanctus, ne fugerent, aut formidarent: obtestatur, fore enim pollicetur, vt nec hostes Vrbem quidem viderēt. Denique quadraginta horarum oratio, magno cum pœnitentiæ gemitu, ac totius Vrbis frequentia, celebrata fuit: quo tempore tam copiosa è Cælo nix cecidit; vt Pontificia Castra, quæ Assisij consederant; ac propediem Eugubium versùs processura erant, subsistere opus fuerit. Quin etiam, vt rem à Deo profectam esse clariùs perspectum esset: quidam equitum Magister, qui ardentior, cæteris per niuis medium viam se straturum iactauerat: simul ac iter aggressus fuit; primum equo ruente decidit. Cum verò ira excandescens, ac magis in proposito pertinax, iterum se in viam per niuem dedisset; rursus equo cadente dilapsus, os sibi fœmoris confregit. Interea rebus cum Vrbinatum Duce compositis; cùm iuxta Sancti Viri promissa, hostes necdum Vrbis mœnia conspexissent; Vrbs ab eorum furore libera fuit. Quo beneficio diuinitus accepto, publico Vrbis decreto sancitum fuit; vt in tantæ rei memoriam, quotannis sub sacri Domini Natalis diem; quo tēpore Vrbs ab hostibus libera fuit: Quadraginta horarum oratio publicè in Ecclesia S. Francisci celebraretur: ac præterea sub meridiem, quotidie campana Palatij pulsaretur: vt eo signo cuncti admonerentur; quinquies orationem Dominicam, simul cum Angelica Salutatione, ab omnibus Deo; pro gratiarum actione, persoluendam esse.

Eugubij oratio 40. horarum celebratur.

Eugubium ab Obsidionis metu liberatur.

XI. Incredibiles planè sunt animarum fructus, quos Sanctus hic Vir ex Verbi diuini prædicatione, & quadraginta horarum oratione Deo retulit. Cùm etiam consilio, ac prudentia plurimùm excelleret: Congregationem S. Pauli decollati, qui vulgò Barnabitæ appellantur; alteram quoque Clericorum Regularium, quæ Somascha nuncupatur; quarum paulò antea, nimirum circa annum 1533. institutio eruperat; consilio, atque etiam visitatione iuuit. Tam enim ipsius apud omnes prudentiæ, & sanctitatis existimatio percrebuerat: vt prioris Congregationis Præfecti, cùm ad visitationem pergerent, comitem sibi Iosephum adiungerent; neque absque illius consilio quicquam agerent. Ob præclaram quoque hanc Viri præstantiam, sæpè apud Nostros Prouincialis Vicarij munere functus fuit, ac Generalis Capituli, quod Romæ anno 1552. celebratum est, Definitor electus.

Nonnullos Clericorum Regularium Ordines Consilio, & visitatione iuuat.

Generalis Capituli Definitor eligitur.

XII. Nonnulla Deus, ad Viri huius sanctitatem hominibus declarandam, miracula edidit: quorum aliqua, quæ dubiæ apud Nos fidei sunt, consultò prætereo: paucis hîc tantummodò, quæ certo testimonio probata sunt, compendiosè enarratis. Quo tempore Iosephus Bunoniēsem Prouinciam moderabatur; necdum Forosarzinij Monasterium extructum fuerat: cùm per illud Oppidum iter faciens, ad pium quendam Virum, F. Marij à Forosarzinio, (qui octauus apud nos Generalis fuit) patrem, hospitij causa diuertit; quem grauiter ægrotantem offendit. Ad eū Iosephus, cùm velut ad sibi familiarissimum accederet: Senex tātam animo lætitiam ex illius aduentu concepit; vt brachia ad illius amplexum extendens, præ gaudio lachrymas funderet: quem Iosephus charissimè complexatus; Quid hic iaces, Amice, inquit. Ignoras, quod hora prandij sit. Surge, vt illud nobis parandum cures. His dictis, cùm illum Crucis signo in fronte consignasset, (mirabile dictu:) statim Senex à morbo conualuit: atque è strato surgens, prandium mox instruendum curauit: vnusque ipse ex discumbentibus fuit.

Senem Hospitem signo Crucis ab ægritudine liberat.

XIII. Posthæc Somaschæ Congregationis Patres, profectionem ad Generalia Comitia

parabant,

parabant: quo tempore quidam illius Congregationis Præpositus, Iosepho familiarissimus, morbo detinebatur; ne ad Comitia pergeret: ab eo cùm Iosephus causam percunctaretur, ob quam se ad profectionem non accingeret? Febre (inquit ille) tam molesta afficior, vt me vix domo egredi sinat. Veruntamen si febri fugam impetraueris, planè confido, quòd ea liberum me ad Comitia abire permittat. Cui Iosephus: Num, inquit, ego Petrus Apostolus sum, qui morbis imperem? At ille vehementiùs instabat, vt eum saltem Signo Crucis benediceret. Reluctabatur præ humilitate Iosephus: ille verò impensiùs Dei Seruum obsecrabat, atque obtestabatur; ne illi Crucis Signum denegaret. Cessit tandem tot precibus Vir Dei, & Crucis Signo illi in vertice impresso: Deus (inquit) tibi benedicat, at quod petis, iuxta fidem tuam tibi præstet. Extemplò febris Crucis imperio cedens, aufugit: is verò pristinæ incolumitati restitutus, postridie ad Comitia pergit.

Somascha Congregationis Præpositū à febri Signo Crucis curat.

Erat Iosepho in Oppido Fetni germanus Frater; Vir bonus, ac pius licet tenui facultate præditus: ad quem cùm is semel diuertisset, lautiori ille Fratrem animo, quàm epulis excipit. Etenim cùm ad prandium ventum esset, pergit ille ad dolium, vt vinum hauriat: at dolium diuturno vini haustu iam exhaustum, vinum non reddit. Bis, ter, tentat ille; dolium erigit, perfodit, premit, vt vinum emulgeat: at iam arida fæx vinum ignorat; doliùmque sonans nihil præter sonitum eructat. Redit ille rubore perfusus; Fratrique vini defectum aperire cogitur. Ridet Iosephus. Haud benè (inquit Frater) dolium explorasti? Reuertere, quia vini multum adhuc in dolio superest. Renuebat ille dolium iterum repetere, qui illud sæpiùs frustrà tentauerat. Cui Iosephus, Semel, inquit, etiamnum tenta. Ille Fratris prece potiùs, quàm spe vlla compulsus, ad dolium redit. Quid plura. Vltrò dolium copiosè vinum præstat; & quod homini paupertas abstulerat, Dei munificentia Serui sui precibus exorata donat: Vinum cùm gaudio affertur, quo pariter recreantur: diuinaque benignitas ab vtroque commendatur. Pleraque alia Deus, ad Serui sui commendationem, Fama loquente, Miracula præstitit; quæ vel Scriptorum negligentia, vel humili Nostrorum silentio, ac taciturnitate perierunt. XV.

Germano Fratri vinū suis precibus à Deo impetrat.

Denique cùm Fidelis Dei Seruus talenta à Domino accepta, ac sapienter pluribus annis negotiata, copioso eum fœnore Domino reddidisset: rationis tempore appropinquante; vbi se ad Domini aduentum, lumbis mentis succinctis, atque accensa ardentioris charitatis lucerna parauit, Mediolani è viuis excedens, Dcū tandem laborum suorum Remuneratorem promeretur, ac dicentem percipit: *Euge Serue bone, & Fidelis, quia in pauca fuisti Fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* XVI.

Mediolani Deo spiritum reddit.

Matth. 25.

Eodem ferè tēpore, & alter fidelissimus Dei Seruus, qui pleraque à Deo talenta proprio labore augenda acceperat, ad mercedem peruenit. Is Fr. Angelus Saonensis fuit, insignis sua tempestate diuini Verbi Præco: qui Saona, quæ Vrbs est in Liguria, nobili genere progenitus; ab adolescentia Domini iugo assuescens, vix septemdecim annos natus, in Minorum Obseruantium Familiam conscribi voluit: ex qua, post expleta Theologiæ studia, ad Capucinos migrans, plurimùm Regulæ obseruantia, ac cæteris virtutibus præcelluit. Tanta vultus venustate, motum suauitate, atque affabilitate præditus fuit: vt hoc de eo Elogium antiquis monumentis traditum legatur: *Venerabilis Pater Fr. Angelus de Saona tam gratiosus Prædicator fuit, vt nemo tam tristis, & afflictus cum eo loqueretur, qui ab eo non recederet consolatus, & lætus. Erat enim statura altus; colore albus, facie hilaris, ac semper iucundus. Magna sua Prædicatione operabatur. Gratus fuit multis Vrbibus, ac præsertim Venetiis, Romæ, & Bononiæ, qui prædicans in Ecclesia magna S. Petronij, & S. Petri per annum integrum accepit locum Montis Caluariæ miraculosè, qui priùs dicebatur ob amœnitatem aeris, Beluedere & hoc fuit anno 1554. qui anno Domini 1556. ætatis suæ anno 58. vel circiter, completa prædicatione, die S. Marci in Ciuitate Æsij Prouinciæ Marchiæ obiit feliciter.* Hæc ex Bononiensis Prouinciæ Monumentis. At præter commemoratas Vrbes, Neapolim quoque, Fir- XVII.

F. ANGELI SAONENSIS vita & gesta.

Illustris diuini Verbi prædicator.

M. S. Prou. Bononiensis.

Antiquum de ipso Elogium.

mum, Maceratum, Asculum, & plerasque alias Italiæ Ciuitates prædicando peragrauit, quas non solùm diuini Verbi prædicatione, sed præclarissimis quoque vitæ exemplis, ac nota vitæ sanctimonia ad vberes virtutum fructus prouocauit. Hinc illum quoque Deus Opt. Max. signis haud vulgaribus illustrare, illiusque apud homines Sanctitatem commendare voluit. In quibus illud aperto, ac communi testimonio probatum fertur: quòd cùm Bononiæ apud Populum ageret, ac diuini Verbi semina diffunderet: semel ex hospitio, (quod illi in Vrbis Vico, qui Lama dicitur, constitutum fuerat) digressus, ad prædicandum pergebat; cùm in hominem incidit, tam grauiter ab hostibus saneiatum, vt cranio capitis dissecto, in duas se caput partes disiungeret. Miseri hominis casum Angelus commiseratus, ad eum accedit; vtramque capitis partem læua manu constringit: dextera verò vulnus Signo Crucis benedicit: quo edito, mox simul dissectæ capitis partes diuina virtute, coalescunt; vulnusque repentè instauratur, vulneris tantùm cicatrice in capite relicta, quò illustrior diuini Miraculi Maiestas sese efferret. Euulgato per Vrbem miraculo, cùm Angelus post Prædicationem ad hospitium rediret; puer, qui in ea via, ad mendicationem iacebat, tam neruis attractus; vt ne quidem seipsum loco mouere posset eo viso, statim exclamare cœpit: Vir Dei, me quoque ab infirmitate cura, sicut alterum curasti. Cui Angelus. Nunquid Medicus sum, fili mi; ad Physicum confuge. Non, Pater mi, (aiebat puer) sed tu Crucis Signum mihi adhibe, vt ex morbo conualeam. Cúmque fortiùs puer pro Signo Crucis obtinendo inclamaret; illi tandem Angelus ait: Puer mi, si te Deus pro sua benignitate, Signo Crucis sanare voluerit; En Signum Crucis: secundùm fidem tuam fiat tibi. Cúmque illum Signo Crucis obsignasset: statim puer exiliens, atque integræ incolumitati restitutus, ad matrem currit, exclamans; Miraculum Mater; Miraculum mater: En ego incolumis sum. Ille Dei Seruus me Signo Crucis sanauit. His, aliisque miraculis Deus, & Serui sui merita, & animarum incolu-

Virum ad necem vulneratum Signo Crucis incolumem præstat.

Puerum neruis attractũ Signo Crucis incolumitati restituit.

XLIV. mitatem, quam plerisque sua Prædicatione præstabat, commendare voluit. Quibus etiam permoti Bononienses Ciues, qui priùs animum minùs erga Capucinos propensum gerebant, ad Religionis cultum, ac deuotionem accessêre.

Bononienses erga Capucinos beneuolos reddit.

Res planè opportuna, ac diuino duntaxat consilio acta fuit. Cùm enim Capucinorum Religio in ipso exordio, Vrbi ignota esset; eaque victus, ac vestitus asperitas, quæ etiam hypocritæ obtegi solent; Bononiensibus Ciuibus suspecta esset: quibus & ipsa Dæmonis opera accedebat, qui animos à Religione auocare conabatur: eo fiebat, vt Capucini Fratres scommatibus, ac sarcasmis vbique in Vrbe exciperentur: atque eo maximè, quòd tunc Monasterium Angelus his in locis sibi elegerat; quæ publico ferè Vrbis prostibulo inseruiebant. Quo fiebat, vt qui Religionis candorem, & Sanctimoniam ignorabant; rem in deteriorem sensum interpretantes, nihil, præterquàm carnis maculas suspicarentur. At his per Vrbem Miraculis diuulgatis; Religionisque sanctitate cælesti testimonio perspecta, tanta deinceps in Fratres Vrbis deuotio efferbuit: vt cùm quotidiano populi ad

Bononienses cum erga Capucinos priùs malè affecti.

XLV. Conuentum confluxu, ac frequentia, officia, ac orationes interturbarentur; Guardianus scripto ad ianuæ frontem affixo, quo populo haud defutura illi Fratrum suffragia pollicebatur; confluentes ab ea frequentia reuocare coactus fuerit.

XLVI. Postremò cùm sanctus hic Vir, in Piceno per aliquot annos Dei Verbum maxima cum audientium vtilitate, disseminasset; in Conuentu Aesij multiplicato talentorum fœnore, meritis diues, ad Dominum migrat.

Aesij diem extremum obit.

Contigit hoc tempore, vt cùm Fratres in Conuentu Potentiæ, quæ Vrbs est in Lucania, ita niue obsessi essent; vt Monasterio egredi, ac panem mendicare prohiberentur: hominum illis Prouidentia sublata, Deus orantibus è Cælo panem

XLVII ministrauerit. Dum enim rebus omnibus, quæ ad victum pertinent, destituti, à Deo escam quærunt; ianuæ tintinnabulum pulsatur, saccusque pane recenti, & candido ad os vsque refertus, in ostij limine reperitur; nullo deferentis vestigio in

Panis Fratribus à Cælo Miraculo ministratur.

niue deprehenso: vt cæleste illud donum esse nemo dubitaret.

Denique hoc ipso anno, eximia Dei erga geminos Fratres prouidentia emicuit: nam cùm Fr. Lucianus Aguriensis, siue à S. Philippo, Prouinciæ Siracusanæ, simul cum Fr. Bernardo à Thermis Himeris, Tiracenum versùs proficisceretur, vsque ad tertiam noctis horam inter imbres, & noctis tenebras, per nemora iter fecerant; cùm procul lucem quandam aspicientes; eòque viam prosequentes: domunculam, & in ea Senem offendunt, qui eos beneuolè hospitio excipit: habitus imbre madefactos exsiccat, panis frustulum ad serotinam ieiunij refectionem ministrat; & quietis locum assignat. Manè cùm surrexissent, à Sene digressi, iter prosequuntur: at vix domo egressi à tergo respicientes, nullũ domus vestigium post se relictum intuentur: ex quo hesternum illis à Domino hospitium paratum fuisse agnoscentes, diuinam pariter clementiam, ac benignitatem pia gratiarum actione, ac laudibus extollunt: XXII.

Duo Fratres Hospitio miraculosè excipiuntur.

Annus Christi	Paul. IV.	Carol. V. Imp.	Relig. Capuc.
1557.	3.	39.	33.

I. TRIPLICI potissimùm hic annus Millesimus quingentesimus quinquagesimus septimus corona fulget; quæ totidem Athletis, strenuè in Religionis palæstra dimicantibus, post certamen, ac improbos agonis labores decernitur.

FR. IOSEPHI A COLLEAMATO.

Vita, & Gesta.

F. Iosephi a Colleamato, Vita & Gesta.

II. PRimus est F. Iosephus à Colleamato, qui inter ipsa Capucinorum primordia, ad huius Religiosæ Militiæ cingulum à Domino vocatus; in ea quoad vixit, tam legitimè certauit, vt Religionis palæstram plurimis virtutibus, ac gloria exornauerit; ac plerosque suo virtutis exemplo ad certaminis victoriam prouocauerit.

III. Hic Colleamati; Piceni Oppido, in Agro Fabrianensi sito, piis parentibus ortus: quædam Religionis semina, in ipsa pueritia, intus in animo à Deo insita accepit: quæ cùm illum à puerilibus iocis, ac næniis abstraherent, ad res diuinas, & orationem suauiter compellebant. Hinc ab ipsa ineunte ætate, indicta ab Ecclesia ieiunia puerulus obseruare. Hinc si fortè iurantem quempiam, aut blasphemantem audiret, protinus horrescere. Hinc pauperes, ac languentes ita ex animo commiserari; vt cum ipsis quoque, & fleret, & langueret. Hinc denique tantam, talémque in moribus grauitatem præferre didicerat: vt immatura grauitate ætas seipsam superare, ac præcoci senio aspergi videretur. Adolescente verò ætate, cùm radicata in animo virtus altiùs in pietatem excresceret; ne pretiosus, tum puritatis, tum virginitatis thesaurus, quem hactenus sollicitè custodierat; furum deprædationi pateret, atque in certum discrimen raperetur: tutum in locum deponere, ac in Minorum Obseruantium Ordine, seipsum Deo consecrare festinat. At Deus Opt. Max. qui Electorum vias supremo cõsilio disponit; institutam assumptæ Religionis viam, nè longius in ea progrederetur, spinis sæpit. Nam altero pede venenata spina transfixo; cùm ex eo vulnere conualescere non posset, ad sæculum remeare cogitur. Porrò ad suos reuersus, etsi Religionis habitum deposuerat haud tamen Religiosũ animum, ac consilium exuit: sed vt liberiùs diuinis rebus vacaret, in quandam agrestem domum, Sacræ cuidã Sanctæ Annæ Aedi propinquã, secedit: in qua dum ab hominũ consortio semotus, cælestem in rerum diuinarum cõtemplatione, vitam agit; erumpente tunc noua Capucinorum Congregatione, vndiqúe aduersantium procellis iactata: cùm Ludouicus Forosempronianus, simul cum Paulo Clodiensi, vt persecutionem declinarent, ad Fabriani Montes confugientes, Colleamatum venissent: eos quum primùm Iosephus, qui tunc Petrus Matthæus appellabatur, asperiori illa veste indutos, ac nudipedes conspexit; ea vitæ austeritate commotus ad eos accedit ab iisque vitæ institutum discit: moxque ad illud vitæ genus amplectendum, Deo inspirante, animatur. Quapropter cùm à Ludouico in Capucinorum numerum referri postulasset: ab eodem, non absque eximio suipsius, ac Mundi contemptus testimonio recipitur: quemadmodum anno 1528. copiosiùs exaratũ fuit. Hoc pacto Petrus Matthæus, nomine in Iosephum commutato, sextum inter primæuos illos Capucinorum Patres, ac Religionis Satores, l[o]cum sibi vendicauit.

A Pueritia pietatis semina à Deo accipit.

Ad Capucinos Min. quodam modo accedit.

Probationis annum Iosephus inter montes, & nemora, persecutione vndique in Reformationem grassante, peregit: vbi cùm interdum vix pane ad vitæ sustentationem necessario frueretur: Corpori quidem asperrimum, at animo suauissimum inter cælestes diuinæ contemplationis delitias, vitæ genus ducebat. Persecutione verò paululùm mitescente; cum Paulo Clodiensi Romam proficiscitur: quibus in itinere duo alij, qui à Sæculo ad Religionis amplexum anhelabant, comites addũtur. Dum igitur nonnihil inter se itineris spatio diuisi, vt meliùs quisque diuinarum rerum meditationi incumberet, in via pergerenti iamque Meridies ad refectionem compelleret: nulla iis omninò annona erat, qua victus necessitati subuenire possent: cùm Iosephus, qui cæteros in via præcedebat; quendam venusti aspectus adolescentem in compito viarum sedentem intuetur; ad quem cùm peruenisset, is protinus assurgens panem Iosepho offert. Stupet Iosephus tam gratioso Iuuenis aspectu, quo præter humanum, cæleste quicquam præseferre videbatur: at multò magis illam panis annonam, quam tam opportunè illi administrauerat, admiratur. Crescit admiratio: quum cæteris duobus præteritis, alterum quoque panem, eum Paulo tribuentem cernit. Dumque inter has cogitationes versatur, iterum vultu ab tergo ad Iuuenem conuerso; cùm diligentiùs illum contemplari cuperet, ex oculis sublatum videt. Quamobrem ad Paulum ait: Eia, Pater, iam Angelico pane vescamur; Dominus enim verè pius, verè misericors, è Cælo nobis victum ministrauit. Cumque gemini illi panes vix duobus sufficerent; illud planè mirabile fuit: quòd iis in alios quoque socios dispertitis, omnes tam abundè refecti sunt: vt nec quicquam sibi eo die, aliud ad victum expeterent. IV.

Ab Angelo in itinere panẽ accipit.

Abstinentiam, carnis macerationes, ac cæteras vitæ austeritates, in quibus prior illa Religionis ætas propè modum excedebat, ita coluit: vt solo habitu, absque tunica, toto vitæ suæ curriculo contentus, illum præsegminibus tegeret: quotidianis ferè ieiuniis corpus extenuaret: B. P. Francisci Quadragesimas, velut legitimo sempiterno ieiunaret: vixque vllo vnquam tempore, ne gelidissima quidem hyeme, ad ignem accederet: meliores sibi prunas, quibus animus calefieret, ex oratione, ac diuini amoris incendio, quàm ex conflagrantibus fasciculis quærens. Hinc orationis studiosissimus, prolixas in ea noctis vigilias ducebat: quibus cùm Dæmones mirum in modum cruciarentur; haud mirum, quòd varias illi inter orandum formas, ac spectra obiectantes, ab ea sæpè illum exturbare conarentur. Interdum namque illi mulieris pulcherrimæ formam obiiciebant; vt ipsius animum à diuinarum rerum contemplatione auocatum, ad impura phantasmata transferrent: semel cùm orationi incumberet, Satanas tam terrum, ac horrendum se illi aspectandum obtulit: vt os illi per triduum, præ ingenti terrore, ad aures vsque distortum fuerit. At inuictus Christi pugil, fortiùs aduersùs Stygiũ hostẽ dimicans, gloriosiora indies de eo trophæa diuina virtute reportabat. Quotidie præterea Defunctorum officium, ad animarum, quæ Purgatorias pœnas luunt, suffragium persoluebat: quod cùm prioribus illius æui Patribus commune esset; posterioribus etiamnum his Religionis temporibus, ferè cunctis velut hæreditate transmissum, solemne esse solet. V.

Summa illius vitæ austeritas commendatur.

Dæmones illum ab Oratione auocare conantur.

Ex assiduæ orationis studio, solitudinis amor adeò Iosephi animum occupauerat; vt nihil magis, quàm in syluis, ac speluncis vitam ducere exoptaret; idcircò Fratrum, atque hominum sæcularium frequentiam fugiens, ad solitaria loca lubens secedebat: vbi brachiis in Crucis modum protensis, hac forma, quàm Deo gratam esse cognouerat, vt plurimùm Dominum orabat. Inter hæc tanta in eo humilitas elucebat; vt cùm viliora, ac abiectiora domus obsequia summo semper studio præstaret, sibi tamen nunquam satisfaceret: nisi cunctis Fratribus, perinde ac si omnes illi Superiores essent, promptè, ac indiscriminatim obtemperaret. Is omnium capillos tonderet; is omnium vestes resarciret; is omnium mutatoria lauaret; is omnibus obsequi, tãta animi cõtẽtione studebat: vt nulla ipsius humilitatis officiis meta imposita videretur. Quo fit, vt hac animi submissione, ac motũ facilitate, eã sibi apud VI.

Mira ipsius mentis humilitas.

omnes

omnes beneuolentiam conciliasset, vt ab omnibus, Orbis fidelitas, nuncuparetur.

VII. Neque verò minori prudentia, ac consilio præcellebat: quo factum est, vt cùm sæpè Guardiani, ac Magistri Nouitiorum officio functus fuerit; ex illius disciplina, quamplurimi Viri virtute præstantes prodierint: inter quos Fr. Marius à Forozatzinio enumeratur, qui deinde Generalis, & Vir eximiæ prudentiæ, ac cõsilij fuit.

VIII. Maxima huius Viri in Deum fiducia erat: quæ ex mentis puritate, & perpetuo orationis studio potissimùm illi oriebatur: qua factum est; vt cùm è Generalibus Comitiis, quæ Neapoli anno 1549. celebrata fuêre, cum aliis octo Fratribus rediret; maiori iam diei parte in itinere absque refectione consumpta; cuncti ferè præ inedia deficerent: quos Iosephus verbis consolatus, de Dei Prouidentia omnes benè sperare hortabatur. Interea viam ante omnes carpens, alios quoque ad iter prosequendum animat: at crescente inedia, ac viribus præ lassitudine deficientibus, cùm ij vlteriùs progredi non possent; En adolescens rufus, aspectu venustus, post eos venit, qui cùm cæteros præteriisset, ad Iosephum perueniens, geminosque illi candidissimos panes tribuens, hæc verba addit: Accipe Ioseph eleemosynam, quã Dominus omnium tibi erogat: Deoque gratias age: Quo dicto statim ex oculis euanuit. Porrò Iosephus ob acceptos ab Angelo panes, lætus ad Socios redit; cúmq; iis alios quoq; ab Angelo panes erogatos fuisse crederet, eos appellans, inquit. Heus Viri modicæ fidei iam videtis, quàm bonus sit Dominus, qui dat escam timentibus se: Eia sedete iam, ac cælesti annona fruimini, quam Dominus Deus misit vobis. Cui illi. Quæ annona? inquiunt: neque annonam vidimus, neq; vlla nobis res ad victũ missa est: Quibus Iosephus: Num adolescentem, inquit, Fratres, qui nunc vos præteriit, animaduertistis? Is Angelus Dei est: qui duos hosce mihi panes porrigens, diuinum nobis donum, ac benignitatem commendauit. Planè existimaueram ego, quòd & alios vobis impertitus esset: Verùm nihil vos panum paucitas terreat: hi omnibus sufficient: iam sub hac vmbra sedeamus. Cumq; geminos panes in frusta concidisset, cuncti ex eis abundè ad voluntatem sumentes, ad saturitatem vsque reficiuntur; Deóque impensiùs gratias agunt.

Gemini panes in via ab Angelo accipit.

IX. Altero quoque testimonio, Deus huius sancti Viri confidentiam, velut cælesti remuneratione dignam commendauit. Cùm enim Cõuentum, qui inter Sentini noui Montes iacet, aliquando moderaretur, contigit: vt vberrima niue è Cælo delapsa viæ omnes ad panis mendicationem Fratribus interciperentur; neque vlla humani subsidij spes illis relicta esset: iam panis, legumina, & si quod aliud esculentum in domo supererat, absumptum fuerat: cùm Vir Dei ad diuinæ Prouidentiæ thesaurum confugiens, Fratres ad diuinam opem efflagitandam prouocat. Cumque omnes orationi incumberent: en ingens fragor è propinquo Monte, velut rupis excisæ auditur: Statim Fratres ad Conuentus ianuam conuolant; vt periculum, si quod est, deuitent. Porrò ostio aperto, nihil præter prægrandem saccum, pane refertum, è Cælo ministratum inueniunt: quod illis eousque ad quotidianum victum satis fuit, quoad aditus ad mendicationem, niue liquefacta, pateficret.

Eo orante Panis è Cælo Fratribus ministratur.

X. Huius Viri Sanctitatem quamplurimis Deus miraculis testatam esse voluit: ex quibus nonnulla placet referre; multis silentio præteritis, quorum memoria, conscribentium negligentia, fama tantùm superstite, interiit. In his primum est; quòd cùm semel in Paterni Oppidum, haud longè Fabriano distans, profectus esset; vt Operarios ad ligna præscindenda sibi compararet: accidit, vt nullum omninò ibi, præter febricitantem quendam offenderet; quem cùm ad opus vocaret, respondit ille, se lubentissimè quidem iturum, nisi febri, qua e vestigio corripiendus erat, detineretur. Cui Iosephus. Non te febris, inquit, detineat. Sume tibi securim, & mecum perge; febris enim, qua hactènus laborasti, te deinceps deseret. Credit ille promisso, & arrepta securi, dum in opus incumbit, vires augeri, ac pristinam sibi incolumitatem diuinitus reddi sentit: qua deinceps pulsa febri potitus est, vt diuina in eo magis virtus elucerct.

Operarium febricitantem, verbo à febre liberat.

Huic accedat, quòd dum in Conuentu Forosempronij, Guardiani munus administraret, cuiusdam agricolæ vxor, iam quatriduò grauissimis partus doloribus vexata, summo in vitæ discrimine versabatur: quamobrem Coniux ad Virũ Dei confugiens, obnixè eum rogat, vt pro ea ad Deum preces fundat. Is verò seorsim secedens, cùm aliquantisper orasset, ad hominem reuersus, ait: Iam domum redi. Vxor enim tua modò salua masculum peperit: age, vt nomen illi Iosephi imponas; vt sub S. Iosephi patrocinio viuat. Cumque ille domum reuersus, salua omnia iuxta Viri Dei verbum reperisset; Iosephi nomine infanti imposito, quam efficax Serui Dei oratio fuerit, reipsa non obscurè perspexit. XI.

Partus incolumitatem mulieri à Deo impetrat.

Porrò Iosepho Soror erat, Viro cuidam honesto matrimonio coniuncta: à qua cùm is aliquando telæ frustulum petiisset; qua mutatoria sibi fœmoralia pararet: respondet illa, nihil tunc telæ, præter linteũ sibi superesse: quod cùm needum consutum esset, ex eo pia mulier particulam, quæ ad mutatoria satis esset, statim præscindit, ac fratri erogat. Die elapso, cùm mulier alteram sibi telam comparasset, qua sublatam à linteo partem suppleret: integrum linteum reperit, perinde ac si nulla illi telæ pars dempta fuisset: quo miraculo Deus, & Sancti Viri meritum, ac mulieris pietatem commendare voluit. XII.

Telam Sorori sua oratione multiplicat.

Id ipsum quoque alteri Mulieri contigit: quæ cùm præter lini fasciculum, quem sibi ad indusium conficiendum parauerat; nihil apud se telæ reliquum haberet: Viro Dei telam ab ea postulanti linei illius fasciculi partem tradit: quam postea diuina virtute fasciculo restitutam, nulloque scissuræ signo apparente, eidem instauratam cernit. Ita namque Dei benignitas cum Seruo suo agebat: vt quæ in illius subsidium conferebantur, sibi grata esse, vel etiam miraculo comprobaret. Quod altero quoque testimonio demonstratum fuit. Cùm enim semel Colleamati apud fratrem ægrotans, defruto vti minimè posset; crudum vinum à propinqua muliere quæritur; quæ non pridem dolium exhaustum esse respondet: vrget Iosephi Frater, vt dolium diligentiùs exploretur, num vnum saltẽ vini ciathum reddat, quo ægrotantis necessitati subueniri queat. Ad dolium itum est: Quid plura? Deo, quod hominum inopia deerat, sua virtute supplente. Dolium mero plenum conspicitur: vinumque non modò Viro Dei ægrotanti; sed & toti domus familiæ suppeditat: quod cùm vniuersos ad rei admirationem prouocasset, eos quoque ad Deo laudes persoluendas compellit. XIII.

Præcisa tela ipsius oratione integra cernitur.

Vini dolium vino vacuũ, plenum reperitur.

Nihil Iosephus præter Crucem sapere, nihil præ Cruce diligere, sola denique in Cruce gloriari videbatur: quo fiebat; vt cùm verus, ac perfectus Crucis amator, ac discipulus esset, sæpissimè quoque ægrotis signo Crucis incolumitatem conferret. Camerini, Mulieris cuiusdam filius, tam horribili lepra respersus erat; vt cùm omnem iam illius carnem exedisset; mortui potiùs, quàm viuentis hominis simulacrum præseferret. Hunc mater, cùm ad Dei Seruum adduxisset, ab eo postulat: vt leprosum filium signo Crucis benedicat. Præstat ille viuificum Signum, moxque mitescit lepra: atque adeò sacri illius Signaculi virtus proficit; vt integram leprosus post aliquot dies curationem sit adeptus. XIV.

Leprosum signo Crucis curat.

Illud verò memoria dignum est, quod Fabriani, toto spectante populo, Dei virtus, ad Serui sui commendationem ostendit. Cùm enim is eleemosynam, more Capucinis consueto, in Vrbis platea peteret. Puer, qui Iosephi vocem persenserat; cùm è domus fenestra longiùs corpus protenderet, ab ea dilapsus, caput in stratum lapidem ita collisit, vt eo in duas partes discisso, cerebrum flueret: mox vniuersi ad puerum accurrunt, frustraque remedia parant: collisionis enim vulnus, & sanguis vndiq; fluens, cùm omne medicamentum respuerent: proximum puero interitum minabantur. Inter hæc Iosephus aduentans, miserandum pueri casum percipit: statimque ad ipsum accedens, caput vtraque manu constringit; disiunctásq; partes copulans, signum Crucis bis, terq; super eas multiplicat: Proh mirabilis Dei virtus! Defluens protinus sanguis sistitur, capitis partes intimè, vt antea, connectuntur; puer velut è somno excitatur: atque in omnium oculis surgit incolumis. Obstupescere XV.

Puerum è fenestra delapsum, ac moribundum signo Crucis incolumem reddit.

vniuersi, Deum omnipotentem vocibus laudare, ac Serui sui sanctitatem commendare non desinunt.

XVI. Neque illud postremò prætereundum: quòd cùm Fratris suæ filia adhuc paruula, clauda, gibbosa, ac tot corporis incommodis affecta esset; vt mater aliquando cum Iosepho conquereretur, eam neque Mundo, neque Deo, aut illius cultui, ob corporis deformitatem, aptam esse. Eam vbi Vir Dei verbis consolatus est: paruulam in sinum accipit, quasi ei abblandiri vellet; latera contrectat, humeros componit, tibias æquat, ac signo Crucis consignat: quod cum bis, vel ter præstitisset, paruula è sinu dimissa protinus rectà progredi, ac integra valetudine frui cœpit. *Puellam claudam, ac gibbosam incolumitati restituit.*

XVII. His, & plerisque aliis diuinæ virtutis testimoniis, cùm Iosephi sanctimonia omnibus probata esset; in Conuentu Forosempronij Guardiani, ac Magistri Nouitiorum munus gerebat: cùm supernæ retributionis diem sibi imminere, Deo reuelante, percipit, quam etiam cuidam Nouitio, aliisque haud obscurè significat. Cùm enim ramunculos, quibus pisa fulciuntur, eum Nouitio in horto plantaret, ad Nouitium conuersus: Fili mi, inquit, tibi, ac aliis tantummodò, non mihi hic labor proderit: me pisa hæc matura non videbunt. Nobiles quoque quasdam fœminas, cùm hoc tempore Vir Dei præsens inuiseret: illæque frequentiorem ipsius præsentiam optarent: Quid meam, (inquit) præsentiam quæritis? alio transmigrandum est: citò vobis eripiar. Consueuerat Vir sanctus, bina ante Matutinum tempus hora, ad orationem surgere. Posthæc igitur cùm consueta noctis hora orationi incumberet: En ingens pituitæ cumulus, è cerebro fluens, illius repentè fauces occupat. Huic eùm febris successisset; Medicus morbum paruipendens, breui illi incolumitatem pollicebatur. Cui Iosephus: Falleris (ait) necdum, quod diuinum est, in morbo agnoscis. Quid pharmaca ad incolumitatem paras? para morituro sepulchrum: hæc enim ægritudo supremum mihi ex Dei decreto diem indicit. Quamobrem Sacramentis summa cum Religione susceptis; ad Domini occursum piis animi suspiriis anhelans; vbi circumfusos Fratres præclaris monitis instruxit, atque ad Regularis obseruantiæ, ac Euangelicæ vitæ perfectionem supremis verbis prouocauit: tandem obdormiens in Dei sinum perpetuò, vt creditur, coronandus concedit. *Obitus sui et pus plerisque longè ante praenuncias* *Forosempronij sancte in Domino obdormit.*

XVIII. Post huius sancti Viri obitum, cùm Fratres ob communem sanctitatis opinionē, de eo apud omnes conceptam, vererentur; ne euulgato ipsius transitu, nimia populi frequentia in eos exundaret: persolutis illi ante lucem funeribus, corpus in communi sepulchro condendum curant. At minimùm ea illis diligentia profuit: nam manè populis vndique ex Vrbe erumpentibus, ac tumultuantibus, corpus extumulare, atque exosculandum in publicum proferre, compelluntur. *Magna populi ad illius funus frequētia.*

XIX. Porrò Iosephi facies post obitum pulchrior, quam dum viueret, apparet: genæ enim non squalidæ, aut pallentes; sed rubore perfusæ conspiciebantur; quæ summam spectantibus voluptatem, ac deuotionem parerent. Tumulato iterum corpore, post quartum sepulturæ diem, cùm Domus Superior, Iosephi corpus in alterum tumulum, in quo duo alij Fratres, Iosephi socij, ac contemporanei, simul in eodem sarcophago occlusi iacebant, transferendum vellet. Reluctabantur Fratres, eò quòd irruentem iterum in se populorum turbam metuerent: sarcophagum quoque tam angustum esse affirmabant, vt tres haud quaquam capere posset: sed cùm res non humano, sed diuino consilio agitaretur. Vicit tandem Superioris sententia: quapropter aperto sarcophago, duo illa mortuorum Fratrum corpora, ad Arcæ latera secessisse; mediúmq; Iosephi corpori locum reliquisse animaduertunt: quasi socium corpus medium sibi, ac honorabiliori loco habere optarent. Cùm igitur inter ea medium Iosephi corpus collocatum esset, protinus tam suauis ex Iosephi, & aliorum corporibus odor diffundi cœpit; vt sæculares homines ad Ecclesiam conuenientes, cum absque dubio è tumulo emanare perciperent. Quapropter ne hic in populum rumor diffunderetur; ex quo turbæ iterum concitaretur: cunctas Fratres tumuli rimulas diligentissimè obturant, calceq; totum sepulchri lapidem operiunt. *Iosephi & aliorum duorum corpora suauem odorem efflant.*

Post hunc plurima quoq; virtute claruit F. Ludouicus Fulginas, Cōcionator: qui cùm annos decem & octo natus, vt Mundi pericula declinaret, sæculo post terga relicto, ad Minorum Obseruantium Ordinem confugisset; in eoque per aliquot annos sanctè conuersatus fuisset; Regularis obseruantiæ studio ductus, sub Ludouico Forosempromiano ad Capucinos transuolat: à quo ad Reformationis gremium receptus, & in Picentem Prouinciam transmissus, magna ibi cum in Regulæ obseruantia, tum in omni virtutum genere incrementa dedit. Vir fuit mediocris doctrinæ, verùm tam ingenti animi probitate, & charitate præditus; vt ob id maximè à Ludouico concionandi munus acceperit: in quo, adeò sua simplicitate præcelluit; vt Oppida, & copiosæ populorum turbæ, ad quatuor, & quinque hominum millia interdum excrescentes, ad eum audiendum confluerent. Post concionem, vt summam paupertatem, quam animo insculptam gerebat, factis ostenderet; ne communem quidem Mensam, quæ illi passim offerebatur, ab vllo acciperet; sed stipe ostiatim emendicata, cum Socio ad Syluas secedere solebat, vbi pane, & aqua, vt plurimùm victitans, admirabilem inter homines vitam ducebat. Tam in seipsum rigidus fuit, vt hispido habitu nedum contentus, sub eo asperum quoque cilicium gereret; nudis semper pedibus, quocunque anni tempore, absque sandaliis ambularet: quotidiana ieiunia coleret; pulmento, & carnibus nunquam vesceretur; herbas verò tantùm, & legumina interdum sibi ad victum adhiberet. Cùm autē Anachoretarum vitam, atque austeritatem summo studio sibi prosequendam præstituisset: (quod antiquum priorum Patrū studiū erat) quo tēpore in Conuētu Collis Pepi Guardiani officio fungebatur; sæpè cū F. Ioāne Ancaianēsi, in quædam veteris cuiusdam Cœnobij, quod S. Apollinaris appellabatur, antra solitaria secedens; ibi bis tantùm, vel ter in hebdomada, panis, & aquæ cibo corpus reficiebat: cùm reliquam temporis partem, vel in diuinis colloquiis, vel in rerum cælestium meditatione conferret: in qua à sensibus nonnunquam ita abstrahebatur, vt nec quid circa ipsum ageretur, aduerteret: sed fixos ferè semper in Cælum oculos absque palpitatione teneret. Sæpe etiam in anno, Christi Domini flagellationem, quinque horarū spatio productam, exercebat: vt Dominicæ Passionis mortificationem in seipso referret. Denique cùm Dei Seruus tot, ac tantis virtutibus floreret; sibi tamē semper inutilis esse videbatur: neque vnquam se Dei opus incœpisse querebatur. In Vmbriæ Prouinciam profectus, cùm aliquot ibi annos in summa vitæ austeritate, orationis assiduitate, ac perfecta Regulæ obseruantia transegisset; ad laborum præmia à Domino vocatur, Fulginii que colico dolore correptus, Deo spiritum reddit. XX.

Vita austeritate, ac plurimis virtutibus fulget.

Ipsius Abstinentia admirabilis.

A sensibus sæpe in Oratione abstrahitur.

Post huius Sancti Viri obitum, iam vigesimus annus effluxerat, cùm Fratres ipsius ossa quærentes; vt ea in nouum Monasterium transferrent: Ludouici corpus, tam vndequaque integrum, ac recens reperiunt; vt eo die vita defunctus videretur: quo sanè cunctis haud obscurè innotuit, quàm illustrem gloriæ coronam, eximius hic Dei Seruus, in Cælo à Deo consecutus fuerit. XXI.

Post Vigesimum ab obitus annum ipsius Corpus integrum apparet.

Tertius quoq; hoc tempore, ad Cæleste præmiū euolat, Fr. Bonauentura à Monteregali, Oppido Samnitum: qui à puero optimis moribus a Matre educatus, tanto in quodlibet vitium odio ferebatur; vt tolerabilior illi Inferni ignis, quam culpa videretur. Ea porrò bona pueri indoles, potissimùm ob matris prudentiam indita fuit quæ quoties puerum in aliquod vitium impegisse animaduerteret; mox, vt accensum ignis carbonem palma gestaret, compellebat. Adolescens in Minorū Obseruantium familiam adscriptus, in ea per aliquot annos, magna cum virtutū laude vixit: Vinceutio Aquilano, qui eo tempore inter Obseruantes sanctitate florebat, operam dedit: à quo etiam multa ad spiritualium disciplinam spectantia didicit. Huius Vincentij meminit Auctor Chron. Ordin. Minor. Mira ipsius patientia in eo potissimùm enituit: quòd exorta Capucinorum Reformatione; cùm is à Ministro ad Capucinos transmigrandi facultatem postulasset: Minister ita ea postulatione ita efferbuit; vt fuste arrepto, multis eum verberibus cæderet. XXII.

S. BONAVENTVRÆ Monte Regali, Vita & gesta.

Optima matris educatione à vitiis abhorret.

Chron. Min. par. 3 lib. 8. c. 28.

Mira in eo patientia.

Is verò

Is verò cum pluris illatam Ministro molestiam, quàm verbera æstimaret; etiam dum verberibus afficeretur, illatæ molestiæ veniam à Ministro deposcebat: ita vt Ministro à verbere cessante, is quiescere noluerit: donec Minister eam illi molestiam condonaret.

XXIII. Horrendum cuiusdam Fratris, qui in eodem Conuentu, hoc tempore, secum degebat; exemplum narrare postea solitus erat: vt Fratres è propinquorum amore auocaret: quo se non leuiter commotum aiebat, vt ad Capucinos migraret.

XXIV. Sacerdos quidam (inquit) mecum in eodem Montis Regalis Monasterio versabatur: qui cùm semel post Matutinas horas per nemoris viā deambularet: En Dæmon, Patruelis sui, Viri sæcularis, formam præseferens, se illi obuiam præbet: Cuius cum is tam inopinato occursu obstupefactus; quid tunc ibi ageret, vel vnde eò irrupisset; ab eo sciscitaretur. Respondit ille: se quidem per muros ascendisse: verùm id prudenter factum, ne cuiquam Fratrum ipsius aduentus innotesceret. Causam verò sui aduentus exponens ait: Nosti, Pater, quanta sit nepotum tuorum inopia; qui necdum ad vitæ sustentationem necessaria habent: iam verò illos ditandi optima se se opportunitas offert. Latet in proximo hoc monte thesaurus, ac maxima diuitiarum copia, quæ in nostram facilè potestatem venire potest; dummodò mecum Sacerdos adsit, qui præsentia sua Dæmones thesauri custodes compescat. Hac de causa huc ad te intépestiuè accessi; vt re quā citiùs perfecta, ociùs ad Monasterium redire queas: nullusque res nostras aduertat. His auditis ille: Absit (inquit) vt absque Ministri licentia eò pergam. Cui Dæmon: Res, inquit, silentio, non clamore peragenda est: quod si apud alios euulgata fuerit; iam non nostra; sed aliorum procul dubio vtilitas erit: neque nos beneficio potiemur. Nosti enim, quæ lex thesauros fodientibus præscripta sit, amabò pergamus. Cui ille: Quid hæc, inquit, mihi suades? Certè reluctatur animus ea moliri, quæ conscientiæ lex fieri prohibet. Quid legem conscientiæ obiicis? Dæmon ait: annon charitatis lex, qua pluribus prodesse potes, maior est, quæ conscientiæ imperare debeat? Annon, qui domesticorum curam negligit, est infideli deterior? Quò tot nepotes, & nubiles neptes euadent, si illarum curam neglexeris? Vbi tua in eos charitas, si tantùm illis bonum inuideas. Nihil id tuæ cōscientię nocet, cùm ex intentione à Deo homines iudicentur. Demū tot argumentis, ac rationibus illum Dæmon adoritur; vt imprudens à Dæmone, in montē se adduci sinat. Dū igitur simul tenebrosa nocte per Mōtis deuia ad thesaurū pergunt: sæpè ille in saxa impingens prolabebatur: Cui Dæmon, vt animum ad iter prosequendū adderet, iam proximū fore thesauri locum pollicebatur. Iam ad altissima quædā prærupti Montis præcipitia peruenerant; cùm ille graui casu in terram dilapsus, ad Deum exclamabat: ô bone Iesu, ô Mater Dei Maria, fer opem, quonam me hîc locorum adducit? Cui Dæmon, cùm Patruelis tunc forma exuta, horribilem effigiem obiecisset; respōdet: Vę tibi infelix Apostata, & excōmunicate: nisi nomen illud tremendum inclamasses; iam te ex hoc loco deorsum præcipitem egissem: ac protinus ex illius oculis euasit. His verbis, atque horribili Dæmonis figura ille ferè exanimatus, celeriùs ad Monasterium festinat; atque à Ministro delicti veniam postulat; vt hinc, qui ad Religionem vocati sunt: dum vel inopiæ propinquorū subleuandæ, vel opum illis augendarum, plus æquo, studio incumbunt; se in Diaboli laqueum, & tentationem incidere, facilè addiscant.

Quam à propinquorum amore cauendum sit, exéplo ostenditur.

Dæmon sub Propinqui specie Fratrem fallit.

Apparentes Dæmonis rationes.

Thesaurum Fratri pollicetur.

Propinquorum amor Religioso perniciosus.

XXV. Itaque Bonauentura cum Dei vocationem, qua ad Capucinos agebatur; haud sibi negligendam censeret: tandem è Cibotolæ Conuentu, in quo is Guardiani officio fungebatur; ad Capucinorum se Reformationem, inter ipsa Religionis initia transfert: in qua sanè tot virtutibus floruit; vt Euangelicæ perfectionis viam, quam semel, arrepto cælestis vitæ cursu, sibi ab exordio percurrendam præstruxerat, nunquam vsque ad vitæ occasum deseruerit. Tam enim eximius paupertatis sectator fuit; vt panni præsegmina, quæ insectis Fratrum tunicis interdum supersunt; sollicitè colligens,

Perfectam vitā rationem instituit.

nihil ex his vnquam perire pateretur, liberum ab omni rerum cupiditate ita animum gerebat; vt à superuacaneis omnibus abhorrens, præter ea, quæ in Regula expresè Fratribus conceduntur, nihil prorsus sibi ad vsum vendicaret. Assiduis, ac ferè quotidianis ieiuniis cùm carnis petulantiam domaret; illud præ cæteris abstinentiæ genus commendabat; quo Fratres semel tantùm in die escam sumẽtes, iis cibis contenti sunt, qui in communi mensa ministrantur: tametsi ad quadragesimalium ciborum qualitatem non pertineant. Singulare enim, nec laudandum illud abstiẽntiæ genus esse dicebat: quo quadragesimales escæ quæruntur, cùm alias communis mensa administrat. At verò cùm abstinentiæ virtus, qua plerique illustres Viri, ac sanctitate præstantes, à carnibus, ac lautioribus cibis meliùs sibi abstinendum putarunt, minimè vituperanda sit; planè constat, huius sancti Viri doctrinam haud alio sensu intelligendam esse; quàm quòd iis hoc abstinentiæ genus singulare, ac vitiosum esse videatur, qui illud præter Superioris obedientiam, ac inditam animo prudentiam, sibi vsurpant.

Quandam Abstinentia genus commendaret.

XXVI. Plurima erga Defunctorum animas charitate afficiebatur: quo fiebat: vt sæpissimè pro iis Missas celebrare, officia persoluere, flagellationes exercere, ac lachrymas in Oratione fundere soleret: atque hæc pia in Defunctos officia, pauperum eleemosynas appellare solitus erat; quæ illis à viuentibus erogantur: quas cùm illi tempore egestatis acceperint; à pœnis deinde soluti, atque in plenam bonorum cælestium possessionem vocati, iis deinde à quibus acceperunt, cum fœnore reddunt. Verùs hic Israëlita cùm nihil præter Dei honorem, & animarum salutem animo volutaret; vniuersos ad Deum attrahere cupiebat: idcircò sæpe Iuniores Fratres sæcularium hominum, ac mulierum præsertim consortia fugere, orationi instare, à superfluis abstinere, paupertatem diligere, & Christi Crucem ex animo amplexari, ardentioribus verbis admonebat.

Erga Defunctorum Animas charitate afficitur.

XXVII. His, ac pluribus aliis perfectæ iustitiæ Operibus, cùm Christi Seruus ad extremum vsque senium vacasset; ac prophetico spiritu pleraque futura prædixisset: tandem in Conuentu Spoleti ad supernæ beatitudinis brauium à Dominio vocatus, eùm in supremo ipso mortis agone meridianæ Orationis signum campana daretur; F. Angelo Perusino adstanti, ait: Fili, signum Orationis est, fenestram claude, ac paululùm secede: vt suum tempus Orationi demus. Cui cùm Fr. Angelus respondisset, haud te deseram, Pater, ne te extrema vitę meta, me absente, occupet. Vade (inquit ille) Religiosum Virùm hinc sine Oratione decedere non decet. Itaque cùm se Orationi dedisset; paulò post animam orando exhalat; & Cælum feliciter regnaturus conscendit.

Prophetæ spiritu pleraque futura prædicit.

In Oratione Deo spiritum reddit.

XXVIII. Huius Sancti Viri Corpus, humi sub dio ante Ecclesiam sepultum, cùm post quintum annum quæreretur, vt in sepulchrum, quod recens in Ecclesia extructum fuerat, reconderetur: integrum, ac suauissimè olens reperitur. Quo tempore illud quoque mirabile accidit, quòd dum Frater: qui, vt Bonauenturæ corpus, humi conditum, quæreret, locum effodiebat, ligone imprudenter ipsius pedem vulnerasset, copiosus è vulnere sanguis effusus, spiritum apud Deum viuere, cælesti corona gaudere, non obscurè nobis significauit.

Post quintum annum Corpus ipsius integrum reperitur, & sanguinem fundit.

XXIX. His quartus quoque hoc anno accedit, F. Franciscus Curensis Laicus: qui inter primos fuit, qui à Ludouico Forosemproniano ad Religionis gremiũ recepti, plurimis eam virtutibus illustrarunt. Vir fuit cum primis abstinentia admirabilis: ita vt, cùm quotidiana ferè ieiunia coleret, sæpè etiam integras quadragesimas panis, & aquę tantummodò victu transigeret: cui etiam austera omnia tam in victu, quàm in cultu respondebant. Charitate erga infirmos insignis, diu in Romano Conuentu Nosocomio Præfectus fuit. Semel cùm in Conuentu Collisveteris, Romanę Prouincię, ægrotum quendam Fratrem curaret, Fossenniam, vt Medicum consuleret, profecturus erat: Nauicularius verò, qui Tiberim traiiciebat, nullis precibus adduci potuit, vt illum trãs Tiberim absque pretio veheret. At velox Na-

F. FRANCISCI Curensis, seu a Turre Vita.

Abstinentia, charitate, ac sui ipsius contemptu admirabilis.

uicularium, qui pium charitatis opus intercceperat; Dei vindicta præoccupat: nam è littore digressus, mox cum Nauicula in flumen demergitur. Tanto fanctus hic Virudio in seipsum exardescebat: vt omnes auidè occasiones captaret, quibus omnem animi superbiam in seipso trucidaret; vilémque ac contemptibilem se cæteris præberet. Hac de causa quadam die ardentiori hac proprij contemptus cupiditate pulsus: habitum exuit, nudusque solis sibi fœmoralibus relictis, Cruce in humeros sublata, totam Romanam Vrbem percurrit; magna voce exclamans: Pœnitentiam agite peccatores. Tandem annis, ac bonis operibus grauis, Romæ hoc anno humanæ naturæ debitum exoluit.

Nudus, ac Cruce onustus Romæ Pœnitentiam prædicat.

XXX. Superest, vt pro huius anni colophone, perfectæ hic charitatis exemplum subiiciam, diuino miraculo commendatum. Illud semper Capucinorum Religionis studium fuit; vt quæ Christi paupertate nata, atque enutrita est, pauperum etiam curam gereret, ac summam in eos charitatem ostenderet: quod prisci Congregationis nostræ Patres non tam verbo, quàm facto, ac reipsa docuerunt. Quàm verò hæc Deo charitas grata sit, plurimis diuina Majestas signis manifestum, ac testimoniis probatum esse voluit, ac præsertim hoc anno. Cùm enim in Veneta Prouincia nouus quidam Conuentus extrueretur; fames totam Regionem occupauerat: quo fiebat, vt Fratres vix ad vitam necessaria mendicando acciperent. Accidit semel, vt cùm Eleemosynarius panem de more ostiatim mendicasset; tanta pauperum esurientium turba ad eum conflueret, vt quicquid panis pro Fratrum Familia eleemosyna acceperat, totum pauperibus distribuerit. Domum reuersus, cùm pane vacuus Guardianum obuium haberet: ab eo, cur panem ex mendicatione non attulerit, interrogatur. Cui ille. Tot (inquit) Pater, pauperum fame pereuntium, turmas in Oppido offendi; vt in eos præ commiseratione, cutum emendicatum panem erogauerim. Iam cœnæ hora imminebat, cùm Guardianus Eleemosynario. Festina, inquit, ad Cellarium, & vide num panis frustula aliqua superfuerint, quæ Fratribus apponantur. Pergit ille, & cùm arcam quandam, quæ nullius ferè rei vsui inseruiebat, aperuisset: eam recenti, atque albo pane plenam reperit. Deus enim, qui panem in pauperes erogatum, sibi acceptum tulerat; eum Fratribus cum fœnore reddidit: quo & posteri discerent, Euangelicos pauperes maximè in cæteros charitatem decere: neque iis rerum egestatem metuendam esse, qui è liberalissima Dei Prouidentia abundè vniuersa accipiunt.

Perfecta charitatis in pauperes exemplum diuino Miraculo commendatur.

NOVA

ANNVS CHRISTI PAVL. IV. CAR. V. IMP. ET FERD. I. REL. CAPVC.

ANNVS CHRISTI	PAVL. IV.	CAR. V. IMP.	ET FERD. I.	REL. CAPVC.
1558.	4.	40.	1.	34.

Decimum Generale Capitulum celebratur. NOVA huius Anni Milleſimi quingenteſimi quinquageſimi octaui luce exorta; noua quoque Comitia ab Euſebio Generali, in Neapolitana Vrbe indicuntur, quæ decimum inter Generalia locum obtinent: in his Fr. Thomas Tiphernas, Vir præclarus, ac multarum rerum vſu, ac prudentia inſignis, qui Bernardini Aſtenſis quondam Socius fuerat; omnium ſuffragiis Generalis eligitur. Inter alios huius Capituli Patres, Fr. Alphonſus Sueſſanus conſilio, ac morum integritate potiſſimùm enituit: *Fr. Thomas Tiphernas Generalis eligitur.* qui cùm Neapolitanam Prouinciam per nouem annorum ſpatia, magna prudentia adminiſtraſſet, in hoc Generali Capitulo primus Definitor acclamatur: facilèque ad Generalatus officium conſcendiſſet, niſi is ſimulata ignorantia, ab eo ſe prudens abduxiſſet. I.

Pleraque in hoc Capitulo, ad præſtantiorem Religionis adminiſtrationem conſtituta ſunt. In his, vt Ordinis Procurator, (qui eatenus ex Romana tantùm Prouincia aſſumi ſolebat: ita vt Romani Conuentus Guardianus etiam Procuratorio officio fungeretur) ex omnibus Ordinis Prouinciis eligi poſſet; Quapropter ex *Quædam in Generali Capitulo Statuta.* Mediolanenſi Prouincia, Fr. Euangeliſta à Canobio ad hoc munus, hoc anno vocatus fuit. Idem quoque de Romani Conuentus Guardiano pro tempore decretum fuit; donec Romana Prouincia, idoneos ad illud munus, quod iis præſertim temporibus, grauiſſimum erat, Viros ſibi vendicaret. Prouincia quoque S. Bernardini, cùm ob exiguum Conuentuum numerum, quo concluſa videbatur, Prouinciæ nomine frui minimè poſſet: Patrum decreto diſſecta, pars Conuentuum Romanæ Prouinciæ attributa fuit, altera ad Picenam Prouinciam tranſlata. Nonnulla quoque in Apuliæ Prouincia, de quorundam Conuentuum mutatione, quæ neceſſaria videbantur; ac plura alia Religioni vtilia ſancita fuêre Quibus ita conſtitutis, ac ſolutis Comitiis: Thomæ Generali benè viſum fuit, antequam viſitationem auſpicaretur; à nouo Pontifice, Paulo 4. Ordinis, ac Priuilegio- *Thomas Generalis Ordinis ac Priuilegiorum confirmationem à Pontifice impetrat.* rum confirmationem quærere; quam cùm non niſi poſt ſex menſes, ob Aulicorum quorumdam conſpirationem, qui cum malè erga Religionem affecti eſſent, omnes illi ad Pontificem aditus interclucerant, voce tenus impetraſſet: tandem viſitionem aggreſſus, maxima in eo munere cum prudentiæ laude, ac Regularis obſeruantiæ zelò, tametſi aliquantò quàm priores Generales ſeueriùs, ſe geſſit. II.

Vix Thomas viſitationem inchoauerat: cùm latentes eorum, qui in Ordinem conſpirauerant, ſtatim inſidiæ panduntur: eò ſanè periculoſiores, quò à Potentioribus inſtruebantur; neque vlla noſtris via aperiebatur, qua res Ordinis tueri, & cauſam apud Pontificem agere valerent. Antiqui enim Capucinorum aduerſa- *Horribilis in Religionem tempeſtas ſecreta exoritur.* rij, cùm Cardinalis cuiuſdam, cuius conſultò nomen reticeo, qui plurimùm gratia apud Paulum 4. valebat, beneuolentiam, atque auctoritatem ſibi conciliaſſent; cum eo coniurauerant; vt Capucinorum Religio, ad Minorum Obſeruantium Ordinem, & obedientiam, Pontificia poteſtate reuocaretur. Iamque Bulla ab iis conſcripta, ac parata erat; quam Cardinalis facilè, ob ſummam illius auctoritatem, ſibi à Pontifice confirmandam pollicebatur. Res nulli, præterquam ſolis conſpiratoribus manifeſta erat: Religióque in eo diſcrimine verſabatur, vt ſola Dei virtute, ac potentia à ſupremis funeribus liberari, atque in vitam vendicari poſſet. III.

Plurimæ

Plurimæ quidem hactenus procellæ, iam ab exordio, in Religionem excitatæ fuerant; quæ cum palàm desæuierint, iis ratione, & consilio obsisti poterat. At nulla hac sæuior tempestas, quæ Religionem in vtramque aurem obdormientem, neque ab vllo prorsus sibi periculo cauentem inuasit. At summa Dei prouidentia, quæ iam ab exordio, huius Religionis nauiculam, è tot ingruentibus procellis seruauerat; ne his etiam hoc tempore clam concitatis fluctibus opperiretur, è Cælo inuigilat. Dum enim Cardinalis exitialem Religioni Bullam ad Confirmationem parat; opportunúmque ad illius expeditionem duntaxat tempus expectat: Dei prorsus iudicio fit, vt is ob plurima criminum capita, quibus eo tempore apud Pontificem pulsatus fuit; fugam arripuerit: neque vsque ad huius Pontificis obitum in Vrbem redierit. Quapropter hoc tempore Capucinorum Religio id Deo liberatori occinere poterat, quod Sapientiæ cap. 12. legitur. *Cùm ergo das nobis disciplinam, inimicos nostros multipliciter flagellas, vt bonitatem tuam cogitemus iudicantes: & cùm de nobis iudicatur, speremus misericordiam tuam.* Neque enim vlla ab hac tempestate euadendi spes illi, præterquam in Dei misericordia, relicta erat; qua inimicos confunderet, ac criminum accusatione flagellaret. Re igitur propter Cardinalis fugam infecta, cùm aduersarij eius se auctoritate destitutos viderent, cuius ope propositum assequi sperauerant, à cœpto desistunt: Religióque à tanto periculo, Deo solo protegente erepta, iterum pristina tranquillitate potitur.

Dei Prouidentia tempestas tota sedatur.

Sap. 12.

FRATRIS BERNARDINI A BALBANO Vita & Gesta.

IV. Hac tempestate, nonnulli Viri, doctrina, & Sanctimonia illustres, mortalem hanc cum immortali vitam commutarunt. In his primus fuit Frater Bernardinus à Balbano, Lucaniæ Oppido: qui doctrina, & prædicatione clarus, velut nouus Apostolus, multas Apuliæ, Calabriæ, ac Salentinorum Vrbes Euangelica prædicatione percurrit. Hic cùm vitæ austeritatem, abstinentiam, ac morum sanctimoniam cum Dei Verbo coniungeret: plurimam ad hominum animos ad pœnitentiam prouocandos, à Deo vim assecutus est. In Catholica Fide tuenda, ac propugnanda acerrimus, Hæreticos tam strenuè insectatus est: vt cùm Aletij, apud Salentinos, Dei verbum disseminaret; exortam ibi Hæreticorum Sectam, non sine vitæ periculo, vi prædicationis extinxerit; vt anno 1553. fusiùs explicatum fuit. Quàm verò illius prædicatio Deo grata, ac Dei Spiritu plena esset, illud profectò indicauit: quòd mulier quædam admodum pia, ac deuota, dum eum prædicantem audit; sæpè candidissimam Columbam, circa illum volitantem conspicit; quæ tandem in eius capite quiescere visa est: vt illius verba non ab humano; sed à diuino Spiritu profecta crederentur; qui suis os & Sapientiam præbet, qua omnem impietatem destruãt; ac velut cælesti gladio Dæmonum germina obtruncent: quæ verò à Deo sata, ac plantata sunt, ad perfectum prouocẽt: Id passim in hoc Sancto Viro perspectum fuit: qui cùm ex Aletino agro Hæresum semina, quæ sæuus hostis ad hominũ perniciem sparserat, sũmo studio eradicasset: Mox Mulierum conuersarum Collegium, quod etiamnum stat incolume, ad totius Vrbis vtilitatẽ ædificat: in quo, quæ à lapsu resipiscunt, religiosæ vitæ statum, ac habitum consequuntur. Tam præclara Bernardinus Dei luce perfundebatur, vt ea interdum, quæ longissimè aberant, conspectarent: & quæ cæteris occulta erant, diuina illi virtute panderentur. Dum semel Consentiæ Dei Verbum disseminat. Matris obitus illi, inter prædicandum, à Deo reuelatur: quem cùm is eodem tempore Auditoribus indicasset, Populum excitat, vt pro ea Dominicam Orationem, cum Angelica salutatione Deo persoluat.

Virtute, ac prædicatione insignis.

Columba eo prædicante in ipsius Capite visa consistere.

V. Id quoque haud prætereundum est, quòd cùm anno 1554. Potentiæ Conuẽtum administraret; ob ingentẽ niuis copiam, quæ vias omnes intercluserat, quò minùs ad Oppidum pro eleemosyna accedere valeret; familia omni victus prouisione destituta, in summo vitæ discrimine versabatur: Quo tẽpore Bernardinus cũctos ad Dei misericordiã confugere, neq; vlla ratione de ipsius ope illis desperandũ esse monet.

Fratribus in necessitate panis à Cœlo datur.

Noctu igitur cùm de more ad Matutinas Horas surrexissent, dū ij Domino psalmos decātant: En F. Vitus Laicus, qui in Ecclesiā oraturus secesserat; prægrandem calathū, pane recenti plenum, in Altari collocatū cernit. Quo ille admiratus, cùm rem ad Guardianū detulisset, is silentium indicens, Matutinas Horas vsque ad finem persoluit: cùm ad Altare cum reliquis accedens, cælestem annonam à Deo missam vident; deuotis lachrymis prosequuntur; ac Hymnum, *Te Deum laudamus*, &c. vno ore personantes, cuncti Dei benignitatem diuinis laudibus efferunt. Diuinæ huius largitatis miraculum, cùm Potentiæ Comes, qui eo tempore vita fruebatur, à Fratribus resciuisset, is panem ex his vnum à Guardiano impetratum, in tantæ rei memoriam diu apud se incorruptum seruauit. Consentiæ tandē, cùm grauissimè ægrotās, iam extremo agone cum morte colluctaretur; ab humani generis hoste, de Sanctissimæ Trinitatis mysterio tentari cœpit: quo tēpore cùm lingua effari non posset; nunc tres, nunc vnum tantummodò digitum altiùs extollens, Personarum Trinitatem eum essentiæ vnitate coniunctam, eo signo palàm profitebatur. In ipsa verò

Ipsius Anima Cælum conscendere visa.

sui transitus hora, Frater quidam virtute præclarus, qui in Romano Conuentu moribundus iacebat; cùm Bernardini animam Cælum scandentem conspiceret, protinus exclamat: Expecta, Bernardine, Expecta: donec & ego tecum veniam. His verbis præsens aderat quidam Romanæ Curiæ Prælatus: qui eùm morientem interrogasset, quemnam ille his verbis annueret; respondit: En modò Bernardini à Balbano anima Cælum conscendit: quam & ego Deo iubente sequor: quo dicto is quoque Deo animam reddit. Summa portò diligentia tunc ab eo Prælato actum est, vt certo nuncio Bernardini à Balbano obitus hora, ac momentum sibi perspectum fieret: quod illud planè esse comperit; in quo alter Romæ diem

Opuscula pia nonnulla edidit.

suum obierat. Nonnulla hic Dei Seruus deuotissima, ac omni pietate referta, Opuscula edidit. In his sunt, Methodus orandi; Libellus de Prædestinatione: Meditationes de Vita Christi: De nouem effusionibus Sanguinis Christi: De septem Regulis benè viuendi, atque alia, quæ etiamnum inter hominum manus versantur.

F. BERNARDI OFFIDANI, Vita & Gesta.

VI. Hunc non longè secutus est Frater Bernardus Offidanus, Laicus, qui inter illos quinque Fratres adnumeratur, qui impetrato à Clemente VII. Pōtifice Diplomate, quemadmodum Anno 1528. dictum fuit, inter ipsa Reformationis initia, ex Obseruantium Familia, ad Capucinos conuolarunt. Multæ in hoc Viro, incredibilésq; virtutes præluxerunt; maximis quasi theatris, & Orbi propè vniuerso, ad imitationem propositæ. Vix enim ad Capucinorum Reformationem accessit; eùm priotis temporis (vt illi videbatur) iacturam, summa omnium virtutum studio, ac prosecutione, sibi resarciendam proposuit: & quanquam iam ætate prouectus, virtutem tamen ætati præferens, tam in omni Religiosæ disciplinæ studio profecit; vt & robustioris iuuentutis flores, & dilabentis senectutis fructus, in ipso senio copulata collegerit.

Perfectissimus Regulæ, ac virtutum cultor.

VII. Perfectissimam Regulæ obseruantiam, velut cæterarum virtutum basim, ac fundamentum, eùm sibi animo assequendam præstituisset: in altissimam primùm Religionis paupertatem animum, ac vires intendit: quam velut parentem, ac Christi sponsam, tanto studio sibi amplectendam elegit; vt in ea summas delicias collocasse videretur. Toto anni tempore nudis pedibus, nullis sandaliis adhibitis incedens; vnico tantùm habitu, breui, rugoso, obsoleto, interpolo contentus erat: cui interdum palliolum, cùm à Superioris imperio compelleretur, adhibebat. Cùm verò iam ætate grauior esset, à Superioribus illi Sandaliorum vsus, ea potissimùm de causa indicitur, quòd variis tunc corporis languoribus premeretur. Illud sedulum erat Bernardi studium; quo pacto Christi, ac Beati Patris Francisci paupertatem perfectissimè imitaretur. Mendicos, qui vix panis frustulis famem compescunt, velut exēplaria sibi ante oculos proponens, tanta in paupertatē cupiditate ferebatur: vt vix necessariis ad vitę sustentationē vteretur. Quotidianis quoq; cū ferè

Abstinentia & vita austeritate admirabilis.

ſemper ieiuniis incumberet: Quadrageſimas tamen S. P. Franciſci, tantâ victus abſtinentia celebrare ſolitus erat; vt in iis nullum ſibi, præterquàm panis, & aquæ cibum adhiberet.

VIII. Cùm primùm Fulginij S. Valentini Monaſterium extructũ fuit; in eo Bernardus ad Guardiani officium electus, tanta auſteritate, ac tenuiſſima victus ratione cum tota Familia vitam inſtituit: vt cùm aſſiduis laboribus, ac vigiliis Corpus defatigarent, pani tamen ad ſummum fructus, ad quotidianum victum, interdum adderent. Frigebat caminus, qui ignem ad cibaria excoquenda ignorabat: neque vlla à popinæ Præfecto ad fercula, aut prægustanda, aut paranda diligentia exquirebatur: vbi hortus, vel allia, vel cæpas, vel aliud herbarum genus, abſque popinæ miniſterio, ſponte miniſtrabat. Cùm etiam vini vſus, prima illa naſcentis Reformationis tempeſtate, tam parcus eſſet: vt illud tantummodò ad ægrotorum, ac debilium neceſſitatem ſubleuandam miniſtraretur: his Abſtemiorum menſa erat, quæ ſtomachos non feruere, non rumere, non ructare, non ſpumare cogeret; ſed hauſta è liquidis fontibus aqua, ſitim ſedaret. Stupebant Fulginates Ciues; neque diuturnum illud vitæ genus eſſe poſſe exiſtimabant; quod tam aſperum ac violentum, communem hominum vitam excederet. Quod cùm Bernardo ſæpè obiicerent. His illis ſapienter reſpondere ſolebat; naturam modicis contentam longè iucundiùs paucis, quàm multis ſuſtentari. Vitam enim (aiebat) parcam, & modeſtam, & terræ frugibus contentam, & ab animalium cædibus abſtinentem, priſci illi homines, qui propiùs ab Orbis natiuitate abfuerunt, proculdubio coluère: quibus ea olim & iucunda, & diuturna erat. Vnde, quæſo, tot morbi? tot ſtomachi languores? tot capitis dolores? tot denique morborum genera in humanum genus, præterquàm ex dapum affluentia; ac varietate inuecta ſunt? Vox olim Philoſophi fuit. Quicquid auium volitat, quicquid piſcium natat, quicquid ferarum diſcurrit, noſtris ſepeliri ventribus. Quære nunc, cur ſubitò moriamur? Quia nimirum mortibus viuimus. Panem & aquam natura deſiderat; intra quæ quiſquis deſiderium ſuum claudit, profectò cum Ioue de felicitate contendit. Haud ignotum nos callem terimus, aut per deuia, ac inſolita gradimur. Tot nos ſancti, ac illuſtres homines, viæ duces, præceſſerunt: vt planum, hoc ac iucundum, nedum violentum nobis iter eſſe poſſit.

Pro victus frugalitate & abſtinentia pugnat.

Senec. 20. Rhetor.

Gula Fames inſatiabilis.

IX. Hoc modo Bernardus, cæterique illius æui Patres; cùm in ſumma, ac voluntaria rerum paupertate vitam ducerent; ibi altiſſima Religionis fundamenta iaciebant; vbi nulla domus ſuper ædificandæ ruina timeri poſſet. Mira erat huius Viri, in primæua illa Congregationis paupertate, ac ſimplicitate ſartatecta ſeruanda, ſollicitudo: Quamobrem cùm ſemel in Conuentu Camerini paruum quendam ini Cadum animaduertiſſet; perinde ac ſi violata paupertas eſſet; protinus ad Guardianum feſtinans: Pater (inquit) quid eſt? quòd in Conuentu nouum, ac inſolitum conſpicio? Cadum nimirum vini; quo Religionis paupertas, ac ſimplicitas in diſcrimen vocantur, ac rerum prouiſio in Ordinem inuehitur? Hactenus ſolis lagenis, ſine Cado res peracta eſt: iam verò ſi ad cados, & rerum prouiſionem ventum eſt; citò hinc mihi tranſmigrandum eſt: abſit enim, vt ibi diutiùs maneam, vnde paupertas exulare incipit. At Guardianus Viri zelo plurimùm gauiſus. Non te, Bernarde, (inquit) Vini Cadus turbet: neque enim is familiæ, ſed aduenarum hoſpitum tantummodò vſui inſeruire debet; qui ad Capitulum Generale hâc tranſeuntes, proficiſcuntur: quibus cùm lagenæ ſufficere nequeant, ne charitati minus ſatisfiat, Cado vti neceſſe fuit: hac verò neceſſitate ſublata ad Dominum ſuum Cadus redibit. Huic cùm rationi Bernardus acquieuiſſet, protinus ad Guardiani pedes proſtratus, ſe coram illo iniquæ cogitationis accuſat. Nullus denique vnquam tam auri cupidus, quàm hic paupertatis amicus fuit: quo fit, vt Euſebius Generalis ſæpè dicere ſoleret plurimos quidem ſe in Prouinciarum viſitatione, ſanctos Fratres

Paupertatis illius ardor exemplo oſtenditur.

offendiſſe; ſed qui Bernardo ſtudioſiùs paupertatem proſequeretur, fortè neminem.

Humilitatem quoque paupertatis amicam, tam antiquo ſibi fœdere copulauerat; vt cùm primum ſe Capucinorum Congregationi adiunctum conſpexit: protinus in tam profundam mentis, ac ſuipſius exiſtimationis deiectionem deſcenderit: vt ſe tot Sanctorum Fratrum numero, ac ſocietate indignum iudicaret. Quo fiebat, vt eunctos velut maiores, ac dominos: ſe verò velut omnium viliſſimum Seruum, ac mancipium exiſtimans, vniuerſis obſequeretur; ac viliſſima quæque Conuentus officia hoc animi ſenſu amplecteretur. X.

Ipſius quàm profunda Humilitas.

Charitate etiam erga Fratres, præſertim ægrotos ita præcelluit; vt propterea ægrotorum curæ, vt plurimùm, præficeretur: cui muneri cùm incredibili diligentia, ac charitate incumberet; haud tamen ab orandi ſtudio animum auocabat: cui poſt Aegrotorum curam tanta ſollicitudine vacare ſolebat, vt pleráſque diei, ac noctis horas in oratione inſumeret. Nihil æquè, ac iugis Dominicæ Paſſionis meditatio, huius Sancti Viri animum recreabat; quàm cum ſæpè lachrymis perfunderet: hinc ſolitaria loca, orationis amica, ſemper quærens, à Fratrum conſortio (quoad fieri poterat) abſtinebat. Dum ſemel in Oratione lachrymas funderet, ac Deum pro ſuis delictis exoraret: Beatiſſima Virgo, quam is ſingularem ſibi apud Deum Patronam elegerat, eidem apparens; plenam ſe illi à Deo peccatorum ſuorum remiſſionem impetraſſe ſignificat; quo nuncio tantùm animo voluptatis concepit; vt nihil deinceps, præterquam diuinas laudes occineret. Erga ſæculares viros præcipua quadam charitate flagrans, eorum calamitatibus tam mirè afficiebatur; vt non modò ipſe lachrymas ad Deum pro iis funderet: verùm & cæteros Fratres, ea poriſſimùm ratione, ad eos orationibus adiuuandos propelleret; quòd eos inter ſæculi tempeſtates, atque æternæ mortis pericula verſati affirmaret; quibus orationum ſuffragia ex charitate debeantur. Corporalibus quoque eorum anguſtiis ita animo commouebatur; vt haud ſecus, quàm ſi vel abeo geniti, vel carnis conſanguinitate ſibi coniuncti eſſent, illorum calamitates defleret. Hæc intima erga proximos charitas, ac compaſſio, quæ Viri Dei viſcera depaſcebatur; quàm Deo accepta fuerit, illuſtre miraculum declarauit. Cùm enim Colmenzoni Conuentus adhuc integer ſtaret: Bernardus in proximùm Caſtellum à Guardiano, ſub occaſum Solis miſſus, vt panis eleemoſynam poſtridie ab incolis peteret; necdum ſe ad quietem receperat: cùm ingentem inter ipſa noctis ſilentia, mulierum eiulatum audit. Percunctatur Vir Dei, quid ille eiulatus mali præſeferat? auditque mulieris cuiuſdam filium, qui vnicus illi erat, tunc è viuis exceſſiſſe. Mox Bernardi viſcera commoueri; mox orbatæ matris caſum commiſerari; mox & ipſe in lachrymas erumpere; tum ſecreto cubiculo concluſus, totam illam in oratione noctem inſomnem ducere: in qua pro puero orans, à Deo tandem exaudiri meretur: Vix enim mane illuſceſcente, defunctum puerum clam ad ſe deferendum curat: clauſóque cubiculi oſtio, vbi ſecretò paulìſper orauit; mox è cubiculo prodit, puerúmque rediuiuum inter brachia geſtans, matri ſuæ præ gandio exultanti reddit. Præter hæc, alia quoque miracula, ſigno Crucis ab eo edita narrantur; quæ ſola fama nobis, apud noſtra Ordinis monumenta, teſtata reliquit: quibus illud ſanctitatis nomen apud omnes comparauerat, vt velut Sanctum haberent, ac ſancti Patris nomine nuncuparent. At Deus Opt. Max. qui illum ex omni carne elegerat, & optimis gratiæ ſuæ donis Sanctum præſtiterat: cùm tandem immortalis gloriæ ſtola induere, & nomine æterno hęreditare vellet: poſt diutini languoris probationem, qua illius virtus perſpecta fuit; hoc anno è Conuentu Camerini, ad puriorem Cæli auram feliciori vita donandum euocat. XI.

Orationis ſtudio plurimùm vacat.

Plenam peccatorum remiſſionem B. Virginis ſuffragio obtinet.

Perfecta illius Charitas commendatur.

Mortuum viduæ filium ad vitam reuocat.

Camerini in cæleſtem patriam concedit.

Poſt Sancti Viri obitū Mulier quædã, quæ Bernardū viuẽtem ſingulari deuotione proſecuta fuerat, cũ graui anguſtia premeretur: Dei opẽ fuſis lachrymis in oratione XII.

implorans,

implorans, Beati quoque Viri merita sibi suffragari postulabat. Cui Christus Saluator apparens, cùm nullum ei responsum præberet; neque ad eam visum deflecteret; illa ad Bernardum confugiens, eum ardentiùs inuocat. Adest repentè oranti Bernardus, lugentémque mulierem consolatus, liberationem illi à graui illa ærumna à Domino impetrat. *Post mortem mulieri apparet, eâque ab afflictione liberat.*

XIII. Tertius quoque hoc tempore, in Conuentu S. Petri Porcariæ, seu Aquespartæ, ex humanis migrat F. Egidius Turrianus, Sacerdos, dum in Vmbriæ Prouincia Vicarij Prouincialis munere fungitur. Vir fuit multis, ac præclaris virtutibus ornatus, Regularis obseruantiæ propugnator acerrimus, atque orationis cum primis studiosissimus, cui post Matutinas Horas vacare, perpetuum illi, ac velut legitimum sempiternum erat. *F. ÆGIDII TVRRIANI, Vita & gesta enarrantur.*

XIV. Is Perusiæ, Monialium S. Claræ, quæ Capucinæ nuncupantur, Monasterium extruendum curauit: quibus etiam administrationis modum, quo vti deberent, præscripsit. Hic dum in Perusino Conuentu Guardiani onus subiret, sæpè cum pauperculo quodam Lanifico colloqui solebat: quem cùm ad pietatem instrueret, inter alia eleemosynam illi in pauperes commendabat his verbis: Fili mi, si parùm tibi est, parùm da; si multum, multū pauperibus distribue: cuncta enim Deus tibi cū fœnore reddet. Hęc, Vir ille ad pietatē procliuis, haud sibi animo excidere passus: quotidie obolum pauperi erogabat: ex quo cùm rem familiarem sibi in dies augeri animaduerteret; copiosiorem quoque ipse eleemosynam, iuxta facultatum copiam, egenis largiebatur: Deo verò liberaliùs se erga illum habente, cùm vsque adeò illius opes excreuissent; vt ex famulo, Lanificij operis caput, ac mercator euaderet. Hoc tempore accidit, vt ob anni sterilitatem, ingens penuria totum Perusinum agrum occuparet, quæ huius Viri pietatem permouit; vt maiorem, atque ampliorem in pauperes munificentiam ostenderet: Hoc enim tempore, cùm maxima pauperum turba quotidie ad ipsius domum confflueret, is cunctis absque discrimine, panem, & vitæ necessaria ministrabat. At verò Satan tantæ Viri pietati inuidens, vxorem commouit, vt sub prudentiæ, ac discretionis prætextu Viro persuaderet; vt nec tā diffusè nec indiscriminatim; sed quodā habito delectu pauperioribus, atque iis, qui maiori necessitate premerentur, eleemosynę distribuerentur. At Vir, qui Dei beneficia in se collata sibi altè animo infixerat; vxorē ab ea cogitatione, quā Satanæ consiliū, atque artē appellabat, prioris paupertatis memoria reuocare conatur. Cùm verò illa in sua animi sententia perstaret. Quid contentione opus est? (inquit.) Tu tibi saccum pane refertum sume: eumque prudenter, iuxta tuæ discretionis regulas, distribue: Ego alterum æquæ magnitudinis, egenis meo sensu distribuam: tum quæ melior, meane, an tua sentētia sit, rei exitus declarabit. Re ita cōposita, cū mulier maximo cum consilio, ac circumspectione panem suum paucis erogaret: Vir contrà cunctis absque delectu poscentibus suū tribueret. Dei virtute factum est; vt Mulieris sacco breui consumpto; Viri panis nec post diuturnum tempus in sacco deficeret. Quo miraculo vxor stupefacta, Viro protinus consensit; liberaliórque ipsa in pauperes euasit. Id cùm Vir ille Ægidio retulisset: Vides (inquit Ægidius) quàm te Deus erga pauperes liberalē esse velit; eùm tam liberaliter munificentiam tuam erga panperes remunerat. Multis tandem in Vmbriæ Prouincia instituenda, propaganda, illustranda, piis laboribus perfunctus; in Conuentu Porcariæ, siue Aquæspartæ sancto fine extremum diem claudit. *Perusiæ Capucinarum Monasterium extruit.* *Lanificum ad pauperum charitatem instruit.* *Pauperum eleemosyna Miraculo compensatur.*

XV. Trigesimo secundo post ipsius obitum anno; cùm sepulchrum, in quo is conditus fuerat, apertum esset; vt in eo alterius Fratris defuncti cadauer reponeretur: ipsius Corpus ita integrum, & incorruptum apparuit, quasi eo die tumulatum esset: quo sanè & Viri Dei sanctitas manifesta fuit; & maior Deo omnipotenti gloria accessit: qui cùm Seruorum suorum Animos cælesti gloria coronet, Corpora quoque in diuinæ amicitiæ signum, diu incorrupta seruat. *Post trigesimum secundum ab obitu annum ipsius Corpus integrum reperitur.*

XVI. Hoc anno die 21. Septēbris, qui dies B. Matthæo Apostolo fuit sacer: Carolus V.

Imperator; cùm biennio antè abdicata imperij potestate, ac rerum omnium temporalium curis solutus; quò liberiùs sibi, ac Deo vacare posset, in Ferdinandum Fratrem imperium transtulisset: gloriosissimam vitam, ac multarum rerum præclarè gestarum splendore illustrem, cum morte commutauit.

Id postremò hîc adnectere lubet, quod Deus benignissimus, ad pia illorum studia confirmanda, qui Quadragesimale Epiphaniæ ieiunium, à B.P. Francisco in Regula institutum, tametsi nulla lege præceptum, obseruant; circa hæc tempora ostendere voluit. Cùm enim in quodam Vmbræ Prouinciæ Conuentu, hanc Epiphaniæ Quadragesimam, quæ ob Dei benedictionem, quam S. Pater ieiunantibus pollicetur, Benedicta appellari solet; Guardianus, ac tota simul Familia religiose custodiissent: iam dies extremus aduenerat; quum Fratres benedictionem de more genuflexi à Guardiano postulant: quibus Guardianus his verbis respondet: Filij, siquidem B. P. noster Franciscus, hanc Quadragesimam ieiunantibus, Dei benedictionem precatur; illis verbis. *Sanctam verò Quadragesimam, quæ incipit ab Epiphania vsque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus suo Sancto Ieiunio consecrauit; qui voluntariè eam ieiunant, benedicti sint à Domino*; haud meum est, sed Dei tantummodò hanc vobis benedictionem impertiri: quapropter satiùs est; vt vnà omnes in Ecclesiam conuenientes, ad Christi Saluatoris pedes prostrati, eam nobis ab eo fusis precibus exoremus. Acquiescunt omnes, deuotè Ecclesiam petunt, cunctisque ante ligneam Crucifixi statuam, quæ altiùs supra Presbyterij cancellos eminet, procumbentibus: Guardianus quinquies Dominicam Orationem, & Angelicam Salutationem persoluendam indicit: qua persoluta; prior ipse Guardianus, tum cæteri omnes vocem, *Benedicite*, conclamantes, à Domino benedictionem postulant. Planè mirabile dictu! Dextra illius Crucifixi manus, magno cum fragore è Cruce soluitur; protensóque Crucis signo illis benedicit: qui cælesti omnes suauitate repleti, ac vberes præ voluptate lachrymas effundentes, Domino gratias agunt; quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia eius. XVII.

Epiphaniæ Quadragesimam ieiunantes à Domino benedicuntur.

ANNUS CHRISTI. PAUL. IV. FERD. I. IMP. RELIG. CAPUC.
1559. 5. 2. 35.

I. ANNUM Thomas Generalis iam in Thusciæ, ac finitimarum Prouinciarum visitatione expleuerat: cùm hoc anno Millesimo quingentesimo quinquagesimo nono profectionem, ad Genuensem Prouinciam parat: quæ cùm eo tempore ob præstantem Superiorum administrationem, qui in ea virtute præcellebant, plurimùm Regularis disciplinæ zelo, atque obseruantia floreret; vix Generalium visitationem exposcere videbatur. Quo fiebat, vt priores Generales in ea neque integram, neque magnâ ex parte Conuentuum visitationem instituerent. Thomas verò, qui se pusillo huic Gregi à Domino præpositum intelligebat; vt vniuersi pecoris sui vultum agnosceret: quò pleniùs muneri suo satisfaceret, cùm primùm Genuam appulit, inde per omnia illius Prouinciæ; quæ antequam in duas dissecaretur, amplissima erat; loca se diffundens: Transpadana, & Cispadana, & quæ in Pedemontana Galliæ subalpinæ Regione iacent, & quæ ad vltimos vsque Ligures, interiectis Matium spatiis, distant, pedester penetrat. Quo tempore Bugellæ Monasterium Comitis cuiusdam à Puteo, Viri pij liberalitate; qui tot agri iugera, quot Conuentus ædificationi necessaria erant, in hoc opus erogat, à nostris extruitur. Porrò accuratissima hæc Thomæ visitatio plurimùm huic Prouinciæ, tum ob singularem Viri prudentiam, tum etiam ob præclara vitæ exempla, quibus cæteris prælucebat, ad Regularis obseruantiæ incrementum contulit. Vix enim credibile est, quantum ipse Pastoris conspectus, florescentibus etiam rebus, ad Gregis incolumitatem, tum conseruandam, tum augendam, vim adferat. Antiquum enim adagium est: Domini aspectu equum pinguescere. Nec quisquam ignorat, Superioris præsentia subditum semper meliorem fieri: Nam quemadmodum in prælijs videmus, generosissimos quosque milites fortiùs, alacriúsque manum cum hoste conserere; cùm se vel à Duce, vel à Rege conspici animaduertunt: & si qui in iis segniores, aut timidiores sunt, Imperatore perspecto, ad prælium animari. Ita qui in spirituali vitiorum, ac virtutum conflictu, Superiorem velut Ductorem sæpè visitationi incumbentem conspiciunt; cùm ab eo & præstantiora virtutum exempla, ac Regularis vitæ præcepta hauriant; ardentiùs profectò ad perfectionis studium animantur: & si qui in Religiosæ vitæ disciplina negligentiores sunt, Pastoris præsentiâ, tanquam stimulo excitantur.

Thomas Generalis Genuensem Prouinciam visitat.

Bugella Cœnobium extruitur.

Quam vtilis, ac necessaria sit Superiorum visitatio expenditur.

II. Dum itaque Thomas pastorali hac diligentia, ac sollicitudine, quæ sui muneris sunt, in Prouinciarum visitatione præstat, Fr. Petrus à Martina Sacerdos, Patria Hidruntinus, ac Rudiorum Conuentus Guardianus, depositis mortalitatis exuuiis, ad immortalium Sedes permeat.

FR. PETRI A MARTINA.
Vita, & Gesta.

FR. PETRI A MARTINA, Vita, & virtutes enarrantur.

III. MIrabilis planè hic Vir fuit, ac tot virtutibus clarus, vt meritò nomen ipsius in Sacris tabulis conscribendum, neque vlla vnquam obliuione delendum sit. Hic honestis parentibus Martinæ, Salentinorum Oppido, progenitus; cùm ad iuuentam peruenisset: fortè accidit, vt rixa cum Riuali excitata, ab eo haud

leue vulnus acceperit. Interea verò dum Physicorũ opera vulneris curationi vacarur: is varia animæ, corporisque pericula mente obuersans, animi vulnus curandum cogitat. Quare hoste accersito, vltrò illi iniuriam, atque illata damna condonat: veniámque vicissim ab eo quærens, priorem cum eo amicitiam instaurat. Tum verò secum de cauendis mundanæ conuersationis periculis, consilium init: quod vbi integrè è vulnere conualuit, nulla mora interposita, reipsa exequitur; dum ad Minorum Obseruantium Familiam, in quam duos antè germanos Fratres præmiserat, adscribi festinat. Paucos in ea Religione annos exegerat; cùm Capucinorum Congregatione, iam apud Calabros, ac Salentinos dilatata, Petrus ad perfectiorem Regulæ obseruantiam anhelans, cùm iam Sacerdotio munctus esset, anno 1535. ad Capucinos se confert: vbi tam præclaram in suiipsius abiectione, proprio contemptu, humilitate, abstinentia, austerioris vitæ cultu, perpetua oratione, charitate, ac cæteris virtutibus vitæ tyrocinium instituit; atque ad eum Euangelicæ perfectionis apicem conscendit; vt apud omnes ipsius sanctitatis fama percrebrescente, frequentissimè illi Nouitiorum cura, & institutio à Patribus credita fuerit. Huic dum muneri diligentissimè incumbit: vix credibile est, quantas à Dæmone molestias perferat; qui cùm variis modis, nunc strepitu excitato, nunc editis vocibus, ac susurrationibus eum ab oratione auertere conarentur: nihil tamen ab eo, præterquam ardentiora orationum iacula, quibus ij confoderentur, sibi comparabant. Mira huius sancti Viri in educandis, ac instruendis Nouitiis diligentia, ac sollicitudo erat: quam cùm Satanas molestissimè ferret, eidem in Rudiorum Conuentu aliquando per hortum deambulanti, visibili forma apparens, post ingeminata tripudia, velut ex triumpho exultans, ait: Iam nunc, quantum potes, enitere; profectò prohibere non poteris, quin vnum tibi, re inuito, hac nocte Nouitium rapiam. Cui Petrus: Confundat, inquit, te Deus, Satan. Mox Nouitios omnes accersens, eos longo sermone admonet, Satanæ tentationibus resistere; orationibus seipsos præmunire, atque à Diabolicis technis cauere: tum Monasterij fores omnes occludi, clauésque ad se deferri iubet. Cunctis igitur somno deditis, solus vigilabat Magister; cùm in ipso noctis profundo, Conuentus tintinnabulum pulsari audit: Tum protinus excitato Ianitore, cum eo ad ianuam accurrit: vixque ostium aperuerat, cum Hominem atris vestibus indutum, atque equo insidentem ante ianuam offendit: qui cùm Nouitium in equi clunibus gestaret, Petro ait: En Petre, tibi raptum Nouitium mecum veho: ac dicto citiùs equi armos calcaribus fodiens, ab illius se oculis subripit. Mox Petrus vniuersos Nouitios explorans, vnum ex his ea nocte aufugisse, & ad sæculum rediisse comperit.

Ex vulnere cõuersionem colligit.

Ex Obseruã tium Ordine ad Capucinos migrat.

Nouitiorum Magister instituitur.

Dæmon Nouitium iterum ad sæculum compellit.

Omnes Satan neruos intẽdebat; vt huius Sancti Viri orationes, quibus is mirum in modum cruciabatur; ac præsertim, dum Sacrosancta incruenti sacrificij mysteria celebraret, modis omnibus interturbaret. Quamobrẽ cùm is semel Sacrũ Missę Sacrificiũ offerret: Dæmon à Sinistro Altaris cornu, quasi Psalmos obmurmurans bs, bs, bs, in ipsius aures personabat: quo murmure eum ab attenta Sacrificij oblatione auocare nitebatur. Cui Petrus: Quomodo, inquit, huc accedere audes mala bestia, vbi Domini adest præsentia? At verò ad eum Dæmon: Quid istud miraris? An non ego iuxta Crucem stabam, atque operam meam Ministris exhibebam, cùm is olim in Crucem ageretur? Tot membra mea hîc adstant, ac persæpè ipsum Dominum tractant, cur & id mihi eorum capiti non licebit? IV.

Sacra Celebrantem Dæmon interturbat.

Neque his contentus sæuus omnium bonorum hostis; frequenter etiam Dei Seruum (Deo idipsum ad maiorem ipsius probationem, & coronam permittente) verberibus, ac flagris oppetebat. Verùm nec mitiùs Petrus in Dæmonem agebat: cùm eum duriùs suis orationibus flagellaret, atque ex hominum rum animis, rum corporibus pelleret. Quod nonnullis exemplis exploratum fuit, in quibus hoc inter alia probarum refertur.

A Dæmonibus verberibus cæditur.

Anus quædam, familiari Dæmonis opera vtebatur: quæ cùm nonnulla, quæ V.

in Conuentu Potentiæ, quem tunc Petrus moderabatur; Fratribus occultissima erant, detexisset: Virum Dei permouit, vt eam in Dei nomine adiuraret; vt, si quod illi cum Dæmone pactum esset, aperiret. Principio quidem abnuit Mulier factum detegere: at in Dei nomine adiurata narrat; se aliquando, cùm nimio labore defatigata esset, Dæmonem in sui laboris solatium inuocasse, qui cùm primùm illi adfuisset, opémque actutum præstitisset; pacto cum eo inito, illius se deinceps semper opera vsam, ac pleraque ab eo passim occulta didicisse ait. Id vbi Vir Dei perspectum habuit: quum primùm Mulierem ad sceleris pœnitentiam prouocauit, illius cum Dæmone pactum, eo licet reluctante, rescindit: Dæmonémque ab ipsius possessione, ac imperio frementem deturbat. *Dæmonem à Muliere pellit.*

VI. Nihil Seruo Dei iucundiùs, nihil frequentiùs, quàm orationis studium erat. In qua, & rerum diuinarum sibi arcana ex Dei benignitate pandebantur; & præstantissimis Dei donis potiebatur. Id sæpè Fratribus manifestum fuit: tum maximè, cùm in Conuentu Rudiorum, apud Aletinos, Guardiani, ac Magistri Nouitiorum munere fungeretur. Quo tempore, dum quadam die sub Vesperum, Eleemosynarij à mendicatione redeuntes, ab eo de more benedictionem quærunt: Petrum in Ecclesia orantem, & candidissima nube septum conspiciunt; quæ illis accedentibus euanuit: quo id planè indicabatur, ipsius tunc mentem, totam in diuinæ lucis caliginem transfusam esse. Hinc sæpè fiebat, vt Deo reuelante, pleraque occulta agnosceret, ac nonnunquam futura prænunciaret. *Orans candida nube septus cernitur.*

VII. Dum in Conuentu Potentiæ, in quo is Guardiani munere aliquando functus fuit: quodam mane cum Fratribus in Choro Primam Horam persolueret; Vix horam inchoauerant; cùm ex diuina reuelatione accipit, nonnullos homines, qui mutuas inter se simultates gerebant, haud longè à Conuentu, strictis ensibus ad necem vsque digladiari: quamobrem mox intermissa Hora, Fratres compellit: vt eò confestim omnes accedant, mutuámque illam cladem auertant: ne verò ob cœptas Dei laudes Fratres à pietatis opere retardarentur: Eamus (inquit) filij, nec vereamur cœptum Dei opus, vt tantum scelus impediamus, deserere: etenim Deo gratius est, tot animas Orco eripere, quàm ipsi laudes, iis neglectis, persoluere. Ad locum igitur festinant; digladiantes homines offendunt; quos Vir sanctus non modò à mutua interuecione auocat, verùm & ad reconciliationem, reciprocámque beneuolentiam compellit. *Quosdam à mutua cæde, Deo reuelante, reuocat.*

VIII. Illud quoque admirabile diuinæ benignitatis testimonium, in hoc Conuentu, eo, Guardiano enituit. Nam cùm aditis omnibus ad mendicationem magnaniuis copia obstructis, Fratres extrema victus inopia laborarent. Petrus omnes ad Deum iubet refugere, & ab illius prouidentia pendere. Adhuc orationi instabant; cùm ianua pulsatur, mulúsque pane, vino, & aliis onustus, in ipso ostij limine cernitur: cuius cùm neque in niue vestigia conspicerentur; neque vndè eò appulisset, cuiquam exploratum esset: manifestum diuinæ liberalitatis miraculum supremis laudibus efferentes, dapes è Cælo missas recipiunt, & diuinam cuncti benignitatem commendant. *Petro orante, Deus fratribus in summa egestate à Cælo prouidet.*

IX. Præter hæc, aliis quoque Deus Seruum suum, miraculis illustrem esse voluit: in quibus præclarum illud memoriæ traditum est. Quo tempore Vir Dei Potentiæ Monasterio præerat, anno scilicet salutis nostræ 1558. accidit; vt non longè à Potentiæ Vrbe quidam vastæ magnitudinis Serpens, iuxta Comitis Potentiæ prædium, in quodam Montis antro delitesceret: ex quo sæpè emergens, quamplurima pecoribus, atque armentis, interdum etiam hominibus damna inferebat. Ea re cùm & Comes, & incolæ grauiter affligerentur; atque eò maximè, quòd omnibus iam machinis ingentis illius belluæ internecione tentata, in iis frustra operam insumpsissent: ex quo omnem tanti mali euadendi spem animo abiecerant. Comiti *Vasta magnitudinis Serpens armenta deuastat.*

haud

haud ignota erat Petri Sanctitas, quam fama vbique peruulgauerat: cui haud difficile fore arbitrabatur, tanto huic malo mederi. Quapropter ad Virum Dei confugiens, ab eo summis precibus poscit, vt desolatis rebus aliquod à Deo remedium postulet. Tam commune malum pia Petri viscera ita commouit: vt suam apud Deum Comiti operam polliceretur. Mox diuinam clementiam piis clamoribus excitat, orationibus pulsat, lachrymis ad misericordiam compellit: tum verò diem decernit, quo ipse ad Serpentem pergere, & cum eo sola Dei virtute pugnare statuit. Adfuit stata dies: cùm Petrus, post Sacra Mysteria Deo oblata, diuina virtute armatus, ad locum pergit: rupem, quæ è regione antri eminebat, conscendit: ibique orans Serpentem egredientem expectat. Eò quoque Comes conuenit, armata hominum caterua stipatus; innumera præterea plebs ad spectaculum confluit: vt eò illustrior, & Dei virtus, & Petri Sanctitas se proderent; quò plures aspectantium sibi oculos vendicarent. Dum igitur in Rupe Vir Sanctus ardentiùs orat: Deus Opt. Max. cui & præclara Serui sui, apud se merita cunctis declarare, & afflictæ plebis animos in meliorem spem inducere, propositum erat: Virum Dei, toto spectante populo, in aëra efferri: ac plerisque cubitis altiùs è Rupe diuina virtute extolli voluit: vt intuentium animos, ad diuinum opus, quod ab illo patrandum erat, attolleret. Interea è specu Serpens erecto collo, tumida ceruice, ardentibus oculis, multóque strepitu, ac sibilo, horribilis erumpit. Mox horrere omnes, trepidare animo, fugam parare. At eum simulátque Vir Dei animaduertit, protinus è rupe descendens, ad eum intrepidus pergit: Crucis signo aggrêditur: Vocis imperio domat; funéque, quo præcinctus erat, ad illius collum alligato, domesticum, ac mansuetum reddit. Stupent omnes, diuinámque in Viro Dei virtutem agnoscentes, rei exitum præstolantur. At Petrus alligatum Serpentem ad Comitem ducit: qui illius magnitudine, & aspectu exterritus, cùm ab eo fugam meditaretur, à Dei Viro confirmatus: propiùs ad Serpentem accedit: mitem accipit: Dei potentiam, ac Petri sanctitatem commendat; ac tandem bombardarum ictibus interficiendum curat. Hoc pacto cùm Deus insignem Petri sanctimoniam, tam celebri miraculo illustrare voluisset: breui etiam illum posthæc è mortalium numero, ad immortalium cœtum euocandum præmonet: quod is hoc anno, dum in Conuentu Rudiorum Guardiani, ac Magistri Nouitiorum munus administraret, Fratri Eusebio Tarentino indicat: cui quintadecima ante suum obitum die; cùm iam ægrotus in lecto iaceret: à B. Virgine sibi apparente didicisse significat: vnum ex illius Conuentus Familia, intra quindecim dierum tempus, ex humanis excessurum. Accidit verò hoc ipso tempore, vt Frater quidam Bonauentura, Petri ipsius Germanus, qui in Minorum Obseruantium Ordine prædicationis Officio præcellebat, ad eum inuisendum accederet: quem cùm Petrus pia, ac fraterna planè confidentia fretus rogasset: vt exhortationis sermonem, quem ipse, ob morbi molestias, impendere non poterat, Nouitiis proponeret. Ille accitos in hortum Nouitios ad virtutis profectum, ad animi constantiam, ad Religionis amorem pluribus verbis hortari cœpit: quibus tandem hæc ad perorationem attexuit. Videte Fratres vocationem vestram, quia non multi Nobiles, non multi Potentes, non multi Sapientes; sed quæ stulta sunt Mundi elegit Deus in hac Capucinorum Religione, vt confundat fortia. Quapropter manete in vocatione vestra, gratias Deo agentes, qui vos vocauit in partem fortis Sanctorum, vt effetis initium aliquod creaturæ eius. Quanquam si verum fateri lubet, maximas ego semper animi delicias, ac plenam cordis voluptatem in Obseruantium Ordine repererim: qui S. Bernardini, B. Ioannis à Capistrano, B. Iacobi Picentis, ac tot aliorum Sanctorum, ac Beatorum hominum splendoribus emicat; quibus noua Capucinorum Religio prorsus destituta est. Postrema hæc hortatoris verba, velut iacula quædam veneno illita, teneros Nouitiorum

Petrus orans in aëra effertur.

Serpentem signo Crucis domat, & alligat.

Plerisque diē sui obitus prænunciat.

Nouitij Bonauentura Sermone à Religione auocantur.

animos

animos Religionis illius appetitu sauciarunt, quo ab instituta Capucinorum vita auocabantur. Quo fit, vt graui hinc tentatione illis exorta, ac Diabolo malum sub boni specie suggerente, vniuersi à Religione discessum cogitarent. Id porrò cùm vultus, qui animi index esse solet, tristitiæ signis indicaret: Petrus insolitam in his mœstitiam animaduertens, protinus ab iis causam sciscitatur: qui cùm à principio eam celare studerent, ab eo tamen seriùs admoniti: Serpentem in silentio mordere: Diabolique tentationes earum taciturnitate augeri: eam tandem esse causam aperiunt, quòd ex Bonauenturæ verbis didicissent, magnam in Obseruantium Ordine Beatorum copiam florere, quibus Capucinorum Religio caret: ex quo omnes ad Obseruantes accedere, sibi in animum inducerent.

Ar Petrus, hoc eorum vulnere detecto, subridens ait. Filij, hæ paruulorum sagittæ sunt, quibus vester omnium animus sauciatur. Neque enim Sanctorum, ac Beatorum multitudo, quibus olim Religio fœcunda fuit; sed præsens Religionis status, tum Regularis Obseruantia, tum etiam sedulæ virtutum exercitationes spectandæ sunt, quæ vbique in Religione vigent: Hæc vos, non priscorum Beatorum copia, ad Religionis amplexum debet compellere. Quid enim præclara Maiorum gesta, aut clarissimorum Virorum series longo ordine digesta, posteros iuuant; si ij ab eorum virtute degeneres, longè ab illorum, quos laudibus efferunt, dignitate absint? deterioremque rerum statum assecuti sint? At nec Capucinorum Religio adeò Sanctis, ac perfectis Viris destituta est, quin plures huiusmodi in Cælo cum Deo regnantes habeat: plurimos quoque etiamnum viuentes in sinu alat, qui prioribus illis, perfecta apud Deum sanctitate, haud quaquam inferiores sunt. Id postremò, filij, ad vestrum hîc solatium addam, quod diuinitùs mihi significatum fuit: nimirum tres in hoc Conuentu electissimas Dei animas esse, quæ intra quindecim dierum spatium, Cælum conscensuræ sunt. His cùm eos dictis animo recreatos, atque ab ea tentatione liberos dimisisset; res euentus dicta probauit. Nam postridie illius diei, Laicus quidam, qui Ianitor erat; Vir eximiæ virtutis, in morbum incidit: quem paulò post Fr. Bernardinus Tarantinus Clericus, subsecutus est; qui eam perfectionis metam attigerat: vt orans frequenter in mentis excessum raperetur; quo tempore tam insensibilis fiebat, vt quamuis colaphis cæderetur, ac toto corpore discerperetur, vel in alia loca transferretur: nihil eorum penitus aduerteret. Hi igitur, cùm ante præstitutos dies, ambo sancto fine vitæ periodum terminassent; his Petrus tertius accessit: qui vbi Fratribus sui obitus horam, quæ sequenti Dominica die, post Conuentualem Missam illi à Deo præstituta erat, prædixit: ipsa quintadecima luce, post Sacramenta deuotissimè suscepta: Fratrésque ac Nouitios, sanctis monitis, ac supremis hortationibus instructos, omnium postremus ad Superos migrat.

Petrus Nouitios de Religione mutanda tentatos in vocatione confirmat.

F. Bernardinus Tarentinus sæpè in mentis excessum rapitur.

Petrus à Martina Alo ty supremum diem obit.

XI. Sub id tempus Fr. Matthias Salodiẽsis, qui inter Capucinos Vir insignis fuit: cùm Roma Neapolim cum socio contenderet; à quodam Hospite meritorio, qui inter Sulmonetam, & Pipernum aduentantes excipiebat, hospitio benignè recipitur: qui cùm plurima in illũ beneuolentiæ, & charitatis signa præstaret; ab eo interrogatur, quidnam ipsum ad tam singularem erga Capucinos amorem compelleret? Cui ille: Ne mirête, (inquit) Pater: Haud frustra me in hunc Ordinem deuotio impellit. Cùm enim me diuturna, ac molesta plùribus annis ægritudo detinuisset; neque illi curandæ Physicorum diligentia, quam frustra adhibueram, quicquam vnquam profuisset: ad cælestem Medicum confugiens, Dei Opt. Max. diu opem imploraui: plurima quoque maioribus sanctis, Petro, & Paulo; Ioanni Baptistæ, ac plerisque aliis vota obtuli: quibus nihilominus, cùm neque me ab ægritudine liberari, neque vlla ex parte à morbi molestia leuari animaduerterem: in illud tandem, Deo afflante, consilium incidi: vt quo faciliùs diuinam mihi opem compararem: Capucinis hospitium nunquam me denegaturum fixè animo statuerim. Id cùm reipsa per aliquod tempus promptis animis præstitissem: Semel accidit; vt duobus Capucinis

conſcius eſſet,abſque vlla criminis cõfeſſione, ad Sacram Synnaxim accedit,atque hinc ad refectionem cum cæteris pergit.Mos eſt in Romana Prouincia, vt poſt refectionem vnà omnes in Chorum conueniant, & quinquies Orationem Dominicam cum Angelica ſalutatione,ante Sacram Euchariſtiam,perſoluant.Hortulanus itaque cùm ſibi à Guardiano caueret,ne etiamnum poſt refectionem eum ad Caſtellum aliquod mitteret:in Cellam ſe confert, priorem adhuc in animo deliberationem verſans.Interea maxima Coruorum miræ magnitudinis, ac horribilis aſpectus multitudo,hortum,arbores,tecta Conuentus implet ; qui tam horrendo ſtrepitu vbique,ac præſertim circa Hortulani Cellam crocitant: vt Fratres ingenti pauore exterriti,rem velut prodigioſam ad Guardianum deferãt. Guardianus porrò, vbi & Coruorum copiam,& aſpectum, & inſolitam magnitudinem contemplatus eſt. Non noſtrates, inquit,hi corui ſunt ; neque regionis noſtræ incolæ, hi proculdubio ex Auerno prodeunt:cùm verò, quid portendant,incertum ſit,res cum Deo oratione peragenda eſt,& ab eo conſilium expectandum. Soluſque ad orandum ſe confert:Interea Coruorum multitudo ad Hortulani Cellam cõmeantium feneſtrã obſidere,roſtriſque ac vnguibus,omnique vi in eam ingredi conabatur:is contrà feneſtram occludere, & cum coruis pugnare omni ſtudio contendebat.

Hortulanus inexpiatus ad Sacram.ta accedit.

Coruorum multitudo Conuentum occupat.

Dæmones ſub Coruorum ſpecie Hortulanum infeſtant.

XIII. Guardianus verò poſt orationem ſurgens, Fratres accerſit, cunctoſque ſacræ Pœnitentiæ Sacramento animum expiare iubet : Sibi enim à Deo reuelatum eſſe affirmat; Coruos illos Dæmones eſſe, eò idcircò ex Orco collectos, vt vnius Fratris illius Familiæ animã ſecũ ad Stygios rapiant.Protinus vniuerſi ad Sacramẽtum confluunt : ſoluſque Hortulanus necdum Sacramento expiatus, ſed in Cella occluſus, cum auibus decertabat; cùm Guardiani iuſſu vocatus,de Coruis interrogatur;cur vè potiùs ſuam, quàm aliorum Cellas infeſtent, ab eo cauſa quæritur. Ille necdum ſeipſo melior factus, cauſam ſe ignorare, factùmque haud ſatis demirari, ait. Cui Guardianus: Caue fili, inquit, ne imprudens ſerpentem in ſinu foueas; cauſamque animo celes.Intimos mentis ſinus explora,diligentiúſque apud te conſcientiam perſcrutare; num aliquid in animo geras, quod Dei in te iram concitauerit. Non hi, vt putas,Corui ſunt;contra quos dimicas : Dæmones profectò ſunt, diuino huc iudicio aduecti ; vt vnius Fratris animam ſecum ad Tartara ducant. Porrò hi te ſolum quærunt,te volunt, te aggrediuntur, & tecum ſolùm pugnant. Caue, Fili, ne te tandem deuincant.Cæteri iam animos pœnitentia expiarunt; nec tamen adhuc Corui abſcedunt, ſed potiùs plures fiunt : tu ſolus necdum mentem Sacramento abluiſti. Quid hoc? Vide,ne infauſta tibi hæc mali præſagia ſint. His Hortulanus verbis perterritus, protinùs ad mentem redit ; illúdque contumacis inobedientiæ ſcelus,quod animo conceperat, ſeriùs apud ſe reuoluens,Guardiano aperit.Guardianus, verò vbi illius delicti grauitatem, æterno ſupplicio dignam oſtendit;eumque ad perfectam illius deteſtationem adduxit; tandem corde compunctum in Pœnitentiæ Sacramẽto à culpa abſoluit. Vix Hortulanus impium inobedientiæ ſcelus, pœnitentiæ Sacramento abſterſerat ; cùm illæ Coruorum turmæ, maximo ſtrepitu abeuntes, ac roſtra, vnguéſque velut in mutuam cædem conuertentes, ſeipſas diſcerpunt, volatúque celerrimo in propinquam vallem ſe præcipites dedunt.Res Oppidanis omnibus innotuit;& tacito Hortulani nomine, vbique peruulgata fuit : vt qui Religioni nomina dedére,Superioribus à Deo conſtitutis,ſimplici animo obtemperandum, temeréque illorum iuſſa minimè diſcutienda eſſe diſcant.

Hortulanus propriũ ſcelus agnoſcit. & Sacramẽto expiat.

Coruorum multitudo confugiens Hortulanum deſerit.

XIV. Alio quoque exemplo,quàm irreconciliata inter Fratres odia Deo diſpliceant, hoc tempore demonſtratum fuit. Etenim in Sicula Prouincia, duo Fratres inter ſe verbis rixati fuerant : qui necdum reconciliatis animis ad orationem pomeridianam accedunt. Hi porrò dum in Eccleſia Orationi abſque Oratione; ſed tumidis potiùs, ac proceloſis animis incumbunt : En propè Altaris cancellos Æthiopiſſa quædam,catenus ignota, apparet : quæ terga Altari vertens, orantes in Eccleſia

Fratres post rixam orantes Dæmonem sub Æthiopissa specie vident.

attentiùs contemplabatur. Hanc cùm ex Fratribus, qui in Ecclesia orabant, alter, terga Altari vertentem indignè ferret, durioribus illam verbis increpat. Cui Æthiopissa. Sine me (inquit) quod ago peragere: neque enim huc oratura accedo; sed mala cotonia quæro, quibus suauissimè vescor. Hoc Regionis illius prouerbium est, vt odia, quæ ex iurgiis nascuntur, malorum cotoniorum nomine exprimantur. Hæc cùm eorum vterque, qui iras etiamnum in pectore fouebant, Æthiopissam proloquentem audiissent: eamque ex truci aspectu, non Æthiopissam; sed Tartareum Incolam, discordiæ satorem esse colligerent: protinus exterriti, odia deponunt, atque eodem tempore inter se pacem, & reconciliationem ineunt. Dæmon verò, qui Æthiopissæ simulacrum acceperat, eóque ad discordiam fouendam accesserat; cùm pacem animorum ferre non posset, illicò euanuit: cæterosque iurgia, ac discordias fugere; & sicubi aliqua verborum, aut animorum dissensio irrepserit, protinus inita reconciliatione, obtruncare docuit.

Post Fratrũ reconciliationem Dæmon fugit.

XVI. Denique hoc anno Paulus IV. Pontifex Maximus, cùm annos quatuor, menses duos, ac dies 24. in Pontificatu expleuisset: sui desiderio in Ecclesia relicto: (fuit enim & Religionis zelo insignis, & Ecclesiasticæ disciplinæ restituendæ, firmandæque ardore, si quis alius, illustris) Decimo quinto Kal. Septembr. ad defunctos Patres concedit. Cuius obitu Apostolica Sedes, menses quatuor, ac dies 7. vacat.

Paulus IV. Pontifex rebus humanis valedicit.

Annus Christi. Pii. IV. Ferd. I. Imp. Relig. Capuc.
1560. 1. 3. 36.

I. QVI vertitur Annus Millesimus quingentesimus supra sexagesimum in ipso nouæ lucis crepusculo, nouum Orbi reddit Pontificem Pium Quartum, qui per omnes ferè honorum, ac munerum Ciuilium gradus, ad supremum scandens: in solemni Epiphaniæ Festo, ante Basilicam Vaticanã, more maiorum insignia Pontificatus suscipit; & ex Ioanne Angelo Mediceo S.R.E. Cardinali, tit. S. Priscæ, Pius 4. appellatur. Hic cùm primùm ad supremum Christiani Orbis Imperium euectus est; in id potissimùm animum, ac cogitationem contulit: vt Tridentino Concilio, quod sub Paulo 3. ante 24. annum inchoatum fuerat, supremum colophonem imponeret: eo potissimùm ductus consilio, quòd eo Ecclesiasticam disciplinam, quæ nimia temporum licentia nonnihil deformata videbatur, restituendam; corruptosque Christianorum mores reformandos speraret. Quapropter sub huius anni finem, edita Bulla, quæ incipit: *Ad Ecclesiæ regimen.* Tridentum iterum Synodum conuocat; quæ tandem post quartum annum, summa totius Orbis Christiani vtilitate absoluitur.

Pius 4. Pontifex creatur

Tridentinum Concilium prosequitur.

II. Quod verò ad res nostras attinet, noua hoc anno sub hoc Pontifice Bulla emergit; qua Capucinorum Religio iterum Apostolicâ auctoritate approbata, ac priora priuilegia, eidem à Clemente 7. & Paulo 3. indulta confirmantur: quibus illud prætetea additum est: ne cuiquam sub Excommunicationis latæ sententiæ pœna, ipso facto incurrenda; non solùm Capucinorum habitum, ac Caputium, iuxta Pauli 3. Decretum gestare, verùm nec ita similem, vt pro Capucino haberi queat, præferre liceat: vt ex ipsa Bulla perspicuum est, his verbis contexta.

Noua Bulla Religionis Priuilegia confirmantur.

Transumptum Bullæ S. D. N. Pij Papæ IV.

Qua confirmantur omnia Priuilegia, Fratribus Ordinis Minorum, Capucinis nuncupatis, per felic. record. Paul. 3. & alios Romanos Pontifices concessa.

IN Nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Nouerint vniuersi, & singuli, hoc præsens publicum Transumptum instrumentum inspecturi, visuri, lecturi, pariter & audituri; quod Nos Alphonsus Caraffa, miseratione diuina Sanctorum Ioannis, & Pauli S.R.E. Diaconus Cardinalis Neapolitanus vulgariter nuncupatus, Cameræ Apostolicæ Regens, Romanæq; Curiæ Iudex ordinarius, sententiarum quoq; & Censurarum in eadẽ Romana Curia, & extra latarum, ac quarumcumq; literarum Apostolicarũ vniuersalis, & merus executor. Ad instantiã ven. Vicarij Generalis, Fratrũ, & Religionis Ordinis Min. S. Francisci Capucinorum nuncupatorum principalium omnes, & singulos sua communiter, vel diuisim interesse putantes, eorumq; Procuratores, si qui tunc erant in Romana Curia pro eisdem contra literas Apostol. sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pij, diuina Prouidentia Papæ 4. Confirmationis Priuilegiorum dictis Vicario, Conuentui, per felic. record. Clementem PP. VII. & Paulum III.

ac Iulium III. Romanos Pontifices, & ipsius Domini Pij Prædecessores gratiosè factas, & concessas, cum filis sericeis rubei, croceique colorum, vera Bulla plumbea ipsius Domini nostri Papæ more Romanæ Curiæ impendentis bullatam, sanam, & integram, & alias, vt moris est, expeditam, sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, quarto Non. Apr. Pontificatus eiusdē Sanctissimi D.N. Pij Anno primo. Nec non ad videndum iurare testes super illorum recognitione, quatenus opus sit, videndúmque illas transumptari, & in publicam, ac authenticam transumpti formam redigi, mandari, & postquam transumptata sunt, videndum illas restitui, mandari, auctoritatémque, ac decretum desuper interponi: vel dicendum causam, si quam haberent rationabilem, quare præmissa minimè fieri deberent, allegandum per Audientiam publicam literarum contradictarum dicti D. N. Papæ citari fecimus, & mandauimus ad certum peremptorium terminum competentem, videlicet, ad diem, & horam infrascriptos. Quibus aduenientibus comparuit in iudicio legitimè coram Nobis Religiosus Fr. Antonius Pollius Tarraconensis Diœcesis, vnus ex dicti Ordinis Fratribus, & Procurator assertus dictorum Fratrum, & Ordinis Capucinorum, pro quibus nihilominùs de rato, & ratihabitione in forma Iuris valida promisit, & certas literas citatorias in dicta audientia, nostro de mandato executas reportauit, citatorúmque in eisdem contentorum non comparentium contumaciam accusauit; ipsosque pro contumacibus reputauit, & in eorum contumaciam supradictas litteras Apostolicas sanas, & illæsas, ac omni prorsus vitio, & suspicione carentes, facto realiter, & in scriptis exhibuit, atque produxit; quas transumi, & exemplari, ac in publicam formam redigi, mandari, auctoritatémque & decretum nostrum desuper interponi per nos instanter postulauit. Nos tunc Alphonsus Caraffa Cardinalis, & Regens præfatus dictos citatos non comparentes reputauimus meritò prout erant, quoad actum huiusmodi, id exigente iustitia, contumaces, & in eorum contumaciam dictas literas Apostolicas ad manus nostras recepimus, illásque vidimus, tenuimus, legimus, & diligenter inspeximus, sanasque integras, & illæsas, ac omni prorsus vitio, ac suspicione carentes reperimus; ipsásque vlteriùs ad dicti Fratris Antonij Procuratoris asserti vlteriorem instantiam per discretum Virum D. Desiderium Bonauenam dictæ Curiæ nostræ Notarium publicum transumi, & exemplari, ac in publicam formam redigi fecimus, & mandauimus. Volentes, & auctoritate dictæ Curiæ decernentes, quod præsenti nostro transumpto de cætero in antea in Romana Curia, & extra, in Iudicio, & extra Iudicium vbique locorum detur, & adhibeatur talis, & tanta fides, qualis, & quanta ipsis originalibus literis daretur, & adhiberetur, si forent in medium exhibitæ vel ostensæ, quarum literarum tenor talis est:

PIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. *Pastoralis officij cura (meritis licèt imparibus) nobis ex alto commissa Nos excitat, & inducit, vt circa piorum locorum quorumlibet, ac personarum in eis diuinis obsequiis vacantium statum prosperè dirigendū, & feliciter conseruandū, & manutenendū nostræ vigilātiæ partes solertiùs impēdamus: ac iis, quæ propterea processisse comperimus, vt illibata persistant, Apostolici muniminis præsidium impartiamur.*

Dudum

Dudum siquidem fel. record. Paulo Papæ 3. Prædecessori nostro pro parte tunc Vicarij, & dilectorum filiorum, Fratrum Ordinis Minorum Capucinorum nuncupatorum exposito, quod postquam piæ Memoriæ Clementi Papæ 7. etiam Prædecessori nostro pro parte nonnullorum tunc expressorum Fratrum Ordinis Minorum expositum fuerat, se desiderare pro animarum suarum salute, ac Dei gloria Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patiebatur fragilitas, Regulam B. Francisci obseruare, & tunc Magister Prouincialis Prouinciæ Marchiæ Anconitanæ Ordinis Minorum Conuentualium nuncupatorum ad Romanam Curiam accedendi, & ab ipso Clemente Prædecessore, ac Sede Apostolica quæcunque ad animarum suarum salutem, ac Dei gloriam petendi, & impetrandi licentiam eis concesserat, ac bonæ Memoriæ Andreas tit. S. Priscæ, dum viueret Presbyter Cardinalis, & dicti Ordinis Protector, tunc in humanis agens eis, vt similem impetrationem facerent: ita tamen, quòd vnum ex eorum consortio omnium ipsorum nomine Magistro Prouinciali, seu Capitulo Prouinciæ dictorum Fratrum Conuentualium nuncupatorum, in qua habitarent, singulis annis in signum subiectionis præsentare tenerentur; & ipse Magister, si sibi videretur semel in anno, & non vltra eos visitare, & si ipsos inueniret, Regulam prædictam non obseruare, ad eam pleniùs obseruandam eos monere, ac debitis modis compellere posset: præter id autem, nec eos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud eis iniungere, aut ab eis exigere valeret; sed potius eos tueri, & defendere conaretur, vt in pace possent Altissimo famulari, prout in Protectoris, & Magistri Prouincialis prædictorum patentibus literis desuper confectis pleniùs dicebatur contineri: idem Clemens Prædecessor literas prædictas, & in eis contenta quæcunque pro expressis habens, ipsorum Fratrum in ea parte supplicationibus inclinatus eis, vt secundùm Regulam prædictam, vitam Eremiticam ducere, & habitum cum Caputio quadrato gestare, nec non omnes tam Clericos Seculares, & Presbyteros, quàm Laïcos ad eorum consortium recipere, ac tam ipsi, quàm alij sic recipiendi barbam deferre, & ad Eremitoria, seu loca alia quæcunque cum consensu Dominorum eorumdem locorum se conferre, & in eis habitare; vitamque austeram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuscunque locis mendicare, nec non omnibus, & singulis Priuilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum prædictorum, ac Eremo Camaldulensium Beati Romualdi, illiusque Eremitis in genere, vel in specie hactenus concessis, & in posterum concedendis æquè principaliter, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerent; per suas, tam sub plumbo, quàm in forma Breuis literas facultatem concesserat, prout in illis pleniùs continetur, & in eadem expositione eidem Paulo Prædecessori facta subiuncto; quòd literarum prædictarum vigore nonnulli Clerici Saculares, Regulares, & Laïci ab ipsis Fratribus, vt præfertur, nominatis, vel vno ex eis, ac ab alijs de ipsorum commissione recepti, Congregationem Fratrum Ordinis Minorum Capucinorum nuncupatorum constituerant, ipsique Fratres cupiebant literas prædictas quoad infrascripta confirmari, & extendi: & propterea eidem Paulo Prædecessori humiliter supplicari fecerant, vt huiusmodi eorum votis annuere de benignitate Apostolica dignaretur. Idem Prædecessor attendens vberes fructus, quos Ordo ipse Minorum in agro militantis

vel earum partem aliis Fratribus, quos ad hæc iudicaret idoneos committendi, & concedendi, nec non per ipsos prædicti Vicarij Commissarios committi, & concedi faciendi. Et triduo elapso, & electo non confirmato, Sedis Apostolicæ auctoritate cum plenaria potestate huiusmodi vsque ad Successoris electionem haberetur: & intra hoc tempus officio suo sine scitu omnium Vicariorum, & Discretorum, Prouincialium, aut maioris partis eorundem renunciare nequiret, posset tamen conuocare omnes Vicarios, & Discretos sibi subiectos infra tempus officij sui in loco per ipsum deputando, quoties sibi opus visum foret: Si verò Generalis Vicarius infra officij sui tempus ex hac luce migraret, seu aliàs ab officio amotus foret: Vicarius in cuius Prouincia mori, seu amoueri contingeret: nunciaret, quàm citiùs posset omnibus Definitoribus Capituli Generalis immediatè præcedentis, & omnibus Vicariis Prouincialibus, & de consilio, atque consensu duorum Vicariorum proximorum determinaret locum, & tempus, nisi fuissent per Generale Capitulum, vel per præfatum Vicarium ante obitum ipsius, & amotionem deputata: & conuocaret, qui forent auocandi pro Successoris Vicarij electione celebranda. Quo vocationis tempore auctoritate Sedis prædictæ exerceret officium Vicariatus huiusmodi primus Diffinitorum prædictorum, vel eo deficiente secundus, & sic de alijs successiuè cum plenaria potestate præmissa: & hoc idem censetur de Vicariis Prouincialibus, cùm eos mori, vel amoueri contigerit, ac Prouincias regi, & gubernari per primum, & alios Definitores successiuè Capituli Prouincialis immediatè præcedentis, prout supra de Vicario Generali statutum existeret; salua semper, & reseruata prædicti Vicarij Generalis, vt præmittitur, potestate: Generalis verò, ac tam Magister prædictus, quàm Minister Ordinis Minorum huiusmodi, aut quisquam Ministrorum, seu Magistrorum Prouincialium, seu aliorum Fratrum dicti Ordinis, tam Conuentualium, quàm de Familia, siue de Obseruantia nuncupatorum, donec aliter per Sedem prædictam ordinatum foret, prædicto Vicario Generali seu cæteris Vicariis, vel cuipiam Fratri eiusdem Congregationis de Capucinis nuncupatæ molestiam, seu impedimentum aliquod inferre non auderet, nec præsumeret sub pœna Excommunicationis latæ sententiæ, priuationis officij, omniumque actuum legitimorum: nisi quòd præfatus Magister Generalis, donec aliter per ipsam Sedem ordinatum foret, per se duntaxat personaliter visitare, & corrigere posset, & valeret prædictum Vicarium Generalem, seu Fratres, Domum, locum, & Eremitorium eorundem Fratrum Capucinorum nuncupatorum piè, benignè, & charitatiuè ad meliorem frugem prouocando. Etsi quemquam reperiret criminosum, ipsum Vicarium de consensu, & assensu maioris & sanioris partis Fratrum, Domus, Eremitorij, Loci, vel Conuentus visitatorum in eodem loco, & non extra corrigere valeret, & punire, pœnitentiare, & emendare secundùm quod delicti qualitas exigeret faciendum. De regimine verò, & cura prædictorum Fratrum Capucinorum nuncupatorum se aliter non intromitteret. Districtius inhibens quibuscunque personis, cuiuscunque conditionis existerent, sub Excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda, ne habitum per eos deferri solitum, nisi sub præfati Vicarij Generalis pro tempore existentis obedientia, & cura permanerent, gestare quoquomodo præsumerent. Insuper idem Paulus Prædecessor vestigiis recolendæ mem. Pij Papæ II. similiter Prede-

cessoris nostri in ea parte inhærendo, qui aliàs ex certis causis auctoritate Apostolica, ex certa scientia in fauorem Familiæ de Obseruantia interpretatus erat, & declarauerat: quòd cùm Apostolica Sedes Generalem totius Ordinis Minorum Ministrum, & Prouinciales Vicarios, Ministrorum loco certis piis, ac sanctis respectibus esse voluisset, & decreuisset: Vicarij ipsi, qui illis præessent, &. quibus ipsi ex debito eorum professionis obedirent, veri, & indubitati ipsorum Ministri, cum tales B. Franciscus dicti Ordinis institutor eos esse intendisset, quò ad vsque præfata Sedes, in cuius arbitrio consistebat, aliud alio respectu ordinare statuisset, essent, & perpetuò forent differentes à prædictis Ministris solo nomine; eosque qui dictis Vicariis obedirent, secundùm dictæ Sedis determinationem, eorum Regulæ, & præcipuè in ea parte, vbi erat. Præcipio firmiter Fratribus vniuersis, vt obedirent suis Ministris: plenè, & integrè satisfacere, auctoritate, & scientia prædictis declarauerat, & decreuerat, quod donec aliter super præmissis per præfatam Sedem ordinatum foret, Fratres Capucini prædicti eorum Vicariis, prout de Vicariis Familiæ per dictum Pium Prædecessorem (vt præfertur) statutum fuerat obediendo: plenè, & integrè præfatæ Regulæ satisfacerent, prout in literis dicti Pauli Prædecessoris pleniùs continetur. Pro parte eorumdem Fratrum Capucinorum nuncupatorum Nobis fuit humiliter supplicatum, vt literas Pauli Prædecessoris huiusmodi, & in eis contenta quæcunque approbare, & confirmare, ac aliàs in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, præsertim vitam Eremiticam degentium profectui, & felici successui, prout possumus, libenter consulimus: singularum literarum prædictarum, & quarumcumque aliarum scripturarum occasione præmissorum forsan confectarum tenores præsentibus pro expressis habentes, nec non per felic. memor. Iulium Papam 3. pariter Prædecessorem nostrum dilectis filiis Fratribus Hieronymo Lancæ Siculo, & eius sociis asserentibus se Capucinos existere, consimilémque modo præmisso habitum deferre in non modicum scandalum, & deformitatem Ordinis, & Congregationis huiusmodi, etiam in forma Breuis, & quascunque alias literas quibusuis aliis in quibuscunque Mundi partibus, & locis commorantibus dictum habitum, vel præfato modo consimilem extra obedientiam Superiorum eiusdem Congregationis, & nulla habita licentia, earumdem litterarum vigore, gestantibus, & deferentibus concessas reuocantes. Huiusmodi supplicationibus inclinati literas Pauli Prædecessoris huiusmodi, ac omnia, & singula in eis contenta, ita quod nullus cuiuscunque conditionis existat, non solùm eorum habitum iuxta literarum Pauli Prædecessoris huiusmodi tenorem, verùm etiam, nec ita consimilem, quod propter eum possit credi Frater eorum Congregationis, nisi sub præfati Vicarij Generalis pro tempore existentis obedientia, & cura permaneat, sub simili pœna Excommunicationis latæ sententiæ, quoquo modo gestare præsumant, Apostolica auctoritate prædicta, tenore præsentium confirmamus, & approbamus; & omnia, & singula in eisdem literis dicti Pauli Prædecessoris contēta prædicta de nouo concedimus. Quocirca vniuersis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, nec non dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, ac aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis per Apostolica Scripta mandamus, quatenus ipsi, vel

duo

duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Capucinorum Fratrum prædictorum, siue alicuius eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes ei, quod in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes litteras, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos, quos illa concernunt, eis pacificè gaudere. Non permittentes, eos desuper per quoscunque contra præsentium tenorem, quomodolibet indebitè inquietari, seu perturbari. Contradictores quoslibet, ac rebelles per censuras Ecclesiasticas, ac alia opportuna Iuris remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas iteratis vocibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonifacij PP. VIII. etiam Prædecessoris nostri de vna, & duabus, non tamen tribus dietis, ac aliis Apostolicis Constitutionibus, nec non quibusuis Priuilegiis, & indultis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, quæ aduersùs præmissa nullatenus suffragari volumus; cæterisque contrariis quibuscunque. Aut si Hieronymo, & aliis eius sociis præfatis, vel quibusuis aliis communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, concessionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, quarto Non. Aprilis, Pontificatus nostri anno primo.

C. MIRVENNA.

Quibus omnibus, & singulis tanquam ritè, & legitimè factis auctoritatem, & decretum dictæ Curiæ, atque nostrum duximus interponendum, & interposuimus, prout interponimus præsentium per tenorem. In quorum omnium, & singulorum fidem præsentes literas, siue præsens publicum transumpti instrumentum exinde fieri, & per Notariũ nostrũ infrascriptũ subscribi, sigilliq; nostri, quo in similibus vtimur, iussimus, & fecimus appensione, siue impressione communiri. Datum Romæ in Ædibus nostris, in quibus iura reddi solent, de sero hora Vesperorum, & audientia causarum solita, & consueta ad iura reddendum, & causas audiendum pro Tribunali sedente, sub anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi Millesimo quingentesimo sexagesimo, Indictione 3. die verò 28. Mensis Iunij, Pontificatus autem sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina Prouidentia Papæ IV. Anno eius primo, præsentibus ibidem discretis Viris Dominus Andrea Gerardo, & Ioanne Bargino Clericis Lugdunens. & Gebennen. repectiue Diœces. dictæ Curiæ nostræ Nota-

riis

riis, & coram nobis scribis testibus ad præmissa omnia vocatis, habitis specialiter, atque rogatis.

Tertiò igitur Capucinorum Religio, ab Apostolica Sede, irrefragabili Edicto, atque auctoritate approbata, ac confirmata, dum optata tranquillitate fruitur; Thomas Generalis indefesso labore, ac vt plurimùm pedester, gregem circumiens, vigilantissimi Pastoris instar, sedulò illius incolumitati inuigilat: neque vt à plurimis fieri solet, nouos Religioni tyrones quærit, aut vltrò venientes obuiis vlnis excipit: sed cùm, & mente prudens, & natura seuerior esset; nonnisi probatissimos ad Religionis gremium adsciri, certa lege decernit. Neque id sanè frustra: cùm enim ex Nouitiorum potissimùm probitate, vel improbitate omnium bonorum, aut malorum seges in Religione oriatur; in eo maximè Superiores prudentes, ac circumspectos esse oportet: vt iis tantummodò Congregationis fores aperiant, qui virtute, prudentia, ac vitæ probitate sibi, aliisque prodesse possint: ne Seraphicus Ager malo semine imbutus, in vepres, ac vrticas ebulliat. In eo verò cùm is seuerior esset, eo fiebat; vt paucis admodum ad Religionis sinum aditus pateret: Ex his etiam, qui ad habitum confluxerant, plerique leuem ob causam ab Ordine dimitterentur. In his porrò tametsi seueritas haud damnanda sit: quin etiam si errandum sit, ex seueritate potiùs, quàm ex nimia indulgentia errari præstet. Hic tamen prudentia opus est, ac modus in rebus seruandus; ne dum seueritas à virtute exorbitat, minus charitati, ac Religionis commodo satisfiat: quod hoc planè tempore exemplo diuinitus demonstratum fuit. III.

Thomas Generalis in Nouitiorum receptione prudentissimus.

Seueritas cū virtute temperanda.

IV. Nam cùm in Conuentu Astensi, tunc Genuensis Prouinciæ, Nouitius quidam, Cyprianus nomine, haud aspernandæ virtutis adolescens; viuaciorem quandam à Natura vim sortitus esset; qua inter ipsa præsertim Probationis initia, minùs sibi interdum temperare poterat. Eum Fratres inito consilio habitu exuendum, atque à Religione dimittendum decreuerant; cùm Nouitius, Fratrum deliberatione perspecta, ad Deum benignum confugiens, his illum verbis precatur: Domine Deus, hominū Saluator: tu cordium scrutator es verus, nec te vlla hominis latet cogitatio: nosti Domine, qua ratione, & consilio in hanc me Religionem contulerim: nimirum, vt Mundo, ac mundanis omnibus crucifixus, in ea me tibi perpetuò consecrarem; & sub sanctæ Crucis vexillo, nudus te Dominum meum nudum sequerer. Obsecro Domine, ne me à tuæ Crucis amplexu diuelli permittas: è Babylone aufugi: ne quæso, me ampliùs Babylon videat, aut teneat Huc me ex immensa tua benignitate, velut inter veros Israelitas vocasti, hic me locus perpetuò possideat: quòd si viuum tot Sāctorum numero, velut indignū Patres adscribere recusant; saltem mortuum nō proiiciant. Peto Domine, vt morte potiùs, quàm corpore, aut animo ab hoc cœtu disiungar. Ardentes has Nouitij preces Deus haud irritas esse voluit: nam antequam ab Ordine dimitteretur, repentina febre correptus, cùm ad vltimam vitæ metam peruenisset, Beatissimæ Virginis, & aliorum Sanctorum aspectu dignatus, extremum in Religione (vti postulauerat) diem clausit, ac purum Deo spiritum reddidit. Ex quo id facilè perspici potest: maiores plerunque virtutes sub obscura naturalium imperfectionum veste latere: quæ tum à Superiore, tum à Nouitiorum Magistro prudenter exploranda sunt; ne pretiosæ interdum gemmæ cum quisquiliis proiiciantur.

Nouitius à Religione dimittendus mortē à Deo impetrat.

B. Virginis in morte visione potitur.

V. Hoc tempore, quandoquidem Apuliæ Prouincia, quæ sub sancti Hieronymi appellatione, Apuliam Peucetiam, Lucaniam, & Salentinos complectebatur, in tam copiosum Conuentuum numerum excreuerat; vt vnius Prouincialis Vicarii visitatione perlustrari non posset: Thomæ Generalis decreto sancitum fuit, vt in Prouinciali Capitulo, quod hoc anno Grauinæ congregatum fuit; Lucania,

quæ & Basilicata dicitur, ab Apulia, & à Salentinis disiuncta, distincto Prouinciæ nomine frueretur. Lucania porrò à cæteris dissita; S. Hieronymi appellatio desiit: Appulique, & Salentini in vnam adhuc Prouinciam coalescentes, nouam Prouinciæ S. Nicolai nuncupationem sibi vendicarunt. At neque hi diu à diuisione immunes esse potuerunt: propagata enim vtrinque Conuentuum sobole; cùm tam vasta adhuc Prouincia esset, ve gemina (vti Constitutionibus nostris sancitum est) Vicarij Prouincialis visitatio, iis quolibet anno impendi non posset: iterum post vigesimum annum Apulia Peucetia à Salentinis subdiuisa: illa S. Nicolai nomen retinet, hæc sanctæ Mariæ in finibus terræ cognomen accipit, quemadmodum anno 1590. fusiùs explicabitur.

Lucania Prouincia à cæteris distinguitur.

VI. Dum hæc apud Appulos, & Lucanos geruntur: F. Angelus Astensis diuini Verbi Concionator eximius, Genuæ in Conuentu S. Barnabæ vitam, magnis in virtutibus actam, beato tandem fine concludit. Hic cùm inter Minores, qui de Obseruantia nuncupantur, plerosque annos, magna cum eruditionis laude traduxisset; atque etiam inter Sorbonicos Doctores cooptatus, Doctoralem lauream in facultate Parisiensi adeptus fuisset; casu formidabili perterritus, ad Capucinos se contulit. Res verò ita accidisse fertur. Dum is Saonæ, quæ Vrbs est in Liguria, Genuensi Reipublicæ subiecta: cuiusdam Nobilis Fœminæ sacras Confessiones exciperet, quæ immoderato vestiū luxu, & carnis voluptatibus indulgens, iam à multis annis, iis criminibus irretita tenebatur: & quod crimen augebat: eousque ad Pœnitētiæ, ac sanctissimæ Eucharistiæ Sacramēta inexpiata accesserat: Diuina Omnipotentis ita, quæ quò lentiùs ad vindictam procedit, eò seueriùs punit, miseram inopinatò præoccupat. Sola enim die quadam secretum cubiculum ingressa, dum cōsuetis voluptatibus animum addicit: En repentè, ad Dei Iudicium rapitur: in quo, tum ob diuturnam scelerum impœnitentiam, tum etiam propter Sacramenta tamdiu indignè suscepta: diuina sententia ad Tartarum adiudicatur: Mox illa stridentem vocem extollere; mox horribiles clamores edere: ac Dei Iudicio se damnatam asserere: omnia denique domus loca desperatis hisce vocibus complere cœpit. Aderat tunc illius nubilis filia, quæ Matris clamoribus perterrita, Patrem, qui tunc domo aberat, statim accersendum curat. Accedit Coniux: Vxorémque iustam suæ damnationis pœnam inclamantem verbis consolari, atque in meliorem diuinæ clementiæ spem studet erigere: Infœlix omnem prorsus consolationem respuit. Eóque ampliùs desperationis voces ingeminat, quò se à Deo condemnatam affirmat. Coniux verò, cùm vxoris animum nulla ratione ab ea sententia reuocari posse cerneret: F. Angelum Confessarium aduocandum iubet: qui dum multis rationibus, id Dæmonis tentamentum esse, illi persuadere nititur; eam inter alias adfert: quòd quæ tot annis sibi conscientiam aperuerat, atque ab eo peccatorum absolutionem acceperat; id quoque credere deberet, se nullam in ea damnationis causam offendere. At illa Dei Iudicio, ac virtute compulsa, respondet: Quid, Pater, Confessiones, ac absolutiones commemoras? Eheu hæ sunt, quæ me miseram in Dei Iudicio condemnant: fictè enim semper ad Sacramentum accessi: plurima tibi pollicebar; quorum cùm nulla cordis pœnitudine tangerer, in his, velut iumentum in stercore, voluntariè computrui: Déo mentita sui: pompas, luxus, vanitates, corporis curam, quibus semper animum addixi, cæterosque in scandalum pertraxi, longè Deo, ac propriæ Animæ saluti antepósui. Pretiosæ vestes, monilia, annuli ingentis pretij, quæ illo in schrinio reconduntur, (schrinium indigitans) atque eleemosynæ ob id pauperibus denegatæ, vt insatiabili mei luxus fami satisfacerem: sensus denique voluptates, quibus nullum vnquam terminum posui. Hæ damnationis meæ causæ sunt.

Fr. Angelus Astensis virtute insignis

Mulier Nobilis iustò Dei Iudicio damnatur.

Mulier suæ damnationis causas aperit.

VII. His cùm filia responderet: Mater, quæso, ne spem salutis abiicias: etiamnum res integra est: vestes, ac monilia vendantur; pretiumque pauperibus detur. Illa ardētes ad filiam oculos cōuertēs, indignabūda ait: Apage isthinc maledicta filia: tui enim

causa

causa potissimùm condemnor. Nam quum primùm vestem illam auro textam tibi conficiendam curaui; nulla in hac Vrbe fœmina, tametsi Nobilis, erat quæ tam pretiosa veste vteretur: iam verò meo hoc iniquo exemplo Vrbs ita corrupta fuit: vt vix vlla in ea Nobilis reperiatur, quæ vestem auro textam, magno pretio sibi comparandam non velit. Vix hæc misera illa affata fuerat; quum eam in omnium oculis Dæmon arripiens, & vsque ad cubiculi tabulatum efferens, tanta vi ad solum allisit; vt eo casu misera illa extincta, tam grauem ibi fœtorem reliquerit, vt cùm à nemine prorsus tolerari posset, inde cunctos abscedere coëgerit.

Mulier à Dæmone arrepta, solo allidi tur ac perit.

VIII. Horrendo hoc mulieris spectaculo, cùm Fr. Angelus grauiter commotus fuisset; protinus sibi à periculo cauendum censuit: Quapropter mora nulla interposita, ad Capucinorum Ordinem migrans, in eo doctrina, prædicatione, Regulari obseruantia, ac plurimis aliis virtutibus floruit; ac tandem Genuæ dum in Conuentu S. Barnabæ Guardiani officio fungitur, in pace quiescit.

Mulieris casu perterritus Angelus ad Capucinos migrat.

IX. Plerique hoc tempore, Viri virtute illustres, ac sanctimonia clari, ad Superos euolarunt. Inter quos humilitate, abstinentia, vitæ austeritate, altissimæ Paupertatis cultu, Prædicationis zelo, potissimùm floruit, Fr. Ludouicus Vrbinas, diuini Verbi Concionator; qui ex Obseruantium Ordine inter primos ad Capucinos accedens, primas illas Ordinis procellas, quæ ex Ochini lapsu excitatæ fuerunt; tanta constantia pertulit: vt quamplurimos suo exemplo, ac virtute confirmauerit. Paupertatis tam studiosus fuit, vt vno, soloque habitu, eoque obsoleto contentus, alterum per viginti quinque annorum spatium, quo inter Capucinos vixit, nunquam admiserit. Solius panis, & aquæ victus, post quotidiana ieiunia, quæ somni parcitate, ac prolixioris orationis studio suauia reddebat, sæpè illi familiaris erat. Tanto Regularis obseruantiæ zelo ducebatur; vt quum vel minimùm, ipsius candorem, aut puritatem labefactari animaduerteret; nullis omninò verbis, & increpationibus parceret. Vilibus, & laboriosis domus obsequiis maximè delectari conspiciebatur; quibus in officiis dum sedulò seipsum exerceet. Dæmon ipsius humilitati, ac paupertati inuidens, vt eum aliquando ad auri cupiditatem alliceret: dum semel ligone tellurem in horto fodit, ingentem illi auri, & argenti thesaurum aperit; quo ille viso tantoperè exhorruit, vt illum confestim terra operuerit. Eas verò Dæmonis artes fuisse, vt eum ad auri desiderium impelleret, id planè indicauit; quòd nullus deinceps ibi thesaurus, tametsi omni diligentia quæsitus, repertus fuit. Tandem Firmi in Piceno, magna cum sanctimoniæ fama, diem vltimum claudit.

Fr. Ludouicus Vrbinas sanctimonia celebris.

Dæmon illi thesaurum aperit quem is terra obruit.

X. Post hunc, puritatis, simplicitatis, ac obedientiæ præsertim virtute clarus enituit, in Bononiensi Prouinicia; Fr. Iacinthus à Fano, Laicus; qui cùm vitam in perfecta Regulæ obseruantia, vitæ innocentia, ac præclaris virtutibus transegisset: in Conuentu Petræ tubiæ iam ad vitæ occasum properanti, Beati Apostoli Petrus, & Paulus apparuêre; qui cùm eum, vt cum ipsis ad Cælos pergeret, verbis allicerent; tanta vsque ad mortem obedientiæ simplicitate resplenduit; vt Apostolis responderit; se nunquam è Monasterio, absque Guardiani sui licentia, egressum fuisse; ac nec tunc id sine illius obedientia facturum. Cui cùm annuissent Apostoli: rem Iacinthus Guardiano narrat; ac facultatem eundi poscit: Cui Guardianus: Quandoquidem (inquit) tam boni, ac omni exceptione maiores hi Socij sunt, qui te ad Cælum comitem vocant. Ito (Fili) cum ipsis feliciter, mea quoque benedictione dimissus; cumque eodem tempore eidem benedixisset. Mox Iacinthus, vbi iunctis manibus, & capite inflexo personuit, *Benedicite*, protinus animam expirans, cæleste cum Apostolis iter est prosecutus.

F. Iacinthus à Fano virtute præclarus.

Obedientiā cælesti Regno præfert.

XI. Tertius quoque Fr. Benedictus à Brixia, Laicus, abstinentia, & oratione potissimùm, in Ethruriæ Prouincia insignis fuit: quem cùm Dæmon ab oratione exturbare conaretur: cum eo sæpè contendere, ac velut cominus digladiari videbatur. Tandem quotidianis ieiuniis, atque aliis corporis asperitatibus confectus,

Fr. Benedictus Brixiēsis virtutibus emicans.

multa

multa quoque à Dæmone perpessus, cùm ex hostibus salutis sibi triumphum pa-
rasset, hoc anno mortalia deserens, ad immortales coronas peruenit.

XII. Quartum quoque F. Antonium Senensem, Clericum, hic commemorare iubet: qui cùm admirabili vitæ puritate, sui ipsius abiectione, abstinentiæ rigore, corporis maceratione, ac præsertim Orationis studio atque assiduitate, in qua penitus ab humanarum rerum contubernio abstractus videbatur; plerosque annos in Clericali Ordine, quò altiùs ascendere noluit; magna cum sanctimoniæ fama transegisset; in Piceni tandem Prouincia hoc anno ad cælestem lucem euocatur. *F. ANTONIUS Senensis plurima virtute celebris.*

XIII. His postremus accedit, Fr. Franciscus à Sinagria, Sacerdos: qui in Panormitana Prouincia plurima virtutum luce inter alios emicuit. Hic adeò paupertatis amator fuit: vt panni præsegmina, quæ interdum proiiciuntur, sollicitè colligens; ea filo pendentia in Cella conseruaret: quæ aliquando sui, & aliorum vsui deseruirent. Cumque plures huiusmodi præsegminum fila è Cellæ suæ parietibus penderent: eam paupertatis Emporium appellare solebat. Ex hoc exterioris paupertatis cultu, ad spiritus paupertatem, & omnium rerum contemptum conscendens; tam in orationis studio; ac diuinarum rerum contemplatione apud Deum profecit; vt in ea sæpè mentis excessus pateretur; quos cùm is omni studio celare cõtenderet: fieri tamen non poterat, quin interdum Fratribus innotescerent. Accidit aliquando, vt Frater quidam illius opera indigens, ad ipsius Cellam accederet: quem à sensibus alienatum, & vsque ad Cellæ tectum in aëra sublatum conspiciens, diutius eo aspectu potitur: verùm is eo tempore ad seipsum rediens, cùm rem aliis perspectam esse intelligeret; grauiter animo affligi cœpit. Ea siquidem est humilitatis laus, vt selectiora quædam Dei dona, quæ homini gloriam, ac existimationem adferre solent; maximè delitescere affectet: ne vel maiori apud cæteros in pretio habeantur, quod vera humilitas refugit; vel cælestium bonorum merces latronibus spiritualibus deprædandas offeratur. *F. FRANCISCI A SINAGRIA, Vita & gesta.* *Insignis Paupertatis sectator.* *Sæpè in excessum rapitur, & in aera eleuatur.*

XIV. Hanc porrò humilitatem, quæ omnium donorum Dei custos est fidelissima; Vir Dei tam sollicitè prosequebatur: vt aut cæteris præesse, aut dignitate aliqua exornari, omninò abhorreret: atq; adeò huic proposito inhæreret; vt ob id nonnihil aliquando à recto deflexerit. Cùm enim semel Panormitani Conuentus administrationem refugeret, nullaque ratione animum cum ea dignitate componere valeret; è Monasterio clam absque Superioris licentia aufugit: quod cùm ex animi simplicitate potiùs, quàm ex vitio flueret; contigit; vt in ipsa Vrbis Panormitanæ platea, quò fugiens peruenerat; Archangelum Michaëlem, sub Iuuenis cuiusdam specie, armis candentibus obtectum, obuium haberet; qui his illum verbis aggressus est. Quid hîc Francisce stas? aut quò pergis? Non hîc Religiosorum locus est: citò ad Monasterium redi: neque enim te extra Conuentum vagari, aut decet, aut Deo placet. Cui Franciscus: Vnde, (inquit) aut quis es tu, qui hæc mihi persuades? Si me ignoras (ait ille) Michaël Archangelus sum, in cuius honorem tu hanc modò quadragesimam ieiunas: atque huc veni, vt te facti redarguam. Iam ad tuos quàm primùm reuertere, statimque ex oculis euanuit. Quamobrem Franciscus, ob Angelicam correptionem, animo compunctus, atque errorem corrigens, ad Monasterium redit: grauitérq; se coram Superiore de violata obediẽtia accusat. In eoq; Psalmographi dictũ obtinuit: *Iustus cùm ceciderit, non collidetur; quia Dominus supponit manum suã*: Error enim, qui ex simplicitate magis, quàm ex animi malitia proficiscitur; non ad lapsum, sed ad perfectũ tendit. Quod in iusto hoc Viro, ac fideli Dei Seruo perspicuum fuit; qui post hæc tantam cælestium donorum copiam, & excellentiam à Deo assecutus est: vt cùm per duodecim annorum spatium, à Deo spiritus Sancti illapsum, eo modo, quo in die Pentecostes Apostolis olim datus fuerat, sibi postulasset: à Deo tandem exaudiri meruit. Nam in ipsa Pentecostes die, dum Hora Tertia in Choro, Hymnum, *Veni creator spiritus*, cum cæteris decantat, en Spiritus sancti maiestas, sub flammæ cuiusdam prælucentis symbolo, cunctis aspectanti- *Dignitates fugit.* *E Monasterio fugiens à S. Michaële corripitur.* *Psalm. 36.* *Spiritum S. die Pentecostes sub flammæ specie suscipit.*

bus, visibiliter dilabitur: ac per vnius horulæ spatium Francisci capiti insidet: quo tempore illius facies Solis instar, fulgere, ac radios vndique fulgurare cernebatur. Post id verò temporis flamma abscedente, tanta Francisci animo lux, velut ex lucis fonte relicta; atque illius verbis tam ingens vis indita fuit: vt perinde ac si illius verba iacula quædam ignita essent, aliorum animos inflammarent, & ad Dei amorem accenderent.

Panormi ad Superos migrat.

Post hoc cæleste donum illi ex singulari Dei benignitate collatum, Vir Dei duobus, non ampliùs annis superstes fuit: quo tempore ingentia Sanctitatis signa edidit. Tandem senio consumptus, in Conuentu Panormitano, hoc anno labentem vitam cum immortali commutat. XV.

HIERONYMVS A TIPHERNO Metaur. BARTHOLOMÆVS NITIENSIS PETRVS NITIENSIS. BENEDICTVS A MODIA virtute præclari.

Præter hos, aliorum quoque Virorum sanctimonia illustrium, hoc tempore memoria celebratur. Piceni Prouincia Hieronymi à Typherno Metaurensi, Sacerdotis, virtutes commemorat. Ethruria Bartholomæum Niriensem Sacerdotem miræ abstinentiæ Virum, haud mediocriter commendat. Ianuensis Prouincia Petri Nitiensis Sacerdotis, ac Benedicti à Modia, Laici, præclara gesta dignis laudibus prosequitur. Huius postremi caput, post multos sepulturæ annos, cùm recenti sanguine perfusum repertum fuisset, ampliorem apud omnes venerationem sibi comparauit. XVI.

Mulier calathum ouis plenum Fratribus erogans alterum à Deo accipit.

Postremum tandem illud hoc anno Perusiæ accidit: quòd cùm pia quædam mulier, marito inconsulto, calathum ouis plenum Nostris vltrò pro eleemosyna erogasset; eo Coniux domum rediens, statim oua postulat, vt venalia in foro proferantur. At mulier Coniugis iram metuens, mox ad B. Virginis, & S. Francisci opem confugit, supplexque illorum auxilium implorat: tum ad penum pergens, in eo alterum calathum tot ouis refertum reperit, quot ea Fratribus paulò ante elargita fuerat. Cuius aspectu pia mulier commota: in tam ingentes protinus gemitus, ac ploratus prorupit; vt cò Maritus accurrens, lachrymarum ab ea causam exquisierit; quam cùm mulier aperuisset; is, vt rem certiùs agnoscat, ad Fratrum Conuentum confestim aduolans, de ouorum calatho percunctatur. Ij oua adhuc integra cum calatho ostendunt; quo miraculo adeò ille animo perculsus fuit; vt deinceps abundantiorem Monasterio eleemosynam decreuerit; singularique Fratres deuotione, quoad vixit, prosecutus fuerit. Ita benignissimus Deus Religionis initia sua liberalitate fouebat; vt fideles ad pietatem, atque eorum inopiam subleuandam prouocaret. XVII.

ANNVS CHRISTI. PII. IV. FERD. I. IMP. RELIG. CAPVC.
1561. 2. 4. 37.

I. TRIENNIVM in pastorali munere Thomas Generalis exegerat: quùm hoc anno Millesimo quingentesimo sexagesimo primo illucescente, vndecimo Generali Capitulo Romæ congregato, noua celebrantur Comitia; quibus quàmplurimi Viri virtute illustres interfuêre: atque inter alios Fr. Eusebius Anconitanus, qui primum inter Definitores in his Comitiis locum sortitus est, Fr. Franciscus à Suriano, Fr. Marius à Forosarzinio, Frater Hieronymus Pistoriensis, & Fr. Euangelista à Conobio, quorum spectata virtus, ac prudentia, his præsertim temporibus, plurimùm Religioni splendoris, atque vtilitatis contulit.

Generale Capitulum congregatur.

II. Antiquus, iam ab ipsa Religionis constitutione, vsus apud nos inoleuit; vt qui Generalatus officio defungitur, coram Capitulo publicè negligentias in officij administratione à se commissas accuset, ac salutarem pœnitentiam, iuxta delictorum mensuram, constitutam accipiat. In hoc itaque Capitulo, cùm nimia in puniendo seueritas, Thomæ Generali obiecta fuisset: id illi, post grauem obiurgationem, pœnitentiæ ab Eusebio iniunctum fuit; vt Popinæ patinas, & vtensilia ablueret: quòd ille eò alacriùs opus obeundum suscepit: quòd & ad humilitatem conferret; atque eo se à prioris officij onere, à quo se abdicare decreuerat, liberandum speraret. At cùm res illi ex sententia minimè successisset, (statim enim post hæc habitis Comitiis rursus in Generalatus munere, communi omnium suffragio confirmatur) rem is adeò molestè tulit, vt cùm tenaciùs proposito inhærens, electioni prorsus assentiri recusaret, cæteris de more Hymnum: *Te Deum laudamus* &c. concinentibus, & Ecclesiam adeuntibus, is in Cellam secesserit. At cælesti voce admonitus, qua ad crediti sibi oneris labores compellitur; consilium mutat, & ad Ecclesiam pergens, oneri humeros iterum supponit. Rursus quoque Euangelista à Canobio ad Procuratorium munus eligitur, qui, cùm aduersa valetudine præpeditus, et deinde muneri vacare non potuisset, Eusebius in ipsius locum sufficitur.

Thomas in Generalatus officio confirmatur.

III. Hoc tempore apud Calabros Religio maximè propagabatur: quo tempore Aprusti, seu Castrouillari, non absque diuini Numinis prouidentia, illustrique S.P. Francisci apparitione, extruitur. Res ita apud nostra Monumenta narratur. Ædicula quædam S. Mariæ Virgini dicata, haud longè ab Vrbe distabat: quò cùm Ciues deuotionis causa confluere solerent; accidit aliquãdo, vt plurima hominum ac mulierum turba eò contendente, duo Adolescentes cæteros præirent; qui Ædiculã ante alios ingressi, ante Altare Fratrem, Capucinorũ more indutũ, orantem reperiunt: cuius aspectu exterriti, cùm Capucinos antea nunquam vidissent, pedem retrahunt, cæterisque rem velut nouam significant. Eò verò cùm & reliqui appulissent, neminem in Ædicula orantem offendunt. Rem Adolescentes seriùs confirmant: Orantisque Fratris adamussim locum, atque habitus formam, & qualitatem referunt. Rem omnes apud se tacitè cõsiderant: cúmque graui Mysterio haud carere censeant, eam sibi cuncti alta mente reponunt. Interea, vix sextus post hæc mensis elabitur; quum ex Capucinis Concionator, cum socio ad Vrbem prædicaturus accedit: quos simulatque Adolescentes conspiciunt: habitum agnoscunt, ac per Vrbem conclamantes. En (inquiunt) eiusmodi habitus, & forma Vir ille erat, qui

B. P. Franciscus in Æde B. Mariæ orans cernitur.

Aprusti Conuentus extruitur. in S. Mariæ Aedicula orabat. Vrbs necdum Capucinos nouerat: quo fit, vt quum primùm Concionatorem Apoſtolico Spiritu ardentiùs Dei Verbum prædicantem audit; ac præclarioribus vitæ exemplis oris verba confirmantem cernit: Nouæ Religionis ſtudio allecti Vrbis Proceres, Conuentum illi conſtruendum decernant. Extemplò locus ad ædificandum quæritur: At pluribus exploratis, vt Dei conſilium obtineret, nullus aptior ædificationi locus, illa B. Virginis Aedicula, à cunctis iudicatur: in qua tandem huius Monaſterij fundamenta hoc anno iaciuntur: ac tunc primùm cunctis perſpicuum fuit, haud alium præterquàm B. Franciſcum, Virum illum fuiſſe, qui in ea ædicula idcircò orans viſus eſt, vt ſua apud Deum oratione locum illum Capucinis pararet, in quo ij piè Domino famulantes, homines ad pietatem compellerent, ac Deum Opt. Max. pro Vrbe rogarent.

Thomas igitur Viſitationem exorſus, cùm Narnia ad Aquæſpartæ, ſeu Potcariæ Conuentum proficiſceretur: antiquus ille mendacij Pater, & concordiæ hoſtis; vt illius Familiæ pacem, quæ nimis illi inuiſa erat, conuelleret; ſolemnes in eam inſidias ſtruit. Sardus enim quidam Frater, qui ex Aquæſpartæ Conuentu Generali obuiam venerat: vbi de nonnullis, quæ ad eum pertinebant, in itinere cum eo egit: ab illo digreſſus, ad Socios ſeceſſit; quibuſcum poſt Generalem gradiebatur. IV.

Dæmon Fratris ſpeciem aſſumens Thomam Generalem in Familiam concitat. Interea Dæmon Sardi illius Fratris vultum, ac formam aſſumens, pluribus compoſitis mendacijs Generali perſuadere cœpit, illius Familiæ Fratres mutuis inter ſe odiis exardeſcere: omniáque in eo Conuentu peſſum ire, niſi acrius ab eo remedium adhibeatur. Captat callidus hoſtis Thomæ naturam, quàm cum ad ſeueritatem maximè noſſet propendere; tanta rerum turbatione exulceratam, ad alterutrum impellere poſſe putabat: vel vt inſontes puniret, vel plus æquo in eos exardeſceret, quos iurgiorum ſatores eidem eſſe perſuaſerat: neque enim ignorabat. Iratum, qui accedit ad pœnam, mediocritatem illum tenere non poſſe, quæ eſt inter nimium, & parùm: ſicque à recta iuſtitiæ regula exorbitantem, ad Familiæ illius damna, ac perniciem propelleret. Credit Generalis compoſitis illis ficti Sardi verbis, quæ maximum communis concordiæ zelum præſeferebant: plurimúmque animo ob illius Familiæ Schiſmata exagitabatur. *Thomas varia conſilia agitat.* Variæ ac multiplices cogitationes illius mentem afficiebant, turbabant, ac velut tempeſtate quadam iactabant. Satan verò vbi Generalis animum in Familiam commouit, ab ipſius ſe oculis ſubripit. At ille cùm aliquantiſper varia ſecum conſilia, ac remedia contuliſſet: Sardum Fratrem, quem rerum delatorem putabat, iterum accerſitum diligentiùs interrogat: & quò meliùs turbatis rebus mederi queat; ab eo diſcordiarum cauſas, ac elementa quærit. Stupet ea interrogatione Sardus: cùmque noua prorſus ea illi res videretur, nihil vnquam de hoc Familiæ ſchiſmate à ſe dictum, aut excogitatum affirmat: Hoc Sardi Fratris reſponſo, nonnihil Thomas animo perturbatur, vrget, interrogat. An non (inquit) tu ipſe nuper de his mecum longiori ſermone diſſeruiſti? Cur te nouum, ac ignarum fingis? Cui ille: Certè, Pater, tam noua au-*Dæmonis ars detegitur.* dio, vt tibi prorſus mirandum non ſit, ſi in re mihi penitus ignota nouus tibi videar. Neque enim poſt primùm viæ occurſum, in quo de nonnullis, quæ ad me ſpectant, tecum egi; vllum vnquam, aut de huius Conuentus Familia, aut de alijs omninò rebus, verbum protuli; cùm te relicto ad ſocios acceſſerim: At neque, ſi vera eſſari iubes, quæ modò commemoras, vera ſunt. Tota enim Conuentus Familia ſumma ex Dei benignitate pace gaudet; neque eſt in ea Satan, aut occurſus malus. Quis igitur ille eſt (ait Generalis) qui longa verborum ſerie, tot mihi infauſta de hac Familia recenſuit? Ipſi quoque Generalis comites Sardum Fratrem, neque ab ipſis vnquam diuulſum, neque cum eo collocutum fuiſſe confirmant. Obſtu-*Primis accuſationibus nunquam credendum.* puit Thomas: ac tandem illud Dæmonis opus fuiſſe agnoſcit, qui vel Familiæ illius pacem turbare, vel Generalis animum in eam concitare tentauerat. Indéque prudentior didicit, nunquam Generali, aut Superiori [illegible] mis cuiuſquam accuſationibus credendum eſſe: ſed tam diù dictis fidem negandum, quoad rem facto, ita

esse exploratum fuerit. Primæ enim accusationes sæpè à Dæmone sunt, ac frequenter contingit; vt qui his facilè credunt, in grauissimos plerunque errores incidant; quos nulla deinde ratione instaurare queant.

V. Grauissima interea apud Calabros, per totum Rheginum Agrum, pestilentia grassabatur: quæ cùm Vrbem Rhegium tam miserè depasceret; vt Ecclesiæ Ministris, vel absumptis, vel longiùs effugatis; non esset, qui ob horrendam morbi faciem, languentium multitudini Sacramenta administraret; ac in supremo illo communis cladis periculo opitularetur. Aderant tunc in nostro Rhegij Conuentu, tres Viri virtute, & charitate eximij: quorum nomina sunt Frater Hieronymus à Georgia, alter Hieronymus à Montesorio vterque Sacerdos, & Fr. Iacobus Rheginus, Laicus. Horum primus cùm inter plurima spiritus dona, quæ à Deo acceperat; pia, ac lachrymosa quadam Dominicæ Passionis meditatione potissimùm præcelleret: eo fiebat, vt in sacrorum Mysteriorũ oblatione, in profluentes semper lachrymas sese effunderet. Secundus, prætet reliquas virtutes, quibus animũ exornauerat; tã perfectã linguæ custodiã, ac verbis circũspectionẽ, post primũ Religionis amplexũ, adhibuit: vt nihil vnquam sub asseueratione affirmaret; ne fortè in aliquo verbo offenderet. Tertius tandem abstinentia, oratione, ac diuinæ familiaritatis consortio, eam virtutum perfectionem attigerat; vt quàmplurimos Crucis signaculo à morbis curaret. Hi igitur, cùm miserandam Vrbis stragem, ac tot pereuntes hominum turmas omni humano solatio destitutas cernerent, animas suas pro Christo, ac fraterna charitate contemnentes; impetrata à Bernardino Rhegino, qui alter à Georgio iampridem defuncto erat, tunc Rhegij Guardiano facultate, laborantium sese obsequiis mancipant. Dum itaque omni charitatis officio pio operi, ac labori incumbunt; neque vllis vitæ periculis parcunt, quò sese in aliorum salutem effundant: ipsi quoque pestilentia sublati, voluntario charitatis Martyrio coronantur. Hieronymus à Georgia, cùm sub meridiem, in Hospitali laborantium Domo Deo Spiritum reddidisset; eodem temporis momento Fratri Antonino Rhegino, Viro sancto, ac miraculis claro, in Cella apparens; ac totus exultans, illum his verbis compellat: Veni Antonine Frater, veni. Cumque Antoninus adhuc illius mortem ignorans, viuum crederet, ad eum propiùs accedere verebatur, ne contagium contraheret. Cui Hieronymus: Ne metuas, inquit; tantummodò mecum perge. Cúmque simul Sancta Sanctorum ingressi fuissent: mox Hieronymus ex ipsius oculis euanuit: statimque ex Vrbe nuncius adest: qui Hieronymum nona hora ex humanis sublatum referret. Ex quo Antonino perspectum fuit; illud planè temporis momentum fuisse, quo beata Hieronymi anima in cæleste Sanctum Sanctorum concesserat. Iacobus quoque Rheginus, cùm in sequentis diei Aurora morti debitum exoluisset, eadem hora Guardiani Cellæ ostium pulsat; atque eo planè ritu, quo ab aliis fieri consueuit, cúm è Conuentu exeunt, benedictionem ab eo poscit, dicens: *Benedicite Pater.* Guardianus verò cùm ne quicquam adhuc de Iacobi transitu rescuisset, Cellam egressus, Iacobum vbinam esset: quærebat, quum fortè in Fr. Antoninum incidit; qui cùm Iacobi obitum iam ex Dei reuelatione accepisset, ad Guardianum ait. Ne, Pater, Iacobum apud nos quæras: iam nunc corporis vinculis exolutus ad Superos euolauit: ac pro Obedientiæ merito, quod illi à te collatum fuerat, quum ad Ægrotorum ministerium accessit, postulata benedictione tibi grates rependit. Horum Corpora in Ecclesia S. Saluatoris Vrbis Rheginæ sepulta iacent.

F. Hieronymus à Georgia. F. Hieronymus à Montesorio. F. Iacobus Rheginus Sanctimonia illustris.

Pesti laborantibus ministrat.

Peste correpti ad Superos euolant.

Nonnulli post mortem apparent.

FR. IACOBI A MELPHICTO, VITA ET GESTA ex variis M.S. exprompta.

VI. HOc ipso anno Fr. Iacobus à Melphicto, quæ Apuliæ Peucetiæ Vrbs est: Vir doctrina, consilio, prudentia, Regularis obseruantiæ zelo, patientia, ac multis aliis virtutibus clarus, vitam cum morte commutat. Hic inter Minores obseruantes, sua

Fr. Iacobus Melphictanus inter Obseruantes illustris.

tempestate, doctrina, ac eruditione celeberrimus fuit: atque inde sæpe Prouincialis munus in sua Prouincia, magna cum prudentiæ laude administrauit: Capitulo Generali interfuit; in quo Patres Obseruantiæ à Pontifice postulandum decernunt: vt Fratres Minores Conuentuales, vel Priuilegiis valedicerent: vel si Priuilegiis frui mallent, Ordinis sigillum deponerent; ac Obseruantibus, qui Priuilegio non vtuntur, integrum consignarent. Ea propositio (vt ferunt) Pōtifici oblata, illi prorsus honesta visa est: quapropter cùm iubente Pontifice, illius optio Generali Minorū Cōuentualium Magistro data esset: is ne arctiori regulari obseruantiæ iugo suos subiugaret, ab Ordinis sigillo, quàm à Priuilegiis abstinere maluit.

De Religionis sigillo quædā narrat.

VII. Hæc quidem, quæ de Ordinis sigilli translatione, ex antiquis nostris M. S. decerpsimus, maiorem proculdubio auctoritatem, ac fidem exposcunt: quo fit, vt cùm in hoc quid certum, ac liquidum sit, haud facilè à nobis affirmari queat: rem potiùs ex aliorum, quàm ex nostra sententia diiudicandam censeamus.

VIII. Iacobus igitur Melphicti Guardianus erat: quum gemini aliquando Capucini Fratres, à Ludouico Rhegino, qui tunc Calabris præerat, ad Religionem iis in locis propagandam, missi, ad Monasterium illud sub Solis occasum accedunt: quos cùm is benignè hospitio excepisset; ab eisque causam sciscitatus fuisset, cur asperiorem illā vitam ducerent: Respondent, illi: Minores Fratres, qui perfecti Regulæ cultores esse volunt, ad eam ipsa Regularis obseruantiæ lege compelli. Risit Iacobus. Et vndenam (inquit) id ex Regulæ præscripto colligitis? ij verò, cùm Viri prudentes essent, tam appositè, ac sapienter de præscripta Regulæ obligatione, atque illius obseruantia agere cœperunt: vt qui in Theologica scientia doctissimus erat, Regulæ disciplinam necdum se assecutum agnosceret. Quare, cùm ab eo tempore animum magis ad Regularis disciplinæ studia intendisset; tunc primùm, & pericula in quibus versabatur, cœpit animaduertere; ac rebus suis prudentiùs consulere sibi in animum induxit.

De Regulari Obseruantia cum Capucinis agit.

IX. Hoc itaque maturè secum deliberato, Ministri Prouincialis aduentum captat: & cum eo pluribus verbis de reformanda Prouincia agit: qui cùm Viri grauissimi auctoritatem, ac personam vereretur; rem quidem negare non est ausus: eam verò vsque ad Patrum Congregationem, quæ breui colligenda erat, differendam censuit. Re igitur in Congregatione proposita: Patribus visum fuit, eam meliùs, ac perfectiùs in Prouinciali Capitulo peragendam fore. Acquieuit eousque Iacobus: nonnullosque Regularis inobseruantiæ abusus, in eo Patrum consessu proponendos, scripto exarat: à quibus Reformationis exordia petenda essent: atque inter alios is erat; Vt consuetudo quædam, iam olim in ea Prouincia introducta, expungeretur: qua fiebat, vt quum primùm Fratres in aliqua Vrbe Conuentum erigerent, cum Ciuibus pactum inirent; vt de vestitu ab iis toti Familiæ prouideretur: quod cùm ad certam rerum prouisionem pertineat, id Regula fieri prohibetur. Ad Capitulum ventum, atque hi Reformationis articuli cùm in eo diu, multumque vltrò citróque agitati essent, tandem approbantur: verùm cùm ea approbatio haud spontè, atque ex animo flueret: Reformatioque vi quadam, ac necessitate extorta, virtutis humore careret; breui aruit: vixque ad sextum vsque mensem peruenit. Id cùm Iacobus ægrè ferret; Apuliæ Prouincia relicta, ad Neapolitanam se confert; vbi aliquandiu Theologicis disciplinis tradendis vacat: sed cùm Reformationem bis, terque in hac quoque Prouincia tentatam, assequi minimè posset; ad Capucinos migrare cogitat. Accidit verò, vt quo tempore Iacobus Neapoli Verbum Dei disseminaturus erat, cò quoque Bernardinus Ochinus Prædicationis gratia accederet: quem cùm, Iacobus olim familiarem habuisset, eum ante Quadragesimalium Sermonum initium amicè inuisit; suique animi cum eo deliberationem confert; qua ad Capucinorum Religionem sibi transmigrandum statuerat. Laudat Ochinus consilium: aptiquoque ambitionis vitio impulsus, vt cò faciliùs illi transmigrationem persuadeat; vix Religionem ingresso, Prouincialis eum dignitate ho-

Cum Ministro Prouinciali de Reformanda Prouincia tractat.

Reformationis articulos in Capitulo proponit.

In Neapolitana Prouincia frustra Reformationem tentat.

Cum Bernardino Ochino de transmigratione ad Capucinos agit.

nestandum pollicetur. At qui non tumidos honorum titulos quærebat, nec ambitionis spiritu ad Religionem ducebatur, sapienter respondet: se non honores, ac dignitates; sed Regulæ obseruantiam apud Capucinos quærere; ac propterea iis minimè moueri. Quamobrem absoluto Quadragesimalium Sermonum cursu, is cum Socio, ac nonnullis aliis, Sacræ Theologiæ candidatis, Anno 1536. ad Religionem conuolat. *Ad Capucinos post Quadragesimalem laborem migrat.*

X. Erat Iacobus multis corporis incommodis affectus: ita vt ob exundantem pituitosi humoris fluxum, quo obruebatur; vt faciliùs pituitæ frigiditatem arceret, ac humorem consumeret, habitum inter Obseruantes, intus purpura munitum gestaret: quod sanè haud leuiter ipsius animum affligebat, ac metu exagitabat: ne austerioris vitæ asperitates, quas sibi apud Capucinos subeundas non ignorabat, ferre valeret. At qui debiles confirmat; & iis, quos vocat, nouam è Cælo fortitudinem præstat, Deus Opt. Max. eam Iacobo, post Religionis ingressum, corporis incolumitatem contulit: vt, arefacta pituita, vniuersas Religionis austeritates, non tam æquo, quàm alacri animo sustineret. In noua hac ad Capucinos vocatione, Iacobus tam præclarum Regularis Obseruantiæ, ac prudentiæ specimen edidit: vt plurimùm apud omnes nominis, atque auctoritatis adeptus fuerit; nihilque graue in Neapolitana Prouincia, absque illius consilio fieret. Euangelicum prædicationis munus, quo iam antea egregiè præcellebat; post suum ad Capucinos accessum, tam ardenter, atque Apostolico Spiritu prosequutus est: vt Foroliuium à Francisco Æsino Generali missus, cùm Vrbem, quorumdam opera, non nihil Hæretico errore imbutam offendisset; tum publicis Sermonibus, tum priuatis disputationibus in errores inuectus, nihil studij, aut operis prætermitteret; quo Vrbem ab ea tabe expurgaret. Ex quo graue quorundam Hæreticorum in se odium concitauit: qui cùm se Catholicos simularent, eum contrà vbique Hæresis insimulabant. Hinc Ferrariam profectus, dum in ea Vrbe Dei Verbum disseminare aggreditur, omnes sibi, Dæmonum studio, aditus ad prædicandum præclusos reperit. Foroliuienses namque Hæretici, qui Iacobum plusquam Vatiniano odio prosequebantur; cùm eum Ferrariam proficiscentem audiissent: omnem protinus operam nauant, vt exaratis ad Episcopalis Sedis Vicarium literis, Iacobum apud eum Hæresis suspectum reddant; aliisque ad plerosque Ferrarienses Ciues conscriptis, Vrbem totam eo rumore compleant. Quo factum est: vt quum primùm Iacobus Ferrariam appulit, ac Dei Verbum in ea Vrbe disseminare tentauit: illi & ad prædicandum Ecclesia, & ad habitandum Domus à Ciuibus denegaretur. Haud tamen Iacobus animum despondet: sed cùm rem humilitate, ac patientia peragendam intelligeret: disseminatum rumorem præclaris patientiæ, ac vitæ exemplis præfocare studet: Vixque tandem à Ciuibus Ecclesiolam, & Hospitium rebus omnibus domesticis ita vacuum accepit: vt præter nudas lecti tabulas, nihil penitus eorū, quæ necessaria sunt, ministraret. Tunc Socio Iacobus. Eia Frater (inquit) animos auge. Debile quidem principium est: Melior tamen fortuna sequetur. Iam nobis certo experimento probandum nunc & Deus Opt. Max. Ferrariæ sit: an ipsius ab ea numen absit. Hoc ipso tempore Hugo Boncompagnus, qui deinde Pontifex fuit, Gregorij XIII. nomine insignitus, Vicarij Episcopalis in ea Vrbe officio fungebatur? Ad quem quum primùm Iacobus, vt ab eo prædicandi facultatem obtineret, accessit: protinus ad eum Vicarius. Tune (inquit) Iacobus ille es: qui Foroliuij Hæreses disseminauit? Id enim de te auditum fuit. Cui Iacobus. Ego quidem ait, Iacobus appellor: sed absit, vt Hæresum disseminator, quin potius profligator esse iudicer: Hactenus non nouorum; sed Catholicorum dogmatum, solo Dei munere, assertor fui: Foroliuij nuper Dei Verbum, non Hæreses disseminaui; quin etiam contra Hæreses ibi exortas pugnaui: Catholicam Fidem verbo, ac scripto propugnatam, ab errore vendicaui; vt omnis me Heresis hostem ostenderem: Neque alio mihi in hac re, præterquam ipsa Vrbe, teste opus est.

Foroliuij prædicans Vrbem ab Heresi expurgat.

Ferrariæ Hæreticorum opera illi Hospitium denegatur.

Hugo Boncompagnus Ferrariensis Episcopi, Vicarius.

Caue, opt

Iacobus sermonem Ferrariæ de Prædestinatione diuina instituit.

Caue, optime Vir, ne qui malam hanc de me famam disseminant, malè ipsi de Catholica Fide sentiant: Verùm cùm ipsa experientia, quæ integer testis esse solet, res magis, ac faciliùs probari queat. Veniat Dominus Vicarius, & Iacobum prædicantem audiat: tum verò apud se prudenter iudicet, num ipsius doctrina Catholica, aut Hæresis suspecta haberi debeat. Dicto acquiescit Vicarius: Prædicationisque illi themate, de abstrusissimo diuinæ Prædestinationis Mysterio proposito, præscripta die, ad sermonem accedit: in quo Iacobus tam luculenter, ac perspicuè de re tanta disserit: Vt Vicarius, ac Ferrarienses Ciues, qui curiosiùs ad Sermonem confluxerant: Viri, tum in Fidei rebus pertractandis, tum in doctrina explicanda, præstantia perspecta, omnem prorsus mali suspicionem ab animo absterserint: protinusque cuncta, quæ tum hospitio, tum illius victui necessaria erant, omni studio ministranda curauerint. Tunc Iacobus ad Raphaëlem Astensem socium conuersus. Vides (inquit) Raphaël, Deum necdum Ferraria exulem esse: Porrò in ea Vrbe, cùm is diù maxima cum audientium vtilitate, Dei Verbum disseminasset. Inde Epidaurum profectus, tantam sibi apud eam Rempublicam, & populum, ad omnem tum Religionem, tum pietatem procliuem, sua prædicatione gratiam conciliauit; vt cum sibi Episcopum à Pontifice postulauerint: at eo constanter Episcopatum recusante, Pontifex tametsi ad Reipub. petitionem propenderet; inuitum tamen ad id munus compellere noluit.

Facetum Iacobi dictum de Deo Ferraria non extincto.

Epidauri à Rep. Episcopus postulatur.

Epidauro digressus Iacobus Venetias proficiscitur, vbi dum Euangelici Agricolæ instar, diuini verbi semina spargit; fertilémque hunc Ecclesiæ agrum excolit, atque ad vberiorem fructum prouocat: Generalis Minorum Obseruantium Minister, qui eo tempore Venetias appulerat; cùm ad suos Iacobum reuocare cuperet: F. Clementem à Monelia ex Sociis præcipuum, ad eum mittit, qui suo nomine multis eum pollicitationibus ad prioris Ordinis reditum alliciat; præsertim cùm breui Capucinorum Congregationem à Pontifice extinguendam fore affirmaret. Cui Iacobus. Rem planè, inquit, ridiculam narras, cùm Capucinorum Congregationem mox delendam esse autumas: neque enim ea idcirco à Deo instituta fuit, vt vix ortam confestim ad funera rapiat: viuet profectò, vigebit, & in Orbe proficiet Capucinorum Religio. Tu verò Generali Ministro renuncia; me Regulæ obseruantiam, quam diu optaueram, apud Capucinos inuenisse: neque aliud mihi apud alios, aut quærendum, aut optandum superesse. Hoc Iacobi responso haud contentus Generalis, iterum maioribus illum promissis tentat; Reformationique, quæ tum in Italia, tum in Hispania excitanda foret, præfecturum illum pollicetur. Has quoque pollicitationes Iacobus breui responso intercipiens, ait. Dic Generali Ministro, me Regulæ obseruantiam, non dignitates, aut Primatus quærere: plurimos apud se habet, quos his dignitatibus cohonestet, mihi inglorium viuere, gloria est. Tertium tandem, ac postremum lapidem mouet Generalis Minister, spondetque Iacobo, si ad suos redeat, se totum Ordinem ad Reformationem adducturum. His auditis Iacobus, haud ita se continere potuit; quin protinus responderet. Quid frustra Generalis Reformationem spondet? suæ in primis reformationi studeat, tum de Reformatione ipsum seriò cogitare, mihi ipsi facilè persuadere potero. Hoc pacto Vir grauissimus, cùm trinam hanc tentationem deuicisset: proculdubio exutum omni ambitione animum, constantissimumque in assumpta Religione meritis propositum, nunquam satis laudandum declarauit. XI.

Ter à Generali Obseruantium Ministro tentatur, vt ad Obseruantes redeat.

Sapientissima Iacobi responsa referuntur.

Post hæc Aleriũ venit, vbi fœneratores, quos ibi copiosos reperit, tũ sermonibus, tũ publicis disputationibus, tã vehemẽter insectatus est; vt Deo præsertim opitulante, omnia inde fœneratitia pacta, & cõtractus abstulerit. Cùm verò acriùs quadã die pro suggestu vsuras exagitaret; Vir quidam fœnerator in Vrbe potẽs, cùm ea velut sibi dicta acciperet, de ipso apud Proregem conquerirur. Iacobus verò eò vocatus, vbi se nullius singularis personæ vitium publicè attigisse; sed in genere tãtummodò, fœneratorum scelus persecutũ fuisse ostendit. Ad fœneratorem conuersus ait: XII.

A Fœneratore accusatus eundem Miraculo terret.

Ego qui

Ego quidē ne publicum scelus tuum palàm arguerem, tuo honori, ac existimationi
dedi. At quid? An non tu Vir ille es, qui in aliis, ac vestibus tuis pauperum sanguinē
geris? Iam tuum mihi pallium cede. Ita me Deus adiuuet, ni ex eo viuum paupe-
rum sanguinem exprimam. Cumque manum ad Fœneratoris pallium extendisset;
exterritus ille mox aufugit, ne Dei Iudicium scelus ipsius aperiret.

XIII. Mirum planè erat, quàm liberè, quàm grauiter, quàm seuerè Vir hic Euange-
licus ipsa quoque Potentium vitia increparet. Marchio Vritanus, qui eo tempore
Frentani dominabatur; cùm varios errores, ac hæreses hausisset; eas clam per *Liberè, ac seuerè Potentum scelera arguit.*
Hæreticum Ministrum disseminabat. Quod vbi Iacobus agnouit, facultate à Fr.
Pacifico Brixiano, tunc Hidruntinæ Prouinciæ Vicario Prouinciali lata, Mar-
chionem adit: quem cùm multis argumentis conuictum ab hæresi reuocare non
posset, grauiùs increpat; vt eum Dei saltem iudicio terreat. Tum verò in ipsius
errores Frentani publicè pro suggestu inuehi cœpit: tantúmque suo labore, ac
prædicatione profecit; vt erroribus ab Vrbe pulsis, Catholicam illi Fidem, ac ve-
ritatem restitueret. Rem Marchio tam grauiter tulit: vt mox illū hoc astu de medio
tollere decreuerit. Simulat is se nonnulla errorum suorū cognitione ductum, Iacobi *Marchionem Vritanum ab Hæresi reuocare conatur*
colloquium expetere: quē propterea, nuncio misso, ad se in Frentani arcem accer-
sit. Interea Militibus, qui Pontem Arcis deciduum custodiebant, vehementiùs
præcipit, vt quum primùm Iacobus ad eos peruenerit, mox eum è Ponte præci-
pitem deiiciant. Iacobus accepto nuncio; cùm nihil mali suspicaretur, ad Ar-
cem cum socio pergit; Pontem, ac Custodes milites nullo reluctante pertransit,
ad Aulam peruenit, tandem ipsum Marchionis cubiculum, nullo prohibente pe-
netrat: qui illius aspectu obstupefactus, ad eum inquit. Quis te malus genius huc
Iacobe adduxit? Cui Iacobus: Non me malus genius, inquit, sed Deus Optimus
Max. ac tuæ salutis studium huc me aduehunt; vt si me benignum suasorem ha- *Marchio in ipsum necem conspirat.*
bere renuas, saltem aspectum tuorum errorum censorem, ac correctorem accipias.
Cumque multis rationibus frustra eum ab erroribus reuocare tentasset, ab eo tan-
dem sine fructu discedit: atque eodem modo Portæ custodes, Pontémque nemi-
ne vim inferente transmeat. Marchio verò Custodibus accitis, in eos acriùs ex- *Inuisibilis diuina virtute redditur.*
candescens, causam quærit, cur iussa non impleuerint? Iacobúmque è Ponte
præcipitem non egerint? At illi Iacobum, aut ingredientem, aut exeuntem, haud
se vidisse affirmant. Deus namque qui pro Iacobo sollicitè inuigilabat; euntem,
redeuntemque iis inuisibilem præstiterat, qui in ipsius cædem conspirauerant.

XIV. Intrepidum Iacobi animum nullæ minæ, nullaque vitæ pericula terrebant;
præsertim cùm de Catholica Fide tuenda res ageretur: cuius acerrimus semper
propugnator fuit. Fidei namque & animarum zelus, quo feruebat, maximam il-
li animo de Deo spem, ac confidentiam ingerebant: Hinc Deus Opt. Max. qui
ardentiori hoc illius zelo, ac charitate delectabatur, ipsius mentem tanta sapien- *Fœneratori obitum breui futurum prænunciat.*
tiæ luce illustrabat; vt futuros quoque diuino Spiritu rerum euentus prænosce-
ret, ac præsignificaret. Dum enim anno 1553. Melphicti Dei Verbum dissemina-
ret; maximéque in Fœneratores inueheretur: publicus quidam in Vrbe Fœnera-
tor erat; qui quò acriùs ab eo increpabatur, eò magis in risum, & cachinnum ef-
fundebatur. Cui Iacobus: Caue tibi, inquit, ne Latrunculis ludentem te Diabo-
lus aliquando insano ictu intercipiat: nec frustra elapsum verbum: paucis enim vix
elapsis diebus, cùm Latrunculis luderet, eo ipso temporis momento, quo à collu-
dente supremus Regi fugiendi aditus intercluditur, repentina morte correptus,
vitæ illi cursus abrumpitur.

XV. Plurimos iam suæ ætatis annos Iacobus exegerat; cùm vltima rerum linea ap-
propinquante, Deus Seruum suum, quem fidelem in multis agnouerat, suprema
tentatione probare voluit, vt ampliori corona donaret. Hidruntinæ Prouinciæ *Proregem arguit ipsiusq; in se odium concitat.*
Proregem Iacobus grauiter læserat, eò quòd ipsius in Iustitia administranda o-
scitantiam: vnde grauiora in populo damna oriebantur, publicè arguisset. Quam-

obrem

obrem Prorex cuiusdam libelli famosi, qui in eum conscriptus fuerat, occasione captata: Iacobum, tanquam illius auctorem, ac præterea læsæ Maiestatis reum, quasi Prouinciam hostibus tradere vellet; exilio mulctat: at Iacobus, qui longe ab vtroque scelere alienus erat, opposita crimina abstergere voluit: qui verò aduersùs eum vltrò causam quæsierat, cùm nullum illi abstergendæ calumniæ locum reliquisset; iniustam exilij damnationem, quæ postremam illi gloriam adferret, insuntem subite cogit. Exul itaque, ob prædicatæ veritatis testimonium, Messapiam proficiscitur; vbi post biennium, annosus, probatus, meritis ac virtutibus clarus Deo spiritum reddit. Tanta fuit illius sanctimoniæ fama; vt Messapiæ publicè illi statua erecta fuerit. At neque ea diuino testimonio vacauit; nam quarto post ipsius obitum anno; cùm ipsius Corpus exhumatum fuisset; integrum, ac incorruptum apparuit, suauissimo insuper odore flagrans. Nonnulla is Opuscula edidit, quibus præclaræ eruditionis cunctis monumenta reliquit. In his sunt, Commentarius in Decalogum; alter in Psalmum: *Domine, quis habitabit*, &c. Opus in Symbolum Fidei; aliud de Mortificatione carnis: postremum de Conceptione Virginis. Hoc pacto, cùm vtroque & vitæ, & doctrinæ testimonio clarus, ad Deum conscenderit, illud quoque Euangelicum Elogium iure sibi vendicat: *Qui autem fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in Regno Cælorum.*

A Prorege iniusto exilio mulctatur.

Messapiæ moritur, & post quartum annum ipsius Corpus integrum, ac suaueolens reperitur.

Matth. 5.

ANNVS CHRISTI. PII. IV. FERD. I. IMP. RELIG. CAPVC.
1562. 3. 5. 38.

I. NOVVS huius anni Millesimi quingentesimi sexagesimi secundi circulus, intermissam iam pluribus annis, sub Iulio 3. sacrosancti Tridentini Concilij celebrationem restituit: primamque sub Pio 4. Pontifice, die 18. Ianuarij, Patrum sessionem aperit, quæ tamen ipsius Concilij decima septima numeratur. Thomas verò Generalis, ne Religionis visitationem, quam superiori anno inchoauerat, infectam desereret: F. Euangelistam à Canobio, qui tunc Mediolanensem Prouinciam moderabatur, & cum eo Franciscum Mediolanensem, Virum doctissimum ad Concilium destinat. Post hos autem & Hieronymum à Pistorio, qui in Concilio ad Patres sermonem habuit, & alterum Hieronymum à Monteflorum; Viros prudentia, ac doctrina illustres mittit. Hos demùm & ipse postremus secutus est: qui cùm inter Concilij Patres, de bonis immobilibus omnibus Religiosorum Ordinibus concedendis, agi intelligeret; protinus in Concilio surgens: quorumcunque tã mobilium, quàm immobilium bonorum possessioni apertè renuncians; S. Francisci Regulam, quæ bonorum omnium possessionem prohibet, se cum toto Ordine purè, & secundùm Regulam, ac B. Francisci mentem obseruare velle publica protestatione declarat. Hac Thomæ protestatione permotus Generalis Min. Obseruantium Minister, is quoque bonis omnibus immobilibus sui Ordinis nomine renunciat. Atque eo factum est, vt in Sess. 25. eiusdem Concilij, quæ sequenti anno 1563. celebrata fuit: vterque & Capucinorum, & Obseruantium Ordo, à bonorum immobilium possessione pulsus fuerit; quum in 3. Cap. decernitur. *Concedit S. Synodus omnibus Monasteriis, & Domibus, tam Virorum quàm mulierum, & mendicantium; exceptis Domibus Fratrum S. Francisci Capucinorum, & eorum, qui Minorum de Obseruantia vocantur: etiam quibus, aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex Priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps bona immobilia eis possidere liceat.*

Thomas Generalis illustres Viros ad Tridentinum Concilium destinat.

Omnium Bonorum possessioni in Concilio apertè renunciat.

Conc. Trid. sess. 25. c. 3.

II. In hoc Concilio, cùm Generalis Minorum Obseruantium Minister, Minores Conuentuales sibi subiicere tentaret; obstitit viriliter Thomas, ea præsertim ratione: quòd huiusmodi subiectio Capucinorum Congregationi, quæ Minorum Conuentualium Ordini, velut antiquiori innititur; prorsus exitialis esset, ac interitum minaretur. Quapropter nihil in ea re à Concilij Patribus innouatum fuit. Posthæc idem Obseruantium Generalis, missis ad Thomam Generalem grauibus quibusdam Viris ex Reformatorum numero, eidem persuadere conatur; vt Capucinorũ Ordinem cum Obseruantium Familia vniat, quibus ille respondet, Capucinorum Ordinem præsentium rerum statu ita contentum esse, vt meliorem non quærat. Cùm verò ij eo præsertim argumento fortiùs vrgerent; quòd Generalis Minorum Obseruantium Minister, ex Leonis X. Pont. Bulla, supremum totius Religionis Minorum Caput esset: ab iis Thomas percunctatur; Num Generalis ex Reformatorum numero, vel à Reformatis electus esset. Cui cùm ij respondissent, eum neque ex Reformatorum grege, neque à Reformatis electũ fuisse: protinus Thomas Leonis Bullam è sacculo haustam illis legendam offert: in qua Pontifex decernit; vt qui supremus totius Ordinis Generalis futuros est, ex Reformatis assumatur: atque à Reformatis eligatur. Iam verò (ait Thomas) si non ex Reformatis assumptus, neq. à Reformatis electus est Generalis vester: qua ratione se supremum Ordinis Generalissimum iactat? Id cùm Obseruantium Generali renunciatum esset; veritus ille ne quicquam hac de causa in Concilio aduersùs eum ageretur; statim à Concilio abscedens in Hispaniam proficiscitur.

Generalis Obseruantium Minister Conuentuales sibi subiicere tentat, cui Thomas obsistit.

Thomas Generalis qua ratione vnionem cum Obseruantibus respuat.

Sapientet

III. Sapienter Thomas Generalis, antequam ad Concilium accederet, apud se cogitauerat, facilè accidere posse; vt antiqua de Habitu, & quadrato Caputio, iterum lis,& controuersia ab Aduersariis in Concilio excitaretur. Quamobrem dum Florentia iter facit, id potissimùm curat: vt verum B. P. Francisci habitum, qui apud Ethruriæ Duces, Florentiæ asseruatur; & quadrati illius Caputij formam, quæ ea prorsus est, quæ nunc Capucinorum esse solet: graphicè in tabella depicta, publicàque Tabellionis fide munita, ex ea referat: quæ eùm illius magni Ducis benignitate accepisset; Monogrammam figuram secum ad Concilium defert: & quidem peropportunè. Cùm enim Concilij Patres diligentiùs ab eo perquisiuissent; vndenam illam Habitus formam Capucinorum Ordo sibi adsciuisset: is protinus delineatam illam B.P.Francisci Habitus, & Caputij speciem, quam Florentia secum attulerat, coram Patribus explicans, inde suam Habitus formam Capucinorum Ordinem desumpsisse comprobat: atque hoc pacto iis, qui ex aduerso pugnabant, silentium impositum fuit.

Verum S. Francisci habitus figurâ ad Concilium defert.

IV. Dum igitur, propter optimam Thomæ Generalis administrationem, Capucinorum Religio, plurimùm hoc tempore apud Deum virtute, atque apud homines existimatione, ac sanctimoniæ fama excreseit: plerisque Deus, liberalissimus operum distributor, Iustitiæ coronas reddit; qui aduersùs vitia, ac spirituales nequitias strenuè dimicantes, vi sibi cælestæ Regnum compararunt. Illud quidem summa semper admiratione dignum visum fuit, iis præsertim, qui Dei consilia, ac cælestes hominum vocationes sapientiori animo contemplantur: quo pacto Deus Opt. Max. aliquos ab ipso vitalis lucis crepusculo, ad sui amplexum trahat; ac velut amantissima quædam Parens in sinu foueat, nutriat, donis, ac gratiis vegetet, augeat, amplificet, donec ad perfectum adducat: ac demùm cælesti gloria donet. Aliquos verò diuturnis primùm sceleribus obrui, flagitiis operiri, ac velut imo cœno infixos, inter profundas peccatorum sordes versari sinat: antequam è Cælo manus porrigat: eosque ad Iustitiæ lucem euehat. Hoc Dei consilio nihil sanè profundius: euius tamen rationem reddit Apostolus, ad Timotheum scribens, his verbis. *Fidelis sermo, & omni acceptione dignus: quòd Christus Iesus venit in hunc Mundum, peccatores saluos facere; quorum primus ego sum: sed ideò misericordiam consecutus sum; vt in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam, ad informationem eorum, qui credituri sunt illi in vitam æternam.* Nàm quemadmodum erga priores Dei bonitas, ac liberalitas potissimùm fulget, quibus acceptò fert Iustitiam: ita & in posteriores præcipuè Dei Misericordia elucet: quam propterea Deus clementissimus, ob Christi Iesu meritum, his post plurima scelerum naufragia confert: vt posterior, ac vberior eorum virtus posteris disciplina fit: qua à vitiis resipiscere, & ad pœnitentiam fortiùs animati discant.

Dei consilia in varia hominum vocatione expenduntur.

1. Tim. 1.

V. Porrò hæc Dei consilia, in Baptista Fauentino, ac Francisco Nouatiense, nobis hoc anno sese perpendenda offerunt: dum ille è maximis sceleribus euocatus, atque ad omnem Religionis patientiam, ac virtutem compositus, Iustitiæ coronam verè pœnitentibus repositam à Deo tandem assequitur. Hic vberioribus ab ipsa oriente ætate, Dei donis perfusus; vitam magna cum virtutum laude, ac sanctimonia transactam, pretiosa Sanctorum morte claudit.

FR. BAPTISTAE FAVENTINI,
Vita, & Gesta.

PRioris itaque Baptistæ vitæ seriem auspicantes, eam à Patria exordimur; quam Fauentiam, Aemiliæ Vrbem fuisse, certum est: vbi eùm diu vitam plurimis, ac turpissimis sceleribus contaminatam duxisset; eò tandem scelerum deuenit; vt inter nefariòs homines, ac Proscriptos describeretur. Is tamen, cùm ita perditus, ac desperatus esset; vt intra communem flagitiosorum

F. Baptista Fauentinus, Proscriptorū Princeps.

numerum contineri non pateretur: Proscriptorum,ac facinorosorum omnium caput constitutus,tot prioribus sceleribus crimina addidit; vt velut immanissimum, ac fœdissimum improbitatis monstrum, cunctis se flagitiis ingurgitaret; perditéque in omne scelus, ac facinus se proijceret. Demùm quæcunque in homine nefario, ac flagitioso vitia reprehendi, publicisque legibus damnari possunt, ea in hoc vniuersa redundare viderentur. *Maximis sceleribus contaminatur.*

VI. Vir erat proceræ magnitudinis,ac tam robustis viribus à natura præditus;vt medium hominem arreptum, diu manu in aëra suspensum teneret.Dextrū brachium ita læuo protensiùs à natiuitate acceperat: vt cùm ensem dextera distringeret, tam longè in alterum protenderet, vt hastam manu gerere videretur.Vultus furorem, oculi feritatem, sermo atrocitatem præseferebat. Animus illi erat, ad omne facinus audax: quo factum est,vt cùm primùm Anconitana Vrbs à Pontificus expugnaretur; is primùm Papæ vexillum illius mœnibus intulerit.Priùs sub Vrbinatum Duce Magistri militiæ onus sustinuit: deinde sub Pontificibus Clemente VII. & Paulo III. Dux Cohortis creatus,plurimam in bello laudem consecutus est. In his tamen, vt fert improborum hominum natura, cùm mentem maximis vitiis contaminatam gereret: nihil probum,nihil honestum, nihil virtute dignum, nihil denique à turpitudinis labe immune in animo volutabat.Quo fit, vt optima ipsa naturæ dona ad vitiorum fomenta transferret. *Natura ferox, & ferus.*

VII. Cùm verò placuit ei, qui dicit de tenebris lumen splendescere: vt qui priùs blasphemus erat, Deum sua pœnitentia glorificaret: & qui ad cædes, ac rapinas inhiabat, iam ad meliora consilia conuersus, seipsum viuentem, ac Deo placentem hostiam immolaret: dum aliquas in Florentina Vrbe moras trahit;primum ibi Dei ad meliora vocantis spiritum haurit: quod ita accidisse narratur. Dei Verbum Fr.Bernardinus Senensis tunc in ea Vrbe, summo omnium applausu, Quadragesimali tempore disseminabat: cùm eo audito Baptistæ mens, quæ in scelerum profundo versabatur, tam acutis diuinæ virtutis stimulis agitari, tantóque repentè cælestis lucis fulgore illustrari cœpit; quo deplorandam vitæ rationem, quam eatenus instituerat,luculentiùs cerneret: vt tunc primùm anteactæ vitæ crimina deflere, & stabile melioris propositum arripere, sibi in animum induxerit. Ea secum deliberatione inita; cùm Capucinorum vitam, velut ad pœnitentiam, ac priorum scelerum expiationem, Deo potissimùm vocante; aptam sibi delegisset: ad Bernardinum accedit; ab eóque summis precibus, Religionis habitu donari postulat. Eo tempore Bernardinus Bononiensem Prouinciam moderabatur: qui nouum hominis, mala fama vbique notissimi, propositum prudenter secum animo perpendens: quod facilè euanescere; animusque in pristina vitia, quæ iam longo vsu sibi cognata effecerat, ipsa vitiorum affinitate relabi posset. Cùm enim consuetudo ius quoddam sit moribus constitutum; nemo sanè ignorat,quàm difficilè sit, praua consuetudine deuicta, virtuti assuescere: diuturnus siquidem vitiorum vsus vix aboletur: assidua consuetudo pro natura inolescit; Animúsque sceleribus adstrictus, vix ab eis diuelli potest. Quapropter Bernardinus illud sibi probandum, & examinandum statuit; ac Viri quidem propositum laudat,prædicationis tamen tunc laboribus occupatum, minus postulatis acquiescere posse indicat: atque hoc pacto huius rei deliberationem, ad extremum vsque suum ab ea vrbe discessum, differt. *Dei verbum audiens Conuersionis spiritum concipit.* *Ad Capucinorum vitā adspirat.* *Consuetudinis quanta vis.*

VIII. Absolutis itaque Ieiunij Quadragesimalis sermonibus, cùm Bernardinus iam ex Vrbe discessum pararet: En Baptista,armis omnibus exutus,quibus ob graues, quas cum plurimis gerebat, simultates, muniri consueuerat; Bernardinum adit: eumq; iterum per Deum immortalem obtestatur:ne diutiùs ipsius spê remoretur, sed eum quamprimùm ad Capucinorum gremium recipiat.Cui Bernardinus.Nulla mihi, inquit,in hac Ethruriæ Prouincia eiusmodi potestas est: si mecum in Bononiensem prouinciam ficisci volueris, facilè voti compos fies. Cui cùm Baptista *Bernardinus Baptistæ constantiam probat.*

promptè annueret: Bernardinus librorum ſacculo illi oblato; Tolle igitur, ait, hunc tibi in humeris ſacculum, ac ſimul Fauentiam pergamus. Nihil cunctatur Baptiſta: nec ignominioſum putat eo onere grauari; ſacculum hoc ipſo tempore humero imponit; atque vt erat holoſericis veſtibus indutus; pedeſter, ac inermis Bernardinum ſequitur: Viam ſibi per Criſpini Oppidum Bernardinus elegerat, quà Fauentiam contenderet; in qua & Lemonica Vallis & inter alia, Brexillum, & Fulinianum, haud ignobilia Oppida, illi pertranſeunda erant: in quibus cùm Ba-

Baptiſta inter hoſtes cõſtãs permeat.

ptiſta pleraſque cædes patraſſet, in his quàm plurimos capitali odio ſibi infenſos comparauerat: Neq; id Baptiſta ignorabat: ſed cùm ea ſcelerum præteritorum pœnitentia duceretur; vt ea proprio cruore expiare non metueret, intrepidus inter hoſtes ſacculo onuſtus incedit. Stupent Oppidani, cùm primùm Baptiſtam intuẽtur: cuncti ad ſpectaculum accurrunt; & cùm Baptiſtam cernerent, vix eum Baptiſtam eſſe ſibi in animum inducere poterant: Hinc ſe mutuò ſtupidi interrogabant; num is Baptiſta eſſet. Baptiſta verò cùm eorum murmur perciperet: ſecum tacitus reſpondebat: Hic certè ſceleſtus ille Baptiſtonus eſt, (hoc enim nomine ap-

Baptiſta humilitas, & conſtantia.

pellari ſolebat) omni ſupplicio dignus. Hoc modo cùm & Fauentiam prætergreſſus eſſet, vbi multorum ſibi odia conciliauerat, ad Conuentum tandem ſimul cum Bernardino peruenit.

Poſtridie Baptiſta Bernardinum pro Religionis habitu interpellat, quem cùm IX.
Bernardinus aſperiori adhuc probationis genere eundem aggredi vellet: Tot (inquit) ô Baptiſta, hominum ſanguinem in hac Vrbe effudiſti; ex quo grauiſſimas, atq; innumeras tibi inimicitias conciliaſti: planè haud æquum eſt, vt ad pacificum Ordinem, & tranquillam Fratrum Familiam, tot hominum odiis onuſtus, ac irrecon-

Baptiſta ab inimicis veniam poſtulat.

ciliatus accedas: quapropter id tibi primùm curandum eſt; vt ante Ordinis ingreſſum veniam humiliter, ac fune è collo pendente, ab inimicis tuis impetres, eoſq; tibi reconciliatos accipias. Promptum ſe Baptiſta exhibet: funem ſibi collo alligat; ad Vrbem pergit: primúmque viduæ cuiuſdam domum, ac præſentiam adit; cuius Coniugem dudum inter iratum æſtus interfecerat; tum ante illam proſtratus: En, inquit, ô Mulier, nefarium Baptiſtonem, impium mariti tui interſectorem: iam ſceleris pœnitentiam ago; ac humilis veniam poſtulo: ſin vindictam quæris, quas voles, de me nunc pœnas exige. Eo aſpectu, ac verbis illa tam animo commota fuit, vt veniam ſtatim cum lachrymis dederit. Hoc pacto cæteros quoque, quos ſuis ſceleribus læſerat, cùm hac humilitate ſuperatos ſibi beneuolos reddidiſſet, ad Bernardinum redit: qui vt ſtabile hominis propoſitum extrema tentatione probaret. Haud (inquit) hæc ſatis ſunt, Baptiſta. Tot enim in hac Vrbe facinora patraſti; vt ſcãdala quę inde emerſêre, etiamnum in aures Domini Sabaoth inſonent, atque in Cælum clamẽt: ea tibi, quoad fieri poterit, abſtergenda ſunt: quare æneum illi Cacabum indigitans. Hunc (inquit) Cacabum in humeros tolle, ac per totam Vrbem incedens, præteritorum ſcandalorum tibi publicè indulgentiam poſce.

Res planè noua, ac mira erat: hominem antea tot hominum cæde reſperſum, X.
tot titulis ſuperbum, ſanguinarium, ac toti Vrbi tremendum; tunc cacabum, nidore obtectum, in humeros geſtantem, atque inclamantem audire: O Ciues, ô Ciues, quæſo, parcite impio, ignoſcite contumelioſo, ac ſceleſto diuinam clemen-

Vrbem Cacabo onuſtus circumit, ac ſcelerum veniam petit.

tiam exorare. Mirabantur, compungebantur, collachrymabantur cuncti, admirandam hominis metamorphoſim aſpectantes: eamque dexteræ Altiſſimi mutationem eſſe palàm fatebantur; qui ex lupis agnos, & ex coruis columbas præſtat. Hoc pacto probata hominis patientia, Nouitiorum tandem habitu donatur. Quanquam verò Baptiſta in literarum ſtudiis verſatus eſſet; vt in Clericorum Ordinem recenſeri potuiſſet: ea tamen illi mentis humilitas fuit; vt cùm ſe eò indignum iudicaret: à Pontificis diſpenſatione, quam facilè impetrare potuiſſet, abſtinere, atque in Laicorum numerum adſcribi voluerit.

Quadrageſimum Baptiſta iam annum attigerat; cùm in Nouitiorum albo con- XI.

ſcriptus,

ſcriptus, ſeipſum ita alloqui cœpit. Heus Baptiſta: tot aonis Mundo, ac Diabolo, Dominis crudeliſſimis, tam fideliter obſecurus es; vt nihil ſcelerum prætermiſeris, quò te perditum illorum mancipium oſteoderes: An non æquum eſt, vt quando te ſumma Dei miſericordia, è grauiſſimo eorum iugo ereptum, ad diuinum famulatum vocat, fideliùs Domino, ac Creatori tuo ſeruias? Iam igitur expergiſcere: peccata tua lachrymis laua, pœnitẽtia redime, precibus obtrunca, humilitate ſepeli: & ſicut exhibuiſti membra tua ſeruire iniquitati ad iniquitatem: ita nunc eadem tibi exhibenda ſunt ſeruire iuſtitiæ in ſanctificationem: ne minùs Deo, quàm Diabolo tribuiſſe videaris. Hoc ſtimulo ſeipſum excitans: ita ſe in omnium virtutum, ac præſertim humilitatis, ac ſuiipſius deſpicientiæ palæſtra exercere cœpit: vt cùm nullum vnquam officij genus, aut temporis, ac loci opportunitatem prætermitteret, quò ſe apud alios contemneret: nunquam tamen ſibi ipſi ſatisſacere, aut ſatis ſeipſum deſpicere videretur. *Baptiſta Nouitiorum habitu donatus, ſe ipſum ad pœnitentiam prouocat.*

XII. Fuit illi toto Nouitiatus tempore Magiſter ſeuerus: qui tamen cùm ferum illius aſpectum reformidans, mitiùs cum eo agere videretur: eum Baptiſta aliquando his verbis cõpellat. Quid eſt, Pater mi, quòd me tam ſuauiter excipis? ac ſeuerioribus caſtigationibus parcis? Neſcis, quò ferior, ac truculentiur mihi natura eſt, eã maiori diſciplina, ac caſtigatiune indigere? Ferox equus non niſi loris manſueſcit. Igooras, quòd qui pigro Aſino ignoſcit, magis quotidie ignauum ſentiet? Verbere, non indulgentia Seruo opus eſt, qui ſæpè contumax fuit. Age Pater; igne, ferro, vre, ſeca, ne parcas: mihi vel cedendum, vel moriendũ eſt. Si cuiquam tibi fortè ignoſcendum eſt: his iunioribus Nuuitiis, his Agnis parce, qui necdum, quid culpa, aut ſcelus ſit, agnouerunt: mihi verò, omnium hominum flagitioſiſſimo, omne plagarum genus debetur. Mirum porrò erat, quanta animi alacritate, graue quodcunque pœnitẽtię opus ſibi iniunctũ perficeret; ac vilia quęque obſequia exerceret: quàm præclara obedientiæ, humilitatis, patientiæ, ac cæterarum virrutum exempla præberet. Inter hos ſpiritus æſtus, cùm probationis annũ exegiſſet; ſolemnia profeſſiunis vota tanta lachrymarũ copia emittit, vt adſtantes quoq; Fratres ad fletum compellerer. *Magiſtrum, vt ſeuerius cum eo agat, adhortatur.*

XIII. Tam altè huius Viri animo præteritorũ criminum memoria, ac grauitas inſculpta erat, vt nullus eum vnquam, in quacũque lætitiæ cauſa, ridentẽ viderit. Inter profeſſos conſcriptus, tantam mox vitæ auſteritatem inſtiruit, vt reliquos in admirationẽ raperet. Neq; enim vnquam Tunica vti voluit: ſed vetere duntaxat, ac obſoleto habitu cõtentus, inter rigidiora Hyemis frigora, mẽbra potiùs propter honeſtatem contegere, quàm ſouere videbatur. Atque vt acriùs cum domeſtico hoſte pugnaret, carnẽmq; faciliùs ſpiritui ſubiugaret; aſperum ſub eo ciliciũ gerens, nudiſq; pedibus incedens, quò per Crucis viam expeditior curreret, ſandalia abiecit. Panis, & aquæ ieiunia illi frequentiſſima erant: prolixioréſq; in oratiooe vigiliæ: poſt quas cùm oeceſſarius ſomnus vrgeret, nudæ illi tabulæ ſtratũ præbere conſueuerant. Inter hæc tam diris corpus flagellis cædere exorſus eſt; vt perinde ac ſi ligneum, aut marmoreum, non carneum illud ſibi eſſe perſuaderet; ita in id ardentiori ſpiritus æſtu concitatus deſæuiret. Veruntamen cum his meliora quoque animi ſtudia, & virtutes ſectatus, humilitatẽ, ac viliſſimum ſuiipſius contemptum, quem ab exordio ſibi amplectendum inſtituit, toto vitæ ſuæ curriculo, tanto ſtudio excoluit; vt licèt ætate prouectior, neminem tamen niſi flexis genibus, perinde ac ſi Nouitius eſſet, alloqueretur. Tanta ſuiipſius abiectione, ac humilitatis ſpiritu vilia quæque miniſteria præſtabat; vt cùm Fratribus omnibus inſeruiret, Coquinæ miniſtraret, domum verreret, immunditias aſportaret, atque infima quæque obſequia promptiſſimè exhiberet; quaſi hæc ipſa præſtare indignus eſſet; ſæpè ſeipſum redarguens hæc ſecum proloqueretur: Age, Baptiſta, cuncta molire, & quantuncunque potes, enitere; nunquam tamen id aſſequi poteris, vt dignus ſis tot Dei famulis inſeruire. *Summam vitæ auſteritatem amplectitur.* *Humilitate, ac ſuiipſius contemptu emicat.*

XIV. Si quando aduenam Fratrem ſibi honorem, velut Seni impendere animaduerreret: mox eidem adgeniculatus, dicebat: Pater, dum me honore afficis, quis ſim,

necdum tibi perspectum esse video. Disce igitur, me Baptistonem illum scelestum, nefariũ, flagitiosum, Deo, & hominibus odibilem esse: cui non honor; sed dedecus, ac pœna debetur. Quæso, Pater, Deum pro illo precare, vt ei tandem propitius fiat. Enimuerò Euãgelicũ hoc suipsius odium, ac despicientiã tam altè sibi in animo reposuerat: vt quum Alphonsus Pacius Fauentinus, Vir nobilis, aliquando ad Conuentum accedens, cum Baptista colloqueretur; is quum primùm illi se ignorũ esse perspexit; tot in Baptistã apud illũ cœpit maledicentias congerere, ac scelera amplificare: vt Nobilis ille, tot maledicentiis pertæsus, ab eo stomachabundus abscesserit: Vix à Baptista digressus, cùm alterũ Alphonsus Fratrem sibi obuiũ haberet, ab eo de Baptista percunctatur: à quo quum primùm Baptistam illum esse didicit, qui tot in seipsum crimina collegerat: hominis virtutem admirans, inde magis animo cōpunctus, atque illius humilitate mirũ in modum ædificatus abscessit. Aegrotos summa charitate curabat, atque adeò afflictis compatiebatur; vt cùm aliquem dolore, aut afflictione aliqua prægrauatum cerneret; mox cogitationem ad seipsum reflectens diceret. Tibi, ô Baptista, hi dolores, & afflictiones debentur, qui toties, ac tam grauiter Dominum tuum offendisti. Denique tam perfecta huius Viri conuersio fuit; tantàque apud sæculares homines ex ea cum admiratio, tum ædificatio percrebuit; vt illum omnes, velut miraculum suspicerent: atque adeò in prouerbium euaserit; vt cùm res aliqua mira efferenda esset, in exemplum Baptistæ cōuersio traheretur.

Apud Nobilem in seipsum maledicentias congerit.

Cæterùm cùm tam fera, ac terribili natura præditus esset, vt eam nonnisi summa vi, ac violentia ad virtutẽ cogeret: eo fiebat, vt primos naturæ impetus, qui hominis potestatem effugiunt, ita fræno interdum alligare non posset, quin foras nutu, aut verbo aliquando erũperent: quos cum primùm aduerteret, mox tã profunda humilitate iugulabat; vt mali dãnum vberiori boni vsura resarciret. Semel cùm in Petræ Honorij, seu (vt vulgò dicitur) Bertinori Familia conscriptus esset: contigit, vt ob quædam in horto ab eo ineptè facta, asperioribus verbis à Guardiano corriperetur: quibus cùm ipsius natura, ad vindictã procliuis, acertimè reluctaretur; quosdã vultu motus edidit: quos vbi Guardianus animaduertit: Eia, inquit, huc hastam magno Duci Baptistæ afferte, qua se vlcisci queat. Baptista vero simulac vitiosum naturæ motum ex Guardiani verbis agnouit; tãta protinus in seipsum iracundia efferbuit; vt se solo prosternens totum in puluere volutare, atque exclamare cœperit: Tollite ab hoc proditore, ac facinoroso sacrum habitum, nefariũmque hominem è cœtu vestro expellite; neque enim inter tot Dei Seruos habitare dignus est. Hoc pacto exclamans, dum corpus per totum pomarium rotat, vix Fratres illum continere potuerunt, quin se ex alta rupe (imprudens tamen) præcipitem daret. XV.

Primos Naturæ impetus humilitate iugulat.

Alio quoq; tempore accidit, vt in Refectorio, quod Capucinis Capituli loco cedit, dura reprehēsione à Superiore exciperetur: qua cùm grauiter ipsius natura ad dura impatiens cōmoueretur, eam tanta vi sibi illata repressit; vt venam sibi pectoris aperuerit. Quare cũ deinde solus in Ecclesia ante Altare prostratus oraret, Dominóq; pectoris sanguinem offerens, confidenter diceret: En Domine Iesu, qualia pro tui amore patior. Repẽtè Dominus ex lignea Crucifixi Imagine, dextera manu reuulsa, lateris que illi vulnus ostendens, respondet: Vide, Baptista, qualia & ego pro te in Cruce sustinui. Qua Domini voce Baptista animo liquefactus, ac lachrymis obrutus, alacrior deinceps ad propositũ certamẽ per patientiã cucurrit: illũ sedulo animo recogitãs, qui talẽ sustinuit aduersùs semetipsũ pro peccatoribus cōtradictionẽ. XVI.

Naturæ impetum cohibens venam sibi pectoris aperit.

Christus Baptistæ sanguinem illi pectoris offerenti è Cruce respondet.

Inter alias, quæ is ante cōuersionem, Fauentiæ cædes perpetrauerat; vna cuiusdã Nobilis, fuit: qui eùm geminos post se filios, paternæ necis vindictæ cupidos reliquisset: ij cùm Baptista, tametsi iam Deo per Religionem consecrato, reconciliationem inire recusantes, in ipsius necem conspirabant: quapropter cùm, suadẽte Diabolo, illum è medio tandem tollere decreuissent: duobus secum Sociis assumptis: armati ad Conuentum pergunt; ac pulsato ostij tintinnabulo, Bãptistam accersiri postulant; velut qui cum eo negotium gerendum habeant. Ianitor verò, qui eos

ferro,

[illegible]rro, ac armis ac[illegible]ernit, rem prius ad Guardianũ velut suspectam defert qui Bapt[illegible], [illegible] ad[illegible]. Pleriq; Viri, ô Baptista, armis ins[illegible]ui, te ad [illegible] sint, qui te ad ne[illegible] quærant C[illegible] Bapt[illegible]a. Liceat, ait, Pater mih[illegible]os per rimulam contẽplari; vt quinam ij sint, certius dinu[illegible] que[illegible]m Cumque [illegible] per rimulam conspectis, hostes sibi [illegible]sse cognouisset: [illegible]dem, [illegible] qui ob [illegible]datum parẽtem suu[illegible] in me odia nutriunt. At nihil vereare, Pater: Deus no[illegible] illos amicos præsta[illegible] sine tantummodo, vt ad eos accedam. Annuente Guardiano, cum repentè fores aperuisset: eodem tempori momento ad illorum pedes pr[illegible] En, ait, nefa[illegible] ille proditor: En impius, ac scelestus Baptista, Parenti vestri interfector, iam modo dignas de eo pœnas luite, occidite, mactate, discerpite, hæc enim, ac grauiora eius [illegible]lera merentur. Ij vero cùm hominis prostrati [illegible]tatem conspexissent; vocesque la[illegible] plenas percepissent, omni animi feritate deposita, odióque in amorem commutato, in ipsius amplex[us] ruũt & exinde se perpetuo [illegible] necessitudinis vinculo co[illegible]t. Ea quippe est humilitatis vis: vt ipso quo[illegible]os, & auersos animos, ad [illegible]eneuolentiã [illegible] pellat.

Hostes, qui in ipsius necem iurauerant, humilitate placat.

XVIII. Is Viro Dei mos à principio fuit: vt cùm ad Vrbem accederet, ligneam Crucem in sinu gestaret: in quam sæpè oculos deflectens, animum pia illius meditatione [illegible]bat. Dum igitur Fauẽtiæ Eleemosynarij muni[illegible] exercens, ligneam Crucem [illegible] brachia de more gestaret: Nobilis quidam Iuuenis rem dãoare, atq́; cart[illegible]one, velut hypocrisis vitio turpem, palam notare cœpit. Cui Baptista: Cur me, inquit, tam seuerus es censor? [illegible] Dæmonis arma, quibus tot [illegible] in p[illegible]ctore gestaui. Quid me nunc vir[illegible] accusas, quòd vel serò saltem Christi insignia inter brachia geram? His Nobilis [illegible] verbis compunctus, facilè animaduertens, non ex hypocrisis vitio, sed ex virtute proficisci, quod Baptista in pœnitentiæ signum ostentabat, iudiciumque extemplo correxit.

Iuuenem vir. Hypocrisis damnantem humili responsione à iudicio remouat.

XIX. Admirabilem hunc suspirius despectum pia quædam, ac præcordialis in Deum Animi effusio fouebat quam assid[illegible], ac quotidiana oratione sibi familiarem adsciuerat: a vero tunc potissimùm ardentiùs in Deum ferebatur; cum ad Sacrum Domini Corpus [illegible] in hebdomada, vti [illegible] minimis apud Capucinos consuetudo [illegible] accederet. E[illegible] tempore cum [illegible] orationi incumberet; gemitus, ac suspiria, velut ignita quædã iacula, ex ima cordis faretra hausta, in Cælum [illegible]brabat. Orationi quoq; hoc tempore, post Matutinas Horas, tam diuturnam corporis flagellationem copulare solitus erat; vt ab ea nunquam [illegible]us, ac penè viribus exhaustus cessaret. In oratione vero non Psalmos, aut Hymnos, vt aliis mos est, recitabat: sed perennis illius vox erat. Deus propitius esto proditori Baptistæ.

Ipsius erga Diuinum Sacramentum Religio.

XX. Maximus hoc Vi[illegible] pro Christo patien[illegible] ardor: nec plurimis, licet vndique sibi quæsitis opprobriis, suppliciis despicientiæ fames exsaturari poterat: qua etiã factum est, vt cum Martyrij cupiditate flagraret, ad Infidelium Terras pergere summopere optaret. At Deus Opt. Max. cui ill[illegible] Martyrij studium haud [illegible] erat. Infidelium quidem illi cruciatum denegauit; [illegible]d diutinum, ac fam[illegible] cuiusdam diutini languoris Martyrium, extremis suæ ætatis annis, cont[illegible] quo [illegible] corpore, ac præsertim [illegible]bus ita diuexari cœpit, v[illegible]rum omni[illegible] vsu c[illegible]t, lecto dimoueri non posset. In his porrò corporis languoribus, cùm ill[illegible] tan[illegible] sibi solatium relictum esset, quòd cum [illegible] ad sacra audienda [illegible] ipsum baculo d[illegible]minic[illegible]lo impellere poterat: [illegible]mmas hinc Deo gratias agens, [illegible] clementiam, tanquam sibi benignam amplissime commendabat.

Martyrij cupiditate flagrat.

XXI. Postremò tandem morbo, ac senectute confectus; cùm obitum suum longè ante [illegible] familiari suo prædixisset; supremum Deo spiritum redditurus, [illegible] paupertatis cuiusque cultor seuerissimus extiterat, conscientiæ stimulo agitari cœpit, quòd cultellum, quo in mensa vt[illegible]bat [illegible] fil[illegible] situm [illegible] quare protinus ad Fratres Am[illegible] mensæ loco amonere, ne meus esse credatur. Cui cum Fratres dicerent, Cultellum

Obitus sui tempus annunciat.

non suo, sed communi Fratrum vsui [illegible] non ignorans [illegible] meum illum [illegible] sibi [illegible] facile [illegible] quam in suspicionem quid [illegible] sit, ad [illegible] potetit [illegible] Caput [illegible] Fratres [illegible] crimine, sed etiam a crimine suspicione vacare oportet. Neque hinc [illegible] cedere. Collectio [illegible] animo pacatus [illegible] Sacram [illegible] is, ac [illegible] lachrymarum effusione ad Domini [illegible] pietat [illegible] auentiæ placide ad Dominũ euolauit. Post mortem faci[illegible] eius [illegible] corpus, [illegible] vt tenera pueri ca[illegible] esse videretur, quæ cælestis gloriæ, quam apud Deum iam adeptus fuerat, argumentum [illegible] propter scelera desperandum esse, dummodo quæ retro sunt [illegible] ætatis errata corrigẽs, ad [illegible] Vox [illegible] Dei [illegible] per os Vatis asserentis. *In cubilibus, in quibus prius Dracones habitabant, oriatur [illegible] erit ibi semita, & via: & via sancta vocabitur* quod in [illegible] nõ obscure perspectum fuit, qui cum prius [illegible] cor[illegible] Dracones animi incolas haberet, tot deinde virtutibus floruit [illegible] & [illegible] caterisque viam strauerit, qua ad summum Regularis Obseruantiæ, atque Euangelicæ perfectionis fastigium conscendant.

FR. FRANCISCI NOVARIENSIS,

Vita, & Gesta.

Franciscus Nouariensis a puero ad diuina vocatur.

HActenus in scelesto, ac nefario homine Dei clementiam præclare elucentem, ac velut inter opacas humanæ impietatis tenebras, diuinæ [illegible] fulgentem perspeximus. Iam vero ipse Historiæ [illegible] postulat [illegible] Bonitatis [illegible] oculis [illegible] nimus qui alterum a primo suæ ætatis crepusculo [illegible] ante vitiorum tenebras ad [illegible] sceleribus contaminatum ad cælum [illegible] & qui [illegible] perpetua hoc anno gloriæ corona donatum [illegible] priori [illegible] Deum mi[illegible] pietatem, ac clementiam suspexi[illegible] Dei [illegible] admirari, [illegible] diuinæ bonitatis, liberalitatisque opes [illegible] discant. Hic porro Franciscus Nouariensis fuit, qui ex Nobili Tornielli[illegible] Nouariæ ortus [illegible] Vrbs est [illegible] in modico [illegible] diu [illegible] Ducum [illegible] vero sub Hispanorum Regum ditione florens [illegible] præclara ab ineunte ætate futuræ virtutis præludia edidit. Puer enim [illegible] a Parentibus moribus imbutus [illegible] a Deo ad [illegible] nem sortitus erat qua a puerilibus abstinens [illegible] tantum animo versabat. Hinc sacris delectari, hinc [illegible] hinc Parentibus ad [illegible] diuinis Mysteriis deuote interesse, & cum ad [illegible] et, deuotos libros [illegible] sæpe ad Sacramenta accedere, honestatem, ac modestiam in [illegible] videbatur. Quæ [illegible] Adolescentiæ tanta vitæ innocentia, ac præ[illegible] dictum cerneret [illegible] in id omnes [illegible] contenderent, animum [illegible] compositum, non Mundo, sed Deo [illegible] consecrandum [illegible] Nam [illegible] decimum annum [illegible] Mundo [illegible] Deo se in Ordine Minorum Obseruantium maturius consecrat [illegible] Obseruantiæ Vir haberetur [illegible] Obseruantiæ [illegible] primis stud[illegible] tempore [illegible] ad [illegible] Fern[illegible] a Fran[illegible] de qua [illegible] Anno 1 5 [illegible] 6. [illegible] Obse[illegible] qui [illegible] per[illegible] mor[illegible] C[illegible] Reformati [illegible] & Francis[illegible]

Ex Obseruantium Fa[illegible]

XXII.

V[illegible] compositus [illegible] in ipsius [illegible] us, aut actibus nisi XXIII.

[illegible] im elucebat: humilitate, abstinentia, vitæ [illegible] linguæ custodia, oratione, ac præterea [illegible] Regula[illegible] Nouitiorum, vt plurimum, ei cura, ac educatio [illegible] hominis virtutes, quas Tyronum auribus [illegible] illis præ omnibus commendabat [illegible] Iacobo Apostolo, huic virtuti, omnem hominis [illegible] *Si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir.* [illegible] vitiorum colluuies in animam [illegible] Sapientis vox: *Quis dabit ori meo custodiam, & super labia mea signaculum certum, vt non cadam ab ipsis, & lingua mea perdat me.* Et altera Apostoli dicentis: *Lingua ignis est, vniuersitas iniquitatis, lingua constituitur in membris nostris, quæ maculat totum corpus, & inflammat rotam natiuitatis nostræ, inflammata à gehenna.* Ita [illegible] custodia, bona omnium seges in animo oritur. [illegible] nemo facile ipsius bona enarrare queat. | *Ob virtutis* [illegible] *creatur.* Iacob. 3. Eccles. 22. Iacob. 23. *Oris custodiam Nouitiis* [illegible] *commendat.*

XXIV. Hinc Nouitios suos [illegible] Filij, Religiosum hominem ab [illegible] linguæ temperatum, libentius audientem, quam loquentem [illegible] à mendacio, à murmuratione, à detractione [illegible] quam à colubro abhorrentem [illegible] cantem, demum si quando fari opus est, voce loquentem [illegible] Deo, cum aliis verò pauca loquentem conspexeritis [illegible] lucet, lucet [illegible] ac velut perfecti hominis exemplar [illegible]. Quod si è regione Religiosum quempiam [illegible] ac multiloquiis deditum [illegible] impatientem [illegible] pronum ad [illegible] nam freno compescentē [illegible] nomine dignus censendus [illegible] *non refrenans linguam suam* [illegible] Ob id propter si quis Religiosi nomi[illegible] nis [illegible] contendum est vt linguam [illegible] patiatur. | *Religiosi* [illegible] *nomine indignus.* Iacob. c. 1.

XXV. H[illegible] vitæ [illegible] ones ad perfectum spiritualis vitæ [illegible] Orationis [illegible] vt [illegible] præter [illegible] in Deum ageret, lumina flet [illegible] in diuinissima præstitum Sacri[illegible] ad effundendos spectantium [illegible] | *Orationis studium illi assiduum.*

XXVI. Nouariam [illegible] V [illegible] parat [illegible] mortem [illegible] deret, [illegible] in ea Vrbe potentes [illegible] tari [illegible] velut in Monasterio, ac paupertatem [illegible] tempus sit tam Religio [illegible] præclarior [illegible] vitæ exemplis patriam [illegible] illustrasset [illegible] quocum dum [illegible] pro[illegible] ac [illegible] eleg [illegible] qui [illegible] supremus [illegible] Vir sanctus [illegible] virtutum signa ex[illegible] & [illegible] ad [illegible] ad virtutum exercitationem [illegible] sed [illegible] Sacramentis armis | *Nouariam* [illegible] *exemplo adificat.*

ad eius

aduersùs hostem communiuit in nuda humo se collocari voluit: vt se fortem Christi Athletam esse ostenderet, qui in arenam aduersùs humani generis hostem descenderet: verumque se B. P. Francisci imitatorem demonstraret, qui extremum cum morte conflictum in puluere, ac summa rerum paupertate conficeret: ac demùm, vt nihil iam se cum Mundo & humanis rebus commune habere declararet. Hoc pacto ab omnibus liber, ac solutus Franciscus celerius ad Dominum migrat.

At, qui vitam, tot virtutum sanctimonia insignem duxerat: ac diuini nominis gloriã, inter viuos, omni studio prosequutus fuerat: haud debita sibi in morte gloria carere debuit: vt Dei promissio staret, affirmãtis: *Quicunq; glorificauerit me, glorificabo eũ.* Quapropter vix Franciscus ex hominũ commercio sublatus fuit: quum Deus Opt. Max. eximiam Serui sui sanctitatem, præclaráque ipsius apud eum merita, Miraculis illustrare cœpit. Quidam enim Cathedralis Ecclesię eiusdem Vrbis Canonicus, Carolus nomine; qui tam graui Capitis dolore diu laborauerat, vt a Sacro Missæ celebrando, ob languoris grauitatem, abstineret: quum primùm aqua, qua defuncti Francisci corpus ablutũ fuerat, caput sibi lauit; protinus ab [illegible] capitis dolore [illegible] liber euasit, vt eò deinceps nunquam prægrauatus fuerit. Id cum quidam eiusdem Vrbis Calceolarius, qui crura tuberibus, ac pustulis diu plena gestauerat, factum resciuisset: eandem sibi aquam adhibet: crura lauat; confestimque ea velut pueri, sana recipit. Quo beneficio accepto, Virille tam Deo, ac Sancto Viro se gratum exhibuit; vt quæcunque ad ipsius funus necessaria erant, [illegible] solus proprio ære suppeditare voluerit. XXVII.

1. Reg. 2.

Post mortem Miraculis emicat.

Necdum B. Viri corpus tumulatum fuerat: cum miraculorum fama per Vrbem diffusa; lis inter Cathedrales Ecclesiæ Canonicos, Minores Conuentuales, & Obseruantes de illius sepultura exoritur. Cùm enim nedum [illegible] Capucinorum Cõuentus extructus esset; Canonici velut peregrinum, in priuatis sæcularium ædibus defunctum, sibi deberi asserebant. Cõtra Obseruantes, cùm eum olim ex eorum Familia extitisse contenderent; iure, vt suũ repetebant. Tertio quoq; Minores Conuentuales, meliori (vt videbatur) ratione, Capucinorum Religionem quodã subiectionis, ac dependentiæ Ordine, sibi connexam affirmabãt; ex quo Francisci corpus sibi iure vendicarent. Lis hæc suborta, funus ad tertium vsq; diem distulit: quo tẽpore tota Vrbs ad B. Viri corpus venerandum confluxit: & quamplurimi, qui vel ipsius reliquias contingebant, vel ipsius merita inuocabant, a variis corporis morbis conualuerunt. Lite tandem à Nouariense Episcopo dirempta. Tumulus quidem in Min. Conuentualium Ecclesia corpori adiudicatur: feretrum verò Sacra illa Corporis Sarcina onustum Capucinis, qui [illegible] detant, Obseruantibus, & Conuentualibus deferendum traditur: [illegible]leto, Regularibus, ac tota Vrbe ad funus confluentibus. XXVIII.

Lis de ipsius sepultura oritur.

In Minorum Conuentualium Ecclesia sepelitur.

Dum Beato Viro funera in Ecclesia persoluuntur, Damianus quidam Calceolarius, qui cùm vnius oculi luce prorsus careret; alterius [illegible] grauiter capitis morbo afflictabatur: dum Fr̃acisci merita apud Deum [illegible] inuocat, repentè capitis dolore effugato, clarum vtriusque oculi visum [illegible] deinceps, ad vltimum vsque ætatis senium, absque vlla ipsius di[illegible] grè potitus est. XIX.

Cæco oculi restituit.

Porro Anno post ipsius obitum elapso: cum sepulchrum, in quo Francisci corpus conditum fuerat, apertum esset, vt in id Fratris cuiusdam [illegible] Min. Conuentualibus inferretur. B. Viri corpus integrum, & [illegible] eamq; [illegible] reperitur: vt vniuersi calesti illo odore [illegible] ad Deum Opt. Max. laudes, qui se glorificantes [illegible] & [illegible] encomiis [illegible] darentur. XXX.

Post annum [illegible] integrum, & suauiter olens reperitur.

Suauissimo identidem virtutũ odore, Religionem aspergit, [illegible] F. Bartholomæus H[illegible], Sacerdos: qui cum prius ex Vmbriæ P[illegible] ad Capucino accessisset [illegible] illos Pa[illegible] R[illegible]onẽ [illegible] haud in fimo [illegible] Is nãq; ab adolescentia Domini [illegible] Min. Obseruãtium Ordine [illegible] didicisset; in eoq; solida [illegible] F. Bartholomæi Tip[illegible] tis V[illegible] disciplina XXXI.

F. BARTHOLOMAEI [illegible] & Gesta.

disciplina, Regularis Obseruātiæ fundamenta iecisset: quo tempore Capucinorum Reformatio, sub Matthæo à Bassio, & Ludouico Forosēproniano pullulare cœperat; prioris Obseruantiæ studio ad eā se contulit, Anno 1530. & à Ludouico Fulginum missus, secundum inter Guardianos Conuentus S. Valentini locum sibi vendicauit.

Ex Obseruantibus ad Capucinos accedit.

XXXII. Plurima in hoc Viro, ac maximis laudibus commendanda virtus fuit: plurimùm Seraphicæ paupertatis studium: quo fiebat, vt inter asperrima hyemis tēpora, vilissimus illi tantùm habitus absque tunica sufficeret: adeóque à rerum abundantia, ac prouisione abhorreret; vt nec vllum frugum genus, diuturno aliquo tempore, in Conuentu seruari pateretur. Plurima in victu frugalitas, ac temperantia; qua non modò à gemina in die comestione; verùm etiam à satutitate sibi perpetuò cauebat: atque vt omnem gustus sensum, qui esuriem & ieiunia, vt plurimùm comitari solet, à se longiùs expelleret. Pulmenta, si quando iis vesceretur, aqua super infusa, insipida reddebat: cùm tamen panis, & aquæ ieiunia, sæpissimè, ac præsertim solemnioribus peruigiliis illi familiaria essent. Plurima quoque oris custodia, quæ Virum Dei non solùm à vanis, ac inutilibus verbis deterreret: sed & ad longa, & arctissima silentia compelleret, quæ perpetuo solitudinis cultu; nisi vel à Superioris munere, vel à charitate, aut obedientia impediretur, atque hominum fuga fouebat Plurima præterea insidebat animo humilitas, ac sui ipsius despicientia, quam tam arcto fœdere sibi ab initio copulauerat; vt nullo magis, quàm omnibus subesse, ac parere, vilissimisque Domus obsequiis mancipari oblectaretur. Hæc porrò cùm assiduum, ac nunquam intermissum Orationis studium, illi animo ingenerasset: eo quoque fiebat, vt ad præstantissima quæque Euangelicæ perfectionis opera exantlanda, quodam quasi stimulo propelleretur: Tanto denique in omnem Regularis obseruantiæ disciplinam studio ferebatur; vt meritò inter illustriores Regulæ Cultores, qui eo potissimùm æuo florebant, locum sibi vendicauerit.

Virtutes ipsius quæ insigniores de celebrantur.

XXXIII Inter furibundas illas Ochinianæ tempestatis procellas, quibus tota Religio ad naufragium vsque iactabatur, Sancti huius Viri virtus haud intempestiua fuit: qui cùm Sanctitatis opinione, ac nominis existimatione apud omnes plurimùm valeret; suis cohortationibus, quibus cæteros ad constantiam prouocabat, quamplurimos vacillantes confirmauit. Postremò cùm eum diuinæ charitatis gradum conscendisset; vt Martyrij pro Christo subeundi summa cupiditate flagraret; sæpiúsque postulata facultas illi à Generali Vicario denegata fuisset: ipsius votis Dominus haud defuit; qui illi & carnis quodammodò martyrium contulit, & martyrij meritum non minuit; quamuis infidelis vitam non abstulerit. Dum enim in Montis Casalis Conuentu, in quo tunc Guardiani munere fungebatur, quotidiano labori operā daret: veprésq; ac dumeta quædam, quæ rupi tenaciter adhærebant, vi adhibita auellere conaretur: en ingens saxum repentè ex alto ruens, Dei Seruū ferè suo pondere oppressit; totq; Corporis ipsius ossa confregit; vt cùm plerosque in maximis doloribus, ac cruciatibus dies duxisset; in quibus mira illius patientia ac virtus enituit: ab iis tandē consumptus, velut domestico martyrio sublatus, in Domino obdormiuit.

Martyrij studio flagrat.

Domestico Martyrio ex humanis tollitur.

XXXIV Bartholomæo virtute, aut vitæ sanctimonia haud inferior fuit, Frater Ludouicus à Stronconio, Sacerdos; qui inter ipsa Reformationis initia, ex Obseruantium Familia erumpens, sub Ludouico Forosemproniano, ad Religionis gremiū, velut ad Cauernā Maceriæ, quasi Columba euolat: tantaque in ea vitæ innocentia ac puritate præcellit; vt inter primos illos Religionis Patres ac Satores iure connumerari queat. Hic cùm primùm nostræ militiæ nomina dedit: cùm solidas in humilitate, sui ipsius neglectu, ac charitate, quæ potissima spiritualis vitæ ornamenta sunt, radices figere optaret: à Ludouico obtinet; vt in Hospitali Incurabilium Domo; in qua & alij Capucini Fratres, Romæ tunc operā nauabant, ægrotorū ministerio detinetur. Quo in munere tāta sui ipsius abiectione elucere cœpit, vt vilissima quęque obsequia præstare, generosa quadā mētis nobilitate, contēderet. Tantoq; charitatis studio ægrotis inseruire visus, vt amātissimæ parētis erga filios officiū ęmularetur:

F. LVDOVICI à Stroncenis, Vita & gesta.

Diu in Hospitali Incurabilium Domo ministrat.

non tempus,

non tempus, non intempesta nox, non somnus, non labor, non vlcerum fœtor, non aliud denique molestum à maximo illo charitatis æstu illum retraheret. Tam denique in ea cura præclarè se gessit: vt Romana Vrbs optimo ipsius, ac cæterorum Fratrum, qui in eo Xenodochio inseruiebant, odore repleta; Hospitalem illam Domum, quæ ære alieno oppressa, atque exhausta videbatur, copiosissimis eleemosynis instauraret.

Ipsius in ægrotis curandis charitas.

XXXV. Io ea porrò ægrotorum cura, cùm iam duodecim annos exegisset: quietis aliquando, ac solitudinis cupidus, in Vmbriæ Prouinciam secedit. vbi dum orationi, ac diuinarum rerum contemplationi, post Marthæ negotium, cum Magdalena vacat: En iterum ad Marthæ sollicitudinem, ac labores vocatur. Nam qui Hospitali S. Iacobi Incurabilium Domui præerant, cùm Ludouici absentia Domus illius res plurimùm minui, ac dilabi cōspicerent; eum summo studio reuocandū curant. Id cùm Viro Dei ex Generalis Vicarij literis innotuisset: Eamus, (inquit) quid moramur? pauperes Dei sumus, & cum Dei pauperibus nobis hinc abeūdum. Romam igitur rediens, à Domus illius præfectis, velut Angelus Dei excipitur: Sed cùm iam senio prægrauatus esset; vix ad biennium vsque peruenit; quum maximo Domus illius, ac totius Vrbis luctu, ob singularem, quæ de illo apud omnes percrebuerat, Sanctitatis opinionem; corporis exuuio deposito, felix ad eum pergit, qui laborantibus mercedem largitur.

Romæ diem extremum claudit.

F. STEPHANI Mediolanensis, Vita & gesta.

XXXVI. Post hunc, in Mediolanēsi Prouincia, virtute, & sanctimonia floruit, F. Stephanus Mediolanensis, Laicus: Vir oratione apud Dominum potēs, de quo illud inter alia in Monumentis refertur. Quòd cùm in Viglebani Conuentu, qui ab Vrbe mille circiter passus distat, Guardiani munus gereret: Hyemali tēpore accidit; vt tota Regione tam alta niue obsessa, vt Fratres, ad vitæ necessaria emendicanda. Vrbē adire non possent: ij summa in egestate versarentur. Quamobrem Stephanus, cui gregis alendi cura à Deo cōmissa fuerat, cùm eum iam iam fame conficiendū metueret; solus in Ecclesiam secedens, ad Deum prostigit: tamque ardentes pro Suorum necessitate Domino preces offert, vt necdum oratione absoluta, Conuentus Tintinnabulum pulsatum fuerit: Neque vllo præ foribus apparente, aut vllis hominū vestigiis in niue conspectis, Saccus pane ad os vsque refertus, ante fores deprehensus fuerit: quo cùm vniuersa Familia, post actas Deo liberalissimo largitori gratias, tot dierum spatio refecta esset; vt is facilè exhauriri potuisset: haud tamen panis vnquam in Sacco imminutus fuit, donec ad mendicationem aditus pateficret.

Annonam in summa Fratrum necessitate à Deo Oratione impetrat.

XXXVII. Hic cùm in sanctitate, & iustitia, plurimos Deo annos famulatus esset: vt Deo acceptos probaretur, paulò ante vitæ occasum, horribili à Deo tētatione examinatur: Dei etenim Iudicio ita disponēte, horrendas Tartari fauces sibi semper patefactas, atque ad eum deuorandum vbique paratas cernebat. Nihil Orationes, aut gemitus proderant. Non situs, non locorum mutatio, horrendum illum aspectum, vel intercipiebat, vel immutabat. At neque cogitationem alio diuertere poterat: Sed quocunque vel in Ecclesiam, vel in Cellā, vel in Nemus, vel in Claustra se conferret: vbique horridæ illæ Inferorum fauces, ac iam iam deuoraturæ flammæ, se si illi spectandæ offerebant: quarum tantoperè metu excruiabatur; vt toto triduo horribili hoc timore percitus, Monasterium circumiens, nihil præter hæc verba inclamaret. Heu me miserum Fratres. Heu me: Iam ad Inferos damnatus sum. Solàque hæc flebilis vox ex illius ore erumpens audiebatur. Perterrebantur Fratres; cùm Virum, quem virtute, ac sanctimonia præclarum agnouerant, æternæ se damnationi adiudicatum audirent: nullùmque non rodentē mouebant, quo illum ab ea mētis cogitatione auocarēt. Christi probra, Passiones, Sanguinē pro eo effusum, Dei clementiā, vitā in virtutib⁹, ac Regulę obseruātia trāsactā: B. Virginis, S P. Frācisci merita, ac suffragia, quibus seipsū cōmitteret, illi ad memoriā reuocabāt. Verū omnia frustra: donec triduo exacto, terribilis hęc ab eo Tētatio sublata fuit, & pax mētis reddita. Quo tēpore luctu in Citharā mutato, nihil prȩter Dei laudes, suauissimè decātabat.

Horribili à Deo tentatione probatur.

tabat.

tabat. Fratribus verò tum ab eo curiosiùs inquirentibus: vnde illi prior illa apprehensio animo insedisset: Supremùm, ait; Fratres, illud Dei Decretum fuit; vt triduana illa Tentatio animum exagitaret: Plurimam is rubiginem contraxerat, quæ igne detergenda esset. Optima Dei in me clementia fuit: vt hîc ea purgatoriam mihi pœnam exhiberet. Nec mirum, Fratres, quòd frustra vniuersa à vobis tentarentur, vt hæc à me, ratione aliqua, aut vlla allata persuasione, Tentatio excuteretur: cùm enim me Diuino Iudicio oppressum, ac quolibet temporis momento, ab Tartari faucibus absorbendum conspicerem; nihil animū ab ea tristitia leuare poterat, cui ex diuina planè dispensatione subijciebatur. Posthæc, cùm is extremum breui sibi diem imminere, Fratribus prædixisset: tanquam aurum igne examinatum, ac probatum, hoc anno, Mediolani, melioris vitæ coronam adipiscitur. *Die obitus prædicto ex humanis emigrat.*

XXXVIII. Alter quoque ex humili Laïcorūm Ordine, F. Benedictus Mutinensis, hoc anno, Naturæ debitum exoluit: qui cùm vitam optimo Regularis Obseruantiæ, atque omnium virtutum odore respersam, cum morte commutasset: post multos ab ipsius obitu annos, illius caput omni ex parte integrum, barba, capillisque cuti fixè inhærentibus, atque oculis nedum corruptis reperitur. At præter hæc, illud mirabile, quo sane Deus spiritus apud se viuentis sanctitatem, luculentiori testimonio declarare voluit, eo tempore aspectatum fuit. Nam Cæmeterij humo ligone effossa, vt alterius Fratris defuncti corpus sepeliretur, (quod priori illa tempestate, in qua necdum sepulchrorum vsus apud Nostros inualuerat, frequentissimum erat) qui terram effodiebat, cùm ipsius caput ligone imprudenter vulnerasset; protinus recens ex vulnere sanguis effluxit: quo illius apud homines post mortem vita, ac gloria commendata fuit. *F. Benedictus Mutinensis virtute præclarus.* *Sanguinem mortuus è vulnere fundit.*

XXXIX. Huius denique Anni finem beato fine concludit, F. Ioannes à Corleone Siculus, Sacerdos: qui abstinentia, vitæ austeritate, charitate erga infirmos, silentio, solitudine, atque Oratione imprimis, insignis apud Ordinis monumenta celebratur. Huius Viri sanctimoniæ præclarum illud testimonium fuit, quod in Gibilmannæ Conuentu, quem is sub Guardiani titulo moderabatur, eidem accidit. Mos est, olim apud sanctos Patres, atque etiamnum in Minorum Religione, antiquo vsu receptus; vt tribus Anni temporibus, quæ maiora, tum Aduentus, tum Epiphaniæ, tum etiam maioris Quadragesimæ Iejunia præcedunt: per tres, aut quatuor circiter dies, antequam Ieiuuia inchoentur: honestæ quædam animi Remissiones, Fratribus à Superioribus indulgeantur: quæ cùm eò potissimùm tendant, vt mentem assiduis exercitationibus defatigatam, animumque maioribus curis, velut obrutum subleuent, recreent, instaurent, atque ad præclariora facinora obeunda parent: eique quodammodò vires, ac robur ministrent: ea moderatione ac temperantia suscipiendæ sunt: vt in his nihil nisi honestum, nisi modestum, nisi virtute dignum appareat. Denique ita Animum relaxare debent, vt grauioribus tantùm curis, non virtute Religiosum hominem exuant: melioremque, & ad omne virtutis opus peragendū, promptiorem efficiant. Quæ enim ita animū dissoluunt: vt omnē ab eo modestię, ac tēperantiæ frænum excutiant: nihilq. eum virtutis integrū habere sinant: haud profectò in earū numero, quæ ab Eutrapelia commendantur; quæq; hominem Religiosū decent, connumerādæ sunt: sed potiùs inter turpes animi dissolutiones, ac vitia, quæ omni studio, à sacris præsertim Viris fugienda sunt, reijciendæ: Hinc apud nos, non modò, quæ sacris Canonibus prohibentur: veluti aleas, aut pictas chartas, aut aliud simile ludere; verùm &, quæ vel illiberale, seu petulans, aut vitiosum aliquod Ioci genus præseferunt: lege lata à nostris Animi remissionibus expelluntur: quale est scurram agere, in scenam Histrionum more prodire, cachinnis quemquam prosequi. Baculo, vel manu cum alio digladiari, sarcasmis aliquem insectari, Mundanas cantilenas occinere: aliaque huiusmodi præstare; quæ cùm à virtute absint, honestam Recreationem perimunt. *Ioānes à Corleone sanctitate conspicuus.* *Honesta Animi remissiones antiquo vsu recepta.* *Immoderata à Religiosorū Cœnobiis expellenda.*

XL. Dum igitur in Gibilmannæ Cōuentu, ante Quadragesimale Ieiuniū, ex antiquo

vsu

Christus Ioanni apparens incompositas Fratrũ recreationes damnat.

vſu, Animi remiſſiones celebrantur: Ioannes ad orandum in Eccleſiam ſeceſſerat: quo tempore Fratrum Familia, cùm ea ſibi Recreationis genera eligere debuiſſet, quibus intra Modeſtiæ, honeſtatis, ac Religioſæ virtutis ſepta continerentur: captata Superioris abſentia, in incompoſitas, ac immoderatas quaſdam animi relaxationes; quæ in vitium, ac ſpiritus diſſolutionem degenerarent, ſemet effundebat. Quum Dominus Ioanni in Oratione apparens, has fundit voces. Ioannes. Iſthæc tuorum Fratrum tripudia, mihi haud quaquam grata ſunt: Neque enim vlla in his virtutis Regula agnoſcitur, qua honeſtari poſſint: ſed ita animum diſſoluunt, vt eum procul à virtute abigant, & ad ſpiritus iacturam pertrahant: Quare maturè illa cohibe: His auditis Ioannes, confeſtim ab Oratione ſurgens ad Familiam ſe confert; quam vbi, Domini voce expoſita, ab immoderatis illis Animi remiſſionibus exterruit: earum culpa pœnitentia expiata; quænam honeſtæ, atque à Deo probatæ, animi recreationes cenſendæ ſint, declarat: Hæ nimirum, in quibus cùm Religioſa potiſſimùm ſimplicitas, grauitas, maturitas, honeſtas, ac temperantia eluceant; animum ad maiorem virtutum profectum prouocant.

ANNUS CHRISTI. PII. IV. FERD. I. IMP. RELIG. CAPUC.
1563. 4. 6. 39.

I. IN hoc Anni Millesimi quingentesimi sexagesimi tertij circulo, qui Sacro, Oecumenico, ac Tridentino Concilio post annos 27. ab illius indictione elapsos, extremam tandem lineam imponit, Patribus ita acclamantibus: *Beatissimo Pio Papæ Domino, sanctæ & vniuersalis Ecclesiæ Pontifici multi anni, & æterna memoria.* Dum Thomas Generalis ingenti sollicitudine Religionis Orbem perlustrat, pleraque memoratu digna in ea eueniunt; quæ cùm ad multorum doctrinam, ac institutionem conferant; ea silentio præteriri non debent. Nam primùm in Lucaniæ Prouincia, Sacerdos quidam occulto quodam superbiæ spiritu ductus, spirituales visiones appetere videbatur: qui cùm ob id orationi plurimùm vacaret, ac præsertim duas ante Maturinum Officium horas, noctu in rerum diuinarum contemplatione insumeret. Satan, qui Deo permittente, se in Angelum lucis transfigurat, vt imprudentes, ac præsumptione inflatos subuertat; spirituale illud vitium in homine nactus, falsa Beatæ Virginis sibi imagine assumpta, quasi vnigenitum suum exanimem in sinu gestaret, oranti in Altari apparet: cuius aspectu cùm mira in Sacerdotis sensum voluptas redundaret; ea & ipsius animus singulis noctibus, quibus hæc illi visio demonstrabatur, auidissimè pascebatur. Augebatur in dies, Satanæ opera, illa in Sacerdotis animo spiritus delectatio; quæ cùm in sensus ipsos deflueret, tanta illum suauitate complebat; vt sibi inter cælestes delicias versari videretur. Verum vt ex ligno tinea, ita etiam ex tanta illa deliciarum vbertate, scrupulus in Sacerdotis mente exoritur: quo apud se dubitare cœpit, num ea à Deo, vel a Dæmone delectatio manaret: quare Prouincialem Vicarium sibi consulendum proponit. Moderabatur tunc Lucanam Prouinciam Fr. Hieronymus Ebolitanus, Vir prudentia clarus, ac spiritualium rerum vsu exercitatissimus: cui cùm Sacerdos visum retulisset: mox Vir prudens Satanæ opus esse suspicatus; eidem mandat, vt quumprimùm ea illi visio rursum demonstrata fuerit; haud quaquam in eam oculos conijciat: sed clausis luminibus, Christum ita in cordis secreto alloquatur. Domine Iesu: Si quod in hoc simulacro mihi ostenditur, tuum est, atque ex tua benignitate fluens; planè quemadmodum te Cælo inuisibilem, atque in hoc Altaris Sacramento, sub panis specie visibilem: ita etiam in hoc mihi obiecto tuæ carnis simulacro præsentem adoro. At verò si hoc non tuum, sed Satanæ opus ac figmentum est qui se sub hac tui imagine venerandum exhibeat: illud ex animo execror: absitque Domine, vt aliquam illi hactenus reuerentiam, siue adorationem impenderim; aut hoc etiam tempore impendere velim; quin potiùs omnem prorsus illi honorem denegans, velut Monstrum immundissimum, ac execrandum abiicio, ac detestor: in cuius rei signum in eum conspuo; protinusque sputo totum illud simulacrum petat. His monitis instructus Sacerdos, cùm iterum consuetis horis se ad orationem contulisset: en Satanas, qui solito splendore circumfusus, pristinam illi imaginem oculis subiicit: quem cùm Sacerdos verbis illi à Prouinciali præscriptis excepisset, ac tandem in obiectam imaginem conspuisset, visio repentè euanuit. statimque ex summo Ecclesiæ culmine, ingenti strepitu, Sus miræ magnitudinis ante illius pedes dilapsus,

Sacerdos Dei visiones appetens à Dæmone decipitur.

A Superiore consilium postulat.

Dæmonis fallaciam detegit, & spirituale vitium exuit.

intolerabilem inde abscedens ibi fœtorem reliquit; quo tamen is solus Sacerdos per bimestris spatium, in delicti sui pœnam, diuexatus fuit; vt inde qui ad spirituales profectus anhelant, vel ipso Satana doctore addiscant; spiritualem apud Deum superbiam maximè fœtere: nec cælestes visiones, ac diuinorum munerum dignitatem, sed cælestes potiùs virtutes, ac humilitatem potissimùm appetendam esse. Porrò Sacerdos proprio periculo edoctus, à superba illa spiritualis ambitionis cupiditate resipiscens, Domino deinceps in timore, ac humilitate famulari didicit.

Aliud quoque memorabile factum, hoc tempore, in Conuentu Baruli Prouinciæ S. Nicolai, ad quamplurimorum eruditionem accidit. Iuuenis quidam Clericus, Iustinus nomine, in Prouincialis Vicarij visitatione, Fratris cuiusdam crimen ad Superiorem detulerat; cuius tametsi veritas persp[...]a esset: in eam tam[...]n accusationem Clericus, non eo, quo par erat, zelo, aut charitate vnde apud Religiosos præsertim Viros, accusatio omnis proficisci debet; sed tum ex concepta quadam animi in Fratrem indignatione, tum etiam ex sui Guardiani persuasione, potissimùm impulsus fuerat. Posthæc verò contigit, vt elapso aliquot dierum spatio, Clericus ad mortem ægrotauerit: quo tempore F. Sebastianu[s] Barensis, qui cùm in eo Conuentu Guardiani munus gereret, Iustinum ad denunciandum crimen impulerat: ab eo iam supremo morbo laborante postulat, vt quatenus Deo beneplacitum fuerit, suum illi post obitum, [al]ter[i]us vitæ statum renunciet. Spondet Iustinus. Mortique paulo post debito persoluto, post mensem Sebastiano in Pomario deambulanti improuisus adstat. Horruit primo aspectu Guardianus; dum Iustinum consueto habitu ad se venientem conspicit: animo tamen sibi addito, ad eum pergit; & vt omnem sibi dubitationis ansam præscindat, ab eo, quisnam sit, inquirit. At ille: Iustinus, ait, ego sum, qui cùm meam tibi post obitum præsentiam pollicitus fuerim; eam a Domino prohibitus, citiùs exhibere non potui. Sat citò, inquit Guardianus, si sat bene tibi fuerit. Qualem te habemus Frater? Saluum quidem ex Dei misericordia (ait Defunctus:) at non sine maximo damnationis periculo, ob illum accusationis articulum, quem à me in Fratrem N apud Prouincialem Vicarium delatum nosti. At quî id fieri potest, (inquit Guardianus) An non is verus fuit? & ab omni falsi suspicione alienus? Verus equidem (subdit ille) at amarulento quodam animo aduersùs Fratrem prolatus; atque ob tui gratiam ad Superiorem delatus: quæ res apud Deum tam grauis, ac criminosa iudicata fuit, vt vix ob eam, damnationem effugerim: summa verò Dei clementia, quæ æternam mihi pœnam condonauit, triginta annorum in Purgatorio igne mihi supplicium exoluendum præscripsit: quo dicto statim ex illius oculis abscessit. Guardianus verò, cùm rem altiùs secum perpenderet; atque hominum facta, & consilia, quæ interdum leuissima videntur, tam seuerè à Deo examinari, ac iudicari didicisset; animum ab huiusmodi periculis auocatum, mox ad tutiorem vitæ rationem transfert.

Clericus verum crimen Fratris ad Superiorem amarulento animo defert

In morte damnationis periculum incurrit.

Purgatorii pœna per triginta annos plectitur.

Illustre quoque hoc tempore miraculum, in Conuentu Camerini, à Laico quodam Fratre Anonimo editum legitur. Hic cùm Popinæ ministerio diligentissimè incumberet; & quæ ad Marthæ officium spectabant, summa charitate præstaret: adeò tamen Mariæ otium æmulabatur, vt quamlibet temporis particulam quæ quotidiano sui muneris ministerio supererat, auidi Mercatoris instar lucrifaceret, ac velut pretiosam orationi reponeret: & ad Dom[i]ni pedes, quos sæpè lachrymis rigabat, ac sacris meditationibus osculabatur, so[l]icitè conferret. Contigit verò hoc tempore; vt quidam eiusdem Vrbis Vir Nob[i]lis, Iuuenculam, opibus quidem, ac genere inferiorem, forma tamen, ac virtute [pr]æstantem sibi coniugio copularet; ex qua cùm filium procreasset, hine ab intes[t]ato decessit. Tenellus adhuc puer erat, ac multis corporis incommodis affectus, cuios cùm propinqui III.

Frater quidam Anonymus virtutibus clarus.

bicui

breui vitæ occasum expectarent, Matrem bonis omnibus expoliatam, domo eijciendam decreuerant. Affli&abatur pia mater, & languentem filium frequenter Fratrum orationibus, ac suffragiis commendans, sola diuinæ pietatis, atque orationum,quæ pro puero fiebant,spe ali videbatur.Obiit tandem diuino iudicio puer: mater verò dolore absorpta, cùm nullum solarium admitteret, defunctum puerum in cunabulis collocatum, summo mane ad Capucinorum Ecclesiam secum deferendum curat.quæ vbi eò peruenit;mox ibi tot gemitus,tot lachrymas,totque clamores edere cœpit; vt Fratres vniuersos ad sui commiserationem compelleret: O Sancti Francisci Filij (aiebat Mater filio orbata) mœstissimæ matri filium reddite; neque enim hinc discedam, donec infantem meum viuum recipiam. Fratres quidem, quibus poterant, mulierem verbis consolabantur. Illa verò spei, ac multæ in Deum fiduciæ plena, cunabulis cum defuncto pueri corpore ante Altare relictis, in Ecclesiæ angulum, Deum pro pueto oratura secedit;certam sibi à Deo, Fratrum oratione, opem expectans. Interea Laicus Popinæ Præfectus, cùm miserandum matris casum didicisset, ipsius lachrymis,ac mœrore commotus, ante Altare procumbens, Deum ardentiùs pro pueri vita rogare cœpit. Longas is iam in oratione moras produxerat,quũ nullus necdum in puero vitæ sensus deprehendebatur. Quare ad Deum conuersus, his eum verbis, ex summa diuinæ benignitatis confidentia haustis, compellat. Quid est, fortissimè, ac clementissime Deus, qui nunquam obliuisceris orationem pauperum, quòd supplicantis pauperis tui deprecationem spernas? Vsquequo, Domine clamabo & non exaudies, vociferabor ad te vim patiens, & non saluabis. Iustus quidem es tu, Domine, si disputem tecum; veruntamen iusta loquar ad te. Nunquid non factus es, Domine, refugium pauperi, adiutor in opportunitatibus in tribulatione? Num despicies preces viduæ si effundat loquelam gemitus, aut pupilli si ad te clamauerit. Ecce? Domine, lachrymæ viduæ ad maxillam descendunt, & clamor eius ad te vsque ad Cælum ascendit; & non est, qui eam consolari queat, nisi tu Deus omnipotens, & clemens. Vox pupilli iacentis clamat ad te: Num magne Deus Israel, Pupillum, & Viduam despicies; & pauperum tuorum orationem repelles? Iam nunc permitte, Domine, vt tecum in iudicio contendam, & cum omnipotente verbis meis disceptem. Nunquid bonum tibi videtur, vt multiplicetur sanguis filiorum tuorum, & corruant ante te, qui diligunt nomen tuum? Et nunc Ecce, Domine; nisi orationem Serui tui pro paruulo deprecantis exaudias; me quoque cum paruulo coram te cadentem aspicies. Neque enim hinc à facie tua egrediar, aut pane, aut cibo aliquo vescar, donec Seruum tuum deprecantem exaudias, vel simul cum puero corruentem in pace recipias.

Pro mortuo puero Deum rogat.

Confidentis animi Oratio quàm Deo grata.

IV. Mira confidentis animi virtus. Vix hæc Dei Seruus ante Deum protulerat;quum puer redinuiuus è cunabulis erumpens,ad matris sinum accurrit:quòd cum primùm is animaduertit, protinus ab Altari aufugiens, ab omnium se oculis subripit; ne quod Dei virtute factum fuerat,suo merito tribueretur. Ita nempè humilitatis virtus Sanctis Viris amica est: vt proprios vndique honores fugiant,quò Dei tantùm gloriam commendent.

Oratione puerum ad vitam reuocat.

V. Per id tempus, in Conuentu Montis Veteris Prouinciæ Picentis, vitalis huius lucis vsuram reddit Fr.Nicolaus Anconitanus, Sacerdos, ac diuini Verbi Concionator: qui cum Eusebio Anconitano,atque aliis ex Obseruantium Familia, anno 1524. ad Capucinorum militiam concesserat. Vir hic Religionis cum primis observantissimus fuit, atque adeò paupertatis amicus; vt detritis tantúmmodò vestibus, ac vetustate exsoletis, vteretur. Carnem asperrimis flagellationibus, vigiliis, ac ieiuniis affligens, vt animum ad diuina contemplanda liberiorem,ac paratiorem sibi vendicaret,famulatæ id sibi adsciuerat,vt tres cuiuslibet hebdomadæ dies, panis,& aquæ abstinentiæ cõsecraret.Cumque orationi,ac tetæ diuinarũ contẽplationi plurimùm deditus esset,inter alia Ieiunijs, & solitudinem ad eam maximè conferre affirmabat: illud quidem,quò leuior,& expeditior ad superiora animus fiat, dum

F. NICOLAI ANCONITANI Vita & Gesta.

Ipsius virtutes enarrantur.

corpus minùs ciborum pondere grauatur: hanc verò, vt purum, & à rerum multiplicitate liberum animum seruet: hinc solitaria semper loca quærens, Fratrum quoad poterat, colloquia vitabat; quo purius, ac diutiùs diuinis m[illegible]di[illegible]ationibus vacaret: teste enim Sapiente, didicerat: in multiloquio non deesse peccatum; facilèque vas, quod operculo caret, vnguenti suauitatem perdere; nec diuinis aptum muneribus animum esse, qui seueram linguæ custodiam non adhibeat. Nec tamen ita solitudini inhærebat, vt corporalia, & quotidiana exercitia sperneret. Nihil enim Viro iucundius videbatur; quàm se vi[illegible]us quibusque domus obsequiis mancipare, atque infirmorum præsertim ministerio incumbere. At nec minor illi in Dei Verbo disseminando inerat charitatis æstus: q[illegible]o [illegible]bat, vt humiliora semper loca ad prædicandum sibi eligens, pop[illegible]los, non in sublimibus humanæ sapientiæ verbis; sed in simplici Euangelij verbo, atque in Spiritu, ac virtute Dei ad virtutem, ac beatam vitam erudiret. Iis vt peccata fug[illegible]t, a vitiis abstinerent, quæ militant aduersùs animam; diuinis præceptis obtemperarent, bonis operibus incumberent, quæ ad vitam ducunt; mortem, Dei Iudicium, horrenda Inferni supplicia, æternas damnatorum pœnas, Beatorum gloriam sibi ante oculos ponerent, ac assidua cogitatione in animo versarent; non multo verborum apparatu, aut eloquentiæ lenocinio, sed simplici tantùm [illegible]ermone persuadebat. [illegible]o tame[illegible] [illegible]itabiles in hominum animis motus excitans, ingentes ex prædicatione fructus colligere consueuerat. Nec mirum. Cùm enim Eu[illegible]ngelij ve[illegible] operibus maritaret; hinc sterilitatem vbique ignorans, velut c[illegible] cæl[illegible]sti copula, [illegible]imatum fœtus vbique Deo vberrimos generabat. Dominus quoque, qui ex simplici sibrum prædicatione, & meliori prædicantium vita delect[illegible]tur, signis, ac virtutibus Serui sui dicta confirmabat. Etenim plerique, qui morbo aliquo afficiebantur, vt ipsius benedictione fruerentur, ad eum post Prædicationem accede[illegible]s; cùm eos pius Pater signo Crucis muniret, ab ægritudine liberi dimittebantur. Horum sanè tanta copia fuit: vt numerosæ Aegrotantium turbæ ipsius benedictionem expetentes, interdum ad Monasterium confluerent. Cum ve[illegible]ò Nostris eo t[illegible]mpore, nulla non modò cura, aut sollicitudo esset, singularia sanitatum munera conscribere; verùm etiam iis maximè ob [illegible]umilitatem aduersarentur, qui à sanctis Viris præclarè gesta, aut diuinitus patrata, quoquo modo memoriæ tradere curarent: eorum duntaxat in genere memoria ab antiquis monumentis nobis consignata fuit. Obiit pretiosa morte Iustorum sanctus hic Vir p[illegible]st q[illegible]quagesimum quintum ætatis suæ annum, in Conuentu Montis Veteris; vndetriginta in Religione annis, maxima cum Sanctitatis, a[illegible] Religionis gloria transactis.

Dei Verbum simpliciter prædicans ingentes fructus colligit.

Ægrotos sua benedictione curat.

VI. Per id quoque tempus, F. Matthæus à Schio, Agri Vicentini Oppido, diuini Verbi Prædicator, corporis exuuio abiecto ad Su[illegible]ros ascendit. Hic ex Obseruantium Familia, inter primos ad Capucinorum Reformation[illegible]em [illegible]cedens, primus circa annum Domini 1537. ad Vicentinum Agrum missus in Colle, propè idem Schij Oppidum, tanta paupertate Monast[illegible]ium constru[illegible]t præter intexta viminia, & lutum, nihil ad structuram adhibitum [illegible]; G[illegible]a[illegible]nus eo in loc[illegible] constitutus, tam insigni vitæ auster[illegible]tate, ac sanct[illegible]onia cum t[illegible]ta Fa[illegible]ilia conuersari cœpit; vt pane horde[illegible]ceo, he[illegible] [illegible]pus cont[illegible]ti, quotid[illegible] ieiunia colerent: flagellationes vsque ad sanguin[illegible] exercerent, silen[illegible]o, ac solitudini tantoperè incumberent, vr c[illegible] no[illegible]e di[illegible]inis laudibus ac orat[illegible]oni vacarent: nunquam inter se, nisi diuina, vel ad Regulam, [illegible] virtutes spe[illegible]tia pertractarent. Pendebat è vic[illegible]na qu[illegible]cu ost[illegible] ti[illegible] bul[illegible]m, cuiu[illegible] ta[illegible] [illegible]rò sonus audiebatur: vt sonitum propemodum i[illegible]orar[illegible] [illegible]erent [illegible] d[illegible] tem[illegible]ra, [illegible] syluæ illis ad ligna ministranda deerant: sed [illegible] Hyemis [illegible]s summo paupertatis zelo [illegible] si quando f[illegible] vr[illegible]t, b[illegible]llos, [illegible] exigua, quæ in sepibus, [illegible] vi[illegible] huc, atque ill[illegible] d[illegible]ersa iacent, col[illegible] ex quibus igniculo inst[illegible]ucto externu[illegible] frigus depel[illegible]t. Matthæus [illegible]terdum è Mona-

F. MATTHÆI à Schio, Vita, & gesta.

Schij Conuentum pauperrimè ædificat, austerissimámque cum Familia vitam ducit.

nasterio

sterio erumpens, tanto spiritus feruore Dei Verbum disseminabat: Regionémque fulgetis instar, Euangelica prædicatione percurrebat: vt cuncti illum, non hominem, sed velut Dei Angelum haberent; cælestéque admirabilis illius vitæ institutum suspicerent.

VII. Dum in hoc Monasteriolo, quod S. Nicolai appellabatur, paupercula illa Fratrum Familia, in diuinas tantùm laudes animos intenderet; vitamque propemodùm Angelicam duceret: accidit, vt tanta, tamque alta nix è Cælo rueret; vt Conuentus ostio obturato, ac viis omnibus ad mendicationem interclusis, summo in vitæ discrimine tota Familia versaretur: panis enim consumptus erat, legumina defecerant; nec vlla aut victus quærendi, aut euadendi spes illis relicta videbatur: cùm Matthæus omnes in orationem ad Deum clamare, cælestéque à Deo subsidium quærere iubet, *Qui præparat Coruo escam suam, quando pulli eius clamant ad Deum, vagantes, eò quòd non habeant cibos.* En cuncti ad lachrymas confluunt; vniuersi ante Altare procumbunt; vt quærant à Deo escam sibi. At Deus benignissimus, qui cùm Coruos non deserat, multo magis filiorum curam gerit, suis annonam è Cælo ministrat: Adhuc enim orationi instabant; quum tintinnabuli sonus auditur. Stupent omnes eo tempore tintinnabulum pulsari, quo nemini ad Conuentum aditus esse poterat: ad ostium pergunt, neminémque præter saccum recenti, ac calido pane refertum, qui tunc è clibano haustus videbatur, ante fores offendunt. Cumque nullius omninò vestigia in niue deprehendant; nō hominum, sed Dei miserentis cælestem liberalitatem agnoscunt. Quapropter mox vniuersi ad Deum voces attollere, diuinas laudes decantare, ac Dei benignitatem illis sapientiæ verbis commendare contendunt: *Angelorum esca nutriuisti populum tuum, & paratum de Cælo panem præstitisti illis sine labore, omne delectamentum in se habentem; & omnis saporis suauitatem.* Neque id frustra. Panis enim ille tam sapidus, ac miræ suauitatis illis visus est; vt comedentes simul & reficeret, & recrearet. At verò, vt clarior Dei Prouidentia elucerct; neque sacco panis, neque cælestis esurientibus annona vnquam defuit, donec via ad mendicationem aperiretur.

Fratribus annona deficiente, Deus è Cælo annonam mittit.

Iob. 39.

Sap. 16.

Deus fuit panem multiplicat.

VIII. Tanto Matthæus diuinæ charitatis æstu agitabatur; vt vbicunque, vel in plateis, aut vicis, collectos homines offenderet, Dei illis Verbum summo animi feruore proponeret: peccatores ad pœnitentiam compelleret; Inferorumque illis supplicia proponens, Dei Iudicio terreret: Mundana Festa, ac Bacchanalia quæ choreis celebrari solent, vbicunque fieri intelligeret; Christi Domini Crucifixi Imagine, quā semper manu gestabat; ac Dominicæ Passionis memoria, tū etiam repentinæ mortis comminatione, perturbare, ac intercidere solitus erat. Semel cùm in Vicentina Vrbe publicam saltationem institui cerneret: in eam pro concione inuectus, id Vbi tandem comminatus est, ac futurum prædixit; vt plurimus ibi hominum sanguis effunderetur: quod paulò post, haud secus quàm prænūciauerat, accidit; nam turbis inter choreas concitatis; nonnulli interfecti, ac plurimi inde vulnerati abscessêre. Ex quo illis exploratum fuit: Apostolicum Virum, haud absque certa diuini Spiritus luce, futuram cladem præmonstrasse.

Matthæus ardenter Dei Verbum disseminat.

Cladem ex choreis exorituram prænunciat.

IX. Neque tamen, ob prædicationis labores, Vir sanctus consuetam vitæ austeritatem vllo modo sibi minui patiebatur. Nam sermone absoluto: vel panis sibi, ac Socio, quantum satis erat, ostiatim emendicare consueuerat; vel si ab aliquo ad refectionem inuitaretur; non alio prætcrquàm communi, ac secundario pane vesci volebat. Deniq; cùm multis, ac piis laboribus pro Christo, ac Veneta Prouincia, quā aliquādiu sanctissimè rexit, perfunctus esset; septuagenarius in pace quieuit. Post Matthæi obitū, tanta ob illius exēplum, in hoc Conuentu paupertatis obseruātia viguit: vt loci illius Familia cū summa rerū egestate contēderet: atq; adeò victus parcitati studeret; vt cùm semel caprinus caseus, qui vix ad duarū librarū pōdus ascēdebat; à pio quodā Viro Fratribus eleemosyna oblatus fuisset; amplior, ac crassior, quā paupertas ferret, illis visus fuerit: quare votis Fratrum publicè à Guardiano disquisitis, cōmuni consilio decretum fuit: vt media tantū illius casei pars reciperetur.

F. Bernardinus Assanensis.
F. Bonauentura Gallus.
F. Bonauentura Bercellensis omnes virtute conspicui.

X. Alios quoque præter enumeratos; Viros virtute insignes variæ Ordinis Prouinciæ commemorant. Ethruriæ Prouincia, Bernardini Assanensis Sacerdotis; Viri ad omnem virtutem compositi, oratione, ac corporis mortificatione præclari gesta cum laude recenset. Neapolitana, Bonauenturam Gallum, Laïcum feruentiori spiritu præditum, ac sanctitate in Religione conspicuum, miris laudibus effert. Bononiẽsis alterũ quoque Bonauenturam Bercelliensem, Laïcum, præstantioris sanctimoniæ commendat. Piceni denique Prouincia illustris cuiusdam Laïci Fratris, Viri virtute eminentis, post mortem factum celebrat, qui cùm vultu ad sepulchri solum conuerso sepulchro conditus esset: quasi ea corporis figura, ac positio minùs illi congrueret, qui in Cælum concesserat; tota spectante familia, quæ illi suprema persoluebat, supinus faciem ad Cælum conuertit; vt quo abierat spiritus, & corporis vultus spectaret.

Mulier à Dæmone raptata Fratrũ precibus à B. Virgine liberatur.

XI. Pleraque hoc tempore, apud varias Religionis Prouincias, memoranda acciderunt. Primùm namque in Oppido Capuræ Bononiensis Prouinciæ, quod Petræ rubeæ coniunctum est. Mulieri cuidam diuiti, auaræ tamen, duo filij erant: qui cùm, ob quasdam de agrorum terminis controuersias exortas, cum vicinis rixati fuissent, à superueniente tunc temporis satellitio apprehensi, in carcerem detruduntur. Quod cùm matri renunciatum fuisset; illa in omnem desperationem acta, Diabolum iteratis vicibus obtestari cœpit, vt eam è medio tolleret. Tempus tunc messis erat, cùm triticum à Ruricolis in area excutiebatur: En Diabolus, Dei iudicio, nequaquam cunctatus, repentẽ mulierem rapit; ac per aream, & agros inuisibiliter raptans, eam sibi tollere contendit. Tanta porrò eo tempore imbrium, ac ventorum tempestas aërem conturbare cœpit; vt cuncta pessum ire crederentur. Accurrunt vndique ad mulieris opem ruricolæ; cumquè nihil aduersùs Dæmonem proficerent, mox ad Capucinos Petræ rubeæ conuolant; mulierisque calamitatem narrantes, pro ea obsecrationes Deo fieri rogant. Confestim Fratres ante Altare prostrati, B. Virginis Litanias decantant; illiusque opem ad miseræ mulieris præsidium implorant. Porrò eo tempore Virgo Deipara, clarissima vndique luce circumfusa, mulieri apparet: Cuius aspectum cùm ater ille tenebrarum Angelus ferre non posset, aufugiens, liberã mulierẽ relinquit. Mulier verò meliori mẽti reddita; cùm se è tanto periculo crutam cerneret, Deo gratias agens, vitáque in meliùs commutata, B. Virgini deinceps deuotissima; atque in Capucinos liberalior euasit.

F. Hieronymus Camerinensis Vir illustris.

Ioannes Cola diues auarus, pauperes expilat.

XII. Aliud quoque Velitri, quæ Latij Vrbs est antiquissima, hoc tempore memorabile accidit. Cùm enim fames totam regionem occuparet, eaque maximè pauperes depasceretur: Velitrani Ciues pietate in pauperes commoti, publicas in Vrbe eleemosynas, ad pauperum inopiam subleuandã, colligere cogitant. Quare Episcopum adeuntes, vt cum eo consilium conferant, eum eo F. Hieronymum Camerinẽsem, nostri Ordinis Concionatorem offendunt: qui cùm Ciuium erga pauperes pietatem intellexisset, opus apud Episcopum maximè commendat. Ciues verò Viri studio allecti, Hieronymum in hoc officio collegam, ac comitem sibi ab Episcopo poscunt: qui cùm eorum votis vltrò annuisset; Guardiani quoque Velitrani consensus accederet: Hieronymus hominum, qui in ea Vrbe opulentiores erant, sibi cathalogum dari postulat. Cui cùm Ciues notulam præbuissent, inter alios quẽdam Ioannem Colam omnium ditissimum commemorant; qui tamen vsque adeò auarus, atque in pauperes crudelis erat; vt nullas nõ modò iis eleemosynas erogaret; sed auidiùs quoscunque posset, expilaret: ita vt cum suis mercatoribus, quos ad varia mercium genera vẽdenda, plures sibi in Vrbe vendicabat; occultum pactum iniisset: vt cùm primùm Religiosi ab iis eleemosynas peterent; panis mantica, vel Lecytho olei ab iis acceptis, quasi eleemosynam daturi, ab iis clam panis, vel olei partẽ subriperent, quam postea secum diuiderent. Atque hoc pacto sub eleemosynæ specie, etiam quæ pauperum erant, suffurabatur.

XIII. Accidit ergo, vtdum Ciues cum Hieronymo in pium opus incumbũt, ac Vrbem

cirmeunt

circumeunt, in Ioannem Colam incidant. Confestim Ciues Hieronymum admonent, Vitum adesse; qui nullam vnquam eleemosynam pauperibus erogare soleat. Accedit Hieronymus, ac Ioannem Colam humanissimis verbis salutat: cui cùm publicam pauperum inopiam exposuisset, cui subleuandæ plurimam illi Deus bonorum copiam elargitus fuerit; suadet, vt Domino pauperibus tribuens, fœneretur. Is cùm Hieronymum audisset; cuidam Tabernario, qui ipsius nomine oleum vendebat, obtruncatis verbis, ait: His dimidium olei. Existimabant Ciues à Ioãne Cola dictum esse, vt medium olei pondus ab eo illis daretur; maximéque ob rei nouitatem admirabantur. At Tabernarius, qui Ioannis Colæ obscurum dictum perceperat; cùm à Hieronymo olei lecythum postulasset, interiorem Tabernæ sinum ingressus, ab eo mediam olei libram detrahit, quam in suo vase oleario reponit, lecythumque Hieronymo reddit: qui cùm nihil in eo fraudis intercessisse suspicaretur, cum Ciuibus ad aliorum Tabernas pergit. At vix paululùm processerat: cùm Tabernarius post eum ab tergo clamat: Pater, heu Pater. Subsistit Hieronymus: Tabernarius verò lachrymis perfusus. Heu me, inquit, alios fallere putabam, miser, meipsum fefelli: Deumque iustum mei sceleris vltorem experior. Pro venia obsecro, ô Pater, oleũ pauperibus suffuratus sum, fateor: hoc enim mihi à Ioãne Cola præceptum fuerat; vt libræ medietatem à vestro lecytho subriperem: iussis parui, auaritiæ manum dedi, oleum subripui. Verùm ecce Deus iustus pauperum vltor, statim præ foribus adfuit. vix enim subreptum oleum in ingens vas olearium, quod oleo mihi plenum erat, infusum fuit: cùm vas totum peterepuit, oleumque in sceleris pœnam effusum. Iam Dei vindictam agnosco: iam scelus detestor: ac futuram Deo Opt. Max. emendationem spondeo. Rogo, Pater, vt Deum pro me exores, ne deterius mihi aliquid contingat.

Tabernarius scelus fatetur.

XIV. Obstupuêre vniuersi. res verò cùm Ioanni Colæ renunciata esset: protinus animo expauit, ac diuinum in se Iudicium persentiens, postridie in grauem morbum incidit. Germanus verò Ioannis Frater, quandoquidem de spirituali Fratris salute, quãmaximo in discrimine versari non ignorabat, sollicitus erat, Hieronymũ statim accersit; qui cùm ad ægroti lectum accedens, multis eum verbis ad aliqua resistenda, ad pœnitentiam, & peccatorum Confessionem hortaretur. Iis Ioãnnes nihil respondens, horrendos duntaxat, ac terribiles, Tauri instar, mugitus edebat: quibus adstantibus pauorem incutiebat. Sæpiùs verò cùm oculos in Arcam quãdam nummariam defigeret; rei causam Hieronymus à Germano sciscitatur: respondet ille: septuaginta millia aureorum ibi occlusa contineri. Mox Hieronymus ad Ioannem. Quid, inquit, Ioannes, de tot nummis acturus es? Cui ægrotus, qui eousque tacuerat: de iis, inquit, cùm primùm à morbo conualuero, disponam. An non consultiùs est, inquit Hieronymus, vt ad fœnorum tuorum damna resarcienda, dum superstes es, nummorum partem pauperibus eroges? Cui cùm Ioannes solis duntaxat rugitibus responderet: animaduerteretque Hieronymus, se eum Ioanne oleum, & operam perdere, alios sibi Fratres a Guardiano adiungi postulat, qui ægroto alternatim assistant, ac salutaria monita administrantes, Ioannis animum ad pœnitentiam prouocent. Accedunt Fratres, ac pia erga Ioannem officia præstant. Quibus tamen cùm nihil proficerent nihilque ægrotus, præter formidabiles boatus redderet: ruente iam nocte, iubet Hieronymus plures faces in Aula accendi: quæ adstantibus metum, quo ob horrendas Ioannis voces terrebantur, leniant. Iam quinta noctis hora effluxerat: cùm ventus vehemens in domum repentè irruens, ligneis fenestrarũ cancellis comminutis, Aulæ fenestras, ac fores ingenti strepitu patefacit: facesque, quæ in Aula splendebant, extinguit. Fratres verò, qui in Aula erant, penè timore exanimati, inter tenebras humi iacebant: cùm Hieronymus cæteris animosior, familiarem accersit: lumenque adferri iubet. Adfuit confestim cum lumine Ioannis Germanus: qui cùm Aulam ingressus fuisset; cuncti lectum ægroti

Ioannes Cola in morbum incidit.

Horrendos in morte mugitus edit.

A Dæmone rapitur, & in Infernum sepelitur.

combustum, Ioannémque à Dæmonibus raptum, ac per Aulam raptatum, ex signis, quæ in pauimento reliquerat, deprehendunt. Solarium quoque, quod extra fenestram prominebat, vnde Ioannis corpus asportauerant, igne exustum inueniuntur. Hoc pacto infelix, æterna sua damnatione, pauperum, quos deuorabat, pretium exolui. Diuitias quas malè parauerat, inuitus deseruit: mortuusque est diues, & sepultus in Inferno.

Annus Christi. Pii IV. Ferd. I. et Maximil. II. Imp. Rel. Capuc.
1564. 5. 7. 1. 40.

I. Quadragesimum, hoc Anno Millesimo quinquagesimo sexagesimo quarto, Capucinorum Ordo iam ætatis suæ annum attingit: quæ cùm firma, ac perfecta ætas esse censeatur: inter iuuentutem, ac senectutem media: cui maiores, ac robustiores, ad ardua quæque tum aggredienda, tum prosequenda vires accrescunt. Haud mirum, quòd hoc tempore Religio plurimùm robore, ac virtute in Orbe aucta, in ampliora Virorum, ac virtutum germina sese extenderet: quemadmodum hoc, & aliis posterioribus annis exarabimus. Interea triennale iam officij sui munus Thomas Generalis expleuerat: cùm hoc anno, duodecimum Generale Capitulum ab eodem Forolivij indicitur. Celebrantur, Deo Auctore, Comitia; quibus intersunt Viri virtute præstantes, quorum consilio, & prudentia, cùm Religio optimè administrari potuisset; omnium tamen consensu Fr. Euangelista à Canobio, qui Mediolanensi Prouinciæ præerat; septimus Generalis eligitur. *Duodecimum Generale Capitulum colligitur.*

II. Plurima hic Vir prudentia, ac virtute inter cæteros præstabat: vtpote singulari eruditione, insignique animi probitate præditus: atque adeò Regularis obseruantiæ studiosus, vt nihil præter eam expetere videretur. quo sanè factum est; vt sub illius administratione, quæ benè à prioribus Generalibus, antea in Religione sata fuerant, meliùs ipsius diligentia excrescerent; Regularisque disciplinæ cultus haud aspernanda suo tempore incrementa daret. Nonnulla in hoc Capitulo ad integram Concilij Tridentini obseruantiam, à Patribus constituta sunt. In his; vt, Theologica studia, in qualibet Ordinis Prouincia, iuxta eiusdem Synodi decretum, publicè instituerentur: nam ante hoc tempus; cum Fratres, Ordinis humilitatem, ac simplicitatem studiorum erectione minui, ac labefactari extimescerent, publica literarum studia instituere verebantur: & si qui erant, qui literarum studijs incumberent, iis priuati tantum Prælectores dabantur. Aliaquoque nonnulla ad Religionis statum spectantia, quæ in eadem Synodo decreta fuêre, Generalibus Constitutionibus addita sunt: vt Euangelica Religio integerrimam se Ecclesiasticarum Regularum custodem exhiberet. Eusebio quoque Anconitano Procuratoris officium, apud Romanam Curiam delatum: ac Marius a Fornfazzinio Romani Conuentus Guardianus, vsque ad futura generalia Comitia creatus. *Fr. Euangelista à Canobio, Vir prudens Generalis eligitur.* *Sess. 5. c. 1. de Reform.* *Nonnulla in Capitulo statuta.*

III. His constitutis soluuntur Comitia: & dum Euangelista Generalis se ad Religionis visitationem accingit, Rodolphus Pius Cardinalis Carpensis, qui post Franciscum Quignonium anno [illegible] 4 Ordinis protectionem susceperat cùm se grauiter ægrotare cerneret. Euangelistam Generalem accersit; eumque his verbis affatur. Morbus hic meus, Euan[illegible] maturius, quam Religionis tuæ necessitas ferat, me hinc ereptum Deo immortali reddet: Ego quidem lubens hinc abeo; neque ex ærumnoso hoc rerum statu me discessus angit: tuæ tantùm Congregationis, quã summo semper amore prosecutus sum, vices doleo, quæ mea fortè etiamnum opera, ac subsidio indiget. Verumtamen, vt extremo hoc quoque tempore, suprema illi beneuolentiæ officia impendam; quandoquidem minùs auxilio, magis tamen consilio eidem prodesse cupio. quo meliorem, post meæ vitæ occasum, rerum statum sortiatur. Habes, Euan[illegible] Iulium Rouerem Cardinalem, qui vt auctoritate, & prudentia præstat ita etiam plurima Capucinorum Religionem beneuolentia cõplectitur. Hic maximè Religionis rebus prodesse, ac opitulari potest: quamobrem

consulo,

consulo, vt quamprimùm Pontificem adeas: ab eoque illũ mihi in hoc protectionis munere suffici postules; quò faciliùs, cùm ex hac luce migrauero, is in meum locum succedat: inde enim magnam Congregationi vestræ vtilitatem accessuram spero.

IV. Haud surdus, Generalis, Cardinali optima consulenti aures præbet: quare ipsius protinus consiliis acquiescens, ad Pontificem accedit, ab eoque Ruuereum Vice-protectorem postulat. qui cùm id Cardinali Protectori haud ingratum fore percepisset; haud ægrè postulata donat. Interea morbo ingrauescente Cardinalis Carpensis hoc anno die secunda Septembris, supręma necessitati soluit. Porrò Generalis Min. Conuentualium Magister, audito Carpensis obitu, Florentia Romam festinatò aduolat; præsentémque S. Carolum Borromæum, Pontificis ex Margarita Medicęa Sorore Nepotem, Ordini Protectorem à Pontifice postulat: cuius cùm votis Pontifex annuisset; mox illi in mentem redit, se Generali Capucinorum Vicario petente, Cardinalem Ruuereum iam in Protectoris locum subrogasse: cúmque ab hac deliberatione nullatenus vellet recedere; Borromæus, qui tunc præsens aderat. Ne vereare (inquit) Beatissime Pater, huic Generalis postulationi annuere. Meus est Cardinalis Vrbinas, mihique amicitia coniunctissimus: nulla inter nos animorum dissensio pertimescenda. Dùm ille Capucinis, ego Conuentualibus, nostra auctoritate præsidebimus; communi consilio, & communicato labore, vtriusque Religionis Protectioni inuigilabimus. Laudat Borromæi consilium Pontifex: quapropter cùm paulò post, Generalis Obseruantium Minister, Ioannem Baptistam Cicadam Genuensem, Tituli Sancti Clementis Cardinalem, Ordini Protectorem postulasset: Pontifex qui iam de Protectore, vti dictum est, statuerat, nihil in eo deinceps immutandum voluit. Atque hinc diuino planè consilio factum est; vt cùm Borromæus vtrique Min. Conuentualium, & eorum, qui de Obseruantia nuncupantur, Ordini sua Protectione præesset: solus Ruuereus Capucinorum Congregationi, velut Protector præsideret. Itaq; ab hoc tẽpore Protectoris munus, quod ab vno duntaxat S.R.E. Cardinali, in toto Minorum Ordine, administrari solebat, dissectum fuit: Capucinorúmque Religio, hoc anno singulari suo Protectore gaudere cœpit. Quod illi, tum ob frequentes persecutionum procellas, quæ in eam excitabantur; tum ob firmiorem rerum statum, ac Religionis stabilitatem assequendam, maximè opportunum fuit.

Euangelista Generalis Cardinalem Ruuereum vice-protectorem à Pontifice postulat, & Carpensis moritur.

Cardinalis Ruuereus Capucinorum Protector instituitur.

V. Dum igitur hæc Deo potissimùm ita disponente, feliciùs Religioni succedunt: F. Alexander à Fano, Prouinciæ Picensis Sacerdos, mortalis vitæ cursu absoluto, ad immortalem, haud absque plurima sanctimoniæ opinione, migrat. Hic cùm inter Minores Conuentuales conscriptus vitam duceret: quo tempore Capucinorũ Ordo pullulare cœpit, Regularis obseruantiæ studio incensus, ad eum se contulit: itéque adeò in omni virtutum genere profecit, vt perfectam Regularis disciplinæ normam in seipso præferret: Primum enim virtutis tyrocinium à carnis mortificatione exorsus; quam vitiorum omnium fomitem non ignorabat: ea corpus inedia edomabat, vt vniuersa Regulæ ieiunia, atque alia quamplurima solius panis & aquæ refectione celebraret. Carnem, quæ aduersùs spiritum concupiscit, quotidianis ferè flagellis attereret. Humilitate, ac sui ipsius neglectu tantoperè oblectabatur: vt quamuis Guardiani dignitate præstaret; vilissima quæque obsequia, quæ à Laïcis Fratribus exerceri solent, auidissimè amplecteretur. Nihil æquè ac sui ipsius despicientiam diligebat. Hinc cùm semel ad publicam panis mẽdicationem Fanum pergeret: contigit, vt Rusticum quendam Vrbis incolam, cado onustũ, in via offenderet. Cui Alexander. Dic amabo, Amice, inquit, An non tu Vrbis incola es? Cui ille. Sum equidem. Quæso te, ait Alexander, [illegible] Cadum hunc, quem humero geris, absq. verecundia per Vrbem feres? [illegible] id verecundiam commemoras? Haud sanè mea negotia gererẽ, si me hui⁹ [illegible], ut verecũdia teneret. Mox ad seipsũ Alexader: Heu me miserũ, inquit, [illegible] Rustici virtutem assecut⁹ sũ: ego enim cadũ hũc absq; rubore in Vrbe, quę mea patria est nõ ferrẽ. hic verò ne de rubore quidẽ cogitat. Quare breui Rustici exẽplo permot⁹, vt cõceptã animo

F. Alexandri à Fano Vita & gesta.

Plurima ipsius virtutes enarrantur.

Ex Rustici verbis seipsũ arguit, & mortificat.

verecundiam

verecundiā detineeret: cùm geminas tunc cęparum tricas eleemosynæ accepisset: eas non mantica occludere, aut alioqui occultare; sed palam in humeris deferre voluit; quò eam mentis superbiam, ac vitiosum pudorem confoderet. Nihil hoc Viro modestiùs, nihil honestiùs erat. Mulierum adeò consortia deuitabat, vt etiam ad eas propè accedere vereretur. Eas verò si aliquando necessitas alloqui compelleret, tanta id oculorum demissione, tantaque sensuum mortificatione, ac circumspectione præstabat; vt Socium semper verborum testem habere vellet: nec sermonem vltra tertium responsum protraheret. Nouerat enim ab Augustino dictum: *De carnibus scintilla prosiliunt, de ferro rubigo nutritur: morbos aspides sibilant, & mulier fundit concupiscentiæ pestilentiam.* *Mulierum consortia fugit.* *Aug. lib. de singul. Cler.*

VI. Studium verò, quo orationem, ac diuinarum rerum contemplationem prosequebatur, tam illi assiduum, ac familiare fuit; vt cælestium rerum potiùs, quàm humanarum spectator videretur. Diu noctuque cum Deo, & Angelis versabatur. Rarò, nisi ad humilitatis officia, extra Chorum, & Refectorium cum Fratribus conuenire solebat, Deo dicatæ solitudini, vt plurimùm, vacans: in qua Dei colloquiis familiarissimè fruebatur. Quamobrem tanta ipsius, tum apud sæculares homines, tum apud Fratres, sanctitatis Fama diffundebatur, vt cuncti illum, velut totius Sanctimoniæ exemplar, suspicerent. Atque inde quamplurimi, qui varijs languoribus affligebantur, ipsius Sanctitatis odore attracti, ad eum confluebant; quos Vir Dei Crucis signaculo muniens, ab ægritudine liberos reddebat. *Orationi, ac solitudini vacat.* *Ægrotos Signo Crucis sanat.*

Accidit Aliquando, vt ad Castellum quoddam, quod inter Oppidum Montis Veteris, & Forosemproniun iacet, ad laoam mendicandam cum F. Antonio Apinianensi accederet: vbi geminos cuiusdam mulieris viduæ filios, grauissima ægritudine laborantes offendit. Mater verò cùm vtroque filio se orbandam cerneret, acerbissimè animo discruciabatur: Cui Alexander ex animo compatiens, eam pluribus verbis, vt animum cum Dei beneplacito componeret, hortari cœpit. Neque enim fieri posse, aiebat, vt à Deo opem expectaret, nisi priùs cum Dei voluntate conueniret. Id cùm à Muliere Vir Dei tandem assecutus fuisset: mox ad liberos extrema valetudine laborantes accedit, Signo Crucis benedicit, ac protinus matri incolumes Dei virtute restituit. Hic tandem meritis diues, ac sanctis operibus plenus, cùm vsque ad canos vitam eum magna sanctimoniæ laude transegisset, Maceratæ diem extremum claudit. *Geminos Fratres supremo morbo laborantes Signo Crucis curat.*

VII. Sub idem tempus, Frater Baptista Laritionensis Calaber, Prouinciæ Rheginæ Sacerdos, qui Surdus cognominabatur; ex huius vitæ exilio ad patriam concedit. Vir vtique omni memoria dignus, ac tot virtutibus illustris; vt velut virgula fumi, ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi puluetis pigmentarii virtutum composita, in Cælum conscenderit; suauissimoque odore vniuersam Capucinorum Religionem resperserit. Is cum primùm ad Capucinorum vitam accessit: spiritualem domum ædificaturus, eam non in labili fluentis arenæ solo; verborum scilicet, ac Religiosi tantum nominis sono: sed velut sapiens Architectus, in solida humilitatis, obedientiæ, paupertatis, atque omnis generis sensuum mortificationis petra, illius fundamenta posuit; quæ stabilem ædificij molem, ac structuram præstarent. Tam humili sui abiectione, ac contempto agebatur, vt in sola sui despicientia gaudere videretur: vilissima enim officia, & Ægrotorum obsequia, quæ alios vel ob nausæam, ac rerum fœditatem, vel ob sordidam operis conditionem, ab iis præstandis interdum reuocant; tam auidè amplectebatur; vt in his summum studium, summamque voluptatem collocaret. Hinc cunctis ad nutum inseruire; hinc omnibus obsequi, vniuersosque sua opera adiuuare, quotidianum illius opus erat: sermone affabilis, atque eloquio suauis, tametsi verbis parcus, ita omniū animos ad se alliciebat; vt cunctis charus, & amabilis esset. Potissimùm tamē illius studiū in oratione, ac rerum diuinarum contēplationem ferebatur: in ea diu noctuque versabatur: *F. BAPTISTÆ LARITIONENSIS, Vita & gesta.* *Virtutum luce praefulget.*

in ipsa totus præ amoris incendio ardebat: ac diuinæ charitatis flamma succensus, ad dilecti vocem, sæpè in lachrymas, & gemitus liquefiebat. Hinc porrò factum est, vt à dilecto in cellam vinariam introductus, diuinæ Sapientiæ abdita, tam futura, quàm ea, quæ intimis hominum cordibus latent, sæpè diuino munere agnosceret: cuius nonnulla lubet exempla proferre.

Intima hominum secreta agnoscit.

VIII. Dum in Conuentu Cataci (quæ Vrbs est magnæ Græciæ, Calabriæ vlterioris primaria) Vir Dei aliquando moras duceret: Baro quidam in lecto ægrotabat, qui huius Viri Sanctimoniæ fama commotus, quæ in Vrbe percrebuerat; per internuncium se illius precibus commendat. Cui Baptista: Dic Baroni, inquit, frustra illum à Domino corporis incolumitatem poscere; quandiu serpentem in sinu animi fouet: Iuuenculam, quam domi concubinam alit, è sinu eiiciat, ac honesto Viro collocet: tum pro morbi curatione exoret: ac proculdubio assequetur. Res omnibus, præterquam Baroni, ac sceleris complici occulta erat: quamobrem, cùm Baro, eam nonnisi ex Dei reuelatione, Viro Dei innotuisse intelligeret, confestim illius dicto paret: mulierem coniugi copulat, ac protinus à morbo conualescit.

Occultum scelus pandit Ægrotanti, ac illi incolumitatem prænunciat.

IX. Nobilis quidam Vir Vrbis Stilensis, dum Cataci moras trahit; ex domesticorum literis filium grauiter ægrotare accipit: quo nuncio magnoperè afflictatus, ad Dei Virum se confert; & vt pro nati salute Deo preces offerat, vehementiùs rogat: Cui Baptista: Ne te, ait, filij salus sollicitet; breui conualescet: Deo potiùs Opt. Max. gratias age, qui ea te prole donauit, quæ & patris gloria, & tui generis splendor sit futura. Rem exitus probauit: Ægrotus enim, cùm pristinæ incolumitati redditus esset; maximas deinde in ea Vrbe dignitates sua virtute consecutus est.

Ægrotantis incolumitatē prædicit.

X. Per idem tempus illius Prouinciæ Prorex Catacium venerat: vbi cùm certo nuncio absentem Vxorem in grauem morbum incidisse didicisset: audita Baptistæ fama, mox Franciscum Ferrarium Nobilem Virum, & Ordinis deuotissimum ad Dei Seruum destinat; qui ægrotantem vxorem impensiùs illius precibus commendet. Non cunctatur Franciscus; ad Conuentum pergit: Baptistam, cui is familiaris erat, accersit; vt Proregis mandatum exponat. At Vir sanctus, simulatque, Franciscum, ne dum verba proferentem videt: Quid, inquit, Francisce, pro muliere huc rogaturus accedis? Decessit Proregina, iam vita defuncta; pro anima, non pro corporis incolumitate orandum. Stupet Vir Nobilis; neque vllatenus de rei veritate, quam Baptistam ex Dei reuelatione accepisse, certissimè sibi persuadet, apud se dubitat. Veruntamen, cùm dura hæc nuncia ad Proregem perferre, minùs illi opportunum videretur; verbum subticet. At tertio die certus ad Proregem de Proreginæ morte nuncius venit: qui vbi defunctam vxorem accepit; iterum Franciscum Ferrarium ad Capucinos destinat, vt pro ea Deo suffragia offerant. Is verò tunc primùm ea, quæ illi à Viro Dei dicta fuerant, Proregi aperit; ne diuinam illius sapientiam, quam ad occulta agnoscenda à Deo acceperat, silentio obtegere videretur. Tanta hic Dei Seruus, ad futura perspicienda, Dei luce perfundebatur; vt Prophetiæ Spiritus illi ad omnia præstò esse videretur. Quo sanè factum est, vt cùm in eodem Catacensi Conuentu, in quo per aliquot annos moras duxit: quadam die nonnullas triremes mare sulcantes cerneret, velut spiritu exultans, multis adstantibus dixerit: O beati oculi, qui post aliquot annos æquora ista Christiana classe strata conspicient: vnde amplior Christiani nominis gloriæ, & Catholicæ Ecclesiæ splendor accedet. His verbis Naualem Victoriam annuere voluit, quam Christianorum classis, sub Pio V. Pontifice, & Ioanne Austriaco Ductore anno 1571. de Turca reuexit: quam tunc Deo reuelante, futuram præsignificauit.

Proreginæ occultam mortem aperit.

Futuram Christianorū victoriam de Turca referendam præsignificat.

XI. Erat quoque in eadem Cataci Vrbe, Nobilis quædam Mulier, quæ cùm Virum Dei præcipua deuotione prosequeretur. Hæc cùm semel eum Baptista colloqueretur, clam illi funis, quo præcingebatur, frustulum præscidit, vt illud inter sacra

Suum, ac Nobilis Mulieris obitum prædicit.

reponeret: quod cùm Vir Dei nimis ægrè tulisset; mulierémque facti increpasset; illa: En Pater, (inquit) nouam tibi, ac integram funem attuli, qua precingatis. Cui Baptista Neque funis hæc noua, quam attulisti, prorsus mihi necessaria erit: neque tu frustulo, quod præscidisti, diuturno tempore frueris. Quod planè, vti prædixerat, contigit: nam post paucos dies, Christi Seruus, corporeis nexibus absolutus, ad Superos euolauit: Mulier quoque haud longè post illum, rebus humanis valedixit.

XII. Postremò cùm obitum suum Fratribus multò antea prænunciasset: absoluto septuaginta annorum exilio, in quo velut aduena, & peregrinus, preter mortalem vitam nihil cum Mundo commune habuit: rebus omnibus liber, in feliciorem cælestis domicilij sedem in Conuentu Cataci concedit. Porrò ob illius sanctimoniæ famam, tanta post ipsius obitum, populorum multitudo ad eum venerandum confluxit: vt cùm ipsius corpus sepulturæ dari non posset; publica Episcopi auctoritate opus fuerit, qua illud in sepulchro condi mandaretur. Quædam post illius mortem miracula à Deo patrata narrantur: Inter quæ illud non obscurè refertur, quod de Nobili quodam Viro Cataciensi certo testimonio proditum fuit: qui cum perspiciliorum viri Dei tegmen, à Fratribus dono acceptum, ægrotanti cuidam admouisset; is protinus incolumitati restitutus, quàm efficax apud Deum illius suffragium fuerit, diuino beneficio auctus cunctis testatum reddidit.

Post mortem miraculis emicat.

Ipsius perspicilia ægrotum sanant.

XIII. Sub id quoque tempus Fr. Matthæus Auinionensis, Laicus, magna cũ virtutum laude, apud Cyrneos, suprema iura neci exoluit. Qui cùm ob perfectiorem Regularis obseruantiæ cultum, ex Minorum Obseruantium Ordine ad Capucinorum Reformationem sibi migrãdum statuisset, in Italiam veniẽs; eo in itinere, dum per Foroliuiensem Agrum iter facit, En Grassator hasta, & ense armatus, è nemore erumpens, ab eo minacibus verbis nummos poscit. Vir erat Matthæus corpore robustus, ac viribus præstans: quare cùm se ab vno tantùm inuasum cerneret, cui is satis esse posset; quasi illi obtemperaturus ignitabulum theca occlusum proferẽs, ante illius pedes proiicit; qui calibis sonitum audiens, ratus ibi nummos adesse; protinus se ad prædam inclinat. At Matthæus protinus collo illius apprehenso, ac fortiter humi compresso, Sicarium genibus ita suffocabat; vt nequidem loco dimoueri posset. Interea hasta, altera manu apprehensa, necem illi minabatur, si inde recederet, donec longiùs progressus hastam humi plãtasset. Porrò Sicarius ex inopinato euentu, tam ingenti pauore perculsus, ac metu exanimatus fuit; vt Matthæo integrè paruerit: atque hoc pacto Matthæus à Sicario liber, Genuam proficiscitur. Quanquam verò id Matthæus, ob validum corporis robur, propriis viribus facilè assequi potuisset. Diuinam tamen tunc illi virtutem adfuisse, credendũ est; quæ cùm pia illius studia, quibus ad Reformationem ferebatur, probaret: Sicarij animum, ne instituti ipsius iter interciperet, ingenti illo timore perculit. Iam verò vbi Matthæus Genuam appulit; à sui Ordinis Fratribus, qui ipsius animi deliberationem subodorauerant, variis contumeliis afficitur, ac per omnia tentatur, vt propositum mutet. Is tamen cunctis sua constantia deuictis, velut aurum igne probatum, in Genuensi Prouincia inter Capucinos adscribitur.

FR. MATTHÆI Auinionensis Vita, & Gesta.

A Grassatore inuasus illũ sibi subiicit.

Ad Capucinos migrat.

XIV. Perfectus hic Regularis obseruantiæ cultor fuit, paupertatis zelator, honestatis custos, humilitatis, ac sui ipsius neglectus sectator insignis: qui cùm sibi, in ipso Religionis ingressu, omnium virtutum fastigium assequendum præstituisset: Gulam abstinentia, ac ieiuniis; corpus flagellis; carnem variis macerationibus, ac laboribus domare; sensus denique omnes ita fræno cohibere aggressus est: & quod caput est, animum tam assidua oratione ad diuina transferre studuit; vt non mediocrem inde apud omnes sibi breui tempore sanctitatis existimationem comparauerit. Eo porrò factum est; vt cùm prudentia, ac consilio plurimùm valeret; tametsi Laicus esset, plerunque tamen ad Guardianatus, ac Definitorij muneris dignitates, in Genuensi Prouincia proueheretur.

Magnis virtutibus fulget.

Plurimos hic in Taurinensi Sanctæ Mariæ in Agris, & in Montiscalerij Monasteriis ædificandis, labores exantlauit: eo præsertim tempore, quo Gallis longè latéque in Pedemontana regione dominantibus, hæreses plerisque in locis impunè grassabantur: quo fiebat, vt varias ab Hæreticis molestias, ac frequenter contumelias sustineret.

XV. Contigit verò aliquando: vt Taurinum proficiscens, Eridani Pontem transmeatet: quo tempore, Hæreticum quendam equo insidentem sibi obuium habet: qui cùm Hæretico furore percitus, equo in Matthæum impulso, illum è Ponte exturbatum in flumen deijcere conaretur. Viri insolentiam Matthæus irridens, Equi coma manu apprehensa, tanta vi, quæ tum illi à natura inerat, tum etiam a Deo tunc addita fuit, ad se Equum attraxit: vt eum coram se prioribus pedibus genuflectere coëgerit. Tum verò ad Hæreticum: Vides, inquit, quam mihi facillimum esset, te in flumen præcipitem dare, nisi me Catholica, ac Seraphica Religio à facto reuocarent. Agnosce igitur, quàm præstantior sit Catholicorum Religio, quæ hostibus parcit; quàm Hereticorum Secta, quæ ipsos quoque amicos infestat. Tremuit facto Hæreticus, neque Capucinis Fratribus deinceps vnquam insultare ausus fuit.

Insolentem Hæreticum facto terret.

XVI. Hinc Sedulam, seu Casale, quæ Montisferrati Vrbs præcipua est, profectus; suam quoque in eo Conuentu extruendo operam præstat. Viri huius sanctimoniam Deus miraculo declarare voluit. Cùm enim iam imminente hyeme, is ligna ad Fratrum vsum, ac calefactionem parasset; Agricolam quendam rogat, vt ea plaustro suo imposita, ad Monasterium vehat. Erant agrorum viæ, eo tempore, tam alto cœno obsessæ; vt plaustris prorsus impetuiæ forent: Quapropter recusat Agricola, rémque facto periculo, prorsus impossibilem asseuerat. Cui Matthæus: Ne expaueas, inquit, plaustro boues iunge: dabit Deus, vt nihil limus nobis officiat, neque iter intercipiat. Credit ille: plaustrum parat, boues iungit, ac cœnoso se itineri committit. Mirabile dictu! Vehunt boues plaustrum lignis onustum; limusque, qui mollis, ac rarefactus erat; quasi solida humus Plaustrum recipit: calcant boues rarefactum cœnum: atque illorum vngulæ, plaustrumque lignis onustum, haud profundiùs in limo, quàm si solidum solum esset; infiguntur. Id cùm vniuersi conspexissent: haud alteri prætetquam diuinæ virtuti, Matthæi precibus exoratæ, factum mirabile adscribunt.

Plaustrum lignis onustũ, ipsius precibus in alto cœno, velut in sicco graditur.

XVII. At verò quàm diligens, ac seuerus hic Dei Seruus castitatis, velut pretiosissimi, ac cælestis thesauri custos fuerit, illustri exemplo demonstratum fuit. Dum enim in Conuentu Montiscalerij, qui S. Brigittæ nuncupabatur, Eleemosynarij onus sustineret, semel contigit; vt Trusarellum, quod Castellum est haud longè à Monasterio distans, se cum Socio mendicationis causa conferret: vbi etiam pernoctare cogeretur. Erat Castelli illius Dominus, Vir nobilissimus, Tribunus equitum, & Religioni Capucinorum cum primis deuotissimus: cui nonnullæ Filiæ nubiles erant, ad pietatem instructæ: quapropter Matthæus cùm Socio ab eo humanissimè excipitur: atque vbi nocturnæ quietis tempus aduenit; separata iis cubicula assignantur. Porrò immundus ille Spiritus, totius castitatis osor, qui mille Matthæi pudicitiæ insidias struebat: ea solitudinis occasione captata, tam ardentes in earum adolescentularum altera libidinis faces accendit: vt cùm Matthæus separatim à Socio prolixiùs, vti solebat, in suo cubiculo oraret: cæteris omnibus somno deditis, clam illa ad Matthæum nuda accesserit: clausoque Cubiculi ostio, in illius amplexus inhonesta ruerit: Matthæus verò inopinato, ac turpi illo aspectu commotus, primùm verbis, ac seuera increpatione, puellã à se arcere curat: illa verò Dæmonis ignibus adusta, cùm minas ac increpationes cõtemneret, ac Virũm Dei obscœnis actibus acriùs ad turpitudinẽ cõpelleret: is tandẽ flagello, quo seipsũ paulò ante opperierat, manu arreptõ, egregiè, & tam diu inhonestam puellã flagellare cæpit; quoad vndique liuores, ac rubræ verberũ vibices in ipsius corpore ap-

Illustre illius pro tuenda castitate factum.

parerent:

parerent: quibus illa seipsa melior facta, ac turpi libidinis Dæmone flagris propulsato, sapientior, quam venerat, ad sua redit. Matthæus porrò Dæmonis victor, cùm de hoste profligato, Deo bonorum omnium Auctori gratias egisset, inde summo mane abscedens ad Monasterium reuertitur. Puellam autem posthæc tantoperè facti pœnituit; vt cùm totam se fletibus, ac lachrymis, diu noctúque perfunderet, Patri causam sciscitanti proprium scelus aperuerit; vibices ostenderit, ab eoque delicti veniam impetrauerit. Pater verò protinus ad Monasterium conuolans, Matthæum accersiri postulat: qui cùm se ab eo ad necem vocari, ob præteritum factum existimaret: Dei priùs ope sibi implorata, illum intrepidus adit; maximúmque sibi lucrum accessurum putat, si pro tuenda castitate vitam profundat. At alio prorsus, quàm opinabatur exitu, res tota conclusa est: Nam Vir ille prudentissimus, cùm maximam familiæ suæ maculam, Matthæi virtute, sublatam esse perpenderet; tantùm abest, vt sinistrum quicquam aduersùs eum in animo versaret: quin potiùs maximam illius virtutem admirans, simulatque eum adesse conspicit protinus in ipsius complexus ruens, lachrymis obortis, nullum agendis gratiis finem imponit. Quibus, aiebat, ô Matthæe, te gratiis prosequar? Quibus te laudibus accumulem? Te enim auctore meus, ac familiæ meæ honos, qui emarcuerat, refloruit: perierat, iam tua virtute reuixit: ceciderat, nisi te seruante ab interitu vendicatus esset: quamobrem tibi meipsum, ac mea omnia integra debeo. Erubuit Matthæus: & cùm præter expectationem rem, Deo agente, accidisse cerneret: eam palàm fieri ægrè tulit; vt castitatis virtutem, cuius tam præclarum specimen ediderat, maiore humilitatis gloria cumularet. Denique is cùm ex Genuensi Prouincia, ad Corsicæ Prouinciam, Generalis Vicarij iussu transmigrasset; in ea mortalis vitæ stadium, magna cum virtutum laude confecit.

XVIII. Singulare hoc anno Ferrariæ factum contigit, haud ingrata memoria dignum. Sanctimonialis enim quædam, cuiusdam Ordinis Professa: dum Sanctorum Patrum gesta, à Cassiano conscripta, atque inter alia S. Euphrosinæ acta perlegit: ipsius exemplo permota, sibi in anum inducit, virili habitu assumpto, Minorum Capucinorum; quos Sanctimonia vbique florere intellexerat, austeriorem vitam complecti: atque inter eos, sub illius Religionis habitu ignota, Domino famulari. Imprudens quidem consilium fuit; sed magni, ac feruentioris animi testimonium. E Monasterio itaque digressa, cùm sub virili veste, a Bononiensi Prouinciæ Prouinciali Vicario, in Capucinorum sortem adscribi postulasset: ille hominem ratus, ac feruentioris animi studium secum admirans, dignum existimauit; quem Religionis habitu donaret. In Nouitiorum igitur Laicorum numerum admissa; vniuersa, quæ ad coquinæ ministeria, domus munditiam, & cætera officia, quæ ad Laicos spectant, tanta diligentia præstabat; humilitati, obedientiæ, charitati tam feruidè studebat: ac demùm orationi, ac diuinis rebus tanto studio incumbere videbatur; vt cunctos in sui admirationem raperet. Hoc pacto cùm ad quintum vsque mensem, probationis annum perduxisset: fieri tamen haud potuit; sexus ipsa natura ad propria refluente; quin hoc tempore, viri-libus fœmineos quosdam actus intersereret: quibus pedetentim Fratres in sexus suspicionem adducti fuêre. Quo fiebat, vt & accuratiùs eam obseruarent, & diligentiùs illius acta perpenderent. Inter hos Senex quidam Pater, extremum de illa periculum facturus; quadam Dominica die, in qua Nouitiæ fœminæ popinæ ministerium commissum fuerat: dum ea cum reliquis Nouitiis, in Ecclesia rebus diuinis vacaret, ad popinam accedens, ollam carnium, quæ igni admota fuerat, quasi casu aliquo dilapsa esset, prudenter inuertit: tum in secretum locum secedens, vnde Nouitiæ verba, & actus rectè percipere valeret; redeuntem expectat. Post diuina mysteria peracta; En ea feruida ad popinam redit: at simulatque ollam inuersam animaduertit, protinus exclamat: Heu me miseram! Quis ollam carnium subuertit? Neque enim, tametsi viriles actus

Sanctimonialis sub virili habitu inter Capucinos recipitur.

A Sene Fœminea detegitur.

Proprio Monasterio restituitur.

simularet; seipsam, præsertim in repentino casu, quum natura mentem anteuertit, aut simulare, aut negare poterat. Sua igitur voce, ac testimonio cùm se fœminam prodidisset; atque à Magistro interrogata, status sui conditionem, tametsi inuita, integrè declarasset: res ad Episcopum delata fuit: qui causa diligentissimè examinata, cùm in ea nihil præter simplex, ac feruens animi propositum deprehendisset; impunem illam suo Monasterio restituit.

Per hoc quoque tempus, Deus Opt. Max. iustissimus scelerum vltor, seuerissimum alterius vitæ iudicium, in eos exercendum, nobis perspectum esse voluit; qui temporis iacturam parui pendentes, ac sæpè obmurmurantes aliena facta dilacerant. Accidit enim, vt in Conuentu Romano, F. Antonius de Monte Concionator, qui inter primos enumeratur, qui in Prouincia Romana ad Capucinorum institutum euolauerant: nocte quadam, cùm somnum sibi conciliare non posset; è strato surgens in popinam descenderet; vt ex prunis ignis, quæ ibi asseruari solent, sibi lucernam accenderet. E dormitorio tunc in popinam per cochlidem descendebatur; quæ deinde, post aliquod tempus, nouis gradibus constructis, sublata fuit. Cùm igitur iam vsque ad cochlidis medium processisset, ex quo popinæ fores cerni poterant; maximum inde ignis splendorem, calidúmque ex igne vaporem proficisci animaduertit; quapropter admirans secum ita rationabatur. Noctis nunc profundum est, cùm omnes quieti indulgent; cibi hoc tempore non parantur; vndenam tantus in popina ignis fulgur? Dum ita seipsum alloquitur: En horridus Æthiops illi protinus obuius fit: cuius cùm is aspectu tremefactus obrigeret: Ad eum Æthiops: Ne time, (inquit) statimque eum manu apprehensum, ad propinam ducit: quam mox patefactis foribus ingressus; in ea ingentem ignem instructum, plurimasque prunas humi stratas videt: tum geminos Fratres, qui nuper in eodem Conuentu defuncti fuerát, magno cuidam verū infixos cernit; quos alter Æthyops, priori vultu horribilior, in subiecto igne versabat; quò vndique corum corpora assarentur. Obstupuit eo aspectu Antonius: cumque Fratres illos, adhuc viuētes familiariter agnouisset: propriis eos nominibus appellans, his verbis compellare cœpit: Heu Fratres! Quid hoc rei est, num phantasma est, quod oculis meis cerno? Heu, quænam misera sors vos in tam dira supplicia rapuit? Num vos Tartara absorbent? Aut saluos Dei aliquando clementia ab his supplicijs eripiet? His ipsi: Saluos, inquiunt, nos quidem Dei misericordia recepit: at his pœnis diu hic afficiendos esse iudicauit; eò quòd plurimam temporis iacturam nihili facientes, calefactionis tempus in murmurationibus, atque aliorum factis discutiendis, ac inutilibus prorsus verbis, hoc loco consumpsimus; cæterosque adstantes, in eadem vitia, nostro exemplo pertraximus. Verùm quod grauiùs est: cùm à Senioribus Patribus huiusmodi culpæ argueremur; eorum increpationes negligentes, quasi aniles fabulas despeximus. His dictis totum illud horridum spectaculum euanuit: vt altiùs eorum Fratrum animo infixum maneret; qui vel temporis iacturam, vel inanes fabulas, nedum obmurmurationes; ac hominum quorumcumque detractiones, aut factorum discussiones ad ignem compositas, leuia existimant: cùm ea tam seuerè à Deo iudicari, ac puniri audiant. XIX.

Horrendum duorum Fratrum exemplum.

Murmurationes, ac inutilia Verba, quam seuerè à Deo puniantur.

Accidit quoque hoc tempore, vt Figulus quidam, Sauinus nomine, qui Nouanæ, seu Ciuitatis nouæ (quæ Piceni Vrbs est, cuius & is incola erat) Capucinos ea deuotione prosequebatur: vt testacea vasa, quæcúque Cōuentui opus erant, illis absque pretio donaret: in Apuliam proficisceretur. Peractis verò negotijs, cùm per ignotū iter, ac deserta loca, in quibus nec Oppida, nec diuersoriæ tabernæ, nisi post diuturnū spatium reperiebantur: nec quæ ad victū necessaria erant, quæri, aut comparari poterant, in patriam rediret: iam maiorem dici partem ieiunus itinerando consumpserat; cùm longo itinere fessus, ac media confectus, se in Collem proijcit; ibique omni hominum ope destitutus, liquenti animo humi iacebat: cùm extemplò XX.

Dei in Ordinis Benefactorem Prouidentia, ac benignitas.

illi bini

illi bini Capucini Fratres, velut itinerantes apparent; qui ad eum accedentes: Quid hic, aiunt, Sauine, stas? Eia, iter prosequamur; panémque illi ad refectionem proferunt. tum post panem, vinum ministrant. Quibus ille refocillatus, cum resumptis viribus se cum iis in iter dedisset; illi protinus ex oculis euanescunt. Diuinum ille beneficium, ob priorem in Religionem pietatem, ac munificentiam, latum agnoscens, inde in Fratres liberalior euadit, ac plus solitó beneficentiam auget. Ex quo Ordinis Benefactores, haud obscurè percipere valent: Deum liberalissimum bonorum omnium retributorem, non solùm eam illis benefactorum vsuram, quæ ad æternæ vitæ mercedem pertinent, copiosè reddere: sed eam quoque, quæ temporalia commoda, ac necessitates aspectant, sæpè liberaliter tribuere.

XXI. Denique hoc anno, Ferdinandus Imperator, sui desiderio apud homines relicto, Septimo Kal. August. morti tributa persoluit: Maximiliano II. sibi in Imperio succedente. *Ferdinandus Imperator diem extremum obit.*

ANNVS CHRISTI	PII IV.	MAXIMIL. II. IMP.	RELIG. CAPVC.
1565.	6.	2.	41

NOVA hæc B.P.Francisci plantula, sub humili Capucinorum nuncupatione, inter Boreales persecutionum flatus efflorescens, ac diuina virtute vegetans, quasi oliua fructifera in Domo Dei, vberiori rum virtutum fructu, tum Conuentuum numero, magis in dies propagabatur: cùm hoc anno Millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, sub Euangelista Generali, & Fräcisco Meatia Prouinciali Mediolanensis Prouinciæ Vicario, Laudi Pompeiæ, quæ est Vrbs Insubriæ, ad Adduam; media inter Mediolanum ad Occidentem, & Placentiam ad Eurum sita: Cuius Ager fertilissimus, caseo, butyro, & carnibus abundat: Prima illius Conuentus fundamenta iaciuntur: quorum Deum ipsum Auctorem fuisse, nonnulla, quæ eo tempore diuinitùs obtigerunt, facilè declarant. Cùm enim Ager non longè ab Vrbe distans, Conuentus ædificationi maximè accommodatus videretur: iusto pretio oblato, Prouincialis Vicarius eum a Nobili quodam Agri domino obtinere conabatur: at qui Agrum possidebat, cùm Vir primarius esset, non modò pretium recusat, atque Agri venditioni obsistit: verùm & duris Prouincialem verbis excipit: quibus tamen, nec quicquam is commotus, ad eum inquit: Ne te, Domine, vlla postulationis nostræ molestia premat. Tuus Ager esto. Nos Mediolanum redibimus: tandiuque Dominum precibus pulsabimus, donec vltro nobis prædium, nullo postulante, tradas. Res Nobili ridicula visa est: At nec ridicula, nec vana fuisse Patris verba, velox rei exitus declarauit. Vix enim ad Solis occasum ventum est: cùm Nobilis ille repentina febre correptus, de salute periclitari cœpit. Eo is periculo exterritus, meliórque diuina castigatione factus, cùm id Dei Iudicio sibi accidisse agnosceret: mox se Agrum Capucinis daturum Deo pollicetur, si pristinam ab eo incolumitatem assequatur. Haud Viri voto defuit diuina benignitas: sed quam irreligiosa mentis protectura abstulerat, voti pietas ac Religio, breui homini incolumitatem restituit. At cùm indulgentiæ facilitas (quod sæpè hominum vitio accidere solet) diuini beneficij hominem immemorem reddidisset: is recuperata valetudine consiliū mutat, promissaque incolumis implere negligit. At Deus Opt. Max. cui infidelis promissio, displicet Viri secretiu puniit: Mox enim, tot acerbissimi illum artuum dolores, ac cruciatus inuadunt; vt is rursum ad saniorem mentem reuocatus, cùm seueriorem in se Dei manum persensisset: stabile tunc animi propositum, de Agro ad Conuentus ædificationem donando, instaurauerit; ac solido se ad id promisso Deo obstrinxerit: quo apud se constituto, iterum ex summa Dei clementia, sedatis doloribus, è morbo conualescit: [illegible] Capucinis ad se accersitis, Agrum sponte donat; ac singulari deinceps [illegible] beneuolentia complectitur. Id cùm filius eius natu maior, qui ad plenam ætatis iuuentam peruenerat, molestissimè ferret tanta mox in P[illegible] excanduit, vt districto gladio eidem necem minaretur; nisi ab [illegible] Agro [illegible] ad one animum reuocaret. At pater filij minas contemnens, illiusque amentiam patris imperio compescens, quod Deo spoponderat, in[illegible] reddit. Filij verò insolentiorem ausum, haud impunem Deus esse voluit. Nam cùm [illegible] robustiores ac præstantioris formæ iuuenes [illegible] is tunc in Vrbe præcelleret; tot ei exinde corporis incommoda acciderunt vt nemo in ea [illegible] aut infirmior, aut deformior esset: vt duplex supplicium geminum quoque scelus, quod in

Laudi Pompeia Conuentus extruitur.

Vir Nobilis Agrum vendere recusans à Deo castigatur.

Nobilis Agrum sponte donat, siquc erga Capucinos beneuolentiam beneuolentia complectitur.

Filius ipso à Deo castigatur.

Deum

Deum, ac patrem patranerat, haud immeritò castigaret.

II. Huius [illegible] Con[illegible] ædificationi, cum Frater quidam a Prouinciali Vicario præ[illegible]t non parum in eo extruendo à paupertatis regola excessisse visus fuit. Cum verò hoc criminis genus, in ipsis præsertim Reformationis institutæ cunabulis, seueriori pœna a Deo plecti soleret: post hæc accidit, vt hic graui morbo laborans, a Fratribus de proximo mortis periculo admoneretur; quò maturiùs animæ suæ rebus prospicere valeret. At is graui inexpiati sceleris, atque austerioris Dei Iudicij pondere pressus; hæc tantùm per singulos anhelitus verba deprumebat: Ah nimium me calx illa adurit. Amplius illi Dei misericordiam, ac pietatem eidem pollicebantur, dummodò in eam se integrè proiiceret. At ille: O quam me calx illa cremat. Oblata illi Christi crucifixi Imagine: Ne de[illegible] Frater (aiebant) Saluatorem tuum inuoca, in hæc te vulnera sanguine redundantia immerge. Ille verò nihil amplius quam: Heu, quàm me calx illa inflammat, respondebat. Confide, Frater, (insistebant) Beatæ Virginis opem tibi in subsidium implora, quæ peccatorum omnium refugium est. ab eo autem nec quicquam aliud audiebatur, præterquam: Heu, heu, quam me calx illa exurit. Quo fit, vt absque vlla Sacramentorum ope, aut diuini nominis inuocatione hinc decedens, animam in hæc ipsa verba exhalauerit: nulla, vel minima de animæ salute nobis spe relicta.

Frater, ob violatam in ædificio paupertatem, horrendo fine tolditur.

III. Feliciùs verò, hoc ipso anno, F. Benedicto Vercellensi Clerico trium annorum professo conti[illegible] qui cùm breuem vitæ cursum magna cum meritis puritate, humilitate, obedientia, ac Regulæ obseruantia in Religione consumpsisset. Brixiæ felicissimè in Domino obdormiit: cuius gloriam Deus eadem hora, qua è viuis excessit, Nouitio cuidam deuotissimo qui in eo Conuentu annum probationis agebat, manifestare voluit. Cum enim Nouitius ille, qui Marcus appellabatur, post Matutinas Horas, in Cellula sua orans, spirituali quodam sopore correptus fuisset, Conuentus Claustrum, dormitorium, hortum, ac syluam Capucinis Fratribus plena [illegible] conspicere videbatur; quo ille obstupefactus, ab eorum altero: Vnde, & quorsum tanta Fratrum copia ibi collecta esset, percunctatur. Cui is: Ne mirère, Frater (inquit) Omnes Capucini sumus huc è Cælo delapsi, vt Fratris vnius animam, quæ breui ex hoc Conuentu exitura est, in Cælum comitemur; protinusque ei habitum ex panno auro contextum contectum explicans, Hoc, inquit, habitu Frater ille exornandus est, qui vilia sibi propter Dominum indumenta in Ordine elegit. Quanquam enim breuem in Religione cursum expleuerit, Regulam tamen perfectè, quoad vixit, o[illegible]uauit. Post hæc illius dicta, cùm Nouitius è sopore sibi redditus esset, defuncti Fratris signum dari percipit, quo tempore Benedictus, coronandum iam Deo spiritum reddiderat.

Fr. Benedictus Vercellensis vitam sanctam consummat.

Nouitio de illius gloria visio dessignitur.

IV. Plerique alij hoc anno, vitam in Religione a[illegible] spicatò [illegible]tam, ac honestissimè actam, beato fine clauserunt. Inter quos ex Piceni Prouincia, primus nobis sese offert, Fr. Masseus Laicus, patria Tridentinus: qui cum inter ipsa Reformationis primordia, anno videlicet 1535 sæculi vanitati[illegible] abiectis, religiosæ militiæ tyrocinium amplexus esset tanquam bonus Christi miles, in id omnem curam, ac studium contulit, vt vitia, quæ sæpè in animum mil[illegible], indicto in ea prælio, debellaret, carnem cum vitijs cruc[illegible], a[illegible]mumque præclaris virtutibus exornaret. Naturam, cum vel longo vsu, vel suapte conditione, somno deditam sortitus esset, tanta vi ad vigilantiam compu[illegible] vt pertinacissimè deinceps somno vteretur Corpus epulis, ac lautioribus cibis as[illegible]etum, ieiunijs ferè quotidianis afflictabat quorum quamplurima, cum solo pane & aqua pinguia Domino offerret, nunquam tamen (quod rarum est) famem depellebat; aut iis ad saturitatem vescebatur. Nullam carni requiem indulgere, [illegible] ab initio in animo proposuerat, quo fiebat, vt cum die laboribus, que vel in horto fod endo, vel in alijs domus exercitiis exantlabat: nocte flagellationibus,

F. MASSEI TRIDENTINI, Vita & gesta.

Ipsius virtutes enarrantur.

vigiliis, longa oratione extenuaret. Atque vt in eam omnem Euangelici odij, ac hostilitatis rigorem exerceret, cùm omnia niue operta essent, glacialibúsque Boreæ flatibus vniuersa rigerent: nunquam id corpori indulgere voluit, vt vel ad ignem accederet, vel alia, præterquàm corporalis laboris calefactione, frigus depelleret.

Summum illius paupertatis studium.

Haud facilè referri potest, quàm Seraphicæ hic paupertatis amator fuerit: cuius tanto amore tenebatur; vt cùm viliora, & pauperiora tam iu cibo, quàm in vestitu sibi semper deligeret: nihil etiam in domo, tametsi vile, aut exiguum petire pateretur. Quare per hortum, ac nemus incedens: si quando bacillos, ac lignuncula offenderet; ea velut altissimæ paupertatis testimonia, ne interirent, colligebat; ac colligenda cæteris suadebat: neque enim (aiebat) altissimæ paupertatis virtus in magnis duntaxat, sed in minimis quoque rebus elucet. Humilitatis verò, obedientiæ, ac præsertim charitatis studiosissimus, totum se in aliotum, atque infirmorum potissimùm, obsequia effundebat: quorum cura vsque adeò delectabatur, vt nullus illi in iis administrandis labor molestus esset, nullus ægrotantium languor prolixus, nulla fætens plaga: Christum siquidem in infirmis, magis quàm infirmos ipsos spectabat. Super hæc verò eminebat quoddam assiduæ, ac nunquam intermissæ orationis studium: quo ita extra se ipsum ferebatur; vt vel stans, vel sedens, vel ambulans, vultu ac animo in Cælum semper erectis, quasi cælestia meditans quid circa illum fieret, frequenter non aduerteret: ita vt alterius potius, quam huius vitæ hominem præseferre videretur. V.

Plerosque ægrotos signo Crucis curat.

Huius Viri sanctitas, non modò Fratribus, verùm & sæcularibus Viris adeò manifesta erat: vt plurimi ad eum ægroti confluerent; qui ab eo Crucis signo communiti, mox incolumes abscedebant. Hoc modo quamplurimos ab eo variis languoribus curatos fuisse, ex antiquis Ordinis Monumentis constat: quamuis, quæ in singulis gesta sunt, minimè conscripta habeantur. VI.

Diuino Miraculo à submersione liberatur.

Quàm verò Sanctus hic Vir Deo charus fuerit, vnico exemplo licet conijcere. Cùm enim is Sennam fluuium inter Fanum, & Senogalliam fluentem, cum F. Antonio Apinianensi, eo tempore transuadare pararet, quo ob frequentes pluuias, tumidæ, ac rapidæ illius vndæ altiùs solito excreuerant: ait ille Antonio, se capitis vertigine, præsertim in transuadandis fluminibus non parùm laborare. Cui Antonius: Ego, inquit, præibo; tu cingulum meum apprehende, ac meis vestigiis insistere cura. Quod cùm Masseus præstitisset: vix ad medium fluminis cursum peruenerant, cùm Masseus capitis vertigine correptus, inter vndas vacillare, ac dilabi cœpit. Altior vnda, & grauis Antonij iam senis ætas, quò minus Masseum in humeros extollere posset, prohibebant: reditus verò æqualis illis periculi erat: Quare spe omni in tanto periculo destituti, ad Dei opem confugiunt: nec frustra: adfuit enim repente è Cælo diuina virtus, quæ vtrumque mox ad oppositam fluminis ripam, iu quam tendebant, nequidem aqua madidos tulit: vt præclara Viri apud Deum merita enitescerent. Denique cùm triginta in Religione annos, magna cum sanctimoniæ laude compleuisset, in Conuentu Montisgranarij, senex ad superna præmia conscendit. VII.

F. IOANNIS FASSATII Mediolanensis, Vita & Gesta.

Illius prudentia commendatur.

Post hunc ad Coronam peruenit, F. Ioannes Fassatius Mediolanensis Sacerdos, & Concionator: qui ex Prædicatorum Ordine ad Nostros assumptus, cùm in Mediolanensi Prouincia, Prouincialis Vicarij sæpe dignitate ornatus fuisset; dignam quoque eo munere, morum, ac vitæ sanctimoniam exhibuit. Etenim cùm iis omnibus virtutibus præcelleret, quæ Minorem Fratrem omnibus numeris absolutum præstant ac Regularis obseruantiæ cum primis acerrimus æmulator existeret; ea virtute, ac prudentia Mediolanensem Prouinciam moderabatur; vt & bonis solatio, & improbis, ac neglegentioribus terrori esset: sicque seueritatem lenitate temperabat, vt & manna, & virgam in eadem Arca ferre ret ex eodémque ore & benignitas, & seueritas fluerent. Quo planè fiebat, vt directionis virga, quæ VIII.

aliis terrorem incutere soler, in manu eius manna progigneret, ac subditos consolaretur.

VIII. Dei Verbum, tam ingenti charitatis æstu, audientibus proponere solitus erat; tantaque Dei gratia in eo disseminando affluebat, vt Euangelicum illud Christi oraculum de eo verè pronunciari posset: *Non enim vos estis, qui loquimini: sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.* Quod manifesto aliquando symbolo compertum fuit. Nam cùm semel Brixiæ Dei Verbum prædicaret; candida columba in ipsius capite requiescere visa fuit. Quantis verò apud Deum Vir hic meritis fulgeret; illustre exemplum declarat. Cùm enim æstiuo tempore, Modœtia Mediolanum pergens, siti æstuaret; à Tabernario vini poculum postulat: qui cùm ei illud denegare decreuisset, nihil apud se vini superesse respondet, tametsi plura dolia in domo vino plena seruaret quo audito pertransiit Ioannes. Vix autem is inde vnico iactu lapidis dilapsus fuerat; cùm Tabernarius ad cellam Vinariam pergens, vt vinum hauriat, dolia omnia vino vacua inuenit. Mox vexatio, quæ dat intellectum auditui, denegatum Ioanni vini poculum illi in mentem reuocat: Quo factum esse agnoscit: vt crudelis illa mentis auaritia quæ vinum pauperi negauerat, vinum ebiberit, & dolia exsiccauerit: Deoque culpam vlciscente, qui vinum ad pauperis necessitatem subleuandam, mendosè sibi adesse negauerat, vinum reipsa sibi abesse experiretur, dictumque veritas sequeretur. Quamobrem animo confusus, cùm nullum aliud tunc mens oportunum consilium ministraret; festinus post Ioannem, qui haud procul aberat, currit: à quò cùm denegatæ charitatis veniam postulasset; rem, quæ acciderat, eum lachrymis narrat. Is verò Viri casum miseratus: Iam, inquit, domum redi: tecum enim & vinum in dolia redibit. Cui cùm ille fidem adhibuisset; domum rediens, vinum quoque ad dolia reuersum comperit.

Matth. 10.

Dum prædicat Columba in ipsius capite insidens conspicitur.

Tabernary, vini potum illi deneganti, dolia arescunt.

Vinum ipsius oratione ad dolia redit.

IX. Postremò, cùm adhuc Prouincialis Vicarij munere fungeretur: Mediolani supremo morbo correptus, vbi se ad Domini aduentum deuotissima Sacramentorum susceptione parauit: cùm spiritum Deo redditurus esset, cunctis Conuentus Fratribus ad se vocatis, ac clepsammidio sibi ante oculos statuto, circumfusam Fratrum coronam his verbis alloquitur. Exiguum, Fratres, mihi vitæ tempus superest: sicut ostendit mihi Dominus: vnius duntaxat horæ spatio vobiscum sum, vt in eo vos vestræ salutis commonefaciam: cumque omnes ardentioribus verbis ad Regulæ obseruantiam, ad paupertatem, ad charitatem, ac cæteras virtutes per horam adhortatus esset, hora elapsa, manibus in Cælum erectis, Hymnum *Te Deum laudamus*, inchoat; quem dum cæteri prosequuntur, ipse corpus ad mortis quietem componens, in extremo illo Hymni versu. *In te Domine speraui, non confundar in æternum*, beatam spem, ac quietem consequitur.

Ante obitum per horam Fratribus sermocinatur, tum spiritum reddidit.

X. Alter quoque Ioannes à Leonissa Vmbriæ Prouinciæ Concionator; ac Matthæi illius Sanctissimi Viri germanus; cuius in ipsius Matthæi vita conuersionis exordium annuimus, anno 1553. hoc anno rebus humanis valedicens, ex hac luce migrat. Hic ex Minorum Conuentualium Familia (vt alias diximus) Matthæi fratris potissimùm precibus ad Capucinos vocatus, inter nos inculpatam, ac virtutibus præclaram, vitam duxit. Feruentissimus fuit Verbi diuini Præco, atque adeo sermone potens, vt ipsos quoque improbos, & corruptos animos ad Virtutem compelleret. Illud verò inter alia, tam singulare, ad dissidia componenda à Deo donum acceperat; vt innumerabiles propè, ac inueteratissimas Ciuium, ac Vrbium simultates sua tempestate grassantes extinxerit, atque ad mutuam amicitiam compulerit. Quorum nonnulla exempla recensere iubet.

F. IOANNIS A LEONISSA, Vita & Gesta.

Discordias componit.

XI. Dum Tipherni, quo tempore Prouincialia in Vmbriæ Prouincia Comitia agebantur, Sacrum Missæ Sacrificium offerret: nonnulli Sacro audiendo intererant, qui antiqua, ac inueterata inter se odia fouebant. Hos Ioannes cum ad mutuam concordiam, ac beneuolentiam adducere summopere optaret, vbi ad ea Domi-

Sacra celebrans inimicos ad concordiam pellit.

nicalis Orationis verba peruenit. *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris*, diuino velut Oestro percitus, faciem, & verba ad circumstantes conuertens, tam efficaciter de inimicorum dilectione cœpit disserere; vt needum sermone peracto, qui intestinis inter se odiis ardebant, mutuis se osculis excipetent, ac stabili deinceps inter se necessitudinis vinculo colligarentur.

XII. Post hæc Rusticus quidam Vissini Comitatus, cui germanus Frater à quodam Ciue nuper interfectus fuerat, adeò ad pacem cum aduersario ineundam durus, ac inexorabilis erat; vt nullis vnquam, neque amicorum, neque Nobilium, ac potentium precibus adduci potuisset; vt animum ad concordiam componeret. Illum Ioannes aliquando domi conuenerat, vt ei pacem suaderet: sed cùm is in proposito sibi odio pertinax esset, illiusque aduentus causam suspicaretur; se è domo abesse simulauerat. Quamobrem mutui colloquij spe frustratus, ad Sacra aliquando celebranda se confert: ad quæ cùm plerique conuenirent, eò & Rusticus ipse, cui nonnulla inter odij tenebras pietatis lux affulgebat; cum aliis accedit. Cunctis ea simultas manifesta erat; quo fit, vt vix Rusticus in Ecclesia visus fuerit; cùm protinus res ad Ioannis aures defertur: qui eam temporis opportunitatem nactus, simulatque Sacra peregit; ne Rusticus inde euaderet, Ecclesiæ fores occludi iubet.

Rusticus inter Missarum solemnia ab eo ad concordiam adducitur.

Tum Sacras adhuc vestes indutus, de iniuriarum remissione, & fraternæ charitatis, ac pacis bono tam efficaciter agit; vt Rusticus animo commoueri cœperit. Quapropter, cùm eum proprio nomine vocatum, ad se accedere iussisset; ab eo quærit: an non cum Fratris sui interfectore, qui & præsens in Ecclesia aderat, pacem inire velit: cui cùm Rusticus præter omnium expectationem, promptum se exhiberet; ipso tempore pax, & amicitia nullo labore inita, ac stabilita fuit. Res cunctis admiranda visa est, qui pertinacissimum Rustici animum non ignorabant: quare cùm Rusticus subinde interrogaretur quo pacto tam facilè, in eam reconciliationem venisset; quam tot annis, ac tot Nobilium precibus inire antea recusasset: respondit: se vi quadam inuisibiliter eo tempore attractum, ac compulsum fuisse; vt nullo pacto resistere valeret, quò minus Ioannis dictis statim aquiesceret.

XIII. Hoc planè modò alias quoque, Virum, quendam, publico scelere obstrictum; qui Sacramenta refugiebat, ad pœnitentiam compulit. Cùm enim Sacris Mysteriis incumbens, illum adesse intelligeret: ad populum post Missæ finem conuersus ait: Amabò, Fratres, quinquies Dominicam Orationem, ac salutationem Angelicam, pro perdito homine, vna omnes persoluamus: cuius tanta insania est, vt potius in profundum Tartarum demergi, atque ad horrenda Inferorum supplicia cum Diabolo relegari, quàm peccata sua confessione expiare, & inter Dei filios adnumerari sibi eligat. His dictis, ac populi Oratione, tantoperè is animo compunctus fuit, vt peccata sua lachrymis, ac Pœnitentiæ Sacramento quàmprimùm delens, vitam in melius commutauerit.

Hominem impœnitentem, ad pœnitentiam reuocat.

XIV. His accedit, quòd cum inter duo Vallis Spoletanæ Castella, tam intestina odia vigerent, vt inde mutuæ cædes, ac innumera propè mala exorirentur: quàmplurimi tum Ecclesiastici, tum illustres Viri, in iis dissidiis componendis, diu frustra operam insumpserant; cùm Ioannes diuina potissimùm ope, ac virtute confisus, tam arduum concordiæ, inter vtrumque populum ineundæ, opus aggreditur; tantaque prudentia, ac dexteritate, Deo præsertim opitulante, prosequitur: vt quæ tot annis, atque à tot illustris Viris pax pertentata fuerat, breui tempore instaurata fuerit. Res planè admirabilis fuit, soliusque diuinæ virtutis opus: tam enim exiguo tempore, Ioanne Auctore, diremptæ lites, animi compositi, dissidia [illegible]ata, atque odia, ac simultatibus vtrinque [illegible]datis, constans inter eos pax, ac necessitudo firm[illegible], vt res humanum propè modum excederet.

Populos sua Oratione ac prudentia ad concordiam reuocat.

XV. Hæc [illegible] erant Ioannis negotia: quæ cùm longa semper oratione anteuert[illegible], diuin[illegible] virtutem sibi comitem haberet; haud mirum, quòd propositam fere semper m[illegible]am attingeret. Hinc [illegible] Opt. Max. qui Ioannis animum,

ac gesta moderabatur; vt se horum Auctorem ostenderet: si qui, vel illius dicta contemnerent, vel monitis aduersarentur; haud impunes esse sinebat: quod ne gratis dictum putetur. Accidit, vt in Oppido Sillani, duo eiusdem Oppidi incolæ, de agri transitu inter se pugnaciter contenderent: quorum vt controuersiam dirimeret, Ioannes, vtroque in agrum vocato, alterum, qui longiùs à recto rationis tramite exorbitabat, suauiter monet; atque inter æquitatis terminos continere tentat: ille verò maiori pertinacia pugnans, cum multis verbis admonitus, nulla ratione animum cum recto componere vellet: Ioannes mox diuino spiritu afflatus, ad eum inquit: Caue tibi, Frater: caue, inquam: Ager enim hic tibi funestus erit: nisi enim meliori consilio rebus tuis prospicias: hîc te Dæmon, & repentinus interitus expectant. Hæc cùm ille monita despiceret: post aliquot dies in eodem agro aduersarium ad rixam prouocans, ab eo interficitur; Agrumque, iuxta sancti Viri dictum, suo sanguine perfudit.

Concordiam refugienti necem certo loco futuram prædicit.

XVI. Huic non absimile alteri factum accidit: quem cùm Ioannes ad concordiam cum hoste ineundam hortaretur; in tantam ille mentis amentiam prolabitur: vt in hæc verba prorumperet: Quid frustra pacem persuades? tametsi Deus id mihi ore tenus præciperet, non parerem. Cui Ioannes Dei zelo feruens, ait: Tam ne Deum contemnis, miser? Scito, quia hic te locus propediem exanimem recipiet. Nec illum imminens Dei iudicium præteriit: Postridie enim ibidem ab inimico interemptus occubuit. Ex quo id omnibus exploratum fuit: Dei Seruo, non modò Diuinam virtutem, qua impios supremo exitio terreret, adfuisse: verùm & præclara, qua futura prænosceret, Dei luce illustratum fuisse.

Pacem recusanti repentinum obitū pronunciat.

XVII. His & aliud exemplum lubet adnectere: quo se futurorum, diuino spiritu, præscium haud obscurè declarauit. In Oppido Vallis Spoletanæ, quod Passum appellatur; tres vnà aleatores conuenerant: qui cùm publicè aleæ, ac ludis vacarent, cæteros quoque ad huiusmodi studia alliciebant: quibus & Dei nomen blasphemabatur, & plurimæ inde rixæ, ac iurgia oriebantur. Hos sæpè Ioannes & aleas fugere, & à publico Oppidi scandalo abstinere hortatus fuerat. Ridebant illi, ac pia monitoris officia aspernantes impio sceleri vacabant. Tandem cùm eos Ioannes ludentes conuenisset; ad illos inquit: O infelices, en luditis; ignoratisque, quænam aduersùm vos sententia à Deo ferenda sit: Iam sæpe vos, vt ab hoc perditionis itinere pedem reuocaretis, admonui; vosque monita omnia negligentes in scelere computescitis. Cur seueriorem Dei in vos iram concitatis? En populi scandalum; en blasphemæ voces; en iurgia, ac scelera, quæ hoc in loco perpetrantur, clamant in auribus Domini Sabaoth, ac velocem Dei in vos vindictam prouocant: quæ vos iam suo pondere obruet, & grauitate conteret. Audite, miseri; qui trahitis iniquitatem in funiculis: Nec vestro conteuti damno, tot animarum sanguinem funditis: bonúmque Dei Nomen, summa impietate, blasphemare facitis: En iam Securis ad radicem Arboris posita est; Iam aduersùm vos ab æthere sonat horrendus cœlestis iræ cataclysmus; exitialéque è Cœlo edictum pendet, quo conterendi estis: Quid plura? Nisi maturè scelerum pœnitentiam egeritis, breui simul omnes gladio peribitis. Hæc Ioannes publicè illis comminatus est: quæ, vt non hominis, sed Dei voces esse quisque intelligeret: vix paucis elapsis diebus, iuxta Viri Dei comminationem, adamussim acciderunt: Rixa enim inter eos exorta, cùm omnes sibi mutuò necem intulissent: Propheticam illam Ioannis vocem fuisse, ac Deo auctore profectam, cunctis non obscurè perspectum fuit. Hoc ipso Prophetiæ spiritu, in Religione, Fratrem quendam anteuertit; qui cùm ab eo, de nonnullis Regularis inobseruantiæ criminibus correptus fuisset; isque correctioni minimè acquieuisset; eidem fore prædixit: vt è Religionis ore quamprimùm euomendus esset: quod misero haud longè post contigit. Nam confractis obedientiæ vinculis, in turpem se apostasiam præcipitem dedit. Posthæc cùm Vir Dei in morbum incidisset: supremum huic Mundo ærumnarum pleno, valedi-

Aleatoribus futurum exitium præsignificat.

Fratri Correctionem recusanti Apostasiam prædicit.

cens,

cens, Iustorum morte ex humanis tollitur.

FR. BERNARDI MEDIOLANENSIS, Vita & Gesta.

Hunc quoque secutus est, ex Mediolanensi Prouincia, Fr. Bernardus Mediolanensis, ex illustrissima Vicecomitum Familia progenitus. Hic cùm Sacris, humanisque literis apprimè eruditus esset; Patre agente, Brixiensis Episcopus eligitur: quod cùm Bernardo renunciatum esset; grauissimum is Episcopi onus, tot animarum reddendis rationibus obnoxium, secum animo versans; difficillimumque munus, cui tot virtutum ornamenta necessaria sunt, quot Apostolus enumerat ad Timoth. scribens, cùm ait: *Oportet, Episcopum irreprehensibilem esse &c. Sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, &c.* apud se perpendens: ab eo se subtrahere cogitat. Verùm cùm ob parentum molestiam, nullum aliud sibi euadendi consilium superesse cerneret: in solitudinem fugit; atque inter syluas aliquandiu latuit: vbi ieiuniis, atque orationibus tandiu seipsum exercuit; donec Patre luminum inspirante, Capucinorum, qui non pridem in Orbe pullulauerant, se Congregationi adiungit; & cælestem humilitatis viam, iam diu illi à Deo inspiratam amplectens; vt omnem pœnitus mentis superbiam confringeret; in Laïcorum numerum adscribi curat. Verùm, quo profundiùs is in humilitate, Euangelicæ perfectionis fundamenta iecit; eò virtutum moles, quæ iis deinde superstructa fuit, altiùs consurrexit. Tam enim suiipsius abiectione, ac despicientia excelluit: vt cùm se reliquorum Fratrum consortio indignum existimaret; omnium se pedibus substerneret; helnonem se, gurgitem, ac voraginem cælestis patrimonij appellans, simul improbum, sceleftum, ac totius Religionis dedecus seipsum prædicabat. Nihil demùm dicti, aut facti vnquam prætermittere visus est, quo non seipsum apud alios maximè contemneret. XVIII

1. Timot. 3.

Brixia Episcopus designatus dignitatem fugit.

Capucinorũ Congregationi adiungitur.

Humilitati, ac suiipsius despectui studet.

Huic de seipso vilissimæ existimationi, altissima quædam rerum paupertas respondebat: qua sibi vilia, atque ab aliis contempta semper eligere gaudebat; Vilissimus illi habitus erat, vilissima Sandalia (tametsi vt plurimùm iis minimè vteretur) vilissima fœmoralia, vilissima strophiola, vilissima Cella, vilissimus lectus; cuius loco sarmenta sibi substernere solitus erat; vilissima lodix, vilissima tandem omnia: atque adeò hac rerum vilitate, ac egestate delectabatur; vt se rebus omnibus exuere posse optaret, quò ea perfectiùs frueretur. Somni parcus, gemina ante Matutinum Officium hora, ad orationem surgens; eo tempore totus in Deum mentis ardoribus agebatur: atque his cælestibus dapibus pastus; si quando ad familiaria hominum consortia accederet, tam mira suauitate res diuinas eructabat, tamque altè de his differebat; vt omnes ab illius ore admirabundi penderent: eamque de rebus cælestibus scientiam, ab eo non humano labore quæsitam, sed diuinitus illi infusam esse, certissimè sibi persuaderent. XIX.

Eximius Paupertatis sectator asseritur.

Charitate in pauperes tam eximius fuit: vt cùm Ianitoris officio fungeretur, cibi partem, quam communem cum cæteris in prandio, aut cœna accipiebat, repositam, pauperibus distribueret. Nonnulla, diuina luce illustratus, futura prædixit, quæ rei exitus vera comprobauit. Inter hæc, Nobili cuidam Viro, qui Capucinis adeò infensus erat; vt cùm ij propè Oppidum Drueolam, quod in Agro Brixiano, prope Benacum Lacum iacet, Monasterium construerent; quæ ipsi die ædificabant, ille noctu diruenda curaret; grauem calamitatem prænunciat: quæ non multo post tempore eidem accidit; eo ad triremes damnato. Denique tam ingens, apud sæculares homines, de eo sanctitatis fama diffusa erat: vt cùm per Brixiæ Vrbem incederet, plurima illum semper populi turba sequeretur; certatimque omnes ipsum audire, ac videre contenderent. Postremò Brixiæ in Cõuentu, qui Abbatiæ nuncupatur: diem supremum obiit; maxima tum apud Fratres, tum etiam apud Sæculares homines, sanctimoniæ opinione relicta. Quamobrem ipsius obitu per Vrbem diffuso, magna populorum multitudo ad illius funus confluxit: cumque alij tunicam, alij capillos præ deuotione è defuncto corpore exciderent: accidit, vt quidam dextri pedis vnguem imprudentiùs amputans, carnem simul cum vngue XX

Prophetia Spiritu illustratur.

Nobili Viro futuram calamitatem prædicat.

Obit sanctimonia clarus.

præscinderet;

præſcinderet; quo facto præter naturam ſtatim è vulnere ſanguis effluxit: vt is apud Deum in Cælo viuere probaretur.

XXI. Quinto verò poſt Bernardi obitum anno; cùm ipſius oſſa, vt in aliud ſepulchrum transferrentur, exhumata eſſent: ſuauiſſimus ex his odor emanare cœpit. Quo tempore Fr. Honorius Brixianus Sacerdos, qui in eo Conuentu diu febri quartana moleſtiſſima laborauerat: cùm ipſius ſepulchrum ingreſſus Bernardi oſſa exoſculatus eſſet; meritáque ac opem ipſius implorasſet; ab ea protinus conualuit: ſicque Bernardus, dum Eccleſiaſticam dignitatem, cum humili Capucinorum vita commutat, mundoque ſe penitus abiectum præbet, humilium præmium adeptus, illuſtrem apud Deum gloriam hoc anno conſequitur.

Poſt quintum ab obitu annum ipſius oſſa ſuaue olent.

F. BERNARDINI A MONTE VLMI,

Vita, & Geſta.

XXII. QVintus deniq; ac præclariſſimus, qui hoc Anno mortali, corruptibiliq; Sarcina depoſita, immortalem gloriæ ſtolam ſibi comparat, eſt Bernardinus à Monte Vlmi, Picentis Prouinciæ Cōcionator: Vir ſanctitate, ac miraculis celebris: qui cùm in Minorum Conuentualium Ordine, eam doctrinæ, & eruditionis laudem, præſertim in via Scoti adeptus eſſet; vt Scoti anima paſſim nuncuparetur: ac propterea in ſūmis Italiæ Academiis publici profeſſoris munere, magna cum nominis ſui gloria perfunctus eſſet. Piſas tandem vocatus, publicè in ea Vrbe Theologicas diſciplinas profitebatur: quo tēpore, cùm ſemel inter æſtiui temporis calores, tunicam exutus, librum Conformitatum, à Bartholomeo Piſano editum, manibus volutaret, in illud fortè exemplum incidit, quod apud eum legitur, his verbis exaratum. *Quidam Frater Minor fuit in Prouincia Angliæ habens gratiam raptus, & dum quadam die redditis gratiis pro prandio, ſtaret in Choro: coram Miniſtro, & Fratribus, incæpit plorare fortiſſimè, & fuit coram præfatis raptus. Miniſter hæc videns Fratribus mandauit, vt omnes expectarent; quouſque Frater ipſe à raptu ad ſe veniret. Quo reuerſo, & per Miniſtrum interrogato per obedientiam, vt quid vidiſſet, ad Fratrum ædificationem diceret: adſtrictus obedientia, inquit: Ego fui raptus in Cælum, & vidi quatuor Fratres Ordinis noſtri, per B. Franciſcum mandato Chriſti iudicari, qui hodie de hoc mundo deceſſerunt. Vnus habebat poſt ſe vnam ſalmam magnam librorum. Alius habebat in dorſo habitum pulcherrimum. Tertius habebat poſt ſe homines, & mulieres, & pueros. Quartus erat pauper, modicus, & deſpectus. Hos iudicaturus ex Chriſti mandato B. P. Franciſcus primum interrogat: Cuius Ordinis fuerit, & quid ſibi vellent iſti libri? & cùm Frater primus diceret, ſe ſui Ordinis eſſe, & libros præfatos habuiſſe ad ſtudendum. Et B. Franciſcus: feciſti ne, quod Dominus in prædictis libris mandat: E. cùm ille diceret, quod non: B. Franciſcus, vt proprietarium maledixit: Et ipſe cum libris ad Infernum deſcendit. Secundus interrogatus à B. Franciſco: Cuius Ordinis eſſet? Et iſte aſſereret, ſe eſſe Fratrem Minorem: Beatus Franciſcus, mentiris, ait: quia Fratres minores non mollibus, ſed vilibus indui debent: nec pretioſis, vt tu. Et eidem maledicendo, ipſum ad Infernū direxit. Tertiū cùm interrogaſſet modo iam dicto, & quare homines, ac mulieres eum ſequerentur? Reſpondit, quod in Curiis eos iuuarat, pro eis aduocando. Et B. Franciſcus, Frater Minor non debet eſſe aduocatus; Quia non litigent dicit Regula: ſed debet eſſe in Cella, & plorare annos ſuos in amaritudine. Et hunc maledicēdo, in Inferno repoſuit. Quartum verò Fratrem cùm interrogaſſet ſi eſſet Frater Minor? Et ille audacter dixiſſet; quod ſic: B. Franciſcus, amplexando eum, dixit, quia Regulam ſeruaſti, & verus Frater Minor fuiſti; intra in gaudium Domini tui; Et hic cum Beato Franciſco in gloria remanſit.*

XXIII. Hoc itaque formidabile de damnatis Fratribus iudicium, cùm attentiùs Bernardinus legiſſet, tam altè illi animo à Deo inſculptum fuit; vt protinus ſe ipſum interrogans diceret: Quid ais Bernardine? Quid reſpondes? An non audis?

Formidabili exemplo ad Regulæ obſeruantiam prouocatur.

Hic te liber alloquitur, te horrendum hoc Dei Iudicium manet: Num nugæ num fabulæ sunt, quæ dicuntur? An non hæc B. Francisci vox est, quæ Regulæ præuaricatores condemnat, atque æterno supplicio ferit? An non Dei hæc monita sunt, quæ te à mortis somno excitant, & ad meliora prouocant? Quid dormitas? quid stertis? Iam nunc saltem excute somnum; diiice nebulas, quę sua caligine tibi oculos obducunt: discute rerum statum, quæ te diuinis iudiciis obnoxium reddunt. Quid excusatione, quid dissimulatione opus est? Si librorum copia, si vestium mollities, si Sæcularia negotia, si Regularis inobseruantia cum illis tibi communis est; quidni, & commune iudicium, & ineuitabilis pœna tibi immineat? An non præstat, dum vita tibi superstes est: Quarti paupertatem, humilitatem, ac Regulæ obseruantiam, quam professus es, amplecti? ne te insperata dies intercipiat, partemque tuam cum hypochritis, ac præuaricatoribus ponat. Hoc stimulo agitatus, Bernardinus, haud sibi obdormiendum; sed quò à Dei clementia vocabatur, sequendum proponit. Quare ex eo tempore fixè in animo statuit, perfectam Regulæ obseruantiam complecti; nouæque Reformationi, quæ à Francisco Politiano, ac septē aliis illustribus Viris, quorum aliàs meminimus, nuper in Minorum Conuentualium Ordine instituta fuerat, se ipsum adiungere. Hoc itaque apud se deliberato: quum primùm illud publicarum Prælectionum pensum exoluit, ad Reformationem se confert; atque in Conuentu Tiferni Metaurensis, simul cum Fr. Vbertino, eiusdem Conuentus fundatore, aliisque eiusdem Reformationis Fratribus, Regulari obseruantiæ studet. Cùm verò sub annum 1538. in eo Oppido Ioannes à Fano, Dei Verbum toto Quadragesimali tempore disseminasset; ipsius exemplo, & sermone permotus; vnà cum Vbertino, ac tota illius Conuentus Familia, ad Capucinorum Religionem transmigrat: ipso quoque Conuentu (accedente Oppidanorum consensu) ad Capucinos translato; quemadmodum eodem anno fusiùs à nobis explicatum fuit.

Ad Reformatos Conuentuales se confert.

XXIV. Bernardinus itaque in Capucinorum Ordinem relatus quanquam tam infirma corporis valetudine laboraret; vt communes Religionis austeritates, quæ inter ea Ordinis initia, duriores vbique vigebant, vix ferre posse videretur: naturæ tamen imbecillitatem virtute superans; Deo potissimùm opitulante, tanta austeritate vitam instituit: vt cæteris prorsus admirabilis videretur. Nudis enim pedibus, absque sandaliis toto anni tempore incedens, asperiori, ac interpolo semper habitu vtebatur; eo solo, tunica reiecta, contentus. Quadragesimalia ieiunia B. Patri Francisco familiaria, quæ quinque enumerantur; præter ea, quæ vel à Regula, vel ab Ecclesia præscribuntur; tam arcta lege sibi custodienda præstituerat: vt iis sæpè, præter panem, & aquam, nihil ad victum adderet. Ingrauescente autem ætate: cùm panis, & aquæ ieiunium, vnica in die tantùm refectione compensasset: Hoc quotidianæ abstinentiæ genus constanter vsque ad mortem retinuit: neque vlla ratione adduci vnquam potuit, vt vel tanquam seni, vel tanquam ieiunanti, singulare aliquod ferculum, præter commune, sibi administraretur. Quapropter cùm aliquando Popinæ Præfectus, ob ipsius senium, ac imbecillitatem, carnes, quibus tunc Fratrum Familia carebat, sub pulmēto occultas administrasset; quum primùm id is animaduertit, ab vtroque, & à pulmento, & à carnibus abstinuit; Præfectùmque illius facti duriùs his verbis increpauit. Cur, Frater, inuitum me ad hypocritas compellis? Nescis, eum, qui palam abstinentiam profitetur, clam verò lautioribus cibis ventrem implet, iure hypocritam, ac Pharisæum censeri? Cui à Christo dicitur: *Pharisæe cæce, munda priùs, quod intus est calicis, ac paropsidis, vt fiat id, quod de foris est, mundum.* At id parùm est: nam & turpi me ciborum specialitatis vitio obstringis? quod cuique maximè in Religione fugiendum est; quo religiosa cōmunitas læditur, simplicitas deperditur, pax turbatur, ac Religio ipsa, quæ vna animorum, ac rerum communitate subsistit, proculdubio ad nudum nomen contrahitur. Quare grauiter Fratres admonere solitus erat; vt à ciborum specialitate angue peius abhorrerent: plurimùmque ob id suis cohortationibus proficiebant, quòd non solùm

Capucinorum Congregationi associatur

Admirabilis illius vitæ austeritas describitur.

Ab Hypocrisi abhorret.

Matth. 23.

Ciborum specialitas à Religiosis Viris vitanda.

Vir bonus,& Sanctus ab omnibus haberetur: verùm quæ aliis obseruanda proponebat: prior ipse clarissimis vitæ exemplis exhiberet. Quo fit; vt his Bernardini, atque aliorum antiquorum Patrum consiliis, Capucinorum Religio imbuta, iam ab exordio ab huiusmodi hypocritis, ac singularitatis vitiis semper tam accuratè cauerit; vt ne quidem illorum suspicionem ferre queat: eumque animi candorem, ac simplicitatem,atque adeò rerum,ac personarum indifferentiam seruet, vt vel virtutes simulare, vel sanctitatem apud homines ostentare, vel tandem inter filios cibo, veste, aut re aliqua discernere; non tam hactenus ignoret, quam etiam graue piaculum existimet. Ex quo id planè contigit: vt quo longiùs ab omni hypocrisis,atque iactantiæ suspicione, iam olim abscedere visa est: plurima huius, atque aliorum Sanctorum Fratrum gesta, ac miracula omni potiùs diligentia contegere, quàm vulgo committere studuerit.

Capucinorum Religio quā semper Hypocrisim exhorreat.

XXV. Paupertatem præterea,quæ Minorum gemma est,Sanctus hic Vir tantoperè coluit:vt quamuis inter celebres illius tēpestatis Concionatores adnumeraretur:nihil tamen sibi in Cella,præterquam aliquos pietatis libros,quibus ad spiritum Dei charitate inflammandum iuuabatur,adesse pateretur Hinc cùm rebus tā parcè vteretur, vt præter ea,quæ cūctis ex præscripto Regulæ necessaria sunt, nequicquam sibi habendum præstitueret:magnoperè in eos inuehebatur,qui rebus se superfluis præter necessitatē onerarent:quos publicis baiulis deteriores esse dicebat.Illi enim tametsi graui sarcina onusti,huc atque illuc onera ferāt;vectationis tamen post hęc mercedem accipiunt.At qui rerum superuacan[illegible]rum,in Religione, pondus sibi in humeros assumunt;haud aliud,præterquam grauius, ac districtius Dei iud[illegible]ium in morte pro mercede assequuntur. Quamobrem adeò à superfluis abhorrebat,vt rerum quoque nec[illegible]ssariarum vsum ad extremum contraheret.Etenim cum ad conscribendas Conciones,charta illi prorsus necessaria esset, in eas se paupertatis angustias concluserat; vt non integram, aut recentem chartam: sed epistolas ad se missas, qua parte conscriptæ non erant, sibi ad scribendos sermones adhiberet.

Superfluis se onerantes Baiulis deteriores.

Arcta illius Paupertas cōmendatur.

XXVI. Bernardini Astensis,de Tribus Pannis,Minoribus Fratribus interdictis,sententiæ inhærens,eam sæpè Fratribus inculcabat:docebatque nemini præter necessitatē,ac Superioris licent[illegible], tribus distincti pannis vti licere:neq; id Superiores seclusa necessitate subditis indulgere posse. In eos verò præcipuè inuehebatur, qui quasi de Dei Opt.Max.prouidētia diffiderēt,rerū prouisioni, vel in Conuentu,vel in itinere studebāt:quos vt ad certā diuinæ promidētiæ spē,ac cōfidentiā prouocaret:his sæpè verbis admonebat:Mihi credite Fratres(aiebat)Deus Opt.Max.nullo magis, quàm firma in eū spe,ac sollicitudine in eū proiecta,honore afficitur. Nā etsi Deus eleemosynis,paupertate,castimonia,corporis afflictionibus,ac diuinę Legis obedientia honoretur;haud tamen æquè ac plena in eū confidentia colitur.Cùm enim corpus abstinentia,ieiuniis,ciliciis,nuditate,flagellis,ac cæteris macerationibus affligatur. Deo tantū caro sacrificatur: at cùm animi,ac totius corporis, omnē tandem nostri curam integrè in Deum proiicimus. integrum tunc & animæ,& corporis holocaustum Deo offeri[illegible] [illegible]atque omni, qui à nobis proficisci potest Deum honore afficimus. Neque enim aliud quicquam nobis superest, quod Deo offeramus. Id verò cùm Deus ab omnibus expetat;tum maximè à nobis exposcit, qui ad altissimam rerum paupertatem vocamur, quibus specialem is [illegible] p[illegible]etur, illis Euangelij verbis: *Ne solli[illegible]ti sitis animæ vestræ,quid manducetis: neque corpori vestro, quid induamini.* Hinc tam frequenter i[illegible]la Vatis verba,in B. Francisci ore versabantur. *Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet.* Nouerat enim, [illegible]eo reuelante, Pater Sanctus; hunc Minorum Ordinem, totum in Dei prouidētia fundatum atque ab ea pendere: ac proinde nulli nostrum diuinæ benignitatis curam,vnquam subtrahendam fore, qui in eam cogitationes suas omnes proiiceret.

Curam omnem in Deum proiiciendam argumentis confirmat.

Matth. 6.

Psal. 54.

Minorum Ordo in Dei Prouidentia fundatur.

XXVII. Porrò vt hoc ipsum exemplis adstrueret,quæ sibi aliquando acciderant libentiùs sub incerto nomine narrabat.Scio hominem(aiebat,)qui cùm è Conuentu To[illegible],solus ob exiguū Fratrū numerum, qui in eo tunc inhabitabāt,Montē Vlmi

Diuina Prouidentia ſidem dum exemplo adſtruit.

proficiſceretur,tam copioſus eo tempore imber è Cælo depluit: vt aquarum riuulis vndique defluentibus;Fiaſtræ, & Chienti Flumina,quæ iter illud interſecant, adeò intumeſcerent;vt coniunctis vndis magnam eorum agrorum planitiem inũdarent.Huc ille,cùm totus imbre madefactus perueniſſet: exundantem am[illegible] circumſpiciens, cùm nullo pacto tranſuadari poſſe exiſtimaret: hærebat animus, ac variis cogitationum fluctibus agitatus, quid agendum eſſet, ignorabat. Dies enim,qui ad occaſum properabat,retrocedere penitus vetabat: incerto verò vado ſe committere, vbi alta aquarum vis, omnia fluminis vada intercidiſſet, manifeſtumque vitæ periculum minaretur; nullum iuſtum conſilium perſuadebat: ſola illi in Deum ſpes reliqua erat;quem impenſiùs tunc rogare cœpit, vt in ea illi rerum anguſtia opem ferret. Dum ita ardentiùs Deum orat,ecce inſperatò ab tergo Vir proceræ magnitudinis apparet;qui,eo ſalutato,ait. Quid tecum Pater cogitas? ac incerto animo,ac cõſilio verſas? Num flumen traiicere optas? Id equidem, Amice,inquit:At me rapida fluminis vnda terret.Cui ille:Ne te,ait,vllus hinis rei motus inuadat.Ego cuncta huius fluminis vada nouiturum te vltra flumen humeris traiiciam. Credo equidem, ſubdit is: Vada noſti: at fluuius exundat, con[illegible]que haud alueo continetur; paſſim latet altior vnda,cui haud tutò fidendum. Verùm ille:Confide,Pater,ait,nihil in hac re periculi metuendum. Tum protinus,illo in humeros ſublato,tam facilè ac leuiter per fluminis vndas permeat,vt ne vndas quidem attingere videatur.Cumque ſaluum illum ad alteram fluminis ripam tranſuexiſſet, tam opportuno,ac beneuolo Vectori gratias acturus erat; cùm circumcirca aſpiciens,neminem adeſſe reperit.Iam verò is tunc cæleſte Dei auxilium, Angelico miniſterio ſibi impenſum agnoſcens ſublatis in Cælum oculis:Heus cæleſtis Aliger,inquit,hominem cùm te eſſe exiſtimarem,gratias relaturus eram:nunc verò,cùm te cæleſtem Angelum fuiſſe agnoſcam,iam Deo Creatori ac benefactori,qui te mihi auxiliarem dedit,maiores,quas poſſum, laudes rependo.

Hæc & pleraque alia diuinæ pietatis argumenta Bernardinus, dum in Picenti, Bononienſi, & Neapolitana Prouincia Vicarij Prouincialis munus adminiſtraret, ſæpiùs Fratribus proponere ſolitus erat; quibus omnium animos allicie- XXVIII.

Philautia,ac proprij amoris vitium in nobis perſequendum.

bat; vt ſe in diuinæ Prouidentiæ, ac benignitatis ſinum proiicerent. Proprium quoque ſuipſius odium, & abnegationem: qua Religioſus Vir ſuis omnibus cupiditatibus emori debet, tantoperè commendabat; vt neminem, ad perfectas diuini amoris delicias pertingere poſſe doceret; niſi liberum ab humanis cupiditatibus animum gereret. Neque enim ſat eſt, aieb[illegible]t, ſi corpus flagellis excarnifices; ſi ieiuniis extenues; ſi vigiliis maceres, ſi nuditate conficias ſi denique aliis auſteritatibus mactes: niſi animus ſuis omnibus cupiditatibu[illegible] ac Philautiæ, qua quiſque ſibi viuit, penitus intereat [illegible]ac ſ[illegible]li Deo viue[illegible] [illegible]ipiat Hinc pauci eam perfectionis metam attingunt, quà id de ſe ipſis cum Apoſt[illegible]o [illegible]ſtimare valeant: *Viuo autem, iam non ego; viuit verò in me Christus.* Q[illegible]and[illegible] [illegible]m rari ſunt,

Gal. 2.

qui perfectè ſeipſos abnegare, ac proprij [illegible]mor[illegible]s vol[illegible]ptat[illegible]s; [illegible]qui, ac inte[illegible] mere didicerint. Etenim ad has debellandas, longa, atque aſſidua animi exercitatione opus eſt.Quatuor (inquit) mihi ab exordio hoſtes fuere: nempe Accidia, Concupiſcentia carnis, Gula, & mei ipſius amor:in quos aciem nu[illegible]lo nun[illegible]iam te[illegible]pore direxi:Hos mihi debellandos idcircò ab initio ſtatueram, quòd eos mihi infeſtiores experirer.Porrò id Dei gratia conſecutus ſum:vt tres quidem priores iam mihi parùm,aut nihil negotij faceſſant; qum potius velut proſtr[illegible]ti iac[illegible]nt: [illegible]artus verò adhuc ſæpè victus pugnat.Neque enim id hacten[illegible]s me [illegible]ecutum [illegible]onfido; vt vetus homo,qui ſe,ſuaque iugiter quærit,mihi penitus inte[illegible]rit. ita vt æquè obtrectationibus & contumeliis, ſicut honoribu[illegible] animus,obl[illegible]ct[illegible]tur [illegible]ſi illæ inſperato aliquando ingruerent;

Quàm difficile ſit, proprium à ſe amorem depellere oſtendit.

Hinc Philautiæ mortificationi tanto ſtudio incumbebat[illegible] vt ad mentis ſuperbiam retundendam,quæ ex multa eruditione [illegible]lli oriri [illegible]oterat, nullum vnquã,vel apud Fratr[illegible]s,vel apud Sæ[illegible]ul[illegible]res homine[illegible],dum priuatim [illegible]r:Latinum verbum, XXIX.

vel

vel Auctorum dicta, aut placita proferret. Semel, cùm Iurisperitum cum Physico, de re litteraria disputantem audiret; occulta vel Dæmonis tentatione, vel naturæ impetu, qui peritioribus communis esse solet, impellebatur: vt suam quoque ipse sententiam inter disputantes interponeret: hunc ille Intellectus pruritum: cùm post aliquot huiusmodi impulsus, tandem animaduertisset: protinus inde fuga se subtraheos, Fratrem quendam Ruffinum ubi obuium habet; à quo, cur inde aufugeret, interrogatus, respondit: Ruffine, Asinus hic meus inter Doctos comptari gestiebat; ego verò cùm Asinum illum, non doctum, aut doctorem esse velim; ad stabulum compello. Itaque cùm sedulò propriæ abnegationi, ac humilitati studeret: Deus qui humilibus gratiam largitur: maioribus illum quotidie gratiæ donis augebat: quæ is, ne aliquando tandem dilaberentur, aut in eo sterilia fierent, perpetuo quodam orationis studio excolebat. Cùm enim parco naturam somno assuefecisset; noctu, post breuem quietem ad orationem surgebat: die verò cùm nullo obedientiæ, vel officij impedimento detineretur; post sacra Mysteria deuotissimè celebrata, solitarius semper, vel in horto, vel in nemore cum Deo agebat. Orationi verò lachrymas tam indiuiduas comites adhibere solitus erat: vt non modò, cùm orationi in Ecclesia, vel in nemore incumberet; sed & vbique (cùm vix vnquam ab oratione cessaret) ab oculis ferè semper lachrymas funderet. Ad hæc tanta religione, atque attentione Horas Canonicas persoluebat; vt haud secus, quàm si Deum sibi præsentem intueretur; vbicunque, vel in Choro, vel alibi diuinum Officium recitaret, nunquam nisi stans diuinas laudes persolueret. Verùm illius in Prædicatione feruor propemodùm incredibilis erat, eo præsertim tempore, cùm corruptissimi hominum mores, ante Tridentinum Concilium, passim in Christiano Orbe grassarentur. Nemo enim ignorat, quàm turpis illa tunc hominum ætas esset; quot hæresibus maculata, quot vitiis contaminata; quantaque bonorum omnium sterilitate arida, ac deformis appareret: quapropter cùm plurimæ tunc Italiæ Vrbes, propter bellorum tumultus, & exterarum Nationum colluuiem; malo hæresum semine imbutæ essent: omnem in iis expurgandis Vir sanctus laborem, ac studium contulit: quo fit, vt publicè pro suggestu, cùm Vir doctissimus esset; errores argueret, refelleret, Catholicæ Fidei dogmata explicaret: quodque publicis sermonibus assequi minimè poterat, per domos priuatim docens, propositasque in Fide dubitationes enodans, consequeretur. Hinc cum nullo labori ac studio parceret, quo Dominicum Agrum a zizaniis purgaret; haud aspernandos sua diligentia, præsertim ex Picenti, ac Bononiensi Prouincia, fructus retulit.

A disputatione declinans, mentis superbiam retundit.

Orationis illi assiduum studium.

In expurgandis hæresibus, ac fouenda pietate laborat.

XXX. Cæterùm, cùm eò calamitatis ea Orbis ætas deuecta esset: vt Dei cultu frigescente, pietas ita in hominum animis aruisset, vt plerique ipsum Apostolicum Symbolum, & Dominicalem Orationem ignorarent nulloque ad pietatem studio mouerentur: Bernardinus per Oppida, & Castella potissimùm pergens; rudem plebeculam, vbicunque illam, vel in Ecclesia, vel in agris collectam offenderet; sollicitè Fidei rudimenta docebat: ad misericordiæ opera piis sermonibus alliciebat: atque vt ad pietatem, & ad Dei cultum suauiùs prouocaret sæpissimè supplicatione instituta, Sanctorum, aut B. Virginis Litanias decantans, populum in vicinum aliquem collem ducebat: vbi cunctos ad Deum laudandum, & misericordiam ab eo poscendam prouocabat. Populus verò ab eo hac pietate instructus, magnis vocibus, eo præcinente, quandoque clamabat: *Laus sit Deo nostro: laus sit Redemptori nostro.* Interdum: *Miserere nostri, Domine, miserere nostri.* Nonnunquam etiam aliis eiusmodi piis clamoribus diuinam sibi misericordiam exorabat. His atque aliis huiusmodi stimulis, quibus populum ad pietatem compellebat, id planè assecutus est; vt Dei charitas, quæ iam in plurimorum animis clangueret, ac ferè extincta erat; iterum incalesceret, atque in flammas exurgeret.

Populos ad pietatem prouocat.

XXXI. Post aliquot annos 10 piis hisce laboribus consumptos; cùm Vir sanctus incredibili orationis, ac diuinæ contéplationis amore teneretur; omnino se a prædi-

A Prædicatione abstinere cogitans, diuina visione terretur.

catione,atque hominum frequentia abstrahere cogitat; vt eò liberiùs cum Deo colloqui possit. Dum hæc secum ita delibetat, aliquando orans in extasim rapitur, in qua Christum velut Iudicem sedentem, ac sibi nonnihil subiratum aspectat. Qui cùm ipsius vitam ad examen vocaret, districtissimaque coram Christo operum,ac cogitationum ipsius disquisitio fieret: En apud Iudicem accusatur, quòd Prædicationi, ad quam à Deo vocatus fuerat, maximo animarum dispendio insudare renuat:ex quo æquum sit, cum talento,quod ab eo acceperat,velut indignum spoliari: metu ingenti Bernardini animus sollicitabatur: cùm Iudex sententiam fert,vt ei lingua,qua Prædicationis munus exercebat,protinus amputetur. Iam Iudicis sententia executioni mandanda erat: cùm Bernardinus pauore ferè exanimatus, mox ante Iudicis Tribunal seipsum prosternit, lachrymas fundit, lachrymisque rogatus,ac supplicationes, quibus Iudicis animum ad clementiam leniat, adiungens:ne lingua sibi præscindatur, animum se à proposito reuocaturum, ac Prædicationis officium se in posterum sollicitè administraturum pollicetur: Denique vniuersa terrat,quo illud linguæ obtruncandæ Iudicium effugiat. Porrò hac promissione accepta,Christus sententiam suspendit. Bernardinus autem ab extasi rediens,cùm diuinum prædicandi edictum agnouisset iterum animum ad Prædicationem appellit;ac maiori,quàm antea,sollicitudine,Apostolico muneri incubit.

Solebat Bernardinus, vt peccatores à sceleribus deterreret seuerissimam illis Dei iustitiam, ac diuini Iudicij rigorem, vehementiùs ante oculos ponere. Semel verò, cùm de impiorum morte agens,tam districtam in eos vltionem verbis pro suggestu exaggerasset; vt nullam iis ferè diuinæ clementiæ spem reliquisse videretur. Dominus eadem nocte oranti apparens, illum his verbis increpat. Quid est, Bernardine, quòd peccatores à meo sinu repellis? Placet quidem, vt Iudicium meum homines timeant, quò à culpis abstineant: haud tamen mihi gratum est, vt de mea misericordia desperent, quæ impiis ad extremam vsque vitæ lineam obuia est: quare sic seueritatem meam prædicare debes vt clementiam non expellas: neque enim mihi minor clementia, quàm seueritas est Hac Domini increpatione sapientior Bernardinus, suauioribus deinceps verbis,ac diuinæ misericordiæ vinculis, peccatores ad pœnitentiam attrahere cœpit. Inter eos verò, quos hoc pacto ad Dominum perduxit: quidam Blasius Stella fuit · Vir innumeris sceleribus obstrictus, quique tot se hominum cædibus fœdauerat, vt immensum quoddam crudelitatis portentum existimari posset. Hic cùm Virum Dei aliquando prædicantem,ac Domini in peccatores clementiam verbis inculcantem audisset;suorum scelerum aspectu commotus, ita apud se cogitabat. Si certam à Deo misericordiam me consequi posse crederem · profectò nihil tam graue esset,quod ad eam promerendam,meaque scelera expianda non exantlarem.Hac cogitatione ductus,cùm ad Virum Dei se contulisset, his eum verbis affatur:Pater,Si quis grauissima,ac propè innumera in Deum crimina perpetrasset nu… ab eo scelerum suorum veniam sperare posset? Quid ni? (Bernardinus ait) …um vllo peccatorum pondere immensa Dei clementia obrui potest? Aut scelerum numero ita exhauriri, vt maior semper non assurgat? Tunc ille:Si me ignoras, inquit · Ego ille sum Blasius Stella,mortalium omnium,quos terra sustinet,flagitiosissimus, humanarum,ac diuinarum legum peruersor; cæde, ac hominum sanguine redundans tamquam ad omne facinus proiectus, vt publicis litteris damnatos,ac proscriptus,omnium scelerum rectè gurges,ac vorago appellari queam.Iam verò … post tot facinora … quicquam adhuc mihi misericordiæ superest,in qua sperandum iubeas … quid agendum sit,impera·neque enim vllum tam graue,aut molestum pœnitentiæ opus erit,cui humeros facillimè non supponam.

His auditis Vir Dei, mox super collum Blasij procumbens, illudque obortis lachrymis irrigans, ait: Quid de Dei clementia dubitas … An non hæc illius sũma gloria est peccatoribus parcere? Propterea … Dominus … misereatur

Seuerius diuinam Iustitiã inculcans, à Domino corripitur.

Blasius Stella, Vir nequissimus, eo prædicante ad Deum conuertitur.

S. Bernardi… ad Dei clementiam pro… …itur.

Right margin: XXXII. (beside "Solebat Bernardinus"); XXXIII (beside "His auditis")

reatur nostri. Securus igitur accede: benignum Dominum, ac Patrem sortitus es, qui iram, ac vindictam in pœnitentes nesciat. Quomodo enim miseretur Pater filiorum, ita miseretur Dominus timentibus se: quoniam ipse cognouit figmentum nostrum. Confortare itaque, scelera tua lachrymis laua, pœnitentia, ac confessione dele: Hæc enim aute omnia tibi præstanda sunt. His dum Bernardinus pœnitentis animum in diuinæ misericordiæ spem erigeret; Blasius diuina iam virtute commotus, totus lachrymis perfundebatur. Quapropter nihil post hæc verba cunctatus, iuxta Viri Dei præscriptum seipsum ingreditur; animum ad scelerum confessionem parat; tum magna lachrymarum vi peccata sua Sacerdoti aperit, eorumque tandem integra absolutione potitur. Vix autem post pœnitentiam Blasius domum reuersus fuerat: cùm Diabolus noctu, horribili illi forma conspectus apparet, hæc verba depromens: Quid feci Blasi? Quid deliqui? quòd me ingratissime hominum desereres? An non hactenus integre tibi in omnibus obsecutus sum? Inimicorum tibi animas dedi. voluptates, quarum studio tenebaris, impertiui: cur igitur, me relicto, aufugis? Malus perfecto ille te Fraret fascinauit. Cui Blasius: Facesse istinc Dei, & Hominum hostis: nihil iam tecum commune habere volo. Cui Dæmon: Tui saltem aliquid mihi, ò Amice, in præteritæ amicitiæ signum, antequam abeam, elargire. At Blasius: Quid adhuc garris, impudentissime, ait: iam omne necessitudinis vinculum, quod tecum contraxeram, abrumpo: hostem duntaxat agnosco. Cito abi istinc, sin ego hac te crepida abigam. Cumque crepidam sibi è pedibus tulisset, in Dæmonem proiicit: Dæmon verò arrepta crepida, mox inde magno strepitu aufugit. Blasius autem cùm post hæc geminos in lachrymis, ac pœnitentia, menses traduxisset; spe diuinæ misericordiæ plenus, ad Patrem misericordiarum, ex humanis migrauit.

Peccata integra confessione lauat.

Dæmon Blasio apparens de eo conqueritur.

Blasius Dæmonem crepida fugat, & pie in Domino obdormit.

XXXIV. Interea Bernardinus creditum sibi, variis in Religionis Prouinciis, Vicarij Prouincialis munus, tanta animi integritate, tamque ardenti Regularis obseruantiæ studio administrat; vt Fratres vbique ad virtutum incrementa prouocarentur. Vitia enim, vbi opus est, acriùs reprehendit: paupertatis abusus, si qui fortè sensim inter Fratres irrumperent, maturiùs amputat; morum corruptiones tollit; antiquas Religionis consuetudines integras tuetur; simplicitatem fouet, subditorum profectui inuigilat, probos tantum, ac idoneos ad honores extollit: & quod optimum Pastorem decet, sanctissimis vitæ exemplis cunctis prælucet. Quo fit: vt tam communis de ipsius sanctitate, apud Fratres fama diffunderetur; vt Bernardini Astensis testimonio, nullus Bernardinum in Religione, eo tempore, doctrina, & sanctimonia antecelleret.

Bernardinus varias Prouincias magna Regularis Obseruantiæ fruitu administrat.

XXXV. Hanc verò tam illustrem vitæ sanctimoniam, qua Bernardinus, quasi stella refulgens, in Religionis Orbe, emicabat: cælestis diuinarum Reuelationum, ac miraculorum fulgor illustriorem reddebat: nam tametsi ex his quamplurima, obliuione deleta, perierint: nonnulla tamen, velut ex incendio erepta, ad nos vsque integra euaserunt, quæ silentio præteriri non debent. Dum in Conuentu Cornalti Picentis Prouinciæ, quadam die, maiori Dormitorij fenestræ innixus, quosdam segetum messores, procul in agris triticum metentes, aspectaret, Guardianus ad ipsum accedens, vt secum colloquendi ansam caperet: inquit: En Pater, quot homines illi, quos hinc procul abesse conspicimus, in metenda, & congreganda segete labores exantlant: quot [illegible] his ardores patiuntur, quantisque se sudoribus exhauriunt: An non ij commiseratione digni sunt? Cui Bernardinus præter expectationẽ: Nulla, inquit, hi non modo commiseratione prosequendi, sed num vitali aura digni sint, ignoro. Papæ cur istud? (ait Guardianus.) Haud mirere (inquit Bernardinus) tam enim scelesti sunt, tamque turpia inter se colloquia miscent; vt si ea tuis auribus perciperes, non homines, sed pecudes, ac iumenta, rationis expertia censeres: quòd si id certius nosse optas, propiùs ad eos accede; ac sub illa te sepe, quę agrum circumdat, absconde: tum quàm inhonesta inter se agitent, addisces.

Reuelationibus, ac Miraculis à Deo illustratur.

Messores procul stantes, ac de rebus turpibus secretò colloquentes audit.

Locus à Conuentu tam longè aberat, vt Guardianus rem experiri noluerit: veruntamen cùm ne quidem vox, nedum secreta illorum colloquia ab eo percipi possent: hæc illi sola diuina virtute manifesta fuisse, velut certissimum habuit; præsertim cùm eum à ferendis huiusmodi iudiciis tam alienum agnosceret; vt rem, nisi perspectissimam haberet, nunquam assereret.

Hoc tempore accidit, vt Antonius quidam Comes; qui Guidobaldo secundo huius nominis, Vrbinatum Duci charissimus erat, in flumine natans, casu aquis præfocatus fuisset: quod ingentis Duci causa doloris fuit: quamobrem cùm semel Dux cum Bernardino colloquens, mœrorem de illius morte, ob id maximè conceptum aperiret, quòd repentinus illius obitus dubiam ei de ipsius salute opinionem reddidisset. Mox Bernardinus: Quid Dux, inquit, Amici vicem doles? aut cur te illius salutis timor sollicitat? Solue metu animum: Saluus est Antonius: Sospes est; non inter mortuos, sed inter viuos à Deo computatus: dies enim extrema eùm illum à lethali culpa liberum offenderit, Deo reddidit: quapropter à luctu abstine. Dux verò, qui Virum sanctimonia clarum esse non ignorabat: cùm tam certè, ac liberè hominis salutem assererem audiret; quandoquidem id illum, non nisi ex diuina Reuelatione accepisse sibi persuadet; plurimùm de Amici salute animo consolatur. Magis in dies merito, & gratia Bernardinus apud Deum augebatur: eñ Anno 1560. dum Vir Dei Ricinam nouã, quæ Piceni Vrbs est, prædicationis causa proficiscitur; Traiani, à quodam Achille, suo quondam familiari, hospitio excipitur: qui cùm ob vini penuriam, quæ eo præsertim anno Oppidum occupauerat; vix parùm vappæ, quæ ad fæcem declinabat, in dolio reliquum haberet; aliunde sibi vinum comparare voluit. Cui Bernardinus: Ne vinum, inquit, ab aliis quæras: dolia tua abundè nobis vinum effundent. At Achilles: Acidum iam vinum est, ait, ac fæculentum: Quid tum? (ait Bernardinus) Dominus bonum, ac sapidum reddet: ad dolium perge. Protinus ad dolium itum est: quod cùm antea nonnisi turbidum, ac fæculentum vinum redderet, tunc haustum, tam splendidum, ac generosum apparuit; vt hospes se nunquam, aut mollius, aut suauius gustasse fateretur. Illud verò maiori admiratione dignum: nam cùm dolium iam ferè exhaustum vix vinum effunderet; id deinceps duorum mensium spatio, non modò toti Familiæ; verùm & plerisque pauperibus, qui ad Achillis pietatem confugiebant, abundè vinum ministrauit. XXXVI

Defuncti Animã ex Dei reuelatione saluam asserit.

Vinum in dolio multiplicat.

Hinc ad Neapolitanæ Prouinciæ administrationem vocatus; dum in eo munere versatur; accidit, vt per Oppidum Montis Herculis aliquando iter faciens, à pia quadam muliere domo exciperetur: à qua cùm oleum ad lucernæ ignem fouendum peteret; respondet illa: Nihil quidem sibi tunc olei in vase superesse: attamen quamprimùm prouisum iri. Cui Bernardinus: Quid opus est, inquit, oleum aliunde quærere? Vas oleum habet, si diligenter inspicias. Illa, vt Viro Dei morem gereret, protinus ad Vas pergens, illud oleo, Deo Serui sui verba miraculo confirmante, plenum recipit: cùm tamen in eo antea, ne gutta quidem relicta fuisset. XXXVII

Oleum à Deo impetrat.

Hæc porrò, quæ Vir Dei Bernardinus diuina virtute præstabat: cùm eximiam ipsius sanctimoniam, ac præclara apud Deum merita prædicarent, vbique famã notissimum reddebant. Quo fiebat, vt plerique variis corporis languoribus correpti, ad eum quotidie venirent: qui ab eo signo Crucis muniti curabantur. Inter hos Nicolaus Gaddius Florentinus S. R. E. Cardinalis connumeratur: qui tam graui in dextera tibia vlcere laborabat: vt cùm ad ipsius curationem frustrà Physici, ac Chirurgi vniuersa artis remedia contulissent: spe incolumitatis abiecta, Florentia Romam proficisceretur: quo in itinere Virum Dei Bernardinum cùm socio sibi obuium habet. Procul is cùm Capucinos Fratres videret; lecticam, qua vehebatur, iubet consistere, accitúmq; Bernardinũ quem tametsi nedũ ex virtute agnitũ haberet, aspectu tamẽ venerandũ contuẽs, his affatur verbis: Pater mi, dudũ vlcere pessimo in tibia grauissimè afflictor; cui curãdo nec Medicæ, nec Chirurgicæ artis XXXVIII

Cardinalem Gaddium ab vlcere curat.

remedia

remedia, frustrà hactenus adhibita, sat esse potuerunt. Porrò cùm primùm mihi insperatò occurristi noua incolumitatis spes animo suboriri cœpit; si tamen morbosam tibiam Signo Crucis consignaueris. Cui Bernardinus: Falleris, Illustrissime, ad hominem peccatorem diuertisti. qui cùm sibi nequam sit, quo pacto tibi bonus esse poterit? At Cardinalis: omnes, inquit, peccatores sumus, Deique gratia indigemus; verùm vtcunque sit: cum singulari semper Capucinorum Religionem amore prosecutus fuerim; hanc mihi humanitatem debes: confestimque fasciolas, quibus tibia circumligata erat, explicari, atque vlcus detegi iubet. Bernardinus igitur, cùm Cardinalis fidem haud vulgarem agnouisset: positis genibus, Deum aliquantisper orat: tum Crucis Signum manu super vlcus formans. Deus, ait, Illustrissime, in cuius fide, te sanari postulas; secundùm fidem tuam tibi præstet. Vix hæc Vir Dei Verba protulerat, cùm putredinis fonte exsiccato, mox incolumis absque vlcere; perinde ac si nullo vnquam morbo affecta fuisset, tibia apparet: protinusque Vir Dei inde abscedens, Cardinalem re obstupescentem, ac diuinam in eo virtutem admirantem relinquit.

XXXIX Inerat huius sancti Viri animo, incredibilis quædam erga afflictos compassio: qua fiebat, vt ipsius viscera aliorum calamitatibus, ac miseriis liquescerent. Quapropter, cùm Mulieri cuidam Viduæ, quæ Medici quondam Oppidi Montis Bodij vxor fuerat, vnicus tantùm filius esset; qui graui morbo correptus, in extremum tandem vitæ discrimen venerat: Mater nimia mentis tristitia absorpta, ad Virum Dei accedit, illiusque opem fusis lachrymis postulat: Cui Vir sanctus: quid homo peccator, ait, opis filio tuo præstare potest? Veni (aiebat illa) & manum tuam super puerum imponens, illum signo Crucis consigna, vt viuat. Cumque id frequentiùs cum lachrymis repeteret; Vir Dei pietatis viscera haud continere potuit. Viduam sequitur; ad puerum venit; orat: signo Crucis moribundum benedicit. Quid plura? ferè mortuum è mortis faucibus eruit, & incolumē parenti restituit.

Puerum moribundum signo Crucis incolumitati restituit.

Hæc miraculorum fama, qua Deus Bernardini nomen illustrabat, ita in Piceno diffundebatur; vt dum Firmi Generalia Comitia anno 1555. sub Eusebio Ancanitano celebrarentur: Bernardinusque inter alios illius Capituli Generales Definitores adnumeratus, cum Generali, ac reliquis Patribus, ad totius Religionis negotia pertractanda, in Definitorio sederet. Nobilis quidam ad Conuentum accedens, languentemque filium in sinu gestans, Bernardinum alloqui postularet. Quē dum Ianitor grauioribus negotiis, quò minùs ad eum venire queat, occupatum excusat: is se nunquam inde recessurum affirmat; donec a Bernardino Crucis signum puero impetrauerit. Ianitor porrò teneriori erga illum charitate ductus, protinus ægrotantem puerum inter vlnas acceptum, ad Bernardinum in Definitorium defert: Patrisque illi desiderium, ac propositum exponit.

X L. Erubuit nuncio Bernardinus, atque ea re grauiter commotus, Ianitorem his verbis increpat: Quid pueros ad me Cruce consignandos defers? Num ego Apostolus sum, qui Crucis signum ægrotis impendam? Cumque apertè puero benedicere recusaret: Eusebius Generalis, qui probè Viri Dei sanctitatem nouerat, vt ægrotum puerum benedictione prosequatur, mādat. Paret ille Generalis præcepto. Porrò vix puero Signum Crucis ab eo impertitum fuit; cùm diuina virtute puer in integram repentè incolumitatem vendicatur: valensque, ac sanus patri redditur. Id statim Bernardinus, vt suas humilitati partes relinqueret; non sibi: sed iubentis præcepto adscribendum curat.

Alterum puerum ægrotantem signo Crucis curat.

X L I. Veruntamen quò profundius is seipsum deiicere, & sanctimoniæ lucem sub modio occultare studebat; eò illam Deus Opt. Max. super candelabrum, vt cunctis manifesta fieret, altiùs collocabat. Neque enim in his tantummodò, quos Vir Dei vel signo Crucis, vel manuum contactu prosequebatur diuina virtus elucebat: sed in iis quoque, quæ ipsius aliquando vsui inseruissent, diuinam sibi operationem vendicabant. quemadmodum subiecto exemplo patefiet.

Cùm

Vitta, qua sibi frontem alligat, plurima patrantur Miracula.

Cùm enim ob assiduum Orationis studiũ, Vir Dei plerasq [illegible] diei, ac noctis horas XLII.
orationi dare solitus esset: tam frequentem ob id capitis dolorem contraxerat; vt linea Vitta, qua Frontẽ comprimeret, sæpè vti compelleretur. Accidit verò aliquando; vt æstiuo tempore, Tiferno Metaurensi digressus, ad Petræ rubeæ Conuentum proficisceretur: quo in itinere, dum sub agrestis cuiusdam domus vmbra, meridiano tempore, aliquantisper quiescit; Vittam sudore madidam, aprico quodã loco Soli exponit: quam simulatque domus illius hera, cui Bernardini sanctitas haud ignota erat, conspexit: ea sibi occultè subrepta, mox alteram illius lo[illegible] supponit; prioremque inter ea, quæ sibi pretiosiora erant, reponit: neque eam sua fides, aut Viri sanctitas fefellit: tot enim illius Vittæ contactu mir[illegible]a deinceps patrata fuère: vt quotquot in eo Oppido capitis dolore cruciabantur, ea sibi adh[illegible]ita sanarentur. Quamobrem cùm post sancti Viri obitum, Fratres, tot miraculorum fama commoti, eam sibi à muliere reddi postularent; id nulla r[illegible]tione ab ea ass[illegible] qui vnquam potuerunt; quæ cum Vittam melioris thesauri lo[illegible]o apud se ha[illegible]et, omnium potiùs bonorum suorum iacturam pati, quàm ea priuari sibi deleg[illegible]let.

Bernardini sputum Noui[illegible] à Capitis langore liberat.

Illud verò haud minori admiratione dignum fuit, quod in hoc rerum mira[illegible]ilium ordine Fratri Bernardo Auximensi contigit: Qui cum adhuc a[illegible] Pr[illegible]ationis ageret, grauique capitis dolore angeretur, forte ad Forosem[illegible] Conuentum, vbi tunc Bernardinus erat, aliquando cum aliis adueni[illegible] Solebat Bern[illegible]rdinus, qualibet die sub vesperum, hortationis sermonem [illegible] in R[illegible]o collectis proponere: quem dum Bernardus deuotè audit, Viri s[illegible]imonia, quæ iam omnibus perspecta erat, permotus, id sibi in animum inducit. Quod si Saliua, quæ ex illius ore effluebat, caput sibi inungeret, ab eo capitis cruciatu liberandus esset. Quamobrem illius sputa o[illegible]seruare cœpit: ac cæteris abeuntibus, cùm is solus ex industria in Refectorio remansisset; Bernardini sputo, quod humi infixum obseruauerat, sibi caput inungens, omnem prorsus capitis languorem a se protinus effugatum sensit. XLIII.

Anus ob pertinaciam à Deo castigata, à Bernardino curatur.

At neque id prætereundum est, quod ad B. huius Viri sanctimoniam comprobandam, in quodam Camerinensis Agri Oppido, diuina planè virtute actum est. XLIV.
In eo etenim dum Vir Dei ad Populum sermonem habet. Anus quædam mu[illegible]ier, tam frequenti, ac molesta tussione in Templo personabat: vt cæteros, quò minùs Dei Verbum audire possent, impediret. Eam Bernardinus, [illegible] semel, atque iterum, donec Concio absolueretur, secedere admonuisset: illa Serui Dei monita contemnens, neque loco moueri, neque à tussi abstinere curat. Dum verò ita pertinax in sententia perstat. En hoc ipso te[illegible]pore Deus fl[illegible] vlciscitur. Nam ore illi vsque ad aures prodigiosè contorto, tam omnibus turpis ac deformis apparuit; vt murmure exorto, diuinum vniuersi in ea iudicium intuerentur. Bernardinus verò absoluta Concione, vbi An[illegible]m pertinaciæ r[illegible]prehendit; toto spectante populo, signo Crucis super eam formato, os suo loco restituit.

Diuinis iudicii exterritus, à Christo confortatur.

Consenuerat Vir Dei: cumque tot apud Deum meritis, ac virtutibus valeret; vt de ipsius benignitate omnia sibi polliceri po[illegible]: [illegible] a Dei iudicus maximè metuebat: tamque grauiter hoc metu discruciabatur; vt perinde ac si æternæ dãnationis reus esset, quotidie ad Deum lachrymas funderet: Dominus verò vt fidelem Seruum suum consolaretur aliquã, do[illegible] F[illegible]n, ac Æl[illegible]am Ricinam nouam, quam Macetatam appellant, iter facienti apparet; extremum[illegible]que [illegible] suæ peregrinationis diem, à quo non longè aberat, reuelat. C[illegible] Bernardinus: Domine inquit, miser ego peccator sum, ac seruus nequam ex quo e[illegible] ad hoc sacrum Religionis domicilium tam benignè vocasti in eo tam ne[illegible]enter, a[illegible] oscitanter conuersatus sum: tot agenda prætermisi, torque non a[illegible]nda cõm[illegible]i: vt iustissimo id æquitatis tuæ iudicio exigente; quod n[illegible]lla pro[illegible] culpa e[illegible]ugere potest: iustè mihi formidand[illegible]m sit, ne sei[illegible]rma à te damnationis sen[illegible] ac[illegible]ipiam. Ad quem Christus pl[illegible]cido vultu: Cur hi, inquit, te metus excruc[illegible]ur, [illegible]ernardine: Nõne sedulo, ac fideliter mihi inseruisti? plurimosque [illegible]?

Cur

Annus Christi.	Pii. IV.	Maximil. II. Imp.	Relig. Capuc.
1565.	6.	2.	41.

Cur horum me immemorem esse tibi persuades? Age, vsque in finem labora: mecum enim quàm primùm eris: omniumque mercedem accipies. His Christi verbis Bernardinus animo subleuatus, cùm Maceratã appulisset: haud multò post in morbum incidit, ex quo quandoquidem, hinc se migraturum intellexerat: generalem omnium peccatorum Confessionem, ab incunabulis exorsam, instituit: qua multo cum lachrymarum imbre absoluta, cùm diuino sacræ Eucharistiæ Sacramento refectus fuisset: pridie quàm ex hac luce migraret, in mentis excessum raptus: Christum iudicem in throno sedentem, multaque Angelorum, & Sanctorum turba circumseptum intuetur; qui cùm eum ad iudicium compelleret: Mox Vir quidam horribilis, coram Iudice stans, librum legere cœpit: in quo vniuersa illius peccata, iam olim ab adolescentia commissa, continebantur. His absolutis, cùm Iudex seueros ad Bernardinum oculos contorquere videretur: protinus adstantium Angelorum, ac Sanctorum multitudo acclamare cœpit: Gratia. Gratia. Gratia. Quorum voce Iudex, turbato vultu in serenum commutato; benignum se Bernardino protinus ostendit, eumque inter cælestes incolas adnumerat. Bernardinus verò ad se post excessum rediens, iam de cælesti præmio certus, inter Dei laudes lætus, Maceratæ Deo animam reddit: ac fælicioribus Superum agminibus infertur.

Ante mortem in excessum rapitur, & suæ salutis certior fit.

Macerata extremum diem claudit.

XLVI. Post huius sancti Viri obitum, cùm Nobilis quædam Mulier, quæ præsens illius funeri aderat, strophiolo defuncti corpus attigisset: eò plurima deinceps miracula, in eos præsertim, qui capitis dolore, ac vertigine laborarent: Bernardini nomine inuocato, ad Dei gloriam patrata sunt.

Bernardini Strophiolo miracula patrantur.

XLVII. Hoc denique anno Pius 4. Pontifex Maximus, quinto Idus Decembris de Ecclesia optimè meritus, Mundo, ac Pontificatui valedixit, illis ante mortem Simeonis verbis prolatis. *Nunc dimittis seruum tuum Domine, secundùm verbum tuum in pace.*

Luc. 2.
Pius 4. ex humanis excedit.

ANNVS CHRISTI. 1566. | PII V. 1. | MAXIMIL. II. IMP. 3. | RELIG. CAPVC. 42.

Pius V. Pontifex creatur

HVIC Anno, Millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, fausta præbet auspicia, nona Pij V. Pont. creatio, qui à Deo tanquam Aaron, ad Christianæ Reipublicæ gubernacula, præter suam, & omnium expectationem vocatus, septimo Idus Ianuarij, more Maiorum sacra Thiara in Vaticano coronatur. Hunc ex sacra Dominicanorum Familia assumptum, non Pontificatum ambientem, non Cardinalium suffragia aucupantem, non vltrò ad honores currentem; sed honores ipsos fugientem, ac de sola virtute cogitantem, supremus tandem honos secutus est. Quapropter cùm nec Purpura, nec Infula in eo quicquam mutauerint; idem illi post adeptum Pontificatus culmen vitæ cultus fuit, eademque morum disciplina: neque aliud priuata virtus noui in eo assecuta videtur, quàm vt ad supremum honoris fastigium euecta, ac velut lucerna super candelabrum collocata, longiùs in Ecclesia coruscaret. Idcircò in hoc sui Pontificatus initio: cùm animum ad Concilij Tridentini obseruantiam, tanquam morum Reformationi accommodatissimam appulisset; literas ad vniuersos Christiani Orbis Antistites scribit: quibus illos vehementer ad Concilij Tridentini decreta custodienda hortatur. Neque id frustra: tanta enim ex hoc Tridentino Concilio, vbique morum Reformatio instaurata fuit: vt vbicunque id receptum est, Ecclesiæ facies refloruisse videretur. Contra verò, si quæ Orbis Christiani Regio, ab ipsius decretis dissentire visa; mox tot malis, totque calamitatibus affecta est, vt etiamnum perpetuis hæresum turbinibus agitetur. I.

Huius Pontificis virtutes attinguntur.

Dubia quædam ad Pontificem referuntur.

At quandoquidem nonnulla, ac duo potissimùm, circa eiusdem Concilij decreta, dubia inter Capucinos Fratres emergebant. Primùm quidem, ex Sess. 25. cap. 6. eiusdem Concilij, in quo de Superiorum electione agitur. Dubitatum est, An Guardiani, qui ex antiqua Ordinis forma à Prouinciali, & Definitoribus tantùm, in Definitorio eligebantur; noua hac Concilij Constitutione à toto Capitulo eligi deberent. Alterum quoque, ex Sess. 22. cap. 4. in quo statuitur: vt qui in Minori, quàm Subdiaconatus Ordine constituti sunt, vocem in Capitulis non habeant. Dubium exortum fuit: Num qui in Laicorum numero apud nos recensentur, aut Minoribus tantùm Ordinibus initiati sunt iuxta antiqua Priuilegia, voce in Capitulis gaudeant. Idcircò Eusebius Anconitanus, qui hoc tempore, Procuratorio munere, apud Romanam Curiam fungebatur: cùm de his nouum Pontificem consuluisset, ab eo gemina rescripta tulit; quibus primùm antiquam Ordinis consuetudinem, in Guardianorum electione olim receptam approbat; tum Laicos, Clericosque in Minoribus constitutos, iuxta Religionis Priuilegia, voce in Capitulis legitimè frui posse confirmat: non obstante sacri Concilij Tridentini decreto. Quæ rescripta in Romano Archiuio etiamnum diligentissimè asseruantur. II.

Turcæ hoc anno, cùm instructa Classe Apuliæ littora circumuagantes, plerasque Vrbes deprædati essent: inter alias Serram Capreolam, cæde, ac incendio deuastât. Quo tempore, cùm Capucinorum Monasterio incenso, ex his quamplurimi in Ecclesiam irruerent; variasque Sanctorum Imagines demolirentur. Scelestus quidam, deuotissimum, ac toti Populo venerandum, quoddam Beatæ Virginis simulacrum districto ense aggressus, illud in frusta dissecare conabatur. At Deus Opt. Max. tam sacrilegum scelus inultum non tulit. Vix enim nefarius ille sacram Deiparæ Sta- III.

tuam,

tuam, vi è loco suo diuulsam, fiumi prostrauerat: cùm repentè, Deo vlciscente, viribus destitutus, vita simul defunctus fuit. Quod cùm cæteris terrorem intulisset; inde abscedentes integrum simulacrum reliquerunt. Conuentu deinde instaurato, illa B. Virginis Imago in Ecclesia collocata, tot deinceps miraculis corruscare cœpit; vt innumeræ ferè in ea tabellæ appensæ, copiosissima in Regionis illius incolas, Deiparæ beneficia collata testentur.

Turca B. Virginis simulacrum inuadens morte mulctatur.

IV. Ex Vmbriæ Prouincia, hoc anno, non absque sanctimoniæ fama, ad Deum migrat, Frater Pacificus Fanestris, Sacerdos; qui cùm sub Tertij Ordinis Sancti Francisci habitu aliquandiu Francisco à Cartoceto, de quo plura diximus anno 1525. suam operam exhibuisset: eo ex humanis sublato, ad Minorum Obseruantium Familiam primùm, præclaris illius vitæ exemplis permotus, se contulit: vbi primis illis virtutum rudimentis, quæ ex Francisci disciplina hauserat, perfectæ religiosæ vitæ ornamenta superaddens; in ea tam dignè versatus fuit: vt cùm semel, in Cathedrali Fani Ecclesia, Sacris Mysterijs incumberet; in extasim raptus, humi prolaberetur: Porrò ij, qui præsentes aderant, cùm eum syncope, ac animi deliquio correptum crederent, efferendum curant. At id frustra. Tam enim diuina virtute grauis euaserat, vt nulla vi ex eo loco dimoueri posset. At paulò post ab excessu rediens, cùm eorum, quæ à Deo illa tunc demonstrata fuerant, terrore perculsus fuisset: statim ad Capucinos transuolat.

F. PACIFICI FANESTRIS, Vita & Gesta.

Visione perterritus ad Capucinos migrat.

V. Videbat quippe, Deo ostendente, vt idem post hæc haud absque lachrymis affirmabat; maximam hominum, mulierúmque turbam, velut pluuiæ guttas, ad Inferna descendere; paucissimósque in æthera sustolli: plurimos etiam ex Minoritibus, ac cæterorum Religiosorum Ordinibus, qui Regulari obseruantiæ minimè studuerant; in Tartara mergi. Quamobrem, cùm id velut Cæleste Dei oraculum accepisset, quo ad perfectam Regulæ obseruantiam seipsum trasferret; protinus ad Capucinos aufugit: inter quos eam vitæ rationem instituit, quæ vniuersos in sui admirationem compelleret. Crebra enim panis, & aquæ ieiunia, parcissimus somnus prolixiores vigiliæ, carnis macerationes, austerissimus denique corporis cultus: quem tum ad vitia edomanda, tum etiam ad mentem, ad cælestium contemplationem aptandam, sibi consueuerat; adeò ipsius carnem exederant: vt extremam ferè illi maciem conciliassent. Verùm quò magis caro ieiuniis, atque asperitatibus conficiebatur; eò lautius mens in Oratione; ac rerum diuinarum meditatione epulabatur, & pinguescebat: quarum cùm studio ita accenderetur: vt omne, & sedens, & stans, & ambulans, ac negotia gerens, tempus Orationi daret. Hinc perinde ac si tota illius in Cælo conuersatio esset, eò semper oculis spectabat, quo mens fixa cogitatione ferebatur.

Ipsius virtutes attinguntur.

VI. Quamobrem pius Dominus, qui ardentiori suorum charitate maximè delectatur; feruentiora hæc Pacifici studia, cœlestium reuelationum dono prosequebatur. Etenim cùm Eugubij aliquando Guardianus esset, in ipsa Immaculatæ Conceptionis Deiparæ Virginis solemnitate; dum post Matutinas horas in Ecclesia attentiùs orat: Immaculatam Virginem, maximam ex se Cælestium odorum fragrantiam effundentem, è Cælo dilabi conspicit; quo tempore Sacrista, qui vt Altaria, ob diei solemnitatem, decentius exornaret, ante alios consurrexerat: cùm Ecclesiam ingressus, eam insolito, ac suauissimo odore fragrantem perciperet; eo maximè admirabatur: atque vnde tanta illa odoris suauitas emanaret, ignorans, Pacificum orantem adit; ab eoque tantæ suaueolentiæ causam sciscitatur. Cui Pacificus: Ne mirere, ait, Non est hic aromatum, ac timiamatis, quæ apud nos oriuntur, mortalis odor: è Cælo hæc aromata prodière. Veruntamen digito labellum compesce, & audita conticine. Nuper huc Cælorum Regina descendit: cumq; pleraque ad suam ipsius dignitatem spectantia, quæ antea ignorauerain, indignum Mysteria docuisset; illud inter alia explicauit. Se in primo suæ Conceptionis articulo, ab omni prorsus originalis peccati labe, Dei gratia, immunem fuisse: Cuius rei testimonium est, hæc suauissima odoris fragrantia. Vitam denique cùm Sanctus hic Vir, ad extremos vsque canos

B. Virgo Pacifico se ab originali peccato immunem affirmat

magnacum sanctimoniæ laude perduxisset, eam quoq; Sanctorum fine conclusit.

F. VICTORIS Bergomensis, Vita & Gesta.

VII. Post hunc, ex Mediolanensi Prouincia, hoc anno, ad Superos (vti piè credimus) concedit Frater Victor Bergomas, Laicus, Vir Regularis obseruantiæ splendore ac omnium virtutum genere ornatissimus: qui cùm orationi, ac rerum Cælestium contemplationi potissimùm studeret; sæpè visus est, ex consortio sermonis Dei, Cælesti luce inter orandum circumfusus. Huius tam singularis fuit erga inimicos dilectio; vt cùm Vitum quendam in sæculo, qui capitali odio suos prosequebatur, sibi infensissimum hostem haberet: pro eo lachrymas apud Deum fundere nunquam destiterit; donec eundem diuina clementia è Diaboli faucibus ereptum, ad Capucinorum Religionem compelleret: quem etiam, post hæc, extremo conflictu cum morte colluctantem, tam ardenti dilectione prosecutus est; vt Deum his verbis ex vehementiori charitate haustis, deprecatus fuerit: Domine, pro antiqua inimicitia, quam olim hic mecum gessit, ac pro tot illatis persecutionibus, precor, vt singulare aliquod gratiæ donum morienti rependas. Dominus verò eidem in oratione apparens, tam gratam eam sibi orationem fuisse declarauit; vt morienti Fratri ob id culpas omnes condonauerit: atque in æternam illum salutem receperit. Quapropter defuncti illius Fratris anima, cùm Victori post mortem apparuisset; gratias illi, pro oblatis ad Deum pro se precibus, immensas retulit. Verùm cùm hæc ipsa Fratris defuncti anima Purgatoriis pœnis detineretur; simul cum alia Victori oranti apparet: atque hæc quidem ignē in sinu gestare, illa verò in luto, ad medium vsque corpus, sepulta videbatur. Cumque simul animæ colloquerentur; illa hanc his verbis compellaret: En adest, quid moramur, quò minùs illius opem apud Deum flagitemus: respondet ista: Iam nullo alio opus est, nostra ipsi præsentia innotuit: sat est. Opus proculdubio præstabit: ac simul statim ex ipsius se aspectu subtrahunt. Is verò, cùm ærumnosum earum animarum statum esse, ex earum verbis, & facto didicisset; tandiu pro iis Deo orationes obtulit; donec à pœnis solutas, liberè ad Cælos euolasse intelligeret.

Inter orandū Cælesti luce circumfusus cernitur.

Pro inimico orans à Domino commendatur.

Defunctorū animæ ab eo suffragia quærunt.

VIII. At verò cùm Dei Seruus Inimicos ex animo diligeret, cunctosque sibi amicos haberet; proprium duntaxat corpus acri odio prosequebatur, & cum eo irreconciliabiles inimicitias gerebat: hinc cùm necessarius somnus vrgeret, haud aliud, quàm nudæ tabulæ, ligno capiti supposito, illi lectum sternebant. Reliqua omnia, quibus durè illud exciperet, lecto respondebant. Assiduo verò orationis studio, eam sibi mentis abstractionem comparauerat: vt vix inter homines esse, aut versari videretur. Hinc plurimæ illi à Dæmone insidiæ tendebantur. Semel Satan cùm se illi, sub Physici specie, veste villosa viridis coloris amictus, spectandum præbuisset; hæc ad eum fatur. Quid agis miser? Cur tot frustrà labores exantlas? Neque enim, quam tibi præstituis, gloriam, vlla vi aut labore assequi vnquam poteris: cùm te Damnatorum turba expectet, cui diuino iam pridem Decreto copulatis. Cui Victor. Id fortè (inquit) persuaderes; Pessime Dæmon, nisi te iamdudum fallentissimum hostem, ac mẽdacij Patrem agnoscerem. Sed quis te, ô nequissimè, hæc ignorantem docuit? Quis cæleste hoc tibi consilium, quod inter abscondita Dei arcana latet, Dei inimico aperuit? Hæc talaris Phisici vestis, qua dolos contegis, ac mendacia pro veritate propinas: te Medicum potiùs, licet animarum interfectorem, quàm diuinorum consiliorum Angelum ostendit: Quid igitur, ô Tartarea Cornix, furtiuis te cælestium pennis exornas? ac diuinæ Sapientiæ interpretem ostentas? At esto: Damnandus sim, atque è vitæ libro delendus: quandoquidem Deum meum mortuus haud laudare potero, saltem quandiu superstes sum, meipsum ad Dei laudes prouocabo: statimque assumpto flagello, diutiùs in Dominicæ Passionis memoriam se verberibus cædere, ac diuinas laudes illis Prophetæ verbis decantare cœpit: *Lauda, anima mea, Dominum: Laudabo Dominum in vita mea; psallam Deo meo quandiu fuero.* Dæmon verò acriùs ab eo flagellatus, mox illis vocibus aufugit.

Dæmonem, illum damnatum asserentem expellit.

Hunc

IX. Hunc Dei Seruum, Prophetiæ donum quo futura prædiceret, à Deo cõsecutum fuisse, nõnulla [illegible] exempla [illegible]. Virginem quandam, Catharinam nomine, [illegible], ac supercilio [illegible] luxuriantem, Baretij (quod est Agri Me[illegible] Oppidum [illegible]) aliquando obuiam habuit; quam cùm seuerius reprehendisset, [illegible] prædixit; vt breui illa cum Mundo abiectis, [illegible] Domino [illegible]. Huius consilij necdum illa cogitationem, eo tempore, animo conceperat: at paulò post, cùm Vir Dei Virginum Congregationem in eodem Oppido, sub titulo S. V[illegible] fundandam curasset: vehementius illa a Domino vocata; vbi propriam domum, ac suas omnes opes, ad Collegij constructionem contulit, seipsam quoque inter primas, in eo Collegio, Deo viuentem hostiam immolauit.

Prophetiæ donũ præstit.

Puella castitatem pranunciat.

X. Aliud quoque huius rei testimonium fuit, olim memoriæ traditum. Cùm enim Vir Dei, in Conuentu Baretij, supremum iam spiritum ageret [illegible] viribus, quibus destitutus erat, repente [illegible] Nuntium ad Paulum Vicecomitem, illustrissimum Virum, ac plurimum de Religione benemeritum, mittit. Eumque, quasi de grauissimis rebus cum eo ante obitum illi agendum sit; quam primum ad se venire curat. Erat Paulus Victor [illegible], qui cum Nuncium accepisset, festinus ad Victorem conuolat. Cui Victor: Accersiui, inquit, te, Paule, vt & Domini clementiam, & Beati Patris Francisci opem tibi propitiam aperiam. Iam æternum interitus in Dei iudicio sententiam tulerat. Neque vlla tibi, ob patrata scelera salutis spes apud Deum reliqua erat: at Beati Patris Francisci merita, quem singulari semper deuotione prosecutus es, copiosæque in Capucinorum Religionem eleemosynæ, abs te effusæ, pro te ad Deum clamarunt; ab eoque pœnitentiæ spatium tibi impetrarunt: quare ne differ illa, atque illa peccata (quorum speciem [illegible], & [illegible] tunc illi adamussim recensuit) Sacerdoti quamprimum integrè confiteri [illegible] Dei ita, ac [illegible] dicta pœnitentiæ [illegible]. Tum ei totum illius vitæ cursum ante oculos posuit, arcanaque [illegible] patefecit, vt exterritus [illegible] confestim ad Sacerdotem confugerit, integrámque peccatorum suorum confessionem præstiterit. Vix autem hæc Victor, quæ diuinitus acceperat Paulo declarauit, cùm extemplò iterum viribus omnibus exhaustus, atque in placidum soporem [illegible], Deo animam reddidit.

Occulta peccata Nobilis detegit, & ad pœnitentiam prouocat.

Baretij diem extremum obit.

XI. Supremum quoque diem hoc anno, Aesij, in [illegible] Prouincia, obiit Frater Iacobus à Nursia, Laicus, eximiæ puritatis, simplicitatis, & obedientia V[illegible], qui tametsi necdum sextum in Religione annum attigisset, virtute tamen [illegible] mos expleuerat. Ipsius charitas, ac simplicitas in eo potissimùm enituit, [illegible] cùm Fratri Cornelio Vrbinati, Aesij ægrotanti, Iacobus [illegible] ægrot[illegible] præstaret, ad Iacobum Cornelius: Cernis, ait, Iacobe, quã ci[illegible] inappetentia laborem: vellem, vt auiculam arte aliqua [illegible] deceris, ac mihi in cibum parares. Cui Iacobus: Promptissimè ait, id præstabo, Pater: [illegible] nemus pergens, cùm nec decipulam, neque tendiculam haberet, qua aues caperet, coram lignea Cruce, quæ in arboris trunco er[illegible], genuflectens, Dominum orare cœpit; vt de suæ liberalitatis penu auiculam ægroto prouideret. Nec [illegible] ab oratione surrexerat Iacobus, cùm repente [illegible] tem, atque [illegible] ramo quiescentem cernit. Nititur Iacobus Auem apprehendere: sed cùm altiùs ille [illegible] ramus emineret, quàm is manu [illegible] attingere posset: laxa quæ [illegible] dia per nemus dispersa [illegible] alterum alterum [illegible] strepitus edit, qui volucrem ad fugam compellere posset: ex[illegible] manu apprehendens ad ægrotum deferat. Aderat tunc cum [illegible] à Padona, eiusdem Conuentus Guardianus, qui auem [illegible] manu [illegible] potest. [illegible] virtuti [illegible] Iacobi charitatem, ac [illegible] dare [illegible]. Verum [illegible]

Auiculam ægrotanti sua oratione impetrat.

F. IACOBI A NVRSIA, &c.

animus diuino facto intumescere, acriter illum obiurgat, pœnitentiámque quasi pro delicto iniungit, quòd auem nulla impetrata Superioris facultate cœperit. Hæc quippe antiqua apud nos consuetudo viget, vt ad effugandum vanæ gloriæ, ac complacentiæ vitium, quo facile, iuniorum præsertim mens, exulcerari potest atque ad maiorem virtutis profectum prouocandum, ea quoque quæ ab iis rectè fiunt, graui otiæ mora perstringantur.

Postremò cùm ad vltimam vitæ periodum peruenisset: prandij tempus erat; XII.
Obitum suū prædicit. cùm Iacobus Guardianum cum reliquis in Refectorio discumbentem, velut extremum vale dicturus per Fratrem custodem accersit: Guardianus verò, cùm necdum de illius morte metueret, se statim à refectione iturum, respondet: at ille remisso nuntio: Breue, inquit, tempus est, vrget Dominus, nec refectionis finem expectat. Confestim intermisso prandio, Guardianus cum reliquis ad ægrotum se confert; quem cùm humi iacentem, in eaque extremum spiritum reddere peroptantem conspexisset, in lectum referri iubet; ab eoque, quid quærat, expostulat. Cui Iacobus: Nunquam, ait, absque Superioris mei benedictione iter suscepi: nunc porrò cùm supremum iter ad Deum aggressurus sim, tuam, Pater, benedictionem supplex efflagito. Cui Guardianus: Nondum, inquit, profectionis tempus est, nec te Dei vox ad iter compellit, longior adhuc tibi vita superest. At Iacobus: Breuissimus, ait, mihi halitus est. Deique vocem me vocantem audio: quæso, Pater, ne me tua benedictione frustres. Tum se in genua erigens, optatam a Guardiano benedictionem accipit: moxque totus animo, ac vultu exhilaratus exclamat: O
B. Virginem in morte videt. Virgo beatissima, ô Virgo Virginum felicissima, opportuna venisti: En adest; en adest inclyta Cælorum Regina, ad æterna me præmia vocans. His in verbis Iacobus à Deo, hominibúsque benedictus, spiritum ad Dominum profecturum exhalat.

Ad horum numerum accedit hoc ipso anno, ex Neapolitana Prouincia, Frater XIII.
Fr. Bartholomæus Gallus Sanctimonia clarus. Bartholomæus Gallus, Sacerdos, qui aliquandiu in ea Magistri Nouitiorum munere functus, quamplurimos Religioni perfectos Regulæ cultores, sua virtute, consilio, ac exemplo peperit. Vir enim fuit profundissimæ humilitatis, ac perpetuæ orationis; cuius singularem apud Deum sanctimoniam, perfectissima Regulæ obseruantia, vitaque præclaris virtutibus exornata testantur; quam etiam Deus præclaro post mortem testimonio declarare voluit. Cùm enim in Conuentu Beneuenti, in quo is inter viuos agere desiit; sepulchrum nondum effossum fuisset; defuncti corpus humi sub aquæ benedictæ pila conditum fuit. Sed post annum
Post mortem suauem odorem efflat. extructo sepulchro, dum illius ossa in illud inferenda quæruntur, integrum illius corpus, ac tam incorruptum à Fratribus reperitur; perinde ac si ea die ab humanis decessisset. Tam suauis præterea ex eo odor effundi cœpit; vt facilè perspici posset, diuina hæc illius sanctitatis, ac regnantis apud Deum spiritus argumenta esse.

His quintus hoc anno succedit, ex Bononiensi Prouincia, Frater Laurentius à XIV.
Funiano Concionator: qui tum prudentia, tum vitæ sanctimonia insignis, per
Fr. Laurentii à Funiano vita, et Gesta. aliquot annos in Bononiensi Prouincia Vicarij Prouincialis munus exercuit: de quo illustre illud veri Pastoris testimonium refertur. Cùm enim quidam illius Prouinciæ Frater, tam mala apud Fratres fama laboraret, vt eum Conuentuum Superiores, velut cæterorum pestem respuerent: nullusque ob Viri improbitatem iam esset, qui inter suæ Familiæ Fratres illum adnumeratum vellet. Hunc Laurentius accitum ita alloquitur. Fili, eò animi tui improbitas excreuit, vt nullis hactenus, neque [illegible] neque asperis vnquam adduci potueris, quo [illegible] prauatos mores, quibus te ipsum, ac Religionem contaminas, corrigeres;
Fraterni Pastoris exemplum præbet. aut [illegible] vitam in melius commutares. En te omnes tanquam Religionis [illegible] fugiunt, nec [illegible] vllus, aut Superior est, qui [illegible] vitia tua, ac [illegible] conuersationem [illegible] quæ [illegible] [illegible] suffunderet, at [illegible] a malo [illegible] re deberet. Quid? Num [illegible] eam ag[illegible] Aut [illegible] quisquilias [illegible] iciam? At mea

(tametsi morbosa) pecus es, ac meæ fidei commissa: te igitur, cùm te omnes abijciunt, mihi assumam, ac velut languidam ouem meis humeris imponam. Nullus te Conuentus capiet, mecum eris, & quæcunque per loca perrexero; tu quoque mecum perges. Hoc pacto cùm eum inter Socios adnumerasset; tantùm illi hortationibus, ac suis vitæ exemplis profuit: vt breui illum ad meliorem frugem perduxerit: præclarúmque Superioribus exemplum reliquerit, qua prudentia languidas interdum sui gregis oues curare debeant. At verò cùm non solùm prudentiæ, sed & cæterarum virtutum in eo exempla micarent. Illud tamen insigne præ cæteris castimoniæ testimonium effulsit.

XV. Cùm enim Foroliuij, in Cathedrali illius Vrbis Ecclesia, Dei Verbum, quadragesimali tempore disseminaret: acriúsque in effœminatos, ac venereis addictos, quibus ea Vrbs maximè eo tempore contaminabatur; pro suggestu inueheretur: nonnulli Iuuenes, quibus illud vitium commune, ac familiare erat, Virum experiri; & num quæ verbis insectabatur, reuera exhorreret, probare statuunt. Quamobrem, suadente luxuriæ Patre, inter se condicunt; vt impudicum scortum clàm in ipsius cubiculum nocturno tempore immittant: ingensque illi pretium, modò eum ad turpia alliciat, pollicentur. Studiis vacabat Laurentius: cùm nocte petulans, ac impudica mulier, clam cubiculum ingressa, hominem varijs artibus ad turpia pellicit. At castitatis amator, vt & inhonestæ mulieris impudicitiam cohiberet, & carnis sensum in seipso extingueret: nequicquam loco motus, digito flammæ, quæ in lucerna ardebat, admoto, tandiu in ea immotum tenuit; donec digiti carne defluente, mulier aspectu horresceret, ac factum admirata, compunctáque discederet. Quod cùm illa iis, qui rei exitum expectabant, retulisset: animo confusi, Viri virtutem vel inuiti commendarunt. Res verò confestim per totam Vrbem diffusa, solidam illi apud omnes laudem comparat, dum non verbosam, sed operosam Viro virtutem, ac sanctimoniam inesse facto conspiciunt.

Eximium illius castitatis exemplū enarratur.

XVI. Denique cùm vitam præclarissimis virtutibus ornatam, magna cum sanctimoniæ fama, vsque ad senectutem perduxisset: nonnulláque viuens miracula diuina virtute edidisset; Bononiæ corruptibile corporis indumentum deposuit, vt incorruptum acciperet. Ipsius verò obitus fama per Vrbem dispersa, mox plurima populorum turba ad eum venerandum confluxit; tamque ingens apud omnes percrebuit illius sanctitatis opinio: vt cùm Tunicam, qua tegebatur, quisque præscinderet, vt ex ea sibi particulam vendicaret: Altera bis, ac ter eum indui opus fuerit. Eo itaque sepulto, plurimi illius apud Deum merita implorantes, varias morborum curationes accipiunt: quarum illud non obscurum testimonium fuit: Quòd plerique claudi, ac neruis attracti, ipsius suffragio curati, alares ferulas ad ipsius sepulchrum attulêre. Inter alios verò, quidam ex Campanatiorum eiusdem Vrbis Familia; qui intestinis defluentibus hernia laborabat: cùm Laurentij iam defuncti opem sibi ad incolumitatem deprecatus esset; mox tuniculis consolidatis, integram à Deo sanitatem consecutus est. Denique cùm is post obitum Fr. Iuliano Funianensi Sacerdoti apparuisset; æterna se à Deo corona donatum affirmat: tametsi ob quasdam B. Virginis Icones, quas dum Vicarij Prouincialis muuere fungeretur, fieri iusserat; nonnihil in morte molestiæ passus fuisset.

Bononiæ ad Deum migrat.

Pleraq; post mortem Miracula edit.

XVII. Sextus post hos, Frater Petrus à Ciuitate Ducali, Vrbe Samnitum, Concionator, mortalis vitæ in Romana Prouincia cursum, haud sine multarum virtutum splēdore conficit. Hic ex Canonico Cathedralis Ecclesiæ eiusdem Vrbis, vel vt alijs placet, ex Min. Obseruantiū Familia, ad Capucinorū Congregationē à Deo vocatus, maximis in ea virtutibus floruit. Abstinētia, vigilijs, solitudine, corporis maceratione, ac oratione planè illustris fuit: plurima quoq; cum prudentia, ac cōsilio præcelleret; Ordinis aliquādo Procurator, ac Romanę Prouincię sæpè Prouincialis Vicarius

F. PETRI à Ciuitate Ducali, Vita & Gesta.

electus, eam præclarè, ac magno cum Regularis obseruantiæ incremento administrauit. Nouitiorum identidem curæ, ac Magisterio per aliquot annos Præfectus; plurimis, ad perfectam spiritualis vitæ Regulam, quam verbis, ac sanctioris vitæ exemplis Tyronum animis instillabat; vberiori tum illius Prouinciæ, tum Religionis vtilitate, Dux fuit. Neque id immeritò. Nihil enim in ipsius moribus indecorum, nihil reprehensibile erat: sed ita grauia, ita composita, ita moderata omnia cunspiciebantur: vt ad omnem virtutis modum, ac rationem factus videretur.

A Deo multis Corporis afflictionibus probatur.

Hunc tandem Deus Opt. Max. vt sibi acceptum esse ostenderet, per omnia tentatum probat; & quasi domestico Martyrio coronatum, ex hac luce euocare voluit: tot enim corporis incommodis post hæc afflictatus fuit; vt vndique illi tumores in membris exurgerent; putredinis fontes aperirentur; & corpus fistulis vndique erumpentibus scateret: quæ omnia cùm incredibili animi patientia, & constantia toleraret; haud tamen ab his corporis austeritatibus, quas incolumis, ac benevalens exercere consueuerat, animum vnquam auocare voluit. Quotidiana enim ieiunia, & B. P. Francisci Quadragesimas; easque, vt plurimùm, præterquàm panis, & aquæ, rerum omnium abstinentia pingues; perinde ac si incolumis esset, tam seuera lege obseruabat; vt cùm Nosocomij Præfectus, serotinam comestionem, ad virium imbecillitatem instaurandam, illi necessariam esse persuaderet: nunquam tamen adduci potuerit; vt ad qualemcunque virium restitutionem, consueta ieiunia infringeret. Quamobrem haud leuis, tunc inter Fratres dubitatio oritur. Num Petrus eo ieiunio rectè vti posset; ex quo illius salutis detrimentum emergeret. Aderat Romæ eo tempore Bernardinus Astensis, Generalis Ordinis apud Romanam Curiam Procurator; quem Nosocomij Præfectus de hac re diligentiùs consulit. Is verò, re accuratiùs apud se discussa, respondet; Petrum nullatenus ad eam refectionem inuitum compelli debere; ea præsertim ratione: quòd iampridem huiusmodi ieiunio assueto, ob illius consuetudinem, quæ pro natura inoleuerat, vespertina illa comestio potiùs obfutura, quàm profutura esset. At neque (ait) ea illi abstinentia nocet, quam non ad vitæ, aut incolumitatis diminutionem, sed ad carnis mortificationem, præsertim ex Dei amore profectam, instituit. Etenim nonnullus in ieiuniis, ac aliis carnis afflictionibus excessus; cùm ex diuina charitate potissimùm manat: tametsi corporis incolumitatem minuat, ac vitam breuiorem præstet; haud propterea damnandus est: cùm B. P. Franciscum, aliosque quamplurimos, præstantissimæ vitæ homines, corporis incolumitatem, ob vitæ austeritates, contempsisse certum sit: quæ Angelici Doctoris, ac multorum aliorum doctrina est, vbique passim recepta. Hic denique, cùm triginta annorum curriculum, in Religione, magna cum vitæ austeritate, ac sanctimoniæ fama, indefessa virtute, legitimè consummasset: Romæ defunctus est, multis in vita, & post mortem miraculis clarus: quorum cùm distincta, ac certa apud nostra M. S. probatio non habeatur; ea hoc loco minimè commemoranda duxi. XVIII.

Ipsius inter grauia Corporis incommoda austeritas.

De Corporis austeritatibus doctrina explicatur.

D. Thom. 2. 2. q. 147. ar. 1. Caiet. ibid.

FR. HIERONYMI A FOROLIVIO, *Vita, & Gesta.*

F. Hieronymus à Forolivio à puero sanctitatis præludia prafert.

SEptimum tandem, inter Priores, locum sub huius anni finem sibi vendicat, Frater Hieronymus à Foroliuio, Sacerdos, Bononiensis Prouinciæ, ex nobili Tarellorum Familia ortus. Hunc ex matris vtero segregatum, & in partem sortis Sanctorum, secundùm propositum à Deo vocatũ fuisse; præclara Sanctitatis præludia, quæ in ipsa ineũte ætate præfulserũt, facilè declarãt. Tanta enim, à teneris annis, rerum cælestium cupiditate teneri cœpit; vt quæ puerorũ sunt, fastidiẽs; nihil prǽterquàm diuina appetere videretur. Puerulus, alterius Nicolai instar, ter in hebdomada; quarta nimirum, & Sexta feria, Sabbatho adiuncto, tam arcta absti- XIX.

nentiæ

nentiæ lege sibi ieiunandum præstituit; vt sæpè præter panem, & aquam nihil iis diebus sibi ad victum adhiberet. Cumque necdum caro blanditias, ac illecebras persuaderet; ipsa carnis semina nondum exorta, ne pullularent, abstinentia præfocabat. Gratiosus puer, vix quartum, aut quintum annum attigerat; cùm Beatissimæ Virginis deuotionem tam altè sibi animo insculpsit; vt ad eam velut ad matris gremium tener adhuc suspiraret: cunctaque illius festorum peruigilia, in ea ætate, quæ adhuc ieiunia nescit, perpetuo panis, & aquæ ieiunio consecraret. Denique cùm vultu decorus, aspectu mitis, facie verecundus, innataque oculorum modestia præditus esset, tantus in eo elucebat puritatis, ac innocentiæ splendor; vt nihil eo amabilius, nihil dulcius, gratiosius nihil eo quicquam spectari posset; ita vt Angelicam potiùs, quàm hominis speciem præseferret.

Puer ter in Hebdomada ieiunat.

Erga B. Virginē deuotione afficitur.

XX. Adolescente verò ætate, cum ea simul & pietas adolescebat. Literariis namque studijs à patre addictus, incredibile est; quanta morum grauitate gymnasium adiret, quàm ingenuè, quàm circumspectè, quàm honestè, cum aliis condiscipulis conuersaretur. Vana, ac ludicra abiiciens, nihil nisi senile pertractabat. Cùm post literaria studia, ad ludos, vel spectacula à commilitonibus prouocaretur; lepidè respondere solebat. Me istic expectare, donec redeam: tum domum pergens, occluso cubiculo, flagellis corpus cædebat; & necdum Sacerdos, seipsum Deo Sacrificium pro iis offerebat; ne quid fortè, in diuini nominis iniuriam, ab iis in puerilibus huiusmodi illecebris patraretur. Altari sibi in cubiculo erecto, quod piis vndique Imaginibus ornauerat; ante illud diurnas, nocturnasque preces cum lachrymis fundens, nihilo magis, quàm oratione, & cælestium contemplatione delectari videbatur: hinc frequenter, ac deuotè ad Sacramenta accedens, magis in dies mentem ad vberiora Dei dona percipienda disponebat. Felix profectò pueritia; quæ tot supernorum donorum benedictione præuenta, Hieronymi agrum, velut voluntaria, ac cælesti pluuia irrigatum, Domino parauerat: At felicior adolescentia fuit, quæ diuino semine grauida, talem, ac tam fertilem Domino virtutum segentem peperit; quæ in plenam aliquando messem, in cæleste horreum reponendam, excresceret.

Pro condiscipulis seipsum flagris cadit.

XXI. At his non contentus dilectus Deo, & hominibus adolescens; quasi iam diuina futuræ vocationis semina, quæ necdum cogitatione complecti poterat, altè animo præiacta sentiret: mollia omnia refugiens, duris tantùm, & asperis delectari cœpit. Nocte etenim cùm ad quietem secederet; vbi consueta à famulis obsequia acceperat; clauso cubiculi ostio, lintea, ac laneas culcitras lecto subtrahens; solaque straminea culcitra contentus, in ea absque linteis recubabat. Id verò, cùm captata omnium absentia, tam cautè (Domino consilia administrante) præstaret; vt nullus id hominum aduerteret: mane siquidem diluculo consurgens, lectum, vt priùs, lanea culcitra, ac linteis sternens, nemini facti suspicionem ingerebat. Accidit tamen, vt aduena aliquando, patris necessarius, ab eo hospitio exceptus, ad Hieronymi cubiculum dormiturus accederet: quem cùm Hieronymus somno sepultum existimaret; intempesta nocte surgens, lintea abiicit, laneam è lecto culcitram auellit; ac flagello, vt solebat, corpusculum cædit: quod cùm absque strepitu ab eo præstari non posset; eo aduena excitatus, facilè quid ab Hieronymo fieret, animaduertēs, manè Patrem omnium certiorem reddit: cui cùm hæc diuiniora Filij studia, ob id minùs grata essent; quòd ea quædam religiosæ vitæ præsagia essent; qua illum sibi eripiendum metuebat: Idcircò vt ab iis ipsius animum reuocaret; protinùs illi proprio in cubiculo sterni iubet. At pius Adolescens, tempus, spiritus quadam sagacitate obseruans, quo pater se sopori dedisset, mollia cuncta è lectulo abiiciebat. Tanto enim, iam ab eo tempore, Christi Crucem amore prosequebatur; vt corpusculum inedia, flagris, ac duris crucifigere pro summis deliciis haberet. Id cùm Pater aliquando strepitu expergefactus aduerteret, Hieronymum asperè obiurgabat. Patri Hieronymus inter cæteros liberos, ob id potissimùm charissimus erat;

E strato mollia omnia subtrahit.

quòd illum ingenio præstantem, ac præclarissimis naturæ donis ornatum cerneret; ex quo summam in eo illustrandi generis spem collocauerat: quare cùm hæc in adolescente religiosi animi signa conspiceret, quæ illum aliquando Mundo ereptum, ad Sacra compellerent; ea ille molestè ferebat. Hinc vt illius mentem à diuinorum occupatione auocaret, ac Mundanis rebus afficeret, holosericis, ac pretiosis vestibus indutum in publicum prodire iubet. Sæpè etiam in agrestem, atque amœnam domum, quam sibi in Colle extra Vrbem ædificauerat, missum, venationi operam dare, ac feras insectari mandat.

Pater Hieronymum à diuinis rebus auocare nititur.

XXII. Paternis iussis obtemperat Hieronymus: in Villam pergit, feras insequitur: sed cùm ab his ipsius mens, vtpotè ad diuiniora euocata, dissuta esset: inde fiebat, vt is neque eorum cupiditate teneri, neque vllam ex his voluptatem capere valeret: quapropter cùm semel lepores insequens, Venatores ob venaticæ prædæ fugam, impiè in diuini nominis blasphemias erumpentes audisset; horrescens animo pius adolescens protinus cane venatico, ac venatione relicta, Foroliuium redit; ac re Patri narrata, ab eo summis precibus impetrat; ne deinceps ad venationem compellatur. Cæterùm incredibilis Adolescenti inerat ad omnium artium disciplinam capescendam facilitas: Cùm enim præstantiori ingenio præditus esset; tantùm in humanioribus, ac Philosophicis studiis, breui tempore profecit; vt cùm quartumdecimum tantùm annum attigisset, de iis aptè disserere, ac disceptare valeret. Cuncti adolescentis ingenium, ac pietatem admirabantur; ac velut prodigio stupentes, in eo quicquam humano præstantiùs intuebantur: adeò vt Minorum Obseruantium Generalis Minister, qui Monelia nuncupabatur, cùm adolescentis ingenium subodorasset, eumque in Academia disputantem audisset: tanta illum, ob ingenij præstantiam, & excellentis animi vim, amore complexus fuerit: vt protinus illum inter primos suæ Religionis Patres, euecturum polliceretur; si in Minorum Obseruantium Ordinem conscribi vellet. Cui Hieronymus vrbanè. Hæc tuorum me, Pater, promissorum magnitudo terret. Neque enim is sum, qui tam graue honoris pondus siue animo capere, siue humeris ferre queam. At his quoque maximè reluctatur animus: qui neque honorum gradibus mouetur, neque vlla hactenus Dei vocatione ad Obseruantium Religionem compellitur.

Hieronymus audita blasphemia à venatione aufugit.

Ingenio præstat.

XXIII. Egregius itaque Adolescens, cùm præclarissimis hisce, tum naturæ, tum gratiæ donis commendatissimus, ad quintum, vel sextumdecimum ætatis annum peruenisset: neque tutum sibi cum sæcoli deliciis, ac voloptatibus; quas velut Christianæ, honestæque vitæ pestes, hactenus summo studio deuitauerat, domicilium esse existimaret: in eum se Religionis statum transferre cogitat; in quo perpetua Crucis mortificatio, vniuersas carnis, ac Mundi cupiditates pelleret; Christúmque illi propiùs imitandum præberet. Hoc secum inito consilio, cùm semel in Capucinos Fratres; qui non pridem Foroliuij extra Vrbem Monasterium extruxerant, oculos coniecisset: protinus, Deo igniculos excitante, in eius instituti formam ita animo exarsit: vt nulla vitæ asperitate, nullo vestium rigore, nulla pedum nuditate, nullo tandem austeritatum genere; quæ illi à Fratribus obijciebantur; à concepto mentis proposito deterreri vnquam potuerit. Enimuerò Fratres, vt Adolescentis animum tentent, in dies illi asperiora proponunt, perpetuo carnis martyrio exterrent, acriora Tartarei hostis bella, impetus, tentationes aperiũt; arduum, ac difficile opus extollunt, needum ætati tolerabile: sæpè etiam postulantem reijciũt, pellunt, increpant, vt illius constantiam probent. At verò cùm tot modis probatum, semper constantiorem offenderent; Prouincialis tandem Vicarius eum in Nouitiorum numerum adscribit. Hieronymus verò, cùm Patrem, quem sæpe propositi sui aduersarium probauerat, sibi asperiorem, ac infensiorem timeret, à Prouinciali impetrat, vt eo inconsulto, longiùs à Foroliuij Vrbe, ad probationis annum agendum, destinetur. Fauentiam itaque profectus, ibi Religionis tyrocinium admirabili virtute instituit. Interea Pater, vbi Hieronymum, vbique diligentissimè

Ad Capucinos transuolat.

Hieronymi Pater Capucinos odio prosequitur.

cooquisitum,

conquisitum, ad Capucinos declinasse audit, haud facilè verbis declarari potest, quàm rem acerbe tulerit, quantoque in Capucinos odio protinus efferbuerit. Insaniebat prae furore Vir illustris: minasque in Capucinos iactans, tanto in eos iracundiae aestu concitabatur; vt cùm eo tempore in Franciscum à Fumano, Ordinis Concionatorem, forte incidisset, multis eum iniuriis affectum, colapho etiam aggressus fuerit.

XXIV. Hieronymus igitur Capucinorum gremio exceptus, mox velut Domini hortulus, tot coepit virtutibus florere; vt vndique diuinos humilitatis, obedientiae, paupertatis suipsius contemptus, propriae abnegationis, patientiae, charitatis, ac caeterarum virtutum ex se odores efflaret. Vita austerissimus erat: Nam priori trium dierum ieiunio, quod a puero instituerat, quotidianam fere abstinentiam addidit: quam cilicio, flagellis, vigiliis, atque aliis austerioris vitae asperitatibus insuauiorem reddebat. Rudi quoque, ac sola tunica contentus, inter brumae algores, vehementiores diuinae charitatis flammas, quibus calefieret, haud alio praeterquam assiduae orationis, ac perpetuae cuiusdam in Deum adspirationis flatu, in animo excitabat. Honestatis, ac pudicitiae tam integer semper custos fuit, vt virginitatem, quam in Religionis ingressu cum pudore comitem habuit, puram, ac illibatam, vsque ad mortem seruauerit. Nihil tandem eo conspiciebatur honestius, nihil humilius, purius nihil, ac Angelis similius: ita vt caelestem potiùs quàm humanam quandam vitae rationem, inter homines agere videretur. Quanquam vero elegantiori forma, ac moribus, ac vultus dignitate à natura praeditus esset: Religionis tamen habitus, cum virtute coniunctus, eã illi venustatem, ac splendorem comparauerat; vt cùm interdum per Vrbem incederet, certatim omnes illum intueri cuperent. In eo tamen honestissimus Iuuenis, tam modeste, ac tanta sensuum mortificatione seipsum gerebat; vt luminibus in terram defixis, nullius vnquam faciem intueretur. Expleto itaque annuae probationis tempore, cùm Hieronymus inter Ordinis professos adnumeratus esset, maiora, ac praestantiora virtutum studia auspicatus, nihil operis, aut laboris praetermittebat, quo se Minoris Capucini nomine dignum praestaret. Rerum omnium altissimam paupertatem; quam amantissimam Christi sponsam, ac Religionis gemmam esse non ignoraret, tam ardenti sibi amore copulauit, vt praeter Christum nihil sibi habendum putaret: vim etiamque ita perfecte contemneret, vt ea ipsa, sine quibus hominum vita stare, ac honeste duci non potest; grauia illi, ac onerosa viderentur. Norat siquidem terrena omnia animi compedes esse, quibus alligatur: hominemque a rerum plurimarum curis solutum, quo expeditioribus in hoc Mundo vtitur, eo propius ad Angelorum vitam accedere: quo fiebat, vt iuxta Apostoli consilium, in Religionis palaestra; in qua certo aduersus spirituales nequitias agone contenditur, ab omnibus, quibus honeste posset, abstineret. Obedientia verò, qua, quod in homine liberum, ac herile est, homini Dei causa summittitur; ita Hieronymo amica erat: vt nihil illi magis, quàm caeteris parere iucundum esset. Legem ipsius obedientia nesciebat: terminis non arctabatur; nec contenta professionis angustiis, largiori voluntate in charitatis latitudinem ferebatur: qua ita cunctis sibi obtemperandum persuaserat, quasi omnes sibi Superiores haberet, vt Apostoli consilium impleret, monentis, Subiectos nos esse oportere omni humanae creaturae propter Deum. Hinc perfecta quaedam ex eo in omnes, ac praesertim infirmos, charitas erumpebat; quae in cuncta caeterarum virtutum facta dilatabatur.

Hieronymi inter Capucinos virtutes describuntur.

Perpetuus fuit virginitatis custos.

Omnium virtutum studia amplectitur.

1. Pet. 2.

XXV. Interea Hieronymi pater, qui Thomas vocabatur, ob Religiosam Filij professionem, nondum animo pacatus, adhuc in Capucinos insaniebat. Quamobrem Hieronymus impetrata a Prouinciali Vicario facultate, & benedictione, post terminum a professione annum, vt patris iram placaret, Foroliuium profectus, ad paternam domum se confert: patremque in cubiculo scribentem intrepidus adit; ac humilibus verbis salutat. Cui pater: Quis es tu? Hieronymus verò. An non, pater,

Hieronymi erga Patrem humilitas, & patientia.

Hieronymum filium tuum agnoscis? At protinus ille: Mentiris, inquit. Non te filium, sed Diabolum habeo, Religioso habitu contectum; statimq; in furias actus, tam ingentem [illegible] alapam impingit, vt eum humi imp[illegible] ruere compulerit. At Hieronymus nihil ea re commotus, mox se erigens, ad Patris se pedes proiicit, ipsosque cum lachrymis exosculans. Pater mi (ait) cur tantoperè excandescis? Si [illegible] ad [illegible] bono aria obsequia vocasset, an nō summo te honore affectū existimares; atque inde maximam voluptatem caperes? Iam verò cùm summus Pontifex Dominus noster, è Cælo inter suos me familiares indignum cooptare voluit: quid est, quòd eo tantoperè stomacharis; ac te ignominia affectum putas? Quiesce tandem Pater, ac mecum Deo gratias age: qui me ex humili, & abiecta hominum Sæcularium conditione, in hunc Religionis locum euexit, quo nobilior, aut præstantior nullus excogitari potest. His verbis, ac filij humilitate patris animus ita commotus fuit; vt sedata protinus ira, atque in tenerum amorem commutata, in filij oscula, & amplexus rueret, illataeque contumeliæ ab eo veniā postulans; tanto deinceps, Deo ipsius mentem in meliorem commutante, filium, ac Religionem amore prosecutus fuerit: vt præteritam omnino malitiam amplioris beneuolentiæ, ac bonorum fœnore aboleuerit. Ea quippe est vera humilitatis vis, vt ipsos quoque superbos, & incompositos animos emolliat.

Patrem sua humilitate placat, & Capucinis beneuolum præstat.

Posthæc Hieronymus, Sacerdos initiatus, atque ad concionandi officium, post sacrarum Literarum studia assumptus; tanta vtrumque munus dignitate obire studet, vt & sacrorum Mysteriorum oblationem, vix vnquam absque lachrymis perageret, & Apostolicum Prædicationis munus tanta sermonis suauitate, & charitate administraret; vt vberem semper ex eo fructum Domino referret. Maioremque proculdubio, ac abundantiorem in futurum sibi ex eximia illius pietate, ac sanctimonia bonorum segetem homines pollicerentur: nisi breui nobis sublatum suprema dies Cælo purum reddidisset. Vix enim octauum in Religione annum attigerat, cùm aduersa valetudine Forolivij corripitur: qua cùm biennio afflictatus fuisset, tot in ea virtutum, ac præsertim patientiæ exemplis effulsit: vt cùm præter Dei laudes, nihil ex illius ore effluxeret; vniuersos sua virtute ad salutis profectum instrueret. XXVI.

In morbum diuturnum incidit.

At verò cum Capucinorum Conuentus, tam longè ab Vrbe distaret, [illegible] sæpè necessaria Medicorum præsentia frui minimè posset: Thomas P[illegible]er, cuius animum filij cura anxiè sollicitabat, a Prouinciali Vicario obtinuit, vt filius apud se in Vrbe curandus transmigret. Id vero cùm Hieronymo, qui à propinquorum, ac domesticorum maximè familiaritate abhorrebat, minùs gratum [illegible]sset. Superiore tandem iubente in domum quandam eiusdem vrbis Hospitalem, in [illegible] [illegible] sex [illegible] Orphani, pueri, ac puellæ distinctis Aediculis alebantur, se contulit. Huic Hospitali Virgo quædam, Catharina nomine, iam ætate grauis, ac virtute omnibus [illegible] [illegible]pta sidebat, quæ cum ab initio Deo virginitatem vouisset, sedulò spirituali profectui, ac charitatis operibus cum alijs in ea Domo vacabat. In hac itaque Domo, quæ virginitatis hospitium erat: Hieronymus Virgo, Virginibus contub[illegible] [illegible]ctus, sponso illi comparari poterat, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur vmbræ. Etenim cum duorum mensium spatio inter hæc candida Virginitatis lilia æger decubuisset, declinante tandem vitæ v[illegible] eum [illegible] [illegible] [illegible]gentem, ipse quoque vitalis lucis occasum inuenit. XXVII.

In Hospitalem domum Foroliuiensem defertur.

Dum igitur in hac hospitali Domo ægrotus decumbit, [illegible] a F[illegible] o Ferrariensi necessaria illi obsequia præstantur. Hoc tempore [illegible] illustria sanctimoniæ [illegible] ab illo [illegible]pe[illegible]nt, vt quamplurimi Viri [illegible], ac Nobiles [illegible] [illegible] [illegible] ducti, quotidie ad eum visitarent, ac [illegible] ad [illegible]scentes, ad suauem virtutum illius odorem currerent. Inter alios vero, adolescens quidam [illegible], Petrus nomine, ad ipsum accessit, [illegible] [illegible] Hieronymus [illegible] [illegible]nox ad eum. Petre inquit, noli cessare, age viriliter, vt te diuina XXVIII.

Ad [illegible] [illegible] [illegible] prænunciat.

vocatione dignum præstes. Hoc futuræ illius vocationis vaticinium, quam à Deo
duntaxat reuelante didicerat, haud longè post, rei ipsius veritas secuta est. Cùm
enim is, ne de Religone quidem hactenus cogitasset, exiguo post sancti Viri obi-
tum tempore elapso, è sæculi naufragio ad Religionis se portum recipit.
XXIX. Ingrauescente porrò morbo : ac Viro Dei ad vitæ occasum properante; octauo
ante ipsius obitum die, dum is ad dilectissimi Domini occursum animum parat, ac
æstuantibus desideriis ad illius amplexum anhelat: En beatissima Cælorum Re-
gina, clarissima vndique luce circumfusa, vigilanti apparet, eumquè cælestibus
verbis ad æternæ beatitudinis præmia allicit: mortis diem, ac horam, quæ Domi- *B. Virgo ægrotanti apparet, ac diē obitus prædicit.*
nica post die, ad vespertinum Angelicæ Salutationis signum, futura erat, prænun-
ciat; ac cæleste illi Regnum pollicetur. Cui Hieronymus, vberioribus lachrymis
perfusus: Vnde hoc mihi, ait, ò inclyta Cælorum Regina? vnde hoc? vt Mater
Domini mei, ac Domina mea, ad me miserum veniat? Quid ego vnquam tale pro-
merui, quo cælestis mihi beatitudinis corona debeatur? Hæc immensæ, ac ineffabi-
lis Dei mei, ac tuæ benignitatis argumenta sunt, quæ indignum subleuant, ac cæ-
lestibus bonis accumulant. Benedictus igitur Deus, qui ex incomparabili pietatis
suæ thesauro, inopes ditat, immeritosque donis suis coronat. Et benedictum no-
men Filij eius, qui facit nobiscum misericordiam suam. Benedicta tu quoque, ò
omnium hominum beatissima, quæ seruulum tuum, tametsi indignum, tam cælesti
consolatione reples. Tum verò seipsum ad diuinas laudes Prophetæ verbis perur-
gens, addit: Iam ergo, *Benedic anima mea Domino, & omnia, quæ intra me sunt nomini* Psal. 102.
sancto eius. Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius. Qui pro-
pitiatur omnibus iniquitatibus tuis: Qui sanat omnes infirmitates tuas: Qui redimit de in-
XXX. *teritu vitam tuam: Qui coronat te in misericordia, & miserationibus.*
Dum hæc Hieronymus cum B. Virgine, in diuinas laudes erumpens, colloqui-
tur: Catharina, quæ ægrotantis ostium obseruabat; cùm neminem cubiculum
ingressum esse sciret; Alterum eum ægroto colloquentem audiens, rem plurimùm
admirabatur: quapropter extemplò cubiculum ingressa, solum Hieronymum lecto
iacentem, & adhuc lachrymantem offendit: qui, ad Catharinam conuersus, ait:
Ignoscat tibi Deus, ò Catharina; summas enim mihi delicias tuo aduentu subri-
puisti. Cui Catharina: Quid est, inquit, Pater mi, quod meus tibi aduentus abri- *Catharina B. Virginis verba, ac sermonē aperit.*
puit? Ne mirere, tecum colloquentem audieram, cuius vestigia ingredientis igno-
rarem; id me prorsus ad ingressum compulit: cum verò alterum tecum confa-
bulantem non videam, planè diuinum aliquod mysterium suspicor: Oro, Pater,
ne cæleste arcanum, ac ereptas tibi delicias subticeas. His Hieronymus: Benedi-
ctus Deus, inquit, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui indi-
gnum seruulum suum non respuit: sed consolatus est consolatione sua sancta, per
Beatissimam Matrem Domini mei Iesu Christi. Scito, ò Catharina, hìc modò glo-
riosissimam Cælorum Reginam, diuinis splendoribus irradiatam adfuisse; suoque
aspectu tam cælestes animo delicias, ac voluptates instillasse, vt iam dolorum om-
nium oblitus, mihi non inter humana, sed inter cælestia versari videar. Porrò inter
alia consolationis verba, quibus miserum prosequi dignata est; hæc fuerunt: quod
octaua dies, sub Angelicæ Salutationis signum, quod hora vespertina dabitur, me
hinc ereptum, Altissimo Creatori reddet. An non mihi ob tam felicia nuncia læ-
XXXI. tandum diuinaque benignitas, ac clementia supremis laudibus extollenda est?
Felicissimo igitur hoc nuncio diuinitus à Virgine accepto; planè incredibile
est, quot Hieronymus lachrymarum imbribus præteritas vitæ maculas elueret;
vt se purum Deo exhiberet: quantisque diuinæ charitatis incendiis, se in illum
diem pararet. Cùm verò haud paternæ charitatis oblitus, totus ad patris salutem *Testamentum in morte condit, quo Patris saluti consulit.*
inhiaret; eo ad se accersito, ab ipso humillimè postulat; vt quoniam suprema
sibi instat dies, testamentum sibi, quoad Capucino Fratri fas est, eo annuente,
condere liceat: cui cùm Pater ex animo consensisset; cunctaque, quæ ab eo dispo-

sita forent,

sita forent, se integrè præstiturum cum lachrymis spopondisset; his verbis testamentum est exorsus. Pater mi. Cui nulla mortalium bonorum possessio est; huic, de quo inter homines testetur, nihil planè relictum est: Summó Dei Opt. Max. hoc beneficio debeo: quòd terrenis bonis omnibus expoliatum, maturè me ad hūc altissimæ Paupertatis statum adduxit, ex quo à rebus omnibus liber, ad ipsum redeo, qui æternam se Electis suis possessionem pollicetur. Si quæ bona mihi sunt, quæ, Deo præsertim opitulante, velut in arcu, & gladio meo, vi tuli de manu inimicorum, qui nullo nunquam tempore hominis vitam infestant: his Patrem honorare quis vetat? Quapropter Pater mi, vniuersa, quæ mihi Dominus ex immensa sua liberalitate dedit. Ieiunia, rerum paupertatem, vigilias, flagellationes, peregrinationes, carnis macerationes, corporis labores, atque alia incommoda Dei causa perpessa: sanctæ obedientiæ merita, lachrymas: demùm quicquid bonorum, Dei gratia opitulante, à me hactenus gestum fuit: quantulumcunque illud sit, animæ tuæ dono, lego; atque omni meliori titulo, siue donationis inter viuos, siue causa mortis, siue testamenti, tibi in legitimam possessionem trado: Dcúmque omnipotentem precor, vt supremam hanc donationem meam ratam habeat, tibique è Cælo commonicatam confirmet. E regione à te pero, Pater, vt omnium, quæ peritura sunt, obliuiscens; ac domus administratione (quoad fieri potest) in liberos natu maiores, quos Familiæ regendæ aptos nosti, relecta; ab omni cura solutus ad ea, quæ potiora sunt, æternamque animæ salutem attingunt, animum intendas. Bis vel saltem semel in mense sanctissimis Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramentis mentem expurges; corrobores, atque aduersùs Diaboli tentationes munias. Horas Canonicas Romano ritu Deo quotidie persoluas; vt diuinam benedictionem è Cælo obtineas: Deiparam Virginem singulari mentis pietate, ac Religione prosequaris, rogo: inde enim & Virginis patrocinium, innumeráque tibi à Deo bona fluent. Denique Virginem hanc Catharinam Deo deuotissimam, quæ tam sollicitè mihi in omnibus ministrauit; si ex hac domo emigrare contigerit, vt tuam in domum recipias, eique necessaria administres, etiam atque etiam rogo. Hæc omnia Thomas, cùm velut sacra se inuiolatè obseruaturum promisisset; ea quoque post filij obitum integrè præstitit.

Adfuit tandem supremus dies, quo hinc Seruo Dei feliciter emigrandum erat: qui cùm patri, ac Fratribus iam manifestus esset, plerique è Monasterio Fratres iam ad ægrotum conuenerant. Pater quoque cum tota liberorum Familia præsens aderat; cùm callidus ille, ac tartareus Serpens; qui Electorum calcaneo insidiatur, summumque vitæ exitum expectat; vt velut Leo rugiens quærat, quem deuoret; trina Seruum Dei tentatione adoritur. Primùm namque illi persuadere nitebatur. Cæleste regnum non Christi, sed suum esse; ac proinde si eo frui vellet, illud ab eo peteret; eumque remuneratorem agnosceret. At illum Hieronymus mox velut impudentem reijciens, Angelicum illud occinere cœpit: *Dignus es Domine accipere librum, & aperire signacula eius, quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione, & fecisti nos Deo nostro Regnum;* His verbis primo conflictu Dæmon effugatus, iterum bellum instaurat; ac secundam tentationem instruens, falsò illum dixisse autumat; quod ea die moriturus sit, ac Regnum Cæleste consecuturus; cùm biennio adhuc superstes esse debeat. Cui Hieronymus: Mendax es, inquit, ac mendacij Pater: qui enim me hinc hodie decessurum, ac Regno Cælesti donandum dixit; falli, aut fallere nullo modo potest. Abi, apage scelestę: non mea, sed Dei verba sunt Cælo, terráque solidiora, quibus is Fidem perhibens, ait: *Cælum, & terra transibunt, verba autem mea non præteribunt.* His iterum Satan confractus; postremò tandem librum quendam, quem Hieronymus ab alio mutuò acceperat; illi in memoriam reuocat, quem Domino suo haud restiturum esse accusat: At Hieronymus, cui id è memoria exciderat; librū statim Domino reddendum curat, tentantémq; Dæmonē tertiò expellit

Marginal notes: XXXII. — Dæmon Hieronymum tri na tentatione inuadens, superatur. — Apoc. 5. — Matth. 24.

XXXIII Pulso igitur tentatore, cùm Dei Seruus integris sensibus ad vitæ finē properaret; pater, qui à filij morientis latere non recedebat, his enim verbis compellat: Fili, si te Deus ad Cæleste beatitudinis Regnum adduxerit, aliquod nobis tuæ coronæ in morte testimonium præbe. Cui cùm Hieronymus annuisset; paruo post tempore elapso, dum primum Angelicæ Salutationis Signum datur, fidelis Dei Seruus in eam Prophetæ vocem erumpens: *Laudate Dominum de Cælis*, totoque illo Psalmo integrè decantato, cùm ad ea verba peruenit: *Omnis Spiritus laudet Dominum*, felicem Deo spiritum reddidit. Quo tempore dexteram ad Christi Crucifixi Imaginem, quæ illi a dextris pendebat, extendens, ac cæteris digitis contractis, indicem tantùm explicans, quo dexterum vulnus Saluatoris indicabat; illud patri, ac reliquis, suæ salutis, atque adepti Regni testimonium [illegible] quasi illud insinuare voluerit: in Christo se salutem, ac Regnum assecutum esse, in quo est salus vita, & resurrectio nostra, per quem saluati, & liberati sumus. Id pater, Fratres, ac plerique alij, qui præsentes aderant, cùm fa[illegible] vidissent; omnes tenerioribus lachrymis perfusi, in lætas mox voces prorumpunt; exclamantes: Deo gratias, Deo gratias, ac Seruo suo gloria.

Psal. 150.

Sua salutis signum Patri promisit in morte exhibet.

XXXIV. Posthæc Sancti Viri corpus, ad Capucinorum Conuentum delatum, summo honore tumulatur. Quo tempore Deus illius merita, ac sanctimoniam miraculis testatam esse voluit. Quædam enim Adriani Bici, nobilis Viri, famula, quæ cancro in vbere laborabat; cum tam multa de Hieronymi sanctitate audiuisset, ad Capucinorum Ecclesiam venit; quo tempore illi Sacra funera à Fratribus persoluebantur, & cum reliqua populi turba, quæ eo ad Sancti Viri corpus venerandum confluxerat, ad feretrum accedens; dexteram defuncti manum apprehendit, ipsiusque merita sibi propitia inuocans, illam morboso vberi admouet: non diu diuina virtus Mulieris curationem distulit: vix enim Mulier Sancti Viri manum vberi applicuit; cùm repente se ab incurabili morbo liberam sentit. Altera quoque eodem modo, atque eodem tempore, ab vberum tumore curata fuit. Tertia tandem, quæ diu graui vlcere afflictata fuerat, cùm aqua, qua ipsius corpus post mortem ablutum fuerat, vlcus lauisset; ab eo statim morbo curata, maximas Deo, ac sancto Viro laudes persoluit.

Mulier cancro laborans corporis illius contactu sanatur.

Altera ab vberum tumore liberatur.

XXXV. Post Viri Dei obitum, cùm illius corpus quinque vel sex annos tumulatum iacuisset; accidit, vt in idem sepulchrum alterius Fratris defuncti cadauer inferri deberet: quamobrem aperto ore sepulchri, Hieronymi corpus tam integrum, ac incorruptum conspicitur, vt eo die in sepulchro conditum videretur. Quæ omnia cum Viri sanctimoniam non obscurè commendent, tum maximè Dei gloriam augent, qui in Fide, & iustitia ipsius Sanctum fecit illum, & elegit eum ex omni carne: breuique labore consumatum transtulit in Regnum filij dilectionis suæ. Totus enim illius vitæ cursus vix ad vigesimum nonum annum peruenit.

Hieronymi Corpus post sex annos integrum conspicitur.

XXXVI Aliorum quoque illustrium Virorum, qui in Religione hoc tempore sanctimonia floruêre, apud varias Ordinis Prouincias viget memoria In Neapolitana Prouincia, clara adhuc Augustini Galli Concionatoris, Viri præstantissimi, fama [illegible] fuit superstes: qui, cùm admirabili prudentia, ac vitæ austeritate plerosque annos eā Prouinciam moderatus fuisset; Caietæ tandem præclarum vitæ cursum absoluit. Aegidius Tarentinus Laicus, apud Salentinos, clarum sanctitatis nomen adeptus, Tarenti hoc anno mortales exuuias deponit. Sauinus Firmanus Clericus, genere nobilissimus, post nonnullos in Piceni Prouincia annos, omni cum instit[illegible] exactos; Maceratæ diem extremum obi[illegible] cuius ossa post mortem splendescere, ac suauissimum odorem efflare, certis testimonijs probatum fuit. In eadem quoque Prouincia Aegidius ab Aquis Potteranis, Laicus, cælestis sapientię duno clarus: qua fiebat, vt quanquam litteras ignoraret, profundos nihil minus Scripturæ sensus attingeret, Prophetico quoque Spiritu a Deo prædirus, Maceratæ post Sauinum sanctè fine quiescit. His in eadem Prouincia succedit hoc anno, Deodatus à

Augustinus Gallus.
Aegidius Tarentinus.
Sauinus Firmanus.
Aegidius ab aquis Portetanis.
Deodatus à Ripa Transona.
Iulianus à Delio.
Angelus Tiphernas Viri omnes virtute præclari.

Ripa Transona Sacerdos, oratione, & charitate eximius. Et Iulianus à Desio Castello, Ducum Vrbinatum ditioni subiecto, Laicus; qui vita, ac nonnullis miraculis claruit. Ethruriæ denique Prouincia Angelum Tiphernatem, Laicum, magnæ orationis, humilitatis, & paupertatis Virum, æternæ memoriæ commendat, & inter perfectos huius tempestatis Regulæ cultores collocat.

Atque hi quidem, & alij, quos hic annus virtute, ac sanctimonia nobis insignes commemorat; cùm diuinam benignitatem commendent, animumque ad cælestium præmiorum spem erigant: alij tamen, quos hic annus propriæ vocationis oblitos; vitam plerisque vitijs contaminatam, vel infausto, vel incerto fine conclusisse proponit; Dei è regione seueritatem attollunt: atque humanas mentes diuinorum Iudiciorum austeritate exterrent: vt qui in Religionis stadio currunt; non pigri, non oscitantes, non retrò aspicientes; sed legitime ad brauium festinent: cum ex Apostolo sciant, Neminem coronandum, nisi qui legitimè certauerit. XXXVII.

Primus igitur in horum numero fuit, quidam Romanæ Prouinciæ Frater, cuius nomen consultò prætermitto: qui in Conuentu Palestinæ, in quo tunc Fr. Ruffinus Cyrneus, Guardiani munere fungebatur, Eleemosynarij officium exercebat. Hic cùm Vir prudens, & grauis alioqui omnibus videretur; eo tamen maximè vitio laborabat, quòd vix vnquam vllo iniuncto sibi a Guardiano obedientiæ operi acquiesceret: ita vt cum Guardianus quicquam illi, quod ei minùs gratum esset, vel in Vrbe, vel in Conuentu agendum præciperet, semper ab eo aliqua ratione dissentiret; vel in aliud tempus illud reiiciendum contenderet. Demum ita fixe propriæ mentis sententiæ inhærebat; vt quæ illi ex Obedientia a Superiore imponerentur, ab iis semper aliquo sibi quæsito colore declinaret. Huic tandem post hæc accidit, vt in grauem corporis languorem inciderit: ex quo cùm Guardianus supremum illi vitæ periculum imminere intelligeret: suauibus verbis ægrotum admonet, vt Pœnitentiæ Sacramento animum abluat; cæterisque, vti fieri solet, se ad vitæ finem disponat. Cui Eleemosynarius, Sacramentis, inquit, mihi non est opus. Cur id? ait Guardianus. Iusto (inquit ille) Dei Iudicio damnatus sum, eo quod obedientiæ nunquam iugo colla submiserim: sed Superiorum iussis, meam semper sententiam, ac placitum prætulerim. Monet Guardianus, necdum illi pœnitentiæ tempus effluxisse: ac dummodò eum facti pœniteat, culpam Sacramento deleat, ac diuinam Misericordiam imploret, cælestem illi indulgentiam pollicetur. Instabant quoque reliqui Fratres, vt hominem in diuinæ clementiæ spem erigerent. At frustrà. Neque enim vllam ab eo pœnitentiæ vocem extorquere valent. Cum ea tantum vox illi ad mortem vsque suprema esset: qua se Iusto Dei Iudicio condemnatum asserebat: atque hoc pacto impœnitens, ac inexpiatus hinc moriens ad horrendum Dei viuentis Tribunal iudicandus accedit. XXXVIII

F. Eleemosynarius inobediens in morte damnatur.

Alter quoque Fr. Ambrosius a Butunto, Laicus, Bononiensis Prouinciæ, qui carnis cura adeò oblectabatur, vt in omnem se ingluuiem, ac venerem caram præcipitem daret: faciemque, quod monstruosissimum erat, mulierum instar, sibi fuco illiniret: eò tandem ob hæc vitia dilapsus est, vt Religionis, quæ huiusmodi monstra non alit, iugo excusso, in militum se numerum adsciberet. Contigit verò, vt rixa excitata, dum cum altero milite digladiatur, diuino plane Iudicio factum fuerit: vt tota illi faciei superficies, frons, nasus, labia, mentum, quæ fuco linierat, vnico gladij ictu præscinderetur: eoque vulnere tam deformis euaserit, vt cùm ad Religionis gremium remeare contenderet; à Prouinciali Vicario, ob monstruosam vultus deformitatem, reiectus fuerit; ac tanquam Religione indignus, miseram in sæculo vitam exegerit. XXXIX.

Frater ob nimiam carnis curam Apostata efficitur.

Postremus denique, Frater Ioannes Firmanus, Sacerdos Picenæ Prouinciæ fuit; qui cùm valens, ac sanus, varias Concionatorum, ac aliorum Fratrum personas, quò cæteros ad risum prouocaret, histrionicè ageret, ac plerumque etiam XL.

de iis ob

de iis obmurmurans, qui ad Guardianatus, ac cæteras Religionis dignitates præ ſe aſſumebantur: abſentes verborum aculeis inuaderet: horrenda in morte, quæ illi hoc anno Vrbini contigit, ſigna edidit. Morbo enim acuto correptus: Confeſſionis, ac pœnitentiæ loco, eaſdem voces, quas in aliorum Fratrum deriſum, ſanus effuderat, moriens quoque exhibebat: nunc vnius, nunc alterius perſonam fingens: atque hunc iiſdem verbis, quibus ſolebat, ſubſannans; illum proſcindens. Pauebant Fratres: neque alias ab eo, præterquàm inſanas huiuſmodi voces extorquere poterant. Dæmon verò eodem tempore, forma illi horribili apparens, ad tam ingentes illum clamores, ac rugitus compulit; vt qui aſtabant Fratres, iis maximè exterrefierent: Denique eo Dæmonis aſpectu, tantos illum metus, ac pauor inuaſit; vt os, quo tot hiſtrionica, ac obmurmuratoria verba protulerat; illi vſque ad aures monſtruosè protractum fuerit. Verumtamen tot eo tẽpore, ac tam ardentes à Fratribus, qui præſentes aderãt, ad Deum pro eo preces fuſæ ſunt: vt is tandem ſibi redditus, pœnitentia, ac lachrymis præteritæ vitæ maculas deleuerit; ac bono (vt putatur) fine in Domino obdormierit. *Sacerdoti horrenda in morte accidunt.*

XLI. Hoc Anno, S. Antonij Vlyſſiponenſis virtus, ſacro ipſius Reſponſorio inuocata, in Furem quendam præclarè enituit. Cùm enim in Conuentu Velitrenſi Romanæ Prouinciæ, Fratres Mulos quoſdam mutuò à beneuolis Viris accepiſſent; quibus fimum, ad horti culturam, ſibi deferendum curabant: inter hos egregius quidam Mulus erat; quem cùm Viro cuidam peregrino, ac ignoto, bona fide ducendum commiſiſſent; is, opportunitatem nactus, Mulum, quem Domino ſuo reddendum acceperat, ſuffuratur; & cum eo Romam versùs iter arripit: vnde in Ethruriam proficiſci cogitauerat. Iam ſecunda dies elapſa fuerat, cùm Muli Dominus eundem repetiturus, ad Monaſterium accedit. Mirantur Fratres, qui pridie redditum mulum hero ſuo arbitrabantur: ac tunc primum à Viro ſubreptum agnoſcunt. Cumque quid illis agendum eſſet, ignorarent: commune illis conſilium fuit, ad Deum in oratione confugere, ac Sancti Antonij Reſponſorium: illius vnà omnes ſuffragium implorantes, recitare: Mirabile dictu: Vix perſoluto Reſponſorio, Vir, qui Mulum ſubripuerat, cùm Viterbum peruenisſet: eadem hora repentè oculorum lumine priuatur: Muluſque tametſi ſtimulis agitatus, vlteriùs progredi recuſat. Quamobrem Fur in ſeipſum reuerſus, ac delictum agnoſcens; cùm illud, haud abſque lachrymis coram Deo deploraſſet; Mulumque reſtituere promiſiſſet; luci reſtitutus, Velitras ad Monaſteriũ remeat: ac veniam poſcens Mulum Fratribus reſtituit: qui actis Deo, ac Sancto Antonio ex animo gratiis, Mulũ Domino ſuo reddunt. *S. Antonij Vlyſſiponenſis Reſponſorio fur obcæcatur, ac furtũ reſtituitur.*

XLII. Hoc itidem anno in Conuentu Alerij qui Rudiorum appellatur, Nouitius quidam Laicus, ſimplicitate, & obedientia præſtans [illegible] fabas ad Fratrum refectionem igni coquendas curat: fortè accidit, vt olla fabis referta, nimio vel calore, vel vetuſtate diſſoluta, in duas partes diſcinderetur; fabæque turris inſtar in medio integræ conſiſterent. Nouitius verò cùm mente confuſus, quid agendum eſſet, ignoraret; ſtatim ad Fratrem Modeſtum à Nuce, tunc Nouitiorum Magiſtrum, qui in Eccleſia orabat, confugit; eique, quid Ollæ acciderit, narrat. At Modeſtus, vt Nouitij Obedientiam experiretur. Feſtina, inquit, vtramque ollæ partem coniunge; aquamque in ollam infunde, quæ fabis coquendis ſufficiat. Pergit Nouitius dicto obediens, Magiſtri præceptum implet: ambaſque ollæ partes eodem loco connectit; quæ ſtatim ita inter ſe agglutinatæ fuerunt, vt prioris fractionis ne ſignũ quidem relinquerent: aquam infundit, fabæque ad perfectam coctionem pertingunt. Idque Nouitij obedientia meruit; vt quod humana virtus aſſequi nunquam potuiſſet, Dei potentia repararet. Id alij quoque Magiſtri, qui pietate eximius fuit, ſanctimoniæ adſcribendum volunt. Verùm id vel à Nouitij obedientia, vel à Magiſtri iubentis ſanctitate, vel ab vtroque profectum fuerit; vtrobique Dei ſe gloria extollit, quam nos hiſce Annalibus illuſtrandam ſuſcepimus. *Nouitij obedientia à Deo Miraculo illuſtratur.*

XLIII. Per id quoque tempus, Vir quidã Tertij Ordinis S. Franciſci, in Oppido Farneſij,

Religionem eximia beneuolentia prosequebatur: qui cùm Regione plurima vini penuria laborante, vltrò vini dolium seorsim, ad Capucinorum vsum reposuisset: id ipsis, cùm vino egerent, erogabat. Iam vindemiæ tempus vrgebat; cùm Tertiarius, vt dolium ad noua vina pararet, Fratres frequentius cum lagenis ad illud accedere compellit. Dolium lagenæ frequentant; at quò sæpiùs è dolio vinum hauritur, eò vberiùs ex eo fluit. Iam tædebat Tertiarium, nunquam vino dolium exhauriri; quare omnes Fratrum lagenas, ac domus vasa, ac prætereà cadum vino implet; vt dolium exhauriat: nec tamen vinum in dolio minuitur. Ea is vini copia pertæsus, cùm calce dolij fundum, vnde vinum defluebat, perrupisset; nihil non modò vini in dolio reperit: verùm dolij postes ita aridas, ac siccas conspicit; perinde ac si iamdiu vino caruissent. Eo porrò miraculo, velut diuino testimonio: homini perspectum fuit: vinum, quo priùs dolium impleuerat, in eo iamdudum defecisse: quod verò deinceps è dolio fluebat; non è dolio, sed è Cælo illi subinde ministrari; vt diuinam liberalitatem pro erogata eleemosyna experiretur.

Tertiarijs Ordinis Benefactori vinum Miraculo in dolio multiplicatur.

XLIV. Huic aliud tandem accedat, quod in Mediolanensi Prouincia contigit. Cùm enim Fr. Cyprianus Mediolanensis, Conuentus Melpensis Eleemosynarius; Gorgonciolam, Mediolanensis Diœcesis Oppidum, profectus esset; vt à Cæsare Pagnano, nobili Viro, qui plurima Ordinem pietate complectebatur, vinum quæreret: lagena sub dolio, vnde vinum fluebat, collocatur. Iam vinum ferè ad dolij fæces vsque peruenerat, guttatimque ab Epistomio stillabat: quod cùm Cyprianus cerneret, Cæsari ait: Sat est, Cæsar, ne vltra dolium vexa. Cui Cæsar, haud ita erit, inquit, Pater: Sine paulisper: Nam etsi parùm in dolio vini supersit, dabit tamen sanctus Pater Franciscus, vt illud ad lagenam implendam sufficiat.

Ordinis Benefactor vinum erogans auctum in dolio accipit.

XLV. Hanc Cæsaris haud vulgarem in Deum fidem, effusamque in Christi pauperes charitatem, Deus ampliori miraculo commendare voluit. Etenim, lagena impleta, cælesti B. P. Francisci dono factum est; vt in dolio vinum ita multiplicaretur; vt trium mensium spatio, abundè toti Familiæ sufficeret: in eoque vim Dei promissum obtinuit, olim per os Sapientis affirmantis. *Anima quæ benedicit, impinguabitur, & qui inebriat, ipse quoque inebriabitur.*

Prou. 11. 25.

HVIVS

Annus Christi.	Pii V.	Maximil. II. Imp.	Relig. Capuc.
1567.	2.	4.	43.

I. HVIVS Anni millesimi quingentesimi sexagesimi septimi lux, Generalibus Comitiis, quæ hoc anno Romæ celebrata sunt, fores aperit; octauumque Capucinorum Ordini Generalem donat. Tertiumdecimum hoc generale Capitulũ fuit; in quo F. Marius à Forosarzinio, Generalis omniũ ferè Electorum suffragiis electus, Religionem moderandã suscipit. Hic ex Augustinianorum Familia ad Capucinorum gremium translatus, plurimam in Religione, sua prudentia, grauitate, ac vitæ integritate sibi existimationem comparauerat: quo fit, vt Bononiensis Prouinciæ sæpè Prouincialis electus, summo consilio eam Prouinciam, iam antea aliquot annis administrasset. Ea quoque morum suauitate, atque in agendo dexteritate præditus erat: vt & omnium sibi beneuolentiam conciliaret, illamque in castigandis sceleribus mediocritatem teneret, quæ criminum reos ad melioris ferè semper vitæ frugem prouocaret.

Tertiumdecimum Capitulum Generale celebratur.

Marius à Forosarzinio Generalis eligitur.

II. Procuratorium munus, in hoc Capitulo, F. Bonauenturæ Rhegiensi Calabro, qui tunc Picentem Prouinciam moderabatur, commissum fuit: cùm verò F. Euangelista à Canobio, qui proximè Generalis officio defunctus fuerat, in publico Patrũ cõsessu, velut rationi consentaneũ proposuisset: vt Generalis Ordinis Procurator, in Comitiis Generalib⁹, vtraq;, & actiua, & passiua voce, absq; noua electione gauderet: inde cõmuni cõsilio decretũ fuit; vt qui hacten⁹ noua electione indiguerat, qua in Generalibus Comitiis, sua quoq; cũ cæteris Electoribus suffragia ferret; deinceps inter futuri Capituli Generalis Electores, absque vlla electione censeretur. Quamobrẽ id quoq; statutũ fuit: vt Procuratoris electio, quæ priùs à solo Generali, absq; vlla solẽnitate præstabatur: deinceps à Generali, atque à Definitorib⁹ Generalis Capituli, per secretum scrutinium fieret. At quandoquidem superiori decreto Regula aduersari videbatur: quæ Ministris tantùm, & Custodibus, non Procuratori, Generalis Vicarij electionem committit: Marius Generalis, nonnullis Patribus, nimirum Euangelista à Canobio, Honorio à Monte-granario, Ioanne Maria Hispano, & Bernardino Pisano ad Pontificem destinatis, Decreti confirmationem, ac dispensationem à Sede Apostolica retulit; cuius virtute deinceps Ordinis Procuratores perpetui Generalis Capituli Electores declarati fuère. Huius Apostolicæ confirmationis, seu dispensationis fidem, ab iisdem Patribus, qui ad Pontificem missi fuerant, obfirmatam, Religionisque sigillo munitam, Marius Generalis in cunctas Ordinis Prouincias transmisit, his verbis conceptam.

De Ordinis Procuratore nonnulla statuuntur, & à Pontifice quæruntur.

III. *EGO F. Marius de Forosarzinio, Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capucinorum Vicarius Generalis (li èt indignus) facio fidem omnibus præsentes literas inspecturis, quatenus R. P. F. Euangelista de Canobio, immediatus in officio Generalatus Prædecessor meus, proposuit in Capitulo nostro Generali ab ipso conuocato, & Romæ celebrato, anno 1567. vtrum Procurator Curiæ Romanæ pro tempore existens, deberet habere vocẽ in Capitulis Generalibus; quemadmodũ habent per regulã Ministri, & Custodes; sicut iam à Fratribus nostris dictis de Obseruãtia constitutum fuerat, in eorum Generali Capitulo, celebrato 1543. in Prouincia S. Ludouici: & facto scrutinio per vota secreta; Capitulum nostrum acceptauit, & innouauit prædictam Constitutionem: vt Procurator Curiæ haberet vocem actiuã, & passiuã in Capitulis*

Procurator Generalis Ordinis, Apostolica dispensatione inter Electores Capituli Generalis recensetur.

Generalibus

Generalibus. Postquam autem ego in prædicto Capitulo essem ad Generalatum electus, volui, pro firmiori dictæ Constitutionis robore, petere confirmationem ipsius à sanctissimo D.N.Papa Pio V. Et ideò ad illam humiliter petendam misi prædictum P. F. Euangelistam, vnà cum R. P. F. Honorio de Monte-granario Definitore prædicti nostri Capituli, P. F. Ioanne Maria Hispano Prædicatore, & Fratre Bernardino Pisano Laïco. Qui P. F. Euangelista proposuit suæ Beatitudini Constitutionem prædictam, & à Fratribus de Obseruantia factam, & à nostro Capitulo acceptatam, & innouatam esse: non obstante, quòd Regula nostra non dicat, talem Procuratorem debere esse vocalem in Capitulis, vt supra. Humiliterque postulauit à sanctitate sua Confirmationem ipsius Constitutionis, quam Dominus Papa benignè confirmauit, & subiunxit: valdè conueniens esse, vt talis Vir; scilicet, Procurator Curiæ habeat vocem in Generali Capitulo. Et hæc confirmatio facta fuit die primo Iunij Anni prædicti; videlicet 1567. in Palatio S. Petri in Camera propria Domini Papæ, præsentibus, & audientibus prænominatis Fratribus, in cuius fidem se subscripserunt. Et ego sigillum officij nostri apposui. Datum Romæ die 17. Iulij 1567.

Ego Fr. Marius, qui supra manu propria.
Ego Fr. Euangelista, qui supra manu propria confirmo.
Ego Fr. Honorius de Monte-Granario, qui supra manu propria.
Ego Fr. Ioannes Maria Hispanus Prædicator confirmo omnia, & singula ita esse concessa, me præsente, vt supra notatum est, manu propria.
Ego Fr. Bernardinus Pisanus Laïcus confirmo manu propria.

Locus Sigilli.

Statuta Capituli Generalis.

IN hoc quoque Capitulo, quanam Procurator Generalis, auctoritate in Ordine frueretur, explicatum fuit: quæ deinde Generalis Commissarij dignitate aucta, eã potestatem assecuta est, quæ Generalis præsertim arbitrio insideat. Pleraque alia hoc quoque tempore constituta sunt. In his primùm, vt in Prouincialibus Capitulis, Guardianorum electio à Prouinciali Vicario, & à Definitoribus Prouincialis Capituli, per scrutinium secretum fiat: in quo Prouincialis vno tantùm vocis suffragio gaudeat. Sed quoniam ea, non Electio iuxta Concilij Tridentini decreta; sed Prouisio ita ab initio in Ordine instituta censeri debet: hinc etiam declaratum fuit; vt ante Guardianorum Prouisionem, quinam ab ea Prouisione excludendi sint, inter Prouincialem, ac Definitores consilia communicari queant. IV.

Secundò. Vt in Generalibus Comitiis, in quibus sex Definitores creantur, tres, qui in præterito Capitulo Definitores electi fuerant, ab officio vacent; ita vt tres noui semper eligantur. Nec tamen lex Electoribus præscribitur: vt plures quoque his tribus, si id illis expedire visum fuerit, ab officio arceant. Quod etiam respectiuè in Prouincialibus Capitulis obseruari voluerunt: cùm enim in his quatuor tantùm Capituli Definitores eligantur: duos tantùm prioris Capituli Definitores, in futuris Comitiis, subsistere posse decreuerunt. V.

Tertiò. Vt in Sicula Prouincia, quæ tantæ amplitudinis erat, vt ab vno Prouinciali Vicario, bis in anno, iuxta Generalium Constitutionum præscripta minimè visitari posset: Custodes in suis Custodiis, absente Prouinciali, ius visitationis, & Vicariam illius auctoritatem obtinerent. VI.

Quartò

VII. Quartò. Exorta, inter Lucanam, & Neapolitanam Prouinciam, de quibusdam Monasteriis controuersia, sic terminata fuit: vt Monasteria Cauæ, & S. Seuerini, Neapolitanæ Prouinciæ cederent. Sed quoniam Nicolai 4 Pont. Bulla statutum fuerat: ne vlla in Ordine Prouinciarum, aut Locorum, etiam sub melioris boni prætextu distractio fieret: Cardinalis Amulius, qui ob Vrbinatis Protectoris absentiã, vices Protectoris agebat; facultatem Generalibus, ac Definitoribus, pro tempore existentibus, à Pontifice obtinet: vt liberè exiguas Prouincias aliis per modum Custodiæ vnire, ac quæuis loca in alias Prouincias transferre queant. Cuius concessionis fidem idem Cardinalis Amulius, his verbis testatam reliquit.

VIII. *MARCVS ANTONIVS miseratione diuina tit. S. Marcelli S.R.E. Presbyter Cardinalis Amulius, & Congregationis Fratrum Capucinorum nuncupatorum pro Illustrissimo ac Reuerendissimo D. Cardinali Vrbinaten. Vice Protector. Vniuersis, & singulis præsentes nostras inspecturis, audituris, seu quoquomodo earum notitiam habituris, fidem indubiam facimus, & in verbo veritatis attestamur, qualiter hesterno die, qui fuit quintus Iulij 1567. Sanctissimus D. N. Pius diuina Prouidentia Papa V. ad supplicationem Ministri Generalis, & Definitorum Congregationis præfatæ, Nobis petentibus, ac præsentibus, viuæ vocis oraculo facultatem concessit Ministro Generali, & Definitoribus eiusdem Congregationis pro tẽpore futuris, eorum Prouincias exiguas, ob maiorem commoditatem, aliis Prouinciis in modum Custodiæ annectendi, & vniendi. Et præterea, vt pauca Monasteria, quæ alicubi possident, aliis amplioribus Prouinciis vnire possint. Non obstante Bulla Nicolai fel. record. Papæ 4. in contrarium expressè faciente: idque ita fuisse, & auribus nostris audiuisse asserimus. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentes exinde manu nostra subscriptas fieri, & per Secretarium nostrum subscribi, ac sigillo, quo in talibus vtimur, appensione iussimus roborari. Datum Romæ in Ædibus nostris die 6. Iulij 1567.*

De vnione Prouinciarũ, & translatione Locorum Apostolica cõcessio.

Marcus Antonius Cardinalis Amulius *Locus Sigilli*

Aurelius Sauignanus Secretar.

IX. Quintò. Vt nonnulli in Creteosem Insulã Fratres destinarentur, qui in ea Religionem propagarent: atque hoc eodem tempore primus in eam Insulam Generalis Commissarius mittitur, F. Ignatius ab Apiro, de quo fusior in posterum mentio fiet. Postremò in hoc Capitulo decretum fuit, vt Generalia studia in Romano Conuentu instituerentur, quibus Hieronymus Pistoriensis, Vir præclarus, atque apprimè doctus, Lector præficitur.

Fratres in Candiam proficiscuntur.

X. Hoc quoque tempore, Fratres Minores Regionis Hispaniæ, qui Discalceati nũcupantur, ad Capitulum accedentes; à Patribus summis precibus petunt, vt sub Generalis Vicarij Capucinorum obedientia recipiantur: quibus cùm id responsum fuisset: sine Pontificis auctoritate, & Hispani Regis consensu, id fieri non posse. Res deinceps apud illos extincta fuit.

Minores Discalceati ad Capucinorũ obedientiam anhelant.

XI. Edita fuit hoc annò à Pontifice Bulla, quæ incipit. *Sedis Apostolicæ solertia.* Qua transitus à Minorum Capucinorum Religione, ad Minimorum Ordinem, & è conuerso, ea præsertim ratione interdicitur: quòd mutuis huiusmodi transmigrationibus, pleræque in vtroque Ordine, perturbationes orirentur. Quæ Bulla in Calce huius voluminis cum aliis apponitur.

Transitus à Capucinis ad Minimos, & è conuerso interdicitur.

Solutis itaque Comitiis: cùm Marius Generalis visitatione instituta, in Thusciæ Prouinciam venisset: Federicus Montis-acuti Comes nobilissimus, qui ex antiqui illius Alberti stirpe progenitus, cui B. Pater Franciscus, iam Christi caracteribus insignitus, in sui amoris testimonium, habitum suum dono dederat; Ataui pietatem imitabatur; obnixè ab eo petit, vt in sua Montis-acuti ditione, Monasterium suis ædificari permittat. Porrò Federicus hic, inde potissimùm ad huius Conuentus ædificationem inflammabatur: quòd cùm Albertus Pater, alter ab antiquo, semel in Monte feras insequeretur; geminos, in quadam altiori rupe, Minores Fratres, Capucinorum more indutos, sedentes conspexit qui, eo salutato, paulò post ex omnium oculis euanuerunt. Hos cùm B. Franciscum, ac B. Antonium esse cuncti sibi persuasum haberent, qui sedem sibi eo in loco collocandam vellent: hinc ad Conuentus ædificationem summo studio ferebatur. Re igitur Mario Generali à Federico enarrata, is protinus ædificationi annuit, & Prouinciæ Patribus licèt reluctantibus; quibus, & infœcunda tellus, & tenuè nimis Oppidulum, ad necessariam rerum mendicationem videbatur; prima in eo loco Conuentus fundamenta iaciuntur.

Montis acuti Conuentus fundatur.

XII. At neque id absque diuino consilio, & grata Dei voluntate factum esse, admirabilis illius deinde prouidentia declarauit. Cùm enim locus sterilis esset, magnaque aquæ, ac calcis penuria Cœmentarij laborarent: scrobs ingens calce plena, in ipso ædificationis loco, dum tellus foderetur, apparet: in cuius medio Crux ex auricalco fabrefacta eminebat. Porrò cùm apud illius Regionis Incolas, nulla huius scrobis, aut calcis memoria exstaret: & quisnam illius auctor fuerit, cunctis penitus obscurum esset: id vniuersi diuinæ Prouidentiæ miraculo factum adscripsere. Accedat, quòd eodem tempore; dum non longè ab ea scrobe, ingens quoddam saxum, quod Conuentus ædificationem impediebat, pluribus adnitentibus loco amoueretur, inde protinus aquæ fons ebulliit, qui tamdiu aquam Cœmentariis effudit: quoad Conuentus perfectam structuræ metam attingeret. Postremo, vt hanc loci ædificationem, à diuino beneplacito profectam esse cunctis innotesceret: ædificatione peracta, dum à Tornabono, Biturgiensi Episcopo, Ecclesia ritu consueto consecratur: lucida quædam super Ecclesiam, e Cælo flamma descendere, à quamplurimis visa est; tot radiis coruscans; vt suo lucis fulgore ipsum Solis splendorem minuere videretur. Hæc autem, cùm nihil præterquam diuinam in eum locum benignitatem testarentur: tum maximè singularem ab iis morum sanctimoniam, ac virtutum lucem exposcere videntur, qui ea loci sanctitate fruuntur.

Dei in hac Conuentus fundatione Prouidentia.

In Ecclesia consecratione ingens è Cælo splendor emicat.

Illud verò hìc prætereundum non est quod copioso teste probatum, ac fama vbique loquente, apud omnes iamdiu perspectum est: singulare nimirum illud B. P. Francisci, in hanc Comitum Mõtis-acuti Familiam, iam à multis annis, beneuolētiæ testimonium; quod Alberto Comiti olim ab eodem benignè promissum fuisse ferunt: quotidiano ferè miraculo comprobatum, etiamnum integrum vigere. Vt scilicet, quoties ex ea Comitum Familia, quempiam hinc emigrare contingit; tertio ante illius obitum die, ardentes faces, è Monte Aluerniæ erumpentes, tanquam futuri funeris prænunciæ, super Montis-acuti Castro altiùs eminere cõspiciantur: quò vniuersi illius Familiæ homines, velut signo admoneantur, eorum aliquem hinc citiùs emigrandum esse; quò dignè se ad mortalis huius vitæ occasum disponant. Quod iam huius Familiæ Viris, tam certum, ac familiare est: vt cùm primùm ignei illi globuli, in faculæ modum, in monte apparent; communi inter eos lege sancitum sit: vt quicunque in Castro degunt, cuncti ad Sacramenta, tanquam moriturі accedant: qui verò inde longiùs absunt, quantociùs per literas certiores fiant; vt ij quoque maturè rebus suis prospicere valeant. XIII.

Singulare B. P. Francisci in Comitum Montis acuti Familiam beneficium.

XIV. Illud quoque non minori admiratione dignum ferunt: quòd tamdiu accensæ illæ faces, altiùs Castro eminentes apparent; quoad ab aliquo conspectæ, iis qui in Castro sunt, manifestæ fiant: ne frustra cæleste iis beneficium collatum esse videretur. At neque idem omnibus triduum, ante obitum à facibus præscribitur:

nam

nam iis quidem, qui in Castro sunt, ipse luminum aspectus triduum mortis indicit; aliis verò, qui longiùs absunt, non antea triduum incipit, quàm luminum notitiam per litteras, aut nuntium acceperint. Hoc planè tam singulare, à B. Francisco, in Illustrissimam hanc Comitum Familiam collatum Priuilegium; quo temporalem eorum beneficentiam, & in Minorum Ordinem pietatem, ac beneuolentiam, velut cælesti dono compensare voluit; quàm paterno is pios Ordinis Benefactores amore, ac pietate complectatur, haud obscurè demonstrat.

XV. Cæterùm, res planè insolita, hoc tempore, in Piceni Prouincia accidit. Puella namque, quæ ex Parentum leuitate, ac imprudentia, sub virili habitu vsque ad vigesimum secundum annum processerat, ab omnibusque Vir habebatur: feruentiori spiritu ducta, cùm se Deo consecrare, atque inter Viros pœnitentiam agere decreuisset; ad Prouincialem Capucinorum Vicarium pergit, ab eoque summis precibus Religioni adscribi postulat: qui cùm eam Virum crederet, ac mediocri literatura imburam offenderet, inter Clericos Nouitios, sub Ioannis nomine adnumeratam, in Aesinum Conuentum destinat. Erat in eo Conuentu Nouitiorum Magister Fr. Hieronymus à Pedona, Vir omnium virtutum genere ornatissimus; sub cuius disciplina, cùm Ioannes, Vir ab omnibus creditus, maximè in virtutibus proficeret: contigit, vt post secundùm mensem aduersa valetudine affictari cœperit. Hoc tempore nouum à Pontifice edictum emerserat, quo sub Excommunicationis pœna, cunctis mulieribus cauebatur; ne Monachorum, aut Regularium Virorum Claustra ingrederentur: quod cùm Ioanni Fœminæ innotuisset, eo maximè angebatur: dominumque assiduè precabatur, ne eam vita comite è Monasterio expelli pateretur. Annuit votis benignissimus Dominus. Ingrauescente enim morbo, ad extremum tandem vitæ finem deuenit: quo tempore Ioannes Magistro accersito, eidem se Fœminam esse declarat: vt si quam Ecclesiæ censuram ob Monasterij ingressum contraxisset; ab ea ante obitum absolueretur. Res Magistro noua visa est. At verò cùm eò euasisset; vt breuissimum illi vitæ spatium superesset; ea à censuris absoluta, rem silentio tegit. Paulò post Ioannes Fœmina ex hac luce deuotissimè migrat; quam (ne factum vlli innotesceret) illotam in feretro collocari iubet: & post consueta officia illi persoluta; Fratrum Sepulchro recondit. Res verò non antea, quàm post obitum manifestata, cunctos ad Dei laudes celebrandas compulit, qui sexum fragilem etiam ad Virorum coronas vocat.

Fœmina virili habitu inter Capucinorum Nouitios cooptatur

Fœmina in morte agnoscitur, & cum Fratribus sepelitur.

XVI. Hoc anno, quo tempore in Piceni Prouincia Prouinciale Capitulum celebrandum erat, Dei virtus, ac liberalitas erga nobilissimam Fœminam, in Capucinos beneficentia insignem, enituit. Hæc Panta Bulliona Mulier illustris fuit; quæ cùm Capucinorum Ordinem maxima beneuolentia, atque eleemosynarum copia prosequeretur: Prouincialia Comitia, in Conuentu Montis veteris; qui à Turris Castello, quod suæ ditioni subdebatur, haud longè aberat; à Patribus celebrari, atque vniuersa, quæ congregatis ad victum necessaria essent, ab ea sola ministrari postulat. Annuunt illustris Mulieris pietati Prouinciæ Patres: Illa verò, vt necessariam panis annonam, quæ Capituli duntaxat Patribus sufficiat, opportunè prouideat, sirum, seu scrobem quendam exiguum, iuxta Regionis morem tritico plenum, seorsim parandum curat. Verùm cùm maior ad ea Comitia, tam Sæcularium virorum qui ad Religionis amplexum adspirabant; quàm aduenarum Fratrum multitudo, quàm sibi persuaserat, conuenisset: quandoquidem vnicus tantùm Sirus, & frumenta in eo condita, cunctis ad panem sat esse non poterant. Iubet pia Mulier, alium quoque sirum adiungi: quo & prioris tenuitati, & tantæ hominum multitudini satisfiat. At verò Deus Opt. Max. illustrem Mulieris pietatem illustriori miraculo commendare voluit. Diuina namque virtute factum est; vt prior ille sirus, qui planè exiguus erat: non modò necessaria ad panem frumenta ministraret: sed & tantam, peractis Comitiis, tritici copiam pepererit; vt solus toti posthæc Pantæ Familiæ, quæ copiosa erat vsque ad anni finem triticum

Panta Bulliona Fœmina illustris, & in Ordinem beneuola.

Triticum ibi diuina virtute multiplicatur.

ministra

ministrauerit: neque id solùm: nam tot tritici mensuræ inde erutæ, ac pauperibus distributæ fuerunt, vt hæ totum frumentorum pondus, quæ siro immissa fuerant, proculdubio æquarent. Ex quo id omnibus perspectum fuit: nunquam homines meliùs fœnerari, quàm cùm pauperibus tribuunt: veramque reipsa Domini sententiam probari, cùm ait: *Date, & dabitur vobis: mensuram bonam, & confertam, & coagitatam, & supereffluentem dabunt in sinum vestrum.*

Luc. 6.

F. FRANCISCI A SORIANO, *Vita, & Gesta.*

Franciscus à Soriano Prædicator illustris.

XVIII. DVM hæc in Piceni Prouincia diuina virtute patrantur; Fr. Franciscus à Soriano, Diœcesis Viterbiensis Oppido, in Romano Conuentu humana deserēs, ad æterna euocatur. Hic inter priscos illos Patres, qui primo illo Religionis æuo, virtute, ac Prædicationis dono claruère, tam insignis præluxit: vt præclarissimum sua tempestate sibi nomen in Christiano Orbe compararit. Adolescens, cùm ingenio floreret; in Minorum Obseruantium militiam adscriptus, plerosque in ea annos, magna cum virtutum, ac ingenij laude exegit: Concionatorq. institutus, cùm celebre Capucinorum nomen audiret; quorum vita vniuersos ad sui admirationem compelleret; ardentiori Regularis obseruantiæ studio accensus, ad Religionem se contulit, anno 1534. in qua cùm frequenter capitis dolore cruciaretur; communem tantùm cæteris abstinentiam, vigilias, ac cæteras corporis macerationes prosequitur. Atque eo factum est, vt cùm minùs corporis austeritati, ob infirmam capitis valetudinem vacare posset; ad maiora virtutum studia, quæ potiora sunt, animum intenderet. Quapropter Horas Canonicas summa deuotione, atque attentione, quasi diuinam præsens Maiestatem intueretur, stans, persoluebat. Orationis quoque, ac rerum diuinarum contemplationis studio ita afficiebatur; vt ob studium literarium, aut Prædicationis munus, nunquam orandi tempora in Religione statuta prætermitteret. Paupertate, obedientia, humilitate, sui contemptu, ac totius Regularis obseruantiæ cultu, haud mediocriter floruit. Denique eam vitæ normam sibi perpetuò sequendam præstituit, quæ neque austeritate excederet, neque ab ea nullo vnquam tempore exorbitaret.

Ex Obseruantium Familia ad Capucinos accedit.

Diuina charitate flagrat.

XIX. Quod verò in eo præcipuum, ac singulare virtutis testimonium effulsit; flagrantissima quædam charitas fuit; qua tum in Dei gloriam, tum in animarum vtilitatē, tanto studio ferebatur; vt alterius Machabæi instar, pro Dei honore, atque animarum salute, aduersùs humanæ salutis hostes decertans; diuini Verbi gladium tāta vehementia in peccatores, ac scelestos vibraret; ac vitiorum monstra confoderet; vt ingentes vbique de animarum hoste prostrato triumphos referret. Non hic Vrbes, non magna Oppida, non Nobilium turmas, non populorum frequentiam; aut ampla auditoria suis prædicationibus quærebat: sed cùm in diuinam tantùm gloriam, ac hominum salutem intenderet: Christumque Vicos, ac Oppida in Euangelio percurrentem legeret: Villas potiùs, ac Oppidula sibi ad prædicandum eligebat. In hisq; non in sublimibus humanæ sapientiæ verbis, sed in spiritu, ac virtute Dei Christum Crucifixum prædicans; copiosissimam inde animarum segetem metebat. Tam denique ea simplicium hominum conuersione oblectabatur; vt per quatuordecim circiter annos, ab Oppidulis recedere ac Vrbes adire recusauerit: idque dicere solitus erat. In Oppidulis faciliùs, ac maiori cum fructu, quàm in Vrbibus Dei Verbum prædicari: ob id maximè, quòd Dei semen minùs spinarum, quæ Dei Verbum suffocant, ac sine fructu efficiunt, in Oppidulis quàm in Vrbibus offenderet.

Ipsius humilitas declaratur.

XX. At verò, cùm tam singularem illi in prædicando gratiam, à Deo collatam esse, Patres animaduerterent: Lucernam, quæ sub modio humiliter hactenus latuerat; vt lucem in omnes diffunderet, super candelabrum statuunt: ac inuitum ad Vrbes rapiunt. Haud multa Franciscus tectum intelligentia præditus erat; ea præsertim

ratione

ratione: quòd ob capitis morbum, quo afflictabatur, à maioribus literarum studiis iam ab exordio abstinuisset: ea tamen ingenij facilitate, ac fertilitate præstabat, cui & Deus è Cælo lucem ministrabat, vt de summis quibusq; ac difficillibus cùm Philosophiæ, tum Theologiæ quæstionib⁹, quas didicerat, inter concionandũ tam aptè dissereret; vt cunctis doctissimus, ac eruditissimus videretur. Pendebant ex illius ore Populi, tantaque ex ipsius sermonibus cuncti voluptate afficiebantur, vt cùm eum ad tertiam vsque horam prædicantem audirent, haud vllo tamen tædio afficerentur. Vox illi quasi tonitruum, ac rugitus Leonis erat, qua ita impios terrebat; vt qui semel Prædicantis vocem audissent, nequaquam sibi in vitiis vltra permanendum esse putarent. Nulli in ea reprehensione parcens, neque vllius Potentis vultum extimescens, vniuerso Apostolico correptionis gladio aggrediebatur: tantoque in vitiis reprehendendis Dei Spiritu agebatur; vt cùm plerunque in acriores, Deo agitante, increpationes erumperet, quas nedum cogitatione conceperat: cum de iis posthæc mentio apud eum fieret, eas penitus ignoraret: quæ cùm ad vberiorem semper fructum animos prouocarent haud obscurum sane argumentum erat, illas non ab humano, sed à diuino plane Spiritu profectas esse. Tanta denique, ac tam mira ipsius verbis à Deo Opt. Max. vis indita erat; vt vbicunque is Dei Verbum disseminaret, inde odia, ac inimicitias aufugere, fœnora exulare, male parta restitui, adulteras, ac concubinas pelli, Confessiones generales institui, mores corrigi, Vrbesque ad virtutem renouari conspicerentur. Huius rei innumera, ex Romana, ac Neapolitana Vrbe, ac præterea Florentia, Ferraria, Perusia, & ex variis Italiæ Vrbibus, in quibus Viri huius prædicatio audita fuit: exempla afferri possent: præsertim ex Panormitana, ac cæteris Siciliæ Vrbibus; in quibus per triennium prædicans, corruptissimos hominum mores, insitaque animis vitia, ita sua prædicatione strauit, obtruncauit, auulsit; vt Insulam totam ad virtutes, melioremque vitæ statum adduxerit: Porrò vnicum tantùm ex innumeris lubet exemplum proferre; quod illi apud Siculos accidit.

Vis illius sermonibus à Deo indita.

Acriter vitia reprehendit.

XXI. Abbas quidam inter Siculos, cuius consultò nomen reticeo, opulentissimus erat: adeò tamen in omne vitium, ac præsertim libidinem præceps; vt Concubinam, ex qua liberos susceperat, in omnium oculis alere, ac summo totius Populi scandalo; secum sub eodem tecto retinere non erubesceret. Porrò cùm tam ingens vbique Francisci fama diffusa esset; vt illum cuncti, velut cæleste quoddam prodigium, suspicerent. Quanquam Abbas (vt iis plerunque contingit, qui se vitiis ingurgitant) diuina fastidiens, vix vnquam vllis Concionatorum sermonibus adesset; Francisci tamen fama, & quadam animi curiositate ductus, semel ad eum audiendum accedit. Abbas Francisco prorsus tum facie, tum nomine ignotus erat: neque vlla turpis illius vitæ macula, eatenus eidem præsignificata fuerat; cum Franciscus diuino, (vt creditur) Spiritu illustratus, vniuersa Abbatis vitia inter concionandum enumerare, ac tam acriter, ac seuerè in ea inuehi cœpit: vt Abbati videretur, quod deinde dicere sæpe solitus erat, se diuino Iudicio addictum iri, & nisi a vitiis mature resipisceret, mox ad æterna supplicia a Deo rapiendum fore. Quamobrem tam ingenti Vir ille pauore correptus fuit: vt velut lapis, tanquam immobilis consisteret: vt etiam absoluta concione discedentibus, is nec dum loco dimoueretur. Inde tandem abscedens, animum tam perfectè, Francisco ipso suadente, ad Deum conuertit, vt Concubina e domo eiecta, ac liberis variis in locis dispertitis, Ecclesiastico Viro dignam deinde vitam instituerit. Orationẽ Quadraginta horarũ, iam à Iosepho Fernẽsi institutam, mirum in modum illustrauit; ac sermonibus auxit: in eaque tantam animis conciliandis Dei gratia excelluit; vt eâ absoluta, nulla in Vrbe odia, nullæque inimicitiæ superessent.

Abbatis cuiusdam exemplum refertur.

Francisci in prædicando vis, & efficacia.

XXII. Planè incredibile est, quot hic peccatorum labe inquinatos, ac lethifera contagione respersos, ad animæ incolumitatem reduxerit: quotque impiorum animas, viuẽte iam in corpore defunctas, delictorumq; mole obrutas, ac sepultas, diuina Verbi prædicatione, ad vitam reuocauerit: atque e vitiorum sepulchro excitatas, rediui-

tas

uas Christo reddiderit. Tanta inter prædicandum diuini Spiritus luce perfundebatur, vt non rarò quoque futura prædiceret. Teramni, quæ Siciliæ Vrbs est, Vir quidam præpotens erat, qui tot opes fœnore coacerua[illegible], vt V[illegible] mus haberetur. Hunc sæpè Vir Dei frustra admonuerat: vt fœnore re[illegible] ipsum à Diaboli faucibus eriperet, ac vitam in melius conuertaret, quod cum ille præstare negligeret, is tandem pro suggestu [illegible] Epulonis [illegible] sermonem conuertens; vbi illi proprias vsuras, [illegible] expilationem, auaritiam, crudelitatem in pauperes, atque alia huius generis d[illegible] Iudicium sub Epulonis nomine, comminatus his verbis: [illegible] Deus è Cælo decreuerit. Iudicium sedit, & libri tui aperti sunt [illegible] velociter spiritu oris sui, teque repentè intercipiet [illegible] de vsuris cogitantem, ad Orcum rapiet: idque tam insperato, vt neque [illegible] Nominis inuocandi spatium detur. Haud frustrà id à Viro Dei dictu[illegible] postridie cùm Diues in Pomario cum amicis deambularet, [illegible] erumpens, cum solùm inter cæteros percussum interficit: ac velut h[illegible] flagrat. Iterum cùm Furolijs prædicaret, Item Fœn[illegible] sibi diuitias auxerat, proximum in futura nocte interi[illegible] Euangelij verba eidem inculcans: *Stulte, hac nocte animam tuam [illegible], cuius erunt?* Quod illi in ipso noctis profundo, pituita [illegible]. Ex quo id omnibus innotuit; Dei Virum non sola diuini Ve[illegible] Prophetico quoque Spiritu, repentinum hominis inte[illegible]

Diuiti Fœneratori repentinam mortem prænunciat.

Alteri Fœneratori interitum eadem nocte futurū prædicit.
Luc. 12.

Hinc tot ad eum audiendum turbæ vndique co[illegible] Oppida, vbicunque Virum Dei prædicare nouerant, ad eum [illegible] festinarent. XXIII
Tanta quoque, ob communem sanctimoniæ opinionem, [illegible] devotione flagrabant; vt qui ægrotos, vel à Dæmone obsessos hab[illegible] ac Compitis, per quæ is transiturus erat, collocarent: quos ille cùm signo Crucis [illegible] cunctos ferè incolumes dimittebat. Accidit aliquando, vt, [illegible] Vrbis cuiusdam populus, in campestri quadam Ecclesia, vbi [illegible] rat, expectaret. Mulier quædam a Dæmone obsessa cum cæteris in Ecclesiæ limine consideret: quæ, simulatque Franciscum venientem, ac prop[illegible] spicit; mox nefarius Spiritus exclamat. En hostem, en nostrum [illegible] Aduersarium: Quid hic moror? ò dura necessitas! Cumque illius præsentiam ferre non posset, statim mulierem discerpens inde au[illegible] ab obsessione libe[illegible] relinquit.

Ægrotos signo Crucis transiens, curat.

Dæmon eo accedente, ab obsessa Muliere aufugit.

Ex Sicilia, Generalis Vicarij præcepto, Neapolim ad Dei Verbum prædicandum vocatus, cùm nauigationem secundis ventis ac tranquillo mari prosperè ins[illegible] en repentè in freto Siculo tempestate, Dæmonum opera, [illegible] iter [illegible] conabantur, concitata; nauis in certum, & apertum naufragium ruebat: cum Franciscus spem omnem vitæ sibi ad[illegible] videns, ad Deum [illegible] verbis deprecatur: Deus Omnipotens, cuius imperio mare, & venti obediunt, [illegible] orta est tempestas, manetque tibi alta mente reposi[illegible] gite demergar; supremaque mi[illegible] Domine, voluntas tua: suscipe tantummodò Seruum tuum in pace. V[illegible] tot hic pereuntes animas tua benignitate ser[illegible] vt laudent [illegible] dosin populo tuo adhuc [illegible] hæc concitata est: tu aereis [illegible] testatibus impera [illegible] gat tempestas aquæ, no[illegible] profun[illegible] ad Deum verba effundebat, cum repente vnda [illegible] è naui raptum in salo sedentem collocat [illegible] des canentem, fluctus, quasi vehicul[illegible] ducunt. Dum verò de Socio sollicitus quid de eo f[illegible] cul pallio inuolutum. [illegible] deferri cer[illegible] At n[illegible] Viri Dei pr[illegible] XXIV

Diuino Miraculo à naufragio liberatur.

Sua oratione nauigantes à naufragio liberat.

apud

apud Deum irritæ fuerunt: etenim Nauicula, qua vehebantur, cùm fluctibus, in momento absorpta fuisset; mox super vndas resiliens, cum omnibus salua ad litus peruenit. Quodque haud minori admiratione dignum fuit. Pera, quæ libros, ac scripta Francisci continebat, cum à fluctibus diu circumagitata fuisset, ad litus tandem delata, nullaque ex parte aqua madefacta apparuit.

XXV. Franciscus itaque, diuina virtute, à tanto periculo liber, Neapolim venit: qua in Vrbe, quæ ad pietatem prona est, tam ingenti animarum lucro Dei Verbum disseminat, vt nouus illius Vrbis Apostolus putaretur. Hinc in Vmbriam profectus; cùm in turpem quorundam vitam, ac corruptos mores acriùs inueheretur, illi venenum clam in vino offerunt: à quo tamen diuina virtute seruatur. Veruntamen cùm Deus Serui sui patientiam probare, ac cunctis manifestam esse vellet: tot ab iis, qui ipsius liberiores obiurgationes ferre non poterant; ac præsertim ab Ecclesiasticis Viris, in eum querimoniæ, ac calumniæ parantur; vt velut maledicus, ac contumeliosus ad Ecclesiasticum Tribunal delatus: Dæmone potissimùm agente, qui illius prædicatione, innumeras propè sibi animas subripi vndiquè ferebat: à Verbi prædicatione aliquandiu abstinere iubeatur. Patientissimè Vir Dei, cùm crimen abstergere negligeret; honorisque, ac dignitatis loco duceret; illatam sibi ignominiam sustinet. Interea Deus Seruum suum, quem mali tolerantia apud homines premebat, è Cælo consolatur: quantùmque apud eum ipsius merita valerent, declarat.

A Veneno diuina virtute seruatur.

Quorundam calumniis à prædicatione suspenditur.

XXVI. Hoc enim tempore accidit: vt in Prouincia Romana, ægrotus quidam Frater, qui ad vitæ exitũ properabat; ab eo supplex petierit, vt circa Nonam Horam; quo tẽpore sibi ex hac luce emigrandũ esse, diuina reuelatione acceperat, Deo Sacrum Missæ Sacrificium pro eo offerret: id enim sibi à Deo reuelatum esse significauerat se Purgatorij pœnis tandiu detinendum esse, quoad vnicum Missæ Sacrificium absolueretur. Cui cùm Franciscus promptè annuisset. Ipsa Nona Hora, qua ægrotus ex hac vita decedit, Missæ Sacrificium inchoat; & ad finem vsque perducit. Vix is Sacerdotales vestes exuerat; & de more, Deo gratias agens, pro defuncti anima preces, ac lachrymas offerebat: cùm Defuncti vocem se vocantem audit: Francisce, Francisce. Cui Franciscus: Quis es tu, quem me vocantem audio? Sum (inquit ille) Defuncti Fratris anima, pro qua Sacrum Missæ Sacrificium obtulisti. Heu, Pater mi, quàm longè hanc Missam produxisti? Cui Franciscus: Quid ais, inquit, vix media post obitum tuum hora elapsa fuit. At illa: Tam longa, ait, hæc mihi mora visa fuit; vt annum mihi in pœnis præteriisse viderer: iamque inde, nisi post diuturnum tempus, emergere planè desperaueram. Iam, Deo, ac tibi gratias ago: nunc enim à pœnis soluta, in Cælum conscendo. Pax tibi. His dictis euanuit.

Pro Defuncti Anima Missam celebrat, eamque à Purgatorio liberatur.

XXVII. Haud diu Franciscus à prædicatione abstinuit: nam illius innocentia perspecta, paulò post Pontificis decreto ad prædicationem redit. Cùm igitur Oropiti, quæ Vrbs est in Ethruria, prædicationi incumberet. Ciuis quidam, qui cum alio grauem simultatem gerebat, sæpè à Francisco admonitus, nulla ratione ad pacem cum illo conciliandam adduci poterat. Huic Vir Dei semel ad se accersito, pluribus verbis persuadere cœpit; vt animum cum Deo, atque aduersario componeret. Cui cùm ille pertinacissimè obsisteret, ad eum Franciscus: Cur, amice, tam contentiosè cum Deo in maximum animæ tuæ dispendium, agis? Certè velis, nolis, simultatem depones. Cui ille in scelere pertinacior; cùm nunquam se cum hoste concordiam initurum contenderet, pluribusque verbis cum Viro Dei altercaretur. Tum Franciscus: Heu, miser, inquit: An non Satanam in te irrumpentem cernis? Cuius imperio cùm animam subiugaueris, etiam corpus suæ potestati subijciet? Vix hæc ore protulerat: cùm Dæmon in eum insiliens, tam acerbè miserum diuexare cœpit: vt iam sibi à Dæmone præfocandus videretur. Clamabat infelix: En suffocor: En suffocor: atque eo œstro exagitatus,

In odio pertinax à Dæmone corripitur.

Iam inde miser aufugerat, Dæmonem iusto Dei iudicio se diuexantem ferens. Cumque immensis clamoribus totum vicinium oppleret, vniuersi ad illius opem accurrunt: Veruntamen cùm nihil aduersùs Dæmonem, qui illius iugulum petierat, sua ope proficerent. Eò Vir Dei festinat: qui cùm hominem Crucis signaculo consignasset, Dæmonem compescuit, atque ad fugam cõpulit. Ille verò graui periculo exterritus, & meliorem mentem sortitus, mox ad Francisci pedes prolabitur; præteritæ obstinationis veniam petit; pacem cum hoste componit, vitamque in meliorem frugem commutat.

A Francisco Crucis Signo liberatur.

Inde Franciscus Perusiam veniens, Mulierem quandam in ea Vrbe alterius odio flagrantem offendit: quā cùm sæpè, vt odiū deponeret, aduersarióque reconciliaretur, admonuisset: nullis ea ipsius mōitis acquiescebat; quin potiùs eo audito odium augebat. Interea Franciscus, in publicis concionibus, in eorum pertinaciam inuehitur, qui in odiis computrescunt, perpetuasque inimicitias fouent. His Mulier tot admonitionibus pertæsa; Prædicatorem adire, atque in eum furias despumare cogitat. Quod cùm diuina reuelatione, Francisco innotuisset; cùm primùm illa ad hospitij limen appellit, is ex hospitio egrediēs, ac velut diuino Spiritu correptus, exclamat. Vbinam est diabolica illa fœmina, pacis inimica? Quid Dæmon expectas? Cur quod tuum est, non tollis. Vix hæc verba protulerat; cùm tranquillo aëre, tam vehemens ventorum tempestas oriri cœpit; vt tota Vrbs ea subuertenda crederetur. Eo prodigio Mulier exterrita; cùm Dei Serui minas impleri, ac Dæmonum præda fieri extimesceret: mox coram illo procidens, ad omnem se cum aduersario pacis modum componit. Hoc pacto, dum alios verbis suauibus attrahit, alios exitio terret; vniuersos ad pœnitentiam prouocat. XXVIII.

Mulierem in odio obstinatam prodigio ad pacē compellit.

Cùm itaque plurimos iam ætatis annos, Vir Dei, in Dominica Vinea putanda, purganda, excolenda, illustranda consumptis, iam septuagesimum annum attigisset: Deus ipsius vitæ finem, F. Bernardino Calabro, qui eo tempore illi Socius erat, hac visione aperire voluit. Orans namque Bernardinus, Franciscum securim manu gestantem sibi conspicere videbatur; qui cuiusdam arboris præcelsæ ramos, ab infimis incipiens, omnes præscindere conabatur: cumque iam plurimos ramos obtruncasset, tandem ad arboris fastigium peruenit: in quo ramis ferè omnibus præscissis, velut à labore vacans sedebat. Huius porrò visionis sensum cùm Bernardinus ignoraret, eidem significatum fuit. Franciscum iam ad suarum prædicationum, ac laborum finem pertigisse: breuique ab eo vitæ cursum consumandum fore. Arbor enim Electorum plantam demonstrat; Francisci in ramis præscindendis, atque arbore expolianda labor, ipsum Ministerij opus, ac prædicationis officium; quod ad consummationem Sanctorum, is à Deo peragendum susceperat: quo cùm strenuè, ad extremam vsque vitæ lineam, functus esset: iam opere exantlato; & labori quies, & operi merces, & corona debebatur. Quamobrem cùm à Romano Conuentu Neapolim versùs; qua in Vrbe Dei Verbum prædicaturus erat; extremam profectionem pararet: feliciùs illi iter à Deo ad astra decernitur, quicsque illi à prædicatione indicitur. Diutina namque Romæ infirmitate probatus; cùm in ea summam semper patientiam, cum singulari pietate coniunctam exhibuisset: Sacris tandem omnibus in eum peractis, post labores coronandus ad Deum conscendit, atque in Romano Conuentu sepelitur. XXIX.

Francisci Obitus diuinitus Socio ostenditur.

Romæ ex humanis excedit.

Post hunc, in Piceni Prouincia, virtute, ac sanctimonia floret, Fr. Bonauentura Picens, Laicus. Vir humilitate ad miraculum insignis; obedientiæ, ac paupertatis custos studiosissimus: honestatis cum primis amator, abstinentia clarus, charitateque tantoperè flagrans, vt nullis ab ea laboribus absterreri posset: vniuersa enim charitatis officia, quæ in Monasterio, vel infirmis, vel beneualentibus præstantur, tam auidè amplectebatur; vt omnia solus agere contenderet. Orationi verò ita deditus erat; vt cùm nullum vnquam orandi tempus incassum præterlabi pateretur, nullum orationi intempestiuum putaret. Hinc ad tantam XXX.

F. BONAVENTVRÆ Picenis, Vita, & gesta.

Insignes illius virtutes, ac pleraque Miracula narrantur.

... cælestis vitæ perfectionem conscendit, vt plurima signo Crucis Miracula patrasse ... Mortuum quoque suscitasse certo testimonio probarum est: cùm enim ... Eleemosynas ... sustineret accidit: vt cuiusdam Mulieris infans diutino morbo laborans tandem interiret: quem dum Mater ad funera parat; En Bonauentura, ... de more emendicans, domus ostium pulsat. Reuiuiscit Matris animus, iam ob filij mortem dolore prostratus; cumque Bonauenturæ sanctitatem non ignoraret, protinus illum in domum vocat, mortuumque filium ostendens, multis cum lacrymis rogat, vt eum luci restituat. Recusat Vir Dei, ac peccatorem se exclamans, Matris preces vi omni reijcere studet. At illa, ampliùs vrget, humi prosternitur, illius pedes amplectitur; atque vt puero vitam reddat, summis precibus obtestatur. His Bonauentura commotus, tandem in genua procidens, diuinam pro Puero clementiam exorat: cùmque aliquandiu in oratione perstitisset: inde surgens Puerum signo Crucis benedicit, ac in nomine Iesu apprehensum ad vitam reuocat. Id Mater cum plerisque sub iuramento affirmasset: Puer quoque qui Carolus vocabatur, cùm elabentibus annis, Vrbis Canonicus esset, factum passim narrabat, quod a Matre didicerat. Postrèmo magna sanctimoniæ laude clarus, Firmi, in Conuentu S. Sabini, rebus humanis valedicit. *Mortuum puerum suis precibus ad vitam reuocat.*

XXXI. Tertius quoque ex Prouincia Calabriæ, hoc anno, ad Regnum euolat, Fr. Bernardus Cataciensis, Clericus, qui tametsi breue in Religione tempus consumpserit: in eo tamen tot sibi Cælestes virtutum diuitias congessit; vt in iuuenili ætate plenam Regularis perfectionis metam attigisse videretur. Tam enim ob cõtinuum orationis studium; cui diu noctuque pluribus horis vacabat, animo ab humanis rebus abalienatus erat: vt mente semper excedere videretur. Porrò hoc assiduo orandi studio eam mentis puritatem adeptus erat; vt cæleste quoddam vitæ genus, atque Angelico simillimum, in terris coleret: nihil otiosum, nihil scurrile ex illius ore audiebatur: in verbis parcus, in solitudine frequens, ad obedientiæ opera impiger, ad humilitatis officia velox, ad ieiunia, & vigilias ardens, ad rerum penuriam, & corporis incommoda ferenda alacer: demùm ad omnem sensuum mortificationem cõpositus iugi studio elaborabat, vt ad Deum, rerum omnium metam, fixam semper mentis aciem intenderet: Cælesti hac vitæ conuersatione, ac sedulo virtutum studio, cùm biennium in Religione expleuisset; purum Deus ab his corporeis tenebris, ad Angelorum lucem, ac consortium transferre voluit. Quapropter cum in Conuentu Rusciam, in supremum morbum incidisset: sub extremo vitæ discrimine insolita quædam lætitiæ signa vultu prodere videbatur; quæ cùm Guardiano relata fuissent; is ad ægrotum accedens, eidem in virtute Sanctæ Obedientiæ præcipit; vt si quid diuinum conspexisset, aut diuinitus illi reuelatum fuisset, protinus aperiret. Cui Bernardus confestim: Huc ter, inquit, ad me, Beatissima Cælorum Regina, cælesti splendore amicta venit; his me verbis ad cæleste Regnum prouocans: Veni, dilecte Fili: veni, nihil dubites; te enim cælestis Regni possessio manet. Hæc cùm dixisset, vix paululùm sustinuit; cùm inter Guardiani, ac Magistri sui manus animam efflauit. *F. BERNARDI Cataciensis, Vita & Gesta.* *Præclaris virtutibus emicat.* *In morte B. Virginem cõspicit, cum ad cæleste regnum vocantem.*

XXXII. Bernardo verò quædam Soror Tertij Ordinis erat, nomine Lucretia, quæ Deo in sanctitate, ac iustitia sedulò seruiebat. Huic Bernardus in eadem sui obitus hora oranti apparet, Alba, & pluuiali pretioso amictus: qui inter duos grauissimos Viros, dignitate præstantes, medius incedere videbatur. Cui Soror: Anon, Bernarde, ait, inter Capucinos eras? Quomodo te nunc alia, ac tam pretiosa veste amictum inter Prælatos cerno? Num Capucinos deseruisti? At illi Bernardus: Ne mirère, inquit, charissima Soror: Non Capucinos deseto; sed ab iis iam iam in Cælos conscendo. Hic, quem ad dexteram meam incedentem vides, Beatissimus Petrus est, Apostolorum Princeps: alter, qui læuam tenet, Sanctus Franciscus est, Minorum omnium Patriarcha. His dictis, confestim ex illius oculis ... Ea verò cùm visum Fratribus retulisset: temporique tempus collatum fuisset *Sorori Tertiariæ apparet in Cælũ migrans.*

fuiſſet;ipſa perſpectum fuit, hoc ipſo temporis momento, quo hæc Sorori demonſtrata fuerant, felicem illam Bernardi animam humana deſeruiſſe; atque inter Angelorum Choros collocaram fuiſſe.

Antonius à Potentia Vir egregius.

Alij quoque hoc tempore, Viri maximis virtutibus prædití effulsêre; quorum memoria,cùm apud varia Prouinciarum mouumenta celebretnt;haud æquum eſt, eos abſque honore præteriri. Lucaniæ Prouincia Antonium Potentinum Laicum, magnæ orationis,atque admirabilis abſtinentiæ Virum commemorat: cui cum ieiunia familiaria,ac quotidiana eſſent;eò tamen illum ſpiritus ardor,ac vehementia aliquando impulit; vt Quadrageſimale vnius anni ieiunium ſub vnius tantum puſilli ficuum,quantum manus capere poteſt,eſca tranſigeret.Id cùm non humanæ, ſed diuinæ prorſus virtuti tribuendum ſit; hinc quanta intus in animo diuini ſpiritus pinguedine aleretur, perſpicuum fit.Vitam hic demùm ſanctimonia vberem, & cum laude peractam, fine quoque feliciori concludit. Prouincia S.Nicolai Angelum à Caſtellaneta, à quo per aliquot annos, magna cum Regularis obſeruantiæ vtilitate ſanctè adminiſtrata fuit, prudentiæ, & integritatis commendat: cuius etiam virtus in diuturnæ infirmitatis languore, admirabili cum patientia tolerato, ita enituit;vt præclara poſteris virtutis exempla imitanda reliquerit. Probatus denique,cùm obitus ſui horam, Deo reuelante, didiciſſet; ac Fratribus prædixiſſet; Meſſapiæ repromiſſam vitæ coronam accepit.In Rhegij quoq; Prouincia apud Calabros, F.Vincentij Caſſanenſis Sacerdotis, Viri Dei, virtutum fama adhuc viget poſt funera ſuperſtes: qui cùm vitam Euangelico Viro dignam,ſumma integritate, ac pietate vſque ad mortem traduxiſſet; in morte Ieſu Chriſti, Beatiſſimæ Virginis,S.P.Franciſci, S.Catharinæ, & S. Claræ præſentia dignatus, cum his lætus ad cæleſtem Patriam conceſſit. Sicula itidem Prouincia fœtus ſuos illuſtres,Seraphinum videlicet Panormitanum, Clericum:& Aegidium Siracuſanum Laicum,admirandos profert. Quorum prior, quanta vitæ apud Deum ſanctimoniá effulſerit, diuino teſtimonio declaratum fuit.Cum enim trigeſimo ſecundo abhinc anno,nimirum anno 1599.illius corpus è tumulo,in quo extra Eccleſiã iacuerat,in nouum Sepulchrum,quod in Eccleſiæ Sacello eo tempore extructum fuit,tranſlatum fuiſſet.Illud non modò integrum,ac nulla ex parte corruptum;verùm & facie, ac carne rubicunda, hærentibuſque tenaciter capillis, qualia viuentium corpora eſſe ſolent,ſumma omnium admiratione repertum fuit. Alter verò multa apud Noſtros ſui nominis, ac virtutis fama relicta, Trainæ è viuis exceſſit.

Angelus à Castellaneta Sacerdos, Vir illustris.

Vincentius Cassanensis Sacerdos virtutibus clarus.

Aegidius Syracusanus, & Seraphinus Panormitanus sanctimonia commendantur.

XXXIII

Angeli diuinas laudes in Choro concinunt.

XXXIV Quædam alia, hoc anno, paſſim memoranda acciderunt,quæ ſilentio tegi haud fert huius temporis Hiſtoria: Nam in Bononienſi Prouincia, Laïcus quidã,eximiæ puritatis, ac orationis Vir:cùm in Mutili Conuẽtu, poſt Matutinas Horas,ad Orationem ſurgeret; voces ſuauiſſimas,velut canentium,in Choro ſibi audire videbatur: quapropter cùm ad Chorum pergens,cùm ad illius fores acceſſiſſet; plurimam inde lucem,ac ſplendorem erumpere conſpicit; tamque ſuaues Angelorum concentus in eo perſonari percipit, vt penè in mentis exceſſum raperetur. Sed cùm aperto Chori oſtio,canentes intueri cuperet;mox ſplendore euaneſcente, cuncta ſiluêre;neque vllus in Choro prorſus apparuit: Vt qui Chori Religioni addictos, inter inertes,ac ignauos relegant: hanc Angelis ac Beatis, quos in Choro pſallentes andiunt,ſaltem contumeliæ maculam non inurant: ſed potiùs Chori Religionem ad Angelorum Religionem reuocent.

Diuina erga Fratres Prouidentia panditur.

XXXV Petræ Honorij,quam etiam Bertinorum appellant,quæ Vrbs Aemiliæ eſt:hoc anno cùm tam copioſa è Cælo nix cecidiſſet; vt Fratres è Conuentu, qui longiùs ab Vrbe diſtat, ad eam accedere; panémque ſibi eleemoſyna mendicare non poſſent: vitæ neceſſarus deficientibus,ad orationem confugiunt;atque à Domino,cui extremam rerũ paupertatẽ deuouerant,annonam poſcunt.Eo tẽpore vox,per Bertinori Vrbem,è Cælo audita fuit, clamantis. Capucini Fratres fame pereunt:qua Vrbis Ciues permoti, mox panem,ac cætera vitæ neceſſaria, niue prærupta,ad Conuen-

tum mittenda

tum mittenda curant: quibus Fratrum Familia, velut cælesti munere recreata, ad Dei laudes celebrandas excitatur.

Postremo in ipsa Venetiarum Vrbe hoc anno Clericus quidam aspectu decorus, ac honestate venustior; qui cum eleemosynario panem pro Fratrum Familia ostiatim mēdicabat: cùm seorsim à Socio cuiusdā domus fores pulsaret, ac eleemosynam peteret: geminę mulieres, quę simul inhabitabāt, turpi illius amore exardescenes; quasi eleemosynam elargiri vellent, intus aduocant: ac cubiculi ostia claudentes, illum ad turpia pelliciunt. Horret casti iuuenis animus Mulierum impudicitiam: cumque insanæ Veneris cupiditati, qua vtraque flagrabat, strenuè reluctaretur: hæ, gladiis arreptis, illi necem minantur, nisi in turpem copulam consentiat. At ille diuina virtute constantior, neci castitatem præferens, Mulierum impudentiam reijcit: quæ tandem amoris repulsam passæ, eò furoris euadunt: vt eum cultris aggredientes, adgeniculatum, ac manus ad Cælum tendentem crudeliter enecauerint. Extinctum porrò, vt perpetratum scelus celarent, sub domus gradibus sepeliunt. Id cùm ex illis altera, facti pœnitens, post aliquot menses elapsos, Patri cuidam Ignatio, Societatis IESV, qui illi à confessionibus erat, reuelasset: is illud Capucinis in hæc verba retulit: Scio, Patres mei, Vos quid de Clerico vestro actum sit, hactenus ignorare: at illud vobis solatium sit: cum velut integræ castitatis Martyrem, pro ea mortem subiisse: remque totam, iis tantùm silentio præteritis, quæ ad Sacramenti sigillum spectant, vti exarata est, enarrauit.

Clericus pro tuenda castitate à Mulieribus trucidatur.

Annvs Christi.	Pii. V.	Maximil. II. Imp.	Relig. Capvc.
1568.	3.	5.	44.

Religio falso rumore perturbatur,

RELIGIONEM sereno Cælo,ac tranquillis rebus fruentem, Annus hic millesimus quingentesimus sexagesimus octauus, quadam nubium caligine aspergit: falso etenim rumore disseminato, quòd Summus Pontifex Minorum omnium Ordines in vnicum Religionis corpus vniri, ac compaginari decreuisset; plurima apud Capucinos rerum perturbatio oritur: qui cum antiquas,ac sedatas iam olim procellas, iterum in Reformationem commoueri, ac recrudescere extimescerent: Qui Romæ aderant, mox Marium Generalem per literas certiorem faciunt. Marius quoque, qui Siciliam visitando peragrabat; magnis cogitationum fluctibus æstuans, vt Religionis incolumitati prospiceret: visitatione intermissa, statim Romam aduolat: studiumque omne, ac laborem confert, vt Pontificis animum, ac consilium exploret. Erat tunc ob Cardinalis Carpensis mortem, quæ anno 1564. contigit, Capucinorum Protector Cardinalis Vrbinas, à S. Carolo Borromæo, qui Conuentualibus, ac Obseruantibus sua protectione præerat, distinctus: qui cùm ab Vrbe abesset, Marius Generalis Amulium Cardinalem, qui Viceprotectoris munus gerebar, & cum eo Farnesium, Cribellium, Sirletum, atque alios Cardinales, qui Capucinorum rebus fauebant, opportunè consulit: qui eùm se rei ignaros præberent, is tandem, vt se à metu liberet, Pontificem adire deliberat: cui vbi rumorem, de nouo Minorum omnium vnionis consilio, vbique commeantem, aperuit; eidem antiquam Religionis libertatem, hactenus ex priorum Pontificum benignitate, à Minorum Obseruantium iugo immunem; vnde totius Regularis obseruantiæ summa pendet, impensiùs commendat. Pontifex verò, cui nihil vnquam huiusmodi in mentem venerat, æquo animo esse iubet: Neque enim vllo se huiusmodi studio teneri, ait: cùm in id tantùm animum intenderet; quo pacto, Minorum Conuentualium Reformationi consulere valeret; quos propterea ad Minorum Obseruantium Familiam compellendos cogitabat. Quod verò ad Capucinos spectat, nihil in iis non modò immutandum fore pollicetur: quin etiam id apud se stabile, ac fixum statuit, illorum ita incolumitati, ac stabilitati incumbere, ac Religionis radices tam altè plantare; vt nullo vnquam deinceps persequentium flatu euelli, aut mutari queant. I.

Pij V. Pontificis singularis erga nos beneuolentia.

Hieronymus Pistoriensis Theologus Pontificis eligitur.

Hoc Pontificis responso, atque illius animo multis singularis beneuolentiæ verbis declarato; Generalis, ac totius Religionis spiritus, falsò illo rumore consternatus, reuixit: faciléque perspectum fuit; rumorem ex aliorum potiùs odio, ac æmulatione, quàm ex vlla veri periculi ratione exortum fuisse. Quapropter omni rerum perturbatione sublata, ac pace animis restituta; Deo Opt. Max. gratiæ redditæ. Pontifex quoque, vt propensiorem in Capucinos animum ostenderet; cùm Hieronymi Pistoriensis, qui Generalis Lectoris in Romano Conuentu munus præclarè agebat; summam eruditionem, atque in Theologicis disciplinis præstantiam, fama didicisset; eum sibi Theologum eligit: cuius maximè consilio, in rebus arduis definiendis, deinceps est vsus. II.

F. FANCISCI MACERATENSIS, Vita, & Gesta.

INterea hoc anno, post dura carnis, ac Dæmonum bella, & diuturnos Religiosæ militiæ labores, plerique milites in Religione emeriti, à Deo cæleste stipendium III.

accipiunt:

accipiunt. Inter quos primus est Fr. Franciscus ab Ælia Ricina noua, seu Macerata, Laicus. Hic agricolis parentibus natus; cùm agros aratro, ac ligone scinderet; ad meliorem animi culturam, in ipsa adolescente ætate, à Domino vocatus, ad Minorum Obseruantium Ordinem se contulit: in quo cùm per aliquot annos, vitam piè, ac religiose duxisset; tunc primum illucescente Capucinorum Reformatione, ac Regularis obseruantiæ radios longé, latèque diffundente, inter primos, anno 1528. ad Capucinos euulat; atque à Ludouico Forosemproniano Reformationi associatus, in Picenum transmittitur.

Ex obseruantibus ad Capucinos migrat.

IV. Summa in hoc Viro simplicitas, atque ad omnia virtutum genera tam ardens studiũ enitebat; vt cùm admiranda illa priscorum Anachoretarum ieiunia, silentia, solitudines, carnis macerationes, atque alia præclara gesta ab aliis audiret: (neque enim is vllas omninò literas nouerat) mox tanta ad ea imitanda cupiditate accenderetur: vt plerumque nulla Superioris expectata licentia, ad nemora, ac solitudines se conferret: vbi herbis, ac fructibus tantùm victitans, dies, noctesque in orationibus, vigiliis, cilicio, atque aliis carnis macerationibus diu transigebat. Id cùm ex maxima illius simplicitate flueret; facilè Superiores facto annuebant. At verò, cùm semel à solitudine ad Conuentum rediens, à Superiore obiurgaretur; quòd tam leuiter, præter obedientiam, extra Monasterij claustra pergeret: mox ante illius pedes prostratus: Heu, Pater mi, inquit; Num facinus aliquod admisi? aut illicitum perpetraui? Si ita est; magnum profectò supplicium prometui. At scelus planè ignorabam. Illud enim mihi velut certum persuasum erat, ad ea me præstanda teneri, quæ & præstantiora, & magis virtute digna essent. Audiui Paulum, Antonium, Hilarionem, priscosque illos Anachoretas, Eremos incoluisse; à cibis diu abstinuisse, humi cubasse, longas vigilias duxisse, orationibus vacasse: hæc mihi ad imitandum proposita esse existimaui. Quod si (vt dicis) hæc mihi facienda non erant; certè scelus commisi: ac dignus sum, qui seueriùs puniar. Hæc tanta humilitate, ac simplicitate proferebat; vt nemo in eo, præter simplicis animi testimonium, ardensque ad omnem virtutis profectum studium, quicquam aliud agnosceret. Quamobrem hæc vbi veræ Religioni, atque obedientiæ legi aduersari animaduertit, ab his deinceps abstinuit.

Quaedam ab eo ex simplicitate acta referuntur.

V. Alterum quoque ipsius simplicitatis argumentum fuit: Quòd, cùm inter prima illa Reformationis primordia, ac turbulentum rerum statum, Aduersariorum opera, falsus plerunque rumor in vulgus diffunderetur, Capucinos Apostatas, & Excommunicatos esse: eo fiebat, vt Franciscus, qui omnia ex simplicitate credebat; nullumque in Orbe mendacium esse suspicabatur; iterum ad Obseruantes remearet. Cumque ab iis falsum illum rumorem esse intelligeret; multosque passim ex Obseruantium Familia ad Capucinos migrare cerneret: ipse quoque cum iis rursus ad Capucinos redibat. Quod cùm sæpiùs ex nimia credulitate præstitisset: accidit, vt, cùm ad Obseruantes aliquando remeasset; à quodam Minorum Obseruantium Guardiano, tot Religionis mutationibus pertæso, in carcerem detrusus, quadragenum dierum numerum in eo expleuerit: ex quo tandem cùm libet euasisset, iterum ad Capucinos repedauit: à quibus tametsi frequens ea consilij mutatio, non mentis leuitati, sed simplicitati adscriberetur: veruntamẽ cùm ea simplicitas Religioni noceret, nonnisi difficilè, ac summis precibus rogati in ipsius tandem receptionem consensêre. Quanquam verò hæc simplicis potiùs, quàm inconstantis animi indicia essent; minùs tamen simplicitatem cum prudentia coniunctam iudicabant. Quare post hæc, vbi maior illi à Deo animo lux indita fuit, mentis imprudentiam exuens, immota se animi constantia, in Capucinorum Religione, stabilem præstitit.

Summa ipsius simplicitatis argumentum.

VI. Ea igitur; quæ huic simplicitati inesse poterat, labe expurgata; admirabile propemodùm erat huius Viri vitæ genus. Nam quod ad corporis austeritates spectat: rudiorem, ac abiectissimum semper sibi habitum eligens; eum panni, ac facci præ-

Admirabilis ipsius Vita & austeritas indicantur.

ſegminibus, quæ proijciebantur non aliis reſarcire ſolitus erat: eoque ſolo contentus, aſperum prætérea ſub eo cilicium geſtabat; quo carnem longiùs à deliciis abſtraheret, ac velut ſtimulis, diu, noctúque ad Dominicæ Crucis amplexum compelleret. Toto anni tempore cùm nudis pedibus abſq; ſandaliis incederet, niuémq; glaciémq; aſperrimo tempore calcaret: hinc frequenter ſub pedum plantis rimas, ac vulnera patiebatur · vnde viuus ſæpè ſanguis effluebat: quæ tamen is adeò nihilipendebat; quaſi nullo eorum ſenſus dolore afficeretur, vixque ad eum illa pertinere viderentur: Prætérea tam ſeuera corpus flagellatione caſtigabat, vt cùm ſe ſibi haud ſufficere exiſtimaret: alterius validam manum ad flagellationem ſibi adhibendam curaret: verberibus haud ſecus mouebatur, quàm ſi ligneum, aut marmoreum corpus percutienti offertet. Vnica illi in die refectio ſemper familiaris fuit: quam ſæpè panis & aquæ ieiunio, iis præſertim diebus, qui vel Domini, vel Deiparæ Virginis peruigiliis, vel Sextis feriis Sacri eſſent, oppiparam reddebat. B. P. Franciſci ieiunia, quæ quinque Quadrageſimis diſtincta ſunt, tam arcta ieiunij lege, quoad vixit, coluit: vt ea vel violare; vel aliis, quam Quadrageſimalibus cibis in iis vti, piaculum duceret Ar neque hæc ad ſenſus cupiditates edomandas, & dura pro Chriſto toleranda ſibi ſat eſſe exiſtimabat: Tam enim ſibi in cibo, ac potu auarus erat, vt nec famem vnquam pelleret; neque aquam, quantùm ad ſitim extinguendam ſatis eſſet, bibere auderet.

Mira ipſius Abſtinentia aperitur.

VII. Huic exterioris hominis mortificationi, internæ quoque animi virtutes intimè copulabantur. Humilitas enim, quæ prima virtutum, cæteris fundamentum præſtat, tam altas in Viro Dei radices egerat: vt cùm tot corporis auſteritates pro Deo ſubiret, vniuerſaque, ad quæ ſe humana virtus extendere poterat, impiger exantlaret: nihil tamen ſe vnquam præſtitiſſe, ac velut inutilem Seruum Deo ſemper, ac ſibi defuiſſe exiſtimaret. Idque tam illi animo fixum, ac perſuaſum erat: vt quoſlibet tam ſæculares, quam Religioſos homines, ſe meliores eſſe proculdubio exiſtimaret. Honeſtatis tam integer Cuſtos fuit: vt demiſſis ſemper oculis incedens, nullam prorſus Mulierem facie agnoſceret: Hinc cùm Vrbinatum Duciſſa, quæ Viro Dei familiar iſſima erat, eum demiſſis ſemper ad terram oculis loquentem cerneret; his eum aliquando verbis compellat. Quid eſt, Franciſce, quod aſpectum meum, quaſi tibi inimica eſſem; horreſcere videris? Num tibi incognita ſum? aut mecum aliquam ſimultatem geris? Cur ad me oculos non attollis? Cui Franciſcus? Quænam, Soror mea, ait, iſthæc cupiditas eſt, quæ animum tuum ſollicitat; vt ad te ſpectandam oculos attollam? cur id à me poſtulas, quod mihi plurimùm obeſſe, tibi autem nec minimùm prodeſſe poteſt? Virginem pudor, Religioſum oculorum cuſtodia declarat: Pleroſque liber oculus deprædatus eſt; nulli vnquam demiſſus ſcandalum peperit: quapropter ſine me; dum te Mulierem alloquor, terram potiùs, quàm faciem tuam ſpectare: illa enim animum ad mortis memoriam reuocat; hæc cogitationem ſæpè à bono, atque à recto hominis fine auocat. Quamobrem vt purum animum ſeruaret, tutiúſque pretioſiſſimum caſtitatis theſaurum cuſtodiret; Mulierum omnium aſpectum, & conſortia fugiens, tarò cum iis colloquebatur.

Quàm diligens is ſuarum cuſtos eſſet, exemplo declaratur.

VIII. Sanctam Ruſticitatem, ac innatum animo candorem, quem ab incunabilis tulerat, toto vitæ ſuæ curriculo ita retinuit, vt tam Guidobaldum Vrbinatem Ducem, & Victoriam Farneſiam Duciſſam, qui illius plurimùm conuerſatione, & colloquio delectabantur; quàm illuſtriſſimos alios quoſcuuque Viros, ac Fœminas, Fratrum, duntaxat, ac Sororum nomino nuncuparet.

Sancta illius Ruſticitas.

IX. Tanta verò erga afflictos animi teneritudine, ac compaſſione commouebatur; vt nunquam eorum anguſtias, ac tribulationes perciperet; quin copioſas cum iis lachrymas funderet: eadem quoque in ægrotos charitate ferebatur, quibus tam auidè inſeruiebat; vt in eorum obſequiis noctes plerunque inſomnes traduceret. Quapropter à Ludouico Foroſemproniano, inter ipſa Ordinis initia, ad Hoſpita-

Illius erga afflictos charitas.

lem Domum

lem Domum S. Iacobi Incurabilium destinatus; per aliquot annorum spatia, tanta sollicitudine, ac diligentia Infirmis ministrauit; tamque ardenter pio illi operi incubuit: vt ab omnibus passim ægrotorum Mater, ac nutrix appellaretur.

IX. At neque minor ipsius in pauperes charitas fuit: quorum, vt inopiam subleuaret, non semel iis necessariam domus annonam distribuit: cuius rei vnicum hic lubet exemplum ex multis referre. Dum Maceratæ Conuentus ædificaretur; ac plerique Cæmentarij vltrò operam ædificationi præstarent, quibus Fratres vitæ necessaria, ex quotidiana mendicatione ministrabant: eo tempore Franciscus Eleemosynarij in eo Conuentu onus sustinebat: qui cùm semel cum eleemosyna ex Vrbe ad Conuentum rediret, accidit: vt plerique pauperes ab eo eleemosynam peterent: (eo namque anno, ob terræ sterilitatem, fames totam regionem occupauerat,) quam cùm ille ex innata pietate, denegare nunquam soleret: reliquis in pauperes erogatis, vix triginta panes in mantica supererant; quibus cùm, dum ad Monasterium pergit, triginta Viros aduenas Theutonicos in via iacentes, ac fame penè enecatos offendit: quibus cùm panem in paropside intriuisset; bucellasque vino intinctas in eorum ora immisisset; refocillatos in vitam instaurauit; eisque reliquos triginta panes dispertitus est, Ita vt absque pane Domum redierit: Porrò tam Fratres, quàm Cæmentarij panem esurientes expectabant; quorum cùm Guardianus spem frustratam cerneret, eum grauiter obiurgat: moxque Fratres alios ad panem mendicandum mittere parat. Cui Franciscus: Quæso, Pater, (ait) priùs ad arcam panariam mitte, & num ibi panis adsit, explora. At Guardianus: Quid arcam, inquit, commemoras? Iam diligentissimè ante hac explorata fuit, in qua nec vnicum quidem panis frustulum offendas. Sustine paulisper, Pater, si lubet (subdit Franciscus) fortè ibi panem inuenies, si meliùs exploraueris. Redit Guardianus ad arcam panariam, quam candido, ac recenti pane è Cælo ministrato, plenam repetit: qui cùm apertum Dei Miraculum agnouisset; Viri pietatem, ac sanctitatem admirans, omnem illi deinceps eleemosynæ pauperibus elargiendæ, potestatem contulit.

Mendicationis panem Pauperibus distribuit.

Ipsius oratione Panis è Cælo Fratribus datur.

X. Eo Miraculo à Fabris Cæmentariis per Vrbem diuulgato, mox tanta in populo de Francisci sanctimonia fama percrebuit; vt ab eorum, qui ad eum confluebant, frequentiam declinandam, inde abscedere compulsus fuerit. Quapropter Vrbinum profectus, cùm in ea Vrbe Quæstuarium quoque opus exerceret: Nobilis quædam Mulier, Ducissæ Vrbinatis pedissequa, quæ iamdudum sanguinis fluxu laborans, multa frustrà in Medicos erogauerat; cùm se impensiùs Francisci orationibus commendasset: Vir Dei diuturna illius infirmitate permotus, panem è sacculo haustum eidem porrigit, dicens: Panis hic, panis est Domini, qui ob Iesu Christi amorem datur: Accipe, comede, & in nomine Domini nostri Iesu Christi sanaberis. Vix illa panē gustauit; cùm sanguinis fontem stetisse, perfectèque se corpore sanatam esse sensit. Atque eo factum est, vt Ducissa, quæ plurima erga Virum Dei deuotione afficiebatur; quoties is ad eam pro eleemosyna accederet, ab eo panem peteret; quo deinde in mensa, frustulis inter filios dispertitis, vescebatur.

Mendicationis pane fluxu sanguinis laborantem sanat.

XI. Post hanc altera quoque Mulier Illustris, Merolæ Comitissa, quæ ad Medicorum desperationem ægrotabat: Virum Dei, panem aliquando in Vrbe mendicantem, misso nuncio, ad se accersit. Cui Vir Dei: Mihi, inquit, panis ex obedientia quærendus est; ad eamque mihi, per otium proficisci non licet: Verumtamen hoc panis frustulum ad ipsam defer; eoque in nomine Domini Iesu Christi, ac Beatissimæ Virginis, nec non B. Patris nostri Francisci vescatur, quorum ope conualescet? protinusque panis frustulum è mantica haustum, nuncio ægrotæ deferendum tribuit: quod cùm ægra degustasset, illicò morbus deferbuit, ac breui incolumis euasit.

Panis frustulo ad mortem ægrotantem curat.

XII. Hoc pacto, cùm Serui sui sanctitatem Deus vbique signis manifestaret; is è regione, tam se omni Dei gratia indignum iudicabat; vt ingentem æternæ damna-

tionis

tionis metum in animo conciperet: atque inde omnium se pedibus prosternens, cunctorum orationibus se adiuuandum commendaret. Hunc porrò gehennæ subeundæ timorem, ex quibusdam Domini reuelationibus, ac visionibus contraxerat: Eo namque tempore, quo pestilentia in Piceno grassabatur; dum quadam die solitarius oraret, quamplurimas Religiosorum animas, ex variis Ordinibus in Tartarum demergi; vixque ex tanta multitudine tres in Cælum subuectas fuisse, Deo reuelante, conspexit. Rursum quoque cùm pestis alia desæuiret, innumeras, tum sæcularium, tum Regularium defunctorum turmas, eodem modo ad Inferos dilabi; ex quibus, ne vnaquidem, Cælum conscenderet, aut in salutem vendicaretur, cùm Deo monstrante, contuitus esset; inde ingentem diuinorum Iudiciorum timorem sibi in animo conciliauerat, quo indesinenter affligebatur. Hoc pacto Deus Opt. Max. Serui sui spiritum, ne ob cælestium donorum copiam extolleretur, velut pondere quodam deprimebat.

Aeternæ damnationis metu percellitur.

Inter hæc, Orationis, ac diuinæ contemplationis studium, Seruo Dei tam frequens erat: vt maiorem diei, ac noctis partem in oratione insumeret, eamque semper copiosis fletibus irrigaret. Quapropter cum semel ægroti curam gereret, ipsque ipsa postularet, vt is in ægroti cubiculo quiesceret; noctem ferè totam in oratione duxit: quam cum tot lachrymosis gemitibus prosequeretur, vt ægroti somnum impediret; æger ab eo petere compulsus est, vt ab iis se paululùm temperaret. Cui Franciscus: Frater, ait, id libenter agerem, si possem; at me tam multa ad lacrymas compellunt, vt ab iis haud quaquam abstinere queam. Verùm hinc tantisper recedam, vt & tu somno potiaris. Porrò ex hac lachrymarum assiduitate, tam facilem ad fletum viam oculis strauerat, vt cùm vbique semper oraret, nunquam ferè à lachrymis abstineret. Hac de causa tam Fratrum, quàm sæcularium hominum colloquia, quoad fieri poterat, studiosè deuitans, solus cum Deo vt plurimùm agebat. XIII.

Assidua illius in Oratione lachryma.

Maxima in hoc Viro, tametsi olim Agricola, morum compositio, ac pietas elucebant: ita vt facies, vox, aspectus, incessus, corporis gestus, cuncta denique in eo humilitatem, ac deuotionem præseferrent; quorum vel aspectus duntaxat vniuersos ad pietatem ædificabat. Tanta quoque, erga diuinissimum Eucharistiæ Sacramentum, reuerentia afficiebatur, vt si quando illi per Ecclesiam, aut Chorum pergendum esset, nunquam terga Sacramento verteret: sed aut per illius latera incederet, aut versa ad Altare facie retrocederet. Regulæ verba tanta veneratione prosequi solebat, vt cùm sæpè ab aliquo Sacerdote, ex ea Capitulum sibi legi peteret, illud genuflexus, ac iunctis manibus, velut Dei oraculum audiret. Cùm igitur Vir Sanctus, ob Vigilias, atque alias corporis macerationes, quibus se assiduè affligebat, quandam neruorum ægritudinem contraxisset, cui curandæ pharmaca, atque alia Physicæ artis remedia, haud satis esse videbantur: Medicorum, ac Prouincialis Vicarij præcepto compellitur, ad Poretanas se aquas conferre: vbi à Nobili quadam Muliere hospitio exceptus, cùm Vespere iam in suum se cubiculum recepisset; extincto lumine, more solito orationi vacabat: cùm Nobilis illa domus hera, casu ante illius cubiculi fores iter faciens, ingentem ex eo lucem per ostij rimas erumpentem cernit. Stupet illa, quæ priùs extinctum lumen nouerat: magisque admirationem auget, cùm propiùs ad fores accedens, alterum cum Francisco colloquentem audit. Quamobrem per ostij rimulas aspiciens, igneum, ac velut Solarem globum super Viri Dei caput eminere animaduertit; atque ex verborum tenore, cùm neminem præter Franciscum cerneret, Virginem Deiparam cum eo colloquentem colligit: ex quo deuota Mulier tantam animo voluptatem concepit; vt vbertem hospitij sui mercedem, vel eo se assecutam esse existimaret; quòd Beatissimam Cælorum Reginam, Francisci causa, suo quoque hospitio excepisset; magisque se Viro Dei, ob Virginem ad suæ domus hospitium attractam, quam cum sibi propter hospitalitatem persolutam, debere prædicaret. XIV.

Ipsius erga diuina Religio.

Nocte orans cum B. Virgine colloquitur.

XV. Dum his Franciscus balneis vtitur, Guidobaldus Vrbinatum Dux, ob summam suam in Virum Dei beneuolentiam, Aulicum quendam sibi familiarem eò destinat; qui vniuersa illi necessaria ministret; seque de illius incolumitate passim certiorem faciat. Is itaque cùm semel ad Virum Dei, in suo cubiculo orantem accessisset; in extasim raptum, atque altiùs è terra subuectum, flammamque ipsius capiti insidētem cōspicit: cuius aspectu Vir ita exterritus fuit; vt inde statim abscedens, nullis Francisci socium, quem in itinere obuium habuit, præ timore verbis affari posset. Medicus itidem, qui illius tunc curationi incumbebat, cùm alio quoque tempore, inopinatò Viri Dei cubiculum ingressus esset, Virginem Deiparam cum eo colloquentem offendit; quæ extemplò eo ingrediente euanuit.

Orans in extasim rapitur, & altiùs à solo eleuatur.

XVI. At verò nec minori admiratione dignum fuit, quod Viro Dei Cotinalti contigit. Ibi enim cùm Nobilis quidam, Ordini cumprimis deuotus, ac familiaris, frequenter ad Fratres accederet: accidit, vt aliquando meridiano tempore, dum Fratres orationi vacant, Monasterium ingrederetur, dumque per nemoris vias solus deambulat; ex insperato Franciscum, qui in nemore orabat, ante se in aëra sublatum, ac vertice altiores arboris ramos contingentem spectat: cuius aspectu perterritus, cùm inde pedem retraxisset, rem Guardiano admirabundus narrat: qui cùm huiusmodi raptùs Viro Dei haud insolitos esse non ignoraret, plura quoque illius facta apud eum non obscurè commendat.

In nemore orans supra arbores eleuatur.

XVII. Post hæc contigit, vt Frater extremo morbo laborans, atque à Physico certæ neci adiudicatus, illius se precibus commendaret: quem cùm Vir Dei intuitus esset: Ne time, inquit, Frater, non hæc tibi ad mortem infirmitas erit; longior enim tibi vita superest. Cui Æger: Pro anima, ait, non pro corpore rogo: certa enim mihi, teste Medico, cras imminet mors. At Franciscus: Viues, Frater, ac breui conualesces: at duriora, & acerbiora te corporis incommoda manent. Cuncta illi adamussim, vt Vir Dei prædixerat, contigēre: breui namque incolumitati restitutus, grauioribus deinde guttæ arcticæ doloribus discruciari cœpit.

Ægroto Fratri Moribundo incolumitatem, ac futura incommoda prænunciat.

XVIII. Eximio hoc Prophetiæ dono Dei Seruum à Deo illustratum fuisse, præter hæc, alia quoque exempla declarant. Cùm enim Mulierem quandam alloquens, quæ necdum se fœtum in vtero concepisse nouerat; eam masculum filium parituram esse prædiceret. Negabat illa vllum se in vtero fœtum continere. Cui Vir Dei; Id, inquit, suo tempore perspicies: Verùm Filio Iosephi nomen impone, vt viuat. Peperit suo tempore mulier, masculumque Iosephi nomine cohonestat.

Mulieri prolem masculum futuram prædicit.

XIX. His profusæ benignitatis suæ donis, cùm sæpè Deus fidelem Seruum suum accumularet; eidemque altiora sapientiæ suæ arcana signis, ac reuelationibus manifestaret: ne eum reuelationum, ac cælestium donorum magnitudo extolleret; illi à Deo Angelus Satanæ datur, qui graui eum tentatione aggrediatur. Satan enim accepta à Deo potestate, tantam illi in quorundam verborum Orationis Dominicæ pronunciatione, difficultatem excitat: vt nulla ratione, vi, aut studio adhibitis, ea verba: ***Adueniat Regnum tuum***, tum etiam illa: ***Et ne nos inducas in tentationem***, proferre valeret: quæ res in summas illum animi angustias, ea potissimùm ratione adigebat, quòd cùm Laicorum Officium ex certo Orationum Dominicalium numero compactum sit, ad quas integrè recitandas ex Regulæ præscripto tenentur: eò maximè cruciabatur; quòd binas in iis clausulas, quæ ad Officij integritatem spectant, prætermittere cogeretur. Hinc sæpissimè Franciscus in oratione lachrymas fundēs, Dominum in timis animi gemitibus obsecrabat: vt nequam ille Spiritus, qui linguam à Dei laudibus abstrahebat, à se tandem abscederet. At id frustrà; Dominus enim, qui ad probationem, & coronam illi Satanam dederat; eaque tentatione illum ad maiores virtutum profectus prouocare decreuerat; haud Tentatorem expellere voluit; gratiam tamen ad vincendum tribuit. Omnia Fratres in eum charitatis officia præstabant, quibus illum ab eo linguæ impedimento liberarent; curamque omnem, ac sollicitudinem conferebant; vt ver-

Dæmonis tentatione quædam Dominicæ Orationis verba proferre non potest.

borum illorum plenam prolationem assequeretur:alij cum eo Orationem Dominicalem recitabant,alij verba, ac verborum syllabas,ac tandem ipsas illi literas distinctè pronunciandas proponebant,ac velut ori inserebāt. Is verò cùm liberè cętera proferret:vbi ad præfata Dominicæ Orationis verba deueniebat , eū primùm ea pronunciare tentaret; tam immaniter animo torquebatur,vt dentibus strideret,rugitus ederet , ore despumaret ; ac in Prothæi modum in mille se formas mutaret. Animus quidem,qui liber erat,integrum verborum sensum retinebat:at lingua vi Dæmonis impedita ab iis abstinere cogebatur. Deus autem,qui animi potiùs,quàm linguæ vocibus delectatur,Satanæ linguam ad Serui sui probationem permiserat: sibi verò animum à linguæ impedimento alienum seruauerat.

Veruntamen cùm Dæmone obsistente,nulla vi,ac diligentia verborum illorum pronunciationem Franciscus assequi valeret : tesque ex Regulæ præcepto pendetet, in qua solus summus Pontifex suapte potestate dispensare potest;ea ad Paulum 4.summum Pontificem delata fuit:qui Francisco coram se accersito, cùm præsens Diabolicum linguæ vinculum agnouisset, illum de potestatis plenitudine à verborum illorum prolatione,eiusque obligatione absoluit. Eo tamē haud Francisci animus quiescebat; qui cùm orationem suam velut indignam , à Deo repelli arbitraretur ; omnium se pedibus substernebat, luce se indignum existimabat , maximum se omnium peccatorē prædicabat;ac quasi cibo,ac potu indignus esset,vix iis ad naturæ necessitatem vti audebat : nullum denique lachrymis finem imponens, vitam in dolore,ac summis angustiis ducebat. At benignissimus Dominus, qui illius carnem linguæ compede aggrauauerat, animum mœroribus confectum consolabatur ; maximisque è Cælo donis cumulabat. Nam hoc tempore tot cœpit signis, ac miraculis corruscare,vt omnem propè numerum excederent : ex quibus cùm multa temporum iniuria , ac Scriptorum negligentia perierint ; vix paucorum memoria est superstes , quæ hîc referre lubet. XX.

A Pontifice ab eorū verborum prolatione dispensatur.

Post hæc enim Maceratam missus, vbi ipsius Sanctimonia iam cunctis perspecta erat;cùm à Nobili quadam Matrona, quæ iamdudum Paralysi laborans in lecto iacebat, domum accersitus fuisset ; eò Guardiano præcipiente accedit ? Cui illa: Ego te accersiui.Francisce,vt rem a te postulatem,quam abs te mihi denegari nolo. Spem enim illa certam animo conceperat,vt si à Viro Dei Signo Crucis benediceretur, protinus à diutino morbo liberanda esset. Cùm verò illius humilitatem non ignoraret,quæ facilè ad huiusmodi signa ac benedictiones præstandas,non pertr...eretur ; eum propterea promissionis vinculo obstringendum censet. At Franciscus,qui erga ægrotos mira pietate afficiebatur:Dummodò,ait, iustum sit, quod postulas,ac diuinæ Maiestati gratum, meæque potestati relictum ; cur tibi denegaudum erit? Tūnc ægrotans : Nihil aliud,mi Francisce, peto , quàm quòd me Signo Crucis manu tua consignes. Cui Franciscus:Nec rectum,ait,nec honestum est, quod postulas : neque enim ego , aut Sacerdos , aut Sanctus sum; sed miser peccator,quem magis peccata sua deflere, quam benedicere decet. Cumque id prorsus renueret,tot cœpit ægra cum eo precibus agere ; vt Vir Dei earum importunitate victus, tandem adgeniculans,eam Signo Crucis prosecutus fuerit : statimque abscedens vix ad domus gradus peruenerat ; cùm ægrota à paralysi liberata, integra incolumitate potitur. XXI.

Paraliticam Nobilem Signo Crucis sanat.

Rursus cùm ex eodem Maceratensi Conuentu ad Vrbem pergeret, in Mulierem quandam vtroque lumine orbatam incidit:quæ cùm ab itineris duce Franciscum adesse intelligeret,ab eo postulat; vt illi oculorum lumen à Deo impetret.Cui Franciscus.Tu potiùs Deum obsecra,vt illud mihi eripiat:hoste enim carerem,quo cum mihi ad mortem vsque pugnandum est. At cæca Mulier impensiùs Virum Dei pro oculorum luce rogitabat,ab eoque saltem Crucis Signum efflagitabat. Diu restitit Franciscus:sed cùm ea in lachrymas efflueret,atque instanter Signū Crucis ab eo peteret; illud tandē Vir Dei rogāti prestat:quo protinus lux illi integra redditur. XXII.

Mulieri cæcæ Signo Crucis lumen restituit.

In eadem Vrbe, cùm Aegrotum quendam hominem inuiseret, Iuuenem in eadem domo iamdiu hydropisi laborantem, ac lecto decubantem offendit: quem dum verbis consolatur; hydropicus Francisci manu apprehensa, eaque sibi super pectus collocata, rogat; vt Crucis signo sibi benedicat. Consentit Franciscus; vixque signum Crucis super eo formauerat; cùm is repentè à morbo conualuit: qui cùm se tanti beneficij Deo gratum exhibere vellet, redditam sibi incolumitatem, simulque seipsum Deo, paulò post in Capucinorum Ordine consecrat. *Hydropicum Crucis signo incolumitati restituit.*

XXIII. Hinc deinde Filatranum profectus, Mulierem, quæ iamdiu febri laborauerat, neque vllo Physicorum remedio ab ea liberari potuerat, signo Crucis obsignatam pristinæ repentè sanitati restituit. Plurima huiusmodi miracula ab eo patrata referuntur, quæ cùm scripto minimè excepta fuerint, horum temporum memoriam effugiunt. Illud tamen haud silentio prætereundum est; quod Pisauri accidisse certa fide probatum fuit. Ibi enim cùm Mulier, quæ tenerum Infantem, quem secum lecto decumbentem tenebat, dormiens nocte suffocasset; Coniugis iram verita, ad Virum Dei confugit, qui multorum tunc miraculorum fama vbique illustris erat: mortuumque infantem panno inuoluens, summo mane ad Conuentum defert: vbi multis lachrymis flebilem infantis casum narrans, Virum Dei deprecatur, vt eum luci restituat. Cui Franciscus: Nunquid, inquit, ego sum Deus, qui vitam, ac lucem mortuis reddam? Peccator ego sum miserrimus; ne hoc à me petas Mulier. At illa maiores in fletus erumpens, clamabat: Serue Dei, si vis, id potes à Deo precibus impetrare: res in manu tua est, testis mihi est Deus, si hinc à pedibus tuis recessero, donec viuum mihi infantem reddideris. Flebat Vir Dei Mulieris lachrymas cernens: innata siquidem pietas, ac commiseratio illius viscera torquebat, Mulieremque verbis consolari conabatur: sed cùm nullam ea consolationem admitteret; nullaque ratione quiescere; aut ab eo diuelli posset; tandem in genua procidens, Deum pro puero rogat. Mox Serui sui precibus adfuit diuina virtus: adhuc enim Franciscus orabat; cùm defunctus infans membra mouere, ac matris vbera rediuiuus quærere cœpit. Matrem obtestatur Franciscus, ne factum alicui prodat: at illa cùm rem Prouinciali Vicario, atque alijs plerisque narrasset, hinc clarior Viri Dei sanctitas, atque illius apud Deum merita effulsêre. *Mortuum infantem ad vitam reuocat.*

XXIV. Denique cùm Victoria Farnesia, Vrbinatum Ducissa, Viro Dei deuotissima, cancro in manu laboraret: cunctaque ad illius curationem Physici, ac Chirurgi remedia sua frustrà contulissent; Francisco ad se accersito, morbum illi suis precibus curandum offert; qui ter Crucis signo manui adhibito, eam in pristinam sanitatem vendicat. *Vrbinatum Ducissam signo Crucis à cancro liberat.*

XXV. His, atque alijs dum Seruum suum Deus miraculis illustraret: Guardianus quidam, cuius mentem, quædam tum inuidię, tum superbiæ tabes corruperat: cùm humilem, ac despectum Virum tot signis coruscare, seque eo Dei dono carere animaduerteret: liuido Seruum Dei oculo intueri, vitam carpere, verbis lacessere, cūctaque illius dicta, & facta atro carbone notare; demùm apertè insectari cœpit: quæ omnia Vir Dei tam humiliter, ac patienter sustinet; vt etiam obiectas sibi culpas augeret. Ea quoquè Guardianus superbia intumuerat; vt cùm patrandorum miraculorum cupiditate flagraret, huiusmodi à Deo donum in Oratione peteret; quod nonnullis innotuit, qui eum ita Deum in Oratione rogantem audiêre; Domine vel vnicum, ac perexiguum tantùm mihi miraculum dona. Signum quærebat superbus. At illud solum superbiæ suæ signum accepit, quod post exiguum tempus à Religione excidit. *A Guardiano calumniis impetitur.* *Guardianus Miraculorũ patrandorum auidus à Religione excedit.*

XXVI. Cùm igitur humilis Dei Seru⁹, tot miraculis clarus, Pisauri tandē supremo morbo correptus, vitæ finem sibi imminere intelligeret; vt summā in morte animi humilitatem testatam relinqueret; vbi se ad Domini occursum digna Sacramentorū expiatione præparauit: cùm populorum affluentia se post obitum honorandum

Pisauri diem extremum claudit.

extimesceret; à Deo postular, vt nullo in morte populi honore, sed communi tantùm aliorum sepultura fruatur: cuius votis cùm Deus annueret; toto illo tempore, quo corpus inhumandum erat, tam copiosum è Cælo imbrem emisit; vt omnem populorum turbis viam, ad Defuncti funus adeundum, intercluserit. Obiit Vir sanctus post septuagesimum suæ ætatis annum: Pisaurique sepultus, inde cælestes euasit ad auras, feliciorem apud Deum vitam consecutus.

F. PAVLINI Pistoiensis Vita, & gesta.

Plerique alij, post Franciscum, hoc anno à Deo laborum præmia adipiscuntur. XXVII.
Primus Fr. Paulinus Pistoriensis Sacerdos, ex Camaldulensi Capucinus, Vir fuit omni virtutum genere ornatus; inter humiles humillimus, tamque sui contemptu gaudens, vt contumelias pro summis honoribus haberet; neque alio prætet quàm sui despicientia delectari videretur. A carnibus, ac vino perpetuò abstinuit, panis, ac fructuum vnica in die refectione contentus. In eo planè admirabilis, quòd naturá ad tam breuem somnū contraxit; vt vnica illi tantū noctis hora ad quietem sufficeret; reliquas verò in oratione Domini, ac diuinarum rerum contemplatione consumeret. Ciuem quendam Aretinum, Nestorem Albergotum nomine, qui Cbironio vlcere propè geniralia laborabat; indicta illi certa eleemosynæ mensura, pauperibus distribuenda, suis precibus à morbo liberat. Supremum denique vitæ finem, in Monasterio S. Seueri, in Thulula, sanctimoniæ fama celebris, imponit.

Vita illius sanctimonia exaratur, ac Miraculum narratur.

F. AMADEI de Anteniato Vita, & gesta.

Post hunc Fr. Amadeus de Anteniato, Agri Cremonensis Oppido, Sacerdos, XXVIII.
plurimis virtutibus claruit. Hic ex Amadeorum Congregatione ad Capucinorum Ordinem translatus, summam vitæ austeritatem coluit; seuerus sensuum custos; abstinentia, paupertate, charitate præclarus; Chorique cum primis studiosissimus, Regularis obseruantiæ cultor integerrimus extitit. Qui cùm ob cælestis vitæ institutum, plurimis à Deo donis cumulatus fuisset; Inter alia Prophetiç Spiritu exornatus fuit. Abbati enim cuidam Bergomati prosperum causæ exitum prænunciat: multa quoque alia futura prædicit; quæ suo tempore contigêre. Prolem masculinam Nobili cuidam Viro sua oratione à Deo impetrat. Prudentia, & consilio præstans, Mediolanensem Prouinciam aliquot annis sapienter moderatus est. Denique cùm obitus sui diem prædixisset; Bergomi iuta suprema neci persoluit. Religionemque suam virtutum odore respersam deserens, ad beatam cælestium Religionem conscendit.

Prophetia Spiritu à Deo cohonestatur.

F. ANTONII Lochiensis Vita, & gesta.

F. Antonius de Lochio, Piceni Oppido, Laïcus, inter eos adnumeratur, qui ex Cōuentualium Reformatione, Ioannis Fanestris sermonibus permotus, simul cum XXIX.
Vbertino & Bernardino à Monte-Vlmi ad Capucinorum Ordinē migrarunt. Vir fuit obedientiæ potissimùm virtute illustris; ac tanta abstinentia præditus, vt cùm sæpè nihil præter panem, & aquam ad victum adhiberet; plerunque etiam integros dies absque cibo, & potu transigeret. Humilitati, paupertati, orationique tantoperè studuit; vt inter perfectiores Regularis obseruantiæ cultores, sua tēpestate haberetur. Deiparā Virginem singulari semper Religione ac pietate prosecutus est: cuius dum Coronā persoluit, multa à Dæmone patitur. Demùm cùm sanctimoniæ apud omnes nomen adeptus esset, in Conuentu Montis-Vlmi Deo depositum reddit.

F. PACIFICI à Forosempronio Vita, & gesta.

Fr. Franciscus à Forosempronio Sacerdos, ante Religionis ingressum, in Sacra Lauretana Æde, Magistri Cæremoniarum officio functus, atque alijs honoribus, ac muneribus apud plerosque Episcopos auctus: omnia cum suiipsius despectu, atque altissima Ordinis paupertate commutauit. Plurimis, dum inter sæculi delicias degeret, corporis incommodis affectus; beneualentem inter Religionis incommoda, corporis statum assecutus est. Vir fuit paupertatis amantissimus, Orationis cumprimis amicus, cui diu noctuque multis horis vacabat: atque adeò in pauperes pius ac liberalis, vt cùm alia eleemosyna non suppeteret, victus portionem, quæ illi in mensa obtingebat, cum pauperibus diuideret. Veruntamen ea præsertim virtute, quæ Deo gratissima est, quæque homines ad Dei filiorum numerum euehit,

Plurima ipsius virtutes referantur.

nempe inimicorum dilectione, ita excelluit, vt cùm frater ipsius germanus à nefariis quibusdam Viris interemptus esset: iis non modò charissimi Fratris necem vltrò condonauerit: verum & pro eorum vita, apud Guidobaldum Vrbinatum Ducem, cui is charissimus, ac familiarissimus erat, intercesserit. Tam graui, paulò ante obitum, Dæmonum tentatione examinatus fuit; vt per integrum mensem visibilis illi Dæmon apparens, eum ad Inferos damnatum esse affirmaret, paratasque illi in Inferno pœnas ostenderet: tamque assidua ac frequens hæc tentatio erat, vt nullo vnquam temporis momento intermitteretur, aut ab eo recederet: nulla oratio, nullæ lachrymæ, nulla denique Fratrum consolatio animi dolorem leniebant, aut tentationem minuebant: qua tandem factũ est, vt præ ingenti spiritus mœrore, vix illi pellis ossibus adhæreret. Ea porrò post mensem tentatione sublata, cùm in Cõuentum Montis Veteris secessisset tanquam argentum igne examinatum, purus in Cælum concessit: multa sibi apud homines sanctimoniæ fama comparata.

Dæmonis tentatione ante mortem probatur.

XXX. Frater Angelus a Ferno Concionator, Iosephi germanus, simul cum eo ex Obseruantium Familia ad Capucinos se contulit. Huius tantus fuit in Dei Verbo disseminãdo ardor; vt ingẽtes vbique in hominum mentibus motus ad pœnitentiam cieret. Mediolani prædicans, vnico sermone duodecim adolescentes compulit, vt domo, parentibus, ac suis omnibus relictis, Capucinorum se Religioni consecrarent. Quamplurimas quoque eo tempore meretrices, è Dæmonum faucibus ereptas, Christo sponso reddidit. Nouariæ, ac Bergomi cùm Dei Verbum proponeret, illarũ Vrbium calamitatẽ, quæ deinde secuta est, Prophetico Spiritu prænũciat: Chorearũ ductori, qui festiua die choreas instituerat, neq; ab eo correptus vlla ratione ab eis abstinere voluit, diuinã vltionem prædicit: quæ non multò post illum comprehendit; quum ex alto cadens sibi crura confregit, pœnaque delicto proportionata mulctatus, claudus toto vitæ suæ curriculo incessit. Neque id immeritò. Æquum enim erat, vt qui tibias ad profanum choreatum vsum parabat: earum quoque ope ad naturæ vsum destitueretur: & qui tibiis malè vsus fuerat, tibias amitteret. Vir fuit singulari prudentia præditus: quo factum est, vt à S. Carolo tùnc Cardinali, ac Mediolanensis Sedis Archiepiscopo, quarundam Ecclesiarum, quæ suæ Diœcesis erant; Visitator institutus fuerit: quo in munere tam præclarè se gessit, vt sanctus Cardinalis frequenter illius opera vteretur. Denique cùm tam assiduè, ac fideliter in Dei Verbo laborasset: vt illius sermones ad triginta mille excreuissent: quibus plurima, ac ferè innumera animarum lucra Deõ retulerat; in Cõuẽtu Cardani postremũ laborib⁹ finẽ imposuit: Deũq; omniũ mercedẽ accipit.

F. Angeli a Fernovira, & gesta.

Plerasque Prophetia Spiritu futura prænunciat.

A S. Carolo Visitator Ecclesiarum instituitur.

XXXI. Per id tempus Fr. Antonius à Spinatiola, Venusinæ Diœcesis Oppido, Sacerdos, vitam cum morte commutat. Vir fuit humilitate, & charitate potissimùm præstãs: orationi, ac diuinarum rerũ cõtemplationi maximè addictus; atque adeò à rerum terrenarum, ac propinquorum amore semotus, vt cùm ab eo germanus eius frater, qui paupertate pressus tres nubiles filias matrimonio collocare non poterat, opem ad eas collocandas postulasset. Eidem Antonius: Quid germane à paupere subsidiũ postulas. Num mihi auri, & argenti pondera sunt, qui summam rerum omniũ inopiam profiteor? Iam desine à me temporale auxilium expectare: Christi vox est: *Dimitte mortuos sepelire mortuos suos.* Verùtamen, quod meum est, ex animo tribuam. Mox se in oratione prosternens, Dominum rogat: non vt puellas honestis Viris matrimonio collocet, sed vt eas libentiùs à voluntatis suæ placitum coniungat. Cũ itaque Antonius hac in oratione perstaret: Deus ita Serui sui orationem exaudit, ac puellarum vtilitati prouidet; vt omnes hinc lethali morbo ereptas, ad se quamprimùm euocauerit, ac feliciori coniugio sibi in Cælo copulauerit. Meritis hic tandem, ac virtutibus onustus, ex hac luce, ad puriorem migrat.

F. Antonii a Spinatiola vita, & gesta.

Matth. 8.

Quam propiis suis gratiam præstiterit, indicatur.

XXXII. Post hos Fr. Vincentius Placentiñ Siculus, Laicus, vitæ integritate, Regulari Obseruantia, atque omnium virtutum disciplina floruit: qui cùm plurimos annos in summa humilitate, sui contemptu, & assiduo orationis studio, in quo plurima

F. Vincentii Placentini, Vita, & gesta.

à Deo dono acceperat, consumpsisset; tandem in morbum incidit; quo tempore cùm F. Angelicum Platæ Guardianum, qui eodem in loco diem extremum obierat; ad sepulchrum deferri cerneret: Perge felix, inquit, ò Pater, breui te sequar: Octauus enim dies me tibi filium, ac comitem reddet. Porrò cùm octauus aduenisset dies; cœpit Antonius Dæmonum tentationibus agitari, qui horribiles illi formas obiicientes, eum perterrere conabantur: at ille vtraque manu oculos claudens, clamabat: Abite maligni: abite Tartarei prædones: nihil in me per Dei Misericordiam deprædandum inuenietis. Cumq; per vnius horæ spatium cum Dæmonibus pugnasset: Beatissimam Virginem, sua præsentia Dæmones expellentem contuetur: Quare omnium tandem victor, & exultans, luminibus in Cælum erectis, ait. Summas tibi, ò beatissima Virgo gratias habeo, quæ me à truculento hoste vendicatũ, ad Regnum Filij tui immeritum vocas: atque his dictis, victorem Deo spiritũ reddit.

Post Dæmonis tentationes B. Virginem in morte videt.

F. Pacificus Luganensis, Mediolanensis Prouinciæ Concionator, hoc anno ex huius vitæ carcere emigrat. Vir omnium virtutum splendore illustris: cuius tam admirabilis abstinentia fuit; vt in ipso Prædicationis labore sæpe victui panem, ac cætera subtrahens, fabis tantùm aqua madefactis, & aqua contentus, his totam Quadragesimam duceret. Plerunque etiam communibus cum aliis cibis vtens, ita gulæ cupiditatem frænabat; vt cùm sensus appetitus cibo excitatus exardesceret, irritatusque ad escas inhiaret; protinus iis se abstineret: Quo in abstinentiæ genere, acriorem se sensus luctam sustinere sæpè affirmabat, quàm si ab exordio omni se cibo continuisset, aut viliores sibi escas adsciuisset. Ardens Regularis Obseruantiæ, ac præsertim altissimæ Paupertatis Zelator, ac custos fuit: quapropter Syluestrum illum, qui Porcariæ, seu Aquæspartæ Ecclesiam, præter Paupertatis legem, iterum ædificandam contendebat, sapienter admonuit; vt à cœpto desisteret; ne in violatæ paupertatis crimen impingeret: cuius dum consilio Syluester minùs animum intendit, horrendo hinc fine tollitur: vti anno 1540. fusiùs explicatum fuit. Orationem, ac rerum diuinarum contemplationem, (quod summum priscorum Patrum semper studium fuit) tam ardenti animo prosequebatur; vt diuinis vbique flammis exustus videretur: atque eo factum est; vt cùm aliquando in Conuentu bigorij solus oraret, Oppidani flammam ex Ecclesiæ tecto euolare conspexerint: qui cùm Monasterium conflagrari putarent, accurrunt quamplurimi; nullaque flammâ in Monasterio reperta, solum Pacificum in Ecclesia, cælesti igne flagrantem ostendunt. Hic tandem, post diutinam prolixi morbi probationem, sanctimoniæ fama apud omnes clarus, Bigorij extremum vitæ diem conficit: nonnullisque post mortem miraculis emicat; quibus Deus, & anteactæ vitæ sanctimoniam, & cælestem posthæc gloriam, eidem collatam confirmat. XXXIII.

F. PACIFICI Luganensis vita, & gesta.

Ipso orante flamma ex Ecclesia tecto erumpens cernitur.

Fr. Bernardinus Vrbinas, Clericus, breui tempore multam virtutum segetem messuit. Nam cùm mente purissimus esset, humilitatis, mansuetudinis, obedientiæ, charitatisque studiosissimus; gratissimum assiduæ orationis Deo Sacrificium offerebat: quo fit, vt pleraque, Dei dona obtineret, quæ mundis corde, ac humilibus à Deo dispertiri solent: præcipuè verò singulari, in B. Virginem, & B. P. Franciscũ deuotione ferebatur. In his cùm vsque ad vigesimum sextum suæ ætatis annum, Religionis verò quintum, Deo in sanctitate famulatus esset, Scapitiani (quod Piceni Oppidum est) haud longè Senogallia distans, supremum ægrotare cœpit: quo tẽpore anima Deo dignè præparata: antequam spiritum Deo redderet, B. Virginem, ac B. P. Franciscum sibi occurrentes conspicit: qui suauibus eum verbis consolantes, ad cælestem patriam inuitant. Id ille cùm animo exultans Fratribus renunciasset: paulò post cum iis iter ad Cælum arripit. XXXIV.

F. BERNARDINI Vrbinatis, vita & gesta.

Hos haud longè secutus est, Fr. Iulianus Camerinensis, Clericus, animi humilitate, ac obedientia præclarus: cuius inter alias, ea quoque virtus narratur: quòd tanta sui ipsius contemptus, duraque omnia pro Christo tolerandi, siti, ac cupiditate æstuaret; vt sæpissimè causas fingeret, quò à Superiore increpationibus, XXXV

F. IVLIANI Camerinensis vita & gesta

ac pœnitentiis afficeretur: tam enim sui despicientia gaudebat, tantamque in Cruce Domini sibi voluptatem vendicabat; vt cùm alios à Superiore pœnis plecti conspiceret, his se comitem adiungi postularet. Cumque plurimis aliis virtutibus floreret, quæ summam in eo Clericalis status præstantiam commendabant: florem hunc Deus Mundo quidem immaturum (vix enim vigesimum primum, aut secundum annum attigerat) Cælo autem aptum, in æthera transtulit. Cuius præter vitam, magna cum Regularis obseruantiæ laude peractam, illud testimonium fuit; quòd in ipsa obitus hora, quæ illi in Conuentu Amendolæ contigit, Deiparam Virginem sibi occurentem videns, exclamare cœpit: O Fratres: En Virginem beatissimam: iam assurgite, ac illam dignis honoribus excipite. Quibus in verbis dilectus Deo, & hominibus, in Virginis complexu animam reddit. Idem prorsus, & alteri Nouitio Vrbinati hoc tempore in Anconæ Conuentu accidit; qui cùm in maxima mentis puritate nonnullis Deo in Religione mensibus famulatus esset, necdũ Probationis annũ expleuerat; cùm ad vitæ finem appropinquans, Matrẽ Virginem sibi aduersùs tentantes Dæmones auxiliantem videt: cuius cùm illi aspectu effugati essent. Nouitius B. Virginem adesse clamans, his in verbis vitæ cursum absoluit. *B. Virginis aspectu in morte donatur.*

XXXVI. Fr. Modestus Foroliuiensis, Clericus & ipse Nouitius; hoc anno vitæ cursum, auspicato in Religione initum, feliciter ante exactum Probationis annum complet: qui ob præclaras animi virtutes Deo, ac Superis charus, cùm extremum spiritum ageret; gloriosissimæ Cælorum Reginæ aspectu dignatur, quæ illum ad virtutum præmia allicit. De quo illud quoque refertur; quòd mulieri cuidam hydropicæ, quæ ipsius merita inuocauit, super illius corpus post mortem cortuit; mox incolumitatem à Deo impetrauerit. *F. MODESTVS FOROLIVIENSIS virtute, ac Miraculo clarus.*

XXXVII. Supersunt nobis postremò, Pandulphi cuiusdam à S. Cyrillo, ouium pastoris, qui hoc anno ad Religionem accessit; in eaque hoc eodem anno mortalem cum immortali vitam commutat; gesta obiter exaranda: quæ sanè eò admirabiliora sunt, quò in iis magis suauis Dei tum prouidentia, tum benignitas elucent. Hic in Thusciæ Prouincia, tametsi inter Vrbis Pistoriensis Montes natus, enutritus, atque educatus fuerit: nihil tamen in moribus durum, difficile, aut agreste, ab ipsa, aut loci, aut parentum conditione hausit. Ouium ab adolescentia curæ addictus, in eo munere tantam à Deo gratiam consecutus est: vt inter pecudes, & Montium rubeta, maximas sibi virtutes comparauerit: ac primùm quidem eam, quæ Angelis cognata est, quæque primam, ac diuinam hominis natiuitatem comitatur: Virginitatem scilicet, ita illibatam inter Pastorum otia seruauit; vt post triginta tres ætatis annos, à quibus ipsius vita cõmensurata fuit, eandem, quã à Deo acceperat, Deo reddiderit. Animum, quem rebus omnibus humanis, ac seipso maiorẽ, ac superiorẽ à Deo sortitus fuerat; mirum profectò est, quomodò sub pastoritio sago; quod cũ paupertati affine sit, vt plurimùm auaritiã sectari solet: ita ab omni rerũ cupiditate liberum gereret; vt animos, ac pecuniã quasi lutum spetneret: imò tam longè ab iis abhorreret, vt nec eos attrectare vellet: quo sanè se iã ad corũ Apostolicorũ hominum numerum à Deo vocatũ declarabat; qui nũmos, pecuniã, opes, omnia denique arbitrantur, vt stercora. Atq; hæc quidẽ, quæ à cõmuni hominũ vsu, ac cõsuetudine disiũcta sũt; quæq; Euãgelicũ, ac perfectũ hominẽ ostẽdũt; Pãdulphus eò præclariùs prosequebatur; quò eũ vitæ statum, ac cõditionẽ sortit' erat, qui omni duce, ac præceptore careret; à quo ad hæc pręstãtissima virtutũ genera amplexãda instrueretur. *Virginitatem perpetuam colit.* *A nummis inter Pastores abhorret.*

XXXVIII. At verò cùm seipso, nedum Mundo adhuc maior esset: parùm illi videbatur, quæ mortalia, ac peritura, quæve terris concreta sunt, velut abiecta contemnere: nisi cum iis seipsum etiam Dei causa despiceret, & carnis, sensuumque petulantiam mortificationis fræno cohiberet. Tanta enim abstinentia corpus affligebat; vt cùm parcissimo semper cibo vteretur; toto quadriennij spatio, solo pane, & aqua cõtentus, vitam duxerit. Quæ verò ex quotidiana cura, & labore sibi lucra comparabat; iis sibi duntaxat repositis, quæ ad vitã tuendã necessaria essent, cuncta in pauperes *Admirabilis illius in sumendo abstinentia.*

Pleraque ipsius virtutes enarrantur. erogare solitus erat. Cæterùm quum primùm solidiorem ætatem nactus, ad Iuuentam peruenit; ardentiori dura quæque pro Christo tolerandi cupiditate ductus, Indusium, quo eousque vsus fuerat, abiicit: vilique, ac hispido sago corpus cœpit contegere: atque vt secretum Dominicæ Passionis memoriale secum vbique circumferret, nodosum funem, diu noctuque ad lumbos præcinctum gerere. Hoc austerioris vitæ genus, quod is nemine, præterquam Deo Doctore, didicerat; præclarum animi statum, virtutibus renitentem indicabat: quo fiebat: vt dum oues in pascuis versabantur; is vel in Montis cacumine, vel inter nemora oraret, atque inter cælestes Angelorum delicias versaretur. Singularem erga Virginem Deiparam, inter ipsa adolescentiæ primordia, deuotionem animo pepererat. Quapropter quotidie vitæ ipsius Coronam, tanta pietate, ac religione persoluebat; vt cùm nulla illi, aut lignea, aut alterius materiæ corona suppeteret; funiculum tot nodis distinctum haberet, quot ad integros Coronæ annos indicandos sufficerent. Cōsocios Pastores sæpè à peccatis abstinere, in Cælum aspicere, & quæ ibi diligentibus Deum parata sunt, animo recolere admonebat. Eam demùm sibi apud Pastores, ac Regionis illius Incolas famam sibi comparauerat; vt vniuersi illius pietatem, ac probitatem suspicerent.

In hoc cælestis vitæ genere, cū Pandulphus tres supra triginta ætatis suæ annos exegisset, accidit; vt aliquādo mare adnauigās, geminos in nauicula Fratres Capucinos offenderet: qui, cùm antea illi nomine, ac Religione ignoti essent; ad eos accedens, ab iis illorum vitæ institutum discit. Quid plura? Qui illum è Mundi sinu abstrahere, atque è Sæculari, in Seraphici gregis caulam transferre decreuerat. Deus Opt. Max. mox tam ardentes in Pandulphi animo igniculos excitat; illiusq; studium tam vehementer ad huiusmodi vitæ amplexum accendit: vt protinus ab iis Religionis habitum postulauerit: qui cùm Viri integritatem, ac simplicitatem animaduerterent, cùm primùm ad litus applicuēre, illum ad Prouincialem Thusciæ Vicarium, cum literis mittunt: qui cùm Pandulphi mores, ac cælestem vitam, inter Pastores transactam, perspectam habuisset; eum in Religionis sinum recipit; atque in Montispolitiani Conuentum, in quo Nouitiorum probatio agebatur, obedientialibus literis instructum, destinat. XXXIX.

In Capucinorum numerū recipitur.

Pergit exultans Pandulphus, & quasi thesaurum in agro absconditum, aut margaritā inter quisquilias iacentem reperiisset, vbi Montempolitianū peruenit, mox ad Conuentum festinat, obedientiales literas ostendit, cæterorumque Nouitiorum numero cooptatur: sed dum iuxta Ordinis Statuta, nonnullos inter Nouitios dies, absque habitu transigit: en repentina febre corripitur: quæ cùm in dies ingrauesceret, is tandem ad supremum vitæ discrimen rapitur. Quo tempore sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis expiatus, dum illi funera parantur, in mentis excessum extollitur; in quo cùm diu omni sensu, ac motu carens perstitisset; inde tādem post duas & ampliùs horas ad seipsum rediens; protinus animo, ac vultu exhilaratus his verbis exclamat: O Patres, ò Patres, huc, quæso, accedite; festinate omnes, mira prorsus audituri. Nuper Angelus Domini, me per angustissimum Pontem, in Purgatorium locum duxit; vbi Animas diris, ac variis pœnarum generibus purgari conspexi: quæ cùm à viuis opem postularent, clamantes, atque eiulantes audiui: *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei.* Hinc ad Damnatorum Tartarum ab Angelo ductus, innumeras ibi animas tot, tantisque suppliciis, ac tormentis miserè exagitatas intuebar; vt cùm omnem propè modum, & cogitationem excederent; in his illæ nihil præter odia, ac furias in Deum despumarent. Hoc pœnarum aspectu cùm nimis exterritus essem, inde Angelus me ad Cælum sustulit, ac supremo rerum Conditori obtulit: qui cùm me benignè amplexatus esset, osculo in fronte excepit, atque his adstantes Angelos verbis affatus est. An nō agnoscitis, quòd hæc mea illa ouis sit, quæ in syluis ac Mōtibus meas iugiter laudes decantabat: ac sua pauperibus meis dispertiens, me intimo cordis affectu com- X L.

In morbum incidit, & in extasim rapitur.

Iob. 19.

Visio Purgatorij, Inferni, ac cælestis gloria illi ostenditur.

plectebatur.

plectebarur. Tanta ego inter hæc voluptate fruebar: vt vniuersorum, quæ priùs horrenda videram, oblitus, nihil præter magna illa, ac mirabilia, quæ meis se ibi obtutibus offerebant, cogitarem. O ô Fratres, quàm magna est illa Domus Dei, quàm præclara, quàm pulchra, quàm opulenta: Portæ illius ex auro purissimo fabrefactæ, insculptam, ibi quæque Crucem, ex pretiosissimis gemmis compactam, in fronte gerit. O quàm lucidi, quàm cælestes illius incolæ sunt. Illic Christus supremo loco sedet, Angelorum turba septus: illic Maria Virgo, & Mater, velut Cælorum Regina, à dextris illius assidet: ibi S. Ioseph, ibi S. Ioannes Baptista, ibi Apostoli Sole clariùs emicant. Nullus erat meæ voluptati finis, aut modus; cùm mihi ab Angelo ad Corpus reditus indicitur. Flebam, torquebar, cruciabar magnoperè; quòd tot cælestibus deliciis relictis, iterum ad ima detruderer. At Angelus ad me. Ne fleueris, inquit, exigua erit mora, velox ad te redibo: septima enim noctis hora, huc te his perpetuò bonis fruiturum reducam. Hæc cùm Fratres audirent, Dominum laudabant; quod pauperculo magnificentissimas gloriæ suæ diuitias aperuisset. At ille cùm vsque ad septimam noctis horam Dei laudes decantasset; ea pulsante finem miseriis imponens, ad cælestes delicias, Angelo ductore, euolat. *Sanctè in Domino obdormit.*

XLI. Plures hîc adnecti possent Viri vita, ac moribus ornatissimi; quos Religionis Monumenta inter illustres, ac perfectos collocant: sed cùm eorum, quæ ab his præclarè gesta sunt, vix tenuis ad nos memoria perlata fuerit: hos tantummodò indicate visum fuit; ne qui Deo viuunt, velut mortui sempiterni nobis interceant. In Prouincia S. Nicolai Franciscus Racalensis Sacerdos; magnus Regularis obseruantiæ cultor, die sui obitus prænunciato, ex corporis domicilio purus emigrat. Atque in eadem Prouincia Antonius à Pusiniano, sanctimonia apud omnes clarus, in Conuentu Rudiensi, mortalem cum immortali vita commutat. Duo quoque in Bononiensi Prouincia, hoc anno, Viri virtute illustres corporeis nexibus absoluuntur. Prior Thomas Norciensis, diuini Verbi Concionator ardentissimus. Posterior Ioannes Baptista à Cherio Sacerdos: qui cùm seipsos bonorum operum exempla, in doctrina, in integritate, atque in omni iustitia præbuissent; ille Placentiæ, hic Cæsenæ iustitiæ coronam ferunt.

F. Franciscus Racalensis. F. Antonius Pusinianensis. F. Thomas Norciensis. F. Io. Baptista à Cherio, Viri virtute, ac Sanctimonia illustres.

ANNVS CHRISTI. PII V. MAXIMIL. II. IMP. RELIG. CAPVC.
1569. 4. 6. 45.

MARIO Generali Religionis Orbem feliciter peragrante, Annus hic Millesimus quingentesimus sexagesimus nonus varios rerum successus parit: aliis quidem tristes, quos extrema dies in carne seminasse, ac de carne corruptionem messuisse reperit: aliis verò lætos, qui cùm in benedictionibus seuerint, ac spiritu facta carnis mortificauerint, de spiritu tandem benedictionem, & vitam æternam metunt. Primum quidem in hoc anni vestibulo, tristes quorundam exitus nobis sese aspectandi offerunt. Dum enim Marius Generalis Picenam Prouinciam visitatione perlustrat; octo ex Minorum Obseruantium Familia, Viri virtute, ac prudentia graues, illum adeunt, ab eoque in Religionis gremium summa humilitate recipi postulant: causam cùm ab his Generalis exquireret, quæ tot numero simul ad Capucinos conuolare compelleret. Respondent illi, horribilis eos casu, qui eorum Guardiano acciderat, permotos; quò sibi ipsis melius consulerent, in eam diuinitus deliberationem venisse: factum verò, ita euenisse ferunt. I.

Octo ex Obseruantium Familia casu quodam perterriti, ad Capucinos migrant.

Præerat (inquiunt) in Conuentu Montisprandoni, quod Agri Asculani Oppidum est, in quo vnà omnes cohabitabamus, Guardianus quidam; cuius nomen ob Viri honorem reticemus: qui excusso nuper Capucinorum iugo ad nostrum Minorum Obseruantium Ordinem transmigrauerat. Hic cùm propriæ vocationis oblitus, in omne Regularis inobseruantiæ barathrum præcipitem se daret: in id studium omne conferebat; vt flabella Pauonacea, curiosaque signacula serico, auroque contexta construeret; aliaque huiusmodi, quo pollebat ingenio, conficeret; ex quibus haud exiguam sibi etiam nummorum summam comparauerat. His dum miser totus insistit, tam grauem ex se fœtorem exhalare: tamque vultu horribilis, & ad prodigium vsque deformis, Fratribus apparere cœpit; vt ab eo Fratres vniuersi declinarent. Rei ille causam ignorabat: quam cùm ab amico Fratre tandem didicisset: eo pudore suffusus est; vt protinus se in Cellam receperit. Vix tamen Cellam ingressus fuerat: cùm Diabolus sub Aeluri cuiusdam miræ magnitudinis specie, eundē aggreditur; illiusque guttur vnguibus perfodiens, ac cōprimēs, miserū suffocabat. Stridebat Guardianus, ingentesque ore clamores, ac velut boatus edebat; cùm mox cuncti ad voces accurrimus: miserandumq; Guardiani spectaculū cernimus, qui capite deorsum è lecto pendente, inter horribilis Aeluri vngulas animam exhalabat. Nitebamur nos misero opem ferre: Guardianumq;, ex Aeluri vnguibus eripere. At Aelurus, eo tempore, tam ardentem, ac ferocem oculorum, velut flammas scintillantium, aspectum in nos contorquere visus est; vt ingenti pauore vniuersos concusserit. Guardianus verò diuina virtute compulsus: Sinite, inquit, frustrà, ac importunè misero auxiliari: non cum Fele, sed cum Dæmone vobis res est: quid cum Deo contenditis? Hæc Dei Omnipotentis iudicia sunt, quæ me iustissimè premunt. Huc me scelera mea, viraque omni turpitudinis labe conspersa: Huc pessumdata paupertas: Huc rerum concupiscentiæ fræna laxata: Huc tandem spreta Regularis obseruantiæ norma, infelicem compulêre. Discite vos, meo saltem exemplo, à supremis hisce vos malis eripere. Heu miser, en ad Tartara rapior! Vix hæc Guardianus affatus fuerat; cùm à Dæmone præfocatus, horrendo stridore animam efflat. Cuncti miserando spectaculo adsuimus: communemque causam agi non ignoramus. Quamobrem cunctos etiam nos à periculo subducere æquum est; regularemque ibi obseruantiam quærere, vbi perfecta, II.

Guardiani eiusdem damnati exemplū narratur.

ac tuta

ac tuta inueniri possit. His auditis Generalis; cùm diuina eos vocatione ad Religionem compelli intelligeret, vniuersos Religionis habitu donat.

III. Posthæc Marius in Siciliam profectus, cùm illius Prouinciæ, quæ ab vnico adhuc Prouinciali Vicario administrabatur, visitationi vacaret; plerosque Siculos Iuuenes ad Religionis sinum recipit, atque in Picentem Prouinciam probandos transmittit: qui dum sub F. Ambrosij Cæsenatis, Viri præclari educatione, Probationis annum, singulari omnium virtutum profectu transigunt: inuidus Satan, ac iracundia fremens, quandoquidem tot virtutum incrementa ferre non poterat; varijs illos insidijs, ac molestijs oppetit: ita vt nonnullis etiam visibilis appareret: quos nonnunquam pollicitationibus, interdum minis, vt à suscepta Religione desciscerent, sedulò prouocabat. Alios quoque tam importunè ad discessum compellebat; vt sæcularia ipsorum indumenta ad eos è Sicilia deferret, quò faciliùs ad suos remearent: at illi fortium Tyronum instar, strenuè aduersùs Diabolum decertantes; Magistri præsertim hortationibus, atque orationibus freti, ex hoste triumphum reuexerunt. Porrò hi vix voluntario professionis iugo colla subdiderunt; cùm Diabolica illa tentatione ab eis penitus sublata, gratam deinceps illi, ac tranquillam Domino seruitutem exhibuêre. *Dæmon Nouitios varijs modis infestat.*

IV. Per id tempus, infausta planè cuidam Sacerdoti, in Picenti Prouincia, res contigit; qui cùm Breuiarium alteri clam suffuratus esset, furtum silentio celabat. Conqueritur, qui Breuiarium furto sibi sublatum videt, remque ad Guardianum defert. Res noua, atque eatenus inaudita omnibus visa est. Quapropter Guardianus scelus verbis exaggerans; cùm delicti Auctorem ignoraret, sæpè Fratres publicè admonet, & ad Breuiarij restitutionem prouocat: At verò cùm nihil admonitionibus proficeret, formale tandem obedientiæ præceptum fulminat; quo furem ad restitutionem compellat. At ille scelus sceleri, ac furto inobedientiam addens, in vtroque delicto pertinax perstitit. Iam dies ad Vesperum declinabat: cùm absoluto Completorio, Sacrista Ecclesiæ fores pro vespertina oratione obfirmaturus erat: Porrò ecce Dæmon, nigris vestibus indutus, quasi Monachi formam gereret, in ipso Ecclesiæ vestibulo apparet: qui Sacristam his verbis alloquitur: Pater mi, ne fores occludas. Rem habeo in hac Ecclesia, quam repetam. Protinus Sacrista ad Guardianum pergit; eiusque, quem Monachum putabat, verba refert. Guardianus verò ad Monachum accedens: Quid, inquit, Pater, hîc tibi rei est? Nihil enim (vt arbitror) abs te accepimus, quod sibi modò repetendum sit. Cui Dæmon: Haud frustrà, ait, rem meam quæro, quæ apud tuos est. Verùm, vt id oculis tuis perspicias. Huc omnes Fratres tuos coge: vt eũ qui rẽ meam detinet, agnoscã. Mox Guardianus, accitis Fratribus, singulos illi explorandos offert; quos cùm Monachus respuisset; postremò furem adhuc omnibus ignotum offert, qui subreptum Breuiarium secum in Manica gestabat. Extemplò Monachus: En hîc rem meam agnosco: statimque se Dæmonem prodens, miserum furem pedibus apprehendit; atque ex omnium oculis sublatum, secum rapit: atque eodem tempore eidem coram omnibus, in vtriusque sceleris testimonium, Breuiarium decidit: vt quænam illius damnationis causa esset; quavè Deus seueritate huiusmodi flagitia plecteret, vniuersis significaretur. *Frater alienũ Breuiarium surripiens, à Dæmone rapitur.*

V. Altero quoque, tametsi mitiori vindictæ genere, hoc eodem tempore, Deus testatum esse voluit, quàm sibi nugæ, ac inania verba displiceant; quibus plerunque tempus vanè, & absque fructu à nonnullis conteritur. Solent Fratres hyemali tempore, cùm rigidiora frigora vigent, statis horis ad communem ignem accedere: quo tempore ab omnibus pia pro Defunctis suffragia persoluuntur. Cùm igitur in Conuentu Romano Religiosus quidam, vitæ alioqui non improbandæ, post decantata suffragia, nugis, ac scurrilibus verbis interdum apud ignem vacaret; accidit, vt in ipsa hyeme morbo correptus, ex humanis excesserit. Post obitum vix illi funus in Ecclesia exolutum fuerat; cùm Fratres ad communem cale- *Fratris Anima in Fratrem Romano Purgatorij pœnas luit.*

factionem

factionem accedentes, ſtrepitum, velut alicuius parietem percutientis, in ſummo camini vertice percipiunt: qui eò magis percrebreſcebat, quò maior ſub eo flamma excitabatur. Cúmque id ſæpe contingeret; arbitrabantur Fratres, id Spiritus alicuius improbi arte fieri, qua Fratres à calefactione abſterreret: quapropter Guardianus indicto ieiunio, ſpiritum inde exorciſmo expellere parat. Verùm cùm necdum ſtrepitù ceſſante, in eo fruſtrà ſe laborare cerneret: animæ alicuius Defuncti, ſuffragia poſtulantis ſignum eſſe ſuſpicatus, eam in Dei nomine compellat; & quæ ſit, & quid ab ipſis poſcat, exquirit. Protinus illa præcepto obediens, ſe Fratris N. qui nuper defunctus erat, animam eſſe indicat: quā ob frequentes nugas, atque otioſa verba, quæ apud ignem viuens in corpore effuderat: id ſupplicij à Deo, Purgatorij loco, tuliſſe ſignificat, vt ad octauum vſque diem fumo, qui per vaporarium aſcendebat, cruciaretur: Id verò ab iis exquirere, vt Miſſarum, ac precum pro ea Deo ſuffragia offerant. His auditis Guardianus, poſtera die à cunctis Sacerdotibus Miſſæ Sacrificium, pro illius animæ liberatione immolari, ac preces ab omnibus Deo offerri præcepit. *Fratrum ſuffragiis liberatur.* Hæc cùm Defuncto Fratres, omni pietate, charitatis officia præſtitiſſent, iterum ad ignem conuenientes, Defuncti animam his eos vocibus alloquentem audiunt: Benè ſit vobis, Fratres: Dominuſque pro charitate, quam mihi præſtitiſtis, digna vobis retribuat: etenim modò à pœnis libera, exultans Cælum conſcendo. His ſeuerioribus Dei Iudiciis preſſis, Viri virtute præſtantes ſuccedunt: quos diuina benignitas præmiis, ac coronis exornat.

F. HONORII À MONTE-GRANARIO, *Vita, & Geſta.*

F. Honorius à Monte-Granario Vir clariſſimus. IN his primus eſt F. Honorius à Montegranario, Vir vtique omni hominum memoria dignus; qui Bononiæ mortali vitæ colophonem imponens, ad meliorem, feliciorem que conceſſit: cuius geſta; quandoquidem cum gloria ita coniuncta ſunt, vt ex ea præclaram nominis celebritatem adeptus fuerit; paulò fuſiùs à nobis explicanda erunt. Hic in Montiſgranarij Oppido, quod in Piceno notiſſimum eſt, opulentis parentibus ortus, iuuentutis florem in vanis hominum conuerſationibus ſectandis, ac præſertim odiis, ac ſimultatibus enutriendis; quibus plus æquo efferueſcebat, ferè totum conſumpſit: poſt quæ cùm militiæ nomina dediſſet, in Caroli V. Imperatoris caſtris aduersùs Turcas in Hungaria militauit. *In ſæculo varias ſimultates gerit.* Eo bello confecto, cùm animæ, corporiſq; pericula, quæ eouſque euaſerat, ſecum prudens perpenderet; ſæcularis militiæ cingulo abiecto, rurſus Deo militare cogitat: tranſactæque ætatis iacturam durioribus pœnitentiæ operibus reſarcire ſtatuit. Quapropter cùm in Capucinorum Religionem animum intendiſſet, eamque ſibi, Deo afflante, amplexandam conſtituiſſet; in Etruriæ Prouinciam ſe confert: in qua à Raphaële Volaterrano, qui eo tempore Prouincialis Vicarij munere fungebatur; in Capucinorum Familiam cooptatur. *Inter Capucinos adſcribitur.* Sunt, qui prius Minorum Conuentualium Ordini adſcriptum, ex eoque ad Capucinos acceſſiſſe velint. Sed quæ ſua veritas eſto. Qui id aſſerunt, nonnullam Honorium, apud Conuentuales Philoſophicarum, ac Theologicarum rerum peritiam adeptum fuiſſe autumant: quo fit, vt minùs inter Capucinos in iis addiſcendis laborauerit. VI.

Honorius igitur, cum primum ſe a ſæculi tempeſtatibus ereptū, tuta in Religionis ſtatione cōſidentē vidit; anteactæ vitæ maculas alta mēte reuoluens, ac tot lachrymis proſequi cœpit, vt totum ferè Probationis annū, in fletibus, ac præteritorū ſcelerū mœrore conſūpſerit. *Præteritæ ætatis crimina deflet.* Dolebat Vir, diuina luce perfuſus, tot antea in Deū à ſe patrata flagitia, mœrebat animum tot quondam odiis, ac ſimultatibus diſſectum, nullam cum Deo vnquam pacem habuiſſe: lugebat demum ſuo florentem ætatem VII.

Mundi eatenus illecebris, & prauis cupiditatibus contaminatam: absque fructu effluxisse; atque inde ad seueriores de seipso pœnas sumendas fortiùs animabatur: quibus & animi labes deleret, & temporis iacturam abundantiùs compensaret. Quamobrem tanto exinde cœpit in seipsum odio exardescere; tamque seuerè carnem ac sensus, tamquam veterum vitiorum seminaria, castigare: vt inter nimis algores, vix membra vetusto, & obsoleto habitu operiret; nudis pedibus communia quoque Sandalia denegaret; corpus asperrimo cilicio tegeret: atque vt domesticum hostem extremo bello attereret, ferreum cingulum, acutis clauorum acuminibus consertum, perpetuò circa lumbos gereret: quod laneo panno, ne id vlli innotesceret, cōtegebat. At neque eam membris, cùm necessarius somnus premeret; quietem indulgere solitus erat, quæ sensus recrearet: tàm enim somni auarus erat, vt eum ad quartam duntaxat, non ampliùs noctis horam produceret; reliquas verò in sacris vigiliis, & oratione expenderet: atque vt omnem carni in ea quiete voluptatem subtraheret; nudam duntaxat sibi tabulam substernebat; quam noctem tantummodò, vt intuentium oculos falleret, super straminea culcitra, quæ illi cum cæteris communis erat, collocare studebat.

Corpus variis castigationibus afficit.

VIII. Quandiu validior ætas aptas corpori vires ministrauit: vnica tantùm in die refectione, eaque parca contentus fuit: vbi verò consenuit, sactas inedias olim B. P. Francisco consuetas legitimo sempiterno coluit. Præter hæc quoque Sabbatha omnia, ac festorum B. Virginis, quam summo semper honore, ac deuotione prosecutus est, Peruigilia panis, & aquæ ieiunio consecrauit. Quam ieiuniorum rationem, nulla vnquam, aut itineris defatigatio, aut studiorum labor, aut Prædicationis officium, aut senilis ætatis imbecillitas, intercepit.

Abstinentia corpus extenuat.

IX. His generosus miles, familiarem hostem armis adorsus, depugnabat; non quasi aërem verberans: sed seueriori disciplina corpus castigans, illud in spiritus seruitutem redigebat: vt præteriti temporis iacturam, anteactæque vitæ annos, pluribus in vanitatibus consumptos, omni studio, ac diligentia resarciret. Cæterùm ne vnquam arma ad pugnandum deessent, aut spiritus ad victoriam tepesceret; orationem sibi, velut perpetuam quandam spiritus officinam, præstruxerat; ex qua ignita contra aduersarium tela conflaret. Huic tam ardenter, ac sollicitè incumbere videbatur; vt nec minimam quidem temporis particulam, quæ necessariis naturæ, obedientiæ, aut charitatis operibus superflueret, absque ea elabi sineret. Hæc diu, noctuque indiuidua semper illi comes erat; neque loca, aut tempora ad orandum idonea expectabat: iugis enim mentis recollectio, ac sedulus animi in Deum ascensus, loca omnia, ac tempora illi orationi apta præstabat. Inter hæc tamē statuta communis orationis tempora, tam studiosè obseruare solitus erat; vt vel nunquam intermitteret; vel si ob Vicarij Prouincialis officium, quo sæpè varius in Prouinciis functus fuit, ea nonnunquam intermittere cogeretur, aliis temporibus compensaret; ac velut dilata repeteret. Nouerat enim Vir sanctus, orationem, quæ communi lege sancita est; absque labe prætermitti non posse: cumque omnium sit, maiorem apud Deum vim, ac robur nancisci: Eadem quoque, ac maiori sollicitudine, Chori Religionem prosequebatur: cuius tantoperè studiosus erat, quod nisi graui infirmitate præpeditus esset; in eo diurnis, nocturnisque horis persoluendis, cum reliquis nullo nunquam tēpore conueniret. Quòd si interdum, dum Vicarius Prouincialis esset, ad Monasterij alicuius visitationem, eo tempore, cum appellere contingeret, quo diuina officia in Choro decantarentur: cæteris omnibus prætermissis, rectà in Chorum contendebat; diuinasque cum cæteris laudes persoluebat.

Orationi studiosissimè vacat.

Chori Religionem magno studio prosequitur.

X. Neque enim ignorabat, Vir diuino cum primis lumine perfusus, tam cælestem, ac Deo gratã esse Chori religionem; vt cùm Angelicam illam Beatarum mentium hymnodiam, qua Deum Opt. Max. in Cælo regnantem laudant, æmuletur: ita Religiosæ multitudini propria, & cognata sit; quòd post diuina vótorum vincula, quibus Religio omnis subsistit, ac velut suis membris compingitur, nihil ea

Chori Religio Angelorũ Religionem imitatur.

præstantiùs

Iustin. Mar. q. 107.

præstantiùs inueniri possit. *Hac enim* (vt Iustinus ait) *excitat cum voluptate quadam animum ad flagrans eius, quod carmine celebratur, desiderium. Affectiones, & concupiscentias carnis sedat, cogitationes malas inimicorum, quos cernere non est, suggestione obrientes amolitur. Mentem ad fructificationem diuinorum bonorũ rigat. Pietatis decertatores generosos, & fortes per constantiam in rebus aduersis efficit. Omnium rerum, quæ in vita tristes, ac luctuosa accidunt, pijs adfert medicinam* &c. *Verbum namque Dei est, & id quod animi cogitatione, quod carminis præludio, quod carmine ipso celebratur, Dæmones fugat, atque depellit. Et in rebus denique omnibus, quæ piis eueniunt, animus veræ pietatis virtutibus per carmina Ecclesiastica perficitur.*

Chori Religio non inertium aut ignauorũ, sed perfectorum.

Cyrill. Hierosol. catheс. 17.

Chori religio non ignauorum, non inertiũ, non ineptorum est, vt nonnulli putant; sed diuinorũ planè hominum, quales Athanasij, Basilij, Cyrilli, Chrysostomi, Cypriani, Hilarij, Ambrosij, Augustini, Dominici, Francisci, atque alij quamplurimi fuêre: quibus illud semper persuasum fuit. Psalmodiam inter præstantissima Ecclesiæ munera censeri: Cyrillo primùm Hierosolymitano teste, qui Choristas, tanquam Angelorum imitatores extollit, his verbis. *Sciunt hoc studiosi Ecclesiæ Psalmistæ, qui Angelicos imitantes exercitus, semper Deum laudibus celebrant.* Quis antiquos illos Leuitas, diuina sapientia a Salomone, ad Dei laudes concinendas pararos, ineptos nuncupet? cùm Psalmos Dauid per manus suas in Templo canerent? Quis tot Ecclesiasticæ Hierarchiæ Pontifices, Patriarchas, Episcopos, Canonicos, Presbyteros, Monachos, qui quotidianæ Psalmodiæ in Choro vacant, velut inertes, ac præstantioribus ministeriis minùs aptus suggillet? Cum simul grauissima quæque Ecclesiæ munera obirent: Basilium audiant, quàm meliùs, aptiúsque de Chori psalmodia sentiat. *Vox* (inquit) *est Ecclesiæ Psalmus, hic dies festos illustriores reddit, ac perfundit gaudio, cùm tristitiam alioquin operetur: sed quæ secundum Deum est. è corde enim lapideo ciet lachrymas. Psalmus, opus est Angelorum cælestis illius Reipub. in commune proposita functio, spirituale thymiama. O inuentum sanè quàm admirabile, ac sapiens, Doctoris, qui excogitauit; quo pacto vna, eademque opera ipsi melicos cantus emodularemur, & doctrinam animæ salutarem condisceremus.*

Basil. procem. in Psalm.

Vvicleuf. de 4. sectis Nouell. c. 6.

Chori Religionem Hæretici insectantur.

Magdeburg. cent. 6. c. 10.

Isid. l. 1. de offic.

Eam certè hæreticam Vvicleufi vocem fuisse nouimus: quòd qui Matutinas, & XI.
alias Horas Ecclesiæ in Choro celebrãt, meliùs, & Ecclesiæ vtiliùs, & Deo placẽtiùs possent tẽpus suum expendere, & ad vtilitatem Ecclesiæ militantis: quã Sacrosancta semper anathematizauit Ecclesia. Chori Religionem nunquã non Hæretici persecuti sunt; qui eam inter Antichristi notas retulêre. Eos verò, qui Chorum ideircò in Ecclesia introductũ esse sentiunt, vt inepti ad alia ministeria spiritualia in eo occuparẽtur; absit, vt inter hæreticos relegẽ, quos honestissimos potiꝰ, ac Religiosissimos, nedum Catholicos Viros esse iudico. Veruntamen hi seriò animaduertãt, ne dũ ineptos tãtum ad Chorũ vocãt, Chori Religionẽ, quæ (teste Isidoro) perfectorũ semper fuit, queq; ad præstantiorẽ Dei cultũ spectat: & cũ ea antiquã Ecclesiæ traditionem plus æquo pessumdẽt. Satiùs verò fuerit, si spiritualia vitæ actiuæ opera, ita cum Ecclesiastica Chori institutione, quæ ad vitã contẽplatiuàm pertinet, cõiungant: vt ex iis perfectissimũ quoddã Religionis corpus coalescere existimẽt: Chorique Religionem, si genus virtutis spectandũ sit, ita præcellere agnoscant; vt Religio sine Choro maximo suo ornamẽto careat; gratissimaq; illa Deo hostia orbata sit, quã Vates cõmemorat, dicẽs: *Circuiui, & immolaui in Tabernaculo eius hostiã vociferationis.* De qua ita scribit Hilarius: *Audiat orantis populi consistens quis extra Ecclesiã vocem; spectet celebres Hymnorũ sonitus, & inter diuinorum quoq; Sacramentorũ officia, responsionem deuotæ Cõfessionis accipiat. Necesse est terreri omnẽ aduersantẽ, & bellari aduersùs Diabolũ, vinciq; resurrectionis fide mortẽ, tali exultantis vocis nostræ (vt dictum est) iubilo. Sciat hoc Deo placitum esse, hoc spei nostræ testimonium, publicas, victricesque exultationis nostræ voces personare: quarum Prophèta non negligens est, loco alio memorans; Circuiui, & immolaui in tabernaculo eius hostiam iubilationis. Et ne inanem iubilationis huius doctrinam, atque obseruantiam crederemus, alibi protestatur: Beatus populus, qui scit iubilationem.* De his pluribus scribit D. Antonius Caracciolus, Vir doctus & pius, Ordinis Clericorum Regular. in suo Apologetico: & alij huius tempestatis Scriptores.

Religio sine Choro imperfecta.

Psalm. 26.

Hilar. in Psalm. 65.

Psalmodia Chori Hostia vociferationis, seu iubilationis asseritur.

XII. Quamobrem haud mirum videri debet: quòd Honorius noster, ea Chori, cuius dignitatem animo diuinitùs hauserat, cupiditate teneretur; vt quæ corpori necessaria erant, sibi spontè subtraheret; quò cælestibus communis psalmodiæ deliciis frueretur. Etenim reipsa probauerat, quod Sanctus Laurentius Iustinianus de illa pridem scripserat: nimirum psalmodiam esse quandam Dei ad hominem; atque hominis ad Deum, dulcem, lætam, ac familiarem allocutionem, quæ immensas in se continet delectationes.

S Laur. Iustin. de discipli. & perf. Monast conuers. c. 17.

XIII. Cùm igitur Regularis obseruantiæ zelo, morum grauitate, & consilio, prudentiáq; plurimùm præcelleret: ad Venetos cũ Raphaële Volaterrano, cuius supra memini, Venetæ Prouinciæ Visitatore profectus; primũ Parauij, deinde Venetiarũ Guardianus, postremò totius Venetæ Prouinciæ Vicarius Prouincialis eligitur: quo in munere, tam eximiũ omnium præclarissimarũ virtutum, quæ perfectũ Religiosi Gregis Pastorẽ comitari debent, specimen edidit, tamq. in consiliis prudẽs, in humanis misericors, in deterrendo vehemens, in consolãdu humanus; tam æquus in iudicando, tam in ignoscẽdo clemens: tã deniq; ad omnem virtutem, atq; animi moderationẽ compositus fuit; vt non nisi ad aliorum vtilitatem natus videretur. Quo fit, vt præter ouium incolumitatem, salutem, commodum; ac diuinæ, Seraphicæq; legis obseruantiam, nihil omninò spectare, aut animo versare videretur. Atq; eo factum est; vt cùm eximia Viri virtus vbique ferè perspecta esset; bis in Ethruriæ Prouincia Vicarij Prouincialis officio, maxima cum laude, functus fuerit: ac demùm Bononiensem Prouinciam, non minoris Regularis obseruantiæ fructu, administrauerit.

Honorius Variis in Prouinciis Prouincialis eligitur.

XIV. Paupertatis cùm seuerissimus custos esset; hanc Euangelicam Margaritam subditis, non tam verbis, quàm exemplo commendare, & custodiendam tradere solitus erat. Quapropter cùm semel Regulæ codicem, quem iam ferè vetustate consumptũ secum gerebat, laneo panno operiret: Laicus quidam Frater ad eum: Quid Pater, inquit, vix hærentem sibi Regulam consuis? Non hæc Prouinciali Viro digna Regula est: Iube, vt noua tibi quæratur. Cui Honorius: Fili, hæc mihi Regula, licet exesa satis est, ac paupertati sufficit: qui meliorem optat, Regulam ipsam, ac conscientiam consulat. Vultu quidem Honorius rigidus erat, & moribus grauis, quò sanè non exiguum sibi apud subditos seueri nomen compararat: at sermone adeò comis, & affabilis, vt omnium sibi amorem conciliaret. Constitutiones, & antiquas Ordinis consuetudines acerrimè propugnabat: atque adeò totius se nouitatis, quam Regularis relaxationis ianuam appellare solitus erat, hostem exhibebat; vt nihil omninò, vel in Conuentuum ædificatione, vel in domestica re, aut Ecclesiæ suppellectile nouum, vel ab antiqua paupertate dissentaneum ferre posset. Neque tamen interea, dum illi per otium liceret, à prædicationis munere vacabat: sed vt faciliùs cæteros Prædicatores à magnatum Vrbium appetitu reuocaret; ipse sibi humiliora ad prædicandum loca eligens, inde vberes animarum fructus referebat.

Paupertatẽ Maximo zelo prosequitur.

Nihil in Religione innouandum docet.

XV. Tantæ hic Vir humilitatis fuit; vt cùm semel Nouanæ Piceni Oppido, Verbum Dei disseminaret: vbi plerisque, ob inimicitias, quas olim in in eo Oppido gesserat, scandali ansam præbuerat; eorum publicè pro suggestu veniam à populo postulauerit: quæ res adeò populum commouit, vt vniuersos ad pœnitentiæ lachrymas prouocauerit. Neque eo contentus, eos quoque priuatim, quos odiis insectatus fuerat, domi conueniens, humillimis verbis placauit.

Vera humilitatis indicia prodit.

Dum publico Vicarij Prouincialis munere fungeretur: tanta suauitate, ac charitatis impulsu, Fratres ad rerum diuinarum complexum hortabatur; vt omnium animos ad Dei amorem pertraheret. Semel cùm Bononiæ de Cælesti gloria sermonem Fratribus proponeret; tam ingenti illius luce, ac voluptate à Deo perfusus fuit, vt in ipso Orationis fluxu in extasim raptus, diu verba interceperit.

Sermocinans in extasim rapitur.

XVI. In Corsicæ Prouinciam, Generalis Visitator, ab Euangelista Generali missus, dum in illius Prouinciæ cultura studiosè laborat: res planè infausta cuidam

Sacerdoti contigit: qua Deus Optimus Maximus cunctis perspectum esse voluit, qua pœna inobedientes, ac propriæ ceruicis Religiosos plecteret. Hic cùm omnium opinione Vir bonus, ac honestus haberetur, in morbum incidit; quò per quindecim dierum spatium prægrauatus, ad extremam tandem vitæ metam peruenit: quo tempore cùm de Pœnitentiæ Sacramento suscipiendo, cum eo ageretur; haud sibi opus esse respondet: quandoquidem iam à Deo condemnatus esset. Nouum & incredibile id Fratribus videbatur, qui hominem honestè hactenus vitam traduxisse conspexerant: idque potiùs phrenesi, ac morbi vi, quæ illum ad amentiam compelleret, tribuendum censebant: sed cùm ex cæteris ipsius sermonibus, nec delirare hominem, neque insania (vt putabant) correptum; sed saniori mente præditum esse animaduerterent; id Dæmonum tentationi adscribere maluerunt. Quare Guardianus multis eidem verbis persuadere cœpit, vt huiusmodi Satanæ tentationi obsisteret; ac de summa Dei clementia, ac benignitate speraret. At quò pluribus Guardianus, eum à proposita propriæ damnationis opinione reuocare conabatur, eò magis ægrotus se à Deo condemnatum esse affirmabat. Stupebat Guardianus; qui hominis anteactam vitam, haud ita improbam fuisse iudicabat, vt tam apertum Dei Iudicium subiret. Quamobrem his eum tandem verbis compellat. Frater, si de damnatione agitur, Dei Iudicium haud iniustum esse potest, neque vllum absque culpa condemnat: iam edissere nobis, quænam tuæ damnationis causa sit, aut quæ eam culpa præcesserit? Neque enim præteritæ vitæ tuæ facies, iis sceleribus turpis aliquando nobis visa fuit, quæ te in hoc desperationis barathrum adigere debeat.

Fratris Inobedientis, ac proprietarij damnatio exaratur.

His ægrotus: Obedientia sæpè contempta, inquit, propria voluntas, ac proprietatis scelus, iustæ meæ damnationis causæ sunt: hæc me ad tartara rapiunt: neque enim Superioribus meis vnquam ex animo parui. Quanquam enim apertè eorum præcepto minimè reluctarer, tot nihilominùs diuerticula construebam, cùm aliqua meo sensui repugnantia præciperent, totque cauillos parabam, quibus meipsum ab ea obedientiæ lege eximerem, vt nunquam, præterquam in iis, quæ voluntati meæ cõsentanea erant, meis Superioribus paruerim. Videbar quidem honestis meipsum rationibus obtegere; ne Præpositorum meorum voluntati obtemperarem: at certè, neque veræ, neque honestæ excusationes erant, sed à proprio duntaxat sensu confictæ; vt propriæ voluntati, in quam totus iuraueram, satisfacerem. Atque hoc quidem primum damnationis meæ caput est. Alterum verò est proprietatis vitium: quo irretitus, plurima aliis munuscula largiebar, vicissimque ab aliis, absq; vlla Superiorum licentia, accipiebam: idque magis scelus auxit; quòd eam mihi rerum tum dandarum, tum accipiendarum facultatem à Superioribus denegandam fore existimarem: ex quo earum mihi semper proprietas animo inhærebat: neque huius me vnquam, tam sæpè patrati sceleris pœnituit, aut illud pœnitentiæ Sacramento abstersi: cùm ea dandi, & accipiendi voluptate carere extimescerem. Porrò in horum testimonium, adhuc sub puluillo meo canabis fasciculus absconditus latet; quem te inscio, Pater, in Vrbe quæsiui; vt filo ex eo compacto, panni præsegmina quædã tunicæ cõsuerem; quæ velut inutilia, ne apponerẽ, serio tu ipse admonueras. XVIII.

Causa damnationis refertur.

At his auditis Guardianus: Ne paueas, inquit, animum resume: leuia hæc sunt, quæ pœnitentia facilè abstergi possunt. Ad Sacramentum confuge, ac certo certiùs à Deo misericordiam accipies. Cui Aegrotus: Falleris, Pater; haud hæc leuia Deus iudicat, qui iustum aduersùm me ob hæc iudicium exercet: iacta est alea: frustrà ad pœnitentiam prouocas; cùm nulla mihi post Dei iudicium salus reliqua esse possit. Cùm verò adhuc pluribus Guardianus verbis ægrotum ad pœnitentiam hortaretur; is ad omnia surdus, hinc tandem impœnitens migrat ac deplorando fine vitam concludit. vt hinc Dei iudicia timere discant; qui vel suis Præpositis sæpè reluctantur, eorumque præcepta quacunque ratione, aut colore quæsito subterfugiunt: vel Diabolico consilio persuasi, stat eas paupertatis leges infringunt. XIX.

XX. Igitur Honorius post visitationem è Corsica soluens, in Etrutiam redit: cùmque iam ætas ingrauesceret, (septuagesimum enim iam ætatis annum agebat) animi tamen virtute reflorescente, consuetas corporis macerationes, vigilias, ieiunia, orationum studia, quæ ab initio instituerat, nequicquam minuebat: quibus dum sollicitè incumbit, iterum Bononiensis Prouinciæ Vicarij Prouincialis eligitur. Eo in munere cùm annum explesset: qua die è Bononiensi Conuentu Imolam proficiscitur, pleuritide in itinere correptus, Bononiam redit. Hoc tempore cùm Physicus, externa illi remedia applicaturus, ferreum cingulum, quod circa renes gestabat, animaduertisset; protinus exclamare cœpit: Heu, Pater, cur te ipsum occidis? Sine, sine (inquit Honorius) non me, sed aduersarium occido: At cùm Medici iussio vrgeret, tandem cingulum exuere cogitur. Interea morbo ingrauescente, Vir Dei, optimi Pastoris instar, non tam acuti morbi dolore, quàm ouium, quas præsentia sua fouere non poterat, mœrore affligebatur: quapropter cùm nocte quadam, ob intermissam visitationem, quam gregi necessariam esse censebat, solito vehementiùs angeretur: Dei vocem ita se alloquentem audit. Honori, mihi oues curandas relinque; tu te ad viam vniuersæ carnis peragendam para: hæc enim te ægritudo tuo principio reddet. Hac Dei voce, Vir Dei sui finis admonitus; vbi plurimas cum lachrymis Deo Opt. Max. gratias egit, sanctis se Ecclesiæ Sacramentis deuotissimè communit. Tùm Fratribus omnibus, qui aderant, conuocatis; cùm eos ad perfectum Regulæ cultum, ad charitatem, cæterasque Euangelicæ vitæ virtutes adhortatus fuisset; postrema hæc illius verba fuêre: Filioli mei; En hodie viam ingredior vniuersæ terræ, senio iam, ac laboribus confectus. Hæc me dies in hac vitæ peregrinatione gradientem semper antecessit: hæc animo nunquam non infixa fuit; hæc mecum consenuit; hæc segnem, ac pigritantem ad labores prouocauit; hæc currenti stimulos addidit; hæc mecum ad metam cucurrit; hæc tandem hodie terminum cursui præscribet: quo fit, vt non noua, neque ignota, sed antiqua, & amica hæc mihi dies semper fuerit. Hanc vobis, Filioli, ante oculos pono: hanc comitem adiungo, hanc tanquam vestræ peregrinationis ducem, omnibus, quibus possum verbis commendo. Hæc enim si vobiscum fuerit, non otiosos, non ignauos, non pigros, in diuinæ, ac Seraphicæ legis mandatis percurrendis esse patietur; neque in Religionis Vinea inutiles statuet. Id vobis maneat alta mente repositum, breue, ac momentaneum esse vitæ nostræ tempus; cui nunquam peritura temporum æternitas succedit. Magnam mercedem, Fratres, exiguus labor antecedit; paruumque laborem magnæ merces sequetur. Quid ergo vos labor deterret, quem clarissima tandem dies æterno præmio coronandos seruat. Viriliter agite, Filij: Corona legitimè certantium, & laborantium est: at labor, ac certamen coronam parient: Breuis quidem labor, ac leue certamen erit: verùm corona cœlestis, ac immortalis manet. Hæc cùm dixisset, Filiis omnibus, qui circumstantes Patris obitum lugebant, ac collachrymabantur; in Dei nomine benedixit: mox animum ad Dei occursum, ardentioribus charitatis stimulis prouocans, paulò post sancto fine in Domino quiescit.

Honorius Bononiensis Prouincia Prouincialis eligitur.

Circulum ferreum Medici præcepto exuit.

Diuinam vocem audit mortem illi futuram reuelantem.

Fratres ad pietatem hortatur.

Bononiæ diem extremum claudit.

XXI. Eadem porrò hora, qua Sancti Viri Anima è corpore soluta, ex hac luce decessit: Frater Ioachimus à Cianciano, Thusciæ Prouinciæ Sacerdos; dum in Ecclesia Montispolitiani orationi vacat: Eo Ecclesiæ fores patefieri, copiosamque Fratrum Minorũ Capucinorum supplicationem, Ecclesiam ingredi animaduertit: qui cùm bini incederent, ante Altare Eucharistiæ procumbentes, inde Chorum penetrant. Horum in Ordine postremo Honorium videt, qui inter B. P. Franciscum, & Sanctum Antonium medius, ac splendidus incedebat. Re illc plurimùm admiratus, ab eorum vno sciscitatur: Vndenam tot Fratres simul conueniant; quidvè illa supplicatio præseferat? Cui ille: Nos, inquit, Capucini sumus, è Cælo venientes, quibus à Deo id officij iniunctum est; vt Honorium, quem inter B. P. Franciscum & Sanctum Antonium refulgentem conspicis, ad Cæleste Regnum comitemur:

Ipsius gloria Sacerdoti in visione demonstratur.

Quibus dictis, tota illa Beatorum Fratrum supplicatio cælestes auras repetit: Porrò necdum in Thusciæ Prouincia Honorij mors eousque innotuerat. Quapropter paucis elapsis diebus, cùm de illius obitu eò nuncium allatum fuisset; eadem hora Honorium cælesti illo agmine stipatum apparuisse, tunc Fratri perspectum fuit; in qua Vir Sanctus, è terreno carcere ad æternam patriam emigrauerat.

XXII. Post Sancti Viri obitum; vt illustrior illius gloria, ac præclara apud Deum merita cunctis perspicua fierent. Medici, qui ipsius curationi vacauerat, vxor, quæ Laura appellabatur; tam graui paralysi laborabat, vt tota dextri lateris parte membrorum vsu destituta, dextri quoque oculi lumine careret, nullaque seipsam ratione mouere posset: Huic varia Coniux, de aliorum quoque Medicorum consilio frustrà remedia contulerat, quæ audita Honorij morte, cuius illa sanctitatem sæpe ex ipsius Coniugis verbis acceperat; maximamque recuperandæ incolumitatis in eo spem repositam habebat: à Marito postulat, vt Sancti Viri sepulchrum sibi adire liceat. Recusabat Physicus, qui talem in vxore ægritudinis statum deprehendebat; vt absque vitæ periculo eò deferri non posset: præsertim cùm fœtum in vtero gestaret: sed cùm illa eò maximè preces multiplicaret; quòd à Coniuge ipso intellexerat, Honorium morti proximum, cuius ille suffragiis ægrotantem vxorem commendauerat, pro ea se rogaturum spopondisse; atque inde certam sibi animo, de consequenda valetudine, fiduciam peperisset, votis tandem Coniugis acquiescit; quadrigamque parari iubet, qua ea ad Capucinorum Ecclesiam vehatur. Ibant equi, natura alioqui mansuetissimi, quadrigam vectantes: cùm Satan, qui nunquam non Sanctorum gloriæ inuidet; ne Aegrotans cœptum iter, ex quo amplior Deo, ac Seruo suo gloria accessura erat, prosequi valeret; repentè equos terret: ramque præter modum perturbat, vt ij quadrigam in diuersa rapientes, in altam foueam cum ægrotante, ac alijs, qui eam comitabantur, præcipitem egerint. Turbat Medicum, qui præsens aderat, haud mediocriter vxoris casus, quem illo quadrigæ lapsu membris contusam, ac semimortuam esse existimabat: at illa, cum cæteris, Deo protegente illæsa seruatur. Quamobrem Physicus Satanæ artem agnoscens diuina virtute delusam, summas Deo grates refert; vxoremque famulorum brachiis, deinceps ad Ecclesiam baiulari iubet.

Medici vxor paralysi laborans ad Honorij Sepulchrum se deferri postulat.

Dæmon frustrà ægra iter impedire conatur.

XXIII. Aegra igitur ad Sancti Viri sepulchrum delata, sola ibi permanere poscit. Interea Medico, ac cæteris extra Ecclesiam, salubriori aëre fruentibus: illa Sepulchri pulueres deosculari, & lachrymis, ac fletibus rigare, sanctique Viri promissa repetere, ac ipsius suffragia implorare cœpit: cumque diu in huiusmodi oratione perstaret; leui somno correpta, Honorium sibi adstare conspicit, qui his eam verbis alloquitur: Surge, Mulier, Deo gratias age: Fides enim tua iam te incolumem reddidit: scabellúmque, cui innitebatur, pede expulso, mox euanuit. Aegra verò sibi reddita, cùm se prorsus ab ægritudine liberam, atque oculi lumine donatam cerneret; per se ad Eucharistiæ Sacramentum gradiens, lachrymarum imbre perfusa, ibi Deo gratias agebat: cùm protinus adolescens, qui in Ecclesia cum Agrotante remanserat; re obstupefactus, ad Medicum, ac cæteros præcurrens exclamat: Venite: En Dei miraculum: accurrite: Nam Laura Domina mea sana est. Illa adolescentis voce mox vniuersi commoti, festinè ad Ecclesiam pergunt; ægram ante Altare genuflexam, membrorū omnium vsu, quo antea carebat, perfectè fruentem; atque oculi luminè recepto, clarè omnia intuentem reperiunt. Narrat illa Beati Viri visum, verba, figuramque, quam nunquam viderat, distinctè, atque adamussim delineat. Stupent vniuersi: moxque in Dei, ac Sancti sui laudes omnes ora soluunt; ac voces extollunt. Eò statim Fratres conueniunt: euidensque miraculum, diuina virtute patratum cernentes, Hymnum, *Te Deum laudamus* Deo personant. Actis igitur Deo gratiis; cùm Medicus alteram quadrigam, qua Coniux domū veheretur, parandā iuberet, (prior enim illa casus collisione perfracta fuerat) Recusat

Ægra ab Honorio illi apparente curatur.

Aegra pedester domum redit.

vxor, quæ totum illius itineris spatium, in diuini muneris testimonium, suis pedibus conficere voluit. Fœtum verò, quem illa in vtero gestabat, cuius haud leuiter, ob quadrigæ lapsum, periculum timebatur, cum suo tempore prosperè enixa esset, Honorium, in tanti benefici memoriam appellat.

XXIV. Exempli miraculum tanto per Vrbem rumore diffamatum fuit, vt Cardinalis Paleottus, qui Bononiensem Ecclesiam eo tempore moderabatur, & cum eo Hæreticæ quoque prauitatis Inquisitor, eo certa Fide, ac testiuoi probatione comperto Sancti huius Viri vitæ processum, pro ipsius Canonizatione, instituere cogitarent: id que reipsa præstitissent, nisi Fratres eum pro consueta humilitate ægrè ferentes, ac reluctantes, eos à proposito reuocassent. Attamen ea Sanctum Virum deuotione, ac pietate vterque prosecutus est, vt sæpiùs Capucinorum Ecclesiam adireot: atque in eo Sacello, in quo ipsius corpus tumulatum iacebat, Sacra facerent.

Fratres ... tificationis processum reluctantur.

Cardinalis Paleotti, & Inquisitoris erga Honorium pietas.

XXV. Altera quoque eiusdem Vrbis Mulier, quæ Cardialgia diu laborauerat; cùm huius miraculi famam percepisset; B. Viri sibi ad incolumitatem merita implorat: cuius tandem suffragio ab eo morbo liberatur. Quapropter cum illa quandam pecuniæ summam Fratribus attulisset, vt eam in Sacram Ecclesiæ suppellectilem expenderent: ij reiecta pecunia, Mulierem potiùs ad Dei laudem prouocant.

Mulier agrotans ipsius meritis a morbo liberatur.

XXVI. His & alij quamplures accedunt, quibus Sancti huius Viri merita profuère. Fr. Bonauentura Bonouiensis, nostri Ordinis Sacerdos, cùm matrem dentium dolore, iam per sex mensium spatium, immaniter cruciatam cerneret: prolato huius Sancti Viri dente, quem ob singularem, qua in ipsum deuotionẽ, ferebatur secum gerebat: dum eo languentis matris dentes contingit, ac Beati Viri suffragium ad eius curationem exposcit: mox effugato dolore, tam perfectè a morbo sanatur, vt nunquam deinceps eo diuexata fuerit.

Plurimi agrotis incolumitatem è Calo largitur.

XXVII. Tertiaria quædam, nomine Monica, tam graui capitis dolore cruciabatur; vt omni incolumitatis spe deiecta, breui interitum expectaret: quo tempore a Capucinis sibi huius Sancti Viri Caput, magnis precibus, ad se deferri postulat: quod cùm sub ipsius puluillo, cui languidum caput inhærebat, collocatum esset: breui è lethali morbo, Dei virtute, ac Sancti Viri ope conualuit.

XXVIII. Fr. Benedictus Rhegiensis Capucinus Sacerdos, cùm alterum huius Sancti Viri pedem, è tumulo erutum, sibi ob Sancti Viri memoriam in Cella reconditum reposuisset: tanta repentè odoris fragrantia per totum Monasterium effusa est; vt cùm ea vniuersi obstupescerent, causamque diligentiùs exquirerent; metuens Benedictus, ne factum alijs innotesceret, iterum pedem ad sepulchrum refert: factumque deinde Superiori declarat. Plurima quoque de fune, quo Beatus hic Vir præcingebatur; quæ Arimini à nostris religiose custoditur; non obscura narrantur: quia Dæmones in infessis corporibus torqueri, ac flagellari tradunt. Hoc modo Honorius, honorabilis planè Vir, dum in sanctitate & iustitia Dominum glorificat, is quoque gloria & honore a Deo coronatur. vt illa Dei vox obtineat dicentis. *Quicunque honorificauerit me glorificabo eum.*

Ipsius pes è tumulo erutus magnam odoris fragrantiam effundit.

1. Reg. 2.

XXIX. Porro hoc eodem tempore in Lucaniæ Prouincia, Frater Franciscus à Matteola, Vrbe Lucaniæ, Laicus, temporalis vitæ spatium peregit: cuius vita cæteris totius perfectionis norma fuit. Paupertate enim, humilitate, suiipsius despectu, abstinentia adeò inter alios insignis effulsit, vt ... corporis incommoda, probra, illatas contumelias, non tam æquo animo tolerare, quam nec sentire videretur. Obedientiæ verò virtute tam illustris fuit, vt ipsius obedientia diuino miraculo illustrari digna fuerit. Cum enim in Conuentu Latertiæ Eleemosynarij munus obiret, maximaque vini penuria totam Regionem occuparet. dum binas ... lagenas ad mendicationem parat, Guardianus iocosè his eum verbis compellat: Caue Francisce, ne vacuas lagenas domum referas. Omne ille studium, ac sollicitudinem confert, vt vinum a Ciuibus emendicet: sed cum tanta esset

F. FRANCISCI a Matteola, Vita, & virtus.

Claris virtutibus floret.

vini penuria; vt vix illustriores Vrbis Familiæ arcta, ac necessaria illius prouisione potirentur: absque vino domum redire cogitur. Interea recolit ille Superioris verba, quibus sibi præceptum fuerat; ne cum lagenis vacuis domum rediret: quibus cùm prorsus satisfacere vellet, lagenas ex fonte, qui eodem in itinere limpidissimus occurrit, aqua implet; iisque onustus domum redit. Vix de more à Guardiano benedici postulat, cùm ab eo Guardianus percunctatur; num plenas lagenas domum tulerit: mox ille: Plenas, inquit, Pater. Paruo post tempore elapso, cùm Guardianus vtramque lagenam, quam vappa, aut acido vino plenam arbitrabatur, gustu explorare vellet; optimum, ac generosum vtraque vinum effudit: qua re ille obstupescens, à Francisco sciscitatur, vndenam tali vino lagenas impleuerit: at ille simplicissimè: ex fonte, inquit, qui in via se offert: neque enim vini quicquam à Ciuibus mendicatione comparare potui, quo lagenas impletem: tum verò cùm præceptum vrgeret, ne lagenas domum vacuas referrem; vt iussioni parerem, aqua impleui: (nedum enim Franciscus aquam in vinum à Deo mutatam fuisse nouerat) Diuinum tunc primùm Guardianus miraculum agnoscens, illud simplicissimæ Francisci obedientiæ tribuendum censuit: quæ tantum apud Deum pondus, ac meritum sibi vendicauit; vt ob eam Deus Opt. Max. rerum ordinem inuerterer, & aquam in vina mutaret. Multis quoque aliis virtutibus clatuit; quibus non exiguam sibi apud omnes sanctimoniæ famam comparauit. Singulari quoque animi prudentia, ac obseruantiæ Regularis zelo, cùm à Deo præditus esset; Guardiani munere plerunque in ea Prouincia functus, sancto denique fine, in Conuentu Latertiæ, vitæ cursum absoluit.

Ipsius Obedientia aqua in vinum cõmutatur.

Sanctimonia clarus Latertia obit.

XXX. Nec minori virtutum, ac sanctitatis splendore, hoc ipso anno, mortalis vitæ cursum, in Piceni Prouincia, conficit, Fr. Angelus à Tipherno Metaurensi, Sacerdos: qui inter primos nascentis Reformationis Fratres, vndecimus censetur. Hic cùm in Minorum Obseruantium Ordine, ad perfectum Regulæ cultum anhelaret, anno 1528. cum aliis ad Capucinos migrauit; atque eorum temporum calamitatem, tam immobili mentis constantia pertulit; vt cùm plurimi, qui ex Obseruantium Familia venerant, acri illa tempestate iactati, ad pristinum Ordinem redirent: is inter tot naufragia, ac procellarum vortices, constans, ac stabilis in Religionis Cymba, in finem vsque ita perseuerauerit; vt reliquos etiam verbo, & exemplo in suscepta Reformatione confirmauerit. Tot Vir hic in aureo illo sæculo, quod vndique sanctimoniæ luce coruscabat, virtutibus enituit; vt planè difficillimum sit, vniuersas recensere. Humilitas namque, quæ omnium virtutum in eo sibi fundamentum vendicauerat, hominem vsque adeò ad ima deprimebat vt vilissima quæque Conuentus ministeria obire; Coquinæ aquam, ligna, cæteraque ministrare; Ecclesiæ, Refectorij, Coquinæ, Dormitorij pauimenta vertere; collectas quisq[uilias] asportare; immundas aliorum vestes abluere, ægrotis inseruire, omnibus obsequi; omnia denique omnibus fieri, summum illius studium esset. Obedientia quoque humilitatis comes, eum tam perfectè suis Superioribus vltrò subie[ct]um præstabat; vt eorum verbum, nedum præ[ce]ptum haud expectaret: sed animo Superioris voluntatem anteuertens, quod in obedientia præstantissimum est, assecutus esse videretur: nimirum quod dicto citiùs pareret. Sensus omnes ita temperantiæ fræno cohibere didicerat; vt nullam non tam [ill]is voluptatem indulgeret; quàm omnes ab iis voluptates, quæ cum virtute coniunctæ non essent, perfectæ abnegationis sarculo res[ec]aret: Nam quod ad corporis curam attinet, in victu tam parcus fuit; vt non modò omni sæpissimè, præterquam panis, & aquæ cibo verùm & saturitare seipsum abstineret. Somno verò sic vtebarur, vt non voluptati, aut oblectationi; sed orationi, ac necessariis tantùm obed[ienti]æ [mun]eris inseruiret. Ita quoq, aduersus rig[id]os Hyemis algores seipsũ mun[ie]bat, vt [no]n minus, quàm vnica, ac vilissima tunica vti potuisset; id sibi ad carn[e]m domandam, protinùs elegisset. Linguam verò nõ solùm à malis, sed & à bon[is], ne ex lo[co] in m[ult]a diffluerer,

F. ANGELI à Tipherno Metaurensi Vita, & Gesta.

Varia illius virtutes enumerantur.

coërcebat : quo fit, vt ad solitudinem fugiens rarò cum Fratribus colloqueretur. Oculos quoque ne ad vana conspicienda declinarent, ea custodiæ lege constringebat : vt nullius vnquam, præsertim Mulieris, vultum intueretur. Denique tanta in eo temperantiæ virtus elucebat ; vt qui Virum abstinentem, sobrium, moderatum, pudicum, tacitum, verecundum, ac summa animi pace, ac tranquillitate fruentem ; demum Angelicum sibi propositum vellet, Angelum intueri sat esset.

XXXI. Portò inter has animi virtutes, præstantissima quædam in eo fulgebat mentis simplicitas : qua nihil vnquam in vllo mali, aut vitij suspicari posse videbatur : ita enim cuncta candido, ac simplici oculo intuebatur ; vt in ipsis quoque malis bonum spectaret : atque hinc eam cordis puritatem assecutus fuerat ; vt cùm ad Pœnitentiæ Sacramentum accederet, nihil in eo Sacerdos plerunque culpæ animaduerteret, quod Sacramentali absolutione expiandum esset. Quamobrem haud mirandum est, quòd cum maximis hisce virtutibus, ac potissimum tam singulari hac mentis munditie, altissima quoque rerum cælestium contemplatio coniuncta esset : Deus enim, qui puro corde delectatur, hominem tam præstanti virtute ornatum, ad tam diuinas altissimæ contemplationis delicias euexerat, vt quoties exuberantem illam Filij Dei charitatem, qua se in augustissimo Eucharistiæ Sacramento, in supremi amoris testimonium concluserat, attentiùs in oratione perpenderet : toties ferè æstuantissimo charitatis incendio agitatus, atque in aëra sublatus ; ab extremis Ecclesiæ foribus, ad Sacrosanctum Eucharistiæ Altare, fulguris instar raperetur. Neque id semel, aut iterum ; sed frequenter illi accidisse, Fratres, qui eius rei spectatores fuêre, certa fide testantur. Postremò cùm plurimos, vsque ad grauiorem senectam, annos in omni candore, ac sanctitate fidelissimè Domino famulatus esset, paratam sibi tandem in morte vitæ coronam accepit.

Mira illius animi puritas, ac simplicitas.

In aëra orãs sublatus, atque ad Altare rapidissimè fertur.

XXXII. Ex Ethruriæ Prouincia, hoc ipso anno, Fr. Ioanninus Florentinus, Laïcus, ad Cæleste præmium euocatur : qui cum eam animi moderationem adeptus esset ; vt eum nemo vnquam iratum, nemo turbatum, aut mente commotum viderit : ac præterea humilitate, charitate, paupertate, Regulari obseruantia, ac cæteris virtutibus ita præditus esset ; vt perfectam, ac numeris omnibus absolutam veri Fratris Minoris imaginem præseferret, meritis clarus, ac B. Virginis in morte præsentia, & aspectu dignatus, feliciter diem extremum, in Conuentu Montis Varchij exegit.

F. IOANNINI Florentini, Vita & Gesta.

XXXIII. Hoc tempore Nouitius quidam è Corinalto, Piceni Oppido, qui Arsenius appellabatur, nedum probationis anno expleto, ex humanis sublatus fuit : qui cùm vitam in Sæculo, magna cum puritate, & honestate, vsque ad decimum octauum annum actam, pluribus in Nouitiatu virtutibus auxisset ; vitæ filo morte interciso, antequam ad Superos migraret ; S. Ioannem Baptistam, sæpe in extrema ægritudine sibi apparentem, & ad meliora prouocantem vidit. Denique in mortis articulo plerosque Sanctos, quos is proprio nomine appellabat, sibi adstantes, & ad præmia allicientes conspicit ; quibuscum ad superna conscendisse creditur.

Nouitius plerosque in morte Sanctos sibi adstantes cernit.

XXXIV. Alter quoque ex Picenti Prouincia, Fr. Laurentius a Sarnano, Oppido Piceni, Laicus, terrenis hoc anno vinculis exuitur. Tam admirabili, ac ferè prodigiosa hic patientia præcelluit ; vt dura quæque, aut verba, aut probra, quæ illi interdum ad probationem fiebant, tam læto, ac sereno animo acciperet : vt ea semper risu exciperet : neque iis magis moueri videretur, quàm si omnis iracundiæ sensu careret. Hac igitur, atque aliis cùm Regularis disciplinæ virtutibus floreret. Sarnani ad extremam vitæ lineam peruenit. quo tempore gloriosissima Cælorum Regina, illi benigne apparente, dum eo lætus aspectu exclamat, ò Mater, ô Mater mea Maria, sic clamans expirat. Corpus verò, ac vestes, post ipsius obitum, tam suaui odoris fragrantia respersæ fuerunt. vt certatim Fratres habitus ipsius frustula sibi præscinderent, vt ea apud se deuotè retinerent.

F. LAVRENTII à Sarnano, Vita & Gesta.

Ipsius vestes post mortem suaui odore fragrant.

XXXV. Gemini præterea, hoc tempore, ex Romana Prouincia Sacerdotes, è corporeo

MMM 4 carcere

IOAN. VITERBIENSIS, ET F. NICOLAVS AB ANTIO NO. VO virtutibus illustres.

carcere soluti, cælestis patriæ munera læti subeunt. Primus est Fr. Ioannes Viterbiensis: qui cùm sæpè aliàs, tum etiam eo tempore, quo hinc migrat, Prouinciælis Vicarij munere in Romana Prouincia fungebatur. Alter Fr. Nicolaus ab Antio Nouo Guardianus Tiburtini Conuentus. Hi cùm virtute illustres, maximisque in rebus probatissimi plurimùm in Regularis obseruantiæ cultu laborassent; magnamque apud Fratres sanctimoniæ laudem consecuti essent, Romæ vna die, parique sanctimoniæ fama vitæ finem imponunt: quo tempore ambo Fratri Tholomæo, Seni annoso, qui Tiburi ægrotus iacebat, gloriosi, ac plurima luce circumfusi apparentes, has simul voces effundunt: Vale Tholomæe, iam vnà Cælum conscendimus.

F. IOANNES ANDREAS, ET F. MATTHÆVS VENETI ad coronas pergunt.

Alij quoque duo hoc anno in Veneta Prouincia; nempe Fr. Ioannes Andreas, & Fr. Matthæus, Veneti, ad beatarum animarum (vt credimus) domicilium concedunt; quorum vitam virtutibus plenam, mors pretiosa secuta est. Prior enim Apostolos Petrum, & Paulum, alios quoque Sanctos sibi in morte obuiantes conspicit. Alter cum Beata Virgine colloquens, inter Hymnos, & diuinas laudes, animam exhalat. XXXVI

F. EVSEBII ANCONITANI V. GENERALIS, *Vita, & Gesta, ex vetustis M: S. deprompta.*

Eusebius Anconitanus Capucinorũ Generalis, Vir illustris.

POstremum tandem Piceni Prouincia, hoc anno, florem hominibus suauissimè olentem, Deo verò gratissimum, Cælo dedit, Fr. Eusebium Anconitanum, de quo plura diximus anno 1553. quum Generalis electus, Religionem præclarè administraret: hic vero nonnulla alia, quæ ad totius ipsius vitæ ordinem, & miracula spectant, subi[?]cienda sunt. [?]nit Eusebius Anconæ, ex nobilissima Fardinorum stirpe progenitus, quæ multis à Federico, & Ludouico Imperatoribus; tum etiam à Calisto III. & à Senensi Republica, quandiu ea in terris stetit, titulis, ac honoribus olim honestata fuit: Adolescens cùm ad septimum supra decimum annum peruenisset, quo tempore variarum cupiditatum æstu ætas inalescens, vitijs obnoxia esse solet; temporali generis nobilitate neglecta, ac Mundi illecebris nobiliori animo calcatis, diuinam sibi in Minorum Obseruantium Ordine seruitutem elegit: vbi cum virtutibus primùm, tùm literarum studijs operam daret, eam pro ingenij excellentia, in Theologica facultate, ac concionandi munere, laudem consecutus est; vt illustris suæ tempestatis Concionator euaderet. Cum verò Regularem disciplinam in Ordine magna ex parte collapsam videret, neque vlla Reformationis sæpè apud suos tētatæ, illi spes affulgeret: tandem inito cum Ioanne Fanestri consilio, quemadmodum anno 1534. explicatum fuit: quo tempore Ludouicus Forosempronio ad Religionis gubernacula sedebat, cum eo, ac cæteris ad Capucinos conuolat. XXXVII

Nobilissimis ortus natalibus,

Ex Obseruantium Familia ad Capucinos conuolat.

Cælestibus virtutibus exornatur,

Magna in hoc Viro, ac mirifica ab exordio [illegible] vitæ probitas, morum disciplina, ac sensuum mortificatio: quibus cum Regularis disciplinæ zelus, Seraphicæ paupertatis cupiditas, honestatis cultus, humilitatis contentio, abstinentiæ rigor voluptatum [illegible] fuga, corporis austeritas: quæ tamen in rebus omnibus moderatio [illegible] orationis studium accederet: hæc [illegible] vitam, velut cælestem quandam imaginem, tot virtutum coloribus depictam [illegible]: vt diuinum quoddam [illegible] vitæ [illegible] simulacrum à Deo in Orbe depositum videretur: ex quo quisque, quod [illegible] esset, decerpere valeret. Nemo facilè illius studium ex[illegible] ialentem, [illegible] ac propè [illegible] Religionem, afflictis [illegible] temporibus iuuit, subleuauit, fulsit. Nemo curas, sollicitudines, [illegible] ores enarret quos in summis illis tempestatibus tam opportunè in eam contulit: vt in miseræ spem, ac solatium à Deo datus videretur. Quapropter haud

vlli mirum videri debet; quod Deus lucernam, tot virtutum fulgoribus coruscantem, super candelabro constituere; eumque exorienti Religioni Generalem, ac Pastorem dare, diuina planè Sapientia decerneret: vt cælestium virtutum splendor, ex eo emicans, Seraphicam hanc Religionis domum suo fulgore illustraret.

XXXVIII Etenim, qui Viri huius gesta haud leuiter percurrunt; posterioraque ipsius erga Religionem studia, dum Generalis fuit, diligentiùs explorant; haud profectò ignorant: quantum Is, ad pusillum hunc gregem administrandum, à Deo lucem hauserit; quot præclarissimarum virtutum exemplis eidem non modò præluxerit: verùm & animos, ad maxima quæque Seraphicæ perfectionis studia accenderit: ita vt de eo illud Euangelicum meritò enunciari possit: *Ipse erat lucerna ardens, & lucens.* Tanta enim ipsius, in rebus longè ante tum præuidendis, tum præcauendis lux, atque consilium fuit; tam ingens in deliberando prudentia; tam admirabilis in agendo celeritas; tam singularis in aduersis ferendis animi constantia, & magnitudo; tam cælestis doctrina; tam suauis eloquentia; tanta ad persuadendum vis; tam facilis ad alliciendum natura; tanta denique, ac tam cælestis indita animo virtus: vt cùm perfectam, numerisque omnibus absolutam Doctoris, ac Pastoris in seipso formam præseferret; post Bernardinum Astensem, & Franciscum Aesinum, is fuerit; qui res Capucinorum non tam ab interitu vendicauit, quàm sua virtute, atque auctoritate plurimùm auctas illustrauit.

Ipsius dum Generalis fuit, in Religionem studia exarantur.

XXXIX At quandoquidem de plerisque huius Viri virtutibus, præclaraque ipsius administratione fusiùs anno 1553. actum est: superest, vt nonnulla hîc tantùm, quæ ad reliquam illius vitæ partem, ac miracula spectant, recenseamus. Tam mira erat in Eusebio mentis humilitas: vt cùm oblatos quoscunque honores, ac dignitates pro viribus effugeret; sæpè se alium esse simularet. Nam quo tempore Foroliuij, Generalia Comitia à Thoma Tiphernate celebrata fuêre: Electorum penè omnium animi in Eusebij electionem ferebantur; cuius antea administrationem Religioni vtilissimam fuisse probauerant: quod cùm is signis quibusdam haud leuiter suspicaretur: vt eos à proposita electione reuocaret, statim baculo assumpto, Monasterium circuire, & quasi lumbagine laboraret, gemitus passim edere cœpit. Id cùm Electores sibi tanquam certum persuaderent; ab illius, quasi languentis, electione abstinuerunt. Absoluta porrò electione, & Euangelista à Canobio ad Generalatus officium assumpto, cùm Eusebius baculo proiecto, rectus, ac sanus incederet; quorsum is se ægrum simularet, tunc primùm cunctis innotuit: Quare cùm plerique deinde secum conquererentur, quòd eà arte Comitia delusisset; subridens respondit; magis sibi fictam ægritudinem, quàm sanorum vota profuisse.

Vt Generalatus dignitatē fugiat, ægrum se simulat.

X L. Alio quoque consilio vsus est; vt maiorem in Ecclesia dignitatem subterfugeret. Cùm enim, dum Generalis esset, tanta Eusebij apud Paulum IV. Pontificem esset virtutis, ac prudentiæ existimatio; vt Pontifex cùm nonnullis, de eo ad Cardinalatus honorem assumendo, verba fecisset: id cùm primùm Eusebius agnouit; confestim sub visitationis prætextu, ad Siculos fugit; vt se à Pontificis oculis, ac memoria subtraheret; atque hoc pacto ipsius consilium interciperet: quod illi planè ad votum contigit: Nam Paulo IV. paulò post ex humanis sublato, liber is à periculo euasit. Singularis ipsius, in rebus administrandis prudentia, hoc exemplò perspecta fuit. Nam cùm Frater quidam Laicus, Coquinæ Præfectus; Vir austerioris vitæ, aduenas Fratres, ex itinere fessos, tam tenui charitate exciperet; vt præter panem, vinum, ac crudum acetarium, nihil illis in mensa apponeret: Id Eusebio Generali renunciatum fuit: qui vt hominem, ab indiscreta illa austeritatis lege sibi præstituta, proprio periculo reuocaret; & ad necessariam charitatis virtutem compelleret; illius se opera egere fingit; eumque ad remotiora quædam Prouinciæ loca literas perferre iubet: ad Guardianos interea scribit, ne itineranti aliud, præter panem, vinum, ac crudum acetarium apponant. Iter Laicus aggreditur;

A Cardinalatus honore ad Siculos fugiens declinat.

Coquinæ præfectū ab indiscreta austeritate sua prudentia reuocat.

cumque

cúmque pleraque Prouinciæ Mnnastetia illi percurrenda essent; quocunque pergeret, vbi se tenui illa charitate, qua ipse alios excipere solebat, exceptum cernit. Quid ille? ægrè fert, queritur, obmurmurat, fessis tam exiguam refectionem ministrari, charitatem extinctam, clamat. Tandem ad Eusebium redit: à quo interrogatus, quali in via charitate à Fratribus affectus fuisset: is protinus in querelas erumpit: quæ sibi vbique apposita fuerint, narrat: Fratresque iugulatæ charitatis accusat. Cui Eusebius: Miror, inquit, profectò, quo pacto tam exilis tibi charitas ministrata fuerit, quæ aliis tam copiosa esse solet: Vide Fili, ne hoc Dei Iudicium sit; atque eadem te Deus mensura, qua alios metiris, remetiri voluerit. Audio enim, te aduenis Fratribus, longo itinere defatigatis, præter hæc, quæ tibi apposita fuêre, nihil ad refectionem parare. Quid cæteros omissæ charitatis suggillas? cùm teipsum in primis accusare debeas? quòd si ab aliis tibi charitatem exposcis; cur eam tu prior, qua aduenas, ac defatigatos Fratres prosequi debes, iis abundantiùs non exhibes? Vitium igitur, quod in aliis persequebatur; cùm Laicus in seipso tunc primùm agnouisset, correxit: atque ab ea indiscretionis plaga Eusebij ptudentia curatus fuit.

XLI. Verùm quod ad singulares hominis virtutes attinet: plurima sanctus hic Vir erga Defunctorum animas, quæ purgatorijs pœnis detinentur, pietate commouebatur: pro quibus cùm frequenter Domino preces, atque interuentum Missæ Sacrificium offerret: eò factum est, vt cùm Romanum Conuentum aliquando administraret, semel in Cella occlusus, orationi vacabat: quo tempore Cellulæ fores pulsari audit. Is Fratrem esse ratus, more Fratribus consueto, respondet: *Aue Maria*, nemine verò ingrediente; bis, ter, Cellæ ostium pulsatur. Cui Eusebius: Ingredere, inquit, qui pulsas. Mox Fratris cuiusdam vmbra Cellam ingreditur: cuius aspectu cùm nonnihil Eusebij mens turbaretur: Vmbra illi: Ne paueas, ait, Ego enim sum Fratris N. iam defuncti anima: quæ, non multis abhinc annis, pœnas purgatorias, ob inania verba, tam sæpè à me effusa luo; suffragiisque iuuari exposco: quo dicto statim ea leues diffugit lu vmbras. Confestim Eusebius, publicas pro illius animæ liberatione preces, ac Missæ Sacrificia Deo offerri præcipit: quibus tandem ea pœnarum remissionem consecuta est.

Fratris Defuncti anima ab eo suffragia petit.

XLII. Tanta quoque in Deum charitate ferebatur: vt cùm publica scelera, quæ in diuini Nominis iniuriam plerunque patrantur, ferre non posset: Deum interdum vehementiùs rogaret; vt facinorosos homines pœna aliqua temporali mulctaret, quò à flagitiis abstinerent. Id hoc exemplo manifestum fuit. Olim mos erat, apud plerasque Vrbes receptus; vt nudæ Christi Crucifixi statuæ, lineis indusiis, aut vestibus induerentur: qua re homines ampliorem erga Deum religionis cultum testabantur. Quandam ipse Christi Crucifixi statuam lino tenuissimo aliquando operuerat; quam cùm fur quidam noctu subripuisset: alteram addidit: cùmque & hanc fur secundò abstulisset; Eusebius, vultu ad Christum conuerso, his eum verbis alloqui cœpit. Quid iam, ò bone Iesu, de impijs, ac scelestis conquereris, quòd scelera augeant? An non nimia tua benignitas, ac mansuetudo in causa est? Nisi enim tam bonus, ac clemens esses, haud certè hoc tibi damnum contingeret. Quæso, Domine, si aliquod iræ signũ in facinorosos homines ostenderes, annon ij à sceleribus abstinerent? Cùm primò fur tibi indusium subripuit; si is manum, tua virtute, à brachio diuulsam, ac indusio appensam sensisset, num tibi secundam furatus esset? Haud profectò: iam id tuo damno adscribe: quandoquidem illius tu tibi, nimia tua clementia, causa es. Eò quippe charitatis æstu ferebatur; vt & Domini iniuriam propulsari, & scelestos suppliciis ad Deum compelli, optaret.

Diuini honoris, & animarum zelo exemplo ostendit.

XLIII. Quàm arcta verò temperantiæ lege gulæ cupiditatem cohiberet; præter quotidianas inedias, quas vt plurimùm colebat; id quoque inter alia ostendit: Cùm enim Religionis visitationi incumbens, ad Conuentum quendam accessisset. Coquinæ Præfectus, in gemina paropsyde, quam illi, ac Socio madefacti panis para-

uetat, pro

uetat, pro olei-cōdimento imprudenter acetum infundit. Eam cùm primùm socius pultem gustauit; Eusebium erroris admonet. Cui ille: Comede, Frater, inquit, si esuris; si gulæ non sapit, necessitati sapiat; cui cibus omnis, tametsi insipidus sapere debet; totamque ipse pultem, haud secus, quàm si sapidissima fuisset exedit. *Præclaro exēplo gulæ cupiditatem cohibet.*

LIV. Porrò cæteras hujus Viri virtutes, ac præclara ánimi ornamenta, haud facilè quisquam, vel ingenio assequi, vel sermone comprehendere queat: quibus cùm cumulatissimè exornatus esset, cælestes vndique sanctimoniæ odores efflabat: ac velut virgula fumi ex aromatibus mirrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij compacta, omnigenam virtutum suaueolentiam, in Religionis Orbe diffundebat. Quamobrem, ne tam prælucens sanctitatis gemma altè humo sepulta lateret; haud mirum, quòd eam Deus Opt. Max. Orbi perspicuam reddere, ac cælestibus miraculorum fulgoribus, cunctis illustrem esse voluerit. *Plerisque Miraculis splendet.* Cùm enim Vir Dei Oropiti, quæ Vrbs est Ethruriæ, Romanæ Prouinciæ subiecta, semel Dei Verbum disseminaret; tanta in hominum opinione de illius sanctimonia fama percrebuerat; vt mulier quædam, quæ tametsi sæpè liberos enixa esset; lacte tamen semper carueral, quo fœtum aleret; id sibi in animum induceret: quòd si vestis ipsius fimbriam contingeret, lac illi ad filios alendos abundè à Deo ministràretur. Hac spe, ac fiducia freta, cùm semel è suggestu descenderet, retrò ad illum accedens, illius vestem contigit, filaque nonnulla ex ea pendentia præscindens, ea sibi in sinu inter vbera reposuit. Quid plura? Tanta mox lactis copia illi ex vberibus effluit; vt ad exteriorem vsque vestis superficiem humor exundaret, ac deinceps lacte vbera abundarent: quo proculdubio perspectum fuit; haud inanem eam, de Eusebij sanctitate, opinionem animo concepisse. *Mulier ipsius vestis fimbriam attingens lacte abundat.*

XLV. Hac in Vrbe, cùm nobilis quædam fœmina, diu inter partus angustias, ac dolores conclusa, fœtum in lucem edere non posset; famulo ad Monasterium misso, Fratrum apud Deum suffragia postulat: Ianitor verò, cui plus honestatis, quàm vrbanitatis inerat; nuncio respondet: Nihil Fratribus cum parturientibus commune esse. Reuertebatur nuncius, eo responso indignabundus; cùm Eusebius ex Vrbe rediens, eum sibi obuium habet, ab eoque Ianitoris responsum discit: Cui is solutum, quo præcingebatur, funem è vestigio tradens: Fer, inquit, hunc Dominæ tuæ funem, vt eo seipsam præcingat; quinquiesque orationem Dominicam cum Angelica salutatione, in Domini vulnerum memoriam, persoluat; tum salua masculum pariet. *Ipsius Cingulo Mulier a partus dolore liberatur.* Pergit famulus, Heræ funem defert, Patrisque mandatum exposcit: Paret illa, fune vterum præcingit, orationes recitat: vixque vltimam compleuerat, cùm masculus fœtus absque periculo erumpit; Deoque ac Sancto Viro gratiæ persoluuntur.

XLVI. Eodem ferè tempore, ùm eo prædicante, ingens Cælo tempestas orta esset; populus horribili grandine perterritus, quisque ad sua remeare cogitabat: cùm Vir Dei ad populum. Ne paueas, inquit, Dæmonis opus est; vt Dei Verbum impediat: iam stabit procella. Semelque omnibus oratione Dominica, & Angelica salutatione indicta, omne è Cælo nubilum abscessit. *Ortam Cælo tempestatem Oratione sedat.*

XLVII. Cùm itaque Sanctus hic Vir Deo fidelissimè famularetur, singulari quadam Deus illum cura, ac benignitate prosequebatur. Qua factum est, vt cùm in Anconæ Conuentu aliquando ægrotaret, maximaque omnium ciborum inappetentia laborans, vix quicquam gustare valeret: qui infirmorum curæ Præfectus erat, animo discruciabatur: Dominumque rogabat: vt ad Serui sui solatium cibum, quo ille vesci posset, prouideret. Hac cogitatione hortum ingressus, Coturnicem inter olera volitantem animaduertit: ad quàm cùm propiùs accessisset, ea perinde ac si apprehendentis manum expectaret, humi incubat. *Ægrotanti Coturnix, diuina prouidentia ministratur.* Apprehensam igitur Coquinæ Præfectus, cùm vndique sanam, neque vllo vulnere sauciam deprehenderet; Seruo suo ægrotanti à Domino præparatam fuisse, certissimè sibi persuadet. Quapropter omni diligentia assatam, ægrotanti his verbis apponit: Iam, Pater, sume cibum,

quem

quem Deus opportunè ex sua tibi liberalitate ministrat. Porrò ea gustata, Eusebius, tam facilè a morbo conualuit, vt auiculam non ad voluptatem, sed ad Serui sui medicinam, ac incolumitatem à Deo paratam fuisse, manifestum fuerit. Cæterùm inter plurima Dei dona, quibus is à Deo abundè instructus fuerat, præclarum in eo Prophetiæ donum effulsit: quo illustratus pleraque passim futura prædixit, quæ prænunciatum rei exitum deinde sortita sunt: Inter hæc illud narratur, quòd eo Vmbriæ Prouinciam lustrante, cùm Fr. Iacobus à Maiano, Spoletani Ducatus Oppido, ad eum inspiciendus accessisset; illum Eusebius attentiùs intuitus, ait: O Fili, quales tibi an[illegible]ustiæ, ac pericula imminent: verùm ne animum desponde; certa tiliter, omnium namque tandem victor eris. Id verò illi adamussim, vti ab Eusebio prædictum fuerat, contigit: Nam post aliquot annos, Iacobus hic, à Dæmone possessus, quàm plurimos ab eo cruciatus, ac tentationes pertulit: quas cùm fortiter, ac patienter tulisset, illæ triumphum, ac vitæ ei tandem coronam peperêre.

Fratri cuidam futuras angustias, ac tentationes prænunciat.

Quo tempore Eusebius Anconæ Guardianus erat, accidit: vt duo alterius Prouinciæ Fratres, eò ad quosdam sibi propinquos inuisendos appellerent: qui cùm absolutis negotiis discessuri essent; iis à propinquis cupedia quædam, ac escæ delicatiores mittuntur; quas illi haud Coquinæ Præfecto, vti in Religione mos est, distribuendas tradunt: sed seorsim sibi in Cella reponunt, vt iis post cœnam clam cum amicis vesci queant. Res alioqui insueta, ac dissolutionis plena erat, quæ nullam virtutis speciem præseferret: præsertim cùm nulla tunc animi remissionibus facultas daretur. Conueniunt ad clandestinam comessationem nonnulli Aduenarum amici, ab iis ad Cellam vocati. Ibi rident, ibi edunt, ibi ludunt, ibi in potus & cachinnos sese effundunt. Dum ita omni Religiosæ temperantiæ lege pessundata dissoluuntur: En repentè tanto impetu Monasterium concutitur, tantoque fragore contremiscit, vt funditus diruendum crederetur. Fratres verò, qui ad comessationem conuenerant, pauore exanimati, huc atque illuc, velut amentes fugiunt: nec tamen ab aliis, quàm ab iis illa terræmotus tempestas auditur: vt eo saltem addiscant, qui huiusmodi dissolutiones haud magni pendunt; horribiliorem iis à Deu iræ tempestatem imminere. XLVIII.

Fratres clandestinam comessationem vocati terrore concutiuntur.

Consenuerat Eusebius, octuagesimumque ferè annum agebat; cùm senilis, & occidua ætas, laboribus instè parcendum persuadebat. Atqui sapientem docentem audierat. *Mane semina semen tuum, & vespere non cesset manus tua.* Neque ætati, neque laboribus parcens; Scapetianum, quod Oppidum est, Senogalliæ propinquum, vt ibi Verbum Dei disseminaret, hoc tempore proficiscebatur: At Deus Opt. Max. qui ipsius laboribus finem imponere, ac laborantem suprema æternæ retributionis mercede prosequi decreuerat; Seruo suo in eo itinere apparens reuelat, extremum iam tandem illi imminere diem; in quo mortalis huius vitæ cursum absoluat: hocque ipso tempore acuta febre corripitur. Haud sanè referri potest, quanta animi voluptate, cæleste illud nuncium Eusebius acceperit: corpus prægrauabat languor, at animum ingens lætitia subleuabat: tantaque exultatione reliquum illud iter confecit; vt sæpè Fratri Anselmo Anconitano, qui tunc illi Socius erat, velut gaudio superfusus diceret. O Anselme, Deo gratias, Deo gratias. Iam ad laborum finem perueni: Iam metam haud procul aspicio: Breue mihi vitæ curriculum superest. Citò contereretur laqueus, quum liber, ac mortis legibus solutus in aliud æuum vendicabor. XLIX.

Ecclesiastic. 11.

Dies obitus illi à Deo in itinere reuelatur.

Igitur cum Scapetianum peruenisset: quum primum in Conuentus limen pedem intulit. Hic requies mea (inquit) in sæculum sæculi. Mox totus iis quæ ad Animæ curam spectant, animo incumbens; cætera omnia negligere videbatur. Ingrauescebat quotidie morbus, extremumque diem illi proximum indicabat; quum Vir Sanctus cunctos Familiæ Fratres, post Eucharistiæ Sacramentum magna cum lachrymarum effusione susceptum, conuocans; eos ad perfectam Regulæ obseruantiam paternis verbis adhortatur. Postremò hinc discessurus ab omnibus veniam L.

Magna humilitatis & charitatis signa in morte exhibet.

petit,

petit, præsentesque Fratres obtestatur: vt ad absentes scribant: Eusebium moribundum omnibus se pedibus substernere; a cunctisque veniam postulare: si quo modo, dum Generalis fuit, aliquem verbo, aut facto euutristasset. Tum verò pedes, manusque in Crucis modum componens, in illis verbis, *Deus propitius esto mihi peccatori*, Deo spiritum reddit. Statim verò post ipsius obitum: in eximiæ illius sanctitatis testimonium, Cella tam cælesti odore, ex ipsius corpore emanante, perfusa fuit; vt non mortui domicilium, sed deliciarum locus omnibus videretur; Dei Majestatem cuncti, in cælestem illum odorem currentes, laudabant; præstantissimamque Viri sanctimoniam, Cælo teste probatam, impensiùs commendabant. Tandem Beati Viri corpus magno honore à Fratribus sepelitur, Oppidanis ferè omnibus ad funus confluentibus.

Scapotiani donu ultima clauditu.

LI. Secundo post ipsius decessum anno: cùm Sepulchrum in quo conditus iacuerat, apertum fuisset; habitu iam putredine consumpto, illius corpus tam integrum, & incorruptum reperitur; vt eo die tumulatum videretur; taleque vsque ad nonum annum permansit: vt vel hoc cælesti testimonio, felicem animam immarcescibili apud Deum gloria frui probaretur.

Ipsius Corpus ad nonum vsque annum integrum seruatur.

LII. Postremus denique hoc anno, in Creta Insula, floret Fratris Ignatij Apirensis Sacerdotis, & Concionatoris memoria: qui à Mario Generali in Cretam, quæ Candia hodie nuncupatur, sub Commissarij Generalis titulo missus; vt in ea Insula Religionem propagaret: illustria ibi clarioris virtutis, ac sanctimoniæ testimonia præbuit. Vir ingenio admirabilis fuit; Nam quum primùm ad Religionem accessit; cùm literas vix à limine salutasset, nihilque, aut parùm è studiorum fontibus hausisset: tam facilè omnium penè ingenuarum Artium peritiam assecutus est, vt quæ vel à Græcis, vel à nostris in omni ferè disciplinarum genere tradita sunt, vniuersa teneret: Græcam Linguam tanta ingenij felicitate adeptus est; vt non modò Græcorum Libros interpretaretur, verùm etiam Græcè Dei Verbum disseminaret: Hebraïi quoque idiomatis haud ignarus fuit. At verò, quod caput est, æqua ingenio respondebat virtus, qua adeò inter cæteros præstabat · vt quotidiana, ac perpetua ieiunia seruaret: paupertatem summo studio coleret, humilitate se cunctis subijceret: nulla vnquam vilia officia subterfugeret; charitate mirum in modum excelleret; Orationi verò tam assiduè, ac sollicitè vacaret; vt nullum illi tempus absque oratione, aut sacrarum literarum studijs interflueret.

F. IGNATII ab Apire Vita, & gesta.

Præclaris virtutibus fulget.

LIII. In Cretam Insulam missus, in ea tot præclaris Euangelicæ vitæ exemplis eluxit; tantaque omnium vtilitate Dei Verbum disseminauit; vt quinque in ea Insula Monasteria ædificauerit; quæ tamen, & temporum necessitas, & longioris itineris distantia, aliæque grauiores causæ, haud multo post tempore, deserere compulerunt. Mira planè suæ charitatis officia, quæ Ignatius in ea Insula, præsertim erga ægrotantes tunc milites præstitit: quibus in Canea; haud ignobili Insulæ illius Vrbe, non solùm cibos ministrabat: verùm & Xenodochium, in quo ægrotantes curarentur, iis ædificandum curauit. Denique cùm & diuini Verbi prædicatione, ac cælestis vitæ institutione totam ferè Insulam, quæ tribus potissimùm Vrbibus constat: nimirum Candia, vnde Insula nomen accepit: Canea, & Ritima, ad pietatem perduxisset; atque inde Cretensis Apostoli sibi apud eos nomen comparasset: Caneæ mortale corpus deponit. Post obitum verò tot cœpit miraculis coruscare, vt ob eorum numerum, & magnitudinem, maximamque populi venerationem, tres ante ipsius sepulchrum diu lampades accensæ pependerint. Sed cùm horum memoriam temporum obliuio absorpserit: ab eorum hic narratione abstinemus.

In Cretam Insulam mittitur.

Post obitum miraculis emicat.

LIV. His & alij duo Viri sanctimonia illustres adiungi possent, nimirum ex Piceni Prouincia Fr. Simon Monticulensis, & ex Prouincia S. Nicolai Fr. Pacificus Materensis, vterque Laicus; quorum vita maximis virtutibus ornata prædicatur: sed cùm temporum obliuio eorum gesta deleuerit, eos hîc tantùm indicare libuit.

F. Simon Monticulensis F. Pacificus Materensis, Viri virtute illustres.

LV. Nonnulla hoc anno passim memoranda accidunt. In Vmbriæ Prouincia, Frater quidam, religiosi hominis perfectionem in multarum coronarum, ac

Psalmorum recitatione collocans; ita à communibus domus laboribus, & obsequiis vacabat. vt etiã reliquos honestè laborantes, velut rebus inutilibus occupatos argueret. illis Domini verbis malè vtens; *Martha, Martha, sollicita es, & turbaris erga plurima. porrò vnum est necessarium, Maria optimam partẽ elegit.* Atque ita fiebat, vt dum Fratres consueto labore, in horto terram foderent; is pallio amictus, per horti vias, Coronas obmurmurans deambularet: dum alij, scopis domum verterent; is per claustra grauis, quasi qui diuinioribus rebus occuparetur, incederet. Huic dum hic otio vacat, grauem in morbum incidit, à quo in extremum tandem vitæ discrimen rapitur: quo tempore; dum illi à Fratribus funera parantur, repentè in spiritu ad Dei Iudicium se rapi conspicit. Sedet Iudex, illiusque opera ad examen vocat. Mox Psalmi, & Coronæ in medium prodeunt: quas Iudex confestim iis partim, qui pro eo panem emendicauerant; aliis quoque, qui illi cibos parauerant: aliis præterea, qui in effodienda tellure insudauerant, aliis item, qui domum scopis mundauerant, distribui iubet: denique omnibus illius bonis, inter eos, qui communibus domus obsequijs vacauerant, à Domino diuisis; cùm nihil illi bonorum prorsus superesset quo se inter Dei Operarios collocaret, atque à Iudicis sententia tueretur. summo in discrimine versabatur: ne communem à Iudice cum otiosis, ac pigris sententiam sustineret. At immensa Dei benignitas Iudicium prorogat atque vt præteritum otium operum abundantia compenset, vitæ spatium largitur. Ille [illegible] proprio periculo sapientior, cùm à morbo conualuisset; tam studiosè se omnibus domus obsequiis mancipare cœpit; vt quæ omnium erant, solus ipse perficere contenderet. Hinc in Religione vecordes addiscant: communia Religiosæ domus ministeria, quæ cuique incumbunt, inter necessaria vitæ opera connumerari: meritoque inter otiosos à Deo computari, qui iis contemptis, ad priuata se spiritus exercitia, præter obedientiam, conferunt.

Frater à consueto se labore subtrahens Dei Iudicio terretur.

Post hæc in Conuentu Ticinensi, olim Genuensis Prouinciæ, Fr. Honoratus Gallus, Sacerdos leuiter ægrotabat: cùm fune, quo præcingebatur, sibi ablato; fœmoralibusq; detractis, quò cõmodiùs quiesceret, alterius vocẽ se vocantẽ audit, inclamantemque Honorate, Honorate, huc velox adesto: qui cùm à Fratre aliquo se vocari existimaret; festinus, inquit, venio: Interea cingulum, ac fœmoralia repetit: Vrgebat vox, vt ociùs pergeret. Cui Honoratus: En, inquit, festinos Cingulum tantùm ac, fœmoralia sumo. At Satan se acturum prodens: Heus, inquit, delicatule Frater: nisi cingulum, ac fœmoralia accepisses; me profectò doctore didicisses, quàm turpe sit, his Fratrem Minorem absque necessitate carere. LVI.

Frater [illegible] cingulum & fœmoralia [illegible] à Dæmone terretur.

Ciuitas Ducalis Vrbs est Aprutij; in qua cum inter alios Religionis beneuolos quidam Ioannes Festa, Vir in Ciuitate honestus, ac deuotus, [illegible] vinum ad Sanctum Missæ Sacrificium peragendum Fratribus [illegible]; vt exhausto dolio Eleemosynarius ad eum pro Missæ vino accederet: Cui Ioannes cùm dolium vino [illegible] cuum esse responderet; ad eum Eleemosynarius: Vade, inquit, in Deo confide; ter Orationem Dominicalem, ac toties Angelicam Salutationem recita; tum dolium tibi, ac nobis vinum dabit. Pergit Vir fide plenus, Orationes recitat, vinum è Cœlo datum haurit: quod non solùm ad Missæ [illegible], sed etiam toti Familiæ, ac Missæ Sacrificio, vsque ad tertium annum abundè sufficit. LVII.

Ordinis Beneuolo, [illegible] vinum ad Missæ Sacrificiũ ministrabat, vinum vsque ad tertium annum a Deo [illegible].

Postremò in Oppido Cassani, Consentinæ Prouinciæ, egregium hoc anno facinus ab eiusdem Cõuentus Eleemosynario patratur: qui cùm à Nobili quadam Muliere, quæ graue aliquod cum eo negotium se habere simulabat, domum accersitus fuisset: illa Fratrem in domus penetralia ductũ, verbis ad turpia pellicit. Re prorsus inopinata miratur Eleemosynarius, qui Matronã honestissimã arbitrabatur. At Dæmonis immũdissimi opus agnoscens, quũ primũ breui Oratione Dei sibi opẽ efflagitauit, Mulierẽ ad meliora his verbis hortatur: Soror charissima, nõ tua quæ honestissima es; sed spurcissimi Dæmonis hæc verba sunt, quæ teipsã ad indigna cõpellũt: at si LVIII.

[illegible] Eleemosynarius [illegible] à [illegible] facinus.

conhlio

consilio meo acquieueris, modum doceo; quo turpissimum Dæmonem expellas, triumphum de Tentatore reuehas, tutamque honestatem tuam serues. Protinusque ferreum flagellum catenulis compactum è manica proferens, eidem obtulit, dicens: Accipe Soror: quoties te hic immundus Spiritus tentauerit, egregiè teipsam flagella: hoc enim flagello & ipse Dæmon dirè flagellatus abscedet. Porrò tantam Deus Opt. Max. his Eleemosynarij verbis vim contulit: vt Mulier libidinis flamma eo flagelli aspectu sedata, consilio acquieuerit; flagellum acceperit, eoque tentantem sæpè Dæmonem expulerit: donec integrum de Satana triumphum referret.

Monasteria diuerteret: ipsorumque simplicitate, ac paupertate summoperè delectaretur, vti suis aptè locis adnotabitur.

IV. Pleraque hoc anno, benignissima Dei Maiestas, erga Nostros diuinæ Prouidentiæ signa edidit. Nam in Genuensi Prouincia, cùm Fr. Andreas Taurinensis, Vir multis virtutibus insignis: quo tempore ingens fames totam ferè Italiam inuaserat, cum aliis è Capitulo, quod Genuæ celebratum fuerat, in Pedemontanam Regionē rediret; paucos ij panes, quibus in via vescerentur, secum detulerant: quum nonnullos in eo itinere egenos offendunt: qui cùm fame ita confecti essent, vt animam propè exhalare viderentur: iis vniuersos panes, quos sibi reposuerant, iubet distribui. Paulò post, cùm fame vrgente, nihil & ipsi, quo vescerentur, haberent: En peregrina Mulier, velut è longinquo veniens, illis exemplò apparet; quæ tot iis candidissimos panes, quot numero erant, è pera profert. Stupebant Fratres: ab inope, vt videbatur, Muliere; tot, ac tales panes offerri; dumque inter se de Muliere, ac panibus colloquuntur; terga vertentes; vt debitas mulieri gratias agant, Mulierem nullo loco conspiciunt: tuncque primùm Dei Prouidentiam suauiter sibi adesse animaduertunt: qui panes, quos egenis distribuerant, illis è Cælo redditos compensauit.

Fratres panes Pauperibus distribuentes totidē à Deo recipiunt.

V. Aliud quoque in Mediolanensi Prouincia, illustre diuinæ Prouidentiæ testimonium effulsit. Accidit enim in Conuentu Herbæ, dum in eo Fr. Tobias Mediolanensis, Vir insigni virtute præditus, Guardiani officio fungeretur; vt Frater quidam repētino morbo correptus, Medici quā primùm præsētia indigeret: confestim Guardianus ipse ad Oppidū festin⁹ accedit. Medicū accersit: dumq; ad Monasteriū, quod longiùs ab Oppido distat, simul pergunt: En Vulpis, quæ gallinam in ore gestabat, ante ipsos præteriens, illam ad Guardiani pedes proiicit, atque inde velox aufugit. Porrò Physicus, qui insolitum illud vulpis factum admiratur, ad Guardianum ait; En, Pater, quàm sollicita est Dei erga ægrotantem Fratrem Prouidentia. Si illud est morbi symptoma, quale, tu verbis describis; profectò hæc illi gallina necessaria erat. Denique ad Monasterium appellunt. Medicus verò morbo explorato, cùm illum ex cordis deliquio, ob inediam contracto, ægrotare perciperet; gallinam opportunè à Vulpe, Dei miraculo ministratam stupet. Verùm, cùm ad illius vires refocillandas, ouum statim ægroto ministrari præciperet; nullum in Conuentu ouum reperiebatur: cùm gallina à Coquinæ Præfecto exenterata; ouum, quod à Vulpe in nido prærupta, parere minimè potuerat: tunc opportunè ad ægroti solatium dedit: qua re ita Medicus obstupuit, vt diuinū vbiq; miraculū per Oppidū diffunderet.

Præclarum diuinæ Prouidentiæ in Ægrotum Fratrem testimonium.

VI. Tertium his quoque accedit, quod in Conuentu Bigorij Mediolanensis Prouinciæ, qui longè ab Oppido distat, hoc anno contigit. Nam cùm tam alta è Cælo nix cecidisset: vt absque vitæ periculo Fratres ad Oppidum pergere, panemque, ac cætera necessaria emendicare non possent; omni prorsus vitæ alimento carebant: quare ad Dominum confugientes, ab eo opem expectabant; cùm cuiusdam Bernardi, Viri in Oppido primarij, ac deuoti Deus clementissimus pietatem excitat, qui cùm geminos Asellos omnibus vitæ necessariis onustos, quos ad Capucinorum Conuētum mittere decreu[illegible]r, p[illegible] fier[illegible] iis ante domus fores relictis, dum quædam alia facturus domum re[illegible]editur: Aselli nullo, prætèrquam Deo Ductore, iter ad Conuentum arripiunt: recta [illegible] ad Conuentus fores per niuem contendunt: quas dum occlusas offendunt, tādiu capit[illegible] domus ostiū impetunt donec strepitu percepto, Ianitor ad fores accederet: qui cùm Asellos absq; duce cò appulisse cerneret: mox eius rei Guardianum certiorem reddit. Confluunt ad ianuam Fratres, vndique circumspiciunt: cumque nullum Asellorum ductorem animaduertant, rem diuina virtute actam suspiciunt. Interea Bernardus negotio peracto domo egressus: cùm Asel[illegible] vndequaque quæsitos minime inueniret; missis, qui Asinos quærerent, ipse nonnullis secum in Canistro esculentis assumptis, ad Conuentū pergit: quò cùm Asellos præcessisse, & à Fratribus iam exoneratos esse conspiceret, factum miratur; diuinamque in Fratres munificentiam, tanto miraculo proditam, vnà cum tota Fratrum Familia, summis laudibus extollit.

Alterum diuinæ Prouidentiæ miraculum narratur.

Frater ob Proprietatis crimen damnatur.

Post hæc cælestis Prouidentiæ opera, in Conuentu Mediolanensi, terrificum Fratris cuiusdam Proprietarij exemplum successit; quo Deus suam in malos seueritatem manifestam esse voluit. Frater quidam Iuniperus a Como, Laicus, qui priùs Euangelistæ à Cœnobio Generalis Socius fuerat, multa sibi vana, ac superflua accumulauerat; quæ partim apud propinquos, inscio Superiore; partim sibi absque Superioris facultate retinuerat. Contigit verò, vt in grauem hic morbum incideret; ex quo cùm se breui consanandum speraret: illum nec facti pœnituit; nec earum rerum, quas sibi, præter Superioris licentiam, vendicauerat, in mortis periculo se possessione abdicauit, aut illas Superiori aperuit. Inualescente porrò morbo, ad extremam tandem vitæ metam peruenit: quo tempore magnam Murium, ac Porcorum multitudinem, in se irruentem spectans, altiùs ad Fratres clama[illegible]: An non videtis, Fratres, quot me mures, ac porci circumstant, vt dentibus dilanient? Expellite Mures: heu, expellite Porcos. Fratres verò, qui illius curam agebant [illegible] cùm nec Mures, nec sues viderent; lectum aqua benedicta asper[illegible] illumq. vt [illegible] diuinā opem confugiat, serijs verbis prouocant: At ille fortiùs inclamat. Pellite Mures: Pellite Porcos. Fratres verò hinc sinistrum quidpiam haud frustra de Viro [illegible]tes, impensiùs pro eo Dominum rogabant; quum Aegrotus ab eo mentis terrore paululùm quiescens, mox hilarem vultum ostendit; lætusque ita Fratr[illegible]. En iam Muribus, ac Porcis expulsis, Angelos cum coronis video. At [illegible] hæc lætitia fuit. Vix enim hæc dixerat; quum ea voluptate in [illegible] cō mutata, statim miser exclamat. Heu, heu, harum nulla ad me [illegible] Coron[illegible] dicto statim miseram efflauit animam. Mox verò tam pe[illegible] ex eo d[illegible] cœpit; vt nullum putre cadauer, nulla fœtens latrina, tetro illius [illegible] comparari posset: ita vt cùm illum iam nemo præ summa oliditate ferre posset. Cun[illegible] lius erant, è fenestra proiicerentur: isque Proprietarius a[illegible] haud [illegible], quàm Asini sepultura donatus fuerit. Porrò Cella, in qua hic lucem deseruit, tam tetro posthæc odore perfusa fuit: vt nulli ob intolerabilem loci fœ[illegible], nisi post longum tempus, se habitabilem præbuerit. Tam quippe turpe Proprietatis vitium malè apud Deum olere solet; vt mirum plane non sit: si apud Religiosos homines, ea nulla pestilentior lues censeri debeat.

Illius corpus post obitum fœtentissimū.

Fratrum flagellatio Deo grata miraculo ostenditur.

VIII. Antiqua, ac Religioni coæua, est apud Nostros consuetudo statuto sancita [illegible] saltem in hebdomada, publica, ac communis, in Dominicæ Passionis memoriam, a Fratribus in Ecclesia flagellatio fiat: quæ quàm diuinis oculis sit grata, hic annus cælesti testimonio declarat. Etenim cum Fr. Eusebius a Tarento, Vir egregius, Hidrunti Dei Verbum Quadragesimali tempore diss[illegible] et quo tempore is cum socio nocturnæ flagellationi vacabat: accensæ tedæ, [illegible] globuli, è Concionatoris domicilio, sursum ferri à pop[illegible] cùm omnes in admirationem ext[illegible]lleret. Nobilis quædam [illegible], Ordini deuotissima, curiosiùs ab Eusebio inqui[illegible] cœpit [illegible] cubiculo, cum socio operis præstet. Cui Eu[illegible] munis est nostræ flagellationis hora, cui vno [illegible] tunc pia Mulier, pœnalem illam Dominicæ Pa[illegible] ardentem flammam ad Deum euo[illegible]re. Alter [illegible] Concionator, Grauinæ prædicans, communemque [illegible] Vi[illegible] in Ecclesia, flagellationem exercens; dum eum Psalmi [illegible] versum [illegible] decantat: *Cor mundum crea in me Deus*, &c. ex san[illegible] charist[illegible] naculo, flamma erumpere, atque in eum rapidissimè ferri con[illegible]itur: quæ c[illegible] donum collatum declararet.

F. G[illegible] LIS à Lauren[illegible] Vita, &c.

IX. Cæterùm in Genuensi Prouincia, hoc anno, Frater Gabri[illegible]l à I[illegible]o, corruptibilem corporis sarcinam in Conuentu Montiscalerij, qui S. Brigittæ nuncupabatur, magna cum sanctimoniæ fama deponit. Hic in Minorum Conuentualium Familia conscriptus; quo tempore Frater Thomas Illiricus, nouam eo in Ordine

Reformationem excitat, ad eam studiosè se confert: at Thoma ex humanis sublato, cùm ea Reformatio dilapsa esset, ad Familiam rediens, præclarè se in pietatis operibus, ac præsertim Defunctorum misericordiis exercebat: pro quibus cùm quotidiana Deo sacrificia, atque orationum suffragia offerret; ab iis vicissim adiuuari, & ad tutioris vitæ statum pertrahi meruit: Dum enim in Ecclesia aliquando Defunctorum Officium persolũit; Ægyptia quædam adolescentula, forma pulcherrima, quæ nulli vnquam antea visa fuerat; Ecclesiam ingreditur. Hæc Gabrielem proprio nomine salutans, ait: Saluet te Deus, Gabriel. Miratur is se à peregrina Muliere nomine tenus salutari. At illa: Nimirum credulus ac simplex es, Gabriel: Te tui Magistri decipiunt; cùm nihil tibi ad Regulæ obseruantiam deesse persuadent. Meliùs & tutiùs rebus tuis consule: & si securus hinc optas discedere, ibi Regulæ obseruantiam quære, vbi ea perfectior inueniri potest. Confestim his dictis abscessit. Substitit Gabriel: repentinaque hac ignotæ adolescentulæ voce ac admonitione obstupefactus, seipsum ingreditur: vitæ suæ rationem, ac statum diligentiùs perpendit, verba repetit, haudq; inane id sibi ab adolescentula dictum, sed à Deo potiùs prof[illegible]um existimat. Neque id frustrà. Aegyptia namque illa (vt creditur) Defuncti anima erat, a Deo missa, vt illi pro Defunctis [illegible]ranti dux esset; quò ad [illegible] salutis vitam capescendam instrueretur. Id cum sibi in an[illegible]um Gabriel indu[illegible]sset, m[illegible]itis parere festinat; secumque inito consilio, anno 1540. ad Capucinos accedit.

Pro Defunctis orans, à Defuncti Anima sue salutis admonetur.

A Conuentualibus ad Capucinos migrat.

X. Plurimo h[illegible]tutum splendore inter Capucinos emicuit: tantaque Regularis obseruantiæ luce tanta humilitate, tanta abstinentia, tanta vitæ austeritate, tanto orationis studio, tanta denique vitæ perfectione inter alios emicuit: vt cælest[illegible] quoddam vitæ genus inter homines referret. In rerum cælestium contemplatione, cum sæpè e sensibus excederet, diuina illi arcana pandebantur. Hinc cùm aliquando in oratione defixus cælestibus intenderet, in extasim raptus, ab Angelo vsque ad cælestis illius Ciuitatis Portam ducitur: vnde felicia illa Paradisi gaudia, ac beata Angelorum tripudia aspectare poterat: quor[illegible] cùm summa ille voluptate afficeretur, obnixè ab Angelo petit, vt sibi in eam Ciuitatem ingredi l[illegible]t. At An[illegible]lus: Paulisper sustine, inquit, necdum peregrinati[illegible] tuæ tempus a[illegible]solutum est: aliquandiu etiamnum tibi claborandum, antequam ad nos venias: Opus perfi[illegible] c. Cõsummato enim labore, & Cælum ing[illegible]di & co[illegible]muni nobi[illegible] gl[illegible]ria potiri tibi dabitur. Cumque plurimos post hæc annos, magna cum virtutum laude, in Religione traduxisset in Montiscalerij Conuentu, vitæ lineam pari sanctitate concludens; Angelicum tand[illegible]m promissum assequitur.

Cælestis Patriæ diuina visione fruitur.

XI. Franciscus a Canobio, hoc quoque anno in M[illegible]anensi Conuentu S. Victoris rebus humanis val[illegible]dixit: qui cùm ex Min[illegible] [illegible]uantium Familia, in qua per duodeuiginti annorum spatia h[illegible] [illegible]rat; Regularis obseruantiæ studio incensus, ad C[illegible] R[illegible] multam in ea virt[illegible]tum laudem cons[illegible]cutus c[illegible] Epi[illegible]la ad I[illegible] a F[illegible] c[illegible]ipta, id diuina virtute ass[illegible] es Viros R[illegible]gioni pep[illegible]erit. Honestatis pr[illegible] us sensuum custo[illegible] vt per triginta annor[illegible] in Re[illegible] ne ex[illegible] nullius vnquam mulieris faciem conspexerit Ab[illegible] ad extrem[illegible] ita rig[illegible]am c[illegible]; vt cùm validioribus ann[illegible]s, c[illegible], præter comm[illegible]unia, ieiuni[illegible]s carnẽ extenuaret: octo[illegible]is, præter [illegible] alias nim[illegible]s respueret. Cæt[illegible] vix animo ex[illegible]cogitari potest, quam in[illegible] Horas Canonicas, ac sacrosancta Altaris Mysteria, mentis pietate, ac Religione prosequeretur. Cum enim in his Dei maximè præsentia spectaret; nullus p[illegible] cultus, nullus honor, nulla Religio, nulla deniq; Religionis pietas sibi sat esse arbitrabatur, quibus præsentẽ Dei Maiestatẽ coleret. Hinc alios quoq; suo tũ exẽplo, tum etiã cælestis cuiusdã visionis narratione, ad perfectã rerum tam diuinarũ Religionẽ prouocabat. Visum autẽ his verbis referre solebat.

F. FRANCISCI à Canobio, Vita, & gesta.

Plurimis in Religione virtutibus emicat.

Fratres ad perfectiorem Dei cultum exemplo prouocat.

XII. Duo in Mediolanenſi Diœceſi Sæculares Sacerdotes erant, arcto inter ſe neceſſitudinis vinculo coniuncti; quorum cùm alter vita defunctus eſſet, viuenti apparuit, eique inter alia ſalutis monita illud commendat: vt diuinum Officium, ac ſacra Altaris Myſteria, ſumma cum veneratione ſibi peragenda curet: hæc verba ſubdens: Scito Frater, inter eos, qui Deo in Eccleſia hoc tempore ſamulantur; Capucinos eſſe, qui Deo gratiſſima laudis, & Euchariſtiæ ſacrificia offerunt: quapropter ab iis diſce, quo pacto tibi diuina perſoluenda ſint: his dictis euanuit. Hinc Franciſcus cæteros ad pietatem erudiens addebat: Fratres mei, haud dubium, quin ſuos ſibi perfectos cultores Deus vbique vendicet, qui grata illi munera conferũt: at cùm nos Deus Opt. Max. elegerit; vt extremis hiſce Orbis temporibus, velut ſal terræ, hominum mentes rerum cæleſtium ſapòre condiamus: Si ſal infatuatum fuerit; quomodò eo cætera ſalientur? Si nos, a quibus, velut à Salis petra, cæteri Sacerdotes pietatem, atque in diuinis rebus Religionem lambere debent; diuinas laudes, quibus Angelorum Chori præſentes adſunt; curſim velut canes venatici, & abſque veræ pietatis ſenſu perſoluerimus: ſi tremenda ſacroſanctæ Miſſæ Sacramenta, quæ ſummam à nobis Religionem expoſcunt, præcipitanter, & abſque vlla religione celebrauerimus; quo pacto cæteris ad pietatem, ac rerum diuinarum venerationem duces eſſe poterimus? Hic igitur cùm triginta annos magna cum ſanctimoniæ laude, in Religione expleuiſſet; ante annum tempore ſui obitus prænunciato, in Mediolanenſi Conuentu ſancti Victoris, vitam cum morte commutat, apud Deum perpetuò victurus. Cuius rei illuſtre illud Deus poſt mortem teſtimonium reddidit: quòd cùm necdum extructo ſepulchro, illius Corpus in Cæmeterio ſub dio humatum fuiſſet, poſt aliquod temporis curriculum, candidiſſimum, ac pulcherrimum ex eo lilium ortum fuit; cuius radicem cùm Fratres diligentiùs exploraſſent, eam ex ipſius ore pullulaſſe cernunt.

Poſt illius obitum pulcherrimum liliũ ex illius ore pullulat.

XIII. Fr. Ioannes à Nicoſia, Meſſanenſis Prouinciæ, Laicus, in Conuentu Traianopolis, felicem hoc anno vitæ curſum peregit. Hic Hortulani quamplurimos annos munere functus: dum hortum excolit, animi hortulum haud incultum relinquit; tot enim illum virtutum plantis exornauit, ac cæleſti ſupernorum donorum pluuia irrigante, ad tam vberes fructus prouocauit; vt ei Propheticum illud occini queat: *Et erit anima eius quaſi hortus irriguus, & quaſi hortus voluptatis terra coram eo.* Gulæ etenim vepribus, qui animam præfocant, & ſpiritus fructum impediunt, abſtinentia euulſis; quotidianis, ac perpetuis ieiuniis carnem exercebat: flagellationibus arabat, laborum ligone ſodiebat, luxuriantes ſenſus mortificationum ſarculo putabat Paupertatem, Obedientiam, patientiam, humilitatem, rerum omnium, ac ſui contemptum, ac cætera virtutum ſemina copioſiſſima iaciebat. Nocturnis vigiliis ad fructum prouocabat, orationibus ſouebat, lachrymarum pluuia augebat, incaleſcenteque diuinæ charitatis æſtu ad maturitatem compellebat. Demq; tam diligens huius Dominici hortuli cultor fuit; vt nullum vnquam a virtutum labore illi tempus vacuum fuerit, donec perfectam omnium metam attingeret.

F. IOANNIS à Nicoſia, Vita, & geſta

Hierem 31. Ioel. 2.

Multis virtutibus eſt illuſtris.

XIV. Huius Viri ſanctimoniam Deus Opt. Max, facto aliquando manifeſtam eſſe voluit. Nam cùm Mulier quædam à Dæmone infeſta, ad Conuentum perducta eſſet; eamque ob Fratrum Orationes, Dæmon vehementius ſolito torqueret: Ioannes tanta ob ipſius cruciatus erga illam miſeratione commotus fuit; vt ſe in ſpeluncam abdiderit; ibique biduum abſque cibo perſeuerans, Dominum pro ipſius liberatione deprecaretur. Interea Dæmon rugitus edere, exclamareque, ſe Ioannis precibus exuri: At biduo expleto, cùm Dæmon Ioannis orationem vlteriùs ferre non poſſet; è corpore erumpens, Mulierem liberam relinquit. Ioannes verò, poſt aliquot annos, magno ſanctitatis odore apud omnes relicto, ſanctè in Domino obdormit.

Biduano Ieiunio, ac oratione obſeſſam a Dæmone liberat.

F. NICOLAI à Quinque-frondibus, Vita, & geſta

XV. Frater Nicolaus ex Oppido Quinque-frondium, Laicus, Rheginæ Prouinciæ. Vir fuit omni virtutum genere ornatiſſimus; tamque ſingularis ſimplicitatis,

atque obedientiæ virtute præditus: vt cùm Mileti Conuentus Guardianus, vt ipsius obedientiæ periculum faceret, eidem præcepisset, vt fici ramum, fermè aridum, in horto plantaret, ac quotidiano labore irrigaret: id absque vlla cunctatione præstiterit. Porrò haud absimile huic ab eo factum accidit; quod de antiquo illo Anachoreta apud Cassianum legitur. tanta enim fuit huius obedientiæ apud Deum vis, vt aridus fere ramus, simplici obedientia excultus, in arborem excreuerit: fructusque vberrimos protulerit, qui deinceps à Fratribus obedientiæ fructus appellari solebant.

Aridum lignum rigans ex obedient. ad fructum producit.

XVI. Hic orationi, ac rerum diuinarum contemplationi ita animum dicauerat; vt sæpè integras in ea noctes insumeret. Semel cùm Dominicæ Passionis meditationi intentus, sententiam à Pilato aduersùs Dominum latam, vehementiùs deploraret: eidem repentè Pilatus atris vestibus indutus atque vndique nigerrimis, ac horrendis coruis circumseptus apparet. Cuius cùm primo aspectu Nicolaus horruisset, ad eum inquit Quis es tu? Cui Pilatus: Ego sum, ait, Pilatus, Christi Iudex, ac condemnator. Mox ad eum Nicolaus: Heu, miser, cur tam iniustam contra Dominum meum sententiam aliquando ferre ausus es? Cui ille: Id non spontè, sed timore perculsus, præstiti: His dictis voluere citius, cum coruis, nigris se condidit vmbris.

Christi Passionem meditans, variis visionibus fruitur.

XVII. Iterum, cùm Dominum, sublatam in humeros Crucem ad Caluariæ Montem ferentem, multis lachrymis defleret; en Christus in eadem forma Crucem baiulans, eidem se aspectandũ præbet: q[uo] aspectu ita illius anima Christi amore liquefacta fuit, vt in perennes deinde, ex sola illius memoria, lachrymas diffunderetur. Tanta denique Sanctus hic Vir, in Christũ Dominum charitate feruebat; vt cùm aliquando ante Eucharistiæ Sacramentum oraret, Christus sub pueri specie secum in Altari colloqui; ac plurima illi beneuolentiæ signa exhibere visus fuerit. Hæc procul dubio diuinæ tenerioris dilectionis testimonia erant, quibus Deus Opt. Max. Serui sui spiritum, charitate flagrantem prosequebatur. Is verò cùm in simplicitate sua, multis annis Domino famulatus esset; bonũ aduersùs spiritus hostes, (quibuscũ strenuè ad extremũ vsque spiritũ depugnauit) certamẽ certasset; fidelis Domino fuisset; cursũ tandẽ vitæ feliciter consumasset, hoc anno à Domino iustitię Coronã accipit.

Christus sub pueri specie in Altari colloquitur.

XVIII Eandem quoque Coronam, in Etruriæ Prouincia, ex Dei munere, qui dona sua in nobis coronat, consecutus est, F. Ludouicus à Monte Sancti Sauini, Laicus: qui cùm incredibili erga omnes, præsertim ægrotos, charitate flagraret: hanc à Deo gratiam sibi comparauerat; vt plerosque infirmos, dum quinquies Orationem Dominicam, ac Salutationem Angelicam, ante Eucharistiæ Sacramentum, brachiis in Crucis modum protensis, recitat, ab ægritudine liberaret. Hoc pacto cùm in Conuentu Montispolitiani, duorum illi Fratrum ægrotantium cura à Guardiano demandata fuisset; nuncius ad eum venit, qui germanum Fratrem, in Montis S. Sauini Oppido, tam graui morbo laborantem nunciaret, vt si eo viuo frui vellet, ad illum quantociùs properaret: Lubenter Ludouicus suprema germano Fratri iura persoluisset: sed cùm geminorum ægrotantium cura, & Guardiani obedientia præpediretur; vt vtrisque satisfaceret ad familiare remedium confugit; quinquies consuetas Orationes ante Sacramentum pro germano exoluit, quibus eum à morte, & à morbo liberat: tum verò casdem etiam pro suis ægrotantibus recitat, quos pari modo ad incolumitatem reuocat.

F. LUDOVICI A MON. S. SAVINI Vita, & Gesta.

Oratione plerosque Ægrotos à morte liberat.

XIX. Non minori cùm hic erga pauperes charitate æstuaret; accidit in eodem Montispolitiani Conuentu; vt tota Regione fame occupata, multi ad Monasterium pauperes cõfluerẽt, quibus is copiosè eleemosynas elargiebatur. Cũ verò quodã manè, tot ad eum pauperes cõuenissent; vt iis totũ panẽ, qui Familiæ repositus erat, præter quædã frustula, erogasset: legumina Ludouicus Familiæ in cibũ parat, panisque frustula, quæ pauperibus superfuerant, in mensa apponit. Res Fratribus parùm prudens & discreta visa est: quare Guardianum adeuntes rem narrant: is verò

Profusa illius in pauperes pietas.

accersitum Ludouicum nimiæ dispensationis arguit; correptionémque in Refectorij Capitulum differt. Prandij iam hora instante, Ludouicus ad omnem correctionem paratus, iam Refectorium ingressus fuerat, cum repentè ianuæ tintinnabulum auditur: eò Ludouicus festinat; Adolescentulúmque forma pulcherrimum præ foribus reperit, qui tot calidas panis placentas Ludouico profert, quot Fratres in Familia numerabantur, confestimque se ex illius oculis eripit. Pergit Ludouicus ouans, placentisque onustus Refectorium ingreditur: tum suam cuique assignans, ait: En, Patres, quales pauperum eleemosyna placentas pepe[r]it. Mirantur vniuersi, diuinamque erga se liberalitatem agnoscentes, iniustum de Ludouico iudicium reuocant, maiorique erga pauperes charitate accenduntur. Quàm verò huius sancti Viri charitas Deo grata fuerit, cunctis post illius ex hac vita decessum, perspectum fuit: nam post multos ab ipsius obitu annos, cùm reliqua ipsius caro exesa, ac in cinerem resoluta esset; dextera ipsius manus, qua eleemosynas erogabat, tam incorrupta reperta est, vt ea viuentis esse videretur. Cessit e vita, Vir sanctus, plurimo post se virtutum, ac sanctimoniæ odore apud omnes relicto.

Tot Placentas ab Angelo accipit, quot Fratres in mensa discumbunt.

XX. Fr. Modestus Placentinus, Clericus, Prouinciæ Bononiensis, hoc anno, maturè seminum fructus collegit, quæ exiguo temporis spatio alte sibi in animo plantauerat. Cùm enim vix tres in Religione annos attigisset: in his tanta animi puritate, mentis simplicitate, obedientia, paupertate, atque omnium virtutum splendore eluxit, vt hinc emigraturus exclamare cœperit: ó Fratres, quam splendidam Crucem, pretiosam, ornatam, radijs emicantem cerno; quæ viam ad Cælum monstrat. quibus in verbis, Crucis discipulus, animam exhalat, præeuntémque ad Cælum Crucem ducem sequitur.

F. Modesti Placentini, vita, & gesta.

Splendidam Crucem in morte cernit.

F. HIERONYMI PISTORIENSIS, *Vita, & Gesta.*

XXI. POSTREMVS tandem his accedit, hoc anno, Fr. Hieronymus à Pistorio, Vir hac tempestate, prudentia, doctrina, morum integritate, ac Prædicatione illustris. Hic in ipso Iuuentutis flore Coniugi copulatus, cum illa, necdum ab eo domum ducta, suprema necessitura exoluisset; perfectiori se [Pr]o Religionis vinculo religare parat: Minorumque Obseruantium Ordinem ingressus, multarum in eo virtutum fundamenta iecit. Tenui adhuc literarum peritia in[st]ructus erat: cum primis Ordinibus initiandus ad examen accedens ob ignorantiam ab Examinatoribus repellitur. Quam ob re[m] pulsam eo pudore [suf]fusus est; vt ab eo tempore, seriò literarum studijs animum intédere decreuerit: [ac] [a]ssidua deliberatione fretus, cum se totum primùm humanioribus, deinde Philosophicis, ac Theologicis disciplinis dedisset; tátam in ijs ingenij laudem assecutus est, vt [i]nsignis sua tempestate Theologiæ Professor, illustrisque diuini Verbi Prædicator euaserit. Ita sæpe passa repulsa non spem auferr, sed sollicitudinem adfert, & virtutem acuit. His cùm & vitæ integritate[m], & orationis studium coniungeret, clarum apud omnes sibi nomen, ex[is]timationemq; comparauit. Inter hæc collabentem apud suos Regularis Obseruantię disciplinam animo perpendens, propterq; salut[is] [dis]crimen, quod illi ob [O]bseruantiam impendebat, alta sæpè mente reperen[s], seipsum tandem è naufragio eripere, atq; in tutam Capucinorum stationem recipere cogitat. Hoc consilio ab Aemiliæ Prouincia, cum F. Nicolao a Litiano Socio discedens, cùm in Mug[e]lli nemoris Cõuentum appulisset, ibi F. Antonium Montepolitianum, diuini Verbi Præconem reperit: qui cùm ab eo itineris causam poposcisset; cum illi esse secretò exposuit, vt Regulæ obseruantiam, & cum ea tutiorem salutis statum [fi]d[e] apud Capucinos quæreret. Quæ res cum primùm Antonio parùm honesta visa esset: mox exclamat: [Hier]onyme deliras? quid hoc tibi consilij est. Cui [Hier]onymus. Vtinam omnes

Hieronymus Pistoriensis, vita, & doctrina clarus.

Mortua Coniuge ad Obseruantes transuolat.

mecum deliberent: à Deo hoc mihi consilium est: tuque si sapis, hoc tibi consilium eliges. Risit ille tunc: sed cùm rem deinde apud se prudentiùs examinasset; in eandem quoque ipse deliberationem, Patre luminum inspirante, conspirat; simulque cum Hieronymo in Ethruriam venit.

XXII. Thusciæ Prouinciam eo tempore Honorius à Monte-granario, cuius superiori anno gesta enarrauimus, cælesti planè sapientia moderabatur: quem cum Hieronymus cum Antonio adiisset, communeque mentis propositum aperuissent: is Viros in Obseruantium Ordine doctrina, & austeritate insignes agnoscens, vt eorum animos probet, his eos verbis affatur: Si solum, ac syncerum, Patres mei, Regulæ obseruandæ studium, vobis ad Capucinurum Reformationem dux est, recta vobis sanè ad salutem via sternitur; nec difficile vobis erit mentem propositam, vel apud Deum, vel apud nos assequi. At vero si alia vobis animo cupiditas inest: satiùs vobis est à proposito abstinere, quàm mentem nunquam implenda cupiditate labefactare. Cui Hieronymus: Si nostra, inquit, Pater, tibi obscura, ac suspecta mens, ac synceritas est: eam tibi experimento inspicere liceat, iubeque nos perpetuò Coquinæ, ac vilissimis domus obsequiis mancipari; vt nihil nobis in animo tumidum, ac vitiosum versari agnoscas. Hieronymus itaque cum aliis ab Honorio receptus, & Capucinurum numero adiunctus, haud aliud illi mentis propositum illuxisse; quam vt perfectum se Seraphicæ Regulæ cultorem præberet, reipsa declarauit. Omnium namque cùm se humillimum exhiberet, [illegible] orum maximè cura delectabatur; quibus tam incredibili [illegible] ut necessaria sæpè prædicationis studia intermitteret, quò eorum obsequiis vacare posset. Charitati abstinentiam, & quotidiana ieiunia [illegible] tantùm in die refectione, quoad inter Capucinos vixit, contentus fuit, quo [illegible] animum orationi, ac rerum diuinarum contemplationi cui pluribus diei, ac noctis horis incumbere consueuerat, aptiorem redderet.

Inter Capucinos cum aliis adscribitur.

Pia illius animi studia exarantur.

XXIII. Inter illustriores suæ tempestatis diuini Verbi Præcones connumeratus, tanto spiritus ardore, ac diuinæ charitatis æstu, Dei Verbum disseminabat; vt admirabiles vbique populorum, ac potissimùm prostitutarum meretricum, quarum sedulò reductioni studebat, conuersiones ederet. Florentiæ dum Verbum Dei prædicat, Marietam quandam, piam Fœminam, ex Nobilissima Gondorum Familia ortam excitat; vt Monasterium, siue Hospitale m Pietatis Dominum suis opibus extrueret: in qua pauperes etiamnum Puellæ aluntur, quæ omni rerum subsidio destitutæ, ob inopiam, sæpe pudicitiam prostituunt.

Meretr[illegible]

XXIV. Id Viro familiare erat, quo tempore prædicationi vacabat; vt vsque ad quintam noctis horam vigilias obseruaret: quas partim in sacrarum literarum studia, partim in orationem, ac diuinarum rerum contemplationem distribuere solitus erat: quibus cum quotidianam semper flagellationem adderet; quò diuinam misericordiam faciliùs ad impiorum salutem attraheret, vberius semper animarum lucra augebat. Generalis Prælectoris munere, diu Romæ, aliisque in Italiæ Vrbibus functus, cùm Vir omni doctrina, ac virtute ornatissimus esset; plurimos Religioni Viros, eruditione claros peperit. Seraphici Doctoris Sancti Bonauenturæ, quem ob notam sanctimoniam, ac insignem eruditionem, summo semper studio prosecutus est, doctrinam ita suspiciebat: vt ipsius libros iam apud homines [illegible] ac ferè vetustate consumptos, iterum in lucem reuocari, prælo mandari, atque ab interitu vendicari curauerit: quos deinde Sixtus V. Pontifex, animo, doctrina, ac dignitate maximus; rursum ampliori folio excusos, [illegible] Schola apud Minores Conuentuales erecta: in qua tam Seraphici Patris, & Ecclesiæ Doctoris doctrina, cunctis admiranda, ex instituto explicaretur.

Insignis S. Bonauenturæ sectator.

XXV. Quo tempore Generale Concilium Tridentini celebratur: is à Thoma Tipherna [illegible] nerali ob singularem eruditionem, cum aliis delectus, ad Concilium profi[illegible] in quo grauiter pro Religionis habitu decertat: nonnullosque ad Conci[illegible] sermones habet.

In Tridentino Concilio sermones ad Patres habet.

Cæterùm

XXVI. Cæterùm cum admirabili huius Viri doctrina, atque eruditione, morum grauitas, ac singularis quædam animi prudentia, summaque vitæ integritas coniuncta erat: qua factum est, vt summis in Religionis rebus ipsius consilia expeterentur: quare inter Generales Ordinis Definitores sæpe adnumeratus, Ethruscam, Neapolitanam, aliasque Prouincias moderandas suscepit: quo in munere tot humilitatis, ac charitatis exemplis enituit: vt cùm brumali tempore, Socio præ frigore tali disrumperentur, eùm primùm ad Conuentum appulerant, randiu necessaria charitatis obsequia sibi præstari differret, donec pedum rimas, quas Socius ex frigore contraxerat, propria manu curaret. Denique eùm tam celebris esset huius Viri Fama; tanta apud homines auctoritas, & existimatio; tanta vitæ probitas, tanta rerum omnium cognitio, tamque insignis prudentia, omniū penè rerum vsu, exercitatissima: Pius V. Pontifex summus, Viri studio allectus, eum sibi Theologum deligit, illiusque in rebus Ecclesiæ grauissimis, opera, & consilio sæpe vsus, cùm summam Viri prudentiam, ac grauitatem perspexisset, in Cardinalium numerum adscribere decernit: quod cùm Hieronymus ab eodem Pontifice didicisset; tot is Pontificem rationibus à proposito deterret: vt sapiens Pontifex ipsius constantiam, atque honoris contemptum admiratus, precibus quidem acquieuerit: veruntamen alterum, eo honore dignum, quem in eius locum subrogaret; illi proferendum iniunxerit. Recusat Hieronymus: reique grauitatem Pontifici exponens, ab ea se Viri nominatione excusat. Verùm post iterata à Pontifice præcepta, is tandem Iulium Sanctorium, Nobilem Casertanum S. Seuerinæ Archiepiscopum, eidem eligendū proponit: qui ab eodē Pontifice, hoc anno, in tertia Cardinaliū creatione, ad Cardinalatū assumpt⁹, sacrarū literarū eruditione, innocētissimę vitę laude, insigniq; Religionis ardore, Sacrū Purpuratorū Patrū Senarū plurimū illustrauit: de quo alibi fusius agēdū erit.

Theologus à Pio V. Pontifice sibi eligitur.

Cardinalis dignitatē recusat.

XXVII. Post hæc Pontifex, cùm fœdere inter Christianos Principes inito, militum copias in Turcam pararet: Hieronymum, cuius ei Fidei, ac Religionis ardor perspectus erat: adiuncto illi Anselmo à Petra-Molaria Socio, atque aliis duodetriginta Capucinis Fratribus, qui trigesimum numerū implerent, in Cretam Insulam præmittit; vbi breui tota Christianorum Classis colligenda erat: vt pro Fide certantibus, omni charitatis officio adessent; iisque animos ad Fidei hostes debellandos adderent. Hieronymus igitur, dum se ieiunio, Oratione, lachrymis ad profectionem parat: Beatissima Virgo, cuius ille plurimùm Religione afficiebatur, Oranti adest; eumque breui hinc emigraturum esse præmonet: quod iis, quum primùm è Portu Liburni soluit, Anselmo Socio, his verbis aperit. Anselme Frater, hæc me haud vltra litora conspicient: citò enim adueniet extrema dies, quæ me hinc ereptum, mortalibus eximat rebus. Tandem Apostolica benedictione instructus, iter aggreditur: ac Venetias cum Anselmo, Iosepho à Santa Agatha, & Ludouico Belga proficiscitur: aliis interea Sociis Pontificiæ Classis discessum præstolantibus, quæ sub Marci Antonij Columnæ imperio, ac moderatione, sequenti anno 1571. è Portu solutura erat. Eo in itinere Hieronymus, cùm semel cum Socio à recta via aberrasset; noctuque per nemorum deuia incederent, quò pergerent: ignorarent; diuinæ se protectioni commendant, ac Deiparæ Virginis, Sanctique Iosephi, ac Pueri Iesu sibi præsidium implorant: vix ab Oratione surgunt, cùm procul lumen aspiciunt, quo iter dirigentes, cùm eò peruenissent, humile domicilium reperiunt: in eoquē Senem hominem cum Muliere, ac puero degentem cōspiciunt; qui cùm eos humanissimè hospitio excepissent; cibo refocillant, paratumque ad quietem locum iis designant. Suauissimo ij tota nocte somno potiti, cum manè euigilassent; amœno se in prato, cui recta via coniuncta erat, collocatos cernunt: totamque syluam perlustrantes, cùm nullum domicilij vestigium deprehenderent; Anselmo Hieronymus ait: Quid frustra domicilium quærimus? Anselme: cœlestes hospites, cœleste domicilium fecimus est. Hæc sanctissimi Iosephi, hæc Virginis Deiparæ, hæc tandem Pueri Iesu, quos vespertino tēpore

A Pio V. Pontifice in Cretam Insulam mittitur.

A B. Virgine sui obitus præmonetur.

A Via cum Socio aberrās cælesti Hospitio noctu excipitur.

minimè agnouimus, diuina planè in uos munificentia fuit. Hi hospites nostri fuere, quibus maximæ, quæ à nobis concipi valent, ex animo gratiæ agendæ sunt: mox vtrique genuflectentes Hymnum, *Te Deum laudamus*, piè persoluunt, ac cælestibus hospitibus gratias agunt. Igitur cùm Venetiis soluentes in Cretam Insulam peruenissent, Venetam Classem, quæ Regni illius litora, aduersùs Turcarum incursiones tuetur, graui pestilentia laborantem offendunt: Quapropter Hieronymus cum cæteris tot im se ægrotantium obsequiis mancipat; exæstuantéque Dei charitate, metum omnem longè ab animo propulsante, vitæ omnes pericula contemnunt; maximumque sibi lucrum fore arbitrantur: si pro iis vitam profundant, pro quibus Christus ipse in Cruce proscriptus animam tradidit. Quare hoc charitatis spiritu impulsi, laborantes ope, opera, ministerio, Sacramentorum administratione, monitis, adhortationibus, atque omnibus Christianæ charitatis officiis prosequuntur: morientibus adstant, hincq; proficiscētes animas, piis Deo precibus cōmendant; mortuos in humeros tollunt, lauant, sepeliunt. Hæc dum Hieronymus ardētissimo charitatis æstu cū cæteris præstat; eodem quoq; ipse morbo correptus, post breuem languorem, morte sublatus, septuagenario maior, præclarè pro charitate à Domino Martyrium, & coronam consequitur. Post eum & Iosephus a sancta Agatha, & Ludouicus Belga, peste absumpti, pleuā operis à Deo mercedē accipiunt. *Cum sociis peste laborantibus ministrat.* *In eo charitatis officio vita defungitur.*

XXVIII. Post Hieronymi obitum, eùm Fr. Basilius Cremonensis, qui illius quondam discipulus, & auditor fuerat; multis à Deo prēcibus, ac lachrymis postulasset: vt quid de Mag[illegible] salute actum esset, sibi innotesceret: dum priuatim diuino officio incumbit, ad[illegible]tem sibi Hieronymum cernit: moxque illum de suo alterius vitæ statu interrogat. Respōdet Hieronymus: se ex Dei misericordia salutem adeptum, beata Sanctorum sorte frui. Amplius Basilius. Quid est, Pater (inquit) quòd totius frustra, dum viueres, te Gēneralem Vicarium expectauimus? Dei (inquit Hieronymus) in me misericordia fuit: nam si ad Generalatus officium peruenissem, fortè è propria sa[l]ute exc[i]dissem; atque his dictis abscessit. *Diuina post mortem gloria potitur.*

Nonnullis, post huius sancti Viri obitum, annis elapsis, cùm Iulius Sanctorius, Car[dinalis] S. Seuerinæ, Ordinis Protector creatus esset, ob singularem in eum beneuolentiam, & [g]rati animi testimonium, Anselmo à Petramolaria in Cretam mis[so], [i]psius O[ssa] in Casertam transferenda curat: qui loco sepulturæ effosso, cùm Hieronymi corpus integrum, ac incorruptum eousque diuina virtute seruatum reperisset, Casertam secum defert: Cardinalis verò, tumulo illi extructo, in Capucinorum Ecclesia sepeliendum curat. *Hieronymi Ossa Casertam transferuntur.*

XXIX. Quædam opera Vir hic illustris, summo ingenio exarata, composuit: quæ adhuc viuens euulgauit. In his sunt Tractatus in Formalitates Scoti Doctoris subtilis: & Liber Sermonum, in quo acutè de variis Christianæ Fidei mysteriis, ac præsertim de Prædestinatione differit. Huius Viri, tanquam sua ætate illustris, meminit Rodulphus Tossinianensis in sua Historia Seraphica lib. 3. Cùm tamen illustrior, in beatæ æternitatis sinu, (vt piæ credimus) perpetuæ lucis vsura fruatur. *Rodulph. Tossin Hist. Seraph. li. 3. fo. 310.*

XXX. Plerosq; alios, hic annus, Viros nominis celebritate præclaros, Cælo peperit, quos varia Prouinciarum Monumenta, ac præsertim Sicula Prouincia cōmemorat. Horum tamen cum tempus, rerū edax, ac inuidiosa vetustas præclarè gesta cōsumpserit; vixq; eorū ad nos famam transmiserit: horū quoq; persunctoriè memoria nobis ab interitu vendicāda est Inter hos primus est Fr. Valētinus Drepanēsis, Laicus, Vir in Sicula Prouincia inter alios humilitate, ac Seraphica paupertate celebrarissimus: qui cū viuēs paupertatē summoperè dilexisset; ne in morte ab ea diuelleretur, pauperrimū Castroboni Cōuentū, totius Prouinciæ pauperrimū, à Deo impetrat, vt in eo carnis exuuias deponat: Vbi cuiusdā infirmi Fratris cur[illegible], cùm ex diuina reuelatione suum, atq; Ægroti illius obitū accepisset [illegible] diem; eidem prænun[c]ians, c[um] eo in Domino obdormit. Sebastianus Agricie[n]sis Sacerdos, & Cōcionator, vbi [mul]tos docendo, ac faciendo, annos in Religione, magna cū sanctimoniæ laude *F. Valentinus Drepanensis Vir illustris.* *F. Sebastianus Agricie[n]sis Virtutibus clarus.*

F. IOANNES IARRATANENSIS vita sanctimonia insignis.

exegit; præsignificato sui obitus die, qui in Purificationis B.Mariæ Virginis festo futurus erat, Agricij carnis sarcinam deponit. Alrer quoque diuini Verbi Præco Fr.Ioannes Iarratanensis,qui totam Siculam Prouinciam, (quo tempore nōdum in tres dissecta erat) prudentissimè, maximoque Regularis obseruantiæ zelo moderatus fuerat,sui obitus diem Fratribus his verbis prædixit: Me olim dies S. Ioannis in lucem editum excepit, idem me sacro Baptismi lauacro ab originali peccato lauit, lotumque Ioannem appellauit; Mihi congratulamini Fratres,si idem quoque dies, B.Ioanni Sacer,hinc ereptum, meo me principio reddet. Hac porrò, qua prædixerat,die post huius vitæ labores,Siracusis ad præmia euolat.

F.Angelicus. F.Stephanus. F Syluester Bocherienses virtute præclari.

Alij quoque Fratres,hoc anno,apud eiusdem Siculæ Prouinciæ Monumenta celebrantur,quos probata virtus,ac sanctimonia Cælo dignos præstitit. Hi sunt Angelicus, Stephanus, & Syluester Bocherienses, omnes Sacerdotio inuncti; qui cùm cælestem inter homines vitam vno spiritu auspicati fuissent, vno quoque anno ad cælestes Sedes euaserunt.

ANNVS CHRISTI. 1571. | PII V. 6. | MAXIMIL. II. IMP. 8. | RELIG. CAPVC. 47.

I. FELIX, & Faustus hic nobis Annus Millesimus quingentesimus septuagesimus primus elucet, multiplici clarus triumpho. Etenim hoc anno & Christianorum Classis, reuecta de Turca, infensissimo Fidei hoste, victoria, ouans vbique Dei laudes personat; & plerique Religionis Athletæ, Carne, ac Dæmone Dei virtute prostratis, gloriosiùs tandem hoc anno in Cælo coronantur. Hæc verò, quo ordine, quaue ratione gesta fuerint, luculentiùs explicandum. Cum Pius V. Pont. Max. superiori anno, Christianos Principes Sacris noui fœderis vinculis constrictos, ad Sacrum bellum prouocasset; quò Barbari, ac communis hostis, qui faustis rerum successibus insolentior, Christiano nomini insultabar, superbiam cohiberet: is quoque Pontificia Classe instructa, cui Marcum Antonium Columnam præficit; cùm bellum, quod Dei causa suscipiendum erat, sanctè, ac religiosè administrari vellet: à Mario Ordinis Generali Vicario certum Fratrum numerum, qui trigesimum non excederet, Superiori anno poposcerat: qui sub Hieronymo Pistoriensi, res diuinas in Pontificia Classe curarent; militésque ad Sacram pugnam accenderent. At Hieronymo, ac aliis nonnullis, vti Superiori anno dictum est, è viuis sublatis; Pontifex, Mario iterum accersito, præstitutum Fratrum numerum, sub altero capite renouari mandat: qui consilio cum Patribus habito, Anselmum à Petramolaria, qui post Hieronymi obitum, Creta Romam reuersus fuerat; electis triginta Fratribus præficiendum Pontifici proponit. Pontifex verò cum Anselmi electionem probasset; ipsum, ac cæterôs electos Fratres amplissimis Priuilegiis, ac facultatibus instructos, hoc Diplomate prosequitur.

F. Anselmus à Petramolaria, cum aliis ad Classem à Pont. destinatur.

Pius V. Fratres ad Classem destinatos priuilegiis prosequitur.

PIVS PAPA V.

Ad futuram Rei Memoriam.

II. *CVM dilectus Filius, Vicarius Generalis Fratrum Ordinis S. Francisci Capucinorum nuncupatorum, mandato nostro, Dilectum etiam Filium Anselmum de Petramolaria, & aliquot alios ex Fratribus eiusdem Ordinis elegerit, mittendos ad Classem Christianorum, quæ contra Infideles paratur; vt ibi Sacra ministrare, ægrotantium curam gerere, omnes monitis, & exemplis ad Dei timorem, & amorem accendere; militésque ad viriliter pro Christi Fide dimicandum animare studeant: & eundem Anselmum dictis Fratribus in Guardianum præfecerit, cum potestate alium sibi substituendi, & alios ex ipsis Fratribus Capucinis Socios secum assumendi, seu deligendi. Nos, vt ipse Anselmus, & Fratres ea, ad quæ mittuntur, meliùs exequi, & adimplere possint; speciales, & infrascriptas facultates, & priuilegia eis impertienda esse censentes; motu proprio, & ex certa nostra scientia, eidem Anselmo Guardiano, eiusque successoribus, ac sociis assignatis, & assignandis præfatis: Quod omnium, & singulorum de Classe præfata, tam in Mari, quàm*

alibi constitutorum, confessiones audire, eosque ab omnibus peccatis, & censuris Ecclesiasticis, & casibus quomodolibet reseruatis, etiam in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta, contentis; in foro conscientiæ tantùm, iniuncta salutari pœnitentia absoluere: nec non eorum vota quæcunque, Castitatis, & Religionis votis duntaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare, ac omnibus, & singulis Christi Fidelibus de præfata Classe Christiana, seu de copiis, & exercitu contra Turcas, & Infideles pugnaturis, Sanctissimæ Eucharistiæ, & extremæ Vnctionis Sacramenta ministrare: necnon Missas super Altare Portatili in loco clauso, & à ventis tuto in terra cum reuerentia, & honore celebrare: omnibus verò, & singulis Fidelibus de Classe, & Copiis præfatis; vt sibi aliquem tam ex dictis Fratribus, quàm alium Sacerdotem approbatum eligere, qui possit eorum Confeßiones audire; eosque ab omnibus peccatis, exceßibus, delictis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, etiam vt præmittitur, reseruatis absoluere. Præterea vt plenius ægrotantibus Fratres præfati satisfacere possint, vt ipsi Fratres (si opus fuerit pro ipsorum ægrotantium neceßitatibus) in Classe, & alibi eleemosynas petere, per Syndicum tamen, seu Procuratorem aliquem à Commissario Apostolico assignandum, seu deputandum recipiendas, & in infirmorum necessitatibus expendendas; ita quòd ipsi Fratres, nec eleemosynas huiusmodi recipiant, nec administrent; nisi quatenus eorum Regula permittit, & per Procuratorem præfatum fuerit eis mandatum, siue concessum. Quodque Fratres præfati, quandocunque ventum fuerit ad arma contra Infideles, siue in mari, siue in terra, quilibet eorum in ea Triremi, vel in ea acie, seu agmine, cui assignatus fuerit; Fidelibus, & pugnantibus, nomine nostro, benedictionem impendere respectiuè possint, & valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium facultatem concedimus; & potestatem. Insuper omnibus, & singulis Fidelibus de Classe, & copiis prædictis, videlicet qui gratis militauerint, pro prima vice, qua confeßi, & contriti sanctissimam Eucharistiam sumpserint, plenariam omnium, & singulorum peccatorum indulgentiam, & remissionem: qui verò stipendiati fuerint, & eandem Sacratissimam Eucharistiam (vt præfertur) prima vice sumpserint, decem annorum, & totidem Quadragenarum indulgentiam: omnibus autem, & singulis stipendiatis, & non stipendiatis, & aliis personis dictæ Classis, aliis vicibus confessis, & contritis, ac communicatis quinque annorum, & totidem Quadragenarum indulgentiam; & in articulo mortis constitutis, atque in præfata expeditione, vel pugna, seu præliis morientibus, contritis tamen, plenariam quoque indulgentiam, quam iidem Fratres à nobis concessam esse prænunciare, et prædicare poßint. Item omnibus, qui Missæ, vel Sermonibus, seu Concionibus præfatorum Fratrum, aut orationibus, matutinis, ac vespertinis oris habendis, prout à præfatis Fratribus fuerit ordinatum, deuote interfuerint; indulgentiam quadraginta dierum de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum, eius auctoritate confisi, per easdem præsentes concedimus, et elargimur. Ne autem Fratres prædicti, dum aliis præesse student, sibi detrimentum faciant, aliisque minus prosint, eis mandamus; vt in omnibus propriam Regulam obseruent, nec non Vicario Generali in omnibus, et singulis, quæ ab eo illis ordinata, et præcepta fuerint, pareant, et humiliter

obediant.

obediant. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die X. Martij 1571. Pontificatus nostri Anno 6.

III. Vir erat Anselmus omni virtutum genere ornatus, Fidei zelo exæstuans, ac Martyrij in primis cupidissimus: quo fit, vt cùm hanc sibi eo fruendi opportunitatem, à Deo oblatam esse arbitraretur; ardentissimo animo opus aggressus, in id totus intenderet; vt se tanto Dei munere dignum exhiberet: quapropter toto eo tempore spatio, quo Romæ, dum Classis pararetur, commoratus est; arctis se ieiuniis affligens, diuinam assidua Oratione opem exposcebat. Cumque se pusillæ Cohortis Ducem constitutum agnosceret; quæ sui muneris erant, diligentissimè præstabat: sociosque, qua Religione Sacramenta administrare, qua prudentia errantes corrigere, quo studio Confessionibus insistere, quibus verbis milites ad pugnam animare, quomodo cum omnibus conuersari deberent; vt maiora animarum lucra referre possent, instruebat: cunctos denique ad Fidei zelum, vitamque pro Christo profundendam hortabatur. Iam verò, instructa Classe, & ad nauigationem parata, cùm Socios varias in Triremes diuisisset, propria cuique munera dispertitur: Orationum tempora præscribit, alia quoque præcepta cuique peculiariter, in ipso conflictus die obseruanda, tradit; quibus illos ad futura belli discrimina præmunit. *Anselmus à Perramolara Socios instruit.*

IV. His igitur vniuersi præceptis instructi, atque Apostolica benedictione muniti, qua illos Pōtifex Romā discedētes prosecutus est; Triremes ingrediuntur, atque è Portu soluunt: Quisque suam aut ligneam, aut æneam Christi Crucifixi Imaginem à Pontifice benedictam, atque Indulgentia donatam, secum gestat: quam militum animis imprimere, eaque magis, quam ferro Dei hostes terrere, ac debellare parat. Pergit auspicatò Pontificia Classis, pietate, ferroque armata: dumque Austro prosperè flante, Messanam versùs adnauigat, vbi Ioannes Austriacus naturalis Caroli V. Imperatoris filius, copiis omnibus præfectus, Classem vniuersam colligit: suas quisque Fratres Triremes Sacris disciplinis imbuunt, preces quotidianas instituunt quibus rum manè, tum vesperè communi Religione incumbere debeant: sæpè ad Milites Sermones habent, quibus vitia, ac blasphemias compescunt; animos ad pietatem parant; vnumquemque ad expianda animi scelera prouocant: qua ratione diuinam sibi quisque opem vendicare, quibus potissimùm armis hostes profligare valeat, opportunè docent: nihilque ab iis officij prætermittitur, quo militum copias, diuinis potissimùm armis instructas, ad Victoriam parent. *Fratres Capucini per Triremes dispertiti cunctos ad pietatem instruunt.*

V. Austriacus igitur è Sicilia soluens, Mense Septembri, Naupactum Achaiæ Vrbem, vulgò Lepanto, quæ haud procul ab Actio Promontorio distat, secundis ventis adnauigat: vbi ex opposito Alis Bassa, qui in Sinu Corinthiaco Nauales Turcarum copias continebat, Classem educit; atque in Christianorum conspectum sistit. Iamque vtrinque acies, ad semiplenæ lunæ formam explicatæ, ad pugnam paratæ erant, cùm omnibus Christianis Militibus, iam diuino Pœnitentiæ Sacramento expiatis, ac pro Fide decertantibus, Capucini Fratres Pontificis nomine plenariam omnium peccatorum indulgentiam prædicant: cunctos erecto Crucis trophæo ad dimicandum excitant; iisque, qui pro Religione, pro Fide, pro Deo denique strenuè decertauerint, Christi opem pollicentur; neque vlla ratione dubitandum persuadent, quin is & pugnantibus patrocinari, & Victores suscipere, ac suauiter amplecti; ac tandem in eo conflictu generosè pro Fide occumbentes, æternis præmiis coronare velit. *Capucini Fratres Plenariam Indulgentiam, ante pugnam Nauale prædicant.*

VI. Tandem pugnæ signo dato: cùm iam magno animo prælium inirerur, ac elato belli clamore, tubarum sonitu, grauiorisque tormenti eiaculatione, armis potius, quàm consiliis opus esset: alij eminentiori se Puppis loco collocant: Chri-

Capucinorũ officia, dum pugna committitur.

ſtique Crucifixi Imaginem efferentes, Noſtros ad victoriam animant. Fuit, qui Triremis curbe conſcenſa, dum pugna committitur, velut triumphi prænuncius, Victoriam magnis vocibus acclamaret: in quem cùm mille ab hoſtibus ſagittæ emitterentur; à nulla tamen vnquam lædi potuerit. Alij vulneratis opem ferunt; alij morientes piis officiis proſequuntur. Anſelmus cùm Triremem ſuam vndique ab Infidelium Triremibus obſeſſam, iam ab Aduerſariis occupari: hoſtémque magna noſtrorum ſtrage, ad malum vſque victorem perueniſſe conſpiceret: Chriſti Crucifixi Imagine, qua couſque pugnauerat, tantiſper dimiſſa; Fidei zelo, alterius Mathathiæ inſtar accenſus, Romphæam vtraque manu apprehendit, ac tanta vi in hoſtes irruit; vt ex iis ſeptem interfectis, cæteros è Trireme deturbauerit. Cuius rei cùm eum deinde conſcientia pungeret; Romamque rediens, rem Pontifici narraſſet, vt ab eo irregularitatis diſpenſationem acciperet: ſubridens Pontifex: Cur, inquit, te benefacti conſcientia exagitat? Laudem, non diſpenſationem merens, ac benedictum dimiſit.

Anſelmus Triremem ab Hoſtibus liberat.

VII. Interea, cùm, Deo præſertim auxiliante, qui in ipſo pugnæ initio ventum, qui noſtris ſiniſter erat, ſecundum ſpirare iuſſit, à quo Bombardarum, atque æneorum tormentorum, quæ laxabantur, fumus in hoſtium oculos ferebatur: res tam feliciter geſta eſſet, tamque inſignis de Infideli hoſte victoria reportata; vt trium horarum ſpatio, quo ſumma contentione vtrinque pugnatum eſt: Turcarum pluſquam viginti quinque millia cæſa fuerint, in quibus Alis Baſſa glande transfixus, ac capite truncatus fuit: capta hoſtium quatuor millia, Chriſtiani captiui libertate donati quindecim millia; Triremes, quæ in Chriſtianorum poteſtatem venerunt; præter eas, quas vnda, & ignis abſorpſit, numero centum ſupra octoginta. Denique cùm tam miſeram Ottomanica ſtirps, qualem haud vnquam pertulerit, cladem hoc anno paſſa fuiſſet; Anſelmus cum Sociis Romam reuertitur.

Inſignis victoria à Chriſtianis de Turca reportatur.

VIII. Cæterùm inter eos, qui cum Anſelmo ad Nauale bellum profecti fuerant, vnus Picenæ Prouinciæ Concionator fuit; qui ſagittæ vulnere in tibia ſauciatus; cùm illud nullo vnquam remedio curari potuiſſet, poſt biennium tandem eo vulnere è viuis ſublatus, Deo animam conſecrat. Alter verò Lucas Faneſtris, identidem Concionator; dum re confecta, Romam versùs adnauigat; Nobili cuidam Romano morienti extrema pietatis officia perſoluit: quo tempore res planè terroris plena accidit: Is enim cùm vita omnium opinione defunctus eſſet; poſt aliquor horarum ſpatium, maximo omnium terrore, ad viuos rediens, Lucam accerſit: cumque his verbis affatur. Lucas Pater, iam nunc ex Inferis Dei virtute redeo; quæ apud eos erga me geſta ſunt, tibi è veſtigio narraturus. Cùm primùm anima mea e corpore ſoluta, tremendum Dei Iudicium ſubiit; protinus tot ſcelerũ inexpiatorum turmæ miſeram inuaſerunt; vt iis obſtrictus diuino Iudicio mox in tartara detruſus fuerim: vbi vxorem, quam Romæ incolumem reliqueram, inter flammas ſtridentem offendi: vxoris vocem agnoſco, neque ſatis cauſam admiror: moxque ab ea damnationis cauſam ſciſcitor: at illa: Audi, inquit, ô Coniux. Cùm primùm tu ex Vrbe diſcedens, ad Nauale Bellum profectus es, N. nobilis Vir, qui ſe diu mei amore captum dicebat; tanta improbitate, totque donis animum expugnauit, vt ferè inuitam ad turpem concubitum pertraxerit. Huius me ſceleris mox tantoperè pœnituit: vt inde in lethalem morbum inciderim. Verùm cùm illius pudore ſuffuſa, illud Sacerdoti pandere erubeſcerem: eo ſcelere necdum Sacramento expiato, extrema me dies intercepit; ac Tartaro adiudicauit. Hæc illa. Porro eadem cum me ſententia premeret: immenſa me Dei clèmentia ad viuos reuocauit vt delicta mea Pœnitentiæ Sacramento abſtergens, eorum abs te abſolutione fruar. Moxque integra peccatorum ſuorum confeſſione Lucæ facta, ac domus ſuæ rebus ritè diſpoſitis, meliùs ac feliciùs, quàm antea, in pace quieuit. Lucas verò Romam profectus, cùm Adulterum, quem nomine agnouerat, diligenter

Defunctus ab inferis excitatus poſt peccatorum confeſſionem iterum obdormit.

Mulier ob peccatum in confeſſione reticitum damnatur.

genter conquisitum reperiisset; damnatæque Mulieris illi factum narrasset: proprium is quoque scelus agnoscens, Adulteræ casu ad meliora prouocatus; illud pœnitentia, ac Sacramento deleuit: Deique Iudicia altiùs perpendenda reliquit: qui quos sceleribus obstrictos reperit, damnat; eos verò, qui ad pœnitentiam resurgunt, sua benignitate absoluit.

IX. Accidit hoc anno, in Conuentu Serræ Capreolæ, Prouinciæ Sancti Angeli; vt Laicus quidam Nouitius, grauiter de veritate Corporis Christi in Eucharistia à Dæmone tentaretur: eoque magis tentatio ingrauescebat; quò eam ille silentio tegere, ac Magistro aperire non audebat. Ingemiscebat Nouitius, cùm se in varias incredulitatis cogitationes inuitum rapi animaduerteret: cumque Satanæ id opus esse agnosceret: haud tamen à Satana seipsum explicare poterat: ferox enim hostis eum eo cominus pugnare, vimque animo sua suggestione inferre videbatur. Pugnabat fortis Athleta, nec fortissimo licèt aduersario cedebat: supplices autem palmas cum lachrymis ad Deum tendens, ab eo in hoc Fidei certamine opem, ad hostem debellandum exposcebat. Diu cùm huius tentationis impetum inuictus sustulisset: Deus Opt. Max. qui fidelis est, nec quemquam patitur supra id, quod potest, tentari: Nouitium randem ab hoc Diaboli ex tentationis conflictu hac ratione liberat. Solemni enim die Corporis Christi, dum nocte Matutinis horis peractis, Hymnus *Te Deum laudamus*, in Choro decantaretur, is ante Sacrosanctæ Eucharistiæ Altare procumbens, adhuc sub tentationis pondere ingemiscens, ad Deum clamabat: quum è Sacri Tabernaculi ostio puerulum, immensa luce circumfusum, erumpentem cernit; qui supra Altare incedens, Ecclesiam suo fulgore illustrabat: Mox Nouitius humi prostratus, ac lachrymis perfusus exclamat: Dominus meus, & Deus meus; puerum adorat: tandiuque ea pueri præsentia fruitur: quoad Choro versiculum illum decantarte: *Te ergo, quæsumus, tuis famulis subueni, quos pretioso sanguine redemisti*: is cum aliis seipsum prosterneret, ac humo deosculata Christum adoraret. quo facto puerulus ad Tabernaculi ostiolum redit; omnemque tentationis nebulam, suo præsentiæ splendore, ab Nouitij animo excussit.

Nouitius à Dæmone tentatus à Christo miraculosè liberatur.

Sacra Eucharistia veritas miraculo comprobatur.

X. Interea plerique hoc anno, qui militiæ nostræ nomina dedêre; post dura Religionis certamina, vitæ corona donantur. Inter quos primus fuit Frater Otto à Sancto Germano, Regni Neapolitani Oppido, Sacerdos. Hic cùm ab ipso Religionis exordio, ad Capucinoram Ordinem accessisset; vsque ad Ochini lapsum, tam præclaris virtutum exemplis inter alios effulsit; vt nouum Religioni Sydus ortum esse videretur. Atra verò illa tempestate conuulsus, tanquam alter Lucifer è Cælo cadens, à Religione dilapsus, diu effrænem inter quosdam alterius Ordinis alumnos vitam duxit. At benignissimi Patris luminum, qui illum iam olim à sæculi tenebris eruerat, mente ipsius Cælesti fulgore illustrata, iterum ad Religionis sinum, vnde exciderat, reuocatur. Rursum igitur, tametsi difficillimè, inter Capucinos connumeratus, atque in Mediolanensem Prouinciam missus; ibi prioris lapsus labem, tanto virtutum splendore, ac posterioris vitæ sanctitate detersit: vt casus illi non ad ruinam; sed ad ampliorem bonorum cumulum obtigisse videretur. Tam enim ex eo tempore, præteritorum scelerum pœnitentia tangi, & anteactæ vitæ mœrore affici cœpit: vt diu noctuque inter perpetuos lachrymarum imbres versaretur: quapropter carni, quæ illum ad vitia, ac illecebras pertraxerat, bellum irreconciliabile indicit; abstinentia extenuat; quotidianis panis, & aquæ ieiuniis, per integra quadragenorum dierum spatia protractis castigat: quæ sæpè, vt pœnam augeat, pane subtracto, ad sola legumina madefacta extra saturitatem contrahit: diris flagellis conterit; nocturnis vigiliis exsiccat; laboribus conficit: denique cùm rectam corporis seruitutem, certam animi libertatem esse

F. Ottonis à S. Germano. Vita, & Gesta.

A Religione labitur, ac pluribus vitiis irretitur.

agnosceret, tam seuera sensus omnes lege, ac disciplina coërcet, vt plenam carnis victoriam assecutus esse videretur.

Illud certè Vir prudens fateri solebat, difficiliùs illi post casum, virtutis iter extitisse. Degustatis enim malè iucundis voluptatibus, cùm vix diuelli ab his animus possit, segnior ad virtutem efficitur: faciliùs verò recta sequitur, cùm earū needum venenatam suauitatem attigit. Maximum verò ad hanc suipsius victoriam comparandam, illi ab oratione, cui pluribus diei ac noctis horis vacabat, subsidium effluxisse affirmabat. Quæ enim naturæ vitio, quoties illud pro natura inoleuit, difficilia: aut etiam impossibilia videntur: lachrymosa oratione facilè comparari dicebat. *Hoc enim* (teste Isidoro) *est remedium eius, qui vitiorum tentamentis æstuat: vt quoties quolibet vitio tangitur, toties orationem subdat, quia frequens oratio impugnationem vitiorum extinguit.* XI.

Difficilior post lapsum ad virtutem reditus.

Isid. de Sum. bon. l. 3. c. 8.

Præclarum hunc Ottonis de carne triumphum, cùm Dæmon, qui antiqua cum eo fœdera iunxerat, molestissimè ferret; acriora in illum bella parat: sæpè enim in muliebri forma apparens, illum ad turpia alliciebat: interdum sodalium, quos apud sæculum reliquerat, speciem obiiciens, illum ad priores illecebras prouocabat. Matris etiam quandoque effigiem assumens, cum ad domus propriæ commoda curanda sollicitabat: quæ cùm Dæmonum spectra, ac præstigias esse agnosceret; Crucis signo obiecto, dispergebat. Nocte quadam in Conuentu Herbæ, dum in Ecclesia Deum attentiùs orat; Dæmon, vt ipsum ab oratione exturbet, Fratris cuiusdam nuper Defuncti cadauer, quod honesto loco, vsque ad sepulturæ tempus, in Dormitorio collocatum fuerat, assumit, eoque contectus Ecclesiam ingreditur: Otto verò cùm Deo illustrante illud Dæmonis opus esse didicisset; Diabolo in Dei nomine imperat, vt Defuncti corpus, ad præstigias assumptum, nulla mora interposita deferat: qui cōfestim præcepto obtemperans, Corpus exanime relinquit; is verò eo in humeros sublato, atque in proprium locum restituto; ad Orationem redit. Deoque Conditori de profligato insidiatore grates persoluit. Postremò cum Anselmo de Petramolaria, ad Bellum Nauale profectus, cùm in ea expeditione eximia charitatis, patientiæ, pietatis, ac religionis cunctis exempla reliquisset; morbo correptus vitam sancto fine conclusit. Post mortem verò Mediolani cuidam Fratri apparet, à quo cùm de proprio alterius vitæ statu interrogaretur: respondit, se ex Dei clementia salutem esse consecutum; at districtissimam rerum, præsertim quæ ad paupertatem pertinent, rationem ab eo exactam fuisse: ita vt etiam candelulæ, quæ apud loca communia frustrà interdum consumitur, in Dei Iudicio, ratio seuera exigatur. XII.

A Dæmone variis modis infestatur.

Ad Bellum Nauale pergens ibi in Domino obdormit. Visio de illius gloria explicatur.

Per id tempus Fr. Ignatius de Valle Duplici, Sacerdos Bononiensis Prouinciæ: qui ex nobilissima Comitum eiusdem Oppidi stirpe progenitus, inculparam, ac virtutibus plenam in sæculo vitam duxerat: ferreàque catena, quam perpetuò circa lumbos gestabat, carnis petulantiam in sæculo domans, integros quandoque dies in oratione transegerat. Cùm è sæculo ad Religionem migrasset, vitam priori pietate auspicatam, tot virtutibus illustrauit: vt totius humilitatis, honestatis, mansuetudinis, obedientiæ, Regularis disciplinæ, omniumq; virtutum sese exemplar præbuerit. Orationis cum primis studiosissimus fuit: cuius adeò cupiditate tenebatur, vt hominum familiaritatem fugiens, semper solitudines, orationi aptas, quæreret. Hic dum Bononiense Monasterium Guardianus administrat, ob singularem vitæ sanctimoniam, ad Pontificiam Classem cum Constantino Mutilensi, ac cæteris sub Anselmo vocatus: vbi cùm præclara omnibus pietatis, ac charitatis testimonia reliquisset: rediens parta victoria, variisque in eo itinere ærumnis, & incommodis affectus, in Apuliæ Prouincia in morbum incidit; vbi charitatis, ac obedientiæ Martyrio feliciter consumato, ærumnis finem imponit. XIII.

F. IGNATII de Valle Duplici vita, & gesta.

Nobilissimis ortus Natalibus virtute Nobilior fuit.

Hoc ipso anno Fr. Ioannes Baptista de Castro S. Petri, Clericus Bononiensis Prouinciæ, extremum Foroliuij diem claudit. Hic tam insigni mentis puritate, XIV.

F. IOANNIS BAPTISTAE de Castro S. Petri vita, & gesta.

ritate, humilitate, morum disciplina, sensuum mortificatione, orationis assiduitate, ac totius Regularis obseruantiæ luce in Religione, exiguo licèt temporis spatio, effulsit: vt Angelicam; ac planè cælestem inter homines vitam ageret: tantamque apud Deum sanctimoniæ laudem adeptus fuerit; vt in ipsa sui obitus hora, Dæmon, qui Mulierem quandam textricem obsidebat, repentè exclamare cœperit: Heu, heu mortuus est Vir Sanctus, Ioannes Baptista: cælum modò gloriosus conscendit, iam hinc mihi emigrandum est; hac mea me ille Sede pellit; quo tempore infessam Mulierem discerpens, ac semimortuam relinquens; ex ea protinus aufugit.

XV. Inter eos, qui cum Anselmo de Petramolaria, in bellica illa Pij V. Pontificis expeditione, ad Nauale Bellum processêre, vnus fuit Fr. Massæus Genuensis, Laicus Picentis Prouinciæ; quem Anselmus inter alios sibi Socium elegerat. Hic cum inter prima Religionis initia Capucinorum militiæ nomina dedisset: tanto virtutum fulgore, ac vitæ austeritate inter cæteros emicabat; vt annum totum in quadragenas medias dispertitum, in sola panis, & aquæ refectione transigeret: haud tamen interea à quotidiano labore vacabat: quo cùm corpus defatigaret; non aliam sibi præterquam orationis quietem quærebat: ex qua maiores sibi ad carnem, cognataque illi vitia, frigore, nuditate, flagellis, vigiliis, atque aliis castigationibus edomanda, vires quotidie augeri sentiebat. Hinc plures Dæmonum infestationes passus, quibus illum ab hac perfecta virtutis via deterrere conabantur; eam animi constantiam à Deo assecutus fuerat; vt Dæmoni ipsi illuderet, illique ignauiam, ac imbecillitatem exprobraret. *FR. MASSAEI GENUENSIS Vita & Gesta.* *A Dæmone infestatus eidem ignauiã exprobrat.*

XVI. Sæpè, ob notam vitæ sanctimoniam, Nouitiorum curæ præficitur: quo munere, dum in Conuentu Camerini aliquando fungitur: Nouitius quidam, sub virtutis amplioris prætextu, vitium, ac Dæmonem in animo fouebat: cùm enim is Nouitios, prima noctis hora, sua cum benedictione ad quietem dimitteret: ex his vnus, qui & deuotione, & orandi studio, cæteris antecellere videbatur; segniùs Magistri præcepto obtemperans, diutiùs orationi vacabat. Hic semel, atque iterum à Magistro admonitus; ne quid præter Obedientiam ageret: cùm semel cæteris recedentibus diutiùs in Ecclesia oraret; Magistri præcepto ad quietem compellitur. In Cellam pergit Nouitius secum obmurmurans; nec Magistri, illi quietem imperantis, præcepto obedit: sed rerum diuinarum contemplationi, iuxta proprij animi placitum, incumbens; haud fallacem à Dæmone voluptatem sibi animo inditam agnoscit. Dum itaque proprio animi placito, ac voluptati, potiùs quàm Magistro obtemperat. En Diabolus ex insidiis erumpit; & qui incautum idcirco, sub lucis, ac virtutis specie fefellerat, vt tanquam leo rugiens deceptum deuoraret; protinus in Nouitium insiliens, ita illius fauces constringit; vt penè suffocare videretur. Eo in periculo Nouitius clamorem altiùs attollens, Magistri opem implorat, quum protinus Magister accurrens, vix ab effusis orationibus Dæmonem compescit. Inobedientiæ crimen tunc Nouitius agnoscit: discitque Deo obedientiam magis, quàm orationis sacrificium placere: eamque non Deo, sed Dæmoni orationem offerri; quam spreta obedientiæ lege, animus propria voluntate luxurians, se Deo consectare putat. Is tandem cùm quadraginta, & amplius annos, magna cum virtutum laude in Religione exegisset; hoc anno morte interceptus, Mundo ærumnarum pleno valedicit. *Nouitius præter obedientiam orationi vacans ferè à Dæmone suffocatur.*

XVII. Non minori virtutum, ac sanctitatis splendore, Fr. Franciscus à Montepolitiano, Concionator, Etruriæ Prouinciam illustrat: qui ex nobili Buratorum Familia ortus, Marcelli II. Pont. (vt ferunt) consanguineus fuit. Hic cupidissimus omnium virtutum sectator, castitatis præsertim candorem, tam illibatum seruare studuit; vt non modò mulierum omnium colloquia, familiaritates, aspectum studiosissimè deuitaret: verùm, vt omnem prorsus memoriam ab animo deleret, eas neque nominari, neque de iis sermonem institui vlla ratione *F. FRANCISCI A MONTEPOLICIANO, Vita & Gesta.*

ferre

ferre posset. A Superiorum, atque alterius cuiuslibet personæ murmuratione, adeò abhorrebat; vt cum primùm eam subodoraret; protinus vel altero Sermone interciperet; vel ab eo se confestim hominum consortio remoueret. Regularis disciplinæ obseruantissimus, paupertatem perpetuò sibi coniugio desponsasse videbatur; ita vt nullo magis, quàm rerum penuria delectaretur. Dei Verbum tanto spiritus ardore, tamque ingenti diuinæ sapientiæ luce disseminabat; vt inter prædicandum futura aliquando prædiceret. In huius rei argumentum, dum Pisis prædicat, Francisco Marzocho Pharmacopolæ, qui cùm ad Medicorum vsque desperationem ægrotaret, se illius precibus commendauerat; futuram incolumitatem prænunciat, eamque sua oratione restituit: atque eodem modo plerosque ægrotos, impetrata illis diuinitùs sanitate, à morbo liberat. Postremo cùm in Senarum Vrbe, ipso Aduentus tempore Dei Verbum ministraret; mortalem vitam, quam in omni iustitia, & sanctitate duxerat: hoc anno cum immortali commutat. Pallium illius cùm post mortem in suorum propinquorum potestatem venisset; eo plurimi ægrotantes diuina virtute curati, corporis incolumitatem acceperunt.

Pleraque futura Prophetico spiritu prædicit.

Plerosque Aegrotos sua Oratione curat.

Neapolitana Prouincia, velut fructifera viris, suos quoque botros hoc anno, Cælo suauissimos profert. In his primus est Fr. Bernardinus à Lauro Clericus; qui cùm in eximia, ac singulari quadam morum probitate, vitæ innocentia, animi candore, carnis odio, sui ipsius abnegatione, paupertatis amore, humilitatis disciplina, Regularis obseruantiæ cultu, atque omnium virtutum studio, præclarum cælestis vitæ tyrocinium posuisset: in Conuentu Apicis immatura morte corripitur: quo fit, vt non virtus vitæ, sed vita illius virtuti defuerit: breuique in Palæstra exercitatus, Palæstræ coronam in morte tulerit. Etenim in ipso mortis agone, cùm iam luctæ finem imponere deberet; in mentis excessum raptus, ingentem Fratrum Capucinorum supplicationem, splendidis vestibus ornatam, ante se gradientem conspicit: qui cùm è terris in Cælum conscenderent, suum quique Ordinem, vel priorem, vel posteriorem sibi præstitutum seruabant. Postremus tàdem inter duos, S. Patriarcha Franciscus incedens, manu librum apertum gestabat: quem Bernardinus diligentiùs inspiciens, cùm in eo suum ipsius nomen exaratum vidisset; eodem tempore ad sensus rediens, rem exhilaratus Fratribus narrat; moxque cum his ad Cælestes Sedes laureandus conscendit. XVIII

F. BERNARDINI A LAVRO, Vita, & Gesta.

In extasim ante obitum rapitur, ac pie in Domino obdormit.

Alter quoque Fr. Andreas Calaber à Crotone, Vrbe Magnæ Græciæ, Laïcus, multarum virtutum laude, in eadem Prouincia insignis floret. Hic cùm otium omne ignoraret, diem labori, noctis minimam somno, maximam orationi, ac diuinarum rerum meditationi, partem dare solitus erat. Habitu pauper, charitate in omnes diues erat. Cùmque nihil illi iucundius esset, quàm Superioribus, ac cunctis parere, id non parum molestè ferebat; si quando Superior humaniori voce vsus, non iubendo; sed rogando eum ad agenda prouocaret: Eo enim obedientiæ vim minui, ac meritum obtundi sapienter aiebat. Ex quo facilè perspici poterat, veram eum obedientiæ virtutem, ac mentis humilitatem assecutum esse. Tanta Sacerdotes reuerentia, ac veneratione prosequebatur, vt plenum S. Francisci spiritum adeptus videretur: etenim cum iis considere, aut eorum se colloquiis immiscere, aut illos operto capite alloqui, piaculum arbitrabatur; cùm id dicere solitus esset: Sacerdotes nobilissimos Altissimi Seruos esse, quibus aliquid obsequij impendere, magni beneficij loco habendum sit. Hoc obedientiæ, ac humilitatis sensu, cùm annis, ac virtutibus canus, Neapoli in Conuentu S. Euphebij in supremum morbum incidisset; virtutes, quas sibi ad vitæ ornamentum adsciuerat, easdem sibi ad mortis coronam vendicat. Cùm enim adhuc sensibus integris existens, longiùs à mortis articulo abesse crederetur; Guardianum accersiri curat, ab eoque benedictionem abeundi exposcit. Cui Guardianus subridens. Quonam, inquit, tibi abeundum est? (neque enim de ipsius adhuc obitu cogitabatur.) At Andreas, cùm vitæ occasum sibi imminere diuinitus accepisset, impensiùs ab eo benedictio- XIX.

FR. ANDREÆ à Crotone Vita, & Gesta.

Sacerdotes summa veneratione prosequitur.

Superioris Obedientiam ad moriendũ exposcit.

nem efflagitans; Magnum mihi iter, aiebat, modò peragendum est. Postremò Guardianus, vt illius votis satisfaceret: Eia, inquit, Dei, ac mea benedictione munitus, fælix perge. Andreas verò cùm Guardiani funem, qua præcinctus erat, manibus arripuisset: *Benedicite*, inquit, *Pater*, *Benedicite*: hisque in verbis, humana deserens, cæleste iter aggreditur; superasque euadit ad auras. *Sui Obitus diuinitus admonetur.*

XX Tertius tandem his succedit Fr. Bonauentura Cremonensis Sacerdos, qui cùm Amadeorum Familiam cum Capucinorum Congregatione, inter ipsa initia commutasset; in ea Angelorum potius, quàm hominum vitam coluit. Etenim ab omnium consortio, ac familiaritate semotus, tam rerum diuinarum studio oblectabatur: vt cum Apostolo perpetuam sibi in Cælo conuersationem delegisse videretur. Hinc ægrè ad ipsa naturæ necessaria, sine quibus hominum vita stare non potest, ac velut vi quadam trahebatur: quare haud mirum; si quotidiana ieiunia tam arcta abstinentiæ lege sibi obseruanda proponeret; vt sæpissimè panis, & aquæ refectione concluderet; Carnem asperrimo cilicio domaret; ac somni parcus, longas in oratione vigilias duceret. Religionis procellam, quæ Ochini tempestate concitata fuit; tam constanti animo pertulit; vt multos sua virtute, & exemplo vacillantes à lapsu vendicauerit, & in Religionis amplexu cōtinuerit. Eo tempore, cùm in Conuentu Foroliuij, assiduas ad Deum pro Religione preces, ac lachrymas funderet; Virginis Deiparæ aspectu, ac consolatione fruitur: quemadmodum anno 1543. fusius exarauimus. Plures quoque alias à Deo visiones, ac reuelationes accepit, quibus ipsius apud Deum sanctitas, non obscurè declarata fuit. Sæpè in eodem Conuentu dum in nemore orat; ab Angelo, in quandam Montis, qui Vrbi coniunctus est, Ecclesiam ductus, ibi Petri Apostoli, ac B.P. Francisci colloquio potitur: à quibus pleraque etiam euentura didicit: quæ cùm alto silentio tegeret, vix ea Guardiano aperiebat. Illud quoque inter alia Guardiano narrauit; quòd ab Apostolorum Principe, sacrum Altaris Mysterium in ea Montis Ecclesia, eo spectante, ad finem vsque celebratum fuerit. E Bononiensi Prouincia Neapolim à Matio Generali missus, vt Monialium S. Mariæ in Hierusalem curæ incumberet; post aliquot huius administrationis annos, hoc anno, supremo morbo sublatus, in Conuentu S. Euphe[illegible], carnis onere deposito, ad meliora conscendit. *F. BONAVENTURÆ CREMONENSIS, vita & gesta.* *Sæpe B. Virginis & Apostolorum præsentia fruitur.* *B. Petrum Apostolum sacra facientem spectat.*

XXI. At neque suis car[illegible] floribus S. Angeli Prouincia; quam cum Fr. Leo Genuensis, Sacerdos, suauissimo virtutum odore, triginta annorum spatio respersisset: hoc anno, velut suauissimum thimiama, ex quamplurimis cælestium virtutum odoribus compositum, in Cælum fertur. Hic ad diuinæ seruitutis libertatem à Deo vocatus; cùm per aliquot annos, in Monte Gargano, magna cum austeritate, ac confluentium ædificatione, vitam Eremiticam duxisset; liberioris illios vitæ pericula serius animo perpendens, Deo intus afflante, de Religionis alicuius ingressu secum cogitare cœpit: veruntamen cùm Dæmonis fallentis insidias metueret, assiduis se ieiuniis, ac orationibus exercens, à Deo consilium, ac certum diuinæ voluntatis testimonium postulabat. Id cum diu, ac multis precibus postulasset; tandem Virgo Deipara, cuius ille in ea deliberatione, sibi opem, ac suffragium implorauerat; oranti apparuit. Religionis, velut perfectioris, ac tutioris status illi amplexum persuadet. Veretur adhuc timidus Leo, occultasque Diaboli fraudes, ac illusiones perti-mescēs, [illegible]mus eam sæpe artem esse agnouerat, vt sub incerta amplioris boni vmbra, certi possessionem auferat: preces, ac lachrymas multiplicat, diuinamque sibi lucem exposcit, cui falsum su[illegible] nequeat, quaque in rectam diuini beneplaciti viam ducatur. Rursus igitur Virgo Beatissima illius se conspectui exhibens, hominem confirmat; primumque illud à Deo consilium fuisse comprobat. Nihil post hæc cunctatur Leo: sed Virginis sermone confirmatus, Capucinorum institutum, ex diuina inspiratione, sibi amplectendum deligit; atque in Conuentu S. Ioannis Montis rotundi, Seraphicæ Minorum militiæ insignijs munitur. *F. LEONIS GENUENSIS Vita, & Gesta.* *Ex Eremita Capucinus efficitur.* *A B. Virgine de Religionis ingressu instruitur.*

XXII. Post Religionis ingressum, quot cœperit virtutibus florere; quamque admira-

Plurima in eo virtutes elucent.

bile vitæ genus inter homines instituerit, haud sanè facile est referre. Prioris enim vitæ libertatem tanto obedientiæ studio religabat: vt cum nihil ea iucundiùs reperiri posse diceret; ipsa quoque, quæ aut difficilia, aut impossibilia videntur, cum voluptate fieri affirmaret. Nemo eo humilior, nemo honestior, temperantior nullus: etenim illius mens, tam ab omni cupiditate aliena, tam moderata, tam ad omnem virtutem composita erat; vt nulla re prorsus, præterquam boni cupiditate, afficeretur.

Admirabilis illius abstinentia.

Nemo facilè illius abstinentiam verbis perstringat; qua non modò sibi omnia, vt plurimùm, obsoniorum genera subtrahebat, sola sibi panis, & aquæ refectione relicta: verum & ipsum vitæ hominis fundamentum, biduana, ac triduana cibi omnis inedia, ac subtractione auellebat. Nemo carnis martyria referat; Quam vt in spiritus seruiturem redigeret, ciliciis, diris flagellationibus, præter communes, somni parcitate, vigiliis, nuditate, frigoris perpessione, atque aliis corporis incommodis spontè assumptis, affligebat. Nemo altissimæ Paupertatis studium. Nemo Regularis obseruantiæ zelum. Nemo animum ad cælestia contemplanda raptum, totumq; è Cælo pendentem. Nemo noctes in oratione insomnes. Nemo lachrymas. Nemo incensa mentis suspiria narrare queat: quæ cælestem hunc planè hominem indicabant. Triginta igitur cùm hic annos tot virtutibus exornasset; Religionémque eximia hac vitæ sanctimonia illustrasset, in Conuentu Manfredoniæ, supremam vitæ periodum sanctissimè claudit: Vrbe tota ad ipsius funera, ob ipsius sanctitatis famam, confluente. XXIII.

Sanctimonia clarus è viuis excedit

F. MARTINI RHEGINI vita & gesta.

Postremus hoc anno mortalibus rebus eximitur, Fr. Martinus Rheginus, Laicus, XXIV. Rheginæ Prouinciæ: qui abstinentia, paupertate, silentio, vitæ austeritate, sensuum mortificatione, atque oratione clarus: cùm quadragesimum, vno minus, in Religione annum attigisset, sui obitus die ex diuina reuelatione accepto, ac prænunciato, in Conuentu Rhegii, singulari cum sanctimoniæ fama, vinculis carnis absoluitur. Cui Deus Opt. Max post mortem testimonium præbuit, carne ipsius ad niuis candorem, & infantilem teneritudinem, ac tractabilitatem reuocata; vt ea cùm prior vitæ innocentia, tum posterioris vitæ gloria probaretur.

Annus Christi.	Pii V.	Greg. XIII.	Maximil. II. Imp.	Relig. Capuc.
1572.	7.	1.	9.	48.

I. FLEBILIS hic annus Millesimus quingentesimus septuagesimus secundus, incredibili omnium mœrore, Pium V. Pontificem Max. Pontificum gloriam, sedis Apostolicæ decus, virtutum omnium columen, Infidelium terrorem, sanctæque, ac Catholicæ Ecclesiæ delicias, magna etiamnum animo cogitantem, maximo totius Christianæ Reipublicæ damno Kal. Maij nobis eripit: maioremque Christiano Orbi luctum attulisset, nisi breui temporis mora interposita, Gregorium XIII. egregium sanè Pontificem, ac rerum gestarum memoria clarum, in ipsa Pentecostes die, diuino planè afflatu reddidisset. *Pius V. Pont. moritur, & Gregor. XIII. succedit.*

II. Interea Capucinorum familia, in Neapolitano Regno, magis in dies propagabatur; Quare cùm in Lucaniæ Prouincia, maior Conuentuum numerus expeteretur, qui exuberantem Fratrum excrescentium familiam caperent; hoc anno, in Siciniani Oppido, Diœcesis Caputaquensis, quæ Archiepiscopatui Salernitano subest, Cœnobij illius fundamenta, non absque certo diuinæ Prouidentiæ testimonio, iaciuntur. Cùm enim Ioannes Antonius Maffeus, prædium, in quo Monasterium extruendum erat; quod ampliori pretio oblato, ab eo summis precibus expetebatur, vendere recusaret: in eaque animi sententia pertinaciùs persisteret: Noctu in somnis B. P. Franciscum è Cælo dilabentem spectat; qui seueriori illum oculo contuens, in Agrum Conuentus ædificationi designatum ducit, vbi dum his illum durioribus verbis compellat. Tune fratribus meis prædium hoc vendere renuis? Fune, qua præcinctus erat, tandiu illi verbera, ac plagas infligit: donec ille veniam à B. Patre postulans, præ dolore exclamaret. Da veniam, Pater, da veniam. Iam prædium sibi Fratres accipiant. Non amplius pugno, haud abnuo: Qua pollicitatione accepta B. P. à verbere cessat. Is verò sibi è somno redditus, cum vibices, ac verberum signa in membris gestaret: Fratribus summo manè accitis, nulla pretij mentione facta, vltrò illis prædium donat: atque animo mutatus, plurima deinceps Capucinorum Religionem beneuolentia, ac veneratione prosequitur. Dæmon verò bonorum omnium hostis, cùm Religione, propagari, Monasteriúmque eo in Oppido fundari, molestissimè ferret: qua die Crux solemniter erigenda, Ecclesiæque fundamenta iactanda erant; ingentes è Cælo terrores parabat, quibus homines deterreret; atque à cœpto desistere cogeret: Cùm impium illud Dæmonis consilium, Fr. Bernardino Lauricensi, diuini Verbi Præconi, Viróque sanctimonia claro, diuinitùs reuelatur: qui sermone habito populum præmonet, ne vllatenus Diabolicis terroribus moueatur: futurum enim, aiebat, vt Diabolus, ea die, imbres, tonitrua, fulgura, grandinem, ingentémque in Cælo tempestatem cieret, vt diuinum opus interturbaret: quæ tamen diuina virtute breui dispergenda forent. Quæ cùm adamussim (vti prædixerat) accidissent, populus maiori ad Conuentus fundationem studio incenditur. *Siciniani Conuentus Dei signis constante ædificatur.* *Dæmon Conuentus ædificationem impedire tētat.*

III. Illud quoque admirabile diuinæ benignitatis testimonium, in hac Conuentus ædificatione, declaratum fuit. Cùm enim Monasterij ædificandi cura F. Ruffino Libunatensi, & F. Antonio à Lacunigro, piis, ac melioris nominis Sacerdotibus, iā ætate prouectis, à Patribus demandata esset: magna fabricatorum, ac Mercenariorum turba spontè ad opus cōuenerat; quibus Ioannes Maffeus, Oppidi illius Sacerdos, vitę necessaria ministrabat. Hoc tēpore accidit; vt prādij hora aliquādo interpellāte, F. Ruffinus Libunatensis, & Fratēr Antonius à Lacunigro sāctimonia, ac miraculo insignes.

vinum, quod tribus cadis, ac totidem grandioribus lagenis asseruari consueuerat. iis nedum ex obliuione impletis, operariis deesset. Quod vbi Ioannes animaduertit, cadósque, ac lagenas vino vacuas reperit; domum rediens, protinus vinum afferendum parabat; cùm Ruffino, & Antonio, ex Oppido redeuntibus occurrit; quibus cùm is vini defectum aperuisset: haud ita est, (aiunt illi,) adhuc vinum in cadis, ac lagenis ad putum superest: quibus cùm Ioannes vinum reuera deesse affirmaret: Ne vini sollicitus esto (aiunt) nobiscum redi: cumque cados, ac lagenas, Ioanne præsente explorassent, ea vino plena reperiunt: quod cùm is, à sola Dei virtute profectum cerneret; ardentiori studio, quàm antea, cœpto operi incumbit.

Vinum Operariis e Calo exorant.

Aliud quoque diuinæ virtutis, ac benignitatis testimonium, idem Ioannes, paulo ante id tempus, sibi accidisse narrabat. Etenim cùm iidem Fratres ad eum ab initio diuertissent; vt meliori eos vino exciperet, dolium, quod longè antea mero generoso replendum curauerat, in hospitum aduentu explorat: quod vbi præter spem acidum, atque in vappam degenerasse offendit; ea re plurimùm contristabatur: Cùm ij causa tristitiæ explorata, seorsim per dimidium horæ spatium, ad Orationem secedunt, tum ad Ioannem redeuntes. Quid (inquiunt) ob vinum turbaris? Iube vinum hauriri: Quod mox optimum, ac suauissimum ab omnibus degustatur; atque vt diuina benignitas illustriori miraculo probaretur; quod vix vsque ad semestre sufficere solebat, biennio toti familiæ fuit satis.

Acidum vinum sua, Oratione in generosum conuertunt.

IV. Id quoque silentio prætereundum non est, quod hoc tempore in Romana Vrbe contigit: In qua cùm nobilissima quædam Matrona, quæ in omnem pietatem propensa, in Capucinorum Ecclesia, assiduis orationibus vacabat, liberis careret: puellam egregiis moribus, ac virtutibus ornatam, sibi in filiam adoptat: quam & vitia fugere, & innocentiam animo fouere; purásque ad Deum manus attollere docet. Cùm vero præcipua in B. P. Franciscum pietate, ac Religione ferueret; haud alia ipsam, prærerquam humili, ac cinericia veste vti iubet. His Matris monitis instructa, dum Virgo deuota in omni Religione, ac virtutum genere excrescit: quo fiebat, vt plurimùm à Matre diligeretur: accidit, vt post biennium morte sublata ad Beatarum Animarum domicilium concesserit. Quamobrem Mater eo mœrore correpta fuit, vt perpetuis lachrymis filiæ mortẽ lugeret: neque vlla dolorem consolatione lenire posset. Nonnullis verù elapsis diebus; dum quadam nocte mater, ob filiæ luctum, lachrymas fundit: En illi filia, splendidissimis, ac pretiosissimis vestibus induta apparet: quæ matrem ita affari cœpit. Quid me Mater, velut mortuam luges? Quid ploras? Iam lachrymas absterge: ego enim apud Cælestem Sponsum viuo. Mater verò repentino illo aspectu obstupescens Quænam es tu (ait) quæ hæc effaris? An non me agnoscis? (inquit illa,) Filia tua sum; quam tanto mœrore defunctam prosequeris. At Mater: Crederem, inquit, nisi te aliis, ac pretiosioribus vestibus indutam cernerem: mea siquidem filia humilibus, ac cinericiis induebatur. Cui illa: Ne mireris, ait, Hæc enim candida vestis auro texta, ac stellis ornata, qua me indutam cernis, pro vili, ac cinericia illa, atque ob animi puritatem, quam viuẽs seruaui, mihi à Deo data fuit: alteram verò, quam sub candida, purpuream gero; sponsi mei mihi merita contexuerunt. Mater verò, quæ Capucinorum Religionem summo affectu prosequebatur; vbi filiam cælestibus Sedibus donatam intellexit, protinus ad eam. Amabo dic Filia, inquit, Adsúntne in Cælo Capucini Fratres? qualive apud Deum gloria fruuntur? Cui illa. O ò Mater: tam copiosa, ac gloriosa in Cælo sunt Capucinorũ castra; tantóq; apud Deum honore fruuntur: vt velut amãtissimi ab eo in sinu gestentur: atq; ego, quæ inter Cœlicolas connumeror, vix eorũ gloriam effari queam. Nuper ex his tres ex proximo N. Conuentu è viuis excesserê, quorum nomina sunt, F.N. F. N. F.N. (Conuentus, & Fratrũ nomina indicãs) quos tam ingẽti triumpho Cælum excepit: vt cùm nõnulli iam illius dies elapsi fuerint; adhuc tamen Empireum eorum laudibus personet, ac diu post hæc adhuc personaturum sit. Vidistin, Mater, M. Antonium Columnam, Victorẽ è Turcarum prælio

Matrona Romana de Filia Beatitudine visio narratur.

Reuelatio de Capucinorũ in Cælis gloria panditur.

D Capucinorum triumphus indicatur.

redeuntem, quam incredibili omnium lætitia Vrbs Romana nuper triumphantem exceperit: hæc planè vilia, ac ludicra sunt, si trium illorum triumpho comparētur. Hæc cum illa dixisset, statim ad Superos rediit. Matrona verò, Conuentu, ac Fratrum nominibus diligenter adnotatis, vt rem certiùs agnosceret, familiarem quendam sibi fidelissimum, ad Conuentum destinat; qui rem diligentiùs exploret. Hic cùm à Guardiano de defunctis Fratribus, quæ sibi iussa erant, percunctatus fuisset; ab eo accipit. Tres eodem ferè tempore, probos quidem, sed communis sanctimoniæ Fratres, ex humanis excessisse; quibus data nomina respondebant. Ex his vnus, dum illius corpus post obitum, vti mos est, minùs tamen obseruata honestatis lege, à Fratribus lauaretur: admirabili quidem, sed obseruando exemplo, verenda, quæ nuda erant, Manibus contexit; quamque viuens honestatem coluerat, eam quoque defunctus sibi tueri voluit: vt eo omnibus perspectum fieret, Defūctorum corpora summa cum Religione, ac honestate, perinde ac si viuerent, esse tractanda: maximéque piorum defunctorum animas offendi, quum non obseruata honestatis Regula, graue illud Christianæ pietatis opus ipsis persoluitur. *Defunctorum corpora summa honestate pertractada.*

F. BONAVENTVRÆ REGIENSIS,
Vita, & Gesta.

V. HOc anno Piceni Prouincia, velut fœcunda Paradisi arbor, tres inter alios, Cælo dignos, fructus profert. Ex his primus fuit F. Bonauentura Regiensis: qui cùm in Minorum Conuentualium Ordine sacris initiatus, prima virtutum semina iecisset; ad Capucinos translatus, ea tam sollicitè excoluit; vt ad perfectum cælestis vitæ, ac disciplinæ fructum prouocauerit. Hic etenim vitæ probitate, quæ prima ad virtutem via est; quippe quæ omne ab animo vitium expellit, hominémque prauis cupiditatibus exuit; cùm tam integram, indicto in ipso Religionis ingressu vitiis omnibus prælio, assecutus esset; vt non modò a vitio, sed etiam ab omni vitij specie abhorreret: eámque vitæ innocentiam adeptus videretur, quæ ad Angelicam prope accederet: in ea ita omnium virtutum ædificium posuit; vt nunquam se, quod in virtute perfectum est, attigisse crederet: Fundamentum enim veræ virtutis humilitatem esse nouerat; quæ non quid actum, sed quid agendum sit; nec quid sibi adsit, sed quid desit, spectat. Sciebat hoc tempus militiæ esse, non triumphi; neque virtutem ita possessam haberi; vt in ea animus torpeat: præsertim cùm nihil tam profectui contrarium sit, quàm profectus opinio: qua quis ea agere negligit, quæ peregisse se putat. Idcircò Apostolico consilio fretus. Quæ retrò sunt obliuiscens ad vlteriora quotidie, ac maiora virtutum studia se extendebat. *F. Bonauentura Regiensis vita, & miraculis clarus.* *Ipsius vita omnibus virtutibus ornata describitur.*

VI. Eam in cibo, ac potu temperantiam seruabat; quæ ab arctiori abstinentiæ lege, quæ tunc omnibus ferè in Religione communis erat, non abhorrens; omnem ab animo voluptatem, atque à corpore satietatem excluderet: quam etiam in cunctis, tam expetendis, quàm fugiendis ita sibi præstituerat, vt cùm nullius prorsus rei, quæ sub aspectum cadit, cupiditate, aut possessione teneretur, animum ab omni perturbatione semotum gereret. Seraphicam quoque paupertatem, quæ quò perfectior est, eò magis hominem rebus omnibus exuit, tam arcto necessitudinis vinculo sibi confœderatam habebat; vt in rerum penuria ac egestate maximam sibi gloriam, ac voluptatem quæreret. Carnem verò, quæ cum Deo, ac virtutibus inimica sit, perpetuam cum vitiis societatem iungit; tam seuera inediarum, vigiliarum, verberum, frigoris, nuditatisque lege, ac disciplina sibi præstituta coërcebat; vt iuxta Pauli consilium, eam cum vitiis, & insanis cupiditatibus crucifigeret. Hinc spiritus in oratione, quam vbique tam individuam sibi comitem, ac familiarem adiunxerat: vt absque ea neque stare, neque

viuere se posse existimaret; velut è pondere emersus, liberior ad Deum euolabat.

Magno huic virtutum cumulo, feruens quidam charitatis zelus accedebat; quo ad prædicationis officium vocatus, omnes in eo curas, ac cogitationes defixerat, vt Euangelici canis instar, Domini gregem sollicite custodiret: ouésque à caulis errantes, suo latratu ad gregem compelleret. Vrbes, ac Castella feruido prædicationis spiritu percurrens, alios pellicit, alios terret, alios firmat, alios ex Orci faucibus eripit: quærit in compitis, quærit in carceribus, quærit in Xenodochiis: nunc in publica luce, & hominum frequentia concionatur; nunc pagos, & solitudines lustrat, vt miseram aliquam ouiculam errantem suis ipse humeris ad gregem referat: cunctos lucrari, cunctos saluos facere: pro cunctis Mundo, & hominibus anathema esse optat: cunctos denique Cælo inferre, & ad Christi amplexum pertrahere posse expetit. VII.

Feruentissimè Dei Verbum dissemlnat.

Scientiam illi potiùs diuinitus infusam, quàm humano studio ab eo acquisitam, Bernardini Monsulmensis testimonio, creditum fuit. Hinc tanta illi in dicendo à Deo vis inerat; vt ignis instar, hominum mentes adureret; & impiorum corda, velut diuini Verbi malleo contrita, ad ingentes pœnitentiæ fletus, ac lachrymas compelleret. Quamobrem sæpè fiebat; vt præ audientium gemitu, & lachrymosis clamoribus, qui ex ingenti peccatorum luctu, ac pœnitudine erumpebant; vix ipsius vox, inter prædicandum exaudiri posset. Ea verò Virtus eidem à Deo collata, in odiis, ac simultatibus effugandis, pacéque inter dissidentes componenda, potissimùm enitebat. Ælia Ricina noua, quæ vulgò Macerata nuncupatur, tota odiis, ac factionibus discissa erat: quæ cùm nulla vnquam illustrissimorum Virorum opera, aut labore sedari potuissent, Ciuium sanguine, ac cladibus redundabat: quum Vir Dei, Quadragesimalem ibi, in Dei Verbo disseminando, laborem impendens; post diuturnas preces, ac lachrymas, quas ante Prædicationis exordium semper Deo effundere consueuerat, id diuina virtute assecutus est: vt sublatis odiis, ac dissensionibus longè pulsis, ante sacrum Dominicæ Resurrectionis diem; editis publicæ concordiæ legibus, totam Vrbem in pace componeret: cuius pacis statuta in hodiernum vsque diem, inter Vrbis monumenta leguntur. Hoc modo & in Oppido Sentini noui, & in Firmana Vrbe, cunctas inimicitias sustulit, quibus antea ad deuastationem vsque diuexabantur; & ad communem concordiam, atque animorum consensionem compulit. VIII.

Summa ipsi in dicendo vis à Deo indita.

Vir erat Firmi in Piceno, ex nobiliori illius Vrbis familia ortus; opibus potēs, ac dignitate Sacerdos: moribus tamen ab ea dignitate tam longè discrepans; vt publico totius Vrbis scandalo, nec Sacris incumberet, nec diuina mysteria celebraret; nec tandem consueto Ecclesiasticorum Virorum habitu incederet. At neque is vlla vi, aut ratione, propter generis potentiam, adduci poterat; vt mores corrigeret, honestámque Clericorum vitam amplecteretur. Hunc sæpè frustrà admonitum, Vir Dei, semel Concione absoluta è suggestu vocat; atque in Dei nomine ad se venire imperat: cui cum paratum Biretum, quod Ordinis Clericalis insigne est, imposuisset; Clericalique illum veste induisset: (Mirabile dictu!) Vir quasi ex lupo agnus, ita diuina virtute mutatus est, vt Viro Dei obtemperans, summa omnium admiratione, honestissimam exinde in Clericali habitu vitam duxerit. Hæc cum ex diuina potiùs, quàm humana virtute proficiscerentur; Viri sanctitatem, velut diuino testimonio probatam, prædicabant. IX.

Clericum scandalosum diuina Virtute mutat, & ad meliorem frugem prouocat.

Hac in Vrbe Virorum Sodalitatem, quæ Nigrorum appellatur, instituit, cui & leges, ac formam præscripsit: quæ mirum in modum aucta, pleraque pietatis opera exercet, illustrioréfque Vrbis Viros complectitur. Alias quoque alibi Confraternitates erigit: quibus homines ad pietatem compellit. Quadraginta itidem Horarum Orationem, iam à Iosepho Fermensi institutam, plurimùm sua prædicatione illustrat. X.

Hoc tēpore, cum multę Italię Vrbes, ob bella passim grassantia, Hæresū erroribus XI.

labefactatæ essent; Vir Dei Bonauentura, totus zelo Fidei exæstuans, omnem in iis abolendis operam nauabat. Quapropter cùm Mondulphi, quod Vrbinatis Status Oppidum est, acrius in hæreses inueheretur, venenum illi ab Heretico clam in vino propinatum fuit: a quo tamen diuina virtute seruatur. Hac etiam de causa, dum Auximi Hæreticos exagitat, quidam Legisperitus hæresi infectus; cùm Catholicam veritatem ferre non posset, publicè cœpit Viri Dei famam proscindere, quasi hæreses ipse prædicaret: at Virum repentè diuina vindicta præoccupat: etenim dum adhuc in Virum Dei debacchatur, is absque vllius inimicitia noctu telis confossus, vitam cum sanguine fundit: vt à Sacrorum hominum iniuriis, ac calumniis abstinere discant, qui facilè in eos ora soluunt.

Pro Catholica Fide aduersus Hæreticos laborat.

XII. Nonnulla hic Vir Dei, dum prædicat, Prophetico Spiritu futura prænunciat: ex quibus, quàm copiosè ipsius mens diuina luce perfusa esset, exploratum fuit. Inter hæc illud enarratur, quod cùm in Oppido S. Agathæ Dei Verbum disseminaret, magnaque in eo flagitia perpetrari cerneret; ingens illis à Deo paratum flagellum præsignificat, nisi diuinam in eos iram concitatam, pœnitentia placandam curent: His cùm Oppidani minùs verbis intenderent; seueram Dei in se, paulò post, vindictam experiuntur. Tellus enim vasto hiatu aperta, plerasque Oppidi domos, ac prædia absorbuit. Narniensem quoque agrum annua grando, ac tempestas tam dirè vastabat; vt Regionem ferè ad solitudinem redigeret: quum Vir Dei Narniæ Dei Verbum prædicans, Quadraginta Horarum orationem iis amplectendam suadet; certámque illis à Deo opem pollicetur. Mox publico Vrbis consensu, Quadraginta Horarum Oratio indicta, tanto per omnes Vrbis Ecclesias pietatis sensu, ac Religione celebrata fuit; vt vndique vicinorum Oppidorum, ac Pagorum ad eam Populi confluerent: accedentibusque Viri Dei sermonibus, maxima in omnibus ad pœnitentiam commotio fieret: cæteris verò Oppidis ad Orationem sponte confluentibus; cum tria tantùm Oppida eò conuenire recusassent. Totus quidem eo anno, Narniensis Ager à tempestate liber, suis copiosè bonis potitus est: sola tria illa Oppida, quæ Orationi adesse contempserant, dita grandine, ac tempestate conuulsa, impietatis suæ pœnas luunt. Veruntamen hæc quoque diuina hac disciplina erudita, cùm posterioribus annis ad Orationem, quæ quotannis in Vrbe introducebatur, conuenissent: communem quoque ipsa cum aliis Dei miserationem, a tempestate immunia, commeruêre.

Prophetico Spiritu futura prædicit.

Quadraginta Horarum Oratio Agros à tempestate liberat.

XIII. Vir hic cùm prudentia, ac consilio plurimùm præstaret; Procuratoris Generalis in Romana Curia officium exercuit: sæpeque Vicarij Prouincialis munus in Piceni Prouincia, magno cum Regularis obseruantiæ incremento obiit: quo in munere cùm semel Vrbini, piis quibusdam negotiis vacaret; impurus ille Satan, qui tot Viri virtutibus inuidebat, vt vniuersas simul prosterneret, fortissimo illius castitatem ariete aggreditur. Mulier enim in ea Ciuitate nobilis, tametsi clam impudica, vix sanctum Virum ante suam ipsius domum trãseuntem aspicit; cùm libidinis a Dæmone flamma accensa, sub cuiusdam pietatis specie illum in domum accersit: & quasi grauiora cum eo negotia pertractanda haberet, nihil mali suspicantem in secretum cubiculum ducit: protinúsque in turpes amplexus tuens, Virum honestissimum, ac grauissimum ad peccatum pellicit. Obstupuit primo aspectu Bonauentura: cumque impudicam pellicem verbis à se remouere non posset; ferrea disciplina, quam secum semper gerebat, explicata, mulierem aggreditur: quam tot multiplicatis per os, faciem, ac genas verberibus adoritur: donec nouo hoc exorcismo, turpe hoc Dæmoniorum genus à muliere expelleret. Neque id frustrà: hoc enim adiurationis genere libidinis Dæmone effugato; ac mulieris impudentia propulsata; Vir Dei, honestatis trophæo de sordido Dæmone reuecto, victor à muliere discessit.

Procurator Generalis in Romana Curia creatur.

In mulierem fædira libidinis Dæmonem compescit.

XIV. Accidit verò post hęc; vt dũ in Conuẽtu Fani Guardiani munere fungitur: Fratrũ in nemore aliquando cõfessiones audiret. Vniuersi iã ad Sacramentũ accesserãt; nec

Fratrū damnatorum animæ à Pœnitentiæ Sacramēto aufugiunt.

vllus audiendus supererat; cùm is geminos Fratres, per alteram nemoris viam, ad se venientes cernit: qui cùm ad eum propiùs accessissent, inquiunt: Nunquid & nostras, Pater, scelerum Confessiones audire lubet? Quos eùm Vir Dei diligentiùs intuitus, iam defunctos esse agnosceret, respondet: Lubet profectò; si vos absolutionis Sacramentum iuuare potest. At ij protinus exclamantes: Heu, heu, dixerunt. Iam tempus absolutionis præteriit, aufugit, euolauit; densásque per nemoris vias sese in fugam dedêre.

Denique Vir Dei eùm triginta, & octo annos summa cum virtutum, ac sanctimoniæ laude in Religione exegisset; Scapetianum proficiscebatur: quum per Senogalliam iter faciens, ibi in morbum incidit: ex quo cùm se à Domino celeriùs vocari agnosceret: deuotissima Sacramentorum expiatione mentem ad Domini occursum præparat; cælestibus desideriis inflammat; ac sanctimonia clarus, ex huius miseræ vitæ incolatu digreditur. Senogalliæ necdum eo tempore Monasterium Capucinis extructum fuerat: quamobrem Senogallienses Ciues, nota Viri sanctitate commoti, solemnis funeris pompam decernunt; Defunctúmque Corpus, toto Senogalliensi Clero, ac Regularium Ordinibus ad funus confluentibus, Scapetianum, quod trium circiter milliarium spatio à Senogallia distat; magna totius populi veneratione, qui Viri Dei certatim Corpus osculabatur, deferendum curant. Obiit Vir Sanctus fermè sexagenarius: cuius corpus, sexto post ipsius obitum anno, integrum, ac incorruptum repertum fuit: vt cuncti animam perpetuò incorruptionis munere fruentem intelligerent. XV.

Sanctimonia clarus Scapetiani ex hac luce migrat.

F. PETRI VRBINATIS vita, & gesta.

Post hunc secundus successit, in Piceni Prouincia, Fr. Petrus Vrbinas, Clericus: qui cùm vix ad quartum Religionis annum peruenisset, hectica febre correptus, ægritudinis illius dolores, ac molestias patientissimo animo tulit: totque virtutum testimonia edidit; vt Fratres illius vitam, ac conuersationem, velut Angelicam suspicerent. Cùm itaque iam ad vitæ occasum festinaret; tam multiplici, ac horribili a Dæmone tētatione mox exagitari cœpit; vt miserandos stridores, ac gemitus ederet. Primam namque illi Satan, de tota Christiana Fide, tentationem mouet: suadetque, quæcunque de futura, aut Beatorum, aut damnatorum vita dicuntur, aut credenda proponuntur; vana omninò somnia, ac ludicra esse; nihilque hominis post mortem superesse suggerit: eúmque tentationem adstantibus Fratribus aperiret; ij pluribus eum rationibus aduersùs Dæmonem armant, multísque eum apud Deum precibus iuuant. Hac porrò tētatione effugata; alteram Satan de diuinæ Misericordiæ desperatione excitat: nullamque ei ob præteritorum scelerum magnitudinem, quam illi animo importunè ingerit, clementiam à Deo sperandam esse affirmat. Hæc cùm maiorem in ægrotantis animo angustiam pareret: occurrunt Fratres, ac Christi Sanguinem, Passiones, dolores, mortémque pro peccatoribus perpessam; sacrarum quoque literarum testimonia obiicientes, ipsius animam aduersùs tentationem communiunt. Tertiò tandem numerosæ Dæmonum turbæ, velut agmine facto in eum irruunt, omnique tentationum genere illum aggredientes, prosternere, atque à Deo auellere conantur. Stridebat, fremebat, ac miserè eiulabat ægrotus, tot tentationibus vallatus; eumque summis se angustiis circumseptum cerneret, ad Fratres clamabat: ferte opem, Fratres, ferte opem: En hi me Dracones deglutiunt. Fratres verò dum omnes genuflexi, B. Virginis Litanias decantant, atque ad ipsius præsidium confugiunt: En protinus Virginis præsentia, Tartaream illam Dæmonum turbam effugat; tantáque in Petri vultu serenitas elucere cœpit; vt in eo Fratres velut Angelici vultus splendorem intuerentur. Mirabantur omnes, ac animi fulgorem, è facie ægrotantis reuerberantem conspicabantur; cùm is mox suauiter exclamat: O, ô, fratres, quàm gloriosa Domina, quàm speciosa Mulier, tota Sole amicta ad nos venit: Eia, Fratres, assurgite: date locum tot Virginum Choris, quæ Dei Matrem sequuntur. En adsunt: tantámque, hæc dicens, voluptatem vultu, ac ver- XVI.

Magnas in Morte à Dæmone tentationes patitur.

B. Virgo apparens Dæmones tentatores fugat.

bis præ

bis præseferebat; vt iam nemo de B. Virginis Deiparæ, ac cælestium præsentia dubitaret: quo fit, vt omnes in genua procumbentes, lachrymas præ lætitia funderent; atque oculos in ægrotantis vultum intenderent: qui cùm faciem ad dexteram lecti partem deflexisset: En, ait, Beatus Pater Franciscus, qui me ad Cæli delicias vocat: en ipsum teneo: lisque in verbis suauiter in B. Patris sinu animam efflat.

A B. P. Francisco ad cælestes delicias vocatur.

XVII. Tertium quoque, eadem Piceni Prouincia, suauissimum Deo, hoc anno fructum obtulit, Fratrem Ioannem Baptistam Esculanum, Clericum: qui necdum secundum in Religione annũ renatus, tantam animi puritatem, vitę integritatẽ, morum præstantiam, ac virtutum omnium excellentiam breui illo tempore assecutus est: vt in ipsa obitus hora, Beatissimam Dei Matrem, eum ad æterna præmia allicientem conspexerit. Fructus quidẽ præcox, qui plenam ætatis maturitatem, necdum apud homines adeptus fuerat. At maturus Deo; quam eam, quam nondum contigerat, ætatem sua virtute superauit; maturusque ad præmia accessit.

F. Io. Baptistæ Esculani Vita, & Gesta.

XVIII. Ex Genuensi Prouincia, Regulari obseruantia, ac multa virtutum segete diues, hoc anno ad Superos euolat, F. Petrus Ponceueranus, Laïcus: cui ante obitum B. Pater Franciscus, pauperum consolator apparet, eumque ad cælestia anhelantem, ad Coronam prouocat.

F. Petrus Ponceueranus memoria clarus.

F. Ioannes Sorianus, Sacerdos, hoc quoque tempore, ex Romana Prouincia ad cælestes Sedes euocatur. Huic sæpè Virgo Virginum, in Oratione apparuisse dicitur: quæ dum ad dura omnia pro Deo toleranda, cælestibus illum verbis hortatur; futuram ac diuturnam illi ægritudinem prænunciat; qua purgatus, Cælum tandem conscendere debeat. Putrido itaque vlcere percussus, ex quo tam fœtida sanies effluebat; vt vix illius quisquam fœtorem ferre posset; cùm admirabili patientia illius dolores, ac molestias, multorum mensium spatio, perpessus fuisset; tandem purgatus, ac probatus, inter cælestes risus animam reddit; pro vlcere æternum gloriæ pondus, pro fœtore suauissimos cælestis Patriæ odores, ac voluptates laturus.

F. Ioannes Sorianus Sãctitate conspicuus.

XIX. Rhegij quoque Prouincia, suos hoc anno grossos parturit. In his prior emergit Fr. Hieronymus Rheginus, Sacerdos: qui in eadem Prouincia Vicarij Prouincialis Officio functus, plurimam in Regulari obseruantia tuenda, atque augenda operam nauauit; Religionemque miris virtutibus illustrauit Prophetiæ Spiritu clarus, pleraque futura prædixit. F. Matthæo à S. Marrino in Romanam Vrbem profectionem, ab eo necdum excogitatam; variaque, quæ ibi incommoda passurus erat, prænunciauit; quæ illi adamussim contigerunt. Cùm Nicastrum ad Dei Verbum disseminandum cum Socio pergeret; eidem eam extremam fore suæ prædicationis metam, diuinitus reuelat: idemque populo, dum prædicat, pro suggestu confirmat. Paulò post, cùm in supremum morbum incidisset; Ecclesiæ Sacramentis summa deuotione susceptis, Nicastri mortalis corporis exuuias deponit: cuius corpus, in ipsius sanctitatis testimonium, tam candidum, molle, ac tractabile post mortem euasit, vt tenera pueri caro esse videretur: quæ nouam in Cælo se natiuitatem assequutum fuisse declararet.

F. Hieronymi Rhegini Vita, & gesta.

XX. Posterior verò, hoc ipso anno, dignus Deo fructus erumpit, F. Angelus à S. Martino, Thurij noui Pago. Hic dum puer cum aliis coætaneis in cuiusdam Oppidani Agro colluderet, seueriores Viri cuiusdam minas extimescens, cùm ab eo fugeret, in altum se præcipitiũ imprudens donat: à quo tamen B. Virginis illi apparentis ope, ac præsentia liberatur: quapropter vix ad sextum decimũ annum peruenit: cùm cælestis haud immemor beneficij, diuinis se obsequiis mancipat; erumpenteque in Calabria Capucinorũ Reformatione, primus inter Seculares homines à Ludouico Rhegino, Calabræ Reformationis Apostolo, in Capucinorum militiam cooptatur. Primæuus hic illas persecutionum procellas, quibus antiqui illi Calabriæ Patres tam immaniter iactati fuêre; cùm intrepida & incredibili animi, con-

F. Angeli à S. Martino Vita, & gesta.

liantia toleraffet, tam ingentia in omni virtutum genere incrementa dedit: vt illum velut quoddam totius Religiosæ perfectionis prodigium, atque exemplar vniuersi suspicerent; atque in eum animos intenderent. Theologica post hæc disciplina imbutus, ad diuini Verbi prædicationem vocatur: quo in munere, cum perfectioris vitæ exempla cum Dei verbo coniungeret; atque Euangelicam prædicationem cum Apostolico cælestis conuersationis spiritu maritaret, ita præcelluit; vt prope innumeros Christo Filios genuerit. Hinc enim tanta illius verbis, ad hominum animos immutandos, & à vitiis deterrendos, vis diuinitus indita erat: vt Propheticum illud, cælesti sibi dono collatum, enunciare posset, *Nunquid non verba mea sunt quasi ignis, & quasi malleus conterens petram?* Ecclesiarum spacia sæpe ob confluentes populorum turbas, prædicanti nimis angusta erant: quo fit, vt nonnunquam, vel in plateis, vel in agris Dei Verbum proponeret. Caulonæ, quæ Vrbs est Magnæ Græciæ, cum Dei Verbum disseminaret, Ecclesiaque innumeram populi multitudinem, ad prædicationem vndique confluentem, non caperet; in agro prædicare cogitur. Æstiuum tunc tempus erat: Solisque radiis aperto aëre exæstuantibus, populus calore excruciatur; cùm Angelus nubecula, quæ procul distabat, conspecta: breui Deum oratione ita precatur. Rex Cælorum Deus, tu olim Filios Israël, per deserta incedentes, nube per diem, ne solis ardoribus adurerentur, protexisti: haud te sane, etiamnum tua potentia deseruit, aut clementia effugit: An non populum hunc, quem ad diuinum Verbum huc audiendum adduxisti, his Solis ardoribus iam propè adustum cernis? Impera, obsecro; vt nubes illa, quam procul in Occidente aspicimus, huc festina accurrat; Solis radios temperet; suumque nobis opportunè vmbraculum præstet; donec Verbi tui prædicatio absoluatur. Mira quidem, at vera refero: vix has Vir Dei toto audiente populo, Deo preces obtulerat: cùm nubecula illa repentino motu ab Occidente recedens, Soli occurrit, ac velut tentorium in aere expandens, solares radios coërcet: tandiuque populum obumbrat, quoad peracto sermone, populus miraculo obstupefactus, diuinamque benignitatem commendans, abscederet. Hoc modo cùm Vir Sanctus Deum suæ prædicationis testem haberet; eo fiebat, vt mirabiles in hominum animis pœnitentiæ fœtus ederet.

Feruentissimus diuini Verbi Prædicator.

Ierem. 23.

Nubem, ad Solis ardorē temperandū, à Deo impetrat.

XXI. Id Dæmon hominum hostis, ac perpetuus diuinæ gloriæ perduellis, cùm molestissimè ferret: omnibus, quibus poterat, viis Viri Dei prædicationem impedire conabatur: quamobrem dum aliquando, in sua S. Martini patria, Dei Verbum in agro extra Oppidum disseminat; Satan ingentem Cælo tempestatem parat, quò populum, iam vndique ad audiendum Dei Verbum collectum, à proposito exterreat. Animaduertit Vir Sanctus, diuino lumine persusus, iniqui Satanæ consilium; vniuersosque, qui iam fugam parabant, immotos, atque imperterritos stare iubet. mox ad nubes conuersus, in eas Crucis signum vibrat; cuius virtute, illis quatuor in partes, iuxta Crucis figuram, quam formauerat, dispersis; tota illa tempestas, à Diabolo excitata, dissoluta fuit.

Nubiū tempestatem signo Crucis dissoluit.

XXII. Hoc in loco accidit, vt dum in fraterna domo cum germano Fratre colloquitur; Viri Dei Socius, qui plurima virtutum luce apud Deum emicabat; in secretum cubiculum ad orandum secederet: quò cùm Fratris vxor accessisset, illum in extasim raptum, ac toto corpore è terra sublatum cernit: quo aspectu mulier perterrita, cùm festina ad Virum Dei cucurrisset, eique factum narrasset. Sile (inquit Angelus) is cum Deo totus est; ne delicias eius perturba. Neque enim id, ea præsertim Religionis tempestate, quæ sanctis vndique Viris scatebat, nouum, aut insuetum erat: quo fit, vt multorum, qui cælestibus huiusmodi Dei donis fruebantur, nulla scriptu memoria exarata fuerit.

Ipsius socius orans in aera rapitur.

XXIII. Postremò hic Dei seruus, cùm præclarissimis vitæ perfectioris exemplis Calabriæ Prouinciam, & cum ea Religionem, ac Dei Ecclesiam clarius illustrasset: Euangelicaque prædicatione fœcundam præstitisset: præsignificata, quam diui-

nitus

itus accep at, sui bi us hora, Meliti in morbum incidit; morbique, qui diutinus uit, dolorious, ac molestiis patientissimè toleratis, ac optimè animo dispositus, in morte, Dæmonem humani generis hostem videret; eidem his verbis insultare cœpit. Ad frænum Satan, ad frænum: Tuus hic locus non est. Tum vero sublatis in Cælum oculis, cùm Deo de collatis beneficiis, ac præsertim de vita in Religione transacta, gratias egisset, eique illis Christi verbis, *Pater in manus tuas commendo spiritum meum*, animam commendasset, in Conuentu Meliti, ex hac lugubri vita decedit, meliorem in Cælo consecutus. Post ipsius obitum Fr. quidam Timothæus a Galatro, noctu Orationi vacabat; quum in mentis excessum raptus, Angelum cælesti luce effulgentem, in suprema Sancti Sanctorum parte, alius eminere conspicit, quem cùm his verbis compellasset. Heus Angele, quid est, quod tam excelso loco stas? Respondet Angelus: in cælesti patria inter Angelos

Dæmonem in morte expellit.

Ipsius gloria Fratri reuelatur.

XXIV. sedeo.

Sicula Prouincia suos quoque hoc anno illustres Cælo fœtus dedit: inter quos primus fuit, Fr. Alexander Catanensis, Clericus: flos vtique Religionis recens, ac pullulans: qui licèt nondum toto suo splendore ex gemmis, ac vaginis emersisset sed partim quidem iam enituisset, partim vero in lucem emersurus speraretur: qua tamen sui parte resplenduit, tot ex se virtutum splendores edidit; vt seipsum, iuuenescentemque adhuc ætate superaret. Tantæ enim sanctitatis fuit; vt humilitate, sui contéptu, vitæ austeritate, paupertate, obedientia, Orationis studio longè alios antecelleret. Tanta honestate præditus; vt nec ipse vllius vnquam Mulieris, post Religionis ingressum, aspectu viderit: nec ipsius faciē vlla vnquam Mulier intueri potuerit. Quapropter Tertiariarum Ministra, eximię sanctitatis Mulier, Agurij cùm summoperè Alexandri aspectu frui cuperet; id nunquam, nisi post ipsius obitum, assequi potuit. Cum enim in eodem Aguriano Conuentu honestissimus Iuuenis, post nonnullos molestæ ægritudinis dies, quam patientissimo animo tulit, faucto fine quieuisset: qua hora ipsius anima à corpore soluta fuit; Ministræ noctu oranti splendida, ac gloriosa apparuit, his eam verbis compellans. Ministra: En ego hac hora Cælum conscendo, si faciem meam intueri cupis, primo mane ad Ecclesiam perge: quò cùm illa diluculò concessisset, Alexandri defuncti corpus iam in Ecclesiam delatum offendit. Interrogat illa, qua hora Alexander è viuis excessit: eamque prorsus esse deprehendit, in qua ille sibi oranti gloriosus apparuerat. Huius sanctitatem plurimis post ipsius mortem miraculis Deus testatam esse voluit. Etenim ipsius Coronæ contactu, plerique variis morbis laborantes, à Deo in-

F. ALEXANDRI Catanensis Vita, & gesta.

Eximia ipsius honestas ac cætera virtutes enarrantur.

Ipsius gloria post mortem Tertiariæ reuelatur.

XXV. columitatem adepti fuère.

Nec minori in eadem Prouincia sanctitate floruit, Fr. Iuo Messanensis, Sacerdos; cuius vita planè admirabilis fuit. Tam enim seuera disciplinæ lege, carnem ab omni sensus voluptate cohibebat; vt inter ipsos hyemis algores, nullo vnquam præterquam veteri, atque obsoleto habitu, eoque simplici absque tunica vsus fuerit: quo corpus potiùs obtegere, quàm à frigore tueri videbatur. Horridum cilicium, ex pilis suillis, ad medium abrasis, diu noctuque gestans, sub eo cingulum ferreum in tyrocinestis modum perforatum, acutisque acuminibus ad lumbos admotis gerebat. Tabula illi pro strato, ac lignum subereum pro puluinari, cùm fatigata membra quiete recreare vellet; vsque ad mortem perpetua fuère: quo tempore, non ento corpore; sed sedens duntaxat, breuissimos ducebat somnos. Etenim post trium, vel ad summum quatuor horarum quietem surgens, reliquam noctis partem in Oratione, ac diuinis laudibus dispensabat. Incredibili corpus abstinentia, quoad vixit, extenuauit: cùm enim toto anni tempore ieiunaret, sæpissiméque nihil præter panem, & aquam sibi ad victum adhiberet; tres cuiuslibet hebdomadæ dies omni cibo vacuos ducere solebat. Quanquam verò tam arcta semper ieiunia colerct; arctiora tamen erant, quæ in Beati Archangeli Michaelis honorem, quem is

F. IVONIS Messanensis Vita, & gesta.

Admirabilis vita ipsius austeritas.

XXVI. præcipua deuotione prosequebatur; quotannis celebrare solitus erat.

Huius

Archangeli Michaelis sæpè colloquio fruitur.

Melita obsessa liberatur illi à S. Michaele reuelatur.

Huius Archangeli tam familiariter colloquio potitum ferunt: vt cum eo sæpe numerò, quasi amicus cum amico, sermones conferret: à quo etiam plurima, quæ futura erant, didicisse compertum fuit. Quo tempore Melita Insula Turcarum obsidione premebatur, (id vero fuit anno 1565.) assiduas Iuo pro ea ad Deum preces, ac lacbrymas fundebat: suoque Archangelo intercessore apud Deum constituto, eundem sedula oratione pulsabat: cùm eidem Michael Archangelus, fulgentibus vndique armis præcinctus apparens, breui Insulam ab hostium obsidione liberandam pollicetur, his verbis: Iuo, æquo animo esto: Melita, post aliquot obsidionis menses, à Barbarorum furore liberabitur. Veritatem exitus probauit: nam obsidio à Turca mense Iunij inchoata, post paucos menses, mense Nouembri anni 1566. soluta fuit. XXVI.

Patris defuncti salutem à B. Michaele discit.

Iuonis pater, nonnullis antea annis corpore excesserat: de cuius cùm is salute sollicitus esset; impensiùs Archangelum rogat; vt quid de patris salute actum sit, sibi ex sua benignitate innotescat: mox illi Archangelus è Cælo adest: qui patris animam, post viginti, & vnius diei purgationem, in Cælum receptam affirmat. Mira sunt, quæ Sanctus hic Vir, ex cælestis Archangeli intercessione, à Deo munera tulit. Extremis suæ vitæ temporibus, dum in Archangeli sui honorem, Quadragesimale (vti solebat) ieiunium arctissimè obseruaret: præteritorum criminum a Deo, multo lachrymarum imbre, veniam postulans, pro ea Michaelem intercessorem interpellat. Cui Archangelus Lucidissimus apparens, ait: Solue metu animum, Iuo: iam enim à Deo plenam peccatorum indulgentiam consecutus es. Quo nuntio tanta in animo voluptate perfundi cœpit, vt nihil deinceps, præterquam Dei laudes decantaret. XXVII.

Defuncti animam suis precibus à Purgatoria pœna liberat.

Cæterùm quanti apud Deum ponderis sancti huius Viri merita essent, eo sanè exploratum fuit: quòd Nobilis quidam, benè de Religione meritus, cùm inter viuos agere desisset; Iuo quotidiana pro ipsius anima Deo sacrificia, ac lachrymas offerebat. Dum itaque aliquando attentiùs, aute sanctissimæ Eucharistiæ Altare, pro ea Dominum oraret: En defuncti anima sese illi visibilem præbet, hisque eum vocibus affatur: Iuo, magnus è Cælo tibi Dominus retribuat: maximas ego quoque gratias persoluo: quandoquidem precum tuarum suffragio, à Purgatorij pœnis liber, iam Cælum conscendo. XXVIII.

Mulieri sterili prolem à Deo impetrat.

At neque illud minùs huic argumento deseruit: quòd mulier quædam, Mariana Cottignola nomine, Dei Viro deuota, quæ plurimos cum coniuge annos absq; liberis transegerat: ex quo quotidianas à Viro molestias patiebatur: cùm obnixè ab Iuone peteret; vt suis ipse precibus illi à Deo prolem impetraret. Iuo vbi diuinæ eam potiùs voluntati se subdere, ac patienter omnia sustinere persuasit, ad eam tandem ait: Mariana, quandoquidem tanta te prolis cupiditas tenet; bono animo esto: breui ex Dei benignitate masculum paries. Credit mulier: cùmque vix elapso mense fœtum in vtero concepisset, masculum tandem suo tempore parit. XXIX.

Corpus ipsius post mortem suauissimè olet.

Cùm igitur hic Dei seruus, plurimos, magna eum vitæ sanctimonia, in Religione annos exegisset; ad vitæ finem appropinquans, ab Archangelo Michaele obitus sui diem postremum accipit: quem cùm digna ac singulari animi pietate complexus esset, tandem in Conuentu Messanæ res mortales deserit; vt ad immortalium possessionem concederet. Post huius sancti Viri obitum, suauissimus ex illius sepulchro, multo tempore odor emanauit: vigesimo verò post hæc anno, cùm illius sepulchrum apertum esset; integrum, atque vndique incorruptum ipsius corpus repertum, quanta viuentis sanctitas fuerit; qualique apud Deum defunctus gloria perfrueretur, non obscurè declarauit. XXX.

F. SEBASTIANI A GRATTERIO, *Vita, & Gesta.*

XXXI. Tertius ex Siculæ Prouinciæ, hoc anno, ad cælestes Sedes euehitur, Fr. Sebastianus à Gratterio, Sacerdos, Vir sanctimonia, & miraculis illustris. Hic ex Minorum Ordine, qui de Obseruantia nuncupantur, inter ipsa Religionis primordia ad Capucinos accedens; numero octauus fuit, ex iis, qui Siculæ Prouinciæ nomina dedère. Admirabilis in eo fuit viræ rigor, incredibilisque in seipsum seueritas: quo fiebat, vt non modo, quæ honestæ voluptatis sunt, corpori denegaret. verùm & quæ necessaria videntur, naturæ subtraheret. A carnibus enim, præterquam in Paschatis, Pentecostes, ac Natalis Domini diebus, ob Sacrorum illorum dierum lætitiam, tametsi perpetuò abstineret; ac quotidianis inedus, usque vt plurimùm, ad solum panem, & aquam contractis vacaret: hæc tamen sibi ad carnis macerationem haud sufficere putabat; nisi integros quoque tres hebdomadæ dies, nullo cibi esu transigeret. Cumque hac corpus inedia affligeret, carnem tam dira singulis noctibus flagellatione cædebat; vt totum circum circa flagellationis locum sanguine conspergeret: Sacro tamen Veneris die, ob Dominicæ Passionis memoriam, familiari flagello alterum singulare addere solitus erat, ex spinosis mali granati virgis confectum: quo tam seuerè seipsum excarnificabat; vt dorsi cute disrupta, perpetuam ferè in scapulis plagam gereret.

F. Sebastianus à Gratterio, sanctimonia, & Miraculis præclarus.

Admirabilis vitæ illius austeritas, ac carnis macerationes describuntur.

XXXII. Nihil hac flagellatione Satanæ molestiùs erat; qua cùm ipse acriùs flagellaretur; odium in eam conceptum aliquando hoc facto declarauit: Semel enim peracta flagellatione, cùm Sebastianus habitum, quem exuerat, nullibi reperiret; Satanæ artem esse suspicarus, face accensa, omnes Ecclesiæ angulos, ac secreta frustrà rimabat; cùm forte oculos altiùs attollens, cum à Dæmone in excelsam Ecclesiæ trabem delatum cernit. Inuidus siquidem Satan, cùm Virum Dei alia ratione a flagellatione prohibere non posset; hac saltem arte deludere, atque ab ea absterrere nititur.

Satan illius flagellationē conatur impedire.

XXXIII. At neque his carnis afflictationibus ardens Sebastiani spiritus contentus erat: vt enim omnem corpori in dormiendo, quæ honestè illi indulgeri poterat, voluptatem subtraheret: non stramen, neque fœnum; sed nudas tantùm tabulas sibi substernens, lignumque capiti supponens, ita sedens quiescebat: vt ad meditationem potiùs, quàm ad quietem compositus videretur. Hoc modo cùm parcissimo somno vteretur, longas in Oratione, quæ vbique etiam illi familiaris erat, vigilias ducebat: in qua tantu in Deum charitatis æstu ferebatur; vt plerunque in mentis excessus raperetur. Gloriosissimam Cælorum Reginam, præcipua Religione, ita ab initio colere instituit; vt quoties illi per Ecclesiasticas leges liceret; Sacra semper ad ipsius honorem faceret. Sexta verò feria, Missam de Passione Domini, tanto pietatis sensu celebrare solitus erat; vt copiosos in ea semper lachrymarum imbres effunderet. Hinc contigit aliquando, vt illius celebrationi incumbens, cùm ad eam Missæ partem peruenisset, in qua ter Agnus Dei inuocatur: Christus Dominus purpura indutus, spinis Coronatus, Ferrea catena à collo pendente, manibusque post terga reuinctis, totus sanguine conspersus, illi in Hostia appareret: eo plane modo, quo eum Pilatus ad Populi olim conspectum produxerat, cum diceret: *Ecce Homo.* Quo aspectu, tam ingenti dolore mens ipsius protinus liquefacta fuit; vt in immensos singultus, ac lachrymas erumpens, verba vberiùs proferre non posset; donec Hostia ad propriam accidentium formam redeunte, flebile illud Domini spectaculum ab eo recessit: atque inde factum est, vt nunquam deinceps Sacra celebraret, quin ab ipsius oculis copiosa lachrymarum flumina erumperent.

B. Virginem summa pietate colit.

Christus illi celebranti in Hostia apparet.

XXXIV. Plerumque etiam Beatissimæ Virginis, ac B. Patris Francisci aspectu, ac colloquio

B. Virginis, & B. P. Fra[n]cisci visione potitur. quio potitus est, quò feruens ipsius spiritus magis in dies ad Dei charitatem accendebatur. Gibilmannæ cùm aliquando grauissimè ægrotans, ardentissimo febris calore exæstuaret, fontis, qui propè B. Virginis ædem defluebat, aquam peroptabat Hyemis tunc tempus erat: Regioquè circumquaquè niue obsessa, viam fratribus intercluserat, qua ad fontem pergere, ex eoque aquam haurire possent: veruntamen haud Viro Dei, quæ afflictorum consolatrix est, Deipara defuit, quæ ægrotanti seruulo suo apparens, vas illi aquæ cælestis propinat; quam dum sitibundus ebibit, mox incolumis è lectulo surgit; suæque liberatricis benignitatem piis laudibus, ac gratiarum actionibus prosequitur.

Hostium iacula impedit, ne suos feriant. Post hæc accidit; vt per Fretum Siculum nauigans, nauis, qua vehebatur, in Piratas incideret: qui cùm vndique nauigantes sagittis inuaderent; Vir Dei se ex opposito in hostium conspectu collocans, iacula, quò minùs cæteros ferirent, prohibebat: cumque tot in eum sagittæ eiaculatæ essent, vt nulla amplius hostibus superesset, cunctæ ad ipsius pedes cadentes, nullum neque sibi, neque aliis vulnus intulêre: quo factum est, vt Piratæ præda tandem desperata abirent. Porrò qui in naui erant, B. P. Franciscum ante Virum Dei stantem, ac hostium sagittas pallio excipientem, conspiciebant: ex quo maximas Deo, ac eorum liberatori gratias reddidêre. XXXV.

Futurã Castroboni peste prænunciat. Prophetico spiritu clarus, multa, quæ in Dei consilio latebant, prædixit. In his fuit maxima quædam hominum strages, quæ pestifero morbo grassante, Castroboni deinde secuta est. Cùm Gibilmannæ Guardianus, Nouitiorum educationi incumberet; Nouitium quendam incolumem, ac beneualentem intuitus, eum ad Nosocomium mittit; statimque illi peccatorum confessionem indicit; Sacro Viatico refici iubet: atque etiamnum incolumi, tertium diem supremum fore nunciat. Ridebant Fratres Senis imperium, cùm Nouitium optimè valentem, ac robustum cernerent: at dictorum veritatem paulo post rei exitus confirmat: tertia enim dies Nouitium è medio tollit. Marchionissa Castroboni aliquod de patre, iamdiu absente, nuncium optabat; quæ cùm Sebastiano, inter colloquendum hoc mentis desiderium aperuisset; eidem Vir Dei non tam nuncium, quàm patris aduentum breui futurum pollicetur: quo illa vix biduo elapso potita fuit. XXXVI.

Nouitio beneualenti post triduũ mortem annunciat.

Multa Vir Sanctus tum viuens, tum defunctus miracula edidit: quæ cùm ex veterum Siculæ Prouinciæ Patrum potissimùm memoria penderent: iis vita defunctis, cum his ea quoque maxima ex parte interiére: ita vt vix pauca ad nos salua peruenerint. Inter hæc illud enumeratur Quòd dum Castroboni Capucinorum Coouentus extrueretur; vixque Fratres aliquas domus officinas tegulis operuissent. Insanus quidam mentis furore correptus, muro conscenso, tegulas comminuebat; ingentésque clamores, ac strepitus edens, in tectum præ insania desæuiebat; Cùm Vir Dei cum aliis familiæ Fratribus eò accurrens, mente captum domus tectum deuastantem cernit: quem cum proprio nomine vocatum ad se accedere iussisset, is Patris vocem audiens, confestim è tecto descendit; atque ad illius se pedes prosternit. Cui Sebastianus: Cur, ait, Fili mi, pauperum domum destruis? Num ad hæc te amentia compellit? Verùm iam mentem accipe, vt à cœpto desistas: dexträque illius capiti imposita, integra, ac sana illi mens restituta fuit. XXXVII.

Insanum signo Crucis ad mentem reuocat.

Aliud quoque illustre miraculum ab eo patratum narratur. Cùm enim Vir quidam, qui tam graui oculorum morbo laborabat; vt corum peuè vsu careret, ad Virum Dei venisset; ab eoque vt signum illi Crucis impertiret, multis precibus postularet. Vir sanctus quasi cum eo colludens, ait: Quid tibi oculorum incolumitatem petis? Annon sani tibi oculi sunt? Vbinam plagæ? Vbi tumores? vbi rubedo? quæ collyriis indigeant, in iis sese offerunt? Cui laborans: Intus, inquit, ô Pater, causa est: externa florent, interna languent: claros oculos cernis; at hi te ipsum præsentem intueri nequeunt. Haud ita erit, inquit Vir Sanctus: tua te opinio fallet: XXXVIII.

Cæco oculorum lumen restituit.

neque

neque enim tam claris oculis cæcitas diutiùs mesle poterit. Interea, dum hæc diceret, frontem illius quasi festiuus vna manu comprimens, altera Signum Crucis oculis impendit: quo facto cum cæcitas repentè ab eo fugata esset, is statim exclamare cœpit: Deo immortali gratiæ, qui mihi oculorum lumen restituit. En Pater, omnia integre cerno. Cui Sebastianus: Sapienter agis, cùm integrè omnia ad Deum refers: itaque Deum collauda.

XXXIX Magna in hoc Sancto Viro erga Deum fiducia; mira quoque in eo Orationis virtus elucebat; qua vniuersa à Deo impetrare se posse confideret: Id exemplo manifestum fuit: nam in Gibilmannæ Conuentu, quem is aliquãdo moderatus fuit, cùm in Sacro Dominicæ Resurrectionis die, nihil Fratribus obsonij suppeteret, quo Familia in tam Solemni die recreari posset: Vir Dei oculis ad Deum sublatis, ad diuinæ benignitatis penum confugit: moxque magna Palumborum multitudo altiùs in aëra euolare conspicitur: qui vbi supra Conuentus claustra volatu peruenêre: En repentè ferox quidam Accipiter à tergo erumpens, eos insequitur: totque ab eo interfecti inter Monasterij Claustra cadunt, quot in ea Familia Fratres eo tempore numerabantur. Res planè admiratione digna fuit: quæ vniuersos, qui huic læto spectaculo præsentes aderant, ad Dei benignitatem, summis laudibus efferendam, prouocauit. Hoc pacto Fratres, velut Dei conuiuæ, corpus, animumque cælesti dono recreatunt. Hoc ipso in Conuentu, eodem Guardiano, accidit, vt ob niuis copiam, quæ viam mendicationi obstruxerat, Familia omnibus vitæ tuendæ necessarijs careret: at Sebastiano ad Deum precibus clamante, sporta pane candido, ac recenti plena, in ipso Ecclesiæ limine reperitur; nullo penitus hominis vestigio, cuius opera ea delata fuisset, in niue deprehenso.

Fratribus in Die Paschatis à Deo obsonium impetrat.

Panem Familiæ suis preci... à Deo exorat.

XL. His itaque, Vir Dei, tot diuinis testimonijs confirmatus; cùm diutiùs, quasi Balsamum fragrans, cælestium virtutum odorem in Religione spirasset: ac velut lilium suaue olens, intra Siculos hortos iucundissimè redoleuisset: tandem, in Conuentu Castroboni, aduersa valetudine affligitur; qua ingrauescente, cùm languor supremum illi diem indiceret: eo tempore tam verbis, ac vultu iucundus apparere, totque Deo laudes occinere cœpit; vt mortem non tanquam vltimum terribilium horrere; sed tanquam ad immortalem vitam, viam expectare videretur: Hinc ea sæpè Apostoli verba ore repetebat, *Cupio dissolui, & esse cum Christo.* Denique cùm sic inter mortales versatus esset, vt beata immortalitate omnium consensu dignissimus esset: Fratribus omnibus supremo vale dicto, ex huius corporis domicilio migrat, sempiternam in Cælo vitam acturus. Cuius rei testis fuit Frater quidam, qui in Corsicæ Prouincia, quo tempore is Castroboni è viuis excessit; Sebastiani animam inter Beatorum Choros in Cælum ferri conspexit: Porrò vix Sebastianus humana deseruit, cùm lues, quæ eousque Castrobonum occupauerat, abscessit, ac velut Sancti huius Viri morte, defuncta est. Caro verò ipsius post mortem tam mollis, ac tractabilis euasit; vt infantilem teneritudinem præ se ferret. Cùm autem maxima apud omnes, de Sebastiani sanctitate, opinio percrebuisset; vix illius ad Deum transitus famā in Vrbe audita fuit, cùm turbæ ad Defuncti corpus confluentes, eius habitum, capillos, barbam, vngues summa deuotione præscindunt: tantoque impetu in corpus ruunt; vt vix illud Fratres è turbarum manibus eripere, nevè in frusta discerperent, prohibere potuerint. Neque id frustrà: plurimi enim ægrotantes, qui has Sancti Viri reliquias contigerant; eius apud Deum merita implorantes, membrorum sanitatem consequuntur: Deo signis, ac virtutibus Serui sui sanctitatem, ad ampliorem sui gloriam, contestante

Vultus hilaritatem in morte demonstrat.

Ipsius gloria Fratri orãti reuelatur.

Post mortem Miraculis emicat.

XLI. Quartus his, in eadem Prouincia, accedit, F. Paulus à Francauilla, Sacerdos: qui ex diuturno corporis languore, vnde plerique animi tædium, ac spiritualium exercitationum remissionē contrahunt, maiorem in animo virtutem cõparauit: ita vt

F. PAUL. à Francauilla Vita cu... esta

Infirmitate diuturna à Deo probatur.

virtus illi ex infirmitate progenita, in ea ad perfectũ excreuerit. Diutina enim paralysi laborans, tam cælestem, in morbi illius molesto languore, vitæ rationem instituit; vt infirmitas ad virtutem, non ad languorem illi data videretur. Abstinentiam infirmus tam admirabilem coluit; vt vniuersa Sancti Francisci ieiunia, quæ inuiolabili lege obseruabat; sæpissimè in pane, & aqua celebraret. Paupertas, tam studiosum illum vilium rerum sectatorem effecerat; vt cùm membra paralysi dissoluta foueri opporteret; is non alio præterquam rudi panno, ac vetere semper obtegeret. Chorum, quem pedibus adire non poterat, ligneis fulcris subalaribus subnixus, diu noctuque frequens petebat. Id cùm Satanas molestissimè ferret; ad maiorem illius patientiæ probationem, & laboris Coronam, sæpè illum è gradibus deiicit, vt à Choro absterreat. At Paulus diuina virtute confirmatus, de inuido hoste trophæa refert. Orationi præterea tantoperè animum assueuerat: vt vel in Ecclesia, vel in Cella perpetuò oraret. In Oratione verò tot lachrymarum imbres fundere solitus erat; vt lachrymarum alueos in genis gestaret.

Nonnulla Miracula edit.

Nonnulla viuus Miracula edidit. Nam in Platiensi Vrbe, puer quidam trium XLII.
annorum, qui tam grauiter strumis laborabat; vt ab iis penè guttur corrosum gereret: à patre ad Paulum perducitur; qui cùm ter puerum Signo Crucis benedixisset; ab eo morbo, qui incurabilis censeri solet, tam perfectè conualuit; vt nec morbi cicatrix eidem in carne relicta fuerit. In eodem Oppido, pauperculus quidam iumentum amiserat; cuius opera, ac vectatione se, ac familiolam suam sustentabat. Hic cùm toto integro mense, equum diligentissimè conquisitum, inuenire nunquam potuisset: spe omni destitutus ad Paulum venit, eique summas animi sui angustias indicat: qui erga eum miseratione commotus: Vade, inquit, æquo animo esto. Deus Opt. Max. equum tibi, tuæque familiæ restituet. Cui ille: Serue Dei, miserere, quæso, paupertatis, ac inopiæ meæ. Subiecit Paulus: Antequam crastina illucescat dies, equo tuo potieris. Abiit ille noua spe plenus: Paulus verò Dominum rogans, id sua Oratione assequitur: vt cum primùm die illucescente pauperculus è domo sua pedem efferret; equum ante domus fores saxo alligatum conspexerit. Diutino huius sancti Viri languori, cùm Siculæ Prouinciæ Patres aliquod remedium quærerent: Panormum illum deferri iubent; vt in ea Vrbe, quæ medicorum copia, ac præstantia floret, diuturnus morbus abscederet, languensque meliorem sibi corporis statum compararet. Verùm is post tertium ibi exactum mensem, die sui obitus ante prænunciato, sancto fine, vitæ periodum claudit, ac ærumnis finem imponit.

F. AVGVSTINI Dipinianensis Vita, & gesta.

In Prouincia Consentiæ, F. Augustini à Dipiniano Laici, Viri ob præclaras virtutes hoc tempore illustris, memoria celebratur: de quo illud inter alia refertur; XLIII.
quod cùm Acirim, quod Brutiorum Oppidum est, ad lanas mendicandas ex Superioris mandato se contulisset; acutissima ibi febre correptus, à pia muliere cum Socio hospitio excipitur; à qua cùm illa curiosiùs: Num Fratres indusio vterentur, inquireret: manumquè audaciùs, quàm par est, intra Augustini manicam immisisset; ea confestim diuina virtute aruit. Eo casu mulier tremefacta, cùm manus ariditatem amarissimè fleret; vehementerque curiositatis delictum ingemiscens, ab Augustino veniam, opemque postularet: is vbi mulierem nimiæ curiositatis corripuit; manum aridam Signo Crucis pristinæ incolumitati restituit, ac demùm hoc anno in pace quieuit.

F. BERNARDINI A[...]ni Vita, & gesta.

Floret itidem in Prouincia Sancti Angeli, Fratris Bernardini ab Asculo, Vr- XLIV.
be Apuliæ Dauniæ, ad Appennini Montis radices sita, Laici sancti Viri memoria: qui cùm, ex Superiorum licentia, diu solitariam in nemore Conuentus Sancti Ioannis Rotundi, vitam duxisset. camqu[...] a[...] [...]itatem adeptus esset; vt auiculæ circa ipsum volitantes, cibum ex illius manibus acciperent; & u[...] v[...]it [...]m [...]ico c[...]luderent; Germanũ Fratrẽ, qui alte[...] [...]ra[...] attractus

ad cum

ad eum inuisendum accesserat; solo manus contactu curat: dieque sui obitus prænunciato, hoc anno sancto fine occumbens, meliorem apud Deum vitam nanciscitur.

XLV. Postremò in Bononiensi Prouincia, F. Felicis à Catauasio, Clerici vita, morsque commendantur. Vita etenim virtutibus plena haud dissimilem exitum sortita est. Vir magnæ humilitatis fuit, sui ipsius contemptu insignis: quamobrem à Presbyteratus Ordine, eo quòd se tanto munere indignum existimaret, sponte abstinere voluit. Nec minor in eo fuit dura quæque pro Christo tolerandi ardor, ac cupiditas; qua fiebat, vt omni corpus suum seueritate castigaret: ac tam auidè cunctas patiendi ansas arriperet; vt vniuersa corporis incommoda pro summis deliciis haberet, atque in sola Christi Domini Cruce voluptatem caperet. Orationi, ac rerum diuinarum contemplationi ita addictus fuit, vt sæpè integras in ea noctes consumeret; ac præsertim in peruigiliis Festorum B. Virginis, quam præcipua Religione venerabatur: cuius etiam præsentia, ac colloquio sæpè potitum fuisse ferunt. Obiit in Conuentu Parmæ, multa virtutis, ac sanctimoniæ fama clarus. *F. Felicis à Catauasio Vita, & gesta.*

XLVI. His alii quoque accedunt Viri virtutum genere præstantissimi, quorum eum morte gloria emori non potest. Horum, tametsi temporum inuidia nobis olim præclarè acta rapuerit, haud tamen eorũ memoriã ita delere potuit; quin fama, inter Ordinis Monumenta, è funeribus clarior emerserit. In his primus Augustinus Pactensis Sacerdos è Sicula Prouincia erumpit, sanctitate conspicuus: qui, cùm eam vitæ austeritatem, quæ cum summa abstinentia coniuncta est, perpetuò vsque ad mortem coluisset; ea sibi ad diuinarum rerum contemplationem (cui totus vacabat) gradum parauit: donec, quod ex parte est, euacuato, ac ænigmatum speculo clara Dei visione abstersо, hinc emigrãs, vt creditur, Domini gloriam, reuelata tandem facie, est speculatus. Cui in Vmbriæ S. Francisci Prouincia Fr. Alexander Interamnensis Sacerdos successit: Vir humilitate sublimis, ac præsertim obedientia clarus; quam cùm toto vitæ suæ cursu summo studio complexus esset; ab ea nec in morte separari voluit. Nam quo tempore rebus humanis valedicere parabat; ne ignotam alterius vitæ viam absque obedientia auspicaretur: ad Guardianum, qui præsens aderat, conuersus, capite inclinato, ait, *Benedicite, Pater*: moxque expirans, obedientiam vix ducem in Cælum accepit. Tertius denique Michaëlangelus Florentinus, Concionator, in Ethruriæ Prouincia magnis laudibus celebratur. Vir hic primarius, grauis, austeritate, ac prudentia illustris; cùm eam Prouinciam magno consilio administrasset; ac inter Ochinianas procellas in Venetam Prouinciam Generalis Commissarius destinatus, pro Religione in publico Senatus consessu perorasset; multorumque animos Ochini lapsu perculsos, qui in Capucinorum eiectionem conspirauerant, sua Oratione in melius consilium mutasset; multis piè pro Religione laboribus functus, Senis de præsidio, stationeque huius vitæ iussu Dei omnipotentis decedit. *F. Augustinus Pactẽsis Sacerdos. F. Alexander Interamnensis Sacerdos. F. Michaël Angelus Florẽtinus, Cõcionator. Viri omnes vitæ integritate præclara commendantur.*

XLVII. Inter huius anni memorabilia, illud refertur; quòd cùm Fr. Andreas Siculus, qui nobilissima ortus familia, atque inter regni Barones nuncupatus, multo se hominum sanguine in sæculo fœdauerat; scelerum pœnitentia ductus, ad Capucinorum se Ordinem in Neapolitana Prouincia contulisset; Clericorumque numero in Conuentu S. Euphebij adscriptus esset: dum Nouitius tres Sacras Altaris mundа manu contingit; cunctas sanguine cruentatas relinquit: quod cum Patribus innotuisset, anteactamque Nouitij vitam didicissent; è Sacro Altaris ministerio, & Clericorum Ordine amotum, ad Laicorum vitam transtulerunt Eo quippe cælesti prodigio declaratum fuit, rerum Sacrarum contactu indignum esse, qui manus, animumque tot hominum cæde contaminasset. Quibus is quoque hoc cælesti signo admonitus sponte annuit: qui sanctè, & religiosè posthæc in Religione conuersatus; si minùs Sacris Ecclesiæ rebus, magis saltem diuinis se Cælorum sedibus dignum præbuit. *F. Andreas Siculus ob hominum cædes Miraculo ab Altari arcetur.*

Gemini hoc anno, ac ſtrenui Athletæ è Sæculo erumpentes, Religionis palæſtram ingrediuntur: nimirum Fr. Marcellus Trifluminenſis, & Ioſephus à. Leoniſſa, quorum trophæis illuſtrata Capucinorum Religio, ſua quoque Illuſtratoribus encomia reponet, anno 1601. & 1602. XLII.

MILLESI

ANNUS CHRISTI 1573. GREG. XIII. 2. MAXIMIL. II. IMPER. 10. RELIG. CAPUC. 49.

I. MILLESIMUS quingentesimus septuagesimus tertius, qui sequitur Annus, quintum suprà decimum nobis Generale Capitulum præstat; nonnullos iam emeritos Religionis Milites ad præmia transmittit, ac quædam memoria digna, quæ ad ampliorem diuini Nominis, & Religionis splendorem conferunt, perpendenda offert. Marius igitur Generalis, cùm alterum sui muneris triennium, magna cum prudentiæ atque integritatis laude peregisset, hoc anno, qui primus fuit Pontificatus Gregorij XIII. in Vrbe Ancona, Generalia Comitia indicit: in quibus Frater Vincentius à Monte-Vlmi, Piceni Oppido, omnium penè Electorum consensu, ad Generalatus Officium assumitur. Hic ob eximiam prudentiam, ac Regularis obseruantiæ zelum, cùm in Vmbriæ Prouincia sæpe Vicarij Prouincialis munere functus esset, in Apuliam missus, eam quoque Prouinciam nonnullis annis sanctè administrauit. Iterumque ad Vmbriæ Prouinciam regendam, summo omnium studio reuocatus; dum illius administrationi incumbit, Generalis Vicarius eligitur: quo in munere, cùm magnam sibi laudem compararet, maioraque in dies Religioni virtutum incrementa polliceretur, anno à sua electione vix expleto, maximo omnium mœrore, immatura nobis morte eripitur.

Decimum quintum Generale Capitulum celebratur.

Vincentius à Monte Vlmi Vicarius Generalis eligitur.

II. In his porrò Comitiis à Patribus nonnulla statuta fuere. Primum, vt Sicula Prouincia, quæ tot Conuentuum numero, ac Fratrum multitudine excreuerat; vt vnius tantùm Prouincialis labore, rectè administrari non posset; in tres Prouincias, iuxta Custodiarum numerum: nimirum in Messanensem, Panormitanam, ac Syracusanam dissecaretur. Cùm verò e regione, S. Angeli Prouincia Fratrum penuria laboraret; tribus hisce Prouinciis permissum fuit, vt eidem necessarium Fratrum numerum ministrarent. Hæc vero Prouinciarum diuisio, ob Vincentij Generalis mortem, hoc anno intercepta, sequenti tantùm anno 1574. sub F. Hieronymo Tiphernate Generali Commissario, in Prouinciali Capitulo, quod in Vrbe Messana celebratum est, peracta fuit. Alterum, vt ad Religionem latiùs per Orbem propagandam, bini Fratres in Galliam mitterentur: qui Regionem tantummodò, Gallorumque animos, num ad Religionem propenderent, diligentiùs explorarent. Id verò huius Capituli Patres potissimùm ad hoc consilium permouit; Quod Beatum Patrem Franciscum, ab ipso Minorum Ordinis initio, gentis huius ad pietatem procliuis, ita sollicitum fuisse nō ignorarent: vt aliis sociis in alias Orbis partes dispertitis: ipse Galliæ oras sua præsentia illustrandas suscepisset: Religionemque ipsius B. Patris testimonio, eo consilio a Deo institutam intelligerent, vt non vnius Italiæ angustiis circumscriberetur; sed vt totum Orbem longè latéque diffusa complecteretur. Quamobrem ex Mediolanensi Prouincia, Fr. Dionysius Mediolanensis, Concionator, & Fr. Remigius Laudensis, Laicus, electi fuere: qui in hoc opus incumberent: Viri vtique probati, atque omnium virtutum genere ornati; quibus & in agendo prudentia, & illustriorum Galliæ luminum; nimirum S. Dionysij, & S. Remigij, qui gemini illius Regni oculi censentur, numina opitulabantur.

Nonnulla huius Capituli statuta referuntur.

Duo Fratres in Galliam destinantur.

III. Hi igitur Vincentij Generalis Vicarij benedictione muniti Deo ductore, hoc anno in Galliam iter assumunt, Lutetiamque Parisiorum, quæ totius illius Regni Regia est, post multa itineris incommoda, perueniunt. Est Lutetia Parisiorum

Galliæ Vrbs amplissima, Regum Christianissimorum sedes, fertilis solo, salubris aëre, arboribus nemorosa; referta commerciis, populorúmque Emporium; Senatu quidem augustissimo insignis; sed studiorum vniuersitate illustrior: gemina quoque Doctorum Nauarricorum, & Sorbonicorum facultate illustrissima, docentibus, ac discentibus grata patens. Hac in Vrbe à Carolo Lotharingio S. R. E. Cardinali excepti, exiguo hospitio donantur in loco qui Piquepus appellatur. Tunc Regni habenas moderabatur Carolus nonus, Princeps Religione, ac Fidei ardore toti Orbi conspicuus. Huius enim Regis pietate, & in Catholicam Religionem studio factum est: vt in toto ferè Galliarum Regno die, qui S. Bartholomæo sacer erat, dato post primam noctis vigiliam signo, vniuersi penè Hæretici a Catholicis extincti fuerint: quò faciliùs Regnum ab Hæresum tabe expurgaretur. Huius Mater Catharina Medicea, mulier ad omnem pietatem prona, cùm diligentiùs Capucinorum vitam, ac institutum explorasset, Regi filio suadet, vt a Gregorio XIII. Pont. Max. Capucinos in Galliam mitti, Religionemque in Regno stabiliri per litteras postulet: atque id quidem opportunè: prius enim, Generali Minorum Obseruantium Ministro agente, Paulus Tertius summus Pontifex, Diplomate, quod incipit: *Dilectis filiis, &c.* edito anno 1537. die V. Ianuar. cauerat ne Capucinorum Religio ad Vltramontanas se partes conferret; neve in iis Monasteria ædificaret, aut Familias decerneret. Gregorius verò Regiis litteris acceptis, cum Regis pietati, in re planè honestissima satisfacere vellet, motu proprio, edito anno 1575. de quo eodem anno agendum erit, priori illo Pauli Decreto e medio sublato, Capucinis, vt in Galliam se conferant, facultatem impertitur. Ab id Gregorij Pontificis zelo, ac pietati tribuunt: qui cùm Galliam hæresibus exagitari, a summo in Fidei periculo versari cerneret: illius Regni Catholicos melius in Fide confirmandos; Hæreticosque celeriùs dissipandos censuerit si Capucinos, quorum vita plurimùm ad Fidei, morumque ædificationem conferret, eo transmittere curaret.

Lutetia Parisiorum Gallicani Regni Regia.

Caroli noni Regis erga Fidem Catholicam ardor.

Carolus Nonus Rex Capucinos à Pontifice expostulat.

IV. Dum igitur hi præclaris virtutum exemplis, Religioni propagandæ apud Gallos locum parant, alij apud Italos iam satæ Religionis laboribus functi, partam in Cælo mercedem assequuntur. Atque inter hos primus est Fr. Ioannes à Terra noua, Calabriæ Oppido, Concionator; qui ob exiguam corporis staturam, Ioannellus communi nomine appellatus fuit. Hic cùm Ludouicum Rhegium, ac Bernardinum Georgium, primos Calabriæ Patres, ac Reformatores; quo tempore è Minorum Obseruantium Familia ad Capucinos accesserunt, secutus esset; sæuas illas nascentis Reformationis persecutiones tam inuicto animo sustinuit; vt cum plerique, quibus animus ad eas perferendas defecerat, ad Obseruantes redirent: is eò magis in Religionis arreptæ proposito confirmaretur: ac velut Cedrus in Libano plantata, quò maioribus persecutionum flatibus quatiebatur; eò profundiùs in virtute radices ageret. Hoc itaque modo ipsius mens ad uersis probata, in tantam virtutum propaginem excreuit; vt cunctis Regularis disciplinæ, atque Euangelicæ perfectionis norma esset: nihil eo pauperius, nihil humilius, honestius nihil; nihil denique magis ad omnem virtutum formam compositum erat. Et quod aliis magnum sæpenumerò videtur, vt scilicet post carnis vitia resipiscant: ab ipso animum compescentes abstineant, quæ [illegible] cupiditate persecuti fuerant: is velut minimum ducens, Virginitatem ipsam suam à Matris vtero acceperat, quaque hominem Angelis cognatum præstat diuino munere perpetuò illibatam seruauit. Neque id mirum: vt enim [illegible] thesaurum, quem in vase fictili gerebat, tutius à Prædonibus custodiret, M[illegible]um omnium, ac cæterorum hominum, quoad fieri poterat, colloquia fugiens, studiosissimè a per[illegible]lis cauere, p[illegible] se ab hoc sæculo custodire [illegible]. [illegible] que sanctus hic Vir Deo magis, quàm hominibus sic viuere didicerat, vt [illegible]taria semper loca, orationis amica quærens, ea sacris Hymnis consecraret; atque vt plurimùm lachrymis, ac [illegible] compleret. Sacra [illegible] tot [illegible]rum [illegible] af

F. IOANNIS à Terra noua Vita, & gesta.

Virginitatem perpetuo coluit.

flue[illegible]

fluebat; vt his Altare interdum, pallamque sacram conspergeret; Nonnunquam etiam tam mente excedebat: vt sacra Mysteria nisi post diuturnum tempus, prosequi non valeret. Feruido hoc spiritu imbutus, cùm ad Dei Verbum disseminandum accederet; tanta populos virtute commouebat; vt cunctos in pœnitentiæ lachrymas, ac singultus propelleret: neque vllus tam fero, ac ferreo animo præditus esset, qui eo audito, sibi à vitiis abstinendum esse non statueret. Quo tempore nonnullæ Italiæ Vrbes Hæresis venenum hauserant, tam acerrimus Catholicæ Fidei propugnator fuit, vt Hæreticos verbo, ac scripto palàm exagitaret: ex quo à sacra Illustrissimorū Inquisitorū Congregatione, egregias sæpè laudes cōsecutus est. *Catholicam Fidem acerrimè propugnat.*

V. Familiarem illum Prophetiæ Spiritum à Deo assecutum esse, pleraque exempla te[illegible]. Ochini lapsum, longe antequam eueniret, diuino Spiritu prænoscens, Religionis procellas, quæ inde excitandæ erant, non semel Fratribus prædixit. Donatæ Caraffæ, Mulieri Illustrissimæ, ac nulli pietate secundæ; quæ filiā, necdum nubilem, illius precibus commendauerat; futura illius connubia, nedum cogitata prænunciat; quæ deinde cum Buteræ Principe, vti prædixerat, contracta sunt. Donatam verò ipsam B. P. Francisco, sub Tertij Ordinis habitu aliquando consecrādam fore præmonet. Terræ nouæ, quæ illius Patria erat, deuastationem, quæ Proscriptorum postea deprædatione, sub Nino Martino, & Consaluo Mariuo, secuta est, diu ante prænouit; atq; è suggestu prædicauit. Viu^s tot miraculis claruit, vt amplior eorum Catalogus confici posset; nisi antiqua illa Patrum humilitas, quæ ab huiusmodi memoriis, velut à fastu abhorrebat: ab iis abstinendum sanxisset. Illud tantùm, velut ex incendio ereptum, cæteris famæ consecratis, ad nos integrum peruenit; quod de Agatio quodam Calceario, Fratribus domesticu narratur; qui cùm laterali dolore Galatri grauissimè laboraret: is eum ante sanctissimæ Eucharistiæ Altare ductum, vbi semel Dominicam Orationem, & Angelicam salutationem recitare iussit, Signo Crucis ad pristinam corporis valetudinem reuocauit. *Prophetia dono à Deo potitur.* *Plerisque miraculis emicat.*

VI. Annis denique ac virtutibus plenus; cùm septuagesimum annum ageret; in Cōuentu Galatri febre correptus, cùm diuina reuelatione sui transitus horam agnouisset: sacris omnibus in eum peractis mysteriis, in ipso extremo spiritu cum morte confli[c]tans, Crucem, quam semper amauerat, quæque ex opposito lectuli pendebat, cùm impetu quodam spiritus amplexurus, è lecto surrexisset; mox corpore elanguens, spiritus ad Crucis triumphatorem euolat: atque eodem tempore, vndique luce circumfusis, cuidam Fratri oranti apparet: cui cælestia se à Deo præmia assecutum fuisse significat.

VII. Secundus post hunc, in Piceni Prouincia, celeriùs vitæ brauium comprehendit F. Paulus à Pedona, Firmani Agri Oppido, Clericus: qui cùm necdum tertium in Religionis stadio annum cucurrisset: tam perfectè Euangelicæ & Seraphicæ perfectionis metam; quam alij vix longo multorum annorum curriculo assequuntur, breui cursu attigit: eamque mentis puritatem, quæ ex plurimarum virtutum coniugio oritur, exiguo tēpore adeptus est; vt cùm huius mortalis vitæ cursum in Aesino Conuentu absolueret: innumeras Beatorum Innocentium animas sibi occurrentes conspexerit: quapropter Fratres, qui lecto circumfusi adstabant, rogare cœpit: vt tot cælestibus pueris locum darent. Id cùm Fr. Stephanus à Monte sancto Laicus audiret: quandoquidem delirantis verba esse existimabat, risum extulit. At Paulus: Tune, inquit, Stephane rides? qui plangentis tibi officium potius assumere deberes: mater enim tibi non pridem defuncta est, breuique illius nuncium accipies. Id Paulus, præterquam ex Dei reuelatione agnoscere non poterat: cùm Montissancti Oppidū ab Aesina Vrbe viginti duo millia[r]ia distet, neque vllus Mulieris obitum; cuius fama necdum Æsim peruenerat, ægrotāti renunciare potuisset. Vix autem vnius horæ tempore elapso, Stephani germanus ad Conuentū appulit, qui funestum illi de matris obitu nuncium affert. Eodem quoque tempore Paulus, cùm diuino Spiritu accepisset, Petrum quendam Firmanum, qui postea Fr. Apollonius appellatus fuit; eò ad pro[b]ationis annum a[d]pi[r]andum c[on]tendere, id d[illegible] *F. PAVLI à Pedona vita, & gesta.* *B. Innocentiū Castra in morte videt.* *Pleraque futura prædicit.*

stantibus Fratribus indicans: Eia Patres (inquit) Fratri nostro Petro locum parate; iam enim præ foribus stat: statimque Petrus ianuam pulsat. Postremò cùm iam animam ageret, lætus exclamare cœpit: O, ô, Fratres, quam gloriosam; O, ô, quàm lucidam Dominam cerno: tum paulò post ipsa sacra Deipara duce, ad purissimum lucis fontem euolat.

B. Virginem in morte videt.

VIII. Tertius in eadem quoque Piceni Prouincia virtutibus, ac Regulari obseruantia floruit, Fr. Prosper à S. Angelo, Pisauri Oppido, Laicus; qui cùm in Minorum Obseruantium Ordine Eleemosynarij munere fungeretur, miserando cuiusdam Fratris spectaculo perterritus, ad Capucinos confugit. Res ita gesta fuit. Dum is, in quodam Obseruantium Conuentu, Quæstuarium mun is e ceret · contigit aliquando; vt magna tritici penuria totam Vrbem occupante, Guardianus sub formali sanctæ obedientiæ præcepto caueret; ne quisquam panem è Refectorio in aliorum esum extraheret. Hoc èdito præcepto, Laicu quida tat r, dum per nemus deambulat: Dæmonem, qui Leonis instar circuit, quærens, quem deuoret, B. Virginis speciem referentem sibi obuium habet· quem cùm imprudens veneratus esset: ille panem ab eo sibi clam deferri postulat; tum cuncta i , q æ exoptaret, pro mercede redditurum spondet; dummodò rem silentio tegat. Credit Frater corde leuis, ac proprio iudicio deceptus: Refectorium cum cæteris vesperè cœnaturus ingreditur: positum sibi in mensa panem, dum se m ducare simulat, in manica abscondit: & spreto Superioris præcepto, panem è Refectorio acceptum ad Dæmonem, sub fallaci B. Virginis specie latentem desert. Dæmon verò, vt panem accepit, cæleste protinus Deiparæ forma exutus, Tartaream detegit: Fratremque pedibus arreptum miserè eiulantem, ac suppetias petentem, extra nemus rapeat Longiùs Sylua à Domo distabat: quo fit, vt il ius voces Fratrum nullus exaudire posset. Inter hæc Prosper, qui ex Vrbe redibat; cùm miseri eiulatum procul perciperet; ad voces accurrit: at horrendum raptantis Dæmonis spectaculum cernens, eo perterritus, propiùs accedere non audet, sed ociùs ad Conuentum euolans, Guardiano rem omnem narrat: qui mox Crucem parari, Fratresque in supplicationis modum disponi iubet: ipse verò stola atque aspersorio armatus, festinus ad locum properat. Iam Dæmon miserum, longiùs à Conuentu raptando pertraxerat; cùm triumphali Crucis ligno apparente, Guardianoque in Dei nomine præcipiente, Dæmon prædam deserere cogitur. At quanquam visibilem tunc ille formam subtraheret, inuisibili tamen adhuc virtute eum Fratribus pugnabat; qui miserum ab illius potestate liberare nitebantur. Diu, multumque cum Dæmone decertatum est; qui Fratrem ob inobedientiam suæ potestati traditum asserebat: quartaque iam noctis hora instabat, cùm Fratres præceptis, ac exorcismis Dæmonem compescere: Dæmon e ntrà contumacia, ac potentia pugnare haud desistebat. Res omninò plena pauoris erat. Tandem ad Ecclesiam ventum est: vbi cùm Guardianus re cognita, Fratrem inobedientiæ crimine irretitum, ac pœnitentem à culpa absoluisset: Dæmon inde aufugere c mpe itur

F. PROSPERI à S. Angelo Vita, & gesta.

Cuiusdam Fratris casu perterritus ad Capucinos migrat.

Frater inobediens à Dæmone raptatur.

Pœnitentiæ Sacramento Dæmon expellitur.

IX. Prosper verò cùm secum altius philosophari cœpisset; atque ex v ius inobedientiæ culpa, tam seuerè à Deo castigata; quid in cæteris Regularis Obseruantiæ maculis, ac delictis extimescendum esset, sapientius coll er m x si à periculo cauendum, & ad Capucinorum Religionem, velut ad Regularis obseruantiæ asylum, sibi confugiendum statuit. In ea porro conscriptus, tantum, in quolibet virtutum genere, ac præsertim obedientia profecit; vt nunquam Superioris p cept , vbi ipsius voluntatem suboleret, expectaret: sed facto semper a teuerteret. Humilitate, paupertate, patientia fuit insignis: quamplurimas quoque a Dæmone, qui longas ipsius in oratione vigilias extime bat, insidias, ac in es perpessus victor tandem euasit; vitamque in Anconæ Conuentu, ma na m sanctimoniæ laude, septuag ario maior conclusit

X. Quartus in Hidr nt a Pro ia, hoc an o è labor s ad re uiem migrat, Fr.

F. ANTONII Albini Vita, & gesta

Antonius

Antonius Alectinus, Laicus: qui cùm adhuc in sæculo versaretur, cum Euangelicæ perfectionis gradum conscenderat, vt hosti, germani Fratris sui, quem vnicè diligebat, interfectori, non solùm necē condonauerit; sed eundem è cæde reuertentem etiam osculo exceperit, pecúniaque elargita ad fugam compulerit. Quo sanè tam egregio facto, id à Domino promeruit, vt sæculo maior ad perfectorum statum conscenderit; Seraphicaque Capucinorum Religione dignus fuerit. In Religione charitate, quam erga inimicos priùs ostenderat, in pauperum dilectionem commutata, eos tanto amore, ac pietate prosequebatur; vt necessaria sibi sæpissimè cibaria subtraheret, vt iis Christi pauperes abundantius aleret. Abstinentia tam eximia fuit, vt à carnibus, ac piscibus perpetuò abstinens, vixque olera pani adiungens; totum ferè vitæ tempus in ieiuniis, ac quadragesimalibus inediis, ad extremum vsque senium consumpserit. Vir fuit summus paupertatis, honestatis, humilitatis, ac totius obseruantiæ Regularis amator; tamque orationis cupidus, vt in ea maiorem noctis, ac diei partem impenderet. Hic igitur, dum ad perfectissimam omnium virtutum metam studet conscendere; dignamque Seraphico Viro sullieitè, ad extremum vsque spiritum, vitam ducit. In Conuentu Castaneæ, tanquam Domini Seruus, bonus, ac fidelis, ad eiusdem gaudia vocatur. *Plurima ipsius virtutes enarrantur.*

F. VINCENTII A FLAVIANO, Vita, & Gesta.

XI. POstremus tandem, ac velut præclara quædam Religionis gemma, è Tusciæ Prouincia, hoc anno, ad Beatorum agmina erumpit, Fr. Vincentius à Flauiano, Florentini Agri Oppido: cuius cùm tam admirabilis vita fuerit, vt inter illustriores meritò collocari possit, æquum sanè est, vt in ea explicanda pauló diligentiùs incumbamus. *Fr. Vincentius à Flauiano sanctimonia, ac miraculis illustris.*

XII. Flauianum, seu Flauinianum, haud ignobile Ethruriæ Oppidulum est, ad Tyberim in finibus Faliscorum declinans; in quòd Mariottus quidam, ex Manoslorum stirpe, quæ Florentiæ olim honesta erat; cùm vigentibus in Vrbe dissidiis, se cum tota Familia contulisset; ibi duodecim ex Vxore liberos procreati inter quos Vincentius natu minimus maior virtute fuit. Erat Mariottus Faber calcearius, vir ad pietatem pronus, qui cum Religiosissimis Ordinis Obseruantium Patribus, qui in eo Oppido Conuentu fruebantur, domesticus esset; ab iis Conuentus Procurator, seu Sindicus creatus, res eorum summo studio, ac pietate curabat. Quapropter id ex Dei benignitate consecutus est; vt ex tot ipsius liberis, vnum sibi Deus Opt. Max. perfectum Seraphicæ legis cultorem, ac S. Patris Imitatorem eligeret: quem ab ipsa infantia, in benedictionibus dulcedinis præuentum, cælestibus donis cumularet. Hic Vincentius fuit: qui ab incunabulis, perinde ac si eum materno lacte, cælestem quandam pietatem, ac rerum diuinarum Religionem suxisset: ita Deum timere didicit; vt non modò ab iis, quæ in puerili ætate mala videri poterant, summoperè caueret: verùm etiam, dum mater, in cuius sinu puerulus quiescebat, profundiùs dormiret; nocte ab illius se sensim latere subtrahens, è lecto descenderet; ac humi genuflexus eas, quas à matre didicerat, deuorè precationes recitaret. Samuèlem adhuc puerum olim à Domino vocatum; & quæ Heli Sacerdoti euentura essent, noctu præmonitum ex sacris paginis nouimus; quod futuram aliquando Samuëlis excellentiam indicaret: haud secus de Vincentio sentiendum, qui Samuële adhuc ætate tenerior, cùm needum sextum annum ageret, nocte quadam, dum quiescit, à Domino vocatur; eiusque non modò voce, ac præsentia fruitur: verum & ab eo præmonetur; quandam Christi Crucifixi Statuam, quæ in Minorum Obseruantium Ecclesia, altiori loco pendebat, casui proximam esse. *Ab infantia Deum timet.* *Puerulus nocte surgit, ac preces recitat*

Christus puerulo apparet, & imaginis casũ indeat.

esse. Pius tunc Puerulus marrem, ad cuius latus iacebat, anxiè è somno excitatis, ait: Mater, heu mater, citò ad Parrum Ecclesiam pergamus; nam Domini Imago ruit. Cui Mater: Sile, inquit, fili, & dormi. At is post exiguũ temporis spatium, iterum maiori animi angustia, ad id matrem sollicitat: Cui rursus mater; Quid somnias, inquit, quiesce. Cumque paruo rempore elapso, terriò adhuc matrem compelleret; illaque silentium indiceret: flens tandem puerulus è strato surgit, soloque indusio contectus, ad Minorum Ecclesiam anxius pergit, ostiique tintinnabulum pulsat. Miratur Ianitor pueruli, quẽ vultu agnoscebat, ferè nudi intempestiuum aduentum, causamque sciscitatur: Cui Vincentius, citò Parres ad Ecclesiam accurrite, & Domino cadenti ferte opem: ruit enim Crucifixi Imago, quæ in Ecclesia est. Tantum puerulus animo æstum, sollicitudinemque præseferebat, vt plerique Fratres illius vocem audientes, è stratis surrexerint, atque in Ecclesiam conuenientes, antiquam Crucifixi Statuam, quæ ante Chorum pendebat, ita è Cruce disiunctam conspexerint; vt vix vno clauo, vnaque manu Cruci hæreret. Stupent vniuersi, moxque à puerulo vnde id didicerit, exquirunt: Quibus puerulus. Dormiebam, inquit, cùm Dominus hic Iesus, qui in hac Cruce pendet, in somno apparens, his me verbis compellat: Surgo velociter, Vincenti, atque ad Fratrum Ecclesiam festina: ruit enim Imago mea, nisi citiùs è lapsu vendicetur, atque huc propterea cucurri.

Nocte Ecclesiam petit, fratresque de casu Imaginis monet.

Hinc magis Fratres admirabantur, talia diuinæ familiaritatis signa, ac futuræ sanctitatis prælud ia, in pucro præcedere: atque eo maximè, quòd puerulum animaduerterent, sæpè aliorum puerorũ agmen colligere, ac Litanias concinentes, secum in varias Oppidi Ecclesias ducere: interdum etiam Olea conscensa, collectæ puerorum turbæ Domini timorem, parentum reuerentiam, Ecclesiarumque venerationem prædicare. Sæpiùs etiam, dum noctu Matutinæ Horæ, in Ecclesia ab ipsis decantarentur, puerum ante præfatam Crucifixi Imaginem, genuflexum orare, diuque in oratione persistere deprehendebant, donec Matutinæ ab iis Horæ absoluerentur. Inuidebat Satan immaturæ tenelli adhuc pueri pietati; Quapropter vt eum ab oratione exterreret. Cùm Matutinarum Horarum tempore aliquando ante Crucifixum oraret: Vmbræ quasi ad eum se inclinantis speciem ipsius obtutibus offert: qua exterrefactus puer, cùm altiùs clamorem extulisset; à Fratribus domum reductus, haud propterea à consueta oratione desistere voluit. Agebat senem moribus Vincentius, annis puer, atque ita ab omni puerili leuitate, ac lasciuia abhorrebat; vt alios quoque pueros ab iis, verbis, ac pietatis exemplis compesceret: ex quo ante annos in via Domini sibi, aliisque Magister euaserat. XIII.

Puerulus cæteris pueris prædicat atque orationi insistit.

Dæmon illum vmbra simu lacro exterret.

Porrò ætate in eo adolescente, cùm ea pietas, & in pauperes miseratio adolescebant. Vix enim primas literas hausit; cùm B. Virginis Officium quotidie persoluens, orationi, ac diuinarum rerum meditationi frequentiùs, ac diutiùs vacabat: tunc primùm secreta petere, solitudines quærere, vigiliis, atque orationi incumbere, parciùs refici, carnem flagellis cædere, nodorum funiculum circa lumbos gestare, oculis custodiam adhibere; omnesque sensus cupiditates coërcere, assiduum Vincentij studium erat. Tantus enim honestatis amor, maturè ipsius mentem occupare cœpit, vt ab eo tempore constanter apud se decreuerit, Dei adiuuante gratia, nullas carnis illecebras, aut Venereas cupiditates, ne procul quidem admittere; sed pretiosissimum Virginitatis thesaurum, ad finem vsque illibatum custodire. Quamobrem titillantes sensus seuera sæpe flagellatione castigans, crebris ieiuniis frænabat: quibus tandem id ex Dei gratia (quod is circa vitæ finem haud obscurè testatus est) consecutus fuit: vt purum semper ab omni Venerea labe corpus, animumque seruauerit. XIV.

Adolescens carnẽ macerat, & honestati studet.

Porrò ea, quæ Electorum virtus propria est: tenera scilicet quædam erga pauperes compassio, ita animum eius affecerat, vt sæpe e patri- mensa surgens, cibaria XV

quæ sibi parata erant, tam sagaciter, ad egenos deferret. vt nullus id prorsus animaduerteret. Iam enim diuina intus vnctione docente didicerat, ab omni hypocrisi, ac inani gloria sibi esse cauendum: eleemosynamque non palàm ostentandam, sed in sinu pauperis abscondendam esse, vt à Deo mercedem accipiat. Verùm cùm in pauperes plerunque liberalior esset, quàm status, ac domus conditio ferret: contigit aliquando; vt vinum, quod totius anni curriculo Familiæ sufficere debuerat, vnius, aut alterius mensis spatio, in pauperum vsum ab eo distributum deficeret: quod cùm Fratribus, qui dolia vino vacua offenderant, compertum esset, ij Vincentium, velut rei familiaris dilapidatorem, apud patrem accusant; vt qui vinum, quod in annum Familiæ repositum fuerat, vno mense dissipasset. Haud negat Vincentius, se vinũ in pauperes erogasse: at plurimùm etiamnũ in doliis superesse affirmat. Cui Fratres: Cuncta nos, inquiũt, dolia virga explorauimus; atque in iis vinum vix ad mẽsem vsque reliquum esse deprehendimus. Pater verò cùm rem certiùs agnoscere vellet; in cellam ipse vinariam descendit; dolia explorat, cunctáque vino ad os vsque plena esse comperit. Pauêre omnes miraculo: Pater verò diuino hoc testimonio admonitus, Vincentio omnem tum vini, tum alterius domesticæ rei, pauperibus erogandæ, facultatem facit. Hac facultate accepta; tanta erat Vincentij in pauperes liberalitas; vt non modò iis panem, & vinum tribueret: sed mantilia etiam, ac lagenas, quibus res deferebantur, egenis relinqueret: nec tamen vllam res familiaris iacturam patiebatur. Calceos præterea, quorum consuendorum arti Pater cum filiis vacabat, cùm sæpè egenis distribueret: eo Fratres obmurmurabant; quibus Vincentius: Demus, aiebat, pauperi, qui mihi necessarij essent. Ita egregius adolescens, præclara in virtutibus altioris ædificij, quod in perfectam aliquando sanctimoniam consurgeret, fundamenta iaciebat.

Cibos sibi in mensa subtrahit, & pauperibus distribuit.

Vinum sua oratione in doliis multiplicat.

XVI. Decimum quartum iam Vincentius annum attigerat; cùm diuino eum spiritu ad præstantiora vocante, apud se de sæculo fugiendo, Minorumque Obseruantium Religione amplectenda consilium init: vbi verò deliberationem consilium peperit, Religionis habitum à Patribus postulat: qui cùm Adolescentem tenella adhuc ætate præditum cernerent, diem protelant, inanesque causantur laconicas. Interea pius Adolescens sedula se oratione exercens, frequenter ad Fratrum Ecclesiam pergebat: in qua, cùm post hæc aliquando ante consuetam Crucifixi Imaginem attentiùs oraret; illa brachia è Cruce soluens, quasi illum amplexari vellet, ad ipsum extendit; quo in aspectu tanta Vincentij mens amoris teneritudine affecta fuit; vt in altiorem oris gemitum erumperet: quo à Fratribus percepto, cùm ij sinistrum aliquid illi accidisse suspicarentur; statim accurrunt; at gemitus causa perspecta, cùm tam præclara, diuinæ vocationis in Adolescente testimonia agnoscerent; haud vltra Religionis illi diem producendum, aut moras texendas censuerunt. Quamobrem rem ad Patrem deferunt; diuinamque Adolescentis vocationem, haud aspernandam illi fore persuadent. Qui tandem filium sua benedictione firmatum, alterius Abrahæ instar, Deo in Venerabili Minorum Obseruantium Religione Sacrificium offert.

Christi Crucifixi Statua oranti se inclinat.

XVII. Nondum decimum quintum annum Vincentius expleuerat; cùm inter Seraphicos Franciscanæ militiæ Tyrones adscriptus, maiora aduersùs carnem certamina parat, ieiunia multiplicat, flagella auget, sensus seueriori disciplina cohibet, longiores in oratione vigilias ducit, totque virtutibus enicat; vt cuncti in eum, tanquam in cæleste quoddam Euangelicæ perfectionis sydus, ac prodigium oculos conijcerent. Hac virtutum luce, ad Sacerdotium, post vigesimum quartum annum promotus: dignitatem Angelis venerandam, ita cum Angelica vita coniungit: vt quos cælesti vitæ puritate imitabatur, ministerij dignitate antecelleret: dignitatemque Angelica præstantiorem, Angelica planè conuersatione illustraret.

Ad Obseruantium Ordinẽ accedit.

XVIII. Verum id non parùm Vincentij animum angebat; quod Regularem obseruan

tiam

tiam nonnihil in Ordine à B.P.Francisci instituto deflexisse conspiceret, cumque Reformationem sæpè à Superioribus promissam, diu [illegible] expectasset; erumpente hoc tempore Fratrum Capucinorum Reformatione, is cum Bernardino Astensi, Ioanne a Fano, ac cæteris anno 1534. ad eam se confert: atque à Ludouico Forosemproniano, primùm in Piceni Prouinciam missus, indeque ad Romanam reuocatus, in Conuentu Scandriliæ collocatur; denique cùm maximo solitudinis studio teneretur; à Bernardino Astensi Generali, ad Montis Casalis Monasterium, in Vmbriæ Prouinciam destinatur. Quàm præclarum is in hoc Conuentu, qui longè ab hominum societate remotus est, nouimque cæl[illegible]is vitæ tyrocinium instituerit; perinde ac si hoc primùm tempore, diuino se obsequio mancipare cœpisset; haud facilè referri potest: hic enim tanta vitæ austeritate, cæteris animi virtutibus viam sternere cœpit; vt non humano, aut carneo, sed vel lapideo, aut marmoreo corpore præditus videretur. Panis, & aquæ ieiunia toto fere anni tempore illi familiaria erant: quæ in septem Quadragesimales inedias: iuxta S. Patris nostri Quadragesimarum numerum, dispertita, totum ferè annum al[illegible] Feruentiori quoque spiritu ductus, aliquando ad dimidiati duntaxat panis mensuram interdum ad quatuordecim fabarum numerum in die ieiunium contraxit. Nonnullos verò sacræ Hebdomadæ dies, qui Dominicæ Passioni consecrantur, absque vllo omninò cibo quotannis transigebat. Diebus autem solemnibus, Natalis Domini, Paschatis, & Pentecostes, aliisque perpaucis: qui inter hæc Quadragesimalia Ieiunia intercedebant: communibus cibis vtebatur. Ho[illegible] Epiphaniæ Quadragesimam, à maiori Quadragesima, hancque a subsequenti Spiritus sancti Quadragesimali inedia: cæterasque hoc modo inter se diebus quibusdam quibus à Ieiunio vacabat, distinguens: nonnullam corpori, a continuata illa ieiuniorum serie, requiem præbere solitus erat. Verùm tamen cùm hac dierum interpolatione, nimium adhuc corpori indulgere sibi videretur: hoc interst[illegible], octo integros annos, absque vlla ieiunij interpunctione, panis, & aquæ abstinentiæ cōsecrat.

Ad Capucinorum Reformationem migrat.

Admirabilis vita ipsius & austeritas narratur.

Mira Dei Serui abstinentia.

Incredibilis huius Viri animo insita erat pro Domino patiendi cupiditas: quem nec corporis imbecillitas, nec ægritudo, nec itineris labor, nec ætas senio confecta, sedare vnquam potuit: quanquam enim decrepita iam ætate, extremum illum ieiunij rigorem moderaretur: ab eo tamen nunquam abscessit. Ieiunio, cilicij asperitas, & quotidiana vsque ad sanguinem flagellatio accedebant. Tabula humi strata, toto vitæ suæ curriculo, ei lectum ita ministrauit; vt vix necessarium oculis somnum, trium, vel quatuor ad summum horarum spatio indulgeret. Demùm ita in omnia, vel leuissima corporis commoda coniurasse videbatur. vt cùm nunquam soleis vsus, nudipes inter niues & glacies incederet; vix tamen vnquam propiùs ad ignem visus sit accedere. Paupertatem, quam sibi sponsam elegerat, tanto studio complectebatur; vt habitum, quem in Religionis ingressu accepit, variis præsegminibus resarcitum, nunquam ad sextumdecimum vsque annum mutauerit. Neque enim tam interpola, egregius Christi discipulus, ac verus Seraphici Patris filius veste erubescebat; sed quò pauperior, ac vilior conspiciebatur; eo se gloriosiorē existimans, vilitatem pro gloria, paupertatem pro summis diuitiis computabat. Cæterùm cùm tam dirè corpus tractaret, vt prope incredibile videretur, hominem inter tot carnis martyria, superstitem esse posse: a nonnullis tamen al[illegible] interrogatus: cur tanta seueritate corpus affligeret, respondit. Dei charitas quæ in Vnigeniti sui morte, ac Passione, nobis explicata fuit: tam erga nos immensa, ac ineffabilis est: vt vnumquemque ad maiora, quæ exhiberi possint, gratitudinis signa præstanda compellat. Porro Filij Dei Passiones haud [illegible], quam nostrarum passionum gratitudine compensari possunt: quo fit [illegible] qui Deo grati esse, ac diuinæ Passionis memoriam in seipsis circumferre volunt, [illegible] pro Christi [illegible] ire, ac dira supplicia perferre, summo studio expetere debent. qui[illegible]us ad perfectam animi gratitudinem accedant. Non [illegible] inquit, pro Christ[illegible] XI.

Corporis macerationes recensentur.

Dominicæ Passionis meditatione [illegible] desiderium [illegible]

sanguinem fudimus: nondum intet carnificum manus vitam dedimus, quàm ille, nece omniū acerbissima, pro nobis profudit. Annon hæc nobis totu animo optanda essent: ea verò cum needum assecuti simus: cur graue nobis videri debet, si interea carnem cum Christo voluntariis afflictionibus crucifigamus? Annon Christus pro nobis passus est, nobis relinquens exemplum, vt sequamur vestigia eius? Hæc perfectissima huius Viri studia erant: Hi ardentioris charitatis stimuli, quibus prisci illi quoque Religionis Patres, quos olim summa austeritate vitam duxisse legimus; seipsos ad summas quasque carnis macerationes prouocabant. Atque hæc quidem, quæ ad exteriorem sancti huius Viri vitæ faciem spectant, vniuersos illius tempestatis Fratres, in eam animi admirationem rapiebant: vt cùm prima illa Religionis ætas, austerissimos vndique homines, ac perfectos Crucis discipulos progigneret, neminem tamen Vincentio austeriorem esse iudicarent. Gal.

XX. Quod verò ad interna animi studia attinet: licèt permultæ, atque splendidæ virtutes in eo coruscarent; præcipuè tamen effulgebat quædam animi demissio, qua se omni humanæ creaturæ propter Deum subiiciebat. Nihil gratius, nihil illi iucundius erat, quàm vniuersis subesse, ac velut Dominis inseruire: tàmque humilia de seipso sentire solitus erat; vt eùm se maximum omnium peccatorem esse existimaret; vt omnem superbiæ, & arrogantiæ motum ante ortum iugularet: ac velut Tartareos paruulos, humilitatis saxo allideret: palàm proprias vel leuissimas culpas detegeret. Nihil vnquam suo labori, nihil industriæ, in iis præsertim, quæ ad spiritualem virtutum profectum pertinent: sed omnia ita diuinæ virtuti, ac benignitati tribuere solebat; vt cùm nihil sibi præter lapsus, ac peccata adscriberet; si quæ bona, aut perfecta præstaret, ea à Deo proficisci cunctantissimè crederet.

XXI. Hinc maximæ illæ Christianæ perfectionis virtutes, in Viro Dei exoriebantur, nimirum lucida quædam sui-ipsius cognitio, quam e Cælo delapsam rectè antiquitas credidit, tametsi eam Dæmonum oraculis tribuerit: cùm in Delphico Templo olim insculptum reliquit: *Nosce te ipsum*. Ex qua potissimùm veræ iustitiæ fundamentum pendet. Hinc odium, atque abnegatio sui, quæ hominem Dei ad omnium virtutum certamen prouocabat. Hinc propriæ virtutis diffidentia, qua ad potiora Dei dona capescenda disponebatur. Hinc certa, ac perfecta quædam in Deum fiducia, qua libero in Deum accessu ferebatur. Hinc mentis pax, ac tranquillitas, quæ illum tam in tristibus, quàm in lætis rerum successibus, quietum, pacatúmque reddebat. Hinc animi simplicitas, qua omnia candidè interpretari, nullúmque in vllo malum suspicari posse videbatur. Hinc cæca quædam obedientia, quæ illum absque causæ examine, aut superioris distinctione ad opus iniunctum propellebat. Hinc denique perpetuus quidam diuinæ præsentiæ intuitus: quo fiebat; vt in omnibus tum verbis, tum actibus circumspectus, à quacunque, vel leuissimi animi labe abhorreret; nihílque præter Dei gloriam quæreret. *Interna illius virtutes recensentur.* *Virtutum illius compendiosa series describitur.*

XXII. His Oratio, ac perpetua quædam animi in Deum suspensio, cognata erat, qua intus semper secum habitans, mentis cubiculum, ne per exteriores hasce res euagaretur, diligentissimè occludebat. Hinc solitaria semper loca quærens, rarò cum Fratribus, vix vnquam cum sæcularibus Viris colloquebatur: & si aliquando necessitas loqui compelleret, breui responso longam confabulationem iugulabat. Nihil sibi, præter simplicem quandam rerum præsentium necessitatem, vsumque absque vlla cordis appositione vendicans; cuncta velut prætereuntia, nulláque ratione ad se spectantia intuebatur. Omnémque quarumlibet rerum, siue tristium, siue lætarum euentum in Deum proiiciens, absque multiplicitare permanebat, quasi qui mundo maior, ac rebus omnibus, quæ in respectu cadunt, superior esset. Tribus ante Matutinum officium horis

è tabula surgens, orationi vacabat: totidémque post peractum Missæ sacrificium ad nemus secedens, in rerum diuinarum meditatione insumebat: reliqua vero diei pars, quæ vel obedientia; cùm subditus esset, vel charitate non occupabatur, tota Psalmodiæ, ac diuini amoris per creaturas exercitationi deseruiebat. Nouerat enim Vir prudens, Mundum ingens quoddam volumen esse; in quo quot res conspiciendæ se offerunt, tot diuini caracteres leguntur; qui æternam Dei sapientiam, bonitatem, charitatémque multis verbis commendant; nósque ad ipsius dilectionem prouocant. Quo fit, vt dum in variis rerum generibus, obiectaque multarum creaturarum specie, profusissima Dei in humanum genus collata beneficia expenderet, latissimum diuinæ charitatis campum excoleret; ardentésque in animo mutui amoris flammas excitaret. Porrò in hac diuini amoris exercitatione, tam ingenti cælestis luminis radio perfundebatur vt sæpè in extasim raptus, è sensibus excedere visus fuerit. Dum in Cella aliquando oraret, Clericus quidam ad ipsum accedens, spiritu in Cælum raptum, corporéque, quatuor è terra palmis, in sublime elatum conspicit: quo aspectu cùm tremefactus abiisset; rem Fratribus nunciat. Hac diuinæ charitatis flamma incensus, cùm totus diuinis laudibus inhiaret; Horas Canonicas tanta deuotione in Choro persoluebat; vt in iis decantandis supplices semper palmas in Cælum tenderet. Quandiu in eo ætas valida fuit, stans semper, ac nulli prorsus rei innixus Psalmos recitauit: cùm verò iam senio confecto genua defluerent, genuflexus diuinis laudibus vacabat. At mirum planè erat; qua religione, quantaque lachrymarum copia, diuina Missæ mysteria perageret; præsertim cùm de Passione, vel de Domini Natiuitate, sacra faceret. Qua nocte Ecclesia Domini Natalis memoriam celebrat, tam copiosos lachrymarum imbres ex oculis fundere solebat; vt ea nocte, à Sacris Missæ mysteriis, interdum abstinere cogeretur.

In rerum diuinarũ contemplatione assiduus.

Sæpè in mentis excessum rapitur.

XXIII. Tanta Sanctus hic Vir cælestium rerum voluptate tenebatur; vt quoties eo præsente de diuinis rebus sermo instituerctur; vel extra sensus raptus immobilis permaneret; vel acutas aliquas voces præ suauitate ederet: dein saltillos daret: demùm diuini amoris tractum persentiens, in Cellam fugeret; vbi inter cælestes diuinæ charitatis flammas, totus in Deum sursum agebatur.

Diuini amoris flamma exæstuat.

XXIV. Contigit aliquando; vt Fr. Ioannes à Fano, in Picenum proficiscens, per Montis Casalis Conuentum transiret: quo tempore à Fratribus rogatus, sermonem in Refectorio instituit: in quo cùm de diuino amore ageret, eo Vincentius tantoperè cœpit incalescere; vt cùm cælestis flammæ vim ferre non posset; protinus in clamores erumpens, è Refectorio egredi compelleretur. Idem prorsus illi, Fr. Bernardino Astensi prædicante accidit: ex quo [qu]id omnibus perspicuum fuit; non vulgari hunc Virum Dei diuini amoris incendio intus æstuasse.

XXV. Hæc porrò diuini amoris fax, quæ altè huius Viri Dei pectori infixa, dies, noctésque nouis cælestium ignium alimentis succrescebat; cùm inter cordis illius angustias occludi non posset, in aliorum quoque se tam latè cha[ri]tatem diffundebat; vt cùm lingua, ac prædicatione, ad quam mi[nim]è à Deo vocatus fuerat, aliis prodesse non posset; silentio, atque oratione iuuaret. Vix enim credibile est; quot iis impiis, facinorosis, atque à via Dei aberrantibus, diuinæ clementiæ lucem sua oratione promeru[er]it: quotque verbo à vitiorum sepulchro ad gratiæ vitam reuocauerit. Nouerat Vir Dei, plerosque non tam corpore quàm animo ægrotos, ma[io]ri peccatorum morbo laborare; quibus cum opitulari cuperet, m[o]dum excogitauit; quo & Dei opus perageret, & propriam nominis gl[o]riam occultaret. Iuniperi ligna quibu[s] Montis Cas[al]is sylua a[bu]ndabat, præcisa;

Ex lignis Iuniperinis oleum excitat, quo ægrotos Dei virtute curat.

atque in frusta comminuta, subiecto igne extillate, haustúque ex iis liquore ægrotantes vngere, ac signo Crucis consignare cœpit: qui cùm eo incolumitatem adipiscerentur, confluebant vndique variis morbis ægrotantes; quos cùm Vir Sanctus, absque vllo morbi discrimine, cunctos Iuniperi liquore vngeret, ac Crucis signo benediceret, iis incolumitatem pollicebatur, dummodo pœnitétiæ Sacramento peccata delerent, ab iisque deinceps angue peius abstinerent: cumque hac conditione accepta, omnes ferè conualescerent; mirus erat ad Virum Dei ægrotantium concursus; quos tamen oratione potiùs, quàm vnctione curari certum erat. Quæ enim erat Iuniperini illius liquoris virtus; vt cunctis, absque discrimine, ac plerunque inter se pugnantibus morbis applicata, vniuersis mederetur; nisi altera è Cælo virtus adfuisset, quæ morbis medelam afferret? Hæc porrò Crucis Christi Virtus erat, cuius Spinosum Iuniperi lignum, ab eo delectum, simulachrum gerebat. At verò id Vincentij charitas operabatur: vt dum multorum corpora diuina virtute sanat, grauiores ab animo ægritudines pelleret.

XXV. Cùm itaque Vir Dei, plerosque annos in Conuentu Montis Casalis exegisset: inde in Ethruriam missus, in Conuentu Montispolitiani Nouitiorum Magister creatur: quo in munere tam admirabili vitæ sanctitate enituit, vt iam nemo aut Fratrum, aut sæcularium de illius sanctimonia dubitaret. Hoc in loco mirabile quiddam illi præter omnium expectationem accidit. Prænouerat is prophetico Spiritu, quo præditus erat, futuram quandam calamitatē Thusciæ impendere; quę deinde innumera hominum clade, excitato Senatum bello secuta est: quam etiam diuina hac visione acceperat. Oranti enim sibi aliquando videbatur, ingentem quandam tempestatem Cælo oriri, ex eaque sanguinem pluere; tellurémque cruore madidam, sanguineos riuos effundere: quo statim mysterio eductus est, Dei iram quibusdam Thusciæ populis imminere: quare diuino œstro agitatus, ac prophetico planè Spiritu correptus; cùm facultatem à Guardiano accepisset, exspoliato habitu, ac solis sibi lineis fœmoralibus relictis, grauem sibi Crucem humeris imponit; alteráque seipsum manu flagellans, hoc modo pleráque Oppida, & pagos toto integro die peragrat; Ionæ instar exclamans: ô Viri pœnitentiam agite; citò enim veniet ira Dei. Erat tunc Vincentius iam ætate grauis; quo fit, vt cùm hoc modo ieiunus, grauíque illo Crucis pondere, atque itinere fessus, sub meridiem inter Montes iaceret; ac præ cordis deliquio viribus deficeret: en statim splendidam Mulierem, quam Beatissimam Cælorum Reginam esse agnoscit, sibi adesse conspicit; quæ panis buccella in ipsius os immissa; tantoperè illius vires, animumque recreauit; vt reliquum diei iter eodem modo validiùs expediret. Porrò ad Conuentum reuersus, cùm Fratres ea re, quam Religiosum Virum haud decere existimabant, indignati, ab eo quærerent: cur id facinus præstitisset. Ignoscite, Fratres, (inquit) non meum, sed superni cuiusdam Numinis impellentis consilium fuit.

Nudus, ac Cruce onustus futuram calamitatem prædicat.

A B. Virgine in via reficitur.

XXVI. Eò simplicitatis, Vir hic Sanctus, ob assiduam cum Deo familiaritatem deuenerat: vt nihil vnquam non modò mali suspicaretur; at nec ab aliis relatum crederet. Quapropter cùm ei de Principe quodam sæculares homines narrarent, quòd subiectum populum immoderatis exactionibus, atque extorsionibus oneraret; id illi nunquam persuadere potuerunt: quin etiam eos ab ea credulitate auertere conabatur. Tot huius Viri Virtutes, cùm Satan ab eo sæpissimè deuictus; nullo internæ suggestionis, aut tentationis impetu prosternere valeret; externis spectris aggreditur: ac variis rerum simulachris saltem fatigare nititur. Hisque Virum Dei, præsertim orationi vacantem, tam acriter oppugnat, vt frequenter cum eo cominus certamen inire videretur. At Vincentius, diuina virtute superior, ita de Diabolo triumphare didicerat; vt non modò vniuersos illius impetus contemneret; verùm & turpem illi ignauiam exprobraret.

A Satana diuersimodè infestatur.

Denique tam insignis huius Viri sanctitas euaserat; vt eam non homines tantummodò, sed etiam aues, ac bruta venerarentur: Neque enim volucres ab eo, tanquam ab alieno, quemadmodum ab iis fieri solet, cauebant: quin potiùs tanquam familiari colludebant. Dùm Cortonæ, degit, Auiculam quandam in nemore offendit, quæ confractis tibiis iacebat; cuius ille miseratione ductus, cùm tibias calamis adhibitis suffulsisset; suóque Iunipérino oleo vnxisset, tandem incolumem reddidit; Auiculámque pristina libertate donauit. At illa ab horto, ac nemore non recedens, cùm primum Vincentium in his Deo psallentem animaduerteret, velut beneficij memor; circa eum volitans, ac dulces vocum modulos personans, ipsum vbique comitabatur: quo cùm Viri Dei spiritus non parùm recrearetur, eò magis ad Deum laudandum accendebatur. Contigit etiam, vt cum F. Romulo à Vitena, tunc Nouitio, aliquando Pistorium proficisceretur, quo in itinere dum ad Agricolæ cuiusdam domum accedunt; eos quum primùm molossi canes, turis custodes, procul aspexêre; mox vno impetu in eos ruunt: quos cùm Romulus saxis oppetere, longiúsque expellere pararet; prohibet Vincentius: Non enim (ait) cum beluis, quasi cum hostibus nobis pugnandum est, sed cum eis amicitia iucunda: mox Crucis signo illis obiecto, eos mansuetos, ac amicos reddit. XXVIII

Cum auibus colludit.

Crucis signo molestos canes mansuetos reddit.

Ipsa quoque inanimata, quæ sensu carent: quasi Viri sanctitatem agnoscerent, ipsius imperio parebant. Dum enim aliquando cum F. Angelo Pisciota, Sacerdote, è veteri Pistorij Conuentu ad nouum trausmigrantes, Fluuium Vmbronem, qui interfluit, transuadarent: necdum ad medium fluminis peruenerant; cùm Fr. Angelus ingentem aquarum inundationem, quæ ob frequentes pluuias magno impetu è montibus defluebant, haud longè prospiciens, ad Vincentium clamat: Cito, Pater, pedem retrahamus. Quid ita? Vincentius ait. An non vides (inquit) ingruentem aquarum procellam, quæ impetu ruit, ac vadum præoccupare festinat; quam nisi retrocedendo declinauerimus, procul dubio nos suo impetu rapiet, atque aquis inuoluet? Ne (ait Vincentius) extimescas; tantùm in Domino confide: nihil nobis aquæ istæ nocebunt: rum ad tumentes vndas conuersus, Crucis illis signum obiicit: mox rapidi fluctus stant; & qui saxa, arborésque vi, impetúque suo secum rapiebant, randiu immobiles persistunt: quoad ipsi fluuio traiecto, aduersam ripam contingerent. XXIX.

Aquarũ procellam signo Crucis sistit.

Denique ipsa quoque Dei Maiestas, quæ vniuscuiusque vitam, ac merita metitur; vt eximiam Serui sui sanctimoniam declararet; eum prophetiæ Spiritu, ac miraculorum gloria haud semel illustrat. Germano enim fratri, qui nepotum Columbarium iniustè occupauerat, præproperam mortem prædicit; quæ paruo post tempore illū è medio abstulit. Antiquam illam Christi Crucifixi Imaginem, quam puer à lapsu, Deo reuelante, vendicauerat; cùm in maximam populorum venerationem futuram prænunciasset; rem exitus probauit: nam tot deinde apud eam, Deo operante, miracula patrata sunt; vt vndique populi ad ipsius venerationem confluerent. Plura quoque alia diuino spiritu afflatus futura prædixit; quæ eo planè modo, quo ab ipso prænunciata fuerant, contigêre. Præter hæc Fr. Hieronymus Senensis Sacerdos, graui iu tibia vlcere in Senarum Conuentu ægrotabat; cùm Vincentium rogat; vt aliquam illi curationem impeudat: at Vincentius crure detecto, cùm vlcus deosculatus esset, ac labiis compressisset, pristinæ hominem illicò sanitati restituit. Alterum quoque Fratrem, qui diu acriori in altero poplite dolore laborauerat, signo Crucis ab ea ægritudine liberat. XXX.

Multa Prophetiæ spiritu futura prænunciat.

Osculo vlcus sanat.

At illud mirabile, ac paucis concessum, illi hoc tempore accidit: Vir quidam a Flauiano, Nardus nomine, Vincentio conterraneus, inter Gallos Aquitanos, in summa rerum egestate versabatur; qui necessitate aliquando compulsus indignum facinus aggredi cogitat: hominem enim, qui in publico Reorum patibulo, eo quia suspendio vitam finierat, noctu è Cruce depositum exenterare parat, vt ex eius adipe, quem sibi reponendum statuebat, aliquam sibi ad victum pecu- XXXI.

niam

niam compararet. Et dum sceleri intempesta nocte parat incumbere; En duo Capucini Fratres, ea via illi iter facientes apparent. qui cùm eum iam scalam conscendisse cernerent; ab eo, quid operis moliri velit, inquirunt: Is vero cùm mentis propositum, à summa victus necessitate profectum, simúlque & gentem, ac patriam declarasset; is, qui ex Capucinis senior videbatur, vbi hominem sceleris arguit, ait: An non me municipem, ac propinquum tuum agnoscis? Ego Vincentius à Flauiano sum: citò nobiscum perge; cumque ad Conuentum adductum, trium dierum spatio cibis refoci lat; quarta verò die, is qui se Vincentium dicebat; duodecim illi panibus oblatis, eum in patriam remittit, his verbis: Vade, & in patriam reuertere: hi panes te non deficient, donec Flauianum peruenias. Vir consilio acquiescens, Flauianum, ea panis aunona nunquam interea deficiente, redijt. *Nardo cuidã absens miraculo subuenit.*

LXXII. Porrò cùm id certum sit; nec Vincentium in Aquitaniam vnquam profectum, nec Capucinorum Conuentus, vsque ad annum 1582. in Aquitania extructos fuisse. reliquum est, vt diuina id tantùm virtute actum esse censendum sit: vt scilicèt, vel Angelus Vincentij formam assumpserit, vel Vincentius eò in spiritu adductus fuerit, vt Nardo consanguineo succurreret: tota que illa Conuentus moles tantummodò apparens, nihil prærerquam diuinæ benignitatis testimonium esset, quo Vincentij orationes, ac merita prosequebatur.

LXXIII. Appropinquante vero tempore, quo Deus Opt. Max. finem Vincentij laboribus, atque illius peregrinationi metam statuere decreuerat: is extremo patriam suam beneficijs accumulaturus, vt ei illud accommodari possèt; *Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.* Septuagenarius Flauianum se confert. Tam intestina Flauiani inter Oppidanos odia vigebant, vt in factiones diuisi, in mutuas quotidie cædes exardescerent: tamque diuturna erant; vt cùm trigesimum iam annum attingerent; nulla tamen adhuc ratione inter se conciliari possent: cùm eò Vincentius profectus patrium sua prudentia, & consilio, potissimùm verò orationis frequentia, id tandem, Deo præstante, assecutus est, vt lite omni sedata, ac sublatis odiis, Oppidum in pace composuerit. Hoc tempore, cùm Fratribus, ac propinquis valedicens, ij impensius illius se orationibus commendarent; teneriori charitate vniuersos amplectẽs, quasi extremum vale dicturus, his eos verbis affatur: Pax vobis, charissimi: hanc, quã Christus Dominus discipulis suis ante finẽ vitæ reliquit; quæ Dei, & proximi dilectionem complectitur. supremam quoque vobis pacem commendo. Ego enim iam delibor, & haud procul immutationis meæ tempus abest. At ne exterreamini: Vos enim ita in visceribus meis gero; vt & viuus, & mortuus, vestri semper, in orationibus meis, memor sim futurus. Hæc pleno charitatis affectu à Sancto Viro in discessu prolata, haud irrita fuère: post hæc enim ferè vniuersi, quibus hæc dicta fuerant, in extremo vitæ agone, Vincentium iam defunctum sibi adstare, atque eis opem ferre conspexerunt. *Flauianensiũ odia composuit.* *Obitũ suum propinquis prædicit, ac suum illis post mortem præsidiũ pollicetur.*

LXXIV. Inde itaque Pistorium rediens, haud multò pòst in febrim incidit: ex qua cùm supremum diem sibi imminere animaduerteret. qui anteactæ vitæ cursum, eousq; tanta sanctitate prosecutus fuerat, vt Apostolicum illud effari posset. *Bonum certamen certaui, cursum consumaui, fidem seruaui:* Pari quoque pietate vitæ finem conclusit: nam B. P. N. Francisci spiritum imitatus, moriens humi collocari voluit; atque inter hymnos, ac diuinas laudes exultantem Deo spiritum reddens, repositam sibi gloriæ coronam consequitur. Corpus eius in sepulchro conditum, diu incorruptum permansit: tametsi inter aquas, quæ in sepulchrum defluebant, nataret, ex quo suauis odor multo tempore emanauit. *Ipsius corpus diu post mortem incorruptũ manet.*

LXXV. Aliorum quoque, quorum facta vel temporũ iniuria, vel Scriptorum incuria abrumpsit, memoria, apud Ordinis Monumenta adhuc viuit superstes: quã silentio extinguere, rationi, ac pietati minùs consentaneũ duxi. Horũ in numero primus est, F. Anselmus Panormitanus Sacerdos, & Concionator, qui Siculã Prouinciã, sex annorũ spatio tanta prudẽtia, ac sãctitate administrauit; vt in eu Euãgelici, ac perfecti Pastoris *F. Anselmus Panormitanus.* *F. Andreas Tudertinus, sanctimoniæ laude illustres.*

nomen sibi comparauerit: cunctis virtutum norma fuit. Regularem obseruantiam tam integram seruauit, ac suo exemplo auxit; vt in eo B.P. Francisci Spiritus reuixisse videretur. Demùm piis laboribus confectus, octogenarius Fatis cedit. Quem in Bononiensi Prouincia sequitur F. Andreas Tudertinus, qui cùm sui obitus diem diuina Reuelatione accepisset, ac Fratribus retulisset; magno sanctimoniæ odore apud omnes relicto, Ferrariæ diem extremum clausit.

Duo hoc anno memoranda se offerunt. Primum. Cùm in Vrbe Monopolitana, Prouinciæ sancti Nicolai, hoc anno, quidam Fr. Hilarius à Cannis, & cum eo nonnulli ab Ordine excidissent; tantum ex eorum Apostasia Vrbi scandalum exortum est: vt vndique in Capucinos conuicia iactarentur; iique propè omnibus inuisi, vix in Vrbe apparere auderent. Diuinam Fratres quotidie clementiam deprecabantur; Duce, & Auctore præsertim F. Augustino à Mesapia, tunc illius Conuentus Guardiano: qui cùm Vir sanctus, ac perfectus esset, à Deo assiduè postulabat; vt tantum ab Vrbe scandalum remoueret. Contigit ergo; vt quidam Fratrum Æmulus, qui in eos acriùs conuiciis inuehebatur, aliquando ad Capucinorum Ecclesiam accederet; quam cùm primùm ingressus est, Capucinum Fratrem ante Sacrum Eucharistiæ Altare orantem, tam altè è terra sublatum videt, vt capite Presbyterij fornicem contingeret, tótque vndique radiis affulgentem, vt totam Ecclesiam illustraret. Quo cùm aspectu terrefactus esset, protinus in Vrbem festinans, mutato consilio melioribus eam clamoribus complet. Sanctúmque in Capucinorum Ecclesia orantem, vbique his verbis prædicat: Properate ad cæleste spectaculum, ò Ciues. Venite, alterumque sanctum Franciscum videte in Capucinorum Ecclesia orantem: cunctáque, quæ præsens aspexerat, manifestans; ita plebem, quæ eum priùs in Capucinos debacchantem audierat, suis verbis commouit; vt turbæ certatim ad Ecclesiam confluentes, Sanctum videre postularent. At ij cùm neminem inter eos Sanctum, sed omnes peccatores esse affirmarent, tanta populi in Fratres deuotio reflorere cœpit; vt eùm omnes Sanctos esse existimarent, prior ab omnium opinione macula penitus absterfa fuerit. Cùm igitur quis ille Capucinus esset, Fratribus ignotum esset; alij id B.P. Francisco tribuere visi sunt; qui suo aspectu, sinistram à populo opinionem de Fratribus conceptam, delere voluerit: alij eum Augustinum fuisse suspicati sunt; cuius sanctitas haud illis obscura erat. At verò vtcumque res fuerit, opportunè ex summa Dei clementia, Fratrum scandalo prospectum fuit. XXXVI.

Vrbis scandalum Dei miraculo tollitur.

Alterum quoque diuinæ liberalitatis testimonium, hoc anno, in Mediolanensi Prouincia enituit. Nam cùm hyemis tempore Albiati, quod insubriæ Oppidum est, in Mediolanensi Agro haud ignobile; tam multa è Cælo nix delapsa esset, vt Fratres à mendicatione prohiberentur: iam ij omnia, quæ in Conuentu erant, esculenta consumpserant. cùm Leander quidam Trentinus, qui singulari Capucinos deuotione prosequebatur, noctu vocem ita se alloquentem audit: Leander, panem Capucinis para. Cúmque ille vocem, cuius auctorem ignorabat, primùm parui penderet; ea iterum altiùs idipsum personare cœpit. Quamobrem tunc Ancilla excitata, atque audita vocis mysterio narrato, panem confici iubet: confectúmque cùm iumento imposuisset, eam Panis annonam ad Capucinos mittit, eò planè tempore, quo instante prandio, nulla illis, ob ciborum inopiam, prandendi spes reliqua erat. Panem illi Deo gratias agentes accipiunt; qui nunquam pauperum suorum obliuiscitur. Leander verò cùm extremam Fratrum egestatem percepisset diuinam illam fuisse vocem agnoscens, quæ eum ad Fratrum inopiam subleuandam impulerat; maximas & ipse Deo gratias persoluit; qui sua ad diuinum opus peragendum opera vsus fuerat: diligentiorque, ac liberalior in Christi pauperes euasit. XXXVII.

Dei prouidentia miraculosè Fratribus succurritur.

Hoc denique anno, dum in Conuentu Astensi, tunc Genuensis Prouinciæ, F. Ioannes Baptista Saonensis, Vir virtute præclarus, Guardiani munus administrat, XXXVIII

F. Ioannes Baptista Saonensis Virtute clarus.

Dei

Dei Opt. Max. in eos, qui, quo tempore diuinæ laudes persoluendæ sunt, ad Chorum negligentius accedunt, seueritas ostenditur. Accidit enim hoc tempore; vt quidam in Prouincia Sacerdos, post nonnullos ægritudinis dies supremum tandem necessitatis exsolueret: cùm iam triduo post illius obitum elapso, Guardianus, vt rerum curas deponat, noctu ad loca communia se confert. Vix ille ad ea locus ubi sedebat, cùm ibi mœstam, velut dolentis, ac gementis vocem aurem percipit. Admiratur Guardianus, qui neminem ibi præsentem intuebatur. Quamobrem Fratris alicuius Spiritum esse suspicatus illum in Dei nomine adiurat, vt cuiusnam sit, quorsumve eò venerit, aperiat. Cui ille: Ne mitete, inquit, Pater: Ego sum Fratris N. anima, quæ triduo hinc e corpore excessit. Huc me in expiata culpa, ac iusta Dei omnipotentis Iudicia adduxère. Cùm enim, dum in Religione versarer, dato Horarum Canonicarum signo, Chorus mihi ociùs adeundus esset, in hæc me loca, præter necessitatem, vsu quodam corrupto conferebam, quo fiebat, vt sæpissimè, iam inchoatis Horis, tardiùs ad diuinas laudes conuenirem. nec me facti vnquam pœnituit, aut delictum, quod leuissimum existimabam, vera pœnitentia deleui. Idcircò in has me Dei Iustitia Sedes, quouis ferro candenti ardentiores compulit, vt dignas scelere pœnas luam. Tu verò, Pater, mei miserere: iubeque à Fratribus mihi auxilia opportuna præstari. Hæc cùm F. Ioannes Baptista in Fratrum consessu retulisset, communia quidem suffragia pro Defuncti anima Deo oblata fuère: quibus ea à pœna tandem libera emersit: at maior cuique hinc disciplina comparata, quàm magni Chori Religio ab omnibus æstimanda sit; cùm illius negligentiam Deus (æquus rerum omnium æstimator) tam seuera pœna prosequatur.

Negligentiùs ad Chorum conuenientes diuino Iudicio post mortem puniuntur.

ANNVS CHRISTI. 1574. GREG XIII. 3. MAXIMIL. II IMP. 11. RELIG. CAPVC. 5.

LVGET hic Annus, Millesimus quingentesimus quartus, I.
immaturum Vincentij à Monte-Vlmi Generalis vitæ oc-
casum; cuius in Congregatione administranda iam spe-
ctata virtus, ac prudentia, plurimam in omnium animis
Vincentius à Monte-Vlmi Generalis ex humanis excedit.
vberioris profectus, atque vtilitatis, quæ ad Religionem
illustrandam conferrent, spem pepererat. Virum hunc pla-
nè illustrem natura nobis ostendisse potiùs, quàm dedis-
se visa est: cuius vita perpetua fuit vitiorum censura, nor-
ma morum, ac clarissimarum virtutum imago. Erat quo-
que illi ingeniũ velox, pectus sapiētię, ac virtutis ferax, mens ea fortitudine imbuta,
quæ neque rerũ asperitatibus terreretur, neque aduersis frāgeretur, neque vlla cu-
piditate à recta virtutis via vnquã deflecteter. Contra vitia, otiosorumque hominũ
ignauiã ac mollitiem, quibus interdũ Religio labefactari solet, pro virtute, pro Re-
Ipsius laudes exarantur.
gulari obseruātia, pro Religionis candore ita eluctatus est: vt in eo quid improbi ti-
merent, quid venerarentur boni, quid vniuersi diligerent, inuenirent. Pugnauit ille,
vicit, spolia in Cælum præmisit; quæ nimis festinatò ipse secutus est. Vir fuit diui-
no consilio Religioni datus; qui licèt vitæ integritate, morum præstantia, ac virtu-
tũm excellentia diu sibi vixerit: nobis tamen immaturus obiit; & eius quidem me-
moriam posterior ætas ita suspectura est, vt nunquam de tanti Viri sapientia, fide,
Religione, constantia, & assidua in propaganda Religionis gloria, laboribus con-
ticescat.

Hic igitur, cùm ad Siculæ Prouinciæ visitationem accessisset, in Conuentu Mes- II.
F. Hieronymus à Monte florum Religionem administrat.
sanæ morbo correptus, ea die ad patrios cineres rediit, qua sancta Dei Ecclesia,
cinere capiti imposito hominem suæ mortalitatis, illis verbis admonere solet: *Me-
mento homo quia cinis es, & in cinerem reuerteris.* Huius obitu, Frater Hieronymus a
Monteflorum, qui primum inter Generalis Capituli Definitores, locum sortitus
fuerat, iuxta Ordinis Constitutiones, Religionis gubernacula suscipit. Cum vero
hoc anno Generalia Comitia conuocanda essent; meliùs Patribus visum est, ea in
sequentem annum, qui Iubilæus erat, reiicere: vt & is Sacro anno honos [illegible]a-
retur; & qui ad Generalia Comitia conuenirent, Sacrorum quoque temporum
beneficio in Romana Vrbe potirentur.

Sicula Prouincia in tres Prouincias diuiditur.
Hieronymus itaque vices Generalis agens, Hieronymum Tiphernatem Gene- III.
ralem Commissarium creat, atque in Siculam Prouinciam destinat: qui Capitulo
Messanæ coacto, Siciliæ Prouinciam, quæ hactenus integra, ac indiuisa fuerat, in
tres Prouincias, Messanensem scilicèt, Panormitanam, & Syracusanam, [illegible]ibus in
eodem Capitulo Prouincialibus creatis, dispertitur.

Prima, hoc anno, in Oppido Casalis Pistorum, Mediolanensis Prouinciæ, iuxta IV
Ob Prodigiũ Conuentus Casalis Pistorum in Mediolanensi Prouincia ædificatur.
quandam B. Virginis Ædem, Conuentus fundamenta iaci[illegible]: cuius ea potissi-
mùm fundationis causa fertur. quòd præcedentibus annis sæpè noctu, cum nec-
dum ibi Capucinorum nomen audiretur; splendida quædam Fratrum Capucinorũ
supplicatio ab Oppidanis conspiceretur; qui eam Sacræ Deiparæ Æ[illegible] hymnis, ac
Psalmis venerabantur: Hoc illi prodigio commoti, cum illud Beatissimæ Virgini
placitum esse sibi velut persuasum haberent, vt à Capucinorum Religione, eo in
loco, honor illi impenderetur: locum, ac Ædem Capucinis, in qua Monasterium
& Ecclesiam construerent, hoc anno assignant. Dum vero hoc ædificium Domino
paratur, plurimi viui lapides variis paupertatis, obedientiæ, castitatis, tolerantiæ

ac tenta

ac tentationum tunsionibus, ac pressuris in Religione expoliti, in cælestis Ciuitatis ædificationem transferuntur.

V. Inter hos primus est F. Alexius à Petrarubea, Laïcus, Picentis Prouinciæ: qui humili loco natus, cum omnibus abiectis, nudus ferè ad Religionem profugit: et; tantùm obedientia, simplicitate, humilitate, patientia, oratione, ac præsertim mentis puritate, & candore profecit; vt summas sibi virtutum diuitias omnium opinione comparauerit: sed quoniam teste Apostolo: Virtus in infirmitate probatur, ac perficitur, hic post octauum Religionis annum, longa, ac molesta ægritudine a Deo probatur: in qua cùm summam semper patientiam, omni virtute plenam, exhibuisset; tandem in Conuentu Forosempronij orans, ad petennem vitæ fontem euolat, ac patientiæ coronam assequitur: cuius gloria post ipsius mortem, hoc modo, reuelata fuit. Mulier quædã, cuiusdam Ruricolæ vxor, Alexio nota, cùm ob graues, quas à Marito angustias patiebatur; à quo frequentissimè iniuriis, ac verberibus afficiebatur, ad summam desperationem adacta, laqueo vitæ finem imponere decreuisset; extra Forosempronij Oppidum, impium quod statuerat, cõsilium exequutura properabat: cùm Alexium, qui iam ex humanis excesserat, sibi in via obuium habet: à quo interrogata, quonam tam festina pergeret: illa, quæ necdum Alexium obiisse cognouerat; haud nefarium inferendæ sibi necis illi propositum celat: sed causam in Cõiugis iras, ac furias, quas vlterius tolerare nequeat, integram reiicit. Alexius verò vbi eam atrocioris consilij grauiter increpauit, ad toleranriam hortatur; monétque ex tribulatione patientiam, ex patientia probationem, ex probatione spem, atque æternum gloriæ pondus exoriri. Tum subdit: Sustine, Suror: patienter age: Quanta putas, & ego in Religione perpessus sum? quot frigora? quot nuditates? quot carnis castigationes? quot fractũ increpationes? quot morbos? quot flagella mihi iniuncta pertuli? quæ tamen patienti animo, Deo opitulante, sustinui: iam verò, cùm me è vita excedente, hæc finem habuerint; si nosse optas, quosnam patientia fructus pepererit; gloriam intuere, quam mihi tolerati pro Christo labores, atque angustiæ contulêre: tum sinum expandens, inde emicantes vndique gloriæ radios effundit: mulierémque cælesti consolatione plenam relinquens, mox ad cælestes Sedes conscendit. Mulier verò, mente in meliùs commutata, cùm festina ad Capucinorum Conuentum properasset; Alexij gloriam F. Alphonso Lupo narrat: qui cùm biennio ante ex Obseruantium Ordine ad Capucinos migrasset, eo tempore in Forosempronij Conuentu moras trahebat: atque inde cuncti Alexium, Beatorum consortio additum, agnoscunt.

F. ALEXII à Petra rubea vita & gloria.

Alexij gloria post mortem mulieri ostẽditur.

VI. Secundus fuit, F. Baldus à Callio, Vmbriæ Vrbe, Ducis Vrbinatum ditioni subiecta, Picentis Prouinciæ Sacerdos: qui in ea Prouincia, Vicarij Prouincialis munere, sæpè magna cum prudentiæ laude functus, plùrimis eam virtutibus illustrauit. Hic cùm paucos in Religione adhuc annos renatus, iniqua in Conuentu Petrerubeæ valetudine afflictaretur; ex qua se proculdubio hinc decessurum putaret: clara luce, & palàm Angelum forma præstantissimum cellam introeuntem, manuque libram gestantem: post eum quoque Dæmonem vultu terrerrimum ingredientem cernit. Quem Angelus his verbis compellat: Dei (inquit) imperio edictum est, o Satan, vt fratris huius merita, ac demerita ponderentur. Iam ergo, si quę habes contra Virum, scelera continuò exere. Statimque Dæmon multis peccatorum schedulis prolatis, propinquam sibi statetæ lancem onerat: in altera quoque Angelus Viri merita, ac virtutum operâ collocat: æqua & meritorum, & demeritorum mensura erat: atque æquata libra, haud magis ad Viri salutem, quàm ad damnationem pendebat. Penè metu exanimabatur ægrotus: ne in eum Iudicis sententia fæuiret, ac propterea Deum secum precibus sollicitabat. Interea diuina è Cælo vox auditur. Datur longior huic homini vita; vt bonorum operum cumulum augeat, ac malorum diminuat. Statimque visione ab ipsius oculis sublata, Baldus ad animum redit: qui proprio periculo admonitus, cùm ex infirmitate, diuina virtute conua-

F. BALDI à Callio vita et f...

Ipsius opera ab Angelo ...brantur.

luiſſet,ita deinceps vitam compoſuit:vt cùm omnium virtutum ſplendore cæteris prælucerer, totius Regularis diſciplinæ formam in ſeipſo gereret: quo ſanè ita bonorum cumulum auxit; vt ſua vitæ ſanctimonia, non modò ſalutis; verùm & amplioris gloriæ ſpem, in morte, omnium animis inditam reliquerit.

F. ANGELI Saonenſis Vita, & geſta.

Tertius ex Genuenſi Prouincia, lapis à Deo electus, fuit Fr. Angelus Saonenſis Clericus, Vir non tam nomine, quàm vultu, ac vita planè Angelicus: qui cùm duos tantummodò à profeſſione annos, in Religione ſumma vitæ ſimplicitate, ac puritate expleuiſſet; Dertonæ ad mortem ægrotans, variis Dæmonum tentationibus tundi, ac premi cœpit; vt dignus, ac probatus ad cæleſtem ædificationem lapis fieret: quibuſcum tamen ſtrenuè dimicans, has interdum voces effundere audiebatur. Quid iniqui contenditis? haud vincetis: veſtra enim iniquitas mihi cedet ad Coronam. Cùm verò iam extremum ſpiritum agentem Fratres hortarentur, ne ingruentes Dæmonum impetus extimeſceret: læta voce, quæ illi ſuprema fuit, reſpondit. Quid eſt, chariſſimi, quòd mihi pertimeſcendum ſit, cùm Dominum meum Ieſum Chriſtum, Sanctiſſimamque ipſius Matrem, ac B. P. Franciſcum, hìc præſentes cernam, qui me in ſuum ſinum recipiunt? ſtatimque poſt hæc verba, Deo Spiritum reddit: dignus planè, qui in morte beato eorum ſinu exciperetur, quos viuens perfectè imitari ſtuduerat. VII.

Chriſtum, B. Virginem, & B. P. Franciſcū in morte ſibi obuiā tos cernit.

F. SERAPHINI Saonenſis Vita, & geſta.

Reg. c. 5.

Diem obitus à B. Virgine addiſcit.

Quartus his ex eadem Genuenſi Prouincia, accedit, Fr. Seraphinus Saonenſis Sacerdos: qui cùm ob ſingularem mentis prudentiam, pluribus in eadem Prouincia Guardiani, Definitoris, & Prouincialis Vicarij dignitatibus functus eſſet: præclariſſimis quoque vitæ exemplis poſteris omnibus præluxit. Regularis enim obſeruantiæ tam ſtudioſus cultor fuit; vt ad B. P. Franciſci mentem, in quinto Regulæ capitulo expreſſam, reipſa implendam; qua præſcribitur, vt Fratres manuum labori incumbant; ac de mercede laboris, quæ corpori neceſſaria ſunt, recipere valeant: libros compingere didicerit, ſuamque operam Bibliupolis locans, ab iis Eleemoſyna Libros Fratribus neceſſarios acciperet. Hic cùm inculpatam vitam, maximiſque virtutibus ornatam plurimis annis duxiſſet; à B. Virgine, quam ſingulari Religione ſemper coluit, tandem reuelationem accipit: ea die illum corporis nexibus ſoluendum, quo ea glorioſo, ac rediuiuo corpore in Cælum aſſumpta fuit. Eo nuncio Seraphinus quamplurimùm gauiſus, cùm illud Fratribus retuliſſet; eadem quoque die, in Conuentu S. Barnabæ, carnis ſarcina depoſita, ſanctimonia clarus, ad Deum migrat. Cuius caput poſt ſexdecim Sepulchri annos, integra cute, capillis, Corona conſtans reperitur: vt Spiritum Cæli triumpho potitum, carniſque ac Diaboli victorem, apud Superos coronatum oſtenderet. VIII.

F. PAVLI Ferrarienſis Vita, & geſta.

Febrem Obedientiæ precepto fugat.

Quintus poſt hos ſuccedit Fr. Paulus Ferrarienſis, Bononienſis Prouinciæ, Sacerdos, prudentia, ac virtute clarus: qui cùm primùm ad Religionem acceſſit, id à Domino multis precibus petiit, atque aſſecutus eſt; vt totidem annos in pœnitentia, ac lachrymis, Deo in Religione famularetur; quot Dei filius in hac mortali vita pro hominum ſalute conſumpſerat. Guardiani ſæpe officio functus, Regularis obſeruantiæ accerrimus propugnator fuit. Vir maxima integritate, ac vitæ innocentia præditus: cuius illud ſummum, ac iucundiſſimum ſtudium eſſe vi[illegible]batur Orationi, ac diuinarum rerum contemplationi vacare. Hic cum Foroliuij aliquando Guardiani munus obiret, Sacerdos quidam, Baſilius nomine, [illegible]na febre laborabat; quem cùm, febris acceſſu imminent[illegible], Paulus iam in [illegible]o iacentem, ac febrem præſtolantem offendiſſet: Baſili (inquit) quid febre[illegible] expectas? tibi in virtute Sanctæ Obedientiæ præcipio; vt cùm primùm fe[illegible]ri acce[illegible]ſerit, nullum ei locum præbeas, antequam ad me pro benedictione acceſſeris. Mirabile dictu! febris quaſi Pauli conſpectum metueret, ad Baſilium accedere vetita fuit: atque eum penitus deſeruit. Bononiæ tandem Guardianus, magna cum virtutum laude, ac Sanctimoniæ fama, vita excedit: cuius corpus cum poſt multos ſepulturæ menſes incorruptum repertum fuiſſet: pedes e reliquo corpore IX.

abſciſſi,

abſciſſi,atque a Fratribus in capſula repoſiti,diu ſuauiſſimum odorem efflarunt.

X. Sexti, in eadem Bononienſi Prouincia, adhuc floret memoria F. Ludouici Parmenſis,Clerici: qui dum adhuc Nouitius eſſet, matri reditum illi ad ſæculum vehe nenter perſuadenti, conſtantiſſimè obſtitit: Hinc cùm præclara virtutum, ac præſertim humilitatis,& obedientiæ, in Religione fundamenta ieciſſet, ſexto poſt profeſſionem menſe, morte ſublatus, in obitu Ieſum Chriſtum Dei Filium, ante Patrem ſtantem,ac pro eo vulnerum ſanguinem eidem offerentem conſpicit:quo ex conſpectu,lætus ad felicium animarum domicilium migrat.

LVDOVICVS Parmenſis fama virtutum præclarus.

XI. Septimus quoque ex Rhegienſi Prouincia ſe offert, Fr.Franciſcus à S.Martino, Sacerdos:qui inter priſcos illos Patres cõnumeratur,qui vnà cum Ludouico Rhegino ann.1532. ex Obſeruantium Familia ad Capucinus migrarunt. Vir hic totus ad Regularem obſeruantiam, atque omnium virtutum ſtudium compoſitus fuit. Pietate verò,ac Religione erga B.Virginem eximius. Quapropter plurimis in vita ſignis,& miraculis claruit. Quotquot enim ægroti illius ſanctimoniæ fama cõmoti ad eũ accedebãt,Crucis ſignũ illis impertito,eos diuina virtute curabat. Poſtremò, cùm diem obitus longè ante diuina reuelatione acceptum præſignificaſſet; iuſtorum morte ſublatus,in Domini ſinum,poſt labores coronandus, euolauit.

F. FRANCISCI à S. Martino, vita & geſta.

XII. Octauum S.Nicolai Prouincia profert,F.Franciſcum a S.Petro, Sacerdotem,ac Concionatorem,qui multarum virtutum ſplendore illuſtris,Sacrum Dei Verbum, quod ardenter,ac magna cum audientium vtilitate diſſeminabat; cognata uperum luce exornãs,maiora,quàm aliis verbo exararet,facto exantlabat. Ea ſiquidem virtute præditus erat, vt,iuxta Apoſtoli conſilium,quicquam eorum loqui non auderet,quæ priùs Chriſtus per eum non effeciſſet.Hinc quamplurimos Chriſto Filios, tam verbo,quàm exemplo genuit:quos tamen priùs oratione pepererat,qua ſuam ſemper prædicationem fuuebat.Oratione,ac rerum diuinarum contemplatione(vt cæteras illius virtutes prætercam) tantùm præcelluit,vt,ſæpè in ea mẽte excedens, corpore ſurſum in aëra efferretur:atq; inter mortales degẽs,cum Deo magis,quam cum hominibus verſaretur. Hinc tanta in ipſius moribus honeſtas, in verbis grauitas,in animo manſuetudo,in vita innocentia conſpiciebantur,vt,nihil in eo Adæ criminis relictum eſſe videretur. Denique cùm, ſapientiſſimi negotiatoris inſtar, multos operum, ac virtutum theſauros in Cælum præmiſiſſet; eos & ipſe hoc anno,Brunduſii ex humanis excedens,inſecutus eſt.

F. FRANCISCI à S. Petro, vita & geſta.

Sæpè mente excedit, & ſurſum in aëra fertur.

XIII. Nonus è Siculis hoc anno erumpit, Fr.Ludouicus Netinus, Sacerdos Syracuſanæ Prouinciæ;Hic eam Prouinciam (necdum in plures diſpertitam) multis annis magna prudentia adminiſtrauit. Vir maxima humilitate, maxima integritate,maxima auſteritate,maxima oratione, maxima tandem virtute, maximus fuit: omni ſæculorum memoria dignus, Deo, ac hominibus gratus; atque omnium opinione inter illuſtres Religionis Viros recenſendus: cui cùm virtus ſemper in actione eſſet,nihil in eo otioſum erat: ſemper ſolus,nunquam tamen ſolus:cum enim illius mens circa diuina iugiter eſſet occupata; nunquam minùs ſolus erat, quàm cum ſolus eſſet. Nihil is,inerti,ac otioſo homine fœdius,ac ſepulchro ſimilius exiſtimabat: idcircò operoſum mentis otium; quo ſæpe maiora, ac præſtantiora aguntur, cum manuum labore coniungens,cùm per otium liceret,cilicia texebat; quibus & ſeipſum ad corporis exercitationem excitaret,& alios ad ampliora virtutum ſtudia amplectenda prouocaret. Carnis petulantiam vehementiori labore potiùs, quam ſolo animi ſtudio retundi, ac coërceri non tam verbo, quam facto docebat. Hinc ſæpè cùm à Prouincialis Vicarij munère vacaret; membra ligone exercere,ac cætera domus obſequia, quæ laborioſiora erant, ingenti ſtudio præſtare conſueuerat. Hic dum virtutum operibus impiger incumbit; Syracuſæ laboribus finem imponens,in beatam quietem concedit.

F. LVDOVICI Netini, vita & geſta.

Perenni virtutibus ſtudet.

F. GER

F. GERVASII HYRMINIENSIS.
Vita, & Gesta.

F. Geruasius Epidaurensis vita, & Miraculis illustris.

DEcimus tandem pretiosus, electus, probatus, ab eadem Sicula Prouincia, in Cælestem ædificationem lapis transmittitur, Frater Geruasius ab Hyrminio, Oppido Siciliæ, quod vulgò *Ragusa* nuncupatur, Laicus: cuius vita maximis virtutibus exornata, clarissimisque à Deo miraculis illustrata fuit. Vir hic non illustria, aut magnifica sui ortus cunabula sibi apud homines vendicat; neque velut ingens quidam lapis ex altissima rupe excisus, præclara, antiquáve sui generis stemmata profert: quin potiùs exigui illius lapidis instar, qui absque manibus apud Danielem abscissus legitur, cùm non nisi humilia, atque obscura natalia præseferat: Hinc admirabilior apparet, quòd in eam sanctimoniæ magnitudinem excreuit; vt tanquam Mons magnus, vniuersum Seraphicæ Religionis Orbem, sua virtute compleuerit. Hic igitur, Patre Augustino, ac Matre Rosa de Venenatis, qui Ruri humilē quidē, sed honestā vitam ducebāt, progenitus; Ioānis in Baptismo non modò nomē, & appellationē, sed ac nominis rem sortitus est. Tanta enim Dei gratia ab ipsa ineunte ætate affluere cœpit; vt puero nihil iucūdiùs esse videretur, quā Ecclesias deuotè venerari, Sacris interesse, preces fundere; primaq; illa pietatis rudimēta, quæ Dei clemētia abūdè tenello animo instillauerat, ac velut in pingui agello seuerat, excolere. XIV.

A puero sanctitatis futuræ preludia præfert.

Adolescente porrò ætate: cū & rerum diuinarum cognitio, ac sata in animo pietas, cū ea adolescerent; corpus inedia macerare, ne satur in animum insurgeret: sæpenumero flagellis vsq; ad sanguinē cædere, ne insolesceret: quotidianis laboribus, quos in agri culturā impendebat, defatigare, ne torpesceret: demùm ita mēstruis, annuisque ieiuniis extenuare solebat, quò leuiùs spiritus ad diuina assurgeret: vt cū à Matre illi ad cænā cibi pararentur, is, ne ipsius abstinētia cæteris manifesta fieret, lepidè responderet, se apud alios oppiparè cænasse. His verò non contentus egregius Adolescens, post breuem somnū, è strato intempesta nocte surgens, ad quandā B. Virginis Ædem, de Monte nuncupatā (quæ inde trium milliariū spatio aberat) solus pergebat: vbi reliquū noctis tempus in oratione insumens, mane illucescente, ad quotidianam agri culturam redibat. His virtutū preludiis, cū Ioannes ad vigesimum plus, minusve annum peruenisset; parentibus, agris, omnibusque pro Christo derelictis, Domini discipulatum, rerum omnium, ac suipsius renunciatione, apud Capucinos comparat; nouumque Geruasij nomen sortitur. XV.

Præclarum [illegible] virorum [illegible] institut.

Geruasius itaq; cùm primū à Sæculi pelago, ad fidā Religionis stationem ratem compulit, ac voluntariis seipsum vinculis Deo religauit: tam firmum, stabileq; Deo perfectissimè inseruiendi animi propositum arripuit, vt mox contra omnia vitiorū castra strenuè dimicandum, cunctasq; virtutes sibi animo prosequēdas præstituerit. Hinc primò omniū immortale sibi bellum inferre parat: omnesque vitiorum radices, ac cupiditates, quæ velut corruptæ naturæ genimina, in animo oriuntur, vel prauâ consuetudine inuectæ ebulliunt, persequi, obtruncare, trucidare aggreditur. Didicerat enim, Deo intus docente, Mundum, & Cacodæmonem, haud aliis nos cupiis, quàm nobis ipsis oppugnare; ac proinde, qui vniuersos hostes vna (vt aiūt) manu debellare cupit, primò in seipsum aciem dirigere debere. Quamobrem talem se in Religionis palæstra statuit; quasi, qui cum vniuersis hostibus, qui in homine aduersùs hominem militant, manum conserere, ac seipsum vsque ad veteris hominis interitū persequi debeat. Carnem is primùm, quæ omnium vitiorum fomes est, ac perpetua spiritus aduersaria, variis præliis exagitat. Asperrimo cilicio, quo nunquam non contegebatur, affligtat: perpetua pedum nuditate, quæ [illegible] sandaliis, [illegible] cunctis anni temporibus cōmunis esset, persequitur: panis, & aquæ inedia cum ter in hebdomada, perpetuo fœdere recepta, corpus extenuaret; aliis quoq; B. P. Francisci ieiuniis, ac Quadragesimis mactat. Tanta quoq; somni subtractione, ac vigiliarum [illegible] tate confecit; vt duas quieti tantūmodò horas indulgeret: cæteras vel labori, vel orationi daret. Mollia itidem omnia respuēs, nudas tātùm tabulas, absque XVI.

culcitra

culcitra, aut paleis sibi ad quietē substernit. Denique cū irreconciliabile cū carne, pro spiritu bellū gereret, nouos semper modos, nouaque belli stratagemata, quibus insolērem hostē attereret, studiosè quærit: hocque pacto cùm ad seniū vsque dimicasset, haud secus tamen, quā si tunc primùm ad bellū procederet, pugnā instaurat.

XVII. Atque hæc quidem, quæ ad exterioris hominis mortem spectant, velut quædam præludia sternit, quibus carnis vitia debellet. Alterum tamen aduersùs hostium phalanges, quæ contra interiorem hominem militant, serius ac grauius bellum instruit. Perpetua enim virtutum conflictatione, contra animi vitia dimicat. Superbiam humilitate, ac profunda suiipsius deiectione, qua se omniū pedibus subiiciebat, ita prosternit; vt neminem se deteriorem, neminem iniquiorem, sceleratiorem nullum esse existimaret. Phylautiam, ac inordinatum suiipsius amorem; vnde vniuersa vitiorum seges in animo oritur; proprio sui odio, ac abnegatione ita interimit; vt seipsum quasi alterum Amalech persequēs, cupiditatèsque omnes obtruncans, nihil in his viuum relinqueret. Rerum quarumcunque temporalium cupiditatem, altissima spiritus paupertate, ac omnium rerum contemptu: quem sibi ante omnia amplectendum statuerat, tam perfectè ab animo expellit; vt rerum tantùm penuria se diuitem putaret. Omnem propriæ voluntatis, ac complacentiæ motum, qua animus ad sua magis, quàm aliorum placita sequenda propendit, tam radicitus obedientiæ virtute auellere: atque omnē animi sensum Superioris imperio subiicere curat: vt nihil dulcius, nihilque illi iucundius esset, quàm infectum opus propter obedientiam relinquere. Quo fit, vt Deus haud absimili, ac fortè illustriori Miraculo, perfectam huius Viri obedientiam comprobare voluerit: quàm quod de Monacho illo olim monumentis traditum est: qui cùm literam, O, efformaret, audita Abbatis voce imperfectam reliquit: quā deinde Angelica manu absolutam conspexit. Fuit Geruasius horti culturæ addictus: quo in munere, dum semel hortum irrigat, aquamque per sulcos, ac semina ducere parat, à Guardiano vocatus, statim ad vocem accurrit: ligoneque, quo aquā ducebat, in aquæductu dimisso, imperfectum opus deserit. Porrò aqua, quæ impetu fluebat, cùm nullum moderatorem haberet, qui vias, ac diuerticula labentibus riuulis pararet, facilè plātas, ac semina deuastasset: at prompta Viri obedientia id apud Deum assecuta est, vt fluens aqua, Deo imperante, steterit; redeuntemque post aliquod temporis spatium, Geruasium expectans, vltra præscriptum à ligone terminum minimè exundauerit: donec is rediens viam aquæ ad irrigationem aperiret. Id profectò, cùm ex sola, ac mira Dei virtute fieri potuerit: quàm Geruásij obedientia Deo grata fuerit, apertè declarat.

Pro virtutibus contra vitia dimicat.

Ipsius Obedientia illustri Miraculo à Deo commendatur.

XVIII. Omnem is prætetea humanæ laudis appetitum, atque inanem gloriam, quæ tineę instar, pręclariora quęq; bona corrodit, atque altricē sui animā perdit; ita ad cineres vsque extinxit: vt insatiabile quoddam proprij despectus, quo in omniū oculis abiectus videri optabat, in animo desideriū aleret. Inde accidit; vt, cùm ob notā iam ipsius, in Panormitana Vrbe, apud omnes sanctitatē, plurimi quotidie; vt ab eo orationū suffragia peterēt, ad illū ventitarēt: ampliorīq; ob quędā ab illo in ea Vrbe patrata miracula, eum honore prosequerentur, sese priùs abscōdere: tum inde tandē; vt eum honorē fugeret, abscedere, ac Syracusas migrare compulsus fuerit. Cuiuslibet lirèt exigui tēporis iactutā ita magnipēdebat; vt cùm nihil in eo vnquā à mentis, vel corporis labore vacaret, ipsas quoq; tēporis partes, quæ necessario somno, ac vitæ alimēto dātur, velut otiosas sibi subripere cunaretur: dū alterā ad quotidianū ferè ieiuniū, alterā ad duarum tantū horarū somni spatiū cōtrahit. Etenim facto docebat, quod olim a Sapiētiori dictū fertur. Quædā tēpora nobis eripi, quædā subduci, alia effluere. Eripi quidem, ac velut vi quadam auferri iis, qui cùm omne tempus auarè colligant, ac seruent: ab iis somnus, cibus, ac potus nonnihil quasi violenter extorqueri. Aliis verò subduci, & clam velut insidiusè subripi: qui id sibi, vel ab amicorū colloquiis, vel ab inutilibus occupationibus, rapi patiuntur. Aliis tandem effluere, qui cùm otio, ac ignauia torpeant, omne illis tempus absque fructu elabitur. Cumq; inter hos hoc discrimen sit, quòd prima tēporis iactura iis, qui in naturæ necessariis

Populi honores fugit.

Senec. l. 6. Epist.

Temporis Iacturam quam magnipēderā.

occupantur,quodammodò venialis est:aliis verò,qui inutiles sibi occupationes, ac sollicitudines accersunt,ita culpabilis est;vt cùm bonis,ac melioribus tempus subripiant, vitam magno labore,absque fructu transigant. Postremis denique,qui vel otio,ac inertia marcent; vel quod magis deplorandum est, totum vitæ tempus in flagitiis,ac sceleribus consumunt;turpissima hæc temporis iactura est.Hi enim cùm nullum tempori pretium ponant;nihilque diem æstiment.sed ventri,ac somno dediti, improbè, ac sine pietate viuant:omne illis turpissimè tempus elabitur: quorum viuendi tempus quis vitam existimet?cùm illud potiùs turpitudinis, quam vitæ cursum appellare liceat,cui nihil vitæ in morte supersit.

XIX. Geruasius verò cùm tempus,quod inter humana pretiosissimum habetur,ab omni vel leui iactura vendicare vellet; omnes sic horas complectebatur: vt nullam perire,nullam elabi,nullam sibi subduci pateretur:quòd si aliquas sibi vel à somno, vel à calefactione eripi necessitas ipsa compelleret,has velut deperditas lugebat.

Minima quæque animi macula fugienda.

XX. Minimas quasque animi maculas,ac labes in seipso persequi, ac trucidare solitus erat;ne in vitium erumperent: dicebat enim exilia esse vitiorum principia,quæ nisi in ortu ipso succidantur, facilè excrescunt: sensimque ad grauiora pertrahi, qui leuibus obsistere negligit,sentiebat. At neque hæc leuiorum lapsuum fugiendorum illi tantùm causa erat: sed ea maximè,quòd voluntarias animi labes, licèt minimas, Deo displicere,ac spiritualem mentis profectum impedire intelligeret. Delicatus enim (aiebat) ac zelotypus est Dei amor,nec alium secum riualem amorem patitur. Angusta quoque est cordis ara, quæ Deum simul, & creaturam dispertito amore adesse non fert. Quanquam enim spontaneæ peccatorum maculæ quæ leues,ac veniales sunt,Deum ab animo non expellant: attamen velut muscæ morientes odoris suauitatem perdunt,mentem maculant,Spiritũ sanctũ contristãt. omnemque quandiu in animo viuunt, spiritualis profectus spem homini adimunt.

Quàm voluntariæ maculæ spiritualẽ profectum impediant.

XXI. Postremò sedulò contra Accidiam; ac negligentiam; quæ omnes animi vires depopulari,ac tyrones præsertim prosternere solet,depugnabat: quapropter indefessè suipsius custodiæ inuigilans,nouis semper seipsũ vel corporis,vel animi exercitationibus ad diuinum amorem prouocabat:& quæ retrò sunt,obliuiscens,ad vlteriora virtutum opera sese impiger extendebat.Planè incredibile est,quantam hic interioris hominis curam ageret; quàm purum ab omnibus rerum humanarum imaginibus,tranquillumque animum seruare:quo studio Deum vbique præsentem habere, atque in rebus omnibus contemplari:quàm assiduè verba omnia, facta, intentiones,consilia sua perpendere, ac in Deum simpliciter referre: quàm sollicitè voluntatem suam semper abnegatam cum Dei volũtate,in lætis,& tristibus,in dulcibus,&amaris,in habẽdis,& carendis coniungere;cunctas illi cordis sollicitudines committere; ac de manu illius nudè vniuersa accipere:qua diligentia Deo semper æstuanti amore adhærere;spirituque in eum seipsum transferre studeret.Hinc oratione,ac cælestium contemplatione adeò oblectabatur; vt in ea totum ferè noctis tempus insumeret:perennique animi in Deum ascensione, vbique semper oraret.

Dæmon illum ab oratione exturbare conatur.

XXII. Ardebat Satan in Virum Dei odio planè implacabili: viasque omnes, ac modos tentans, quibus eum ab oratione auocaret quandoque, strepitus edebat; interdumque varias illi formas obiiciebat.Neque his contentus oranti nonnunquam colaphos impingit; cùm è Cella ad orationem proficiscitur,è gradibus deiicit: variisque illum machinis aggreditur,vt ab oratione,qua is maximè cruciabatur,auellat.Die quadam dum Fratres in Panormitano Conuentu,communi orationi meridiano tempore incumbunt;is Dæmonem conspicit, qui vas in manu gestans, sub nigri Aethiopis specie,liquorem quendam Fratribus cocleari propinabat: quẽ qui hauserant,mox in somnũ resoluebantur. Porrò cùm ad ipsum Satan cum liquore accessisset, reiicit ille Dæmonem:at eo pressiùs vrgente,dum is caput deflectit, ac longiùs à tergo declinat,retrolabitur.Eo strepitu Fratres commoti,cum ab eo Guardianus lapsus causam inquireret: narrat ille factum, vt eo cuncti sibi magis à Dæmone cauerent. Alio quoque tempore dum cum aliis orat; Dæmonem,

Dæmonem variis modis Fratribus insidiantem cernit.

sub

ſub Aethiopis forma, per Fratres diſcurrentem cernit: qui dum aliquorum ocu-los manu contingit, illis ſomnum conciliat: aliorum ora aperiens ad oſcitandum prouocat: aliorum demum quum humeris manum imponit, ad ſedendum com-pellit. Has Dæmonis artes, cùm Dei Seruus Fratribus perſpectas faceret: contra Satanam prudentiores, atque in oratione ardentiores, ac diligentiores præſtabat.

XXIII Fremebat dirus Satan, & cùm eum è medio ſublatum vellet: ſemel dum no-ctu cum aliis communi flagellationi inſiſtit, flagello illi è manibus erepto, ex ea laqueum componit; quo Geruaſij collo iniecto, eum perimere nitebatur: At Dei Seruo exclamante, cùm Fratres ad clamorem accurrerent Satan fugere compel-litur. Alias itidem in Conuentu Caſtronoui, dum Fratres veſpertinæ orationi va-cant, Dæmon ianuæ tintinnabulum pulſat: mox Guardianus Geruaſiũ ad ianuam deſtinat: qui cùm fores aperuiſſet, Dæmonem conſueta Aethiopis forma prædi-tum, in ipſo limine offendit: qui Seruum Dei arreptum tam dirè fuſtibus cædit; ac tot verberibus afficit, vt ſemiuiuum reliquerit: quem cùm Fratres humi iacentem reperiſſent, in humeros ſublatum in cellam deferunt. At is nec quicquam, ob tot Dæmonum infeſtationes, quæ ad ampliorem coronam illi à Domino permittebantur, animo fractus, haud haſtam abijcit: ſed in dies fortior euadens, quotidiana de diro hoſte, ſua patientia trophæa refert. Atque hæc quidem, cùm maximi odij te-ſtimonia eſſent, quo Dæmon Dei Seruum proſequebatur, proculdubio virtutum quoque illius præſtantiam, ac ſingularem vitæ ſanctimoniam demonſtrabant; quæ Satanam cruciabat, ac Dei gloriam clariùs illuſtrabat. Porrò inter hæc Dæmonum prælia, haud illi cæleſtes conſolationes deerant: nam ſæpe hoc tempore Beatiſſimæ Virginis, interdum B.P. Franciſci, atque aliorum Sanctorum aſpectu, ac præſentia in oratione fruitur. Aegrotabat aliquando Vir Dei; cùm Fratres crebra illi viſita-tionis officia impendentes, morbi illi vim diminuere curabant: quibus Geruaſius: Plurimùm, (inquit) Fratres mei, mihi charitatis impenditis: at maiora certè mi-hi ſolatia ſubripitis; quæ mihi aliunde contingunt: Eo namque tempore frequen-tiùs, tum Sacræ Deiparæ, tum B. Franciſci conſpectu dignatus, cæleſtibus eorum conſolationibus potiebatur.

A Dæmone diro cæditur.

B. Virginis, & B. P. Franciſci viſione fruitur.

XXIV. Nihil Viro Dei iucundiùs erat, quam in aliorum ſe ſe vtilitatem effundere: cun-ctiſque verbo, aut opere prodeſſe. Quapropter die quadam cum Socio iter faciens, cùm in Virum quendam Patrem familias incidiſſet; qui cùm ob ſummam anni il-lius ſterilitatem, quo familiam aleret, non haberet: è domo aufugiens, quò tende-ret, ignorabat. Hunc Vir Dei verbis conſolari, atque illi ſuadere cœpit; vt ſuam omnem in Deo ſpem collocaret, qui cùm aues Cæli paſcat, nullum in ſe ſperantem vnquam reiicit. Dum hæc illi Dei Seruus perſuadet, Vir ille facem ardentem, ex Geruaſij ore prodeuntem intuebatur; qua ipſius mentem accenderet. Interea cum longo itinere defatigati, ac ieiunio extenuati, ad quædam deſerta loca, longè ab hominum habitatione remota perueniſſent; nihilque, quò veſcerentur, ac languen-tes vires refocillarent, illis ſuppeteret: En extemplò Vir Senex, laceris veſtibus con-tectus, iis inter eas ſolitudines apparet; qui grandiorem illis panis placentã offerẽs, ait: Vos (vt cerno) iter feſſos reddidit: Eia placentã iſtã accipite, ac vires inſtaurate: ſtatimq. ab eorum oculis elapſus, ſæcularem Virũ ſtupore, ac extaſi plenũ reliquit: qui tandem ſanis Geruaſij conſiliis acquieſcens; cùm Viri Dei monita, diuino mi-raculo cõprobata cerneret: domum reuerſus, in Dei benignitate ſperare didicit.

Fax accenſa ex illius ore prodire conſpicitur.

XXV. Percrebuerat tum apud Fratres, tum apud ſæculares homines, Geruaſij ſancti-tatis rumor: cunctique diuinam in eo virtutem ſignis, ac miraculis coruſcãrem ſuſ-picabant: quo fiebat, vt plerique ad eum ægroti confluerent, qui ſigno Crucis ab eo curabãtur: plurimis etiam Vir Dei prophetico ſpiritu occulta, ac futura aperiebat: ex quibus nõnulla exempla referre iubet. Vincentius à Campo, nobilis Panormita-nus cùm de Viri Dei conſilio, bina iuga boũm emiſſet; ij poſt quatriduum è ſta-bulo fugientes, nullo loco reperiri poterant: Quare is ad Geruaſium rediens,

Aegrotos quamplurimos ſigno Crucis ſanat.

boum illi fugam, & iacturam nar at illudque opem apud Deum efflagitat. Cui Geruasius: Cras, inquit, huc ad me reuertere. Nocte orans, cum ex diuina reuelatione, quonam boues aufugerint accepisset; mane redeunti Vincentio locum inter quosdam Montes indigitat; in quo boues delitescunt: neque inane illius dictum fuit; famuli enim eò a Vincentio missi, boues reperiunt.

Prophetico Spiritu plera que futura prædicit. Cuiusdam quoque Nobilis Fœminæ Panormitanæ filius, Messanam Panormo adnauigaturus erat quem MaterGeruasij precibus eò impensiùs commendat, quod Mare Piratarum incursione infestari intelligeret. Cui Vir Dei: Ne metuas (inquit) tuus absque periculo ibit, redibitque filius. Res autem absque admiratione, ac Dei virtute haud peracta fuit: cùm enim quinque eodem tempore nauigia è Portu Panormitano soluerent; Messanamque adnauigarent: omnia in Turcarum manus incidêre: solum huius nauigium ab hoc periculo fuit immunis. XXVI.

Passeris garrientis quid portendat, [illegible] declarat. His accedit, quod cum semel in Conuentu Panormitano, per hortum cum ple risque Fratribus deambulans, Passereulum quendam aduolantem, ac plus solito garrientem cerneret: Protinus ad eos: Videtis, inquit, qua diligentia, ac sollicitudine Passerculus ille ad cæteros aduolat: id sanè haud frustrà: eo enim garritu, ac volatu socius indicat, copiosa tritici grana humi effusa esse, quæ Mullio in via ab hinc non longè dispersit: eosque ad illa comedenda; velut ad conuiuium conuocat. Haud facile id Fratres credebant: donec ex his nonnulli passerem auolantem sequentes, sparsa in via grana reperiunt; collectosque ad conuiuium passeres, summa admiratione conspiciunt. XXVII.

Tonsillis laborantem signo Crucis curat. Ac clariora, quibus diuina virtute affulgebat, miracula ipsius vbique sanctitatem peruulgabat, ex quibus nõnulla duntaxat explicãda erunt. Panormi nobilis quædã mulier, tonsillis diu, grauiterque laborauerat; cùm temporis opportunitatem nacta, quo Geruasius ad eam pro panis mendicatione accederet; ab eo obnixè postulat; vt signo Crucis sibi guttur consignet: signum præstat Vir Dei, quo omnẽ statim ab ea, diuina virtute, faucium tumorem, ac morbum sustulit. Ea verò posthæc, quoad vita illi superstes fuit, in tanti beneficij memoriam, quotannis tantùm monasterio panni tribuit, quiad vnius Fratris habitum conficiendum sufficeret. XXVIII.

Putri vlcere affectum signo Crucis sanat. In eadem Vrbe Vincentius à Campo, nobilis Panormitanus, cuius supra meminimus, cùm purulento, ac sanioso vlcere affectum crus ferè putridum gereret. Geruasium aliquando summis precibus compulit, vt signo Crucis cru computrescens consignaret: Haud distulit Dei Seruus: cùmque optatam cruri benedictionem tribuisset, mox diuina virtus adfuit, quæ morbo protinus expulso, crus in pristinam incolumitatem vendicauit. Idem cùm Panormi febre grauiter ægrotaret; Geruasij pallium, cuius antea virtutem expertus fuerat, à Guardiano impetrat, quod cùm lecto, in quo iacebat, imposuisset, confestim è morbo conualuit. XXIX.

Principem lethali [illegible] signo Crucis [illegible] curat. At illud illustrius adhuc miraculum, quod per totam Panormi Vrbem euulgatum fuit. Dum enim Dux Turij noui, in Catadromo imaginario prælio [illegible] decertaret: casu accidit; vt lethali hastæ ictu vulneratus, incertam vitæ suæ spem Physicis relinqueret, Quamobrem Geruasius ad eum accedens, vbi in lecto iacentem conspexit: lætis vocibus exclamare cœpit: Sursum corda, Princeps, sursum corda æquo animo esto: hoc tibi vulnus non ad corporis mortem, sed ad animi vitam erit. Tum propius ad ipsum accedens, vulnus manu contrectat, ac [illegible] Crucis benedicens, ait: Deo gratias [illegible] cui summa ex benignitate complacuit tibi vitam, atque incolumitatem reddere, statimque ab eo discessit. Vix Principis domum Vir Dei egressus fuerat; cùm Dei virtute, & vulnus consolidatum, & pristina salus ægroto restituta fuit. XXX.

Nec minori admiratione dignum [illegible], quod in eadem Vrbe contigit: in qua cum Vir quidam nobilis, è Pisingorum Familia, [illegible] desperationem ægrotaret iamque funeri necessaria pararentur, G[illegible] fama [illegible] per [illegible] domu[illegible] cum eo à Guardiano missus, ægrotantis domum ingressus [illegible] autem [illegible] XXXI.

[illegible]

om[illegible] eſq[illegible] triſtitia oppreſſos ægrotum, quaſi iam corpore defunctus eſſet, lugentes offendit: quos Vir Dei verbis conſolatus, ait: Quid viuum tanquam mortuum lugetis? An non Deus potens eſt ex mortuis viuos facere? Quantò magis viuos ſeruare? lacrymis parcite: vnàque omnes mecum genuflexi, quinquies Orationem Dominicam, atque Angelicam ſalutationem perſoluite: vt diuinam ægrotanti opem imploremus. Oratione abſoluta, cùm Vir ſanctus ad ægrotantem acceſſiſſet, Signo Crucis illi ſub ſtomachi ore impreſſo, ait: Signo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, vt ipſius virtute, ac Beatiſſimæ Virginis Mariæ, & B.P. noſtri Fráciſci meritis ſaneris. Vix hæc Geruaſius protulerat cùm ægrotans matulam poſtulat, ingentique lotij copia effuſa, ſtatim à morbo liber, integrè ſe incolumitati redditum ſentit. Altera quoque nobilis Mulier Panormitana, quæ iam pluribus diebus, diris partus doloribus, magno cum vitæ diſcrimine cruciabatur, cùm Viri Dei virtutem, Fama vbique circumuolante, percepiſſet: ad ſe vocatum rogat, vt in eam pallium ſuum extendat, quo ſe à partus doloribus liberandam ſperat. Recuſabat Geruaſius, nihil ſibi virtutis adſcribens; at cum illa preces, ac gemitus augeret, tandem votis acquieſcens, vix pallium ſuper eam extendit; cùm lætas ſub auras fœtum extulit. Sub idem tempus, alteram quoque Rhedarij cuiuſdam vxorem, quæ iiſdem partus anguſtiis diu preſſa fuerat; ceræ benedictæ particula ad eam miſſa, à partus periculo liberat.

[illegible] ſigno Crucis [illegible] [illegible] renouat.

Mulierem a partus doloribus [illegible] [illegible] liberat.

XXXII. At illud omnium illuſtriſſimum fuit, quod in ipſo Portæ, Panormitanæ Vrbis, veſtibulo, plurimis ſpectantibus, ita contigiſſe narratur. Virum quendam indigenam, Vrbis Incolæ, mortuum in agro offenderant, quem iumento impoſitum in Ciuitatem deferunt: hi cùm ad Vrbis portam, quæ noua appellatur, cum Defuncti corpore perueniſſent; cuncti ad funeſtum Viri ſpectaculum confluunt; repentinumque hominis interitum commiſerabantur. Contigit autem, vt Geruaſius eo tempore, cum Socio, è Conuentu in Vrbem proficiſceretur: qui concurrentem turbam cernens, quid noui accideret, ſciſcitatur: ſtatimque illi de mortuo homine in agro inuento renunciatur: ad quem cùm Vir Dei propiùs acceſſiſſet, inquit: Ne hominem velut mortuum lugete: haud mortuus eſt, ferte illum in domum ſuam, ac protinus viuet. Cunctis iam Viri Dei ſanctitas, ſimulque mentis humilitas perſpecta erat, qua omnem ſanctimoniæ oſtentationem, ac populi honorem fugere conſueuerat: quamobrem dicto eius fidem adhibentes, quamplurimi defuncti hominis corpus domum vſque comitantur; quod cùm lecto impoſuiſſent, mox eum, qui mortuus erat, obſtare, ac rediuiuum lucis vſura perfrui cernunt: quod cùm vniuerſi Geruaſij orationi adſcriberent, diuinam virtutem in Viro elucentem ſummis laudibus efferunt.

Mortuum hominem ad vitam reuocat.

XXXIII. Cum itaque tam celebris, apud Panormitanos eſſet huius Sancti Viri fama, vt adhuc ſuperſtitem Sanctum prædicare haud vererentur: qui ob inſculptam ſibi animo humilitatem ab honoribus, ac populi exiſtimatione, velut à peſte ſummoperè abhorrebat: impetrata à Superiore facultate, clam inde abſcedens, Syracuſam proficiſcitur: vbi cùm aliquot annos pari virtutis, ac ſanctimoniæ laude exegiſſet, agone tandem feliciter conſumato, ad cæleſtem coronam peruenit: ac velut electiſſimus lapis è Religionis cauerna exciſus, multiſque tentationibus, ac laboribus probatus in Cæleſtis Hieruſalem ædificium transfertur. Optimus profectò, ac impiger horti cultor, qui animi ſui hortulum tanta diligentia excoluit; vt dignam labore mercedem à Deo acciperet: Quod hac viſione declaratum fuit. Etenim in ipſa ſui obitus hora, Frater longe abſens, multas cæleſtium turmas, atque inter eas Geruaſium glorioſa veſte indutum, hoc Ordine cõſpicit. Præcedebat glorioſa quædam Angelorum, ac Beatorum Capucinorum ſupplicatio, quæ ſuauiſſimos cõcentus dens, atque exultans, è terris Cælum verſus tẽdebat. Horum poſtremus erat Geruaſius: qui aureum ligonem, velut clariſſimæ nobilitatis inſigne, & laborum trophæũ, in humeris geſtans, cæleſti cum hoc honore Vrbem triumphans ingreditur.

Syracuſis diem extremum claudit.

In ipſa obitus hora Fratri al[illegible] glorioſus apparet.

mũ Molossos offenduntqui rabiem horrendo latratu ostentãres, quasi ipsos discerpturi essent, festinaro cursu in eos feruntur. Ad repentinum belluarum occursum, cùm socius animo elanguesceret: Pius, qui eo tempore B. Virginis horas persoluebat; cùm nullum aliud sibi in eo periculo præsidium relictum esset; oculis in Cælum sublatis, Molossos genuflexus expectat: iisque appropinquantibus B Virginis horarum codicem opponit. Protinus Molossi immobiles subsistuot; silent latratus, fixamque tantùm io Pium oculorum aciem conuertunt: cumque diu hoc pacto immobiles perstitissent; tum velut diuina virtute acti, abrepto retrorsum cursu, illæsos deserunt.

Codex Horarum B. Virginis Molossos compescit.

XXXVIII Campheoscm Agrum, io Aprutina Prouincia, quotannis grando ita depopulabatur; vt omnem ferè ante messem, ac vindemiam, frugum, ac semioum vsuram Incolis præriperet: quibus Fr. Petronius à Cannaria, nostri Ordinis Sacerdos, persuadet; vt Domioi Cruce in eminentiori illius territorij parte erecta, ad illius præsidium confugiant, qui in Cruce de Tartareis potestatibus triumphauit. Res pia, ac honesta omnibus visa est: quamobrem Crux solemni Episcopi benedictione consecrata, celebri totius Cleri, ac populorum coocursu, io Monte Arnano erigitur, ac pia ab omnibus deuotione colitur: moxque grandinis tempestas, Crucis aspectu, à toto Agro fugatur.

Crucis erectione Grando ab Agris effugatur.

Annus Christi. Greg. XIII. Maximil. II. Imp. Rel. Capuc.
1575. 4. 12. 51.

Iubilaeus Annus aperitur, Romaeque noua Comitia celebrantur.

LÆTVS hic Annus Millesimus quingentesimus septuagesimus quintus, dum Orbi exultationem, captiuis ac iugo Diaboli oppressis indulgentiam, caelestemque animo aegrotantibus medelam noua Iubilaei luce praedicat, noua quoque Religioni Comitia, noui Generalis electionem, nouam denique sobolem, ac propagationem annunciat. Etenim Vicarius Messanensis Prouinciae, in qua Vincentium Generalem diem obite contigerat, hoc anno iuxta Pauli III. Constitutionem; duorum proximorum Prouincialium Vicariorum consilio, & consensu explorato, Generalia Comitia Romae circa Festum Pentecostes conuocat: in hisque dum noui Generalis electio sub Fr. Hieronymo a Monteflorum; eum ob Vincentij Generalis mortem, Commissarij Generalis munus obtigerat, ae sextumdecimum Generale Capitulum paratur Cardinalis Vrbinas Ordinis Protector, cùm facilem aliquorum d[illegible] s fid[illegible] a [illegible]buisset, qui Schismata inter Electores gra[illegible] fa[illegible] persuaserat [illegible] Fr. M[illegible] à Forosarzinio, qui ante Vincentium Generalatus officio functus fuerat, ad Comitia destinat; vt futurae Generalis electioni praesideat. No[illegible] a [illegible] pror[illegible] [illegible] ta Electoribus res visa est; quae nulli rerum veritati innixa, Religionis splendorem ac simplicitatem denigraret. Quapropter Hieronymus, re communi consilio discussa, grauissimos ad Cardinalem Patres destinat: qui su[illegible] Electorum concordiam, ab omni prorsus dissidij suspicione vacuam, significarent. Hi igitur cùm falsam ab Cardinalis animo Schismatis opinionem abstersissent, illum à proposito reuocant: neque ab his dissentaneus rerum exitus fuit: nam cum libera Comitia fierent, summo omnium Electorum consensu Fr. Hieronymus a Monte-florum, qui in priori Capitulo, primi Definitoris locum obtinuerat. Vir omnium saeculorum memoria dignus; vti ipsius gesta, suo loco exaranda, decl[illegible]rab[illegible]nt, Generalis Vicarius eligitur.

F. Hieronymus à Monteflorũ Vicarius Generalis eligitur.

II. Quaedam ab hoc Capitulo haud silentio praetereunda, statuta prodiêre. In his, vt Generales Ordinis Constitutiones, quae primùm anno 1552. Venetiis, sub Eusebio Anconitano excussae fuerant, sacris Tridentini Concilij Canonibus ac Pontificiis nonnullis decretis auctae, iterum praelo datae, in lucem ederentur. Aprutiae quoque Prouincia, quae circa annum 1553. à Matthaeo de Leonissa, Viro sanctimonia illustri; extructo Aquilae Monasterio, fundata, ad hunc vsque annum Romanae Prouinciae coniuncta fuerat: Capituli General[illegible] decreto ab ea disiuncta, sub F. Laurentio à Montepolitiano Generali Commissario, hoc anno Aprutinae Prouinciae nomen accipit: atque eodem tempore in Ciuitate Pennae, ac Terami Monasteria fundantur.

[illegible] Capituli statuta referuntur.

III. Interea Dionysius Mediolanensis [illegible] um Remigio, iam ante ann[illegible] in Galliam missus; cùm Francorum gentem ad pietatem, ac religionem propensam, ac praesertim Carolum Regem, & Catharinam Matrem, nouae huius Religionis, [illegible] ius plurimùm simplicitate, ac vitae ratione delectabantur) cup[illegible] [illegible] sos offenderet: iam superiori anno ad Hieronymum à Monteflorum Generalem tunc Commissarium scripserat Maximam Religioni in am[illegible] illo Regno, messem à Domino parari; Popul[illegible]sque ad Religionem proc[illegible] [illegible] operario expetere; qui Christianum agrum excolant, atque ad vberiorem fructum prouocent. Quapr[illegible] ter cum eodem tempore, a Carolo Rege literae ad Pon[illegible] [illegible]

qui bu

quibus Capucinos in Galliam transmitti, ibique eis Monasteria ædificari postulabatur ... ius XIII. qui Fidei, ac Religionis propagandæ studio nulli secundus fuit, ... exordio, Diploma edidit, quo sublata Pauli III. Pontif. constitutione, qua Capucinis cautum fuerat: ne Religionem apud Vltramontanos prop... literam iis facultatem tribuit, vt vbique terrarum Religionem extendere, ac Monasteria ædificare valeant. Diplomatis hoc transumptum legitur.

Gregorij XIII Pontificis diplomate, Capucini in Galliam pergunt.

IN NOMINE sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Nouerint vniuersi, & singuli, hoc præsens publicum transumptum inspecturi, quòd Nos Alexander Riarius, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Patriarcha Alexandrinus, sanctissimi Domini nostri Papæ, Camerarius, nec non Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Generalis Auditor, Romanaque Curiæ Iudex ordinarius, sententiarum quoque, & censurarum in eadem Romana Curia, & extra latarum, ac quarumcunque literarum Apostolicarum vniuersalis, ac merus executor, habuimus, vidimus, ac diligenter inspeximus Religionis Ordinis Fratrum Minorum Congregationis Capucinorum nuncupatorum, dudum in Italia salubriter institutæ, literas Apostolicas concessionis, & indulti per prælibatum S.D.N. Gregorium 13. concessas, & sub plumbo, vt moris est, expeditas: sanas quidem, & omnimoda suspicione carentes: quarum quidem literarum Apostolicarum tenor talis est: videlicet;

GREGORIVS EPISCOPVS.
Seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

EX nostri Pastoralis officij debito ad ea libenter attendimus, per quæ singularum Religionum propagationi consulatur: maxime vero quæ alicubi ex speciali populorum deuotione optantur. Cum itaque Religio Ordinis Fratrum Minorum Congregationis Capucinorum nuncupatæ, dudum in Italia salubriter instituta, nunc etiam in partibus Galliarum, & signanter in alma Ciuitate Parisiensi institui cœpta, ad finem perduci desideretur: sed quia aliàs fel. record. Paulus Papa III. Prædecessor noster, ex certis tunc ex... sanctæ O... ... & sub Excommunicationis latæ sententiæ pœna Dilectis filiis Vicario Generali, & Fratribus dictorum Ordinis, & Congregationis motu proprio præcepit: ne donec a se in Capitulo Generali eiusdem Ordinis, quod in Vrbe celebrandum erat, aliud super eo determinatum foret: sese vltrà Montes transferre, aut loca de nouo acceptare auderent: ipsi Vicarius, & Fratres, et si hoc præceptum dicti Prædecessoris obitu expeditum sit expirasse, veriti tamen crimen transgressionis, nihil omnino contra illud, absque Sedis permissione, aus sint huc vsque attrectare. Nos Religionis ampliandæ studio, prohibitionem prædictam, ac quicquid à dicto Prædecessore eius causa decretum, auctoritate præsentium abrogamus ac Vicarium, & Fratres prædictos contra illa in ... rum restituimus. Quin etiam illis ad Gallias, & cæteras omnes Orbis

partes

partes liberè transeundi, & ibidem Domos, Loca, Custodias, & Prouincias iuxta eorum Ordinem, fundandi, & instituendi licentiam tribuimus. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis & Congregationis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscunque. Quia verò difficile esset, præsentes quocunque ... perferri ... volumus, vt illarum transumptis, etiam impressis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra, quæ præsentibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ...

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ abrogationis, restitutionis, tributionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1575. Prid. Non. Maij, Pontificatus nostri Anno quarto. Cæsar Glorierius. M. Datarius. A. de Alexiis. Registrata apud Cæsarem Secretarium. Quibus quidem litteris diligenter inspectis, ad requisitionem R.P.F. Hieronymi de Monte-florū Commissar. Generalis Religionis, per Notarium publicum infrascriptum, ipsas exemplari mandauimus, & transumi, & in publicam formam redigi decernen. & volen. vt ... præsenti Transumpto publico, siue exemplo plena fides deinceps adhibeatur ... in locis omnibus, & singulis, quibus fuerit opportunum, ipsumque Transumptum fidem faciat, & illi stetur, ac si originales ipsæ litteræ apparerent. Quibus omnibus & singulis auctoritatem nostram ordinariam interposuimus, & decretum. Datum Romæ in Aedibus nostris, sub anno à Natiuitate Domini M. D. L. XXV. Indictione ... die ... Mensis Iunij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, Domini Gregorij ... diuina Prouidentia 13. Anno 4. præsentibus ibidem DD. Antonio Guido ... & Pompeio Valerio Connotariis testibus ad præmissa omnia, & singula habitis, vocatis atque rogatis.

Gratus ... Alex. Au.

Et quia ego Fabr. Gall. Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Notarius de præmissis rogatus fui: ideò præsens Instrumentum manu aliena scriptum subscripsi requisitus.

Locus Signi Notarij

Locus sigilli pendentis

F. Pacificus à S. Geruasio cum aliis in Galliam destinatur. Quamobrem Hieronymus Generalis, hoc tempore Fratrem Pacificum à Sancto Geruasio, Brixiensem, Virum prudentem, ac multis virtutibus illustrem, Generalem Commissarium creat: ac plena Fratres, quacunque etiam ... præditos, vndique sibi ex Prouinciis el... potestate donatum, in Galliam mittit. Ex quo admirabilis planè in Religione admiranda Dei Prouidentia conspicienda se offert. Nam in primo totius Religionis ortu cùm Beatus Pater noster Franciscus Minorum Ordinem apud Gallos propagare desideraret, quandoquidem ab Vgolino Cardinali prohibitus, id peti... præ... non potuit, ...

Pacificum Socium ad id opus peragendum eligit, quem mox in Galliam destinat: quemadmodum ex Chronic. tom. 1. l. 1. capit. 62. & apud Luc. Vuading. Annal. Anno 1216. numer. 2. pag. 165. & Annal. 1217 num. 1. pag. 173. cunctis perspicuum est. Iam verò qua ratione, aut consilio factum sit; vt quum primum de Capucinorum Religione in Galliæ Regno propaganda, haud alius, quàm alter Pacificus, nomine ac vitæ sanctimonia priori consimilis, eligatur; qui nouæ Reformationis semina in amplissimo Regno iaciat, ac præclaris virtutibus excolat: cùm id humana Nostrorum prudentia non pepererit: haud profectò aliundè, præterquam ex superna Dei Prouidentia effluxisse arbitramur: vt hinc nouæ huius Religionis Patres, non alio, quàm antiquo B. P. N. Francisci spiritu ductos fuisse exploratum esset: miraque inter primam Ordinis natiuitatem, & postremam ipsius Reformationem harmonia probaretur.

Chron. Ord. t. 1. l. 1. c. 62.

Luc. Vvading. Annal. ann. 1216. n. 2 & ann. 1217. n. 1.

V. Erat igitur Vir hic nomine, atque animo Pacificus, ac mitissimus, laborum patiens, ac rerum tolerantia insignis, de quo plura inferiùs dicturi sumus. Hic decem sibi adiunctis sociis, quorum nomina sunt, Fr. Hieronymus à Mediolano, Guardianus Conuentus Mediolanensis, Clemens à Neapoli Guardianus Aretij in Thuscia, Antonius Pisanus, Franciscus à Briga Prouinciæ Genuensis, Ludouicus Belga, Leander Venetus, vniuersi Concionatores, Petrus à Campis Sacerdos: quibus duo quoque Laici Fratres cum Ludouico Gallo Clerico adiuncti fuêre; Hi cùm iter in Galliam per Alpium iuga suscepissent; planè incredibile est, quanta eo in itinere grex ille pusillus incommoda pertulerit. Nam cùm ea habitus forma, his adhuc populis ignota esset: ab iis passim Incolæ, velut à nefariis, & proscriptis hominibus sibi cauebant: neque erat, qui eos vel hospitio colligere, vel iis ad victum necessaria ministrare vellet. Quo fit, vt sæpissimè in agris, vel speluncis pernoctarent; nec præterquam aliqua hordeacei, vel fabacei panis frustula, quibus necdum ad saturitatem vescebantur, quicquam ab indigenis acciperent. Cùm etiam quidam scenicos, alij histriones; non pauci Errones, ac Manticularios eos arbitrarentur; eo fiebat: vt qui iis interdum petulantiores erant, sæpè illos per Caputij acumen arreptos, eos hàc illacque distraherent: quæ illi summa patientia tolerantes, has procul dubiò Dæmonum artes esse agnoscebant; quibus eos à proposito deterrere conabantur: atque inde maiores, ad dura pro Domino toleranda, è Cælo animos accipiebant. At vero neque æquum est censere, hæc absque summo Dei consilio fieri: hos enim quasi lapides viuos variis laborum, atque ærumnarum scalpris incisos, Dei sapientia, ad nouam Religionis apud Gallos ædificationem parabat; quæ in vastam aliquando Prouinciarum molem excresceret. Hoc pacto cùm Lutetiam Parisiorum peruenissent: Dionysium cum socio, adhuc in hospitio, seu potiùs tuguriolo, illis in Pago Piquepus, quod non longè Parisiis distat, assignato, degentem offendunt: quod cùm tam exiguum, & angustum esset, vt vniuersos capere non posset: Pacificus Catharinam Reginam, quæ ob Caroli Regis filij obitum; qui superiori anno 1574. è viuis excesserat; Regni gubernacula, vsque ad Henrici 3. in Regno successoris, è Polonia aduentum susceperat; adire decernit. Iam eodem, quo Rex anno, Carolus Cardinalis Lotharingius diem fatalem compleuerat; cuius ope, ac beneuolentia eousque Fratres suffulti fuerant: quo fit, vt non sine maximo labore Pacificus accessum sibi ad Reginam compararit. Pacificus igitur summa patientia, ac labore, Reginæ tandem conspectum adeptus; Diplomate explicato, indultam sibi à Pontifice facultatem, eiusdem zelum, simulque Religionis studia in Gallicani Regni commodum, atque vtilitatem propensa narrat; propagandæ Religionis munus sibi à Generali demandatum explicat; suumque ac suorum omnium laborem, ac sollicitudinem, ad totius Regni beneficium offert: denique eò ac humillimè locum propè Regiam Parisiorum Vrbem postulat; in quo primi totius Regni Conuentus fundamenta iaciantur. Regina Patrum aduentu plurimùm gauisa, omni eos humanitate excipit; locum ædificationi aptum promittit; suumque illis vbique patrocinium pollicetur. Verùm

Mira inter Minor. Ordinum, & Reformationis natiuitatem harmonia declaratur.

F. Pacificus cum Sociis pleraque in itinere incōmoda fert.

Pacificus Reginam adit, ac Monasterium Parisiis impetrat.

Catharinæ Medicea Reginæ in Capucinos beneuolentia.

cùm eo tempore, Henricus Rex Regni successor, è Polonia in Galliam rediret; Catharina mater, vt Regi filio occurrat, re infecta Lugdunum proficiscitur: ac breui temporis interuallo eum Rege Lutetiam reuersa; Pacificum, ac reliquos Patres Hētrico filio oblatos, apud eum verbis plurimum commendat: mox de Regis consensu amplam domum nonnullis hortis instructam, quæ olim illustris cuiusdam Viri, qui Tirmolia appellabatur, possessio fuerat tunc verò ad Regias manus peruenerat, propè eam Vrbis partem, quam Laterarias nūcupant in suburbio S. Honorati, Pacifico ad Conuentum extruendum assignat: Antonio Maria Saluiato: tunc Apostolico apud Regem Nuncio, & Ioanne Francisco Mauroceno, Venetæ Reipublicæ Oratore, in id interea haud intēpestiua sua studia conferentibus: quorum sanè Virorum is fuit in Religionem ardor; vt omnibus, quibus possent, officiis nostros vbique complecterentur.

Henrici III. Regis in Capucinos pietas ac liberalitas.

VI. Porrò Catharinæ Reginæ erga nos pietas vsque adeò enituit; vt cùm prima Ecclesiæ fundamenta iacerentur; ea nobilissimæ Blancæ Francorum, atque alterius Nauarrorum Reginæ, plurimorumque Regni Ducum, ac Baronum comitatu stipata; quibus & Apostolicus Nuncius, & Venetus Orator accessēre: solemni primarij lapidis collocationi præsens esse, Ecclesiamque B. Catharinæ, cuius ea nomine fruebatur, dedicari voluerit. Henrici quoque Regis in nostros, haud vulgatis liberalitas emicuit: qui egregia aureorum summa, quam ex proprio ærario hauserat, constituta; ædificationem regio munere inchoauit. Neque verò his Catharina Regina contenta; cùm ad Religionis propagationem ardentiori studio accenderetur; Pacifico suadet: vt missis Lugdunum Fratribus, in ea Vrbe, quæ totius Galliæ Emporium est, suis Domicilium instituat: vt inde se in alias quoque Galliæ plagas diffundere valeant; quibus & ipsa suam vbique operam pollicetur. Id cùm Pacificus iam apud se cogitasset; Reginæ consilio plurimùm commendato, diuinam apud se prouidentiam suspiciebat; quæ tam sollicitè Religionis propagationi inuigilaret. Quapropter cùm occasionē prēmendā nō ignoraret: F. Hieronymū Mediolanensē, Virū prudentem, ac industrium in hoc opus eligit: quem Catharina Regina, literis ad Vrbis Proceres conscriptis; quarum hic tenor est, prosequitur.

Hieronymus Mediolanensis Lugdunū a Pacifico destinatur.

DILECTIS NOSTRIS, AC FIDELIBVS VRBIS Lugdunensis Consulibus salutem.

CVM Religiosi Patres Ordinis S. Francisci, qui Capucini nuncupantur, ad augendam diuini nominis gloriam, domicilium in nostra Lugduni Vrbe expetant; in qua iuxta Ordinis sui leges, ac statuta viuant. Nos, qui ob præclaram, ac sanctam eorum vitam, eos maximè veneramur, ac tenero amore complectimur: id vobis significare voluimus, vt simulatque has nostras acceperitis; aptum, ac commodum illis in aliqua Vrbis parte locum assignetis, in quo Monasterium ædificare queant; eorumque personas, ac cuncta ad eos spectantia, non solum ob spectatam, ac sanctam eorum vitæ rationem; sed etiam ob nostram in eos deuotionem, ac beneuolentiam, tanquam à nobis maximè cōmendatos, curetis. Parisiis sept. Kal. Maij. 1575.

Signum

Catharina.

His itaque literis munitus, Hieronymus Lugdunum versùs iter suscepit: quo cùm non antea peruenerit, quàm Annus 1576. elucesceret: hinc de eo, ac Lugdunensis Prouinciæ fundatione, anno tantùm sequenti nobis agendum erit.

VII. Interea vero Hieronymus Generalis, solutis Comitiis, cùm visitatione ab Apuliæ Prouincia instituta, Sipontum, seu Manfredoniam venisset: ibi iuuenem quendam, Camillum nomine, offendit: qui cùm vsque ad vigesimum quintum annum, militiæ operam dedisset; profligatóque in ludis patrimonio, ad summam rerum egestatem deuenisset: hunc sine domicilio vagantem Fratres hospitio collegerant; eiusque opera ad Conuentus ædificationem, quæ tunc peragebatur, eiusque vsi fuerant. Hic igitur pia Fratrum conuersatione, ac crebris eorum admonitionibus, ad meliorem vitæ frugem conuersus: Deo potissimùm operante, qui ex tenebris iubet lucem splendescere; tunc primùm salutis spirituum concipit; & anteactæ vitæ rationem tam perfectè animo detestatur; vt nullum mentis mœroribus, nullum lachrymis, nullum ieiuniis, atque aliis corporis castigationibus, quibus præteritas animi labes expiaret, finem imponeret. Quapropter, ab eo tempore, tam ardenti Religionis amplectendæ studio teneri cœpit; vt cùm primùm Hieronymus Generalis ad Conuentum appulit, ad illius pedes prouolutus, ab eo summis precibus in Religionis gremium suscipi postulauerit. Piæ eiusmodi petitioni suffragabantur illius Familiæ Fratres, quibus Camilli pietas, ardénsque ad omnes virtutes studium haud ignota erant. Quamobrem Generalis; tum Iuuenis supplicationibus, quæ incensum deuotione animum præferebant; tum etiam tot Patrum testimoniis permotus, eum in Clericorum numerum adscribit; Triuentúmque ad consuetam anni probationem destinat. Dum igitur temporali militia abiecta, nouus Christi miles, seuerioris vitæ tyrocinium instituit; atque in omni virtutum genere, ac præsertim humilitate seipsum exercet: cuius studio Clericatus honori renuncians, in Laicorum numerum cooptari voluit: plaga quædam, quæ in suprema dextri pedis parte illi antehac orta fuerat, iterum refricatur; atque adeò recrudescit, vt cùm nullo prorsus remedio curari posset, magno ipsius Camilli, ac totius Familiæ dolore, ab Ordine, post duos plus minúsve menses, dimissus fuerit. At quandoquidem Camillus, nimia ob id mentis tristitia absorberi videbatur: Ioannes Maria à Tissa, qui Prouincialis Vicarij tunc in ea Prouincia munus gerebat: ac deinde ob eximiam illius virtutem, ac prudentiam ad supremam Generalatus dignitatem conscendit: Iuuenem verbis consolatur, & si plagam sanari contingat, rursus illum ad Religionis sinum recipiendum pollicetur.

Camillus de Lellis re omni sua dissipata ad summā egestatem redigitur.

Capucinorū Religioni Nouitius adscribitur.

Ob plagā ab Ordine dimittitur.

VIII Hunc Deus Opt. Max. quandoquidem ad pij Ordinis fundamentum, æterna sua sapientia, vocandum decreuerat; velut electum lapidem priùs egestatis, laborum, ærumnarum tunsionibus probat: cum verò a terrena militia, atque à fæculi calamitatibus abstractum, ad Capucinorum familiam compellit; vt ab ea virtutum semina legeret, ac puriori vitæ institutionem sibi vendicaret. Camillus itaque hac pollicitatione à Capucinis dimissus, Romam proficiscitur: vbi in Hospitali S. Iacobi Incurabilium Domo, Ægrotorum se obsequiis consecrat: ac tandiu pio eiusmodi labori incumbit; quoad pedis plaga curata, iterum ad Capucinos sibi remeandum statueret. Erat tunc Ioannes Maria a Tissa apud Romanam Curiam Ordinis Procurator: ad quem cùm Camillus, curata iam plaga, accessisset; ac promissum illi ad memoriam reuocasset: is illum rursus Religionis habitu donatum, In Aprutij Prouinciam mittit: vbi in Conuentu Tallequirij, iterum magna animi voluptate, anni probationem aggreditur; eamque vsque ad quartum mensem integra corporis valetudine, ac virtutum profectu producit. At immutabilis Deus, qui Camillum ab vtero matris segregauerat, ac in opus suum delegerat; pedis plagam iterum renouari, atque adeò cancri instar putrescere, & serpere permittit: vt cùm ea propemodùm incurabilis videretur, iterum ab Ordine dimissus, id diuino consilio assecutus fuerit; vt Clericorum Regularium, qui Ministri Infirmorum nuncupantur, inclytus Auctor, ac institutor fieret: admirandúmque

In Hospitali S. Iacobi incurabilium domo Ministrat.

Iterum plaga sanata ad Capucinos se confert, iterumque dimittitur.

Ordinis Cler. Reg. qui Infirmis Ministrāt, fundator efficitur.

Eccles. 43. que illlud Dei Vas esse agnosceretur, de quo Sapiens. *Vas admirabile, opus Excel.* Huius vitam, ac gesta præclarè descripsit Sanctius Cicatellus, olim eiusdem Ordinis Generalis.

Verùm, vt ad Pacificum redeam: is Lutetiæ Parisiorum iactis: (vt dictum est) Ecclesiæ fundamentis; dum ardentissimo studio cum Socijs, ad Conuentus ædificationem incumbit; quotidianosque in ea labores vnà omnes impigrè exantlant: admirabilem planè, ac Seraphica Religione dignam vitæ rationem instituunt. Etenim inter ædificationis labores, tanta vitæ austeritate, ac virtutum disciplina cœptum opus prosequuntur; vt summa cum rerum penuria, vix res ad vitam necessarias admitterent. Hic enim sæpissimè videre erat; post labores ex his plerosque, qui robustiores erant, panè solo, & aqua famem, ac sitim extinguere, alios pani solos fructus adhibere. Et si qui debiliores erant, ii seulum addere: omnes verò à lautioribus cibis abstinere. Hic nudæ tabulæ, vel matta duntaxat humi strata, corpori laboribus fesso lectum ministrabant. Hic noui Religionis Propagatores, cùm se Seraphicæ domus Architectos, amplissimo Regno datos agnoscerent; sapientissimè in profunda sui ipsorum despicientia, humilitate, ac vitæ austeritate fundamenta ponunt. Corpus quotidianis flagellis cædunt; ciliciis domant, ieiuniis extenuant, frigore, ac nuditate castigant, carnem cum vitiis crucifigunt. Huic, ædificij molem, fundamento superstruentes: primùm rerum omnium contemptum; tum altissimæ paupertatis cupiditatem, suauissimum obedientiæ iugum, suauè olentem castitatis odorem, ardentiorem erga omnes Charitatem; perfectamque diuinæ, ac Seraphicæ legis iustitiam tam perfectè ædificant, atque assiduo Orationis studio, iugique rerum Diuinarum contemplatione stabiliunt, ac velut mœnibus muniunt; ne aliquando hostium direptionibus pateant: vt iucundum atque admirabile Deo, Angelis, atque hominibus, spectaculum exhiberent. Hi denique, dum prolixas noctu in Oratione vigilias ducunt, dum pias ante Deum lachrymas fundunt, dum pro aliis seipsos Deo hostias immolant, ac sacrificant: his defatigatos animos recreant, ac maiores inde ad diuinum opus exantlandum vires sibi augeri sentiunt. IX.

Pacifici, & aliorum vita austeritas indicatur.

Eorum vita virtutibus plena.

Quanquam verò tanta abstinentia, ac rerum austeritate vitam ducerent: Post hæc tamen tam hilari vultu, & alacres apparebant; quasi oppiparè conuiuantes vitam in deliciis transigerent. Enimuerò hæc in perfectis hisce Dei Seruis vera spiritualis vitæ volupeas operabatur: qua fiebat, vt cùm inter tot vitæ asperitates, ingenuam quandam animi, ac vultus alacritatem ostenderent; maximæ his populis, qui animi plurimùm ingenuitate delectantur, admirationi essent: nec materialem domum tantummodò: sed & omnium virtutum structura, spirituales cunctorum animos ædificarent. X.

Pacificus Lutetiæ diê extremũ claudit. Interea Pacificus, præteritis incommodis affectus, tum etiam assiduis laboribus, ac senio consumptus, in morbum incidit: quo ingrauescente, ante huius anni finem, haud absque singularis sanctimoniæ fama, ac maximo omnium mœrore morte nobis eripitur; Francisco à Briga sibi interea in eo munere suffecto. Nonnulla de hoc præclaro Viro hîc commemorare lubet, ne absque honore ipsius memoria elabatur. XI.

F. PACIFICI A S. GERVASIO.
Vita, & Gesta.

E S. Georgij in Alga Cœnobio ad Capucinos euolat. Vir hic Venerabilis, cùm in Cœnobio S. Georgij in Alga, apud Venetos Ordinis illius professus, vsque ad vigesimum quartum annũ, magna cum virtutũ laude vitam duxisset: Patre luminum illustrãte, ad Capucinorum Ordinẽ se conferti in XII.

quo cum

quo cum vir animo præ[illegible]ns, ac prudentia clarus esset: sæpe Vicarij Prouincial[illegible], [illegible] Veneta P[illegible] [illegible] us: Generalis quoque Commissarij in Apul[illegible], in Creta Insula, ac tandem in Gallia on[illegible]s suffunct. Virtutibus quoque, ac præser-[illegible] abstinentia adeo fuit illustris, vt [illegible]um arctissima panis, & aquæ ieiunia ter in [illegible] [illegible], cunctasque B. Patris Francisci Quadragesimales inedias inuiolabi-ter ieiunaret: mu[illegible]s denique c[illegible]p[illegible]s [illegible]ig[illegible]tioni[illegible]us, atque austeritatibus affligeret: vultu tamen semper iucundo conspiceretur. Longas in oratione vigilias ducere solitus erat, in quibus raptus sæpe ac extases patiebatur. Diuini honoris zelo [illegible]tua[illegible]s, cum aliquando Vtini, quæ Vrbs Ca[illegible] [illegible]est, Venetæ Reipublicæ sub-iecta sacra Mysteria celebraret, nobiles quosdam reprehendit; qui cùm altius inter se in Ecclesia colloquerentur, Sacrorum Mysteriorum attentionem impediebant; ea illis Christi verba obiic[illegible] *[illegible]mus mea [illegible]mus orationis est*, non colloquiorũ, aut negotiorũ est. Hanc Patris increpationem, cum alijs æquo animo accipientibus, ex his alter nimis ægrè tulisset, eidem verbis comminari cœpit. At Deus Opt. Max. qui [illegible] [illegible]s Sacerd[illegible] [illegible] honorem, ac obedientiam vult impendi; contumeliam Sacerdoti illatam, haud inultam elabi sinit: Vix enim ille domum reuersus, repentino morbo corripitur, ex quo post [illegible] animam exhalat.

Plurima in Religione prudentia, ac virtute enucat.

In eum contumeliosum repentina morte à Deo [illegible]atur.

XIII. Illud vero ipsius illustre factum narratur. Nam in Galliam cum socijs profi-[illegible]ens, cum Aurelianum peruenisset; à Catholico Viro hospitio exceptus; dum aliquas ibi moras trahit, eò Hæreticus quidam accedit: qui cùm veram C[illegible]p[illegible], & Sanguinis Christi præsentiam, in Eucharistiæ Sacramento p[illegible] [illegible] neg[illegible]et Pacificus contrà diuinis Scripturarum, ac Patrum testimonijs id illi persuadere ni-tebatur. Ille vero in Hæresi pertinax: Tam verum est, inquit, Christi Corpus, & Sanguinem vere in Sacramento adesse: quàm verum est, illud arb[illegible]s fastigium (quercum altam manu indicans) solum contingere. Cui Pacificus: Quid [illegible] il-lud arboris cacumen sese ad imum demittat, num teipsum sub huius Mysterij fide captiuum d[illegible] [illegible] Id profectò (inquit Hæreticus) q[illegible] id fieri haud posse exi[illegible]ti-m[illegible]at. Pacificus verò mox in genua procidens, Deum breui oratione precatur: post quam surgens quercui in Dei nomine imperat. Vt in diuinæ huius veritati[illegible] testimon[illegible], [illegible]um fastigium ad imum vsque solum d[illegible]. Res diuina prorsus, atque admirabilis tunc visa fuit: nam [illegible] ix verba Pacificus protulerat, cùm protinus quercus procera, atque annosa, dicto obediens, supremum ap[illegible]ce[illegible], spectante Hæretico, ad ima deflectit: ac Catholicum dogma sua obed[illegible] [illegible] confirmat: quo ille prodigio commotus, statim ad Catholicam Fidem accedit. Denique V[illegible] hic multis clarus virtutibus, ac pijs pro Religione egregi[illegible] laboribus per[illegible]nctus; cùm magnam apud omnes sanctimoniæ existimationem sibi compar[illegible]et: Patri[illegible]s ad laborum præmia euolat: cuius corpus cum o[illegible] confluentis Populi multitudinem, quæ ad illud venerandum accesserat, biduo insepultum [illegible] [illegible]: tertio denique die, in Ecclesia [illegible] Germani, magno totius V[illegible] ho[illegible]o[illegible]e conditum fuit.

Cum Hæretico de veritate sacræ Eucharistiæ disputat.

Catholicam veritatem miraculo confirmat.

X[illegible] Floruit hoc ip[illegible] tempore in Piceni Prouincia, Fr. Ioannes Baptista ab Apir[illegible] Sacerdos m[illegible]arum v[illegible]t[illegible]m splendore ill[illegible] [illegible] a[illegible]entiaque adeò insignis, vt cùm nu[illegible] vnquam tempore, cibo tamen, ac potu sitim expelleret, perpet[illegible] [illegible] cum inedia bellum. Somni parcissimus, plurimas noctu præsertim in o[illegible]ione horas insumere solitus erat. De rebus diuinis tam [illegible] [illegible] [illegible]quebatur; vt cunctos ad virtutem, vi quadam verbis suis à Deo [illegible] [illegible]ceret: quo fiebat, vt nullus illum vel semel colloquentem audisset, q[illegible] [illegible]us iterum audiendi studio afficeretur. Hinc mœstos ægrotantes, & ca-[illegible] aliqua oppressos ita consolabatu[illegible], vt ab iis o[illegible] tristitiæ, ac [illegible] [illegible]udu auferret [illegible]ram mitis, ac mansuetu[illegible] fuisse legitur, vt iram [illegible]e videretu[illegible]. Deni[illegible] cum [illegible] maxima paupertate, [illegible] ta-[illegible], ac per[illegible]cta Re[illegible] [illegible] vsque ad sexa-

gesimum annum traduxisset; in Conuentu Mentolæ, quæ Piceni Oppidum est, iuxta primos Appennini colles situm, hoc anno in supremum languorem decidit. Cùm verò instante mortis articulo, plurimos Dæmones Cel... ingressos conspiceret; ad beatissimam Virginem conuersus, illius opem implorat: quæ protinùs apparens sua præsentia Dæmones fugat, ac velut Sol obiectas nebulas disiicit. Porrò Virgine Deipara conspecta Ioannes Baptista mox exclamat. Opportunè, ò Virgo Beatissima, opportunè, huc aduenisti: iam cedunt Tartarea Monstra, iam nubila omnia diffugiunt. O quàm lucida, ò quam pulchra, ac formosa es Cælorum Regina: Statimque in mentis excessum raptus; cùm in eo per aliquod temporis spatium quieuisset, ad sensus rediens, Guardiano inquit: Quam grandia Pater, quàm alta, quam admirabilia sunt, quæ veris Fratribus Minoribus in Cælo reposita sunt. O si illa tibi effari possem, quanta tibi animo voluptas accederet. At alterius linguæ hæc vox est; neque ea hic proloqui licet. Benedicite Pater: quibus in verbis extremum Deo spiritum reddidit, maiora, ac pulchriora in Dei Regno conspecturus.

B Virginis in morte præsentia fruitur, ac magna de Paradisi gloria prædicat.

XV. In eadem Prouincia, Fratris Philippi à Monte-Veteri Laici, celebris est memoria: qui cùm purus è sæculo ad Religionem accessisset, in ea verus Israelita absque dolo perseuerauit: tanta simplicitate, ac puritate præditus, vt nihil vnquam mali suspicari posset. Obedientia, humilitate, paupertate, ac præsertim charitate erga pauperes ita enituit; vt quæ sibi in mensa obtingebant, piscium, aut carnium obsonia, iucundiùs egenis erogaret, quàm sibi retineret: quibus cùm aliud tribuendum non suppeteret; ne vacui recederent, olera, ac cæteras horti fruges largiebatur. Atque adeò hac in pauperes pietate afficiebatur; vt cùm aliquando oblatam sibi à nobili quadam fœmina panis eleemosinam, petenti pauperi, ea præsente, tribuisset: illa Philippum increpans, ait: Haud tibi eleemosynam largior, vt eam in alienos conferas; sed vt tibi, ac tuis serues. Ob hæc Mulieris verba, cùm Philippus ad illius domum deinceps pro eleemosyna non accederet. Admirabatur Mulier: semelque huius rei apud illum conquesta, ab eo causam sciscitatur. Cui Philippus: Cur, inquit, à te non caueam? quæ ne pauperibus eleemosynam tribuam, præcepto caues? Mihi sanè cùm cum aliis pauperibus eleemosynam erogare non liceat, quam tu ipsa erogandam prohibes, satiùs ab eleemosyna tua abstinendum censui, quam hac lege constringi. Hæc vbi nobilis fœmina audiuit; Viri pietatem admirans: Iam, inquit, securus ad eleemosynam redi, eamque vti libuerit, distribue.

F. PHILIPPI à Monte veteri Vita, & gesta.

Mira in pauperes charitate afficitur.

XVI. Plurimæ hic orationis, multarumque lachrymarum Vir fuit: atque adeò diuini amoris igne exæstuans, vt cùm internum charitatis impetum ferre non posset: sæpe per Ecclesiam, fulguris instar, discurrere visus fuerit. Perpetuam omnium opinione virginitatem coluit. Multa quoque à Dæmonibus perpessum ferunt: quæ patientia, ac oratione superauit.

Diuino amore exæstuans, multa a Dæmone patitur.

XVII. Cùm in Conuentu Cr...lich..., qui Vibino mille quingentos passus distat, demoraretur: accidit, vt ob magnam niuis copiam, quæ è Cælo delapsa fuerat, nulla Fratribus ad mendicationem via pateret: vti alibi sæpè contigerat: omnique Fratres victus ratione destituti, à Dei prouidentia penderent: Dum igitur hac in angustia versatur Philippus in Ecclesiam oraturus secedit; quo orante Monasterij fores pul... ca...strumque pane refertum in ipso ostio ... repe... ... neminem latorem, neque latoris alicuius in niuo vestigia animad... ...tent, procul dubio cæleste munus agnoscunt; debitasque Deo gratias re...endunt. Denique cùm Q...dra... ... magna cum vitæ puritate, ac sanctitatis laude, in Religione Domino deseruisset; ... lethifera ægritudine correptus, paulo ante o...tum Beatissimæ Virginis præsentia, ac colloquio po...tur ... placide in Domino ...it.

Fratribus in summa rerum penuria diuinitus ... subuenit.

In morte B. Virginis præsentia fruitur.

XVIII. ... sanctitatem ... post mortem ... declarare voluit. Nam post quintum decimum ab ipsius obitu annum, cum ipsius sepulchrum

apertum

apertum fuisset, Philippi corpus non modo integrum, atque incorruptum conspicitur: verum etiam, in sepulchro, brachiis in Crucis modum ante pectus cancellatis, oculisque in Cælum sublatis; eo planè modo, quo viuens orare consueuerat, stare cernitur: ita vt qui defunctus erat, parum à viuo differre videretur. Gratum illud, ac iucundum, etsi admirabile, omnibus spectaculum erat: quo & singularis Viri sanctitas perspecta fuit; fratrésque ad Dei virtutem, & clementiam summis laudibus extollendam excitauit; qui hominis iam in Cælo regnantis oratione, ac oblata pro nobis, eo signo, supplicatione se delectari significabat.

Post quietū decimū annum, integrū ipsius corpus in modum orantis reperitur.

XIX. Tertius quoque, in eadem Prouincia, non minori virtute, ac sanctimoniæ fama eluxit Fr. Gratus Septempedanus, Picentis Prouinciæ Sacerdos: qui inter primos connumeratus, qui ad Reformationem accessêre; graues illas Religionis tempestates, ex Ochini lapsu excitatas, tam æquo animo sustulit; vt inde fortior, ac constantior euaderet: Altissimæ paupertatis, ac Regularis obseruantiæ viam tam inoffenso pede cucurrit; vt aliis etiam ad maximas virtutes sibi comparandas, dux, & exemplar fuerit. Orationis, quæ perfectorum cibus est, cùm studiosissimus esset: id sancti Danielis Prophetæ, quem singulari deuotione semper coluit, ope, ac intercessione tulisse dicitur: vt claram Scripturarū intelligentiam consequeretur: quem etiam sæpè oranti apparuisse traditur. Demùm cùm non modò annorum numero, sed magis virtutibus consenuisset, hoc anno in Conuentu Æsij ad virtutum præmia conscendit.

F. GRATI Septempedani, vita & gesta.

A S. Daniele Propheta scripturarū intelligētiam assequitur.

FR. FRANCISCI SACCENSIS, *Vita, & Gesta.*

XX. His accedit, hoc ipso Anno Fr. Franciscus Saccensis, Prouinciæ Panormitanæ Sacerdos, & Concionator: Vir omnium virtutum laude celebris, qui cùm in Minorum Obseruantium familia, Theologicis studiis operam dedisset, apprimèque in Scoti doctrina versatus esset: ex quo eruditissimi inter eos sibi nomen comparauerat; ad Capucinos migrans, humilitatem, ac simplicitatem ita doctrinæ prætulit; vt vix vnquam nisi cùm prædicationis officio fungeretur, latina verba proferret. Admirabilis fuit huius Viri vita, atque in iis præserrim, quæ ad ciborum abstinentiam spectant, propè incredibilis. Etenim certa testium fide, ac publica deinde omnium fama probatum est; tantæ hominem abstinentiæ extitisse: vt bis tantum in hebdomada, nimirum quinta Feria, ac Dominica die cibum sumeret: reliquos vero dies absque vllo prorsus alimento præteriret. Porrò dierum illorum refectio, non alio quàm panis, & aquæ cibo ab eo peragebatur: quam viuendi rationem non vno, vel altero anno, sed triginta annorum spatio coluit. Sacram verò Hebdomadam, quæ solemne Domini Pascha præcedit, absque vllo cibo transigere consueuerat: præterquam in die Iouis Sancti, in quo propter Dei solemnitatem duabus, vel tribus, non ampliùs panis buccellis vescebatur. Interdum etiam à Dominica Passionis, vsque ad Resurrectionem Domini: inter quas quindecim dierum spatium interfluit, ita à cibo abstinuit: vt trinam tantùm toto eo tempore panis, & aquæ refectionem admitteret. Neque ab hoc abstinentiæ genere eum Quadragesimalis prædicationis labores deterrebant; tametsi in iis abstinentiæ dies nonnihil moderaretur. Præter hæc etiam aliquando contigit: vt orationis, cuius is amantissimus erat, studio allectus; decem integros dies absque cibo duxerit. Atque hæc quidem cùm sine Dei virtute fieri posse nemo dubitet, in his quid cuique admirandum, quid imitandum sit, proponitur. Abstinentiæ enim virtus, cùm meliorem, & ad cælestia aptiorem hominem reddit, cuique procul dubio

F. FRANCISCUS Saccensis vita, ac miraculis illustris.

Admirabilis ipsius abstinentia exaratur.

Decem integros dies absque cibo & potu ducit.

imitanda est:at virtutis excessus,non ira.Is namque cùm Deum Auctorem,& Ductorem expectare debeat; temerè, & absque præuio Dei lumine, minimè à nobis amplectendus est: sed potiùs admirandus, atque omni veneratione in aliis suspiciendus:donec aliud diuinum in nobis numen decernat.

Septem quotidie flagellationes sibi adhibet.

Tam rigidus in sui corporis castigatione Vir hic fuit: vt septem quotidie iuxta horarum Canonicarum numerum carnis flagellationes exerceret: at Feria sexta, quam Dominicæ flagellationis memoriæ consecrare solebat, spinosis malorum granatorum ramis durè seipsum cædebat: quo tempore tam copiosus ex eo sanguis effluebat, vt ampla cruoris signa,ab eo in Ecclesiæ pauimento relicta,abstergi opus esset;ne homines in horrorem inducerent.Cúmque ab eo Fratres quærerent: quo pacto tot flagellis caro concisa subsistere valeret, id respondere solitus erat. haud tantum sibi doloris flagellationes adferre, quantum ex pœnarum Christi meditatione illi in animo oriebatur. Neque his contentus,vt Christi mortificationem iugiter ferret; bina sibi asperrima cilicia contexuerat:ex quibus duo terga vsque ad fœmora tegebant,alterum ante pectus vsque ad vmbilicum pendebat:quibus cùm diu noctúque vteretur, perpetuum Christo carnis suæ martyrium offerebat. Breui, arcto, ac ferè semper lacero habitu vtens,quem multis præsegminibus resarciebat, quàm rerum paupertate,atque asperitate oblectaretur, non obscurè significabat. XXI.

Asperrimis Ciliciis contegitur.

At neque his interior mentis status absimilis erat: qui cùm per animi virtutes in corpore eluceat;nihil in eo,præter probum,honestum,graue, moderatum; Demum præter virtute dignum spectandum obiiciebat. Humilitas tam profunda in eo fundamenta iecerat;vt à seipso potius,quàm à vili sui-ipsius cognitione,ac contemptu auelli posse videretur: Patientia, mansuetudo,modestia,benignitas,honestas, moderatio, charitas; & si quæ aliæ virtutes sunt, quæ perfectum hominem exornant;ita in hoc Viro emicabant;vt non frustra apud vniuersos, non modò Panormitanæ Prouinciæ,verùm etiam Religionis Fratres, haud vulgaris sanctimoniæ sibi nomen comparasset. B.Virginis cumprimis deuotissimus;semper,cùm liceret, Sacra in ipsius honorem, Sabbatho præsertim die,facere consueuerat: cuius etiam præsentia sæpè potitum fuisse, antiqua Monumenta testantur. Quàm prolixas in oratione vigilias duceret;quantis orationis locum lachrymis aspergeret;quámque sollicitè mentis candori, ac perpetuæ cuidam cum Deo vnioni studeret; haud facilè explicari potest. Hinc tanta silentium custodia obseruabat; vt nunquam, aut rarò cum fratribus conuersaretur;sed solitaria semper loca quærens, cum Deo habitaret. Cùm verò interdiu aliquando animum remittere vellet:cum F.Vito Epidaurensi laico, perspectæ virtutis Viro, in nemus, vel hortum secedens; cum eo Angelicam salutationem,in duas partes dissectam,alternatis vocibus recitabat. XXII.

Interna sius Animi virtutes recensentur.

Dei Verbum ardentissimè, & cum fructu disseminat.

Præter hæc diuina charitate exæstuans,miro spiritus ardore Dei Verbum disseminabat: quo in munere tantopere excellebat: vt cùm ob confluentes turbas,Ecclesia multitudinem quandoque capere non posset,sæpè in plateis prædicare compelleretur. At quandoquidem is Dei Verbum non fabulis,non histotiis, non difficillimis Theologorum quæstionibus; quæ vel aures demulcerent, vel curiosos ad nouam rerum cognitionem excitarent,illitum; non Rhetorum flosculis ornatum, non lenociniis comptum; sed nudum, simplex, Euangelicum, Dei virtute imbutum, Apostoli instar pro suggestu proponebat: inde fiebat; vt Deum plerumque suorum dictorum testem haberet. Cùm aliquando Bocherij, quod est Siracusanæ Prouinciæ Oppidum, Dei Verbum prædicaret: Duo sibi demonstranda præscripserat:Primum. Quanta illi animæ lux,& pulchritudo inesset, quæ Deum inhabitantem haberet: Alterum, quanta è cõuerso Animæ illius deformitas,ac turpitudo sit, quum primùm à Dei gratia deseritur. Cúmque id variis rationibus explicaret; inter alias hac similitudine vsus est. Pendebat in medio Ecclesiæ, magna quædam lampas ardens, quæ ante omnium oculos posita, à toto populo conspici poterat: XXIII.

In hanc

In hanc cùm Franciscus oculos defixisset, ait: Discite, charissimi, quænam sint animæ tenebræ, quamq; miser hominis status, cùm Dei gratia destituitur: haud sanè ab eo dissimilis est, qui huius lampadis esse contingeret, si à lumine mox desereretur, in qua præterquam tenebræ, ac fœtens odor, nihil spectaretur. Vix hæc dixerat; cùm lampas in omnium oculis extincta, nihil præter fumum, ac tetrum odorem exhalare cœpit; qui mox per totam Ecclesiam diuina virtute ita diffunditur, vt vix à populo audiente tolerari posset. Dein verò alteram partem exagitans. Discite iterum (inquit) quid homo per contritionem, & Pœnitentiæ Sacramentum acquirat; id planè, quod hæc lampas sibi vendicaret: si extinctum lumen reciperet. Statimque lampas Angelico ministerio accensa, solito lucentiùs ardere; ac radios per cuncta Ecclesiæ loca fulgurare conspicitur. Id populus cùm prodigij, perterritus, aspectasset; tam ardenter ad pœnitentiam commoueri cœpit; vt cuncti ad Sacramenta properarent: quò spirituales tenebras depellere, ac cælestem animæ splendorem consequi valerent. *Lampadis miraculo populum ad pœnitentiam prouocat.*

XXIV. Hoc ipso in Oppido, cùm aliàs pro suggestu in eos inueheretur: qui sub spe veniæ peccantes, Dei misericordiam sibi vltrò, ac temerè pollicentur. Stabat in totius populi prospectu, quædam grandior Christi Crucifixi statua, eminentiori loco, (vti olim, atque etiamnum in Ecclesiis videri solet) ante Sacræ Eucharistiæ Altare, collocata: ad quam cùm Vir Dei oculos erexisset, ait: Caue tibi, peccator. à cælesti Dei viuentis ira: nam Christi manus, quas ibi in Cruce confixas cernis: nisi Deum pœnitentia placaueris; è Cruce solutæ, clauos deserent: ac pro clauis gladium apprehendent. Dictu horrendum: Vix hæc Dei Seruus protulerat: cum illa Christi Crucifixi statua, dextram manum magno strepitu è Cruce diuulsam: quasi tunc ea vindictam de impiis sumptura esset, in altum efferri. Quo tempore cùm populus rei aspectu perterritus, misericordiam a Deo magnis gemitibus postularet; rursus manus, in clementiæ signum, ad clauum redit. Porrò diuinum huiusmodi spectaculum ita vniuersos terruit; vt eo plerique commoti ad Religiones aufugerint: Virgines quoque quamplurimæ ad Claustra euolarint: eoque factum est; vt plurima nostris Monasteria in Siciliæ Regno ædificarentur. His itaque, atque aliis rebus diuina virtute gestis, tantam sibi Franciscus apud Siculos sanctitatis famam parauerat: vt iam nefas esset apud eos, quenquam de ipsius sanctimonia dubitare. *Altero Crucifixi miraculo peccatores exterret.*

XXV. His quoque miracula quamplurima, publica fama probata, accessère: quorum memoria, ob conscribentium penuriam, maiori ex parte obliterata Historiam effugit. In his quædam fœmina ex Saccæ Oppido fuit; quæ phrenesi sæpissime laborans, cùm ad Virum Dei venisset, atque ab eo Crucis signo consignari postulasset: vix ille signum Crucis adhibuit; cùm phrenesi recedente, mulier perpetua, vsque ad mortem, mentis incolumitate potita est. Ibidem post prædicationem semel ex Oppido abscedens; cùm vndique Cælum nubibus obductum imbres plurimos pararet: à Socio admonitus, vt iter in aliud tempus differrent, respôdit: Cur, Frater, tam modica in Deum fiducia fueris? Pergamus, ne time, nos imbres non attingent. Inde igitur profecti, cùm tota die iter facerent: Regio tota circumcirca, cadentibus è cælo imbribus, irrigabatur; quum eos, ne quidem pluuiæ gutta, inter imbres incedentes, attigit. Accidit aliquando, vt dum Missæ Sacrificio incumbit, casu Vito Hyrmmiensi, qui tunc altari ministrabat, Vitreæ vini, & aquæ ampullæ è manibus elaberentur, in solúmque impingentes comminuerentur. Id quum primùm Franciscus animaduertit: Vite, ait, ne animo concidas; vrceorum frusta collige: potens enim est Deus illa iterum integra instaurare. Quod cùm Vitus eodem tempore præstitisset; extemplò ampullæ integræ, vino, & aqua plenæ in ipsius manibus apparuêre. Haud dubium, quin Vitus hic, Viri notæ sanctitatis extiterit: quo fit, vt antiqua quædam M S. miraculum Viti sancti nomine adscribere non dubitêt: at sua Vito miracula non desunt: de quibus anno 1582. in quo ipsius gesta enarra- *Plurima vi[...] patrat miracula.* *Imbres, ratione à [...] à Socio expellit.* *Confracta vrceolo [...] instaurat.*

 buntur,

buntur, mentio fiet. Hoc verò Francisci potiùs merito, ac sanctitati cum aliis M.S. adscribendum puto. Plurima quoque prudentia, ac consilio præcelluit: quo factum est, vt sæpè in Sicula Prouincia, dum adhuc integra maneret, Guardiani, ac Definitoris officio, magna cum laude, functus fuerit. Postremò cum iam septuagenarius Panormi ægrotans, extremum sibi diem adesse intelligeret; in ipsa obitus sui hora, nudum in terra se deponi poposcit: tum vt Christi, & B.P. Francisci vestigia propius insequeretur: tum etiam, vt velocior in Cælum abiret; dum nulla se in mundo rerum cupiditate teneri declarat. Hoc modo depositis corporis exuuis, liber, ac purus ad cælestes auras concedit.

Panormi diē extremum obit.

F. IOANNES BAPTISTA Saonensis vita, & gesta.

Tulit hoc quoque anno, in Genuensi Prouincia, præclaram iustitiæ coronam, inter alios Fr. Ioannes Baptista Saonensis Sacerdos: Vir in ea Prouincia dignitatibus clarus, ac Regularis obseruantiæ, atque omnium virtutum laude celebris: maxima verò patiẽtia insignis, quam in diuturna annorum paralysi inuictam exhibuit. Huius sanctitati tributum fuit; vt dum in Conuentu Genuensi S. Barnabæ Guardiani officio fungitur, egentibus diuino miraculo prouisum fuerit. Cùm enim circa Domini Natalis diem; via, qua à Conuentu ad Vrbem itur, quæ decliuis est, tam horribili gelu constricta esset; vt Eleemosynario prorsus imperuia fieret, qua ad mendicationem pergeret: Conuentus familia in ipso Sacro Natalis die omni victus annona carere cogebatur: quum in ipso peruigilij vespere, quo tempore magis omnia gelu rigebant; Vox præ Monasterij foribus auditur, clamãtis, Patres, ò Patres: quam cùm Ianitor percepisset; Egeni alicuius esse suspicatus, qui ob Cæli inclementiam frigore enecaretur statim ad fores accurrit; vbi hominem aspectu decorum, pane, vino, carnibus, aliisque ad vitæ vsum necessariis onustum offendit: quem cùm rebus omnibus exoneratum, in aduenarum hospitium introduxisset; debitáque illi charitatis officia persoluisset: mane vbique diligentissimè conquisitum, nullibi reperit; neq: vlla Viri fama, aut notitia haberi potuit: ex quo Angelum illum à Deo, ob id missum fuisse omnibus persuasum fuit; ne tam solemnem diem, qu'ex cælesti Dominicæ Natiuitatis dono, cunctis lætitiæ causa suggeritur; quique omnibus lætus esse solet: Fratres absque victu cum tristitia transigerent: quamobrem profusas diuinæ liberalitati grates persoluunt. XXV.

Fratribus de Annona diuino miraculo prouidetur.

Mensa benedictione veneni vis ab Artocreate expellitur.

Paulò ante hoc tempus, illud quoque singulare diuinæ, tùm benignitatis, tum virtutis testimonium, erga Fratres in hoc ipso Cõuentu eluxerat. Mulier quædam, quæ infensissimum sibi Virum patiebatur; ingenti odio percita, Artocreas parauerat, in quo, vt Virum perimeret, clam venenum miscuerat: quod cùm è publico clibano domum ad Coniugem misisset; ille veneni nescius, intactum confestim ad Capucinos misit: quod cùm prandij tempore, ante mensæ benedictionem allatum esset; illud simul cum aliis cibis benedictum, & fratribus dispertitum, nulli prorsus damnum intulit. Mulier verò post hæc domum rediens; cùm Artocreas à Viro ad Capucinos missum intelligeret; alio colore quæsito, statim ad Conuentum euolat: totaque pallens, ac dolore saucia, à Ianitore percunctatur: Num Fratres missum ad eos Artocreas gustauerint; Cui ille: Nihil profectò (inquit) vnquam, aut melius, aut suauius omnibus visum. Deus tibi optima quæque retribuat. At protinus mulier magno eiulatu flere atque exclamare cœpit. Heu miseram me: heu terque quaterque infœlicem: quæ tot Sanctos Patres peremi. Quænam tanto flagitio pœna digna esse potest? O Pater, iam de his actum est, qui Artocreas degustarunt: illud enim totum atro veneno imbutum fuit: Has illa lachrymans, ac summo dolore affecta, voces effundebat: Cùm Ianitor re ad Guardianum delata; cunctisque Fratribus exploratis, id ne minimùm quidem vlli nocuisse compertum fuit. Res portò diuinæ virtuti, ac communi benedictioni, quæ in mensa adhiberi solet, qua vis omnis à veneno expulsa fuerit, adscripta fuit. Hic tandem diutina prolixi languoris patientia probatus, in eodem S. Barnabæ Conuentu, magno sanctitatis odore post se relicto ad immortalem vitam concessit. XXVI.

Alter

XXVIII. Alter quoque in eadem Prouincia, generis nobilitate, at nobiliori virtutum pro[illegible] Fr. Thomas Ta[illegible], Pedemontanus : qui ex equestri S. Ioannis Hierosolymitani Ordine Capucinorum militiæ, ac Ordini adscriptus ; tantùm humilitate, patientia, ac totius Regularis Obseruantiæ studio præcelluit; quantum in iuuenili [illegible] Melita Insula, cùm a Turcis obsideretur, priùs armis inualuerat. Plurima corporis, ac præsertim capitis incommoda, ac languores tulit: in quibus maxima illius patientia præclaras illi apud Deum coronas parauit : quas post longam diutini languoris protractionem, tandem hoc anno consecutus est. Cuius rei id euidens testimonium fuit : quod in ipsa sui obitus hora, suauissimus Auium concentus, præter morem, in Cellæ suæ tecto auditur. quo cælestis Angelorum lætitia significata fuit qui eum [illegible] lutam è corpore Animam in Cælum comitarentur, cælestem illam melodiam edebant. Obiit Vir Sanctus in Taurinensi Sanctæ Mariæ in Agris Conuentu, magna sui apud omnes nominis fama relicta.

F. THOMÆ Tan[illegible], vita & gesta.

Suauissimus Auium concentus in ipsius obitu auditur.

XXIX. Post hunc tertius quoque, in eadem Genuensi Prouincia, hoc anno ad Coronam vocatur, Fr. Ioannes Baptista è Fossano, nota Pedemontani Principatus Vrbe, Clericus. Hic cùm in sæculo publici Tabellionis munere fungeretur ; illius artis periculis perterritus, facultatibus suis in pauperum vsum, Domui Hospitali illius Vrbis erogatis, paupertem Capucinorum vitam amplexus est: in qua tanta cum virtutum laude per aliquot annos, versatus fuit; vt humilitate, obedientia, paupertate, honestate, deuotione, charitate; & si quod aliud est Religiosi hominis ornamentum, eo se perfectè instructum ostenderet: ita vt in nouo adhuc Religionis palæstrita, militis veterani, ac iam rude donati robur, ac virtutes suspicere liceret. Necdum enim ad Sacerdotij Ordinem peruenerat; quum quarto, vel quinto anno duntaxat in Religione exacto, in Conuentu Viguerìæ graui morbo affligi cœpit: quo tempore Viri sanctimoniam hoc modo Deus testatam esse voluit. Nam cùm Infirmorum Præfectus aliquando ad ipsius Cellam, in qua tunc absque lumine iacebat, matutinæ horæ tempore accessisset; erumpentem inde splendorem animaduertens, mirabatur; vndenam ea illi lux affulgeret, quem absque lumine esse exploratum habebat? Quapropter Cellam ingressus lucidissimum Iesu nomen radiis vndique fulgentibus coruscans, in pariete supra ægrotantis caput elucere conspicit: quod cùm paulò post euanuerit, id non humana arte factum, sed diuina planè opere elaboratum intellexit, vt Aegrotantis sanctimonia cælesti illo testimonio comprobata, omnium manifesta fieret. Hic cum diutinæ ægritudinis tædium, ac dolores tanta patiētia tulisset; vt inter corporis languores, nullum sibi maius solatium adesse existimaret quàm in diuinas sese laudes effundere: è vita tandem excedens, pro breui carnis dolore, cælestes, ac perpetuas animi voluptates consequitur. Huius Viri caput, post tertium, vel quartum ab ipsius morte annum, integrum, cute, ac capillis hærentibus compertum fuit: quod eum beata immortalitāte donatum assereret.

F. IOANNIS BAPTISTÆ Fossane[illegible], vita & gesta.

Lucidissimum Iesu nomen supra ipsius caput emicat.

[illegible] annum [illegible] incorruptum.

XXX. Cæterùm quid illi Infirmorum Præfecto, qui Ioannem Baptistam in ægritudine curauerat; post hæc acciderit, haud importunum erit referre: Is cùm paulò post, in Bononiensi Prouincia, in qua conscriptus erat, diem extremum obiisset decimo quinto post obitum die, cuidam illius Prouinciæ [illegible] nat[illegible] (si Dei voluntas accederet) ad eum post mortem rediturum, ac de futuro sui statu certiorem facturum spoponderat, gloriosus apparet : à quo de sui status conditione interrogatus, his verbis respondet: Ego quidem ex Dei misericordia iam æterna beatitudine fruor: at quindecim horum dierum spatio, qui inter hunc, & obitum meum diem interfluxêre, crudeles pœnas, ac supplicia sustinui. Itane [illegible] Con[illegible] tot [illegible] Num [illegible] tibi fuit ad salutem aditus? Difficilimus quidem (inquit) imo & periculo [illegible]. Nisi enim charitas quam ægrotantibus exhibui mihi in Dei Iudicio o[illegible] [illegible], magno in discrimine salus mea versabatur. Iterùm verò cùm ab eo Con[illegible] quæreret: vbinam, & quo pœnarum genere præteritæ vitæ culpas eluisset: [illegible] in obscura quadam valle, inter [illegible] thrutiæ montes sita, sub quadam

Infirmorum Præfectus [illegible] purgatorio [illegible]

rupe,

rupe, diuino Iudicio relegatum fuisse, ex qua cùm g[illegible] defin[illegible] a in me deflueren[illegible] carum [illegible]elu ita acerbè affligebar, vt n[illegible] neque[illegible] ctu quic[illegible] membri f[illegible] s dar[illegible]. Po[illegible] cor) mi[illegible] post hæc expectandum sit, quæso nc [illegible] eas [illegible] pe ricula manent, nisi, quam cœpisti, prædicandi rationem [illegible] atque eam, quam ha[illegible] s [illegible] tat[illegible] es, in d[illegible]endo c[illegible], & [illegible] iciens, verbis simplicibus Christum Crucifixum præ[illegible] abscessit.

F. Bonaventuræ à Ratisma, vita & gesta.

In Rhegiensi Prouincia, Vir præclarus hoc anno te[illegible] luta, ad immortales Spiritus contendit Fr. Bonauentura à Rat[illegible] T[illegible] Or do, Laicus, qui cum ex Obseruantium Ordine, in quo pe[illegible] Ge ralis Ministri Socius fuerat, haud multò post Ludouicu[illegible] R[illegible] æter[illegible] prima illa iam tempestate sedata, ad Capuccinorum Re[illegible] cem [illegible] ud co Fratre accessisset, in ea tot virtutum splendore eluxit, vt V[illegible]s q[illegible] so lidum, omni lapide pretioso ornatum, cunctis videretur. Ca[illegible] Religionis ingressu, tanto disciplinæ rigore c[illegible] ercere cœpit, vt præter O[illegible] ige

Vita ipsius austeritas, & virtutes describuntur.

m[illegible]lia B. P. Francisci Ieiunia quæ præ[illegible] ita [illegible] leg[illegible] quoque cuiuslibet hebdomadę dies ar[illegible]tæ mediæ [illegible] ons[illegible] aret in ve[illegible] rigidissimam coleret; plurimas quoq[illegible] a[illegible] ias carnis afflictiones [illegible] deret. Humilitate quoque, ac sui contemptu, qu[illegible] tutes, ita gaudebat: vt non externam tantùm hab[illegible] aciem, ac app[illegible] ret sed interiora virtut[illegible] arti[illegible] os ita seipsum omnibus su[illegible] seruum profiteret[illegible] ita v[illegible] lissima quæq; domus officia ex a[illegible] vtilis, ac frugi, sed vi[illegible], ac inutilis à cunctis haberi expeteret. H[illegible] mentis purit[illegible] s, & in cu[illegible] s a[illegible] us ve[illegible] stas p[illegible] labat, qu[illegible] o[illegible] alli[illegible] ic[illegible] at. P[illegible] rit[illegible] tem [illegible] p[illegible] , qui [illegible] s elucens, tanto ip[illegible] ius conuersationem virtut[illegible] s splendore ex[illegible] vt A[illegible] æ u millimam r[illegible] deret. Hic vt otiosæ c[illegible] nis, quæ ple[illegible] so let, incommoda eu[illegible] taret: cum Deo multum, cum hominibus min[illegible] loquen dum sibi ab initio præstituerat. Quapropter silent[illegible], ac [illegible] litud[illegible], ac solitaria semper sibi ad orandum loca seligebat. O[illegible] taris opera, cùm popinę officio incumberet, orationi p[illegible] ietebat cu[illegible] mini voluntatem præstanda, hanc pro opportunitate non [illegible] ignoraret: at verò ca[illegible] tempo[illegible] auaritia p[illegible] at[illegible]: vt [illegible] tem frustra ela[illegible] sineret: sed quæ domus, ac Infirmorum [illegible] ea protinus diuinarum rerum contemplationi da[illegible] atur [illegible] pus ab oratione vac[illegible] ret: [illegible] inter ipsa do[illegible] s [illegible], & [illegible] oq[illegible] sum semper in Deum [illegible] ger[illegible] ret. Quod quam diu [illegible] fer, illustri miraculo declaratum fuit.

Illustri miraculo [illegible] honoratur.

[illegible] cùm di[illegible] quodam solemni, in Coquina, ci[illegible] [illegible] quo el[illegible] atione sacrosanctæ Euch[illegible] [illegible] V[illegible] Sa[illegible] [illegible] D[illegible] [illegible] pa[illegible] uæ Alt[illegible] [illegible] genuflect[illegible] D[illegible] ter[illegible] a[illegible] ent[illegible] [illegible] At D[illegible] fu[illegible] exau[illegible] B[illegible] enturæ voti[illegible] p[illegible] Alta[illegible] rectum [illegible] bant, diuina [illegible] S[illegible] Sacr[illegible] D[illegible] C[illegible] præ[illegible] ns in E[illegible] pra[illegible] exæstuanti[illegible] animi studio [illegible] re[illegible] d p[illegible] a remeant [illegible] D[illegible] Del[illegible] eant. Porrò hæc [illegible]

orantis,sed etiam diuino amore flagrantis:præsertim in eum, qui præ charitate omnia semetipsum exinaniuit;ac sub panis, & vini accidentibus se nobis manducandum præbuit,testimonia fuere. Quapropter incredibile est;quanta animi fame,ac cupiditate, ad Sacrosanctum illud edulium accederet: quantáque mentis humilitate, Sacerdotibus Sacra illa Mysteria celebrantibus, inseruiret. Ex hoc animi ardore,quo in Deum flagrabat, incensa quædam Martyrii cupiditas eidem in animo ebulliit:qua factum est,vt Caroli V.Classe in Aphricam adnauigante,is faculrate à Generali Vicario impetrata,eò cū Classe profectus fuerit.Qua in nauigatione,tāto charitatis studio ægrotātes milites curabat.vt ipsius hortationibus pleriq; tum corporis,tum animæ salutem consequerērur:vnde summam sibi sanctimoniæ laudem apud omnes comparauit. At Deo Opt.Max.secus pro sua voluntate vitæ illius habenas moderante,ex Aphrica in Calabriam redit:Infirmorúmque curæ Præfectus, in eam omni studio,ac charitate incumbit. Nihil Vir hic præclarus præter Deum in animo gestans, cunctas in eum animi sui cogitationes proiecerat: quo fiebat, vt minùs ea, quæ ad corporis,aut vitæ necessitatem spectant,curaret: Audierat enim à Propheta dictum.*Iacta super Dominum curam tuam,& ipse te enutriet.* Hinc factum est,vt cùm aliquando in Conuentu panis ad Fratrum refectionem defecisset: illum non sollicitè apud homines quæreret: sed ad Dei penum confugere maluerit: supplicationéque Deo oblata, tantùm in arca panaria panis diuino munere allatum inuenerit; quantùm ei Fratrum refectioni sufficeret; quoad alius consueta mendicatione quæreretur.

Martyrij cupidus in Aphricam proficiscitur.

Oratione à Deo panem pro familia miraculo impetrat. Psal.54.

XXXIII Plurimas Sanctum hunc Virum à Deo Reuelationes,ac cælestes Visiones accepisse:plura quoque prophetico Spiritu futura Fratribus prædixisse,certæ memoriæ traditum est,quorum exempla scripto aliquo excepta desiderantur. Id tamen certa fide exploratum est; eum obitus sui diem,diuina reuelatione, longè antequam adueniret, præsciuisse. Quamobrem, impetrata à Prouinciali facultate, Turrium profectus,nonnulla,quæ inter Nepotes ibi dissidia vertebantur, composuit: ac non multò post tempore supremo morbo correptus cùm ad penultimum vsque vitæ suæ diem, Sacris Missæ Mysteriis in Ecclesia interesse voluisset: pridie quàm hinc excederet:Guardiano accersito,his illum Verbis affatur.Iam supremus,o Pater,imminet dies, qui mihi vitæ curriculum intercipiat. Summas, Deo meo gratias ago, qui me ab infantia, ad hunc vsque diem, ab omni venerea labe purum, & integrum seruauit:talémque à sæculo migrare donat,qualem me olim sæculum ex matris vtero egredientem accepit; vale Pater,meique ad Altare Domini memor esto. His dictis,cùm animum ad diuina beneficia secum recolenda collegisset; inter diuinas laudes, quasi somno consopitus; octogenarius, hoc anno, in Domino placidissimè obdormiit. Statim verò, in nitidissimæ illius virginitatis,simúlque sanctitatis testimonium, caro ipsius,post animæ dissolutionem, tam candida, mollis, ac tenera omnibus apparere cœpit;perinde ac si viui infantis esset:suauissimúmque ex se odorem spirans,per octo integros dies,locum, Ecclesiámque ea fragrantia compleuit.Post aliquot annos,cùm Fratres ipsius caput honorificè conditum,in Choro seruassent, eandem quoque ad hodiernum vsque diem odoris fragrantiam efflat: vt qui bonus Christi odor viuens fuerat, suauissimè etiam post mortem apud homines oleret:vt eos ad virtutum suarum odorem attraheret.

Obitū suum diuina Reuelatione præscit.

Perpetuam virginitatē colit.

Caro ejus post mortem mollis odorē suauem spirat.

XXXIV In Neapolitana Prouincia, celebris est memoria F. Alphonsi Suessani, Sacerdotis: qui cùm Canonicus esset Suessanæ Ecclesiæ: atque ob id potissimùm Episcopo charus:quòd eius opera,& consilio, in Episcopatus administratione vteretur: iam ætate prouectus,ad Capucinorum Ordinem accessit. Vir fuit prudentia, ac consilio clarus, præclaráque vitæ integritate,ac virtute insignis. Quapropter,etsi officio Concionator non esset:sæpè tamen in Neapolitana Prouincia, Vicarij Prouincialis officio functus, nonnunquam etiam in Generalibus Comitiis Definitoris munus obiit: quo in munere,cùm in Generali Capitulo Neapoli coacto, anno 1558. ver-

FR. ALPHONSI SUESSANI, vita & gesta.

satetur,

fateretur, audiens Electores in sui ipsius electionē propendere; tam efficaci sermone (erat enim primus Generalis Capituli Definitor) seipsum ob imperitiam à Generalatus Officio excusauit; vt eorum animos à sui-ipsius electione reuocauerit. Plerosque annos, magna cum sanctimoniæ laude, Monasterium Capucinarum S. Mariæ in Hierusalem, Neapolitanæ Vrbis, administrauit. Vir austerissimus fuit: haud vulgari orationis spiritu præditus: cuius illud inter alia testimonium refertur: Quod cùm S. Euphebij Guardianus esset: Frater Antonius à Cephalodio, qui tunc Nouitius, in eo Conuentu, annum Probationis agebat. Diabolica tētatione victus, ad sæculum repedare constituerat; ita vt nullis Magistri monitis adduci posset, vt animum à proposito discessu reuocaret: iamque ad Cellam vestiariam, per dormitorium contendebat; vt exuto Religionis habitu sæculares vestes repeteret: cùm Alphonsum Guardianum obuium habet: qui Nouitium à Dæmone tentatum animaduertens, eum ante se genuflectere iubet, orationem Dominicam, atque Angelicam Salutationem semel illi recitandam indicit: atque eodem tempore Crucis signo illum in fronte munit: quo cùm Dæmonem effugasset, mox Antonius à tentatione liber, seipsum Religioni restituit; atque in vocatione digne perseuerans, haud aspernandæ virtutis Concionator euasit. Alphonsus verò, vbi plurimos in sanctis Religiosæ vitæ operibus annos consumpsit; ad Deum liberalissimum omnium Retributorem hoc anno euolauit.

Generalatus dignitatem fugit.

Nouitium signo Crucis à tentatione liberat.

F. BERNARDINI à Latertia, vita & gesta.

XXXVI Clara itidem post mortem, in Hidruntina Prouincia, F. Bernardini à Latertia viget memoria: cuius vita quantis virtutibus resperfa fuerit, cælesti testimonio post mortem declaratum fuit. Cùm enim illius corpus in Conuentu Latertiæ conditum fuisset; quinto post illius obitum anno integrum, nullaq; ex parte corruptum, necnon odoriferum repertum fuit: quodque admirationem auxit, in ipsius pectore gratus quidam liquor aurei coloris, ac suauè olens apparuit: cuius tanta fragrantia erat, vt suauissimos quosque aromatum odores superaret.

F. PAVLI ab Arenaria, vita & gesta.

XXXVII. Floruit circa hoc idem tempus in Prouincia Romana Fr. Paulus ab Arenaria Latij Castello, Sacerdos. Vir abstinentia celebris: qui tres ferè annos tam arcto se ieiunio obstrinxit, vt in die semel tot duntaxat fabis madefactis vesceretur, quot vtraque manu complecti poterat. Huic, dum Scandrilia Guardianus esset, diuinitus reuelatum fuit; Coruos quosdam, qui inobedientem Fratrem infestabant, Dæmones esse: cuius rei historiam anno 1559. quo tempore id contigit, fusè prosecuti sumus. Denique hoc anno meritis, ac virtutibus clarus, res mortales deserit.

F. RVFFINI A S. VRSO, *Vita, & Gesta.*

F. RVFFINVS à S. Vrso, vita & Miraculis clarus.

XXXVIII POsttremus hoc Anno, ex Veneta Prouincia, ad Superos migrat, Fr. Ruffinus à S. Vrso, Vicentinæ Diœcesis Oppido, Sacerdos. Vir tot virtutum, quasi gemmarum varietate emicans; vt quasi arcus inter nebulas gloriæ hac tempestate effulserit; & sicut virgula fumi, ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & vniuersi puluetis pigmentarij compacta, Religionem suauissimo omnium virtutum, ac sanctimoniæ odore compleuerit. Hic cùm primùm B. P. Francisci Regulam, ceu Apostolicæ perfectionis normam in Capucinorum Ordine complexus est: ita in ea versari cœpit; vt non vna, vel altera virtute contentus, ad omnium virtutum arcem sibi conscendendum statueret: Francisciq. Patris vestigia sibi per fectè sectanda proponeret: quare à vitiorum mortificatione, quę prima est ad virtutem via, primùm spiritualis vitæ tyrocinium exorsus: Gulæ appetitū, qui innumera vitiorum agmina ad animi perniciem armat; tanto abstinentiæ fræno edomandum aggreditur; vt quotidianis ferè ieiunijs, quibus vix aliud vnquam, præterquàm

Vita austeriore ac plurima ipsius virtutes reformatur.

panis'

panis, quantum ad necessitatem, non ad saturitatem satis esset, & aquæ potum adhibebat, carnem castigaret: & si aliquando communibus cibis vesceretur; his ita parce, ac cum virtute vteretur, vt ab iis semper cum carnis victoria recederet. Somni quoque, quem alij meliorem humanæ vitæ partem, alij vero voluptatis illecebram appellare solebat; tam sibi auarus fuit; vt cum cùm vix vnquam ad tertiam horam produceret, sæpè etiam se obdormiisse suspicaretur potius, quàm sentiret. Nec mirum: cùm meliori ipsius mens sopore teneretur, qui ex rerum diuinarum contemplatione in animo oritur: cuius tanto studio afficiebatur, vt maiorem semper noctis partem; interdum etiam integras noctes in ea consumeret. Neque id frustra, cùm ex ea, velut ex Turre Dauid, ac cælesti quadam panoplia, arma ad Tartareos hostes debellandos, & carnis, animique vitia prosternenda abundè sibi vendicaret. Hinc enim profunda cordis humilitas: hinc altissimæ paupertatis studium; hinc perfecta sui abnegatio; hinc pudicitiæ præsidium; hinc Dei, ac proximi charitas; hinc iræ moderatio; hinc inuidiæ profligatio; hinc superbiæ interitus; hinc cunctorum malorum subuersio, & virtutum omnium progressus, & incrementum sibi administrabantur. Neque enim Chrysostomum docentem ignorabat. Vitam piam, ac Dei cultu dignam, mitis modis ab oratione conciliari: conciliatam augeri; & ceu thesaurum animo recondi. His gradibus cùm ad virtutum culmen ascendisset: eo factum est; vt qui antea in Religionis palæstra Tyro, ac discipulus fuerat: dein perfectus Magister euaderet: eius enim perspecta virtute, Venetæ Prouinciæ Patres Nouitiorum illi educandorum curam concredunt. *Chrisost. lib. 1. de orand. Deum.* *Nouitiorum Magister instituitur.*

XXXIX. Duo esse Præceptoris officia, qui discipulorum animos potissimùm, in Religione virtutibus excolendos suscipit; nimirum à vitiis reuocare, & ad virtutem compellere; ex Augustino didicerat: ex quibus primum ad correptionem, alterum ad morum instructionem spectat: atque illud quidem nonnulla seueritate peragendum esse, sine qua vix, aut rarò vitia, quæ diu in animo pullularunt, euelli, ac corrigi valent, omnium ferè Sapientum vocem esse nouerat. Nam quemadmodum morbi interdum amarulentis potionibus, ac pharmacis potiùs sanantur, quam si dulciora adhibeas: sic vitiosa hominum vita acerbiore castigatione, quàm leniore facilius emendatur. Teste enim Bernardo: *Insolentia morum iugo disciplinæ domanda est; quousque durus ac diuinis seniorum attrita legibus humilietur, & sanetur ceruicosa voluntas, bonumque in se naturæ, quod superbiendo amiserat, obediendo recipiat.* Hoc verò lenitate potius, ac benignitate perficiendum esse constat. Præstat enim, vt spirituales Magistri eos, quos sibi commendatos accipiunt, haud aliter, quàm filios omni cura, ac amore prosequantur: atque iis ita spiritualis vitæ præcepta instillent; vt eorum animos non tam præcipiendo, quam suadendo ad virtutem alliciant: ac velut Aquila pullos suos ad volandum prouocans, super eos præclarioribus vitæ exemplis, quasi volatu ferantur. *August. l. 1. de mor. Ecc.* *S. Bernard. sup. Cant.*

X L. His veri, ac perfecti Magistri muneribus, Ruffinus tam copiosè instructus fuit; vt admirabili Dei opificio, ad huiusmodi Nouitiorum magisterium perfectè formatus, ac scalptus esse videretur. Cùm enim Columnæ illius igneæ instar, quæ Israëliticum populum præcedebat, antè virtutum luce, quàm doctrina discipulis præiret: nihilque aliis in moribus præcipiendum existimaret, quod prior ipse factu non præstaret. Gemina hæc Præceptoris officia tā perfectè obibat, vt & vitia liberè increparet: nec tamen disciplinæ rigor māsuetudinē (vt Gregorius monet) nec māsuetudo rigorem expelleret; sed ex vtrisque tertium quoddam temperamentum efficeret, quo nec multa asperitate correpti exulcerarentur, nec nimia benignitate soluerentur. Cæterùm in his, quæ ad instructionē pertinēt tanta erat huius Viri lenitas, & mansuetudo tanta, ac tam cælestis in dicendo gratia, & facundia: vt occulta quadam vi, Nouitiorum animos, ad virtutum studia serio capessenda alliceret: Obedientiam, non quæ corpore tenus edi, exhiberetur, sed ex perfecta voluntatis abnegatione manat, à Discipulis exigebat. Paupertatem non tam tantummodò, *Perfectam Nouitiis spiritualis vitæ disciplinam tradit.*

quæ necessariis contenta superflua abiicit, patientérque incommoda suffert: sed quæ ex animo penuria gaudet, Nouitios prosequi docebat. Humilitatem quoque non eam duntaxat, qua omnibus subesse: sed qua viles à cunctis reputari velint, ab iis exquirere solebat. Denique quæ in virtutibus optima, ac præstantissima sunt, ea Discipulis amplectenda proponebat: quo fit, vt plerosque sua Disciplina illustres Religioni Viros progenuerit.

XLI. Huic planè admirabili Disciplinæ modo, cæleste quoddam Dei donum accedebat; quo occultissima consilia, atque internas cogitationes, quas Nouitij animo agitabant, diuina virtute rimabatur. Dum Veronæ Nouitiorū curæ incumberet: duo inter se Nouitij condixerant; vt sequenti nocte è Monasterio aufugerent: quorum cùm is consilia (Deo reuelante) percepisset; vtroque ad se vocato; occultas, quas animo versauerant, illis cogitationes aperit; condictam fugam manifestat, eosque verbis suauibus monet, ne Diaboli tentationi pareant; sed potiùs viriliter obsistant: qua admonitione id assecutus est, vt Nouitij ea rerum declaratione, quæ diuinitus tantùm à Magistro haberi poterat, perterriti, ac illius sermonibus confirmati, consilium mutauerint: Diabolique tentatione deuicta, in Religione stabiles permanserint. Alio quoque tempore contigit, vt Fr. Ioannes Vicentinus, dum sub illius disciplina annum probationis ageret, graui tentatione percitus, iam ad sæculum remeare cogitaret: qua cùm iam per octo dies exagitatus fuisset, planè de victoria desperauerat: cùm octauo die Ruffinus Magister ad ipsius Cellam accedens, ter ipsum interrogat; num à Religione velit abscedere: Cui cùm Nouitius semper negando respondisset. Tum Magister subridens, ait: Ne animum despondeas, Fili: certa viriliter, ac Signo Crucis in ipsius fronte impresso cùm eum deosculatus esset, protinus tentatore effugato, à tentatione liberum præstat.

Occultas Nouitiorum consilia percipit.

Nouitium Signo Crucis à tentatione liberat.

XLII. Cùm verò alter ex Nouitiis, iam discessum à Religione secum tantummodò decreuisset; id Ruffinum diuinitùs non latuit: qui propterea congregatis Nouitiis, dum omnes in suscepta Religionis vocatione confirmat, hæc addit: Scio, Filij, inter vos, qui hîc adestis, vnum esse, qui ex vobis non est: si enim ex vobis esset, permaneret vtique vobiscum: sed post biduum à nobis discessurus est; cuius tandem extrema luctus occupabit. Hæc cùm dixisset; Nouitium illum clam ad se vocat, verbísque paternis monet, vt si minùs Religioni, saltem Deo viuere curet: grauе enim, si secus præstet, illi Dei Iudicium comminatur. At Nouitius, cùm neutris Patris monitis paruisset; postridie ad sæculum redit, ac facinorosis hominibus iunctus, cum iis post aliquod tempus extremo supplicio plectitur.

Nouitio ab Ordine discedenti infaustum exitum prædicit.

XLIII. Alia quoque quamplurima prophetico Spiritu futura prædicens, vberem cælestium donorum copiam sibi adesse demonstrabat. Quædam enim nobilis Mulier Veronensis, Lauinia nomine, cùm multos cum Coniuge absque prole annos traduxisset, iam propè de suscipienda sobole desperauerat: cui aliquando Ruffinus: Lauinia, inquit, num prolem optas? Cui illa: Cur prolem optarem: cùm illius spem iam ex animo abiecerim? At Ruffinus: Ne animum dispondeas, inquit: si Deo te voto obstrinxeris; Oleum te ad Sacræ Eucharistiæ lucem fouendam, quoad vixeris, administraturam; masculam procul dubio prolem suscipies. Credit Mulier Viro Dei, vouet, oleum ministrat: mox eodem anno masculum parit: pluresque post hunc masculos fœtus enititur. Nouitio quoque qui graui tentatione premebatur, cùm dixisset; Ito, Fili: semel Antiphonam, *Salue Regina*, in Deiparæ Virginis honorem recita; liberque à tentatione eris. Abit ille; Antiphonam persoluit, statimque omnis ab eo tentatio fugatur.

Mulieri sterili prolem masculā, sub conditione, pollicetur.

XLIV. At quoniam verus, & genuinus Dei spiritus, terū aduersarū patientia probatur, haud Viro Dei hæc probatio defuit. Nobilis enim quædā Mulier, quæ filium suum, ad Capucinorum institutū migrasse, molestissimè ferebat; cùm ad Ruffinū accedēs, magnis vocibus quereretur, Filiū sibi ab eo subreptum fuisse. Hanc Vir Dei verbis placare conabatur: at illa acriùs ira incalescens cū cōpressa palma pugno opp... ...

Ipsius patientia variis modis probatur.

nihil tamen Ruffinus ea cōtumelia accepta commotior eandem placidè monet, arguit, increpat, suadet; vt Deum ob patratum crimen sibi infensum placet; ne in horrendum ipsius viuentis Iudicium incidat: tanta denique cum ea charitate agit: vt Mulier admirabili illius patientia, ac verbis commota; facti pœnitens ab eo abscesserit. Falsis quoque calumniis aliquando ab æmulis apud Superiores pulsatus, ab iis variis modis probata illius patientia fuit: quam tamen is integram semper, ac inuictam inter quæcunque aduersa seruauit.

XLV. Cùm multas sanctus hic Vir in oratione horas diu, noctuque insumeret, in ea quoque cęlestes raptus, ac extases frequentissime passum M S. commemorant. Eum aliquando Sacrista, in Conuentu Veronensi, cùm sæpiùs extra se raptum cerneret, num adhuc sensibus inhæreret, periculum facturus; illum manibus trahit, concutit, atque in diuersa rapit. At is, haud secus, quàm si lapidea quædam statua esset, omni prorsus sensu carere videbatur. Idem quoque haud rarò in aëra toto corpore suspensus conspicitur. Vt quàm vehemens, spiritus illius in Deum tendentis, impetus esset, cæteris innotesceret. Hinc F. Camillus quidam Venetus, eiusdem Patris Nouitius: cùm tot de Magistro admiranda audiret, quæ inter Nouitios disseminabantur: eorum cupiditate ductus, curiosiùs Magistri facta explorare, & num rumori respondeant, inuestigare sibi in animo statuit: Quapropter noctu, post Matutinas Horas se intra Chori sedilia abscondens, in Orantis actus inuigilat. Paululùm cùm temporis effluxisset, Ruffinum in extasim raptum, atque altiùs è solo diuina virtute sublatum cernit: quo aspectu tantopere expauit; vt festinatò in Cellam se receperit. Ruffinus verò rem diuinitus agnoscens: Camillum, ac cæteros admonet; ne ipsius facta de cætero curiosiùs inquirant: omnibus enim Vir humillimus, quibus poterat modis, Dei doua sibi collata aliis celare studebat. Alter quoque Nouitius, Leander nomine, Venetus, qui in eodem Conuentu Æditui munere fungebatur: cùm tertiò ad ipsius Cellam accessisset, vt iuxta ipsius præscriptum, illum ad Sacra celebranda vocaret, animo semper excedentē offendit: elabente verò iam Sacrorum faciendorum tempore, cùm eum ab extasi reuocari opus esset, ingentem is in Cella strepitum edit: quo ille tandē ad seipsum rediens: Heu, inquit, quàm citò tempus elabitur: cùm tamen totum illud Matutinum tempus, illi sub eo raptu effluxisset. Hoc modo longa horarum spatia, illi sæpè inter cælestes raptus effluebant. His & Daniel Venetus, eiusdem Patris Nouitius accedat: qui cùm frequenter eum in extasim raptum, atque ante Sacrosanctæ Eucharistiæ Altare, in aera sublatum cerneret: id cæteris Nouitiis renuncians, haud leues sibi, atque aliis stimulos addebat; quò Patris sibi vestigia sequenda proponerent.

Sæpè in extasim rapitur, & in aera eleuatur

Nouitius eū in Ecclesia altius in aera sublatū cernit.

XLVI. Porrò hæc Dei dona, quæ Ruffino tam cumulatè collata erant, cùm ferè neminem laterent, ea maximè Augustino Valerio, Veronensi Episcopo, Viro præclarissimo, manifesta erant, qui cùm sæpè Monasterium peteret; vt Ruffini, cuius Sanctitatem non ignorabat, colloquio frueretur: tectâ ad ipsius Cellam contendere solebat; quem si ab oratione vacantem offenderet; diuturnas cum eo moras trahens, piis illius sermonibus plurimùm oblectabatur: quod si aperto ostio, vti sæpè contingebat, cum mente excedentem, inter Superos versari animaduerteret: clauso ostio recedens, hæc eximius Antistes dicere solitus erat. Haud fas esse cùm Deo agentem, ad homines reuocari. Neque hæc in Monasterio tantummodò quiescenti accidere solebant: sed & dum iter faceret; tanta rerum cælestium attentione tenebatur, vt pertranseuntes, vt plurimum non aduerteret: interdum verò tam se insensibilem præberet; vt non viuens homo, sed hominis tantùm simulacrum moueri videretur: plerunque tandem, perinde ac si lapideus esset, absque vllo sensu, ac motu in via immobilis subsistebat. Sæpè Sanctus hic Vir Discipulos, quo pacto orandū esset, erudiēs aiebat. Deus, Filij, cor. mūdū in oratione quęrit: mundū, inquā, nō solùm ab impuris, ac sordidis cogitationibus, quę animū labefactāt; sed etiā à tetū humanarū imaginibus, ac phātasijs: quę mentē aliò distrahūt,

Augustini Valerij Veronensis Episcopi de Ruffino testimonium.

Iter faciens sæpè mente excedit.

neque in Deo quiescere sinunt. Mihi quidem haud vnius horæ tempus sat est, quò perfectè mentem ad meipsum recolligam; volitantésque rerum imagines ab animo abstergam: verùm, vt quis id perfectè assequi valeat: ei necesse est animum ab omni prorsus rerum creatarum amore exuere. Nam si ab his, quæ nullo amore complectimur, difficilè mentem in oratione explicamus: quantò difficiliùs erit ab iis animum expedire, quibus aliquo cum amore inhæremus? Hæc enim velut animi compedes, mentem alligant: ne sursum in Deum liberè ferri queat.

De cordis recollectione disciplinam Nouitiis tradit.

XLVII. Interdum verò Incipientes instruens; quo pacto in oratione animum colligere, collectumque in Deum transferre deberent, dicebat: Audite, Filij, cùm primùm ad orandum acceditis: vobis perinde, ac corpore solutis, è terrestri hac habitatione exeundum est; ac cælestis quædam, inter Angelos, vobis domus animo ædificanda: in qua plures mansiones, loco, ac dignitate dispertitæ sint. In nobiliori, atque ampliori sanctissima Deipara collocetur; in altera S. Patriarca Franciscus; in altera S. Antonius Vlyssiponensis; ac cæteri, qui præcipua deuotione à nobis coluntur, Sancti reponantur: eminentiùs extra omnem locum Christi Domini nostri humanitas; eminentissimè Trinitas Beata nulla mansione circumscribenda. Tum verò per Sanctorum mansiones incedentes; cuique preces, ac supplicationes à vobis porrigendæ erunt; animi angustiæ explicandæ; tentationum laquei, virtutum studia, cælestium donorum appetitus fidenter aperiendi: vt ij pro vobis rogatores apud Deum existant: nec prius dimittendi, quàm diuina vobis muuera imperrauerint. His, atque aliis mentis exercitationibus, animi vires ad Deum in otarione colligendas monebat.

De perfecto orandi modo Nouitios instruit.

XLVIII. Præter hæc eorum quoque animis instillabat: vt incruentum Missæ Sacrificium, præcipua quadam mentis religione prosequerentur: quo tantorum mysteriorum, in quibus diuinissima, ac ineffabilia planè rerum altissimarum Sacramenta continentur, participes esse possent. Cùm enim in eo eundem illum Christum contineri, & incruentè immolari doceret; qui in Ara Crucis semel seipsum cruentè obtulit: qui ad Missæ Sacrificium accedunt, eos non solam Domini Passionis, ac mortis, velut absentis memoriam recolere: sed præsenti præsentes adesse admonebat. Considerate (aiebat) quales ante tanti Domini majestatem vos esse oporteat: quàm pios, quàm veuerabundos, quàm pauentes: mensa Regalis est apposita; Angeli mensæ ministrant; ipse Rex adest; tremenda conficiuntur Mysteria; Dei Filius incruentè immolatur; nosque oscitantes adstabimus? Quapropter diuino huic Sacrificio siue adstantes, siue ministerium exhibentes; vt spirituali semper affectu communicarent, monebat.

Incruenti Sacrificij Religionem Nouitiorum mentibus instillat.

XLIX. Is verò tanta diuina hæc Mysteria veneratione prosequebatur; vt ad ea nunquā, nisi post integram orationis horam accederet: in qua rerum altissimarum, quæ in iis latent, contemplatione mirum in modum accendebatur: quo sanè fiebat, vt nunquam absque magna lachrymarum copia, iis celebrandis incumberet: plerunque etiam, cùm sacrum Domini Corpus populo spectandum attolleret; vultum Solis instar emicantem præseferret. Porrò sacris Mysteriis peractis, tanto illius mens amoris impetu in Deum ferebatur; vt humana excedens, per aliquot horarum spatia, solo spiritu, in diuinarum rerum contemplatione versaretur.

In sacra Eucharistiæ eleuatione, vultum Solis instar præsefert.

L. Post hæc diuini amoris incendia: ardebat quoque in Ruffini pectore, tam ingens erga omnes, præsertim miseros charitas; vt aliena peccata, haud secùs, quàm si ab eo perpetrata essent, defleret. Miserorum ærumnis tanta pietate commouebatur; vt verè miserorum se Patrem ostenderet: quos pro ea, qua præstabat, eloquij suauitate: tam mirificè consolabatur: vt qui priùs animum graui aliqua aduersitate sauciatum gerebant: eo audito molestiam omnem deponerent: diuinæq; se volūtati lubenter cōmitterent. In Veronensi Vrbe, nobilem quendam ex Morandorū Familia, tam ingēs ob vnici filij mortem mœror occupauerat; vt is velut rerum desperatione obrutus cōsolationē omnē abiiceret; neq; vllus ipsius dolorē quacūq; ratione lenire posset: ad hunc cùm Vir Dei accessisset; tam cælesti eloquentia casus illius

Mira ipsius erga afflictos charitas: exemplo declaratur.

toleran

tolerantiam, ex diuinæ Sapientiæ, ac consi[illegible] arcanis eidem persuadere cœpit. vt non modò è graui illo mœrore hominem l[illegible]er[illegible], verum etiam omnem illi ab animo molestiam sustulerit, eumque ad grauiora pro Christo toleranda parauerit. Is vero cùm interrogaretur, quo pacto tam f[illegible] Viri Dei c[illegible] silus acquieuisset: respondit: talem ipsius verbis, dum loqu[illegible], t[illegible]nc vim inditam fuisse: vt quodlibet ipsius dictum, diuinum quoddam iaculum sibi esse videretur; quod illius præcordia penetrans, cum ad cælestium amorẽ accenderet. Hac cælesti facundia, geminas quoque adolescentulas, quæ in eadem Vrbe [illegible]uro onustæ, ac crine retorto, magno vestium luxu incedebant, eò compulit. vt nulla interposita mora, auri, vestium que vanitatem abiicientes, Deo vir[illegible]initatem consecr[illegible]erint. Planè admiranda sunt, quæ Dei virtus per Serui sui charitatem operabatur. Ægrotabat Veronæ paupercula quædam Mulier; quàm cùm Vir Dei præsens hoc anno visitasset, postulat illa ab eo Signo Crucis consignari: quod cùm is omni pietate præstitisset; illico à morbo libera, & incolumis è le[illegible]to surrexit. Alter quoque in eadem Veronẽsi Vrbe Pictor, Ruffino familiaris, graui morbo laborabat: qui cùm Sancti Viri præsentiam expeteret, is negotio præpeditus, cùm ad eum minimè accedere valeret. F. Danielem cum ligneo Rosari[illegible], è quo parua Crux lignea pendebat, ad Ægrotum mittit; iubetque, vt ea Cruce ægrotantem signet: pergit Daniel: acceptaque a Ruffino Cruce ægrotantem in Dei nomine consignat. Quid plura? Qui grauiter ægrotabat, protinus è morbo conualescens sospes fit, & incolumis. *Ægrotantem Signo Crucis sanat.*

LI. Postremò cùm vitæ finem sibi instare intelligeret, quatuor à Deo postulasse fertur. Primùm: vt ad anni Sancti Iubilæum consequendum, Romam sibi per obedientiam proficisci liceret. Secundum: vt sanctæ Mariæ Angelorum indulgentia præsens Assisij frueretur. Tertiũ: vt in die Assumptio[illegible] Be[illegible]tissimæ Virginis extremum diem suum obiret. Quartum: vt in Prouincia [illegible] Francisci grauem corporis sui sarcinam deponeret: quæ omnia à Deo benignissimè impetrat. Etenim hoc anno, qui Iubilæus à Gregorio 13. Pont. Max. declaratus fuit; cùm à Hieronymo Generali facultatem obtinuisset, Romam profectus, ibi Vrbis Ecclesiis deuotissime visitatis Sacro Iubileo potitus est. Inde Assisium per[illegible]en[illegible] qu[illegible] tempore magno populorum concursu, Indulgentiæ dies in Ecclesia San[illegible]æ Mariæ Angelorum celebratur præsens sanctam illam Beatæ Virginis Ædem, quæ Ordinis Minorum exordium fuit, summa pietate veneratur, [illegible]ælesti que benedictione adepta, huc ad B.P. Francisci Ecclesiam se confert: vbi cum tres integras noctes in oratione, ac contemplatione Domini transegisset; Perusiam profectus, qua die Virginis Deiparæ Spiritus, corpore in soc[illegible]etatis collegium assumpto Cælos conscendit: eadem Ruffinus corruptibili corporis indumento deposito, hoc anno piè post eam in Cælum anima assumptus creditur. *Quatuor ante mortem à Deo obtinet. Perusiæ piè in Domino obdormit.*

LII. At verò neque eorum memoriã decet silentio præteriri, quorũ tametsi præclarè gesta ad nos nõ peruenerint; virtutum tamen fama super æthera noti, etiã nunc in Religione viuunt. Inter hos primus est Fr. Benedictus Galeratensis, Sacerdos, qui in Mediolanẽsi Prouincia, Euãgelica perfectione clarus, maioribus sua virtute præluxit, ac posteris clarissima cœlestis vitæ exẽpla imitãda reliquit: consentaneamq; vitę in Cõuentu Cardani dormitionẽ accepit. Hũc in Sicula Prouincia hoc quoq; anno secutus est Fr. Iosephus Drepanẽsis Laicus, cuius vita, tot tamq; præclaris virtutum ornamẽtis contexta fuit. vt ampli[illegible]ima illi in Religione gloriæ monumenta constituta sint. Hic (quæ Dei in rudes, ac [illegible]plices homines benignitas esse solet) oratione ac rerũ diuinarum contemplatione ita præcelluit: vt totus ipsius vitæ decursus, perpetuus quidam orãtis animi sopor esse videretur. Cælestium rerũ sopori intentum, cùm mortis somnus occupasset; rerum æternarum; non quidem per speculum in enigmate, sed facie ad faciem spectatorem præstitit. Postremus denique inter illustres huius tempestatis Viros enumeratur, Fr. Iulius à Casali Pistorum, Mediolanensis Prouinciæ Sacerdos: Cuius tam præclara vitæ sanctitas fuit; vt *F. Benedictus Galeratensis virtutibus eximius. F. Iosephus Drepanensis Oratione, ac contemplatione insignis. F. Iulius à Casali Pistorum suauem post mortẽ odorem efflat.*

cùm ad ipsius, adhuc viuentis, virtutum odorem vndique homines fluerent, ad eum quoque vita functum, Populorum turbæ concurrerent. Nec frustrà: qui enim Christi bonus odor viuens vbique fuerat, is tam suauem è membris post mortem odorem cœpit effundere; vt iam nemo inter cælestes cooptatum esse dubitaret, quem diuino testimonio probatum esse agnosceret.

Pleraque hoc anno memoranda commendantur. Primum in Prouincia S. Nicolai: cùm Monopolitani Monasterij ædificatio nondum absoluta esset, accidit: vt Turcicus Pirata cuiusdam ductu, qui Christiana Fide abnegata in Mahometi Sectam prolapsus fuerat; noctu ad litus degrediens, à quo haud longè Monasterium distat, rectà eò ad prædam contenderet. Dumque per occultam viam pergunt: en Matutinæ Horæ signum Campanæ sonitu à Fratribus datur: quo Pirata perterritus, eùm illud Vrbi Signum datum esse suspicaretur, quo Ciues ad arma concurrerent; pedem retrahere cogitabat: verùm ab Apostata illo certior factus, illud non militare, sed diuinarum laudum familiare illis signum esse; vltra ad Monasterium pergunt: Ecclesiamque ingressi, Fratres diuinas laudes decantantes audiunt. Quærit Pirata ab Apostata, quænam illa omnium vox esset, quidvè tunc canendo agerent: respondit ille; Deum magnum eo tempore, hisque vocibus ab iis laudari: Sinamus (ait Pirata) vt Deum magnum laudent: nefas enim est, eos Deum laudantes turbare: cùm verò laudare desierint, redeuntes captiuos detinebimus. Interea longiùs à Monasterio progressi, quasdam hominum Sæcularium ædes inuadunt: ex quibus plerosque captiuos ducunt. Eodem itinere cùm ad Ecclesiam regressi, flagellantium se Fratrum strepitum audirent; ait ad Apostatam Pirata: Quid hic strepitus indicat? Cui ille: Nunc hi Religiosi Viri pro hominum se sceleribus flagellant: vt Deum magnum iratum placent. Tunc Pirata: Boni profectò homines sunt isti; qui Deum laudant, & pro hominibus seipsos cruciant: abeamus; haud enim fas est illos attingere. Sic ipsos quoque infideles homines prædationibus, ac rapinis intentos; sancta, ac benè composita Dei Religio, ad sui admirationem, & commendationem rapit. LIII.

Pirata Turca qua ratione à Conuentu depradatione abstinuerit.

Cremæ hoc anno, magno illius Vrbis concursu, Nostrorum Conuentus fundamenta iaciuntur: quo tempore Ioannes Iacobus, Francisci Zogni, & Elisabetæ filius, puer quinque annorum, ita ad mortem ægrotabat; vt spem Medici illius salutis abiecissent: cùmque iam in extremo vitæ halitu constitutus, sermonis facultate careret, adstantē Matrem ita alloqui cœpit. Mater, Capucinis benefaciendū est. Idque sæpiùs repetens, summa omnes admiratione affecit. Mater verò eùm id, velut miraculum, ac diuinæ voluntatis consilium duceret; quo filio incolumitatem conferre decreuerat: re cum Marito communicata, Campanam Ecclesiæ Capucinorum conflandam decernunt. Mox qui Animam agebat, præter Medicorum, & omnium spem, in spem salutis assurgit, ac breui incolumitatem consequitur. LIV.

Puer moribūdus erogata in Capucinos eleemosyna conualescit.

Rosciani, quæ Vrbs est magnæ Græciæ in Calabria citeriori, hoc anno cùm tam copiosa nix è Cælo decidisset; vt Conuentus Familia, quæ longè ab Vrbe habitabat, neque ad Vrbem accedere, neque aliunde sibi victum quærere posset: iam triduo maxima rerum penuria angebatur. At qui pauperum sibi derelictorum curam gerit, Deus benignissimus; quam homines erogare non poterant, annonam è Cælo ministrat. Dum enim Fratres diuinæ orationi insistunt, Monasterij fores pulsari audiunt; prægrandemque panis adhuc calidi, ac recentis sportam, in ipso ostij limine, nullo latore, neque vllis deprehensis alicuius in niue vestigiis inspiciunt: quo cum debita Deo gratiarum actione vescuntur. LV.

Singularis Dei in Fratres Prouidētia.

Cataci denique in Prouincia Rhegiensi, dum Fratres consuetæ vini mendicationi in Vrbe incumbunt: lagenam à nobili quadam, ac pia Matrona vino implendā relinquunt: quam peractā mendicatione sibi repetendam proponunt. Lagenam Matrona ancillæ tradit: quæ cùm in cellam vinariam profecta, lagenam sub dolio defluente collocasset, aliud negotium peractura discedit. Interea illi lagena LVI.

Matronæ in Capucinos pietas diuino Miraculo cōmendatur.

è memoria

è memoria excidit: nec nisi post duarum horarum spatia illi in mentem redit. Prope exanimatur Ancilla; quæ dolium, vino effluxo, totum exinanitum arbitrabatur: quare volucre citiùs ad cellam vinariam euolat: vbi impleta lagena, vinum diuina virtute stetisse conspicit. Mox ad Heram festinans, miraculum narrat: quæ facto admirabunda, cùm debitas diuinæ benignitati grates rependisset; eò ad pietatem pronior, ac in pauperes liberalior deinceps euasit.

Annus Christi. Greg. XIII. Maximil. II. Imp. Rel. Capuc.
1576. 5 13. 52.

Fr Matthias Salodiensis Commissarius Generalis creatur, & in Galliam mittitur.

I. CHRISTI Redemptoris Annus Millesimus quingentesimus septuagesimus sextus emicat: in quo, Pacifico à S. Geruasio è viuis sublato, de nouo Generali Commissario in Gallias trāsmittendo, apud Hieronymum Generalem agitur: idoneusque tanto muneri Vir eligitur Fr. Matthias Salodiensis, Brixianus, Mediolanensis tunc Prouinciæ Vicarius, ac Generalis Capituli Definitor. Vir, inquam, si quis alius, ingenio, doctrina, ac prudentia i[illegible]ustris: de quo plura in secundo Annalium Tomo, Anno 1611. nobis exaranda erunt. Interea dum hic Gallicam profectionem parat, Fr. Hieronymus Mediolanensis, qui circa superioris Anni finem, Lutetia Parisiorum discesserat: post multas itineris molestias, Lugdunum peruenit.

Lypsius ad Senec. Ep. 91

II. Est Lugdunum Segusianorum Vrbs magna, & ampla: in Gallia Celtica, à Minutio Planco (vt ferunt) circa annum 711. condita, quam Arar; vulgò autem *Segona*, Rodanusque Amnes, diuersis ex Alpibus decurrentes alluunt: de quibus Silius Italicus lib. 13. apud Lypsium ita scribit:

Vrbis Lugdunensis descriptio.

Aggeribus Caput Alpinis, & Rupe niuali
Prosilit in Celtas, ingentemque extrahit Amnem
Spumanti Rodanus proscindens gurgite campos;
Ac properè in Pontum lato ruit inclytus alueo:
Auget opes stanti similis, tacitòque liquore
Mixtus Arar, quem gurgitibus complexus anhelis
Cunctantem immergit Pelago, raptumque per arua
Ferre vetat patrium vicina ad litora nomen.

Greg. 7. lib. 6 Epist. 36.

Brouius A. C. 1251.

F. Hieronymus Mediolanensis Lugdunum appellit.

Archiepiscopus Lugdunensis, & Vrbis Gubernator Nostris fauent.

Huius Vrbis Ecclesia primatum inter Galliæ Ecclesias gerit: vt testis est Gregorius 7. quam propterea Innocentius 4. titulis nobilitatis insignem, Fidei puritate pollentem, pacis vnione concordem, rerum affluentia locupletem, situ loci communem, & habilem vniuersis appellat, apud Bzouium. Huc itaque cum primùm Hieronymus appulit; à Pompeio Porro Mediolanensi, Viro opulentissimo, tunc in ea Vrbe Trapezita, humanissimè domo excipitur: quo cum de erigendo in ea Vrbe Conuentu consilium communicat. Laudat Porrus consilium: suamque omnem in ea re illi operam pollicetur. Nihil cunctatur Hieronymus: sed iuxta Constitutionum Generalium præscriptum, ad Petrum de Espinac se confert, qui ex Prioratu S. Ramberti, ad Lugdunensem Archiepiscopatum vocatus, anno 1574. tunc Sedem illam plurima humanarum, ac diuinarum literarum per[illegible]ia, parique pietate illustrabat: ab eoque facilè Conuentus in ea Vrbe ædificationem impetrat. Lugdunensis Prouinciæ clauum eo tempore moderabatur Mand[illegible]tius: Vir haud vulgari prudentia, ac pietate ornatus; atque Henrico 3. Regi po[illegible]imum c[illegible]rus; qui nobis plurimùm sua auctoritate contulit. Vrbis quoque Consules, acceptis

Catharinæ

Catharinæ Reginæ literis, se Nostris humanissimi exhibuêre: quo fit, vt Deo cœptis annuêre, vniuersa prosperè, circa Religionis in ea Vrbe propagationem euenirent. Interea Diues quidam illius Vrbis Negotiator, Ioannetus de Lechis nomine, Patria Mediolanensis, qui sæpè in Lugdunensi Vrbe, grauissimum Consulis Munus, consilio, & prudentia clarus, administrauerat: cùm frequenter cum Hieronymo colloqueretur; tantam ex ipsius sermone, ac familiaritate erga Capucinorum Ordinem pietatem, ac beneuolentiam animo hausit: vt exinde Conuentus ædificationem ope, ac opera ardentiùs prosequeretur: Religionisque res haud secus quàm proprias curaret. Denique cùm eò huius Viri pietas euasisset; vt post huius Conuentus ædificationem, rem omnem suam in aliorum quoque Conuentuum propagationem insumeret: id tandem præmij loco à Deo consecutus est; vt ferè sexagenarius, vxore ad sanctimoniales aduolante, seipsum Deo in Capucinorum Ordine consecrauerit: in eoque admirabili vitæ, ac virtutum exemplo diem extremum, post tertium annum, obierit. Huic duo quoque alij insignes in ea Vrbe Mensarij accessêre: Philippus Iacominus Florentia oriundus, & Ioannes Baptista Brunus Pedemontanus, è Monte-regali: cuius Familia cùm apud Allobroges, Ducis Sabaudiæ ditioni subiectos, in N. Bruno Præsidiali dignitate floruerit; etiánum in Iosepho Filio, qui omni prudentia, ac virtute ornatissimus adhuc viuit, & viget superstes, singulari pietate, atque in Religionem deuotione reflorescit. Ab his cùm locus ad Monasterij ædificationem aptus, proprio ære paratus esset: hoc anno totius Vrbis applausu Crux erecta, ac prima Conuentus, ac Prouinciæ Lugdunensis fundamenta iacta sunt.

Ioannetus de Lechis erga Capucinos afficitur, ac Religionem ingreditur.

Philippus Iacominus, & Baptista Brunus Conuentus ædificationem promouent.

III. Interea Matthias Salodiensis, nouus Galliæ Generalis Commissarius, nonnullis sibi sociis adiunctis: inter quos fuêre F. Nicolaus, & Saluator, ambo Tiphernates; Hyppolitus Bergomas, Thomas Taurinensis alter ab illo, quem anno superiori commemorauimus; vniuersi Concionatores; Fr. Angelus à Como, & Maurus à Lauda Pompeia vterque Laicus; cùm in Galliam proficiscens Augustam Taurinorum peruenisset; cum Emanuele Philiberto Sabaudiæ Regulo maturè, atque opportunè agit; vt Camberij, quod amplum est in Sabaudia Oppidum, vnde Senatus toti Sabaudiæ iura dicit: ipsius auctoritate, ac permissu Conuentus extruatur; quo Fratres, qui in Galliam transmittuntur, Alpiumque iuga conscendunt; post asperrimos itineris labores, ac molestias recreari; faciliúsque in Lugdunensem Prouinciam penetrare valeant. Porrò Emanuel Philibertus, qui vt nulli pietate secundus, ita singulari quadam Nostros beneuolentia complectebatur: cùm Capucinorum Religionem, in Sabaudia propagandam sibi antea in animo statuisset: hanc sibi occasionem diuinitus oblatam esse existimans, vtraque illam manu arripit: Matthiæque non modò Camberij, verum & Aneburgi, quod Oppidum est, ad ipsas Montis radices, trans Alpes situm: nec non in Maurianensi Vrbe, Monasteria extruenda suadet. Annuit pij Ducis studiis Matthias, qui hæc ad commodiorem viam ad Gallicas Prouincias sternendam necessaria esse non ignorabat: Quamobrem Dux, expeditis ad Petrum Lambertum, tunc Maurianensem Episcopum, literis, ardentiùs rogat; vt in id omne studium, ac sollicitudinem conferat; quò Capucinorum Religio tribus hisce locis potiri queat. Matthias igitur Ducis huius pietatem plurimùm apud se commendans: cùm ab eo digressus Maurianam peruenisset: Episcopum haud segniter pro Conuentuum illorum, qui Ducis literis illi commendati fuerant, fundatione laborantem offendit. At verò cùm Aneburgi Oppidum, tam tenuè, ac exiguum; Regioque circumcirca tam sterilis esset: vt Conuentus Familia nulla ratione ab eo ali, ac sustentari posset: Matthias de Episcopi consilio, qui summa integritate, ac beneuolentia res Capucinorum agebat: ab huius Conuentus ædificatione sibi abstinendum ducit. Quapropter re ad Maurianensis, & Camberiensis Monasterij fundationem contracta; vix pium opus in Maurianensi Vrbe euulgatum fuit: cùm protinus tot, Dæmonum opera, ex ad

Matthias Commissarius cum Emanuele Philiberto Sabaudiæ Duce agit.

Emanuel Philibertus pietate clarus, & in Capucinos beneuolus.

uerso

uerſo impugnatores humanis, ac politicis rationibus decertantes emersêre; quorum mens non tam vitio, quàm errore corrupta erat; vt eùm nonniſi ſumma vi, ac violentia à cœpto deterreri poſſent: Matthias ab eo potiùs per aliquot annos abſtinere; quàm violenter, ac præter communem populi conſenſum, ac diuini operis naturam, aliquid agere decreuerit.

Ducis Aſſenſu ac literis Camberienſis Conuentus fundatur.

Camberij verò etſi nonnulla à principio, quum primùm de illius Monaſterij fundatione agi cœpit, tempeſtas orta fuit; quæ illius ædificationem ſubruere velle videbatur: Duce tamen Emanuele Philiberto ardentiori, ac commendatiori ſtylo ad Senatum reſcribente; ſedata tempeſtas; aptuſque Monaſterio locus aſſignatus; Crux collocata, primaque Conuentus ædificatio hoc anno inchoata: quæ breui deinde ob ſingularem populi illius in Noſtros pietatem, conſummata fuit. Hinc Matthias Lugdunum profectus, Hieronymum impigrè in Conuentus illius ædificatione operam nauantem offendit: cuius quum primùm virtutem, ac prudentiam perſpectam habuit; primum illum eiuſdem Conuentus Guardianum inſtituit. Accidit verò hoc ipſo tempore; vt nobilis, ac præpotens quidam Vir Auinionenſis, qui Petrus à S. Sixto appellabatur; audita Capucinorum fama, quæ vbique de eorum vitæ ſanctimonia inualuerat: eos in Auinionenſi Vrbe ſummoperè expeteret: quapropter datis ad Matthiam Generalem Commiſſarium literis, ab eo Fratres expoſtulat; qui Vrbem inuiſant, locumque Monaſterio aptum eligant; quod ſe proprio ære ædificaturum ſpondet. IV.

Petrus à S. Sixto Capucinos Auinionē aduocat.

Eſt Auenio celebris Tranſalpinæ Galliæ Vrbs, Venaiſſini Comitatus præcipua, ſitu, mœniis, ædificiis pulcherrima. Rodano alluitur, cuius adhuc Pontem trium, & viginti fornicum longitudine extenſum; haud tamen integrum oſtendit: quæ cùm plurimùm ventis quatiatur, ſine vento venenoſa aſſeritur: hæc à Clemente VI. pretio empta Romanæ ditioni acquiritur: quam etiam plurium Romanorum Pontificum poſtea Sedes exornauit. V.

Matthias igitur acceptis Petri literis: cùm viam Religionis propagationi à Deo aperiri intelligeret: nihil ſibi cunctandum; ſed quò Deus vocat, opportunè ſequendum exiſtimat: veruntamen id magnoperè illius animum ſollicitat; quòd Auenionenſe iter, propter Hæreticorum tunc interiacentium odia in Religionem concepta, periculoſum agnoſceret. Plurima illi conſilia in mentem veniunt, quibus periculum euitari poſſe cenſet: ſed cùm iis quoque nonniſi difficillimè ſe vti poſſe cerneret: rem diuinæ Prouidentiæ, ac benignitati, qua Religionis propagationem ſummo conſilio diſponi, ac gubernari conſpiciebat, potiùs committendam, quàm humano conſilio peragendam fore ſtatuit. Quamobrem Hieronymũ: cuius ſingularem in agendo prudentiam, atque animi virtutem iam experimento didicerat; ad hoc opus deſtinat Lugduno iter per Rodanum Auenionem versùs celerrimè conficitur: quo fit, vt Nauiculæ ſæpiſſimè mercibus onuſtæ eò adnauigent. Breui tunc, à Rodani fluminis ripa, nonnullæ nauiculæ ſoluendæ erant, quæ cùm Sali Lugdunum vehendo inſeruirent, mercibus vacuæ Auenionem aduauigabant. Harum vnam cùm Hieronymus conſcendiſſet, intrepidè iter per flumen aggreditur: non Hæreticos, non vitæ pericula metuit; ſed diuina prorſus ope confiſus, atque obedientiæ galea, atque armis contectus, ſecurus inter Fidei hoſtes viam auſpicatur. Nauicularius verò cùm primùm ſe ad Hæreticorum loca accedere animaduerterit; periculum præcauens, Hieronymum, ac Socium admonet; ne ſeſe vltrò Hæreticis conſpiciendos offerant: ſed cùm in Nauicula locus eſſet tabulis vndique obſtructus, in eum illos ſe recipere iubet; donec ab iis Hæretici, qui Nauiculas perluſtraturi erant, peracta viſitatione abſcederent. Paret Hieronymus: Interea Nauiculis ad ripam appulſis, aduolant Hæretici: qui cùm Capucinorum aduentum, Hæreticorum Lugdunenſium literis didiciſſent; armati, ac furentes nauiculam ingrediuntur; cuncta diligentiſſimè perluſtrant, quærunt, rimantur: tabulas tandem, quibus Hieronymus eum Socio obtegebatur, è loco VI.

Hieronymus Mediolanenſis Auinionem proficiſcitur.

Hæretici diuina virtute obcæcantur.

amouent

amouent;diuellunt,locum patefaciunt: Nec tamen,Deo illorum oculos sua virtute obcæcante,illos intueri valent:sæpè locum repetunt, collustrant, ac defixa acie, atque auidis luminibus,absque lumine tamen conspici nit.Cernebat quidem præsens Hieronymus adstantes Hæreticos, cùm ipsi præsentem Hieronymum intueri non possent.Dei namq; miraculo fiebat;vt quemadmodum mente,ita oculis obtenebrati;quos præsentes habebant,videre minimè possent. Hoc pacto periculo diuina virtute declinato,Auenionem appulère. Nauta verò cùm eo miraculo obstupefactus, rem in Vrbe disseminasset:populum magis ad Religionis deuotionem accendit:eoque factum est;vt Petrus,qui Capucinos ad Vrbem vocauerat, ardentiùs propositam animo deliberationem prosequeretur.

VII. Petrus igitur Hieronymi aduentu plurimùm gauisus,eum cum Socio tecto, ac mensa hilari animo accipit; benignéque, ac liberaliter excipit: protinusque cum eo de Conuentus fundatione agit: at Hieronymus,rem ab Vrbis Antistite, iuxta Ecclesiasticas, ac Religionis leges auspicandam affirmat. Auenionensem tunc Sedem moderabatur Georgius Arminiacus S. R. E. Cardinalis, ac Sedis Apostolicæ Legatus, haud obscuri nominis, ac pieraris Antistes. Cuius cùm Hieronymus Petro comite conspectum adiisset; ab eo postulat,vt Conuentum in Auinionensi Vrbe sibi sua auctoritate ædificare liceat. Cardinali primùm res difficilis visa est;tum propter nouæ Religionis accessum, quem Vrbi grauem fore suspicabatur: tum etiam,quòd ob summam rerum omnium inopiam, quam Capucini ex Regula profitentur; vitæ necessaria mendicando sibi comparare posse diffideret. At Hieronymus à Dei Prouidentia exorsus: quæ à primæua Ordinis institutione, erga veros, ac legitimos Regulæ cultores, nullo nunquam tempore emituit; prudentissimis rationibus; atque ipso rerum vsu, ac experimento demonstrat,nihil ipsis, quoad ea, quæ ad vitæ rationem pertinent, prorsus pertimescendum esse. Cæterùm quàm ab ipsa Religionis natura, & conditione absit;vt eorum ad Vrbes accessu Ciuium opes diminuantur; quin etiam à Deo mirificè augeantur, præclara rerum narratione luculentissimè ostendit. *Hieronymus ab Arminiaco Cardinali Conuen. fert impetrat.*

VIII. His cùm rationibus pius Cardinalis acquiesceret;illud tantummodò ipsius animum sollicitabat: quo pacto, qui rebus omnibus carebant, nulloque temporali subsidio fruebantur;nouam Domum,nouamq. Ecclesiam ædificare possent. Hanc Petrus mox dubitationem soluens, ait: Cardinalis Illustrissime: si quæ ad supremam Præsulis auctoritatem spectant, absoluta sunt; iam meæ partes incipiunt: Me auspice,Patres isti,hanc in Vrbem venère: eosque ego haud secus quàm liberos excepi: annon æquum est, vt etiam me Parente absque domo non sint:meum erit,illis Monasterium, & Ecclesiam, te annuente, ac benedicente, parare. Id cùm Cardinalis audisset: charissimè Petrum amplexatus, propositum maximè commendat; pium opus laudat; amplissimaque Hieronymo ædificandi facultate collata, humanissimis illum verbis dimittit.

IX. Hieronymus itaque accepta à Cardinali potestate; quis in Vrbe aptior, ac commodior, ad Conuentus fundationem locus sit, cum Petro diligenter explorat. Erat Petro Hortus prægrandis, in extrema Vrbis parte, quæ vicus Fr. Prædicatorum appellatur:haud longè à S. Agricolæ Basilica distitus. Hunc Petrus Hieronymo ad Conuentus ædificationem,velut opportunum,offert: quem cùm Hieronymus situ solitarium, Cælo,soloque salubrem animaduerteret:haud ægrè commendans, primum in eo pedem sistit:nullaq; mora interposita,prima ibi Monasterij fundamēta,tota Vrbe confluēte collocat:quæ aliquādo etiam prima S.Ludouici Prouinciæ, quum primùm ea à Lugdunensi Prouincia dissecta fuit, incunabula præbuère. Statim verò Ædificium, Petri ære, quod copiosè ab eo ministrabatur, à solo excitatur:ac breui temporis spatio,ob summam Hieronymi diligentiam, ac Petri liberalitatem,vix anno expleto commodam Fratribus habitationem præstat. *Auinioni C minimi fun datur.*

X. Interea Matthias Generalis Commissarius,dum cæteri Lugdunensis Conuētus

ædifica

ædificationi student; hoc anno Lugduni Dei Verbum maxima Vrbis ædificatione, atque vtilitate disseminat. Nam cùm is inter magni nominis Prædicatores, qui sua tempestate floruerunt, haud immeritò adnumeraretur; eo factum est, vt quamplurimi illius Vrbis Iuuenes, atque adolescentes; quorum Deus animos ad Euangelicæ, ac Seraphicæ vitæ perfectionem accenderat; ad Ordinem accederent: quibus tum Lugdunensis, tum Cambériensis Conuentus Familiæ propagari cœperunt. Post hæc Matthias Lutetiam Parisiorum versùs iter aggreditur: quò quum primùm peruenit: Meudonensem Conuentum, Ludouico Guisio è Lotharingia S. R. E. Cardinali, post Caroli mortem à Gregorio XIII. Pontifice creato, postulante domumque, ac prædia ad Conuentus ædificationem administrante, hoc anno fundat; cui Fr. Iulianum à Mediolano Guardianum præficit. Tum Catharinæ Reginæ fauore ab Henrico Rege obtinet: vt Capucinorum Religio in naturalem, ac legitimam Regni filiam cooptaretur; atque immediatè sub Regiæ protectionis tutela collocaretur. Quod sanè quamplurimis nouum, ac mirabile visum fuit: cùm id Religio vix in Regno adolescens adepta esset; quod plerique iam prouecti, ac senescentes in eo Ordines needum assequi potuerant. At ea singularis Dei Prouidentia fuit: vt ea facilè Regno coalesceret; cuius semine illud aliquando ad pristinum Fidei splendorem, atque auctam pietatem refloresceret. Huius Regij Diplomatis Exemplar, in Regesto Bullarum, quod in huius Voluminis calce appositum est, licet conspicere; ex Gallico Idiomate, quo editum fuit, à nobis Latinitate donatum. Eodem quoque tempore, Petrus de Gondy, Episcopus Parisiensis, Religionis propagationem, quam paulo ante oppugnauerat, in Parisiensi Diœcesi, Episcopali Diplomate prosequitur.

Matthias iuxta Parisios Meudonensem Conuentum ædificat.

Capucinorũ Religio ius naturalitatis in Gallia à Regio Diplomate assequitur.

XI. Verùm neq; absque admirabili Dei sapientia factum est: vt hoc eodem anno, quo Capucinorum Religio in Gallia propagari cœpit Hispania quoq; miro quodã modo in eiusdẽ amplexũ cõspirauerit. Neq; enim aut Hieronymus Generalis aut Religionis Patres adhuc sibi in animũ induxerant, Ordinẽ in Hispanas oras diffundere: cùm satis superq; illis videretur, in amplissimo Galliæ Regno, prima Religionis semina deposuisse: ac tenuis adhuc Religio, impar humeris onus sustinere non posset; donec Gallicum virgultum, succedentibus annis, in arborem excrescens, germina, ac surculos ad ampliorem Ordinis propagationem suppeditaret. At Deus Opt. Max. qui ineffabili sapientia, vtriusque Regni habenas moderabatur: vt Regna fide, ac pietate coniunctissima, arctiori Seraphicæ Religionis vinculo copularet: quò simul ardentiori ad virtutem stimulo prouocarentur: pium quendam, licèt exigui nominis Virum, Vrbis Barcinonensis Pharmacopolam, nomine Michaëlem Quirolium excitat: qui audita Capucinorum fama, quæ ex Itala Regione, eousque de eorum sanctitate diffundebatur; cum Vrbis Consulibus agit, vt Religionem, quæ virtutum splendore, ac Regularis obseruantiæ luce vbique fulgebat, in Vrbem vocarent. Erat hic Michael Vir bonus, ac pius, insignique animi probitate præditus: quo fit, vt cùm facilè ipsius consilio Vrbis Consules acquiescerent; ij Epistolam hoc anno ad Hieronymum Generalem huius tenoris conscripserint.

Capucini in Hispaniam ab Vrbe Barcinonensi vocantur.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI Hieronymo à Monte florum, Generali Ordinis Capucinorum gloriosi Patris Sancti Francisci, Vrbis Barcinonæ Consiliarij S. D.

Barcinonensium Consulũ ad Generalẽ Epistola.

REVERENDISSIME *in Christo Pater. Michaël Quirolius, huiusce nostræ Vrbis Pharmacopola plurima de Religionis vestræ gloria, & sanctimonia ad nos retulit. Nos quoque ex multorum litteris, & sermone percepimus: quãta*

apud vos vitæ austeritas, ac Regularis obseruantia vigeat; qua vestri Ordinis Religiosi vbicunque inter populos disseminantur, ob præclara vitæ exempla, ac diuini Verbi prædicationem, maxima in Christianum populum beneficia conferunt. Quapropter et si nostra hæc Vrbs (Dei gratia) plerisque Religiosorum Ordinum Monasteriis abundet: in quibus Viri vita, ac doctrina præstantes nobis sua virtute prælucent: attamen magnoperè expetimus, vt intra huius Vrbis terminos, vestri quoque Ordinis Monasterium extruatur. Eapropter curabimus, vt domus quædam, et Ecclesia B. Matronæ dicata, quæ iuxta Vrbis mœnia, ad Iouis Montis radices sita, antiquo Patronatus iure ad Vrbem spectat, vobis in habitationem cedat: quam cùm antehac Barcinonensis Ciuitas Patribus Societatis Iesu commendasset; ij haud pridem, ob alias eorum Societatis domos, quibus tum in Vrbe, tum extra Vrbem fruuntur, eidem resignarunt. Id P. V. non obscurè manifestum fiet: ex Ordinarij Concilij, quod hac de causa congregatum fuit, decreto; quod hac Epistola vobis significamus. Quamobrem P. V. obnixè rogamus, vt animosè in hoc tam pium facinus assurgat, manùmque sancto operi admoueat: ex quo diuino nomini honorem, Vrbi vtilitatem, communémque Ciuibus lætitiam accessura speramus. Huc P. V. aliquot ex suis destinare poterit, quos meliores, atque huic negotio aptiores iudicauerit. Quod enim ad nos spectat, nullis nos officiis deerimus, quibus susceptum negotium, ex animi sententia, Deo benè iuuante conficiatur. Valeat P. V. diu incolumis, quam Deus sua gratia confirmet. Datum Barcinonæ sexto Idus Iun. 1576.

XII. GENERALIS autem his acceptis literis, cùm grauiter, ac maturè in hoc sibi negotio procedendum esse iudicaret: præsertim, cùm pleraque in ea deliberatione sese offerrent, quæ temporis magis, quàm mentis consilium exposcerent; rem ad Generale Capitulum differendam censuit: vt multorum consiliis librata, quid in ea agendum esset, maiori prudentia deliberaretur: atque eo factum est, vt ante annum 1578. de Hispana Religionis propagatione nihil omnino actum fuerit.

Hispana Propagatio ad Generale usque Capitulum differtur.

XIII. Mediolanum interea, ac nonnulla illius Oppida, hoc tempore immanis, ac dira lues depopulabatur: quæ in Vrbe præsertim populis copiosa, horrendum in modum in dies excrescens, tot voracis flammæ instar, per diem homines depascebatur; vt aliis morbi vastitatem aufugientibus, aliis pestilentia absumptis, Vrbs penè hominibus orbari videretur. Horrebant Vrbis proceres, misero illo Ciuitatis aspectu: cúmque quid in tanta rerum calamitate consilij caperent, ignorarent: iis cælesti planè sapientia occurrit S. Carolus Borromæus, S. R. E. Cardinalis, ac Vrbis illius Antistes; qui tam miseranda populi sui clade commotus; primum quidem opportuna illis consilia ministrat; quibus morbi serpentis principia obtruncare, Vrbémque à contagio seruare queant. At cùm in morbo diuini aliquid inesse Sanctus contemplaretur Antistes, cui tollendo humana consilia, atque antidota haud sufficerent: nullásque luem remediis extingui; sed potiùs latiùs desæuire, ac in peius proficere animaduerteret: Deum in primis lachrymis ac supplicationibus placandum curat; in quo is planè admirandis pij, ac veri Pastoris exemplis, cunctis præluxit. Tum verò in id præcipuè animum intendit; vt tam ex Ecclesiasticis, quàm ex Religiosis viris non paucos seligeret; qui pia morbo laborantibus officia exhiberent: quique non corporum tantummodò, sed animarum quoque potissimùm morbis mederentur.

Dira lues Mediolanensem Vrbem, & agrum inuadit.

S. Caroli Borromæi pro vrbe sollicitudo.

XXIV. Capucinorum Ordinem Vir Sanctus, quemadmodum alibi diximus, singulati

S. Carolus Capucinos ad laborantiũ obsequia vocat.

quadam beneuolentia complectebatur: quorum cùm ardentem in piis huiusmodi laboribus suscipiendis animum, iam ipsa rerum experientia exploratum haberet, maximam in iis pij operis exantlandi spem collocauerat. Quapropter F. Francisco ab Aquis Bormiis, tunc Prouinciæ Mediolanensis Vicario, & Iacobo Mediolanensi Vrbis Guardiano ad se vocatis; Apostolica auctoritate, qua tanquam Legatus à latere fruebatur, mandat; vt epistolis per totam Mediolanensem Prouinciam exaratis, omni studio Fratres ad pium laborem excitent: eos verò, qui sponte ad Christianum opus animũ intendere voluerint, quosq; ij tanto muneri idoneos esse probauerint, nulla interposita mora in Vrbem cogant; vt maturè eorum opera vti possit. Paret Franciscus Cardinalis mandato: missisque per vniuersum Prouinciæ Orbem literis, Fratres ad Christianum opus prouocat. At vix in Fratrum Conuẽtibus Epistolæ leguntur: cùm Vniuersi ferè, certatim ad pium opus anhelant: summúmq; quisque lucrum sibi accedere existimat, si pro Christo, & laborantium charitate animam ponat: Hinc cùm tanta sese sponte offerẽtium multitudo esset, vt & Monasteria Sacris Ministris destituerentur, numerúsque modum, ac necessitatem excederet: ex his duodecim tantummodò, qui aptiores visi sunt, tam ex Presbyteris, quàm etiam ex Clericis, ac Laïcis primùm selecti fuêre: quibus alij quoque aliis

Fratres ad pium opus electi enumerantur.

morbo sublatis deinde successêre. Horũ nomina sunt Fr. Philippus Mediolanensis Sacerdos: qui à Cardinali cæteris præfectus, quandiu superstes fuit, totum huius negotij pondus suis humeris sustinuit: Alexander Mediolanẽsis, Iacobus Volaterranũs, Apollonius, & Sigismundus Brixiani: hi omnes Sacerdotio insigniti, ac ex his plerique Concionatores. Ex Clericis, Marcus Mantuanus: ex Laicis, Andreas à Valle Sabij, Marthæus à Corano, Raynerius Mediolanẽsis, Marcus à Cotio, Ianuarius à Druculo, & Theodorus Laudensis. His successêre Fr. Paulus Salodiensis, Chrysostomus à Viguera, Pius, & Augustinus Mediolanenses, Athanasius Brixianus Sacerdotes, Fr. Modestus à Magenta, & Gilbertus Brixianus Clerici, Fr. Hieronymus Brusates, & Sabinus Cremonensis Laici.

Varia in loca à S. Carolo destinantur.

Horum numero, ac vehementiori Charitatis æstu, cùm Sanctus Antistes plurimùm animo lætatus fuisset: alios quidem ad certa Diœcesis Oppida, quæ pestis inuaserat, mittendos curat. Victoriam primùm, quod Oppidum est, inter Laudam Pompeiam, & Marignanum, Alexandrum Mediolanensem cum Theodoro Laudensi destinat: Modœtiam verò Apollonium Brixianum cum Hieronymo Brusate: alios verò in varia Vrbis loca dispertitur. In Hospitali quidem Domo S. Dionysij in Vrbe, Fr. Sigismundum Brixianum Concionatorem, Marthæum à Corano, Massæum à Cutio, & Ianuarium Drucolensem collocat. Extra Vrbem verò in amplo Xenodochio, quod vulgato nomine Lazaretum appellatur; quò vniuersi peste affecti ducebantur: Philippus Mediolanẽsis omnium Pater statuitur. Cui Socij adiunguntur Iacobus Volaterranus, Marcus Mantuanus, & Andreas de Valle Sabij.

F. PAVLVS Salodiensis Hospitali Lazaretti Domini præficitur.

Hi igitur, dum contemptis omnibus mortalis vitæ periculis, impigrè, ac strenuè suo quique labori incumbunt: primus Philippus post mensem pestifero morbo sauciatus, Deo animam consecrat: Cuius mox loco, & auctoritati succedit Paulus Salodiensis Concionator; Vir charitatis ardore, & animi magnitudine insignis: cui cùm ob singularẽ prudentiam tota amplissimę illius domus Lazareti, quę mille circiter Viros ad ministeria destinatos cõplectebatur: cura commissa esset: eidẽ quoq; à S. Carolo, & à Senatu, quibus eximia Viri virtus perspecta erat, tota spiritualis, ac tẽporalis potestas, citra pœnam sanguinis in ea rerũ calamitate cõcredita fuit: vt si quid viti j aut sceleris in eo Xenodochio serperet, protinus opportunè obtrũcaretur. XVI.

Interea Fratres ad ministerium missi, alacri animo, atque immenso quodam charitatis æstu incensi, pium opus exantlant: cúmque nullis diu noctuq; laboribus parcerent, neque vlla mortis pericula timerẽt: atra peste infectos, sedulò inuisunt, iis lectos sternunt, cibos administrant, obsequia præstant: nulloq; metu, vbi id necessitas postularet, eorum membra contrectant. Charitas enim quæ non sua, sed Christum

quærit,

quætit, omnem ab iis mortis formidinem procul expellit: eorum quoque mœrores blandè, ac beneuolè solantur: Pœnitentiæ, Eucharistiæ, Extremæ Vnctionis Sacramenta intrepidè ministrant: nullis tandem morientibus officiis desunt, quibus vel corpora, vel animę fublenati possent. Defunctos vero non fugere, non abhorrere; sed Christiana, ac Fraterna pietate prosequi: ora obturare, oculos occludere, funebri linteo inuoluere, decenter ornate, humeris gestare, ac debita omnibus funera persoluere, communi inter eos lege sancitum erat. Quibus in officiis cùm nonnulli ex Fratribus hilari animo ex humanis decessissent: alij iis mortem inuidentes; non illos, sed seipsos mœrore prosequebantur; quòd necdum cum iis vitam pro Fratrum charitate profundere digni essent. Magnam enim à Deo se mercedem assequi arbitrabantur, si quam à Deo acceperant, pro eo vitam contemnerent. *Fratrum in eo Ministerio charitas, ac sollicitudo.*

XVII. Paulus verò cùm tam prudenter, accuratéque totius Domus administrationi vacaret; vt in ea nihil inordinatum, confusum nihil, nihil non benè dispositum conspiceretur. In id verò potissimùm animo incumbebat; ne quid turpe, aut vitiosum, quod sæpenumèrò, his præsertim temporibus, accidere solet, è sacta Domo erumperet: quo diuini nominis gloria, domúsque illius honestas in discrimen vocaretur. Porrò hoc tempore contigit: vt Meretrix quædam, in Vrbe famosa, eò procorpore pestilentiam gereret; nullo neque sæuientis morbi periculo exterrefacta; ptet contagiosi morbi suspicionem duceretur: quæ cùm maiorem animo, quàm nec vllo propriæ salutis stimulo commota, diem penè totum in cubiculi sui fenestra transigebat; qua eunres, & redeuntes prospectans, plerosque ad lasciuiam pertrahebat: plurima quoque Amasiorum turba eò conuenięns, honestissimam domum labefactate videbatur. Quamobrem Paulus, eùm mulierem semel ac iterum correptam, à cœpto haud desistentem cerneret, fenestram muro occludi iubet. Rem illa tam acerbè tulit; vt Virum quendam Mercenatium, qui Orientali Portæ præfectus fuerat, muneribus corruptum eò impulerit; vt ad Vrbis Proceres, qui Hospitali illi Domo præerant, Paulum calumniosè detulerit; quasi meretricem illam ad turpia allexerit: cuius cùm illa impudicitiæ obsisteret; eum ob repulsæ passæ vindictam, fenestram muro occludi imperasset. Res eo veritatis colore ab homine corrupto depicta fuit; vt Proceres leuiùs fidem dicto adhibentes, mox facinus ad S Carolum retulerint. At S. Antistes diuturna rerum experientia prudentior; cùm primùm Proceribus persuasisset; haud facilè accusatori credendum esse, donec perspecta veritas esset: quò rem certiùs agnosceret, Paulum accersit: obiectámque accusationem verbis grauissimis significat. Paulus verò accusatione audita; vbi primùm ante Sanctum Antistitem genuflectens, Deo gratias egit; quòd eum cælesti hoc dono cohonestauerit; vt crimen pro benefacto retulerit: suæque conscientiæ ac dicendorum Deum testem inuocauit; cuncta candidè narrat, quæ illi cum Meretrice acciderant; causámque aperit, cur fenestram occludi iusserit: tum verò à S. Carolo postulat, vt re diligentissimè explorata, si quod in eo crimen offenderet, illud acerbissimè puniret. Haud alio Sanctissimo Præsuli resté opus fuit, quo Pauli illi innocentia persuaderetur; syncera enim illa animi effusio, ac obtestatio à graui, & Religioso homine profecta; vitáq. omni hactenus cū honestate anteacta omnem veritati fidem astruebant. At Deus Opt. Max. qui non ad ruinam, sed ad probationem eam Paulo tētationem permiserat; ne vlla vnquam turpis huius criminis macula Pauli gloriam labefactaret; celeri in accusatores vindicta vtitur: Vix enim accusatio ad S. Præsulis aures peruenerat: neque vlla adhuc criminis inquisitio instituta fuerat; cùm Vir à Meretrice corruptus, repentè pestilētia corripitur: corporisque, ac conscientiæ vulnere prægrauatus, gemitus edit; ac perdite exclamat, se iusto Dei Iudicio inuolui; meritásque propterea pœnas luere, quòd Paulum falsi criminis accusasset. Id cùm frequenter multis præsentibus inculcaret; res tandem ad S. Antistitem delata fuit; qui spontaneam dictorum retractationem ab Accusatore oblatam, ab Archiepiscopalis Curiæ Actuario, secundùm iuris ordi

Pauli prudentia ac Virtus commendatur.

Paulus falsi criminis apud S. Carolū accusatus.

Paulus se apud S. Carolum de falso crimine purgat.

Diuina in Accusatorem vltio desæuit, qua eū Innocentiam detegit.

ordinem excipi, ac publico scripto mandari iubet: quam etiam paulò post Meretrix, diuino Iudicio perterrita, spontè obruit.

Hoc itaque pacto, cùm diuina planè virtute, Pauli famæ consultum fuisset: XVIII.
Paulus ipse, ac cæteri, quibus laborantium cura incumbebat; ardentiùs ad pium opus accendebantur: Paulique prudentia fiebat, vt Domus res magna cum honestate, & ægrotantium vtilitate peragerentur: donec Dei ira, tanta populorum clade, mitescente: sæua lues, post vigesimum tandem mensem cessaret. Eodem quoque tempore alij ex Capucinis Fratribus Brixiæ, ac finitimis Oppidis, quibus sæuus morbus grassabatur, haud minori charitatis æstu peste laborantibus ministrabant. Quo in munere Mediolani decem ex Nostris; alij quoque in Brixiensi Agro pestilentia absumpti, spontaneo se charitatis Martyrio Domino immolarunt: qui in eorum Martyrum numero referri possunt, qui tempore Valeriani Imperatoris Romæ peste laborantibus obsequia impendentes, pro Christo animas dederunt; de quibus ita legitur in Martyrologio Romano sub die 28. Februar. *Romæ commemoratio Sanctorum Presbyterorum, Diaconorum, & aliorum plurimorum, qui tempore Valeriani Imperatoris, cùm pestis sæuissima grassaretur, morbo laborantibus ministrantes libentissimè mortem oppetiere. quos velut Martyres religiosa piorum fides venerari consueuit.*

Plerique ex Capucinis in laborantium Ministerio piè occumbunt.

In laborantium Ministerio defuncti Martyribus comparandi.

Sub huius anni finem, Romæ, Monasterium Monialium S. Claræ primæ, & arctioris Regulæ, quæ vulgò *Capucinæ* nuncupantur; quod superiori anno, Ioannæ Aragoniæ, Ascanij quondam Columnæ Talequitij Ducis vxoris opibus, ac pietate extructum, ac sub inuocatione Sanctissimi Corporis Christi fundatum fuerat, quatuor è Neapolitano Monasterio S. Mariæ in Ierusalem Monialibus, cò Apostolica auctoritate translatis, quarum nomina sunt; Tranquilla Paschalis Suessana, Hippolita de Afflictis, Agnes à Carinula, & Ioanna Baratncia [illegible] Sanctorij Cardinalis S. Seuerinæ Consobrina; quæ reliquas Virgines educarent, & sub Tranquilla Abbatissa, ad Regularis disciplinæ formam componerent, à Sanctiss. Domino PP. Gregorio XIII. sub arcto Obedientiæ præcepto, Capucinorum curæ, atque administrationi subijcitur. Bulla ob id hoc anno edita, cuius hæc sunt verba: XIX.

Capucinarũ Romanæ Vrbis Monasterium fundatur.

GREGORIVS XIII.
Episcopus, Seruus seruorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

PASTORALIS officij cura, quæ in Dei Ecclesia, meritis quamuis insufficientibus ex Dei dispositione fungimur, nos excitat, & inducit, vt sedula cogitatione, & ardenti studio adnitamur, quò omnipotentis Dei gloria, & Monasteria Monialium, ac pia loca vbique gentium, & locorum, præsertim in Alma Vrbe nostra Religionis, ac virtutum omnium domicilio, propria cum animarum salute construantur: piaque fidelium vota in his, quæ Religionis propagationem, diuinique cultus augmentum respiciunt, vt optatum sortiantur effectum, promoueamus, & adiuuemus. Nuper siquidem dilecti Filij confratres Archiconfraternitatis Sanctissimi Crucifixi de Vrbe canonicè institutæ pro augmento diuini cultus in eadem Vrbe, oblata sibi opportunitate; quòd dilecta in Christo Filia Nobilis Mulier Ioanna Aragonia, relicta quondam Ascanij Columnæ, Tagliacotij Ducis, prædium cum Domibus, in Monte Quirinali sitis, pro inibi

Apostolicum Diploma quo Capucinis Monialium Capucinarũ administratio iniungitur.

construendo Monasterium Monialium, liberaliter donauerat: Monasterium Corporis Christi nuncupandum Ordinis S.Claræ, indens prædio, & Domibus, in quo Sanctimoniales præcipuæ obseruantiæ, & sanctitatis in altissima paupertate, & arctissima clausura, iuxta Regulam primam eiusdem S.Claræ, & laudabiles aliquas Constitutiones degerent; ac sub cura Fratrum Minorum de Obseruantia Capucinorum nuncupatorum, Iesu Christo Sponso, qui est speciosus forma, præ Filiis hominum, famularentur; nobis scientibus, ac collaudantibus ædificare cœperunt: quo propè iam completo, quatuor Moniales paucis ante mensibus, auctoritate Literarum nostrarum, de Monasterio S.Mariæ in Hierusalem Neapolitan. dicti Ordinis S.Claræ eductæ, ac in locum futuri Monasterij Corporis Christi translatæ, & conclusæ: deinde nonnullæ Virgines sæculum relinquentes in eodem introductæ, & collocatæ sunt. His igitur ita peractis, animaduertentes præcipuum hoc, & insigne pietatis monumentum in eadem Vrbe nostris temporibus Dei beneficio institutum fuisse: eidem in primis gratias agendas duximus, quo adiutore, & Auctore bona cuncta Ordinem suscipiunt, conseruantur, & perficiuntur, atque in dies augentur. Cupientésque fideles singulos in Dei timore cogitationes omnes suas defixas habere; ac huic, & singulis pietatis operibus conseruandis, augendis, & promouendis fore addictos: Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra matura deliberatione prædicta omnia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus; supplemúsque omnes, & singulos, tam iuris, quàm facti defectus, si qui interuenerint; in eisdem. Et nihilominus in Ædibus piis vnum Monasterium Monialium sub dicta inuocatione Corporis Christi, & ipsius Ordinis S.Claræ pro vsu, & habitatione perpetuis vnius Abbatissæ, & Monialium eiusdem Ordinis, quæ inibi sub Regulari obseruantia, & perpetua clausura Deo famulentur, cum Ecclesia, Campanili, Campanis humilibus, Dormitorio, Claustro, Refectorio, Hortis, Hortaliciis, & aliis officinis necessariis, & ad eiusdem vsum, & formam iam constructis, & impósterum construendis, eadem auctoritate in perpetuum sine alicuius præiudicio erigimus, & instituimus: Dilectis in Christo Filiabus eiusdem Monasterij Corporis Christi Monialibus iam in illud introductis, ac in posterum inibi introducendis, in virtute S.Obedientiæ districtè præcipientes; vt Regulam primam S.Claræ, eam scilicet, quam B. Christi Confessor Franciscus tradidit, & fel.record. Innocentius Papa Quartus Prædecessor noster approbauit, ac Constitutiones in prædicto Monasterio Sanctæ Mariæ seruari solitas, omni qua decet reuerentia, in huiusmodi Monasterio Corporis Christi excipiant, & pro Regis æterni gloria obseruent, ac ab aliis obseruari faciant: vt iuxta præscriptam ab eisdem Constitutionibus formam, in eodem Monasterio Corporis Christi eædem Moniales viuere debeant. Idémque Monasterium Corporis Christi Fratribus Capucinis prædictis subijcimus; necnon eisdem Fratribus, vt Monasterium Corporis Christi prædictum sub eorum cura recipiant, vt quæ ad illud in spiritualibus prosperè in via Domini dirigendum pertinent, expedire iudicauerint, omni studio, ac diligentia adhibitis, faciant, & exequantur, omninò districtè mandamus: ac illud sub B.Petri, & Apostolicæ Sedis immediata protectione suscipimus, & ab omni iurisdictione, inuisitatione, correctione, & potestate nostri in eadem Vrbe Vicarij in

ſpiritualibus generalis, & illius officialium quorumcunque, prêterquam in his caſibus, in quibus Epiſcopi, & Locorum Ordinarij, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati; auctoritate decretorum Concilij Tridentini in Monaſteriis quantumuis exemptis iuriſdictionem, vel poteſtatem exercere poſſunt, aut debent, penitus eximimus, & liberamus: ac prorſus exemptum, ac liberum, dictis caſibus exceptis ſtatuimus eidem Monaſterio Corporis Chriſti, illiuſque Abbatiſſæ, & Monialibus. Quod omnibus ac ſingulis Priuilegiis, ac prærogatiuis, immunitatibus, gratiis, libertatibus, fauoribus, indultis, ac indulgentiis, peccatorumque remiſſionibus, conceſſionibus, & gratiis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus alia Monaſteria Monialium eiuſdem Ordinis, illorúmque Abbatiſſæ, & Moniales de iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum; his quæ primæ Regulæ S. Claræ, & Conſtitutionibus antedictis, ac decretis eiuſdem Concilij Tridentini aduerſantur, exceptis, auctoritate, & tenore præſentis indulgemus: Decernentes irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quocunque, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Ven. Fratri noſtro Epiſcopo Oſtienſi, & dilectis Filiis S. R. E. Camerario, & cauſarum curæ Cameræ Apoſtolicæ Generali, Auditori per præſentes mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel per alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictæ Abbatiſſæ, & Monialium, aut Fratrum Capucinorum prædictorum, & aliorum, quos ipſæ literæ concernunt, vel alicuius eorum ſuper hoc fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcunque firmiter obſeruari: ac illos, quos eædem noſtræ literæ concernunt, illis pacificè frui, & gaudere; non permittentes eos, vel eorum aliquem per ſupradictos, vel alios quoſcunque deſuper quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoslibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, legitimiſque ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, & reaggrauando; ſententiáſque, cenſuras, & pœnas huiuſmodi incurriſſe declarando, inuocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus quibuſvis Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinibus, necnon Ordinum, & Monaſterij S. Mariæ prædictorum, à quo dictæ Moniales tranſlatæ fuerunt, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, Ordinibus, & Monaſteriis, ac Vicario noſtro præſentis ſub quibuſcunque tenoribus, ac cum quibuſuis clauſulis irritantibus, ac aliis decretis conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & ſpecifica, & expreſſa, non autem per clauſulas idem importantes mentio, aut quæuis alia expreſſio habenda eſſet, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expreſſis habentes illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, contrariis quibuſcunque aut ſi aliquibus communiter, ac diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici,

ſuſpendi,

suspendi, vel excommunicari non possit per literas Apostolicas, non faciendo expressa, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentione. Cæterum cùm ex prædicta prima Regula S. Claræ eisdem Monialibus aliquam possessionem, vel proprietatem ullo modo recipere, vel habere, aut aliquid in communi sibi appropriare non liceat. Nos vehementer optantes, prædictas Moniales Archiconfraternitati illiusque Gubernatoribus, Guardianis, & Confratribus prædictis non mediocriter esse cōmendatas, eosdem Fratres, quo possumus cordis affectu, in Domino cohortamur, vt temporalium eiusdem Monasterij necessitatum rationem habentes, fabricæ dicti Monasterij vbicunque se occasio obtulerit, consulant, ac illarum instantibus necessitatibus prouidendi, illisque subueniendi specialem curam gerant, atque suscipiant. Quod cùm fecerint, statutum habeant, se copiosum ab ipso Redemptore nostro retributionis præmium feliciter adepturos. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, suppletionis, erectionis, institutionis, præcepti, subiectionis, mandati, susceptionis, exemptionis, liberationis, statuti, indulti, decreti, derogationis, & cohortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorū Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1576. Mense Nouembr. Pontificatus nostri Anno quinto.

M. Datarius.

Cæsar Glorierius.

Registrata apud Cæsarem Secretar.

XX. Hoc quoque tempore, apud Cirneos, in Oppido Casinchæ Matianensis Diœcesis, populo postulante, ac Ioanne Baptista Centutione, eiusdem Vrbis Episcopo annuente: noui Conuentus fundamenta iaciuntur, sub titulo S. Mariæ de Gratiis: cùm alium S. Catharinæ dicatum, qui olim extructus fuerat, ob plurimas tum loci, tum aëris incommoda. Nostri paulò antè deseruissent. Huic porrò noui Conuentus fundationi, illustre è Cælo testimonium datur. Erat enim Mensis Decembris tempus; cùm toto illius Oppidi populo, ad Crucis erectionem confluente: arbor quædam Castanea procera, loco proxima, in quo Crux plantanda erat; quæ vel Crucem sibi adhærentem susceperat, vel è regione Crucis steterat; summa omnium admiratione, inter Brumæ algores reuirescens; folia, ac flores repentè germinare visa est: quæ res ita præsentis populi animos commouit; vt cuncti miraculum acclamantes, Deum magnis vocibus laudarent; diuinúmque reflorescentis aliquando inter eos pietatis, velut præsagium suspicerent.

Conuentus S. Mariæ Gratiarum in Corsica Insula excitatur.

XXI. Verùm vt à communi Ordinis historia, paturnper ad singularia Fratrum gesta, narrationem deflectamus; Annus hic multorum Fratrum coronis illustris prodit: primúsque inter eos, qui depositis mortalitatis exuuiis, meritis, ac virtute clari ad Immortales ascendunt; sese offert, F. Thomas Tifernas, Vir omnium virtutum laude cumulatissimus: qui inter nostri Ordinis Generales Sextus adnumeratus, in eo, velut clarissimum lumen effulsit: de quo tametsi plura, quæ ad ipsius prudentiam, ac Religionis administrationem spectant, anno 1558. & sequentibus diximus: hic tamen nonnulla, quæ ipsius vitæ seriem, ac virtutes attingunt, colligenda sunt; ne qui nobis sua virtute, ac morum sanctimonia præluxit, suo apud nos honore frustretur.

F. THOMÆ TIFERNATIS SEXTI CAPVCINORVM Generalis, Vita & Gesta.

F. Thomas Tifernas Vir inter Capucinos illustris.

Thomas, Tiferni, quæ Vmbriæ Vrbs est, ad Tyberim sita: vnde Tifernus Tyberinus dictus à Metaurensi discernitur: honestis parentibus natus, ab ineunte ætate humanas literas didicit: quibus haud mediocriter imbutus, cùm nobiles quosdam pueros, ex Vitelliorum Familia, quæ Tiferni præcipua est, educandos suscepisset, hinc ad Sacros Ordines, & Clericorum vitam, magna cum virtutum laude, se contulit. Ad Sacerdotium promotus: cùm primum ibi incruentum Deo Sacrificium offerre cuperet: vbi cruenta Christi Saluatoris morte, olim Deo immolatum fuerat; Sacra Hierusolymorum loca sibi adeunda, ac veneranda statuit. Iter aggressus Hierosolymam peruenit: sacra Loca summa pietate veneratur: diuinum opus, quod mente pepererat, peragit: Indeque pietate, ac virtutibus locupletior, in Italiam rediens; cùm iam quadragesimum secundum annum ageret, Clericalem vitam cum Capucinorum Religione commutat, anno 1542. quo tempore tanta illius moribus grauitas, ac suauitas; tam admirabilis vitæ innocentia; tantaque ac tam incredibilis animo integritas, ac virtutum splendor elucere cœpit: vt qui illius vitæ normam, ac Disciplinam spectabant, cælestem plane, ac summa laude dignam iudicarent. Etenim Angelicum illud præceptum breui oratione comprehensum, illisque verbis Arsenio præscriptum: *Fuge. Tace. Quiesce.* à prima sui tyrocinij institutione, tam arcta lege sibi obseruandum præstitoit: vt omnium primùm consortia, ac familiaritates fugiens, semper solitudines quæreret; vt Deum se intus alloquentem audiret. Nouerat enim cælestem Sponsum animi in primis, cum corporis solitudine maximè delectari: & plerasque humanæ conuersarionis studium, ac rerum sæcularium strepitum, spirituales animo delitias præripere, quæ sola mentis, ac corporis solitudine comparari possunt: Vate præsertim Domini verbis attestante: *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius.* Indeque potissimùm mentis pacem, & quietem pendere: quum ab hominum, ac rerum omnium perturbatione soluta, in abscondito faciei Domini diuinæ contemplationi vacat. Cæterùm linguam tam arcta silentij lege frænabat; vt ne in mala, aut vana deflueret, etiam à bonis sileret; vixque ea, quæ necessaria erant, loqui compelleret. Neque enim ignorabat Vir prudens, in multiloquio non deesse peccatum: cum verò qui mentis puritati studet, à lingua illi cum primis cauendum; ac propterea, qui labia sua moderabatur, à Sapiente prudentissimum iudicari. Denique ita sibi ab omnium rerum humanarum curis, ac cupiditatibus quiescendum proposuerat: vt occultum quoddam, ac tranquillum apud se diuerticulum construxisset: in quo ab omni rerum præsentium amore, humanorumque accidentium sollicitudine liber animus in Deo, vnico sui cordis bono conquiesceret. Sciebat enim humanam mentem quandiu multis, ac diuersis cogitationibus distenditur, semper multùmque laborare: tunc verò à superuacaneo illo, molestoque labore liberari, quum multis omissis, vnum illud cogitat; quod cùm necessarium, ac diuinum sit, in eo solo animus ociatur, ac quiescit. Idcircò summum illius studium erat, orationi vacare, animumque à terrenis omnibus suspensum, ad Deum collectum gerere. XXII.

Ad Capucinos quadragenarius euolat.

Plurima ipsius virtutes referuntur.

Osee. 2.

Pax mentis vnde potissimù oriatur.

Prou. 10.

Summa in hoc Viro paupertas, summa Regularis Disciplinæ obseruantia, summa denique ad omnium virtutum studia cupiditas elucebat: quo factum est, vt cùm tot in homine virtutes florerent; celerrimè ad Guardianatus, ac Prouincialatus dignitates, quæ huiusmodi virtutes expetunt, euectus fuerit: quas cùm summa animi prudentia administraret; haud sanè mirum, quòd summas virtutes, summa quoque in Religione dignitas sequuta fuerit. In Generalatus Officio, immortalem sibi laudis Coronam, Religionis zelo, Regularis obseruantiæ studio, æquitate, temperantia, industria, odio improbitatis, bonorum amore, incredibili in omnes humanitate, beneuolentia, fide comparauit. XXIII.

Ob praeclaras virtutes ad Generalatus dignitatem vocatur.

Comque

XXIV. Cúmque humilitatis virtutem, velut Minorum propriam, præ reliquis in Religione elucescere optaret; plerunque Fratres admonebat; vt ab omni præsertim superbiæ vitio cauerent; quo interdum vitiis excusationes texuntur: ex quo vitia ipsa augentur, sceleraque sceleribus adduntur. Quapropter id iis maxime persuadebat, vt siquando in externa quædam animi vitia prolaberentur: Ea sponte humili sui ipsorum accusatione in Refectorio prosequerentur; Ea enim (aiebat) & superbiæ spiritus confunditur, & quicquid Dæmon multo labore, à Fratribus sibi in Monasterio comparauerat; totum in Refectorio propria, ac humili Fratrum accusatione deperdit.

Propry defectus in Refectorio palam accusandi

XXV. Aliud quoque grauissimum spiritualis vitæ præceptum tradere solitus erat: Ne, scilicet, quisquam nimium suæ prudentiæ fidat; nec graue aut arduum quicquam, absque Superioris obedientia opus aggrediatur: sæpè enim fieri dicebat; vt Dæmon Religiosum hominem, qui sibi ipsi sapiens, ac prudens esse videtur; quique tenaciùs suæ sentētiæ inhæret; ad ardua quædam ac singularia spiritus opera pelliciat, quæ ipsius naturæ vires excellere videntur; non alio planè consilio, quàm vt miserum, suomet spiritu tumidum, ac inflatum, ad superbiæ præcipitium impellat. Hinc sæpè narrare solebat, quod illi Fulginij, dum Generalis esset, acciderat. Erat in eo Conuentu Frater quidam Laicus. Vir ad omnem vitæ austeritatem compositus: abstinentia tam singulari; vt panis, & aquæ ieiunia illi familiaria, ac penè quotidiana essent: nudis pedibus absque sandaliis incedebat, cilicio induebatur, cuncta ferè domus onera solus portabat: cúmque Eleemosynarij, Hortulanique munera exerceret; tot solus labores exantlabat, quot vix alij omnes simul præstare potuissent: atque inter hæc vultu semper obeso, ac rubicundo conspiciebatur. Admirabantur Fratres; simulque hominis laboribus, quibus nulla quies dari videbatur, compatiebantur: Guardianus quoque ipse, cùm hæc vel naturæ vires excedere, vel iis hominem breui prosternendum esse censeret; vt labores corporisque austeritates quadam rerum moderatione temperaret, eidem persuadebat. Cui Laicus: nullis se laboribus, aut austeritatibus prægrauari respondens, in his propria duntaxat voluntate persistebat. Cum igitur Thomas Generalis eò, Conuentum visitaturus, aduentasset: mira Fratres Generali de Viro referunt, austeritates narrant, labores exaggerant, hominem commendant. Auscultat prudens Generalis, secumque animo omnia versat: Tum Laicum Fratrem accersit; ab eoque vitæ ordinem discit; opus, animumque apud se examinat: cumque eum ad vitæ moderationem suauiùs alliceret, in proposito fixum, ac tenacem offendit: neque aliud ab eo extorquet; præterquam nullum omninò sibi in his laborem, sed potiùs iucunditatem adesse. Hæret animo Generalis: neque enim quicquam aliud in ipsius vita reprehendi poterat: extremum tamen rei experimentum parat. Propria (vti fieri solet) Fratrum accusatione, visitatio in Refectorio absoluenda erat: cùm Laicum Fratrem, seipsum accusantem, Generalis his verbis affatur. Fili mi: Hactenus tot corporis austeritates, ac labores, proprio duntaxat animi studio, atque arbitrio præstitisti. Iam verò, vt tibi à Deo proopere gratia accedat; obedientiæ tibi meritum confero: atque hæc eadem, quæ præstas, vt grata Deo obedientia perficias, ex obedientia tibi peragenda impono. Mirabile dictu! Vix hæc Generalis dicta effuderat; cùm Laicus ille repentino animi deliquio corripitur; humique prolabitur: macrescit facies, palescunt ora, nigrescit vultus, lingua obmutescit, totusque viribus exhaustus, ac ferè exanimis in Nosocomium Fratrum manibus asportatur. Satan enim; cuius spiritu in tot ieiuniis, ac laboribus fouebatur, obedientia effugatus; cùm hominem deseruisset, eum illi corporis statum reliquit; quem indiscreta carnis maceratio tot eidem annis conciliauerat: quo fit, vt ad inediam, ac virium imbecillitatem instaurandam; plurima deinde illi corporis cura opus fuerit. Eo cùm ille prudentior euasisset; nihil proprio arbitrio auspice, in Religione aggrediendum esse didicit.

Sine præmia Obedientia nihil subdito auspicādum, Exemplo declaratur.

Hortulanus propria duntaxat volun tate abstinētias, ac labores exantlat.

Thomæ Generalis in Hortulano curādo prudentia.

Obedientia Hortulano imposita Dæmonum artes detegit.

Huic non minori sanè admiratione dignum factum accedit: quod is: plerunque referre solitus erat, vt maximam Obedientiæ vim Fratribus explicaret. Dum enim idem Perusiæ Guardiani Officio fungebatur, accidit: vt quidam illius Conuentus Frater in ægrotis visitandis, negligentiùs se haberet: eamque suæ negligentiæ excusationem obtexeret; quòd eo aliis officiis occupato, multi ægrotos inuiserent, ac necessaria illis ministrarent. Post hæc contigit; vt idem Frater morbo correptus ægrotare cœperit: cui dum Fratres pium visitationis munus persoluere cupiunt; vix ad Cellæ limen perueniunt; cùm occulta quadā vi ab ingressu prohibentur. Id cùm omnibus, qui eò accedebant, contingeret: Thomam adeunt, rémque illi prodigiosam narrant. At is eùm primùm Fratris ægrotantis vitium, quod apud omnes innotuerat, ab iis didicit: diuinam proculdubio in eo vindictam agnoscit; itidéque illi, ob id potissimùm, Fratrum visitationem à Deo denegari animaduertit; quòd is dum incolumis esset, ægrotis visitationem impendere negligeret. Eandem quippe mensuram ægrotus à Deo accipiebat, quam ipse cæteros ægrotos prosecutus fuerat. Quamobrem Fratres omnes ad se vocatos his verbis alloquitur. Filioli, ne terreamini: diuinum est, quod in hoc homine agitur: vt in omnium disciplinam, ac eruditionem cedat. Iustè quidem Deus vestram charitatem, ægroto Fratri denegandam censet: cùm ea ille se, ob eandem aliis denegatam, indignum præbuerit: veruntamen, quod charitati hactenus dedistis: iam obedientiæ reddite: ægrotúmque deinceps ex obedientia inuisite: qui enim charitatem indigno fieri recusat, obedientiam à digno profectam, non respuet. Igitur cùm Fratres ex obedientiæ merito ad ægrotum accessissent; viam nullo cælesti repagulo interclusam inueniunt. Fratrum enim obedientia, diuina in Fratrem ira placata fuit. Atque inde, quanta obedientiæ vis insita esset, non obscurè omnibus perspectum. XXVI.

Frater Ægrotes non inuisens a Deo punitur.

Admirabilis Thomæ Generalis prudentia.

Vir hic tam profundæ humilitatis fuit: vt cùm ad honores non nisi inuitus raperetur; diuino sæpè testimonio opus esset, vt ad dignitates accederet: nam præter ea, quæ de secunda illius ad Generalatus officium Electione, anno 1561. superiùs cōmemorata sunt, ad quam illi persuadendā Domini voce opus fuit. Id aliquando Perusiæ contigit. Cùm enim sæpè in sua S. Francisci Prouincia, Prouincialis Vicarij officio functus esset: in Prouinciali Capitulo, quod aliquandu Perusiæ celebratum fuit; iterum ad Prouincialis Vicarij munus eligitur: quod cùm is constanter recusaret; neque vllis precibus ad suæ electionis consensum flecti posset: hærebant animo Electores: quum in supremo Refectorij tecto ardens quædam flamma eo tempore conspicitur: quæ illius Electionem à Spiritu Sancto profectam ostenderet: quare Thomas Electioni tandem assentire, Prouincialisque onus subire cogitur. XXVII.

Thomæ ad dignitates electio diuino Miraculo comprobatur.

Præter hæc, tam singulari sanctissimam Deiparam cultu, ac veneratione prosequebatur; vt quolibet die, ante diuina Altaris Mysteria, velut legitimo sempiterno, Sacram illi Coronam persolueret. Contigit autem aliquando, vt propter multiplicem negotiorum copiam, quæ ipsius animum distraxerant; ea Sacrarum precum oblatio eidem è mente elaberetur: quo factum est, vt ea nedum persoluta, ad prandium vnà cum aliis accederet. At vix Refectorium ingressus, protinus se debitum Virgini pensum haud exoluisse reminiscitur: Quamobrem mox, dimisso prandio, in Syluam secedit, vbi dum consuetæ orationi, omni cum pietate vacat: Sacerdos quidam, qui eum præter morem è Refectorio egressum, diuque moras in Sylua trahentem obseruat: quid ageret, exploraturus, ad Syluam se confert: indéque eminus prospectans, Thomam orantem, ac Beatissimam Virginem ante illum stantem cernit: quæ cùm plurima illi amoris signa ostenderet; magnoperè se illius oratione oblectari indicabat. Porrò eiusdem Virginis suffragio, id quoque Thomas assecutus est: vt quo tēpore Generalis munere fungebatur, è graui quodam periculo seruatus, eā sibi sollicitè patrocinatā agnouerit. Dum enim is Genuensem Prouinciam visitans, Pedemontanos Conuentus, qui in Gallia Subalpina iacent, eo tempore perlustraret, quo furente Bellona, Regionéque à Gallis maiori ex parte occupata, XXVIII.

Sacram B. Virgini Coronam persoluenti B. Virgo assistere cernitur.

Hæretici passim disseminati in Religiosos quosque desæuiebant:contigit, vt è Castello quodam cum Sociis digressus, in quo à Minoribus Conuentualibus hospitio benignè exceptus fuerat, cùm viam ignorarēt: horridum quendam Virum, ac vultu turpissimum, in ipso viæ initio offenderent; à quo dum rectum iter exquirunt, toruo is illos oculo contuens, respondet. Quid vltra viam quæritis? Me sequimini. Ego viam præmonstrabo: tum silentio ante eos viam carpens, per deuios quosdam, ac insolitos illos calles ducit; ab iis longè alienos, quos ij voce tenus à Minoribus Conuentualibus discedētes acceperant. Horruerant iam primo illo Viri aspectu, Thomæ, ac Sociorum animi: porrò nouus illos nunc timor inuadit, ne infidum viæ ducem sortiti fuerint. Hinc cùm, Ductoris fidem suspectam habere cœpissent, vltra pedem efferre verebantur: cum perhorridus ille. Quid formidatis? inquit, Me ducem tutò sequimini. Sequuntur illi haud absque metu; cùm inconditum hominem, vultu, ac verbis asperum cernerēt, qui iure illis suspectus esse posset: Magisq. animo suspicio augebatur; Cùm per loca inperuia, Vallibus ac nemoribus obsita, se ab eo duci conspicerent. Quare Thomas sæpè B. Virginis sibi, sociisque opem, ac suffragium implorabat. Id cùm horridus ille molestissime ferret; sequēter obmurmurans, horrendum in modum illos compellās aiebat: Agite, agite: Venite post me. Postremò cùm ad Pontem quendam, qui iter intersecabat, peruenissent; is viam manu indigitans, truci illis aspectu, inquit: Hæc via est, Pōtem permeate. Vix Thomas cum sociis Pontem pertransierant; cùm honestum quēdam Virum illac, equo iter facientem, sibi obuium habent; qui eorum occursum plurimùm admirans, ab iis vnde veniant, sciscitatur. Cui vbi illi locum indicarunt: Benè, profectò ait, vobiscum actum est: neque alio, præterquam Dei numine, per hoc iter diuertistis: nam si trita, ac communis via Vobis gressum præbuisset; nemo sanè vos ab Hæreticorum furore, qui eam obsident; vniuersósque per eam transeuntes trucidant, eripere potuisset. Porrò tunc primùm cognouit Thomas, maximum illud Dei in eos, B. Virginis suffragio, beneficium collatum fuisse: atque eò maius, quò Angelum Satanæ, sub Viri illius perhorridi specie, ad eorum obsequium coëgit, summásque Deo Opt. Max. omnes gratias agentes, iter prosequuntur. *B. Virginis ope vita periculum cum Sociis effugit.*

C. Mentem, Vir hic præclarus, ita cum Deo assidua oratione coniunctam gerebat; vt neque multiplicia Religionis negotia, neque rerum agendarū turba, neque longa visitationis itinera, ab eo animum, aut mentis intuitum diuellerent. Dum Religionis inspectioni Generalis insisteret, præibant aliquādo Socij: dum is ab iis lōgiùs absens: in via diuinæ contemplationi vacat: Inter hos, Frater quidam Patritius cùm exploraturus, num Generalis lōgiùs abesset, faciem à tergo vertisset; Thomæ caput fulgentibus vndique radiis circumfusum cernens, tunc quidem siluit: deinde verò, cùm ab eo familiariter quid in via contemplaretur, exquireret: Totus (inquit) in Beatissimæ Virginis excellentia, tum admiranda, tum laudanda, animo versabar: Ex quo facilè addiscimus: eos qui rerum cælestium, ac præsertim Sacræ Deiparæ, contemplatione delectantur: cum ea diuinam è Cælo lucem haurire. *B. Virginis excellentiam in via contemplans, lucis radios è capite emittit.*

XXXI. Cæterùm quanta ipsius apud Deum orationis vis, & efficacia fuerit: ex nonnullis exemplis lubet colligere. Cùm in Piceni Prouincia, illustris quædam Matrona, ex Bullionorum familia esset: cuius Filiam non pridem nuptui tradiram. Maleficus Dæmonis arte ita ligauerat; vt nec matrimonij vsu frui, nec cum viro cohabitare valeret. Hanc Thomas, tunc Generalis officiosè inuisens, cùm eam supremo ob id mœrore affectam offenderet: blandè consolatus, meliorem ipsius animum in spem erigit: tum pro ea ad Deum preces fundens, diabolica vincula, nulla præterquam suæ orationis virtute dissoluit. *Mulierem à Dæmonis vinculo sua Oratione soluit.*

Anno quoque 1560. cùm per B. Virginis Ædes, quæ Primanæ nuncupantur, iter faceret; in cuiusdam Thadæi, qui sibi familiaris erat, domum trans Fabronem flumum diuertit: vbi siti exæstuans, ab eo vini poculum poscit: Cui Thadæus: Deus, inquit, aliundè tibi prouideat, Pater mi: nihil vini in dolio reliquum est: heri prot-

Vinum à Deo impetrat, & in Dolio multiplicat.

ſus exinanitum fuit: Ito (inquit Thomas) ſat vini in dollo erit, quo ſitim extinguam. Quid fruſtrà cogis? inquit ille: Ibo quidem, quia id iubes; at vinum non feram. Pergit Thadeus: tantùmque vini in dolio iam exhauſto, diuina virtute reperit; vt ad tertium vſque mēſem, totius illius familiæ vſui ſatis fuerit: quo ſanè Deus Serui ſui merita, ac ſanctimoniam conteſtari voluit. Pleraque etiam alia ab eo Miracula patrata narrantur: quæ Ordinis M. S. ſola ad nos ſama integra tranſmittunt.

XXXI. Tandem cùm iam ætate grauis, (ſeptuageſimum enim ſupra octauum annum agebat,) vitæ finem ſibi imminere intelligeret; aſſiduis in Eccleſia orationibus vacabat: nihilque in victu, ac veſtitu ſingulare, aut à priori auſteritate diſſentaneum admittens, communem cæterorum vitam mordicùs proſequebatur: Cùm in Conuentu Ciuitatis Plebis supremùm ægrotare cœpit: quo tempore animum ad cæleſtia intendens, nihil præter diuinas laudes ore præſeferre audiebatur. In his cùm ad extremam vſque vitæ periodum perſtitiſſet: vbi Fratres, qui aderant, ad ſe vocatos ſaluberrimis documentis, ad Seraphicæ Regulæ obſeruantiam, ac diuinam charitatem adhortatus fuit: meritis ac virtutibus in Religione clarus, ad Deum concedit, præclaramque ab eo laborum Coronam accipit. Cuius id præter alia teſtimonium fuit: Nam poſt ipſius obitum, cùm Petrus Paulus, & Catharina Coniuges Tiſernates, ad S. Mariæ Angelorum Ædē, Aſſiſium indulgentię cauſa proficiſci cogitaſſent; accidit: vt quo tempore iter ſuſcepturi erant, quædam eorum filia grauem in morbum incideret: quamobrem cùm à propoſita peregrinatione impediri ægrè ferrent; recolit Vir, apud ſe Thomæ baculum, quo is in itineribus vti ſolebat, ſeruari: quem cùm ob opinionem de illius ſanctitate conceptam, multa ſpe fretus tuliſſet; filiæ ægrotanti admouet: eodemque in Dei, ac Thomæ nomine, eam in modum Crucis ſignat. Quo facto protinus ita ægra cōualeſcere cæpit; vt altera die, vnà cū parentibus, iter Aſſiſiū versùs ſuſceperit. Deo hoc pacto B. Viri merita, ac Coronā illuſtrāte.

Piè in Domino obdormit.

Ægrotans ipſius baculi contactu repentè ſanatur.

XXXII. Eadem quoque Corona potiuntur, hoc anno, in Veneta S. Antonij Prouincia, Fr. Damianus Bergomas Sacerdos, & Fr. Ioannes Gallus Laicus. Quorū prior, cùm vitam omni Diſciplina, ac virtute ornatam in Religione traduxiſſet; in graui huius anni peſtilentia, quæ non modò Mediolanum; verùm & pleraſque Italiæ Vrbes, ac præſertim Patauium inuaſit, in Conuentu Patauij peſtifero morbo ſauciatus: cùm iam omnium opinione mortuus haberetur; poſt diuturnū mentis exceſſum, ad ſeipſum rediens; totus animo exultare, ac dulciſſimos ore cātus edere; diuinaſq; laudes perſonare cœpit. Poſt hęc à Fratribus interrogatus, quonā ipſius Spiritus toto eo tēpore peragratus eſſet? reſpondit: O, ò Fratres, nū me loquētem intelligetis? Spiritus nuper ſuperas euaſit ad auras: vbi cantus, vbi melos, vbi Angelorū tripudia, vbi Sanctorum gaudia, vbi victoriæ, vbi palmæ, vbi dulcis præteritorum memoria, vbi ſumma, ac ſuprema abſque fine fœlicitas, piis quibuſque ſeruātur. O ò Fratres, quàm iucundæ illic habitationes ſunt! quanta domus illius pulchritudo! quàm illuſtris gloria! plurimos ibi Confratres noſtros conſpexi, qui paucis ab hinc diebus, poſt miniſteria peſte laborantibus exhibita, peſte abſumpti ad præmia euolarūt. O quali nunc illi gloria fruūtur! Gaudeamus, Fratres, animas pro Fratribus fūdere, magna meritorū pręmia laturi: En me cęleſtes Fratres expectātb; reue me vobis tēpus reddidit, vt hæc vobis referrem: craſtina enim dies, hac eadem hora, mortali hac vita interceptum me Cælo reſtituet; vbi immortalis mihi promiſſa quies: Nec res aliena dicto fuit: nam altera luce, eadem, quam prædixerat, hora; ad lucis ſontem euolauit.

P. DAMIANI Bergomatis Vita, & geſta.

Ante mortem cæleſtis gloria viſione potitur.

XXXIII. Poſterior verò tam admirabili vitæ auſteritate, ad extremam vſque ſenectutem, inter cæteros eluxit: vt cū perpetuò ſe carnibus, piſcibus, ac lautioribus huiuſmodi cibis, præterquā in die Reſurrectionis Domini, abſtineret; ſæpiſſimè quoque arctiſſimas, ſolius panis, & aquæ inedias celebraret: Inter hæc ſiquando cōuiuare vellet: Braſſicarū ſolia, quæ ab aliis proiiciebantur, colligens; ea ſibi, abſque vllo Olei cōdimento parabat. In his verò ne guſtus luxuriaret; ea non Cocleari, aut rudicula, ſed titione ab igne accepto, miſcere ſolebat. Locum ſibi ſub tegulis ad quietē elegerat:

P. IOANNIS Galli Vita, & geſta.

in quo

in quo absque ceruicali, ac lodice, interdum etiam sub dio, iacebat; quò Cælum contemplari posset. Lodicem sibi ex vilissimis panni præsegminibus, quæ à Fratribus proiiciebantur, composuerat; qua brumali tantùm tempore vtebatur. Raró ad ignem visus est accedere: quòd si aliquando in summis Hiemis algoribus, frigus depellere vellet; dispersa per hortum, aut nemus lignuncula, quibus ignem excitaret, colligebat. His cùm cætera omnia austerissima responderent: haud minùs illi ad cæteras animi virtutes studium inerat: Charitate enim, præsertim erga pauperes, humilitate, obedientia eximius fuit: quibus dum virtutibus studet; pestilentia, quam is futuram diuina reuelatione prædixerat; in Conuentu Patauij ex humanis tollitur; cùm maximam sibi apud omnes, ante mortem, sanctimoniæ existimationem comparasset. *Vir austeritate insignis.*

XXXIV. Alij quoque duo, ex Piceni Prouincia, post varios in Domini Vinea exantlatos labores, hoc anno ad mercedem vocantur. Hi sunt Fr. Marinus à S. Victoria Piceni Oppido, & Hieronymus à Pedona, vterque Sacerdos, & Côcionator. Prior ex Min. Conuentualium Ordine ad Capucinos migrans; velut hortulus Domini, tot Euangelicæ perfectionis floribus exornatus fuit; vt omnium in seipso odoramenta virtutum collegisse videretur. Hinc sæpè ad totius Prouinciæ gubernacula vocarus; tanta animi prudentia, Paupertatis zelo, Regularis obseruantiæ disciplina, vitæ austeritate, orationis studio, mansuetudine, charitate, beneuolentia, fide, Religiosum Gregem administrauit: vt velut fœcunda Mater, plurima Prouinciam illam virtutum prole fœcundauerit. Hunc Ordinis Monumenta miraculis clarum celebrât; ex quibus illud tantùm memoriæ traditum est: quod Ioannem Baptistam Anconitanum, ex Nostris Sacerdotem, membris attractum, viuens signo Crucis pristinæ sanitati restituit. Obiit in Oppido S. Genesij septuagenarius, virtute, ac sanctimoniæ fama, apud omnes celebris. *F. MARINI à S. Victoria, Vita, & gesta.* *Viuens miraculis coruscat*

F. HIERONYMI A' PEDONA, *Vita, & gesta.*

XXXV. ALTER F. Hieronymus à Pedona signis, ac miraculis à Deo probatus, illustre sibi sanctitatis, in eadem Prouincia, testimonium vendicat: Hic cùm in Minorum Obseruantium Familia, prima virtutum fundamenta iecisset, ad Capucinorum Religionem iam ætate prouectus se contulit: in qua tanta sensuum mortificatione, oris custodia, suipsius contemptu, honoris fuga, humilitate, paupertate, abstinentia, vitæ austeritate, orationis studio, charitate demùm vitam instituit: vt nihil illi ad cælestem quandam perfecti hominis formam deesse videretur. Honestatis, ac pudicitiæ tam seuerus exactor fuit, vt per quatuordecim annorum curricula, nullius vnquam, aut Viri, aut Mulieris vultum conspexerit. Orationem verò tam ardenti studio prosecutus est; vt cùm in ea maiorem diei, ac noctis partem insumeret, cum oculis fœdus pepigisse videretur; vt ij plus lachrymarum darent, quàm somni caperent. Eam verò in dormiendo corporis compositionem seruabat; vt nunquam iacens; ne totus obdormiret; sed sedens, capite parieti; vel manui innixo, somnum conciliaret: ita vt orans potius, quàm dormiens videretur. Cùm Vir prudens, ac sapiens esset; sæpè Nouitiorum curam egit, eo præsertim tempore, quo Iuuencula illa, de qua anno 1527. egimus, sub Viri habitu, ad Religionem accessit. Huius quoque tempestate geminæ Moniales Professæ, cùm volitante Capucinorum fama, ardentiori Euangelicæ perfectionis studio flagrarent; ex quodá Fanestris Vrbis Monasterio erûpentes, sub virili habitu, ad Marchiæ Prouincialem accedunt, ab eoq; in Religionis sinum recipi postulant; quæ cùm ab eo de genere, ac statu interrogarentur: respondêre se honorarios Imperatoris Ephebos esse, qui Aulæ pericula fugientes, rerum humanarum vanitate contêpta, è Germania in Italiam eo consilio venerint; vt in Capucinorum Religione humanum cum diuino *F. Hieronymus a Pedona sanctimonia illustris.* *Quamplurimis virtutibus nitet.*

famulatum mutarent. Has cùm Prouincialis Vicarius Viros esse crederet; animosque ad Religiosam Disciplinam anhelantes cerneret; in Nouitiorum numerum cooptatas, Vrbinum, ad Crosichij Conuentum, sub Hieronymi Disciplina, educandas destinat: vbi dum in Laïcorum numero, immenso mentis ardore, Regulari Disciplinæ incumbunt contigit: vt ex his altera, dum Sacerdoti in Sacro Missæ Sacrificio ministrat; à Nobili quadam Matrona obseruaretur: quæ cùm in ea genuflexiones, ac quosdam actus fœmineos animaduerteret; fœminam esse coniiciens, eius rei Hieronymum admonet: stupet ille; nec sibi id in animum inducere potest. Cui Matrona. Nemo (inquit) Hieronyme, fœminas meliùs, quam fœminæ norunt: neque fœminas latere possunt, quæ Viris interdum obscura sunt: pleraque in eo Nouitio muliebria obseruo; quæ cùm nulla ratione ad Viros pertineant, fœminam illam proculdubio produnt.

Geminæ Moniales sub virili habitu ad Capucinos accedunt, & inter Nouitios adscribuntur.

Hæc Matronæ verba, cùm non parua, Hieronymi animum, suspicione pulsare cœpissent: Nouitium vocat; amploque verborum circuitu vsusiallatisque Euphrosinæ, Smaragdi, & aliarum mulierum exemplis, quæ sub virili habitu olim fœmineum sexum contexerunt; in quibus sola animi voluntas, non res commendatur; summum rei periculum exponit: Ecclesiasticas insuper leges, ac censuras declarat; quibus hoc tempore id agentes innodantur: denique quasi iam exploratum haberet, eam fœminam esse, ac sub Viri habitu latere, animum commendat: at factum damnat; facilè tamen condonandum; dummodò rem, vt est, candidè aperiat. Illa primùm negare, tum tremere, tandem fateri cœpit: se cum Socia Fanestris cuiusdam Monasterij Moniales esse professas: quæ haud alio consilio, ad Capucinorum Ordinem accessêre, quàm vt perfectiùs Deo ancillarentur. Hoc comperto; Hieronymus omne illi rei silentium indicit; Cellaque occlusam manere iubet: alteramque ad se quamprimùm accersit; quæ cùm eatenus grauiori cuidam labori incubuisset; ad Hieronymi vocem statim accurrens, quum primùm ad eum accessit; alterius quem fingebat, oblita: naturaque ad os resiliente: Heu, Pater, inquit quàm sum defatigata. Risit Hieronymus, atque ad eam conuersus: Iam, ait, ante interrogationem respondisti: & quod quærebam, antequam quærerem, aperuisti. Tu igitur fœmina es, quæ tuis te verbis fœminam prodis. Obmutuit illa, erubuit: cúmque quid responderet, ignoraret: Quid cupis latere? (ait Hieronymus) aut cur quæ Monialis es: Monachum te esse simulas? Iam te ex consocia fœminam agnoui. Quòd cùm illa negare non auderet; delicti venia illis à Fanestri Episcopo, ob facti innocẽtiã, facilè impetrata; vtráque sub Nouitiorũ habitu suo Monasterio restituit. XXXVI

Hieronymi prudentia deteguntur, ac Monasterio restituuntur.

Patientia, atque aduersarum rerũ tolerantia; qua Electi sæpenumerò à Deo probari solent; præclarus hic Dei Seruus, tã insigni præfulsit: vt cũ grauioris cuiusdam criminis, apud Prouincialẽ Vicariũ, falsò aliquando accersitus fuisset: Non seipsum defendere, non crimen delere, non obiecta refellere, non Accusatorem coarguere: sed Rei potius pœna plecti voluerit; donec sole clarior ipsius vitæ candor, ac innocentia erũperet: quo tempore nulla non modò in Accusatorem, ita, aut odio cõmotus fuit: verũ & pro eo trium mensium spatio, preces ac lachrymas ad Deum fudit.

Ipsius patientia à Deo calumnia probatur.

Viri huius sanctitatem, Deus multis signis testatam esse voluit. Dum enim è Conuentu Montisfilatrani, vnà aliquando cum F. Vincentio Portiano, ac aliis Maceratam, æstiuo tempore proficisceretur: Socij pallium, quo Hieronymus iam senex grauabatur; vt itineris illi laborem leniant, ex illius humeris sublatũ, secum ferũt. Dum igitur Hieronymus absq; pallio in via socios antecedit. En repentè Aer nubibus obtenebrari, ac multus è Cęlo imber cœpit effluere: quo tẽpore, qui Hieronymi pallium deferebat, ad eum protinus festinat. At eùm Hieronymus tam longè ab iis diuulsus esset; vt neq; ad eum pertingere, neque vllis eũ vocibus properantẽ distinere posset: magnoperè ob senis, quẽ totũ imbre perfusũ arbitrabatur, incõmodum affligebatur. At is diuina virtute meliùs, quã pallio cõtectus, sine imbre pręcedebat. Verùm id mirabilius accessit: quòd cùm ad Fluuiũ, qui viam intercidebat, ita aquis XXXVII.

Inter imbres sine imbre iter facit.

tumidum,

tumidum, vt nonnisi difficilè transuadari posset, peruenisset: Crucis signo sibi exhibito, liberè super vndas incedit: totumque Fluuium sicco pede traiicit. Socij itaque vbi Maceratam, multo imbre madefacti, peruenêre: Hieronymum reperiunt, cuius habitum ne gutta quidem aquæ contigerat; nec Sandalia lutum vel minimùm sordidauerat.

XXXVIII • Idipsum illi iterum contigit; cùm Montem-granatium, quo loco Capitulum celebrandum erat, cum alijs tenderet: Pluuia namque in itinere exorta, cùm cæteri imbre perfusi immadescerent; is solus inter medios imbres ab iis immunis incedit: *Fluuium bis sicco pede super vndas gradiens pertransit.* Percontabantur reliqui, quo pacto eum imber non attigisset: quibus is lepidè respondet: se inter cadentes pluuiæ guttas medium, ac proinde intactum incessisse. Rursus quoque cùm Macerata Montem-Vlmum proficisceretur; fluuium, qui viã intersecat, super vndas gradiens, sicco pede pertransit.

XXXIX Aderat Viro Dei diuina virtus, haud in his duntaxat, quæ ad eum sigillatim spectarent: sed in iis quoque, quæ in aliorum commodum & vtilitatem cederent. Dum enim in Conuentu Montis-vlmi Guardiani potestate fruitur, Dominicus quidam *Virum Angina laborantẽ signo Crucis sanat.* illi familiaris, Angina, quæ ob Epiphoram, ac copiosiorem humoris fluxum, illi fauces occupauerat, periculosè laborabat: quum supplex Virum Dei rogat, vt Crucis illi signũ exhibeat: signum is præstat; ac postridie liber à morbo conualescit. Præter hæc Nobilis quidam Aesinus, ex Salumorum prosapia; qui cum multis opibus afflueret, liberis carebat, quos bonorum hæredes relinqueret: ob[n]ixè aliquandu ab *Nobili prolem sua oratione impetrat.* Hieronymo postulat, vt fœminam saltem filiam illi à Do[mi]no sui[s] precibus impetret: Quid plura? Deum ille rogat, ac prolem impetrat. Etenim haud multo post tempore elapso, vxor filiam parit, quæ bonorum ipsius hæres fuit.

XL. Cæterùm, vt Dei Seruum, perfectam cælestium donorum copiam à Deo assecutum fuisse, nemo ignoraret: Præter hæc quoque Prophetiæ Spiritu, quo futura prænosceret, tam abunde à Deo illustratus fuit; vt nihil illius notitiam subterfugere videretur. [Iul]ius rei vnicum lubet duntaxat exemplum proferre. Cornelia quædã *Pleraque futura prædicit* Ioannis Tarq[uin]ij vxor, diutino languore in lecto tenebatur; quam cùm Vir Dei frequentiùs inu[is]eret, & ad morbi molestias patienter ferendas hortaretur: ad eam postremò accedens. Cornelia (inquit) iam Nauis ad portum appulit, iam mercibus exoneranda est: cura, vt tuta in statione quiescat. Intelligit mox ægra, supremum sibi vitæ finem adesse. Quanquam verò haud solito deterius se haberet: attamen cùm plenam Viri Dei dictis fidem adhiberet; Domus suæ rebus dispositis, haud secùs, quàm si ex hac luce emigratura esset, sanctis se Ecclesiæ Sacramentis communit. Neque id frustrà. Quinto enim posthæc die ex humanis decessit.

XLI. Diuina præter hæc Vir Dei sapientia præditus, internas hominum cogitationes, ac cordis abstrusa penetrabat: quod vel hoc exemplo manifestum fuit. Frater quidam nostri Ordinis Professus, sæpiùs Generalem peccatorum suorum Confessio- *Mentis arcana, ac peccata detegit.* nem apud Sacerdotem iterauerat: in quem cùm aliquando Vir Dei incidisset: Frater mi, inquit) toties admissa crimina Sacerdoti aperuisti; nec tamen illud vnquam peccatum N. (quod illi disertè explicat) pandisti: Ito; illud quoque confitere: hinc enim hæc tibi conscientiæ perturbatio oritur. Obstupuit Frater: antiquumque facinus à se admissum, quod illi è mente exciderat, agnoscens; ad Confessionem, & pœnitentiam reuocat.

XLII. Denique cùm quadragesimum in Religione annum, maxima cum vitæ sanctimonia exegisset: in Fanestri Conuentu, septuagenario maior, temporalis vitæ [cu]rriculum peregit, æuo apud Deum immortali fruiturus: Cuius rei, præter vitam omni cum virtutum laude transactam, ac miraculis probatam; illud post mortem testi- *Sanctè diem extremũ claudit.* monium fuit: quòd pulchrior post obitum, quàm cùm viueret, cunctis apparuit. Gibbusq; quem à tergo sedendo dormiens contraxerat, post mortem euanescens; rectam corporis formam intuendam reliquit. Illud quoque haud aspernandum argumentum fuit: quòd cùm iam post secundum mensem, illius corpus in sepulchro

iacuisset, cæteris putredine absumptis, illud tam incorruptum visum fuit; perinde ac si eo die recens tumulatum esset.

F. Syluester Vtinensis Vir præclarus.

In Prouincia Mediolanensi, floret F. Syluestri Vtinensis Concionatoris memoria: qui post multos virtutum odores, quibus vitam suam maxima cum integritate transactam respersit: Bugellæ, quæ amplum est Insubriæ Oppidum, hoc anno viam ad immortales Cæli delicias carpit: quod diuino planè testimonio declaratũ fuit. Nã cùm illius corpus octauum in sepulchro annum explesset, præter Naturæ leges ita integrũ ac incorruptũ visũ fuit, quasi ea ipsa die ex humanis excessisset. XLIII.

F. Petrus à Messapia sanctimonia illustris.

Hidruntina quoque Prouincia, F. Petri à Messapia, Sacerdotis, nomen ac memoriam hoc anno celebrat: cuius tanta fuit vitæ sanctitas, ac virtutum fragrantia; vt in morte ipsum quoque corpus, Cellam, loculum, tumulum mollissimo odore, ad octauum vsque diem compleuerit. XLIV.

F. ANGELI Ferrariensis Vita, & gesta.

His è Thusciæ Prouincia accedit F. Angelus à Ferraria, Sacerdos, qui ob præclaram vitæ sanctimoniam, illustre sibi apud omnes nomen hoc tempore comparauit. Hic abstinentia, sui ipsius odio, vitæ austeritate, ac seuerissima, Regularis obseruantiæ disciplina insignis: diu Magistri Nouitiorum munus exercuit: in quo maximè illius prudentia, feruentissima charitas, assiduum orationis studium, præclarissimaque omnium virtutum exempla eluxêre. Quanta huius Viri apud Deum merita extiterint, plerisque argumentis declaratum fuit: Ac primò quidem F. Ioannem Baptistam à Cintiano, Nouitium, plerunque à grauissimis Diaboli tentationibus, signo duntaxat Crucis illi in fronte impresso, liberat. Cumque grauis oculi Epiphora eidem Nouitio cæcitatem minaretur: indicto illi tantummodo aquæ benedictæ lauacro, humorem fluentem cohibet; Nouitiumque incolumem præstat. Fabianus puer, cùm Montepolitiani ex alto dilapsus, caput in arcam collisisset: quo ex vulnere, præfracto capite moriturus credebatur: eo Angelus à Matre accersitus, pro puero orat: eique absque alia vulneris curatione à Deo sanitatem suis precibus impetrat. Eadem quoque in Vrbe, Cinthia Ceruina Nobilis fœmina, grauiter ægrotabat; quum Angeli suffragia implorans, eo orante incolumitatem recipit. Hoc pacto etiam Pistorij Agricolam, qui morbo acerbè discruciabatur, sua oratione ad perfectam corporis valetudinem reuocat. XLV.

Nouitiũ Signo Crucis sæpè à Diaboli tentationibus liberat

Puerum ad mortem saucium suis precibus incolumem reddit.

Atque vt his tandem finem imponam: dum in antiquo Pistorij Conuentu, is Nouitiorum curam sustinet: Catharina quædam duorum Capucinorum Fratrum mater, acuta febre ad mortem laborabat: cùm Angelo accito se illius precibus obnixè commendat: Pollicetur ille, se cum Nouitiis suis Deum rogaturum. Porrò ea nocte, in qua Angelus cum Nouitiis pro ægra Deo preces fundebat, S. Pater Franciscus Catharinæ apparet; ac precantium merito ægrotanti sanitatem restituit. Prophetico etiã Spiritu nonnulla prædixisse traditur, quæ vti prænũciauerat, suo tempore acciderunt. In his trium Adolescentum conuersio recensetur: quos cùm ad Capucinorũ Religionem accessuros præsignificasset, haud multò post rem exitus, iis ad Religionem conuolantibus, comprobauit. Senis tandem, immortali sui memoria relicta, obiit; annis, ac virtutibus grauis. XLVI.

Plerosque ægrotos sua oratione curat.

Prophetico Spiritu à Deo donatur.

F. PETRI à Seminaria Vita, & gesta.

Rhegiensis quoque Prouincia, Petrum à Seminaria, Sacerdotem, Virum virtutibus, ac sanctimonia illustrem commemorat: qui cùm in Minorum Obseruantium Ordine Nouitius esset: quo tempore Ludouicus Rheginus, ac prisci alij Calabræ Reformationis Patres, ab iis ad carceres quærebantur, aspera illorum vita commotus ad Capucinos migrauit; grauesque illas eorum temporum persecutionum procellas cum eis sustulit: quemadmodum à nobis fusè anno 1532. explicatum fuit. Multis, ac præclaris hic virtutibus in Religione enituit: quibus ita se omnibus admirabilem præbuit, vt in eo quisque perfectum Religiosæ Disciplinæ, ac Regularis Obseruantiæ exemplar suspiceret. Oratione præsertim, ac cælestium rerum cõtemplatione fuit illustris: qua fiebat, vt magis inter Cælites, quam inter homines commoraretur, & ad diuinam potius cõtemplationem, quàm ad rerum humanarum vsum, XLVII.

Virtutibus quamplurimis coruscat.

ac commer

ac commercium natus esse videretur. Nec tamen in humanis rebus cōsilio, ac prudentia caruit: Hinc sæpè Guardianus, Nouitiorū Magister, ac Prouinciæ Definitor creatus fuit. Huius Viri sanctitas pleris que Miraculis à Deo probata fertur: cū enim ob conceptam de ipsius sanctimonia opinionem, multi ad eum ægroti confluerent; cunctos ferè, Signo Crucis adhibito, diuina virtute curabat. Denique cùm in Conuentu Seminariæ, à Deo sui obitus commonefactus fuisset: Mottam Philocastri: vbi charissimi quondam illius Præceptoris, Ludouici Rhegini ossa asseruabantur, proficisci voluit: vt ibi simul cum Patre quiesceret: ab eoque corpore non disiungeretur, à quo primùm cælestis vitæ spiritum hauserat. *Plerosque ægrotos Signo Crucis sanat.*

XLVIII. Mottam igitur cùm peruenisset: Fr. quidā Stephanus à Mileto, Concionator, qui breui eum ex hac luce discessurum acceperat: cùm ex eo Conuentu in alium migraturus, ob singularem, quam de ipsius sanctimonia opinionem animo conceperat, ab eo cōspicilia peteret. Et Petrus. Vade, inquit, Fili, quò te Obedientia vocat: opportunè huc in obitu meo redibis: & quæ optas, conspicilia eo tempore accipies. Post hæc Petrus in morbū incidit: atque obitus sui die Fratribus prænunciato, cùm animum in eam diem omni pietate Domino præparasset: quam sibi tot laboribus, ac virtutibus construxerat, Coronam tandem in morte accipit. Quo tempore Stephanus aduentans, extremam ab eo benedictionē, ac conspicilia cōsecutus est. Mors Viro Dei, neque vultus candorem, neque colorem, aut venustatem; qua viuus, ac superstes fruebatur, abstulit: sed pulchriorem, ac venustiorem potiùs reddidit: ita vt non mortuus, sed dormiens omnibus videretur. At nec mortuus, sed dormiens censendus est: qui ad cælestem lucem euigilans, beatam corporis resurrectionem præstolatur. *Extremum diem cū pietate obit.*

XLIX. Postrema tandem, Messanensis Prouincia, hoc anno suos illustres Viros, æternaque memoria dignos profert. Inter hos primus est Fr. Blasius de Hali, Sacerdos, Vir omnium virtutū ornamentis præclarus, ac præsertim charitate celebris: cuius dum æstu flagrat, à Superiore obtinet: vt eum peste laborantiū ministerio consecret: quo in munere, dum ægrotantes summa diligentia curat; omnique pietatis officio, absque vllo contagij metu prosequitur; is quoque contracto morbo ægrotis coniunctus, pro iis animam fundit. Iam verò cùm vltimum vitæ finem sibi instare intelligeret: in genua se erigens, animāmque Deo conditori cōmendans: quasi, qui Deum oraret, & adoraret, eidē genuflexus animā reddit. Post obitum verò cùm eundem Corporis statum, per octo circiter horas, vsque ad funera retinuisset: multis post funera Miraculis emicuit: quæ solo ipsius capitis cōtactu diuina virtute patrata fuēre. *FRATRIS BLASII de Hali Vita, & gesta.*

L. Eodem quoque modo, alter Fr. Valerianus à Castro bono, Sacerdos: qui in eadem Prouincia diu Nouitiorum curam egerat: multisq. virtutibus clarus, propè cælestem inter homines vitam duxerat: dum Messanæ, peste ægrotantium curæ, ac ministerio omni studio incūbit: morbo affectus, tam ardēti animo pro Christo mortem oppetiit: vt in extremo vitæ spiritu è strato exiliens, atque humi genuflectens, inter lignei Crucifixi amplexus, Deo gratias agens, animam exhalauerit: quo tempore, cùm B. P. Franciscum sibi apparentem, viámque ad Cælum carpentem conspiceret, exclamare cœpit: Me, Pater, expecta: En venio. Quibus in verbis, soluta è corpore anima, B. Patrem viæ ducem secuta est. *F. VALERIANI à Castrobono Vita, & gesta*

LI. Tertius quoq; post hos hinc euolat F. Sebastianus Engiensis, Sacerdos: qui cùm vitæ integritate, ac morum sanctimonia apud omnes celebris, quamplurimos de Inferorū hoste prostrato triumphos retulisset: illius ita in se iras, ac odia concitauit, vt grauissimis eum in morte tētationibus inuaserit: quibus tamen, cùm eo viriliter reluctante, noua tantùm ille trophæa parauerit, ac victorias auxerit: Post Tentationū prælia, Beatissimam Cælorum Reginam, luce vndique circumfusam, eum ad præmia allicientem intuetur: quam, cùm summa verborum, ac totius corporis exultatione, velut præsentem, Fratribus indigitasset: cum ea ad Superna concēdit. *F. SEBASTIANI Engiensis Vita & gesta.*

LII. Quartus sequitur Fr. Felix Messanensis, Clericus, ex nobili Marullorum stirpe progenitus. Hic, cùm ab ipsa ineunte ætate præclara pietatis, ac futuræ sanctitatis signa edidisset: Vix duodeuiginti annos natus, à Deo ad Capucinorum *F. FELICIS Messanensis Vita, & gesta.*

Ipsius in Religione amplexanda constantia commendatur.

Religionem vocatur. At Patre, qui Felicem inter summas suas delicias habebat, vocationi modis omnibus obsistente; ac quæcunque optaret, sub iureiurando vltrò promittente; dummodò animum à Religionis proposito reuocaret: pius, ac lepidus adolescens ita Patrem affatur. Quando Pater ita iubes: num filium à patris imperio dissidentem esse decet? En iussis obtempero. Veruntamen vnum duntaxat à te peto; quod si integrum dederis, iam à cœptis desisto. Cui Pater, mirum in modum filij deliberatione exhilaratus: Quid rem, inquit, in longas protrahis moras? peto, & accipies. At Felix: Cælum, inquit, non aliud peto: Cælum da: & me habeto. Verùm illi Pater: Cælum, ait, in Dei potestate est: Cur à me, quod meum non est, postulas? Cui Felix: Sine igitur, pater, inquit, vt illud à Deo in Religione quæram, qui solus dare potest. Denique cùm admirabili animi constantia, vniuersa carnis, ac sanguinis impedimenta calcasset; tandem à paternæ domus deliciis erumpens, matris quoque blanditiis deuictis, ad Crucis vexillum, Capucinorumque Ordinem euolat.

Prophetiæ Spiritu à Deo honestatur.

Polidoro Medico post mortem febris curationem impetrat.

Suauis ex illius corpore odor diffunditur.

Porrò admirabilis fuit ea vitæ ratio, quam deinceps in Religione instituit. Mira LIII.
mentis humilitas, mira patientia, mira morum disciplina, mira vitæ austeritas, mira orationis cupiditas: à qua diu, noctúque vix diuelli poterat. Pleraque his virtutibus Dei dona, ac præsertim futurorum præscientiam assecutus est. Cùm enim ob communem famam, quæ de illius sanctitate euulgabatur: sæpè à Carolo Vintimillia, Nasi comite inuiseretur; is eum frequentiùs admonebat; vt odiis, ac dissidiis, quæ cum suis Nasensibus nutriebat, sedatis; subiecti populi amorem sibi beneficiis conciliaret. Sed cùm is repetita sæpè monita contemneret; pristináque odia, ac simultates prosequeretur: Vir Dei illi tandem futurum prædicit; vt Nasenses ab illius se propediem iugo, ac imperio subducerent; lugubrísque ipse è viuis decederet: quod haud multò post eidem contigit; ipso ob perpetratam cædem in exilium pulso; in quo inter luctus & ærumnas animam fudit. Denique cùm in Conuentu Nasi in supremum languorem incidisset; Polidorus Medicus, qui iam biennio quartana febre molestissima afflictabatur: cùm Viri sanctitatem plurimi faceret, ab eo postulat; vt cùm primùm ad Dominum migrauerit, ab eo sibi corporis incolumitatẽ impetret. Pollicetur ille: si tamen diuina sibi luce frui datũ fuerit. Interea, cùm vitæ fine appropinquante, iam naturæ concederet: En Beatissimã Cælorũ Reginam aduentantẽ cõspiciens; idum adstantes Fratres ad illius reuerentiam, ac venerationem prouocat, Felix ad feliciores Cæli delicias migrat. Secũdo post ipsius obitũ die, Polidorus Physicus à quartana febre, sãcti Viri merito liber, vt suo intercessori pro lato beneficio, gratias reddat è Mirsi Oppido, quod Naso quatuor plus minusvè millia passus distat; ad Felicis sepulchrum nudis pedibus accedit, ac vota persoluit. Felicis igitur corpore tumulato, protinus ex ipsius sepulchro, tam suauis odor effundi cœpit: vt vniuersa Orbis aromata ibi collecta esse viderentur. Ea verò odorum fragrãtia, cùm non eo duntaxat tempore, quo corpus tumulatum fuit: sed diu quoque post illud sese ex sepulchro diffunderet: Fratres permouit, vt aperto Sepulchro Felicis corpus explorarent: quod integrum ex omni parte, & incorruptum reperiunt. Aetate quidem iuuenis obiit Felix: cùm vigesimum secundum annum non excederet: at virtute grandæuus ad immortalem fælicitatem accessit.

His postremi, ex eadem Prouincia, hoc anno succedunt, F. Eegidius à Mola, F. Iu- LIV.
lianus ab Amestrata, & F. Paul° ab Herbita seu Nicosia, Laici: qui cũ charitate præcellerent, peste laborantibus in Engij Oppido ministrantes, vitam pro charitate profundere maluerunt; quàm absque pio illo charitatis officio, longioris vitæ vsura frui.

F. ÆGIDII à Mola, Vita & gesta.

Primus quidem Aegidius, dum præclarissimis charitatis exemplis, in eo ministe- LV.
rio cæteris prælucet: nonnulla eo tempore miracula patrasse fertur: Hic cùm adhuc incolumis obitum suum breui futurum prædixisset; triduò antequam ex hac luce migraret, cum nonnullis Vrbis Proceribus, ad quandam S. Petri Martyris

Aedem

Aedem, quæ parùm ab Oppido distat, accedens; foueam, quæ hominem capere posset, extra Aedem à posteriori illius parte effodit: his illos verbis obtestans. Cùm hinc emigrauero, vos me hoc loco conditote: paulò post pestilentia abreptus, tertia die humana deserit, eoque loco, vti iusserat, sepelitur. Quamplurimis hic deinde anno Domini 1625. miraculis coruscauit, quæ fusè eo anno enarranda erunt.

LVI. Iulianus verò ab Amestrata Laïcus, vitæ probitate, & charitatis ardore, insignis fuit: qui eodem Oppido sæua pestilentia oppresso, cùm diuina charitate inflãmatus, spontè se laborantium ministerio, simul cum Aegidio, & Paulo obtulisset; facultate à Superiore impetrata, tanta sollicitudine, tamque ardenti studio pio muneri incumbit; vt dum multos sua diligentia è supremo funere, plures verò ex Orci faucibus, piis monitis, ac hortationibus eripit; summam apud omnes sanctimoniæ laudem consequeretur. Inter hæc pietatis officia tam ardenter spiritu in Deum ferebatur; vt cùm aliquando in Ecclesia Spiritus sancti, eiusdem Oppidi oraret: toto populo spectante, in extasim raptus, ac toto corpore in aëra subleuatus fuerit. Denique mortem pro laboris mercede consecutus, priùs graues Dæmonum luctas, ac tentationes passus; dein Christi præsentia recreatus, mortalem cum immortali vita commutat: quos tertius quoque Paulus eodem pestilentiæ morbo sublatus secutus est: cuius nulla, præterquam pij huiusce ministerij, ac obitus memoria extat.

F. IVLIANI ab Amestrata Vita & gesta.

In extasim toto spectante populo rapitur.

LVII. Succedunt hoc anno quædam memoratu digna. In Prouincia S. Angeli, Fr. Lucas Sacerdos, & Victorius Laicus, ambo Lucerienses, qui Conuentum S. Ioannis Rotundi inhabitabant: dum vespere ex eleemosyna redeunt, per Syluam commeantes, duorum Dæmonum, se vicissim interrogantium, voces audiunt: quorum alter ab altero quærit, quid in ea die lucri fecisset. Cui alter: Haud sanè absque fructu (ait) è Capucinorũ Conuentu redeo: binos enim Nouitios ad sæculũ redire cõpuli. Stupẽt illi, qui manè Nouitios omnes in proposito stabiles reliquerãt: at vix ad Conuentum peruenère; cùm ex his geminos, qui aratro nuper manum admouerant, retrò aspexisse reperiunt. Ex quo id omnibus perspectum fuit, Dæmones id maximè lucri loco ducere; cùm à meliori bono, ac diuinæ seruitutis obsequio, quod semel amplexati fuerant, homines reuocant. Hinc quàm periculosum sit, eos, qui Deo vocante virtutis iter aliquando in Religione aggressi fuerant, ab eo spreta vocatione recedere; hoc anno multis exemplis declaratum fuit. Nam in eadem Prouincia, Nouitius quidam à Manfredonia, nobili genere natus; cùm admirabili mentis feruore, in die S. Bonauenturæ ad Capucinorum habitum accessisset: haud multò post diabolica tentatione tepescens, nullis Patrum consiliis, atque admonitionibus retineri potuit; quin sacra veste deposita ad sæculares exuuias rediret. At Dei clementia; quæ illum ad meliora bona vocauerat, cùm se ab eo contemptam cerneret, seueriùs in eum animaduertit: Nam elapso anno, eadem prorsus S. Bonauenturæ die, in qua Religionis habitum susceperat, inter multos, qui cum eo aduersùs priuatos hostes congrediebantur; solus glande transfixus, miser absque Sacramentis occubuit.

Dæmones à Nouitiorum egressum à Religione exultant.

Deditis Nouitiis à Religionis vocatione deficientibus vindicta exemplis aperitur.

LVIII. Post hunc, Nouitius quidam Graninensis, qui ab Aegyptiaca Mundi seruitute, diuina pietate liberatus, ad libertatem filiorum Dei, in Religionis sinum vocatus fuerat: cùm diuinæ vocationis tædio affectus, inde erumpens, ad Aegypti tenebras rediisset: haud diu diuina illum vindicta tulit: Nam exiguo tempore elapso; cùm verborum lite exorta, iuuenem sibi infensum occidisset: à Satellitio comprehensus, extremo in Crucem actus supplicio affectus fuit.

LIX. Alter quoque è Mandatio Salentinorum Oppido, honestissima familia progenitus, ad Religionis gremium, Deo vocante, aduolauerat: cùm mater filij vocationis impatiens, omnia clamoribus turbat: ac velut rabie furens, Fratres filij sui raptores, ac prædones inclamat. Nihil eam à concepto furore reuocat; non Dei cultus, aut

Seuera Dei in Nouitium à Religione resilientem vltio narratur.

Religio:non diuina vocatio,non filij vtilitas, non Fratrum humilitas, non consilia, non monita,non diuinorum iudiciorum terror:quin etiam cùm in eā mentis amétiam erumperet;vt filium potiùs Cruci appensum, quàm Capucinum cernere sibi imprecata fuerit.Id tandem,Deo haud iniustè vlciscente,assecuta est: vt Nouitius Dei vocatione abiecta,se rerum sæculo consignauerit. At verò cùm spretum diuinæ vocationis donum nulli vnquam profuerit; eò hominem adegit; vt in omne mox flagitiorum genus se præcipitem dederit: tamque omni Dei timore animum exuerit:vt cùm à Fr. Vincentio Vtirano Capucino,ob effrenis vitæ licentiam, corriperetur,eum bombardæ ictu oppetierit. Veruntamen necdum ab reiecto Religionis habitu annus præterierat; quū ob grauissimum scelus,cuius apud Iudicem suspicione laborabat, comprehensus; torturæ exponitur, crimen fatetur: atque eadem die,qua sacrum Religionis habitum exuerat,suspendio necatur; membratimque deinde post Crucis supplicium discerpitur: vt Dei Iudicia formidare discant, qui diuino lumini rebelles, cælestem vocationem deserunt.

Vinum Capucinis denegatis vini effusione ac corruptione bis à Deo castigatur.

Peteliæ hoc anno,quidam Donatus Antonius,Vir sæcularis, cùm Fratri Domi- L X.
nico à Latertia Eleemosynario,vinum sub ementita quadam excusatione denegasset;vix post ipsius discessum,ad dolium vino plenum accedit,quū vinum in fæcem coagulatum reperit. Eidem quoque post bimestre contigit;vt cùm eidem Eleemosynario,vinum ab eo postulanti respondisset,nihil sibi in dolio vini reliquum esse: dolium vino plenum mox abruptis circulis,quibus constringebatur,merum in pauimento effuderit.

Dei in Fratres niue obsessos prouidētia miraculo enitet.

Emicuit hoc quoque anno in Bancatiæ Conuētu, Romanæ Prouinciæ erga Fra- L XI.
tres sollicita,tametsi familiaris Dei prouidentia:nam cùm ob magnam niuis copiā, quæ è nubibus exciderat,viæ omnes advictus mendicationem,Conuentus familiæ, quæ longiùs ab Vrbe aberat,obstructæ essent:maxima illa in rerum penuriæ versabatur:quū sub Solis occasum ostij tintinnabulum pulsaturiuuenisq in Monasterij limine apparet,panis candidissimi,ac recentis canistro onustus: à quo cùm Ianitor quæreret;vndenam ea illis eleemosyna erumperet:quisvè illius Auctor esset:ille nihil ipsis vlteriùs inquirendum esse ait; sed cum diuina gratiarum actione ea illis fruendum Instat Ianitor,rogat,cogit;vt quandoquidem iam dies in vesperum declinabat;nixque etiamnum è Cælo cadebat;hospitium in Conuentu caperet; recusat ille: Dumque Ianitor ad Dionysium Spoletanum,tunc absente Guardiano,Cōuentus Vicarium pergit:Iuuenis euanescit,neque illius in niue, aut venientis, aut redeuntis vestigia cernuntur: quo fit, vt Angelum diuini muneris latorem agnoscentes,Deo largitori summas gratias persoluerint.

Dæmon Cruce Horologio affixa ab eo fugatur.

Quædam quoque Dæmonis ars,quæ Dei cultum apud nos interturbaret,hoc an- LXII.
no deprehensa,ac depulsa fuit. Solent Capucinorum Sacristæ,rotatum Horologium sub Vesperum,ad Matutinas Horas componere:vt cadentibus certa mediæ noctis hora æquipondiis,Fratres ad diuinas laudes persoluendas excitent. Dæmon verò, qui nihil æquè, ac diuinas laudes, atque eas præsertim, quæ ea noctis hora Deo concinuntur,odio prosequitur:hoc anno in Conuentu Firmano,Sacristæ sollicitudinem deludebat:ita vt vix ille Horologium composuisset:cùm Dæmon dissolutis æquilibriis,Horologium perturbans; illud ad Matutinas vsque Horas procedere haud sinebat.Id Cacodæmon cùm sæpiùs præstitisset,tandem Sacrista Crucem ex cerato filo compactam,ea Horologij parte affigitur elato Rotæ maioris retinaculo,Horologium dissoluitur.Dæmon igitur cùm ad Horologium accederet;quū primùm obuiam sibi Crucem offendit, Horologium quidem deinceps attingere non est ausus: sed amentis instar,sese in cachinnum effundens, abscessit.

Cæterùm, quàm Deus Capucinos Fratres, in pauperes liberales esse velit, il- LXIII.
lustri exemplo hoc anno explicatum fuit. Cùm enim Matelicam, ac circumiacentem Regionem, hoc tempore, tam ingens annonæ penuria occupasset; vt pauperes passim fame interirent; Matelicæ Guardianus adeò in pauperes liberalis

erat,

erat; vt nullum penitus absque eleemosyna à Conuentu abire permitteret: quo tempore, tametsi qui Matelicæ opulentiores erant, ob rerum inopiam Familiæ sumptus contraherent; omnia tamen apud Capucinos abundabant: ita vt pars Oppidi non solùm Conuentus Familiæ: sed etiam aduenis, ac pauperibus ad mendicationem abundè sufficeret. Accidit verò, vt Guardiano ad Prouincialia Comitia profecto, qui in Conuentu Vicarius præsidebat, humana quadam prudentia ductus; quò Oppidanis penuria oppressis Fratres minùs graues fierent, pauperibus eleemosynam diminueret: neque, vti fieri solebat, eorum inopiã subleuaret: mox tam breuis, ac parca Fratribus ab Oppidanis eleemosyna erogari cœpit: vt diligentissima totius Oppidi mendicatio vix familiæ satis esset: Aduenis verò Fratribus eò aduentantibus aliunde victum comparari opus esset. Admirabantur Fratres, tam repentina rerum mutatione; cùm nouus Guardianus in Conuentu succedens, qui non minori, quam prior in pauperes charitate ferebatur: cùm primùm eam à Fratribus rerum differentiam accepit; mox diuinæ liberalitati confisus, priorem pauperum eleemosynam instauratam auget: sibique, ac familiæ potiùs, quàm pauperibus minuendam statuit. Vix id Guardianus communi Fratrum consensu decreuerat: cùm tertia posthæc hora elapsa; Vir omnibus ignotus, pane onustus ad Monasterium accedens, eum Fratribus consignat: neque vnde, aut à quo ea eleemosyna erumperet, ab eo vlla vnquam ratione agnosci potuit; cum id Ianitori diligentiùs ab illo percunctanti: id tantùm responderet. Sat est, Fratres: Deo gratias agite, ac diuina benedictione fruimini: Vix ille abscesserat, cum alter æquè ignotus Vir, carnium pondus, librarum circiter quatuordecim deferens, apparet: cuius cùm nec vlli facies eatenus nota esset; is quoque nec nomen, nec eleemosynæ auctorem declarat. Tertius tandem paruo tempore elapso, caseo oneratus conspicitur; qui eodem modo interrogatus, cùm eodem, quo priores, responso Fratres exciperet: cælestes proculdubio Nuncios, diuinæ munificentiæ latores esse sibi persuaserunt: atque id magis eos in sententia confirmauit; quòd vniuersa repentè à priori statu mutata; tanta rerum abundantia in Conuentu affluere cœperunt; vt cùm Eleemosynarius mediam tantùm Oppidi partem mendicatione percurreret; ea satis superque ad familiam, aduenas, Christique pauperes alendos sufficeret: nec in tanta Oppidi penuria, Fratres, diuinæ liberalitatis munere, penuriam sentirent.

Capucinorum in pauperes liberalitas [illegible], exemplo declaratur.

Diuinæ liberalitatis in Eleemosynas pauperibus largientes testimonium cernitur.

LXIV. Postremò: quam sollicitè à nugis, ac vaniloquiis; quæ præter animi vulnera, irreparabilia quoque temporis damna adferre solent, iis potissimùm abstinendum sit, qui tempus omne simul cum animo Deo consecrarunt; illustri exemplo Deus hoc anno perspectum esse voluit. F. Angelus Theutonicus, Bononiensis Prouinciæ Sacerdos, neruorum quodam languore detinebatur: cui Medicorum consilio indictum fuit, vt ad Aponi fontes: vbi ad Euganeos colles, propè Patauium, aquæ calidæ variis morbis medendis aptæ, & à Claudiano Elegiaco carmine laudatæ custodiuntur, se conferret. Eo igitur cùm Angelus F. Antonio Bononiensi Laico comite cōcessisset: absoluto fontium lauacro, accidit, vt dira lues Patauium inuaderet: quo tempore cùm Antonius vltrò se peste laborantium ministerus obtulisset: Angelus quidem altero sibi socio adiuncto, Bononiam reuertitur: Antonius verò cùm incredibili charitate, ac sollicitudine ægrotantibus per aliquod tempus ministrasset; is quoque pestilentia correptus, inter ea pietatis ministeria vita excedit. Erat Antonius hic, Vir lepidus, ac facetus; cui cùm verba naturæ quadam fœcunditate affluerent: inter vaniloquia sæpe frustrà tempus conterebat. Hic igitur quintodecimo post obitum die, Angelo apparet: qui cùm illum de alterius vitæ statu interrogaret, atque ab eo singillatim quæreret; Annon qui vltrò mortem pro Fratrũ charitate oppetierat, statim cælesti Sede potitus fuisset: his ille verbis respõdet: Scito Angele, districtissima Dei Iudicia [illegible] usq; quam hominum opinio ferat, formidabiliora. Ego quidē, ob exãtlatos pro Christi charitate labores, ex Dei clemētia æterna salute fruor. Veruntamen quoniã mea sæpè garrulitate, Fratres à serioribus

Frater nugis vacans, post mortem quasi pœna à Deo affectus fuit.

auocatos

auocatos, vanis sermonibus, ac scurrilitaribus detinui, ne festinè ad Horas Canonicas conuenirent: grauissimæ huic me hactenus pœnæ Dei Iudicium addixit; vt totum illud iter, quod Parauio Veronam vsque distenditur, quod quinquaginta millia passus continet; quotidie super ardentes prunas nudis pedibus conficerem. Iam verò pœna absoluta diuino munere ad Superos conscendo: protinusque ex oculis abscessit. Porrò id sibi disciplinæ loco accuratiùs reponant; qui nugis, ac vaniloquentiæ facilè intendunt: quàmque seuera in eos manus Dei futura sit, addiscant. Denique verissimum illud esse sibi persuadeant, quòd de omni verbo
Matth. 12. otioso, quod locuti fuerint homines super terram, reddituri sint rationem in die Iudicij.

Maximilianus Imp. Rodulpho 2. succedente ex humanis migrat.

Hoc anno die 12. Octobr Ratisbonæ, In Bauaria, Maximilianus secundus Imperator, post tertiumdecimum sui Imperij annum, diem extremum obit. Cui in Imperio succedit Rodulphus huius nominis secundus. LXV.

ANNVS CHRISTI. GREG. XIII. RODVLPH. II. IMP. REL. CAPVC.
1577. 6. 1. 53.

I. SAEVVS pestilentiæ morbus, qui superiori anno Mediolanum, Brixiam, Patauium, ac plerasque Italiæ Vrbes inuaserat; eodem quoque tempore Venetias penè in solitudinem redegerat: quapropter hoc anno Millesimo quingentesimo septuagesimo septimo, Aloysius Mocenicus, Vrbis Princeps: vbi vniuersa humanæ prudētiæ consilia, ac remedia, ad morbi vim depellendam, frustrà adhiberi cōspexit: religiosiùs diuinam opem implorandam, Deumque muneribus placandum censet. Quamobrem cunctis Vrbis Senatoribus in Ecclesia S. Marci congregatis, graui oratione persuadet; vt ad diuini Numinis iram demulcendam, religiosa ad Deum Redemptorem vota conuertant: Vrbique cadenti pia supplicatione, ac communis voti oblatione, suppetias ferant. Annuunt omnes; moxque Dux ipse publicum ex Senatusconsulto de Templo Christo Redemptori ædificando, votum expressis verbis concipit: quod in publicis illius Senatus tabulis, ac monumentis his verbis exaratum habetur. *Venetiarum Vrbs graui pestilentia afficitur.*

II. *Ex his, quæ tam in sacris Literis, quàm rerum humanarum historiis memoriæ tradita sunt, facilè cunctis exploratum esse potest: diuini furoris flagella, quæ publicè in populos sæuiunt; vix vnquam, præterquàm publica pœnitentia, ac humilitatis exhibitione depelli. Quamobrem cùm Dei iram, graui hoc pœnitentiæ flagello aduersùs nos concitatam, luce clariùs spectemus: sanè æquum est: vt præter ea, quæ ad morbum effugandum, in Vrbe hactenus summa prudentia statuta sunt: publicæ orationes, ac supplicationes instituantur: quibus diuina ab omnibus clementia exoretur. Idcirco Serenissimus noster cum vniuersa Magistratu ac Consilio diebus Iouis, Veneris, ac Sabbathi in Ecclesia S. Marci simul conuenient: vbi sacro Missæ mysterio celebrato supplicatio fiet: in qua sanctissimum Domini Corpus per Vrbem circumferetur. Sabbatha verò supplicatione peracta, Serenissimus Princeps publico totius Reipublicæ nomine, votum emittat: quo Templum, sub Christi Redemptoris titulo ædificandum Deo spondeat: vt eò faciliùs Vrbem sua pietate à pestilentia liberet. Qua die verò Vrbs à contagio liberata fuerit, quotannis Serenissimus Princeps, ac Senatus, Templum illud Christo Redemptori dicatum, omni pietate adeunto: ac in perpetuam tanti beneficij memoriam præsentes veneranto.* *Publicum de Templo Christo Redemptori ædificando votum à Senatu emittitur.*

III. Auri pondus, quod huius Templi ædificationi tunc præscriptum fuit; Aureorum decem millia summam non excessit: quanquam propter effusam Reip. in res diuinas liberalitatem, deinde ad centum millia aureorum pondus propè excreuerit. Quanta porrò, & quàm Deo grata huius voti religio fuerit, id planè declarauit: vix enim publicum hoc à Principe votum conceptum fuit; cùm lues in Vrbe paulatim cœpit mitescere: Templi autem voto per Vrbis Religiosos euulgato; cùm ex his plerique sibi illius ministerium committi, submissis deprecatoribus contenderent. Senatus, qui maiori pietate, ac propensiori rerum diuinarum cura, Templum administrari optabat; cùm in Capucinos animum intendisset; iis Templi administrationem conferre cogitat: quare duobus ad eos Senatoribus destinatis, illorum consensum expostulat. Præsidebat tunc in Venetiarum Conuentu Fr. Gregorius Venetus, Vir Regularis obseruantiæ studiosissimus; qui cùm vastam aliquam ædificij magnitudinem extimesceret, quæ Ordinis paupertatem ex- *Capucinis à Senatu Templi ædificandi administratio decernitur.*

cederet

cederet; principiò quidem recusare cœpit. At verò cùm propositam Ecclesiam, haud ampliori forma, ac ædificij splendore, quàm Capucinorum status ferret, ædificandam audiret; ipsius tandem administrationi, Prouinciali Vicario annuente, consensit.

Cùm itaque Ecclesiæ ædificandæ locus, propè Capucinorum Conuentum, à Senatu electus fuisset: stata huius anni die, nempe tertia Mensis Maij, qua Festum Inuentionis S. Crucis celebratur: Aloysio Mocenico Venetorum Duce, ac Ioanne Taruisano Patriarcha, vnà cum toto Clero, Senatu, ac Populo solemni pompa conuenientibus, primarius Ecclesiæ lapis in fundamentis iacitur, in quo hæc verba insculpta habentur. IV.

Prima Templi Redemptoris fundamenta iaciuntur

Ex pio solemni voto Reip. ad arcenda fulgura diræ pestis, Redemptori Deo sanctè dicatum: Gregorio XIII. Pont. Maximo, Venetiarum Duce Aloysio Mocenico, & Ioanne Taruisano Patriarcha 1577. V.

Mirabile dictu: Vix huius Ecclesiæ fundamēta iacta fuêre: cùm pestis, quæ tametsi post votū paululū deferbuisse videretur, eousq; ingēti hominū clade, in Vrbe grassata fuerat: tam repentè extincta fuit, vt nec vllū illius vestigiū deinceps superfuerit.

F. Bernardus Panormitanus Sacerdos & F. Hieronymus Zarēsis Sacerdos, peste laborātibus ministrantes occumbunt.

Panormitana Vrbs, hoc quoque anno, cùm pestilentia grauiter affecta esset: Virorum, qui peste laborantibus ministrarent, solatio destituta, ad Capucinos confugit. Panormitanam Prouinciam tunc moderabatur Fr. Paulus à Thermis Himeris; qui Fratres ad pium opus excitat: cúmque iis sanctæ Obedientiæ meritum contulisset, qui vltrò huius charitatis obsequiis seipsos consecrare vellent: tres illius Conuentus Fratres pietate insignes, nimirum Bernardus Panormitanus, Hieronymus Zarensis Sacerdotes, & Benedictus Panormitanus Clericus, pio se operi accingunt; studiúmque omne, curam, ac sollicitudinem, in Ægrotantium ministerium conferunt: tamque impensa illis charitate inseruiunt, assistunt, cibos, ac Sacramenta ministrant; & quæ corporis, & animæ sunt, meru omni postposito curant; vt post aliquot mensium labores, vterque Sacerdos in eo ministerio pestilentia sublatus, voluntaria pro Christi, ac Fratrum charitate morte occubuerit. VI.

Duo Capucini Fratres Ierosolymæ pro Fide obtruncantur.

Pretiosa itidē hoc anno duorum Fratrū mors cōmemoratur: qui cùm impetrata ab Hieronymo Generali facultate, atque Apostolica licentia, ad sacra se Hierosolymorum loca veneranda contulissent; atque adorato Domini Sepulchro, ac pia veneratione reddita, redirent: vix è Hierosolymitana Vrbe egressi, in Turcas quosdam incidunt; qui cùm Christianam Fidem conuiciis opppeterent, ij contrà pro ea pugnarent, ab iis primùm fustibus cæsi, deinde telis confixi, pro fide vitam profundunt. Horum martyrio cùm Christianus quidam captiuus præsens adfuisset; illud Guardiano Minorum Obseruantium, qui Hierosolymitanum Monasterium incolunt, eadem die narrat: qui cùm eorum corpora inde sublata, ad Monasterium asportanda curasset; eosque Generalis obedientia, atque Apostolica licentia munitos offendisset, honorificè tumulat: Hieronymumque Generalem per literas certiorem facit: quæ cum publicè in Romani Conuentus Refectorio lectæ fuissent, Fratres impulêre vt Hymno, *Te Deum laudamus*, communi voce decantato, Dei Maiestatem ob eorum triumphum laudarent. Horum nomina, quæ Scriptorum negligentia apud nos perierunt, in Cælis scripta esse haud dubitamus. VII.

F. IOANNIS Illyrici Vita, & gesta.

Geminum, hoc tempore, suauissimi odoris florem, Neapolitana Prouincia in Cælum transmittit. Primus est Fr. Ioannes Illyricus Concionator: qui cum operum luce, ac præclarissimis vitæ exemplis, totius Regularis disciplinæ exemplar præseferret: plurimas quoque sua prædicatione Iesu Christo animas peperit. Hic in Cle[illegible]rum adhuc Ordinem [illegible], cuiusdam Concionatoris nostri aliquando socius fuit: qui cùm in quodam Oppido, haud longè a Neapolitana Vrbe, Dei Verbum Quadragesimali tempore disseminaret: apud quosdam Regulares, quorū VIII.

Ordinem consultò reticendum censeo, hospitabatur. Porrò in eo Conuentu Vir erat,illius Ecclesiæ Sacrista;heluo,ac ventri deditus:qui cùm Ioannis ieiunia,atque austeritatem deriderer,oblatis carnibus,cum frequenter,vt ieiunium solueret,verbis sollicitabat. At Ioannes hominem suauiter increpans, sæpè illum ad Ecclesiæ, & Regularis obseruantiæ leges reuocabat. Ridebat ille,qui omnem ex animo Dei metum excusserat: quin etiam cùm semel Ioannes, ad vespertinum potum,nuces Concionatori suo deferret: is elixam gallinam ostendēs,quam sibi ad Cœnam parauerat, his eum verbis ludificat: Heus, bone Vir, hæ meæ nuces sunt, quibus vescor. At verò Dei Maiestas Viri petulantia,nedum ingluuie,ac voracitate læsa; haud risit,aut lusit:quin etiam ob id grauiùs in eum animaduertit. Necdum enim quadragesimale ieiunium absolutum erat; cùm nocte quadam,dum clam consuetis ventris delitiis,cubiculo inclusus Incumbit; horrendus ex Ipsius Cella strepitus auditur. Protinus eò Fratres accurrunt; vsque aperto Cubiculi ostio, miserum Sacristam, Mantili,quo vtebatur, ita à Dæmone præfocatum cernunt: vt alterum is Mantilis caput ex ore,alterum ab ano emitteret: quod dum Fratres inde educere tentant,simul cum Mantili viscera, eidem tenaciùs inhærentia, extrahunt;vt diuina in eum pœna grassata spectaretur: dum venter pro escis, quas effusa edacitate vorauerat,intestina reddidit. Id sæpè Ioannes commemorare solitus erat; vt si quos Gulæ vitium delectaret,hoc illos exemplo absterreret. Haud vulgari Ioannes prudentia prædirus erat: hinc sæpè Guardiani Officio functus;Monialium itidem S.Mariæ in Hierusalem diu administrationem gessit:quo in munere potissimùm illius charitas,ac virtus enituit. Sacrum enim illud Virginum Collegium,quod ob spectatam sanctimoniam, toti Vrbi venerandum est, tam sanctè administrasse legitur; vt plurimùm illud virtutibus auxerit, ac Regularis obseruantiæ luce illustrauerit. Hic Sanctum Ioannem Baptistam,Domini præcursorem,præcipua quadam mentis pietate prosequebatur: à quo & sui obitus horam; atque eam prorsus quam optauerat,diem accepit. A Deo siquidem multis precibus postulauerat: vt dies,qui B.Ioanuis Natiuitate est Sacer, is quoque sibi vltimus esset; extremámque vitæ suæ metam imponeret. Quapropter cùm ad vitæ finem properans,Monialem quandam grauissimè ægrotantem,Sacro Oleo inunxisset,eandem his verbis consolatur. Ne timeas Soror,longior adhuc tibi restat via: me enim præcedere oportet, te sequi. Tum verò ad Conuentum rediens ægrotare cœpit:quo tempore à Fratribus exquirit,quot vsque ad S. Ioannis Baptistæ Festum dies supersint: cui cùm Fratres, tres tantummodò esse responderent: is manus supplices ad Cælum tendens, Deóque ex animo gratias agens,ait:Congaudete meecum Fratres, Breue enim mihi iter superest:illa me dies hinc ereptum,meæ origini restituet. Porrò ipso S Ioannis Natiuitatis die, cùm Sacra Eucharistia refectus, Sacróque Oleo inunctus, ad Domini se occursum parasset: dum vespertinas horas Clericis adiuuantibus recitat:vix ad B.Virginis Canticum, *Magnificat* peruenit,cùm Dominum magnificans, & cum Angelis summam ipsius Maiestatem perpetuò magnificaturus, ex hac luce migrat;paruóque tempore elapso,Monialis post ipsum mortali vita defungitur.

Plurimis Viri tutibus commendatur.

Sacrista cuiusdam Ordinis Infaustus casus narratur.

Gulæ vitiū quàm fugiēdum exemplo ostenditur.

Sui obitus certum diem à Domino impetrat.

IX. Alter fuit Fr. Franciscus Abellinensis,Clericus:qui cùm singulari vitæ puritate, Regulari disciplina,ac potissimùm obedientia; annos, quos in Religione duxerat, exornasset,obedientiam quoque in morte ad Deum ducem sibi vendicat. E sæculo namque migraturus, cùm à Guardiano benedictionem postulasset; vt ex obedientia extremum illud iter perageret: cunctante Guardiano,obedientissimus ille: E corporis, inquit, Pater, ergastulo non egrediar; donec tua benedictione, ac obedientia meum exitum munieris. Benedictione verò tandem illi à Guardiano impertita; dum in Religiosum, ac consuetum *Benedicite*, linguam soluit,soluta à corpore anima ad Deum iter carpit.

F. FRANCISCI Abellinēsis, Vita, & gesta.

X. Messanensis Prouincia,suum quoque hoc anno lilium profert, F.Clementem à Bocherio, Laicum: qui morum integritate,simplicitate,sui-ipsius contemptu,pau-

F. CLEMENTIS à Bocherio, Vita, & gesta.

pettatis amore,ac plurimis aliis virtutibus,ita fuit illustris;vt seipsum gratum Deo, Angelis,hominibúsque spectaculum exhiberet. Honestate vero adeò fuit insignis, vt cùm animum, corpúsque ab omni venerea labe purum ad Religionem attulisset:eundem perpetuo virginitatis candore,ad mortem vsque illibatum seruauerit: quod Fratri Ruffino à Rometa diuinitus significarū fuit:qui Clementem aliquando in Oratione defixum spectans, eundem clarissima circa lumbus luce circumfusum conspexit. Hic tandem post plurimos virtutum annos, quibus Messanensem Prouinciam bono sanctimoniæ odore respersit, ad meliorem cælestium vitam, virtutum præmia laturus, concedit.

F. COSMÆ à Martina, Vita, & gesta.

Per idem tempus,Hidruutina Prouincia emeritum militem ad superos, post victoriam coronandum,transmittit, F.Cosmam à Martina,Sacerdotem:qui cùm diu Nouitiorum curæ,& educationi præfuisset; tótque sibi virtutes,ac Dei dona comparasset;vt ipsius vita cęteris totius Regularis perfectionis Magistra esset:tam acres cum Dæmone ex perpetuis de eo victoriis reuectis,inimicitias cōtraxit:vt in extremo ipso vitæ calcaneo, Dæmon omnes in eum vires exeruerit:tótq; tentationibus iam ad vitæ exitū properantem aggressus fuerit;vt adhuc confligantem opprimere videretur. Mira profectò,ac iucūda res erat:Hominē iam extremū spiritum agentē,tam strenuè cum Dæmone verbis, animóq; dimicantē audire; vt superbū etiam hostem cōtemneret.Sed cùm inclyta Cælorum Regina apparens,Dæmonū turmas sua præsentia effugasset:Cosmas paululū à conflictu respirans,ad eam cōuersus,ait. Vbi eras,ò bona Virgo,vbi eras,cùm in me tot Dæmonū acies irruerent:quem cum Beatissima Virgo cælestibus Verbis consolata esset : paulù post facie ad Crucifixi Imaginem conuersa, ad supremū vitæ Auctorem,post certamē laureandus ascēdit. XI.

Beatissimam Virginem in morte sibi auxiliantem intuetur.

F. IOANNIS Andreæ à Rodigio, Vita, & gesta.

Floruit hoc quoque tempore,in Veneta S. Antonij Prouincia,F.Ioānes Andreas à Rhodigio,Sacerdos. Vir integerrimus,grauis,prudens,moderatus,támque Angelica morum honestate,& venustate præditus; vt cælestem potius, quam cōmunem hominum inter Fratres vitam referret:cui & veneranda facies,vultus comis,ac deuotione plenus; oculus demissus,recta corporis statura, incessus humilis,sensus ad omnem mortificationem cōpositi accedebant:ita vt ex solo aspectu, vnumquemq; ad virtutem alliceret. Tanta denique,ac tam præclara omniū virtutum laus à primis Religionis annis, ex hoc Viro cœpit erumpere; vt vix nonum in Religione annum attingeret, cùm à Prouinciæ Patribus ad Nuuitiorum educationem vocatur: quo in munere tam incredibili benignitate,mansuetudine, patientia, charitate,studio,ac sollicitudine enituit;vt non modò summam ex eo apud omnes laudem consecutus fuerit:verùm etiam plurimam optimorum Virorum Religioni prolem genuerit,atque efformauerit. XII.

Summis virtutibus ornatus Nouitiorum curæ præficitur.

Nouitios,vt puræ orationi,ex qua omniū virtutū seges oritur, post obediētiæ opera,studerent,cumprimis docebat.Semel verò cùm iis de raptu,extasi,ac cæteris Dei donis, quæ ex oratione fluunt:ac Dæmonū fraudibus in his cauēdis,nōnulla exposuisset:accidit,vt Nouitius quidā,qui ardētiùs quàm par est,ad hæc Dei dona inhiabat,quo tēpore cæteri ad Magistri lectionē cōueniebāt;is solus in Ecclesia orationi intentus remaneret: quē quum primùm Magister cum reliquis minimè adesse cōspexit;vbi nam sit,percunctatur:cunctis verò ignorātibus,Magister oculis paulisper in Cælum sublatis:cùm diuina reuelatione,quid circa Nouitiū ageretur,accepisset. Citò(inquit) ad Fratrē nostrū festinemus:à Dæmone enim illusus cùm inter Hostis insidias versetur,inter diuinos cōplexus se quiescere arbitratur. Cúmq; ad Ecclesiā peruenisset,Nouitium in extasim raptum,nec humanas voces percipientē reperit: quē cùm Magister in sinū suū accepisset,mox ille ad sensus rediēs : Heu inquit,cur meas mihi delitias subripitis?Sinite,Sinite,vt in Domini mei sinu obdormiam:Magister vero indicta cæteris oratione, Nouitio,inquit : Ne Fili, ne te lethifero sopori cōmittas. Falleris:non te Christus Dominus:sed Dæmon in sinu habet.Cúmq; ille haud Magistri verbis acquiesceret;inuitum iubet in Cellam deferri: vbi illū de ex- XIII.

Nouitium à Dæmone illusum diuina reuelatione agnoscit.

tasi,

cafi, & iis,quæ in ea fibi demonftrata fuerant,interrogat. Nouitius vero Chriftũ fibi apparuiffe narrat;qui alterum Nouitium,qui paulò antea ab Ordine defciuerat, à Dæmone ad fæculum pulfum,digito demonftrans. Vade,inquit, fili, Fratrem tuum qui periit,ad vitam reuoca;& captiuũ à Dæmonis imperio libera:ne egredi timeas, ego enim tecum ero:cùm verò Fratrem tuum lucratus fueris,fpoliis opimis onuftus ad Religionem redibis. An non Chrifto,(ait Nouitius) obtemperandũ eft?nunquid non cuique mandauit Deus de proximo fuo? Quodnam Fratre pretiofius lucrum excogitari poteft?Cui Magifter: Acquiefce,inquit, Fili,confiliis meis:Hæ funt Satanæ artes, quibus te à Religionis gremio abftrahere conatur: vt femel anulfum, velut omni ope;ac Religionis præfidio deftitutum,perdat. Te Deus ad Religionem, hoc tempore,non ad aliorũ conuerfionem vocat:te priùs, deinde alios cura: Alterum à lapfu fubleuare ftudes? Annon hoc callidi hoftis ftratagema agnofcis;vt teipfum eodem,ac maiori cafu inuoluat? Te Chriftus a fæculo ad Religionẽ, non a Religione ad fæculũ vocat. Dæmon eft,qui tibi fæculũ perfuadet. Mihi crede,fili:Neq; hoc Dei confiliũ eft:neq; tu lapsũ Fratrẽ lucraberis:fed cũ illo potiùs teipsũ perdes.

XIV. Veruntamen, cùm Nouitius à Dæmone perfuafus,his minimè dictis acquiefceret,fugam nocte per tecti tegulas meditatur:quod Magiftrum diuinitùs inftructum non latuit:quamobrem tertia noctis hora,qua ille feipfum per tegulas fubmittebat; tribus fecum Fratribus affumptis,Nouitio occurrit;eumque diuinæ vindictæ comminatione à propofito abfterret. Interea reliquis pro eo orantibus, cùm Nouitius Diabolicam tandem fraudem agnouiffet; in diutinam mox ægritudinem incidit:ex qua cùm conualefcere non poffet, Conuentus confultò ad fuos remeare cogitur. Flebat profufis lachrymis Nouitius,diuina iam virtute confirmatus:neque fe à Religionis finu auelli ferebat:cuius Magifter lachrymas miferatus,cùm pro illo Deum rogaffet: Vade,inquit,fili; bono animo efto:Dabit Deus,vt mors te neque extra Religionis finum,neque extra ipfius habitum intercipiat:quod ita planè poft hæc contigit. Cùm enim Patauium,necdum habitum Nouitiorum exutus, ad fuos miffus fuiffet:qua die ad Conuentum appulit, tam morbo grauari cœpit;vt tertio poft illius aduentum die, in eo Conuentu,profeffione in morte emiffa, vita exceſſerit. *Nouitio futura prædicit.*

XV. Neque ex hoc Nouitio duntaxat:fed ex aliis quoque,quorũ occultas cogitationes,atq; animi confilia peruadebat; familiares illi Dei Reuelationes fuiffe, perfpectũ fuit. Dum enim femel ante fanctiffimæ Euchariftiæ Sacramentum oraret;diuinitus illi reuelatum fuit;duos ex Nouitiis eo tempore fugam capeffere:quamobrem altero fibi Fratre adiuncto,ad eos feftinans, vnum quidem iam euafiffe comperit; alterũ verò verbis fuauibus admonitum, in arrepto Religionis propofito cõfirmat. *Nouitii rũ occultα cõfilia diuina virtute penetrat.*

XVI. Vir erat altiffima contemplatione præditus;in qua fæpè extafes,& raptus patiebatur: Hinc factum eft aliquando; vt eo tempore, quo Nouitij ad Confeffionem peccatorum accedere folent;is in Cella orans in tam profunda mentis extafi verfaretur: vt Nouitius,qui Animum Sacramento expiaturus, ad eum fe contulerat; vix multo ftrepitu in Cella excitato,ac longa veftis attractione, illum ad fenfus reuocare potuerit. Cæleftibus itaque hifce Dei donis,ac virtutibus exornatum, cùm Ioannes ad quadragefimum vfque annum vitam produxiffet;in Vincentino Conuentu,fanctimonia clarus,hoc anno vitæ curriculum abfoluit.

XVII His accedit Panormitana Prouincia,quę plerofq; hoc quoq; anno, Viros illuftres Cælo gignit. Horũ primus eft,Fr. Pacificus Calaber, Laicus,cuius fpectata vitæ fanctimonia pluribus à Deo fignis declarata fuit. Nam Mulier quædã in Vrbe Caftri Veterani,quæ fanguinis fluxum patiebatur cùm funem,quo Pacificus præcingebatur,a' eo fummis precibus impetraffet:vix eo fibi lumbos præcingit;cùm fanguinis funtẽ fibi ftatim exficcatum fenfit. Hic cùm inftante Capitulo, quod in eadẽ Vrbe celebrandum erat; à Guillielmo Monteleone, Regij patrimonij curatore, vinum poftulaffet: is nulla præter acidi vini dolia,fibi in cella vinaria fupereffe refpondet: Veruntamen,vt vini dolium fibi aliundè quærat, fuadet; quod ipfe proprio ære fe *F. PACIFICI Calabri Vita,&geſtα.*

empturum pollicetur. At Pacificus: Mihi, inquit, vino, non pecunia opus est, ad dolia pergamus, quæso. Cúmque simul in cellam vinariam venissent; primum, quod illi se obtulit, dolium sibi reponens. Hoc Guillielme, ait, B.P. Francisco dolium erogaquòd si acidum vinum fuerit, is illud suaue efficiet: Iam illud Guillielmus acidum gustauerat: at quum primùm id in eleemosynam B. Francisco ab eo consecratum fuit: protinus in optimum, ac generosum mutatur: cæteris in vappam degeneratis. Quod is Pacifici sanctitati deinceps adscribere haud veritus fuit.

Spectata Vrbe sanctimonia, ac miraculis floret.

XVIII. Obiit Sanctus Vir, in eodem Castri Veterani Conuentu, communi apud omnes sanctimoniæ fama celebris. Cui Deus etiam post ipsius obitum testimonium tulit. Nobilis enim quædam eiusdem Vrbis Mulier, Laura Gambacurta nomine, quę iam plurimos cum Coniuge absque prole annos transegerat; cùm Sancti Viri tunicam, summo studio quæsitam, à Fratribus accepisset: cùm primùm eam induit, protinus vim ad procreandos liberos, diuina virtute assecuta fuit.

F. VITI A MONTE, Vita & Gesta.

XIX. Secundus est Fr. Vitus à Monte, Laicus, Vir sanctimoniæ fama illustris: cuius tam ardés ac assiduum orationis studiū fuit, vt eo maximè Dæmones cruciarētur. Quapropter ab his variis modis infestabatur: sed cùm bella ab iis tērata ipsius victoriam augerent; multas quoque illi in morte coronas peperêre. Sui obitus diem diuinitus sibi reuelatū Tertiario cuidam moribundo aperuit: cui extremū spiritum agēti, cùm adhuc ipse incolumis esset: Vade, inquit, Frater: præcede, te ego, ante quartum diem sequar. Itaque cùm se diuinis Sacramentis, ac deuotissimo mentis affectu in supremum diem parasset: tertia die repētino morbo correptus, cùm Panormitanam Prouinciam, suaui virtutum odore compleuisset; morti tandem pensum exoluit.

FR. ARCHANGELI Panormitani, Vita & Gesta.

XX. Tertius est Fr. Archangelus Panormitanus, Concionator, qui ex illustri Vrbis familia, quæ Caprona nuncupatur, progenitus: cùm se Deo in Capucinorum Ordine perpetuò deuouisset, tam constanter in promisso perstitit: vt cùm Pater id ægrè ferens, complures Theologos collegisset, qui ob ætatis defectum eo illum voto non obstringi pluribus illi persuaderent: Ille iis præsentibus, oculis in Cælum sublatis. Ego (inquit) Deo omnipotenti voueo, me in Capucinorum Religione ad mortem vsque ei famulaturum. Iam verò ad eos cōuersus: Si primum votum infirmum fuit, hoc firmum, ac validum esto: quo sanè omnem priorem dubitationem sustulit, stabiléque animi sui propositum declarauit.

XXI. Hoc pacto Capucinorū numero adscriptus, tam admirabiles in omni virtutum genere profectus edidit: vt quas alij nonnisi difficilè, ac diuturno tempore, improbóque labore sibi comparare valent, is in ipso sui tyrocinij exordio, virtutes consecutus videretur. Ad Sacrarum literarum primùm studia promotus, ac dein ad Concionatoris officium vocatus; planè incredibile est, quàm ardenter Dei Verbum disseminaret; qualésque in hominum animis ad pœnitentiam, pietatémque motus excitaret: verba, quæ ex suggestu proferebat, ignea quædam iacula, ac fulmina videbantur; quæ audientium corda adeò inflammabant; vt iis omninò obaudiendum ducerent, quæ ab eo vel ad publicam, vel ad priuatam cuiusque correptionem, ac commodum, amplectenda proponebantur.

Ardenter Dei Verbum disseminat.

XXII. Cùm Drepani Dei Verbū prædicaret: tres ibi Sodalitates instituit. Primam, quæ ægrotantibus in Domo Hospitali, spiritualia in morte suffragia persolueret. Secundam, quę Mons Pietatis nuncupata, pauperū inopiam subleuaret. Tertiam tandem, quæ in carcere detētis necessaria ministraret. Porrò his qualibet die octaua indictū erat; vt ad Pœnitentiæ, & Eucharistiæ Sacramenta accederēt: quater in hebdomada carnis flagellationi incūberent: Quadraginta Horarum sæpè orationem celebrarēt, atq; alia huiusmodi pietatis opera præstarēt: fœminis quoq; nobilioribus persuasit; vt Hospitalem Domū ad Aegrotorum cōualescentium solatium e[illegible]erent: Mira sunt, quæ Vir hic cælesti prorsus eloquentia in ea Vrbe persuasit, egit, confecit: quæ eousque ipsius prædicatione commota fuit, vt plerique adolescentes ad Religiones conuolarent; Virgines non paucæ suam Deo Virginitatem in Monasteriis

Ipsius Prædicationis vis & efficacia indicatur.

conse

consecrarent: tantaque, per aliquot annorum spatia, Virorum, ac Mulierum ad Sacramenta frequentia esset; vt Vrbs Religiosæ potiùs, quàm sæcularis Reipublicæ formam præseferret.

XXIII. Tanto i animarum zelo feruebat, vt qua die Dei Verbum non disseminasset, eam prorsus sibi periisse putaret: in prædicatione verò vitia, ac scelera, vbicunque ea offenderet; tam liberè, absque vllo prorsus metu, reprehendebat; vt nec potētis, nec magnatis vllius vultum formidaret; ita vt Siciliæ Proregem, Regnique Iudices, ac Consiliarios aliquādo tā asperè increparet, vt qui præsentes aderant, increpatione expauescerent: quam tamen illi ob notam Viri sanctimoniam, æqui bonique consuluère. Neque tamen ob assiduum prædicationis laborem, communis vnquam orationis, ac Chori studium prætermisit: cui tam studiosè vacabat; vt consueto mediæ noctis tempore, perpetuò cum cæteris ad Matutinas Horas, statutasque orationes cōueniret. Plerunque etiam, cùm Guardianus esset, (quo munere sæpè in ea Prouincia functus fuit) vt sibi vilesceret, cæterisque humilitatis exemplum exhiberet; singulis Sabbathi diebus, cum Eleemosynario ad Vrbis mendicationem pergens, panem propriis humeris ad Conuentum deferret. Fuit aliquando, qui Viro Dei mulum, ad panis onus vectandum, offerret: Cui lepidè Archangelus: Tuus, inquit, tibi mulus esto. Ego non mulo, sed mihi huius laboris meritum volo. Nobilem mulierem, quæ semet eum ad turpia sollicitare est ausa; tam acri reprehensione excepit; vt ad pœnitentiam compulerit. Hinc nullo vnquam tempore solus cum sola absque Socio colloquebatur. *Humilitatis ipsius exemplum exaratur.*

XXIV. Tantæ in pauperes charitatis fuit; vt nihil vnquam vlli denegaret, quod pro Dei amore ab eo quæreretur. Contigit aliquando, vt cùm Alcamo Drepanum, ieiuniorum tempore, profecturus esset; Socius sex sibi panes, pro vtriusque refectione in via peragenda reponeret: (ingens enim tunc fames Regionem inuaserat) qua fiebat, vt panis difficilè inueniri posset: Vix viæ aliquantulum confecerant; cùm geminos pauperes sibi obuios habent, qui ab iis eleemosynam quærunt: quibus Archāgelus duos panes erogari iubet. Paululū cùm in via processissent, duos quoque alios pauperes offendunt, fame extenuatos: quorū Archangelus miseratus, duobus itidē panibus donat. Longiùs verò cùm progressi fuissent, eu duo alij pauperes propè fame enecari, se offerunt, panem ab ipsis mendicantes: tunc Archangelus ad Socium conuersus: quid cunctamur(inquit.) En hi fame pereunt; si eos non pascimus, occidimus; reliquos iis panes tribue. Nos Dei prouidētia nutriet. Reluctabatur non nihil Socius, eo quòd nulla iis in ea via panis mendicandi spes esset: Cui Archangelus: Ne diffidas, ait, Frater, in Deum tantummodò cogitatum iacta: ipse nos enutriet. Panibus itaque exonerati, cùm leuiores iter prosequerentur; incalescente iam die, & ipsi fame affligi cœperunt: At Deus Opt. Max. qui priores pauperes, pauperum eleemosynis subleuauerat; voluntarios Christi pauperes, suæ prouidentiæ commissos, haud defecit: dum enim fame, atque itinere languentes lentiùs procedunt: En repentè à piis quibusdam Viris vocantur; qui tunc primùm autæ cuidam mensæ accumbere parabant. Eò vocati Fratres accedunt: mensam splendidè paratam cernunt, ac tum diuinæ prouidentiæ conuiuium admirantur. Fame igitur cibo expulsa, ac refocillatis viribus, cùm iter prosequi vellent; ex iis alter sex grādiores panes iis offerens, ait: Patres, hos panes accipite: neque enim in hac via alij vobis ministrari poterunt. Tunc Archangelus ad Socium conuersus: Quid(inquit) Frater iam de diuina prouidentia sentis? Etiamnum de ea diffides? Vides, quàm liberalis Deus erga nos fuerit: cui haud satis fuit, quòd Conuiuiū nobis absque sollicitudine parauerit; verùm & meliores, ac crassiores, quàm quos dedimus, panes reddit. *Ipsius in pauperes liberalitas à Deo compensatur.*

XXV. Fraternæ quoque charitatis ardore tam incensus erat: vt si quando Frater quispiam habitu, aut fœmoralibus indigeret; quæ ex vestiario, ob inopiam sibi vendicare non posset: is sæpè proprium habitū, ac fœmoralia exueret, ac in vestiario reponeret: vt iis Frater absque vllo pudore vti posset: ipseque sibi lacera aliūde parabat. *Effusa in omnes illius charitas describitur.*

Nullos pro aliorum salute, aut vtilitate, labores subire vnquam renuit: meliorem que proximorum vitam, quàm suam existimans, omnia se illis debere putabat, pro quibus Dei Filius vitam cum sanguine fudit: atque hinc totum se in aliorum commodũ effundere optabat. Postremò cùm tam ingenti Dei amore flagraret, vt vultu semper, atque animo in Cælum sublato, præsentem vbique Deum contemplari videretur. Hoc virtutum cursu, ad vltimam vitæ metam peruenit, ac cæleste tandem à Domino brauium adipiscitur.

F. ARCHANGELI à Sacca, vita, & gesta.

Alter quoque Fr. Archangelus à Sacca, Clericus, hoc anno à corporis seruitute liberatur. Hic cùm in maxima animi puritate, simplicitate, humilitate, obedientia, silentio, assiduóque orationis studio, vitam in Religione duxisset, singulare quoque suæ honestatis testimonium, posteris imitandum, reliquit. Dum enim cum Eleemosynario aliquando consuetæ mendicationi vacaret; à fœmina quadam vocatus in domum introducitur: quæ vbi ostium occlusit, Iuuenem ad turpia pellicit. Substitit paulisper pudicus Clericus, inspetato rei occursu exterritus, tum consilio pro temporis angustia secum inito; cùm alteram quoque cum ea mulierem, eadem cupiditate laborantem cerneret: protinus se illi consensurum simulat: verùm ab ea postulat, vt Socium sibi appellare liceat; quo & alteri comiti fœminæ fiat satis: ne verò fugam suspicentur, manticam pane plenam se illis relicturum pollicetur. Annuunt illæ: Archangelus verò dimissus, cùm primùm se ab iis liberum conspicit; ex publica via altiori voce manticam repetit: quam cùm illæ negare non auderent, manticam reddunt; Victórque Archangelus præclarum de Dæmone prostrato, ex fuga, trophæum refert. Hic tandem cùm eidem vitæ innocentia, clarissimisque virtutum exemplis, quintum in Religione annum expleuisset, breui labore amphiorem gloriæ coronam est consecutus. XXVI.

Ipsius castitas illustri exemplo commendatur.

F. LVDOVICI Agrigentini, vita, & gesta.

His quintus ex eadem Panormitana Prouincia accedit, Fr. Ludouicus Agrigentinus, Sacerdos, Vir abstinentia singularis, altissimæ paupertatis amator, ac Regularis disciplinæ cum primis obseruantissimus: qui cùm plurimos annos tanta cum sanctimoniæ laude in Religione traduxisset; vt cunctos ad sui admirationem, ac imitationem prouocasset: prænunciato sui obitus die, quem ob perfectam diuinę, ac Seraphicæ legis obseruantiam à Deo sibi reuelari meruerat; Agrigenti humanæ vitæ cursum absoluit. XXVII

F. SEBASTIANI Vibonensis, vita, & gesta.

Sexti quoque Fratris in eadem Prouincia memoria celebratur: nempè F. Sebastiani Vibonensis, Laici: qui cùm vitæ austeritate, abstinentia, ac plurimis virtutibus præcelleret; charitate potissimùm celebris fuit: qua incensus cùm peste laborantibus omni studio, ac diligentia ministraret; pestilentia & ipse correptus, in eo charitatis ministerio Deo corpus, animámque grato sacrificio immolat. XXVIII

F. HIERONYMI à Paradisonio, vita & gesta.

In Rhegiensi Prouincia, adhuc floret memoria F. Hieronymi à Paradisonio, Sacerdotis: qui suaui virtutum odore eam Prouinciam compleuit: Is cùm pura, & assidua oratione diuinam familiaritatem assecutus esset; reuelatam sibi à Deo sui obitus diem, longe antea quàm contingeret, Fratribus prædixit: sanctoque tandem fine quieuit: cuius quàm pretiosa mors fuerit, cælesti testimonio manifestum fuit. Nam pleraque in eius funere lumina in Ecclesia apparuêre; quæ cùm à nemine cò allata essent. Angelorum ministerio addita fuisse cunctis exploratum fuit: vt copiosius iis ipsius sanctitas illustraretur. XXIX.

F. PAVLI ab Alcamo, vita, & gesta.

Demùm ex Syracusana Prouincia, huc anno, flos quidam nouus emergit nimirùm Fr. Paulus ab Alcamo, Nouitius: qui cum necdum ex gemma, ac Nouitiatus vaginis erupisset; in ipsa probationis gemma emarcescens, quis illius odor futurus esset, si ad perfectum ortum, atque incrementum peruenisset; ipsa sui fragrantia licèt imperfecta declarauit. Etenim cùm ad eam vitæ innocentiam, ac mentis splendorẽ pertigisset; vt diuina reuelatione mortis suæ diem, ac horam didicisset, quam in ipso Assumptionis Deiparæ die explendam impetrauit: ad eo die appropinquante ægrotare cœpit; sanctissimisq; Ecclesiæ Sacramentis summa deuotione susceptis, XXX

cum

cùm extremæ tantummodò Vnctionis Sacramentum, illi ministrandum superesset in ipso B. Virginis Festo, instanter sibi ministrari postulat. Reluctabatur Magister, eo quòd nulla propinquæ mortis adhuc in eo signa conspicerentur: At vrget Nouitius: vitæ tempus sibi vltra meridiem haud prorogãdum fore affirmans. Tandem acquiescit Magister: inungitur Nouitius: præscriptaque meridiei hora, B. Virgo vndique Sole amicta ægrotanti apparet, qui animo exultans exclamat: En Virgo Deipara, Fratres, en Cælorum Regina venit: genuflectamus cuncti, debitúmque illi honorem persoluamus Hæc dum diceret: is in strato genuflectens, paulatimque defluens, in ipso Deiparæ conspectu, in mortis somnum, ac quietem resoluitur. *Ægrotanti B. Virgo Sole amicta apparet.*

XXXI. Pleraque hoc anno haud silentio prætereunda acciderunt. Lilybei, quæ Vrbs est Panormitanæ Prouinciæ, Mulier quædam à nefario Spiritu infessa erat: cuius cum propinqui Fratrum orationibus liberationem commendassent: Guardianus nocturnam consuetam Fratrum flagellationem, quinquiésque post eam Orationem Dominicalem, ac Salutationem Angelicam, Fratribus indictam, Deo pro infessæ incolumitate offert: quo tempore Dæmon in possesso corpore exclamare cœpit: Heu me, heu me, egredi compellor: flagella me torquent; Capucinorum orationes me expellunt. Cúmque id sæpius repetens, infessam miserè agitaret, ex ea tandem Cacodæmon erumpens, liberam relinquit. *Cæmoni Fratrum flagellatione infessa à Spiritu liberatur.*

XXXII. Hoc tempore Vincentius à Thermis Himeris, Sacerdos, & Bonauentura Lucanus, Laicus, melioris notæ Viri, Inyco digressi Maxomillum proficiscebantur: quæ Oppida arduus quidam, ac difficilis Montium ascensus intercidit: cúmque eo tempore vterque Quadragesimale S. Michaelis Ieiunium obseruaret; nihil, quo in via reficerentur, secum tulerant. Iam verò ad medium Montis ascensum peruenerant, cùm aspero itinere defatigati, ac viribus penè exhausti languebant. At benigna Dei prouidentia factum est, vt crassioris formę panis insperatò illis in via appareret: quo refecti adeò viribus instaurati sunt, vt reliquum iter facilè, ac iucunde peregerint. Duo quoque alij Fratres, cùm in eodem Montis ascensu viribus penè defecissent, ad diuinæ prouidentiæ penum confugientes, Fici arborem haud longè prominentem animaduerrunt: ad cuius radices fons pellucidus erumpebat. Eò cùm Fratres accessissent; quædam ibi panis nautici frustula reperiunt, quæ gustantes tam grati saporis offendunt; vt tam sapidum nunquam panem se gustasse recolerent: hinc viribus confirmatis, cùm Maxomillum peruenissent, rem Rogerio Mesianensi hospiti narrant; qui cùm sæpè illud iter faceret: Erratis, inquit, Patres: neque enim eo in itinere vlla vnquam fici arbor: aut fons scaturiens visus fuit: Ea proculdubio Dei in vos benignitas, ac prouidentia enituit: quod eò magis deinde perspectum fuit: nam cùm iidem Fratres idipsum aliis, qui eadem via profecturi erant, narrassent: eisque locum fici, ac fontis adnotassent: ij diu quæsitum fontem, ac fici arborem, nullo loco apparentes reperiunt. *Fratribus in via languentibus Deus miraculo subuenit.*

XXXIII. Hoc quoque tempore, Prædicator quidam Romanæ Prouinciæ, qui Mediolanum proficiscebatur; cùm in Conuentu Parmensi ad mortem ægrotaret, in extremo vitæ conflictu à Dæmone tam grauiter molestari cœpit: vt cùm se Dæmon inter Crucifixi Imaginem, & ægrotum collocaret: cùm primùm Fratres ægroto Crucem deosculandam præberent: is in Dæmonem conspuens, Crucifixi imaginem exhorrere videretur. Horrebant impio, vt videbatur, facto circumfusi Fratres; assiduasque pro ægrotante, quem magno in salutis discrimine versari crederent, ad Deum preces fundebant: quum ex his alter fortè percunctatur: Num Aegrotus Regulæ libellum, vti Fratribus mos est, apud se gester; Re confestim explorata Cùm nullus apud Aegrotum Regulæ Codex reperiretur, is protinus adfertur, atque inter Aegroti Manus collocatur. Vix autem Regula in Aegrotantis Manu apparuit: cùm mox ab eo Dæmon aufugit. Aeger vero ad pristinam mẽtis quietem rediens, Deo gratias impensiùs agit; Diabolique tentationem declarat: qui Domini præsentiam sibi, sua interposita, intercipiebat; tum Regulæ virtutem aperiens, ea *Regula Codice Dæmon ab Aegroto fugatur.*

factum fuisse affirmat; vt quum primùm ea sibi allata fuit, ad ipsius aspectum Satanas quasi exterritus aufugerit. Neque id sanè frustra: is enim proculdubio Minoribus Fratribus liber vitæ, ac gladius spiritus est; quo Tartareus hostis ab iis in morte prosternitur, qui perfectæ illius obseruantiæ, dum viuerent, insudarunt.

Nonnulli à Religione desciscentes infausto fine tolluntur.

Sub id tempus, Quintius quidam à Francauilla, Vir nobilis: cùm hoc anno Capucinorum habitum suscepisset; à Patre, atque à Fratre multis persuasus, a Dei tandem vocatione resilijt. Id quàm Deo displicuerit, communis Dei in eum vindicta declarauit. Vix enim habitu dimisso ad sæculum redijt: cùm lite de bonorum possessione cũ patre exorta; paulò post patris canitiem cum dolore ad sepulchrum deducit: Frater, qui eum ad Religionis abortum compulerat, post patris obitum, Neapoli miserè trucidatur. Demum ipse Quintius qui inter Dei seruus, Dei vocatione contempta, viuere recusauerat: haud lõgè post hæc ignominiose peremptus, ac membratim discerptus, auium, ac belluarum fit prędà. Idem ferè euidam Iuueni Mesapiensi hoc quoque tempore contigit: qui cùm ad vndecimum vsque probationis mensem peruenisset, Diaboli tentatione victus, institutum vitę iter deseruit. Hic sæculo redditus, cùm in omne se flagitij genus proiecisset: laqueo peremptus, infelici exitu vitæ cursum abrupit. XXXIV.

Satanas de Apostatarũ crimine exultat.

Hoc anno itidem Sarnani duo professi Fratres: quibus cæleste Religionis Manna, post solemnium votorum vincula, nauseam, ac stomachum prouocauerat; cùm sæcularium voluptatum allia ac cepas, quæ ex Mundi huius Aegypto exeuntes, atque ad Dei seruitutem accedentes, aliquando exhorruerant; iterum ad cupiditatem reuocassent: hoc annu ex condicto ad sæculum remeant: quo tempore buccinæ clangor, à Satana editus, in Conuentu auditur; quasi qui milites suos ad vexillum vocaret. Eò Fratres perterriti, cùm Satanæ mysterium ignorarent: paulò post, Apostatas ad Diaboli Castra migrasse animaduertunt. XXXV.

Capucinis eleemosynam largientes à Grandine seruantur.

Agros Castelli Plebis, quod Vrbinatus Ducatus Oppidum est, quotannis grando ita deuastabat; vt segetes, ac fruges omnes depasceret: quibus Incolæ damnis permoti; eùm eò Tiferni Meraurẽsis Guardianus, cui propè est Castellum, aliquando Fratres ad mendicationem destinaret; his illis copiosiori eleemosyna erogata; ab iis, vt ad impendentem anni calamitatem declinandam, Oratio ad Deum fiat, obnixè postulant. Guardianus verò eorum tum charitate, tum beneficio obstrictus; singulares familiæ pro iis preces indicit: omnisque eo anno ab iis grando abscedit: quod cùm Oppidani erogatæ Capucinis eleemosynæ adscriberent: oblata quotannis Fratribus eleemosyna, liberos deinceps à grandinis tempestate agros acceperunt. Hoc pacto benigna, ac liberalis Dei prouidentia, quæ veros Regulæ cultores nunquam deserit, necessariam suis annonam ministrabat. XXXVI.

Alexandri Farnesii Parmæ Principis pietas narratur.

Hoc tẽpore Alexander Farnesius, Parmæ Princeps, post Ioannis Austriaci mortem, cum proregia potestate in Belgio dominabatur: quum Hæretici Hollandẽses auxiliaribus Anglorum copiis aucti, quibus ad quadraginta, plus minúsve millia peditum, & multorum millium Equitum Cataphractorum numerum excreuerant, nonnullas Belgij Vrbes inuaserant: quorum vt impetum Farnesius reprimeret: quas potuit, pro tempore militum copias collegit. Verum cùm mil[itum] numer[us] multò hostibus inferior esset: suadebant Duces; ne pugnam tam impari exer[citu] committeret: ne fortè res in extremum discrimen ad[d]uceret. At qui gl[oriæ] [ac]e[n]tus erat, maiorémque in Dei præsidio, quam in Militum armatorum n[umer]o, [a]c multitudine victoriæ spem collocauerat. Absit, inquit, [v]t hæc ignauiæ [no]bi[s] macula inuratur. Dei causa est, quam armis tuemur: necnon ipsa iustitia co[...]. Quid formidandum? pro Fide, pro Religione, pro patria nobis dimicandum [est]: non fugiendum. His dictis, ipse exercitum lustrat, militum Ordines [...], atq; ad conflictum parat. Verùm antequam cum hoste congrediatu[r] [...] no[s] Fratres, quos annuente Pontifice, perpetuos sibi Comites adhibebat; genuflectens, summa pietate se benedici postulat: atque ab iis arma sua, exercitúmque omnem eadem XXXVII.

benedi

benedictione communiri poscit: tum se, suoque exercitu eorum precibus commendato; diuina potiùs, quàm hominum virtute confisus, pugnæ signum dari imperat. Porrò iis orantibus tam feliciter cum hoste congressum est: vt plerisque Hæreticorum hostium millibus cæsis, reliqui ad fugam compulsi fuerint.

Cæterùm magni huius Ducis, de quo plura in ipsius obitu, dicturi sumus, tanta pietas fuit; vt cùm summam in rebus bellicis laudem, ac fortunam assecutus esse videretur: in his non tam Regij, quàm Christiani, ac Catholici nominis propagandi studio duceretur. Quo sanè factum est, vt tot de hostibus trophæa reportauerit; totque Vrbes, ac populos deuicerit; vt ipsius nomen inter maximorum Heroum nomina meritò recenseatur.

XXXVII. Cum Tusculi, in Prouincia Romana, hoc anno Capucinorum Conuentus extruendus esset: Petrus Antonius Contusius, Physicus, ipsius maximè fundationi obsistebat, tamque pugnaciter pio operi aduersabatur; vt nullum non lapidem moueret, quo Fratres à proposita ædificatione exturbaret. Dum igitur conceptum mentis consilium, omnibus quibus potest, officiis prosequitur; accidit: vt equo Romam versùs iter faciens, paululùm ab Oppido digressus esset: cùm equus, qui suaptè natura mitis, ac placidus erat; repentino quodam terrore correptus, per agros, ac deuia sese in fugam dedit; ac præcipiti cursu ita ferri cœpit; vt cùm eum nulla vi, aut arte Physicus retinere valeret; vt se ab eo periculo liberaret, sese ex equo deiiceret. Veruntamen pede intra stapedem concluso, miser ab equo ferociente per agros raptabatur: quum accurrentibus vndique Agricolis, ac opem ferentibus, equus tandem sistitur; Medicúsque post longioris temporis raptationem semiuiuus in Oppidum reportatur. Id ille, cùm oblatrante conscientia, diuinæ vltionis Iudicio tribueret; quo Deus, ob iniquum illud animi sui in Capucinos consilium, ab eo pœnam exigere voluerat: mox eum facti tantopere pœnitet; vt animo in melius murato, Deo se Capucinorum Ecclesiam ædificaturum, eosque piis omnibus officiis prosecuturum spoponderit, si pristinam incolumitatem reciperat: atque vt se priorem maleuolentiæ labem ab animo penitus extersisse declaret; Capucinis, qui aderant, accersitis: ab iis veniam postulat, omnémque iis opem, ac operam in Conuentus ædificatione pollicitus, eorum preces sibi in suffragium poscit. Quid plura? Cælestis ille Pater, qui scelere offensus, facilè hominum pœnitentia placatur; breuissimo tempore pristinam illi, præter omnium spem, incolumitatem reddit. Vtque adeò in Fratres pietate, ac beneuolentia inflammatur; vt ex hoste, Ordinis amicus, ac propugnator euaderet: atque inter Religionis Filios adscriptus, præcipua, quoad vixit, Capucinorum Ordinem pietate prosecutus fuerit.

Physicus Tusculani Conuentus ædificationi impediens à Deo punitur.

Erga Capucinos beneuolus euadit.

XXXVIII. Hoc quoque anno Franciscani habitus cinereus color, qui mētis humilitatem, ac pœnitentiam indicat; cælesti testimonio hoc tempore à Deo commendatur: Nam Octauius Fiscardus, Vir nobilis, ac illustris, qui inter Ordinis Filios conscriptus, singulari Fratres deuotione prosequebatur; cùm hoc anno Vicentiæ, pestilentiæ morbo, qui in ea Vrbe grassabatur, correptus ad vitæ exitum properaret; B. P. Francisci opem implorare cœpit: qui noctu illi inter duos Capucinos Fratres splendidus apparens, his eum verbis alloquitur: Octaui, ne mortem reformida; meo enim suffragio viues, ac breui sospes eris; dummodò ad tertium vsque annum, cinereis meis vestibus induaris: meúmque Ordinem pia deuotione prosequaris. His dictis, cùm repentè illi ex oculis sublatus fuisset, Aegrotus breui conualescit; ac cineream vestem indutus, B. Patris iussui obtemperat.

Cinereus B. P. Francisci habitus à Deo miraculo commendatur.

XXXIX. Postremò cùm hoc anno, in Conuentu Veronæ, plerique Fratres variis morbis ægrotarent: eo tempore Vrbs maxima vini vetusti, quo à morbo conualescentes vti solent, penuria laborabat: quapropter cùm Eleemosynarius eò maximè ex Medici consilio ad Aegrotantium solatium indigeret: vix in tota Vrbe, præter Nobilem quendam Virum, ex Vilmercarorum familia erat, qui huiusmodi vinum largiri posset. Erubescebat Eleemosynarius, eo quòd sæpè ad Nobilis illius domum pro

eiusdem

Vinum Capucinis eroganti in Dolio miraculosè multiplicatur.

ciuſdem vini mendicatione eatenus acceſſiſſet: verùm pia ægrotantium neceſſitate compulſus, Nobilem adit; Ægrotorum neceſſitatem exponit, vinum poſtulat, qui mox iubet lagenam Eleemoſynario impleri. Monet herum famulus, Dolium inferiùs perterebrandum fore, cum è ſuperiori foramine vinum ampliùs non reddat. Annuit herus: at Eleemoſynarius: Haud, inquit, noua perforatione opus erit; vinum enim ſuperius foramen reddet. Obluctabatur famulus, qui ſæpè vinum hauſerat. At Eleemoſynarius: Ad dolium, inquit, ſimul pergamus: cúmque ad dolium perueniſſent; ſuperiori foramine aperto: En mox vinum ex eo toto impetu fluit, perinde ac ſi ex dolio nunquam vinum hauſtum fuiſſet: vt eo & erogantis charitas, & petentis fides, ac ſanctimonia oſtenderetur. Id verò diuinum planè miraculum auxit; quòd cùm vinum illud ægrotis deinde, qui non modò è Capucinorum Conuentu, verùm ex tota Vrbe ad illud confluebant, haud denegaretur; multo deinceps tempore, ex eodem dolij foramine emanauit. Miraculum in Vrbe perſpicuum fuit, fama ipſa vbiquè diſſeminatum.

POST

ANNVS CHRISTI. 1578. GREG. XIII. 7. RODVLPH. II. IMP. 2. RELIG. CAPVC. 54.

Decimumseptimum Generale Capitulum Romæ celebratur.

I. POST Triennalem suscepti muneris laborem, singulari cũ laude, ac magna totius Religionis vtilitate peractum, Hieronymus Generalis, hoc anno noua in Romana Vrbe Comitia instituit; quæ decimi septimi Generalis Capituli locũ, nomenque in Religione sibi vendicant: In his Hieronymus iterum ad Generalatus labores, communibus omnium Electorum calculis vocatur. Neque id immeritò: etenim Vir erat plurimarum virtutum dignitate illustris; ab omni prorsus cupiditate alienus, grauis, prudens, seuerus, ac præsertim æquitatis amans: quem non amicitia, non dignitas, non eloquentia, non affinitas, aut humanum aliquod vinculum, quo sæpè, præstantes alioquin Viri, alligari solent: sed tantùm spectata virtus ad quemquam alliciebat. Denique Religionem tanto consilio, ac prudentia administrauerat; vt cùm nihil, quod ad Pastoris munus perfectè obeundum spectat, prætermisisset; Religionem quãplurimùm numero, ac virtute amplificasset de quo plura adhuc in secundo Annaliũ Volumine, anno, quo is ex humanis excessit, conscripturi sumus. In his Comitiis ad Procuratoriũ munus eligitur Fr. Ioannes Maria à Tissa Siculus. Vir omni prudentia, ac rerum experientia ornatissimus: qui Hieronymo deinde in Generalatus munere successit.

F. Hieronymus à Montefiorum Generalis confirmatur.

II. Inter alia verò; quæ in hoc Capitulo Patrum consilio decreta sunt; id primũ fuit: vt duo in Galliam Generales Cõmissarij destinarentur; qui Generalis Vicarij vices obeuntes, in ea vsque ad futurum Generale Capitulum fixi, ac stabiles permanerẽt. Cùm enim geminæ iam Prouinciæ multa locorũ distantia inter se dissitæ, fundatæ essent; Parisiensis nimirum, ac Lugdunensis; quæ ab vno tantummodò haud rectè administrari poterant: neque in his tot Conuentuũ familiæ adhuc institutæ essent; quæ ad Prouincias, sub distincto Prouinciali Vicario, constituẽdas sufficerent: hinc in Parisiensem Prouinciam Anselmus à Petramolaria, in Lugdunensem verò Hieronymus Mediolanensis; qui eam Prouinciam fundauerat; cum Generalis Commissarij potestate, ab Hieronymo à Montefiorum Generali missi fuère. Hi cùm in Galliam peruenissent: quædam hoc anno, in sua quique Prouincia, Monasteria, ac Fratrum familias propagarunt. Anselmus Cadumense, ac Rhodumnense Monasterium fundat; Hieronymus quoque in Massiliensi Vrbe, quæ in Gallia Narbonensi, propè ostia Rhodani Amnis, à Phœnicibus olim Sedechiæ Regis tempore, condita fertur. Portu, & Emporio celebri; hoc anno Conuentui locum parat: Sacramque Ædiculam sanctæ Marthæ dicatam, Vrbis dono habitandam suscipit: tum subsequenti anno, Catharinæ Mediceæ Reginæ liberalitate, locum ad Conuentus ædificationem aptum accipit; primaque Monasterij fundamenta iacit: quæ eiusdem Reginæ, & Caroli Borbonij S. R. E. Cardinalis præsentia illustrata fuère.

Duo Cõmissarij Generales in Galliam destinantur.

III. Præterea in hoc Generali Capitulo, Barcinonensis Vrbis Epistola ab Hieronymo Generali Patribus lecta fuit: vbi de Religione in Hispanias propaganda, diu inter Patres actum fuit: ac tandem communi consilio deliberatum, vt tertius quoque Generalis Commissarius Barcinonam mitteretur; qui nonnullis Fratribus sibi copulatis, in Regno Catholica Fide, ac Religione florentissimo, Religionem dissemınarent. Ad hoc itaque Commissarij munus Fr. Archangelus Alarconius Sacerdos, genere Hispanus, ac stirpe nobilissimus eligitur: qui cùm tunc in Neapolitana Prouincia Magistri Nouitiorum officio fungeretur; quinque ex ea Prouincia Fratribus sibi adscitis, quorum nomina sunt, Fr. Matthæus ab Aeci Sacerdos, Seraphinus, & Raphaël Neapolitani Clerici, Laici verò Pacificus Genuensis,

F. Archangelus Alarconius Barcinonam Commissarius Generalis mittitur.

& Cherubi

& Cherubinus à Neapoli, cum his Barcinonam proficiſcitur.

Eſt Barcino, Tarraconenſis Prouinciæ Vrbs, in litore Maris Mediterranei, ab Hercule (vt ferunt) condita: omnium pulcherrima, ædificiis, plateis, vicis, turribus exornata; rerum omnium copia fertilis, equitibus nobilis, bonarum artium diſciplinis exculta, Mercatorum commerciis diues: campis, hortis, & arborum fructibus vberrima; quæ Epiſcopali Sede, ac multorum Martyrum, qui in ea paſſi ſunt, ſanguine potiſſimùm eſt illuſtris. In hanc cùm primùm Vrbem, Archangelus cum ſociis nauigio appulit: à Quirolio Pharmacopola, de quo ſuperiùs anno 1576. mentionem fecimus, excipitur: atque hinc primùm ad Vrbis Epiſcopum, Dimam Loris, Virum doctrina, ac virtute celebrem accedit: cui ſui aduentus cauſam humillimè exponens, ab eo, Conuentus in ea Vrbe ædificandi, facultatem poſtulat. Dimas verò Epiſcopus, cùm plurimùm pietate excelleret, Viros humaniſſimè recipit; omnémque opem, atque auctoritatem ad Religionis dignitatem augendam ſe vltrò collaturum pollicetur. Interea Vrbis Cõſules à Quirolio commonefacti, Nobilem Virum, vnà cum Guardiano Conuentus Nominis Ieſu (qui Minorum Obſeruantium eſt, ad eos deſtinant; qui eos honorificè exceptos, in eodem Conuentu, qui extra Vrbis muros iacet; donec aliud cõmuni conſilio ſtatutũ fuerit, hoſpitio honeſtant. Hoc in Patrum Obſeruãtium Conuentu, dum Archangelum cum ſuis Guardianus omnibus humanitatis officiis proſequitur: Archãgelus, qui perpetua, ac nũquam diruenda huius Prouinciæ, atque adeò Hiſpanæ propagationis, in ſolidiori petra fundamenta ponere optabat: ea à Beatiſſima Deipara, quam Religionis Parentem, ac Columnam eſſe haud ignorabat; auſpicanda cenſet: Quapropter, antequam de Domo Barcinoni fundanda, quicquam cum Vrbis Conſulibus agat; ad B. Virginis Ædem, toto Orbe celebrem; quæ in Monte, quem Serratum vocant, extructa eſt, profectionem cum Sociis aggreditur: vt ab ea noua illius Prouinciæ fundatio vim, ac robur ſortiatur; in qua omnis ædificatio conſtructa creſcit, atque in maiora ſemper incrementa exurgit. IV.

Ab Vrbis Cõſulibus benignè excipitur.

Domus hæc Deiparæ, quæ Barcinona viginti circiter millia paſſus diſtat; in ſublimi Monte ſita eſt, altiſſimis rupibus adhærens: quæ haud ſecùs, quàm ſi Serra diſſectæ forent; prominentia acumina, forma à cæteris Montium rupibus, qui illis coniuncti ſunt, diſtincta, longè intuentium oculis aſpectanda offerunt. Aſcenſum per amœniſſimam vallem facilem habet; atque ob crebra, ac ingentia, quę ibi à Virgine miracula patrantur; non ſolùm ab Hiſpaniæ populis; ſed etiam ab exteris gentibus, ac peregrinis eò confluẽtibus, ſumma deuotione colitur. Hæc ſub Monachorum Caſſinenſium cura tanta prudentia, ac pietate adminiſtratur; vt cùm per triduum aduentantes quoſque peregrinos alat: Dei maximè, ac Virginis Prouidentia fit, vt Domus redditus, licèt tenuiſſimi, ac fortè nulli, ſola offerentium pietate, ad illud pietatis opus ſufficiant. Inter altiora illius loca, Montiúmque iuga, Aediculæ conſpiciuntur; in quibus Eremitæ, Viri Religioſiſſimi, cum auibus Cæli ludentes, vitam omni ſanctitate plenam ducunt. V.

Sacrã B. Virginis Montis Serrati dõmũ veneratur.

Huc itaque cùm Archangelus cum Sociis perueniſſet: triduum ibi in ieiunio, oratione, ac lachrymis conſumunt; ac nouæ Prouinciæ, propagationiſq, incunabula B. Virgini obnixè commendantes, poſthæc Barcinonem redeunt: vbi, conſilio inito, Vrbis Conſules, Sanctæ Matronæ Eccleſiam, ac Conuentum; qui propè Vrbis mœnia, loco tamen inſalubri, iampridem ædificatus fuerat; Archangelo, ac ſuis inhabitandum decernunt. Verùm cùm Minores de Obſeruantia nuncupati, qui eam Eccleſiam adminiſtrandam ſuſceperant; ab ea nonnullis de cauſis diſceſſum procraſtinarent: Vrbis Epiſcopus, qui incerta hac Fratrum ſtatione affligebatur; iis Aedem quandam Sacram S. Geruaſio dicatam, quæ duobus fermè milliaribus ab Vrbe diſtat, pro tempore incolendam tradit. Archangelus itaque cum ſuis, à Fratrum Obſeruantium Conuentu digreſſi, dum ſolitariam hanc Sancti Geruaſij Aedem incolunt; pleroſque ex Obſeruantibus, qui ad Religionis ſinum hoc tempore cõfluunt, VI.

S. Geruaſij Aedem cum ſociis inhabitat, & pleroſque ex Obſeruantibus Religioni adſeruit.

ſuorum

suorum numero adscribit: atque hi præsertim fuêre, Fr. Ioseph ex illustri Rocabertorum familia, Concionator insignis, qui vigesimum tertium annum in Obseruantium Ordine attigerat: F. Luduuicus Romæus à Ceruaria, F. Antonius Mochiales, ac F. Hieronymus Forestus. Hi omnes melioris nominis Concionatores: quibus & quatuor alij accessêre, qui cæteris coniuncti, cùm ad quartumdecimum vsque numerum breui tempore excreuissent; in ea Aedicula, perinde ac si in Monasterio essent, diuina officia deuotissimè persoluebant: sacra Missarum Mysteria summa cum religione celebrabant, consuetisque orationum horis vacantes, iis quoque tertiam addebant: quò copiosiùs diuinam, in noua illa Religionis propagatione, sibi opem, ac benignitatem compararent: qui mos inde per omnes Hispaniæ Prouincias, quæ successu temporum fundatæ fuerunt, diffusus, perpetuæ sibi legis vim apud illas vendicauit. Hic Sandaliis abiectis, nudis omnes pedibus incedere, solasque sibi tabulas ad quietem sternere cœperunt. Hic cùm ieiuniis frequenter incumberent, quo tempore bina in die refectione vtebantur; eorum refectio parùm à ieiunij rigore, atque austeritate aberat. Vix enim vnquam carnibus vescebantur, solo leguminum, aut herbarum pulmento contenti, quibus nonnunquam fructus addebant. Denique in hac solitudine vitam tanta cum austeritate, ab omni rerum humanarum cura semoti, ducere visi sunt; vt eò confluentes maximam ad mentis admirationem, & ædificationem prouocarentur: Auctore præsertim, & hortatore Archangelo, qui cæteros asperioris vitæ exemplis anteibat. *Archangeli ac Sociorum vita austeritas describitur.*

VI. Interea cùm Obseruantiæ Patres, S. Matronæ Domum eo tempore deseruissent, noua Capucinorum familia, Vrbe præsertim postulante, ad eam migrat. Locus (vti diximus) adeò insalubris erat, vt cùm primùm eam Domum Fratres inhabitandam suscepêre; vniuersis morbo correptis, vix vnus Raphaël Neapolitanus, diuino munere incolumis superesset, qui cæteris ægrotis ministraret. Porrò quatuor in ea Domo, inter ægritudinis languores mensibus transactis: quo tempore, qui morbo prægrauati fuerant, vix conualescere cœperant; cùm Archangelus locum minùs Fratrum habitationi idoneum iudicaret: Dei cum primis Prouidentia factum est; vt Vir quidam Nobilis, qui Ioannes Turte vocabatur; Aediculam quandam S. Eulaliæ Virgini, & Martyri dicatam; quæ trium milliarium spatio ab Vrbe abest, Archangelo offerret. Hanc ille Aedem, quæ olim S. Eulaliæ Domus fuisse fertur, penè dirutam instaurauerat: domunculaque propè eam constructa, in ea Sacerdotem, qui sacrosancta illi Missæ mysteria quotidie celebraret, propriis facultatibus alebat. Hanc cùm Archangelus, sub Monte, inter nemora, salubriori loco iacentem, ac viuo fonte irrigatam, Fratrum domicilio aptam cerneret; dono protinus assensit; eo maximè, quòd S. Eulaliam præcipuam Barcinonensis Vrbis Patronam; eamque illius olim domicilium fuisse, antiqua traditione accepisset. Quamobrem re cum Vrbis Consulibus communicata, priorem S. Matronæ Domum, veluti Fratrum familiæ nimis, ob aëris insalubritatem incommodam, iis annuentibus deserunt: Conuentumque, atque Ecclesiam pauperum more, quæ S. Eulaliæ dicata ipsius nomen atque appellationem retinuit, ibi ædificandum curant. *Ad S. Matronã, hinc ad S. Eulaliam migrant.*

VIII. Interea ex Minoribus Obseruantibus, qui ad Religionem accesserãt, F. Ludouic. Romæus cùm ad quartũ vsq; mensem ægrotasset, in Conuentu S. Eulaliæ vitã cum morte commutat: alij verò nonnulli, aspera Capucinorum vita exterriti, ad suos redeunt: atque inter alios F. Antonius Mochiales, cùm ad suos Obseruantes remeasset; id deinde affirmare solebat, eos, qui Capucinorum vitam amplectuntur, breui aut in Angelos, aut in puluerem conuerti. Posthæc verò, cùm ob nimiam S. Eulaliæ ab Vrbe distantiam; Barcinonensis Vrbs, quæ Fratrum studio tenebatur, eorũ præsentia ac conuersatione rarò frui posset: Consules ab Archangelo postulant, vt cum eo alterum quoq; sibi propè Vrbẽ locũ eligat, in quo ipsi se Monasteriũ ædificaturos pollicentur. Id cù Archãgelus Vrbi in nos beneuolẽtissimæ haud denegãdũ censeret: situ in dextera Vrbis parte, propè Fratrum Obseruantium Ecclesiam, *Mõtis Caluariæ Conuẽtus Barcinonæ ædificatur.*

quæ ſanctiſſimo Nomini Ieſu dicata eſt, ſibi electo; in eo alterius Monaſterij, quod Montis Caluariæ titulo nuncupatum fuit, magno totius Vrbis applauſu fundamenta iacit.

Dum hæc Barcinonæ geruntur, Marchio S. Crucis, Generalis Neapolitanarum Triremium Præfectus, Vxore, quæ Ordinis deuotiſſima erat, ſuadente; dum aliquas Romæ moras trahit, à Gregorio 13. Pontifice imperrat; vt in Hiſpaniam profecturus, nõnullos ſecum Capucinos Fratres ſibi vehere liceat; qui in Oppido Viſi, quod in Regno Caſtellæ antiquo iuris titulo poſſidebat, Ordinis Monaſterium extruat. Annuit poſtulatis Pontifex: ſtatimque tres ab Hieronymo Generali, ad id munus Fratres deputantur: nimirum F. Ioannes Alarconius, Archangeli Germanus: F. Bernardinus Aragonenſis, vterque Sacerdos; & Fr. Ioannes Baptiſta Aletinus, Laicus. Hi cùm tertio, vel quarto poſt Archangeli, & aliorum aduentum menſe, cum Marchione Barcinonem appuliſſent: Regio conſenſu explorato, à Regiis Miniſtris, qui nouæ Religionis fundationi reluctabantur, repulſam patiuntur; quare tandiu Monaſterij huius fundatio dilata fuit; quoad Rege tandem, ac Conſilio annuente, Fratribus in Caſtellæ Regnum aditus pateficret. IX.

Primis itaque Barcinonenſis Prouinciæ: ac proinde Hiſpanæ propagationis, hoc pacto iactis ſeminibus; quæ in ampliorem deinde, elabentibus annis, Deo incrementum dante, Prouinciarum, ac Conuentuum ſegetem excreuerunt. Ad res Venetas redeo: quas ſuperiori Anno, peſtilentia, pio Ducis, Senatuſque voto ſublata, tranquilliori ſtatu fruentes, indicaueram. Templum igitur, cuius iam ſuperiori anno fundamenta iacta fuerant; dum Princeps, Senatuſque ex voti religione Deo Redemptori ædificant; illudque longè maiori ædificij magnitudine, architecturæque magnificentia, ac pretioſitate, quàm ea, quam voto præſcripſerant, exornant. Capucini Fratres; quorum paupertati, ac ſimplicitati, magnifica illa Eccleſiæ ſtructura minùs congruere videbatur; cùm ea altiſſimæ paupertatis, quam ex Regula profitentur, leges minui, ac labefactari cernerent; apud Senatores agunt, vt Eccleſia tanta magnificentia conſtructa, quam ſalua Regularis obſeruantiæ lege ſibi accipere nequeunt, aliis Vrbis Religioſis adminiſtranda tradatur. At Senatus, qui Capucinos ex Senatuſconſulto ad huius Eccleſiæ adminiſtrationem elegerat; vt omnem ab iis violatæ Regulæ metum propulſaret, Diploma hoc anno à Pontifice impetrat; quo Capucini Fratres Apoſtolica auctoritate diſpenſantur; vt abſque vllo temeratæ paupertatis timore, Templum illud Deo Redemptori dicatum, tametſi magnificentiùs extructum, adminiſtrare valeant: Diplomatis copia ex Apographo hauſta hæc eſt: X.

Capucini Eccleſiæ Redemptoris, ob nimiam magnificentiam, adminiſtrationem recuſant

GREGORIVS PAPA XIII.

DILECTI Filij ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſtis, quòd vos pro liberatione peſtis, quæ iſtam veſtram Ciuitatem multos per menſes vehementer vexauit, vnam Eccleſiam ſub inuocatione S. Saluatoris ædificare voviſtis; quæ quidem propè Monaſterium Fratrum Capucinorum eiuſdem Ciuitatis iam concedente Domino ſatis ampla, & magnifica conſtructa fuit: deſideratiſque, vt dicti Fratres Capucini Miſſas, & alia diuina Officia in eadem Eccleſia S. Saluatoris celebrare valeant, quod ipſi Fratres facere contenti ſunt, ſi ad id noſtra, & Sedis Apoſtolicæ licentia, & facultas ſibi ſuffragetur. Quare nobis humiliter ſupplicari curaſtis, vt ſuper his opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur votis veſtris præſertim, quæ ex Religionis deuotione prodire conſpicimus, paternè annuere volentes, huiuſmodi ſup-

plicationibus

plicationibus inclinati, Vobis, vt dictis Fratribus Capucinis eandem Ecclesiam S. Saluatoris, ad effectum, vt ipsi ibi Missas, & alia diuina Officia celebrare possint, dare, & concedere, ijdemqs Fratres illam ad effectum præmissum cum benedictione nostra recipere, & habere valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam concedimus, & facultatem impertimur. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis; ac quibusuis dictorum Fratrum statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis illis quomodolibet concessis, & confirmatis. Quibus omnibus illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die x. Ianuar. 1578. Pontificatus nostri anno 7.

Cæsar Glorierius.

XI. Hoc Pontificis Diplomate, sedata Fratrum conscientia, Templique ædificatione absoluta, marmorea tabula eminentiùs super Ecclesiæ fores in interiori illius facie affixa fuit, in qua hic titulus inscriptus legitur:

CHRISTO REDEMPTORI CIVITATE GRAVI
Pestilentia liberata, Senatus ex voto. MD.LXXVII.

F. URBANI A MANFREDONIA, *Vita, & gesta.*

XII. CÆterùm plerique hoc anno, qui in Religionis palæstra, magna cum laude, pro virtutibus hactenus decertauerant, incorruptam pro labore coronam accipiunt. Inter hos primus est F. Vrbanus à Manfredonia, Concionator; qui cùm Nobili genere natus, in sæculo Clericalem vitam assumpsisset; ac Sacerdotio inunctus sæpè admiranda B.P. Francisci gesta perlegeret, iis aliquãdo permotus fuit; vt sacra ipsius loca, quæ tum in Mõte Aluernæ, tum Assisij aspectanda se offerunt, piè inuiseret; ac præsens veneraretur. Quamobrem eò cum nonnullis sociis profectus, cùm deuotissimè vniuersa perlustrasset; id pro labore præmij à B. Francisco consecutus fuit; vt illum B. Pater sæculo ereptum, perpetuum sibi in Capucinorum Ordine filium assumeret. Hic itaq; simulatq; in Seraphici Patris sinu exceptus fuit, legitimi filij instar, Beatissimi Patris vestigiis insistere, ac summo studio perfectas sibi illius virtutes comparare contendit. Paupertatem S. Patris Sponsam, quæ veros eidem filios generat, tam sibi arcto fœdere copulauit; vt nihil eum magis, quàm rerum necessitas, ac penuria in vtendis delectaret: quo fit, vt non modò à superfluis, sed etiam plerunque, ob summum paupertatis amorem, à necessariis abstineret. Pauper habitus, & obsoletus, quo obtegeretur; pauperior funis, quo præcingeretur; pauperrima Cella, rebus omnibus vacua, illi pro summis deliciis erant: quibus & potior spiritus paupertas, rerumque omnium contemptus coniunctus fuit. Humilitatem B. Patris amicam, tanto necessitudinis vinculo complectebatur: vt non modò ab honoribus, atque ab his omnibus, quæ humanam gloriam sapiunt, abhorreret: verùm & contemptibiliora semper Domus obsequia sibi eligens, in his, quæ vilem apud cæteros illi existimationem pararent, maximam suam laudem collocasse videretur. Eo fiebat, vt cùm plurimùm inde cælestis sapientiæ, & cõsilij hausisset, inuitus semper ad honores raperetur. Verùm cùm ea honorum natura, & conditio sit; vt inse-

F. Vrbanus à Manfredonia, Concionator, virtute ac sanctimonia illustris.

Ipsius preclaræ virtutes enarrantur.

quentes fugiant, contrà fugientes insequantur: quò magis honores, ac dignitates, fugiebat, eò maiori contentione ad ampliores gradus prouocabatur. Perspecta enim ipsius consilij magnitudine, primò quidem ad Guardianatus, deinde ad Prouincialatus Officia, in sua S. Angeli Prouincia vocatus: hinc Generalis Commissarius in Bononiensem Prouinciam mittitur: postremò in Capitulo Generali ad Definitorij muneris gradum assumitur. Porrò in his Prælationis honoribus non superbia turgere, non præsidentia extolli, non austerè Fratribus dominari conspiciebatur: sed tanta in eo fulgebat humilitas; vt in iis quoque, quæ ad morum correptionem spectant; in quibus sæpè seueritas demonstrari solet, mansuetudinem ita cum seueritate coniungeret; vt nunquam absque humilitate, & charitate, iuxta B. Patris Francisci placita, subditos corrigeret.

Inuitus ad honores rapitur.

XIII. Prædicationis munus, quum primùm ad id vocatus fuit, tanto charitatis æstu administrare cœpit; vt cùm confluentis populi multitudini plerunque Ecclesiarum amplitudo non sufficeret: sæpenumerò in plateis Dei Verbum disseminare compelleretur. Non humana, non vana, non fucata Viri huius eloquentia erat; quæ aures duntaxat mulceret, atque ad animum non pertingeret: sed cùm in Spiritu, ac virtute Dei, Christum Crucifixum prædicaret; ignea illius verba adeò audientium corda inflammabant; vt ea facilè ad pœnitentiam, ac virtutum amorem accenderent. Neque id mirum. Verbi namque prædicationem, tam admirandis vitæ exẽplis illustrabat; vt cùm loquax, ac verbosa ipsius vita esset, vitalia illi⁹ quoq; verba essent, quæ populis vitam, ac spiritum administrarent. Orationi namq; eo tempore, diu, noctuq; vacans; cùm somnus vrgeret, lectum sola illi teges sternebat. Cibo tam parco, ac pauperum more vesci solitus erat; vt piscibus, ac lautioribus edulijs, à frugali mẽsa expulsis, sola legumina, aut herbæ in ea locum obtinerent; sola denique cùm tunc Christi charitate pasci videretur: eo fiebat, vt totum se ad lites dirimendas, paces componendas, auersosque animos inter se conciliandos effunderet.

Prædicatione perfectis virtutum exemplis animat.

XIV. Dum in Oppido Campibassi, Dei aliquando Verbum populo proponeret, tam ingens populi turba ad prædicationem confluxit, vt cùm omnes Ecclesia capere nõ posset, suggestus illi extra Ecclesiam sub Cælo erectus fuerit: quo tempore Satanæ opera, & inuidia tanta tonitruorum, fulgurum, imbriũ tempestas Cælo oriri cœpit; vt vniuersa corruere viderentur. Mox tumultu in populo exorto; quisq; ad sua con fugere parabat: cùm Vrbanus Diabolicum illud opus agnoscens, stare vnumquemque iubet; oculisq; in Cælum sublatis, cùm breui Deum oratione precatus esset, vt Tartaream illam tempestatem à populo auerteret; adstantem populum admonet, ne imbrem timeat. De Passione Domini tunc illi sermo instituendus erat, quẽ cùm ad tertiam, & quartam vsque horam produxisset: imbre interim, toto eo tempore, è Cælo cadente, diuino planè miraculo factum est; vt Deo Serui sui preces exaudiente, ne gutta quidem audientes attigerit. Eo miraculo tam ingens populi ad pœnitentiam commotio erupit: vt qui odia, ac simultates gerebant, iis depositis inter se confestim pacem, ac concordiam inirent.

Procellam à Dæmone commotam oratione dissoluit

XV. Iterum cùm Tutici, Oppido Apuliæ Dauniæ primario, Quadragesimali tempore Dei Verbum prædicaret: plerasq; publicas Meretrices, atque inter eas præcipuã quandam, quæ plurimas hominum animas peremerat, & ad Orcum pertraxerat; ad Christum Sponsum conuertẽs, ad meliorem vitæ frugem perduxit. Mira sunt, quæ in aliis quoque Oppidis, ac Vrbibus Vir hic præclarus, sua prædicatione, ac morum sanctimonia exantlauit.

Meretrices ad Christum conuertit.

XVI. Verus hic Crucis Christi Discipulus, nulla re magis, quàm Crucis, ac Passionis Christi meditatione oblectabatur: quam cùm tam assidue animo reuolueret, ac lachrymis prosequeretur: vt ea velut cælesti ac quotidiana dape spiritum saginaret: eo fiebat, vt sacrum Missæ mysterium, quod viuum ipsius simul crucem est, tanto mẽtis ardore conficeret: vt sæpè cælestes Angeli, dum is sacrificium offerret, sub Auium specie circa ipsum volitare, ac humeris insidere visi fuerint. Hinc admirabilis ipsius orationis vis, qua etiam admirabiliora ipsa diuinæ Omnipotentiæ signa impetrare

Dum sacra Mysteria celebrat, Angeli sub Auium specie circa illum volitãt

posset

poss[illegible]t,præter ea,quæ superiùs enarrata sunt; hoc quoque exemplo manifesta fuit. Prouinciæ is Vicarij is aliquando in S.Francisci Prouincia munere fungebatur:quo tempore Monasterium Colas. Pepi instaurandum curauit:Cùm igitur plerique sæculares Operarij vltro ædificationi ministrarent,qui Fratrum eleemosynis alebantur:contigit aliquando,vt Eleemosynarij in [illegible] pat[illegible] Operariis deesset.Iam prandij hora interpellabat.nec nisi exigua quædam panis frustula in Domo supererant, quæ vix vni,aut alteri Operario sufficerent:Id cùm Viro Dei renunciatum fuisset; iubet ille frustula illa panis Operarijs apponi,[illegible] ipse ad Orationem secedit:quo tempore,Operarus d[illegible] bentibus panes [illegible] cuiusdam manu, tam abundè administrabantur;vt cùm omnes e mensa saturi recessissent; copiosiora illis post refectionem,quam quæ ante eam apposita fuerant, panis frusta superfuerint:atque ita Viro Dei orante factum est,vt panis,qui vix vni,aut alteri sufficere poterat,multis diuina virtute superflueret. *Panem Operariis sua Oratione multiplicat.*

XVII. Postremò in S.Angeli Prouincia Vicarius Prouincialis electus; tanta austeritate Prouinciæ lustrationem instituit;vt præter Panē, & Allia, nihil ad vitæ alimoniam admitteret.Hac in visitatione cùm ad Serræ Capreolæ Conuentum peruenisset;ibi Dei Seruus languore corripitur: ex quo vitæ finem sibi adesse cognoscens, totum se ad viam Domino,in extremo illo a[illegible]uentu,parandam confert:c[illegible]suetis se Ecclesiæ Sacramentis munit;ardentioribusq; diuinæ charitatis flāmmis animum accendit. Interea Satan,qui ab eo toties in vita profligatus, extremo illius calcaneo insidias parabat;iras eu[illegible]mens,ac furias in Virum Dei despumans noua illi in hoc vitæ exitu bella instaurat,ac tentationes parat,quibus illum (si fieri posset) deiiciat:quapropter iam morituro obiicit:cum, neque vera , neque Catholica vnquam populis prædicasse: A[illegible] tentationis vis,morbique ac[illegible]bitas , Virum Dei pleno mētis imperio,haud frui sinebant:quam[illegible] hac Satanæ tentatione maximè cōmotus, iubet omnia suarū Prædicationū scripta ad se adferri, tædáq; accendi:tum lachrymis perfusus ,Deum ita tota præsente familia precatur. Deus vniuersorum cognitor,ac cordium [illegible]tor,cui[illegible] oculis omnia nuda,& aperta sunt:quisnam mearum Prædicationum finis,ac scopus extiterit,quidvè populis prædicauerim,solus nosti; Nosti,inquam,me [illegible] præter Nominis tui gloriam,Fidem,præcepta,cōsilia:iuxta S.Romanæ Ecclesiæ doctrinam,nihil vnquam mihi prædi[illegible]ndum præstitutum: etiam verò si in hisce meis sermonibus quicquam aduersus S.R.E. Fidem, Conciliorum decreta,ac Pontificum placita,me ignorante,irrepsit,ardeat,obscer[illegible], comburatur,atque in fauillas euolet:ibiusque cineres ventus rapiat,ac dispergat.Neque enim fas est, sospes,ac incolume [illegible]peresse,quod à vera,ac Catholica Fide dissentaneum est:Cui me meaq. omnia semper subiecta esse volui.His dictis,facē scriptis admouerí:diuq; illis suppositam permanere iubet:at illa cùm folia lamberet,haud tamen,vi comburendi sibi penitus [illegible] Dei virtute sublata,ea inflammat. Bis, ter , Vir Dei idipsum repeti imperat:at integra semper scripta ab igne redeunt : quod cùm ille obortis lachrymis conspexisset, Deo gratias agens, extremum quoq; hunc de Satana triumphum relaturum paulo post [illegible] hinc ad Coronam euolat. Cuius Corpus post tertium sepultu[illegible] annum integrum , ac incorruptum cernitur. *Grauiter à Dæmone tentatur.* *Suorum sermonum scripta diuina virtute ab igne illæsa seruantur.*

XVIII. Hoc quoque anno in Piceni Prouincia,F. Gratia Septempedanus,Clericus,post breue stadij curriculum ad vitæ brauium pertingit. Vix enim octauum post solemnem votorum professionem,diem attigerat:cum vitam summa cum puritate,ac integritate transactam,beata mors subsecuta est:quæ post ipsius obitum cunctis hac ratione innotuit. Vix enim octauus post ipsius mortem dies effluxerat ; quum is F. Antonio à Campo Rotundo,qui dum ægrotaret,sollicitam illius curam egerat,gloriosus,ac candidissima veste indutus apparet:cui etiam ob persoluta charitatis officia,plurimas hilari vultu gratias refert:quem cùm Antonius interrogasset , quomodò in altero vitæ statu se haberet,respondet ille : Benè,Antoni,benè,ac optimè ex Dei clementia , atque his dictis , ill[illegible] ex oculis eripitur. *F. GRATIÆ Septēpedani Vita,& gesta.*

F. ÆGIDII Luppiensis. Vita, & gesta

Eodem tempore in Messanensi Prouincia F. Aegidius Luppiensis, Concionator, XIX.
qui plerosque annos Messanensem Prouinciam, magna prudentia, ac integritate administrauerat: multisque in ea laboribus perfunctus fuerat, in Conuentu Messanæ ad Coronam peruenit. Vir integerrimus fuit, Regularis obseruantiæ cultor, ac propugnator acerrimus, rerumque diuinarum contemplatione adeò insignis, vt illud inter cætera de eo referatur: quòd aliquando in Oppido Casttobon[illegible], vbi is diuini Verbi prædicationi insudabat; cum quolibet mane, duas saltem horas ante studium, in oratione insumere soleret: a F. Antonio à Castrobono socio, qui certa hora lumen illi ante studium deferre consueuerat, clarissima in ipsius cubiculo lux coruscare conspecta fuerit: qua ille obstupescens, cum alterum Fratrem, Ambrosium à Nicosia nomine, ad lucis illius spectaculum aduocasset, diuina alioqui visione eo tempore Aegidium potitum fuisse, certa sibi opinione persuasêre. Obiit Messanæ, magna post se sanctimoniæ fama relicta.

F. FRANCISCI à Chio Vita, & gesta

Alter quoque ex eadem Prouincia, F. Franciscus a Chio, Græcus, Laicus plurima hoc tempore virtute eluxit. Hic cùm in Conuentu Nicosiæ adhuc annum probationis ageret, Religionis partim austeritate exterritus, partim verò Satanæ XX.
persuasione seductus; quasi minùs Capucinorum Religio Virgini Deiparæ, quam maxima is Religione prosequebatur, grata esset, [illegible] tentationes ferebat; quibus cum a Religionis sinu [illegible]. At [illegible] B. Virginem confugiens, sæpè ante quandam ipsius imaginem [illegible] præsidium implorabat. Accidit vero, vt dum hoc modo cum Dæmone confli[illegible] radices aliquando in horto colligeret: quo tempore B[illegible] Virgo [illegible] eiusdam mulieris specie, Nouitio apparet: cuius cùm ille idcircò aspectum refugeret, quód communem illam fœminam esse existimaret; ab ea declinans ad defluentem aquæ riuum diuertit, vt in eo radices purgaret: quem Virgo [illegible] ex altera riuuli parte illius se conspectui obiicit, his illum verbis compellans: Quænam te, Francisce, cogitationes molestant? Aut Religionis meæ Hortulum cur horrescis? Satage, elabora, vt in hac te dignum operarium [illegible] mihi Religio inter cæteras dilecta sit. Hæc cùm dixisset, [illegible] Porro Franciscus à tentatione liber visionem statim Vitali à N[illegible] cùm Vir prudens, ac sanctus esset; tem cum Deo oratione [illegible]. Quapropter attentiùs orans, Virginem Beatissimam idcirco Nouitio apparuisse diuinitus accipit; vt inter Satanæ tentationes, ipsius animus in Religionis proposito confirmaretur. Hic itaq; cùm plurimis deinde vitam virtutibus excoluisset, ac strenui Operarij instar in hoc Virginis hortulo, vsq; ad supremum vitæ occasum fidelem laborem impendisset; in Conuentu Messanæ hoc anno [illegible] cedem accipit.

B. Virgo apparens, eum à tentatione liberat

F. PETRI Ennei, Vita, & gesta.

Ex Syracusana quoq; Prouincia, per id tempus, F. Petrus Enneus, Laicus, ad parata sibi præmia euolat. Hic omnium opinione, inter perfectionis [illegible] Viros, qui eam Prouinciam sua virtute, ac sanctimonia illustrarunt, hoc tempore habitus fuit. Cui etiam Euangelista Canobius Generalis, calculos suos deferens, [illegible] velut totius Religiosæ disciplinæ exemplar, ac neminis virtute [illegible], aliis sæpè commendare solebat. Obedientia enim, paupertate, Regularis obseruantiæ studio, abstinentia, oratione, maximè inter alios effulsit. Otium velut animi pestem fugiens, interdiu, vel labori, vel orationi vacabat: nunquam tempus vanis in rebus, aut sermonibus conterere visus est, sed in eloquiis parcus, si quando eum loqui contingeret, nullos præterquam de diuinis rebus sermones miscebat. Corpus a delitiis omnibus abstrahens, ieiuniis, vigiliis, flagellis, atque aliis macerationibus asperrimè castigare consueuerat. Dumq; sic curreret, non quasi in incertum, sicque pugnaret non quasi aerem verberans; sed corpus suum castigaret, & in seruiturem [illegible] [illegible] iustitiæ tandem coronam sibi repositam [illegible]. Duobus post ipsius [illegible] annis elapsis, cum F. Antonino Enneo Sacerdoti, [illegible] Confessio-

Plurimis virtutibus floret

nibus

nibus fuetat, in somno apparuisset, ab eo interrogatur, quonam in statu ipsius res se haberent? Cui ille: Optimè inquit, mihi est ex Dei gratia, ac benignitate: fruor enim ineffabilibus bonis, quæ præparauit Deus diligentibus eum. Veruntamē Fratres admone: vt sibi in præcipuis Domini, ac Sanctorum solemnitatibus à Dæmone caueant: is enim eo præsertim tempore, circuit, quærens, quem deuoret, omnemq; lapidem mouet, quo Fratrū animos perturbet, atq; à dierū illorū Religione auocet. *Gloriosus Sacerdoti post mortem apparet.*

XXII. His ex Rhegiensi Prouincia accedit hoc anno, F. Franciscus à S. Petro, Oppido Diœcesis Melitensis, Sacerdos: qui cùm vitam in Religione tot virtutibus plenam duxisset; vt haud manem sanctimoniæ sibi apud omnes famam comparasset: quum primùm ad extremum vitæ agonem peruenit, maximo timore percelli, atque animo turbati cœpit: quo tandem post aliquod temporis spatium in vultus serenitatem, atque animi tranquillitatem mutato: cum ab eo Guardianus quæreret, vnde illi prior ille terror exortus fuisset. Respondit: Disce Pater, maiorem, ac seueriorem quàm tibi homines persuadeant, esse diuini Iudicij districtionem. Tota me præteritorum factorum ratio, quorum nequidem aculeus animum pupugerat; tamque seuerè in Dei Iudicio exacta fuit, quòd nisi immensa Dei misericordia misero succurrisset, planè de me actum fuisset. Viuo autem ex Dei clementia, qui me in Electorum numerum conscripsit, ac beatæ vitæ æternitate donandum promisit. His dictis animam efflans, ad Superos euasit. *F. FRANCISCI à S. Petro Vita, & gesta.*

F. IOACHINI A LEVANTO, *Vita, & gesta.*

XXIII. Postremus tandem, in Genuensi Prouincia, Fr. Ioachimus à Leuanto, Liguriæ Oppido, Laicus, mortalis vitæ agone feliciter consummato, immortalis hoc anno coronam percipit: cuius vita cunctis virtutum forma, ac disciplina fuit. Admirabilis enim huius Viri austeritas erat: qua carnem, ac sensus castigans, ac sub spiritus imperio redigens, animum ad æternorum contemplationem transferebat. Vilissimo, ac breui habitu, qui ad medias vsque tibias profflueret, perpetuò contentus, inter brumalia frigora, glacialesq; Boreæ flatus, nunquam, aut rarò membra, tametsi frigore rigentia, calefaciebat: superuacaneum ducens, delicias in externa ignis calefactione quærere, quā natura ipsa ad sufficientiā, licèt parciùs, administrat: cumque nimis delicatum militem esse dicebat, qui quo tempore cum hoste confligendum est, frigore terreatur, aut ignē ad membra calefaciēda quærat: Generosus quippe miles nec frigora, nec glacies metuit. Ita quoq, qui aduersùs carnē, ac sensus militāt, hostē potiùs frigore oppugnare, quàm calefactione fouere debent. Hæc tametsi ad seueriorem eorum temporum disciplinam tuendam moneret: haud tamen sobriam in alus calefactionem damnabat, qua robur, ac calor animo ad pugnandum augetur. *F. Ioachimus à Leuanto, sanctimonia illustris.* *Admiranda illius austeritas refertur.*

XXIV. At his non contentus, insolentem hostem duris flagellis, ac verberibus per singulas noctes, ne superbiret, atterebat: atque hinc sæpe accidit; vt cùm Dæmon fortiora sibi arma, carnalia nimirum ad bellandum subripi videret: in eum fremens, variis se figuris illi conspiciendum obiiceret: strepitusque in Ecclesia ederet, vt eum ab instituta carnis flagellatione auocaret. At bonus Christi miles, qui Tartarei hostis artes, iam longo palæstræ vsu, atq; exercitatione nouerat: his interdum vocibus Dæmoni ignauiam exprobrabat: Tu Dæmon strepitum edis, ego quoque strepitum edam: iam contendamus inter nos, quis maiori strepitu personet; num tu [illegible] terum motu, an ego visibili flagello. tum validiùs carnem flagello cædens, confusum Dæmonem expellebat. His quotidiana ieiunia addens, quæ toto [illegible] tempore obseruabat, arctiori tamen abstinentiæ lege sacras iuedias, quas [illegible] noster Franciscus obseruare solitus erat, sibi celebrandas præscripserat.

Quamobrem cùm Viguerix Guardianus esset, (quo sæpè munere, licèt Laicus; ob singularem prudentiam fungebatur) cum tota familia condixit; vt Epiphaniæ Quadragesima, quæ vulgato nomine, *Benedicta*, nuncupatur: ab iis in solo pane, & aqua ieiunaretur.

Hinc feruentiorem spiritum nactus, insomnes aliquando in oratione noctes ducere solitus erat: quo tempore variis modis a Dæmone, qui diuersas illi rerum formas obiiciebat, infestabatur. Quandoque enim in soricis modum per lampadis funiculum, qui in Ecclesia pendet, descendens; lampadem extinguebat: interdum verò, quasi mortuus infans, ab Ecclesiæ culmine ante ipsius oculos dilapsus, eum ab oratione auertere conabatur. At his Ioachimus haud quaquam permotus, immò ab oratione spiritum haud distrahebat; quinetiam sæpenumerò Satanæ insultans: Quid agis furcifer? (aiebat) quid in cassum niteris? tuæ iam notæ sunt artes: tibi quidem multa nocendi cupiditas, at infirma potentia: iniqua voluntas, at potestas nulla. His dum vocibus inimico insultat, is stridens, ac tremens aufugere compellitur. XXV

Variis modis à Dæmone infestatur.

Inter hæc tàm diuini amoris æstu agitabatur: vt cùm solitarius esset, crebris Cælum suspiriis pulsaret, nemora gemitibus impleret; tamque inflammato vultu conspiceretur; vt Seraphicum intus animum gerere, proculdubio declararet. Plerunque etiam accidit, vt in Refectorio cum cæteris discumbens; dum piam aliquam aut ex Stimulo diuini amoris S. Bonauenturæ, aut Pharetra Lanspergij lectionē audiret, tam mirè animo afficeretur; vt in mentis excessum raptus, dum panis buccellam in ore gestat, in eo immobilis triduò aliquando absque sensu permaneret: quo tempore in Cellam à Fratribus delatus; cùm inde ad se rediret, totus vultu accensus; quasi qui ex incendio erumperet, videbatur. Hinc charitate seipsum in alios diffundens, herbas quasdam simplices colligebat, quibus morbis incurabilibus medebatur: quos tamen diuina potiùs, quàm humana virtute curari, ex ipsa morborum qualitate, & herbarum vi facilè agnosci poterat. Porrò in ea morborum curatione id sibi propositum erat; vt præcipuos ex animo morbos depelleret: neque enim cuiquam vnquam suas curationes exhibebat, cui priùs Pœnitentiæ Sacramentum non indixisset. Hoc pacto, cùm in Conuentu S. Brigittæ Montiscalerij, quod præclarum est Galliæ Subalpinæ Oppidum, Guardianus esset: Tibaldum quendam Agricolam, qui à lumbis vsque ad infimos pedes, diu membrorum vsu caruerat; cuique plurima frustrà medicamenta adhibita fuerant, maxima cum Medicorum admiratione sanat: priùs illi, ac toti familiæ peccatorum confessione, ac sacræ Eucharistiæ cōmunione indicta: quem potiùs oratione, quam herbis sanatum, idem Ioachimus Fratri Anselmo Genuensi fassus aliquando fuit: qui cùm semel cū eo agens, eam plurimùm curationem commendasset. Respondet Ioachimus: O Anselme, non herba, neque cataplasma, sed lachrymæ, & orationes Tibaldum curarūt. XXVI.

In extasim raptus triduò in ea perseuerat.

Herbas ad morborum curationem adhibet, vt diuinam virtutem celet.

Eodem modo in Taurinensi Conuentu, F. Aegidium Picentem Laicum, graui apostemate, mulieremque vlcere pessimo in vbere laborantes incolumitati restituit. In Astensi Conuentu, Mulieris cuiusdam filium, qui alteram tibiam distortam, alteram adeò tumidam, & ex opposita parte deflexam gerebat, vt nullis Medicorū remediis curari posset; matri sanaturum pollicetur: dummodo Æger, & cum eo tota domus familia ad Pœnitentiæ, & sacræ Eucharistiæ Sacramenta accedant. Id cum omnes præstitissent, dum is herbas applicat, Deumq; pro Aegri incolumitate orat. eidem a Deo sanitatem impetrat. In eodem quoque Conuentu, [illegible]anus Medici Frater, in genitalibus partibus tam graui morbo afflictabatur; vt Medicorum consilio, ac iudicio morbus incurabilis censeretur: At Ioachimus Medico: Ne de curatione desperes, inquit, omnes peccatorum confessione conscientias expiēt ac sacra se cōmunione reficiāt; potēs est Deus Aegro sanitatem reddere. Protinus cùm Aeger, ac tota familia, Viro Dei paruissent. herbarū is medicamenta adhiber orationisq. cum iis lachrymas miscet, & breui tempore pristinam Aegrotus salutem recuperat. Anum denique mulierem, quæ [illegible] morbo, a [illegible] nectute contraxerat, co- XXVII.

Plerosque Ægros diuina virtute incolumitati restituit.

dem

dem modo animi illi curatione mandata, ſepa vino infuſa, à ſorditate liberat. Hoc itaque modo, qui humanam herbarum virtutem, proculdubio excedebat; quamplurimos Ægrotorum animos, ac corpora curans, tutum ſe ab inanis gloriæ telis, ac illæſum ſeruabat.

XXVIII. Hoc igitur fraternæ charitatis ſpiritu inflammatus, cùm grauis Peſtilentia Ticini Vrbem, vbi is tunc vitam agebat, inuaſiſſet: à Superioribus obtinet, vt ſimul cum aliis nonnullis eiuſdem Conuentus Fratribus, peſte laborantibus miniſtret: quo in miniſterio cùm reliqui omnes, piè in Domino occubuiſſent: is ſolus diuina potiùs, quàm humana virtute, poſt ea pietatis officia, omni diligentia, & charitate exhibita, ſuperſtes euadit. Mirus in hoc Viro erat Paupertatis amor: cuius tanta cupiditate flagrabat, vt cùm ex Vrbe à mendicatione rediret; lignuncula quæ illi paſſim in via diſperſa occurrebant, ſollicitè colligeret, ne perirent, mutatoriaque fœmoralia non linea vitta (vti fieri ſolet) ſed ſparto ad lumbos religaret. Denique quę extrema auaritiæ vitia eſſe ſolent: ea illi altiſſimæ paupertatis cupiditas ad ſummum virtutis apicem conferebat.

Peſte laborantibus omni charitate miniſtrat.

XXIX. Viri huius ſanctitatem, Deus illuſtri cæleſtis Prouidentiæ exemplo declarare voluit. Cùm enim anno 1569. in Cõuentu Montiſcalerij, qui S. Brigittæ appellabatur, Guardiani munus adminiſtraret, accidit: vt copioſiſſima nix è Cælo delapſa, conctos Fratribus ad quotidiani victus mendicationẽ aditus præcluderet. Vix quinque exigui panes, quales in Pedemontana Regione cõfici ſolent; ac pauca legumina in Monaſterio ad totius Familiæ victũ ſupererant: quibus conſumptis, nulla humani ſubſidij ſpes Fratribus reliqua erat: neque enim è Monaſterio, quod ſecũdum milliariũ ab Oppido diſtabat, via vllo modo ad illud aperiri poterat; cùm nix altitudine hominis ſtaturam excederet. Quapropter Ioachimus, collectos in Refectorio Fratres verbis hortatur, ne animũ deſpondeant: neuè de diuinæ benignitatis prouidẽtia deſperẽt: ſed potiùs in diuinæ prouidentiæ ſpẽ animũ erigant, quæ ſibi derelictos pauperes alit. Alia quoq; diuinæ liberalitatis exẽpla profert, quibus eorũ animos ita in Dei fiducia confirmat: vt vniuerſi planè in Deo cõfidentes, ſimul ad orationem acceſſerint: Ioachimus verò, cui tot ouium paſcendarum cura cõmiſſa erat, impenſiùs pro iis Dominũ rogat, à quo certã ſibi, ac ſuis Dei miſericordiã expectat.

Illuſtre Diuinæ erga Fratres Prouidẽtia teſtimonium, Miraculo praeditũ.

XXX. Erat in Montiſcalerij Oppido Vir nobilis, Ioffredus nomine, Caburreti Dominus; cui Coniux, quæ nuper deceſſerat, anniculum puerum adhuc lactentem reliquerat: Hunc Pater cùm vnicum haberet, aliquod illi à Nutrice incommodum metuens, noctu illi in proprio lecto ſterni iuſſerat. Accidit verò, vt qua nocte Fratres, omni humana ope diſtituti, abſque intermiſſione Deum orabant: Infans, qui inter faſcias colligatus, in Patris lecto iacebat, nonnullos vagitus ederet: quibus à ſomno Pater excitatus, dum eum demulcere, ac ſedare ſtudet; is clara, atque articulata voce: Pater, inquit, Pater: Cui Pater noua voce obſtupefactus, ait: Quid vis, fili? Tum is ſubdit. Cur de Capucinis noſtris S. Brigittæ non cogitas, qui pane, & omni humano victu carent, tantaque nix è Cælo venit, vt illum ſibi mendicare non poſſint? Eo nuncio, ac libera Infantis loquela mirum in modum obſtupeſcens, Pater, multa ſecum animo verſabat. Primùm, quo pacto Infans vnius anni, qui necdum primas, ac imperfectas voces eloqui didicerat, tam clarè verba proferret. Deinde quis illum Capucinos, quis S. Brigittam, quis niuem è Cælo delapſam, quis mendicationem, quis vias mendicationi occluſas, quis Capucinorum neceſſitatem, ac victus penuriam tam diſertè docuiſſet: vniuerſa hæc animo tractabat, mẽtẽque videbatur excedere, ac in ſtuporem conuerti: cùm tandem ſibi redditus ab Infante quærit, quis hæc ſibi reuelauerit. At Infans ad priſtinam Infantium ignorantiam rediens, nec Patri reſpondit; nec vllum rationis, necdum ſuperiorum dictorum deinceps ſeorſum protulit. Id cùm Ioffredus altè animo perpenderet, totque in vnũ Dei Miracula congeſta cerneret; haud ſegniter diuinis ſibi monitis parendum eſſe cenſuit. Quamobrem die vix elu-

Vnius anni Infans pro Capucinorũ neceſſitate Patrẽ interpellat.

cescente, Equum cataphractarium pane, vino, caseo, ac aliis vitæ necessariis onustum, famulum iubet conscendere; & ad S. Brigittæ Conuentum festinare. Admiratur famulus Heri imperium; atque ob niuis altitudinem se eò pertingere posse desperat. Cui Ioffredus: Ne timeas, inquit: Qui enim Fratrum mihi necessitatem aperuit, is tibi viam ad Conuentum sternet, ac tutum perducet. Acquiescit tandem ille mandato; Equum onustum conscendit, iterque ad Monasterium carpit. Currit gradatim Equus in niuem, quæ mollis, ac tenera erat, haud secus quàm puluerem solidum, ac constantem calcat: tandem ad Conuentum peruenit: cuius fores cùm niue obstructas offenderet; ex equo descendit, niuem perfringit, ac tintinnabulum pulsat. Stupent Fratres, qui tunc orationi vacabant, ad tintinnabuli sonitum. Aperitur ianua, Equusque Conuentus foribus altior apparet. Niue tamen effossa, panis, ac reliqua annona ex alto à famulo demittitur: qui cùm à Fratribus interrogaretur, quo pacto is eum equo eò appellere potuisset: Quid verbis opus est: (inquit) Angelus Domini, & me, & equum huc properantem adduxit. Ioachimus verò cum vniuersa Fratrum familia Deo impensiùs gratias agens, Hymnum, *Te Deū laudamus* haud sine lachrymis decantat. Famulus verò eodem itinere domum rediens, cùm nunquam palmo profundiùs pedem in niue infixisset, omnia Ioffredo refert: qui Dei miracula agnoscens, in his supremum eorum Auctorem glorificat.

Equus annona onustus altam niuem, velut solidū puluerem calcat.

Posthæc in Vmbriæ Prouinciam missus; in ea per aliquot annos Guardiani munus exercuit: in quo parem prudentiæ, ac sanctimoniæ laudem consecutus est. In XXXI.
hac Prouincia cùm in Monasterio Bettonæ aliquando Guardiani munere fungeretur: proxima ante Quadragesimale Ieiunium die, nihil prorsus obsonij Fratrum familiæ erat, quo ante Ieiunium recrearetur: at liberalissimus Deus, qui honestis etiā Fratrum recreationibus; quæ ad vitium non tendunt, proculdubio delectatur; illos absque obsonio, illius diei cœnam celebrare non est passus: sed qui Corui famulatu, Eliæ carnes olim ministrauerat; Felis quoque ministerio, vt suos carnibus pasceret, vsus fuit. Iam dies ad vesperum declinabat; cùm Fratribus omni obsonio destitutis, domesticus Aelurus ad Ioachimum Guardianum, quasi festiuus accedit: crebrisque eum præter morem vocibus interpellat; atque vt poterat, nunc eundo, nunc redeundo, vt eum præeuntem sequatur, prouocat. Stupet Guardianus nouas bestiolæ voces, insolitumque agendi modum, mysterio haud carere sibi persuadet: Quapropter Felem sequitur; qui viam ante Ioachimum carpens, eum ad lignile ducit: vbi vngulis terram fodiens, Turdorum illic multitudinem, quam is sibi ex præda parauerat, sepultam ostendit. Extemplò Ioachimus Dei Prouidentiam admirari cœpit: augetque admirationem; cùm Turdos recensens, tot numero esse comperit, quot in Familia Fratres numerabantur: quare Ioachimus Familia in Refectorium conuocata, Turdos ostendit; oppiparumq. diuinæ Prouidentiæ conuiuium, iis paratum sermone extollit; cunctosque ad diuinæ laudis præconia efferenda prouocat.

Felis ministerio Deus obsonium Fratribus parat.

Hic denique tam insignis humilitatis sectator fuit; vt cùm eam proprio neglectu, vilique suipsius existimatione, in seipso perfectè referret, eam quoq; in cæteris, XXXII.
ac potissimùm in Verbi Dei Concionatoribus coruscantem optaret: quapropter cùm semel Theologiæ candidatos, animosiùs inter se disceptantes audiret: his bellè sese immiscens, ab eis percontatur: Quidnam Theologia esset? Cui cùm illi iuxta Theologorum sententiam respondissent: Is lepidè: Profectò, (inquit) needum quid Theologia sit, didicistis: Theologia enim est humilis de rebus diuinis sermocinatio: quare, qui humilitatem eum Dei sermocinatione non coniungit, ad Theologiæ notitiam nondum se peruenisse putet. Denique ex Vmbria iterum in Genuensē Prouinciam rediens, cùm iam senex, ac septuagenarius esset; in Astensi Conuentu morbis variis, ac diuturnis affligari cœpit: quo tempore, cùm linguam ob febris ardorem, ferè combustam gereret; ad Deum conuersus, aiebat: Benè omnia facis, Domine; linguam castigas, quæ in tua laude pigra fuit.

Lepidum ipsius ad Theologiæ candidatos dictum.

Tum

Tum maiori charitatis flamma succensus; non tantùm linguam, Domine: sed & os,& caput,ac totum denique corpus combure, vt totus puniatur; qui totus in tui obsequio negligens fuit. Tum verò morbo ingrauescente,cùm supremum vitæ occasum sibi imminere animaduerteret: Psalmum illum recitans: *Verba mea auribus percipe,Domine;intellige clamorem meum.* Post omnia in eo Ecclesiæ mysteria completa,è mortali ad immortalem vitam migrat: venustioremque post mortem, quàm cùm viuus esset, vultus formam ostendit. *Psalm. 5. Ast a vitam cum morte cõmutat.*

XXXIII. Duo hoc anno inter alia memoranda accidêre. In his primum est: Dominicus quidam Bataglinus, Vir pius, in Oppido Portiani Romanæ Prouinciæ, exiguum vini albi dolium Fratribus,ad Missæ ministerium,quotannis parabat:ex quo etiam ægrotis,qui in Oppido erant,vinum,quoad illis opus erat,omni charitate ministrabat.Porrò hoc anno contigit;vt cùm vinum ab eo Fratribus pro Missæ Sacrificio, atque ægrotis,toto anni tempore copiosiùs subministratum fuisset; sub mensis tandem Augusti finem, id quoque finem in dolio acciperet: quo tempore cùm Eleemosynarius vinum ad Missæ ministerium ab ancilla posceret:Respondit illa; dolium prorsus exhaustum esse.Quod cùm Dominicus audiret: Ito,inquit Ancillæ, tantum adhuc vini reliquum erit, quo Missæ lagenam impleas. Cui Ancilla:Nullo pacto,ait,dolium enim diligentissimè exploraui,atque in pedes erexi:Ibo tamen vt iussis tuis obtemperem. Igitur cùm Ancilla in Cellam vinariam descendisset, dolium explorat;illudque vsque ad os vino plenum, immò superefluens cernit: qua re obstupefacta, protinus ad Herum entrens exclamat; dolium vino plenum esse. Pia namque eleemosyna in Domini Altare,& in Ægrotos effusa, abundantiorem è Cælo vinum accipere meruit. *Vinum quod Altaris sacro mysterio inseruit,in dolio multiplicatur.*

XXXIV. Alterum Siciniani accidit: Cùm enim Ioannes Antonius Maffæus,de quo alibi egimus,ampliorem quandam panis eleemosynam aliquando Fratribus erogasset: vxor ad arcam panariam reuersa, eorumdem panum multitudinem,in ea haud diminutam offendit: qua re obstupefacta,cùm id diuina tantùm virtute factum intelligeret: id non obscurè perspectum habuit, eleemosynam opes non minuere, sed potiùs augere. *Panis Fratribus à Benefactore erogatus in Panaria non minuitur.*

XXXV. Hoc anno Iulius Feltrins de Ruuere Cardinalis Vrbinas, qui multa fide, ac pietate,Protectoris munus hactenus erga Capucinos gesserat,tertio Nonas Septembr. diem extremum obit;cui in eo munere succedit, Iulius Sanctorius S. R. E. Cardinalis S.Seuerinæ nuncupatus:cuius eximia in Ordinem beneuolentia, ac humanitas,perpetuam illi apud Nostros grati animi memoriam comparauit. *Cardinalis Vrbinas Ordinis Protector ad Deum migrat.*

ANNVS CHRISTI. 1579. GREG. XIII. 8. RODVLPH. II. IMP. 3. REL. CAPVC. 55.

NOVVS hic Annus Millesimus quingentesimus septuagesimus nonus, nouos rerum parit euentus; noua Christo militantium certamina spectanda profert, nouos tandem post certaminis labores Milites coronat. Hieronymus Generalis hoc anno, dum Siculas Prouincias visitãdo peragrat, ad Ætnam Montem peruenit. Est Ætna Siciliæ Mons, Catanæ proximus, de quo multa tradunt Plinius, Strabo, Solinus, & alij veteres, nocturnis miris incendiis. Huius Crater per stadiorum viginti ambitum se diffundit: Fauilla, atque interdum flamma Taurominum, & Catanam vsque peruenit: fragor verò vsque ad Maionem, & gemellos colles auditur, vt tradit Plinius. Ab ea parte, qua Eurus, & Aphricus flant, speluncas habet sulphuris plenas, & vsque ad mare deductas: quæ dum in se fluctus recipiunt, ventum creant, qui agitatus ignem gignit ex sulphure: quo fit, vt inde, quæ videntur, incendia erumpant; atque his tantùm ventis flantibus, is arenas, flammarùmque globos eructet. I.

Plin. l. 2. c. 103. lib. 3. c. 8. Strab. lib. 6. Solin. lib. 12.

Ætna Mons describitur.

Huc igitur cùm Hieronymus cum Sociis appulisset: prodigiosi Montis fama commotus, ex quo nonnulli os Inferni patefieri existimant; rem adhuc cunctis incertam explorare statuit. Quapropter non curioso, vt reipsa innotuit: sed pio duntaxat studio ductus, Montem conscendit; ascensúque licet perdifficili, ad cacumen pertingit; vnde Mons diurno tempore fumum, nocturno ignem euomit: atque inde introspectãs horridã quandã voraginẽ, ac Montis hiatum cernit; ex quo cùm tres validissimos, quasi æneî tormenti ictus tunc primùm emissos percepisset; post hos ecce ante illum crebri flammarum globi, de barathro ascendentes, rursumque in idem relabentes apparent: vnde mixti hominum, mulierumque ploratus, ac eiulatus; quasi quos dira vis tormentorum exagitet, aut incendia exurant, inter præaltas illas voragines personantes audiuntur: qui pietatem simul, ac terrorem illi animo incuterent. Intuebatur diligentiùs Hieronymus: num inter ea flammarum volumina, quæ modò alta petebãt, modò in ima barathri relabebãtur, hominũ animas animaduerteret; quæ illo quasi tempestatis impetu iactarentur: at cùm præter gemitus, ac ploratus, nihil se illius oculis conspiciendum obiiceret; id quidem illi velut certum fuit, in iis animas diuino iudicio, ac virtute cruciari: num verò ibi temporali pœna à sceleribus purgentur; vel perpetua Inferorum supplicia luant, penitus incertum. II.

F. Hieronymus Generalis Ætnã mõtẽ conscendit.

Hinc (si paulisper digredi licet) Hæreticorum nostrorum commenta, velut palpabili argumento eluduntur; dum & ignem, & flammas, quibus animæ post mortem cruciantur, metaphoricas tantùm, ac figuratas, non veras esse volunt: Catholicosque Doctores ineptos, ac ridiculos Sophistas appellant; qui de Inferni ignis natura, & qualitate subtiliter disserunt: cùm potiùs ipsi deridendi, seu magis commiserandi sint; qui cùm diuina Scripturarum Oracula, quæ apud Numerorum, Deuteronomij, Iob, Psalmorum, Ecclesiastici, Isaiæ, Matthæi, Marci, Lucæ, Apocalypsis volumina frequentissima sunt. Ac præterea sanctissimos, & antiquos Patres, Irenæum, Basilium, vtrumque Cirillum, Gregorium Nissenum, Ioannem Chrysostomum, Cyprianum, Augustinum, Prosperum, Gregorium, atque omnium sæculorum fidem ignorent: quæ damnatorum animas veris, tametsi miris modis ab Inferno igne cruciari docet; iã propè ad Atheismũ accedunt, impiũque illud canũt. III.

Ioan. Calu. 1. cap. 30. Eia.

In Hæreticos digressio.

Num. 16. 31. Deut. 32. 22. Iob 10. 20. Psalm. 10. 6. Eccles. 7. 19. Isa. 5. 14. & 33. 18. Matth. 3. 10. & 25. 41. Marc.

Cerberus,

Cerberus, & Furiæ iam verò & lucis egenus
Tartarus horrificos eructans faucibus æstus,
Hæc neque sunt vsquam, nec possunt esse profectò.

9.43. Apoc. 14.9. & 19. 20. Iren. l. 5. c. 27. Basil. orat. de fut. Iud. Cyril. Hieros. cathec. 18. Cyr. Alex. orat. de exit. ani. Greg. Nyss. orat. Catechet. c. 40. Chrys. ep. 5. ad Theod. lapsCypr. serm. de Ascēs. Christi. August. de Ciuit. Dei. li. 21. c. 2. 7. 9. 10. Prosp. lib. de Vit. Contempl. c. 12 Greg. l. 9. Moral. ca. 46.

Lucret. lib. 3. de Natura.

Sed quoniam institutæ historiæ ratio non fert, vt in Hæreticos inuehamur; ad Hieronymũ Generalem redeo: qui posthæc cùm peragrata Sicilia in Vmbriæ Prouinciam venisset; Spoleto quadam die Fulginium cum Sociis proficiscebatur; cùm Socij longo, limosóque itinere fessi, ac ieiunio confecti, elanguescebãt: nitebatur iis Hieronymus animum afferre; atque, vt reliquum iter fortiter prosequerentur, hortari: at id frustra; cùm enim his præ inædia animus, ac vires deficerent; iter prosequi, ac pedem vlteriùs efferre non poterant: locus desertus erat, atque ab hominum habitationibus remotus, ex quo humani aliquid subsidij sibi sperare possent. Quapropter Hieronymus ad Deum, egenorum penum, oratione confugiens, ab eo opem expectat. Nec frustra: nã vix absoluta oratione, cùm tres numero essent; tres quoq; è Cælo ante eos panes delabuntur: ex quibus cùm quisque bucellam gustasset; id sibi roboris accessisse sentiunt; perinde ac si oppipare ea die refecti essent. Vir enim Hieronymus erat, multa virtute præditus, atque apud Deum oratione potẽs; quemadmodũ fusè in ipsius vita prosequemur. Quod alio quoq; testimonio confirmatum fuit: nam cùm æstiuo tẽpore è Perusino Conuentu cum Sociis digressus, Assisium pergeret, siti omnes æstuabant: quo tempore Hieronymus, colloquio cum Sociis de B. Virgine instituto, eo sitis ardorẽ extinguere conabatur. Vix paululùm post hæc in via processerant; cùm in ea domunculam offendunt, ex qua Matronam quandam grauem prodire cernũt; quæ Offam panis vino dilutam in Lessidi poculo gestans, Hieronymo offert: duæ quoq; eam pedissequæ sequebantur; quæ geminos calices eodem modo instructos, Sociis præbẽt, illos Matrona his verbis cõpellante: Recreamini, Patrès, exiguumq; potum sumite: scio enim, quòd siti æstuatis. Hieronymus verò cùm factũ admirans, altiùs animo ageretur; Matronam fixè cõtemplabatur; in qua diuinum quid elucere sibi videbatur: Neque eum opinio fefellit: cùm enim posthæc, actis Matronæ gratiis, pedetentim viam prosequerentur; sæpeq; oculos Hieronymus ad Matronam cõuerteret: vix eam cum pedissequis domũ redisse animaduertit; quum Domũ, Matronã, ac Pedissequas, inde omnes euanuisse cernũt; nec vlla eo in loco deinceps domus vestigia agnoscunt. Facto vniuersi obstupuêre: at Hieronymo deinde oranti diuinitus reuelatum fuit; singularem illam Deiparę in eos munificentiã fuisse; eò quòd pios inter se eo tẽpore, de illa sermones miscerent.

Hieronymus Panes è Cœlo Sociis impetrat.

B. Virgo sub Matronæ forma Offa vinaria Hieronymum ac Socios in via excipit.

F. ANGELI à Canobio, Vita, & gesta.

Interea Religionis Ager, fœcunda illustrium Virorum, hoc anno, segete ditatur.

IV. Atque inter prima illius germina, Fr. Angelus à Canobio, Sacerdos, Prouinciæ Picentis enumeratur: qui cùm à susceptæ Religionis exordio, ad extremam vsque senectutem, æqua virtutis, ac sanctimoniæ laude vixisset, præclara illius à Deo viuẽs, moriénsque testimonia accepit. Dum enim in Conuentu Maceratæ, tum propter frequenter orationis lachrymas, tum etiam ob longioris æui senium, oculorum lumine penè orbatus, à sacro Missæ Sacrificio abstineret: Hũc Fr. Bartholomæus Cæsenas, Vir prudentia, ac virtute clarus; qui in eo Conuentu Guardiani officium gerebat: haud absque diuini numinis nutu, aliquando interrogat: Cur Sacrorum mysteriorum celebrationi non insistat? Cui Angelus, se iamdiu oculorũ cæcitate præpediri ait. At Guardianus: Quid oculorum, inquit, mihi cæcitatem obiectas? Tua nobis Missa opus est: Festina; Sacroq; Ministerio ex obedientia incumbe. Mirabile dictu! Obedientia cœco visum restituit: Nõ hæsitat Angelus, non cunctatur, nõ cæcitatem cogitat: opus naturæ impossibile, absque vlla mentis dubitatione adoritur. Intelligebat enim Vir Sanctus, Obedientiam rerum Ordini subiectam non esse: sed omnia naturæ iura transcendere. Porrò vt illud solius obedientiæ opus esse cunctis perspicuum esset: Pergit Angelus familiari cæcitate obrutus, sacris vestibus indutus, ad Altare Sacra facturus accedit: Vix autem Altare contingit, ac Missæ Sacrificiũ inchoat; quum claré omnia cõspicit, ac tandiu ab eo cæcitas fugatur; quoad peracto Missę Sacrificio is ex Altari abscedit. mox verò ad pristinã cęcitatem relabitur.

Mira ipsius obedientia Miraculo commẽdatur.

Hoc modo, cùm per octo dierum curricula, rem diuinam fecisset; octaua tandem post Sacra peracta, graui corporis languore corripitur: quo tempore, obitus sui diē, ac horam, quā Deo reuelante didicerat, Fratribus prænunciat; ac vitæ cursum, quem virtute duce auspicatò inierat; eadem cōsumante, hoc anno feliciter peragit.

Dum illi funera persoluuntur, in Feretro, sedēs conspicitur.

Res verò planè prodigiosa, illius post mortem visa fuit: Etenim cùm ob eius sanctitatis famam, plurima hominum turba ad funera accessisset: dum Fratrum corona feretro circumfusa, illi suprema persoluit: qui priùs in feretro iacebat; & membra mouere, & in eo sedere cernitur: alteraque manu caput fulciens, velut qui obdurmiret, aut cælesti quodam sopore quiescens, diuina meditaretur; tam suauem ex se odoris fragrantiam efflare cœpit; vt plebs rei nouitate commota, in maximos clamores, ac Dei laudes protinus erumperet. Eo namque cunctis perspectum fuit: eum non inter mortuos sempiternos, sed inter viuentes à Deo connumeratum fuisse, qui in Regione viuorum æternas Sedes accepêre; atque in beatissimo illo Dei regno, imperturbata quiete, ac pace fruuntur. V.

F. FRANCISCI A FVNIANO,
Vita, & Gesta.

F. Franciscus à Funiano Concionator opere & sermone illustris.

IN Bononiensi Prouincia, vtroque & prædicationis, & præclarioris vitæ titulo, illustrissimus fuit, Frater Franciscus à Funiano, Concionator: qui è sæculi naufragio, in ipso adolescentiæ flore, ad fidam Religionis stationem vocatus; cùm Fauentiam ad Nouitiatus probationem perrexisset; id Raphaël, germanus ipsius Frater, molestissimè ferens; Fauentiam proficiscitur: vt Fratrem modis omnibus à Religionis proposito reuocatum, domum secum reducat: At Capucinorum Ecclesiam ingressus: vix in quandam Crucifixi Imaginem, quæ in ea pendebat, oculos coniicit; cùm protinus sibi viscera, animumque ita diuina virtute commoueri sentit; vt totus in gemitus, ac lachrymas dissolueretur; ac præteriti iam consilij oblitus; Fratri contrà, vt in arrepto proposito stabilis permaneret, omni pietate persuaserit. His quippe repagulis, Francisci conuersionis exordia, Deus Opt. Max. munire voluit; ne vllis hominum machinis conuulsa aliquādo dilaberetur. Communis omnium sententia fuit, purum eum ab omni carnis inquinamēto, virginemque è sæculo emersisse: tantus enim pudoris, ac honestatis candor in ipsius facie, ac moribus elucebat: vt illius animū ab huiusmodi labe, longè semper alienū fuisse demōstraret. Ipsius verò vita tot, tantisque virtutibus exornata fuit: vt cùm nihil in ea, aut vitij, aut incompositæ actionis reprehēdi posset; contra verò plurima essent, quę alios ad sui imitationem prouocarent, cunctis veræ Disciplinæ norma videri posset. VI.

Perpetuus Virginitatis custos asseritur.

Hoc virtutum, ac sanctioris vitæ apparatu, cùm ad Philosophica, ac Theologica studia Superiorum iussu accessisset; in his ob præclaram ingenij vim, summumque virtutis studium, eam præstantiam assecutus est; vt celeberrimus omnium, qui sua tempestate florebant, Prædicator haberetur. Mira sunt, quæ cælesti potiùs, quàm humana huius Viri eloquentia narrantur. Bononiæ cùm in prægrandi S. Petronij Ecclesia, anno 1575. Dei Verbnm disseminaret, tanta populi multitudo ad eum audiendum confluebat; vt vix Templum illud augustissimū, ad turbarum multitudinem capiendam sufficeret. Eò tempore accidit; vt dum semel pro Concione apud Populum agit; in medio sermone, velut qui animo excedit, tandiu mutus, ac immobilis consisteret; quoad quarta vnius horæ parte elapsa, ad se rediens; manuque suggestum pulsans, in hæc verba erumperet. Deo agamus gratias, charissimi: Iam Laurentius Frater liber ad superiora euolat. Ne me tacentē ægrè tuleritis: Nam Frater Fratri suprema, quæ optaueram, obsequia persolui: tum reliquum Concionis absoluit. His auditis, plerique Nobiles Viri, eodem temporis momento, per famulos rem, num vera esset, explorant. Inter alios Balthasar Campegius fuit: qui expedito ad Conuentum vernaculo, ab eo, antequam Concio absolueretur, VII.

Inter concionandum sensibus excedit, & morienti Fratri assistit.

rem prot

rem prorsus ita esse; Laurentiúmque eo tempore ex humanis excessisse audit.

VIII. Inualuerat eo tempore Bononiæ, apud Nobiles fœminas, quidam vestium caudatarum abusus:ita vt quę nobiliores essent,lõgiorem vestis caudam a tergo raptarẽt.In hunc vestium luxum,qui cultus moderationem excedebat, cùm Franciscus acerrimè inueheretur:id randem assecutus est; vt quamplurimæ illustriores fœminæ ab eo abstinerent;sensímque in dissuetudinem abiret. Porrò hoc tempore Nobilis quædam mulier,ex Vsellanorũ familia,quæ posteriorem illam Laciniam necdùm abiecerat;cùm prolis sterilitate laboraret,ad Virum Dei accedit,cúmque summis precibus rogat,vt aliquam illi à Deo sua oratione prolem impetret. Cui mox Franciscus. Frustrà rogas,ô Mulier, quamdiu laxè fluens illa vestis cauda a tergo tibi humi serpit.Syrma obtrunca,tum masculum paries. Credit illa:Viri Dei consilio acquiescit:Syrmate se abstinet:tum intra anni spatium, quemadmodũ Dei Seruus illi pollicitus fuerat,prole mascula potitur.Tantam Vir hic præclarus,dum ad populum verba faceret,ad animos ad pœnitentiam emolliendos,vim à Deo sibi inditam acceperat:vt hac in Vrbe,dum in Metropolitana S. Petri Ecclesia, Dei Verbum disseminaret; quamplurimas ad honestæ vitæ rationẽ Meretrices perduxerit: quas cùm erectum hoc vno nomine,in eadem Ecclesia, Tabulatum, in summa populi affluentia conscendere:atque inde postulata publicè à cũctis venia, præteritas turpis vitæ maculas, & scandala eluere iussisset; ea res ita populum ad lachrymas, ac pietatem commouit;vt omnes honesto loco collocatæ fuerint.Cũcta huius sancti Viri verba,quasi fulmina videbantur; quæ audientium animos simul & terrerẽt, & incenderent:nec mirũ;cùm enim ea ex ardenti diuinæ charitatis officina,ac prolixæ orationis studio: cui etiam aspera corporis flagellatio accedebat, velut ex incendio,prodirent:tanquam desolatorij Carbones,omnes impietatum Machinas diuina virtute prosternebant. *Vestium Syrmata ... inuecta tollit.* *Meretrices ad meliorem vitæ frugem conuertit.*

IX. Posthæc Venetias profectus; vt in Ecclesia S. Apostoli Dei Verbum prædicaret: simulac mulieres,nudato sub mammas pectore, patùm honestè ad Ecclesiam conuenito animaduertit:mox in turpem illius Vrbis vsum, tam cælesti eloquentia inuehi,tantumque eum in odium cœpit inducere:vt postridie nulla,nisi velato pectore,Ecclesiæ limen ingredi visa fuerit. Tam enim mixto ex suaui,& acri dicendi genere præditus erat; vt animos, nec nimia asperitate auerteret, nec orationis luxu, aut mollitie demulceret:sed cælesti quadam spiritus vehementia . cui & lenitas, & acrimonia famulabantur , omnium ad se voluntates attraheret , ac quodammodò compelleret.Hoc quoq; modo,cùm Arimini Dei Verbum disseminaret, Vrbis Proceres commouit,vt mulierum vestes, ac ornamẽta,quæ omnem in ea Vrbe modum, excedebant , Pragmatica sanctione prosequerentur; qua modum muliebri mundo decernerẽt;ne pompis,ac superfluo cultu,domos,ac familias exhaurirent. Sacellũ, quod S. Antonio Vlyssiponensi,in admirandi illius facti memoriam, in eadem Vrbe extructum fuerat:quo is Hęreticum,Dominici Corporis,& sanguinis veritatem in Eucharistiæ Sacramento cõuellentem,Mulæ adoratione conuicit; iam penè dirutum instaurauit : Sodalitiúmque Linofactorum (Lino quippe Vrbs illa abundat) qui illius curam gererẽt,instituit.Quo verò tempore Sacellum instaurabatur. Hospes quidam Meritorius, qui propè illud domum extruxerat;cùm ea Sacelli instauratione domus sibi lucem diminui ægrè ferret:noctu murum diruere aggressus,vix illũ vecte attigit;quũ protinus diuina virtute prostratus,humi prolabitur; inibusq; omnibus destitutus,ibi cãdiu iacet;quoad sceleris pœnitens, à Deo impij facinoris veniã postularet.Aliud quoq; Sacellũ iuxta mare,in ea rupe,è qua S. Antonius,olim magnam illam piscium multitudinem Dei Verbo prosequutus est, extruxit : quod nouo Nautarum Sodalitio instituto curandum commisit. Denique tanta apud omnes de Francisci sanctitate opinio percrebuerat;vt in publicum illius Sodalitij Vexillo,Nautæ per aliquod tempus,illius effigiem depictam circumferrẽt:At eo deinde mutato,aliud S. Antonij illius loco successit. *Veneriis turpem mulierum abusum obtruncat.* *S. Antonij ... animaduersio.*

Interea graui inedia hanc ipsam Vrbem occupante, cùm pauperes in Vicis, passim fame languentes iacerent: eos Vir Dei, ex intimis visceribus commiseratus, ingẽti Cruce in humeros sublata, qua Domini Passionem, ac charitatem in morte declaratam referret; per Vrbis Vicos incedens, exclamare cœpit: O Ciues, ò Ciues, Christo pauperi succurrite, qui fame perit. Ab iisque hoc spectaculo tantum grani, hordei, fabarum, atque aliorũ leguminum eleemosyna accepit; vt iis quotidie pauperes aleret: quibus dum sub quadam Vrbis porticu collectis, propriis manibus cibos ministrat: accidit hoc tempore, vt saccus fabarius illi ex elemosyna superesset: quamobrem a quodam Viro Agricola agri partem impetrat; in qua fabas ad pauperum victum seminat. Porrò seminatæ fabæ, cùm mirum in modum copia, ac magnitudine excreuissent: tum Franciscus in publico suggestu vniuersos admonet; fabarium illud in pauperum alimoniam cedere, ac proinde pauperibus iis liberè vesci licere. Mox pauperum multitudo ad fabas confluit; cunctique fabas ad saturitatem comedunt; secum tollunt, canistros, ac fiscellas nullo vetante implent, domum asportant, sæpè fabarium repetunt; nec tamen fabas diminuunt: donec nouæ agris fruges succederent, quæ anni egestatem tollerent. Cæterùm neque Agricolæ pietati, qui agrum ad pauperum alimoniam accõmmodauerat, diuina liberalitas defuit: tot enim post plures fabarij vindemias, fabæ in agro reliquæ fuêre: vt spem omnem agri superarent: neque Agricola tot se ex agro fabas vnquam collegisse affirmaret. Hoc quippe Deus, velut cælesti testimonio, cunctis perspicuum esse voluit, quam grata illi hæc erga pauperes charitas fuisset. X.

Ipsius in Pauperes charitas exẽplo declaratur.

Fabas pro Pauperibus seminat, quæ à Deo multiplicantur.

Hoc ipso ad pauperes alendos fabarum remedio, anno quoque 1570. quo tempore Forolivium magna frugum egestas occupauerat; dũ in eadem Vrbe Dei Verbũ disseminat, vsum, nostra M. S. tradunt: ibi enim & fabis seminatis, & diuina virtute, instar priorum, multiplicatis, pauperes vsque ad nouam segetem alit; atque è mortis faucibus hac charitate eripit. Id verò in hac Forolivij Vrbe illi singulare fuit: quòd cùm is pane per Vrbem in pauperum vsum emendicato, duos Saccos impleuisset; pauperibusque, qui tercentesimum numerũ excedebant, in Ecclesia congregatis, geminos cuique panes manu sua distribueret: id sua apud Deũ charitate meruit; vt qui vel tertiæ parti haud sufficere posse credebantur; diuina adeò virtute aucti fuerint; vt sua cuique pannum portione dispertita, saccus etiamnum pane plenus superfluerit. Atque, vt Dei in eo luculentiùs virtus, ac liberalitas eluceret; paucis ex iis, qui superfuerant, panibus sibi in manica repositis, cùm inde per Vrbem incedens, nulli pauperum panem denegaret; tot sibi in manica panes, hoc tempore, quot subleuandæ pauperum necessitati necessarij essent, à Deo multiplicatos sensit. Denique, vt paruulorum, per id tempus sustentationi prospiceret: collecta puerorum egenorum turba, eos per singulas diuitũ domos alendos dispertitur: atque hoc pacto, & egenorum necessitati, & diuitum saluti, æqua charitate consulebat. Hoc ipso charitatis impulsu, Vir Dei, cùm rursus Arimini diuini Verbi semina iaceret; Iudæo cuidã, qui perfidia abnegata, Christianam Fidem amplexatus fuerat, vitæ necessaria administrat. Hunc enim dum pro Concione, fideliũ pietati impensiùs commendat, eo charitatis æstu impellitur; vt pallium, quo tegebatur, è suggestu proiecerit, primusq; Neophito in eleemosynã erogauerit. Quo facto audiẽtium animos ita ad pietatem cõmouit; vt copiosa ad illius sustentationẽ æra protinus effuderint. XI.

Panem pauperibus sua oratione multiplicat.

Arimino Parmam anno 1567. ea in Vrbe Dei Verbum disseminaturus, proficiscitur: quo tempore multa imbrium copia, Parma fluuius, qui Vrbi nomen dedit, ita excreuit, vt vndas ad Pontem vsque attolleret: Inde cùm illius ruinam, atque Vrbis submersionẽ vniuersi formidarent. Vir Dei, ad mediũ Pontẽ intrepidus accedẽs, manũ in vndas tumentes extendens, ac Signo Crucis benedicẽs, cùm in eas cerã a Pontifice benedictã, quæ vulgò Agnus Dei nuncupatur, immisisset, cessit repentè aquarum tumor, atque in pristinũ mox alueum se fluminis vndæ continuêre. XII.

Parmam flumium exundantem Signo Crucis, ac cera benedicta coercet.

Singulari fanctus hic Vir patientia præditus erat: cuius illud illustre testimonium fuit.

nium fuit. Nam Mutili, perulgato Æmiliæ Oppido, cùm à nefario quodam Viro publicè colapho oppetitus fuisset: nullam non modò vindictæ cupiditatem in animo sensiriant vllam mentis turbationem signo prodidit: quin etiam Euangelicus Vir, iuxta Christi consilium, mox alteram illi genam obtulit. Tam demque feruido Dei Spiritu, Sanctus hic Christi Seruus, sursum agebator: vt sæpè extases, ac cælestes raptus, inter ipsas hominum conuersationes & colloquia pateretur: quorum cùm primùm imperus, ac delitias perlentiebat, protinus in solitarium locum secedebat: ne Dei dona, quæ studiosè celati debent, alijs manifesta fierent. Id tamen illi Foroliuij aliquando contigit: vt dum per Vrbem incedens in Deum animum intenderet: diuinam actionem persentiscens, mox in Familiaris cuiusdam domum se proripiens, in secretum se cubiculum cōferret: quò cùm paulò post Familiaris ille, quid ageret, exploraturus, accessisset: Virum Dei in mentis excessum raptum, ac toto corpore è terra subleuatum cernit. Tot igitur meritis, ac virtutibus clarus, cùm Franciscus plurimos pro Ecclesiæ ædificatione, tum prædicando, tum operando, piè labores exantlasset; laborum tandem mercedem, ac fidelis Operarij præmia, hoc anno, à Domino consequitur: virtute apud omnes, ac sanctimonia clarus. *Sæpe, extases & raptus patitur.*

XIII. Alter quoque è Bononiensi Prouincia, Fr. Paulus Berecellensis, Sacerdos, hoc anno immortalem à Deo stolam accipit. Hic vitiorum hostis acerrimus fuit: quæ priùs in seipso, dura carnis, ac sensuum castigatione, cui vsque ad veteris hominis interitum incubuit: deinde in Nouitiis, quos diu educandos suscepit, seuera Disciplina prosecutus est. Duplicem vitæ normam Nouitius amplectendam proponebat. Vnam, quam ex illius verbis, ac spirituali disciplina addiscerent: Alteram verò, quam ex præclaris ipsius virtutum exemplis haurirent. Omnium namque virtutum exemplar ita in seipso præferebat; vt Magistri vita discipulis virtutis magisterium esset. Vir singularis prudentiæ fuit, diuino Spiritu illustratus, quo Nouitiorum spiritus discernere; ac quemque iuxta proprias, siue ad vitium, siue ad virtutem propensiones regere, ac moderari nouerat. Plurimus in oratione cum Deo erat, nocte potissimùm, in qua longas in rerum diuinarum contemplatione vigilias ducere solitus erat: Quapropter cùm ab omnibus Vir sanctus haberetur, haud sanctitati ipsius cæleste testimonium defuit. Cùm enim Fr. Euangelista à Maraddo Nouitius tertiana febre laboraret; aliquando in Magistrum incidit, à quo de corporis statu interrogatus: respondet ille, eatenus se cum febre disceptasse. Cui Paulus: Ecquisnam, ait, victoriam tulit? Vicit illa (inquit Nouitius) iacentemque, ac prostratum me hactenus oppressit: ita ne ignauus Athleta es (subdit Magister) vt imbelli febri succumbas? Vis, vt tibi suppetias feram? Cui Nouitius: Vt lubet, Pater. Iam ergo febris (inquit) Dei imperio cedat, atque ab ea deinceps liber esto: Crucisque signo munitum dimittit. Paruit febris; Magistrique imperio victa discedens, Nouitium deinceps liberum reliquit. Denique cùm multos B.P. Frācisco filios, ac veros Regulæ cultores peperisset: dum Bononiensem Conuentum Guardianus moderatur, ad Cælestium, terrestriumque Moderatorem, sanctimonia clarus, concedit. *F. PAVLI Berec. cuius vita, & gesta.* *Virtutum splendore illustris asseritur.* *Signo Crucis febrē à Nouitio fugat.*

XIV. Post hunc, in Piceni Prouincia, Fr. Onuphrius Bononiensis, Laicus ad Dominum migrat: qui cùm plurima singularis sanctimoniæ testimonia, vitæ integritate, morum innocentia, ac omnium virtutū pręstantia exhibuisset: eadem quoque Deus Opt. Max. miraculorum maiestate illustrauit: Nam Hieronymam quandam mulierem Maceratensem, grauissima hidropisi laborantem, quæ, illius sanctitatis fama commota, ab eo Signo Crucis consignari postulauerat: eo adhibito, iam perfectæ incolumitati restituit; vt signo peracto, qua cunctas corporis partes appetiit, morbus protinus aufugeret. Alterum quoque in eadem Vrbe, Franciscum Ricium, Peditum Ducem, qui morbo articulari affligebatur: intet ipsos podagræ dolores Signo Crucis munitum, ab insanabili morbo liberat. Hic tandem cum vitæ cursum in perfecto Regulæ cultu, ac summis virtutibus cōfecisset. Maceratæ hoc anno à Deo virtutis præmium, gloriam accipit. *F. ONVPHRII Bononien. vita & gesta.*

F. AMBROSII Locrensis, Vita, & gesta.

In Consentina Prouincia, adhuc floret memoria F. Ambrosij Locrensis Laici. XV.
Huius multiplex virtus fuit, vitaque praeclaris sanctimoniae exemplis exornata: cùm enim ad sensus perfectè edomandos, perpetuò carnibus, ac vino se abstinens, plurimis quoque alijs carnem macerationibus afflixisset; animúmque melioribus virtutibus imbuisset; tandem à Domino vocatus dum cum morte conflictatur, vultu hilari, ac serena facie, vocem repentè attollit, exclamans: O summum bonum meum! ô pulchrum bonum meum! Tum breui tempore elapso, quasi elanguens: Heu, ait, mihi dexteram porrige. Ab eo cùm Guardianus percôtaretur; quid ea verba praeseferrêt: Ne mirere, inquit, Video enim hinc Arborem speciosissimam vsque ad Caelum assurgere; cuius truncus, ac rami sunt aurei, Flores, ac fructus pulcherrimi: at quod omnem pulchritudinem superat: in eius fastigio Vir gloriosissimus, ac maiestate plenus sedet; qui omne cordis bonum, ac delicias complectitur: Ad hunc ego suspiro, ad hunc clamo: O bonum meum! ô deliciae meae; porrige manum, vt splendidam arborem conscendam; apprehendam fructus eius, & per eam ad te veniam. Haec cùm dixisset, vix quartam horae partem sustinuit; cùm ad Dominum, in supremo aureae, ac Seraphicae Religionis apice sedentem, (id enim arboris illius simulacro significabatur) ac praemia victoribus largientem conscendit, in Conuentu Cassani; vbi etiamnum illius sanctimoniae memoria floret.

In morte caelesti visione fruitur.

F. PAVLI Catanensis, Vita, & gesta.

Fr. Paulus Catanensis, Laicus Prouinciae Syracusanae, inter feruentissimos Regulae cultores, ac sanctitate illustres in ea Prouincia celebratur. Huic à Domino Fr. Basilij, qui ad Christianos captiuos redimendos, Algerium profectus fuerat, mors reuelata fuit; ac purgatoria quaedam poena illi à Deo post mortem inflicta: quam etiam Fratribus retulit, vt pro eo Deo suffragia offerrent. Illud quoque singulare à Deo donum acceperat; vt intimas saepè hominum cogitationes penetraret: quod hoc, inter alia, exemplo manifestum fuit. Erat Catanae nobilis quidam Vir, Paulo familiaris, qui quum primùm prauum aliquod côsilium, ac deliberationem in animo versaret, statim à Paulo reprehendebatur: qui totius illi sui consilij seriem, occultúmque animi propositû, quod solus animo conceperat: perinde ac si mentem illius inspexisset, aperiebat. Contraque, si quae optima consilia animo succederêt; ea velut sibi perspecta illi commendabat: id saepè Nobilis ipse testatus fuit, qui ob id maximè à sceleribus cauebat; quòd ea Paulo haud ignota esse intelligeret. Saepè orans in mentis excessum rapitur. Semel verò cùm extasi correptus, in ea diu velut exanimis perstitisset; deinde ad sensus rediens, exclamare coepit: Heu Fratres, heu, quàm dura, quàmque formidabilia Dei iudicia sunt, iis reposita, qui caelesti vocatione neglecta, segniùs Regulari obseruantiae incumbunt. Cúmque de iis diligentiùs interrogaretur: Sat est (inquit) Fratres, Sat est: ea mihi effari non licet. Neque vlterius verbum protulit: sed vsque adeò attonitus videbatur; vt post haec diuturno tempore, quasi continuò mente excederet. Denique cùm vsque ad canos, vitam magna cum sanctimoniae laude perduxisset: hinc meritis clarus, Catanae, ad beatas (vti credimus) Sedes migrauit.

Intimas hominum cogitationes diuina virtute penetrat.

Orans in mentis excessum rapitur.

F. HIERONYMI Panormitani, Vita, & gesta.

Clara est in Panormitana Prouincia, F. Hieronymi Panormitani Sacerdotis memoria: qui ex Minorum Discalceatorum Ordine ad Capucinos translatus, omni scientiarum genere, doctrina, ac eruditione fuit insignis. Lectoris in ea Prouincia diu, ac praeclarè munus exercuit: quem saepè dicere solitum ferunt, se plus olei, quàm vini consumpsisse. Definitoris quoque Generalis, & Commissarij itidem Generalis munere functus; maiorem, quàm ab iis acceperit, splendorem dignitatibus contulit. Vitae enim integritate, morum sanctimonia, ac Regularis disciplinae luce adeò illustris fuit; vt ipsius post obitum gloria non vulgaris, cuidam Fratri à Deo reuelata fuerit. XVII.

F. FRANCISCI Luppiensis, Vita, & gesta.

In Lucaniae Prouincia, F. Francisci Luppiensis Sacerdotis memoria, in compositione odoris, apud omnes suauissimè olet. Huius consilium, prudentia, ac Regularis disciplinae zelus, cunctis manifestus fuit: at animi virtus apud Deum clarior, qua XVIII.

illustris

illustrissimis vitæ exemplis posteris præluxit. Quo fit, vt eam Prouinciam magna cum Regularis obseruantiæ vtilitate, & incremento diu administrauerit. Vitæ austeritate inter suscepti muneris curas ita præcelluit; vt S. Francisci Quadragesimas, ac inedias obseruans, Cilicium ex bouinis pilis abrasis confectum, asperrimum vsque ad mortem deferret: quod interdum cum ferrea lorica commutans, carnem varijs modis vexabat: nudis tabulis, quoad vixit, ad quietem pro strato semper est vsus. Honestatis tam acerrimus propugnator fuit, vt ad carnis tentationem superandam, qua cum Tartareus aliquando hostis inuaserat, vsque ad duodecimum diem nunquam cubans, sed absque somno stans perseuerauerit. Huius sanctitati adscriptum est, vt puella quædam à Dæmone infessa, quæ ad Cōuentum Poteurię, in quo tunc is Guardianus erat, perducta fuerat: Fratribus pro ea orantibus à Dæmone liberata fuerit. Grauissima ægritudine oppressus, per quatuor mensium spatia, ob morbi sæuitiem, nunquam in lecto recubuit: sed scabello innixus, diu noctúque in eo sedens quiescebat: quo tempore nec minima quidem lamentationis, aut querimoniæ, ex illius ore vox audita fuit. Diutino itaque huius ægritudinis languore à Deo probatus, morte tandem ad feliciora contendit: cuius post obitum in certum sanctimoniæ signum, membra adeo mollia, ac tractabilia apparuêre, vt non defuncti, sed viuentis esse viderentur.

Carnis tentationē semel subtractione vincit.

XIX. Huic succedit hoc anno Fr. Antonius Monopolitanus, Sacerdos Prouinciæ S. Nicolai: qui abstinentia, paupertate, patientia, ac rerum aduersarum tolerantia fuit celebris. Guardiani Officio cùm sæpè fungeretur, in eo tanta Regularis obseruantiæ disciplina familiam administrabat, torque præclaris vitæ exemplis cæteres antecedebat; vt plurimam apud omnes sibi sanctimoniæ existimationem comparauerit. Prophetiæ illum dono præditum fuisse, quo futura prædiceret, hoc inter alia exemplo perspicuum fuit. In Oppido Castaniæ, Nobilis quidam, Antonio familiaris; vxoris, quæ grauissimè ægrotabat, periculo afflictabatur: quem dum Antonius verbis consolatur, ait: ne te vxoris periculum angat, haud illa morietur, sed ex liberis tuis alter breui hinc morte tolletur. Necdum ex ipsius Filius quisquam morbo, aut languore aliquo tenebatur; cùm vxoris ægritudine paululùm mitescente, vnus ex liberis morbo corripitur: tum ea ab infirmitate cōualescente, Filius ægrotans, vita defungitur. Pater verò cum curiosius post hæc ab eo quæreret: num defunctus Filius æternam salutem consecutus esset; ab Antonio his verbis corripitur. Ne temerè diuinorum Iudiciorum arcana; quę diuina sibi sapientia reseruauit, inuestigato: tuum est pro illius anima preces, ac suffragia Deo offerre: animam verò Deo charam, quis apud Deum perisse sibi persuadeat?

F. ANTONII Monopolitani, Vita, & gesta.

Prophetia spiritu commendatur.

XX. Quantis hic Vir apud Deum meritis valeret, vel hoc saltem argumētō demonstratum fuit. Nam cùm per idem Castaniæ Oppidum aliquando incederet, contigit, vt validos cuiusdam mulieris clamores audiret: huius rei causam sciscitatus, intelligit: mulierem iam diu partus doloribus cruciari, nec vllo remedio ab iis liberari posse. Illius Antonius miseratione ductus funem, quo præcinctus erat, ad eam protinus mittit: quo cùm mulier incincta fuisset, confestim salua Filium peperit. Is tandem, vt propinquorum, atque aliorum qui illius sanctimoniam venerabantur, frequentiam declinaret; in Prouinciam S. Angeli cum Superiorum obedientia profectus, in Conuentu Turici carnis vinculis absoluitur. Melioris, ac felicioris æui libertatem omnium opinione consequutus.

Cingulo suo mulierem a partus dolore liberat.

XXI. Hoc ipso anno, Antonellus quidam Liretnensis, Vir ad Miraculum pius, qui Capucinorum in eodem Oppido, res, ac Monasterij ædificationem summa pietate curabat: in pij laboris mercedem diu orans, a Deo reuelationem accipit; se octauo die è misero vitæ huius incolatu digressurum. Quamobrem festinus ad Conuentum accedens, Fratribus valedicit; eorúmque suffragia in octauum diem postulans: quo ex hoc sæculo se illis migraturum indicat, hæc addit verba: Patres mei dilectissimi, Antonellum vestrum vlterà non videbitis: ego enim iam delibor, tempusque reso-

Antonellus Liretanensis Virginis, ac Ordinis Benefactor.

Diem obitus à Deo sibi reuelatum accipit.

lutionis meæ instat: at lætus morior, quandoquidem, quod optaueram, assecutus sum; atque huius Conuentus ædificationem absolutam cerno. Ego in Domini mei occursum propero; ne forte imparatum inueniat: vos mihi hinc abeunti præ... vestra, ac Sacrificio viam sternite, ac munite. Omnes valete. Hæc cùm dixisset, in ... mum redit, ac necdum morbo laborans, Sanctis se Ecclesiæ Sacramentis d...otissimè ad Domini aduentum parans, paulo post in morbum incidit: ex quo die octaua, extremum (vti illi reuelatum fuerat) vitæ diem conficit: quem meritò inter S. P. Francisci Filios recensemus, cùm plenam filiorum mercedem à Deo acceperit.

F. BARTHOLOMÆI à Luciniano, Vita, & gesta.

Fr. Bartholomæus à Luciniano, Concionator Mediolanensis Prouinciæ, Vir fuit omni doctrina, & eruditione clarus; qui cùm priùs inter Minores Conuentuales, publici in Ticinensi Vniuersitate, Lectoris munus præclarè obii...et; perfectioris obseruantiæ studio ad Capucinos migrans, post aliquod tempus, in Mediolanensi Prouincia Lector Generalis instituitur: Cuius in eo munere tanta fuit incitus humilitas, ac sui-ipsius abiectio; vt post lectionem vilissima quæque domus obsequia præstaret, ligna ad coquinæ vsum deferret, aquam hauriret, pauimenta verreret, vasa ablueret, infirmis ministraret, excrementa asportaret, maculas mundaret: hisque adeò oblectabatur, vt nonnisi ægrè ab humilibus hisce ministeriis diuelli posset. Quo factum est, vt cùm doctrinam non voce tantummodò, sed etiam facto traderet, atque exemplo illustraret; quamplurimos diuini Verbi præcones doctrina, ac virtute præstantes Religioni pepererit. Hic cùm Regularis obseruantiæ custos, ac zelator feruentissimus esset; singulis Dominicis, ac festiuis diebus, publicè Regulam exponens, pleraque difficilia explicabat; vt faciliorem, Laicis præsertim Fratribus, illius obseruantiam præstaret. Orationis, ac rerum diuinarum contemplationis tanto studio tenebatur; vt omnem in ea animi sui voluptatem collocasse videretur. Hinc tam copiosè cælestium munerum affluentia fruebatur: vt nonnunquam, dum oraret, candida columba circa eum volitare visa fuerit; quæ nunc vni, nunc alteri ipsius humero incubans; eo significare videbatur, diuini Spiritus dona in ipso abundè requiescere. Mediolani tandem, vitam summa cum virtutum laude transactam, cum morte commutat. XXII.

Vita. & Doctrina clarus.

F. GREGORII Genuensis, Vita, & gesta.

Postremus denique hoc anno, in Genuensi Prouincia, Fr. Gregorius Genuensis, Laicus, vitam pluribus virtutibus illustrem, pretiosa morte exornat. Summus hic paupertatis, ac humilitatis amator, nulla re magis, quàm sui contemptu, atque abiectione gaudere videbatur. Abstinentia ferè quotidiana, vigiliis, flagellis carnem macerãs, seuerissima sensus suos disciplina perpetuò rexit: Tam mitè affabilis erat: tantáque eloquij suauitate præstabat; vt nemo ad eum aliqua angustia pressus, accederet, qui illius verbis recreatus, vel ab eo se tribulationis pondere subleuatum, vel ad aduersa æquanimiter perferenda, animo vires sibi auctas non experiretur. XXIII.

Ipsius auscultatione, & in loquendo suauitas commendatur.

Accidit aliquando, vt nobilis quædam Matrona Genuensis ex Sixtorum Familia, ita mortis memoria terreretur, vt ne quidem de ea sibi mentionem fieri, aut illius nomen audire sustineret. Hæc cum aliquando in grauem morbum incidisset; nullus erat, qui de mortis memoria, aut animæ præparatione ne verbum quidem effutire auderet: cùm ad eam accedit Gregorius, tantaque sermonis suauitate, de vitæ huius ærumnis, de sæculi labentis fluxu, de cælestis patriæ æternitate, & Paradisi gaudiis eloqui cœpit; vt mente ipsius protinus immutata, tam ardens in ea mortis desiderium excitauerit; quo Cæli felicitate tandem frui posset; vt nihil illi ... iucundius esset, quàm de morte agere. At neque huius Viri erga omnes, ac præsertim Sæculares homines, Charitas silentio prætereunda est; qua fiebat, vt cùm in Genuensi Conuentu Eleemosynarius esset: si quis aliquo animi dolore aut tribulatione affectus, illius se precibus commendasset; simulatque a mendicatione ad Conuentum redierat, in Ecclesiam pro eo oraturus secederet: neque oratione ...tentus, flagellationem quoque post orationem adderet. Porrò in hoc orationis studio tam vehemens erat; vt non modò sæpe animo, ac sensibus supra hu...a ra...tus exce-

deret

deret: verùm etiam frequenter corpore in aëra attolleretur. Obitum suum longè ante, quàm accideret, prænuncians: corpus suum non in communi Fratrum sepulchro condendum, sed in extraneam sepulturam raptandum fore prædixit: quod hoc deinde modo contigit. Cùm enim hoc anno pestilentiæ morbus in Genuensi Vrbe ita grassaretur; vt multos quotidie lues absque Sacramentorum, ac necessariarum rerum administratione absumeret: Gregorius cum aliis Cõuentus Genuensis Fratribus, sese pio operi addixit: quo in ministerio, cùm is in Hospitali Domo, quæ Lazaretum nuncupatur; extra Vrbem diem suum obiisset: fune illius pedibus post mortem alligato, ad sepulturam (vti prædixerat) à vespillionibus raptatur; dum interim Anima Angelorum manibus in Cælum deuecta, Deo Coronatori offertur. *Obitũ suum longè antè prædicit.* *Peste laborantibus ministrans piè occumbit.*

XXIV. His accedant, quæ hoc anno memoratu digna acciderunt. In Bononiensi Prouincia, Fr. Petrus Paludanus ita podagra affectus erat; vt perpetuò in lecto iaceret: quem cùm frequenter Fratres inuiserent; vanos, ac ridiculos apud eum plerunque sermones miscebant: ita vt confabulationis potiùs, quàm piæ visitationis locus esse videretur. Post aliquot annos Petrus morti debitum exoluit: cuius eum alterius vitæ statum F. Bernardinus Sacerdos, eiusdem gentilis, nosse optaret; Deum idcircò multis precibus pulsat: Dum itaque in oratione diutiùs perstat. En illi Petrus, propria forma præditus, apparet. Mox Bernardinus, ab eo, quonam apud Deum, vitæ statu fruatur, studiosè quærit: Cui ille: se ex Dei quidem misericordia salutem æternam consecutum aperit: at acerbas in Purgatorio, ob inanium verborum colloquia, quæ ab aliis in Cella fieri cõsenserat, earenus pœnas luisse affirmat. Hinc seriùs vnicuique apud se colligendum reliquit: Si qui in vanas aliorum tantùm confabulationes consentiunt, tam aspera à Deo pœna plectuntur; qualia ij, qui auidè scurrilitatibus, ac vaniloquentiis incumbunt, supplicia sint laturi. Iis verò, qui in obmurmurationes, ac obtrectationes erumpunt, quid pœnarum expectandum sit, ex his ipsi iudicent. *F. PETRI Paludanus ob inania aliorũ verba pœnas in Purgatorio luit.*

XXV. Accidit quoque hoc tempore; vt in eadem Bononiensi Prouincia, Fr. Augustinus à Mataddo Sacerdos, qui ægrè infirmis obsequia præstabat, fatalem diem impleret: qui F. Paulo Ferrariensi Sacerdoti, post mortem apparens, significat: se id à Deo iusti supplicij tulisse: vt per mẽsem in Fratrum sepulchro inclusus, supremum illum putridorum corporum fœtorem sustineret: eámque ob id à Deo illi pœnam inflictam fuisse, quòd viuens infirmorum scaphia, ac matulas mundare exhorruisset. Tam enim seuerè Deus, à nobis præsertim, infirmorum curam exigit; vt feelere non vacet, qui in his curandis negligentior, aut delicatior existit. *Frater ægrè infirmos visitans post mortẽ pœnas in sepulchro luit.*

XXVI. Verùm cùm mitior pœna huic irrogata fuerit, qui in infirmorum obsequiis se negligentiùs habuerat: Alteri profectò grauissima à Deo inflicta fuit; qui cùm ex officio ægrotos curãdos suscepisset, eorum charitati, quæ tantoperè à B. P. N. Francisco in Regula commendatur, haud mediocriter deerat. In Perusino namque Conuentu quidam Nosocomij Præfectus, contempta charitatis lege, quæ apud Capucinos sancita est: vt æquè infirmis omnibus ministeria, ac obsequia præstentur: si qui interdum Superiores, aut Guardiani, aut Definitores, aut amici ægrotarent; & ad Nosocomium accederent: iis omni cura diu noctúque inuigilabat: ne quid eorum ministerio, aut curationi deesset: cæteros verò gregarios Fratres ægrotantes, ex quibus nihil commodi, aut honoris expectare poterat; tam iniqua charitatis lege excipiebat, vt nec illis necessaria administraret: quo fit, vt vndique ab ægrotis in eum querimoniæ erumperent: quibus tamen eò minus Superiores credebant; quò illum in sui-ipsorum obsequiis sollicitiorem viderent, eo planè modo, & aliorum curæ insistere existimabant. Cùm verò diuinum tempus aduenit, quo exurgeret in iudicium Deus, ægrotauit & ipse Nosocomij Præfectus: ac morbo ingrauescente iam ad extremum vitæ finem accedebat: quum Guardianus Præfectum hortatur, vt peccata sua confessione eluat: spe ille futuræ confessionis Guardianum alebat, *Frater Nosocomij Præfectus ægrè officia infirmis non æqualiter Deo à D... cõdemnatur.*

induciásque quotidie quærens, confessionem in dies procrastinabat. At cùm Guardianus, certò viræ periculo exposito, illum ad Pœnitentiæ Sacramentum compelleret: tandem respondet Præfectus: Quid me, Pater, ad peccatorum confessionem prouocas, quæ nihil mihi prodesse valeat? Iam pœnitendi tempus elapsum, sera nimis pœnitentia est; iam de mea salute actum. Hæc primùm Guardianus mentis delirio adscripsit: at cùm ex animo verba illum proferre animaduerteret; Præfectum multis verbis hortatur, vt in diuinæ clementiæ spem animum erigat; nullúmque tam graue animi malum esse persuadet, quod pœnitentia non curetur. His Præfectus: Noli, inquit, in cassum eniti, iam Dei Iudicio condemnatus sum, eò quòd erga ægrotos æqua charitatis officia non præstiterim. Cùm enim Maioribus, ac Superioribus omni diligentia, ac studio, eo tantummodò consilio inseruirem; vt ab iis propria commoda, ac fauores quærerem. Contrà in Minores tam sæuus, ac crudelis fui; vt iis nequidem necessaria ministrarem, quapropter in Tartara mergor. His dictis crudelem efflauit animam: taetrúsque protinus ex eo fœtor effundi cœpit; vt planè cunctis intolerabilis esset; vixque post octauum diem ab eo Conuentus liberari potuerit.

Aqua, qua Fratrū pedes lauantur, Grex aspersus, à peste curatur.

At ne malus vnius odor, communem tunc Fratrum sanctimoniam inficeret; hoc ipso anno, in Panormitana Prouincia, cùm in agro Castroboni, Pastoris cuiusdam pecora lethali quodam morbo ferè omnia interirent: is ad Fratres accedens, à Guardiano postulat; vt aliquos ad gregem Fratres destinet, qui Gregem in nomine Domini benedicant. Erat tunc in eo Conuentu Guardianus, Fr. Hieronymus Iuycensis, Vir eximia virtute præditus, ac diuino Spiritu clarus: qui aquam, qua nuper aduenarum Fratrum pedes lauerant, in vrna collectam Fratribus tribuit, vt ea gregem morbo infectum aspergant. Pergunt Fratres, aqua gregem aspergunt, statimque morbus à pecore aufugit, grexque ea aqua aspersus, diuina virtute à peste curatur. Neque id vlli mirum videri debet, quod ei, quę Dei Seruis ad charitatis, & humilitatis officium obsecuta fuit, Brutis etiam ad incolumitatem conferat. Cùm enim homo cunctis animantibus melior, ac præstantior sit: si quæ illi ad cælestem, ac beatam vitam conducunt, quid magnum est; quòd eadem Brutis materialem etiam vitam Ministrent? XXVII.

Cæterùm, cùm antiqua apud Capucinos consuetudo vigeat; vt ad perfectiorem altissimæ paupertatis obseruantiam, Fratrúmque animos ab omni rerum superfluarum cupiditate exuendos; Prouinciales Ministri, in Conuentuum visitatione, vniuersa, quæ ad Fratrum vsum pertinent, diligenter perlustrent; ac supernacanea tollant. Contigit hoc anno, in Piceni Prouincia: vt Frater quidam, qui nonnulla apud se superflua reposuerat; cùm Prouinciali Vicario ad visitationem accedente, illa sibi auferri metueret, clam ab eo abscondita celaret: ex quo in proprietatis crimen impegerat. Porrò hoc ipso tempore, deuotus eiusdem familiæ Frater, dum noctu orat, in mentis extasim raptus; Proprietarium Fratrem, in Inferno, alto quodam in patibulo suspensum cernit: è cuius pedibus superflua illa quos Superiori in inspectione occultauerat, velut suæ necis argumenta pendebant. Quo ille visu perterritus, Fratrem adit; qualémque eum apud Inferos conspexerit, refert: mox Proprietarius Frater delictum agnoscit, fatetur, deplorat: superfluísque omnibus excisis, ac Superiori consignatis, laram mortis æternæ sententiam, vita in melius cummutata, effugit. XXVIII.

Proprietatis scelus qua pœna in Inferno puniatur, exemplo declaratur.

Frater pauperi denegans durū, e ferreum scindit.

Accidit post hæc, in Romana Prouincia, vt Fr. Bartholomæus ab Aquis Taurinis, cum Socio è Romana Vrbe, ad Conuentum Ereti proficiscens, Pontificium (vt vocant) panem, recentem secum ferret: quem cùm pauperi, qui ab eo in via eleemosynam petierat, dare recusasset: quum primùm ad Conuentum appulit, eoque vesci voluit; tam durum, perinde ac si ferreus esset, offendit: ita vt neque malleo, aut securi scindi valeret. Res quidem insolens fuit, haud tamen à ratione dissentanea. Hoc enim cælesti testimonio declaratum fuit, ferreum animum, quo panis XXIX.

Christo

Christo in paupere denegatus fuerat, nonnisi ferreum panem decere: frustráque ex eo, quod pauperum eleemosynæ subtrahitur, vitæ emolumenta expectari: cùm illud Deus omni virtute expoliet, atque ad omne commodum sterile reddat.

XXX. Hoc anno, Camerinensi Agro, ac vineis potissimùm grandine cæsis, maxima in Vrbe vini penuria erat: quo tempore, cùm Fratres plurima vini egestate afflictaren-tur; Porphirius quidam erga Ordinem beneuolus, dolium quoddam, vino acido plenum; cùm aliud non haberet, opportunè Fratribus offert. Cui Eleemosynarius: quandoquidem (inquit) hæc tibi pietas animo inest; Dolium serua: Quum aliunde vinum nobis non fuerit, ad dolium tuum confugiemus. Cùm itaque Fratrum necessitas ad dolium compelleret: accedit cum lagenis Eleemosynarius; vinum è dolio hauritur; mox quod acidum erat, suaue, ac optimum gustatur. Quod cùm Porphirius aperto diuinæ prouidentiæ miraculo tribueret, quo Fratrum necessitati prospectum esse vellet: Fratribus seruari; neque ex eo quicquam à familia degustari voluit.

Vinum acidum eleemosyna erogatum, suaue efficitur.

XXXI. Postremò, qua mentis, ac corporis compositione orationi vacandum; quovè studio in ea à somnolentia cauendum sit, hoc anno terribili exemplo manifestum fuit. Nam in Conuentu S. Iacobi, tunc Mediolanensis Prouinciæ, qui propè Oppidum Coloniorum Agri Brixiensis, in colle eminet; Sacerdos quidam tam oscitanter in communi oratione se gerere solebat: vt, quo tempore cæteri feruentiùs rerum diuinarum contemplationi, ac lachrymis vacabant: is in Chori angulum secedens, inter Chori subsellia, placidè in vtramque aurem obdormiret: eum quidem aliquando facti conscientia pupugerat: verùm cùm illud paruipenderet, ac minùs quàm par est, æstimaret: vitium corrigere neglexit. Quapropter dum semel communis orationis tempore, consueto molliùs sopori indulget; repentè è somno excitatus, B. P. Franciscum aspectu terribilem, oculósque velut ignis flammas gerentem, sibi adstantem cernit: qui latum gladium dextra manu gestans, sinistra Sacerdotis caputium arripit, illudque ab habitu dissuere aggreditur: quo planè significare voluit, Seraphico habitu indignum esse, qui quo tempore cum hoste in oratione dimicandum est, somno, ac inertia stertit. Iam B. Pater medium Caputium dissuerat: quum tremefactus Sacerdos, à Patre delicti veniam postulat, ac lachrymis obrutus, B. Virginis sibi opem exorat, ac culpæ emendationem pollicetur. Eo Sacerdotis promisso placatus B. P. Franciscus, abscedens, eum metu ferè exanimatum relinquit: qui eodem temporis momento, ad Pœnitentiæ Sacramentum accedens, delictum confessione delet: tremendámque B. Patris visionem referens, caputium, quod ab habitu semidissutum erat: iterum consuendum curat. Denique proprio periculo edoctus, ita à delicto resipuit; vt feruentissimus inde apud Deum Orator euaserit: adeóque posthæc orans, interdum incalescere videretur; vt velut ex diuini amoris incendio flagrans, Seraphicum propemodùm aspectum præseferret. Enimuero id sæpè Deus in homine præstare solet; vt quem metu castigat, amore ad se prouocet: suggátque mel de petra, oleúmque de saxo durissimo.

Frater Orationis communis tempore obdormiens horrenda visione terretur.

POSTREMVS hic nostræ salutis, millesimus quingentesimus octuagesimus Annus,atq; institutæ Religionis quinquagesimus sextus, primo huic nostrorum Annalium Volumini extremum colophonem imponit: quẽ faustis multorum,qui de pelago ad litus,de exilio ad Patriam,de carcere ad regnũ,de certamine ad triumphum;de variis tandem huius vitæ ærumnis,ac laboribus, ad beatissimum illud Domini gaudium,æternumque felicitatis domicilium perueniunt, auspiciis absoluimus. Annus est rerum copia, & vbertate refectus,multaque,ac cælesti prole fœcundus; tametsi triste illi exordium præbeat lues quædam sæuissima,quæ Lutetiam Parisiorum, Vrbem populorũ feracissimam, tanto furore inuadit, vt trium, vel quatuor mensium spatio sexaginta circiter hominum millia extinxerit: Erat tunc Parisiensis Conuentus Guardianus, & Custos Fr. Petrus à Campis Ambianensis: qui cùm ob Ministrorum penuriam,quamplurimos peste laborantes hinc absque Sacramentis decedere, nullisque spiritualibus suffragiis adiuuari cerneret; quinque ex eodem Conuentu secum Sociis accitis, quos feruentior charitatis æstus vrgebat,eorum se obsequiis consecrat: Sociisque in diuersa loca dispertitis,quò pluribus opitularentur; absque vlla mortis formidine,sanctum, ac Christiana pietate,Seraphicâq; Religione dignum opus aggreditur: in quo cùm plerique ex nostris, superioribus annis, variis in Italiæ Vrbibus, summa cum Religionis gloria vitam profudissent:hi quoque Maiorũ gloriam æmulantes,haud minori studio religiosum,ac velut hæreditarium opus prosequuntur:Galliamque voluntario occasu consecrant. Dum enim cũcta ad ægrorantium salutem studia conferunt,nullaque in eos charitatis officia prætermittũt;ex iis quatuor pestifero morbo corripiuntur: quorum cùm salus desperata esset,duo quidem in suscepto ministerio feliciter occumbunt; alij quò maiori fiducia laborantibus ministrarent, à Deo seruantur: qui cùm vsque ad morbi finem pio labori incubuissent; tandem cessata pestilentia,gloria,ac meritis onusti ad Conuentum redeunt;quibus sanè haud minor triumphus debetur, quàm iis,qui in ministerio fortiter ceciderũt: cùm non animus his charitatis martyrio defuerit: sed martyrij potiùs spem diuturnior vita deluserit.Religiosissimi Patres Societatis Iesu,non aspernendã quoque hoc tempore,in ægrotantes operam contulêre: ex quibus nonnulli pio operi insudantes,magna charitatis laude,vitam cum morte commutarunt. I.

Pestis sæuissima Lutetiã Parisiorũ inuadit.

Capucini Fratres Ægrotantibus Ministrantes id occumbunt.

Inter eos verò,quos fœlix vitæ occasus,piis hisce Ægrotantiũ obsequiis occupatos offendit: Frater Andreas Burgundus,Sacerdos fuit;eximiæ virtutis,ac pietatis vir:de quo id inter alia refertur.Quòd cùm aliquando sacra faciens,prolationẽ augusti ac diuini carminis,quo caro Christi efficitur,absoluisset:necdũ Sacramentum, vti fieri solet,à populo adorandũ extulerat:quum Secretorum tabella,quæ in inferiori Altaris gradu è regione collocata erat,casu delapsa,sacrificiũ panem mediũ secat. Hæret animo Andreas;& quid facto opus sit,haud illi,in ea temporis angustia, mẽti occurrit. Hinc enim Plebis scandalũ metuebat,si confractam hostiam publicè adorandã proferret:nec minoris periculi,si ab ea efferenda abstineret,tẽ esse sentiebat.Quamobrẽ in biuio positus,Superiorẽ mox accersitũ,quid in ea re sibi agẽdum sit,cõsulit:qui statim iubet, vt diuĩctas Panis Eucharistici partes,rursus inter se copulatas,populo adorãdas proferat.Paret cõfestim Andreas:Iã verò,vt quantũ illius Obediẽtia ponderis apud Deum sibi vẽdicaret,cũctis perspectũ esset; vix pars parti accedit; quum diuina virtute,mox dissectæ Sacræ Hostiæ partes,tam perfectè inter II.

F. ANDREAS Burgundus Sacerdos vir eximius.

Sacra Hostia fracta diuine Miraculo instauratur.

se coniunguntur: vt nullum in Sacro Pane prioris fractionis signum relictũ fuerit.

III. Parisiensem Prouinciam, hoc tempore, sub Commissarij Generalis titulo, moderabatur F. Anselmus à Petra Molaria: qui cum hoc anno Prouincialia Comitia Lutetiæ conuocasset: in his F. Franciscus à Briga, primus huius Prouinciæ Prouincialis Vicarius eligitur: qui sub huius anni finem Romam ad Generalia Comitia, quæ sequenti anno celebranda erant, profectus; Fratrem Bernardum Auximensem, sibi Prouincialem Commissarium substituit.

IV. Interea apud Calabros in Oppido S. Catharinæ, quod ad Rhegiensem Prouinciam spectat; prima Capucinorum Cõuentus, tanta Oppidanorum pietate, hoc anno fundamenta iaciũtur; vt cum ad illius ædificationem fornax calcaria instruenda esset, paucis admodum in Oppido relictis, vniuersi ad lapides confluerent: quos dum pars propriis humeris ad fornacem comportat: pars verò iumentorum opera vehendos curat. Quàm hæc hominum pietas, ac Conuentus ædificatio Deo grata fuerint, pluribus tunc signis diuinitus demonstratum fuit. Accidit enim, vt Asellus lapidibus onustus, per difficiles quasdã loci angustias permeans; cui ex altera parte ingens, ac horrendum præcipitium imminebat, gressu cespitans, ex alto illo præcipitio rueret: quem cùm Virorum, ac Mulierum turba cadentem conspiceret; protinus vna omnes voce exclamant: O Sancte Francisce Asinum adiuua. Nec intempestiua Asello ea vota fuêre. Cùm enim vsque ad ima præcipitij, asinus graui illo pondere onustus ruisset; atque ob acuta saxa è rupe promiuentia, in quę cadens impingebat; in frusta concidendus, ac dissecandus omnibus videretur: is tamen ad imum dilapsus, Deo, ac Beato Francisco seruante, nullum non modo è casu detrimentum sensit: verùm nec lapidum pondere dissipato, iisdem onustus statim se in pedes erigit: maximáque omnium admiratione, qui viso miraculo, Deo, ac B. Francisco laudes occinere cœperunt; altera via iter, nullo duce, ad Monasterium carpit. Idem quoque alteri iumento contigit; quod cùm ligna ad ædificij opus deferret; ex eodem præcipitio ruens, incolumis à B. Francisco seruatur.

S. Catharinæ apud Calabros Conuentus extruitur.

Illius ædificatio miraculis illustratur.

V. Alter quoque Cõuentus hoc anno, Iuliæ Fidentiæ, in Bononiensi Prouincia ædificatur: vbi singularis, ac eximia cuiusdam Fratris charitas enituit. Dum enim Fr. Ioachimus Parmensis Ædificij Architectus, Ecclesiæ tecto, quod tunc construebatur, conscenso, pede lapsus, ex supremo culmine rueret: id Fr. Franciscus Imolensis animaduertens; cùm nullo alio illum modo à nece vendicare posset, statim accurrens, cadenti humeros supponit: eoque factum est; vt ambo in terram ruentes, Deo opitulante, vterque à casu incolumis resurgeret.

Eximia cuiusdam Fratris charitas explicatur.

VI. At neque id silentio prætereundum est, quod de Bigorij Conuentu hoc anno memoriæ traditum est. Est Bigorium Vallis Luganensis Oppidum, Heluetiorum Reipub. subiectum: cuius incolæ multa, tum simplicitate, tum pietate præstãt. Haud longè ab hoc Oppido, Capucinorum Conuentus in Monte extructus conspicitur; in cuius ædificatione id mirabile accidit. Cùm enim circumiacentia Oppida, quorum quæquè sibi propiùs Monasterium ædificari optabant, de Conuentus situ inter se contenderent: in id tandem vno consensu conspirant vt ad cuiusdam Montis, qui inter ea medius eminebat, radices construererent. Iam itaque calce in lacu eo cõsilio ratefacta, vt Conuentus fundamenta iacerentur: En magna Hirundinum copia lacum circumuolat; quæ rostrum in calcem impingentes, in collis fastigium euolant: calcisq; signo circulum in Monte formantes, Conuentus locũ designant: quod cum semel, atque iterum præstitissent, eo tandem signo Fratres, & incolę permoti; cùm illud diuinæ voluntatis consilium esse perciperent; Cõuentum in Monte eo loco, qui ab Hirundinibus calce præsignatus fuerat, ædificãt. At neque id frustra. Fuit enim hic Conuentus ferè semper perfectissimorum Virorum habitatione illustris: hocque anno potissimùm, in eo Electissimorum hominum familia, tam cælestem, ac Seraphica Religione dignam vitam agebat: vt cùm homines essent, humanamque naturam circumferrent, homine quicquam maius præseferrent, quo ad

Bigorij Conuentus, Dei miraculo, ab Hirundinibus designatur.

Angelotum propiùs, quàm ad hominum vitam accederent. Omnibus enim vna mens, atque animus aderat; non modò ea, quæ ad corporis delicias ſpectant, procul abiicere: verùm ad eas arctioris neceſſiratis anguſtias, ac prima veluti vitæ elemẽta, corporis conditionem contrahere, ſine quibus hominum vita, neque eſſe, neq; ſubſiſtere vllo modo poſſet. Etenim in frigida Regione, vnica non modò tunica, eaque hiſpida, brumali tempore vti, inter eos condictum erat; quæ corpus potiùs obtegerer, quàm foueret: ſed alij ſub tunica cilicia geſtabant, alij habitus ex equinis pilis lana cõmixtis; intúſque abraſis compactos gerebant: nullúſque erat, qui inter hyemis frigora; quæ ob niuium copiam, ac Boreales flatus, in ea præſertim Regione ſæuiſſima eſſe ſolent; ad ignem accederet; aut flamma frigus expelleret. Frigebat caminus, ignẽ nullo vnquam tempore ardens; quo aut membra frigore rigentia calefaceret; aut edulia coqueret. Neque enim, præterquam in ſolemnioribus anni feſtis; Natalis ſcilicet Domini, Paſchatis, ac huiuſmodi, carnium eſus apud eos vſu receptus erat: cùm interea plerique à pane; alij à vino abſtinerent; alij ſolo pane, & aqua contenti, multos hebdomadæ dies abſque obſonio ducerent. Totum Aduentus ieiunium, hoc anno, ab iis ſolo caſtanearum eſu, communi lege ſancitum fuit. Denique id eunctis legitimum erat; vt omnia Sãctorum peruigilia, quatuor temporum, ac ſextarum Feriarum ieiunia, panis, & aquæ abſtinentia cõſecrarentur. Vix ſemel in menſe panem in Oppido mendicare conſueuerant: cùm caſtaneis, vt plurimùm, ac aliis fructibus veſcerentur. Si quod aliud præterea ex Oppido edulium iis, à piis Viris miſſum eſſet; illud humanis verbis recuſabant.

Rigoris Conuentus ſanctitas celebratur.

VII. Atque hæc quidẽ, quæ ad Corporis auſteritatem ſpectãt, velut ſpiritus præludia præcedebant. Tanta enim inter eos humilitas; tanta animi ſubmiſſio, tantúmq; proprij contẽptus ſtudium vigebat; vt quiſq; alterius ſe ſeruum eſſe putaret; eiq; velut Domino obſequeretur: quiſq; alterũ honore præueniret; nihilque aliud paſſim, pręterquam humilitatis cõtentiones, quibus quiſq; alteri, non alterum ſibi, obſequi, ac inſeruire ſtudebat; in Cõuentu audirentur. Verùm charitatis feruor, quo res diuinas proſequebãtur, propemodũ incredibilis erat: quo fiebat, vt rariſſimè è domo exeuntes, tam feruidè, ac frequẽter orationi, ac rerũ cæleſtium cõtemplationi incũberẽt; vt nullo vnquam diei, ac noctis tẽpore Eccleſia Oratore vacaret; longáſq; noctu in oratione vigilias ducerent: Nemo poſt Matutinas Horas ad ſomnum redibat; nemo oſcitans, ſomnolentus nemo ante Deum ſtabat: ſed eo vehemẽtiùs quiſq; in Deum ferebatur, quò inter nocturnas tenebras, ac ſilẽtia, maiori ſpiritus quiete perfruebatur. Horas Canonicas moroſè, ac deuotiſſimè perſoluere, Sacra quoq; Altaris myſteria tanta religione peragere illis ſtudium erat; vt non niſi poſt longum orationis tempus, qua diuinæ in ſe charitatis incẽdium excitarent, ad Sacroſanctum miniſterium accederent. Denique tam cæleſtis, atque admiranda ab his vitæ ratio inſtituta erat: vt haud fruſtra, Montẽ hunc à Domino electum fuiſſe plurimi exiſtimauerint: in quo tot Viri illuſtres, ac virtute præſtantes, velut Cedri ex Libano altiſſimè conſurgerent: ad quem illa Vatis benedictio iure ſpectaret: *Benedicat tibi Dominus, pulchritudo iuſtitiæ, mons ſanctus.* At neque hoc anno tãtummodò; ſed pluribus ſibi ſuccedentibus annis, eadẽ in hoc Conuentu ſanctitas germinauit: ita vt huius Cõuentus ſolitudini illud Iſaiæ occini poſſet. *Lætabitur deſerta, & inuia, & exultabit ſolitudo, & florebit quaſi lilium: germinans germinabit, & exultabit lætabũda, & laudans. Gloria Libani data eſt ei, decor Carmeli, & Saron.* Quanquã enim cõmunis totius Religionis ſtatus, hactenus diuina benignitate, tã integra Regulari diſciplina, ac ſanctitate floreat; vt parũ ab huius Conuẽtus ſanctimonia diſtet: atque vnaquæq; Ordinis Prouincia, velut ſplẽdida quædã Cæli pars, ſuo ſyderũ fulgore, ac illuſtriũ Virorum perfectione gaudeat: inſignem tamen huius Cõuentus præſtantiã cõmemorare libuit: vt ex eo, qui legunt, cæterorũ quoque vitã, ac perfectionẽ addiſcant. At quemadmodũ Stella à Stella differt in claritate: ita omniũ quidem cõmunem virtutem eſſe; virtutis autẽ ſplendore alium alio clariorem, alium alio præſtantiorem exiſtere perſpectũ ſit,

Admirabilis Fratrũ vita cõmendatur.

Ierem. 31.

Iſai. 35.

Quod

Quod facilè ex plerisque illustrioribus Viris, qui in variis Ordinis Prouincijs, virtute, ac sanctitate hoc anno floruêre, colligi potest.

F. ANTONII CINCIANENSIS, *Vita, & Gesta.*

VIII. EX his primus hoc anno se offert, Fr. Antonius Cincianensis, Laïcus, Prouinciæ Ethruscæ alumnus. Hic tametsi Vir rudis, ac illiteratus, eâ tamen à natura prudentia præditus erat; vt consilio plurimùm valeret: quo factum est, vt sæpe Guardiani, aç Definitoris in eadem Prouincia, præclarè munus obierit: Nouitiorum quoque multo tempore curam egerit: quo in munere, tot virtutum exemplis omnibus præluxit; vt cum cuncti, velut paupertatis, humilitatis, abstinentiæ, austeritatis, silentij, mortificationis, ac totius Regularis disciplinæ, ac perfectioris vitæ normam suspicerent. Vir erat orationis, ac diuinarum rerum meditationis tantopere studiosus; vt quamquam nullo vnquam tempore ab oratione vacare videretur; noctes tamen potissimùm prolixas in ea vigilias duceret. Hinc mira se se efferebat illius orationis virtus; cuius illud aliquando argumentum fuit: cùm enim Fr. Marianus à Cinciano Nouitius, quo tempore Antonius Magistri officio fungebatur; ob quandam aurium ægritudinem, qua à Diuino officio impediebatur, ad sæculum redire cogitaret: re cum Magistro communicata: eum Antonius ad peccatorum Confessionem, tum Communionem iubet accedere: Interea Deum pro illo Antonius rogat: protinusque aurium infirmitas abscedit; Nouitiusque in Religione deinceps incolumis perseuerat. Nihil is Oratione homini pretiosius, nihil Religioni vtilius esse dicebat. Hinc cùm à Fratre quodam interrogaretur, quandiu Capucinorum Religio integra, ac sartatecta permansura esset: Respondit, Religionem tandiu incolumen futuram, quamdiu Orationis studiũ in ea sospes esset: ruinæ verò tunc proximam fore, cùm Orationis spiritus in ea institutus elangueret. Quamobrem sæcularium hominum, ac Fratrum familiaritates fugiens; quibus orationis calorem tepescere, ac vim hebetari sentiebat; solitudinem orationi amicam quærere solitus erat: in qua sæpe singultus, ac lachrymas fundens, illius mens diuinæ charitatis æstu colliquefieri videbatur. Satanas verò cùm eo nihil magis iniquè ferret; Dei virum variis modis, atque interdum illata vi lacessebat; vt ab oratione auocaret: frequenter enim de manu illius Coronam, quam in Beatissimæ Virginis honorẽ quotidie recitare solitus erat, auellens; diuersa sæpè eum in loca propellebat, ac innumeris propè modis infestabat. Is verò cùm per patientiam sibi ac propositum certamen currendum: meliùsque, ac faciliùs superbum hostem, quàm humilitate superari non posse intelligeret; vniuersos Satanæ insultus patientissimè ferens, hoc pacto de Tartareo hoste triumphum referebat. Veruntamen quàm solicitè ab iis, qui diuina cumulatiùs dona acceperunt, ab omni immoderata carnis cura; ac leui licèt excessu, cauendum sit: hoc exemplo manifestum fiet.

IX. Solebat Antonius sæpissimè, arcta panis, & aquæ ieiunia obseruare: & si quando vino vteretur, illud multa aqua dilueret: At cùm aliquando post morbum conualescens, imbecilles Corporis vires instaurare cuperet. Calicẽ mero plenum aliquando hausit: ex quo aliquam senlus oblectationem cœpit: Porrò eodem tempore illi Dæmon apparens; quasi sensus delitias admisisset, factum cachinno prosecutus est; vt eo ostenderet: perfectis Viris, in ipsa quoque ægritudine, delitias cauendas esse, neque à labe vacare, quicquid sensui magis, quàm necessitati, inter ipsas quoque infirmitatis molestias, indulgetur. Pleraque Antonius à Deo, in vetæ sanctitatis argumentum, præclara dona acceperat: atque illud in primis, quod sæpe occulta, velut præsentia intueretur. Quo factum est, vt dum Generale Capitulum Neapoli sub Ochino congregatum celebraretur: is Cortonæ, (qua in familia conscriptus erat,) maximas Dæmonum turmas conspiceret: qui Tartareo Conuentu coact

de Religione dissipanda, inter se mutua consilia agitabant: Cuius rei cùm Generalis Capituli Patres per literas certiores reddidisset; eos, vt à Satanæ fraudibus caucrent, opportunè monet. Res quidem tunc cunctis obscura fuit: sed cùm statim post ea Comitia, Ochinus sibi, ac plerisque à Fide lapsum consciuisset, tunc primùm Dæmonum in Religionem consilia agnita.

Rursus cùm Senis esset; Dæmonem semel nocturno tempore, quo post Matutinas Horas communi orationi vacatur; Fratres singulos somno oppressos, ab oratione expellentem cernebat: quos vbi ab Ecclesia auulsit, tum lampadem, quæ ante sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum ardebat, extinxit. Ex quo id planè perspicuum fuit: nihil magis Satanam expetere, quàm vt Religiosum hominem ab oratione auertat: inde enim & illud facilè assequitur; vt omnem deinceps in eo Dei cultum, ac venerationem extinguat, atque in omne scelus præcipitem ferat. Hinc quoq; Prophetiæ Spiritu præditus, F. Michaëlem Angelum Sacerdotem, adhuc incolumem, ac beneualentem monet, vt quàprimùm peccata sua generali confessione deleat; purumq; se in extremum diem paret; quem breui illi futurum esse prænũciat: cuius cùm ille dictis fidem adhiberet, consilio acquiescit: vixq; confessionẽ absoluit, cùm morbo correptus, post aliquot dies res humanas deserit. Hic post obitum Antonio apparens, se quidem ex Dei misericordia salutem assecutum fuisse asseuerat: attamen quàm districta, ac seuera post mortem iudicia sint, narrat. X.

Dæmon orantibus somnum excitat, & ab Ecclesia expellit.

Fratri incolumi proximam mortem prænunciat.

At quandoquidem Deus Opt. Max. illustriores Seruos suos tentationibus probare solet. Hinc cùm Antonium plurimis cælestibus donis exornasset: eum haud absque tentatione, qua illius virtutem, velut igne examinatam perficeret, esse voluit: quamobrem illum falsa criminis cuiusdam suspicione pulsari permittit; cuius cùm ne odor quidem animum illius attigisset, diu tamen iniusti criminis ignominiam inabstersam, patienter sibi tolerandam proponit. Graue crimen erat; cuius iamptidem Antonius infamiam æquo animo tolerauerat. Verùm cùm ex eo scandalum inter Fratres suboriri, diuinumque honorem in discrimen vocari cerneret: criminis maculam tandem, non humano, sed diuino testimonio abstergere parat. Brumæ tempus erat; quum Fratribus, vt frigus depellerent, ignem circumstantibus, inter eos de Antonij crimine murmur agitari cœpit: Antonius verò, cùm oblatam sibi temporis opportunitatem censeret; quo scandalum à familia aucreret, vtramque manum ad ignem extendens, eas prunis ardentibus implet: tum ad Fratres conuersus, ait: Ecquodnam, Fratres, hoc scandalum est, quod mei causa, vestrum animum pulsat? Si verum est scelus, quod mihi obiectum fuit; ac reuera à me patratum: æquum profectò est, vt hæ me prunæ, tanquam sceleris vindices torreant; crimenque à me patratum fuisse, cunctis aperiant. At verò si falsum, ac impositum crimen est; planè diuina virtute fiet; vt manus prunarum, nec ardorem, nec calorem sentiant. Cumque per quartam horæ partem prunas ardentes manibus continuisset; cunctis factum admirantibus, nullum non modò ab iis dolorem, aut ardorem contraliere visus est: sed illæ potiùs inter manus, absque vlla earũ læsione extinctæ, certã illius innocentiæ fidem, ac testimoniũ reddidêre. Posthæc cùm iam senio confectus, in Senarum Conuentu grauiori morbo correptus esset: oransq; à Deo salutis suæ certitudinem accepisset; die obitus prædicto, hoc anno; qui illi felicissimus fuit, in beatæ æternitatis sinum euolauit. XI.

Falsi criminis accusatus calumniam patienter fert.

Crimen diuino miraculo abstergit.

Sui obitus die prædicto Senis mortale corpus deposuit.

Alij præterea in Hidruntina Prouincia, hoc quoque anno, sanctimonia florent: Inter hos primus est Frater Bernardinus à Murciano Laicus, qui integer vitæ, scelerisque purus, maxima in simplicitate, ac sanctitate vitam duxit. Hic cilicio, abstinentia, laboribus carnem macerans; dum assidua oratione, rerumque cælestium contemplatione spiritum saginat; longo, ac molesto ægritudinis languore à Deo probatur; in quo illius maximè patientia, ac virtus enituit: neque enim patienter tantummodò; sed & singulari animi alacritate, illius dolores, ac cruciatus ferens, in iis delicias quærere videbatur. Quamobrem cùm ad vitæ XII.

F. BERNARDI à Murciano, Vita, & gesta.

finem

finem accederet: ipsius dolores Deus cælesti consolatione delinite, ac compensare voluit: etenim quo tempore, cæteri cum morte colluctantes, variis mentis, ac corporis mœroribus angi solent, is quasi inter cælestes delicias versaretur, exultare, atque occinere cœpit: sermonemque ad F. Marcum Aletinum, qui adstabat, conuertens: O Marce, inquit: si scires quam pulchra, quàm magna, quàm cælestia sunt, quæ meis oculis cerno; mecum profectò exultares. Video namque gloriosissimam Deiparam, video Angelos, video cælestes magnificentias, video ineffabilia bona; quæ omnem sensum, ac eloquium superant. Tum de sanctissimæ Trinitatis arcano, ac rebus diuinis tam altè cœpit disserere; vt iam cunctis perspicuum esset, eam rerum scientiam, ab eo, non humano labore comparatam, sed diuinitus illi inditam fuisse. Atque ita Bernardinus Angelici Oloris instar, inter cantus, ac diuinas laudes suauissimè spiritum exhalat. Cæterùm vt cunctis innotesceret animam illam in Beatorum Spirituũ consessum receptam fuisse: tantam odoris fragrantiam statim corpus ipsius post mortem efflare cœpit; vt eo Cella, ac parietes redundarent. Ita nempè Deus eos, qui vitæ puritate, ac laborum tolerantia, diuinam hîc maiestatem glorificant; rerum etiã ordine immutato, post mortẽ ampliori honore prosequitur. *In morte cælestia visione potitur.* *Post mortem corpus ipsius suauissime olet.*

XIII. Secundus est Fr. Augustinus à Latertia Laicus, qui cùm iugo Domini ab adolescentia sibi vltrò accersito, Seraphicum Religionis agrum excolendum suscepisset: in eo vsque ad vitæ vesperum insudans; tanta morum honestate, abstinentiæ rigore, vitæ innocentia, Regularis obseruantiæ Disciplina, ac perpetuæ orationis studio præcelluit, vt optimi Operarij nomen, plurimamque sibi apud omnes sanctimoniæ famam comparauerit. Hic igitur cùm absolutis Religiosæ, ac Seraphicæ culturæ laboribus, ad mortalis huius lucis occasum peruenisset; quam relaturus erat, mercedem in extremo ipso vitæ crepusculo, diuina illi visione declaratam, prægustauit. Nocte enim, quæ diem obitus præcessit, dum in lectulo suo oraret: Beatorum Capucinorum multitudinem, tanquam in supplicatione dispositam, vigilans intuetur: quam & Beatissima Virgo, ac B. P. Franciscus sua præsentia illustrabant: hæc cùm ante ipsum graderetur, atque inde in Cælum tenderet, Fr. Syluester Tarentinus, qui paulò ante diem suum obierat, atque inter eos locum sortitus fuerat; ad eum accedens, ait: Bono animo esto, Augustine, cras ab huius vitæ ærumnis euolabis, ac nobiscum ascendes: huc enim propterea venimus, vt te cum honore recipiamus. Quod cùm Ægrotus F. Lactantio Massafrensi, qui illi à confessionibus erat, retulisset: postridie carnis vinculis exolutus ad Superos abiit. *F. AVGVSTINI à Latertia Vita, & gesta.* *Ante mortem gloria sua certitudinem diuinitus accipit.*

XIV. Tertius est Fr. Iacobus Aletinus, Sacerdos, & Concionator; qui ob præclara virtutum ornamenta, quibus abundè cumulatus fuit; meritò inter illustres huius tempestatis Viros recensetur. Hic prudentia, & consilio clarus, verùm vitæ probitate, morum integritate, ac Regularis obseruantiæ zelo clarior; sæpè in ea Prouincia Vicarij Prouincialis munus egregiè administrauit: cuius tanta fuit vitæ sanctimonia, vt prophetico à Deo Spiritu mirificè illustratus fuerit: quod eo vel exemplo perspicuum fuit. Nam Tarenti cùm in quendam Clericum nuper professum, cuius nomen haud ignotum reticeo, oculos deflexisset: cum non diuino, sed humano ad Religionem spiritu ductum, quò facilius literarum studiis incumberet, statim agnoscit: atque illum quidem magnum in Ecclesia Dei Concionatorem futurum prædixit: veruntamen Tollendum casu, quò grauiore ruat: Ordinem namque deserturum, atque in peiora animæ damna ruiturum affirmat: Quæ omnia misero adamussim (vti ab eo prædictum fuerat) contigêre: cùm enim Prædicator insignis euasisset, tandem ab Ordine excidit: alteramque Religionem petens, in ea proprietarius obiit. Iacobus verò, cùm ad extremum vsque senium, vitam maximis virtutibus exornatam duxisset; magno tandem sanctimoniæ nomine apud omnes relicto, diem nouissimum claudit. *F. IACOBI Aletini Vita, & gesta.* *Prophetico spiritu quadam futura prenunciat.*

F. ANSELMI Aletini Vita, & gesta.

Alter quoque Anſelmus Aletinus Clericus, qui vix Votorum profeſſione emiſſa, hectica febre laborare cœpit; cùm vitæ puritate, ſimplicitate, obedientia, ac Regularis obſeruantiæ, quam altè animo imbiberat, zelo præcelleret: Induſium, quo Phyſicus illum, ob ægritudinis moleſtias vti ſuadebat, conſtanter recuſat. Quapropter Beatiſſima illi Virgo poſt hæc apparens; pretioſiſſimúmque è Cælo induſium allatum oſtendens, his eum verbis alloquitur: En Anſelme, pro molli induſio, quod propter filij mei amorem reſpuiſti; hoc tibi cæleſte induſium ſeruatur, quod poſt breue tempus, in Cælo coronandus accipies. His ille Deiparæ verbis, ac præſentia recreatus, cùm ægritudinis moleſtias, ad extremam vſque vitæ lineam, alacri animo tuliſſet; lætus tandem ad Virginis promiſſa euolat. XV.

F. GREGORII Gallipolitani Vita, & gesta.

Quintus ex eadem Hidruntina Prouincia ſe offert, F. Gregorius Gallipolitanus, Clericus; in quo occultiſſima diuinæ Sapientiæ, ac benignitatis arcana conſpiciũtur. Hic enim cùm & morũ improbitate, & effræni viuẽdi licentia, non parùm à communi vitæ ratione, ac humilitate; quæ Clericorum præſertim apud nos propria eſſe ſolet, abhorreret: à Prouinciali Vicario correptus, atque ad meliora prouocatus, tantùm ea correptione profecit; vt animo prorſus commutato, aliam vitæ rationem, tot, tantiſque virtutibus ornatam inſtitueritt; vt prioris omnino maculam deleret. Tam enim humilitate, obedientia, modeſtia, ſenſuum mortificatione, manſuetudine, ac cæteris animi virtutibus cœpit excellere; tam arcta paupertatis lege ſeipſum obſtringere; tam ſeuera panis, & aquæ ieiunia ferè quotidiana exercere; tot flagellis, ac macerationibus carnem caſtigare; tamque ardenti animi ſtudio, orationi, ac rebus diuinis incumbere: vt iam non prior Gregorius, ſed eo ſepulto, alter, ac melior pro eo ſurrexiſſe videretur. XVI.

Ipſius cõuerſio poſt vitia cõmendatur.

Paupertas ante omnia ſectanda, vt quis B. P. Frãciſco placeat.

Porrò inter has noui hominis metamorphoſes, cùm Gregorius ſemel in oratione defixus, Deum, ac B. Patrem Franciſcum deprecaretur; vt qua via illi ad perfectam Regulæ obſeruantiam gradiendum eſſet, oſtenderent. B. P. Franciſcus eidem habitu lacero amictus, Crucémque in manu geſtans, apparet, his eum verbis compellans: Gregori, Fili, ſi Deo, ac mihi placere optas, paupertatem ante omnia ſectare, eamque & interiùs, & exteriùs ſerua. Quo audito tanta deinceps is paupertatis cupiditate flagrare cœpit; vt nihil magis, quàm altiſſimas paupertatis diuitias appeteret: Ita vt in ea ſummas animi ſui voluptates collocaſſe videretur. Hic demùm vitæ curſu Hidrunti confecto, rebus pauper, virtutibus diues, hoc anno in Cælum migrat, Beatorum Pauperum conſortio copulandus. XVII.

F. HIERONYMI à Butunto Vita, & gesta.

Sextus tandem huius Prouinciæ flos, hoc anno, è Conuentu Aletij erumpit, F. Hieronymus à Butunto Sacerdos: cuius virtutum odor ab ipſo ſæcularis vitæ ſtatu diffundi cœpit. Dum enim adhuc in ſæculo verſaretur, Medicam artem tanta pietate profitebatur; vt egenos nullo non modò pretio curaret, verùm etiam iis ad pharmaca, & neceſſaria ſibi edulia comparanda, pecuniam erogaret. Hic igitur, cùm in Neapolitana Vrbe, Medicinæ ſtudiis, cum aliis eiuſdem patriæ municipibus, communi contubernio vacaret: id inter eos conductum erat; vt ſingulis diebus vniuerſi, vno eorum excepto, qui domi cuſtos remaneret, ſacro Miſſæ Myſterio intereſſent. Dum igitur quodam mane, quo illi domus cuſtodia contigerat; in proxima Eccleſia, in qua ſacra Miſſæ Myſteria celebrabantur, ſignum ad ſanctiſſimæ Euchariſtiæ eleuationem dari percipit; mox ſecum his verbis conqueri cœpit: Heu, cur mihi ſoli hoc mane, diuina Chriſti Domini præſentia frui non licet? cúmque ſumma adorandæ Euchariſtiæ cupiditate flagrarèt, mox in genua procidens, Sacrum Domini Corpus abſens adorat: quo tempore, interiectos omnes parietes aperiri, diuinamque Euchariſtiam à Sacerdore eleuari conſpicit: qua eleuatione peracta, protinus vniuerſi ad priſtina loca redeunt.

Magnis in ſæculo virtutibus, ac Dei donis illuſtratur.

Bis abſens Euchariſtiã adorans illam diuino Miraculo, viſione potitur.

Rurſus Butunti, cùm Sacrum auditurus, ad Capucinorum Eccleſiam tardiuſculè aliquando acceſſiſſet, omnia Miſſarum Myſteria peracta reperiens, ea re vehemẽter XVIII.

indoluit.

indoluit. Quapropter post preces ad Deum effusas cùm rediret: audit in Vrbe campanæ signum pulsari, quo Sacramentum in Missa à Sacerdote attolli significabatur: protinus ille in genua corruens, absens Domini Corpus veneratur: quo tempore celebrans Sacerdos illi in aëre apparet, qui Domini Corpus sub panis accidentibus, quemadmodum in Missa fieri solet, illi adorandum offert; cúmque eodem modo Sanguinis quoque Calicem à Sacerdote eleuatum adorasset, euanescens visio hominem adeò corde compunctum, ac noua pietate imbutum reliquit, vt mox sæculum deserere, Deóque famulari cogitauerit. Verùm cùm in eo adhuc animus hæsitaret, diuinæque vocationis ignarus, Deum ex animo rogaret; vt quænam potior, sæculi ne, an Religionis illi via foret, signo aliquo demonstraret: Moysis protinus à Deo signum accipit. Nam repentè dextram manum sibi lepra albescentem cernit; quæ post aliquod temporis spatium, absque vlla hominis opera, ad pristinam incolumitatem rediit. Eo signo intellexit Vir prudens, Domino præsertim mentem illustrante, vtriusque & sæculi, & Religionis sibi statum insinuari. Etenim cùm leprosa manus, Sæculi, iunato vitiorum morbo, velut lepra laborantis conditionem indicaret; Ioanne attestante: *Mundus totus in maligno positus est: quoniam omne, quod est in Mundo concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ:* cunctas voluptates, quæ ex illius dextra emanant; lepra conspersas, ac lethalis morbi veneno infectas didicit: ac propterea sæculi statum leprosa manu rectè significari agnouit. Contrà Religionis statum dextræ incolumi similem, tunc primùm esse animaduertit: qui cùm virtutibus scateat, iqibus animus à vitiorum morbo curatur; integras tantùm, ac perfectas voluptates habet; quæ ex Dei dextra, velut ex Torrente fluunt iuxta illud Dauidicum: *Notas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitia cum vultu tuo, delectationes in dextera tua vsque in finem.*

Diuino miraculo ad Religionem prouocatur.

Ioan. ep. 1. c. 2. & 1.

XX Cùm itaque Hieronymus iam diuinæ vocationis certus esset, haud diem procrastinat: sed quò Deus vocat, protinus sibi eundum statuit: nullâque interposita mora, se Capucinorum iugo subijcit. Hic igitur inter Seraphicos Christi milites relatus, non vacuum nomen gerere, aut aërem pugnando verberare: sed Apostolicum consilium secutus, carnem diris verberibus castigare cœpit; ne in spiritum insolesceret: ieiunijs extenuare; ne contumacem experiretur: frigore, ac nuditate afflictare; ne inter commoda deflueret: duris, ac asperis mactare; ne sub mollibus elanguesceret. Denique ne in incertum, ac frustrà curreret, sæpè leprosam nequam huius sæculi manum, ex qua liber euaserat, altè animo repetebat; quo se ad maiores semper virtutum profectus prouocaret. Rerum paupertatem, ac penuriam adeò diligebat, vt superflua omnia resecans, nihil præter ea, quæ à Regula præscribuntur, suo vsui ex Superiorum licentia vendicaret. Oratio illi frequens, & assidua erat: ita vt plures diei, ac noctis horas in ea insumens, cùm vt plurimùm lachrymarum imbribus perfunderet. Hinc assidua hac rerum cælestium contemplatione, eam mentis in Deum suspensionem sibi comparauerat; vt cùm diuinos Psalmos in Choro cum cæteris decantaret, ab humanis prorsus abstractus, & cælestibus Angelorum Choris insertus, videretur. Sacrosancta Missæ Mysteria tanta mentis pietate, ac religione celebrare solitus erat; vt nunquam sine lachrymarum effusione, iis incumberet: quo fit, vt sæpè Beatissimæ Virginis præsentia inter ea potitus fuerit: pluraque à Deo, ob singularem ipsius in hæc sacra Mysteria reuerentiam, ac deuotionem dona acceperit. Eluxit inter nos Hieronymus, plurima apud omnes virtutum laude, ac sanctimonia clarus: relictâque sui nominis apud mortales gloria, Alerij hoc anno, ad Immortales conscendit; immortalem gloriam consecutus.

Capucinorũ Ordinem ingreditur.

Multarum virtutum laude commendatur.

XXI. Florent quoque hoc anno, in Bononiensi Prouincia, Viri virtute præclari; quorum memoria cùm apud homines in benedictione sit, eam silentio deleri virtus ipsa, quæ æterna est, nullo modò patitur. Inter hos primus est, Fr. Ioannes Baptista Ferrariensis Clericus; qui à puero illecebris huius vitæ contemptis, quædam in ipsa

F. IOANNIS BAPTISTÆ Ferrariensis, Vita, & gesta.

pueritia, religiosæ mentis testimonia prælibauit: ætate verò adolescente, cùm sextumdecimum annum attigisset; Deo illum, velut alterum Abraham, intus vocante: Exi de cognatione tua, & de Domo Patris tui: sic Deo obtemperandum putauit; vt protinus Patre, Matre, ac paterna Domo relicta, ad Capucinorum se Familiam transtulerit. Porrò cum eo in Religione creuit & virtus; nihil enim eo humilius, nihil honestius; nihil magis ad omnem obedientiam compositum erat. Quasi columba simplicissimus, adeò hac virtute excellebat, vt duplicitatē ne quidē agnosceret: nihil nisi cādidū in animo gereret; cūcta crederet, cūcta sano oculo intueretur: atque ita sibi parendum esse putaret; vt non mentem tantummodò, sed etiam verba ipsa, quæ interdum à Superiore metaphoricè proferuntur, spectanda esse censeret. Pulcher facie, at animo pulchrior, tantam in moribus honestatem, ac venustatem præferebat; vt Angeli potiùs, quàm hominis speciem referret. Tot demùm, tantisque virtutibus emicabat; vt Dæmon illi maximè inuidens, dum semel in Cella sacrorum Librorum lectioni incumberet; ignem maximum in ea accenderit: quod vbi Ioannes Baptista illud Dæmonis opus esse cognouit; statim in genua procumbens diuinam opem implorat, orationeque Tartaream illam flammam extinguit.

Sed quoniam placita erat Deo anima illius: ne quando malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio ipsius simplicitatem euerteret: maturiùs illam Deus Opt. Max. ex huius vitæ periculis euocat: vix enim ad secundum Religionis annum peruenit; cùm in Conuentu Mutinæ, graui morbo discruciari cœpit: qua in ægritudine ea tantùm illius vox audiebatur: Veni Domine, & noli tardare. Cùm verò, morbo naturam supergrediente, extremum vitæ exitum expectaret; vesperarum tempus aduenerat, cùm Guardianus ad Ægrotum conuersus ait: Ioannes Baptista, iam horæ vespertinæ instant; En tibi tintinnabulum: si ante absolutas Vesperas te Dominus ad cælestia vocauerit, tintinnabulum pulsa; vt huc statim accurrens, te mea benedictione prosequar. His annuit Aegrotus: vix autem inchoantur Vesperæ; cùm tintinnabuli sonitus auditur: mox Guardianus ad Aegrotum festinans, cùm primùm ad eum peruenit; illum Ioannes Baptista ita affatur: En, Pater, vt iussisti, tintinnabulum pulsaui: Iam profectionis tempus est, hora interpellat, in Cælum abeo: *Benedicite*: flexoque versùs Guardianum capite, eodem tempore illud ad supremam quietem inclinat; eademque simplicitatis virtus, quæ viuentem comitata fuerat, morienti quoque ad Cælum aditum ape- XXII.

Hunc non longè secutus est F. Ioannes Foroliuiensis, Sacerdos, qui diu in ea Prouincia Nouitiorum institutioni vacauit. Hic perfectissimus fuit Regulæ cultor; non legis auditor tantùm, sed factor operis: neque alios tantummodò verbis erudiens, sed illustrissimis vitæ exemplis confirmans. Verè Nouitiorum Pater, ac Magister fuit: qui Religionis plantulas è sæculo erumpentes, non modò sua doctrina, ac eruditione excoleret; verùm etiam cælesti suarum virtutum rore irrigaret; & ad incrementum compelleret. Plurima de huius Viri sanctimonia, apud omnes fuit existimatio, de qua tamen pauca propter Scriptorum inopiam narrantur: inter alia verò, plerasque à Deo Reuelationes accepisse, velut certum asseritur: cuius illud argumentum fuit; quòd eo ad mortem in Fauentiæ hospitio ægrotante; cùm iam iam Deo spiritum redditurus esset, adstantibus Fratribus, ait: Citò, Fratres mei, ad Conuentum festinate: nam N. Nouitius (illum ex nomine indicans) iterum ad sæculum redire cogitat: satagite, vt illi opem adferatis; quod cum res ipsa probasset: his dictis, magna sui nominis fama apud Fratres relicta, hanc lucis vsuram reddidit. XXIII.

Tertij quoque memoria in eadem Bononiensi Prouincia celebratur: nimirum F. Alexandri à Butrio, Sacerdotis, qui cùm in sæculo, quasi extra sæculum religiosam vitam duceret; in Religione in carne præter carnem viuens; plurimas à Deo virtutum Coronas consecutus est. Hic Marij à Forosarzinio, olim totius Or- XXIV.

dinis

dinis Generalis, Nouitius fuit: qui cùm in eo vultus elegantiam, morum suauitatem, sensuum mortificationem, mentis prudentiam, actuum moderationem, animumque ad omnem virtutem compositum contemplaretur; de eo dicere solebat: quod de S. Bonauentura Alexãder Alensis olim dixisse fertur; nimirum quòd Adã in homine illo haud peccasse videretur. Is dum adhuc probationis annum agit, cùm in Ecclesia cum cæteris oraret; Marius Magister lucidissimam coronam super ipsius caput, è Cælo aliquando descendentem conspexit. Quapropter eùm absoluta oratione, ab eo Marius percontaretur: quid in ea oratione diuinum meditatus esset: Respondit: Heu, Pater, tot prauæ cogitationes orationis tempore animum inuaserunt; vt omnem diuinarum rerum meditationem ab eo exulare coegerint; quò diligentiùs iis intenderem, & contra eas in acie statem. Tunc agnouit Marius, haud aliundè, quàm ex malarum illarum cogitationum victoria, cælestem illam Alexandro Coronam emanasse: eamque deuicti certaminis præmium fuisse.

XXV. Absoluto verò Probationis anno; cùm Cæsenæ sub Constantini Mutilensis, Viri sanctimonia illustris, disciplina militaret: communi quadam die orationi cum cæteris in Ecclesia vacabat: quo tempore Constantinus in eum oculos conijciens, tres successiuè Coronas, super ipsius caput è Cælo dilabi cernebat: quarum cùm ille Mysterium ignoraret, ab eo post orationem sciscitatur, quænã illius in oratione meditatio fuerit: cui Alexãder, Sterilis, inquit, Pater: mihi in hac oratione meditatio fuit: tres enim aduersùm me Satanas, easq; grauissimas tentationes mouit; quæ cùm animum perturbarent, eum à meditationis quiete reuocarunt; atque eo factum est, vt totum mihi hoc orationis curriculum, perpetuus mihi cum Tartareo hoste conflictus fuerit. Intellexit igitur Constantinus, tria illa distincta aduersùs Dæmonis tentationes certamina, quibus superbum hostem prostrauit; tres illi cælestes Coronas peperisse: vt hine qui vel à Diabolo tentantur, vel ab eo varias cogitationum molestias perferunt; animum augeant, fortiúsque cum Dæmone colluctari discant: cùm tot sibi cælestes coronas parẽt, quot de Tentatore victorias referũt.

XXVI. Posthæc cùm Fauentiæ degens, semel in Ecclesia oraret: Stygius ille Faber, qui prunas ardere facit, tam ardentes libidinis faces in Alexandri carne succendit; vt quanquam strenuus Christi miles cum hoste fortiter decertaret; vndique tamen sibi à Superis suppetias quæreret; quò familiarẽ hostem debellaret. Verùm vbi multorum opem implorauit, demùm ad Beatissimam Virginem conuersus: Tuum est, inquit, ô Virginum, Mater, & Custos, tuos seruare: hostes tui sunt, qui agmine facto in me irruunt: Adesto, Virgo, celeresque mihi contra hostes tuos suppetias fer: vt nomen tuum per sæcula laudem. Has cùm preces ad Virginem Deiparam ardentiùs effudisset: mox tentationis flamma ea oratione, velut effusis aquis extincta, de Tentatore victor euasit. Magister verò, qui procul decertantem intuebatur: B. Virginem auream coronam, è Cælo suo pugili deferentem videt; quod & aliquando aliis narrauit.

XXVII. Tanta denique, apud Fratres, de Alexandri sanctitate existimatio percrebuerat: vt cùm interdum Superiorum iussu ad aliquem se Conuentum conferret; certatim Fratres, non manus (vti fieri solet) sed illius pedes osculari contenderent. Sed quoniam, (vt testatur Sapiens) *Vasa Figuli probat fornax, & homines iustos tentatio tribulationis*, atque eos, quos Deus ad vitæ coronam prædestinat, tentatione probat: hinc Deus Alexandrum, grauis cuiusdam calumniæ, quæ illi aliquando apud Superiores inusta fuit, tribulatione premi permisit: vt illius virtus tentatione probata, eum ad maiora Cæli præmia pararet. Inuicta animi patientia Alexander eam calumniam, quæ grauis erat, accepit, tulit, ac patientissimo animo tolerauit; donec ipsius tandem innocentia perspecta, cunctis clarior ipsius sanctitas enituit. Portò ea tentatione consummata; cùm Veruchij, vbi tunc Conuentus extruebatur, ædificationi præsideret: in supremum languorem incidit: ex quo quum

primùm se à Domino vocari cognouit, humi deponi, extremumque vitæ spiritum, strenui Athletæ instar, in palæstræ arena exhalare voluit; vt inde certaminum coronas, quas sibi viueus comparauerat, post extremum victoriæ triumphum referret.

XXVIII Plerosque etiam S. Francisci Prouincia, illustres, hoc anno, Viros profert; in quorum numero primus est F. Illuminatus à Nursia, Laicus eximiæ sanctitatis, & simplicitatis Vir: quæ inde cunctis facilè innotuit: quòd sæpè eum auibus Cæli ludere visus est; quę cùm hominē planè cælestem agnoscerēt, ipsius iussis diuino nutu obtemperabant. Die quadam, cùm in Ciuitate Plebis consueto Eleemosynarij officio incumbens, Ciuis cuiusdam domum ingressus esset; Gallum sibi obuium habet; à quo cùm domus familiares propterea cauendum esse admonerent, quòd nostro homines inuaderet: Quid (inquir) Gallum hunc tam terribilem mihi effingitis? Nequaquam tam ferox, ac immansuetus est. Tum protinus Gallum ad se vocat, qui in illius statim humerum aduolans, quasi domestica auis esset, singularia illi familiaritatis signa ostendere cœpit. Rursus cùm Ægrotans Syllano Casciam proficisceretur; volucrem quandam volantem cernens, ait: Heus Auis soror: oro te, vt ad me venias, ac languentem consoleris: simulque iter hoc conficiamus. Mox dicto citiùs auis in ipsius sinum aduolans, ac garriens; nunquam toto eo itineris spatio ab eo diuelli voluit: vt Viro Dei ea, quæ poterat, solatia præstaret. Hoc quoque modo, cùm in Conuentu Meuaniæ horti curam gereret: sæpissimè inter culturæ labores, volucres ad se vocans, velut amicas excipiebat; quæ super ipsius humeros, brachia, caput volitantes, cum eo familiariter, velut amico colludebant. Hæc cùm Dei Virum maxima tum mentis puritate, tum simplicitate præditum indicarēt; haud vulgarem proculdubio ipsius sanctitatem cōmendabant. Maxima sanctus hic Vir erga omnes, præsertim verò erga Defunctorū animas, charitate flagrabat; quo fiebat: vt pro iis quotidianum, centum Orationum Dominicalium, ac totidem Salutationum Angelicarum suffragium Deo deuotissimè persolueret. Prophetiæ quoque eum Spiritu claruisse, id inter alia declarauit: Nam cùm in Agro Citernensi mulieri, cui filius interfectus fuerat, nulla ratione persuadere posset; vt iniuriam interfectori condonaret, odiumque in eum conceptum deponeret; diuino tandē Spiritu percitus: Audi, Mulier, inquit, & expauesce: quandoquidem inimico, qui à te pacem exquirit, Dei causa ignoscere recusas. Nec tibi profectò Deus ipse parcet: Asellus enim tuus hic (ducebat tunc illa fortè manu Asellum) quem nunc mitem experiris, tibi ferox, ac fatalis erit: teque celeriùs, quàm tu tibi auxiliari queas, suis pedibus conteret, ac è medio tollet. Res non multò post infaustum, quem prædixerat, exitum fortita est: Nam cùm Mulier Asino insidens, in vineam proficisceretur: Asellus in Dominam præter morem, & expectationem ferociens, eam dentibus inuadit; dilacerat, atque humi deiectam tandiu pedibus conterit, donec ea crudelem animam ageret: Deo ita pœnam compensante; vt mite animal immitis animi scelus vlcisceretur. Tandem is post complures annos: magna cum pietatis, ac virtutis laude transactos, hoc anno piorum præmia ex humanis migrans adipiscitur.

XXIX. Fratris quoque Bartholomæi à Marciano, Laïci, in eadem Prouincia, animi candor, ac simplicitas, etiamnum apud omnes commendatur: quæ tum ex naturæ dono illi à Deo indita, tum sedula virtutū exercitatione ab eo comparata, in eo tātoperè elucebat; vt primum innocentiæ statum assecutus videretur: quo fiebat, vt vix in horto appareret, quum Aues circa illū volitantes, familiariter cum eo versabantur: quas ille proprio nomine appellans, nunc vni, nunc alteri colludebat; panisque micis, quas è mensa secum ferebat; quasi filias pascebat. Hic quoque hoc anno, purus ad purissimos æternitatis fontes peruenit.

XXX. F. Pacificus à Spoleto, Sacerdos, eiusdem Prouinciæ, Vir omni pretioso virtutum lapide ornatus: dum in Conuentu Tifetni Guardiani officio fungitur, hoc

anno

[Margin notes:] F. Illuminati à Nursia Vita, & gesta. — Ob eximiam simplicitatē cum Auibus Cæli ludit. — Prophetiæ Spiritu mulieri necem infaustā prænunciat. — F. Bartholomæi à Marciano vita, & gesta. — F. Pacifici à Spoleto vita, & gesta.

anno, ab omnibus huius sæculi curis exoluitur, beatámque quietem consequitur. Huius vita perpetua quædam mortis meditatiu fuit; quo viam sibi ad beatam æternitatem parauit: dumque supremum quotidie sibi putat illuxisse diem, quotidianis virtutibus inuigilans, æternæ vitæ, quæ honestam mortem consecuta est, in obitu, ex Domini præsentia, vsuram accipit. Dum enim extremo morbo prægrauatus cum morte colluctatur, Christum Dominum, ac B.Virginem, copiosaque Beatorum agmina, se ad præmia, allicientium cõspiciens: his adstantes verbis alloqui cœpit. O quàm bonum, & quàm iucundum est, Fratres, corpore dissolui, & esse cum Christo! Quid me adhuc carnis repagula tenent? En me Dominus, ac Virgo Deipara ad præmia expectant; Sanctique exitum meum præstolantur. Iam valete. Hisque in verbis, felicem animam efflat, æterna gloria coronandam.

XXXI. Alter quoque F. Humilis à Spoleto, Laicus eiusdem Prouinciæ, in Conuentu Porcatiæ, hoc anno carnis sarcinam deponit. Huius obedientia, abstinentia, austeritas, charitas, simplicitas, ac Regularis obseruantiæ cultus tam admirabilis fuit; vt Deum testem habere meruerit. Cùm enim in his, plerosque Religionis annos, magna vitæ sanctimonia duxisset: sub mortalis vitæ finem, F. Bernardo à Spoleto Sacerdoti, qui illius confessiones audiebat, secretò reuelat: se per octo integros annos; quoties in Missa Sacrum Domini Corpus spectandum attollebatur, Dominum his verbis rogasse: Domine Iesu Christe, meis quæso propitius esto peccatis, vt te semper laudare queam cum Angelis beatis. Ex his cùm priores quatuor anni elapsi essent: reliquis posterioribus annis, hanc semper Domini vocem, toties è Sacramento sibi respondentem, audiuisse affirmat: En ego propitius ero tuis peccatis, meque semper laudabis cum Angelis beatis. *F. HVMILIS à Spoleto, Vita, & gesta.*

XXXII. F. Stephani Fulginatis hoc tempore singularis virtus enituit: qui cùm in Obseruantium Ordine, Prouinciæ S.Francisci Minister esset: eo dignitatis honore, ob perfectam Regulæ Obseruantiam, contempto; sigillisque ad Definitorium cum Sociis remissis, ingloriam sibi apud Capucinos vitam eligit. Vir hic, quum primum ad Religionem accessit: tametsi tam prouectæ ætatis esset, vt ad senium accederet: seueram tamen anni probationem subire; atque omni humilitate, ac sui-ipsius abiectione peragere voluit. Noua porrò Votorum professione emissa, nouum quoque ac cæleste vitæ genus instituit: Obedientia, abstinentia, vitæ austeritate, carnis maceratione nulli secundus erat: humilitate maximus, vilissima quæque domus obsequia præstare haud verebatur. Cúmque se ad perfectam Regularis obseruantiæ disciplinam addiscendam, non ad honores captandos, ad Capucinos emigrasse diceret; oblatos gradus, ac dignitates recusat: ac demum, cùm aliquot annos, summa cum vitæ integritate, sui-ipsius contemptu, ac perfecto omnium virtutum exemplo, in Religione consumpsisset; Sempiternos in morte apud Deum honores consequitur. *F. STEPHANI Fulginatis, Vita, & gesta.*

XXXIII Illustris in eadem Prouincia est F.Thadæi à Monte Petriolo, Sacerdotis memoria: qui toto vitæ suæ curriculo austerissimus Regulæ cultor, paupertatis exemplar, atque Euangelicæ perfectionis integer æmulator fuit. Hic indefesso animo, diuinorum consiliorum, ac Seraphici profectus viam percurrens, eò sanctitatis peruenit: vt ipsa quoque animantia rationis expertia, perfectum in eo diuinæ similitudinis signaculum agnoscerent. Nam in Conuentu Panicali, sæpe in syluam secedens, cùm in ea diutiùs oraret; ad eum omnigenæ aues accedebant, & cum eo familiariter conuersantes, ab eo cibum veluti à Parente sibi emendicabant. Cúmque in hoc cælestium virtutum stadio, vsque ad vitæ finem legitimè cucurrisset; hoc anno, perseuerantiæ tandem coronam tulit; ac cælestis patriæ brauium consecutus est. *F. THADÆI à Monte Petriolo, Vita, & gesta.*

F. LEONIS CATANENSIS, *Vita, & Gesta.*

F. Leo Catanensis Vir Sanctimonia ac Miraculis insignis.

Quampluri-mis virtuti-bus corruscat.

EMessanensi Prouincia, clarum itidem, hoc anno, Religionis sydus emicat, Fr. Leo Catanensis, Laicus, cuius vita tanto sanctimoniæ splendore, totque clarissimis à Deo Miraculis illustrata fuit: vt quam Deus Opt. Max. ad ampliorem sui nominis gloriam, & Christianæ Reip. commodum, in Religionis candelabro, quò pluribus ad virtutem illuceat, statuere voluit; ea nulla ratione sub modio occultari, aut silentio à nobis præteriri debeat. Hic igitur, quum primùm Seraphicæ Religionis militiæ, apud Capucinos nomina dedit; tam multiplicia virtutum ornamenta, velut armorum Panopliam, sibi accumulare studuit: tamque alta cælestis ædificij fundamenta iecit; vt quasi altera Turris Dauid, quæ ædificata est cum propugnaculis; mille heroicarum virtutum clypei ex eo penderent, omnisque fortium pugilum armatura in eo collecta conspiceretur. Ex eo namque in primis erumpere videbatur perfecta Humilitas, quæ ipsius animum vsque ad ima deprimeret; ac omnium pedibus subiiceret: simplex Obedientia, quæ perfectam illi abnegationem pareret: altissima Paupertas, quæ animum ad cælestia celerem, ac expeditum redderet: candidissima Honestas, ac pudicitia; quæ eum illi pudorem, ac morum venustatem conciliaret, quæ ab eo omnem turpitudinis labem, ac labis suspicionem longè propulsaret: indita quoque quædam vultui, ac moribus modestia, ac mansuetudo inerat: qua fiebat, vt immoderatos illos iræ, aut alterius cupiditatis impetus, velut fræno domitos, ac religatos haberet. Postremò (vt cætera virtutum tela prætercam, quibus Leo hic fortissimus, seipsum ab exordio aduersùs vitiorum phalanges armauerat) potissimùm in eo elucebat feruentissimum quoddam Orationis studium, ac frequentia: qua se Leonis instar, Tartareorum hostium copiis formidabilem reddebat. In hanc cum diu noctuque, tota animi vi intenderet; plerunque fiebat: vt in mentis excessum raptus, vi extatici feruoris, sæpe etiam corpore in aëra extolleretur. XXXIV.

In oratione mête excedit, ac toto corpore in aera effertur.

Eo orante lumina supra Ecclesiã conspiciuntur.

Ante sacram Eucharistiã in aera sublevatur.

Orabat aliquando Vir Sanctus in Ecclesia ante auroram, dum in Conuentu Tyracensi moras trahit: quo tempore Frater Crispinus Nouitius, ad eum accedens, Leonem magno splendore emicantem, sex è terra cubitis elatum conspicit: quo aspectu is adeò exterrefactus fuit; vt ferè exanimis in Cellam rediret; remque ad Magistrum referret. At neque id Leoni nouum, aut insolitum erat: Etenim cùm in eodem Conuentu, vnà cum Fratre Andrea Catanensi Laïco, haud sanè minoris sanctitatis Viro, noctu oraret: quidam Agricola, cuius domus haud longè à Conuentu aberat; sæpe noctu splendidissimum quendam lucis globum, velut Solis iubar, se se ex Ecclesiæ culmine efferentem conspiciebat: quod cùm factum admiraretur, propiùs aliquando ad Conuentum accedens, duo clarissima lumina, se se ex Ecclesia in Cælum vsque attollentia cernit. Rem adhuc magis admirans, Conuentus tintinnabulum pulsat: hora erat antelucana: cùm is vt Fratribus notus, ac familiaris erat; nulla nocturni illius gemini splendoris mentione Ianitori facta, iter cum Ianitore ad Ecclesiam carpit. Vix autem Ecclesiam ingressi, Leonem, & Andream ante SacroSanctæ Eucharistiæ Altare orantes, mente in Deum absorptos, ac corpore in sublime elatos intuentur: ac tunc primùm is, quid duo illa lumina in Cælum se se efferentia præseferrent, eo aspectu didicit: Ex quo id quoque cunctis innotuit: eos velut Cælestia quædam lumina coruscare, qui vitiorum tenebris depulsis, gloriam Domini speculantes, præ charitatis æstu, in diuinam imaginem transformarur: ac de charitate in charitatem, tanquam à Domini spiritu, ad supremum diuini numinis splendorem, qui in hac vita attingi potest, ducti; vnum cum Deo, qui suprema hominum, & Angelorum lux est, efficiuntur. XXXV.

Hos

XXXVI Hos orationis æstus, quibus Leo magis in dies accendebatur, eùm Dæmon ferre non posset; sæpè strepitus, ac fragores in Ecclesia ciebat; vt eum ab oratione exterreret: at qui Satanæ artes, ac insidias nouerat, iis haud quaquam mouebatur; præsertim cùm eum velut canem catenis innexum, latrare quidem posse, mordere autem non posse, perspicuum haberet. Quare cùm eo semel ante Sacramentum orante, Dæmon Ecclesiæ tectum conuellere videretur: Clericus Sacrista periculum pertimescens, in fugam se dedere parabat: quem ille manu arripiens; Quid formidas, inquit. En Deus pro nobis stat: vanæ sunt istæ Dæmonum artes, ne abscedito. Tanta enim erat Leoni in Deum fiducia, vt ad nullum Satanæ pauerer occursum.

Dæmon strepitum edit, vt Leonem ab Oratione auocet.

XXXVII. Hujus Viri Sanctitatem admirabantur Fratres: neque enim is hominem, sed Angelum inter homines referebat: quo fit, vt ad eum, velut ad cæleste quoddam signum, ac diuinorum consiliorum oraculum, sæpè homines confugerent. In Conuentu Catanæ, Clericus quidam, Cyprianus nomine, paulò antè obierat; qui cùm diu lento quodam morbo laborasset, à communi Clericorum disciplina; quæ seuerior apud nostros esse solet, nonnihil dilapsus fuerat: insolitas apud eos delicias morbo quærens, qui delicias, peiorem morbo ægritudinem esse sentiunt: quo fit, vt plerique dubiam ipsius salutem haberent. Suspicionem auxit, quòd is post mortem aliis Clericis, sub horrenda quadam vultus specie, apparuisse diceretur: qua exterriti, ambiguam de illius salute spem conceperant. Incerta itaque cùm omnibus res esset: F. Saluator Messanensis, qui tunc Catanæ Monasterio præerat; Leonem, cuius haud illi ignota sanctitas erat, accersit: eique sub obedientiæ merito præcipit, vt rei veritatem à Deo oratione exquirat. Humilitas quidem in eo reluctabatur, indignum se Dei reuelatione obtestans: at eùm Guardiani præceptum vrgeret; ad orationem se confert: in eaque triduò perseuerans, tandem à Deipara Virgine, quam singulari religione prosequebatur, sibi in oratione apparente, audit. Cyprianum magno quidem in damnationis discrimine versatum fuisse: verùm ob singularem illius erga eam deuotionem, salutem consecutum. Quod cùm is Guardiano retulisset; noua Guardiano dubitatio suborta est; num ea Leonis apparitio à Deo, vel à Dæmone emanaret: cúmque in ea animo non parùm hæsitaret: En Cyprianus defunctus nocte Guardiano vigilanti apparens, his eum verbis affatur: Animum, ò Pater, dubitatione exue: Visio Leonis vera, ac diuina, non diabolica fuit: nam B. Virginis merito salutem consecutus, purgatorias ex Dei misericordia pœnas luo, post quas Deo placato Cælum conscendam: Iube, quæso, vt mihi suffragia à Fratribus ex charitate impendantur, quò inde celeriùs euolem. Guardianus igitur iam de Cypriani salute certus, rem lætus ad familiam defert: quæ ob felicem rei successum summoperè exultans, summas omnes Deo gratias referunt; impensiúsque pro Fratris anima orationes, ac sacrificia offerunt.

De Clerici salute à Deo reuelationem accipit.

Guardianus de Leonis reuelatione dubitans, à Defuncti anima confirmatur.

XXXVIII. Accidit quoque hoc tempore; vt dum Leo Catanæ degit, Fr. Dominicus Rhodiensis Sacerdos, cui vita omni virtutum genere instructa fuerat, extremum vitæ diem morte conficeret: cuius animam, is sub candidæ columbæ specie, rectà nubes penetrantem, atque in Cælum euolantem conspexit.

Sacerdotis Animam in Cælum ferri cernit.

XXXIX. Interea tanta de Leonis sanctitate, præsertim Tyraceni, apud sæculares hominis opinio percrebuerat: vt eùm Eleemosynarij munus per Vrbem obiret; certatim omnes ad eum contenderent; furtimque ex ipsius pallio panni frusta præscinderent. Neque id frustrà: tot enim signis Deus illius sanctimoniam testabatur; vt solo Crucis signo, quamplurimos à variis ægritudinibus curaret: Ipsius tamen virtus in eos præsertim, qui capitis languore corripiebantur, enitebat; quos velut Mater amplexans, ac signo Crucis benedicens, à morbo liberos dimittebat.

Ægrotos signo Crucis curat.

XL. Post hæc, cùm Deus Opt. Max. iam ipsius vitæ curriculo metam statuere

decreuisset, Catanæ in supremum corporis languorem incidit: quo tempore, cùm Infirmorum Præfectus, circa noctis medium (vti mos est) ad ipsius visitationem accederet; vix ad ipsius Cellam peruenit; quum splendorem inde erumpere, eumque quasi cum altero contenderet, verbis altercantem percipit. Rem demiratus Præfectus, more impatiens, Cellam aperit; lumenque exéplò euanescere animaduertit: at quandoquidē neminem cum Leone adesse cernit; ab eo protinus quærit, quocū paulò antea verbis disceptaret; quid vè prior ille luminis splendor præseferret. Cui Leo: Venit, inquit, ad me priùs impia, ac nigra Dæmonum turba; multas, ac graues mihi accusationes obiiciens, vt me in desperationis barathrum impelleret: antiqua ij crimina, iam pœnitentia absters a, tam pertinaciter inculcabant; vt cùm os opprimerent, nec locum defensioni darent; ad Beatissimæ Virginis præsidium refugere compulsus fuerim: quæ illico fulgentissima luce circumfusa apparens, Tartareas illas Dæmonum nebulas disiecit, summaque animum consolatione affecit: atque hæc illa prior verborum altercatio, tum posterior luminis splendor fuit; quæ hoc tempore contigêre. Verùm tu prudenter caue, ne me superstite hæc cuiquam reueles. Post hæc mentem ad superiora colligens: qui vitam omni cum Iustitia, & sanctitate vsque ad canos traduxerat, Iustorum somno consopitus, Domini hæreditatem Iustis promissam accepit.

B. Virgo apparens Dæmonū nebulas dispergit.

F. BONAVENTVRÆ Panormitani, Vita, & Gesta.

Piceni Prouincia, suos quoque hoc anno, Viros sanctitate florentes exerit; Primum Fr. Bonauenturam Panormitanum, Sacerdotem, quem illius Prouinciæ monumenta, Virum eximiæ patientiæ, austeritatis, atque innocentissimæ vitæ extitisse ferunt. Vulnus graue in dextro latere illi in morte inuentum fuit, quod cùm multis annis occultum gestasse; nec vlli vnquam hominum manifestum esse voluisset: hinc facilè cunctis persuasum fuit, illud eum à Deo precibus impetrasse: vt Christi Domini vulnerum memoriam, ac dolorem in carne sentiret. Diu hectica febre in Conuentu Montisgranarij afflictatus, nunquam adduci potuit; vt laneam culcitram sibi in lecto substerni pateretur: sed inter graues illius morbi molestias, communem Ordinis austeritatem seruans, tandem in eodem Conuentu ad vitæ finem peruenit. Quo tempore mentis excessum passus; cùm in eo per quartam horæ partem, velut exanimis perstitisset; tum ad se rediens, Fratribus circumfusis ait. Ante Dei Tribunal sto: Fratres, sollicitè quæso pro me ad Deum preces fundite: Tum rursus mente excedens, dum Fratres obsecrationibus incumbunt, iterum ad se rediens, inquit. Grauiter à Dæmone accusor, atque oppugnor: Ne me vestris, Fratres, precum suffragiis exuite: Tertióque è sensibus excedit. Pauebant Fratres, ac rei exitum suspensi expectabant: interea Deum ardentiùs pro Ægrotantis victoria rogabant; quum post aliquod temporis spatium, Bonauentura sibi redditus, hilarem ad Fratres vultum conuertens, ait. Iam gratias Deo agite, Fratres. Nam Dæmone pulso, diuinum pro me Iudicium stat. Post hæc cùm ab eo Fratres quærerent: Quasnam Dæmon aduersùs eum accusationes congereret; respondit: Tria mihi in Dei Iudicio Satan crimina obiecit. Primùm quòd absque Superioris licentia, duo cuidam familiari strophiola dederim: ex quo me proprietatis scelere irretitum ostendebat. Secundum: quanquam literarum studia (Theologicis quippe tunc studiis vacabat) eo animo susciperem; vt ea ad Dei gloriam, & animarum salutem transferrem: ad ea tamen humano quoque appetitu, ac cupiditate ferebar. Postremum tandem accusationis caput erat, quòd is nonnulla consilia in his, quæ ad conscientiam spectant, cuidam Fratri Dominico, qui tunc præsens aderat, imprudenter administrasset: quapropter ad illum conuersus, ait: Dominice, non meo, sed meliori in rebus tuis consilio vtere. Post hæc dicta, cùm in silentio spiritum collegisset, paulò post corporis exuuiis depositis, placidè Domino spiritum reddit. XLI.

In Morte ad Dei Iudiciū rapitur.

Salutis sententiam fert.

F. BERNARDINI Eugubini Vita, & gesta.

Hunc in eadem Prouincia secutus est, Frater Bernardinus Eugubinus XLII.

Laicus, Vir omnium opinione præstantissimus, atque antiquæ Religionis exemplar; cuius spectata virtus non solùm vitæ, quapdiu mortalem inter nos duxit; sed quoque morti splendorem, ac dignitatem contulit. Hic cum in Conuentu Montis Ulmi ad mortem ægrotaret, atque ab omni cibi appetitu abhorreret, accidit; vt præsente Guardiano, ibi illi ministrarentur, qui ad Ægrotum conuersus, ait: Bernardine, carnes illas comedens tantillum quidem ex his supersit. Id Guardianus non præcipiens, sed vt ægrotum ad edendum alliceret, abundantiùs dixerat. Bernardinus verò, qui verbo tenùs sibi obediendum esse persuaserat, quanquam omnem sibi cibum subtulisset, haud tamen integrè toto illo carnium obsonio vesci potuit. Exiguo post tempore elapso en Satanas illi palàm visibilis apparet, eumque à Deo iam damnatum esse affirmat, quod Guardiani præceptum de integro esu carnium implere contempserit. Bernardinus contra, voluntatem haud præcepto defuisse: sed sensum ægritudine oppressum resiluisse respondet. At Satana præceptum Superioris inculcante; inter maximas animi angustias Bernardinus versabatur, cùm Guardianus re intellecta, quæ illi mens fuerit, declarat, omnémque ab eo violati præcepti suspicionem aufert: quo cùm Satan deuictus aufugisset, protinus Cælorum Regina sese illi spectanda offert; qua præsente Bernardinus exclamare cœpit: O benedicta, ô præ omnibus speciosa; ô miserorum Mater, quàm opportunè venisti! Posthæc sacro Dominici corporis Viatico refectus, cùm in extremis iam ageret, Fratribus ipsius Animam, vti fieri solet, Deo commendantibus; Litaniæ pro moriente decantabantur, quibus is ad singula sensibus integris respondens, ad finem vsque perueneat; cum repentè Dominum ad se venientem conspiciens, mox è strato surgit, atque in ipsius occursum festinare curat. Id verò cum Fratres prohiberent: Quid me detinetis? inquit; Sinite, vt in Domini mei occursum pergam. Annon illum huc ingredientem conspicitis? Quo dicto, cùm nullum prorsus morientis signum ederet, viuis eripitur, atque ad Dominum, æternum victurus, migrat.

Dæmonis tentatione pulsatus à Superiore liberatur.

B. Virginis præsentia in morte fruitur.

Iubilò Christo ire festinat.

XIII Tertius post hos Picentem Prouinciam illustrat, Fr. Arsenius Bergomas, Clericus, qui cùm præcipuam erga Beatissimam Virginem deuotionem animo aluisset; eamque in moribus compositionem, in obedientia simplicitatem, in honestate candorem, in paupertate austeritatem, in sensibus mortificationem, atque in toto Religiosæ vitæ cursu Regularem disciplinam vsque adeò integram seruasset, vt omnium existimatione Vir perfectus, atque eximius haberetur; in morte quoque Iustorum præmium tulit: Nam cùm in Conuentu Montis Vlmi in extrema ægritudine, supremum iam mundo vale dicturus, cum Diabolo tentatore colluctaretur, repentè exultans exclamat: Abite; abite, illusores. En Virgo Virginum, quæ suis sua præsentia expellit. Tum ad Virginem, quæ illi gloriosa apparuerat, conuersus: Iam, inquit, Felix adesto, ô Sacra Deipara, vnicum vitæ meæ post Deum Refugium. Iam mihi sat est, quòd te præsentem cerno, te igitur sequar, nec à te vnquam in æternum diuellar. Inter hæc verba, dum adhuc risum ore præseferret, deuotam animam efflat, atque in eius sinum commendauit, vbi lætitia illi sempiterna futura sit, nec ipsius risus vnquam dolore minuetur.

F. ARSENII Bergomensis, vita, et obitus.

B. Virginis præsentia in morte fruitur.

XIV Nonnullos identidem Rhegiensis Prouincia, Viros virtute gloriosos, hoc anno commemorat: atque inter hos F. Petrum de Quarterii, Sacerdotem; qui in eadem Prouincia Prouinciales Vicarii munere sæpe functus, magnam ex [illegible] laudem consecutus est. Omnia in hoc Viro esse videbantur, quæ aut ortu [illegible] rerum experientia, aut virtutibus [illegible] solet. Vis ingenii, prudentia, consilium, moderatio, æquitatis amor, [illegible] eruditio, Religionis [illegible], Regularis disciplinæ [illegible] quod [illegible], & [illegible] est [illegible] quæ [illegible] præclara in eum [illegible] erat [illegible] pietat [illegible] [illegible] is esset [illegible] pia [illegible] sua administratione, [illegible]

[illegible] hor

huius Prouinciæ rebus lucem attulerit. Regularis disciplinæ acerrimus propugnator fuit: quam vsque adeo fartam tectam seruauit, vt seuerioris in ea tuenda nomen sibi comparauerit. Orationem sibi ad Prouinciæ administrationem assiduam adhibuit; quam post Matutinas Horas, vigilijs vsque ad primam protractis, perpetuò coluit. Charitate eximius erat: qua factum est, vt cùm aliquando pauperes quosdam in via obuios habuisset, qui ab eo vini potum efflagitarunt: is cucurbitulam vino plenam ijs obtulerit: qui cùm ad sitis extinctionem bibissent, vinum tamen nequicquam in cucurbitula imminutum, charitatis in eo plenitudinem declarauit. Hic tandem cùm multis piè laboribus perfunctus fuisset; obitus sui tempore Fratribus prædicto, Cassani corruptibilis carnis sarcina deposita, immortali stola exornatur.

Ipsius charitas miraculo commendatur.

F. Francisci à Castrouetteri Vita, & gesta.

Post hunc alios quoque duos eadem Prouincia ad cælestes Coronas transmisit: XLV. nimirum F. Franciscum à Castrouetteri, Sacerdotem, & F. Humilem à Paterno, Clericum: gemina virginitatis lilia, duoque clarissima candelabra ante Dominum lucentia. Prior enim à teneris annis in timore Domini a matre, quæ Tertiaria erat, educatus; ac iugo diuinæ legis assuetus, tanta puritate vitam duxit, vt cùm circa decimum septimum suæ ætatis annum, è sæculo ad Capucinorum Religionem migrasset: Magister, qui generalem ipsius peccatorum confessionem audierat, sola in eo venialia peccata, eaque lenia offendisse testaretur. Porrò hanc vitæ innocentiam, quam inter sæculi naufragia incolumem seruauerat, in portu, post susceptam Religionem ita fartam tectam conseruauit, tótque præterea virtutibus auxit, vt præclarum totius Regularis disciplinæ exemplar apud omnes præferret.

F. Humilis à Paterno, Vita, & gesta.

Humilis autem veræ humilitatis nomen, ac rem sortitus, cùm paucos adhuc in L V Religione annos natus, tam cælestem, ac virtutibus illustrem in Clericatu vitam ageret; vt parùm ab Angelicæ vitæ ratione, ac puritate abesse putaretur. Turani quò etiam prior Franciscus, post susceptum Sacerdotij munus, hoc anno transmissus fuerat; in morbum incidit: nec multò post Franciscus eodem morbo correptus ægrotare cœpit: cúmque morbo ingrauescente vterque pari cursu ad vitæ finem properaret: nec minori pietate vterque se diuina Sacramentorum susceptione ad vitæ exitum muniisset: prior Humilis ad extremam vitæ metam appropinquans, repentè è strato surgit, ac in genua procumbens, adstantibus Fratribus, ait: Eia, Fratres, genua ante Beatissimam Cælorum Reginam, quæ luce, ac gloria circumsepta, venit; mecum flectite. En adest gloriosissima, en adest Virgo Dei mater. Needum verba compleuerat, cùm purus ille spiritus in purissimæ Virginis sinum euolat. Eodem tempore supremùm laborabat Franciscus, cùm & ipse repentè exclamare cœpit. Expecta, Expecta, Humilis Frater, expecta, vt simul associati pergamus. Cúmque hæc dicens in genua surrexisset, mox ad Crucifixi Imaginem, manus extendens, inter Domini amplexus occubuit.

B. Virginem luce circumfusam in morte videt.

F. IOSEPHI A CORLEONE,

Vita, & Gesta.

F. [illegible] a Co[illegible], Vita, [illegible]

IN Panormitana Prouincia [illegible] quoque anno, gemmæ instar emicat Fr. Iosephus a Corleone L[illegible], Vir [illegible] ac [illegible] te celebris; qui [illegible] u[illegible] rsionis exordi[illegible] admirandum vitæ ge[illegible] in[illegible] ituit; vt cùm suprem[illegible] Euangelicæ [illegible] Seraphicæ perfectionis v[illegible]m [illegible] attingen[illegible] præstituisset, ab eo tempore [illegible] a[illegible] hon[illegible] in [illegible] o dispo[illegible] t; vt d[illegible]e virtute in virtutem, quasi qu[illegible] u dam grad[illegible] us ascendit [illegible] us, ac facil[illegible] d apice[illegible] XLVI.

pertin

pertingeret; vbi tandem videtur Deus Deorum in Sion. Primam itaque ascensionem in iis virtutibus constituendam curauit; quibus ea impedimenta tolluntur, quæ animum, vt plurimùm à virtute auocant, & ad vitia impellunt. Sicut enim in rudibus agris; priusquàm serere incipias, euulsis sentibus, stirpiumque radicibus amputatis, arua purgantur: sic hæ homini virtutes primùm amplectendæ sunt, quibus animi vitia resecantur, ac purgantur; vt amplior deinde in eo virtus seri possit. Neque enim virtus in nobis statim absoluta nascitur: sed tunc primùm asciscitur, cùm improbitati renunciatur: eodemque studio, quo crimen excluditur, innocentia conciliatur. Hoc pacto Iosephus, vt animum ab omnibus, potissimùm verò ab iis vitiis expurgaret, quæ aliorum seminaria esse solent. Abstinentiam primùm, ac temperantiam à cibo, ac potu sibi tam seueram indixit; vt non modò corpus quotidiani fermè ieiunij penuria affligeret, atque in B. P. Francisci Quadragesimis, quas perpetua lege sibi obseruandas sancierat, nihil omninò præter panem rei coctæ admitteret: verùm etiam à vino, & à carnibus, velut legitimo sempiterno abstineret. Quanquam enim cibi, ac potus abstinentiam ita suscipiendam esse intelligeret, vt ea non caro, sed carnis vitia extinguenda essent: haud tamen Vir prudens ignorabat, se laqueum suum secum gestare, ac inimicum circumferre: quem nisi inedia, ac dura annonæ egestate premat, facilè insolentem sentiat, ac superbum. *Admirabiles illius virtutes describuntur.*

At cùm ad domesticum hostem edomandum, cibi tantùm inediam haud sat esse arbitraretur: diris eum flagellis quotidie vsque ad sanguinem cædens, ciliciοque asperrimo castigans, vix nudas illi tabulas, ligno capiti supposito, ad somnum indulgebat: quem tamen ad tam breue temporis spatium contrahere solitus erat; vt cum oculis fœdus pepigisse videretur, ne ij tertiam horam excederent. Denique tam seuera Euangelici odij, ac simultatis lege in proprium corpus desæuiebat; vt vix vllam vnquam illi requiem tribueret: die laboribus, nocte vigiliis, ac oratione illud exercens. Nunquam, nisi in mensa sedere visus est. Hoc modo, dum carnis vitia abstinentia, ac summis vitæ austeritatibus persequitur; primam in corde suo virtutum ascensionem parat; ex qua viam sibi, ad maiores virtutum profectus, ac excellentiores ascensiones sternit. *Eximia illius vitæ austeritas enarratur.*

LVIII. Enimuerò hinc præstantiores illi in animo virtutes oriebantur: quæ non modò vitia effugarent, sed etiam cælestem quandam lucem animo conferrent. Hinc altissimè ascendebat Humilitas: quæ cùm ad vilissimum illum suipsius existimationem abiiceret, ad excelsa virtutis fastigia vocabat. Hinc simplex sese illius efferebat Obedientia, quæ Superioris mandatum procrastinare nesciens: cùm illius adhuc in ore verbum versaretur, statim aures auditui, linguam voci, pedes itineri, manus operi parabat: & se totũ intus colligebat, vt tot⁹ iussum imperantis perageret. Hinc eminens erumpebat Paupertas, quæ quò magis rebus, ac rerũ cupiditate inopẽ efficeret, eo animo ditiorem, & ad cælestia expeditiorem præstabat: cúmque illi ostia appetitus clauderet, cum Ioue de felicitate contendentem reddebat. Hinc rosea pullulabat Castitas, quæ cùm eum in carne præter carnem viuentem ostenderet: Angelis simillimum, & ad diuina contemplanda, magis idoneum præstabat: cui tamen ne citò labasceret, comites ieiunium, ac sensuum custodiam adhibebat. Hinc benigna, ac pacata quædam Mansuetudo emanabat, quæ illius animum ita ad omnem moderationem composuerat: vt haud secùs, quàm suprema quædam æris regio ab omni prorsus mutatione, ac peregrina rerum impressione immunis; tranquillam ab ira, ac perturbatione mentem seruaret. Hinc denique altissima illius sese attollebat Oratio, ac rerum diuinarum contemplatio: quæ hominem à terrenis abstractum, vsque adeò ad cælestes delicias vehebat: vt sæpiùs mente excedens extra seipsum ageretur. *Plurimis animi virtutibus exornatur.*

LIX. In Conuentu Vibonæ, cùm tam multa de Iosepho præclara, inter Fratres euul-

In Oratione mente sæpe excedit.

garentur: Frater Iosephus à Vibona laïcus, qui in eodem Conuentu simul commorabatur; semel apud se statuit, ea præsertim, quæ noctu ab eo agebantur, explorare. Cúmque prima noctis hora eum Ecclesiam adeuntem, atque ante augustissimum Eucharistiæ Sacramentum genuflectentem obseruasset; cum eo simul ad orationem accedens, illius orationis finem expectabat. At ille simulatque ante Altare genua flexit: in mentis excessum raptus, faciéque in Cælum sublata, immobilis tota nocte tandiu eodem in loco permansit; quoad luce exorta, Primæ horæ signum pulsaretur. Lachrymæ tam illi familiares erant; vt iuges illi tum in oratione, tum in sacra Eucharistiæ communione, qua quotidie reficiebatur, ex oculis fluerent: quo fit, vt cùm ex ingenti lachrymarum copia, quàm sæpe effundere solebat, oculorum morbum contraxisset; in Agrigentino Conuentu, aliquando illi in Ecclesia oranti Beatissima Virgo apparuerit; eique post familiare colloquium, quo ille in oratione sæpè frui solebat; phialam cælesti quodam liquore plenam obtulerit, vt eo sibi oculos inungens à morbo curaretur. Oculorum itaque languore diuina virtute effugato, Iosephus cùm se ad maiores, ac illustriores quotidie virtutum ascensus prouocaret: abundantiora quoque in dies à Deo dona accipiebat, quibus ad perfectam illius charitatem conscenderet; quæ supremus est omnium virtutum apex; ad quam toto animi impetu, velut ad totius perfectionis vinculum, extremamque ascensionum suarum metam contendebat.

Phialam à B. Virgine accipit, qua ab oculorum morbo curatur.

Tam ardentes, hic Dei Seruus, ex assidua diuinarum rerum contemplatione, velut ex perpetuo consortio sermonis Dei, in se diuini amoris flammas excitauerat; vt cùm hæ in angusto pectoris sinu contineri minimè possent, in voces, & cantus plerunque se diffunderent. Vibonæ, post Matutinas Horas, sæpè auditus fuit diuinas laudes in Ecclesia canere; tantóque interdum mentis ardore agi; vt cùm in nemore oraret, arbores, ac truncos ob amoris vehementiam amplexaretur. Hac quoque charitate, amantissimè in quoscunque, ac præsertim in ægrotos ferebatur: quorum cura ita delectari visus est: vt in eorum ministerio totus colliquescere videretur. Nihil illi iucundius erat, quàm eorum scaphia, ac matulas expurgare, vlcera curare, ac vilissima quæque iis obsequia præstare. Pauperes velut filios, & charissima Domini pignora amplectebatur; nec vllos ab eleemosyna immunes è conuentu abire vnquam patiebatur: quin etiam eorum aduentum diuino spiritu prænoscens, iis cibos parabat. Cùm Vibonæ Popinæ officio incumberet, simulque Ianitoris officio fungeretur: pauperis cuiusdam aduentum præcognoscens, simulac Conuentus tintinnabulum pulsatum fuit, Leonardo discipulo, ait: Leonarde, festina, sume cibos: pauper enim Gela venit, qui penè fame confectus est, atque is est, qui tintinnabulum pulsat. Paret confestim Leonardus: cúmque cibos ad ianuam attulisset, pauperem Gelanum, penè fame enecatum, in ianua offendit, quem cibo refocillat. Alterius quoque pauperis siti æstuantis, cùm aduentum diuina reuelatione anteuerteret; eidem Leonardo ait: Citò, Leonarde, sume tibi vini lagenam, statimque ad ianuam te confer: ibi enim pauper, qui Gela ad nos appellit, penè siti aridus, te præ foribus expectat. Pleraque huiusmodi cùm prophetico spiritu futura prædiceret; præclarissima Dei dona sibi collata esse testabatur. XLVII.

Diuini amoris æstu feruet.

Prophetiæ dono clarus pleraque prædicit.

At illustrissimum illud factum silentio haud prætereundum est, quod in Agrigentino Conuentu accidit: ex quo quanta illius Orationis vis esset, quantoque apud Deum merito valeret, non obscurè perspectum fuit. Hortulani munus, Vir Dei, eo in Conuentu sibi impositum agebat: vbi cùm ob assiduum Orationis studium, cui potissimùm vacabat, hortus herbis, ac frugibus destitutus, minùs quæ necessaria erant, Fratribus ministraret: eum Guardianus aliquando in Refectorij Capitulo reprehendit; quòd plus Orationi, quàm præscripto muneri tribuens, minùs familiæ satisfaceret. Cui Dei Seruus: Ne vereare, XLVIII.

Hortus ipsius Oratione repente herbis, ac frugibus abundat.

Patet, inquit, citò hortus herbis, ac fructibus implebitur: cúmque noctu ad orandum in Ecclesiam secessisset: res planè admiranda accidit. Nam mane illucescente, hortus tot herbis, radicibus, frugibus redundare visus est; vt vix prior ille esse agnosceretur: Fratres verò factum admirati, quàm potens, ac fœcunda illius oratio esset, præclaro experimento didicêre. Id altero quoque exemplo manifestum fuit. Cùm enim in Castri veterani Conuentu, aliquando Vir Dei febre laboraret; Purificationis Deiparæ festum imminebat: in quo cùm is ad Sacram Synaxim accedere summoperè optaret; Beatissimam Deiparam multis lachrymis rogat, vt rantisper febris ardorem compescat, donec diuina illi refectione frui liceat. Nocte igitur, quæ diem festum præcedebat, purissima Virgo Iosepho apparet, candidissimis vestibus amicta, corruscantique vndique lumine circumfusa: quæ cùm Iosephum consolata fuisset, aquam illi è phiala, quam manu gerebat, gustandam præbet: quam vbi Iosephus ebibit, mox febris ardore sedato, à morbo conualescit: cælesti pane reficitur; summasque suæ Benefactrici grates refert. *Febricitans à B. Virgine curatur.*

XLIX. His itaque, ac plurimis alijs Dei donis, quibus sanctus hic Vir abundè cumulatus fuerat, eam eam apud omnes sibi existimationem conciliasset; vt à cunctis Sanctus prædicaretur. Agrigenti anginæ morbo correptus, breuissimo tempore ad supremum vitæ occasum perducitur. Quo tempore gloriosa Cælorum Regina, multis Sanctorum agminibus stipata, morienti apparens, pleraque alterius vitæ arcana illi aperit; quibus Iosephi spiritus, velut inebriatus exclamare cœpit: Vnde hæc mihi, ò Domina mea? Vnde tanta benignitas? Vnde indigno Seruulo tanta rerum diuinarum fœcunditas? Sat est, ò Beatissima, sat est; iam me in sinum tuum recipe. His dictis supremum effudit halitum. Cúmque post obitum asperrimo cilicio contectus apparuisset: facto pium illius dictum expleuit, qui olim dixit. Pœnitentem Virum haud decere, nisi in cinere, ac cilicio emori. *A B. Virgine in morte Cælestia arcana addiscit.*

L. Postremò Neapolitana Prouincia, suum hoc anno Fratre Michaëlem à Neapoli Sacerdotem, ac Concionatorem celebrat: Virum virtute conspicuum, ac sanctitate illustrem: quod illius mors, eximia quadam Dei visione nobilitata, ac meliori fine consummata declarauit. Erat hic Vir excellenti ingenij magnitudine, præclara eruditione, atque doctrina; & propter egregias animi dotes, concionandi officio clarus: quo fit, vt cùm inter illustriores Ordinis Prædicatores recenseretur; hoc anno Camerinum, Hieronymi Generalis iussu, se ad prædicandum contulerit. Quadragesimalis prædicationis necdum cursum absoluerat, quum graui morbo interceptus, priùs ad extremam vitæ, quàm prædicationis metam peruenit. Hoc porrò tempore, quod illi vsque ad mortem breue fuit; cùm se totum ad cælestia contemplanda contulisset: qua hora moriturus credebatur, repentè in extasim, ac mētis excessum extollitur: in quo mira de tribus animarū, mausionibus Purgatorio, Inferno, & Cœlorum Regno illi mysteria explicantur. Stupebant Fratres lecto circumfusi, hominem adhuc viuentem, absque sensu immobilem intuentes; qui cùm per aliquot horarum spatia, velut insensibilis perstitisset; tandem ad se rediens, imoque ex pectore suspirium ducens, stupidus tacebat: quum Bartholomæus Cæsenas, Vir omni memoria dignus, qui eo tempore Camerini Conuentum moderabatur; sub sanctæ Obedientiæ merito eidem præcipit; vt quæ sibi in eo raptu à Deo ostensa fuerant, ad Fratrum ædificationem aperiret. *F. MICHAELIS à Neapoli Vita, & gesta.* *Illustri visione in morte potitur.*

LI. Tunc Michael: Plurima, Fratres, inquit, supra sensum ostensa sunt mihi: quæ mortalis homo effari nullo modo potest. Multa de Purgatorijs pœnis; multa de Inferorum suppliciis; multa, ac ineffabilia de Paradisi gaudiis mentis oculis, Deo reuelante, perspexi; quæ nulla cogitatione, neque vllius existimatione comprehendi queant. Vidi damnatorum animas turmatim ad Inferos dilabi, haud secus, quàm brumali tempore nix; aut æstiuo grandinis grumuli è Cælo cadere conspiciuntur. Vidi flumina flammis liquescentia; vidi stagna ignis, & sulphuris;

Infernorum quanta sint pœna. miseraſque damnatorum animas in his, quaſi impetu quodam horribili tempeſtatis iactari. Vbi Dracones venena euomentes, vbi Serpentes; vbi Reguli diris morſibus miſerorum pectora lacerantes; vbi Vermis, qui non moritur, & ignis, qui non extinguitur; vbi ij flammarum atroci aduſtione comburuntur, & ad rediuiua incendia iterum, qui aduſti ſunt, reparantur: vbi lethale frigus, & glacies indeficiens; vbi fames peſſima, & ſitis immenſa; vbi ſæua peſtis, & depaſcens lues; vbi denſiſſimæ tenebræ, & æterna obſcuritatis nox; vbi væh ſine fiue; vbi luctus, & gemitus abſque intermiſſione audiuntur: dum innumeris tormentis ſibi mutuò ſuccedentibus, nunquam non puniendi traduntur. Denique nullum flumen ingenij, nulla dicendi vis eò attingere poteſt: vt iugentes illas damnatorum pœnas, ne animo quidem, aut cogitatione conſequi valeat. Inter hæc ſuppliciorum genera perpetuò voluuntur infeliciſſimi: quique tamen pro peccatorum ſuorum modo, ſiue mitiùs, ſiue vehementiùs pœnam luentes.

Parùm ab his Purgatoriæ pœnæ, quoad cruciatum diſtant. Eos enim, qui digna plagis geſſerunt; variis, diſtincto tamen loco pœnis affici: alioſque per vada, feruentibus flammarum globis horrenda, tranſite conſpexi: alios inter voraces flammas ſemiſepultos torteri: alios in frigoris infeſtiſſimi lacus demergi, ac pluribus ſibi ſuccedentibus ſuppliciis, iuxta delictorum menſuram, torqueri. Illud verò inter hos, ac priores diſcrimen eſt: quòd hi non ſolùm loco, verùm & pœnarum diuturnitate ab illis ſecernuntur: illis enim pœna nunquam terminanda eſt; his finem tandem accipiet. Hi quoque in ſpe futuræ gloriæ inter ſupplicia reſpirant: illi ſpe omni ſalutis abiecta, inter deſperationis profunda verſantur. Poſtremò hi Angelos interdum conſolatores habent: illi Dæmones abſque vlla prorſus conſolatione ſempiternos tortores patiuntur. Veruntamen, quod lachrymis maximè proſequendum eſt, cùm tot in Tartarum hominum animas ruere cernerem: vix vna, aut altera toto hoc tempore ad Purgatoriam pœnam tranſmiſſa fuit. LII.

Purgatoria pœna acerbitas.

Hinc cùm ad Beatam Angelorum Regionem perductus fuiſſem: cæleſtem quandam Ciuitatem conſpexi; conſpicuam, lucidam, auro, & gemmis ornatam; in qua innumeri Angelorum Chori, ac Sanctorum Miriades, velut parta victoria exultabant. Illic cantus, illic lætitia; ibi gaudium, & pax: omnia ſerenitas, & tranquillitas: omnia dies, & ſplendor inocciduus; omnia incorruptibilis gloria occupabat. Vndique pendebant trophæa; vndique victorum laudes perſonabant; vndique ouantium, ac iubilantium voces audiebantur. Tantáque Ciuitas illa ſuo ſinu bona complectebatur; vt ſi millies quotidie mors, ac acerbiſſima tormenta perferenda eſſent; vt quis ea bona conſequeretur: illorum necdum iuſtum pretium attingeret. Denique, ſi quis vniuerſas huius Mundi delicias, voluptates, pompas, diuitias; & quicquid ſub Sole excogitari poteſt, præclarum, ingens, pretioſum huius Ciuitatis gloriæ conferat: ſanè multò minùs erit, quàm ſi vnica aquæ gutta cum immenſo Oceano comparetur. Hic beatiſſimum Patriarcham Franciſcum inter primos triumphantem: hic plurimos conſocios, ac commilitones noſtros, cum eo æterna gloria fruentes; hic fulgentiſſimas Coronas iis pro cinere, ac cilicio redditas, vidi: quæ idcircò Fratres, Deus vobis innoteſcere voluit; vt horum diſciplina diſcatis; quo ſtudio, quavè ſollicitudine vobis, in Religionis, ac virtutum profectu incedendum ſit. Ego enim ad noſtros, qui præceſſerunt, abeo: veſtraque precum ſuffragia mihi in hac hora adeſſe depoſco. Cúmque membra velut moriturus compoſuiſſet; hinc paulò poſt ſuauiter ad Dominum migrat. LIII.

Paradiſi gaudia quàm ingentia.

Huic tandem volumini finem imponunt memoranda quædam, quæ hoc anno LIV.

aeciderunt.

acciderunt. In Conuentu Montis-Herculis Neapolitanæ Prouinciæ, Frater Laurentius Cauenſis, Clericus, cùm in ſupremo vitæ halitu cum Dæmone confligeret; inter alia illi Dæmon obiicit; quòd non legitimo Minoritani Ordinis Cingulo, ſed prorſus degeneri præcingeretur: nimirum fune ex pilis contexto; quem Beatus Pater Franciſcus, ac Minorum Ordo ab exordio ignorauit; proprium enim Ordinis Cingulum ex cannabaceo fune compactum aſſerit: qua ex accuſatione, cùm Ægrotans alia ratione ſe expurgare non poſſet, ad Guardiani mandatum confugit; quo ſe ad eum funem deferendum compulſum aſſeruit. Quare hoc exemplo permotus Frater Franciſcus à Caſtellone, qui tunc eam Prouinciam moderabatur, lege immota ſanxit; ne illius Prouinciæ Fratres alio, præterquam cannabaceo fune vterentur. Diſcant igitur, qui legitimi Beati Patris Franciſci Habitus cultores haberi volunt, vel Dæmone ductore, quàm à nouo, ac inſolito hoc funis genere cauendum ſit. Cùm enim cannabaceus funis, vtpotè viliſſimus, atque à Beato Franciſco inſtitutus, ad veram Minoritani habitûs formam ſpectet: qui laneum, aut pilis equinis, aut caprinis contextum ſibi adſciſcunt, non parùm à Beati Patris inſtitutione exorbitant: qui vt Diuus Bonauentura ſcribit, communem funem geſtauit, quo ſacci ligari ſolent: nimirum cannabaceum: vt Cinguli vilitas habitus vilitatem ſequeretur: præſertim cùm Beati Patris mens fuerit, funes Chriſti Domini ſuo cingulo imitari, de quibus Matth. 27. *Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato Præſidi.* At certum eſt, hos funes cannabaceos fuiſſe, qui Hieroſolymis paſſim erant venales. Id confirmat Martinus V. in Conſtitutionibus cap. 2. his verbis *Cingulum habeatur corda communis, & rudis, & omnis curioſitas ab ea penitùs abſcindatur.* Ex quo planè conſtat, à Minoritano cingulo non ſolùm funes ex pilis contextos; verùm etiam eos, qui ex filo, vel ex funiculari arte, & induſtria delicati, ac curioſi fiunt, non parùm abhorrere? Quo fit, vt Dæmones corpora obſidentes, qui Minorum habitu torqueri ſolent; huiuſmodi equinis, aut curioſis funibus haudquaquam afficiantur; vt paſſim exploratum eſt. Porrò hæc obiter de legitimo Minorum Cingulo dicta ſint: vt non fruſtrà Laurentium à Dæmone accuſatum fuiſſe perſpicuum ſit, quòd funem ex equorum pilis contextum [illegible]-geret.

Dæmon morientem Cinguli, ex pilis contexti, accuſat.

Ordinis Cingulum cannabaceũ adſtruitur.

S. Bonau. in c. 2. Regul.

Spec Minor. tra. 1. 3.

LV. Hoc tempore Lucas Cauanagus, Nobilis Mediolanenſis, cùm plurima erga Capucinos pietate afficeretur, eos etiam copioſis Eleemoſynis ſubſtentabat. Accidit verò, vt Conuentus Mediolanenſis Eleemuſynarius, hoc anno, ob maiores quaſdam familiæ neceſſitates, ab eo ſingillatim panem poſtularet: cui cùm Ancilla reſpondiſſet, nihil panis, præterquam quod in cœna apponendum eſſet, in domo ſupereſſe. Statim Lucas. Da (inquit) Eleemoſynario, quicquid in domo panis reſidui eſt: nobis alius in cœna parabitur. Paruit Ancilla, nihilque in domo panis relictum fuit. Interea dum Ancillæ, panem aliundè in veſperum parare, è mente excidit; ad cœnam ventum eſt; quo tempore illa animo confuſa, cùm Piſtorem ad[illegible] nox ipſa prohiberet: ad arcam panariam pergit; in qua panem non tantum ad cœnam, ſed etiam ad diem poſteram ſupereſſe conſpicit. Quod cùm Lucæ Domino retuliſſet [illegible] diuina liberalitate perſpecta, cùm impenſi[illegible] Domino gratias e[illegible]iſſet, priſtinam erga Capucinos Fratres pietatem a[illegible]xit

[illegible]

LVI. Hoc itidem anno contigit: vt duo Capucini Fratres, Larino Triuentum proficiſcerentur; quo tempore cùm aëre ingenti imbrium, ac v[illegible]ntorum tempeſtate concitato, vndique tonitrua, ac fulgura coruſcarent, [illegible] nemus ſub Veſperum ingreſſi, quò ſe ab ea procella proriperent ignorabant. Quapropter ad Beatam Virginem, ac Sanctum Archangelum Michaelem; q[illegible]rum ij deuoti[illegible] erant, preces ex animo d[illegible]unt: eorumque in eo vitæ diſcrimi-

[illegible] Miraculo explicatur.

ue præsidium implorant. Interea densissimis noctis tenebris, circum loca omnia occupantibus, sola iis fulgura affulgebant: inter quorum coruscationes proximum sibi domus parietem animaduertunt. Stupent illi, qui nunquam in ea Sylua domum viderant: moxque gressum festinantes, magnificè cuiusdam domus ostium offendunt: quod repalo pulsantes, nobilissima, ac decora quædam Mulier illis è fenestra apparet: quæ ipsorum miserta, ostium illis à Sene quodam aperiri iubet: à quo in Aulam ducti, vbi clarissima illa Mulier, illustri Equitum Corona stipata sedebat; ab ea humanissimè excipiuntur: quæ mox ignem parari, ac mensam sterni imperat; vt & imbre madefacti exsiccati, & ex itinere fessi, cibo refocillari queant.

LVII. Mirabantur Fratres Mulieris formam, ac maiestatem, quæ vltra humanum quicquam præseferre videbatur. Interrogat illa, vnde, & quonam ex obedientia pergant; quovè pacto in eam Syluam eo se tempore contulerint. Cui illi: Nos, inquit, Larino Triuentum, eò à Superioribus missi proficiscimur: verùm cùm Latino sereno Cælo digressi, Triuentum pertingere posse speraremus; sæua nos hæc imbrium, & ventorum procella intercepit; ac tandiu in via detinuit, donec noctis tenebræ inter has Syluas occuparent. Cúmque nihil iam nobis humanæ spei relictum esset, quò tam sæuæ tempestatis furias euaderemus; ad Beatissimæ Virginis, ac S. Michaelis, quos speciali veneratione prosequimur, opem confugimus: quorum nos munere proculdubio huc perductos putamus. Quibus Mulier illa: Optimè, inquit, vobis consultum fuit; horum vos patrocinijs committere, eorumque venerationem ex animo amplecti. Neque enim ij ad se confugientes reijciunt, aut in angustijs deserunt: hanc vobis pietatem semper in animo alite, in eaque verascite, quæ vobis ad iustitiam, & salutem erit. Hæc cùm dixisset, exsiccatos, ac refectos ad quietem dimisit. Mane verò cùm, die illucescente, iter prosequi pararent: Senex, qui superiori vespere illis ostium aperuerat, è domo eductos, in rectam viam dirigebat; cùm ij supplices ab eo petunt, vt quodnam illustris illius fœminæ nomen sit, declarare velit. Quibus Senex: Benedicite, inquit Deum Cæli, tum Beatissimæ Dei Matri gratias agite; quæ hanc in vos beneficentiam contulit. Mulier enim nobilissima, quam vidistis, Beatissima Virgo, ac Dei Mater est: illustris illa Equitum Corona, S. Michaëlis Archangeli, & Angelorum est agmen, quorum vos patrocinio commendastis: Ego Petrus Apostolus sum. Moxque his dictis, simul cum tota illa magnifica ædificij mole, ex eorum oculis euanuit. Ij verò diuina hac misericordia excepti, cùm æquas Deo grates rependissent, Deiparam Virginem, Sanctos Angelos, ac Apostolos, maiori, quoad vixerunt, veneratione prosecuti sunt.

B. Virginis, ac S. Michaelis deuotio commendatur.

LVIII. Interea Magno, inter tot vndosas Syrtes, ac vadosas tempestates, quibus Religionis Cymba sæpè fluctuare visa est, equore sulcato: quum primum hoc Annalium nostrorum volumen vela contrahit, haud absque diuino mun[ere] c[o]n[ti]git; vt eò gloriosiùs in Portu conquiescat, quò laboriosæ nauigationi, qu[a]m sub cælesti Deiparæ Virginis sydere ac d[u]ctu inchoauerat, ei[u]sd[e]m auspicio finem imponit: vt felici illius aura iterum flante, breui secundum è Portu s[o]luat. Quid iucundius? Quidvè suau[i]us mihi vnquam potuit contingere? qu[a]m vt primus hic labor in eius sinum reflueret, vnde patrocinium acceperat? [Re]dear is, reddatque seipsum Deo Opt. Max. ac supremæ Triadis Numini quæ prima ipsius fons, & ori[go] est. Ad C[hr]isti [D]omini, hominum Redemptori[s], p[ed]es humillimè pr[o]cumbat: de cuius gratiæ plenitudine hæc omnia me accepisse fateor. Verùm ad te quoque o Dulcissima, ac creaturarum omnium felicissima Deipara, is vltro decurrat, qui te Matrem non ignorat. Tua est Minorum Capucinorum R[eligi]o o Virgo, ac te parente, genitá[que]: tuus quoque [h]ic An[na]lium

liber esto; qui tua hactenus virtute, ac patrocinio fretus, in lucem prodit: quare in tuam quoque illum tutelam assere: iisque qui, te parente, atque obstetricante, posteriùs educendi sunt; vt è Cælo lucem afferas, viam sternas, atque ad ampliorem diuini nominis gloriam, felicioris illis vitæ æuum compares; etiam atque etiam rogo, ac supplex exposco.

SVPREMVS DEO OPT. MAX. HONOR,
ac Deiparæ Virgini gloria.

DE VERA HABITVS FORMA, A SERAPHICO B. P. N. FRANCISCO INSTITVTA, DEMONSTRATIONES VNDECIM.

Ad Vrbanum VIII. Pont. Max.

Præfatiuncula.

ANTIQVA Quæstio, Pater Beatissime, de vera Minoritani Habitus forma, olim sub Clemente VII & Paulo III. summis Pontificibus inter Minores, qui de Obseruantia nuncupantur, & Capucinos exorta, atque vltrò citróque agitata, quæ iam ipsa vetustate antiquata, silentio extincta, ac Pontificum Bullis sublata; demùm altè sepulta videbatur etiamnum hac tempestate rediuiua resurgit; iterumque ad litem, & iudicium compellit; eò sanè periculosiùs, quò maiora sub Religionis titulo scandala fouet, ac immortalia inter eos bella parat, quos summa potiùs pax, & concordia, quàm dissidia decent. At quandoquidem ea Bernardi vox est, Sanctissime Pater, Oportere ad vestrum referri Apostolatum pericula quæque, ac scandala emergentia in Regno Dei: atque inde veritatis præsidium peti debere; vbi nullum possit veritas sentire defectum. Hæc enim est huius prærogatiua Sedis. Hinc necessarium duxi instaurata quæstione vniuersa, quæ ad illius statum pertinent, huc iterum ad examen prouocare: antiquam veritatem è tenebris eruere, erutam in lucem vendicare, vendicatam, à calumniis tueri; demùm examinandam, probandam, definiendam Vestræ Apostolicæ Sedi, quæ omnium controuersiarum Iudex est, proponere. Quod nonnullis breuiori

bus Demonstrationibus, omni Orationis, aut elegantioris sermonis fuco prætermisso, præstare aggredior.

Demonstratio I.

An B. P. Franciscus certam, ac determinatam Habitus formam Fratribus Minoribus præscripserit.

QVI Errorem Errore foueri olim asseruit, haud profectò malè sensit. Cùm enim, teste Philosopho, ex quibus constamus, iisdem & nutriamur; haud mirum, quòd Error, qui ex veritatis occasu, vel ignorantia oritur, & ex mendacio cōstat; eo quoque alatur, augeatur, excrescat, alterumq; ad sui præsidium, & incolumitatem Errorem quærat. Qui quadrati Caputij formam, à B.P.N. Francisci Institutione alienam sibi fingunt; quanquam tam apertè à veritate aberrent, (quod eorum pace dictū sit) vt eorum error nulla, aut tergiuersatione celari, aut ratione honestari queat: Attamen, quò propositum sibi semel animo errorem confirment; nouum, ac planè intolerabilem sibi ad præsidium errorem adsciscunt: quo omnem penè B.P.Francisci honorem depascunt; ac Minoritanæ Religionis gloriam, quæ ex certa ipsius habitus forma, nullo nunquam tempore sibi ex Orbe vendicauit, in discrimen adducunt. I.

Nuper quorundam sententia scripto prodita emersit: qui nullam vnquam certam, aut determinatam Habitus formam, à B.P.Francisco Minoribus constitutam fuisse contendunt: quam idcircò sibi animo confingunt: vt omnem simul rum quadrati, tum rotundi Caputij formam à B. Patris Institutione auellant. Quanquam verò hæc eorum Positio aduersùs perpetuum, & constantem totius Ordinis, atque orbis consensum pugnet. Eam tamen, leuibus quibusdam præsidiis, sibi, tum ex Regula, tum ex Ordinis Chronico, tum ex Pontificibus emendicatis: quæ tamen vix ad verum, & genuinum sensum reuocata, corruunt; adstruere conantur. II.

Chron. Ord. l. 1 c. 8. p. 1. Primum igitur ex Ordinis Chronico, sibi argumentum colligunt: in quo legitur, B.P.Franciscum, post legitimam portionem, coram Episcopo Assisiate, Parti renunciatam; vestesq; ad nuditatem vsque exutas; arrepta forfice, ex pastoritio sago, velut incerto casu, ac fortuna, habitum sibi in Crucis formam præscidisse: ex quo id conficiunt: eum sub incerta deinde forma semper habitum gestasse. At quàm frigidum, ac insulsum hoc argumentum sit, ex eodem Chronico lubet colligere. Tantùm enim abest, vt Chronicorum Auctor, id casui, atq; fortunæ tribuat: quin potiùs maximo mysterio à B.Francisco tunc factum fuisse narrat: vt scilicet se suosque, non animo duntaxat; sed & habitu Cruciformes esse debere ostenderet: Chronicon consulant, num legitimè ex illius Auctoris dictis, suæ Assertionis confirmationem ducant: Non igitur casu, aut fortuna, si Auctori illi credendum est: sed diuina potiùs prouidentia factum est, vt sagi Pastoritij vilitas, Crucisque figura in eo inscissa, perfectam Minoritani Habitus formam describeret. III.

Quòd si illius Auctoris sensum, ac sententiam, aliundè ex illius verbis venamur, An non is passim, quis B.P.Francisci constans habitus fuerit; qualisvè formæ, ac vi- IV.
Chron. p. 1. l. 1. c. 7. Lib. 2. c. 19. litatis esse debeat, luculenter sæpenumerò tradit? Perlegant Chron p. 1. lib. 1. cap. 7. quum primùm is Euangelicum Spiritum concipit, ac prima Regulæ, atque Minorum Ordini auspicia præbet: tum lib. 2. cap. 19. quum Habitum à B. P. Francisco institutum describit: ac innumeris propè locis, vbi vel de B. Patris, vel de Minorum habitu agit, iis eum certa semper forma determinatum affirmat. Loca tantum indico; ne longior, quàm instituta breuitas ferr, demonstratio excrescat.

At miror, quo pacto, hinc huius Positionis argumentum sumant; quum nulla adhuc, vel de Regulæ, vel de Minorum Ordinis institutione, mentio fieret: Cùm enim prima tam Habitus, quàm Ordinis Institutio, ab eo duntaxat tempore cen- V.

fenda sit, quum Euangelico Spiritu in Missa concepto, pecuniam, duas Tunicas, calceos, baculum, & corrigiam abiecit; vnaque Tunica cōtentus, fune lumbos præcinxit: vt idem Auctor obseruat Chron.p.1.l.1.c.7. certum planè, ac indubitatum est; B.P. Franciscum, necdum eo tempore, Minoritani habitus formam instituisse. Videant igitur huius Assertionis auctores, quam leue, ac futile sit, quod ad illius præsidium vocant. Chron. p. 1. l. 1. c. 7.

VI. Altero porrò Argumento, quo Minoritani Habitus formam, ex Superiorum potissimùm arbitrio pēdere affirmant, hanc ipsam Positionem astruere nituntur. Qui hoc argumento certam Minoritani habitus formam oppugnant, ex duplici fonte illius probationem hauriunt. Primò quidem ex Regulæ Capite secundo: vbi B. P. Franciscus quumprimùm habitum Nouitiis præscripsit, hæc verba subdit. *Nisi eisdē Ministris aliud secundum Deum aliquando videatur.* Ex quibus id primùm colligunt. Ex Ministrorum arbitrio, ac voluntate pēdere si Nouitiorum habitum in Regula præscriptum, aut confirmare, aut immutare velint. Tum paulò infrà, cùm in Regula de Professorum habitu agit. *Habeant*, inquit, *vnam Tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio, qui voluerint habere.* Hinc turius inferunt Quòd si Professorum voluntati relictum est, binas tunicas cum Caputio, vel sine Caputio gerere. Nihil igitur circa Minorum habitus formam à B.P. Francisco præscriptum est. Reg. c. 2. Reg. c. 2.

VII. Qui primum huius probationis Caput, vel leuiter examinant: quàm labile, atq; à proposita probatione alienum sit, facilè animaduertunt. Cùm enim iis probandū incumbat. Nullam certam habitus formam, à B.P. Francisco, in Ordine institutam fuisse, ex citatis Regulæ locis suo potiùs se pugione iugulant. Nam si loca allata ritè perpendantur, ea apertè potiùs contra ipsos pugnant. Quid enim luculētiùs, quàm certam ibi habitus formam, tam Nouitus quàm Professis determinari? En Regulæ verba, quoad Nouitios: *Postea concedant eis pannos probationis: videlicet, duas Tunicas sine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparonē vsque ad Cingulum.* Quoad Professos verò. *Qui iam promiserunt Obedientiam, habeant vnicam tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio.* Ex his perfectam, ac certam Minorum Habitus formam constare, nemo iure in dubium reuocet. Quod enim a Nouitiis duæ Tunicæ absque Caputio, Cingulum, Brachæ, & Caparo vsque ad Cingulum gerantur. Professi vnam tantùm Tunicam cum Caputio alteramque sine Caputio gestent: quibus & Cingulum. & Brachæ addi debent, quæ vtrisq; communia sunt: Hæc ad essentialem Habitus formam spectant: quæ in Regula præscribitur. Quòd si ea quæ sequuntur adnectas Nimirum. *Et omnes vestimentis vilibus induantur, & possint ea repetiare de saccis, & de aliis petiis cum benedictione Dei:* Quid clariùs, quàm his ipsam quoque habitus qualitatem Minoribus præscribi? Vnde ergo ex his locis colligunt; nullam certam Habitus formam a B.P. Francisco institutam fuisse? Reg. c. 2.

VIII. Verùm quod ex illis Regulæ verbis, quibus de Nouitiorum Habitu agens B.P. Francisc⁹ ait. *Nisi aliud illis secundum Deum aliquando videatur.* Minorū Habitus formam, potissimùm ex Superiorum arbitrio pendere eliciunt. Miror sanè qua fronte germanum huius loci sensum, noua interpretatione corrumpant Etenim tantum abest, vt ex hoc Regulæ testimonio, vlla Ministris Nouitiorum Habitum pro arbitrio commutandi facultas detur: quòd in eo potiùs omnium veterum Patrum, ac Doctorum Ordinis sententia conspirat: illud vel de Professorum duntaxat Habitu intelligendum esse, quem B.P. Franciscus, Nouitiis ante exactum probationis annum, interdum à Superioribus ex causa concedi posse indulget: quo sensu locum interpretantur Vgo, & Bartholomæus Pisanus: vel de Caparone, ob Nouitij Ordinem intrantis reuerentiam, interdum à Superioribus dispensando. Quod tunc fieri solet quum Princeps, aut Ecclesiæ Prælatus ad Religionem accedit. Hoc sensu locum exponunt Bartholomæus Pisanus in Compilatione, quæ habetur in Fund. etiā Ordinum p 4. & Patres Ordinis, in breui quadam Regulæ declaratione, quæ legitur ibid p. 3. his verbis. *Nisi eisdem Ministris, &c. Solum refertur ad Caparonem immediatè præmissum: vt scilicet pro reuerentia intrantis Ordinem, possint indulgere, quòd probationis Caputium non portet.* Eandem quoque Expositionem tradit Petrus

Ioannes, & alij. Denique cùm nemo hactenus, ex hoc loco docuerit: Nouitiorum Habitus formam, in Superiorum arbitrio, ac potestate esse: Cur hi contra omnium antiquorum Patrum scita, ac perpetuum Ordinis consensum sentiant, Nouitiorum Habitum ex Superiorum arbitrio pendere?

At esto: Demus, quod iure optimo illis denegamus. Nimirum Nouitiorū habitus X.
formam ex Superiorum arbitrio pendere. Num propterea iis inferre licet, Professorum habitus formam ab iis eodem modo pendere? Neq; enim, quod in lege expressum non est, concessum censetur: sed potius denegatum. Exerant, amabò, ex Regula, locum, in quo Professorum habitus figura, Superiorū arbitrio relicta legatur: Quòd si nullum huiusmodi inueniunt: sciant profectò: æquam omnibus Professis, tam Superioribus, quàm subditis legem constitutam esse, vt præter eam, quæ in Regula præscripta est, nemini Habitus formam mutare liceat. Quum enim ita statuitur. *Qui verò iam promiserunt Obedientiā, habeant vnicam Tunicā cum Caputio, & alteram sine Caputio,*
Clem. Exiui. de verb. sig. *qui voluerint habere*: Cuinam dubium esse potest; quin his verbis præcepto æquipollēs contineatur; quo omnis à præscripta habitus forma mutatio cuilibet interdicitur? vt explicat Clemens V. Pont. Max. in ipsa Regulæ Declaratione: quæ etiam est omnium Patrum Ordinis, doctrina hactenus ab omnibus, nullo discrepante recepta.

Hinc quàm arenosum illud fundamentum sit, quod huic Positioni substernunt, XI.
quum aiunt: postrema illa verba *Qui habere voluerint*. Idcircò addita esse: vt Professis liberum sit, duabus tunicis, vel cum Caputio, vel sine Caputio vti, cuique perspectū esse potest. Quis enim hunc huius loci vnquam sibi sensum, aut interpretationē effinxit, Patribus, ac Grammaticis ipsis, inuisam, atque omnibus sæculis inauditam? Equidem communi Patrum omnium expositione, cui ipsæ Grāmaticæ leges suos calculos ferunt, certum est: posteriora hæc verba, non cum prioribus illis. *Habeant vnicā Tunicam cum Caputio*: sed cum posterioribus aliis duntaxat, *& alteram sine Caputio*, copulanda esse: ita genuinus Regulæ sensus, communi omnium sententia receptus, atque ipso vsu confirmatus fit: Professis id tantummodò liberum esse. Si secunda Tunica, quæ sine Caputio conceditur, vti voluerint, necne? Quapropter, quumprimùm B.P.N. Franciscus, Habitum Professis præscribens dixit. *Habeant vnicam Tunicam cum Caputio*, videlicet cum Caputio coniuncta; quod ad præceptum pertinet: tum ex cōsilio, vel libertate subdit. *Et alteram sine Caputio, qui habere voluerint*: ita vt altera tantū Tunica absque Caputio, sub Professorum libertate cadat. Ita locum, nemine prorsus discrepante, cuncti Regulæ Expositores explanant, D. Bonauentura, Vgo, Pisanus, Brandolinus, Quatuor Magistri, &c. Ex quibus non obscurè constat. Hanc Positionem, qua contendunt nihil in Minorum habitu certum, ac determinatum, à B. P. Francisco in Regula præscriptum fuisse; nihil non modò sibi ex Regula præsidij vendicare: verùm & cum Regula ipsa apertè pugnare.

Superest alterum probationis Caput, quod ex Declarationibus summorum Pont. XII.
ac præsertim Nicolai 3. Clementis V. & Ioannis 22. frustrà sibi coaceruant, examinādum. At quandoquidem nimis onerosum, ac molestum esset, integras huc Bullas, ac Pontificum Rescripta cogere; quæ vel in sexto libro Decretalium, vel apud Firmamentum trium Ordinum legi possunt. Hic nobis sufficiat loca indicare, ac fideliter,
C. Exiit qui seminat. §. licet. de verb. sig. in 6. Firmam. 3. Ord p. 4. quæ ab iis Decreta, aut declarata sunt, eorum proprijs, quoad fieri poterit, verbis referre. Primùm igitur Nicolaus 3. in Cap. Exiit qui seminat. § licet. Ministris, & Custodibus coniunctim indulget: vt pensatis Fratrum necessitatibus, & aliis circumstantiis, quæ secundùm Deum, & Regulam attendendæ videntur; plures, quàm duas quæ à Regula præscribuntur, Tunicas Fratribus concedere valeant. Hæc ferè ex illius verbis decerpta. Clemēs V. præter hæc, iisdē Ministris, ac Custodibus, seu Guardianis cōcedit: vt de vilitate vestium, quibus Minores indui debent, iudicare queāt; eorum super hoc conscientiam onerans; nisi in vestibus vilitatem seruent. Hæc ille
Clem. Exiui §. Præterea. Clem. Exiui §. Præterea. Ioannes tandem 22. in Extr. Quorundam. §. In primis, & §. Quocirca. præter ea, quæ à prioribus Pontificibus Ministris indulta fuēre: illud quoque addit: Quòd Ministri, Custodes, ac Guardiani, determinare, arbitrari, ac præcipere valeant: cuius longitudinis, & latitudinis; crassitiei, ac subtilitatis; atque similiū accidentium esse debeāt, tam Fratrum habitus, ipsorumq; Caputia, quàm interiores

Tunicæ: quibus hæc poſtrema verba ſubdit, *Maximè, cùm nec expreſsè, vel determinatè in prædicta Minorũ dicatur Regula, vel Declarationibus antedictis: quantæ longitudinis, quãtæ groſsitiei, vel ſubtilitatis; qualis formæ, qualiſvè figuræ, huiuſmodi debeant eſſe veſtes: ſicut nec qualis, quantæque vilitatis eas eſſe oporteat, exprimitur in eadem.* Hæc poſtrema Pontificis verba, quibus maximè huius Poſitionis Auctores innituntur, idcircò apponenda duxi; vt cunctis perſpicuum ſit, omnia nos fideliter referre. (Extra. Quorundam §. in primis, & §. Quocirca. de verb. Sig.)

XII. Iam verò, quid ex his Pontificum Declarationibus, hæc Poſitio ſibi auctoritatis vendicet, diligentiùs erit examinandum. Primus Nicolaus, quãdoquidem de numero tantùm Tunicarum, quibus fratres indui poſſunt, eo loco agit, nequicquã Habitus formam attingit: neque vllam Miniſtris ad eam immutandam, facultatem largitur: quemadmodum Sole clariùs locum inſpicienti patet. Secundus quoque Clemens, cùm id tãtùm Superioribus auctoritatis tribuat, vt de veſtiũ vilitate iudicare queãt: nihil prorſus huic Poſitioni confert. Quid igitur Nicolaũ, & Clementem fruſtra vexant? Supereſt Ioannes 22. qui, vbi eadem, quæ prior Clemens, de Habitus vilitate à Superioribus iudicanda, ſtatuerat: refricauit: il is præterea, vt de longitudine, latitudine, groſſitie, aut ſubtilitate, forma, ac figura Habitus, iudicium ferre queant, indulget; præſertim (vt ait Pontifex) cùm de his Regula nihil decernat. Huius Aſſertionis Auctores, cùm nihil ſibi ex cæteris vendicare queant, quo propoſitum confirment: (Neque enim longitudo, aut latitudo; craſſities, aut ſubtilitas; quarum iudicium Superioribus committitur; ad eſſentialem Habitus formam, de qua nobis res eſt; vllo modo ſpectant) Verba illa. *Qualis formæ, qualiſvè figuræ eſſe debeant*, diligentiùs colligunt: hiſque ſe euincere poſſe arbitrantur, eam Miniſtros, & Cuſtodes à Pontifice poteſtatem tuliſſe: vt de forma Habitus, & Caputij iudicare, eámque pro libito commutare queant. Id verò, quàm à Pontificis mẽte, ac verbis alienum ſit, facilè cuilibet perſpectũ eſſe poterit: Si, quid à Pontifice hac Extrauaganti. *Quorumdã* Minorũ Superioribus conceſſum: quóve illius mens, ac conceſſio ſpectauerit, diligẽtiùs indagetur.

XIII. Quædam hoc tempore, ſub Michaële à Ceſena, Generali totius Ordinis Miniſtro, Fratrum Cõgregatio in Ordine inualuerat; quæ cùm Narbonæ primùm excitata eſſet, ea Narbonenſium appellata fuit. Hi cùm laxiores, ac molliores Habitus, quadratáq; Caputia; quæ etiãnum in toto Ordine vigebant, ampliora, quàm à B.P.N. Franciſco inſtituta fuerant; Cellaria, Granariáque paſſim in Ordine admitti conſpicerent: ad Reformationem anhelantes haud aſpernando ſanè conſilio, ſi rem prudentiùs auſpicati fuiſſent: rudiores, craſſioréſque Habitus; ac breuiora Caputia, quibus à communi Ordinis familia diſcrepabant, ſibi vendicantes; à Cellariis quoque & Granariis, tanquã ab altiſſima Regulæ paupertate diſſentaneis, abhorrentes; Congregationem à reliquo familiæ Corpore ſeiunctam inſtituerant: quæ eouſque roboris, atque auctoritatis emerſerat: vt Generalis Miniſtri imperium detrectaret. Hinc igitur cùm ſeditiones, ac tumultûs in Ordine concitarentur; Michaël Ceſenas, qui eo tempore Ordinẽ moderabatur, ad Ioannis 22. Pontificis opem confugit: qui Extrauaganti illa Conſtitutione edita, Narbonenſes à cœptis deterret: iiſque ſub Excommunicationis pœna præcipit, vt ſquallidis illis, ſtrictis, curtis, (vt Conſtitutio loquitur) Habitibus, ac breuioribus Caputiis depoſitis; eam Habitus formam, quæ tunc in Ordine cæteris communis erat, ſibi adſciſcant; atque ad Generalis Miniſtri Obedientiam redeant.

XIV. Hinc eos apertè errare manifeſtũ eſt; qui hos Narbonenſes, Fratricellos, aut Fratricellorum hæreſis pollutos exiſtimant. Fratricelli nãque, quorũ Hermanus quidam Italus Auctor fuit; non ex Minorum Ordine prodière; tametſi Minorum aliquando ſibi nomen, & appellationem vſurparent: vt ex Conſtitutione Ioannis 22. quæ incipit *Sancta Romana Eccleſia* exploratum eſt: ſed nouam quandam Religionem præſeferentes, ſuos ſibi à Minorum Ordine diſſitos Miniſtros, ac Superiores conſtituerãt.

XV. Pontifex igitur, vt omnem Schiſmatis anſam præſcinderet: néve Narbonenſes, ſub vllo Regularis Obſeruantiæ titulo, auſteriorem illam Habitus, & Caputij formam, tanquam Regulæ magis conſentaneam, defenderent: de poteſtatis plenitudine, Miniſtris, Cuſtodibus, & Guardianis indulget; vt de Habitus, & Caputij longitudine, latitudine, groſſitie, & ſubtilitate, quæ ad accidentalem duntaxat formam pertinent; vti ea in Conſtitutione explicatur, cùm dicitur, *Atque ſimilium accidentium*, iudicare,

& decernere valeant: quo fit, vt forma illa, seu figura Habitus, & Caputij, quam Pontif[illegible] Monstrorum iudicio relinquit, ad longitudinem, seu latitudinem; crassitiem seu subtilitatem, vel aliam huiusmodi accidentalem formam, quæ Habitus essentialia non attingit, referri debeat. Vnde igitur colligant, ipsam Habitus, aut Caputij, quod quadratum in toto Ordine gerebatur, formam, hac Ioannis 22. Constitutione, Minorum Superiorum arbitrio relictam fuisse, penitus obscurum est: cùm id à Pontificis mente ac verbis in Constitutione expressis alienum sit: Quod ipse quoque rei exitus vberius confirmat: Neq; enim Quadrati Caputij forma, quæ Ordini communis erat tunc Narbonensibus sublata fuit: sed iuxta Constitutionis præscriptum, iis [illegible] præceptum; vt breuioribus illis Caputiis; & strictis, curtis & inusitatis Habitibus [illegible], communi, atque vsitato Ordinis Habitu vterentur.

[illegible] quidem, quæ ad verum, ac genuinum huius Extrauagantis sensum, ab errore [illegible] dum spectant, prælibare oportuit: ne ex ea quisquam errandi ansam arripiat. Verum si id huiusce Assertionis Auctoribus demus, quod nullo iis iure debetur: haud tamen propositum assequuntur. Id enim in hac Ioannis 22. concessione haud leuiter perpendendum est. Eam non ex Regulæ Declaratione haustam; vt ex eadem Constitutione exploratum est: sed ex Pontificis duntaxat potestate, ac dispensatione profectam esse: Quo fit, vt cùm ante Ioannis 22. qui anno Domini 1316. Pontifex creatus fuit, tempora non vigeret: nec vllum in Minorum Ordine eousque locum habuisset: potissimum huius Assertionis fondamentum ruat; quo adstruunt. Nihil a B.P. N. Francisco in Minorum Habitu certum præscriptum fuisse. Siquidem perspicuum est; toto illo tempore saltem, quod Ioannem 22. præcessit; quod centesimum propè annum attingit; in quo necdum ea Concessio emerserat: nullam Ordinis Superioribus, circa Habitus, & Caputij formam, facultatem factam fuisse: sed omnia iuxta primæuam B.P. Francisci institutionem, certa quadam Regula, ac ratione eousque defluxisse. Vnde igitur euincunt, Minoritani Habitus formam, arbitrio Superiorum, vsque ad Ioannis 22. tempora, insedisse? Quod planè sufficere debet, vt falsa quoque eorum Assertio esse agnoscatur: qua certam Habitus, ac Caputij formam a B.P. Francisco, nunquam determinatam contendunt. XVI.

Hanc Assertionem ipsa quoq; ratio haud leuiter oppugnat. Nam si nulla certa, ac determinata Habitus forma à B.P. Francisco instituta esset: Quid Minores prohiberet: quo minùs, vel Augustinianorum, vel Monachorum, vel aliorũ Ordinũ sibi Habitus assumere valerẽt? Qui enim certę, ac determinatę Habitus formæ minime alligantur, iis profectò liberum est; vt eos in aliorũ Ordinũ, immò & in alias quoque, atq; alias subinde Habitus formas, mutare valeant: quod cùm non tam à communi Ordinis praxi; quàm ab ipsa recta Ordinis constitutione, ac ratione dissentaneũ sit; ipsam quoq; Assertionem non tam à veritate, quàm ab ipsa ratione aberrare perspicuũ est. XVII.

Nemo Ecclesiastica lege sancitum ignorat: vt vnaquæque Religio, Deo Sacra, suã Habitus formam, ac distinctionem constanter retineat, qua ab aliis discerni queat. Iã verò, quo pacto Minorum Ordo, primùm ab Innocentio, tũ ab Honorio confirmatus fuerit, ignoro: si nullã is certã, ac cõstantẽ sibi, à B.P. Frãcisco Fũdatore, Habitus formã vendicasset, qua à cæteris Regularium Ordinibus, certo discrimine distingui posset. XVIII.

2. q. 1. Cap. vidua.

Postremò, si nulla certa Habitus forma, à B.P. Frãcisco Minoribus ab exordio præstituta fuit: Vnde nã hæc Habitus forma, quam Minores Conuentuales, Obseruantes, Discalceati, Reformati, Recollecti, Capucini tã constanter gerunt, defendunt, propugnãt, exorsa est? Quis Auctor? quis Institutor illius extitit? Si nullus Minoribus certus Habitus ab initio præscriptus: Quid de Rotundo, & Quadrato Caputio dura etiamnũ lis agitatur? Quid ad B.P. Franciscũ prouocatur; vt ab eo rei veritas, & antiquitas expromatur? Sileant tot summorũ Pontificum Declarationes, ac præsertim Clementis V. qui vniuersa, quæ de Minorum Habitu in Regula præscribũtur, præcepto æquipollere declarat. Deleantur tot Patrum Expositiones, quæ circa Minorum Habitus formam versantur: Obmutescant omnia, tum antiquorum, tum Neotericorum Scriptorum monumenta: qui Minorum Habitum, à B.P. Francisco, certa lege, ac forma comprehensum, ac determinatũ tradunt. Ex antiquis S. Bonauentura, Bartholomæus Pisanus, Vgo, Petrus Ioannes, Brandolinus, Quatuor Magistri, & alij quamplures. Ex XIX.

Clem. Exiui. §. Præterea.

S. Bonauent. Pisanus Cóf. 2. p. fol 4.

Neotericis

Neotericis, ac recentioribus: Sedulius, Rodulphus Tossinianensis, Ioánes Raufferius, postremus Lucas VVaddingbus, inter Obseruantes, illustris hac nostra tempestate, Annalium Minorum Auctor. Quid hi in omnium adhuc manibus versantur; si nulla Minoribus Habitus forma vnquam constituta? Abeant, discedant, exulét. Hi enim quænam Habitus forma, tam à B. P. Francisco constanter gestata; tum ab eo Minorum Ordini præscripta fuerit, disertissimè tradunt: Quòd si hæc meritò cunctis absurda videntur: videant, obsecro, qua ratione hæc eorum Assertio cum veritate simul consistere valeat.

XX. Postremò huius Assertionis Auctores in Domino obsecro; vt non solum sibi ab errore: verùm multo magis à B.P.N. Francisci contumelia caueant. Quis enim, B. Franciscum (Virum tam ad miraculum Dei Spiritu imbutum, vt Regulam Christo ipso dictante conscripserit) vel tam leuem, atque inconstantem sibi persuadeat: vt nunc vna, nunc altera Habitus figura vsus, in varias se Habitus formas in Prothei modum olim mutauerit? vel adeò mentis, & consilij inopem sibi effingat; vt nec proprium quidem sibi, ac suo Minorum Ordini Habitum reposuerit, quo à cæterorum Ordinum turba seipsum discerneret? Habuit Benedictus, Monachorum Cassinensium Pater, sui Ordinis Habitum: quo se, suosque à cæteris Monachorum castris secerneret: Hunc Basilius, hunc Augustinus, hunc Dominicus, hunc cuncti Ordinum Fundatores habuêre: neque immeritò. Cùm distincta Religiosorum castra, distincta quoque vestium signa deposcant, quibus inter se dignosci queant. Solus igitur duntaxat Frãciscus, amplissimi Ordinis Auctor: velut diuino consilio, vnde variæ Ordinum tesseræ fluunt, destitutus: propria, qua Ordinem suum contegat, atque à cæteris dignoscat, veste priuabitur? Id sanè cùm haud leues B.P.N. Francisci gloriæ tenebras effundat: resque ipsa indignam B. Patri contumeliam inuri clamitet: Annon filiis satiùs est, ea se abstinere: ne se alienos, ac degeneres ostendant: præsertim cùm ipsa constans Habitus forma, quam semel assumptam, ac institutam, B. Pater nunquam deseruit: aperta lex in Regula sancita: perpetuus denique Scriptorum nostrorum consensus: contrà eos in acie pugnent. Meliùs igitur nobiscum, & cum antiqua totius Ordinis sententia conspirent, ac sentiant. Certam, ac determinatam Habitus formam, à Beato Patre nostro Francisco olim institutam; ac sibi, suisque Minoribus præscriptam fuisse.

DEMONSTRATIO II.

An forma Caputij à B. P. N. Francisco instituta, fuerit Rotunda, necne?

XXI. QVi nullam à B. P.N. Francisco certam, ac determinatam Habitus formam, Minoribus præscriptam esse sentiunt: iis consequenter asserendum est; Rotundam Caputij formam, quæ ad determinatam Habitus figuram spectat, ex B. Patris institutione minimè effluxisse. At quanduquidem non omnibus idem sensus, ac sententia inest: alij ab aliis diuersa opinantes censent; B. Franciscũ rotundi Caputij non quidem Auctorem; sed. ex indulgentia approbatorem fuisse. Fingunt enim totã Minorum familiam, ipsa B. P. Francisci tempestate; cùm ob laxiorem Caputij amplitudinem, hyeme præsertim, nimio capitis frigore vexaretur: rotunda quædam sibi Caputiola, seu Almutia, in ipsa laxioris Caputii ora consuisse: quæ caput ab ingruente frigore defenderent. Quo Caputii genere, cùm ipse B. Pater tunc primùm vti cœpisset; quum oculorum morbo laboraret; illud deinceps probasse, ac familiare habuisse, cæterisq; suo exéplu præscripsisse, ferunt. Hanc sententiã scripto proditã, ex iis nonnulli, nuper in Neapolitana Vrbe euulgatunt: cuius apud nos exemplar asseruatur.

XXII. Hanc certè fabellam, potiùs ex composito confictam, quàm sententiam appellandam esse; res omnibus sæculis ignota, nullo teste probata, nullo Auctore confirmata, nullis monumentis tradita; nulli tandem rationi innixa: quin etiam ab omnibus terum Minoritanarum Scriptoribus reprobata, proculdubio conuincit. Nã quod de breuiusculo

uiuſculo rotundo Caputio commemorant; cuius Beatum Patrem Franciſcum tunc beneficio potitum fuiſſe volunt; quum illi propter oculorum morbum cauterium inuſtum fuit, falſum prorſus figmentum eſt. Neque enim D. Bonauentura qui ipſius vitam conſcripſit, & cauterij meminit; vllam rotundi Caputioli mentionem facit. Chronicon verò Ordinis, prim. p. lib. 2. c. 41. vbi factum narrat; tantum abeſt; vt rotundum aliquod Caputiolum B. Patri in ea ægritudine tribuat: quòd etiam laxius Caputium illi paratum fuiſſe affirmat; vt oculis lucis fulgorem interciperet. Locus amabò conſulatur: qui omnem à veritate ſuſpicionem abſterget. Vnde igitur illis rotundum Caputium? præterquàm ex animi ſententia; qua illud ſibi abſque Auctore, atque auctoritate confingunt.

Hoc igitur animi figmento expulſo: ſi Caputij rotundi, quod à Minoribus Conuentualibus, & Obſeruantibus geritur; genus, ac origo quæratur: id planè certum eſt, eam à B. Franciſco petendam non eſſe. Qui enim ad eum ipſius inſtitutionem referendam volunt: illam, vel ex Regulæ præſcripto, vel ex B. Patris vſu, & exemplo; vel ex antiquorum teſtimonio; vel tandem ex priſcis, tum B. P. Franciſci, tum Sociorum Caputiis; aut ſaltem antiquiſſimis Iconibus colligere debent. Primum quidem manifeſtum eſt, omne rotundi Caputij nomen, & appellationem à Minorum Regula exulare, ex quo illius inſtitutio elici queat. Quamquam enim S. Franciſcus ita in Regula decernat: *Habeant duas Tunicas, vnam cum Caputio, & alteram ſine Caputio, qui habere voluerint:* nulla tamen aut rotundi, aut quadrati Caputij formam præſcribit. Illud quoque B. Patris vſum, aut exemplum ignoraſſe; ſummum, ac commune omnium Scriptorum de hac re ſilentiū prædicat: qui potiùs B. Franciſcum, prioraque illa B. Patris tempora à rotundo Caputio abſtinuiſſe tradunt. Quòd ſi hæc à nobis ſeueriùs dicta exiſtimāt; vnicum ipſi vel antiquum, vel omni exceptione maiorem, Auctorem proferāt, qui rotundum Caputium, ex B. Franciſci exemplo, vel inſtitutione emanaſſe doceat. III.

Cùm verò antiquis, & neotericis Scriptoribus commune ſit; non tam à Caputii rotundi, cùm de prima Caputii inſtitutione agunt, appellatione abſtinere; quàm ab ea prorſus abhorrere: ſiquidem in id omnes conſpirant, Caputium à B. P. Franciſco inſtitutum, non forma rotundum, ſed quadratum extitiſſe; vt in quarta Demonſtratione fuſiùs explicabimus: nullum profectò à veterum Scriptorum auctoritate præſidium ſibi vendicant. IV.

Poſtremò ſi ipſius B. P. Franciſci; ſi Sociorum Caputia, quæ pleriſque in locis religiosè aſſeruantur; ſi vetuſtiſſimas Imagines, primo illo Religionis æuo depictas, explorent: nullum prorſus in his rotundi Caputij veſtigium reperient: vt hinc facilè perſpicuum ſit; rotundum Caputium à B. P. Franciſco nullo vnquam tempore, aut inſtitutum, aut approbatum fuiſſe. Plures, quæ huc vocari poſſent, rationes prætereo; ne eos potiùs impugnare, quàm veritatem tueri videar. V.

DEMONSTRATIO III.

An cum Caputio rotundo, B. Franciſcus Lunulam, & Scapulare inſtituerit.

LVNVLAM, & Scapulare; geminas illas panni portiones, tum ante pectus, tum etiam poſt terga, à Caputio pendentes, appello: quæ in vtroq; Minorum Conuentualium, & Obſeruantium Ordine, ſimul cum rotūdo Caputio, diuturno vſu, recepta videmus: quarum cùm genus, ac inſtitutionem inquirimus, id tantùm indagare lubet: num eæ ex B. Patris aliquando inſtitutione, aut exemplo prodierint. I.

Qui priorem Caputij rotundi, tanquam à B. Franciſco approbati, eo modo, quo in ſuperiori Demonſtratione explicatum fuit, fabellam narrant: cum ea quoque alteram copulant. Id enim primùm apud ſe ſtatuunt. Ex rotundo Caputio, Lunula, & Scapulari, quoddam quodammodò compoſitum conſurgere, quod ſua materia, & forma diſtinctum docent. Huius compoſiti materiam, Caputiū rotundū eſſe volūt: formā verò Lunulā, & Scapulare. Porrò cùm ea ſit materiæ natura, vt illa abſq forma eſſe nō poſſit; hāc Caputij rotundi conditionem, eſſe apud ſe diſſerunt, vt illud ſine Lunula, & Scapulari eſſe non poſſit. Atq; inde neceſſariò inferūt: B. Franciſcū, quum II.

primùm rotundum Caputium in Ordinem inuectum approbauit; Lunulam simul & Scapulare,velut propriam formam,essentialiter ab eo dependentem,approbasse. Hæc communis est horũ Patrũ ratiocinatio, scripto apud Neapolitanos euulgata.

III. At quoniam,vt Philosophis notum est,ea est formæ præsertim corruptibilis natura,& conditio:vt quemadmodum materia absque forma; ita & forma à materia separata,per se subsistere neque.r.Si à Lunulæ, & Scapularis forma,rotundi Caputij materiam amoueas:quònam forma illa abire censenda est? Annon simul cum ea Lunulam, & Scapulare profundiùs ruere necesse erit? Id planè iis in hac ratiocinatione contingit:Cùm enim in superiori Demonstratione reiecta illa de B. Francisco fabula:ad quam solam rotundi Caputij institutionem,siue approbationem referunt,tum ex Regula,tum etiam ex omnium Auctorũm, ac probatæ antiquitatis consensu,demonstratum fuerit;nullam rotundi Caputij institutionem à B. Patre effluxisse: eadẽ sanè ratione,& Lunulæ,& Scapularis institutio,velut B.Francisco,ac Scriptoribus omnibus ignota,è medio tollitur,ac velut eodem pondere obruta ruit.

IV. Atqui diligentiùs perpendendum est,quo positionem suam præsidio,ac testimonio muniant.Bifariam ex D.Francisci gestis id se colligere indicãt.Primò,ex Chrõ. p.par.lib.1.c.19.vbi S.P.Franciscus,vt Fratrem Eliam cultioris vestitus reprehenderet,ipsius Habitum,quem ille sibi molliorem,atque ampliorem parauerat:induens; inter alia Caputium sibi aptasse fertur.At si Caputium absque Lunula,& Scapulari, Tunicæ assutum fuisset; quid in eo (inquiunt) aptandum erat.Planè nihil; At hoc Argumentum Chronicorum Auctor,tam disertè diluit; vt illos quoque erroris redarguat:dum ait.B.P.Franciscum Caputij tunc acumen manu erexisse. Ibi enim integrè factum exarãs,ita scribit.*Habitu ad Cingulum subrugato,Caputium erexit*.En quomodò Caputium absque Lunula,& Scapulari aptauerit? Quod si Caputium erexit; haud sanè rotundum Caputium fuit;sed acuminatum, ac planè huiusmodi forma præditum;vt erigi in altum posset,ac factum præseferre.Videant amabò;an non tutiùs ab hoc testimonio abstinete,quàm illud nobis obiicere potuissent? cùm eo validissimum eorũ propugnaculum,quo se tueri putabant,ad solum vsq; prosternatur. Chron. p. 1. Lib. 1. c. 19

V. Alterum quoque suæ positioni præsidium,ex alio exemplo quærunt; quod apud D.Bonauenturam in Legenda S.Francisci habetur,cap.6. & Chron.p.1. lib.1.c. 19. Exemplum hoc fuit,cùm Frater quidam in Superiorem contumax fuisset,iussit Pater sanctus,Caputium ipsius in ignem proiici:vt illius Inobedientia,ac temeritas eo exemplo argueretur. At si Caputium(aiunt)sine Lunula, & Scapulari cum Habitu consutum fuisset: haud commodè in ignem proiici potuisset. Quibus aptiùs responderi potest: Quid si incommodè? Num opus illud tam familiare,ac quotidianum erat;vt commodè fieri deberet? Actio singularis,ac insolita fuit, quæ singularẽ quoque,& insolitum rei modum,ac operationem exigeret: At vnde hæc tam callida,ac solida argumenta,quibus soluendis,ipsa vel contempsisse sufficiat?At Cur potiùs huius rei veritatem,vel ab ipsa Regula,vel ab antiquorũ scitis,vel à priscis Imaginibus, vel tandem ab ipsis B.P Francisci habitibus: qui sine Lunula, & Scapulari etiamnum Florentiæ,ac Pisis conspiciuntur, solidiùs non exquirunt? Quamobrem vt Lunulæ, & Scapularis vsum, ex B. Patris Francisci institutione; minimè effluxisse exploratum sit: id est quintuplici Capite euincimus. S. Bonau. in leg S.Franc. c.6. Chron. p. 1. l. 1.c.19.

VI. Primùm ex Regula,quæ cùm Nouitiis, ac Professis suam cuique Habitus formam præscribat;Nouitiorum primum Habitum his verbis describit. *Postea concedant eis pannos Probationis; videlicet, duas Tunicas sine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparronem vsque ad Cingulum.* Tum verò de Professorum Habitu agens, ita sancit: *Et illi, qui iam promiserunt Obedientiam, habeant vnam Tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio ,qui voluerint eam habere.* Ex quibus B. Patriarchæ verbis id in primis perspicuum est: inter Nouitiorum,& Professorum habitum,id tantùm discriminis interesse:quòd Nouitiis geminæ Tunicæ absque Caputio,non tamẽ sine Caparrone: Professis verò duæ quidem Tunicæ,sed vna cum Caputio,sublato Caparrone,assignãtur.Caputiũ igitur,quod Nouitiis à Regula interdicitur,ac Professis præscribitur,illud sit,necesse est(vt latiùs in quinta Demonstratione explicabimus) quod cum Tunica immediatè consuitur. Id enim ex ipso verborum sensu tam Reg.c.2.

aperte

apertè constat; vt si quis proposita verba in alium sensum conetur pertrahere: planè & verba, & sensum corrumpat.

Quod cùm ita sit, duplici inde argumento euincimus: Scapulare, ac pectorale illud, quo alij, Capucinis exceptis, Franciscani vti solēt, à vera præscripti habitus forma omninò expungenda esse. Primum est: quòd iis semel in Minorum habitu admissis; neque vera, ac præscripta Professorum habitus forma, neque Nouitiorū habitus à Professorum habitu distinctio haberi queat. Cùm enim, quod ad primum attinet; Tunica simul cum Caputio coniuncta, propria sit Professorum habitus forma, à Regula præscripta: si Caputium, quod habitus pars est, à Scapulari, & pectorali distincta; quod ex ipsa ethimologiæ vi, ad caput tegendum spectat, à tunica disiunctum fuerit: tametsi cum Lunula, & Scapulari consutum: quo pacto ea tunica cum Caputio, quin potiùs tunica absque Caputio existimanda erit? Ac proinde si quis duas tunicas iuxta Regulæ indulgentiam gerat: quomodò, cùm earum nulli Caputium adhæreat, vnam cum Caputio, & alteram sine Caputio habere censetur? Profectò, vel vtramque cum Caputio; si Caputium non coniunctum, sed contiguum velint: vel quod omninò dicendum est; vtramq; absq; Caputio gestari opus erit. Verum quonam tunc Professorum habitus forma abiit; quæ in eo potissimùm sita est, vt Tunica cum Caputio; idest Caputio coniuncta habeatur. VII.

Cæterùm, hinc quoque necessaria illa inter Professorum, & Nouitiorum habitus, distinctio euanescit; quam B. Pater in Caputij, ab vtraque tunica, separatione collocat. Caputio namque ab vtroque tam Professorum, quàm Nouitiorum habitu disiuncto; quem tandem locum sibi illa Beati Patris lex vendicabit? qua sanxit, vt Nouitij duas tunicas sine Caputio; Professi verò vnicam tantùm sine Caputio, alteram cum Caputio gerere debeant? Præterea si Scapulare ad Nouitiorum habitum addi contingat: vbinam Caparroni, quod alterum est insigne probationis testimonium, locus esse poterit? Etenim ridiculum est, Caparronis nomine, exiguam illam panni particulam, quæ Scapulari ab iis apponi solet, intelligendam esse: præsertim cùm ex Regulæ præscripto, Caparro ab humeris vsque ad Cingulū fluere debeat. En in quales violati habit⁹ anfract⁹ incidūt, qui Scapulare & Lunulā, cū Nouitiorū, & Professorū habitu coniungūt. Quòd si tam Scapulare, quàm Lunulam abiiciant, Caputiumque cum habitu consuant; iam tuta omnia habent: nihil siquidem erit, quod vel in Professorum habitu, iuxta Regulæ præceptum, Caputij cum tunica connexionem impediat, vel à Nouitiorum habitu Caparronem auelat. VIII.

Alterum verò huius rei argumentum est: quòd B. Pater Franciscus, dum certam habitus formam, tam Nouitiis, quàm Professis in Regula indicit; nullam prorsus Scapularis, aut Lunulæ mentionem facit: sed iis alto silentio sepultis, solius Caputij quod ad Professos spectat, ac Caparronis Nouitiorum tantùm meminerit. Quod sanè haud leue probationis genus esse censetur, quo, & ipsi Iurisperiti quoque vti solent: quibus illud dictum familiare est; vt quod in lege expressum non est, pro non concesso habeatur. Etenim cùm Monachi, & ij, qui Lunulam, & Scapulare ex institutione gerunt, illa potissimùm ex Regula accipiant, vt exploratum est. Quidni illud B. Franciscus ex Regula verbo saltem, aut exemplo expressisset; si eo suos exornatos voluisset. IX.

Neque ij satis argumentum effugiunt, qui Caputij appellatione ipsum quoque Scapulare, ac Lunulam contineri volunt: ita vt iis Lunula & Scapulare nihil aliud sit, quàm Caputium vtrumque complectens. Ea enim cùm neque communis, neque genuina vocis interpretatio sit; commentitia potiùs, & ad fugam aptata esse videtur. Quis namque Caputium ad capitis tegumentum, Scapulare verò ad Scapularum ornamentum; vt Lunulam interim prætercam, suapte natura, ac institutione referenda non sentiat? Quòd si alius Capitis, alius verò est Scapularum ornatus; quomodò ij Caputium, & Scapulare, (nisi quæ ipsa natura distincta sunt, malint confundere) vnum esse, ac pro eadem re vsurpari existimant? Scapulare quidem nunquam sine Caputio esse solere, ex ipso vsu perspicuum est: at Caputium à Scapulari disiungi posse, quis ignorat? Quo fit, vt si nonnihil huiusmodi X.

interpre

interpretationi tribuendum sit; ea potiùs Scapulari, quàm Caputio quadret. Verùm cùm neque Scapulari satis germanè accommodari queat: reliquum est; vt Scapulari à Nouitiorum, ac Professorum habitu auulso, eam duntaxat Minorum habitus formam, à B. Francisco præceptam veram esse agnoscant; quæ hactenus ex Regulæ verbis descripta, Lunulam, & Scapulare expellit; Caputiumque cum tunica coniunctum habet.

XI. Hoc ipsum secundò ex B. P. Francisci, ac Sociorum habitibus, & Caputiis; quæ variis in locis asseruantur, non obscurè demonstratur: quæ nec Lunulam, nec Scapulare coniunctum habent; vt in sequenti demonstratione fusiùs explicabimus. Tertiò id quoque ex antiquissimis Imaginibus, & Sculpturis euincitur. Quartò ex quamplurimis B. P. Francisci apparitionibus; quæ in eadem Demonstratione referendæ erunt.

XII. Postremò id ex omnium ferè antiquorum, ac recentiorum Scriptorum, non tam alto huius rei silentio, quàm voce, & consensu ostenditur: qui Lunulam, & Scapulare ex B. Francisci institutione minimè effluxisse tradunt: ex quibus vnum dūtaxat Vvaddingum, ex Obseruantium familia, eximium Minorum Annalium Auctorem, cæteris in alium locum reiectis, hîc lubet proferre: qui de forma habitus B. Francisci ita scribit. *Forma paterni illius habitus ipsa est, quam in suo gestant filij. Manicas habet è cubito ad corpus laxiores, quàm patiantur strictioris obseruantiæ leges. In eo à communi Minorum obtegumento differt, quod Caputium habeat quadratum, absque orbiculari illa parte ad pectus pendente: & sine rotundo, ac pleno illo capitis obuelamento, modò omnibus à Bonauenturæ tempore, vt suo loco dicam, consuetudinario.*

XIII. Ex his facilè perspici potest; quam labile, ac ruinosum sibi fundamentum substernant, qui Lunulam, ac Scapulare à Beati Patris Francisci institutione manare tradunt: quandoquidem nec vetustatem, nec Scriptorum auctoritatem, nec Ordinis Monumenta, nec Pontificum decreta, vt inferiùs demonstrabimus: nec rationes, nec argumenta, neque exempla, quibus stare possit, sibi vendicant. Ad quartam Demonstrationem venio.

Demonstratio IV.

An forma Caputij à B. Francisco instituta fuerit Quadrata, aut Pyramidalis, necne?

I. IAM potissimùm controuersiæ nostræ statum attingimus; in quo ostium nobis magnum, & euidens, ad antiquam veritatem elucidandam, apertum est: Aduersarij autem multi. Nec mirum: cùm hanc veritatis conditionem esse ex Ambrosio didicerimus: vt eam ferè semper odia, ac inimicitiæ comitētur. Veritatem in arduo positam esse nemo ignorat; quam omnes quidem æmulari videntur: Ad eam verò ij tantùm pertingunt, qui iuxta Apostolum deponentes omnem malitiam, & omnem dolum, ac simulationes, & inuidias, & omnes detractiones; sicut modò geniti infantes, rationabiles sine dolo, veritatis lac concupiscunt; vt in eo crescant in salutem. Nobis quidem etsi pro veritate decertare gloriosum, nedum honestū sit: charitatem tamen cum veritate ita coniunctam volumus; vt cùm vera dixerimus; charitas integra, ac sartatecta seruetur: nemo lædatur; neminique veritas odiosa sit. Quamobrem ita huius Quæstionis, quam paulò fusiùs examinandam proponimus, Demonstrationem aggredimur. vt cùm inde veritatis lux effulserit, ex ea charitas augeatur.

II. Illud sanè grauissimum, tametsi vulgare dictum non ignoro, quo fertur. Monachum non habitu, sed virtute fieri. Neque nos Quadrati Caputij formam ita propugnandam amplectimur, aut illius tam perditè amore exardescimus; vt in ea duntaxat perfectam Fratris Minoris gloriam collocatam censeamus.

Virtus enim, ac perfecta Regulæ Obseruantia, ea planè sunt, quæ verum, ac gloriosum Minoribus nomen comparant. Quadratum Caputium si cum virtute, ac Regulari Obseruantia coniunctum fuerit; haud dubium, quin perfectum tum spiritu, tum habitu Minorem Capucinum præstet: quod si ab iis seiunctum, ac virtute vacuum fuerit: mihi sanè præstat, eo potiùs, quàm virtute, ac Regulari Obseruantia; quæ Habitu potiora sunt, carere. Veruntamen, quandoquidem de vera Habitus forma à B. P. nostro Francisco instituta, lis agitatur: nemini profectò iniuria irrogatur: cùm non nostram, sed B. Patris causam agentes; pro illo, ac pro veritate in acie stamus.

Huius Demonstrationis veritas, quandoquidem tam copiosa est; vt exuberantis fontis instar, in plerosque testimoniorum riuulos sese effundat: ne nos copia confundat, aut obscuros præstet; si minùs distinctè rem prosecuti fuerimus: testimonia suis quæque classibus distribuere, ac singillatim proponere, necessarium duximus. Sex igitur testimoniorum Classibus, nostra hæc Demonstrationis veritas stipata procedet. Prima, ex Regulæ verbis. Secunda, ex propriis B. P. Francisci, & Sociorum Habitibus, & Caputiis. Tertia, ex priscis Imaginibus, ac sculpturis. Quarta ex variis apparitionibus B. Francisci, B. Antonij, & aliorum quadrata Caputia gestantium. Quinta, ex variis Caputij quadrati miraculis. Sexta tandem, ex antiquorum, & recentiorum Scriptorum testimoniis instruetur. III.

PRIMA CLASSIS TESTIMONIORVM,
Ex Regula.

SI expressum in B. Francisci Regula testimonium quæratur, quò quadrati, verborenus, Caputij forma, Fratribus Minoribus tradita præscribatur; planè nullum reperio. Neque enim B. Pater quadrati, aut rotundi Caputij in litera vnquam meminit; cùm in genere rautùm Caputij meminerit, quum ait: *Habeant vnam Tunicam cum Caputio, & alteram sine Caputio, qui habere voluerint.* At si Regulæ non tam literam, quàm spiritum; ac Legislatoris, non verba, sed mentem inquirimus: haud vlli dubium esse potest; quin is eam Caputij formam in Regula præscripserit, quam ante Regulam conscriptam, cum suis iam institutam gerebat. Neque enim, aut diuino Christi Spiritui, quo S. Pater agebatur; aut rationi satis consentaneum erat; vt vel nullam, vel omnem sibi: ac suis Caputij formam præstitueret: ita vt cuique liberum esset, nunc rotundis, nunc quadratis, modò oblongis, modò breuioribus Caputiis vti; quibus neque ij à seipsis discerni possent, vt in prima Demonstratione explicatum fuit. Quamobrem si rectè de B. Patris mente iudicandum est; ea profectò, non alia fuit: talem in Regula Caputij formam Fratribus Minoribus constituere, qualem ipse cum suis ex condicto gerebat. Etenim satis B. Patri visum fuit, dum Regulam conscriberet; Caputium, absque vlla formæ expressione, Fratribus decernere: quò ea Caputii forma præscripta esse intelligeretur, quam ipse in toto Ordine instituerat: quaque is cum tota Fratrum familia vtebatur. IV. (Reg. c. 2.)

Quod cùm ita sit: vbi apertissimè demonstratum fuerit, Caputii formam, qua B. Franciscus cum suis semper vsus fuit; quamque in Ordine instituit, quadratam, seu pyramidalem fuisse: id quoque exploratum erit, quadrati Caputij formam ex Regulæ visceribus, ac præscripto manare. Id verò posterioribus testimoniorum Classibus præstandum erit. V.

Hoc ipsum, & ex altero Regulæ Capite demonstrari posset, vbi de Caputio cum Habitu coniuncto agitur: quod non nisi de quadrato Caputio aptè intelligi posse videtur: sed quoniam breuitati nobis studere propositum est, ad secundam Classem accedo. VI.

SECVNDA CLASSIS TESTIMONIORVM,
Ex propriis B. P. Francisci, ac Sociorum Caputiis.

VII. ANtiquitatem fidelem esse veritatis depositariam, omnium Patrum vox est. Qui enim de alicuius rei possessione contendunt; quum nulla certa ratio haberi potest, qua quis illam proprio iure possideat; tunc ad vnum antiquitatis ius recurritur; inquiriturque, quis prior illam possederit: huic enim rem deberi leges præscribunt l. 3. c. de seruit. & aqua. l. si quis diuturno vsu ff. de acquir. possess. Hinc Tertullianus de vero & falso Euangelio cum Marcione disceptans, antiquitatem, velut potissimum veritatis argumentum adfert, ita scribens. *Ego meum Euangelium dico verum, Marcion suum. Ego Marcionis affirmo adulterum, ille meum. Quis inter nos determinabit, nisi temporis ratio ei præscribens auctoritatem, quod antiquitus reperietur, & ei præiudicans vitiationem, quod posterius reuincitur. In quantum enim falsum corruptio est veri: in tantum necesse est, vt præcedat veritas falsum*: hoc certo, ac demonstratiuo probationis genere in hac demonstratione vti decreuimus: vt luculẽtiùs propositæ rei veritas elucescat. Cùm enim de vera Caputij forma disceptatio orta sit: Nosque quadratum à B.P.Francisco gestatum, atque institutum asseramus: Alij contrà rotundum affirment. Nullius sanè præterquàm antiquitatis ad, litem hanc dirimendam, sententia expectanda est: vt ei formæ temporis ratio veritatem præscribat, quæ in priscis illis B. Patris, ac Sociorum Caputiis, atque antiquissimis picturis antecesserit. Ab ea enim, quæ prior in Capite præcessit, proculdubio posterioris veritas petenda est.

VIII. Primum igitur à B. P. Francisco testimoniũ exordiar; quod omnem prorsus exceptionem tollit. Florentiæ namque in Ædibus Saluatoris Fratrum de Obseruantia, (quæ vulgò omnium Sanctorum nuncupantur) certum B. P. Francisci habitum asseruari: quo Seraphicus Pater tunc indutus erat, quum in Monte Aluerniæ, Sacrosanctis Iesu Christi characteribus, à Deo insignitus fuit; apud omnes in confesso est: quem velut pretiosissimum Vrbis thesaurum, pluribus seris obsirmatum, Ethruriæ Duces diligentissimè custodiunt, ac digna veneratione prosequuntur. In eo rudis panni, ac cinerei coloris, Caputium quadratum, ac pyramidale absque Scapulari, ac Lunula assutum licet conspicere; iis planè simillimum, quæ modò Capucini gestare solent: olim quidem longioris pyramidis cuspidem extendere visum fuit; (vt iis perspicuum est, qui priùs illud contemplati fuerant) Nunc verò nonnihil à posteriori parte obtruncatum, breuiorem mensuram præfert. Verùm vtcumque res sit, huius habitus, & Caputij formam, fideliter ad nos transmissam, hîc rudi Imagine adumbratam proponimus: in qua & pyramidalis Caputij forma, absque Lunula, & Scapulari, expressa cernitur.

1

Habitus S. Francisci Florentiæ asseruatus.

IX. SEcundus B. P. Franciſci Habitus, cinerei coloris, à priori non abſimilis, Aſſiſij, in Eccleſia S. Franciſci apud Minores Conuentuales conſpicitur: quem illum fuiſſe ferunt, qui Angeli monitu, à deuotiſſima illa Matrona Iacoba à Septem Soliis; quam ob eximiam pietatem, ac ſanctimoniam, B. Pater, non Dominam Iacobam, ſed Fratrem Iacobum appellare ſolitus erat; pro ſancti Patris exequiis paratus, ac Roma Aſſiſium ab ea delatus fuit: in quo neque Scapulare, neque Orbiculare illud pectorale offendas; ſed quadrum, ac pyramidale tantùm Caputium, immediatè cum Habitu coniunctum cernas; cuius hîc figura, ex prototypo exprompta, ſpectanda obiicitur.

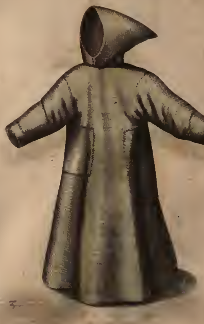
2

Habitus S. Franciſci Aſſiſij in Eccleſia S. Fran. aſſeruatus.

TErtium quoque B. Francisci Habitum, nequicquam ab his dissimilem, cum eiusdem quadraturę Caputio, quo Capucinorũ Religio vtitur, absque Lunula, & Scapulari in eadem Vrbe conspicari licet; qui in Ecclesia S. Claræ summa veneratione asseruatur; cuius hæc Imago ex Apographo delineata, conspicienda traditur. X.

Habitus S. Francisci Assisij in Ecclesia S. Claræ asseruatus.

QVartus quoq; B. Francisci Habitus, Pisis, apud Patres Conuentuales illius Vrbis, magna religione in Sacristia occlusus custoditur: quem F. Bartholomæus Pisanus Auctor Libri Conformitatum, à Capitulo Generali Assisij celebrato, anno 1390. ob eximij illius Operis præstantiam, dono accepit: in quo neque Lunula, XI.

neque

neque Scapulare: sed quadratum, ac pyramidale tantùm Caputium, Tuni
suturam cernitur. Cuius cùm B. P. Franciscus à Neapoli, Generalis Ordinis
cinorum Definitor: Vir omni exceptione maior, longitudinem Palmo dir
esset; illud suo, quod tunc in capite gerebat, Caputio duobus digitis l
offendit. Cuius propterea figuram, ex eo exemplari depromptam, hîc conter
dam proponimus.

Habitus S. Francisci Pisis asseruatus

XII. HAbitus B. Petri Catanei, qui inter præcipuos B. Patris Francisci Discip
enumeratur, simul cum Caputio Pyramidali absque Lunula, & Scap

Aprusti, seu Castrouillari, Vrbe Calabriæ, apud Patres Conuentuales magna religione custoditur: tametsi alij B. Petri Picentis potiùs fuisse existiment. Cuius hic figura delineata cernitur.

Habitus B Petri Catanei Aprusti, in Calabria asseruatus.

ALium quoque B. Motici, quondam S. P. Francisci Socij, Habitum, Caputij acumine, & quadratura omninò prioribus consimilem, apud Minores XIII.

Conuen.

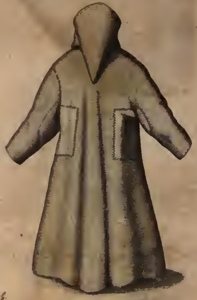
Conuentuales Oropiti offendas; quem nonnulli B. Ambroſij Meſſani, qui prima illa S. P. Franciſci tempeſtate ſanctimonia, ac miraculis claruit, extitiſſe ferunt; hoc fideliter ſchemate expreſſum.

XIV. SImilem omninò Habitum, Caputio quadrato ornatum, in Eccleſia Minorum Obſeruantium Reformatorum, Montis Aluerniæ reperias: quem Beati

Eleutherij sancti Patris Francisci Discipuli fuisse tradunt. Cuius formam fideliter hæc Pictura exhibet.

Habitus B. Eleutherij in Monte Aluerniæ asseruatus.

HIs B.P.Francisci Caputium lubet adnectere:quadrata, seu pyramidali figura XV
compactum : quod Romæ in Ecclesia S. Marcelli asseruari RR. PP. Christophorus Galganus Senensis,eiusdem Ecclesiæ Prior, & Sixtus Branchelius Florentinus,vterq; Ordinis Seruorum B .Mariæ Sacerdos,anno 1604. publica Tabellionis fide nobis restatũ reliquerunt;ac fideliter delineatum consignarũt:ex quo citra vllã animi dubitationem,aur erroris suspicionem,omnibus exploratum esse potest:non aliam fuisse olim B. Francisci habirus formam , aut Caputij figuram, quàm quæ à

roto

toto Capucinorum Ordine hodie circumfertur. Huius figuram ex ipſo prototypo deſumptam hîc delineandam curauimus.

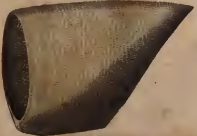
Caputium S. Franciſci, quod Romæ in Eccleſia S. Marcelli aſſeruatur.

F.G.

XXVI. BEati quoque Ruffini, quem adhuc viuentem B. Franciſcus in Sanctorum Albo adſcribere non verebatur; Caputij memoria extat Aſſiſij, in Aedibus S. Claræ, cuius menſura duobus palmis longiùs extenditur: Figura verò, & acumen nihil prorſus à Capucinorum Caputiis diſcrepat; vti ſubiecta Imago ex ea deſumpta, quæ ad Nos publica Tabellionis fide firmata, tranſmiſſa fuit, facilè indicat.

Caputium B. Ruffini, quod in Eccleſia S. Claræ Aſſiſij aſſeruatur

9

XVII. POstremò, ne Lectores longiori enartatione tædio afficiam: si qui sunt, qui plura huiusmodi Caputia, quæ à Socus B. P. Francisci gestata fuisse, certa traditione apud omnes receptum est; eadem planè, quæ nunc Capucinorum est, pyramidali forma constructa efflagitent; Assisium ad Minores Conuentuales accedant, qui ea in interiori Ecclesiæ sacrario recondita, diligenter asseruant.

XVIII. Atque hæc quidem de B. Patris, ac Sociorum Caputiis testimonia allata sufficiant: quibus satis superque probarum esse potest; ex prima Seraphici Patriarchæ institutione fluere; vt Franciscani Caputij forma quadrara, ac pyramidalis esse debeat; qualis in ipsius, ac Sociorum Caputiis non obscurè perspicitur. Veruntamen cùm non illa tantummodò B. Francisci tempora; sed totum illud sæculum, per integram annorum centuriam, eandem formam in Minorum Religione conspexerit: nonnulla istius ætatis testimonia huc vocare lubet, vt res integram probationem assequatur.

XIX. Inter Viros sanctimonia claros, qui in Minorum Ordine, primo hoc sæculo floruerunt, insignis fuit F. Simon à Colazzone: qui circa annum Domini 1239. tertiodecimo post B.P. Francisci obitum anno, in Spoletana Vrbe ex humanis excessit: cuius Reliquiæ, in Ecclesia Patrum Conuentualium eiusdem Vrbis, Sarcophago clauduntur. Huius Habitus vilis, ac rudis, Caputio quadrato, ac pyramidali absque Lunula, & Scapulari coniunctus; quænam fuerit antiqui habitus forma, apertè declarat. Cui simillimum Hispelli, Vmbriæ Oppido, apud Patres Conuentuales, & habitum, ac Caputium duobus non minùs palmis oblongum intueri licet: quod B. Andreæ Hispellatis fuisse traditur, qui anno 1270. in Religione claruit; quemque miraculorum copia insignem celebrat Rodulpbus Tossinianensis in sua Historia. Nec dissimilem, tam Caputij figura, quàm longitudine, reperias in Aede D. Francisci Montis Ilcini, Prouinciæ Thusciæ: quo olim B. Philippum à Monte-Ilcino indutum ferunt, anno 1290. quum è viuis excessit: Virum vtique tot in vita, ac morte miraculis clarum, vt teste Rodulpbo, Amnem Oricam, vt alter Moyses, suis precibus diuiserit; & suprà arbores sæpè orando efferri visus fuerit. His alter quoque B. Raineri Biturgiensis habitus accedat: qui cùm & panni asperitate, & cinereo colore, atque eadem prorsus Caputij quadrati forma, à prioribus minimè distet; prorsus Capucinorum esse videtur: cùm tamen Beatus hic Vir, circa annum Domini 1304. Biturgiæ, vbi etiam ipsius Reliquiæ, & habitus religiosè custodiuntur, ad Cælos euolauerit. Cuius plurima miracula ab eodem Rodulpho referuntur.

Chron. p. 2. l.1.c.10.

Rodulph. Tossin.l.1.f. 73.

Rodulphus Tossin.lib.1. fol. 127.

Rodulphus Tossin.lib.1. fol. 128.

XX. Sub hæc tempora B. Conradus Offidanus, anno videlicet 1306. multorum miraculorum testimonio illustris, mortem cum cælesti vita commutauit: cuius Caputium in sacro Aluernæ loco, ad pyramidalem figuram tam adamussim compositum cernas; vt si illud Tunicæ assuas, Capucini habitum ad vnguem procul dubio referas. Cæterùm in eodem quoque Aluernæ loco, Caputium B. Ioannis Lauernicolæ, qui admirabili vitæ sanctitate præditus, ac plurimis à Deo miraculis illustratus obiit, anno 1322. simili penitus pyramidis figura conspicuum cernitur. Quibus & pleraque alia, quæ extra Italiæ plagas sese conspicienda offerunt, hîc adnecti possent, (ac præsertim S. Ludouici Tholosani Episcopi, Caroli II. Neapolis, ac Siciliæ Regis filij Caputium, quod Tholosæ in Ecclesia Patrum de Obseruantia sollicitè conseruatur: cuius forma nihil omninò à communi Capucinorum forma discrepat) nisi videret potiùs legentium animos multitudine obtuere velle, quàm ratione, ac argumentis persuadere.

XXI. Hæc nos antiquæ possessionis testimonia proferimus, quibus quadrati Caputij institutionem à B. Francisco profectam non obscurè probamus. Proferant illi (quod tamen absque contentione dictum sit) vel vnicum tantùm Caputij testimonium; quo ostendant, rotundum Caputium à B. Francisco ab exordio institutum fuisse: edant originem sui Caputij: euoluant Ordinem Patrum antiquorum, qui rotundo Caputio aliquando vsi fuerint, ita ab initio decurrentem; vt primus aliquis eius Auctor, ac Institutor demonstretur: sed quoniam non ad litem, &

contentio

contentionem, ſed ad veritatem duntaxat declarandam cauſam agimus, rem acriùs non proſequimur: ſed huic Claſſi finem imponentes, ad tertiam properamus.

TERTIA CLASSIS TESTIMONIORVM

Ex antiquis Imaginibus, & Sculpturis B. P. Franciſci, & Sociorum.

XXII. HActenus ſacros B. Frãciſci, ac reliquorum primæuæ illius ætatis Patrum habitus, & Caputia, tanquam integerrimos antiquæ veritatis teſtes produximus; quibus nulla prorſus exceptio opponi queat. Horum teſtimonia, tametſi ad antiquam quadrati Caputij inſtitutionem demonſtrandam, eam vim, ac robur ſibi vendicent, vt illa nemo iure inficiari poſſit: ſi tamen hæc tacuerint, lapides ipſi, ac parietes clamabunt. Antiquiſſimæ enim parietum picturæ, ac lapidum ſculpturæ; quæ ab ipſo B. Franciſci æuo exrantes, à Capucinorum, & ab Obſeruantium ortu longè abfuerunt; linguas ſuas habent, quibus litem dirimant, & controuerſiam omnem expellant. Illud quidem communi prouerbio fertur, quod perperam à nonnullis nobis obiicitur.

—— Pictoribus, atque Poëtis
Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas.

At eam poteſtatem certis quibuſdam terminis occluſam eſſe, idem qui huius dicti Auctor eſt, explicat, dum ſubdit:

Sed non, vt placidis coeant immitia, non vt
Serpentes auibus geminentur, Tigribus Agni.

Neque enim Pictoribus licet, B. Franciſcum monaſtica S. Benedicti Cuculla induere: aut Benedictum cinereo habitu amictum, fune præcingere. Neque in rebus præſertim ſacris, ita ludere liberum eſt: vt pro libidine quæcunque voluerint, cõfingant. Antiquæ Imagines, quæ S. Franciſcum pyramidali Caputio indutum referunt, non ex Pictorum voluntate; ſed ex veterum pietate, ac Religione manarunt: quibus id ſtudij inerat, vt B. Patris habitus, ac Caputium, non alia, quàm ea qua afficiebatur; aut quæ eo tempore in Ordine vigebat, forma effigiaretur. Quo fit, vt ſi hæ in dubium reuocarentur, vniuerſæ quoque ſancti Bernardini, B. Ioannis Capiſtrani, B. Iacobi Picentis; immò & Pontificum, & Cardinalium antiquorum Imagines, quæ ſub certo habitu depictæ reperiuntur, in diſcrimen vocari poſſent.

XXIII. Hoc itaque conſtituto: nonnullas B. Franciſci, Sociorum, atque aliorum antiquorum Patrum Imagines, tum pictas, tum ſculptas; ex variis Orbis Regionibus ad nos delatas, & publica fide munitas hîc referendas duximus: vt quænam antiqui Caputij forma fuerit, cunctis exploratum ſit: atque omnis de hac re controuerſia, Eccleſiaſtica tandem auctoritate intereat. Ab ipſa igitur Aſſiſij Vrbe, quæ cùm S. Franciſci ſolum natale fuerit, haud immeritò primas quoque in Minorum Ordine ſemper tulit, rem exordientes: antiquiſſima ſeſe offert S. P. Franciſci Imago, in Eccleſia Monialium S. Claræ, ad pedes Chriſti Crucifixi, qui ſuprà Chorum prominet, genuflexi: & breuem habitum, acuminatumque & oblongum Caputium geſtantis, cui hæc inſcriptio ſubiicitur.

Domina Benedicta, poſt ſanctam Claram prima Abbatiſſa, me fecit fieri.

Ad læuam autẽ Crucifixi, hiſtoria ſacri B. Claræ Hymenei depicta cõſpicitur; quæ à B. Franciſco ſacrum habitum, multis Fratribus circumſtantibus, accipit. Hi om-

nes vnà cum B. Francisco Caputium acutum, & oblongum hac inscriptione gerunt:

Facta fuerunt ista, sub anno Domini 1283. indictione X. tempore D. Martini Papæ Quarti.

In Ecclesia sanctæ Mariæ Majoris eiusdem Vrbis, (quam olim Cathedralem fuisse ferunt) altera quoque B. Francisci Imago, à tergo Majoris Altaris, in quadam testudine apparet; qui Caputium & acuminatum, & oblongum gestans, dextera manu ad Cælum extensa, læuâ librum apertum ostendit: in quo hæc verba scripta leguntur. Sanctus Franciscus fecit fieri hanc Tribunam, sub anno Domini 1216. Imago verò non longè post beatum ipsius obitum, & Canonizationem ibi depicta fuit. XXIV.

Cæterùm in Ecclesia S. Francisci Fratrum Minorum Conuentualium, vbi sacrum illius Corpus requiescit; tam multæ, ac frequentes B. Patris, ac Sociorum Imagines, acutum Caputium gestantes obuiæ fiunt: vt haud facilè enumerari queant. In his quædam S. Patris effigies, in Tabula, quæ in Altari ante gradus constructo, quibus ad superiorem Ecclesiam conscenditur, sita est; Capucino habitu depicta cernitur, qua eiusdem staturam referri tradunt. Hanc antiquissimam esse nemo ignorat. Aliæ quoque eiusdem, & Sociorum ipsius Icones Capucinorum habitu depictæ conspiciuntur; tum in Fornice, qui suprà Majoris Altaris gradus eminet; vnde lampades descendunt: tum in Altari Immaculatæ Conceptionis; vbi & B. Patris, & quorumdam Sociorum ipsius Imagines, Capucino planè habitu depictæ cernuntur. XXV.

At celebris est Fratris Eliæ effigies, qui in superiori Æde S. Francisci, ad pedes cuiusdam ingentis molis Crucifixi, qui ante Maius Altare altiùs in trabe prominebat; à dextris genuflexus, manibus, atque oculis ad Christum erectis, Caputioq; acuto, ac tam protenso cernitur; vt acumine ad cingulum pertingat: haud dubium quin ea effigies, ipso adhuc viuente picta fuerit: cùm ab eo & Templum illud extructum fuisse certum sit; ibique hæc verba legantur: à dextris quidem ipsius: *Frater*. à sinistris: *Elias*. A læua autem Crucifixi: *fecit fieri*. Sub Crucifixi pedibus: *Iesu Christe pie, miserere precantis Eliæ*. Inferiùs verò Pictoris nomen, & picturæ tempus indicatur his verbis: *Giunta Pisanus de Mense Octobris 1236. Indict. 9.* XXVI.

Mirabile dictu, cùm trabs, cui lignea Crucifixi Imago innitebatur, tam altè à terra emineret; vt Fratris Eliæ effigies penitus videri non posset; Dei prouidentia factum est, vt anno 1622. quo tempore Franciscus Boncompagnius S.R.E. Cardinalis, in superiori huius Ædis Ecclesia, Episcopus consecrandus erat: Architectus, cui apparatus cura, ac munus incumbebat; & trabem dissecari, & Crucifixi Statuam deponi iuberet; quò ea Fratris Eliæ effigies, sub Capucinorum habitu depicta, cunctis præter omnium expectationem conspicua fieret: & quænam antiqua habitus forma, à B. Francisco instituta esset, declararet. XXVII.

Aliæ præterea in hac superiori S. Francisci Aede, tam B. Francisci, quàm Fratrum Minorum antiquæ Imagines; pyramidali, ac longiori Caputio depictæ, in parietibus, necnon plerisque aliis eiusdem Vrbis partibus videntur: quas ideircò consultò præterimus, ne volumen ingens conficiant. XXVIII.

Tudertum venio antiquam Vmbriæ Vrbem; vbi in Ecclesia S. Fortunati, vetustum sacri Altaris Pallium Damascenum, acu pictum intueri licet: in cuius medio B. Virgo Filium in sinu gestans conspicitur: à dextra parte S. Franciscus tribus Sociis stipatus: à læua autem S. Antonius Vlyssiponensis, tribus item Fratribus adiunctis, conspicui se offerunt: qui omnes, & habitum, & Caputium acutum, & oblongum, more Capucinorum gerunt. Hoc pallium ante 1471. compactum fuisse ex illius Ecclesiæ Indice perscripto perspicuum est; quod hoc tempore anno primo Pontificatus Sixti 4. confl atum fuit. XXIX.

Interamnæ verò, quæ inter Vmbriæ Vrbes, antiquitatis, ac nobilitatis commendatur; quædam Ecclesia sub titulo S. Pauli, ab Vrbe non ampliùs quàm mille XXX.

passus distans, reperitur: in qua Imago Beatæ Virginis, paruulum in sinu gerentis, in tabula depicta se offert, à cuius dextra parte stat sanctus Franciscus, stigmatibus insignitus; & Caputio acuto, & oblongo, ac toto habitu Capucino similis. Quæ quàm antiqua sit, declarat inscriptio, quæ in angulo tabulæ iacet, his verbis. *Petrus Ranucius Spoletanus pinxit, anno Domini 1366. Mense Septembris.*

XXXI. Iam Fulginium, notam Vmbriæ Vrbem accedo; vnde pleraque huiusmodi S. Francisci monumenta panduntur: ex quibus vnum, aut alterum cæteris prætermissis, placet referre; atque illud præsertim, quod in Ecclesia S. Francisci, quæ est Fratrum Minorum Conuentualium, omnibus manifestum esse potest. Ibi enim in exteriori Claustro, vbi Capitulum celebratur, ac locus Capituli nuncupatur; quædam Christi Crucifixi Imago vetustissima cernitur; quæ à dextris B. Virginem, atque à Virginis tergo Beatum Franciscum prorsus Capucinorum more indutum: A sinistris verò S. Ioannem Euangelistam, ac post eum S. Antonium Vlyssiponensem, eodem modo, habitu, & acuminato Caputio, absque Lunula & Scapulari depictos habet.

XXXII. Idem tidem in quodam illius Ecclesiæ Sacello, quod B. Angelæ Fulginati dicatum est; eo quòd in eo illius Reliquiæ conditæ iaceant: A læua parte S. Franciscus, & Sanctus Antonius Vlyssiponensis, in eadem habitus forma, vetusta planè pictura delineati habentur. Quod etiam confirmat vetustissima Imago, quæ in Æde S. Catarinæ propè Tribulam, Vmbriæ Oppidum sita, à tergo Chori aspectantibus conspicuam se præbet. In ea enim Beatus Franciscus acuto, atque oblongo Caputio, quale à Capucinis gestari solet, ornatus, ad Crucifixi pedes genibus prouolutus, in pariete depictus apparet; qui antiquam habitus sui formam cunctis aspectabilem reddit.

XXXIII Post Vmbriæ testimonia, quæ cum Patria Sancti Francisci Prouincia fuerit; ei primas in hoc argumento deferendas censui, planè æquum est; vt Romanæ Vrbis consensum secundo loco proferamus: vt inde ubi verus B. Francisci habitus attestationem veudicet; vnde primam olim suæ institutionis confirmationem accepit. Primùm igitur à sacro Vaticani Palatio testimonium auspicantes, antiquam sancti Francisci effigiem in ea Vaticani parte, atque interiori cubiculo, quod Pontificibus ad quietem deseruire solet, in tabella depictam asseruari perspectum est, quæ tam apprimè Caputium oblongum, absque Lunula, & Scapulari; atque adeò Capucinorum habitum expressum refert: vt B. Patrem à Capucino Fratre non discernas. Cuius antiquitatem declarat inscriptio eidem apposita, in qua legitur: *Bonauentura Belingeri de Lucca me pinxit, Anno Domini* 1235. Nono scilicet post Beati Patris obitum anno.

XXXIV. Haud absimilem videas, in Æde D. Francisci Trans-Tiberim, Fratrum Minorum de Obseruantia domicilio: vbi cum reliqua Ecclesiæ supellectile, in Sacristia, magna cum religione S. Patris Imago, in Tabella depicta custoditur; ad illius viuum (vt referunt) effigiata; quæ cùm Crucem purpurei coloris vtraque manu ante pectus gestet; habitum quoque Capucinorum more, quadrato Caputio, absque Lunula, & Scapulari depictum refert: cui in infima parte Picturæ tempus apponitur, his verbis, *Die* 4. *Octobris* 1226. nimirum vigesimo post ipsius conuersionem anno; atque eodem die, quo is ex humanis excessit. Quo fit, vt ea Imago vel B. Francisco adhuc viuente, vel eodem die, quo in Cælum euolauit, post ipsius obitum delineata fuerit: ex quo, & insignis illius antiquitas, & vera antiqui habitus forma, non obscurè demonstratur.

XXXV. Aliam, viuente adhuc B. Francisco, depictam eiusdem effigiem, Romæ honorificè seruant, Nobilissimi Signiæ Duces, ex antiquissima Sfortiorum stirpe progeniti, cum hac temporis inscriptione: *Anno* 1225. vno videlicet anno ante beatum Patris obitum. Cuius habitus forma, nihil ab ea, quæ Capucinorum nunc communis est, distat.

XXXVI Porrò cæteris prætermissis; quæ in duabus illustrissimis Almæ Vrbis Ecclesiis,

tum B. Francisci, tum S. Antonij Vlyssiponensis, atque aliorum Minorum Ordinis Fratrum, depictæ Imagines, ac palàm expositæ habentur; cùm tam præclarè probatissimam huius rei veritatem testentur: Mirum, quo pacto ad noctem rebus clarissimis effundendam, commenta, coniecturæ, ac consequentiæ rerum veritati, ac simplicitati parùm consentaneæ vndique quærantur: quas tamen euanescere, & in graciles spumas abire necesse est; simulatque ipsa rei veritas perspecta, nebulas omnes dissoluerit.

In prima igitur Ecclesia, quæ est S. Mariæ Maioris, in Colle Exquilino, niuis miraculo extructa in ipsa Chori testudine, quæ Maiori Altari supereminet: quamplures Imagines opere Musiuo fabrefactæ cernuntur: inter quas, à dextra parte S. Franciscus sese effert, sacris Christi vulneribus signatus; rudi fune præcinctus; Habitu, Caputio quadrato, & vsque ad infimas scapulas protenso; sandaliis, atque adeò in omnibus Capucinis Fratribus similis; vt qui Capucinum effingere voluerint, non alium ab eo sibi exemplar proponant. Alterum quoque à læua B. Antonium Vlyssiponensem, quem à Patauio nuncupant; in eadem prorsus habitus forma stantem licet conspicere; vtrumque opere tam vetusto; vt eorum structura trecentesimum proculdubio annum excedat; vt ex temporis inscriptione, eo loco ad læuam apposita, fit perspicuum; quæ sic habet: *Anno Domini* 1295. Quas hîc fideliter ex ipso prototypo delineatas, aspiciendas propono. XXXVII

Imago S. Francisci in Ecclesia S. Mariæ Maioris. *Imago S. Antonij in Ecclesia S. Mariæ Maioris.*

ALtera est sancti Ioannis Baptistæ Ecclesia, in Monte Cælio ædificata, quæ Lateranensis Basilica appellatur: vbi cùm plures Imagines, opere Musiuo, in ipso Maioris Sacelli fornice constructæ habeantur: inter eas à dextra Saluatoris parte, qui medium fornicis tenet: post B. Virginē Imago S. Francisci ante Saluatorē, ac B. Virginē stātis spectatur; qui pyramidale Caputiū vsq; ad scapulas demittens, XXXVIII

Sandaliaque Capucinorum more in nudis pedibus deferens; fune quoque rudiori præcinctus, Capucinorum adamuſſim habitum refert. A læua quoque S. Antonius Vlyſſiponenſis, habitu, Caputio, ſoleis, fune, à S. Franciſco nec quicquam abſimilis; poſt S. Ioannem Baptiſtam ſpectandum ſe ſe offert. His inferiori figurarum ordine, à dextro, ac ſiniſtro latere; duo Fratres Minores, fabrilia inſtrumenta præ manibus geſtantes ſuccedunt; tanquam illius operis Architecti; qui eandem habitus formam, in nullo à Capucinorum habitu diſcrepantem, gerunt. Opus verò ſub Nicolao 4. Pontifice, qui ex Minorum Ordine ad Pontificatum aſſumptus fuit, anno 1288. elaboratum fuiſſe, tempus in extremo Cameræ arcu appoſitum indicat, in quo habetur, Opus illud Nicolai iuſſu factum fuiſſe, anno Domini 1294.

XXXIX. Verùm vt non modò homines; ſed & Deum ipſum, pro huius rei veritate, in Acie ſtare omnibus exploratum ſit: Annon res planè admirabilis fuit? quòd cùm Papæ Bonifacij iuſſu, Architectus quidam cum Sociis ad Lateranenſem Baſilicam aceeſſiſſet; vt B. Antonij Vlyſſiponenſis effigie ex Abſide, vbi collocata erat, ſublata; D. Gregorij Imaginem ſubſtitueret: vix primo ictu Caputij acumen ferro percuſſit: quum is cum Sociis protinus diuina virtute proſtratus, ac ſemimortuus S. Antonij in ſe vltionem ſenſit. Quo ſanè factum eſt, vt Pontifex eo miraculo perterritus, nihil ampliùs innouari; percuſſioniſque ſignum in Caputio abſque vlla inſtauratione perpetuùm manere voluerit: quo vniuerſi addiſcerent, Dei prouidentia factum eſſe; vt in ea, ac B. Franciſci Imagine vera Minorum habitus, & Caputij forma, quæ futura Orbis tempeſtate dilapſura erat, iis incorrupta ſeruaretur; qui ex ea Ordinis Reformationem aliquando eſſent auſpicaturi.

Hæc porrò tot probata Teſtimonia, quæ hactenus à nobis allata ſunt, quanquam ad huius rei, de qua agimus, veritatem demonſtrandam ſufficiant:

ea tamen nonnullis aliis, ex variis Orbis Regionibus collectis, augenda duxi: vt amplior iis probatio fiat, qui vel maculam in Sole, vel nodum in scirpo quærere solent.

Otopiti, quæ est Ethruriæ Vrbs, Romano Pontifici subiecta, in Conuentu Minorum Conuentualium, quem à Fratre Helia, triennio post S. Francisci obitum, extructum ferunt; cui ipsum quoque ædificationis tempus, Anni nimirum 1229. in eo indicatum suffragatur: à læua parte Claustri quatuor Imaginum ordines, distinctè in pariete depicti, aspectantibus occurrunt; quos vetustissimos esse, ipsa Imaginum forma plerisque in partibus corrosa, ac decolorata testatur. Primus ordo illud D. Francisci miraculum refert; quo defunctam mulierem, quæ graui peccato irretita è viuis excesserat, ad vitam reuocat. Ibi mulier in feretro sedens, ac Sacerdoti peccatum aperiens, oculis subiicitur: is verò è Cælo delapsus, suprà feretrum in nube eminere conspicitur; habitu, & Caputio pyramidali, & oblongo perquam Capucinis similis; eo excepto, quòd habitum circa lumbos nonnihil succinctum gerit: cuius rei causam inferiùs indicabimus. Secundus Ordo, ex Minoribus Fratribus quamplurimos, velut in supplicatione cuiusdam Fratris Minoris, qui in feretro iacet, funus prosequentes complectitur: quem vel B. Mauricum, S. Patris discipulum, vel B. Ambrosium Messanum, quorum ibi corpora requiescunt, esse communi sententia apud omnes receptum est. Atque hi omnes nudis pedibus incedentes; haud alium, quàm Capuciuorum habitum, & Caputij formam præseferunt. X L.

In tertio verò Imaginum ordine, duo tantummodò Minores Fratres, in eadem habitus forma referuntur; qui defunctum Fratrem, simili modo indutum, in Sepulchro recondunt. Quartus tandem ordo, Christum Iesum in Throno sedentem obiicit; manu ad benedictionem extensa: cui Beatus Franciscus assistens, magnam suorum Fratrum multitudinem, coram illo genibus prouolutam digito ostendit: quorum habitus, Caputia oblonga, absque Lunula, & Scapulari habitibus assuta, Capucinorum habitum adamussim oculis subiiciunt. X L I.

Ethruria quoque suos huic veritati calculos defert. Etenim in Conuentu Fratrum Minorum Conuentualium Certimundi, qui non longè à Puppij Oppido Aretinæ Diœcesis, à Nouelli Comitibus circa annum Domini 1262. extructus fuit: S. Francisci Imago, in tabula non minùs trium cubitorum spatio extensa, depicta cernitur: in qua B. Patriarcha Crucem dextera, librum in læua gestans: cinereum habitum, rudem, chordam simplicissimis nodis contractam, Barbam, Caputiumque acutum, & oblongum, quale Capucinorum esse solet, apertissimè profert. Imaginem hanc à Margaritone Pictore depictam ferunt; quem Beato Francisco contemporaneum, atque Vrbani I V. Pontifici, qui circa annum Domini 1262. Pontificatum gessit, charum fuisse illius temporis historiæ docent. Huius Imaginis simulacrum, quod ad nos publica Tabellionis fide obfirmatum, delatum fuit; hîc exculpendum curauimus, vt antiquam quadrati Caputij veritatem testetur. XLII.

Imago

XLIII. ALia quoque Beati Franciſci effigies, ab eodem Margaritone ad viuum delineata, quæ in Ecclesia ſancti Franciſci Oppidi Fighini ſeruatur, ad nos tranſmiſſa fuit: publica Tabellionis fide probata: quam hîc quoque apponendam duxi: vt quis vetus Beati Patris Franciſci Habitus, ac Caputium fuerit; cunctis perſpectum fiat. Hanc à Margaritone olim depictam fuiſſe, teſtatur

ipſius nomen in calce eiuſdem Imaginis inſcriptum, his verbis: *Margaritonus de Aretio me fecit.*

Altera quoque eiuſdem B. P. Franciſci Imago, in Eccleſia Minorum Conuentualium, quæ eſt in Oppido Piſciæ, anno 1235. ab eodem Margaritone depicta conſpicitur; quæ ipſius effigiem, ac primæui habitus formam, pyramidali Ca- XLIV.

putio; absque Scapulari, atque illa orbiculari parte, quæ ante pectus pendet, donatam exprimit. Cuius hic exculptum, ac probatum exemplar apponitur.

XLV. IN Vrbe S. Miniati, quædam antiquissima B. P. Francisci Imago, olim apud Minores Conuentuales in Tabula depicta asseruabatur, nonnullis circumcirca B. Patris miraculis aucta: quam cùm iidem Patres Conuentuales, cuidam Francisco Guidio Fabro lignario dono dedissent; ac cum noua eiusdem picta Imagine commutassent; is in Alexandri Guidicioni Episcopi Lucensis gratiam, eam in Capucinorum potestatem transtulit; vti publico instrumento à Petro Antonio de Meliorâtis publico Notario, quòd apud nos asseruatur; apertè constat. Hæc Imago nunc apud Capucinos eiusdem Vrbis habetur, à Margaritone (vt creditur) depicta: quod ex picturæ tum rusticitate, tum ex anno 1228. quo delineata fuit, qui sub ea indicatur, facilè colligi potest. Porrò tam in B. Patris Francisci Imagine, quàm in cæteris, quæ circumstant, omnia Capucinorum habitus formæ respon-

dent: quemadmodum ex his hoc loco fideliter exculptis, & ad nos transmissis perspici facilè potest.

Imago S. Francisci in Vrbe S. Miniati.

Aliæ quoque Pisis, apud Minores Conuentuales, tum B. Francisci, tum aliorum Fratrum Minorum Imagines: partim in S. Claræ, partim in Cinquinorū XLVI.

Sacellis

Sacellis extant: tam antiquæ, torque annorum curriculis diuturnæ; vt ex his alia vt ex appoſitis notulis conſtat. Anoo Domini 1298. aliæ 1320. aliæ 1324. ali tandem 1400. depictæ fuerint; quæ acutum, & oblongum Caputium præſeferun

XXXVII Atilluſtriſſimæ, & copioſiſſimæ nobis ex Florentiæ Vrbe, tum B. P. Franciſc rum aliorum Fratrum Minorum Imagines erumpunt; quæ in Eccleſia S. Cruc Minorum Conuentualium, ſe ſe conſpiciendas præbent.

XXXVIII. Prima eſt S. Patris Franciſci in Sacello Bardorum, quæ, (vt omnium voce, a ſententia receptum eſt) olim manu Cimabui Pictoris depicta fuit, qui circa annun Domini 1260. floruit. Cuius hoc exemplar fideliter exculptum, & publica Tabel lionis fide probatum ad nos tranſmiſſum fuit.

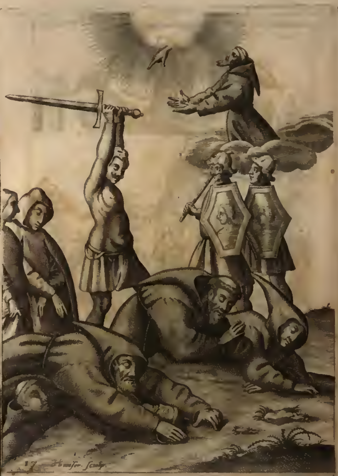

Imago S. Franciſci quæ habetur Florentiæ in Sacello Bardorum.

XXXIX. Aliæ in Sacriſtia eiuſdem Eccleſiæ, ſuo quæque ordine, paſſim Imagine obuiæ fiunt; à Giotto Pictore, qui circa annum Domini 1290. vixit

in

in pariete depictæ. Prima in ipſo Sacriſtiæ veſtibulo, Martyrium quinque Sanctorum Fratrum Minorum, ac B.P.Franciſcum eminentiùs in aëre ſtantem refert, qui omnes pyramidale, ac oblongum Caputium geſtant.

L. SEcunda plerosque Fratres Minores, lecto S. P. Franciſci morientis circumfuſos; acuminato Caputio, abſque Lunula, & Scapulari præditos: Angeloſque morientis animam, ſub eadem habitus forma, in Cælum ſubuehentes complectitur, hoc ſchemate.

Tertia, B.P. Franciscum in aëre plerisque Fratribus apparentem ostendit; qui omnes Capucinorum habitum, ac Barbam referunt, vti apposita figura demonstrat. LI.

LII. QVarta itidem effigies B. Franciſcum cum Socio ante Pontificem ſtantem refert, Capucinorum habitu indutum, hac forma.

20

PLures ibidem adhuc Imagines, ab eodem Giotto Pictore, ante annũ 1300. depictæ cernuntur, quæ pyramidalem Caputij formam, olim à B. Patre inſtitutam ac nondum ſuo tempore in Ordine immutatã probãt. Poſtremò in Ciuitate Senẽſi quædã Fr. Minoris Imago apud Minores Cõuẽtuales in Clauſtro habetur integrè

Capucinorum habitum, ac Caputium gerens: cui Picturæ, ac Pictoris annus subiicitur, his verbis: *Ambrosius Lorenzetus Pictor Senensis fecit, anno Domini* 1335.

Geminæ quoque in Ecclesia S. Dominici, in Altari, quod Guelforum familiæ esse dicitur: Imagines S. Francisci, & alterius religiosè asseruantur: quibus & Caputij quadrati forma, & temporis diuturnitas suffragantur; sub his enim hic titulus inscriptus legitur. *Opus Ioannis de Senis* 1447.

Quarta tandem in lapide marmoreo, qui in exteriori Ecclesiæ S. Francisci Vrbis Senensis facie eminet, Fratris Minoris Imago exculpta conspicitur: quæ apertè oblongum, ac pyramidale Caputium, absque Lunula, & Scapulari profert. Ea verò exculpta fuit anno 1298. vt ex antiquissimis literis in eodem lapide insculptis constat. Hæc quoniam fideliter delineatæ, & publica Tabellionis fide probatæ ad nos perlatæ fuerunt, lubentiùs contemplandas obiicimus.

Anno Dom. 1335.

Anno Dom. 1298.

Opus Joannis de Senis. 1447.

LIV. SVa quoque quadrato Caputio suffragia fert Venetæ Reip. Ditio; Veronæ enim quæ inclyta est illius Status Vrbs; Domus quædam est, quæ S. Francisci Mulierum vulgò nuncupatur: quæ cùm olim Fratrum Minorum Monasterio deseruiret; Fratribus aliò transmigrantibus, Orphanorum, & Conuersarum Domicilium esse cœpit. Portò in illius Domus fronte, S. Francisci, Christi stigmata excipientis, ac Socij ipsius Imagines lapidi insculptæ patent; quæ Capucini habitus, & quadrati Caputij figuram, numeris omnibus absolutam, tam perfectè referunt; vt nihil luculentiùs, ad integram veri habitus formam agnoscendam, exoptari queat. Quibus hæc fundatoris, ac temporis inscriptio subiicitur: *Dominus Rainerius Zeno, Potestas Veronæ, hanc Ecclesiam fieri fecit, in honorem S. Francisci anno* 1230. quarto videlicet post S. Patris ex hac vita excessum anno. Quo tempore, simul cum Ecclesia, Ipsæ quoque Imagines exculptæ fuerunt.

LV. His Insubriæ quoque testimonium lubet subnectere. In ipsa enim Mediolani Vrbe, quæ amplitudine, & populorum copia est illustris; quædam B. Francisci Imago, in Ecclesia S. Francisci Minorum Conuentualium, marmoreo lapide insculpta cernitur: quæ cùm Sepulchri os contegat, quod in Sacello familiæ Pyrrorum in eadem Ecclesia effossum est; apertè eminens Caputium acutum, oblongum demonstrat; eam verò ante annos ducentos sculptam, atque ibi appositam esse, eiusdem Familiæ Proceres affirmant.

LVI. Cæterùm Neapolitani Regni testimonia haud prætereunda sunt; quæ cùm copiosiora sint, quàm hîc referri debeant: aliqua indicare magis, quàm recensere placet. Burunti, quæ est Ciuitas Apuliæ: extra Vrbis muros, iacet quædam Abbatialis Ecclesia, sub titulo S. Leonis Papę primi, Monacis Oliuetanis subiecta; in cuius Chori pariete, quamplures Ordinum Fundatores depicti conspiciuntur: inter quos se exhibet S. Franciscus sacris stigmatibus insignitus; habitus, & Caputij figura omninò Capucinis similis: atque hanc antiquissimam Picturam esse, ostendit quędam inscriptio literis exarata, ex qua communi fama deducitur, eam tercentesimum annum excedere.

LVII. His antiquiores sunt S. Francisci, ac triginta circiter Fratrum Imagines, quæ Aletij apud Salentinos, in lapideis Coronis, quę in Valuis Ecclesiæ S. Francisci prominent, insculptæ habentur: quorum habitus, & Caputia Capucinorum more quadrata, & oblonga; ac temporis inscriptio, quo ea incisa fuêre, nimirum Anno Domini 1273. sedente Gregorio X. Pont. & Carolo I. Andegauensi, Neapolis, & Siciliæ Rege adhuc regnante; à vera, & antiqua B. Patris forma, at mensura hausta fuisse, demonstrant.

LVIII. Ex Vrbe Beneuentana exemplar Imaginis B. Patris, quæ suprà fores Ecclesiæ S. Francisci in pariete depicta spectatur; ad nos publica Tabellionis fide, ac testibus signatũ, transmissum fuit: in quo Caputij forma quadrata à B. P. Francisco instituta, perspicua fit. Communis illius Vrbis fama est, eam Imaginem simul cum Ecclesia, quæ paulò post B. P. Francisci obitum extructa fuit, depictam fuisse. Cuius simulacrum hac forma exculptum habetur.

CApuæ, quæ eſt Vrbs Cãpaniæ apud Vulturnũ, geminæ B. P. Franciſci Icones, LIX.
fama vetuſtiſſimæ, in Ædibus S. Petri, quæ Minoribus Cõuentualib⁹ domiciliũ

præſtant; à dextro Altaris cornu in pariete depictæ cernuntur: quarum prior B. Franciſcum refert; qui demerſam puellam è profunda fluminis vnda manu extra-hit: hoc ſchemate.

23

ALtera eundẽ B.P.Fráciſcũ auib⁹ prædicantẽ exhibet. Vtraq; verò illũ tá gra-phicè quadrato & oblõgo Caputio, rudi fune, barba, ac ſãdaliis Capucino-

more instructum ostendit; vt nequiequam à Capucinorum Ordinis Fratre sit absimilis: vti exemplaria publica fide ad nos transmissa indicant, quæ hîc oculis subiicimus.

TEani, quæ altera est Campaniæ Vrbs, sub Capuano Archiepiscopatu, in antiquissima Tabula à tineis ferè absumpta, quæ in Ecclesia Minorum Conuen- L X.

tualium, S. Franciſco dicata, aſſeruatur: B. Franciſci Imago conſpicua ſit; li-
brum læua manu geſtantis, dextera quoque Vulnus oſtendentis: qui Barbam, at-
que ampliotis formæ Caputium, abſque Lunula, & Scapulari, pyramidale geſtat
Ea verò Imago ante ducenteſimum annum ab omnibus depicta creditur. Cuius
exemplar publica fide probatum, cùm ad nos tranſmiſſum fuerit, anno 1629. huc
referendum curauimus.

LXI. VErùm, quæ in ipſa Regia Vrbe Neapolitana, rerum omnium, ac præſerti
pietatis fœcundiſſima, picturæ paſſim obuiæ ſunt; haud leuiorem ſanè iis om
nibus, quæ hactenus relatæ fuerunt, huic veritati fidem aſtruunt: ex quibus non
nullas duntaxat, cæteris prætermiſſis, hîc commemorare lubet; quæ in Metropo
litanæ Eccleſiæ Sacriſtia paſſim conſpiciuntur: vbi diſtinctis Iconum ordinibu
S. Ludouici Tholoſani Epiſcopi, Caroli Regis filij, hiſtoria exhibetur. Etenim
prima Imaginum ſectione, S. Ludouicum videas; tanquam qui per manus
Ioannis à Morro Vallis, tunc Generalis totius Ordinis Miniſtri, ſpectantibus B
nifacio VIII. Pont. & Carolo Patre, pluribus quoque Fratribus adſtantibus, M

norum habitum assumat: in quo, quemadmodum & in Ministri Generalis, ac Fratrum circumstantium Imaginibus, nihil præter Capucini Habitus; & Caputij quadrati figuram, omni Lunula, & Scapulari semoto, relatam cernas.

Alia quoque Imaginum series, eodem modo S. Ludouicum refert, pauperibus cibos ministrantem: cui & plerique Fratres cum quadratis Caputiis, sua in eo munere obsequia præstant. LXIV.

Alij denique ordines illum infirmos visitantem, & consolantem; alij laborantibus necessaria suppeditantem; alij vitæ illis verba ministrantem, aspectui subiiciunt: in quibus adeò habitu, Caputio, Cingulo, soleis, Capucino similem animaduertas; vt ab eo nullatenus differre putes. Hæc omnia, Roberti Regis, ipsius S. Ludouici vterini Fratris, qui circa annum Domini 1309. Regni habenas regendas suscepit; & anno 1342. è viuis excedens dimisit; iussu depictas fuisse, communi fide ab omnibus est receptum. LXV.

Celebres quoque sunt B. P. Francisci, ac S. Antonij Vlyssiponensis Icones, quæ In Fratrum hospitio, quod Monasterio S. Claræ coniunctum est; in ipso Refectorij capite cernuntur: in quibus antiqui habitus formam, Caputium oblongum, absque Lunula, & Scapulari, rudem chordam, soleas eodem modo, intueri licet. LXVI.

At verò ne illas Orbis Regiones, quæ trans-Alpes extra Italiam iacent, tanquam huiusmodi testimoniis vacuas; quibus vera B. Francisci habitus forma probatur, præterire videamur; ex iis huc nonnulla, & illustriora prodeant. LXVII.

Primum testimonium à Regia Parisiorum Vrbe; quæ cùm amplitudine, ac populorum multitudine sit illustris, antiqua etiamnum Francorum Regum Sedes est, auspicari lubet. Ibi enim in Regia Domo, Sacellum à S. Ludouico Galliæ Rege olim extructum fuit; quod ob ingentem sanctarum Reliquiarum numerum, ac præsertim spineæ Coronæ Saluatoris, quæ in eo asseruatur; sanctum ab omnibus nuncupari solet. In eo si fenestram quandam vitream, ab ipsa Sacelli erectione in eo repositam contempleris: plerasque S. Francisci Imagines conspicias, quæ cinerei Habitus colore, Caputij acumine longiùs protracto, ac funis, quo præcingitur, ruditate: Capucinorum Habitum egregiè præseferunt. Eas verò circa annum Domini 1260. quo tempore Rex sanctus Regnum moderabatur, depictas fuisse, omnibus in confesso est. LXVIII.

Aliæ quoque S. Francisci, & Sociorum Icones ad Capucinorum formam depictæ in fenestra vitrea apparent; quæ in Conuentu Fratrum Minorum Conuentualium, territorij Bellouacensis in Capitulo reperitur: quarum antiquitas, vt ore omnium euulgatur, tercentesimum, & ampliùs annum attingit. LXIX.

In Monasterio S. Luciani Ordinis S. Benedicti eiusdem territorij, quidam ingentis molis tumulus marmoreus cernitur: in quo Ioannis Colti Cardinalis à Martino IV. creati, ossa clauduntur; qui anno 1292. extremum ibi diem obiit: in eo binos Fratres Minores insculptos videas, quos à Capucinis nullatenus dissimiles existimes; horum verò Caputia tam oblonga sunt, vt ea ad Cingulum vsque demittant. LXX.

Simillimam alterius Minoris Fratris Imaginem, in Vrbe Stampensi, quæ inter Lutetiam Parisiorum, & Aurelianum iacet, nobis Franciscanorum Claustrum profert; ad Capucinorum formam lapidi insculptam; quam anno Domini 1236. ibi collocatam fuisse, ex iisdem monumentis constat. LXXI

His accedant geminæ sociorum B. P. Francisci Imagines, antiquissima in tabula depictæ, quæ in Ecclesia Fratrum Minorum Conuentualium Ciuitatis Aquensis asseruantur, vbi etiam ipsorum corpora humata iacent; ad Capucinorum habitus formam tam ad viuum efformatæ, vt Capucinorum esse videantur. LXXII

Quæ verò in Ciuitate Aptensi, in ipso limine Ecclesiæ Fratrum Minorum Conuentualium omnium obtutibus patent, minimè prætereundæ sunt. Ibi enim ab immemorabili ferè tempore, duæ Fratrum minorum marmoreæ statuæ, quæ alteram Beatissimæ Virginis statuam ab vtroque latere cingunt, Ecclesiæ fronti- LXXIII

spicium

ſpicium exornant: quæ tam perfectè Caputium oblongum, ac pyramidale exprimunt; vt nulla id ratione negari poſſit. Quibus ſimillimas, in quodam Clauſtri Sacello eiuſdem Conuentus, in vetuſtiſſima Tabula effigiatas reperias, quæ Virginis Deiparæ Imaginem mediam tenent.

LXXIV Neque his aut forma, aut temporum diuturnitate, aut Imaginum diſpoſitione cedunt, binæ S. Franciſci, & S. Antonij Vlyſſiponenſis Icones, in Tabula depictæ; quæ Auinioni in Eccleſia Fratrum Minorum Conuentualium, in ipſo S. Franciſci Fano, B. Virginis Imaginem in medio ſtantem circumſtant; quando & illarum picturæ tempus, omnem hominum memoriam effugit; & habitus anguſtia, & Caputij longioris acumen, nihil præter antiquam habitus Franciſcani formam commendant.

LXXV. In Pago Campi Aquoſi, qui in Boïorum Celticorum Agro, haud longè à Boïca Gergobina diſtat, vetus quædam Eccleſia S. Ioſepho ſacra à Minoribus de Obſeruantia incolitur: in qua à læua Altaris parte, duo in Chori pariete ſepulchra eminent. Primum Guidonem quendam de Dampierre S. Iuſti Dinaſten, ibi conditum refert, Anno 1266. quo tempore, quamplurimæ, in arcuata teſtudine, quæ tumulum complectitur, Imagines depictæ fuere: inter quas plerique Minorum Ordinis Fratres, Defuncti Animam Deo offerentes referuntur: quorum acuminata Caputia, cuiuſnam antiqua illa à B. P. Franciſco inſtituta, formæ fuerint, ſole clariùs demonſtrant. Integram Iconem, ex Apographe fideliter exprompram, ac publico teſtimonio, ſcripto conſignato, confirmatam; hîc ſpectantium oculis obiicimus.

26

Alterum

Alterum marmoreum, Annam Borboniam Burgundiæ quondam Ducis filij vxorem, in eo, anno 1283. tumulatam, literis in fronte exaratis, prosequitur: cuius anterior facies, distinctas columnas in marmore effictas gerit: inter quas nonnulli Minores Fratres opere Anaglypho insculpti extant: quorum Habitus quadratum Caputium, ac Cingulum rude, antiquæ B. P. Francisci Institutioni haud obscurum testimonium præbent. Quorum idcircò hîc figuram, æneis tabulis incisam, ac publica auctoritate confirmatam, apponimus. LXXIX

LXXX. AT illustre nobis Villæ-francæ Oppidum, quod in Bellijocensi Agro præ[...] puum est; ex Minorum Obseruantium Ecclesia: quæ ab ipsa B P. Francis[...] tempestate anno 1210. prima omnium, apud Gallos extructa asseritur; antiqu[...] institutionis testimonium suppeditat. Ibi namque quædam plani fornicis Camer[...] à dextro Euangelij latere, haud procul ab Altari exurgit, in qua Eleonoræ à Sa[...] baudia; quæ Thomæ quondam Sabaudiæ Comitis filia, Ludouico Bellijoci Baro[...] ni coniugio copulata fuerat, tumulus conspicitur; Anno 1296. extructus: qu[...] tempore illa, post vitam magna cum pietatis laude transactam, rebus humani[...] vale dixit: Huius Eleonoræ, ac tumuli meminerunt, Franciscus Gonzaga, & Ia[...] cobus Fodereus huius tempestatis Scriptores, qui de his plura commemorant. La[...] teritius Tumulus vndique stirpis Sabaudæ Gentilitiis respersus, morientis effigien[...] depictam refert: quam plerique Minores Fratres, extrema illi in morte persoluen[...] tes circumstant: quorum si Habitum, ac quadrata Capucia spectes, haud ægr[...] ea à B. P. Francisci, qui eodem sæculo floruit, institutione profecta esse tibi per[...] suadeas. Horum effigies fidelissimè delineatas, eò lubentiùs tabulis insculptas i[...] lucem proferimus; quòd R. P. Delaual Viri clarissimi, Generalis totius Ordini[...] de Obseruantia Definitoris, ac Villæ-Franceę Guardiani humanitate, ac beneuolen[...] tia, horum perscriptum testimonium publica fide confirmatum acceperimus. Dia[...] graphicum opus hoc est.

LXXXVI. HVic persimilem B. P. Francisci effigiem in Vrbe Idomarensi, Comitatus Flandriensis, in Ecclesia Sororum Diuitum S. Claræ asseruari; quæ ex antiquissima illius Ecclesiæ Tabula plurium testimonio desumpta est; Exemplar, anno

1612. ad nos transmissum testatur: cuius hic figuram idcircò referendam curauimus: vt vera Caputij forma, quæ ante Capucinorum ortum B. Francisco, ac prioribus illius sæculi Fratribus Minoribus communis fuit, copiosiùs demonstretur.

EX eadem Vrbe Idomarensi quædam Fratris Minoris Imago, quæ in Frontispicio Ecclesiæ S. Vbertini sculpta est, ad nos Pictoris Chirographo munita LXXXVI.

transmissa

transmissa fuit: cuius cùm tanta antiquitas sit, vt illius sculptura temporis imme morabilis præscriptionem sibi vendicet; Caputij tamen figuram pyramidalem, ab que Scapulari, atque anteriori Lunula, qualis Capucinorum esse solet, præsefer ac proinde antiquam rei veritatem testatur. Quapropter eam hic, nullatenus a exemplari immutatam, oculis intuendam proponimus.

Imago Fratris Minoris in eadem Urbe Idomarensi.

LXXXVIII Cæterùm illustris est S. Francisci è celebri Bruxellarum rbe, quæ Braban ciæ nobilissima est, Anno Domini 1612 huc ad nos perlata, quam Reueren dus quondam illius Vrbis Canonicus, de Mol cognominatus, apud Beguina

Bruxellenses in quodam vetustissimo precum libro reperit; cuius hîc excussam Iconem subiicimus, in qua & angusti habitus, & Caputij longioris forma; immò & Barba in B. Patre conspicuè cernitur.

Imago S. Francisci Bruxellis asseruata.

AT neque Germania suis nobis testimoniis deest. Etenim Reginopoli, quæ inter liberas Germaniæ Vrbes, diuitiarum copia, ac Imperialibus Comitiis CXXXIX.

illustris celebratur: extat Ecclesia Saluatoris Minorum Conventualium, à Fratre Cæsario Spirensi constructa: in cuius medio sese offerunt, duæ S. Francisci, & S. Ludouici Tholosani Episcopi statuæ, omnium voce vetustissimæ; quæ antiquum Minorum habitum, oblongum Caputium, chordam, & cætera his consentanea, tam perspicuè contemplanda exhibent: vt conctorum oculos, ac mentes ad se alliciãt, ac publicam veri habitus fidem omnibus adstruant. At neque hæ tantummodò; sed aliæ quoque Imagines, S. Franciscum, S. Antonium, & S. Ludouicum referentes, in quadam vitrea eiusdem Ecclesiæ fenestra antiquissima, omnibus patent: in quibus eadem prorsus habitus, ac Caputij figura, quæ nunc Capucinorum est, præclarè conspicitur.

XC. His tandem postrema suis calculis succedit Hispania: cuius testimonia idcirco hactenus differenda duxi; vt quò illustriora sunt, eò tenaciùs animis inhæreant; ac velut cæterorum colophon, huius rei veritatem concludant; finémque controuersiæ imponant. Primum igitur nobis testimonium Barcino, inter Hispaniæ Citerioris Vrbes celeberrima; ex quodam sanctimonialium S. Augustini Monasterio, quod olim Moniales S. Claræ plurimorum annorum spatio incoluerant, ingenuum profert. In eo Fanum S. Claræ adhuc integrum stat; vbi duo sepulchra, sub vnico fornicis arcu conclusa, nonnullas B. Virginis, ac Angelorum Imagines in Arcu depictas exhibent. Porrò in vtroque Arcus latere, bini Fratres Minores genuflexi conspiciuntur; habitu quidem, atque acuminato Caputio, adeò Capucinis similes; vt nihil inter eos discriminis intersit. Pictura verò tam vetusta, vt ducentorum annorum tempus excedat; vt ex temporis inscriptione, licet ex parte corrosa, colligitur: qua annus 1326. notatur.

XCI. Eodem planè modo, & in altero S. Ioannis Baptistæ Sacello, quod in eadem Ecclesia extructum est; aliud sub arcu bustum cernitur: in quo antea B. Agnetis, primæ illius Monasterij Abbatissæ, Corpus multis annis iacuerat: in cuius Arcus testudine, cùm nonnullæ Sanctorum Icones depictæ sint; in dextro, ac læuo ipsius pede, duo Fratres Minores instar priorum genuflexi, habitu, & acuminato Caputio consimiles habentur; ante trecentesimum annum depicti; vt ex Epitaphio liquet, quod in marmoreo lapide sculptum, ita legitur. *Hic est sepulta S. Virgo Agnes, quæ huius Monasterij, per quadraginta & septem annos, & amplius prima Abbatissa existens, tantò in morte, & post gloriosa coruscauit miraculis, quantò, dum viueret, sanctitate vitæ, & claritate famæ præfulsit. Obijt autem Anno Dom. 1280. Kal. Octob. Feria quarta.*

XCII. Haud minorem huic veritati fidem conciliant, nonnullæ B. P. Francisci, & aliorum Fratrum Imagines: quæ olim in Oppido Riuipollensis, quod inter Catalauniæ Oppida adnumeratur, apud Monachos sancti Benedicti, in Ecclesia S. Mariæ, in Tabula depictæ asseruabantur; quæ cùm B. Franciscum, ac reliquos Fratres acuto, & oblongo Caputio ornatos ostenderent; antiquissimique temporis sibi diuturnitatem vendicarent. Capucinorum Vicensis Conuentus Guardianum aliquando impulit; vt antiquum simulachrum, à Cœnobij illius Priore, dono in Religionem transferri postularet: cui, cùm Prior annueret; donationem publico instrumento confirmauit, Quod apud nos incorruptum seruatur.

XCIII. Aliud quoque testimonium, æque illustre, Perpiniani: quæ est Aquitaniæ Vrbs, Hispanorum ditioni subiecta; in Porticu exterioris Conuentus Fratrum Minorum de Obseruantia proditur: vbi sepulchrum marmoreum, solo iacens, in operculi vmbilico defuncti figuram, more Capucinorum induti; ac circumcirca plerosque Fratres Minores, Capucinis persimiles, insculptos profert; tanta annorum diuturnitate antiquos; vt tertium ab hinc sæculum præcedant; vt ex illius Defuncti Epitaphio, in eodem lapide exculpto perspicuum est; in quo ita habetur. *Anno 1316. septimo Idus Iunij; obijt Frater Hermandalgus Oliua, cuius ossa posita sunt in hoc sepulchro, quod ordinauit fieri Boneta Mater, Vxor quondam Domini Rodulphi Oliuæ, in suo vltimo testamento.*

At verò Monasterium ingressis, S. Ludouici, & aliorum Fratrum Minorum effigies, nullatenus à Capucinis Habitu, & Caputio dissimiles, in Claustro omnium oculis obiiciuntur, quæ in antiquissimi Altaris facie sunt depictæ. XCIV.

Huic porrò tam probatæ veritati, non leue pondus addunt, pleræque Fratrum Minorum Imagines, quæ in Ecclesia Fratrum Minorum de Obseruantia, in Oppido villæ-Francæ Panadarum, Diœcesis Tarraconensis, exculptæ cernuntur; cùm enim ibi in Sacello S. Bartholomæi, quidam lapis sepulchralis marmoreus è latere Altaris erumpat; in quo multorum Fratrum Minorum, velut in supplicatione incedentium, ac Defuncti funus prosequentium, imagines insculptæ se offerant; in his nonnisi Capucinorum Habitus, & Caputij longioris, ac pyramidalis forma omnibus contemplanda exhibetur, hoc Epitaphio inscripto. XCV.

Sectans pro modulo procerum vestigia, gestus
Hoc iacet in tumulo Bñ Martini Vir honestus
Qui obijt anno Dom. 1287. Nonis Februarij.

His tandem finem imponant, nonnulla S. P. Francisci, & aliorum Fratrum simulachra, quæ in Oppido Berginij, Diœcesis Orgelitanæ, in Ecclesia Fratrum Min. de Obseruantia omnium oculis sunt exposita. In primis namque in Maioris Altaris Icona; in qua & Christus Dominus, & B. Virgo dexteram, ac læuam partem sibi vendicant: coram illis S. Franciscus ingeniculans, quasi aliquid ab illis accepturus, depingitur, tam graphicè, & adamussim ad Capucinorum habitum, & formam effigiatus; vt nihil nisi Capucini præseferat. Alterum quoque eiusdem S. Patris simulachrum sub organo, in quodam S. Annæ Sacello, in Tabula depictum cernitur; in qua B. Pater, pluribus Fratribus genuflexis Regulam tradit. Cuncti verò Capucinorum habitum, & Caputium gerunt: Harum tandem Iconum antiquitas, communi fama, ad ducentesimum annum pertingit. Quo fit, vt nulli dubium esse possit, quin pluribus Annorum lustris, Capucinorum Reformationem præcesserint. XCVI.

Plures adhuc Imagines, ac Sculpturæ his adnecti possent: quæ quadrati Caputij formam in Minorum Ordine primam, & antiquissimam esse demonstrant, quas breuitatis studio prætermittimus.

QVARTA CLASSIS TESTIMONIORVM,
Ex Apparitionibus Beati Francisci, &c.

QVARTA hæc Classis, tam copiosam ad huius rei veritatem tuendam, ac demonstrandam testimoniorum aciem instruit; vt si vniuersas B. Francisci, S. Antonij, ac aliorum Beatorum Fratrum Apparitiones, quæ sub Capucinorum habitu plerisque obtigerunt, hue in ordinem legi oporteret; omnem propemodùm numerum excederent. At neque in hoc testimoniorum genere, tam certam, ac irrefragabilem huius rei demonstrationem collocatam censemus, quin eosdē quoq; non semel in Min. Conuentualium, & Obseruantium Habitu fidelibus apparuisse arbitremur: præsertim cùm Apparitiones, & miracula, quæ vel à Beato Frācisco, vel ab aliis Minorum Ordinis Sanctis præstantur; non in certi, ac determinati habitus attestationem; sed ad Fidei potiùs, ac pietatis, qua à fidelibus inuocantur, approbationem fiant. Hi enim in ea habitus forma fidelibus interdum apparent; in qua ab iis animo, ac pietate concipiuntur. Quo fit, vt hoc argumenti genus, ad veram Caputij formam comprobandam, minùs certum, ac necessarium esse soleat. Attamen, quum ad diuinam habitus, seu Caputij approbationem fiunt, haud vlli dubium esse potest; quin ex iis certa, ac necessaria fides exoriatur. Quapropter, ne hoc quoque probationis genus nobis deesse videatur; pauca dūtaxat huiusmodi cælestium Apparitionum exempla, hìc indicare potiùs, quàm enarrare lubet. XCVII.

Atque vt à F. Matthæo de Basso exordiamur: illustris, atque ad rem demonstrandam efficax, fuit illa B. P. Francisci Apparitio; quum is anno 1524. Matthæo de Basso, adhuc inter Obseruātes cōscripto, apparēs; quadrato Caputio instructus, XCVIII.

non ſemel ante illum incedere viſus eſt; quemadmodum in hoc primo Annalium Volumine, eodem anno fusè proſequuti ſumus: Hæc enim, cùm ad veri Habitus, & quadrati Caputij formam Orbi reſtituendam, facta fuerit; maximam profectò vim, atque inuictum robur, ad hanc rem demonſtrandam ſibi vendicat. Quapropter haud mirum, quòd ex ea prima Religionis Capucinorum initia prodierint.

LXXXXIX. Huic alia quoque F. Franciſci à Cartoceto, Viri inter Obſeruantes pietate conſpicui, anno 1525. viſio ſuccedit: in qua cùm vera B. Franciſci habitus forma, ad rudem habitum, & Caputium quadratum contracta, diuinitus illi demonſtrata fuerit; quam futura tunc Capucinorum Reformatio geſtatura erat: vti in Annalibus fuſiùs explicatum fuit, irrefragabile huic Demõſtrationi argumentũ miniſtrat.

C. Tertia anno 1572. cuidam ex Maffeorum familia, in Oppido Aquefrigidę contigit; qui cùm agri ſui partem, quæ ad Conuentus Capucinorum ædificationem neceſſaria erat, nullo neque iuſto pretio vendere vellet; noctu dormiens, B. Franciſcum Capucinorum habitum indutum, ſibique ſubiratum conſpicit; qui eum fune, quo præcinctus erat, duriùs flagellatum, ad agri donationem compellit. Quemadmodum eo anno vberiùs exaratum fuit.

CI. Neque abſimile eſt, quod Franciſco Veghæ Mendozæ, Ciuitellæ Arcis Præfecto accidit; qui cùm Capucinorum Conuentus ædificationem impediret; terà B. Franciſco illi in Capucinorum habitu apparente, obiurgatus: cùm increpationem negligeret, ab eo flagellis cæſus reſipuit. Eodem quoque habitu B. Pater Octauio Gallucio Aquenſi, Ordinis Minorum deuotiſſimo, ægrotanti apparuit: quem cùm verbis conſolatus eſſet, diem illi quoque obitus prædixit.

CII. Dominico ex Comitibus Piozaſchi, Viro planè pio, atque erga B. Franciſcum cùm primis deuotione affecto; B. Pater, Capucino habitu indutus, oranti apparet, ac litis cuiuſdam victoriam pollicetur.

CIII. Dragutius è Caſali Nouo, Conſentini Agri oppido, Capucinorum Conuentus ædificationi præfectus; cùm in ſupremum morbum incidiſſet, Anno 1600. B. Franciſcũ, & B. Antonium Vlyſſiponenſem, Capucino habitu ſibi apparentes conſpiciẽs, exclamare cœpit: En B. P. Franciſcus, en B. Antonius adſtant; Capucinorum me habitũ induere: ſic enim iubent ipſi. Cúmque id Propinqui præſtare recuſarent: Quid mihi (inquit) gloriam inuidetis? Cælum cum ipſis non petam, niſi eorum habitum geram: Vix autem habitum indutus, in Domino obdormit.

CIV. Doctor quidã peditum adhuc ſuperſtes, cuius nomẽ conſultò reticeo: cùm apud Ducem Oſſunenſem, Neapolis proregem, atrocioris criminis falsò accuſatus eſſet; capitalem ſententiam propediem expectabat: quo tempore, cùm obnixè B. Franciſco innocentiam ſuam commendaret: Sanctus Pater Capucinorum habitum gerens, & cum eo duodecim Fratres, omnes quadrata Caputia geſtantes, eidem in carcere apparuêre; qui cùm illi liberationem promiſiſſent, eam poſtridie nemine pro eo agente, à Prorege vltrò impetrat.

C V. Denique, vt innumera alia huiuſmodi Apparitionum exempla prætereram: anno 1627. cùm Torrens Bonia, qui per Vallem Oſcellæ apud Inſubres, præceps decurrit, plus ſolito excreſcens, toti Valli, ac præſertim Capucinorum Monaſterio, quod in ea extructum eſt, inundationem minaretur: S. Franciſcus, & S. Antonius, more Capucinorum induti, Torrentis curſum, & irruentium aquarum impetum, velut benedictione coërcentes, in margine à quamplurimis viſi ſunt: qui aquarũ vi ſedata, protinus ex oculis euanuêre. Hæc publica Fide iurata, ac plurimis teſtibus munita, ad nos tranſmiſſa ſunt. Ex quibus nulli non perſpectum eſſe poteſt, quadrati Caputij formam, Beato Franciſco propriam, & antiquiſſimam fuiſſe.

QVINTA CLASSIS TESTIMONIORVM.

Ex Miraculis.

CVI. NEc minorem huic rei fidem aſtruunt, innumera propè Miracula, quę ad veram S. Franciſci habitus formam fidelibus commendandam, varijs Orbis Regio-

nibus,à Deo Opt.Max.edita sunt:ex quibus pauca hic duntaxat lubet referre: cæteris in Annales reiectis. Esis, quæ Vrbs est in Apulia Daunia, vulgaro nomine Troia nuncupata, anno 1606. Antonius Caracciolus ex Emilio Caracciolo,& Caterina Filomarina progenitus:grauissimo morbo laborans, ad extremum tandem cum morte conflictum moribundus deuenerat:cùm à parentibus,precibus B.Francisco,cuius eximia deuotione afficiebantur, pro filii salute oblatis:B.Pater quadratū Caputium gestans,& Capucinorum prorsus more indutus, sub solis occasum morienti apparet; verbis consolatur, incolumitatemque pollicetur, quam paulò post resumptis viribus assequitur.

Posteriori anno 1607. Helena,Lelii Pignatelli Nobilis Neapolitani Vxor, cùm Anxani,quæ Vrbs est Aprutij,grauissima pleuritide correpta,extremum iam spiritum ageret; Capucinorum Habitum,quem ab eorum Generali sibi in morte impetrauerat,sibi afferri iubet; vt eius saltem aspectu ante mortē frueretur.Habitus cum quadrato Caputio allatus fuit,quo cùm moribūda indui postulasset:vix eum trium horarum spatio indutum gestauit; cùm è morbo conualescere cœpit; breuique integram incolumitatem, ad veram B. Francisci Habitus formam comprobandam, adepta fuit. CVII.

Eodem ferè tempore quidam nostri Ordinis Clericus, apud Siculos grauissimè ægrotabat,quem Physicus necessariò ob morbi curationem Habitum exuere,ac nudum inter lintea iacere compulit.Reluctabatur Clericus, neque vllo Medici consilio adduci poterat; vt rem in Ordine insuetam præstaret:at accedente Guardiani præcepto,Medici consilio parere cogitur. At vix habitum exuit, & ad lintea accessit:quum protinus exclamare cœpit: En vror, en vror, reddite habitum, en vror: cùmque illi habitus redditus fuisset:statim ex morbo conualuit:vt hinc & vera B. Francisci habitus forma commendaretur; atque omnibus perspectum esset,quanta illius apud Deum virtus existeret. CVIII.

Porrò huius rei probationem,mirum in modum auget,ipse Dæmonū terror, quo ad huius habitus aspectum percelluntur:cuius vnum,aut alterum exemplum,certa fide probatum, proferre haud importunum erit. Genuæ apud Ligures anno 1570. Vir quidam opibus potens,quales illius Vrbis Nobiles esse solēt, multas sibi ex fœnore diuitias coaceruauerat:quas ne restituere cogeretur, ita à Sacramentorū vsu, præsertim pœnitentiæ abstinebat;vt tamen quotannis à Curato,suscepti Sacramēti fidem, multo ære sibi compararet. Hic tandem cùm in supremum morbum incidisset;nulla vera delictorū pœnitentia ductus,ab humanis excessit. Vxor verò, quæ Capucinis deuotissima erat;vt defūcti Cōiugis animæ suffragaretur,habitū à Guardiano Capucinorum,summis precibus obtinuit,quo defuncti Corpus induendū curauit.Cadauere interea in quoddā Claustri sacellum,apud Fratres Minores de Obseruantia delato:dum in posteram diem funera(vti decebat) illi solemnia parantur, ab iis noctu circa illud excubiæ obseruabantur. Dū igitur duo iuxta Cadauer,Fratres noctu vigilant;in ipso noctis profundo,Defunctus,qui in feretro iacebat, membra mouere,ingentēque strepitum,quasi in Fratres insilire vellet, edere cœpit:qua re exterriti illi,celeriùs inde aufugientes,rem Guardiano narrant;qui eò binos alios destinat,vt rem certiùs agnoscat;quibus cùm idem, quod prioribus, accidisset. Re certò perspecta, Guardianus totam Conuentus familiam in Refectorium conuenire iubet. Is verò vno,aut altero Fratre secum assumpto;stola armatus, mortuum in Dei nomine coniurat;vt se ad Refectorium præcedentē sequatur.Tum Prior Refectoriū versus gressum dirigit.Horribile dictu. Defunctus è feretro exiliēs Guardianum sequitur; simulque post eum ad Refectorium peruenit; vbi coram Fratrum multitudine iterum coniuratur: vt cur strepitū edat,quidvè ab eis exquirat, palàm aperiat.Mortuus mox horrenda voce inclamat:Quid me de strepitu interrogas? Interroga cur maiori strepitu non personem?En hic me Habitus acriori,quā Auernus flāma adurit.Iam me,Dei Iudicio damnatum, Dæmones ad Tartara rapuissent;nisi cum iis hic Habitus pugnaret.Hoc me vos quàm primùm Habitu exuite:tum vestra pace fruimini Tunc Guardiano imperante, cùm Defuncti corpus Habitu expoliatū esset: mox Dæmones, omnibus spectantibus, arreptum corpus asportant, & in XIC.

Infernum

Infirmum sepeliendum ferunt, intolerabili ibi prorsus foetore relicto. Rem al
mente perpendens, Senex quidam venerabilis, qui facto praesens fuerat; paul
post ad Capucinorum Habitum euolauit, à quo haec certa fide tradita didicimu

CX. Neque absimile est, quod apud Siculos accidisse, haud minori nobis fide pro
batum fuit. vbi foenerator quidam, cùm ad supremam vitae lineam peruenisset, sup
plex à Capucinis petiit, vt habitu in morte donaretur: quod cùm ab iis impetrasse
habitus ad Infirmum delatus lecto imponitur. Ardum bini Fratres à Guardian
missi, in oratione cum Infirmo pernoctant; intempesta nocte horribilis in eo cubi
culo vox cuiusdam personat, dicentis: *Apprehende; Apprehende illum.* Cui alteriu
vox respondebat: *Non possum.* His Fratres obstupefacti; cùm eas Daemonum vo
ces esse intelligerent, Defunctum, ac lectum Aqua benedicta aspergebant. Rur
sus tamen eadem voce altiùs perstrepente: *Apprehende, apprehende illum.* Alte
ra vero respondente: *Non possum, quia S. Francisci Habitum in lecto stratum gerit.* Cùm
inde Fratres cum Dei Iudicio condemnatum colligerent, remque indignam iudi
carent, cum sacro B. Francisci Habitu indui, quem aeternae damnationis sententi
premeret; Habitum è lecto tollunt: moxque Defuncti cubiculum fumus, ac sulphu
phuris foetor tam dirus occupat: tamque ingens ibi strepitus auditur, vt tota ill
domus à fundamentis ruere videretur. Inter haec duo Daemones (vt videbatur) ad
Defunctum, qui in eo strepitu animam exhalauerat; accedentes; illius corpus in
aëra efferunt, ac secum asportant.

CXI. His postremò accedat, quod Pragae, quae praecipua Boemiae Vrbs est, anno 1605.
cuidam Haeretico contigit; qui cùm pyramidale Capucinorum Caputium deridere
vellet; habitum sibi Capucinorum more confingit, & acuminatum Caputium hi-
strionico ludo sibi in capite componens, eo choraeas, inter nuptiarum conuiuia, du-
cere est ausus. At in sacrilegum velox Dei ira desaeuit: necdum enim ad saltationis
medium peruenerat; cùm repentina cordis syncope correptus, coram omnibus hu-
mi dilabitur. At sceleris poenitens; cùm nullam, praeterquàm sacrilegam illam fa-
ctam habitus irrisionem, sui deliquij causam agnouisset, ab eo vix post longum tem-
pus conualescere potuit; vt vera B. Francisci Caputij forma, ac virtus non solùm
Fidelibus; sed ipsis quoque Haereticis innotesceret. Quamplurima alia consultò
praetereo, ne qui ea lecturi essent, taedio afficiantur.

SEXTA CLASSIS TESTIMONIORVM,

Ex antiquis, ac recentioribus Scriptoribus.

CXII. AD postremam tandem Testimoniorum Classem accedo, quae cùm ex om-
nium, tùm priscorum, tum recentiorum consensu, quae veritatis vox cen-
senda est, colligatur: certissimam antiquae veritati fidem praestat; & absque vlla du-
bitatione ostendit quaenam prisca fuerit Caputij figura, à B. P. Francisco ab exordio
in Ordine instituta. Hi namque, cùm vel propiùs ab Ordinis natiuitate a[illegible] fuerint;
vel Capucinorum ortum longè praecesserint; vel tandem ex antiqua [illegible] fama, ac
traditione, puriorem illius sensum hauserint; velut omni exceptione maiores, in-
corrupti huius controuersiae Iudices esse possunt. Quapropter hanc Classem po-
stremo loco legendam duximus: vt velut totius huius Demonstrationis sigillum,
controuersiam omnem deleat, ac rei veritatem sua auctoritate concludat.

CXIII. In his igitur primum locum iurè sibi vendicat Bartholomaeus Pisanus, diuerso-
rum voluminum, tum maximè libri Conformitatum Auctor: qui cùm anno Do-
mini 1380. inter vita, ac doctrina illustriores in Minorum Ordine claruerit, omnem
prorsus affectati erroris suspicionem abstergit. Hic quaenam vera B. Francisci ha-
bitus forma fuerit declarans, in libro Conformitatum ita de B. Francisco scribit.
*A principio Ordinis vsque ad finem tunica, corda, & foemoralibus diues, in sola gloriabatur
penuria; & egestate gaudebat: vnde sola habituali tunica, nullam aliam interius de-
ferendo, fuit contentus. Et haec erat, vt dicit quinta pars Legendae, rugosa, aspera, &
sordida: vestis enim horrebat mollitiem, asperitatem amabat, dicens: Duris, & asperis*

Daemones

Dæmones in fugam conuertis; delicatis autem, & mollibus ad tentandam fortiùs animari. Sed Habitus eius qualis fuerit, dicit Legenda antiqua. Ipse enim à Christo edoctus, voluit Habitum suum exteriorem Cruci conformem ad literam esse; vnde mensuram Habitus quoad longitudinem, & latitudinem, & qualitatem; & quoad vilitatem, & colorem docuit verbo, & exemplo, testibus Fratribus Bernardo, Aegidio, & Masseo, & aliis Sociis, qui se ab eo formam Habitus accepisse dicebant, & opere testabantur. Quoad materiam docuit, quod esset de panno vili, & cinerei, vel pallidi, vel terrei coloris; Christi mortificationem repræsentans, & talis grossiciei, quod corpus foueret, & posset Fratri sano vna Tunica sufficere, intus & foris repetiata: tanta longitudinis, quòd succincta, absque omni colligatione suprà Cingulum, terram non tangeret. Longitudo manicarum vsque ad extremitatem digitorum, ita quod manus operirent, & longitudinem manuum non excederent. Latitudo manicarum esset tanta, quod manus liberè intrare, & exire possent. Caputium quadrum, ac tantæ longitudinis, quòd faciem operiret; ita quòd Habitus Crucis formam præsentaret, & omnis humanæ gloriæ, & ornatus contemptum sua vilitate prædicaret, & Fratrem Minorem Mundo Crucifixum, & mersuum ostenderet: & esset nuditatis operimentum, & necessitatis, amatorum paupertatis fomentum: & Professorum humilitatis signum: & portationis improperij Crucis Christi verum iudicium. Et de isto dicit Regula; quòd habeant vnicam tunicam sine Caputio, quia ad instar tunicæ debeat esse strictus, & longus. Hæc in Legenda antiqua.

En præclarum antiqui auctoris testimonium, quo quadratum Caputium ab ipso Ordinis principio, ac proinde ex B. P. Francisci institutione profectum esse, antiquioribus monumentis probat. Illam enim antiquam Legendam, quam hoc loco Auctor commemorat, à tribus B. Francisci Sociis conscriptam fuisse, communis est omnium fama, & consensus. CXIV.

Huic alterum antiquioris adhuc Patris testimonium accedat, videlicet B. Angeli Clareni: qui tempore Cælestini V. Pontificis anno 1295. Reformationis Clarenorum Pater fuit. Huius libellus de septem tribulationibus Ordinis M.S. circumfertur; in quo eadem prorsus, & verba, & quæ de quadrato Caputio, modò ex Pisano retulimus, distinctè exarata leguntur. Neque id mirum: cùm Pisanus ea ex antiqua Legenda, quæ & Angelo Clareno, & ipso erat antiquior, in eum locum transtulerit; à qua & sua Clarenum hausisse credendum est. CXV.

Quamobrem, vel huius Legendæ, vel priscorum aliorum Ordinis Scriptorum auctoritate motus, Rodulphus Tossinianensis, inter Minores Conuentuales non exigui nominis: Vir cum primis ingenuus, dum veram B. Francisci habitus formam, in sua Historia describit, Caputium quadratum inter alia commemorat, his verbis. *Tunica B. Francisci fuit pallentis, vel cinerei coloris, qualem fuisse tunicam inconsutilem Christi quidam affirmant. Fuit quoque cruciformis: eius longitudo terram non attingebat, latitudo verò manicarum ad extremos digitorum articulos perueniebat. Fuit et vilis, angusta, atque abiecta, & ad pedes defluens: nec turpe ducebat eam ferre, quanquam ei Principes conueniendi forent. Hac induebatur, siue vis frigoris, & hyemis instaret, siue ardor æstatis. Caputium quoque quadratum detulit, tantæ quidem longitudinis, quod faciem operiret, qualem Habitum deferre consueuerunt agrestes homines illius Regionis: de quo quidam Vates aptè admodum, & eleganter cecinit carmine:* CXVI

Franciscus verò donum letabile agrestis
Accipit, & forma: quàm primum insigniit amatæ,
Texta Crucis consuta, dehinc simul aptat habenda
Tegmina dura sibi.

Vnde mensura sui habitus latitudinem, longitudinem, qualitatem, despectionem, & colorem verbo simul, & exemplo docuit, sicut Socij eius ab eo accepisse testabantur, quibus persæpè dicebat.

Prætereà mollis, pretiosa licentia vestis
Sit procul.

Quod

CXVII. Quod etiam ante Rodulphum, adnotauerat Sedulius, in vita B. Francisci, qui in huius rei argumentum, plerosque Beati Francisci habitus, & Caputia, forma planè quadrata se vidisse testatur: ita vt nullus iam dubitationi locus relictus esse videatur.

CXVIII. Præclarè quoque Ioannes Rausserius Andegauensis, Ordinis Minorum de Obseruantia, libro, quem de statu, & origine Seraphici Ordinis S. Francisci inscripsit; quæstionem illam pertractans: Quisnam Fratrum Minorum Habitus esse debeat: vbi multa vltrò, citróque agitauit; tandem citato Sedulio, cuius modò meminimus, rem ita concludit. *Certè liberè fateri oportet, Ordinem à suis incunabulis, atque adeò ipsum S. Patriarcham Franciscum, eo habitu, Caputio, ac indumenti forma vsos fuisse; quo nunc Capucini vtuntur (licèt fortè non omninò simili) qui habitus, cùm circiter ducentorum annorum spatio intermissus fuisset, postremò Clementis septimi auctoritate, anno 1526. fuit restitutus.*

CXIX. Ingenuam hanc apertæ veritatis confessionem, ante Rausserium Marcus Vlyssiponensis, Chronicorum D. Francisci Auctor, non semel Orbi conspicuam fecit, Chronic. part. 2. cap. 1. vbi de Templo in honorem Beati Francisci, à D. Iacoba de septem soliis erecto agens, ita scribit: *Successu temporis auctum fuit Monasterium istud, in quo nonnulla Icones cernuntur, Capucinorum habitu ad viuum depictæ, quo Fratres Minores eo tempore vtebantur.* Prætereà lib. 5. cap. 21. cùm B. Francisci Imaginem refert, quæ in Absíde Basilicæ Lateranensis opere Musiuo fabrefacta conspicitur, sic habet. *Inter B. Virginis, & S. Petri simulacra, collocata est Imago S. Francisci breuior, qui sacris Stigmatibus ornatus apparet, Caputiumque acuminatum gestat. Huiusmodi enim & is viuens detulerat, ac totus Minorum Ordo tunc eo vtebantur.* Idem Chron. 3. par. lib. 9. c. 15. cùm de Capucinorum Reformatione agit, hæc verba habet. *Fr. Matthæus de Basso primus fuit, qui his temporibus Caputium acutum deferre cœpit. Hic S. Pater cùm esset spiritu feruens, & magno erga sanctam paupertatem zelo flagraret; viso S. Patris Caputio, aliud simile sibi parauit, & habitum vilem indutus, simplex, nudis pedibus incedebat.* Hæc, & pleraque alia sparsim, hic Auctor de Quadrato S. Patris Caputio ingenuè exarat; quæ hìc commemorari non est opus.

CXX. Neque ab his dissentanea sunt, quæ scribit Alphonsus Ciaconius Dominicanus, de vita, & gestis Pontificum, in Gregorio X. vbi de D. Bonauentura, qui ab eodem Pontifice in numerum Cardinalium assumptus fuerat, ita scribit: *Anno 1560. Narbonæ secundum Capitulum Generale celebrauit, in quo sui Ordinis Constitutiones reformauit. Ordinis habitum, quo nunc Fratres Minores vtuntur, paululùm commutauit; nam antea Capucinorum more induebantur.* Tametsi in eo non parùm hallucinatus fuerit: quòd D. Bonauenturæ primæui habitus mutationem tribuit quod infra, haud absque ratione improbabitur: propositam tamen veritatem con firmat. Plures alios Scriptores prætereo, in hanc rei veritatem conspirantes: duo tamen duntaxat celebres, ex vtraque & Obseruantium, & Conuentualium fami lia Auctores huc nobis adferre lubet. Primus est R. P. Lucas Vvaddingus Vir re ligiosissimus, atque inter Minores de Obseruantia omni virtutum, ac bonarum artium laude clarus; qui cùm omnium postremus Annales Fratrum Minorum conscripserit, inter alia hæc habet: *Illud præ cæteris aduertunt Vincentius Ma rianus, & Antoninus, non contentum Virum sanctum prima Tunica Eremitica for ma; aliam sibi consuisse valdè contemptibilem & incultam, quam Pastoritiam dixera Volaterranus; & Petrus Gallesinius hunc sequutus; ea duntaxat crediderim ratione (v etiam adnotauit Ioannes Narq. sæpiùs citatus) quia Tunica erat rudis, & hispida Caputiumque ad scapulas pendebat acuminatum, eo more, quo exterius tegumentu Pastores ad arcendas Cæli inclementias, capitisque illud largius, ampliusque obteg mentum ad vestem consutum habent, quo à superueniente nimbo, aut niue def dantur. Quo Habitus genere deinceps per totam vitam vsus est Vir Dei, ea s lùm admissa non magna differentia, vt aliquando parumper longiorem, largi remvè, secundum offerentium liberalitatem, vel tenuitatem, pannique mensura*

portan

portaret, & Caputium aliquando magis, vel minus pyramidale, aut acuminatum adfueret. Hæc sanè à docto, & religioso homine non inuitus accipio; neque enim Caputij mensura vnquam à B. Francisco lege ita arctata fuit; vt dummodò Caputium quadrum, ac pyramidale sit, illius acumen vel longiusculè protrahere, vel breuiùs contrahere nunquam liceret: quod neque apud Capucinos lege vlla sancitum est: tametsi id communi omnium sensu receptum sit; vt Caputium geminorum palmorum longitudinem non excedat; cùm ea longitudo sufficiat, vt Caputium iuxta Religionis, ac honestatis regulam faciem operiat.

CXXI. Idem fol. 37. n. 61. Verùm cùm post pauca hæc addit: *Religiosissimi Patres Congregationis Capucinorum plus cæteris ad hanc formam accedunt, si non excedunt: nec enim tam oblongum, & acuminatum: vt illi ad scapulas demittunt; facilè indicauerim S. Patrem gestasse. Imagines certè antiquæ, quæ statim à S. Francisci obitu depictæ sunt, in multis Cœnobiis Ethruriæ, & Vmbriæ non valdè prominuisse retrò acumen Caputij, apertè probant. Verum est in absidis Ecclesiæ S. Mariæ Maioris, & Lateranensis demitti ad infimas vsque scapulas, in Imaginibus Sanctorum Francisci, & Antonij opere Musiuo expressis. In Lateranensi, cura Nicolai 4. In altera verò S. Mariæ eiusdem, & Iacobi Columnæ Cardinalis ad exitum deductis, anno 1295. Opifice Iacobo Torriti, vt in abside dextro angulo habetur.*

CXXII. Sententiam quidem ingenuè prolatam, ac omni vitij suspicione vacuam audio: eidem tamen haud facilè assentiendum iudico; præsertim cùm nec ipse adeò certam, ac indubitatam proponat, quin ex oppositis sibi Imaginibus, de ea nonnihil formidandum esse sentiat. Quapropter, vt ipsa rei veritate inspecta, omnis è medio tandem dubitatio tollatur: id in primis non ægrè accipio, quòd Auctor hic de B. Patris Caputiis opinatur: nimirum eo secundùm maiorem vel minorem offerentium liberalitatem, ac panni copiam; interdum longiori, vel breuiori acumine constasse; quamquam id potiùs rei ipsius indifferentiæ tribuendum esse existimauerim: qua fiebat, vt cùm nulla Caputio mensura præscripta esset, aliquando breuius, interdum longius, iuxta panni copiam, ac Sutoris arbitrium euaderet.

CXXIII. Cæterùm quod ad communem Caputij mensuram spectat, quam prima illa B. Francisci tempestas, atque etiam posterior ætas complexa fuit; eam non minùs quàm ad duos circiter palmos accessisse; ac proinde Capucinorum Ordinem, cui hæc mensura communis est, Caputiorum modum non excedere; ex B. Francisci, ac reliquorum Caputiorum mensura, quam in quarta testimoniorum Classe indicauimus, hactenus demonstratum est: quo fit, vt nulla hic iure dubitatio oriri queat.

CXXIV. Alter Bonitus Combassonius, Ordinis Minorum Conuentualium accedat, qui in Tractatu, quem nuper anno 1628. edidit, sub hoc titulo: *Vera, & dilucida explicatio præsentis status totius Seraphicæ Fratrum Minorum Religionis*, Inter alia hæc habet fol. 11. *Capucini verò sic nuncupati sunt à Caputio Ordinis antiquo, quod permissu Clementis septimi resumpserunt. Ipsi enim Regularis Obseruantiæ, & antiqui habitus vtramq; formam iam deperditam, anno salutis 1525. restituerunt. Forma verò habitus Sancti Francisci, & Ordinis Seraphici est Caputium longum, & acuminatum, seu pyramidatum, tunica coloris cinerei absque Mozeta, vel Scapulari consutum.* Qui fol. 25. in hanc quoque sententiam citat Petrum à Campopolito ex Minorum Obseruantium familia, libro, quem de excellentia, & nobilitate Seraphicæ Religionis conscripsit, lib. 1. cap. 7.

Bonit. Combasson. tract. de stat. Rel. Ser. ex impr. Aug. Vindel. Typis Andreæ Apergeri.

CXXV. Hic tandem antiquorum omnium Historicorum, qui de priscorum Ordinum ortu, ac progressu scripsêre, vnanimis consensus accedat: quem ipsa quoque rei experientia ad hodiernum vsque diem comprobat; quo cunctis perspicuum fit, quotquot Monachorum Ordines in Ecclesia Dei, Minorum Ordinem antecesserunt, omnes quadratis Caputiis vsos fuisse: Pachomij, qui circa Constantini Magni tempora floruit, Regula Monachis Cucullā disertis verbis tradit: qua præsertim inter edendum, caput obtegere debeant. Eandem quoque S. Benedictus, qui in quinto sæculo Orbem illustrauit, suo Ordini Regula præscribit. Cucullam verò, quadro, atque acuminato Caputio constare; nemo est, qui ex ipsa cucullæ for-

ma

ma, qua Monachi Caſſinenſes hactenus vſi ſunt; atque etiamnum vbique terra rum vtuntur, apertè non colligat. Camaldulenſes Monachos, Romualdo Inſtitute re, nuno Orbis ſæculo poſt Chriſtum excitatos; ac poſt hos Carthuſienſes, à Brunc ne circa annum Domini 1086. inſtitutos, quadrū, & pyramidale Caputium geſtaſſ præſens hæc Orbis tempeſtas non obſcurè declarat: quo etiam B. Dominicum, a cæteros illius Ordinis Alumnos ab exordio vſos fuiſſe, grauiſſima traditio, not nullis antiquiſſimis Iconibus, quæ in Hiſpania, atque alibi conſpiciuntur, aſſeuc rata confirmat.

CXXV. Quæ cùm ita ſint: Annon inde certo argumento euinci poteſt; B. Franciſcu cùm primùm Minorum Ordinem inſtituit, haud à cæteris Ordinibus abſimiler ſibi Caputij formam eligere voluiſſe? ac proinde quadratum, ac pyramidale Capu tium ſuis præſcripſiſſe? Tot igitur Scriptorum voce, ac conſenſu, cùm ſatis ſupcre probatum fuerit, Habitus à B. P. Franciſco inſtituti formam, Caputio quadrato, ſe pyramidali, abſque Lunula, & Scapulari conſtate; huic Demonſtrationi finem im ponimus, vt alias breuiùs proſequamur.

Demonstratio V.

An Caputium Profeſſorum, debeat eſſe cum Habitu coniunctum.

I. VERAM Minorum Habitus formam, ex Habitu, & Caputio quadrato coa leſcere, ex his, quæ hactenus à nobis demonſtrata ſunt, cunctis facilè peſpicuũ eſſe poteſt. At verò, num Caputium cum Habitu aſſutum, ac coniunctum eſſe de heat; quamplurimi ſunt, qui non tam in dubium reuocanr, quam acerrimè oppu gnant. At ſanè hi apertæ veritati bellum inferunt; quam cùm non aliis armis, præ terquàm ex Lunulæ, & Scapularis poſitione aggrediantur: quàm hæc ad ferien dum tela infirma ſint, quámque inualido prorſus robore aduerſùs veritatem, vn dequaque vetuſtate, ac ratione armatam, vibrentur; nos ſuperiùs in tertia Demon ſtratione non obſcurè euicimus; in qua Lunulam, & Scapulare, à vera B. Franciſc Habitus forma procul amandauimus.

II. Iam verò, vt & quæ in ea Demonſtratione argumentis probata ſunt, luculentiù pateant, & quæ hîc demonſtranda proponuntur, firmiùs comprobentur; ex qua druplici argumentorum capite; breuiùs tamen, quoad fieri poteſt, rem propoſi tam demonſtrare aggredior.

III. Primum argumenti caput ex Regula ducitur, in qua hæc expreſsè verba legun tur. *Et illi, qui promiſerunt Obedientiam, habeant vnam Tunicam cum Caputio, & alte ram ſine Caputio.* Tunicam abſque Caputio, eam eſſe nemo non intelligit, quæ nul lum ſibi Caputium aſſutum, vel coniunctum habet. Quænam igitur Tunica cum Caputio eſſe cenſenda eſt; præter eam, quæ cum Caputio connectitur? Quòd ſi nul la Tunica ſibi Caputium annexum habeat: an non vtraque ſine Caputio eſſe di cenda eſt? Hæc ſanè adeò clara, ac perſpicua ſunt; vt nec vlla probatione indi geant. Igitur quum B. Pater in Regula præcipit; vt Profeſſi vnam Tunicam cum Caputio habeant, & alteram ſine Caputio, qui voluerint: planè ex ca Tunica rum diſtinctione apertum eſt, Habitum Profeſſorum Caputio aſſutum eſſe de bete.

IV. Id ex diſtinctione Habitus Nouitiorum, ab Habitu Profeſſorum, luculentiùs col ligitur; de qua B. Pater iu Regula ita ſcribit. *Poſtea concedant eis pannos probationis; vi delicet, duas Tunicas ſine Caputio, & Cingulum, & Brachas, & Caparronem vſque ad Cin gulum.* Ex quibus Regulæ verbis duo perſpicua ſunt. Primum, Nouitios hoc ha bitus diſcrimine à Profeſſis diſcerni; quòd iis binæ quidem Tunicæ: ſed vtraque ſine Caputio, conceduntur: Profeſſis verò duæ identidem Tunicæ, ſed vna cum Ca putio præſcribitur. Alterum eſt, Caparronem, velut probationis inſigne, vſque ad Cingulum defluens, Nouitiis aſſignari, qui Profeſſis poſt vota emiſſa prohibetur. Quærimus igitur. Num Caputium, quod Nouitiis denegatur, ac Profeſſis præſcri-

bitur, illud esse intelligatur, quod cum Tunica immediatè consuitur, necne? si negauerint, omnem profectò Nouitiorum,& Professorum Habitus differentiam, quæ in Regula disertè traditur, è medio tollunt. Neque enim Nouitij alio discrimine, à Professis,præterquam Caputij priuatione discernuntur cuius loco Capartonem induunt. Quòd si Professi Caputium à Tunica separatum, ac dissutum gerunt;quomodò Regulæ præcepto satisfaciunt;quæ inter duas Tunicas, quas Professis concedit, illud discrimen statuit; vt vna cum Caputio esse debeat? Rursum quo pacto vnam Tunicam cum Caputio,alteram sine Caputio habent;qui vel nullam cum Caputio,vel ambas cum Caputio gerunt? Caputium enim,quod ab vtraque Tunica disiunctum est;vel nullius, vel vtriusque Tunicæ esse censetur. Cùm verò Caputium ab vtraque Tunica separatum gerant; quònam discrimine à Nouitiis discernantur, quibus duæ Tunicæ à Caputio separatæ conceduntur, prorsus obscurum.

Alteram quoque ex Capartone, qui Nouitiis ad probationis insigne datur,probationem ducimus. Etenim omnibus exploratum est: non omno Caputij genus Nouitiis à Regula interdictum esse,(quod ipse antiquissimus Ordinis vsus ab exordio institutus confirmat) sed illud tantùm,quod cum Tunica coniunctum est;Cuius loco B.Pater Nouitiis Capartonem assignat:quo nomine Caputium ab Habitu separatum,cum gemina illa panni portione,quæ ex vtraque parte ex humeris pendet,& in orbicularitatem desinit,appellari voluit; vt apertè constat ex Regula, in qua ita scribitur. *Postea concedant eis pannos Probationis; videlicet, duas Tunicas sine Caputio:& Cingulum,& Brachas, & Caparronem vsque ad Cingulum.* Iam verò si Nouitiis idcirco Caparro conceditur;vt quamuis Caputium ferant,Tunicas tamen absque Caputio habere dicantur: Annon inde apertissimum est; eos, qui Caputium cum Lunula,& Scapulari à Tunica disiunctum ferunt, Tunicam absque Caputio gerere?ex quo id consequi opus sit; eos tantùm iuxta Regulæ præscriptum, Tunicam cum Caputio gerere, qui Caputium cum Tunica assutum ferunt. V.

Secundò id ex B. P.Francisci,ac Sociorum Caputiis, perspicua rei veritate demonstratur; quæ Tunicis absque Lunula,& Scapulari consuta, plerisque in locis conspiciuntur. Horum cùm in Superiori Demonstratione fusè à nobis mentio facta fuerit: hic iterum refricanda non sunt. Attamen quàm ad id probandum efficax argumentum sit, candido animo perpendant. VI.

Tertia quoque huius rei Demonstratio,ab antiquissimis B. Francisci picturis,ac Imaginibus desumitur: quarũ nulla ante millesimum,& quadringentesimũ annũ reperitur; quæ Caputium absque Lunula, & Scapulari,cum Habitu coniunctum non habeat. vt in superiori Demonstratione explicatum fuit. VII.

Quarta deinque ex concordi Scriptorum sententia colligitur. Qui enim quadrati Caputii formã ad B.Frãcisci institutionẽ referũt; quos in superiori Demõstratione nõ paucos retulimus; omnes Caputium cum Habitu,ex antiqua institutione coniunctũ affirmant. Præter hos est etiam Vgo in Expos. Reg. à Bartholomæo Brandolino citatus: ipse quoque Brandolinus in hanc sententiam conspirat,his verbis, ex Italico translatis: *Nota,quòd Habitus Professorum ab Habitu Nouitiorum,atque à Tunica propriè dicta differt. Primum quoad vnitatem, quia Habitus Professorum debet esse vnitus, & assutus cum Caputio:sed Habitus Nouitiorum,sicut etiam Tunica,sunt sine Caputio. Quapropter quemadmodum malè ageret Nouitius,qui Caputium cum Habitu consutum deferret; ita quoque Professus si Caputium ab Habitu dissutum gereret. Hæc est sententia Vgonis in hunc locum:eamque elicit ex Regula,quæ dicit;Vnam Tunicam cum Caputio:quia illa dictio,* Cum *vnitatem,& simultatem importat.* Hæc Brandolinus. VIII.

Brandol. in c. 2. Reg.

Vgo.in c. 2. Reg.

Prior Brandolino id docuerat S. Bonauentura, in Expositione Reg. in c.2. ita scribẽs: Dicit ergo sic. *Et illi, qui promiserunt Obedientiam, Professi scilicet, habeant vnam Tunicam cum Caputio,in qua Habitus intelligitur.* Id igitur ex D.Bonauentura certum est, Tunicam cum Caputio ipsum Habitum esse:Cùm verò Habitus esse non possit,nisi Caputio vnitus;alioqui Tunica,non Habitus appellaretur. Reliquum est, vt ex D. Bonauenturæ sententia,ad Habitum construendum, Caputium cum Tunica coniunctum esse debeat. IX.

S. Bonau. in Expos. Reg.

His

X. His tandem accedat Gloss. Ioan. Andreæ in Clement. de Regular. c. 2. in qu cùm habitus Nouitiorum, à Professorum habitu distinguendus decernatur : ib apertè tradit, Caputium Nouitiorum, in Ordine Minorum, Tunicæ assutum no esse, vt eo à Professis distinguantur. *Id patet* (inquit) *in Ordine Minorum, vbi noui Ne nity non habent sutum Caputium*. Ex quo id necessario consequitur; Professorum ha bitum, vt à Nouitiorum habitu distinctum esse possit; ex ipsa B. Francisci institu tione, assutum sibi Caputium vendicare.

XI. Sed quid tot testimoniis, præsertim apud Min. Obseruátes opus est? cùm ij sua Salmaticenses Constitutiones habeant, à Francisco Gonzaga Generali confectas rursúmque à Calatagironensi confirmatas, quæ hoc ipsum decernunt : pœnámqu iis statuunt, qui dissutum ab Habitu Caputium gerunt? Id igitur apud ipsos saltem certum, ac constitutum esto.

DEMONSTRATIO VI.

An S. Antonius Vlyssiponensis, S. Bonauentura, & S. Ludouicus quadratum Caputium gestauerint.

I. NOn abs re hæc à nobis mouetur quæstio: cùm hac tempestate non pauci, atq iidem prorsus, qui quadrati Caputij institutionem à B. Francisco profectam oppugnant, in eam sententiam inciderint: vt nec ipsum B. Antonium Vlyssiponen sem, multò minus S. Bonauenturam, & S. Ludouicum Episcopum Tholosanum, qu illo posteriores fuêre, pyramidali Caputio vnquam vsos fuisse affirment. His ratio communis est: B. Franciscum, ac priora illa Orbis tempora, vsque ad Clementem septimum; quo tempore Capucinorum Religio pullulare cœpit, quadratum, ac py ramidale Caputium nesciuisse. At quandoquidem multa, quæ ad hâc quæstionem spectant, in Quarta Demonstratiunc à nobis fusè explicata sunt; vbi pyramidali Caputij formam, à B. Francisco institutam fuisse ostendimus: paucis hæc Demon stratio absoluenda est: Temporum namque Chronologia explicata, quibus hi San cti Ordinis Patres, olim in Religione floruêre: nobis facilè erit, rei huius veritatem illustrare, ac certam oculis aspectandam proponere.

II. Illud in primis, ex omnium Historicorum consensu, certum est, B. Franciscum qui anno salutis 1182. vitæ huius vsura frui cœpit; post vigesimum quartum sua ætatis annum, anno videlicet 1206. Regulam condidisse; atque Ordinem Fratrum Minorum, & Habitus, & quadrati Caputij forma à cæteris Ordinibus distinctum fundasse, quod Superiùs Demonstratione Quarta pluribus argumentis compro bauimus: ac demùm anno 1226. mortali hac, cum immortali vita cómutatâ, ado lescentem Religionem, iam in plerasque Orbis partes dilatatam, eiusdem Habitus & Caputij hæredem reliquisse. Porro illud apud omnes certum est: S. Antonium Vlyssiponensem, B. P. Francisco adhuc inter mortales agente, è Conymbricens Cœnobio sacræ Canonicorum Lateranensium Familiæ, ad Minorum Ordinem mi grasse, anno 1220. sexto videlicet ante B. Patris obitum anno. Qui cùm vndecim in Religione annos virtute, ac sanctitate plenos exegisset, anno tandem 1231. quinto nimirum, post S. Francisci excessum anno, in Cælum concessit: atque inter Superi relatus est : quo tempore, nullam quadrati Caputij mutationem in ordine accidisse, omnium Scriptorum concors est sententia. Quo fit, vt S. Antonius, nemine pror sus discrepante, quadratum Caputium, quoad superstes fuit, cum aliis gestauerit.

III. Id quoque ex plerisque antiquissimis Iconibus confirmatur, quæ S. Antonium quadrato, seu pyramidali Caputio ornatum demonstrant; quæ tametsi superiùs nobis commemoratæ fuerint: eas tamen hîc iterum breuiùs collectas refricare haud superuacaneum erit. Prima est Tuderti in Pallio Damasceno vetustissimo; Se cunda Fulginij, apud Min. Conuentuales in Claustro : Tertia ibidem in Sacello B. Angelæ Fulginatis: Quarta in abside S. Mariæ Maioris Vrbis Romanæ; Quinta in Basilica Lateranensi; Sexta Auinioni in Ecclesia Minorum Conuentualium; Septi ma Reginopoli in Germania, in Ecclesia eorundem Min. Conuentualium : Octau

Neapoli in Conuentu S.Claræ, vbi Fratres hospirantur. Hoc ipsum denique ex omnium ferè Scriptorum consensu ingenue constat, qui quadratum Caputium, ex B.P.Francisci institutione profluxisse docent, quos supe[r]ius recensuimus.

Vnus tamen omnium instar, Reu[erendissi]mus in Christo, Pater F[eli]x à Cascia, Generalis Ordinis Min. Conuentualium Magister, testis omni exceptione maior accedat; qui anno 1628. hoc ipsum publica fide proprio chirographo obsignata, ac sigillo munita, citra omnem dubitationem testatus est. Cuius hoc est exemplar. Romæ in lucem editum: IV.

GLoriosum D. Antonium Patauinum, eandem habitus formam gestare, quam Seraphicus Pater noster Sanctus Franciscus deferre consueuerat; licèt cunctis Religionis nostræ Seraphicæ Historiarum dogmata profitentibus facilè [e]lucescere queat: attamen, quia à nonnullis, in rebus nostri Ordinis non admodum versatis, [c]laritas hæc in dubium reuocari posset; nos rationibus, causis, honestisque fundamentibus addu[cti], veritatem hanc non imus inficias, & quantum in nobis est, vt iuxta nostrum sensum clarius elucescat: prædictum D. Antonium Ordinis nostri Minorum, eandem habitus formam, qua [qua]lem Seraphicus Pater Sanctus Franciscus, dum lucis vsura frueretur, vtebatur, gestasse credimus: huiusce siquidem habitus formam arbitramur, Caputium acutum, & ad pyramidalem figuram d[e]pendens, Tunicæque compaginatum: æquum enim, & consonum videtur, talem Filium tanti Patris vestitu consimili cohonestatum fuisse, qui eandem prorsus Regulam, & vitæ institutum, vti è fonte manans riuulus, admirabiliter obseruauit, laudabiliter transegit. Et eo vel maximè, quia probatorum Auctorum monumentis apparet; sublato ex humanis, & ad celsa sydera euocatis Seraphico Patre S. Francisco: habitus sui formam imperturbatam diutina temporis intercapedine perseuerasse; & mutationem, seu variationem non sustinuisse. Quod insuper perspicuum est (si vetustioribus picturis est adhibenda fides in Ecclesia Patrum Reformatorum in Vrbe, qui de Obseruantia nuncupantur, apud D. Francisci Transtyberim: quamplurimi enim ibi conspiciuntur effigiati Fratres, prææfferta induti habitus forma. Iconiorum quoque Basilicarum S. Ioannis in Laterano, & S. Mariæ Majoris, alibique testimonio comprobatur: qualibet enim harum Ecclesiarum in Ara Majori, Sanctorum Francisci, & Antony Patauini continent effigies, musiuo labore contextas; Caputium acutum & tunica coniunctum gestantes, cingulo crassiori circumdatas, & sandalia in pedibus gestantes, nominibus propriis, hinc inde Latino idiomate appositis. In fidem, &c. Romæ apud SS. duodecim Apostolos die 8. Octobris 1628. V.

Fr. Felix Generalis Ordinis Min. Conuentualium.

Locus Sigilli.

Quod verò ad S. Bonauenturam spectat: quorumdam est opinio, eum prioris Caputij formam, quæ quadrata erat, in rotundam commutasse: ac præterea Lunulam, & Scapulare addidisse. At qui ita sentiunt, cùm nulla solida ratione, aut fundamento moueantur, facilè refelli possunt; quod nos in Nona Demonstratione non obscurè præstabimus: in qua perspicuum fiet; quadrati Caputij in Ordine Minorum, nullam vsque ad 1400. circiter annum, mutationem factam fuisse. Quo fit, vt non modò S. Bonauentura, qui anno 1273. secundum Trithemium; vel 1274. vt vult Bellarminus, è viuis ereptus est: sed etiam S. Ludouicus, qui 1297. ad Cœlites euolauit, quadratis Caputiis vsi fuerint. VI.

Trithemius Bellarminus.

Equidem imagines, quæ in Bergomensi Ecclesia S Mariæ Maioris, anno 1347. depictæ, B.P.Franciscum, S. Antonium, S. Bonauenturam, & S. Ludouicum, quadrato, & oblungo Caputio exornatas referunt; omnem ex animo suspicionem abstergere debent; quò minùs certò quisque sibi persuadeat, eos haud alia, quam quadrati Caputij forma vnquam vsos fuisse. Tot præterea S. Ludouici Icones, quæ in Neapol[it]ana Vrbe, vti fusiùs in 4. Demonstratione explicatum fuit, e[o]dem Pyramidali Caputio vsum manifestè indicant: annon præclara nobis testimonia ferũt? Verum his prætermiss[i]s, ipsum S. Ludouici Caputium, quod Tholosæ asseruatur, instar om[n]ium sit: in quo ipsa pyramidalis forma conspicitur. Quòd si S. Ludo- VII.

uicus,

uicus,qui S. Antonio,& S. Bonauentura poſterior fuit,pyramidali Caputio,vt ipſius Caputium,ac Picturæ indicant, vſus fuit:Quis Sanctum Bonauenturam,ac S. Antonium, qui eo priores extitêre, quadrato Caputio caruiſſe exiſtimet? Denique Marci Vlyſſiponenſis,Auctoris Chronicorum Ordinis S. Franciſci, teſtimonium accedat,qui Chron.par.5.lib.9.c.16.ita ſcribit. *Quo tempore B.P. Franciſcus Ordinem Minorum inſtituit, vſus eſt Caputio longiori, & acuminato, quod tunicæ aſſutum gerebat: perſimile quoque poſt eum detulerant Antonius, & Bonauentura, aliíque quamplurimi, quemadmodum ex eorum habitibus, qui vſque in hodiernum diem conſeruantur; & ex Picturis manifeſtum eſſe poteſt.* Hæc de hac Demonſtratione dicta ſufficiant: ad Septimam pergo.

Demonstratio VII.

Quamdiu Caputium Quadratum,ſeu Pyramidale in Ordine floruerit.

I. QVADRATI Capútij genus, à B.P.Franciſco Minorũ Patre exorſum,ac quàmplurimis poſt ipſum annorum luſtris,incolume in Ordine propagatum fuiſſe,hactenus demonſtrauimus:iam verò integra eiuſdem Caputij ætas,vitáque breui inquiſitione indaganda eſt: vt eò faciliùs, quo tempore ipſum intermori contigerit; in Nona Demonſtratione, quæ ad hanc rem pleniùs, ac perfectiùs illuſtrandam,inſtituenda eſt,explicari queat.

II. Perfecta quadrati Caputij ætas, haud alia ratione, præterquam vel ab ipſa Caputiorum, quæ variis in locis religiosè ſeruantur, ætate: vel ab Imaginum ipſius diuturnitate; vel tandem ab hiſtoricorum teſtimonio,à nobis colligi poteſt. Quòd enim eos, qui quadratis Caputiis vſi ſunt, longiùs ab Ordinis natiuitate abfuiſſe perſpectum fuerit; aut quadrati Caputij Imagines, diuturniora ſibi à Caputij ortu tempora vendicauerint; eò ſanè prouectiorem illius ætatem fuiſſe, non obſcurè probatum erit. Ex quo tandem;ſi non certum, ſaltem quàm diuturnum illius vitæ tempus fuerit,indubiè licebit colligere.

III. Primam igitur huius rei probationem ab iis exordientes, qui quadrata Caputia geſtarunt;eorúmque memoriam nobis,ipſis Caputiis teſtatam reliquerunt;breuiter huc reuocanda ſunt, quæ in ſecunda Teſtimoniorum Claſſe Quartæ Demonſtrationis,fuſiùs proſequuti ſumus: Vbi à B. Franciſco inchoantes, eorum ſeriem, & Cathalogum texuimus;qui quadrata Caputia, variis Orbis temporibus,ac diſtinctis locis, velut certa antiquæ veritatis monumenta, poſteris conſignarunt. His verò Caputiorum Teſtimoniis hic conſultò præteritis, quæ B.P.Franciſco, ac Sociis contemporanea,certam nobis illorum temporum fidem commendant: B.Simeonis à Collazzone, qui circa annum Dom. 1239. ex humanis migrauit, quadratum Caputium Spoleti cuſtodiri diximus. Aliud Hiſpelli B. Andreæ Hiſpellenſis, qui anno 1270. etiamnum inter mortales vitam ducebat. Aliud B.Philippi à Monte Ileino,qui cũ anno Domini 1279.in Cælũ conceſſiſſet,ſexto ſcilicet,vel ſeptimo poſt.D.Bonauenturam anno,corporis,& quadrati Caputii exuuias in eódem Montis Ileini Oppido depoſuit. Aliud quoque B.Raynerii Biturgienſis, qui anno Domini 1304. poſt S.Ludouicum Tholoſanum Epiſcopum, vitam meliorem aſſecutus eſt; quadratum Caputium Biturgiæ aſſeruatum commemorauimus. Poſt hæc duo quoque alia quadrata Caputia; vnum videlicet B. Conradi Offidani, alterum B.Ioannis Lauernicolæ,in Sacro Aluerniæ Monte, religiosè repoſita eſſe admonuimus:ex quibus prior circa annum Domini 1306. Poſterior circa 1322.integra ferè poſt S.Franciſcum annorum centuria,ex hac luce ad puriorem migrarunt.

IV. Huc vſque quadratorum Caputiorum, quæ nobis perſpecta ſunt, integra monumenta peruênere: quæ quadrati Caputii vitam hactenus in toto Ordine incolumem extitiſſe, extra omnem dubitationem affirmant. At verò depictæ Imagines, quæ poſt hæc Orbis tempora,pleriſque in locis conſpiciuntur, procul dubio diuturniorem fuiſſe indicant. Etenim poſt annum 1322. quem poſtremum Caputiorum reliquiis præſcripſimus; quædam Fratris Minoris Imago, quadratum Capu-

tium gerens, Senis apud Minores Conuentuales, in Claustro cernitur, quæ Pictoris nomen, ac Picturæ tempus hac inscriptione præsefert. *Ambrosius Lorenzetus Pictor Senensis fecit anno Domini* 1335. Alia quoque minùs antiqua Interamnæ in Ecclesia S. Pauli, non longè ab Vrbe, B. Virginem paruulum Iesum gestantem; ac B. Franciscum Capucino similem, ipsius pedibus adgeniculatum, in tabula profert, hoc Pictoris, & anni titulo. *Petrus Ranucius Spoletanus pinxit, anno Domini* 1366. mense Septembri. Tres præterea Fratrum Minorum Imagines, Capucinorum habitum gestantes, Reginopoli, inferioris Bauariæ Vrbe, tribus sepulchris lapideis; quæ apud Minores Conuentuales, in ipso Monasterij Claustro, solo effossa pedibus teruntur, insculptas reperias. Prioris sepulchri lapis, sua inscriptione annum 1372. indicat: Secundi, annum 1388. Tertii, annum 1390. Quamquam verò his recentior, in Senensi Vrbe, apud Fratres S. Dominici; in Sacello illius Ecclesiæ, quod Guelforum Familiæ esse dicitur, Fratris Minoris Imago aspiciatur, quadratum Caputium præseferentis; cuius inscriptio est: *Opus Ioannis de Senis* 1447. Integram tamen quadrati Caputii formam, ad 1400. duntaxat circiter annum peruenisse, haud leues certè rationes mihi persuadent: quas in Nona Demonstratione, quæ de Caputii quadrati mutatione instituenda est, examinandas differimus.

Cæterùm perfectam quadrati Caputii ætatem, vsque ad præfatum, plus minusve annum, prouectam fuisse, ipsæ Gullielmi Farinerii Constitutiones, quæ anno 1354. in Generali Capitulo Assisij celebrato, editæ fuerunt, non obscurè confirmant: in quibus cùm eadem prorsus, quæ priùs à S. Bonauentura, circa Caputium sancita fuerant, renouata habeantur: nihil in quadrati Caputii forma immutatum fuit: sed longior duntaxat Caputii quadrati mensura contrahitur; vt ex ipsa Constitutione patet, qua ita sancitur. Caputium tali modo fiat, quòd existens in capite, Cingulum vltra duos digitos non excedat. Verùm cùm hæc vberiùs in Nona Demonstratione pertractanda sint: hinc tantùm colligere liceat, quadrati Caputii annos (quamquàm de iis certum quisquam statui minimè queat) vsque ad 1400. circiter annum effluxisse. V.

DEMONSTRATIO VIII.

An auctoritate alicuius Pontificis, aut Capituli Generalis, forma Caputij quadrati, aut pyramidalis sublata fuerit.

QVORVNDAM opinio fuit: quadrati, siue pyramidalis Caputij formam, Ioannis XXII. Pontificis Constitutione, ne dum sublatam, verùm & anathemate percussam fuisse. Cuius rei eam causam fuisse ferunt: quòd cùm huius Pontificis tempestate, opera Ludouici Bauari Imperatoris, qui ab eo excommunicatus fuerat, & ab Imperio depositus; schisma in Ecclesia excitatum esset, (Petro quodam Corbario, qui Nicolai V. nomen assumpserat, in Petri Sedem Romæ intruso) in eo Michaël Cæsenas, Minorum Ordinis Generalis Minister; ob quosdam de Christi paupertate errores, quibus is tenaciùs adhærebat; iubente Pontifice, ab officio depositus, ad Bauarum transfugit: atque illius, ac consequenter Intrusi partes cum aliis (paucis tamen) Ordinis Fratribus, qui eum sequuti fuerant, tueri cœpit. Ea re grauiter Pontificem commotum, Constitutione, quæ incipit: *Dudum.* Data Auenioni, Anno 1330. eundem Michaëlem Hæreticorum fautorem, manifestúmque Hæreticum, ac Schismaticum, cum suis Asseclis declarasse ferunt. Ac præterea, cùm Michaël cum Asseclis, antiquum, ac cõsuetum Religionis habitum indutus extra Religionẽ vagaretur, præcepisse; ac sub diuini anathematis pœna interdixisse; ne quis de cætero quadrato Caputio vteretur: cuius loco rotundum Caputium cum Lunula, & Scapulari toto Ordini præscripserit. Hanc sententiam tradit Franciscus à Coriolano Capucinus, in suo Breuiario Chronologico, anno 1225. & 1228. qui malè in eam, totam Capucinorum Religionem, constanti Traditione conspirare, affirmat; cùm vix vnum, aut alterum ei fauentem proferat. Hæc sententia cùm nullo, aut probatæ veritatis, aut rationis pondere fulciatur, seipsa ruit; grauique I.

[Margin: ...oriolan. ...eu. Chro-...ol. ann. ...28. & ...25.]

falsi

falſi ſuſpitione laborat. Nam in primis nullam Ioannis XXII. de hac Caputij mutatione Bullam, aut præceptum extare certum eſt: neque apud poſteriores Pontifices, neque apud antiqua Ordinis monumenta, vlla illius memoria vnquàm ſuperſtes fuit; quibus altum, ac perpetuum ſemper fuit de hac re ſilentium. Quod ſi res ita accidiſſet; an non rei ipſius grauitas id poſtulare videbatur: vt ſcriptis exarata, ſaltē inter Ordinis monumenta relata fuiſſet? Equidem non inficior, per extrauag. *Dudum*. quæ habetur apud Eymericū in Directorio Inquiſitorū; Excōmunicationem in Michaelē, & Aſſeclas, tanquam Hęreticos à Ioanne XXII. latam fuiſſe: quicquam tamen ab eo in quadrato caputio, quod eo tempore Minorum Familiæ commune erat; immutatū, aut præceptum fuiſſe; hactenus neque ex ea Pontificis Conſtitutione, in qua nulla de Caputio mentio fit; neque apud Sacros Canones; neque apud vllos Hiſtoricos conſtat. Quo fit, vt hæc ſententia nihil prorſus à Ioanne XXII. neque ab alio Pontifice ſolidum hauriat, quo ſeipſam defendat.

Direct. Inquiſit. 2. p. 9. 35. & 16.

II. Alij tamen id ex altera eiuſdem Ioannis XXII. Conſtitutione, quæ incipit: *Quorundam exigit*, &c. quæ habetur inter Extrau. cap. 1. de Verb. ſignif. in 6. aſſerere conantur: At neque hi ex ea quicquam ſibi vendicant. Ea enim Conſtitutione Pontifex; vt ex argumento illius capitis, & ex Bullæ contextu, conſtat; quoſdam tantùm Fratres Congregationis Narbonenſis, qui ſub arctioris obſeruantiæ prætextu, ſtrictos habitus, ac breuiora Caputia, quàm Ordinis tunc conſuetudo ferret; pro arbitrio, abſque Pontificis licentia ſibi aſſumentes, ſchiſma in Ordine concitabant; atque à Generalis ſe obedientia abſtrahebant, reprehendit: illoſque ſub Excommunicationis pœna, ab ea Habitus nouitate recedere; totique Ordini ſeipſos conformare; ac demum Generali Miniſtro obedire cogit: Cuius, ac aliorum Ordinis ſuperiorū arbitrio relinquit de Veſtimentorū vilitate, ac nōnullis aliis ad paupertatem ſpectantibus iudicare. Cùm autem eo tempore in toto Ordine Caputij acuminati vſus vigeret: tantùm abeſt; vt ea Conſtitutione Caputij quadrati, ac pyramidalis vſus ſublatus fuerit; quòd illa magis confirmatus fuit; eo duntaxat conſtituto; vt qui vel ſtrictiores Habitus, vel breuiora Caputia quadrata gerebant; ſeipſos ad aliorum formam componerent, qui & laxioribus Habitibus, & longioribus Caputiis quadratis vtebantur. Sic enim in ea Conſtitutione legitur.

De Verb. Signif. in 6. c. 1.

III. *Ideoque omnes, & ſingulos Fratres antedicti Ordinis Minorum, qui ſtrictos, curtos, ac difformes Habitus, ab ipſius Generalis Miniſtri, & aliorum de dicta communitate, Habitu coram nobis, & Fratribus noſtris, & aliis in Romana Curia detulerunt, vel deferunt: monemus, & hortamur in Domino: eis nihilominus in virtute S. Obedientiæ, & ſub Excommunicationis pœna, per Apoſtolica ſcripta mandantes; quatenus ad mandatum ipſius Generalis deponant, quos deferunt, habitus: & aliis iuxta eiuſdem Generalis arbitrium, determinationem, ſiue iudicium (vt ſupra prædicitur) induantur; ipſique Generali in omnibus iſtis, & aliis, & per omnia ſecundùm B. Franciſci Regulam, & prædictas prædeceſſorum noſtrorum Declarationes, Conceſſiones, & Commiſſiones in ipſis Declarationibus comprehenſas, & noſtras contentas in præſentibus humiliter obediant, pareant, & intendant.* Verùm id apertum errorem euincit, quòd hæc Bulla decenniò ante Michaëlis Cæſenatis ſchiſma, eo poſtulante, à Pontifice edita fuit: quo pacto igitur in ipſius odium lata eſſe creditur?

Quorūdam exigit de verbor. ſignif. in 6.

IV. At neque ea opinio rationi, poſteriorique rerum ſtatui ſatis conſentanea videtur: quamquam enim Frater Michaël Cæſenas, cum nonnullis ſui erroris aſſeclis, ad Ludouici Bauari, ac Antipapæ partes tranſierit: ij tamen pauci admodum fuerunt, ac breui ferè omnes, præter Michaëlem, & paucos, ad Pōtificis obedientiā redeuntes, ſchiſmatis maculam abſterſerunt. Quo fit, vt cùm nec diutiùs, nec omnes in ſchiſmate permanſerint: haud credibile ſit, Pōtificem tam leuiter Ordinem ad Habitus mutationem compuliſſe. Addo, quòd poſt Michaëlis, & Aſſeclarum ſchiſma, immò & poſt ipſius Pōtificis mortem, vigeſimo circiter anno: Generale Capitulum Perpiniani, ſub Gulielmo Farinerio Generali celebratum fuit; anno videlicet 1354. in quo antiqua Ordinis Statuta, olim à S. Bonauentura edita, de Caputij, quod pyramidale fuiſſe conſtat, menſura vltra cingulum longiùs, quàm duobus digitis non extendenda, refricata fuēre; quod planè apertum teſtimonium eſt, nullam à

Ioanne X X I I. Caputij pyramidalis mutationem factam fuisse. Neque enim post Pontificis decretum, aut latam in quadratum Caputium excommunicationem, Farinerius, aut Generale Capitulum illud Constitutione confirmasset. Cùm verò hæc Farinerii Constitutio à Martino V. Pontifice, qui post 1400. annum Pontificatum gessit, confirmata fuerit: id sanè extremo gladio hanc sententiam iugulat; ne incolumis, aut superstes diutius esse possit.

Huius Farinerii, seu potiùs S. Bonauẽturæ Constitutionis, priùs meminerat huius sententiæ assertor, ex qua pyramidalis Caputii probationem hauserat: mirum, quòd hic in seipsum impingat, ac Ioanni X X I I. Caputii pyramidalis internecionem tribuat, quod post Ioannem adhuc incolume asseruerat, anno 1228. fol. 361. V.

Quod si posteriorem rerum statum perpendimus; is faciliùs adhuc animum ab hac leotentia reuocat: Etenim ex quamplurimis antiquarum Imaginum monumentis perspectum est: quadratum, seu acuminatum Caputium, licèt paulò illo antiquo longius, ac laxius, absque Scapulari multis; post huius Pontificis decessum, annorum lustris, in toto Ordine floruisse. Cùm enim Ioannes X X I I. anno 1334. diem extremum clauserit; plurimæ Fratrum Minorum Imagines, post id tempus exculptæ, ac depictæ adhuc integræ extant; quæ huiusmodi Caputium, velut toti Ordini commune referunt; quas nos in Superiori Demonstratione, suis quibusque temporum spatiis assignatis, prosecuti sumus. VI.

Script. Neapol. Vnde igitur ita scribunt? *Quia Capulium illum antiquum (detur casus, quod fuerit acutum) à Fratricellorum hæresi pollutum, & maxima temeritate ab eius forma alteratum fuit; & ideo à Ioanne X X I I. Ordini sublatum, & Fratricellis in signum hæresis, schismatis, & Apostasiæ derelictum, antiquatum, & profanatum est. Hac dicimus, & probamus ex Patre Coriolano Capucino in suo Breuiario Chronologico: qui etiam refert summum Pontificem statuisse; vt sibi obedientes Caputium rotundum gestarent, relicto oblongo illo, & pyramidali, quo Michaël, & sequaces vtebantur.* VII.

Cur tam iuani ratione freti; in Caputium, quod cùm à Beato Patre institutum fuerit; sanctum, ac venerandum ab omnibus, præsertim à Filiis haberi debet; tam acerbè inuehuntur; vt illud in Hæresis, Schismatis, & Apostasiæ signum derelictum esse affirment? Qua ratione, quod Deo Auctore in Religione institutum, & à S. Dei Ecclesia approbatum: antiquatum, ac profanatum esse ferunt; cùm nulla id solida, nedum certa ratione euincant? Vbinam apud Pontificum Bullas; aut quadratum Caputium anathemate percussum, siue antiquatum; aut rotundum lege aliqua inuectum ostendunt? VIII.

At esto. Demus olim Michaelis Cæsenatis hæresi pollutum; demus antiquatum; demus profanatum: quod ipsa rei veritas apertè oppugnat: num illud hac tempestate, ab iis tam graui censura perstringi debuit? cùm Clementis Septimi Pontificis auctoritate, & Ecclesiæ Iudicio, Capucinorum Ordini restitutum; atque ampla Bulla consecratum, ac tot posterioribus Pontificum Bullis celebratum fuerit? si à Capucinorum Religionis, illis minimè lubet se, calumnia temperare: cur saltem S. R. E. non parcunt; cuius auctoritatem, ac potestatem conuelluut? Quis enim profanum, & antiquatum censeat; quod publico S. R. E. decreto, velut sacrum approbatum fuit? Rem acriùs non prosequor. IX.

Alii quadrati Caputii mutationem ad Vrbanum Sextum referunt; quem in schismate Clementis V I I. Antipapæ: cùm duo Generales Ordinem discinderent, quadratum Caputium in rotundum, adiunctis Lunula, & Scapulari, mutasse ferunt: quo Fratres Minores sibi adhærentes, ab aliis, qui Antipapæ parebant, dignoscerentur. Hanc opinionem, quæ incerto Auctore vagatur, refert Coriolanus: quam etiam ob id maximè refellit; quòd nulla de duobus Generalibus eo tempore electis, in Chronicis mentio fiat; à quibus schisma in Ordine conflari potuerit. Veruntamen huic rationi accedat: quòd hæc opinio nullum Pontificis decretum, nullum Scriptorem, nullum Ordinis monumentum, nullum denique testem, quæ veritatis insignia sunt; sibi vendicat. Quo fit, vt cùm omni prorsus veritatis robore destituta sit, seipsa dilabatur. X.

Franc. Coriolan. Breu. Chronol. Ibidem.

Quãquã verò quadratũ Caputiũ, huius Põtificis Cõstitutione sublatũ fuisse, velut XI.

leue, ac

leue ac improbatū arbitremur; haud tamen pugnamus, quin circa huius schismatis tempora, quæ ad 1408. annum accesserunt, quadratæ Caputij forma ad interitum properauerit; quemadmodum in sequenti Demonstratione fusius exarabimus.

XII. Illud postremò certum sit: nullam vllius Capituli Generalis Constitutionem, nullamque Ordinis Decretum, vllo vnquam tempore extitisse, quo pyramidalis Caputij forma sublata, aut in aliam mutata esse probetur. Addo, quod nec vlla Pontificis Bulla; aut rescripto; nec generali Ordinis Constitutione, aut decreto vllibi statutum habetur, vt Caputij rotunda forma simul cum Lunula, & Scapulari; quæ modò communis est Minorum Conuentualium, & Obseruantium Habitus forma, in Ordinem inueheretur: Consulant Bullas, ac Pontificia Decreta; euoluant Ordinis monumenta; legant, perlegant antiqua Patrum statuta, quæ rotundum Caputium Lunulam, & Scapulare, vel præcesserunt, vel comitata sunt: videant, perpendant, proferant, si quod habent, quo pyramidali extincta, rotunda Caputii forma cum Lunula, & Scapulari, legitima aliqua auctoritate in Ordine inuecta fuerit. Quòd si nihil in eorum ortu legitimum reperire queunt: sciant profectò, ea ex illius, quod legitimum fuerat, corruptione emersisse.

DEMONSTRATIO IX.

Quo tempore, & qua ratione forma Caputij quadrati, seu pyramidalis in Ordine mutata fuerit.

I. Antiquum Religionis Minorum Habitum, quoad Caputii formam, olim immutatum fuisse, tot præclata antiquitatis monumenta, ac veteru Scriptorum testimonia, quæ hactenus à nobis allata sunt, tam solide euincunt: vt nulla ratione id vel negari, vel de eo dubitari posse videatur. Ac quo tempore, qu[illegible] Auctore, quavè ratione ea immutatio acciderit, haud facile est absque dubitatione asserere. Alii enim hanc Habitus, & Caputii mutationem D. Bonauenturæ tribuunt, qui cum post Ioannem Parmensem, qui sponte se à Generalatus officio abdicauit, totius Ordinis suffragiis Generalis electus fuisset, anno Domini 1256. in Generali Capitulo, quod Narbonæ in Gallia, anno 1260. ab eo celebratum fuit; priorem Habitus, & Caputii formam in alteram, quæ nunc Minorum Conuentualium, & de Obseruantia communis est, Constitutione ab eo commutatam volunt.

II. Hanc sententiam tuetur ex Recentioribus, quidam haud obscuri nominis Scriptor, multis mihi nominibus venerandus: qui pro ea nonnullos affert Auctores, nimirum Petrum Galesinum, Raphaelem Volaterranum, Alphonsum Ciaconium, & Hieronymum Cortesium: nititurque hoc ipsum ex Speculo Nouitiorum eiusdem S. Bonauenturæ colligere.

III. Alii verò id alia ratione astruunt: videlicet, quòd in antiquis Ordinis Monumentis traditum sit: D. Bonauenturam in eo Capitulo, Constitutiones, ac Reformationes circa Habitus, & Caputia Fratrum sanxisse: quod etiam Bartholomæus Pisanus Auctor Conformitatum affirmat. Ex quo tandem id sibi persuasum habent; his Cōstitutionibus antiquam Habitus, & Caputii formam fuisse immutatam.

IV. Verùm cum tam multa sint, quæ contra hanc sententiā validissimè pugnant, quæ nulla ratione superari possunt; ei planè assentire nullo modo possumus. Pugnāt enim tot quadrata Fratrum Caputia. pugnant tot depictæ illorum imagines, quæ [illegible] post S. Bonauenturam in Ordine floruerunt, de quibus septima Demō[illegible]ratione e[illegible]mus: pugnant ipsæ S. Bonauenturæ Constitutiones, in Narbonen[illegible] Comitiis editæ; quæ priorem quadrati Caputii formam confirmant: pugnant den[illegible]qu[illegible] eadē in [illegible] Bonauenturæ Statuta, à Guilielmo Farinerio post nonagesimum ann[illegible] refr[illegible]catas, quę nihil à D. Bonauentura in quadrata Caputii forma mutatum esse [illegible] Form. c. 1. p. [illegible]

V. Quod enim ad Auctores spectat, quos Scriptor ill[illegible] laudat [illegible], pro hac sententia profert. Galesinus non quadratum Caputium muta[illegible], s[illegible] cucull[illegible] S. Bonauētura adiectā fuisse, narrat: quo nomine quid indicare voluerit, planè [illegible].

Cucullus enim genus vestis est, vel nauticum, vel pastoritium ad arcendas pluuias accommodatum: quòd si Cucullam in ea significatione accipiat; magis profectò quadratum Capucium confirmat: hoc enim vestis genus Caputium quadratum habet. At quomodo Cuculla tunc à S. Bonauentura adiecta fuerit, planè intelligi non potest. Cuculla, quæ apud Monachos laxior quædam, ac manicata vestis est; qua diuina officia persoluentes, vtuntur; minus Galesini sensui respondet: cùm eam nullo vnquam tempore apud Minores vsu receptam fuisse, exploratum sit.

Ioan Cass. de Hib. Mon. l. 1. Superest igitur, vt Galesinus Cucullam in eo sensu accipiat, quo apud Cassianum lib. 1. de habitu Monach. vsurpatur. Cuculla enim apud Cassianum (vt notant Scholia) capitis indumentū est, quo Monachi Ægyptij vtebātur. Sozomenus, lib. 3. cap. 13.

Sozom. l. 3. c. 13. de eisdem Monachis agens. *Caput* (inquit) *integumento, quod Cucullam appellare solent, operiebant; quo ostenderent, se vitam proinde simplicem, atque sinceram agere; atque pueros lacte nutritos, quorum caput eiusmodi thiaris obuoluitur, vt tegatur simul & foueatur.*

Nicephor. l. 9, c. 14. Addit Nicephorus, lib. 9. c. 14. tegmen illud acuminatum fuisse. Iam verò si hoc Capitis integumentum acuminatum erat, quomodò inde Auctor ille rotundum Caputium ex Galesino colligat, ignoro. His accedat, quòd Galesinus non mutatum Caputium, sed Cucullam Caputio adiectam fuisse tradit: quo profectò indicat, nullam tunc Caputio mutationem accidisse: sed aliquid duntaxat præter Caputium additum fuisse; quod ille Cucullam, seu Almutium appellat; quod Capitis tegumentum est à Caputio distinctum. Ar neque id verum est: Nam D. Bonauentura Almutia, seu rotūda Caputiola, à Cōmuni Ordinis Caputio distincta, haud sanè in Ordinem inuexit; sed iam inuecta reperit: vt ex speculo Nouitiorū facilè colligitur, vbi ait. *Vnde nec Almutia palàm extra Caputium religiosè portantur.*

S. Bonauent. in spec. Nouit. c. 25.

At Raphaël Volaterranus, Ciaconius, & Cortesius, & si qui alij sunt huius sententiæ assertores, ea... ex Pisani verbis hausisse certum est: qui in Capitulo Narbonensi, nonnihil in Minorum habitu à S. Bonauentura statutum fuisse affirmat: ex quo ij Caputij quadrati formam mutatam fuisse colligunt. Verum hi toto Cælo aberrant: neque enim S. Bonauentura in eo Capitulo Constitutiones condidit, quibus priorem habitus, aut Caputij formam mutaret: sed potiùs dilabenti modum, ac terminum præscripsit. Cùm enim Fratrum Communitas, ea tempestate, ab institutа B. Patris austeritate exorbitans, iam ad habitus mollitiem, ac amplitudinem declinasset; Caputia quoque Monachorum more laxiora, ac vastiùs à tergo pendentia sibi adsciscerent: ea sanctus Vir, in ipso sui Generalatus initio, reformanda curauit. Quare tantùm abest, vt S. Bonauentura habitus, aut Caputij formam immutauerit; quòd iam inuectæ potiùs tam habitus, quàm Caputij relaxationi, terminum statuit, nè vlteriùs in peius proficeret. VII.

VIII.

Enimverò quis tam Sancto Viro, qui dilabentē Ordinis statum, omnibus, quibus potuit, machinis à lapsu vendicauit; atque ad reformationem, quoad fieri potuit, prouocauit; hanc deformationis maculam inurere audeat? vt eo Autore vera Habitus, & Caputij forma, qua potissimùm Minorum Ordo exteriùs subsistit, primùm in Religione periisse censeatur? Id porrò cùm absque causa fieri, nulla ratio ferat; quis causam excogitare queat, qua is priscam, atque à B. Francisco institutam Habitus, aut Caputii formam ex Ordine auellere, atque in aliam commutare deberet? Equidem cùm sine causa, sine certa ratione, sine legitimo Auctore, demùm sine teste hæc dicantur; miror, quo pacto grauissimus Auctor in eā sententiā descēderit.

S. Bonau. in spec. Nouit. cap. 25. Quod verò ex nomine Collarii, de quo agit S. Bonauentura in Speculo Nouitiorum, Auctor ille Lunulam colligit: valde meo Iudicio à Bonauēturæ verbis, ac mente alienum est: Id enim ex ipsius verbis constat, quum ait: *Indecens est, si coaptatio præter morem Religionis fuerit curiosa: verbi gratia; si Caputij collarium quadam in gyro replicatione, iuxta mundanorum consuetudinem coaptetur, aut curiosè ipsum replicetur Caputium circa genas.* Ex his enim perspicuum est, non Lunulam, quæ à Caputio distincta est, & ante pectus pendet: sed ipsam Caputii largioris circa collum replicationem à Sancto Bonauentura Collarium appellari. Cùm enim largius, ac laxius Caputium tunc à Fratribus geri cœpisset; Sanctus Vir curiosam illam Caputii in Collo replicationem damnat, quæ sæcularium Collare præseferret; IX.

quo non

qua nonnulli iam vti cœperant. Quo sanè exploratum est, hic potiùs quadrati Caputij, tametsi amplioris, quàm à B. Francisco institutum fuerit, formam indicari: ea enim complicatio, siue ad collum, siue ad genas, rotundo Caputio, quo caput artiùs vndique obuelatur, minimè coaptari poterat. Adde: Si D. Bonauentura Collarium, quod iuxta huius Auctoris sententiam, est quædam panni in gyro replicatio, ante pectus pendens, apertè damnat: quomodò illius Auctor extitisse dicitur? Ibidem.
Id tandem confirmant Almutia, quæ tunc à Fratribus vsitari cœperant: quæ dum S. Bonauentura extra Caputium palàm deferri, velut irreligiosum carpit; profectò non rotunda, sed quadrata Caputia, eaque ampliora fuisse demonstrant.

XI. Alij verò hanc Caputij mutationem Ioanni 22. Alij Vrbano VI. adscribunt, quorum sententiam meritò in superiori Demonstratione, velut improbatam, ac rationi minùs consentaneam reiecimus. Superest: vt, quo tempore; quavè ratione ea mutatio accidere potuerit, diligentiùs exquiramus.

X. Antiquam Caputii formam, neque certo tempore, neque repentè totam simul immuratam fuisse, pluribus argumentis mihi persuadeo. In his primum argumentum, ex omnium veterum Historiographorum consensu ducitur: qui, nemine prorsus discrepante, in arctissimo, ac perpetuo huius rei silentio ita conspirant: vt nec ex Historicis quemquam, aut inter Ordinis monumenta scriptum, aut traditionem repetias; quæ, quo tempore, aut quo Auctore, hæc antiqui Caputii mutatio in Ordine primùm inuecta fuerit, apertè doceat. Certè Caputium à priori immutatum fuisse, totius Orbis vox est; ac res ipsa clamitat: quando verò, aut, qua ratione id factum fuerit, ne vnius quidem sonus auditur. Quòd si ea Caputii mutatio certum, ac præfixum in Orbe tempus haberet: quidni certum quoque, vel in Orbe Scriptorem, vel in Ordine monumentum, sibi vendicasset; quo tanti ponderis res ab interitu seruaretur.

XI. Aliud verò argumentum, ab ipsa rei veritate haustum, id euidentiùs probat. Siquidē experientia ipsa, quæ rerū magistra est, id omnibus priora tempora, ac temporum periodos inspectantibus manifestè constat; Caputium sua mutationis, ac corruptionis tempora habuisse; quibus sensim ad integram formæ iacturam concessit. Nam vna quidem Orbis tempestate: integra, ac sartatecta manente suæ institutionis forma, paulatim in ampliorem mensuram se extendit. Altera verò posterioris Orbis ætate, seruata adhuc prioris quadraturæ ratione; Caputium in eam amplitudinem, ac longitudinem emersit: vt eo capiti imposito, ipsius latera ad vtrumque humerum se extenderent, & acumen Cingulo longiùs se protenderet. Cùm verò pannus, quo tunc Caputia fieri cœperunt, subtilior, ac exilior esset: atque vndique circa collum crispatus: inde fiebat; vt tubera quædam ex Caputio circa collum prominerent, ex quibus Collaria illa curiosiùs componebantur, quæ à S. Bonauentura (vti explicatum fuit) reprehenduntur. Ea verò, cùm ex Caputii amplitudine paulatim excrescente, sub mento fluere cœpissent; eò tandem ventum est, eùm ea Caputii amplitudo iam fastidium pareret; ac brumali tempore minùs caput, & collum à frigore tueretur; Collare in Lunulam, Caputium in Scapulare, Almutiumque in rotundum Caputium commutatum fuerit: Fratresq; prioris quadrati Caputij formam abiecerint. Quo fit, vt quibusdam velut gradibus (quæ cæterarum quoque terum conditio esse solet) Minorum Ordo, ad integram antiqui Caputii corruptionem, & iacturam descenderit.

XII. Id verò ne frustrà, aut gratis persuadere videar. Priora illa S. Bonauentuiæ tēpora nobis primo loco percurrenda sunt; quibus Minorum Religio ab instituta, tum Regulæ obseruantia, tū Habitus forma declinare cœperat. Hic porrò illud velut certū ac fixum statuimus: S. Bonauenturam, qui anno 1256. (vt diximus) prima Ordinis gubernacula regenda suscepit; Religionis statum, quoad Habitus, & Caputii mensuram: nonnihil à priori exorbitantem reperisse: ita vt in Generali Capitulo, quod Narbonæ, quarto post anno coactum fuit; Constitutiones ediderit, quibus eā Habitus, & Caputii mensurā præscripsit: vt Habitus amplitudine 18. palmorū latitudinē non excederet: tantæ verò longitudinis esset: vt præcinctus, non ampliùs, quàm duorū digitorū mensura, supra funis Cingulum complicaretur. Caputia verò longitudine

Cingulum

Memor. Ord. tract. f. 68.

Cingulum non excederent. Hanc Constitutionem refricauit Guillelmus Farinerius Generalis Minister anno 1354. in Capitulo Assisij celebrato. Quo fit, vt iuxta S. Bonauenturæ, & Guillelmi Farinerij Constitutionem, hic Fratris Minoris habitus, & Caputium esse deberent: quæ subiecta pictura demonstrat: quæ laxiorem illius tempestatis, & Habitus, & Caputij formam fuisse declarat.

Imago Fratris Minoris iuxta Constitutiones Farinerij.

EX quo planè constat, cum morem iam ab eo tempore, in Ordine communi XIII
Ordinis relaxatione irrepsisse: vt Habitus circa lumbos præcincti deferrentur;

ac tantæ

ac tantæ longitudinis essent, vt subcincti, complicatione non solum Cingulum obtegerent; verùm & longiùs à Cingulo fluerent. & Caputia tam oblonga gestarentur; vt ipso etiam Cingulo inferiùs penderent; quæ propterea D. Bonauentura Constitutione contrahenda curauit. Hinc facilè perspicuum fit: cur tot S. Francisci, S. Antonij, ac S. Ludouici Icones, hoc præsertim tempore depictæ, quorum nos multas superiùs commemorauimus, & Habitum præcinctum, & Caputium vsque ad Cingulum protractum gerant. Hæ siquidem, & primum huius corruptionis gradum indicant; & defluentem Caputij, & Habitus antiqui formam, velut digito demonstrant.

XIII. Præclarum huius rei simulacrum explicant, nonnullæ S. Francisci Imagines; quæ Epotediæ, quæ Vrbs est Galliæ Subalpinæ, apud Fratres Min. Conuentuales cernũtur: quarum prima extra Ecclesiæ valuas, in perantiquis quibusdam Ecclesiæ foribus, muro occlusis, quæ nunc Conuentui adhærent; inter fores, & superiorem fornicem depicta conspicitur: quæ B. Franciscum Habitu vili, neglecto, angusto, rudique indutum; ac præterea Caputio non tam oblongo, vt ad infimas vsque Scapulas defluat: sed contractiori, quale Capucinorum esse solet, depictum refert. Aliæ verò in Ecclesia sparsim conspiciuntur, laxiori Habitu, ac Caputio vsque ad infimas Scapulas, & ampliùs demisso; quæ tamen Caputij acuminati, absque Scapulari, formam retinent. Inter has quædam alia his antiquior, nec tam stricti Habitus, aut breuis Caputij, quàm prima: neque in tam laxam Habitus, & Caputij mensuram diffusa; quales cæteræ esse videbantur; velut media consistere visa est. His tãdem aliæ tam B. P. Francisci, quàm aliorum Sanctorum Ordinis Imagines, Scapulari, ac rotundo Caputio, Conuentualium more, exornatæ succedunt: omnium verò cùm varia propemodum Habitus, & Caputij facies sit, velut gradibus quibusdam distincta: Quid hæc? præterquàm diuersos, ac succedentes sibi rerum status, ac temporum periodos insinuant; quibus Minorum Ordo non raptim, aut repentè; sed pedetentim ab antiqua Habitus, & Caputij forma deflexit?

XIV. Primum itaque corruptionis gradum, in antiquum Ordinis Caputium, statim ferè post S. Francisci tempora, paulatim tamen, irrepsisse; exiguus ipse annorum numerus; qui inter ipsius obitum, & S. Bonauenturæ ad Generalatum assumptionem interfluxit; qui vix triginta annorum fuit; mihi facilè persuadet. Anno siquidem 1226. cùm S. Franciscus corruptibilem corporis sarcinam deposuisset, S. Bonauentura anno 1256. Generalatus officium assumpsit. Porrò etsi huic corruptioni S. Bonauentura verbo, auctoritate, sanctionibus, ac omnibus, quibus potuit, machinis occurreret, ne iam concitatæ illius vndæ vltrà erumperent: vix tamen id obtinere potuit, vt aliquantisper quiescerent. At S. Bonauentura ad Cardinalatum assumpto; & vix anno post Cardinalatum elapso, ad Cælos sublato: intumescentibus iterum in Ordine Regularis inobseruantiæ fluctibus, altera in antiquã Habitus formam procella cõmota est; quæ eò Caputium rapuit; vt vix salua prioris quadraturæ forma, cætera mollitie, amplitudine ac nimia vbertate luxuriarẽt. Hunc secũdum corruptionis gradum indicant, pleræque Fratrum Minorum Imagines, quę in Templo S. Mariæ Ciuitatis Bergomensis, circa annum 1340. depictę cernuntur: quę licèt quadratum Caputium gerant: illud tamen laxius, & sub Cingulo pendens; ac præterea in his Habitus subcinctus conspicitur, quemadmodum hîc delineata Imago indicat. Quo planè manifestum fit: alteram hanc Habitus, & Caputij procellam, iam eo tempore in Ordine exundasse.

GEminæ quoque B. Francisci Icones, quæ in Vrbe Amalphitana religiosè con- XVI.
seruantur, hunc ipsum secundum corruptionis gradum non obscurè indicant: in quibus & laxior Habitus, & ad lumbos complicatus: Caputium quoque vberius, & ob panni mollitiem, circa collum pleri︎sque complicationibus diffusum; salua tamen ipsius quadratura, ac pyramidali forma cernitur: quas hîc oculis subiicere placuit, vt rei veritas eo magis perspecta fiat.

PRimam in ipſa Metropolitana Eccleſia licet conſpicere, quæ omnium opinion antiquiſſima eſt; ex ipſo originali fideliter delineata, & ad nos tranſmiſſa. Cu ius hoc eſt ſimulacrum.

Altera, quæ in Ecclesia S. Francisci Minorum Conuentualium asseruatur; æquè sicut prior vetustissima, ac fideliter ex antiquo exemplari exculpta, hanc formam exhibet. XVIII.

Vtraque verò Imago, publica fide, ac Testimoniis munita, anno 1629. ad nos perlata fuit: quę haud dubiũ quin propositæ veritatis testimonium confirmet. XIX.

Schiſmatis, & Apoſtaſiæ Fratricellis derelictum eſſet: quam profectò rationem, tanquam graui pondere non carentem, haud tacuiſſent; ſi ea auctoritatis aliquid, aut veritatis ſibi aliquando vendicaſſet.

VI. Poſtremò, quòd abſque eorum conſenſu, quin etiam illis renuētibus, Caputium Capucinis reſtitutum fuiſſe dicunt. Id quidem veriſſimum eſt; ſed ad Obſeruātes, non Conuentuales pertinet; cùm in id Conuentuales conſentirent: at cur neceſſe erat, eorum conſenſum ab Eccleſia expectari? cùm minùs æquè tum Caputio, tum Capucinorum Reformationi aduerſarentur.

VII. Alterum porrò controuerſiæ Caput eſt: quo apertè contendunt, Capucinorum Ordinem, præterquàm ex declaratione Pauli V. Pontificis, non eſſe Ordinem Minorum S. Franciſci. Hæc illorum verba ſunt, publico ſcripto exarata. *Quia* (inquiũt) *Capucinorum Ordo non eſt Ordo Minorum S. Franciſci, niſi ex declaratione Pauli V. Summi Pont. vt legi poteſt in eius Bulla: in qua idem Summus Pontifex proteſtatur, in dubium extitiſſe; an prædicti Fratres ſint verè Fratres Minores, vnde decernit. Quamuis tempore S. Frãciſci inſtituti non fuerint, quia tamẽ profitentur B. Franciſci Regulã, poſſunt, &c.* Quãquàm hæc RR. PP. Conuentualium, & Obſeruantium tam Familiæ, quàm Reformatorum, quos maximè colimus, atque in Domino amplectimur; communis aſſertio, publicè in Iuditio prolata, tam in Capucinorum Ordinem contumelioſa ſit; vt illum extra S. Patris noſtri Franciſci familiam, ac inſtitutionem expellat; in exilium releget; ac Minorum nomine, & titulo, velut hæreditariis bonis ſpoliet. Attamen contumeliis prætermiſſis, quas facilè condonamus: illud tantum iuſto mœrore proſequimur, quòd in Sacri Concilii Tridentini placita, in Clementis VII. Pauli III. Pauli V. ac poſtremò in Vrbani Pontificis, adhuc viuentis, Bullas videntur inſurgere, ac tela iactare: quo fit, vt pro iis tantùm pugnare, nobis propoſitum ſit.

VIII. Principiò igitur, cùm velut certam, ac probatam aſſertionem ſtatuunt: Capucinorum Ordinem, non eſſe Ordinem Min. Sancti Franciſci: Concilii Tridentini in primis doctrinam, ac conſenſum conuellunt: in quo Capucini, Fratres S. Franciſci diſertis verbis appellantur. Seſſ. 25. c. 3. quũ ibi ita ſcribitur. *Concedit S. Synodus omnibus Monaſteriis, & Domibus, tam Virorum, quàm Mulierum, & Mendicantium, exceptis Domibus Fratrum S. Franciſci Capucinorum, & eorum, qui de Obſeruantia vocantur*, &c. vbi ſub Ordine Sancti Franciſci, æquè tam Capucinos, quàm Obſeruantes comprehendit. Quòd ſi Patres, qui de Obſeruantia vocantur, inter veros, ac legitimos S. Franciſci Filios ſe cenſeri volunt: annon & eadem ratione Capucinorum familia, quæ ſub eodem Concilii Canone perſtringitur, Ordo S. Franciſci appellari debet? aut ſi (quod abſque maxima Concilii iniuria præſtare nequeunt) Capucinos à Minorum S. Franciſci Ordine expellunt: quare eodem modo, & Obſeruantium familiam à Seraphica Religione non auellunt? Cùm enim vtrique, S. Franciſci Fratres, æquè à Concilio nuncupentur: æquo etiam aut honore, aut honoris iactura frui debent. Vnde igitur habent, Capucinorum Ordinem non eſſe Ordinem Minorum, niſi ex declaratione Pauli V? Certè quum Bullæ Pontificum, Clementis VII. & Pauli III. qui Paulum V. diuturno tempore præceſſerunt; apertè Capucinos, Fratres Minores, eorúmque Congregationem Ordinem Fratrum Minorum appellant: eo planè declarant, eos non ab extrinſeca quadam denominatione, ſeu aggregatione, ac ſimilitudine; ſed ſuapte natura ad Minorum S. Franciſci Ordinem ſpectare. Quod enim ad Paulum V. attinet: Is, quod priùs in dubium, vel potiùs calumniam; apud nonnullos Capucinorum æmulos verſabatur, abſtergit: apertiúſque, quod à Concilio, atque à prioribus Pontificibus traditum erat: declarat: nimirum Capucinos, verè eſſe Fratres Minores S. Franciſci. Quod verò addit: *Quamuis tempore S. Franciſci inſtituti non fuerint.* Cùm iuxta legitimum, ac genuinum Pontificis ſenſum, ad ampliorem rei declarationem appoſitum, intelligere deberent; id peruersè interpretati, Capucinos, ex Põtificis declaratione, à B. P. Franciſco minimè inſtitutos autumant: quod à Põtificis mente prorſus alienũ eſſe cõſtat: is namq; horũ verborũ ſenſus eſt: quòd Capucinorũ Congregatio (quatenus Religionis corpus eſt, à Conuentualiũ, & Obſeruantium corporibus diſtinctum)

Cõcil. Trid. ſeſſ. 25. c. 3.

XX. Excreuit hæc corruptionis procella,his adhuc repagulis concluſa,vſque ad annum 1400. vel vt alij volunt,vſque ad Martinianas Conſtitutiones;quæ editæ fuerunt,anno 1430.apertúmque Caputio naufragium minabatur. Nam etſi intermedio tempore, primùm Michaël Cæſenas Generalis,anno 1317. literis ad Prouinciales Miniſtros miſſis, iterum Sancti Bonauenturæ Conſtitutiones circa Habitus, & Caputij menſuram editas, refricaſſe videatur: cùm tamen rudes, ac neglecto Habitus,necnon breuiora Caputia omni ſtudio perſecutum fuiſſe,donec ea ab Ordine expungeret,ex facto Narbonenſium exploratum ſit; quos auctoritate Ioannis X X I I. antequam in ipſius odium incideret,extinxit. Poſt Michaëlem quoque Gullielmus Farinerius, anno 1354. cùm eaſdem Conſtitutiones ſanxiſſet, nihil præterquam naufragij inducias aſſequutus eſt. Nam poſt Gullielmum, percrebreſcentibus iterum carnis, & ſanguinis procellis; tanta ſenſim antiqui Habitus, & Caputij in totum Ordinem mutatio inuecta eſt: vt Martinianis Conſtitutionibus non obſtantibus, circa annum 1400. vel 1430. prior illa, & antiqua tam Habitus quàm Caputij forma à B.Franciſco inſtituta, apertè in naufragium ruerit; & quadrati Caputij loco, Scapulare, ac pectoralis Lunula, cum rotundo Caputio coniuncta ſucceſſerit; quemadmodum ex Reginopolitanæ Vrbis figurarum teſtimonio demonſtrari poteſt.

XXI. Nam præter geminas illas D. Franciſci, & D.Ludouici ſtatuas, quas in Eccleſia Fratrum Minorum Conuentualium, Reginopolitanæ Vrbis inferioris Bauariæ contineri paulò ante enarrauimus:ſi In Clauſtrum Monaſterij,quod Eccleſiæ proximum eſt, pedem efferas: octo non minus ſepulchra ſolo effoſſa offendas, marmoreis operculis obrecta;quæ Fratrum ſepultorum Imagines,non alio,quàm communi tunc Ordinis habitu,& acuminato Caputio,lapidi inſculptas,præſeferunt.

XXII. Primi Sepulchri lapis hanc temporis inſcriptionem gerit. Anno 1311. Secundus.Anno 1316.Tertius.Anno 1321.Hæc quidem tempora Ioannis X X I I.Pontificis obitum præcedunt. Verùm S. Bonauenturæ temporibus multò poſteriora ſunt. Quæ verò hic ſequuntur,longiùs quidem à D.Bonauentura, propiùs verò à Ioannis X X I I. exceſſu diſtant.

XXIII. Quarti igitur Sepulchri lapis hunc annum indicat,1335. Quinti,annum 1357. Sexti,annum 1372. Septimi,annum 1388. Octaui,ac poſtremi,annum 1390.Id verò leuiter prætereundum non eſt: quòd cùm poſt hæc ſepulchra, alii quoque Fratrum tumuli eo ordine ſtrati ibi reperiantur; in quibus defuncti Fratres,in lapide inſculpti, rotundum Caputium ſimul cum Scapulari geſtant: iis tamen annus inſcriptus,ab anno 1400.inchoat: ex quo id planè videtur colligi poſſe;antiquā Caputii formam,circa hunc annum 1400.immutatam fuiſſe. Cui & illud planè ſuffragatur, quòd cùm vix vllam ante id tempus,S. Franciſci,aut alterius Fratris Minoris Imaginem,Scapulari ac Lunula donatam conſpicere liceat; quæ poſt eam tempeſtatem vel depictæ, vel inſculptæ reperiuntur; ferè omnes rotundum Caputium, ac Scapulare præſeferunt. Atque hæc de quadrati Caputii mutatione, atque interitu ſatis dicta ſint.

DEMONSTRATIO X.

An Capucini,quibus Forma Quadrati Caputij à Clemente VII.Canonicè reſtituta fuit, ſint verè Fratres Minores,à B. P. Franciſco inſtituti.

I. GEMINAS hæc Demonſtratio,quæ nobis poſtrema eſt,Quæſtiones explicandas complectitur. Prima eſt:An quadrati Caputii forma Canonicè,id eſt,obſeruata iuris regula,à Clemente VII. Pontifice Capucinis reſtituta fuerit. Altera. An Capucini Fratres, inter Fratres Minores à B.Franciſco inſtitutos, recenſeri debeant. Vtramq; quæſtionem mouent nonnulli recentiores,qui in cauſa ſtatuæ argenteæ,quam Vrbs Neapolitana B.Antonio Vlyſſiponenſi,velut Patrono dicādam parabat:publico ſcripto,Franciſco Boncompagno, S. R. E. Cardinali,& Archiepiſcopo Neapolitano oblato, contendunt. Primo: Quadratum Caputium, quod à

huic controuersiæ colophonem imponamus: In primis Leonis X. summi Pontificis in hac re irrefragabile iudicium accedat: qui cùm in Bulla, quæ incipit: *Ite, & vos* &c. Min. Obseruantium Generali Ministro, in toto Minorum Ordine, ea duntaxat ratione primatũ contulisset; quòd apud illos tantummodò vera, ac legitima Regulæ obseruantia vigeret. In posteriori Constitutione, quæ incipit: *Licet alias,* &c. Vbi Fratres de Obseruantia, in publicis actibus loco, ac dignitate, eadem ratione Fratr. Conuentualib⁹ præire decreuit, hãc quæstionẽ, iam eo tẽpore à Min. Cõuentualib⁹ aduersùs illos excitatam, obtruncat; & Minores de Obseruantia veros B. Francisci Filios, & absque vlla interruptione, à tẽpore editæ Regulæ ab ipso genitos, declarat his verbis. *Quòdq; ipsi Fratres de Obseruantia, & Reformati, veri, & indubitati Fratres Ordinis B. Francisci, & eius Regulæ Obseruatores sẽper fuerũt, ac diuina fauẽte gratia sint futuri sine aliqua interruptione, seu diuisione à tempore editæ Regulæ per B. Franciscũ vsq; ad præsens, ac sub ipsius B. Francisci Regula militauerint: & etiam ad præsens militent: sicque ab omnibus teneri, & obseruari, ac dici debere decernimus, ac mandamus.* At quandoquidem in hoc Pontificis Decreto, ac prioribus, quædam nobis perpendenda se offerunt, quibus res tota elatiùs declaratur: haud importunum erit, in iis explicandis paulò diutiùs immorari.

XIII. Primum igitur est. Quo tempore Minores Conuentuales à Regulæ obseruantia exceſſerant, solo Regularis obseruantiæ intuitu, Fratribus de Obseruantia Primatum in Ordine, ac potiorem locum, ac dignitatem à Pontifice decreta fuisse: ac proinde Ordinis Primatum, ac dignitatem, non ita personis datam, vt de Obseruantia nuncupatus duntaxat consequeretur: sed ita à Regulari Obseruantia pendere: vt ea cadente, simul, & Primatus, & dignitas personis collata concidant. Cessante enim causa, ob quam priuilegium datum est, ipsum quoque priuilegium cessatarque in eos transferri debet, qui Regulari obseruantiæ incumbunt: quæ expressa huius Pontificis mens fuit, his verbis in ipso Bullæ initio declarata. *Licèt alias postquam statueramus, & ordinaueramus, quòd de cætero perpetuis temporibus, Fratres B. Francisci, sub puritate eius Regula, & sub Regulari obseruantia viuentes, ac Reformati, Ministrum: Fratres verò dicti Ordinis, Conuentuales nuncupati, Magistrum Generalem habere deberent,* &c. Et infra: *Quòd in Processionibus, & aliis actibus publicis, Fratres Conuentuales Fratribus Regularis Obseruantiæ Ministrum habentibus, locum digniorẽ relinquere tenerẽtur.* Verba enim illa (*perpetuis tẽporibus*) alia quoq; (*sub puritate eius Regulæ, & sub Regulari obseruantia viuentes*) obseruãda sunt: quibus apertè insinuat; se Primatũ hunc, ac dignitatem in eos duntaxat conferre, qui vel eo tempore, vel successiuè perpetuis tẽporibus, sub Regulæ puritate, & sub Regulari obseruantia viuerent. Neque enim vlli dubium est, quin Pontifex, dum hoc priuilegio Ordinem Minorum de Obseruantia cohonestat; in Ordine non personas, sed in personis Regularem obseruantiã intueretur: quæ causa fuit, vt Primatus honorem, ac dignitatem, quæ apud Minores Conuentuales eousque instituta fuerat, in Minores de Obseruantia transferret; ac perpetua temporum successione in eos transferendum vellet, qui Regulæ puritati studerent: ac Regularem obseruantiam colerent. Hæc tum ex Pontificis mente, tum ex illius verbis, clarissimè constant.

XIV. Ex quo alterum facilè colligimus: nimirum, verãFratrũ Minorum successionem, de qua disceptatur; non à personis, aut temporum antiquitate, ac prioritate; sed à Regulæ obseruantia petendã esse: ita vt iis duntaxat, qui Regulæ obseruatores sunt, in B. Frãcisci semine censeãtur; quocunq; ij nomine appellentur, aut tempore extant. Cùm enim Pontifex, Minoribus Conuentualibus, ob Regulæ inobseruantiã, à Primatus honore, atq; à vera B. P. Frãcisci successione exturbatis, solos Fratres de Obseruantia veros, ac indubitatos Fratres Ordinis Beati Francisci, & sine aliqua interruptione, ac temporis interpolatione à tempore editæ Regulæ, sub ipsius B. Francisci Regula eousque militasse declarauerit; atque ita tenendum esse decreuerit. An non inde apertissimum est; solam Regularem obseruantiam, ex Põtificis sententia, inter veros, & non veros B. P. Francisci filios, ac successores discernere? iisque dũtaxat ius successionis tribuere, qui veri Regulæ obseruatores existerent? Quo fit, vt cùm de vera, ac legitima B. P. Francisci successione agitur, frustrà

temporis

temporis ratio requiratur; cùm ex Pontificis declaratione, qui veri Regulæ cultores sunt, tametsi tempore posteriores, ij duntaxat à tempore editæ Regulæ, ad legitimum B. Francisci semen pertinere censeantur. Hoc enim pacto ipse quoque Apostolus, de Israëlitis disserens, ait: *Non enim omnes, qui ex Israel, ij sunt Israelitæ: neque qui semen sunt Abrahæ, omnes filij.* Et ad Galatas scribens: *Cognoscite ergo* (inquit) *quia, qui ex fide sunt, ij sunt filij Abrahæ.* Quòd si Apostolo id de Israëlitis dicere licuit: cur id quoque Pontifici de Minoribus sentire æquum non fuit? eosque tantummodò B. Francisci filios decernere; qui B. Francisci vestigia, ac virtutes sectantes, perfectè ipsius Regulam obseruarent.

Rom. 9. Gal. 4.

Quæ cùm ita sint; postremum iam his consectaneum expendendum superest: quod magis ad rem nostram spectat. Pontifex enim dum Minores de Obseruantia, apud quos tunc Regularis Obseruantia vigebat; non aliam ob causam, præterquam ob solam Regulæ obseruantiam, à tempore dictæ Regulæ institutos, ac sub B. P. Francisci Regula militasse declarat: quid aliud insinuat, præterquam temporis rationem ad veram B. Francisci successionem necessariam non esse? Nec qui priores ad Religionem vocati sunt; sed qui in Regulari obseruantia duntaxat potiores essent, ad Minorum Ordinem spectare? Et quidem, quod ad Minores de Obseruantia nuncupatos spectat: nulli dubium esse potest, quin hi Fratribus Conuentualibus, vtpote ab iis exorsi, tempore posteriores extiterint: quo fit, vt si temporis duntaxat ratio exquirenda esset, planè intelligi non posset; quo pacto ij à tempore editæ Regulæ (vt Pontifex asserit) sub B. Francisci Regula militassent; ac Regulari obseruantiæ operam dedissent; cùm enim operatio sequatur esse: quandoquidem eo tempore Minores Obseruantes, ex quibus illud Reformatorum corpus compactum fuit, necdum exorti erant; ac plusquam integro sæculo, à priori illa editæ Regulæ tempestate aberant; quomodò Regulæ obseruationi incumbere, aut sub ea militare potuissent? Reliquum igitur est; vt Pontifex, dum Obseruantes à tempore editæ Regulæ extitisse, ac sub B. Francisci Regula militasse tradit: non illud tantùm Reformatorum Corpus, Obseruantium nomine insignitum; sed quotquot veri Regulæ Obseruatores existunt, quocunque ij nomine censeantur, & quoquo tempore existant, eo tempore comprehendere voluerit: quos ab omni loco, & tempore abstractos, primis illis Regulæ cultoribus adiungit, qui tempore editæ Regulæ, in ea obseruanda strenuam operam nauarunt. XV.

Quapropter, qui Minores Capucinos, à vera Ordinis Minorum successione, ac legitimo B. P. Francisci semine, ea ratione auulsos volunt; quòd hi tempore B. Francisci instituti non fuerint. Caueant summoperè, ne in hunc Pontificis lapidem offendant. Siue enim hi in Obseruantium nuncupatorum, siue in Minor. Conuentualium Ordine militent, illius vbique pondere obruuntur. Obseruantes namque cùm à Minoribus Conuentualibus, post integrū sæculum progeniti; vt tradit Franciscus Gonzaga *lib. de Orig. Rel. Franciscana tit. de Orig. Fratrum Capucinorum*, tempore B. Francisci instituti non fuerint; qua sanè ratione nos à Minorum Ordinis successione expellunt, eadem seipsos ab ea alienos ostendunt: ac proprio se pugione iugulant: nec tamen interea propositum assequuntur: cùm non modò posteriora Pauli Quinti, & Vrbani Octaui, verùm & priora Leonis Decimi decreta conuellant: quemadmodum hactenus demonstratum fuit. Conuentuales verò non modò Pauli V. & Vrbani VIII. verùm & Leonis decreta venerati; & (vt decet) suspicere debent: quo quū Minores de Obseruātia nuncupatos, tametsi tēpore B. Frācisci haud institutos, ob solam tamen Regulæ obseruantiā veros Minores, atq; à tēpore editæ Regulæ, sub Minorum Ordine comprehensos esse decernit. Eodē quoque decreto & Capucinos prosequitur, apud quos purior adhuc Regulæ obseruantia viget: teste ipso Francisco Gonzaga, qui illud inter suos Obseruantes, & Capucinos discrimen agnoscit: quòd illi Regulam iuxta Pontificis Declarationes: Capucini verò iuxta literam obseruant. At ex Ordinis Chronico certum est, eam Christi Domini mentem verbis expressam fuisse, vt Regula ad literam obseruaretur, nec tamen Capucini Pontificum Declarationes, quæ Regulam ab instituta paupertate, ac vitæ austeritate nō relaxār, quales sunt Nicolai 3. & Clemētis 5. nullatenus reiiciūt. XVI.

Franc. Gonzag. libr. de Orig Relig. tit. de Orig. Fr. Cap.

Hinc

XVII. Hinc Leonis X.& Pauli V. Decreta,quæ nonnihil inter se discrepare videntu nullo negotio conciliantur:Leo namque,dum in præcitata Constitutione declara Minores de Obseruantia nuncupatos,à tempore editæ Regulæ sub B.Francisci R gula eousq; militasse,temporis rationem ab Ordinis successione proscribit; vt R gularem obseruantiam solam ad successionem necessariam autumet. Paulus ver in Bulla,quæ incipit:*Ecclesiæ militantis*,&c. vbi Capucinos verè Fratres Minores, a legitimos B.P.Francisci Filios asseruit,addens; *Quamuis tempore B.Francisci institu non fuerint*. idem planè quoad sensum affirmat. Illud verò tantum explicat,Capu cinorum Ordinem,quatenus Corpus insinuat,suo capite,& membris constans, Conuentualium,& Obseruantium Ordine distinctum: tempore B. Francisci min mè institutum fuisse;quod Leo de Minorum Obseruantium Corpore asserere no dubitasset, si de eo quæstio orta fuisset:verba enim illa:*A tempore editæ Regulæ*:no de Religionis Obseruantium Corpore,à priori illo Conuentualium distincto; s de Regulari obseruantia ab iis instituta,intelligenda esse,supetiùs diximus; quæ a primæuam illam temporum seriem à Pontifice reuocatur: cùm Regula,à B. Frat cisco edita,à primis illis Ordinis Patribus perfectè obseruaretur.

XVIII. Hic igitur cùm Bullæ Pauli V. Pontificis genuinus sensus esset; vt Capucino non tempore,sed vel legitima Ordinis propagatione, vel Regularis obseruanti cultu,veros S. P.Francisci filios assereret;excitata ab iis controuersia, qui nodu in scirpo quærunt, eam Sanctitas Domini Papæ Vrbani VIII. (quem Deus Op Max. diu incolumem seruet)posttema Bulla,quæ incipit: *Saluatoris, & Domini n stri*,&c. Data anno 1627. die 8. Iunij, plenissimè obtruncat. In qua, vbi Pauli V Pont. & S.R.E.sensum de Capucinorum origine retulit, his verbis decernit: *N aquum,& rationi consonum fore censentes,vt qui verbo, & exemplo veros sese B. Franci Imitatores ostendunt,tales ab omnibus absque vlla controuersia habeantur:attentiúsque cons derantes,eorundem Fratrum Capucinorum originem, seu principium eorum esse realiter, c cum effectu computandum à tempore primæua,& originalis institutionis Regulæ seraph c cuius obseruantiam ipsi Fratres Capucini semper,sine aliqua interruptione continuarunt, & Re prius per Venerabiles Fratres nostros S.R.E. Cardinales,negotiis Regularium præposito maturè discussa:de eorundem Cardinalium consensu, hac nostra perpetuò valitura Constit tione,Fratres Capucinos præfatos fuisse, & esse,ex vera, ac nunquam interrupta linea; veros, ac indubitatos Fratres Ordinis S. Francisci, & illius Regulæ obseruatores;sub que sius B.Francisci Regula militasse,& ad præsens quoque militare sicque ab omnibus,& sing lis censeri, ac reputari, & iudicari debere; irritumque & inane, si secus super his à qu quam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari;Apostolica auctoritat tenore præsentium decernimus, & declaramus.*

XIX. Alio tandem argumento à ratione ducto,Capucinorum Ordinem à B. Franci co minimè institutum fuisse probare nituntur.Ita enim ratiocinantur. Capucini a initio Ordinis instituti non fuerunt, vt Paulus V. in Bulla affirmat illis verbis (*Quamuis ab initio instituti non fuerint*) neque in medio Ordinis progressu,cùm tem pore S.Bernardini non fuerint. Neque in fine, quia ipsi nomen Eremitarum, no Minorum à Pontifice petunt,quod etiam illis conceditur:Vnde ergo Fratrum M norum nomen sibi vendicant? At facilè hoc argumentum diluimus. Dicimus enim Capucinos in principio Ordinis à B. Francisco institutos fuisse; cùm is Ordinem Fratrum Minorum fundauit: alioquin neque Ordo Obseruantium à B. Francisc institutus censeretur:cùm Obseruantes tempore S.Francisci instituti non fuerin Addo & Capucinos immediatè à B.P.Francisco institutos fuisse: quum is Minor Ordinem fundauit:cùm enim Ordinis fundatio non priora tantùm,sed & posteri ra,atque vniuersa Ordinis membra,quæ in qualibet temporis differentia in eo fu tura sunt,procul dubio complectatur: qui Ordinem fundat,cuncta Ordinis mem bra sibi immediatè copulat: quo fit,vt hac ratione non modò Capucinos;verùm & qui post eos in Ordine futuri sunt; velut à B. Francisco immediatè instituti, a Minorum Ordinem pertineant. Fuerunt & in medio Ordinis progressu. Nam F Matthæus à Bassio,& Loduuicus Forosempronianus,cum Raphaële fratre, à quibu

Capucinoru

Capucinorum Ordo exorsus, Fratres Minores de Obseruantia, ac consequenter B. P. Francisci Filij extiterunt, alioqui ipsi Patres de Obseruantia veri S. Francisci Filij minimè dicerentur. Fuerunt tandem in fine Ordinis: uam, tametsi Eremitarum more, lucos, ac syluas, ad Habitationem, ac perfectiorem Regulæ obseruantiam sibi vendicauerint: Minorum tamen vitam, ac Ordinem non exuerunt: ita vt Fratres de vita Eremitica nuncupati fuerint; quod tum ex Pontificius Bullis, tum ex Tridentino Concilio, tum ex Minorum Regulæ professione, perspicuum est. Quod enim ad Eremiticum nomen spectat; ij non Eremitarum vitam, aut institutum; sed tantùm habitationem sibi elegerunt: tum vt longiùs ab hominum conuersatione remoti; maiori studio, atque animi quiete diuinæ contemplationi, ac Regulæ obseruationi vacarent: tum etiam; vt B. P. Francisci consilium, ac vestigia sectarentur; qui (vt ex antiquis Ordinis monumentis constat) Monasteria non in Vrbibus, sed ab his paulò longiùs construenda suadebat; vt in iis Eremi potiùs solitudo, quàm Vrbium frequentia eluceret.

VLTIMA DEMONSTRATIO.

An Habitus S. Francisci, & Minorum qui inter homines habitant, sordidus, ac nimis vilis sit censendus.

IAM institutum de Habitu Minorum S. Francisci; ac illius forma opus absolutam; quum in manus fortè incidit, Liber quidam posthumus, Moguntiæ impressus anno 1613. in quo Auctor de Monachorum statu differens cap. 5. Primùm quærit his verbis: *Possint ne Monachi uti Habitu vili, & sordido; sicut olim multi Eremitæ vsi fuère: & S. Franciscus vsus fuit.* Tum verò quæstioni respondens, subiungit. *Respondeo cum Hieronymo ad Nepotianum. Ornatus, & sordes* (ait) *pari modo fugienda sunt: quia alterum delicias; alterum gloriam redolet.* I.

Duo hic in primis ab Auctore apertè asseruntur. Primum, Habitum Minorum S. Francisci sordidum iudicandum, atque inter sordidos referendum esse: quod ex titulo Quæstionis non obscurè constat. Alterum, Habitum Minorum S. Francisci, ob id, quòd ex Auctoris suppositione sordidus est; ex Hieronymi sententia; qui sordes in Habitu vitandas docet, fugiendum. Hæc ab Auctore disertis verbis traduntur: quamuis posteriorem assertionem, Habitu S. Francisci silentio obtecto, sub nomine sordium duntaxat, exprimendum voluerit. II.

Ego quidem, quod ad priorem Assertionem attinet, vt Auctorem, plurimis mihi titulis venerandum, ab hac calumnia liberarem. Sordidi appellationem, ad rei vilis, ac nullius ferè pretij existimationem contrahere cogitaueram: neque enim ignoro, sæpè quod vile est, apud Auctores, sordidum nuncupari: vnde adagium illud. Sub sordido palliolo sæpè latet sapientia: nisi prima Auctoris responsio hanc mihi interpretationem præriperet, qua ita eum Hieronymo respondet. Ornatus & sordes pari modo fugienda sunt. Qua responsione, cùm Auctor se de iis sordibus agere, apertè declaret, quæ cùm turpes sint, fugiendæ ab Hieronymo asseruntur: ac proinde a sordido illo abstinendum sentiat, quod turpe, ac ignobile est, & ornatui opponitur: nullum benignæ huic interpretationi locum relinquit. Quid verò de his Hieronymi verbis sentiendum sit, quouè sensu ab eo prolata fuerint, paulò inferiùs explicabimus. III.

Sordidum itaque, cùm ex hac Auctoris responsione, ex iis sordibus colligatur; quæ ex Hieronymi sententia, velut turpes fugiendæ sunt: hoc nobis argumentum inde ex Auctore conficiendum tradit. Sordes ex Hieronymo in Habitu fugiendæ sunt. S. Francisci Habitus sordidus est ex Auctoris sententia; id est, sordes illas præsefert, quas D. Hieronymus fugiendas docet. Is igitur est fugiendus. Huius Argumenti tam minor Propositio, quàm Conclusio, tam apertè sacrum Minorum Ordinem pessumdant: vt nùm nulla ratione ab iniuria excusari queant, iustè me ad IV.

earum

earum confutationem compulerint. Minor quidem, eo ſenſu, quem ex Auctore explicauimus, accepta; haud leuem Minorum Ordini Contumeliam irrogat: dum Sacrum illius Habitum Sordidum ſupponit: Concluſio verò à temeritate, atque etiam errore non vacat: dum aduersùs Apoſtolicos Canones, qui ſacrum Minorum Habitum, ab Apoſtolica Sede approbatum, ac multis, tum à Summis Pontificibus, tum à legitimis Conciliis, laudibus celebratum commendant; vitandum, ac fugiendum decernit. Hæc cùm à Religioſi hominis ſententia, ita diſſentanea ſint: vt vix ea à Catholico Viro profecta cenſeri debeant. Hinc facilè mihi perſuadeo: ea præter animi ſententiam, Auctore è calamo excidiſſe: Quapropter nón Auctorem, cuius Religio, mihi multis titulis eſt veneranda; ſed ipſas Aſſertiones, quæ Cenſura dignæ ſunt, non quidem pro rei dignitate, aut grauitate; ſed breuiori, duntaxat ſtylo propulſandas duxi: ne in publicum Chriſtianæ Reipublicæ damnum redundent.

V. Igitur quod ad priorem Aſſertionem ſpectat: Habitum Minorum, B. Franciſci nòn Sordidum, non turpem, non indecorum, aut ignobilem eſſe. Primum Chriſtus ipſe, qui ſupremus Minoritanæ Regulæ Auctor fuit, non obſcurè declarauit; quum ipſe Pater Franciſcus, Monte Columbo, qui è Reatina Valle exurgit, conſcenſo, Regulam diuino ſpiritu dictatam, ac velut digito Dei conſcriptam, ab eo accepit: quàm dum Frater Helias, ſimul cum aliis Ordinis Miniſtris, quaſi aſperiorem recuſat: Chriſti vox, Franciſcum ad eum ingemiſcentem, his verbis alloquitur: Franciſce, quid gemis, aut turbaris? Regula hæc à me compacta fuit: quodque in ea exaratum eſt, non tuum, ſed meum totum eſt. Quo fit, vt eam ad literam, ad literam, ad literam ſine gloſa, aut commento obſeruari velim. Ita in Chronico Ordinis, & Annalibus Minorum legitur. Cùm igitur in Regula Minorum, Habitus, atque illius qualitates perſpicuè tradantur: quis abſque diuini nominis iniuria, Chriſti inſtitutioni ſordes, ac turpitudinem affigere audeat; aut ſordidum appellare, quod diuina Chriſti voce ſacrum inſtitutum, ac celebratum eſt? Chron. Min. p. 1. li. 2. ca. 8. Annal. Min. ann. 1223. 13.

VI. Chriſtum præterea Dei Filium, Minorum Habitu amictum, olim apparuiſſe, antiqua traditio eſt, quam Bartholomæus Piſanus, Libro Conformitatum, his verbis commemorat. *Inſignum autem, quod hac Regula ſit Ieſu Chriſti, eſt, quòd Chriſtus apparere dignatus eſt, & ſe oſtendere in Habitu Fratrum Minorum: nam cùm quidam deſideraret Deo ſeruire; & rogaret Deum, vt ſibi viam oſtendere dignaretur, qua ſibi perfectè ſeruiret. Dominus autem Ieſus Chriſtus, qui audit libenter preces bonorum, oſtendit ſe illi in Habitu Fratrum Minorum dicens: Quicunque me ſequi cupit, veniat, & taliter mihi ſeruiat: & hoc dicto euanuit ex oculis eius.* Iam verò, ſi Minorum Habitus Sordidus eſſet, ac turpis; quis vnquam ſibi in animum inducere poſſet; eo Dominum aliquando ſeipſum contexiſſe, atque eo indutum hominibus apparere voluiſſe? Cùm ſordes, quæ ab omnibus fugiendæ ſunt, procul à Chriſto omnino ſint arcendæ. Conformit. l. 1. 2. p. fruct. 9. Franciſcus Regulator.

VII. Dicat amabò Auctor, qui Sordidum B. Franciſci Habitum eſſe ſtatuit: num ſordidum illud appellari queat; quod Summorum Pontificum Bullis, Diplomatibus, Reſcriptis, ac Declarationibus, velut Sacrum approbatum, conſtitutum, & maximis laudibus celebratum eſt? (Nefas quippe maximum cenſendum eſt: ſi quis afferat Sordes, quæ à Hieronymo, atque aliis Patribus reprobantur; ab Eccleſia, quæ Patrum doctrinæ inſiſtit; aliqua ratione approbari.) Exquirat, obſecro, quid Honorius III. qui Minorum Regulam, ab Innocentio priùs verbo tenus approbatam, Bulla proſecutus eſt; de Minorum Habitu, ac Religione prædicet. Bulla, quæ incipit: *Cùm dilecti Filÿ*, data 3. Idus Iunij ſui Pont. ann. 3. in qua illos vniuerſis Eccleſiæ Ordinibus maximè commẽdat. Quid Gregorius 9. in Bulla Canonizationis B. P. Frãciſci, quæ incipit: *Sicut phialæ aureæ*, &c. data an. 2. ſui Pontificatus, & alia, quæ incipit: *Cùm qui recipit*, &c. 8. ſui Pontificatus anno edita. Quid Alexander IV. Bulla, quæ incipit: *Patris æterni benignitas*: data Neapoli 3. Idus Aprilis, Pontificatus ſui ann. 1. in qua tot Minores laudibus accumulat; vt iis vix quicquam aliud addi poſſe videatur. Euoluat quoque,

quid idem aduersùs Minorum Ordinis derractores ftatuat. Bulla, quæ incipit: *Quidam Sacræ Scriptura*, &c. Edita Anagniæ, anno sui Pontificatus 2. Quid Ioannes 22. Bulla quæ incipit: *Sacra Romana* contra Fratricellos edita; in qua Minorum Habitum commendat. Quid Paulus II. Bulla, quæ incipit: *Inter cæteros*, &c. in qua Priuilegia omnia Ordini prius concessa confirmat. Quid Sixtus IV. Bulla, quæ incipit: *Cum semper*, &c. & alij plerique Pontifices. Quorum si Auctor plura testimonia expetit, Speculum Minorum, & Firmamentum trium Ordinum consulat. Hi omnes, cùm Minorum vitam, ac institutionem commendent: atque Habitum in Regula Institutum, sua auctoritate approbent: quo pacto is Sordidus, ac turpis nuncupari possit, ignoro. At his accedant Nicolai 3. *Exiit, qui seminat*, &c. Clementis V. *Exiui de Paradiso*, &c. Et Ioannis 22. *Quorundam exigit*, &c. Regulæ declarationes, ac Martini V. Constitutiones: in quibus B. Francisci Habitus, nedum Sordidus, sed sacer, ac veneratione dignus asseritur.

Spec. Min. tract. 1. & 2. Firmam. trium Ord. 2. p. tract. 1.

Postremò cùm B. Franciscus Minorum Habitus Institutor fuerit; atque eo, VIII.
dum mortalis inter homines versatus est, vsus fuerit: in eóq; innumeris post mortem apparuerit: demum plerique ex illius habitibus, qui apud nos, tum Florentiæ, tum alibi asseruantur, ac Sociorum, qui variis in locis religiosè custodiuntur; contactu, miracula diuinitus patrata fuerint; ac quotidiè patrentur: quis tam gloriosum Virum, aut Sordium Institutorem, aut Sordibus vsũ suspicari queat? An non sacrilegum censendũ est; si quis Sordes, ac Sordidum Habitũ à Deo miraculis probari sentiat? Certè Assertionẽ, tã ab omni Religione alienã, Religioso Viro è calamo inconsultò, ac præter animũ excidisse, mihi proculdubio persuasũ est: quo fit, vt si adhuc inter nos superstes esset, ab ea velut à degeneri abhorreret.

Pari modò, & alteram huic affinem, & consectaneam, Assertionem, quæ com- XIX.
munem Ecclesiæ sensum, & sententiam oppugnat, ab eo velut adulteram repudiandam fore non dubito. Quis enim grauissimus Pontifices, Minorum Religionem, ac ipsius Alumnos summis laudibus efferentes, atque ab omnibus honorificè excipiendos audiat, qui fugiendos, ac velut Sordibus maculatos, deuitandos censeat? Certè cùm Honorius Papa, huius nominis Tertius, vniuersis Episcopis, atque Ecclesiæ Catholicæ Præsulibus, hîs verbis mandat: *Cùm dilecti Filij, Fr. Franciscus, & Socij eius de vita, & Religione Minorum Fratrum, abiectis vanitatibus huius Mundi elegerint, vitæ viam à Romana Ecclesia meritò approbatam, ac serendo semina Verbi Dei, Apostolorum exẽplo diuersas circumeãt mansiones, vniuersitatem vestram rogamus, & exortamur in Domino, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenùs latores præsentium de prædictorũ Fratrum Collegio existentes, cùm ad vos duxerint declinandũ, ipsos recipiatis sicut Catholicos, & Fideles, aliàs eis ob reuerentiam diuinam, & nostrã exhibentes vos fauorabiles, & benignos.* Cùm Alexãder 4. his Mino. Fratres, apud vniuersos Ecclesiæ Prælatos, encomiis prosequitur. *Patris* (inquit) *æterni benignitas pro sui nominis attollenda gloria, & fidelium procuranda salute, inter personas plurimas diuinis obsequiis deputatas, viros in Ecclesia sua Sancta constituit conuersationis, & vitæ honestæ conspicuos, ac scientiæ titulis insignitos. Hi sunt dilecti Deo, & hominibus Fratres Ordinis Minorũ, & Prædicatorum, qui suum semper affectum ad amorem Cælestium dirigentes; virtutem diuini nominis, per Orbem terrarum publicant, & Christianæ Religionis ampliando cultũ vigili attentione desudant. Hi sunt qui vitã, & merita Beatissimi Pauli Apostoli contemplantes, gloriãtur in sola Cruce Domini, spernendo Mundi solatia pro deliciis Paradisi. Hi sunt, qui hostes animæ per scutum Fidei, loricam iustitiæ, gladium spiritus, salutis galeam, hastam perseuerantiæ debellãtes, obtinere satagunt; vt Catholicis vniuersis Fidei, spei, & charitatis augmenta perueniant, ac perfidis veritatis via pateat, & hæreticæ prauitatis insania euanescat. De tantorũ siquidem meritorum prouenit claritate, quòd Nos Fratres eosdẽ in Christo affectu sincerissimo diligamus, & ipsos vbiq; terrarũ statu gaudere pacifico affectamus, pro re indigna, & nimis amara ducentes, si quis de numero fidelium, & potissimè Prælatorum, eos aliquibus turbat iniuriis, vel offensis. Rogamus itaq; deuotionem vestram, & per Dei misericordiam obsecramus, per Apostolica scriptà vobis mandantes, ac in remissionem vobis peccaminum iniungentes. quatenus illos, qui sunt ex eis in vestris Ciuitatibus, & Diœcesibus constituti, seu qui ad præsentiam vestram quandocunque per-*

Honor. 3. Bulla cùm dilecti.

Alexand. 4. Bulla Patris æterni.

uenerint

venerint pro diuina, & nostra reuerentia affabiliter, & benignè recipere, ac eos vestra charitatis studeatis affluentia confouere: permittendo, vt Regularibus eorum obseruantiis, & statutis per Sedem Apostolicam approbatis, ac etiam indulgentiis, & literis quas circumspecta pietas Sedis eiusdem olim concessisse dignoscitur, de sua gratia spirituali &c. Id proculdubio sentire debent eo, Non Sordidos [illegible] non [illegible] Sordidum gestantes, non vitandos, non fugiendos esse?

X. Quis verò Romanos Pontifices [illegible] in Minorum Religione, quæ ex habitu vitæque institutione a reliquis dignoscitur, sartatecta seruanda, adeò sollicitos intueturi, vt neque illius pacem, ac tranquillitatem quoquo modo minui, ac turbari patiantur, qui Minores Fratres habitu sordidos, ac proinde fugiendos, quin potiùs amplectendos, maximaque in veneratione habendos, sibi persuadeat? Audiant quibus verbis Clemens IV. Pontifex ad Generalem Ministrum, ac vniuersos Minorum Ordinis Fratres rescribat. *Ad consequendam (inquit) gloriam cælestis patriæ, sic diuina pietas humilitatem vestram per suam gratiam cernitur allexisse, quod semper ad hoc intenti estis, & vigiles, vt illam vobis, & proximis per innocentis vitæ studium acquiratis. Hæc enim, & alia sancta pauperrimæ Religionis vestræ merita nos inducunt, quòd simus ex intimo cordis affectu solliciti; vt in omnibus, quæ ad Dei laudem, & tranquillum statum deuotionis vestræ cupitis, habeamus prouidentiæ studium efficacis.* Nec sanè Minori studio in eo tuendo se sollicitum gerit, Bonifacius huius nominis VIII. ad eosdem ita scribens: *Inter cæteros Ordines, quos Cælestis Agricolæ summa benignitas in horto plantauit Ecclesiæ, Sacrum [illegible] Ordinem iam per Orbis prouincias superna gratia propagante diffusum, dum minori fungeremur officio, sincera charitate dileximus, ad statum eius feliciter promouendum sollicitis studiis intendentes. Nec minuit itaque, sed anxium potiùs circa ipsum præhabitæ dilectionis affectum, personæ nostræ subsecuta promotio ad apicem Apostolicæ dignitatis, cùm tantò propensius ad ipsius Ordinis intendamus augmentũ, quantũ à Nobis facultas præstantior, quãquam nostris non exigentibus meritis noscitur cælitus attributa.* Audiant denique (vt reliquos prætereã) qua cura Martinus V. Põtifex erga Minorũ Ordinem afficeretur. *Amabiles fructus (inquit) quos Sacer Ordo Fratrum Minorum, velut pomerium quoddam diuina manu consitum, in agro militantis Ecclesiæ in vbertate produxerit hactenus, & producit assiduè; at odorem suæ [illegible] tatis in vniuersam terram, ex fructuosis operibus [illegible] Ordinis professorum [illegible] prodeuntem, in nostræ considerationis intuitum specialiter inducentes; de statu prosperitatis [illegible] conseruando, vt felicibus semper successibus augeatur, sollicitè cogitare nos conuenit. & ad ea paternis studiis intendere, per quæ professores ipsi ab exteris [illegible] secularibus curis [illegible], in humilitatis spiritu, & confirmationis suauitate sincerius, & quietius possint Altissimo famulari.* Quòd si Minorum Ordo a Pontifice Sacer asseritur, [illegible] num Habitus quo is à cæteris distinguitur, ac velut externo signo declaratur, Sordidus, ac turpis censendus erit? Num qui Ordinem commendat, Habitum tanquam Sordidum fugiendum suadet? Si Ordo Sacer, Cur non & Sacer Habitus, nedum honestus censeri debeat? Etenim perspicuum est, Pontifices, & Concilia, quæ Minorum Ordinem approbant, laudant, ac velut Sacrum commendant; simul cum Ordine, & Ordinis Habitum Sacrum prædicare [illegible] pro B. Francisci ac Min[illegible] Habitu, ab his Assert[illegible] nibus potius, quàm [illegible] Au[illegible] [illegible] do, o[illegible] dicta sint: neque enim Auctorem, aut alium Cat[illegible] hominem, in eas vnquam conspiraro existimauerim.

XI. Verùm cùm [illegible] quoque [illegible] responsionem [illegible] qu[illegible] Auctor ille adhibeat [illegible] ad Au[illegible] [illegible] m, ast tamque mihi facilè persuadeo, q[illegible] post pau[illegible] a his verbis [illegible] *go respondeo [illegible] nachorum, & maximè solitar[illegible] rum Habitum [illegible] vil[illegible] non posse iure reprehendi, vt patet exemplo Heliæ, S. Ioannis Baptistæ, Pauli primi Eremitæ, Arsenij, Francisci, & [illegible] at S. Thom. in Opusc. 19. qui [illegible] Cangrensis vilitatem in [illegible] darunt & septima S[illegible] no [illegible] ne [illegible] puni[illegible] [illegible] es eos ob vilitatem H[illegible]* ctenus optimè ex[illegible] m [illegible] Patr[illegible] m[illegible] oria. At verò quæ his immediatè succedunt, nonnihil negotij facessunt. [illegible] dit enim *Dixi de Solitarius quia eos,*

Clemens. 4. Bulla Ad cõsequendam.

Bonifacius. Bulla Inter cæteros.

Martinus V. Bulla. Amabiles fructus.

qui inter homines habitant, magis decet communis vestitus, non nimis vilis. Et ideo Concilium Aquisgranē. statuit, vt Canonici Regulares in vestitu teneant mediocritatem. Et Martinus V. in suis Constitutionibus de Minoritis statuit, vt vestes eorum non sint nimis viles, & grossæ, vt terrorem incutiant, vel risum aliis moueant.

Nonnulla hic diligentiùs examinanda sunt, quæ Auctor his verbis persuadere contendit. Primùm est: An vestium vilitas ad Solitarios tantummodò spectet. Quod Auctor prioribus verbis adstruit; quum ait. *Dixi de solitariis.* Quid verò Solitariorum appellatione Auctor intelligat, luculenter aperit: cùm eos illis opponit, qui inter homines habitant. Quo fit, vt Solitariorum nomine eos appellandos censeat; qui procul ab hominibus, ac Vrbibus inter Montes, ac nemora Eremos incolunt. His igitur Auctor duntaxat cum vestium vilitatem concedere videatur, id exemplo Ioannis Baptistæ, Pauli primi Eremitæ, Arsenij, probat: quibus & B. Franciscum addit. Qua verò id ratione præstet, ignoro: Cùm B. Franciscus magis inter eos, qui inter homines habitant, quàm inter Solitarios, & Eremitas censendus sit: quippe qui diuino oraculo didicerit se, suumque Ordinem, ad hominum salutem curandam, diuinitùs excitatum: ac propterea suorum Minorum Monasteria, haud longè ab hominum habitatione ædificanda curauerit. XII.

D. Thom. Opusc. 19. cap. 8. D. Thomas fusiùs de hac re disserens, Opusculo XIX multis rationibus probat, Religiosos quosque, necdum Solitarios, vilem habitum decere. Ibi enim eos ex professo impugnans, qui vilem habitum in Religiosis damnant; ex multiplici capite illos erroris coarguit. Primùm ex Sacris Conciliorum Canonibus, 21. q. 4. Nam septima Synodus ibi allegata, dum ita decernit. *Igitur si inuenti fuerint deridentes eos, qui vilibus, ac Religiosis vestibus amicti sunt, per Epithimium corrigantur.* Non Solitarios tantummodò, sed Religiosos quosque complectitur: quos vilibus induendos censet: Idem quoque docet Synodus Gangrensis, dum vestem viliorem in Sacris hominibus laudat. Cuius rei statim causam ibidem reddit. D. Thomas, ita scribens: *Priscis enim temporibus omnis Sacratus Vir, cum mediocri, aut vili veste conuersabatur*: tum paucis intericctis: hæc subdit: *Patet ergo, quod vilitas vestium est amplectenda, & pretiositas fugienda; & quod grauiter puniendi sunt, qui contra vilitatem vestium loquuntur.* Quapropter tibi tum à Concilio, tum à D. Thoma caueant; qui Religiosos, qui inter homines habitant, communem vestitum magis decere autumant. XIII.

Sep. Synod. c. 17

Synod. Gangren. cap. vlt.

D. Thom. Opusc. 19.

Ex alterò quoque Capite S. Thomas ostendit, vestium vilitatē Religiosos Viros maximè congruere: eò scilicet, quòd ad ipsos præsertim spectet pœnitentiam hominibus prædicare: cuius verba lubet referre: *Item (ait) eorum sal... tas apparet ex exemplo Ioannis Baptistæ, de quo Matth. 3. dicitur, quòd habebat vestimentū de pilis Camelorum: vbi dicit Glossa: Qui pœnitentiam prædicat, habitum pœnitentiæ prætendit. In eo vilitas vestis, & cibi laudatur, quorum vsus in diuite arguitur. Et alia Glossa dicit ibid. Quòd seruus Dei non debet habere vestimentum ad decorem vel ad delectationem, sed tantùm ad tegendam nuditatem. Et Matth. 3. super illud. Erat Ioannes vestitus pi... dicit Glossa. Conueniens vestis Prædicatori. Ex quibus patet, quod S... ri Dei, & præcipuè qui pœnitentiam prædicant, debent vilibus vestibus indui.* Hæc S. Thomas, qui & hoc ipsum paulò post colligit, ex vestibus Prophetarum, de quibus Apostolus *Circuierunt in melotis, in pellibus caprinis*; qui non solitariè, sed inter homines habitabant. Ex quibus perspicuè liquet; non ad Solitarios duntaxat vestium vilitatem esse contrahendam; sed ad eos omnes meritò extendi debere, qui se Deo, vel Religioni consecrant, vel prædicationis in Ec... a munere funguntur. XV.

Heb. 11.

Alterum quoque examinandum est. An scilicet Religiosos qui inter homines habitant, magis deceat communis vestitus, quàm vilis: aut ... vilis: vt Auctoris verbis vtar. Vtrumque enim & vilem & nimis ..., seu vilissimum communis vestitus expellit. Hactenos sanè ex C... iorum, & D. Thomæ sententia demonstrau... s non com... em sed ... m habitum Religiosos omnes decere; qui vel Deo per R... ionis vota se mancipant, vel pœnitentiam hominibus annunciant: atque eo maximè, quod ij XV.

non com

non communem, sed Religiosam, atque à Mundanis omnibus rebus semotam, vitam profitentur: cuius insigne in habitus mutatione præseferunt: quem à communi seiunctum esse debere, præstantior, ac perfectior ipsa vitæ ratio videtur postulare. Ex quo id facilè euincitur; Religiosos, qui inter homines habitant, vilem potiùs, quàm communem vestitum decere. Verùm vt id luculentius pateat: Iubet Sancti Thomæ argumentum propriis verbis referre, vt non nostrum, quod dicimus; sed Sanctorum esse, cunctis manifestum fit. Igitur vbi illud Hieronymi dictum; *Ornatus, & sordes pari modo fugiendæ sunt*: quod illi ab aduersariis obijciebatur; quodque nobis opponit Auctor, ita exposuit; vt eo non vilitatem vestium, sed abusum, & superbiam, quæ plerunque sub sordibus vestium delitescit, Hieronymus cauendam moneret: quanquam altera magis loco propria, ac germana expositio esse videatur, quæ ex ipso Hieronymo colligitur. Hieronymus enim in ea epistola Nepotianum Presbyterum instruit: quo habitu is, qui Presbyter est, incedere debeat: monétque sordes in veste Presbyteri, quæ gloriam apud homines aucupantur, fugiendas esse. At verò, quum ad Rusticum Monachum scribens, de Monachorum veste disserit. Sordes in ea approbat his verbis. *Sordes* (inquit) *vestium candidæ mentis indicia sunt. Vilis tunica contemptum Sæculi probat.* Quod etiam confirmat in Epistola ad Pamachium, de morte Paulinæ: vbi vestium vilitatem commendat; Sextum aduersariorum obiectum diluens, his verbis ratiocinatur. *In vsu exteriorum rerum; illud, quod est ordinabile ad meliorem finem, est commendabilius: sicut abstinentia ciborum, quæ ordinabilis est ad concupiscentiam carnis domandam, est commendabilior; quàm communis victus, quo quis vtitur cibis cum gratiarum actione: cuius contrarium Iouinianus Hæreticus asserebat: vt patet per Hieronymum, qui hunc, & alios eius errores condemnat. Similiter etiam vilitas vestium ordinatur ad humiliandum animum, & etiam ad corpus domandum: vnde etiam pari ratione vilitas vestium secundum se, magis commendabilis est, quàm habitus communis. Et hoc modo sicut in Ieiunio consistit Religio, ita etiam in vestium vilitate.* Hæc D. Thomæ ratiocinatio tam clara, ac perspicua est, vt eam nulla ratione Auctor, aut alius pro illo, inficiari queat.

Hiero. epist. ad Rust. Monac.

D. Thom. opusc. 19. c. 8. Rheg. c. 2.

XVII. Quamobrem ad tertium, ac postremum, quod examinandum superest accedo. Illud vero est: Vtrum Minoritas, qui inter homines habitant, magis deceat communis vestitus, quàm nimis vilis. Affirmatiuam huius assertionis partem expressè docet Auctor, quam ex Martini V. Constitutione probare nititur. Lubenter accipio, quod Auctor agnoscit: Minoritis ex Regula vestium vilitatem congruere: quanquam meliùs sensisset; si eos Vilibus ex Regulæ præcepto induendos asseruisset. At illos magis communem, quam nimis Vilem decere, haud satis probo. Cùm enim communem vestitum, ex D. Thomæ, & aliorum sententia, à Religiosorum omnium vsu abiecerimus. Sanè multò magis ab his explodendus est, qui ad vilis vestis vsum, ipsa Religionis lege compelluntur.

XVIII. Veruntamen, quia Auctor inter vilem, & nimis vilem vestem, discrimen statuit; vilique Minoritis concessa, ab iis nimis vilem, velut indecoram, ac inhonestam auellit: ab eo sanè quærendum esset; quam is vestem nimis vilem esse sentiat? Et quidem ego illam, apud eum, nimis vilem vestem esse arbitror; quæ vili, aut vilior, aut vilissima est. Neque enim vltra vilius, aut vilissimum, aliquis vilitatis excessus, aut nimietas excogitari potest. Hoc itaque constituto: Si de Minoritani Habitus vilitate, ratio ex Regula ineunda est; ab ea vilitas tantummodò absque discrimine præscribitur; quum dicitur. *Fratres omnes vestimentis vilibus induantur.* At si Legislatoris mentem, quæ legis anima esse dicitur, diligentiùs inspiciatur; viliores, ac vilissimas illum vestes suis Fratribus præcepisse, cum ex prima Regula, in qua illud, post hæc verba immediatè additum erat: *Et licèt dicantur hypocritæ, non ta-*

men essent benefacere: tum ex posterioribus verbis, quibus dicitur: *Et possint ea repetiare de Saccis, & de aliis pettis cum benedictione Dei.* Facilè perspicuum erit, Neq; enim in hypocrisis suspicionē Religiosi incidunt; qui vilibus tantùm vestimentis induuntur: cùm illud, vel cōmune sit omnium Religiosorum indumentum; vel ex eo, quòd plerisque saltem familiare est, quisquam hypocrita censeri non possit. Quare hanc ex vilioribus tantùm, aut vilissimis vestibus suspicionem oriri necesse est: quas quum B.Pater suis amplectendas præscribit, illos admonet, ne ob eas hypocritæ appellari formident. Cùm verò vestimenta sacci, atque aliis panni, tametsi vilissimi, præsegminibus resarcire suadet: quis hæc vilissimi habitus insignia nō agnoscat? Quid enim sacco vilius? quo quum Habitum resarciri indulget, eo profectò indicat, inter Minorum Habitum, & saccum, eam vilitatis societatem iniri: vt sacci præsegmen vestimento adsutum, illius vilitatem non excedat; aut illud deforme non efficiat. Porrò quis Minorum Habitum sacco, atque aliis panni rudioris, præsegminibus, vndique interpolum, sibi ante oculos statuat: qui illum vilissimum esse non sentiat? Huiusmodi cùm B.Pater, ob altissimam Regulæ paupertatem, filiis amplectendum reliquerit, an non hinc facilè cuique perspectum est, non vile tantummodò; sed vilius, ac vilissimum Minoribus vestimentum in Regula commendari? ac proinde Auctorem non parum hallucinari, quum Minoritis communem potiùs, quàm viliorem vestem quadrare affirmat.

Hoc tametsi ad huius Auctoris sententiam coarguendam, tam efficax argumentum sit; vt vel id solum ad propositam rem demonstrandam sufficeret. XIX.
Alia tamen argumenta, ex Romanis Pontificibus, atque ab aliis Regulæ Declarationibus decerpta accedant: quò res clariùs, ac faciliùs omnibus innotescat. Clemens V. in Extrau. *Exiui de Paradiso*, §. *Praterea* declarat, Vilitatem vestium, quibus Fratres Minores ex Regula vti debent, secundum consuetudinem, vel conditionem Patriæ; ex pretio, & colore venandam esse: ità vt Minorum Habitus ex vilioribus pannis, qui in vnaquaque Prouincia haberi possunt, confici debeant: id enim pretium, & color indicant. Nam cùm Minorum Habitus, vti sæpè B.P.Franciscus dicere solitus erat; Pauperiorum vestes imitari debeat: planè constat, egenos, qui summa rerum omnium egestate laborant; non pretiosos, non coloratos; sed viliores sibi ad vestitum pannos comparare. Quapropter ex Pontificis declaratione facilè colligitur; Minorum vestimenta ita vilia esse debere, vt iuxta varias Regionum, ac Prouinciarum conditiones, viliores pauperum vestes emulentur.

Eandem quoque declarationem adhibet Ioannes 22. Extrau. quæ incipit, *Quorumdam exigit*. Quòd verò vterque Pontifex, Ministris, Custodibus & Guardianis, quænam maior, aut minor in panno vilitas censenda sit, iudicium reliquerit; id indulgentiæ potiùs, ac fortè dispensationis fuit, propter collabescentem, tunc Religionis statum: cùm tamen ea semper his Pontificibus mens fuerit; vt in Fratrum vestibus, non modò vilitas; sed & asperitas, & paupertas relucerent; quæ maiorem vilitatem insinuant, vt apertè tradit Ioannes 22. eadem Extrau. his verbis: *Ac insuper, cuius, quantaque vilitatis indui eos ipsis vestimentis oporteat: & an in vestibus huiusmodi, secundum Regulam, & Declarationes eorundem Prædecessorum nostrorum, & præfatas Ordinis Constitutiones reluceat asperitas, vilitas, & paupertas vtrum, vel quantum ad colorem, precium, vilitatem, paupertatem quoque, ac cætera accidentia supradicta Fratres vestimentis induantur, vt debent; super quibus eorundem Ministrorum, Custodum, & Guardianorum conscientias oneramus.* XX.

Ioan. 22. Extrau. Quorundam exigit.

Horum Pontificum Declarationibus, inhæsêre Quatuor Magistri, qui grauissimam in Regulam Expositionem ediderunt: Hugo, Bartholomæus Pisanus, in Cap. 2. Regulæ; & altera Expositio absque nomine Auctoris, quæ habetur in speculo Minorum, in qua hæc leguntur: *Qualis autem vilitas imponatur, patet ex Cingulo, qui est vilis funiculus. Item patet ex nuditate pedum, & ex re-* XXI.

Specul. Minor. tract. 3.

petitione

petiatione saccina; quæ omnia hominum sunt pauperculorum, & secundum Mundum, summè vilium.

XXII. D. Bonauentura de Minorum habitus vilitate differens, ait: *Quæcumque sunt in vsu virorum pauperum, sunt iuxta paupertatis Regulam mensuranda. Hæc vilitas in tribus attenditur: scilicet in pretio, & in colore, & Superadditis alterius panni assumentis.* His suffragantur posteriora Statuta Prouinciæ D. Bonauenturæ: in quibus ita decernitur. *Fratres deinceps sint contenti vilioribus indumentis, vt nostra sancta præsefert professio.* Hugo de Dina, & Bartholomæus Pisanus de nostrarum vestium vilitate agentes, hæc scribunt. *Antiquus fuit mos, tunicas pauperrimas habere, quas si contingat lacerari, non debent statim nouæ procurari: sed ipsæ debent repetiari de saccis, & aliis petiis, vt ipse Beatus Franciscus faciebat.* Porrò tunicæ pauperrimæ, si sacci prælegminibus resarciantur, an non vilissimæ erunt? S. Bonau. in Exposit. Regul. c. 2. Statuta Prou. S. Bonauent. Hugo, & Bartholom. Pisan. in c. 2. Reg.

Cæterùm vilissimis S. Franciscum, ac Socios vestibus vsos fuisse: easdémque
XXII. Beatum Patrem suis impensiùs commendasse, ex Ordinis Chronico passim perspicuum est. Quo fit, vt Auctor nihil sibi solidnm vendicet, quo viliorem in Minoribus vestem condemnet. Neque obstat Martini V. Constitutio, quam is ad sui præsidium adfert. Martinus enim idipsum dunraxat, quod priores Pontifices Clemens V. & Ioannes 22. declarauerant, sua Constitutione decernit: cuius hæc sunt verba: *Statuimus, & ordinamus, vt in generalibus Statutis prædicti Gullielmi habetur cap. 2. quod vestimentorum vilitas attendatur in pretio pariter, & colore: ita quòd semper in vestimentis reluceat asperitas, vilitas, & paupertas.* Quod verò deinde subiungit. *Ordinamus quòd omnes Fratres vestimentis talibus induantur, quòd nec sint adeò pr[illegible] [illegible]si, quòd videntes ea, curiositatem, vel vanitatem notare debeant: nec ita vilia, & grossa, quod ipsa videntes ad terrorem inducant, & prouocent ad derisum.* Eo Pontifex in primis nonnihil illorum temporum calamitati tribuere voluit: cùm enim ob communem Ordinis à Regulari obseruantia lapsum, tunc pretiosita, ac mollities in Fratrum vestimenta passim grassaretur: satis Pontifici visum fuit, si pretiositatem, ac curiositatem à Fratrum vestimentis auelleret: vilitatémque, quæ iam exoleuerat, in ea rursus inueheret. Hic enim Pontifex floruit, anno Domini 1418. quo tempore, noua exurgente Obseruantium Familia, Ordinis Reformatio excitata fuit. Cùm igitur in noua Obseruantium Reformatione, efferuescente paupertatis spiritu, plerique præ proprij contemptus studio, adeò monstruosos habitus gererent; vt Religiosæ, ac Minoritanæ vilitatis honestatem excederent: eos Pontifex hac Constitutione compescuit: ne dum plus æquo ex habitu contemptibiles haberi volunt; Religionem in contemptum, ac derisum pertrahant: vilitatis itaque vitium, ac monstruositatem, non vestium vilitatem; quæ quò maior est, eò magis Minoribus congruit: dummodò in monstrum non degeneret, Pontifex damnat. Mart. in V. Constit. in c. 2.

XXIV. His tandem ratio ex D. Thoma decerpta accedat: Certum namque est, sui ipsius odium, ac contemptum Euangelicam virtutem esse, vnicuique consultam: atque iis maximè, qui Euangelicam Regulam profitentur: quæ eò perfectior est, quò in ampliores, ac intensiores se virtutis actus extendit. At cùm vilitas vestium ad sui ipsius odium, ac contemptum spectet; sanè quò maior ea in exteriori homine apparet, eò magis virtus intus in animo intenditur, ac perficitur: ex quo facilè aduersùs Auctorem colligimus: Minores, qui sui ipsorum contemptum ex Euangelica Regula profitentur, vilioribus, ac vilissimis magis quàm communibus vestibus, apud Deum, ac homines commendari.

Ex his qualis B. Francisci Habitus fuerit: num Sordidus, turpis, indecorus; qualisque Minorum, qui inter homines habitant, vestis esse debeat; non obscure demonstrauimus.

XXV. His igitur vndecim Demonstrationibus absolutis; quibus quadrati Caputij, ac vilioris Habitus genus, origo, institutióque olim à B. Francisco exorsa, ac per tot annorum curricula, in Orbe propagata: clarissimis, ac vberrimis testimoniis à nobis probata fuit. Reliquum est, Beatissime Pater, vt

probata veritas ſuo apud Te, cui perenne, ac infallibile veritatis magiſterium, ac patrocinium à Deo commiſſum eſt; honore fruatur; benignitate foueatur; auctoritate comprobetur; poteſtate ſtabiliatur: ne dum variis fluctuantis Nauiculæ inſtar, ventorum procellis agitatur, vacillet; ac inſtabilis ſemper inter vndas fluctuet. Neque enim illius naufragium metuimus, cui è Cælo Rectorem inſidere non dubitamus: verùm ab inconcuſſa iſthac veritatis Sede inconcuſsè ea conſtabiliri optamus, quæ in Cæleſti ſede diuina ólim inſtitutione firmata, primam ab ea vim, ac robur ſibi vendicarunt. Id humilis Capucinorum Congregatio ſanctiſſimis pedibus tuis prouoluta, à te ſupplex efflagitat; non vt vanum honorem, ac inanem exiſtimationem inter homines augeat: ſed vt diſſidiis pacem, calumniis finem, vexationibus modum, ſcandalis denique metam impoſitam, cernat.

DEO OPT. MAX. GLORIA.

REGESTVM BVLLARVM, AC DIPLOMATVM, DE QVIBVS IN HOC PRIMO ANNALIVM TOMO FIT MENTIO.

BVLLA EVGENII IV. DATA FLORENTIÆ OCT. KA Decembris, Anno 1405. in qua alia prior Gregorij IX. continetur, quib datur facultas Eremitis Camaldulensibus recipiendi quoscunque Sæculares, Regulares, etiam Carthusienses: Congregationi Fr. Minorum Capucinoru specialiter, & æquè principaliter communicata.

EVGENIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis Fil Priori, & vniuersis Fratribus, Domus Fratrum Eremi Camald lensis præsentibus, & futuris: Salutem, & Apostolicam ben dictionem. Illa quæ pro tranquilln personarum sub Religior habitu Domino famulari desiderantium studio, piæ vitæ sta prouidè facta sunt, vt illibata persistant, cum à nobis petitu Apostolicæ confirmationi robore communimus; eaque an pliamus, & extendimus, prout in Deo hoc conspicimus salubriter expedire. Sa dilectorum Filiorum Prioris, & Fratrum Domus Eremi Camaldulensis per Pri rem solitę gubernari, nuper habita petitio continebat, quòd olim fel. record. Gr gorius Papa IX. prædecessor noster, Priori, qui tunc erat, & Fratribus dictæ Erem pro eorum, & ipsius Eremi incremento, quasdam literas concessit in hæc verb GREGORIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei Dilecto Filio Priori Camald lensi salutem, & Apostolicam benedictionem. FERVOR, & integritas Religioni quæ in Domo tua, & præsertim in Eremo per beneplacitum Conditoris vigere c gnoscitur, inducit nos propensiùs, & hortatur, vt petitiones tuas, quantum cu Deo possumus, prompto velimus animo exaudire. Hac itaque ratione inducti, tib & Fratribus tuis auctoritate Apostolica indulgemus, eos, qui de aliis Congregati nibus venientes in Eremo vestro (summodò elegerint, & promiserint sub Ordin & habitu vestro in Eremo perpetuò deseruire) liberè sine cuiusquam cōtradictio ne retinere possitis. ità tamen quòd nō permittatur in sacris Ordinibus, nisi de ipso ru ordinatione certi fueritis, ministrare. Nulli ergo omnino hominum liceat hā paginam nostram concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si qui

autem

autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei & Beatorum Apoſtolorum eius Petri, & Pauli ſe nouerit incurſurum. Datum Anagniæ ıx. Kal. Iulij, Pontificatus noſtri Anno primo.

Cùm autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, propter diuerſa Priuilegia, & indulta diuerſis Congregationibus, diuerſarum Domorū & Monaſteriorum poſtea per Apoſtolicam Sedem conceſſa, necnon diuerſas alias Conſtitutiones, & ordinationes editas, cōceſſioni præfati Prædeceſſoris noſtri plurimùm derogatum exiſtit: propter quod multi, qui in dicta Eremo Altiſſimo famulari affectant, ab eorū propoſito retrahuntur. Quare pro parte dictorum Prioris & Fratrum nobis fuerit humiliter ſupplicatum, vt eis ſuper hoc opportunè prouidere, dictæq; conceſſioni robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, & etiam quantum opus eſt, ipſam amplificare de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos itaque de præmiſſis plenius informati, Prioris & Fratrum prædictorum ſupplicationibus inclinati, conceſſionē prædictam, nec non dictas literas, & quæcumque in eis contēta, rata, & grata habētes, ea auctoritate Apoſtolica cōfirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio cōmunimus. Vobiſque vt omnes, & ſingulos, cuiuſcunque ordinis exiſtant, & de quibuſcumque Congregationibus, Domibus, ſeu Monaſteriis, ſiue Mendicantium, ſiue non Mendicantium, etiam Carthuſienſis Ordinis venerint, qui in Eremo veſtro, ſub Ordine, & Habitu veſtro in ipſa Eremo, Altiſſimo perpetuò famulari elegerint: Superiorum ipſorum licentia petita licet non obtenta, ſine cuinſquam contradictione, & alias ſecundum præfati Prædeceſſoris noſtri in dictis literis contentam voluntatem, recipere, & retinere poſſitis, tenore præſentium indulgemus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, Priuilegiis, & indultis quibuſcumque ſub quauis forma verborum in contrarium forſan factis, ſeu faciendis; De quibus etiam, & eorum totis tenoribus in præſentibus eſſet habēda mentio ſpecialis: Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, cōmunitionis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Florentiæ, Anno Incarnationis Domini M. CCCV. Oct. Kal. Decemb. Pontificatus noſtri Anno quinto. Gratis de mādato D. N. Papæ. IOANNES DE STECCATIS.

BVLLA CLEMENTIS VII. EDITA ANNO 1529. DIE 3. Septembr. qua antiqua Camaldulenſibus Priuilegia confirmantur, Congregationi Capucinorum æquè principaliter communicata.

IN Nómine Sanctæ & Indiuiduę Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amē. Antonius Miſeratione diuina tituli S. Mariæ Transtyberim S. R. E. Presbyter Cardinalis de Sancto Seuerino nuncupatus. Vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus præſentes literas, ſiue præſens publicum trāſumptum inſpecturis, viſuris, lecturis, pariter & audituris Salutē in Domino ſempiternā, & præſentibus fidem indubiam adhibere. Notum facimus, & atteſtamur, vidiſſe, legiſſe, & diligēter inſpexiſſe quaſdam literas Apoſtolicas fœl. record. Clementis Papæ VII. in forma Breuis ſub annulo Piſcatoris in cera rubea cordula pergaminea, vt moris eſt, circumdata à tergo earundem literarum impreſſo, expeditas, ſanas ſiquidem, & integras, non vitiatas, non cancellatas, nec in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpicione carentes, quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum ſequitur, & eſt talis. CLEMENS PAPA VII. AD PERPETVAM REI MEMORIAM. Inter multiplices curas, quibus rerum occurrentium varietate diſtrahimur, illam libēter amplectimur, per quam religioſa loca fundari, & ſtatus Religioſarum perſonarum in illis pro tempore degētium ampliari, ipſæque perſonæ Deo Duce, commodè, & honeſtè viuere poſſint. Sanè pro parte dilectorum Filiorum Maioris Viſitatorum, Priorum, & Fratrum Societatis Eremitarum S. Romualdi O dinis Camaldulen. nobis nuper expoſitum fuit, quòd poſtquàm fel. record. Leo Papa X. Prædeceſſor noſter quondam Paulo Veneto, & quibuſdam aliis in literis, tūc expreſſis Eremitis, ſacræ Eremi Ordinis Camaldulenſium Aretin. Dioec. expreſsè profeſſis ardore ma-

ioris

ioris ... eruantiæ,& perfectionis vitæ eremiticæ fruentibus,inter alia;quòd in qui
busdam locis etiam extra Italiam , & loca vltramatina , Monasteria , Eremitoria
& religiosa loca erigere,& postquàm erecta forent,omnibus & singulis indultis, &
priuilegiis quomodolibet a sede Apostolica Eremitis sacræ Eremi,huiusmodi ac Cô
gregationi eiusdem Eremi,& Sancti Michaelis de Murano côcessis gaudere,& ha
bitum eiusdem Religionis aliis exhibere possent,per suas in forma Breuis literas li
centiã côcesserat:Et ipse Paulus cũ vnoSocio Eremita vigore côcessionis huiusmo
di,ad id electo,ad locum Criptarum nuncupatum Castri Massatij Æsinæ Diœcesis
qui tũc membrum Heremitarũ Sacræ Eremi prædicti erat,accesserat.Et ad eosdem
Paulum & Socium diuersæ multarum patriũ,tàm Ecclesiasticæ,& Religiosæ:quàm
Seculares personæ indies ad eosdem venientes,cum eodem Paulò,& Socio,se con
iunxerant,& præfatis Paulo,ac Socio,& successiuè receptis personis non nulla loca
Eremitica partim ferè diruta,& partim ædificari cæpta , quæ postmodũ ipsi restau
rauerãt,& quasi de nouo ædificauerãt,tàm à sede Apostolica, quã à diuersis Christi
fidelibus Ecclesiasticis,& sæcularibus personis donata,& concessa fuerant. Vidésq;
ipse Paulus se tot personis, & locis quotidie multiplicari , ad tunc Congregationi
Sacræ Eremi,& S.Michaëlis de Murano Vicariũ Generalem,ad præsens Generalem
nuncupatum, & Visitatorẽ accesserat, eisdémq; seriem facti explicauerat;velléque
tam ipse , quàm cæteri Socij Eremitæ huiusmodi sub eorum obedientia , & visita
tione viuere declarauerat.Tunc Vicarius , nunc Generalis prædictus habens,vt as
serebat,à Congregatione huiusmodi omnimodam auctoritatẽ, synceritatem anim
dicti Pauli cognoscens, prædicta Eremitoria,videlicet quinque; Criptarũ Massatij
S.Hieronymi de Pascelupo,Criptæ,S.Benedicti, S Leonardi de Velubrio,ac S.Ma
riæ de Spiritu Sancto, Aesinensis,Eugubinæ,Anconitanæ,Firmanæ,& Latinæ,Diœ
cesum,à Sede Apodolica,aliisq; Christi fidelibus prædictis eidẽ Paulo,& Sociis,v
præfertur concessa,& Eremitas in illis , sic commorantes in eorũ Congregationem
receperãt, ipsósq; Paulum,& Socios receptos in Eremitas,eorũq; Eremitoria,& re
ligiosa loca huiusmodi in Societatẽ Eremitarum S.Romualdi per Maiorem,& tunc
Correptores,nunc autem Visitatores,Capitulum,& Eremitoriorũ, huiusmodi sin-
gulorũ Priores, perpetuis futuris temporibus regenda,& gubernanda erexerat: E
eisdẽ Paulo,& Eremitis prædictæ Societatis condendi , & celebrãdi generalia Ca
pitula eiusdem Societatis,& in eis Priores, Rectores,& alios Ministros eligendi, E
pro eiusdem Societatis conseruatione,& augmento Missas,& diuina officia in eorum
Capitulis celebrandi, Capitula generalia eiusdẽ Societatis,& in eius Obseruãtiam
quæcũq; statuta,Ordinatiões & Cõstitutiones edẽdi,& pro tẽpore edita,corrigẽdi
reformandi,& mutandi:Quæ si côtra substãtialia, Regulæ S.Benedicti non essent,
prædicto,tũc Vicario,& Visitatorib.aut prędictę Cõgregationis Capitulis derogari
aut innouari,sine dictorũ Eremitarũ côsẽsu nõ possent: Ac alia loca quæcũq;,& per
sonas quascunq; in eadẽ Societate recipiendi ; necnon quod eiusdẽ Societatis Su
perior, ex tunc Maior nuncupãdus,per eiusdem Congregationis Capitulũ de anno
in annũ eligẽd⁹,loca,& personas de triẽnio in triẽniũ,& frequẽtiùs si sibi videretur
visitare deberet,licẽtia côcesserat: & omnia & singula priuilegia, gratias,& immu
nitates Eremitis côcessas,& quomodolibet côcedẽdas,tàm sacræ Eremi Camaldu
len.quàm totius prædictæ Congregationis eidem Societati Eremitarũ S.Romuald
loca,& personas cõmunia esse:dũmodo receptio , & admissio huiusmodi per Capi
tulũ Generale Cõgregationis Sacrę Eremi,& S.Michaëlis de Murano prædictas ap
probaretur,voluerat:& prædicti Eremitę vigore côcessionis huiusmodi in eorũ Ca
pitulo cõgregari, nonnullas côstitutiones,ordinationes, & statuta super tribus sub
stãtialibus,& forsan ... ittẽdis votis,ac regularibus institutis Regulæ S.Benedi
cti,& diuinis offici... brãdis,ac aliis scilicẽ dictæ Societatis,tàm in spiritualibus
quàm in tẽporalibus gubernationẽ,& directionem, ac honestè , & religiosè viuẽd
modũ côcernẽntẽ ordinauerãt. Et postmodũ Præsidẽs,& Diffinitores Capituli Ge
neralis Cõgregationis Sacræ Eremi,& S.Michaëlis prædictorũ,per eorũ speciales li
teras dicta quinq; Eremitoria, & Societatẽ huiusmodi ab eorũ Congreg. penitus se
parauerũt;& dissolutã,& separatã esse declarauerũt, nulláq; sibi eligẽdi Superiorẽ
necnõ Eremitoria, & illorũ personas huiusmodi visitãdi facultatem reseruauerunt
quodq; prędicti Eremitę ad eorũ Superioris huiusmodi electionẽ, put eis visũ foret
procedere possẽt.ac in his,quę Eremitoria,& illorũ personas prędictas côcernebãt,a.

quicquid eidem Societati viſum foret,à ſede Apoſtolica petere poſſent,voluerunt. Nos prædicta omnia, & diſſolutionem huiuſmodi approbauimus,& confirmauimus,eiſque vnum dictæ Societatis Maiorem, & Correctores, nunc autem Viſitatores nuncupati, locorum Priores, & alios officiales, prout eis expedire videretur, per ſe ipſos annis ſingulis eligere; qui eò ipſo quò electi forent, confirmati eſſe cenſerentur,indulſimus. Et ſucceſſiuè cùm ipſi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione aliquas ex prædictis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & Capitulis eis diligentiùs,& maturius examinatis caſſaſſent; & aliquas de nouo ordinaſſent, & amotis quibuſdam ſuperfluis, in meliorē formam reformaſſent,illas etiam approbauimus,& confirmauimus: prout in diuerſis Inſtrumentis & Scripturis Vicarij Generalis, ac Viſitatorum, Præſidentis, & Diffinitorum, ac Prædeceſſoris,& noſtris diuerſis literis plenius continetur. Nos Maiorem,Viſitatorem,Priores,& Eremitas Societatis huiuſmodi præfatos amplioribus fauoribus,& gratiis proſequi volentes, eorúmque in hac parte nobis porrectis ſupplicationibus inclinati auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, prædicta,& quæcumque alia eis pro nunc, & pro tempore dictæ Societati vbique terrarum conceſſa, & concedenda. Eremitoria,& religioſa loca huiuſmodi in Societatem Eremitarum S. Romualdi per Maiorem Superiorem nuncupati,Viſitatores,Capitulum,Priores,ac alios Officiales iuxtà dictæ Societatis, ſtatuta,& ordinationes recipienda, & retinenda, ac erigenda & gubernanda. Ita quòd omnes & ſinguli dictæ Societatis Fratres, præſentes,& futuri, quamuis in diuerſis locis, & extra Italiam, & loca vltra marina pro tempore maneant. Vnum tamen corpus,& vna Societas Eremitarum S.Romualdi Ordinis Camaldulen. perpetuis futuris temporibus exiſtant,& faciant; cum facultate celebrandi Generalia, Prouincialia,& alia Capitula eiuſdem Societatis, & in eis Superiorem Maiorem, Priores,Rectores, & alios Miniſtros eligenda, & pro eiuſdem Societatis cōfirmatione,& augumento, Miſſas,& alia diuina officia in eorum Capitulis celebranda, aliáque omnia, & ſingula, quæ ad ſimiles Societates pertinent, & pro tempore pertinebunt facienda,erigimus,& inſtituimus: Necnon ſeparationem, diſſolusionem, conceſſionem, & indultum, ac facultates eis quomodolibet conceſſas,conſtitutiones,ac ſtatuta per Capitulum dictæ Societatis Erectæ edita,& vt præfertur reformata,ac omnia & ſingula priuilegia,indulta,& gratias per Sedem Apoſtolicam dictæ Societati, vel per aliam facultatem habentem,etiam viuæ vocis oraculo,vel alias quomodolibet cōceſſa,& conceſſas approbamus,ac cōfirmamus, & ſtabilimus,ac robur Apoſtolicæ confirmationis habere decernimus. Supplentes omnes,& ſingulos,tàm iuris,quàm facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem. Et pro poriori cautela Maioris,Viſitatorum,Priorum,Officialium,& aliorum Fratrum prædictæ Societatis illos, & illa quinque Eremitoria prædicta eidem Maiori,Viſitatoribus, Prioribus, & Fratribus eorū erectæ Societatis pro tempore exiſtente de nouo cōcedimus,ac perpetuò vnimus,ac incorporamus.Quodq; omnes, & ſinguli dictæ Societatis erectæ Eremitæ Societatem ipſam profeſſi præſentes, & futuri in Capitulo Generali pro tempore faciendo in eo vocem habentes, pro fœlici dictæ Societatis ſtatu, & ſucceſſu alia ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia & ſigula,quæ ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Societatis,ac eius regularis diſciplinæ ſtatum,Obſeruantiam,indemnitatem, & circa diuini officij,& Miſſarum directionem,& ordinationem, ac cæremonias abſq; ipſius Regulæ in ſubſtantia vel effectu, variatione,interpretatione declaranda, & alia de nouo facienda, & ſic inſtituta,ordinata, interpretata, declarata, & de nouo facta in toto vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit,tollenda, & alteranda, & in melius commutanda. Necnō pro honeſtate,qualitate vitæ Eremiticæ huiuſmodi Barbam deferendam plenam,& liberam eis concedimus facultatem. Quodque huiuſmodi Societatem,omnéſque & ſingulos Superiores Eremitas, Oblatos, Nouitios, Familiares, Seruitores, & perſonas dictæ Societatis nunc, & pro tempore exiſtenda, ac ac ipſius Monaſteria, Eremitoria religioſa, & alia loca quæcumque ac mobilia, & immobilia bona præſentia, & futura ad prædictam Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia,& in poſterum eidem de nouo erectę Societati quandocumq;

ſeu quo

seu quomodolibet vniri, & incorporari, seu subiici in perpetuum vel ad tempus contigerit, à quoruncumque Legatorum, etiam de latere, nec non Nuntiorum dictæ Sedis, ac quorumuis officialium Romanæ Ecclesiæ, & Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, & Inquisitorum hæreticæ prauitatis, quacumque etiam Apostolica auctoritate, ac aliorum quorumcumque Iudicum Ordinariorum, & non Ordinariorum, quauis auctoritate, & potestate fungentium, Ditione, auctoritate, superioritate, potestate, Dominio, Visitatione, Reformatione, & correctione. Ita quòd contra dictam de nouo erectam Societatem, vel eius singulares personas, nec non Monasteria, Eremitoria, & loca, & personas, ac familiares cùm eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut reide qua agetur vbicumque incatur contractus, commitatur delictum, aut reipsa consistat; excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè, vel indirectè proferre, seu promulgare non possint. Nec non ab omnibus, & quibusuis Decimis, collectis, exactionibus, gabellis, taleis, datiuis, datiis, tractis, subsidiis charitatiuis, impositionibus ordinatiis, extraordinariis, Collegiis, Parrochianis, Vniuersitatibus, Monasteriis, Fabricis, & aliis quibuscumque personis, quacumque auctoritate, & ex quavis causa, & consideratione, etiam pro expeditione contra Infideles, aut Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, aut aliis imminentibus necessitatibus Sedis Apostolicæ, auctoritate prædictæ Sedis, vel quauis alia impositis, vel imponendis sub quacumque verborum vi, & forma, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna exempti, & exempta censeantur, nisi de indulto, & Societate huiusmodi specialis, & expressa mentio fiat in literis Apostolicis. Et tunc non vetam Decimam, sed mediam auri vnciam Cameræ Apostolicæ soluendo pro omnibus eorum locis, ac Eremitoriis, bonis, & personis, liberationem consequantur. Prorsùs eximimus, & totaliter liberamus, eàque omnia, & eorum quodlibet in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis Apostolicæ prædictæ, ac sub eorum, & nostra protectione suscipimus: Quòd si Legati, Subdelegati, Ordinarij, aut aliæ personæ prædictæ contrà exemptionem, & liberationem nostram huiusmodi quemquam attentare quoquomodo præsumpserint, ac præsentium literarum vigore requisiti per ipsius de nouo erectæ Societatis Prælatos, Eremitas, vel Procuratores eorum infra tres dies à die requisitionis huiusmodi computando, non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto nouerint se subiectos: & si forrè aliter factum fuerit, eo ipso sit irritum, & inane, nulliúsque roboris, vel momenti. Præterea ipsis, vt Clericos eorum Ordinis ad primam tonsuram, & quatuor Ordines Minores; ad Sacros verò etiam si tempus à Canonibus statutum non attigerint, per quemlibet Catholicum Episcopum in eorum locis, & alibi vbicumque eis commodum fuerit, absque licentia Diœcesani etiam extra tempora, diebus tamen Dominicis, vel festis eos promoueri faciendi, & de eisdem liberè conferendi, eumdémque pro consecratione altarium, seu Ecclesiarum, pro oleo Sancto, & quolibet Ecclesiastico Sacramento eund: & de licentia eorum Capituli generalis, seu Prouincialis, Hierusalem, & alia loca Sancta visitandi, & inibi habitandi, ac loca, & eleemosynas etiam ab Infidelibus recipiendi licentiam, & facultatem concedimus. Et insuper pro conseruatione puritatis eorū solitudinis, ne Mulieres ad eorum Eremitoria, etiam sancti Hieronymi de Pascelupo Eugubinæ Diœcesis præsentia, & futura intra videlicet per eos præfixos, vel præfigendos terminos, præter illos tantum dies, quos ipsi statuerint, dummodo non vltra tres dies in quolibet anno accedere quomodolibet sub excommunicationis pæna audeant, vel præsumant, Cellularum tamen ipsorum ingressu semper prohibito remanente. Inhibemus demum pro commoditate, & vtilitate Eremitoriorum, & locorū huiusmodi præsentiū, & futurorum de licentia eorū Capituli generalis, seu Prouincialis, eis, & cuilibet eorū, ac pro tempore existētibus, quæcumq; immobilia bona ad eos, eorumq; Ecclesias, Monasteria, Eremitoria, altaria, & loca huiusmodi pro tempore spectantia, & pertinentia in

emphyteosim perpetuam, vel ad tempus sub aliquo annuo canone, siue censu, quibusuis personis in euidentem Ecclesiarum, Monasteriorum, & regularium locorum huiusmodi concedere, illaque pro aliis immobilibus bonis vtilioribus permutare, seu vendere, & alienare, & pretium inde veniens in aliis immobilibus bonis, Ecclesiis, Eremitoriis, & regularibus locis eorum vtilioribus, ac alias iuxta literas felic. recor. Pauli II. Prædecessoris nostri de rebus Eccles. non alien. Ita quod Priores, qui pro tempore fuerint, locorum huiusmodi Iudices ad hoc, vt immobilia bona huiusmodi in emphyteosim, vel censu, aut alias danda, & permutanda, seu vendenda, & alienanda, coram eisdem Iudicibus specificentur, eligere possint, conuertere, & aliis cæteris Eremitoriis eorum Societatis, prout eis commodius visum fuerit, pro eiusdem Societatis conseruatione applicare valeant, & quæcumque bona, etiam feudalia, & emphythcotica etiam Ecclesiastica eidem Societati, tàm inter viuos, quàm causa mortis, seu testamento, vel codicillo, dari, concedi, & relinqui liberè possint: ità tamen quòd ipsa societas quoad eadem onera, ad quæ Donator, seu testator huiusmodi occasione bonorum eorundem tenebatur; & quæcumque alia quæ ipse Donator, seu Testator etiam imposuerit, omnino teneatur. Et si ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona concessa fuerint, ipsa Societas, non perpetuò sed per triginta annos, pro qualibet generatione, seu nominatione huiusmodi bona eadem tenere possit; & finitis ipsis annis prædicta ad eorum directos Dominos deuoluantur, & absque eorum consensu teneri non valeant.

Statuimus, & ordinamus vlterius ipsis de licentia Capituli Generalis, seu Prouincialis dictæ Societatis curam Animarum, Monasterij Sancti Saluatoris de Monte Acuto, & Parochialium Sancti Michaelis Archangeli, ac Prioratus Sancti Saluatoris de Fano, Perusinæ, Tudertinæ, & Fauen. Diœces. & Ecclesiarum eidem Societati perpetuò canonicè vnitarum abdicare, & de consensu illarum Parochianorum, in loco dictis Parochianis accommodo alias Ecclesias, quibus cura Parochianorum prædictorum applicetur, construi facere; seu alteri Parochiali, quæ Parochianis huiusmodi accommoda fuerit, etiam de consensu illius Rectoris, cui pro huiusmodi cura exercenda, quod inter eos conuentum fuerit, soluant; ac illas iurisdictioni Ordinarij loci subiicere, ac loca quæcumque etiam per Ecclesiasticas, & religiosas personas eis concedenda, recipere, & eorum vsui applicare. Nec non loca, siue Eremitoria pro tempore recepta perficere, & alia de nouo cum Ecclesiis, oratoriis, humili campanili, cellulis, & officinis necessariis construere, seu construi, & iam constructa pro conuenientiori eorum mansione demoliri facere, & ea ad aliorum locorum constructorum, siue de nouo construendorũ vsum conuertere. Ac pro dicti Ordinis propagatione omnes, & singulos religiosos quorumcumque etiam Mendicantium Ordinum, & Congregationum, ac Monasteriorum, & Eremitoria prædicta tanquam ad arctiorem vitam conuolare, & sub Societate, & eorum habitu Altissimo famulari eligentes, Superiorum suorum licentia petita, licet non obtenta, absque aliqua contradictione, vel obstaculo recipere, ipsique sic recepti, & in eadem Societate, siue ordine professi, ad omnia officia, & dignitates Societatis eorundem Eremitarum promoueri, & assumi liberè, & licitè valeant, indulgemus. Postremo Maiori, ac omnibus, & singulis Visitatoribus, Prouincialibus, Prioribus, & aliis Officialibus, ac Fratribus, siue Eremitis prædictis; vt ipsi omnes, & singuli, ac commissi, Oblati, Nouitij, Seruitores, Familiares, Benefactores, & aliæ personæ, ac etiam Oratoria, Ecclesiæ Monasteria, Eremitoria, & loca, & quæcumque bona, & cætera alia eiusdem Societatis pro tempore pertinentia omnibus, & singulis indulgẽtiis peccatorum remissionibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, priuilegiis, præeminentiis, prærogatiuis, libertatibus, fauoribus, licentiis, & indultis Apostolicis, vel aliter qualiacumque sint. Quibus omnes, & singuli Ordines, Congregationes, Societates, & Monasteria, sub approbatis regulis degentes, seu militantes, ac degentia, seu militantia, eorumque Superiores, Generales

nerales, Prouinciales, & particulares Monachi, seu Religiosi, Commissi, Oblati, Nouitij, Familiares, Seruitores, Benefactores, & aliæ personæ, eorum Ecclesiæ, Oratoria, & alia quæcumque bona, quæ omnia, ac si nominatim exprimerentur hic habere volumus, pro sufficienter expressis coniunctim, & diuisim eis, & cuilibet ipsorum, in genere, vel specie, etiam viuæ vocis oraculo, vel alias quomodolibet concessis, seu concedendis, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus; tam in communi, quàm in particulari, seu aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent; seu vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, absque vlla differentia, tam in communi, quàm in particulari, vel alias quomodolibet vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, & possint tenore præsentium, & in perpetuum: ac etiam de nouo concedimus pariter, & indulgemus; & in eis locum habere volumus, ac si eisdem omnia, & singula præmissa directè, & expressè, concessa fuissent, exceptis his, quæ essent contra eorum Constitutiones approbatas, ac ordinationes, & declarationes capitulares factas & pro tempore faciendas. Ac vt dum Priuilegiorum, Concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, gratiarum, & indultorum eorum, & cuiuslibet dictorum Ordinationum, Congregationum, Societatum, & Monasteriorum Originales literæ, seu transumpta authentica, ex illis prout in fauorem dictæ Societatis eiusque Superiorum, Eremitarum, Commissorum, Oblatorum Nouitiorum, Familiarium, Seruitorum, Benefactorum, & personarum, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Eremitoriorum, locorum, bonorum, & aliorum cæterorum eiusdem Societatis adducerentur, vel exhiberentur, eadem Fides indubia adhibeatur, tam in Iudicio quàm extra, & aliis locis, quibus opus fuerit, ac si pro, & in fauorem eorum Societatis, Ecclesiarum, Eremitoriorum, & Monasteriorum, Fratrum, & personarum, ac bonorum prædictorum, & prædictarum à Sede Apostolica emanassent; ac eis, & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessæ, mandamus: Necnon quòd præsentium Transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici munitis, vbique stetur, prout Originalibus literis staretur, & plena Fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus daretur, si essent exhibitæ, & ostensæ: Quódque eædem præsentes literæ, & in eis contenta quæcumque sub quibusuis reuocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque literarum, gratiarum, & dispensationum, per nos, & Sedem Apostolicam, etiam motu proprio ex certa scientia, seu ad Imperatoris, Regum, & Ducum instantiam concessis, & concedendis, nullatenus comprehendantur, sed semper ab illis exceptæ sint, & esse censeantur, & quotiens reuocata, modificata, limitata, suspensa, aut alterata forent; in eo statu, in quo ante reuocationem, modificationem limitationem, suspensionem repositæ, restitutæ, & integratæ, & si opus fuerit de nouo concessæ sint, & esse censeantur; & quotiescúmque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut idipsum, à quocunque cuiuscunque dignitatis, status, gradus conditionis fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, quibus ea conceduntur, aut alia quauis causa, scienter, vel ignoranter attentari, vel attentata obseruati contigerit, nullum tamé propterea exemptionibus, immunitionibus, libertatibus gratijs, indultis, & priuilegiis huiusmodi præiudicium generetur: sed ea omnia, & singula in suo robore, & firmitate permaneant; præsentes literas absque aliorum instrumentorum, literarum prædictarũ productione, & ostensione ad probandum plenè omnia, & singula superiùs enarrata, specificata in Iudicio, & extra vbique sufficere: nec ad id probationis alterius adminiculum requiri: Et si fortè contigerit aliquod dubium in dictis per nos confirmaris, & præsentibus literis, aut aliquo eorum pro tempore emergi data verborum ambiguitate, in Iurisperitorum interpretatione dictæ Societatis de nouo erectæ, ac illius locorum particularium, & personarum fauorem interpretari debere. Sicque per quoscumque Iudices Ordinarios extraordinarios, ac delegatos, & causarum Palatij Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sententiari, iudicari, & diffiniri debere; sublata eis, & eorum cuilibet quacumque alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate. Irritum quoque, & inane quicquid secus fieri, siue attentari contigerit, decernimus

mandantes harum ſeriē vniuerſis,& ſingulis,Patriarchis,Archiepiſcopis,Epiſcopis, Abbatibus,& aliis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, ac quarumcumq; Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Canonicis; nec non prædictorum Patriarchatum, & Archiepiſcoporum & Epiſcoporum in ſpiritualibus Vicariis generalibus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe vel alium, ſeu alios præſentes noſtras, & in eis contenta quæcumque ſolemniter publicantes, ipſiſque Eremitis, ſiue Fratribus, ac perſonis prædictis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra eoſdem Eremitas, ac alias perſonas omnibus præmiſſis pacificè frui,& gaudere,non permittentes ipſos,ſeu ipſas ſuper his per quoſcumque quomodolibet indebitè moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradicentes quoſlibet, & rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia opportuna appellatione poſtpoſita compeſcendi, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus;cenſuras,& pœnas ipſas iteratis vicibus aggrauantibus inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, non obſtantibus præmiſſis, ac recol. mem. Bonifacij octaui de vna, & de duabus dietis in Concilio Generali edita dummodo, non vltra tres: ac Innocentij IV. contra exemptos, quæ incipit. *Volentes.* & Pauli II. ſuper alienat.bon.& etiam Eccleſiaſticorum, ac Religioſorum locorum; nec non noſtræ, qua inter alia volumus, quòd petentes beneficia Eccleſiaſtica aliis vnire, tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundùm communem æſtimationem etiam beneficij, cui aliud vniri peteretur, alioquin vnio non valeret; & ſemper in vnionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, & aliis Apoſtolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, & ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus,ac prædictarum Eccleſiarum,Monaſteriorum religioſorum locorum, & Ordinum quorumcunque, etiam Camaldulenſium huiuſmodi, & Hoſpitalis S. Antonij de S. Antonio Viennen. & aliarum, ac etiam Mendicantium, & non Mendicantium ſtatutis,conſuetudinibus etiam illis in quibus cauetur,vt Mulieres ad dictum Eremitorium S.Hieronymi de Paſcelupo ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna nunquam accedant, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque & indultis, ac literis Apoſtolicis Camaldulen.aliſque ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium,& Militiarum Monaſteriis, Eccleſiis, & Hoſpitali S. Antonij huiuſmodi, nec non vniuerſitatibus,Congregationibus,Societatibus,Communitatibus, Collegiis, & cæteris aliis perſonis, & locis per nos, & ſedem prædictam ſub quibuſuis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus & inſolitis, illis præſertim,quibus inter alia caueri dicitur expreſsè. Quod nulli Fratres, ſeu Monachi de dictis etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem, etiam ſtrictiorem tranſeuntes,per Superiores, Priores, & alios Fratres Ordinum, aut Societatum,ad quos ſe tranſtulerint, etiam de licentia eorundem Superiorum petita, & obtenta recipi, & admitti poſſint; alias recipientes,& recepti excommunicationis ſententia incurrant, ipſique ſic vel alio modo recepti ad aliquod officium,ſeu prælaturam eiuſdem ordinis, in quo recipiuntur, eligi non poſſint abſque Apoſtolicæ Sedis ſpeciali & expreſſa licentia per ipſius Sedis patentes literas concedenda,facientes plenam,& certam, & determinatam de ſtatuto, & ordinatione huiuſmodi expreſſam,& indiuiduam mentionem. Quibus omnibus,etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa,& indiuidua mentio, ſeu quæuis, alia expreſſio habenda, vel aliqua alia exquiſita forma ſeruanda foret, eorum omnium tenores,& formas illarum cōceſſionum, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur,præſentibus pro ſufficienter expreſſis, habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris,hac vice duntaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem,quòd prædicti Eremitæ ſuper præmiſſis Bullam,ſeu literas ſub plumbo infra annum à Data præſentium computandum,expediri facere teneantur, alioquin elapſo dicto anno, præſentes literæ nullius ſint roboris vel momenti. Datum Romæ apud S.Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 3. Septembris 1529. Pontificatus

noſtri

nostri anno . Et infra . plica. Balthasar d . P . ia . per p . cam. F. G . anus. Quibus qu . literis diligenter inspectis ip as per . tarium pr . m . ta- tiptum . plum & su . , in publi . am Transu . formam . d . liqua . quo in talibus ver . , & . Decernentes, & volentes h . praesenti tr . umpto t . m. & tantam . m adhibendam fore, & adhiberi in Iudicio, & extra eum quibusfcumque Iudicijs, & personis Ecclesiasticis, & Secularibus, ac in omnibus locis, qualis, & quanta dictis literis Apostolicis adhiberetur. Quibus . us, & singu . auctoritatem nostram, & decretum interposuimus, & interponimus per praesentes. Datum Romae in Aedibus nostrae habitationis, sub Anno a Natiuitate Domini Millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Indictione to d . vero Sabbathi 8. Mensis Martij, Pontificatus S. D. N. Papae Pauli III. Anno 3. Praesentibus ibidem Venerabilibus Viris Claudio Rotario, & Francisco Cito Cler. Tulensis & F . nensis respectiuè Dioecesis testibus ad praemissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Et ego Claudius Sappart Clericus Senonensis Dioecesis, publ. Apostolica auctoritate Notarius, & in Archiuio Romano Cur. descriptus & Matriculatus. Praemissis omnibus, & singulis dum sic, vt praemittitur fierent, vnà cùm praenominatis testibus interfui, eáque omnia praemissa sic fieri vidi, & audiui. Hoc igitur praesens publicum transumptum, cum ipsius originali comprobaui, & concordaui, ac subscripsi & publicaui. Signóque, Nomine, & cognomine meis solitis, & consuetis. Signaui in Fidem, robur, & testimonium praemissorum vocatis specialiter, atque rogatis.

A tergo Pergamenae,

Transumptum Breuis magni Camaldulensium Clementis VII.

Loco sigilli pendentis.

BVLLA, PAVLI TERTII, EDITA ANNO 1534. qua confirmantur omnia Priuilegia Camaldulensibus antea concessa, & Congregationi Capucinorum aeque principaliter communicata.

GVIDO Ascanius Sfortia Sanctorum Viti, & Modesti in Macello Martyrum, Diaconus Cardinalis de sancta Flora nuncupatus S.D N. Papae, & S.R.E. Camerarius. Vniuersis, & singulis ad quos praesentes literae peruenerint, seu quibus ostensae fuerint, salutem in Domino, & eisdem praesentibus literis Fidem indubiam adhibere. Rationi congruit, & honestati conuenit, vt ea, quae à Romanis Pontificibus processerunt, & in Archiuio S. Rom. Eccl. sive ad perpetuam rei memoriam, vt illibata permaneant, recondita & registrata reperiuntur, cùm ab aliquibus petitur, veritatis testimonium perhibeatur. Hinc est quòd nos ad Vniuersitatis vestrae, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & per praesentes indubitanter attestamur quòd in Archiuio Camerae Apostolicae, vidimus, palpauimus & legimus quasdam literas Apostolicas S.D.N. D. Pauli Diuina Prouidentia Papae III. libro quadragesimo, fol. . 6. bullatas, tenoris infra ascripti videlicet.

A. Gratia Dei. PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, ad perpetuam rei memoriam. Rationi congruit, & cõuenit honestati, vt ea, quae de Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superueniente obitu, literae Apostolicae super illis confectae non fuerint, suum sortiantur effectum. Dudum Foelic. record. Clementi Papae VII. Praedecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Maioris, Visitatorum, Priorum & Fratrum Societatis Eremitarum . Romualdi Camaldulensis Ordinis exposito, quòd olim postquam piae memoriae, Leo Papa X etiam Praedecessor noster quondam . Veneto, & quibusdam aliis in literis,

tunc expressis Eremitis, Sacræ Eremi [illegible] Ordinis Aretinæ Diœcesis, expressè professis ardore maioris obseruantiæ, & perfectioris vitæ Eremiticæ feruentibus inter alia, quòd in quibusuis locis, etiam extra Italiam, & loca vltramarina Monasteria, Eremitoria, & Religiosa loca erigere, & postquàm erecta fuerint, omnibus, & singulis Indultis, & Priuilegiis, quomodolibet à Sede Apostolica Eremitis Sacræ Eremi huiusmodi, ac Congregationi eiusdem Eremi, & S. Michaelis de Murano concessis, gaudere, & Habitum eiusdem Religionis, alijs exhibere possent, per [illegible] in forma Breuis literas licentiam concesserat: Et ipse Paulus cum vno Socio Eremita vigore concessionis huiusmodi, ad [illegible] electo, ad locum Castri Massacij, Aesinæ Diœcesis, qui tunc membrum Eremitarum Sacræ Eremi prædicti erat, accesserat. Et ad eosdem Paulum, & Socium diuersæ multarum partiũ, tam Ecclesiasticæ, & Religiosæ, quàm Seculares personæ in dies ad eosdem venientes, cùm eodem Paulo, & Socio se coniunxerant, & præfatis Paulo, & Socio, & successiuè receptis personis, nonnulla loca Eremitica, partim ferè diruta, & partim ædificari cœpta, quæ postmodum restaurauerant, & quasi de nouo ædificauerant, tam à Sede Apostolica, quam à diuersis Christi Fidelibus Ecclesiasticis, & sæcularibus personis donata, & concessa fuerant.

Vidénsque ipse Paulus se tot personis, & locis quotidie multiplicari, ad olim Congregationis Sacræ Eremi, & S. Michaelis de Murano Vicariũ Generalem, tunc verò Generalem nuncupatum, & Visitatores accesserat, eisdemq; seriem fa[illegible] explicauerat, velléque tam ipse, quàm cæteri Socij Eremitæ huiusmodi sub corũ obedientia, & visitatione viuere declarauerat. Olim Vicarius tunc Generalis prædictus habens, vt asserebat, à Congregatione huiusmodi omnimodam auctoritatem, sinceritatem animi dicti Pauli cognoscens, præfata Eremitoria, videlicet quinque, [illegible] ptarum Massacij, S. Hieronymi de Pascelupo, Cryptæ S. Benedicti in Monte Conato, S. Leonardi de Volabrio, ac S. Mariæ de Spiritu Sancto, Aesinæ, Eugubinæ, Anconitanæ, Firmanæ, & Latinæ Diœcesis à Sede prædicta, aliisque Christi Fidelibus prædictis eisdem Paulo, & Sociis, vt præfertur concessa, & Eremitas in illis, tunc commorantes in eorum Congregationem receperat, ipsósque Paulum, & Socios receptos Eremitas, eorúmque Eremitoria, & Religiosa loca huiusmodi in Societatem Eremitarum S. Romualdi per Maiorem, & olim Correctores, tunc autem Visitatores, Capitulũ, & Eremitoriorum huiusmodi singulorum Priores, perpetuis futuris temporibus regendã, & gubernandam erexerat. Et eisdem Paulo, & Eremitis prædictæ Societatis condendi, & celebrandi Generalia Capitula eiusdem Societatis & in eis Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro eiusdem Societatis conseruatione, & augmento Missas, & alia diuina officia in eorum Capitulo celebrandi, Capitula generalia eiusdem Societatis, & pro eius Obseruantia quæcumque Statuta, & Ordinationes, & Constitutiones edendi, & pro tempore edita corrigendi reformandi, & mutandi: quæ si contra Substantialia Regulæ S. Benedicti non essẽt, à prædicto, tunc Vicario, & Visitatoribus aut prædictæ Congregationis Capitulis derogati, aut innouari sine dictorum Eremitarum consensu non possent; & alia loca quæcumque, & personas, quascumque in eadem Societate recipiendi. Necnon quòd eiusdem Societatis Superior, ex tunc Maior nuncupandus, per eiusdem Congregationis Capitulum, de anno in annum eligendus loca, & personas de trien[illegible] in triennium, & frequentiùs si sibi videretur, visitare deberet, licentiam concesserat; Et omnia, & singula priuilegia, gratias, & immunitates Eremitis conce[illegible] & quomodolibet concedendas, tam Sacræ Eremi Camaldulensis, quam totius [illegible] dictæ Congregationis eidem Societati Eremitarum S. Romualdi, loca & personas communia esse, dummodo receptio, & admissio huiusmodi per Capitulum Generale Congregationis Sacræ Eremi, & sancti Michaëlis de Murano prædictæ approbaretur, voluerat. Et prædicti Eremitæ vigore concessionis huiusmodi in eorum Capitulo congregati, nonnullas Constitutiones, Ordinationes [illegible] Statuta super tribus substantialibus, & forsan aliis emittendis votis, ac regularibus Institutis Regulæ sancti Benedicti, & diuinis Officiis celebrandis, ac alijs feliciter dictæ Societatis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus gubernatione [illegible], & directionem

rectionem, ac honestè, ac religiose viuendi modum concernentia, ordinauerant. Ac postmodum Præsidens, & diffinitores Capituli Generalis Congregationis sacræ Eremi, & sancti Michaelis prædictorum per eorum speciales literas, dicta quinque Eremitoria, & Societatem eiusmodi ab eorum Congregationibus penitus separauerant, & dissolutam, & separatam esse declarauerant, nullamque sibi aliquando Superiorem, necnon Eremitoria, ac illorum personas huiusmodi visitandi facultatem reseruauerant. Quodque prædicti Eremitæ ad eorum Superioris huiusmodi electionem prout eis visum foret, procedere possent: ac in iis, quæ Eremitoria, & illorum personas prædicta concernebant, ac quicquid eidem Societati visum foret, à Sede Apostolica petere possent, voluerant. Præfatus Clemens Prædecessor prædicta omnia, & dissolutionem huiusmodi approbauerat, & confirmauerat, eisque vnum dictæ Societatis Maiorem, & Correctores, nunc autem Visitatores nuncupatos, locorum Priores, & alios Officiales, prout eis expedire videretur per seipsos singulis annis eligendi, Qui eo ipso quò electi forent, confirmati esse censerentur, indulserat. Et successiuè, cum ipsi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione, aliquas ex prædictis Constitutionibus, Ordinationibus, & Capitulis, eis diligentiùs, & maturius examinatis, cessassent, & aliquas de nouo ordinassent, & amotis quibusdam superfluis in meliorem formam reformassent. Idem Clemens prædecessor illas etiam approbauerat, & confirmauerat, prout in diuersis Instrumentis & Scripturis Vicarij Generalis, ac Visitatorum, Præsidentis & Diffinitorum prædictorum, ac ipsorum Leonis & Clementis prædecessorum diuersis literis dicebatur plenius contineri.

Ac pro parte eorundem Maioris, Visitatoris, Priorū, Fratrum & Eremitarum, eidem Clementi prædecessori humiliter supplicato, vt ex prædictis, & aliis eis concessis, & concedendis locis, vnam tātum Societatem Eremitarum S. Romualdi erigere, & instituere præmissis, & aliis infrascriptis pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ firmitatis adiicere, & alias in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaretur; præfatus Clemens prædecessor, qui ad ea per quæ status religiosarum personarum florere, ipsæque personæ acceptius diuinis beneplacitis se coaptare possent, solertiæ suæ curas libenter dirigebat volens Maiorem, Visitatores, Priores, Officiales, ac Eremitas Societatis huiusmodi amplioris Apostolici fauoris præsidio complecti, ac eos, & eorum singulos à quibusuis Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, &c. huiusmodi supplicationibus inclinatus, Sub Dat. videlicet tertio Nonas Septembris, Pontificatus sui Anno sexto, auctoritate Apostolica, ex prædictis, & quibuscumque aliis eis tunc, & pro tempore dictæ Societati vbiq; terrarum concessis, & concedendis, ac per eos recipiendis, & retinendis Eremitoriis, & religiosis locis, pro tempore degētium Societatem Eremitarum S. Romualdi nuncupandam, per Maiorem Superiorem Nuncupatum, Visitatores, Capitulum, Priores, ac alios Officiales, iuxtà ipsius Societatis statuta, & ordinationes regendam, & gubernandam.

Ita quòd omnes, & singuli dictæ Societatis Fratres, præsentes, & futuri, quamuis in diuersis locis etiam extrà Italiam, & loca vltra Marina pro tempore manerent, vnum tamen corpus, & vnica Societas Eremitarum sancti Romualdi Camaldulensium Ordinis, perpetuis futuris temporibus existerent, & facerent, cum facultate celebrandi Generalia, Prouincialia, & alia Capitula eiusdem Societatis, & in eis superiorem, Maiorem, Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi & pro eiusdem Societatis conseruatione, & augumento Missas, & alia diuina officia in eorum Capitulis celebrandi, aliaque & singula quæ ad similes Societates pertinebant, & pro tempore pertinerent faciendi, erexit, & instituit.

Nec non separationem, dissolutionem, concessionem, & Indulta, ac facultates eis quomodolibet concessa; ac Constitutiones, & statuta per Capitulum dictæ erectæ Societatis edita, & vt præfertur reformata, omnia, & singula priuilegia, indulta, & gratias per Sedem eandem dictæ Societati vel per aliam fa-

men essent benefacere: tum ex posterioribus verbis, quibus dicitur: *Et possint ea repetiare de Saccis, & de aliis petiis cum benedictione Dei.* Facilè perspicuum erit. Neq; enim in hypocrisis suspicionē Religiosi incidunt; qui vilibus tantùm vestimentis induuntur: cùm illud, vel cōmune sit omnium Religiosorum indumentum; vel ex eo, quòd plerisque saltem familiare est, quisquam hypocrita censeri non possit. Quare hanc ex vilioribus tantùm, aut vilissimis vestibus suspicionem oriri necesse est: quas quum B. Pater suis amplectendas præscribit, illos admonet; ne ob eas hypocritæ appellari formident. Cùm verò vestimenta facei, atque aliis panni, tametsi vilissimi, præsegminibus resarcire suadet: quis hæc vilissimi habitus insignia nō agnoscat? Quid enim sacco vilius? quo quum Habitum resarciri indulget; eo profectò indicat, inter Minorum Habitum, & saccum, eam vilitatis societatem iniri: vt sacci præsegmen vestimento adsutum, illius vilitatem non excedat; aut illud deforme non efficiat. Porrò quis Minorum Habitum sacco, atque aliis panni rudioris, præsegminibus, vndique interpolum, sibi ante oculos statuat: qui illum vilissimum esse non sentiat? Huiusmodi cùm B. Pater, ob altissimam Regulæ paupertatem, filiis amplectendum reliquerit; an non hinc facilè cuique perspectum est; non vile tantummodò sed vilius, ac vilissimum Minoribus vestimentum in Regula commendari? ac proinde Auctorem non parum hallucinari; quum Minoritis communem potiùs, quàm viliorem vestem quadrare affirmat.

Hoc tametsi ad huius Auctoris sententiam coarguendam, tam efficax argumentum sit; vt vel id solum ad propositam rem demonstrandam sufficeret. XIX. Alia tamen argumenta, ex Romanis Pontificibus, atque ab aliis Regulæ Declarationibus decerpta accedant: quò res clariùs, ac faciliùs omnibus innotescat. Clemens V. in Extrau. *Exiui de Paradiso*, §. *Præterea* declarat, Vilitatem vestium, quibus Fratres Minores ex Regula vti debent, secundum consuetudinem, vel conditionem Patriæ; ex pretio, & colore venandam esse: ità vt Minorum Habitus ex vilioribus pannis, qui in vnaquaque Prouincia haberi possunt, confici debeant: id enim pretium, & color indicant. Nam cùm Minorum Habitus, vti sæpè B. P. Franciscus dicere solitus erat; Pauperiorum vestes imitari debeat: planè constat, egenos, qui summa rerum omnium egestate laborant; non pretiosos, non coloratos; sed viliores sibi ad vestitum pannos comparare. Quapropter ex Pontificis declaratione facilè colligitur; Minorum vestimenta ita vilia esse debere, vt iuxta varias Regionum, ac Prouinciarum conditiones, viliores pauperum vestes emulentur.

Eandem quoque declarationem adhibet Ioannes 22. Extrau. quæ incipit, XX. *Quorumdam exigit.* Quòd verò vterque Pontifex, Ministris, Custodibus & Guardianis, quænam maior, aut minor in panno vilitas censenda sit, iudicium reliquerit; id indulgentiæ potiùs, ac fortè dispensationis fuit, propter collabescentem, tunc Religionis statum: cùm tamen ea semper his Pontificibus mens fuerit; vt in Fratrum vestibus, non modò vilitas; sed & asperitas, & paupertas relucerent; quæ maiorem vilitatem insinuant, vt apertè tradit Ioannes 22. eadem Extrau. his verbis: *Ac insuper, cuius, quantaque vilitatis indui eos ipsis vestimentis oporteat: & an in vestibus huiusmods, secundum Regulam, & Declarationes eorundem Prædecessorum nostrorum, & præfatas Ordinis Constitutiones releceat asperitas, vilitas, & paupertas: vtrum, vel quantum ad colorem, pretium, vilitatem, paupertatem quoque, ac cætera accidentia supradicta Fratres vestimentis induantur, vt debent; super quibus eorundem Ministrorum, Custodum, & Guardianorum conscientias oneramus.*

Ioan. 22. Extrau. Quorundam exigit.

Horum Pontificum Declarationibus, inhæsêre Quatuor Magistri, qui grauissimam in Regulam Expositionem ediderunt: Hugo, Bartholomæus Pisanus, in Cap. 2. Regulæ; & altera Expositio absque nomine Auctoris, quæ habetur in speculo Minorum, in qua hæc leguntur: *Qualis autem vilitas imponatur, patet ex Cingulo, qui est vilis funiculus. Item patet ex nuditate pedum, & ex re-* XXI.

Specul. Minor. tract. 3.

petiatione

petiatione saccina; qua omnia hominum sunt pauperculorum, & secundum Mundum, summè vilium.

XXII. D.Bonauentura de Minorum habitus vilitate differens, ait: *Quacumque sunt in vsu virorum pauperum, sunt iuxta paupertatis Regulam mensuranda. Hæc vilitas in tribus attenditur: scilicet in pretio, & in colore, & Superadditis alterius panni assumentis.* His suffragantur posteriora Statuta Prouinciæ D.Bonauenturæ: in quibus ita decernitur. *Fratres deinceps sint contenti vilioribus indumentis, vt nostra sancta præsefert professio.* Hugo de Dina, & Bartholomæus Pisanus de nostratum vestium vilitate agentes, hæc scribunt. *Antiquus fuit mos, tunicas pauperrimas habere, quas si contingat lacerari, non debent statim noua procurari: sed ipsæ debent repetiari de saccis, & aliis petiis, vt ipse Beatus Franciscus faciebat.* Porrò tunicæ pauperrimæ, si facci præsegminibus resarciantur, an non vilissimæ erunt?

S. Bonau. in Exposit. Regul.ca.2.

Statuta Prou. S.Bonauent. Hugo, & Bartholom. Pisan.in c.2. Reg.

XXIII. Cæterùm vilissimis S.Franciscum, ac Socios vestibus vsos fuisse: easdémque Beatum Patrem suis impensiùs commendasse: ex Ordinis Chronico passim perspicuum est. Quo fit, vt Auctor nihil sibi solidum vendicet, quo viliorem in Minoribus vestem condemnet. Neque obstat Martini V.Constitutio, quam is ad sui præsidium adfert. Martinus enim idipsum duntaxat, quod priores Pontifices Clemens V. & Ioannes 22. declarauerant, sua Constitutione decernit: cuius hæc sunt verba: *Statuimus, & ordinamus, vt in generalibus Statutis prædicti Gullielmi habetur cap.2. quod vestimentorum vilitas attendatur in pretio pariter, & colore: ita quòd semper in vestimentis reluceat asperitas, vilitas. & paupertas.* Quod verò deinde subiungit. *Ordinamus quòd omnes Fratres vestimentis talibus induantur, quòd nec sint adeò pr t s i, quòd videntes ea curiositatem, vel vanitatem notare debeant: nec ita vilia, & grossa, quod ipsa videntes ad terrorem inducant, & prouocent ad derisum.* Eo Pontifex in primis nonnihil illorum temporum calamitati tribuere voluit: cùm enim ob communem Ordinis à Regulari obseruantia lapsum, tunc pretiosita, ac mollities in Fratrum vestimenta passim grassaretur: satis Pontifici visum fuit; si pretiositatem, ac curiositatem à Fratrum vestimentis auelleret: vilitatémque, quæ iam exoleuerat, in ea rursus inueheret. Hic enim Pontifex floruit, anno Domini 1418. quo tempore, noua exurgente Obseruantium Familia, Ordinis Reformatio excitata fuit. Cùm igitur in noua Obseruantium Reformatione, efferuescente paupertatis spiritu, plerique præ proprij contemptus studio. adeò monstruosos habitus gererent; vt Religiosæ, ac Minoritanæ vilitatis honestatem excederent; eos Pontifex hac Constitutione compescuit: ne dum plus æquo ex habitu contemptibiles haberi volunt; Religionem in contemptum, ac derisum pertrahant. vilitatis itaque vitium, ac monstruositatem, non vestium vilitatem; quæ quò maior est, eò magis Minoribus congruit: dummodò in monstrum non degeneret, Pontifex damnat.

Mart. in V. Constit. in c.2.

XXIV. His tandem ratio ex D.Thoma decerpta accedat: Certum namque est, suiipsius odium, ac contemptum Euangelicam virtutem esse, vnicuique consultam: atque iis maximè, qui Euangelicam Regulam profitentur: quæ eò perfectior est, quò in ampliores, ac intensiores se virtutis actus extendit. At cùm vilitas vestium ad sui ipsius odium, ac contemptum spectet; sanè quò maior ea in exteriori homine apparet, eò magis virtus intus in animo intenditur, ac perficitur: ex quo facilè aduersùs Auctorem colligimus: Minores, qui suiipsorum contemptum ex Euangelica Regula profitentur, vilioribus, ac vilissimis magis quàm communibus vestibus, apud Deum, ac homines commendari.

Ex his qualis B.Francisci Habitus fuerit: num Sordidus, turpis, indecorus; qualisque Minorum, qui inter homines habitant, vestis esse debeat, non obscurè demonstrauimus.

XXV. His igitur vndecim Demonstrationibus absolutis: quibus quadrati Caputij, ac vilioris Habitus genus, origo, institutióque olim à B. Francisco exorsa, ac per tot annorum curricula, in Orbe propagata: clarissimis, ac vberrimis testimoniis à nobis probata fuit. Reliquum est, Beatissime Pater, vt

probata veritas ſuo apud Te, cui perenne, ac infallibile veritatis magiſterium, ac patrocinium à Deo commiſſum eſt; honore fruatur; benignitate foueatur; auctoritate comprobetur; poteſtate ſtabiliatur: ne dum variis fluctuantis Nauiculæ inſtar, ventorum procellis agitatur, vacillet; ac inſtabilis ſemper inter vndas fluctuet. Neque enim illius naufragium metuimus, cui è Cælo Rectorem inſidere non dubitamus: verùm ab inconcuſſa iſthac veritatis Sede inconcuſsè ea conſtabiliri optamus, quæ in Cæleſti ſede diuina olim inſtitutione firmata, primam ab ea vim, ac robur ſibi vendicarunt. Id humilis Capucinorum Congregatio ſanctiſſimis pedibus tuis prouoluta, à te ſupplex efflagitat; non vt vanum honorem, ac inanem exiſtimationem inter homines augeat: ſed vt diſſidiis pacem, calumniis finem, vexationibus modum, ſcandalis denique metam impoſitam, cernat.

DEO OPT. MAX. GLORIA.

REGESTVM BVLLARVM, AC DIPLOMATVM, DE QVIBVS IN HOC PRIMO ANNALIVM TOMO FIT MENTIO.

BVLLA EVGENII IV. DATA FLORENTIÆ OCT. KAL. Decembris, Anno 1405. in qua alia prior Gregorij IX. continetur, quibus datur facultas Eremitis Camaldulensibus recipiendi quoscunque Sæculares, ac Regulares, etiam Carthusienses: Congregationi Fr. Minorum Capucinorum specialiter, & æque principaliter communicata.

EVGENIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis Filiis Priori, & vniuersis Fratribus, Domus Fratrum Eremi Camaldulensis præsentibus & futuris: Salutem, & Apostolicam benedictionem. Illa quæ pro tranquillo personarum sub Religionis habitu Domino famulari desiderantium studio, piæ vitæ statu promidè facta sunt, vt illibata persistant, cum à nobis petitur, Apostolicæ confirmationis robore communimus, cáque ampliamus, & extendimus, prout in Deo hoc conspicimus salubriter expedire. Sanè dilectorum Filiorum Prioris & Fratrum Domus Eremi Camaldulensis per Priorem solitę gubernari, nuper habita petitio continebat, quod olim fel. record. Gregorius Papa IX. prædecessor noster, Priori, qui tunc erat, & Fratribus dictæ Eremi, pro eorum, & ipsius Eremi incremento, quasdam literas concessit in hæc verba. GREGORIVS Episcopus Seruus Seruorum Dei Dilecto Filio Priori Camaldulensi salutem, & Apostolicam benedictionem. FERVOR, & integritas Religionis, quæ in Domo tua, & præsertim in Eremo per beneplacitum Conditoris vigere cognoscitur, inducit nos propensius & hortatur vt petitiones tuas, quantum cum Deo possumus, prompto volumus animo exaudire. Hac itaque ratione inducti, tibi, & Fratribus tuis auctoritate Apostolica indulgemus, eos, qui de aliis Congregationibus venientes in Eremo vestro (dummodò elegerint, & promiserint sub Ordine, & habitu vestro in Eremo perpetuò deseruire) liberè sine cuiusquam cõtradictione retinere possitis. ità tamen quòd nõ permittatur in sacris Ordinibus, nisi de ipsorum ordinatione certi fueritis, ministrare. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam nostram concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis

autem

autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei & Beatorum Apostolorum eius Petri, & Pauli se nouerit incursurum. Datum Anagniæ ix. Kal. Iulij, Pontificatus nostri Annò primo.

Cùm autem, sicut eadem petitio subiungebat, propter diuersa Priuilegia, & indulta diuersis Congregationibus, diuersarum Domorū & Monasteriorum postea per Apostolicam Sedem concessa, necnon diuersas alias Constitutiones, & ordinationes editas, cōcessioni præfati Prædecessoris nostri plurimùm derogatum exsistit: propter quod multi, qui in dicta Eremo Altissimo famulari affectant, ab eorū proposito retrahuntur. Quare pro parte dictorum Prioris & Fratrum nobis fuerit humiliter supplicatum, vt eis super hoc opportunè prouidere, dictæq; concessioni robur Apostolicæ confirmationis adiicere, & etiam quantum opus est, ipsam amplificare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque de præmissis plenius informati, Prioris & Fratrum prædictorum supplicationibus inclinati, concessionē prædictam, nec non dictas literas, & quæcumque in eis contēta, rata, & grata habētes, ea auctoritate Apostolica cōfirmamus, & præsentis scripti patrocinio cōmunimus. Vobisque vt omnes, & singulos, cuiuscunque ordinis existant, & de quibuscunque Congregationibus, Domibus, seu Monasterijs, siue Mendicantium, siue non Mendicantium, etiam Carthusiensis Ordinis venerint, qui in Eremo vestro, sub Ordine, & Habitu vestro in ipsa Eremo, Altissimo perpetuò famulari elegerint: Superiorum ipsorum licentia petita licet non obtenta, sine cuiusquam contradictione, & alias secundum præfati Prædecessoris nostri in dictis literis contentam voluntatem, recipere, & retinere possitis, tenore præsentium indulgemus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus, Priuilegijs, & indultis quibuscumque sub quauis forma verborum in contrarium forsan factis, seu faciendis: De quibus etiam, & eorum totis tenoribus in præsentibus esset habēda mentio specialis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, cōmunitionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Florentiæ, Anno Incarnationis Domini M. CCCV. Oct. Kal. Decemb. Pontificatus nostri Anno quinto. Gratis de mādato D. N. Papæ.

IOANNES DE STECCATIS.

BVLLA CLEMENTIS VII. EDITA ANNO 1529. DIE 3. Septembr. qua antiqua Camaldulensibus Priuilegia confirmantur, Congregationi Capucinorum æquè principaliter communicata.

IN Nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amē. Antonius Miseratione diuina tituli S. Mariæ Transtyberim S. R. E. Presbyter Cardinalis de Sancto Seuerino nuncupatus. Vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes literas, siue præsens publicum trāsumptum inspecturis, visuris, lecturis, pariter & audituris Salutē in Domino sempiternā, & præsentibus fidem indubiam adhibere. Notum facimus, & attestamur, vidisse, legisse, & diligēter inspexisse quasdam literas Apostolicas fœl. record. Clementis Papæ VII. in forma Breuis sub annulo Piscatoris in cera rubea cordula pergaminea, vt moris est, circumdata a tergo earundem literarum impresso, expeditas, sanas siquidem, & integras, non vitiatas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio & suspicione carentes, quarum quidem literarū tenor de verbo ad verbum sequitur, & est talis. CLEMENS PAPA VII. AD PERPETVAM REI MEMORIAM. Inter multiplices curas, quibus rerum occurrentium varietate distrahimur, illam libēter amplectimur, per quam religiosa loca fundari, & status Religiosarum personarum in illis pro tempore degētium ampliari, ipsæque personæ Deo Duce, commodè, & honestè viuere possint. Sanè pro parte dilectorum Filiorum Maioris Visitatorum, Priorum, & Fratrum Societatis Eremitarum S. Romualdi Ordinis Camaldulen. nobis nuper expositum fuit, quòd postquàm fel. record. Leo Papa X. Prædecessor noster quondam Paulo Veneto, & quibusdam alijs in literis, tūc expressis Eremitis, sacræ Eremi Ordinis Camaldulensium Aretin. Diec. expressè professis ardore ma-

te is obseruantiæ,& perfectionis vitæ eremiticæ fruentibus,inter alia,quod in quibusdam locis etiam extra Italiam & loca vltramatina, Monasteria, Eremitoria, & religiosa loca erigere,& postquàm erecta forent,omnibus & singulis indultis, & priuilegiis quomodolibet à sede Apostolica Eremitis sacræ Eremi,huiusmodi,ac Cōgregationi eiusdem Eremi,& Sancti Michaelis de Murano cōcessis gaudere,& habitum eiusdem Religionis aliis exhibere possent,per suas in forma Breuis literas licentiā cōcesserat:Et ipse Paulus cū vnoSocio Eremita vigore cōcessionis huiusmodi,ad id electo,ad locum Criptarum nuncupatum Castri Massarij Æsinæ Diœcesis, qui tūc membrum Heremitarū Sacræ Eremi prædicti erat,accesserat.Et ad eosdem Paulum & Socium diuersæ multarum partiū,tàm Ecclesiasticæ,& Religiosæ,quàm Seculares personæ in dies ad eosdem venientes,cum eodem Paulò,& Socio se coniunxerant,& præfatis Paulo,ac Socio,& successiuè receptis personis non nulla loca Eremitica partim ferè diruta,& partim ædificati cœpta , quæ postmodū ipsi restaurauerāt,& quasi de nouo ædificauerāt,tàm à sede Apostolica, quā à diuersis Christi fidelibus Ecclesiasticis,& sæcularibus personis donata,& concessa fuerant.Vidēsq; ipse Paulus se tot personis, & locis quotidie multiplicari , ad tunc Congregationis Sacræ Eremi,& S.Michaëlis de Murano Vicariū Generalem,ad præsens Generalem nuncupatum,& Visitatorē accesserat, eisdémq; seriem facti explicauerat;velléque tam ipse, quàm cæteri Socij Eremitæ huiusmodi sub eorum obedientia, & visitatione viuere declarauerat.Tunc Vicarius, nunc Generalis prædictus habens,vt asserebat,à Congregatione huiusmodi omnimodam auctoritatē, synceritatem animi dicti Pauli cognoscens, prædicta Eremitoria,videlicet quinque; Criptarū Massarij, S.Hieronymi de Pascelupo,Criptæ.S.Benedicti, S Leonardi de Velubrio,ac S.Mariæ de Spiritu Sancto, Aesinensis,Eugubinæ, Anconitanæ,Firmanæ,& Larinæ,Diœcesum,à Sede Apostolica,aliisq; Christi fidelibus prædictis eisdē Paulo,& Sociis,vt præfertur concessa,& Eremitas In illis, sic commorantes in eorū Congregationem receperāt, ipsósq; Paulum,& Socios receptos in Eremitas,eorūq; Eremitoria,& religiosa loca huiusmodi in Societatē Eremitatum S.Romualdi per Maiorem,& tunc Correptores,nunc autem Visitatores,Capitulum,& Eremitoriorū, huiusmodi singulorū Priores, perpetuis futuris temporibus regenda,& gubernanda erexerat: Et eisdē Paulo,& Eremitis prædictæ Societatis condendi , & celebrādi generalia Capitula eiusdem Societatis,& in eis Priores, Rectores,& alios Ministros eligendi,Et pro eiusdem Societatis conseruatione,& augmento Missas,& diuina officia in eorū Capitulis celebrandi, Capitula generalia eiusdē Societatis,& in eius Obseruātiam quæcūq; statuta,Ordinatiōes & Cōstitutiones edēdi,& pro tēpore edita,corrigēdi, reformandi,& mutandi:Quæ si cōtra substātialia, Regulæ S.Benedicti non essent,à prædicto,tūc Vicario,& Visitatorib.aut prędictę Cōgregationis Capitulis derogari, aut innouari,sine dictorū Eremitarū cōsēsu nō possent: Ac alia loca quæcūq;& personas quascumq; in eadē Societate recipiendi ; necnon quod eiusdē Societatis Superior, ex tunc Maior nuncupādus,per eiusdem Congregationis Capitulū de anno in annū eligēdus loca,& personas de triénio in triénium,& frequētius si sibi videretur, visitare deberet,licē [illegible] cōcesserat: & omnia & singula priuilegia, gratias,& immunitates Eremitis cōcessas,& quomodolibet cōcedēdas,tàm sacræ Eremi Camaldulen.quàm totius prædictæ Congregationis eidem Societati,Eremitarū S.Romualdi loca,& personis cōmunia esse:dūmodo receptio , & admissio huiusmodi per Capitulū Generale Cōgregationis Sacrę Eremi,& S.Michaëlis de Murano prædictis approbaretur,voluerat:& prædicti Eremitę vigore cōcessionis huiusmodi in eorū Capitulo cōgregati, nonnullas cōstitutiones,ordinationes, & statuta super tribus substātialibus,& [illegible] trēdis votis,ac regularibus institutis Regulæ S.Benedicti,& diuinis officiis [illegible] brādis,ac aliis fœlicē dictæ Societatis,tàm in spiritualibus: quàm in tēporalibus gubernationē, & directionem, ac honestè, & religiosè viuēdi modū cōcernētē ordinauerāt. Et postmodū Præsidés,& Diffinitores Capituli Generalis Cōgregationis Sacræ Eremi,& S.Michaelis prædictorū,per eorū speciales literas dicta quinq; Eremitoria, & Societatē huiusmodi ab eorū Congreg. penitus separauerūt,& dissolutā,& separatā esse declarauerūt, nullâq; sibi eligēdi Superiorē, necnō Eremitoria, & illorū personas huiusmodi visitādi facultatem reseruauerunt, quodq; prędicti Eremitę ad eorū Superioris huiusmodi electionē,prout eis visū foret, procedere possēt,ac in his,quę Eremitoria,& illorū personas prędictas cōcernebāt,ac

quicquid

quicquid eidem Societati viſum foret,à ſede Apoſtolica petere poſſent,voluerunt. Nos prædicta omnia, & diſſolutionem huiuſmodi approbauimus,& confirmauimus,eiſque vnum dictæ Societatis Maiorem, & Correctores, nunc autem Viſitatores nuncupati, locorum Priores, & alios officiales, prout eis expedire videretur, per ſe ipſos annis ſingulis eligere: qui eò ipſo quò electi forent, confirmati eſſe cenſerentur,indulſimus. Et ſucceſſiuè cùm ipſi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione aliquas ex prædictis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, & Capitulis eis diligentius,& maturius examinatis caſſaſſent; & aliquas de nouo ordinaſſent, & amotis quibuſdam ſuperfluis, in meliorē formam reformaſſent,illas etiam approbauimus,& confirmauimus: prout in diuerſis Inſtrumentis & Scripturis Vicarij Generalis, ac Viſitatorum, Præſidentis, & Diffinitorum, ac Prædeceſſoris,& noſtris diuerſis literis plenius continetur. Nos Maiorem,Viſitatorem,Priores,& Eremitas Societatis huiuſmodi præfatos amplioribus fauoribos,& gratiis proſequi volentes, eorúmque in hac parte nobis porrectis ſupplicationibus inclinati auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, prædicta,& quæcumque alia eis pro nunc, & pro tempore dictæ Societati vbique terrarum conceſſa, & concedenda. Eremitoria,& religioſa loca huiuſmodi in Societatem Eremitarum S. Romualdi per Maiorem Superiorem nuncupati,Viſitatores,Capitulum,Priores,ac alios Officiales iuxtà dictæ Societatis, ſtatuta,& ordinationes recipienda, & retinenda, ac erigenda & gubernanda. Ita quòd omnes & ſinguli dictæ Societatis Fratres, præſentes, & futuri, quamuis in diuerſis locis, & extra Italiam, & loca vltra marina pro tempore maneant. Vnum tamen corpus,& vna Societas Eremitarum S.Romualdi Ordinis Camalduleo. perpetuis futuris temporibus exiſtant,& faciant: cum facultate celebrandi Generalia, Prouincialia,& alia Capitula eiuſdem Societatis, & in eis Superiorem Maiorem, Priores,Rectores, & alios Miniſtros eligenda, & pro eiuſdem Societatis cōfirmatione,& augumento, Miſſas,& alia diuina officia in eorum Capitulis celebranda, aliáque omnia, & ſingula, quæ ad ſimiles Societates pertinent, & pro tempore pertinebunt facienda,erigimus,& inſtituimus: Necnon ſeparationem, diſſolutionem, conceſſionem, & indultum, ac facultates eis quomodolibet conceſſas,conſtitutiones,ac ſtatuta per Capitulum dictæ Societatis Erectæ edita,& vt præfertur reformata,ac omnia & ſingula priuilegia,indulta,& gratias per Sedem Apoſtolicam dictæ Societati, vel per aliam facultatem habentem,etiam viuæ vocis oraculo,vel alias quomodolibet cōceſſa,& conceſſas approbamus,ac cōfirmamus, & ſtabilimus,ac robur Apoſtolicæ confirmationis habere decernimus. Supplenres omnes,& ſingulos,tàm iuris;quàm facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem. Et pro potiori cautela Maioris,Viſitatorum,Priorum,Officialium,& aliorum Fratrum prædictæ Societatis illos, & illa quinque Eremitoria prædicta eidem Maiori,Viſitatoribus, Prioribus, & Fratribus eorū erectæ Societatis pro tempore exiſtente de nouo cōcedimus,ac perpetuò vnimus,ac incorporamus. Quodq; omnes, & ſinguli dictæ Societatis erectæ Eremitæ Societatem ipſam profeſſi præſentes, & futuri in Capitulo Generali pro tempore faciendo in eo vocem habentes, pro fœlici dictæ Societatis ſtatu, & ſucceſſu alia ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia & ſigula, quæ ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Societatis,ac eius regularis diſciplinæ ſtatum,Obſeruantiam,indemnitatem, & circa diuini officij,& Miſſarum directionem,& ordinationem, ac cæremonias abſq; ipſius Regulæ in ſubſtantia vel effectu, variatione, interpretatione declaranda, & alia de nouo facienda, & ſic inſtituta,ordinata, interpretata, declarata, & de nouo facta in toto vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit,tollenda, & alteranda, & in melius commutanda. Necnō pro honeſtate,qualitate vitæ Eremiticæ huiuſmodi Barbam deferendam plenam,& liberam eis concedimus facultatem. Quodque huiuſmodi Societatem,omnéſque & ſingulos Superiores Eremitas, Oblatos, Nouitios, Familiares, Seruitores, & perſonas dictæ Societatis nunc, & pro tempore exiſtenda, ac ac ipſius Monaſteria, Eremitoria religioſa, & alia loca quæcumque ac mobilia, & immobilia bona præſentia, & futura ad prædictam Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia,& in poſterum eidem de nouo erectę Societati quandocumq;

ſeu quo

seu quomodolibet vniri, & incorporari, seu subiici in perpetuum vel ad tempus contigerit, à quorumcumque Legatorum, etiam de latere, nec non Nunciorum dictæ Sedis, ac quorumuis officialium Romanæ Ecclesiæ, & Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, & Inquisitorum hæreticæ prauitatis, quacumque etiam Apostolica auctoritate, ac aliorum quorumcumque Iudicum Ordinariorum, & non Ordinariorum, quauis auctoritate, & potestate fungentium, Ditione, auctoritate, superioritate, potestate, Dominio, Visitatione, Reformatione, & correctione. Ita quòd contra dictam de nouo erectam Societatem, vel eius singulares personas, nec non Monasteria, Eremitoria, & loca, & personas, ac familiares cùm eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut reide qua agetur vbicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut reipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè, vel indirectè proferre, seu promulgare non possint. Nec non ab omnibus, & quibusuis Decimis, collectis, exactionibus, gabellis, talleis, datiuis, datiis, tractis, subsidiis charitatiuis, impositionibus ordinariis, extraordinariis, Collegiis, Parrochianis, Vniuersitatibus, Monasteriis, Fabricis, & aliis quibuscumque personis, quacumque auctoritate, & ex quavis causa, & consideratione, etiam pro expeditione contra Infideles, aut Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, aut aliis imminentibus necessitatibus Sedis Apostolicæ, auctoritate prædictæ Sedis, vel quauis alia impositis, vel imponendis sub quacumque verborum vi, & forma, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna exempti, & exempta censeantur, nisi de indulto, & Societate huiusmodi specialis, & expressa mentio fiat in literis Apostolicis. Et tunc non veram Decimam, sed mediam auri vnciam Cameræ Apostolicæ soluendo pro omnibus eorum locis, ac Eremitoriis, bonis, & personis, liberationem consequantur. Prorsùs eximimus, & totaliter liberamus, eàque omnia, & eorum quodlibet in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis Apostolicæ prædictæ, ac sub eorum, & nostra protectione suscipimus: Quòd si Legati, Subdelegati, Ordinarij, aut aliæ personæ prædictæ contra exemptionem, & liberationem nostram huiusmodi quemquam attentare quoquomodo præsumpserint, ac præsentium literarum vigore requisiti per ipsius de nouo erectæ Societatis Prælatos, Eremitas, vel Procuratores eorum infra tres dies à die requisitionis huiusmodi computando, non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto nouerint se subiectos: & si fortè aliter factum fuerit, eo ipso sit irritum, & inane, nullíusque roboris, vel momenti. Præterea ipsis, vt Clericos eorum Ordinis ad primam tonsuram, & quatuor Ordines Minores; ad Sacros verò etiam si tempus à Canonibus statutum non attigerint, per quemlibet Catholicum Episcopum in eorum locis, & alibi vbicumque eis commodum fuerit, absque licentia Diœcesani etiam extra tempora, diebus tamen Dominicis, vel festiuis promoueri faciendi, & de eisdem liberè conferendi, eumdémque pro consecratione altarium, seu Ecclesiarum, pro oleo Sancto, & quolibet Ecclesiastico Sacramento eundi: & de licentia eorum Capituli generalis, seu Prouincialis, Hierusalem, & alia loca Sancta visitandi, & inibi habitandi, ac loca, & eleemosynas etiam ab Infidelibus recipiendi licentiam, & facultatem concedimus. Et insuper pro conseruatione puritatis eorũ solitudinis, ne Mulieres ad eorum Eremitoria etiam sancti Hieronymi de Pascelupo Eugubinæ Diœcesis præsentia, & futura intra videlicet per eos præfixos, vel præfigendos terminos, præter illos tantum dies quos ipsi statuerint, dummodo non vltra tres dies in quolibet anno accedere quomodolibet sub excommunicationis pœna audeant, vel præsumant, Cellularum tamen ipsorum ingressu semper prohibito remanente. Inhibemus demum pro commoditate, & vtilitate Eremitoriorum, & locorũ huiusmodi præsentiũ, & futurorum de licentia eorũ Capituli generalis, seu Prouincialis, eis, & cuilibet eorũ, ac pro tempore existẽtibus, quæcumq; immobilia bona ad eos, eorumq; Ecclesias, Monasteria, Eremitoria, altaria, & loca huiusmodi pro tempore spectantia, & pertinentia in

nerales, Prouinciales, & particulares Monachi, seu Religiosi, Commissi, Oblati Nouitij, Familiares, Seruitores, Benefactores, & aliæ personæ, eorum Ecclesiæ Oratoria, & alia quæcumque bona, quæ omnia, ac si nominatim exprimerentu hic habere volumus, pro sufficienter expressis coniunctim, & diuisim eis, & cui libet ipsorum, in genere, vel specie, etiam viuæ vocis oraculo, vel alias quo modolibet concessis, seu concedendis, tam in spiritualibus, quàm in temporali bus; tam in communi, quàm in particulari, seu aliàs quomodolibet vtuntur, po tiuntur, & gaudent; seu vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futu rum, absque vlla differentia, tam in communi, quàm in particulari, vel alias quo modolibet vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, & possint tenore præ sentium, & in perpetuum: ac etiam de nouo concedimus pariter, & indulge mus; & in eis locum habere volumus, ac si eisdem omnia, & singula præmissa directè, & expresè, concessa fuissent, exceptis his, quæ essent contra eorum Constitutiones approbatas, ac ordinationes, & declarationes capitulares factas & pro tempore faciendas. Ac vt dum Priuilegiorum, Concessionum, exemptio num, immunitatum, facultatum, gratiarum, & indultorum eorum, & cuiuslibet dictorum Ordinationum, Congregationum, Societatum, & Monasteriorum Originales literæ, seu transumpta authentica, ex illis prout in fauorem dictæ Societatis eiusque Superiorum, Eremitarum, Commissorum, Oblatorum Nouitiorum Familiarium, Seruitorum, Benefactorum, & personarum, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Eremitoriorum, locorum, bonorum, & aliorum exterorum eiusdem Societatis adducerentur, vel exhiberentur, eadem Fides indubia adhibeatur, tam in Iudicio quàm extra, & aliis locis, quibus opus fuerit, ac si pro, & in fauorem eorum Societatis, Ecclesiarum, Eremitoriorum, & Monasteriorum, Fratrum, & personarum, ac bonorum prædictorum, & prædictarum à Sede Apostolica emanassent ac eis, & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessæ, mandamus: Neenon quòd præsentium Transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici munitis, vbique stetur, prout Originalibus literis staretur, & plena Fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus daretur, si essent exhibitæ & ostensæ: Quódque eædem præsentes literæ, & in eis contenta quæcumque sub quibusuis reuocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus qua rumcumque literarum, gratiarum, & dispensationum, per nos, & Sedem Apostoli cam, etiam motu proprio ex certa scientia, seu ad Imperatoris, Regum, & Ducum instantiam concessis, & concedendis, nullatenus comprehendantur, sed semper ab illis exceptæ sint, & esse censeantur, & quotiens reuocata, modificata, limitata, sus pensa, aut alterata forent; in eo statu, in quo ante reuocationem, modificationem limitationem, suspensionem repositæ, restitutæ, & integratæ, & si opus fuerit de nouo concessæ sint, & esse censeantur; & quotiescúmque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut idipsum, à quocunque cuiuscunque dignitatis, status, gradus conditionis fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, quibus ea conceduntur, aut alia quauis causa, scienter, vel ignoranter attentari, vel attentata obserua ri contigerit; nullum tamé propterea exemptionibus, immunitionibus, libertatibus gratijs, indultis, & priuilegijs huiusmodi præiudicium generetur: sed ea omnia, & singula in suo robore, & firmitate permaneant; præsentes literas absque aliorum in strumentorum, literarum prædictarū productione, & ostensione ad probandum ple nè omnia, & singula superiùs enarrata, specificata in Iudicio, & extra vbique suffi cere: nec ad id probationis alterius adminiculum requiri: Et si fortè contigerit ali quod dubium in dictis per nos confirmatis, & præsentibus literis, aut aliquo eo rum pro tempore emergi data verborum ambiguitate, in Iurisperitorum interpre tatione dictæ Societatis de nouo erectæ, ac illius locorum particularium, & perso narum fauorem interpretari debere. Sicque per quoscumque Iudices Ordinarios extraordinarios, ac delegatos, & causarum Palatij Auditores, ac S. R. E. Cardi nales, sententiari, iudicari, & diffiniri debere; sublata eis, & eorum cuilibet quacumque alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate. Irri tum quoque, & inane quicquid secus fieri, siue attentari contigerit, decernimu

mandantes harum seriè vniuersis, & singulis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, ac quatumcumque Metropolitanatum, & Cathedralium Ecclesiarum Canonicis; nec non prædictorum Patriarcharum, & Archiepiscoporum & Episcoporum in spiritualibus Vicariis generalibus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios præsentes nostras, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes ipsisque Eremitis, siue Fratribus, ac personis prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem Eremitas, ac alias personas omnibus præmissis pacificè frui, & gaudere, non permittentes ipsos, seu ipsas super his per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari. Contradicentes quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia opportuna appellatione postposita compescendi, ac legitimis super his habendis seruatis processibus censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggrauantibus inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis, non obstantibus præmissis, ac recol. mem. Bonifacij octaui de vna, & de duabus dietis in Concilio Generali edita dummodo, non vltra tres: ac Innocentij I V. contra exemptos, quæ incipit. *Volentes*. & Pauli I I. super alienat. bon. & etiam Ecclesiasticorum, ac Religiosorum locorum: nec non nostræ, qua inter alia volumus, quòd petentes beneficia Ecclesiastica aliis vnire, tenerentur exprimere verum annuum valorem secundùm communem æstimationem etiam beneficij, cui aliud vniri peteretur, alioquin vnio non valeret: & semper in vnionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, & aliis Apostolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac prædictarum Ecclesiarum, Monasteriorum religiosorum locorum, & Ordinum quorumcunque, etiam Camaldulensium huiusmodi, & Hospitalis S. Antonij de S. Antonio Viennen. & aliarum, ac etiam Mendicantium, & non Mendicantium statutis, consuetudinibus etiam illis in quibus cauetur, vt Mulieres ad dictum Eremitorium S. Hieronymi de Pascelupo sub excommunicationis latæ sententiæ pœna nunquam accedant, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegiis quoque & indultis, ac literis Apostolicis Camaldulen. aliisque ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, & Militiarum Monasteriis, Ecclesiis, & Hospitali S. Antonij huiusmodi, nec non vniuersitatibus, Congregationibus, Societatibus, Communitatibus, Collegiis, & cæteris aliis personis, & locis per nos, & sedem prædictam sub quibusuis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus & insolitis, illis præsertim, quibus inter alia caueri dicitur expresè. Quod nulli Fratres, seu Monachi de dictis etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem etiam strictiorem transeuntes, per Superiores, Priores, & alios Fratres Ordinum, aut Societatum, ad quos se transtulerint, etiam de licentia eorundem Superiorum petita, & obtenta recipi, & admitti possint: alias recipientes, & recepti excommunicationis sententiam incurrant, ipsique sic vel alio modo recepti ad aliquod officium, seu prælaturam eiusdem ordinis, in quo recipiuntur, eligi non possint absque Apostolicæ Sedis speciali & expressa licentia per ipsius Sedis patentes literas concedenda, facientes plenam, & certam, & determinatam de statuto, & ordinatione huiusmodi expressam, & indiuiduam mentionem. Quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti de illis eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio, seu quæuis, alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma seruanda foret, eorum omnium tenores, & formas illarum cocessionum, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat harum serie specialiter, & expresè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quòd prædicti Eremitæ super præmissis Bullam, seu literas sub plumbo infra annum à Data præsentium computandum, expediri facere teneantur, alioquin elapso dicto anno, præsentes literæ nullius sint roboris vel momenti. Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 3. Septembris 1529. Pontificatus

nostri

nostri anno 6. Et infrà sub plica. Balthasar de Piscia Scr. plicam. F G. Ioannis. Quibus quidem literis diligenter inspectis ipsas per Notarium publicum infrascriptum exemplari & sui scribi,ac in publicam Transumpti formam redigi, sed liquè nostris quo in rebus vtimur iudiciis, & fecimus appensione muniri. Decernentes,& volentes quod huic præsenti transumpto talem,& tantam fidem adhibendam fore,& adhiberi in Iudicio,& extra, coram quibuscumque Iudicibus,& personis Ecclesiasticis, & Secularibus, ac in omnibus locis, qualis, & quanta dictis literis Apostolicis adhiberetur. Quibus omnibus,& singulis auctoritatem nostram, & decretum interposuimus,& interponimus per præsentes. Datum Romæ in Ædibus nostræ habitationis, sub Anno à Natiuitate Domini Millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Indictione 10. de verò Sabbathi 8. Mensis Martij, Pontificatus S.D.N. Papæ Pauli III. Anno 3. Præsentibus ibidem Venerabilibus Viris Claudio Rotano,& Francisco Ciro Cler. Tulensis & Firmannensis respectiuè Diœcesis testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Et ego Claudius Sappart Clericus Senonensis Diœcesis, publ. Apostolica auctoritate Notarius, & in Archiuio Romano Cur. descriptus & Matriculatus. Præmissis omnibus, & singulis dum sic, vt præmittitur fierent, vnà cùm prænominatis testibus interfui, eáque omnia præmissa sic fieri vidi, & audiui. Hoc igitur præsens publicum transumptum, cum ipsius originali comprobaui, & concordaui, ac subscripsi & publicaui. Signóque, Nomine, & cognomine meis solitis, & consuetis. Signaui in Fidem, robur, & testimonium præmissorum vocatis specialiter, atque rogatis.

A tergo Pergamenæ,

Transumptum Breuis magni Camaldulensium Clementis VII.

Loco sigilli pendentis.

BVLLA, PAVLI TERTII, EDITA ANNO 1534. *qua confirmantur omnia Priuilegia Camaldulensibus antea concessa, & Congregationi Capucinorum æquè principaliter communicata.*

GVIDO Alcanius Sfortia Sanctorum Viti,& Modesti in Macello Martyrum, Diaconus Cardinalis de sancta Flora nuncupatus S.D.N.Papæ, & S.R.E.Camerarius. Vniuersis, & singulis, ad quos præsentes literæ peruenerint, seu quibus ostensæ fuerint, salutem in Domino, & eisdem præsentibus literis Fidem indubiam adhibere. Rationi congruit, & honestati conuenit, vt ea, quæ à Romanis Pontificibus processerunt, & in Archiuio S Rom. Ecclesiæ ad perpetuam rei memoriam, vt illibata permaneant, recondita, & registrata reperiuntur, cùm ab aliquibus petitur, veritatis testimonium perhibeatur. Hinc est quòd nos ad Vniuersitatis vestræ, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & per præsentes indubitanter attestamur, quod in Archiuio Cameræ Apostolicæ, vidimus, palpauimus, & legimus quasdam literas Apostolicas S.D.N. D. Pauli Diuina Prouidentia Papæ III. libro quadragesimo, fol. 16. bullatas, tenoris infrascripti videlicet.

A. Gratia Dei. PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, ad perpetuam rei memoriam. Rationi congruit,& cõuenit honestati, vt ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet eius superuenienti obitu, literæ Apostolicæ super illis confectæ non fuerint, suum sortiantur effectum; Dudum Fœlic. record. Clementi Papæ VII. Prædecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Maioris, Visitatorum, Priorum, & Fratrum Societatis Eremitarum sancti Romualdi Cam. Idulensis Ordinis exposito, quòd olim postquàm piæ memoriæ, Leo Papa X etiam Prædecessor noster quondam Paulo Veneto, & quibusdam aliis in literis,

tunc expressis Eremitis, Sacræ Eremi dict. Ordinis Aretinæ Diœcesis, expressè professis ardore maioris obseruantiæ, & perfectioris vitæ Eremiticæ feruentibus, inter alia, quòd in quibusuis locis, etiam extra Italiam, & loca vltramarina Monasteria, Eremitoria, & Religiosa loca erigere, & postquàm erecta fuerint, omnibus, & singulis Indultis, & Priuilegiis, quomodolibet à Sede Apostolica Eremitis Sacræ Eremi huiusmodi, ac Congregationi eiusdem Eremi, & S. Michaëlis de Murano concessis, gaudere, & Habitum eiusdem Religionis, aliis exhibere possent, per suas in forma Breuis literas licentiam concesserat. Et ipse Paulus cum vno Socio Eremita vigore concessionis huiusmodi, ad id electo, ad locum Castri Massacij, Aesinæ Diœcesis, qui tunc membrum Eremitarum Sacræ Eremi prædicti erat, accesserat. Et ad eosdem Paulum, & Socium diuersæ multarum partiū, tam Ecclesiasticæ, & Religiosæ, quàm Seculares personæ in dies ad eosdem venientes, cùm eodem Paulo, & Socio se coniunxerant, & præfatis Paulo, & Socio, & successiuè receptis personis, nonnulla loca Eremitica, partim ferè diruta, & partim ædificari cœpta, quæ postmodum testauerant, & quasi de nouo ædificauerant, tam à Sede Apostolica, quam à diuersis Christi Fidelibus Ecclesiasticis, & sæcularibus personis donata, & concessa fuerant.

Vidensque ipse Paulus se tot personis, & locis quotidie multiplicari, ad olim Congregationis Sacræ Eremi, & S. Michaëlis de Murano Vicariū Generalem, tunc verò Generalem nuncupatum, & Visitatores accesserat, eisdémq; seriem facti explicauerat, velléque tam ipse, quàm cæteri Socij Eremitæ huiusmodi sub eorū obedientia, & visitatione viuere declarauerat. Olim Vicarius tunc Generalis prædictus habens, vt asserebat, à Congregatione huiusmodi omnimodam auctoritatem, sinceritatem animi dicti Pauli cognoscens, præfata Eremitoria, videlicet quinque, Cryptarum Massacij, S. Hieronymi de Pascelupo, Cryptæ S. Benedicti in Monte Conato, S. Leonardi de Volabrio, ac S. Mariæ de Spiritu Sancto, Aesinæ, Eugubinæ, Anconitanæ, Firmanæ, & Larinæ Diœcesis à Sede prædicta, aliisque Christi Fidelibus prædictis eisdem Paulo, & Sociis, vt præfertur concessa, & Eremitas in illis, tunc commorantes in eorum Congregationem receperat, ipsósque Paulum, & Socios receptos Eremitas, eorúmque Eremitoria, & Religiosa loca huiusmodi in Societatem Eremitarum S. Romualdi per Maiorem, & olim Correctores, tunc autem Visitatores, Capitulū, & Eremitoriorum huiusmodi singulorum Priores, perpetuis futuris temporibus regendā, & gubernandam erexerat. Et eisdem Paulo, & Eremitis prædictæ Societatis condendi, & celebrandi Generalia Capitula eiusdem Societatis, & in eis Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro eiusdem Societatis conseruatione, & augmento Missas, & alia diuina officia in eorum Capitulo celebrandi, Capitula generalia eiusdem Societatis, & pro eius Obseruantia quæcumque Statuta, & Ordinationes, & Constitutiones edendi, & pro tempore edita corrigendi, reformandi, & mutandi: quæ si contra Substantialia Regulæ S. Benedicti non essēt, à prædicto, tunc Vicario, & Visitatoribus, aut prædictæ Congregationis Capitulis derogari, aut innouari sine dictorum Eremitarum consensu non possent; & alia loca quæcumque, & personas, quæscumque in eadem Societate recipiendi; Necnon quòd eiusdem Societatis Superior, ex tunc Maior nuncupandus, per eiusdem Congregationis Capitulum, de anno in annum eligendus loca, & personas de triennio in triennium, & frequentiùs si sibi videretur, visitare deberet, licentiam concesserat; Et omnia, & singula priuilegia, gratias, & immunitates Eremitis concessas, & quomodolibet concedendas, tam Sacræ Eremi Camaldulensis, quàm totius prædictæ Congregationis eidem Societati Eremitarum S. Romualdi, loca, & personas communia esse, dummodo receptio, & admissio huiusmodi per Capitulum Generale Congregationis Sacræ Eremi, & sancti Michaëlis de Murano prædictis approbaretur, voluerat. Et prædicti Eremitæ vigore concessionis huiusmodi in eorum Capitulo congregati, nonnullas Constitutiones, Ordinationes, & Statuta super tribus substantialibus, & forsan aliis emittendis votis, ac regularibus Institutis Regulæ sancti Benedicti, & diuinis Officiis celebrandis, ac aliis felici dictæ Societatis, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus gubernationem, & directionem

rectionem, & honestè [illegible] ac religiosè [illegible]di modum concernentia [illegible]. Ac postmodum [illegible] Præsidens, & diffinitores Capituli Generalis Congregationis sacræ Eremi, & sancti Michaëlis prædictorum per eorum [illegible] literas, [illegible] quinque Eremitoria, & Societatem eiusmodi ab eorum Congregationibus penitus separauerant, & dissolutam, & separatam esse declarauerant, nullamque sibi eligendi Superiorem, necnon Eremitoria, ac illorum personas huiusmodi visitandi facultatem [illegible]. Quodque prædicti Eremitæ ad eorum Superioris huiusmodi electionem, prout eis visum foret, procedere possent: ac in iis, quæ Eremitoria, & illorum personas prædicta concernebant, ac quicquid eidem Societati visum foret, a Sede Apostolica petere possent, voluerant. Præfatus Clemens Prædecessor prædicta omnia, & dissolutionem huiusmodi approbauerat, & confirmauerat, eisque vnum dictæ Societatis Maiorem, & Correctores, nunc autem Visitatores nuncupatos, locorum Priores, & alios Officiales, prout eis expedire videretur per seipsos singulis annis eligendi; Qui eo ipso, quò electi forent confirmati esse censerentur, indulserat. Et successiuè, cum ipsi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione, aliquas ex prædictis Constitutionibus, Ordinationibus, & Capitulis, eis diligentius, & maturius examinatis, cessassent, & aliquas de nouo ordinassent, & amotis quibusdam superfluis in meliorem formam reformassent. Idem Clemens prædecessor illas etiam approbauerat, & confirmauerat, prout in diuersis Instrumentis & Scripturis Vicarij Generalis, ac Visitatorum, Præsidentis & Diffinitorum prædictorum, ac ipsorum Leonis & Clementis prædecessorum diuersis literis dicebatur plenius contineri.

Ac pro parte eorundem Maioris, Visitatoris, Priorũ, Fratrum, & Fremitarum, eidem Clementi prædecessori humiliter supplicato, vt ex prædictis, & aliis eis concessis, & concedendis locis, vnam tãtum Societatem Eremitarum S. Romualdi erigere, & instituere præmissis, & aliis infrascriptis pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ firmitatis adiicere, & alias in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaretur; præfatus Clemens prædecessor, qui ad ea per quæ status religiosarum personarum florere, ipsæque personæ acceptis diuini beneplacitis se coaptare possent, solertiæ suæ curas libenter dirigebat, Volens Maiorem, Visitatores, Priores, Officiales, ac Eremitas Societatis huiusmodi amplioris Apostolici fauoris præsidio complecti, ac eos, & eorum singulos à quibusuis Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, &c. huiusmodi supplicationibus inclinatus, Sub Dat. videlicet tertio Nonas Septembris, Pontificatus sui Anno sexto, auctoritate Apostolica, ex prædictis, & quibuscunque aliis eis tunc, & pro tempore dictæ Societati vbiq; terrarum concessis, & concedendis, ac per eos recipiendis, & retinendis Eremitoriis, & religiosis locis, pro tempore degẽtium Societatem Eremitarum S. Romualdi nuncupandam, per Maiorem Superiorem Nuncupatum, Visitatores, Capitulum, Priores, ac alios Officiales, iuxtà ipsius Societatis statuta, & ordinationes regendam, & gubernandam.

Ita quòd omnes, & singuli dictæ Societatis Fratres, præsentes, & futuri, quamuis in diuersis locis etiam extrà Italiam, & loca vltra Marina pro tempore manerent, vnum tamen corpus, & vnica Societas Eremitarum sancti Romualdi Camaldulensium Ordinis, perpetuis futuris temporibus existerent, & facerent; cum facultate celebrandi Generalia, Prouincialia, & alia Capitula eiusdem Societatis, & in eis superiorem, Maiorem, Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro eiusdem Societatis conseruatione, & augumento Missas, & alia diuina officia in eorum Capitulis celebrandi, aliáque & singula quæ ad similes Societates pertinebant, & pro tempore pertinerent faciendi, erexit, & instituit.

Nec non separationem, dissolutionem, concessionem, & Indulta, ac facultates eis quomodolibet concessa; ac Constitutiones, & statuta per Capitulum dictæ erectæ Societatis edita, & vt præfertur reformata, omnia, & singula priuilegia, indulta, & gratias per Sedem eandem dictæ Societati vel per alium fa-

cultatem habentem, etiam viuæ vocis oraculo, vel alias quomodolibet conceſſ., & conceſſas, auctoritate prædicta approbauit, confirmauit, ſtabiliuit, ac robur Apoſtolicæ confirmationis habere decreuit. Supplens omnes & ſingulos tam Iuris, quàm facti defectus ſi qui forſan interuenerant in eiſdem. Et pro potiori cautela Maioris, Viſitatorum, Priorum, Officialium, & aliorum Fratrum prædictæ Societatis, illas, & illa quinque Eremitoria prædicta eidem Maiori, Viſitatoribus, Prioribus, & Fratribus eorum erectæ Societatis pro tempore exiſtentibus de nouo perpetuò conceſſit, & aſsignauit. Quodque omnes & ſinguli dictæ Societatis erectæ Eremitæ Ordinem prædictum in ipſa Societate profeſsi tunc præſentes, & futuri in Capitulo generali pro tempore celebrando, & in eo vocem habentes, pro fœlici dictæ Societatis ſtatu, & ſucceſſu, alia ſtatuta, Conſtitutiones, ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Societatis, ac eius regularis diſciplinæ ſtatum, obſeruantiam, indemnitatem, & circa diuini Officij, & Miſſarum directionem, & ordinationem, ac ceremonias abſque ipſius Regulæ in ſubſtantia, vel in effectu variatione, interpretatione, vel declaratione, quoquomodo concernere poſſent, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, & alia de nouo faciendi, & ſic inſtituta, ordinata, interpretata, declarata, & de nouo facta in toto, vel in parte, pro vt rerum & temporum qualitas exigeret tollendi, & alterandi, ac in melius commutandi. Nec non pro honeſtate, & qualitate vitæ Eremiticæ huiuſmodi, barbam deferendi plenam, & liberam eis conceſſit facultatem. Ac huiuſmodi Societatem, omneſque & ſingulos Superiores, Eremitas, Oblatos, Nouitios, Familiares, Seruitores, & perſonas dictæ Societatis tunc pro tempore exiſtentes, ac ipſius Monaſteria, Eremitoria, Religioſa, & alia loca quæcumque, ac mobilia, & immobilia bona tunc præſentia, & futura ad prædictam Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia, & in poſterum eidem de nouo erectæ Societati quandocumque, ſeu quomodolibet vniri, vel incorporari, ſeu ſubiici in perpetuum, vel ad tempus contingeret à quorumcumque Legatorum, etiam de latere, nec non Nunciorum dictæ Sedis, ac quorumuis officialium Romanæ Curiæ, & Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, & Inquiſitorum hæreticæ prauitatis quacumque etiam Apoſtolica auctoritate, ac aliorum quorumcumque Iudicum Ordinariorum, & non Ordinariorum quauis auctoritate, & poteſtate fungentium, ditione, auctoritate, ſuperioritate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione. Ita quòd contra dictam de nouo erectam Societatem, vel eius ſingulares perſonas, nec non Monaſteria, Eremitoria, & loca, & perſonas, ac familiares cum eis degentes ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei de qua ageretur, vbicumque iniretur contractus, committeretur delictum, aut res ipſa conſiſteret, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione quomodolibet directè, vel indirectè proferre, ſeu promulgare non poſſent. Nec non ab omnibus, & ſingulis Decimis, Collectis, Exactionibus, Gabellis, Talleis, Datijs, Datiis, Tractis, Subſidijs charitatiuis, impoſitionibus ordinarijs, extraordinarijs, Collegijs, Parochianis, Vniuerſitatibus, Monaſterijs, Fabricis, & alijs quibuſuis perſonis quacumque auctoritate, & ex quauis cauſa, & conſideratione, etiam pro expeditione contra infideles, aut fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, aut alijs imminentibus neceſſitatibus Sedis prædictæ, auctoritate eiuſdem Sedis vel quauis alia impoſitis, & imponendis ſub quacumque verborum vi, & forma etiam ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, exempti, & exempta cenſerentur, niſi de Indulto, & Societate huiuſmodi ſpecialis, & expreſſa mentio in literis Apoſtolicis fieret, & tunc non veram decimam, ſed mediam auri vnciam Cameræ Apoſtolicæ ſoluendam pro omnibus eorum locis, ac Eremitorijs bonis,

& personis liberationem consequerentur, prorsus exemit, & totaliter liberauit: eaque omnia, & eorum quodlibet in Ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis prædictæ, ac sob eorũ, & dictæ Sedis protectione suscepit. Et si Legati, & Subdelegati, Ordinarij, aut aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem huiusmodi quicquam attentare quoquo modo præsumerent, ac literarum desuper conficiendarum vigore requisiti, per ipsius de nouo erectæ Societatis Prælatos, Eremitas, vel Procuratores eorum infra tres dies, à die requisitionis huiusmodi computandos non desisterent, excommunicationis sententiæ, ipso facto noscerent se subiectos. Et si fortè aliter factum foret, cò ipso esset irritum, & inane, nulliusque roboris vel momenti. Præterea ipsis, vt Religiosos eorum Ordinis ad primam Tonsuram, & quatuor Minores Ordines promouendi. Ad Sacros verò etiam si tempus à Canonibus statutum non attingerent, per quemlibet Catholicum Episcopum in eorum locis, & alibi vbicumque eis commodum foret, absque licentia Diœcesani, etiam extra tempora diebus tamen Dominicis, vel festiuis, eos promoueri faciendi, ac illos eis liberè conferendi, eundemque Episcopum pro consecrationibus Altarium, seu Ecclesiarum, ac pro oleo Sancto, & quolibet Ecclesiastico Sacramento adeundi, & de licentia eorum Capituli Generalis, seu Prouincialis, Hierusalem, & alia loca sancta visitandi, & inibi habitandi, ac loca, & eleemosynas etiam ab Infidelibus recipiendi licentiã, & facultatem concessit. Et insuper pro conseruatione puritatis eorum Solitudinis, ne Mulieres ad eorum Eremitoria, etiam Sancti Hieronymi de Pascelupo Eugubinæ Diœcesis, tunc præsentia, & futura, intra videlicet per eos præfixos, seu præfigendos terminos, præter illos tantùm dies, quos ipsi statuerent, dummodo non vltra tres dies in quolibet anno, accedere quomodolibet sub excommunicationis pœna auderent, vel præsumerent: cellularum tamen ipsorum ingressu semper prohibito manente, inhibuit: Demum pro commoditate, & vtilitate Eremitoriorum, & locorum huiusmodi, tunc præsentium & futurorum de licentia eorum Capituli Generalis, seu Prouincialis, eis, & cuilibet eorum ac pro tempore existentibus, quæcumque immobilia ad eos, eorumque Ecclesias, Eremitoria, alratia, & loca huiusmodi pro tempore spectantia, & pertinentia in emphiteusim perpetuam, vel ad tempus sub aliquo annuo Canone, seu Censu quibusuis personis in euidentem Ecclesiarum Monasteriorum, & Regularium locorum huiusmodi vtilitatem concedere, illaque pro aliis immobilibus vtilioribus permutare, seu vendere, & alienare, & prætium inde proueniens in aliis bonis immobilibus eorum Ecclesiis, Eremitoriis, & Regularibus, ac alias iuxta tenorem literarum recolendæ memoriæ Pauli Papæ secundi, similiter prædecessoris nostri de rebus Ecclesiasticis non alienandis editarum Ita quòd Priores, qui pro tempore essent locorum huiusmodi Iudices ad hoc, vt immobilia bona huiusmodi in emphyteosim, vel censum, aut alias danda, & permutanda, seu vendenda, & alienanda coram eisdem Iudicibus specificarentur, eligere possent, conuertere, & cæteris Eremitoriis eorum Societati, prout eis commodiùs visum foret pro eiusdem Societatis conseruatione applicare valerẽt. Et quæcũque bona, etiã feudalia, & emphiteotica, etiam Ecclesiastica Societati, tã inter viuos, quàm causa mortis, seu testamento vel codicillo dari, concedi, & relinqui liberè possit. Itaquòd Societas ad eadem onera, ad quæ Donator, seu Testator huiusmodi occasione bonorum eorundem tenebatur, & quæcumque alia, quæ ipse donator, seu Testator, etiam imponeret omnino tenerentur, etiam si ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona concessa essent, ipsa Societas non perpetuò, sed per triginta annos, pro qualibet generatione seu nominatione huiusmodi bona eadem tenere possit. Et finitis ipsis annis bona prædicta ad eorum directos Dominos deuoluerentur, & & absque eorum consensu tenere non valerent. Statuit, & ordinauit vlterius ipsis de licentia Capituli Generalis vel Prouincialis dictæ Societatis, curam Animarum Monasteriis sancti Saluatoris de Monte acuto, & Parochialium Sancti Michaëlis Archangeli, ac Prioratus Sancti Saluatoris de Fano, Perusinæ, Tudertinę & Fanensis Diœcesum Ecclesiarum, eidem Societati perpetuò Canonicè vnitarum abdicare, & de consensu illorum Parochianorum prædictorum applicaretur, construi facere,

seu alteri

seu alteri Parochiali, quę Parochianis huiusmodi accōmoda foret,etiā de consensu illius Rectoris,cui pro huiusmodi cura exercēda, quod inter eos cōuentū esset,soluerēt. Ac illas Iurisdictione Ordinarij loci subiicisse, ac loca quęcumque etiā per Ecclesiasticas, & Religiosas personas eis concedenda recipere, & eorum vsui applicare. Nec non loca, siue Eremitoria pro tempore recepta perficere, & alia de nouo cum Ecclesiis, Oratoriis, humili campanili, cellulis, & officinis necessariis construere, seu construi, & iam constructam pro conuenientiori eorum mansione demoliri facere, & ea ad aliorū locorum constructorū, siue de nouo construendorū vsum conuertere,& pro dicti Ordinis propagatione,omnes,& singulos Religiosos quorūcumque etiam Mendicantium Ordinum,& Congregationum,ac Monasteriorum ad Eremitoria prædicta,tanquā ad arctiorem vitam conuolare,etiam sub Societate,& eorū habitu Altissimo famulari eligentes,superiorum suorum licentia petita,licet non obtenta,absque aliqua contradictione, vel obstaculo recipere, Ipsique sic recepti,& in eadem Societate, seu ordine professi, ad omnia officia, & dignitates Societatis eorundem Eremitarum promoueri, & assumi liberè, & licitè valerent. Indulsit postremo Maiori, & omnibus, & singulis Visitatoribus, Prouincialibus, Prioribus,& aliis officialibus,ac Fratribus, seu Eremitis prædictis, vt ipsi,& omnes, & singuli, ac Commissi,Oblati, Nouitij, Seruitores,Familiares, benefactores, & aliæ personæ, ac etiam Oratoria, Ecclesiæ, Monasteria,Eremitoria, & loca, & quæcumque bona, & cætera alia eiusdem Societatis pro tempore pertinentia,omnibus & singulis Indulgentiis, peccatorum remissionibus, gratiis, concessionibus,facultatibus,immunitatibus,exemptionibus,priuilegiis,præeminentiis, prærogatiuis, libertatibus, fauoribus, licentiis, & Indultis Apostolicis, vel aliter qualiacumque essent, quibus omnes, & singuli Ordines, Congregationes, Societates, & Monasteria sub approbatis regulis degentes, seu militantes, ac degentia, seu militantia, eorumque Superiores Generales,Prouinciales,& particulares Monachi, seu Religiosi, Commissi, Oblati,Nouitij,Familiares, Seruitores, benefactores,& aliæ personæ ,eorumque Ecclesiæ, Oratoria, & alia quæcumque bona, quæ omnia ac si nominatim exprimerentur dictus Clemens prædecessor haberi voluit pro sufficienter expressis, coniunctim,vel diuisim eis,& cuilibet ipsorum in genere, vel in specie,etiam viuæ vocis oraculo, vel aliàs quomodolibet concessis, seu concedēdis tam in spiritualibus,quàm in temporalibus,& tam in cōmuni, quàm in particulari,seu aliàs quomodolibet vtebantur,potiebantur,& gaudebant,seu vti,potiri, & gaudere possent,quomodolibet in futurum absque vlla differentia,tam in cōmuni, quàm in particulari vti,potiri,& gaudere liberè,& licitè possent, & valerent in perpetuum. Ac etiam de nouo concessit pariter, & indulsit, & in eis locum habere voluit, ac si eisdem omnia, & singula præmissa directè,& expresse concessa fuissent, exceptis quæ essent contra eorum Constitutiones approbatas, ac Ordinationes Capitulares factas, & pro tempore faciendas. Ac vt dum priuilegiorum, concessionum, exemptionum,immunitatum, facultatum, gratiarum, & indultorum eorum, & cuiuslibet dictorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Monasteriorum Originales literæ,seu transumpta autentica ex illis, prout in fauorem dictæ Societatis,eiusque Superiorum, Eremitarum, Commissorum, Oblatorum, Nouitiorum, familiarium, Seruitorum,benefactorum,& personarum, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Eremitoriorum, locorum, bonorum, & aliorum cæterorum eiusdem Societatis ostenderentur,vel exhiberentur,eadem fides indubia adhiberetur, tā in Iudicio,quàm extra,& aliis locis,quibus opus foret,ac si pro, & in fauorem eorum Societatis, Ecclesiarum, Eremitorium, & Monasteriorum, Fratrum,& personarum,ac bonorum prædictorum,& prædictarum à Sede prædicta emanassent, ac eis, & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessa, mandauit. Nec non quòd literarum desuper conficiendarum transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati Ecclesiastici munitis vbique staretur, prout originalibus literis staretur, & plena fides in Iudicio, & extra adhiberetur, quæ eisdem desuper conficiendis literis daretur, si essent exhibitæ vel ostensæ; Quodque literæ ipsæ desuper conficiendæ,cùm confectæ forent, ac in eis contenta

quæcumque

quæcumque sub quibusuis reuocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcunque literarum, gratiarum, & dispositionum per ipsum Clementem prædecessorem, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, seu ad Imperatoris, Regum, & Ducum instantiam concessis, & concedendis nullatenus comprehenderentur, sed semper ab illis excepta essent, & esse censerentur. Et quotiens reuocata, modificata, limitata, suspensa, aut alterata forent, totiens in eo statu, in quo ante reuocationem, modificationem, limitationem, & suspensionem huiusmodi, repositæ, restitutæ & reintegratæ, ac si opus foret, de nouo concessæ essent, & esse censerentur? Et quotiescumque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliqua a quocumque, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis forent ex negligentia illorum, quibus ea concedebantur, aut alia quauis causa scienter, vel ignoranter attentari, vel attentata obseruari contingeret, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & priuilegiis huiusmodi præiudicium generare, sed ea omnia, & singula in suo robore, & firmitate permanerent. Easdē literas absque aliorum Instrumentorum literarum prædictarum productione, & ostensione ad probandum plenè omnia, & singula superiùs enarrata, & specificata, in iudicio, & extra vbique sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri.

Et si fortè contingeret aliquod dubiū in dictis per ipsum Clementē prædecessorē confirmatis, aut literis suis super præmissis conficiendis huiusmodi, aut aliquo eorū pro tempore emergi data verborum ambiguitate, & Iurisperitorum interpretatione dictæ Societatis de nouo erectæ, ac illius locorū particulariū, & personarum fauore interpretari debere. Sicque per quoscumq; Iudices ordinarios, & extraordinarios, ac Delegatos, & causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S R. E. Cardinales sententiari, iudicari, & definiri debere: Sublata eis, & eorum cuilibet quacumque alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate. Irritum quoque & inane quicquid secus fieri, seu attentari contingeret decreuit, ac voluit. Et concessit Vniuersis, & Singulis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, ac quaruncumque Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Canonicis. Nec non Prælatorum, Patriarcharum, & Archiepiscoporum, & Episcoporum in spiritualibus Vicariis & Officialibus dari in mandatis, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum, per se vel alium, seu alios literas desuper conficiendas huiusmodi, cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque solemniter publicantes. Ipsisque Eremitis, seu Fratribus, ac personis prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistere, ac facere eosdem Eremitas, ac alias personas omnibus præmissis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes ipsos, seu ipsas super his per quoscunque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari, Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna Iuris remedia, appellatione postposita, compesci, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus foret, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac Clementis, per quam inter alia voluerat quòd petentes beneficia Ecclesiastica, aliis vniri tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum communem æstimationem, tam beneficij vniendi, quàm illius, cui vnio fieri peteretur; alioquin vnio non valeret, & semper in vnioribus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset. Nec non Pauli prædecessorum prædictorum, ac similis memoriæ Innocentij Quarti contra exemptos edita, quæ incipit *Volentes*. Nec non quibus cauetur, quòd nullus extra suam Ciuitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra dietam à fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra Ciuitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati forent, contra quoscumque procedere aut alii, vel aliis vices suas committere præsumerent, Bonifacij Octaui Romani Pontificis, etiam prædecessorum nostrorum, & de duabus dietis in Concilio Generali edita, dummodo non vltra tres dietas aliquis dictarum literarum desuper conficiendarum auctoritate non traheretur; & qu busuis aliis Apostolicis, nec

non Prouin-

non Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, & specialibus Cōstitutionibus,& Ordinariorum, ac prædictarum Ecclesiarum Monasteriorum, etiā Sancti Antonij de Sancto Antonio Ordinis Sancti Augustini Viennensis Diœcesis,& Religiosorum locorum,ac Ordinum quorumcunque,etiam Camaldulensis huiusmodi, & aliorum etiam Mendicantium, & non Mendicantium statutis, & consuetudinibus, etiam illis, in quibus cauebatur, ne Mulieres ad dictum Eremitoriū Sancti Hieronymi de Pascelupo sub excōmunicationis latæ sententiæ pœna nunquàm accederent. Iuramento,confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis,priuilegiis quoque & indultis, ac literis Apostolicis Camaldulensis, aliisque Ordinibus Mendicantium,& non Mendicantium,& Militarium,Ecclesiis, Monasteriis & Sancti Antonij huiusmodi. Nec non Vniuersitatibus, Congregationibus, Societatibus, Communitatibus,Collegiis, & cæteris aliis personis, & locis per eundem Clementem prædecessorem, & Sedem prædictam,sub quibusuis verborum formis,& clausulis, etiam derogatariarum derogatoriis,aliisque efficacioribus, & insolitis, illis præsertim, quibus inter alia caueri dicebatur expresse, quòd nulli Fratres,seu Monachi de dictis,etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem etiam strictiorem transeuntes per Superiores,Priores,& alios Fratres Ordinum,seu Societatum,ad quos sic transirent, etiam de licentia eorundem Superiorum petita,& obtenta, recipi,& admitti possent,alias recipientes,& recepti excommunicationis sententiam incurrerent. Ipsique sic,vel alio modo recepti ad aliquod officium,seu prælaturam eiusdem Ordinis, in quo recipiebantur,eligi non possent absque Apostolicæ Sedis speciali,& expressa licentia,per ipsius Sedis patentes literas concedenda,facientes plenam, & certam,& determinatam de statutis, & ordinatione huiusmodi expressam,& indiuiduam mentionem. Quibus omnibus etiam si pro eorum sufficienti derogatione de illis,eorumque totis tenoribus specialis,specifica,& expressa, & indiuidua mentio,seu alia quæuis expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma seruanda foret, dictus Clemens prædecessor eorum omnium tenores,& formas illatum concessionum, ac si de verbo ad verbum insererentur,pro expressis habens illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, auctoritate prædicta specialiter, & expresse derogauit, cæterisque contrariis quibuscumque.

Ne autem de absolutione,erectione,iustificatione,approbatione,confirmatione, suppletione,cōcessione,assignatione,exemptione,liberatione,susceptione, inhibitione, statuto, ordinatione, indulto,volūtate,mādato,decreto,& derogatione prædictis, pro eo quòd super illis dicti Clementis prædecessoris, eius superueniente obitu, literæ confectæ non fuerint, valeat quomodolibet hæsitari, ipsique Maior, Visitatores, Priores, Officiales,& Fratres illorum frustrentur effectu: volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quòd absolutio, erectio, approbatio, confirmatio, suppletio, concessio, assignatio, exemptio,liberatio,susceptio,inhibitio,statutum,ordinatio, indultum, voluntas, mandatum, decretum, & derogatio Clementis prædecessoris huiusmodi perinde à dicta die, tertio nonas Septembris suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Clementis prædecessoris literæ sub eiusdem diei data confectæ fuissent,pro vt superiùs enarrantur; quódque præsentes literæ ad probandum plenè absolutionem,erectionem,institutum, approbationem,confirmationem,suppletionem, concessionem,assignationem, exemptionem, liberationem,susceptionem, inhibitionem,statutum, ordinationem, indultum, voluntatem, mandatum, decretum, derogationem Clementis prædecessoris huiusmodi vbique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Quo circa Vniuersis, & singulis venerabilibus Fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Dilectis Filiis Abbatibus, ac aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, nec non Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum Canonicis, ac eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum & Episcoporum Vicariis in spiritualibus, & Officialibus generalibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit,

ac quotiens

ac quotiens pro parte Maioris, Visitatorum, Officialium, & Fratrum Prædictorum, seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes literas, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos, quos eædem præsentes literæ concernunt, illis pacificè gaudere. Non permittentes eos desuper, per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari: Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna iuris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocando etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis iuxta voluntatem, & concessionem Clementis prædecessoris huiusmodi. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter, vel diuisim à dicta sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, decreti, & mandati infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit. Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo trigesimo quarto, tertio Nonas Nouembris, Pontificatus nostri anno primo. B. Motta.

Quibus quidem literis seu Bulla, sic vt præmittitur registratis, per nos visis, lectis, & palpatis debita cum instantia humiliter requisiti. De mandato Sanctissimi Domini Nostri Papæ viuæ vocis oraculo, desuper nobis facto, & auctoritate nostri Camerariatus officij, præinsertas literas Apostolicas, seu Bullam per infrascriptum Cameræ Apostolicæ Notarium de verbo ad verbum transumi, exemplari, & transcribi, & in hanc transumpti formam redigi mandauimus, eidémque Transumpto auctoritate nostri officij interposuimus pariter, & decretum. Mandantes propterea de mandato, & auctoritate prædictis, vt huiusmodi transumpto, tanta vbique Fides adhibeatur, quanta originalibus propriis adhiberetur, si originaliter exhiberentur. In quorum Fidem has præsentes fieri, & per eundem Notarium infrascriptum Subscribi, nostrique sigilli appensione communiri fecimus, & mandauimus. Datum Romæ in Camera Apostolica, die quarto decimo Mensis Maij, anno à Natiuitate Domini, Millesimo quingentesimo trigesimo octauo, Indictione vndecima, Pontificatus prælibati S. D. N. Pauli Diuina prouidentia Papæ Tertij, Anno quarto.

Visa Io: Gaddus Cameræ Apostolicæ Decanus.

Loco † *Sigilli.*

BARTHOLOMÆVS CAPPELLVS. G.

BVLLAM CLEMENTIS PAP. VII. QVA RELIGIONI Capucinorum communicantur, æquè principaliter omnia Priuilegia Eremitis Camaldulensibus concessa.
Vide lector. suprà. In Annalibus.
Anno 1528.

BVLLA PAVLI TERTII, EDITA ANNO 1536. *qua Capucinis confirmatur Communicatio omnium Priuilegiorum Congregationis Camaldulenſium.*

IN Nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Antonius Miſeratione diuina Tituli S. Mariæ Transtyberim Sacroſ. Rom Eccleſiæ Presbyter Cardinalis de Sancto Seuerino nuncupatus, Vniuerſis, & ſingulis Christi fidelibus præſentes literas, ſiue præſens publicum tranſumptum inſpecturis, viſuris, lecturis, pariter, & audituris Salutem in Domino ſempiternam, & præſentibus fidem indubiam adhibere. Notum facimus, & atteſtamur vidiſſe, legiſſe, & diligẽter inſpexiſſe literas Sanctiſſimi in Christo Patris, & D.N.D. Pauli diuina prouidentia Papæ tertij in forma Breuis, ſub Annulo Piſcatoris in cera rubea cordula pergaminea vt moris eſt, circumdata, à tergo earundem literarum impreſſo expeditas, ſanas, ſi quidem & integras, non viriatas, non cancellatas, nec in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpicione carentes, quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum ſequitur, & eſt talis.

PAVLVS PAPA Tertius. Dilecti Filij Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum ſicut nobis nuper exponi feciſtis, aliàs poſtquàm fœl record. Clemens Papa VII. Prædeceſſor noſter, Dilectis Filius Ludouico & Raphaëli Foroſempronienſ. Ordinis Fratrum Minorum, vt ſecundum Regulam Beati Franciſci vitam Eremiticam ducere, & habitum cum Capucio quadrato geſtare, nec non omnes tam Clericos ſeculares, & Presbyteros, quam Laïcos ad eorum conſortium recipere, & barbam deferre, & ad Eremitoria, ſeu loca alia quæcumque cum conſenſu Dominorum eorundem locorum ſe conferre, & in eis habitare, vitàmque auſteram & Eremiticam inibi agere, & in quibuſcumq; locis mendicare, necnon omnibus, & ſingulis priuilegiis indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum huiuſmodi, ac Eremo Camaldulenſ. Beati Romualdi, illiúſque Eremitis in genere, vel in ſpecie catenus conceſſis, & in poſterum concedendis, iiſque principaliter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerent: plenam, & liberam per ſuas tam in forma Breuis quàm ſub plumbo literas, facultatem conceſſerat: ipſéque Ludouicus facultatis literarum huiuſmodi vigore nonnullos Clericos Seculares, ac Religioſos, & Laïcos ad eius conſortium receperat, ac ex tunc vos ſub ipſius Ludouici tanqnam Congregationis veſtræ Vicarij cura, & ſuperioritate gratum Altiſſimo famulatum exhibere ſtudueratis: Cùm dictus Ludouicus officio Vicariatus huiuſmodi, in Capitulo Generali ipſius veſtræ Congregationis, in Alma Vrbe de Menſe Nouembris Anni proximè præteriti celebrato ceſſiſſet: Vos ad electionem noui Vicarij veſtri procedentes, Dilectum Filium Bernardinum Aſtenſem ipſius Ordinis profeſſorem in Vicarium eiuſdem Congregationis veſtræ elegeratis: Nobis humiliter ſupplicari feciſtis, vt electioni huiuſmodi pro illius ſubſiſtentia firmiori robur Apoſtolicæ firmitatis adiicere, ac altera in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos igitur proſperum, & tranquillum ſtatum, & fœlicem ſucceſſum veſtræ Congregationis huiuſmodi paterno zelantes affectu, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, electionem de perſona dicti Bernardini vt præfertur, factam, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus: Nec non literas Clementis prædeceſſoris huiuſmodi præfato Bernardino quoad exercitium Vicariatus huiuſmodi perinde ac ſi ei directæ fuiſſent, ſuffragari debere decernimus; Diſtrictius inhibentes quibuſcumque perſonis, cuiuſcunque conditionis exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, eo ipſo incurrenda, ne habitum per vos deferri ſolitum, niſi ſub eiuſdem Bernardini Vicarij obedientia, & cura permaneant, geſtare quoquomodo præſumant: ac decernentes irritum, & inane quidquid ſecùs contigerit attentari, nec non mandantes Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori pro tempore exiſtenti, vt vobis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtens, faciat auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis con-

tenea firmiter obseruari, Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras,& pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna Iuris remedia, appellatione postposita, compescendo,ac censuras,& pœnas ipsas iteratis vicibus aggrauando, Inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri, de vna, & Concilij Generalis de duabus dictis, & aliis Apostolicis Constitutionibus, nec non quibusuis priuilegiis,& indultis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus; & formis,ac cum quibusuis clausulis, & decretis concessis, & concedendis quæ aduersus præmissa nullatenus suffragari posse volumus: cæterisque contrariis quibuscumque Decernentes Transumptis præsentium mann Notarij publici, & sigillo alicuius Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis,eandem prorsus fidem in iudicio, & extra adhibendam fore,quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ; apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die xxviiij. Aprilis M. D. xxxvi. Pontificatus nostri anno secundo. Et infra. Blosius. A tergo, Dilectis Filiis Fratribus Ordinis Minorum S. Francisci Capucinorum Nuncupatis.

Quibus quidem literis diligenter inspectis, ipsas per Notarium publicum infrascriptum, exemplari, & subscribi, sigillique nostri, quò in talibus vtimur, iussimus & fecimus appensione muniri, Decernentes, & volentes huic præsenti Transumpto talem, & tantam Fidem adhibendam fore, & adhiberi in Iudicio, & extra, coram quibuscumque Iudicibus, & personis Ecclesiasticis,& secularibus,ac in omnibus locis, qualis & quanta dictis literis Apostolicis adhiberetur. Quibus omnibus, & singulis, auctoritatem nostram, & Decretum interponimus per præsentes. Datum Romæ in Aedibus nostræ habitationis sub Anno à Natiuitate Domini, Millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Indictione decima, die verò vigesima secunda Mensis Septembris,Pōtificatus prælibati Domini Nostri Papæ Pauli III. Anno tertio: præsentibus ibidem Magnif. & circumspecto Vito D. Antonio Camillo Laico Marficens. & Alexandro de Marzonis Laico Imolens. testibus ad præmissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Et ego Claudius Gasparr Clericus Senonensis Diœces. publicus Apostolica auctoritate Notarius, & in Archiuio Romanæ Curiæ descriptus, & matriculatus. Quia præmissis omnibus, & singulis dum sic, vt præmittitur fierent vnà cùm prænominatis testibus interfui, præsénsque publicum transumptum eum ipsius Originali de verbo ad verbum comprobaui, & concordaui, ac in omnibus, & per omnia inueni conforme, & simile, ideò hic me subscripsi, signúmque meum solitum, & consuetum apposui, vnà cùm præfati Reuerendissimi Domini Cardinalis sigilli appensione in Fidem præmissorum vocatus specialiter, atque rogatus.

† *Locus Sigilli de Notarij.* *Loco* † *Sigilli*

BVLLA ANNO DOMINI 1528. SVB CLEMENTE VII. *edita,cuius virtute, quinque fratres de Obseruantia ab Ordinis Obedientia eximuntur, eisque facultas datur transeundi ad vitam Eremiticam, sub Obedientia Magistri Generalis Fratrum Minorum Conuentualium, de qua supra in Annalibus.*

Anno 1528.

LAVRENTIVS Miseratione Diuina, Episcopus Prænestinensis. Dilectis in Christo Matthæo de Sancto Leone, Petro de Pagnano, Bernardino de Offida, Antonio de Pennebilis, ac Paulo de Colleamato Fratribus Ordinis Minorum de Obseruantia Professoribus Salutem in Domino, ex parte vestra fuit propositum coram nobis,quòd vos,cum animi vestri quiete,& bona conscientia in Ordi-

ne prædicto vlterius remanere non valentes, ob melioris vitæ frugem cupitis vitam ducere Eremiticam ſuper quo ſupplicare feciſtis, humiliter vobis per Sedem Apoſtolicam de opportuno remedio iuris prouideri. Nos igitur auctoritate Domini Papæ, cuius pœnitentiariæ curam gerimus, & de eius ſpeciali mandato ſuper hoc viuæ vocis oraculo nobis facto, Vobis, & cuilibet veſtrum, vt Superioris veſtri licentia ſuper hoc per vos, vel alium, ſeu alios petita, licet non obtenta, extra loca dicti Ordinis, vel vitam Eremiticam, aut Solitariam in aliquo pio loco à cœtu hominum remoto, vbi beneuolos inueneritis receptores, ſub habitu à B. Franciſco Ordinis prædicti Fratribus deſignato, & ſub obedientia, & Iuriſdictione Miniſtri Generalis Fratrum Conuentualium, eiuſdem Ordinis viuendo ſimul, vel ſeparatim vitam ducere, accipere eleemoſynas, & alia pia, & charitatiua ſubſidia vobis à Chriſti Fidelibus eroganda recipere, illáſque, & illa in vſus veſtros licitos, & neceſſarios conuertere, & nihilominus omnibus, & ſingulis priuilegiis, gratiis & indultis Ordini Minorum, prædicto quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſitis, & valeatis, tenore præſentium indulgemus, & licentiam, & liberam concedimus facultatem.

Quo circa Venerabilibus in Chriſto Patribus Dei gratia Camerinenſis, & Vrbinatenſis, vel eorum, & cuiuſlibet ipſorum, & aliorum quorumcumque Ordinariorum locorum, in quorum Diœceſibus, vos pro tempore reſidere contigerit Vicarij, & eorum cuilibet auctoritati, & mandato prædictis committimus, & mandamus; quatenus vobis, & cuilibet veſtrum in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes non permittant vos, per quoſcumque Ordinis Superiores, Prælatos, & Fratres, aut Iudices, ac perſonas alias, tam Eccleſiaſticas, quàm ſæculares quauis auctoritate, etiam Apoſtolica fungentes, in perſonis, rebuſque veſtris, aliiſque quouis quæſito colore, vel ingenio moleſtari, perturbari, ſeu aliàs quomodolibet, inquietari: & Contradictores quoſlibet, & rebelles per Cenſuram Eccleſiaſticam, & alia Iuris opportuna remedia, inuocato, etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis compeſcendo, non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Ordinis prædicti Statutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia, priuilegiis quoque & indultis, ac literis Apoſtolicis, etiam in forma Breuis, etiam per Bullam concordiæ inter Fratres Conuentuales, & Obſeruantes eiuſdem Ordinis, factæ Ordini prædicto illiuſque Superioribus, Prælatis, & perſonis ſub quibuſuis verborum formis, & tenoribus, ac clauſulis, & decretis communiter, & diuiſim, conceſſis, & confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes mentio, ſeu quauis alia expreſſiùs habenda, aut forma ſeruanda foret illis, aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpeciale, & expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum ſub ſigillo officij Pœnitentiariæ. Tertiò Idibus Septembris, Pontificatus D. Clementis VII. Anno quinto. Fr. Baract. vig. in Off. M. Iacobàtius SS. P. Auditor Proſigillatore ſep. reſiduum de conſenſu, G. Alcherigius. Iul. Cardellus, omiſſo ſigillo exiſtente in capſula raminea cum Cordis rubeis.

BVLLA EDITA, ANNO DOMINI 1532. A CLEMENTE Papa VII. pro Reformatione totius Ordinis Fratrum Minorum de Obſeruantia.

IN Nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Nouerint Vniuerſi, & ſinguli hoc præſens publicum Tranſumpti Inſtrumentum inſpecturi, lecturi, viſuri pariter, & audituri, quòd Nos

Paulus

Paulus de Capifucchis I. V. D. Sanctissimi Domini Nostri Papæ in Spiritualibus Vicarius Generalis, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, habuimus, tenuimus in manibus nostris, & diligenter inspeximus quasdam literas Apostolicas à Sanctissimo D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa septimo emanatas cum filis sericeis, rubei, croceique colorum plumbatas incipientes. *In suprema Militantis Ecclesiæ specula*, &c. quas sanas, & integras, non vitiatas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspitione carentes inuenimus: quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur, & est talis.

CLEMENS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. In suprema Militantis Ecclesiæ specula licet immeriti disponente Domino Constituti, inter multiplices nobis ex debito Pastoralis officij incumbentes curas, illæ potissimum premunt, vt qui sub voluntariæ Paupertatis habitu militantes in humilitatis spiritu deuotorum, & sedulum Altissimo impendere satagunt famulatum, non solum ad id sublatis impedimentis intendant, verum etiam id eò ardentius efficiant, cum maiores sibi viderint exhiberi commoditates, & ex hoc fit, vt quæ antea ex rationabilibus causis à Prædecessoribus nostris ordinata videbuntur, ea interdum reformemus, & in melius ordinemus, prout iuxtà temporum, & personarum qualitatem id in Domino conspicimus salubriter expedire.

Sanè postquam fœl. record. Leo Papa X. prædecessor noster ex certis tunc expressis causis voluerat, & declarauerat sub nomine Reformatorum, ac purè, & simpliciter Regulam B. Francisci Obseruantium, comprehendi omnes, & singulos obseruantes, tam de familia, quàm reformatos sub Ministris, ac Fratris Amadei de Collectaneis, Clarenis, de sancto Euangelio, seu de Caputio, ac Discalceatos nuncupatos, aut alios similes quocumque alio nomine nuncuparentur, & Regulam B. Francisci eiusmodi purè, & simpliciter obseruarent, ex quibus omnibus vnum corpus insimul efficiens eosdem ad inuicem perpetuò vniuerat: ita quod deinceps omissa diuersitate Nominum prædictorum Fratres Minores S. Francisci Regularis obseruantiæ simul, vel disiunctiuè nuncuparentur, & nuncupari possent, & deberent, omnésque vt præfertur vnitos Generali, & Prouincialibus Ministris, & Custodibus dicti Ordinis, in quorum Prouinciis & Custodiis respectiuè morabantur in omnibus, vel per omnia secundum Regulam eandem subiici deberent.

Cum nonnulli ipsius Ordinis professores, sicut fideli relatione percepimus, Spiritu Sancto inflammante, & vt B. Francisci Alumni, & veri Filij affectent Regulam ipsam B. Francisci purè & plenè, iuxtà illius literam & declarationes bonæ memoriæ Nicolai Tertij, & Clementis Quinti, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum firmiter obseruare. Nos qui in synceris eorum conscientiis delectamur, quique ab ineunte ætate ad huius Ordinis professores, & ordinem ipsum totum singularem gessimus deuotionis affectum, nunc autem, ex communi cura pastoralis regiminis, quam immeriti sustinemus ad ipsos fauentes dulciùs, & gratiosis fauoribus attentè prosequendos tantò prouocamur ardentius, quantò intenta mente frequentius cogitamus fructus vberes, quos ex Regulæ præfatæ arctiori obseruantia ipsi Religioni, & toti Vniuersitati Ecclesiæ speramus prouenturos; attendentes etiam quòd in his, quæ animæ salutem respiciunt, ad euitandos grauantes remorsus pars securior est tenenda. Igitur tam piæ, & feruenti fratrum prædictorum prædicta intentione commodè ad peragendum diligentius quod ab eisdem desideratur, studia nostra duximus conuertenda.

Habita igitur super his cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, ac aliis de ipso ordine ad plenum informatis, matura deliberatione præhabita, de eorundem Cardinalium vnanimi consilio his nostris in perpetuum valituris: Statuimus, & ordinamus, ac in virtute Sanctæ obedientiæ districtius præcipiendo mandamus, quòd prædictis fratribus dictam strictiorem obseruantiam desi-

detentibus per præfatos Generalem, & Prouinciales Miniſtros cæteriſque dicti Ordinis Prælatos, & quemlibet ipſorum, cui vel quibus hæ noſtræ vel earum tranſumpta præſentatæ, vel præſentata fuerint, aſſignentur loca quantum fieri poterit contigua, quatuor vel quinque iuxtà numerum fratrum eorundem, & ſi in futurum plures fratres voluerint ſe vitæ præcedentium conformare & ab eis acceptati fuerint, nullos eos impedire poſſit; ſed Miniſter Prouinciæ cum Diffinitoribus in Prouinciali Capitulo teneatur alia loca, quantum poſſibile fuerit, contigua prædictis eis aſſignare, & prioribus addere, quæ quidem loca fratres prædicti expropriare poſſint ſuperfluis, & pretioſis, & in vtilia, & neceſſaria commutare, mediante Sindico à Nicolao Tertio prædeceſſore ordinato.

Et Generales, & Prouinciales Miniſtri, & eorum Commiſſarij, non poſſint impedire prædictos à dicta strictiori obſeruantia ipſius Regulæ, iuxtà prædictas declarationes Nicolai, & Clementis, nec à ſuo bono modo viuendi, quem inter ſe pro dicta arctiori obſeruantia ordinauerint: nec etiam impediant, cùm vilioribus, & repetiatis induantur, & cum nudis pedibus ambulant; ſed qui non poterunt, portent calepodia, vt cæteris conformentur.

Forma autem habitus, & Caputij, ſit cæteris dictæ Obſeruantiæ fratribus conformis.

Volumus etiam quòd fratres recipiendi, ſeu veſtiendi per fratres in dicta ſtrictiori obſeruantia venientes, examinentur iuxtà Regulam per Miniſtrum Prouincialem, & ab ipſo cum conſilio ipſorum acceptentur, nec poſſint quicumque dicti Ordinis Prælati ſine præfatorum fratrum conſenſu, ad loca prædicta mittere alios fratres, nec prædictos a prædictis locis amouere, niſi ipſi petierint. In Prouincialibus verò Capitulis remoueantur per Miniſtros Prouinciales, & Diffinitores à locis prædictis illi Fratres, quos Cuſtos, vt infra eligendus, cum conſenſu maioris partis vocalium dictorum locorum duxerint amouendos.

Inſuper ſtatuimus, quòd prædicti Fratres in dicta ſtrictiori obſeruantia viuere volentes, habeant in ſingulis Prouinciis vbi fuerint, Cuſtodem vnum ex ipſis quem ſibi ipſi petierint à Miniſtro Prouinciali, vel ab eo, qui præeſt Capitulo ſimul cum Diffinitoribus confirmandum, & aſſignandum.

Qui habeat abſolutam poteſtatem plenariè in hoc tamen, vt Fratres prædictos viſitet, moneat, & corrigat, ac Manuteneat in dicta ſtrictiori obſeruantia Regulæ, Ordinationum, & gratiarum, eis à nobis, & Succeſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Miniſtris Generalibus conceſſarum, & concedendarum in futurum; & in dicto ſuo bono modo viuendi: nec propter hoc impediatur Miniſter Prouincialis, quin viſitare poſſit eoſdem, ac corrigere delinquentes, qui etiam Cuſtos ire poſſit ad Capitulum Generale cum Miniſtro Prouinciæ, ad intimandum neceſſitates, & opportunitates dictorum Fratrum.

Ordinamus etiam quòd Cuſtos, Guardiani, & Diſcreti præfatorum locorum vadant ad Capitula Prouincialia, in quibus habeant Vocem actiuam, & paſſiuam ſicut cæteri vocales.

In quibus Capitulis Cuſtos prædictus præſentet Miniſtro Prouinciali, & Diffinitoribus fratres idoneos ad officium Guardianatus: ex quibus tantum fiant Guardiani ſupradictorum locorum, poſſit etiam idem Cuſtos infra annum, cum conſenſu Maioris partis Conuentus ſinguli remouere Guardianum ab eius officio, & alium ſubſtituere, quem Miniſter Prouincialis confirmet.

Cuſtos verò poſſit à fratribus prædictis reelegi vſque ad Triennium, quo Cuſtode infra annum decedente, Guardiani dictorum locorum alium, quem ſibi viderint expedire, petant à Miniſtro vel eius Commiſſario confirmari, & aſſignari; quem Miniſter ipſe, ſiue eius Commiſſarius benignè confirmet, & aſſignet. Poſſit quoque dictus Cuſtos, ſi fratribus eiſdem expediens viſum fuerit, eſſe Guardianus vnius dictorum locorum.

Si autem Miniſtri Prouinciales, vel eorum Commiſſarij his præfatis contrauenerint, ſiue aliqui eorum immediatè fratres prædictorum locorum ſtu-

rbatur

ciantur Ministro Generali, & si quod absit, Minister Generalis prædictus eos impedire tentauerit, vel eis in præmissis, aut in aliquo præmissorum facere neglexerit; volumus præfatis Fratribus ad Apostolicam Sedem, ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recursum, à quo si quis eos impedire præsumpserit, sententiæ excommunicationis, quàm ex nunc, prout ex tunc ferimus in his scriptis, illicò subiacere, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & promulgamus.

Quocirca moderno, & pro tempore existenti Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, nec non Vniuersis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Ecclesiarum Prælatis, & quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli præsentes nostras literas, & in eis contenta quæcumque vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum supradictæ strictionis Obseruantiæ, seu alicuius eorum super hoc requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant eosdem omnibus, & singulis prædictis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque, quauis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè molestari, vel quouis quæsito colore, vel ingenio directè, vel indirectè perturbari, aut aliàs quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis.

Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon ipsius Leonis X. & quorumcumque aliorum prædecessorum literis, & Bulla aurea, Mare magno, vel aliis quibuscumque, dictique Ordinis statutis, priuilegiis, & indultis, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate, alia roboratis, etiam in forma Breuis, etiam anno præsenti, vel sub quibuscumque formis, solemnitatibus Ecclesiæ, & insolitis, & quantumcumque fortissimis dicto Ordini, vel quibuscumque Prælatis eisdem concessis, vel concedendis in futurum: etiam si tales forent, quòd pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio habenda foret: illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro plenariè, & sufficienter expressis habens, hac vice duntaxat specialiter & expresè derogamus, cæterisque contrariis; quibuscumque.

Cæterùm, quia difficile foret præsentes literas ad quælibet loca, vbi opus fuerit deferri, volumus, & auctoritate Apostolica decernimus, quòd transumptis earundem Manu Notarij publici signatis, & alicuius Prælati Ecclesiastici sigillo munitis ea prorsùs Fides in Iudicio, & extra adhibeatur, si præsentes originales literæ exhiberentur, vel ostenderentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum Statuti, ordinationis, promulgationis, Mandati, derogationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerariò contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, Indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo secundo. Sexto decimo, Kal. Decembris, Pontificatus nostri anno Nono.

Quibus quidem literis diligenter inspectis, ipsas per Notarium publicum infrascriptum exemplari, & subscribi, ac in publicam Transumpti formam redigi, sigillique nostri, quo in talibus vtimur iussimus, & fecimus appensione communiri, decernentes, & volentes huic præsenti Transumpto talem, & tantam Fidem adhibendam fore, & adhiberi in Iudicio, & extra, coram quibuscumque Iudicibus, & personis Ecclesiasticis, & sæcularibus, ac in omnibus locis, qualis, & quanta dictis literis Apostolicis adhiberetur: Quibus omnibus, & singulis auctoritatem nostram ordinariam, & decretum interposuimus, & interponimus per præsentes Datum. & Lat. Romæ in Aedibus nostræ solitæ residentiæ, sub anno à Natiuitate

Domini Millesimo, quingentesimo, trigesimo secundo, Indictione quinta, die verò duodecimo Mensis Decembris, Pontificatus Præfati D. N. D. CLEMENTIS PAPÆ Septimi Anno decimo.

Et Ego Ioannes Baptista Andreæ de Gilis Romanus, Ciuis, Publicus Dei gratia, Imperiali auctoritate Notarius, & coram Reuerēdo Domino Almæ Vrbis Vicario, scriba, & Actuarius deputatus, quia præmissis Transumpti cum auctoritate, & decreto interfui, eaque omnia & singula, sic facta, vidi, & audiui, prout per hoc præsens publicum Transumpti instrumentum manu alterius fideliter scriptum de mandato subscripsi, & publicaui, & Testimonium præmissis rogatus, & requisitus. Loco ✝ signi. Loco ✝ sigilli appensi.

Ego Vincentius Pauesius de Ancona publicus Apostolica auctoritate Notarius, suprascriptum Transumptum trium Bullarum, seu Priuilegiorum, vt supra per me Vincentium Pauesium transumptati, pro vt in eorum publicis, & autenticis originalibus ad Instantiam, vt supra fideliter transumptaui, & vnà cum Domino Ioanne Thoma Cicchino Notario Anconitano; de Verbo ad verbum, cum suis originalibus auscultaui; & vtrumque concordari inuenimus, nil addens, vel minuens quod sensum mutet, vel variet intellectum, nisi fortè punctum, vel syllabam, quem, & quam calami velocitate forsan dimiseram, & si quid in eo cassum, & cancellatum appàret, id propria manu cassaui, non dolo quidem, sed tantummodo per errorem. Quapropter Magnif. V. I. D. D. Franciscus Lupatinus de Spoleto Auditor ad Ciuilia. Illustrissimi & Reuerendissimi Domini Cardinalis Guastauillani Bonomensis Apostolici Gubernatoris, sedens in quadam sede lignea existente in camera eiusdem Magnifici Domini Auditoris Palatij residentiæ præfati Illustrissimi Domini Gubernatoris, & Reuerendissimi D. Venturæ Mafferti Licentiati &c. Qui viso dicto Transumpto, & habita Fide à me Vincentio Pauesio accopiatore prædicto, & à D. Ioanne Thoma Auscultatore infrascripto, suam, & præfati Reuerendissimi D. Licentiati ac Magnifici Communis Anconæ auctoritatem interposuit pariter, & decretum, nec non pronunciauit huic copiæ tantum Fidei credulitatisque adhiberi, quantum eorum publicis, & autenticis originalibus præstaretur, & daretur. Sub anno Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo nono, Indictione septima, tempore Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, nostri Domini GREGORII diuina prouidentia PAPÆ XIII. die verò X. Mensis Iulij, Actum in supradicti Palatij Camera, vt supra, quod Palatium positum est in Ciuitate Anconæ, in Parochiah Sancti Ægidii iuxta bona magnif. Communis Anconæ, plateam Magnam, & alia sua notissima latera, præsentibus Magnifico D. Petro de Ferretis legum Doct. & D. Petro Matthæo de Brancalconibus Anconitanis Testibus ad hæc vocatis habitis, & rogatis, & ideo me subscripsi, publicaui signum, noménque meum consuetum apposui. In fidem, &c.

Ego Ioannes Thomas Cecchinus, publicus, Apostolica auctoritate Notarius Anconitanus, Iudex ordinarius suprascriptum Transumptum, Supradictarum Bullarum, seu Priuilegiorum, vt supra per supradictum D. Vincentium Pauesium Notarium Transumptorem cum eis originalibus de verbo ad verbum, cum eodem transumptore fideliter auscultaui, & vtrumque concordare inuenimus, interpositionisque auctoritati, & decreto supradicti Magnifici D. Iudicis interfui, & præsens fui, ac rogatus de subscriptione manu propria subscripsi, & publicaui. Signum, nomen, & cognomen meum, quibus vtor appofui consuetum, rogatus, & requisitus sub dictis Anno, Indictione, Pontificatu, die dicta, loco & Testibus. Antiani Ciuitatis Anconæ &c. Vniuersis & singulis præsentes nostras inspecturis Fidem facimus, & Attestamur Ser. Vincentium Pauesium, & Ser Ioannem Thomam de Cicconis de Ancona de suprascripto Transumpto rogatos fuisse, & esse Notarios publicos legales, & Fide dignos, eorumque Instrumentis, & scripturis publicis plenam vbique adhiberi Fidem, &c. Datum Anconæ die XI. Mensis Iulii 1579. Ces. Cinthius Cancell.

QVIBVS quidem literis Transumpti literarum Apostolicarum, & aliorum

Iurium

Iurium, vt suprà Transumptat. per supradictum. D. Vincentium Pauesium de Ancona publicum, Apostolica auctoritate Notarium in suis propriis originalibus diligenter per nos visis, lectis, & inspectis illas propterea ad instantiam, & requisitionem Admodum R. P. Fratris Michaëlis de Valladolid Custodis Prouinciæ Cathalauniæ Transumi, & exemplari per infrascriptum nostrum Notarium, & in hanc publicam Transumpti formam redigi, mandauimus & fecimus: Decernentes, & volentes, vt præsenti publico Transumpti instrumento, siue exemplo deinceps, vbicumque locorum plena Fides adhibeatur, illique stetur, & credatur in Iudicio, & extra, ac si literæ prædictæ originales dicti Transumpti in medium exhiberentur, & ostensæ forent. Quibus omnibus, & singulis auctoritatem nostram ordinariam, & decretum interponendum duximus, & interposuimus, prout interponimus per præsentes fieri, & per infrascriptum Curiæ nostræ Notarium subscribi, sigilliquе nostri, quo in talibus Transumpti. Instrumentis vtimur, iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum Romæ ex Aedibus nostris, Anno à Natiuitate Domini N. Iesu Christi, Millesimo sexcentesimo octauo, Indictione sexta, die verò vltima Mensis Augusti, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Pauli Diuina prouidentia, PAPÆ V. Anno 4.

LAVRETVS PERSICVS Cur: Cat. Cam. Apostolicæ. IL BVSATTVS Lñs.

Transumptum in forma vidimus.

BVLLA EDITA, ANNO DOMINI 1535. A PAVLO *Papa III. quæ Capucinis ad tempus prohibet receptionem Fratrum Minorum de Obseruantia.*

IN Nomine Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti Amen. Nouerint Vniuersi, & singuli hoc præsens publicum Transumpti Instrumentum inspecturi, lecturi, visuri, pariter & audiri. Quòd nos Ioannes Dominicus Episcopus Portuensis, S. R. E. Cardinalis Tranensis vulgariter nuncupatus. Habuimus, tenuimus in manibus nostris, & diligenter inspeximus, quasdam literas Apostolicas à Sanctissimo D. Nostro Domino Paulo diuina prouidentia Papa tertio, in forma Breuis sub Annulo Piscatoris emanatas. Quas sanas, integras, non viciatas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspitione carentes inuenimus. Quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum talis est.

PAVLVS PAPA III. Dilecti Filii Salutem, & Apostolicam benedictionẽ. Nuper accepto per Nos, quòd ex eo quod non nulli Ordinis Fratrum Min. de Obseruantia nuncupatorum professores habitum per eos gestare solitum dimittere, & se de Domibus & locis eiusdem Ordinis ad Domos, & loca vestra se conferre nitebantur; Religio eiusdem Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum plurimum scandalizabatur. Nos non valentes tunc ob varia negotia, quibus occupabamur huic rei, vt voluissemus vacare, ac sperantes in Generali Capitulo Fratrum dicti Ordinis de Obseruantia nuncupatorum, in proximo Pentecostes Festo celebrando, maturiùs de hac re informari posse, de consilio nonnullorum S. R. Eccles. Cardinalium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, per alias nostras in forma Breuis literis statuimus, & ordinauimus: quòd nullus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia nuncupatorum professor, ad domos, & loca vestra quo vis prætextu, sine nostra licentia se conferre posset, & valeret, & contrauеniens excommunicationis pœnam ipso facto incurreret. Inhibuimusque sub eadem vobis, ne aliquos dicti Ordinis Fratres de Obseruantia nuncupatos, aut cuiusuis alterius Religionis, vel Ordinis, aut domos, vel loca recipetetis, donec à Capitulo

Generali

Generali prædicto plenius informari huic negotio optimum remedium apponeremus: volentes quòd ſi interim aliqui ex vobis,qui ex Ordine Fratrum de Obſeruantia nuncupatorum egreſſi eſſetis,ad ipſum Ordinem de Obſeruantia nuncupatum reuerti velitis, ab ipſius Ordinis de Obſeruantia Nuncupati Vicario caritatiuè recipi poſſetis,prout in dictis literis plenius continetur.

Cum autem poſtea à fide dignis certiores redditi ſimus ex Fratrum aliorum Ordinum, & Religioſorum, ac ipſorum Domorum, & locorum receptione nullum ſcandalum naſci, ſeu prouenire. Nos qui ad inhibitionem prædictam ſolùm; vt ſcandala tollerentur, deuenimus, Motu, & ſcientia ſimilibus mentis noſtræ eſſe declaramus per literas prædictas ſolùm Fratrum de Obſeruantia nuncupatorum perſonarum, & locorum receptionem vſque ad dictum Capitulum generale vobis prohibere, & quoad alios,vos remanere in eodem ſtatu, in quo antequàm dictæ literæ emanarent,eratis. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, nec non quibuſuis aliis literis Apoſtolicis, per quas vobis,aliorúmque dictorum Fratrum de Obſeruantia Nuncupatorum,& eorum receptio locorum prohibeatur, ac quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, quibus omnibus etiam ſi ad eorum derogationem requiratur expreſſa, & ſpecialis ipſorum, & clauſularum in eis contentarum mentio ad effectum prædictorum ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Volumus etiam quòd præſentium Tranſumptis ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſignaris, ac manu alicuius Publici Notarij ſubſcriptis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur,ſi forent exhibitæ,vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die xij. Ianuarij 1535. Pontificatus noſtri anno primo,& infra. Bloſius. A tergo. Dilectis Filiis Fratribus Ordinis Minorum Capucinis Nuncupatis. Quibus quidem literis diligenter inſpectis ipſas per Notarium publicum infraſcriptum exemplari, & ſubſcribi, ac in publicam Tranſumpti formam redigi, ſigillique noſtri, quo in talibus vtimur, iuſſimus, & fecimus communiri, & appendi.

Decernentes, & volentes huic præſenti Tranſumpto talem, & tantam fidem adhibendam fore, & adhiberi in Iudicio, & extra, coram quibuſcumque Iudicibus,& perſonis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus,ac in omnibus locis, qualis,& quanta dictis literis Apoſtolicis adhiberetur. Quibus omnibus, & ſingulis auctoritatem noſtram,& decretum interpoſuimus,& interponimus per præſentes.

Dat.Romæ in Ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ,ſub Anno Domini M.D.XXXV. Indictione viij die xiij. Ianuarij Pontificatus Domini Noſtri D. PAVLI PAPÆ III. Anno primo.

Et ego Ioannes Baptiſta Balbus Clericus Ro: publicus Apoſtolica auctoritate Notarius, & in Archiu. Rom. Cur. deſcriptus, quia de præmiſſis rogatus illam Notam ſumpſi, ex qua hoc Inſtrumentum confeci; ideò hic me ſubſcripſi, ſignúmque meum appoſui conſuetum,in fidem veritatis rogat.& requiſit.

Locus † Signi

Virtuti Fortuna Comes.

BVLLA

BVLLA PAVLI PAP. III. EDITA ANNO 1535. QVA Capucinis facultas datur recipiendi Fratres Minores de Obseruantia, nisi intra duos menses, pro Reformatione loca assignauerint.

PAVLVS PAPA TERTIVS.

AD futuram rei memoriam. Dudum post quàm per nos accepto, quod eò quòd Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia Nuncupatorum Professores, sub prætextu frugis melioris vitæ, aut ex aliis causis, habitum per ipsos Professores gestari solitum, dimittere, & se Domibus, & locis eiusdem Ordinis ad Domos, & loca Fratrum Ordinis Sancti Francisci Capucinorum nuncupatorum transferre nitebantur. Religio eiusdem Fratrum Minorum plurimum scandalizabatur, Nos per quasdam statuimus, & ordinauimus, quòd nullus eiusdem Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia nuncupatorum Professor ad Domos, & loca dictorum Fratrum Capucinorum, quo vis prætextu sine speciali nostra licentia se conferre posset, & contraueniens excommunicationis pœnam ipso facto incurreret. Superioribus ante diebus cum accepissemus, quòd Capitulum generale ipsius Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia Nuncupatorum, statuerat, quòd eiusdem Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia Nuncupatorum Professoribus, arctiorem vitam ducere cupientibus congrua loca, in quibus eandem vitam ducere possent, assignarentur.

Nos per alias nostras in forma Breuis literas similiter statuimus, & ordinauimus, quòd ex tunc de cætero omnes & singuli dicti Ordinis Minorum de Obseruantia Nuncupatorum Professores, arctiorem vitam huiusmodi ducere cupientes, ad loca per capitula Prouincialia, iuxta eiusdem Capituli Generalis determinationem ad hunc effectum designanda, se transferre deberent; nec ad Domos siue loca dictorum Fratrum, quo vis prætextu, siue nostra, aut Sedis Apostolicæ expressa licentia, specialem literarum earundem mentionem faciente, aut saltem absque Ministri; seu Commissarij Generalis dicti Ordinis Minorum de Obseruantia speciali licentia in scriptis habita, sub pœnis, & censuris in eis prioribus literis appositis ipso facto incurrendis se transferrent, aut illorum habitum assumere, vel gestare possent. Eisdem Fratribus Capucinis, nihilominus sub excommunicationis pœna districtè præcipiendo mandantes, quatenus dicti Ordinis Minorum de Obseruantia Nuncupatorum professores, etiam in habitu seculari, aut cuiusuis alterius Religionis ad eos accedentes in eorum Domibus, siue locis, quo vis prætextu, sine quæsito colore non reciperent.

Si verò ex præfatis Capucinis Fratribus, qui olim de Obseruantia fuerunt, ad eundē, vnde digressi erant, Ordinē redire vellent, ab eisdem Generalibus Ministro, seu Commissario dicti Ordinis infra annum duntaxat, ex tunc computandum caritatiuè recipi possent, pro vt in eisdem literis pleniùs continetur. Cùm autem sicut Nobis ex Fide dignorum relatione innotuit, Prouincialia capitula dicti Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia aliqua loca, ad quæ Professores arctiorem vitam ducere cupientes, iuxta dicti capituli Generalis ordinationem se transferre possint, nondum deputauerint.

Nos ne ipsi Professores arctiorem vitam ducere cupientes, quo minus illam ducere possint, prætextu dictarum posteriorum literarum impediantur prouidere, ac eos in eorum proposito confouere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & decernimus, quòd nisi capitula Prouincialia prædicta, iuxta tenorem posteriorum literarum nostrarum, loca ad quæ ipsi Professores arctiorem vitam ducere volentes transferri possint, infra duos Menses à die qua præsentes Dilecto Filio Ministro Generali dicti Ordinis Minorum de Obseruantia, vel dicti Ordinis Generali Commissario in Romana Curia existenti intimatæ fuerit computandos, realiter, & cum effectu designauerint,

gnauerint, & deputauerint: Quicumque ipsius Ordinis Fratrum Minorum de Obseruantia arctiorē vitam ducere volentes ad loca dictorum Fratrū Capuciatorum, se absque alicuius censurę, & pœnę incursu transferre, ac in illis permanere, & dicti Fratres Capuciati, tam illos, quam etiam quoscūque alios, etiam seculares, & cuiuscūque alterius Religionis ad eos accedentes in eorum domibus, seu locis, ac etiam noua loca eis à quibusuis concedenda recipere, & retinere liberè, & licitè possint, nec prǽterea aliquas censuras, siuè pœnas incurrant, nec incurrisse censeantur. Non obstantibus nostris prædictis, & quibusuis aliis literis, priuilegiis, & indultis Apostolicis, eisdem Fratribus Minorum de Obseruantia sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam motu proprio concessis: quibus omnibus illorum tenores, & Datas, ac si de verbo ad verbum nihil penitus ommisso, inserti forent; præsentibus pro sufficienter expressis habentes; quoad præmissa specialiter, & expressè derogamus, & aduersus illas nullatenus suffragari posse volumus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Decernentes præsentium transumptis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis: eandem prorsus Fidem in Iudicio & extra adhibendam fore, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si fuerint exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris die xxix. Augusti M. D. xxxv. Pontificatus nostri Anno Primo.

Loco Annuli † Piscatoris. Fabius Vigil.

BVLLA PAVLI PAPÆ TERTII, EDITA ANNO 1537. qua, Fratribus de Obseruantia, & Capucinis nuncupatis, mutua ad Ordines receptio interdicitur: Obseruantibusque præcipitur, vt in Capitulis Prouincialibus loca ad Reformationem apta assignent.

PAVLVS PAPA TERTIVS.

AD futuram rei memoriam. Regimini Vniuersalis Ecclesiæ disponente Domino præsidentes inter cætera, quæ Commisso nobis Apostolicæ seruitutis incumbunt officio, hoc præcipuum arbitramur, vt opem, & operam quantum nobis ex alto conceditur exhibere curemus, quòd hi, qui abdicato sæculo, sacræ Religioni, ac piæ vitæ studio se dederunt semotis perturbationum molestiis & discordiarū dispendiis votiuæ pacis, & quietis amœnitate iugiter in Domino gratulentur. Cum itaque sicut accepimus inter Dilectos Filios Fratres Ordinis Minorum de Obseruantia Nuncupat., & Fratres eiusdem Ordinis Congregationis Capucinorum Nuncupat. graues contentiones, & lites, quibus eorum status plurimùm deturbatur, exortæ sint, quæ si diutiùs durarent in eorum perniciem, ac perniciosum exemplum, & scandala plurimorum vergere possent.

Nos qui Ordinem ipsum propter vberes fructus, quos in agro Dominico hactenus attulit, & in dies afferre non cessat, inter cæteros Ordines, quos cælestis Agricola summa benignitate plantauit, paterna charitate prosequimur. Cupientes huiusmodi contentiones, & lites nostræ prouisionis auspiciis terminari, matura, ac digesta super his cum nonnullis ex Venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, quibus causam huiusmodi examinandam commisimus, deliberatione præhabita, Motu proprio, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quòd de cætero dicti Fratres de Obseruantia Nuncupati nullum ex dictorum Capucinorum Professoribus ad se venientem quouis prætextu absque Prælatorum suorum speciali licentia in scriptis habita recipere, seu in eorum domibus retinere possint, nec ipsi de Obseruantia Nun-

cupati absque huiusmodi Generalium, seu Prouincialium Prælatorum suorum licentia speciali, etiam in scriptis habita, ad eosdem Capucinos transire, aut eorum habitum assumere, seu gestare valeant, donec per nos, in dicti Ordinis Generali Capitulo, in hac Alma Vrbe nostro speciali mandato celebrando, aliud determinatum fuerit.

Si quis verò ex ipsis Fratribus de Obseruantia nuncupatis arctiorem voluerit vitam ducere: ad loca ad hunc effectum designata, de Prælatorum suorum licentia se conferre debeant: ibidem sub eorum Obedientia, seruata forma habitus, & caputij, quem eatenus gesserint, ne nouam Religionem inchoare videantur in suæ professionis priori Obseruantia Domino vacaturi. Vbi verò dicta loca ad huiusmodi effectum, adhuc designata non fuerint. Volumus quòd in eorum Prouincialibus Capitulis proximè celebrandis iuxtà capacitatem, & numerum dictorum Fratrum huiusmodi vitam sectari volentium, per Generales Ministros, & Commissarios dicti Ordinis, seu per Ministros Prouinciales respectiuè in suis Prouinciis, iuxtà ipsorum Generalis Capituli proximè celebrati determinationem omnino designari, & cum effectu deputari debeant.

Quòd si secùs factum fuerit, nos tunc Fratres huiusmodi sub actioris pœnitentiæ iugo Altissimo famulari cupientes, in eorum salubri proposito paterno affectu confouere volentes, eis super his quantum cum Deo poterimus, opportunè prouidere curabimus. Fratres verò Capucini nuncupati nullo modo dictos Fratres de Obseruantia nuncupatos absque suorum Generalium, seu Prouincialium Prælatorum licentia in scriptis habita recipere, aut in eorum Domibus retinere, seu ad eosdem Fratres de Obseruantia nuncupatos se transferre, vel contra præsentium tenorem quicquam attentare præsumant.

Mandantes omnibus, & singulis dicti Ordinis, tam de Obseruantia, quàm Capucinis nuncupatis in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub excommunicationis, ac priuationis officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad quoscumque actus legitimos exercendos, pœnis ipso facto incurrendis, vt præmissa omnia, & singula firmiter, & inuiolabiliter seruent.

Et vt eisdē Fratribus tā de Obseruantia, quàm Capucinis nūcupatis delinquendi, & vagandi tollatur occasio. Volumus quòd si quis eorū, qui de Obseruantia nūcupantur ex eisdem Capucinis quenquam, & è conuerso, si quis ex Capucinis quempiam de Obseruantia nuncupatos, Professorem ad se venientem contra præsentium tenorem recipere, & penes se retinere præsumpserit, arbitrio suorum Superiorum puniatur. Recepti verò à Prælatis suis vbicumque reperti, & iuxta dicti Ordinis statuta corrigi, & puniri possint, & valeant.

Quocirca Dilectis Filijs Gubernatori Almæ Vrbis, ac Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, dictæque Vrbis in spiritualibus Generali Vicario, nec non Vniuersis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis & Episcopis, & Dilectis Filijs eorum in spiritualibus Vicariis Generalibus similiter mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum statutum, & ordinationem prædicta inuiolabiliter Obseruari faciant: non permittentes aliquid per quoscumque quacumque dignitate, præeminentia, & auctoritate fungentes contra præsentium tenorem quomodolibet attentari: Contradictores quoslibet, & rebelles per Censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna Iuris remedia, appellatione postposita compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij Sæcularis, non obstantibus præmissis, ac fœl. record. Bonifatij Papæ Octaui prædecessoris nostri de vna, & duabus dietis in Concilio Generali, dummodo vltra tres dietas quis vigore præsentium non trahatur, ac alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis etiam in forma Breuis, aut alijs quibuscumque quomodolibet concessis, etiam si talia forent, quòd pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas Generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret.

Volumus autem, quòd præſentiū Tranſumptis ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſignatis, ac manu alicuius publici Notarij ſubſcriptis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ originalibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die iiij. Ianuarij M.D. xxxvij. Pontificatus noſtri Anno Tertio. Loco † Annuli Piſcatoris. Bloſius.

BVLLA PII V. EDITA ANNO DOMINI M.D.LXVII. quâ, Superioribus Ordinis Minimorum, & Capucinis interdicitur mutua Vtrorumque receptio.

IN Nomine Sanctiſſimæ, & Indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Nouerint Vniuerſi, & ſinguli hoc præſens publicum Tranſumpti Inſtrumentum viſuri, lecturi, pariter & audituri: quòd Nos Hieronymus Mattheius, Prothonotarius Apoſtolicus ſanctiſſimi D.N. Papæ, eiuſque Camerarii nec non Curiæ Car. Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex Ordinarius, ſententiarum quoque & cenſurarum in eadem Romana Curia, & extra latarū, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumque Vniuerſalis, & merus executor ab eodem S. D. N. Papa ſpecialiter deputatus, nec non vtriuſque ſanctitatis ſuæ ſignaturæ Referendarius. Vidimus, tenuimus, legimus, & diligēter inſpeximus quaſdam literas Apoſtolicas in forma Breuis, cum præſentatione illarum à tergo deſcriptarum ad fauorem Ordinis S. Franciſci Capucinorum, & quia ſanas, integras, illæſas, ac omni prorſus vitio carere repetimus, ideirco ad Inſtantiam P. Fratris Silueſtri de Roſſano, dicti Ordinis Capucinorum Procuratoris, illas per Notarium noſtrum infraſcriptum tranſumptari, & exemplari, ac in hanc publicam Tranſumpti formā redigi fecimus, & mandauimus. Volentes, & auctoritate noſtra, & Curiæ noſtræ decernētes, quòd huic noſtro Tranſumpto eum dictis literis per dictum noſtrum Notariū infraſcriptum diligēter, & fideliter auſculato, collationato, & concordato talis, & tanta fides in Iudicio, & extra adhibeatur, qualis, & quanta eidem proprio originali daretur; & adhiberetur, aut extenderetur. Huiuſmodi literarum Apoſtolicarum talis eſt, videlicet.

PIVS Papa V. Ad perpetuam rei memoriam. Sedis Apoſtolicæ ſolertia, dum ad ſalutare quorundam remedium extructa, in corū detrimentum vergere conſpicit, ne quod illis profuturum maturitate ſumma prodiiſſe comperitur, noxium incauto miniſterio efficiatur, celeris prouiſionis opem afferre conſueuit, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Sanè accepimus quod cum aliquando contingat aliquos Fratres Religioſos, tam ordinis Sancti Franciſci Capucinorum, quàm eiuſdem S. Franciſci de Paula Minimorum nuncupatorum de vno loco ad alium, etiam forſan abſque ſuorum ſuperiorum licentia transferri, exinde perturbationes, & mala exempla inter eoſdem Fratres ſæpiùs oriri ſolent. Nos cupientes perturbationibus, & malis exemplis huiuſmodi quantum cum Deo poſſumus obuiare. Motu proprio, non ad alicuius inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus.

Nullus ex Fratribus Capucinis ad dictum Ordinem S. Franciſci de Paula, nec è conuerſo, quòd nullus Frater eiuſdem S. Franciſci de Paula ad Ordinem Fratrum Capucinorum huiuſmodi, vllo vnquam tempore, ex quacumque etiam quantumcumque iuſtiſſima cauſa, etiam de licentia ſuorum ſuperiorum ſe transferre poſſit, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò ſtatuimus, & ordinamus. Decernentes ſtatutum, & ordinationem huiuſmodi per Fratres præfatos ſub indignationis noſtræ pœna inuiolabiliter obſeruari debere, ac ex tunc irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate tam Ordinaria, quàm delegata, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Genera

tis Generalibus, vel specialibus constitutionibus, & Ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Cæterùm quia difficile foret, præsentes horas ad singula quæque loca in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferri. Volumus quòd ipsis Transumptis manu publici Notarij subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis in Iudicio & extrà, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberentur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die vj. Octobr. M. D. LXVII. Pontificatus nostri anno II. Cæsar Glorierius loco † Annuli Piscatoris, Præsentationis, siue executionis à tergo illarum descript. tenor talis est. videl. In Nomine Domini Amen.

Per præsens publicum Instrumentū cunctis pateat euidenter, & sit notum, quòd Anno à Natiuitate eiusdem Domini M.D LXVII. Indictione x. die verò xviij mensis Decembr. Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ V. Anno secundo. Ego Notarius publicus infrascriptus, requisitus pro parte R. Fratris Bonauenturæ de Rhegio, Commissatij Generalis Fratrum Ordinis S. Francisci Capucinorum in eius præsentia retroscriptas literas in forma Breuis sub Annulo Piscatoris expeditas præsentaui, intimaui, & notificaui R. Fratri Ioanni inde Commissario Generali Ordinis Fratrum Sancti Francisci de Paula, personaliter inuento, & apprehenso in eius Camera Cubiculari posit. in Monast. sanctissimæ Trinitatis de Vrbe eum requirendo, & de huiusmodi dispositione, & voluntate Apostolica quos opus fuerit, certioret, & ne de præmissis ignorantiam prætendere vel allegare possit, huiusmodi Breuis Apostolici copiam cum Originali diligenter auscultatam eidem dimisi, super quibus omnibus, & singulis præmissis idem R. Frater Bonauentura vnum, seu plura, publicum seu publica fieri, atque confici petiit instrumentum, & instrumenta. Act. Romæ vbi supra, ibidem præsentibus Hieronymo q. Magnif. Io. Mariæ de Ferteriis Mediolanēs, & Angeluccio Pauli de Iosia Farfensis Diœc. Testibus ad præmissa vocatis, atque rogatis Et quia ego Fabritius Galletus Curiæ Cat. Cameræ Apostolicæ Notarius de præmissis rogatus fui, ideo præsens Instrumentum manu aliena fideliter scriptum subscripsi in fidem præmissorum requisitus, loco † Signi.

Super quibus omnibus, & singulis, tanquam ritè, & legitimè factis auctoritatem nostram interposuimus, & decretum. In quorum omnium, & singulorum Fidem præsentes fieri, & per Notarium publicum infrascriptum subscribi, sigillique nostri, quo in talibus vtimur iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum Romæ in Palatio nostro Iudiciali Anno à Natiuitate Domini MDLXXIII. Indictione xj. Die verò xxiij Mensis Septembr. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Gregorij Diuina prouidentia Papæ xiij. Anno xij. Præsentibus ibidem DD. Pompeo Valerio, & Antonio Guidotto Romanis Curiæ nostræ Connotariis Testibus ad præmissa vocatis, habitis specialiter, atque rogatis.

POMPEVS ANTONINVS eiusdem Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Notarius.

HIERON. Aud. gratis.

Loco † Sigilli.

REGIVM DIPLOMA.

HENRICI TERTII FRANCORVM, ET POLONORVM *Regis Chriſtianiſſimi: Quo Fratrum Minorum Capucinorum Ordo in toto Galliæ Regno confirmatur, ac ſub Regij patrocinij tutela aſſeritur; in ſupremo Galliarum Senatu viſum, & approbatum.*

HENRICVS Dei gratia Franciæ, & Poloniæ Rex. Omnibus præſentibus, & futuris ſalutem. Inter ea, quæ ad Regiæ noſtræ Maieſtatis, ad quam, Deo vocante, nuper acceſſimus; munus, ac ſollicitudinem ſpectant: Chriſtianæ, & Catholicæ Religionis incrementum haud ignoramus potiſſimum eſſe: qua velut certa, ac ſola ſalutis via, ad veram Dei cognitionem ducimur, ac in ea continemur. Haud ſanè Deus Optimus Max. benigni Patris inſtar, noſtris infirmitatibus ſuo vnquam auxilio defuit; illis præſertim temporibus, in quibus Sancta Dei Religio, hominum diſputationibus, ac improborum malitia nonnihil minuenda timebatur; Viros tam morum ſanctimonia, quàm doctrina illuſtres in ea ſuſcitans: quorum præclaris vitę exemplis, atque efficacioribus monitis aberrantes in rectam ſalutis viam reuocarentur; aut ſaltem intra certos legum terminos continerentur.

Quoniam verò hac tempeſtate cunctas ferè antiquas hæreſes reſurgere, ac iterum pullulare cernimus; Deus, qui Eccleſiæ ſuæ curam haud negligit, cùm pleroſque Epiſcopos, Doctores, ac diuini Verbi Præcones, homines magnos virtute, & doctrina excitaſſet; cum his quoque Viros pietate, Religione, ac Cæleſti conuerſatione illuſtres, tam Sæculares, quàm Religioſos ſuſcitauit; atque inter hos præſertim Fratres Minores, qui Capucini nuncupantur; qui eùm exactam, ac perfectam Regulæ S. Franciſci Obſeruantiam profitentur: multos ſuis vitæ exemplis, Dei comitante gratia, à vitiis abſtrahunt, & ad pietatem compellunt. Dumque aſſiduè Pſalmodiæ, ieiuniis, orationibus, ac diuini Verbi prædicationi incumbunt; mira, ac maiora nobis in poſterum, ad diuini nominis gloriam, ſui incrementa pollicentur: quæ ex fœcunda tum Virorum, tum Conuentuum propagatione iam perſpecta ſiunt.

Hac ratione, ac conſilio ductus, Sanctiſſimus D. N. Gregorius XIII. Pontifex Maximus, diligenti priùs de hac re inquiſitione facta; & Colendiſſimæ Dominæ, ac Matris Reginæ, multorumque huius Regni Principum, ac Optimatum poſtulatione permotus, nonnullis præfatæ Capucinorum Religionis Fratribus, nuper ex Italia, vbi prima illorum fundamenta iacta ſunt, in hoc Regnum venire permiſit: in quo honorabiliſſimi Domini, & Fratris noſtri Caroli Noni Regis nuper defuncti: (Cuius anima in pace requieſcat) patrocinio freti, iam nonnulla Cœnobia conſtruxêre: vnum præſertim in Suburbio S. Honorati, noſtræ Vrbis Pariſienſis, propè palatium noſtrum ad Laterariam: aliud in Pago Meudonenſi Lutetiæ proximo: tum verò alia duo in Lugdunenſi, & Auinionenſi Vrbibus: vbi plurima omnium ædificatione, atque vtilitate, omni pietate Domino famulantur.

Quapropter Nos Regum prædeceſſorum noſtrum veſtigia ſectantes, qui cùm ad Religionis Chriſtianæ non modò conſeruationem, verùm etiam propagationem, ac ampliorem diuini nominis cultum olim opes, vitamque contulerint; præ omnibus Chriſtianis Principibus Chriſtianiſſimi, & Eccleſiæ Primogeniti ſibi nomen, titulumque compararunt: Re conſulta ſtatuimus, eoſdem Fratres Minores in noſtri patrocinij cuſtodiam recipere, eoſque Regiis noſtris literis munire.

Quamobrem cunctis notum ſit, Nos hiſce de cauſis, atque aliis, quæ animum noſtrum mouent; tum eo maximè, quod Nos, Populoſque nobis ſubiectos, prædictorum Fratrum orationibus adiuuandos ſperamus: dictos Fratres Capucinos nuncupatos Minores Ordinis S. Franciſci, ſimul cum eorum Monaſteriis, Domi-

bus, Con

bus, Congregatione, & Familia; demùm quæcunque ad eos spectant, speciali Priuilegio, plena potestate, ac Regia nostra auctoritate in nostram, & successorum nostrum Regum patrocinium, & tutelam, per has nostras Regio nostro Chirographo obsirmatas, literas, asseruisse, atque adscripsisse; sicut & asserimus, & adscribimus.

Volumusque, atque ita nobis placet: vt hi omnia, ac singula loca, quæ hactenus, tum à prædicto Domino, & Fratre nostro; tum à præfata Domina, & Matre nostra, liberaliter, atque eleemosyna illis concessa; & quæcunque post hæc tam à Nobis, quàm à quibuslibet aliis, ad Ecclesias, Domos, Monasteria, Habitationes, Claustra ædificanda, iis liberaliter donata fuerint; recipere, retinere, atque in his liberè, & absque controuersia habitare; Ædificia, Cœnobia, & Conuentus nouos construere; diuina in his Officia persoluere, Missas celebrare, in Ecclesiis prædicare; atque alia huiusmodi in toto nostro Regno, ac Prouinciis Nobis subiectis, secundùm S. Francisci Regulam, laudabilesque illorum Consuetudines, exercere valeant. Insuper volumus eos iisdem Priuilegiis, Franchisiis, libertatibus, ac immunitatibus frui; quas Nos, aut prædicti nostri Antecessores Reges, cæteris prædicti Ordinis S. Francisci Religiosis cōcessimus; non secus quàm si dicta Priuilegia hic specialiter, ac de verbo ad verbum inserta essent: à quorum possessione, iure, ac vsu à nemine vllo vnquam tempore, aut colore possint impediri, aut turbari.

Quamobrem omnibus dilectis, ac Fidelibus nostris Viris Summæ Curiæ, ac Rationum nostrarum Exedræ, Balliuiis, Senescallis, Præfectis, Tribunis, Prætoribus, cunctisque aliis Iudicibus, ac Magistratibus, ad quos spectat: mandamus, quatenus iuxta mentem, ac beneplacitum nostrum, prædictos Fratres, ac Religiosos omnibus perturbationibus, & impedimentis amotis, liberè, plenè, pacificè, ac perpetuò de supradictis gaudere faciant, patiantur, ac permittant; alios, quos oportuerit, ad hoc ipsum viis omnibus, ac modis debitis compellentes. Non obstantibus quibuscumque contradictoriis, oppositionibus, & appellationibus; propter quas, sine tamen earum præiudicio, nolumus præsentium executionem differri. Tale enim est beneplacitum nostrum. Non obstantibus vt supra, nec non quibuscunque Edictis, Ordinationibus, mandatis, prohibitionibus, ac literis his contradicentibus. Quibus & aliis Derogatoriarum Derogatoriis, hi contentis, derogauimus, ac derogamus. Atque vt hæc perpetuò fixa, & immota sint, sigillum nostrum apponi iussimus. Dat. Parisiis mense Iulij anno salutis, Millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Regni nostri Tertio.

Signatum.
HENRY.

BRVLART
Visa.

Hoc Diploma, Regio Procuratore audiente, & consentiente in Actorum Codicem relatum fuit, vt impetrantes illius executionem, atque in eo contenta consequi valeant. Datum Parisiis in suprema Curia: sexta die Septembris anno 1576.

Signatum. DV TILLET
Gratis.

INDEX COPIOSISSIMUS

Rerum omnium, quæ in hoc primo Annalium Tomo, notatu digna ſeſe offerunt.

Prior numerus Annum, Secundus Numerum Margini affixum, indicat.

quod

ac B.P.

Congre

D.

Diabolus

E.

G

I.

S. Ignatius

proban

Diem

F. Ludo

aliquod

N

O

Q.

R.

S.

T.

V

F. Vincen

F I N I S.

Errata, quæ Typographo exciderunt, Sic corrigito.

Epist.Dedicat.pag vlt. lin 3 *parata.* lege *parta.*

Apparatus pag 5.lin.13. *Monasticorum.* lege *Monachorum* ibid p 3.l n 54 *turribus.* l. *turri.* ibid. p 4.l.25 350.l. 484 ibid p 5. Annot. Margin. *Religiosorum.* l. *Religiosi* ibid p 9.lin. 19. *Sarum.* l. *Sarum.* ibid p.9 l 15 *offert.* l *offert.* ibid. p.12.l.39. *humanitatem* . l. *humanis* . ibid. p 15.lin.4. *Reformandes.* l. *reformandi.* ibid p. ead. Annot. marg. *Rin naldus.* l. *Romualdina* ib.p.18.l.12 *semen.* l. *semel.* Anno 1524.p.32.l.49 *Fratrii.* l *Fratrii.* ib. Anno 1525 p.45.l 36. *Assisi.* l. *Assisij* ibid.p.48.l.29. *perturdebantur.* l *perfundebantur.* ibid.p.ead l. 42 *eloquitar.* *eloqui f...* . il 10 p 37.lin 45. *admirto.* l. *admiror.* Anno 1526.p 53.l 33 *obparuerit.* l. *coparauerit.* ibid p 61.l 4 *Fatris* l. *Fatre.* ibid.p.ead.l.19. *effatur est* dele. *est.* ibid.p.ead.l.22. *Amoi in misericordia.* l. *dimoi eo in misericordia.* ibid Annot. Marg. 1. *Habitem* l *imagine* ibid p 67 l. 50 *Hinc Diplema.* l. *Hinc cum Diplema.* ibid.p.72 l.37. *nisi quod* dele. *Nisi.* ibid. *si quod* dele *si.* Anno 1528 p.109.l.36. *repeterunt.* l. *repeteret.* Anno 1529. pag. 113. Annot. Marg 3 *Ludonicum.* l *Ludouicum.* ibid.p.116.l 48. *instae.* l. *instar.* ibid p.117.l.17. *en parte.* l *ex parte* ibid. 121.l.15. *Breuiarum.* l. *Breuiary.* ibid. p.127.l.23. *lavent.* l. *exularent.* ibid p. 128.l.6. *disceptarem* l *disceptarent* ibid.p.131.l.14 *Din* l *Re din.* ibid p.132 l.1 *gis.* l. *agit* ibid *acuius.* l *cuius* ibid p. ead.l.2. *Beata Maria* l *Beata Maria.* ibid p ead.l.10 *in parua.* l. *cum parua* . ibid p.ead l 50. *colmeatum* l. *elem ensiam.* ibid.p.133.l.19. *Aprusto.* l. *Aprusti.* Anno 1550. p.137.l.49. *vbi sibi* del. *vbi.* ibid.p.ead.l.50. *Forre audit.* l. *Forro vbi audit.* Anno 1531.p 144 l 1 *assequatur.* l *assequuntur.* Anno 1532 p.154.l.31. *vtraque.* l *vtroque* ibid.p ead.l 40. *plane cui.* l *plane cui.* ibid.p.158 l.34. *aut.* l. *haud.* ibid.p.164.l.32. *nihil Ordinis* l. *nihil in Ordinis.* ibid p.ead.l.34. *oppugnare.* l. *oppugnari.* ibid. 171.l.51. *quotidi.* l *quotidie.* Anno 1533 p.177.l 5. *familia.* l. *familia.* ibid p.178.l.25 & 24. *Milete, Cataco, Rhegio* l. *Mileti, Cataci, Rhegy.* ibid. p.ead.l.34 *Bernardi.* l. *Bernardini.* ibid.p ead.in Titulo 1534. l 1535. ibid.p. 180.l.4 *quod turpes.* l. *quod Ludouicus Rheginus turpes.* Anno 1535 p.200.l 2. *cumque* l. *cumque.* ibid p 203 l.10 *suggestu* l *suggesto.* Anno 1536 p 216 l.29. *Generalie.* l. *Generali* ibid.p.220.l.19. *Rhegio.* l *Rhegy.* ibid.p.229.l.37. *exornasset.* l *exornasset* ibid.p. ead.l 48. *conque.* l. *reque.* Anno 1537.p.253.l.38. *prorogata.* l. *prorogata fuerit.* ib.263.l.47. *planitie* l. *planitiem.* Anno 1539 p.270 l.17 *essent* l. *essent* ibid p.ead.l.46 *epulum.* l. *populum.* ibid p 272.46 *accepis* l *accepit.* Anno 1542.p.297.l.27. *deferretur* l. *deferrentur.* ibid. p.317.l.19. *deposcat.* l. *depascat.* ib.p. 321. Annot. Marg 1. *obiectus.* l. *obiectas.*

Anno.1543 p.340 l 53. *Perusiy* l. *Perusini.* ibid.p.342.l.44 *plerisque* l *plerosque* ibid.p.353.l.3 *Augeloque.* l. *Angelisque.* Anno.1544 p.361.l.26 *lege.* l. *leges.* Anno 1546.p 381 l.23. *obtinet* l *abtineat* Anno 1547. p.391.l 30. *ab omnibus* l. *ab omnibus.* Anno 1444 in marg. *lgnea.* l. *Ligno.* Anno 1548 l.p 404 l.13 *percunctantie.* l *percunctanti.* ibid p. 407 l 16. *certiorem quamprimum.* l. *certiorem eum quam-primum.* ibid.p 409.lin 48 *die.* l. *diebus.* ibid.p 410.l.32. *Fratribusbus.* l. *Fratribus.* ibid.p. ead.l.37. *lat veia.* l. *latereia* Anno 1549 p.416.l 44. *mala.* l. *male.* ibid p.419.l.52. *maximam* l. *quas ob maximam.* Anno 1550. pag. 432. lin. 28. *quod absoluta.* lege *quoad absoluta.*

Anno 1551 p.450.l 3. *praescriptio.* l *proscriptio.* ibid.p.460. Annot marg vltima. *Mulier* l *Mulieri.* Anno 1551.p 469. l.1. *moribus* l. *motibus.* ibid.p.ead.l. 32. *animaduerteteat.* l *animaduerterent.* ibid p.473.l.48 *fauore.* l. *vnore.* ibid.p 480. l.33. *obesum.* l. *obesam.* ibid.p.481.lin 20 *ignorabilia.* l *ignobilia* ibid.p 483.l.7. *quod ereget* l. *quod erat.* ibid p.ead.l 17. *integram* l *integrum* ibid.p.486.l 38. *eam tum.* dele *eam.* ibid.p.487.l.4. *fragrantiam.* l *fragrantiam* .ibid.p 489.l.49 *postea dies.* l. *postera dies.* Anno 1553.p.495.l 17. *ex qui.* l *ex quo* ibid.p ead.l.18. *quo illi.* l *qui illi.* ibid p ead.l.44. *indiferete.* l. *indiscrete.* Anno 1554 p.518.l.38 *fulso.* l. *falso.* ibid p.519.l.13 *perringere.* l *pertingere.* ibid p 524 l 41. *inquam* l. *vnquam.* Anno 1555.p.530.l 48. *dextram.* l *dextrum.* ibid. *quam.* l. *quod.* Anno 1556 p.537.l.26. *etiamnum sum* l. *tam.* ibid.p.538.l.15. *Parratum* l. *Potentum.* ibid.p.ead.l.24. *Aretinum.* l. *Aretium.* ibid.p.540.l.10 *at.* l. *ac.* ibid p.541 l.1. *Maceratii.* l. *Macerata.* Anno 1557.p.543. Annot.marg.vltim. *Mind.* l. *mire.* ibid.p.546 l 36 *vt cum* l. *vt cum ea.* ib.p.548. l.48 *spiritualium* adde. *rerum.* Anno 1558.p.552.l.30. *visitionem.* l. *visitationem* ibid.p.555.l.42. *circumspectarent.* l *conspectarent.* ibid.p 554.l.5. *cum ad.* l. *eum ad* ibid.p.ead.l.35. *summa.* l. *summa.* ibid.555 l.17. *lui* l. *tumi.* ibid p. ead.l 42. *innobilrur.* l. *innotitur.* Anno 1559.p 560.l.17. *Damone* l. *Daemonibus.* Anno 1560 p.577.l.26 *depradandam.* l *depradanda.* Anno 1562.p 579.l.52. *Apparitione vetru itur.* l *apparitione Cenuentus extruitur.* Anno 1562 p.589 l.52. *feijci.* l. *proficisci.* Anno 1564.p.609 l 26. *literatum* l. *literarum.* ibid.p.614 l 36 *se stiaretet semel.* l. *instineros semel.* Anno 1565. p.626.l 46 *Derisae.* l. *Pharisae.* ibid.p.629.l 12. *natutam.* l. *natiuam.* ibid p.ead.l.51. *hisce* l *hisce.* Anno 1566.p.643.l.28. *segentem.* l. *segetem.* Anno 1567.p.658.l.29. *nullo.* l. *vllo.* Anno 1568 p 671.l.50 *Tentatorem* l. *Testatorem* ibid p.474 Annot.Marg.7. *Patifici.* l. *Francisci.* ibid.p.673 l.39. *animos.* l. *nummos.* ibid.p.ead l 40 *attrallare* l. *attrectare.*

Anno 1569.p 681.l.18. *rettibuat* l. *retribuat.* ibid p.688.l.41. *egrotante.* l *egrotante* ibid p 694 l 48. *compellit.* l. *compelli.* ibid.p.ead.l.45 *accederet* l. *accederent.* ibid.p. 695.l.37. *um* l. *cum.* ibid p 698.l 6. *terrent.* l *terrent* Anno 1570 p. 707.l.8. *austeritate.* l. *auctoritate.* ibid.p.708 l.33. *ys.* l *is* Anno 1571 p.721 l.19 *Religione.* l Religionem absque virgula. ibid.p.723.l.22 *probitate.* l. *probitatem* ibid.p 726 Annot. marg.2 *Scapotiani.* l. *Senegallia* ibid. p 729. l.43 *flato.* l. *strato.* Anno 1573 p.757.l.29. *satius* l. *lotibus.* ibid. p.745.40. *leuissimi.* l *leuissima* ibid p 751.l.6. *autem.* l. *aute* Anno 1574.p.761.l.10 *posturat.* l. *postulat.* Anno 1575.p.767.l.28. *qui ex iis.* l. *qui ex ys.* ibid.p.771.l.13. *negotiorum est.* dele. *est.* ibid.p.781.l.51. *sed ex.* l. *sed qua ex.* ibidem. p.782.l.39. *despondens* l. *despondeat* ibid.p 786 l.44 *miaistrar.* l. *ministrat.* Anno 1576.p.795.l.18 *eum.* l 15. ibid p 800 l.30 *sileret.* l *sileret.* ibid.p ead.l.35 *moderabatur* l *moderatur* ibid p 804. l 42. *expectauel breue.* l. *expectant breue.* ibid p.810.l.31. *Natura concederet* l *Natura necessitati concederet.* ib p 813.l 45. *Antoninus.* l. *Antonius.* Anno 1577.p 819.l.42. *exornatum* l. *exornatam.* ibid p 821.l 40 *auta.* l. *lauta.* ibid p 824 l.29. *illis.* l. *illi.* Anno 1578.p.829 l.41 *adificandum.* l. *adificandam.* Anno 1579.p.841.l.22 *lessidi* l. *fessili* ibid.p 842.l.26. *consily.* l. *consily.* ibid p 845 l.52. *virtutibus.* l. *virtutibus.* Anno 1580.p 854 l.11. *quo.* l. *qui.* ibid p.859.l.21. *qibus.* l. *quibus* ibid p.860.l.35. *ape.* l. *aperuit.* ibid p.866 l.5. *more.* l. *mora.* ibid p.869.l 33. *vilissimum.* l. *vilissimam.*

Demonstrat. 4 p.914.l.12. *Hac.* l. *Ha* ibid.915.l.54. *at.* l. *ac.* ibid.p.924 l.35 *Caredra.* l. *Cathedra.* Demonstr. vlt. p 964.l.35. *ei scilicet.* l. *eo.*

Præter hos, plures in Indicibus, atque in Numeris Annorum, Paginarum, Marginum, Literarúmq; Alphabeti, errores irrepsére. Præsertim verò in Titulo Annorum : Cùm enim Anno 1528. in quo Capucinorum Reformatio Pontificia Bulla in Religionem euasit, ac deinceps ; apponendum esset in Titulo. *Religionis Capucinorum* , à Typographo excussum fuit. *Reformationis Capucinorum*, ac sæpè deinde idem error repetitur. Qui in secunda Operis Editione, simul cum aliis corrigendus erit.